

BIJBEL

BIJBEL

HERZIENE
STATENVERTALING

Zij Lacht Pocketbijbel Herziene Statenvertaling

©2025 Jongbloed Christelijke Media, Leeuwarden
Alle rechten voorbehouden.

www.jongbloedmedia.nl
www.herzienestatenvertaling.nl

ISBN 978-90-6539-591-7
NUR 701

Tekst © 2010/2016 Stichting HSV

Ontwerp omslag en schutbladen: Willianne Treurniet-Noteboom, www.huisvanmijn.nl
Ontwerp kleurenkaternen: Studio Nijenhuis
Ontwerp lay-out binnenwerk: 2K/Denmark, Højbjerg, Denmark
Zetwerk: PPMP Prepress, Wolvega

Zij Lacht is onderdeel van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap. Alle aanvullende materialen, de naam, het merk en andere elementen gerelateerd aan Zij Lacht in deze uitgave zijn eigendom van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap.
© Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap. Alle rechten voorbehouden.

De tekst van de Bijbel in de Herziene Statenvertaling mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden vrijelijk worden geciteerd en/of gedrukt tot een maximum van 50 verzen, mits het aantal geciteerde woorden niet meer bedraagt dan 50% van een bijbelboek en/of dan 50% van de tekst van het werk waarin ze worden geciteerd.
De copyrightvermelding moet als volgt luiden: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.

Toelichting bij de bijbeltekst

1. Een asterisk (*) bij een vers geeft aan dat er onder aan de bladzijde een toelichting staat.
2. Woorden die cursief gedrukt staan, geven aan dat er omwille van de leesbaarheid iets toegevoegd is aan de oorspronkelijke taal van de Bijbel.
3. Een superscript (^a, ^b, ^c, etc.) geeft aan dat er aan het einde van het bijbelgedeelte verwezen wordt naar een ander bijbelvers. Voorbeeld: in Matteüs 5:21 staat: 'U hebt gehoord dat tegen de ouden gezegd is: ^a U zult niet doden'. De kleine letter 'a' verwijst naar Exodus 21:13, waarvan 'U zult niet doden' een citaat is.

nBg

Nederlands-Vlaams
Bijbelgenootschap

ZIJ LACHT

 JONGBLOED
MEDIA

INHOUD

Het Oude Testament

GENESIS	9
EXODUS	73
LEVITICUS	127
NUMERI	166
DEUTERONOMIUM	221
JOZUA	267
RICHTEREN	297
RUTH	328
1 SAMUEL	333
2 SAMUEL	373
1 KONINGEN	407
2 KONINGEN	447
1 KRONIEKEN	485
2 KRONIEKEN	520
EZRA	564
NEHEMIA	577
ESTHER	595
JOB	605
PSALMEN	647
SPREUKEN	750
PREDIKER	791
HOOGLIED	802
JESAJA	809
JEREMIA	887
KLAAGLIEDEREN	966
EZECHIËL	975
DANIËL	1039
HOSEA	1060
JOËL	1071
AMOS	1076
OBADJA	1085
JONA	1087
MICHA	1090
NAHUM	1097
HABAKUK	1101
ZEFANJA	1105
HAGGAÏ	1109
ZACHARIA	1112
MALEACHI	1124

Het Nieuwe Testament

MATTHEÛS	1131
MARKUS	1174
LUKAS	1202
JOHANNES	1249
HANDELINGEN	1283
ROMEINEN	1327
1 KORINTHE	1346
2 KORINTHE	1364
GALATEN	1376
EFEZE	1383
FILIPPENZEN	1390
KOLOSSENZEN	1395
1 THESSALONICENZEN	1400
2 THESSALONICENZEN	1404
1 TIMOTHEÛS	1407
2 TIMOTHEÛS	1412
TITUS	1416
FILEMON	1419
HEBREEËN	1421
JAKOBUS	1435
1 PETRUS	1440
2 PETRUS	1446
1 JOHANNES	1450
2 JOHANNES	1455
3 JOHANNES	1456
JUDAS	1457
OPENBARING	1459

HET OUDE TESTAMENT

HET EERSTE BOEK VAN MOZES

GENESIS

DE SCHEPPING

1 ¹In het begin schiep God de hemel en de aarde.

²De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed; en de Geest van God zweefde boven het water.

³En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

⁴En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis.

⁵En God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: ^ade eerste dag.

⁶En God zei: Laat er een gewelf zijn in het midden van het water, en laat dat scheiding maken tussen water en water!

⁷En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat ^bonder het gewelf is, en het water dat ^cboven het gewelf is. En het was zo.

⁸En God noemde het gewelf hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

⁹En God zei: ^dLaat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo.

¹⁰En God noemde het droge aarde en het samengevloede water noemde Hij zeeën; en God zag dat het goed was.

¹¹En God zei: Laat de aarde groen doen opkomen, zaad dragend gewas, vruchtbomen, die naar hun soort vrucht dragen, waarin hun zaad is op de aarde! En het was zo.

¹²En de aarde bracht groen voort, zaad dragend gewas naar zijn soort en bomen die vrucht dragen waarin hun zaad is, naar hun soort. En God zag dat het goed was.

¹³Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag.

¹⁴En God zei: ^eLaten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot tekenen, en tot *aanduiding van* vaste tijden en van dagen en jaren!

¹⁵En laten zij tot lichten zijn aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde! En het was zo.

¹⁶En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; en ook de sterren.

¹⁷En God plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde,

¹⁸om de dag en de nacht te beheersen en om scheiding te maken tussen het licht en de duisternis. En God zag dat het goed was.

¹⁹Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag.

²⁰En God zei: Laat het water wemelen van wemelende levende wezens; en laten er vogels boven de aarde vliegen, langs het hemelgewelf!

²¹En God schiep de grote zeedieren en alle krioelende levende wezens waarvan het water wemelt, naar hun soort, en alle gevleugelde vogels naar hun soort. En God zag dat het goed was.

²²En God zegende ze en zei: ^fWees

^a Job 38:4; Ps. 33:6; 89:12; 136:5; Hand. 14:15; 17:24; Hebr. 11:3 ^b Ps. 33:6; 104:2; 136:5; Spr. 8:28; Jes. 42:5; Jer. 10:12; 51:15 ^c Ps. 33:7; 136:6; Spr. 8:24 ^d Ps. 148:4 ^e Job 26:10; 38:8; Ps. 24:2; 33:7; 136:6 ^f Ps. 136:7 ^g Deut. 4:19; Jer. 31:35 ^h Gen. 8:17

1:5 Toen ... geweest - Letterlijk: En het werd avond en het werd morgen; zie ook de verzen 8, 13, 19, 23 en 31.

vruchtbaar, word talrijk, en vervul het water van de zeën; en laten de vogels talrijk worden op de aarde!

²³ Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vijfde dag.

²⁴ En God zei: Laat de aarde levende wezens naar hun soort voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren van de aarde, naar zijn soort! En het was zo.

²⁵ En God maakte de wilde dieren van de aarde naar hun soort, het vee naar hun soort, en alle kruipende dieren van de aardbodem naar hun soort. En God zag dat het goed was.

²⁶ En God zei: Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen!

²⁷ En God schiep de mens ^anaar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; ^bmannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.

²⁸ En God zegende hen en God zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar, en heers over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die over de aarde kruipen!

²⁹ En God zei: Zie ^cIk geef u al het zaaddragende gewas dat op heel de aarde is, en alle bomen waaraan zaaddragende boomvruchten zijn; dat zal u tot voedsel dienen.

³⁰ ^dMaar aan al de dieren van de aarde, aan alle vogels in de lucht en aan al wat over de aarde kruipt, waarin leven is, heb Ik al het groene gewas tot voedsel gegeven. En het was zo.

³¹ En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, ^ehet was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag.

2 Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht.

² Toen God op de zevende dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid had, rustte

Hij op de zevende dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had.

³ En God zegende de zevende dag en heiligde die, want daarop rustte Hij van al Zijn werk, dat God schiep door het te maken.

DE SCHEPPING VAN DE MENS

⁴ Dit is wat uit de hemel en de aarde voortkwam, ^atoen zij geschapen werden. Op de dag dat de HEERE God aarde en hemel maakte –

⁵ er was nog geen enkele veldstruik op de aarde en er was nog geen enkel veldgewas opgekomen, want de HEERE God had het niet laten regenen op de aarde; en er was geen mens om de aardbodem te bewerken,

⁶ maar een damp steeg uit de aarde op en bevochtigde heel de aardbodem –

⁷ toen vormde de HEERE God de mens *uit* ^bhet stof van de aardbodem en blies de levensadem in zijn neusgaten; zo werd de mens ^ctot een levend wezen.

⁸ Ook plantte de HEERE God een hof in Eden, in het oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij gevormd had.

⁹ En de HEERE God liet allerlei bomen uit de aardbodem opkomen, begerenswaardig om te zien en goed om van te eten; ook ^dde boom des levens, in het midden van de hof, en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Een rivier kwam voort uit Eden om de hof te bevochtigen. En vandaar splitste hij zich en vormde vier hoofdstromen.

¹¹ De naam van de eerste rivier is Pison; die is het die rond heel het land van Havila stroomt, waar het goud is.

¹² En het goud van dit land is goed; ook ^eis er balsemhars en de edelsteen onyx.

¹³ En de naam van de tweede rivier is Gihon; die is het die rond heel het land Cusj stroomt.

¹⁴ En de naam van de derde rivier is Tigris; die loopt ten oosten van Assur. En de vierde rivier is de Eufrat.

¹⁵ De HEERE God nam de mens, en zette hem

^a Gen. 5:1; 9:6; 1 Kor. 11:7; Efez. 4:24; Kol. 3:10 ^b Matt. 19:4 ^c Gen. 8:17; 9:1,2,7 ^d Gen. 9:3; Ps.

104:14,15 ^e Ps. 104:14 ^f Deut. 32:4; Mark. 7:37 ^g Ex. 20:11; 31:17; Deut. 5:14; Hebr. 4:4 ^h 1 Kor. 15:47

ⁱ 1 Kor. 15:45 ^j Openb. 2:7

2:4 Dit is wat uit de hemel en de aarde voortkwam - Letterlijk: Dit zijn de afstammelingen van de hemel en de aarde.

in de hof van Eden om die te bewerken en te onderhouden.

¹⁶ En de HEERE God gebod de mens: Van alle bomen van de hof mag u vrij eten,

¹⁷ maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u daarvan eet, zult u zeker sterven.

¹⁸ Ook zei de HEERE God: Het is niet goed dat de mens alleen is; Ik zal een hulp voor hem maken als *iemand* tegenover hem.

¹⁹ De HEERE God vormde uit de aardbodem alle dieren van het veld en alle vogels in de lucht, en bracht die bij Adam^a om te zien hoe hij ze noemen zou; en zoals Adam elk levend wezen noemen zou, zo zou zijn naam zijn.

²⁰ Zo gaf Adam namen aan al het vee en aan de vogels in de lucht en aan alle dieren van het veld; maar voor de mens vond hij geen hulp als *iemand* tegenover hem.

²¹ Toen liet de HEERE God een diepe slaap op Adam vallen, zodat hij in slaap viel; en Hij nam een van zijn ribben en sloot de plaats ervan toe met vlees.

²² En de HEERE God bouwde de rib die Hij^b uit Adam genomen had, tot een vrouw en Hij bracht haar bij Adam.

²³ Toen zei Adam:

Deze is ditmaal

^cbeen van mijn beenderen,

en vlees van mijn vlees!

Deze zal mannin^d genoemd worden, want uit de man is zij genomen.

²⁴ Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; ^een zij zullen tot één vlees zijn.

²⁵ En zij waren beiden ^fnaakt, Adam en zijn vrouw, maar zij schaamden zich niet.

DE ZONDEVAL

3 De slang nu was de listigste onder alle dieren van het veld, die de HEERE God gemaakt had; en hij zei tegen de vrouw: Is

het echt zo dat God gezegd heeft: U mag niet eten van alle bomen in de hof?

² En de vrouw zei tegen de slang: Van de vrucht van de bomen in de hof mogen wij eten,

³ maar van de vrucht van de boom die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: U mag daarvan niet eten en hem niet aanraken, anders sterft u.

⁴ Toen zei de slang^g tegen de vrouw: U zult zeker niet sterven.

⁵ Maar^h God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en *dat* u als God zult zijn, goed en kwaad kennend.

⁶ En de vrouw zag dat die boom goed was om ervan te eten en dat hij een lust was voor het oog, ja, een boom die begerenswaardig was om er verstandig door te worden; en zij nam van zijn vrucht en at; en zij gaf ook *wat* aan haar man, die bij haar was, ⁱen hij at *ervan*.

⁷ Toen werden de ogen van beiden geopend en zij merkten dat zij^j naakt waren. Zij vlochten vijgenbladeren samen en maakten voor zichzelf schorten.

⁸ En zij hoorden de stem van de HEERE God, Die in de hof wandelde, bij de wind in de namiddag.^k Toen verborgen Adam en zijn vrouw zich voor het aangezicht van de HEERE God te midden van de bomen in de hof.

⁹ En de HEERE God riep Adam en zei tegen hem: Waar bent u?

¹⁰ En hij zei: Ik hoorde Uw stem in de hof en ik werd bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij.

¹¹ En Hij zei: Wie heeft u verteld dat u naakt bent? Hebt u van die boom gegeten waarvan Ik u geboden had daar niet van te eten?

¹² Toen zei Adam: De vrouw die U gaf om bij mij te zijn, die heeft mij van die boom gegeven en ik heb *ervan* gegeten.

¹³ En de HEERE God zei tegen de vrouw: Wat hebt u daar gedaan! En de vrouw zei: 'De

^a 1 Kor. 11:8 ^b Mal. 2:14; Efez. 5:30,31 ^c Matt. 19:5; Mark. 10:7; Efez. 5:31 ^d 1 Kor. 6:16; Efez. 5:28,29 ^e Gen. 3:7 ^f 2 Kor. 11:3 ^g Joh. 8:44 ^h Rom. 5:12,14,15 enz.; 1 Tim. 2:14 ⁱ Gen. 2:25 ^j Openb. 12:13 ^k 2:19 *Adam* - Volgens Griekse vertaling; Hebreeuws: de mens; dit geldt voor meerdere tekstplaatsen in de hoofdstukken 2, 3 en 4. ¹ 2:23 *mannin* - Of: vrouw; het Hebreeuws *'isha'* (vrouw) lijkt op *'ish'* (man). ² 3:8 *de wind in de namiddag* - Letterlijk: de wind van de dag.

slang heeft mij bedrogen en ik heb *ervan* gegeten.

¹⁴ Toen zei de HEERE God tegen de slang:

Omdat u dit gedaan hebt, bent u vervloekt

onder al het vee en onder alle dieren van het veld!

Op uw buik zult u gaan en stof zult u eten, al de dagen van uw leven.

¹⁵ En Ik zal ^a 'vijandschap' teweegbrengen tussen u en de vrouw,

en tussen uw nageslacht en haar Nageslacht;

¹⁶ Dat zal u de kop vermorzelen, en u zult Het de hiel vermorzelen.

¹⁷ Tegen de vrouw zei Hij:

Ik zal uw moeite in uw zwangerschap^a zeer groot maken;

met pijn zult u kinderen baren.

Naar uw man zal uw begeerte uitgaan, ^a maar hij zal over u heersen.

¹⁸ En tegen Adam zei Hij: Omdat u geluisterd hebt naar de stem van uw vrouw en

van die boom gegeten hebt waarvan Ik u geboden had: U mag daarvan niet eten,

is de aardbodem omwille van u vervloekt;

met zwoegen zult u daarvan eten, al de dagen van uw leven;

¹⁹ dorens en distels zal hij voor u laten opkomen

en u zult het gewas van het veld eten.

²⁰ In het zweet van uw gezicht zult u brood eten,

totdat u tot de aardbodem terugkeert, omdat u daaruit genomen bent;

want stof bent u

en u zult tot stof terugkeren.

²¹ En Adam gaf zijn vrouw de naam Eva, ^a omdat zij moeder van alle levenden is.

²² En de HEERE God maakte voor Adam en voor zijn vrouw kleren van huiden en kleedde hen *daarmee*.

²³ Toen zei de HEERE God: Zie, de mens is geworden als één van Ons, omdat hij goed

en kwaad kent. Nu dan, laat hij zijn hand niet uitsteken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij eeuwig zou leven!

²⁴ Daarom zond de HEERE God hem weg uit de hof van Eden, om de aardbodem te bewerken, waaruit hij genomen was.

²⁵ Hij verdreef de mens, en plaatste ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een vlammend zwaard, dat heen en weer bewoog, ^a om de weg naar de boom des levens te bewaken.

KAÏN EN ABEL

4 En Adam had gemeenschap met Eva, ^a zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde Kaïn, ^a en zei: Ik heb een man van de HEERE gekregen!

² En zij baarde opnieuw: zijn broer Abel. Abel werd herder van kleinvee en Kaïn werd bewerker van de aardbodem.

³ En het gebeurde na verloop van dagen dat Kaïn van de opbrengst van de aardbodem aan de HEERE een offer bracht.

⁴ Ook Abel bracht *een offer*, van de eerstgeborenen van zijn kleinvee en van hun vet. ^a De HEERE nu sloeg acht op Abel en op zijn offer,

⁵ maar op Kaïn en op zijn offer sloeg Hij geen acht. Toen ontstak Kaïn in grote *woede* en liet hij zijn hoofd^a zakken.

⁶ En de HEERE zei tegen Kaïn: Waarom bent u *in woede* ontstoken en waarom heeft u uw hoofd laten zakken?

⁷ Is het niet zo dat u, als u het goede doet, uw *hoofd* kunt opheffen? Maar als u niet het goede doet, ligt de zonde aan de deur. Naar u gaat zijn begeerte uit, maar u moet over hem heersen.

⁸ En Kaïn sprak met zijn broer Abel. En het gebeurde, toen zij op het veld waren, dat Kaïn zijn broer Abel aanviel ^a en hem doodde.

⁹ En de HEERE zei tegen Kaïn: Waar is Abel,

^a Matt. 4:1 ^a Kol. 2:15 ^c 1 Kor. 14:34; 1 Tim. 2:11,12; Tit. 2:5; 1 Petr. 3:6 ^a Hebr. 11:4 ^a Matt. 23:35; 1 Joh. 3:12; Judas vs. 11

3:16 uw moeite in uw zwangerschap - Letterlijk: uw zwoegen en uw zwangerschap.

3:20 Eva betekent: leven. 3:24 een vlammend zwaard, dat heen en weer bewoog - Letterlijk: en de vlam van het wentelende zwaard. 4:1 had gemeenschap met Eva - Letterlijk: hij kende Eva; zie ook de verzen 17 en 25. 4:1 Kaïn betekent: gekregen. 4:5 Letterlijk: gezicht, zie ook vers 6.

uw broer? En hij zei: Ik weet *het* niet; ben ik de hoeder van mijn broer?

¹⁰ En Hij zei: Wat hebt u gedaan! ^aEr is een stem van het bloed van uw broer, dat van de aardbodem tot Mij roept.

¹¹ Nu dan, u bent vervloekt, weg van de aardbodem, die zijn mond heeft opengegaan om het bloed van uw broer uit uw hand op te nemen.

¹² Als u de aardbodem bewerkt, zal die u zijn volle opbrengst niet meer geven; ^bu zult dolend en dwalend over de aarde *gaan*.

¹³ En Kaïn zei tegen de HEERE: Mijn misdaad is te groot om vergeven te worden.

¹⁴ Zie, U verdrijft mij heden van het aangezicht van de aardbodem en ik zal voor Uw aangezicht verborgen zijn en dolend en dwalend over de aarde *gaan*; ^cen het zal zo zijn dat al wie mij tegenkomt, mij zal doden.

¹⁵ Maar de HEERE zei tegen hem: Daarom zal al wie Kaïn doodt zevenvoudig gewroken worden! En de HEERE merkte Kaïn met een teken, zodat niemand die hem tegenkwam, hem zou doden.

¹⁶ Toen ging Kaïn weg van het aangezicht van de HEERE; en hij woonde in het land Nod, ^dten oosten van Eden.

NAGESLACHT VAN KAÏN

¹⁷ En Kaïn had gemeenschap met zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde Henoch. *Kaïn* was een stad aan het bouwen, en hij noemde de naam van die stad naar de naam van zijn zoon, Henoch.

¹⁸ En bij Henoch werd Hirad geboren; en Hirad verwekte Mechujaël; en Mechujaël verwekte Methusaël; en Methusaël verwekte Lamech.

¹⁹ Lamech nam voor zichzelf twee vrouwen; de naam van de ene was Ada, en de naam van de andere Zilla.

²⁰ Ada baarde Jabal; die werd de vader van wie tenten bewonen en vee houden.

²¹ En de naam van zijn broer was Jubal. Deze werd de vader van allen die harp en fluit kunnen bespelen.

²² Ook Zilla baarde: Tubal Kaïn, een smid, vader van alle koper- en ijzerbewerkers; en de zuster van Tubal Kaïn was Naëma.

²³ En Lamech zei tegen zijn vrouwen: Ada en Zilla, luister naar mijn stem, vrouwen van Lamech, hoor mijn woorden aan:

Voorzeker! Ik doodde een man om mijn wond

en een jongen om mijn striem!

²⁴ Want Kaïn wordt ^ezevenvoudig gewroken,

maar Lamech zeventig maal zevenmaal.

NAGESLACHT VAN SETH

²⁵ En Adam had opnieuw gemeenschap met zijn vrouw en zij baarde een zoon, en zij gaf hem de naam Seth. ^fWant, *zei ze*, God heeft mij ander nageslacht gegeven ^gin de plaats van Abel; Kaïn heeft hem immers gedood.

²⁶ En ook bij Seth werd een zoon geboren, en hij gaf hem de naam Enos. Toen begon men de Naam van de HEERE aan te roepen.

GESLACHTSREGISTER VAN ADAM TOT NOACH

5 Dit is het boek van de afstammelingen van Adam. Op de dag dat God Adam schiep, maakte Hij hem ^hnaar de gelijkenis van God.

² Mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen, en Hij zegende hen en gaf hun de naam mens, op de dag dat ze geschapen werden.

³ Adam leefde honderddertig jaar, en verwekte *een zoon* naar zijn gelijkenis, naar zijn beeld; en hij gaf hem de naam Seth.

⁴ Adams dagen waren, ⁱnadat hij Seth verwekt had, achthonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

⁵ Al de dagen dat Adam leefde, waren negenhonderddertig jaar; en hij stierf.

⁶ Seth leefde honderdvijf jaar, ^jen verwekte Enos.

⁷ En Seth leefde, nadat hij Enos verwekt had, achthonderdzeven jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

^aHebr. 12:24 ^bSpr. 28:17 ^cJob 15:20,21 enz. ^dVers 15 ^eGen. 1:26; 9:6; 1Kor. 11:7 ^fGen. 1:26; Matt. 19:4; Mark. 10:6 ^g1Kron. 1:1 ^hGen. 4:26

4:13 *Mijn misdaad... te worden* - Of: mijn schuld is te groot om te dragen. 4:16 *Nod* betekent: dwalen. 4:25 *Seth* betekent: zetting. 4:25 *gegeven* - Letterlijk: gezet.

⁸ Al de dagen van Seth waren negenhonderdwaalf jaar; en hij stierf.

⁹ Enos leefde negentig jaar, en verwekte ^aKenan.

¹⁰ En Enos leefde, nadat hij Kenan verwekt had, achthonderdvijftien jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹¹ Al de dagen van Enos waren negenhonderdvijf jaar; en hij stierf.

¹² Kenan leefde zeventig jaar, en verwekte Mahalaleël.

¹³ En Kenan leefde, nadat hij Mahalaleël verwekt had, achthonderdveertig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁴ Al de dagen van Kenan waren negenhonderd tien jaar; en hij stierf.

¹⁵ Mahalaleël leefde vijfenzestig jaar, en verwekte Jered.

¹⁶ En Mahalaleël leefde, nadat hij Jered verwekt had, achthonderddertig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁷ Al de dagen van Mahalaleël waren achthonderdvijfennegentig jaar; en hij stierf.

¹⁸ Jered leefde honderdtweeënzestig jaar, en verwekte ^bEnoch.

¹⁹ En Jered leefde, nadat hij Enoch verwekt had, achthonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁰ Al de dagen van Jered waren negenhonderdtweeënzestig jaar; en hij stierf.

²¹ Enoch leefde vijfenzestig jaar, en verwekte Methusalach.

²² En Enoch ^cwandelde met God, nadat hij Methusalach verwekt had, driehonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²³ Al de dagen van Enoch waren driehonderdvijfenzestig jaar.

²⁴ Enoch wandelde met God, en hij was niet ^dmeer, ^ewant God nam hem weg.

²⁵ Methusalach leefde honderdzevenentachtig jaar, en verwekte Lamech.

²⁶ En Methusalach leefde, nadat hij Lamech verwekt had, zevenhonderdtweentachtig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁷ Al de dagen van Methusalach waren

negenhonderdnegeenzestig jaar; en hij stierf.

²⁸ Lamech leefde honderdtweeëntachtig jaar, en verwekte een zoon.

²⁹ En hij gaf hem de naam Noach, ^fen zei: Deze zal ons troosten over ons werk en over het zwoegen van onze handen, vanwege de aardbodem, die door de HEERE vervloekt is.

³⁰ En Lamech leefde, nadat hij Noach verwekt had, vijfhonderdvijfennegentig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

³¹ Al de dagen van Lamech waren zevenhonderdzevenenzeventig jaar; en hij stierf.

³² Toen Noach vijfhonderd jaar oud was, verwekte Noach Sem, Cham en Jafeth.

VOORZEGGING VAN DE ZONDVLOED

6 En het gebeurde, toen de mensen zich op de aardbodem begonnen te vermenvuldigen en er dochters bij hen geboren werden,

² dat Gods zonen de dochters van de mensen zagen dat zij mooi waren, en zij namen zich vrouwen uit allen die zij uitgekozen hadden.

³ Toen zei de HEERE: Mijn Geest zal niet voor eeuwig met de mens twisten, omdat ook hij vlees is, maar zijn dagen zullen honderdtwintig jaar zijn.

⁴ In die dagen, en ook daarna, waren er reuzen op de aarde, toen Gods zonen bij de dochters van de mensen waren gekomen en die *kinderen* voor hen baarden; dit zijn de geweldenaars van oude tijden af, mannen van naam.

⁵ En de HEERE zag dat de slechtheid van de mens op de aarde groot was, en *dat* ^gal de gedachtespels van zijn hart elke dag alleen maar slecht waren.

⁶ Toen kreeg de HEERE er berouw over dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het bedroefde Hem in Zijn hart.

⁷ En de HEERE zei: Ik zal de mens, die Ik geschapen heb, van de aardbodem verdelen, van de mens tot het vee, tot de kruipende dieren en tot de vogels in de lucht

^a 1 Kron. 1:2 ^b 1 Kron. 1:3 ^c Judas vs. 14 ^d Hebr. 11:5 ^e 2 Kon. 2:11; Hebr. 11:5 ^f Gen. 8:21; Job 15:16; Spr. 6:14; Jer. 17:9; Matt. 15:19; Rom. 3:10,11,12; 8:6
^g 29 Noach - Er is een woordspel tussen de naam Noach 'rust' en het Hebreeuwse woord voor 'troosten'.

toe, want Ik heb er berouw over dat Ik hen gemaakt heb.

⁸ Maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE.

OPDRACHT TOT DE BOUW VAN DE ARK

⁹ Dit zijn de afstammelingen van Noach. Noach was een rechtvaardig, oprecht man onder zijn tijdgenoten. ¹⁰ Noach wandelde met God.

¹⁰ En Noach verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafeth.

¹¹ Maar de aarde was verdorven voor Gods aangezicht en de aarde was vol met geweld.

¹² Toen zag God de aarde, en zie, zij was verdorven; want alle vlees had een verdorven levenswandel¹ op de aarde.

¹³ Daarom zei God tegen Noach: Het einde van alle vlees is voor Mijn aangezicht gekomen, want de aarde is door hen vervuld met geweld; en zie, Ik ga hen met de aarde te gronde richten.

¹⁴ Maak voor uzelf een ark van goferhout. In vakken *ingedeeld* moet u deze ark maken en hem van binnen en van buiten met pek bestrijken.

¹⁵ Zo moet u hem maken: driehonderd el moet de lengte van de ark zijn, vijftig el zijn breedte en dertig el zijn hoogte.

¹⁶ U moet een lichtopening in de ark maken, en de *ark* afwerken tot op een el van boven; en de deur van de ark moet u aan de zijkant plaatsnemen. U moet er een onderste, een tweede en een derde *verdieping* in maken.

¹⁷ En Ik, zie, Ik ga een watervloed over de aarde brengen om alle vlees waarin een levensgeest is, van onder de hemel te gronde te richten; alles wat op de aarde is, zal de geest geven.

¹⁸ Maar met u zal Ik Mijn verbond maken; en ¹⁹ u moet in de ark gaan, u, uw zonen, uw vrouw en de vrouwen van uw zonen met u.

¹⁹ En u moet van al wat leeft, van alle vlees, twee van elk in de ark laten komen om ze

met u in leven te houden: een mannetje en een vrouwtje moeten het zijn.

²⁰ Van de vogels naar hun soort, van het vee naar zijn soort, en van de kruipende dieren van de aardbodem naar hun soort, zullen er twee naar u toe komen, om ze in leven te houden.

²¹ En u, neem voor uzelf van al het voedsel dat gegeten wordt, en verzamel dat bij u, zodat het voor u en voor hen tot voedsel zal zijn.

²² En Noach deed het; 'overeenkomstig alles wat God hem geboden had, zo deed hij.

DE ZONDVLOED

7 Daarna zei de HEERE tegen ¹ Noach: Ga in de ark, u en heel uw gezin, want Ik heb gezien dat ² u te midden van uw tijdgenoten voor Mijn aangezicht rechtvaardig bent.

³ 'U moet voor uzelf van alle reine dieren zeven³ paar nemen, een mannetje en zijn vrouwtje; maar van de dieren die niet rein zijn, *één* paar, een mannetje en zijn vrouwtje;

⁴ ook van de vogels in de lucht zeven paar, mannelijk en vrouwelijk, om de soort⁴ op heel de aarde in leven te houden.

⁵ Want over nog zeven dagen zal Ik het op de aarde veertig dagen en veertig nachten laten regenen; en Ik zal al wat bestaat, wat Ik gemaakt heb, van de aardbodem verdelen.

⁶ En Noach deed overeenkomstig alles wat de HEERE hem geboden had.

⁷ Noach was zeshonderd jaar oud toen de watervloed over de aarde kwam.

⁸ Toen ⁹ ging Noach met zijn zonen, zijn vrouw en de vrouwen van zijn zonen met hem in de ark, vanwege het water van de vloed.

¹⁰ Van de reine dieren, van de dieren die niet rein waren, van de vogels en van alles wat over de aardbodem kruipt,

¹¹ kwamen er twee *aan* twee naar Noach in de ark, mannelijk en vrouwelijk, zoals God aan Noach geboden had.

¹ Gen. 5:22 ² 1 Petr. 3:20; 2 Petr. 2:5 ³ Gen. 7:5; Hebr. 11:7 ⁴ 2 Petr. 2:5 ⁵ Gen. 6:9 ⁶ Lev. 11 ⁷ Gen. 6:12 ⁸ Matt. 24:38; Luk. 17:27; 1 Petr. 3:20

⁹ 6:12 had een verdorven levenswandel - Letterlijk: had zijn weg verdorven. 7:2 zeven paar - Letterlijk: zeven zeven; zie ook vers 3. 7:3 soort - Letterlijk: zaad of nageslacht.

¹⁰ En het gebeurde na die zeven dagen dat het water van de vloed over de aarde kwam.

¹¹ In het zeshonderdste levensjaar van Noach, in de tweede maand, op de zeventiende dag van de maand, op die dag zijn alle bronnen van de grote watervloed opengebarsten en de sluizen van de hemel opengezet.

¹² En er was regen op de aarde, veertig dagen en veertig nachten.

¹³ Op diezelfde dag gingen Noach en Sem, Cham en Jafeth, de zonen van Noach, en ook Noachs vrouw en de drie vrouwen van zijn zonen met hen in de ark,

¹⁴ zij, en al de wilde dieren naar hun soort, al het vee naar zijn soort, alle kruipende dieren, die over de aarde kruipen, naar hun soort, en alle vogels naar hun soort, al wat gevleugeld is.

¹⁵ En van alle vlees waar een levensgeest in was, kwamen ze naar Noach in de ark, twee aan twee.

¹⁶ En die kwamen, kwamen *als* mannelijk en vrouwelijk, van alle vlees, zoals God hem geboden had. En de HEERE sloot *de deur* achter hem toe.

¹⁷ En de vloed was veertig dagen op de aarde, en het water nam toe en hief de ark omhoog, zodat hij van de aarde oprees.

¹⁸ En het water steeg en nam sterk toe op de aarde; en de ark dreef op het water.

¹⁹ Het water steeg meer en meer op de aarde, zodat alle hoge bergen die onder heel de hemel zijn, bedekt werden.

²⁰ Nog vijftien el daarboven steeg het water, en de bergen werden bedekt.

²¹ En alle vlees dat zich op de aarde bewoog, gaf de geest: de vogels, het vee, de wilde dieren en alle kruipende dieren, die over de aarde kropen, en alle mensen.

²² Alles met levensadem* in zijn neusgaten van alles wat op het droge leefde, stierf.

²³ Zo verdelgde Hij alles wat bestond, wat op de aardbodem was, van mens tot dier, tot kruipende dieren en vogels in de lucht; verdelgd werden zij van de aarde. ^b Alleen Noach bleef over, en wat met hem in de ark was.

²⁴ En het water had honderdvijftig dagen lang de overhand op de aarde.

EINDE VAN DE ZONDVLOED

8 En God dacht aan Noach en aan al de wilde dieren en al het vee dat bij hem in de ark was; en God liet wind over de aarde gaan, zodat het water bedaarde.

² Ook werden de bronnen van de watervloed en de sluizen van de hemel gesloten, en de regen uit de hemel werd gestopt.

³ Vervolgens vloeide het water van boven de aarde terug, gaandeweg vloeide het terug. Na verloop van honderdvijftig dagen werd het water minder.

⁴ En de ark bleef in de zevende maand, op de zeventiende dag van de maand, vastzitten op het gebergte van Ararat.

⁵ En gaandeweg werd het water minder, tot aan de tiende maand. In de tiende maand, op de eerste dag van de maand, werden de toppen van de bergen zichtbaar.

⁶ En het gebeurde na verloop van veertig dagen dat Noach het venster van de ark, dat hij gemaakt had, opendeed.

⁷ En hij liet een raaf los, die heen en weer bleef vliegen totdat het water van boven de aarde opgedroogd was.

⁸ Daarna liet hij een duif van bij zich los om te zien of het water op de aardbodem afgenomen was.

⁹ Maar de duif vond geen rustplaats voor de holte van haar voet; daarom keerde zij naar hem terug in de ark, want het water stond *nog* boven heel de aarde. Hij stak zijn hand uit, pakte haar en bracht haar bij zich in de ark.

¹⁰ En hij wachtte nog eens zeven dagen; toen liet hij de duif weer los uit de ark.

¹¹ En de duif kwam naar hem toe tegen de avond; en zie, er was een afgebroken olijfbld in haar snavel; daaraan merkte Noach dat het water op de aarde afgenomen was.

¹² Toen wachtte hij nog eens zeven dagen. Hij liet de duif los, maar zij keerde niet meer naar hem terug.

¹³ En het was in het zeshonderdeerste jaar, in de eerste maand, op de eerste dag van

^a Luk. 17:27 ^b 2 Petr. 2:5

7:22 levensadem - Letterlijk: adem van levensgeest.

die maand, dat het water van boven de aarde opgedroogd was. Toen nam Noach het luik van de ark weg en keek *naar buiten*, en zie, de aardbodem was opgedroogd.

¹⁴ In de tweede maand, op de zevenentwintigste dag van de maand, was de aarde droog geworden.

¹⁵ Toen sprak God tot Noach:

¹⁶ Ga de ark uit, u, uw vrouw, uw zonen en de vrouwen van uw zonen met u.

¹⁷ Laat al de dieren die bij u zijn van alle vlees, de vogels, het vee en alle kruipende dieren, die over de aarde kruipen, met u naar buiten gaan, zodat ¹⁸ zij zich overvloedig uitbreiden op de aarde en vruchtbaar zijn en talrijk worden op de aarde.

¹⁸ Toen ging Noach naar buiten, en zijn zonen, zijn vrouw en de vrouwen van zijn zonen met hem.

¹⁹ Alle dieren, alle kruipende dieren en alle vogels, alles wat zich op de aarde beweegt, overeenkomstig hun soorten, gingen de ark uit.

OFFER VAN NOACH

²⁰ En Noach bouwde een altaar voor de HEERE; en hij nam van al het ²¹ reine vee en van alle reine vogels, en bracht brandoffers op dat altaar.

²¹ En de HEERE rook die aangename geur, en de HEERE zei in Zijn hart: Ik zal de aardbodem voortaan niet meer vervloeken vanwege de mens; ²² de gedachtespels van het hart van de mens zijn immers slecht, van zijn jeugd ²³ af; en Ik zal voortaan niet al het levende meer doden, zoals Ik gedaan heb.

²² ²⁴ Voortaan, al de dagen van de aarde, zullen zaaitijd en oogsttijd, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht niet ophouden.

GODS VERBOND MET NOACH

9 Toen zegende God Noach en zijn zonen en Hij zei tegen hen: ¹ Wees vruchtbaar, word talrijk en vervul de aarde!

² Vrees en schrik voor u zal er zijn bij alle dieren van de aarde en bij alle vogels in de lucht, bij alles wat over de aardbodem kruipt en bij alle vissen in de zee; zij zijn in uw hand gegeven.

³ Alles wat zich beweegt, waarin leven is, zal u tot voedsel dienen; Ik heb het u allemaal gegeven, evenals ⁴ het groene gewas.

⁴ ⁵ Maar vlees met zijn leven, zijn bloed, *er nog in* mag u niet eten.

⁵ Voorzeker, Ik zal vergelding eisen voor uw bloed, voor uw levens. Van de hand van alle dieren zal Ik vergelding eisen; ook van de hand van de mens, van de hand van ieders broeder, zal Ik vergelding eisen voor het leven van de mens.

⁶ Vergiet iemand het bloed van de mens, door de mens zal diens bloed vergoten worden;

want ⁷ naar het beeld van God heeft Hij de mens gemaakt.

⁷ Wat u betreft, wees vruchtbaar en word talrijk;

breid u overvloedig uit op de aarde, en word talrijk daarop.

⁸ En God zei tegen Noach en zijn zonen met hem:

⁹ ¹⁰ En Ik, zie, Ik maak Mijn verbond met u, met uw nageslacht na u,

¹⁰ en met alle levende wezens die bij u zijn: de vogels, het vee en alle dieren van de aarde met u; van alles wat uit de ark is gegaan, tot alle dieren van de aarde toe.

¹¹ Ik maak Mijn verbond met u, dat niet meer alle vlees door het water van een vloed zal worden uitgeroeid, en dat er geen vloed meer zal zijn om de aarde te gronde te richten.

¹² En God zei: Dit is het teken van het verbond dat Ik geef tussen Mij en u, en alle levende wezens die bij u zijn, *alle* generaties door *tot* in eeuwigheid:

¹³ Mijn boog heb Ik in de wolken gegeven; die zal dienen als teken van het verbond tussen Mij en de aarde.

¹⁴ Het zal gebeuren, als Ik wolken boven de aarde breng en de boog in de wolken gezien wordt,

¹⁵ dat Ik aan Mijn verbond zal denken, dat

^a Gen. 1:22,28; 9:1 ^b Lev. 11 ^c Gen. 6:5; Spr. 22:15; Matt. 15:19 ^d Spr. 22:15 ^e Jer. 33:20,25 ^f Gen. 1:28; 8:17 ^g Gen. 1:29 ^h Lev. 3:17; 7:26; 17:14; 19:26; Deut. 12:23 ⁱ Ex. 21:12,28 ^j Klaagl. 4:13; Matt. 26:52; Openb. 13:10 ^k Gen. 1:27 ^l Gen. 1:28; 8:17 ^m Jes. 54:9

er is tussen Mij en u en alle levende wezens van alle vlees. Het water zal niet meer tot een vloed worden om alle vlees te gronde te richten.

¹⁶ Als deze boog in de wolken is, zal Ik hem zien, en denken aan het eeuwig verbond tussen God en alle levende wezens van alle vlees dat op de aarde is.

¹⁷ God zei dus tegen Noach: Dit is het teken van het verbond dat Ik gemaakt heb tussen Mij en alle vlees dat op de aarde is.

DE ZONEN VAN NOACH

¹⁸ En de zonen van Noach, die uit de ark gingen, waren ^aSem, Cham en Jafeth; Cham is de vader van Kanaän.

¹⁹ Deze drie waren de zonen van Noach; en uit hen is heel de aarde bevolkt.*

²⁰ En Noach werd landbouwer en plantte een wijngaard.

²¹ Hij dronk van de wijn en werd dronken; en hij ontkleedde zich midden in zijn tent.

²² En Cham, de vader van Kanaän, zag de naaktheid van zijn vader en vertelde het aan zijn beide broers buiten.

²³ Toen namen Sem en Jafeth een kleed, legden het op hun beider schouders, liepen achteruit en bedekten de naaktheid van hun vader, met het gezicht afgewend, zodat zij de naaktheid van hun vader niet zagen.

²⁴ Toen ontwaakte Noach uit zijn roes en kwam hij te weten wat zijn jongste zoon hem aangedaan had.

²⁵ Hij zei:

Vervloekt is Kanaän!

Laat hij voor zijn broers een dienaar van dienaren zijn!

²⁶ Ook zei hij:

Gezegend is de HEERE, de God van Sem!

Laat Kanaän een dienaar voor hem zijn!

²⁷ Laat God Jafeth uitbreiden en laat hij in de tenten van Sem wonen!

En laat Kanaän voor hem een dienaar zijn!

²⁸ En Noach leefde na de vloed driehonderdvijftig jaar.

²⁹ Zo waren al de dagen van Noach negenhonderdvijftig jaar; en hij stierf.

NAKOMELINGSCHAP VAN NOACHS ZONEN

10 Dit zijn de afstammelingen van ^ade zonen van Noach, Sem, Cham en Jafeth. Bij hen werden na de vloed zonen geboren.

² De zonen van Jafeth zijn: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech en Tiras.

³ De zonen van Gomer zijn: Askenaz, Rifath en Togarma.

⁴ De zonen van Javan zijn: Elisa en Tarsis, de Kittiers en de Dodanieten.

⁵ Van hen stammen de mensen af die zich over de kustlanden van de volken verspreid hebben, in hun landen, elk overeenkomstig zijn taal, overeenkomstig hun geslachten, onder hun volken.

⁶ De zonen van ^aCham zijn: Cusj, Mizraïm, Put en Kanaän.

⁷ De zonen van Cusj zijn: Seba, Havila, Sabta, Raëma en Sabtecha. De zonen van Raëma zijn: Sjeba en Dedan.

⁸ En ^aCusj verwekte Nimrod; die begon een geweldenaar op de aarde te worden.

⁹ Hij was een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE; daarom wordt gezegd: Als Nimrod, een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE.

¹⁰ Het begin van zijn koninkrijk bestond uit Babel, Erech, Akkad en Kalne in het land Sinear.

¹¹ Uit dit land is Assur weggegaan en hij bouwde Ninevé, Rehoboth-Ir, Kalach

¹² en Resen, tussen Ninevé en Kalach; dat is de grote stad.

¹³ Mizraïm verwekte de Luidieten, de Ananieten, de Lehabieten, de Naftuchieten,

¹⁴ de Pathrusieten, de Kasluchieten – uit wie de Filistijnen voortgekomen zijn – en de Kaftorieten.

¹⁵ Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, Heth,

¹⁶ en de Jebusiet, de Amoriet, de Girgasiet, ¹⁷ de Heviet, de Arkiet, de Siniet,

¹⁸ de Arvadiet, de Zemariet en de Hamathiet; daarna zijn de geslachten van de Kanaänieten verspreid.

¹⁹ En de grens van de Kanaänieten reikte van Sidon in de richting van Gerar tot aan

^a Gen. 6:10 ^a 1Kron. 1:4 ^c 1Kron. 1:5 ^a 1Kron. 1:8 ^a 1Kron. 1:10
9:19 bevolkt - Letterlijk: overspreid.

Gaza, en in de richting van Sodom, Gomorra, Adama en Zeboim, tot aan Lasa.

²⁰ Dit waren de zonen van Cham, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun talen, met hun landen en hun volken.

²¹ Ook bij Sem zijn *zonen* geboren; hij is de voorvader van alle zonen van Heber, en de broer van Jafeth, de oudste.

²² ^aSems zonen waren: Elam, Assur, ^bArfachsad, Lud en Aram.

²³ De zonen van Aram waren: Uz, Hul, Gether en Mas.

²⁴ ^cArfachsad verwekte Selah, en Selah verwekte Heber.

²⁵ Bij Heber werden twee zonen geboren; de naam van de ene was Peleg, ^e omdat in zijn dagen de aarde verdeeld is, en de naam van zijn broer was Joktan.

²⁶ Joktan verwekte Almodad, Selef, Hazarmavet, Jerah,

²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla,

²⁸ Obal, Abimaël, Sjeba,

²⁹ Ofir, Havila en Jobab. Zij allen waren zonen van Joktan.

³⁰ Hun woongebied reikte van Mesja tot in de richting van Sefar, het bergland in het oosten.

³¹ Dit waren de zonen van Sem, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun talen, met hun landen en hun volken.

³² Dit waren de geslachten van de zonen van Noach, *ingedeeld* naar hun afstamming, met hun volken; van hen *stammen* de volken af die zich na de vloed over de aarde hebben verspreid.

DE TOREN VAN BABEL

11 Heel de aarde had één taal en eendere woorden.

² En het gebeurde, toen zij naar het oosten trokken, dat zij een vlakte in het land ^a Sinear vonden. Daar gingen zij wonen.

³ En zij zeiden allen tegen elkaar: Kom, laten wij kleiblokken maken en die goed bakken! En de kleiblokken dienden hun tot steen en het asfalt diende hun tot leem.

⁴ En zij zeiden: Kom, laten wij voor ons een stad bouwen, en een toren waarvan de top

in de hemel reikt, en laten we voor ons een naam maken, anders worden wij over heel de aarde verspreid!

⁵ Toen daalde de HEERE neer om de stad en de toren te zien die de mensenkinderen aan het bouwen waren,

⁶ en de HEERE zei: Zie, zij vormen één volk en hebben allen één taal. Dit is het begin van wat zij gaan doen, en nu zal niets van wat zij zich voornemen te doen, voor hen onmogelijk zijn.

⁷ Kom, laten Wij neerdalen en laten Wij hun taal daar verwarren, zodat zij geen van allen elkaars taal zullen begrijpen.

⁸ ^e Zo verspreidde de HEERE hen vandaar over heel de aarde, en zij hielden op met het bouwen van de stad.

⁹ Daarom gaf men haar de naam Babel; ^f want daar verwarde de HEERE de taal van heel de aarde, en vandaar verspreidde de HEERE hen over heel de aarde.

NAGESLACHT VAN SEM

¹⁰ ¹ Dit zijn de afstammelingen van Sem: Sem was honderd jaar oud, toen hij Arfachsad verwekte, twee jaar na de vloed.

¹¹ Sem leefde, nadat hij Arfachsad verwekt had, vijfhonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹² Arfachsad had vijfendertig jaar geleefd, toen hij Selah verwekte.

¹³ Arfachsad leefde, nadat hij Selah verwekt had, vierhonderddertig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁴ Selah had dertig jaar geleefd, toen hij Heber verwekte.

¹⁵ Selah leefde, nadat hij Heber verwekt had, vierhonderddrie jaar, en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁶ Heber had vierendertig jaar geleefd, toen hij Peleg verwekte.

¹⁷ Heber leefde, nadat hij Peleg verwekt had, vierhonderddertig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁸ ^g Peleg had dertig jaar geleefd, toen hij Rehu verwekte.

¹⁹ Peleg leefde, nadat hij Rehu verwekt

^a 1 Kron. 1:17 ^b Gen. 11:10 ^c 1 Kron. 1:18 ^d Gen. 10:10 ^e Deut. 32:8; Hand. 17:26 ^f Gen. 10:22 enz.; 1 Kron. 1:17 enz. ^g 1 Kron. 1:25

10:25 Peleg kan vertaald worden met: verdeling. 11:9 Babel wordt hier in verband gebracht met een Hebreeuws woord dat 'verwarren' betekent.

had, tweehonderdnegen jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁰ Rehu had tweeëndertig jaar geleefd, toen hij Serug verwekte.

²¹ Rehu leefde, nadat hij Serug verwekt had, tweehonderdveven jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²² Serug had dertig jaar geleefd, toen hij Nahor verwekte.

²³ Serug leefde, nadat hij Nahor verwekt had, tweehonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁴ Nahor had negenentwintig jaar geleefd, toen hij Terah verwekte.

²⁵ Nahor leefde, nadat hij Terah verwekt had, honderdnegentien jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁶ Terah had zeventig jaar geleefd, toen hij Abram, Nahor en Haran verwekte.

NAGESLACHT VAN TERAH

²⁷ Dit zijn de afstammelingen van Terah: Terah verwekte Abram, Nahor en Haran; en Haran verwekte Lot.

²⁸ Haran stierf tijdens *het leven* van zijn vader Terah, in zijn geboorteland, in Ur van de Chaldeeën.

²⁹ En Abram en Nahor namen zich vrouwen; de naam van Abrams vrouw was Sarai, en de naam van Nahors vrouw was

³⁰ Milka, een dochter van Haran, de vader van Milka en Jiska.

³¹ Sarai nu was onvruchtbaar; zij had geen kind.

³² En Terah nam Abram, zijn zoon, en Lot, zijn kleinzoon, de zoon van Haran, en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram, en zij trokken met hen uit Ur van de Chaldeeën om naar het land Kanaän te gaan; en zij kwamen tot Haran en bleven daar wonen.

³³ De dagen nu van Terah waren tweehonderdvijf jaar, en Terah stierf in Haran.

DE ROEPING VAN ABRAM

12 De HEERE nu zei tegen Abram: ^aGaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal.

^a Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn.

^b Ik zal zegenen wie u zegenen, ^cen wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegd worden.

^d Toen ging Abram *op weg*, zoals de HEERE tot hem gesproken had, en Lot ging met hem mee. Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran vertrok.

AANKOMST IN KANAÄN

^e Abram nu nam Sarai, zijn vrouw, en Lot, de zoon van zijn broer, en al hun bezittingen die ze verworven hadden, en de mensen die zij in Haran verkregen hadden; en zij gingen weg om naar het land Kanaän te gaan; en zij kwamen in het land Kanaän.

^f En Abram trok door dat land heen tot aan de *heilige* plaats bij Sichem, tot de eik van More. ^gDe Kanaänieten woonden toen in dat land.

^h Toen verscheen de HEERE aan Abram en zei: ⁱAan uw nageslacht zal Ik dit land geven. Toen bouwde hij daar een altaar voor de HEERE, Die hem verschenen was.

^j Vandaar brak hij op naar het bergland ten oosten van Bethel en zette zijn tent op tussen Bethel in het westen en Ai in het oosten. Daar bouwde hij voor de HEERE een altaar en riep de Naam van de HEERE aan.

^k Daarna trok Abram gaandeweg verder naar het Zuiderland.

^l Er kwam hongersnood in dat land. Daarom trok Abram naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven, omdat de hongersnood in het land zwaar was.

^m En het gebeurde, toen hij op het punt stond om Egypte binnen te gaan, dat hij tegen zijn vrouw Sarai zei: Zie toch, ik weet dat je een vrouw bent *die* knap is om te zien.

ⁿ Als de Egyptenaren je zien, dan zullen ze zeggen: Dat is zijn vrouw! Dan zullen ze mij doden en jou in leven laten.

^o Zeg toch dat je mijn zuster bent, zodat het mij omwille van jou goed zal gaan en ik omwille van jou blijf leven.

^a Joz. 24:2; 1 Kron. 1:26 ^b Gen. 22:20 ^c Gen. 16:1,2; 18:11,12 ^d Joz. 24:2; Neh. 9:7; Hand. 7:4 ^e Hand. 7:3; Hebr. 11:8 ^f Gen. 18:18; 22:18; 26:4; Hand. 3:25; Gal. 3:8 ^g Hand. 7:4 ^h Gen. 10:18,19; 13:7 ⁱ Gen. 13:15; 15:18; 17:8; 24:7; 26:4; Deut. 34:4 ^j Gen. 20:12; 26:7

IN EGYPT

¹⁴ En het gebeurde, zodra Abram in Egypte kwam, dat de Egyptenaren de vrouw zagen dat ze bijzonder knap was.

¹⁵ Ook de vorsten van de farao zagen haar en zij prezen haar aan bij de farao. Daarom werd de vrouw meegenomen naar het huis van de farao.

¹⁶ Omwille van haar deed hij goed aan Abram, zodat hij kleinvee, runderen, ezels, slaven en slavinnen, ezellinnen en kamelen kreeg.

¹⁷ Maar de ³HEERE trof de farao en zijn huis met zware slagen, vanwege Sarai, de vrouw van Abram.

¹⁸ Toen riep de farao Abram en zei: Wat hebt u mij aangedaan? Waarom hebt u mij niet verteld dat zij uw vrouw is?

¹⁹ Waarom hebt u gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar tot vrouw genomen heb? Nu, hier is uw vrouw; neem haar mee en ga!

²⁰ En de farao gaf enige mannen opdracht met betrekking tot hem en zij begeleidden hem en zijn vrouw en alles wat hij had *het land* uit.

ABRAM EN LOT SCHEIDEN VAN ELKAAR

13 Zo trok Abram weg uit Egypte naar het Zuiderland, hij en zijn vrouw, en alles wat hij had, en Lot met hem.

² En Abram was zeer rijk, aan vee, aan zilver en aan goud.

³ En hij reisde van rustplaats tot rustplaats, vanuit het Zuiderland tot aan Bethel, naar de plaats waar zijn tent eerst gestaan had, tussen Bethel en Ai,

⁴ naar de plaats van het altaar dat hij daar vroeger gemaakt had; en Abram riep daar de Naam van de HEERE aan.

⁵ Lot, die met Abram meeging, had ook kleinvee en runderen en tenten.

⁶ En dat land liet het niet toe dat zij bij elkaar woonden, want zij hadden veel bezittingen, zodat zij niet bij elkaar konden wonen.

⁷ Er ontstond dan ook onenigheid tussen de herders van het vee van Abram en de

herders van het vee van Lot. ⁸ Bovendien woonden in die tijd de Kanaänieten en de Fereziëten in dat land.

⁹ En Abram zei tegen Lot: Laat er toch geen onenigheid zijn tussen mij en jou, en tussen mijn herders en jouw herders. Wij zijn immers mannen die broeders zijn!

¹⁰ 'Ligt heel het land niet voor je open? Scheid je toch van mij af: als jij naar links gaat, dan zal ik naar rechts gaan, en als jij naar rechts gaat, dan zal ik naar links gaan.

¹¹ En Lot sloeg de ogen op en zag dat heel de Jordaanvlakte rijk aan water was; voordat de HEERE Sodom en Gomorra te gronde gericht had, was zij in de richting van Zoar als de hof van de HEERE, als het land Egypte.

¹² Daarom koos Lot voor zichzelf heel de Jordaanvlakte en Lot trok naar het oosten; en zij werden van elkaar gescheiden.

¹³ Abram woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden in de vlakte en zette zijn tenten op tot bij Sodom.

¹⁴ De mannen van Sodom waren echter slecht en grote zondaars tegenover de HEERE.

¹⁵ En de HEERE zei tegen Abram, nadat Lot zich van hem afgescheiden had: Sla toch uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u bent, naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen.

¹⁶ Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven.

¹⁷ En Ik zal uw nageslacht maken als het stof van de aarde; als iemand het stof van de aarde zou kunnen tellen, dan zou ook uw nageslacht geteld kunnen worden.

¹⁸ Sta op, ga het land door in zijn lengte en in zijn breedte, want Ik zal het u geven.

¹⁹ En Abram zette zijn tenten op en ging bij de eiken van Mamre wonen, die bij Hebron zijn, en hij bouwde daar een altaar voor de HEERE.

VELDTOCHT VAN ABRAM

14 In de dagen van Amrafel, de koning van Sinear, Arioch, de koning van

^aPs. 105:14 ^bGen. 12:8 ^cGen. 4:26; 12:8 ^dGen. 36:7 ^eGen. 12:6 ^fGen. 20:15; 34:10 ^gGen. 18:20; Ezech. 16:49 ^hGen. 12:7; 15:7,18; 17:8; 26:4; Deut. 34:4; Hand. 7:5 ⁱGen. 15:5; 17:4; Deut. 10:22; Jer. 33:22; Rom. 4:17,18; Hebr. 11:12 ^jGen. 14:13

13:3 van rustplaats tot rustplaats - Letterlijk: naar zijn rustplaatsen.

Ellasar, Kedor-Laomer, de koning van Elam, en Tideal, de koning van de volken, gebeurde het

² dat ze oorlog voerden tegen Bera, de koning van Sodom, tegen Birsä, de koning van Gomorra, tegen Sinab, de koning van Adama, tegen Semeber, de koning van Zeboim en tegen de koning van Bela, het tegenwoordige Zoar.

³ Deze allen waren een verbintenis aangegaan en trokken op naar het Siddimdal, dat is tegenwoordig de Zoutzee.

⁴ Twaalf jaar hadden zij Kedor-Laomer gediend, maar in het dertiende jaar kwamen zij in opstand.

⁵ Daarom kwam Kedor-Laomer in het veertiende jaar met de koningen die bij hem waren; en zij versloegen de ^aRefaïeten in Asteroth-Karnaïm, de Zuzieten in Ham, de ^bEmieten in Sjave-Kiriathaïm,

^c en de Horieten in hun bergland Seïr tot aan El-Paran, dat aan de woestijn grenst.

⁷ Daarna keerden zij terug en kwamen in En-Mispat – het tegenwoordige Kades – en zij versloegen allen in heel het gebied van de Amalekieten, en ook de Amorieten die in Hazezon-Thamar woonden.

⁸ Toen trok de koning van Sodom ten strijde met de koning van Gomorra, de koning van Adama, de koning van Zeboim en de koning van Bela – het tegenwoordige Zoar – en zij stelden zich op voor de strijd tegen hen in het Siddimdal,

⁹ tegen Kedor-Laomer, de koning van Elam, Tideal, de koning van de volken, Amrafel, de koning van Sinear, en Arioch, de koning van Ellasar; vier koningen tegen vijf.

¹⁰ Het Siddimdal nu was vol asfaltputten; de koningen van Sodom en Gomorra vluchtten en vielen daarin, en de overgeblevenen vluchtten naar het bergland.

¹¹ Zij namen al de bezittingen van Sodom en Gomorra en al hun voedsel mee en trokken weg.

¹² Ook namen zij Lot, de zoon van Abrams broer, en zijn bezittingen mee, en trokken weg; hij woonde namelijk in Sodom.

¹³ Toen kwam er iemand die ontkomen was, en vertelde het aan Abram, de He-

breeër, die woonde bij de ^eeiken van de Amoriet Mamre, de broer van Eskol en Aner. Zij waren bondgenoten van Abram.

¹⁴ Toen Abram hoorde dat zijn broeder als gevangene weggevoerd was, bewapende hij zijn geëfende mannen die in zijn huis geboren waren, driehonderdachtien man, en hij achtervolgde hen tot aan Dan.

¹⁵ Hij verdeelde zich 's nachts tegen hen in groepen, hij en zijn manschappen, en versloeg hen; en hij achtervolgde hen tot aan Hoba, dat links van Damascus ligt.

¹⁶ En hij bracht alle bezittingen terug, en ook zijn broeder Lot en zijn bezittingen bracht hij terug, evenals de vrouwen en het volk.

¹⁷ Toen trok de koning van Sodom hem tegemoet, nadat hij teruggekeerd was van het verslaan van Kedor-Laomer en de koningen die bij hem waren, naar het dal Sjave, dat is het tegenwoordige Koningsdal.

ABRAM EN MELCHIZEDEK

¹⁸ ^aEn Melchizedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij was een priester van God, de Allerhoogste.

¹⁹ En hij zegende hem en zei:

Gezegend zij Abram

door God, de Allerhoogste,

Die hemel en aarde bezit!

²⁰ En geloofd zij God, de Allerhoogste,

Die overgeleverd heeft

uw tegenstanders in uw hand!

En Abram gaf hem van alles een tiende deel.

²¹ De koning van Sodom zei tegen Abram: Geef mij de mensen, maar houd de bezittingen voor uzelf.

²² Maar Abram zei tegen de koning van Sodom: Ik zweer bij de HEERE, ^cGod, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit,

²³ dat ik niets, van draad tot schoenriem toe, ja, niets van alles wat van u is, zal nemen, zodat u niet kunt zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt.

²⁴ Verre daarvan! Alleen wat de knechten gegeten hebben, en het deel van de mannen die met mij meegegaan zijn, Aner,

^a Gen. 15:20 ^b Deut. 2:10,11 ^c Gen. 13:18 ^d Hebr. 7:1,2,3

14:22 Ik zweer bij de HEERE - Letterlijk: Ik heb mijn hand opgeheven naar de HEERE.

Eskol en Mamre; laten die hun deel nemen!

BELOFTE AAN ABRAM

15 Na deze dingen kwam het woord van de HEERE tot Abram in een visioen: Wees niet bevreesd, Abram, ^aIk ben voor u een schild, uw loon zeer groot.

²Toen zei Abram: Heere HEERE, wat zult U mij *dan* geven, aangezien ik kinderloos heenga en de bezitter van mijn huis deze Eliëzer uit Damascus zal zijn?

³Verder zei Abram: Zie, mij hebt U geen nageslacht gegeven, en zie, iemand die in mijn huis geboren is, ^bzal mijn erfgenaam zijn.

⁴Maar zie, het woord van de HEERE kwam tot hem: Deze *man* zal uw erfgenaam niet zijn, maar *iemand* die uit uw *eigen* lichaam voortkomt, die zal uw erfgenaam zijn.

⁵Toen leidde Hij hem naar buiten en zei: Kijk toch naar de hemel en tel de sterren, als u ze kunt tellen. En Hij zei tegen hem: ^c*Zo talrijk* zal uw nageslacht zijn.

⁶«Hij geloofde in de HEERE, en Die rekende hem dat tot gerechtigheid.

DE VERBONDSSLUITING

⁷Verder zei Hij tegen hem: Ik ben de HEERE, Die u uit Ur van de Chaldeeën geleid heeft, ^dom u dit land te geven om het in bezit te hebben.

⁸Hij zei: Heere HEERE, waardoor zal ik weten dat ik het in bezit zal krijgen?

⁹Hij zei tegen hem: Haal voor Mij een driejarige jonge koe, een driejarige geit, een driejarige ram, een tortelduif en een jonge duif.

¹⁰Hij haalde al deze *dieren* voor Hem, deelde ze doormidden en legde de stukken tegenover elkaar; de vogels deelde hij echter niet.

¹¹Er kwamen roofvogels op de kadavers af, maar Abram joeg die weg.

¹²En het gebeurde, toen de zon bijna onderging, dat er een diepe slaap op Abram

viel. En zie, een grote, schrikwekkende duisternis viel op hem.

¹³Toen zei God tegen Abram: Weet wel ^edat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land dat niet van hen is; zij zullen hen dienen en men zal hen vierhonderd jaar onderdrukken.

¹⁴Maar ook zal Ik over het volk dat zij zullen dienen, rechtspreken en daarna zullen zij ^fmet veel bezittingen wegtrekken.

¹⁵Maar u zult in vrede tot uw vadersen heengaan; u zult in goede ouderdom begraven worden.

¹⁶De vierde generatie zal hier terugkeren, want *de maat* van de ongerechtigheid van de Amorieten is tot nu toe niet vol.

¹⁷En het gebeurde dat de zon onderging en het donker werd; en zie, er was een roken-oven en een brandende fakkel, die tussen die stukken doorging.

¹⁸Op die dag sloot de HEERE een verbond met Abram, en zei: ^gAan uw nageslacht heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat:

¹⁹de Kenieten, de Kenezieten, de Kadmonieten,

²⁰de Hethieten, de Ferezieten, de Refaïeten,

²¹de Amorieten, de Kanaänieten, de Girsasieten en de Jebusieten.

HAGAR EN ISMAËL

16 Maar Sarai, de vrouw van Abram, had hem geen kinderen geschonken. Nu had zij een Egyptische slavin, van wie de naam Hagar was.

²Daarom zei Sarai tegen Abram: Zie toch, de HEERE heeft *mijn baarmoeder* gesloten, zodat ik geen kinderen kan krijgen. Kom toch bij mijn slavin; misschien zal ik uit haar nageslacht krijgen. ^hEn Abram luisterde naar de stem van Sarai.

³Toen nam Sarai, de vrouw van Abram, Hagar, de Egyptische, haar slavin, nadat Abram tien jaar in het land Kanaän

^aPs. 16:6; 18:3; 19:12 ^bEx. 32:13; Deut. 10:22; Rom. 4:18; Hebr. 11:12 ^cRom. 4:3,9,18,22; Gal. 3:6; Jak.

2:23 ^dPs. 105:11 ^eEx. 12:40; Hand. 7:6; Gal. 3:17 ^fEx. 3:22; 11:2; 12:35,36 ^gGen. 25:7,8 ^hEx. 12:40

ⁱGen. 12:7; 13:15; 24:7; 26:4; Ex. 32:13; Deut. 1:8; 34:4

15:3 *iemand die in mijn huis geboren is* - Letterlijk: de zoon van mijn huis. **16:2** *nageslacht krijgen* - Letterlijk: gebouwd worden.

gewoond had, en gaf haar aan Abram, haar man, als vrouw voor hem.

⁴ Hij kwam bij Hagar en zij werd zwanger. Toen zij nu zag dat zij zwanger geworden was, was haar meesteres in haar ogen verachtelijk.

⁵ Toen zei Sarai tegen Abram: *De verantwoordelijkheid voor het onrecht dat mij wordt aangedaan, ligt bij jou.* Ik heb jou zelf mijn slavin in je schoot gegeven, *maar* nu zij ziet dat zij zwanger is geworden, ben ik in haar ogen verachtelijk. Laat de HEERE oordelen tussen mij en jou.

⁶ En Abram zei tegen Sarai: Zie, jouw slavin is in jouw macht. Doe met haar wat goed is in jouw ogen. Toen vernederde Sarai haar, zodat zij bij haar wegluchtte.

⁷ De Engel van de HEERE vond haar bij een waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Sur.

⁸ En Hij zei: Hagar, slavin van Sarai! Waar komt u vandaan en waar gaat u heen? Zij zei: Ik ben op de vlucht voor mijn meesteres Sarai.

⁹ Toen zei de Engel van de HEERE tegen haar: Keer terug naar uw meesteres, en onderwerp u aan haar gezag.*

¹⁰ Verder zei de Engel van de HEERE tegen haar: Ik zal uw nageslacht zeer talrijk maken, zodat het vanwege de menigte niet geteld kan worden.

¹¹ Ook zei de Engel van de HEERE tegen haar: Zie, u bent zwanger; u zult een zoon baren en u moet hem de naam Ismaël[†] geven, omdat de HEERE uw verdrukking gehoord heeft.

¹² En hij zal zijn een wilde ezel *van een mens*; zijn hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem; en ¹³ hij zal wonen tegenover al zijn broeders.

¹⁴ En zij gaf de HEERE, Die tot haar sprak, de naam: U bent de God Die naar mij omziet!

Want zij zei: Heb ik hier dan Hem gezien Die naar mij omgezien heeft?

¹⁵ Daarom gaf men die put de naam: de "put Lachai-ROI," zie, hij ligt tussen Kades en Bered.

¹⁶ Hagar baarde een zoon bij Abram, en Abram gaf zijn zoon, die Hagar gebarde had, de naam Ismaël.

¹⁷ Abram was zesentachtig jaar oud, toen Hagar Ismaël bij Abram baarde.

NAAMSVERANDERING VAN ABRAM EN SARAI

17 Toen Abram negenennegentig jaar oud was, verscheen de HEERE aan Abram en zei tegen hem: Ik ben God, de Almachtige! ¹Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht.

² Ik zal Mijn verbond sluiten tussen Mij en u, ³ en u uitermate talrijk maken.

⁴ Toen wierp Abram zich met het gezicht *ter aarde* en God sprak met hem:

⁵ Wat Mij betreft, zie, Mijn verbond is met u! U zult ⁶vader worden van een menigte volken.

⁷ U zult niet meer Abram heten, *maar* uw naam zal Abraham zijn, ⁸ want Ik zal u vader van een menigte van volken maken.

⁹ Ik zal u uitermate vruchtbaar maken: Ik zal u tot volken maken en ¹⁰ er zullen koningen uit u voortkomen.

¹¹ Ik zal Mijn verbond maken tussen Mij, u en uw nageslacht na u, *al* hun generaties door, ¹² tot een eeuwig verbond, om voor u tot een God te zijn, en voor uw nageslacht na u.

¹³ Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, ¹⁴ heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn.

INSTELLING VAN DE BESNIJDENIS

¹ Verder zei God tegen Abraham: En wat u betreft, u moet Mijn verbond in acht nemen, u en uw nageslacht na u, *al* hun generaties door.

¹ Gen. 25:18 ² Gen. 24:62; 25:11 ³ Gal. 4:22 ⁴ Gen. 5:22 ⁵ Gen. 15:18; Ex. 2:24; 6:4; Lev. 26:42

⁶ Gen. 12:2; 13:16; 15:5 ⁷ Rom. 4:17 ⁸ Matt. 1:6 enz. ⁹ Gen. 13:15 ¹⁰ Gen. 15:18; Deut. 1:8

¹¹ 6:9 onderwerp ... gezag - Letterlijk: verneder u onder haar handen. ¹² 16:11 *Ismaël* betekent: God hoort. ¹³ 16:14 *Lachai-ROI* betekent: de Levende Die naar mij omziet. ¹⁴ 17:5 *Abraham* - In de laatste lettergreep van dit woord klinkt het Hebreeuwse woord voor 'menigte' door. ¹⁵ 17:8 *het land ... bent* - Letterlijk: het land van uw vreemdelingschap.

¹⁰ Dit is Mijn verbond dat u moet houden tussen Mij en u en uw nageslacht na u: al wie mannelijk is bij u moet besneden worden.

¹¹ U moet het vlees van uw voorhuid laten besnijden en ^adat zal een teken zijn van het verbond tussen Mij en u.

¹² Elk ^bkind bij u van acht dagen *oud*, al wie mannelijk is, moet besneden worden, *al* uw generaties door: degene die in uw huis geboren is én degene die van enige vreemdeling voor geld gekocht is, die niet tot uw nageslacht behoort.

¹³ Degene die in uw huis geboren is én degene die met uw geld gekocht is, moeten zeker besneden worden. Zo zal Mijn verbond in uw vlees tot een eeuwig verbond zijn.

¹⁴ Maar hij die mannelijk *en* onbesneden is, van wie het vlees van zijn voorhuid niet besneden wordt, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden; hij heeft Mijn verbond verbroken.

AANKONDIGING VAN DE GEBORTE VAN ISAK

¹⁵ Verder zei God tegen Abraham: U moet uw vrouw Sarai ^cniet *meer* Sarai noemen, maar haar naam zal Sara zijn.

¹⁶ Want Ik zal haar zegenen, en u ook uit háár een zoon geven; ja, Ik zal haar *zo* zegenen dat zij tot volken zal worden; er zullen koningen van volken uit haar voortkomen.

¹⁷ Toen wierp Abraham zich met zijn gezicht *ter aarde* en lachte. Hij zei in zijn hart: Zal bij een honderdjarige een kind geboren worden en zal Sara, die negentig jaar is, baren?

¹⁸ En Abraham zei tegen God: Och, zou Ismaël voor Uw aangezicht mogen leven!

¹⁹ God zei: Integendeel, ^duw vrouw Sara zal u een zoon baren en u moet hem de naam Isak geven. Ik zal Mijn verbond met hem maken, tot een eeuwig verbond voor zijn nageslacht na hem.

²⁰ Wat Ismaël betreft, heb Ik u verhoord. Zie, ^eIk heb hem gezegend en zal hem

vruchtbaar maken en hem uitermate talrijk maken: twaalf vorsten zal hij verweken en Ik zal hem tot een groot volk maken.

²¹ Mijn verbond echter zal Ik met Isak maken, *de zoon* die Sara u volgend jaar ^fop deze vastgestelde tijd zal baren.

²² Toen Hij geëindigd had met hem te spreken, voer God van Abraham op.

BESNIJDENIS VAN HET HUIS VAN ABRAHAM

²³ Toen nam Abraham zijn zoon Ismaël, allen die in zijn huis geboren waren en allen die hij met zijn geld gekocht had, al wie mannelijk was onder de leden van het huis van Abraham, en hij besneed het vlees van hun voorhuid op diezelfde dag, zoals God tot hem gesproken had.

²⁴ Abraham was negenennegentig jaar toen het vlees van zijn voorhuid bij hem besneden werd,

²⁵ en Ismaël, zijn zoon, was dertien jaar toen het vlees van zijn voorhuid bij hem besneden werd.

²⁶ Op diezelfde dag werd Abraham besneden, en ook Ismaël, zijn zoon.

²⁷ Ook werden alle mannen van zijn huis gelijk met hem besneden, zowel zij die in *zijn* huis geboren waren als zij die voor geld van vreemdelingen gekocht waren.

GOD VERSCHIJNT AAN ABRAHAM BIJ MAMRE

18 Daarna verscheen de HEERE aan hem bij de eiken van Mamre, toen hij in de ingang van de tent zat en de dag heet werd.

² Hij sloeg zijn ogen op, en keek, en zie, er stonden drie mannen voor hem. Toen hij hen zag, ^gliep hij hun snel uit de ingang van de tent tegemoet en boog zich ter aarde.

³ En hij zei: Mijn heer, als ik nu genade gevonden heb in uw ogen, ga dan uw dienaar toch niet voorbij.

⁴ Laat er toch wat water gebracht worden; was dan uw voeten, en rust wat uit onder de boom.

^a Hand. 7:8; Rom. 4:11 ^b Lev. 12:3; Luk. 2:21 ^c Gen. 18:10; 21:2 ^d Gen. 16:10; 25:12,16 ^e Gen. 21:2

^f Hebr. 13:2

17:15 *uw vrouw Sarai* - Letterlijk: de naam van uw vrouw Sarai.

⁵ Dan zal ik een stuk brood halen, zodat u op krachten kunt komen; daarna kunt u verdergaan. Daarom bent u immers bij uw dienaar langsgekomen. En zij zeiden: Doe zoals u gesproken hebt.

⁶ Abraham haastte zich naar de tent, naar Sara, en zei: Haast je! Kneed drie maten^a meelbloem en maak er koeken van.

⁷ Abraham liep snel naar de runderen en nam een kalf dat er mals en goed uitzag. Hij gaf het aan de knecht, die zich haastte om het te bereiden.

⁸ Toen nam hij boter en melk, en het kalf dat hij bereid had, en zette het hun voor en terwijl hij bij hen onder de boom stond, aten zij.

⁹ Toen zeiden zij tegen hem: Waar is Sara, uw vrouw? Hij zei: Zie, zij is in de tent.

¹⁰ En Hij zei: "Ik zal over een jaar" zeker bij u terugkomen; en zie, dan zal Sara, uw vrouw, een zoon hebben! Sara hoorde dat bij de ingang van de tent, die achter Hem was.

¹¹ Nu waren Abraham en Sara^b oud en op dagen gekomen; het ging Sara niet meer naar de wijze van de vrouwen.

¹² Daarom lachte Sara in zichzelf: Zal ik nog liefdesgenot hebben, nu ik oud geworden ben en ook 'mijn heer oud is?

¹³ En de HEERE zei tegen Abraham: Waarom heeft Sara toch gelachen en gezegd: Zou ik ook werkelijk baren, nu ik oud geworden ben?

¹⁴ "Zou er iets voor de HEERE te wonderlijk zijn? Op de vastgestelde tijd, over een jaar, zal Ik bij u terugkomen, en Sara zal een zoon hebben!

¹⁵ Maar Sara ontkende het en zei: Ik heb niet gelachen; want zij was bevreesd. Maar Hij zei: Nee, u hebt wel gelachen.

VERWOESTING VAN SODOM EN GOMORRA AANGEKONDIGD

¹⁶ Toen stonden de mannen vandaar op en keken in de richting van Sodom; en Abraham ging met hen mee om hen uitgeleide te doen.

¹⁷ De HEERE zei: "Zal Ik voor Abraham verbergen wat Ik ga doen?"

¹⁸ Immers, Abraham zal zeker tot een groot en machtig volk worden, en 'alle volken van de aarde zullen in hem gezegend worden.

¹⁹ Want Ik heb hem uitgekozen,^c opdat hij aan zijn kinderen en zijn huis na hem bevel zou geven om de weg van de HEERE in acht te nemen, door gerechtigheid en recht te doen, opdat de HEERE over Abraham zal brengen wat Hij over hem gesproken heeft.

²⁰ Verder zei de HEERE: De roep van Sodom en Gomorra is groot en hun zonde heel zwaar.

²¹ Ik zal nu afdalen en zien of zij werkelijk alles gedaan hebben zoals de roep luidt die over haar tot Mij gekomen is. En zo niet, Ik zal het weten.

²² Toen keerden die mannen vandaar om en gingen naar Sodom, maar Abraham bleef nog staan voor het aangezicht van de HEERE.

ABRAHAM BIDT VOOR SODOM

²³ En Abraham kwam dichterbij en zei: Zult U ook de rechtvaardige tegelijk met de goddeloze wegvagen?

²⁴ Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen binnen de stad; wilt U hen ook wegvagen en de plaats niet sparen omwille van de vijftig rechtvaardigen die daarin zijn?

²⁵ Er kan toch geen sprake van zijn dat U zoiets doet, dat U de rechtvaardige samen met de goddeloze doodt? Dan zal het zijn: zo de rechtvaardige, zo de goddeloze. Daar kan bij U toch geen sprake van zijn! Zou de Rechter van de hele aarde geen recht doen?

²⁶ Toen zei de HEERE: Als Ik in Sodom vijftig rechtvaardigen binnen de stad vind, dan zal Ik de hele plaats omwille van hen sparen.

²⁷ Abraham antwoordde en zei: Zie toch, ik heb het aangedurfd om tot de Heere te spreken, hoewel ik stof en as ben!

^a Gen. 17:19,21; 21:2 ^b Gen. 17:17; Rom. 4:19; Hebr. 11:11 ^c Richt. 19:26; 1 Petr. 3:6 ^d Matt. 19:26; Luk. 1:37 ^e Amos 3:7 ^f Gen. 12:3; 22:18; 26:4; Hand. 3:25; Gal. 3:8 ^g Rom. 3:6

18:5 op krachten kunt komen - Letterlijk: uw hart kunt sterken. 18:6 Een maat is een derde deel van een efa en ongeveer 7,3 liter. 18:10 over een jaar - Letterlijk: omstreeks de tijd van het leven; zie ook vers 14. 18:19 uitgekozen - Letterlijk: gekend.

²⁸ Misschien zullen er aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken; zult U dan om vijf *mensen* de hele stad te gronde richten? En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten, als Ik er vijftienveertig vind.

²⁹ Hij sprak opnieuw tot Hem: Misschien zullen er daar veertig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal het niet doen omwille van die veertig.

³⁰ Verder zei hij: Laat de Heere toch niet *in toorn* ontbranden, omdat ik spreek; misschien zullen er daar dertig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal het niet doen, als Ik er daar dertig vind.

³¹ Hij zei: Zie toch, ik heb het aangedurfd om tot de Heere te spreken; misschien zullen er daar twintig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten omwille van die twintig.

³² Verder zei hij: Laat de Heere toch niet *in toorn* ontbranden, omdat ik nog eenmaal spreek: Misschien zullen er tien gevonden worden. En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten omwille van die tien.

³³ Toen ging de HEERE weg, nadat Hij geëindigd had met Abraham te spreken, en Abraham keerde terug naar zijn woonplaats.

VERWOESTING VAN SODOM EN GOMORRA

19 De twee engelen kwamen 's avonds in Sodom aan, terwijl Lot in de poort van Sodom zat. Toen Lot *hen* zag, stond hij op om hun tegemoet te gaan, en boog hij zich met *zijn* gezicht ter aarde.

² Hij zei: Zie toch, mijne heren, wijk toch af van uw weg en kom naar het huis van uw dienaar en overnacht *daar* en ^awas uw voeten; *morgenvroeg* kunt u opstaan en uw reis vervolgen. Maar zij zeiden: Nee, wij zullen wel op het plein overnachten.

³ Hij drong echter sterk bij hen aan, zodat zij van hun weg afweken naar hem toe, en zijn huis binnengingen. Hij richtte een maaltijd voor hen aan. Hij bakte ongezuurde *broden* en zij aten.

⁴ Nog voor zij zich te slapen legden, omsingelden de mannen van die stad, de man-

nen van Sodom, van jong tot oud, het huis; heel het volk, niemand uitgezonderd.^a

⁵ Zij riepen naar Lot en zeiden tegen hem: Waar zijn die mannen die vannacht bij u gekomen zijn? Breng hen naar buiten, naar ons toe, zodat wij *gemeenschap* met hen kunnen hebben.^c

⁶ Toen ging Lot naar buiten, naar hen toe, bij de deuropening, en sloot de deur achter zich,

⁷ en hij zei: Mijn broeders, doe toch geen kwaad!

⁸ Zie toch, ik heb twee dochters, die met geen man *gemeenschap* gehad hebben; laat mij die toch bij u brengen en doe met hen wat goed is in uw ogen. Alleen, deze mannen moet u niets aandoen, want om die reden zijn ze onder de bescherming van mijn dak gekomen.

⁹ Toen zeiden zij: Ga opzij! Ook zeiden ze: Deze ene is gekomen om *hier* als vreemdeling te verblijven en *nu* wil hij zeker *'rechter over ons* zijn! Nu zullen we u meer kwaad aandoen dan hun. Zij drongen erg op de ^aman, op Lot, aan en kwamen dichterbij om de deur open te breken.

¹⁰ Maar die mannen staken hun hand uit, trokken Lot naar zich toe het huis in en sloten de deur.

¹¹ Zij sloegen de mannen die bij de deuropening van het huis waren, van klein tot groot, met blindheid, zodat zij tevergeefs moeite deden om de deuropening te vinden.

¹² Toen zeiden die mannen tegen Lot: Wie hebt u hier verder nog? Een schoonzoon, uw zonen, of uw dochters: breng allen die u in de stad hebt, uit deze plaats naar buiten.

¹³ Want wij gaan deze plaats te gronde richten, omdat de roep van haar zonden groot geworden is voor het aangezicht van de HEERE. Daarom heeft de HEERE ons gezonden om haar te gronde te richten.

¹⁴ Toen ging Lot naar buiten en sprak tot zijn schoonzonen, die zijn dochters tot vrouw zouden nemen, en zei: Sta op! Ga naar buiten, uit deze plaats! Want de HEERE gaat deze stad te gronde richten. Maar hij

^a Gen. 18:4 ^b Hebr. 13:2 ^c Ex. 2:14; Hand. 7:27 ^d 2 Petr. 2:7,8

19:4 *niemand uitgezonderd* - Letterlijk: van het einde af. 19:5 *gemeenschap met hen...* hebben - Letterlijk: hen kennen; zie ook vers 8.

was in de ogen van zijn schoonzonen als iemand die grappen maakte.

¹⁵ Toen de dageraad aangebroken was, drongen de engelen bij Lot aan. Zij zeiden: Sta op! Neem uw vrouw en uw twee dochters, die zich *hier* bevinden, anders wordt u om de ongerechtigheid van de stad weggevaagd.

¹⁶ Lot aarzelde echter; daarom grepen die mannen zijn hand, de hand van zijn vrouw en de hand van zijn twee dochters, omdat de HEERE hem wilde sparen. Zij brachten hem naar buiten en leidden hem buiten de stad.

¹⁷ En het gebeurde, toen zij hen buiten *de stad* gebracht hadden, dat Hij zei: Vlucht voor uw leven, kijk niet achter u en blijf nergens op heel deze vlakte staan; vlucht naar het bergland, anders wordt u weggevaagd.

¹⁸ Maar Lot zei tegen hen: Nee toch, Heere.

¹⁹ Zie toch, Uw dienaar heeft genade gevonden in Uw ogen, en U hebt Uw grote goedertierenheid aan mij bewezen^a door mijn ziel in leven te houden. Ik kan echter niet naar het bergland vluchten, anders haalt het onheil mij in en sterf ik.

²⁰ Zie toch, deze stad is dichtbij *genoeg* om erheen te vluchten en zij is klein; laat me daar toch heen vluchten (zij is immers klein!), zodat mijn ziel in leven zal blijven.

²¹ Toen zei Hij tegen hem: Zie, Ik ben u ook in dit opzicht *ter wille*^b en zal deze stad, waarover u gesproken hebt, niet ondersteeben keren.

²² Haast u! Vlucht daarheen! Want Ik kan niets doen, totdat u daar bent aangekomen. Daarom gaf men deze stad de naam Zoar.^c

²³ De zon kwam op boven de aarde, toen Lot in Zoar aankwam.

²⁴ Toen liet^d de HEERE zwavel en vuur over Sodom en Gomorra regenen. *Het kwam* van de HEERE uit de hemel.

²⁵ Hij keerde deze steden en heel de vlakte ondersteeben, met alle inwoners van de steden en het gewas op het land.

²⁶ ^bZijn vrouw, *die* achter hem *liep*, keek achter zich en werd een zoutpilaar.

²⁷ En Abraham stond 's morgens vroeg op en *ging* naar de plaats waar hij voor het aangezicht van de HEERE had gestaan.

²⁸ Hij keek uit over Sodom en Gomorra en over heel het gebied van de vlakte. En zie, hij zag dat er rook van dat land opsteeg, zoals de rook van een oven.

²⁹ En het gebeurde, toen God de steden van deze vlakte te gronde richtte, dat God aan Abraham dacht. Daarom leidde Hij Lot uit het midden van de verwoesting, toen Hij de steden waarin Lot gewoond had, ondersteeben keerde.

MOAB EN AMMON

³⁰ En Lot vertrok uit Zoar en ging met zijn twee dochters in het bergland wonen, want hij was bevreesd om in Zoar te *blijven* wonen. Hij woonde in een grot, samen met zijn twee dochters.

³¹ Toen zei de eerstgeborene tegen de jongste: Onze vader is oud en er is geen man in dit land om bij ons te komen op de manier die op de hele aarde gebruikelijk is.

³² Kom, laten we onze vader wijn te drinken geven en met hem slapen, zodat wij door onze vader het leven geven aan nageslacht.

³³ Zij gaven die nacht hun vader wijn te drinken. De eerstgeborene kwam en sliep met haar vader. Hij merkte niet dat zij kwam liggen en evenmin dat zij *weer* opstond.

³⁴ En het gebeurde de volgende dag dat de eerstgeborene tegen de jongste zei: Zie, ik heb de afgelopen nacht met mijn vader geslapen; laten we hem ook vannacht wijn te drinken geven. Kom, slaap met hem, zodat wij door onze vader het leven geven aan nageslacht.

³⁵ Zij gaven hun vader ook die nacht wijn te drinken en de jongste stond op en sliep met hem. Hij merkte niet dat zij kwam liggen en evenmin dat zij *weer* opstond.

^a Deut. 29:23; Jes. 13:19; Jer. 20:16; 50:40; Klaagl. 4:6; Ezech. 16:50; Hos. 11:8; Amos 4:11; Zef. 2:9; Luk. 17:29; 2 Petr. 2:6; Judas vs. 7 ^b Luk. 17:32

19:19 *U hebt ... bewezen* - Letterlijk: U hebt Uw goedertierenheid, die U mij bewezen hebt, groot gemaakt. 19:21 *Ik ben u ... ter wille* - Letterlijk: Ik heb ... uw aangezicht verheven.

19:22 *Zoar* betekent: klein; zie ook vers 20.

³⁶ Zo werden de twee dochters van Lot zwanger van hun vader.

³⁷ De eerstgeborene baarde een zoon en gaf hem de naam Moab. Hij is de vader van de Moabieten, tot op deze dag.

³⁸ De jongste, ook zij, baarde een zoon en gaf hem de naam Ben-Ammi. Hij is de vader van de Ammonieten, tot op deze dag.

ABRAHAM EN ABIMELECH

20 Abraham trok vandaar naar het Zuiderland en woonde tussen Kades en Sur, en hij verbleef als vreemdeling in Gerar.

² Abraham zei van zijn vrouw Sara: "Zij is mijn zuster. Toen stuurde Abimelech, de koning van Gerar, een bode en haalde Sara weg.

³ Maar God kwam in een nachtelijke droom bij Abimelech en zei tegen hem: Zie, u gaat sterven vanwege de vrouw die u genomen hebt, want zij is met een man getrouwd!

⁴ Abimelech was echter *nog* niet tot haar genaderd. Daarom zei hij: Heere, wilt U dan echt een onschuldig volk doden?

⁵ Heeft hij mij zelf niet gezegd: Zij is mijn zuster. En zij, ook zijzelf heeft gezegd: Hij is mijn broer. Met een oprecht hart en zuivere handen heb ik dit gedaan.

⁶ God zei tegen hem in de droom: Ik weet ook dat u dit met een oprecht hart gedaan hebt. Ik heb u ook ervan weerhouden tegen Mij te zondigen en daarom heb ik u niet toegelaten haar aan te raken.

⁷ Nu dan, geef de vrouw van die man terug, want hij is een profeet! Hij zal voor u bidden, zodat u in leven blijft. Als u haar echter niet teruggeeft, weet *dan* dat u zeker zult sterven, u en al wat van u is.

⁸ Toen stond Abimelech 's morgens vroeg op, riep al zijn dienaren en sprak ten aanhoren van hen al deze woorden, en die mannen werden zeer bevreesd.

⁹ Abimelech riep Abraham en zei tegen hem: Wat hebt u ons aangedaan! Waar in heb ik tegen u gezondigd, dat u zo'n grote zonde over mij en mijn koninkrijk ge-

bracht hebt? U hebt dingen met mij gedaan die niet gedaan mogen worden.

¹⁰ Ook vroeg Abimelech aan Abraham: Wat hebt u beoogd, dat u dit gedaan hebt?

¹¹ Daarop zei Abraham: Omdat ik dacht: Er is vast geen vreze Gods in deze plaats, daarom zullen zij mij omwille van mijn vrouw doden.

¹² Zij is ook echt mijn zuster. Zij is de dochter van mijn vader, maar niet de dochter van mijn moeder, en zij is mij tot vrouw geworden.

¹³ En het gebeurde, toen God mij vanuit het huis van mijn vader liet rondzwerven, dat ik tegen haar zei: Dit is de goedertierenheid die je mij moet bewijzen: in elke plaats waar wij komen, zeg *daar* van mij: Hij is mijn broer.

¹⁴ Toen nam Abimelech kleinvee, runderen, slaven en slavinnen, en gaf die aan Abraham. Ook gaf hij hem zijn vrouw Sara terug.

¹⁵ Abimelech zei: Zie, mijn land ligt voor u open; ga *maar* wonen waar het in uw ogen goed is.

¹⁶ En tegen Sara zei hij: Zie, ik heb uw broer duizend zilverstukken gegeven. Zie, laat dat mogen dienen als sluier voor de ogen, voor u én voor allen die bij u zijn. U bent vrijgepleit.

¹⁷ Abraham bad tot God, en God genas Abimelech, zijn vrouw en zijn slavinnen, zodat zij *weer* kinderen konden krijgen.

¹⁸ Want de HEERE had alle baarmoeders in het huis van Abimelech helemaal gesloten vanwege Sara, de vrouw van Abraham.

IZAK GEBOREN; ISMAËL WEGGESTUURD

21 De HEERE nu zag om naar Sara ^c zoals Hij gezegd had; de HEERE deed bij Sara zoals Hij gesproken had.

² Sara werd zwanger en baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom, ^e op de vastgestelde tijd die God hem genoemd had.

³ Abraham gaf zijn zoon die hem geboren was, die Sara hem gebaard had, de naam Izak.

⁴ En Abraham besneed zijn zoon Izak, toen

^a Gen. 12:13; 26:7 ^b Gen. 12:13 ^c Gen. 17:19; 18:10 ^d Gal. 4:23; Hebr. 11:11 ^e Gen. 18:10, 14
19:37 Moab betekent iets als: uit vader (voortgekomen). 19:38 Ben-Ammi betekend: zoon van mijn volk. 20:11 *dacht* - Letterlijk: zei. 21:3 *Izak* betekend: hij lacht.

die acht dagen oud was, ^azoals God hem geboden had.

⁵ Abraham was honderd jaar oud, toen zijn zoon Izak hem geboren werd.

⁶ Sara zei: God heeft mij doen lachen; ieder die het hoort, zal met mij *meelachen*.

⁷ Verder zei zij: Wie zou Abraham hebben *durven* zeggen: Sara heeft zonen de borst gegeven? Voorzeker, ik heb een zoon gebaard in zijn ouderdom.

⁸ Het kind werd groot en werd van de borst genomen. Op de dag dat Izak van de borst af was, richtte Abraham een grote maaltijd aan.

⁹ En Sara zag dat de zoon die Hagar, de Egyptische, Abraham gebaard had, aan het spotlachen was.

¹⁰ Toen zei zij tegen Abraham: ^bJaag deze slavin en haar zoon weg, want de zoon van deze slavin zal niet met mijn zoon, met Izak, erven.

¹¹ Deze woorden waren volstrekt kwalijk in de ogen van Abraham, vanwege zijn zoon.

¹² Maar God zei tegen Abraham: Laat *deze zaak* met betrekking tot de jongen en uw slavin niet kwalijk zijn in uw ogen. Bij alles wat Sara u zegt, luister naar haar stem, *'want alleen het nageslacht van Izak zal uw nageslacht genoemd worden.*

¹³ *'Maar Ik zal ook de zoon van deze slavin tot een volk maken, omdat hij uw nageslacht is.*

¹⁴ Toen stond Abraham 's morgens vroeg op, nam brood en een zak met water, gaf die aan Hagar en legde die op haar schouder. *Hij gaf haar ook het kind en stuurde haar weg. Zij ging op weg en dwaalde rond in de woestijn van Berseba.*

¹⁵ Toen het water uit de zak op was, wierp zij het kind onder een van de struiken.

¹⁶ Zij ging op een afstand zitten, zo ver als men met een boog kan schieten, want zij zei: Laat ik het kind niet zien sterven. Terwijl zij op een afstand zat, begon ze luid te huilen.^c

¹⁷ Toen hoorde God de stem van de jongen en de Engel van God riep tot Hagar vanuit de hemel en zei tegen haar: Wat is er met u, Hagar? Wees niet bevreesd, want God

heeft naar de stem van de jongen, die daar ligt, geluisterd.

¹⁸ Sta op, til de jongen overeind en houd hem met uw hand *goed* vast, *'want Ik zal hem tot een groot volk maken.*

¹⁹ God opende toen haar ogen, zodat zij een waterput zag. Zij liep *ernaartoe*, vulde de zak met water en gaf de jongen te drinken.

²⁰ God was met de jongen en hij werd groot. Hij woonde in de woestijn en werd boogschutter.

²¹ Hij woonde in de woestijn Paran en zijn moeder nam een vrouw voor hem uit het land Egypte.

VERBOND TUSSEN ABRAHAM EN ABIMELECH

²² En het gebeurde in die tijd dat Abimelech, met Pichol, zijn legerbevelhebber, tegen Abraham zei: God is met u bij alles wat u doet.

²³ Nu dan, zweer mij hier bij God, dat u mij, mijn zoon, of mijn kleinzoon niet *'bedriegen* zult. In overeenstemming met de goedertierenheid die ik u bewezen heb, moet u mij en het land, waarin u als vreemdeling verblijft, *goedertierenheid* bewijzen.

²⁴ Abraham zei: Ik zweer *het*.

²⁵ Maar Abraham wees Abimelech *eerst* terecht over een waterput die de dienaren van Abimelech *hem* met geweld afgenomen hadden.

²⁶ Abimelech zei daarop: Ik weet niet wie dit gedaan heeft; bovendien hebt u het ook zelf niet *eerder* aan mij verteld, en heb ik er ook zelf niet *eerder* van gehoord dan vandaag.

²⁷ Toen nam Abraham kleinvee en runderen en gaf die aan Abimelech en zij beiden sloten een verbond.

²⁸ Maar Abraham zette zeven ooilammeren van het kleinvee apart.

²⁹ Toen zei Abimelech tegen Abraham: Wat betekenen die zeven ooilammeren *hier*, die u apart gezet hebt?

³⁰ Hij zei: U moet die zeven ooilammeren uit mijn hand aannemen, zodat het voor mij als bewijs zal dienen dat ik deze put gegraven heb.

^a Gen. 17:10 ^b Gal. 4:30 ^c Rom. 9:7; Hebr. 11:18 ^d Gen. 16:10; 17:20 ^e Gen. 16:10; 17:20 ^f Gen. 14:23 21:16 *begon ze luid te huilen* - Letterlijk: verhief ze haar stem en huilde.

³¹ Daarom noemde men die plaats Berseba, ^a want zij beiden hebben daar *een eed* gezworen.

³² Zo sloten zij een verbond in Berseba. Daarna stond Abimelech op, met Pichol, zijn legerbevelhebber, en keerden zij terug naar het land van de Filistijnen.

³³ En Abraham plantte een tamarisk in Berseba, ^a en hij riep daar de Naam van de HEERE, de eeuwige God, aan.

³⁴ Abraham verbleef vele dagen als vreemdeling in het land van de Filistijnen.

HET OFFER VAN ABRAHAM

22 En het gebeurde na deze dingen dat God Abraham op de proef stelde. Hij zei tegen hem: Abraham! Hij zei: Zie, *hier* ben ik.

² Hij zei: Neem toch uw zoon, ^b uw enige, die u liefhebt, Izak, ga ^c naar het land Moria, en offer hem daar als brandoffer op een van de bergen die Ik u noemen zal.

³ Toen stond Abraham 's morgens vroeg op, zadelde zijn ezel, nam twee van zijn knechten met zich mee, en Izak, zijn zoon. Hij kloofde hout voor het brandoffer, stond op en ging naar de plaats die God hem genoemd had.

⁴ Op de derde dag sloeg Abraham zijn ogen op, en hij zag die plaats in de verte.

⁵ Abraham zei tegen zijn knechten: Blijven jullie hier met de ezel, dan zullen ik en de jongen daarheen gaan. Als wij ons neergebogen hebben, zullen wij bij jullie terugkeren.

⁶ Daarop nam Abraham het hout voor het brandoffer en legde dat op zijn zoon Izak. Hijzelf nam het vuur en het mes in zijn hand. Zo gingen zij beiden samen.

⁷ Toen sprak Izak tot zijn vader Abraham en zei: Mijn vader! Hij zei: Zie, *hier* ben ik, mijn zoon. Hij zei: Zie, *hier* is het vuur en het hout, maar waar is het lam voor het brandoffer?

⁸ Abraham zei: God zal Zichzelf voorzien van het lam voor het brandoffer, mijn zoon. Zo gingen zij beiden samen.

⁹ En zij kwamen op de plaats die God hem

genoemd had. Abraham bouwde daar het altaar, schikte het hout *erop*, bond zijn zoon Izak en ^clegde hem op het altaar, boven op het hout.

¹⁰ Toen strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten.

¹¹ Maar de Engel van de HEERE riep tot hem vanuit de hemel en zei: Abraham, Abraham! Hij zei: Zie, *hier* ben ik.

¹² Toen zei Hij: Steek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik dat u godvrezend bent en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt.

¹³ Toen sloeg Abraham zijn ogen op en keek *om*, en zie, achter *hem* zat een ram met zijn hoorns verstrikt in het struikgewas. Abraham ging *erheen*, nam die ram en offerde hem als brandoffer in de plaats van zijn zoon.

¹⁴ En Abraham gaf die plaats de naam: De HEERE zal erin voorzien. Daarom wordt heden *ten dage* gezegd: Op de berg van de HEERE zal erin voorzien worden.

¹⁵ Daarna riep de Engel van de HEERE tot Abraham voor de tweede keer vanuit de hemel.

¹⁶ Hij zei: 'Ik zweer ^b'bij Mijzelf, spreekt de HEERE: Omdat u dit gedaan hebt en *Mij* uw zoon, uw enige, niet onthouden hebt,

¹⁷ zal Ik u zeker rijk zegenen en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren aan de hemel en als het zand dat aan de oever van de zee is. 'Uw nageslacht zal de poort van zijn vijanden in bezit hebben.

¹⁸ En ^bin uw Nageslacht zullen alle volken van de aarde gezegend worden, omdat u Mijn stem gehoorzaam geweest bent.

¹⁹ Daarna keerde Abraham terug naar zijn knechten. Zij stonden op en gingen samen naar Berseba. En Abraham bleef in Berseba wonen.

NAGESLACHT VAN NAHOR

²⁰ En het gebeurde na deze dingen dat Abraham de boodschap gebracht werd: Zie, ook Milka heeft Nahor, uw broer, zonen gebaard:

^a Gen. 4:26 ^b Hebr. 11:17 ^c Jak. 2:21 ^d Luk. 1:73 ^e Hebr. 6:13 ^f Gen. 24:60 ^g Gen. 12:3; 18:18; 26:4; Hand. 3:25; Gal. 3:8

21:31 *Berseba* betekent: 'put van zeven' of 'put van de eed' (zie ook Gen. 26:33). 22:2 *ga* - Letterlijk: ga voor u.

²¹ Uz, zijn eerstgeborene, Buz, zijn broer, en Kemuel, de vader van Aram,

²² Chesed, Hazo, Pildas, Jidlaf en Bethuel.

²³ Bethuel verwekte Rebekka. Deze acht baarde Milka aan Nahor, de broer van Abraham.

²⁴ Ook zijn bijvrouw, van wie de naam Rema was, baarde *zonen*: Tebah, Gaham, Tahas en Maächa.

DOOD EN BEGRAFENIS VAN SARA

23 Sara leefde honderdzeventwintig jaar; *dat* waren de levensjaren van Sara.

² En Sara stierf in Kirjath-Arba – het *tegenwoordige* Hebron – in het land Kanaän. Abraham ging *de tent* in om rouw te bedrijven over Sara en haar te bewenen.

³ Daarna stond Abraham op, *ging* weg van zijn dode en sprak tot de Hethieten:

⁴ Ik ben *slechts* een vreemdeling en bijwoner bij u, *maar*^a geef mij *toch* bij u een eigen graf, zodat ik mijn dode kan uitdragen en begraven.*

⁵ De Hethieten antwoordden Abraham en zeiden:

⁶ Luister naar ons, mijn heer, u bent een vorst van God in ons midden. Begraaf uw dode in het beste graf dat wij hebben. Niemand van ons zal u zijn graf weigeren om uw dode te begraven.

⁷ Toen stond Abraham op, boog zich voor de bevolking van dat land, de Hethieten,

⁸ en sprak tot hen: Als het met uw goedkeuring^a is dat ik mijn dode uitdraag en begraaf, luister *dan* naar mijn pleit voor mij bij Efron, de zoon van Zohar,

⁹ zodat hij mij de grot van Machpela, die hij bezit *en* die aan de rand van zijn akker ligt, zal geven. Laat hij mij die voor de volle prijs geven, zodat *ik* een eigen graf heb te midden van u.

¹⁰ Efron nu zat te midden van de Hethieten. Efron de Hethiet antwoordde Abraham ten aanhoren van de Hethieten, van allen die naar de poort van zijn stad gekomen waren:

¹¹ Nee, mijn heer! Luister naar mij: De ak-

ker geef ik u, en de grot die erop ligt, geef ik u *ook*. Voor de ogen van mijn volksgenoten geef ik u die; begraaf uw dode.

¹² Toen boog Abraham zich voor de bevolking van dat land,

¹³ en hij sprak tot Efron ten aanhoren van de bevolking van het land: Als u werkelijk *Efron bent*, luister *dan* toch naar mij. Ik zal u geld voor de akker geven. Neem het van mij aan, zodat ik mijn dode daar kan begraven.

¹⁴ Efron antwoordde Abraham en zei:

¹⁵ Mijn heer, luister naar mij: een *stuk* land van vierhonderd sikkel^b zilver, wat maakt dat voor verschil tussen mij en u? Begraaf uw dode!

¹⁶ ^b Abraham luisterde naar Efron; en Abraham woog voor Efron het geld af waarover hij ten aanhoren van de Hethieten gesproken had: vierhonderd sikkel zilver, naar de gangbare *waarde* voor de koopman.

¹⁷ ^c Zo ging de akker van Efron in Machpela, die tegenover Mamre lag, de akker en de grot die daarop gelegen is, en al de bomen op de akker, op heel het gebied rondom *de grot*,

¹⁸ over op Abraham als *zijn* eigendom, voor de ogen van de Hethieten, in het bijzijn van allen die naar de poort van zijn stad gekomen waren.

¹⁹ Daarna begroef Abraham zijn vrouw Sara in de grot op de akker van Machpela, tegenover Mamre – het *tegenwoordige* Hebron – in het land Kanaän.

²⁰ Zo ging de akker met de grot die daarop gelegen is als een eigen graf over van de Hethieten op Abraham.

IZAK TROUWT MET REBEKKA

24 Abraham nu was oud *en* op dagen gekomen en de HEERE had Abraham in alles gezegend.

² Toen zei Abraham tegen zijn dienaar, de oudste van zijn huis, die alles wat hij had, beheerde: ^d Leg toch uw hand onder mijn heup.*

³ Ik wil u laten zweren bij de HEERE, de God

^a Hand. 7:5 ^b Gen. 50:13 ^c Hand. 7:16 ^d Gen. 47:29

23:4 *uitdragen en begraven* - Letterlijk: van voor mijn aangezicht begraven; zie ook vers 8.

23:8 *goedkeuring* - Letterlijk: ziel. 23:15 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram; zie ook vers 16.

24:2 *Leg toch uw hand onder mijn heup* - Dit is een plechtige wijze van eedzweren; zie ook vers 9.

van de hemel en de God van de aarde,^a dat u voor mijn zoon geen vrouw zult nemen uit de dochters van de Kanaänieten te midden van wie ik woon,⁴ maar dat u naar mijn vaderland en mijn familiekring gaat om voor mijn zoon Izak een vrouw te nemen.

⁵ En de dienaar zei tegen hem: Misschien zal die vrouw mij niet willen volgen naar dit land. Zal ik dan uw zoon terug moeten brengen naar het land waaruit u vertrokken bent?

⁶ Abraham zei tegen hem: Wees op uw hoede dat u mijn zoon daar niet terugbrengt!

⁷ De HEERE, de God van de hemel, Die mij uit mijn familie en uit mijn geboorteland weggehaald heeft, Die tot mij gesproken heeft en Die mij gezworen heeft: 'Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven – die God zal Zijn engel voor u uit sturen, opdat u voor mijn zoon daarvandaan een vrouw zult nemen.

⁸ Maar als die vrouw u niet wil volgen, dan bent u vrij van deze eed aan mij; breng mijn zoon echter niet daarheen terug.

⁹ Toen legde de dienaar zijn hand onder de heup van Abraham, zijn heer, en hij zwoer hem dat.

¹⁰ Daarop nam de dienaar tien kamelen van de kamelen van zijn heer en ging op weg met allerlei kostbaarheden van zijn heer bij zich. 'Zo stond hij op en ging hij op weg naar Mesopotamië, naar de stad van Nahor.

¹¹ Buiten de stad liet hij de kamelen neerknielen bij een waterput, tegen de avond, tegen de tijd waarop de vrouwen water komen putten.

¹² Toen zei hij: HEERE, God van mijn heer Abraham, laat het mij vandaag toch gebeuren en bewijs Uw goedertierenheid aan Abraham, mijn heer.

¹³ Zie, ik sta bij deze waterbron en de dochters van de mannen van de stad komen om water te putten.

¹⁴ Laat het zo zijn dat het meisje tegen wie

ik zeg: Laat toch de kruik van uw schouder zakken, zodat ik kan drinken, en dat zal zeggen: Drink, en ik zal ook uw kamelen te drinken geven, dat zij *het meisje* is dat U voor Uw dienaar Izak bestemd hebt. Daaraan zal ik dan weten dat U mijn heer goedertierenheid bewezen hebt.

¹⁵ En het gebeurde, voordat hij uitgesproken was, dat, zie, Rebekka *de stad* uit kwam, die 'bij Bethuel geboren was, de zoon van Milka, de vrouw van Nahor, de broer van Abraham; zij had haar kruik op haar schouder.

¹⁶ Het meisje was erg knap om te zien, een maagd: geen man had gemeenschap met haar gehad.' Zij daalde af naar de bron, vulde haar kruik en klom *weer* naar boven.

¹⁷ Toen liep de dienaar snel naar haar toe en vroeg: Laat mij toch wat water uit uw kruik drinken.

¹⁸ Zij zei: Drink, mijn heer; en zij haastte zich en liet haar kruik op haar hand glijden en gaf hem te drinken.

¹⁹ Toen zij hem genoeg had laten drinken,' zei zij: Ik zal ook voor uw kamelen *water* putten, totdat ze genoeg gedronken hebben.

²⁰ Zij haastte zich en goot haar kruik leeg in de drinkbak en liep snel *weer* terug naar de put om *water* te putten. Zij putte voor al zijn kamelen.

²¹ De man sloeg haar zwijgend gade om te weten te komen of de HEERE zijn weg voorspoedig gemaakt had, of niet.

²² En het gebeurde, toen de kamelen genoeg gedronken hadden, dat de man een gouden ring pakte, waarvan het gewicht een halve sikkel^a was, en twee armbanden voor haar armen, waarvan het gewicht tien *sikkel* goud was,

²³ en hij vroeg: Van wie bent u een dochter? Vertel het mij toch. Is er in het huis van uw vader plaats voor ons om te overnachten?

²⁴ Zij zei tegen hem: 'Ik ben de dochter van Bethuel, de zoon van Milka, die zij Nahor geboort heeft.

^a Gen. 28:1 ^b Gen. 12:1 ^c Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; Ex. 32:13; Deut. 34:4; Hand. 7:5 ^d Gen. 22:23 ^e Gen. 22:23

24:10 *bij zich* - Letterlijk: in zijn hand. 24:16 *had gemeenschap met haar gehad* - Letterlijk: had haar gekend. 24:19 *Toen zij... drinken* - Letterlijk: Toen zij geëindigd had hem te laten drinken; zie ook de volgende verzen. 24:22 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

²⁵ Verder zei ze tegen hem: Er is bij ons zoveel stro als voer in overvloed, *en* ook plaats om te overnachten.

²⁶ Toen knielde die man en boog zich voor de HEERE neer.

²⁷ Hij zei: Geloofd zij de HEERE, de God van mijn heer Abraham, Die mijn heer Zijn goedertierenheid en Zijn trouw niet ont-houden heeft. Wat mij aangaat, de HEERE heeft mij op deze weg geleid naar het huis van de broeders van mijn heer.

²⁸ Het meisje liep snel weg en vertelde in het huis van haar moeder wat er gebeurd was.

²⁹ Nu had Rebekka een broer, en zijn naam was Laban. Laban liep snel naar die man toe, *de stad* uit, naar de bron.

³⁰ En het gebeurde, toen hij de ring gezien had, en de armbanden aan de armen van zijn zuster, en toen hij de woorden van zijn zuster Rebekka gehoord had, die zei: Zo en zo heeft die man tot mij gesproken, dat hij naar die man toe ging; en zie, hij stond bij de kamelen bij de bron.

³¹ Hij zei: Kom binnen, u die door de HEERE gezegend bent. Waarom zou u buiten blijven staan, terwijl ik het huis in gereedheid heb gebracht, evenals een plaats voor de kamelen?

³² Toen ging die man *mee* naar het huis. Men zadelde de kamelen af, gaf de kamelen stro en voer, en *bracht* water om zijn voeten en de voeten van de mannen die bij hem waren te wassen.

³³ Daarna werd hem te eten voorgezet, maar hij zei: Ik zal niet eten voordat ik mijn woorden gesproken heb. *Laban* zei: Spreek.

³⁴ Toen zei hij: Ik ben een dienaar van Abraham.

³⁵ De HEERE heeft mijn heer rijk gezegend, zodat hij een aanzienlijk *man* geworden is; Hij gaf hem kleinvee en runderen, zilver en goud, slaven en slavinnen, kamelen en ezels.

³⁶ Sara, de vrouw van mijn heer, heeft mijn heer een zoon geboord toen zij oud was, en alles wat hij heeft, heeft hij hem gegeven.

³⁷ Mijn heer heeft mij laten zweren: U mag voor mijn zoon geen vrouw nemen uit de dochters van de Kanaänieten, in wier land ik woon,

³⁸ maar u moet naar mijn familie en naar mijn geslacht gaan en *daar* een vrouw nemen voor mijn zoon.

³⁹ Toen zei ik tegen mijn heer: Misschien wil die vrouw mij niet volgen.

⁴⁰ Hij zei toen tegen mij: De HEERE, voor Wiens aangezicht ik gewandeld heb, zal Zijn engel met u meesturen en Hij zal uw weg voorspoedig maken, zodat u voor mijn zoon een vrouw kunt nemen uit mijn geslacht en uit mijn familie.

⁴¹ *Slechts* dan zult u vrij zijn van uw eed aan mij, als u naar mijn familie bent gegaan en zij haar niet met u *meegeven*. Dan bent u vrij van mijn eed.

⁴² Toen ik vandaag bij de bron aankwam, zei ik: HEERE, God van mijn heer Abraham, als u de weg die ik ga voorspoedig wilt maken –

⁴³ zie, ik sta bij de waterbron – laat het *dan* zo gebeuren dat het meisje dat naar buiten komt om te putten, tegen wie ik zal zeggen: Geef mij toch wat water uit uw kruik te drinken,

⁴⁴ en dat tegen mij zal zeggen: Drinkt u maar en ik zal ook *water* putten voor uw kamelen, dat zij de vrouw zal zijn die de HEERE bestemd heeft voor de zoon van mijn heer.

⁴⁵ Nog voordat ik geëindigd had *dit* in mijn hart te spreken, zie, Rebekka kwam *de stad* uit, met haar kruik op haar schouder, en daalde af naar de bron en putte water. Ik zei tegen haar: Geef mij toch *wat* te drinken.

⁴⁶ Zij haastte zich, liet haar kruik van haar *schouder* glijden en zei: Drinkt u *maar*, ik zal ook uw kamelen te drinken geven. Ik dronk en zij gaf ook de kamelen te drinken.

⁴⁷ Toen vroeg ik haar en zei: Van wie bent u een dochter? Zij antwoordde: *Ik ben* de dochter van Bethuel, de zoon van Nahor, die Milka hem geboord heeft. Toen deed ik een ring in haar neus en de armbanden aan haar armen.

⁴⁸ Ik knielde en boog mij neer voor de HEERE; ik loofde de HEERE, de God van mijn heer Abraham, Die mij op de goede weg geleid had om voor zijn zoon de dochter van de broeder van mijn heer *tot vrouw* te nemen.

⁴⁹ Welnu, als u mijn heer goedertierenheid en trouw wilt bewijzen, vertel het mij; en zo niet, vertel het mij *ook*, dan kan ik mij naar rechts of links wenden.

⁵⁰ Laban en Bethuel antwoordden: Dit komt bij de HEERE vandaan. Wij kunnen tegen u niets meer ten kwade of ten goede zeggen.

⁵¹ Zie, Rebekka *staat* voor u. Neem *haar* mee en ga heen: laat zij de vrouw van de zoon van uw heer worden, zoals de HEERE gesproken heeft.

⁵² En het gebeurde, toen de dienaar van Abraham hun woorden hoorde, dat hij zich ter aarde neerboog voor de HEERE.

⁵³ Daarna haalde de dienaar zilveren en gouden sieraden tevoorschijn en kledingstukken, en gaf die aan Rebekka. Ook haar broer en haar moeder gaf hij kostbaarheden.

⁵⁴ Toen aten en dronken zij, hij en de mannen die bij hem waren, en overnachtten *daar*. Zij stonden 's morgens op en hij zei: Laat mij gaan, *terug* naar mijn heer.

⁵⁵ Haar broer en haar moeder zeiden daarop: Laat het meisje *nog* een dag of tien bij ons blijven, daarna kunt u gaan.

⁵⁶ Maar hij zei tegen hen: Houd mij niet op; de HEERE heeft immers mijn weg voorspoedig gemaakt. Laat mij gaan, dan ga ik *terug* naar mijn heer.

⁵⁷ Toen zeiden zij: Laten we het meisje roepen en haar mening vragen.

⁵⁸ Zij riepen Rebekka en vroegen haar: Wil je met deze man meegaan? Zij antwoordde: Ik zal meegaan.

⁵⁹ Toen lieten zij Rebekka, hun zuster, en haar ^avoedster en de dienaar van Abraham en zijn mannen vertrekken.

⁶⁰ Zij zegenden Rebekka en zeiden tegen haar:

Zuster van ons, word tot duizenden van tienduizenden en laat jouw nageslacht in bezit krijgen de poort van zijn vijanden.

⁶¹ Rebekka en haar dienaressen stonden op, bestegen de kamelen en volgden de man. Zo nam die dienaar Rebekka mee en vertrok.

⁶² Izak kwam inmiddels uit de richting van

de ^bput Lachai-Roi; hij woonde namelijk in het Zuiderland.

⁶³ Izak ging tegen het vallen van de avond naar buiten om te bidden in het veld. Hij sloeg zijn ogen op, en zag, en zie, er kwamen kamelen aan.

⁶⁴ Ook Rebekka sloeg haar ogen op en zag Izak; zij liet zich snel van de kameel glijden.

⁶⁵ Zij zei tegen de dienaar: Wie is die man die ons in het veld tegemoet komt lopen? De dienaar antwoordde: Dat is mijn heer. Toen pakte zij *haar* sluier en bedekte zich.

⁶⁶ De dienaar vertelde Izak al de dingen die hij gedaan had.

⁶⁷ Toen bracht Izak haar in de tent van zijn moeder Sara. En hij nam Rebekka en zij werd hem tot vrouw en hij had haar lief. Zo vond Izak troost na *de dood* van zijn moeder.

VERDER NAGESLACHT VAN ABRAHAM

25 Abraham nam weer een vrouw, van wie de naam Keturā was.

² En zij baarde hem Zimran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak en Suah.

³ Joksan verwekte Sjeba en Dedan. De zonen van Dedan waren de Assuriëten, de Letusieten en de Leümmieten.

⁴ De zonen van Midian waren Efa, Efer, Henoch, Abida en Eldaā. Zij allen waren zonen van Keturā.

⁵ Abraham gaf alles wat hij had aan Izak, ^a maar aan de zonen van de bijvrouwen die Abraham had, gaf Abraham geschenken. Hij stuurde hen, toen hij nog leefde, bij zijn zoon Izak vandaan in oostelijke richting, naar het Oosterland.

ABRAHAM STERFT

⁷ Dit nu is het aantal jaren^c van het leven van Abraham dat hij geleefd heeft: honderdvijfenzeventig jaar.

⁸ Toen gaf Abraham de geest en stierf^e in goede ouderdom, oud en *van het leven* verzadigd, en hij werd met zijn voorgeslacht verenigd.

⁹ Izak en Ismaël, zijn zonen, begroeven hem in de grot van Machpela, *die* tegen-

^a Gen. 35:8 ^b Gen. 16:14; 25:11 ^c 1 Kron. 1:32 ^d Gen. 24:36 ^e Gen. 15:15

25:7 Dit nu is het aantal jaren - Letterlijk: Dit nu zijn de dagen van de jaren.

over Mamre *ligt*, op de akker van Efron, de zoon van Zohar, de Hethiet,

¹⁰ op het land dat Abraham van de Hethieten gekocht had. Daar werd Abraham begraven, en zijn vrouw Sara.

¹¹ Het gebeurde na de dood van Abraham dat God Izak, zijn zoon, zegende. En Izak ging bij de put Lachai-Roi wonen.

DE ZONEN VAN ISMAËL

¹² Dit zijn de afstammelingen van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische, de slavin van Sara, Abraham geboortde heeft.

¹³ Dit zijn de ^anamen van de zonen van Ismaël, met hun namen *ingedeeld* naar hun afstamming. De eerstgeborene van Ismaël was Nebajoth, en *vervolgens* Kedar, Adbeel en Mibsam;

¹⁴ Misma, Duma, en Massa;

¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis en Kedma.

¹⁶ Dit zijn de zonen van Ismaël en dit zijn hun namen, in hun dorpen en tentenkampen: twaalf vorsten, *ingedeeld* naar hun stammen.

¹⁷ Dit zijn de levensjaren van Ismaël: honderdzevenendertig jaar. Toen gaf hij de geest en stierf, en hij werd met zijn voor-geslacht verenigd.

¹⁸ Zijn *nakomelingen* woonden vanaf Havila tot Sur, dat ten oosten van Egypte ligt, in de richting van Assur. Zij vestigden zich tegenover al hun verwanten.

EZAU EN JAKOB

¹⁹ Dit zijn de afstammelingen van Izak, de zoon van Abraham; Abraham verwekte Izak.

²⁰ Izak was veertig jaar oud, toen hij Rebekka, de dochter van Bethuel, de Syriër, uit Paddan-Aram, en de zuster van Laban, de Syriër, voor zich tot vrouw nam.

²¹ Izak bad vurig tot de HEERE in het bijzijn van zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar.

En de HEERE liet Zich door hem verbidden, ^bzodat Rebekka, zijn vrouw, zwanger werd.

²² De kinderen stootten in haar lichaam tegen elkaar. Toen zei zij: Als dit zo is, waarom *overkomt* mij dit? En zij ging de HEERE raadplegen.

²³ De HEERE zei toen tegen haar:

Er zijn twee volken in uw schoot, en twee naties zullen 'zich uit uw lichaam' vaneenscheiden.

Het ene volk zal sterker zijn dan het

^candere

en de meerdere zal de mindere dienen.

²⁴ Toen nu de tijd om te baren voor haar aangebroken was, ^dzie, er was een tweeling in haar schoot.

²⁵ De eerste kwam tevoorschijn, rossig en helemaal *behaard* als een haren mantel; daarom gaf men hem de naam Ezau.^e

²⁶ Daarna kwam zijn broer tevoorschijn, terwijl zijn hand ^ede hiel van Ezau vasthield; daarom gaf men hem de naam Jakob.^f Izak was zestig jaar oud bij hun geboorte.

²⁷ Toen die jongens groot werden, werd Ezau een man ervaren in de jacht, een man van het veld. Jakob echter was een oprecht man, die in tenten woonde.

²⁸ Izak had Ezau lief, omdat hij graag wildbraad at;^g Rebekka daarentegen had Jakob lief.

²⁹ *Eens* had Jakob soep gekookt, toen Ezau uit het veld kwam en moe was.

³⁰ Toen zei Ezau tegen Jakob: Laat mij toch slurpen van dat rode, dat rode daar, want ik ben moe. Daarom gaf men hem de naam Edom.^h

³¹ Toen zei Jakob: Verkoop mij *dan* eerstⁱ je eerstgeboorterecht.

³² Ezau zei: 'Zie, ik ga *toch* sterven; wat moet ik dan met het eerstgeboorterecht?

³³ Toen zei Jakob: Zweer het mij eerst. En hij zwoer het hem. Zo verkocht hij zijn eerstgeboorterecht aan Jakob.

^a1 Kron. 1:29 ^bRom. 9:10 ^c2 Sam. 8:14 ^dRom. 9:12 ^eHos. 12:4 ^fJes. 22:13; 1 Kor. 15:32

^{25:23} *lichaam* - Letterlijk: ingewanden. ^{25:24} *de tijd ... aangebroken was* - Letterlijk: haar dagen om te baren voorbij waren. ^{25:25} De naam *Ezau* kan in verband gebracht worden met het Hebreeuwse woord voor 'haar'. ^{25:26} De naam *Jakob* wordt in verband gebracht met het Hebreeuwse woord voor 'hiel'. ^{25:28} *omdat hij graag wildbraad at* - Letterlijk: want het wildbraad was naar zijn mond. ^{25:30} De naam *Edom* wordt in verband gebracht met het Hebreeuwse woord voor 'rood'. ^{25:31} *eerst* - Letterlijk: als op deze dag; zie ook vers 33.

³⁴ Toen gaf Jakob Ezau brood, met de linzensoep. Hij at, dronk, stond op en ging weg. Zo verachtte Ezau het eerstegeboorterecht.

IZAK IN GERAR

26 Er kwam hongersnood in het land, een andere dan de eerste hongersnood, die er in de dagen van Abraham geweest was. Daarom ging Izak naar Abimelech, de koning van de Filistijnen, naar Gerar.

² Toen verscheen de HEERE hem en zei: Trek niet naar Egypte, maar woon in het land dat Ik u noemen zal.

³ Verblijf als vreemdeling in dit land. Ik zal dan met u zijn en u zegenen, want aan u en uw nageslacht zal Ik al deze landen geven. Ik zal de eed gestand doen die Ik Abraham, uw vader, gezworen heb.

⁴ Ik zal uw nageslacht zo talrijk maken als de sterren aan de hemel en uw nageslacht al deze landen geven. In uw Nageslacht zullen alle volken van de aarde gezegend worden,

⁵ omdat Abraham Mijn stem gehoorzaamd heeft en Mijn voorschriften, Mijn geboden, Mijn verordeningen en Mijn wetten in acht genomen heeft.

⁶ Zo bleef Izak in Gerar wonen.

⁷ Toen de mannen van die plaats hem naar zijn vrouw vroegen, zei hij: Zij is mijn zuster, want hij was bevreesd om te zeggen: *Zij is mijn vrouw. Hij dacht:* Anders zullen de mannen van deze plaats mij doden om Rebekka. Zij was namelijk knap om te zien.

⁸ Toen hij daar al lange tijd geweest was, gebeurde het dat Abimelech, de koning van de Filistijnen, uit het venster keek en zag, en zie, Izak was zijn vrouw Rebekka aan het liefkozen.

⁹ Toen riep Abimelech Izak en zei: Nee maar, zie, zij is uw vrouw! Hoe kunt u dan zeggen: Zij is mijn zuster? Izak antwoordde hem: Omdat ik dacht dat ik anders om haar zou moeten sterven.

¹⁰ Abimelech zei daarop: Wat hebt u ons aangedaan? Hoe gemakkelijk had er één

van het volk met uw vrouw kunnen slapen, en dan zou u een schuld over ons gebracht hebben!

¹¹ Toen gebod Abimelech heel het volk: Wie deze man of zijn vrouw aanraakt, zal zeker gedood worden.

¹² Izak zaaide in dat land en oogstte* in dat jaar het honderdvoudige, want de HEERE zegende hem.

¹³ De man kreeg aanzien, ja, gaandeweg meer aanzien, totdat hij zeer aanzienlijk geworden was.

¹⁴ Hij had kudde kleinvee en kudde runderen, en een groot aantal slaven, zodat de Filistijnen jaloers op hem werden.

¹⁵ Al de putten die de dienaren van zijn vader in de dagen van zijn vader Abraham gegraven hadden, stopten de Filistijnen dicht en vulden ze met aarde.

¹⁶ Toen zei Abimelech tegen Izak: Ga van ons weg, want u bent veel machtiger geworden dan wij.

¹⁷ Toen ging Izak vandaar weg en hij sloeg zijn kamp op in het dal van Gerar; daar bleef hij wonen.

¹⁸ En Izak keerde terug en groef de waterputten weer op die zij in de tijd van zijn vader Abraham gegraven hadden en die de Filistijnen na de dood van Abraham dichtgestopt hadden. Hij gaf ze dezelfde namen als zijn vader ze gegeven had.

¹⁹ De dienaren van Izak groeven eens in het dal en vonden daar een put met opborrelend water.*

²⁰ De herders van Gerar kregen daarop onenigheid met de herders van Izak en zeiden: Dit water is van ons. Hij gaf die put de naam Esek,* omdat zij ruzie met hem gemaakt hadden.

²¹ Vervolgens groeven ze een andere put, maar zij kregen ook daar onenigheid over; daarom gaf hij hem de naam Sitna.*

²² Toen brak hij vandaar op en groef een andere put en daarover kregen zij geen onenigheid. Daarom gaf hij hem de naam Rehoboth,* want, zei hij, nu heeft de HEERE ruimte voor ons gemaakt en zullen wij vruchtbaar zijn in dit land.

* Gen. 13:15; 15:18 * Gen. 12:3; 18:18; 22:18

26:8 *Toen... was* - Letterlijk: Toen de dagen daar voor hem verlengd waren. 26:12 *oogstte* - Letterlijk: vond. 26:19 *opborrelend water* - Letterlijk: levend water. 26:20 *Esek* betekent ruzie. 26:21 *Sitna* betekent: vijandigheid. 26:22 *Rehoboth* betekent: ruimten.

²³ Hij vertrok vandaar naar Berseba.

²⁴ De HEERE verscheen hem in die nacht en zei: Ik ben de God van Abraham, uw vader. Wees niet bevreesd, want Ik ben met u; Ik zal u zegenen en uw nageslacht talrijk maken omwille van Abraham, Mijn dienaar. ²⁵ Toen bouwde hij daar een altaar en riep de Naam van de HEERE aan. Hij zette daar zijn tent op en de dienaren van Izak groeven daar een put.

VERBOND MET ABIMELECH

²⁶ Toen kwam Abimelech vanuit Gerar naar hem toe, *samen* met zijn vriend Ahuzzath en zijn legerbevelhebber Pichol.

²⁷ Izak vroeg hun: Waarom komt u naar mij toe, terwijl u mij haat en mij bij u weggestuurd hebt?

²⁸ Zij antwoordden: Wij hebben duidelijk gezien dat de HEERE met u is. Daarom hebben we gezegd: Laat er toch een *overeenkomst onder* ede tussen ons zijn, tussen ons en u; laten we een verbond met u sluiten:

²⁹ dat u ons geen kwaad zult doen, zoals wij u niet aangeraakt hebben, en zoals wij u alleen maar goed behandeld hebben en u in vrede hebben laten vertrekken. Nu bent u *immers* de gezegende van de HEERE!

³⁰ Toen richtte hij voor hen een maaltijd aan en zij aten en dronken.

³¹ Zij stonden 's morgens vroeg op en zworen elkaar een *eed*. Daarna liet Izak hen gaan en zij gingen in vrede bij hem weg.

³² Het gebeurde *nog* op diezelfde dag dat de dienaren van Izak hem kwamen vertellen over de put die zij gegraven hadden; zij zeiden tegen hem: Wij hebben water gevonden!

³³ Hij noemde hem Seba *en* daarom is de naam van die stad Berseba,* tot op deze dag.

HUWELIJKEN VAN EZAU

³⁴ Toen Ezau veertig jaar oud was, nam hij Judith, de dochter van Beëri, de Hethiet, en Basmath, de dochter van Elon, de Hethiet, tot vrouw.

³⁵ ^aZij waren een bittere kwelling* voor Izak en Rebekka.

DE EERSTGEBOORTEZEGEN

27 Het gebeurde, toen Izak oud geworden was en zijn ogen dof geworden waren zodat hij niet *meer* kon zien, dat hij zijn oudste zoon Ezau riep, en tegen hem zei: Mijn zoon! Hij zei: Zie, *hier* ben ik!

² Hij zei: Zie toch, ik ben oud geworden *en* ik weet de dag van mijn dood niet.

³ Nu dan, pak je jachtgerei, je pijlkoker en je boog, trek het veld in en jaag voor mij een stuk wild.

⁴ Maak dan een smakelijk gerecht voor me klaar, zoals ik het graag heb, en breng het me om te eten. Dan zal mijn ziel je zegenen voordat ik sterf.

⁵ Nu luisterde Rebekka mee, toen Izak tot zijn zoon Ezau sprak. Ezau ging het veld in om een stuk wild te jagen en dat mee te brengen.

⁶ Toen zei Rebekka tegen Jakob, haar zoon: Zie, ik heb je vader tegen Ezau, je broer, horen zeggen:

⁷ Breng me een stuk wild en maak een smakelijk gerecht voor me klaar om op te eten; dan zal ik je voor het aangezicht van de HEERE zegenen, vóór mijn dood.

⁸ Nu dan, mijn zoon, luister naar mijn stem, naar wat ik je gebied.

⁹ Ga toch naar de kudde en haal daar voor mij twee goede geitenbokjes. Dan zal ik daarvan een smakelijk gerecht voor je vader klaarmaken, zoals hij het graag heeft.

¹⁰ Dat moet je naar je vader brengen en hij zal *het* eten. Dan zal hij je zegenen, vóór zijn dood.

¹¹ Toen zei Jakob tegen Rebekka, zijn moeder: Zie, mijn broer Ezau is een behaarde man en ik heb een gladde huid.*

¹² Misschien betast mijn vader mij; dan zal ik in zijn ogen als een bedrieger zijn en zal ik een vloek over mij brengen en geen zegen.

¹³ Maar zijn moeder zei tegen hem: *Laat* je

* Gen. 27:46

26:33 *Seba* betekent: 'eed' of 'zeven'; *Berseba* betekent: 'put van de eed' of 'put van zeven' (zie ook Gen. 21:31). 26:35 *bittere kwelling* - Letterlijk: bitterheid van geest. 27:11 *heb een gladde huid* - Letterlijk: ben een gladde man.

vloek mij *dan maar treffen*, mijn zoon. Luister nu maar naar mijn stem en ga ze voor mij halen.

¹⁴ Toen ging hij ze halen en hij bracht ze bij zijn moeder. En zijn moeder maakte een smakelijk gerecht klaar, zoals zijn vader het graag had.

¹⁵ Daarop nam Rebekka de kostbare kleren van Ezau, haar oudste zoon, die ze bij zich in huis had, en trok ze Jakob, haar jongste zoon, aan.

¹⁶ Het vel van de geitenbokjes trok ze over zijn handen en over zijn gladde hals.

¹⁷ Zij gaf haar zoon Jakob het smakelijke gerecht in handen, met het brood dat zij klaargemaakt had.

¹⁸ Hij kwam bij zijn vader en zei: Mijn vader! En hij zei: Zie, *hier* ben ik; wie ben je, mijn zoon?

¹⁹ Jakob zei tegen zijn vader: Ik ben Ezau, uw eerstgeborene. Ik heb gedaan wat u mij gezegd hebt. Richt u toch op, ga zitten en eet van mijn wildbraad, zodat uw ziel mij kan zegenen.

²⁰ Izak zei daarop tegen zijn zoon: Hoe is het *mogelijk* dat je dat zo snel gevonden hebt, mijn zoon? Hij zei: Omdat de HEERE, uw God, het mij heeft laten tegenkomen.

²¹ Izak zei tegen Jakob: Kom toch *wat* dichterbij zodat ik je kan betasten, mijn zoon, of je werkelijk mijn zoon Ezau bent of niet.

²² Toen kwam Jakob dichterbij zijn vader Izak en die betastte hem. Hij zei: De stem is Jakobs stem, maar de handen zijn Ezaus handen.

²³ Hij herkende hem dus niet, omdat zijn handen, net als de handen van zijn broer Ezau, behaard waren. En hij zegende hem.

²⁴ Hij zei: Ben je echt mijn zoon Ezau? Hij antwoordde: Dat ben ik.

²⁵ Toen zei Izak: Zet het wat dichterbij me. Dan kan ik van het wildbraad van mijn zoon eten, zodat mijn ziel je kan zegenen. Hij zette het dicht bij hem en hij at. Hij bracht hem ook wijn en hij dronk *ervan*.

²⁶ Zijn vader Izak zei tegen hem: Kom toch dichterbij en kus mij, mijn zoon!

²⁷ Hij kwam dichterbij en kuste hem. Toen rook hij de geur van zijn kleren en zegende hem. Hij zei:

Zie, de geur van mijn zoon is als de geur van het veld, dat de HEERE gezegend heeft.

²⁸ Moge God je geven van de dauw van de hemel, van de vruchtbare streken van de aarde: overvloed van koren en nieuwe wijn.

²⁹ Volken zullen je dienen, naties zullen zich voor je buigen. Wees heerser over je broers, de zonen van je moeder zullen zich voor je buigen.

³⁰ Vervloekt *moet zijn* wie jou vervloekt, en gezegend wie jou hegelt!

³¹ En het gebeurde, toen Izak gereed was met het zegenen van Jakob, en Jakob nog maar net bij Izak weggegaan was, toen gebeurde het dat Ezau, zijn broer, van zijn jacht *terugkwam*.

³² Ook hij maakte een smakelijk gerecht klaar en bracht dat bij zijn vader. Hij zei tegen zijn vader: Mijn vader, richt u op en eet van het wildbraad van uw zoon, zodat uw ziel mij kan zegenen.

³³ Izak, zijn vader, zei tegen hem: Wie ben je? Hij zei: Ik ben uw zoon, uw eerstgeborene, Ezau.

³⁴ Toen beefde Izak van grote en hevige schrik en zei: Wie was het dan die een stuk wild gejaagd en het mij gebracht heeft? Ik heb overal van gegeten voordat jij kwam, en ik heb hem gezegend, en gezegend zal hij zijn.

³⁵ Toen 'Ezau de woorden van zijn vader hoorde, gaf hij een zeer luide en bittere schreeuw, en zei tegen zijn vader: Zegen mij, ook mij, mijn vader!

³⁶ Hij antwoordde echter: Je broer is met bedrog gekomen en heeft *je* zegen afgenomen.

³⁷ Hij zei daarop: Wordt hij niet terecht Jakob' genoemd, omdat hij mij nu twee keer bedrogen heeft? 'Mijn eerstgeborenterecht heeft hij *mij* afgenomen, en zie, nu heeft hij mij mijn zegen afgenomen. Verder zei hij: Hebt u dan geen zegen voor mij overgehouden?

³⁸ Izak antwoordde en zei tegen Ezau: Zie, ik heb hem heerser over jou gemaakt en al zijn broers heb ik hem als dienaar ge-

^a Hebr. 11:20 ^b Gen. 12:3 ^c Hebr. 12:17 ^d Gen. 25:33
27:36 Jakob betekent: hij bedriegt.

ven. Ik heb hem van koren en nieuwe wijn voorzien. Wat kan ik dan *nog* voor je doen, mijn zoon?

³⁸ Daarop zei Ezau tegen zijn vader: Hebt u *alleen* maar deze ene zegen, mijn vader? Zegen mij, ook mij, mijn vader! En ^a Ezau begon luid te huilen.*

³⁹ Toen antwoordde zijn vader Izak en zei tegen hem:

Zie, van de vruchtbare streken van de aarde

zal je woongebied zijn, en van de dauw van de hemel van boven.

⁴⁰ Van je zwaard zul je leven en je broer zul je dienen.

Maar als je tot macht komt, zul je zijn juk van je nek afrukken.

EZAU HAAT JAKOB

⁴¹ Ezau haatte Jakob om de zegen waarmee zijn vader hem gezegend had, en Ezau zei in zijn hart: De dagen van rouw over mijn vader naderen; dan zal ik mijn broer Jakob doden.

⁴² Toen aan Rebekka deze woorden van haar oudste zoon Ezau verteld werden, stuurde zij *een bode* en liet Jakob, haar jongste zoon, roepen en zei tegen hem: Zie, je broer Ezau troost zich over jou *met de gedachte* dat hij je zal doden.

⁴³ Nu dan, mijn zoon, luister naar mijn stem: Sta op, vlucht naar Haran, naar mijn broer Laban,

⁴⁴ en blijf enige tijd bij hem, totdat de woede van je broer bedaard is.

⁴⁵ Als de boosheid van je broer bedaard is en hij vergeten is wat je hem hebt aangedaan, zal ik *een bode* sturen en je vandaar *terug laten* halen. Waarom zou ik me op één dag van jullie beiden laten beroven?

⁴⁶ Rebekka zei tegen Izak: Ik heb een afkeer van mijn leven vanwege de dochters van de Hethieten. Als Jakob een vrouw neemt uit de dochters van de Hethieten zoals deze *twee*, uit de dochters van dit land, wat heeft mijn leven dan nog voor zin?

JAKOB NAAR MESOPOTAMIË

28 Toen riep Izak Jakob en zegende hem; en hij gebood hem en zei tegen hem: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän.

² Sta op, ga naar Paddan-Aram, naar het huis van Bethuel, de vader van je moeder, en neem vandaar een vrouw voor je uit de dochters van Laban, de broer van je moeder.

³ En moge God, de Almachtige, je zegenen, en je vruchtbaar en talrijk maken, zodat je tot een menigte van volken zult worden.

⁴ Moge Hij je de zegen van Abraham geven, jou ^a en je nageslacht met je, zodat je het land waar je vreemdeling bent,* dat God aan Abraham gegeven heeft, in bezit krijgt.

⁵ Zo stuurde Izak Jakob weg en die ging naar Paddan-Aram, naar Laban, de zoon van Bethuel, de Syriër, en de broer van Rebekka, de moeder van Jakob en Ezau.

⁶ Toen Ezau zag dat Izak Jakob gezegend had, en hem weggestuurd had naar Paddan-Aram om vandaar voor zich een vrouw te nemen, *en dat* hij hem, toen hij hem zegende, geboden had: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän,

⁷ en *toen hij zag dat* Jakob naar zijn vader en moeder geluisterd had en naar Paddan-Aram gegaan was,

⁸ en toen Ezau zag dat de dochters van Kanaän niet deugden* in de ogen van zijn vader Izak,

⁹ ging Ezau naar Ismaël en nam hij Machalath, de dochter van Ismaël, de zoon van Abraham, de zuster van Nebajoth voor zich tot vrouw, naast zijn *andere* vrouwen.

JAKOB IN BETHEL

¹⁰ Jakob nu vertrok uit Berseba en ging naar Haran.

¹¹ Hij bereikte de plaats waar hij overnachtte, want de zon was ondergegaan. Hij nam *een* van de stenen van die plaats, maakte *daar* zijn hoofdkussen *van*, en legde zich op die plaats te slapen.

¹² Toen droomde hij, en zie, op de aarde

* Hebr. 12:17 ^a Gen. 26:35 ^c Hos. 12:13 ^d Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 24:7; 26:3; Deut. 34:4; Hand. 7:5
27:38 *begon luid te huilen* - Letterlijk: verhief zijn stem en hilde. 27:39 *van* - Of: ver van; zie ook de laatste regel van dit vers. 28:4 *het land... bent* - Letterlijk: het land van je vreemdelingschap. 28:8 *niet deugden* - Letterlijk: slecht waren.

was een ladder geplaatst, waarvan de top de hemel raakte, en zie, ^ade engelen van God klommen daarlangs omhoog en omhoog.

¹³ En zie, de HEERE stond boven aan die *ladders* en zei: ^b"Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham en de God van Izak; dit land waarop u ligt te slapen, ^c'zal Ik u en uw nageslacht geven.

¹⁴ Uw nageslacht zal *talrijk* zijn als het stof van de aarde en u zult zich uitbreiden naar het westen, het oosten, het noorden en het zuiden. ^d"In u en uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

¹⁵ En zie, Ik ben met u, Ik zal u beschermen overal waar u heen zult gaan, en Ik zal u terugbrengen in dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik tot u gesproken heb!

¹⁶ Toen Jakob uit zijn slaap ontwaakte, zei hij: De HEERE is werkelijk op deze plaats, en ik heb het niet geweten.

¹⁷ Daarom was hij bevreesd en zei hij: Hoe ontzagwekkend is deze plaats! Dit is niets anders dan het huis van God en de poort van de hemel.

¹⁸ Daarna stond Jakob 's morgens vroeg op. Hij nam de steen waar hij zijn hoofdkussen van gemaakt had, ^e'zette die overeind als een gedenkteken en goot er olie op.

¹⁹ Hij gaf die plaats de naam Bethel, ^f"hoewel de naam van de stad eerst Luz was.

²⁰ Jakob legde een gelofte af en zei: Als God met mij zal zijn en mij zal beschermen op deze weg, waar ik op ga, en mij brood zal geven om te eten en kleren om aan te trekken,

²¹ en ik in vrede in het huis van mijn vader zal terugkeren, dan zal de HEERE mij tot een God zijn.

²² Deze steen, die ik als gedenkteken over-eind gezet heb, zal een huis van God zijn. En van alles wat U mij geven zult, zal ik U zeker het tiende deel geven.

JAKOB BIJ LABAN

29 Daarna begaf Jakob zich op weg ^gen ging hij naar het land van de mensen van het oosten.

² Hij keek *om zich heen* en zie, er was een *waterput* in het veld, en zie, er lagen drie kudde kleinvee naast. Uit die put gaf men namelijk de kudde te drinken. Er lag een grote steen op de opening van de put.

³ Als al de kudde daar bij elkaar gedreven waren, rolde men de steen van de opening van de put en gaf men het kleinvee te drinken. Daarna legde men de steen weer op zijn plaats, op de opening van de put.

⁴ Toen vroeg Jakob hun: Mijn broeders, waar komt u vandaan? Daarop zeiden zij: Wij komen uit Haran.

⁵ Hij vroeg hun: Kent u Laban, de zoon van Nahor? Zij zeiden: Wij kennen *hem*.

⁶ Vervolgens vroeg hij hun: Gaat het goed met hem? Zij zeiden: Het gaat goed. En zie, *daar* komt zijn dochter Rachel aan met het kleinvee.

⁷ Hij zei: Zie, het is nog volop dag! Het is *toch nog* geen tijd om het vee bij elkaar te drijven? Geef het kleinvee te drinken en ga dan *weer* weg om ze te laten grazen.

⁸ Zij zeiden echter: *Dat* kunnen wij niet *doen* voordat al de kudde bij elkaar gedreven zijn en men de steen van de opening van de put gerold heeft. Pas dan kunnen wij het kleinvee te drinken geven.

⁹ Terwijl hij nog met hen sprak, kwam Rachel met het kleinvee van haar vader; zij was namelijk herderin.

¹⁰ En het gebeurde, toen Jakob Rachel, de dochter van Laban, de broer van zijn moeder, en het kleinvee van Laban, de broer van zijn moeder zag, dat Jakob naar voren liep, de steen van de opening van de put rolde en het kleinvee van Laban, de broer van zijn moeder, te drinken gaf.

¹¹ Jakob kuste Rachel en begon luid te huilen.^h

¹² Jakob vertelde Rachel dat hij een neef van haar vader was en dat hij de zoon van Rebekka was. Toen liep zij snel weg en vertelde *het* aan haar vader.

¹³ En het gebeurde, zodra Laban het bericht

^a Joh. 1:52 ^b Gen. 35:1,3; 48:3 ^c Deut. 12:20; 19:8 ^d Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4 ^e Gen. 31:13; 35:14 ^f 28:19 Bethel betekent: huis van God. ^g 29:1 begaf... op weg - Letterlijk: tilde... zijn voeten op. ^h 29:11 begon luid te huilen - Letterlijk: verhief zijn stem en hilde.

over Jakob, de zoon van zijn zuster, hoorde, dat hij hem snel tegemoetliep, hem omhelsde, hem kuste en hem naar zijn huis bracht. En hij vertelde Laban al deze dingen.

¹⁴ Daarop zei Laban: Inderdaad, je bent mijn beenderen en mijn vlees. En hij bleef een volle maand bij hem.

LEA EN RACHEL

¹⁵ Toen zei Laban tegen Jakob: Omdat je familie van mij bent, hoef je toch niet voor niets voor mij te werken? Vertel mij *maar* wat je loon moet zijn.

¹⁶ Nu had Laban twee dochters: de naam van de oudste was Lea, en de naam van de jongste was Rachel.

¹⁷ Lea had fletse ogen, maar Rachel was mooi van gestalte en knap om te zien.

¹⁸ Jakob had Rachel lief. Daarom zei hij: "Ik zal zeven jaar voor u werken om Rachel, uw jongste dochter.

¹⁹ Toen zei Laban: Het is beter dat ik haar aan jou geef dan dat ik haar aan een andere man geef. Blijf bij me.

²⁰ Zo werkte Jakob zeven jaar om Rachel, en *de jaren* waren in zijn ogen als dagen, omdat hij haar liefhad.

²¹ Toen zei Jakob tegen Laban: Geef mij mijn vrouw, want mijn dagen zijn om, zodat ik bij haar kan komen.

²² Daarom verzamelde Laban al de mannen van die plaats en hij richtte een maaltijd aan.

²³ En het gebeurde 's avonds dat hij zijn dochter Lea nam en haar bij hem bracht; en *Jakob* kwam bij haar.

²⁴ Ook gaf Laban haar zijn slavin Zilpa; aan zijn dochter Lea *gaf hij haar* als slavin.

²⁵ En het gebeurde 's morgens – zie, het was Leal! Daarom zei hij tegen Laban: Wat hebt u me nu aangedaan? Heb ik niet voor u gewerkt om Rachel? Waarom hebt u me dan bedrogen?

²⁶ Laban antwoordde: Zo doet men niet bij ons, dat men de jongste vóór de eerstgeborene *ten huwelijk* geeft.

²⁷ Maak de *bruiloftsweek* van deze *dochter* vol; daarna zullen wij je ook de andere geven, voor het werk waarmee je mij nog eens zeven jaar dienen zult.

²⁸ Dat deed Jakob en hij maakte de *bruiloftsweek* van deze *dochter* vol. Daarna gaf *Laban* hem zijn dochter Rachel tot vrouw.

²⁹ Laban gaf zijn dochter Rachel zijn slavin Bilha als haar slavin.

³⁰ Hij kwam ook bij Rachel en ook had hij Rachel meer lief dan Lea. Hij werkte nog eens zeven jaar bij hem.

DE ZONEN VAN LEA

³¹ Toen de HEERE zag dat Lea minder geliefd was, opende Hij haar baarmoeder; Rachel daarentegen was onvruchtbaar.

³² Lea werd zwanger en baarde een zoon. Zij gaf hem de naam Ruben. Want, zei zij, de HEERE heeft mijn verdrukking gezien. Voorzeker, nu zal mijn man mij liefhebben.

³³ Lea werd weer zwanger en baarde een zoon. Zij zei: Omdat de HEERE gehoord heeft dat ik minder geliefd ben, heeft Hij mij ook deze *zoon* gegeven. Zij gaf hem de naam Simeon.*

³⁴ Nogmaals werd zij zwanger en baarde een zoon. Zij zei: Nu, ditmaal, zal mijn man zich aan mij hechten; ik heb hem immers drie zonen gebaard. Daarom gaf hij hem de naam Levi.*

³⁵ Weer werd zij zwanger en baarde een zoon. Zij zei: Ditmaal zal ik de HEERE loven. Daarom gaf zij hem de naam Juda. Toen hield zij op met baren.

RACHEL JALOERS OP LEA

30 Toen Rachel merkte dat zij Jakob geen kinderen baarde, werd Rachel jaloers op haar zuster en zei tegen Jakob: Geef mij kinderen, en zo niet, dan sterf ik.

² Toen ontstak Jakob in woede tegen Rachel en hij zei: Neem ik soms de plaats in van God, Die jou de vrucht van de schoot onthouden heeft?

³ Daarop zei ze: Zie, hier is mijn slavin Bil-

* Hos. 12:13

^{29:26} *bij ons* - Letterlijk: op onze plaats. ^{29:31} *minder geliefd* was - Letterlijk: gehaat was; zie ook vers 33. ^{29:32} *Ruben* betekent: zie, een zoon. ^{29:33} *Simeon* betekent: gehoord.

^{29:34} *Levi* wordt hier in verband gebracht met een werkwoord dat 'zich aan iemand hechten' betekent. ^{29:35} *Juda* betekent: lofprijzing.

ha; kom bij haar, zodat zij op mijn knieën zal baren en ook ik uit haar nageslacht zal krijgen.*

⁴ Zo gaf zij hem haar slavin Bilha tot vrouw, en Jakob kwam bij haar.

⁵ En Bilha werd zwanger en baarde Jakob een zoon.

⁶ Toen zei Rachel: God heeft mij recht verschaft. Ook heeft Hij naar mijn stem geluisterd en mij een zoon gegeven. Daarom gaf zij hem de naam Dan.*

⁷ En Bilha, Rachels slavin, werd opnieuw zwanger en baarde Jakob een tweede zoon.

⁸ Toen zei Rachel: Ik heb een zware strijd met mijn zuster gevoerd,* en ik heb ook gewonnen. Daarom gaf zij hem de naam Naftali.*

⁹ Toen Lea merkte dat zij ophield met *kinderen* baren, nam zij haar slavin Zilpa en gaf haar aan Jakob tot vrouw.

¹⁰ En Zilpa, de slavin van Lea, baarde Jakob een zoon.

¹¹ Toen zei Lea: Het geluk is gekomen! En zij gaf hem de naam Gad.*

¹² Vervolgens baarde Zilpa, de slavin van Lea, Jakob een tweede zoon.

¹³ Toen zei Lea: *Wat* ben ik gelukkig! Want de vrouwen zullen mij gelukkig prijzen. En zij gaf hem de naam Aser.*

¹⁴ In de dagen van de tarweoogst ging Ruben eropuit en hij vond liefdesappels in het veld, die hij bij zijn moeder Lea bracht. Toen zei Rachel tegen Lea: Geef mij toch *wat* van de liefdesappels van jouw zoon.

¹⁵ En zij zei tegen haar: Is het niet genoeg dat je *me* mijn man afgenomen hebt? Moet je ook nog de liefdesappels van mijn zoon nemen? Toen zei Rachel: Daarvoor mag hij vannacht met jou slapen in ruil voor de liefdesappels van je zoon.

¹⁶ Toen Jakob 's avonds van het veld kwam, ging Lea hem tegemoet en zei: Je moet bij mij komen, want ik heb je eerlijk gehuurd

voor de liefdesappels van mijn zoon. Daarom sliep hij die nacht met haar.

¹⁷ En God verhoorde Lea; zij werd zwanger en baarde Jakob een vijfde zoon.

¹⁸ Toen zei Lea: God heeft mij beloofd, omdat ik mijn slavin aan mijn man gegeven heb. En zij gaf hem de naam Issaschar.*

¹⁹ Lea werd opnieuw zwanger en zij baarde Jakob een zesde zoon.

²⁰ Lea zei toen: God heeft mij, *ja* mij, een mooi geschenk gegeven; ditmaal zal mijn man bij mij komen wonen, want ik heb hem zes zonen geboord. En zij gaf hem de naam Zebulon.*

²¹ Daarna baarde zij een dochter en gaf haar de naam Dina.

²² God dacht ook aan Rachel en God verhoorde haar. Hij opende haar baarmoeder

²³ en zij werd zwanger en baarde een zoon. Toen zei ze: God heeft mijn schande weggenomen!

²⁴ Zij gaf hem de naam Jozef* en zei: Moge de HEERE mij nog een zoon geven!

DE KUDDE VAN JAKOB

²⁵ En het gebeurde, nadat Rachel Jozef geboord had, dat Jakob tegen Laban zei: Laat mij vertrekken, dan kan ik naar mijn woonplaats en mijn land gaan.

²⁶ Geef mijn vrouwen en mijn kinderen, voor wie ik u gediend heb, zodat ik kan gaan. U weet immers van het werk waar ik u mee gediend heb.

²⁷ Toen zei Laban tegen hem: Laat mij toch genade vinden in jouw ogen; ik heb waargenomen dat de HEERE mij omwille van jou gezegend heeft.

²⁸ Hij zei: Bepaal wat je loon bij mij moet zijn, dan zal ik het je geven.

²⁹ Toen zei hij tegen hem: U weet hoe ik u gediend heb en hoe uw vee onder mijn hoede* geweest is.

³⁰ Het weinige dat u voor mijn *komst* had, heeft zich immers tot een menigte uitgebreid. De HEERE heeft u sinds mijn *komst**

30:3 nageslacht zal krijgen - Letterlijk: gebouwd zal worden. **30:6 Dan** betekent: hij heeft recht verschaft. **30:8 een zware strijd ... gevoerd** - Letterlijk: worstelingen van God ... gehad. **30:8 Naftali** betekent: mijn strijd. **30:11 Gad** betekent: geluk. **30:13 Aser** betekent: gelukkig. **30:18 Issaschar** betekent: er is loon. **30:20 Zebulon** betekent: woning. **30:24 Jozef** - Er is in het Hebreeuws een woordspel tussen de naam Jozef en de Hebreeuwse woorden voor 'wegnemen' (vers 23) en 'toevoegen'. **30:29 onder mijn hoede** - Letterlijk: bij mij. **30:30 sinds mijn komst** - Letterlijk: bij mijn voet.

gezegend. Nu dan, wanneer zal ik ook voor mijn *eigen* huis kunnen werken?

³¹ Daarop zei hij: Wat moet ik je geven? Toen zei Jakob: U hoeft mij helemaal niets te geven; als u het volgende voor mij wilt doen, zal ik opnieuw uw kleinvee hoeden en beschermen.

³² Ik zal vandaag al uw kleinvee langsgaan en daaruit elk gespikkeld of gevlekt dier afzonderen, elk zwart dier onder de schapen en *alles* wat gevlekt en gespikkeld is onder de geiten; en dat zal mijn loon zijn.

³³ Mijn gerechtigheid zal morgen* voor mij getuigen, als u komen zult om mijn loon in ogenschouw te nemen,* alles wat niet gespikkeld en gevlekt is onder de geiten en wat niet zwart is onder de schapen, *mag* als door mij gestolen beschouwd worden.

³⁴ Toen zei Laban: Zie, laat het maar overeenkomstig jouw woord gebeuren.

³⁵ En op diezelfde dag zonderde hij de gestreepte en gevlekte bokken af en al de gespikkelde en gevlekte geiten, alles waar iets wits aan was en alles wat zwart was onder de schapen; en hij stelde die onder de hoede* van zijn zonen.

³⁶ Hij bepaalde een *afstand* van drie dagen reizen tussen hem en Jakob; en Jakob hoedde de rest van het kleinvee van Laban.

³⁷ Toen nam Jakob voor zichzelf jonge takken van populieren, amandelbomen en platanen, en schildte daarin witte strepen door het wit in die takken te ontbloten.

³⁸ Hij legde de takken die hij geschild had in de troggen en waterdrinkbakken waaruit het kleinvee kwam drinken, vlak voor het kleinvee; en ze werden brongstig als zij kwamen om te drinken.

³⁹ En als het kleinvee brongstig werd bij die takken, wierp het kleinvee gestreepte, gespikkelde, en gevlekte *jongen*.

⁴⁰ Toen scheidde Jakob de schapen af en keerde de koppen van het kleinvee naar het gestreepte en naar al het zwarte onder Labans kleinvee, en vormde zo kuddeën voor zichzelf; hij zette ze niet bij het kleinvee van Laban.

⁴¹ En het gebeurde, telkens wanneer het sterkste kleinvee brongstig werd, dat Jakob de takken voor de ogen van het kleinvee in de troggen legde, zodat zij brongstig zouden worden bij de takken.

⁴² Maar als het zwakke kleinvee brongstig werd, legde hij ze er niet in, zodat de zwakke dieren voor Laban en de sterke dieren voor Jakob waren.

⁴³ Zo breidde *het bezit* van deze man zich zeer sterk uit; hij had veel kleinvee, slavinnen, slaven, kamelen en ezels.

JAKOB MOET TERUG NAAR KANAAN

31 Toen hoorde hij de woorden van de zonen van Laban, die zeiden: Jakob heeft alles genomen wat van onze vader was; uit dat wat van onze vader was, heeft hij al deze rijkdom verworven.

² Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het stond ten opzichte van hem niet *meer* als voorheen.*

³ Toen zei de HEERE tegen Jakob: Keer terug naar het land van uw vaderen en naar uw familiekring. Ik zal met u zijn.

⁴ Toen stuurde Jakob *boden* en liet Rachel en Lea naar het veld roepen, naar zijn kleinvee,

⁵ en hij zei tegen hen: Ik zie dat het gezicht van jullie vader ten opzichte van mij niet *meer* staat als voorheen. De God van mijn vader is echter bij mij geweest.

⁶ Jullie weten zelf dat ik met al mijn kracht voor jullie vader heb gewerkt.

⁷ Jullie vader heeft mij echter bedrogen en mijn loon *wel* tien keer veranderd, maar God heeft hem niet toegelaten mij kwaad te doen.

⁸ Wanneer hij dit zei: De gespikkelde *dieren* zullen je loon zijn, dan wierp al het kleinvee gespikkelde *jongen*; en wanneer hij dit zei: De gestreepte *dieren* zullen je loon zijn, dan wierp al het kleinvee gestreepte *jongen*.

⁹ Zo heeft God het vee aan jullie vader ontrokken en het mij gegeven.

¹⁰ Het gebeurde *eens* in de tijd dat het kleinvee brongstig was dat ik mijn ogen

30:33 *morgen* - Letterlijk: op de dag van morgen. 30:33 *als u komen zult om mijn loon in ogenschouw te nemen* - Letterlijk: als u komen zult om mijn loon voor uw aangezicht.

30:35 *stelde die onder de hoede* - Letterlijk: gaf die in de hand. 31:2 *voorheen* - Letterlijk: gisteren en eergisteren; zie ook vers 5.

opsloeg en in een droom zag dat, zie, de bokken die het kleinvee besprongen, gestreept, gespikkeld en gevlekt waren.

¹¹ De Engel van God zei tegen mij in die droom: Jakob! Ik zei: Zie, *hier* ben ik!

¹² Hij zei: Sla toch uw ogen op en zie: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt. Voorzeker, Ik heb alles gezien wat Laban u aandoet!

¹³ Ik ben de God van Bethel, ^awaar u een gedenkteken gezalfd hebt, waar u Mij een gelofte gedaan hebt. Welnu, sta op, vertrek uit dit land en keer terug naar het land van uw familiekring.

¹⁴ Rachel en Lea antwoordden en zeiden tegen hem: Is er voor ons nog een aandeel of erfelijk bezit in het huis van onze vader?

¹⁵ Worden wij door hem niet als vreemden beschouwd? Hij heeft ons immers verkocht en ook ons geld geheel en al opge maakt,

¹⁶ want al de rijkdom die God aan onze vader ontrukt heeft, die behoort ons en onze kinderen toe! Nu dan, doe alles wat God tegen je gezegd heeft.

¹⁷ Toen stond Jakob op, zette zijn kinderen en zijn vrouwen op de kamelen,

¹⁸ voerde al zijn vee en al zijn bezittingen, die hij verworven had, mee – het vee dat hij bezat, dat hij in Paddan-Aram verworven had – om bij zijn vader Izak te komen, in het land Kanaän.

¹⁹ Laban was *op weg* gegaan om zijn schapen te scheren; Rachel stal toen de afgodsbeeldjes die haar vader toebehoorden.

²⁰ Jakob bedroog Laban, ^ade Syriër, door hem niet te vertellen dat hij vluchtte.

²¹ Zo vluchtte hij, met alles wat van hem was. Hij stond op, stak de rivier over en ging in de richting van ^ahet bergland van Gilead.

LABAN ACHTERVOLGT JAKOB

²² Op de derde dag werd Laban verteld dat Jakob gevlucht was.

²³ Hij nam toen zijn verwanten met zich

mee, achtervolgde hem over een afstand van zeven dagreizen en haalde hem in in het bergland van Gilead.

²⁴ Maar God kwam 's nachts in een droom bij Laban, de Syriër, en zei tegen hem: Wees op uw hoede dat u met Jakob niet goedwillend of kwaadwillend spreekt.

²⁵ Zo haalde Laban Jakob in. Jakob nu had zijn tent opgezet in het bergland; ook Laban en zijn verwanten zetten *de hunne* op in het bergland van Gilead.

²⁶ Toen zei Laban tegen Jakob: Wat heb je gedaan, dat je mij bedrogen hebt en mijn dochters als krijgsgevangenen ^ahebt weggevoerd?

²⁷ Waarom ben je heimelijk gevlucht en heb je mij bedrogen en mij niets verteld? Ik zou je uitgeleide gedaan hebben met blijdschap en liederen, met tamboerijn en harp.

²⁸ Bovendien heb je mij niet toegelaten mijn zonen en dochters te kussen. Welnu, je hebt dwaas gehandeld door *zo* te doen.

²⁹ Het was in mijn *macht* ^aje kwaad te doen, maar de God van je vader heeft in de afgelopen nacht tot mij gesproken: Wees op uw hoede dat u met Jakob niet goedwillend of kwaadwillend spreekt.

³⁰ Maar nu, je bent ongetwijfeld gegaan omdat je hevig naar het huis van je vader verlangde; *maar* waarom heb je *dan* mijn goden gestolen?

³¹ Toen antwoordde Jakob en zei tegen Laban: Ik was namelijk bevreesd, want ik dacht dat u mij anders uw dochters met geweld zou afnemen.

³² Degene bij wie u uw goden vindt, zal niet in leven blijven. Onderzoek zelf, ten overstaan van onze familieleden, wat ik bij me heb, en neem wat van u is *terug*. Jakob wist echter niet dat Rachel *ze* gestolen had.

³³ Laban ging de tent van Jakob binnen en de tent van Lea en de tent van de beide slavinnen, maar hij vond niets. Toen hij uit de tent van Lea gegaan was, ging hij de tent van Rachel binnen.

³⁴ Rachel had de afgodsbeeldjes gepakt, ze

^a Gen. 28:13,14,15 enz.

31:15 opgemaakt - Letterlijk: opgegeten. **31:20 bedroog Laban** - Letterlijk: stal het hart van Laban; zie ook de verzen 26 en 27. **31:21 ging in de richting van** - Letterlijk: zette zijn gezicht naar. **31:26 krijgsgevangenen** - Letterlijk: gevangenen van het zwaard. **31:29 in mijn macht** - Letterlijk: in de macht van mijn hand.

in een kameelzadel verborgen en was erop gaan zitten. En Laban doorzocht de hele tent, maar hij vond niets.

³⁵ Zij zei tegen haar vader: Laten de ogen van mijn heer niet in toorn ontvlammen omdat ik voor u niet kan opstaan, want *het gaat* mij naar de wijze van de vrouwen. Hij zocht, maar vond de afgodsbeeldjes niet.

³⁶ Toen ontstak Jakob *in woede* en riep Laban ter verantwoording. Jakob nam het woord en zei tegen Laban: Wat is mijn overtreding? Wat is mijn zonde, dat u mij zo verwoed hebt achtervolgd?

³⁷ en dat u al mijn huisraad hebt doorzocht? Wat hebt u van al uw eigen huisraad gevonden? Leg het *hier* neer ten overstaan van mijn verwanten en uw verwanten en laten zij tussen ons beiden recht spreken.

³⁸ Deze twintig jaar dat ik bij u geweest ben, hebben uw ooi en uw geiten geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten.

³⁹ Verscheurde dieren heb ik niet naar u toe gebracht, ik moest ze *zelf* vergoeden. Ook hebt u van mij *vergoeding* geëist van wat overdag gestolen was en wat 's nachts gestolen was.

⁴⁰ Het is zo met mij geweest: overdag werd ik gekweld door de hitte, 's nachts door de kou, zodat de slaap van mijn ogen week.

⁴¹ Twintig jaar ben ik nu bij u in huis geweest: veertien jaar heb ik u gediend voor uw beide dochters en zes jaar voor uw kleinvee, en u hebt mijn loon tien keer veranderd.

⁴² Als de God van mijn vader, de God van Abraham en de Gevreesde van Izak niet met mij geweest was, zou u mij nu met lege handen weggestuurd hebben. God heeft mijn ellende en de inspanning van mijn handen gezien en heeft u gister nacht bestraft.

VERBOND MET LABAN

⁴³ Toen antwoordde Laban en zei tegen Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters, deze zonen zijn mijn zonen, dit kleinvee is

mijn kleinvee. Ja, alles wat je ziet: het is van mij. En mijn *eigen* dochters, wat zou ik hun of de kinderen die zij gebaard hebben, heden kunnen aandoen?

⁴⁴ Nu dan, kom, laten wij een verbond sluiten, ik en jij. Laat dat een getuige zijn tussen mij en jou.

⁴⁵ Toen nam Jakob een steen en zette die overeind als gedenkteken.

⁴⁶ Jakob zei tegen zijn verwanten: Verzamel *nog meer* stenen. En zij haalden stenen en maakten een *steen* hoop en aten daar bij die hoop *stenen*.

⁴⁷ Laban noemde hem Jegar-Sahadutha, maar Jakob noemde hem Gilead.

⁴⁸ Toen zei Laban: Laat deze *steen* hoop heden getuige zijn tussen mij en jou. Daarom gaf men hem de naam Gilead,

⁴⁹ en Mizpa, want hij zei: Laat de *HEERE* de wacht houden tussen mij en jou, als wij voor elkaar verborgen zijn.

⁵⁰ Als jij mijn dochters vernedert of vrouwen neemt naast mijn dochters, is er niemand bij ons; zie, God zal getuige zijn tussen mij en jou.

⁵¹ Verder zei Laban tegen Jakob: Zie deze *steen* hoop, en zie het gedenkteken dat ik overeind gezet heb tussen mij en jou.

⁵² Deze *steen* hoop is getuige, en dit gedenkteken is getuige dat ik niet voorbij deze *steen* hoop naar jou toe zal trekken, en dat jij niet voorbij deze *steen* hoop en dit gedenkteken naar mij toe zult trekken, met kwade *bedoelingen*.

⁵³ Laten de God van Abraham en de god van Nahor, de god van hun vader, tussen ons oordelen. En Jakob legde een eed af bij de Gevreesde van zijn vader Izak.

⁵⁴ Jakob bracht vervolgens een offer op de berg en nodigde zijn familieleden uit de maaltijd te *komen* gebruiken; zij gebruikten de maaltijd en overnachtten op de berg.

⁵⁵ En Laban stond 's morgens vroeg op, kuste zijn zonen en zijn dochters en zegende hen. Daarna ging Laban *op weg* en keerde terug naar zijn woonplaats.

31:39 van mij - Letterlijk: uit mijn hand. 31:40 gekweld - Letterlijk: opgegeten.

31:47 Jegar-Sahadutha en Gilead zijn respectievelijk Aramese en Hebreeuwse woorden en betekenen: een (steen) hoop is getuige. 31:49 Mizpa betekent: wachtpost.

31:54 de maaltijd te ... gebruiken - Letterlijk: brood te ... eten; zie ook de volgende regel.

JAKOB IS BEVREESD VOOR EZAU

32 Ook Jakob ging zijns weegs en ^aengelen van God ontmoetten hem.

² Toen hij hen zag, zei Jakob: Dit is een leger van God! Daarom gaf hij die plaats de naam Mahanaïm.*

³ En Jakob stuurde boden voor zich uit naar zijn broer Ezaü, naar het land Seïr, het gebied van Edom.

⁴ Hij gebod hun: Dit moet u zeggen tegen mijn heer, tegen Ezaü: Dit zegt uw dienaar Jakob: Ik heb als vreemdeling bij Laban gewoond en heb mij daar tot nu toe opgehouden.

⁵ Ik heb runderen, ezels, kleinvee, slaven en slavinnen, en ik heb *iemand* gestuurd om *dit* aan mijn heer te vertellen, opdat ik genade in uw ogen vind.

⁶ De boden kwamen terug bij Jakob en zeiden: Wij zijn bij uw broer, bij Ezaü, aangekomen, en nu komt hij u tegemoet, met vierhonderd man bij zich.

⁷ Toen werd Jakob erg bevreesd en het benauwde hem. Hij verdeelde de mensen die bij hem waren, het kleinvee, de runderen en de kamelen in twee kampen,

⁸ want hij zei: Als Ezaü bij het ene kamp aankomt en het verslaat, dan kan het overgebleven kamp ontkomen.

⁹ Verder zei Jakob: God van mijn vader Abraham, en God van mijn vader Izak, HEERE, Die tegen mij gezegd heeft: ^bKeer terug naar uw land en uw familiekring, en Ik zal u weldoen –

¹⁰ ik ben te onbeduidend voor al de blijken van goedertierenheid en al de trouw die U Uw dienaar bewezen hebt. Immers, *slechts* met mijn staf ben ik de Jordaan hier overgestoken en nu ben ik tot twee kampen uitgegroeid!

¹¹ Red mij toch uit de hand van mijn broer, uit de hand van Ezaü; want ik ben bevreesd voor hem; anders zal hij komen en mij en de moeders *samen* met hun kinderen neerslaan!

¹² U hebt immers gezegd: 'Ik zal u zeker weldoen en Ik zal uw nageslacht maken

als het zand van de zee, dat vanwege de menigte niet geteld kan worden!

¹³ Hij overnachtte daar die nacht; en hij nam *een deel* van wat in zijn bezit^c gekomen was als geschenk voor zijn broer Ezaü:

¹⁴ tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd oien en twintig rammen, ¹⁵ dertig zogende kamelen met hun veulens, veertig koeien en tien stieren, twintig ezellen en tien ezels.

¹⁶ Vervolgens gaf hij ze in de hand van zijn dienaren, elke kudde apart; en hij zei tegen zijn dienaren: Steek *de beek* over, voor mij uit, en houd afstand tussen de kudden.

¹⁷ En hij gebod de eerste: Als mijn broer Ezaü u tegenkomt en u vraagt: Van wie bent u? En waar gaat u heen? En van wie is deze *kudde* die u voor u uit *drijft*?

¹⁸ dan moet u zeggen: Dat is een geschenk van uw dienaar Jakob, gestuurd aan mijn heer Ezaü; zie, hijzelf komt ook achter ons aan!

¹⁹ En hij gebod ook de tweede, de derde en allen die achter de kudden liepen: U moet op dezelfde manier tot Ezaü spreken zodra u hem aantreft.

²⁰ En u moet ook zeggen: Zie, uw dienaar Jakob *komt* achter ons aan! Want hij zei: Ik zal hem gunstig stemmen met dit geschenk, dat vóór mij uit gaat; daarna zal ik hem onder ogen komen.^d Misschien zal hij mij ter wille zijn.

²¹ Zo stak het geschenk *de beek* over, voor hem uit; hijzelf echter overnachtte die nacht in het kamp.

²² Diezelfde nacht stond hij op, nam zijn twee vrouwen, zijn twee slavinnen en zijn elf kinderen, en stak de doorwaadbare plaats van de Jabbok over.

²³ Hij nam hen mee en liet hen de beek oversteken. *Alles* wat hij had, liet hij oversteken.

PNIËL

²⁴ Maar Jakob bleef alleen achter, en een Man worstelde met hem, totdat de dageraad aanbrak.

* Gen. 48:16 ^a Gen. 31:13 ^c Gen. 28:13

32:2 *Mahanaïm* betekent: twee kampen. 32:13 *in zijn bezit* - Letterlijk: in zijn hand.

32:20 *hem onder ogen komen* - Letterlijk: zijn gezicht zien. 32:20 *ter wille zijn* - Letterlijk: mijn gezicht verheffen.

²⁵ En toen *de Man* zag dat Hij hem niet kon overwinnen, raakte Hij zijn heupgewricht aan, zodat het heupgewricht van Jakob ontworicht raakte toen Hij met hem worstelde.

²⁶ ^aEn Hij zei: Laat Mij gaan, want de dageraad is aangebroken. Maar hij zei: Ik zal u niet laten gaan, tenzij U mij zegent.

²⁷ En Hij zei tegen hem: Wat is uw naam? En hij antwoordde: Jakob.

²⁸ Toen zei Hij: ^bUw naam zal voortaan niet meer Jakob luiden, maar Israël, ^cwant u hebt met God en met mensen gestreden, en hebt overwonnen.

²⁹ Jakob vroeg daarop: Vertel mij toch Uw Naam. En Hij zei: Waarom vraagt u naar Mijn Naam? En Hij zegende hem daar.

³⁰ En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. ^dWant, *zei hij*, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn leven is gered.

³¹ En de zon ging over hem op, toen hij door Pniël gegaan was; hij ging echter mank aan zijn heup.

³² Daarom eten de Israëlieten tot op deze dag de heupspier niet, die zich boven het heupgewricht bevindt, omdat Hij het heupgewricht van Jakob bij de heupspier had aangeraakt.

ONTMOETING EN VERZOENING MET EZAU

33 Toen sloeg Jakob zijn ogen op en zag, en zie, *daar* kwam Ezau, met vierhonderd man bij zich. Hij verdeelde *zijn* kinderen over Lea, Rachel en *zijn* beide slavinnen.

² Hij zette de slavinnen en hun kinderen vooraan, Lea en haar kinderen daarachter en Rachel en Jozef daar *weer* achter,

³ terwijl hij zelf vóór hen uit ging en zich zeven keer ter aarde neerboog, totdat hij bij zijn broer gekomen was.

⁴ Maar Ezau snelde hem tegemoet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem; en zij huilden.

⁵ Toen sloeg hij zijn ogen op en zag de vrouwen en de kinderen. Hij vroeg: Wie

heb je daar bij je? *Jakob* zei: Dat zijn de kinderen die God uw dienaar in Zijn genade geschonken heeft.

⁶ Toen kwamen de slavinnen naar voren, zij en hun kinderen, en zij bogen zich neer.

⁷ Ook Lea en haar kinderen kwamen naar voren en bogen zich neer; daarna kwamen Jozef en Rachel naar voren en zij bogen zich neer.

⁸ Toen vroeg hij: Wat wil je met heel dat leger *dieren* dat ik ben tegengekomen? Hij zei: *Die zijn bedoeld* om genade in de ogen van mijn heer te vinden.

⁹ Maar Ezau zei: Ik heb veel, mijn broer. Laat wat je hebt, van jou blijven.

¹⁰ Jakob zei daarop: Nee toch, als ik toch genade in uw ogen gevonden heb, neem het geschenk uit mijn hand dan aan, want ik heb uw aangezicht gezien alsof ik het aangezicht van God zag, en u bent mij goedgezind geweest.

¹¹ Aanvaard toch mijn geschenk, ^edat u gebracht is, omdat God mij dit in Zijn genade geschonken heeft, en omdat ik alles heb. Hij drong zo aan dat hij het aanvaardde.

¹² *Ezau* zei: Laten wij opbreken en verdergaan, en ik zal met je meegaan.

¹³ Hij zei echter tegen hem: Mijn heer weet dat de kinderen zwak zijn, en dat ik zogend kleinvee en *zogende* runderen bij mij heb; als men die maar één dag opjaagt, zal al het kleinvee sterven.

¹⁴ Laat mijn heer toch vóór zijn dienaar uit gaan; ik wil op mijn gemak verdergaan, naar de gang van het vee ^fdat vóór mij is en naar de gang van de kinderen, totdat ik bij mijn heer in Seir kom.

¹⁵ Toen zei Ezau: Laat mij toch *enkelen* uit het volk dat bij mij is, bij je plaatsen. Maar hij zei: Waarom is dat *nodig*? Laat mij genade vinden in de ogen van mijn heer.

¹⁶ Zo ging Ezau die dag zijns weegs, terug naar Seir.

¹⁷ Maar Jakob trok naar Sukkoth. En hij bouwde een huis voor zichzelf en maakte hutten voor zijn vee. Daarom gaf hij die plaats de naam Sukkoth.^g

^a Hos. 12:4 ^b Gen. 35:10

32:28 *Israël* betekent: strijder met God. 32:30 *Pniël* betekent: aangezicht van God.

33:11 *geschenk* - Letterlijk: zegen. 33:14 *het vee* - Letterlijk: het werk. 33:17 *Sukkoth* betekent: hutten.

JAKOB BIJ SICHEM

¹⁸ ^a Jakob kwam veilig aan bij de stad Sicheim, die in het land Kanaän ligt, nadat hij uit Paddan-Aram gekomen was; en in het zicht van die stad zette hij zijn tenten op.

¹⁹ Hij kocht het stuk land waarop hij zijn tent gezet had voor honderd geldstukken van de zonen van Hemor, de vader van Sicheim.

²⁰ Hij richtte daar een altaar op en gaf het de naam: De God van Israël is God.

DINA EN DE SICHEMIETEN

34 ^a Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob gebaard had, trok eropuit om bij de meisjes van dat land te gaan kijken.

² En Sicheim, de zoon van de Heviet Hemor, de vorst van het land, zag haar; hij greep haar en sliep met haar; hij verkrachtte haar.

³ Maar zijn hart ^a raakte aan Dina, de dochter van Jakob, gehecht; hij had het meisje lief en sprak naar het hart van het meisje.

⁴ Daarom zei Sicheim tegen zijn vader Hemor: Neem dit meisje voor mij tot vrouw.

⁵ Jakob had gehoord dat Sicheim zijn dochter Dina onteerd had, maar zijn zonen waren bij het vee in het veld. Daarom zweeg Jakob totdat zij thuiskwamen.

⁶ Hemor, de vader van Sicheim, ging de stad uit naar Jakob om met hem te spreken.

⁷ De zonen van Jakob kwamen van het veld zodra ze het hoorden. De mannen voelden zich gekwetst en ontstaken in hevige woede, omdat hij een schandelijke daad in Israël had begaan door met Jakobs dochter te slapen, want zoiets doet men niet.

⁸ Toen sprak Hemor met hen en zei: Mijn zoon Sicheim heeft met heel zijn hart liefde opgevat voor uw dochter. Geef haar toch aan hem tot vrouw.

⁹ Ga huwelijksbanden met ons aan; dan geeft u uw dochters aan ons en kunt u onze dochters voor uzelf nemen.

¹⁰ En blijf bij ons wonen. Het land ligt voor u open; woon er, trek erin rond en verwerf er bezit.

¹¹ En Sicheim zei tegen haar vader en haar

broers: Laat mij genade vinden in uw ogen, en ik zal geven wat u maar van mij wenst.

¹² Maak de bruidsschat en het huwelijks-geschenk gerust groot voor mij. Ik zal geven wat u van mij wenst; alleen: geef me het meisje tot vrouw.

¹³ Toen antwoordden de zonen van Jakob Sicheim en zijn vader Hemor op een bedrieglijke wijze, en, omdat hij hun zuster Dina onteerd had, spraken zij

¹⁴ en zeiden zij tegen hen: Wij kunnen dit niet doen, onze zuster geven aan een man ^c die zijn voorhuid nog heeft, want dat zou een schande voor ons zijn.

¹⁵ Slechts op één voorwaarde kunnen wij u ter wille zijn: indien u wordt zoals wij, doordat al wie mannelijk is, onder u besneden wordt.

¹⁶ Dan zullen wij onze dochters aan u geven, en uw dochters zullen wij voor ons nemen; wij zullen dan bij u wonen en wij zullen één volk worden.

¹⁷ Maar als u niet naar ons wilt luisteren, door u niet te laten besnijden, dan zullen wij onze dochter meenemen en weggaan.

¹⁸ Hun woorden waren goed in de ogen van Hemor en Sicheim, Hemors zoon.

¹⁹ En de jongeman aarzeld niet dit te doen, want hij verlangde naar de dochter van Jakob, en hij was de aanzienlijkste van heel zijn familie.

²⁰ Hemor en zijn zoon Sicheim gingen daarom naar de poort van hun stad en spraken tot hun stadgenoten:

²¹ Deze mannen zijn ons vredelievend gezind; laat hen daarom in dit land wonen en daarin rondtrekken. Zie, het land is naar beide kanten ruim genoeg.* Wij kunnen hun dochters voor ons tot vrouw nemen en wij kunnen aan hen onze dochters geven.

²² Slechts op één voorwaarde zullen deze mannen ons ter wille zijn om bij ons te wonen en één volk te worden: dat al wie mannelijk is, bij ons besneden wordt, zoals zij besneden zijn.

²³ Hun vee, hun bezit en al hun dieren, zullen die niet van ons zijn? Laten we hun

^a Joz. 24:32; Hand. 7:16 ^b Gen. 30:21 ^c Gen. 17:12,13,14

34:3 zijn hart - Letterlijk: zijn ziel, zie ook vers 8. 34:21 het land is naar beide kanten ruim genoeg - Letterlijk: het is wijd van beide handen.

slechts ter wille zijn; dan zullen ze bij ons blijven.

²⁴ Allen die naar de poort van zijn stad waren gegaan, luisterden naar Hemor en naar zijn zoon Sichem; en allen die mannelijk waren, allen die naar de poort van hun stad waren gegaan, werden besneden.

²⁵ Het gebeurde op de derde dag, toen zij pijn leden, dat ^atwee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broers van Dina, ieder hun zwaard namen, brutaalweg de stad overvielen en al wie mannelijk was, doodden.

²⁶ Zij doodden ook Hemor en zijn zoon Sichem met de scherpste van het zwaard, namen Dina uit Sichems huis mee en gingen weg.

²⁷ De zonen van Jakob kwamen op de sneuvelen af en plunderden de stad, omdat zij hun zuster onteerd hadden.

²⁸ Hun kleinvee, hun runderen en hun ezels, en *alles* wat in de stad en wat op het veld was, namen zij mee.

²⁹ En al hun vermogen *roofden zij*, en al hun kleine kinderen en hun vrouwen voerden zij als gevangenen weg. Zij plunderden hen, en al wat in de huizen was, *namen zij mee*.

³⁰ Toen zei Jakob tegen Simeon en tegen Levi: Jullie hebben mij in het ongeluk gestort door mij in een kwade reuk te brengen bij de inwoners van dit land, bij de Kanaänieten en de Ferezieten, terwijl ik *maar met* weinig mensen ben. Als zij gezamenlijk tegen mij *optrekken*, zullen zij mij verslaan en zal ik weggevaagd worden, ik en mijn huis.

³¹ Maar zij zeiden: Mocht hij dan onze zuster als een hoer behandelen?

JAKOB KOMT TERUG IN BETHEL

35 Daarna zei God tegen Jakob: Sta op, ga naar Bethel en ga daar wonen en maak daar een altaar voor de God ^bDie aan u verschenen is, ^ctoen u vluchtte voor uw broer Ezau.

² Toen zei Jakob tegen zijn huisgezin en tegen allen die bij hem waren: Doe de

vreemde goden die in uw midden zijn, van u weg. Reinig u en verwissel uw kleren.

³ Laten wij opstaan en naar Bethel gaan. Ik zal daar een altaar maken voor de God Die mij antwoordde op de dag toen ik in nood was, en Die met mij geweest is op de weg die ik gegaan ben.

⁴ Toen gaven zij Jakob al de vreemde goden die ze bij zich ^dhadden, en de ringen die ze in de oren droegen. En Jakob verborg ze onder de eik die bij Sichem staat.

⁵ Daarop braken zij op. Gods verschrikking lag over de steden die hen omringden, zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden.

⁶ Zo kwam Jakob in Luz, dat in het land Kanaän ligt – het *tegenwoordige* Bethel – hij en al het volk dat bij hem was.

⁷ Hij bouwde daar een altaar en ^enoemde die plaats El Bethel, ^fwant God had zich daar aan hem geopenbaard, toen hij voor zijn broer vluchtte.

⁸ Toen stierf Debora, de voedster van Rebekka, en zij werd begraven ten zuiden van Bethel, onder die eik die hij de naam Eik van gewezen gaf.

⁹ En ^gGod verscheen opnieuw aan Jakob, nadat hij uit Paddan-Aram gekomen was, en Hij zegende hem.

¹⁰ God zei toen tegen hem: Uw naam is Jakob, ^hmaar uw naam zal voortaan niet meer Jakob luiden, maar Israël zal uw naam zijn; en Hij gaf hem de naam Israël.

¹¹ Verder zei God tegen hem: ⁱIk ben God, de Almachtige. Wees vruchtbaar en word talrijk. ^jEen volk, ja, een menigte van volken zal uit u ontstaan; ^kkoningen zullen uit uw lichaam ^lvoortkomen.

¹² Dit land, dat Ik Abraham en Izak gegeven heb, dat zal Ik aan u geven; en aan uw geslacht na u zal Ik dit land geven.

¹³ Toen voer God op, bij hem vandaan, van de plaats waar Hij met hem gesproken had.

¹⁴ Jakob ^mrichtte op de plaats waar God met hem gesproken had een gedenkteken op, een stenen gedenkteken. Hij goot er een plengoffer over uit en goot er olie over.

^a Gen. 49:6 ^b Gen. 28:12,13 ^c Gen. 27:43 ^d Gen. 28:19 ^e Hos. 12:5 ^f Gen. 32:28; 2 Kon. 17:34

^g Gen. 17:1; 28:3; 48:3 ^h Gen. 17:6,16 ⁱ Matt. 1:6 ^j Gen. 28:18

35:4 *bij zich* - Letterlijk: in hun hand. **35:7** *El Bethel* betekent: God is (in) Bethel.

35:11 *uit uw lichaam* - Letterlijk: uit uw lendenen.

¹⁵ En Jakob gaf de plaats waar God met hem gesproken had, de naam Bethel.*

RACHEL STERFT

¹⁶ Zij braken op uit Bethel. Toen zij nog maar een kleine afstand af hoefden te leggen* om bij Efrath te komen, baarde Rachel, en zij had het zwaar tijdens het baren.

¹⁷ En het gebeurde, toen zij het zo zwaar had tijdens het baren, dat de vroedvrouw tegen haar zei: Wees niet bevreesd, want ook deze keer hebt u een zoon!

¹⁸ En het gebeurde, toen haar ziel *het lichaam* verliet, want zij stierf, dat zij hem de naam Ben-oni* gaf. Zijn vader gaf hem echter de naam Benjamin.*

¹⁹ Zo stierf Rachel en zij werd begraven langs de weg naar Efrath, dat is *het tegenwoordige* Bethlehem.

²⁰ Jakob richtte toen een gedenkteken op boven haar graf. Dat gedenkteken op het graf van Rachel staat *er* tot op deze dag.

²¹ Toen brak Israël op en hij zette zijn tent op voorbij Migdal-Eder.

²² En het gebeurde, toen Israël in dat land woonde, dat Ruben* eropuit ging en met Bilha sliep, de bijvrouw van zijn vader; en Israël kwam dat te weten. Jakob had twaalf zonen.

²³ De zonen van Lea: Ruben, de eerstgeborene van Jakob, en *daarna* Simeon, Levi, Juda, Issaschar en Zebulon.

²⁴ De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin.

²⁵ Verder de zonen van Bilha, de slavin van Rachel: Dan en Naftali.

²⁶ En de zonen van Zilpa, de slavin van Lea: Gad en Aser. Dit zijn de zonen van Jakob, die hem in Paddan-Aram geboren zijn.

IZAK STERFT

²⁷ Toen kwam Jakob bij Izak, zijn vader, in Mamre bij Kirjath-Arba, het *tegenwoordige* Hebron, waar Abraham en Izak als vreemdelingen gewoond hadden.

²⁸ De dagen van Izak waren honderdtachtig jaar.

²⁹ Toen gaf Izak de geest en stierf en werd met zijn voorgeslacht verenigd, oud en van dagen verzadigd. En zijn zonen Ezau en Jakob begroeven hem.

HET NAGESLACHT VAN EZAU

36 ^aDit zijn de afstammelingen van Ezau, dat is Edom.

² Ezau nam zijn vrouwen uit de dochters van Kanaän: Ada, de dochter van Elon, de Hethiet; en Oholibama, de dochter van Ana, de dochter van Zibeon, de Heviet;

³ en Basmath, de dochter van Ismaël, zuster van Nebajoth.

⁴ Ada baarde Elifaz aan Ezau, en Basmath baarde Rehuel.

⁵ Oholibama baarde Jeüs, Jaëlam en Korach. Dit waren de zonen van Ezau die hem geboren zijn in het land Kanaän.

⁶ Ezau nam zijn vrouwen, zijn zonen en zijn dochters, en alle personen *die* tot zijn huis behoorden, zijn vee en al zijn dieren, en al zijn bezit, dat hij in het land Kanaän verworven had, en ging naar een *ander* land, weg van zijn broer Jakob,

⁷ want hun *'*bezittingen waren te groot dat zij bij elkaar zouden kunnen wonen; het land waar zij vreemdeling waren,* kon hen niet onderhouden vanwege hun vee.

⁸ Daarom ging Ezau in het Seirgebergte wonen. Ezau, dat is Edom.

⁹ Dit zijn de afstammelingen van Ezau, de vader van Edom, in het Seirgebergte.

¹⁰ Dit zijn de namen van de zonen van Ezau: Elifaz, de zoon van Ada, de vrouw van Ezau; Rehuel, de zoon van Basmath, de vrouw van Ezau.

¹¹ En de zonen van Elifaz waren: Teman, Omar, Zefo, Gaëtam en Kenaz.

¹² Timna was een bijvrouw van Elifaz, de zoon van Ezau, en zij baarde Amalek aan Elifaz. Dit waren de zonen van Ada, de vrouw van Ezau.

¹³ Dit zijn de zonen van Rehuel: Nahath, Zerach, Samma en Mizza. Dat waren de zonen van Basmath, de vrouw van Ezau.

¹⁴ Dit waren de zonen van Oholibama,

* Gen. 48:7 ^a Gen. 49:4 ^c Gen. 46:8; Ex. 1:2 ^e Gen. 25:8 ^f 1 Kron. 1:35 ^g Gen. 13:6 ^h Joz. 24:4

35:15 *Bethel* betekent: huis van God. 35:16 *Toen ... afhoefden te leggen* - Letterlijk: Toen het nog een kleine streek land was. 35:18 *Ben-oni* betekent: zoon van mijn pijn.

35:18 *Benjamin* betekent: zoon van de rechterhand. 36:7 *het land ... waren* - Letterlijk: het land van hun vreemdelingschap.

dochter van Ana, dochter van Zibeon, de vrouw van Ezau: zij baarde aan Ezau Jëus, Jaëlam en Korach.

¹⁵ Dit zijn de stamhoofden van de zonen van Ezau. De zonen van Elifaz, de eerstgeborene van Ezau, waren: het stamhoofd Teman, het stamhoofd Omar, het stamhoofd Zefo, het stamhoofd Kenaz,

¹⁶ het stamhoofd Korach, het stamhoofd Gaëtam, het stamhoofd Amalek. Dit waren de stamhoofden van Elifaz in het land Edom; dit waren de zonen van Ada.

¹⁷ Dit zijn de zonen van Rehuel, de zoon van Ezau: het stamhoofd Nahath, het stamhoofd Zerah, het stamhoofd Samma, het stamhoofd Mizza; dit zijn de stamhoofden van Rehuel in het land Edom; dit zijn de zonen van Basmath, de vrouw van Ezau.

¹⁸ Dit zijn de zonen van Oholibama, de vrouw van Ezau: het stamhoofd Jëus, het stamhoofd Jaëlam, het stamhoofd Korach; dit waren de stamhoofden van Oholibama, de dochter van Ana, de vrouw van Ezau.

¹⁹ Dit waren de zonen van Ezau, en dit waren hun stamhoofden; hij is Edom.

DE ZONEN VAN SEÏR

²⁰ ^a Dit zijn de zonen van Seïr, de Horiet, de inwoners van dat land: Lotan, Sobal, Zibeon, Ana,

²¹ Dison, Ezer en Disan; dit waren de stamhoofden van de Horieten, zonen van Seïr, in het land Edom.

²² De zonen van Lotan waren Hori en Hemam, en de zuster van Lotan was Timna.

²³ Dit zijn de zonen van Sobal: Alvan, Mahath, Ebal, Sefo en Onam.

²⁴ Dit zijn de zonen van Zibeon: Aja en Ana; hij is die Ana die de warmwaterbronnen in de woestijn ontdekt heeft, toen hij de ezels van zijn vader Zibeon hoedde.

²⁵ Dit is de zoon van Ana: Dison; en Oholibama was de dochter van Ana.

²⁶ Dit zijn de zonen van Dison: Hemdan, Esban, Jithran en Cheran.

²⁷ Dit zijn de zonen van Ezer: Bilhan, Zaävan en Akan.

²⁸ Dit zijn de zonen van Disan: Uz en Aran.

²⁹ Dit zijn de stamhoofden van de Horieten: het stamhoofd Lotan, het stamhoofd

Sobal, het stamhoofd Zibeon, het stamhoofd Ana,

³⁰ het stamhoofd Dison, het stamhoofd Ezer, het stamhoofd Disan; dit waren de stamhoofden van de Horieten, *ingedeeld* naar hun stamhoofden in het land Seïr.

DE KONINGEN VAN EDMOM

³¹ ^b Dit zijn de koningen die in het land Edom geregeerd hebben, voordat er een koning over de Israëlieten regeerde:

³² Bela, de zoon van Beor, regeerde in Edom, en de naam van zijn stad was Dinhaba.

³³ Bela stierf, en Jobab regeerde in zijn plaats, een zoon van Zerah, van Bozra.

³⁴ Jobab stierf, en Husam, uit het land van de Temanieten, regeerde in zijn plaats.

³⁵ Husam stierf, en Hadad, de zoon van Bedad, regeerde in zijn plaats, die de Midianieten in de vlakte van Moab versloeg; en de naam van zijn stad was Avith.

³⁶ Hadad stierf en Samla, uit Masreka, regeerde in zijn plaats.

³⁷ Samla stierf, en Saul, van Rehoboth aan de rivier, regeerde in zijn plaats.

³⁸ Saul stierf en Baäl-Hanan, de zoon van Achbor, regeerde in zijn plaats.

³⁹ Baäl-Hanan, de zoon van Achbor, stierf, en Hadar regeerde in zijn plaats. De naam van zijn stad was Pahu, en de naam van zijn vrouw was Mehetabeël, een dochter van Matred, dochter van Mezahab.

⁴⁰ ^c Dit zijn de namen van de stamhoofden van Ezau, *ingedeeld* naar hun geslachten, *ingedeeld* naar hun woonplaatsen, met hun namen: het stamhoofd Timna, het stamhoofd Alva, het stamhoofd Jetheth,

⁴¹ het stamhoofd Oholibama, het stamhoofd Ela, het stamhoofd Pinon,

⁴² het stamhoofd Kenaz, het stamhoofd Teman, het stamhoofd Mibzar,

⁴³ het stamhoofd Magdiël, en het stamhoofd Iram. Dit waren de stamhoofden van Edom, volgens hun woongebieden in het land dat zij in bezit hadden. Dit was Ezau, de vader van Edom.

^a 1Kron. 1:38 ^b 1Kron. 1:43 ^c 1Kron. 1:51

JOZEF EN ZIJN BROERS

37 Jakob woonde in het ^aland waar zijn vader als vreemdeling gewoond had, ^bin het land Kanaän.

² Dit zijn de afstammelingen van Jakob. Jozef, zeventien jaar oud, hoedde gewoonlijk het kleinvee met zijn broers – hij was een jonge man – met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa, de vrouwen van zijn vader. En Jozef bracht het kwade gerucht over hen aan hun vader over.

³ Israël had Jozef meer lief dan al zijn *andere* zonen, want hij was voor hem een zoon van zijn ouderdom. Ook liet hij een veelkleurig gewaad voor hem maken.

⁴ Toen zijn broers zagen dat hun vader hem meer liefhad dan al zijn broers, ^bhaatten zij hem en konden niet vriendelijk *meer* tot hem spreken.

⁵ Ook had Jozef een droom, die hij aan zijn broers vertelde; daarom haatten zij hem nog meer.

⁶ Hij zei tegen hen: Luister toch naar deze droom die ik gehad heb.

⁷ Zie, wij waren midden op de akker schoven aan het binden; en zie, mijn schoof stond op en bleef ook overeind staan. En zie, jullie schoven kwamen om hem heen *staan* en bogen zich voor mijn schoof neer.

⁸ Toen zeiden zijn broers tegen hem: Wil je dan soms over ons regeren? Wil je dan soms over ons heersen? Daarom haatten zij hem nog meer, vanwege zijn dromen en vanwege zijn woorden.

⁹ Hij kreeg nog een andere droom, en vertelde *ook* die aan zijn broers. Hij zei: Zie, ik heb weer een droom gehad; en zie, de zon, de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer.

¹⁰ Toen hij dit aan zijn vader en zijn broers vertelde, bestrafte zijn vader hem en zei tegen hem: Wat is dat voor een droom die je gehad hebt? Moeten wij, *namelijk* ik, je moeder en je broers, soms naar je toe komen om ons voor jou ter aarde neer te buigen?

¹¹ Zijn broers *waren* jaloers op hem, maar zijn vader hield de zaak in *gedachten*.

JOZEF VERKOCHT NAAR EGYPT

¹² Eens gingen zijn broers weg om het kleinvee van hun vader te hoeden bij Sichem.

¹³ Toen zei Israël tegen Jozef: Weiden je broers *het vee* niet bij Sichem? Ga, ik stuur je naar hen toe. Hij zei tegen hem: Zie, *hier* ben ik.

¹⁴ En hij zei tegen hem: Ga toch *en* zie de welstand van je broers en de welstand van de kudde en breng verslag aan mij uit. Zo stuurde hij hem het dal van Hebron uit, en hij kwam naar Sichem.

¹⁵ Een man trof hem aan, want zie, hij was aan het rondwalen op het veld, en de man vroeg hem: Wat zoek je?

¹⁶ Hij zei: Ik ben op zoek naar mijn broers; vertel mij toch waar zij aan het weiden zijn.

¹⁷ Toen zei die man: Zij zijn vanhier opgebroken, want ik hoorde hen zeggen: Laten we naar Dothan gaan. Jozef ging zijn broers achterna en trof hen aan bij Dothan.

¹⁸ Zij zagen hem *al* van ver; en nog voor hij in hun nabijheid gekomen was, beraamden zij een listig plan tegen hem om hem te doden.

¹⁹ Zij zeiden tegen elkaar: Zie, *daar* komt die meesterdromer aan.

²⁰ Nu dan, kom, laten we hem doodslaan en hem in een van deze putten gooien, en wij zullen zeggen: Een wild dier heeft hem opgegeten. Dan zullen we *eens* zien wat er van zijn dromen terecht komt.

²¹ Ruben hoorde dat en wilde hem uit hun hand redden. ²² Hij zei: Laten wij hem niet om het leven brengen.

²³ Ruben zei ook tegen hen: Vergiet geen bloed; gooi hem in deze put die in de woestijn is, en sla niet de hand aan hem. *Hij zei dit* om hem uit hun hand te redden en hem naar zijn vader terug te brengen.

²⁴ En het gebeurde, toen Jozef bij zijn broers was gekomen, dat zij Jozef zijn gewaad uitrokken, het veelkleurige gewaad dat hij droeg,

²⁵ en zij namen hem en gooiden hem in de

^a Gen. 36:7; Hebr. 11:9 ^b Gen. 49:23 ^c Hand. 7:9 ^d Gen. 42:22

37:1 *het land ... gewoond had* - - Letterlijk: het land van de vreemdelingschap van zijn vader
37:4 *vriendelijk* - Letterlijk: tot vrede.

put. De put nu was leeg, er stond geen water in.

²⁵ Vervolgens gingen zij zitten om de maaltijd te gebruiken.^a Toen ze hun ogen opsloegen, zagen zij, zie, een karavaan van Ismaëlieten uit Gilead aankomen. En hun kamelen droegen specerijen, balsem en mirre, en zij waren op weg om dat naar Egypte te brengen.

²⁶ Toen zei Juda tegen zijn broers: Wat hebben wij voor baat bij, als wij onze broer doden en zijn bloed verbergen?

²⁷ Kom, laten wij hem aan de Ismaëlieten verkopen; laten wij niet onze hand aan hem slaan. Hij is immers onze broer, ons eigen vlees. Zijn broers luisterden naar hem.

²⁸ Toen er Midianitische kooplieden voorbijkwamen, trokken en tilden zij Jozef uit de put en ^bverkochten zij Jozef voor twintig zilverstukken aan de Ismaëlieten. Die brachten Jozef naar Egypte.

²⁹ Ruben kwam terug bij de put en zie, Jozef was niet in de put! Toen scheurde hij zijn kleren.

³⁰ Hij keerde terug naar zijn broers en zei: De jongen is er niet. En ik, waar moet ik naartoe?

³¹ Toen namen zij het gewaad van Jozef, slachtten een geitenbok en dompelden het gewaad in het bloed.

³² Zij stuurden het veelkleurige gewaad naar hun vader en zeiden: Dit hebben wij gevonden. Kijk toch eens of dit het gewaad van uw zoon is of niet.

³³ Hij herkende het en zei: Het is het gewaad van mijn zoon. ^cEen wild dier heeft hem opgegeten. Jozef is ongetwijfeld verscheurd.

³⁴ Toen scheurde Jakob zijn kleren, deed een rouwgewaad om zijn middel en rouwde vele dagen om zijn zoon.

³⁵ Al zijn zonen en al zijn dochters stonden op om hem te troosten, maar hij weigerde zich te laten troosten en zei: Voorzeker, ^dik zal treurend naar mijn zoon in het graf afdalen. Zo bewende zijn vader hem.

³⁶ ^eDe Midianieten verkochten hem in

Egypte aan Potifar, een hoveling van de farao en het hoofd van de lijfwacht.

JUDA EN TAMAR

38 Het gebeurde in die tijd dat Juda van zijn broers wegtrok en zijn intrek nam bij een man uit Adullam; zijn naam was Hira.

² ^fJuda zag daar de dochter van een Kanaänitisch man; zijn naam was Sua. Hij nam haar tot vrouw en kwam bij haar.

³ Zij werd zwanger en baarde een zoon, en hij gaf hem de naam Er.

⁴ Daarna werd zij weer zwanger, baarde een zoon en gaf hem de naam Onan.

⁵ En zij baarde opnieuw een zoon en gaf hem de naam ^gSela. Hij was echter in Chezib, toen zij hem baarde.

⁶ En Juda nam een vrouw voor Er, zijn eerstgeborene; haar naam was Tamar.

⁷ Maar Er, de eerstgeborene van Juda, was slecht in de ogen van de HEERE; daarom doodde de HEERE hem.

⁸ Toen zei Juda tegen Onan: Kom bij de vrouw van je broer, vervul je zwagerplicht tegenover haar en verwek nageslacht voor je broer.

⁹ Onan wist echter dat dit nageslacht niet voor hem zou zijn; daarom gebeurde het, telkens wanneer hij bij de vrouw van zijn broer kwam, dat hij *zijn zaad* op de grond verspilde om zijn broer geen nageslacht te geven.

¹⁰ Wat hij deed, was echter slecht in de ogen van de HEERE; daarom doodde Hij ook hem.

¹¹ Toen zei Juda tegen Tamar, zijn schoondochter: Ga *maar zolang* als weduwe in het huis van je vader wonen, totdat mijn zoon Sela groot is. Hij zei namelijk: Anders zal hij ook sterven, net zoals zijn broers! Zo ging Tamar weg en ging in het huis van haar vader wonen.

¹² Toen veel dagen verlopen waren, stierf de dochter van Sua, de vrouw van Juda. Daarna vond Juda troost en ging hij naar zijn schaapscheerders, naar Timna, hij en zijn vriend Hira uit Adullam.

¹³ En men vertelde Tamar: Zie, uw schoon-

^a Ps. 105:17; Hand. 7:9 ^b Gen. 44:28 ^c Gen. 42:38; 44:29,31 ^d Gen. 39:1; Ps. 105:17 ^e 1 Kron. 2:3

^f Num. 26:20

37:25 *de maaltijd te gebruiken* - Letterlijk: brood te eten.

vader gaat naar Timna om zijn schapen te scheren.

¹⁴ Toen trok zij haar weduwkleed uit, bedekte zich met een sluier, omhulde zich en ging zitten bij de ingang van Enaïm, dat op de weg naar Timna ligt. Zij had namelijk gezien dat Sela groot geworden was en zij aan hem niet tot vrouw was gegeven.

¹⁵ Toen Juda haar zag, hield hij haar voor een hoer, omdat zij haar gezicht bedekt had.

¹⁶ En hij ging naar haar toe langs de weg en zei: Kom toch *mee*, ik wil bij u komen; hij wist immers niet dat het zijn schoondochter was. En zij zei: Wat zult u mij geven, als u bij mij komt?

¹⁷ Hij zei: Ik zal u een geitenbokje van *mijn* kudde sturen. Zij zei: *Goed*, als u een onderpand geeft, totdat u het *bokje* gestuurd hebt.

¹⁸ Toen zei hij: Wat is het onderpand dat ik u zal geven? Zij zei: Uw zegelring, uw snoer en uw staf, die u in uw hand hebt. Hij gaf ze haar, kwam bij haar, en zij werd zwanger van hem.

¹⁹ Daarna stond zij op, ging weg, legde haar sluier van zich af en trok haar weduwkleed *weeraan*.

²⁰ Juda stuurde het geitenbokje door bemiddeling van ^a zijn vriend uit Adullam, om het onderpand uit de hand van de vrouw *terug* te krijgen; hij vond haar echter niet.

²¹ Toen vroeg hij aan de mensen van haar woonplaats: Waar is de hoer die bij Enaïm langs de weg zat? Maar zij zeiden: Er is hier geen hoer geweest.

²² Hij keerde daarop terug naar Juda en zei: Ik heb haar niet gevonden, en ook de mensen van die plaats zeiden: Er is hier geen hoer geweest.

²³ Toen zei Juda: Laat ze het *onderpand* zelf maar houden, anders zullen wij veracht worden. Zie, ik heb dit bokje *willen* sturen, maar u hebt haar niet gevonden.

²⁴ Het gebeurde ongeveer drie maanden later dat men Juda vertelde: Tamar, uw schoondochter, heeft hoerij bedreven

en zie, ze is ook zwanger door *die* hoerij. Toen zei Juda: Breng haar *de stad* uit en laat haar verbrand worden!

²⁵ Terwijl zij *de stad* uit gebracht werd, stuurde ze *een bode* naar haar schoonvader om te zeggen: Van de man van wie deze voorwerpen zijn, ben ik zwanger. Ze zei: Kijk toch eens van wie deze zegelring, deze snoeren en deze staf zijn.

²⁶ En Juda herkende ze en zei: Zij staat in haar recht, meer dan ik, omdat ik haar niet aan mijn zoon Sela gegeven heb. En hij had voortaan geen gemeenschap meer met haar.^b

²⁷ En het gebeurde tegen de tijd dat zij baren zou, en zie! ^c er bleek een tweeling in haar schoot te zijn.

²⁸ En terwijl zij baarde, gebeurde het dat *de ene* zijn hand naar buiten stak. De vroedvrouw pakte die, bond een scharlakenrode *draad* om zijn hand en zei: Deze komt er het eerst uit.

²⁹ Maar het gebeurde, toen hij zijn hand weer naar binnen trok, dat, zie, zijn broer tevoorschijn kwam. Daarop zei ze: Wat een bres heb jij voor jezelf geslagen! En men gaf hem de naam ^b Perez.^c

³⁰ Daarna kwam zijn broer tevoorschijn, die de scharlakenrode *draad* om zijn hand had, en men gaf hem de naam Zerah.^d

JOZEF IN HET HUIS VAN POTIFAR

39 Jozef was dus ^a naar Egypte gebracht. Potifar, hoveling van de farao, het hoofd van de lijfwacht, een Egyptische man, kocht hem uit de hand van de Ismaëlieten, die hem daarheen gebracht hadden.

² De **HEERE** ^d was met Jozef, zodat hij een voorspoedig man was; en hij bleef in het huis van zijn heer, de Egyptenaar.

³ En toen zijn heer zag dat de **HEERE** met hem was en dat de **HEERE** alles wat hij deed door zijn hand voorspoedig deed verlopen,

⁴ vond Jozef genade in zijn ogen, en mocht hij hem bedienen. *Potifar* stelde hem aan

^a 1 Kron. 2:4 ^b Matt. 1:3 ^c Gen. 37:28; Ps. 105:17 ^d Vers 21; Hand. 7:9

38:20 door bemiddeling van - Letterlijk: door de hand van. **38:26** had ... gemeenschap met haar - Letterlijk: kende haar. **38:29** Perez betekent: bres. **38:30** Zerah betekent: (zons) opgang.

over zijn huis, en alles wat hij had, gaf hij in zijn hand.

⁵ En het gebeurde vanaf het moment dat hij hem over zijn huis en alles wat hij had, had aangesteld, dat de HEERE het huis van de Egyptenaar omwille van Jozef zegende. Ja, de zegen van de HEERE rustte op alles wat hij bezat, zowel in het huis als op het land.

⁶ Hij liet alles wat hij bezat in de hand van Jozef, zodat hij, met hem *naast zich*, nergens *anders meer* kennis van nam dan van het brood dat hij at. Jozef nu was mooi van gestalte en knap om te zien.

⁷ En het gebeurde na deze dingen ^a dat de vrouw van zijn heer haar oog op Jozef liet vallen en zei: Slaap met mij.

⁸ Maar hij weigerde en zei tegen de vrouw van zijn heer: Zie, mijn heer neemt, met mij *naast zich*, geen kennis *meer* van wat er in dit huis gebeurt, en alles wat hij heeft, heeft hij in mijn hand gegeven.

⁹ Niemand heeft meer aanzien in dit huis dan ik; en hij heeft mij niets onthouden dan *alleen* u, omdat u zijn vrouw bent. Hoe zou ik dan dit grote kwaad kunnen doen en zondigen tegen God?

¹⁰ En het gebeurde, toen zij Jozef dag in dag uit aansprak en hij niet naar haar luisterde om met haar te slapen en bij haar te zijn,

¹¹ dat het op zekere dag gebeurde, toen hij het huis binnenkwam om zijn werk te doen en niemand van de mensen van het huis daar in huis was,

¹² dat zij hem bij zijn kleed pakte en zei: Slaap met me. Maar hij liet zijn kleed in haar hand achter, vluchtte en ging naar buiten.

¹³ En het gebeurde, toen zij zag dat hij zijn kleed in haar hand achtergelaten had en naar buiten gevluht was,

¹⁴ dat zij de mensen van haar huis riep, en tegen hen zei: Zie, hij heeft een Hebreeuwse man bij ons in *huis* gebracht om de spot met ons te drijven. Hij is naar mij toe gekomen om met mij te slapen, maar ik heb met luide stem geroepen.

¹⁵ En het gebeurde, toen hij hoorde dat ik

luid begon te roepen, ^a dat hij zijn kleed bij mij achterliet, vluchtte en naar buiten ging.

¹⁶ Zij liet zijn kleed bij zich liggen, totdat zijn heer thuiskwam,

¹⁷ en zij sprak tot hem met dezelfde woorden: De Hebreeuwse slaaf die je bij ons in *huis* gebracht hebt, is bij mij gekomen om de spot met mij te drijven.

¹⁸ En het gebeurde, toen ik luid begon te roepen, dat hij zijn kleed bij mij achterliet en naar buiten vluchtte.

¹⁹ En het gebeurde, toen zijn heer de woorden hoorde die zijn vrouw tot hem sprak: Zoals ik het zeg, ^a heeft jouw slaaf met mij gedaan, dat hij in woede ontstak.

²⁰ En de heer van Jozef greep hem en leverde ^b hem over in de gevangenis, de plaats waar de gevangenen van de koning gevangenzaten. Zo zat hij daar in de gevangenis.

²¹ Maar de HEERE was met Jozef en bewees hem *Zijn* goedertierenheid; Hij gaf hem genade in de ogen van het hoofd van de gevangenis.

²² En het hoofd van de gevangenis gaf al de gevangenen die in de gevangenis waren, in de hand van Jozef; al *het werk* dat men daar deed, deed hij.

²³ Het hoofd van de gevangenis zag naar geen enkel ding *meer* om van *wat* in zijn hand *was*, omdat de HEERE met hem was.

Alles wat hij deed, liet de HEERE voorspoedig verlopen.

DE SCHENKER EN DE BAKKER DROMEN

40 Na deze dingen gebeurde het dat de schenker van de koning van Egypte en de bakker zondigden tegen hun heer, de koning van Egypte,

² zodat de farao erg kwaad werd op zijn twee hovelingen, het hoofd van de schenkers en het hoofd van de bakkers.

³ Hij liet hen in hechtenis zetten in het huis van het hoofd van de lijfwacht, in de gevangenis, de plaats waar *ook* Jozef gevangenzat.

⁴ En het hoofd van de lijfwacht stelde Jozef bij hen aan om hen te dienen; zij zaten geruime tijd ^c in hechtenis.

^a Spr. 7:13 ^b Ps. 105:18

39:15 ... ik luid begon te roepen - Letterlijk: ... ik mijn stem verhief en riep; zie ook vers 18.

39:19 Zoals ik het zeg - Letterlijk: naar deze woorden. 40:4 geruime tijd - Letterlijk: dagen.

⁵ En in één nacht hadden zij beiden een droom, ieder zijn *eigen* droom met *zijn eigen* betekenis: de schenker en de bakker die aan de koning van Egypte toebehoorden en die in de gevangenis gevangenzaten.

⁶ Toen Jozef 's morgens bij hen kwam, keek hij hen aan, en zie, zij waren terneergeslagen.

⁷ Hij vroeg aan de hovelingen van de farao, die met hem in het huis van zijn heer in hechtenis zaten: Waarom staan uw gezichten vandaag zo treurig?

⁸ Ze zeiden tegen hem: We hebben een droom gehad en er is niemand die hem kan uitleggen. Jozef zei tegen hen: Is de uitleg niet aan God? Vertel ze toch aan mij.

⁹ Toen vertelde het hoofd van de schenkers aan Jozef zijn droom en zei tegen hem: Zie, in mijn droom stond er een wijnstok voor me,

¹⁰ en aan de wijnstok zaten drie ranken. Hij was aan het uitlopen, zijn bloesem kwam tevoorschijn en zijn trossen brachten rijpe druiven voort.

¹¹ De beker van de farao was in mijn hand, en ik nam die druiven, perste ze uit in de beker van de farao en gaf de beker in de hand van de farao.

¹² Toen zei Jozef tegen hem: Dit is de uitleg ervan: de drie ranken staan voor drie dagen.

¹³ Nog binnen drie dagen zal de farao u een hoge plaats geven,* en u in uw ambt herstellen; u zult de beker van de farao in zijn hand geven overeenkomstig uw vroegere positie, toen u zijn schenker was.

¹⁴ Maar denk aan mij, wanneer het u goed zal gaan; bewijs mij toch goedertierenheid en vertel over mij aan de farao, en maak dat ik uit dit huis kom.

¹⁵ Want ik ben met geweld ontvoerd uit het land van de Hebreërs; en ook hier heb ik niets gedaan waarvoor men mij in deze kerker zou moeten zetten.

¹⁶ Toen het hoofd van de bakkers zag dat hij een gunstige uitleg had gegeven, zei hij tegen Jozef: Ook ik had een droom, en zie,

er waren drie manden met wit brood op mijn hoofd.

¹⁷ In de bovenste mand zat allerlei voedsel voor de farao, het werk van een bakker, maar de vogels aten ervan uit de mand boven op mijn hoofd.

¹⁸ Toen antwoordde Jozef en zei: Dit is de uitleg ervan: de drie manden betekenen drie dagen.

¹⁹ Nog binnen drie dagen zal de farao u een hoge plaats geven: hij zal u aan een paal hangen, en de vogels zullen uw vlees van u afeten.

²⁰ Op de derde dag, de geboortedag van de farao, gebeurde het dat hij voor al zijn dienaren een maaltijd aanrichtte, en hij gaf het hoofd van de schenkers en het hoofd van de bakkers een hoge plaats te midden van zijn dienaren.

²¹ Hij herstelde het hoofd van de schenkers in zijn ambt van schenker, zodat hij de beker *weer* in de hand van de farao mocht geven.

²² Maar het hoofd van de bakkers hing hij op, zoals Jozef hun uitgelegd had.

²³ Het hoofd van de schenkers dacht echter niet meer aan Jozef, maar hij vergat hem.

DE FARAO DROOMT

41 En het gebeurde, na verloop van twee volle jaren,* dat de farao droomde, en zie, hij stond aan de Nijl.

² En zie, uit de Nijl kwamen zeven koeien op, mooi van uiterlijk en vet van vlees, en ze graasden in het rietgras.

³ Maar zie, na hen kwamen uit de Nijl zeven *andere* koeien op, lelijk van uiterlijk en mager van vlees, en ze gingen bij de *andere* koeien aan de oever van de Nijl staan.

⁴ En de koeien *die* lelijk van uiterlijk en mager van vlees *waren*, aten de zeven koeien *die* mooi van uiterlijk en vet *waren* op. Toen werd de farao wakker.

⁵ Daarna sliep hij *weer* in en droomde voor de tweede maal. En zie, zeven aren kwamen op in één halm, dik en mooi.

⁶ En zie, daarna kwamen er zeven dunne

40:13 *een hoge plaats geven* - Letterlijk: uw hoofd verheffen; zie ook de verzen 19 en 20.

41:1 *volle jaren* - Letterlijk: jaren (van) dagen.

en door de oostenwind verschroeide aren op.

⁷ De dunne aren verslonden de zeven dikke en volle aren. Toen werd de farao wakker, en zie, het was een droom!

⁸ En het gebeurde de volgende morgen dat zijn geest verontrust was. Hij stuurde *boden* en liet al de magiërs van Egypte en al zijn wijzen ^aroepen, en de farao vertelde hun zijn droom. Er was echter niemand die hem aan de farao kon uitleggen.

⁹ Toen zei het hoofd van de schenkers tegen de farao: Vandaag moet ik mijn zonden in herinnering brengen.

¹⁰ De farao was indertijd erg kwaad op zijn dienaren en liet mij in hechtenis nemen in het huis van het hoofd van de lijfwacht, mij en het hoofd van de bakkers.

¹¹ In dezelfde nacht hadden wij *allebei* een droom, ik en hij; wij hadden elk onze *eigen* droom met zijn *eigen* betekenis.

¹² En er was daar een Hebreeuwse jongen bij ons, een slaaf van het hoofd van de lijfwacht. Wij vertelden ze aan hem, en hij legde onze dromen aan ons uit; aan ieder gaf hij uitleg overeenkomstig zijn droom.

¹³ En zoals hij ze ons uitlegde, zo is het gebeurd: mij heeft *de farao* in mijn ambt hersteld en hem heeft hij opgehangen.

¹⁴ Toen ^bstuurde de farao *boden* en liet Jozef roepen. Zij haalden hem snel uit de kerker; men schoor hem, verwisselde zijn kleren, en hij kwam bij de farao.

¹⁵ De farao zei tegen Jozef: Ik heb een droom gehad, en er is niemand die hem kan uitleggen, maar ik heb over u horen zeggen dat u, *als u een droom hoort*, hem kunt uitleggen.

¹⁶ Jozef antwoordde de farao: Dat is niet aan mij, *maar* God zal antwoorden *wat* het welzijn van de farao *dient*.

¹⁷ Toen sprak de farao tot Jozef: Zie, in mijn droom stond ik aan de oever van de Nijl.

¹⁸ En zie, uit de Nijl kwamen zeven koeien op, vet van vlees en mooi van gestalte, en ze graasden in het rietgras.

¹⁹ Maar zie, na hen kwamen er zeven andere koeien op, zwak, zeer lelijk van gestalte en mager van vlees. Ik heb in heel het land Egypte *nog* nooit zoiets lelijks gezien.

²⁰ Die magere en lelijke koeien aten die zeven eerste, vette koeien op.

²¹ Die kwamen in hun buik, maar het was niet te merken dat ze in hun buik waren gekomen, want hun uiterlijk was *even* lelijk als in het begin. Toen werd ik wakker.

²² Vervolgens zag ik in mijn droom, en zie, zeven aren kwamen op in één halm, vol en mooi.

²³ En zie, daarna kwamen er zeven dorre, dunne, door de oostenwind verschroeide aren op.

²⁴ En de zeven dunne aren verslonden die zeven mooie aren. Dit heb ik ook tegen de magiërs gezegd, maar er was niemand die mij *de betekenis* kon vertellen.

²⁵ Toen zei Jozef tegen de farao: De dromen van de farao zijn één. God heeft de farao bekendgemaakt wat Hij gaat doen.

²⁶ Die zeven mooie koeien betekenen zeven jaren, die zeven mooie aren betekenen ook zeven jaren; de dromen zijn één.

²⁷ Die zeven magere en lelijke koeien, die na hen opkwamen, zijn zeven jaren; die zeven lege, door de oostenwind verschroeide aren zullen zeven jaren van honger zijn.

²⁸ Dit is het woord dat ik *zojuist* tot de farao gesproken heb: God heeft aan de farao laten zien wat Hij gaat doen.

²⁹ Zie, de komende zeven jaren zal er in heel het land Egypte een grote overvloed zijn.

³⁰ Maar daarna zullen er zeven jaren van hongersnood aanbreken; dan zal al die overvloed in het land Egypte vergeten zijn, en de honger zal het land verwoesten.

³¹ Ook zal er niets *meer* van de overvloed te merken zijn in het land, vanwege de honger die daarna zal komen, want die zal zeer zwaar zijn.

³² Dat de farao deze droom twee keer gekregen heeft, is omdat de zaak bij God vaststaat en God Zich haast om die uit te voeren.

³³ Nu dan, laat de farao naar een verstandige en wijze man uitzien en die over het land Egypte aanstellen.

³⁴ Laat de farao *het volgende* doen: Laat hij opzichters over het land aanstellen en tijdens de zeven jaren van overvloed het

^a Dan. 2:2 ^b Gen. 40:5 ^c Ps. 105:20; Dan. 2:25

vijfde deel van *de opbrengst* van het land Egypte opeisen.

³⁵ Laten zij alle voedsel van deze komende goede jaren bijeenbrengen en op last van ^a de farao *het* koren opslaan, als voedsel in de steden, en dat bewaren.

³⁶ Dan zal dat voedsel als voorraad dienen voor het land in de zeven jaren van hongersnood die in het land Egypte zullen komen, zodat het land niet van hongersnood omkomt.

JOZEF WORDT ONDERKONING

³⁷ ^a Deze woorden waren goed in de ogen van de farao en in de ogen van al zijn dienaren.

³⁸ ^b Daarom zei de farao tegen zijn dienaren: Zouden wij ooit iemand kunnen vinden als deze *man*, in wie de Geest van God is?

³⁹ Daarop zei de farao tegen Jozef: Aangezien God u dit alles heeft bekendgemaakt, is er niemand zo verstandig en wijs als u.

⁴⁰ U zult zelf ^c over mijn huis gaan en heel mijn volk zal uw bevel eerbiedigen; ^d alleen wat de troon betreft, zal ik meer aanzien hebben dan u.

⁴¹ Verder zei de farao tegen Jozef: Zie, ik stel u *hierbij* aan over heel het land Egypte.

⁴² Toen nam de farao zijn ring van zijn hand en deed hem aan Jozefs hand; hij liet hem kleren van fijn linnen aantrekken en hing een gouden keten om zijn hals.

⁴³ Hij liet hem rijden op de tweede wagen die hij had, en ze riepen voor hem uit: Kniel! Zo stelde hij hem aan over heel het land Egypte.

⁴⁴ De farao zei tegen Jozef: Ik ben de farao, maar zonder uw *goedvinden* zal in heel het land Egypte niemand zijn hand of zijn voet optillen.

⁴⁵ De farao gaf Jozef de naam Zafnath Paâneah en gaf hem Asnath, de dochter van Potifera, een priester uit On, tot vrouw. En Jozef vertrok *en reisde* het land Egypte door.

⁴⁶ En Jozef was dertig jaar oud, toen hij bij de farao, de koning van Egypte, in dienst

trad. ^e Toen ging Jozef bij de farao weg en trok heel het land Egypte door.

⁴⁷ Het land bracht in de zeven jaren van overvloed bij handen vol op,

⁴⁸ en hij bracht al het voedsel van de zeven jaren dat in het land Egypte was, bijeen en sloeg het voedsel op in de steden; het voedsel van de akkers van elke stad, die eromheen lagen, sloeg hij binnen die *stad* op.

⁴⁹ Jozef sloeg zeer veel koren op, als zand van de zee, totdat men ophield met tellen, want er was geen tellen *meer* aan.

⁵⁰ *Nog* voor er een jaar van hongersnood kwam, ^f werden bij Jozef twee zonen geboren, die Asnath, de dochter van Potifera, een priester uit On, hem baarde.

⁵¹ Jozef gaf de eerstgeborene de naam Manasse. ^g Want, *zei hij*, God heeft mij al mijn moeite en heel mijn familie doen vergeten.

⁵² De tweede gaf hij de naam Efraïm. ^h Want, *zei hij*, God heeft mij vruchtbaar doen worden in het land van mijn verdrukking.

⁵³ Toen eindigden de zeven jaren van overvloed die er in het land Egypte geweest waren,

⁵⁴ ⁱ en begonnen de zeven jaren van hongersnood te komen, zoals Jozef gezegd had. Er was hongersnood in alle landen, maar in heel het land Egypte was brood.

⁵⁵ Toen ook heel het land Egypte hongersnood kreeg, schreeuwde het volk bij de farao om brood, en de farao zei tegen alle Egyptenaren: Ga naar Jozef en doe wat hij u zegt.

⁵⁶ Toen er hongersnood in heel het land was, opende Jozef alle *korenschuren* en verkocht koren aan de Egyptenaren, want de hongersnood werd sterk in het land Egypte.

⁵⁷ *Uit* alle landen kwamen ze in Egypte bij Jozef koren kopen, want de hongersnood was in alle landen sterk.

^a Hand. 7:10 ^b Ps. 105:22 ^c Ps. 105:21 ^d Gen. 46:20; 48:5 ^e Gen. 45:6; Ps. 105:16

41:35 *op last van* - Letterlijk: onder de hand van. 41:40 *eerbiedigen* - Letterlijk: kussen.

41:46 *in dienst trad* - Letterlijk: voor zijn aangezicht stond. 41:51 *Manasse* betekent: hij die doet vergeten. 41:52 *Efraïm* betekent: dubbel vruchtbaar.

JOZEFS BROERS GAAN NAAR EGYPT

42 Toen Jakob zag dat er koren in Egypte was, zei Jakob tegen zijn zonen: Waarom kijken jullie elkaar aan?

² Verder zei hij: Zie, ¹ik heb gehoord dat er koren in Egypte is; trek erheen en koop daar koren voor ons, zodat wij in leven blijven en niet sterven.

³ Toen vertrokken tien broers van Jozef om koren uit Egypte te kopen.

⁴ Maar Benjamin, de broer van Jozef, stuurde Jakob niet met zijn broers mee, want hij zei: Anders zou hem een ongeluk kunnen overkomen!

⁵ Zo kwamen de zonen van Israël *daar* aan om koren te kopen, te midden van *anderen* die kwamen, want er was hongersnood in het land Kanaän.

⁶ En Jozef, hij was de machthebber over dat land; hij verkocht koren aan de hele bevolking van het land. De broers van Jozef kwamen ⁷en bogen zich voor hem neer *met* het gezicht ter aarde.

⁷ Toen Jozef zijn broers zag, herkende hij hen, maar hij deed zich tegenover hen voor als een vreemde en sprak harde woorden tot hen. Hij zei tegen hen: Waar komt u vandaan? Zij zeiden: Uit het land Kanaän, om voedsel te kopen.

⁸ Jozef herkende zijn broers, maar zij herkenden hem niet.

⁹ Toen dacht Jozef ¹⁰aan de dromen die hij over hen gekregen had, en hij zei tegen hen: U bent spionnen, u bent gekomen om de onbeschermden plekken van het land te bekijken.

¹⁰ Zij zeiden tegen hem: Nee, mijn heer, uw dienaren zijn gekomen om voedsel te kopen.

¹¹ Wij zijn allemaal zonen van één man; wij zijn eerlijke *mensen*, uw dienaren zijn geen spionnen.

¹² Maar hij zei tegen hen: Nee, u bent *wél* gekomen om de onbeschermden plekken van het land te bekijken.

¹³ Zij zeiden: Wij, uw dienaren, waren twaalf broers, zonen van één man in het land Kanaän; en zie, ¹⁴de jongste is heden *nog* bij onze vader, en een is er niet *meer*.

¹⁴ Maar Jozef zei tegen hen: Het is *zoals* ik tot u gesproken heb: U bent spionnen!

¹⁵ Hiermee zult u beproefd worden: *Zo waar* de farao leeft, u zult niet vanhier vertrekken, tenzij dat uw jongste broer hier komt!

¹⁶ Stuur er een van u *terug* om uw broer te halen, terwijl u gevangen blijft. Zo zullen uw woorden beproefd worden, *om te zien* of u de waarheid *spreekt*. Zo niet, *zo waar* de farao leeft, dan bent u spionnen!

¹⁷ En hij hield hen gezamenlijk drie dagen in hechtenis.

¹⁸ Op de derde dag zei Jozef tegen hen: Doe dit, zodat u in leven blijft, *want* ik vrees God.

¹⁹ Als u eerlijke *mensen* bent, laat dan een van uw broers gevangen blijven in het huis waar u in hechtenis bent. U echter, ga koren brengen om de honger van uw gezinnen *te stillen*.

²⁰ En ²¹breng uw jongste broer naar mij toe; dan zullen uw woorden bewaarheid worden, en zult u niet sterven. En zij deden zo. ²²Toen zeiden zij tegen elkaar: Werkelijk, wij zijn schuldig vanwege onze broer. Wij zagen zijn zielsbenaauwdheid toen hij ons om genade smeekte, maar wij luisterden niet! Daarom komt deze benaauwdheid over ons.

²³ Ruben antwoordde hun: 'Heb ik het jullie niet gezegd: Bezondig je niet aan deze jongen! Maar jullie luisterden niet; zie, nu wordt er vergelding geëist voor zijn bloed!'

²⁴ Zij wisten echter niet dat Jozef het verston, want er was een tolk tussen hen.

²⁵ Toen wendde hij zich van hen af en huilde. Daarna keerde hij naar hen terug en sprak met hen; hij nam Simeon uit hun midden en *liet* hem voor hun ogen vastbinden.

²⁶ Jozef gaf opdracht hun zakken met koren te vullen, bij ieder het geld in zijn zak terug te leggen en hun proviand voor onderweg te geven; en zo deed men voor hen.

²⁷ Zij laadden hun koren op hun ezels en gingen vandaan op weg.

²⁸ Toen een *van hen* zijn zak opendeende om in de herberg zijn ezel voer te geven, zag hij zijn geld; zie, het lag boven in ²⁹zijn zak!

¹ Hand. 7:12 ² Gen. 37:7 ³ Gen. 37:5 ⁴ Gen. 43:29 ⁵ Gen. 43:5; 44:23 ⁶ Gen. 37:21,22 ⁷ 42:27 *boven in* - Letterlijk: in de mond van.

²⁸ Hij zei tegen zijn broers: Mijn geld is teruggelagd! Zie toch, het zit in mijn zak! Toen ontzonk hun de moed,^a en bevend zeiden zij tegen elkaar: Wat is dit *dat* God ons heeft aangedaan?

²⁹ En zij kwamen in het land Kanaän bij hun vader Jakob, en zij vertelden hem al wat hun overkomen was:

³⁰ Die man, de heer van dat land, sprak harde woorden tegen ons en hield ons voor spionnen van het land.

³¹ Maar wij zeiden tegen hem: Wij zijn eerlijke mensen, wij zijn geen spionnen.

³² Wij waren twaalf broers, zonen van onze vader; een is er niet meer, en de jongste is heden nog bij onze vader in het land Kanaän.

³³ Toen zei die man, de heer van dat land, tegen ons: Hierdoor zal ik te weten komen dat u eerlijke mensen bent: laat een van uw broers bij mij, neem koren mee om de honger van uw gezinnen te stillen, en ga op weg.

³⁴ Breng uw jongste broer naar mij toe; dan zal ik weten dat u geen spionnen bent, maar eerlijke mensen. Uw broer zal ik aan u teruggeven, en u kunt vrij in dit land rondtrekken.

³⁵ En het gebeurde, toen zij hun zakken leegmaakten, zie, ieders geldbuidel zat in zijn zak! Zij zagen hun geldbuidels, zij en hun vader, en zij werden bevreesd.

³⁶ Toen zei Jakob, hun vader, tegen hen: Jullie beroven mij van kinderen! Jozef is er niet meer, en Simeon is er niet; nu willen jullie Benjamin ook nog meenemen! Al deze dingen zijn tegen mij!

³⁷ Toen zei Ruben tegen zijn vader: U mag mijn twee zonen doden, als ik hem niet bij u terugbreng! Geef hem in mijn hand en ik zal hem bij u terugbrengen!

³⁸ Maar hij zei: Mijn zoon zal niet met jullie meetrekken, want zijn broer is dood en alleen hij is overgebleven. Als hem een ongeluk overkomt op de weg die jullie zullen gaan, dan zullen jullie mijn grijze haar met verdriet in het graf laten neerdaalen.

DE TWEEDE REIS VAN JOZEFS BROERS NAAR EGYPT E

43 Maar de honger bleef zwaar in het land.

² En het gebeurde, toen zij het koren dat zij uit Egypte meegebracht hadden, opgegeten hadden, dat hun vader tegen hen zei: Keer terug en koop voor ons wat voedsel.

³ Toen zei Juda tegen hem: Die man heeft ons nadrukkelijk verzekerd: U zult mij niet meer onder ogen komen,^a tenzij uw broer bij u is.

⁴ Als u onze broer met ons meestuur, zullen wij vertrekken en voedsel voor u kopen.

⁵ Maar ^bals u hem niet meestuur, zullen wij niet gaan, want die man heeft tegen ons gezegd: 'U zult mij niet meer onder ogen komen, tenzij uw broer bij u is.'

⁶ Toen zei Israël: Waarom hebben jullie mij kwaad gedaan door die man te vertellen dat jullie nog een broer hebben?

⁷ Daarop zeiden zij: Die man vroeg nadrukkelijk naar ons en onze familiekring: Leeft uw vader nog? Hebt u nog een broer? En daarom hebben wij *het* hem overeenkomstig^c die woorden verteld. Konden wij soms weten dat hij zou zeggen: Breng uw broer mee?

⁸ Toen zei Juda tegen Israël, zijn vader: Stuur de jongen met mij mee; dan zullen wij opstaan en op weg gaan, zodat wij in leven zullen blijven en niet zullen sterven: wij niet, u niet en onze kleine kinderen niet.

⁹ Ikzelf zal borg voor hem staan; ^dvan mij mag u hem opeisen – als ik hem niet bij u terugbreng en hem voor u plaats, dan sta ik alle dagen schuldig tegenover u.

¹⁰ Want als wij niet geaarzeld hadden, dan waren we zeker al twee keer terug geweest.

¹¹ Toen zei Israël, hun vader, tegen hen: Als het zo *gesteld* is, doe dan dit. Neem van het beste van dit land in jullie zakken mee en geef dat die man als geschenk: wat balsem, wat honing, specerijen, mirre, pistachenoten en amandelen.

^a Vers 25; Gen. 44:1 ^b Gen. 42:20 ^c Gen. 44:23 ^d Gen. 44:32

42:28 *de moed* - Letterlijk: het hart. 43:3 *mij... onder ogen komen* - Letterlijk: mijn gezicht zien; zie ook vers 5. 43:7 *overeenkomstig* - Letterlijk: naar de mond. 43:9 *van mij* - Letterlijk: uit mijn hand.

¹² En neem een dubbel *bedrag* aan geld met jullie mee, en neem ook het geld dat boven in* jullie zakken teruggekomen is, weer met jullie mee terug; misschien was het een vergissing.

¹³ Neem ook jullie broer mee, sta op en ga terug naar die man.

¹⁴ God, de Almachtige, geve jullie barmhartigheid in de ogen van die man, zodat hij jullie andere broer en Benjamin met jullie *terug* laat gaan. En wat mij betreft, als ik van kinderen beroofd word, dan word ik *maar* van kinderen beroofd.

¹⁵ De mannen namen dat geschenk en een dubbel *bedrag* aan geld met zich mee,* en Benjamin. Zij stonden op, trokken naar Egypte en stonden voor Jozef.

¹⁶ Toen Jozef Benjamin bij hen zag, zei hij tegen degene die over zijn huis *ging*: Breng deze mannen naar *mijn* huis, slacht vee* en bereid *het*, want deze mannen zullen vanmiddag met mij eten.

¹⁷ De man deed zoals Jozef gezegd had; en de man bracht deze mannen naar het huis van Jozef.

¹⁸ Toen werden de mannen bevreesd, omdat ze naar het huis van Jozef gebracht werden. Ze zeiden: Wij worden *hier* binnengebracht vanwege het geld dat de eerste keer in onze zakken teruggelegd is, zodat hij ons kan overrompelen, ons kan overvallen en ons tot slaven kan nemen, en ook onze ezels.

¹⁹ Daarom benaderden zij de man die over het huis van Jozef *ging*, en zij spraken hem aan bij de deur van het huis.

²⁰ Ze zeiden: Och, mijn heer, ^awij zijn de eerste keer alleen maar gekomen om voedsel te kopen.

²¹ ^bEn het gebeurde, toen wij in de herberg gekomen waren en onze zakken openden, zie, ieders geld zat boven in zijn zak, ons geld in zijn *volle* gewicht, en dat hebben we nu *weer* mee teruggebracht.

²² Wij hebben ook ander geld met ons meegebracht om voedsel te kopen. Wij weten

niet wie ons geld in onze zakken gedaan heeft.

²³ Hij zei: Vrede zij u, wees niet bevreesd. Uw God en de God van uw vader heeft u een schat in uw zakken gegeven; uw geld heeft mij bereikt. Toen *liet* hij Simeon naar buiten brengen, naar hen toe.

²⁴ Daarna bracht de man deze mannen in het huis van Jozef; ^chij gaf water en zij wasten hun voeten. Hij gaf ook hun ezels voer.

²⁵ Zij maakten het geschenk gereed tot Jozef's middags zou komen, want zij hadden gehoord dat zij daar de maaltijd zouden gebruiken.*

²⁶ Toen Jozef thuisgekomen was, brachten zij het geschenk dat zij voor hem bij zich *hadden*, het huis binnen en zij ^dbogen zich voor hem ter aarde.

²⁷ Hij vroeg hun naar hun welstand en zei: Gaat het goed met uw vader, de oude *man*, over wie u gesproken hebt? Leeft hij nog?

²⁸ En zij zeiden: Het gaat goed met uw die-naar, onze vader; hij leeft nog. Toen knielden zij en bogen zich neer.

²⁹ Hij sloeg zijn ogen op en zag Benjamin, zijn broer, de zoon van zijn moeder, en zei: Is dit uw jongste broer, ^eover wie u met mij gesproken hebt? Daarna zei hij: Mijn zoon, God zij u genadig.

³⁰ Jozef haastte zich, want zijn medelijden werd opgewekt vanwege zijn broer. Hij wilde huilen, en *daarom* ging hij een kamer binnen ^fen hilde daar.

³¹ Daarna waste hij zijn gezicht en kwam naar buiten. Hij bedwong zich en zei: Dien het voedsel op.

³² Zij dienden op: voor hem apart, voor hen apart en voor de Egyptenaren die met hem aten apart. De Egyptenaren mogen namelijk niet *samen* met de Hebreëen de maaltijd gebruiken, omdat dat voor de Egyptenaren een gruwel is.

³³ Zij zaten *vóór* hem: de eerstgeborene overeenkomstig zijn eerstgeboorterecht en de jongste overeenkomstig zijn jeugd,

* Gen. 42:3 ^a Gen. 42:27,35 ^c Gen. 18:4 ^d Gen. 37:10; 42:6 ^e Gen. 42:13 ^f Gen. 45:2

43:12 *boven in* - Letterlijk: in de mond van; zie ook vers 21. 43:15 *met zich mee* - Letterlijk: in hun hand; de verzen 21, 22 en 26 bevatten een soortgelijke constructie. 43:16 *slacht vee* - Letterlijk: slacht een slachting. 43:25 *de maaltijd ... gebruiken* - Letterlijk: brood ... eten; zie ook vers 32.

zodat de mannen onder elkaar verbijsterd waren.

³⁴ En hij liet hun van de gerechten brengen die vóór hem stonden, maar het gerecht van Benjamin was vijf keer groter dan dat van hen allen. Zij dronken en werden dronken met hem.

JOZEF BEPROEFT ZIJN BROERS

44 Hij gebod degene die over zijn huis ging: Vul de zakken van deze mannen met voedsel, zoveel als ze kunnen dragen, en stop ieders geld boven in* zijn zak.

² En mijn beker, de zilveren beker, moet u boven in de zak van de jongste leggen, *samen* met het geld voor zijn koren. Hij handelde in overeenstemming met de woorden van Jozef, die hij gesproken had.

³ 's Morgens, toen het licht werd, liet men de mannen gaan, hen en hun ezels.

⁴ Zij waren de stad uitgegaan en nog niet ver gekomen, toen Jozef tegen hem die over zijn huis ging, zei: Sta op en achtervolg die mannen. Als u ze ingehaald hebt, moet u tegen hen zeggen: Waarom hebt u kwaad voor goed vergolden?

⁵ Is dit niet de beker waaruit mijn heer drinkt en waarmee hij dingen met zekerheid kan waarnemen? U hebt slecht gehandeld met wat u gedaan hebt.

⁶ En hij haalde hen in en sprak deze woorden tot hen.

⁷ Zij zeiden tegen hem: Waarom spreekt mijn heer zulke woorden? Er is geen sprake van dat uw dienaren zoiets zouden doen!

⁸ Zie, het geld dat wij boven in onze zakken vonden, hebben wij uit het land Kanaän naar u teruggebracht! Waarom zouden wij dan zilver of goud stelen uit het huis van uw heer?

⁹ Degene van uw dienaren bij wie de beker gevonden wordt, moet sterven; bovendien zullen wij dan zelf slaven van mijn heer worden.

¹⁰ Daarop zei hij: Welnu dan, overeenkomstig uw woorden, zo zal het zijn. Degene bij

wie hij gevonden wordt, zal mijn slaaf zijn, terwijl u onschuldig zult zijn.

¹¹ Zij haastten zich en ieder zette zijn zak op de grond, en ieder opende zijn zak.

¹² En hij doorzocht ze, beginnend bij de oudste en eindigend bij de jongste; en de beker werd gevonden in de zak van Benjamin.

¹³ Toen scheurden zij hun kleren. Ieder laadde *alles weer* op zijn ezel en zij keerden terug naar de stad.

¹⁴ En Juda kwam met zijn broers in het huis van Jozef, die daar nog aanwezig was, en zij wierpen zich voor hem op de grond.

¹⁵ Jozef zei tegen hen: Wat is dit voor een daad die u verricht hebt? Weet u niet dat een man als ik *zoiets* met zekerheid kan waarnemen?

¹⁶ Toen zei Juda: Wat zullen wij tegen mijn heer zeggen? Wat zullen wij spreken? Waarmee kunnen wij ons rechtvaardigen? God heeft de misdaad van uw dienaren aan het licht gebracht. Zie, wij zullen slaven van mijn heer zijn, zowel wij als hij bij wie de beker gevonden is.

¹⁷ Maar hij zei: Er is geen sprake van dat ik zoiets zou doen! De man bij wie de beker gevonden is, zal mijn slaaf zijn, maar u, trek in vrede naar uw vader.

JUDA PLEIT VOOR BENJAMIN

¹⁸ Toen trad Juda op hem toe en zei: Och, mijn heer, laat uw dienaar toch een woord ten aanhoren van mijn heer mogen spreken, en ontsteek niet in woede tegen uw dienaar, want u bent als de farao.

¹⁹ Mijn heer heeft aan zijn dienaren gevraagd: Hebt u *nog* een vader of een broer?

²⁰ Toen hebben wij tegen mijn heer gezegd: Wij hebben een oude vader, en *die heeft* een kind van *zijn* ouderdom, de jongste. Zijn broer is dood, en hij is als enig *kind* van zijn moeder overgebleven, en zijn vader heeft hem lief.

²¹ Toen hebt u tegen uw dienaren gezegd: Breng hem naar mij toe, zodat ik mijn oog op hem kan slaan.

²² Wij zeiden toen tegen mijn heer: De

* Gen. 42:15

44:1 *boven in* - Letterlijk: in de mond van; zie ook vers 2 en 8. 44:16 *bij wie* - Letterlijk: in wiens hand; zie ook vers 17.

jongen kan zijn vader niet verlaten, want als hij zijn vader verlaat, zal deze sterven.

²³ Toen zei u tegen uw dienaren: ^aAls uw jongste broer niet met u meetrekt, mag u mij niet meer onder ogen komen.

²⁴ En het gebeurde, toen wij naar uw dienaar, mijn vader, getrokken waren en wij hem de woorden van mijn heer verteld hadden,

²⁵ en onze vader zei: Keer terug, koop wat voedsel voor ons,

²⁶ dat wij zeiden: Wij kunnen *daar* niet heentrekken. *Alleen* als onze jongste broer bij ons is, zullen wij gaan, want wij mogen die man niet *meer* onder ogen komen als onze jongste broer niet bij ons is.

²⁷ Toen zei uw dienaar, mijn vader, tegen ons: Jullie weten dat mijn vrouw mij twee zonen gebarde heeft.

²⁸ De ene is bij mij weggegaan, ^ben ik heb gezegd: Hij is vast en zeker verscheurd; ik heb hem tot nu toe niet teruggezien.

²⁹ Als jullie nu ook deze *zoon* van mij afnemen en hem een ongeluk overkomt, ^cdan zullen jullie mijn grijze haar van ellende in het graf laten neerdalen.

³⁰ En nu, als ik bij uw dienaar, mijn vader, terugkom zonder dat de jongen bij ons is – want hij is met hart en ziel aan hem verbonden –

³¹ dan zal het gebeuren dat hij zal sterven als hij ziet dat de jongen er niet *bij* is. Dan zullen uw dienaren het grijze haar van uw dienaar, onze vader, met verdriet in het graf doen neerdalen.

³² Uw dienaar heeft zich namelijk bij mijn vader borg gesteld voor de jongen, door te zeggen: ^cAls ik hem niet bij u terugbreng, dan sta ik alle dagen bij mijn vader in de schuld.

³³ En nu, laat uw dienaar toch in plaats van deze jongen de slaaf van mijn heer blijven, en laat de jongen met zijn broers gaan.

³⁴ Hoe zou ik immers bij mijn vader *terug* kunnen keren, als de jongen niet bij mij is?

Anders zou ik de ellende moeten zien die mijn vader zal treffen.

JOZEF MAAKT ZICH BEKEND

45 Toen kon Jozef zich niet *meer* bedwingen voor allen die bij hem stonden, en hij riep: Laat iedereen van mij weggaan. Er stond niemand bij hem, toen Jozef zich aan zijn broers bekendmaakte. ² Hij huilde zo luid ^ddat de Egyptenaren en het huis van de farao het hoorden.

³ Jozef zei tegen zijn broers: Ik ben Jozef! Leef mijn vader nog? Maar zijn broers waren niet in staat om hem antwoord te geven, want zij waren door schrik voor hem overmand.

⁴ Jozef zei tegen zijn broers: Kom toch dicht bij me! En zij kwamen dichterbij. Toen zei hij: ^eIk ben Jozef, jullie broer, ^fdie jullie naar Egypte verkocht hebben.

⁵ Maar nu, ^gwees niet bedroefd en laat jullie ogen niet *in toorn* ontvlammen omdat jullie mij hiernaartoe hebben verkocht, want God heeft mij *vóór* jullie uit gezonden tot behoud van *jullie* leven.

⁶ Deze twee jaren is er immers honger geweest in het midden van het land, en er *komen* nog vijf jaren waarin er geen ploegen of oogsten zal zijn.

⁷ God heeft mij *vóór* jullie uit gezonden, om voor jullie een overblijfsel *veilig* te stellen op aarde, en jullie door een grote uitdaging in leven te houden.

⁸ Nu dan, niet jullie hebben mij hiernaartoe gestuurd, maar God. Hij heeft mij aangesteld als een vader voor de farao, als heer over heel zijn huis en *als* heerser over heel het land Egypte.

⁹ Maak haast, ga naar mijn vader en zeg tegen hem: Dit zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot heer over heel Egypte aangesteld; kom naar mij toe, wacht er niet mee.

¹⁰ U kunt in het land Gosen wonen. Dan zult u dicht bij mij zijn, u, uw kinderen en

^a Gen. 43:3,5 ^b Gen. 37:33 ^c Gen. 42:38 ^d Gen. 43:9 ^e Hand. 7:13 ^f Gen. 37:28; Ps. 105:17; Hand. 7:9 ^g Gen. 50:19,20,21

44:23 *mij... onder ogen komen* - Letterlijk: mijn gezicht zien; zie ook vers 26. 44:30 *want hij is met hart en ziel aan hem verbonden* - Letterlijk: zijn ziel is aan zijn ziel verbonden.

45:2 *Hij huilde... luid* - Letterlijk: Hij gaf zijn stem in gehuil. 45:9 *wacht er niet mee* - Letterlijk: blijf niet staan.

kleinkinderen, uw kleinvee, uw runderen en alles wat u hebt.

¹¹ Ik zal u daar onderhouden – want er zal nog vijf jaar hongersnood zijn – zodat u niet verarmt, u, uw huis en alles wat u hebt.

¹² Zie, jullie ogen zien het, en de ogen van mijn broer Benjamin *zien het*, dat mijn mond tot jullie spreekt.

¹³ Vertel mijn vader over al mijn eer in Egypte en over alles wat jullie gezien hebben. Haast je en ^abreng mijn vader hierheen.

¹⁴ Toen viel hij zijn broer Benjamin om de hals en huiltte, en ook Benjamin huiltte *terwijl hij hem omhelsde*.

¹⁵ Vervolgens kustte hij al zijn broers en hij huiltte met hen; daarna *durfden* zijn broers met hem te spreken.

¹⁶ Toen het gerucht dat de broers van Jozef gekomen waren, in het huis van de farao gehoord werd, was het goed in de ogen van de farao en in de ogen van zijn dienaren.

¹⁷ En de farao zei tegen Jozef: Zeg tegen uw broers: Doe dit: bepak uw dieren en ga op weg naar het land Kanaän,

¹⁸ haal uw vader en uw gezinnen op en kom naar mij toe. Ik zal u het beste *deel* van het land Egypte geven en u zult het voortreffelijkste van het land eten.

¹⁹ En u hebt de bevoegdheid; doe dit: Neem uit het land Egypte wagens mee voor uw kleine kinderen en voor uw vrouwen. Vervoer *ook* uw vader *ermee* en kom.

²⁰ Laat uw oog uw huisraad niet ontzien, want het beste van heel het land Egypte, dat is voor u.

²¹ Zo deden de zonen van Israël. En Jozef gaf hun wagens, naar het bevel van de farao; ook gaf hij hun proviand voor onderweg.

²² Hij gaf hun allen, iedereen, een stel kleren; Benjamin gaf hij echter driehonderd zilverstukken en vijf stel kleren.

²³ En aan zijn vader stuurde hij evenzo tien ezels, die van het beste van Egypte droegen, en tien ezeltinnen, *die* koren en brood

droegen, en proviand voor zijn vader voor onderweg.

²⁴ En hij stuurde zijn broers *op weg*, en zij gingen; en hij zei tegen hen: Maak onderweg geen ruzie.

²⁵ Zij trokken weg uit Egypte en kwamen *weer* bij hun vader Jakob in het land Kanaän.

²⁶ Toen vertelden zij hem: Jozef leeft nog! Hij is zelfs heerser over heel het land Egypte! Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet.

²⁷ Maar toen zij hem alle woorden overgebracht hadden die Jozef tot hen gesproken had, en toen hij de wagens zag die Jozef gestuurd had om hem te vervoeren, leefde de geest van hun vader Jakob op.

²⁸ En Israël zei: Genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan, ik wil hem zien voordat ik sterf.

JAKOB GAAT NAAR EGYPTE

46 Israël brak op met alles wat hij had, en hij kwam in Berseba; *daar* bracht hij offers aan de God van zijn vader Izak.

² En God sprak tot Israël door nachtelijke visioenen en zei: Jakob! Jakob! En hij zei: Zie, *hier* ben ik.

³ En Hij zei: "Ik ben God, de God van uw vader; wees niet bevreesd om naar Egypte te trekken, want Ik zal u daar tot een groot volk maken.

⁴ "Ik zal met u meetrekken naar Egypte en Ik zal u ook zeker doen terugkeren; en Jozef zal uw ogen sluiten."

⁵ "Toen stond Jakob op en *vertrok* uit Berseba, en de zonen van Israël vervoerden hun vader Jakob, hun kleine kinderen en hun vrouwen op de wagens die de farao gestuurd had om hem te vervoeren.

⁶ Hun vee en hun bezittingen die zij in het land Kanaän verworven hadden, namen zij *mee*; en zij kwamen in Egypte aan, Jakob en heel zijn nageslacht met hem.

⁷ Zijn zonen en zijn kleinzonen met hem, zijn dochters, zijn kleindochters en heel

^a Hand. 7:14 ^b Gen. 26:24; 28:13; 32:9 ^c Gen. 13:16; 16:10; 17:2; 22:17; 26:24; 35:11; 48:4 ^d Num.

20:15; Deut. 10:22; Joz. 24:4,5,6; Ps. 105:23,24 enz.; Jes. 52:4; Hos. 11:1 ^e Hand. 7:15

45:14 *terwijl hij hem omhelsde* - Letterlijk: aan zijn hals. 45:17 *en ga op weg* - Letterlijk: en ga, kom. 45:19 *En u hebt de bevoegdheid* - Letterlijk: En u bent bevoelen. 46:4 *uw ogen sluiten* - Letterlijk: zijn hand op uw ogen leggen.

zijn nageslacht bracht hij met zich mee naar Egypte.

⁸ Dit zijn de namen van de zonen van Israël die naar Egypte kwamen, Jakob en zijn zonen. De eerstgeborene van Jakob: Ruben.

⁹ De zonen van Ruben: Hanoeh, Pallu, Hezron en Charmi.

¹⁰ De zonen van Simeon: Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Zohar en Saul, de zoon van een Kanaänitische vrouw.

¹¹ De zonen van Levi: Gerson, Kahath en Merari.

¹² De zonen van Juda: Er, Onan, Sela, Perez en Zerah. Er en Onan waren echter in het land Kanaän gestorven. De zonen van Perez waren Hezron en Hamul.

¹³ De zonen van Issaschar: Tola, Pua, Job en Simron.

¹⁴ De zonen van Zebulon: Sered, Elon en Jachleël.

¹⁵ Dit waren de zonen van Lea, die zij Jakob gebaard heeft in Paddan-Aram, met Dina, zijn dochter. Het totale aantal zielen van zijn zonen en dochters was drieëndertig.

¹⁶ De zonen van Gad: Zifjon, Haggi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi en Areli.

¹⁷ De zonen van Aser: Jimna, Jisva, Jisvi, Beria, en Serah, hun zuster. De zonen van Beria: Heber en Malchiël.

¹⁸ Dit waren de zonen van Zilpa. Haar had Laban aan zijn dochter Lea gegeven. Zij baarde hen bij Jakob: zestien zielen.

¹⁹ De zonen van Rachel, de vrouw van Jakob: Jozef en Benjamin.

²⁰ In het land Egypte werden bij Jozef Manasse en Efraïm geboren, die Asnath, de dochter van Potifera, een priester uit On, hem baarde.

²¹ De zonen van Benjamin: Bela, Becher, Asbel, Gera, Naâman, Echi, Ros, Muppim, Huppim en Ard.

²² Dit waren de zonen van Rachel, die bij Jakob geboren zijn, bij elkaar veertien zielen.

²³ De zonen van Dan: Husim.

²⁴ De zonen van Naftali: Jahzeël, Guni, Jezer en Sillem.

²⁵ Dit waren de zonen van Bilha. Haar had Laban aan zijn dochter Rachel gegeven. Zij baarde hen bij Jakob: bij elkaar zeven zielen.

²⁶ Het totale aantal zielen die met Jakob naar Egypte kwamen en die van hem afstamden, afgezien van de vrouwen van de zonen van Jakob, was bij elkaar zesenzestig zielen.

²⁷ De zonen van Jozef, die bij hem in Egypte geboren waren: twee zielen. Het totale aantal zielen die tot het huis van Jakob behoorden en die naar Egypte kwamen, was zeventig.

JAKOB ZIET JOZEF TERUG

²⁸ Jakob stuurde Juda vóór zich uit naar Jozef om hem de weg te laten wijzen naar Gosen. Toen zij in het land Gosen aangekomen waren,

²⁹ spande Jozef zijn wagen in en ging naar Gosen, zijn vader Israël tegemoet. Toen hij voor hem verscheen, viel hij hem om de hals en hilde hij lange tijd aan zijn hals.

³⁰ Toen zei Israël tegen Jozef: Nu kan ik sterven, nu ik jouw gezicht weer gezien heb, want je leeft nog.

³¹ Daarop zei Jozef tegen zijn broers en tegen het huis van zijn vader: Ik ga het aan de farao vertellen. Ik zal tegen hem zeggen: Mijn broers en het huis van mijn vader, die in het land Kanaän woonden, zijn naar mij toe gekomen.

³² De mannen zijn herders van kleinvee, want zij zijn altijd veehouders geweest. Zij hebben hun kleinvee en hun runderen, en alles wat zij hebben, meegebracht.

³³ Wanneer het zal gebeuren dat de farao u roept en vraagt: Wat is uw beroep?

³⁴ dan moet u zeggen: Uw dienaren zijn altijd veehouders geweest, van onze jeugd af aan tot nu toe, zowel wij als onze vaders. Dan zult u in de landstreek Gosen mogen wonen, want elke herder van kleinvee is voor de Egyptenaren een gruwel.

⁸ Ex. 1:2; 6:13; Num. 26:5; 1 Kron. 5:1 enz.; 6:1 enz.; 7:1 enz.; 8:1 enz. ⁹ Ex. 6:14; 1 Kron. 4:24 ¹⁰ 1 Kron. 6:1 ¹¹ Gen. 38:3,4,5 ¹² 1 Kron. 2:5 ¹³ 1 Kron. 5:11 ¹⁴ 1 Kron. 7:30 ¹⁵ Gen. 29:24 ¹⁶ Gen. 41:50; 48:5

¹⁷ 1 Kron. 7:6; 8:1 ¹⁸ 1 Kron. 7:13 ¹⁹ Gen. 29:29 ²⁰ Deut. 10:22; Hand. 7:14 ²¹ Gen. 43:32; Ex. 8:26

46:26 die van hem afstamden - Letterlijk: die uit zijn heup waren gekomen.

JAKOB ONTMOET DE FARAO

47 Toen kwam Jozef en vertelde de farao, en zei: Mijn vader en mijn broers zijn met hun kleinvee, hun runderen en alles wat zij hebben, uit het land Kanaän gekomen; ^azie, zij zijn *nu* in de landstreek Gosen.

² Hij had een deel van zijn broers meegenomen, *te weten* vijf man, en stelde hen aan de farao voor.

³ Toen zei de farao tegen zijn broers: Wat is uw beroep? Zij zeiden tegen de farao: ^bUw dienaren zijn herders van kleinvee, zowel wij als onze vadersen.

⁴ Verder zeiden ze tegen de farao: Wij zijn gekomen om als vreemdeling in dit land te wonen, want er is geen weidegrond *meer* voor het kleinvee dat aan uw dienaar toebehoort, omdat de honger zwaar is in het land Kanaän. Nu dan, laat uw dienaar toch in de landstreek Gosen wonen.

⁵ Toen zei de farao tegen Jozef: Uw vader en uw broers zijn naar u toe gekomen.

⁶ Het land Egypte, dat ligt voor u open. Laat uw vader en uw broers in het beste deel van het land wonen; ze mogen in de landstreek Gosen wonen. En als u merkt dat er onder hen bekwaame mannen* zijn, stel die dan aan tot opzichters over het vee dat mij toebehoort.

⁷ Jozef bracht zijn vader Jakob mee en stelde hem aan de farao voor; en Jakob zegende de farao.

⁸ De farao zei tegen Jakob: Hoe groot is het aantal van uw levensjaren?

⁹ Jakob zei tegen de farao: Het aantal van de jaren ^cvan mijn vreemdelingschap is honderddertig jaar. Weinig *in getal* en vol kwaad zijn mijn levensjaren geweest, en zij hebben het aantal van de levensjaren van mijn vadersen in de dagen van hun vreemdelingschap niet bereikt.

¹⁰ En Jakob zegende de farao en ging *weer* bij de farao weg.

¹¹ Jozef zorgde voor woonplaatsen voor zijn vader en zijn broers en gaf hun *grond*-bezit in het land Egypte, in het beste *deel*

van het land, *namelijk* in de landstreek Rameses, zoals de farao geboden had.

¹² Jozef onderhield zijn vader, zijn broers en heel het huis van zijn vader met voedsel, tot de mond van de kleine kinderen toe.

JOZEF HOUDT HET VOLK IN LEVEN

¹³ Er was in heel het land geen brood *meer*, want de honger was zeer zwaar, en het land Egypte en het land Kanaän raakten uitgeput door de honger.

¹⁴ *In ruil* voor het koren dat men kocht, zamelde Jozef al het geld in dat in het land Egypte en in het land Kanaän te vinden was. Jozef bracht dat geld naar het huis van de farao.

¹⁵ Toen nu het geld uit het land Egypte en uit het land Kanaän op was, kwamen alle Egyptenaren naar Jozef en zeiden: Geef ons brood! Waarom zouden we in uw aanwezigheid moeten sterven? Het geld is immers op!

¹⁶ Jozef zei: Geef uw vee; ik zal u *brood* geven *in ruil* voor vee, als uw geld op is.

¹⁷ Toen brachten zij hun vee naar Jozef, en Jozef gaf hun brood *in ruil* voor paarden, kleinvee, runderen* en ezels. In dat jaar voorzag hij hen van brood in ruil voor al hun vee.

¹⁸ Toen dat jaar voorbij was, kwamen zij in het tweede jaar naar hem toe en zeiden tegen hem: Wij zullen het voor mijn heer niet verbergen dat, nu het geld op is en nu de veestapel aan mijn heer is *toegekomen*, er voor mijn heer niets anders overgebleven is dan ons lichaam en onze grond.

¹⁹ Waarom zouden wij voor uw ogen sterven, zowel wij als onze grond? Koop ons en onze grond in ruil voor brood, dan zullen wij en onze grond de farao dienstbaar zijn. Geef *ons* ook zaad, zodat wij in leven kunnen blijven en niet sterven, en de grond niet woest wordt.

²⁰ Zo kocht Jozef voor de farao al de grond in Egypte, want de Egyptenaren verkochten allen hun akker, omdat de honger hun

* Gen. 45:10 ^a Gen. 46:34 ^c Ps. 119:19; Hebr. 11:9,13

47:6 *bekwaame mannen* - Letterlijk: mannen van vermogen. 47:8 *is het aantal van uw levensjaren?* - Letterlijk: ... zijn de dagen van de jaren van uw leven? Zie ook vers 9.

47:17 *kleinvee, runderen* - Letterlijk: vee van kleinvee en vee van runderen.

te sterk was geworden. Zo werd het land *het eigendom* van de farao.

²¹ En wat het volk betreft, dat liet hij overbrengen naar de steden, van het *ene* einde van het gebied van Egypte tot het *andere* einde ervan.

²² Alleen de grond van de priesters kocht hij niet, want de priesters kregen een vaste toelage van de farao. Zij aten van hun vaste toelage, die de farao hun gaf. Daarom hoefden zij hun grond niet te verkopen.

²³ Toen zei Jozef tegen het volk: Zie, ik heb heden u en uw grond voor de farao gekocht. Zie, hier is zaad voor u, zodat u de grond kunt bezaaien.

²⁴ Maar met de opbrengsten zal het zo zijn, dat u het vijfde deel aan de farao zult geven, en dat de vier *andere* delen voor u zullen dienen tot zaad voor de akker, tot voedsel voor u en voor hen die in uw huizen zijn, en tot voedsel voor uw kleine kinderen.

²⁵ Zij zeiden toen: U hebt ons in leven gehouden. Laat ons genade vinden in de ogen van mijn heer, en wij zullen slaven van de farao zijn.

²⁶ En Jozef maakte dit tot een verordening ten aanzien van de grond in Egypte, tot op deze dag, dat de farao een vijfde deel van de *opbrengst* kreeg; behalve dat alleen de grond van de priesters niet aan de farao toebehoorde.

²⁷ Zo woonde Israël in het land Egypte, in de landstreek Gosen. Daar verwierven zij bezit. Zij waren vruchtbaar en werden zeer talrijk.

HET LEVENSEINDE VAN JAKOB NADERT

²⁸ Jakob leefde *nog* zeventien jaar in het land Egypte, zodat de dagen van Jakob, de jaren van zijn leven, honderdzevenveertig jaar waren.

²⁹ Toen de dagen voor Israël naderbij kwamen dat hij zou sterven, riep hij zijn zoon Jozef en zei tegen hem: Als ik toch genade in jouw ogen gevonden heb, ³⁰ leg *dan* toch

je hand onder mijn heup* en zweer dat je mij goedertierenheid en trouw zult bewijzen. Begraaf mij toch niet in Egypte,

³⁰ maar laat mij bij mijn vaderen liggen. Daarom moet je mij uit Egypte vervoeren en mij in hun graf begraven. Hij zei: Ik zal overeenkomstig uw woorden handelen.

³¹ Hij zei: Zweer *het* mij. En hij zwoer *het* hem. ³² Toen boog Israël zich neer aan het hoofdeinde van het bed.

JAKOB ZEGENT DE ZONEN VAN JOZEF

48 Na deze dingen gebeurde het dat men tegen Jozef zei: Zie, uw vader is ziek! Toen nam hij zijn twee zonen, Manasse en Efraïm, met zich mee.

² Men vertelde Jakob: Zie, uw zoon Jozef komt naar u toe. Israël verzamelde toen zijn krachten en ging op het bed zitten.

³ Daarna zei Jakob tegen Jozef: God, 'de Almachtige, is 'aan mij verschenen in Luz, in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegd.

⁴ Hij heeft tegen mij gezegd: 'Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, u talrijk maken, en u tot een menigte van volken maken; en Ik zal dit land aan uw nageslacht na u geven als eeuwig bezit.

⁵ Nu dan, jouw twee zonen, 'die bij jou in het land Egypte geboren zijn voordat ik bij je in Egypte kwam, zijn van mij; Efraïm en Manasse zijn van mij, net als Ruben en Simeon.

⁶ Maar je nakomelingen die je na hen zult verwekken, zullen van jou zijn. Bij *het ontvangen* van hun erfelijk bezit zullen zij onder de naam van hun broers gerekend worden.

⁷ Wat mij betreft, toen ik uit Paddan kwam, ⁸ is Rachel onderweg in het land Kanaän onder mijn *ogen* gestorven, terwijl het nog maar een kleine afstand* was om bij Efrath te komen. Ik heb haar daar begraven, langs de weg naar Efrath, het *tegenwoordige* Bethlehem.

⁹ Toen zag Israël de zonen van Jozef en zei: Wie zijn dat?

¹⁰ Jozef zei tegen zijn vader: Dat zijn mijn

* Gen. 24:2 °Hebr. 11:21 °Gen. 17:1 °Gen. 35:6 °Gen. 28:3; 35:11 °Gen. 41:50; 46:20 °Gen. 35:19

47:29 leg ... je hand onder mijn heup - Dit is een plechtige wijze van eedzweren. 48:7 een kleine afstand - Letterlijk: een klein stuk land.

zonen, die God mij hier gegeven heeft. En hij zei: Breng hen toch bij mij, dan zal ik hen zegenen.

¹⁰ De ogen van Israël waren echter zwak van ouderdom; hij kon niet *goed meer* zien. Hij liet hen dichterbij zich komen; toen kustte hij hen en omhelsde hen.

¹¹ En Israël zei tegen Jozef: Ik had niet gedacht je gezicht *ooit nog* te zien, maar zie, God heeft mij zelfs je nageslacht laten zien.

¹² Toen liet Jozef hen bij *Jakobs* knieën weggaan, en hij boog zich met zijn gezicht ter aarde.

¹³ Daarna nam Jozef hen beiden: Efraïm aan zijn rechterhand – voor Israël was dat links – en Manasse aan zijn linkerhand – voor Israël was dat rechts. Zo liet hij hen dichterbij hem komen.

¹⁴ Maar Israël stak zijn rechterhand uit en legde die op het hoofd van Efraïm, hoewel deze de jongste was, en *hij legde* zijn linkerhand op het hoofd van Manasse. Hij kruiste zijn handen, hoewel Manasse de eerstgeborene was.

¹⁵ En hij ¹⁵zegende Jozef en zei:

De God voor Wiens aangezicht mijn vaders, Abraham en Izak, gewandeld hebben,

de God Die mij als herder geleid heeft, mijn *leven* lang tot op deze dag,

¹⁶ ¹⁶de Engel, Die mij verlost heeft van al het kwaad, zegene deze jongens, zodat door hen mijn naam genoemd zal blijven, en de naam van mijn vaders Abraham en Izak

en zij in het midden van het land in menigte zullen toenemen.

¹⁷ Toen Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand op het hoofd van Efraïm legde, was dat kwalijk in zijn ogen. Daarom greep hij de hand van zijn vader om die te verleggen van het hoofd van Efraïm naar het hoofd van Manasse.

¹⁸ Jozef zei tegen zijn vader: Niet zó, mijn vader, want dit is de eerstgeborene. Leg uw rechterhand op zijn hoofd.

¹⁹ Maar zijn vader weigerde het en zei: Ik

weet het, mijn zoon, ik weet het. Ook hij zal tot een volk worden, ook hij zal aanzien krijgen; maar toch zal zijn jongste broer meer aanzien krijgen dan hij, en zijn nageslacht zal tot 'een grote menigte van volken' worden.

²⁰ Zo zegende hij hen op die dag; hij zei:

Israël zal met jullie *naam* zegenen door te zeggen:

²⁰ Moge God u maken als Efraïm en als Manasse.

Zo plaatste hij Efraïm vóór Manasse.

²¹ Toen zei Israël tegen Jozef: Zie, ik ga sterven, maar God zal met jullie zijn en Hij zal jullie terugbrengen naar het land van jullie vaders.

²² ²²En ik geef jou één *deel* meer dan je broers, een bergrug, 'die ik met mijn zwaard en mijn boog uit de hand van de Amorieten heb genomen.

JAKOB ZEGENT ZIJN ZONEN

49 Daarop riep Jakob zijn zonen en zei:

Verzamel jullie, dan maak ik jullie bekend wat jullie in later tijd¹ overkomen zal.

² Kom bijeen en luister, zonen van Jakob, luister naar Israël, jullie vader.

³ Ruben, jij bent ³mijn eerstgeborene, mijn kracht en ³de eerste *vrucht* van mijn mannelijkheid,

de voortreffelijkste in hoogheid en de voortreffelijkste in sterkte.

⁴ Onstuimig als het water *als je bent*, zul je niet de voortreffelijkste zijn, 'want je bent het bed van je vader ingeklommen, en toen heb je *het* geschonden. Hij is mijn sponde ingeklommen!

⁵ Simeon en Levi zijn broers, hun wapens zijn werktuigen van geweld.

⁶ Laat mijn ziel niet in hun geheim overleg komen,

¹Hebr. 11:21 ²Gen. 31:42; 32:1 ³Ruth 4:11,12 ⁴Jer. 31:20 ⁵Joz. 13:7; 16:1; 17:1 ⁶Joz. 24:8 ⁷Gen. 29:32 ⁸Deut. 21:17; Ps. 78:51 ⁹Gen. 35:22; 1 Kron. 5:1

48:19 een grote menigte van volken - Letterlijk: een volheid van volken. **49:1 in later tijd** - Letterlijk: aan het einde van de dagen.

en mijn eer niet aan hun bijeenkomst
deelnemen;
want in hun woede ^ahebben zij mannen
doodgeslagen;
en in hun moedwil hebben zij runderen
de pezen doorgesneden.

⁷ Verloekt zij hun woede, want die is
hevig,
en hun verbolgenheid, want die is hard.
Ik zal hen ^bverdelen over Jakob
en hen verspreiden in Israël.

⁸ Juda, jij bent het,
jou zullen je broers loven!
Je hand zal rusten op de nek van je
vijanden;
voor jou zullen de zonen van je vader zich
neerbuigen.

⁹ Juda ^cis een leeuwenwelp;
van je prooi ben je opgestaan, mijn zoon.
Hij heeft zich gekromd, zich als een
leeuw neergelegd,
als een leeuw; wie zal hem doen
opstaan?

¹⁰ De scepter zal ^dvan Juda niet wijken
en evenmin de heersersstaf van tussen
zijn voeten,
totdat Silo komt,
en Hem zullen de volken gehoorzamen.

¹¹ Hij bindt zijn jonge ezel aan de wijnstok
en het veulen van zijn ezelin aan de
edelste wijnstok;
hij wast zijn kleren in wijn
en zijn gewaad in druivenbloed.

¹² Zijn ogen zijn donker door de wijn
en zijn tanden wit door de melk.

¹³ Zebulon zal ^eaan de zeekust wonen,
ja, hij zal wonen aan de kust, *bij* de
schepen,
en zijn zijde zal naar Sidon *gericht* zijn.

¹⁴ Issaschar is een ezel met sterke
beenderen,
die tussen twee lasten ligt.

¹⁵ Toen hij de rust zag dat die goed was,
en het land dat het lieflijk was,
boog hij zijn schouders om te dragen
en verrichtte hij slaafse herendienst.

¹⁶ Dan zal over zijn volk rechtspreken,
als een van de stammen van Israël.

¹⁷ Dan zal een slang zijn op de weg,
een adder op het pad,
die in de hielen van het paard bijt,
zodat zijn berijder achterovervalt.

¹⁸ Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE!

¹⁹ Gad: een bende zal hem aanvallen,
maar hij zal hen op de hielen zitten.

²⁰ Aser: zijn brood zal overvloedig zijn,
en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.

²¹ Naftali is een losgelaten hinde;
hij laat schone woorden horen.

²² Jozef is een jonge vruchtbare boom,
een jonge vruchtbare boom bij een bron.
Elk van *zijn* takken loopt over de muur.

²³ ^gBoogschutters hebben hem verbitterd,
beschoten en hem gehaat,

²⁴ maar zijn boog bleef gespannen;
zijn armen en handen bleven soepel
door de handen van de Machtige van
Jakob,

– vandaar dat Hij de Herder is, de rots
van Israël –

²⁵ door de God van je vader, Die je zal
helpen,
en door de Almachtige, Die je zal zegenen
met zegeningen uit de hemel van boven,
met zegeningen uit de watervloed, die
beneden ligt,
met zegeningen van borsten en
baarmoeder.

²⁶ De zegeningen van je vader
gaan de zegeningen van mijn vaderen te
boven,
tot aan de begerenswaardigheid van de
eeuwige heuvels.

Zij zullen zijn op het hoofd van Jozef,
ja, op de schedel van de gewijde onder
zijn broers.

²⁷ Benjamin is een verscheurende wolf;
^h's morgens verslindt hij *zijn* prooi,
en ⁱ's avonds deelt hij buit uit.

^a Gen. 34:25 ^b Joz. 19:1; 21:3,4 enz. ^c Num. 24:9; Micha 5:7 ^d Matt. 2:6 ^e Joz. 19:10,11 ^f 1 Kron. 5:1
^g Gen. 50:20

²⁸ Dit waren al de stammen van Israël: twaalf. En dit was wat hun vader tot hen sprak toen hij hen zegende. Hij zegende hen, elk met een eigen zegen.

JAKOB STERFT

²⁹ Daarna gebod hij hun en zei: Ik word met mijn volk verenigd. Begraaf mij *dan* bij mijn vaderen in de grot die op de akker van Efron, de Hethiet, ligt;

³⁰ in de grot ^adie op de akker van Machpela ligt, dat tegenover Mamre ligt, in het land Kanaän, *en* die Abraham *samen* met die akker gekocht heeft van Efron, de Hethiet, als eigen graf.

³¹ Daar hebben ze ^bAbraham begraven en Sara, zijn vrouw; daar hebben ze Izak begraven en Rebekka, zijn vrouw; en daar heb ik Lea begraven.

³² De akker en de grot die daarop ligt, zijn gekocht van de Hethieten.

³³ Toen Jakob klaar was met het geven van bevelen aan zijn zonen, ^clegde hij zijn voeten bij elkaar op het bed en gaf de geest; en hij werd verenigd met zijn voorgelacht.

DE BEGRAFENIS VAN JAKOB

50 Jozef liet zich op het gezicht van zijn vader vallen, hilde om hem en kuste hem.

² Jozef gebod zijn dienaren, de geneesheren, zijn vader te balsemen, en de geneesheren balsemden Israël.

³ *Het balsemen* van hem duurde veertig dagen, want dat is het aantal dagen dat het balsemen duurt; en de Egyptenaren bewaarden hem zeventig dagen.

⁴ Toen de dagen van het bewenen van *Jakob* voorbij waren, sprak Jozef tot het huis van de farao: Als ik toch genade gevonden heb in uw ogen, spreek dan ten aanhoren van de farao:

⁵ Mijn vader heeft mij ^dlaten zweren: Zie, ik ga sterven; in mijn graf, dat ik voor mijzelf in het land Kanaän uitgehouden heb, daar moet je mij begraven. Nu dan, laat mij toch gaan om mijn vader te begraven; daarna zal ik terugkomen.

⁶ De farao zei: Ga en begraaft uw vader, zoals hij u heeft laten zweren.

⁷ En Jozef ging *op weg* om zijn vader te begraven, en alle dienaren van de farao, de oudsten van zijn huis en al de oudsten van het land Egypte gingen met hem mee;

⁸ en verder heel het huis van Jozef, zijn broers en het huis van zijn vader. Alleen hun kleine kinderen, hun kleinvee en hun runderen lieten zij in de landstreek Gosen achter.

⁹ Met hem gingen zowel wagens als ruiters mee; het was een zeer grote menigte.

¹⁰ Toen ze bij de Doornendorsvloer kwamen, die zich aan de overzijde van de Jordaan bevindt, bedreven ze daar rouw *over hem* met een grote en zeer zware rouwklacht. Hij hield zeven dagen rouw over zijn vader.

¹¹ Toen de inwoners van dat land, de Kanaänieten, de rouw op de Doornendorsvloer zagen, zeiden ze: Dit is een zware rouw van de Egyptenaren! Daarom gaf men *die plaats* de naam Abel-Mizraïm; ^ehij ligt aan de overzijde van de Jordaan.

¹² En zijn zonen deden met hem zoals hij hun geboden had:

¹³ ^fzijn zonen vervoerden hem naar het land Kanaän en begroeven hem in de grot op de akker in ^gMachpela, die Abraham *samen* met de akker als eigen graf gekocht had van Efron, de Hethiet; *deze grot* ligt tegenover Mamre.

¹⁴ Nadat hij zijn vader begraven had, keerde Jozef terug naar Egypte; hij en zijn broers, en allen die met hem meegetrokken waren om zijn vader te begraven.

JOZEF EN ZIJN BROERS

¹⁵ Toen de broers van Jozef zagen dat hun vader dood was, zeiden ze: Als Jozef ons haat, zal hij ons zeker al het kwaad dat wij hem aangedaan hebben, vergelden.

¹⁶ Daarom lieten zij tegen Jozef zeggen: Uw vader heeft voor zijn dood *deze* opdracht gegeven:

¹⁷ Dit moeten jullie tegen Jozef zeggen: Och, vergeef toch de overtreding van uw broers en hun zonde, want zij hebben u kwaad

^a Gen. 23:9,16 ^b Gen. 25:9; 35:29; Hand. 7:16 ^c Hand. 7:15 ^d Gen. 47:29 ^e Hand. 7:15,16 ^f Gen. 23:16

50:11 *Abel-Mizraïm* betekent: rouw van Egypte.

gedaan. Maar nu, vergeef toch de overtreding van de dienaren van de God van uw vader. Jozef hilde toen zij zo tot hem spraken.

¹⁸ Daarna gingen ook zijn broers *naar hem toe*. Zij vielen voor hem neer en zeiden: Zie, wij zullen u tot slaven zijn.

¹⁹ Jozef zei daarop tegen hen: Wees niet bevreesd, want sta ik *soms* ^a op de plaats van God?

²⁰ Jullie *weliswaar*, jullie hebben kwaad tegen mij bedacht, *maar* God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals *het* op deze dag *is*: een groot volk in leven te houden.

²¹ Nu dan, wees niet bevreesd. Ikzelf zal jullie en jullie kleine kinderen onderhouden. Zo troostte hij hen en sprak hij naar hun hart.

JOZEF STERFT

²² Jozef bleef in Egypte wonen, hij en het huis van zijn vader; Jozef leefde honderdtien jaar.

²³ Jozef zag van Efraïm de derde generatie; ook werden de zonen van ^b Machir, de zoon van Manasse, op de knieën van Jozef geboren.

²⁴ En Jozef zei tegen zijn broers: Ik ^c ga sterven, maar God zal zeker naar jullie omzien en jullie uit dit land laten trekken naar het land dat Hij gezworen heeft aan Abraham, Izak en Jakob.

²⁵ En Jozef liet de zonen van Israël zweren: God zal zeker naar jullie omzien ^d en dan moeten jullie mijn beenderen van hier meenemen.

²⁶ En Jozef stierf toen hij honderdtien jaar oud was; ze balsemden hem en men legde hem in een kist, in Egypte.

^a Gen. 45:5 ^b Num. 32:39 ^c Hebr. 11:22 ^d Ex. 13:19; Joz. 24:32

HET TWEEDE BOEK VAN MOZES

EXODUS

ISRAËL IN EGYPT E VERDRUKT

1 Dit nu zijn de namen van de zonen van Israël, ^a die met Jakob naar Egypte waren gekomen. Ieder kwam er met zijn gezin:

² Ruben, Simeon, Levi en Juda;

³ Issaschar, Zebulon en Benjamin;

⁴ Dan, Naftali, Gad en Aser.

⁵ Alle zielen die van Jakob afstamden, ^a waren zeventig zielen; Jozef was echter *al* in Egypte.

⁶ Toen Jozef gestorven was, en ook al zijn broers, en heel die generatie,

⁷ werden de Israëlieten vruchtbaar en ^abreidden zij zich overvloedig uit. Ze werden talrijk en uitermate machtig, zodat het land vol van hen werd.

⁸ Toen trad er in Egypte een nieuwe koning aan, die Jozef niet gekend had.

⁹ Hij zei tegen zijn volk: Zie, het volk van de Israëlieten is talrijker en machtiger dan wij.

¹⁰ 'Kom, laten wij er verstandig tegen optreden, anders zal het talrijk worden en, mocht het zijn dat er een oorlog uitbreekt, dan zal het zich ook bij onze vijanden aansluiten, tegen ons strijden en uit het land wegtrekken.

¹¹ En zij stelden daarom opzichters van herendiensten over *het volk* aan om het door zijn dwangarbeid te onderdrukken. Het bouwde voor de farao voorraadsteden: Pitom en Raamses.

¹² Hoe meer zij het echter onderdrukten, hoe talrijker het werd en hoe meer het

zich uitbreidde, zodat zij in angst verkeerden vanwege de Israëlieten.

¹³ De Egyptenaren lieten de Israëlieten met harde *hand voor zich* werken.

¹⁴ Zij maakten het leven bitter voor hen door *hen* zwaar werk te *laten verrichten* met leem en bakstenen, en door allerlei werk op het veld: al hun werk, waarmee zij hen moesten dienen, met harde *hand*.

¹⁵ Bovendien zei de koning van Egypte tegen de vroedvrouwen van de Hebreeuwse vrouwen, van wie de naam van de een Sifra was en de naam van de ander Pua,

¹⁶ hij zei: Als u de Hebreeuwse vrouwen bij het bevallen helpt en u let op de stenen *baarstoel*,^a dan moet u, als het een zoon is, hem doden, maar als het een dochter is, mag zij blijven leven.

¹⁷ De vroedvrouwen vreesden echter God en deden niet wat de koning van Egypte tot hen gesproken had, maar lieten de jongetjes in leven.

¹⁸ Toen riep de koning van Egypte de vroedvrouwen *bij zich* en zei tegen hen: Waarom hebt u dit gedaan, dat u de jongetjes in leven laat?

¹⁹ De vroedvrouwen zeiden tegen de farao: Omdat de Hebreeuwse vrouwen niet zijn zoals de Egyptische vrouwen, want zij zijn sterk. Zij hebben al gebaard, voordat er een vroedvrouw bij hen is aangekomen.

²⁰ Daarom deed God aan de vroedvrouwen goed, en het volk werd talrijk en zeer machtig.

²¹ En het gebeurde, omdat de vroedvrouwen

^a Gen. 46:8; Ex. 6:13 ^b Gen. 46:27; Deut. 10:22; Hand. 7:14 ^c Gen. 50:26 ^d Deut. 26:5; Hand. 7:17

^e Hand. 7:18 ^f Hand. 7:19 ^g Ps. 105:24

^{1:5} *die van Jakob afstamden* - Letterlijk: die uit Jakobs heup waren gekomen. ^{1:16} *de stenen baarstoel* - Letterlijk: de twee stenen.

God vreesden, dat Hij aan hen nakomelingen schonk.*

²² "Toen gebood de farao heel zijn volk: Al de zonen die geboren worden, moet u in de Nijl werpen, maar al de dochters mag u in leven laten.

DE GEBORTE VAN MOZES

2 ^b Een man uit het geslacht van Levi ging en nam een dochter van Levi tot vrouw.

^c De vrouw werd zwanger en baarde een zoon. ^d Toen zij hem zag, dat hij mooi was, verborg zij hem drie maanden.

^e Maar toen zij hem niet langer kon verbergen, nam zij voor hem een mandje van biezen en bestreek het met asfalt en pek. Zij legde het kind daarin en zette het tussen het riet aan de oever van de Nijl.

^f En zijn zuster ging op een afstand staan om te weten te komen wat er met hem gedaan zou worden.

^g Toen daalde de dochter van de farao af om zich te wassen in de Nijl. Terwijl haar dienaressen langs de kant van de Nijl liepen, ^h zag zij het mandje midden in het riet. Zij stuurde haar slavin om het te halen.

ⁱ Toen zij het opendeed, zag zij hem, het kind. En zie, het jongetje huilde. Zij kreeg medelijden met hem en zei: Dit is een van de Hebreeuwse kinderen.

^j Toen zei zijn zuster tegen de dochter van de farao: Zal ik voor u een voedster uit de Hebreeuwse vrouwen gaan roepen, die dat kindje voor u de borst kan geven?

^k De dochter van de farao zei tegen haar: Ga maar. Toen ging het meisje de moeder van het kind roepen.

^l En de dochter van de farao zei tegen haar: Neem dit kind mee en geef het voor mij de borst. Ik zelf zal u uw loon geven. De vrouw nam het jongetje mee en gaf het de borst.

^m En toen het jongetje groot geworden was, bracht zij hem bij de dochter van de farao, en hij werd haar tot zoon. Zij gaf

hem de naam Mozes.* Want, zei ze, ik heb hem uit het water getrokken.

DE VLUCHT VAN MOZES

ⁿ In die dagen, toen Mozes groot geworden was en naar zijn broeders vertrok en hun dwangarbeid aanzag, gebeurde het dat hij een Egyptische man zag, die een Hebreeuwse man sloeg, *een* van zijn broeders.

^o Hij keek om zich heen,* en toen hij zag dat er niemand was, sloeg hij de Egyptenaar dood en verborg hij hem in het zand. ^p En hij vertrok de volgende dag, en zie, twee Hebreeuwse mannen waren aan het vechten. Hij zei tegen de schuldige: Waarom slaat u uw naaste?

^q Maar die zei: ^r Wie heeft u tot leider en rechter over ons aangesteld? Zegt u *dit* om mij te doden, zoals u die Egyptenaar gedood hebt? Toen werd Mozes bevreesd, en hij zei: Deze zaak is beslist bekend geworden.

^s Toen nu de farao van deze zaak hoorde, wilde hij Mozes doden, ^t maar Mozes vluchtte voor de farao en vestigde zich in het land Midian, en zat bij een put.

^u De priester van Midian had zeven dochters. Zij kwamen om *water* te putten en vulden de drinkbakken om het kleinvee van hun vader te drinken te geven.

^v Toen kwamen de herders en joegen hen weg, maar Mozes stond op, verlostte hen en gaf hun kudde te drinken.

^w Toen zij bij hun vader Rehuel kwamen, zei hij: Waarom zijn jullie vandaag zo snel teruggekomen?

^x Zij zeiden: Een Egyptische man heeft ons gered uit de hand van de herders. Hij heeft ook overvloedig *water* voor ons geput en de kudde te drinken gegeven.

^y Hij zei tegen zijn dochters: Waar is hij? Waarom hebben jullie die man *daar* achtergelaten? Roep hem om de maaltijd te *komen* gebruiken.*

^z Mozes stemde erin toe bij de man te *blij-*

* Hand. 7:19 ^b Ex. 6:19; Num. 26:59 ^c 1 Kron. 23:13; Hand. 7:20 ^d Hebr. 11:23 ^e Hand. 7:21; Hebr. 11:23 ^f Hand. 7:23; Hebr. 11:24,25 ^g Hand. 7:27 ^h Hand. 7:29

1:21 dat Hij aan hen nakomelingen schonk - Letterlijk: dat Hij voor hen huizen maakte. 2:10 Mozes - De naam Mozes wordt hier in verband gebracht met een Hebreuws werkwoord dat 'trekken' betekent. 2:12 om zich heen - Letterlijk: zo en zo. 2:20 de maaltijd te ... gebruiken - Letterlijk: brood te ... eten.

ven wonen. En hij gaf zijn dochter Zippora aan Mozes.

²² "Zij baarde een zoon, en hij noemde hem Gersom," want, zei hij, ik ben een vreemdeling geworden in een vreemd land.

²³ Het gebeurde vele dagen daarna, toen de koning van Egypte gestorven was, dat de Israëlieten zuchtten en het uitschreeuwden vanwege de slavenarbeid. En hun hulpgeroep vanwege de slavenarbeid steeg omhoog tot God.

²⁴ Toen hoorde God hun gekerm, en "God dacht aan Zijn verbond met Abraham, met Izak en met Jakob.

²⁵ En God zag naar de Israëlieten om en ontfermde Zich over hen."

MOZES DOOR GOD GEROEPEN BIJ DE HOREB

3 En Mozes hoedde het kleinvee van zijn schoonvader Jethro, de priester van Midian. Hij dreef het kleinvee tot voorbij de woestijn, en hij kwam bij de berg van God, de Horeb.

² En de Engel van de HEERE verscheen hem in een vuurvlam uit het midden van een doornstruik. Hij keek toe, en zie, de doornstruik brandde in het vuur, maar de doornstruik werd niet verteerd.

³ Mozes zei: Laat ik nu naar dat indrukwekkende verschijnsel gaan kijken, waarom de doornstruik niet verbrandt.

⁴ Toen de HEERE zag dat hij ging kijken, riep God tot hem uit het midden van de doornstruik en zei: Mozes, Mozes! Hij zei: Zie, hier ben ik!

⁵ "En Hij zei: Kom hier niet dichterbij. Doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop u staat, is heilige grond.

⁶ Hij zei verder: "Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob. En Mozes bedekte zijn gezicht, want hij was bevreesd God aan te kijken.

⁷ De HEERE zei: Ik heb duidelijk de onderdrukking van Mijn volk, dat in Egypte is, gezien en heb hun geschreeuw om hulp

vanwege hun slavendrijvers gehoord. Voorzeker, Ik ken hun leed.

⁸ Daarom ben Ik neergekomen om het volk te redden uit de hand van de Egyptenaren, en het te leiden uit dit land naar een goed en ruim land, naar een land dat overvloedig van melk en honing, naar het gebied van de Kanaänieten, de Hethieten, de Amorieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten.

⁹ Nu dan, zie, het geschreeuw om hulp van de Israëlieten is tot Mij gekomen. En Ik heb ook de onderdrukking gezien waarmee de Egyptenaren hen onderdrukken.

¹⁰ Nu dan, ga op weg. Ik zal u naar de farao zenden, en u zult Mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte leiden.

¹¹ Mozes zei echter tegen God: Wie ben ik, dat ik naar de farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?

¹² En Hij zei: Voorzeker, Ik zal met u zijn, en dit zal voor u het teken zijn dat Ik u gezonden heb: Als u het volk uit Egypte geleid hebt, zult u God dienen op deze berg.

¹³ En Mozes zei tegen God: Zie, wanneer ik bij de Israëlieten kom en tegen hen zeg: De God van uw vaderen heeft mij naar u toe gezonden, en zij mij zeggen: Wat is Zijn Naam? Wat moet ik dan tegen hen zeggen?

¹⁴ En God zei tegen Mozes: IK BEN DIE IK BEN. Ook zei Hij: Dit moet u tegen de Israëlieten zeggen: IK BEN heeft mij naar u toe gezonden.

¹⁵ Toen zei God verder tegen Mozes: Dit moet u tegen de Israëlieten zeggen: De HEERE, de God van uw vaderen, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob, heeft mij naar u toe gezonden. Dit is voor eeuwig Mijn Naam, dit is Mijn Naam ter gedachtenis, van generatie op generatie.

¹⁶ Ga, verzamel de oudsten van Israël en zeg tegen hen: De HEERE, de God van uw vaderen, is aan mij verschenen, de God van Abraham, Izak en Jakob. Hij zei: Ik heb zeker naar u omgezien en naar wat u in Egypte wordt aangedaan.

^a Ex. 18:2, 3 ^b Gen. 15:14 ^c Joz. 5:15 ^d Matt. 22:32; Mark. 12:26; Luk. 20:37; Hand. 7:32 ^e Hand. 7:34 ^f Ps. 105:26; Hos. 12:14; Micha 6:4; Hand. 7:35 ^g Joz. 1:5

2:22 *Gersom* betekent: een vreemdeling daar. 2:25 *ontfermde ... hen* - Letterlijk: kende hen.

¹⁷ Daarom heb Ik gezegd: Ik zal u uit de onderdrukking van Egypte leiden naar het land van de Kanaänieten, de Hethieten, de Amorieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten, naar het land dat overvloedig van melk en honing.

¹⁸ Dan zullen zij naar uw stem luisteren, en u zult gaan, u en de oudsten van Israël, naar de koning van Egypte, en u moet tegen hem zeggen: De HEERE, de God van de Hebreëen, is naar ons toe gekomen. Nu dan, laat ons toch drie dagreizen ver de woestijn intrekken, opdat wij de HEERE, onze God, offers brengen.

¹⁹ Maar Ik weet dat de koning van Egypte u niet zal laten gaan, ook niet door een sterke hand.

²⁰ Daarom zal Ik Mijn hand uitstrekken en Egypte treffen met al Mijn wonderen die Ik te midden daarvan doen zal. Daarna zal hij u laten gaan.

²¹ En Ik zal dit volk genade geven in de ogen van de Egyptenaren. En het zal gebeuren dat u, als u weggaat, niet met lege handen gaat.

²² ^aElke vrouw moet aan haar buurvrouw en aan haar huisgenote zilveren en gouden voorwerpen vragen, en kleren, die u uw zonen en dochters te dragen moet geven. Zo zult ^bu Egypte beroven.

DE WONDEREN VAN GOD

4 Toen antwoordde Mozes en zei: Maar zie, zij zullen mij niet geloven en niet naar mijn stem willen luisteren, want zij zullen zeggen: De HEERE is niet aan u verschenen.

² De HEERE zei tegen hem: Wat hebt u daar in uw hand? Hij zei: Een staf.

³ Hij zei: Werp hem op de grond. En hij wierp hem op de grond en hij werd een slang. En Mozes vluchtte ervoor.

⁴ Maar de HEERE zei tegen Mozes: Strek uw hand uit, en grijp hem bij zijn staart – toen stak hij zijn hand uit en greep hem vast, en hij werd weer een staf in zijn hand –

⁵ opdat zij geloven dat de HEERE aan u verschenen is, de God van hun vaderen, de

God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob.

⁶ De HEERE zei verder tegen hem: Steek toch uw hand in uw boezem. En hij stak zijn hand in zijn boezem en haalde hem weer tevoorschijn, en zie, zijn hand was melaats, wit als sneeuw.

⁷ Hij zei: Steek uw hand opnieuw in uw boezem. En hij stak zijn hand opnieuw in zijn boezem, en toen hij hem weer uit zijn boezem trok, zie, hij was weer als zijn overige vlees.

⁸ En het zal gebeuren, als zij u niet geloven en niet naar de boodschap van het eerste teken willen luisteren, dat zij dan *toch wel* de boodschap van het laatste teken zullen geloven.

⁹ En mocht het zijn dat zij zelfs deze twee tekenen niet willen geloven en niet naar uw stem willen luisteren, dan moet u water uit de Nijl nemen en dat uitgieten op het droge. Dan ‘zal het water dat u uit de Nijl zult nemen, veranderen, ja, in bloed veranderen op het droge.

¹⁰ Toen zei Mozes tegen de HEERE: Och Heere, ik ben geen man van veel woorden. *Dat ben ik sinds jaar en dag^a al niet, zelfs niet vanaf het ogenblik dat U tot Uw dienaar gesproken hebt, want ik spreek onduidelijk en moeizaam.*^{*}

¹¹ Maar de HEERE zei tegen hem: Wie heeft de mens een mond gegeven? Of wie maakt iemand stom, doof, ziende of blind? Ben Ik het niet, de HEERE?

¹² Nu dan, ga, ^bIk zal Zelf met uw mond zijn, en u leren wat u spreken moet.

¹³ Maar hij zei: Och Heere, zend toch iemand anders, door wiens hand U deze boodschap ook maar wilt zenden.

¹⁴ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Mozes en Hij zei: Aäron, de Leviet, is toch uw broer? Ik weet dat hij uitstekend spreken kan. Bovendien, zie, hij trekt u tegemoet. Zodra hij u ziet, zal hij zich van harte verblijden.

¹⁵ ^cDan moet u tot hem spreken en hem de woorden in zijn mond leggen. Ikzelf zal

^a Ex. 11:2; 12:35 ^b Ezech. 39:10 ^c Ex. 7:19 ^d Matt. 10:19; Mark. 13:11; Luk. 12:12 ^e Ex. 7:2 4:10 *sinds jaar en dag* – Letterlijk: van gisteren, noch van eergisteren. 4:10 *ik spreek onduidelijk en moeizaam* – Letterlijk: zwaar van mond en zwaar van tong ben ik.

met uw mond en zijn mond zijn en u leren wat u doen moet.

¹⁶ En hij zal voor u tot het volk spreken. Dan zal het zó zijn: Hij zal voor u tot een mond zijn en ú zult voor hem tot een god zijn.

¹⁷ Neem daarom deze staf in uw hand, waarmee u die tekenen moet doen.

MOZES KEERT TERUG NAAR EGYPT

¹⁸ Toen ging Mozes weg en keerde terug naar zijn schoonvader Jether. En hij zei tegen hem: Laat mij toch gaan om terug te keren naar mijn broeders, die in Egypte zijn, om te zien of zij nog leven. En Jethro zei tegen Mozes: Ga in vrede.

¹⁹ Ook zei de HEERE tegen Mozes in Midian: Ga, keer terug naar Egypte, want al de mannen die u naar het leven stonden, zijn gestorven.

²⁰ Toen nam Mozes zijn vrouw en zijn zonen, liet hen op een ezel rijden en keerde terug naar het land Egypte. En Mozes nam de staf van God in zijn hand.

²¹ De HEERE zei tegen Mozes: Nu u naar Egypte gaat terugkeren, zie *erop* toe dat u al de wonderen waartoe Ik u in staat gesteld heb, ²² vóór de farao doet. Ikzelf echter zal zijn hart verharderen, zodat hij het volk niet zal laten gaan.

²² Dan moet u tegen de farao zeggen: Zo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël.

²³ Daarom zeg Ik tegen u: Laat Mijn zoon gaan, zodat hij Mij kan dienen. Maar u hebt geweigerd hem te laten gaan, zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene, doden.

²⁴ En het gebeurde onderweg, in de herberg, dat de HEERE hem tegenkwam en hem wilde doden.

²⁵ Toen nam Zippora een vuurstenen *mes* en besneed de voorhuid van haar zoon. Zij wierp die voor Mozes' voeten en zei: Werkelijk, je bent voor mij een bloedbruidgom.

²⁶ Toen liet Hij hem met rust. Vanwege de besnijdenissen zei zij toen: Bloedbruidgom.

²⁷ De HEERE zei tegen Aäron: Ga Mozes tegemoet in de woestijn. En hij ging en ontmoette hem bij de berg van God en kuste hem.

²⁸ Mozes vertelde Aäron al de woorden van de HEERE, Die hem gezonden had, en al de tekenen die Hij hem opgedragen had.

²⁹ Toen ging Mozes *op weg*, met Aäron, en zij verzamelden alle oudsten van de Israëlieten.

³⁰ Aäron sprak al de woorden die de HEERE tot Mozes gesproken had, en deed de tekenen voor de ogen van het volk.

³¹ Het volk nu geloofde. Toen zij hoorden dat de HEERE naar de Israëlieten omgezien had en dat Hij hun onderdrukking gezien had, knielden zij en bogen zij zich neer.

MOZES EN AÄRON VOOR DE FARAO

5 Daarna kwamen Mozes en Aäron en zeiden tegen de farao: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Laat Mijn volk gaan om voor Mij een feest te vieren in de woestijn.

² Maar de farao zei: ³Wie is de HEERE, naar Wiens stem ik zou moeten luisteren door Israël te laten gaan? Ik ken de HEERE niet en ik zal ⁴Israël ook niet laten gaan.

⁵ Toen zeiden zij: ⁶De God van de Hebreëen is naar ons toe gekomen. Laat ons toch drie dagreizen ver de woestijn ingaan, zodat wij de HEERE, onze God, offers kunnen brengen; anders zal Hij ons treffen met de pest of met het zwaard.

⁷ Toen zei de koning van Egypte tegen hen: Waarom, Mozes en Aäron, houdt u het volk van zijn werk af? Ga naar uw dwangarbeid!

⁸ Verder zei de farao: Zie, de bevolking van het land is nu al zo talrijk, zou u hen *dan* willen laten rusten van hun dwangarbeid?

⁹ Daarom gaf de farao op diezelfde dag het bevel aan de slavendrijvers onder het volk en de voormannen ervan:

¹⁰ U mag voortaan geen stro meer aan het volk verstrekken om de bakstenen te maken, zoals voorheen. ¹¹Laten zij zelf *maar* stro gaan verzamelen.

¹² En het aantal bakstenen dat zij voorheen

^a Job 21:15 ^b Ex. 3:19 ^c Ex. 3:18

^d 4:21 *waartoe Ik u in staat gesteld heb* - Letterlijk: die Ik in uw hand gelegd heb. ^e 5:7 *voorheen* - Letterlijk: gisteren en eergisteren; zie ook vers 8.

maakten, moet u hun *nu ook weer* opleggen. U mag daarvan niets afdoen, want zij zijn lui. Daarom roepen zij: Laat ons gaan! Laat ons offers brengen aan onze God!

⁹ Het werk moet zo zwaar op die mannen drukken dat zij dat blijven doen en geen aandacht schenken aan leugenachtige woorden.

¹⁰ Toen vertrokken de slavendrijvers van het volk en de voormannen ervan en zeiden tegen het volk: Dit zegt de farao: Ik geef u geen stro *meer*.

¹¹ Ga zelf en haal voor uzelf stro, waar u het *ook* *maar* kunt vinden. Van uw werk gaat echter niets af.

¹² Toen verspreidde het volk zich over heel het land Egypte om stoppels te verzamelen in plaats van stro.

¹³ En de slavendrijvers bleven aandringen: Lever het volle werk, de per dag opgelegde *hoeveelheid*,⁵ net zoals toen er stro was.

¹⁴ De voormannen van de Israëlieten, die de slavendrijvers van de farao over hen aangesteld hadden, werden geslagen. Men zei: Waarom hebt u niet, zoals voorheen,⁵ met het maken van bakstenen het u voorgeschreven aantal klaargekeken, zowel gisteren als vandaag?

¹⁵ Toen kwamen de voormannen van de Israëlieten en riepen tegen de farao: Waarom behandelt u uw dienaren zo?

¹⁶ Stro wordt u dienaren niet gegeven, en *toch* zeggen zij tegen ons: Maak bakstenen! En zie, uw dienaren worden geslagen, maar uw volk staat schuldig.

¹⁷ Maar hij zei: Lui bent u, lui! Daarom zegt u: Laat ons gaan! Laat ons offers brengen aan de HEERE!

¹⁸ Nu dan, ga aan het werk! Stro wordt u niet gegeven, toch moet u *hetzelfde* aantal bakstenen leveren.

¹⁹ Toen zagen de voormannen van de Israëlieten dat het er slecht met hen voorstond, omdat men zei: U mag niets afdoen van uw bakstenen, *van* de per dag opgelegde *hoeveelheid*.

²⁰ Toen zij bij de farao weggingen, troffen zij Mozes en Aäron aan, die hen op stonden te wachten.

²¹ En zij zeiden tegen hen: Moge de HEERE op u toezien en moge Hij oordelen, omdat u ons in een kwade reuk gebracht hebt bij de farao en bij zijn dienaren, door hun een zwaard in handen te geven om ons te doden.

DE HEERE BELOOFT VERLOSSING

²² Toen keerde Mozes terug tot de HEERE en zei: Heere, waarom hebt U dit volk kwaad gedaan? Waarom hebt U mij dan gezonden?

²³ Ja, vanaf het ogenblik dat ik naar de farao gegaan ben om in Uw Naam te spreken, heeft hij dit volk kwaad gedaan en U hebt Uw volk helemaal niet gered.

²⁴ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Nu zult u zien wat Ik de farao zal aandoen. Voorzeker, door een sterke hand zal hij hen laten gaan, ja, door een sterke hand zal hij hen uit zijn land verdrijven.

BEVELEN VAN DE HEERE AAN MOZES

6 Toen sprak God tot Mozes en zei tegen hem: Ik ben de HEERE.

² Ik ben aan Abraham, Izak en Jakob verschenen als God de Almachtige, maar met Mijn Naam HEERE ben Ik hun niet bekend geweest.

³ Ook heb Ik Mijn verbond met hen gesloten om hun het land Kanaän te geven, het land van hun vreemdelingschap, waarin zij als vreemdeling verbleven.

⁴ Bovendien heb Ik Zelf het gekerm gehoord van de Israëlieten, die de Egyptenaren *voor zich* laten werken, en Ik heb aan Mijn verbond gedacht.

⁵ Zeg daarom tegen de Israëlieten: Ik ben de HEERE. Ik zal u uitleiden van onder de dwangarbeid van de Egyptenaren. Ik zal u redden uit hun slavernij en u verlossen door een uitgestrekte arm en door zware strafgerichten.

⁶ Ik zal u tot Mijn volk aannemen en Ik zal u tot een God zijn. Dan zult u weten dat Ik de HEERE, uw God, ben, Die u uitleidt van onder de dwangarbeid van de Egyptenaren.

⁷ Ik zal u brengen in het land waarvoor Ik

5:13 *de per dag opgelegde hoeveelheid* - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag; zie ook vers 19. 5:14 *zoals voorheen* - Letterlijk: zoals gisteren en eergisteren.

Mijn hand opgeheven heb, dat Ik het aan Abraham, Izak en Jakob geven zou. Ik zal het u in erfelijk bezit geven, Ik, de HEERE.

⁸ Zo sprak Mozes tot de Israëlieten, maar zij luisterden niet naar Mozes door hun moedeloosheid^a en de harde slavenarbeid.

⁹ Verder sprak de HEERE tot Mozes:

¹⁰ Ga en spreek tot de farao, de koning van Egypte, dat hij de Israëlieten uit zijn land moet laten gaan.

¹¹ Maar Mozes sprak voor het aangezicht van de HEERE: Zie, de Israëlieten hebben niet naar mij geluisterd; hoe zou de farao dan wel naar mij luisteren? ¹² Bovendien ben ik niet welbespraakt.^b

¹² De HEERE sprak echter tot Mozes en tot Aäron en gebod hun naar de Israëlieten en naar de farao, de koning van Egypte, te gaan, om de Israëlieten uit het land Egypte te leiden.

GESLACHTSREGISTER VAN MOZES EN AÄRON

¹³ Dit zijn hun familiehoofden: ¹⁴ de zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, zijn Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi. Dit zijn de geslachten van Ruben.

¹⁴ De zonen van Simeon: Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Zohar en Saul, de zoon van een Kanaänitische vrouw. Dit zijn de geslachten van Simeon.

¹⁵ Dit zijn de namen van de zonen van Levi, met hun afstammelingen: Gerson, Kahath en Merari. De levensjaren van Levi waren honderdzevenendertig jaar.

¹⁶ De zonen van Gerson: Libni en Simeï, ingedeeld naar hun geslachten.

¹⁷ De zonen van Kahath: Amram, Jizhar, Hebron en Uzziel. De levensjaren van Kahath waren honderddrieëndertig jaar.

¹⁸ De zonen van Merari: Maheli en Musi. Dit zijn de geslachten van Levi, met hun afstammelingen.

¹⁹ Amram nam Jochebed, zijn tante, voor zichzelf tot vrouw, en zij baarde hem Aä-

ron en Mozes. De levensjaren van Amram waren honderdzevenendertig jaar.

²⁰ De zonen van Jizhar: Korach, Nefeg en Zichri.

²¹ De zonen van Uzziel: Misaël, Elzafan en Sithri.

²² Aäron nam Eliseba, dochter van Amminadab en zuster van Nahesson, voor zichzelf tot vrouw. Zij baarde hem Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.

²³ De zonen van Korach waren: Assir, Elkana en Abiasaf. Dit zijn de geslachten van de Korachieten.

²⁴ Eleazar, de zoon van Aäron, nam een van de dochters van Putiël voor zichzelf tot vrouw, en zij baarde hem Pinehas. Dit zijn de familiehoofden van de Leviëten, naar hun geslachten.

²⁵ Deze Aäron en Mozes zijn het tegen wie de HEERE zei: Leid de Israëlieten uit het land Egypte, ingedeeld naar hun legereenheden.

²⁶ Zij zijn het die tot de farao, de koning van Egypte, spraken om de Israëlieten uit Egypte te leiden. Deze Mozes en Aäron zijn het.

WONDEREN

²⁷ Het gebeurde op de dag dat de HEERE tot Mozes sprak in het land Egypte,

²⁸ dat de HEERE tot Mozes sprak: Ik ben de HEERE. Spreek tot de farao, de koning van Egypte, alles wat Ik tot u spreek.

²⁹ Toen zei Mozes voor het aangezicht van de HEERE: Zie, ik ben niet welbespraakt. Waarom zou de farao dan naar mij luisteren?

7 Toen zei de HEERE tegen Mozes: Zie, Ik heb u voor de farao tot een god gemaakt en uw broer Aäron zal uw profeet zijn.

² U moet alles wat Ik u gebieden zal tegen Aäron zeggen, en Aäron, uw broer, moet tot de farao spreken, dat hij de Israëlieten uit zijn land moet laten gaan.

³ Maar Ik zal het hart van de farao

^a Vers 29; Ex. 4:10 ^b Gen. 46:9; Num. 26:5; 1 Kron. 5:3 ^c Gen. 46:10; Num. 26:12; 1 Kron. 4:24 ^d Gen. 46:11; Num. 3:17; 26:57; 1 Kron. 6:1,16; 23:6 ^e 1 Kron. 6:17; 23:7 ^f 1 Kron. 6:18; 23:12 ^g 1 Kron. 6:19; 23:21 ^h Ex. 2:1; Num. 26:59 ⁱ Num. 3:2; 26:60 ^j 1 Kron. 6:3; 24:1 ^k Vers 11; Ex. 4:10 ^l Ex. 4:14 ^m 6:8 moedeloosheid - Letterlijk: tekort aan geest. ⁿ 6:11 niet welbespraakt - Letterlijk: onbesneden van lippen; zie ook vers 29.

verharden en Mijn tekenen en Mijn wonderen in het land Egypte talrijk maken.

⁴ De farao zal niet naar u luisteren, maar Ik zal Mijn hand op Egypte leggen en Mijn legers, Mijn volk, de Israëlieten, uit het land Egypte wegleiden onder zware straf-gerichten.

⁵ Dan zullen de Egyptenaren weten dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn hand over Egypte uits trek en de Israëlieten uit hun midden wegleid.

⁶ Toen deden Mozes en Aäron zoals de HEERE hun geboden had. Dat deden zij.

⁷ Mozes was tachtig jaar oud en Aäron drieëntachtig jaar oud toen zij tot de farao spraken.

⁸ En de HEERE zei tegen Mozes en tegen Aäron:

⁹ Als de farao tot u spreekt: Doe voor uzelf een wonder teken, dan moet u tegen Aäron zeggen: Neem je staf en werp *die* neer voor de farao; *en de staf* zal tot een slang worden.

¹⁰ Toen kwamen Mozes en Aäron bij de farao en deden precies zoals de HEERE geboden had. Aäron wierp zijn staf neer voor de farao en voor zijn dienaren en hij werd tot een slang.

¹¹ Maar de farao op zijn beurt riep de wijzen en de tovenaars, en ook zij, de Egyptische magiërs, deden met hun bezweringen hetzelfde.

¹² Want ieder wierp zijn staf neer en zij werden tot slangen, maar de staf van Aäron verslond hun staven.

¹³ Het hart van de farao verhardde zich echter, zodat hij niet naar hen luisterde, ^azoals de HEERE gesproken had.

EERSTE PLAAG: WATER IN BLOED VERANDERD

¹⁴ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Het hart van de farao is onoverwinnelijk. Hij weigert het volk te laten gaan.

¹⁵ Ga in de ochtend naar de farao, zie, hij zal naar het water toe gaan. Ga dan aan de oever van de Nijl staan om hem te ontmoeten, en de staf die veranderd is geweest in een slang, moet u in uw hand nemen.

¹⁶ U moet dan tegen hem zeggen: De HEERE,

de God van de Hebreëen, heeft mij tot u gezonden om te zeggen: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen in de woestijn. Zie, u hebt echter tot nu toe niet *willen* luisteren.

¹⁷ Zo zegt de HEERE: Hieraan zult u weten dat Ik de HEERE ben. Zie, ik zal met deze staf die in mijn hand is, op het water slaan dat in de Nijl is, en het zal in bloed veranderd worden.

¹⁸ En de vissen die in de Nijl zijn, zullen sterven, zodat de Nijl zal stinken. De Egyptenaren zullen moeite moeten doen om het water uit de Nijl te kunnen drinken.

¹⁹ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Zeg tegen Aäron: Neem je staf en strek je hand uit over de wateren van Egypte. *Strek hem uit* over hun stromen, over hun rivieren, over hun *waterpoelen* en over hun hele *water*-voorraad, zodat zij bloed worden. Er zal bloed zijn in heel het land Egypte, zelfs in de houten en stenen *water*.

²⁰ Mozes en Aäron deden precies zoals de HEERE geboden had. Hij hief de staf op en ^bsloeg voor de ogen van de farao en zijn dienaren het water dat in de Nijl was. ^cEn al het water dat in de Nijl was, werd in bloed veranderd.

²¹ De vissen die in de Nijl waren, stierven en de Nijl stonk, zodat de Egyptenaren het water uit de Nijl niet konden drinken. Er was bloed in heel het land Egypte.

²² Maar de Egyptische magiërs deden met hun bezweringen hetzelfde, zodat het hart van de farao zich verhardde. Hij luisterde niet naar hen, zoals de HEERE gesproken had.

²³ En de farao keerde zich om, ging naar zijn huis en nam ook dit niet ter harte.

²⁴ Maar alle Egyptenaren groeven in de omgeving van de Nijl naar drinkwater, want van het water van de Nijl konden zij niet drinken.

²⁵ Zo gingen zeven dagen voorbij, nadat de HEERE de Nijl geslagen had.

TWEDE PLAAG: KIKKERS

8 Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe en zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen.

^a Vers 3 ^b Ex. 17:5 ^c Ps. 78:44; 105:29

² En indien u weigert *het* te laten gaan, zie, dan zal Ik heel uw gebied met kikkers tref-
fen,

³ zodat de Nijl krioelen zal van kikkers. Ze zullen *eruit* omhoog klimmen en in uw huis komen, in uw slaapkamer, ja, op uw bed, ook in de huizen van uw dienaren en bij uw volk, ja, in uw ovens en in uw baktroggen.

⁴ Tegen u, tegen uw volk en tegen al uw dienaren zullen de kikkers omhoog klimmen.

⁵ Verder zei de HEERE tegen Mozes: Zeg tegen Aäron: Strek je hand met je staf uit over de stromen, over de rivieren en over de *waterpoelen*, en laat *er* kikkers *uit* omhoog klimmen over het land Egypte.

⁶ Toen strekte Aäron zijn hand uit over de wateren van Egypte, en er klommen kikkers uit en zij bedekten het land Egypte.

⁷ Maar de magiërs deden met hun bezweringen hetzelfde. Ook zij lieten kikkers over het land Egypte omhoog klimmen.

⁸ Toen liet de farao Mozes en Aäron roepen en zei: Bid vurig tot de HEERE dat Hij de kikkers van mij en mijn volk wegneemt; dan zal ik het volk laten gaan, zodat zij offers aan de HEERE kunnen brengen.

⁹ Maar Mozes zei tegen de farao: Houd tegenover mij de eer aan uzelf! Wanneer zal ik voor u, uw dienaren en uw volk vurig bidden om deze kikkers bij u vandaan *te halen* en uit uw huizen uit te roeien, zodat ze alleen in de Nijl overblijven?

¹⁰ Hij zei: Morgen. Toen zei Mozes: Overeenkomstig uw woorden *zal het gebeuren*, opdat u weet dat er niemand is zoals de HEERE, onze God.

¹¹ Dan zullen de kikkers bij u vandaan *gaan*, uit uw huizen, bij uw dienaren en uw volk weggaan. Ze zullen alleen in de Nijl overblijven.

¹² Toen gingen Mozes en Aäron bij de farao weg. En Mozes riep tot de HEERE vanwege de kikkers, waarmee Hij de farao getroffen had.

¹³ En de HEERE deed overeenkomstig het woord van Mozes. De kikkers stierven *weg* uit de huizen, uit de binnenplaatsen en van de velden.

¹⁴ Zij verzamelden ze bij hopen, en het land stonk *ervan*.

¹⁵ Toen nu de farao zag dat er verlichting was gekomen, ^amaakte hij zijn hart onvermurwbaar, zodat hij niet naar hen luisterde, zoals de HEERE gesproken had.

DERDE PLAAG: MUGGEN

¹⁶ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Zeg tegen Aäron: Strek je staf uit en sla het stof van de aarde, zodat het tot muggen wordt in heel het land Egypte.

¹⁷ En zo deden zij. Aäron strekte zijn hand met zijn staf uit en sloeg het stof van de aarde, en de muggen kwamen op de mensen en op de dieren. ^bAl het stof van de aarde werd tot muggen, in heel het land Egypte.

¹⁸ De magiërs deden met hun bezweringen hetzelfde om muggen voort te brengen, maar zij konden *het* niet. De muggen zaten op de mensen en op de dieren.

¹⁹ Toen zeiden de magiërs tegen de farao: Dit is de vinger van God! Maar het hart van de farao verhardde zich, zodat hij niet naar hen luisterde, zoals de HEERE gesproken had.

VIERDE PLAAG: STEEKVLIEGEN

²⁰ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Sta morgen vroeg op en ga voor de farao staan. Zie, wanneer hij naar het water toe gaat, moet u tegen hem zeggen: Zo zegt de HEERE: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen.

²¹ Want als u Mijn volk niet laat gaan, zie, dan zal Ik steekvliegen op u, uw dienaren, uw volk en uw huizen afzenden, zodat de huizen van de Egyptenaren, en zelfs de grond waarop zij *staan*, vol steekvliegen zullen zijn.

²² Maar op die dag zal Ik de landstreek Gosen, waar Mijn volk woont, afzenden, zodat daar geen steekvliegen zullen zijn, opdat u zult weten dat Ik, de HEERE, in het midden van het land *aanwezig* ben.

²³ Ik zal Mijn volk *ervan* vrijwaren en uw volk niet. ^cMorgen zal dit teken gebeuren.

²⁴ En zo deed de HEERE: ^cer kwam een

^aEx. 7:14 ^bPs. 105:31 ^cPs. 105:31

8:23 *Ik zal ... uw volk niet* - Letterlijk: Ik zal verlossing zetten tussen Mijn volk en tussen uw volk.

zwerm steekvliegen in het huis van de farao, in de huizen van zijn dienaren en in heel het land Egypte. Het ^aland werd door de steekvliegen te gronde gericht.

²⁵ Toen riep de farao Mozes en Aäron, en zei: Ga heen, breng offers aan uw God in dit land.

²⁶ Maar Mozes zei: Het is niet juist om dat te doen, ^bwant wij zouden aan de HEERE, onze God, een offer kunnen brengen *dat* een gruwel voor de Egyptenaren is. Zie, als wij voor de ogen van de Egyptenaren een offer zouden brengen *dat* een gruwel voor hen is, zouden zij ons dan niet stenigen?

²⁷ Laat ons drie dagreizen ver de woestijn ingaan, zodat wij aan de HEERE, onze God, offers kunnen brengen, zoals Hij tegen ons zeggen zal.

²⁸ Toen zei de farao: Ik zal u laten gaan, zodat u aan de HEERE, uw God, in de woestijn offers kunt brengen. Alleen, ga beslist niet te ver weg! Bid vurig voor mij!

²⁹ En Mozes zei: Zie, ik ga naar buiten, bij u vandaan, en zal vurig tot de HEERE bidden dat de steekvliegen morgen van de farao, zijn dienaren en zijn volk geweken zullen zijn. Laat de farao alleen niet met bedriegen doorgaan door dit volk niet te laten gaan om de HEERE offers te brengen.

³⁰ Toen ging Mozes bij de farao weg, en hij bad vurig tot de HEERE.

³¹ En de HEERE deed overeenkomstig het woord van Mozes, en de steekvliegen weken van de farao, van zijn dienaren en van zijn volk. Niet één bleef er over.

³² Maar ^cde farao maakte ook deze keer zijn hart onvermurwbaar: hij liet het volk niet gaan.

VIJFDE PLAAG: VEEPEST

9 Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe en spreek tot hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen.

² Want als u weigert om hen te laten gaan en u hen nog *langervasthoudt*,

³ zie, *dan* zal de hand van de HEERE tegen uw vee zijn dat in het veld is, tegen de paarden, tegen de ezels, tegen de kamelen,

tegen de runderen en tegen het kleinvee, met een zeer zware pest.

⁴ En de HEERE zal onderscheid maken tussen het vee van Israël en het vee van Egypte, zodat er niets zal sterven van alles wat van de Israëlieten is.

⁵ De HEERE bepaalde een vastgestelde tijd en zei: Morgen zal de HEERE deze zaak in het land doen.

⁶ En de HEERE deed deze zaak de volgende dag. Al het vee van de Egyptenaren stierf, maar van het vee van de Israëlieten stierf niet één *dier*.

⁷ De farao stuurde er *dienaren* heen, en zie, van het vee van Israël was zelfs niet één *dier* gestorven. Maar het hart van de farao bleef onvermurwbaar en hij liet het volk niet gaan.

ZESDE PLAAG: ZWEREN

⁸ Toen zei de HEERE tegen Mozes en tegen Aäron: Neem voor uzelf uw handen vol as uit de oven, en laat Mozes die voor de ogen van de farao hemelwaarts *uitstrooien*.

⁹ Dan zal het over heel het land Egypte worden tot stof en bij de mensen en de dieren in heel Egypte zweren veroorzaken, die *als* puisten openbreken.

¹⁰ En zij namen as uit de oven, gingen voor de farao staan, en Mozes strooide die hemelwaarts *uit*. Toen ontstonden er bij de mensen en de dieren zweren, die *als* puisten openbraken,

¹¹ zodat de magiërs vanwege de zweren niet voor Mozes konden staan, want er waren zweren bij de magiërs en bij al de Egyptenaren.

¹² Maar de HEERE verhardde het hart van de farao, zodat hij naar hen niet luisterde, zoals de HEERE tot Mozes gesproken had.

ZEVENDE PLAAG: HAGEL

¹³ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Sta morgen vroeg op, ga voor de farao staan en zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij kunnen dienen.

¹⁴ Want deze keer zal Ik al Mijne plagen op uzelf, ^dop uw dienaren en op uw volk af-

^aPs. 78:45 ^bGen. 43:32; 46:34 ^cVers 15
9:14 *op uzelf* - Letterlijk: in uw hart.

zenden, zodat u weet dat er op heel de aarde niemand is zoals Ik.

¹⁵ Nu had Ik immers Mijn hand kunnen uitstrekken om u en uw volk met de pest te treffen, zodat u van de aarde uitgeroeid zou zijn.

¹⁶ ^aMaar *juist* hierom heb Ik u laten bestaan, om Mijn kracht *aan* u te tonen, zodat Mijn Naam bekendgemaakt zal worden op heel de aarde.

¹⁷ Verzet u zich nog *steeds* tegen Mijn volk door het niet te laten gaan?

¹⁸ Zie, Ik zal morgen omstreeks deze tijd heel zware hagel doen neerkomen, zoals er in Egypte niet is geweest van de dag af dat het gegrondest is tot nu toe.

¹⁹ Nu dan, stuur uw *dienaren* en breng uw vee en alles wat u op het veld hebt, in veiligheid. Al de mensen en de dieren die zich op het veld bevinden en niet in huis zijn bijeengedreven, zullen sterven als de hagel op hen vallen zal.

²⁰ Wie van de dienaren van de farao het woord van de HEERE vreesde, liet zijn slaven en zijn vee de huizen in vluchten,

²¹ maar wie het woord van de HEERE niet ter harte nam, liet zijn slaven en zijn vee op het veld.

²² Toen zei de HEERE tegen Mozes: Strek uw hand uit naar de hemel en er zal in heel het land Egypte hagel vallen: op de mensen en de dieren en op al het veldgewas in het land Egypte.

²³ Toen strekte Mozes zijn staf naar de hemel, en de HEERE gaf donder en hagel. Vuur schoot naar de aarde, en de HEERE liet hagel neerkomen op het land Egypte.

²⁴ Er viel hagel en er flitste vuur te midden van de hagel, een zeer zware *bui*. Iets dergelijks was er in heel het land Egypte nooit gebeurd, sinds het een volk was geworden.

²⁵ De hagel sloeg in heel het land Egypte alles neer wat op het veld was, van mens tot dier. De hagel sloeg al het veldgewas neer en versplinterde alle bomen van het veld.

²⁶ Alleen in de landstreek Gosen, waar de Israëlieten woonden, viel er geen hagel.

²⁷ Toen stuurde de farao *boden* en hij liet Mozes en Aäron roepen, en zei tegen hen: Ik heb deze keer gezondigd. De HEERE is de Rechtvaardige. Ik daarentegen en mijn volk zijn de schuldigen.

²⁸ Bid vurig tot de HEERE dat er geen donder van God of hagel meer zal zijn, want het is genoeg. Dan zal ik u laten gaan. U hoeft niet langer te blijven.

²⁹ Toen zei Mozes tegen hem: Zodra ik de stad uitgegaan ben, zal ik mijn handen uitspreiden naar de HEERE. De donder zal ophouden en het zal niet meer hagelen, zodat u weet dat de aarde van de HEERE is!

³⁰ Maar wat u en uw dienaren betreft, ik weet dat u *nóg* niet voor het aangezicht van de HEERE God vrezen zult.

³¹ Het vlas en de gerst waren platgeslagen, want de gerst stond *al* in de aar en het vlas in de knop.

³² Maar de tarwe en de spelt waren niet platgeslagen, want die zijn later.

³³ Mozes ging bij de farao weg, de stad uit en spreidde zijn handen uit naar de HEERE. De donder en de hagel hielden op en de regen stroomde niet *meer* naar de aarde.

³⁴ Toen de farao zag dat de regen, de hagel en de donder opgehouden waren, ging hij door met zondigen en maakte hij zijn hart onvermurwbaar, hij en zijn dienaren.

³⁵ Zo werd het hart van de farao verhard en liet hij de Israëlieten niet gaan, 'zoals de HEERE door de dienst van Mozes' gesproken had.

ACHTSTE PLAAG: SPRINKHANEN

10 Daarna zei de HEERE tegen Mozes: Ga naar de farao toe, 'want Ik heb zijn hart en het hart van zijn dienaren onvermurwbaar gemaakt, zodat Ik deze tekenen van Mij in zijn midden kan verrichten,

² en zodat u ten aanhoren van uw kinderen en uw kleinkinderen kunt vertellen wat Ik in Egypte heb aangericht, en *wat* Mijn tekenen *waren* die Ik onder hen verricht heb. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

³ Toen kwamen Mozes en Aäron bij de farao en zeiden tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van de Hebreëen: Hoelang weigert

^a Rom. 9:17 ^b Ex. 4:21 ^c Ex. 7:3 ^d Ex. 4:21; 9:34
9:35 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

u zich voor Mijn aangezicht te vernederen? Laat Mijn volk gaan, zodat zij Mij dienen kunnen.

⁴ Want als u weigert Mijn volk te laten gaan, zie, dan zal Ik morgen sprinkhanen op uw grondgebied brengen.

⁵ Zij zullen het oppervlak van het land bedekken, zodat men geen land *meer* kan zien. Zij zullen het overschot van wat aan de hagen ontkomen is, wat er voor u overgebleven is, opvreten, ja, *zij zullen* al de bomen die voor u op het veld opkomen, kaalvreten.

⁶ En uw huizen, de huizen van al uw dienaren en de huizen van alle Egyptenaren, zullen er vol mee worden, zoals uw vaders en uw voorvaders *het* niet gezien hebben vanaf de dag dat zij op de aardbodem waren tot op deze dag. Toen keerde hij zich om en ging bij de farao weg.

⁷ De dienaren van de farao zeiden tegen hem: Hoelang zal deze *man* voor ons tot een valstrik zijn? Laat de mannen gaan, zodat zij de HEERE, hun God, kunnen dienen! Beseft u nog niet dat Egypte verloren is?

⁸ Toen werden Mozes en Aäron weer bij de farao gebracht en hij zei tegen hen: Ga! Dien de HEERE, uw God! Wie precies⁴ zullen er gaan?

⁹ En Mozes zei: Wij zullen met onze jongeren en ouderen gaan. Met onze zonen en dochters, met ons kleinvee en onze runderen zullen wij gaan, want wij hebben een feest voor de HEERE.

¹⁰ Toen zei hij tegen hen: De HEERE moge net zo met u zijn als ik u en uw kleine kinderen laat gaan! Kijk uit, want er staat u onheil te wachten!

¹¹ Zo niet! Laat toch de mannen gaan, zodat zij de HEERE kunnen dienen, want dat is waar u om verzocht hebt! En men dreef hen weg van voor de farao.

¹² Toen zei de HEERE tegen Mozes: Strek uw hand uit over het land Egypte omwille van de sprinkhanen, zodat zij over het land Egypte opkomen en al het gewas van het

land opvreten, al wat de hagen heeft overgelaten.

¹³ Toen strekte Mozes zijn staf uit over het land Egypte, en de HEERE bracht die hele dag en die hele nacht een oostenwind in het land. En het gebeurde, toen het morgen geworden was, dat de oostenwind de sprinkhanen meevoerde.

¹⁴ De sprinkhanen kwamen op over heel het land Egypte en streken neer op heel het gebied van de Egyptenaren, een zeer grote *zwerm*. Nooit eerder is er zo'n *zwerm* sprinkhanen geweest, en hierna zal er nooit *weer* zo een zijn.

¹⁵ want zij bedekten de oppervlakte van heel het land, zodat het land *erdoor* verduisterd werd. Zij vraten al het gewas van het land op en al de vruchten van de bomen die de hagen had overgelaten. Er bleef niets groens aan de bomen en aan het gewas van het veld in heel het land Egypte.

¹⁶ Toen haastte de farao zich om Mozes en Aäron te roepen, en hij zei: Ik heb gezondigd tegen de HEERE, uw God, en tegen u.

¹⁷ Nu dan, vergeef *mij* toch nog deze *ene* keer mijn zonde en bid vurig tot de HEERE, uw God, dat Hij alleen deze dodelijke *plaag* nog van mij wegneemt.

¹⁸ Toen ging hij bij de farao weg en bad vurig tot de HEERE.

¹⁹ En de HEERE keerde *de wind* en liet een zeer sterke westenwind *opsteken*. Die tilde de sprinkhanen op en wierp ze in de Schelfzee. Er bleef niet één sprinkhaan over op heel het grondgebied van Egypte.

²⁰ Maar de HEERE verhardde het hart van de farao, zodat hij de Israëlieten niet liet gaan.

NEGEGDE PLAAG: DUISTERNIS

²¹ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Strek uw hand uit naar de hemel, zodat er duisternis komen zal over het land Egypte, en de duisternis te tasten is.

²² Toen Mozes zijn hand uitstreckte naar de hemel, kwam er een dikke duisternis in heel het land Egypte, drie dagen *lang*.

²³ Zij zagen elkaar niet, en drie dagen *lang* stond niemand op van zijn plaats. Voor

⁴ Ps. 78:46; 105:34,35 ⁵ Ps. 105:27,28

10:8 *Wie precies* - Letterlijk: Wie en wie. 10:10 *er staat ... te wachten* - Letterlijk: er is onheil tegenover uw aangezicht.

alle Israëlieten echter was het licht in hun woongebieden.

²⁴ Toen riep de farao Mozes, en zei: Ga *en* dien de HEERE. Alleen uw kleinvee en uw runderen moeten achterblijven. Uw kleine kinderen mogen wel met u meegaan.

²⁵ Maar Mozes zei: U moet ons zelf ook slachtoffers en brandoffers ter beschikking stellen,^a die wij aan de HEERE, onze God, zullen brengen,

²⁶ en ons vee zal ook met ons meegaan. Geen hoef zal achterblijven, want van *het* vee moeten wij nemen om de HEERE, onze God, te dienen. Wij immers, wij weten niet waarmee wij de HEERE, onze God, zullen dienen, totdat wij daar komen.

²⁷ Maar de HEERE verhardde het hart van de farao, en hij wilde hen niet laten gaan.

²⁸ En de farao zei tegen Mozes: Ga bij mij weg! Wees op uw hoede, dat u mij niet nog eens onder ogen komt,^a want op de dag dat u mij onder ogen komt, zult u sterven!

²⁹ Mozes nu zei: U hebt juist gesproken.^a Ik zal u niet meer onder ogen komen.

BEDREIGING MET DE TIENDE PLAAG

11 De HEERE had tegen Mozes gezegd: Nog één plaag zal Ik over de farao en Egypte brengen *en* daarna zal hij u van hier laten gaan. Als hij u allemaal laat gaan, zal hij u van hier haastig verdrijven.

² Spreek toch ten aanhoren van het volk *en zeg*^b dat iedere man van zijn naaste en iedere vrouw van haar naaste zilveren en gouden voorwerpen moet vragen.

³ En de HEERE 'gaf het volk genade in de ogen van de Egyptenaren. Ook stond de man Mozes in het land Egypte in hoog aanzien in de ogen van de dienaren van de farao en in de ogen van het volk.

⁴ En Mozes zei: Zo zegt de HEERE: Omstreeks middernacht 'zal Ik uittrekken door het midden van Egypte

⁵ en 'alle eerstgeborenen in het land Egypte zullen sterven, van de eerstgeborene van de farao af, die op zijn troon zitten zou,

tot de eerstgeborene van de slavin die achter de handmolen zit, en alle eerstgeborenen van het vee.

⁶ Er zal een luid geschreeuw zijn in heel het land Egypte, zoals er *nog* nooit geweest is en zoals er *ook* nooit meer zijn zal.

⁷ Maar bij alle Israëlieten zal *nog* geen hond zijn tong roeren tegen mens of dier.^c Zo zult u weten dat de HEERE onderscheid maakt tussen de Egyptenaren en de Israëlieten.

⁸ 'Dan zullen al deze dienaren van u naar mij toe komen, zich voor mij buigen *en* zeggen: Vertrek, u en al het volk dat in uw voetspoor *gaat*, en daarna zal ik vertrekken. Toen ging hij bij de farao weg, in brandende toorn.

⁹ De HEERE nu had tegen Mozes gezegd: De farao zal naar u niet luisteren, zodat Mijn wonderen in het land Egypte *nog* talrijker worden.

¹⁰ Mozes en Aäron hebben al deze wonderen gedaan voor de farao,^d maar de HEERE verhardde het hart van de farao, zodat hij de Israëlieten niet uit zijn land liet gaan.

INSTELLING VAN HET PASCHA

12 De HEERE zei tegen Mozes en tegen Aäron in het land Egypte:

² Deze maand zal voor u het begin van de maanden zijn. Hij zal voor u de eerste zijn van de maanden van het jaar.

³ Spreek tot heel de gemeenschap van Israël: Op de tiende *dag* van deze maand moet ieder voor zich een lam per familie nemen, een lam per gezin.

⁴ Maar als het gezin te klein is voor een lam, dan moet hij er *samen* met de buurman, die het dichtst bij zijn gezin *woont*, één nemen, overeenkomstig het aantal personen. U moet bij het lam rekening houden met wat ieder eten kan.

⁵ U moet een lam zonder enig gebrek hebben, een mannetje van een jaar oud. U moet *het* van de schapen of van de geiten nemen.

⁶ U moet het in bewaring houden tot de

^aHebr. 11:27 ^bEx. 3:22; 12:35 ^cEx. 12:36 ^dEx. 12:29 ^eEx. 12:12 ^fEx. 12:30 ^gEx. 9:16; Rom. 9:17

^hLev. 1:3; 22:21; Mal. 1:8; 1 Petr. 1:19

10:25 *ter beschikking stellen* - Letterlijk: in onze hand geven. **10:28** *mij ... onder ogen komt* - Letterlijk: mijn gezicht ziet; zie ook vers 29. **11:7** *tegen mens of dier* - Letterlijk: van de mensen af tot de dieren toe.

veertiende dag van deze maand, en heel de verzamelde gemeenschap van Israël zal het slachten tegen het vallen van de avond.*

⁷ En zij zullen van het bloed nemen en het aan de beide deurposten strijken en aan de bovendorpel, aan de huizen waarin zij het eten zullen.

⁸ ^a Zij moeten het vlees dezelfde nacht *nog* eten; op vuur gebraden, met ongezuurde broden, en met bittere kruiden moeten zij het eten.

⁹ U mag daarvoor niets rauw eten, en zeker niet in water gekookt, maar *alleen* op vuur gebraden, *met* zijn kop, met zijn poten en zijn ingewanden.

¹⁰ U mag daarvoor ook niets overlaten tot de morgen. Wat er de *volgende* morgen van over is, moet u met vuur verbranden.

¹¹ En zo moet u het eten: uw middel omgord, uw schoenen aan uw voeten en uw staf in uw hand. U moet het met haast eten, het is Pascha voor de HEERE.

¹² Want Ik zal in deze nacht door het land Egypte trekken en alle eerstgeborenen in het land Egypte treffen, van de mensen tot het vee. En Ik zal aan al de goden van de Egyptenaren strafgerichten voltrekken, Ik, de HEERE.

¹³ En het bloed zal u tot een teken zijn aan de huizen waarin u verblijft. Als Ik het bloed zie, zal Ik u voorbijgaan en er zal geen plaag onder u zijn die verderf *teweeg-brengt*, als Ik het land Egypte zal treffen.

¹⁴ Deze dag moet voor u een gedenk*dag* worden. U moet hem vieren als een feest voor de HEERE. U moet hem vieren als een eeuwige verordening, *al* uw generaties door.

¹⁵ Zeven dagen moet u ongezuurde *broden* eten. Meteen op de eerste dag moet u het zuurdeeg uit uw huizen wegdoen, want ieder die iets gezuurds eet, van de eerste tot de zevende dag, die persoon moet uit Israël worden uitgeroeid.

¹⁶ Op de eerste dag moet er een heilige samenkomst zijn, *en* ook moet u een heilige samenkomst hebben op de zevende dag. Geen enkel werk mag op die *dag* gedaan

worden. Alleen dat wat door iedere persoon gegeten wordt, mag door u klaarge-maakt worden.

¹⁷ Neem dan *het feest* van de ongezuurde *broden* in acht, want op deze zelfde dag zal Ik uw legers uit het land Egypte geleid hebben. Daarom moet u deze dag in acht nemen als een eeuwige verordening, *al* uw generaties door.

¹⁸ ^b In de eerste *maand* moet u ongezuurde *broden* eten vanaf de avond van de veertiende dag van de maand tot de avond van de eenentwintigste dag van de maand.

¹⁹ Zeven dagen *lang* mag in uw huizen geen zuurdeeg gevonden worden, want ieder die iets gezuurds zal eten, die persoon moet uit de gemeenschap van Israël uitgeroeid worden, of hij *nu* een vreemdeling is of een ingezetene van het land.

²⁰ U mag niets eten wat gezuurd is. ^c In al uw woongebieden moet u ongezuurde *broden* eten.

²¹ Toen riep Mozes al de oudsten van Israël *bijeen* en zei tegen hen: Kies uit, en neem voor uzelf kleinvee voor uw gezinnen, ^e en slacht het paaslam.

²² Neem dan een bosje hysop en doop *het* in het bloed dat in een schaal is, en strijk van het bloed dat in de schaal is, op de bovendorpel en op de beide deurposten. Maar wat u betreft, niemand mag de deur van zijn huis uit gaan, tot de *volgende* morgen.

²³ Want de HEERE zal *het land* doortrekken om Egypte te treffen, maar als Hij het bloed zal zien op de bovendorpel en op de beide deurposten, dan zal de HEERE de deur voorbijgaan ^f en de verdervver niet toestaan om uw huizen binnen te komen om u te treffen.

²⁴ Houd dit als verordening voor u en uw kinderen, tot in eeuwigheid.

²⁵ En het zal gebeuren, als u in het land komt dat de HEERE u geven zal, zoals Hij gesproken heeft, dan moet u deze dienst in acht nemen.

²⁶ ^g En het zal gebeuren, als uw kinderen tegen u zullen zeggen: Wat betekent deze dienst voor u?

^a Num. 9:11; 1 Kor. 5:8 ^b Ex. 5:1 ^c Lev. 23:5; Num. 28:16 ^d Deut. 16:3 ^e Hebr. 11:28 ^f Hebr. 11:28 ^g Joz. 4:6

12:6 *tegen ... avond* - Letterlijk: tussen twee avonden.

²⁷ dat u moet zeggen: Dit is een Pascha-offer voor de HEERE, Die in Egypte de huizen van de Israëlieten voorbijging, toen Hij de Egyptenaren trof en onze huizen bevrijdde. Toen knielden het volk en boog zich neer.

²⁸ ^aDe Israëlieten gingen weg en deden zoals de HEERE Mozes en Aäron geboden had, zo deden zij.

TIENDE PLAAG: DOOD VAN DE EERSTGEBORENEN

²⁹ ^bEn het gebeurde te middernacht dat de HEERE alle eerstgeborenen in het land Egypte trof, vanaf de eerstgeborene van de farao, die op zijn troon zou zitten, tot aan de eerstgeborene van de gevangene, die zich in de gevangenis bevond, en alle eerstgeborenen van het vee.

³⁰ ^cToen stond de farao's nachts op, hij en al zijn dienaren en alle Egyptenaren. En er was een luid geschreeuw in Egypte, want er was geen huis waarin geen dode was.

³¹ En hij riep Mozes en Aäron in de nacht, en zei: Sta op, ga weg uit het midden van mijn volk, zowel u als de Israëlieten, en ga weg, dien de HEERE, zoals u gesproken hebt.

³² Neem zowel uw kleinvee als uw runderen mee, zoals u gesproken hebt, en ga heen. Maar zeg ook mij!

³³ De Egyptenaren drongen sterk aan bij het volk, om het snel uit het land te laten gaan, want zij zeiden: Wij gaan *anders* allemaal sterven!

³⁴ Toen pakte het volk zijn deeg op *nog* vóór het gezuurd was. Hun baktroggen waren in hun kleren op hun schouders gebonden.

³⁵ ^dDe Israëlieten hadden gedaan overeenkomstig het woord van Mozes en hadden van de Egyptenaren zilveren voorwerpen, gouden voorwerpen en kleren gevraagd.

³⁶ Bovendien had de HEERE het volk genade gegeven in de ogen van de Egyptenaren, zodat zij hun het gevraagde gaven. Zo beroofden zij de Egyptenaren.

³⁷ Zo trokken de Israëlieten van Rameses naar Sukkoth, ongeveer zeshonderdduizend *man* te voet, mannen alleen, *vrouwen* en kleine kinderen niet meegerekend.

³⁸ Ook trok een grote *groep* van mensen van allerlei herkomst met hen mee, en kleinvee en runderen, zeer veel vee.

³⁹ Zij baktten ongezuurde koeken van het deeg dat zij uit Egypte meegebracht hadden, want het was niet gezuurd, omdat zij uit Egypte waren verdreven en niet hadden kunnen wachten, en ook geen proviand voor zich hadden klaargemaakt.

⁴⁰ ^eDe verblijfsduur van de Israëlieten, *de tijd* dat zij in Egypte gewoond hadden, was vierhonderddertig jaar.

⁴¹ En het gebeurde na verloop van vierhonderddertig jaar, op deze zelfde dag gebeurde het: alle legers van de HEERE zijn uit het land Egypte vertrokken.

⁴² Een nacht van waken was dit voor de HEERE om hen uit het land Egypte te leiden. *Daarom* is dit een nacht ter ere van de HEERE: een waken voor alle Israëlieten, *al* hun generaties door.

⁴³ En de HEERE zei tegen Mozes en Aäron: Dit is de verordening voor het Pascha: geen enkele vreemdeling mag ervan eten.

⁴⁴ Maar elke slaaf die u van iemand met geld gekocht hebt, mag ervan eten, zodra u hem besneden hebt.

⁴⁵ Geen vreemdeling en dagloner mag ervan eten.

⁴⁶ In één huis moet het gegeten worden. U mag van het vlees niets uit het huis naar buiten brengen, ^fen u mag er geen been van breken.

⁴⁷ Heel de gemeenschap van Israël moet dit doen.

⁴⁸ Als er nu een vreemdeling bij u verblijft en *als die* voor de HEERE het Pascha wil houden, laat dan al wie mannelijk is bij hem, besneden worden. Dan mag hij naar voren komen om het *Pascha* te houden, en zal hij zijn als een ingezetene van het land. Niemand echter die onbesneden is, mag ervan eten.

⁴⁹ Eén wet is er voor de ingezetene en voor de vreemdeling die te midden van u verblijft.

⁵⁰ Alle Israëlieten deden zoals de HEERE Mozes en Aäron geboden had, zo deden zij.

⁵¹ En het gebeurde op deze zelfde dag dat

^aHebr. 11:28 ^bPs. 78:51; 105:36; 135:8; 136:10 ^cPs. 105:38 ^dEx. 3:21; 11:2; Ps. 105:37 ^eGen. 15:13; Hand. 7:6; Gal. 3:17 ^fNum. 9:12; Joh. 19:36

de HEERE de Israëlieten uit het land Egypte leidde, *ingedeeld* naar hun legereenheden.

BEVEL TOT HEILIGING VAN DE EERSTGEBORENEN

13 Toen sprak de HEERE tot Mozes: ²Heilig voor Mij alle eerstgeborenen: alles wat de baarmoeder opent onder de Israëlieten, van de mensen en van het vee, dat behoort Mij toe.

³ Daarna zei Mozes tegen het volk: Gedenk deze dag, waarop u uit Egypte, uit het slavenhuis, vertrokken bent, want de HEERE heeft u met sterke hand van hier uitgeleid. Daarom mag wat gezuurd is, niet gegeten worden.

⁴ Vandaag vertrekt u, in de maand Abib.

⁵ Het zal gebeuren, als de HEERE u gebracht heeft in het land van de Kanaänieten, Hethieten, Amorieten, Hevieten en Jebusieten, dat Hij uw vaders gezwoeren heeft u te geven, een land overvloedig van melk en honing, dat u *dan* in deze maand dit dienstwerk zult verrichten:

⁶ Zeven dagen moet u ongezuurde *broden* eten, en op de zevende dag zal er een feest zijn voor de HEERE.

⁷ Zeven dagen *lang* moeten er ongezuurde *broden* gegeten worden. Wat gezuurd is, mag bij u niet gezien worden, ja, geen zuurdeeg mag er in heel uw gebied bij u gezien worden.

⁸ En op die dag moet u uw zoon vertellen: *Dit gebeurt om wat de HEERE voor mij gedaan heeft, toen ik uit Egypte vertrok.*

⁹ En het moet voor u als een teken op uw hand zijn, en als een herinnering tussen uw ogen, opdat de wet van de HEERE op uw lippen^a is, want de HEERE heeft u met sterke hand uit Egypte geleid.

¹⁰ Daarom moet u deze verordening in acht nemen op de daarvoor vastgestelde tijd, van jaar tot jaar.^b

¹¹ Het zal gebeuren, als de HEERE u in het land van de Kanaänieten gebracht heeft, zoals Hij u en uw vaders gezwoeren heeft, en Hij het u gegeven heeft,

¹² dat u alles wat de baarmoeder opent,

aan de HEERE zult afstaan. Ook alles wat de *baarmoeder* opent van de dracht van het vee dat u toebehoort: de mannetjes zullen voor de HEERE zijn.

¹³ Maar alles wat de *baarmoeder* van een ezelin opent, moet u vrijkopen met een lam. Als u het niet vrijkoopt, moet u het de nek breken. Maar wat de mensen betreft, moet u alle eerstgeborenen onder uw zonen vrijkopen.

¹⁴ Het zal gebeuren, als uw zoon u morgen vraagt: Wat is dit? dat u tegen hem zult zeggen: De HEERE heeft ons met sterke hand uit Egypte, uit het slavenhuis, geleid.

¹⁵ Want toen de farao zich verhardde en *weigerde* ons te laten gaan, gebeurde het dat de HEERE alle eerstgeborenen in het land Egypte doodde, van de eerstgeborene van de mens tot de eerstgeborene van het vee toe. Daarom offer ik aan de HEERE de mannetjes van alles wat de baarmoeder opent, maar alle eerstgeborenen van mijn zonen koop ik vrij.

¹⁶ Dit zal tot een teken zijn op uw hand en tot een band tussen uw ogen, want de HEERE heeft ons met sterke hand uit Egypte geleid.

TOCHT NAAR DE SCHELFZEE

¹⁷ Toen de farao het volk had laten gaan, is het gebeurd dat God hen niet leidde *langs* de weg door het land van de Filistijnen, hoewel dat korter was. Want God zei: Anders zal het het volk berouwen bij het zien van oorlog en wil het naar Egypte terugkeren.

¹⁸ Daarom leidde God het volk om, *langs* de weg door de woestijn naar de Schelfzee. In slagorde trokken de Israëlieten uit het land Egypte.

¹⁹ En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich mee, want die had de zonen van Israël plechtig een eed laten zweren, en gezegd: God zal zeker naar jullie omzien, en dan moeten jullie mijn beenderen hervandaan met jullie meevoeren.

²⁰ Zo braken zij op uit Sukkoth en sloegen

^a Ex. 22:29; 34:19; Lev. 27:26; Num. 3:13; 8:17; Luk. 2:23 ^b Ex. 23:15 ^c Ex. 22:30; 34:19; Lev. 27:26; Num. 8:17; Ezech. 44:30 ^d Gen. 50:25; Joz. 24:32 ^e Num. 33:6

13:9 op uw lippen - Letterlijk: in uw mond. **13:10 van jaar tot jaar** - Letterlijk: van dagen naar dagen.

hun kamp op in Etham, aan de rand van de woestijn.

DE WOLKKOLOM EN DE VUURKOLOM

²¹ De HEERE ging vóór hen uit, overdag in een wolkkolom om hun de weg te wijzen, en 's nachts in een vuurkolom om hun licht te geven, zodat zij dag en nacht verder konden trekken.

²² Hij nam de wolkkolom overdag en de vuurkolom in de nacht niet weg voor de aanblik van het volk.

DOOR DE SCHELFZEE

14 Toen sprak de HEERE tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg dat zij terugkeren en ³ hun kamp opslaan voor Pi-Hachiroth, tussen Migdol en de zee, voor Baäl-Zefon. Daartegenover moet u uw kamp opslaan, bij de zee.

³ De farao zal dan van de Israëlieten zeggen: Zij zijn in het land verdwaald. De woestijn heeft hen ingesloten.

⁴ En Ik zal het hart van de farao verharderen, zodat hij hen achtervolgt. Dan zal Ik ten koste van de farao en ten koste van heel zijn leger geëerd worden, zodat de Egyptenaren zullen weten dat Ik de HEERE ben. En zo deden zij.

⁵ Toen de koning van Egypte verteld werd dat het volk gevlucht was, keerde het hart van de farao en zijn dienaren zich tegen het volk, en zij zeiden: Hoe hebben we dit kunnen doen, dat wij Israël uit onze dienst hebben laten gaan?

⁶ Hij spande zijn strijdswagen in en nam zijn volk met zich mee.

⁷ Hij nam ook zeshonderd van de beste strijdswagens mee, ja, alle strijdswagens van Egypte, met op elk daarvan officieren.

⁸ Want de HEERE verhardde het hart van de farao, de koning van Egypte, zodat hij de Israëlieten achtervolgde. Maar de Israëlieten waren door een opgeheven hand gered.

⁹ De Egyptenaren, met al de paarden en strijdswagens van de farao, en zijn ruiters, en zijn leger achtervolgden hen en haalden hen in waar zij hun kamp hadden

opgeslagen, bij de zee, bij Pi-Hachiroth, voor Baäl-Zefon.

¹⁰ Toen de farao dichtbij gekomen was, sloegen de Israëlieten hun ogen op, en zie, de Egyptenaren trokken achter hen aan. Toen werden de Israëlieten zeer bevreesd en riepen tot de HEERE,

¹¹ en zij zeiden tegen Mozes: Waren er in Egypte geen graven, dat u ons hebt meegenomen om in de woestijn te sterven? Hoe hebt u dit met ons kunnen doen door ons uit Egypte te leiden?

¹² Was dit niet wat wij in Egypte al tegen u zeiden: Laat ons met rust, laten wij de Egyptenaren maar dienen? Want het is beter voor ons de Egyptenaren te dienen dan in de woestijn te sterven.

¹³ Maar Mozes zei tegen het volk: Wees niet bevreesd, houd stand, zie het heil van de HEERE dat Hij vandaag nog voor u zal bewerken! Want de Egyptenaren die u vandaag ziet, zult u tot in eeuwigheid niet meer terugzien.

¹⁴ De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn.

¹⁵ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Wat roept u tot Mij? Spreek tot de Israëlieten en zeg dat zij opbreken.

¹⁶ En u, hef uw staf op, strek uw hand uit over de zee en spleit hem doormidden, zodat de Israëlieten door het midden van de zee op het droge kunnen gaan.

¹⁷ En Ik, zie, Ik zal het hart van de Egyptenaren verharderen, zodat zij achter hen aan gaan. Ik zal geëerd worden ten koste van de farao en ten koste van heel zijn leger, ten koste van zijn strijdswagens en ten koste van zijn ruiters.

¹⁸ Dan zullen de Egyptenaren weten dat Ik de HEERE ben, als Ik geëerd zal worden ten koste van de farao, ten koste van zijn strijdswagens en ten koste van zijn ruiters.

¹⁹ Toen verliet de Engel van God, Die vóór het leger van Israël uit ging, Zijn plaats en ging achter hen aan. Ook de wolkkolom verliet de plaats vóór hen en ging achter hen staan.

²⁰ Hij kwam tussen het leger van Egypte en het leger van Israël. De wolk was duister en tegelijk verlichtte hij de nacht. De

^a Ex. 40:38; Num. 14:14; Deut. 1:33; Neh. 9:12,19; Ps. 78:14; 105:39; 1 Kor. 10:1 ^b Num. 33:7 ^c Ex. 4:21; 10:20 ^d Joz. 24:6 ^e Ex. 6:8

een kon niet in de nabijheid van de ander komen, heel de nacht.

²¹ Toen strekte Mozes zijn hand uit over de zee, en de HEERE liet de zee die hele nacht wegvloeden door een krachtige oostenwind. ^aHij maakte de zee droog, ^ben het water werd doormidden gespleten.

²² 'Zo gingen de Israëlieten midden in de zee op het droge. Het water was voor hen aan hun rechter- en linkerhand een muur.

DE ONDERGANG VAN DE EGYPTENAREN

²³ De Egyptenaren achtervolgden hen en kwamen hen achterna, *met* al de paarden van de farao, zijn strijdswagens en zijn ruiters, tot in het midden van de zee.

²⁴ Maar het gebeurde bij het aanbreken van de dag, dat de HEERE in de vuur- en wolkkolom neerzag op het leger van de Egyptenaren, en Hij bracht het leger van de Egyptenaren in verwarring.

²⁵ Hij liet de wielen van hun wagens wegzakken en liet ze met moeite vooruitkomen. Toen zeiden de Egyptenaren: Laten wij voor Israël vluchten, want de HEERE strijdt voor hen tegen de Egyptenaren.

²⁶ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Strek uw hand uit over de zee, zodat het water terugkeert over de Egyptenaren, over hun strijdswagens en over hun ruiters.

²⁷ Mozes strekte zijn hand uit over de zee, en tegen het aanbreken van de morgen vloeide de zee terug naar zijn oorspronkelijke plaats, terwijl de Egyptenaren het water tegemoetvluchtten. Zo stortte de HEERE de Egyptenaren midden in de zee.

²⁸ 'Want toen het water terugvloeide, bedolf het de strijdswagens en de ruiters van het hele leger van de farao, die hen in de zee achternagekomen waren. Niet een van hen bleef er over.

²⁹ 'Maar de Israëlieten gingen op het droge, midden door de zee. Het water was voor hen een muur aan hun rechter- en linkerhand.

³⁰ Zo verloor de HEERE Israël op die dag uit de hand van de Egyptenaren. En Israël zag

de Egyptenaren dood aan de oever van de zee *liggen*.

³¹ Toen zag Israël de machtige hand die de HEERE tegen de Egyptenaren gekeerd had, en het volk vreesde de HEERE en geloofde in de HEERE en in Mozes, Zijn dienaar.

LOFZANG VAN MOZES

15 Toen zongen Mozes en de Israëlieten dit lied voor de HEERE. Zij zeiden:

¹ Ik zal zingen voor de HEERE, want Hij is hoogverheven!

Het paard en zijn ruiters heeft Hij in de zee geworpen.

² 'De HEERE is mijn kracht en lied,

Hij is mij tot heil geweest.

Dit is mijn God, Hem verheerlijk ik; de God van mijn vader, Hem roem ik.

³ De HEERE is een Strijder, HEERE is Zijn Naam.

⁴ De wagens van de farao en zijn leger heeft Hij in de zee geworpen.

De besten van zijn officieren zijn verdronken in de Schelfzee.

⁵ 'De watervloeden hebben hen bedolven, zij zijn als een steen in de diepten gezonken.

⁶ 'Uw rechterhand, HEERE, was heerlijk in macht;

Uw rechterhand, HEERE, verpletterde de vijand.

⁷ In Uw grote majesteit wierp U terneer wie tegen U opstonden.

U zond Uw brandende *toorn*, die hen als stoppels verteerde.

⁸ 'Door de adem van Uw neus is het water opgehoopt, de stromen stonden als een dam, de watervloeden zijn gestold in het hart van de zee.

⁹ De vijand zei:

Ik achtervolg *hen*, haal *hen* in, deel de buit.

Mijn verlangen wordt aan hen vervuld, ik trek mijn zwaard, mijn hand roeit hen uit.

^aPs. 66:6 ^bJoz. 4:23; Ps. 78:13; 106:9; 114:3 ^c1 Kor. 10:1; Hebr. 11:29 ^dPs. 78:53; 106:11 ^ePs. 77:20

^fPs. 106:12 ^gPs. 18:2; 118:14; Jes. 12:2 ^hNeh. 9:11 ⁱPs. 118:15,16 ^jJes. 63:12,13; Hab. 3:10

¹⁰ ^aMaar U hebt met Uw adem geblazen, de zee heeft hen bedolven.

Zij zonken als lood in machtige watermassa's.

¹¹ Wie is als U onder de goden, HEERE?

Wie is als U, verheerlijkt in heiligheid, ontzagwekkend in lofzangen, U Die wonderen doet?

¹² U strekte Uw rechterhand uit, en de aarde verzwolg hen.

¹³ U leidde in Uw goedertierenheid dit volk, dat U verlost hebt. U ^bleidde hen zachtjes door Uw kracht naar Uw heilige woning.

¹⁴ De volken hebben het gehoord, zij sidderden, angst heeft de inwoners van Filistea aangegrepen.

¹⁵ ^cToen werden door schrik overmand de stamhoofden van Edom. De machthebbers van Moab greep huivering aan. Al de inwoners van Kanaän smolten weg van angst.

¹⁶ ^dOp hen viel verschrikking en angst. Door de grootheid van Uw arm verstomden zij als een steen, terwijl Uw volk, HEERE, erdoorheen trok, terwijl dit volk, dat U verworven hebt, erdoorheen trok.

¹⁷ U zult hen brengen en hen planten op de berg *die* Uw eigendom is, Uw vaste woonplaats, die U gemaakt hebt, HEERE, het heiligdom, Heere, dat Uw handen gesticht hebben.

¹⁸ De HEERE zal regeren voor eeuwig en altijd!

¹⁹ Want het paard van de farao, met zijn strijdswagen en zijn ruiters, waren in de zee gekomen, en de HEERE had het water van de zee over hen terug doen vloeien.

Maar de Israëlieten gingen op het droge, midden in de zee.

²⁰ Mirjam, de profetes, de zuster van Aäron, ^enam een tamboerijn in haar hand, en al de vrouwen gingen achter haar aan, met tamboerijnen en in reidans.

²¹ Toen *zong* Mirjam hun ten antwoord: Zing voor de HEERE, want Hij is hoogverheven! Het paard en zijn ruiter heeft Hij in de zee geworpen.

MARA EN ELIM

²² Hierna liet Mozes Israël vanaf de Schelfzee opbreken en zij vertrokken naar de woestijn Sur. Drie dagen gingen zij door de woestijn en vonden geen water.

²³ ^fToen kwamen zij bij Mara. Zij konden echter het water uit Mara niet drinken, want het was bitter. Daarom gaf men het de naam Mara.

²⁴ Toen morde het volk tegen Mozes, en zei: Wat moeten wij *nu* drinken?

²⁵ Hij riep tot de HEERE, en de HEERE wees hem een stuk hout. Dat wierp hij in het water. Toen werd het water zoet. Daar heeft Hij het volk een verordening en een bepaling gegeven, en daar heeft Hij het op de proef gesteld.

²⁶ Hij zei: Als u aandachtig luistert naar de stem van de HEERE, uw God, en doet wat juist is in Zijn ogen, als u Zijn geboden gehoorzaamt en al Zijn verordeningen in acht neemt, dan zal Ik geen enkele van de ziekten over u brengen die Ik over Egypte gebracht heb, want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester.

²⁷ Toen kwamen zij bij Elim. Daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen. Zij sloegen daar hun kamp op aan het water.

KWARTELS EN MANNA

16 Zij braken op uit Elim en heel de gemeenschap van de Israëlieten kwam in de woestijn Sin, die tussen Elim en de Sinaï ligt. *Dat was* op de vijftiende dag van de tweede maand nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken.

^aPs. 74:13; 106:11 ^bPs. 77:21 ^cDeut. 2:4 ^dDeut. 2:25; 11:25; Joz. 2:9 ^e1 Sam. 18:6 ^fNum. 33:8 15:23 Mara betekent: bitter.

² En heel de gemeenschap van de Israëlieten morde tegen Mozes en tegen Aäron in de woestijn.

³ De Israëlieten zeiden tegen hen: ^bOch, waren wij maar door de hand van de HEERE gestorven in het land Egypte, toen wij bij de vleespotten zaten en brood aten tot verzadiging toe! Want u hebt ons uitgeleid naar deze woestijn om heel deze gemeente van honger te laten sterven.

⁴ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Zie, Ik zal voor u brood uit de hemel laten regenen. Het volk moet eropuit gaan en de per dag benodigde *hoeveelheid* verzamelen, zodat Ik het op de proef kan stellen of het naar Mijn wet wandelt of niet.

⁵ En op de zesde dag moet het *zó* zijn dat zij bereiden wat zij binnenbrengen, en dat zal het dubbele zijn van wat zij dagelijks verzamelen.

⁶ Toen zeiden Mozes en Aäron tegen al de Israëlieten: Vanavond *nog* zult u weten dat de HEERE u uit het land Egypte geleid heeft, ⁷ en morgenochtend zult u de heerlijkheid van de HEERE zien, want Hij heeft uw gemor tegen de HEERE gehoord. Want wie zijn wij, dat u tegen óns mort?

⁸ Verder zei Mozes: Als de HEERE u in de avond vlees te eten geeft en in de ochtend brood tot verzadiging toe, dan is dat omdat de HEERE het gemor heeft gehoord waarmee u tegen Hem mort. Want wie zijn wij? Uw gemor is niet tegen ons *gericht*, maar tegen de HEERE.

⁹ Daarna zei Mozes tegen Aäron: Zeg tegen heel de gemeenschap van de Israëlieten: Kom naar voren, voor het aangezicht van de HEERE, want Hij heeft uw gemor gehoord.

¹⁰ Terwijl Aäron tot heel de gemeenschap van de Israëlieten sprak en zij zich naar de woestijn keerden, gebeurde het dat, ^a zie, de heerlijkheid van de HEERE in de wolk verscheen.

¹¹ En de HEERE sprak tot Mozes:

¹² Ik heb het gemor van de Israëlieten ge-

hoord. Spreek tot hen en zeg: Tegen het vallen van de avond zult u vlees eten, en in de morgen zult u met brood verzadigd worden. Dan zult u erkennen dat Ik de HEERE, uw God, ben.

¹³ En tegen de avond gebeurde het dat er kwartels kwamen aanvliegen, die het kamp overdeken, en in de ochtend was er een laag dauw rondom het kamp.

¹⁴ Toen de laag dauw opgetrokken was, zie, over de woestijn lag *iets* fijns, *iets* vlokigs, fijn als de rijp op de aarde.

¹⁵ Toen de Israëlieten dat zagen, zeiden zij tegen elkaar: Wat is dat? Want zij wisten niet wat het was. Mozes zei tegen hen: Dit is het brood dat de HEERE u te eten gegeven heeft.

¹⁶ Dit is het woord dat de HEERE geboden heeft: Ieder moet ervan verzamelen naar wat hij eten *kan*, een gomer* per hoofd, naar het aantal van uw personen. Ieder moet *het* nemen voor hen die in zijn tent zijn.

¹⁷ En zo deden de Israëlieten, zij verzamelden, de een veel en de ander weinig.

¹⁸ Zij maten het met de gomer: Wie veel had verzameld, had niets over, en hem die weinig had verzameld, ontbrak niets. Ieder had *zó* veel verzameld als hij eten *kon*.

¹⁹ En Mozes zei tegen hen: Niemand mag ervan overlaten tot de *volgende* morgen.

²⁰ Maar zij luisterden niet naar Mozes en sommige mannen lieten ervan over tot de *volgende* morgen. Toen zat het vol wormen en stonk het. Daarom was Mozes erg kwaad op hen.

²¹ Zo verzamelden zij het elke morgen, ieder naar wat hij eten *kon*, want zodra de zon heet werd, smolt het weg.

²² Op de zesde dag gebeurde het dat zij een dubbele *hoeveelheid* brood verzamelden, twee gomers voor één *persoon*. Al de leiders van de gemeenschap kwamen dat aan Mozes vertellen.

²³ Hij zei toen tegen hen: Dat is het wat de HEERE gesproken heeft. Morgen is het de

^a 1 Kor. 10:10 ^b Num. 11:4 ^c Ps. 78:24; 105:40 ^d Ex. 13:21 ^e Joh. 6:49,58 ^f Num. 11:31; Ps. 105:40

^g Num. 11:7; Neh. 9:15; Ps. 78:24; 105:40 ^h Joh. 6:31; 1 Kor. 10:3 ⁱ 2 Kor. 8:15

16:3 waren wij maar - Letterlijk: wie zal geven dat wij ...? 16:4 de per dag benodigde hoeveelheid - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag. 16:12 tegen... avond - Letterlijk: tussen twee avonden. 16:16 Een gomer is vermoedelijk tussen de 2 en 4,5 liter.

rustdag, de heilige sabbat voor de HEERE! Wat u bakken wilt, bak het, en kook wat u koken wilt, en laat alles wat er overblijft voor uzelf liggen om het tot de volgende morgen te bewaren.

²⁴ Zij lieten het staan tot de volgende morgen, zoals Mozes geboden had, en nu stonk het niet en waren er geen maden in.

²⁵ Toen zei Mozes: Eet dit vandaag, want vandaag is het de sabbat voor de HEERE. U zult het vandaag buiten niet vinden.

²⁶ Zes dagen moet u het verzamelen, maar op de zevende dag is het sabbat. Dan zal het er niet zijn.

²⁷ Het gebeurde echter op de zevende dag dat sommigen van het volk eropuit gingen om brood te verzamelen, maar zij vonden niets.

²⁸ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Hoelang weigert u nog Mijn geboden en Mijn wetten in acht te nemen?

²⁹ Zie, omdat de HEERE u de sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij u op de zesde dag brood voor twee dagen. Ieder moet op zijn plaats blijven! Niemand mag er op de zevende dag vanuit zijn verblijfplaats opuit gaan!

³⁰ Zo rustte het volk op de zevende dag.

³¹ "Het huis van Israël gaf het de naam manna." Het was wit als korianderzaad, en de smaak ervan was als van een honingkoek.

³² Verder zei Mozes: Dit is het woord dat de HEERE geboden heeft. Vul een gomer ervan om het te bewaren, al hun generaties door, zodat zij het brood zien dat Ik u in deze woestijn te eten heb gegeven, toen Ik u uit het land Egypte leidde.

³³ Ook zei Mozes tegen Aäron: "Neem een kruik en doe daar een volle gomer manna in, en zet die voor het aangezicht van de HEERE om het te bewaren, al hun generaties door.

³⁴ Zoals de HEERE Mozes geboden had, zette Aäron het vóór de getuigenis om te bewaren.

³⁵ De Israëlieten aten veertig jaar lang het manna, 'totdat zij in bewoond gebied kwamen. Zij aten manna, totdat zij aan de grens van het land Kanaän kwamen.

³⁶ Een gomer is een tiende van een efa."

WATER UIT DE ROTS BIJ DE HOREB

17 Daarna brak heel de gemeenschap van de Israëlieten uit de woestijn Sin op en trok van rustplaats tot rustplaats, 'op bevel van de HEERE, en zij sloegen hun kamp op in Rafidim. Daar was echter geen water voor het volk om te drinken.

² En het volk kreeg onenigheid met Mozes en zei: Geeft u ons water, zodat wij kunnen drinken! "Mozes zei tegen hen: Waarom hebt u onenigheid met mij? Waarom stelt u de HEERE op de proef?

³ Het volk smachtte daar naar water en het volk morde tegen Mozes en het zei: Waarom hebt u ons toch uit Egypte laten vertrekken? Om mij, mijn kinderen en mijn vee van dorst te laten omkomen?

⁴ Toen riep Mozes tot de HEERE: Wat moet ik met dit volk doen? Het scheelt niet veel of zij zullen mij stenigen.

⁵ De HEERE zei tegen Mozes: Trek vóór het volk uit, en neem enkelen van de oudsten van Israël met u mee. Neem uw staf, 'waarmee u de Nijs sloeg, in uw hand en ga op weg.

⁶ "Zie, Ik zal daar vóór u op de rots bij de Horeb staan. Dan moet u op de rots slaan, en er zal water uitkomen, zodat het volk kan drinken. En Mozes deed dit voor de ogen van de oudsten van Israël.

⁷ Hij gaf die plaats de naam Massa en Meriba, 'vanwege de onenigheid van de Israëlieten en omdat zij de HEERE op de proef gesteld hadden door te zeggen: Is de HEERE nu in ons midden of niet?

ISRAËL VERSLAAT DE AMALEKIETEN

⁸ "Toen kwam Amalek en bond de strijd aan met Israël in Rafidim.

^a Num. 11:7 ^b Hebr. 9:4 ^c Joz. 5:12; Neh. 9:15 ^d Num. 20:3,4 ^e Ex. 7:20 ^f Num. 20:9; Ps. 78:15; 114:8; 1 Kor. 10:4 ^g Deut. 25:17,18

^{16:31} Manna klinkt als de Hebreeuwse uitdrukking voor 'wat is dat?' ^{16:36} Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. ^{17:1} van rustplaats tot rustplaats - Letterlijk: naar hun rustplaatsen. ^{17:7} Massa betekent: verzoeking; Meriba betekent: onenigheid.

⁹ Mozes zei tegen Jozua: Kies mannen voor ons uit en trek op, bind de strijd aan met Amalek. Morgen zal ik op de top van de heuvel staan met de staf van God in mijn hand.

¹⁰ Jozua deed zoals Mozes tegen hem gezegd had door de strijd aan te binden met Amalek. Mozes, Aäron en Hur klommen echter op de top van de heuvel.

¹¹ En het gebeurde, als Mozes zijn hand ophief, dat Israël de overhand had, maar als hij zijn hand neerliet, dat Amalek de overhand had.

¹² De handen van Mozes werden echter zwaar; daarom namen zij een steen en legden die onder hem, zodat hij erop kon gaan zitten. Aäron en Hur ondersteunden zijn handen, de een aan de ene en de ander aan de andere kant. Zo bleven zijn handen onbeweeglijk, totdat de zon onderging.

¹³ Zo overwon Jozua Amalek en zijn volk met de scherpte van het zwaard.

¹⁴ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek en prent het Jozua in ^a dat Ik de herinnering aan Amalek van onder de hemel geheel zal uitwissen.

¹⁵ En Mozes bouwde een altaar en gaf het de naam: De HEERE is mijn Banier!

¹⁶ Hij zei: Voorzeker, de hand op de troon van de HEERE! ^b De strijd van de HEERE zal tegen Amalek zijn, van generatie op generatie!

JETHRO BIJ MOZES

18 ^c Toen Jethro, de priester van Midian, de schoonvader van Mozes, alles hoorde wat God voor Mozes en Zijn volk Israël gedaan had, *namelijk* dat de HEERE Israël uit Egypte geleid had,

² nam Jethro, de schoonvader van Mozes, Zippora, de vrouw van Mozes (nadat *deze* haar teruggestuurd had),

³ met haar twee zonen, van wie ^d de naam van de één Gersom was, want, had hij gezegd, ik ben een vreemdeling geweest in een vreemd land.

⁴ En de naam van de ander was Eliëzer,

want, *had hij gezegd*, de God van mijn vader is mij tot hulp geweest en heeft mij gered van het zwaard van de farao.

⁵ Toen Jethro, de schoonvader van Mozes, met diens zonen en diens vrouw bij Mozes in de woestijn kwam, bij de berg van God, waar Mozes zijn kamp had opgeslagen,

⁶ liet hij tegen Mozes zeggen: Ik, je schoonvader Jethro, kom naar je toe met je vrouw en met haar beide zonen *die* bij haar zijn.

⁷ Toen ging Mozes naar buiten, zijn schoonvader tegemoet. Hij boog zich en kuste hem. En zij vroegen naar elkaars welstand en gingen de tent binnen.

⁸ Mozes vertelde zijn schoonvader alles wat de HEERE ter wille van Israël met de farao en de Egyptenaren gedaan had, al de moeite die hun onderweg getroffen had, en *hoe* de HEERE hen gered had.

⁹ Jethro verheugde zich over al het goede dat de HEERE aan Israël gedaan had, dat Hij het gered had uit de hand van de Egyptenaren.

¹⁰ En Jethro zei: Geloofd zij de HEERE, Die jullie gered heeft uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van de farao, Die dit volk van onder de hand van de Egyptenaren gered heeft!

¹¹ Nu weet ik dat de HEERE groter is dan alle goden, ^e want in de zaak waarin zij overmoedig handelden, *stond Hij* boven hen.

¹² Toen nam Jethro, de schoonvader van Mozes, voor God een brandoffer en slachtoffers, en Aäron en al de oudsten van Israël kwamen *erbij* om voor het aangezicht van God de maaltijd te gebruiken ^f met de schoonvader van Mozes.

LEIDERS OVER HET VOLK

¹³ Het gebeurde dan de volgende dag dat Mozes zitting hield om recht te spreken over het volk. Het volk stond voor Mozes, van de morgen tot de avond.

¹⁴ Toen de schoonvader van Mozes zag wat hij allemaal voor het volk deed, zei hij: Wat betekent dit wat je voor het volk doet? Waarom houdt je alleen zitting, terwijl heel

^a Num. 24:20; Deut. 25:17,18,19; 1 Sam. 15:2,3 ^b 1 Sam. 15:2 ^c Ex. 2:16; 3:1 ^d Ex. 2:22 ^e Ex. 1:10,16,22; 5:7; 14:18

17:14 *prent het Jozua in* - Letterlijk: leg het in de oren van Jozua. **18:12** *de maaltijd te gebruiken* - Letterlijk: brood te eten.

het volk van de morgen tot de avond tegenover je staat?

¹⁵ Toen zei Mozes tegen zijn schoonvader: Omdat het volk naar mij toe komt om God te raadplegen.

¹⁶ Wanneer zij een zaak hebben, komt men *daarmee* naar mij en oordeel ik tussen de een en de ander. Ik maak *hun* de verordeningen van God en Zijn wetten bekend.

¹⁷ Maar de schoonvader van Mozes zei tegen hem: Wat je doet, is niet goed.

¹⁸ Je zult *er zeker aan* bezwijken, zowel jij als dit volk dat bij je is, want dit is te zwaar voor je. Je kunt dit niet alleen doen.

¹⁹ Luister nu naar mijn stem. Ik zal je raad geven en God zal met je zijn. Jij moet het volk bij God vertegenwoordigen* en jij moet de zaken voor God brengen.

²⁰ Je moet hun de verordeningen en de wetten voorhouden en hun de weg bekendmaken waarop zij moeten gaan en het werk dat zij moeten doen.

²¹ Jij echter, jij moet *daarnaast* onder heel het volk omkijken naar bekwame mannen,* godvrezende, betrouwbare mannen, *die* een afkeer hebben van winstbejag. Je moet leiders over duizend, leiders over honderd, leiders over vijftig en leiders over tien over hen aanstellen.

²² Zij moeten altijd over dit volk oordelen. Maar laat het *zo* zijn dat zij elke grote zaak bij jou brengen, en zelf over elke kleine zaak oordelen. Maak het *zo* voor jezelf lichter en laat hen *die last samen* met je dragen.

²³ Als je dit doet en God het je gebiedt, dan zul je staande kunnen blijven en zal dit hele volk ook in vrede naar zijn *woonplaats* gaan.

²⁴ Mozes luisterde naar de stem van zijn schoonvader en deed alles wat hij gezegd had.

²⁵ Mozes koos daarom uit heel Israël bekwame mannen en stelde hen aan als hoofd over het volk: leiders over duizend, leiders over honderd, leiders over vijftig en leiders over tien.

²⁶ Zij oordeelden altijd over het volk. De

moeilijke zaken brachten zij bij Mozes, maar over elke kleine zaak oordeelden zij zelf.

²⁷ Toen liet Mozes zijn schoonvader gaan, en deze ging *terug* naar zijn land.

MOZES OP DE BERG SINAÏ

19 In de derde maand, op dezelfde dag dat de Israëlieten uit het land Egypte waren vertrokken, kwamen zij in de woestijn Sinaï.

² Zij braken op vanuit Rafidim, kwamen in de woestijn Sinaï en sloegen hun kamp op in de woestijn. Israël sloeg daar zijn kamp op tegenover de berg.

³ Toen klom Mozes omhoog, naar God. De HEERE riep tot hem vanaf de berg: Zo moet u tegen het huis van Jakob zeggen en de Israëlieten verkondigen:

⁴ "U hebt zelf gezien wat Ik met de Egyptenaren gedaan heb en hoe Ik u op arends-vleugels gedragen en u bij Mij gebracht heb.

⁵ Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij.

⁶ "U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken.

⁷ Mozes kwam *terug* en riep de oudsten van het volk, en hield hun al deze woorden voor, die de HEERE hem geboden had.

⁸ Toen antwoordde heel het volk gezamenlijk en zei: "Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen! En Mozes bracht de woorden van het volk weer over aan de HEERE.

⁹ En de HEERE zei tegen Mozes: Zie, Ik kom naar u toe in een dichte wolk, opdat het volk het kan horen wanneer Ik met u spreek en opdat zij ook voor eeuwig in u geloven. En Mozes maakte de woorden van het volk aan de HEERE bekend.

¹⁰ En de HEERE zei tegen Mozes: Ga naar het

* Deut. 1:9 ³ Hand. 7:38 ⁴ Deut. 29:2; 32:11 ⁵ Deut. 7:6; 10:14, 15; 26:18; Ps. 135:4; Jes. 41:8; Tit. 2:14 ⁶ Ps. 24:1 ⁷ 1 Petr. 2:9 ⁸ Ex. 24:3

18:19 *Jij ... vertegenwoordigen* - Letterlijk: Wees jij voor het volk tegenover God.

18:21 *bekwame mannen* - Letterlijk: mannen van vermogen; zie ook vers 25.

volk toe, en heilig hen vandaag en morgen, en laten zij hun kleren wassen

¹¹ en over drie dagen gereed zijn. Op de derde dag zal de HEERE namelijk voor de ogen van heel het volk neerdalen op de berg Sinaï.

¹² U moet voor het volk een grens stellen rondom de berg door te zeggen: ^aWees op uw hoede dat u de berg niet beklimt of ook maar de voet ervan aanraakt. Ieder die de berg aanraakt, zal zeker gedood worden.

¹³ Geen hand mag hem aanraken, want hij zal zeker gestenigd of met pijlen doorschoten worden. Of het nu een dier of een mens is, hij mag niet blijven leven. *Pas* als de ramshoorn een langgerekte toon laat horen, mogen zij de berg beklimmen.

¹⁴ Toen daalde Mozes van de berg af naar het volk, en hij liet het volk zich heiligen, en zij wassen hun kleren.

¹⁵ Hij zei tegen het volk: Wees over drie dagen gereed ^b en nader niet tot een vrouw.

¹⁶ En het gebeurde op de derde dag, toen het morgen werd, ^c dat er op de berg donderslagen, bliksemflitsen en een zware wolk waren, en zeer sterk bazuïngeschal, zodat al het volk dat in het kamp was, beefde.

¹⁷ Mozes leidde het volk uit het kamp, God tegemoet. ^d Zij stonden onder aan de berg.

¹⁸ ^e De berg Sinaï was geheel in rook gehuld, omdat de HEERE er in vuur neerdaalde. De rook ervan steeg omhoog als de rook van een oven, en heel de berg beefde hevig.

¹⁹ Het bazuïngeschal werd gaandeweg zeer sterk. Mozes sprak en God antwoordde hem met een stem.

²⁰ Toen daalde de HEERE neer op de berg Sinaï, op de top van de berg. De HEERE riep Mozes naar de top van de berg en Mozes klom naar boven.

²¹ De HEERE zei tegen Mozes: Ga naar beneden, waarschuw het volk! Anders zullen zij doordringen tot de HEERE om Hem te zien en zullen velen van hen vallen.

²² Ook de priesters, die tot de HEERE nade-

ren, moeten zich heiligen; anders zal de toorn van de HEERE over hen losbarsten.

²³ Toen zei Mozes tegen de HEERE: Het volk kan de berg Sinaï niet beklimmen, want U hebt ons Zelf gewaarschuwd door te zeggen: Grens de berg af en heilig hem.

²⁴ De HEERE zei tegen hem: Ga, daal af, en daarna moet u naar boven klimmen, u met Aäron bij u, maar laat de priesters en het volk niet doordringen om naar de HEERE op te klimmen, anders zal Zijn toorn over hen losbarsten.

²⁵ Toen daalde Mozes af naar het volk en hij zei dit tegen hen.

DE WET VAN DE TIEN GEBODEN

20 Toen sprak God al deze woorden: ² Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, ^f uit het slavenhuis, geleid heeft.

³ U zult geen andere goden voor Mijn aanzicht hebben.

⁴ ^g U zult voor uzelf geen beeld maken, *geen* enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is.

⁵ U zult zich daarvoor niet neerbuigen, en die niet dienen, want Ik, de HEERE, uw God, ben een na-ijverig God, Die de misdaad van de vaders vergeldt aan de kinderen, aan het derde en vierde *geslacht* van hen die Mij haten,

⁶ maar Die barmhartigheid doet aan duizenden van hen die Mij liefhebben en Mijn geboden in acht nemen.

⁷ ^h U zult de Naam van de HEERE, uw God, niet ijdel gebruiken, ⁱ want de HEERE zal niet voor onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt.

⁸ Gedenk de sabbatdag, dat u die heiligt.

⁹ ^j Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen,

¹⁰ maar de zevende dag is de sabbat van de HEERE, uw God. *Dan* zult u geen enkel werk doen, u, noch uw zoon, noch uw dochter, *noch* uw dienaar, *noch* uw dienares, *noch*

^a Hebr. 12:18 ^b 1 Sam. 21:4; 1 Kor. 7:5 ^c Hebr. 12:18 ^d Deut. 4:10,11 ^e Richt. 5:4; Ps. 68:9; 114:4; Hab. 3:10 ^f Ex. 13:3; Deut. 5:6; Ps. 81:11 ^g Lev. 26:1; Ps. 97:7 ^h Lev. 19:12; Matt. 5:33 ⁱ Ezech. 20:12 ^j Ex. 23:12; 34:21; Luk. 13:14

20:7 ijdel gebruiken - D.w.z. onnodig en ondoordacht gebruiken, misbruiken. **20:10 uw dienaar, noch uw dienares** - Of: uw slaaf, noch uw slaavin.

uw vee, noch uw vreemdeling die binnen uw poorten is.

¹¹ Want in 'zes dagen heeft de HEERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee, en al wat erin is, en Hij rustte op de zevende dag. Daarom zegende de HEERE de sabbatdag, en heiligde die.

¹² 'Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HEERE, uw God, u geeft.

¹³ 'U zult niet doodslaan.

¹⁴ 'U zult niet echtbreken.'

¹⁵ U zult niet stelen.

¹⁶ U zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste.

¹⁷ 'U zult niet begeren het huis van uw naaste. U zult niet begeren de vrouw van uw naaste, noch zijn dienaar, noch zijn dienstmaats, noch zijn rund, noch zijn ezel, noch iets wat van uw naaste is.

¹⁸ En heel het volk was getuige van 'de donderslagen, de bliksems, het bazuingschalen en de rokende berg. Toen het volk *dit* zag, sidderden zij en bleven op een afstand staan.

¹⁹ 'Zij zeiden tegen Mozes: Spreek u met ons, dan zullen wij luisteren, maar laat God niet met ons spreken, anders sterven wij.

²⁰ Mozes zei tegen het volk: Wees niet bevreesd, want God is gekomen om u op de proef te stellen en opdat de vreeze voor Hem u voor ogen staat,' opdat u niet zondigt.

²¹ 'Het volk bleef op een afstand staan, maar Mozes naderde tot de donkere *wolk*, waar God was.

²² Toen zei de HEERE tegen Mozes: Zo moet u tegen de Israëlieten zeggen: U hebt zelf gezien dat Ik met u vanuit de hemel gesproken heb.

²³ U mag naast Mij geen goden van zilver maken, en goden van goud mag u *ook* niet voor uzelf maken.

²⁴ 'U moet voor Mij een altaar van aarde

maken en daarop uw brandoffers en uw dankoffers, uw kleinvee en uw runderen offeren. Op elke plaats waar Ik Mijn Naam zal laten gedenken, zal Ik naar u toe komen en u zegenen.

²⁵ 'Maar als u voor Mij een stenen altaar maakt, mag u dit niet bouwen van gehouwen stenen, want als u ze met uw houthoeel bewerkt, ontheiligt u ze.

²⁶ En u mag niet langs trappen naar Mijn altaar klimmen, opdat uw naaktheid daarop niet zichtbaar wordt.

BIJZONDERE WETTEN

21 Dit zijn de bepalingen die u hun moet voorhouden.

² Wanneer u 'een Hebreeuwse slaaf koopt, moet hij zes jaar dienen, maar in het zevende mag hij zonder te betalen als vrij *man* vertrekken.

³ Als hij alleen* gekomen is, moet hij alleen vertrekken, *en* als hij getrouwd is,* mag zijn vrouw met hem vertrekken.

⁴ Als zijn meester hem een vrouw gegeven heeft en zij zonen of dochters bij hem gebaard heeft, dan zal de vrouw met haar kinderen aan haar meester blijven toebehoren en moet hijzelf alleen vertrekken.

⁵ 'Maar als de slaaf nadrukkelijk zegt: Ik heb mijn meester, mijn vrouw en mijn kinderen lief, ik wil niet als vrij *man* vertrekken,

⁶ dan moet zijn meester hem bij de rechters* brengen. Hij moet hem bij de deur of de deurpost brengen. Zijn meester moet dan met een priem zijn oor doorboren. Zo zal hij hem voor eeuwig dienen.

⁷ Wanneer iemand zijn dochter als slaaf verkoopt, dan mag zij niet vertrekken zoals de slaven vertrekken.

⁸ Als zij slecht bevalt in de ogen van haar meester, die haar voor zichzelf bestemd had, moet hij haar laten vrijkopen. Hij heeft niet het recht haar aan een vreemd

* Gen. 2:2 * Matt. 15:4; Efez. 6:2 * Matt. 5:21 * Matt. 5:27 * Rom. 7:7 * Deut. 5:25; Hebr. 12:19

* Ex. 19:17; Hebr. 12:18 * Ex. 27:1; 38:1 * Deut. 27:5; Joz. 8:30,31 * Deut. 15:12; Jer. 34:14 * Deut. 15:16

^{20:14} U zult niet echtbreken - Of: U zult geen overspel plegen (zie ook Deut. 5:18). ^{20:17} zijn

dienaar, noch zijn dienstmaats - Of: zijn slaaf, noch zijn slaaf.

^{20:18} was getuige van - Letterlijk: zag. ^{20:20} u voor ogen staat - Letterlijk: voor uw aangezichten is. ^{21:3} alleen

- Letterlijk: met zijn lichaam. ^{21:3} getrouwd is - Letterlijk: de man van een vrouw is.

^{21:6} rechters - Letterlijk: goden of God.

volk te verkopen, omdat hij haar ontrouw geworden is.

⁹ Maar als hij haar voor zijn zoon bestemt, moet hij haar behandelen volgens de bepaling voor de dochters.

¹⁰ Als hij voor zichzelf *nog* een andere vrouw neemt, mag hij haar niet tekortdoen wat betreft voedsel, kleding en huwelijksgemeenschap.

¹¹ Als hij deze drie *dingen* niet voor haar doet, mag zij vertrekken, voor niets, zonder losgeld.

WETTEN INZAKE DOODSLAG

¹² ^aWie iemand zó slaat dat hij sterft, moet zeker gedood worden.

¹³ Maar voor *het geval* dat hij het er niet op toelegde, maar God het zijn hand liet overkomen, zal Ik voor een plaats voor u zorgen waar hij naartoe kan vluchten.

¹⁴ Maar wanneer iemand moedwillig tegen zijn naaste optreedt *en* hem met list doodt, moet u hem bij Mijn altaar vandaan halen, zodat hij zal sterven.

WETTEN INZAKE MISHANDELING

¹⁵ ^bWie zijn vader of zijn moeder slaat, moet zeker gedood worden.

¹⁶ Wie een mens ontvoert, of hij hem *nu* verkocht heeft, of dat hij hem *nog* in zijn bezit heeft, moet zeker gedood worden.

¹⁷ ^cEn wie zijn vader of zijn moeder vervloekt, moet zeker gedood worden.

¹⁸ Wanneer mannen onenigheid krijgen en de een slaat de ander met een steen of met zijn vuist, zodat hij *weliswaar* niet sterft, maar *wel* het bed moet houden –

¹⁹ als hij weer opstaat en buiten wandelt met zijn staf, gaat hij die hem sloeg, vrijuit. Alleen moet hij diens *gedwongen* rusttijd vergoeden en hem geheel laten genezen.

²⁰ Wanneer iemand zijn slaaf of slavin met de stok zó slaat dat deze onder zijn hand sterft, moet hij zeker gewroken worden.

²¹ Als de slaaf *fechter* *nog* een of twee dagen op de been blijft, wordt hij niet gewroken, want het is zijn *eigen* geld.

²² Wanneer mannen vechten en *daarbij*

een zwangere vrouw zó treffen dat haar kind geboren wordt, ^dmaar er geen dodelijk letsel is, dan moet de schuldlige zeker een boete betalen, zo *groot* als de echtgenoot van de vrouw hem oplegt. Hij moet die betalen via de rechters.

²³ Maar als er *wel* dodelijk letsel is, moet u geven leven voor leven,

²⁴ ^eoog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet,

²⁵ brandwond voor brandwond, wond voor wond, striem voor striem.

²⁶ Wanneer iemand een oog van zijn slaaf of een oog van zijn slavin zó raakt dat het verloren gaat, moet hij hem vrij laten gaan *als vergoeding* voor zijn oog.

²⁷ En als hij een tand van zijn slaaf of een tand van zijn slavin uitslaat, moet hij hem vrij laten gaan *als vergoeding* voor zijn tand.

²⁸ ^fEn wanneer een rund een man of een vrouw zó stoot dat deze sterft, moet het rund zeker gestenigd worden en mag zijn vlees niet worden gegeten. De eigenaar van het rund gaat echter vrijuit.

²⁹ Maar als het rund al eerder ^gstotig was en zijn eigenaar daarvoor gewaarschuwd was, maar hij het niet bewaakte, en *als* het *dan* een man of een vrouw doodt, moet dat rund gestenigd worden, maar ook zijn eigenaar moet ter dood gebracht worden.

³⁰ Als hem een afkopsom wordt opgelegd, moet hij als losprijs voor zijn leven alles geven wat hem wordt opgelegd.

³¹ Stoot het *dier* een zoon of stoot het een dochter, dan moet tegen *het dier* volgens deze bepaling gehandeld worden.

³² Als het rund een slaaf of slavin stoot, moet de *eigenaar* aan zijn meester dertig *sikkel* ^hzilver geven, en het rund moet gestenigd worden.

³³ Wanneer iemand een put openlaat of wanneer iemand een put graaft en die niet afdekt, en een rund of ezel valt daarin,

³⁴ dan moet de eigenaar van de put *daarvoor* vergoeding geven. Hij moet aan de eigenaar van *het dier* geld teruggeven, maar het dode *dier* zal voor hem zijn.

^a Lev. 24:17 ^b Matt. 15:4 ^c Lev. 20:9; Spr. 20:20; Matt. 15:4; Mark. 7:10 ^d Lev. 24:20; Deut. 19:21; Matt. 5:38 ^e Gen. 9:5

21:22 *haar kind geboren wordt* - Letterlijk: haar kinderen geboren worden. 21:29 *al eerder* - Letterlijk: vanaf gisteren en eergisteren; zie ook vers 36. 21:32 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

³⁵ Wanneer iemands rund het rund van zijn naaste zó treft dat het sterft, moet men het levende rund verkopen en de opbrengst daarvan samen delen, en het dode dier moet men ook samen delen.

³⁶ Maar als het bekend was dat het rund al eerder stotig was, en zijn eigenaar het niet bewaakte, moet hij *het dier* volledig vergoeden, een rund voor een rund. Het dode dier zal echter voor hem zijn.

WETTEN INZAKE DIEFSTAL

22 Wanneer iemand een rund of een stuk kleinvee steelt en het slacht of verkoopt, moet hij vijf runderen als vergoeding geven voor het rund, en vier stukken kleinvee voor het stuk kleinvee.

² Als een dief bij het inbreken betrapt wordt en zó geslagen wordt dat hij sterft, rust er geen bloedschuld op degene die hem sloeg.

³ Maar als de zon over hem opgegaan is, rust er wel bloedschuld op hem. De dief moet alles volledig vergoeden. Heeft hij niets, dan moet hij vanwege zijn diefstal verkocht worden.

⁴ Als inderdaad het gestolene levend in zijn bezit aangetroffen wordt, moet hij het van rund tot ezel, tot kleinvee toe dubbel vergoeden.

⁵ Wanneer iemand een veld of wijngaard laat afgrazen door zijn vee *daarin* los te laten en *dit* het veld van een ander afgraast, moet hij het beste *deel* van zijn eigen veld of het beste *deel* van zijn wijngaard als vergoeding geven.

⁶ Wanneer een vuur om zich heen grijpt en op de doornstruiken overslaat, zodat een korenhoop, het staande koren of het hele veld verbrand wordt, moet hij die het vuur heeft aangestoken, een volledige vergoeding geven.

⁷ Wanneer iemand aan zijn naaste geld of goed in bewaring geeft, en het wordt uit het huis van die man gestolen, moet de dief, als hij gepakt wordt, het dubbel vergoeden.

⁸ Als de dief niet gevonden wordt, moet de eigenaar van dat huis naar de rechters^a gebracht worden om na te gaan of hij zijn

hand niet heeft uitgestoken naar de bezittingen van zijn naaste.

⁹ Bij elk geval van verduistering, bij een rund, bij een ezel, bij een schaap, bij een kledingstuk, of bij welk verloren voorwerp dan ook waarvan iemand zegt dat het van hem is, moet hun beider zaak voor de rechters komen. Wie de rechters schuldig verklaren, moet het aan zijn naaste dubbel vergoeden.

¹⁰ Wanneer iemand aan zijn naaste een ezel of een rund, een schaap of welk dier dan ook in bewaring geeft, en het sterft of het raakt gewond of wordt geroofd, zonder dat iemand het zag,

¹¹ dan moet de eed bij de HEERE tussen hen beiden beslissen, of hij zijn hand niet heeft uitgestoken naar de bezittingen van zijn naaste. De eigenaar daarvan is *daaraan* onderworpen en *de ander* hoeft het niet te vergoeden.

¹² Maar als het zonder twijfel van hem gestolen is, moet *de ander* het aan de eigenaar ervan vergoeden.

¹³ Als het vaststaat dat het verscheurd is, moet hij het meebrengen als bewijs. Het verscheurde dier hoeft hij niet te vergoeden.

¹⁴ Wanneer iemand van zijn naaste wat te leen vraagt en het raakt beschadigd of het sterft terwijl de eigenaar ervan er niet bij is, moet hij het volledig vergoeden.

¹⁵ Als de eigenaar ervan erbij geweest is, hoeft hij het niet te vergoeden. Als het gehuurd is, is *de schade* bij de huur ervan inbegrepen.

¹⁶ Wanneer iemand een maagd verleidt die niet in ondertrouw is, en hij met haar slaapt, moet hij haar voor zichzelf tot vrouw nemen door volledige betaling van de bruidsschat.

¹⁷ Maar als haar vader beslist weigert haar aan hem te geven, moet hij een geldsom afwegen die overeenkomt met de bruidsschat voor een maagd.

¹⁸ Een tovenaars mag u niet in leven laten.

¹⁹ Ieder die met een dier gemeenschap heeft, moet zeker gedood worden.

²⁰ Wie aan de goden offert, en niet aan de

^a 2 Sam. 12:6 ^b Deut. 18:10,11 ^c Lev. 18:23; 20:15 ^d Deut. 17:2,3,4,5
22:8 rechters - Letterlijk: goden of God; zie ook de verzen 9 en 28.

HEERE alleen, die moet met de ban geslagen worden.

WETTEN INZAKE HET GEDRAG TEGENOVER VREEMDELINGEN, WEDUWEN EN WEZEN

²¹ U mag een vreemdeling niet uitbuiten en hem niet onderdrukken, want u bent *zelf* vreemdelingen geweest in het land Egypte.

²² U mag geen enkele weduwe of wees onderdrukken.

²³ Als u hen maar enigszins onderdrukt en zij maar enigszins tot Mij *om hulp* roepen, zal Ik hun roep zeker verhoren.

²⁴ Mijn toorn zal ontbranden en Ik zal u met het zwaard doden en uw vrouwen zullen weduwen en uw kinderen wezen worden.

WETTEN INZAKE RENTE

²⁵ Als u iemand van Mijn volk, een van de armen onder u, geld leent, dan mag u zich niet als een schuldeiser tegenover hem gedragen. U mag hem geen rente opleggen.

²⁶ Als u het kleed van uw naaste in onderpand neemt, moet u dat aan hem teruggeven voordat de zon ondergaat.

²⁷ Dat is immers zijn enige bedekking. Het is de kleding over zijn huid. Waarin zou hij anders moeten slapen? Wanneer hij tot Mij *om hulp* roept, zal het gebeuren dat Ik het zal horen, want Ik ben genadig!

²⁸ U mag de rechters niet vervloeken, en de leiders van uw volk mag u niet verwensen.

²⁹ U mag van uw volheid en van uw overvloed niet achterhouden. De eerstgeborene van uw zonen moet u Mij geven.

³⁰ U moet hetzelfde doen met uw runderen en uw kleinvee; zeven dagen mogen ze bij hun moeder blijven, op de achtste dag moet u ze Mij geven.

³¹ U moet voor Mij geheiligde mensen zijn.

³² Daarom mag u geen vlees eten van een

dier dat op het veld verscheurd is. U moet dit voor de honden werpen.

WETTEN INZAKE LASTER EN VALS GETUIGENIS

23 U mag geen vals gerucht verspreiden, en u mag een schuldige niet uw hand reiken door een misdadige getuige te zijn.

² U mag de meerderheid niet volgen in het kwaad, en u mag in een rechtszaak niet zo antwoorden dat u zich schikt naar de meerderheid om zo *het recht* te buigen.

³ U mag een arme bij zijn rechtszaak niet voortrekken.

⁴ Wanneer u een rund van uw vijand of zijn verdwaalde ezel aantreft, moet u het *dier* beslist bij hem terugbrengen.

⁵ Wanneer u de ezel van iemand die u haat, onder zijn last ziet liggen, moet u zich ervan weerhouden om het aan hem over te laten. U moet de ezel beslist samen met hem overeind helpen.

⁶ U mag het recht van de arme onder u niet buigen bij zijn rechtszaak.

⁷ Houd u ver van bedrieglijke zaken. Een onschuldige en een rechtvaardige mag u niet doden, want Ik zal de schuldige niet rechtvaardig verklaren.

⁸ U mag geen geschenk aannemen, want het geschenk maakt zienden blind en verdraait de woorden van de rechtvaardigen. ⁹ U mag de vreemdeling niet onderdrukken, want u kent zelf de gesteldheid van de vreemdeling, omdat u *zelf* vreemdeling geweest bent in het land Egypte.

¹⁰ U mag zes jaar uw land bezaaien, en de opbrengst ervan verzamelen,

¹¹ maar in het zevende jaar moet u het met rust laten en het braak laten liggen, zodat de armen onder uw volk kunnen eten; en het overschot ervan kunnen de dieren van het veld eten. U moet hetzelfde doen met uw wijngaard en met uw olijfbomen.

¹² Zes dagen moet u uw werk doen, maar op de zevende dag moet u rusten, zodat uw

^a Lev. 19:34 ^b Zach. 7:10 ^c Lev. 25:36,37; Deut. 23:19,20; Ps. 15:5; Spr. 28:8; Ezech. 18:8 ^d Deut. 24:12,13 ^e Hand. 23:3,4,5 ^f Ex. 13:2,12 ^g Ex. 23:19; Lev. 22:27; Ezech. 44:30 ^h Lev. 22:8; Ezech. 44:31 ⁱ Lev. 19:15 ^j Deut. 22:1,2; Luk. 6:27; Filipp. 2:4 ^k Deut. 22:4 ^l Deut. 27:19 ^m Deut. 16:19; 1 Sam. 8:3; Spr. 19:6; Pred. 7:7 ⁿ Ex. 22:21; Lev. 19:33; Deut. 24:17 ^o Lev. 25:4,5 ^p Ex. 20:8; 31:13,14 enz.

23:9 de gesteldheid - Letterlijk: de ziel.

rund en uw ezel kunnen rusten, en de zoon van uw slavin en de vreemdeling op adem kunnen komen.

¹³ Bij alles wat Ik tegen u gezegd heb, moet u op uw hoede zijn. U mag niet aan ^ade naam van andere goden denken, die mag niet uit uw mond gehoord worden!

DE DRIE GROTE FEESTEN

¹⁴ Driemaal per jaar moet u voor Mij een feest vieren.

¹⁵ ^bHet Feest van de ongezuurde *broden* moet u in acht nemen. Zeven dagen *lang* moet u ongezuurde *broden* eten, zoals Ik u geboden heb, op de vastgestelde tijd in de maand Abib, want in die *maand* bent u uit Egypte vertrokken. ^cMaar men mag niet met lege *handen* voor Mijn aangezicht verschijnen.

¹⁶ Ook het Feest van de oogst, van de eerste vruchten van uw werk, van wat u op de akker gezaaid hebt. En het Feest van de inzameling, aan het einde van het jaar, wanneer u *de vruchten* van uw werk van het veld ingezameld hebt.

¹⁷ Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht van de Heere **HEERE** verschijnen.

¹⁸ U mag het bloed van Mijn offer niet offeren met iets dat gezuurd is, en het vet van Mijn feest *offer* mag niet tot de *volgende* morgen overblijven.

¹⁹ ^dDe eerstelingen van de eerste vruchten van uw land moet u in het huis van de **HEERE**, uw God, brengen. ^eU mag een bokje niet koken in de melk van zijn moeder.

DE LEIDING VAN GOD

²⁰ 'Zie, Ik zend een Engel voor u uit om over u te waken op de weg en u te brengen naar de plaats die Ik gereedgemaakt heb.

²¹ Wees op uw hoede voor Zijn aangezicht en luister naar Zijn stem. Verbitter Hem niet, want Hij zal uw overtredingen niet vergeven, omdat Mijn Naam in het binnenste van Hem is.

²² Maar als u aandachtig naar Zijn stem

luistert en alles doet wat Ik spreken zal, ^fzal Ik de vijand van uw vijanden zijn en de tegenstander van hen die u in het nauw brengen.

²³ Mijn Engel zal namelijk vóór u uit gaan en u brengen bij de Amorieten en de Hethieten en de Ferezieten en de Kanaänieten en de Hevieten en de Jebusieten, en Ik zal hen uitroeien.

²⁴ U mag zich voor hun goden niet neerbuijen en ze niet dienen. U mag niet doen ^hovereenkomstig hun werken. Voorzeker, u moet ze volledig omverhalen en hun gewijde stenen helemaal in stukken slaan.

²⁵ U moet de **HEERE**, uw God, dienen. ⁱDan zal Hij uw brood en uw water zegenen. Ik zal ziekte uit uw midden doen wijken.

²⁶ ^jGeen *vrouw* in uw land zal een miskraam hebben of onvruchtbaar zijn. Ik zal het aantal van uw dagen vol maken.

²⁷ ^kDe schrik voor Mij zal Ik vóór u uit zenden, en al de volken waaronder u komt, zal Ik in verwarring brengen. En Ik zal al uw vijanden voor u op de vlucht doen slaan.

²⁸ ^lIk zal ook horzels vóór u uit zenden; die zullen de Hevieten, de Kanaänieten en de Hethieten vóór u uit verdrijven.

²⁹ Ik zal hen niet in één jaar vóór u uit verdrijven, anders wordt het land een woestijn en worden de *wilde* dieren van het veld u te talrijk.

³⁰ Ik zal hen geleidelijk vóór u uit verdrijven, totdat u *zo in aantal* toegenomen bent dat u het land in erfbezit kunt nemen.

³¹ ^mIk zal uw grenzen vaststellen, van de Schelfzee tot aan de zee van de Filistijnen, en van de woestijn tot aan de rivier, want Ik zal de bewoners van het land in uw hand geven, zodat u hen vóór u uit kunt verdrijven.

³² ⁿU mag met hen en met hun goden geen verbond sluiten.

³³ ^oZij mogen niet in uw land blijven wonen, anders zullen zij u doen zondigen tegen Mij. Als u hun goden dient, voorzeker, het zal voor u tot een valstrik worden.

^a Num. 32:38; Joz. 23:7; Ps. 16:4; Hos. 2:16; Zach. 13:2 ^b Ex. 12:14,15; 13:3 ^c Ex. 34:20; Deut. 16:16 ^d Ex. 34:26 ^e Ex. 34:26 ^f Ex. 33:2 ^g Gen. 12:3 ^h Lev. 18:3 ⁱ Ex. 15:26; Deut. 7:15 ^j Deut. 7:14 ^k Ex. 14:24; Joz. 10:10 ^l Deut. 7:20; Joz. 24:12 ^m Num. 34:3,4 ⁿ Ex. 34:12,15; Deut. 7:2 ^o Joz. 23:13; Richt. 2:3

23:27 En Ik ... *doen slaan* - Letterlijk: En Ik zal al uw vijanden naar u de nek geven.

DE VERBONDSSLUITING

24 Daarna zei Hij tegen Mozes: Klim naar boven, naar de HEERE toe, u en Aäron, Nadab en Abihu, en zeventig van de oudsten van Israël, en buig u op een afstand neer.

² Alleen Mozes mag tot de HEERE naderen. Zij mogen echter niet naderbij komen, en ook het volk mag niet met hem naar boven klimmen.

³ Mozes kwam terug en vertelde al de woorden van de HEERE en al de bepalingen aan het volk. ⁴ Toen antwoordde heel het volk eenstemmig en zij zeiden: Al de woorden die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.

⁴ Vervolgens schreef Mozes al de woorden van de HEERE op. Hij stond 's morgens vroeg op en bouwde onder aan de berg een altaar en richtte twaalf gedenkstenen op voor de twaalf stammen van Israël.

⁵ En hij stuurde de jonge mannen van de Israëlieten erop uit. Die brachten brandoffers en brachten dankoffers voor de HEERE, te weten jonge stieren.

⁶ Mozes nam de helft van het bloed en deed dat in de schalen, en de helft van het bloed sprenkelde hij op het altaar.

⁷ Hij nam het boek van het verbond en las dit ten aanhoren van het volk voor. En zij zeiden: Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en Hem gehoorzamen.

⁸ Toen nam Mozes het bloed, sprenkelde het op het volk en zei: ⁹ Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HEERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.

⁹ Vervolgens klommen Mozes en Aäron naar boven, en ook Nadab en Abihu met zeventig van de oudsten van Israël.

¹⁰ En zij zagen de God van Israël. Onder Zijn voeten was er iets als paveisel van saffier, zo helder als de hemel zelf.

¹¹ Hij strekte Zijn hand niet uit naar de aanzienlijken van de Israëlieten. Nadat zij God gezien hadden, aten en dronken zij.

¹² De HEERE zei tegen Mozes: Klim naar boven, naar Mij toe, de berg op, en blijf daar. Dan zal Ik u de stenen tafelen geven, de

wet en de geboden, die Ik opgeschreven heb om hun te onderwijzen.

¹³ Toen stond Mozes op, met zijn dienaar Jozua, en Mozes klom naar boven, de berg van God op.

¹⁴ Hij zei tegen de oudsten: Blijf hier op ons wachten, totdat wij bij u terugkomen. En zie, Aäron en Hur blijven bij u. Wie bepaalde zaken heeft, ¹⁵ moet naar hen toe gaan.

¹⁶ Toen Mozes de berg opklom, bedekte de wolke de berg.

¹⁷ De heerlijkheid van de HEERE bleef op de berg Sinaï rusten, en de wolke bedekte hem zes dagen lang. Op de zevende dag riep Hij Mozes, vanuit het midden van de wolke.

¹⁸ De aanblik van de heerlijkheid van de HEERE op de top van de berg was in de ogen van de Israëlieten als een verterend vuur.

¹⁹ Mozes ging de wolke binnen en klom de berg verder op. En Mozes was veertig dagen en veertig nachten op de berg.

HET HEFOFFER

25 Toen sprak de HEERE tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg dat zij voor Mij een heffoffer nemen. ³ U moet van iedereen wiens hart hem gewillig maakt, een heffoffer voor Mij nemen.

⁴ Dit is het heffoffer dat u van hen moet nemen: goud, zilver en koper,

⁵ blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol, fijn linnen en geitenhaar, ⁶ roodgeverfde ramshuiden, zeekoeienhuiden en acaciahout,

⁷ olie voor de lamp, specerijen voor de zalfolie en specerijen voor het geurige reukwerk,

⁸ onyxstenen en andere edelstenen als opvulling voor de efod en de borsttas.

⁹ En zij moeten voor Mij een heiligdom maken, zodat Ik in hun midden kan wonen.

¹⁰ Volgens alles wat Ik u zal tonen, een ontwerp van de tabernakel en een ontwerp van al zijn voorwerpen, zó moet u het maken.

DE ARK

¹⁰ Ook moeten zij een ark¹ van acaciahout

¹ Ex. 19:8; 24:7; Deut. 5:27 ² Hebr. 9:20; 1 Petr. 1:2 2:68; 3:5; Neh. 11:2 ³ Ex. 28:4 ⁴ Ex. 37:1; Hebr. 9:1 24:14 Wie bepaalde zaken heeft - Letterlijk: Wie meester van woorden is.

maken; zijn lengte moet tweeënhalve el zijn, zijn breedte anderhalve el en zijn hoogte anderhalve el.

¹¹ U moet hem met zuiver goud overtrekken; vanbinnen en vanbuiten moet u hem overtrekken en er aan de bovenkant een gouden rand omheen maken.

¹² Dan moet u er vier gouden ringen voor gieten en *die* aan zijn vier voetstukken bevestigen, namelijk twee ringen aan de ene kant ervan en twee ringen aan de andere kant ervan.

¹³ Vervolgens moet u draagbomen van acaciahout maken en die overtrekken met goud.

¹⁴ Dan moet u de draagbomen door de ringen steken aan weerskanten van de ark, om de ark daarmee te dragen.

¹⁵ ^aDe draagbomen moeten in de ringen van de ark blijven, ze mogen er niet uitgetrokken worden.

¹⁶ Vervolgens ^bmoet u in de ark de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.

¹⁷ ^cDan moet u een verzoendeksel van zuiver goud maken, zijn lengte tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el.

¹⁸ ^dVervolgens moet u twee cherubs van goud maken, als gedreven werk moet u ze maken, aan de beide uiteinden van het verzoendeksel.

¹⁹ Maak één cherub aan het uiteinde aan de ene kant, en één cherub aan het uiteinde aan de andere kant; als één geheel met het verzoendeksel moet u de cherubs maken, aan de beide uiteinden ervan.

²⁰ De cherubs moeten hun beide vleugels naar boven uitgespreid houden, ^eterwijl ze met hun vleugels het verzoendeksel bedekken en hun gezichten naar elkaar toe gericht zijn; de gezichten van de cherubs moeten naar het verzoendeksel gericht zijn.

²¹ Vervolgens ^fmoet u het verzoendeksel op de ark leggen, en in de ark moet u de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.

²² Dan zal ^gIk u daar ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken

over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebied zal.

DE TAFEL VOOR DE TOONBRODEN

²³ U moet ook een tafel van acaciahout maken. Zijn lengte moet twee el zijn, zijn breedte één el en zijn hoogte anderhalve el.

²⁴ Dan moet u hem met zuiver goud overtrekken en er een gouden rand omheen maken.

²⁵ Ook moet u er een sierlijst van een hand breed omheen maken en moet u een gouden rand rondom die sierlijst maken.

²⁶ Dan moet u er vier gouden ringen voor maken en de ringen bevestigen aan de vier hoeken van zijn vier poten.*

²⁷ De ringen moeten dicht onder de sierlijst zitten, als houders voor de draagbomen, om de tafel te kunnen dragen.

²⁸ En u moet de draagbomen van acaciahout maken en ze met goud overtrekken; de tafel moet daarmee gedragen worden.

²⁹ Vervolgens moet u de bijbehorende schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee plengoffers gebracht worden; van zuiver goud moet u ze maken.

³⁰ Dan moet u het toonbrood op de tafel leggen; *het moet er voortdurend voor Mijn aangezicht zijn.*

DE GOUDEN KANDELAAR

³¹ ^hU moet ook een kandelaar van zuiver goud maken. Als gedreven werk moet de kandelaar gemaakt worden, zijn schacht en zijn armen; zijn bloemkelken, zijn knoppen en zijn bloesems moeten er één geheel mee vormen.

³² En zes armen moeten uit de zijkanalen ervan uitsteken: drie armen van de kandelaar uit zijn ene kant, en drie armen van de kandelaar uit zijn andere kant.

³³ Drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de ene arm, met knop en bloesem, en drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de andere arm, met knop en bloesem. Zo moeten de zes armen worden die uit de kandelaar steken.

³⁴ En op de kandelaar *zelf* moeten vier

^a1 Kon. 8:8 ^bHebr. 9:4 ^cEx. 37:6 ^dHebr. 9:5 ^eHebr. 9:5 ^fHebr. 9:4,5 ^gNum. 7:89 ^hEx. 37:17
25:26 van zijn vier poten - Letterlijk: die aan zijn vier poten zijn.

bloemkelken komen in de vorm van amandelbloesem, met zijn knoppen en zijn bloesems.

³⁵ Er moet een knop komen onder het eerste paar armen dat eruit steekt, een knop onder het tweede paar armen dat eruit steekt, en een knop onder het derde paar armen dat eruit steekt. Zo moet het worden bij de zes armen die uit de kandelaar steken.

³⁶ Zijn knoppen en zijn armen moeten met de kandelaar één geheel vormen; het geheel moet één stuk gedreven werk van zuiver goud zijn.

³⁷ Vervolgens moet u de bijbehorende zeven lampen maken. Men moet die lampen aansteken en licht doen verspreiden in de richting van de voorzijde van de kandelaar.

³⁸ Zowel de bijbehorende snuiters als de bijbehorende vuurschalen moeten van zuiver goud zijn.

³⁹ Van één talent* zuiver goud moet men hen maken, met al die genoemde voorwerpen.

⁴⁰ Zie dan erop toe dat u het maakt naar zijn ontwerp, dat u op de berg getoond is.

DE TABERNAKEL

26 De tabernakel moet u vervolgens maken van tien tentkleden, van dubbeldraads fijn linnen en blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol. U moet ze maken met cherubs erop, werk van een kunstenaar.

² De lengte van één tentkleed moet achtentwintig el zijn en de breedte van één tentkleed vier el: al de tentkleden moeten dezelfde afmeting hebben.

³ Vijf tentkleden moeten aan elkaar vastgemaakt worden, en nog eens vijf tentkleden moeten aan elkaar vastgemaakt worden.

⁴ Dan moet u blauwpurperen lussen maken aan de zoom van het ene tentkleed, aan het uiteinde van het ene stel, en zo moet u ze ook maken aan de zoom van het laatste tentkleed, bij het tweede stel.

⁵ U moet vijftig lussen maken aan het ene tentkleed en vijftig lussen moet u maken

aan het uiteinde van het tentkleed dat bij het tweede stel behoort; de lussen moeten precies tegenover elkaar gezet zijn.

⁶ Dan moet u vijftig gouden haken maken en met die haken de tentkleden aan elkaar vastmaken, zodat de tabernakel één geheel is.

⁷ Ook moet u 'kleden van geitenhaar' maken voor een tent over de tabernakel: elf tentkleden moet u daarvan maken.

⁸ De lengte van één tentkleed moet dertig el zijn, en de breedte van het tentkleed vier el: de elf tentkleden moeten eenzelfde afmeting hebben.

⁹ En u moet vijf van de tentkleden apart aan elkaar vastmaken en zes van de andere tentkleden eveneens apart. Vervolgens moet u het zesde tentkleed dubbelvouwen aan de voorkant van de tent.

¹⁰ Dan moet u vijftig lussen maken aan de zoom van het ene tentkleed, het laatste van het stel, en vijftig lussen aan de zoom van het tentkleed bij het andere stel.

¹¹ Vervolgens moet u vijftig koperen haken maken en u moet de haken in de lussen aanbrengen en de tentdelen zo aan elkaar vastmaken dat ze één geheel vormen.

¹² Het loshangende deel van wat overblijft van de kleden van de tent, namelijk het halve tentkleed dat overblijft, moet aan de achterkant van de tabernakel overhangen.

¹³ De el die aan deze en de el die aan de andere kant in de lengte van de kleden van de tent overblijft, moet langs de zijkanen van de tabernakel overhangen, aan deze en aan de andere kant, om die af te dekken.

¹⁴ U moet ook voor de tent een dekkleed van roodgeverfde ramshuiden maken, en daarover een dekkleed van zeekoeienhuiden.

¹⁵ Ook moet u voor de tabernakel de recht-opstaande planken maken van acaciahout.

¹⁶ De lengte van een plank moet tien el zijn, en anderhalve el de breedte van elke plank.

¹⁷ Elke plank moet twee pinnen hebben, zodat ze met elkaar verbonden kunnen

* Hand. 7:44; Hebr. 8:5 ² Ex. 36:8 ³ Ex. 36:14 ⁴ Ex. 36:19
25:39 Een talent is ongeveer 30 kilo.

worden. Hetzelfde moet u met alle planken van de tabernakel doen.

¹⁸ Dan moet u de planken voor de tabernakel maken, twintig planken voor de zuidzijde.

¹⁹ Dan moet u veertig zilveren voetstukken onder de twintig planken maken; twee voetstukken onder de ene plank voor zijn twee pinnen, en twee voetstukken onder de andere plank voor zijn twee pinnen.

²⁰ En voor de andere kant van de tabernakel, aan de noordzijde: twintig planken

²¹ met hun veertig zilveren voetstukken; twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.

²² En voor de westkant van de tabernakel moet u zes planken maken.

²³ U moet ook twee planken tot hoekpunten van de tabernakel maken, aan beide kanten.

²⁴ Ze moeten vervolgens van onderen af volkomen gelijk zijn, en samen ook volkomen *gelijk* aan de bovenkant ervan, bij de eerste ring. Zo moet het voor twee *van de planken* zijn; ze zullen als de twee hoekpunten dienen.

²⁵ Er moeten dus acht planken zijn met hun zilveren voetstukken, *samen* zestien voetstukken: twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.

²⁶ Vervolgens moet u dwarsbalken van acaciahout maken: vijf voor de planken aan de ene kant van de tabernakel,

²⁷ vijf dwarsbalken voor de planken aan de andere kant van de tabernakel, en vijf dwarsbalken voor de planken aan de *achterkant* van de tabernakel, aan de westkant.

²⁸ Dan moet de middelste dwarsbalk in het midden van de planken van het *ene* einde naar het *andere* einde lopen.

²⁹ Vervolgens moet u de planken met goud overtrekken en de ringen daarvan – als houders voor de dwarsbalken – van goud maken; ook moet u de dwarsbalken met goud overtrekken.

³⁰ Dan moet u de tabernakel opbouwen overeenkomstig de bepaling daarvoor, die u op de berg getoond is.

HET VOORHANGSEL

³¹ U moet ook een ^bvoorhangsel maken, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode *wol* en dubbeldraads fijn linnen; men moet het maken *met* cherubs *erop*, werk van een kunstenaar.

³² Dan moet u het hangen aan vier pilaren van acaciahout die met goud overtrokken zijn en *van gouden haken voorzien*, op vier zilveren voetstukken.

³³ Dan moet u het voorhangsel onder aan de haken hangen en de ark van de getuigenis daarbinnen achter het voorhangsel brengen. Het voorhangsel moet voor u scheiding maken tussen het heilige en het heilige der heiligen.

³⁴ Vervolgens moet u het verzoendeksel op de ark van de getuigenis leggen, in het heilige der heiligen.

³⁵ Verder moet u de tafel aan de buitenkant van het voorhangsel zetten, en de kandelaar tegenover de tafel, aan de zuidkant van de tabernakel, en de tafel moet u aan de noordkant plaatsen.

³⁶ U moet voor de ingang van de tent ook een gordijn maken, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode *wol* en dubbeldraads fijn linnen, borduurwerk.

³⁷ En voor het gordijn moet u vijf pilaren van acaciahout maken, die met goud overtrekken en *voorzien van gouden haken*; u moet daarvoor vijf koperen voetstukken gieten.

HET KOPEREN BRANDOFFERALTAAR

27 U moet ook het ^aaltaar van acaciahout maken; de lengte moet vijf el zijn, de breedte vijf el – het altaar moet vierkant worden – en zijn hoogte drie el.

² U moet dan zijn hoorns op de vier hoeken ervan maken; zijn hoorns moeten er één geheel mee vormen en u moet het met koper overtrekken.

³ Vervolgens moet u de bijbehorende potten maken om zijn as te verwijderen, en de bijbehorende scheppen, sprengebekken, vorken en vuurschalen; alle bijbehorende voorwerpen moet u van koper maken.

⁴ U moet er vervolgens een rooster voor maken, een koperen rasterwerk, en op het

^a Ex. 25:9,40; Hand. 7:44; Hebr. 8:5 ^b Ex. 36:35 ^c Ex. 36:37 ^d Ex. 38:1

raster moet u vier koperen ringen maken, op de vier uiteinden ervan.

⁵ U moet het dan onder de rand van het altaar plaatsen, van onderen af, zodat het raster tot halverwege het altaar komt.

⁶ Verder moet u draagbomen voor het altaar maken, draagbomen van acaciahout, en ze met koper overtrekken.

⁷ Zijn draagbomen moeten zó in de ringen gestoken worden dat de draagbomen aan beide zijanten van het altaar zijn als men het draagt.

⁸ U moet het *altaar* van planken maken, *vanbinnen* hol. Zoals Hij *het* u op de berg getoond heeft, zo moet men *het* maken.

DE VOORHOF

⁹ U moet ook de voorhof van de tabernakel maken. Aan de zuidzijde, in zuidelijke richting, moeten kleden voor de voorhof van dubbeldraads fijn linnen komen; de lengte van die ene zijde is honderd el.

¹⁰ En de bijbehorende twintig pilaren en hun twintig voetstukken moeten van koper zijn, en de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken van zilver.

¹¹ Zo moeten ook aan de noordzijde de kleden in de lengte honderd el lang zijn. De bijbehorende twintig pilaren en hun twintig voetstukken moeten van koper zijn, de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken van zilver.

¹² In de breedte van de voorhof, aan de westzijde, moeten kleden komen van vijftig el, *met* de tien bijbehorende pilaren en hun tien voetstukken.

¹³ Eveneens moet de breedte van de voorhof aan de oostzijde, waar *de zon* opkomt, vijftig el zijn,

¹⁴ zodat er vijftien el kleden aan *de ene* zijde zijn, *met* de drie bijbehorende pilaren en hun drie voetstukken,

¹⁵ en vijftien el kleden aan de andere zijde, *met* de drie bijbehorende pilaren en hun drie voetstukken.

¹⁶ Verder moet er voor de poort van de voorhof een gordijn van twintig el komen, van blauwpuurperen, roodpuurperen en scharlakrode wol en dubbeldraads fijn linnen, borduurwerk; *en bovendien* vier

bijbehorende pilaren en hun vier voetstukken.

¹⁷ Alle pilaren rondom de voorhof moeten verbindingen van zilver *krijgen*. Hun haken moeten van zilver zijn en hun voetstukken van koper.

¹⁸ De lengte van de voorhof moet honderd el zijn, de breedte vijftig en *nog eens* vijftig, en de hoogte vijf el, van dubbeldraads fijn linnen; de bijbehorende voetstukken moeten van koper zijn.

¹⁹ Wat betreft alle voorwerpen van de tabernakel *die nodig zijn* in heel de dienst ervan, met alle bijbehorende pinnen en alle pinnen van de voorhof, *ze* moeten van koper zijn.

DE OLIE VOOR DE KANDELAAR

²⁰ U moet de Israëlieten gebieden dat zij zuivere olie, *uit* gestoten olijven, voor u *meenemen* voor het licht, om voortdurend een lamp te laten branden.

²¹ In de tent van ontmoeting, aan de buitenkant van het voorhangsel dat tegenover de getuigenis is, moeten Aäron en zijn zonen die verzorgen, van de avond tot de ochtend, voor het aangezicht van de HEERE. Dit is voor de Israëlieten een eeuwige verordening, *al* hun generaties door.

DE PRIESTERKLEDING

28 Wat u betreft, laat uw broer Aäron en zijn zonen die bij hem zijn, bij u komen uit het midden van de Israëlieten om Mij als priester te dienen: 'Aäron, Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar, de zonen van Aäron.

² Dan moet u voor uw broer Aäron geheilige kleding maken om *hem* waardigheid en aanzien *te geven*.'

³ En u moet spreken tot allen die wijs van hart zijn, die Ik met een geest van wijsheid vervuld heb, dat zij de kleding van Aäron moeten maken om hem te heiligen, zodat hij Mij als priester kan dienen.

⁴ Dit zijn dan de kledingstukken die zij moeten maken: een borsttas, een efod, een bovenkleed, een onderkleed van bewerkt stof, een tulband en een gordel. Zij moeten namelijk voor uw broer Aäron en voor

^a Ex. 38:9 ^b Lev. 24:2 ^c Hebr. 5:4

28:2 om hem ... te geven - Letterlijk: tot heerlijkheid en sieraad; zie ook vers 40.

zijn zonen geheiligde kleding maken om Mij als priester te dienen.

⁵ En zij moeten *daarvoor* het goud en de blauwpurperen, de roodpurperen, en de scharlakenrode wol en het fijn linnen nemen.

DE EFOD

⁶ Vervolgens moeten zij de efod maken van goud, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en van dubbeldraads fijn linnen, werk van een kunstenaar.

⁷ Hij moet twee schouderstukken hebben die *de efod* aan zijn beide uiteinden bijeenhouden, zodat *hij één* geheel vormt.

⁸ En de kunstige band van zijn efod die erop *vastzit*, moet op dezelfde manier gemaakt worden* en er één geheel mee vormen: van goud, blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en dubbeldraads fijn linnen.

⁹ Vervolgens moet u twee onyxstenen nemen en daarin de namen van de zonen van Israël graveren:

¹⁰ zes van hun namen op de ene steen, en de namen van de zes overige op de andere steen, in de volgorde van hun geboorte.

¹¹ Als werk van een graveerder van *edelstenen*, zoals men zegels graveert, moet u de twee stenen graveren, met de namen van de zonen van Israël. U moet ze *zó* maken dat ze *gevat zijn* in gouden kassen.

¹² Dan moet u de twee stenen op de schouderstukken van de efod bevestigen, *als* gedenkstenen voor de Israëlieten. Aäron moet hun namen namelijk ter gedachtenis voor het aangezicht van de HEERE op zijn beide schouders dragen.

¹³ U moet ook gouden kassen maken

¹⁴ en twee kettinkjes van zuiver goud. U moet ze ineengedraaid maken, *als* vlechtwerk, en de gevlochten kettinkjes vastmaken aan de kassen.

DE BORSTTAS

¹⁵ Vervolgens moet u een borsttas van de beslissing maken, werk van een kunstenaar. U moet hem maken op dezelfde ma-

nier als de efod:* van goud, van blauwpurperen, roodpurperen, en scharlakenrode wol, en van dubbeldraads fijn linnen moet u hem maken.

¹⁶ Vierkant moet hij zijn en dubbelgevouwen, zijn lengte moet een span zijn en zijn breedte een span.

¹⁷ Dan moet u hem opvullen met een *edelsteenvulling*, vier rijen *edelstenen*: een rij van een robijn, een topaas en een karbonkel; *dit is* de eerste rij.

¹⁸ De tweede rij: een smaragd, een saffier en een diamant.

¹⁹ De derde rij: een hyacint, een agaath en een amethyst.

²⁰ Ten slotte de vierde rij: een turkoois, een onyx en een jaspis; ze moeten in hun zettingen in goud *gevat zijn*.

²¹ En de stenen moeten twaalf *in getal* zijn, overeenkomstig de namen van de zonen van Israël, overeenkomend met hun namen. *De stenen* moeten zegelgravingen krijgen, ieder met zijn naam. Zij zijn voor de twaalf stammen bestemd.

²² Verder moet u op de borsttas ineengedraaide kettinkjes maken, vlechtwerk van zuiver goud.

²³ Vervolgens moet u op de borsttas twee gouden ringen maken, en de beide ringen vastmaken aan de twee uiteinden van de borsttas.

²⁴ Dan moet u de beide gevlochten gouden *kettinkjes* vastmaken aan de twee ringen aan de uiteinden van de borsttas.

²⁵ Dan moet u de twee *andere* uiteinden van de beide gevlochten *kettinkjes* vastmaken aan de twee kassen. U moet ze vastmaken aan de schouderstukken van de efod, aan de voorkant ervan.

²⁶ U moet *nog* twee gouden ringen maken en ze bevestigen aan de beide *andere* uiteinden van de borsttas, op de zoom ervan, die aan de kant van de efod, aan de binnenkant ligt.

²⁷ Daarna moet u *nogmaals* twee gouden ringen maken en ze vastmaken aan de beide schouderstukken van de efod, van onderen af, aan de voorkant, dicht bij zijn

*Ex. 39:2 Ex. 39:8

28:8 op dezelfde manier gemaakt worden - Letterlijk: als zijn maaksel zijn. 28:15 op dezelfde manier als de efod - Letterlijk: als het werk van de efod.

verbinding, boven op de kunstige band van de efod.

²⁸ Men moet verder de borsttas met zijn *eigen* ringen aan de ringen van de efod vastbinden met een blauwpurperen koord, zodat hij boven de kunstige band van de efod vastzit en de borsttas niet van de efod kan losraken.

²⁹ Zo zal Aäron de namen van de zonen van Israël op de borsttas van de beslissing, op zijn hart dragen, als hij in het heiligdom binnenkomt, tot een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht van de HEERE.

³⁰ En u moet in de borsttas van de beslissing de urim en de tummim doen, zodat die op het hart van Aäron zijn, als hij binnenkomt voor het aangezicht van de HEERE. Zo zal Aäron de beslissing voor de Israëlieten voortdurend op zijn hart dragen voor het aangezicht van de HEERE.

HET BOVENKLEED VAN DE EFOD

³¹ U moet ook ^ahet bovenkleed van de efod geheel van blauwpurperen *wol* maken.

³² Zijn halsopening moet dan in het midden ervan zijn. Zijn opening moet rondom een zoom hebben, werk van een wever. Het moet net zo'n opening hebben als *bij* een leren pantser, zodat het niet kan inscheuren.

³³ Vervolgens moet u op de zomen ervan granaatappels van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode *wol* maken, *dus* rondom op zijn zomen, en daartussenin gouden belletjes, rondom.

³⁴ Een gouden belletje, daarna een granaatappel, *dan weer* een gouden belletje en een granaatappel, rondom op de zomen van het bovenkleed.

³⁵ Aäron moet dat namelijk dragen wanneer *hij* dienstdoet, zodat het geluid ervan gehoord wordt als hij in het heiligdom binnenkomt voor het aangezicht van de HEERE, en als hij naar buiten gaat, opdat hij niet zal sterven.

DE GOUDEN PLAAT

³⁶ U moet ook ^been plaat maken van zuiver

goud en daarin graveren, zoals men zegels graveert: DE HEILIGHEID VAN DE HEERE.

³⁷ U moet die bevestigen met een blauwpurperen koord, zodat hij aan de tulband vastzit. Hij moet aan de voorkant van de tulband zitten.

³⁸ Hij moet namelijk op het voorhoofd van Aäron zijn, zodat Aäron de ongerechtigheid kan dragen van de geheiligde *gaven* die de Israëlieten brengen, *ja*, van al hun geheiligde geschenken. Hij moet namelijk voortdurend op zijn voorhoofd zijn om hen aangenaam te maken voor het aangezicht van de HEERE.

DE OVERIGE HEILIGE KLEDING

³⁹ U moet vervolgens ^chet onderkleed weven, van fijn linnen. U moet ook een tulband van fijn linnen maken, maar de gordel moet u van borduurwerk maken.

⁴⁰ U moet voor de zonen van Aäron ook onderkleden maken en u moet voor hen gordels maken. Ook moet u voor hen hoofddoeken maken die *hun* waardigheid en aanzien *geven*.

⁴¹ U moet ze uw broer Aäron en zijn zonen met hem aantrekken en hen zalven, wijden ^d en heiligen, zodat zij Mij als priester kunnen dienen.

⁴² Vervolgens moet u linnen broeken voor hen maken om de schaamdelen te bedekken; ze moeten van de heupen tot op de dijen reiken.

⁴³ Aäron en zijn zonen moeten ze namelijk dragen, als zij de tent van ontmoeting binnenkomen, of als zij tot het altaar naderen om in het heiligdom te dienen, opdat zij geen ongerechtigheid op zich laden en sterven. *Dit is* een eeuwige verordening voor hem en voor zijn nageslacht na hem.

WET VAN DE PRIESTERWIJDING

29 ^eDit nu is wat u met hen moet doen om hen te heiligen, om Mij als priester te dienen: Neem één jonge stier – het jong van een rund – en twee rammen zonder enig gebrek, ² ongezuurd brood, ongezuurde koeken gemengd met olie, en ongezuurde platte

^a Ex. 39:22 ^b Ex. 39:30 ^c Vers 4 ^d Lev. 8:2; 9:2
28:41 *hen ... wijden* - Letterlijk: hun hand vullen.

koeken met olie bestreken. U moet ze maken van meelbloem.

³ U moet ze dan in één mand leggen en ze in de mand naar *het heiligdom* brengen, evenals de jonge stier en de twee rammen.

⁴ Dan moet u Aäron en zijn zonen naar voren laten komen, naar de ingang van de tent van ontmoeting, en hen met het water wassen.

⁵ Vervolgens moet u de kleding nemen en Aäron het onderkleed, het bovenkleed van de efod, de efod en de borsttas aantrekken en hem de kunstige band van de efod ombinden.

⁶ Dan moet u de tulband op zijn hoofd zetten en de heilige diadeem aan de tulband vastmaken.

⁷ Dan moet u de zalfolie nemen en *die* op zijn hoofd gieten. Zo moet u hem zalven.

⁸ Vervolgens moet u zijn zonen naderbij laten komen en hen de onderkleden laten aantrekken.

⁹ Dan moet u hun de gordel ombinden, Aäron en zijn zonen, en hun de hoofddoeken omwikkelen, opdat zij het priesterambt bezitten als een eeuwige verordening. Zo moet u Aäron en zijn zonen *tot priester wijden*.*

¹⁰ Vervolgens moet u de jonge stier naderbij laten komen, vóór de tent van ontmoeting, en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de jonge stier leggen.

¹¹ Dan moet u de jonge stier voor het aangezicht van de HEERE slachten, *bij* de ingang van de tent van ontmoeting.

¹² Vervolgens moet u *een deel* van het bloed van de jonge stier nemen, en *dat* met uw vinger op de hoorns van het altaar strijken. Al het *overige* bloed moet u dan aan de voet van het altaar uitgieten.

¹³ Dan moet u al het vet dat de ingewanden bedekt, het net over de lever en de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, nemen en op het altaar in rook laten opgaan.

¹⁴ Maar het vlees van de jonge stier, zijn huid en zijn mest moet u buiten het kamp met vuur verbranden: het is een zondoffer.

¹⁵ Vervolgens moet u de ene ram nemen,

en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de ram leggen.

¹⁶ U moet de ram slachten, zijn *bloed* nemen en *dat* rondom op het altaar sprenken.

¹⁷ Dan moet u de ram in stukken verdelen, zijn ingewanden en zijn poten wassen en *die* op zijn rompstukken en kop leggen.

¹⁸ U moet ten slotte de hele ram op het altaar in rook laten opgaan. Het is een brandoffer voor de HEERE, een aangename geur. Het is een vuuroffer voor de HEERE.

¹⁹ En u moet de andere ram nemen en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de ram leggen.

²⁰ U moet de ram slachten, *wat* van zijn bloed nemen en *dat* strijken op de rechteroorlel van Aäron en op de rechteroorlel van zijn zonen, op de duim van hun rechterhand en op de grote teen van hun rechtervoet. Daarna moet u het *overige* bloed rondom op het altaar sprenken.

²¹ Dan moet u *wat* van het bloed nemen dat op het altaar is, en van de zalfolie, en *dat* sprenken op Aäron, op zijn kleding, op zijn zonen en op de kleding van zijn zonen met hem. Dan zal hij geheiligd zijn, hij, zijn kleding, zijn zonen en de kleding van zijn zonen met hem.

²² Vervolgens moet u het vet van de ram en de staart, het vet dat de ingewanden bedekt, het net over de lever, de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, en de rechterachterbout nemen, want het is een ram ter inwijding.

²³ Neem dan één rond brood, één met olie *aangemaakte* broodkoek en één platte koek uit de mand met de ongezuurde *broden* die voor het aangezicht van de HEERE is.

²⁴ Dan moet u ze alle in de handen van Aäron en in de handen van zijn zonen leggen, en ze bewegen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE.

²⁵ Vervolgens moet u ze uit hun hand nemen en ze op het altaar in rook laten opgaan, *boven* op het brandoffer, als een aangename geur voor het aangezicht van de HEERE. Het is een vuuroffer voor de HEERE.

* Ex. 30:25 ³ Lev. 1:3 ⁴ Lev. 4:12; Hebr. 13:11 ⁵ Hebr. 9:12,19

29:9 *tot priester wijden* - Letterlijk: hun hand vullen; zie ook vers 29.

²⁶ Dan moet u van de ram ter inwijding, die voor Aäron is, het borststuk nemen en dat bewegen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE. Dit is dan voor u bestemd.

²⁷ Daarna moet u het borststuk voor het beweegoffer en de achterbout voor het heffer, die bewogen en die opgeheven zijn, heiligen, *namelijk* die van de ram ter inwijding, van die voor Aäron en van die voor zijn zonen.

²⁸ Ja, ^ahet moet voor de Israëlieten ten behoeve van Aäron en zijn zonen een eeuwige verordening zijn, want het is een heffer, een heffer van de Israëlieten, *afkomstig* van hun dankoffers. Het is hun heffer voor de HEERE.

²⁹ En de geheiligde kleding die van Aäron is, moet voor zijn zonen na hem zijn, om hen daarin te zalven en hen daarin *tot priester* te wijden.

³⁰ Wie van zijn zonen in zijn plaats priester zal worden *en* die de tent van ontmoeting zal binnengaan om in het heiligdom te dienen, moet die *kleding* zeven dagen *lang* aanhouden.

³¹ Dan moet u de ram ter inwijding nemen en zijn vlees op een heilige plaats koken.

³² En Aäron en zijn zonen moeten het vlees van de ram eten, met het brood dat in de mand is, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

³³ Zij mogen namelijk *alleen* die dingen eten waarmee verzoening gedaan is om hen *tot priester* te wijden *en* hen te heiligen. ^cEen onbevoegde echter mag er niet van eten, want het is heilig.

³⁴ En als er van het vlees van de wijdingsoffers of van dit brood *wat* overblijft tot de *volgende* morgen, dan moet u het overschot met vuur verbranden. Het mag niet gegeten worden, want het is heilig.

³⁵ U moet dan met Aäron en zijn zonen precies *zo* doen overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb; zeven dagen *lang* moet de wijding duren.

³⁶ U moet ook elke dag een jonge stier als

zondoffer ter verzoening bereiden en het altaar van zonde reinigen door er verzoening voor te doen; u moet het dan zalven om het te heiligen.

³⁷ Zeven dagen *lang* moet u verzoening doen voor het altaar en het heiligen; dan zal dat altaar allerheiligst zijn. Ieder die het altaar aanraakt, zal heilig zijn.

DE DAGELIJKSE OFFERS

³⁸ Dit ^anu is het wat u op het altaar moet bereiden: elke dag twee lammeren van een jaar oud, *en dat* voortdurend.

³⁹ Het ene lam moet u in de morgen bereiden en het andere lam moet u tegen het vallen van de avond^b bereiden,

⁴⁰ met een tiende *efa*^c meelbloem, gemengd met een kwart hin^d uit olijven gestoten olie, en een plengoffer van een kwart hin wijn, voor het ene lam.

⁴¹ En het andere lam moet u bereiden tegen het vallen van de avond. U moet daarmee doen als met het ochtendgraanoffer en het bijbehorende plengoffer, als een aangename geur. Het is een vuuroffer voor de HEERE.

⁴² Het moet een voortdurend brandoffer zijn, *al* uw generaties door, bij de ingang van de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de HEERE. Daar zal Ik u ontmoeten om daar met u te spreken.

⁴³ Daar zal Ik dan de Israëlieten ontmoeten, en zij zullen door Mijn heerlijkheid geheiligd worden.

⁴⁴ Dan zal Ik de tent van ontmoeting en het altaar heiligen. Ik zal Aäron en zijn zonen heiligen om *voor* Mij als priester te dienen.

⁴⁵ Ik ^ezal dan te midden van de Israëlieten wonen, en Ik zal hun tot een God zijn.

⁴⁶ En zij zullen weten dat Ik de HEERE, hun God, ben, Die hen uit het land Egypte geleid heeft, opdat Ik in hun midden zal wonen; Ik ben de HEERE, hun God.

^a Lev. 7:31,34; 10:14 ^b Lev. 8:31; 24:9 ^c Lev. 10:14; Matt. 12:4 ^d Num. 28:3 ^e Ex. 25:8; Lev. 26:12; Ps. 78:60; Zach. 2:10; 2 Kor. 6:16; Openb. 21:3

29:39 *tegen ... avond* - Letterlijk: tussen twee avonden; zie ook vers 41. 29:40 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. 29:40 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter.

HET REUKOFFERALTAAR

30 U moet ook een ^aaltaar voor het branden van reukwerk maken.

Van acaciahout moet u het maken;
² zijn lengte moet een el zijn en zijn breedte een el – vierkant moet het zijn – en zijn hoogte twee el. De bijbehorende hoorns moeten er één geheel mee vormen.

³ U moet dat vervolgens met zuiver goud overtrekken, zijn bovenkant, zijn wanden rondom, en zijn hoorns. Ook moet u er een gouden rand omheen maken.

⁴ Ook moet u er twee gouden ringen voor maken, onder de rand ervan; aan zijn beide kanten moet u die maken, aan weerskanten ervan. Ze moeten dienen als houders voor de draagbomen om het *altaar* daarmee te dragen.

⁵ Verder moet u de draagbomen van acaciahout maken en ze met goud overtrekken.

⁶ U moet het vervolgens vóór het voorhangsel, dat voor de ark van de getuigenis *hangt*, plaatsen, vóór het verzoendeksel, dat boven de getuigenis is, waar Ik u zal ontmoeten.

⁷ En Aäron moet daarop geurig reukwerk in rook laten opgaan. Elke morgen ^a als hij de lampen in orde gebracht heeft, moet hij het in rook laten opgaan.

⁸ Ook als Aäron de lampen tegen het vallen van de avond ^c zal aansteken, moet hij het in rook laten opgaan. Het moet een voortdurend reukwerk zijn voor het aangezicht van de HEERE, *al* uw generaties door.

⁹ U mag daarop geen ander reukwerk in rook op laten gaan, geen brandoffer of graanoffer. En u mag daarop geen plengoffer uitgieten.

¹⁰ Aäron moet dan eenmaal per jaar aan de hoorns van *het altaar* verzoening doen met *een deel* van het bloed van het zondoffer ter verzoening. Eenmaal per jaar moet hij aan *de hoorns* verzoening doen, *al* uw generaties door; het is allerheiligst voor de HEERE.

HET HEFOFFER

¹¹ Verder sprak de HEERE tot Mozes:

¹² ‘Wanneer u het aantal Israëlieten opneemt, volgens hun tellingen, dan moet ieder bij hun telling aan de HEERE een losgeld geven voor zijn leven, opdat er bij hun telling geen plaag over hen komt.

¹³ ‘Dit moeten allen die bij de getelden gaan behoren, geven: een halve sikkel,’ *gerekend* volgens de sikkel van het heiligdom (de sikkel is twintig gera *waard*), een halve sikkel als een hefoffer voor de HEERE.

¹⁴ Al wie bij de getelden gaat behoren, van twintig jaar oud en daarboven, moet het hefoffer voor de HEERE geven.

¹⁵ De rijke mag niet meer en de arme niet minder geven dan een halve sikkel, als u het hefoffer voor de HEERE geeft om voor uw leven verzoening te doen.

¹⁶ ‘U moet het geld ter verzoening van de Israëlieten nemen en het bestemmen voor de dienst van de tent van ontmoeting. Het moet een herinnering voor de Israëlieten zijn voor het aangezicht van de HEERE, om voor uw leven verzoening te doen.

HET KOPEREN WASVAT

¹⁷ En de HEERE sprak tot Mozes:

¹⁸ U moet vervolgens een koperen wasvat maken, met een bijbehorend koperen voetstuk, voor het wassen. En u moet het plaatsen tussen de tent van ontmoeting en het altaar, en er water in doen,
¹⁹ zodat Aäron en zijn zonen hun handen en voeten *met water* daaruit kunnen wassen.

²⁰ Wanneer zij de tent van ontmoeting binnengaan, moeten zij zich met water wassen, opdat zij niet sterven. Of wanneer zij tot het altaar naderen om dienst te doen door een vuuroffer voor de HEERE in rook te laten opgaan,

²¹ moeten zij hun handen en voeten wassen, opdat zij niet sterven. Dit is een eeuwige verordening voor hen, voor Aäron en zijn nageslacht, *al* hun generaties door.

DE HEILIGE ZALFOLIE

²² Verder sprak de HEERE tot Mozes:

²³ Wat u betreft, neem voor uzelf de beste

^a Ex. 37:25 ^b 1 Sam. 3:3 ^c Num. 1:2 ^d Lev. 27:25; Num. 3:47; Ezech. 45:12 ^e Ex. 38:25
 30:8 *tegen... avond* - Letterlijk: tussen twee avonden. 30:13 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram; zie ook het vervolg.

specerijen: vijfhonderd *sikkel* vloeibare mirre, en half zoveel ervan, *dus* tweehonderdvijftig *sikkel* geurige kaneel, tweehonderdvijftig *sikkel* geurige kalmoes, ²⁴ ook vijfhonderd *sikkel* kassia, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom, en een *hin*⁶ olijfolie.

²⁵ U moet daarvan heilige zalfolie maken, een zorgvuldig bereid mengsel, werk van een zalfbereider. Het moet heilige zalfolie zijn.

²⁶ U moet daarmee de tent van ontmoeting zalven, de ark van de getuigenis,

²⁷ de tafel met alle bijbehorende voorwerpen, de kandelaar met de bijbehorende voorwerpen, het reukofferaltaar,

²⁸ het brandofferaltaar met alle bijbehorende voorwerpen, en het wasvat met zijn voetstuk.

²⁹ U moet ze dan heiligen, zodat ze allerheiligst zijn; ieder die ze aanraakt, wordt heilig.

³⁰ U moet ook Aäron en zijn zonen zalven, en hen heiligen om Mij als priester te dienen.

³¹ Vervolgens moet u tot de Israëlieten spreken: Dit is heilige zalfolie voor Mij, *al* uw generaties door.

³² Een mensenlichaam mag er niet mee gezalfd worden; ook mag u niet iets soortgelijks maken volgens de bereidingswijze van *deze olie*. Ze is heilig, heilig moet ze voor u zijn.

³³ Ieder die zo'n mengsel maakt als dit, of die daarvan *iets* op een onbevoegde strijkt, moet uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten.

HET HEILIGE REUKWERK

³⁴ Verder zei de HEERE tegen Mozes: Neem voor uzelf geurige specerijen: druipende hars, onyx en galbanum, *dus* geurige specerijen, en zuivere wierook. Dit *alles* moet in gelijke hoeveelheden zijn.

³⁵ Dan moet u daar reukwerk van maken, een mengsel, werk van een zalfbereider, met zout gemengd, zuiver *en* heilig.

³⁶ Vervolgens moet u *een deel* daarvan tot heel fijn poeder wrijven en *een deel* daarvan voor de getuigenis in de tent van ont-

moeting leggen, waar Ik u ontmoeten zal. Het moet allerheiligst voor u zijn.

³⁷ En wat het reukwerk betreft dat u maakt, mag u niets voor uzelf maken volgens de bereidingswijze van *dit reukwerk*. Het moet u heilig zijn, voor de HEERE.

³⁸ Ieder die iets dergelijks maakt om eraan te ruiken, moet uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten.

DE ROEPING VAN BEZALEËL EN AHOIAB

31 Daarna sprak de HEERE tot Mozes:

² Zie, Ik heb Bezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, uit de stam Juda, bij zijn naam geroepen.

³ Ik heb hem vervuld met de Geest van God, met wijsheid, inzicht, kennis en allerlei vakmanschap,

⁴ om ontwerpen te bedenken *en* om *die* uit te voeren in goud, zilver en koper;

⁵ en om *edelstenen* te bewerken *en* in te zetten, en om hout te bewerken, *dus* om allerlei werk te verrichten.

⁶ En Ik, zie, Ik heb Aholiab, de zoon van Ahisamach, uit de stam Dan, aan hem toegevoegd. En in het hart van ieder die wijs van hart is, heb Ik wijsheid gegeven zodat zij alles kunnen maken wat Ik u geboden heb:

⁷ de tent van ontmoeting, de ark van de getuigenis, het verzoendeksel dat daarop ligt, alle voorwerpen voor de tent,

⁸ de tafel met zijn voorwerpen, de zuiver *gouden* kandelaar met al zijn voorwerpen, het reukofferaltaar,

⁹ het brandofferaltaar met al zijn voorwerpen, het wasvat met zijn voetstuk,

¹⁰ de ambtskleding, de geheiligde kleding van de priester Aäron, de kleding van zijn zonen om *daarin* als priester te dienen,

¹¹ de zalfolie en het geurige reukwerk voor het heiligdom. Overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb, moeten zij *het* maken.

DE HEILIGING VAN DE SABBAT

¹² Verder zei de HEERE tegen Mozes:

¹³ U dan, spreek tot de Israëlieten en zeg: U moet zeker Mijn sabbatten in acht nemen, want dat is een teken tussen Mij en u, *al*

⁶ Ex. 35:30; 1 Kron. 2:20

30:24 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter.

uw generaties door, zodat men weet dat Ik de HEERE ben, Die u heiligt.

¹⁴ "Ja, u moet de sabbat in acht nemen, want die is voor u heilig. Wie hem ontheiligt, moet zeker gedood worden, ja, ieder die op die *dag* werk verricht, die persoon moet uitgeroeid worden uit het midden van zijn volksgenoten.

¹⁵ Zes dagen zal er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het sabbat, een dag van volledige rust, heilig voor de HEERE. Ieder die op de sabbatdag werk verricht, moet zeker gedood worden.

¹⁶ Laat de Israëlieten dan de sabbat in acht nemen, door de sabbat te houden, *al* hun generaties door, als een eeuwig verbond.

¹⁷ Hij zal tussen Mij en de Israëlieten voor eeuwig een teken zijn, ¹⁸ want de HEERE heeft in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en Zich verkwikt.

DE STENEN TAFELN

¹⁸ En toen de HEERE geëindigd had met hem te spreken op de berg Sinaï, gaf Hij Mozes 'de twee tafelen van de getuigenis, tafelen van steen, beschreven met de vinger van God.

HET GOUDEN KALF

32 Toen het volk zag dat het lang duurde voor Mozes van de berg afdaalde, kwam het volk bijeen bij Aäron, en zij zeiden tegen hem: Sta op, ¹ maak voor ons goden die vóór ons uit gaan, want die Mozes, de man die ons uit het land Egypte geleid heeft – wij weten niet wat er met hem gebeurd is.

² En Aäron zei tegen hen: Ruk de gouden ringen die uw vrouwen, uw zonen en uw dochters in hun oren hebben, af, en breng ze bij mij.

³ Toen rukte heel het volk de gouden ringen die ze in hun oren hadden, af en zij brachten ze bij Aäron.

⁴ Hij nam ze van hen aan, ⁵ hij bewerkte ze met een graveerstift en maakte er een ge-

goten kalf van. Toen zeiden zij: Dit zijn uw goden, ⁶ Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.

⁷ Toen Aäron *dat* zag, bouwde hij er een altaar voor, en Aäron kondigde aan: Morgen is er een feest voor de HEERE!

⁸ Zij stonden de volgende dag vroeg op, brachten brandoffers en brachten *ook* dankoffers. ⁹ Het volk ging daarna zitten om te eten en te drinken; vervolgens stonden zij op om uitbundig feest te vieren.

¹⁰ Toen sprak de HEERE tot Mozes: Ga, daal af, want uw volk, dat u uit het land Egypte hebt geleid, ¹¹ heeft verderfelijik gehandeld.

¹² Zij zijn *al* snel afgeweken van de weg die Ik hun geboden had: zij hebben voor zichzelf een gegoten kalf gemaakt, zij buigen zich ervoor neer, offeren eraan en zeggen: ¹³ Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.

¹⁴ Ook zei de HEERE tegen Mozes: Ik heb dit volk gezien, en zie, ¹⁵ het is een halsstarrig volk.

¹⁶ Nu dan, laat Mij begaan, zodat Mijn toorn tegen hen ontbrandt en Ik hen vernietig. Dan zal Ik u tot een groot volk maken.

¹⁷ Maar Mozes trachtte het aangezicht van de HEERE, zijn God, gunstig te stemmen, en zei: HEERE, waarom zou Uw toorn ontbranden tegen Uw volk, ¹⁸ dat U met grote kracht en sterke hand uit het land Egypte geleid hebt?

¹⁹ Waarom zouden de Egyptenaren zeggen: ²⁰ Met kwade *bedoelingen* heeft Hij hen uitgeleid, om hen in de bergen te doden en hen van de aardbodem te vernietigen? Laat Uw brandende toorn varen, en heb berouw over het kwaad voor Uw volk.

²¹ "Denk aan Abraham, aan Izaak en aan Israël, Uw dienaren, aan wie U bij Uzelf hebt gezworen en tot hen gesproken hebt: Ik zal uw nageslacht talrijk maken als de sterren aan de hemel, en dit hele land waarover Ik gesproken heb, zal Ik aan uw nageslacht geven, zodat zij het voor eeuwig in erfbezit nemen.

¹ Ex. 20:8; Deut. 5:12; Ezech. 20:12 ² Gen. 1:31; 2:2,3; Ex. 20:11 ³ Ex. 32:16 ⁴ Hand. 7:40 ⁵ 1 Kor. 10:7 ⁶ Deut. 32:5 ⁷ 1 Kon. 12:28 ⁸ Ex. 33:3; Deut. 9:6,13; Jes. 48:4; Jer. 5:3; Hos. 4:16 ⁹ Ps. 106:21 ¹⁰ Num. 14:13 enz. ¹¹ Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13; Deut. 34:4

32:4 van hen aan - Letterlijk: uit hun hand. **32:4 Dit zijn uw goden** - Of: Dit is uw God; zie ook de verzen 8 en 23.

¹⁴ Toen kreeg de HEERE berouw over het kwaad dat Hij gesproken had Zijn volk te zullen aandoen.

¹⁵ En Mozes keerde zich om en daalde de berg af, met de twee tafelen van de getuigenis in zijn hand. Deze tafelen waren aan beide kanten beschreven; ze waren aan de ene en aan de andere kant beschreven.

¹⁶ "Die tafelen waren Gods *eigen* werk; ook was het schrift Gods eigen schrift, in de tafelen gegraveerd.

¹⁷ Jozua hoorde het rumoer van het volk met zijn gejuich en zei tegen Mozes: Er is oorlogsgescheeuw in het kamp.

¹⁸ Maar die zei:

Het is niet het geluid van
overwinningsgescheeuw;
het is ook niet het geluid van het
jammeren bij een nederlaag.
Een geluid van beurtzang
hoor ik.

¹⁹ En het gebeurde, toen hij in de nabijheid van het kamp kwam en het kalf en de "reidansen zag, dat Mozes in woede ontstak. Hij wierp de tafelen uit zijn handen en sloeg ze onder aan de berg in stukken.

²⁰ En hij nam het kalf dat zij gemaakt hadden, verbrandde het in het vuur, vermaalde het tot dat het tot stof verpulverd was, strooide dat uit op het wateroppervlak en liet het de Israëlieten drinken.

²¹ En Mozes zei tegen Aäron: Wat heeft dit volk je gedaan, dat je zo'n grote zonde over hen gebracht hebt?

²² Toen zei Aäron: Laat mijn heer niet in woede ontsteken. *Ú kent dit volk*, "dat het in het kwaad *verstrikt* zit.

²³ Zij zeiden namelijk tegen mij: Maak voor ons goden die *vóór* ons uit gaan, want die Mozes, de man die ons uit het land Egypte heeft geleid – wij weten niet wat er met hem gebeurd is.

²⁴ Toen zei ik tegen hen: Wie goud heeft, moet dat afrukken en aan mij geven. En ik gooide het in het vuur en dit kalf kwam eruit *tevoorschijn*.

²⁵ Toen Mozes zag dat het volk losgeslagen was – want Aäron had het losgelaten – tot leedvermaak van hun tegenstanders,

²⁶ ging Mozes bij de ingang van het kamp staan en zei: Wie bij de HEERE hoort, *moet* bij mij *komen*. Toen verzamelden al de Levieten zich bij hem.

²⁷ Hij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ieder moet zijn zwaard aan zijn heup doen, het kamp van poort tot poort door gaan, en ieder moet zijn broeder doden, ieder zijn vriend en ieder zijn naaste.

²⁸ De Levieten deden overeenkomstig het woord van Mozes en er vielen op die dag van het volk ongeveer drieduizend man.

²⁹ Toen zei Mozes: U moet zich vandaag aan de HEERE wijden,* ja, ieder moet *zich* tegen zijn zoon en tegen zijn broeder *keren*, opdat *Hij* vandaag *Zijn* zegen over u zal geven.

MOZES BIDT VOOR HET VOLK

³⁰ En het gebeurde de volgende dag dat Mozes tegen het volk zei: *Ú hebt een grote zonde begaan*, maar nu zal ik naar de HEERE opklimmen. Misschien zal ik verzoening kunnen bewerken voor uw zonde.

³¹ Toen keerde Mozes terug tot de HEERE en zei: Och, dit volk heeft een grote zonde begaan, want zij hebben voor zichzelf een gouden god gemaakt.

³² Nu dan, of U toch hun zonde wilde vergeven! Maar indien niet, schrap mij alstublieft uit Uw boek, dat U geschreven hebt.

³³ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Wie tegen Mij zondigt, zal Ik uit Mijn boek schrappen.

³⁴ Maar nu, ga heen en leid het volk naar de plaats waarvan Ik u gesproken heb. Zie, Mijn engel zal voor u uit gaan. Maar op de dag van Mijn vergelding zal Ik aan hen hun zonde vergelden.

³⁵ Zo trof de HEERE het volk, omdat zij dat kalf gemaakt hadden dat Aäron gemaakt had.

33 Verder sprak de HEERE tot Mozes: Ga heen, vertrek van hier, u en het volk dat u uit het land Egypte geleid hebt, naar het land waarvan Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb: "Aan uw nageslacht zal Ik het geven.

² Ik zal een engel *vóór* u uit zenden – Ik zal

* Ex. 31:18; Deut. 9:10 ² Deut. 9:17 ³ Deut. 9:21 ⁴ 1 Joh. 5:19 ⁵ Gen. 12:7; 26:4; 28:13
32:29 *zich ... aan de HEERE wijden* - Letterlijk: uw hand voor de HEERE vullen.

de Kanaänieten, Amorieten, Hethieten, Fereziëten, Hevieten en Jebusieten verdrijven –

³ naar een land dat overvloedig van melk en honing. Maar Ik zal *Zelf* niet in uw midden meetrekken, ⁴ omdat u een halsstarrig volk bent en Ik u anders onderweg zou vernietigen.

⁴ Toen het volk deze onheilsboodschap hoorde, bedreven zij rouw en niemand van hen deed zijn sieraden om.

⁵ De HEERE had namelijk tegen Mozes gezegd: Zeg tegen de Israëlieten: U bent een halsstarrig volk. Als Ik ook *maar* één ogenblik in uw midden zou meetrekken, dan zou Ik u vernietigen. Nu dan, doe uw sieraden af, en Ik zal weten wat Ik u doen zal.

⁶ Ver van de berg Horeb ont deden de Israëlieten zich van hun sieraden.

⁷ En Mozes nam de tent en zette die voor zichzelf buiten het kamp op, een eind van het kamp vandaan; en hij noemde hem de tent van ontmoeting. Zo gebeurde het dat ieder die de HEERE zocht, naar de tent van ontmoeting moest gaan, die zich buiten het kamp bevond.

⁸ Telkens als Mozes naar de tent ging, gebeurde het dat heel het volk opstond en dat ieder bij de ingang van zijn tent ging staan en dat zij Mozes naketen tot hij de tent was binnengegaan.

⁹ Zodra Mozes de tent binnenging, gebeurde het dat de wolkkolom neerdaalde en bij de ingang van de tent bleef staan en dat de HEERE met Mozes sprak.

¹⁰ En zodra heel het volk de wolkkolom zag staan bij de ingang van de tent, stond heel het volk op en boog zich neer, ieder in de opening van zijn tent.

¹¹ De HEERE sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals een man met zijn vriend spreekt. Daarna keerde hij terug naar het kamp, maar zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, een jongeman, week niet uit het midden van de tent.

MOZES VRAAGT DE HEERLIJKHEID VAN DE HEERE TE ZIEN

¹² Toen zei Mozes tegen de HEERE: Zie, U zegt tegen mij: Laat dit volk verdertrekken. U echter, U hebt mij niet laten weten wie U

met mij meezendt, terwijl U Zelf gezegd hebt: Ik ken u bij uw naam, en ook: U hebt genade gevonden in Mijn ogen.

¹³ Nu dan, als ik dan genade heb gevonden in Uw ogen, maak mij toch Uw weg bekend. Dan zal ik U kennen, opdat ik genade zal vinden in Uw ogen. En zie aan dat deze natie Uw volk is.

¹⁴ En Hij zei: Moet Mijn aangezicht meegaan om u gerust te stellen?

¹⁵ Toen zei hij tegen Hem: Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons *dan* van hier niet verdertrekken.

¹⁶ Want hoe moet het anders bekend worden dat ik genade gevonden heb in Uw ogen, ik en Uw volk? Is het niet daardoor dat U met ons meegaat? ¹⁷ Daardoor zullen wij, ik en Uw volk, afgezonderd zijn van alle volken die er op de aardbodem zijn.

¹⁷ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Ook dit woord dat u spreekt, zal Ik doen, want u hebt genade gevonden in Mijn ogen en Ik ken u bij uw naam.

¹⁸ Toen zei Mozes: Toon mij toch Uw heerlijkheid!

¹⁹ Maar Hij zei: Ik zal al Mijn goedheid bij u voorbij laten komen, en in uw aanwezigheid zal Ik de Naam van de HEERE uitroepen, maar 'Ik zal genadig zijn voor wie Ik genadig zal zijn, en Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontfermen zal.

²⁰ Hij zei verder: U zou Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.

²¹ Ook zei de HEERE: Zie, *hier* is een plaats bij Mij, *waar* u op de rots moet gaan staan.

²² En het zal gebeuren, als Mijn heerlijkheid voorbijtrekt, dat Ik u in een kloof van de rots neer zal zetten en u met Mijn hand zal bedekken totdat Ik voorbijgegaan ben.

²³ En zodra Ik Mijn hand wegneem, zult u Mij van achteren zien, maar Mijn aangezicht zal niet gezien worden.

DE TWEE NIEUWE STENEN TAFELN

34 Toen zei ^ade HEERE tegen Mozes: Houw twee stenen tafelen voor u uit, zoals de eerste, dan zal Ik op die tafelen de woorden schrijven die op de eerste tafelen stonden, die u in stukken gebroken hebt.

^a Ex. 32:9; Deut. 9:13 ^b Deut. 4:7 ^c Rom. 9:15 ^d Deut. 10:1

² Wees tegen de morgen gereed; vervolgens moet u in de morgen de berg Sinaï opklimmen en daar, op de top van de berg, voor Mij gaan staan.

³ ^aMaar niemand mag met u mee naar boven klimmen en ook mag op heel de berg niemand gezien worden, ^bhet kleinvee en de runderen mogen *zelfs* niet tegenover de berg grazen.

⁴ Toen hieuv Mozes twee stenen tafelen uit, zoals de eerste. En Mozes stond vroeg in de morgen op, klom de berg Sinaï op, zoals de HEERE hem geboden had, en hij nam de twee stenen tafelen in zijn hand.

DE HEERE VERSCHIJNT AAN MOZES

⁵ Toen daalde de HEERE neer in een wolk, ging daar bij hem staan en riep de Naam van de HEERE uit.

⁶ ^cToen de HEERE bij hem voorbijkwam, riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw,

⁷ ^dDie goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden. Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar Die *de schuldlige* zeker niet voor onschuldig houdt en ^ede ongerechtigheid van de vaders vergeldt aan de kinderen en kleinkinderen, tot in het derde en vierde *geslacht*.

⁸ Toen haastte Mozes zich, knielde ter aarde, boog zich neer

⁹ en zei: Heere, als ik nu genade in Uw ogen gevonden heb, laat de Heere dan toch in ons midden meegaan. Zeker, het is een halsstarrig volk, maar vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde, en neem ons aan als ^f*Uw* erfelijk bezit.

VERNIEUWING VAN HET VERBOND

¹⁰ Toen zei Hij: Zie, ^gIk sluit een verbond; ^hten overstaan van heel uw volk zal Ik wonderen doen, zoals die op de hele aarde en onder welk volk ook nog nooit tot stand gebracht zijn. Ja, heel het volk, in het midden waarvan u verkeert, zal de daden van de HEERE zien, want het is ontzagwekkend wat Ik met u ga doen.

¹¹ Houd u aan wat Ik u heden gebied. Zie, Ik zal de Amorieten, Kanaänieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten en Jebusieten voor u uit verdrijven.

¹² ⁱWees op uw hoede dat u geen verbond sluit met de inwoners van het land waarin u komt, anders zullen zij in uw midden tot een valstrik worden.

¹³ Maar hun altaren moet u afbreken, hun gewijde stenen in stukken slaan en hun gewijde palen omhakken

¹⁴ – ^jwant u mag zich niet neerbuigen voor een andere god: de Naam van de HEERE is immers de Na-ijverige. Een na-ijverig God is Hij –

¹⁵ anders sluit u *misschien* een verbond met de inwoners van het land. Wanneer zij immers als in hoererij achter hun goden aan gaan en aan hun goden offers brengen, zou men u kunnen uitnodigen en zou u van hun offer eten.

¹⁶ Dan zou u van hun dochters *vrouwen* nemen voor uw zonen. ^kHun dochters zouden als in hoererij achter hun goden aan gaan, en uw zonen als in hoererij achter hun goden aan laten gaan.

¹⁷ U mag u geen gegoten goden maken.

¹⁸ Het Feest van de ongezuurde *broden* moet u in acht nemen. Zeven dagen *lang* moet u ongezuurde *broden* eten, zoals Ik u geboden heb, ^lop de vastgestelde tijd in de maand Abib, want in de maand Abib bent u uit Egypte vertrokken.

¹⁹ ^mAlles wat de baarmoeder opent, behoort Mij toe, ja, al uw vee dat mannelijk is, wat *de baarmoeder* van rund of schaap opent.

²⁰ ⁿMaar de ezel die *de baarmoeder* opent, moet u met een *stuk* kleinvee vrijkopen. Als u hem echter niet vrijkoopt, moet u hem de nek breken. Elke eerstgeborene van uw zonen moet u vrijkopen. ^oMen mag voor Mijn aangezicht niet met lege *handen* verschijnen.

²¹ ^pZes dagen moet u arbeiden, maar op de zevende dag moet u rusten. *Ook* in de ploegtijd en in de oogsttijd moet u rusten.

²² ^qOok moet u voor uzelf het Wekenfeest

^a Ex. 19:12 ^b Ex. 19:13 ^c Ex. 33:19 ^d Ex. 20:6; Num. 14:18; Deut. 5:10; Ps. 86:15; 103:8; 145:8 ^e Jer. 32:18 ^f Lev. 25:38; Ps. 28:9; 33:12; Zach. 2:12 ^g Deut. 5:2 ^h Joz. 10:12,13 ⁱ Ex. 23:32; Num. 33:51; Deut. 7:2 ^j Ex. 20:5 ^k 1 Kon. 11:2 ^l Ex. 12:15; 23:15 ^m Ex. 13:2; 22:29; Ezech. 44:30 ⁿ Ex. 13:13 ^o Ex. 23:15; Deut. 16:16 ^p Ex. 20:9 ^q Ex. 23:16

houden, *dat is het feest bij de eerste vruchten van de tarweoogst; en ook het Feest van de inzameling, bij de jaarwisseling.*

²³ Alles wat onder u mannelijk is, moet drie keer per jaar verschijnen voor het aangezicht van de Heere HEERE, de God van Israël.

²⁴ Als Ik de volken van vóór uw ogen zal verdrijven en uw gebied ruim zal maken, zal niemand uw land begeren, wanneer u drie keer per jaar optrekt om te verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God.

²⁵ U mag het bloed van Mijn offer niet offeren met iets wat gezuurd is, en het offer van het Pascha mag niet tot de volgende morgen overblijven.

²⁶ De eersteelingen van de eerste vruchten van uw land moet u in het huis van de HEERE, uw God, brengen. U mag een bokje niet koken in de melk van zijn moeder.

²⁷ Verder zei de HEERE tegen Mozes: Schrijf deze woorden voor uzelf op, want op grond van deze woorden heb Ik een verbond met u en met Israël gesloten.

²⁸ Hij was daar namelijk veertig dagen en veertig nachten bij de HEERE. Hij at geen brood en dronk geen water. 'En God schreef op de tafelen de woorden van het verbond, de Tien Woorden.

HET GLANZENDE GEZICHT VAN MOZES

²⁹ En het gebeurde, toen Mozes van de berg Sinaï afdaalde – de twee tafelen van de getuigenis waren in Mozes' hand, toen hij van de berg afdaalde – dat Mozes niet wist dat de huid van zijn gezicht ³⁰glansde, omdat de HEERE met hem gesproken had.

³⁰ Aäron en al de Israëlieten keken Mozes aan, en zie, de huid van zijn gezicht glansde. Daarom waren zij bevreesd om dichterbij hem te komen.

³¹ Mozes riep hen echter *bij zich*. Aäron en al de leiders van de gemeenschap keerden naar hem terug, en Mozes sprak tot hen.

³² Daarna kwamen al de Israëlieten naar voren en hij gebod hun alles wat de HEERE met hem besproken had op de berg Sinaï.

³³ Nadat Mozes geëindigd had met hen te spreken, ³⁴legde hij een doek over zijn gezicht.

³⁴ Maar telkens wanneer Mozes voor het aangezicht van de HEERE kwam om met Hem te spreken, deed hij de doek af, totdat hij weer naar buiten ging. En wanneer hij naar buiten gegaan was, sprak hij tot de Israëlieten wat hem geboden was.

³⁵ En als de Israëlieten aan het gezicht van Mozes glansde, dan deed Mozes de doek weer over zijn gezicht, totdat hij naar binnen ging om met Hem te spreken.

HET SABBATSGEBOED

35 Toen liet Mozes heel de gemeenschap van de Israëlieten bijeenkomen en hij zei tegen hen: Dit zijn de woorden die de HEERE geboden heeft om ze te doen:

¹ Zes dagen moet er werk verricht worden, maar de zevende dag moet heilig voor u zijn, een sabbat, een dag van volledige rust, voor de HEERE. Ieder die op die dag werk verricht, moet gedood worden.

² U mag op de sabbatdag in geen van uw woongebieden vuur aansteken.

VRIJWILLIGE OFFERS VOOR DE TABERNAKEL

⁴ Verder sprak Mozes tot heel de gemeenschap van de Israëlieten: Dit is het woord dat de HEERE geboden heeft:

⁵ 'Neem uit dat wat u hebt, een heffer voor de HEERE. Ieder die gewillig van de HEERE is, moet het brengen als heffer voor de HEERE: goud, zilver en koper,

⁶ blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol, fijn linnen en geitenhaar,

⁷ roodgeverfde ramshuiden, zeekoeienhuiden en acaciahout,

⁸ olie voor de lamp, specerijen voor de zalfolie en specerijen voor het geurige reukwerk;

⁹ onyxstenen en andere edelstenen als opvulling voor de efod en de borsttas.

¹ Ex. 23:17; Deut. 16:16 ² Ex. 23:18 ³ Ex. 23:19; Deut. 26:2 ⁴ Ex. 23:19; Lev. 22:27; Deut. 14:21 ⁵ Ex. 24:18; Deut. 9:9,18 ⁶ Vers 1; Ex. 31:18; Deut. 4:13 ⁷ 2 Kor. 3:7 ⁸ 2 Kor. 3:7,13 ⁹ Ex. 34:32 ¹⁰ Ex. 20:8; 31:15; Lev. 23:3; Deut. 5:12; Luk. 13:14 ¹¹ Ex. 16:23 ¹² Ex. 25:2 ¹³ Ex. 25:4 ¹⁴ Ex. 25:5 ¹⁵ Ex. 25:6 ¹⁶ Ex. 25:7; 28:17,20

¹⁰ Allen die wijs van hart zijn onder u, moeten komen en alles maken wat de HEERE geboden heeft:

¹¹ ^ade tabernakel, zijn tent en dekkleed, haken, planken, dwarsbalken, pilaren en voetstukken;

¹² de ark met zijn draagbomen, het verzoendeksel en het voorhangsel ter afscherming;

¹³ de ^btafel met zijn draagbomen, al de bijbehorende voorwerpen en de ^ctoonbroden;

¹⁴ de kandelaar voor het licht en de bijbehorende voorwerpen, zijn lampen en de olie voor het licht;

¹⁵ ^dhet reukofferaltaar en zijn draagbomen, de ^ezalfolie, het geurige reukwerk, ^fhet gordijn van de ingang voor de ingang van de tabernakel;

¹⁶ ^ghet brandofferaltaar, het koperen rooster dat erbij hoort, zijn draagbomen en alle bijbehorende voorwerpen, ^hhet wasvat met zijn voetstuk;

¹⁷ ⁱde kleden van de voorhof, zijn pilaren en bijbehorende voetstukken, ^jhet gordijn voor de poort van de voorhof;

¹⁸ ^kde pinnen van de tabernakel en de pinnen van de voorhof, met de bijbehorende touwen;

¹⁹ de ambtskleding om in het heilige te dienen, de geheiligde kleding van de priester Aäron en de kleding van zijn ^lzonen om *daarin* als priester te dienen.

²⁰ Toen ging heel de gemeenschap van de Israëlieten bij Mozes weg,

²¹ en ze kwamen *terug*: ieder wiens hart hem *daartoe* bewoog en ieder wiens geest hem gewillig maakte. Ze brachten het heffer voor de HEERE ten behoeve van het werk aan de tent van ontmoeting, voor al het dienstwerk daarin en voor de geheiligde kledingstukken.

²² Zo kwamen *ze*, de mannen en de vrouwen. Ieder die gewillig van hart was, bracht sierspelden, oorringen, *zegehringen*, halssieraden en allerlei gouden voorwerpen. Ja, iedereen die de HEERE een weegoffer van goud bracht,

²³ en iedereen bij wie blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode *wol*, fijn linnen, geiten*haar*, roodgeverfde ramshuiden en zeekoehuiden te vinden was, die bracht *ze*.

²⁴ Ieder die een heffer van zilver of koper bracht, bracht *dat* als heffer voor de HEERE; en ieder bij wie acaciahout gevonden werd, bracht *het* voor al het werk ten behoeve van de dienst.

²⁵ ^mElke vrouw die wijs van hart was, spon eigenhandig en bracht wat ze gesponnen had: blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode *wol* en fijn linnen.

²⁶ En al de vrouwen van wie het hart hen *daartoe* bewoog en *die* wijs van hart waren, sponnen het geiten*haar*.

²⁷ De leiders brachten ook onyxstenen en *andere edelstenen als* opvulling voor de efod en de borsttas,

²⁸ specerijen en olie ⁿvoor de lamp, voor de zalfolie en ^ovoor het geurige reukwerk.

²⁹ Alle mannen en vrouwen van wie het hart gewillig was, droegen bij aan al het werk dat de HEERE door de dienst van Mozes ^pgeboden had te doen. De Israëlieten brachten het als een vrijwillige gave voor de HEERE.

AANSTELLING VAN BEZALEËL EN AHOIAB

³⁰ Daarna zei Mozes tegen de Israëlieten: Zie, ^qde HEERE heeft Bezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, uit de stam Juda, bij *zijn* naam geroepen.

³¹ ^rDe Geest van God heeft hem vervuld met wijsheid, inzicht, kennis en allerlei vakmanschap,

³² ^som ontwerpen te bedenken *en* om *die* uit te voeren in goud, zilver en koper;

³³ ^tom *edelstenen* te bewerken *en* in te zetten, en om hout te bewerken, *dus* om allerlei *kunstig* uitgedacht werk te verrichten.

³⁴ Hij heeft hem ook in zijn hart *het vermogen* gegeven om *anderen* te leren, hem en Ahoiab, de zoon van Ahisamach, uit de stam Dan.

³⁵ Hij ^uheeft hen vervuld met wijsheid van

^a Ex. 26:26 ^b Ex. 25:23 ^c Ex. 25:30 ^d Ex. 30:1 ^e Ex. 31:11 ^f Ex. 26:36 ^g Ex. 27:4 ^h Ex. 30:18 ⁱ Ex. 27:9 ^j Ex. 27:16 ^k Ex. 27:19 ^l Ex. 28:31:10 ^m Spr. 31:19 ⁿ Ex. 25:6 ^o Ex. 25:6 ^p Ex. 31:2 ^q Ex. 31:3 ^r Ex. 31:4 ^s Ex. 31:5 ^t Ex. 26:1

35:29 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

hart om allerlei werk te verrichten: *dat* van een graveerder, een kunstenaar, een maker van borduurwerk met blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en fijn linnen, en *dat* van een wever. Zij *kunnen* allerlei werkzaamheden uitvoeren en ontwerpen bedenken.

DE BOUW VAN DE TENT VAN ONTMOETING

36 Toen deden Bezaleël en Aholiab, en ieder die wijs van hart was, in wie de HEERE wijsheid en inzicht gegeven had om te weten hoe zij al het werk ten dienste van het heiligdom moesten verrichten, overeenkomstig alles wat de HEERE geboden had.

² Mozes had namelijk Bezaleël en Aholiab geroepen, en ieder die wijs van hart was, aan wie de HEERE wijsheid in zijn hart gegeven had, iedereen wiens hart hem *ertoe* bewoog om naar voren te komen om het werk te verrichten.

³ Zij namen van Mozes heel het heffer aan dat de Israëlieten gebracht hadden om het werk ten dienste van het heiligdom te verrichten. Men bracht elke morgen nog vrijwillige gaven bij hem.

⁴ Toen kwamen alle vaklieden^a die allerlei werk voor het heiligdom deden, man voor man, van het werk waarmee ze bezig waren,

⁵ en ze zeiden tegen Mozes: Het volk brengt veel, meer dan toereikend is ten dienste van het werk dat de HEERE geboden heeft te doen.

⁶ Toen gaf Mozes bevel dat men een boodschap door het kamp zou laten gaan: Laat geen man of vrouw nog werk verrichten voor het heffer voor het heiligdom. Zo werd het volk ervan weerhouden om *nog meer* te brengen.

⁷ Want het materiaal was voldoende voor hen om er al het werk mee te kunnen verrichten, ja, er bleef over.

⁸ Zo maakte ieder die wijs van hart was onder hen die het werk verrichtten, de tabernakel van tien tentkleden, van dubbeldraads fijn linnen en blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol.

Met cherubs erop, werk van een kunstenaar, maakte men ze.

⁹ De lengte van één tentkleed was achtentwintig el en de breedte van één tentkleed vier el; al de tentkleden hadden dezelfde afmeting.

¹⁰ Men maakte vijf tentkleden aan elkaar vast, en maakte *nog eens* vijf tentkleden aan elkaar vast.

¹¹ Daarna maakte men blauwpurperen lussen aan de zoom van het ene tentkleed, aan het uiteinde, bij de sluiting; men maakte ze ook aan de zoom van het laatste tentkleed van het tweede stel.

¹² Vijftig lussen maakte men aan het ene tentkleed en vijftig lussen aan het uiteinde van het tentkleed dat bij het tweede stel hoorde; deze lussen waren precies tegenover elkaar gezet.

¹³ Ook maakte men vijftig gouden haken en met die haken maakte men de tentkleden aan elkaar vast, zodat de tabernakel één geheel werd.

¹⁴ Verder maakte men kleden van geitenhaar voor een tent over de tabernakel; elf tentkleden maakte men daarvan.

¹⁵ De lengte van één tentkleed was dertig el en de breedte van één tentkleed vier el; de elf tentkleden hadden één afmeting.

¹⁶ Vervolgens maakte men vijf van de tentkleden apart aan elkaar vast, en zes van de andere tentkleden eveneens apart.

¹⁷ Daarna maakte men vijftig lussen aan de zoom van het laatste tentkleed van het ene stel; en men maakte vijftig lussen aan de zoom van het tentkleed van het andere stel.

¹⁸ Ook maakte men vijftig koperen haken om de tentdelen zo aan elkaar vast te maken dat ze één geheel vormden.

¹⁹ Verder maakte men voor de tent een dekkleed van roodgeverfde ramshuiden, en daarover een dekkleed van zeekoeienhuiden.

²⁰ Vervolgens maakte men voor de tabernakel de planken van acaciahout, rechtopstaand.

²¹ De lengte van een plank was tien el, en anderhalve el de breedte van elke plank.

^aEx. 26:2 ^bEx. 26:4 ^cEx. 26:10 ^dEx. 26:5 ^eEx. 26:6 ^fEx. 26:11 ^gEx. 26:14 ^hEx. 26:15 ⁱEx. 26:16
36:4 vaklieden - Letterlijk: wijzen.

²² Elke plank had twee pinnen, zodat ze met elkaar verbonden konden worden; hetzelfde deed men met alle planken van de tabernakel.

²³ Vervolgens maakte men de planken voor de tabernakel, twintig planken voor de zuidzijde, in zuidelijke richting.

²⁴ Men maakte ook veertig zilveren voetstukken onder de twintig planken; twee voetstukken onder de ene plank voor zijn twee pinnen, en twee voetstukken onder de andere plank voor zijn twee pinnen.

²⁵ Men maakte vervolgens twintig planken voor de andere kant van de tabernakel, aan de noordzijde,

²⁶ met de veertig bijbehorende zilveren voetstukken; twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.

²⁷ Aan de westkant van de tabernakel maakte men zes planken.

²⁸ Ook maakte men twee planken tot hoekpunten van de tabernakel, aan beide kanten.

²⁹ Ze waren van onderen af volkomen gelijk, en samen ook volkomen *gelijk* aan de bovenkant ervan, bij de eerste ring. Zo deed men met die twee *planken* aan de twee hoekpunten.

³⁰ Er waren dus acht planken met hun zilveren voetstukken, *samen* zestien voetstukken, twee voetstukken onder elke plank.

³¹ Men maakte vervolgens dwarsbalken van acaciahout; vijf voor de planken aan de ene kant van de tabernakel,

³² vijf dwarsbalken voor de planken aan de andere kant van de tabernakel, en vijf dwarsbalken voor de planken aan de *achterkant* van de tabernakel, aan de westkant.

³³ Men plaatste verder de middelste dwarsbalk zo dat hij in het midden van de planken van het *ene* einde naar het *andere* einde liep.

³⁴ Men overtrok vervolgens de planken met goud, en de ringen daarvan – als houders voor de dwarsbalken – maakte men

van goud; vervolgens overtrok men de dwarsbalken met goud.

³⁵ Daarna maakte men een voorhangsel van blauwpuurperen, roodpuurperen en scharlakenrode *wol* en dubbeldraads fijn linnen; *als* werk van een kunstenaar maakte men het, *met* cherubs *erop*.

³⁶ Ook maakte men er vier pilaren van acaciahout voor, die men met goud overtrok; hun haken waren ook van goud. Men goot vervolgens de vier bijbehorende zilveren voetstukken.

³⁷ Vervolgens maakte men voor de ingang van de tent een gordijn van blauwpuurperen, roodpuurperen en scharlakenrode *wol* en dubbeldraads fijn linnen, borduurwerk,

³⁸ evenals de vijf pilaren ervan met hun haken. Men overtrok hun koppen en verbindingstukken met goud; hun vijf voetstukken waren van koper.

DE ARK, DE TAFEL VAN DE TOONBRODEN, DE KANDELAAR EN HET REUKOFFERALTAAR

37 Bezaleël maakte vervolgens de ark van acaciahout; zijn lengte was tweeënhalve el, zijn breedte anderhalve el en zijn hoogte anderhalve el.

² Hij overtrok hem met zuiver goud, van binnen en van buiten, en hij maakte er een gouden rand omheen.

³ Hij goot er vier gouden ringen voor, aan de vier voetstukken ervan, namelijk twee ringen aan de ene kant ervan en twee ringen aan de andere kant ervan.

⁴ Verder maakte hij draagbomen van acaciahout en overtrok die met goud.

⁵ Hij stak de draagbomen door de ringen aan weerskanten van de ark, om de ark *daarmee* te dragen.

⁶ Vervolgens maakte hij een verzoendeksel van zuiver goud. Zijn lengte was tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el.

⁷ Ook maakte hij twee cherubs van goud; als gedreven werk maakte hij ze uit de beide uiteinden van het verzoendeksel,

⁸ één cherub uit het uiteinde aan de ene kant, en één cherub uit het uiteinde aan de

⁴ Ex. 26:17 ⁵ Ex. 26:18 ⁶ Ex. 26:19 ⁷ Ex. 26:20 ⁸ Ex. 26:21 ⁹ Ex. 26:22 ¹⁰ Ex. 26:23 ¹¹ Ex. 26:24 ¹² Ex. 26:25 ¹³ Ex. 26:26 ¹⁴ Ex. 26:27 ¹⁵ Ex. 26:28 ¹⁶ Ex. 26:29 ¹⁷ Ex. 26:30 ¹⁸ Ex. 26:31 ¹⁹ Ex. 26:32 ²⁰ Ex. 26:33 ²¹ Ex. 26:34 ²² Ex. 26:35 ²³ Ex. 26:36 ²⁴ Ex. 26:37 ²⁵ Ex. 25:10 ²⁶ Ex. 25:19

andere kant. Uit het verzoendeksel maakte hij de cherubs, uit de beide uiteinden ervan.

⁹ En de cherubs hielden *hun* beide vleugels naar boven uitgespreid, terwijl ze met hun vleugels het verzoendeksel bedekten. Hun gezichten waren naar elkaar toe gericht; de gezichten van de cherubs waren naar het verzoendeksel gericht.

¹⁰ Daarna maakte hij de tafel van acaciahout; zijn lengte was twee el, zijn breedte één el en zijn hoogte anderhalve el.

¹¹ En hij overtrok hem met zuiver goud en maakte er een gouden rand omheen.

¹² Ook maakte hij er een sierlijst van een hand breed omheen, en hij maakte een gouden rand rondom die sierlijst.

¹³ Hij goot er vier gouden ringen voor en bevestigde de ringen aan de vier hoeken van zijn vier poten.*

¹⁴ De ringen zaten dicht onder de sierlijst, als houders voor de draagbomen, om de tafel te kunnen dragen.

¹⁵ Hij maakte ook de draagbomen van acaciahout, en hij overtrok ze met goud, om de tafel daarmee te dragen.

¹⁶ En hij maakte de voorwerpen die op de tafel moesten staan, van zuiver goud: de bijbehorende schotels, schalen, kommen en kannen waarmee plengoffers gebracht worden.

¹⁷ Hij maakte vervolgens de kandelaar van zuiver goud. Als gedreven werk maakte hij de kandelaar, zijn schacht en zijn armen; zijn bloemkelken, zijn knoppen en zijn bloesems vormden er één geheel mee.

¹⁸ Zes armen staken uit de zijanten ervan; drie armen van de kandelaar uit zijn ene kant, en drie armen van de kandelaar uit zijn andere kant.

¹⁹ Drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de ene arm, met knop en bloesem; en drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de andere arm, met knop en bloesem. Zo waren de zes armen die uit de kandelaar staken.

²⁰ En op de kandelaar zelf zaten vier

bloemkelken in de vorm van amandelbloesem, met hun knoppen en bloesems.

²¹ Ook zat er een knop onder het eerste paar armen dat eruit stak, een knop onder het tweede paar armen dat eruit stak, en een knop onder het derde paar armen dat eruit stak. Zo was het bij de zes armen die eruit staken.

²² Zijn knoppen en zijn armen vormden met de kandelaar één geheel; het geheel was één stuk gedreven werk van zuiver goud.

²³ Hij maakte er de zeven bijbehorende lampen voor; zowel de bijbehorende snuiters als de bijbehorende vuurschalen waren van zuiver goud.

²⁴ Hij maakte die van één talent* zuiver goud, met alle bijbehorende voorwerpen.

²⁵ Vervolgens maakte hij het reukofferaltaar van acaciahout. Zijn lengte was een el, zijn breedte was een el – het was dus vierkant – en zijn hoogte twee el. De bijbehorende hoorns vormden er één geheel mee.

²⁶ Hij overtrok het met zuiver goud, zijn bovenkant, zijn wanden rondom, en zijn hoorns; en hij maakte er een gouden rand omheen.

²⁷ Ook maakte hij er twee gouden ringen voor, onder de rand ervan, aan zijn beide kanten, aan weerskanten ervan, als houders voor de draagbomen, om het altaar daarmee te kunnen dragen.

²⁸ Verder maakte hij de draagbomen van acaciahout en overtrok ze met goud.

²⁹ Ook maakte hij de heilige zalfolie en zuiver geurig reukwerk, werk van een zalfbereider.

HET BRANDOFFERALTAAR, HET KOPREN VASVAT EN DE VOORHOF

38 Vervolgens maakte hij het brandofferaltaar van acaciahout; vijf el was zijn lengte, vijf el was zijn breedte – het was dus vierkant – en drie el zijn hoogte.

*Ex. 25:20 °Ex. 25:23 °Ex. 25:24 °Ex. 25:25 °Ex. 25:26 °Ex. 25:27 °Ex. 25:29 °Ex. 25:31 °Ex. 25:32 °Ex. 25:33 °Ex. 25:34 °Ex. 25:36 °Ex. 25:37,38 °Ex. 25:39 °Ex. 30:1,2 °Ex. 30:3 °Ex. 30:4 °Ex. 30:5 °Ex. 30:22,34 °Ex. 27:1

37:13 van zijn vier poten - Letterlijk: die aan zijn vier poten zijn. 37:24 Een talent is ongeveer 30 kilo.

^{2a} Hij maakte ook zijn hoorns op zijn vier hoeken – zijn hoorns vormden er één geheel mee – en hij overtrok het met koper.

^{3b} Hij maakte ook alle voorwerpen voor het altaar: de potten, de scheppen, de sprengbekkens, de vorken en de vuurschalen; alle bijbehorende voorwerpen maakte hij van koper.

^{4c} Ook maakte hij voor het altaar een rooster, een koperen rasterwerk, onder zijn rand, van onderen af tot de helft ervan.

⁵ Daarna goot hij vier ringen voor de vier uiteinden van het koperen rooster, als houders voor de draagbomen.

⁶ Verder maakte hij de draagbomen van acaciahout en overtrok ze met koper.

⁷ Hij stak ^d de draagbomen in de ringen aan de zijkanen van het altaar, om het daarmee te kunnen dragen. Hij maakte het van planken, *het was vanbinnen hol*.

^{8e} Vervolgens maakte hij het koperen wasvat met het bijbehorende koperen voetstuk uit de spiegels van de dienstdoende vrouwen, die diensden bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁹ Daarna maakte hij de voorhof; aan de zuidzijde, in zuidelijke richting, waren de kleden voor de voorhof van dubbeldraads fijn linnen, honderd el lang.

¹⁰ De bijbehorende twintig pilaren en hun twintig voetstukken waren van koper; de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken waren van zilver.

¹¹ Aan de noordzijde waren *de kleden* eveneens honderd el lang. De bijbehorende twintig pilaren en hun twintig voetstukken waren van koper; de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken waren van zilver.

¹² Aan de westzijde waren de kleden vijftig el lang, met de tien bijbehorende pilaren en hun tien voetstukken; de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken waren van zilver.

¹³ Aan de oostzijde, waar *de zon* opkomt, waren *de kleden* eveneens vijftig el lang.

¹⁴ De kleden aan *de ene* zijde waren vijftien el lang, met de drie bijbehorende pilaren en hun drie voetstukken.

¹⁵ En aan de andere zijde van de poort van de voorhof – *dus* aan de ene en de andere kant van de poort – waren kleden van vijftien el lang, met de drie bijbehorende pilaren en hun drie voetstukken.

¹⁶ Alle kleden rondom de voorhof waren van dubbeldraads fijn linnen.

¹⁷ En de voetstukken van de pilaren waren van koper, de haken van de pilaren en hun verbindingsstukken van zilver; het beslag op hun koppen was van zilver en zij, *te weten* alle pilaren van de voorhof, waren met verbindingen van zilver verbonden.

¹⁸ Het gordijn voor de poort van de voorhof bestond uit borduurwerk, van blauw-purperen, roodpurperen en scharlaken-rode wol en van dubbeldraads fijn linnen. Het was twintig el lang; de hoogte – over *de hele breedte* – was vijf el, overeenkomend met de kleden voor de voorhof.

¹⁹ De vier bijbehorende pilaren en hun vier voetstukken waren van koper en hun haken waren van zilver; het beslag op hun koppen en hun verbindingsstukken waren eveneens van zilver.

²⁰ En al de pinnen voor de tabernakel en voor rondom de voorhof waren van koper.

WAT VOOR HET HEILIGDOM BIJEENGEBRACHT WAS

²¹ Dit zijn de getelde voorwerpen voor de tabernakel, de tabernakel van de getuigenis, die op bevel van Mozes geteld zijn door de dienst van de Levieten onder leiding van Ithamar, de zoon van de priester Aäron.

²² Bezaleël nu, de zoon van Uri, de zoon van Hur, uit de stam Juda, heeft alles wat de HEERE aan Mozes geboden had, gemaakt, ²³ en met hem Aholiab, de zoon van Ahisamach, uit de stam Dan, een graveerder, kunstenaar en maker van borduurwerk van blauw-purperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en van fijn linnen.

²⁴ Al het goud dat bij het werk gebruikt werd, bij al het werk aan het heiligdom, namelijk het goud *afkomstig* van het beveegoffer, bedroeg negenentwintig ta-

^a Ex. 27:2 ^b Ex. 27:3 ^c Ex. 27:4,5 ^d Ex. 27:8 ^e Ex. 30:18 ^f Ex. 27:9

38:18 Het Hebreeuws is hier onduidelijk. 38:21 onder leiding van - Letterlijk: onder de hand van.

lent* en zeshonderddertig sikkel, *gerekend* volgens de sikkel van het heiligdom.

²⁵ En het zilver van hen die geteld waren uit de gemeenschap, was honderd talent en duizend zeshonderdvijfzeventig sikkel, *gerekend* volgens de sikkel van het heiligdom.

²⁶ Een beka per persoon, *dat is* een halve sikkel, *gerekend* volgens de sikkel van het heiligdom, voor ieder die bij de getelde personen van twintig jaar oud en daarboven ging behoren, zeshonderddrieduizend vijfhonderdvijftig man.

²⁷ Ook was er honderd talent zilver om de voetstukken van het heiligdom en de voetstukken van het voorhangsel te gieten: honderd voetstukken voor honderd talent, één talent per voetstuk.

²⁸ Van de duizend zeshonderdvijfzeventig sikkel maakte hij de haken aan de pilaren; hij overtrok hun koppen, en maakte er verbindingstukken aan vast.

²⁹ Het koper van het beweegoffer bedroeg zeventig talent en tweeduizend vierhonderd sikkel.

³⁰ Daarvan maakte hij de voetstukken bij de ingang van de tent van ontmoeting, het koperen altaar, het koperen rooster dat daarbij hoorde, al de voorwerpen van het altaar.

³¹ De voetstukken rondom de voorhof, de voetstukken bij de poort van de voorhof, alle pinnen voor de tabernakel en alle pinnen rondom de voorhof.

DE KLEDING VAN DE PRIESTERS

39 Toen *maakten zij uit de blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol amtskleding voor de dienst in het heiligdom; ook maakten zij de geheiligde kleding die voor Aäron *bestemd* was, zoals de HEERE Mozes geboden had.

² Men maakte de efod van goud, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en van dubbeldraads fijn linnen.

³ Toen pletten zij gouden platen en men sneed er draden van om ze te verwerken tussen de blauwpurperen wol, tussen de roodpurperen wol, tussen de scharlakenrode wol en tussen het dubbeldraads fijn linnen, werk van een kunstenaar.

⁴ Zij maakten er schouderstukken voor die de efod aan zijn beide uiteinden bijehielden; hij vormde één geheel.

⁵ En *de kunstige band van de efod, die erop vastzat, vormde er één geheel mee en was op dezelfde manier gemaakt* van goud, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en van dubbeldraads fijn linnen, zoals de HEERE Mozes geboden had.

⁶ Vervolgens bewerkten zij de *onyxstenen, gevat in gouden kassen, gegraveerd zoals men zegels graveert, met de namen van de zonen van Israël erin.

⁷ En hij *bevestigde ze op de schouderstukken van de efod als gedenkstenen voor de Israëlieten, zoals de HEERE Mozes geboden had.

⁸ Vervolgens maakte hij de borsttas, werk van een kunstenaar, op dezelfde manier als de efod: van goud, van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol en van dubbeldraads fijn linnen.

⁹ Hij was vierkant. Zij maakten de borsttas dubbelgevouwen; een span was zijn lengte en een span zijn breedte, dubbelgevouwen.

¹⁰ Toen vulden zij hem op met vier rijen edelstenen: een rij van een robijn, een topaas en een karbonkel; *dit is de eerste rij.*

¹¹ De tweede rij: een smaragd, een saffier en een diamant.

¹² De derde rij: een hyacint, een agaath en een amethist.

¹³ Ten slotte de vierde rij: een turkoois, een onyx en een jaspis; ze waren in hun kassen in goud gevat.

¹⁴ En wat de stenen met de namen van de zonen van Israël betreft, dat waren er twaalf in getal, overeenkomend met hun namen, met zegelgravingen per man bij

*Ex. 31:10; 35:19 ^bEx. 28:6 ^cEx. 28:6 ^dEx. 28:8 ^eEx. 28:9,10,11 ^fEx. 28:12 ^gEx. 28:15 ^hEx. 28:16 ⁱEx. 28:17 ^jEx. 28:18

38:24 Een talent is ongeveer 30 kilo; zie ook het vervolg. **39:5** was op dezelfde manier gemaakt - Letterlijk: was als zijn maaksel. **39:8** op dezelfde manier als de efod - Letterlijk: als het werk van de efod.

zijn naam, in overeenstemming met de twaalf stammen.

¹⁵ Zij maakten vervolgens aan de borsttas ineenge draaide kettinkjes, als vlechtwerk van zuiver goud.

¹⁶ En zij maakten twee gouden kassen en twee gouden ringen; en zij maakten de twee ringen aan de beide uiteinden van de borsttas vast.

¹⁷ Zij maakten ook de beide gevlochten gouden kettinkjes aan de twee ringen aan de uiteinden van de borsttas vast.

¹⁸ De beide andere uiteinden van de twee gevlochten kettinkjes maakten zij daarna vast aan de twee kassen; toen maakten zij ze vast aan de schouderstukken van de efod, aan de voorkant ervan.

¹⁹ Toen maakten zij nog twee gouden ringen en bevestigden die aan de beide andere uiteinden van de borsttas, op de zoom ervan, die aan de kant van de efod, aan de binnenkant zit.

²⁰ Daarna maakten zij nog twee gouden ringen en maakten die vast aan de beide schouderstukken van de efod, van onderen af, aan de voorkant ervan, dicht bij zijn verbinding, boven op de kunstige band van de efod.

²¹ Zij bonden ten slotte de borsttas met zijn eigen ringen aan de ringen van de efod met een blauwpurperen koord, zodat hij aan de kunstige band van de efod vastzat en de borsttas niet van de efod kon losraken, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²² Vervolgens maakte hij het bovenkleed van de efod, werk van een wever, geheel van blauwpurperen wol.

²³ De halsopening van het bovenkleed was in het midden ervan, net als de opening van een leren pantser; de opening had rondom een zoom, zodat ze niet kon inscheuren.

²⁴ Verder maakten zij op de zomen van het bovenkleed granaatappels van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol, dubbeldraads geweven.

²⁵ Zij maakten ook belletjes van zuiver goud en maakten de belletjes tussen de granaatappels vast, te weten rondom op de zomen van het bovenkleed, tussen de granaatappels,

²⁶ zodat er een belletje en daarna een granaatappel was, en weer een belletje en een granaatappel, rondom op de zomen van het bovenkleed. Dit alles was om te kunnen dienen, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²⁷ Zij maakten voor Aäron en zijn zonen ook de onderkieren van fijn linnen, werk van een wever,

²⁸ de tulband van fijn linnen, de sierlijke hoofddoeken van fijn linnen, de linnen broeken van dubbeldraads fijn linnen,

²⁹ en de gordel van dubbeldraads fijn linnen en van blauwpurperen, roodpurperen en scharlakenrode wol, borduurwerk, zoals de HEERE Mozes geboden had.

³⁰ Zij maakten ook een plaat van zuiver goud, de heilige diadeem, en zij maakten daarin een inscriptie met zegelgraveringen: DE HEILIGHEID VAN DE HEERE.

³¹ En zij maakten daaraan een blauwpurperen wollen koord vast om boven op de tulband te bevestigen, zoals de HEERE Mozes geboden had.

³² Zo werd al het werk aan de tabernakel, aan de tent van ontmoeting voltooid; de Israëlieten maakten het namelijk overeenkomstig alles wat de HEERE Mozes geboden had, zo deden zij het.

HET WERK VOLTOOID EN DOOR MOZES GOEDGEKEURD

³³ Daarna brachten zij de tabernakel naar Mozes, de tent en alle bijbehorende voorwerpen: zijn haken, planken, dwarsbalken, pilaren en voetstukken;

³⁴ het dekkleed van roodgeverfde ramshuiden, het dekkleed van zeekoehuiden, het voorhangsel ter afscherming,

³⁵ de ark van de getuigenis, zijn draagbomen en het verzoendeksel,

³⁶ de tafel met alle bijbehorende voorwerpen, de toonbroden,

³⁷ de zuiver gouden kandelaar met zijn lampen – de lampen die men moest gereedmaken – en alle bijbehorende voorwerpen, de olie voor het licht,

³⁸ het gouden altaar, de zalfolie, het geurige reukwerk, het gordijn voor de ingang van de tent,

³⁹ het koperen altaar, het koperen rooster dat daarbij hoort, zijn draagbomen en alle

^a Ex. 28:39 ^b Ezech. 44:18 ^c Ex. 28:36; 29:6 ^d Ex. 28:37 ^e Ex. 35:11 ^f Ex. 31:18

bijbehorende voorwerpen, het wasvat met zijn voetstuk,

⁴⁰ de kleden voor de voorhof, zijn pilaren en bijbehorende voetstukken, het gordijn voor de poort van de voorhof met de bijbehorende touwen, de bijbehorende pin- nen en alle voorwerpen voor de dienst in de tabernakel, voor de tent van ontmoeting,

⁴¹ de ambtskleding om in het heiligdom te dienen, de geheiligde kleding van de priester Aäron en de kleding van zijn zo- nen om *daarin* als priester te *kunnen* dien- nen.

⁴² Overeenkomstig alles wat de HEERE Mo- zes geboden had, zo hebben de Israëlieten heel het werk verricht.

⁴³ En Mozes zag heel het werk, en zie, zij hadden het gemaakt zoals de HEERE gebo- den had, zo hadden zij het gemaakt. Toen zegende Mozes hen.

MOZES BOUWT DE TABERNAKEL OP

40 Toen sprak de HEERE tot Mozes: ² Op de eerste dag van de eerste maand^a moet u de tabernakel, de tent van ontmoeting, opbouwen.

³ U moet de ark van de getuigenis erin zet- ten, en de ark met het voorhangsel af- schermen.

⁴ Daarna moet u de tafel naar binnen brengen en schikken wat daarop geschikt moet worden. ⁵ Verder moet u de kande- laar naar binnen brengen en zijn lampen aansteken.

⁶ Dan moet u het gouden altaar voor het reukwerk vóór de ark van de getuigenis plaatsen ⁷ en het gordijn voor de ingang van de tabernakel ophangen.

⁸ Vervolgens moet u het brandofferaltaar vóór de ingang van de tabernakel, de tent van ontmoeting, plaatsen.

⁹ Het wasvat moet u tussen de tent van ontmoeting en het altaar plaatsen en u moet er water in doen.

¹⁰ De voorhof moet u eromheen zetten en het gordijn voor de poort van de voorhof ophangen.

¹¹ Dan moet u de zalfolie nemen en de ta-

bernakel met alles wat zich erin bevindt, zalven. U moet hem heiligen met alle bij- behorende voorwerpen, dan zal hij heilig zijn.

¹² Vervolgens moet u het brandofferaltaar en alle bijbehorende voorwerpen zalven. U moet het altaar heiligen, dan zal het al- taar allerheiligst zijn.

¹³ Daarna moet u het wasvat met zijn voet- stuk zalven; u moet ze heiligen.

¹⁴ Dan moet u Aäron en zijn zonen bij de ingang van de tent van ontmoeting laten komen, en hen met het water wassen.

¹⁵ U moet Aäron de geheiligde kleding aan- trekken, hem zalven, en hem heiligen, zo- dat hij Mij als priester kan dienen.

¹⁶ Vervolgens moet u zijn zonen nabijbij laten komen en hun de onderkleren aan- trekken.

¹⁷ Dan moet u hen zalven zoals u hun vader gezalfd hebt, zodat zij Mij als priester kun- nen dienen. En het zal gebeuren dat hun zalving voor hen een eeuwig priesterambt zal betekenen, *al* hun generaties door.

¹⁸ Mozes deed overeenkomstig alles wat de HEERE hem geboden had, zo deed hij.

¹⁹ En het gebeurde in de eerste maand, in ²⁰ het tweede jaar, op de eerste *dag* van de maand, dat de tabernakel opgebouwd werd.

²¹ Mozes richtte de tabernakel op. Hij plaatste zijn voetstukken, bracht de bijbe- horende planken aan, maakte de dwars- balken ervan vast en richtte zijn pilaren op,

²² spreidde de tent uit over de tabernakel, en legde het dekkleed van de tent erbo- venop, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²³ Toen nam hij de getuigenis en legde die in de ark. Hij bevestigde de draagbomen aan de ark en legde het verzoendeksel bo- ven op de ark.

²⁴ Hij bracht de ark in de tabernakel, ²⁵ hing het voorhangsel ter afscherming op en schermde de ark van de getuigenis af, zo- als de HEERE Mozes geboden had.

²⁶ Vervolgens plaatste hij de tafel in de tent van ontmoeting, aan de noordkant van de tabernakel, buiten het voorhangsel.

^a Ex. 31:10 ^b Ex. 26:35 ^c Ex. 27:20 ^d Ex. 26:36 ^e Ex. 27:16 ^f Ex. 29:37 ^g Num. 7:1 ^h Ex. 35:12
40:2 *Op ... maand* - Letterlijk: Op de dag van de eerste maand, op de eerste van de maand.

²³ ^aEn hij schikte daarop het brood dat *daarop* geschikt moest worden, voor het aangezicht van de HEERE, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²⁴ Vervolgens zette hij de kandelaar in de tent van ontmoeting, tegenover de tafel, aan de zuidkant van de tabernakel.

²⁵ En hij stak de lampen aan voor het aangezicht van de HEERE, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²⁶ Daarna zette hij het gouden altaar in de tent van ontmoeting, vóór het voorhangsel,

²⁷ en hij liet daarop geurig reukwerk in rook opgaan, zoals de HEERE Mozes geboden had.

²⁸ Ook hing hij het gordijn op voor de ingang van de tabernakel.

²⁹ En hij zette het brandofferaltair bij de ingang van de tabernakel, de tent van ontmoeting; hij bracht daarop het brandoffer en het graanoffer, zoals de HEERE Mozes geboden had.

³⁰ Vervolgens plaatste hij het wasvat tussen de tent van ontmoeting en het altaar, en hij deed er water in om te wassen.

³¹ Mozes, Aäron en zijn zonen wasten daarmee hun handen en hun voeten.

³² Telkens wanneer zij de tent van ontmoeting binnengingen en het altaar naderden, wasten zij zich, zoals de HEERE Mozes geboden had.

³³ Hij richtte ten slotte de voorhof op, rondom de tabernakel en het altaar, en hij hing het gordijn van de poort van de voorhof op. Zo voltooide Mozes het werk.

³⁴ ^bToen overdekte de wolk de tent van ontmoeting, en de heerlijkheid van de HEERE vervulde de tabernakel,

³⁵ zodat Mozes de tent van ontmoeting niet kon binnengaan, omdat de wolk daarop bleef en de heerlijkheid van de HEERE de tabernakel vervulde.

³⁶ Telkens als de wolk opsteeg van boven de tabernakel, braken de Israëlieten op tijdens al hun tochten.

³⁷ Maar als de wolk niet opsteeg, braken zij niet op, tot op de dag dat hij opsteeg.

³⁸ ^cWant de wolk van de HEERE was overdag op de tabernakel, en 's nachts was er een vuur in, voor de ogen van heel het huis van Israël tijdens al hun tochten.

^a Ex. 25:30 ^b Num. 9:15; 1 Kon. 8:10 ^c Ex. 13:21; Num. 14:14; Deut. 1:33; Neh. 9:19; Ps. 78:14; 105:39; 1 Kor. 10:1

HET DERDE BOEK VAN MOZES

LEVITICUS

WETTEN VOOR HET BRANDOFFER

1 De HEERE riep Mozes en sprak tot hem vanuit de tent van ontmoeting:

² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer iemand van u de HEERE een offergave wil aanbieden, moet u uw offergave aanbieden van het vee, van de runderen en van het kleinvee.

³ Als zijn offergave een brandoffer van runderen is, moet hij een mannetje zonder enig gebrek aanbieden. Hij moet dat ⁴ bij de ingang van de tent van ontmoeting aanbieden om een welgevallen voor zich te vinden voor het aangezicht van de HEERE.

⁴ Daarna moet hij zijn hand op de kop van het brandoffer leggen, zodat het hem ten goede zal komen door verzoening voor hem te bewerken.

⁵ Dan moet hij het jonge rund slachten voor het aangezicht van de HEERE. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten het bloed aanbieden en het bloed sprenkelen rondom op het altaar dat *bij* de ingang van de tent van ontmoeting is.

⁶ Daarna moet hij de huid van het brandoffer afstropen en het in zijn stukken verdelen.

⁷ Vervolgens moeten de zonen van de priester Aäron vuur maken op het altaar en hout op het vuur schikken,

⁸ en *dan* moeten de zonen van Aäron, de priesters, de stukken, de kop en het vet schikken op het hout dat op het vuur van het altaar ligt.

⁹ Maar zijn ingewanden en zijn poten moet men met water wassen, en de priester moet dat alles op het altaar in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

¹⁰ Als nu zijn offergave een brandoffer uit het kleinvee is, van de schapen of de geiten, moet hij een mannetje zonder enig gebrek aanbieden.

¹¹ Dan moet hij het slachten aan de noordkant van het altaar voor het aangezicht van de HEERE. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten zijn bloed rondom op het altaar sprenkelen.

¹² Vervolgens moet hij het in zijn stukken verdelen, met de kop en zijn vet, en de priester moet dat op het hout schikken dat op het vuur van het altaar ligt.

¹³ Maar de ingewanden en de poten moet men met water wassen, en de priester moet dat alles aanbieden en op het altaar in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

¹⁴ Als nu zijn offergave voor de HEERE een brandoffer van vogels is, moet hij zijn offergave aanbieden van tortelduiven of van jonge duiven.

¹⁵ De priester moet die dan bij het altaar aanbieden, hem de kop afknippen en op het altaar in rook laten opgaan. Zijn bloed moet daarna tegen de zijwand van het altaar uitgedrukt worden.

¹⁶ Zijn krop met de veren moet hij daarna verwijderen. Hij moet die namelijk naast het altaar werpen, aan de oostkant, op de ashoop.

¹⁷ Dan moet hij *het dier* bij de vleugels inscheuren, zonder *die* eraf te trekken. De priester moet het op het altaar, op het hout dat op het vuur ligt, in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

^a Ex. 29:10

WETTEN VOOR HET GRAANOFFER

2 Wanneer een persoon de HEERE een graanoffer als offergave aanbiedt, moet zijn offergave meelbloem zijn. Dan moet hij er olie op gieten en er wierook op leggen.

² Dan moet hij het naar de zonen van Aäron, de priesters, brengen. En *één* van hen moet een handvol nemen van die meelbloem en die olie, met al de bijbehorende wierook, en de priester ³ moet dit *als* gedenkoffer ervan in rook laten opgaan op het altaar. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

³ Wat nu 'van het graanoffer overblijft, is voor Aäron en zijn zonen. Het is het allerheiligste van de vuuroffers van de HEERE.

⁴ En wanneer u als offergave een graanoffer aanbiedt dat in de oven gebakken is, moeten het ongezuurde koeken van meelbloem zijn, met olie gemengd, en ongezuurde platte koeken, met olie bestreken.

⁵ Als uw offergave echter een graanoffer is dat op de bakplaat is *bereid*, moet het van meelbloem zijn, met olie gemengd en ongezuurd.

⁶ Breek het in stukken en giet er olie op. Het is een graanoffer.

⁷ Maar als uw offergave een graanoffer is dat in de pan is *bereid*, moet het bereid worden uit meelbloem met olie.

⁸ Dan moet u het graanoffer dat daarmee bereid is, bij de HEERE brengen. Men moet het de priester aanbieden, en die moet het naar het altaar brengen.

⁹ De priester moet *een deel* van dat graanoffer *als* gedenkoffer ervan omhoogheffen en op het altaar in rook laten opgaan. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

¹⁰ Wat nu van het graanoffer overblijft, is voor Aäron en zijn zonen. Het is het allerheiligste van de vuuroffers van de HEERE.

¹¹ Geen enkel graanoffer dat u de HEERE aanbiedt, mag met zuurdeeg bereid worden. Want u mag niets van *wat* met welk zuurdeeg of welke honing dan ook *bereid* is, als een vuuroffer voor de HEERE in rook laten opgaan.

¹² Als offergave van eerstelingen mag u die aan de HEERE aanbieden, maar ze mogen

niet als een aangename geur op het altaar komen.

¹³ Elke offergave van uw graanoffers moet u met zout bereiden. Het zout van het verbond met uw God mag u aan uw graanoffer niet laten ontbreken. ¹⁴ Bij al uw offergaven moet u zout aanbieden.

¹⁵ En wanneer u de HEERE een graanoffer van de eerste vruchten aanbiedt, moet u in het vuur geroosterde verse aren als graanoffer van uw eerste vruchten aanbieden, gebroken korrels van vers graan.

¹⁶ U moet er daarna olie bij doen en er wierook op leggen. Het is een graanoffer.

¹⁷ En de priester moet *een deel* van de gebroken *graankorrels* en van de olie, met al de bijbehorende wierook, *als* gedenkoffer in rook laten opgaan. Het is een vuuroffer voor de HEERE.

WETTEN VOOR HET DANKOFFER

3 Als *iemand's* offergave een dankoffer is, als wat hij aanbiedt van de runderen is, of het nu een mannetje of een vrouwtje is: zonder enig gebrek moet hij het voor het aangezicht van de HEERE aanbieden.

² Dan moet hij zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten *bij* de ingang van de tent van ontmoeting. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten het bloed rondom op het altaar spreken.

³ Daarna moet hij van het dankoffer ⁴ het vet dat de ingewanden bedekt en al het vet dat aan de ingewanden vastzit, als vuuroffer aan de HEERE aanbieden,

⁵ en *ook* de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat hij *tegelijk* met de nieren verwijderen moet.

⁶ De zonen van Aäron moeten dat dan 'op het altaar in rook laten opgaan, met het brandoffer dat op het hout op het vuur ligt. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

⁷ Als zijn offergave als dankoffer voor de HEERE uit het kleinvee *afkomstig* is, of het nu een mannetje of een vrouwtje is: zonder enig gebrek moet hij het aanbieden.

¹ Lev. 6:14; 9:17; Num. 15:4 ² Lev. 6:15 ³ Lev. 10:12 ⁴ Mark. 9:49 ⁵ Ex. 29:13,22 ⁶ Ex. 29:25; Lev. 6:12

⁷ Als het een lam is dat hij als zijn offergave aanbiedt, moet hij het aanbieden voor het aangezicht van de HEERE.

⁸ Vervolgens moet hij zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten vóór de tent van ontmoeting. En de zonen van Aäron moeten zijn bloed rondom op het altaar sprenkelen.

⁹ Daarna moet hij van het dankoffer een vuuroffer aan de HEERE aanbieden: zijn vet, de hele staart, die hij dicht bij de rug-gengraat moet verwijderen; het vet dat de ingewanden bedekt en al het vet dat aan de ingewanden vastzit,

¹⁰ dan de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat hij *tegelijk* met de nieren moet verwijderen.

¹¹ De priester moet dat daarna op het altaar in rook laten opgaan. Het is ^avoedsel, een vuuroffer voor de HEERE.

¹² Als nu zijn offergave een geit is, moet hij die voor het aangezicht van de HEERE aanbieden.

¹³ Vervolgens moet hij zijn hand op de kop van *het dier* leggen en het slachten vóór de tent van ontmoeting. En de zonen van Aäron moeten zijn bloed rondom op het altaar sprenkelen.

¹⁴ Daarna moet hij hiervan zijn offergave aanbieden, een vuuroffer voor de HEERE: het vet dat de ingewanden bedekt en al het vet dat aan de ingewanden vastzit,

¹⁵ dan de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat hij *tegelijk* met de nieren moet verwijderen.

¹⁶ De priester moet die vervolgens op het altaar in rook laten opgaan. Het is voedsel, een vuuroffer met een aangename geur. Al het vet moet voor de HEERE zijn.

¹⁷ Dit moet in al uw woongebieden een eeuwige verordening zijn, *al uw generaties door*: u mag totaal geen vet of ^bbloed eten.

WETTEN VOOR HET ZONDOFFER

4 De HEERE sprak tot Mozes:
² Spreek tot de Israëlieten en zeg: Als een persoon zondigt door een onopzette-

lijke overtreding van enig gebod van de HEERE, *iets* wat niet gedaan mag worden, maar wat hij *toch* doet tegen één van de *geboden*

³ – ook als de priester, de gezalfde, gezondigd heeft, zodat het volk schuldig wordt – dan moet hij voor zijn zonde, die hij begaan heeft, als zondoffer aan de HEERE een jonge stier aanbieden – het jong van een rund – zonder enig gebrek.

⁴ Dan moet hij de jonge stier bij de ingang van de tent van ontmoeting voor het aangezicht van de HEERE brengen, zijn hand op de kop van de jonge stier leggen en de jonge stier slachten voor het aangezicht van de HEERE.

⁵ Vervolgens moet de priester, de gezalfde, een *deel* van het bloed van de jonge stier nemen en het naar de tent van ontmoeting brengen.

⁶ Dan moet de priester zijn vinger in het bloed dopen en een *deel* van het bloed moet hij zeven keer sprenkelen voor het aangezicht van de HEERE, namelijk vóór het voorhangsel van het heilige.

⁷ En de priester moet een *deel* van het bloed strijken ^aop de hoorns van het altaar voor het geurige reukwerk, dat in de tent van ontmoeting staat voor het aangezicht van de HEERE. En hij moet al het *overige* bloed van de jonge stier uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat *bij* de ingang van de tent van ontmoeting staat.

⁸ Verder moet hij al het vet van de jonge stier van het zondoffer omhoogheffen, ^chet vet dat de ingewanden bedekt en al het vet dat aan de ingewanden vastzit,

⁹ dan de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat hij *tegelijk* met de nieren moet verwijderen,

¹⁰ net zoals het van het rund van het dankoffer omhooggeheven wordt. ^dDe priester moet dat vervolgens op het brandofferaltaar in rook laten opgaan.

¹¹ Maar de ^ehuid van de jonge stier en al zijn vlees, met zijn kop en met zijn poten, en zijn ingewanden en zijn mest,

¹² dus heel de jonge stier, ^fmoet hij naar buiten brengen, tot buiten het kamp, naar

^a Lev. 21:6, 8, 17, 21, 22; 22:25; Ezech. 44:7; Mal. 1:12 ^b Gen. 9:4; Lev. 7:26; 17:10, 14 ^c Lev. 16:14; Num. 19:4 ^d Lev. 9:9 ^e Lev. 3:3, 4 ^f Lev. 3:5 ^g Ex. 29:14; Num. 19:5 ^h Lev. 16:27; Num. 19:3; Hebr. 13:11

een reine plaats, naar de stortplaats van de as. Dan moet hij hem op hout met vuur verbranden. Op de stortplaats van de as moet hij verbrand worden.

¹³ Als echter ^aheel de gemeenschap van Israël zonder opzet gezondigd heeft en de zaak voor de ogen van de gemeente verborgen is gebleven, en zij iets gedaan hebben *tegen* enig gebod van de HEERE, wat niet gedaan mag worden, en *dus* schuldig zijn geworden,

¹⁴ en als de zonde die zij daartegen begaan hebben, bekend is geworden, dan moet de gemeente een jonge stier – het jong van een rund – als zondoffer aanbieden en die vóór de tent van ontmoeting brengen.

¹⁵ Vervolgens moeten de oudsten van de gemeenschap hun handen op de kop van de jonge stier leggen, voor het aangezicht van de HEERE. Daarna moet men de jonge stier slachten voor het aangezicht van de HEERE.

¹⁶ Dan moet de priester, de gezalfde, *een deel* van het bloed van de jonge stier naar de tent van ontmoeting brengen.

¹⁷ En de priester moet zijn vinger in *een deel* van het bloed dopen en *dat* zeven keer spreken voor het aangezicht van de HEERE, namelijk vóór het voorhangsel.

¹⁸ *Een deel* van het bloed moet hij dan op de hoorns van het altaar strijken dat voor het aangezicht van de HEERE is, in de tent van ontmoeting. En al het *overige* bloed moet hij uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat *bij* de ingang van de tent van ontmoeting staat.

¹⁹ Verder moet hij ook al zijn vet eruit omhoogheffen en op het altaar in rook laten opgaan.

²⁰ Hij moet dan met de jonge stier doen net zoals hij met de jonge stier van het zondoffer gedaan heeft. Zo moet hij ermee doen. Zo zal de priester voor hen verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.

²¹ Vervolgens moet hij de jonge stier naar buiten brengen, tot buiten het kamp, en hem verbranden, net zoals hij de eerste jonge stier verbrand heeft. Het is een zondoffer van de gemeente.

²² Als een leider gezondigd heeft en zonder opzet tegen een van alle geboden van de HEERE zijn God iets gedaan heeft wat niet gedaan mag worden, zodat hij schuldig is, ²³ of *als* zijn zonde, die hij daartegen begaan heeft, hem *later* bekendgemaakt wordt, dan moet hij zijn offergave brengen: een geitenbok, een mannetje zonder enig gebrek.

²⁴ Dan moet hij zijn hand op de kop van de bok leggen en hem slachten op de plaats waar men het brandoffer slacht voor het aangezicht van de HEERE. Het is een zondoffer.

²⁵ Vervolgens moet de priester met zijn vinger *een deel* van het bloed van het zondoffer nemen en *het* op de hoorns van het brandofferaltaar strijken. Hij moet het *overige* bloed aan de voet van het brandofferaltaar uitgieten.

²⁶ Verder moet hij al het vet ervan op het altaar in rook laten opgaan, net zoals het vet van het dankoffer. Zo zal de priester voor hem verzoening van zijn zonden doen, en het zal hem vergeven worden.

²⁷ ^b Als één persoon uit de bevolking van het land zonder opzet gezondigd heeft omdat hij iets gedaan heeft *tegen* een van de geboden van de HEERE, *iets* wat niet gedaan mag worden, zodat hij schuldig is geworden,

²⁸ of *als* zijn zonde die hij begaan heeft, hem *later* bekendgemaakt wordt, dan moet hij zijn offergave brengen: een geit, een vrouwtje zonder enig gebrek, voor zijn zonde, die hij begaan heeft.

²⁹ Dan moet hij zijn hand op de kop van het zondoffer leggen, en men moet dat zondoffer slachten op de plaats van het brandoffer.

³⁰ Vervolgens moet de priester met zijn vinger *een deel* van haar bloed nemen en het op de hoorns strijken van het brandofferaltaar. En al haar *overige* bloed moet hij aan de voet van het altaar uitgieten.

³¹ ^c Verder moet hij al het vet ervan verwijderen, net zoals het vet van het dankoffer verwijderd wordt. En de priester ^d moet het op het altaar in rook laten opgaan als een aangename geur voor de HEERE. Zo zal

^a Lev. 9:15; Num. 15:24 enz. ^b Num. 15:27 ^c Lev. 3:3,4,14 ^d Ex. 29:18

de priester verzoening voor hem doen, en het zal hem vergeven worden.

³² Als hij nu een lam brengt als zijn offergave voor een zondoffer, moet het een vrouwtje zijn dat hij brengt, zonder enig gebrek.

³³ Dan moet hij zijn hand op de kop van het zondoffer leggen en het slachten als een zondoffer op de plaats waar men het brandoffer slacht.

³⁴ Vervolgens moet de priester met zijn vinger een deel van het bloed van het zondoffer nemen en het op de hoorns van het brandofferaltaar strijken. En al zijn overige bloed moet hij aan de voet van het altaar uitgieten.

³⁵ Verder moet hij al het vet ervan verwijderen, net zoals het vet verwijderd wordt van het lam van het dankoffer. De priester moet het op het altaar in rook laten opgaan, op de vuuroffers van de HEERE. Zo zal de priester verzoening voor hem doen over zijn zonde, die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden.

WETTEN VOOR HET SCHULDOFFER

5 Als een persoon zondigt doordat hij een uitgesproken vervloeking^a hoort en hij dus getuige is, of dat hij het gezien heeft of het te weten gekomen is, als hij het niet vertelt, dan draagt hij zijn ongerechtigheid.

² Of als een persoon ook maar iets onreins aanraakt – het kadaver van een onrein wild dier, of het kadaver van een onrein stuk vee, of het kadaver van een onrein kruipend dier – ook al is het voor hem verborgen gebleven, dan is hij toch onrein en schuldig.

³ Of als hij iets onreins van een mens aanraakt, wat voor onreins van hem het ook is, waardoor hij onrein wordt, ook al is het voor hem verborgen gebleven, en hij het later te weten komt, dan is hij toch schuldig.

⁴ Of als een persoon zweert om iets goeds te doen of iets kwaads, terwijl de woorden ondoordacht over zijn lippen komen –

naar alles wat de mens ondoordacht in een eed kan uitspreken – hoewel het voor hem verborgen is, en hij het later te weten komt, dan is hij toch aan een van die woorden schuldig.

⁵ Het zal gebeuren, als iemand aan een van deze dingen schuldig is, dat hij dan moet belijden waarin hij gezondigd heeft.

⁶ Hij moet vervolgens als zijn schuldoffer vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, aan de HEERE een vrouwtje uit het kleinvee brengen: een lam of een geit als zondoffer. Zo zal de priester verzoening voor hem doen vanwege zijn zonde.

⁷ Maar als zijn vermogen ontoereikend is voor een stuk kleinvee, dan moet hij de HEERE zijn schuldoffer brengen voor de zonde die hij begaan heeft: twee tortelduiven of twee jonge duiven, één als zondoffer en één als brandoffer.

⁸ Hij moet die vervolgens naar de priester brengen, die eerst de ene aanbiedt die voor het zondoffer bestemd is. Hij moet zijn kop vlak achter zijn nek afknijpen, zonder die eraf te trekken.

⁹ Dan moet hij een deel van het bloed van het zondoffer tegen de zijwand van het altaar sprenkelen, maar de rest van het bloed moet tegen de voet van het altaar uitgedrukt worden. Het is een zondoffer.

¹⁰ En de andere moet hij volgens de bepaling als een brandoffer bereiden. Zo zal de priester verzoening voor hem doen vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden.

¹¹ Maar als zijn vermogen ontoereikend is voor twee tortelduiven of twee jonge duiven, dan moet degene die gezondigd heeft, als offergave het tiende deel van een efa^a meelbloem als zondoffer brengen. Hij mag er geen olie op doen en er ook geen wierook op leggen, want het is een zondoffer.

¹² Hij moet het naar de priester brengen, en de priester moet daarvan een handvol nemen, als gedenkkoffer, en het op het altaar in rook laten opgaan, boven de vuuroffers van de HEERE. Het is een zondoffer.

¹³ Zo zal de priester verzoening voor hem

^aHaggai 2:14; 2 Kor. 6:17 ^bLev. 12:8; Luk. 2:24 ^cLev. 1:15 ^dLev. 1:15 ^eLev. 2:2 ^fLev. 4:35

5:1 uitgesproken vervloeking - Letterlijk: de stem van een vervloeking. 5:11 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

doen over zijn zonde, die hij begaan heeft, in deze of gene zaak, en het zal hem vergeven worden. ^aHet zal voor de priester zijn, net zoals het graanoffer.

¹⁴ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁵ Wanneer een persoon trouwbreuk pleegt en zonder opzet zonde begaat tegen de heilige dingen van de HEERE, dan moet hij als zijn schuldoffer een ram zonder enig gebrek uit het kleinvee aan de HEERE brengen, tegen een door u bepaalde waarde ^bvan enkele sikkels^c zilver, *gerekend* ^dvolgens de sikkels van het heiligdom, als schuldoffer.

¹⁶ Zo moet hij het heilige waartegen hij gezondigd heeft, vergoeden en er een vijfde *deel* aan toevoegen. Hij moet dat aan de priester geven. Zo zal de priester met de ram van het schuldoffer verzoening voor hem doen, en het zal hem vergeven worden.

¹⁷ En wanneer een persoon zondigt en één van alle geboden van de HEERE overtreedt, wat niet gedaan mag worden, ook al wist hij het niet, dan is hij *toch* schuldig en moet hij zijn ongerechtigheid dragen.

¹⁸ Hij moet een ram zonder enig gebrek uit het kleinvee tegen een door u bepaalde waarde als schuldoffer naar de priester brengen. De priester zal zo verzoening voor hem doen voor zijn zonde, die hij zonder opzet en zonder het te weten gedaan heeft, en het zal hem vergeven worden.

¹⁹ Het is een schuldoffer, want hij heeft zich zeker schuldig gemaakt tegenover de HEERE.

6 De HEERE sprak tot Mozes:

² Wanneer een persoon zondigt en trouwbreuk pleegt tegen de HEERE, doordat hij tegenover zijn naaste ontkent dat hem iets in bewaring gegeven of ter hand gesteld is, of dat hij iets geroofd heeft, of zijn naaste iets met geweld afgeperst heeft,

³ of een verloren voorwerp gevonden heeft, en hij ontkent dat en legt een valse eed af ^dover één ding van alles wat een

mens kan doen om zich daarmee te bezondigen,

⁴ dan moet het zó zijn – omdat hij gezondigd heeft en schuldig bevonden is – dat hij het geroofde, dat hij wegroofde, terugbrengt, of het afgeperste, dat hij met geweld afhandig maakte, of het in bewaring gegeven, dat hem in bewaring gegeven was, of het verloren voorwerp, dat hij gevonden had,

⁵ of alles waarover hij een valse eed afgelegd heeft. Daarvan moet hij de volle waarde vergoeden en er *nog* een vijfde *deel* aan toevoegen. Hij moet het geven aan degene die het toebehoorde, op de dag dat hij zijn schuldoffer brengt.

⁶ Hij moet zijn schuldoffer voor de HEERE naar de priester brengen, een ram zonder enig gebrek uit het kleinvee, tegen een door u bepaalde waarde, als schuldoffer.

⁷ Zo moet de priester verzoening voor hem doen voor het aangezicht van de HEERE, en het zal hem vergeven worden ten aanzien van welke zaak dan ook waaraan hij zich schuldig heeft gemaakt.

WETTEN VOOR HET BEREIDEN VAN HET BRANDOFFER

^a De HEERE sprak tot Mozes:

⁹ Gebied Aäron en zijn zonen: Dit is de wet voor het brandoffer. Het brandoffer zelf moet de hele nacht tot de morgen op de vuurhaard van het altaar blijven, en het vuur van het altaar moet erop blijven branden.

¹⁰ De priester moet dan zijn linnen kleed aandoen en een linnen broek over zijn lichaam aantrekken. Vervolgens moet hij de as nemen, als het vuur het brandoffer op het altaar verteerd heeft, en die naast het altaar leggen.

¹¹ Dan moet hij zijn kleding uittrekken en andere kleren aantrekken, en de as buiten het kamp naar een reine plaats brengen.

¹² En het vuur op het altaar moet daarop blijven branden; het mag niet uitgeblust worden. De priester moet er elke morgen hout op aansteken, daarop het brandoffer schikken en het vet van de dankoffers erop in rook laten opgaan.

^a Lev. 2:3 ^b Lev. 27:2,3 enz. ^c Ex. 30:13 ^d Num. 5:6
5:15 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

¹³ Het vuur moet voortdurend op het altaar blijven branden, het mag niet uitgeblust worden.

DE WET VOOR HET GRAANOFFER

¹⁴ Dit nu is de wet ^avoor het graanoffer. Een van de zonen van Aäron moet het voor het aangezicht van de HEERE aanbieden, vóór het altaar.

¹⁵ Dan moet hij een handvol van nemen, *dus een deel* van de meelbloem van het graanoffer, *een deel* van de bijbehorende olie en van al de wierook die bij het graanoffer hoort. Vervolgens moet hij het op het altaar in rook laten opgaan. Het is een aangename geur ^btot een gedachtenis voor de HEERE.

¹⁶ Wat er nu van overblijft, mogen Aäron en zijn zonen eten. Het moet ongezuurd gegeten worden op de heilige plaats. In de voorhof van de tent van ontmoeting moeten zij dat eten.

¹⁷ Het mag niet met zuurdeeg gebakken worden. *Het* is hun aandeel, dat Ik *hun* gegeven heb van Mijn vuuroffers. Het is allerheiligst, zoals het zondoffer en zoals het schuldoffer.

¹⁸ Al wie mannelijk is onder de kinderen van Aäron moet het eten. Het is een eeuwige verordening, *al*uw generaties door, met betrekking tot de vuuroffers van de HEERE. ^cIeder die het aanraakt, wordt *erdoor* geheiligd.

¹⁹ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁰ Dit is de offergave van Aäron en zijn zonen, die zij aan de HEERE moeten aanbieden op de dag dat hij gezalfd wordt: het tiende *deel* van een efa ^dmeelbloem als een voortdurend graanoffer. 's Morgens *de ene* helft ervan, en 's avonds *de andere* helft ervan.

²¹ Het moet op een bakplaat met olie *gemengd* bereid worden. U moet het door elkaar gemengd aanbieden. De gebakken broden moet u in stukken als graanoffer brengen, als een aangename geur voor de HEERE.

²² En de priester die uit zijn zonen in zijn plaats de gezalfde zal zijn, moet dit doen.

Het is een eeuwige verordening. Het moet voor de HEERE geheel en al in rook opgaan. ²³ Zo moet het *met* elk graanoffer van de priester geheel en al zijn. Er mag niet van gegeten worden.

DE WET VOOR HET ZONDOFFER

²⁴ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁵ Spreek tot Aäron en zijn zonen en zeg: Dit is de wet voor het zondoffer. Op de plaats waar het brandoffer geslacht wordt, zal het zondoffer voor het aangezicht van de HEERE geslacht worden. Het is allerheiligst.

²⁶ De priester die het als zondoffer offert, moet het *ook* eten. Op de heilige plaats moet het gegeten worden, in de voorhof van de tent van ontmoeting.

²⁷ Ieder die het vlees ervan aanraakt, wordt *erdoor* geheiligd. En als *een deel* van het bloed ervan op de kleding spat, moet u datgene waarop hij het gespat heeft, op een heilige plaats wassen.

²⁸ En de aarden pot waarin het gekookt is, moet stukgebroken worden. Maar als het in een koperen pot gekookt is, moet het geschuurd en met water afgespoeld worden.

²⁹ Al wie mannelijk is onder de priesters mag het eten. Het is allerheiligst.

³⁰ Maar men mag geen zondoffer eten ^ewaarvan *een deel* van het bloed in de tent van ontmoeting gebracht wordt om in het heiligdom verzoening te doen. Het moet in het vuur verbrand worden.

DE WET VOOR HET SCHULDOFFER

7 Dit nu is de wet voor het schuldoffer. Het is allerheiligst.

² Op de plaats waar men het brandoffer slacht, moet men *ook* het schuldoffer slachten. Men moet het bloed ervan rondom op het altaar sprenkelen.

³ Daarvan moet men al zijn vet aanbieden, de staart en het vet dat de ingewanden bedekt;

⁴ en *ook* de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat men *tegelijk* met de nieren moet verwijderen.

^a Num. 15:4 enz. ^b Lev. 2:9 ^c Ex. 29:37 ^d Hos. 4:8 ^e Lev. 4:5; Hebr. 13:11

6:20 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

⁵ De priester moet die vervolgens op het altaar in rook laten opgaan als een vuuroffer voor de HEERE. Het is een schuldoffer.

⁶ Al wie mannelijk is onder de priesters mag het eten; op een heilige plaats moet het gegeten worden. Het is allerheiligst.

⁷ Zoals het zondoffer is, zo ook het schuldoffer; er is één wet voor. Het is voor de priester die daarmee verzoening gedaan heeft.

⁸ En de priester die iemands brandoffer aanbiedt, voor die priester is de huid van het brandoffer dat hij aangeboden heeft.

⁹ En elk graanoffer dat in de oven gebakken wordt, en alles wat in de pan en op de bakplaat wordt bereid, is voor de priester die het aanbiedt.

¹⁰ Maar elk graanoffer dat met olie is gemengd of droog is, is voor alle zonen van Aäron, zowel voor de een als voor de ander.

DE WET VOOR HET DANKOFFER

¹¹ Dit nu is de wet voor het dankoffer dat men aan de HEERE moet aanbieden.

¹² Als iemand het als ¹³loffer aanbiedt, dan moet hij naast het loffer ongezuurde koeken aanbieden, met olie gemengd, ongezuurde platte koeken met olie bestreken en koeken van door elkaar gemengd meelbloem met olie gemengd.

¹³ Bij de koeken moet hij als zijn offergave gezuurd brood aanbieden, samen met zijn lof- en dankoffer.*

¹⁴ En van elke offergave moet hij één *koek* als een heffer aan de HEERE aanbieden. Het is voor de priester die het bloed van het dankoffer sprenkelt.

¹⁵ En het vlees van het lof- en dankoffer moet gegeten worden op de dag dat hij het aanbiedt. Men mag niets ervan tot de volgende morgen overlaten.

¹⁶ Maar als het slachtoffer dat hij aanbiedt, een gelofteoffer of een vrijwillige gave is, ¹⁷ dan moet dat gegeten worden op de dag dat hij zijn offer aanbiedt; en wat ervan overblijft, mag ook de volgende dag gegeten worden.

¹⁷ Wat er dan nog van het vlees van het

slachtoffer overgebleven is, moet op de derde dag in het vuur verbrand worden, ¹⁸ want als er op de derde dag ook maar een deel van het vlees van zijn dankoffer gegeten wordt, dan komt het hem die het aangeboden heeft, niet ten goede; het wordt hem niet toegerekend. Het is onrein vlees: de persoon die daarvan eet, moet zijn ongerechtigheid dragen.

¹⁹ Ook het vlees dat met iets onreins in aanraking is gekomen, mag niet gegeten worden. Het moet in het vuur verbrand worden. Maar wat het andere vlees betreft, ieder die rein is, mag dat vlees eten.

²⁰ De persoon echter die vlees eet van het dankoffer, dat voor de HEERE is, terwijl hij onrein is, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden.

²¹ En wanneer een persoon met iets onreins in aanraking komt, zoals de onreinheid van een mens, of onreine dieren of een of ander onrein en afschuwelijk iets, en toch eet van het vlees van het dankoffer, dat voor de HEERE is, dan moet die persoon van zijn volksgenoten worden afgesneden.

VOORSCHRIFTEN VOOR VET EN BLOED

²² De HEERE sprak tot Mozes:

²³ Spreek tot de Israëlieten en zeg: U mag totaal geen vet eten van een rund, een schaap of een geit.

²⁴ Het vet van een dood dier of het vet van een verscheurd dier mag voor allerlei werk gebruikt worden, maar u mag het beslist niet eten.

²⁵ Voorzeker, al wie het vet eet van het stuk vee waarvan men de HEERE een vuuroffer aanbiedt, de persoon die dit gegeten heeft, moet van zijn volksgenoten worden afgesneden.

²⁶ Ook mag u in al uw woongebieden totaal geen bloed eten, niet van vogels en ook niet van vee.

²⁷ Iedere persoon die ook maar iets van bloed eet, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden.

*Ps. 116:17 ¹³ Lev. 19:6 ¹⁴ Lev. 15:3 ¹⁵ Gen. 9:4; Lev. 3:17; 17:14

7:13 zijn lof- en dankoffer - Letterlijk: het loffer van zijn dankoffer; zie ook vers 15.

VOORSCHRIFTEN VOOR HET DANKOFFER

²⁸ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁹ Spreek tot de Israëlieten en zeg: Wie zijn dankoffer de HEERE aanbiedt, moet een deel van zijn dankoffer als zijn offergave aan de HEERE brengen.

³⁰ Eigenhandig moet hij de vuuroffers van de HEERE brengen. Het vet aan het borststuk moet hij met dat borststuk brengen ^a om het als een beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE te bewegen.

³¹ De priester moet vervolgens het vet op het altaar in rook laten opgaan, maar het borststuk is voor Aäron en zijn zonen.

³² Van uw dankoffers moet u ook de rechterachterbout als een hefoffer aan de priester geven.

³³ Wie van Aärons zonen het bloed van het dankoffer en het vet aanbiedt, voor hem is de rechterachterbout bestemd.

³⁴ Want ^b het borststuk van het beweegoffer en de achterbout van het hefoffer heb ik van de Israëlieten uit hun dankoffers genomen, en ik geef die van de kant van de Israëlieten aan de priester Aäron en aan zijn zonen, als een eeuwige verordening.

³⁵ Dit is het gewijde deel van Aäron en het gewijde deel van zijn zonen uit de vuuroffers van de HEERE, op de dag dat hij hen naderbij liet komen om de HEERE als priester te dienen.

³⁶ Dit gebod de HEERE hun te geven van de kant van de Israëlieten, op de dag dat Hij hen zalfde. Laat het een eeuwige verordening zijn, ^c al hun generaties door.

³⁷ Dit is de wet voor het brandoffer, het zondoffer, het schuldoffer, het wijdingsoffer en het dankoffer,

³⁸ die de HEERE Mozes gebod op de berg Sinaï, op de dag dat Hij de Israëlieten gebod om hun offergaven voor de HEERE in de woestijn Sinaï aan te bieden.

DE WIJDING VAN AÄRON EN ZIJN ZONEN

8 De HEERE sprak tot Mozes:

² 'Neem Aäron en met hem zijn zonen,

de kleding en de ^dzalfolie, de jonge stier van het zondoffer, de twee rammen en de mand met de ongezuurde *broden*,

³ en roep heel de gemeenschap bijeen bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁴ Toen deed Mozes wat de HEERE hem geboden had, en de gemeenschap werd bijeengeroepen bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁵ En Mozes zei tegen de gemeenschap: Dit is het woord ^e dat de HEERE geboden heeft te doen.

⁶ Daarna liet Mozes Aäron en zijn zonen naar voren komen, en waste hen met het water.

⁷ Ook deed hij hem het onderkleed aan, bond hem de gordel om en trok hem het bovenkleed aan. Verder deed hij hem de efod aan, maakte die vast met de kunstige band van de efod, en bond hem die om.

⁸ Vervolgens bevestigde hij de borsttas erop, en deed de urim en de tummim in de ⁹borsttas.

¹⁰ Daarna zette hij de tulband op zijn hoofd, en bevestigde aan de voorkant van de tulband de gouden plaat, de heilige diadeem, ^b zoals de HEERE Mozes geboden had.

¹¹ Toen nam Mozes de zalfolie en zalfde de tabernakel met alles wat daarin was, en heiligde ze.

¹² Hij sprenkelde daarvan zeven keer op het altaar, en zalfde het altaar met alle bijbehorende voorwerpen, het wasvat en het bijbehorende voetstuk, om dat *alles* te heiligen.

¹³ Vervolgens ^cgoot hij van de zalfolie op het hoofd van Aäron, en hij zalfde hem om hem te heiligen.

¹⁴ Daarna liet Mozes de zonen van Aäron naderbij komen. Hij deed hun onderkleden aan, bond hun een gordel om en wikkelde hun hoofddoeken om, ^d zoals de HEERE Mozes geboden had.

¹⁵ Toen liet hij de jonge stier van het zondoffer naar voren brengen. En Aäron met zijn zonen legden hun handen op de kop van de jonge stier van het zondoffer,

¹⁶ en men slachtte *hem*. Mozes nam toen het bloed en streek *dat* met zijn vinger rondom aan de hoorns van het altaar, en

^a Ex. 29:24 ^b Ex. 29:27; Num. 18:11 ^c Ex. 28:1,2 ^d Ex. 30:25 ^e Ex. 29:4 ^f Ex. 28:4 ^g Ex. 28:30 ^h Ex. 28:36; 29:6 ⁱ Ps. 133:2 ^j Ex. 29:9 ^k Ex. 29:1

reinigde zo het altaar van zonde. Vervolgens goot hij het bloed uit aan de voet van het altaar. Zo heiligde hij het om er verzoening voor te doen.

¹⁶ Hij nam ook al het vet dat aan de ingewanden vastzit, het net over de lever en de beide nieren met hun vet. En Mozes liet het in rook opgaan op het altaar.

¹⁷ Maar de jonge stier, zijn huid, zijn vlees en zijn mest verbrandde hij buiten het kamp met vuur, ^azoals de HEERE Mozes geboden had.

¹⁸ Daarna liet hij de ram van het brandoffer naderbij komen, en Aäron met zijn zonen legden hun handen op de kop van de ram.

¹⁹ Men slachtte *hem*, en Mozes sprenkelde het bloed rondom op het altaar.

²⁰ Hij verdeelde de ram in zijn stukken, en Mozes liet de kop, de stukken en het vet in rook opgaan,

²¹ maar de ingewanden en de poten waste hij met water. En Mozes liet heel de ram op het altaar in rook opgaan. Het was een brandoffer, als een aangename geur; een vuuroffer was het voor de HEERE, ^bzoals de HEERE Mozes geboden had.

²² Vervolgens liet hij de andere ram naderbij komen, de ram van het wijdingsoffer. En Aäron met zijn zonen legden hun handen op de kop van de ram.

²³ Men slachtte *hem*, en Mozes nam *een deel* van zijn bloed, en streek het op de rechteroorlel van Aäron, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet.

²⁴ Hij liet ook de zonen van Aäron naderbij komen. En Mozes streek *een deel* van het bloed op hun rechteroorlel, op de duim van hun rechterhand en op de grote teen van hun rechtervoet. Daarna sprenkelde Mozes dat bloed rondom op het altaar.

²⁵ ^cHij nam het vet, de staart en al het vet dat aan de ingewanden vastzit, het net over de lever, de beide nieren met hun vet, en *bovendien* de rechterachterbout.

²⁶ Ook nam hij uit de mand met de ongezuurde *broden*, die voor het aangezicht van de HEERE was, één ongezuurde koek,

een *met olie aangemaakte* koek en één platte koek, en hij legde ze op de vetdelen en op de rechterachterbout.

²⁷ ^dHij legde dat alles in de handen van Aäron en in de handen van zijn zonen, en bewoog die als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE.

²⁸ Daarna nam Mozes ze uit hun handen en liet ze in rook opgaan op het altaar, boven op het brandoffer. Het waren wijdingsoffers, als een aangename geur, het was een vuuroffer voor de HEERE.

²⁹ Verder nam Mozes het borststuk en bewoog het als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE. Van de ram voor het wijdingsoffer was *dit* voor Mozes bestemd, ^ezoals de HEERE Mozes geboden had.

³⁰ ^fVervolgens nam Mozes van de zalfolie en van het bloed dat op het altaar was, en sprenkelde het op Aäron, op zijn kleding, ook op zijn zonen en op de kleding van zijn zonen. Zo heiligde hij Aäron, zijn kleding, en met hem zijn zonen en de kleding van zijn zonen.

³¹ Mozes zei tegen Aäron en tegen zijn zonen: Kook het vlees *bij* de ingang van de tent van ontmoeting ^g en eet het daar mét het brood in de mand van het wijdingsoffer; zoals ik geboden heb toen ik zei: Aäron en zijn zonen moeten dat eten.

³² Maar wat er overblijft van het vlees en het brood, moeten jullie met vuur verbranden.

³³ Ook mogen jullie zeven dagen lang niet van de ingang van de tent van ontmoeting weggaan, tot de dag dat de dagen van jullie wijdingsoffer voorbij zijn, want zeven dagen zal jullie wijding duren.*

³⁴ Zoals men op deze dag gedaan heeft, zo heeft de HEERE geboden te doen om verzoening voor jullie te bewerken.

³⁵ Jullie moeten dan bij de ingang van de tent van ontmoeting blijven, dag en nacht, zeven dagen *lang*. Jullie moeten de voorschriften van de HEERE in acht nemen, opdat jullie niet sterven, want zo is het mij geboden.

³⁶ Aäron en zijn zonen deden al de dingen

^a Ex. 29:14; Lev. 4:11 ^b Ex. 29:18 ^c Ex. 29:22 ^d Ex. 29:24 ^e Ex. 29:26; Lev. 7:33 ^f Ex. 29:21 ^g Ex. 29:32; Lev. 24:9

8:33 zal jullie wijding duren - Letterlijk: zullen jullie handen gevuld worden.

die de HEERE door de dienst van Mozes^a geboden had.

AÄRON DIENST ALS PRIESTER

9 Het gebeurde op de achtste dag dat Mozes Aäron en zijn zonen *bij zich* riep, met de oudsten van Israël.

² Hij zei tegen Aäron: ^aNeem voor jezelf een kalf – het jong van een rund – als zondoffer, en een ram als brandoffer, *beide* zonder enig gebrek, en bied ze aan voor het aangezicht van de HEERE.

³ Daarna moet je tot de Israëlieten spreken: Neem een geitenbok als zondoffer, en een kalf en een lam, elk van een jaar oud en zonder enig gebrek, als brandoffer,

⁴ verder een rund en een ram als dankoffer om voor het aangezicht van de HEERE te offeren, en een graanoffer met olie gemengd, want vandaag zal de HEERE aan u verschijnen.

⁵ Toen namen zij wat Mozes geboden had, *en brachten het* tot vóór de tent van ontmoeting. En heel de gemeenschap kwam naar voren en stond voor het aangezicht van de HEERE.

⁶ En Mozes zei: Dit is het woord dat de HEERE geboden heeft. Doe het, dan zal de heerlijkheid van de HEERE aan u verschijnen.

⁷ Toen zei Mozes tegen Aäron: Kom naar voren, naar het altaar, en bereid je ^bzondoffer en je brandoffer, en doe verzoening voor jou en voor het volk. Bereid dan de offergave van het volk, en doe verzoening voor hen, zoals de HEERE geboden heeft.

⁸ Toen kwam Aäron naar voren, naar het altaar, en slachtte het kalf dat voor hem als zondoffer bestemd was.

⁹ Vervolgens brachten de zonen van Aäron het bloed bij hem, en hij doopte zijn vinger in dat bloed en streek het op de hoorns van het altaar. Daarna goot hij het bloed uit aan de voet van het altaar.

¹⁰ Het vet, de nieren en het net over de lever van het zondoffer liet hij in rook opgaan op het altaar, zoals de HEERE Mozes geboden had.

¹¹ Maar het vlees en de huid verbrandde hij buiten het kamp met vuur.

¹² Daarna slachtte hij het brandoffer, en de zonen van Aäron reikten hem het bloed aan, en hij sprenkelde het rondom op het altaar.

¹³ Ook reikten zij hem het brandoffer aan, in zijn stukken gedeeld, met de kop, en hij liet het in rook opgaan op het altaar.

¹⁴ Hij waste de ingewanden en de poten, en liet ze in rook opgaan op het brandoffer, op het altaar.

¹⁵ Daarna liet hij de offergave van het volk brengen, en hij nam de bok die als zondoffer voor het volk bestemd was. Hij slachtte hem en bereidde hem als zondoffer, zoals het eerste zondoffer.

¹⁶ Verder liet hij het brandoffer brengen, en bereidde dat volgens de bepaling.

¹⁷ Hij liet ook ^chet graanoffer brengen, nam er een handvol van en liet het in rook opgaan op het altaar, naast het ^ebrandoffer in de morgen.

¹⁸ Daarna slachtte hij het rund en de ram die als dankoffer voor het volk bestemd waren. En de zonen van Aäron reikten hem het bloed aan, dat hij rondom op het altaar sprenkelde,

¹⁹ met de vetdelen van het rund en de ram, de staart en wat de *ingewanden* bedekt, de nieren en het net over de lever.

²⁰ Zij legden de vetdelen op de borststukken, en hij liet de vetdelen in rook opgaan op het altaar.

²¹ Maar de borststukken en ^dde rechterachterbout bewoog Aäron als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE, zoals Mozes geboden had.

²² Daarna hief Aäron zijn handen op over het volk, en zegende hen. Toen kwam hij naar beneden, nadat hij het zondoffer, het brandoffer en het dankoffer gebracht had.

²³ Vervolgens ging Mozes met Aäron de tent van ontmoeting binnen, en toen zij er weer uit kwamen, zegenden zij het volk. En de heerlijkheid van de HEERE verscheen aan heel het volk.

²⁴ ^eEen vuur ging uit van het aangezicht

^aEx. 29:1 ^bLev. 16:6; Hebr. 7:27 ^cLev. 4:13 ^dLev. 2:1 ^eEx. 29:38 enz. ^fLev. 7:32 ^g1 Kon. 18:38; 2 Kron. 7:1

8:36 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes.

van de HEERE, en verteerde het brandoffer en de vetdelen op het altaar. Toen heel het volk *dit* zag, juichten zij en wierpen zich met het gezicht *ter aarde*.

NADAB EN ABIHU

10 De zonen van Aäron, Nadab en Abihu, namen beiden hun wierookschal, deden vuur daarin, legden reukwerk daarop en brachten vreemd vuur voor het aangezicht van de HEERE, wat Hij hun niet geboden had.

² Toen ging een vuur uit van het aangezicht van de HEERE, en verteerde hen, ³ zodat zij stierven voor het aangezicht van de HEERE.

⁴ En Mozes zei tegen Aäron: Dit is wat de HEERE gesproken heeft:

⁵ In hen die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor de ogen van heel het volk zal Ik geëerd worden.

Maar Aäron zweeg.

⁶ Toen riep Mozes Misaël en Elzafan, de zonen van Uzziël, een oom van Aäron, en zei tegen hen: Kom naar voren, draag uw broeders weg uit het heiligdom, tot buiten het kamp.

⁷ Toen kwamen zij naar voren en droegen hen, in hun onderkleden, tot buiten het kamp, zoals Mozes gesproken had.

⁸ En Mozes zei tegen Aäron, en tegen Eleazar en Ithamar, zijn zonen: Jullie mogen je hoofdhaar niet los laten hangen en je kleding niet scheuren, opdat jullie niet sterven en er grote toorn over heel de gemeenschap komt; maar jullie broeders, heel het huis van Israël, zullen de brand bewenen, die de HEERE aangestoken heeft.

⁹ Jullie mogen ook niet van de ingang van de tent van ontmoeting weggaan, anders zullen jullie sterven, want de zalfolie van de HEERE is op jullie. En zij deden overeenkomstig het woord van Mozes.

WETTEN VOOR DE PRIESTERS

¹ De HEERE sprak tot Aäron:

² Wijn en sterkedrank mag u niet drinken, u niet en uw zonen met u ook niet, als u de tent van ontmoeting binnenkomt, opdat u

niet sterft – *het is een eeuwige verordening, al uw generaties door* –

³ zowel om onderscheid te kunnen maken tussen het heilige en het onheilige, tussen het onreine en het reine,

⁴ als om de Israëlieten in al de verordeningen te kunnen onderwijzen die de HEERE door de dienst van Mozes tot hen gesproken heeft.

⁵ Toen sprak Mozes tot Aäron, tot Eleazar en tot Ithamar, zijn overgebleven zonen: Neem het graanoffer dat van de vuuroffers van de HEERE is overgebleven, en eet het ongezuurd bij het altaar, want het is allerheiligst.

⁶ Jullie moeten dat eten op een heilige plaats, omdat het het aan jou toegewezen deel van de vuuroffers van de HEERE is, en ook het aan je zonen toegewezen deel, ⁷ want zo is het mij geboden.

⁸ Verder moeten jullie het borststuk van het beweegoffer en de achterbout van het heffer op een reine plaats eten, jij en je zonen en je dochters met je, want ze zijn uit de dankoffers van de Israëlieten gegeven als het aan jou en je zonen toegewezen deel.

⁹ Tegelijk met de vuuroffers van de vetdelen moeten zij de achterbout van het heffer en het borststuk van het beweegoffer brengen om ze als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE te bewegen. Dat is voor jou en je zonen met je een eeuwige verordening, zoals de HEERE geboden heeft.

¹⁰ Toen zocht Mozes zorgvuldig naar de bok van het zondoffer, maar zie, hij was verbrand. Daarom werd hij erg kwaad op Eleazar en Ithamar, de overgebleven zonen van Aäron, en zei:

¹¹ Waarom hebben jullie dat zondoffer niet gegeten op de heilige plaats? Want het is allerheiligst, en Hij heeft jullie dat gegeven, opdat jullie de ongerechtigheid van de gemeenschap zouden dragen, om daarover verzoening te doen voor het aangezicht van de HEERE.

¹² Zie, het bloed ervan is niet binnen in het

¹ Num. 3:4; 26:61; 1 Kron. 24:2 ² Lev. 8:35 ³ Lev. 21:12 ⁴ Lev. 2:3; 6:16
10:11 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes.

heiligdom gebracht. Jullie hadden het *zondoffer* beslist in het heiligdom moeten eten, ²zoals ik geboden heb.

¹⁹ Toen sprak Aäron tot Mozes: Zie, vandaag hebben zij hun *zondoffer* en hun *brandoffer* voor het aangezicht van de HEERE aangeboden, en zijn mij deze dingen overkomen. Als ik vandaag het *zondoffer* had gegeten, zou dat goed geweest zijn in de ogen van de HEERE?

²⁰ Toen Mozes *dit* hoorde, was het goed in zijn ogen.

WETTEN INZAKE REINE EN ONREINE DIEREN

11 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron en zij tegen hen:

² Spreek tot de Israëlieten: ³Dit zijn de dieren die u eten mag van alle dieren die op de aarde zijn.

³ Alle *dieren* met gespleten hoeven, waarvan de *hoef* in tweeën gespleten is en die *bovendien* bij de dieren *horen* die herkauwen, die mag u eten.

⁴ Maar *deze dieren* mag u niet eten, van die die *alleen* herkauwen of *alleen* gespleten hoeven hebben: de kameel, want die herkauwt *wel*, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein;

⁵ de klipdas, want die herkauwt *wel*, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein;

⁶ de haas, want die herkauwt *wel*, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein;

⁷ het varken, want dat heeft *wel* gespleten hoeven; de *hoef* is in tweeën gespleten, maar het herkauwt het gekauwde niet; dat is voor u onrein.

⁸ Van hun vlees mag u niet eten en hun kadavers niet aanraken; ze zijn voor u onrein.

⁹ Dit mag u eten van al wat in het water leeft: alles wat in het water, in de zeeën en in de beken vinnen en schubben heeft, dat mag u eten,

¹⁰ maar alles wat geen vinnen of schubben heeft in de zeeën en in de beken, van alles wat in het water wemelt en van alle levende wezens die in het water *leven*, die zijn voor u iets afschuwelijks.

¹¹ Ja, iets afschuwelijks zijn ze voor u. Van hun vlees mag u niet eten, en hun kadavers moet u verafschuwen.

¹² Alles wat in het water geen vinnen en schubben heeft, is voor u iets afschuwelijks.

¹³ En van deze vogelsoorten moet u een afschuw hebben; ze mogen niet gegeten worden, ze zijn iets afschuwelijks: de arend, de lammergier, de monniksgier,

¹⁴ de buizerd, elke soort kiekendief,

¹⁵ elke soort raaf,

¹⁶ de struisvogel, de velduil, de meeuw, elke soort valk,

¹⁷ de steenuil, de visarend, de ransuil,

¹⁸ de kerkuil, de kraai, de aasgier,

¹⁹ de ooievaar, elke soort reiger, de hop en de vleermuis.

²⁰ Alle gevleugelde insecten die op vier *poten* gaan, zijn voor u iets afschuwelijks.

²¹ Maar deze mag u *wel* eten van alle gevleugelde insecten die op vier *poten* gaan en die naast hun *poten* een stel springpoten hebben om daarmee over de grond te springen.

²² Daarvan mag u de volgende eten: elke soort veldsprinkhaan, elke soort sabelsprinkhaan, elke soort krekelt en elke soort doornsprinkhaan.

²³ Maar alle gevleugelde insecten die vier *poten* hebben, zijn voor u iets afschuwelijks.

²⁴ Door deze *dieren* verontreinigt u uzelf. Al wie hun kadavers aanraakt, is onrein tot de avond.

²⁵ En al wie *een deel* van hun kadaver draagt, moet zijn kleren wassen en is onrein tot de avond.

²⁶ Alle dieren die een gespleten *hoef* hebben, maar waarvan de hoeven niet geheel gespleten zijn en die niet herkauwen, zijn voor u onrein. Al wie ze aanraakt, is onrein.

²⁷ Ook zijn alle *zoolgangers* onder al de dieren die op vier *poten* gaan, voor u onrein. Al wie hun kadaver aanraakt, is onrein tot de avond.

²⁸ En wie hun kadaver draagt, moet zijn

² Lev. 4:5; 6:26; 16:27 ³ Deut. 14:4; Hand. 10:14

kleren wassen en is onrein tot de avond; ze zijn voor u onrein.

²⁹ Van de kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, zijn deze voor u onrein: de mol, de muis, elke soort pad,

³⁰ de gekko, de varaan, de hagedis, de skink en de kameleon.

³¹ Onder al de kruipende dieren zijn die onrein voor u. Al wie ze aanraakt als ze dood zijn, is onrein tot de avond.

³² Verder is alles waarop *iets* van die dieren valt als ze dood zijn, onrein: ^aelk houten voorwerp, of een kledingstuk, of een huid, of een zak – elk voorwerp waarmee werk verricht wordt. Het moet in water worden gelegd, en is onrein tot de avond. Dan zal het rein zijn.

³³ En elke aarden pot, waarin iets van deze dieren valt, en alles wat erin zit, is *dan* onrein. U moet hem stukbreken.

³⁴ Welk voedsel dan ook dat wordt gegeten, waarop water *uit zo'n pot* komt, is onrein; en elke drank die gedronken mag worden, in zo'n kruik, welke ook, is onrein.

³⁵ En alles waarop iets van hun kadaver valt, is onrein; de oven en de bakpan moeten stukgebroken worden. Ze zijn onrein, daarom moeten ze voor u onrein zijn.

³⁶ Een bron of put waarin water verzameld wordt, zal echter rein blijven. Maar wie hun kadaver aanraakt, is onrein.

³⁷ En wanneer *iets* van hun kadaver valt op welk zaaigoed dan ook dat gezaaid wordt, dan *blijft* dat rein.

³⁸ Maar als er water op het zaad gegoten wordt, en er valt *iets* van hun kadaver op, dan is dat voor u onrein.

³⁹ En wanneer *een* van de dieren die u tot voedsel dienen, doodgaat, is hij die zijn kadaver aanraakt, onrein tot de avond.

⁴⁰ Wie iets van zijn kadaver eet, moet zijn kleren wassen, en is onrein tot de avond, en wie zijn kadaver draagt, moet zijn kleren wassen, en is onrein tot de avond.

⁴¹ Verder moeten alle kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, iets afschuwelijks zijn. Ze mogen niet gegeten worden.

⁴² Alles wat zich op de buik voortbeweegt,

en alles wat op vier *poten* gaat, tot alles wat vele poten heeft, van alle kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, mag u niet eten, want ze zijn iets afschuwelijks.

⁴³ U mag uzelf niet tot een afschuw maken met al die kruipende dieren die zich zo voortbewegen, en u mag zich daarmee niet verontreinigen zodat u daardoor verontreinigd wordt,

⁴⁴ want Ik ben de HEERE, uw God. U moet zich heiligen en heilig zijn, want Ik ben heilig. U mag uzelf niet verontreinigen met al de kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen.

⁴⁵ Want Ik ben de HEERE, Die u uit het land Egypte heeft laten vertrekken, opdat Ik u tot een God ben. U moet heilig zijn, want Ik ben heilig.

⁴⁶ Dit is de wet met betrekking tot de dieren, de vogels en alle levende wezens die in het water krioelen, en alle wezens die zich op aarde voortbewegen,

⁴⁷ om onderscheid te maken tussen het onreine en het reine, en tussen de dieren die men eten en de dieren die men niet eten mag.

WETTEN VOOR DE REINIGING VAN KRAAMVROUWEN

12 De HEERE sprak tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg: Wanneer een vrouw nageslacht voortbrengt en een jongetje heeft gebaard, dan is zij zeven dagen onrein. Zij is dan even onrein als *tijdens* de dagen van afzondering als zij ongesteld is.

³ En op de achtste dag moet het vlees van zijn voorhuid besneden worden.

⁴ Vervolgens moet zij drieëndertig dagen blijven in het bloed van haar reiniging. Niets wat heilig is, mag zij aanraken, en zij mag niet naar het heiligdom komen, totdat de dagen van haar reiniging voorbij zijn.

⁵ Maar als zij een meisje baart, dan is zij twee weken onrein zoals *tijdens* haar afzondering. Daarna moet zij zesenzestig dagen blijven in het bloed van haar reiniging.

^a Lev. 15:12 ^b Lev. 19:2; 20:7; 1 Petr. 1:16 ^c Gen. 17:12; Luk. 1:59; 2:21; Joh. 7:22

⁶ Wanneer de dagen van haar reiniging voor een zoon of een dochter voorbij zijn, moet zij een lam van een jaar oud als brandoffer en een jonge duif of tortelduif als zondoffer bij de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁷ Die moet het voor het aangezicht van de HEERE aanbieden, en verzoening voor haar doen. Dan is zij rein van haar bloedvloeiing.⁸ Dit is de wet voor haar die een jongetje of meisje baart.

⁸ Maar als haar vermogen niet toereikend is⁹ voor een lam, dan mag zij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen, één als brandoffer en één als zondoffer. Zo zal de priester verzoening voor haar doen en is zij rein.

WETTEN IN GEVAL VAN MELAATSHEID

13 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

² Wanneer er op de huid van het lichaam van een mens een zwelling of zweer of witte vlek verschijnt, die op de huid van zijn lichaam tot de ziekte van de melaatsheid kan leiden, dan moet hij naar de priester Aäron of naar een van zijn zonen, de priesters, gebracht worden.

³ Daarop moet de priester de aangetaste plek op de huid van het lichaam bezien. Als het haar op de aangetaste plek wit geworden is, en de aangetaste plek zichtbaar dieper ligt dan de huid⁴ van zijn lichaam, *dan* is het de ziekte van de melaatsheid. Als de priester hem bezien heeft, dan moet hij hem onrein verklaren.

⁴ Maar als de vlek op de huid van zijn lichaam wit is en niet zichtbaar dieper ligt dan de huid, en het haar erop niet wit geworden is, dan moet de priester de aangetaste zeven dagen afzonderen.

⁵ Heeft de priester hem nu op de zevende dag bezien en zie, de aangetaste plek is in zijn ogen onveranderd gebleven – de aangetaste plek op de huid heeft zich niet uitgebreid – dan moet de priester hem opnieuw zeven dagen afzonderen.

⁶ En heeft de priester hem zeven dagen later opnieuw bezien en zie, de aangetaste

plek is dof geworden en de aangetaste plek op de huid heeft zich niet uitgebreid, dan moet de priester hem rein verklaren. Het was een *gewone* uitslag. Hij moet dan zijn kleren wassen en is rein.

⁷ Maar als de uitslag op de huid zich steeds verder uitbreidt, nadat hij zich aan de priester heeft laten zien om rein verklaard te worden, dan moet hij zich opnieuw aan de priester laten zien.

⁸ Heeft de priester vervolgens gezien dat – zie! – de uitslag op de huid zich uitgebreid heeft, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is melaatsheid.

⁹ Wanneer de ziekte van de melaatsheid zich bij een mens voordoet, moet hij bij de priester worden gebracht.

¹⁰ Heeft de priester daarna gezien dat er – zie! – een witte zwelling op de huid is, die het haar wit heeft doen worden, en er wild vlees op die zwelling gegroeid is,

¹¹ *dan* is dat melaatsheid in een vergevorderd stadium op de huid van zijn lichaam en moet de priester hem onrein verklaren. Hij hoeft hem niet af te sonderen, want hij is *al* onrein.

¹² Maar als de melaatsheid op de huid helemaal uitbreekt en de melaatsheid heel de huid van de aangetaste bedekt, van zijn hoofd tot zijn voeten, zover de ogen van de priester kunnen zien,

¹³ en de priester heeft gezien dat – zie! – de melaatsheid zijn hele lichaam bedekt heeft, dan zal hij de aangetaste rein verklaren. Hij is helemaal wit geworden, hij is rein.

¹⁴ Maar zodra er wild vlees bij hem gezien wordt, is hij onrein.

¹⁵ Heeft de priester vervolgens dat wilde vlees gezien, dan moet hij hem onrein verklaren. Dat wilde vlees is onrein, het is melaatsheid.

¹⁶ Of wanneer het wilde vlees weer verdwijnt en wit geworden is, dan moet hij bij de priester komen.

¹⁷ Heeft de priester hem daarna bezien, en zie, de aangetaste plek is wit geworden,

12:7 haar bloedvloeiing - Letterlijk: de bron van haar bloed. 12:8 als haar vermogen niet toereikend is - Letterlijk: als haar hand niet genoeg vindt. 13:3 en de aangetaste plek ... de huid - Letterlijk: en de aanblik van de plaag dieper is dan de huid; zie ook het vervolg.

dan moet de priester de aangetaste rein verklaren; hij is rein.

¹⁸ Wanneer er op de huid van het lichaam een zweer was die genezen is,

¹⁹ en er op de plaats van die zweer een witte zwelling of een witte roodachtige vlek ontstaan is, dan moet men die aan de priester laten zien.

²⁰ Heeft de priester gezien dat – zie! – ze zichtbaar dieper ligt dan de huid en het haar ervan wit geworden is, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte van de melaatsheid, die in de zweer is uitgebroken.

²¹ Maar als de priester ziet, dat er – zie! – geen wit haar op is, en ze niet dieper ligt dan de huid en dof is, dan moet de priester hem zeven dagen afzonderen.

²² Als ze zich vervolgens over heel de huid uitbreidt, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte.

²³ Maar als de vlek op haar plaats onveranderd blijft en zich niet heeft uitgebreid, dan is het een litteken van die zweer. Dan moet de priester hem rein verklaren.

²⁴ Of wanneer er op de huid van het lichaam een brandwond is geweest, en het wilde vlees van die brandwond een witte roodachtige of witte vlek vormt –

²⁵ heeft de priester die vervolgens bezien, en zie, het haar op de vlek is wit geworden, en ze ligt zichtbaar dieper dan de huid, dan is het melaatsheid, in de brandwond uitgebroken. Daarop moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte van de melaatsheid.

²⁶ Maar als de priester ziet dat – zie! – er op de vlek geen wit haar is en ze niet dieper ligt dan de huid en dof is, dan moet de priester hem zeven dagen afzonderen.

²⁷ Daarna moet de priester hem op de zevende dag bezien. Als de vlek zich verder over de huid heeft uitgebreid, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte van de melaatsheid.

²⁸ Maar als de vlek op haar plaats onveranderd blijft, zich niet op de huid heeft uitgebreid en dof is, dan is het een zwelling van de brandwond. De priester moet hem rein verklaren, want het is het litteken van de brandwond.

²⁹ Wanneer er bij een man of vrouw een aangetaste plek is op het hoofd of in de baard,

³⁰ en heeft de priester die aangetaste plek bezien, en zie, ze ligt zichtbaar dieper dan de huid en er *groeit* geelachtig dun haar op, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is schurft, het is melaatsheid van het hoofd of van de baard.

³¹ Maar wanneer de priester de ziekte van de schurft beziet, en zie, de schurft ligt zichtbaar niet dieper dan de huid en er *groeit* geen zwart haar op, dan moet de priester hem die de ziekte van de schurft heeft, zeven dagen afzonderen.

³² Daarna moet de priester die aangetaste plek op de zevende dag bezien. En zie, als de schurft zich niet heeft uitgebreid, er geen geelachtig haar gekomen is en de schurft zichtbaar niet dieper dan de huid ligt,

³³ dan moet hij zich laten scheren, maar de schurft mag hij niet scheren. De priester moet hem die de schurft heeft, opnieuw zeven dagen afzonderen.

³⁴ Heeft de priester vervolgens de schurft op de zevende dag gezien, en zie, de schurft heeft zich op de huid niet uitgebreid en ligt zichtbaar niet dieper dan de huid, dan moet de priester hem rein verklaren. Hij moet dan zijn kleren wassen en is rein.

³⁵ Maar als de schurft zich na zijn reiniging verder over de huid uitbreidt,

³⁶ en heeft de priester die gezien, en zie, de schurft heeft zich op de huid uitgebreid, dan hoeft de priester niet te zoeken naar geelachtig haar; hij is onrein.

³⁷ Maar als de schurft in zijn ogen onveranderd gebleven is en er zwart haar op gegroeid is, dan is de schurft genezen; hij is rein. De priester moet hem rein verklaren.

³⁸ Wanneer een man of vrouw op de huid van hun lichaam vlekken zullen hebben, witte vlekken,

³⁹ en heeft de priester gezien dat het – zie! – dof witte vlekken op de huid van hun lichaam zijn, dan is het gewone uitslag, die op de huid is ontstaan; hij is rein.

⁴⁰ Wanneer bij een man zijn hoofdhaar uitvalt, is hij *gewoon* kaal; hij is rein.

⁴¹ En als het hoofdhaar aan de voorzijde

uitvalt, heeft hij *gewoon* een kaal voorhoofd; hij is rein.

⁴² Maar wanneer op de kale kruin of op het kale voorhoofd een witte roodachtige aangetaste plek zit, dan is dat melaatsheid, die op zijn kale kruin of op zijn kale voorhoofd is uitgebroken.

⁴³ Heeft de priester hem vervolgens bezien, en zie, de zwelling van die aangetaste plek op zijn kale kruin of kale voorhoofd is wit-roodachtig, zoals de melaatsheid op de huid van het lichaam eruitziet,

⁴⁴ dan is die man melaats, hij is onrein. De priester moet hem beslist onrein verklaren; de ziekte is op zijn hoofd.

⁴⁵ De kleren van de melaats bij wie de ziekte is *vastgesteld*, moeten ingescheurd worden, zijn hoofdhaar moet hij los laten hangen, hij moet zijn baard en snor bedekken en hij moet ^aroepen: Onrein, onrein!

⁴⁶ Alle dagen dat hij de ziekte heeft, zal hij onrein zijn. Onrein is hij, hij moet afgezonderd wonen. Buiten het kamp moet zijn woongebied zijn.

⁴⁷ Wanneer de ziekte van de melaatsheid op een kledingstuk zit, een wollen kledingstuk of een linnen kledingstuk,

⁴⁸ of een weefsel, of vlechtwerk van linnen en wol, of leer, of welk leren gebruiksvoorwerp dan ook,

⁴⁹ en die aangetaste plek op het kledingstuk, of op het leer, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook, is groenachtig of roodachtig, *dan* is het de ziekte van de melaatsheid. Men moet het aan de priester laten zien.

⁵⁰ Heeft de priester daarna de aangetaste plek gezien, dan moet hij het aangetaste voorwerp zeven dagen afgezonderd houden.

⁵¹ Hij moet op de zevende dag de aangetaste plek *opnieuw* bekijken. Als de aangetaste plek zich heeft uitgebreid op het kledingstuk, op het weefsel, op het vlechtwerk of op het leer – voor welk doel het leer ook gebruikt wordt* – *dan* is die ziekte een kwaadaardige melaatsheid; het is onrein.

⁵² Daarom moet hij dat kledingstuk ver-

branden, of dat weefsel, of dat vlechtwerk van wol of van linnen, of alle leren voorwerpen waarop die aangetaste plek zit. Want het is een kwaadaardige melaatsheid, het *voorwerp* moet met vuur verbrand worden.

⁵³ Maar als de priester ziet dat – zie! – de aangetaste plek zich niet heeft uitgebreid op het kledingstuk, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook,

⁵⁴ dan moet de priester gebieden dat men het aangetaste *voorwerp* wast, en hij moet het opnieuw zeven dagen afgezonderd houden.

⁵⁵ Heeft de priester daarna de aangetaste plek gezien nadat het *voorwerp* gewassen is, en zie, de aangetaste plek is niet zichtbaar veranderd en de aangetaste plek heeft zich niet uitgebreid, *dan* is het onrein. U moet het met vuur verbranden. Het is een invreting aan de achter- of voorkant.

⁵⁶ Als de priester heeft gezien dat – zie! – de aangetaste plek dof geworden is nadat het *voorwerp* is gewassen, dan moet hij die plek afscheuren van het kledingstuk, of van het leer, of van het weefsel, of van het vlechtwerk.

⁵⁷ Maar als het opnieuw op het kledingstuk gezien wordt, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook, dan is het een uitbrekende *melaatsheid*. U moet datgene waarop de aangetaste plek zit, met vuur verbranden.

⁵⁸ Maar het kledingstuk, of het weefsel, of het vlechtwerk, of alle leren voorwerpen, waarvan de aangetaste plek na het wassen verdwenen is, moet opnieuw gewassen worden; dan is het rein.

⁵⁹ Dit is de wet van de ziekte van de melaatsheid, op wollen of linnen kleding, of weefsel, of vlechtwerk, of alle leren voorwerpen, om dat rein of onrein te verklaren.

WETTEN VOOR DE REINIGING VAN DE MELAATSHED

14 De HEERE sprak tot Mozes:
² Dit is de wet voor de melaatsheid op

* Klaagi. 4:15

13:51 voor ... *wordt* - Letterlijk: voor alles wat er met dat leer gedaan wordt voor werk.

de dag van zijn reiniging. ³Hij moet naar de priester gebracht worden,

³ en de priester moet buiten het kamp gaan. Heeft de priester vervolgens gezien dat – zie! – de ziekte van de melaatsheid bij de melaatse genezen is,

⁴ dan moet de priester opdracht geven dat men voor hem die gereinigd wordt, twee levende reine vogels neemt, cederhout, karmozijn en hysoop.

⁵ De priester moet dan opdracht geven dat men de ene vogel slacht boven een aarden pot met bronwater.*

⁶ Dan moet hij de levende vogel nemen, met het cederhout, het karmozijn en de hysoop. Hij moet dat *alles* mét de levende vogel dopen in het bloed van de vogel die boven het bronwater geslacht is.

⁷ En hij moet *hiermee* zevenmaal sprenken op hem die van de melaatsheid gereinigd wordt. Daarna moet hij hem rein verklaren, en de levende vogel in het open veld weg laten vliegen.

⁸ Wie gereinigd wordt, moet zijn kleren wassen, al zijn haar afscheren en zich met water wassen. Dan is hij rein. Daarna mag hij in het kamp komen, maar hij moet zeven dagen buiten zijn tent blijven.

⁹ Op de zevende dag zal het zo zijn, dat hij al zijn haar afscheert: zijn hoofd, zijn baard en de wenkbrauwen van zijn ogen. Ja, al zijn haar moet hij afscheren, zijn kleren wassen en zijn lichaam met water wassen. Dan is hij rein.

¹⁰ En op de achtste dag moet hij twee lammeren zonder enig gebrek nemen en een ooilam zonder enig gebrek van een jaar oud, en ook drie tiende *efa* bloem als graanoffer, met olie gemengd, en een log* olie.

¹¹ De priester die de reiniging voltrekt, moet de man die gereinigd wordt, mét die dingen plaatsen voor het aangezicht van de HEERE, *bij* de ingang van de tent van ontmoeting.

¹² Dan moet de priester het ene lam nemen en het als schuldoffer aanbieden met de

log olie. ¹³Hij moet die als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen.

¹⁴ Daarna moet hij het lam slachten op de plaats waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, op de heilige plaats. Want het schuldoffer, ¹⁵evenals het zondoffer, is voor de priester. Het is allerheiligst.

¹⁶ De priester moet dan *een deel* van het bloed van het schuldoffer nemen, en de priester moet dat strijken op de rechteroorlel van hem die gereinigd wordt, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet.

¹⁷ De priester moet ook *een deel* van de log olie nemen en het in de linkerhand van de priester gieten.

¹⁸ Dan moet de priester zijn rechtermiddelvinger dopen in *een deel* van de olie die in zijn linkerhand is, en *een deel* van die olie met zijn vinger zeven keer sprenken voor het aangezicht van de HEERE.

¹⁹ En van het overige van de olie die op zijn hand is, moet de priester op de rechteroorlel strijken van hem die gereinigd wordt, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet, boven op het bloed van het schuldoffer.

²⁰ Wat dan *nog* overgebleven is van de olie die in de hand van de priester is, moet hij op het hoofd strijken van hem die gereinigd wordt. Zo doet de priester voor hem verzoening voor het aangezicht van de HEERE.

²¹ Daarna moet de priester het zondoffer bereiden en verzoening doen voor hem die van zijn onreinheid gereinigd wordt. Daarna moet hij het brandoffer slachten.

²² De priester moet het brandoffer en het graanoffer op het altaar offeren. De priester zal verzoening voor hem doen. Dan is hij rein.

DE REINIGING VAN ARMEN

²³ Maar als iemand arm is en zijn vermogen is niet toereikend, dan moet hij een lam nemen als schuldoffer tot beweegoffer, om verzoening voor hem te doen, met

* Matt. 8:4; Mark. 1:44; Luk. 5:14; 17:14 ¹⁰ Ex. 29:24 ¹¹ Lev. 7:7

^{14:5} *bronwater* - Letterlijk: levend water. ^{14:10} Een *log* is ongeveer een halve liter; zie ook het vervolg.

daarbij een tiende *efa* meelbloem met olie gemengd als graanoffer, een log olie,

²² en twee tortelduiven of twee jonge duiven – al naargelang zijn vermogen reikt – waarvan de ene een zondoffer en de andere een brandoffer is.

²³ Hij moet die op de achtste dag van zijn reiniging bij de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de HEERE.

²⁴ De priester moet dan het lam van het schuldoffer en de log olie nemen, en de priester moet die als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen.

²⁵ Daarna moet hij het lam van het schuldoffer slachten, en de priester moet een deel van het bloed van het schuldoffer nemen en op de rechteroorlel strijken van hem die gereinigd wordt, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet.

²⁶ Dan moet de priester een deel van de olie in de linkerhand van de priester gieten.

²⁷ Daarna moet de priester een deel van de olie die in zijn linkerhand is, met zijn rechtervinger zevenmaal spreken voor het aangezicht van de HEERE.

²⁸ En de priester moet een deel van de olie die in zijn hand is, aan de rechteroorlel strijken van hem die gereinigd wordt, aan de duim van zijn rechterhand en aan de grote teen van zijn rechtervoet, boven op dezelfde plaats als het bloed van het schuldoffer.

²⁹ En het overige van de olie die in de hand van de priester is, moet hij op het hoofd strijken van hem die gereinigd wordt, om verzoening voor hem te doen voor het aangezicht van de HEERE.

³⁰ Dan moet hij – al naargelang zijn vermogen reikt – een van de tortelduiven of van de jonge duiven bereiden.

³¹ Al naargelang zijn vermogen reikt, moet het ene als zondoffer en het andere als brandoffer zijn, naast het graanoffer. Zo moet de priester voor hem die gereinigd wordt, verzoening doen voor het aangezicht van de HEERE.

³² Dit is de wet voor hem die de ziekte van de melaatsheid heeft en van wie het vermogen niet toereikend is om zijn reiniging te betalen.

DE REINIGING VAN HUIZEN

³³ De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

³⁴ Wanneer u komt in het land Kanaän, dat Ik u tot bezit geef, en Ik de ziekte van de melaatsheid toedeel aan een huis in het land dat u bezit,

³⁵ dan moet hij van wie het huis is, komen en de priester vertellen: Er lijkt een ziekte aan het huis te zijn.

³⁶ De priester moet dan opdracht geven dat zij het huis ontruimen vóór de priester komt, om die ziekte te bezien, zodat niet alles wat in het huis is, onrein wordt. Daarna moet de priester komen om het huis te bezien.

³⁷ Heeft hij de ziekte vervolgens bezien, en zie, de ziekte aan de muren van dat huis bestaat uit groenachtige of roodachtige kuultjes, die zichtbaar dieper liggen dan de wand,

³⁸ dan moet de priester uit het huis, door de deuropening van het huis, vertrekken en het huis zeven dagen laten afsluiten.

³⁹ Daarna moet de priester op de zevende dag terugkeren. Wanneer hij ziet dat – zie! – de ziekte zich op de muren van het huis heeft uitgebreid,

⁴⁰ dan moet de priester opdracht geven om de stenen waaraan die ziekte zich bevindt, eruit te breken, en ze buiten de stad te werpen, op een onreine plaats.

⁴¹ Het huis moet hij vanbinnen rondom laten afschrapen, en zij moeten het leem dat zij afgeschraapt hebben, buiten de stad op een onreine plaats storten.

⁴² Daarna moeten zij andere stenen nemen en invoegen op de plaats van de eerste stenen, en men moet ander leem nemen en het huis bepleisteren.

⁴³ Maar als die ziekte terugkeert en in het huis uitbreekt nadat men de stenen eruit gebroken heeft, na het afschrapen van het huis en na het bepleisteren,

⁴⁴ dan moet de priester komen. Als hij ziet dat – zie! – de ziekte aan het huis zich heeft uitgebreid, dan is het een kwaadaardige melaatsheid in het huis; het is onrein.

⁴⁵ Dan moet men het huis, de stenen en het hout ervan afbreken, en ook al het leem van het huis, en men moet het buiten de stad brengen, naar een onreine plaats.

⁴⁶ Wie het huis binnengaat gedurende de

dagen dat men het afgesloten heeft, is onrein tot de avond.

⁴⁷ En wie in het huis slaapt, moet zijn kleren wassen; en wie in dat huis eet, moet zijn kleren wassen.

⁴⁸ Maar als de priester *weer* naar binnen gegaan is en hij heeft gezien dat – zie! – die ziekte aan het huis zich niet heeft uitgebreid nadat het huis bepleisterd is, dan moet de priester het huis rein verklaren, omdat de ziekte genezen is.

⁴⁹ Vervolgens moet hij, om het huis te reinigen van zonde, twee vogels nemen, cederhout, karmozijn en hysop.

⁵⁰ Hij moet verder de ene vogel slachten boven een aarden pot met bronwater.

⁵¹ Dan moet hij het cederhout, de hysop, het karmozijn en de levende vogel nemen, en in het bloed van de geslachte vogel en in het bronwater dopen, en hij moet het huis zeven keer besprenkelen.

⁵² Daarna moet hij het huis ontzondigen met het bloed van de vogel, het bronwater, de levende vogel, het cederhout, de hysop en het karmozijn.

⁵³ De levende vogel moet hij buiten de stad, in het open veld, weg laten vliegen. Zo doet hij voor het huis verzoening, en is het rein.

⁵⁴ Dit is de wet voor elke *vorm* van de ziekte van de melaatsheid: voor schurft,

⁵⁵ voor melaatsheid aan de kleding en aan het huis,

⁵⁶ en voor zwellingen, voor zweren en voor vlekken,

⁵⁷ om te onderwijzen op welke dag iets onrein en op welke dag iets rein is. Dit is de wet voor de melaatsheid.

WETTEN IN GEVAL VAN ONREINHEID – BIJ DE MAN

15 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

² Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Iedere man die uit zijn geslachtsdeel^a vloeit, is onrein vanwege zijn vloeien.

³ Zijn onreinheid vanwege zijn vloeien is namelijk dit: zijn geslachtsdeel laat die vloeïng lopen, of zijn geslachtsdeel is ver-

stopt geraakt door het vloeien ervan. Dat is zijn onreinheid.

⁴ Elk bed waarop hij ligt die de vloeïng heeft, is onrein, en elk voorwerp waarop hij zit, is onrein.

⁵ Verder moet ieder die zijn bed aanraakt, zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

⁶ Wie op het voorwerp zit waarop hij zat die de vloeïng heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

⁷ En wie het lichaam aanraakt van hem die de vloeïng heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

⁸ Zelfs wanneer hij die de vloeïng heeft, op een reine spuugt, moet deze zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

⁹ Ook is elk zadel onrein waarop hij reed die de vloeïng heeft.

¹⁰ Ieder die wat dan ook aanraakt wat onder hem is, is onrein tot de avond. En wie het optilt, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

¹¹ Ieder die door hem die de vloeïng heeft, wordt aangeraakt, zonder dat deze zijn handen met water afgespoeld heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

¹² ^a Elke aarden pot die hij die de vloeïng heeft, aanraakt, moet stukgebroken worden, maar alle houten voorwerpen moeten met water afgespoeld worden.

¹³ Wanneer hij die de vloeïng had, rein geworden is van zijn vloeïng, moet hij voor zichzelf zeven dagen aftellen om rein verklaard te worden. Dan moet hij zijn kleren wassen en zijn lichaam in bronwater^a wassen, en is hij rein.

¹⁴ Op de achtste dag moet hij vervolgens voor zichzelf twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en voor het aangezicht van de HEERE, bij de ingang van de tent van ontmoeting, komen en ze de priester geven.

¹⁵ De priester moet die bereiden, *de ene als*

^a Lev. 6:28; 11:33

15:2 uit zijn geslachtsdeel - Letterlijk: uit zijn vlees. 15:13 bronwater - Letterlijk: levend water.

zondoffer en de andere als brandoffer. Dan moet de priester voor het aangezicht van de HEERE verzoening voor hem doen vanwege zijn vloeiing.

¹⁶ Wanneer een man een zaadlozing heeft gehad, moet hij zijn hele lichaam met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

¹⁷ Verder moet elk kledingstuk en elk leren voorwerp waarop het zaad van de lozing terechtgekomen is, met water gewassen worden; en het is onrein tot de avond.

¹⁸ En als een vrouw met een man geslapen heeft en er heeft een zaadlozing plaatsgehad, moeten zij zich met water wassen; en zij zijn onrein tot de avond.

WETTEN IN GEVAL VAN ONREINHEID – BIJ DE VROUW

¹⁹ Wanneer een vrouw vloeit en de vloeiing in haar lichaam bestaat uit bloed, dan moet zij zeven dagen in haar afzondering zijn. En ieder die haar aanraakt, is onrein tot de avond.

²⁰ Alles waarop zij in haar afzondering gelegen heeft, is onrein, en alles waarop zij gezeten heeft, is onrein.

²¹ Ieder die haar bed aanraakt, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

²² Ook moet ieder die enig voorwerp aanraakt waarop zij gezeten heeft, zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

²³ Als hij zelfs iets aanraakt wat zich op het bed bevindt of op het voorwerp waarop zij gezeten heeft, is hij onrein tot de avond.

²⁴ Als een man metterdaad met haar geslapen heeft, komt haar afzondering ook op hem. Hij is dan zeven dagen onrein, en ook is elk bed waarop hij gelegen heeft onrein.

²⁵ Wanneer een vrouw vele dagen buiten de tijd van haar afzondering een bloedvloeiing heeft, of wanneer zij langer vloeit dan de tijd van haar afzondering, dan is zij al de tijd dat zij vloeit onrein, net zo als de dagen van haar afzondering.

²⁶ Elk bed waarop zij ligt in de dagen dat zij vloeit, is voor haar als het bed van haar

afzondering; en elk voorwerp waarop zij gezeten heeft, is onrein, zoals de onreinheid van haar afzondering.

²⁷ En ieder die deze dingen aanraakt, is onrein. Hij moet dan zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.

²⁸ Maar als zij rein geworden is van haar vloeiing, moet zij voor zichzelf zeven dagen aftellen. Daarna is zij rein.

²⁹ Dan moet zij op de achtste dag voor zichzelf twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en ze bij de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

³⁰ Vervolgens moet de priester de ene als zondoffer en de andere als brandoffer bereiden. De priester moet vanwege de vloeiing, die haar onrein maakte, verzoening voor haar doen voor het aangezicht van de HEERE.

³¹ Zo moet u de Israëlieten ver van hun onreinheid houden, zodat zij niet sterven in hun onreinheid, als zij Mijn tabernakel, die in hun midden is, verontreinigen.

³² Dit is de wet voor hem die een vloeiing heeft; voor hem die een zaadlozing heeft, zodat hij daardoor onrein wordt;

³³ voor de ongestelde vrouw in haar afzondering; voor ieder die een vloeiing heeft, zowel een man als een vrouw; en voor de man die geslapen heeft met een vrouw die onrein is.

DE GROTE VERZOENDAG

16 De HEERE sprak tot Mozes 'na de dood van de twee zonen van Aäron, toen zij voor het aangezicht van de HEERE waren genaderd en gestorven waren.

² De HEERE zei toen tegen Mozes: Spreek tot uw broer Aäron en zeg ^a dat hij niet te allen tijde in het heiligdom binnen het voorhangsel mag komen, vóór het verzoendeksel dat op de ark ligt, opdat hij niet sterft, want Ik verschijn in de wolke op het verzoendeksel.

³ Alleen hiermee mag Aäron het heiligdom binnengaan: met een jonge stier – het jong van een rund – als zondoffer en een ram als brandoffer.

^a Lev. 18:19 ^b Matt. 9:20 ^c Lev. 10:1,2 ^d Ex. 30:10; Hebr. 9:7

⁴ Hij moet het heilige linnen onderkleed aantrekken en een linnen broek moet over zijn onderlichaam zijn. Hij moet een linnen gordel ombinden en een linnen tulband om wikkelen. Dit is heilige kleding. Hij mag die pas aantrekken, nadat hij zijn lichaam met het water gewassen heeft.

⁵ Van de gemeenschap van de Israëlieten moet hij twee geitenbokken nemen als zondoffer en één ram als brandoffer.

⁶ Dan moet Aäron de jonge stier aanbieden als zondoffer dat voor hem bestemd is, en voor zichzelf en zijn gezin verzoening doen.

⁷ Hij moet ook de beide bokken nemen en die voor het aangezicht van de HEERE plaatsen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁸ Aäron moet namelijk het lot over de twee bokken werpen: één lot voor de HEERE en één lot voor de weggaande bok.

⁹ Dan moet Aäron de bok waarop het lot voor de HEERE gevallen is, aanbieden en hem als zondoffer bereiden.

¹⁰ Maar de bok waarop het lot is gevallen om weggaande bok te zijn, moet levend voor het aangezicht van de HEERE geplaatst worden, om daarmee verzoening te doen door hem als weggaande bok de woestijn in te sturen.

¹¹ Dan moet Aäron de jonge stier als het zondoffer dat voor hemzelf bestemd is, aanbieden, en voor zichzelf en zijn gezin verzoening doen, en de jonge stier als het zondoffer dat voor hemzelf bestemd is, slachten.

¹² Verder moet hij van het altaar voor het aangezicht van de HEERE een vuurschaal vol vurige kolen nemen, met beide handen vol *fijn gestoten* geurig reukwerk, en dit binnen het voorhangsel brengen.

¹³ Hij moet dan het reukwerk op het vuur leggen voor het aangezicht van de HEERE, zodat de wolk van het reukwerk het verzoendeksel, dat boven de getuigenis is, bedekt en hij niet zal sterven.

¹⁴ Hij moet dan *een deel* van het bloed van de jonge stier nemen, en met zijn vinger op het verzoendeksel sprenkelen, aan de

kant naar het oosten toe. En vóór het verzoendeksel moet hij zeven keer met zijn vinger van dat bloed sprenkelen.

¹⁵ Daarna moet hij de bok slachten die als zondoffer voor het volk bestemd is, en zijn bloed binnen het voorhangsel brengen. Hij moet met zijn bloed doen zoals hij met het bloed van de jonge stier gedaan heeft, en dat op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel sprenkelen.

¹⁶ Zo moet hij over het heiligdom verzoening doen vanwege de onreinheden van de Israëlieten en vanwege hun overtredingen, overeenkomstig al hun zonden. Zo moet hij ook doen met de tent van ontmoeting, die bij hen staat, te midden van hun onreinheden.

¹⁷ Geen enkel mens mag in de tent van ontmoeting zijn, als hij er binnengaat om in het heiligdom verzoening te doen, totdat hij naar buiten komt. Zo moet hij verzoening doen voor zichzelf, voor zijn gezin en voor heel de gemeente van Israël.

¹⁸ Daarna moet hij naar buiten gaan, naar het altaar, dat voor het aangezicht van de HEERE is, en er verzoening over doen. Hij moet dan *een deel* van het bloed van de jonge stier en *een deel* van het bloed van de bok nemen en het rondom op de hoorns van het altaar strijken.

¹⁹ Dan moet hij met zijn vinger zeven keer *een deel* van het bloed daarop sprenkelen. Zo reinigt en heiligt hij het van de onreinheden van de Israëlieten.

²⁰ Wanneer hij de verzoening over het heiligdom, de tent van ontmoeting en het altaar voltooid heeft, dan moet hij de levende bok naderbij laten komen.

²¹ Aäron moet zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en al de ongerechtigheden van de Israëlieten belijden, al hun overtredingen, overeenkomstig al hun zonden. Hij moet die op de kop van de bok leggen en hem door de hand van een man, die daarvoor gereedstaat, de woestijn in sturen.

²² Zo draagt de bok al hun ongerechtigheden op zich weg naar een onbewoond gebied. Hij moet dan de bok de woestijn in sturen.

⁴ Hebr. 7:27,28 ⁵ Lev. 4:6; Hebr. 9:25; 10:4

16:4 *zijn onderlichaam* - Letterlijk: zijn vlees.

²³ Daarna moet Aäron in de tent van ontmoeting komen en de linnen kleren uitrekken die hij aangedaan had toen hij het heiligdom binnenging. Daar moet hij ze laten.

²⁴ Hij moet zijn lichaam in de heilige plaats met het water wassen en zijn kleren aantrekken. Dan moet hij naar buiten gaan, zijn brandoffer bereiden mét het brandoffer van het volk, en voor zichzelf en het volk verzoening doen.

²⁵ Ook moet hij het vet van het zondoffer op het altaar in rook laten opgaan.

²⁶ Hij die de weggaande bok heeft weggestuurd, moet zijn kleren wassen en zijn lichaam met water wassen. Dan mag hij in het kamp komen.

²⁷ De "jonge stier voor het zondoffer en de bok voor het zondoffer, waarvan het bloed in het heiligdom is binnengebracht om verzoening te doen, moet men tot buiten het kamp brengen. Hun huiden, hun vlees en hun mest moeten zij met vuur verbranden.

²⁸ Hij die ze verbrandt, moet zijn kleren wassen en zijn lichaam met het water wassen. Dan mag hij in het kamp komen.

²⁹ Dit is voor u tot een eeuwige verordening: "u moet in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, uzelf verootmoedigen en geen enkel werk doen, de ingezetene niet, en de vreemdeling die in uw midden verblijft, evenmin.

³⁰ Want op deze dag wordt voor u verzoening gedaan om u te reinigen. Van al uw zonden wordt u voor het aangezicht van de HEERE gereinigd.

³¹ Het is voor u sabbat, een dag van volledige rust, opdat u uzelf verootmoedigt. Dit is een eeuwige verordening.

³² En de priester die men gezalfd en gewijd heeft" om in de plaats van zijn vader als priester te dienen, moet de verzoening doen, als hij de linnen kleren, de heilige kleren, heeft aangetrokken.

³³ Zo moet hij het heilige heiligdom verzoeven. De tent van ontmoeting en het altaar moet hij verzoenen en hij moet voor de

priesters en voor heel het volk van de gemeente verzoening doen.

³⁴ Dit is voor u tot een eeuwige verordening om voor de Israëlieten 'eenmaal per jaar verzoening te doen voor al hun zonden. En men deed zoals de HEERE Mozes geboden had.

DE OFFERPLAATS

17 De HEERE sprak tot Mozes:

² Spreek tot Aäron, tot zijn zonen en tot al de Israëlieten, en zeg tegen hen: Dit is het woord dat de HEERE geboden heeft:

³ Iedereen uit het huis van Israël die een rund, een lam of een geit in het kamp slacht of die juist buiten het kamp slacht, ⁴ en het dier niet bij de ingang van de tent van ontmoeting brengt om het de HEERE als offergave aan te bieden vóór de tabernakel van de HEERE – die man moet het bloed aangerekend worden; hij heeft bloed vergoten. Daarom moet die man uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden,

⁵ opdat de Israëlieten hun offers, die zij nu nog in het open veld brengen, naar de HEERE brengen, naar de ingang van de tent van ontmoeting, naar de priester, en ze als dankoffers aan de HEERE offeren.

⁶ De priester moet dan het bloed op het altaar van de HEERE bij de ingang van de tent van ontmoeting sprengelen en het vet in rook laten opgaan ^aals een aangename geur voor de HEERE.

⁷ Zij mogen hun offers niet meer aan de demonen brengen, waar zij als in hoerij achter aangaan. Dit is voor hen een eeuwige verordening, al hun generaties door.

^a Verder moet u tegen hen zeggen: Iedereen uit het huis van Israël en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, die een brandoffer of slachtoffer brengt,

^a en dat niet bij de ingang van de tent van ontmoeting brengt om het te bereiden voor de HEERE – die man moet uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

^a Lev. 6:30; Hebr. 13:11 ^b Lev. 23:27 ^c Ex. 30:10; Hebr. 9:7 ^d Ex. 29:18; Lev. 4:31
16:32 gewijd heeft - Letterlijk: de handen gevuld heeft.

VERBOD OM BLOED TE ETEN

¹⁰ Iedereen uit het huis van Israël en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, ¹¹ die wat voor bloed dan ook gegeten heeft, tegen die persoon die dat bloed gegeten heeft, zal Ik Mijn aangezicht keren, en Ik zal hem uit het midden van zijn volk uitroeien.

¹² Want het leven van het vlees is in het bloed, en Ik heb dat Zelf voor u op het altaar gegeven om voor uw leven verzoening te doen. Want het is het bloed dat door middel van het leven verzoening bewerkt.

¹³ Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: Niemand van u mag bloed eten. Ook de vreemdeling die in uw midden verblijft, mag geen bloed eten.

¹⁴ Iedereen van de Israëlieten en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, die wilde dieren of vogels die gegeten mogen worden, tijdens de jacht vangt, die moet het bloed van *het dier* eruit laten lopen en het met aarde toedekken.

¹⁵ Want het is het leven van alle vlees. Hun bloed staat voor hun leven. Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: U mag geen bloed eten van wat voor vlees dan ook, want het bloed is het leven van alle vlees. Wie dat eet, moet uitgeroeid worden.

¹⁶ En ieder van de ingezetenen of van de vreemdelingen die een kadaver of een verscheurd *dier* eet, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen. Hij is onrein tot de avond, en daarna is hij rein.

¹⁷ Maar als hij *die* niet wast en zijn lichaam niet baadt, laadt hij zijn ongerechtigheid op zich.

HUWELIJKSWETTEN

18 De HEERE sprak tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Ik ben de HEERE, uw God.

³ U mag de gebruiken van het land Egypte, waarin u gewoond hebt, niet navolgen, en ook de gebruiken van het land Kanaän, waar Ik u naartoe breng, mag u niet navol-

gen. U mag niet in hun verordeningen gaan.

⁴ Mijn bepalingen moet u houden en Mijn verordeningen moet u in acht nemen door daarnaar te wandelen. Ik ben de HEERE, uw God.

⁵ Mijn verordeningen en Mijn bepalingen moet u in acht nemen. ⁶ De mens die ze houdt, zal erdoor leven. Ik ben de HEERE.

⁷ Niemand mag tot welke bloedverwant van zijn *eigen* familie dan ook naderen om de schaamdelen te ontbloten. Ik ben de HEERE.

⁸ U mag de schaamte van uw vader, namelijk de schaamdelen van uw moeder, niet ontbloten. Zij is uw moeder, u mag haar schaamdelen niet ontbloten.

⁹ U mag de schaamdelen van de vrouw van uw vader niet ontbloten. Het is de schaamte van uw vader.

¹⁰ De schaamdelen van uw zuster, de dochter van uw vader of de dochter van uw moeder, *of ze nu in dit gezin of daarbuiten geboren is*, hun schaamdelen mag u niet ontbloten.

¹¹ De schaamdelen van de dochter van uw zoon of van de dochter van uw dochter, hun schaamdelen mag u niet ontbloten, want zij zijn uw schaamte.

¹² De schaamdelen van de dochter van de vrouw van uw vader, die bij uw vader geboren is – zij is uw zuster – haar schaamdelen mag u niet ontbloten.

¹³ U mag de schaamdelen van de zuster van uw vader niet ontbloten. Zij is een bloedverwante van uw vader.

¹⁴ U mag de schaamdelen van de zuster van uw moeder niet ontbloten, want zij is een bloedverwante van uw moeder.

¹⁵ U mag de schaamte van de broer van uw vader niet ontbloten. U mag niet tot zijn vrouw naderen, zij is uw tante.

¹⁶ U mag de schaamdelen van uw schoondochter niet ontbloten. Zij is de vrouw van uw zoon, u mag haar schaamdelen niet ontbloten.

¹⁷ U mag de schaamdelen van de vrouw van uw broer niet ontbloten. Het is de schaamte van uw broer.

⁴ Gen. 9:4; Lev. 3:17; 7:27; 19:26; Deut. 12:16,23; 1 Sam. 14:33 ⁵ Gen. 9:4 ⁶ Ex. 22:31; Lev. 11:40; Ezech. 44:31 ⁷ Ezech. 20:11,13; Rom. 10:5; Gal. 3:12 ⁸ Lev. 20:11; 1 Kor. 5:1 ⁹ Lev. 20:17 ¹⁰ Lev. 20:19 ¹¹ Lev. 20:20; Ezech. 22:11 ¹² Lev. 20:12 ¹³ Lev. 20:21

¹⁷ ^aU mag de schaamdelen van een vrouw én die van haar dochter niet ontbloten. U mag niet de dochter van haar zoon en ook niet de dochter van haar dochter *tot vrouw* nemen om haar schaamdelen te ontbloten. Zij zijn bloedverwanten, het is schandelijk gedrag.

¹⁸ Verder mag u niet naast uw *eigen* vrouw haar zuster *tot vrouw* nemen. U zou haar krenken door haar schaamte te ontbloten terwijl zij *nog* in leven is.

¹⁹ ^bU mag niet naderen tot een vrouw die vanwege haar afzondering onrein is, om haar schaamdelen te ontbloten.

²⁰ ^cU mag niet met de vrouw van uw naaste de geslachtsdaad verrichten om gemeenschap *met haar* te hebben.^d Dan verontreinigt u zich met haar.

²¹ ^eU mag niemand uit uw nageslacht overgeven om aan de Molech geofferd te worden. De Naam van uw God mag u niet ontheiligen. Ik ben de HEERE.

²² ^fU mag niet slapen met een mannelijk *persoon*, zoals u met een vrouw slaapt. Dat is een gruwel.

²³ ^gOok mag u met geen enkel dier de geslachtsdaad verrichten. Dan verontreinigt u uzelf daarmee. Een vrouw mag ook niet vóór een dier gaan staan om ermee te paren. Het is een afschuwelijke schanddaad.

²⁴ U mag uzelf niet verontreinigen met al die dingen, want de heidenvolken die Ik vóór u uit ga verdrijven, hebben zich met al die dingen verontreinigd,

²⁵ zodat het land onrein geworden is. Ik zal het zijn ongerechtigheid vergelden, zodat het land zijn bewoners zal uitspuwen.

²⁶ ^hMaar u moet Mijn verordeningen en Mijn bepalingen in acht nemen. U mag geen enkele van die gruweldaden doen, de ingezetene van het land niet, en ook de vreemdeling niet die in uw midden verblijft.

²⁷ Want de mensen in *dit* land die er vóór u waren, hebben al die gruweldaden gedaan, zodat het land onrein geworden is.

²⁸ Laat het land u niet uitspuwen, omdat u het verontreinigt, zoals het het heidenvolk dat er vóór u was, uitgespuwd heeft.

²⁹ Want al wie ook maar één van al die gruweldaden doet, de personen die ze doen, moeten uit het midden van hun volk uitgeroeid worden.

³⁰ Daarom moet u Mijn voorschriften in acht nemen en geen van die gruwelijke gebruiken die vóór u gedaan zijn, navolgen, en u daardoor niet verontreinigen. Ik ben de HEERE, uw God.

HUISELIJKE EN BURGERLIJKE WETTEN

19 De HEERE sprak tot Mozes:

² Spreek tot heel de gemeenschap van de Israëlieten, en zeg tegen hen: ^hHeilig moet u zijn, want Ik, de HEERE, uw God, ben heilig.

³ Ieder moet ontzag hebben voor zijn moeder en zijn vader en ⁱMijn sabbatten in acht nemen. Ik ben de HEERE, uw God.

⁴ U mag u niet tot de afgoden wenden en ^jvoor uzelf geen gegoten goden maken. Ik ben de HEERE, uw God.

⁵ Wanneer u nu een dankoffer aan de HEERE brengt, moet u *datzo* brengen dat u voor Hem welgevallig bent.

⁶ ^kOp de dag van uw offer en op de volgende dag mag het gegeten worden, maar wat tot de derde dag overblijft, moet met vuur verbrand worden.

⁷ Maar als het toch op de derde dag gegeten wordt, is het onrein vlees. Het zal u niet ten goede komen.

⁸ Wie het namelijk eet, moet zijn ongerechtigheid dragen, omdat hij het heilige van de HEERE ontheiligt heeft. Daarom moet die persoon van zijn volksgenoten worden afgesneden.

⁹ ^mWanneer u nu de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker niet helemaal afmaaïen, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen.

¹⁰ U mag ook uw wijngaard niet nalopen en de afgevalen druiven van uw wijngaard

^a Lev. 20:14 ^b Lev. 20:18 ^c Lev. 20:10 ^d Lev. 20:2; Deut. 18:10; 2 Kon. 17:17; 23:10 ^e Lev. 20:13 ^f Lev. 20:15,16 ^g Lev. 20:22 ^h Lev. 11:44; 20:7,26; 1 Petr. 1:16 ⁱ Ex. 20:12 ^j Ex. 31:13; Lev. 26:2 ^k Ex. 34:17 ^l Lev. 7:16 ^m Lev. 23:22; Deut. 24:19
18:20 om ... te hebben - Letterlijk: om te zaaien.

niet oprapen. U moet ze voor de arme en voor de vreemdeling achterlaten. Ik ben de HEERE, uw God.

¹¹ U mag niet stelen, u mag niet liegen en iemand mag zijn naaste niet bedriegen.

¹² U mag geen valse eed afleggen in Mijn Naam, en zo de Naam van uw God ontheiligen. Ik ben de HEERE.

¹³ U mag uw naaste niet afpersen en niet beroven. Het 'arbeidsloon van de dagloner mag niet de nacht bij u overblijven tot de volgende morgen.

¹⁴ U mag een dove niet vervloeken en vóór een blinde mag u geen struikelblok neerleggen, maar u moet uw God vrezen. Ik ben de HEERE.

¹⁵ U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, ¹⁶ u mag geen partij trekken voor de arme en de aanzienlijke niet voortrekken. * Op rechtvaardige wijze moet u uw naaste oordelen.

¹⁶ U mag onder uw volksgenoten niet met lasterpraat rondgaan, u mag uw naaste niet naar het leven staan. Ik ben de HEERE.

¹⁷ U mag in uw hart uw broeder niet haten.

¹⁸ U moet uw naaste zeker terechtwijzen, zodat u geen zonde op hem laadt.

¹⁹ U mag geen wraak nemen of een *wrok* koesteren tegen uw volksgenoten, maar ²⁰ u moet uw naaste liefhebben als uzelf. Ik ben de HEERE.

²¹ U moet Mijn verordeningen in acht nemen. Van uw dieren mag u niet twee *verschillende* soorten laten paren, ²² uw akker mag u niet met twee *verschillende* soorten zaad inzaaien, en een bovenkleed uit twee verschillende soorten stof *vervaardigd*, mag u niet dragen.

²³ En wanneer een man met een vrouw geslapen heeft en gemeenschap met haar gehad heeft, ²⁴ terwijl zij als slavin voor een andere man bestemd is en *nog* niet daadwerkelijk vrijgekocht of vrijgelaten is, dan

moet er straf komen. Zij mogen niet gedood worden, want zij was *nog* niet in vrijheid gesteld.

²⁵ Hij moet dan zijn schuldoffer voor de HEERE bij de ingang van de tent van ontmoeting brengen, een ram als schuldoffer.

²⁶ Dan zal de priester met de ram van het schuldoffer verzoening voor hem doen voor het aangezicht van de HEERE over zijn zonde, die hij begaan heeft, en hem zal vergeving worden geschonken van zijn zonde, die hij begaan heeft.

²⁷ Wanneer u in het land komt en allerlei vruchtbomen plant, moet u de vruchten ervan als verboden beschouwen. ²⁸ Drie jaar *lang* zullen ze voor u verboden zijn, er mag niet van gegeten worden.

²⁹ Maar in het vierde jaar zullen alle vruchten ervan heilig zijn, tot lofzegging voor de HEERE.

³⁰ En in het vijfde jaar mag u de vruchten ervan eten om de opbrengst ervan voor u te vermeerderen. Ik ben de HEERE, uw God.

³¹ U mag niets eten met het bloed *ernog* in. U mag niet aan wichelarij doen en u mag geen wolken duiden.

³² U mag de zijanten van uw hoofd niet afscheren en de randen van uw baard mag u niet weghalen.

³³ U mag vanwege een dode geen inkerfing in uw lichaam maken en geen tatoeages bij uzelf aanbrengen. Ik ben de HEERE.

³⁴ U mag uw dochter niet schenden door haar hoererij te laten bedrijven, zodat het land geen hoererij bedrijft en het land niet met schandelijk gedrag vervuld wordt.

³⁵ U moet Mijn sabbatten in acht nemen en eerbied hebben voor Mijn heiligdom. Ik ben de HEERE.

³⁶ U mag u niet wenden tot de dodenbezweerders en tot de waarzeggers. U mag

⁴ Ex. 20:15 ⁵ Ex. 20:7; Deut. 5:11 ⁶ Deut. 24:14; Jak. 5:4 ⁷ Deut. 1:17; 16:19; Spr. 24:23 ⁸ Ex. 23:1 ⁹ 1 Jon. 2:9,11; 3:15 ¹⁰ Matt. 18:15; Luk. 17:3 ¹¹ Matt. 5:39,44; Luk. 6:27; Rom. 12:19; 1 Kor. 6:7; 1 Thess. 5:15; 1 Petr. 3:9 ¹² Matt. 5:43; 22:39; Rom. 13:9; Gal. 5:14; Jak. 2:8 ¹³ Deut. 22:9 ¹⁴ Lev. 21:5 ¹⁵ Deut. 14:1 ¹⁶ Lev. 20:6

19:15 *geen partij trekken ... voortrekken* - Letterlijk: het gezicht van de arme niet verheffen en het gezicht van de aanzienlijke niet voortrekken. **19:20** *en ... gehad heeft* - Letterlijk: de bijligging van zaad. **19:23** *als verboden beschouwen* - Letterlijk: zijn voorhuis besnijden.

hen niet raadplegen, zodat u zich met hen verontreinigt. Ik ben de HEERE, uw God.

³² U moet opstaan voor iemand met grijze haren en eer bewijzen aan een oudere. Uw God moet u vrezen. Ik ben de HEERE.

³³ Wanneer een vreemdeling bij u in uw land verblijft, mag u hem niet uitbuiten.

³⁴ De vreemdeling die bij u verblijft, moet voor u zijn als een ingezetene onder u. U moet hem liefhebben als uzelf, want u bent zelf vreemdelingen geweest in het land Egypte. Ik ben de HEERE, uw God.

³⁵ U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, met de lengtemaat, met het gewicht en met de inhoudsmaat.

³⁶ U moet een zuivere weegschaal hebben, zuivere gewichten, een zuivere efa* en een zuivere hin*. Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft.

³⁷ U moet al Mijn verordeningen en al Mijn bepalingen in acht nemen en ze houden. Ik ben de HEERE.

STRAFFEN TEGEN VERSCHILLENDE MISDADEN

DE HEERE sprak tot Mozes:

20 ² U moet vervolgens tegen de Israëlieten zeggen: 'Iedereen uit de Israëlieten en uit de vreemdelingen die in Israël verblijven, die iemand uit zijn nageslacht aan de Molech overgegeven heeft, moet zeker gedood worden: de bevolking van het land moet hem met stenen stenigen.

³ En Ikzelf zal Mijn aangezicht tegen die man keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien. Hij heeft immers iemand uit zijn nageslacht aan de Molech overgegeven, waardoor Mijn heiligdom verontreinigd en Mijn heilige Naam ontheiligd is.

⁴ Maar als de bevolking van het land daadwerkelijk haar ogen sluit ten aanzien van die man, wanneer hij iemand uit zijn nageslacht aan de Molech heeft overgegeven, en hem niet ter dood brengt,

⁵ dan zal Ikzelf Mijn aangezicht tegen die

man en tegen zijn familie keren en Ik zal hem en ieder die samen met hem hoererij bedrijft door als in hoererij achter de Molech aan te gaan, uit het midden van hun volk uitroeien.

⁶ En de persoon die zich tot de 'dodenbe-zweerders of tot de waarzeggers wendt om als in hoererij achter hen aan te gaan – tegen die persoon zal Ik Mijn aangezicht keren en Ik zal hem uit het midden van zijn volk uitroeien.

⁷ Heilig uzelf en wees heilig, want Ik ben de HEERE, uw God.

⁸ Houd Mijn verordeningen en doe ze. Ik ben de HEERE, Die u heiligt.

⁹ Ja, iedereen die zijn vader of zijn moeder vervloekt, moet zeker gedood worden. Hij heeft zijn vader of zijn moeder vervloekt. Zijn bloed rust op hemzelf.

¹⁰ Een man die met de vrouw van iemand anders overspel pleegt, die met de vrouw van zijn naaste overspel pleegt, moet zeker gedood worden, de overspeler en de overspelster.

¹¹ Een man die met de vrouw van zijn vader slaapt, ontbloot de schaamte van zijn vader. Beiden moeten zeker ter dood gebracht worden. Hun bloed rust op hemzelf.

¹² Wanneer een man met zijn schoondochter slaapt, moeten beiden zeker ter dood gebracht worden. Zij hebben een afschuwelijke schanddaad begaan. Hun bloed rust op hemzelf.

¹³ Wanneer een man met een andere man slaapt, zoals men met een vrouw slaapt, dan hebben zij beiden iets gruwelijks gedaan. Zij moeten zeker ter dood gebracht worden. Hun bloed rust op hemzelf.

¹⁴ Wanneer een man een vrouw én haar moeder neemt, is dat schandelijk gedrag. Men moet hem en die vrouwen met vuur verbranden, zodat er geen schandelijk gedrag in uw midden meer is.

¹⁵ Een man die met een dier de geslachtsdaad verricht, moet zeker gedood worden. Ook het dier moet u doden.

¹⁶ Wanneer een vrouw tot welk dier dan

² Ex. 22:21 ³ Spr. 11:1; 16:11; 20:10 ⁴ Lev. 18:21 ⁵ Lev. 19:31 ⁶ Lev. 11:44; 19:2; 1 Petr. 1:16 ⁷ Ex. 21:17; Spr. 20:20; Matt. 15:4 ⁸ Lev. 18:20; Deut. 22:22; Joh. 8:5 ⁹ Lev. 18:8 ¹⁰ Lev. 18:15 ¹¹ Lev. 18:22 ¹² Lev. 18:17 ¹³ Lev. 18:23

19:36 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. **19:36** Een hin is vermoedelijk ongeveer 6 liter.

ook nadert om ermee te paren, dan moet u de vrouw en het dier doden. Zij moeten zeker ter dood gebracht worden. Hun bloed rust op henzelf.

¹⁷ ^a Wanneer een man zijn zuster neemt, of ze nu de dochter van zijn vader of de dochter van zijn moeder is, en hij haar schaamdelen en zij zijn schaamdelen gezien heeft, dan is dat een schande. Zij moeten daarom voor de ogen van hun volksgenoten uitgeroeid worden. Omdat hij de schaamdelen van zijn zuster ontbloot heeft, moet hij zijn ongerechtigheid dragen.

¹⁸ ^b Wanneer een man met een vrouw slaapt die ongesteld is, en hij haar schaamdelen ontbloot, de bron van haar bloeding, en zijzelf voor hem de bron van haar bloeding ontbloot, dan moeten zij beiden uit het midden van hun volk uitgeroeid worden.

¹⁹ ^c Verder mag u de schaamdelen van de zuster van uw moeder en van de zuster van uw vader niet ontbloten. Omdat hij de schaamdelen van zijn bloedverwant heeft ontbloot, moeten zij hun ongerechtigheid dragen.

²⁰ ^d Een man die met zijn tante slaapt, ontbloot de schaamte van zijn oom. Zij moeten hun zonde dragen. Zij zullen kinderloos sterven.

²¹ ^e Wanneer een man de vrouw van zijn broer neemt, is dat onreinheid. Omdat hij de schaamte van zijn broer ontbloot heeft, zullen zij kinderloos zijn.

²² ^f U moet al Mijn verordeningen en al Mijn bepalingen in acht nemen en ze houden, zodat het land waar Ik u heen breng om er te wonen, u niet zal uitspuwen.

²³ ^g U mag niet wandelen overeenkomstig de verordeningen van het volk dat Ik vóór u uit ga verdrijven. Omdat zij al die dingen hebben gedaan, heb Ik een afkeer van hen.

²⁴ Tegen u heb Ik gezegd: U zult hun land in bezit nemen en Ik zal het u geven om het in bezit te nemen, ^h een land dat overvloed van melk en honing. Ik ben de HEERE, uw God, Die u van de volken afgezonderd heeft.

²⁵ ⁱ U moet daarom onderscheid maken tussen de reine en de onreine dieren, en

tussen de onreine en de reine vogels, opdat u zich niet tot een afschuw maakt met de dieren en met de vogels en met alles wat op de aardbodem kruipt, alles wat Ik voor u heb afgezonderd door het onrein te verklaren.

²⁶ U moet heilig voor Mij zijn, want Ik, de HEERE, ben heilig. Ik heb u van de volken afgezonderd om van Mij te zijn.

²⁷ ^j Wanneer een man of een vrouw in verbinding staat met de geest van een dode, of een waarzegger is, moeten zij zeker ter dood gebracht worden. Men moet hen met stenen stenigen. Hun bloed rust op henzelf.

WETTEN VOOR DE PRIESTERS

21 De HEERE zei tegen Mozes: Spreek tot de priesters, de zonen van Aäron, en zeg tegen hen: Een priester mag zichzelf niet verontreinigen met een dode onder zijn volksgenoten,

² behalve met zijn naaste bloedverwant: met zijn moeder, met zijn vader, met zijn zoon, met zijn dochter, met zijn broer.

³ En met zijn zuster die maagd is, die nauw aan hem verwant is, die nog niet aan een man toebehoort. Met haar mag hij zich verontreinigen.

⁴ Hij mag zich als echtgenoot niet verontreinigen met zijn volksgenoten. Hij zou zichzelf daardoor ontheiligen.

⁵ Priesters mogen op hun hoofd geen kale plek maken, de rand van hun baard niet afscheren en in hun lichaam geen inkerlingen maken.

⁶ Zij moeten heilig zijn voor hun God en de Naam van hun God mogen zij niet ontheiligen, want zij bieden de vuuroffers van de HEERE aan, het voedsel van hun God. Daarom moeten zij heilig zijn.

⁷ Zij mogen geen vrouw nemen die een hoer of ontheiligde is. Zij mogen ook geen vrouw nemen die door haar man verstoten is, want een priester is heilig voor zijn God.

⁸ Daarom moet u hem voor heilig houden, want hij biedt het voedsel van uw God aan. Hij moet heilig voor u zijn, want Ik ben heilig. Ik ben de HEERE, Die u heiligt.

^a Lev. 18:9 ^b Lev. 18:19 ^c Lev. 18:12,13 ^d Lev. 18:14
^e Lev. 11:2; Deut. 14:4 ^f Deut. 18:10; 1 Sam. 28:7

^g Lev. 18:16 ^h Lev. 18:26 ⁱ Lev. 18:3,30 ^j Ex. 3:8

⁹ Als een dochter van een zekere priester zich ontheiligt door hoererij te bedrijven, dan ontheiligt zij haar vader. Zij moet met vuur verbrand worden.

¹⁰ De priester die de hoogste onder zijn broeders is, over wiens hoofd de zalfolie is uitgegoten en die gewijd is* om de priesterkleding aan te trekken, mag zijn hoofdhaar niet los laten hangen en zijn kleding niet scheuren.

¹¹ Hij mag bij geen enkel lichaam van een dode komen. *Zelfs* met zijn vader en met zijn moeder mag hij zich niet verontreinigen.

¹² Hij mag niet uit het heiligdom weggaan, zodat hij het heiligdom van zijn God niet ontheiligt, want de wijding van de zalfolie van zijn God is op hem. Ik ben de HEERE.

¹³ Hij moet een vrouw nemen die nog maagd is.

¹⁴ Een weduwe, een verstoten vrouw of een door hoererij ontheiligde vrouw, deze mag hij niet nemen, maar hij moet een maagd tot vrouw nemen uit zijn volksgenoten,

¹⁵ zodat hij zijn nageslacht onder zijn volksgenoten niet ontheiligt. Voorzeker, Ik ben de HEERE, Die hem heiligt.

¹⁶ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁷ Spreek tot Aäron en zeg: Niemand van je nageslacht, *al* hun generaties door, die een gebrek heeft, mag naar voren komen om het voedsel van zijn God aan te bieden.

¹⁸ Voorzeker, geen enkele man die een gebrek heeft, mag naar voren komen: een blinde man, of een verlamde, of iemand met een misvormd gezicht of te lange ledematen,

¹⁹ of iemand die een *vergroei*de breuk in zijn voet, of een *vergroei*de breuk in zijn hand heeft,

²⁰ of iemand met een bochel, of een dwerg, of iemand met een vlek op zijn oog, of met uitslag, of een huidziekte of met verminkte testikels.

²¹ Geen enkele man uit het nageslacht van de priester Aäron met een gebrek mag naderbij komen om de vuuroffers van de HEERE aan te bieden. Hij heeft een gebrek,

daarom mag hij niet naderbij komen om het voedsel van zijn God aan te bieden.

²² Hij mag *wel* het voedsel van zijn God eten, zowel van de allerheiligste als van de heilige *offergaven*,

²³ maar omdat hij een gebrek heeft, mag hij niet bij het voorhangsel komen en niet tot het altaar naderen, opdat hij Mijn heiligheden niet ontheiligt, want Ik ben de HEERE, Die hen heiligt.

²⁴ Mozes sprak *deze woorden* tot Aäron en tot zijn zonen, en tot al de Israëlieten.

WETTEN VOOR DE PRIESTERS BIJ HET ETEN

22 De HEERE sprak tot Mozes:

² Spreek tot Aäron en tot zijn zonen en zeg dat zij behoedzaam omgaan met de geheiligde *gaven* van de Israëlieten, die zij voor Mij heiligen, zodat zij Mijn heilige Naam niet ontheiligen. Ik ben de HEERE.

³ Zeg tegen hen: *Al* jullie generaties door geldt: elke man uit heel jullie nageslacht die in de nabijheid komt van de geheiligde *gaven* die de Israëlieten voor de HEERE heiligen, zolang zijn onreinheid op hem rust, die persoon moet van voor Mijn aangezicht uitgerooid worden. Ik ben de HEERE.

⁴ Niemand uit het nageslacht van Aäron die melaats is of een vloeiing heeft, mag van de geheiligde *gaven* eten, totdat hij rein is. Evenmin iemand die ook maar iets aanraakt wat onrein is door een dood lichaam, ⁵ of iemand die een zaadlozing heeft gehad,

⁶ of iemand die welk kruipend dier dan ook aanraakt waardoor hij onrein wordt, of die een mens *aanraakt* waardoor hij onrein wordt, welke onreinheid hij ook heeft –

⁷ een persoon die zoiets aanraakt, is onrein tot de avond en mag van de geheiligde *gaven* niet eten, maar hij moet zijn lichaam met water wassen.

⁸ Als de zon ondergegaan is, is hij *weer* rein. Daarna mag hij van de geheiligde *gaven* eten, want het is zijn voedsel.

⁹ Een kadaver en een verscheurd dier

* Lev. 15:2 ⁹ Ex. 22:31; Lev. 17:15; Ezech. 44:31

21:10 *die gewijd is* - Letterlijk: van wie de handen gevuld zijn.

mag hij niet eten, *want* daardoor zou hij zich verontreinigen. Ik ben de HEERE.

⁹ Zij moeten Mijn voorschriften in acht nemen, zodat zij geen zonde op zich laden en daardoor sterven, omdat zij dat ontheiligd hebben. Ik ben de HEERE, Die hen heiligt.

¹⁰ Geen enkele onbevoegde mag de heilige *gave* eten. Iemand die bij een priester inwoont of een dagloner is, mag de heilige *gave* niet eten.

¹¹ Maar als een priester een persoon met zijn *eigen* geld heeft gekocht, mag die ervan eten. Ook zij die in zijn huis geboren zijn, mogen zelf van zijn voedsel eten.

¹² Als een priesterdochter aan een man toebehoort die niet bevoegd is tot het *priesterambt*, mag zij niet eten van het heffer van de geheiligde *gaven*.

¹³ Maar als een priesterdochter weduwe wordt of verstoten wordt en zij geen nageslacht heeft en naar het huis van haar vader terugkeert, net ^aals in haar jeugd, *dan* mag zij van het voedsel van haar vader eten. Geen enkele onbevoegde mag er echter van eten.

¹⁴ Wanneer iemand zonder opzet van de heilige *gave* eet, moet hij er een vijfde deel aan toevoegen en het met de heilige *gave* aan de priester *teruggeven*.

¹⁵ Zij mogen namelijk de geheiligde *gaven* van de Israëlieten, die zij tot de HEERE omhooggeheven hebben, niet ontheiligen,

¹⁶ zodat zij schuld door ongerechtigheid op de *Israëlieten* zouden laden, als zij hun geheiligde *gaven* zouden eten; want Ik ben de HEERE, Die hen heiligt.

OFFERBEPALINGEN

¹⁷ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁸ Spreek tot Aäron, tot zijn zonen en tot al de Israëlieten, en zeg tegen hen: Ieder uit het huis van Israël en uit de vreemdelingen in Israël die zijn offergave aanbiedt overeenkomstig al hun geloften en al hun vrijwillige *gaven*, die zij de HEERE als brandoffer aanbieden –

¹⁹ om een welgevallen voor u te vinden, moet het een mannetje zonder enig gebrek zijn van de runderen, de schapen of de geiten.

²⁰ Niets waaraan een gebrek is, mag u aanbieden, want dat zou u niet ten goede komen.

²¹ En als iemand de HEERE een dankoffer aanbiedt als inlossing van een gelofte of als een vrijwillige gave uit de runderen of het kleinvee, *dan* moet het zonder enig gebrek zijn, wil het u ten goede komen. Er mag geen enkel gebrek aan zijn.

²² Blinde, kreupelen of verminkte *dieren*, of *dieren* met etterende wonden, uitslag of een huidziekte, deze mag u de HEERE niet aanbieden en daarvan mag u geen vuuroffer aan de HEERE op het altaar geven.

²³ Maar een rund of een stuk kleinvee met te lange of te korte poten mag u *wél* als vrijwillige gave bereiden. Als gelofteoffer zou het u echter niet ten goede komen.

²⁴ Maar een *dier* met afgeknelde, verpletterde, afgescheurde of afgesneden *lichaamsdelen* mag u de HEERE niet aanbieden. Dat mag u in uw land niet doen.

²⁵ Ook uit de hand van de vreemdeling mag u niets van dit alles uw God als voedsel aanbieden, want ze zijn geschonden; ze hebben een gebrek. Ze zouden u niet ten goede komen.

²⁶ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁷ Wanneer er een *jong* van een rund, een schaap of een geit geboren is, moet het zeven dagen bij zijn moeder blijven. *Pas* wanneer het acht dagen of ouder is, zal het u ten goede komen als offergave van het vuuroffer voor de HEERE.

²⁸ U mag niet een rund of een stuk kleinvee met zijn jong op dezelfde dag slachten.

²⁹ En wanneer u de HEERE een loffer brengt, moet u het zo offeren dat het u ten goede komt.

³⁰ Het *loffer* moet op dezelfde dag gegeten worden. U mag daarvan niets overlaten tot de volgende morgen. Ik ben de HEERE.

³¹ U moet Mijn geboden in acht nemen en ze houden. Ik ben de HEERE.

³² U mag Mijn heilige Naam niet ontheiligen, opdat Ik in het midden van de Israëlieten geheiligd word. Ik ben de HEERE, Die u heiligt,

³³ Die u uit het land Egypte geleid heeft,

^a Lev. 10:14 ^b Deut. 15:21; 17:1 ^c Lev. 7:15

opdat Ik tot een God voor u ben. Ik ben de HEERE.

WETTEN VOOR DE VERSCHILLENDE FEESTDAGEN

23 De HEERE sprak tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: De feestdagen van de HEERE, die u moet uitroepen, zijn heilige samenkomsten. Dit zijn Mijn feestdagen:

³ Zes dagen mag er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een sabbat voor de HEERE.

⁴ Dit zijn de feestdagen van de HEERE, de heilige samenkomsten, die u op hun vastgestelde tijd moet uitroepen.

⁵ In de eerste maand, op de veertiende dag van de maand, tegen het vallen van de avond, ⁶ is het Pascha voor de HEERE.

⁶ En op de vijftiende dag van die maand is het Feest van de ongezuurde broden voor de HEERE. Zeven dagen lang moet u dan ongezuurde broden eten.

⁷ Op de eerste dag moet u een heilige samenkomst hebben. Geen enkel dienstwerk mag u dan doen.

⁸ Zeven dagen lang moet u de HEERE een vuuroffer aanbieden. Op de zevende dag is er dan een heilige samenkomst. Geen enkel dienstwerk mag u dan doen.

⁹ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁰ Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Wanneer u in het land komt dat Ik u geven zal, en u de oogst ervan binnenhaalt, dan moet u de eerste schoof van uw oogst naar de priester brengen.

¹¹ Hij moet de schoof voor het aangezicht van de HEERE bewegen, opdat Hij een welgevallen in u vindt. Op de dag na de sabbat moet de priester de schoofbewegen.

¹² U moet op de dag dat u de schoof beweegt, een lam zonder enig gebrek van een jaar oud als brandoffer voor de HEERE bereiden,

¹³ met een bijbehorend graanoffer van twee tiende efa meelbloem, met olie gemengd, als een vuuroffer voor de HEERE, een aangename geur, en een bijbehorend plengoffer van een kwart hin ¹⁴ wijn.

¹⁴ U mag geen brood, geroosterd graan en vers graan eten tot op deze zelfde dag dat u de offergave van uw God gebracht hebt. Het is een eeuwige verordening, al uw generaties door, in al uw woongebieden.

¹⁵ U moet dan vanaf de dag na de sabbat gaan tellen, vanaf de dag dat u de schoof van het beweegoffer gebracht hebt. Zeven volle weken ¹⁶ zullen het zijn.

¹⁶ Tot de dag na de zevende sabbat moet u vijftig dagen tellen. Dan moet u de HEERE een nieuw graanoffer aanbieden.

¹⁷ Uit uw woongebieden moet u twee broden meebrengen, bestemd voor een beweegoffer. Ze moeten van twee tiende efa meelbloem zijn, met zuurdeeg gebakken; het zijn de eerstelingen voor de HEERE.

¹⁸ U moet dan samen met het brood zeven lammeren zonder enig gebrek van een jaar oud, en één jonge stier – het jong van een rund – en twee rammen aanbieden. Ze zijn een brandoffer voor de HEERE, met het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

¹⁹ Verder moet u één geitenbok als zondoffer en twee lammeren van een jaar oud als dankoffer bereiden.

²⁰ De priester moet ze met het brood van de eerstelingen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen, met de twee lammeren. Ze zijn een heilige gave voor de HEERE, bestemd voor de priester.

²¹ U moet op diezelfde dag uitroepen dat u een heilige samenkomst hebt. U mag geen enkel dienstwerk doen. Het is een eeuwige verordening, in al uw woongebieden, al uw generaties door.

²² Wanneer u de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker bij het binnenhalen van uw oogst niet helemaal afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen. U moet

^a Ex. 20:9; 23:12; Deut. 5:13; Luk. 13:14 ^b Ex. 12:18; 23:15; Num. 28:16; Deut. 16:1 ^c Deut. 16:9 ^d Lev. 19:9; Deut. 24:19

23:5 tegen... avond - Letterlijk: tussen twee avonden. 23:13 Een hin is vermoedelijk ongeveer 6 liter. 23:15 volle weken - Letterlijk: sabbatten.

het laten liggen voor de arme en de vreemdeling. Ik ben de HEERE, uw God.

²³ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁴ Spreek tot de Israëlieten en zeg: ^aIn de zevende maand, op de eerste dag van de maand, moet u een rustdag houden, een gedenktag *aangekondigd* door bazuïngeschal, een heilige samenkomst.

²⁵ U mag geen enkel dienstwerk doen en u moet de HEERE een vuuroffer aanbieden.

²⁶ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁷ ^bAlleen op de tiende dag van deze zevende maand is de Verzoendag. U moet een heilige samenkomst houden. U moet uzelf dan verootmoedigen en de HEERE een vuuroffer aanbieden.

²⁸ Op diezelfde dag mag u geen enkel werk doen, want het is de Verzoendag, om voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verzoening voor u te doen.

²⁹ Voorzeker, iedere persoon die zich op diezelfde dag niet verootmoedigt, moet van zijn volksgenoten worden afgesneden.

³⁰ En elke persoon die op diezelfde dag enig werk verricht, die persoon zal Ik uit het midden van zijn volk ombrengen.

³¹ U mag geen enkel werk doen. Het is een eeuwige verordening, *al* uw generaties door, in *al* uw woongebieden.

³² Het moet voor u een sabbat zijn, een dag van volledige rust, en u moet uzelf verootmoedigen. ^cAvonds, op de negende dag van de maand, moet u uw sabbat vieren, vanaf de avond tot aan de volgende avond.

³³ De HEERE sprak tot Mozes:

³⁴ Spreek tot de Israëlieten en zeg: ^dVanaf de vijftiende dag van deze zevende maand is het zeven dagen *lang* Loofhuttenfeest voor de HEERE.

³⁵ Op de eerste dag is er een heilige samenkomst. Geen enkel dienstwerk mag u doen.

³⁶ Zeven dagen *lang* moet u de HEERE vuuroffers aanbieden. ^eOp de achtste dag moet u een heilige samenkomst houden en de HEERE een vuuroffer aanbieden. Het is een

bijzondere samenkomst. U mag geen enkel dienstwerk doen.

³⁷ Dit zijn de feestdagen van de HEERE, die u moet uitroepen als heilige samenkomsten om een vuuroffer voor de HEERE aan te bieden: brandoffer en graanoffer, slachtoffer en plengoffers, *al* naargelang het voorschrift voor die bepaalde dag.

³⁸ ^fnaast de offers op de sabbatten van de HEERE, naast uw geschenken, naast *al* uw gelofteoffers en naast *al* uw vrijwillige gaven, die u aan de HEERE geeft.

³⁹ Maar vanaf de vijftiende dag van de zevende maand, wanneer u de opbrengst van het land ingezameld hebt, moet u het feest van de HEERE zeven dagen *lang* vieren. Op de eerste dag is het rustdag en op de achtste dag is het rustdag.

⁴⁰ Op de eerste dag moet u voor uzelf vruchten van sierlijke bomen, takken van palmbomen, takken van loofbomen en van beekwilgen nemen, en u moet zich zeven dagen *lang* voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden.

⁴¹ Dat feest voor de HEERE moet u per jaar zeven dagen *lang* vieren. Het is een eeuwige verordening, *al* uw generaties door. In de zevende maand moet u het vieren.

⁴² Zeven dagen moet u in de loofhutten wonen. Alle ingezetenen van Israël moeten in loofhutten wonen,

⁴³ zodat de generaties na u weten dat Ik de Israëlieten in loofhutten liet wonen, toen Ik hen uit het land Egypte geleid heb. Ik ben de HEERE, uw God.

⁴⁴ Zo maakte Mozes de feestdagen van de HEERE aan de Israëlieten bekend.

WETTEN VOOR DE LAMPEN EN DE TOONBRODEN

24 De HEERE sprak tot Mozes:

¹ Gebied de Israëlieten dat zij zuivere olie, *uit* gestoten olijven, naar u toe brengen voor het licht, om voortdurend een lamp te laten branden.

² Aäron moet die voor het aangezicht van de HEERE voortdurend verzorgen, van de avond tot de volgende morgen, aan de lui-

^a Num. 29:1 ^b Lev. 16:29,31; Num. 29:7 ^c Ex. 23:16; Num. 29:12; Deut. 16:15 ^d Joh. 7:37

^e 23:37 het voorschrift voor die bepaalde dag - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag.

tenkant van het voorhangsel van de getuigenis in de tent van ontmoeting. Het is een eeuwige verordening, *al* uw generaties door.

⁴ Op de kandelaar van zuiver *goud* moet hij de lampen voor het aangezicht van de HEERE voortdurend verzorgen.

⁵ Verder moet u meelbloem nemen en er twaalf koeken van bakken. Eén koek moet twee tiende *efa* zijn.

⁶ U moet ze dan in twee rijen leggen, zes per rij, op de tafel die met zuiver *goud overtrokken* is voor het aangezicht van de HEERE.

⁷ U moet ook op *elke* rij zuivere wierook leggen, en die zal dienen als gedenkkoffer voor het brood. Het is een vuuroffer voor de HEERE.

⁸ Elke sabbatdag moet hij dat voor het aangezicht van de HEERE verzorgen, voortdurend; omwille van de Israëlieten is het een eeuwig verbond.

⁹ Het *brood* ^a is voor Aäron en zijn zonen. Zij moeten dat op de heilige plaats eten, want het is voor hem allerheiligst, *afkomstig* uit de vuuroffers van de HEERE. Het is een eeuwige verordening.

STRAF VOOR DE GODSLASTERAAR

¹⁰ Eens trok de zoon van een Israëlitische vrouw, die tevens de zoon van een Egyptische man was, *die* te midden van de Israëlieten *woonde*, eropuit. Toen raakten de zoon van de Israëlitische vrouw en een Israëlitische man met elkaar slaags in het kamp.

¹¹ Daarbij lasterde de zoon van de Israëlitische vrouw de Naam, hij vloekte. Daarop brachten zij hem naar Mozes. De naam van zijn moeder was Selomith, de dochter van Dibri. Zij behoorde tot de stam Dan.

¹² Zij namen hem in hechtenis om in afwachting van het bevel van de HEERE over hem een beslissing te nemen.

¹³ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁴ Breng hem die gevloekt heeft, buiten het kamp. Dan moeten allen die het gehoord hebben, hun handen op zijn hoofd leggen

en moet heel de gemeenschap hem stening.

¹⁵ En tot de Israëlieten moet u spreken: Iedereen die zijn God vloekt, moet zijn zonde dragen.

¹⁶ Wie de Naam van de HEERE lastert, moet zeker ter dood gebracht worden. Heel de gemeenschap moet hem zeker stenigen. Zowel de vreemdeling als de ingezetene moet zeker gedood worden als hij de Naam gelasterd heeft.

¹⁷ Ook als iemand welke mens dan ook om het leven brengt, moet hij zeker gedood worden.

¹⁸ Wie *andermans* dier om het leven brengt, moet dat *dier* vergoeden: een leven voor een leven.

¹⁹ Als iemand zijn naaste letsel toebrengt, moet hem hetzelfde aangedaan worden wat hij gedaan heeft:

²⁰ breuk voor breuk, ^b oog voor oog, tand voor tand. Zoals hij de ander letsel heeft toegebracht, moet hem hetzelfde toegebracht worden.

²¹ Wie een dier doodslaat, moet dat vergoeden; maar wie een mens doodslaat, moet ter dood gebracht worden.

²² Voor u geldt één recht, zowel voor de vreemdeling als voor de ingezetene, want Ik ben de HEERE, uw God.

²³ Zo sprak Mozes tot de Israëlieten. Toen brachten zij hem die gevloekt had, buiten het kamp en stenigden hem met stenen. En de Israëlieten deden zoals de HEERE Mozes had geboden.

HET SABBATSJAAR

25 De HEERE sprak tot Mozes bij de berg Sinaï:

² Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: 'Wanneer u gekomen bent in het land dat Ik u geven zal, dan moet het land rust krijgen, een sabbat voor de HEERE.

³ Zes jaar mag u uw akker bezaaien, zes jaar mag u uw wijngaard snoeien en de opbrengst ervan inzamelen.

⁴ Maar in het zevende jaar moet het voor het land sabbat zijn, een periode van volledige rust, een sabbat voor de HEERE. Uw akker mag u niet bezaaien en uw wijngaard mag u niet snoeien.

^a Ex. 29:32; Lev. 8:31; 1 Sam. 21:6; Matt. 12:4 ^b Ex. 21:24; Deut. 19:21; Matt. 5:38 ^c Ex. 23:10

⁵ Wat er na uw *laatste* oogst *nog* opkomt, mag u niet oogsten, en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok mag u niet plukken. Het is een jaar van volkomen rust voor het land.

⁶ De opbrengst van de sabbat van het land zal voor u als voedsel dienen: voor u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u als vreemdeling verblijven.

⁷ Ook voor uw vee en voor de *wilde* dieren die in uw land *leven*, mag heel de opbrengst ervan als voedsel dienen.

HET JUBELJAAR

⁸ Verder moet u voor uzelf zeven sabbatsjaren tellen, zeven keer zeven jaar, zodat de perioden van de zeven sabbatsjaren negenveertig jaar voor u zijn.

⁹ Dan moet u in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, bazuïngeschal laten klinken. Op de Verzoendag moet u de bazuin in heel uw land laten klinken.

¹⁰ U moet het vijftigste jaar heiligen en vrijlating in het land uitroepen voor alle bewoners ervan. Het is jubeljaar voor u: ieder zal terugkeren naar zijn *eigen* bezit en ieder zal terugkeren naar zijn familie.

¹¹ Elk vijftigste jaar moet jubeljaar voor u zijn. U mag *dan* niet zaaien, niet oogsten wat er na uw *laatste* oogst *nog* opkomt, en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok mag u niet plukken.

¹² want het is jubeljaar. Het moet heilig voor u zijn. U mag van de akker eten wat hij uit zichzelf opbrengt.

¹³ In dit jubeljaar mag u terugkeren, ieder naar zijn *eigen* bezit.

¹⁴ Wanneer u dan aan uw naaste iets verkoopt wat verkocht kan worden, of *iets* uit het bezit van uw naaste koopt, mag u elkaar niet uitbuiten.

¹⁵ Overeenkomstig het aantal jaren vanaf het jubeljaar moet u van uw naaste kopen en overeenkomstig het aantal opbrengstjaren moet hij het aan u verkopen.

¹⁶ Bij een groot aantal jaren moet u de prijs ervan hoger stellen, en bij een klein aantal

jaren moet u de prijs ervan verlagen, want hij verkoopt u het aantal opbrengsten.

¹⁷ En niemand mag zijn naaste uitbuiten. Vrees echter uw God, want Ik ben de HEERE, uw God.

¹⁸ U moet Mijn verordeningen houden en Mijn bepalingen in acht nemen en ze houden. Dan zult u onbezorgd in het land wonen.

¹⁹ En het land zal zijn vruchten geven, zodat u tot verzadiging toe kunt eten. U zult er onbezorgd kunnen wonen.

²⁰ En wanneer u zegt: Wat moeten wij in het zevende jaar eten? Zie, wij mogen niet zaaien en onze opbrengst niet inzamelen! –

²¹ dan zal Ik Mijn zegen over u in het zesde jaar gebieden, zodat het een opbrengst geeft, *genoeg* voor drie jaar,

²² zodat u het achtste jaar *opnieuw* kunt zaaien, terwijl u van de oude opbrengst kunt eten tot het negende jaar toe. Tot de *nieuwe* opbrengst van het land binnenkomt, kunt u van de oude eten.

HET RECHT OM VERKOCHTE ERFGOEDEREN TE LOSSEN

²³ Verder mag het land niet voor altijd verkocht worden, want het land behoort Mij toe. U bent immers vreemdelingen en bijwoners bij Mij.

²⁴ In heel het land dat u bezit, moet u de loskoping van het land toestaan.

²⁵ Wanneer uw broeder in armoede raakt en een deel van zijn bezit moet verkopen, dan moet zijn lossers komen die nauw aan hem verwant is, en vrijkopen wat zijn broeder heeft verkocht.

²⁶ En wanneer iemand geen lossers heeft en zijn vermogen toereikend is, zodat hij over voldoende *middelen* beschikt voor zijn loskoping,

²⁷ dan moet hij de jaren berekenen dat het verkocht is geweest, en het verschil vergoeden aan de man aan wie hij het verkocht had. Dan zal hij naar zijn bezit terugkeren.

²⁸ Maar als hij over onvoldoende middelen beschikt om hem te vergoeden, dan blijft

het verkochte in handen van de koper ervan, tot het jubeljaar toe. Maar in het jubeljaar komt het vrij en keert hij terug naar zijn bezit.

²⁹ En wanneer iemand een woonhuis verkoopt in een ommuurde stad, dan geldt het recht op loskoping ervan tot het jaar na de verkoop ervan voorbij is. *Al die dagen* geldt zijn recht op loskoping.

³⁰ Maar als het niet ingelost wordt voordat het volledige jaar voor hem voorbij is, dan behoort het huis dat in de ommuurde stad staat, voor altijd hem toe die het gekocht heeft, *al zijn generaties door*. Het mag ook in het jubeljaar niet vrijkomen.

³¹ De huizen in de dorpen die niet ommuurd zijn, moeten echter tot het akkerland gerekend worden. Hiervoor geldt het recht op loskoping, en in het jubeljaar komt het vrij.

³² Wat de steden van de Levieten betreft, de huizen die zij in *die* steden in bezit hebben, *daarvoor* geldt voor de Levieten een eeuwig recht op loskoping.

³³ Als *iemand* van de Levieten het vrijkoopt, dan moet het huis dat verkocht is in de stad waar zijn bezit is, in het jubeljaar vrijkomen, want de huizen van de steden van de Levieten gelden als hun bezit in het midden van de Israëlieten.

³⁴ De weidegrond die bij hun steden hoort, mag niet verkocht worden, want die is voor hen een eeuwig bezit.

HOUDING TEGENOVER DE ARMEN

³⁵ En wanneer uw broeder in armoede raakt en met lege handen staat,^a dan moet u hem steunen, *ook als* hij een vreemdeling en bijwoner is, zodat hij bij u in leven blijft.

³⁶ U mag ^ageen rente of winst van hem nemen, maar u moet uw God vrezen, zodat uw broeder bij u in leven blijft.

³⁷ U mag uw geld niet met rente aan hem lenen en u mag uw voedsel niet tegen winst geven.

³⁸ Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft om u het land Kanaän te geven om u tot een God te zijn.

³⁹ ^bEn wanneer uw broeder bij u in armoede raakt en zich aan u verkocht heeft, *dan* mag u hem geen slavenarbeid laten verrichten.

⁴⁰ Als een dagloner, als een bijwoner moet hij bij u zijn. Tot het jubeljaar is hij bij u in dienst.

⁴¹ Dan mag hij bij u vertrekken, hij en zijn kinderen met hem, en hij mag naar zijn familie terugkeren en terugkeren naar het bezit van zijn vaderen.

⁴² Want zij zijn Mijn dienaren, die Ik uit het land Egypte heb geleid. Zij mogen niet verkocht worden zoals men een slaaf verkoopt.

⁴³ ^cU mag niet met harde *hand* over hem heersen, maar u moet uw God vrezen.

⁴⁴ Wat uw slaaf of uw slavin betreft die u toebehoren, zij moeten *afkomstig* zijn uit de heidenvolken die rondom u zijn. Van hen mag u een slaaf of slavin kopen.

⁴⁵ U mag hen verder ook kopen van de nakomelingen van de bijwoners die bij u als vreemdeling verblijven, uit hen die bij u zijn en uit hun familie, die zij in uw land verwekt hebben. Zij mogen voor u als bezit dienen.

⁴⁶ U mag hen als erfbezit aan uw kinderen na u nalaten om *hen* als bezit te erven. U moet hen voor altijd laten dienen, maar over uw broeders, de Israëlieten, mag u niet – de een over de ander – met harde *hand* heersen.

⁴⁷ En wanneer voor een vreemdeling of een bijwoner die bij u is, het vermogen toereikend is geworden, en uw *eigen* broeder die bij hem is, in armoede raakt, zodat hij zich heeft moeten verkopen aan de vreemdeling, de bijwoner die bij u is, of aan een afstammeling van de familie van de vreemdeling,

⁴⁸ dan geldt voor hem het recht op loskoping, nadat hij zich heeft verkocht. Een van zijn broers mag hem vrijkopen,

⁴⁹ of zijn oom of een zoon van zijn oom mag hem vrijkopen, of een van zijn naaste bloedverwanten, uit zijn *eigen* familie, mag hem vrijkopen, of hij mag zichzelf

^a Ex. 22:25; Deut. 23:19; Spr. 28:8; Ezech. 18:8; 22:12 ^b Ex. 21:2; Deut. 15:12; Jer. 34:14 ^c Efez. 6:9; Kol. 4:1

25:35 met lege handen staat - Letterlijk: zijn hand bij u wankelt.

vrijkopen *als zijn eigen* vermogen toereikend is.

⁵⁰ Hij moet dan samen met hem die hem gekocht heeft, *het aantal jaren* berekenen vanaf het jaar dat hij zich aan hem verkocht heeft, tot het jubeljaar. Zijn verkoopsom moet namelijk overeenkomstig het aantal jaren zijn. Als de dagen van een dagloner zal het bij hem zijn.

⁵¹ Als er nog vele jaren zijn, moet hij dienovereenkomstig zijn loskoping vergoeden van het geld waarvoor hij was verkocht.

⁵² En als er nog weinig jaren overblijven tot het jubeljaar, dan moet hij *dat* met hem berekenen. Overeenkomstig zijn jaren moet hij zijn loskoping vergoeden.

⁵³ Hij moet als een dagloner jaar op jaar bij hem blijven. Men mag onder uw ogen niet met harde *hand* over hem heersen.

⁵⁴ Maar als hij op deze manier niet kan worden vrijgekocht, dan mag hij in het jubeljaar vertrekken, hij en zijn kinderen met hem.

⁵⁵ Want de Israëlieten behoren Mij als dienaren toe. Zij zijn Mijn dienaren, die Ik uit het land Egypte geleid heb. Ik ben de HEERE, uw God.

BELOFTEN VAN ZEGEN EN VLOEK

26 ¹ U mag voor uzelf geen afgoden maken, u mag voor uzelf geen beeld of gewijde steen oprichten en u mag in uw land geen gebeeldhouwde steen zetten om u daarvoor neer te buigen, want Ik ben de HEERE, uw God.

² Mijn sabbaten moet u in acht nemen, ^b en voor Mijn heiligdom moet u eerbied hebben. Ik ben de HEERE.

³ Als u in Mijn verordeningen wandelt en Mijn geboden in acht neemt en ze houdt,

⁴ dan zal Ik u op zijn tijd regen geven, zodat het land zijn opbrengst zal geven en de bomen van het veld hun vruchten zullen geven.

⁵ Dan zal de dorstijd bij u tot de wijnoogst duren, en de wijnoogst zal tot de zaaitijd duren. U zult uw brood ^a tot verzadiging toe eten en onbezorgd in uw land wonen.

⁶ Ik zal vrede in het land geven, ^c zodat u

kunt slapen zonder dat iemand u schrik aanjaagt. Ik zal de wilde dieren uit het land wegdoen en geen zwaard zal *meer* door uw land gaan.

⁷ U zult uw vijanden achtervolgen en zij zullen door het zwaard vóór u neervallen.

⁸ ^d Vijf van u zullen er honderd achtervolgen, en honderd van u zullen er tienduizend achtervolgen. Uw vijanden zullen door het zwaard vóór u neervallen.

⁹ Ik zal Mij naar u toewenden, u vruchtbaar en talrijk maken en Mijn verbond met u bevestigen.

¹⁰ Terwijl u *nog* van de oude oogst van het oude *jaar* eet, kunt u de oude oogst al wegdoen vanwege de nieuwe.

¹¹ ^e Ik zal Mijn tabernakel in uw midden plaatsen en Mijn ziel zal niet van u walgen.

¹² Ik zal in uw midden wandelen. Ik zal u tot een God zijn en u zult Mij tot een volk zijn.

¹³ Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land van de Egyptenaren geleid heeft, zodat u niet *meer* hun slaven bent. Ik heb de stangen van uw juk gebroken en u rechtop laten gaan.

¹⁴ ^f Maar als u niet naar Mij luistert en al deze geboden niet doet,

¹⁵ als u Mijn verordeningen verwerpt en als uw ziel van Mijn bepalingen walgt, zodat u geen enkele van Mijn geboden doet door Mijn verbond te verbreken,

¹⁶ dan zal Ik Zelf dit met u doen: Ik zal verschrikking over u brengen, toring en koorts, die uw ogen doen bezwijken en uw leven doen wegwijnen. U zult uw zaad voor niets zaaien, want uw vijanden zullen het opeten.

¹⁷ Ik zal Mijn aangezicht tegen u keren, zodat u door uw vijanden verslagen wordt. Zij die u haten, zullen over u heersen. ^g U zult op de vlucht slaan, terwijl niemand u achtervolgt.

¹⁸ Als u dan ondanks *dit alles nog* niet naar Mij luistert, dan zal Ik u vanwege uw zonden zeven *keer* erger straffen.

¹⁹ Ik zal de trots op uw *eigen* kracht breken.

^a Ex. 20:4; Deut. 5:8; 16:22; Ps. 97:7 ^b Lev. 19:30 ^c Deut. 28:1 enz. ^d Lev. 25:19 ^e Job 11:18,19 ^f Joz. 23:10 ^g Ezech. 37:26; 2 Kor. 6:16 ^h Deut. 28:15; Klaagl. 2:17; Mal. 2:2 ⁱ Spr. 28:1

Ik zal uw hemel als ijzer maken en uw aarde als brons.

²⁰ Uw kracht zal voor niets verbruikt worden, uw land geeft zijn opbrengst niet en de bomen op het land geven hun vruchten niet.

²¹ Als u dan tegen Mij blijft ingaan en niet naar Mij wilt luisteren, dan zal Ik u overeenkomstig uw zonden zeven keer harder slaan.

²² Ik zal de dieren van het veld op u afsturen en die zullen u van kinderen beroven, uw vee uitroeien en u in aantal zo verminderen, dat uw wegen er verlaten bij liggen.

²³ En als u zich hierdoor nog niet laat bestraffen en tegen Mij blijft ingaan,

²⁴ dan zal Ik Zelf ook ^ategen u ingaan en zal Ik Zelf u vanwege uw zonden ook zeven keer harder slaan.

²⁵ Dan breng Ik *het* zwaard over u, dat de wraak van het verbond voltrekt. Wanneer u zich dan in uw steden verzamelt, zal Ik de pest in uw midden sturen. U zult in de hand van de vijand overgegeven worden.

²⁶ Wanneer Ik het u aan brood laat ontbreken, ^bdan zullen tien vrouwen uw brood in één oven bakken en zij zullen uw brood in afgewogen hoeveelheden moeten teruggeven. U zult eten, maar niet verzadigd worden.

²⁷ Als u dan hierom nog niet naar Mij luistert en u tegen Mij blijft ingaan,

²⁸ dan zal Ik met grimmigheid tegen u ingaan en zal Ik Zelf u vanwege uw zonden ook zeven keer erger straffen.

²⁹ ^cU zult dan het vlees van uw eigen zonen eten, en het vlees van uw eigen dochters zult u eten.

³⁰ Ik zal uw offerhoogten wegvagen en ^duw wierookaltaren uitroeien. Ik zal uw dode lichamen op de dode lichamen van uw stinkgoden werpen en Mijn ziel zal van u walgen.

³¹ Ik zal van uw steden een puinhoop maken en uw heiligdommen verwoesten. Ik wil de aangename geur van uw offers niet ruiken.

³² Ik Zelf zal het land verwoesten, zodat uw

vijanden die daarin zijn gaan wonen, zich erover zullen ontzetten.

³³ Ik zal u dan onder de heidenvolken verstrooien en Ik zal achter u een zwaard trekken. Uw land zal een woestenij worden en uw steden een puinhoop.

³⁴ Dan zal het land behagen scheppen in zijn ^esabbatsjaren, alle dagen dat het verwoest ligt en u in het land van uw vijanden bent. Dan zal het land rusten en zal het behagen scheppen in zijn sabbatsjaren.

³⁵ Alle dagen dat het verwoest ligt, zal het rusten, omdat het niet rustte gedurende uw sabbatten, toen u het bewoonde.

³⁶ En wie van u overgebleven zijn, zal Ik in de landen van hun vijanden angst inboezemen, zodat het geritsel van een opwarrelend blaadje hen al opjagen zal. Zij zullen op de vlucht slaan alsof ze voor een zwaard op de vlucht slaan, en neervallen, terwijl niemand hen opjaagt.

³⁷ Zij zullen over elkaar struikelen alsof ze zich voor een zwaard uit de voeten maken, terwijl niemand hen opjaagt. U zult geen stand kunnen houden tegen uw vijanden, ³⁸ maar u zult omkomen onder de heidenvolken en het land van uw vijanden zal u verslinden.

³⁹ En wie van u overgebleven zijn, zullen vanwege hun ongerechtigheid wegwijnen in de landen van uw vijanden. Ja, ook vanwege de ongerechtigheden van hun vaders zullen zij met hen wegwijnen.

BEKERING EN VERGEVING

⁴⁰ Wanneer zij hun ongerechtigheid zullen belijden, mét de ongerechtigheid van hun vaders, hun trouwbreuk, die zij tegen Mij gepleegd hebben, en ook dat zij tegen Mij zijn ingegaan

⁴¹ – zodat Ik ook Zelf tegen hen inging en hen in het land van hun vijanden bracht – of *wanneer* dan hun onbesneden hart vernederd wordt en zij behagen scheppen in de straf voor hun ongerechtigheid,

⁴² dan zal Ik denken aan Mijn verbond met Jakob. En ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik denken, en Ik zal denken aan het land.

⁴³ Terwijl het land door hen verlaten is en

^a 2 Sam. 22:27; Ps. 18:27 ^b Deut. 28:53; 2 Kon. 6:28; Klaagl. 4:10 ^c 2 Kron. 34:7 ^d Lev. 25:2
26:26 *het u aan brood laat ontbreken* - Letterlijk: voor u de staf van het brood zal breken.

behagen schept in zijn sabbatsjaren – het ligt er immers omwille van hen verlaten bij – hebben zichzelf behagen in de straf voor hun ongerechtigheid, omdat, ja, omdat zij Mijn bepalingen verwierpen en hun ziel van Mijn verordeningen walgde.

⁴⁴ Maar bovendien: wanneer zij in het land van hun vijanden zijn, dan ⁴⁵ zal Ik hen niet verwerpen en niet van hen walgen door hen te vernietigen en Mijn verbond met hen te verbreken, want Ik ben de HEERE, hun God.

⁴⁵ Ik zal ter wille van hen denken aan het verbond met de voorouders, die Ik voor de ogen van de heidenvolken uit het land Egypte geleid heb om hun tot een God te zijn. Ik ben de HEERE.

⁴⁶ Dit zijn de verordeningen, de bepalingen en de wetten die de HEERE gegeven heeft, over de verhouding tussen Hem en de Israëlieten, op de berg Sinaï, door de dienst van Mozes.*

WETTEN INZAKE VRIJKOPEN

27 De HEERE sprak tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Wanneer iemand een gelofte aflegt, zullen de personen die aan de HEERE gewijd zijn, tegen een door u bepaalde waarde vrijgekocht worden.

³ Als de door u bepaalde waarde een man van twintig jaar tot zestig jaar betreft, dan is de door u bepaalde waarde vijftig sikkels¹ zilver, gerekend volgens de sikkels van het heiligdom.

⁴ Maar als het een vrouw betreft, is de door u bepaalde waarde dertig sikkels.

⁵ Is het iemand tussen vijf jaar en twintig jaar, dan is de door u bepaalde waarde voor een man twintig sikkels en voor een vrouw tien sikkels.

⁶ Is het een kind van een maand tot vijf jaar, dan is de door u bepaalde waarde bij een man vijf sikkels zilver en de door u bepaalde waarde bij een vrouw drie sikkels zilver.

⁷ En is het iemand van zestig jaar oud of

daarboven, is het een man, dan is de door u bepaalde waarde vijftien sikkels en voor een vrouw tien sikkels.

⁸ Maar als hij te arm is om de door u bepaalde waarde te betalen, dan moet men hem vóór de priester plaatsen, zodat de priester zijn waarde kan bepalen. Overeenkomstig wat voor hem die de gelofte afgelegd heeft, wél binnen handbereik is, moet de priester zijn waarde bepalen.

⁹ En als het een dier is dat men als offergave aan de HEERE aanbiedt, dan zal alles wat hij ervan aan de HEERE geeft, heilig zijn.

¹⁰ Hij mag het niet vervangen of omruilen, een goed voor een slecht dier, of een slecht voor een goed dier. En als hij toch een dier voor een ander dier omruilt, dan zal zowel het ene dier als wat daarvoor omgeruild is, heilig zijn.

¹¹ En als het een onrein dier betreft – welk dan ook – dat men niet aan de HEERE als offergave mag aanbieden, dan moet hij het dier vóór de priester plaatsen.

¹² Vervolgens moet de priester de waarde ervan bepalen al naargelang het goed of slecht is. Volgens de door u bepaalde waarde, priester, zo is het.

¹³ Als hij het toch wil vrijkopen, dan moet hij het vijfde deel ervan aan de door u bepaalde waarde toevoegen.

¹⁴ Wanneer nu iemand zijn huis geheiligd heeft, zodat het heilig is voor de HEERE, dan moet de priester de waarde ervan bepalen, al naargelang het goed of slecht is. Zoals de priester de waarde ervan bepaald heeft, zo staat het vast.

¹⁵ En als hij die het huis geheiligd heeft, het wil vrijkopen, dan moet hij het vijfde deel van het bedrag van de door u bepaalde waarde eraan toevoegen, en het zal weer van hem zijn.

¹⁶ En als iemand een deel van de akker die hij bezit, aan de HEERE geheiligd heeft, dan moet de door u bepaalde waarde in overeenstemming zijn met het benodigde zaai-

* Deut. 4:31; Rom. 11:1,26 enz.

26:46 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes. 27:3 Een sikkels is 10 tot 13 gram; zie ook het vervolg.

goed ervoor, vijftig sikkel zilver per homer^a gerstezaad.

¹⁷ Als hij zijn akker vanaf het jubeljaar geheiligd heeft, staat het volgens de door u bepaalde waarde vast.

¹⁸ Maar als hij zijn akker na het jubeljaar geheiligd heeft, dan moet de priester voor hem het bedrag berekenen overeenkomstig de jaren die nog overgebleven zijn tot het jubeljaar. Dat moet vervolgens van de door u bepaalde waarde afgetrokken worden.

¹⁹ Als hij die de akker geheiligd heeft, die toch wil vrijkopen, dan moet hij een vijfde deel van het bedrag van de door u bepaalde waarde eraan toevoegen. Dan is deze weer voor hem.

²⁰ Maar als hij de akker niet vrijkoopt en als hij de akker aan een andere man verkoopt, dan mag deze niet meer vrijgekocht worden.

²¹ De akker zal, wanneer deze in het jubeljaar vrijkomt, heilig zijn voor de HEERE, als een met de ban *aan Hem* gewijde akker. Het bezit ervan komt de priester toe.

²² Als *iemand* aan de HEERE een akker geheiligd heeft die hij gekocht heeft *en* die niet afkomstig is van een akker die hij *al* in bezit had,

²³ dan moet de priester hem het totaalbedrag berekenen van de door u bepaalde waarde tot het jubeljaar. Hij moet dan op die dag de door u bepaalde waarde afdragen als heilig voor de HEERE.

²⁴ In het jubeljaar komt de akker weer terug aan hem van wie hij die gekocht heeft, aan hem die het land in bezit had.

²⁵ Alle door u te bepalen waarden moeten overeenkomstig de sikkels van het heiligdom zijn. De ^asikkel is twintig gera *waard*.

²⁶ Het eerstgeborene echter, dat als eerste voor de HEERE onder het vee geboren wordt, dat mag niemand heiligen. Of het *nu* een rund is, *of een* schaap, het is voor de HEERE *bestemd*.

²⁷ Maar als het van een onrein dier is, moet hij het vrijkopen tegen de door u bepaalde waarde en het vijfde deel ervan eraan toevoegen. En als het niet vrijgekocht wordt, dan kan het verkocht worden tegen de door u bepaalde waarde.

²⁸ 'Niets echter van wat iemand door de ban aan de HEERE gewijd heeft, van alles wat hij bezit, van mens of dier, of van de akker die hij bezit, mag verkocht of vrijgekocht worden. Alles wat door de ban gewijd is, is voor de HEERE allerheiligst.

²⁹ Niets van wat door de ban gewijd is, dat door mensen door de ban gewijd is, mag vrijgekocht worden. Het moet zeker gedood worden.

³⁰ Alle tienden van het land, *zowel* van het zaaigoed van het land *als* van de vruchten aan de bomen, zijn voor de HEERE *bestemd*. Ze zijn heilig voor de HEERE.

³¹ Maar als iemand toch *een deel* van zijn tienden vrijkoopt, moet hij het vijfde deel ervan daaraan toevoegen.

³² En alle tienden van runderen en kleinvee, van alles wat *bij de telling* onder de staf doorgaat, het tiende is heilig voor de HEERE.

³³ Men mag niet onderzoeken of het goed is of slecht, en men mag het niet omruilen. Als men het toch omruilt, dan is zowel dit *dier* als wat daarvoor omgeruild is, heilig. Ze mogen niet vrijgekocht worden.

³⁴ Dit zijn de geboden die de HEERE Mozes gegeven heeft, voor de Israëlieten, op de berg Sinaï.

^a Ex. 30:13; Num. 3:47; Ezech. 45:12 ^b Ex. 13:2; 22:29; 34:19; Num. 3:13; 8:17 ^c Joz. 6:18; 7:13 enz.

27:16 Een *homer* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter.

HET VIERDE BOEK VAN MOZES

NUMERI

TELLING VAN DE WEERBARE MANNEN

1 De HEERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï, in de tent van ontmoeting, op de eerste *dag* van de tweede maand, in het tweede jaar nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken:

² *a*Neem het aantal op van heel de gemeenschap van de Israëlieten, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, al wie mannelijk is, hoofd voor hoofd.

³ *Het gaat om* ieder in Israël die met het leger uittrekt, van twintig jaar oud en daarboven. Die moet u tellen, *ingedeeld* naar hun legers, u en Aäron.

⁴ Van elke stam moet er een man bij u zijn die hoofd van zijn familie is.

⁵ Dit zijn de namen van de mannen die bij u moeten staan: van Ruben Elizur, de zoon van Sedeür;

⁶ van Simeon Selumiël, de zoon van Zurisaddai,

⁷ van Juda Nahesson, de zoon van Amminadab,

⁸ van Issaschar Nethaneël, de zoon van Zuar,

⁹ van Zebulon Eliab, de zoon van Helon.

¹⁰ Van de nakomelingen van Jozef: van Efraïm Elisama, de zoon van Ammihud, van Manasse Gamaliël, de zoon van Pedazur.

¹¹ Van Benjamin Abidan, de zoon van Gideon,

¹² van Dan Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai,

¹³ van Aser Pagjël, de zoon van Ochran,

¹⁴ van Gad Eljasaf, de zoon van Dehuel,

¹⁵ van Naftali Ahira, de zoon van Enan.

¹⁶ Dat waren afgevaardigden van de gemeenschap, leiders van de stammen van

hun vaders; zij waren de hoofden van de duizenden van Israël.

¹⁷ Toen namen Mozes en Aäron deze mannen, die met *hun* namen aangewezen waren,

¹⁸ en zij riepen heel de gemeenschap bijeen, op de eerste *dag* van de tweede maand. En hoofd voor hoofd lieten zij die twintig jaar oud of daarboven waren, zich naar hun afkomst inschrijven, naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen.

¹⁹ Zoals de HEERE Mozes geboden had, telde hij hen in de woestijn Sinaï.

²⁰ De zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, hun afstammelingen, waren er, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, hoofd voor hoofd, al wie mannelijk was, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

²¹ zij die geteld waren uit de stam Ruben: zesenveertigduizend vijfhonderd.

²² Van de zonen van Simeon, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, degenen van hen die geteld waren overeenkomstig het aantal namen, hoofd voor hoofd, al wie mannelijk was, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

²³ zij die geteld waren uit de stam Simeon: negenenvijftigduizend driehonderd.

²⁴ Van de zonen van Gad, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

²⁵ zij die geteld waren uit de stam Gad: vijfenveertigduizend zeshonderdvijftig.

²⁶ Van de zonen van Juda, hun afstamme-

^a Ex. 30:12

lingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

²⁷ zij die geteld waren uit de stam Juda: vierenzeventigduizend zeshonderd.

²⁸ Van de zonen van Issaschar, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

²⁹ zij die geteld waren uit de stam Issaschar: vierenvijftigduizend vierhonderd.

³⁰ Van de zonen van Zebulon, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

³¹ zij die geteld waren uit de stam Zebulon: zevenenvijftigduizend vierhonderd.

³² Van de zonen van Jozef: de zonen van Efraïm, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

³³ zij die geteld waren uit de stam Efraïm: veertigduizend vijfhonderd.

³⁴ Van de zonen van Manasse, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

³⁵ zij die geteld waren uit de stam Manasse: tweeëndertigduizend tweehonderd.

³⁶ Van de zonen van Benjamin, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

³⁷ zij die geteld waren uit de stam Benjamin: vijfendertigduizend vierhonderd.

³⁸ Van de zonen van Dan, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en

daarboven, allen die met het leger uittrokken,

³⁹ zij die geteld waren uit de stam Dan: tweeënzestigduizend zevenhonderd.

⁴⁰ Van de zonen van Aser, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

⁴¹ zij die geteld waren uit de stam Aser: eenenveertigduizend vijfhonderd.

⁴² Van de zonen van Naftali, hun afstammelingen, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, allen die met het leger uittrokken,

⁴³ zij die geteld waren uit de stam Naftali: drieënvijftigduizend vierhonderd.

⁴⁴ Dit waren degenen die Mozes telde, samen met Aäron en de leiders van Israël, twaalf mannen waren er, één man namens zijn familie.

⁴⁵ Allen van de Israëlieten die geteld waren, allen die met het leger uittrokken in Israël, naar hun familie, van twintig jaar oud en daarboven;

⁴⁶ allen die geteld waren, waren ^azeshonderddrieduizend vijfhonderdvijftig man.

DE LEVIETEN VRIJGESTELD

⁴⁷ Maar de Levieten uit de stam van hun vaderen werden onder hen niet *meegeteld*,

⁴⁸ want de HEERE had tot Mozes gesproken:

⁴⁹ Alleen de stam Levi mag u niet *meetellen* en hun aantal mag u niet onder de Israëlieten opnemen.

⁵⁰ Wat u betreft, stel de Levieten aan over de tabernakel van de getuigenis en over alle bijbehorende voorwerpen, ja, over alles wat erbij hoort. Zij moeten de tabernakel en alle bijbehorende voorwerpen dragen. Zij moeten dienen, en zij moeten hun kamp rondom de tabernakel opslaan.

⁵¹ En wanneer de tabernakel moet opbreken, dienen de Levieten hem uit elkaar te nemen, en wanneer de tabernakel halt moet houden, dienen de Levieten hem *weer* op te bouwen. En de onbevoegde die

^a Ex. 38:26

te dichtbij komt, moet ter dood gebracht worden.

⁵² De Israëlieten moeten hun kamp opslaan, ieder bij zijn *eigen* kamp en ieder bij zijn *eigen* vaandel, *ingedeeld* overeenkomstig hun legers,

⁵³ maar de Levieten moeten hun kamp opslaan rondom de tabernakel van de getuigenis; dan zal er geen grote toorn op de gemeenschap van de Israëlieten *komen*. Zo moeten de Levieten de voorschriften met betrekking tot de tabernakel van de getuigenis in acht nemen.

⁵⁴ De Israëlieten deden het. Overeenkomstig alles wat de HEERE Mozes geboden had, zo deden zij.

DE OPSTELLING VAN DE STAMMEN

2 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

² De Israëlieten moeten hun kamp opslaan, ieder bij zijn vaandel, bij de herkenningstekens *die behoren bij* hun familie; zij moeten op enige afstand hun kamp opslaan rondom de tent van ontmoeting.

³ Zij dan die hun kamp opslaan in oostelijke richting, waar *de zon* opkomt, *vallen onder* het vaandel van het kamp van Juda, *ingedeeld* naar hun legers. De leider nu van de nakomelingen van Juda was Nahesson, de zoon van Amminadab.

⁴ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit vierenzeventigduizend zeshonderd *man*.

⁵ En de stam Issaschar moet naast hem zijn kamp opslaan. De leider nu van de nakomelingen van Issaschar was Nethaneël, de zoon van Zuar.

⁶ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit vierenvijftigduizend vierhonderd *man*.

⁷ Dan de stam Zebulon. De leider nu van de nakomelingen van Zebulon was Eliab, de zoon van Helon.

⁸ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit zevenenvijftigduizend vierhonderd *man*.

⁹ Allen die geteld waren van het kamp van Juda waren honderdzesentachtigduizend vierhonderd *man*, *ingedeeld* naar hun legers. Zij moeten als eerste opbreken.

¹⁰ Het vaandel van het kamp van Ruben zal, *ingedeeld* naar hun legers, aan de zuidkant zijn. De leider nu van de nakomelingen van Ruben was Elizur, de zoon van Sedeür.

¹¹ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit zesenveertigduizend vijfhonderd *man*.

¹² En de stam Simeon moet naast hem zijn kamp opslaan. De leider nu van de nakomelingen van Simeon was Selumiël, de zoon van Zurisaddai.

¹³ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit negenenvijftigduizend driehonderd *man*.

¹⁴ Dan de stam Gad. De leider nu van de nakomelingen van Gad was Eljasaf, de zoon van Rehuel.

¹⁵ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit vijfenveertigduizend zeshonderdvijftig *man*.

¹⁶ Allen die geteld waren van het kamp van Ruben waren honderdeenenvijftigduizend vierhonderdvijftig *man*, *ingedeeld* naar hun legers. Zij moeten als tweede opbreken.

¹⁷ Daarna moet de tent van ontmoeting opbreken, *met* het kamp van de Levieten, in het midden van de *andere* kampen. Zoals zij hun kamp opslaan, zo moeten zij opbreken, ieder op zijn *eigen* plaats, bij hun vaandels.

¹⁸ Het vaandel van het kamp van Efraïm moet, *ingedeeld* naar hun legers, aan de westkant *het kamp opslaan*. De leider nu van de nakomelingen van Efraïm was Elisama, de zoon van Ammihud.

¹⁹ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit veertigduizend vijf-honderd *man*.

²⁰ En de stam Manasse moet naast hem *zijn kamp opslaan*. De leider nu van de nakomelingen van Manasse was Gamaliel, de zoon van Pedazur.

²¹ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit tweeëntigduizend tweehonderd *man*.

²² Dan de stam Benjamin. De leider nu van de nakomelingen van Benjamin was Abidan, de zoon van Gideoni.

²³ En zijn leger, namelijk zij die getelden

waren, bestond uit vijfendertigduizend vierhonderd *man*.

²⁴ Allen die geteld waren van het kamp van Efraïm waren honderdachtduizend en honderd *man*, *ingedeeld* naar hun legers. Zij moeten als derde opbreken.

²⁵ Het vaandel van het kamp van Dan moet, *ingedeeld* naar hun legers, aan de noordkant *zijn kamp opslaan*. De leider nu van de nakomelingen van Dan was Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai.

²⁶ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit tweeënzestigduizend zevenhonderd *man*.

²⁷ En de stam Aser moet naast hem zijn kamp opslaan. De leider nu van de nakomelingen van Aser was Pagïël, de zoon van Ochran.

²⁸ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit eenenveertigduizend vijfhonderd *man*.

²⁹ Dan de stam Naftali. De leider nu van de nakomelingen van Naftali was Ahira, de zoon van Enan.

³⁰ En zijn leger, namelijk zij die getelden waren, bestond uit drieënvijftigduizend vierhonderd *man*.

³¹ Alle getelden van het kamp van Dan waren honderdzevenenvijftigduizend zeshonderd *man*. Zij moeten als laatste opbreken, bij hun vaandels.

³² Dit waren de getelden van de Israëlieten, *ingedeeld* naar hun familie; alle getelden van de kampen, *ingedeeld* naar hun legers, waren ³³ zeshonderddrieduizend vijfthonderdvijftig *man*.

³³ Maar de Levieten werden onder de Israëlieten niet meegeteld, ³⁴ zoals de HEERE Mozes geboden had.

³⁴ De Israëlieten deden overeenkomstig alles wat de HEERE Mozes geboden had; zo sloegen zij hun kamp op bij hun vaandels, en zo braken zij op, ieder *ingedeeld* naar zijn geslachten en naar zijn familie.

TELLING VAN DE LEVIETEN

3 Dit nu zijn de afstammelingen van Aäron en Mozes op de dag dat de HEERE met Mozes sprak op de berg Sinaï.

² Dit nu zijn de namen van de zonen van Aäron: Nadab, ³ de eerstgeborene; verder Abihu, Eleazar en Ithamar.

³ Dit zijn de namen van de zonen van Aäron, de gezalfde priesters, die gewijd zijn om als priester te dienen.

⁴ Nadab en Abihu waren voor het aangezicht van de HEERE gestorven, toen zij in de woestijn Sinaï vreemd vuur voor het aangezicht van de HEERE gebracht hadden. En zij hadden geen zonen, zodat Eleazar en Ithamar als priester dienden tijdens *het leven* van hun vader Aäron.

⁵ De HEERE sprak tot Mozes:

⁶ Laet de stam Levi naderbij komen en plaats hem vóór de priester Aäron om hem te dienen.

⁷ Zij moeten zijn taak en de taak van heel de gemeenschap vervullen, vóór de tent van ontmoeting, om de dienst van de tabernakel te verrichten.

⁸ En zij moeten *zorg dragen* voor al de voorwerpen van de tent van ontmoeting, en de taak van de Israëlieten vervullen door de dienst van de tabernakel te verrichten.

⁹ U moet de Levieten aan Aäron en zijn zonen geven. Zij zijn hem volledig gegeven uit de Israëlieten.

¹⁰ Maar Aäron en zijn zonen moet u opdragen dat zij hun priesterambt waarnemen. En de onbevoegde die te dichtbij komt, moet ter dood gebracht worden.

¹¹ De HEERE sprak tot Mozes:

¹² En Ik, zie, Ik neem de Levieten uit het midden van de Israëlieten, in plaats van elke eerstgeborene onder de Israëlieten, ¹³ die de baarmoeder opent. De Levieten zullen Mij toebehoren,

¹⁴ want alle eerstgeborenen behoren Mij toe. Op de dag dat Ik alle eerstgeborenen in het land Egypte trof, ¹⁵ heb Ik alle eerstgeborenen in Israël, van de mensen tot het

¹ Ex. 38:26; Num. 1:46 ² Num. 1:48,49 ³ Ex. 6:22 ⁴ Lev. 10:1,2 enz.; Num. 26:61; 1 Kron. 24:2 ⁵ Num. 16:9; 18:2 ⁶ Ex. 13:2 ⁷ Ex. 13:2; 22:29; 34:19; Lev. 27:26; Num. 8:16; Luk. 2:23 ⁸ 3:3 *die gewijd zijn* - Letterlijk: van wie hun handen gevuld zijn.

vee, voor Mijzelf geheiligd. Zij behoren Mij toe. Ik ben de HEERE.

¹⁴ De HEERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinai:

¹⁵ Tel de nakomelingen van Levi, *ingedeeld* naar hun families en naar hun geslachten; al wie mannelijk is, van één maand oud en daarboven, moet u tellen.

¹⁶ En Mozes telde hen op bevel van de HEERE, zoals geboden was.

¹⁷ Dit waren de zonen van Levi met hun namen: Gerson, Kahath en Merari.

¹⁸ Dit zijn de namen van de zonen van Gerson, *ingedeeld* naar hun geslachten: Libni en Simeï.

¹⁹ En de zonen van Kahath, *ingedeeld* naar hun geslachten: Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël.

²⁰ En de zonen van Merari, *ingedeeld* naar hun geslachten: Maheli en Musi. Dit zijn de geslachten van de Levieten, naar hun families.

²¹ Van Gerson *stamde* het geslacht van de Libnieten en het geslacht van de Simeïeten af. Dit zijn de geslachten van de Gersonieten.

²² Het aantal van hen die geteld waren, *betrof* al wie mannelijk waren van één maand oud en daarboven. *Het aantal* van hen die geteld waren, was zeventienduizend vijfhonderd.

²³ De geslachten van de Gersonieten moesten hun kamp opslaan achter de tabernakel, aan de westkant.

²⁴ De leider nu van de familie van de Gersonieten was Eljasaf, de zoon van Laël.

²⁵ En de taak van de nakomelingen van Gerson in de tent van ontmoeting was *de zorg voor* de tabernakel en de tent, de *dekleden* ervan, het gordijn voor de ingang van de tent van ontmoeting,

²⁶ en de kleden van de voorhof en het gordijn voor de ingang van de voorhof, die rondom de tabernakel en het altaar zijn, met de bijbehorende touwen, *ja*, voor heel de dienst ervan.

²⁷ Van Kahath *stammen af* het geslacht van de Amramieten, het geslacht van de Jizharieten, het geslacht van de Hebronieten en

het geslacht van de Uzziëlieten. Dit zijn de geslachten van de Kahathieten.

²⁸ Het aantal van al degenen die mannelijk waren van één maand oud en daarboven, was achttienduizend zeshonderd; zij vervulden de taak ten behoeve van het heiligdom.

²⁹ De geslachten van de nakomelingen van Kahath moesten hun kamp opslaan terzijde van de tabernakel, aan de zuidkant.

³⁰ De leider nu van de familie van de geslachten van de Kahathieten was Elizafan, de zoon van Uzziël.

³¹ En hun taak was *de zorg voor* de ark, de tafel, de kandelaar, de altaren en de voorwerpen van het heiligdom, waarmee de dienst verrichtten, en het gordijn, *ja*, voor heel de dienst ervan.

³² De leider *die boven* de leiders van Levi *stond* was Eleazar, de zoon van de priester Aäron. Hij had het opzicht over hen die de taak ten behoeve van het heiligdom vervulden.

³³ Van Merari *stammen af* het geslacht van de Mahelieten en het geslacht van de Musieten. Dit zijn de geslachten van Merari.

³⁴ Het aantal van degenen van hen die geteld waren van al wie mannelijk waren, van één maand oud en daarboven, was zesduizend tweehonderd.

³⁵ De leider nu van de familie van de geslachten van Merari was Zuriël, de zoon van Abichaïl; zij moesten hun kamp opslaan terzijde van de tabernakel, aan de noordkant.

³⁶ En de opgedragen taak van de nakomelingen van Merari was *de zorg voor* de planken van de tabernakel, met zijn dwarsbalken, zijn pilaren, zijn voetstukken, en al zijn voorwerpen, *ja*, voor heel de dienst ervan.

³⁷ Eveneens *voor* de pilaren rond de voorhof, de bijbehorende voetstukken, de bijbehorende pinnen met de bijbehorende touwen.

³⁸ Zij nu die hun kamp vóór de tabernakel, aan de oostkant, moesten opslaan, *dus vóór* de tent van ontmoeting, waar *de zon* opkomt, zijn Mozes, en Aäron met zijn zonen,

^a Ex. 6:15,16,17; Num. 26:57; 1 Kron. 6:1; 23:6

die de taak ten behoeve van het heiligdom vervullen, in naam van de Israëlieten.⁴² De onbevoegde die te dichtbij komt, moet ter dood gebracht worden.

³⁹ Al degenen van de Levieten die geteld waren, die Mozes en Aäron, op bevel van de HEERE, *ingedeeld* naar hun geslachten telden, al wie mannelijk waren van één maand oud en daarboven, waren tweeëntwintigduizend.

⁴⁰ De HEERE zei tegen Mozes: Tel alle mannelijke eerstgeborenen onder de Israëlieten, van één maand oud en daarboven; en neem het aantal van hun namen op.

⁴¹ En neem voor Mij de Levieten – Ik ben de HEERE – in plaats van alle eerstgeborenen onder de Israëlieten, en het vee van de Levieten in plaats van alle eerstgeborenen onder het vee van de Israëlieten.

⁴² Mozes telde, zoals de HEERE hem geboden had, alle eerstgeborenen onder de Israëlieten.

⁴³ Het aantal namen van alle mannelijke eerstgeborenen van één maand oud en daarboven, overeenkomstig degenen van hen die geteld waren, was tweeëntwintigduizend tweehonderddrieënzestig.

⁴⁴ De HEERE sprak tot Mozes:

⁴⁵ Neem de Levieten in plaats van alle eerstgeborenen onder de Israëlieten, en het vee van de Levieten in plaats van hun vee; de Levieten zullen Mij toebehoren. Ik ben de HEERE.

⁴⁶ Wat betreft de tweehonderddrieënzestig eerstgeborenen van de Israëlieten die vrijgekocht moeten worden, die *het getal* van de Levieten te boven gaan,

⁴⁷ moet u per hoofd vijf sikkels innen. U moet *die* innen, *gerekend* volgens de sikkels van het heiligdom. "Die sikkels" is twintig gera waard.

⁴⁸ En dat geld moet u aan Aäron en aan zijn zonen geven, *als losgeld* voor degenen die vrijgekocht moeten worden van hen die *het getal* van de Levieten te boven gaan.

⁴⁹ Toen inde Mozes dat losgeld voor hen

die *het getal* te boven gingen, van degenen die door de Levieten vrijgekocht waren.

⁵⁰ Voor de eerstgeborenen van de Israëlieten inde hij dat geld: duizend driehonderdvijfenzestig sikkels, *gerekend* volgens de sikkels van het heiligdom.

⁵¹ En Mozes gaf dat losgeld aan Aäron en aan zijn zonen, op bevel van de HEERE, zoals de HEERE Mozes geboden had.

AMTSVERDELING VAN DE LEVIETEN

4 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

² Neem het aantal op van de nakomelingen van Kahath, uit het midden van de nakomelingen van Levi, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families,

³ van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, ieder die tot de dienst verplicht is, om het werk in de tent van ontmoeting te verrichten.

⁴ Dit is de dienst van de nakomelingen van Kahath in de tent van ontmoeting: *de zorg* voor het allerheiligste.

⁵ Bij het opbreken van het kamp moeten Aäron en zijn zonen komen en het voorhangsel ter afscherming losmaken, en daarmee moeten ze de ark van de getuigenis bedekken.

⁶ Zij moeten er een deken van zeekoeienhuid overheen leggen, en daarover een geheel blauwpurperen kleed uitspreiden en zijn draagbomen aanbrengen.

⁷ Ook 'over de tafel van de toonbroden moeten zij een blauwpurperen kleed uitspreiden, en daarop de schotels en de schalen zetten, de kommen en de kannen voor het plengoffer; ook het brood *dat voortdurend aanwezig is*, moet daarop liggen.

⁸ Daarna moeten zij een scharlakenrood kleed daarover uitspreiden en dat met een dekkleed van zeekoeienhuid bedekken, en zij moeten zijn draagbomen aanbrengen.

⁹ Dan moeten zij een blauwpurperen kleed nemen en *daarmee* de kandelaar *die* het licht draagt, bedekken, en de bijbehorende lampen, de bijbehorende snuiters, de

^a Vers 10; Num. 16:40 ^b Ex. 30:13; Lev. 27:25; Num. 18:16; Ezech. 45:12 ^c Ex. 25:30 ^d Ex. 25:31
3:38 in naam van de Israëlieten - Letterlijk: voor de taak van de Israëlieten. 3:47 Een sikkels
is 10 tot 13 gram; zie ook vers 50.

bijbehorende ^avuurschalen, en alle olievaatjes waarmee ze daaraan de dienst verrichten.

¹⁰ Zij moeten hem ook met alle bijbehorende voorwerpen in een dekkleed van zeekoeienhuiden leggen en *hem* op de draagbaar zetten.

¹¹ En over het gouden altaar moeten zij een blauwpuurperen kleed uitspreiden en dat met een dekkleed van zeekoeienhuiden bedekken, en zij moeten zijn draagbomen aanbrengen.

¹² Zij moeten verder alle voorwerpen voor de dienst nemen, waarmee zij in het heiligdom de dienst verrichten, en die in een blauwpuurperen kleed leggen, en die met een dekkleed van zeekoeienhuiden bedekken en het op de draagbaar zetten.

¹³ Zij moeten de as van het altaar verwijderen, en daarover een roodpuurperen kleed uitspreiden,

¹⁴ en daarop al zijn voorwerpen leggen, waarmee zij de dienst met betrekking tot *het altaar* verrichten: de vuurschalen, de vorken, de scheppen, de sprengbekkens, *kortom* alle voorwerpen voor het altaar; en zij moeten daarover een deken van zeekoeienhuiden uitspreiden, en zijn draagbomen aanbrengen.

¹⁵ Als Aäron en zijn zonen bij het opbreken van het kamp het bedekken van het heiligdom en van alle voorwerpen in het heiligdom voltooid hebben, mogen de nakomelingen van Kahath daarna komen om *alles* te dragen; maar zij mogen dat heilige niet aanraken, opdat zij niet sterven. Dit is wat de nakomelingen van Kahath in de tent van ontmoeting moeten dragen.

¹⁶ Eleazar nu, de zoon van de priester Aäron, heeft het opzicht over de olie voor het licht, het geurige ^breukwerk, het voortdurende graanoffer en de ^czalfolie. *Hij heeft* het opzicht over heel de tabernakel en alles wat zich daarin bevindt, over het heiligdom en de bijbehorende voorwerpen.

¹⁷ De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

¹⁸ U mag uit het midden van de Leviëten de stam van de geslachten van de Kahathieten niet laten uitroeien.

¹⁹ Maar dit moet u voor hen doen, opdat zij in leven blijven en niet sterven als zij tot het allerheiligste naderen: Aäron en zijn zonen moeten naar binnen gaan en hun *hun* taken opleggen, iedere man zijn dienst en wat hij dragen moet.

²⁰ Zij mogen echter niet naar binnen gaan om het heilige te zien, *al is het maar een oogenblik, want* dan zullen zij sterven.

²¹ De HEERE sprak tot Mozes:

²² Neem ook het aantal van de nakomelingen van Gerson op, *ingedeeld* naar hun families en naar hun geslachten.

²³ Van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, moet u hen tellen, ieder die binnenkomt om nauwgezet dienst te doen, om de dienst in de tent van ontmoeting te verrichten.

²⁴ Dit is de dienst van de geslachten van de Gersonieten, bij het dienen en bij het dragen:

²⁵ zij moeten de gordijnen van de tabernakel en de tent van ontmoeting dragen; het bijbehorende dekkleed en het dekkleed van zeekoeienhuid dat daaroverheen ligt, en het gordijn voor de ingang van de tent van ontmoeting;

²⁶ de kleden van de voorhof, en het gordijn voor de ingang van de poort van de voorhof, die rondom bij de tabernakel en het altaar is; en de bijbehorende touwen, ook alle voorwerpen van de bijbehorende dienst, kortom, alles wat daarvoor verricht wordt, opdat zij kunnen dienen.

²⁷ Heel de dienst van de nakomelingen van de Gersonieten, bij heel hun dragen en bij heel hun dienen, moet gebeuren overeenkomstig het bevel van Aäron en zijn zonen. U moet aan hen *hun* taak bij alles wat zij moeten dragen, opleggen.

²⁸ Dit is de dienst van de geslachten van de nakomelingen van de Gersonieten in de tent van ontmoeting, hun taak onder leiding van Ithamar, de zoon van de priester Aäron.

²⁹ *Wat betreft* de nakomelingen van Merari, die moet u tellen *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families.

^a Ex. 25:38 ^b Ex. 30:34,35 ^c Ex. 30:23,24 enz.

4:28 onder leiding - Letterlijk: in de hand; zie ook vers 33.

³⁰ Van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, moet u hen tellen, ieder die tot de dienst verplicht is, om de dienst in de tent van ontmoeting te verrichten.

³¹ Dit is hun taak in het dragen, bij heel hun dienst in de tent van ontmoeting: ^a de planken van de tabernakel, zijn dwarsbalken, zijn pilaren en zijn voetstukken;

³² ook de pilaren rond de voorhof met hun voetstukken, hun pinnen en hun touwen, kortom, alle bijbehorende voorwerpen en heel hun dienst. De voorwerpen die zij overeenkomstig hun taak moeten dragen, moet u aan de hand van hun namen tellen.

³³ Dit is de dienst van de geslachten van de nakomelingen van Merari, bij heel hun dienst in de tent van ontmoeting, onder leiding van Ithamar, de zoon van de priester Aäron.

³⁴ Mozes en Aäron en de leiders van de gemeenschap telden de nakomelingen van de Kahathieten, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families,

³⁵ van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, ieder die tot de dienst verplicht is, om te dienen in de tent van ontmoeting.

³⁶ Zij die van hen geteld waren, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren tweeduizend zevenhonderdvijftig.

³⁷ Dit zijn degenen van de geslachten van de Kahathieten die geteld waren, van ieder die in de tent van ontmoeting diende, die Mozes telde met Aäron, op bevel van de HEERE, door de dienst van Mozes.*

³⁸ Ook zij die van de nakomelingen van Gerson geteld waren, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families,

³⁹ van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, ieder die tot de dienst verplicht was om in de tent van ontmoeting te dienen,

⁴⁰ *te weten* zij die van hen geteld waren, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families, waren tweeduizend zeshonderddertig.

⁴¹ Dit zijn degenen van de geslachten van

de nakomelingen van Gerson die geteld waren, van ieder die in de tent van ontmoeting diende, die Mozes en Aäron telden, op bevel van de HEERE.

⁴² En zij die van de geslachten van de nakomelingen van Merari geteld waren, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families,

⁴³ van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, ieder die tot de dienst verplicht is, om te dienen in de tent van ontmoeting,

⁴⁴ degenen van hen die geteld waren, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren drieduizend tweehonderd.

⁴⁵ Dit zijn degenen van hen die van de geslachten van de nakomelingen van Merari geteld waren, die Mozes en Aäron telden, op bevel van de HEERE, door de dienst van Mozes.

⁴⁶ Al degenen die geteld waren, die Mozes en Aäron en de leiders van Israël telden, van de Levieten, *ingedeeld* naar hun geslachten en naar hun families,

⁴⁷ van dertig jaar oud en daarboven, tot vijftig jaar oud, ieder die binnenkwam om de dienst van het dienen of de dienst van het dragen in de tent van ontmoeting te verrichten,

⁴⁸ *te weten* degenen die van hen geteld waren, waren achtduizend vijfhonderdtachtig.

⁴⁹ Men telde hen, op bevel van de HEERE, door de dienst van Mozes, iedere man overeenkomstig zijn dienst en overeenkomstig zijn last. Zij zijn degenen van hen die geteld waren, zoals de HEERE Mozes geboden had.

HET WEGSTUREN VAN ONREINEN

5 De HEERE sprak tot Mozes:

² Gebied de Israëlieten dat zij elke meelaatse, en ieder ^b die een vloeijing heeft, en ieder die onrein is vanwege ^c een dode, uit het kamp ^d wegsturen.

³ Van man tot vrouw moet u wegsturen; u moet hen wegsturen tot buiten het kamp,

*Ex. 26:15 ^a Lev. 15:2 ^b Lev. 21:1 ^c Lev. 13:3,46

4:33 onder leiding van - Letterlijk: onder de hand van. 4:37 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes; zie ook de verzen 45 en 49.

zodat zij hun *eigen* kampen, waar Ik in hun midden woon, niet verontreinigen.

⁴ En de Israëlieten deden zo: zij stuurden hen weg, tot buiten het kamp. Zoals de HEERE tot Mozes gesproken had, zo deden de Israëlieten.

WETTEN INZAKE ONTVREEMDING

⁵ De HEERE sprak tot Mozes:

⁶ "Spreek tot de Israëlieten en zeg: Wanneer een man of een vrouw *één* van al de zonden van de mens doet, door trouwbreuk te plegen tegen de HEERE, dan is die persoon schuldig.

⁷ Zij moeten hun zonde, die zij gedaan hebben, belijden; daarna moet hij van zijn schuld ⁸ de volle waarde vergoeden en er *bovendien* nog een vijfde *deel* aan toevoegen. Hij moet het geven aan hem tegenover wie hij zich schuldig heeft gemaakt.

⁸ Maar als die man geen lossen heeft om aan hem de schuld te vergoeden, is de schuld die vergoed moet worden aan de HEERE, voor de priester, naast de ram van verzoening waarmee hij voor zichzelf verzoening moet doen.

⁹ En elk heoffer van alle heilige *gaven* van de Israëlieten die zij de priester brengen, is voor hem,

¹⁰ "maar ieders heilige *gaven* blijven van hemzelf. Wat iemand *echter* aan de priester geeft, is voor hem.

WETTEN INZAKE ACHTERDOCHT

¹¹ De HEERE sprak tot Mozes:

¹² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: *Stel* dat iemands vrouw afgeweken is en zij trouwbreuk tegen *haar man* gepleegd heeft,

¹³ dat een *andere* man met haar geslapen heeft en er een zaadlozing plaatsgehad heeft, maar dat het voor de ogen van haar man verborgen bleef. Zij wist *het feit* dat zij zich verontreinigde, geheim te houden en er was geen getuige tegen haar; ook was zij niet betrap.

¹⁴ *Als* er echter een geest van achterdocht over *haar man* gekomen is, zodat hij achterdochtig geworden is tegenover zijn

vrouw terwijl zij zich verontreinigd heeft, *óf als* er een geest van achterdocht over hem gekomen is, zodat hij achterdochtig geworden is tegenover zijn vrouw terwijl zij zich niet verontreinigd heeft,

¹⁵ dan moet de man zijn vrouw bij de priester brengen en haar offergave voor haar meebrengen: een tiende efa^a gerstemeel. Hij mag er geen olie op gieten en er geen wierook op leggen, want het is een graanoffer voor achterdocht, een graanoffer van gedachtenis, dat herinnert aan de ongerechtigheid.

¹⁶ En de priester zal haar naar voren doen komen en haar voor het aangezicht van de HEERE plaatsen.

¹⁷ De priester moet heilig water in een aarden pot nemen en van het stof dat op de vloer van de tabernakel ligt, moet de priester *wat* nemen en in het water doen. ¹⁸ Daarna moet de priester de vrouw voor het aangezicht van de HEERE plaatsen en het hoofdhaar van de vrouw losmaken; en hij moet het graanoffer van gedachtenis op haar handen leggen, dat is het graanoffer voor achterdocht. En in de hand van de priester zal het bittere water zijn, dat de vervloeking meebrengt.

¹⁹ En de priester moet haar laten zweren, en tegen de vrouw zeggen: Als niemand met u geslapen heeft, en als u, terwijl u uw man toebehoorde, niet bent afgeweken in onreinheid, wees *dan* vrij van dit bittere water dat de vervloeking meebrengt!

²⁰ Maar u, indien u, terwijl u uw man toebehoorde, bent afgeweken, en indien u uzelf hebt verontreinigd en een *andere* man met u de geslachtsdaad verricht heeft, en niet uw *eigen* man,

²¹ dan moet de priester de vrouw met de eed van de vervloeking laten zweren. De priester moet tegen de vrouw zeggen: De HEERE zal u tot een vervloeking en tot een verwensing stellen, te midden van uw volk, doordat de HEERE uw heup doet invallen en uw buik doet opzwellen.

²² Dit water, dat de vervloeking meebrengt, zal in uw binnenste komen en uw buik doen opzwellen, en uw heup doen invallen. En de vrouw zal zeggen: Amen, amen!

^a Lev. 6:1,3 ^b Lev. 6:5 ^c Lev. 10:12

5:15 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

²³ Daarna moet de priester deze vervloeken op een briefje schrijven, en hij moet het in het bittere water uitwissen.

²⁴ En hij moet de vrouw dat bittere water dat de vervloeking meebrengt, laten drinken, zodat het water, dat de vervloeking meebrengt, in haar komt *en* tot bitterheid wordt.

²⁵ De priester moet het graanoffer van achterdocht uit de hand van de vrouw nemen en dat graanoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen en het naar het altaar brengen.

²⁶ De priester moet dan van het graanoffer een handvol nemen *als* gedenkoffer ervan, en *het* op het altaar in rook laten opgaan; en daarna moet hij de vrouw het water laten drinken.

²⁷ Nadat hij haar het water heeft laten drinken, zal het gebeuren, indien zij zich *daadwerkelijk* verontreinigd en tegen haar man trouwbreuk gepleegd heeft, dat het water dat vervloeking meebrengt, in haar zal komen *en* tot bitterheid zal worden. Haar buik zal opzwellen en haar heup invallen, en die vrouw zal te midden van haar volk tot een vervloeking zijn.

²⁸ Echter, indien de vrouw zich niet heeft verontreinigd, maar rein is, dan zal zij vrij zijn, en zij zal vruchtbaar blijven.*

²⁹ Dit is de wet voor de achterdocht: wanneer een vrouw, terwijl zij haar man toebehoort, afgeweken is en zich heeft verontreinigd,

³⁰ of wanneer een geest van achterdocht over een man komt, en hij achterdochtig wordt tegenover zijn vrouw, dan moet hij de vrouw voor het aangezicht van de HEERE plaatsen, en de priester moet deze hele wet op haar toepassen.

³¹ En de man zal vrij zijn van ongerechtigheid, maar die vrouw zal haar ongerechtigheid dragen.

WET VOOR HET NAZIREEËRSCHAP

6 De HEERE sprak tot Mozes:

² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer een man of een vrouw

een gelofte aflegt door de gelofte van een nazireeër te doen, om zich aan de HEERE te wijden,

³ *dan* moet hij zich van wijn en sterkedrank onthouden; azijn uit wijn of azijn uit sterkedrank mag hij niet drinken; verder mag hij helemaal geen druivensap drinken en geen verse of gedroogde druiven eten.

⁴ Alle dagen van zijn nazireeërschap mag hij niets eten wat van de wijnstok afkomstig is,* van de pitten tot en met de velletjes.

⁵ Alle dagen van de gelofte van zijn nazireeërschap mag geen ^ascheermes over zijn hoofd gaan. Totdat de dagen waarvoor hij zich aan de HEERE gewijd had, voorbij zijn, moet hij heilig zijn *en* de haarlokken van zijn hoofd lang laten groeien.

⁶ Alle dagen van zijn wijding aan de HEERE mag hij niet bij het lichaam van een dode komen.

⁷ Vanwege zijn vader of vanwege zijn moeder, vanwege zijn broer of vanwege zijn zuster, vanwege hen mag hij zich niet verontreinigen als zij gestorven zijn, want het nazireeërschap van zijn God is op zijn hoofd.

⁸ Alle dagen van zijn nazireeërschap is hij heilig voor de HEERE.

⁹ En wanneer de gestorvene onverwachts, plotseling, in zijn nabijheid sterft, zodat hij het hoofd van zijn nazireeërschap verontreinigt, dan moet hij op de dag van zijn reiniging zijn hoofd scheren; op de zevende dag moet hij het scheren.

¹⁰ En op de achtste dag moet hij twee tortelduiven of twee jonge duiven naar de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

¹¹ De priester moet er één als zondoffer en één als brandoffer bereiden, en moet verzoening voor hem doen, omdat hij gezondigd heeft vanwege die dode. Hij moet zijn hoofd op diezelfde dag *weer* heiligen.

¹² Daarna moet hij *opnieuw* de dagen van zijn nazireeërschap aan de HEERE wijden; hij moet als schuldoffer een lam van een

*Richt. 13:5; 1 Sam. 1:11

5:28 *vruchtbaar blijven* - Letterlijk: met zaad bezaaid worden. 6:4 *wat ... afkomstig is* - Letterlijk: wat van de wijnstok van de wijn gemaakt is.

jaar oud brengen. En de vorige dagen vervallen, omdat zijn nazireeërschap verontreinigd was.

¹³ Dit is de wet voor de nazireeër: Op de dag dat de dagen van zijn nazireeërschap voorbij zijn, moet hij het volgende bij de ingang van de tent van ontmoeting brengen:

¹⁴ hij moet de HEERE als zijn offergave één lam zonder enig gebrek van een jaar oud als brandoffer aanbieden, één ooïlam zonder enig gebrek van een jaar oud als zondoffer en een ram zonder enig gebrek als dankoffer.

¹⁵ Verder een mand met ongezuurd brood, koeken van meelbloem, met olie gemengd, en ongezuurde platte koeken met olie bestreken, en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers.

¹⁶ En de priester moet dat voor het aangezicht van de HEERE aanbieden, en moet zijn zondoffer en zijn brandoffer bereiden.

¹⁷ Hij moet ook de ram als dankoffer voor de HEERE bereiden, met de mand met ongezuurde broden; en de priester moet zijn graanoffer en plengoffer bereiden.

¹⁸ Dan moet de nazireeër bij de ingang van de tent van ontmoeting ^ahet hoofd van zijn nazireeërschap scheren. Hij moet het hoofdhaar van zijn nazireeërschap nemen en op het vuur leggen dat onder het dankoffer is.

¹⁹ Daarna moet de priester een gekookt schouderstuk van de ram nemen, één ongezuurd brood uit de mand, en één ongezuurde platte koek. Die moet hij in de handen van de nazireeër leggen, nadat hij zich *het haar* van zijn nazireeërschap afgeschoren heeft.

²⁰ En de priester moet die ^bals beweegoffer bewegen voor het aangezicht van de HEERE; het is een heilig deel voor de priester, met het borststuk van het beweegoffer en de achterbout van het heffer. Pas daarna mag de nazireeër wijn drinken.

²¹ Dit is de wet voor de nazireeër, die zijn offergave voor zijn nazireeërschap aan de HEERE beloofd heeft, naast datgene waar toe zijn vermogen reikt. Hij moet zo han-

delen volgens de gelofte die hij gedaan heeft, overeenkomstig de wet van zijn nazireeërschap.

DE PRIESTERLIJKE ZEGEN

²² En de HEERE sprak tot Mozes:

²³ Spreek tot Aäron en zijn zonen en zeg: Zo moet u de Israëlieten zegenen, door tegen hen te zeggen:

²⁴ De HEERE zegene u

en behoede u!

²⁵ De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten

en zij u genadig!

²⁶ De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u

en geve u vrede!

²⁷ Zo moeten zij Mijn Naam op de Israëlieten leggen; en ik zal hen zegenen.

OFFERS VAN DE LEIDERS BIJ DE INWIJDING VAN DE TABERNAKEL

7 Het was op de dag dat Mozes gereed was met ^chet opbouwen van de tabernakel, dat hij die zalfde en die heiligde met alle bijbehorende voorwerpen, samen met het altaar en alle bijbehorende voorwerpen; hij zalfde die en heiligde die.

² En de leiders van Israël, de hoofden van hun families, boden *offer*gaven aan; zij waren de leiders van de stammen, zij stonden boven hen die geteld waren.

³ Zij brachten hun offergave voor het aangezicht van de HEERE: zes overdekte wagens en twaalf runderen; één wagen per twee leiders en één rund voor ieder afzonderlijk; ze boden die aan vóór de tabernakel.

⁴ En de HEERE sprak tot Mozes:

⁵ Neem ze van hen aan; ze zijn bestemd om de dienst van de tent van ontmoeting te verrichten. U moet ze aan de Levieten geven, ieder overeenkomstig zijn dienst.

⁶ En Mozes nam die wagens en die runderen, en gaf ze aan de Levieten.

⁷ Twee wagens en vier runderen gaf hij aan de zonen van Gerson, overeenkomstig hun dienst.

⁸ En vier wagens en acht runderen gaf hij aan de zonen van Merari, overeenkomstig

^a Hand. 21:24 ^b Ex. 29:27 ^c Ex. 40:18

hun dienst, onder leiding* van Ithamar, de zoon van Aäron, de priester.

⁹ Maar aan de zonen van Kahath gaf hij niets, want de dienst van de heilige dingen was hun toegewezen. Zij moesten die op de schouders dragen.

¹⁰ En de leiders boden hun offergave ter inwijding van het altaar aan, op de dag dat dit werd gezalfd; de leiders boden hun offergave vóór het altaar aan.

¹¹ En de HEERE zei tegen Mozes: Laat telkens één leider per dag zijn offergave aanbieden ter inwijding van het altaar.

¹² Het was Nahesson, de zoon van Amminadab, die op de eerste dag zijn offergave aanbod, voor de stam Juda.

¹³ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*,²⁷ *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

¹⁴ Verder één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

¹⁵ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

¹⁶ één geitenbok als zondoffer.

¹⁷ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Nahesson, de zoon van Amminadab.

¹⁸ Op de tweede dag bood Nethaneël, de zoon van Zuar, de leider van Issaschar, zijn offergave aan.

¹⁹ Hij bracht als zijn offergave: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

²⁰ Verder één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

²¹ één jonge stier – het jong van een rund

– één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

²² één geitenbok als zondoffer.

²³ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Nethaneël, de zoon van Zuar.

²⁴ Op de derde dag bood de leider van de nakomelingen van Zebulon, Eliab, de zoon van Helon, zijn offergave aan.

²⁵ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

²⁶ Verder één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

²⁷ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

²⁸ één geitenbok als zondoffer.

²⁹ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Eliab, de zoon van Helon.

³⁰ Op de vierde dag bood de leider van de nakomelingen van Ruben, Elizur, de zoon van Sedeür, zijn offergave aan.

³¹ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

³² Verder één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

³³ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

³⁴ één geitenbok als zondoffer.

³⁵ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Elizur, de zoon van Sedeür.

7:8 onder leiding - Letterlijk: in de hand. 7:13 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram; zie ook het vervolg.

³⁶ Op de vijfde dag *bood* de leider van de nakomelingen van Simeon, Selumiël, de zoon van Zurisaddai, *zijn offergave aan*.

³⁷ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

³⁸ *Verder één schaal van tien gouden sikkel*, vol reukwerk;

³⁹ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁴⁰ één geitenbok als zondoffer.

⁴¹ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Selumiël, de zoon van Zurisaddai.

⁴² Op de zesde dag *bood* de leider van de nakomelingen van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuel, *zijn offergave aan*.

⁴³ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁴⁴ *Verder één schaal van tien gouden sikkel*, vol reukwerk;

⁴⁵ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁴⁶ één geitenbok als zondoffer.

⁴⁷ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Eljasaf, de zoon van Dehuel.

⁴⁸ Op de zevende dag *bood* de leider van de nakomelingen van Efraïm, Elisama, de zoon van Ammihud, *zijn offergave aan*.

⁴⁹ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁵⁰ *Verder één schaal van tien gouden sikkel*, vol reukwerk;

⁵¹ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁵² één geitenbok als zondoffer.

⁵³ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Elisama, de zoon van Ammihud.

⁵⁴ Op de achtste dag *bood* de leider van de nakomelingen van Manasse, Gamaliël, de zoon van Pedazur, *zijn offergave aan*.

⁵⁵ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁵⁶ *Verder één schaal van tien gouden sikkel*, vol reukwerk;

⁵⁷ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁵⁸ één geitenbok als zondoffer.

⁵⁹ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Gamaliël, de zoon van Pedazur.

⁶⁰ Op de negende dag *bood* de leider van de nakomelingen van Benjamin, Abidan, de zoon van Gideoni, *zijn offergave aan*.

⁶¹ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengebekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁶² *Verder één schaal van tien gouden sikkel*, vol reukwerk;

⁶³ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁶⁴ één geitenbok als zondoffer.

⁶⁵ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Abidan, de zoon van Gideoni.

⁶⁶ Op de tiende dag *bood* de leider van de nakomelingen van Dan, Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai, *zijn offergave aan*.

⁶⁷ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengbekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁶⁸ *Verder* één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

⁶⁹ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁷⁰ één geitenbok als zondoffer.

⁷¹ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai.

⁷² Op de elfde dag *bood* de leider van de nakomelingen van Aser, Pagiël, de zoon van Ochran, *zijn offergave aan*.

⁷³ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengbekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁷⁴ *Verder* één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

⁷⁵ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁷⁶ één geitenbok als zondoffer.

⁷⁷ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Pagiël, de zoon van Ochran.

⁷⁸ Op de twaalfde dag *bood* de leider van de nakomelingen van Naftali, Ahira, de zoon van Enan, *zijn offergave aan*.

⁷⁹ Zijn offergave was: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderddertig *sikkel* was; één zilveren sprengbekken van zeventig *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; ze waren beide vol

meelbloem gemengd met olie, als graanoffer.

⁸⁰ *Verder* één schaal van tien gouden *sikkel*, vol reukwerk;

⁸¹ één jonge stier – het jong van een rund – één ram, één lam van een jaar oud, als brandoffer;

⁸² één geitenbok als zondoffer.

⁸³ En als dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf lammeren van een jaar oud. Dit was de offergave van Ahira, de zoon van Enan.

⁸⁴ Dit was *de offergave* van de leiders van Israël ter inwijding van het altaar op de dag dat het gezalfd werd: twaalf zilveren schotels, twaalf zilveren sprengbekkens, twaalf gouden schalen.

⁸⁵ Één zilveren schotel *woog* honderddertig *sikkel* en één sprengbekken *woog* zeventig; alle zilveren voorwerpen *wogen bij elkaar* tweeduizend vierhonderd *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom.

⁸⁶ Twaalf gouden schalen vol reukwerk; elke schaal *woog* tien *sikkel*, *gerekend* volgens de *sikkel* van het heiligdom; alle gouden schalen *wogen bij elkaar* honderd-twintig *sikkel*.

⁸⁷ Al het vee voor het brandoffer bestond uit twaalf jonge stieren, twaalf rammen, twaalf lammeren van een jaar oud, met het bijbehorende graanoffer; en twaalf geitenbokken als zondoffer.

⁸⁸ En al het vee voor het dankoffer bestond uit vierentwintig jonge stieren, zestig rammen, zestig bokken, zestig lammeren van een jaar oud. Dit was *de offergave* ter inwijding van het altaar, nadat het gezalfd was.

⁸⁹ En wanneer Mozes de tent van ontmoeting binnenging om met Hem te spreken, hoorde hij een stem tot hem spreken van boven het verzoendeksel, dat op de ark van de getuigenis ligt, van tussen de twee cherubs. Zo sprak Hij tot hem.

^a Ex. 25:37

WET OVER HET AANSTEKEN VAN DE LAMPEN

8 De HEERE sprak tot Mozes:

² Spreek tot Aäron en zeg tegen hem: Wanneer u de lampen aansteekt, moeten de zeven lampen licht verspreiden in ^ade richting van de voorzijde van de kandelaar.

³ Aäron deed dat: aan de voorzijde van de kandelaar stak hij de lampen ervan aan, zoals de HEERE Mozes geboden had.

⁴ Dit was de bewerking van de kandelaar: tot zijn schacht was hij ^avan gedreven werk van goud, tot zijn bloesem was het van gedreven werk *van goud*; overeenkomstig de verschijning die de HEERE Mozes getoond had, zo maakte hij de kandelaar.

INWIJDING VAN DE LEVIETEN

⁵ De HEERE sprak tot Mozes:

⁶ Neem de Levieten uit het midden van de Israëlieten en reinig hen.

⁷ Dit moet u met hen doen om hen te reinigen: sprenkel op hen ontzondigingswater; dan moeten zij een scheermes over hun hele lichaam laten gaan, zij moeten hun kleren wassen en zich zo reinigen.

⁸ Daarna moeten zij een jonge stier nemen, het jong van een rund, met het bijbehorende graanoffer van meelbloem gemengd met olie; en een tweede jonge stier, het jong van een rund, moet u als zondoffer nemen.

⁹ Vervolgens moet u de Levieten naderbij laten komen, vóór de tent van ontmoeting; en u moet heel de gemeenschap van de Israëlieten bijeenroepen.

¹⁰ U moet de Levieten voor het aangezicht van de HEERE naderbij laten komen, de Israëlieten moeten hun handen op de Levieten leggen,

¹¹ en Aäron moet uit de Israëlieten de Levieten bewegen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE; zij zijn bestemd om de dienst van de HEERE te verrichten.

¹² Dan moeten de Levieten hun handen op de kop van de jonge stieren leggen; bereid daarna de ene als zondoffer en de andere als brandoffer voor de HEERE, om voor de Levieten verzoening te doen.

¹³ U moet de Levieten vóór Aäron en vóór zijn zonen plaatsen, en u moet hen als beweegoffer voor de HEERE bewegen.

¹⁴ Zo moet u de Levieten uit het midden van de Israëlieten afzonderen, opdat de Levieten ^bMij toebehoren.

¹⁵ En daarna moeten de Levieten binnenkomen om de tent van ontmoeting te bedienen; u moet hen reinigen en hen als beweegoffer bewegen.

¹⁶ Want zij zijn gegeven, zij zijn Mij uit het midden van de Israëlieten gegeven; Ik heb hen voor Mijzelf genomen in plaats van alles wat de baarmoeder opent, elke eerstgeborene onder de Israëlieten.

¹⁷ Want ^celke eerstgeborene onder de Israëlieten is van Mij, *elke eerstgeborene* onder de mens en onder het vee; op de dag dat Ik elke eerstgeborene in het land Egypte trof, heb Ik hen voor Mijzelf geheiligd.

¹⁸ ^dIk nam de Levieten in plaats van elke eerstgeborene onder de Israëlieten.

¹⁹ Ik gaf de Levieten als gaven aan Aäron en aan zijn zonen uit het midden van de Israëlieten om de dienst van de Israëlieten in de tent van ontmoeting te verrichten, en om voor de Israëlieten verzoening te doen, zodat er geen plaag onder de Israëlieten zal zijn wanneer de Israëlieten tot het heiligdom naderen.

²⁰ En Mozes deed met Aäron en heel de gemeenschap van de Israëlieten met de Levieten overeenkomstig alles wat de HEERE Mozes inzake de Levieten geboden had; zo deden de Israëlieten met hen.

²¹ De Levieten ontzondigden zich en wassen hun kleren, en Aäron bewoog hen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE; en Aäron deed verzoening voor hen om hen te reinigen.

²² Daarna kwamen de Levieten om hun dienst te verrichten in de tent van ontmoeting, onder het toezicht van Aäron en onder het toezicht van zijn zonen. Zoals de HEERE Mozes gebod inzake de Levieten, zo deden zij met hen.

²³ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁴ Dit geldt voor de Levieten: vanaf vijftien tot twintig jaar oud en daarboven is men tot

^a Ex. 25:31 ^b Num. 3:45 ^c Ex. 13:2; 22:29; 34:19; Lev. 27:26; Num. 3:13; Luk. 2:23 ^d Num. 3:12

de dienst in de tent van ontmoeting verplcht.

²⁵ Maar iemand vanaf vijftig jaar oud zal van de dienst ontheven zijn en zal niet meer hoeven te dienen.

²⁶ Wel mag hij zijn broeders in de tent van ontmoeting bijstaan bij het vervullen van hun taak; de dienst *zelf* mag men echter niet *meer* verrichten. Zo moet u inzake de Levieten doen ten aanzien van hun taken.

HET PASCHA IN DE WOESTIJN SINAÏ

9 De HEERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï, in het tweede jaar nadat zij uit het land Egypte vertrokken waren, in de eerste maand:

² Laten de Israëlieten het ^a Pascha houden op zijn vastgestelde tijd.

³ Op de veertiende dag in deze maand, tegen het vallen van de avond, ^a moet u het houden, op zijn vastgestelde tijd; u moet het houden volgens alle bijbehorende verordeningen en bepalingen.

⁴ Mozes zei tegen de Israëlieten dat zij het Pascha moesten houden.

⁵ Zij hielden het Pascha op de veertiende dag van de eerste maand, tegen het vallen van de avond, in de woestijn Sinaï. Overeenkomstig alles wat de HEERE Mozes geboden had, zo deden de Israëlieten.

VERANDERING VAN DE VASTGESTELDE TIJD

⁶ Nu waren er mensen die vanwege *het aanraken van* het dode lichaam van een mens onrein waren, en op die dag het Pascha niet konden houden. Daarom kwamen zij die dag naar voren, vóór Mozes en vóór Aäron.

⁷ En die mensen zeiden tegen hem: Wij zijn onrein vanwege *het aanraken van* het dode lichaam van een mens. Waarom zouden wij afgehouden worden om de offergave van de HEERE op zijn vastgestelde tijd in het midden van de Israëlieten aan te bieden?

⁸ Mozes zei tegen hen: Blijf staan, dan zal ik horen wat de HEERE u gebiedt.

⁹ Toen sprak de HEERE tot Mozes:

¹⁰ Spreek tot de Israëlieten en zeg: Ieder een onder u of onder de generaties na u, wanneer hij onrein is vanwege *het aanraken van* een dood lichaam of veronderweg is, moet *toch* voor de HEERE het Pascha houden.

¹¹ In de tweede maand, op de veertiende dag, tegen het vallen van de avond, moeten zij het houden; met ongezuurde broden, en met bittere kruiden moeten zij het eten.

¹² Zij ^b mogen er niets van over laten blijven tot de volgende morgen en mogen er geen been van breken; volgens alle verordeningen voor het Pascha moeten zij het houden.

¹³ Maar de man die rein is en niet onderweg is, en die nalaat om het Pascha te houden, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden. Hij heeft immers de offergave van de HEERE niet op zijn vastgestelde tijd aangeboden; die persoon moet zijn zonde dragen.

¹⁴ En wanneer er een vreemdeling bij u verblijft, moet *ook* hij het Pascha voor de HEERE houden. Volgens de verordening van het Pascha en de bepaling ervan, zo moet hij het houden. ^c Voor u geldt één verordening, zowel voor de vreemdeling als voor de ingezetene van het land.

DE WOLK- EN VUURKOLOM BOVEN DE TABERNAKEL

¹⁵ Op de dag dat de tabernakel werd opgebouwd, bedekte de wolk de tabernakel, de tent van de getuigenis; en 's avonds was hij op de tabernakel als een verschijsning van vuur, tot de volgende morgen.

¹⁶ Zo was het voortdurend: de wolk bedekte hem en 's nachts was hij *als* een verschijsning van vuur.

¹⁷ Maar als de wolk opgeheven werd van boven de tent, braken de Israëlieten daarna op; en op de plaats waar de wolk bleef rusten, daar sloegen de Israëlieten hun kamp op.

¹⁸ Op het bevel van de HEERE braken de

^a Ex. 12:1 enz. Lev. 23:5; Num. 28:16; Deut. 16:2 ^b Ex. 12:46; Joh. 19:33,36 ^c Ex. 12:49 ^d Ex. 40:34 9:3 tegen ... avond - Letterlijk: tussen twee avonden; zie ook de verzen 5 en 11.

Israëlieten op, en op het bevel van de HEERE sloegen zij hun kamp op. "Alle dagen waarop de wolk op de tabernakel bleef rusten, bleven zij in hun kamp.

¹⁹ Als de wolk vele dagen boven de tabernakel bleef staan, namen de Israëlieten de voorschriften van de HEERE in acht en braken zij niet op.

²⁰ Als het gebeurde dat de wolk maar weinig dagen op de tabernakel was, bleven zij op het bevel van de HEERE in hun kamp, en op het bevel van de HEERE braken zij op.

²¹ En als het gebeurde dat de wolk er vanaf de avond tot de volgende morgen was, wanneer de wolk 's morgens opgeheven werd, dan braken zij op; overdag of 's nachts, als de wolk opgeheven werd, braken zij op.

²² Of als de wolk twee dagen of een maand, of vele dagen lang op de tabernakel bleef rusten, bleven de Israëlieten in hun kamp en braken zij niet op; maar als hij opgeheven werd, braken zij op.

²³ Op het bevel van de HEERE sloegen zij hun kamp op en op het bevel van de HEERE braken zij op. Zij namen de voorschriften van de HEERE in acht, op het bevel van de HEERE, door de dienst van Mozes. "

DE TWEE ZILVEREN TROMPETTEN

10 De HEERE sprak tot Mozes:

² Maak voor u twee zilveren trompetten; van gedreven werk moet u ze maken. Ze dienen u tot het samenroepen van de gemeenschap en tot het opbreken van de kampen.

³ Als zij daarop blazen, moet heel de gemeenschap zich bij u verzamelen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.

⁴ Als zij er echter maar op één blazen, moeten de leiders, de hoofden van de duizenden van Israël, zich bij u verzamelen.

⁵ Als u met een onderbroken klank blaast, moeten de kampen die aan de oostkant hun kamp opgeslagen hebben, opbreken.

⁶ Als u voor de tweede keer met een onderbroken klank blaast, moeten de kampen die aan de zuidkant hun kamp opgeslagen

hebben, opbreken; van rustplaats tot rustplaats moeten ze met een onderbroken klank blazen.

⁷ Bij het bijeenroepen van de gemeente moet u echter wel blazen, maar geen onderbroken klank laten horen.

⁸ En de zonen van Aäron, de priesters, moeten op die trompetten blazen. Het zal voor u tot een eeuwige verordening zijn, al uw generaties door.

⁹ Wanneer u dan in uw land ten strijde trekt tegen de tegenstander die u benauwt, moet u met die trompetten een onderbroken klank laten horen. Dan zal aan u gedacht worden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, en u zult van uw vijanden verlost worden.

¹⁰ En op de dag van uw blijdschap, op uw feestdagen en aan het begin van uw maanden moet u ook op de trompetten blazen, bij uw brandoffers en bij uw dankoffers. Ze dienen u tot gedachtenis voor het aangezicht van uw God. Ik ben de HEERE, uw God.

ISRAËLS VERTREK UIT DE WOESTIJN SINAÏ

¹¹ Het gebeurde in het tweede jaar, in de tweede maand, op de twintigste van de maand, dat de wolk opgeheven werd van de tabernakel van de getuigenis.

¹² De Israëlieten braken op, en trokken van rustplaats tot rustplaats, uit de woestijn Sinaï; en de wolk bleef rusten in de woestijn Paran.

¹³ Voor het eerst braken zij op, op bevel van de HEERE, door de dienst van Mozes. "

¹⁴ Als eerste brak het vaandel van het kamp van de nakomelingen van Juda op, ingedeeld "naar hun legers;" en Nahesson, de zoon van Amminadab, had de leiding over zijn leger.

¹⁵ Nathaneël nu, de zoon van Zuar, had de leiding over het leger van de stam van de nakomelingen van Issaschar.

¹⁶ Eliab nu, de zoon van Helon, had de leiding over het leger van de stam van de nakomelingen van Zebulon.

¹ 1 Kor. 10:1 ² Ex. 40:36,37 ³ Num. 2:3 ⁴ Num. 1:7

9:23 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes. 10:6 van rustplaats tot rustplaats - Letterlijk: naar hun rustplaatsen; zie ook vers 12. 10:13 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes.

¹⁷ Toen werd de tabernakel afgebroken, en de nakomelingen van Gerson en de nakomelingen van Merari, de dragers van de tabernakel, braken op.

¹⁸ En het vaandel van het leger van Ruben brak op, *ingedeeld* naar hun legers; en Elizur, de zoon van Sedeür *had de leiding* over zijn leger.

¹⁹ Selumiël nu, de zoon van Zurisaddai, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Simeon.

²⁰ Eljasaf nu, de zoon van Dehuel, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Gad.

²¹ En de Kahathieten, de dragers van *voorwerpen* van ^a het heiligdom, braken op. Men bouwde de tabernakel op, voordat de Kahathieten aankwamen.

²² Daarna brak het vaandel van het leger van de nakomelingen van Efraïm op, *ingedeeld* naar hun legers; en Elisama, de zoon van Ammihud, *had de leiding* over zijn leger.

²³ Gamaliël nu, de zoon van Pedazur, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Manasse.

²⁴ Abidan nu, de zoon van Gideoni, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Benjamin.

²⁵ Daarna brak het vaandel van het leger van de nakomelingen van Dan op, *ingedeeld* naar hun legers, als achterhoede van alle kampen; en Ahiezer, de zoon van Amisaddai, *had de leiding* over zijn leger.

²⁶ Pagiël nu, de zoon van Ochran, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Aser.

²⁷ Ahira nu, de zoon van Enan, *had de leiding* over het leger van de stam van de nakomelingen van Naftali.

²⁸ Dit was *de volgorde* van het opbreken van de Israëlieten, *ingedeeld* naar hun legers, als zij opbraken.

²⁹ Mozes zei tegen Hobab, de zoon van Rehue, de Midianiet, de schoonvader van Mozes: Wij trekken naar de plaats waar-

van de HEERE gezegd heeft: Ik zal u die geven. Ga met ons mee, en wij zullen je wel-
doen, want de HEERE heeft over Israël het goede gesproken.

³⁰ Maar hij zei tegen hem: Ik ga niet mee; ik ga naar mijn land en naar mijn familiekring terug.

³¹ Mozes zei: Verlaat ons toch niet, want omdat jij weet hoe wij ons kamp in de woestijn moeten opslaan, kun je ons tot ogen zijn.

³² En het zal gebeuren, als je met ons meegaat, en dat goede waarmee de HEERE ons zal weldoen, *gekomen* zal zijn, dat wij ook jou weldoen zullen.

³³ Zo trokken zij drie dagreizen van de berg van de HEERE vandaan. En de ark van het verbond van de HEERE trok drie dagreizen voor hen uit, om een rustplaats voor hen te zoeken.

³⁴ De wolk van de HEERE was overdag boven hen, wanneer zij uit het kamp opbraken.

³⁵ En het was bij het opbreken van de ark dat Mozes zei:

^aSta op, HEERE, laat Uw vijanden overal verspreid worden

en hen die U haten, van Uw aangezicht vluchten!

³⁶ En als hij rustte, zei hij:

Keer terug, HEERE, tot de tienduizenden van de duizenden van Israël!

HET VOLK BEKLAAGT ZICH EN WORDT GESTRAFT

11 En 'het gebeurde, toen het volk zich beklaagde, dat het kwaad was in de oren van de HEERE, want de HEERE hoorde het, zodat Zijn toorn ontbrandde. 'En het vuur van de HEERE brandde onder hen en verteerde, aan de rand van het kamp.

² Toen riep het volk tot Mozes, en Mozes bad tot de HEERE, en het vuur doofde.

³ Daarom gaf hij die plaats de naam Tabera, 'omdat daar het vuur van de HEERE tegen hen gebrand had.

^aNum. 4:4 ^bPs. 68:2 ^cDeut. 9:22 ^dPs. 78:21
11:3 Tabera betekent: verbranding.

DE ISRAËLIETEN JAMMEREN

⁴ Het samenraapsel van vreemdelingen dat in hun midden verkeerde, werd met gulzigheid bevangen; daarom jammerden ook de Israëlieten opnieuw en zeiden:

⁵ Wie zal ons vlees te eten geven?

⁶ Wij denken terug aan de vis die wij in Egypte voor niets aten, aan de komkommers, de watermeloenen, de prei, de uien en de knoflook.

⁷ Maar nu droogt onze ziel uit, er is helemaal niets dan dit manna voor onze ogen!

⁸ Het manna leek op korianderzaad en de kleur ervan leek op de kleur van balsemhars.

⁹ Het volk liep overal rond, verzamelde het, en maalde het met handmolens, of stampete het fijn met een stamp. Dan kookte men het in een pot en maakte er koeken van. De smaak ervan leek op de smaak van baksel in olie.

¹⁰ Telkens wanneer de dauw 's nachts op het kamp neerdaalde, daalde ook het manna daarop neer.

¹¹ Toen hoorde Mozes het volk jammeren, geslacht na geslacht, ieder voor de ingang van zijn tent. En de toorn van de HEERE ontbrandde hevig; ook in de ogen van Mozes was het kwalijk.

¹² En Mozes zei tegen de HEERE: Waarom hebt U Uw dienaar kwaad gedaan en waarom heb ik geen genade gevonden in Uw ogen, dat U de last van heel dit volk op mij legt?

¹³ Ben ik soms zwanger geweest van heel dit volk? Of heb ik het gebaard, zodat U tegen mij zou kunnen zeggen: Draag het in uw schoot, zoals een verzorger een zuigeling draagt, naar het land dat U hun vaderen gezworen hebt?

¹⁴ Waar zou ik vlees vandaan moeten halen om al dit volk te geven? Want zij jammeren tegen mij: Geef ons vlees, zodat wij kunnen eten!

¹⁵ Ik alleen kan al dit volk niet dragen, want het is mij te zwaar.

¹⁶ En als U mij zo wilt behandelen, dood mij dan toch meteen, als ik genade in Uw ogen gevonden heb, en laat mij mijn onheil niet aanzien!

VERKIEZING VAN ZEVENTIG OUDSTEN

¹⁷ De HEERE zei tegen Mozes: Verzamel voor Mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, van wie u weet dat zij de oudsten van het volk zijn en de beambten ervan. U moet hen bij de tent van ontmoeting brengen en zij moeten daar bij u gaan staan.

¹⁸ Dan zal Ik neerdalen en daar met u spreken. En van de Geest Die op u is, zal Ik een deel afzonderen en op hen leggen. Zij zullen samen met u de last van dit volk dragen, zodat u die niet zelf alleen hoeft te dragen.

¹⁹ En tegen het volk moet u zeggen: Heilig u tegen morgen, en u zult vlees eten. U hebt immers ten aanhoren van de HEERE gejammerd: Wie zal ons vlees te eten geven? We hadden het zo goed in Egypte! Daarom zal de HEERE u vlees geven, en u zult eten.

²⁰ U zult het niet één dag eten, geen twee dagen, geen vijf dagen, geen tien dagen, en geen twintig dagen,

²¹ maar tot een volle maand, totdat het u de neus uit komt en u ervan walgt. Want u hebt de HEERE, Die in uw midden is, verworpen, en hebt voor Zijn aangezicht gejammerd: 'Waarom zijn wij eigenlijk uit Egypte vertrokken?'

²² En Mozes zei: Dit volk, in het midden waarvan ik verkeer, bestaat uit zeshonderdduizend man te voet, en U zegt: Ik zal hun vlees geven en zij zullen er een volle maand van eten!

²³ Kunnen dan voor hen zoveel stuks kleinvee en runderen geslacht worden, dat het voor hen genoeg zal zijn? Kunnen soms al de vissen in de zee voor hen verzameld worden, dat het voor hen genoeg zal zijn?

²⁴ Maar de HEERE zei tegen Mozes: 'Is de hand van de HEERE te kort? Nu zult u zien of Mijn woord werkelijkheid voor u zal worden, of niet.'

²⁵ Mozes ging naar buiten en sprak de woorden van de HEERE tot het volk. En hij verzamelde zeventig mannen uit de oudsten van het volk en stelde hen op rondom de tent.

²⁶ Toen daalde de HEERE neer in de wolk en

⁴ Ex. 12:38; Ps. 106:14; 1 Kor. 10:6 ⁵ Ex. 16:3 ⁶ Ex. 16:14,31; Ps. 78:24; Joh. 6:31,49 ⁷ Num. 21:5 ⁸ Joh. 6:7 ⁹ Jes. 50:2; 59:1

sprak tot hem, en Hij zonderde *een deel* af van de Geest Die op hem was, en droeg *dat* over op de zeventig mannen, die oudsten. En het gebeurde, toen de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer.

ELDAD EN MEDAD

²⁶ Twee mannen echter waren in het kamp achtergebleven. De naam van de ene was Eldad, en de naam van de andere Medad. De Geest rustte op hen – zij behoorden namelijk tot de aangeschrevenen, maar waren niet naar de tent vertrokken – en zij profeteerden in het kamp.

²⁷ Een jongen liep snel weg en vertelde *het* aan Mozes, en zei: Eldad en Medad profeteren in het kamp.

²⁸ Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van Mozes, een van zijn uitgekozen *jongeren*, antwoordde en zei: Mijn heer Mozes, belet het hun!

²⁹ Maar Mozes zei tegen hem: Zet u zich voor mij in? Och, waren allen van het volk van de HEERE *maar* profeten, ^{*} dat de HEERE Zijn Geest over hen gaf!

³⁰ Daarna trok Mozes zich in het kamp terug, hij en de oudsten van Israël.

GOD ZENDT DE ISRAËLIETEN EEN MENIGTE KWAKKELS

³¹ Toen ^{*}stak er van *de kant* van de HEERE een wind op en voerde kwakkels aan van af de zee, en verspreidde ze boven het kamp, ongeveer een dagreis naar de ene kant en een dagreis naar de andere kant, rondom het kamp, ongeveer twee el *hoog* boven het aardoppervlak.

³² En het volk stond op, die hele dag en die hele nacht, en heel de volgende dag, en men verzamelde de kwakkels. Wie het minst had, had tien homer^{*} verzameld, en men spreidde ze wijd voor zich uit, rondom het kamp.

³³ ^bHet vlees zat nog tussen hun tanden, voordat het gekauwd was, toen de toorn van de HEERE tegen het volk ontbrandde,

en de HEERE bracht het volk een zeer grote slag toe.

³⁴ Daarom gaf men die plaats de naam Kibroth-Taäva,^{*} want daar hadden zij het volk dat zo gulzig geweest was, begraven.

³⁵ Van Kibroth-Taäva trok het volk verder naar Hazeroth, en zij bleven in Hazeroth.

MIRJAM EN AÄRON MORREN TEGEN MOZES; MIRJAM GESTRAFT MET MELAATSHEID

12 Mirjam, en ook Aäron, spraken over Mozes vanwege de Cusjitishe vrouw die hij genomen had, want hij had een Cusjitishe vrouw genomen.

² Zij zeiden: Heeft de HEERE alleen maar door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken? En de HEERE hoorde het.

³ Maar de man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren.

⁴ Meteen zei de HEERE tegen Mozes, en tegen Aäron, en tegen Mirjam: U met zijn drieën, vertrek naar de tent van ontmoeting. En zij vertrokken met z'n drieën *daarnaartoe*.

⁵ Toen daalde de HEERE neer in de wolkkolom en ging bij de ingang van de tent staan. Hij riep Aäron en Mirjam, en zij kwamen beiden naar voren.

⁶ Hij zei:

Luister toch naar Mijn woorden!
Als *iemand* onder u een profeet is, maak Ik, de HEERE, Mij door een visioen aan hem bekend,
spreek Ik met hem door een droom.

⁷ Maar zo *doe Ik* niet tegenover Mijn dienaar Mozes,

^c die in Mijn hele huis trouw is,
^e met hem spreek Ik van mond ^dtot mond, ja, zichtbaar, en niet in raadsels.

Hij aanschouwt de gestalte van de HEERE. Waarom dan bent u niet bevreesd geweest om over Mijn dienaar, over Mozes, te spreken?

^{*}Ex. 16:13; Ps. 78:26 ^bPs. 78:30,31 ^cHebr. 3:2 ^dEx. 33:11; Deut. 34:10

11:29 waren allen ... profeten – Letterlijk: wie geeft dat allen van het volk van de HEERE profeten waren? 11:32 Een homer is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter. 11:34 Kibroth-Taäva betekent: graven van gulzigheid.

⁹ Zo ontbrandde de toorn van de HEERE tegen hen, en Hij ging weg.

¹⁰ De wolk week van boven de tent, en zie, Mirjam was melaats, *wit* als sneeuw. Toen keerde Aäron zich om naar Mirjam, en zie, zij was melaats.

¹¹ Daarom zei Aäron tegen Mozes: Met uw toestemming, mijn heer, leg toch niet op ons de zonde waarmee wij dwaas gehandeld hebben en die wij begaan hebben.

¹² Laat zij toch niet zijn als een doodgebo-rene, van wie, als hij uit het lichaam van zijn moeder komt, de helft van zijn lichaam al verteerd is!

¹³ Toen riep Mozes tot de HEERE: O God, ge-nees haar toch!

¹⁴ De HEERE zei tegen Mozes: Stel dat haar vader haar verachtelijk in haar gezicht had gespuwd, zou zij niet zeven dagen te schande worden? ¹⁵ Laat haar zeven dagen buiten het kamp gesloten worden, en daarna *weer* opgenomen worden.

¹⁵ Zo werd Mirjam zeven dagen buiten het kamp gesloten. Het volk brak niet op, tot dat Mirjam *weer in hun midden* opgenomen was.

¹⁶ Maar daarna brak het volk op van Hazeroth, en zij sloegen hun kamp op in de woestijn Paran.

BEVEL OM KANAÂN TE VERKENNEN

13 De HEERE sprak tot Mozes:

² Stuur mannen voor u uit om het land Kanaân te verkennen, dat Ik aan de Israëlieten geven zal; u moet één man per stam van zijn vaderen sturen, elk een leider onder hen.

³ Mozes stuurde hen uit de woestijn Paran, op bevel van de HEERE. Al die mannen waren hoofden van de Israëlieten.

⁴ Dit nu zijn hun namen: uit de stam Ruben: Sammua, de zoon van Zakkur.

⁵ Uit de stam Simeon: Safat, de zoon van Hori.

⁶ Uit de stam Juda: Kaleb, de zoon van Jefunne.

⁷ Uit de stam Issaschar: Jigeal, de zoon van Jozef.

⁸ Uit de stam Efraïm: Hosea, de zoon van Nun.

⁹ Uit de stam Benjamin: Palti, de zoon van Rafu.

¹⁰ Uit de stam Zebulon: Gaddiël, de zoon van Sodi.

¹¹ Uit de stam Jozef, voor de stam Manasse: Gaddi, de zoon van Susi.

¹² Uit de stam Dan: Ammiël, de zoon van Gemalli.

¹³ Uit de stam Aser: Sethur, de zoon van Michaël.

¹⁴ Uit de stam Naftali: Nachbi, de zoon van Wofsi.

¹⁵ Uit de stam Gad: Guel, de zoon van Machi.

¹⁶ Dit zijn de namen van de mannen die Mozes stuurde om het land te verkennen. En Mozes noemde Hosea, de zoon van Nun, Jozua.

¹⁷ Mozes stuurde hen om het land Kanaân te verkennen, en hij zei tegen hen: Ga hier het Zuiderland in, en ga dan het bergland in,

¹⁸ en bekijk het land, hoe het is, en het volk dat er woont, of het sterk is of zwak, of het gering *in aantal* is of talrijk.

¹⁹ En *kijk* hoe het land is waarin het *volk* woont, of het goed is of slecht, en hoe de steden zijn waarin het woont, of *het in tentenkampen woont* of in vestingen.

²⁰ *Kijk* ook hoe de grond is, of die vruchtbaar is of schraal, en of er bomen zijn of niet. Vat moed en neem *wat* van de vruchten van het land mee. Die dagen waren namelijk *juist* de dagen van de eerste vruchten van de druiven.

²¹ Zij gingen op weg en verkenden het land, van de woestijn Zin tot Rehob, bij Lebo-Hamath.

²² Zij gingen het Zuiderland in en kwamen tot aan Hebron, en daar *woonden* Ahiman, Sesai en Talmi, nakomelingen van Enak. Hebron nu was zeven jaar eerder gebouwd dan Zoan in Egypte.

²³ Daarna kwamen zij aan in het dal Eskol en sneden daar een rank af met één tros druiven, die zij met zijn tweeën aan een draagstok moesten dragen. Ook *namen* zij wat granaatappels en wat vijgen *mee*.

²⁴ Die plaats noemde men het dal Eskol

¹ Lev. 13:46

vanwege de tros die de Israëlieten daar afgesneden hadden.

²⁵ Daarna keerden zij terug van het verkennen van het land, na verloop van veertig dagen.

²⁶ Zij gingen op weg en kwamen bij Mozes en bij Aäron, en bij heel de gemeenschap van de Israëlieten, in de woestijn Paran, bij Kades. En zij brachten aan hen en heel de gemeenschap verslag uit en toonden hun de vruchten van het land.

²⁷ Zij vertelden *het Mozes* en zeiden: Wij zijn in dat land gekomen waarheen u ons gestuurd hebt, en werkelijk, ^ahet vloeit over van melk en honing, en dit is zijn vrucht.

²⁸ Het volk echter dat in dat land woont, is sterk, de steden zijn versterkt *en* heel groot, en ook hebben wij daar nakomelingen van Enak gezien.

²⁹ In het Zuiderland woont Amalek, in het bergland wonen de Hethieten, de Jebusieten en de Amorieten, aan de zee en aan de oever van de Jordaan wonen de Kanaänieten.

³⁰ Toen bracht Kaleb het volk tegenover Mozes tot bedaren, en zei: Laten wij vrijmoedig optrekken, wij zullen het *land* in bezit nemen, want wij zullen het zeker overmeesteren.

³¹ Maar de mannen die met hem opgetrokken waren, zeiden: Wij kunnen tegen dat volk niet optrekken, want het is sterker dan wij.

³² En zij lieten een kwaad gerucht uitgaan bij de Israëlieten over het land dat zij verkend hadden, door te zeggen: Het land waar wij doorgetrokken zijn om het te verkennen, is een land dat zijn inwoners verslindt, en heel het volk dat wij in het midden daarvan gezien hebben, *bestaat uit* mannen van grote lengte.

³³ Wij hebben er ook reuzen gezien, nakomelingen van Enak, *afkomstig* van de reuzen. Wij waren in onze *eigen* ogen als sprinkhanen, en zo waren wij ook in hun ogen.

HET MORRENDE VOLK GESTRAFT

14 Toen begon heel de gemeenschap *luid te weeklagen* en bleef het volk in die nacht luid jammeren.

² Al de Israëlieten morden tegen Mozes en tegen Aäron. Heel de gemeenschap zei tegen hen: Waren wij maar in het land Egypte of in deze woestijn gestorven! Waren wij maar gestorven!

³ Waarom brengt de HEERE ons dan naar dit land, zodat wij door het zwaard vallen, en onze vrouwen en onze kleine kinderen tot prooi worden *van de vijand*? Zou het niet beter voor ons zijn naar Egypte terug te keren?

⁴ En zij zeiden tegen elkaar: Laten wij een hoofd aanstellen en naar Egypte terugkeren!

⁵ Toen wierpen Mozes en Aäron zich met hun gezicht *ter aarde*, voor heel de verzamelde gemeenschap van de Israëlieten.

⁶ En Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, *twee* van hen die het land verkend hadden, scheurden hun kleren,

⁷ en zeiden tegen heel de gemeenschap van de Israëlieten: Het land waar wij doorgetrokken zijn om het te verkennen, is een bijzonder goed land.

⁸ Als de HEERE ons genegen is, zal Hij ons in dat land brengen en zal Hij het ons geven, een land dat overvloeit van melk en honing.

⁹ Alleen, kom tegen de HEERE niet in opstand, en u, ^bwees niet bevreesd voor de bevolking van het land, want zij zijn ons tot voedsel, hun schaduw is van hen geworden, en de HEERE is met ons. Wees niet bevreesd voor hen!

¹⁰ Toen zei heel de gemeenschap dat men hen met stenen moest stenigen. Maar de heerlijkheid van de HEERE verscheen in de tent van ontmoeting, voor al de Israëlieten.

¹¹ En de HEERE zei tegen Mozes: Hoelang zal dit volk Mij *nog* verwerpen? En hoelang zullen zij niet in Mij geloven, ondanks al de tekenen die Ik in het midden van hen gedaan heb?

¹² Ik zal het met de pest treffen en Ik zal het

^a Ex. 3:8; 33:3 ^b Deut. 20:3

verstoten, en Ik zal u tot een groter en machtiger volk maken dan dit is.

¹³ Maar Mozes zei tegen de HEERE: "Dan zullen de Egyptenaren het horen; immers, U hebt door Uw kracht dit volk uit hun midden geleid.

¹⁴ Zij zullen *het* zeggen tegen de inwoners van dit land, *die* gehoord hebben dat U, HEERE, in het midden van dit volk bent, dat U oog in oog gezien wordt, HEERE, en dat Uw volk boven hen staat, en dat ¹⁵ U overdag in een wolkkolom voor hen uit gaat en 's nachts in een vuurkolom.

¹⁵ Zou U dit volk als één man doden, dan zullen de volken die bij geruchte van U gehoord hebben, zeggen:

¹⁶ "Omdat de HEERE dit volk niet in het land kon brengen dat Hij hun gezworen had, daarom heeft Hij hen in de woestijn afgeslacht.

¹⁷ Nu dan, laat toch de kracht van de Heere groot worden, zoals U gesproken hebt:

¹⁸ "De HEERE is geduldig en rijk aan goedertierenheid, Hij vergeeft de ongerechtigheid en de overtreding, Hij houdt *de schulde* zeker niet voor onschuldig en ¹⁹ vergeldt de ongerechtigheid van de vaders aan de kinderen, tot in het derde en het vierde *geslacht*.

¹⁹ Vergeef toch de ongerechtigheid van dit volk, overeenkomstig de grootheid van Uw goedertierenheid, en zoals U dit volk vergeven hebt, vanaf Egypte tot hier toe.

²⁰ De HEERE zei: Op uw woord heb Ik hun vergeven.

²¹ Echter, *zo waar* Ik leef, de hele aarde zal met de heerlijkheid van de HEERE vervuld worden!

²² Want al de mannen die Mijn heerlijkheid gezien hebben en Mijn tekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en die Mij nu al tien keer op de proef gesteld hebben en niet naar Mijn stem hebben geluisterd,

²³ zij zullen het land dat Ik hun vaders gezworen heb, niet zien! "Ja, geen van allen die Mij verworpen hebben, zullen het zien!

²⁴ Maar ²⁵ Mijn dienaar Kaleb, omdat in hem een andere geest was en hij erin volhard

heeft Mij na *te volgen*, hem zal Ik brengen in het land waar hij geweest is, en zijn nageslacht zal het in bezit nemen.

²⁵ De Amalekieten en de Kanaänieten wonen in het dal. Keer morgen om en trek verder de woestijn in, in de richting van de Schelfzee.

²⁶ Daarna sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron:

²⁷ "Hoelang zal *Ik nog* bij deze boosaardige gemeenschap blijven, die tegen Mij mort? Ik heb het gemor van de Israëlieten gehoord, waarmee zij tegen Mij morren.

²⁸ Zeg tegen hen: 'Zo *waar* Ik leef, spreekt de HEERE, voorwaar, Ik zal met u doen zoals u ten aanhoren van Mij gesproken hebt.

²⁹ In deze woestijn zullen 'uw dode lichamen vallen, *te weten* allen van u die geteld zijn, naar hun volledige aantal, van twintig jaar oud en daarboven, u die tegen Mij gemord hebt.

³⁰ U zult beslist niet in dat land komen waarover Ik Mijn hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou laten wonen, ³¹ behalve Kaleb, de zoon van Jefonunne, en Jozua, de zoon van Nun.

³¹ Uw kleine kinderen, van wie u zei: Zij zullen tot prooi worden *van de vijand*! hen zal Ik erin brengen; zij zullen dat land, dat u verworpen hebt, leren kennen.

³² Maar wat u betreft, uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen.

³³ Uw kinderen zullen veertig jaar in deze woestijn rondzwerven, en zij zullen uw hoerijen dragen, totdat uw dode lichamen in deze woestijn vergaan zijn.

³⁴ Overeenkomstig het aantal dagen dat u dat land verkend hebt, ³⁵ veertig dagen, voor elke dag een jaar, zult u uw ongerechtigheden dragen, veertig jaar *lang*, en u zult van Mij tegenstand ondervinden.

³⁶ Ik, de HEERE, heb gesproken: Voorwaar, Ik zal dit doen met heel deze boosaardige gemeenschap, die tegen Mij samenspant. Zij zullen in deze woestijn omkomen, ja, zij zullen er sterven!

³⁷ En de mannen die Mozes uitgestuurd had om het land te verkennen, en die, te

¹⁴ Ex. 32:12 ¹⁵ Ex. 13:21; 40:38 ¹⁶ Deut. 9:28 ¹⁷ Ex. 34:6; Ps. 86:15; 103:8; 145:8; Jona 4:2 ¹⁸ Ex. 20:5; 34:7; Deut. 5:9 ¹⁹ Deut. 1:35,36 ²⁰ Joz. 14:8,9 ²¹ Ps. 106:26 ²² Num. 26:65; 32:11 ²³ Deut. 1:35; Hebr. 3:17 ²⁴ Joz. 14:6 ²⁵ Ps. 95:10

ruggekeerd, heel de gemeenschap tegen hem hadden doen morren door over het land een kwaad gerucht te laten uitgaan,

³⁷ die mannen, die over dat land een kwaad gerucht hadden laten uitgaan, ³⁸ stierven ten gevolge van een plaag, voor het aangezicht van de HEERE.

³⁸ Maar van de mannen die eropuit gegaan waren om het land te verkennen, bleven Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, in leven.

³⁹ Mozes sprak deze woorden tot al de Israëlieten. Toen treurde het volk zeer.

⁴⁰ Zij stonden 's morgens vroeg op en klommen naar de top van de berg en zeiden: Zie, *hier* zijn wij, wij zullen op weg gaan naar de plaats waarvan de HEERE gesproken heeft, want wij hebben gezondigd.

⁴¹ Maar Mozes zei: ⁴² 'Waarom overtreedt u zo het bevel van de HEERE? Want dat zal niet voorspoedig verlopen.

⁴² Ga niet op weg, want de HEERE zal niet in uw midden zijn, zodat u niet door uw vijanden verslagen wordt.

⁴³ Want de Amalekieten en de Kanaänieten staan daar vóór u, en u zult door het zwaard vallen, want omdat u zich van achter de HEERE afgekeerd hebt, zal de HEERE niet met u zijn.

⁴⁴ Toch probeerden zij overmoedig naar de top van de berg te klimmen, maar de ark van het verbond van de HEERE en Mozes weken niet uit het midden van het kamp.

⁴⁵ Toen kwamen de Amalekieten en de Kanaänieten, die in dat bergland woonden, naar beneden en versloegen hen, en zij verpletterden hen, tot Horma toe.

WETTEN VOOR VERSCHILLENDE OFFERS

15 De HEERE sprak tot Mozes: ² Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer u komt in het land dat Ik u als uw woongebied³ geef,

³ en u een vuuroffer voor de HEERE bereidt, een brandoffer of slachtoffer 'als inlossing van een gelofte, of een vrijwillige

gave, of om op uw feestdagen de HEERE ⁴ een aangename geur te bereiden, van de runderen of van het kleinvee,

⁴ dan zal hij, die zijn offergave aan de HEERE aanbiedt, ⁵ een graanoffer van een tiende *efa* meelbloem, gemengd met een kwart hin⁶ olie, aanbieden.

⁵ En wijn als plengoffer, een kwart hin per lam, moet u bij het brandoffer of het slachtoffer doen.

⁶ En bij een ram moet u een graanoffer doen van twee tiende *efa* meelbloem, gemengd met olie, een derde hin;

⁷ En als plengoffer moet u een derde hin wijn aanbieden, *als* een aangename geur voor de HEERE.

⁸ En wanneer u een jong van een rund bereidt als brandoffer of slachtoffer als inlossing van een gelofte, of als dankoffer voor de HEERE,

⁹ dan moet men bij het jong van het rund een graanoffer aanbieden van drie tiende *efa* meelbloem, gemengd met een halve hin olie;

¹⁰ en als plengoffer moet u een halve hin wijn aanbieden, *als* vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.

¹¹ Zo moet gedaan worden voor elk rund, of voor elke ram, of voor het kleinvee onder de schapen of onder de geiten.

¹² Overeenkomstig het aantal dat u bereidt, moet u voor elk *dier* doen, overeenkomstig hun aantal.

¹³ Elke ingezetene van het land moet deze dingen zo doen om een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE, aan te bieden.

¹⁴ En wanneer er een vreemdeling bij u verblijft of in uw midden is, *al* uw generaties door, moet hij een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE, offeren. Net zoals u doet, zo moet *ook* hij doen.

¹⁵ Voor u, gemeente, en voor⁷ de vreemdeling die *bij* u verblijft, geldt één verordening, een eeuwige verordening, *al* uw generaties door: net zoals u, zo moet *ook* de vreemdeling voor het aangezicht van de HEERE zijn.

¹⁶ Een wet en één bepaling geldt voor u en voor de vreemdeling die bij u verblijft.

¹ 1 Kor. 10:10; Judas vs. 5 ² Deut. 1:41 ³ Lev. 22:21 ⁴ Ex. 29:18 ⁵ Lev. 2:1; 6:14 ⁶ Ex. 12:49; Num. 9:14 ⁷ 15:2 *uw woongebied* - Letterlijk: het land van uw woongebieden. ¹⁵ 4 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter; zie ook het vervolg.

¹⁷ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁸ Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Als u gekomen bent in het land waarheen Ik u breng,

¹⁹ en het gebeurt dat u van het brood van het land eet, dan moet u de HEERE een heffer offer brengen.

²⁰ U moet van de eerstelingen van uw deeg een koek als heffer offer brengen. Zoals het heffer offer van de dorsvloer, zo moet u dat brengen.

²¹ U moet van de eerstelingen van uw deeg de HEERE een heffer offer geven, *al* uw generaties door.

ZONDEN ZONDER OPZET

²² En wanneer u zonder opzet gezondigd hebt, en niet al deze geboden gedaan hebt, die de HEERE tot Mozes gesproken heeft

²³ – alles wat de HEERE u door de dienst van Mozes' geboden heeft, vanaf de dag dat de HEERE het geboden heeft en daarna, *al* uw generaties door –

²⁴ wanneer het zal zijn dat iets zonder opzet gedaan is, iets wat voor de ogen van de gemeenschap *verborgen* was, dan moet heel de gemeenschap volgens de bepaling één jonge stier, het jong van een rund, als brandoffer bereiden, als een aangename geur voor de HEERE, met het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer, en één geitenbok als zondoffer.

²⁵ Dan moet de priester verzoening doen voor heel de gemeenschap van de Israëlieten, en het zal hun vergeven worden, want het was zonder opzet. Zij hebben zelf hun offergave gebracht, een vuuroffer voor de HEERE, en hun zondoffer, voor het aangezicht van de HEERE, vanwege hun *zonde* zonder opzet.

²⁶ Dan zal het heel de gemeenschap van de Israëlieten vergeven worden, en *ook* de vreemdeling die in hun midden verblijft, want het is heel het volk zonder opzet *overkomen*.

²⁷ ^a Als nu één persoon zonder opzet gezondigd heeft, moet hij een geit van een jaar oud als zondoffer aanbieden.

²⁸ Dan moet de priester verzoening doen

voor die persoon die zonder opzet *gezon-digd heeft*, met een onopzettelijke zonde, voor het aangezicht van de HEERE, om verzoening voor hem te doen, en het zal hem vergeven worden.

²⁹ Voor de ingezetene onder de Israëlieten, en voor de vreemdeling die in hun midden verblijft: één wet geldt voor u, voor hem die zonder opzet *zonde* doet.

³⁰ Maar de persoon die iets met opgeheven hand doet, van de ingezetenen of van de vreemdelingen, die lastert de HEERE: die persoon moet uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden,

³¹ want hij heeft het woord van de HEERE veracht en Zijn gebod verbroken. Die persoon moet beslist uitgeroeid worden, zijn ongerechtigheid is op hem.

DE SABBATSCHENDER GESTRAFT

³² Toen de Israëlieten in de woestijn waren, troffen zij een man aan die hout sprokkelde op de sabbatdag.

³³ En zij die hem aantroffen terwijl hij hout sprokkelde, brachten hem naar Mozes en naar Aäron, en naar heel de gemeenschap.

³⁴ Zij namen hem ^b in hechtenis, want er was *nog* geen beslissing genomen wat met hem gedaan moest worden.

³⁵ Toen zei de HEERE tegen Mozes: Die man moet zeker gedood worden. Heel de gemeenschap moet hem met stenen *stenigen* buiten het kamp.

³⁶ Toen bracht heel de gemeenschap hem weg tot buiten het kamp, en zij stengden hem met stenen, zodat hij stierf, zoals de HEERE Mozes geboden had.

BEVEL OM EEN TEKEN AAN DE KLEREN TE DRAGEN

³⁷ De HEERE sprak tot Mozes:

³⁸ Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen dat zij voor zichzelf, *al* hun generaties door, ^c kwastjes moeten maken aan de hoeken van hun kleren. Aan de kwastjes aan de hoek moeten zij een blauwpuurpen draad bevestigen.

³⁹ Die zal voor u aan de kwastjes zitten, opdat u, wanneer u hem ziet, aan al de geboden van de HEERE denkt en die doet,

^a Lev. 4:27 ^b Lev. 24:12 ^c Deut. 22:12; Matt. 23:5
15:23 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

zodat u niet uw *eigen* hart en uw *eigen* ogen zult onderzoeken, waar u als in hoerij achteraan gaat;

⁴⁰ opdat u aan al Mijn geboden denkt en die doet, en heilig bent voor uw God.

⁴¹ Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft, om u tot een God te zijn. Ik ben de HEERE, uw God.

HET OPROER VAN KORACH, DATHAN EN ABIRAM TEGEN MOZES EN AÄRON

16 ^aKorach nu, de zoon van Jizhar, zoon van Kahath, zoon van Levi, nam zowel Dathan en Abiram, zonen van Eliab, als On, de zoon van Peleth, nakomelingen van Ruben, *met zich mee*.

² Zij kwamen in opstand tegen Mozes, samen met tweehonderdvijftig mannen uit de Israëlieten, leiders van de gemeenschap, afgevaardigden naar de vergadering, mannen van naam.

³ Zij kwamen vanwege Mozes en vanwege Aäron bijeen, en zeiden tegen hen: U *trekt* te veel naar u *toe*, want heel de gemeenschap, allen zijn zij heilig, en de HEERE is in hun midden. Waarom verheft u zich dan boven de gemeente van de HEERE?

⁴ Toen Mozes dat hoorde, wierp hij zich met zijn gezicht *ter aarde*.

⁵ En hij sprak tot Korach en tot heel diens aanhang: Morgenochtend zal de HEERE bekendmaken wie van Hem is, en wie de heilige is die Hij in Zijn nabijheid zal laten komen. Wie Hij kiest, zal Hij in Zijn nabijheid laten komen.

⁶ Korach en heel uw aanhang, doe dit: neem voor uzelf vuurschalen,

⁷ doe er morgen vuur in en leg er reukwerk op voor het aangezicht van de HEERE. En het zal gebeuren dat de man die de HEERE kiest, die zal de heilige zijn. U *trekt* te veel naar u *toe*, zonen van Levi!

⁸ En Mozes zei tegen Korach: Luister toch, zonen van Levi!

⁹ Is het u niet genoeg dat de God van Israël u heeft afgezonderd van de gemeenschap van Israël om u tot Hem te laten naderen, om de dienst van de tabernakel van de HEERE te verrichten en voor de gemeenschap te staan om hen te dienen?

¹⁰ Hij heeft u en al uw broeders, de zonen van Levi, met u laten naderen; wilt u nu ook het priesterambt?

¹¹ Daarom u, en uw hele aanhang, u spat samen tegen de HEERE. Immers, Aäron, wat is hij dat u tegen hem mort?

¹² En Mozes stuurde *een bode* om Dathan en Abiram, de zonen van Eliab, te roepen. Maar zij zeiden: Wij komen niet!

¹³ Is het niet genoeg dat u ons geleid hebt uit een land dat overvloed van melk en honing, om ons te laten sterven in de woestijn, dat u zich ook zo nodig tot heer-ser over ons moet verheffen?

¹⁴ Bovendien hebt u ons niet gebracht naar een land dat overvloed van melk en honing, evenmin hebt u ons akkers en wijngaarden gegeven als erfelijk bezit. Wilt u de ogen van deze mannen uitsteken? Wij komen niet!

¹⁵ Toen ontstak Mozes *in hevige woede*, en hij zei tegen de HEERE: Zie hun offer niet aan! ^b*Nog* geen ezel heb ik van hen afgenomen en niet één van hen heb ik kwaad gedaan.

¹⁶ En Mozes zei tegen Korach: U en heel uw aanhang, verschijn morgen voor het aangezicht van de HEERE, u en zij, en ook Aäron.

¹⁷ En ieder moet zijn vuurschaal meenemen en er reukwerk op leggen, en ieder moet zijn vuurschaal voor het aangezicht van de HEERE brengen, tweehonderdvijftig vuurschalen, ook u en Aäron, ieder zijn vuurschaal.

¹⁸ Zo nam ieder zijn vuurschaal, deed er vuur in en legde er reukwerk op en zij stelden zich op *bij* de ingang van de tent van ontmoeting, ook Mozes en Aäron.

¹⁹ Korach liet heel zijn aanhang vanwege hen bijeenkomen, bij de ingang van de tent van ontmoeting. Toen verscheen de heerlijkheid van de HEERE aan heel de gemeenschap.

²⁰ En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

²¹ Zonder u af uit het midden van deze gemeenschap, *want* Ik zal hen in een ogenblik vernietigen!

^a Num. 26:9; 27:3; Judas vs. 11 ^b 1 Sam. 12:3

²² Maar zij wierpen zich met hun gezicht *ter aarde* en zeiden: O God! God ^avan de geesten van alle vlees! Als één man zondigt, zult U dan zeer toornig worden op heel de gemeenschap?

²³ En de HEERE sprak tot Mozes:

²⁴ Spreek tot de gemeenschap en zeg: Trek u terug van rondom de woning van Korach, Dathan en Abiram.

²⁵ Toen stond Mozes op en hij ging naar Dathan en Abiram, en de oudsten van Israël gingen achter hem aan.

²⁶ En hij sprak tot de gemeenschap: Ga toch bij de tenten van deze goddeloze mannen vandaan, raak niets aan van alles wat van hen is, anders zult u door al hun zonden weggevaagd worden.

²⁷ En zij trokken zich terug van rondom de woning van Korach, Dathan en Abiram, maar Dathan en Abiram kwamen naar buiten en bleven *bij* de ingang van hun tenten staan, met hun vrouwen, en hun zonen en hun kleine kinderen.

²⁸ Toen zei Mozes: Hierdoor zult u weten dat de HEERE mij gezonden heeft om al deze daden te doen, dat zij niet uit mijn *eigen* hart voortgekomen zijn.

²⁹ Als dezen zullen sterven zoals elk mens sterft, en hun vergolden zal worden zoals elk mens vergolden wordt, *dan* heeft de HEERE mij niet gezonden.

³⁰ Maar als de HEERE iets nieuws zal scheppen, zodat de aardbodem zijn mond zal opensperren, en hen en alles wat van hen is, zal verzwelgen en zij levend naar het graf zullen afdalen, dan zult u weten dat deze mannen de HEERE verworpen hebben.

³¹ En het gebeurde, toen hij geëindigd had al deze woorden te spreken, dat de aardbodem die onder hen was, gespleten werd.

³² De aarde opende haar mond en ^bverzwoeg hen, met hun gezinnen, en alle mensen die Korach toebehoorden, en al *hun* bezittingen.

³³ En zij daalden levend af naar het graf, zij en alles wat van hen was. En de aarde overdekte hen, en zij waren verdwenen uit het midden van de gemeente.

³⁴ En heel Israël dat rondom hen stond,

vluchtte weg voor hun gejammer; want zij zeiden: Als de aarde ons ook maar niet verzwelgt!

³⁵ En vuur kwam bij de HEERE vandaan en verteerde de tweehonderdvijftig mannen die het reukwerk aangeboden hadden.

³⁶ En de HEERE sprak tot Mozes:

³⁷ Zeg tegen Eleazar, de zoon van de priester Aäron, dat hij de vuurschalen uit de vlammen moet halen en het vuur weg moet strooien, ver weg; want ze zijn heilig, ³⁸ *te weten* de vuurschalen van deze *mensen* die ten koste van hun leven gezondigd hebben. En maak er platgeslagen platen van, als een beslag voor het altaar. Zij hebben ze immers voor het aangezicht van de HEERE gebracht, daarom zijn ze heilig. Zo zullen ze voor de Israëlieten tot een teken zijn.

³⁹ Eleazar, de priester, nam de koperen vuurschalen waarmee zij die verbrand waren, geofferd hadden, en zij pletten ze om als beslag van het altaar *te dienen*,

⁴⁰ ter gedachtenis voor de Israëlieten, opdat geen onbevoegde man, die niet uit het nageslacht van Aäron is, naar voren zal komen om reukwerk voor het aangezicht van de HEERE in rook te laten opgaan, en het hem zal vergaan als Korach en zijn aanhang, zoals de HEERE door de dienst van Mozes' tot hem gesproken had.

⁴¹ Maar de volgende dag morde heel de gemeenschap van de Israëlieten tegen Mozes en tegen Aäron: 'U hebt het volk van de HEERE gedood!'

⁴² En het gebeurde, toen de gemeenschap tegen Mozes en tegen Aäron bijeenkwam, en men zich naar de tent van ontmoeting keerde, dat zie, de wolk deze bedekte en de heerlijkheid van de HEERE verscheen.

⁴³ Mozes en Aäron kwamen tot voor de tent van ontmoeting.

⁴⁴ En de HEERE sprak tot Mozes:

⁴⁵ Trek u terug uit het midden van deze gemeenschap, en Ik zal hen vernietigen, in een ogenblik! Toen wierpen zij zich met hun gezicht *ter aarde*.

^a Num. 27:16; Hebr. 12:9 ^b Num. 26:10; 27:3; Deut. 11:6; Ps. 106:17
16:40 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

⁴⁶ En Mozes zei tegen Aäron: Neem de vuurschaal en doe er vuur in van het altaar, en leg er reukwerk op, en ga onmiddellijk naar de gemeenschap en doe verzoening voor hen, want grote toorn is uitgegaan van voor het aangezicht van de HEERE; de plaag is al begonnen.

⁴⁷ Aäron nam de vuurschaal, zoals Mozes had gesproken, en liep snel naar het midden van de gemeente, en zie, de plaag was onder het volk begonnen. En hij legde er reukwerk in en deed verzoening voor het volk.

⁴⁸ Hij bleef tussen de doden en de levenden in staan, en de plaag werd tot stilstand gebracht.

⁴⁹ Het waren er veertienduizend zeventien, die aan die plaag gestorven zijn, naast hen die gestorven waren om de zaak van Korach.

⁵⁰ Aäron keerde terug naar Mozes bij de ingang van de tent van ontmoeting, en de plaag werd tot stilstand gebracht.

DE STAF VAN AÄRON

17 De HEERE sprak tot Mozes: ¹Spreek tot de Israëlieten en neem van hen een staf voor elke familie, van al hun leiders, naar hun families, twaalf staven. Iedere naam moet u op zijn staf schrijven.

² Maar de naam van Aäron moet u schrijven op de staf van Levi, want één staf moet er zijn voor het hoofd van hun families.

³ En u moet ze neerleggen in de tent van ontmoeting, vóór de getuigenis, ⁴waar Ik u ontmoeten zal.

⁵ En het zal gebeuren dat de staf van de man die Ik verkies, in bloei zal staan. En Ik zal het gemor van de Israëlieten over Mij, waarmee zij tegen u morden, tot zwijgen brengen.

⁶ Mozes sprak tot de Israëlieten en al hun leiders gaven hem een staf, voor elke leider één staf, naar hun families, twaalf staven. De staf van Aäron was ook onder hun staven.

⁷ En Mozes legde de staven neer voor het aangezicht van de HEERE, in de tent van de getuigenis.

⁸ De volgende dag gebeurde het, toen Mo-

zes in de tent van de getuigenis kwam, dat zie, de staf van Aäron voor het huis van Levi in bloei stond. Hij bracht bloesem voort en bloeiende bloemen, en droeg amandelen.

⁹ Toen bracht Mozes al deze staven van voor het aangezicht van de HEERE naar buiten, naar al de Israëlieten. En zij zagen *het*, en namen elk hun staf.

¹⁰ Toen zei de HEERE tegen Mozes: ¹¹Breng de staf van Aäron terug vóór de getuigenis, om *hem* te bewaren, als teken voor de opstandigen. En u zult een einde maken aan hun gemor over Mij, opdat zij niet sterven.

¹² Mozes deed het. Zoals de HEERE hem geboden had, zo deed hij.

¹³ En de Israëlieten spraken tot Mozes: Zie, wij geven de geest, wij komen om, wij komen allen om!

¹⁴ Al wie ook maar naderbij komt tot de tabernakel van de HEERE, zal sterven; moeten wij soms allemaal de geest geven?

PLICHTEN EN RECHTEN VAN PRIESTERS EN LEVIETEN

18 De HEERE zei tegen Aäron: U, uw zonen en uw familie met u, moeten de *gevolgen* dragen van ongerechtigheid in het heiligdom. En u, en uw zonen met u, moeten de *gevolgen* dragen van ongerechtigheid binnen uw priesterambt.

² En u moet ook uw broeders, de stam Levi, de stam van uw vader, met u naar voren doen komen, zodat zij zich bij u aansluiten en u dienen. U echter, en uw zonen met u, moeten vóór de tent van de getuigenis zijn.

³ Zij zullen uw taak vervullen en de taak ten behoeve van heel de tent. Alleen mogen zij niet in de nabijheid komen van de voorwerpen van het heiligdom, en van het altaar, opdat zij niet sterven, zij niet en u ook niet.

⁴ Maar zij moeten zich bij u aansluiten en de taak ten behoeve van de tent van ontmoeting vervullen, heel de dienst van de tent. Een onbevoegde mag echter niet in uw nabijheid komen.

⁵ U moet *dus* de taak ten behoeve van het heiligdom en de taak ten behoeve van het

^a Ex. 25:22 ^b Hebr. 9:4

altaar vervullen, opdat er geen grote toorn meer zal zijn tegen de Israëlieten.

⁶ Want Ik, zie, Ik heb ^auw broeders, de Levieten, uit het midden van de Israëlieten genomen: zij zijn een geschenk voor u, gegeven aan de HEERE, om de dienst van de tent van ontmoeting te verrichten.

⁷ U echter, en uw zonen met u, moeten uw priesterambt waarnemen, met betrekking tot alle zaken van het altaar en met betrekking tot wat achter het voorhangsel is, en u moet *daarbij* dienen. Uw priesterambt geef Ik u als een dienst, een geschenk. De onbevoegde echter die nadert, moet ter dood gebracht worden.

⁸ De HEERE sprak tot Aäron: En Ik, zie, Ik heb u gegeven de taak van Mijn heoffers. Met alle heilige *gaven* van de Israëlieten heb Ik ze aan u gegeven, omwille van de zalving, en aan uw zonen, als een eeuwige verordening.

⁹ Van de allerheiligste dingen die van het vuuroffer *zijn overgebleven*, zal dit voor u zijn: al hun offergaven, met al hun graanoffers, en met al hun zondoffers, en met al hun schuldoffers, waarmee zij *Mijn hun schuld* vergoeden. Dat is het allerheiligste voor u en uw zonen.

¹⁰ Op een allerheiligste *plaats* moet u het eten. Al wie mannelijk is, mag het eten, het moet een heilige zaak voor u zijn.

¹¹ En dit zal voor u zijn: het heoffer van hun gave, met alle beweegoffers van de Israëlieten. ^bIk geef ze u, en uw zonen, en uw dochters met u, als een eeuwige verordening. Ieder die in uw huis rein is, mag dat eten.

¹² Al het beste van de olie, en al het beste van de nieuwe wijn en het koren, hun eerstelingen, die zij de HEERE zullen geven, Ik geef het u.

¹³ De eerste vruchten van alles wat op hun land is, die zij de HEERE zullen brengen, zullen voor u zijn. Ieder die in uw huis rein is, mag dat eten.

¹⁴ 'Alles in Israël waarop de ban rust, zal voor u zijn.

¹⁵ Alles wat de ^abaarmoeder opent, van alle

vlees dat zij de HEERE zullen aanbieden, onder de mensen en onder de dieren, zal voor u zijn. Alleen moet u de eerstgeborenen van de mensen zeker vrijkopen. Ook de eerstgeborenen van de onreine dieren moet u vrijkopen.

¹⁶ Wat betreft de *dieren* die vrijgekocht worden, u moet *die* vanaf een maand oud vrijkopen, tegen een door u bepaalde waarde, voor het bedrag van vijf sikkel, *gerekend* volgens de sikkel van het heiligdom; ^cdie is twintig gera waard.

¹⁷ Maar het eerstgeborene van een rund, of het eerstgeborene van een schaap, of het eerstgeborene van een geit mag u niet vrijkopen: ze zijn heilig. Hun bloed moet u op het altaar sprenkelen en hun vet moet u in rook laten opgaan, *als* een vuuroffer, *als* een aangename geur voor de HEERE.

¹⁸ Hun vlees is voor u. Zowel het borststuk van het beweegoffer als de rechterachterbout is voor u.

¹⁹ Alle heoffers van de geheiligde *gaven* die de Israëlieten de HEERE moeten brengen, geef Ik u, en uw zonen, en uw dochters met u, als een eeuwige verordening. Het is een eeuwig, *met zout bekrachtigd* verbond, voor het aangezicht van de HEERE, voor u en voor uw nageslacht met u.

²⁰ Ook zei de HEERE tegen Aäron: U zult in hun land geen erfelijk bezit nemen, en u zult geen aandeel in het midden van hen hebben. ^dIk ben uw deel en erfelijk bezit, in het midden van de Israëlieten.

²¹ En zie, aan de nakomelingen van Levi heb Ik alle tienden in Israël als erfelijk bezit gegeven, als vergoeding voor hun dienst, die zij verrichten, de dienst in de tent van ontmoeting.

²² De Israëlieten mogen niet meer in de nabijheid van de tent van ontmoeting komen, en zonde op zich laden en *daardoor* sterven.

²³ Maar de Levieten, zij moeten de dienst van de tent van ontmoeting verrichten, en zij moeten zelf hun ongerechtigheid dragen. Dat zal een eeuwige verordening zijn,

^aNum. 3:45 ^bLev. 10:14 ^cEx. 27:28 ^dEx. 13:2; 22:29; Lev. 27:26; Num. 3:13 ^eEx. 30:13; Lev. 27:25; Num. 3:47; Ezech. 45:12 ^fDeut. 10:9; 18:2; Ezech. 44:28
18:16 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

al uw generaties door, en in het midden van de Israëlieten mogen zij geen erfelijk bezit ontvangen,

²⁴ want de tienden van de Israëlieten, die zij voor de HEERE als hefoffer moeten brengen, heb Ik de Leviëten als erfelijk bezit gegeven. Daarom heb Ik tegen hen gezegd: Zij mogen in het midden van de Israëlieten geen erfelijk bezit ontvangen.

²⁵ De HEERE sprak tot Mozes:

²⁶ U moet ook tot de Leviëten spreken en tegen hen zeggen: Wanneer u van de Israëlieten de tienden ontvangt, die Ik u gegeven heb als uw erfelijk bezit onder hen, dan moet u daarvan voor de HEERE een hefoffer brengen, de tienden van die tienden.

²⁷ Het zal u toegerekend worden als uw hefoffer, als het koren van de dorsvloer en de inhoud van de perskuip.

²⁸ Zo moet ook u een hefoffer voor de HEERE brengen van al uw tienden, die u van de Israëlieten ontvangt, en u moet het hefoffer daarvan voor de HEERE aan de priester Aäron geven.

²⁹ Van alles wat u geschonken wordt, moet u elk hefoffer voor de HEERE brengen, van al het beste ervan, als heilige *gave* daarvan.

³⁰ U moet tegen hen zeggen: Wanneer u het beste ervan brengt, zal het de Leviëten toegerekend worden als de opbrengst van de dorsvloer en de opbrengst van de perskuip.

³¹ U mag dat op elke plaats eten, u en uw huis, want dat is uw loon als vergoeding voor uw dienst in de tent van ontmoeting.

³² U zult daardoor geen zonde op u laden, als u *maar* het beste ervan brengt. Zo zult u de geheiligde *gaven* van de Israëlieten niet ontheiligen, opdat u niet sterft.

DE VERBRANDE ROE KOE EN HET REINIGINGSWATER

19 De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron:

² Dit is de wetsverordening die de HEERE geboden heeft: Spreek tot de Israëlieten en zeg dat zij een rode koe zonder enig gebrek bij u moeten brengen, waaraan geen on-

volkomenheid is, waarop nog geen juk gekomen is.

³ U moet die aan de priester Eleazar geven, en men moet haar buiten brengen, ⁴ tot buiten het kamp, en haar voor zijn ogen slachten.

⁴ En de priester Eleazar moet met zijn vinger een deel van haar ⁵ bloed nemen, en hij moet een deel van haar bloed zeven keer in de richting van de voorkant van de tent van ontmoeting sprenkelen.

⁵ Men moet de koe voor zijn ogen verbranden. Haar huid, haar vlees en haar bloed, met haar mest, moet men verbranden.

⁶ De priester moet cederhout, hysop en karmozijn nemen, en moet dat midden in de brandende koe werpen.

⁷ Dan moet de priester zijn kleding wassen, en zijn lichaam met water wassen, en daarna het kamp in gaan, en de priester is tot de avond onrein.

⁸ Ook hij die haar verbrand heeft, moet zijn kleren met water wassen en zijn lichaam met water wassen, en hij is tot de avond onrein.

⁹ En iemand die rein is, moet de as van de koe verzamelen en buiten het kamp op een reine plaats wegleggen. Die as is voor de gemeenschap van de Israëlieten om te bewaren, *bestemd* voor reinigingswater. Het is een middel tot ontzondiging.

¹⁰ Hij die de as van de koe verzameld heeft, moet zijn kleren wassen, en hij is tot de avond onrein. Dit is voor de Israëlieten, en voor de vreemdeling die in hun midden verblijft, tot een eeuwige verordening.

¹¹ Wie een dode, welk dood lichaam van een mens ook, aanraakt, die is zeven dagen onrein.

¹² Op de derde dag moet hij zichzelf met water ontzondigen, dan is hij op de zevende dag rein. Als hij zich echter op de derde dag niet ontzondigt, is hij op de zevende dag niet rein.

¹³ Ieder die een dode, het dode lichaam van een mens die gestorven is, aanraakt, en zich niet ontzondigd heeft, die verontreinigt de tabernakel van de HEERE. Daarom moet die persoon uit Israël uitgeroeid worden. Omdat het reinigingswater niet

^a Hebr. 13:11,12 ^b Hebr. 9:13 ^c Ex. 29:14; Lev. 4:11,12 ^d Num. 31:19; Haggai 2:14

op hem gesprenkeld is, is hij onrein en zijn onreinheid is nog in hem.

¹⁴ Dit is de wet *die geldt* wanneer een mens in een tent gestorven is: ieder die deze tent in gaat en ieder die in deze tent aanwezig is, is zeven dagen onrein.

¹⁵ Ook elk open vat, waaraan geen bedekking met een koord is *vastgemaakt*, is onrein.

¹⁶ En ieder die in het open veld iemand die door het zwaard gevallen is, een dode, de beenderen van een mens of een graf aanraakt, is zeven dagen onrein.

¹⁷ Voor zo'n onreine moet men wat van de as van *het dier dat* voor de ontzondiging verbrand is, nemen, en daarop in een vat bronwater⁷ gieten.

¹⁸ En iemand die rein is, moet ^ahysop nemen en *die* in dat water dopen, en *dat* moet hij op de tent sprenkelen, en op al de voorwerpen, en op de personen die daar aanwezig waren, ook op hem die de beenderen, de vermoorde, de dode of het graf aangeraakt heeft.

¹⁹ Degene die rein is, moet degene die onrein is, op de derde dag en op de zevende dag besprenkelen, en op de zevende dag moet hij hem ontzondigen. Dan moet hij zijn kleren wassen en zich met water wassen en is hij's avonds rein.

²⁰ Wie daarentegen onrein is en zich niet ontzondigt, die persoon moet uit het midden van de gemeente uitgerooid worden, want hij heeft het heiligdom van de HEERE verontreinigd, het reinigingswater is niet op hem gesprenkeld: hij is onrein.

²¹ Het is voor hen een eeuwige verordening. Hij die het reinigingswater sprenkelt, moet zijn kleren wassen. Ook hij die het reinigingswater aanraakt, is tot de avond onrein.

²² Ja, alles wat een onreine aanraakt, is onrein. Ook de persoon die *dat* aanraakt, is tot de avond onrein.

MIRJAM STERFT

20 De Israëlieten kwamen in de woestijn Zin, heel de gemeen-

schap, in de eerste maand, en het volk bleef in Kades. Daar stierf Mirjam, en zij werd er begraven.

HET WATER VAN MERIBA

² Maar er was voor de gemeenschap geen water. Toen kwamen zij bijeen tegen Mozes en tegen Aäron.

³ En het volk kreeg onenigheid met Mozes. Zij zeiden: Hadden wij maar de geest gegeven, toen ^bonze broeders voor het aangezicht van de HEERE de geest gaven!

⁴ En waarom hebt u de gemeente van de HEERE in deze woestijn gebracht? Om hier te sterven, wij en ons vee?

⁵ En waarom hebt u ons uit Egypte laten vertrekken? Om ons op deze ellendige plaats te brengen? Het is geen plaats voor zaaigoed, evenmin voor vijgenbomen, wijnstokken en granaatappels. Ook is er geen water om te drinken.

⁶ Toen gingen Mozes en Aäron van de gemeente weg naar de ingang van de tent van ontmoeting, en zij wierpen zich met hun gezicht *ter aarde*. En de heerlijkheid van de HEERE verscheen hun.

⁷ De HEERE sprak tot Mozes:

⁸ Neem de staf en roep de gemeenschap bijeen, u en Aäron, uw broer, en spreek voor hun ogen tot de rots, en die zal zijn water geven. ^cZo zult u water voor hen voortbrengen uit de rots, en u zult de gemeenschap en hun vee laten drinken.

⁹ Toen nam Mozes de staf van voor het aangezicht van de HEERE, zoals Hij hem geboden had.

¹⁰ En Mozes en Aäron riepen de gemeente voor de rots bijeen, ^den hij zei tegen hen: Luister toch, ongehoorzamen, ^ezullen wij voor u uit deze rots water voortbrengen?

¹¹ Toen hief Mozes zijn hand op en hij sloeg de rots twee keer met zijn staf, ^fen er kwam veel water uit, ^gzodat de gemeenschap en hun vee konden drinken.

¹² Maar de HEERE zei tegen Mozes en tegen Aäron: ^hOmdat u niet in Mij geloofd hebt, en Mij voor de ogen van de Israëlieten *niet* geheiligd hebt, zult u deze gemeente niet

⁴ Ps. 51:9 ^b Num. 16:32,49 ^c Neh. 9:15; Ps. 78:15,16; 105:41; 114:8 ^d Ps. 106:32,33 ^e Deut. 32:51 ^f Ps. 78:15; 105:41; Jes. 48:21; 1 Kor. 10:4 ^g Jes. 43:20 ^h Num. 27:14; Deut. 1:37
19:17 bronwater - Letterlijk: levend water.

in het land brengen dat Ik hun gegeven heb.

¹³ Dit is het water van Meriba, waar de Israëlieten de HEERE ter verantwoording riepen, en waar Hij onder hen geheiligd werd.

DE EDOMIETEN WEIGEREN MOZES DE DOORTOCHT

¹⁴ En Mozes stuurde uit Kades boden naar de koning van Edom, *met de boodschap*: ¹⁵ 'Dit zegt uw broeder Israël: U weet zelf van al de moeite die ons getroffen heeft,

¹⁶ dat onze vaderen naar Egypte vertrokken zijn, en dat wij vele dagen in Egypte gewoond hebben, en dat de Egyptenaren ons en onze vaderen kwaad gedaan hebben.

¹⁷ Toen ¹⁸ riepen wij tot de HEERE. Hij hoorde onze stem, en Hij 'zond een Engel, en Hij leidde ons uit Egypte. En zie, wij zijn in Kades, een stad aan het uiterste van uw grens.

¹⁹ Laat ons toch door uw land trekken. Wij zullen niet door akkers of wijngaarden trekken, en wij zullen geen water uit een put drinken. Wij zullen de koninklijke weg nemen, wij zullen niet naar rechts of naar links afwijken, totdat wij door uw gebied getrokken zijn.

²⁰ Maar Edom zei tegen hem: U mag niet door mijn land trekken, anders ga ik u met het zwaard tegemoet!

²¹ Toen zeiden de Israëlieten tegen hem: Wij zullen langs de hoofdweg trekken, en als wij van uw water drinken, ik en mijn vee, dan zal ik daarvoor de prijs betalen. Ik wil alleen maar te voet doortrekken, meer niet.

²² Maar hij zei: U mag er niet doortrekken! En Edom trok eropuit, hem tegemoet, met een zwaar *bewapend* volk, en met sterke hand.

²³ Zo weigerde Edom *toestemming* aan Israël om door zijn gebied te trekken en daarom ²⁴ week Israël van hem af.

AARON STERFT

²⁵ Toen braken de Israëlieten van Kades op

²⁶ en zij kwamen, heel de gemeenschap, bij de berg Hor.

²⁷ En de HEERE zei tegen Mozes en tegen Aäron, bij de berg Hor, aan de grens van het land van Edom:

²⁸ 'Aäron zal met zijn voorgeslacht verenigd worden, want hij zal niet in het land komen dat Ik aan de Israëlieten gegeven heb, omdat u bij het water van Meriba ongehoorzaam bent geweest aan Mijn bevel.

²⁹ 'Neem Aäron en Eleazar, zijn zoon, en laat hen de berg Hor opklimmen.

³⁰ En trek Aäron zijn kleding uit en trek ze Eleazar, zijn zoon, aan, want Aäron zal met zijn voorgeslacht verenigd worden en daar sterven.

³¹ Mozes deed zoals de HEERE geboden had: zij klommen de berg Hor op, voor de ogen van heel de gemeenschap.

³² En Mozes trok Aäron zijn kleding uit, en hij trok ze zijn zoon Eleazar aan. ³³ En Aäron stierf daar, op de top van de berg. Mozes daalde van de berg af, met Eleazar.

³⁴ Toen heel de gemeenschap zag dat Aäron de geest gegeven had, bewenden zij Aäron dertig dagen, heel het huis van Israël.

DE KOPEREN SLANG

21 Toen de Kanaäniet, de koning van Harad, die in het Zuiderland woonde, hoorde dat Israël langs de weg van Atharim kwam, bond hij de strijd aan met Israël, en hij voerde enigen uit hen als gevangenen weg.

² Toen deed Israël de HEERE een gelofte en zei: Als U dit volk helemaal in mijn hand geeft, zal ik hun steden met de ban slaan.

³ En de HEERE luisterde naar de stem van Israël en gaf de Kanaänieten *in zijn hand*. Hij sloeg hen en hun steden met de ban, en hij gaf die plaats de naam Horma.*

⁴ Toen trokken zij van de berg Hor in de richting van de Schelfzee. Ze moesten namelijk om het land van Edom heen trekken, maar onderweg kon de ziel van het volk het niet langer verdragen.*

⁵ Het volk sprak tot God en tot Mozes:

* Deut. 23:7; Obadja vs. 10, 12 ² Ex. 2:23 ³ Ex. 14:19 ⁴ Richt. 11:18 ⁵ Num. 33:37 ⁶ Num. 33:38; Deut. 32:50 ⁷ Deut. 10:6; 32:50

21:3 Horma betekent: ban. 21:4 kon ... niet langer verdragen - Letterlijk: werd ... verkort.

Waarom hebt u ons uit Egypte laten vertrekken om te sterven in de woestijn? Want *hier* is geen brood, ook geen water, en ^aonze ziel heeft een afkeer van dit waar-deloze brood.

⁶ Toen zond ^bde HEERE gifslangen onder het volk; die beten het volk, en er stierf veel volk uit Israël.

⁷ En het volk kwam naar Mozes toe. Zij zeiden: Wij hebben gezondigd, want wij hebben tegen de HEERE en tegen u gesproken. Bid tot de HEERE dat Hij de slangen van ons wegneemt. Toen bad Mozes voor het volk.

⁸ En de HEERE zei tegen Mozes: Maak u een gifslang en zet hem op een staak. Het zal gebeuren ^cdat ieder die gebeten is, in leven zal blijven, als hij daarnaar kijkt.

⁹ ^dToen maakte Mozes een koperen slang en zette hem op de staak. En het gebeurde als de slang iemand beet dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef.

VERSCHILLENDE TOCHTEN VAN HET VOLK ISRAËL

¹⁰ ^eToen braken de Israëlieten op en zij sloegen hun kamp op in Oboth.

¹¹ Daarna braken zij op vanuit Oboth en sloegen hun kamp op bij de ruïnes van Abarim, in de woestijn die ten oosten van Moab ligt, waar de zon opkomt.

¹² Vandaar braken zij op en sloegen hun kamp op in het beekdal van Zered.

¹³ Vandaar braken zij op en sloegen hun kamp op aan deze kant van de Arnon, die in de woestijn *stroomt* en uit het gebied van de Amorieten komt, ^fwant de Arnon is de grens van Moab, tussen Moab en de Amorieten.

¹⁴ Daarom wordt er gezegd in het boek van de oorlogen van de HEERE:

Waheb in Sufa, en de dalen van de Arnon, en de helling van de dalen, die zich uitstrekt tot de nederzetting Ar en aan het gebied van Moab grenst.

¹⁶ Vandaar *reisden* zij naar Beër. Dat is de bron waarvan de HEERE tegen Mozes zei: Verzamel het volk en Ik zal hun water geven.

¹⁷ Toen zong Israël dit lied:

Spring op, put, zing ervan in beurtzang!

¹⁸ Put, die de vorsten gegraven hebben, die de edelen van het volk gedolven hebben,

met een scepter, met hun staven.

Van de woestijn *reisden* zij naar Mattana, ¹⁹ van Mattana naar Nahaliël, van Nahaliël naar Bamoth,

²⁰ en van Bamoth naar het dal dat in het veld van Moab ligt, bij de top van de Pisga, en dat uitziet over de wildernis.

ISRAËL VERSLAAT SIHON EN OG

²¹ ^gToen stuurde Israël boden naar Sihon, de koning van de Amorieten, *met het verzoek*:

²² Laat mij door uw land trekken. ^hWij zullen niet afwijken door akkers of wijngaarden. Wij zullen het water uit de putten niet drinken. Wij zullen langs de koninklijke weg gaan, totdat wij uw gebied doorgetrokken zijn.

²³ Sihon stond Israël echter niet toe door zijn gebied te trekken, maar Sihon verzamelde al zijn volk en trok uit, Israël tegemoet, naar de woestijn. Toen kwam hij in Jahza en bond de strijd aan met Israël.

²⁴ Maar Israël sloeg hem met de scherpte van het zwaard en ⁱnam zijn land in bezit, van de Arnon tot de Jabbok, ^jtot aan het gebied van de Ammonieten, want het gebied van de Ammonieten was versterkt. ²⁵ ^kZo nam Israël al deze steden in, en Israël woonde in al de steden van de Amorieten, in Hesbon en in al de bijbehorende plaatsen.

²⁶ Want Hesbon was de *hoofdstad* van Sihon, de koning van de Amorieten. Hij had de strijd aangeboden met de vorige koning van Moab en had al zijn land uit zijn hand genomen, tot aan de Arnon.

²⁷ Daarom zeggen de dichters:

Kom naar Hesbon, bouw en versterk de stad van Sihon.

²⁸ Want er is een vuur uitgegaan uit

Hesbon, een vlam uit de stad van Sihon; het heeft Ar van Moab verteerd,

^aNum. 11:6 ^b1 Kor. 10:9 ^cJoh. 3:14 ^d2 Kon. 18:4; Joh. 3:14 ^eNum. 33:43 ^fRicht. 11:18 ^gDeut. 2:26; Richt. 11:19 ^hNum. 20:17 ⁱDeut. 2:30; 29:7; Joz. 24:8; Richt. 11:20 ^jDeut. 2:33; 29:7; Joz. 12:2; 24:8; Richt. 11:21 ^kPs. 135:11,12; 136:19; Amos 2:9 ^lDeut. 2:37 ^mDeut. 2:34,35

de bezitters van Arnons hoogten.

²⁹ Wee u, Moab,

u bent verloren, volk van ^aKamos!

Hij moest zijn zonen *als* vluchtelingen,
en zijn dochters in gevangenschap
overgeven

aan Sihon, de koning van de Amorieten.

³⁰ Wij hebben hen neergeveld.

Verloren is Hesbon, tot aan Dibon toe;
wij hebben *hen* verwoest tot aan Nofat,
dat tot aan Medeba *reikt*.

³¹ Zo woonde Israël in het land van de Amoriet.

³² Daarna stuurde Mozes *mannen* om Jaëzer te verkennen. Zij namen de bijbehorende *plaatsen* in, en hij verdreef de Amorieten die er *woonden*.

³³ Toen keerden zij zich om en vertrokken in de richting van Basan. ^bEn Og, de koning van Basan, trok uit hun tegemoet, hij en al zijn volk, tot de strijd, in Edrei.

³⁴ Maar de HEERE zei tegen Mozes: Wees niet bevreesd voor hem, want Ik heb hem in uw hand gegeven, en al zijn volk, ook zijn land. ^cU moet met hem doen zoals u gedaan hebt met Sihon, de koning van de Amorieten, die in Hesbon woonde.

³⁵ En zij versloegen ^dhem, zijn zonen, en al zijn volk, zodat van hem niemand overbleef. En zij namen zijn land in bezit.

BALAK ONTBIEDT BILEAM

22 Daarna braken de Israëlieten op en sloegen hun kamp op in de vlakten van Moab, aan deze zijde van de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho.

² Balak, de zoon van Zippor, zag alles wat Israël met de Amorieten gedaan had.

³ Daarom was Moab zeer bevreesd voor dit volk, want het was talrijk. Moab verkeerde in angst voor de Israëlieten.

⁴ Toen zei Moab tegen de oudsten van Midian: Nu zal deze menigte alles wat rondom ons is, afgrazen, zoals een rund het groen van het veld afgraast. Balak, de zoon van Zippor, was in die tijd koning van Moab.

⁵ Hij stuurde boden naar ^eBileam, de zoon van Beor, in Pethor, aan de rivier *de Eufraat*, in het land van zijn volksgenoten, om hem bij zich te laten roepen: Zie, er is

een volk uit Egypte getrokken; zie, het heeft het oppervlak van het land bedekt, en het blijft recht tegenover mij liggen.

⁶ Nu dan, kom toch, vervloek dit volk voor mij, want het is machtiger dan ik. Misschien kan ik het verslaan en kan ik het uit het land verdrijven, want ik weet: wie u zegent, is gezegend, en wie u vervloekt, is vervloekt.

⁷ Toen gingen de oudsten van Moab en de oudsten van Midian op weg, en zij hadden het waarzeggersloon in hun hand. En zij kwamen bij Bileam en spraken tot hem de woorden van Balak.

⁸ Toen zei hij tegen hen: Overnacht hier deze nacht en ik zal verslag aan u uitbrengen zoals de HEERE tot mij spreken zal. Toen bleven de vorsten van Moab bij Bileam.

⁹ En God kwam tot Bileam en zei: Wie zijn die mannen die bij u zijn?

¹⁰ Toen zei Bileam tegen God: Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab, heeft hen naar mij toe gestuurd *met het verzoek*:

¹¹ Zie, het volk dat uit Egypte getrokken is, heeft het oppervlak van het land bedekt. Kom nu, vervloek het voor mij. Misschien kan ik er tegen strijden en het verdrijven.

¹² Toen zei God tegen Bileam: U mag niet met hen meegaan, u mag dat volk niet vervloeken, want het is gezegend.

¹³ De volgende morgen stond Bileam op en zei tegen de vorsten van Balak: Ga naar uw land, want de HEERE weigert mij toe te laten met u mee te gaan.

¹⁴ Toen stonden de vorsten van Moab op en kwamen *terug* bij Balak. En zij zeiden: Bileam heeft geweigerd met ons mee te gaan.

¹⁵ Maar Balak ging door met het sturen van vorsten, meer en aanzienlijker dan de *eerste*.

¹⁶ Die kwamen bij Bileam en zeiden tegen hem: Dit zegt Balak, de zoon van Zippor: Laat u er toch niet van weerhouden naar mij toe te komen.

¹⁷ Ja, ik zal u met grote eer overladden, en alles wat u tegen mij zegt, zal ik doen. Maar kom toch, vervloek dit volk voor mij!

¹⁸ Toen antwoordde Bileam en zei tegen de

^a 1 Kon. 11:7,33 ^b Deut. 3:1; 29:7 ^c Ps. 136:20 ^d Ps. 136:20,21,22 ^e Joz. 24:9

dienaren van Balak: ^aAl zou Balak mij zijn huis vol zilver en goud geven, ik ben niet in staat het bevel van de HEERE, mijn God, te overtreden om iets te doen, klein of groot.

¹⁹ Nu dan, blijft u toch ook deze nacht hier, opdat ik weet wat de HEERE verder tot mij spreken zal.

²⁰ God kwam 's nachts tot Bileam en zei tegen hem: Kwamen die mannen soms om u te ontbieden? Sta op, ga met hen mee, maar u mag alleen dat doen, wat Ik tot u spreken zal.

²¹ De volgende morgen stond Bileam op, zadelde zijn ezelin en ging met de vorsten van Moab mee.

²² De toorn van God ontbrandde echter, omdat hij op weg ging, en een engel van de HEERE ging hem in de weg staan als zijn tegenstander. Bileam reed op zijn ezelin, en twee van zijn knechten waren bij hem.

²³ Toen de ^bezelin de engel van de HEERE op de weg zag staan, met het getrokken zwaard in zijn hand, week de ezelin van de weg af en ging het veld in. Toen sloeg Bileam de ezelin om haar weer naar de weg terug te drijven.

²⁴ Maar de engel van de HEERE ging nu op een nauw pad tussen de wijngaarden staan, met een muur aan de ene en een muur aan de andere kant.

²⁵ Toen de ezelin de engel van de HEERE zag, drukte ze zich tegen de muur aan en drukte Bileams voet tegen de muur; daarom ging hij door met haar te slaan.

²⁶ De engel van de HEERE ging nog verder en ging op een nauwe plaats staan, waar geen weg was om naar rechts of links af te wijken.

²⁷ Toen de ezelin de engel van de HEERE zag, ging ze liggen, onder Bileam. Toen ontstak Bileam in woede en hij sloeg de ezelin met een stok.

²⁸ Toen opende de HEERE de mond van de ezelin en ze zei tegen Bileam: Wat heb ik u misdaan, dat u mij nu driemaal geslagen hebt?

²⁹ Toen zei Bileam tegen de ezelin: Omdat jij de spot met me drijft. Had ik maar een

zwaard in mijn hand, dan zou ik je nu doden!

³⁰ De ezelin zei tegen Bileam: Ben ik niet uw ezelin, waarop u gereden hebt sinds u mijn heer werd, tot op deze dag? Was ik ooit gewend u zo te behandelen? Hij zei: Nee!

³¹ Toen ontsloot de HEERE de ogen van Bileam, zodat hij de engel van de HEERE zag staan op de weg, met zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand. En hij knielde en boog zich neer met zijn gezicht ter aarde.

³² De engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom hebt u uw ezelin nu driemaal geslagen? Zie, ik ben zelf uitgegaan als uw tegenstander, want deze weg wijkt van mij af.

³³ Maar de ezelin heeft mij gezien en driemaal is ze voor mij uitgeweken. Als ze niet voor mij was uitgeweken, zou ik u nu zeker hebben gedood, maar haar zou ik hebben laten leven.

³⁴ Toen zei Bileam tegen de engel van de HEERE: Ik heb gezondigd, want ik wist niet dat u hier stond om mij onderweg te ontmoeten; nu dan, als het slecht is in uw ogen, zal ik wel terugkeren.

³⁵ En de engel van de HEERE zei tegen Bileam: Ga met deze mannen mee, maar alleen het woord dat ik tot u spreken zal, mag u spreken. Daarop ging Bileam met de vorsten van Balak mee.

³⁶ Toen Balak hoorde dat Bileam kwam, ging hij hem tegemoet, tot aan de stad van Moab die in het gebied van de Arnon ligt, en wel aan de uiterste rand van het gebied.

³⁷ Balak zei tegen Bileam: Heb ik niet dringend boden naar u toe gestuurd om u te roepen? Waarom bent u niet naar mij toe gekomen? Ben ik werkelijk niet in staat u te eren?

³⁸ Toen zei Bileam tegen Balak: Zie, ik ben nu naar u toe gekomen; zal ik nu echter ook maar iets kunnen spreken? Het woord dat God mij in de mond legt, zal ik spreken.

³⁹ Bileam ging met Balak mee, en zij kwamen in Kirjath-Huzoth.

⁴⁰ Toen slachtte Balak runderen en schapen, en hij stuurde ervan naar Bileam en naar de vorsten die bij hem waren.

⁴¹ De volgende morgen gebeurde het dat

^a Num. 24:13 ^b 2 Petr. 2:16; Judas vs. 11 ^c 2 Petr. 2:16; Judas vs. 11 ^d 2 Petr. 2:15

Balak Bileam meenam en hem op de Baäl-hoogten liet klimmen, zodat hij vandaar het uiterste *deel* van het volk kon zien.

BILEAM ZEGENT ISRAËL

23 Bileam zei tegen Balak: Bouw hier voor mij zeven altaren en bereid hier voor mij zeven jonge stieren en zeven rammen.

² Balak deed zoals Bileam gesproken had, en Balak en Bileam offerden een jonge stier en een ram, op elk altaar.

³ Toen zei Bileam tegen Balak: Ga bij uw brandoffer staan. Ik zal weggaan, misschien zal de HEERE mij tegemoetkomen, en wat Hij mij tonen zal, zal ik u bekendmaken. Toen ging hij *naar* een kale hoogte.

⁴ God ontmoette Bileam en die zei tegen Hem: Zeven altaren heb ik opgesteld en ik heb op elk altaar een jonge stier en een ram geofferd.

⁵ Toen legde de HEERE het woord in de mond van Bileam, en zei: Keer terug naar Balak, en aldus moet u spreken.

⁶ En hij keerde naar hem terug en zie, hij stond bij zijn brandoffer, hij en al de vorsten van Moab.

⁷ Toen hief hij zijn spreuk aan en zei:

Uit Syrië heeft Balak, de koning van Moab, mij laten halen,
vanuit het bergland van het oosten:
Kom, vervloek mij Jakob,
kom, vervens Israëel!

⁸ Hoe kan ik vervloeken
wie God niet vervloekt,
hoe kan ik vervensen
wie de HEERE niet verwenst?

⁹ Want vanaf de top van de rotsen zie ik hem,
vanaf de heuvels neem ik hem waar;
zie, ^adat volk woont afgezonderd,
onder de heidenvolken rekent het zich niet.

¹⁰ Wie heeft het stof van Jakob geteld,
en het aantal, het vierde deel van Israëel?
Moge mijn ziel de dood van de oprechten
sterven

en mijn einde zijn als dat van hem.

¹¹ Toen zei Balak tegen Bileam: Wat doet u mij *nu* aan? Ik heb u *hierheen* laten halen om mijn vijanden te vervloeken, maar zie, u hebt *hen* juist gezegend!

¹² Hij antwoordde en zei: Zou ik dat wat de HEERE mij in de mond legt, niet nauwlettend uitspreken?

¹³ Toen zei Balak tegen hem: Kom toch met mij mee naar een andere plaats, vanwaar u het *volk* kunt zien; slechts de uitlopers ervan kunt u zien, u kunt het niet helemaal zien. Vervloek het mij daarvandaan!

¹⁴ Hij nam hem mee *naar* de vlakte van Zofim, naar de top van de Pisga. En hij bouwde zeven altaren, en hij offerde op elk altaar een jonge stier en een ram.

¹⁵ Toen zei hij tegen Balak: Ga hier bij uw brandoffer staan, en ikzelf zal verderop *God* ontmoeten.

¹⁶ De HEERE ontmoette Bileam ^b en legde hem een woord in zijn mond. En Hij zei: Keer naar Balak terug, en aldus moet u spreken.

¹⁷ Hij kwam bij hem, en zie, hij stond bij zijn brandoffer, met de vorsten van Moab bij hem. En Balak zei tegen hem: Wat heeft de HEERE gesproken?

¹⁸ Toen hief hij zijn spreuk aan en zei:

Sta op, Balak, luister;
hoor mij aan, zoon van Zippor.
¹⁹ ^cGod is geen man, dat Hij liegen zou,
of een mensenkind, dat Hij *ergens*
berouw over hebben zou.

Zou Hij *iets* zeggen en *het* dan niet doen?
Zou Hij spreken en het niet gestand
doen?

²⁰ Zie, ik kreeg *opdracht* om te zegenen:
als Hij zegent, kan ik het niet keren.

²¹ Hij ^daanschouwt geen onrecht in Jakob;
ook ziet Hij geen kwaad in Israëel aan.
De HEERE, zijn God, is met hem,
en de *jubelklank* van de Koning is bij hem.

^a Deut. 33:28 ^b Num. 22:35 ^c 1 Sam. 15:29; Jak. 1:17 ^d Ps. 32:1,2; 51:11; Jer. 50:20; Rom. 4:7

²² God heeft hen uit Egypte geleid;

²³ Hij is hem als de hoorns van een wilde os.

²⁴ Want er bestaat geen bezwering tegen Jakob of waarzeggerij tegen Israël.

Er wordt in deze tijd over Jakob gezegd, en over Israël, wat God gedaan heeft.

²⁵ Zie, een volk, het staat op als een leeuw,

als een leeuw richt het zichzelf op; het gaat niet liggen, voordat het *zijn* prooi opgegeten heeft en het bloed van *zijn* slachtoffers gedronken heeft.

²⁶ Toen zei Balak tegen Bileam: Als u het volk beslist niet wilt vervloeken, zegen het dan in ieder geval ook niet.

²⁷ Bileam antwoordde en zei tegen Balak: Heb ik niet tot u gesproken: Alles wat de HEERE zal spreken, dat zal ik doen?

²⁸ Daarop zei Balak tegen Bileam: Kom toch, ik zal u naar een andere plaats meenemen. Misschien is het goed in de ogen van die God dat u het daarvandaan voor mij vervloekt.

²⁹ Toen nam Balak Bileam mee naar de top van de Peor, die uitzicht heeft over de wildernis.

³⁰ En Bileam zei tegen Balak: Bouw hier voor mij zeven altaren en bereid hier voor mij zeven jonge stieren en zeven rammen.

³¹ Balak deed wat Bileam gezegd had. Hij offerde op elk altaar een jonge stier en een ram.

BILEAM ZEGENT ISRAËL NOGMAALS

24 Toen Bileam zag dat het in de ogen van de HEERE goed was dat hij Israël zegende, ging hij niet, zoals de andere keran,^a over op bezweringen, maar richtte hij zijn gezicht naar de woestijn.

² Toen Bileam zijn ogen opsloeg en Israël zag, gelegerd volgens zijn stammen, kwam de Geest van God over hem.

³ Hij hief zijn spreuk aan en zei:

Bileam, de zoon van Beor, spreekt, de man van wie de ogen geopend zijn, spreekt,

⁴ hij die de woorden van God hoort, spreekt; die het visioen van de Almachtige ziet, terwijl hij neervalt met ontsloten ogen.

⁵ Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen, Israël!

⁶ Als beekdalen strekken ze zich uit, als tuinen aan een rivier; de HEERE plantte ze als aloë's, als ceders aan het water.

⁷ Water stroomt uit zijn emmers, zijn zaad krijgt veel water; zijn koning wordt boven Agag verheven en zijn koningschap verheft zich.

⁸ God heeft hem uit Egypte geleid; Hij is hem als de hoorns^b van een wilde os. Hij zal heidenvolken, zijn tegenstanders, verslinden; hun beenderen zal hij breken, en met zijn pijlen doorboren.

⁹ ^cHij kromt zich, hij legt zich neer als een leeuw, als een leeuw; wie zal hem doen opstaan? Wie u zegent, is gezegend, wie u vervloekt, is vervloekt!

¹⁰ Toen ontstak Balak in woede tegen Bileam, en hij sloeg zich in de handen. En Balak zei tegen Bileam: Ik heb u geroepen om mijn vijanden te vervloeken, maar zie, u hebt hen deze drie keer juist gezegend! ¹¹ Nu dan, maak dat u wekomt, naar uw woonplaats! Ik had gezegd dat ik u met eer zou overladden, maar zie, de HEERE heeft de eer aan u onthouden.

¹² Toen zei Bileam tegen Balak: Heb ik zelfs niet tot uw boden, die u naar mij toe stuurde, gesproken:

¹³ ^dAl zou Balak mij zijn huis vol zilver en goud geven, ik zal het bevel van de HEERE niet kunnen overtreden door uit eigen hart goed of kwaad te doen; wat de HEERE spreken zal, dat zal ik spreken.

^a Num. 24:8 ^b Num. 23:22 ^c Gen. 49:9; Num. 23:24 ^d Num. 22:18
24:1 zoals de andere keran - Letterlijk: zoals keer op keer.

¹⁴ Nu dan, zie, ik ga *terug* naar mijn volk. Kom, ik zal u raad geven, *en zeggen* wat dit volk in later tijd* uw volk zal aandoen.

¹⁵ Toen hief hij zijn spreuk aan, en zei:

Bileam, de zoon van Beor, spreekt,
de man van wie de ogen geopend zijn,
spreekt,

¹⁶ hij die de woorden van God hoort,
spreekt

en die de kennis van de Allerhoogste
weet;
die het visioen van de Almachtige ziet,
terwijl hij neervalt met ontsloten ogen.

¹⁷ Ik zal hem zien, maar niet nu;
ik zal hem aanschouwen, maar niet van
nabij.

Er zal een ster uit Jakob voortkomen,
er zal een scepter uit Israël opkomen;
hij zal de flanken van Moab verbrijzelen
en alle zonen van Seth vernietigen.

¹⁸ Edom zal bezit zijn
en Seir zal bezit van zijn vijanden zijn,
maar Israël zal kracht uitoefenen.

¹⁹ ^aUit Jakob zal hij heersen;
wie ontkomt uit de stad, zal hij
ombrengen.

²⁰ Toen Bileam Amalek zag, hief hij zijn
spreuk aan, en zei:

Amalek is de voornaamste van de
heidenvolken,
maar zijn einde is dat hij ten onder gaat.

²¹ Toen hij de Kenieten zag, hief hij zijn
spreuk aan, en zei:

Uw woongebied staat vast,
uw nest is in de rots vastgezet.
²² Toch zal Kaïn weggevaagd worden,
doordat Assur u als gevangenen
wegvoert.

²³ En hij hief zijn spreuk aan, en zei:

Och, wie zal leven, als God dit doet!

²⁴ Van de kust van de Kittiers komen
schepen;
zij zullen Assur onderdrukken, ook Heber
zullen zij onderdrukken,
maar ook zij zullen ten onder gaan.

²⁵ Toen stond Bileam op, ging op weg en
keerde terug naar zijn woonplaats. Ook
Balak ging zijns weegs.

ONTUCHT EN AFGODERIJ IN SITTIM

25 ^bIsraël verbleef in Sittim, en het
volk begon hoererij te bedrijven
met de dochters van Moab.

² Die nodigden het volk uit bij de offers
aan hun goden, en het volk at en boog zich
voor hun goden neer.

³ Toen Israël zich zo aan Baäl-Peor koppelde,
ontbrandde de toorn van de HEERE
tegen Israël.

⁴ De HEERE zei tegen Mozes: ^cNeem alle
hoofden van het volk en laat hen voor de
HEERE in de volle zon* ophangen, zodat de
brandende toorn van de HEERE van Israël
afgekeerd wordt.

⁵ Toen zei Mozes tegen de rechters van Israël:
Ieder moet zijn mannen doden die
zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben.

⁶ En zie, een man uit de Israëlieten kwam
en bracht een Midianitische vrouw bij zijn
broeders, voor de ogen van Mozes en voor
de ogen van heel de gemeenschap van de
Israëlieten, terwijl zij huilden bij de ingang
van de tent van ontmoeting.

⁷ Toen Pinehas, de zoon van Eleazar, de
zoon van de priester Aäron, *dat* zag, stond
hij op uit het midden van de gemeenschap,
nam een speer in zijn hand,

⁸ ging achter de Israëlitische man aan het
slaapvertrek in, en doorstak hen beiden,
zowel de Israëlitische man als de vrouw,
door hun buik. Toen werd de plaag over de
Israëlieten tot stilstand gebracht.

⁹ *Het aantal van* hen die aan de plaag
stierven, was vierentwintigduizend.

¹⁰ Toen sprak de HEERE tot Mozes:

¹¹ Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon

^a 2 Sam. 8:14 ^b Num. 31:16; 33:49 ^c Ps. 106:28; Hos. 9:10 ^d Ps. 106:29 ^e Deut. 4:3; Joz. 22:17 ^f Ps. 106:30 ^g 1 Kor. 10:8;

24:14 in later tijd - Letterlijk: aan het einde van de dagen. 25:4 in de volle zon - Letterlijk: tegenover de zon.

van de priester Aäron, heeft Mijn grimmigheid over de Israëlieten afgewend, doordat hij zich in hun midden ^amet ijver voor Mij heeft ingezet, zodat Ik de Israëlieten niet in Mijn na-ijver vernietigd heb.

¹² Zeg daarom: Zie, Ik ^bgeef hem Mijn verbond van vrede:

¹³ hij, en zijn nageslacht na hem, zullen het verbond van het eeuwige priesterschap hebben, omdat hij zich voor zijn God heeft ingezet en verzoening voor de Israëlieten heeft gedaan.

¹⁴ De naam nu van de gedode Israëlitische man, die samen met de Midianitische vrouw gedood was, was Zimri, de zoon van Salu, een leider van een familie van de Simeonieten.

¹⁵ En de naam van de gedode Midianitische vrouw was Kozbi, dochter van Zur; hij was stamhoofd van een familie in Midian.

¹⁶ Verder sprak de HEERE tot Mozes:

¹⁷ Behandel de Midianieten ^aals vijanden en versla hen.

¹⁸ Want zij hebben ^uals vijanden behandeld, met hun listen, die zij listig tegen u beraamden, in het geval van Peor en in het geval van hun zuster Kozbi, de dochter van een leider van de Midianieten, die gedood is op de dag van de plaag, in het geval van Peor.

TELLING VAN DE STRIJDBARE ISRAËLIETEN

26 Het gebeurde nu na die plaag dat de HEERE tegen Mozes en tegen Eleazar, de zoon van de priester Aäron, zei:

² Neem het aantal op van heel de gemeenschap van de Israëlieten, ^evan twintig jaar oud en daarboven, naar hun families, ieder die in Israël met het leger uittrekt.

³ Mozes dan en de priester Eleazar zeiden tegen hen, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho:

⁴ *Neem het aantal op* van twintig jaar en daarboven, zoals de HEERE Mozes en de Israëlieten, die uit het land Egypte vertrokken waren, geboden had.

⁵ Ruben ^awas de eerstgeborene van Israël. De zonen van Ruben waren: Hanoch, van

wie het geslacht van de Hanochieten *afstamde*; van Pallu het geslacht van de Paluïeten;

⁶ van Hezron het geslacht van de Hezronieten; van Charmi het geslacht van de Charmieten.

⁷ Dit waren de geslachten van de Rubenieten; en *het aantal* van hen die geteld waren, was drieënvierdertigduizend zevenhonderddertig.

⁸ De zoon nu van Pallu was Eliab.

⁹ De zonen van Eliab nu waren Nemuel, Dathan en Abiram. ^bDeze Dathan en Abiram waren afgevaardigden van de gemeenschap, die tegen Mozes en tegen Aäron in opstand waren gekomen, *samen* met de aanhang van Korach, toen die tegen de HEERE in opstand gekomen was.

¹⁰ Maar de aarde had haar mond geopend en hen samen met Korach verzwoegen, toen *zijn* aanhang stierf, doordat het vuur tweehonderdvijftig mannen verteerd had. Zo waren zij tot een teken geworden.

¹¹ Maar de kinderen van Korach waren niet gestorven.

¹² De nakomelingen van Simeon, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Nemuel het geslacht van de Nemuelieten; van Jamin het geslacht van de Jaminieten; van Jachin het geslacht van de Jachinieten;

¹³ van Zerah het geslacht van de Zerahieten; van Saul het geslacht van de Saulieten.

¹⁴ Dit waren de geslachten van de Simeonieten: tweeëntwintigduizend tweehonderd.

¹⁵ De nakomelingen van Gad, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Zefon het geslacht van de Zefonieten; van Haggi het geslacht van de Haggieten; van Suni het geslacht van de Sunieten;

¹⁶ van Ozni het geslacht van de Oznieten; van Heri het geslacht van de Herieten;

¹⁷ van Arod het geslacht van de Arodieten; van Areli het geslacht van de Arelieten.

¹⁸ Dit waren de geslachten van de nakomelingen van Gad, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: veertigduizend vijfhonderd.

^a 2 Kor. 11:2 ^b Ps. 106:31 ^c Num. 31:2 ^d Openb. 18:6 ^e Num. 1:3 ^f Num. 1:1,2,3 ^g Gen. 46:9; Ex. 6:13; 1 Kron. 5:1 ^h Num. 16:1,2

¹⁹ De zonen van Juda waren Er en Onan, ^amaar Er en Onan waren in het land Kanaän gestorven.

²⁰ En dit waren de nakomelingen van Juda, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Sela het geslacht van de Selanieten; van Perez het geslacht van de Perezieten; van Zerah het geslacht van de Zerahieten.

²¹ En de nakomelingen van ^bPerez waren: van Hezron het geslacht van de Hezronieten; van Hamul het geslacht van de Hamulieten.

²² Dit waren de geslachten van Juda, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: zesenzeventigduizend vijfhonderd.

²³ De nakomelingen van Issaschar, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren: van Tola het geslacht van de Tolaiten; van Pua het geslacht van de Punieten;

²⁴ van Jasub het geslacht van de Jasubieten; van Simron het geslacht van de Simronieten.

²⁵ Dit waren de geslachten van Issaschar, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: vierenzeventigduizend driehonderd.

²⁶ De nakomelingen van Zebulon, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren: van Sered het geslacht van de Seredieten; van Elon het geslacht van de Elonieten; van Jahleël het geslacht van de Jahleëlieten.

²⁷ Dit waren de geslachten van de Zebulonieten, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: zestigduizend vijfhonderd.

²⁸ De zonen van Jozef, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren Manasse en Efraïm.

²⁹ De nakomelingen van Manasse waren: van Machir het geslacht van de Machirieten; en Machir verwekte Gilead; van Gilead was het geslacht van de Gileadieten.

³⁰ Dit zijn de nakomelingen van Gilead: van Jezer het geslacht van de Jezerieten; van Helek het geslacht van de Helekieten;

³¹ van Asriël het geslacht van de Asriëlieten; en van Sechem het geslacht van de Sechemieten;

³² en van Semida het geslacht van de Semidaiten; en van Hefer het geslacht van de Heferieten.

³³ Zelafead, de zoon van Hefer, had echter geen zonen, alleen dochters. De namen van de dochters van Zelafead waren: Machla, Noa, Hogla, Milka en Tirza.

³⁴ Dit waren de geslachten van Manasse en *het aantal* van hen die geteld waren: tweenvijftigduizend zevenhonderd.

³⁵ Dit zijn de nakomelingen van Efraïm, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Sutehah het geslacht van de Sutehahieten; van Becher het geslacht van de Becherieten; van Tahan het geslacht van de Tahanieten.

³⁶ En dit zijn de nakomelingen van Sutehah: van Eran het geslacht van de Eranieten.

³⁷ Dit waren de geslachten van de nakomelingen van Efraïm, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: tweëndertigduizend vijfhonderd. Dit waren de nakomelingen van Jozef, naar hun geslachten.

³⁸ De nakomelingen van Benjamin, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Bela het geslacht van de Belaiten; van Asbel het geslacht van de Asbelieten; van Ahiram het geslacht van de Ahiramieten;

³⁹ van Sefufam het geslacht van de Sufamieten; van Hufam het geslacht van de Hufamieten.

⁴⁰ En de zonen van Bela waren Ard en Naāman; van Ard het geslacht van de Ardieten; van Naāman het geslacht van de Naāmieten.

⁴¹ Dit waren de nakomelingen van Benjamin, *ingedeeld* naar hun geslachten, en *het aantal* van hen die geteld waren: vijfeertigduizend zeshonderd.

⁴² Dit zijn de nakomelingen van Dan, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Suham het geslacht van de Suhamieten; dat zijn de geslachten van Dan, *ingedeeld* naar hun geslachten.

⁴³ Al de geslachten van de Suhamieten, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren, waren vierenzeventigduizend vierhonderd man.

^a Gen. 38:7,10; 46:12 ^b Gen. 46:12 ^c Joz. 17:1 ^d Num. 27:1

⁴⁴ De nakomelingen van Aser, *ingedeeld* naar hun geslachten, waren: van Imna het geslacht van de Imnaïeten; van Isvi het geslacht van de Isvieten; van Beria het geslacht van de Beriieten.

⁴⁵ De nakomelingen van Beria waren: van Heber het geslacht van de Heberieten; van Malchiël het geslacht van de Malchiëlieten.

⁴⁶ De naam van de dochter van Aser was Serah.

⁴⁷ Dit waren de geslachten van de nakomelingen van Aser, overeenkomstig *het aantal* van hen die geteld waren: drieënvijftigduizend vierhonderd.

⁴⁸ De nakomelingen van Naftali, *ingedeeld* naar hun geslachten: van Jahzeël het geslacht van de Jahzeëlieten; van Guni het geslacht van de Gunieten;

⁴⁹ van Jezer het geslacht van de Jezerieten; van Sillem het geslacht van de Sillemieten.

⁵⁰ Dit waren de geslachten van Naftali, *ingedeeld* naar hun geslachten, en *het aantal* van hen die geteld waren: vijfeveertigduizend vierhonderd.

⁵¹ Dit was *het aantal* van de nakomelingen van Israël die geteld waren: zeshonderdeendertigduizend zeventienhonderddertig.

⁵² En de HEERE sprak tot Mozes:

⁵³ Onder deze *stammen* moet het land als erfelijk bezit verdeeld worden, overeenkomstig het aantal namen.

⁵⁴ 'Voor degenen die *met* velen zijn, moet u het erfelijk bezit groot maken en voor degenen die *met* weinigen zijn, moet u het erfelijk bezit minder *groot* maken; aan ieder moet zijn erfelijk bezit gegeven worden overeenkomstig degenen van hen die geteld zijn.

⁵⁵ Het land zal echter ^b door het lot verdeeld worden; volgens de namen van de stammen van hun vaderen zullen zij *het* in erfelijk bezit nemen.

⁵⁶ Volgens het lot zal ieders erfelijk bezit tussen velen en weinigen *in aantal* verdeeld worden.

⁵⁷ 'Dit zijn degenen van Levi die geteld zijn,

ingedeeld naar hun geslachten: van Gerson het geslacht van de Gersonieten; van Kahath het geslacht van de Kahathieten; van Merari het geslacht van de Merarieten.

⁵⁸ Dit zijn de geslachten van Levi: het geslacht van de Libnieten, het geslacht van de Hebronieten, het geslacht van de Mahelieten, het geslacht van de Musieten, het geslacht van de Korachieten. En Kahath verwekte Amram.

⁵⁹ 'En de naam van de vrouw van Amram was Jochebed, de dochter van Levi, die *de vrouw* van Levi baarde in Egypte. *Jochebed* baarde aan Amram Aäron, en Mozes, en Mirjam, hun zuster.

⁶⁰ En bij Aäron werden geboren Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.

⁶¹ 'Maar Nadab en Abihu waren gestorven, toen zij vreemd vuur voor het aangezicht van de HEERE gebracht hadden.

⁶² En *het aantal* van de *Levieten* die geteld waren, was drieëntwintigduizend, al wie mannelijk was, van een maand en daarboven. Dezen werden onder de Israëlieten niet meegeteld, omdat hun in het midden van de Israëlieten geen erfelijk bezit gegeven werd.

⁶³ Dit zijn zij die door Mozes en de priester Eleazar geteld waren, die de Israëlieten telden in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho.

⁶⁴ Onder hen was niemand *meer* van hen die door Mozes en de priester Aäron geteld waren, toen zij de Israëlieten telden in de woestijn Sinaï.

⁶⁵ 'Want de HEERE had tegen hen gezegd dat zij zeker in de woestijn zouden sterven; van hen was niemand overgebleven dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

DE WET VAN HET ERFRECHT

27 Toen kwamen ^a de dochters van Zelafead, de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, van de geslachten van Manasse, de zoon van Jozef, naar voren.

^a Num. 33:54 ^b Num. 33:54; Joz. 11:23; 14:2 ^c Ex. 6:16,17,18,19 ^d Ex. 2:1,2; 6:19 ^e Lev. 10:2; Num. 3:4; 1 Kron. 24:2 ^f Num. 14:28,29,34,35; 1 Kor. 10:5,6 ^g Num. 26:33; 36:2; Joz. 17:3

Dit zijn de namen van zijn dochters: Machla, Noa, en Hogla, Milka en Tirza.

² Zij gingen staan voor Mozes en voor Eleazar, de priester, en voor de leiders en heel de gemeenschap, *bij de ingang van de tent van ontmoeting, met het verzoek:*

³ Onze vader ^ais gestorven in de woestijn, ^bhoewel hijzelf niet behoorde tot de ahang van hen die tegen de HEERE hadden samengespannen, tot de ahang van Korach; hij is om zijn *eigen* zonde gestorven. Hij had echter geen zonen.

⁴ Waarom zou de naam van onze vader uit het midden van zijn geslacht worden weggenomen, *alleen maar* omdat hij geen zoon had? Geef ons bezit te midden van de broers van onze vader.

⁵ Mozes bracht hun rechtszaak voor het aangezicht van de HEERE.

⁶ En de HEERE sprak tot Mozes:

⁷ De dochters van Zelafead hebben gelijk; ^cu moet hun inderdaad een eigen erfelijk bezit geven, te midden van de broers van hun vader, en u moet het erfelijk bezit van hun vader op hen doen overgaan.

⁸ En tegen de Israëlieten moet u zeggen: Wanneer iemand sterft en geen zoon heeft, dan moet u zijn erfelijk bezit op zijn dochter doen overgaan.

⁹ En als hij geen dochter heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan zijn broers geven.

¹⁰ En als hij geen broers heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan de broers van zijn vader geven.

¹¹ Als ook zijn vader geen broers heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan zijn bloedverwant geven die uit zijn geslacht het nauwst aan hem verwant is, zodat die het in bezit neemt. Dit is voor de Israëlieten een rechtsverordening, zoals de HEERE Mozes geboden heeft.

JOZUA ALS OPVOLGER VAN MOZES AANGewezen

¹² Daarna sprak de HEERE tot Mozes: Klim deze berg Abarim op, en bezie het land dat Ik de Israëlieten gegeven heb.

¹³ Wanneer u het gezien hebt, zult ook u met uw voorgeslacht verenigd worden, net ^eals uw broer Aäron *daarmee* verenigd is.

¹⁴ Dat is omdat u Mijn bevel ongehoorzaam bent geweest in de woestijn Zin, tijdens de twist van de gemeenschap, ⁹door Mij voor hun ogen niet te heiligen bij het water. Dat is het water van Meriba, *ter hoogte* van Kades, in de woestijn Zin.

¹⁵ Toen sprak Mozes tot de HEERE:

¹⁶ Laat de HEERE, ^bde God Die aan alle vlees de adem geeft, over deze gemeenschap een man aanstellen

¹⁷ die voor hen uitgaat en die voor hen ingaat, en die hen doet uitgaan en die hen *weer* doet ingaan, ¹opdat de gemeenschap van de HEERE niet zal zijn als schapen die geen herder hebben.

¹⁸ Toen zei de HEERE tegen Mozes: ¹Neem Jozua bij u, de zoon van Nun, een man ^ein wie de Geest is, en leg uw hand op hem.

¹⁹ Plaats hem voor de priester Eleazar en voor heel de gemeenschap, en draag voor hun ogen het bevel aan hem over.

²⁰ Leg *een deel* van uw waardigheid op hem. Dan zal heel de gemeenschap van de Israëlieten naar *hem* luisteren.

²¹ En hij moet voor Eleazar, de priester, gaan staan, en die zal voor hem vragen ¹naar het oordeel van de urim, voor het aangezicht van de HEERE. Op zijn bevel zullen zij uitgaan, en op zijn bevel zullen zij ingaan, hij, en al de Israëlieten met hem, heel de gemeenschap.

²² Mozes deed zoals de HEERE hem geboden had: hij liet Jozua halen en plaatste hem voor Eleazar, de priester, en voor heel de gemeenschap.

²³ Hij legde hem zijn handen op en droeg hem het bevel over, zoals de HEERE door de dienst van Mozes ⁹gesproken had.

WETTEN VOOR OFFERS

28 De HEERE sprak tot Mozes: ²Gebied de Israëlieten en zeg tegen hen: U moet zorg dragen voor Mijn

^aNum. 14:35; 26:64 ^bNum. 16:1 ^cNum. 36:2 ^dDeut. 32:48,49 ^eNum. 20:24 ^fNum. 20:12 ^gNum. 20:12 ^hNum. 16:22; Hebr. 12:9 ⁱ1 Kon. 22:17; Matt. 9:36; Mark. 6:34 ^jDeut. 3:21 ^kDeut. 34:9 ^lEx. 28:30; Lev. 8:8

27:23 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

offergave – Mijn voedsel voor Mijn vuuroffers, voor Mij een aangename geur – door Mij *die* op de ervoor vastgestelde tijd aan te bieden.

³ U moet tegen hen zeggen: Dit is het vuuroffer dat u de HEERE moet aanbieden: ^a elke dag twee lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek, als een voortdurend brandoffer.

⁴ Het ene lam moet u 's morgens bereiden, het andere lam moet u tegen het vallen van de avond ^b bereiden,

⁵ ^b met een tiende *efa* meelbloem ^c als graanoffer, gemengd met een kwart ^d 'hin' gestoten olie.

⁶ Het is het voortdurende brandoffer, dat op de berg Sinai werd ingesteld als een aangename geur, een vuuroffer voor de HEERE.

⁷ Het bijbehorende plengoffer moet een kwart hin zijn per lam; in het heiligdom moet u het plengoffer van sterkedrank voor de HEERE uitgieten.

⁸ En het andere lam moet u tegen het vallen van de avond bereiden. U moet het bereiden zoals het ochtendgraanoffer en als het bijbehorende plengoffer, een vuuroffer van aangename geur voor de HEERE.

⁹ Maar op de sabbatdag twee lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek, met twee tiende *efa* meelbloem als graanoffer, met olie gemengd, en het bijbehorende plengoffer.

¹⁰ Het is het sabbatsbrandoffer voor elke sabbat, naast het voortdurende brandoffer en het bijbehorende plengoffer.

¹¹ Ook aan het begin van elke maand moet u de HEERE een brandoffer aanbieden: twee jonge stieren – de jongen van een rund – één ram en zeven lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek.

¹² Verder drie tiende *efa* meelbloem per jonge stier als graanoffer, met olie gemengd, en twee tiende *efa* meelbloem als graanoffer, met olie gemengd, per ram,

¹³ en een tiende *efa* meelbloem per lam als graanoffer, met olie gemengd. Het is een brandoffer, een aangename geur, een vuuroffer voor de HEERE.

¹⁴ En de bijbehorende plengoffers moeten zijn: een halve hin wijn bij de jonge stier; een derde hin bij de ram, en een kwart hin bij het lam. Dit is het maandelijks brandoffer, voor elke maand van het jaar.

¹⁵ En één geitenbok moet als zondoffer voor de HEERE worden bereid, naast het voortdurende brandoffer met het bijbehorende plengoffer.

WETTEN VOOR DE FEESTDAGEN

¹⁶ In de eerste maand, op de veertiende dag van de maand, is het Pascha voor de HEERE,

¹⁷ en op de vijftiende dag van deze maand is het feest; zeven dagen moeten er ongezuurde *broden* gegeten worden.

¹⁸ Op de eerste dag moet er een heilige samenkomst zijn; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen.

¹⁹ Maar u moet een vuuroffer als brandoffer aan de HEERE aanbieden: twee jonge stieren – de jongen van een rund – één ram en zeven lammeren van een jaar oud. Ze moeten zonder enig gebrek zijn.

²⁰ En het bijbehorende graanoffer moet meelbloem zijn, met olie gemengd; drie tiende *efa* moet u bij de jonge stier doen, en twee tiende bij de ram.

²¹ Een tiende *efa* per lam moet u bij de zeven lammeren doen.

²² Vervolgens één bok als zondoffer om verzoening voor u te doen.

²³ Naast het morgenbrandoffer, dat tot voortdurend brandoffer dient, moet u deze dingen doen.

²⁴ Dienovereenkomstig moet u zeven dagen *lang* elke dag het voedsel van het vuuroffer bereiden als een aangename geur voor de HEERE; het moet bereid worden naast het voortdurende brandoffer, met het bijbehorende plengoffer.

²⁵ Op de zevende dag moet u een heilige

^a Ex. 29:38 ^b Ex. 16:36 ^c Lev. 2:1 ^d Ex. 29:40 ^e Ex. 12:18; 23:15; Lev. 23:5 ^f Lev. 23:7

28:4 *tegen... avond* - Letterlijk: tussen twee avonden; zie ook vers 8. 28:5 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. 28:5 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter; zie ook het vervolg.

samenkomst houden; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen.

²⁶ Ook op de dag van de eerstelingen, als u op uw Wekenfeest de HEERE een nieuw graanoffer aanbiedt, moet u een heilige samenkomst houden; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen.

²⁷ Dan moet u een brandoffer aanbieden, als een aangename geur voor de HEERE: twee jonge stieren – de jongen van een rund – één ram *en* zeven lammeren van een jaar oud,

²⁸ en het bijbehorende graanoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tiende *efa* per jonge stier, twee tiende per ram, ²⁹ *en* een tiende *efa* per lam bij de zeven lammeren.

³⁰ Vervolgens één geitenbok om verzoening voor u te doen.

³¹ Naast het voortdurende brandoffer en het bijbehorende graanoffer moet u *deze dingen* doen. Ze moeten voor u zonder enig gebrek zijn, *en vergezeld gaan van de bijbehorende plengoffers.*

DE OFFERS IN DE ZEVENDE MAAND

29 In de zevende maand nu, op de eerste *dag* van de maand, moet u een heilige samenkomst houden; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen. ³ Het is voor u een dag *aangekondigd* door *bazuïngeschal*.

² Dan moet u een brandoffer bereiden, als een aangename geur voor de HEERE: één jonge stier – het jong van een rund – één ram *en* zeven lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,

³ *en* het bijbehorende graanoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tiende *efa* bij de jonge stier, twee tiende *efa* bij de ram,

⁴ *en* één tiende *efa* per lam bij de zeven lammeren;

⁵ *en* als zondoffer één geitenbok, om verzoening voor u te doen,

⁶ naast het maandelijks brandoffer en het bijbehorende graanoffer, *en* het voortdurende brandoffer en het bijbehorende graanoffer, met de bijbehorende plengof-

fers, volgens de bepaling, als een aangename geur, een vuuroffer voor de HEERE.

⁷ Ook op de tiende *dag* van deze zevende maand moet u een heilige samenkomst houden; ⁸ u moet uzelf *dan* verootmoedigen, geen enkel werk mag u *dan* doen.

⁹ Maar u moet een brandoffer aanbieden, als een aangename geur voor de HEERE: één jonge stier – het jong van een rund – één ram *en* zeven lammeren van een jaar oud. Ze moeten voor u ‘zonder enig gebrek zijn.

⁹ *En* het bijbehorende graanoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tiende *efa* per jonge stier, twee tiende *efa* per ram,

¹⁰ *en* een tiende *efa* per lam bij de zeven lammeren;

¹¹ *en* als zondoffer één geitenbok, naast het zondoffer voor de verzoening en het voortdurende brandoffer, met het bijbehorende graanoffer *en* de bijbehorende plengoffers.

¹² Ook op de vijftiende dag van deze zevende maand moet u een heilige samenkomst houden; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen, maar zeven dagen *lang* moet u voor de HEERE een feest vieren.

¹³ U moet dan als vuuroffer een brandoffer aanbieden, *als* een aangename geur voor de HEERE: dertien jonge stieren – jongen van een rund – twee rammen *en* veertien lammeren van een jaar oud. Ze moeten zonder enig gebrek zijn.

¹⁴ *En* het bijbehorende graanoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tiende *efa* per jonge stier bij de dertien jonge stieren, twee tiende *efa* per ram bij de twee rammen,

¹⁵ *en* een tiende *efa* per lam bij de veertien lammeren;

¹⁶ *en* als zondoffer één geitenbok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer, *en* het bijbehorende plengoffer.

¹⁷ Vervolgens op de tweede dag: twaalf jonge stieren – jongen van een rund –

³ Lev. 23:24 ² Lev. 16:29,31; 23:27 ¹ Num. 28:19

twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,¹⁸ en het bijbehorende graanoffer, en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;¹⁹ en als zondoffer één geitenbok, naast het voortdurende brandoffer en het bijbehorende graanoffer, met de bijbehorende plengoffers.

²⁰ Vervolgens op de derde dag: elf jonge stieren, twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,²¹ en de bijbehorende graanoffers en plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;²² en als zondoffer één bok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer.

²³ Vervolgens op de vierde dag: tien jonge stieren, twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,²⁴ en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;²⁵ en als zondoffer één geitenbok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer.

²⁶ Vervolgens op de vijfde dag: negen jonge stieren, twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,²⁷ en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;²⁸ en als zondoffer één bok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer.

²⁹ Vervolgens op de zesde dag: acht jonge

stieren, twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,³⁰ en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;³¹ en als zondoffer één bok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers.

³² Vervolgens op de zevende dag: zeven jonge stieren, twee rammen en veertien lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,³³ en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stieren, bij de rammen en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;³⁴ en als zondoffer één bok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer.

³⁵ Op de achtste dag³ moet u een bijzondere samenkomst houden; geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen.

³⁶ U moet als vuuroffer een brandoffer aanbieden, *als* een aangename geur voor de HEERE: één jonge stier, één ram en zeven lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek,³⁷ en het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers bij de jonge stier, bij de ram en bij de lammeren, overeenkomstig hun aantal, volgens de bepaling;³⁸ en als zondoffer één bok, naast het voortdurende brandoffer, het bijbehorende graanoffer en het bijbehorende plengoffer.

³⁹ Deze dingen moet u voor de HEERE doen op uw feestdagen, naast uw geloften en de vrijwillige gaven bij uw brandoffers, bij uw graanoffers, bij uw plengoffers en bij uw dankoffers.

⁴⁰ En Mozes zei *dit* tegen de Israëlieten,

³ Lev. 23:36

overeenkomstig alles wat de HEERE aan Mozes geboden had.

WETTEN INZAKE GELOFTEN

30 Mozes sprak tot de hoofden van de stammen van de Israëlieten: Dit is de zaak die de HEERE geboden heeft: ²Wanneer een man de HEERE een gelofte doet of een eed zweert om een verplichting op zich te nemen, dan mag hij zijn woord niet schenden; overeenkomstig alles wat uit zijn mond komt, moet hij doen.

³Maar wanneer een vrouw de HEERE een gelofte doet, en in haar jeugd, terwijl ze *nog* in het huis van haar vader woont, een verplichting op zich neemt,

⁴en haar vader van haar gelofte hoort en van haar verplichting, die zij op zich genomen heeft, en haar vader tegen haar zwijgt, dan zijn al haar geloften en elke verplichting die zij op zich genomen heeft, van kracht.

⁵Maar als haar vader haar *ervan* afhoudt, op de dag dat hij van al haar geloften hoort en van de verplichtingen die zij op zich genomen heeft, dan is het niet van kracht. De HEERE zal het haar vergeven, want haar vader heeft haar *ervan* afgehouden.

⁶Maar als zij een man heeft, en haar geloften of de onbezonnen uitspraak van haar lippen, waarmee zij een verplichting op zich genomen heeft, op haar rusten,

⁷en haar man hoort *ervan*, maar hij zwijgt tegen haar op de dag dat hij *ervan* hoort, dan zijn haar geloften van kracht, en zijn de verplichtingen die zij op zich genomen heeft, van kracht.

⁸Maar als haar man op de dag dat hij *ervan* hoort, haar *ervan* afhoudt, dan verbreekt hij haar gelofte, die op haar rust, en de onbezonnen uitspraak van haar lippen, waarmee zij een verplichting op zich genomen heeft, en de HEERE zal het haar vergeven.

⁹Wat betreft de gelofte van een weduwe of van een verstoten vrouw: alles waartoe zij zichzelf verplicht heeft, is voor haar van kracht.

¹⁰Maar als zij in het huis van haar man een

gelofte aflegt, of met een eed een verplichting op zich neemt,

¹¹en haar man *ervan* hoort, maar tegen haar zwijgt en haar *er* niet van afhoudt, dan zijn al haar geloften van kracht en is elke verplichting die zij op zich genomen heeft, van kracht.

¹²Maar als haar man op de dag dat hij *ervan* hoort, deze nadrukkelijk verbreekt, dan is geen enkele uitspraak van haar lippen, van haar geloften en van de verplichting tegenover haarzelf van kracht; haar man heeft die verbroken en de HEERE zal het haar vergeven.

¹³Elke gelofte en elke verplichting onder ede om zichzelf te verootmoedigen, kan haar man bekrachtigen of kan haar man verbreken.

¹⁴Maar als haar man dag na dag nadrukkelijk tegen haar zwijgt, bekrachtigt hij al haar geloften of al de verplichtingen die op haar rusten; hij bekrachtigt ze, omdat hij op de dag dat hij *ervan* hoorde, tegen haar gezwezen heeft.

¹⁵Maar als hij, nadat hij *ervan* gehoord heeft, ze *pas later* nadrukkelijk verbreekt, dan laadt hij haar ongerechtigheid op zich.

¹⁶Dit zijn de verordeningen die de HEERE Mozes geboden heeft met betrekking tot een man en zijn vrouw, met betrekking tot een vader en zijn dochter in haar jeugd, terwijl ze *nog* in het huis van haar vader woont.

STRIJD VAN DE ISRAËLIETEN TEGEN DE MIDIANIETEN

31 De HEERE sprak tot Mozes:

²Neem voor de Israëlieten wraak op de Midianieten; ³daarna zult u met uw voorgeslacht verenigd worden.

⁴En Mozes sprak tot het volk: Laten er mannen uit uw midden zich voor de strijd toerusten, en zich tegen Midian keren om de wraak van de HEERE aan Midian te voltrekken.

⁵Van alle stammen van Israël moet u er duizend per stam ten strijde laten trekken.

⁶Zo werden er uit de duizenden van Israël

²Deut. 23:21 ³Num. 25:17 ⁴Num. 27:13

30:2 op zich - Letterlijk: op zijn ziel; zie ook volgende verzen.

duizend per stam geleverd, twaalfduizend, toegerust voor de strijd.

⁶ Mozes liet hen ten strijde trekken, duizend per stam, hen en Pinehas, de zoon van Eleazar, de priester, ten strijde, met de heilige voorwerpen en de trompetten voor het geschal in zijn hand.

⁷ En zij stredden tegen Midian zoals de HEERE Mozes geboden had; zij doodden al wie mannelijk was.

⁸ Behalve hen die door hen verslagen werden, doodden zij ook de koningen van Midian: ^aEvi, Rekem, Zur, Hur en Reba, de vijf koningen van Midian; ook doodden zij Bileam, de zoon van Beor, met het zwaard. ⁹ Maar de Israëlieten voerden de vrouwen van Midian en hun kleine kinderen als gevangenen weg en roofden al hun dieren, al hun vee en al hun vermogen.

¹⁰ Ook verbrandden zij al hun steden in hun woongebieden en al hun tentenkampen met vuur.

¹¹ ^bZij namen heel de buit en alles wat meegenomen kon worden aan mensen en aan dieren,

¹² en zij brachten de gevangenen en wat aan buit meegenomen was, bij Mozes, bij de priester Eleazar en bij de gemeenschap van de Israëlieten in het kamp, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, *ter hoogte van Jericho*.

¹³ Mozes, de priester Eleazar en alle leiders van de gemeenschap gingen buiten het kamp, hun tegemoet.

¹⁴ Mozes werd erg kwaad op de aanvoerders van het leger, de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd die van de krijgsmacht *terugkwamen*.

¹⁵ En Mozes zei tegen hen: Hebt u alle vrouwen laten leven?

¹⁶ Zie, zij waren door ^cde raad van Bileam voor de Israëlieten de aanleiding tot trouwbreuk tegen de HEERE, in het geval van Peor, waardoor de plaag kwam onder de gemeenschap van de HEERE.

¹⁷ ^dNu dan, dood al wie mannelijk is onder de kleine kinderen, en dood elke vrouw

die gemeenschap met een man heeft gehad ^edoor met een man te slapen.

¹⁸ Maar laat alle kinderen van het vrouwelijk geslacht die *nog* geen gemeenschap gehad hebben door met een man te slapen, voor u in leven.

¹⁹ En u, sla uw kamp op buiten het kamp, zeven dagen *lang*. Ieder die een persoon gedood en ieder die een verslagene aangeraakt heeft, moet zich op de derde dag en op de zevende dag ontzondigen, u en uw gevangenen.

²⁰ Ook moet u alle kleding, alle leren voorwerpen, alles wat van *geitenhaar* gemaakt is, en alle houten voorwerpen ontzondigen.

²¹ En de priester Eleazar zei tegen de krijgslieden die ten strijde getrokken waren: Dit is de wetsverordening die de HEERE Mozes geboden heeft.

²² Alleen het goud, het zilver, het koper, het ijzer, het tin en het lood,

²³ elk ding dat vuurvast is, moet u door het vuur laten gaan, zodat het rein wordt; alleen moet het ^fdoor het reinigingswater ontzondigd worden. Maar alles wat niet vuurvast is, moet u *alleen* door het water laten gaan.

²⁴ Ook moet u op de zevende dag uw kleren wassen, zodat u rein wordt; daarna mag u *weer* in het kamp komen.

²⁵ Verder sprak de HEERE tot Mozes:

²⁶ Neem het aantal op van wat meegenomen is aan gevangenen, aan mensen en aan dieren, u en de priester Eleazar en de familiehoofden van de gemeenschap.

²⁷ En ^gverdeel wat meegenomen is, in twee helften, tussen hen die aan de strijd deelgenomen hebben, die met het leger uitgetrokken zijn, en heel de gemeenschap.

²⁸ Daarna moet u de strijdbare mannen die met het leger uitgetrokken zijn, een heffing voor de HEERE opleggen, één ^hop de vijfhonderd van de mensen, van de runderen, van de ezels en van de schapen.

²⁹ Van de voor hen *bestemde* helft moet u

^a Joz. 13:21,22 ^b Deut. 20:14 ^c Num. 25:1,2,18; 2 Petr. 2:15; Openb. 2:14 ^d Richt. 21:11 ^e Num. 19:9 ^f 1 Sam. 30:24

31:17 *die gemeenschap met een man heeft gehad* - Letterlijk: die een man heeft gekend; zie ook de verzen 18 en 35. 31:28 *één* - Letterlijk: één ziel.

dat nemen en dat aan de priester Eleazar geven als een heffer voor de HEERE.

³⁰ Maar van de helft voor de Israëlieten moet u één gevangene op de vijftig nemen, van de mensen, van de runderen, van de ezels en van de schapen, van al de dieren, en ze aan de Levieten geven, die de taak ten behoeve van de tabernakel van de HEERE vervullen.

³¹ Mozes en de priester Eleazar deden zoals de HEERE Mozes geboden had.

³² Wat meegenomen was, het overschot van de buit die het krijgsvolk geroofd had, waren zeshonderdvijfenzeventigduizend schapen,

³³ en tweeënzeventigduizend runderen,

³⁴ en eenenzestigduizend ezels;

³⁵ en mensen,^a namelijk vrouwen die *nog* geen gemeenschap hadden gehad door met een man te slapen, alles *bij elkaar* tweeëndertigduizend personen.

³⁶ De helft *daarvan*, namelijk het aandeel voor hen die met het leger uitgetrokken waren, was een aantal van driehonderd-zevenendertigduizend vijfhonderd schapen.

³⁷ De heffing voor de HEERE van de schapen was zeshonderdvijfenzeventig schapen.

³⁸ En *er waren* zesendertigduizend runderen, en de heffing daarvan voor de HEERE was tweeënzeventig.

³⁹ En *er waren* dertigduizend vijfhonderd ezels, en de heffing daarvan voor de HEERE was eenenzestig.

⁴⁰ En *er waren* zestienduizend mensen, en de heffing daarvan voor de HEERE was tweeëndertig personen.

⁴¹ En Mozes gaf de schatting, het heffer voor de HEERE, aan de priester Eleazar, zoals de HEERE Mozes geboden had.

⁴² En van de helft voor de Israëlieten, die Mozes van de mannen die gestreden hadden, afgescheiden had

⁴³ – de helft voor de gemeenschap bestond uit driehonderdzevenendertigduizend vijfhonderd schapen,

⁴⁴ zesendertigduizend runderen,

⁴⁵ dertigduizend vijfhonderd ezels,

⁴⁶ en zestienduizend mensen –

⁴⁷ van die helft voor de Israëlieten nam Mozes één gevangene uit vijftig, van de mensen en van de dieren; en hij gaf ze aan de Levieten, die de taak ten behoeve van de tabernakel van de HEERE vervulden, zoals de HEERE Mozes geboden had.

⁴⁸ Toen kwamen de aanvoerders van de duizenden van het leger, de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd, naar voren, bij Mozes.

⁴⁹ En zij zeiden tegen Mozes: 'Uw dienaren hebben het aantal opgenomen van de strijdbare mannen die onder ons bevel^a stonden; van ons ontbreekt niet één man.

⁵⁰ Daarom zullen wij de HEERE een offergave brengen, ieder wat hij gevonden heeft: een gouden voorwerp, een ketting, een armband, een ring, een oorring of een halssieraad, om voor ons leven verzoening te doen voor het aangezicht van de HEERE.

⁵¹ Mozes en de priester Eleazar namen het goud van hen aan, allemaal kunstig gemaakte voorwerpen.

⁵² Al het goud van het heffer dat zij de HEERE brachten, van de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd, bedroeg zestienduizend zevenhonderdvijftig sikkel.^a

⁵³ De krijgslieden hadden ieder voor zichzelf *het nodige*^b geroofd.

⁵⁴ Zo namen Mozes en de priester Eleazar dat goud aan van de bevelhebbers van duizend en van honderd, en zij brachten het in de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de HEERE, tot gedachtenis voor de Israëlieten.

RUBEN EN GAD VERZOEKEN OM ERFBEZIT IN HET OVERJORDAANSE

32 Nu hadden de nakomelingen van Ruben veel vee; en de nakomelingen van Gad hadden geweldig veel vee. Zij bekeken het land Jaëzer en het land Gilead, en zie, die plaats was een *geschikte* plaats voor vee.

² Daarom kwamen de nakomelingen van

^a Num. 18:8,19 ^b Deut. 20:14

31:35 mensen - Letterlijk: ziel van een mens; zie ook de verzen 40 en 46. **31:49 onder ons bevel** - Letterlijk: in onze hand. **31:52 Een sikkel** is 10 tot 13 gram.

Gad en de nakomelingen van Ruben, en zeiden tegen Mozes en tegen de priester Eleazar en tegen de leiders van de gemeenschap:

³ Ataroth, Dibon, Jaëzer, Nimra, Hesbon, Eleale, Sebam, Nebo, en Behon,

⁴ het land dat de HEERE voor de gemeenschap van Israël verslagen heeft, is een *geschikt* land voor vee; en uw dienaren hebben vee.

⁵ Verder zeiden zij: Indien wij genade in uw ogen gevonden hebben, laat dit land uw dienaren tot bezit gegeven worden; laat ons niet de Jordaan oversteken.

⁶ Maar Mozes zei tegen de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben: Uw broeders zullen ten strijde trekken, en u wilt zelf hier blijven?

⁷ Waarom zou u dan het hart van de Israëlieten onwillig maken om over te steken naar het land dat de HEERE hun gegeven heeft?

⁸ Zo deden uw vaders, toen ik hen van ⁹ Kades-Barnea eropuit zond om dit land te bezien.

⁹ Zij trokken op tot aan het dal Eskol, en bezagen het land, maar zij maakten het hart van de Israëlieten onwillig om naar het land te gaan dat de HEERE hun gegeven had.

¹⁰ Op die dag ontbrandde de toorn van de HEERE, en Hij zwoer:

¹¹ "De mannen die uit Egypte zijn vertrokken, van twintig jaar en daarboven, zullen het land niet zien dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb *te geven*! Want zij hebben er niet in volhard Mij na *te volgen*,
¹² behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, en Jozua, de zoon van Nun, want die hebben er *wél* in volhard de HEERE na *te volgen*."

¹³ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij liet hen veertig jaar in de woestijn rondzwerven, totdat de hele generatie die gedaan had wat slecht was in de ogen van de HEERE, omgekomen was.

¹⁴ En zie, u bent opgestaan in de plaats van uw vaders, een menigte van zondige

mensen, om nog toe te doen aan de brandende toorn van de HEERE tegen Israël.

¹⁵ Als u zich van achter Hem afkeert, zal Hij het volk nog langer in de woestijn achterlaten, en u zult heel dit volk te gronde richten.

¹⁶ Toen naderden zij tot hem en zeiden: Wij zullen hier schaapskooien bouwen voor ons vee, en steden voor onze kinderen.

¹⁷ Maar wijzelf zullen ons toerusten voor *de strijd*, ons voor de Israëlieten uit haasten, totdat wij hen op hun plaats gebracht hebben. Onze kleine kinderen echter zullen in de versterkte steden blijven vanwege de inwoners van het land.

¹⁸ Wij zullen niet terugkeren naar onze huizen, voordat iedere Israëliet zijn erfelijk bezit ontvangen heeft.

¹⁹ Wij zullen immers niet met hen aan de overzijde van de Jordaan, en verderop, erfelijk bezit ontvangen, want ons erfelijk bezit valt ons ten deel aan deze zijde van de Jordaan, waar *de zon* opkomt.

²⁰ Toen zei Mozes tegen hen: Als u deze zaak doet zult, als u uzelf voor het aangezicht van de HEERE voor de strijd zult toerusten,

²¹ en elke man van u die toegerust is voor *de strijd*, de Jordaan zal oversteken voor het aangezicht van de HEERE, totdat Hij Zijn vijanden van voor Zijn aangezicht heeft verdreven,

²² en het land voor het aangezicht van de HEERE onderworpen is, dan zult u terugkeren en onschuldig zijn voor de HEERE en voor Israël; en dit land zal u tot bezit zijn voor het aangezicht van de HEERE.

²³ Maar als u *dít* niet zo doet, zie, dan hebt u tegen de HEERE gezondigd; weet dan dat uw zonde u zal vinden!

²⁴ Bouw steden voor uw kleine kinderen en kooien voor uw schapen, en doe wat over uw lippen gekomen is."

²⁵ Toen zeiden de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben tegen Mozes: Uw dienaren zullen doen zoals mijn heer gebiedt.

²⁶ Onze kleine kinderen, onze vrouwen,

³ Num. 13:3; Deut. 1:22 ⁹ Num. 14:28; Deut. 1:35

32:24 *wat ... gekomen is* - Letterlijk: wat uit uw mond uitgegaan is.

onze bezittingen en al ons vee zullen in de steden van Gilead blijven,

²⁷ maar uw dienaren zullen *de Jordaan* oversteken, ieder die toegerust is voor het aangezicht van de HEERE voor de strijd, zoals mijn heer gesproken heeft.

²⁸ Toen gaf Mozes aangaande hen opdracht aan de priester Eleazar, aan Jozua, de zoon van Nun, en aan de familiehoofden van de stammen van de Israëlieten.

²⁹ En Mozes zei tegen hen: Als de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben met u de Jordaan oversteken, ieder die voor de strijd toegerust is, voor het aangezicht van de HEERE, en het land voor u onderworpen is, dan zult u hun het land Gilead tot bezit geven.

³⁰ Maar als zij niet toegerust *voor de strijd* met u oversteken, dan moeten zij in uw midden in het land Kanaän bezit verwerven.

³¹ De nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben antwoordden: Wat de HEERE tot uw dienaren gesproken heeft, dat zullen wij doen.

³² Wij zullen zelf toegerust *voor de strijd* oversteken naar het land Kanaän, voor het aangezicht van de HEERE, maar ons eigen erfelijk bezit zullen wij aan deze kant van de Jordaan hebben.

³³ Toen gaf Mozes aan hen, aan de nakomelingen van Gad, aan de nakomelingen van Ruben en aan de halve stam Manasse, de zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, de koning van de Amorieten, en het koninkrijk van Og, de koning van Basan, het land met de steden in hun gebieden, de steden van het land rondom.

³⁴ En de nakomelingen van Gad herbouwden Dibon, Ataroth, Aroër,

³⁵ Atroth-Sofan, Jaëzer, Jogbeha,

³⁶ Beth-Nimra en Beth-Haran, versterkte steden en schaapskooien.

³⁷ En de nakomelingen van Ruben herbouwden Hesbon, Eleale, Kirjathaim,

³⁸ Nebo, en Baäl-Meon, waarvan zij de naam hadden veranderd, en Sibma; en zij

gaven de steden die zij herbouwd hadden, andere namen.

³⁹ En de nakomelingen van Machir, de zoon van Manasse, gingen naar Gilead en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten die daar woonden.

⁴⁰ Zo gaf Mozes Gilead aan Machir, de zoon van Manasse, en hij woonde daarin.

⁴¹ Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen en nam hun dorpen in, en hij noemde die de dorpen van Jaïr.

⁴² En Nobah ging heen en nam Kenath in, met de bijbehorende *plaatsen*, en noemde ze Nobah, naar zijn *eigen* naam.

OVERZICHT VAN DE REIZEN EN RUSTPLAATSEN VAN DE ISRAËLIETEN

33 Dit zijn de rustplaatsen van de Israëlieten, die uit het land Egypte vertrokken zijn, *ingedeeld* naar hun legers, door de dienst van Mozes* en Aäron.

² Mozes schreef hun vertrekpunten op, van rustplaats tot rustplaats,* op bevel van de HEERE. Dit nu zijn hun rustplaatsen, *ingedeeld* naar hun vertrekpunten.

³ Zij braken op van Rameses; in de eerste maand, op de vijftiende dag van de eerste maand, de dag na het Pascha, vertrokken de Israëlieten door een opgeheven hand, voor de ogen van alle Egyptenaren,

⁴ terwijl de Egyptenaren hen begroeven die de HEERE onder hen getroffen had, alle eerstgeborenen; ook had de HEERE strafgerichten voltrokken over hun goden.

⁵ De Israëlieten braken op van Rameses en sloegen hun kamp op in Sukkoth.

⁶ Zij braken op van Sukkoth en sloegen hun kamp op in Etham, dat aan de rand van de woestijn ligt.

⁷ Zij braken op van Etham en keerden terug naar Pi-Hachiroth, dat tegenover Baäl-Zefon ligt, en sloegen hun kamp op voor Migdol.

⁸ Zij braken op van Pi-Hachiroth en staken over, midden door de zee, naar de woestijn; zij gingen drie dagreizen de woestijn

*Joz. 1:13; 4:12 *Deut. 3:12; Joz. 13:8; 22:4 *Gen. 50:23 *Joh. 5:46 *Ex. 12:37 *Ex. 13:20 *Ex. 14:2

33:1 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes. 33:2 *van rustplaats tot rustplaats* - Letterlijk: naar hun rustplaatsen.

Etham in, en sloegen hun kamp op in ^aMara.

^a Zij braken op van Mara, en kwamen in ^bElim – in Elim waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen – en zij sloegen daar hun kamp op.

¹⁰ Zij braken op van Elim en sloegen hun kamp op aan de Schelfzee.

¹¹ Zij braken op van de Schelfzee 'en sloegen hun kamp op in de woestijn Sin.

¹² Zij braken op uit de woestijn Sin en sloegen hun kamp op in Dofka.

¹³ Zij braken op van Dofka en sloegen hun kamp op in Aluz.

¹⁴ Zij braken op van Aluz en sloegen hun kamp op in ^dRafidim; maar daar was geen water voor het volk om te drinken.

¹⁵ Zij braken op van Rafidim 'en sloegen hun kamp op in de woestijn Sinai.

¹⁶ Zij braken op uit de woestijn Sinai 'en sloegen hun kamp op in Kibroth-Taäva.

¹⁷ Zij braken op van Kibroth-Taäva en sloegen hun kamp op in Hazereth.

¹⁸ Zij braken op van Hazereth en sloegen hun kamp op in Rithma.

¹⁹ Zij braken op van Rithma en sloegen hun kamp op in Rimmon-Perez.

²⁰ Zij braken op van Rimmon-Perez en sloegen hun kamp op in Libna.

²¹ Zij braken op van Libna en sloegen hun kamp op in Rissa.

²² Zij braken op van Rissa en sloegen hun kamp op in Kehelatha.

²³ Zij braken op van Kehelatha en sloegen hun kamp op in het bergland van Safer.

²⁴ Zij braken op van het bergland van Safer en sloegen hun kamp op in Harada.

²⁵ Zij braken op van Harada en sloegen hun kamp op in Makheloth.

²⁶ Zij braken op van Makheloth en sloegen hun kamp op in Tachath.

²⁷ Zij braken op van Tachath en sloegen hun kamp op in Tarah.

²⁸ Zij braken op van Tarah en sloegen hun kamp op in Mithka.

²⁹ Zij braken op van Mithka en sloegen hun kamp op in Hasmona.

³⁰ Zij ⁹braken op van Hasmona en sloegen hun kamp op in Moseroth.

³¹ Zij braken op van Moseroth en sloegen hun kamp op in Bene-Jaäkan.

³² Zij braken op van Bene-Jaäkan en sloegen hun kamp op in Hor-Haggidgad.

³³ Zij braken op van Hor-Haggidgad en sloegen hun kamp op in Jotbatha.

³⁴ Zij braken op van Jotbatha en sloegen hun kamp op in Abrona.

³⁵ Zij braken op van Abrona en sloegen hun kamp op in Ezeon-Geber.

³⁶ Zij braken op van Ezeon-Geber 'en sloegen hun kamp op in de woestijn Zin, dat is Kades.

³⁷ Zij braken op van Kades 'en sloegen hun kamp op bij de berg Hor, aan de grens van het land Edom.

³⁸ 'Toen beklom de priester Aäron de berg Hor, op bevel van de HEERE, en hij stierf daar, in het veertigste jaar nadat de Israëlieten uit het land Egypte vertrokken waren, in de vijfde maand, op de eerste van de maand.

³⁹ En Aäron was honderddrieëntwintig jaar oud toen hij stierf op de berg Hor.

⁴⁰ 'De koning van Harad, de Kanaäniet, die in het Zuiderland woonde, in het land Kanaän, hoorde dat de Israëlieten in aantocht waren.

⁴¹ Zij 'braken op van de berg Hor en sloegen hun kamp op in Zalmona.

⁴² Zij braken op van Zalmona en sloegen hun kamp op in Punon.

⁴³ Zij braken op van Punon 'en sloegen hun kamp op in Oboth.

⁴⁴ Zij braken op van Oboth en sloegen hun kamp op bij de ruïnes van Abarim, in het grensgebied van Moab.

⁴⁵ Zij braken op van de ruïnes van Abarim en sloegen hun kamp op in Dibon-Gad.

⁴⁶ Zij braken op van Dibon-Gad en sloegen hun kamp op in Almon-Diblathaïm.

⁴⁷ Zij braken op van Almon-Diblathaïm en sloegen hun kamp op in de bergen van Abarim, voor Nebo.

⁴⁸ Zij braken op van de bergen van Abarim en sloegen hun kamp op in de vlakten van Moab, aan de Jordaän, *ter hoogte* van Jericho.

⁴⁹ En zij sloegen hun kamp op aan de Jor-

^a Ex. 15:22,23 ^b Ex. 15:27 ^c Ex. 16:1 ^d Ex. 17:1 ^e Ex. 19:1 ^f Num. 11:34,35 ^g Deut. 10:6 ^h Num. 20:1 ⁱ Num. 20:22 ^j Num. 20:25; Deut. 32:50 ^k Num. 21:1 ^l Num. 21:4 ^m Num. 21:10

daan, van Beth-Jesimoth tot aan ^a Abel-Sitim, in de vlakten van Moab.

⁵⁰ En de HEERE sprak tot Mozes in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho:

⁵¹ Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer u de Jordaan oversteekt naar het land Kanaän,

⁵² dan moet u alle inwoners van het land van vóór uw *ogen* verdrijven, en al hun beeldhouwwerken vernielen; ook moet u al hun gegoten beelden vernielen en al hun hoogten wegvagen.

⁵³ En u moet het land in bezit nemen en daarin wonen, want Ik heb u dat land gegeven om het in bezit te nemen.

⁵⁴ En u moet het land in erfelijk bezit nemen door het lot, overeenkomstig uw geslachten: 'voor hen die *met* velen zijn, moet u hun erfelijk bezit groot maken, en voor hen die *met* weinigen zijn, moet u hun erfelijk bezit minder *groot* maken. Waarop voor iemand het lot valt, dat zal hij hebben; overeenkomstig de stammen van uw vadersen zult u *het land* in erfbeitzit nemen.

⁵⁵ Maar als u de inwoners van het land niet van voor uw *ogen* verdrijft, dan zal het gebeuren dat zij die u van hen liet overblijven, ^a als dorens zullen worden in uw ogen en tot prikkels in uw zijden; zij zullen u benauwen in het land waar u woont.

⁵⁶ En het zal gebeuren dat Ik met u zal doen zoals Ik met hen dacht te doen.

DE GRENZEN VAN KANAÄN

34 De HEERE sprak tot Mozes:

² Gebied de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer u het land Kanaän binnenkomt, zal dit het land zijn dat u als erfelijk bezit toevalt, het land Kanaän wat zijn grenzen betreft:

³ de zuidzijde zal voor u vanaf de woestijn Zin langs Edom lopen en de zuidgrens zal voor u aan de oostkant vanaf het einde van de Zoutzee lopen.

⁴ Deze grens zal voor u van het zuiden naar de Schorpioenenpas ombuigen en doorlo-

pen tot Zin, en haar uitlopers zullen vanuit het zuiden naar Kades-Barnea lopen en uitkomen *bij* Hazar-Addar en doorlopen tot Azmon.

⁵ Deze grens zal dan van Azmon naar de Beek van Egypte ombuigen en haar uitlopers zullen naar de zee lopen.

⁶ Wat betreft de westgrens, dat zal voor u de Grote Zee zijn; dat zal voor u de westgrens zijn.

⁷ En dit zal voor u de noordgrens zijn: vanaf de Grote Zee moet u voor uzelf een lijn tekenen naar de berg Hor;

⁸ van de berg Hor moet u een lijn tekenen naar Lebo-Hamath; de uitlopers van deze grens zullen naar Zedad lopen.

⁹ Deze grens zal uitkomen bij Zifron, en haar uitlopers zullen naar Hazar-Enan lopen; dit zal voor u de noordgrens zijn.

¹⁰ Verder moet u voor uzelf voor de grens aan de oostkant een lijn trekken van Hazar-Enan naar Sefam.

¹¹ Van Sefam zal deze grens naar beneden lopen naar Ribla, ten oosten van Aïn; vervolgens zal de grens *verder* naar beneden lopen en langs de oever van het Kinne-rethmeer in oostelijke richting lopen.

¹² Daarna zal de grens *nog verder*, langs de Jordaan, naar beneden lopen en haar uitlopers zullen naar de Zoutzee lopen. Dit zal voor u het land zijn wat zijn grenzen rondom betreft.

VERDELING VAN HET LAND

¹³ En Mozes gebod de Israëlieten: Dit is het land dat u door het lot in erfbeitzit moet nemen, dat de HEERE geboden heeft aan de negen en een halve stam te geven.

¹⁴ Want de stam van de nakomelingen van de Rubenieten, naar hun families, en de stam van de nakomelingen van de Gadieten, naar hun families, hebben *hun erfelijk bezit al* ontvangen; ook de halve stam Manasse heeft zijn erfelijk bezit ontvangen.

¹⁵ Deze twee en een halve stam hebben hun erfelijk bezit ontvangen aan deze zijde van de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho, aan de oostkant, waar de *zon* opkomt.

^a Num. 25:1; Joz. 2:1 ^b Deut. 7:2, 3 enz. ^c Num. 26:54 enz. ^d Joz. 23:13; Richt. 2:3 ^e Joz. 15:1

BENOEMING VAN HEN DIE HET LAND VERDELEN MOETEN

¹⁶ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁷ Dit zijn de namen van de mannen die het land als erfbezit onder u moeten verdelen: de priester Eleazar en Jozua, de zoon van Nun.

¹⁸ En uit elke stam moet u een leider nemen om het land als erfbezit te verdelen.

¹⁹ Dit nu zijn de namen van deze mannen: uit de stam Juda: Kaleb, de zoon van Jefunne;

²⁰ en uit de stam van de nakomelingen van Simeon: Semuel, zoon van Ammihud;

²¹ uit de stam Benjamin: Elidad, zoon van Chislon;

²² en uit de stam van de nakomelingen van Dan: de leider Bukki, zoon van Jogli;

²³ van de nakomelingen van Jozef: uit de stam van de nakomelingen van Manasse: de leider Hanniël, zoon van Efod;

²⁴ en uit de stam van de nakomelingen van Efraïm: de leider Kemuel, zoon van Siftan;

²⁵ en uit de stam van de nakomelingen van Zebulon: de leider Elizafan, zoon van Parnach;

²⁶ en uit de stam van de nakomelingen van Issaschar: de leider Paltiël, zoon van Azan;

²⁷ en uit de stam van de nakomelingen van Aser: de leider Achihud, zoon van Selomi;

²⁸ en uit de stam van de nakomelingen van Naftali: de leider Pedaël, zoon van Ammihud.

²⁹ Dit zijn zij aan wie de HEERE geboden heeft het erfbezit aan de Israëlieten in het land Kanaän toe te wijzen.

DE STEDEN VOOR DE LEVIETEN EN DE ZES VRIJSTEDEN

35 De HEERE sprak tot Mozes, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, ter hoogte van Jericho:

² Gebied de Israëlieten dat zij van hun eigen erfelijk bezit steden aan de Levieten moeten geven om *erin* te wonen; ook moet u de Levieten de weidegrond geven die rondom die steden ligt.

³ Die steden moeten zij hebben om *erin* te wonen, maar de bijbehorende weidegronden

zijn voor hun vee, hun bezittingen en voor al hun dieren.

⁴ De weidegronden die bij de steden horen, die u aan de Levieten moet geven, moeten vanaf de stadsmuur naar buiten aan alle kanten duizend el *meten*.

⁵ U moet buiten de stad aan de oostzijde tweeduizend el afmeten, aan de zuidzijde tweeduizend el, aan de westzijde tweeduizend el en aan de noordzijde tweeduizend el, met de stad in het midden. Dat moeten zij hebben *als* weidegronden die bij de steden horen.

⁶ Wat nu de steden betreft die u aan de Levieten moet geven, *zes daarvan* moeten de vrijsteden zijn, die u moet geven zodat degene die een doodslag begaan heeft, daarheen zou kunnen vluchten; bovendien moet u *hun* nog tweeënveertig steden geven.

⁷ Al de steden die u de Levieten moet geven, moeten *bij elkaar* achtenveertig steden zijn, te weten de *steden* met hun weidegronden.

⁸ En wat de steden betreft die u van het bezit van de Israëlieten moet geven, moet u van degene die er veel heeft, veel nemen, en van degene die er weinig heeft, weinig. Ieder moet afhankelijk van zijn erfelijk bezit, dat hij ontvangen zal hebben, *een aantal* van zijn steden aan de Levieten geven.

⁹ De HEERE sprak tot Mozes:

¹⁰ Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: ^aWanneer u de Jordaan oversteekt, het land Kanaän in,

¹¹ dan moet u voor uzelf steden kiezen die u tot vrijsteden zullen dienen, zodat iemand die een doodslag begaan heeft, die zonder opzet iemand om het leven gebracht heeft, daarheen zou kunnen vluchten.

¹² Deze steden moeten u dienen tot een wijkplaats voor de *bloedwreker*, opdat degene die een doodslag begaan heeft, niet zal sterven, voordat hij voor de gemeenschap heeft terechtstaan.

¹³ De steden nu die u moet geven, moeten u dienen tot zes vrijsteden.

^a Joz. 14:1 ^b Joz. 21:2 ^c Joz. 21:21 ^d Deut. 19:2; Joz. 20:2

^{14a} Drie steden moet u aan deze kant van de Jordaan geven en drie steden moet u in het land Kanaän geven; vrijsteden zullen het zijn.

¹⁵ Die zes steden moeten voor de Israëlieten, voor de vreemdeling en voor de bijwoner in hun midden tot een wijkplaats dienen, zodat ieder daarheen kan vluchten die zonder opzet iemand om het leven gebracht heeft.

¹⁶ Maar als hij hem met een ijzeren voorwerp geslagen heeft, zodat hij stierf, dan is hij een moordenaar; degene die een doodslag begaan heeft, moet zeker gedood worden.

¹⁷ Ook als hij hem geslagen heeft met een steen in de hand, waardoor hij zou kunnen sterven, en hij stierf, dan is hij een moordenaar; degene die een doodslag begaan heeft, moet zeker gedood worden.

¹⁸ Of als hij hem heeft geslagen met een houten voorwerp in de hand, waardoor hij zou kunnen sterven, en hij stierf, dan is hij een moordenaar; hij die een doodslag begaan heeft, moet zeker gedood worden.

¹⁹ De bloedwreker, die moet hem die een doodslag begaan heeft, doden; als hij hem aantreft, mag hij hem doden.

²⁰ Ook als hij hem uit haat een duw heeft gegeven, of met opzet iets naar hem toe heeft gegooid, zodat hij stierf;

²¹ of wanneer hij hem uit vijandschap met zijn hand zo geslagen heeft, dat hij stierf, moet degene die hem geslagen heeft, zeker gedood worden: hij is een moordenaar. De bloedwreker mag degene die een doodslag begaan heeft, doden als hij hem aantreft.

²² Maar als hij hem onverwachts zonder vijandschap een duw gegeven heeft, of zonder opzet welk voorwerp dan ook naar hem toe gegooid heeft,

²³ of zonder het te zien een of andere steen, waardoor men zou kunnen sterven, op hem heeft laten vallen, zodat hij stierf, terwijl hij geen vijand van hem was en niet zijn onheil zocht,

²⁴ dan moet de gemeenschap overeenkomstig deze bepalingen oordelen tussen hem die een doodslag begaan heeft, en de bloedwreker.

²⁵ De gemeenschap moet hem die een doodslag begaan heeft, redden uit de hand van de bloedwreker, en de gemeenschap moet hem laten terugkeren naar zijn vrijstad, waarheen hij gevlucht was. Dan moet hij daar blijven tot de dood van de hogepriester, die men met de heilige olie gezalfd heeft.

²⁶ Maar als hij die een doodslag begaan heeft, de grens van zijn vrijstad, waarheen hij gevlucht was, ook maar even overschrijdt,

²⁷ en de bloedwreker vindt hem buiten de grens van zijn vrijstad, dan mag de bloedwreker hem die een doodslag begaan heeft, doden; dan is het voor hem geen bloedschuld.

²⁸ Want hij die een doodslag begaan heeft, had in zijn vrijstad moeten blijven tot de dood van de hogepriester; pas na de dood van de hogepriester mag hij terugkeren naar het land dat hij bezit.

²⁹ Dit zal voor u als een rechtsverordening gelden, al uw generaties door, in al uw woongebieden.

³⁰ Wat betreft allen die iemand om het leven gebracht hebben: 'op grond van de verklaring' van meerdere getuigen moet men degene die een doodslag begaan heeft, doodslaan. Er mag echter niet slechts één getuige tegen een persoon getuigen, zodat die zou moeten sterven.

³¹ U mag geen losgeld aannemen voor het leven van degene die een doodslag begaan heeft die des doods schuldig is, want hij moet zeker gedood worden.

³² U mag ook geen losgeld aannemen voor degene die naar zijn vrijstad is gevlucht, zodat hij voor de dood van de hogepriester terug kan keren om in het land te wonen.

³³ U mag het land waarin u woont niet ontheiligen, want het bloed ontheiligt het land. Voor het land kan geen verzoening gedaan worden over het bloed dat erin

^a Deut. 4:41; Joz. 20:8 ^b Deut. 19:11 ^c Deut. 17:6; 19:15
35:30 op grond van de verklaring - Letterlijk: naar de mond.

vergooten wordt, dan door het bloed van degene die dat vergooten heeft.

³⁴ Verontreinig dus het land niet waarin u woont, in het midden waarvan Ik woon; immers Ik, de HEERE, woon in het midden van de Israëlieten.

HUWELIJSVERBOD VOOR ERFDOCHTERS BUITEN HUN STAM

36 En de familiehoofden van het geslacht van de nakomelingen van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, uit de geslachten van de nakomelingen van Jozef, kwamen naar voren en spraken ten overstaan van Mozes en ten overstaan van de leiders, de *andere* familiehoofden van de Israëlieten,

² en zeiden: "De HEERE heeft mijn heer geboden dit land door het lot aan de Israëlieten in erfelijk bezit te geven;" en mijn heer werd door de HEERE geboden het erfelijk bezit van onze broeder Zelafead aan zijn dochters te geven.

³ Wanneer zij *nu* voor een van de zonen van de *andere* stammen van de Israëlieten tot vrouw zouden worden, dan zou hun erfelijk bezit afgenomen worden van het erfelijk bezit van onze vaders, en toegevoegd worden aan het erfelijk bezit van de stam waartoe zij zouden gaan behoren; zo zou ons erfelijk bezit, *dat* door het lot *is bepaald*, *ons* worden afgenomen.

⁴ En wanneer de Israëlieten *dan* het jubeljaar zouden hebben, dan zou hun erfelijk bezit *voorgoed* toegevoegd worden aan het erfelijk bezit van de stam waartoe zij zouden behoren, en zou hun erfelijk bezit afgenomen worden van het erfelijk bezit van de stam van onze vaders.

⁵ Toen gebod Mozes de Israëlieten vol-

gens het bevel van de HEERE: De stam van de nakomelingen van Jozef heeft gelijk.

⁶ Dit is het woord dat de HEERE met betrekking tot de dochters van Zelafead geboden heeft: Laten zij tot vrouw worden van wie goed is in hun ogen, als zij tenminste tot vrouw worden van *iemand uit* het geslacht van de stam van hun vader.

⁷ Dan zal het erfelijk bezit van de Israëlieten niet van de *ene* stam op de *andere* stam overgaan, want de Israëlieten moeten ieder vasthouden aan het erfelijk bezit van de stam van zijn vaders.

⁸ Verder moet elke dochter die een erfelijk bezit uit de stammen van de Israëlieten erft, tot vrouw worden van iemand uit het geslacht van de stam van haar vader, opdat ieder van de Israëlieten het erfelijk bezit van zijn vader zal erven.

⁹ Zodoende zal het erfelijk bezit niet van de *ene* stam op de *andere* stam overgaan, want van de stammen van de Israëlieten moet ieder aan zijn erfelijk bezit vasthouden.

¹⁰ Zoals de HEERE Mozes geboden had, zo deden de dochters van Zelafead;

¹¹ en 'Machla, Tirza, en Hogla, Milka en Noa, de dochters van Zelafead, werden voor de zonen van hun oom tot vrouw.

¹² Binnen de geslachten van de nakomelingen van Manasse, de zoon van Jozef, werden zij *een man* tot vrouw; zo bleef hun erfelijk bezit aan de stam van het geslacht van hun vader.

¹³ Dit zijn de geboden en de bepalingen die de HEERE de Israëlieten door de dienst van Mozes' geboden heeft, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, *ter hoogte* van Jericho.

² Num. 26:55,56; 33:54 ³ Num. 27:7; Joz. 17:3,4 ⁴ Num. 27:1
36:13 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

HET VIJFDE BOEK VAN MOZES

DEUTERONOMIUM

WAT ISRAËL HEEFT MEEGEMAAKT IN DE WOESTIJN

1 Dit zijn de woorden die Mozes tot heel Israël gesproken heeft, aan deze zijde van de Jordaan, in de woestijn, op de Vlakte tegenover Suf, tussen Paran enerzijds en Tofel, Laban, Hazereth en Dizahab anderzijds.

² Vanaf de Horeb in de richting van het Seirgebergte, tot aan Kades-Barnea, is het elf dagen reizen.

³ Het gebeurde in het veertigste jaar, in de elfde maand, op de eerste dag van de maand, dat Mozes tot de Israëlieten sprak, overeenkomstig alles wat de HEERE hem voor hen geboden had,

⁴ nadat hij Sihon, de koning van de Amorieten, die in Hesbon woonde, en Og, de koning van Basan, die in Astharoth woonde, in Edrei verslagen had.

⁵ Aan deze zijde van de Jordaan, in het land Moab, begon Mozes deze wet als volgt uit te leggen:

⁶ De HEERE, onze God, heeft tot ons gesproken bij de Horeb: U bent lang genoeg bij deze berg gebleven.

⁷ Keer om, breek op en ga naar het bergland van de Amorieten en naar al hun buuren, in de Vlakte, het Bergland en het Laagland, in het Zuiderland en aan de zee-kust, het land van de Kanaänieten, en de Libanon, tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat.

⁸ Zie, Ik heb het land aan u gegeven; ga het binnen en neem het land in bezit waarvan de HEERE uw vaders, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft dat Hij het hun en hun nageslacht na hen geven zou.

⁹ Ik heb in die tijd tegen u gezegd: 'Ik alleen kan u niet dragen.

¹⁰ De HEERE, uw God, heeft u talrijk gemaakt, en zie, u bent heden zo talrijk als de sterren aan de hemel.

¹¹ Moge de HEERE, de God van uw vaders, aan uw aantal toevoegen duizendmaal wat u nu bent, en moge Hij u zegenen, zoals Hij tot u gesproken heeft!

¹² Maar hoe kan ik alleen uw moeite, uw last en uw rechtszaken dragen?

¹³ Geef voor uzelf, ingedeeld naar uw stammen, wijze, verstandige, ervaren mannen, dan zal ik hen tot hoofd over u aanstellen.

¹⁴ Toen antwoordde u mij en zei: De zaak die u hebt gezegd te doen, is goed.

¹⁵ Dus nam ik uw stamhoofden, wijze en ervaren mannen, en stelde hen tot hoofd over u aan, leiders over duizend, leiders over honderd, leiders over vijftig en leiders over tien, en beambten voor uw stammen.

¹⁶ Ook beval ik in die tijd uw rechters: Luister naar de geschillen tussen uw broeders, en oordeel rechtvaardig tussen een man, zijn broeder en de vreemdeling die bij hem is.

¹⁷ 'U mag niet partijdig zijn' in de rechtspraak: zowel de kleine als de grote moet u aanhoren. U mag voor niemand bevreesd zijn, want de rechtspraak behoort aan God. Maar de zaak die voor u te moeilijk is, moet u bij mij brengen en ik zal die aanhoren.

¹⁸ Zo beval ik u in die tijd al de zaken die u moet doen.

¹⁹ Toen braken wij op van de Horeb, en gingen door heel die grote en vreselijke

¹ Num. 21:24,33 ² Gen. 15:18; 17:7,8 ³ Ex. 18:18 ⁴ Joh. 7:24 ⁵ Lev. 19:15; 1 Sam. 16:7; Spr. 24:23; Jak. 2:1

1:8 aan u - Letterlijk: voor uw aangezicht. 1:17 niet partijdig zijn - Letterlijk: het aangezicht niet herkennen.

woestijn, die u gezien hebt, in de richting van het bergland van de Amorieten, zoals de HEERE, onze God, ons geboden had; en wij kwamen tot aan Kades-Barnea.

²⁰ Toen zei ik tegen u: U bent gekomen tot aan het bergland van de Amorieten, dat de HEERE, onze God, ons geven zal.

²¹ Zie, de HEERE, uw God, heeft het land aan u¹ gegeven; trek op, neem het in bezit, zoals de HEERE, de God van uw vaderen, tot u gesproken heeft; wees niet bevreesd en wees niet ontsteld.

²² Toen kwam u allen naar voren, naar mij toe, en zei: Laten wij mannen voor ons uit sturen, die het land voor ons verkennen en ons verslag uitbrengen langs welke weg wij het moeten intrekken en bij welke steden wij zullen komen.

²³ Deze zaak nu was goed in mijn ogen. Dus nam ik twaalf mannen uit uw *midden*,² één man per stam.

²⁴ Zij keerden zich om en trokken het bergland in; zij kwamen tot aan het dal Eskol en verkenden dat.

²⁵ Zij namen van de vrucht van het land mee, daalden *weer* naar ons af en brachten ons verslag uit en zeiden: Het land dat de HEERE, onze God, ons geven zal, is goed.

²⁶ Maar u wilde niet verdoortrekken, u was het bevel van de HEERE, uw God, ongehoorzaam.

²⁷ U morde in uw tenten en zei: Omdat de HEERE ons haat, heeft Hij ons uit het land Egypte geleid, om ons in de hand van de Amorieten te geven, om ons weg te vagen.

²⁸ Waar moeten wij heen trekken? Onze broeders hebben ons hart laten smelten door te zeggen: Het is een volk, groter en langer dan wij; de steden zijn groot en hemelhoog versterkt; wij hebben er zelfs Enakieten gezien.

²⁹ Toen zei ik tegen u: Schrik niet voor hen terug en wees niet bevreesd voor hen.

³⁰ De HEERE, uw God, Die voor u uit gaat, Hij zal voor u strijden, overeenkomstig alles wat Hij voor uw ogen in Egypte voor u gedaan heeft,

³¹ en in de woestijn, waar u gezien hebt dat

de HEERE, uw God, u gedragen heeft, zoals een man zijn zoon draagt, op heel de weg die u gegaan bent, totdat u op deze plaats gekomen bent.

³² Maar ondanks deze woorden geloofde u niet in de HEERE, uw God,

³³ Die voor u uit ging op de weg, om voor u een plaats te zoeken om uw tenten op te zetten; 's nachts met het vuur, om u de weg te tonen die u moest gaan, en overdag met de wolke.

³⁴ Toen de HEERE uw woorden³ hoorde, werd Hij zeer toornig en zwoer:

³⁵ Niemand van deze mannen, van deze slechte generatie, 'zal het goede land zien dat Ik gezworen heb aan uw vaderen te geven!

³⁶ Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne: die zal het zien en aan hem zal Ik het land geven dat hij betreden heeft, en aan zijn kinderen, omdat hij erin volhard heeft de HEERE na te volgen.

³⁷ Ook op mij werd de HEERE toornig, vanwege u, en Hij zei: 'Ook u zult er niet in komen.

³⁸ Jozua, de zoon van Nun, die in uw dienst staat,⁴ die zal erin komen; rust hem ervoor toe, want hij zal het Israël in erfbeitz laten nemen.

³⁹ En ook uw kleine kinderen, waarvan u zei: Zij zullen de vijand tot buit worden, en uw kinderen die heden *nog* geen goed of kwaad kennen, die zullen erin komen. Aan hen zal Ik het geven en zij zullen het in bezit nemen.

⁴⁰ Maar wat u betreft, keer u om en trek naar de woestijn, in de richting van de Schelfzee.

⁴¹ Toen antwoordde u en zei tegen mij: Wij hebben gezondigd tegen de HEERE. Wijzelf zullen optrekken en strijden, overeenkomstig alles wat de HEERE, onze God, ons geboden heeft. Maar toen iedereen van u zijn wapenrusting aantrok en in overmoed wilde optrekken naar het bergland, zei de HEERE tegen mij: Zeg hun: Trek niet op en strijd niet, want Ik ben niet in uw

¹ Num. 13:2,3 enz. ² Num. 13:23 ³ Num. 14:2 ⁴ Num. 13:28 ⁵ Ex. 13:21 ⁶ Num. 14:22,23; Ps. 95:11

⁷ Num. 20:12; 27:14; Deut. 3:26; 4:21; 34:4

1:21 *aan u* - Letterlijk: voor uw aangezicht. 1:34 *uw woorden* - Letterlijk: de stem van uw woorden. 1:38 *die in uw dienst staat* - Letterlijk: die voor uw aangezicht staat.

midden. Dan zult u niet door uw vijanden verslagen worden.

⁴³ Maar toen ik tot u sprak, luisterde u niet: u was het bevel van de HEERE ongehoorzaam; u was overmoedig en trok *toch* het bergland in.

⁴⁴ De Amorieten, die in dat bergland woonden, rukten toen uit, u tegemoet. Zij achtervolgden u, zoals bijen dat doen; en zij verpletterden u in Seir, tot Horma toe.

⁴⁵ Toen u *daarna* terugkeerde en huilde voor het aangezicht van de HEERE, luisterde de HEERE niet naar uw stem en hoorde Hij u niet aan.

⁴⁶ U bleef vele dagen in Kades, zolang als u er bleef.

2 Daarna keerden wij om en trokken naar de woestijn, in de richting van de Schelfzee, zoals de HEERE tot mij gesproken had, en wij trokken om het Seirgebergte heen, vele dagen.

² Toen zei de HEERE tegen mij:

³ U bent lang genoeg om dit bergland heen getrokken. Keer u om naar het noorden

⁴ en gebied het volk: U gaat door het gebied van uw broeders trekken, de kinderen van Ezau, die in Seir wonen. Zij zullen wel bevreesd voor u zijn, maar u moet zeer op uw hoede zijn.

⁵ Ga niet de strijd met hen aan, want Ik zal u van hun land nog geen voetbreed geven. Ik heb het Seirgebergte immers ^aaan Ezau in bezit gegeven.

⁶ Voedsel moet u voor geld van hen kopen, zodat u kunt eten; ook water moet u voor geld van hen kopen, zodat u kunt drinken.

⁷ Want de HEERE, uw God, heeft u gezegend in al het werk van uw hand. Hij weet van uw tocht door deze zo grote woestijn. Deze veertig jaar is de HEERE, uw God, met u geweest. Het heeft u aan niets ontbroken.

⁸ Zo trokken wij verder, weg van onze broeders, de kinderen van Ezau, die in Seir woonden, en van de weg door de Vlake, van Elath en Ezeon-Geber. Wij keerden om en trokken langs de weg door de woestijn van Moab.

⁹ Toen zei de HEERE tegen mij: Breng Moab niet in het nauw en ga niet de strijd met hen aan, want van hun land zal Ik u niets

in bezit geven. Ik heb Ar namelijk aan de kinderen van Lot in bezit gegeven.

¹⁰ (De Emieten woonden er vroeger in, een groot en talrijk volk, zo lang als de Enakieten.

¹¹ Zij werden ook tot de Refaïeten gerekend, evenals de Enakieten, maar de Moabieten noemden hen Emieten.

¹² En in Seir woonden vroeger de Horieten, maar de kinderen van Ezau verdreven hen uit hun bezit, vaagden hen van voor hun *ogen* weg en gingen in hun plaats wonen; net zoals Israël gedaan heeft met het land van zijn bezit, dat de HEERE hun gegeven heeft.)

¹³ Nu dan, sta op en steek de beek Zered over. Toen staken wij de beek Zered over.

¹⁴ De tijd* dat wij gereisd hebben, vanaf Kades-Barnea totdat wij de beek Zered overtrokken, bedroeg achtendertig jaar: totdat de hele generatie strijdbare mannen uit het midden van het kamp omgekomen was, zoals de HEERE hun gezwoeren had.

¹⁵ En ook was de hand van de HEERE tegen hen geweest, om hen in verwarring te brengen, weg uit het midden van het kamp, totdat zij omgekomen waren.

¹⁶ En het gebeurde, toen alle strijdbare mannen uiteindelijk gestorven waren *en* uit het midden van het volk *verdwenen*,

¹⁷ dat de HEERE tot mij sprak:

¹⁸ Heden trekt u de grens van Moab over, *bij* Ar.

¹⁹ U zult in de nabijheid van de Ammonieten komen. Breng hen niet in het nauw en ga niet de strijd met hen aan, want van het land van de Ammonieten zal Ik u niets in bezit geven. Ik heb het namelijk aan de kinderen van Lot in bezit gegeven.

²⁰ (Ook dit werd tot het land van de Refaïeten gerekend. De Refaïeten woonden er vroeger, maar de Ammonieten noemden hen Zamzummiën,

²¹ een groot en talrijk volk, zo lang als de Enakieten. De HEERE heeft hen echter van voor hun *ogen* weggevaagd. De Ammonieten verdreven hen uit hun bezit en zijn in hun plaats gaan wonen;

²² evenals Hij gedaan heeft voor de

* Gen. 36:8

2:14 *de tijd* - Letterlijk: de dagen.

kinderen van Ezau, die in Seir wonen: Hij heeft de Horiëten van voor hun *ogen* weggevaagd: zij verdreven hen uit hun bezit en zijn in hun plaats gaan wonen, tot op deze dag.

²³ En de Kaftorieten, die afkomstig zijn uit Kaftor, hebben de Avvieten, die tot aan Gaza in dorpen woonden, weggevaagd en zijn in hun plaats gaan wonen.)

²⁴ Sta op, breek op en trek de beek Arnon over; zie, Ik heb u Sihon, de koning van Hesbon, de Amoriet, en zijn land in uw hand gegeven. Begin het in bezit te nemen en ga met hen de strijd aan.

²⁵ Op deze dag zal Ik beginnen de volken onder heel de hemel angst en vrees voor u te geven. Zij zullen geruchten over u horen en voor u sidderen en beven.

²⁶ Toen stuurde ik boden uit de woestijn Kedemoth naar Sihon, de koning van Hesbon, met woorden van vrede; ik zei:

²⁷ "Laat mij door uw land trekken. Ik zal uitsluitend over de weg gaan en *daar* niet van afwijken, naar rechts of naar links.

²⁸ Verkoop mij voedsel voor geld, zodat ik kan eten, en geef mij water voor geld, zodat ik kan drinken. Laat mij slechts te voet door uw land trekken

²⁹ – zoals de kinderen van Ezau, die in Seir wonen, en de Moabieten, die in Ar wonen, ook voor mij gedaan hebben – totdat ik de Jordaan oversteeek, naar het land dat de HEERE, onze God, ons geven zal.

³⁰ Maar Sihon, de koning van Hesbon, wilde ons niet door zijn land laten trekken. De HEERE, uw God, verhardde namelijk zijn geest en verstokte zijn hart, om hem in uw hand te geven, zoals het op deze dag is.

³¹ En de HEERE zei tegen mij: Zie, Ik ben begonnen Sihon en zijn land aan u te geven. Begin zijn land nu daadwerkelijk in bezit te nemen.

³² En Sihon trok uit ten strijde, hij en heel zijn volk, ons tegemoet, naar Jahaz.

³³ En de HEERE, onze God, gaf hem aan ons over, en wij versloegen hem, zijn zonen en heel zijn volk.

³⁴ Wij namen in die tijd al zijn steden in en sloegen elke stad met de ban: mannen,

vrouwen en kleine kinderen. Wij lieten niemand overblijven.

³⁵ Alleen het vee roofden wij voor onszelf, en de buit van de steden die wij innamen.

³⁶ Vanaf Aroër, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, en de stad die in het beekdal ligt, tot aan Gilead toe, was er geen stad die te hoog voor ons was; de HEERE, onze God, gaf het allemaal aan ons.

³⁷ Alleen in de nabijheid van het land van de Ammonieten, heel het gebied langs de beek Jabbok, in de steden van het bergland en in alles wat de HEERE, onze God, ons verboden had, kwam u niet.

3 Daarna keerden wij om en trokken op in de richting van Basan. En Og, de koning van Basan, trok uit ten strijde, hij en heel zijn volk, ons tegemoet bij Edrei.

² Toen zei de HEERE tegen mij: Wees niet bevreesd voor hem, want Ik heb hem, heel zijn volk en zijn land in uw hand gegeven; u moet met hem doen 'zoals u met Sihon, de koning van de Amoriëten, die in Hesbon woonde, gedaan hebt.

³ En de HEERE, onze God, gaf ook Og, de koning van Basan, en heel zijn volk in onze hand, zodat wij hem versloegen, tot er niemand van hem was overgebleven.

⁴ Wij namen in die tijd al zijn steden in: zestig steden, heel het gebied Argob, het koninkrijk van Og in Basan. Er was geen stad die wij van hen niet innamen.

⁵ Al die steden waren versterkt met hoge muren, poorten en grendels. Daarnaast namen wij zeer veel steden zonder muur in.

⁶ Wij sloegen ze met de ban, zoals wij gedaan hadden bij Sihon, de koning van Hesbon. Wij sloegen elke stad met de ban: mannen, vrouwen en kleine kinderen.

⁷ Al het vee en de buit van die steden roofden wij echter voor onszelf.

⁸ Zo namen wij in die tijd het land uit de hand van de twee koningen van de Amoriëten, die aan deze zijde van de Jordaan woonden, vanaf de beek Arnon tot aan de berg Hermon

⁹ – de Sidoniërs noemen de Hermon Sirjon en de Amoriëten noemen hem Senior –

^a Num. 21:21; Richt. 11:19 ^b Num. 21:21, 22 ^c Num. 21:23 ^d Deut. 29:7 ^e Num. 21:33; Deut. 29:7

^f Num. 21:34

2:31 aan u - Letterlijk: voor uw aangezicht.

¹⁰ al de steden van de hoogvlakte, heel Gilead en heel Basan, tot aan Salcha en Edrei, steden van het koninkrijk van Og in Basan.

¹¹ Want alleen Og, de koning van Basan, was van de rest van de Refaïeten overgebleven. Zie, zijn bed was een bed van ijzer. Bevindt het zich niet in Rabba van de Ammonieten? De lengte ervan is negen el, en de breedte vier el, *gemeten* naar de elleboog van een man.

¹² Dit land ^anamen wij in die tijd in bezit. Vanaf Arôër, dat aan de beek Arnon ligt, gaf ik het, met de helft van het bergland van Gilead en zijn steden, aan de Rubenieten en de Gadieten.

¹³ De rest van Gilead, en heel Basan, het koninkrijk van Og, gaf ik aan de halve stam Manasse, heel het gebied Argob. Dat gehele Basan wordt het land van de Refaïeten genoemd.

¹⁴ Jaïr, de zoon van Manasse, nam heel het gebied Argob in, tot aan het gebied van de Gesurieten en Maächatieten, en hij noemde het, *namelijk* Basan, naar zijn eigen naam: dorpen van Jaïr. *Zo heten ze* tot op deze dag.

¹⁵ Aan Machir gaf ik Gilead.

¹⁶ Aan de Rubenieten en Gadieten gaf ik *het gebied* vanaf Gilead tot aan de beek Arnon (tot het midden van de beek en het *bijbehorend* gebied) en tot aan de beek Jabbok, het gebied van de Ammonieten;

¹⁷ verder de Vlake, de Jordaan en het gebied vanaf Kinnereth tot aan de zee van de Vlake, de Zoutzee, onder aan de hellingen van de Pisga, waar *de zon* opkomt.

¹⁸ Verder gebod ik ^b u in die tijd: De HEERE, uw God, heeft u dit land gegeven om het in bezit te nemen. Alle dappere mannen moeten echter gewapend verdertrekken, voor uw broeders, de Israëlieten, uit.

¹⁹ Alleen uw vrouwen, uw kleine kinderen en uw vee (ik weet dat u veel vee hebt) mogen in uw steden blijven, die ik u gegeven heb.

²⁰ Pas wanneer de HEERE *ook* aan uw broeders rust gegeven heeft, net als aan u, en ook zij het land in bezit hebben genomen dat de HEERE, uw God, hun geven zal aan de overzijde van de Jordaan, *pas* dan mag

u terugkeren, eenieder naar zijn bezit, dat ik u gegeven heb.

²¹ Aan Jozua ^c gebod ik in die tijd: Uw ogen hebben alles gezien wat de HEERE, uw God, met deze twee koningen gedaan heeft; zo zal de HEERE doen met alle koninkrijken waar u naartoe trekt.

²² Wees niet bevreesd voor hen, want de HEERE, uw God, Hij is het die voor u strijdt. ²³ Ook smeekte ik de HEERE in die tijd om genade en zei:

²⁴ Heere, HEERE! ^d U bent begonnen aan Uw dienaar Uw grootheid en Uw sterke hand te tonen. Want ^e welke god is er in de hemel en op de aarde die zulke werken en machtige daden kan doen als U?

²⁵ Laat mij toch oversteken en dat goede land zien, dat aan de overzijde van de Jordaan is, dat goede bergland en de Libanon!

²⁶ Maar de HEERE was verolgen op mij, vanwege u, en Hij luisterde niet naar mij. En de HEERE zei tegen mij: Laat het u genoeg zijn; spreek niet meer tot Mij over deze zaak.

²⁷ Klim naar de top van de Pisga, sla uw ogen op naar het westen, het noorden, het zuiden en waar *de zon* opkomt, en bekijk *het land* met eigen ogen; want u zult deze Jordaan niet oversteken.

²⁸ Geef Jozua bevelen, rust hem toe en beoedig hem; want hij zal voor dit volk uit *de Jordaan* oversteken en hij zal hun het land dat u zien zult, in erfbezit laten nemen.

²⁹ Zo bleven wij in dit dal tegenover Beth-Peor.

MOZES VERMAANT HET VOLK ZICH AAN DE GEBODEN VAN GOD TE HOUDEN

4 Nu dan, Israël, luister naar de ^f verordeningen en de bepalingen die ik u leer te doen; opdat u leeft en u het land dat de HEERE, de God van uw vaderen, u geeft, binnengaat en in bezit neemt.

² U mag aan het woord dat ik u gebied, ^g niets toevoegen en er *ook* niets van afdoen, opdat u de geboden van de HEERE, uw God, die ik u gebied, in acht neemt.

³ Uw ogen hebben gezien wat de HEERE

^a Num. 32:33 ^b Num. 32:20 ^c Num. 27:18 ^d 1 Sam. 2:2; Ps. 89:7,8,9 ^e Deut. 1:37; 31:2; 34:4 ^f Lev. 19:37; 20:8; 22:31 ^g Deut. 12:32; Spr. 30:6; Openb. 22:18

gedaan heeft vanwege ^aBaal-Peor: dat de HEERE, uw God, iedereen die achter Baäl-Peor aan ging, uit uw midden weggevaagd heeft.

^a U daarentegen, die zich aan de HEERE, uw God, vastgehouden hebt, bent heden allemaal *nog* in leven.

^b Zie, ik heb u de verordeningen en bepalingen geleerd, zoals de HEERE, mijn God, mij geboden heeft; om zo te handelen in het midden van het land waarin u zult komen om het in bezit te nemen.

^c Neem ze in acht en doe ze; want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn voor de ogen van de volken, die al deze verordeningen horen zullen en zullen zeggen: Werkelijk, dit grote volk is een wijs en verstandig volk!

^d Want welk groot volk is er waar de goden zo dichtbij zijn als de HEERE, onze God, *bij ons* is, altijd als wij tot Hem roepen?

^e En welk groot volk is er dat *zulke* rechtvaardige verordeningen en bepalingen heeft als heel deze wet, die ik u heden voorhoud?

^f Alleen, wees op uw hoede en neem uzelf zeer in acht, dat u de dingen niet vergeet die uw ogen gezien hebben, en dat zij niet uit uw hart wijken alle dagen van uw leven. U moet ze ^guw kinderen en uw kleinkinderen bekendmaken:

^h Op de dag dat u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, stond, bij de Horeb, zei de HEERE tegen mij: Roep het volk voor Mij bijeen, dan zal Ik hun Mijn woorden laten horen, die zij moeten leren, om Mij te vrezen, alle dagen dat zij op de aardbodem zullen leven, en die zij *ook* hun kinderen moeten leren.

ⁱ Toen kwam u naar voren en stond onder aan de berg, ^jterwijl de berg brandde van vuur, tot in het hart van de hemel. Er was duisternis en *er waren* wolken en donkerheid.

^k En de HEERE sprak tot u vanuit het midden van het vuur; het geluid van de woorden hoorde u, maar een gestalte zag u niet, *er was* alleen een stem.

^l Hij maakte u Zijn verbond bekend, dat

Hij u beval te doen, de Tien Woorden, en Hij schreef ze op twee stenen tafelen.

^m En mij gebod de HEERE in die tijd om u verordeningen en bepalingen te leren, om die te doen in het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen.

ⁿ U moet, omwille van uw leven, zeer op uw hoede zijn – u hebt immers geen enkele gestalte gezien op de dag dat de HEERE bij de Horeb tot u sprak vanuit het midden van het vuur –

^o dat u niet verderfelijk handelt en voor u een beeld maakt, de afbeelding van enig afgodsbeeld, de vorm van een man of vrouw,

^p de vorm van enig dier dat op het land leeft, de vorm van enige gevleugelde vogel die door de lucht vliegt,

^q de vorm van iets wat op de aardbodem kruipt, *of* de vorm van enige vis die in het water onder de aarde leeft.

^r Wees ervoor op uw hoede dat u uw ogen niet opslaat naar de hemel, en de zon, de maan en de sterren ziet, heel het leger aan de hemel, en u laat verleiden om u voor hen neer te buigen en hen te dienen. De HEERE, uw God, heeft hen aan al de volken onder de hele hemel toebedeeld,

^s maar *ú* heeft de HEERE genomen en uit de ijzeroven, uit Egypte geleid, om voor Hem tot een ^terfvolk te zijn, zoals het op deze dag is.

^u Ook ^vwerd de HEERE toornig op mij, vanwege uw woorden. Hij zwoer dat ik de Jordaan niet zou oversteken en niet zou komen in het goede land dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geven zal.

^w Want ik zal in dit land sterven; ik zal de Jordaan niet oversteken. Maar u zult hem *wel* oversteken en dat goede land in bezit nemen.

^x Wees op uw hoede, dat u het verbond van de HEERE, uw God, dat Hij met u gesloten heeft, niet vergeet en voor u een beeld maakt, de afbeelding van enig ding dat de HEERE, uw God, u verboden heeft.

^y Want de HEERE, uw God, is een ^zverterend vuur, ^{aa}een na-ijverig God.

^{ab} Als u kinderen en kleinkinderen verwekt zult hebben en in het land oud ge-

^a Num. 25:4; Joz. 22:17 ^b Deut. 26:19 ^c Deut. 6:7; 11:19 ^d Ex. 19:18 ^e Ex. 19:5 ^f Deut. 1:37; 3:26; 31:2; 34:4 ^g Deut. 9:3; Hebr. 12:29 ^h Ex. 20:5; 34:14; Deut. 5:9; 6:15

worden zult zijn en verderfelijc zult handelen, *als* u een beeld zult maken, de afbeelding van enig ding, en doen wat slecht is in de ogen van de HEERE, uw God, om Hem tot toorn te verwekken,

²⁶ dan roep ik heden de hemel en de aarde tot getuige tegen u, dat u zeker *al* snel zult verdwijnen uit het land waarvoor u de Jordaan oversteekt om het in bezit te nemen. U zult *uw* dagen daarin niet verlen, maar zeker weggevaagd worden.

²⁷ De HEERE zal u dan ^a overal verspreiden onder de volken. U zult *met slechts* weinig mensen overblijven onder de heidenen naar wie de HEERE u voeren zal.

²⁸ Daar zult u goden dienen die ^b het maaksel van mensenheden zijn, hout en steen, en die niet zien, niet horen, niet eten en niet ruiken kunnen.

²⁹ Dan zult u daar de HEERE, uw God, zoeken en u zult Hem vinden, als u Hem met heel uw hart en met heel uw ziel zoekt.

³⁰ Wanneer u in benauwdheid zult zijn en al deze dingen u getroffen hebben, in later tijd, ^c dan zult u terugkeren naar de HEERE, uw God, en Zijn stem gehoorzamen.

³¹ Want de HEERE, uw God, is een barmhartig God; Hij zal u niet loslaten, en u niet te gronde richten; Hij zal het verbond met uw vaderen, dat Hij onder ede met hen gesloten heeft, niet vergeten.

³² Vraag immers toch naar de vorige dagen, die vóór u geweest zijn, vanaf de dag dat God de mens op de aarde geschapen heeft, van het *ene* einde van de hemel tot het *andere* einde van de hemel, of zoiets indrukwekkends ooit gebeurd is, of dat zoiets ooit gehoord is:

³³ Heeft ooit een volk de stem van God horen spreken vanuit het midden van het vuur, zoals u gehoord hebt, en *daarbij* het leven behouden?

³⁴ Of heeft God ooit getracht om voor Zich een volk uit het midden van een *ander* volk weg te halen, met beproevingen, met tekenen, met wonderen en met strijd, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met grote ontzagwekkende daden, zoals de

HEERE, uw God, dat alles met u in Egypte voor uw ogen gedaan heeft?

³⁵ Aan u is dat getoond, opdat u zou weten dat de HEERE God is, niemand anders ^d dan Hij alleen!

³⁶ Vanuit de hemel heeft Hij u Zijn stem laten horen om u gehoorzaamheid bij te brengen, en op de aarde heeft Hij u Zijn grote vuur laten zien, en u hebt Zijn woorden gehoord vanuit het midden van het vuur.

³⁷ Omdat Hij uw vaderen liefhad en hun nageslacht na hen verkozen had, heeft Hij u Zelf ^e met Zijn grote kracht uit Egypte ^f geleid,

³⁸ om volken die groter en machtiger zijn dan u, van voor uw *ogen* uit hun bezit te verdrijven, om u in hun land te brengen *en* het u als erfelijk bezit te geven, zoals het op deze dag is.

³⁹ *Daarom* moet u heden weten en ter harte nemen dat de HEERE God is, boven in de hemel en beneden op de aarde, niemand anders!

⁴⁰ En u moet Zijn verordeningen en Zijn geboden, die ik u heden gebied, alle dagen in acht nemen, opdat het u en uw kinderen na u goed gaat en opdat u *uw* dagen verlengt in het land dat de HEERE, uw God, u geeft, alle dagen.

DRIE VRIJSTEDEN AANGEWEEZEN

⁴¹ ^g Toen zonderde Mozes drie steden af, aan deze zijde van de Jordaan, waar de zon opkomt,

⁴² zodat iemand die zijn naaste gedood heeft, daarheen zou kunnen vluchten, wanneer hij dit zonder voorbedachten rade heeft gedaan en hem tevoren ^h niet haatte. Hij zal naar een van deze steden vluchten en in leven blijven:

⁴³ ⁱ Bezer in de woestijn, in het land van de hoogvlakte, voor de Rubenieten; Ramoth in Gilead voor de Gadieten; en Golan in Basan voor de Manassieten.

^a Deut. 28:62,64 ^b Ps. 115:4; 135:15 ^c Deut. 32:39; Jes. 45:5,18,22; Mark. 12:29,32 ^d Ex. 13:9,14 ^e Num. 35:6,14 ^f Joz. 20:8

4:30 in later tijd - Letterlijk: aan het einde van de dagen. **4:37 Zelf** - Letterlijk: met Zijn aangezicht. **4:42 tevoren** - Letterlijk: van gisteren en eergisteren.

HERHALING VAN DE WET VAN DE TIEN GEBODEN

⁴⁴ Dit is de wet die Mozes de Israëlieten voorhield.

⁴⁵ Dit zijn de getuigenissen, de verordeningen en de bepalingen die Mozes tot de Israëlieten sprak, toen zij uit Egypte vertrokken waren,

⁴⁶ aan deze zijde van de Jordaan, in het dal tegenover Beth-Peor, in het land van Sihon, de koning van de Amorieten, die in Hesbon woonde en die Mozes en de Israëlieten ^averslagen hadden, toen zij uit Egypte kwamen.

⁴⁷ Zij hadden zijn land in bezit genomen en het land van ^bOg, de koning van Basan, twee koningen van de Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan woonden, waar de zon opkomt,

⁴⁸ het gebied vanaf Aroër, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, tot aan de berg Siyon, dat is de Hermon,

⁴⁹ en heel de vlakte aan de overzijde van de Jordaan, waar de zon opkomt, tot aan de zee van de Vlakte, onder aan de hellingen van de Pisga.

5 Mozes riep heel Israël bijeen en zei tegen hen: Luister, Israël, naar de verordeningen en bepalingen die ik heden ten aanhoren van u spreek. U moet ze leren en nauwlettend in acht nemen.

² De HEERE, onze God, heeft een ^cverbond met ons gesloten bij de Horeb.

³ Niet met onze vaders heeft de HEERE dit verbond gesloten, maar met ons, wij die hier heden allen in leven zijn.

⁴ Van aangezicht tot aangezicht heeft de HEERE met u gesproken op de berg, vanuit het midden van het vuur

⁵ (ik stond in die tijd tussen de HEERE en u in, om u het woord van de HEERE bekend te maken, want u ^awas bevreesd vanwege het vuur en klom de berg niet op). Hij zei:

⁶ Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft.

⁷ U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

⁸ U zult voor uzelf geen beeld maken, geen enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is.

⁹ U zult zich daarvoor niet neerbuigen, en die niet dienen, want Ik, de HEERE, uw God, ben een ^ana-ijverig God, Die de misdaad van de vaders vergeldt aan de kinderen, en aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten;

¹⁰ maar Die barmhartigheid doet aan duizenden van hen die Mij liefhebben en Mijn geboden in acht nemen.

¹¹ U zult de ^bNaam van de HEERE, uw God, niet ijdel gebruiken, ^cwant de HEERE zal niet voor onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt.

¹² Neem de ^dsabbatdag in acht om die te heiligen, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft.

¹³ Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen,

¹⁴ maar de zevende dag is de sabbat van de HEERE, uw God. Dan zult u geen enkel werk doen, u, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienaar, noch uw dienares, ^enoch uw rund, noch uw ezel, noch enig vee van u, noch uw vreemdeling, die binnen uw poorten is, opdat uw dienaar en uw dienares rusten zoals u.

¹⁵ Want u zult in gedachten houden dat u slaaf geweest bent in het land Egypte en dat de HEERE, uw God, u vandaar uitgeleid heeft met sterke hand en uitgestrekte arm. Daarom heeft de HEERE, uw God, u geboden de dag van de sabbat te houden.

¹⁶ Eer uw vader en uw moeder, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uw dagen verlengd worden en opdat het u goed gaat in het land dat de HEERE, uw God, u geeft.

¹⁷ U zult niet doodslaan.

¹⁸ En u zult geen overspel plegen.

¹⁹ En u zult niet stelen.

^a Num. 21:24; Deut. 1:4 ^b Num. 21:33; Deut. 3:3 ^c Ex. 19:5 ^d Ex. 19:16; 20:18 ^e Ex. 20:2 enz.; Ps. 81:11 ^f Lev. 26:1 ^g Ex. 20:5; 34:7,14; Jer. 32:18 ^h Lev. 19:12; Matt. 5:33 ⁱ Gen. 2:2; Ex. 23:12; 35:2; Lev. 23:3; Ezech. 20:12; Hebr. 4:4 ^j Lev. 19:3; Matt. 15:4; Luk. 18:20; Efez. 6:2,3 ^k Matt. 5:21; Luk. 18:20; Rom. 13:9 ^l Luk. 18:20

5:11 *ijdel gebruiken* - Dwz. onnodig en ondoordacht gebruiken, misbruiken. 5:14 *noch uw dienaar, noch uw dienares* - Of: noch uw slaaf, noch uw slaafin.

²⁰ En u zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste.

²¹ En u zult niet ^abegeren de vrouw van uw naaste. U zult uw zinnen niet zetten op het huis van uw naaste, noch op zijn akker, noch op zijn dienaar, noch op zijn dienaar, ^bnoch op zijn rund, noch op zijn ezel, noch op iets wat van uw naaste is.

²² Deze woorden sprak de HEERE tot heel uw gemeente, op de berg, vanuit het midden van het vuur, de wolken en de donkerheid, met luide stem; Hij voegde er niets aan toe. Hij schreef ze op twee stenen tafelen en gaf ze aan mij.

²³ En het gebeurde, toen u die stem vanuit het midden van de duisternis hoorde en de berg van vuur brandde, dat u naar voren kwam, naar mij toe, al uw stamhoofden en uw oudsten.

²⁴ En u zei: Zie, de HEERE, onze God, heeft ons Zijn heerlijkheid en Zijn grootheid laten zien en wij hebben Zijn stem gehoord vanuit het midden van het vuur; vandaag hebben wij gezien dat God met de mens spreekt en dat deze in leven blijft.

²⁵ Maar nu, waarom zouden wij sterven? Want dit grote vuur zou ons verteren; als wij de stem van de HEERE, onze God, nog langer zouden horen, zouden wij sterven.

²⁶ Want wie is er van alle vlees, die de stem van de levende God heeft horen spreken vanuit het midden van het vuur, zoals wij, ^ben in leven is gebleven?

²⁷ Gaat u naar voren, en luister naar alles wat de HEERE, onze God, zal zeggen. U moet dan alles wat de HEERE, onze God, tegen u zal zeggen, tegen ons ^czeggen, en wij zullen ernaar luisteren en het doen.

²⁸ Toen de HEERE uw woorden ^d hoorde, toen u tot mij sprak, zei de HEERE tegen mij: Ik heb de woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben, gehoord; alles wat zij gezegd hebben, is goed.

²⁹ Och, hadden zij maar zo'n hart, ^eom Mij te vrezen en Mijn geboden alle dagen in

acht te nemen, opdat het hun en hun kinderen voor eeuwig goed zou gaan!

³⁰ Ga, zeg hun: Keer terug naar uw tenten.

³¹ Maar blijft u hier bij Mij staan. Dan zal Ik tot u spreken alle geboden, verordeningen en bepalingen die u hun moet leren en die zij moeten doen in het land dat Ik hun geven zal om het in bezit te nemen.

³² U moet *dus* nauwlettend handelen zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft; wijk niet af, naar rechts of naar links.

³³ Heel de weg die de HEERE, uw God, u geboden heeft, moet u gaan, opdat u leeft, en het u goed gaat, en u uw dagen verlengt in het land dat u in bezit zult nemen.

BEVEL OM ZICH AAN DE GEBODEN VAN GOD TE HOUDEN

6 Dit zijn de geboden, de verordeningen en de bepalingen die de HEERE, uw God, geboden heeft u te leren, om ze te doen in het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen,

² opdat u de HEERE, uw God, vreest door al Zijn verordeningen en Zijn geboden, die ik u gebied, in acht te nemen: u, uw kind en uw kleinkind, alle dagen van uw leven; en opdat uw dagen verlengd worden.

³ Luister dan, Israël, en neem ze nauwlettend in acht! Dan zal het u goed gaan en zult u zeer talrijk worden – zoals de HEERE, de God van uw vaderen, tot u gesproken heeft – in het land dat overvloedig van melk en honing.

⁴ Luister, Israël! De HEERE, onze God, de HEERE is één!

⁵ Daarom zult u de HEERE, uw God, ^f liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw kracht.

⁶ Deze woorden, die ik u heden gebied, moeten in uw hart zijn.

⁷ U moet ze uw ^g kinderen inprenten en erover spreken, als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat.

⁸ U moet ze als een teken op uw hand

^a Rom. 7:7 ^b Deut. 4:33; Richt. 13:22 ^c Ex. 20:19; Hebr. 12:19 ^d Deut. 4:35; Mark. 12:29; Joh. 17:3; 1 Kor. 8:4,6 ^e Deut. 10:12; Matt. 22:37; Luk. 10:27 ^f Deut. 4:9; 11:19

5:21 *noch op zijn dienaar, noch op zijn dienares* - Of: noch op zijn slaaf, noch op zijn slavin.
5:28 *uw woorden* - Letterlijk: de stem van uw woorden; zie ook het vervolg van dit vers.

5:29 *hadden zij maar zo'n hart* - Letterlijk: wie zal geven dat dit hun hart voor hen zal zijn?
6:4 *één* - Of: de Enige.

binden en ze moeten als een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn.

⁹ U moet ze op de deurposten van uw huis en op uw poorten schrijven.

¹⁰ Wanneer het dan gebeuren zal dat de HEERE, uw God, u gebracht heeft in het land dat Hij uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft u te zullen geven – grote en goede steden, die u niet gebouwd hebt,

¹¹ huizen, vol van allerlei kostbare dingen, waarmee u ze niet gevuld hebt, uitgehakte putten, die u niet uitgehakt hebt, en wijngaarden en olijfgaarden, die u niet geplant hebt – ^a en u gegeten hebt en verzadigd bent,

¹² wees dan op uw hoede dat u de HEERE, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft, niet vergeet.

¹³ U moet de HEERE, uw God, ^b vrezen, Hem dienen en bij Zijn Naam zweren.

¹⁴ U mag niet achter andere goden, de goden van de volken die rondom u zijn, aan gaan,

¹⁵ want de HEERE, uw God, is een na-ijverig God in uw midden; anders ontbrandt de toorn van de HEERE, uw God, tegen u en vaagt Hij u weg van de aardbodem.

¹⁶ U mag de HEERE, uw God, 'niet op de proef stellen, zoals u Hem bij ^c Massa op de proef gesteld hebt.

¹⁷ U moet de geboden van de HEERE, uw God, Zijn getuigenissen en Zijn verordeningen, die Hij u geboden heeft, nauwgezet in acht nemen.

¹⁸ En u moet doen wat juist en goed is in de ogen van de HEERE, opdat het u goed gaat, en u er komt, en het goede land dat de HEERE uw vaderen onder ede beloofd heeft, in bezit neemt,

¹⁹ om al uw vijanden van voor uw ogen te verjagen, zoals de HEERE gesproken heeft.

²⁰ Wanneer uw zoon u morgen vraagt: Wat zijn dat voor getuigenissen, verordeningen en bepalingen die de HEERE, onze God, u geboden heeft?

²¹ dan moet u tegen uw zoon zeggen: Wij waren slaven van de farao in Egypte, maar

de HEERE heeft ons met sterke hand uit Egypte geleid.

²² En de HEERE gaf tekenen en wonderen, groot en onheilbrengend, in Egypte, aan de farao en aan zijn hele huis, voor onze ogen.

²³ Maar ons leidde Hij daarvandaan, om ons *hierheen* te brengen en ons het land te geven, dat Hij onze vaderen onder ede beloofd had.

²⁴ En de HEERE gebood ons al deze verordeningen te houden, om de HEERE, onze God, te vrezen, ons ten goede, alle dagen, om ons in leven te houden, zoals het op deze dag is.

²⁵ Het zal voor ons gerechtigheid zijn als wij al deze geboden nauwlettend in acht nemen, voor het aangezicht van de HEERE, onze God, zoals Hij ons geboden heeft.

HOE ISRAËL ZICH MOET GEDRAGEN TEN OPZICHTE VAN DE KANAËNIETEN

7 Wanneer de HEERE, uw God, u gebracht heeft in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, en Hij ^e vele volken van voor uw ogen verdreven heeft, de Hethieten, de Girgasieten, de Amorieten, de Kanaëniëten, de Fereziëten, de Hivieten en de Jebusieten, zeven volken, die groter en machtiger zijn dan u,

² en *wanneer* de HEERE, uw God, hen aan u ^f overgegeven heeft ^g en u ze verslaat, dan moet u hen volledig met de ban slaan; ^h u mag geen verbond met hen sluiten en hun niet genadig zijn.

³ U mag geen huwelijksbanden met hen ⁱ aangaan: uw dochters mag u niet geven aan hun zonen, en hun dochters niet nemen voor uw zonen.

⁴ Want zij zouden uw zonen van achter Mij laten afwijken, zodat zij andere goden gaan dienen en de toorn van de HEERE tegen u ontbrandt en Hij u *al* snel wegvaagt.

⁵ Maar zo moet u met hen doen: ^j hun altaren moet u afbreken, hun gewijde stenen in stukken slaan, hun gewijde palen omhakken en hun beelden met vuur verbranden.

^a Deut. 8:9,10 ^b Deut. 10:20; Matt. 4:10; Luk. 4:8 ^c Matt. 4:7; Luk. 4:12 ^d Ex. 17:2; Num. 20:3 ^e Deut. 31:3 ^f Num. 33:52; Joz. 11:11 ^g Ex. 23:32; 34:15 ^h Ex. 34:16; 1 Kon. 11:2 ⁱ Ex. 23:24; 34:13; Deut. 12:2,3

7:2 *aan u* - Letterlijk: voor uw aangezicht; zie ook vers 23.

⁶ Want ^au bent een heilig volk voor de HEERE, uw God. De HEERE, uw God, heeft u uitgekozen uit alle volken op de aardbodem om voor Hem tot een volk te zijn dat Zijn persoonlijk eigendom is.

⁷ Niet omdat u groter was dan al de andere volken heeft de HEERE liefde voor u opgevat en u uitgekozen, want u was het kleinste van al de volken.

⁸ Maar vanwege ^bde liefde van de HEERE voor u, en om de eed die Hij uw vaderen gezworen had, in acht te houden, heeft de HEERE u met sterke hand uitgeleid en heeft Hij u verlost uit het slavenhuis, uit de hand van de farao, de koning van Egypte.

⁹ Daarom moet u weten dat de HEERE uw God is. Hij is 'God, de getrouwe God, Die het verbond en de goedertierenheid in acht neemt voor wie Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen, tot in duizend generaties.

¹⁰ En Hij doet vergelding aan ieder van hen die Hem haten, door hem om te doen komen, hem persoonlijk; ^cHij zal tegenover wie Hem haat niet ^daarzelen. Hij zal aan hem vergelding doen, aan hem persoonlijk.

¹¹ En daarom moet u de geboden, verordeningen en bepalingen die ik u heden gebied, in acht nemen door ze te houden.

¹² Dan zal het gebeuren, ^eomdat u deze bepalingen zult horen, in acht nemen en houden, dat de HEERE, uw God, voor u het verbond en de goedertierenheid in acht zal nemen die Hij uw vaderen onder ede beloofd heeft.

¹³ Hij zal u liefhebben, u zegenen en u talrijk maken; Hij zal de vrucht van uw schoot zegenen en de vrucht van uw land, uw koren, uw nieuwe wijn en uw olie, de dracht van uw koeien en de jongen van uw kleinvee, in het land dat Hij uw vaderen gezworen heeft u te geven.

¹⁴ Gezegend zult u zijn boven al de volken; onder u zal ^fgeen man of vrouw onvruchtbaar zijn, onder uw dieren evenmin.

¹⁵ De HEERE zal alle ziekte van u weren en geen van de verschrikkelijke kwalen van

Egypte, die u hebt leren kennen, zal Hij u opleggen, maar Hij zal ze geven aan allen die u haten.

¹⁶ U zult al de volken verteren die de HEERE, uw God, u geeft. Laat uw oog hen niet ontzien. En dien hun goden niet, want dat is voor u een valstrik.

¹⁷ Wanneer u in uw hart zegt: Deze volken zijn groter dan ik; hoe kan ik hen ooit uit hun bezit verdrijven?

¹⁸ Wees dan niet bevreesd voor hen. Denk steeds aan wat de HEERE, uw God, met de farao en met alle Egyptenaren gedaan heeft,

¹⁹ ^gde grote beproevingen die uw ogen gezien hebben, de tekenen, de wonderen, de sterke hand en de uitgestrekte arm waarmee de HEERE, uw God, u uitgeleid heeft. Zo zal de HEERE, uw God, doen met al de volken voor wie u bevreesd bent.

²⁰ Daarbij zal de HEERE, uw God, ^hhorzels onder hen zenden, totdat zij die overgebleven en voor u verborgen zijn, ook omgekomen zijn.

²¹ Schrik voor hen niet terug, want de HEERE, uw God, is in uw midden, een groot en ontzagwekkend God.

²² De HEERE, uw God, zal deze volken van voor uw ogen verdrijven, maar geleidelijk: u zult hen niet onmiddellijk kunnen vernietigen, anders zouden de dieren van het veld te talrijk worden voor u.

²³ De HEERE, uw God, zal hen aan u overgeven; Hij zal hen in grote verwarring brengen, ⁱtotdat zij weggevaagd zijn.

²⁴ Hij zal u hun koningen in uw hand geven, en u moet hun naam van onder de hemel doen verdwijnen; niemand zal vóór u standhouden, totdat u hen weggevaagd hebt.

²⁵ De beelden van hun goden moet u met vuur verbranden. Het zilver en goud dat erop zit, mag u niet begeren of voor uzelf nemen, anders wordt u daardoor verstrikt, want het is voor de HEERE, uw God, een gruwel.

²⁶ U mag ^jzoiets gruwelijks niet in huis halen, anders wordt u evenzo tot iemand op

^a Ex. 19:5; Deut. 4:20; 14:21; 26:18; 28:9; 1 Petr. 2:9 ^b Deut. 10:15 ^c Ex. 20:5; Deut. 5:9 ^d Nahum 1:2 ^e Lev. 26:3; Deut. 28:1 ^f Ex. 23:26 ^g Deut. 4:34; 29:3 ^h Ex. 23:28; Joz. 24:12

7:10 hem persoonlijk - Letterlijk: in zijn gezicht; zie ook het vervolg van dit vers. 7:23 in grote verwarring brengen - Letterlijk: verwarren met een grote verwarring.

wie de ban rust; volledig verafschuwen moet u het, ja, er een diepe afschuw van hebben, want het is iets waarop de ban rust.

ISRAËL OPGEROEPEN TOT GEHOORZAAMHEID

8 U moet alle geboden die ik u heden gebied, nauwlettend in acht nemen, opdat u leeft, talrijk wordt en het land dat de HEERE uw vaderen onder ede beloofd heeft, binnengaat en in bezit neemt.

² Ook moet u heel de weg in gedachten houden waarop de HEERE, uw God, u deze veertig jaar in de woestijn geleid heeft, opdat Hij u zou verootmoedigen, en u op de proef zou stellen om te weten wat er in uw hart was, of u Zijn geboden in acht zou nemen of niet.

³ Hij verootmoedigde u, Hij liet u hongerslijden en Hij liet u het 'manna eten, dat u niet kende en ook uw vaderen niet gekend hadden, om u te laten weten ⁴ dat de mens niet alleen van brood leeft, maar dat de mens leeft van alles wat uit de mond van de HEERE komt.

⁴ De kleren die u droeg zijn niet versleten en uw voet raakte niet opgezwollen in deze veertig jaar.

⁵ Weet dan in uw hart dat de HEERE, uw God, u gehoorzaamheid bijbrengt zoals een man zijn zoon gehoorzaamheid bijbrengt,

⁶ en neem de geboden van de HEERE, uw God, in acht door in Zijn wegen te gaan en door Hem te vrezen.

⁷ Want de HEERE, uw God, brengt u in een goed land: een land met waterbeken, bronnen en diepe wateren, die ontspringen in het dal en op het gebergte;

⁸ een land met tarwe en gerst, wijnstokken, vijgenbomen en granaatappels; een land met olierijke olijfbomen en honing;

⁹ een land waarin u zonder schaarste brood zult eten, waarin het u aan niets ontbreken zal; een land waarvan de stenen ijzer zijn, en waarin u uit zijn bergen koper kunt hakken.

¹⁰ Als u dan gegeten hebt en verzadigd

bent, loof dan de HEERE, uw God, voor het goede land dat Hij u gegeven heeft.

¹¹ Wees op uw hoede dat u de HEERE, uw God, niet vergeet, en daardoor Zijn geboden, Zijn bepalingen en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, niet in acht neemt.

¹² Wanneer u eet, verzadigd wordt, goede huizen bouwt en daarin woont,

¹³ uw runderen en uw kleinvee talrijk worden en ook uw zilver en goud toeneemt, ja, alles wat u hebt, talrijk wordt,

¹⁴ pas ervoor op dat uw hart zich dan niet verheft en u de HEERE, uw God, vergeet, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft;

¹⁵ Die u geleid heeft in die grote en vreselijke woestijn, met gifslangen, schorpioenen en droogte, waar geen water was; ¹⁶ Die uit hard gesteente water voor u liet komen,

¹⁷ Die u in de woestijn het 'manna liet eten, dat uw vaderen niet gekend hadden, opdat Hij u zou verootmoedigen en u op de proef zou stellen, om u uiteindelijk wel te doen; ¹⁸ en dat u dan niet in uw hart zegt: Mijn eigen kracht en de macht van mijn hand heeft dit vermogen voor mij verworven.

¹⁹ Maar u moet de HEERE, uw God, in gedachten houden, dat Hij het is Die u kracht geeft om vermogen te verwerven, opdat Hij Zijn verbond zou bevestigen, dat Hij onder ede met uw vaderen gesloten heeft, zoals het op deze dag nog is.

²⁰ Als het echter gebeurt dat u de HEERE, uw God, helemaal vergeet, achter andere goden aan gaat, hen dient en u voor hen neerbuigt, dan verzeker ik u heden dat u zeker zult omkomen.

²¹ Zoals de heidenen die de HEERE van voor uw ogen uitgeroeid heeft, zo zult u dan ook zelf omkomen, omdat u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam bent geweest.

OPROEP TOT OOTMOED

9 Luister, Israël! U gaat heden de Jordaan oversteken om het land binnen te gaan en in bezit te nemen van volken die

¹ Ex. 16:14,15 ² Matt. 4:4; Luk. 4:4 ³ Deut. 29:5; Neh. 9:21 ⁴ Deut. 6:11,12 ⁵ Ex. 17:6; Num. 20:11; Ps. 78:15; 114:8 ⁶ Ex. 16:14,15

groter en machtiger zijn dan u, *met grote en hemelhoog versterkte steden*;

² een groot en lang volk, de Enakieten, die u zelf kent en *over wie* u zelf ^agehoord hebt: Wie kan standhouden tegenover de Enakieten?

³ Daarom moet u heden weten dat het de HEERE, uw God, is Die voor u uit *de Jordaan* overtrekt, een ^bverterend vuur. Hij zal hen wegvagen en Hij zal hen aan u onderwerpen. U zult hen uit hun bezit verdrijven en hen *al* snel ombrengen, zoals de HEERE tot u gesproken heeft.

⁴ Wanneer de HEERE, uw God, hen van voor uw *ogen* verjaagd heeft, zeg *dan* niet in uw hart: Vanwege mijn gerechtigheid heeft de HEERE mij in dit land gebracht om het in bezit te nemen. Want *het is* vanwege de goddeloosheid van deze volken *dat* de HEERE hen van voor uw *ogen* uit hun bezit verdrijft.

⁵ Niet vanwege uw gerechtigheid of vanwege de oprechtheid van uw hart komt u hun land in om het in bezit te nemen, maar vanwege de goddeloosheid van deze volken verdrijft de HEERE, uw God, hen van voor uw *ogen* uit hun bezit, en om het woord gestand te doen dat de HEERE, uw God, u vaderen, Abraham, Izak en Jakob, ^cgezworen heeft.

⁶ Daarom moet u weten dat het niet vanwege uw gerechtigheid is dat de HEERE, uw God, u dit goede land geeft om het in bezit te nemen, want u bent een halsstarrig volk.

⁷ Houd in gedachten en vergeet niet dat u de HEERE, uw God, ^dzeer toornig hebt gemaakt in de woestijn: vanaf de dag dat u uit het land Egypte vertrokken bent, totdat u op deze plaats kwam, bent u ongehoorzaam geweest aan de HEERE.

⁸ Bij de Horeb hebt u de HEERE immers zeer toornig gemaakt; de HEERE werd zo toornig op u dat Hij u *wilde* wegvagen.

⁹ Toen ik de berg opgeklommen was om de stenen tafelen, de tafelen van het verbond dat de HEERE met u gesloten had, te ontvangen, ^ebleef ik veertig dagen en veertig

nachten op de berg. Ik at geen brood en dronk geen water.

¹⁰ En de HEERE gaf mij de twee stenen tafelen, beschreven ^fdoor de vinger van God; daarop *stonden* alle woorden die de HEERE met u gesproken had op de berg, vanuit het midden van het vuur, op de dag *dat u daar* bijeenkwam.

¹¹ Het gebeurde na verloop van veertig dagen en veertig nachten, toen de HEERE mij de twee stenen tafelen, de tafelen van het verbond, gaf,

¹² dat de HEERE tegen mij zei: Sta op, daal snel vanhier af, want uw volk, dat u uit Egypte geleid hebt, handelt verderfelijk. Zij zijn *al* snel afgeweken van de weg die Ik hun geboden had: zij hebben voor zichzelf een gegoten beeld gemaakt.

¹³ Verder sprak de HEERE tot mij: Ik heb dit volk gezien en zie, het is een ^ghalsstarrig volk.

¹⁴ Laat Mij begaan, dan zal Ik hen wegvagen en hun naam van onder de hemel uitwissen. Dan zal Ik u tot een volk maken *dat nog* machtiger en talrijker is dan dit.

¹⁵ Toen keerde ik mij om en daalde van de berg af – de berg brandde van vuur en de twee tafelen van het verbond waren in mijn beide handen.

¹⁶ Ik keek toe en zie: u had tegen de HEERE, uw God, gezondigd; u had voor uzelf een gegoten kalf gemaakt. U was *al* snel afgeweken van de weg die de HEERE u geboden had!

¹⁷ Toen pakte ik de twee tafelen, wierp ze uit mijn beide handen weg en brak ze voor uw ogen in stukken.

¹⁸ En ik wierp mij neer voor het aangezicht van de HEERE, net als de eerste *keer*, veertig dagen en veertig nachten. Ik at geen brood en dronk geen water, vanwege al de zonde die u begaan had, door te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE om Hem tot toorn te verwekken.

¹⁹ Want ik was bevreesd vanwege *Zijn* toorn en grimmigheid: de HEERE was zo toornig op u dat Hij u *wilde* wegvagen. De HEERE verhoorde mij echter ook die keer.

²⁰ Ook op Aäron was de HEERE zo toornig

^a Num. 13:32, 33 ^b Deut. 4:24; Hebr. 12:29 ^c Gen. 12:7; 13:15; 15:7; 17:8; 26:4; 28:13 ^d Ex. 14:11; 16:2; 17:2; Num. 11:4 ^e Ex. 32:4; Ps. 106:19 ^f Ex. 24:18; 34:28 ^g Ex. 31:18 ^h Ex. 32:9; 33:3; 34:9; Deut. 10:16; 31:27; 2 Kon. 17:14 ⁱ Ex. 32:10; Ps. 106:23

dat Hij hem *wilde* wegvagen; maar ik bad in die tijd ook voor Aäron.

²¹ Maar ik ^anam uw zonde, het kalf dat u gemaakt had, en verbrandde het met vuur. Ik verbrijzelde het *en* vermaalde het grondig, totdat het tot stof verpulverd was. En het stof ervan gooidde ik in de beek die van de berg afloopt.

²² Ook bij ^bTabera, ^cMassa en ^dKibroth-Taäva maakte u de HEERE zeer toornig.

²³ En toen de HEERE u vanuit Kades-Barnea *op weg* zond en zei: 'Trek op en neem het land dat Ik u gegeven heb in bezit, was u het bevel van de HEERE, uw God, ongehoorzaam: u geloofde Hem niet en gehoorzaamde Zijn stem niet.

²⁴ U bent ongehoorzaam geweest aan de HEERE vanaf de dag dat ik u ken.

²⁵ Ik wierp mij neer voor het aangezicht van de HEERE, die veertig dagen en veertig nachten dat ik mij neergeworpen had, omdat de HEERE gezegd had dat Hij u zou wegvagen.

²⁶ En ik bad tot de HEERE en zei: 'Heere HEERE, richt Uw volk en Uw eigendom *toch* niet te gronde, dat U door Uw grootheid verlost hebt, dat U met sterke hand uit Egypte hebt geleid.

²⁷ Denk aan Uw dienaren, Abraham, Izak en Jakob; schenk geen aandacht aan de hardleersheid van dit volk, aan zijn goddeloosheid, en aan zijn zonde;

²⁸ anders zal het land waar U ons uit geleid hebt, ^ezeggen: Omdat de HEERE hen niet kon brengen in het land waarover Hij tot hen gesproken had, en omdat Hij hen haatte, heeft Hij hen uitgeleid, om hen te doden in de woestijn.

²⁹ Zij zijn toch Uw volk en Uw eigendom, dat U met Uw grote kracht en met Uw uitgestrekte arm hebt uitgeleid!

DE NIEUWE STENEN TAFELN EN DE ARK

10 In die tijd zei de HEERE tegen mij: ^aHou twee stenen tafelen voor u uit, net als de eerste, en klim de berg op, naar Mij toe; ook moet u een kist van hout voor u maken.

² En Ik zal op die tafelen de woorden schrijven die op de eerste tafelen stonden, die u verbrijzeld hebt; en *dan* moet u ze in de kist leggen.

³ Daarop maakte ik een kist van acacia-hout en hieuw twee stenen tafelen uit, net als de eerste; en ik klom de berg op met de twee tafelen in mijn hand.

⁴ Toen schreef Hij op de tafelen, overeenkomstig de eerste tekst, de Tien Woorden die de HEERE tot u gesproken had op de berg, vanuit het midden van het vuur, op de dag *dat u daar* bijeenkwam; en de HEERE gaf ze aan mij.

⁵ En ik keerde mij om, daalde de berg af en legde de tafelen in de kist die ik gemaakt had. Daar zijn ze *nog steeds*, zoals de HEERE mij geboden had.

⁶ (Toen 'braken de Israëlieten op uit Beëroth-Bene-Jaākan naar Mosera. Daar 'stierf Aäron en daar werd hij begraven; en zijn zoon Eleazar diende als priester in zijn plaats.

⁷ Daarvandaan braken zij op naar ^kGudgod en van Gudgod naar Jotbath, een land vol beken.)

⁸ In die tijd zonderde de HEERE de stam Levi af om de ark van het verbond van de HEERE te dragen, om voor het aangezicht van de HEERE te staan, om Hem te dienen en om in Zijn Naam te zegenen, tot op deze dag.

⁹ Daarom heeft Levi 'geen aandeel of erfelijk bezit met zijn broeders; de HEERE Zelf is zijn erfelijk bezit, zoals de HEERE, uw God, tot hem gesproken heeft.

¹⁰ Ik stond dus op de berg, net als de vorige dagen: ^mveertig dagen en veertig nachten. De HEERE 'verhoorde mij ook deze keer; de HEERE wilde u niet te gronde richten.

¹¹ En de HEERE zei tegen mij: Sta op, ga op reis, voor het volk uit, zodat zij in het land komen dat Ik hun vaderen gezworen heb hun te geven, en zij dat in bezit nemen.

OPROEP OM GOD TE DIENEN

¹² Nu dan, Israël, wat vraagt de HEERE, uw God, van u dan de HEERE, uw God, te vrezen, in al Zijn wegen te gaan, Hem lief te

^aEx. 32:20 ^bNum. 11:1 ^cEx. 17:7 ^dNum. 11:4,34 ^eNum. 13:3; 14:1 ^fEx. 32:11; Num. 14:13 ^gEx. 32:12; Num. 14:16 ^hEx. 34:1 ⁱNum. 33:30 ^jNum. 20:28; 33:38 ^kNum. 33:32,33 ^lNum. 18:20,21 enz.; Deut. 18:1; Ezech. 44:28 ^mDeut. 9:18 ⁿDeut. 9:19

hebben en de HEERE, uw God, te ^adienen, met heel uw hart en met heel uw ziel,

¹³ en de geboden van de HEERE en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, in acht te nemen, u ten goede?

¹⁴ Zie, van de HEERE, uw God, is de hemel, ja, de allerhoogste hemel,* de ^baarde en alles wat erop is.

¹⁵ Maar alleen voor uw vaderen heeft de HEERE liefde opgevat om hen lief te hebben, en Hij heeft hun nageslacht na hen, u, uit al de volken verkozen, zoals het heden ten dage *nog* is.

¹⁶ Besnijdt dan de voorhuid ^cvan uw hart en wees niet langer ^d“halsstarrig.”

¹⁷ Want de HEERE, uw God, is de God der goden en de ^eHeere der heren; die grote, machtige en ontzagwekkende God, Die ^f“niet partijdig is” en geen geschenk in ontvangst neemt,

¹⁸ Die recht verschaft aan de wees en de weduwe, Die de vreemdeling liefheeft door hem brood en kleding te geven.

¹⁹ Daarom moet u de vreemdeling liefhebben, want u bent *zelf* vreemdelingen geweest in het land Egypte.

²⁰ De HEERE, uw God, moet u ^gvrezet, Hem moet u dienen, aan Hem moet u ^h“zich vasthouden en bij Zijn Naam moet u zweren.

²¹ Hij is uw lof en Hij is uw God, Die bij u deze grote en ontzagwekkende dingen gedaan heeft, die uw ogen gezien hebben.

²² Met ⁱ“zeventig zielen trokken uw vaderen naar Egypte, en nu heeft de HEERE, uw God, u zo talrijk gemaakt ^j“als de sterren aan de hemel.

MOZES ROEPT ISRAËL OPNIEUW OP ZICH AAN GODS GEBODEN TE HOUDEN

11 Daarom moet u de HEERE, uw God, liefhebben en Zijn voorschriften, Zijn verordeningen, Zijn bepalingen en Zijn geboden in acht nemen, alle dagen.

² U moet heden weten dat ik niet *spreek* tot uw kinderen, die het niet weten, en het

onderwijs van de HEERE, uw God, niet gezien hebben – Zijn grootheid, Zijn sterke hand en Zijn uitgestrekte arm,

³ Zijn tekenen en Zijn daden die Hij in het midden van Egypte verricht heeft, bij de farao, de koning van Egypte, en heel zijn land,

⁴ en wat Hij gedaan heeft met het leger van de Egyptenaren, met hun paarden en strijdswagens: dat Hij het water van de Schelfzee over hen heen liet stromen, toen zij u achtervolgden; de HEERE heeft hen omgebracht, tot op deze dag.

⁵ Ook wat Hij voor u gedaan heeft in de woestijn, totdat u op deze plaats gekomen bent,

⁶ en wat Hij gedaan heeft ^k“met Dathan en Abiram, zonen van Eliab, de zoon van Ruben: dat de aarde haar mond opende en hen verzwolg, met hun gezinnen en hun tenten en alles wat bij hen hoorde, te midden van heel Israël.

⁷ Want uw ogen hebben al deze grote daden van de HEERE, die Hij verricht heeft, gezien.

⁸ Daarom moet u alle geboden die ik u heden gebied, in acht nemen. Dan zult u sterk zijn en het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen, binnengaan en in bezit nemen,

⁹ opdat u uw dagen zult verlengen in het land waarvan de HEERE uw vaderen gezworen heeft het hun en hun nageslacht te geven, een land dat overvloedig van melk en honing.

¹⁰ Want het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, is niet zoals het land Egypte, waaruit u weggetrokken bent, dat u met uw zaad moest bezaaien en al lopend ^l“water moest geven, zoals een groentetuin.

¹¹ Maar het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen, is een land met bergen en dalen; het drinkt water door de regen uit de hemel.

^a Deut. 6:5; Matt. 22:37; Luk. 10:27 ^b Gen. 14:19; Ps. 24:1; 115:16 ^c Jer. 4:4 ^d Ex. 32:9; 33:3; 34:9; Deut. 9:13 ^e Openb. 17:14 ^f 2 Kron. 19:6,7; Job 34:19; Hand. 10:34; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17 ^g Deut. 6:13; Matt. 4:10; Luk. 4:8 ^h Deut. 13:4 ⁱ Gen. 46:27; Ex. 1:5; Hand. 7:14 ^j Gen. 15:5 ^k Num. 16:31; 27:3; Ps. 106:17

10:14 *de allerhoogste hemel* - Letterlijk: de hemel der hemelen. **10:16** *wees niet... halsstarrig* - Letterlijk: verhard de nek niet. **10:17** *Die niet partijdig is* - Letterlijk: Die geen aangezicht verheft. **11:10** *al lopend* - Letterlijk: met uw voet.

¹² *Het is een land waar de HEERE, uw God, voor zorgt: voortdurend rusten de ogen van de HEERE, uw God, daarop, van het begin van het jaar tot het einde van het jaar.*

¹³ En het zal gebeuren, wanneer u nauwgezet luistert naar mijn geboden die ik u heden gebied, door de HEERE, uw God, lief te hebben en Hem te dienen met heel uw hart en met heel uw ziel,

¹⁴ dat Ik regen voor uw land zal geven op zijn tijd, vroege regen en late regen, zodat u uw koren, uw nieuwe wijn en uw olie kunt inzamelen.

¹⁵ Ook zal Ik gewas op uw veld geven voor uw dieren; en u zult eten en verzadigd worden.

¹⁶ Wees op uw hoede dat uw hart niet verleid wordt, zodat u ^aafwijkt, andere goden dient en u voor hen neerbuigt.

¹⁷ Anders zal de toorn van de HEERE tegen u ontbranden en zal Hij de hemel sluiten, zodat er geen regen meer zal zijn, de aardbodem zijn opbrengst niet meer zal geven en u spoedig verdwenen zult zijn uit het goede land dat de HEERE u geeft.

¹⁸ Daarom moet u deze woorden van mij in uw hart en in uw ziel prenten. Bind ze als een teken op uw hand, en ze moeten als een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn.

¹⁹ En leer ze aan uw kinderen door erover te spreken als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat; ²⁰ en schrijf ze op de deurposten van uw huis en op uw poorten,

²¹ opdat uw dagen en de dagen van uw kinderen in het land waarvan de HEERE uw vaders gezworen heeft het hun te geven, zo talrijk worden als de dagen dat de hemel boven de aarde staat.

²² Want als u al deze geboden die ik u gebied, nauwlettend in acht neemt door ze te houden, door de HEERE, uw God, lief te hebben, door in al Zijn wegen te gaan en u aan Hem vast te houden,

²³ dan zal de HEERE al deze volken van voor uw ogen uit hun bezit verdrijven, en zult u *het land van volken* die groter en machtiger zijn dan u, in bezit nemen.

²⁴ Elke plaats ^adie uw voetzool betreedt, zal van u zijn; vanaf de woestijn en de Libanon, vanaf de rivier, de rivier de Eufraat, tot aan de zee in het westen^b zal uw gebied zich uitstrekken.

²⁵ Niemand zal tegenover u standhouden; de HEERE, uw God, zal over heel het land dat u zult betreden, angst en vrees voor u geven, ^czoals Hij tot u gesproken heeft.

²⁶ Zie, ik houd u heden zegen en vloek voor:

²⁷ de zegen, als u luistert naar de geboden van de HEERE, uw God, die ik u heden gebied;

²⁸ de vloek, als u niet luistert naar de geboden van de HEERE, uw God, en van de weg afwijkt die ik u heden gebied, om achter andere goden aan te gaan, die u niet gekend hebt.

²⁹ Het zal gebeuren, wanneer de HEERE, uw God, u gebracht heeft in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, ^ddat u de zegen uit zult spreken op de berg Gerizim en ^ede vloek op de berg Ebal.

³⁰ Die liggen immers aan de overzijde van de Jordaan, achter de weg naar de zonsopgang, in het land van de Kanaaniëten die in de Vlake wonen, tegenover Gilgal, bij de eiken van More.

³¹ Want u zult de Jordaan oversteken om het land dat de HEERE, uw God, u geeft, in te gaan en het in bezit te nemen; u zult het in bezit nemen en erin wonen.

³² Neem dan alle verordeningen en bepalingen die ik u heden voorhoud, nauwlettend in acht.

VOORSCHRIFTEN OVER HET WARE DIENEN VAN GOD

12 Dit zijn de verordeningen en de bepalingen die u nauwlettend in acht moet nemen, in het land dat de HEERE, de God van uw vaders, u gegeven heeft om het in bezit te hebben, al de dagen dat u op de aardbodem leeft.

^a U moet al de plaatsen waar de volken van wie u *het land* in bezit neemt, hun goden gediend hebben, volledig vernielen,

^a Deut. 8:19 ^b Deut. 6:6,8 ^c Deut. 4:9; 6:7 ^d Joz. 1:3; 14:9 ^e Ex. 23:27 ^f Deut. 27:12; Joz. 8:33

^g Deut. 27:13 ^h Ex. 34:12,13; Deut. 7:5

11:18 in ... *prenten* - Letterlijk: op uw hart en op uw ziel leggen. **11:24** *de zee in het westen* - Letterlijk: de achterste zee.

op de hoge bergen, op de heuvels en onder elke bladerrijke boom.

³ Hun ^aaltaren moet u afbreken, hun gewijde stenen in stukken slaan, hun gewijde palen met vuur verbranden en de beelden van hun goden omhakken; en u moet hun naam uit die plaats doen verdwijnen.

⁴ U mag tegenover de HEERE, uw God, niet doen zoals zij!

⁵ Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen.

⁶ Daarheen moet u uw brandoffers brengen, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers van uw hand, uw gelofteoffers, uw vrijwillige gaven en de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee.

⁷ En daar moet u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, eten en u verblijden, u en uw gezinnen, over alles wat u ter hand genomen hebt en waarin de HEERE, uw God, u gezegend heeft.

⁸ U mag niet doen zoals al wat wij hier hebben doen: iedereen *doet* wat juist is in eigen oog.

⁹ Want u bent tot nu toe *nog* niet gekomen in de rust en in het erfelijk bezit dat de HEERE, uw God, u geven zal.

¹⁰ Maar u zult de Jordaan oversteken en gaan wonen in het land dat de HEERE, uw God, u in erfelijk bezit geeft. Hij zal u rust geven van al uw vijanden rondom u, en u zult veilig wonen.

¹¹ Dan zal daar de plaats zijn ^c die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. Daarheen moet u alles brengen wat ik u gebied: uw brandoffers, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers uit uw hand en heel de keur van uw gelofteoffers die u de HEERE belooft,

¹² en *daar* zult u zich verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zonen en uw dochters, uw slaven en uw slavinnen, en de Leviet die binnen uw poorten is, want hij ^d heeft geen aandeel of erfelijk bezit *samen* met u.

¹³ Wees op uw hoede dat u uw brandoffers niet brengt op elke plaats die u ziet,

¹⁴ maar *alleen* op de plaats die de HEERE in

een van uw stammen zal uitkiezen. Daar moet u uw brandoffers brengen en daar moet u doen alles wat ik u gebied.

¹⁵ Wel mag u naar het volle verlangen van uw ziel binnen al uw poorten slachten en vlees eten, overeenkomstig de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u geeft. De onreine en de reine mag daarvan eten, zoals van een gazelle en van een hert.

¹⁶ Alleen het bloed mag u niet eten; u moet het op de aarde uitgieten als water.

¹⁷ U mag binnen uw poorten niet de tienden van uw koren, van uw nieuwe wijn en van uw olie eten, evenmin de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee of enige van uw gelofteoffers, die u beloofd hebt, ook niet uw vrijwillige gaven of de hefoffers van uw hand.

¹⁸ Alleen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen, mag u dat eten: u, uw zonen en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, en de Leviet die binnen uw poorten is; en u zult u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden over alles wat u ter hand genomen hebt.

¹⁹ Wees op uw hoede dat u de Leviet niet in de steek laat, al uw dagen in uw land.

²⁰ Wanneer de HEERE, uw God, uw gebied ruim gemaakt heeft, ^e zoals Hij tot u gesproken heeft, en u zegt: Ik wil vlees eten, omdat uw ziel ernaar verlangt om vlees te eten, dan mag u naar het volle verlangen van uw ziel vlees eten.

²¹ Wanneer de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, ver van u vandaan is, dan mag u van uw runderen en uw kleinvee die de HEERE u gegeven heeft, slachten, zoals ik u geboden heb, en mag u *ervan* eten binnen uw poorten, naar het volle verlangen van uw ziel.

²² Maar *dan* moet u het eten zoals een gazelle en een hert gegeten wordt; de onreine en de reine mogen het beiden eten.

²³ Alleen, houd eraan vast geen bloed te eten, want het bloed is de ziel, en u mag niet, *samen* met het vlees, *ook* de ziel eten.

²⁴ U mag dat niet eten; u moet het op de aarde uitgieten als water.

^a Richt. 2:2 ^b 2 Kron. 7:12 ^c 1 Kon. 8:29 ^d Num. 18:20; Deut. 10:9; 18:1 ^e Gen. 9:4; Lev. 7:26; 17:10; Deut. 15:23 ^f Gen. 28:13; Ex. 23:31; Deut. 11:24; 19:8

²⁵ U mag dat niet eten, opdat het u en uw kinderen na u goed gaat, als u doet wat juist is in de ogen van de HEERE.

²⁶ Maar de heilige *gaven* die u hebt, en uw gelofteoffers, moet u opnemen en *ermee* naar de plaats komen die de HEERE zal uitkiezen.

²⁷ Bij uw brandoffers moet u zowel het vlees als het bloed offeren op het altaar van de HEERE, uw God. Van uw slachtoffers moet het bloed over het altaar van de HEERE, uw God, worden uitgegoten, maar mag u het vlees *zelf* eten.

²⁸ Let erop dat u aan al deze woorden die ik u gebied, gehoor geeft, opdat het u en uw kinderen na u goed gaat tot in eeuwigheid, als u doet wat goed en juist is in de ogen van de HEERE, uw God.

²⁹ Wanneer de HEERE, uw God, de volken waar u naartoe gaat om die uit hun bezit te verdrijven, van voor uw *ogen* uitroeit, en u hen verdreven hebt en in hun land bent gaan wonen,

³⁰ wees *dan* op uw hoede dat u niet, nadat zij van voor uw *ogen* weggevaagd zijn, in dezelfde valstrik komt, en dat u niet vraagt naar hun goden, door te zeggen: Zoals deze volken hun goden gediend hebben, zo zal ik het ook doen.

³¹ U mag ten aanzien van de HEERE, uw God, niet doen zoals zij! Want alles wat voor de HEERE een gruwel is, wat Hij haat, hebben zij voor hun goden gedaan. Zij hebben voor hun goden immers zelfs hun zonen en hun dochters met vuur verbrand.

³² Dit alles wat ik u gebied, moet u nauwlettend in acht nemen. ³³ U mag er niets aan toevoegen en er *ook* niets van afdoen.

WAARSCHUWING TEGEN VALSE PROFETEN

13 Als in uw midden een profeet opstaat of iemand die dromen heeft, en u een teken of wonder geeft,

² en dat teken of dat wonder waarvan hij tot u gesproken had, komt en hij zegt: Laten we achter andere goden aan gaan, die u niet kent, en laten we die dienen,

³ luister *dan* niet naar de woorden van die profeet of naar hem die die dromen heeft! Want de HEERE, uw God, stelt u *dan* op de proef om te weten of u de HEERE, uw God, liefhebt met heel uw hart en met heel uw ziel.

⁴ Achter de HEERE, uw God, moet u aan gaan, Hem moet u vrezen, Zijn geboden moet u in acht nemen en Zijn stem gehoorzamen; ⁵ Hem moet u dienen en u aan Hem vasthouden.

⁶ En die profeet of hij die die dromen heeft, moet 'gedood worden, omdat hij heeft opgeroepen afvallig te worden aan de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte heeft geleid en u uit het slavenhuis verlost heeft; *en* omdat hij u *wilde* afbrengen van de weg die de HEERE, uw God, u geboden heeft daarop te gaan. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

⁷ Wanneer uw ⁸broer, de zoon van uw moeder, of uw zoon, of uw dochter, of uw innig geliefde vrouw, ⁹ of uw boezemvriend u in het geheim aanspoort door te zeggen: Laten we andere goden gaan dienen, die u niet kent, u niet en *ook* uw vaderen niet, ¹⁰ uit de goden van de volken die rondom u zijn, dicht bij u of ver bij u vandaan, van het ene einde van de aarde tot het andere einde van de aarde,

¹¹ bewillig er dan niet in en luister niet naar hem! Laat uw oog hem niet ontzien, heb geen medelijden en houd hem niet verborgen.

¹² Integendeel, u moet hem zeker doden. ¹³ Eerst moet uw *eigen* hand zich tegen hem keren om hem ter dood te brengen, daarna de hand van heel het volk.

¹⁴ U moet hem met stenen stenigen zodat hij sterft, omdat hij heeft geprobeerd u af te brengen van de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, heeft geleid.

¹⁵ 'Heel Israël zal het horen en bevreesd zijn, en een dergelijke wandaad niet meer in uw midden verrichten.

¹⁶ Als u over een van uw steden die de

² Deut. 4:2; Spr. 30:6; Openb. 22:18 ³ Deut. 10:20 ⁴ Deut. 18:20; Jer. 14:15 ⁵ Deut. 17:2 ⁶ Deut. 17:7 ⁷ Deut. 17:13

12:30 in dezelfde valstrik komt - Letterlijk: achter hen aan verstrikt wordt. **13:6** uw innig geliefde vrouw - Letterlijk: de vrouw van uw schoot.

HEERE, uw God, u geeft om er te wonen, hoort zeggen:

¹³ Er zijn mannen, verdorven lieden, uit uw midden voortgekomen en zij hebben de inwoners van hun stad verleid door te zeggen: Laten we andere goden gaan dienen, die u niet kent,

¹⁴ dan moet u het onderzoeken, grondig uitzoeken en goed navragen. En zie, is het de waarheid, staat de zaak vast, is zo'n gruwelijke daad in uw midden gedaan,

¹⁵ dan moet u de inwoners van die stad geheel en al slaan met de scherpte van het zwaard, door haar met alles wat erin is, ook haar vee, met de scherpte van het zwaard met de ban te slaan.

¹⁶ Al haar buit moet u op het midden van haar marktplein bijeenbrengen, en vervolgens moet u de stad en al haar buit met vuur verbranden, als een offer dat geheel verteerd wordt voor de HEERE, uw God. Ze moet eeuwig een ruïne blijven en mag nooit herbouwd worden,

¹⁷ en niets van datgene waarop de ban rust, mag u zelf houden. Dan zal de HEERE Zijn brandende toorn laten varen en u barmhartigheid geven, Zich over u ontfermen en u talrijk maken, zoals Hij aan uw vaderen gezworen heeft te zullen doen

¹⁸ als u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaamt, door al Zijn geboden die ik u heden gebied, in acht te nemen, en door te doen wat juist is in de ogen van de HEERE, uw God.

OVER REINE EN ONREINE DIEREN

14 U bent kinderen van de HEERE, uw God. U mag uw lichaam vanwege een dode niet kerven of een kale plek maken tussen uw ogen.

² Want u bent een heilig volk voor de HEERE, uw God. De HEERE heeft u uit alle volken die op de aardbodem zijn, uitgekozen om voor Hem een volk te zijn dat Zijn persoonlijk eigendom is.

³ U mag niets eten wat een gruwel is.

⁴ Dit zijn de dieren die u eten mag: het rund, het schaap, de geit,

⁵ het hert, de gazelle, de reebok, de steenbok, de spiesbok, de antilope en de gems.

⁶ Alle dieren die gespleten hoeven hebben, waarvan de hoof in tweeën gespleten is, en die bovendien bij de dieren horen die herkauwen, mag u eten.

⁷ Maar de volgende, die alleen herkauwen, of die alleen gespleten hoeven hebben, mag u niet eten: de kameel, de haas en de klipdas. Zij herkauwen immers wel, maar hebben geen gespleten hoeven; zij zijn voor u onrein.

⁸ Zo ook het varken, want dat heeft wel gespleten hoeven, maar het herkauwt niet; het is voor u onrein. Van hun vlees mag u niet eten en hun kadavers mag u niet aanraken.

⁹ Dit mag u eten van alles wat in het water leeft: alles wat vinnen en schubben heeft, mag u eten.

¹⁰ Maar alles wat geen vinnen en schubben heeft, mag u niet eten; het is voor u onrein.

¹¹ Alle reine vogels mag u eten.

¹² Maar dit zijn de vogels waarvan u niet mag eten: de arend, de lammergier, de monniksgier,

¹³ de buizerd, de kiekendief, en elke soort wouw,

¹⁴ elke soort raaf,

¹⁵ de struisvogel, de velduil, de meeuw, elke soort valk,

¹⁶ de steenuil, de ransuil, de kerkuil,

¹⁷ de kraai, de aasgier, de visarend,

¹⁸ de ooievaar, elke soort reiger, de hop en de vleermuis.

¹⁹ Ook alle gevleugelde insecten zijn voor u onrein; ze mogen niet gegeten worden.

²⁰ Alle reine gevleugelde dieren mag u eten.

²¹ U mag geen enkel kadaver eten. Aan de vreemdeling die binnen uw poorten is, mag u het geven om het te eten, of verkoop het aan een buitenlander. Want u bent een heilig volk voor de HEERE, uw God. U mag een bokje niet koken in de melk van zijn moeder.

HET GEBRUIK VAN DE TIENDEN

²² Van heel de opbrengst van uw zaad, wat het veld jaar op jaar voortbrengt, moet u getrouw het tiende deel geven.

²³ Voor het aangezicht van de HEERE, uw

^a Lev. 19:27,28; 21:5 ^b Deut. 7:6; 26:18 ^c Lev. 11:2 enz. ^d Ex. 23:19; 34:26 ^e Deut. 12:17,18
13:17 mag u zelf houden - Letterlijk: mag aan uw hand kleven.

God, op de plaats die Hij zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen, moet u de tienden van uw koren, van uw nieuwe wijn en van uw olie, en de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee eten, om de HEERE, uw God, te leren vrezen, alle dagen.

²⁴ Als de weg voor u te lang is, zodat u dat *alles* niet kunt meenemen, omdat de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, te ver bij u vandaan is, dan moet u, wanneer de HEERE, uw God, u gezegend heeft,

²⁵ het te gelde maken, het geld in een buidel meenemen* en naar de plaats gaan die de HEERE, uw God, zal uitkiezen.

²⁶ *Daar* moet u dat* geld besteden aan alles wat uw ziel verlangt: runderen en kleinvee, wijn en sterkedrank, ja, alles wat uw ziel *maar* wenst. Dan kunt u daar eten voor het aangezicht van de HEERE, uw God, en u verblijden, u en uw gezin.

²⁷ Daarbij mag u de Leviet die binnen uw poorten is, niet in de steek laten. Hij heeft immers^b geen aandeel of erfelijk bezit *samen* met u.

²⁸ Om de drie jaar moet u alle tienden van uw opbrengst van dat jaar brengen en opslaan binnen uw poorten.

²⁹ Dan kan de Leviet komen – hij heeft immers geen aandeel of erfelijk bezit *samen* met u – en de vreemdeling, de wees en de weduwe die binnen uw poorten zijn, en kunnen zij eten en verzadigd worden; opdat de HEERE, uw God, u zegent in al het werk dat u doet.*

OVER HET JAAR VAN KWIJTSCHELDING

15 Na verloop van ^czeven jaar moet u kwijtschelding verlenen.

² Dit nu is wat de kwijtschelding *inhoudt*: iedere schuldeiser die *iets* aan zijn naaste geleend heeft, moet *hem* dat kwijtschelden. Hij mag van zijn naaste of zijn broeder geen betaling eisen, aangezien men

een kwijtschelding heeft uitgeroepen voor de HEERE.

³ Van een buitenlander mag u betaling eisen, maar wat er van u bij uw broeder is, moet u^d kwijtschelden.

⁴ Overigens hoeft er onder u geen arme te zijn, want de HEERE zal u overvloedig zegenen in het land dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft om dat in bezit te nemen,

⁵ als u tenminste de stem van de HEERE, uw God, nauwgezet gehoorzaamt, door al deze geboden die ik u heden gebied, nauwlettend in acht te nemen.

⁶ Wanneer de HEERE, uw God, u gezegend heeft, zoals Hij tot u gesproken heeft, dan ^ezult u aan vele volken leningen verstrekken, maar zelf zult u niets hoeven te lenen; en u zult over vele volken heersen, maar over u zullen zij niet heersen.

⁷ *Maar* als er onder u een arme zal zijn, iemand uit uw broeders, binnen een van uw poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, dan mag u uw hart niet verstokken, of uw hand sluiten voor uw broeder die arm is.

⁸ Integendeel, u moet uw hand wijd voor hem opendoen en hem overvloedig lenen, genoeg voor wat hem ontbreekt.

⁹ Wees op uw hoede dat niet de verderfelijke gedachte in uw hart opkomt dat het zevende jaar, het jaar van de kwijtschelding, naderbij komt – waardoor u uw broeder die arm is niets gunt* en hem niets geeft, en hij over u tot de HEERE roept en er zonde in u is.

¹⁰ ^fU moet hem overvloedig geven, en laat uw hart niet verdrietig zijn als u hem geeft. Want vanwege deze zaak zal de HEERE, uw God, u zegenen in al uw werk en in alles wat u ter hand neemt.

¹¹ Want ^garmen zullen binnen uw land nooit ontbreken. Daarom gebied ik u: U moet uw hand wijd opendoen voor uw broeder, de onderdrukte en de arme^h in uw land.

^a Matt. 21:12 ^b Num. 18:20,24; Deut. 10:9; 12:12; 18:1,2; 26:12 ^c Ex. 21:2; Jer. 34:14 ^d Deut. 28:12 ^e Matt. 5:42; Luk. 6:35 ^f Matt. 26:11; Joh. 12:8

14:25 in een buidel meenemen - Letterlijk: in een buidel doen in uw hand. **14:29** het werk dat u doet - Letterlijk: het werk van uw hand dat u doet. **15:3** u - Letterlijk: uw hand.

15:9 waardoor ... niets gunt - Letterlijk: en uw oog boos wordt jegens uw broeder die arm is.

15:11 de onderdrukte en de arme - Letterlijk: uw onderdrukte en uw arme.

¹² ^a Als uw broeder, een Hebreeuwse man of Hebreeuwse vrouw, aan u verkocht is, dan zal hij u zes jaar dienen; maar in het zevende jaar moet u hem vrij van u laten weggaan.

¹³ En als u hem vrij van u laat weggaan, mag u hem niet *met lege handen* laten gaan.

¹⁴ U moet hem overvloedig geven van uw kleinvee, uw dorsvloer en uw perskuip; van dat waarmee de HEERE, uw God, u gezegend heeft, moet u hem geven.

¹⁵ En u moet bedenken dat u een slaaf geweest bent in het land Egypte, en dat de HEERE, uw God, u verlost heeft; daarom gebied ik u heden deze zaak.

¹⁶ Maar het moet *zó* zijn, als hij tegen u zegt: Ik wil niet bij u weggaan, omdat hij u en uw gezin liefheeft, omdat hij het goed bij u heeft,

¹⁷ dat u ^b een priem neemt en die door zijn oor en in de deur steekt; dan zal hij voor altijd uw slaaf zijn. Ook bij uw slavin moet u zo doen.

¹⁸ Laat het niet moeilijk zijn in uw ogen als u hem vrij van u laat weggaan, want hij heeft u zes jaar dubbel zoveel opgeleverd als een dagloner.* Dan zal de HEERE, uw God, u zegenen in alles wat u doet.

HEILIGING VAN DE EERSTGEBORENEN VAN HET VEE

¹⁹ ^c Alle mannelijke eerstgeborenen die bij uw runderen en uw kleinvee geboren worden, moet u voor de HEERE, uw God, heiligen. U mag met de eerstgeborene van uw rund geen arbeid verrichten, en de eerstgeborene van uw kleinvee mag u niet scheren.

²⁰ Voor het aangezicht van de HEERE, uw God, moet u het eten, u en uw gezin, jaar op jaar, op de plaats die de HEERE zal uitkiezen.

²¹ ^d Maar als er een gebrek aan is, *als* het mank is of blind, *of als* het enig ernstig gebrek heeft, mag u het niet aan de HEERE, uw God, offeren.

²² Binnen uw poorten mag u het eten, of u

nu onrein bent of rein, net als *bij* een gazelle en een hert.

²³ ^e Alleen zijn bloed mag u niet eten; u moet het als water over de aarde uitgieten.

HET VIEREN VAN DE GROTE FEESTEN

16 Neem de maand Abib in acht en houd het 'Pascha voor de HEERE, uw God, want in de maand Abib heeft de HEERE, uw God, u in de nacht uit Egypte geleid.

² Dan moet u voor de HEERE, uw God, het paaslam slachten, kleinvee en runderen, op de plaats die de HEERE zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen.

³ U mag er ^f niets wat gezuurd is bij eten. Zeven dagen moet u er ongezuurd brood bij eten, brood van de ellende – want met haast bent u uit het land Egypte vertrokken – om de dag te gedenken dat u uit het land Egypte trok, alle dagen van uw leven.

⁴ Er mag bij u zeven dagen lang geen zuurdeeg gezien worden, in heel uw gebied; en ^g van het vlees dat u op de avond van de eerste dag slacht, mag niets tot de morgen overblijven.

⁵ U mag het paaslam niet slachten binnen een van uw poorten die de HEERE, uw God, u geeft.

⁶ Maar op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen, daar moet u het paaslam slachten, in de avond, als de zon ondergaat, op het tijdstip dat u uit Egypte trok.

⁷ Dan moet u het koken en eten op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen. Daarna, in de morgen, moet u zich omkoren en *teruggaan* naar uw tenten.

⁸ Zes dagen moet u ongezuurde broden eten. Op de zevende dag is er een bijzondere samenkomst voor de HEERE, uw God; dan mag u geen werk doen.

⁹ Zeven weken moet u voor uzelf aftellen. U moet de zeven weken beginnen te tellen vanaf het moment dat men met de sikkel begint te oogsten in het staande koren.

¹⁰ Daarna moet u het Wekenfeest houden voor de HEERE, uw God. Wat u geven moet,

^a Ex. 21:2; Jer. 34:14 ^b Ex. 21:6 ^c Ex. 13:2; 22:29; 34:19; Lev. 27:26; Num. 3:13 ^d Lev. 22:20; Deut. 17:1 ^e Deut. 12:16,23 ^f Ex. 12:2; Lev. 23:5; Num. 9:1; 28:16 ^g Ex. 12:19; 34:18 ^h Ex. 12:10 ⁱ Ex. 23:16; Lev. 23:15; Num. 28:26

15:18 *want hij ... een dagloner* - Letterlijk: want hij is een dubbelloons dagloner.

is een vrijwillige gave van uw hand, naar de mate waarin de HEERE, uw God, u zegen.

¹¹ En u moet u verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, de Leviet die binnen uw poorten is, en de vreemdeling, de wees en de weduwe die in uw midden zijn, op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen.

¹² En u moet gedenken dat u een slaaf geweest bent in Egypte en deze verordeningen in acht nemen en houden.

¹³ Het Loofhuttenfeest moet u zeven dagen houden, als u de oogst van uw dorsvloer en van uw perskuip hebt ingezameld.

¹⁴ Verblijd u op uw feest, u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, en de Leviet, de vreemdeling, de wees en de weduwe die binnen uw poorten zijn.

¹⁵ Zeven dagen moet u het feest vieren voor de HEERE, uw God, op de plaats die de HEERE zal uitkiezen. Want de HEERE, uw God, zal u zegenen in heel uw opbrengst en in al het werk van uw handen; daarom moet u werkelijk blij zijn.

¹⁶ Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de ongezuurde broden, op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet met lege handen voor het aangezicht van de HEERE verschijnen,

¹⁷ maar ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft.

OVER RECHTERS EN BEAMBTEN

¹⁸ U moet binnen al uw poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, rechters en beampten over uw stammen aanstellen. Zij moeten met een rechtvaardig oordeel recht spreken over het volk.

¹⁹ U mag het recht niet buigen. U mag niet

partijdig zijn* en geen geschenk aannemen, want een geschenk verblindt de ogen van wijzen en verdraait de woorden van rechtvaardigen.

²⁰ Gerechtigheid, gerechtigheid moet u najagen, opdat u leeft en het land dat de HEERE, uw God, u geeft, in bezit neemt.

²¹ U mag bij het altaar van de HEERE, uw God, dat u voor uzelf zult maken, geen gewijde paal plaatsen van wat voor geboomte dan ook.

²² Ook mag u geen gewijde steen voor uzelf oprichten, want dat haat de HEERE, uw God.

DOODSTRAF OP AFGODERIJ

17 U mag aan de HEERE, uw God, geen rund of kleinvee offeren waaraan een gebrek is, wat voor slechts dan ook, want dat is voor de HEERE, uw God, een gruwel.

² Als in uw midden, binnen een van uw poorten die de HEERE, uw God, u geeft, een man of vrouw gevonden wordt die doet wat slecht is in de ogen van de HEERE, uw God, door Zijn verbond te overtreden, en als deze persoon andere goden gaat dienen en zich voor die neerbuigt, of voor de zoon, de maan of heel het leger aan de hemel, wat ik niet geboden heb,

⁴ en dat wordt u verteld en u hoort dat, dan moet u het goed onderzoeken. En zie, is het de waarheid, staat de zaak vast, is zo'n gruwelijke daad in Israël gedaan,

⁵ dan moet u die man of die vrouw die deze wandaad verricht heeft, naar buiten brengen, naar uw poorten, die man of die vrouw, en u moet hen met stenen stenigen, zodat zij sterven.

⁶ Op de verklaring van twee of drie getuigen moet hij die dient te sterven, gedood worden; hij mag niet gedood worden op de verklaring van slechts één getuige.

⁷ Eerst moet de hand van de getuigen zich tegen hem keren om hem te doden, daarna de hand van heel het volk. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

* Ex. 23:16; Lev. 23:34 ² Ex. 23:17; 34:23 ³ Ex. 23:15 ⁴ Lev. 19:15; Deut. 1:17 ⁵ Ex. 23:8 ⁶ Lev. 22:20 enz.; Deut. 15:21 ⁷ Deut. 13:6 ⁸ Num. 35:30; Deut. 19:15; Matt. 18:16; 2 Kor. 13:1; Hebr. 10:28 ⁹ Deut. 13:9

16:17 ieders geschenk moet overeenkomen - Letterlijk: ieder naar de gave van zijn hand.

16:19 niet partijdig zijn - Letterlijk: het aangezicht niet herkennen.

AANWIJZINGEN VOOR DE HOOGSTE RECHTSpraak

^a Als bij de rechtspraak een zaak ^avoor u te moeilijk is, bij geschilpunten binnen uw poorten met betrekking tot bloedvergieten, rechtsvordering of geweldpleging, ^a dan moet u opstaan en naar de plaats gaan die de HEERE, uw God, zal uitkiezen.

^a Dan moet u naar de Levitische priesters gaan, en naar de rechter die er in die dagen is, en hen raadplegen. Zij zullen dan een gerechtelijke uitspraak voor u doen.

¹⁰ En u moet handelen overeenkomstig de uitspraak die zij u bekendmaken, vanuit die plaats die de HEERE zal uitkiezen. U moet nauwlettend handelen overeenkomstig alles wat zij u leren.

¹¹ Overeenkomstig de wetsregel die zij u leren, en overeenkomstig het vonnis dat zij voor u uitspreken, moet u handelen. U mag van de uitspraak die zij u bekendmaken, niet afwijken, naar rechts of naar links.

¹² De man echter die overmoedig handelt, door niet te luisteren naar de priester die daar staat om de HEERE, uw God, te dienen, of naar de rechter, die man moet sterven. Zo moet u het kwaad uit Israël wegdoen.

¹³ Laat heel het volk het horen en bevreesd zijn, en niet meer overmoedig zijn.

DE KONING EN ZIJN PLICHTEN

¹⁴ Wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u geeft, en u dat in bezit neemt en erin woont, en u dan zegt: Ik wil een koning over mij aanstellen, zoals al de volken die rondom mij zijn,

¹⁵ dan moet u voorzeker hem tot koning over u aanstellen die de HEERE, uw God, verkiezen zal. Uit het midden van uw broeders moet u een koning over u aanstellen; u mag geen buitenlander over u zetten, die uw broeder niet is.

¹⁶ Maar hij mag voor zichzelf niet veel paarden aanschaffen en het volk niet laten terugkeren naar Egypte om veel paarden aan te schaffen, omdat de HEERE tegen

u gezegd heeft: U mag nooit meer langs deze weg terugkeren.

¹⁷ Ook mag hij voor zichzelf niet veel vrouwen nemen, anders zal zijn hart afwijken. Hij mag voor zichzelf ook niet al te veel zilver en goud nemen.

¹⁸ Verder moet het zó zijn, als hij op de troon van zijn koninkrijk zit, dat hij voor zichzelf op een boekrol een afschrift van deze wet schrijft, vanuit de rol die onder het toezicht van de Levitische priesters is.

¹⁹ Dat moet bij hem zijn en hij moet er alle dagen van zijn leven in lezen om de HEERE, zijn God, te leren vrezen en om alle woorden van deze wet en deze verordeningen in acht te nemen door ze te houden,

²⁰ opdat zijn hart zich niet verheft boven zijn broeders, opdat hij niet afwijkt van het gebod, naar rechts of naar links en opdat hij zijn dagen verlengt in zijn koninkrijk, hij en zijn zonen, te midden van Israël.

ERFELIJK BEZIT EN HET RECHT VAN DE PRIESTERS

18 De Levitische priesters, de hele stam Levi, mogen geen aandeel of erfbezit hebben samen met Israël; ^b de vuuroffers van de HEERE en Zijn erfelijk bezit mogen zij eten.

² Daarom mag hij geen erfelijk bezit hebben te midden van zijn broeders; ^c de HEERE, Die is zijn erfelijk bezit, zoals Hij tot hem gesproken heeft.

³ Van de gaven van het volk, van hen die een offer brengen, hetzij een rund of kleinvee, is dit het deel waar de priesters recht op hebben: men moet de schouder, de beide kaken en de maag aan de priester geven.

⁴ Ook de eerstelingen van uw koren, uw nieuwe wijn en uw olie, en de eerstelingen van de wol van uw kleinvee moet u hem geven,

⁵ want hem heeft de HEERE, uw God, uit al uw stammen uitgekozen om in de Naam van de HEERE te staan en te dienen, hij en zijn zonen, alle dagen.

^a 2 Kron. 19:10; Mal. 2:7 ^b Num. 18:20; Deut. 10:9; 1 Kor. 9:13 ^c Num. 18:20 enz.; Deut. 10:9; Ezech. 44:28

17:8 bloedvergieten ... geweldpleging - Letterlijk: tussen bloed en bloed, tussen rechtsvordering en rechtsvordering en tussen slag en slag.

⁶ Verder, wanneer er een Leviet komt, uit een van uw poorten in heel Israël, waar hij als vreemdeling verblijft, en hij naar het volle verlangen van zijn ziel naar de plaats komt die de HEERE zal uitkiezen,

⁷ en hij *daar* dient in de Naam van de HEERE, zijn God, zoals al zijn broeders, de Levieten, die daar voor het aangezicht van de HEERE staan,

⁸ dan moet hij een evenredig deel aan voedsel ontvangen,^a ongeacht wat hij uit familiebezit verkocht heeft.^a

VERBOD OP OCCULTE PRAKTIJKEN

⁹ Wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u geeft, mag u niet leren handelen overeenkomstig de gruweldaden van die volken.

¹⁰ Onder u mag niemand gevonden worden ^adie zijn zoon of zijn dochter door het vuur laat gaan, ^bdie waarzeggerij pleegt, die wolken duidt of aan wichelarij doet, die een tovenaars is,

¹¹ die bezweringen doet, die een dodenbezwieder of een waarzegger raadpleegt, of die de doden raadpleegt.

¹² Want iedereen die zulke dingen doet, is een gruwel voor de HEERE. En vanwege deze gruweldaden verdrijft de HEERE, uw God, *deze volken* van voor uw *ogen* uit hun bezit.

¹³ Oprecht moet u zijn tegenover de HEERE, uw God.

¹⁴ Want deze volken, die u uit hun bezit verdrijven zult, luisteren naar wolkenduiders en waarzeggers. Maar de HEERE, uw God, heeft dat u niet toegestaan.

BELOFTE VAN DE PROFEET

¹⁵ 'Een Profeet uit uw midden, uit uw broeders, zoals ik, zal de HEERE, uw God, voor u doen opstaan; naar Hem moet u luisteren, ¹⁶ overeenkomstig alles wat u van de HEERE, uw God, bij de Horeb gevraagd hebt, op de dag *dat u daar* bijeenkwam, toen u zei: 'Ik wil de stem van de HEERE, mijn God, niet langer horen en dit grote

vuur wil ik niet meer zien, anders zal ik sterven.

¹⁷ Toen zei de HEERE tegen mij: Het is goed wat zij gesproken hebben.

¹⁸ Ik zal een Profeet voor hen doen opstaan uit het midden van hun broeders, zoals u. Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, ^aen alles wat Ik Hem gebied, zal Hij tot hen spreken.

¹⁹ En *met* de man die niet naar Mijn woorden luistert, die Hij in Mijn Naam spreekt, *zal het zó zijn*: Ik zal *rekenschap* van hem eisen.

²⁰ Maar 'de profeet die overmoedig handelt door een woord in Mijn Naam te spreken dat Ik hem niet geboden heb te spreken, of die in de naam van andere goden spreekt, die profeet zal sterven.

²¹ Wanneer u dan in uw hart zegt: Hoe kunnen wij het woord herkennen dat de HEERE niet gesproken heeft?

²² Wanneer die profeet in de Naam van de HEERE spreekt, en het gebeurt niet en het komt niet uit, *dan* is dat een woord dat de HEERE niet gesproken heeft. In overmoed heeft die profeet dat gesproken; wees niet bevreemd voor hem.

DRIE VRIJSTEDEN IN KANAAN

19 Wanneer de HEERE, uw God, de volken uitroeit waarvan de HEERE, uw God, u het land geeft, en u hun *land* in bezit neemt en in hun steden en in hun huizen woont,

² dan moet u voor uzelf drie steden afzonderen, in het midden van uw land, dat de HEERE, uw God, u geeft om dat in bezit te nemen.

³ U moet de weg voor u gereedmaken, en het gebied van uw land, dat de HEERE, uw God, u in erfbezit zal laten nemen, in drieën verdelen. Dit moet gebeuren zodat iedereen die een doodslag begaan heeft, daarheen kan vluchten.

⁴ Dit is de zaak *die iemand betreft* die een doodslag begaan heeft *en* daarheen vlucht om in leven te blijven: ^aiemand die zijn

^a Lev. 18:21 ^b Lev. 20:27; 1 Sam. 28:7; Jes. 8:19 ^c Joh. 1:46; Hand. 3:22; 7:37 ^d Ex. 20:19; Deut. 5:25; Hebr. 12:19 ^e Joh. 4:25 ^f Deut. 13:5; Jer. 14:14 ^g Ex. 21:13; Num. 35:9 enz.; Joz. 20:2 ^h Ex. 21:13; Deut. 4:41,42

18:8 moet hij ... aan voedsel ontvangen - Letterlijk: moeten zij een deel als een deel eten.

18:8 wat hij ... heeft - Letterlijk: naast zijn verkopeningen bij de vaders.

naaste niet met voorbedachten rade doodgeslagen heeft en die hij tevoren^a niet haatte

⁵ – bijvoorbeeld *iemand* die met zijn naaste het bos ingaat om hout te hakken, en hij maakt met zijn hand een zwaai met de bijl om een boom om te hakken, en het ijzer schiet van de steel en treft zijn naaste, zodat die sterft – die zal naar een van die steden vluchten en in leven blijven.

⁶ Anders zou de bloedwreker degene die een doodslag begaan heeft, achtervolgen terwijl zijn hart verhit is, en, als de weg te lang zou zijn, zou hij hem inhalen en hem om het leven brengen, terwijl hij niet de doodstraf *verdiend* heeft, want hij haatte hem tevoren niet.

⁷ Daarom gebied ik u: U moet voor uzelf drie steden afzonderen.

⁸ En wanneer de HEERE, uw God, uw gebied ruim gemaakt heeft, zoals Hij uw vaders gezwoeren heeft, en Hij u heel het land gegeven heeft dat Hij ^agesproken heeft uw vaders te zullen geven

⁹ – als u heel dit gebod, dat ik u heden gebied, nauwlettend houdt, door de HEERE, uw God, lief te hebben en door alle dagen in Zijn wegen te gaan – dan moet u aan deze drie^b nog drie steden voor uzelf toevoegen,

¹⁰ zodat er geen bloed van onschuldigen vergoten wordt in het midden van uw land, dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft. Anders zou er bloedschuld op u rusten.

¹¹ Maar ^cals er iemand is die zijn naaste haat, een hinderlaag voor hem legt, hem aanvalt en om het leven brengt, zodat hij sterft, en *dan* naar een van die steden vlucht,

¹² dan moeten de oudsten van zijn stad *boden* sturen en hem vandaar meenemen, en zij moeten hem in de hand van de bloedwreker geven, zodat hij sterft.

¹³ Laat uw oog hem niet ontzien, maar doe het bloed van de onschuldige uit Israël weg, opdat het u goed gaat.

VERBOD OP HET VERLEGGEN VAN GRENZEN

¹⁴ ^dU mag de grenssteen van uw naaste, die de voorouders geplaatst hebben, niet verleggen in uw erfelijk bezit dat u ontvangt in het land dat de HEERE, uw God, u geeft om het in bezit te nemen.

STRAF VOOR EEN VALS GETUIGENIS

¹⁵ ^eEén enkele getuige mag tegen niemand opstaan met betrekking tot enige ongerechtigheid of tot enige zonde, bij elke zonde die men *ook* zou kunnen doen. ^fOp de verklaring van twee getuigen of op de verklaring van drie getuigen staat de zaak vast.

¹⁶ Wanneer een misdadige getuige tegen iemand opstaat om hem aan te klagen wegens afvalligheid,

¹⁷ dan moeten de twee mannen die dit geschil hebben, voor het aangezicht van de HEERE gaan staan, voor *de ogen* van de priesters en de rechters die er in die dagen zijn,

¹⁸ en de rechters moeten *de zaak* goed onderzoeken. En zie, is de getuige een valse getuige, heeft hij vals getuigd tegen zijn broeder,

¹⁹ ^gdan moet u met hem doen zoals hij met zijn broeder dacht te doen. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

²⁰ Laten zij die overgebleven zijn, het horen en bevreesd zijn en een dergelijke wandaad niet meer in uw midden verrichten.

²¹ Laat uw oog *hem* niet ontzien: ^hleven voor leven, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet.

OORLOGSWETTEN

20 Wanneer u ten strijde trekt tegen uw vijanden, en u ziet paarden en strijdswagens, een volk dat groter is dan u, wees dan niet bevreesd voor hen. Want de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte heeft geleid, is met u.

ⁱ En als u zich vlak voor de strijd bevindt,

^a Gen. 28:13; Deut. 12:20 ^b Joz. 20:7 ^c Gen. 9:6; Ex. 21:12,14; Lev. 24:17; Num. 35:16 ^d Spr. 22:28

^e Num. 35:30; Deut. 17:6; Matt. 18:16 ^f Deut. 17:6; Joh. 8:17; 2 Kor. 13:1; Hebr. 10:28 ^g Spr. 19:5 ^h Ex.

21:23; Lev. 24:20; Matt. 5:38

19:4 tevoren - Letterlijk: van gisteren en eergisteren; zie ook vers 6.

moet het zó zijn dat een priester naar voren komt om tot het volk te spreken.

³ Hij moet tegen hen zeggen: Luister, Israël, heden bevindt u zich vlak voor de strijd tegen uw vijanden; laat uw hart niet week worden, wees niet bevreesd, beef niet en schrik niet voor hen terug.

⁴ Want het is de HEERE, uw God, Die met u meegaat, om voor u tegen uw vijanden te strijden om u te verlossen.

⁵ Daarna zullen de beambten tot het volk spreken: Wie is de man die een nieuw huis heeft gebouwd en het *nog* niet in gebruik genomen heeft? Laat hij weggaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd sterft en iemand anders het in gebruik neemt.

⁶ En wie is de man die een wijngaard heeft geplant, ^amaar de vrucht ervan *nog* niet gegeten heeft? Laat hij weggaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd sterft en iemand anders die eet.

⁷ En wie is de man die met ^been vrouw in ondertrouw is gegaan, maar haar *nog* niet tot vrouw genomen heeft? Laat hij weggaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd sterft, en een andere man haar tot vrouw neemt.

⁸ Daarna zullen de beambten opnieuw tegen het volk spreken, en zeggen: 'Wie is de man die bevreesd is, en week van hart? Laat hij weggaan en naar zijn huis terugkeren, opdat het hart van zijn broeders niet smelt, zoals zijn hart.

⁹ En als de beambten geëindigd hebben tot het volk te spreken, moet het zó zijn dat zij legerbevelhebbers aan het hoofd van het volk aanstellen.

¹⁰ Wanneer u een stad nadert om ertegen te strijden, moet u haar vrede aanbieden.

¹¹ En als zij de vrede met u aanvaardt en *de poorten* voor u opent, moet het zó zijn dat heel het volk dat erin aangetroffen wordt, herendienst voor u verricht en u dient.

¹² Maar als ze geen vrede met u sluit, maar oorlog tegen u voert, dan moet u haar belegeren.

¹³ En de HEERE, uw God, zal haar in uw hand geven. Vervolgens moet u al wie manne-

lijk is met de scherpste van het zwaard slaan.

¹⁴ Alleen de vrouwen, de kleine kinderen, het vee en alles wat zich *verder* in de stad bevindt, al haar buit, mag u voor uzelf roven. U mag van de buit van uw vijanden, die de HEERE, uw God, u gegeven heeft, eten.

¹⁵ Zo moet u met alle steden doen die heel ver bij u vandaan zijn, die niet bij de steden horen van deze volken hier.

¹⁶ Maar van de steden van deze volken die de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, ^cmag u helemaal niets wat adem heeft, in leven laten.

¹⁷ Voorzeker, u moet hen volledig met de ban slaan: de Hethieten, de Amorieten, de Kanaänieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft.

¹⁸ opdat zij u niet leren handelen overeenkomstig alle gruwelijke dingen die zij voor hun goden gedaan hebben, zodat u tegen de HEERE, uw God, zou zondigen.

¹⁹ Wanneer u een stad vele dagen belegerd en ertegen strijdt om haar in te nemen, dan moet u haar vruchtbomen niet te gronde richten door de bijl erin te slaan. U kunt er immers van eten; daarom mag u ze niet omhakken om ze een belegeringswal voor u te laten worden, want het geboomte van het veld is *voedsel* voor de mens.

²⁰ Maar de bomen waarvan u weet dat het geen vruchtbomen zijn, mag u te gronde richten en omhakken om een belegeringswal te bouwen tegen de stad die oorlog tegen u voert, totdat ze ten onder gaat.

DOODSLAG DOOR ONBEKENDEN

21 Wanneer in het land dat de HEERE, uw God, u geeft om dat in bezit te nemen, iemand gevonden wordt die gedood is, liggend in het *open* veld, en niet bekend is wie hem doodgeslagen heeft, ² dan moeten uw oudsten en uw rechters eropuit gaan om *de afstand* te meten tot de steden rondom degene die gedood is. ³ En *in* de stad die het dichtst ligt bij degene die gedood is, moeten de oudsten van

^a Lev. 19:23,24,25 ^b Deut. 24:5 ^c Richt. 7:3 ^d Num. 33:52; Deut. 7:1,2
20:10 aanbieden - Letterlijk: toeroepen.

die stad een jonge koe van de runderen nemen, waarmee *nog* niet gewerkt is, die *nog* niet onder een juk de ploeg getrokken heeft.

⁴ En de oudsten van die stad moeten de jonge koe brengen naar een dal waar altijd water stroomt, waar niet gewerkt of gezaaid is. Daar in het dal moeten zij de jonge koe de nek breken.

⁵ Daarna moeten de priesters, de zonen van Levi, naar voren komen, want hen heeft de HEERE, uw God, uitgekozen om Hem te dienen en om in de Naam van de HEERE te zegenen, en overeenkomstig hun uitspraak moet elk geschil en elke *zaak van geweldpleging* afgehandeld worden.

⁶ En alle oudsten van die stad die het dichtst ligt bij de degene die gedood is, moeten hun handen wassen boven de jonge koe waarvan in het dal de nek gebroken is.

⁷ Zij moeten het woord nemen en zeggen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten en onze ogen hebben het niet gezien.

⁸ Doe verzoening over Uw volk Israël, dat U, HEERE, verlost hebt, en leg geen onschuldige bloed te midden van Uw volk Israël! Dan zal die *bloedschuld* voor hen verzoend zijn.

⁹ Zo moet u het onschuldige bloed uit uw midden wegdoen. U moet immers doen wat juist is in de ogen van de HEERE.

OVER VROUWEN IN KRIJGSGEVANGENSCHAP

¹⁰ Wanneer u ten strijde trekt tegen uw vijanden, en de HEERE, uw God, geeft hen in uw hand, zodat u hen als gevangenen wegvoert,

¹¹ en u ziet onder de gevangenen een vrouw die mooi van gestalte is, en u vat liefde voor haar op en u neemt haar voor uzelf tot vrouw,

¹² dan moet u haar uw huis binnenbrengen. Zij moet vervolgens haar hoofd kaal scheren, haar nagels knippen

¹³ en de kleren van haar gevangenschap uittrekken. Zij moet in uw huis gaan wonen en een maand *lang* haar vader en haar moeder bewenen. Daarna mag u bij haar

komen en haar man zijn, en zij zal u tot vrouw zijn.

¹⁴ En als zij u niet *meer* genegen is, moet het *zó* zijn dat u haar laat gaan waarheen zij wil.^{*} U mag haar in geen geval voor geld verkopen of haar als slavin behandelen, want u hebt haar *al* vernederd.

HET RECHT VAN DE EERSTGEBORENE

¹⁵ Wanneer een man twee vrouwen heeft, de een geliefd en de ander minder geliefd,^{*} en zowel de geliefde als de minder geliefde baren zonen bij hem, en de eerstgeborene zoon is van de minder geliefde,

¹⁶ dan moet het op de dag dat hij zijn zonen laat erven wat hij heeft *zó* zijn dat hij *het erfdeel van de eerstgeborene* niet aan de zoon van de geliefde geeft, in plaats van de zoon van de minder geliefde, die de eerstgeborene is.

¹⁷ Voorzeker, hij moet de eerstgeborene, de zoon van de minder geliefde, erkennen door hem het dubbele deel te ^ageven van alles wat bij hem aangetroffen wordt. Hij is immers ^bde eerste vrucht van zijn mannelijkheid, hij heeft het eerstgeboorterecht.

DE OPSTANDIGE ZOON

¹⁸ Wanneer iemand een opstandige, ongehoorzame zoon heeft die niet naar de stem van zijn vader en naar de stem van zijn moeder luistert, en hij, *ook* als zij hem gestraft hebben, niet naar hen luistert,

¹⁹ moeten zijn vader en zijn moeder hem grijpen en naar buiten brengen, naar de oudsten van zijn stad, naar de poort van zijn woonplaats.

²⁰ Zij moeten tegen de oudsten van zijn stad zeggen: Deze zoon van ons is opstandig en ongehoorzaam, hij luistert niet naar onze stem, hij gaat zich te buiten en is een dronkaard.

²¹ Dan moeten alle mannen van zijn stad hem met stenen stenigen, zodat hij sterft. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen. Laat heel Israël het horen en bevreemd zijn.

^a1 Kron. 5:1 ^bGen. 49:3; Ps. 78:51

21:14 *waarheen zij wil* - Letterlijk: naar haar ziel. 21:15 *minder geliefd* - Letterlijk: gehaat; zie ook het vervolg.

BEGRAFENIS VAN TER DOOD
GEBRACHTEN

²² Verder, wanneer iemand een zonde begaan heeft *waarop* de doodstraf staat, en hij gedood wordt, en u hem aan een paal hangt,

²³ dan mag zijn dode lichaam niet aan de paal overnachten, maar moet u hem beslissen diezelfde dag *nog* begraven. Een gehangene is namelijk door ^aGod vervloekt. U mag uw land, dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, niet onrein maken.

PLICHTEN TEN OPZICHTE VAN MENS
EN DIER

22 U mag niet het ^brund of het schaap van uw broeder zien als ze afgedwaald zijn, en u *vervolgens* aan uw *plicht* onttrekken. U moet ze beslissen naar uw broeder terugbrengen.

² En als uw broeder niet dicht bij u woont, of *als* u hem niet kent, dan moet u het binnen in uw huis brengen, zodat het bij u is totdat uw broeder het zoekt en u het hem terug *kunt* geven.

³ Zo moet u ook doen met zijn ezel, zo moet u doen met zijn kleren, ja, zo moet u doen met elk verloren voorwerp van uw broeder, dat hij verloren heeft en u vindt; u mag zich niet *aan uw plicht* onttrekken.

⁴ U mag niet de ezel van uw broeder of zijn rund zien als die onderweg gevallen is, en u *vervolgens* aan uw *plicht* onttrekken. U moet *die* beslissen *samen* met hem overeind helpen.

⁵ De kleren* van een man mogen niet door een vrouw *gedragen* worden, en een man mag geen vrouwenkleding aantrekken, want ieder die dat doet, is voor de HEERE, uw God, een gruwel.

⁶ Wanneer u onderweg een vogelnest tegenkomt, in welke boom dan ook of op de grond, met jongen of eieren, en de moeder zit op de jongen of op de eieren, dan mag u met de jongen niet *ook* de moeder meenemen.

⁷ U moet de moeder zeker vrijlaten, maar de jongen mag u voor uzelf meenemen,

opdat het u goed zal gaan en u uw dagen zult verlengen.

⁸ Wanneer u een nieuw huis bouwt, moet u op uw dak een borstwering maken, zodat u geen bloedschuld op uw huis laadt, wanneer iemand eraf valt.

⁹ U mag uw wijngaard niet met twee soorten *zaad* ^cinzaaien; anders wordt de volle *opbrengst* van het zaad dat u gezaaid hebt, en de opbrengst van de wijngaard geheiligd.

¹⁰ U mag niet ploegen met een rund en een ezel tegelijk.

¹¹ U mag geen kleding van twee soorten stof aantrekken, van wol en linnen tegelijk.

¹² Aan de vier hoeken van het bovenkleed waarin u zich hult, moet u voor uzelf kwastjes maken.

BESCHERMING VAN BESCHULDIGDE
VROUWEN

¹³ Wanneer een man een vrouw neemt, bij haar komt, en *vervolgens* een afkeer van haar krijgt,

¹⁴ en *als* hij haar *dan* allerlei dingen* ten laste legt, haar een slechte naam bezorgt, en zegt: Deze vrouw heb ik *tot vrouw* genomen, maar toen ik tot haar naderde, ontdekte ik dat ze geen maagd *meer* was,

¹⁵ dan moeten de vader van dit meisje en haar moeder *het bewijs* van de maagdelijkheid van het meisje meenemen en naar de oudsten van de stad brengen, naar de poort.

¹⁶ De vader van het meisje moet dan tegen de oudsten zeggen: Ik heb mijn dochter aan deze man tot vrouw gegeven, maar hij heeft een afkeer van haar gekregen.

¹⁷ En zie, hij heeft *haar* allerlei dingen ten laste gelegd door te zeggen: Ik heb ontdekt dat uw dochter geen maagd *meer* was. Maar dit is *het bewijs* van de maagdelijkheid van mijn dochter. Vervolgens moeten zij het kleed voor de oudsten van de stad uitspreiden.

¹⁸ Dan moeten de oudsten van die stad die man meenemen en hem straffen.

¹⁹ Ze moeten hem een boete van honderd

^a Gal. 3:13 ^b Ex. 23:4 ^c Lev. 19:19 ^d Num. 15:38; Matt. 23:5

22:5 kleren - Letterlijk: voorwerpen. 22:14 allerlei dingen - Letterlijk: daden van zaken; zie ook vers 17.

zilverstukken opleggen en die aan de vader van het meisje geven, omdat hij een maagd uit Israël een slechte naam heeft bezorgd. Verder zal zij hem tot vrouw blijven; hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

²⁰ Maar als dit woord waar is, *als* ontdekt wordt dat het meisje geen maagd *meer* was,

²¹ dan moeten zij het meisje naar buiten brengen, naar de deur van het huis van haar vader, en de mannen van haar stad moeten haar met stenen stenigen, zodat zij sterft, want zij heeft een schandelijke daad in Israël begaan door hoererij te bedrijven in het huis van haar vader. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

ONGEOORLOOFDE BETREKKINGEN

²² ^a Wanneer *ergens* een man aangetroffen wordt terwijl hij met een vrouw slaapt die met een *andere* man getrouwd is, dan moeten zij beiden sterven, de man die met de vrouw geslapen heeft, en de vrouw. Zo moet u het kwaad uit Israël wegdoen.

²³ Wanneer een meisje *nog* maagd is, maar *wel* in ondertrouw met een man, en een *andere* man treft haar binnen de stad aan en slaapt met haar,

²⁴ dan moet u hen beiden naar buiten brengen, naar de poort van die stad, en moet u hen met stenen stenigen, zodat zij sterven; het meisje vanwege het feit dat zij binnen de stad niet om hulp geroepen heeft, en de man vanwege het feit dat hij de vrouw van zijn naaste vernederd heeft. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

²⁵ Maar als de man het ondertrouwde meisje in het open veld aantreft, en de man haar vastgrijpt en met haar slaapt, dan moet alleen de man die met haar geslapen heeft, sterven.

²⁶ Het meisje mag u niets doen, *want* het meisje heeft geen zonde *begaan* die de dood *verdient*. Deze zaak komt immers overeen met het geval dat een man zijn naaste aanvalt en deze om het leven brengt.

²⁷ Hij trof haar namelijk aan in het open

veld, en het ondertrouwde meisje riep, maar er was niemand die haar verlost.

²⁸ Wanneer een man een meisje aantreft, een maagd die niet in ondertrouw is, en hij grijpt haar en slaapt met haar, en zij worden ontdekt,

²⁹ dan moet de man die met haar geslapen heeft, aan de vader van het meisje ^b vijftig zilverstukken geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft. Hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

³⁰ Een man mag de vrouw van zijn vader niet *tot vrouw* nemen, en hij mag het kleed van zijn vader niet openslaan.

WIE NIET IN DE GEMEENTE VAN DE HEERE MOGEN KOMEN

23 Iemand die door kneuzing *aan het geslachtsdeel* gewond is of van wie het geslachtsdeel is afgesneden, mag niet in de gemeente van de HEERE komen.

² Een bastaard mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs zijn *nakomelingen van de tiende generatie* mogen niet in de gemeente van de HEERE komen.

³ Een 'Ammoniet of Moabit mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun *nakomelingen van de tiende generatie* mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen,

⁴ vanwege het feit dat zij u onderweg niet met brood en water tegemoetgekomen zijn toen u uit Egypte wegtrok; en omdat hij ^b Bileam, de zoon van Beor, uit Pethor in Mesopotamië, tegen u ingehuurd heeft om u te vervloeken.

⁵ De HEERE, uw God, echter wilde niet naar Bileam luisteren, maar de HEERE, uw God, heeft de vloek voor u in een zegen veranderd, omdat de HEERE, uw God, u liefhad.

⁶ U mag de vrede en het goede voor hen niet zoeken, al uw dagen, tot in eeuwigheid.

⁷ U mag van de Edomiet geen afschuw hebben, want hij is uw broeder. U mag van de Egyptenaar geen afschuw hebben, want u bent een vreemdeling geweest in zijn land.

⁸ *Wat de kinderen betreft* die bij hen geboren worden: de derde generatie mag in de gemeente van de HEERE komen.

^a Lev. 20:10 ^b Ex. 22:16 ^c Neh. 13:1 ^d Num. 22:3,4,5 enz.

REINHEID VAN DE LEGERPLAATS

⁹ Wanneer het leger uittrekt tegen uw vijanden, moet u op uw hoede zijn voor elke kwalijke zaak.

¹⁰ Wanneer er onder u iemand is die niet rein is door iets wat 's nachts per ongeluk is gebeurd, *dan* moet hij buiten het kamp gaan. Hij mag niet binnen het kamp komen.

¹¹ En tegen het vallen van de avond moet het zó zijn dat hij zich met water wast; en als de zon ondergegaan is, mag hij *weer* binnen het kamp komen.

¹² U moet ook een plaats hebben buiten het kamp. Daar moet u naartoe gaan, buiten *het kamp*.

¹³ U moet bij uw uitrusting ook een schepje hebben, en het moet zó zijn dat u daarmee *een gat* graaft wanneer u buiten *het kamp* gaat zitten. Daarna moet u zich omkeren en uw uitwerpselen bedekken.

¹⁴ Want de HEERE, uw God, wandelt binnen uw kamp om u te redden en uw vijanden aan u^{*} over te geven. Daarom moet uw kamp heilig zijn, opdat Hij niet iets schandelijks bij u ziet en Zich van u^{*} afkeert.

VERSCHILLENDE VOORSCHRIFTEN

¹⁵ U mag een slaaf die bij zijn meester *wegloopt* en bij u redding zoekt, niet aan zijn meester uitleveren.

¹⁶ Hij mag bij u blijven, in uw midden, in de plaats die hij uitkiest, binnen een van uw poorten, waar hij het goed heeft. U mag hem niet uitbuiten.

¹⁷ Er mag onder de dochters van Israël geen hoer zijn; en er mag geen schandknaap zijn onder de zonen van Israël.

¹⁸ U mag geen hoerenloon of hondengeld in het huis van de HEERE, uw God, brengen *ter inlossing* van welke gelofte dan ook, want die zijn beide een gruwel voor de HEERE, uw God.

¹⁹ U mag van uw broeder geen ^arente vragen: rente over geld, rente over voedsel of rente over enig ding waarover men rente betaalt.

²⁰ Van de buitenlander mag u rente vragen, maar van uw broeder mag u geen

rente vragen, opdat de HEERE, uw God, u zegent in alles wat u ter hand neemt in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

²¹ Wanneer u de HEERE, uw God, ^been gelofte gedaan hebt, mag u niet aarzelen die na te komen, want de HEERE, uw God, zal dat zeker van u eisen, en *dan* zou er zonde in u zijn.

²² Maar als u ervan afziet een gelofte te doen, is er geen zonde in u.

²³ Wat er over uw lippen komt, moet u houden en doen, net als wanneer u de HEERE, uw God, een vrijwillige gave beloofd hebt, iets wat u met uw *eigen* mond gesproken hebt.

²⁴ Wanneer u in de wijngaard van uw naaste komt, mag u druiven eten naar hartenlust, tot verzadiging toe; maar u mag niets in uw tas doen.

²⁵ Wanneer u in het ^cstaande koren van uw naaste komt, mag u met uw hand aren plukken; maar u mag niet de sikkel slaan in het staande koren van uw naaste.

OVER ECHTSCHIEDING

24 Wanneer een man een vrouw genomen heeft en met haar getrouwd is, en het gebeurt dat zij geen *nade* *meervindt* in zijn ogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, en hij haar een ^dechtscheidingsbrief schrijft, die in haar hand geeft en haar uit zijn huis wegstuurt,

² en als zij dan uit zijn huis vertrekt, *weggaat* en *de vrouw* van een andere man wordt,

³ en die laatste man *ook* een afkeer van haar krijgt, haar een echtscheidingsbrief schrijft, die in haar hand geeft en haar uit zijn huis wegstuurt, of als die laatste man, die haar voor zichzelf tot vrouw genomen heeft, sterft,

⁴ dan mag haar eerste man, die haar heeft weggestuurd, haar niet terugnemen om hem tot vrouw te zijn, nu zij onrein geworden is; want dat is voor het aangezicht van de HEERE een gruwel. U mag geen zonde

^a Ex. 22:25; Lev. 25:36; Neh. 5:2 enz.; Luk. 6:34, 35 ^b Num. 30:2 ^c Matt. 12:1 ^d Matt. 5:31; 19:7; Mark. 10:4

23:14 *aan u* - Letterlijk: voor uw aangezicht. 23:14 *van u* - Letterlijk: van achter u.

brenge over het land dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft.

VOORRECHT VAN DE PASGETROUWDE

⁵ Wanneer een man pas een ^avrouw^a genomen heeft, mag hij niet met het leger uit-trekken, en mag men hem geen enkele verplichting opleggen. Een jaar lang zal hij vrij zijn ten behoeve van zijn huis zodat hij zijn vrouw, die hij genomen heeft, kan verlijden.

VERSCHILLENDE VOORSCHRIFTEN

⁶ Men mag een handmolen of een bovenste molensteen niet in onderpand nemen, want *dan* neemt men een leven in onderpand.

⁷ Wanneer er iemand ontdekt wordt die iemand van zijn broeders, *een* van de Israëlieten, ^bontvoert en hem als slaaf behandelt en hem verkoopt, dan moet de ontvoerder sterven. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

⁸ Wees op uw hoede voor de ziekte van de melaatsheid door bijzonder nauwlettend te handelen overeenkomstig alles wat de Levitische priesters u leren. U moet nauwlettend handelen zoals ^cik hun geboden heb.

⁹ Denk aan wat de HEERE, uw God, onderweg met ^dMirjam gedaan heeft, toen u uit Egypte trok.

¹⁰ Wanneer u aan uw naaste iets geleend hebt, dan mag u zijn huis niet binnengaan om zijn onderpand mee te nemen.

¹¹ U moet buiten blijven staan en de man aan wie u iets geleend hebt, moet het onderpand naar u toe brengen, naar buiten.

¹² En als het een arme man is, mag u niet in diens onderpand gaan slapen,

¹³ maar u moet hem het onderpand zeker ^eteruggeven als de zon ondergaat, zodat hij in zijn kleed kan gaan slapen, en hij u zegent. Dat zal u *tot* gerechtigheid zijn voor het aangezicht van de HEERE, uw God.

¹⁴ U mag de arme en behoeftige dagloner, iemand van uw broeders of van de vreem-

delingen die in uw land binnen uw poorten is, niet ^fonderdrukken.

¹⁵ Op dezelfde dag moet u *hem* zijn loon geven; de zon mag er niet over ondergaan, want hij is arm en hij verlangt ernaar. Laat hij niet vanwege u de HEERE hoeven aanroepen, want dan zal er zonde in u zijn.

¹⁶ De vaders mogen niet ter dood gebracht worden ^gom de kinderen, en de kinderen mogen niet ter dood gebracht worden om de vaders. Ieder zal *alleen* om zijn *eigen* zonde ter dood gebracht worden.

OVER WEDUWEN, WEZEN EN DE VREEMDELING

¹⁷ U mag het recht van ^hde vreemdeling *en* de wees niet buigen, en u mag het kleed van een weduwe niet in onderpand nemen,

¹⁸ maar u moet eraan denken dat u slaaf geweest bent in Egypte, en dat de HEERE, uw God, u vandaar verlost heeft. Daarom gebied ik u dit te doen.

¹⁹ Wanneer u de oogst op uw akker hebt ⁱbinnengehaald, en u bent een schoof op de akker vergeten, dan mag u niet teruggaan om die op te halen. Hij is voor de vreemdeling, de wees en de weduwe. Dan zal de HEERE, uw God, u zegenen in al het werk van uw handen.

²⁰ Wanneer u uw olijven afslaat, mag u de takken daarna niet nauwkeurig afzoeken. Het is voor de vreemdeling, de wees en de weduwe.

²¹ Wanneer u uw wijngaard leeggeplukt hebt, mag u hem daarna niet nauwkeurig nalopen. Het is voor de vreemdeling, de wees en de weduwe.

²² U moet eraan denken dat u slaaf geweest bent in het land Egypte. Daarom gebied ik u dit te doen.

OVER LIJFSTRAFFEN

25 Wanneer er tussen mannen onenigheid is en zij voor het gerecht komen en men over hen rechtspreekt, dan moet men de rechtvaardige rechtvaardig

^aDeut. 20:7 ^bEx. 21:16 ^cLev. 13:2 ^dNum. 12:10 ^eEx. 22:26 ^fLev. 19:13; Jak. 5:4 ^g2 Kon. 14:6; 2 Kron. 25:4; Jer. 31:30; Ezech. 18:20 ^hEx. 22:21,22; Spr. 22:22; Jes. 1:23; Jer. 5:28; 22:3; Ezech. 22:29; Zach. 7:10 ⁱLev. 19:9; 23:22
24:5 *pas een vrouw* - Letterlijk: een nieuwe vrouw.

verklaren en de schuldige schuldig verklaren.

² En als de schuldige tot *stokslagen* is veroordeeld, moet het *zó* zijn dat de rechter hem op de grond laat leggen en hem voor zijn ogen de slagen laat geven die in aantal overeenkomen met zijn onrechtvaardige daad.

³ ^aVeertig slagen mag hij hem *laten* geven; hij mag er niets aan toevoegen, omdat uw broeder anders, als hij hem boven deze *nog* meer slagen zou *laten* geven, voor uw ogen verachtelijk zou worden.

⁴ Een rund mag u ^bniet mulkorven als hij aan het dorsen is.

HET ZWAGERHUWELIJK

⁵ Wanneer broers bij elkaar wonen en een van hen sterft zonder dat hij een zoon heeft, dan mag de vrouw van de gestorvene niet de vrouw van een vreemde man buiten de familie worden. Haar zwager moet bij haar komen en haar voor zichzelf tot vrouw nemen, en zo zijn zwagerplicht tegenover haar vervullen.

⁶ En het moet *zó* zijn dat het eerste kind dat zij baart, op naam van zijn gestorven broer zal staan, zodat diens naam niet uit Israël wordt uitgewist.

⁷ Maar als deze man niet genegen is zijn schoonzuster tot vrouw te nemen, dan moet zijn schoonzuster naar de poort gaan, naar de oudsten, en zeggen: "Mijn zwager weigert een naam voor zijn broer in Israël in stand te houden. Hij wil zijn zwagerplicht tegenover mij niet vervullen."

⁸ Dan moeten de oudsten van zijn stad hem roepen en tot hem spreken; blijft hij bij zijn standpunt en zegt hij: Ik ben niet genegen haar tot vrouw te nemen,

⁹ dan moet zijn schoonzuster voor de ogen van de oudsten naar hem toe gaan, zijn schoen van zijn voet trekken, hem in het gezicht spuwen, en daarbij het woord nemen en zeggen: Zo wordt met de man ge-

daan die het gezin van zijn broer niet wil bouwen.

¹⁰ En zijn naam zal in Israël luiden: Het huis van hem bij wie de schoen is uitgetrokken.

¹¹ Wanneer mannen met elkaar vechten en de vrouw van de een naderbij komt om haar man te bevrijden uit de hand van de gene die hem slaat, en zij haar hand uitsteekt en hem bij zijn geslachtsdelen grijpt,

¹² dan moet u haar hand afhakken. Laat uw oog haar niet ontzien!

MATEN EN GEWICHTEN

¹³ U mag niet twee verschillende weegstenen^a in uw zak hebben, een grote en een kleine.

¹⁴ U mag in uw huis niet twee verschillende efa's^b hebben, een grote en een kleine.

¹⁵ U moet een zuivere en rechtmatige weegsteen hebben, u moet een zuivere en rechtmatige efa hebben, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HEERE, uw God, u geeft.

¹⁶ Want iedereen die dat doet, iedereen die onrecht doet, is voor de HEERE, uw God, een gruwel.

GEBOD OM DE AMALEKIETEN UIT TE ROEIEN

¹⁷ Denk aan wat ^cAmalek u onderweg aangedaan heeft, toen u uit Egypte wegtrok:

¹⁸ hij ontmoette u onderweg en overviel bij u in de achterhoede alle zwakken achter u, terwijl u moe en uitgeput was; en hij vreesde God niet.

¹⁹ Als de HEERE, uw God, u rust gegeven heeft van al uw vijanden van rondom, in het land dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft om dat in bezit te nemen, moet het *zó* zijn dat u de gedachtenis aan Amalek van onder de hemel uitwist. Vergeet het niet!

^a 2 Kor. 11:24 ^b 1 Kor. 9:9; 1 Tim. 5:18 ^c Matt. 22:24; Mark. 12:19; Luk. 20:28 ^d Ruth 4:7 ^e Spr. 11:1 ^f Ex. 17:8,14

25:13 twee verschillende weegstenen - Letterlijk: steen en steen; zie vers 14 voor een soortgelijke constructie. 25:14 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter; zie ook vers 15.

OFFER VAN DE EERSTELINGEN

26 En wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, en u dat in bezit neemt en erin woont, moet het zó zijn

² dat u van de ^aeerstelingen neemt van alle vruchten van het land, die u binnenhaalt van uw land, dat de HEERE, uw God, u geeft; en u moet die in een korf leggen en naar de plaats gaan die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen.

³ U moet naar de priester gaan die er in die dagen zal zijn, en tegen hem zeggen: Ik verklaar heden voor de HEERE, uw God, dat ik gekomen ben in het land dat de HEERE onze vaders gezworen heeft ons te geven.

⁴ Daarop zal de priester de korf uit uw hand nemen en die neerzetten voor het altaar van de HEERE, uw God.

⁵ Dan moet u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, betuigen en zeggen: Mijn vader was een verloren Syriër. Hij ^btrok naar Egypte en verbleef daar als vreemdeling met weinig mensen, maar hij werd daar tot een groot, machtig en talrijk volk. ⁶ Maar de Egyptenaren deden ons kwaad, onderdrukten ons en gaven ons harde slavenarbeid te verrichten.

⁷ Toen riepen wij tot de HEERE, de God van onze vaders; en de HEERE ^cverhoorde onze stem en Hij zag onze ellende, onze moeite en onze onderdrukking.

⁸ En de HEERE leidde ons uit Egypte, met een sterke hand, met een uitgestrekte arm, met grote ontzagwekkende daden, met tekenen en met wonderen.

⁹ En Hij bracht ons naar deze plaats en gaf ons dit land, een land dat overvloed van melk en honing.

¹⁰ En nu, zie, ik heb de eerstelingen van de vruchten van het land dat U, HEERE, mij gegeven hebt, gebracht. Dan moet u ze neerzetten voor het aangezicht van de HEERE, uw God, en u neerbuigen voor het aangezicht van de HEERE, uw God,

¹¹ en u verblijden over al het goede dat de HEERE, uw God, aan u en uw gezin gegeven

heeft; u, de Leviet, en de vreemdeling die in uw midden is.

OVER DE DRIEJARIGE TIENDEN

¹² Wanneer u in het derde jaar, het jaar van de tienden, gereed bent met het afstaan van ^aalle tienden van uw opbrengst, dan moet u *het* geven aan de Leviet, de vreemdeling, de wees en de weduwe, zodat zij binnen uw poorten kunnen eten en verzadigd worden.

¹³ U moet dan voor het aangezicht van de HEERE, uw God, zeggen: Ik heb het geheiligde uit *mijn* huis weggenomen en het ook gegeven aan de Leviet, en aan de vreemdeling, aan de wees en aan de weduwe, ^eovereenkomstig al Uw geboden, die U mij geboden hebt; ik heb geen van Uw geboden overtreden en niets vergeten.

¹⁴ Ik heb er niets van gegeten toen ik in rouw was, er niets van weggenomen toen ik onrein was en er niets van meegegeven aan een dode. Ik ben de stem van de HEERE, mijn God, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan overeenkomstig alles wat U mij geboden hebt.

¹⁵ Zie neer uit Uw heilige woning, uit de hemel, en zeg: Uw volk Israël en het land dat U ons gegeven hebt, zoals U onze vaders gezworen hebt, een land dat overvloed van melk en honing.

¹⁶ Op deze dag gebiedt de HEERE, uw God, u deze verordeningen en bepalingen te houden. U moet ze in acht nemen en houden met heel uw hart en met heel uw ziel.

¹⁷ Heden ^bhebt u de HEERE doen verklaren dat Hij u tot een God zal zijn, dat u in Zijn wegen zult gaan, dat u Zijn verordeningen, Zijn geboden en Zijn bepalingen in acht zult nemen, en dat u Zijn stem zult gehoorzamen.

¹⁸ En de HEERE heeft u heden doen verklaren dat u voor Hem ^eeen volk zult zijn dat Zijn persoonlijk eigendom ^cis, zoals Hij tot u gesproken heeft, en dat u al Zijn geboden in acht moet nemen,

¹⁹ ^ben dat Hij u *een plaats* zal geven, hoog boven alle volken die Hij gemaakt heeft, tot lof, tot een naam en tot sieraad; en dat

^a Ex. 23:19; 34:26; Lev. 2:14; 23:10; Num. 15:17 ^b Gen. 46:1 ^c Ex. 2:23 ^d Lev. 27:30; Num. 18:24

^e Deut. 14:27 ^f Gen. 17:7 ^g Ex. 19:5; Deut. 7:6; 14:2 ^h Deut. 4:7

26:18 *Zijn persoonlijk eigendom* - Letterlijk: een volk van eigendom.

u een heilig volk zult zijn voor de HEERE, uw God, zoals Hij gesproken heeft.

HET OPRICHTEN VAN GEDENKSTENEN

27 En Mozes gebod het volk *samen* met de oudsten van Israël: Neem al de geboden die ik u heden gebied, in acht.

² En op de dag^a dat u de Jordaan oversteekt naar het land dat de HEERE, uw God, u geeft, moet het zo zijn dat u voor uzelf grote stenen opricht en die met kalk bestrijkt.

³ U moet alle woorden van deze wet daarop schrijven als u overgestoken bent, opdat u komt in het land dat de HEERE, uw God, u geeft, een land dat overvloedig van melk en honing, zoals de HEERE, de God van uw vaders, tot u gesproken heeft.

⁴ En als u de Jordaan bent overgestoken, moet het zo zijn dat u deze stenen, waarover ik u heden gebied, opricht op de berg Ebal, en dat u ze met kalk bestrijkt.

⁵ U moet daar een altaar bouwen voor de HEERE, uw God, een altaar van stenen die u niet met een ijzeren *voorwerp* mag bewerken.

⁶ Van hele stenen moet u het altaar van de HEERE, uw God, bouwen, en daarop brandoffers brengen voor de HEERE, uw God.

⁷ Ook moet u dankoffers offeren en daar eten en u verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God.

⁸ U moet op de stenen alle woorden van deze wet schrijven, duidelijk en goed.

⁹ Verder sprak Mozes, *samen* met de Levitische priesters, tot heel Israël: Zwijs en luister, Israël! Op deze dag bent u tot een volk geworden voor de HEERE, uw God.

¹⁰ Daarom moet u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaam zijn, en Zijn geboden en Zijn verordeningen die ik u heden gebied, doen.

¹¹ En Mozes gebod het volk op die dag:

¹² Wanneer u de Jordaan overgestoken bent, moeten de volgende *stammen* op de berg Gerizim gaan staan om het volk te zegenen: Simeon, Levi, Juda, Issaschar, Jozef en Benjamin.

¹³ En de volgende *stammen* moeten op de berg Ebal gaan staan voor de vervloeking: Ruben, Gad, Aser, Zebulon, Dan en Naftali.

¹⁴ De Levieten moeten het woord nemen

en tegen alle mannen van Israël zeggen met luide stem:

¹⁵ Vervloekt is de man die een gesneden of gegoten beeld maakt, een gruwel voor de HEERE, het werk van de handen van een vakman, en dat op een verborgen *plaats* neerzet! En heel het volk moet antwoorden en zeggen: Amen.

¹⁶ Vervloekt is wie zijn vader of zijn moeder veracht! En heel het volk moet zeggen: Amen.

¹⁷ Vervloekt is wie de grenssteen van zijn naaste verlegt! En heel het volk moet zeggen: Amen.

¹⁸ Vervloekt is wie een blinde laat verdwalen op de weg! En heel het volk moet zeggen: Amen.

¹⁹ Vervloekt is wie het recht van de vreemdeling, de wees en de weduwe buigt! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²⁰ Vervloekt is wie met de vrouw van zijn vader slaapt, want hij heeft het kled van zijn vader opengeslagen! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²¹ Vervloekt is wie gemeenschap heeft met welk dier dan ook! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²² Vervloekt is wie slaapt met zijn zuster, de dochter van zijn vader, of de dochter van zijn moeder! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²³ Vervloekt is wie met zijn schoonmoeder slaapt! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²⁴ Vervloekt is wie zijn naaste in het geheim doodslaat! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²⁵ Vervloekt is wie een geschenk aanneemt om iemand om het leven te brengen, onschuldig bloed *te vergieten*! En heel het volk moet zeggen: Amen.

²⁶ Vervloekt is wie de woorden van deze wet niet uitvoert door ze te houden! En heel het volk moet zeggen: Amen.

ZEGENINGEN EN VERVLOEKINGEN

28 En "het zal gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, nauwgezet gehoorzaam bent, door al Zijn geboden, die ik u heden gebied, nauwlettend in acht te nemen, dat de HEERE, uw God, u dan *een*

^a Joz. 4:1 ^b Ex. 20:25; Joz. 8:31 ^c Gal. 3:10 ^d Lev. 26:3

plaats zal geven hoog boven alle volken van de aarde.

² En al deze zegeningen zullen over u komen en u bereiken, wanneer u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaam bent:

³ Gezegend zult u zijn in de stad, en gezegend zult u zijn op het veld.

⁴ Gezegend zal zijn de vrucht van uw schoot, de vrucht van uw land en de vrucht van uw vee, de dracht van uw koeien en de jongen van uw kleinvee.

⁵ Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog.

⁶ Gezegend zult u zijn bij uw komen, gezegend zult u zijn bij uw weggaan.

⁷ De HEERE zal geven dat uw vijanden die u aanvallen, door u verslagen worden; over één weg zullen zij tegen u uittrekken, maar over zeven wegen zullen zij voor u wegluchten.

⁸ De HEERE zal de zegen over u gebieden in uw schuren en in alles wat u ter hand neemt. Hij zal u zegenen in het land dat de HEERE, uw God, u geeft.

⁹ De HEERE zal u voor Zichzelf bevestigen tot een heilig volk, zoals Hij u gezworen heeft, als u de geboden van de HEERE, uw God, in acht neemt en in Zijn wegen gaat.

¹⁰ En alle volken van de aarde zullen zien dat de Naam van de HEERE over u uitgeroepen is, en zij zullen voor u bevreesd zijn.

¹¹ En de HEERE zal u een overvloed ten goede geven, in de vrucht van uw schoot, in de vrucht van uw vee en in de vrucht van uw land, in het land dat de HEERE uw vaderen gezworen heeft u te *zullen* geven.

¹² De HEERE zal voor u Zijn rijke schatkamer, de hemel, openen, door uw land regen te geven op zijn tijd en door al het werk van uw handen te zegenen. U zult aan vele volken 'uitleenen, maar u zult zelf niet hoeven te lenen.

¹³ De HEERE zal u tot een hoofd maken en niet tot een staart, en u zult uitsluitend omhoog gaan en niet omlaag, als u gehoorzaam bent aan de geboden van de HEERE, uw God, waarvan ik u heden gebied *dat u ze* in acht neemt en houdt,

¹⁴ en *als* u niet afwijkt van al de woorden die ik u heden gebied, naar rechts of naar

links, door achter andere goden aan te gaan en die te dienen.

¹⁵ Daarentegen zal het gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam bent door al Zijn geboden en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, nauwlettend te houden, dat al deze vervloekingen over u zullen komen en u zullen treffen:

¹⁶ Vervloekt zult u zijn in de stad en vervloekt zult u zijn op het veld.

¹⁷ Vervloekt zal zijn uw korf en uw baktrog.

¹⁸ Vervloekt zal zijn de vrucht van uw schoot en de vrucht van uw land, de dracht van uw koeien en de jongen van uw kleinvee.

¹⁹ Vervloekt zult u zijn bij uw *thuis* komen, en vervloekt zult u zijn bij uw weggaan.

²⁰ De HEERE zal vloek, verwarring en verderf onder u zenden, in alles wat u ter hand neemt en doet, totdat u weggevaagd wordt en u *al* spoedig omkomt vanwege uw slechte daden, waarmee u Mij verlaten hebt.

²¹ De HEERE zal de pest aan u laten kleven, totdat Hij u vernietigd heeft en u *verdwenen* bent uit het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

²² De HEERE zal u treffen met toring, koorts en ontsteking, met hitte en droogte, en met korenbrand en meeldauw, die u achtervolgen zullen totdat u omkomt.

²³ Uw hemel, die boven uw hoofd is, zal van brons zijn, en de aarde, die onder u is, zal van ijzer zijn.

²⁴ De HEERE zal stuifzand en stof geven als regen voor uw land. Uit de hemel zal het op u neerdalen, totdat u weggevaagd bent.

²⁵ De HEERE zal geven dat u door uw vijanden verslagen wordt; over één weg zult u tegen hen uittrekken, maar over zeven wegen zult u voor hem wegluchten. U zult een schrikbeeld worden voor alle koninkrijken van de aarde.

²⁶ Uw dode lichaam zal voedsel zijn voor alle vogels in de lucht en voor de dieren op de aarde, en niemand zal ze schrik aanjagen.

²⁷ De HEERE zal u treffen met ²zweren van Egypte, met gezwollen, met uitslag en

^a Deut. 7:6 ^b Deut. 30:9 ^c Deut. 15:6 ^d Lev. 26:14; Klaagt. 2:17; Dan. 9:11,13; Mal. 2:2 ^e Lev. 26:16

^f Lev. 26:19 ^g Ex. 9:9

schurft waarvan u niet genezen kunt worden.

²⁸ De HEERE zal u treffen met krankzinnigheid, met blindheid en met verdoemdheid van hart.

²⁹ U zult op de middag rondtasten, zoals een blinde rondtast in het donker. U zult uw wegen niet voorspoedig maken. U zult alle dagen alleen maar onderdrukt en be-roofd worden, en er zal geen verlosser zijn.

³⁰ Met een vrouw zult u in ondertrouw gaan, maar een andere man zal met haar slapen; een huis zult u bouwen, maar er niet in wonen; een wijngaard zult u planten, maar de vrucht ervan niet eten.

³¹ Uw rund zal voor uw ogen geslacht worden, maar u zult er niet van eten; uw ezel zal van voor uw ogen weggeroofd worden en niet naar u terugkeren; uw kleinvee zal aan uw vijanden gegeven worden, en er zal geen verlosser voor u zijn.

³² Uw zonen en uw dochters zullen aan een ander volk gegeven worden; uw ogen moeten het aanzien en zullen de hele dag naar hen smachten; maar u zult niet bij machte zijn *iets te doen*.

³³ Een volk dat u niet kent, zal de vrucht van uw land en heel uw arbeid opeten. U zult alle dagen alleen maar onderdrukt en uitgebuit worden.

³⁴ U zult krankzinnig worden vanwege het schouwspel dat uw ogen zien.

³⁵ De HEERE zal u treffen met vreselijke zweren, aan de knieën en aan de benen, waarvan u niet genezen kunt worden, vanaf uw voetzool tot aan uw schedel.

³⁶ De HEERE zal u en de koning die u over uzelf aangesteld hebt, naar een volk brengen dat u zelf niet kende, en ook uw vaderen *niet*. Daar zult u andere goden dienen, hout en steen.

³⁷ U zult een verschrikking, een spreekwoord en een voorwerp van spot zijn onder al de volken waar de HEERE u naartoe voeren zal.

³⁸ U zult veel zaad naar de akker brengen,

maar weinig inzamelen, want de sprinkhaan zal het opvreten.

³⁹ Wijngaarden zult u planten en bewerken, maar u zult geen wijn drinken of iets verzamelen, want de worm zal het opeten.

⁴⁰ Olijfbomen zult u hebben in heel uw grondgebied, maar u zult u niet met olie zalven, want uw olijven zullen afvallen.

⁴¹ Zonen en dochters zult u verwekken, maar zij zullen niet aan u toebehoren, want zij zullen in gevangenschap gaan.

⁴² Al uw bomen en de vrucht van uw land zullen de sprinkhanen in bezit nemen.

⁴³ De vreemdeling die in uw midden is, zal hoger en hoger boven u uitstijgen, maar u zult lager en lager neerdalen.

⁴⁴ Hij zal aan u uitleenen, maar u zult niet aan hem uitleenen. Hij zal tot een hoofd zijn en u zult tot een staart zijn.

⁴⁵ Al deze vervloeking en u treffen, totdat u weggevaagd wordt, omdat u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam geweest bent, door Zijn geboden en Zijn verordeningen, die Hij u geboden heeft, in acht te nemen.

⁴⁶ Ze zullen voor u en uw nageslacht tot een teken en een wonder zijn, tot in eeuwigheid.

⁴⁷ Omdat u de HEERE, uw God, niet gediend zult hebben met blijdschap en hartelijke vreugde, vanwege de overvloed van alles, ⁴⁸ zult u uw vijanden, die de HEERE op u af zal sturen, dienen met honger en dorst, met naaktheid en gebrek aan alles. Hij zal u een ijzeren juk op de hals leggen, totdat Hij u wegvaagt.

⁴⁹ De HEERE zal een volk van ver weg tegen u doen opkomen, van het einde van de aarde, zoals een arend aan komt zweven; een volk waarvan u de taal niet verstaat, ⁵⁰ een meedogenloos* volk, dat oude mensen niet ontziet* en jonge mensen niet genadig is.

⁵¹ Het zal de vrucht van uw dieren en de vrucht van uw land opeten, totdat u weggevaagd bent. Het zal u geen koren, nieuwe wijn of olie overlaten, noch de dracht

* Micha 6:15; Haggai 1:6

28:32 u ... zijn - Letterlijk: het zal niet in de macht van uw hand zijn. 28:50 meedogenloos - Letterlijk: hard van gezicht. 28:50 dat oude ... ontziet - Letterlijk: dat het aangezicht van oude mensen niet verheft.

van uw koeien en de jongen van uw kleinvee, totdat Hij u heeft omgebracht.

⁵² Het zal u benuwen in al uw poorten, totdat uw hoge en versterkte muren, waarop u in heel uw land vertrouwd, neervallen. Het zal u benuwen in al uw poorten, in heel uw land, dat de HEERE, uw God, u gegeven heeft.

⁵³ ^aU zult de vrucht van uw schoot eten, het vlees van uw zonen en van uw dochters, die de HEERE, uw God, u gegeven zal hebben, tijdens de belegering en in de nood waarin uw vijanden u doen verkeren.

⁵⁴ De man onder u die weekhartig en zeer teergevoelig is, zal zijn broer, zijn innig geliefde vrouw^c en de rest van zijn zonen die hij *nog* overheeft, niets gunnen.^d

⁵⁵ zodat hij aan niemand van hen *iets* van het vlees van zijn zonen dat hij eet, zal geven, omdat hij *dan* niets voor zichzelf overhoudt, tijdens de belegering en in de nood, waarin uw vijand u in al uw poorten zal doen verkeren.

⁵⁶ De vrouw onder u die weekhartig en teergevoelig is, die *nog* nooit getracht heeft haar voetstap op de aarde te zetten, omdat zij *daarvoor* te teergevoelig en zachtaardig was, zal haar innig geliefde man, haar zoon en haar dochter niets gunnen.

⁵⁷ van haar nageboorte, die tussen haar benen naar buiten komt, en van haar zonen, die zij baart, want zij zal hen in het geheim opeten, vanwege het gebrek aan alles, tijdens de belegering en in de nood, waarin uw vijand u in uw poorten zal doen verkeren.

⁵⁸ Als u al de woorden van deze wet die in dit boek geschreven zijn, niet nauwlettend houdt, door deze heerlijke en ontzagwekkende Naam, de HEERE, uw God, te vrezen, ⁵⁹ dan zal de HEERE uw plagen en de plagen van uw nageslacht uitzonderlijk maken; het zullen grote en aanhoudende plagen, en kwaadaardige en aanhoudende ziekten zijn.

⁶⁰ Hij zal alle kwalen van Egypte, waarvoor

u beducht geweest bent, op u laten terugkeren en zij zullen aan u blijven kleven.

⁶¹ Ook iedere ziekte en iedere plaag die niet in het boek met deze wet geschreven is, zal de HEERE over u laten komen, totdat u weggevaagd wordt.

⁶² U zult met weinig mensen overblijven, terwijl u zo talrijk was als de^e sterren aan de hemel, omdat u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam geweest bent.

⁶³ En het zal gebeuren, 'zoals de HEERE Zich over u verblijdde om u goed te doen en u talrijk te maken, dat de HEERE Zich zo over u zal verblijden om u om te brengen en weg te vagen. U zult weggerukt worden uit het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

⁶⁴ De HEERE zal u^a verspreiden onder al de volken, van het ene einde van de aarde tot aan het andere einde van de aarde. Daar zult u andere goden dienen, die u noch uw vaderen gekend hebben, hout en steen.

⁶⁵ Daarbij zult u onder die volken niet tot rust komen en uw voetstap zal geen rustplaats hebben, want de HEERE zal u daar een bevend hart, kwijnende ogen en een treurende ziel geven.

⁶⁶ Uw leven zal voor u *aan een zijden draad* hangen; u zult nacht en dag bang zijn en uw leven niet zeker zijn.

⁶⁷ 's Morgens zult u zeggen: Was het maar avond! En 's avonds zult u zeggen: Was het maar morgen! vanwege de angst die uw hart bevangen heeft en vanwege het schouwspel dat uw ogen zien.

⁶⁸ De HEERE zal u in schepen naar Egypte laten terugkeren, over de weg waarvan ik u gezegd heb: Die zult u nooit meer zien. Daar zult u uzelf als slaven en slavinnen aan uw vijanden willen verkopen, maar er zal geen koper zijn.

VERNIEUWING VAN HET VERBOND MET GOD

29 Dit zijn de woorden van het verbond dat de HEERE Mozes geboden heeft met de Israëlieten te sluiten, in het

^a Lev. 26:29; 2 Kon. 6:29; Klaagl. 4:10 ^b Deut. 10:22 ^c Jes. 1:24 ^d Deut. 4:27; Neh. 1:8

28:54 *zijn innig geliefde vrouw* - Letterlijk: de vrouw van zijn schoot; zie ook vers 56.

28:54 *zal ... niets gunnen* - Letterlijk: zijn oog zal boos zijn jegens zijn broer ...; zie ook vers 56.

28:67 *Was het maar avond!* - Letterlijk: Wie zal de avond geven? Zie ook het vervolg van dit vers.

land Moab, naast het verbond dat Hij met hen gesloten had bij de Horeb.

² Mozes riep heel Israël *bijeen* en zei tegen hen: ³U hebt alles gezien wat de HEERE in het land Egypte voor uw ogen gedaan heeft, met de farao, met al zijn dienaren en met heel zijn land:

⁴ de grote beproevingen die uw ogen gezien hebben, die grote tekenen en wonderen.

⁵ Maar de HEERE heeft u geen hart gegeven om *dat* te erkennen, of ogen om te zien, of oren om te horen, tot op deze dag.

⁶ Ik heb u veertig jaar door de woestijn laten gaan; uw kleren zijn bij u niet versleten, en uw schoenen zijn niet versleten aan uw voeten;

⁷ brood hebt u niet gegeten, en wijn en sterkedrank hebt u niet gedronken, opdat u zou weten dat Ik de HEERE, uw God, ben.

⁸ Toen u bij deze plaats kwam, trokken 'Sihon, de koning van Hesbon, en Og, de koning van Basan, uit ons tegemoet om *tegen ons* te strijden, maar wij versloegen hen.

⁹ Wij hebben hun land ingenomen en dat *als* erfelijk bezit gegeven aan de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam van de Manassieten.

¹⁰ Houd daarom de woorden van dit verbond, en doe ze, opdat u verstandig zult handelen in alles wat u doet.

¹¹ U staat heden allen voor het aangezicht van de HEERE, uw God: uw stamhoofden, uw oudsten en uw beambten, alle mannen van Israël,

¹² uw kleine kinderen, uw vrouwen, en uw vreemdeling die in het midden van uw *tentenkamp* is, van uw houthakker af tot uw waterputter toe,

¹³ om het verbond van de HEERE, uw God, en Zijn vervloeking, binnen te gaan, dat de HEERE, uw God, heden met u sluit,

¹⁴ opdat Hij u heden voor Zichzelf tot een volk bevestigt, en Hij voor u tot een God is, zoals Hij tot u gesproken heeft en *zoals* Hij uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft.

¹⁵ En niet alleen met u sluit ik dit verbond en deze vervloeking,

¹⁶ maar met hem die hier heden bij ons staat voor het aangezicht van de HEERE, onze God, en met hem die hier heden niet bij ons is.

¹⁷ Want u weet zelf hoe wij in het land Egypte gewoond hebben, en hoe wij midden door *het gebied* van de volken kwamen waar u doorheen trok.

¹⁸ U hebt hun afschuwelijke *afgoden* en stinkgoden gezien die zij hadden: hout en steen, zilver en goud.

¹⁹ Laat onder u geen man of vrouw, gezin of stam zijn die zijn hart heden van de HEERE, onze God, afkeert, om de goden van deze volken te gaan dienen. Laat onder u geen *'wortel* zijn die gal en alsem voortbrengt.

²⁰ En het zal gebeuren, als hij bij het horen van de woorden van deze vervloeking zichzelf in zijn hart zegent door te zeggen: Ik zal vrede hebben, ook wanneer ik mijn verharde hart *'* volg; de overvloed zal de dorst wegnemen,

²¹ dat de HEERE hem niet zal willen vergeven; dan zal de toorn van de HEERE en Zijn na-ijver tegen die man ontbranden, *'* en alle vervloeking die in dit boek geschreven zijn, zullen op hem rusten. De HEERE zal zijn naam van onder de hemel uitwissen.

²² De HEERE zal hem voor *dit* kwaad afzonderen van al de stammen van Israël, overeenkomstig alle vervloeking van het verbond dat beschreven is in het boek met deze wet.

²³ Dan zal de volgende generatie, uw kinderen, die na u opstaan, en de buitenlander die uit een ver land komt – als zij de plagen van dit land en zijn ziekten, waarmee de HEERE het getroffen heeft, zien –

²⁴ zeggen dat heel zijn land zwavel en zout, een brandplek, is; dat het niet wordt bezaaid, er niets op groeit en er geen enkel gewas opkomt, zoals bij de omkering van Sodom en Gomorra, Adama en Zeboïm,

^a Ex. 19:4 ^b Deut. 4:34; 7:19 ^c Num. 21:24,33; Deut. 2:32; 3:1 ^d Num. 32:33; Deut. 3:12; Joz. 13:8

^e Gen. 17:7 ^f Hand. 8:23; Hebr. 12:15

29:19 *mijn verharde hart* - Letterlijk: de verharding van mijn hart. 29:20 *ontbranden* - Letterlijk: roken.

die de HEERE omgekeerd heeft in Zijn toorn en in Zijn grimmigheid –

²⁴ dan zullen alle volken zeggen: "Waarom heeft de HEERE dit gedaan met dit land? Wat betekent deze grote ontbranding van Zijn toorn?"

²⁵ Dan zal men zeggen: Omdat zij het verbond van de HEERE, de God van hun vaderen, dat Hij met hen gesloten had toen Hij hen uit het land Egypte leidde, verlaten hebben.

²⁶ Zij zijn andere goden gaan dienen en hebben zich daarvoor neergebogen, goden die zij niet kenden en die Hij hun niet toebedeeld had.

²⁷ Daarom is de toorn van de HEERE ontbrand tegen dit land en brengt Hij daarover al deze vervloeking die in dit boek beschreven zijn.

²⁸ En de HEERE heeft hen uit hun land weggerukt, in toorn, in grimmigheid en in grote verbolgenheid, en Hij heeft hen geworpen in een ander land, zoals het op deze dag is.

²⁹ De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God, maar de geopenbaarde dingen zijn voor ons en onze kinderen, tot in eeuwigheid, om al de woorden van deze wet te doen.

BELOFTEN VAN VERLOSSING

30 Het zal gebeuren, wanneer al deze dingen, de zegen en de vervloeking die ik u voorgehouden heb, over u komen, dat u het weer ter harte zult nemen onder alle volken waarheen de HEERE, uw God, u verdreven heeft.

² En u zult zich bekeren tot de HEERE, uw God, en Zijn stem gehoorzaam zijn, u en uw kinderen, met heel uw hart en met heel uw ziel, overeenkomstig alles wat ik u heden gebied.

³ Dan zal de HEERE, uw God, een omkeer brengen in uw gevangenschap en Zich over u ontfermen. Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken waarheen de HEERE, uw God, u verspreid had.

⁴ Al bevonden uw verdrevenen zich aan het einde van de hemel, *toch* zal de HEERE,

uw God, u vandaar bijeenbrengen en u vandaar weghalen.

⁵ En de HEERE, uw God, zal u naar het land brengen dat uw vaderen in bezit hadden, en u zult het *weer* in bezit nemen; en Hij zal u goeddoen en u talrijker maken dan uw vaderen.

⁶ De HEERE, uw God, zal uw hart en het hart van uw nageslacht besnijden, om de HEERE, uw God, lief te hebben met heel uw hart en met heel uw ziel, zodat u leven zult.

⁷ De HEERE, uw God, zal al deze vervloeking en op uw vijanden leggen en op hen die u haten en die u vervolgd hebben.

⁸ En u zult zich bekeren, de stem van de HEERE gehoorzaam zijn en al Zijn geboden, die ik u heden gebied, houden.

⁹ De HEERE, uw God, zal u overvloed geven in al het werk van uw handen, in de vrucht van uw schoot, in de vrucht van uw vee en in de vrucht van uw land, ten goede. Want de HEERE zal Zich weer ten goede over u verblijden, zoals Hij Zich over uw vaderen verblijd heeft.

¹⁰ Wanneer u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaam bent door Zijn geboden en Zijn verordeningen, die in dit wetboek geschreven zijn, in acht te nemen; wanneer u zich bekeert tot de HEERE, uw God, met heel uw hart en met heel uw ziel.

¹¹ Want dit gebod, dat ik u heden gebied, is niet te moeilijk voor u en het is niet ver weg.

¹² Het is niet in de hemel, zodat u zou kunnen zeggen: "Wie zal voor ons naar de hemel opstijgen om het voor ons te halen en ons te laten horen, zodat wij het kunnen doen?"

¹³ Het is ook niet aan de overzijde van de zee, zodat u zou kunnen zeggen: "Wie zal voor ons oversteken naar de overzijde van de zee om het voor ons te halen en het ons te laten horen, zodat wij het kunnen doen?"

¹⁴ Want dit woord is heel dicht bij u, in uw mond en in uw hart, om het te doen.

¹⁵ Zie, ik heb u heden het leven en het goede voorgehouden, maar ook de dood en het kwade.

¹⁶ Want ik gebied u heden de HEERE, uw God, lief te hebben, in Zijn wegen te gaan

^a Jer. 22:8 ^b Neh. 1:8; Ps. 106:45; Jer. 32:37 ^c Neh. 1:9 ^d Jer. 32:39; Ezech. 11:19; 36:26 ^e Deut. 28:11 ^f Jes. 45:19 ^g Rom. 10:6 enz.

en Zijn geboden, Zijn verordeningen en Zijn bepalingen in acht te nemen. Dan zult u leven en talrijk worden, en zal de HEERE, uw God, u zegenen in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

¹⁷ Maar als uw hart zich afkeert en u niet luistert, en u zich laat verleiden om u voor andere goden neer te buigen en die te dienen,

¹⁸ dan verkondig ik u heden dat u zeker zult omkomen; u zult uw dagen niet verlengen in het land waarvoor u de Jordaan oversteekt om er te komen en het in bezit te nemen.

¹⁹ Ik roep heden de hemel en de aarde tot getuigen tegen u: het leven en de dood heb ik u voorgehouden, de zegen en de vloek! Kies dan het leven, opdat u leeft, u en uw nageslacht,

²⁰ door de HEERE, uw God, lief te hebben, Zijn stem te gehoorzamen en u aan Hem vast te houden – want Hij is uw leven en de verlenging van uw dagen – om te blijven in het land dat de HEERE uw vaders, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft hun te geven.

JOZUA VOLGT MOZES OP

31 Daarop is Mozes deze woorden tot heel Israël gaan spreken,

² en hij zei tegen hen: Ik ben heden honderdtwintig jaar oud. Ik kan niet meer uitgaan of ingaan; bovendien heeft de HEERE tegen mij gezegd: ³U zult deze Jordaan niet oversteken.

⁴ De HEERE, uw God, Hij zal voor u uit overtrekken. Hij zal deze volken van voor uw ogen wegvagen, en u zult hen uit hun bezit verdrijven. ⁵Jozua zal voor u uit overtrekken, zoals de HEERE gesproken heeft.

⁶ En de HEERE zal met hen doen zoals Hij met ^aSihon en Og, koningen van de Amorit, en met hun land gedaan heeft, die Hij weggevaagd heeft.

⁷ Wanneer de HEERE hen aan u^{*} gegeven heeft, moet u met hen doen overeenkomstig alle geboden ^edie ik u gegeven heb.

⁸ Wees sterk en moedig, wees niet bevreesd en schrik niet voor hen terug, want

het is de HEERE, uw God, Die met u mee-gaat. ⁹Hij zal u niet loslaten en u niet verlaten.

⁷ En Mozes riep Jozua en zei tegen hem voor de ogen van heel Israël: Wees sterk en moedig, want u zult met dit volk het land binnengaan dat de HEERE hun vaders gezworen heeft hun te geven; en u zult het hun in erfbezit laten nemen.

⁸ De HEERE nu is het Die voor u uit gaat. Hij zal met u zijn. Hij zal u niet loslaten en u niet verlaten. ⁹Wees niet bevreesd en wees niet ontsteld.

VOORSCHRIFTEN VOOR HET BEWAREN EN VOORLEZEN VAN DE WET

⁹ En Mozes schreef deze wet op en gaf ze aan de priesters, de zonen van Levi, die de ark van het verbond van de HEERE droegen, en aan alle oudsten van Israël.

¹⁰ En Mozes gebod hun: Na verloop van zeven jaar, op de vastgestelde tijd van het jaar van de kwijtschelding, op het Loofhutzenfeest,

¹¹ als heel Israël komt om te verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen, moet u deze wet ten aanhoren van heel Israël voorlezen.

¹² Roep het volk bijeen, de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, en de vreemdeling die binnen uw poorten is, om te horen, en om te leren de HEERE, uw God, te vrezen en alle woorden van deze wet nauwlettend te houden.

¹³ Zodat hun kinderen die het niet weten, het ook horen, en leren de HEERE, uw God, te vrezen, al de dagen dat u leeft in het land waarvoor u de Jordaan oversteekt om het in bezit te nemen.

DE AFVAL VAN ISRAËL AANGEKONDIGD

¹⁴ De HEERE zei tegen Mozes: Zie, uw dagen zijn naderbij gekomen dat u zult sterven. Roep Jozua en ga staan in de tent van ontmoeting, dan zal Ik hem bevelen geven. Toen kwamen Mozes en Jozua en zij gingen staan in de tent van ontmoeting.

^aDeut. 4:26 ^bNum. 27:12; Deut. 3:26 ^cNum. 27:18 ^dNum. 21:24,33 ^eDeut. 7:1,2 ^fJoz. 1:5; Hebr. 13:5 ^gJoz. 1:9

31:5 aan u - Letterlijk: voor uw aangezichten.

¹⁵ Toen verscheen de HEERE in de tent, in de wolkkolom, en de wolkkolom stond boven de ingang van de tent.

¹⁶ En de HEERE zei tegen Mozes: Zie, u gaat bij uw vaderen te ruste; en dit volk zal opstaan en als in hoerij achter de vreemde goden van het land waar het naartoe gaat, aan gaan, in het midden van *dat land*. Het zal Mij verlaten en Mijn verbond, dat Ik ermee gesloten heb, verbreken.

¹⁷ Dan zal Mijn toorn op die dag tegen hen ontbranden. Ik zal hen verlaten en Mijn aangezicht voor hen verbergen, zodat zij opgegeten zullen worden; en veel verschrikkelijke dingen en noden zullen het volk treffen, zodat het op die dag zal zeggen: Hebben deze verschrikkelijke dingen mij niet getroffen omdat mijn God niet in ons' midden is?

¹⁸ Ik zal Mijn aangezicht op die dag zeker verbergen, vanwege al het kwaad dat het gedaan heeft, want het heeft zich tot andere goden gekeerd.

¹⁹ En nu, schrijf voor u dit lied op en leer het de Israëlieten; leg het hun in de mond, opdat dit lied voor Mij een getuige is tegen de Israëlieten.

²⁰ Want Ik zal dit volk brengen in het land dat Ik zijn vaderen onder ede beloofd heb, *een land* dat overvloedig van melk en honing, en het zal eten en verzadigd en vet worden. Dan zal het zich tot andere goden wenden en hen dienen, en zij zullen Mij verwerpen en Mijn verbond verbreken.

²¹ En het zal gebeuren, wanneer veel verschrikkelijke dingen en noden het volk getroffen hebben, dat dit lied dan voor zijn aangezicht als getuige zal antwoorden; want het zal niet vergeten worden *of* uit de mond van zijn nageslacht *verdwijnen*. Want Ik ken zijn overleggingen die het heden maakt, voordat Ik het breng in het land dat Ik *hun* onder ede beloofd heb.

²² Mozes schreef op die dag dit lied en hij leerde het de Israëlieten.

²³ En Hij gebod Jozua, de zoon van Nun, en zei: ^aWees sterk en moedig, want ú zult de Israëlieten brengen in het land dat Ik hun onder ede beloofd heb; en Ik zal met u zijn.

²⁴ En het gebeurde, toen Mozes gereed was met het schrijven van de woorden van deze wet in een boek totdat zij voltooid waren,

²⁵ dat Mozes de Levieten, die de ark van het verbond van de HEERE droegen, gebod:

²⁶ Neem dit ^bwetboek en leg het naast de ark van het verbond van de HEERE, uw God, zodat het daar is als getuige tegen u.

²⁷ Want ikzelf ken uw ongehoorzaamheid en uw halsstarrigheid. Zie, terwijl ik heden nog bij u in leven ben, bent u al opstandig geweest tegen de HEERE; hoeveel te meer na mijn dood!

²⁸ Roep alle oudsten van uw stammen en uw beambten bij mij samen. Ik zal deze woorden ten aanhoren van hen spreken en de hemel en de aarde tot getuige tegen hen nemen.

²⁹ Want ik weet dat u na mijn dood zeker op verderfelijke wijze zult handelen, en van de weg die ik u geboden heb, zult afwijken. Dan zal dit kwaad u in later tijd overkomen, wanneer u doet wat slecht is in de ogen van de HEERE om Hem door het werk van uw handen tot toorn te verwelken.

HET LIED VAN MOZES

³⁰ Toen sprak Mozes ten aanhoren van heel de gemeente van Israël de woorden van dit lied, totdat ze voltooid waren:

32 Hoor *mij* aan, hemel, dan zal ik spreken!

Laat de aarde de woorden van mijn mond horen.

² Laat mijn leer neerdruppelen als de regen,

laten mijn woorden stromen als de dauw, als een zachte regen op het groen, en als regendruppels op het gewas.

³ Want ik zal de Naam van de HEERE uitroepen; geef grootheid aan onze God!

⁴ Hij is de rots, Wiens werk volmaakt is, want al Zijn wegen zijn *een en al* recht. God is waarheid en geen onrecht; rechtvaardig en waarachtig is Hij.

⁵ Zij hebben verderfeld tegen Hem gehandeld;

^a Joz. 1:6 ^b 2 Kon. 22:8

31:17 *ons* - Letterlijk: mijn. 31:29 in later tijd - Letterlijk: aan het einde van de dagen.

het zijn Zijn kinderen niet. Een schandvlek!

Het is een slinkse en verdorven generatie.

⁶ Doet u dit de HEERE aan, dwaas en onwijs volk?

Is Hij niet uw Vader, Die u verworven heeft,

Die u gemaakt heeft en u stand heeft doen houden?

⁷ Denk aan de dagen van vroeger tijd; let op de jaren van generatie op generatie.

Vraag het uw vader, hij zal het u vertellen,

vraag het uw oudsten, zij zullen het u zeggen.

⁸ Toen de Allerhoogste aan de volken het erfelijk bezit uitdeelde, toen Hij Adams kinderen van elkaar scheidde, heeft Hij het grondgebied van de volken vastgesteld

overeenkomstig het aantal Israëlieten.

⁹ Want het deel van de HEERE is Zijn volk, Jakob is het gebied dat Zijn eigendom is.

¹⁰ Hij vond hem in een woestijngebied, in een woeste, huilende wildernis.

Hij omringde hem, Hij onderwees hem, Hij beschermde hem als Zijn oogappel.

¹¹ Zoals een arend zijn nest opwekt, boven zijn jongen zweeft,

zijn vleugels uitspreidt, ze pakt en ze draagt op zijn vlerken,

¹² zo heeft alleen de HEERE hem geleid, er was geen vreemde god bij hem.

¹³ Hij liet hem rijden op de hoogten van de aarde,

en hij at de opbrengsten van het veld. Hij liet hem honing zuigen uit de rots,

en olie uit hard gesteente;

¹⁴ boter van runderen, en melk van kleinvee,

samen met het vet van lammeren, van rammen die in Basan weiden, en van bokken,

samen met het allerbeste* van de tarwe, en druivenbloed, goede wijn, hebt u gedronken.

¹⁵ Maar toen Jesjurun vet werd, trapte hij achteruit

– u bent vet, u bent dik, u bent vetgemest – toen verliet hij God, Die hem gemaakt heeft,

hij versmaadde de Rots van zijn heil.

¹⁶ Zij hebben Hem tot na-ijver gebracht met vreemde *goden*,

met gruwelijke daden hebben zij Hem tot toorn verwekt.

¹⁷ Zij hebben geofferd aan de demonen, niet aan God;

aan goden die zij niet kenden,

aan nieuwe *goden*, die kortgeleden gekomen zijn,

voor wie uw vaders niet gehuiverd hebben.

¹⁸ De Rots Die u verwekt heeft, hebt u veronachtzaamd, en u hebt de God Die u gebaard heeft, vergeten.

¹⁹ Toen de HEERE *dat* zag, verwierp Hij hen,

uit toorn tegen Zijn zonen en Zijn dochters.

²⁰ Hij zei: Ik zal Mijn aangezicht voor hen verbergen;

Ik zal zien wat hun einde is,

want zij zijn een totaal verdorven generatie,

kinderen in wie geen *enkele* trouw is.

²¹ Zij hebben Mij tot na-ijver gebracht met wat geen God is;

zij hebben Mij tot toorn verwekt door hun nietige *afgoden*.

Ik zal hen daarom jaloers maken door wat geen volk is,

door een dwaas volk zal Ik hen tot toorn verwekken.

²² Want ²³ een vuur is aangestoken in Mijn toorn,

het zal branden tot onder in de hel, het zal het land met zijn opbrengst verteren

en de fundamenten van de bergen in vlam zetten.

²³ Ik zal verschrikkelijke dingen over hen ophopen;

al Mijn pijlen schiet Ik op hen af.

* Rom. 10:19 ²³ Jer. 15:14

32:14 *het allerbeste* - Letterlijk: het vet.

²⁴ Uitgeteerd door honger, verteerd door pest
en bitter verderf zullen zij zijn;
tanden van *wilde* dieren zal Ik op hen
afsturen,
met vurig vergif van *slangen* die in het
stof kruipen.

²⁵ Buiten berooft het zwaard,
en binnenskamers de verschrikking,
zowel de jongen als het meisje,
de zuigeling *samen* met de grijsaard.

²⁶ Ik zei: Ik zal hen naar alle kanten
verspreiden,
Ik zal de gedachtenis aan hen onder de
stervelingen doen ophouden,

²⁷ ware het niet dat Ik beducht was voor
de toorn van de vijand.

Hun tegenstanders zouden het
verdraaien
en zeggen: Onze hand is verheven,
het is niet de HEERE Die dit alles gedaan
heeft.

²⁸ Want zij zijn een volk dat door
raadgevingen verloren gaat,
er is geen inzicht bij hen.

²⁹ Waren zij maar wijs, dan zouden zij dit
opmerken.

Zij zouden op hun einde letten.

³⁰ Hoe zou één *man* er duizend kunnen
achtervolgen,
en twee *mannen* er tienduizend laten
vluchten,

tenzij hun Rots hen verkocht
en de HEERE hen uitleverde?

³¹ Want hun rots is niet zoals onze Rots,
zelfs onze vijanden kunnen *hierover*
oordelen.*

³² Want hun wijnstok is uit de wijnstok
van Sodom

en uit de velden van Gomorra;
hun druiven zijn giftige druiven,
bittere trossen hebben zij.

³³ Hun wijn is slangenvergif,
en een venijnig gif van adders.

³⁴ Is dat niet bij Mij opgeborgen,
verzegeld in Mijn schatkamers?

³⁵ Aan Mij komt de wraak en de
vergelding toe,
op het tijdstip dat hun voet wankelt.

Voorzeker, de dag van hun ondergang is
dichtbij,
en spoedig komen de dingen die hen te
wachten staan.

³⁶ Want de HEERE zal Zijn volk recht
verschaffen,

Hij zal berouw hebben over Zijn
dienaren.

Want Hij zal zien dat *hun* kracht is
vergaan,
en dat het met de gebondene en de vrije
gedaan is.

³⁷ Dan zal Hij zeggen: Waar zijn *nu* hun
goden,

de rots tot wie zij de toevlucht namen,

³⁸ van wie zij het vet van de offers aten,
van wie zij de wijn van de plengoffers
dronken?

Laten zij opstaan en u helpen,
laat *daar* een schuilplaats voor u zijn.

³⁹ Zie nu *in* dat Ik, Ik Die ben,
er is ^bgeen God naast Mij.

Ik 'dood en Ik maak levend,
Ik verwond en Ik genees

en er is niemand die uit Mijn hand redt!

⁴⁰ Want Ik hef Mijn hand op naar de
hemel

en zeg: Zo *waar* Ik in eeuwigheid leef:

⁴¹ Als Ik Mijn glinsterend zwaard wet,
Mijn hand *het* grijpt voor het oordeel,
zal Ik de wraak laten terugkomen op
Mijn tegenstanders,
en het hun die Mij haten, vergelden.

⁴² Ik zal Mijn pijlen dronken maken van
bloed,

en Mijn zwaard zal vlees eten
van het bloed van de gesneuvelde en de
gevangene,
van het hoofd van de vijand *met zijn*
loshangende haar.

⁴³ Juich, heidenen, *met* Zijn volk!
Want Hij zal het bloed van Zijn dienaren
wreken.

Hij zal de wraak laten terugkomen op
Zijn tegenstanders,
en Zijn land *en* Zijn volk verzoenen!

⁴⁴ En Mozes kwam en sprak al de woorden

* Rom. 12:19; Hebr. 10:30; 1 Petr. 2:23 ^b Deut. 4:35; Jes. 45:5,18,22 ^c 1 Sam. 2:6 ^d Rom. 15:10
32:31 kunnen ... oordelen - Letterlijk: zijn rechters.

van dit lied ten aanhoren van het volk, hij en Jozua, de zoon van Nun.

⁴⁵ Toen Mozes geëindigd had al die woorden tot heel Israël te spreken,

⁴⁶ zei hij tegen hen: Neem al de woorden waarmee ik u heden waarschuw, ter harte, zodat u uw kinderen gebiedt al de woorden van deze wet nauwlettend te houden.

⁴⁷ Want het is geen woord zonder inhoud voor u, maar het is uw leven. En door dit woord zult u de dagen verlengen in het land waarvoor u de Jordaan oversteekt om het in bezit te nemen.

⁴⁸ Vervolgens sprak de HEERE tot Mozes, op diezelfde dag:

⁴⁹ "Beklim het Abarimgebergte, dat is de berg Nebo, die in het land van Moab ligt en die zich tegenover Jericho bevindt, en zie het land Kanaän, dat Ik aan de Israëlieten in bezit geef.

⁵⁰ En sterf *dan* op de berg die u beklimmen zult, en word verenigd met uw voorgeslacht, zoals uw broer Aäron gestorven is op de berg Hor en met zijn voorgeslacht verenigd is.

⁵¹ Daarom, omdat u Mij ontrouw bent geweest te midden van de Israëlieten, bij het water van de twist van Kades, in de woestijn Zin, omdat u Mij niet geheiligd hebt te midden van de Israëlieten.

⁵² Want van een afstand zult u het land zien, maar er binnengaan, in het land dat Ik de Israëlieten geef, dat mag u niet.

MOZES ZEGT DE TWAALF STAMMEN

33 Dit nu is de zegen waarmee Mozes, de man Gods, de Israëlieten gezegend heeft, vóór zijn dood.

¹ Hij zei:

De HEERE is van Sinaï gekomen, als de zon kwam Hij uit Seir op.

Hij verscheen blinkend vanaf het gebergte Paran,

Hij kwam met tienduizenden heiligen, aan Zijn rechterhand was een vurige wet voor hen.

³ Ja, Hij heeft de volken lief!

Al Zijn heiligen zijn in Uw hand, Zij zitten aan Uw voeten

en vangen iets op van Uw woorden.

⁴ Mozes gebod ons de wet, het erfelijk bezit van de gemeente van Jakob.

⁵ Hij was Koning in Jesjurun, toen de hoofden van het volk zich verzamelden, samen met de stammen van Israël.

⁶ Moge Ruben leven en niet sterven, en mogen zijn mannen groot in aantal zijn!

⁷ Dit betreft Juda; hij zei:

Luister, HEERE, naar de stem van Juda! Breng hem terug bij zijn volk, laten zijn handen sterk genoeg voor hem zijn, en wees hem een hulp tegen zijn tegenstanders!

⁸ Over Levi zei hij:

Uw Tummim en Uw Urim zijn bij deze man, Uw gunsteling; U stelde hem op de proef in Massa, U riep hem ter verantwoording bij de wateren van Meriba.

⁹ Hij zei over zijn vader en moeder:

Ik zie hen niet.

Hij herkende zijn broers niet, en zijn zonen kende hij niet.

Zij hielden namelijk Uw woord, en namen Uw verbond in acht.

¹⁰ Zij zullen Jakob Uw bepalingen leren en Israël Uw wet, zij zullen reukwerk voor Uw neus leggen, en een offer dat geheel verteerd wordt op Uw altaar.

¹¹ Zegen zijn vermogen, HEERE, en wees het werk van zijn handen goedgezind; verbrijzel de heupen van wie tegen hem opstaan, en van hen die hem haten, zodat zij niet meer opstaan!

¹² Over Benjamin zei hij:

¹ Num. 27:12 ² Num. 27:13; 33:38 ³ Num. 20:12 33:9 *hen* - Hebreeuws: hem.

De door de HEERE beminde, hij zal
onbezorgd bij Hem wonen.
Hij zal hem heel de dag beschermen,
en tussen zijn schouders zal Hij wonen!

¹³ Over Jozef zei hij:

Moge ^azijn land door de HEERE gezegend
zijn,
met het beste van de hemel, met dauw,
en *met het beste* van de watervloed die
beneden ligt;

¹⁴ met de beste opbrengst van de zon,
en met het beste wat de maan
voortbrengt;

¹⁵ met het voornaamste van de aloude
bergen,
en met het beste van de eeuwige heuvels;
¹⁶ met het beste van de aarde en haar
volheid,
en *met de* goedgunstigheid van Hem Die
in de doornstruik woonde.

Laat het komen op het hoofd van Jozef,
ja, op de schedel van de ^bgewijde onder
zijn broers!

¹⁷ Hij heeft de pracht van de eerstgebore-
ne van zijn rund,
en zijn hoorns zijn hoorns van de wilde
os;

daarmee zal hij volken stoten, allemaal,
tot aan de einden der aarde.
Dit zijn de tienduizenden van Efraïm,
en dit zijn de duizenden van Manasse!

¹⁸ Over Zebulon zei hij:

Verblijd u, Zebulon, over uw uittocht,
en u, Issaschar, over uw tenten.

¹⁹ Volken zullen zij naar de berg roepen.
Daar zullen zij offers van gerechtigheid
brengen,
want zij zullen de overvloed van de zeeën
opzuigen,
en de dingen die onder het zand bedekt
en verborgen zijn.

²⁰ Over Gad zei hij:

Gezegend is Hij Die ruimte geeft aan Gad!
Gad woont als een leeuwin
en verscheurt de arm, ja zelfs de schedel.

²¹ Hij heeft zich van het beste voorzien,
omdat daar het deel van de wetgever
voor hem weggelegd was;
hij kwam met de hoofden van het volk,
hij voerde het recht van de HEERE uit,
en Zijn bepalingen, *samen* met Israëel.

²² Over Dan zei hij:

Dan is een leeuwenwelp,
hij springt uit Basan tevoorschijn.

²³ Over Naftali zei hij:

Naftali, wees verzadigd met
goedgunstigheid,
en vol van de zegen van de HEERE;
neem het westen en het zuiden in bezit.

²⁴ Over Aser zei hij:

Moge Aser gezegend zijn met zonen;
laten zijn broers hem goedgezind zijn
en hij zijn voet in olie dompelen.

²⁵ Uw grendels zullen van ijzer en brons
zijn;
laat uw kracht zijn overeenkomstig uw
dagen!

²⁶ Niemand is er als God, Jesjurun!
Hij rijdt op de hemel om u te helpen,
en in Zijn majesteit op de wolken.
²⁷ De eeuwige God is *voor u* een woning,
en onder u zijn eeuwige armen.
Hij verdrijft de vijand voor u uit,
en zegt: Vaag *hem* weg!

²⁸ 'Israëel zal veilig wonen *en* alleen;
het oog van Jakob zal gericht zijn
op een land van koren en nieuwe wijn;
ja, zijn hemel zal dauw laten
neerdruppelen.
²⁹ Welzalig bent u, Israël! Wie is zoals u?
U bent een volk dat door de HEERE verlost
is.

Hij is een schild *en* een hulp voor u,
Hij is uw majesteitelijke zwaard;
daarom zullen uw vijanden zich geveinsd
aan u onderwerpen,
en ú zult hun hoogten betreden!

^a Gen. 49:25 ^b Gen. 49:26 ^c Jer. 23:6; 33:16

HET STERVEN VAN MOZES

34 Toen beklom Mozes, vanuit de vlakten van Moab, de berg Nebo, de top van de Pisga, die recht tegenover Jericho ligt. En de HEERE ¹liet hem heel het land zien: van Gilead tot Dan,

² heel Naftali, het land van Efraïm en Manasse, heel het land van Juda tot aan de zee in het westen, ³

³ het Zuiderland, de vlakke van de vallei van Jericho, de palmstad, tot aan Zoar.

⁴ En de HEERE zei tegen hem: Dit is het land waarvan Ik ⁵Abraham, Izak en Jakob gezworen heb: Aan uw nageslacht zal Ik het geven. Ik heb het u met uw *eigen* ogen laten zien, maar u mag daarheen niet oversteken.

⁶ Zo stierf Mozes, de dienaar van de HEERE, daar in het land van Moab, overeenkomstig het woord van de HEERE.

⁷ En Hij begroef hem in een dal in het land van Moab, tegenover Beth-Peor. ⁸En niemand weet *waar* zijn graf *is*, tot op deze dag.

⁷ Mozes nu was honderdtwintig jaar oud toen hij stierf; zijn oog was niet dof geworden en zijn kracht was niet vervlogen.

⁸ En de Israëlieten beweedden Mozes in de vlakten van Moab, dertig dagen *lang*; toen waren de dagen van het bewenen, van de rouw over Mozes, voorbij.

⁹ Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van de geest van wijsheid; ¹⁰want Mozes had zijn handen op hem gelegd. Daarom luisterden de Israëlieten *nu* naar *hém*, en zij deden zoals de HEERE Mozes geboden had.

¹¹ En er is in Israël geen profeet meer opgestaan zoals Mozes, die de HEERE kende van aangezicht tot aangezicht,

¹² met al de tekenen en wonderen waarmee de HEERE hem gezonden had om die in het land Egypte te doen bij de farao, bij al zijn dienaren en bij heel zijn land;

¹³ en met heel de sterke hand en met alle grote ontzagwekkende daden, die Mozes voor de ogen van heel Israël verrichtte.

² Deut. 3:27 ³ Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13 ⁴ Judas vs. 9 ⁵ Num. 27:18
34:2 *de zee in het westen* - Letterlijk: de achterste zee.

HET BOEK JOZUA

GOD BEVEELT JOZUA ISRAËL NAAR KANAAN TE LEIDEN

1 Het gebeurde na ^ade dood van Mozes, de dienaar van de HEERE, dat de HEERE tegen Jozua, de zoon van Nun, ^bde dienaar van Mozes, zei:

² Mijn dienaar Mozes is gestorven. Nu dan, sta op, steek deze Jordaan over; u en heel dit volk, naar het land dat Ik aan hen, de Israëlieten, ga geven.

³ Elke plaats die uw voetzool betreedt, heb Ik u gegeven, overeenkomstig wat Ik tot Mozes gesproken heb.

⁴ Van de woestijn en deze Libanon af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufrat, heel het land van de Hethieten, en tot de Grote Zee, waar de zon ondergaat, zal uw gebied zijn.

⁵ Niemand zal tegenover u standhouden al de dagen van uw leven. Zoals Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn. ⁶ Ik zal u niet loslaten en u niet verlaten.

⁶ Wees sterk en moedig, want ú zult dit volk het land dat Ik hun vaderen gezworen heb hun te geven, in erfbezit laten nemen.

⁷ Alleen, wees sterk en zeer moedig, door nauwlettend te handelen overeenkomstig heel de wet die Mozes, Mijn dienaar, u geboden heeft. ⁸ Wijk daar niet van af, naar rechts of naar links, opdat u verstandig zult handelen overal waar u gaat.

⁹ Dit boek met deze wet mag niet wijken uit uw mond, ¹⁰maar u moet het dag en nacht overdenken, zodat u nauwlettend zult handelen overeenkomstig alles wat daarin geschreven staat. Dan immers zult u uw wegen voorspoedig maken en dan zult u verstandig handelen.

¹¹ Heb Ik het u niet geboden? Wees sterk en

moedig, schrik niet en wees niet ontsteld, want de HEERE, uw God, is met u, overal waar u heen gaat.

¹² Toen gebod Jozua de beambten van het volk:

¹³ Ga midden door het kamp en gebied het volk: Maak proviand voor u klaar, want nog binnen drie dagen zult u deze rivier, de Jordaan, oversteken, zodat u kunt binnengaan om het land in bezit te nemen dat de HEERE, uw God, u geeft om in bezit te nemen.

¹⁴ En tegen de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam Manasse zei Jozua:

¹⁵ Denk aan het woord dat Mozes, de dienaar van de HEERE, u geboden heeft: De HEERE, uw God, geeft u rust, en Hij geeft u dit land.

¹⁶ Uw vrouwen, uw kleine kinderen en uw vee zullen in het land blijven dat Mozes u aan deze zijde van de Jordaan gegeven heeft. Maar ú moet in slagorde oversteken, voor uw broeders uit, alle strijdbare helden, en u moet hen helpen,

¹⁷ totdat de HEERE aan uw broeders rust geeft zoals aan u, en ook zij het land in bezit nemen dat de HEERE, uw God, hun geeft. Dan mag u terugkeren naar het land van uw bezit en mag u het in bezit nemen, *namelijk het land* dat Mozes, de dienaar van de HEERE, u gegeven heeft, aan deze zijde van de Jordaan, waar de zon opkomt.

¹⁸ Toen antwoordden zij Jozua: Alles wat u ons geboden hebt, zullen wij doen, en overal waar u ons heen zult sturen, zullen wij gaan.

¹⁹ Zoals wij in alles naar Mozes hebben geluisterd, zo zullen wij naar u luisteren.

^a Deut. 34:5 ^b Deut. 1:38 ^c Deut. 11:24; Joz. 14:9 ^d Deut. 31:6,8; Hebr. 13:5,6 ^e Deut. 31:23 ^f Deut. 5:32; 28:14 ^g Ps. 1:2

Alleen, moge de HEERE, uw God, met u zijn, zoals Hij met Mozes geweest is!

¹⁸ Iedereen die aan uw bevel ongehoorzaam is en niet luistert naar uw woorden in alles wat u hem gebieden zult, moet gedood worden. Alleen, wees sterk en moedig!

RACHAB EN DE VERKENNERS

2 Daarna stuurde Jozua, de zoon van Nun, er vanuit Sittim in het geheim twee mannen als verkenner op uit, en zei: Ga op weg, bekijk het land en Jericho. Zij gingen en kwamen in het huis van een vrouw, een hoer, van wie de naam Rachab was, en zij sloepen daar.

² Toen werd tegen de koning van Jericho gezegd: Zie, er zijn hier deze nacht mannen gekomen van de Israëlieten om het land te verkennen.

³ Daarop stuurde de koning van Jericho boden naar Rachab om te zeggen: Breng de mannen naar buiten die naar u toe gekomen zijn en die uw huis zijn binnengegaan, want zij zijn gekomen om het hele land te verkennen.

⁴ Maar de vrouw had die beide mannen ontvangen en zij had hen verborgen. Zij zei: Inderdaad zijn er mannen naar mij toe gekomen, maar ik wist niet waar zij vandaan kwamen.

⁵ En het gebeurde bij het sluiten van de poort, toen het donker was, dat die mannen naar buiten gingen. Ik weet niet waar die mannen heen gegaan zijn. Achtervolg hen snel, u zult hen zeker inhalen.

⁶ Maar zij had hen op het dak laten klimmen en hen verborgen onder de vlasstengels, die door haar op het dak uitgespreid waren.

⁷ De mannen achtervolgden hen op de weg naar de Jordaan, tot aan de doorwaadbare plaatsen. En men sloot de poort, nadat hun achtervolgers er waren uitgegaan.

⁸ Maar voor zij zich te slapen gelegd hadden, klonk zij naar hen toe, op het dak,

⁹ en zei tegen die mannen: Ik weet dat de HEERE u dit land gegeven heeft en dat de schrik voor u op ons gevallen is, en dat al de inwoners van dit land weggesmolten zijn van angst voor u.

¹⁰ Want wij hebben gehoord dat de HEERE het water van de Schelfzee voor uw ogen heeft doen opdrogen, toen u uit Egypte ging. En ook wat u hebt gedaan met de twee koningen van de Amorieten, Sihon en Og, die aan de andere zijde van de Jordaan waren, die u met de ban geslagen hebt.

¹¹ Toen wij dat hoorden, smolt ons hart weg van angst, en vanwege u bestaat er geen moed meer in iemand, want de HEERE, uw God, is een God boven in de hemel en beneden op de aarde.

¹² Nu dan, zweer mij toch bij de HEERE, omdat ik goedertierenheid aan u bewezen heb, dat u ook goedertierenheid zult bewijzen aan het huis van mijn vader, en geef mij een teken van trouw

¹³ dat u mijn vader en mijn moeder zult laten leven, en ook mijn broers en mijn zusters met al wat van hen is, en dat u ons leven van de dood redden zult.

¹⁴ Toen zeiden die mannen tegen haar: Als u deze zaak van ons niet bekendmaakt, zetten wij ons leven in om in uw plaats te sterven. Het zal dan gebeuren, wanneer de HEERE ons dit land geeft, dat wij aan u goedertierenheid en trouw zullen bewijzen.

¹⁵ Daarop liet zij hen neer met een touw door het venster, want haar huis bevond zich op de stadsmuur en zij woonde op de muur.

¹⁶ En zij zei tegen hen: Ga naar het bergland, anders treffen de achtervolgers u aan. Verberg u daar drie dagen, totdat de achtervolgers teruggekeerd zijn. Daarna kunt u uw weg vervolgen.

¹⁷ De mannen zeiden tegen haar: Wij zullen vrij zijn van deze eed aan u, die u ons hebt laten zweren, *tenzij u het volgende doet*:

¹⁸ Zie, als wij in het land komen, moet u dit koord van scharlaken draad aan het venster binden waardoor u ons hebt neergelaten. En verzamel bij u in huis uw vader, uw moeder, uw broers en heel uw familie.

¹⁹ Dan zal het gebeuren dat het bloed van al wie uit de deuren van uw huis naar buiten gaat, op zijn eigen hoofd zal rusten, en wij zullen vrij zijn van deze eed. Maar van iedereen die bij u in huis is, zal zijn bloed

^a Ex. 14:21; Joz. 4:23 ^b Num. 21:24,34 ^c Deut. 4:39 ^d Matt. 27:25

op ons hoofd rusten, als ook maar één hand zich tegen hem keert.

²⁰ Maar als u deze zaak van ons bekendmaakt, dan zullen wij vrij zijn van uw eed, die u ons hebt laten zweren.

²¹ Zij zei daarop: Laat het zijn zoals u gezegd hebt. Toen liet zij hen gaan, en zij gingen weg. En zij bond het scharlaken koord aan het venster.

²² Zij gingen weg, kwamen in het bergland en bleven daar drie dagen, totdat de achtervolgers teruggekeerd waren. Want de achtervolgers hadden hen op heel de weg gezocht maar niet gevonden.

²³ Toen keerden die twee mannen terug. Zij daalden af uit het bergland, staken over en kwamen bij Jozua, de zoon van Nun. Zij vertelden hem alles wat hun overkomen was.

²⁴ en zeiden tegen Jozua: Zeker, de HEERE heeft ons heel dat land in handen gegeven, want ook alle inwoners van het land zijn voor ons weggesmolten van angst.

DE DOORTOCHT DOOR DE JORDAAN

3 Toen stond Jozua 's morgens vroeg op. Zij braken op uit Sittim en kwamen tot aan de Jordaan, hij en al de Israëlieten. En zij overnachtten daar voordat zij overstaken.

² En het gebeurde na verloop van drie dagen dat de beambten door het midden van het kamp gingen

³ en het volk geboden: Wanneer u de ark van het verbond van de HEERE, uw God, ziet, en de Levitische priesters die hem dragen, moet u vanaf uw plaats opbreken en hem volgen.

⁴ Er moet echter een afstand zijn tussen u en de ark van ongeveer tweeduizend el lengte. U mag er niet dichterbij komen, opdat u de weg zult weten die u moet gaan, want u bent die weg niet eerder gegaan.

⁵ Verder zei Jozua tegen het volk: Heilig u, want morgen zal de HEERE wonderen doen in uw midden.

⁶ En tegen de priesters zei Jozua: Neem de ark van het verbond op en ga voor het volk

uit. Toen namen zij de ark van het verbond op en gingen voor het volk uit.

⁷ Want de HEERE had tegen Jozua gezegd: Deze dag zal ik beginnen u groot te maken voor de ogen van heel Israël, opdat zij weten dat ik met u zijn zal zoals ik met Mozes geweest ben.

⁸ En u moet de priesters die de ark van het verbond dragen, gebieden: Zodra u aan de rand van het water van de Jordaan komt, sta dan stil in de Jordaan.

⁹ Toen zei Jozua tegen de Israëlieten: Kom hierheen en luister naar de woorden van de HEERE, uw God.

¹⁰ Vervolgens zei Jozua: Hierdoor zult u weten dat de levende God in uw midden is en dat Hij de Kanaänieten, de Hethieten, de Hevieten, de Fereziëten, de Girgasiëten, de Amorieten en de Jebusieten geheel en al van voor uw ogen zal verdrijven.

¹¹ Zie, de ark van het verbond van de Heere van de hele aarde gaat voor u uit de Jordaan in.

¹² Nu dan, neem voor u twaalf mannen uit de stammen van Israël, uit elke stam één man.

¹³ Want het zal gebeuren, zodra de voetzolen van de priesters die de ark van de HEERE, de Heere van de hele aarde, dragen, in het water van de Jordaan komen, dat het water van de Jordaan afgesneden wordt, namelijk het water dat van boven af vloeit; het zal blijven staan als een dam.

¹⁴ En het gebeurde, toen het volk uit zijn tenten opbrak om de Jordaan over te steken, dat de priesters de ark van het verbond droegen, voor het volk uit.

¹⁵ En zodra de dragers van de ark tot aan de Jordaan kwamen, en de voeten van de priesters die de ark droegen, in het water gedompeld waren, aan de rand van het water – de Jordaan was helemaal buiten zijn oevers getreden al de dagen van de oogst –

¹⁶ bleef het water dat van bovenaf kwam, staan. Het bleef staan als een dam heel ver weg bij de stad Adam, die naast Sarthan ligt. En het water dat naar de zee van de Vlakte, de Zoutzee, stroomde, verdween;

³ Joz. 1:5 ² Ps. 114:3 ¹ Hand. 7:45 ¹ Kron. 12:15

3:4 eerder - Letterlijk: van gisteren en eergisteren. 3:15 was helemaal buiten zijn oevers getreden - Letterlijk: was vol aan al zijn oevers.

het werd afgesneden. Toen stak het volk over, tegenover Jericho.

¹⁷ Maar de priesters die de ark van het verbond van de HEERE droegen, stonden op het droge, in het midden van de Jordaan, onbeweeglijk. En heel Israël stak over op het droge, tot heel het volk het oversteken van de Jordaan voltooid had.

DE TWAALF GEDENKSTENEN

4 En het gebeurde, toen heel het volk het oversteken van de Jordaan voltooid had, dat de HEERE tegen Jozua ^azei:

² Neem voor u twaalf mannen uit het volk, uit elke stam één man,

³ en gebied hun: Neem van hier uit het midden van de Jordaan, van de plaats waar de voeten van de priesters staan, voor uzelf twaalf stenen op. Neem ze met u mee naar de overkant en leg ze neer in het kamp waar u deze nacht gaat overnachten.

⁴ Daarop riep Jozua de twaalf mannen die hij had laten aanstellen uit de Israëlieten, uit elke stam één man,

⁵ en Jozua zei tegen hen: Ga voor de ark van de HEERE, uw God, uit naar het midden van de Jordaan. En laat ieder voor zich een steen op zijn schouder heffen, volgens het aantal stammen van de Israëlieten,

⁶ zodat dit een teken is onder u. Wanneer uw kinderen morgen vragen zullen: Wat betekenen deze stenen voor u?

⁷ dan moet u tegen hen zeggen ^bdat het water van de Jordaan werd afgesneden voor de ark van het verbond van de HEERE. Toen hij door de Jordaan ging, werd het water van de Jordaan afgesneden. Daarom zullen deze stenen voor de Israëlieten tot een gedenkteken zijn tot in eeuwigheid.

⁸ De Israëlieten deden zoals Jozua geboden had. Zij namen twaalf stenen op uit het midden van de Jordaan, zoals de HEERE tegen Jozua gezegd had, volgens het aantal stammen van de Israëlieten; en zij namen ze met zich mee naar de overkant, naar het kamp, en legden ze daar neer.

⁹ Jozua richtte ook twaalf stenen op in het midden van de Jordaan, op de plaats waar

de voeten van de priesters hadden gestaan die de ark van het verbond droegen. Ze zijn daar tot op deze dag.

¹⁰ De priesters die de ark droegen, stonden in het midden van de Jordaan, totdat alle dingen voltooid waren die de HEERE Jozua geboden had tegen het volk te zeggen, overeenkomstig alles wat Mozes Jozua geboden had. Het volk haastte zich en het stak over.

¹¹ En het gebeurde, toen heel het volk het oversteken voltooid had, dat de ark van de HEERE *samen* met de priesters overstak voor *de ogen van* het volk.

¹² De Rubenieten, de Gadieten en de halve stam Manasse staken in slagorde over voor *de ogen van* de Israëlieten, zoals Mozes tegen hen gezegd had.

¹³ Ongeveer veertigduizend tot de strijd toegeruste *mannen* staken voor het aanzicht van de HEERE over naar de vlakten van Jericho voor de strijd.

¹⁴ Op die dag maakte de HEERE Jozua groot voor de ogen van heel Israël en zij hadden ontzag voor hem, zoals zij voor Mozes ontzag hadden gehad, alle dagen van zijn leven.

¹⁵ En de HEERE zei tegen Jozua:

¹⁶ Gebied de priesters die de ark van de getuigenis dragen, dat zij uit de Jordaan opklimmen.

¹⁷ Toen gebod Jozua de priesters: Klim op uit de Jordaan.

¹⁸ En het gebeurde, toen de priesters die de ark van het verbond van de HEERE droegen, uit het midden van de Jordaan opgeklimmen waren, *en* de voetzolen van de priesters *nog maar net* op het droge stonden, dat het water van de Jordaan op zijn plaats terugkeerde en als voorheen langs zijn beide oevers stroomde.

¹⁹ Het volk was de tiende van de eerste maand uit de Jordaan opgeklimmen, en zij sloegen hun kamp op in Gilgal, aan de oostkant van Jericho.

²⁰ Die twaalf stenen die zij uit de Jordaan genomen hadden, richtte Jozua op in Gilgal.

²¹ Hij zei tegen de Israëlieten: Wanneer uw

^a Joz. 3:12 ^b Joz. 3:13 ^c Num. 32:20,29 ^d Joz. 3:7
4:18 voorheen - Letterlijk: gisteren en eergisteren.

kinderen morgen aan hun vader vragen: Wat betekenen deze stenen?

²² dan moet u uw kinderen laten weten: Op het droge stak Israël deze Jordaan over, ²³ want de HEERE, uw God, heeft het water van de Jordaan voor uw ogen doen opdrogen, totdat u overgestoken was, ^a zoals de HEERE, uw God, met de Schelfzee gedaan heeft, die Hij voor onze ogen heeft doen opdrogen, totdat wij overgestoken waren, ²⁴ opdat alle volken van de aarde zouden weten dat de hand van de HEERE sterk is; opdat u de HEERE, uw God, alle dagen vreest.

BESNIJDENIS IN GILGAL

5 Toen al de koningen van de Amorieten aan deze zijde van de Jordaan, *namelijk* ten westen *daarvan*, en al de koningen van de Kanaänieten aan de zee hoorden dat de HEERE het water van de Jordaan had doen opdrogen voor de ogen van de Israëlieten, totdat wij overgestoken waren, gebeurde het dat hun hart wegsmolte van angst, en er was geen moed meer in hen vanwege de Israëlieten.

² In die tijd zei de HEERE tegen Jozua: Maak ^b u stenen messen en besnijdt de Israëlieten opnieuw, voor de tweede keer.

³ Toen maakte Jozua voor zich stenen messen en besneed de Israëlieten op de Heuvel van de voorhuiden.

⁴ Dit was de reden waarom Jozua hen besneed: heel het volk dat uit Egypte getrokken was, de mannen, alle strijdbare mannen, waren onderweg gestorven in de woestijn, nadat zij uit Egypte getrokken waren.

⁵ Immers, al het volk dat er uittrok, was besneden. Al het volk echter dat onderweg geboren was in de woestijn, nadat zij uit Egypte getrokken waren, hadden zij niet besneden.

⁶ Want de Israëlieten waren veertig jaar onderweg in de woestijn, totdat heel het volk van strijdbare mannen die uit Egypte getrokken waren, omgekomen was. Zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd, en daarom had de HEERE hun

gezworen 'dat Hij aan hen het land dat de HEERE aan hun vaders gezworen had ons te geven, niet zou laten zien, een land dat overvloedig van melk en honing.

⁷ Maar hun zonen heeft Hij in hun plaats gesteld. Jozua heeft hen besneden, omdat zij de voorhuid hadden, want zij hadden hen onderweg niet besneden.

⁸ En het gebeurde, toen zij het besnijden van heel het volk voltooid hadden, dat zij op hun plaats bleven in het kamp tot zij genezen waren.

⁹ Verder zei de HEERE tegen Jozua: Vandaag heb Ik de smaad van Egypte van u afgewenteld. Daarom gaf men die plaats de naam Gilgal, 'tot op deze dag.

¹⁰ Terwijl de Israëlieten in Gilgal hun kamp hadden opgeslagen, hielden zij het Pascha ^c op de veertiende dag van die maand, in de avond, op de vlakten van Jericho.

¹¹ Zij aten de dag na het Pascha van de opbrengst van het land, ^d ongezuurde broden en geroosterd graan, op diezelfde dag.

¹² Het manna hield de volgende dag op, nadat zij van de opbrengst van het land gegeten hadden. En de Israëlieten hadden geen manna meer, maar zij aten in dat jaar van de opbrengst van het land Kanaän.

DE BEVELHEBBER VAN HET LEGER VAN DE HEERE

¹³ Het gebeurde, toen Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen opsloeg en zag, en zie, 'er stond een Man voor hem met een getrokken zwaard in Zijn hand. Jozua ging naar Hem toe en zei tegen Hem: Hoort U bij ons of bij onze tegenstanders?

¹⁴ Hij zei: Nee, maar Ik ben de Bevelhebber van het leger van de HEERE. Nu ben Ik gekomen. Toen wierp Jozua zich met het gezicht ter aarde, boog zich neer en zei tegen Hem: Wat wil mijn Heere tot Zijn dienaar spreken?

¹⁵ Toen zei de Bevelhebber van het leger van de HEERE tegen Jozua: Doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop u staat, is heilig. En Jozua deed dat.

^a Ex. 14:21 ^b Ex. 4:25 ^c Num. 14:23 ^d Ex. 12:6 ^e Ex. 12:39; Lev. 2:14 ^f Ex. 23:23
5:9 *Gilgal* betekent: wiel, cirkel.

6 Jericho was volkomen gesloten* vanwege de Israëlieten: er ging niemand uit en er ging niemand in.

² Toen zei de HEERE tegen Jozua: Zie, Ik heb Jericho met zijn koning *en zijn* strijdbare helden in uw hand gegeven.

³ U, alle strijdbare mannen, moet rondom de stad gaan, de stad één keer rondtrekken. Zo moet u zes dagen doen.

⁴ Zeven priesters moeten voor de ark uit zeven ramsbazuinen dragen. En u moet op de zevende dag zeven keer rondom de stad gaan, en de priesters moeten op de bazuinen blazen.

⁵ En het zal gebeuren, als men de langgerekte *toon* op de ramshoorn blaast, als u het bazuingeschal hoort, dat heel het volk een luid gejuich zal aanheffen. Dan zal de stadsmuur instorten en het volk moet *eroverheen* klimmen, ieder recht voor zich uit.

DE VAL VAN JERICHO, RACHAB GESPAARD

⁶ Toen riep Jozua, de zoon van Nun, de priesters en zei tegen hen: Draag de ark van het verbond, en laat zeven priesters zeven ramsbazuinen dragen, voor de ark van de HEERE uit.

⁷ En tegen het volk zei hij: Trek verder en ga rondom de stad, en wie toegerust is *voor de strijd*, moet voor de ark van de HEERE uit trekken.

⁸ En het gebeurde zoals Jozua tot het volk gesproken had. De zeven priesters die de zeven ramsbazuinen droegen, trokken voor het aangezicht van de HEERE uit en bliezen op de bazuinen, en de ark van het verbond van de HEERE kwam achter hen aan.

⁹ Wie toegerust was *voor de strijd*, ging voor de priesters uit die de bazuinen bliezen, en de achterhoede kwam achter de ark aan, terwijl men al lopend op de bazuinen blies.

¹⁰ Jozua had het volk echter geboden: U mag niet juichen, u mag uw stem niet laten horen en geen woord mag er uit uw mond gaan, tot op de dag dat ik tegen u zeg: Juich! Dan moet u juichen.

¹¹ Hij liet de ark van de HEERE rondom de

stad gaan, eenmaal eromheen. Toen kwamen zij *weer* in het kamp, en overnachtten in het kamp.

¹² Daarop stond Jozua 's morgens vroeg op en de priesters droegen de ark van de HEERE.

¹³ De zeven priesters die de zeven ramsbazuinen droegen, voor de ark van de HEERE uit, liepen alsmar door en bliezen op de bazuinen. Zij die toegerust waren *voor de strijd*, gingen voor hen uit en de achterhoede kwam achter de ark van de HEERE aan, terwijl men al lopend op de bazuinen blies.

¹⁴ Zo gingen zij op de tweede dag eenmaal rondom de stad, en zij keerden terug in het kamp. Zo deden zij zes dagen lang.

¹⁵ En het gebeurde op de zevende dag dat zij vroeg opstonden, zodra de dageraad aanbrak, en dat zij op dezelfde wijze rondom de stad gingen, zevenmaal. Alleen trokken zij op die dag zevenmaal rondom de stad.

¹⁶ En het gebeurde, toen de priesters de zevende maal op de bazuinen bliezen, dat Jozua tegen het volk zei: Juich, want de HEERE heeft u de stad gegeven!

¹⁷ Maar de stad moet met de ban aan de HEERE gewijd zijn, *de stad* zelf en alles wat erin is. Alleen Rachab, de hoer, zal in leven blijven, zij en allen die bij haar in huis zijn, omdat zij de boden die wij uitgestuurd hadden, verborgen heeft.

¹⁸ Past ú echter op voor wat met de ban gewijd is. Anders slaat u zichzelf met de ban, als u neemt van wat met de ban gewijd is; en dan maakt u van het leger van Israël *een* met de ban geslagen *leger* en stort u het in het ongeluk.

¹⁹ Maar al het zilver en goud en de koperen en ijzeren voorwerpen moeten heilig zijn voor de HEERE; ze moeten bij de schat van de HEERE komen.

²⁰ Het volk juichte, toen zij op de bazuinen bliezen. En het gebeurde, zodra het volk het bazuingeschal hoorde, dat het volk een luid gejuich aanhief. ²¹ En de muur stortte in en het volk klom de stad in, ieder recht voor zich uit, en zij namen de stad in.

²² En zij sloegen alles wat in de stad was,

*Num. 31:54 *Hebr. 11:30

6:1 was... volkomen gesloten - Letterlijk: sluitende en gesloten.

met de ban, met de scherpste van het zwaard, van de man tot de vrouw toe, van het kind tot de oude, en tot het rund, het schaap en de ezel toe.

²² En Jozua zei tegen de twee mannen, de verkenner van het land: Ga het huis van die vrouw, die hoer, binnen en breng de vrouw vandaar naar buiten, met alles wat van haar is, ^azoals u haar gezworen hebt.

²³ Toen gingen de jongemannen, de verkenner, naar binnen en brachten Rachab naar buiten, met haar vader, haar moeder, haar broers, en alles wat van haar was. Ook brachten zij al haar familieleden naar buiten en zij lieten hen buiten het kamp van Israël verblijven.

²⁴ De stad verbrandden zij met vuur, met alles wat daarin was. Alleen het zilver en het goud en de koperen en ijzeren voorwerpen legden zij bij de schat van het huis van de HEERE.

²⁵ Zo liet Jozua de hoer Rachab in leven, met de familie van haar vader en alles wat van haar was. Zij heeft tot op deze dag in het midden van Israël gewoond, omdat zij de boden verborgen had die Jozua gestuurd had om Jericho te verkennen.

²⁶ In die tijd liet Jozua *het volk* zweren: Vervloekt is die man voor het aangezicht van de HEERE die opstaat om deze stad Jericho te herbouwen. Laat hij haar fundering leggen op zijn eerstgeboren zoon en haar poorten oprichten op zijn jongste zoon!

²⁷ Zo was de HEERE met Jozua, en zijn roem ging door heel het land.

NEDERLAAG BIJ AI

7 Maar de Israëlieten pleegden trouwbreuk met wat door de ban gewijd was, ^awant Achan, de zoon van Charmi, de zoon van Zabdi, de zoon van Zerach, uit de stam Juda, nam van wat door de ban gewijd was. Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen de Israëlieten.

² Toen Jozua mannen stuurde van Jericho naar Ai, dat bij Beth-Aven ligt, ten oosten van Bethel, zei hij tegen hen: Trek op en verken het land. De mannen trokken op en verkenden Ai.

³ Daarna keerden zij terug naar Jozua en zeiden tegen hem: Laat niet heel het volk optrekken, *maar* laat ongeveer tweeduizend man of ongeveer drieduizend man optrekken om Ai te verslaan. Vermoei daarmee niet heel het volk, want zij zijn *maar* met weinigen.

⁴ Toen trok ongeveer drieduizend man van het volk op daarnaartoe, maar zij sloegen voor de mannen van Ai op de vlucht.

⁵ En de mannen van Ai doodden van hen ongeveer zesendertig man, en zij achtervolgden hen *van* voor de poort tot Sjebarim toe en versloegen hen op de helling. Toen smolt het hart van het volk *van angst* en het werd als water.

HET SMEEKGEBED VAN JOZUA

⁶ Toen scheurde Jozua zijn kleren en hij wierp zich met het gezicht ter aarde, voor de ark van de HEERE, tot de avond, hij en de oudsten van Israël; en zij wierpen stof op hun hoofd.

⁷ En Jozua zei: Ach, Heere HEERE, waarom hebt U dit volk de Jordaan *toch* laten oversteken, om ons in de hand van de Amorieten te geven, om ons om te brengen? Had den wij maar besloten aan de overzijde van de Jordaan te blijven!

⁸ O, Heere, wat zal ik zeggen, nu Israël voor zijn vijanden heeft moeten vluchten?"

⁹ Als de Kanaänieten en alle inwoners van het land *dit* zullen horen, zullen zij ons omsingelen en onze naam van de aarde uitroepen. Wat zult U dan voor Uw grote Naam doen?

¹⁰ Toen zei de HEERE tegen Jozua: Sta op, waarom ligt u zo met het gezicht *ter aarde*?

¹¹ Israël heeft gezondigd. Ook hebben zij Mijn verbond, dat Ik hun geboden had, overtreden. Bovendien hebben zij genomen van wat met de ban gewijd was, en ook gestolen, en ook gelogen, en zij hebben het ook bij hun huisraad gelegd.

¹² Daarom zullen de Israëlieten niet kunnen standhouden tegenover hun vijanden. Zij zullen voor hun vijanden vluchten, want zij liggen onder de ban. Ik zal

^a Joz. 2:14; Hebr. 11:31 ^b Joz. 22:20; 1 Kron. 2:7

7:8 voor zijn vijanden heeft moeten vluchten - Letterlijk: de nek heeft toegekeerd aan het aangezicht van zijn vijanden; zie ook vers 12.

voortaan niet meer met u zijn als u de ban niet uit uw midden wegvaagt.

¹³ Sta op, heilig het volk, en zeg: Heilig u voor morgen. Want zo zegt de HEERE, de God van Israël: Er is een ban in uw midden, Israël! U zult niet tegenover uw vijanden kunnen standhouden totdat u de ban uit uw midden wegdoet.

¹⁴ U moet in de ochtend per stam naar voren komen. En het zal gebeuren dat de stam die de HEERE aanwijst, per geslacht naar voren zal komen; en het geslacht dat de HEERE aanwijst, zal per familie naar voren komen; en de familie die de HEERE aanwijst, zal man voor man naar voren komen.

¹⁵ En het zal gebeuren dat hij die aangewezen wordt *als schuldig* aan de ban, met vuur verbrand zal worden, hij en alles wat hij heeft, omdat hij het verbond van de HEERE overtreden heeft en omdat hij een schandelijke daad in Israël gedaan heeft.

ACHAN AANGEWEZEN EN GESTRAFT

¹⁶ Toen stond Jozua 's morgens vroeg op, en hij liet Israël per stam aantreden; en de stam van Juda werd aangewezen.

¹⁷ Toen hij het geslacht van Juda naar voren liet komen, wees *het lot* het geslacht van Zarchi aan. Toen hij het geslacht van Zarchi naar voren liet komen, man voor man, werd Zabdi aangewezen.

¹⁸ Toen hij diens familie naar voren liet komen, man voor man, werd Achan aangewezen, de zoon van Charmi, de zoon van Zabdi, de zoon van Zerah, uit de stam Juda.

¹⁹ Toen zei Jozua tegen Achan: Mijn zoon, geef de HEERE, de God van Israël, toch de eer en doe voor Hem belijdenis. Vertel mij toch wat u gedaan hebt, verberg het niet voor mij.

²⁰ Achan antwoordde Jozua: Het is waar, ik heb tegen de HEERE, de God van Israël, gezondigd, en ik heb zo en zo gedaan.

²¹ Want ik zag onder de buit een mooie kostbare Babylonische mantel, tweehonderd sikkel^o zilver, en een goudstaaf met een gewicht van vijftig sikkel. Ik begeerde ze en nam ze mee. En zie, ze zijn verborgen

in de grond, in het midden van mijn tent, en het zilver eronder.

²² Toen stuurde Jozua *er* boden heen, die naar de tent snelden. En zie, het lag verborgen in zijn tent en het zilver eronder.

²³ Zij namen het uit het midden van de tent en brachten het naar Jozua en naar al de Israëlieten. Zij wierpen het neer voor het aangezicht van de HEERE.

²⁴ Toen nam Jozua, en heel Israël met hem, Achan, de zoon van Zerah, en het zilver, de kostbare mantel, de goudstaaf, zijn zonen, zijn dochters, zijn runderen, zijn ezels, zijn kleinvee, zijn tent, en alles wat van hem was, en zij voerden die naar het Dal van Achor.

²⁵ Jozua zei: Waarom hebt u ons in het ongeluk gestort? De HEERE zal u in het ongeluk storten op deze dag. En heel Israël stenigde hem met stenen, en zij verbrandden hen met vuur. En zij wierpen stenen over hen,

²⁶ en richtten een grote steenhoop boven hem op, die er is tot op deze dag. Toen liet de HEERE Zijn brandende toorn varen. Daarom gaf men die plaats de naam Dal van Achor,^o tot op deze dag.

DE ONDERGANG VAN AI

8 Daarna zei de HEERE tegen Jozua: ^aWees niet bevreesd en wees niet ontsteld. Neem al het krijgsvolk met u mee en sta op, trek op naar Ai. Zie, Ik heb de koning van Ai, zijn volk, zijn stad en zijn land in uw hand gegeven.

² U moet met Ai en zijn koning doen^b zoals u met Jericho en zijn koning gedaan hebt. Alleen mag u zijn buit en 'zijn vee voor uzelf roven. Leg voor uzelf een hinderlaag tegen de stad, aan de achterzijde ervan.

³ Toen stond Jozua op met al het krijgsvolk om op te trekken naar Ai. En Jozua koos dertigduizend mannen uit, strijdbare helden. Hij stuurde hen 's nachts *op weg* ^cen gebod hun: Zie, u moet een hinderlaag tegen de stad leggen, aan de achterzijde van de stad. Ga niet te ver van de stad weg en houdt u allen gereed.

⁵ Ik en al het volk dat bij mij is, zullen de stad naderen. En het zal gebeuren, als zij

^a Deut. 1:21; ^b Joz. 6:21 ^c Deut. 20:14

7:21 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram. 7:26 *Achor* betekent: in het ongeluk gestort.

de stad uit zullen gaan, ons tegemoet, dat wij voor hen op de vlucht zullen slaan, zoals de vorige keer.

⁶ Laat hen dan de stad uit gaan, achter ons aan, totdat wij hen uit de stad weggelekt hebben. Zij zullen immers zeggen: Zij vluchten voor ons zoals de vorige keer. Zo zullen wij voor hen uit vluchten.

⁷ Dan moet u ontstaan uit de hinderlaag en de stad innemen, want de HEERE, uw God, zal hem in uw hand geven.

⁸ En het zal gebeuren, als u de stad ingenomen hebt, dat u de stad in brand zult steken. In overeenstemming met het woord van de HEERE moet u dat doen. Zie, ik heb het u geboden.

⁹ Zo stuurde Jozua hen op weg en zij gingen naar de hinderlaag. Zij lagen tussen Bethel en Ai, ten westen van Ai. Jozua zelf echter overnachtte die nacht te midden van het volk.

¹⁰ En Jozua stond 's morgens vroeg op en hij monsterte het volk. Toen trok hij op, hij en de oudsten van Israël, voor het volk uit, naar Ai.

¹¹ Ook trok al het krijgsvolk op dat bij hem was. Zij naderden en kwamen tegenover de stad. Zij sloegen hun kamp op ten noorden van Ai. Het dal lag tussen hem en Ai in.

¹² Verder nam hij ongeveer vijfduizend man en legde hen in een hinderlaag tussen Bethel en Ai, ten westen van de stad.

¹³ Zij stelden het volk op, heel het leger dat ten noorden van de stad was, en zijn hinderlaag bevond zich ten westen van de stad. En Jozua trok in diezelfde nacht door het midden van het dal.

¹⁴ En het gebeurde, toen de koning van Ai dat zag, dat zij zich haastten en vroeg opstonden. De mannen van de stad kwamen de stad uit, Israël tegemoet voor de strijd, hij en heel zijn volk, naar de verzamelplaats tegenover de Vlakte. Hij wist namelijk niet dat er achter de stad een hinderlaag voor hem was gelegd.

¹⁵ Jozua en heel Israël lieten zich door hen verslaan, en zij vluchtten langs de weg naar de woestijn.

¹⁶ Daarom werd heel het volk dat in de stad was, opgeroepen om hen te achtervolgen.

En zij achtervolgden Jozua en werden van de stad weggelekt.

¹⁷ Er werd niet één man in Ai achtergelaten, en ook niet in Bethel, die niet de stad uit ging, achter Israël aan. Zij lieten de stad open achter en achtervolgden Israël.

¹⁸ Toen zei de HEERE tegen Jozua: Strek de werpspies die in uw hand is, uit naar Ai, want Ik zal het in uw hand geven. En Jozua strekte de werpspies die in zijn hand was, uit naar de stad.

¹⁹ Daarop stonden de mannen in de hinderlaag haastig op van hun plaats, en zij kwamen snel aanlopen, zodra Jozua zijn hand uitgestrekt had. En zij kwamen bij de stad en namen die in, en zij haastten zich en staken de stad in brand.

²⁰ Toen de mannen van Ai zich omkeerden, zagen zij, en zie, de rook van de stad steeg op naar de hemel. Zij hadden geen ruimte meer om hierheen of daarheen te vluchten, want het volk dat naar de woestijn vluchtte, keerde zich tegen hen die hen achtervolgden.

²¹ Toen Jozua en heel Israël zagen dat de mannen in de hinderlaag de stad ingenomen hadden en dat de rook van de stad opsteeg, keerden zij zich om en versloegen de mannen van Ai.

²² Ook kwamen die mannen uit de stad hun tegemoet, zodat zij midden tussen de Israëlieten in kwamen: deze van hier en die van daar. ²³ Zij versloegen hen, totdat er geen ontkomene of overlevende overbleef.

²⁴ Maar de koning van Ai grepen zij levend en zij brachten hem bij Jozua.

²⁵ En het gebeurde, toen Israël gereed was met het doden van al de inwoners van Ai op het veld, in de woestijn waar zij hen achtervolgd hadden, en zij allen door de scherpte van het zwaard gevallen waren totdat zij allen omgekomen waren, dat heel Israël zich naar Ai keerde, en zij sloegen zijn inwoners met de scherpte van het zwaard.

²⁶ En het gebeurde dat het er twaalfduizend waren, allen die op die dag vielen, van de man tot de vrouw toe, allemaal mensen uit Ai.

²⁷ Jozua trok zijn hand, die hij met de

^a Deut. 7:2

werpspies had uitgestrekt, niet terug, tot dat hij al de inwoners van Ai met de ban geslagen had.

²⁷ ^a Alleen roofden de Israëlieten voor zichzelf het vee en de buit van die stad, ^b in overeenstemming met het woord van de HEERE dat Hij Jozua geboden had.

²⁸ Jozua verbrandde Ai en hij maakte het tot een eeuwige ruïne, tot een woestijn, tot op deze dag.

²⁹ De koning van Ai hing hij aan een paal, tot de tijd van de avond. En 'rond zonsondergang gaf Jozua bevel dat men zijn dode lichaam van de paal zou afnemen. Daarop wierpen zij het bij de ingang van de stadspoort neer en richtten daar een grote steenhoop bovenop, die er is tot op deze dag.

VOORLEZING VAN DE WET OP DE EBAL

³⁰ Toen bouwde Jozua een altaar voor de HEERE, de God van Israël, op de berg Ebal,

³¹ "zoals Mozes, de dienaar van de HEERE, aan de Israëlieten geboden had, overeenkomstig wat in het wetboek van Mozes geschreven staat: een altaar van hele stenen die men niet met een ijzeren voorwerp bewerkt had. Daarop brachten zij brandoffers aan de HEERE. Ook brachten zij dankoffers.

³² "Vervolgens schreef hij daar op stenen een afschrift van de wet van Mozes, die hij geschreven heeft voor de ogen van de Israëlieten.

³³ Heel Israël met zijn oudsten, beamtten en rechters stond aan deze en aan de andere zijde van de ark, vóór de Levitische priesters, die de ark van het verbond van de HEERE droegen, zowel vreemdelingen als ingezetenen. Eén helft daarvan stond tegenover de berg Gerizim en één helft daarvan stond tegenover de berg Ebal, zoals Mozes, de dienaar van de HEERE, vroeger geboden had om het volk Israël te zegenen.

³⁴ Daarna las hij al de woorden van de wet voor, de zegen en de vloek, in overeenstemming met alles wat in het wetboek geschreven staat.

³⁵ Er was niet één woord van alles wat Mozes geboden had, dat Jozua niet voorlas 'voor heel de gemeente van Israël, de vrouwen, de kleine kinderen en de vreemdelingen die in hun midden meetrokken.

DE LIST VAN DE GIBEONIETEN

9 Het gebeurde, toen al de koningen *dit* hoorden, *de koningen* die aan deze zijde van de Jordaan waren, in het Bergland, in het Laagland en aan heel de kust van de Grote Zee, tegenover de Libanon: de Hethieten en de Amorieten, de Kanaänieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten,

² dat zij gezamenlijk bij elkaar kwamen om eensgezind 'tegen Jozua en tegen Israël te strijden.

³ Toen de inwoners van Gibeon hoorden wat Jozua met Jericho en Ai gedaan had,

⁴ gingen ook zij met list te werk. Zij gingen op weg en deden zich voor als gezanten. Zij namen versleten zakken op hun ezels, en versleten, gescheurde en weerlichtgebonden leren wijnzakken.

⁵ Ook *hadden zij* versleten en opgelapte schoenen aan hun voeten, en zij hadden versleten kleren aan, en alle brood van *hun* proviand was droog en kruimelig.

⁶ En zij gingen naar Jozua, naar het kamp in Gilgal, en zij zeiden tegen hem en tegen de mannen van Israël: Wij zijn uit een verland gekomen. Nu dan, sluit een verbond met ons.

⁷ Toen zeiden de mannen van Israël tegen de Hevieten: Misschien woont u wel in ons midden, hoe kunnen wij dan een verbond met u sluiten?

⁸ Zij zeiden tegen Jozua: Wij zijn uw dienaren. Toen zei Jozua tegen hen: Wie bent u en waar komt u vandaan?

⁹ Zij zeiden tegen hem: Uw dienaren zijn uit een zeer ver land gekomen, omwille van de Naam van de HEERE, uw God, want wij hebben Zijn roem gehoord, en alles wat Hij in Egypte gedaan heeft,

¹⁰ en ^a alles wat Hij gedaan heeft aan de twee koningen van de Amorieten die aan de overzijde van de Jordaan woonden: Si-

^a Num. 31:22,26 ^b Joz. 8:2 ^c Deut. 21:22,23 ^d Ex. 20:25; Deut. 27:4 ^e Deut. 27:3 ^f Deut. 31:11

^g Num. 21:24,33; Deut. 1:4

9:2 eensgezind - Letterlijk: met één mond.

hon, de koning van Hesbon, en Og, de koning van Basan, die in Astharoth woonde.

¹¹ Daarom zeiden onze oudsten en al de inwoners van ons land tegen ons: Neem proviand voor de reis mee, en ga hun tegemoet, en zeg tegen hen: Wij zijn uw dienaren. Nu dan, sluit een verbond met ons.

¹² Dit brood van ons hebben wij warm als voedsel voor onderweg uit onze huizen meegenomen op de dag dat wij vertrokken om naar u toe te gaan. Maar zie, nu is het droog en kruimelig.

¹³ En deze leren wijnzakken waren nieuw toen wij ze vulden; maar zie, ze zijn gescheurd. En deze kleren van ons en onze schoenen zijn versleten door de zeer lange reis.

¹⁴ Toen namen de mannen van hun proviand en zij vroegen niet om een uitspraak van de HEERE.

¹⁵ Sloot Jozua vrede met hen en sloot een verbond met hen dat hij hen zou laten leven. En de leiders van de gemeenschap zwoeren hun *een eed*.

¹⁶ En het gebeurde na verloop van drie dagen, nadat zij het verbond met hen gesloten hadden, dat zij hoorden dat zij hun burens waren en dat zij in hun midden woonden.

¹⁷ Want toen de Israëlieten verdertrokken, kwamen zij op de derde dag bij hun steden. Hun steden nu waren Gibeon, Kefira, Beëroth en Kirjath-Jearim.

¹⁸ Maar de Israëlieten versloegen hen niet, omdat de leiders van de gemeenschap hun *een eed* gezworen hadden bij de HEERE, de God van Israël. Daarom morde de hele gemeenschap tegen de leiders.

¹⁹ Toen zeiden alle leiders tegen heel de gemeenschap: Wij hebben hun *een eed* gezworen bij de HEERE, de God van Israël. Daarom kunnen wij hen niet aanraken.

²⁰ Dit zullen wij met hen doen zodat wij hen in leven kunnen laten, opdat er geen grote toorn over ons komt vanwege de eed die wij hun gezworen hebben.

²¹ Verder zeiden de leiders tegen hen: Laat hen leven, maar laat hen *dan* houthakkers en waterputters worden voor heel de ge-

meenschap, zoals de leiders tegen hen gezegd hebben.

²² Toen riep Jozua hen en sprak tot hen: Waarom hebt u ons bedrogen door te zeggen: Wij *komen* zeer ver van u *vandaan*, terwijl u in ons midden woont?

²³ Nu dan, vervloekt bent u! U zult voor altijd slaven zijn, houthakkers en waterputters voor het huis van mijn God.

²⁴ Zij antwoordden Jozua: Omdat aan uw dienaren uitdrukkelijk was verteld dat de HEERE, uw God, Zijn dienaar Mozes geboden heeft om u heel dit land te geven en ^aalle inwoners van het land voor u weg te vagen, zijn wij vanwege u heel bevreesd geworden voor ons leven. Daarom hebben wij dit gedaan.

²⁵ En nu, zie, wij zijn in uw hand. Doe zoals het goed en zoals het juist is in uw ogen met ons te doen.

²⁶ Aldus deed hij met hen, en hij redde hen uit de hand van de Israëlieten, zodat zij hen niet doodden.

²⁷ Zo maakte Jozua hen op die dag houthakkers en waterputters voor de gemeenschap, en voor het altaar van de HEERE, op de plaats die Hij uitkiezen zou, tot op deze dag.

DE SLAG BIJ GIBEON

10 Het gebeurde, toen Adoni-Zedek, de koning van Jeruzalem, gehoord had dat Jozua Ai ingenomen en het met de ban geslagen had, en met Ai en zijn koning hetzelfde gedaan had als hij met ^bJericho en zijn koning gedaan had, en ^cdat de inwoners van Gibeon vrede met Israël gesloten hadden en in hun midden verbleven, ^ddat zij zeer bevreesd werden. Gibeon was immers een grote stad, als een van de koninklijke steden. Ja, het was groter dan Ai, en al zijn mannen waren sterk.

^eDaarom stuurde Adoni-Zedek, de koning van Jeruzalem, *boden* naar Hoham, de koning van Hebron, en naar Piream, de koning van Jarmuth, en naar Jafia, de koning van Lachis, en naar Debir, de koning van Eglon, om te zeggen:

^fKom naar mij toe en help mij, en laten wij

^aDeut. 7:1,2 ^bJoz. 6:15 ^cJoz. 9:15

9:11 *mee* - Letterlijk: in uw handen. 9:23 *U zult ... slaven zijn* - Letterlijk: de slaaf zal van u niet afgesneden worden.

Gibeon verslaan, omdat het vrede gesloten heeft met Jozua en de Israëlieten.

⁵ Toen verzamelden de vijf koningen van de Amorieten zich en trokken op: de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis en de koning van Eglon, zij en al hun legers. Zij sloegen hun kamp op bij Gibeon en streken ertegen.

⁶ Toen stuurden de mannen van Gibeon boden naar Jozua in het kamp bij Gilgal om te zeggen: Trek uw handen niet af van uw dienaren, kom haastig naar ons toe, en verlos ons, en help ons. Want alle koningen van de Amorieten die in het Bergland wonen, zijn bijeengekomen om tegen ons te strijden.

⁷ Toen trok Jozua op van Gilgal, hij en al het krijgsvolk met hem, en alle strijdbare helden,

⁸ want de HEERE had tegen Jozua gezegd: Wees niet bevreesd voor hen, want Ik heb hen in uw hand gegeven. Niemand van hen zal voor u standhouden.

⁹ Toen kwam Jozua onverwachts bij hen. Heel de nacht door was hij vanuit Gilgal opgetrokken.

¹⁰ En de HEERE bracht hen in verwarring voor Israël. Hij bracht hun bij Gibeon een grote slag toe, achtervolgde hen op de weg omhoog naar Beth-Horon, en versloeg hen tot Azeka en tot Makkeda toe.

¹¹ Het gebeurde, toen zij voor Israël vluchtten en de helling van Beth-Horon afgingen, dat de HEERE vanuit de hemel grote stenen op hen wierp, tot Azeka toe, zodat zij stierven. Er waren er meer die door de hagelstenen stierven, dan die de Israëlieten met het zwaard doodden.

¹² Toen sprak Jozua tot de HEERE op de dag dat de HEERE de Amorieten aan de Israëlieten overgaf, en hij zei voor de ogen van Israël: Zon, sta stil in Gibeon, en maan, in het dal van Ajalon!

¹³ En de zon stond stil en de maan bleef staan, totdat het volk zich aan zijn vijanden had gewroken. Is dit niet geschreven in het Boek van de Oprechte? De zon stond stil in het midden van de hemel en haastte zich niet om onder te gaan, ongeveer een volle dag.

¹⁴ En er is geen dag geweest als deze, daarvoor niet en ook daarna niet, waarop de HEERE de stem van een mens zó verhoorde. De HEERE streed immers voor Israël.

¹⁵ Toen keerde Jozua terug en heel Israël met hem, naar het kamp in Gilgal.

¹⁶ Maar die vijf koningen waren gevlucht en hadden zich verborgen in de grot bij Makkeda.

¹⁷ En aan Jozua werd verteld: De vijf koningen zijn gevonden, verborgen in de grot bij Makkeda.

¹⁸ Toen zei Jozua: Rol grote stenen voor de ingang van de grot en stel er mannen over aan om hen te bewaken.

¹⁹ En u, sta niet stil, achtervolg uw vijanden en overval hen in de achterhoede. Laat hen niet in hun steden komen, want de HEERE, uw God, heeft hen in uw hand gegeven.

²⁰ En het gebeurde, toen Jozua en de Israëlieten geëindigd hadden hun een zeer grote slag toe te brengen, zodat zij allen omgekomen waren (hoewel enkele overgeblevenen van hen ontkomen waren en in de versterkte steden gekomen waren), dat heel het volk in vrede terugkeerde naar Jozua in het kamp, bij Makkeda. Niemand had zijn tong tegen iemand van de Israëlieten durven roeren.

²¹ Daarna zei Jozua: Open de ingang van de grot, en breng die vijf koningen naar buiten, uit die grot, naar mij toe.

²² Dat deden zij en zij brachten die vijf koningen naar buiten, uit de grot, naar hem toe: de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, en de koning van Eglon.

²³ En het gebeurde, toen zij die koningen naar buiten gebracht hadden naar Jozua, dat Jozua al de mannen van Israël riep. Hij zei tegen de aanvoerders van de strijdbare mannen die met hem meegegaan waren: Kom naar voren, zet uw voet op de nek van deze koningen. En zij kwamen naar voren en zetten hun voet op hun nek.

²⁴ Toen zei Jozua tegen hen: Wees niet bevreesd en wees niet ontsteld, wees sterk en moedig, want zo zal de HEERE doen met al uw vijanden tegen wie u strijdt.

^a Deut. 21:23; Joz. 8:29

²⁶ Vervolgens sloeg Jozua hen neer, doodde hen en hing hen op aan vijf palen. En zij hingen tot de avond aan de palen.

²⁷ Het gebeurde tegen de tijd dat de zon onderging, dat Jozua gebod hen van de palen af te halen, en zij wierpen hen in de grot waarin zij verborgen geweest waren. En zij legden grote stenen voor de ingang van de grot, die *daar zijn* tot op de huidige dag.

STEDEN IN HET ZUIDEN VEROVERD

²⁸ Op die dag nam Jozua ook Makkeda in en sloeg het met de scherpste van het zwaard. Verder sloeg hij zijn koning met de ban, hen en al wat leefde wat daarin was. Hij liet geen overlevende over en deed met de koning van Makkeda zoals hij met de koning van Jericho gedaan had.

²⁹ Daarop trok Jozua verder, en heel Israël met hem, van Makkeda naar Libna, en hij streed tegen Libna.

³⁰ En de HEERE gaf ook dat in de hand van Israël, met zijn koning. Hij sloeg het met de scherpste van het zwaard, en al wat leefde wat daarin was. Hij liet er geen overlevende overblijven en hij deed met zijn koning, zoals hij met de koning van Jericho gedaan had.

³¹ Daarna trok Jozua verder en heel Israël met hem, van Libna naar Lachis. Hij belegerde het en streed ertegen.

³² Toen gaf de HEERE Lachis in de hand van Israël, en hij nam het in op de tweede dag. Hij sloeg het met de scherpste van het zwaard en al wat leefde wat daarin was, net zoals hij met Libna gedaan had.

³³ Toen trok Horem op, de koning van Gezer, om Lachis te helpen. Maar Jozua versloeg hem en zijn volk, totdat hij hem geen overlevende had overgelaten.

³⁴ Vervolgens trok Jozua verder van Lachis naar Eglon en heel Israël met hem. Zij belegerden het en streden ertegen.

³⁵ Zij namen het op die dag in en sloegen het met de scherpste van het zwaard. En al wat leefde wat daarin was, sloeg hij die dag met de ban, net zoals hij met Lachis gedaan had.

³⁶ Daarop trok Jozua op en heel Israël met

hem, van Eglon naar Hebron, en zij streden ertegen.

³⁷ En zij namen het in en sloegen het met de scherpste van het zwaard, zowel zijn koning als al de bijbehorende steden, en al wat leefde wat daarin was. Hij liet geen overlevende over, net zoals hij met Eglon gedaan had. En hij sloeg het met de ban en al wat leefde wat daarin was.

³⁸ Toen keerde Jozua en heel Israël met hem zich naar Debir, en hij streed ertegen.

³⁹ En hij nam het in, met zijn koning, en al de bijbehorende steden. En zij sloegen het met de scherpste van het zwaard en sloegen al wat leefde wat daarin was met de ban; hij liet geen overlevende over. Zoals hij met Hebron gedaan had, zo deed hij met Debir en zijn koning, en zoals hij met Libna en zijn koning gedaan had.

⁴⁰ Zo versloeg Jozua heel het land, het Bergland, het Zuiderland, het Laagland en de hellingen, en al hun koningen. Hij liet geen overlevende over, ja, hij sloeg alles wat adem had met de ban, zoals de HEERE, de God van Israël, geboden had.

⁴¹ Jozua versloeg hen van Kades-Barnea af en tot Gaza toe, ook het hele land Gosen, en tot Gibeon toe.

⁴² Jozua veroverde al deze koningen en hun land in één keer, want de HEERE, de God van Israël, streed voor Israël.

⁴³ Toen keerde Jozua terug naar het kamp in Gilgal, en heel Israël met hem.

OVERWINNING IN HET NOORDEN

11 Het gebeurde daarna, toen Jabin, de koning van Hazor, dit hoorde, dat hij een bode stuurde naar Jobab, de koning van Madon, naar de koning van Simron, naar de koning van Achsaf,

² naar de koningen die in het noorden in het Bergland, in de Vlakten ten zuiden van Kinneroth, in het Laagland en in de heuvels van Dor in het westen woonden,

³ naar de Kanaänieten in het oosten en in het westen, de Amorieten, de Hethieten, de Fereziëten en de Jebusieten in het Bergland en de Hevieten onderaan de Hermon, in het land van Mizpa.

⁴ Zij trokken uit, en met hen al hun legers: veel volk, zo talrijk als de zandkorrels die

^a Deut. 7:2; 20:16,17; Joz. 8:2

aan de oever van de zee zijn, en zeer veel paarden en wagens.

⁵ Al deze koningen verzamelden zich, en zij kwamen en sloegen gezamenlijk hun kamp op bij de wateren van Merom om tegen Israël te strijden.

⁶ En de HEERE zei tegen Jozua: Wees niet bevreesd voor hen, want morgen om deze tijd zal Ik hen allen als gesneuvelden overgeven voor *de ogen van* Israël. Van hun paarden moet u de pezen doorsnijden en hun wagens met vuur verbranden.

⁷ Jozua, en al het krijgsvolk met hem, kwamen onverwachts op hen af aan de wateren van Merom, en zij overvielen hen.

⁸ En de HEERE gaf hen in de hand van Israël, en zij versloegen hen en achtervolgden hen tot aan Groot-Sidon, tot Misrefoth-Maïm, en tot het dal van Mizpe in het oosten. En zij versloegen hen, totdat zij geen overlevende onder hen hadden overgelaten.

⁹ Jozua deed met hen zoals de HEERE hem gezegd had: van hun paarden sneed hij de pezen door en hun wagens verbrandde hij met vuur.

¹⁰ Jozua keerde in diezelfde tijd terug en nam Hazor in, en de koning ervan versloeg hij met het zwaard. Vroeger was Hazor namelijk het hoofd van al deze koninkrijken.

¹¹ Zij sloegen al wat leefde wat daarin was, met de scherpte van het zwaard, en sloegen hen met de ban. Er bleef niets over van al wat adem had, en Hazor verbrandde hij met vuur.

¹² Vervolgens nam Jozua alle steden van deze koningen in, en al hun koningen sloeg hij met de scherpte van het zwaard, en hij sloeg hen met de ban, ^azoals Mozes, de dienaar van de HEERE, geboden had.

¹³ Alleen verbrandden de Israëlieten geen steden die op hun heuvel gelegen waren, behalve alleen Hazor; dat verbrandde Jozua.

¹⁴ En heel de buit van deze steden en het vee roofden de Israëlieten voor zichzelf. Maar alle mensen sloegen zij met de scherpte van het zwaard, totdat zij hen weggevaagd hadden; zij lieten niets over van wat adem had.

¹⁵ ^bZoals de HEERE aan Mozes, Zijn dienaar, geboden had, ^czo had Mozes aan Jozua geboden, en zo deed Jozua. Hij deed niet één woord af van alles wat de HEERE aan Mozes geboden had.

¹⁶ Zo nam Jozua heel dit land in: het Bergland en heel het Zuiderland, heel het land Gosen, het Laagland, de Vlakke en het Bergland van Israël met zijn laagland;

¹⁷ van het Kale Gebergte af, dat oploopt naar Seïr, tot Baäl-Gad toe, in het dal van de Libanon, onder aan de berg Hermon. Ook al hun koningen nam hij gevangen en hij versloeg hen en doodde hen.

¹⁸ Vele dagen voerde Jozua strijd tegen al deze koningen.

¹⁹ Er was geen stad die vrede sloot met de Israëlieten, behalve de Hevieten, inwoners van Gibeon. Alles namen zij door strijd in.

²⁰ Want het kwam van de HEERE dat Hij hun harten zo verhardde dat zij Israël met strijd tegemoet trokken. *Het was* opdat Jozua hen met de ban zou slaan *en* er voor hen geen genade zou zijn, maar opdat hij hen weg zou vagen, zoals de HEERE aan Mozes geboden had.

²¹ In die tijd kwam Jozua en roeide de Enakieten uit, van het bergland, van Hebron, van Debir, van Anab en van het hele Bergland van Juda, en van het hele Bergland van Israël. Jozua sloeg hen met hun steden met de ban.

²² Er bleef niemand van de Enakieten over in het land van de Israëlieten. Alleen in Gaza, Gath en Asdod zijn er overgebleven.

²³ Zo nam Jozua heel dat land in, overeenkomstig alles wat de HEERE tegen Mozes gezegd had. Jozua gaf het aan Israël in erfelijk bezit, volgens hun afdelingen wat hun stammen betreft. En het land rustte van de strijd.

DE OVERWONNEN KONINGEN

12 Dit zijn de koningen van het land, die de Israëlieten verslagen hebben en van wie zij hun land in bezit genomen hebben, aan de overzijde van de Jordaan, waar de zon opkomt, vanaf de beek Arnon tot de berg Hermon, en de hele Vlakke in het oosten:

² Sihon, de koning van de Amorieten, die

^a Deut. 20:16,17; Joz. 10:40 ^b Ex. 23:32,33; 34:12; Num. 33:52 ^c Deut. 7:2; 20:16

in Hesbon woonde. Hij heerste vanaf Aroer, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, ^anamelijk *vanaf de middenloop* van de beek, en *over de helft* van Gilead, tot aan de beek Jabbok, *tot aan* het gebied van de Ammonieten,

³ en *over* de Vlake tot aan de oostkant van de zee van Kinneroth, en tot aan de oostkant van de zee van de Vlake, de Zoutzee, de weg naar Beth-Jesimoth, en zuidwaarts aan de voet van de hellingen van de Pisga.

⁴ Vervolgens het gebied van Og, de koning van Basan, die tot het overblijfsel van de Refaïeten behoorde en in Astharoth en Edrei woonde.

⁵ Hij heerste over de berg Hermon, en over Salcha, en over heel Basan, tot aan het gebied van de Gesurieten en Maächatiëten, en *over de helft* van Gilead, *tot het* gebied van Sihon, de koning van Hesbon.

⁶ Mozes, de dienaar van de HEERE, en de Israëliëten versloegen hen, ^cen Mozes, de dienaar van de HEERE, gaf dat *land* in bezit aan de Rubenieten, aan de Gadiëten en aan de halve stam Manasse.

⁷ Dit zijn de koningen van het land, die Jozua en de Israëliëten versloegen ^daan deze zijde van de Jordaan in het westen, van Baäl-Gad af, in het dal van de Libanon, tot aan het Kale Gebergte, dat oploopt naar Seir. Jozua gaf het aan de stammen van Israël in bezit, volgens hun afdelingen.

⁸ Op het Bergland, in het Laagland, in de Vlake, op de hellingen, in de woestijn en in het Zuiderland: de Hethiëten, de Amoriëten en Kanaänieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten.

⁹ De koning van Jericho, één; de koning van Ai, dat naast Bethel ligt, één.

¹⁰ De koning van Jeruzalem, één; de koning van Hebron, één.

¹¹ De koning van Jarmuth, één; de koning van Lachis, één.

¹² De koning van Eglon, één; de koning van Gezer, één.

¹³ De koning van Debir, één; de koning van Geder, één.

¹⁴ De koning van Horma, één; de koning van Harad, één.

¹⁵ De koning van Libna, één; de koning van Adullam, één.

¹⁶ De koning van Makkeda, één; de koning van Bethel, één.

¹⁷ De koning van Tappuah, één; de koning van Hefer, één.

¹⁸ De koning van Afek, één; de koning van Lassaron, één.

¹⁹ De koning van Madon, één; de koning van Hazor, één.

²⁰ De koning van Simron-Meron, één; de koning van Achsaf, één.

²¹ De koning van Taänach, één; de koning van Megiddo, één.

²² De koning van Kedes, één; de koning van Jokneam, aan de Karmel, één.

²³ De koning van Dor, tot Nafath-Dor, één; de koning van de heidenvolken in Gilgal, één.

²⁴ De koning van Tirza, één. In totaal eenendertig koningen.

HET ERFBEZIT VOOR DE STAMMEN

13 Jozua nu was oud en op dagen gekomen, en de HEERE zei tegen hem: U bent zelf oud geworden en op dagen gekomen, en er is *nog* zeer veel land overgebleven om dat in bezit te nemen.

² Dit is het land dat overgebleven is: alle gebieden van de Filistijnen en heel *het land* van de Gesuriet;

³ vanaf de Sichor, die tegenover Egypte ligt, tot aan het gebied van Ekron in het noorden, dat tot *het gebied* van de Kanaänieten wordt gerekend. De vijf stadsvorsten van de Filistijnen, die van Gaza en die van Asdod, die van Askelon, die van Gath en die van Ekron, en de Avvieten;

⁴ vanaf het zuiden heel het land van de Kanaänieten, en Meara, dat van de Sidoniërs is, tot aan Afek, tot aan het gebied van de Amoriëten;

⁵ bovendien het land van de Giliëten, en de hele Libanon, waar de zon opkomt, van af Baäl-Gad, onder aan de berg Hermon, tot aan Lebo-Hamath;

⁶ allen die in het Bergland wonen vanaf de Libanon tot aan Misrefoth-Maïm, al de Sidoniërs. Ik zal hen van voor *de ogen* van de Israëliëten verdrijven. Alleen, maak dat het *land* aan Israël als erfelijk bezit toevalt, zoals Ik u geboden heb.

⁷ Nu dan, verdeel dit land als erfelijk bezit

^a Deut. 3:8,16 ^b Deut. 1:4 ^c Num. 21:24; 32:33 ^d Joz. 10:40

onder de negen stammen en de halve stam Manasse,

⁸ met wie de Rubenieten en Gadieten hun erfelijk bezit ontvangen hebben, dat Mozes hun gaf aan de overzijde van de Jordaan in het oosten, zoals Mozes, de dienaar van de HEERE, hun gegeven had:

⁹ vanaf Aroër, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, en de stad die aan de middenloop van de beek ligt, en heel de hoogvlakte van Medeba tot aan Dibon;

¹⁰ en al de steden van Sihon, de koning van de Amorieten, die in Hesbon geregeerd heeft, tot aan het gebied van de Ammonieten;

¹¹ en Gilead en het gebied van de Gesurieten, de Maächatieten en heel de berg Hermon, en heel Basan, tot aan Salcha;

¹² en heel het koninkrijk van Og, in Basan, die geregeerd heeft in Astharoth en in Edrei. Deze was overgebleven van het overblijfsel van de Refaïeten, die Mozes verslagen en verdreven had.

¹³ De Israëlieten verdreven echter de Gesurieten en de Maächatieten niet, maar Gesur en Maächath zijn tot op deze dag in het midden van Israël blijven wonen.

¹⁴ Alleen de stam Levi gaf hij geen erfelijk bezit. De vuuroffers van de HEERE, de God van Israël, dat is hun erfelijk bezit, zoals Hij tot hem gesproken had.

HET ERFBEZIT VAN RUBEN

¹⁵ En Mozes gaf een deel aan de stam van de Rubenieten, ingedeeld naar hun geslachten,

¹⁶ zodat hun toeviel: het gebied vanaf Aroër, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, en de stad die aan de middenloop van de beek ligt, en heel de hoogvlakte tot aan Medeba;

¹⁷ Hesbon en al zijn steden, die op de hoogvlakte liggen; Dibon, Bamoth-Baäl en Beth-Baäl-Meon;

¹⁸ Jahza, Kedemoth en Mefaäth;

¹⁹ Kirjathaim, Sibma en Zeret-Hassahar op de berg in het dal;

²⁰ Beth-Peor, Asdoth-Pisga en Beth-Jesimoth;

²¹ alle steden van de hoogvlakte, en heel het koninkrijk van Sihon, de koning van

de Amorieten, die in Hesbon geregeerde, die Mozes verslagen heeft, met de vorsten van Midian; Evi, Rekem, Zur, Hur en Reba, vazallen van Sihon, inwoners van het land.

²² Bovendien hebben de Israëlieten ²³ Bileam, de zoon van Beor, de waarzegger, met het zwaard gedood, tegelijk met de anderen die door hen verslagen zijn.

²⁴ De grens van de Rubenieten was de Jordaan met zijn gebied. ²⁵ Dit is het erfelijk bezit van de Rubenieten, ingedeeld naar hun geslachten, met de steden en hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN GAD

²⁶ En Mozes gaf een deel aan de stam van Gad, aan de Gadieten, ingedeeld naar hun geslachten,

²⁷ zodat hun toeviel: het gebied van Jaëzer en al de steden van Gilead; en het halve land van de Ammonieten, tot aan Aroër, dat tegenover Rabba ligt,

²⁸ en vanaf Hesbon tot Ramath-Mizpe en Bethonim; en vanaf Mahanaïm tot aan het gebied van Debir;

²⁹ en in het dal: Beth-Haram, Beth-Nimra, Sukkoth en Zafon, de rest van het koninkrijk van Sihon, de koning van Hesbon; de Jordaan en zijn gebied, tot aan het einde van het Kinnerethmeer, over de Jordaan, in oostelijke richting.

³⁰ Dit is het erfelijk bezit van de Gadieten naar hun geslachten, met de steden en hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN DE HALVE STAM MANASSE

³¹ En Mozes gaf een deel aan de halve stam Manasse dat aan de halve stam van de nakomelingen van Manasse bleef toebehoren, naar hun geslachten,

³² zodat hun toeviel: het gebied vanaf Mahanaïm; heel Basan; heel het koninkrijk van Og, de koning van Basan; en al de dorpen van Jaër, die in Basan liggen, zestig steden;

³³ en half Gilead, en Astharoth en Edrei, steden van het koninkrijk van Og in Basan; dit alles was voor de nakomelingen van Machir, de zoon van Manasse, namelijk de

^a Num. 31:8 ^b Num. 34:14,15

helft van de nakomelingen van Machir, naar hun geslachten.

²² Dit is het wat Mozes als erfbezit toeweest in de vlakten van Moab, aan de overzijde van de Jordaan bij Jericho, in oostelijke richting.

²³ Maar aan de stam van Levi gaf Mozes geen erfelijk bezit; ^a de HEERE, de God van Israël, is Zelf hun erfelijk bezit, zoals Hij tegen hen gezegd heeft.

DE VERDELING VAN KANAÂN

14 Dit is wat de Israëlieten als erfbezit hebben ontvangen in het land Kanaân, ^b wat de priester Eleazar en Jozua, de zoon van Nun, en de familiehoofden van de stammen van de Israëlieten, hun als erfbezit toegewezen hebben.

² Door het lot werd hun het erfelijk bezit toegewezen, zoals de HEERE door de dienst van Mozes' geboden had 'met betrekking tot de negen stammen en een halve stam.

³ Want aan de twee stammen en de halve stam had Mozes een erfelijk bezit gegeven aan de overzijde van de Jordaan, maar aan de Levieten had hij geen erfelijk bezit in hun midden gegeven.

⁴ Immers, de nakomelingen van Jozef bestonden uit twee stammen, Manasse en Efraïm, maar aan de Levieten gaven zij geen deel van het land, maar steden om te bewonen, met hun weidegronden, voor hun vee en hun bezittingen.

⁵ Zoals de HEERE Mozes geboden had, zo hebben de Israëlieten dat gedaan toen ze het land verdeelden.

HET ERFBEZIT VAN KALEB

⁶ Toen kwamen de nakomelingen van Juda bij Jozua in Gilgal. En Kaleb, de zoon van Jefonunne, de Keneziet, zei tegen hem: 'U weet zelf van ^a het woord dat de HEERE tegen Mozes, de man Gods, over mij en over u gesproken heeft in Kades-Barnea.

⁷ Ik was veertig jaar oud toen Mozes, de dienaar van de HEERE, mij vanuit Kades-Barnea uitstuurde om het land te ver-

kennen en toen ik hem verslag uitbracht zoals het in mijn hart was.

⁸ Maar mijn broeders die met mij opgetrokken waren, deden het hart van het volk smelten; ^c ikzelf echter volhardde *erin* de HEERE, mijn God, na *te volgen*.

⁹ Toen zwoer Mozes op die dag: Het land dat uw voet betreden heeft, zal voor eeuwig voor u en uw kinderen tot erfelijk bezit zijn, omdat u *erin* volhard hebt de HEERE, mijn God, na *te volgen*.

¹⁰ En zie, nu heeft de HEERE mij in het leven behouden, zoals Hij gesproken heeft. Het is nu vijfenveertig jaar *geleden* dat de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël door de woestijn trok, en nu, zie, ik ben vandaag vijftientachtig jaar oud.

¹¹ Ik ben vandaag nog even sterk als ik was op de dag toen Mozes mij uitstuurde. Zoals mijn kracht toen was, zo is mijn kracht nu, om te strijden en om 'uit te gaan en om in te gaan.

¹² Nu dan, geef mij dit bergland, waarover de HEERE op die dag gesproken heeft. U hebt zelf immers op die dag gehoord dat daar de Enakieten waren, en grote versterkte steden. Misschien zal de HEERE met mij zijn, zodat ik hen verdrijf, zoals de HEERE gesproken heeft.

¹³ Toen zegende Jozua hem en hij gaf Kaleb, de zoon van Jefonunne, Hebron als erfelijk bezit.

¹⁴ Daarom werd Hebron voor Kaleb, de zoon van Jefonunne, de Keneziet, tot erfelijk bezit tot op deze dag, omdat hij *erin* volhard had de HEERE, de God van Israël, na *te volgen*.

¹⁵ De naam van Hebron was vroeger stad van Arba, ^d die een groot man was onder de Enakieten. En het land rustte van de strijd.

HET ERFBEZIT VAN JUDA

15 Het lot voor de stam van de nakomelingen van Juda, naar hun geslachten, was: tot de grens van Edom,

^a Num. 18:20; Deut. 10:9; 18:2 ^b Num. 34:17 ^c Num. 26:55 ^d Num. 14:24; Deut. 1:36 ^e Num. 14:24

^f Num. 27:17; Deut. 31:2

14:2 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes. **14:15** stad van Arba - Of: Kirjath-Arba.

zuidwaarts tot aan de woestijn Zin, in het uiterste zuiden.

² Hun zuidgrens begint aan het einde van de Zoutzee, vanaf de uitloper die op het zuiden ziet.

³ Hij loopt vanaf dat punt ten zuiden van de Schorpioenenpas, gaat langs Zin, loopt vervolgens omhoog ten zuiden van Kades-Barnea, gaat langs Hezron, loopt omhoog naar Adar en buigt af naar Karkaā.

⁴ Vervolgens gaat hij langs Azmon en komt uit bij de Beek van Egypte. Het eindpunt van deze grens ligt bij de zee. Dit is voor u de zuidgrens.

⁵ De oostgrens is de Zoutzee tot aan de monding van de Jordaan. De grens aan de noordzijde begint bij de baai van de zee, vanaf de monding van de Jordaan.

⁶ Deze grens loopt omhoog naar Beth-Hogla en gaat langs het noorden van Beth-Araba. Vervolgens loopt de grens omhoog naar de steen van Bohan, de zoon van Ruben.

⁷ Verder loopt de grens omhoog naar Debir, vanaf het Dal van Achor, en buigt in noordelijke richting af naar Gilgal, dat tegenover de Adummimpas ligt, die zich ten zuiden van de beek bevindt. Daarna gaat deze grens langs het water van En-Semes, en het eindpunt ervan ligt bij En-Rogel.

⁸ De grens loopt vervolgens omhoog door het dal Ben-Hinnom, naar de zuidzijde van de bergrug van de Jebusiet (dat is Jeruzalem). Verder loopt de grens omhoog naar de top van de berg, westelijk tegenover het Dal van Hinnom, dat noordwaarts aan het uiteinde van het dal van de Refaïeten ligt.

⁹ Daarna loopt de grens met een boog van de top van de berg naar de waterbron Neftoah en komt uit bij de steden van het Efrongebirge. Vervolgens loopt de grens met een boog naar Baāla, dat is Kirjath-Jearim.

¹⁰ Daarna buigt de grens vanaf Baāla af naar het westen, naar het Seirgebirge, en gaat langs de noordelijke helling van de berg Jearim (dat is Chesalon). Vervolgens daalt hij af naar Beth-Semes en gaat hij langs Timna.

¹¹ Daarna komt de grens uit bij de noord-

zijde van de bergrug van Ekron. De grens loopt vervolgens met een boog naar Sichen, gaat dan langs de berg Baāla en komt uit bij Jabneël. En het eindpunt van de grens ligt bij de zee.

¹² De westgrens valt samen met de Grote Zee en zijn gebied. Dit is het gebied van de nakomelingen van Juda rondom, naar hun geslachten.

¹³ Maar aan Kaleb, de zoon van Jefunne, had Jozua een deel gegeven te midden van de nakomelingen van Juda, overeenkomstig het bevel van de HEERE aan Jozua: de stad van Arba, vader van Enak, dat is Hebron.

¹⁴ En Kaleb verdreef daaruit de drie zonen van Enak: Sesai, Ahiman en Talmai, geboren bij Enak.

¹⁵ En daarvandaan trok hij op tegen de inwoners van Debir. De naam van Debir was vroeger Kirjath-Sefer.

¹⁶ En Kaleb zei: Wie Kirjath-Sefer zal verslaan en haar zal innemen, die zal ik mijn dochter Achsa tot vrouw geven.

¹⁷ Othniël, de zoon van Kenaz, de broer van Kaleb, nam de stad in en hij gaf hem Achsa, zijn dochter, tot vrouw.

¹⁸ En het gebeurde, toen zij bij hem kwam, dat zij hem aanspoorde om een akker van haar vader te vragen. Toen zij van de ezel afsprong, zei Kaleb tegen haar: Wat is er met je?

¹⁹ Daarop zei zij: Geef mij een zegen. Omdat u mij een dor stuk land gegeven hebt, geef mij dan ook waterbronnen. Toen gaf hij haar hooggelegen bronnen en laaggelegen bronnen.

²⁰ Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Juda, naar hun geslachten.

²¹ De steden, vanaf de uiterste grens van de stam van de nakomelingen van Juda tot aan het gebied van Edom, in het zuiden, zijn: Kabzeël, Eder en Jagur;

²² Kina, Dimona en Adada;

²³ Kedes, Hazor en Jitnan;

²⁴ Zif, Telem en Bealoth;

²⁵ Hazor-Hadath en Kerioth-Hezron (dat is Hazor);

²⁶ Amam, Sema en Molada;

²⁷ Hazar-Gadda, Hesmon en Beth-Palet;

^a Num. 34:4 ^b Num. 34:6 ^c Joz. 14:15; Richt. 1:20 ^d Richt. 1:10

²⁸ Hazar-Sual, Berseba en Bizjotheja;
²⁹ Baäla, Ijim en Azem;
³⁰ Eltholad, Chesil en Horma;
³¹ Ziklag, Madmanna en Sansanna;
³² Lebaoth, Silhim, Ain en Rimmon. In totaal negenentwintig steden met hun dorpen.
³³ In het Laagland: Esthaol, Zora en Asna;
³⁴ Zanoah, En-Gannim, Tappuah en Enam;
³⁵ Jarmuth, Adullam, Socho en Azeka;
³⁶ Saäraïm, Adithaïm, Gedera en Gederthaïm: veertien steden met hun dorpen.
³⁷ Zenan, Hadasa en Migdal-Gad;
³⁸ Dilan, Mizpe en Jokteël;
³⁹ Lachis, Bozkath en Eglon;
⁴⁰ Chabbon, Lahmas en Chitlis;
⁴¹ Gederroth, Beth-Dagon, Naäma en Mak-keda: zestien steden met hun dorpen.
⁴² Libna, Ether en Asan;
⁴³ Jiftah, Asna en Nezi;
⁴⁴ Kehila, Achzib en Maresa: negen steden met hun dorpen.
⁴⁵ Ekron en de bijbehorende *plaatsen*, met zijn dorpen.
⁴⁶ Van Ekron en tot aan de zee: alles wat aan de zijde van Asdod ligt met hun dorpen;
⁴⁷ Asdod met de bijbehorende *plaatsen* en zijn dorpen, Gaza met de bijbehorende *plaatsen* en zijn dorpen, tot aan de Beek van Egypte; en de Grote Zee en zijn gebied.
⁴⁸ In het Bergland: Samir, Jatthir en Socho;
⁴⁹ Danna en Kirjath-Sanna (dat is Debir);
⁵⁰ Anab, Estemo en Anim;
⁵¹ Gosen, Holon en Gilo: elf steden met hun dorpen.
⁵² Arab, Duma en Esan;
⁵³ Janum, Beth-Tappuah en Afeka;
⁵⁴ Humta, Kirjath-Arba (dat is Hebron) en Zior: negen steden met hun dorpen.
⁵⁵ Maon, Karmel, Zif en Jutta;
⁵⁶ Jizreël, Jokdeam en Zanoah;
⁵⁷ Kaïn, Gibeä en Timna: tien steden met hun dorpen.
⁵⁸ Halhul, Beth-Zur en Gedor;
⁵⁹ Maärrath, Beth-Anoth en Elkoton: zes steden met hun dorpen.
⁶⁰ Kirjath-Baäl (dat is Kirjath-Jearim) en Rabba: twee steden met hun dorpen.
⁶¹ In de woestijn: Beth-Araba, Middin en Sechacha;
⁶² Nibsan, de Zoutstad en Engedi: zes steden met hun dorpen.

⁶³ Maar de nakomelingen van Juda konden de Jebusieten, de inwoners van Jeruzalem, niet verdrijven. Daarom wonen de Jebusieten bij de nakomelingen van Juda in Jeruzalem, tot op deze dag.

HET ERFBEZIT VAN EFRÄÏM

16 Daarna kwam het lot uit op de nakomelingen van Jozef: *de grens* loopt vanaf de Jordaan bij Jericho, ten oosten van het water van Jericho, van Jericho omhoog naar de woestijn, door het bergland van Bethel.

² Vanaf Bethel komt hij uit bij Luz, en gaat *vervolgens* langs het gebied van de Arkiet, langs Ataroth.

³ Dan loopt hij naar beneden, in westelijke richting, naar het gebied van de Jafletiet, tot aan het gebied van Laag-Beth-Horon en tot Gezer. Zijn eindpunt ligt bij de zee.

⁴ Zo hebben de zonen van Jozef, Manasse en Efraïm, hun erfbezit ontvangen.

⁵ Het gebied van de nakomelingen van Efraïm, naar hun geslachten, is als volgt: *de zuidgrens* van hun erfelijk bezit *begint* oostelijk van Atroth-Addar *en loopt* tot aan Hoog-Beth-Horon.

⁶ De grens komt uit bij de zee. *De oostgrens begint* ten noorden van Michmetath. *Vervolgens* buigt de grens af naar het oosten, naar Taänat-Silo, en gaat hij langs de *oostzijde* van Janoah.

⁷ Dan loopt hij naar beneden van Janoah naar Ataroth en Naharoth, reikt tot Jericho en komt uit bij de Jordaan.

⁸ Van Tappuah loopt de grens in westelijke richting naar de beek Kana, en zijn eindpunt ligt bij de zee. Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Efraïm, naar hun geslachten.

⁹ En de steden die afgezonderd waren voor de nakomelingen van Efraïm lagen in het midden van het erfelijk bezit van de nakomelingen van Manasse, al die steden en hun dorpen.

¹⁰ De Kanaänieten die in Gezer woonden, verdreven zij echter niet. Daarom hebben die Kanaänieten tot op deze dag in het midden van de Efraïmieten gewoond. Wel moesten zij herendiensten verrichten.

HET ERFBEZIT VAN MANASSE

17 De stam Manasse had ook een lot, omdat hij de eerstgeborene van Jozef was. Machir, de eerstgeborene van Manasse, de vader van Gilead, kreeg *namelijk* Gilead en Basan, omdat hij een strijdbaar man was.

² Ook kregen de overgebleven nakomelingen van Manasse *een deel*, naar hun geslachten, *namelijk* de nakomelingen van Abiëzer, de nakomelingen van Helek, de nakomelingen van Asriël, de nakomelingen van Sechem, de nakomelingen van Hefer en de nakomelingen van Semida. Dit zijn de mannelijke nakomelingen van Manasse, de zoon van Jozef, naar hun geslachten.

³ Maar ⁴Zelafead, de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, had geen zonen, maar dochters, en ⁵dit zijn de namen van zijn dochters: Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.

⁶ Dezen kwamen naar voren, bij Eleazar, de priester, en bij Jozua, de zoon van Nun, en bij de leiders, en zeiden: "De HEERE heeft Mozes geboden ons een erfelijk bezit te geven te midden van onze broeders. Daarom gaf hij hun, naar het bevel van de HEERE, een erfelijk bezit in het midden van de broers van hun vader.

⁷ En aan Manasse vielen tien delen⁸ toe, behalve het land Gilead en Basan, dat aan de andere zijde van de Jordaan ligt.

⁹ Want de dochters van Manasse ontvingen een erfelijk bezit te midden van zijn zonen, en het land Gilead was voor de overgebleven nakomelingen van Manasse.

¹⁰ De grens van Manasse loopt dus van Aser af tot Michmetath, dat tegenover Sichem ligt. Deze grens loopt vervolgens in zuidelijke richting naar de inwoners van En-Tappuah.

¹¹ Het land van Tappuah behoorde wel aan Manasse toe, maar Tappuah zelf, aan de grens van Manasse, behoorde aan de nakomelingen van Efraïm toe.

¹² Daarna loopt de grens naar beneden naar de beek Kana, zuidelijk van de beek.

Deze steden zijn van Efraïm te midden van de steden van Manasse. De grens van Manasse ligt ten noorden van de beek, en zijn eindpunt ligt bij de zee.

¹³ Naar het zuiden toe was het van Efraïm, naar het noorden toe was het van Manasse, en de zee was zijn grens. In het noorden reikten zij tot Aser en in het oosten tot Issaschar.

¹⁴ Want Manasse bezat in Issaschar en in Aser: Beth-Sean en de bijbehorende *plaatsen*, Jibleam en de bijbehorende *plaatsen*, de inwoners van Dor en de bijbehorende *plaatsen*, de inwoners van En-Dor en de bijbehorende *plaatsen*, de inwoners van Taanach en de bijbehorende *plaatsen*, en de inwoners van Megiddo en de bijbehorende *plaatsen*: drie landstreken.

¹⁵ De nakomelingen van Manasse waren niet in staat de *inwoners* van die steden te verdrijven, want de Kanaänieten wilden in dat land *blijven* wonen.

¹⁶ En het gebeurde, toen de Israëlieten sterk werden, dat zij de Kanaänieten herendienst lieten verrichten, maar helemaal verdreven hebben zij hen niet.

MANASSE EN EFRAÏM VRAGEN OM MEER

¹⁷ Toen zeiden de nakomelingen van Jozef tegen Jozua: Waarom hebt u mij als erfelijk bezit maar één lot en één deel gegeven, terwijl ik toch een groot volk ben, aangezien de HEERE mij tot nu toe gezegend heeft?

¹⁸ Jozua zei tegen hen: Indien u een groot volk bent, ga dan naar het bos, en hak daar voor uzelf *de bomen* om in het land van de Fereziëten en van de Refaïeten, omdat het bergland van Efraïm te klein voor u is.

¹⁹ Toen zeiden de nakomelingen van Jozef: Dat bergland zal voor ons niet groot genoeg zijn. Bovendien zijn er ijzeren strijdswagens bij alle Kanaänieten die in het land in het dal wonen, bij die in Beth-Sean en de bijbehorende *plaatsen* en bij *hen* die in het dal van Jizreël wonen.

²⁰ Daarop zei Jozua tegen het huis van Jozef, tegen Efraïm en Manasse: U bent een groot volk en u hebt grote kracht. U zult niet *slechts* één lot hebben,

⁸ Gen. 46:20 ⁹ Num. 26:33; 27:1 ¹⁰ Num. 27:1 ¹¹ Num. 27:7; 36:2 ¹² Richt. 1:27

17:5 *delen* - Letterlijk: snoeren, omdat die gebruikt werden bij het verdelen van het land.

¹⁸ maar het bergland zal van u zijn. *En* omdat het een *bosgebied* is, moet u daar *de bomen* omhakken, dan zullen de uitlopers ervan voor u zijn. U zult de Kanaänieten voorzer verdrijven, al hebben zij ijzeren strijdwapens en al zijn zij sterk.

VERDERE VERDELING VAN HET LAND

18 Vervolgens verzamelde zich heel de gemeenschap van de Israëlieten in Silo, en zij zetten daar de tent van ontmoeting op, nadat het land aan hen onderworpen was.

² Er bleven onder de Israëlieten zeven stammen over die *nog* geen erfelijk bezit als hun deel ontvangen hadden.

³ Toen zei Jozua tegen de Israëlieten: Hoe lang bent u *nog* te traag om verder te trekken en het land in bezit te nemen dat de HEERE, de God van uw vaderen, u gegeven heeft?

⁴ Geef voor uzelf drie mannen per stam, zodat ik hen uitstuur, en zij zich gereedmaken, het land doortrekken en het beschrijven met het oog op ⁵ ieders erfelijk bezit, en daarna *weer* bij mij *terug*komen.

⁵ Zij moeten het land verdelen in zeven delen. Juda zal in zijn gebied in het zuiden blijven en het huis van Jozef zal in zijn gebied in het noorden blijven.

⁶ U moet het land beschrijven in zeven delen, en *die beschrijving* naar mij toe brengen, zodat ik voor u hier het lot werp voor het aangezicht van de HEERE, onze God.

⁷ Want de Levieten hebben geen deel in uw midden, maar het priesterschap van de HEERE is hun erfelijk bezit. Gad, Ruben en de halve stam Manasse hebben hun erfelijk bezit ontvangen aan de andere zijde van de Jordaan, in oostelijke richting, dat Mozes, de dienaar van de HEERE, hun gegeven heeft.

⁸ Toen maakten die mannen zich gereed en gingen *op weg*. En Jozua gebood hun die *op weg* gingen om het land te beschrijven: Ga, trek door het land en beschrijf het. Kom dan *weer* bij mij terug, dan zal ik voor u hier in Silo het lot werpen voor het aangezicht van de HEERE.

⁹ De mannen gingen *op weg*. Zij gingen het

land door en beschreven het per stad in zeven delen in een boekrol. Daarna kwamen zij *weer terug* bij Jozua in het kamp in Silo.

¹⁰ Toen wierp Jozua het lot voor hen in Silo, voor het aangezicht van de HEERE. En Jozua verdeelde daar voor de Israëlieten het land, volgens hun afdelingen.

HET ERFBEZIT VAN BENJAMIN

¹¹ Het lot van de stam van de nakomelingen van Benjamin kwam tevoorschijn, naar hun geslachten, en het kwam zo uit *dat* het gebied van hun lot tussen *dat* van de nakomelingen van Juda en de nakomelingen van Jozef *in lag*.

¹² Aan de noordzijde loopt hun grens vanaf de Jordaan. Deze grens loopt omhoog in de richting van de bergrug ten noorden van Jericho, en loopt *verder* omhoog door het bergland in westelijke richting. ¹³ Zijn eindpunt ligt bij de woestijn van Beth-Aven.

¹⁴ Vandaar gaat de grens in zuidelijke richting langs Luz, in de richting van de bergrug van Luz (dat is Bethel). De grens loopt *vervolgens* naar beneden naar Atroth-Ad-dar, over de berg die aan de zuidzijde van Laag-Beth-Horon ligt.

¹⁵ Daarna loopt de grens met een boog en buigt hij langs de westzijde af in zuidelijke richting, vanaf de berg die in het zuiden tegenover Beth-Horon ligt. Zijn eindpunt ligt bij Kirjath-Baäl (dat is Kirjath-Jearim), een stad van de nakomelingen van Juda. Dit is de westkant.

¹⁶ De zuidzijde *begint* aan de rand van Kirjath-Jearim. De grens loopt vervolgens in westelijke richting en komt uit bij de bron van de wateren van Neftoah.

¹⁷ Dan loopt de grens naar beneden tot aan de rand van de berg die tegenover het dal Ben-Hinnom ligt, dat zich ten noorden van het dal van de Refaïeten bevindt. Vervolgens ¹⁸ loopt hij naar beneden door het Dal van Hinnom, in de richting van de *zuidzijde* van de bergrug van de Jebusiet, en ¹⁹ loopt hij *verder* naar beneden naar de bron Rogel.

¹⁸ Joz. 7:2 ² Joz. 15:8 ³ Joz. 15:7

18:4 met het oog op - Letterlijk: naar de mond van.

¹⁷ Daarna loopt hij met een boog van het noorden weg en komt hij uit bij En-Semes. Vandaar komt hij uit bij Geliloth, dat tegenover de Adummimpas ligt. Vervolgens ¹⁸loopt hij naar beneden naar de steen van Bohan, de zoon van Ruben.

¹⁸ Dan gaat hij langs de bergrug tegenover de Vlake naar het noorden en loopt *vervolgens* naar beneden naar de Vlake.

¹⁹ Verder gaat de grens langs de noordzijde van de bergrug bij Beth-Hogla, en het eindpunt van de grens ligt bij de noordelijke uitloper van de Zoutzee, aan de monding van de Jordaan in het zuiden. Dit is de zuidgrens.

²⁰ En de Jordaan vormt de grens van zijn gebied aan de oostzijde. Dit is het erfelijk bezit van de nakomelingen van Benjamin, wat zijn grenzen rondom betreft, naar hun geslachten.

²¹ De steden van de stam van de nakomelingen van Benjamin, naar hun geslachten, zijn: Jericho, Beth-Hogla en Emek-Keziz;

²² Beth-Araba, Zemaraïm en Bethel;

²³ Havvim, Para en Ofra;

²⁴ Kefar-Haâmmonai, Ofni en Gaba: twaalf steden met hun dorpen.

²⁵ Gibeon, Rama en Beëroth;

²⁶ Mizpe, Kefira en Moza;

²⁷ Rekem, Jirpeël en Tarala;

²⁸ Zela, Elef en Jebusi (dat is Jeruzalem), Gibath en Kirjath: veertien steden met hun dorpen. Dit is het erfelijk bezit van de nakomelingen van Benjamin, naar hun geslachten.

HET ERFBEZIT VAN SIMEON

19 Het tweede lot kwam uit op Simeon, op de stam van de nakomelingen van Simeon, naar hun geslachten. En hun erfelijk bezit lag te midden van het erfelijk bezit van de nakomelingen van Juda.

² En zij hadden in hun erfelijk bezit: Berseba, Seba en Molada;

³ Hazar-Sual, Bala en Azem;

⁴ Eltholad, Bethul en Horma;

⁵ Ziklag, Beth-Hammerchaboth en Hazar-Suza;

⁶ Beth-Lebaoth en Saruhen: dertien steden met hun dorpen;

⁷ Ain, Rimmon, Ether en Asan: vier steden met hun dorpen;

⁸ en alle dorpen die rondom deze steden lagen, tot Baälath-Beër, *dat is* Ramath van het zuiden. Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Simeon, naar hun geslachten.

⁹ Het erfelijk bezit van de nakomelingen van Simeon lag binnen het gebied van de nakomelingen van Juda, want het erfelijk bezit van de nakomelingen van Juda was te groot voor hen. Te midden van hun erfelijk bezit ontvingen de nakomelingen van Simeon daarom erfelijk bezit.

HET ERFBEZIT VAN ZEBULON

¹⁰ Het derde lot kwam tevoorschijn voor de nakomelingen van Zebulon, naar hun geslachten. Het gebied *dat* hun erfelijk bezit was, *streekte zich uit* tot aan Sarid.

¹¹ Hun grens loopt omhoog naar het westen en Marala, reikt tot Dabbaseth en reikt tot de beek die voor aan Jokneam loopt.

¹² Van Sarid draait hij naar het oosten, waar de zon opgaat, naar het gebied rond Kisloth-Tabor, komt uit in Dobrath en loopt *vervolgens* omhoog naar Jafia.

¹³ Vandaar gaat hij naar het oosten, waar de zon opgaat, langs Gath-Hefer, in Eth-Kazin, en hij komt uit in Rimmon-Methoar (dat is Nea).

¹⁴ En deze grens buigt in noordelijke richting naar Hannathon, en zijn eindpunt is het dal van Jiftah-El.

¹⁵ En Kattath, Nahalal, Simron, Jidala en Bethlehem: twaalf steden met hun dorpen.

¹⁶ Dit is het erfelijk bezit van de nakomelingen van Zebulon, naar hun geslachten: deze steden met hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN ISSASCHAR

¹⁷ Het vierde lot kwam uit op Issaschar, op de nakomelingen van Issaschar, naar hun geslachten.

⁶ Joz. 15:6

19:9 gebied - Letterlijk: snoer; zie noot bij 17:5.

¹⁸ Hun gebied was Jizreëla, Kesulloth en Sunem;

¹⁹ Hafaraïm, Sion en Anacharath;

²⁰ Rabbith, Kisjon en Ebez;

²¹ Remeth, En-Gannim, En-Hadda en Beth-Pazez.

²² De grens reikt tot Tabor, Sahazima en Beth-Semes; en het eindpunt van hun grens is de Jordaan: zestien steden met hun dorpen.

²³ Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Issaschar, naar hun geslachten: de steden met hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN ASER

²⁴ Het vijfde lot kwam uit op de stam van de nakomelingen van Aser, naar hun geslachten.

²⁵ Hun gebied was Helkath, Hali, Beten en Achsaf,

²⁶ Allammelech, Amad en Misal; en het reikt westwaarts tot de Karmel en tot Sichor-Libnath.

²⁷ De grens draait naar de plaats waar de zon opgaat, naar Beth-Dagon, reikt tot aan Zebulon en tot aan het dal Jiftah-El in het noorden, Beth-Emek en Nehiël, en komt uit ten noorden* van Kabul,

²⁸ en Ebron, Rehob, Hammon, en Kana, tot aan Groot-Sidon.

²⁹ En de grens draait naar Rama en loopt tot aan de versterkte stad Tyrus. Dan draait de grens naar Hosa, en zijn eindpunt is de zee, van Hebel naar Achzib,

³⁰ Umma, Afeke en Rehob: tweeëntwintig steden met hun dorpen.

³¹ Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Aser, naar hun geslachten: deze steden met hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN NAFTALI

³² Het zesde lot kwam uit op de nakomelingen van Naftali, op de nakomelingen van Naftali naar hun geslachten.

³³ Hun grens loopt van Helef, van de eik in Zaänannim, Adami-Nekeb en Jabneël af tot aan Lakkum, en zijn eindpunt is de Jordaan.

³⁴ De grens draait in westelijke richting naar Aznoth-Tabor, en komt vandaar uit

bij Hukok. Verder reikt hij in het zuiden tot aan Zebulon, in het westen reikt hij tot aan Aser, en waar de zon opgaat tot aan Juda aan de Jordaan.

³⁵ De versterkte steden zijn: Ziddim, Zer, Hammath, Rakkath en Kinnereth,

³⁶ Adama, Rama en Hazor;

³⁷ Kedes, Edrei en En-Hazor;

³⁸ Jiron, Migdal-El, Horem, Beth-Anath en Beth-Semes: negentien steden met hun dorpen.

³⁹ Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Naftali, naar hun geslachten: de steden met hun dorpen.

HET ERFBEZIT VAN DAN

⁴⁰ Het zevende lot kwam uit op de stam van de nakomelingen van Dan, naar hun geslachten.

⁴¹ Het gebied dat hun erfelijk bezit was, omvatte: Zora, Esthaol en Ir-Semes;

⁴² Saälabbim, Ajalon en Jithla;

⁴³ Elon, Timnata en Ekron;

⁴⁴ Elteke, Gibbethon en Baälath;

⁴⁵ Jehud, Bene-Berak en Gath-Rimmon;

⁴⁶ Mejarkon en Rakkon, met het gebied tegenover Jafo.

⁴⁷ Maar het gebied van de nakomelingen van Dan was voor hen te klein uitgevallen. Daarom trokken de nakomelingen van Dan op en streken tegen Lesem, namen het in, sloegen het met de scherpte van het zwaard, namen het in bezit en gingen er wonen. En ze noemden Lesem Dan, naar de naam van hun vader Dan.

⁴⁸ Dit is het erfelijk bezit van de stam van de nakomelingen van Dan, naar hun geslachten: deze steden met hun dorpen.

JOZUA ONTVANGT TIMNATH-SERAH

⁴⁹ Toen zij gereed waren met het in erfelijk bezit verdelen van het land, wat zijn grenzen betreft, gaven de Israëlieten aan Jozua, de zoon van Nun, een erfelijk bezit in hun midden.

⁵⁰ Op bevel van de HEERE gaven zij hem de stad waar hij om vroeg, Timnath-Serah, in het bergland van Efraïm. Vervolgens bouwde hij die stad en ging er wonen.

⁵¹ Dit is het erfelijk bezit dat Eleazar, de

priester, en Jozua, de zoon van Nun, en de familiehoofden van de stammen, door het lot aan de Israëlieten als erfelijk bezit toe-
wezen, in Silo, voor het aangezicht van de
HEERE, bij de ingang van de tent van ont-
moeting. Zo voltooiden zij de verdeling
van het land.

DE ZES VRIJSTEDEN

20 Verder sprak de HEERE tot Jozua:
² Spreek tot de Israëlieten en zeg:
Wijs voor uzelf de vrijsteden aan ³ waar-
over Ik door de dienst van Mozes met u
gesproken heb,

⁴ zodat iemand die een doodslag heeft be-
gaan, die iemand zonder opzet, niet met
voorbodachten rade, om het leven heeft
gebracht, daarheen kan vluchten, opdat ze
voor u tot een toevlucht zijn tegen de
bloedwreker.

⁵ Als hij naar een van die steden vlucht,
moet hij bij de ingang van de stadspoort
gaan staan en zijn woorden spreken ten
aanhoren van de oudsten van die stad.
Vervolgens moeten zij hem bij zich in de
stad opnemen en hem een plaats geven,
zodat hij bij hen kan wonen.

⁶ En als de bloedwreker hem achtervolgt,
mogen zij hem die de doodslag begaan
heeft, niet in zijn hand overleveren, omdat
hij zijn naaste niet met voorbedachten
rade doodgeslagen heeft, en hem tevoren
niet haatte.

⁷ Dan moet hij in die stad *blijven* wonen,
totdat hij terecht zal staan voor de ge-
meenschap, totdat de hogepriester die er
in die dagen zijn zal, sterft. Daarna mag hij
die de doodslag begaan heeft, terugkeren
en *weer* naar zijn stad gaan, en naar zijn
huis, naar de stad waaruit hij gevlucht
was.

⁸ Toen zonderden zij af: Kedes in Galilea, in
het bergland van Naftali; Sichem, in het
bergland van Efraïm; en Kirjath-Arba, dat
is Hebron, in het bergland van Juda.

⁹ En aan de overzijde van de Jordaan, ten
oosten van Jericho, bestemden zij *tot vrij-
steden*: ¹ Bezer, in de woestijn, op de hoog-

vlakke, van de stam Ruben; Ramoth in Gi-
lead, van de stam Gad; en Golan in Basan,
van de stam Manasse.

² Dit zijn de steden die aangewezen zijn
voor al de Israëlieten en voor de vreemde-
ling die te midden van hen verblijft, zodat
iedereen die zonder opzet iemand om het
leven brengt, daarheen kan vluchten, zo-
dat hij niet door de hand van de bloedwre-
ker hoeft te sterven, totdat hij voor de ge-
meenschap terechtgestaan heeft.

DE STEDEN VAN DE LEVIETEN

21 Toen kwamen de familiehoofden
van de Levieten bij Eleazar, de
priester, bij Jozua, de zoon van Nun, en bij
de familiehoofden van de stammen van de
Israëlieten,

² en zij spraken tot hen in Silo, in het land
Kanaän: De HEERE heeft door de dienst van
Mozes geboden ³ ons steden te geven om
in te wonen en hun weidegronden voor
ons vee.

⁴ Daarom gaven de Israëlieten van hun
erfelijk bezit, op bevel van de HEERE, deze
steden met hun weidegronden aan de Le-
vieten.

⁵ Toen kwam het lot uit op de geslachten
van de Kahathieten. Voor de nakomelin-
gen van Aäron, de priester, uit de Levieten,
waren er door het lot van de stam Juda,
van de stam Simeon en van de stam Ben-
jamin dertien steden.

⁶ Aan de overgebleven nakomelingen van
Kahath *vielen* door het lot tien steden *toe*
van de geslachten van de stam Efraïm,
van de stam Dan en van de halve stam Manas-
se.

⁷ Aan de nakomelingen van Gerson *vielen*
door het lot dertien steden *toe* van de ge-
slachten van de stam Issaschar, van de
stam Aser, van de stam Naftali en van de
halve stam Manasse, in Basan.

⁸ Aan de nakomelingen van Merari, naar
hun geslachten, *vielen* twaalf steden *toe*
van de stam Ruben, van de stam Gad en
van de stam Zebulon.

⁹ Zo gaven de Israëlieten door het lot deze

¹ Ex. 21:13; Num. 35:6; Deut. 19:1,2 ² Num. 35:22,23; Deut. 19:4,5 ³ Deut. 4:3 ⁴ 1 Kron. 6:54 enz.

⁵ Num. 35:2 enz.

20:2 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes. 20:5 *tevoren* - Letterlijk: van giste-
ren en eergisteren. 21:2 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes; zie ook vers 8.

steden met hun weidegronden aan de Levieten, zoals de HEERE door de dienst van Mozes geboden had.

⁹ Verder gaven zij van de stam van de nakomelingen van Juda en van de stam van de nakomelingen van Simeon deze steden, die men bij name noemde.

¹⁰ Ze waren voor de nakomelingen van Aäron, voor de geslachten van de nakomelingen van Kahath, uit de Levieten, want het eerste lot *viel* op hen.

¹¹ Zij gaven hun de stad van Arba, de vader van Anok (dat is Hebron) in het bergland van Juda, met zijn weidegronden eromheen.

¹² Maar het akkerland van de stad met zijn dorpen gaven zij aan Kaleb, de zoon van Jefunne, tot zijn bezit.

¹³ Zo gaven zij aan de nakomelingen van de priester Aäron de vrijstad voor hem die een doodslag begaan had, Hebron met zijn weidegronden en Libna met zijn weidegronden,

¹⁴ Jaththir met zijn weidegronden en Estemoa met zijn weidegronden,

¹⁵ Holon met zijn weidegronden en Debir met zijn weidegronden,

¹⁶ Aïn met zijn weidegronden, Jutta met zijn weidegronden en Beth-Semes met zijn weidegronden: negen steden van deze twee stammen.

¹⁷ En van de stam Benjamin: Gibeon met zijn weidegronden en Geba met zijn weidegronden,

¹⁸ Anathoth met zijn weidegronden en Almon met zijn weidegronden: vier steden.

¹⁹ *Dit waren* al de steden van de nakomelingen van Aäron, van de priesters: dertien steden, met hun weidegronden.

²⁰ De geslachten van de nakomelingen van Kahath, de Levieten die overgebleven waren van de nakomelingen van Kahath, kregen de hun door het lot *toegewezen* steden van de stam Efraïm.

²¹ Zij gaven hun Sichem, een vrijstad voor hem die een doodslag begaan had, met zijn weidegronden, in het bergland van Efraïm, en Gezer met zijn weidegronden,

²² Kibzaïm met zijn weidegronden en Beth-Horon met zijn weidegronden: vier steden.

²³ En van de stam Dan: Elteke met zijn weidegronden,

Gibbethon met zijn weidegronden,

²⁴ Ajalon met zijn weidegronden en Gath-Rimmon met zijn weidegronden: vier steden.

²⁵ En van de halve stam Manasse: Taänach met zijn weidegronden en Gath-Rimmon met zijn weidegronden: twee steden.

²⁶ *Dit waren de steden* voor de geslachten van de overige nakomelingen van Kahath: tien steden in totaal, met hun weidegronden.

²⁷ En aan de nakomelingen van Gerson, uit de geslachten van de Levieten, *gaven zij* van de halve stam Manasse als vrijstad voor hem die een doodslag begaan had: Golan in Basan met zijn weidegronden en Beësthera met zijn weidegronden: twee steden.

²⁸ En van de stam Issaschar: Kisjon met zijn weidegronden en Dobrath met zijn weidegronden,

²⁹ Jarmuth met zijn weidegronden en En-Gannim met zijn weidegronden: vier steden.

³⁰ En van de stam Aser: Misal met zijn weidegronden, Abdon met zijn weidegronden,

³¹ Helkath met zijn weidegronden en Rehob met zijn weidegronden: vier steden.

³² En van de stam Naftali: de vrijstad voor hem die een doodslag begaan had, Kedes in Galilea met zijn weidegronden, Hammoth-Dor met zijn weidegronden en Kartan met zijn weidegronden: drie steden.

³³ *Dit waren* al de steden van de nakomelingen van Gerson, naar hun geslachten: dertien steden, met hun weidegronden.

³⁴ Aan de geslachten van de nakomelingen van Merari, van de overige Levieten, *werd gegeven* van de stam Zebulon: Jokneam met zijn weidegronden, Kartha met zijn weidegronden,

³⁵ Dimna met zijn weidegronden en Nahalal met zijn weidegronden: vier steden.

³⁶ En van de stam Ruben: Bezer met zijn weidegronden en Jahza met zijn weidegronden,

³⁷ Kedemoth met zijn weidegronden en Mefaäth met zijn weidegronden: vier steden.

³⁸ Van de stam Gad: de vrijstad voor hem die een doodslag begaan had, Ramoth in

Gilead met zijn weidegronden en Mahanaïm met zijn weidegronden,

³⁹ Hesbon met zijn weidegronden en Jaëzer met zijn weidegronden: vier steden in totaal.

⁴⁰ Al die steden waren voor de nakomelingen van Merari, naar hun geslachten, die nog over waren van de geslachten van de Levieten. Hun lot was twaalf steden.

⁴¹ Dit waren alle steden van de Levieten te midden van het bezit van de Israëlieten: achtenveertig steden met hun weidegronden.

⁴² Deze steden waren stad voor stad met hun weidegronden eromheen. Zo was het met al die steden.

⁴³ Zo gaf de HEERE aan Israël heel het land dat Hij gezworen had hun vaderen te geven. Zij namen het in bezit en woonden erin.

⁴⁴ En de HEERE gaf hun rondom rust, overeenkomstig alles wat Hij hun vaderen gezworen had. Niemand van al hun vijanden kon tegenover hen standhouden. Al hun vijanden gaf de HEERE in hun hand.

⁴⁵ Van al de goede woorden die de HEERE tot het huis van Israël gesproken had, is er niet één woord on vervuld gebleven: alles is uitgekomen.

TERUGKEER VAN RUBEN, GAD EN DE HALVE STAM MANASSE

22 Toen riep Jozua de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam Manasse bijeen,

¹ en hij zei tegen hen: Wat u betreft, u hebt alles in acht genomen wat Mozes, de dienaar van de HEERE, u geboden heeft, en ² u hebt in alles wat ik u geboden heb naar mijn stem geluisterd.

³ U hebt deze lange tijd uw broeders niet verlaten, tot op deze dag, en u hebt de voorschriften met betrekking tot het gebod van de HEERE, uw God, in acht genomen.

⁴ Nu heeft de HEERE, uw God, uw broeders echter rust gegeven, zoals Hij hun toegezegd had. Keer daarom nu terug, en ga naar uw tenten, naar het land dat uw bezit

is, ⁵ dat Mozes, de dienaar van de HEERE, u gegeven heeft aan de overzijde van de Jordaan.

⁶ Alleen, neem zeer nauwlettend de geboden en de wet in acht die Mozes, de dienaar van de HEERE, u geboden heeft, namelijk dat u de HEERE, uw God, liefhebt, in al Zijn wegen gaat, Zijn geboden in acht neemt, zich aan Hem vasthoudt, en dat u Hem dient met heel uw hart en met heel uw ziel.

⁷ Zo zegende Jozua hen en liet hen gaan, en zij gingen naar hun tenten.

⁸ Want aan de helft van de stam Manasse had Mozes erfelijk bezit gegeven in Basan. Maar aan de andere helft ervan gaf Jozua erfelijk bezit bij hun broeders, aan deze zijde van de Jordaan, aan de westzijde. En bovendien, toen Jozua hen naar hun tenten liet trekken, en hen zegende,

⁹ zei hij tegen hen: Keer terug naar uw tenten met veel rijkdom en met zeer veel vee, met zilver, met goud, met koper, met ijzer en met zeer veel kleren. Deel de buit van uw vijanden met uw broeders.

¹⁰ Zo keerden de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en de halve stam Manasse terug, en gingen bij de Israëlieten vandaan, van Silo, dat in het land Kanaän ligt, om naar het land Gilead te gaan, naar het land dat hun bezit was, dat zij als bezit verworven hadden op het bevel van de HEERE door de dienst van Mozes.

HET ALTAAR BIJ DE JORDAAN

¹¹ Toen zij in het gebied van de Jordaan kwamen dat nog in het land Kanaän ligt, bouwden de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en de halve stam Manasse daar een altaar aan de Jordaan, een altaar groot om te zien.

¹² Daarna hoorden de Israëlieten zeggen: Zie, de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en de halve stam Manasse hebben een altaar gebouwd, tegenover het land Kanaän, in het gebied van de Jordaan, aan de zijde van de Israëlieten.

¹³ Toen de Israëlieten dit hoorden, kwam

¹ Num. 32:20; Deut. 3:18 ² Num. 32:33; Deut. 3:13; 29:8; Joz. 13:8 ³ Deut. 10:12 ⁴ Joz. 18:7

21:45 is er niet één woord on vervuld gebleven - Letterlijk: is er niet één woord gevallen.

22:9 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes.

heel de gemeenschap van de Israëlieten in Silo bijeen om met een leger tegen hen *ten strijde* te trekken.

¹³ Toen stuurden de Israëlieten Pinehas, de zoon van Eleazar, de priester, naar de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en naar de halve stam Manasse, in het land Gilead,

¹⁴ en tien leiders met hem, van elke familie één leider, uit al de stammen van Israël. Ieder van hen was hoofd van hun familie van de duizenden van Israël.

¹⁵ Toen zij bij de nakomelingen van Ruben, bij de nakomelingen van Gad en bij de halve stam Manasse kwamen, in het land Gilead, spraken zij met hen:

¹⁶ Zo spreekt heel de gemeenschap van de HEERE: Wat is dat voor trouwbreuk die u gepleegd hebt tegen de God van Israël, door u heden van achter de HEERE af te keren, omdat u een altaar voor uzelf gebouwd hebt om heden tegen de HEERE in opstand te komen?

¹⁷ ^a Was de ongerechtigheid van Peor, waarvan wij ons tot op deze dag niet gereinigd hebben, voor ons nog niet genoeg, hoewel *daardoor* de plaag in de gemeenschap van de HEERE kwam?

¹⁸ U keert zich heden van achter de HEERE af. Als u heden in opstand komt tegen de HEERE, zal het gebeuren dat Hij morgen zeer toornig zal zijn op heel de gemeenschap van Israël.

¹⁹ Maar als het land dat u in bezit hebt, onrein is, steek *dan* over naar het land *dat* het bezit van de HEERE is, waar de tabernakel van de HEERE staat, en verwerf bezit in ons midden. Kom echter niet in opstand tegen de HEERE, en kom ook niet in opstand tegen ons door een altaar voor uzelf te bouwen, anders dan het altaar van de HEERE, onze God.

²⁰ Heeft Achan, de zoon van Zerah, geen trouwbreuk gepleegd met wat door de ban gewijd was, en kwam er niet een grote toorn over heel de gemeenschap van Israël? En die man stierf in zijn ongerechtigheid niet alleen!

²¹ Toen antwoordden de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en

de halve stam Manasse, en zij spraken tot de hoofden van de duizenden van Israël:

²² ^b De God der goden, de HEERE, de God der goden, de HEERE, Hij weet het; Israël zelf zal het ook weten! Als het door opstandigheid of door trouwbreuk tegen de HEERE is, behoud ons heden *dan* niet.

²³ Als wij voor onszelf een altaar gebouwd hebben om ons van achter de HEERE af te keren, of om brandoffer en graanoffer daarop te brengen, of om daarop dankoffers te brengen, dan mag de HEERE Zelf *rekenschap* eisen!

²⁴ *Wij zweren* dat wij dit uit bezorgdheid gedaan hebben, *namelijk* vanwege *deze* zaak: Morgen zouden uw kinderen tegen onze kinderen kunnen zeggen: Wat hebt u met de HEERE, de God van Israël, *te maken*?

²⁵ De HEERE heeft immers de Jordaan als grens gesteld tussen ons en u, nakomelingen van Ruben en nakomelingen van Gad. U hebt geen deel aan de HEERE. Zo zouden uw kinderen onze kinderen doen ophouden de HEERE te vrezen.

²⁶ Toen zeiden wij: Laten wij toch *het volgende* voor ons doen: een altaar bouwen, niet voor brandoffer, en niet voor slachtoffer,

²⁷ maar 'laat het een getuige zijn tussen ons en u, en tussen de generaties na ons, opdat wij de dienst van de HEERE voor Zijn aangezicht zouden verrichten met onze brandoffers, met onze slachtoffers en met onze dankoffers, en uw kinderen morgen niet tegen onze kinderen zouden zeggen: U hebt geen deel aan de HEERE.

²⁸ Daarop zeiden wij: Als het gebeurt dat zij morgen *zo* tegen ons en tegen de generaties na ons spreken, dan zullen wij zeggen: Kijk naar het evenbeeld van het altaar van de HEERE dat onze vaderen gemaakt hebben, niet voor brandoffer, ook niet voor slachtoffer, maar het is een getuige tussen ons en u.

²⁹ Er is bij ons geen sprake van dat wij in opstand komen tegen de HEERE, of dat wij ons heden van achter de HEERE afkeren door een altaar voor brandoffer, graanoffer of slachtoffer te bouwen, naast het altaar van de HEERE, onze God, dat voor Zijn tabernakel staat.

^a Num. 25:3; Deut. 4:3 ^b Ps. 50:1 ^c Gen. 31:48; Joz. 24:27

³⁰ Toen de priester Pinehas en de leiders van de gemeenschap en de hoofden van de duizenden van Israël die bij hem waren, de woorden gehoord hadden die de nakomelingen van Ruben, de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Manasse gesproken hadden, was het goed in hun ogen.

³¹ En Pinehas, de zoon van de priester Eleazar, zei tegen de nakomelingen van Ruben, tegen de nakomelingen van Gad en tegen de nakomelingen van Manasse: Vandaag weten wij dat de HEERE in ons midden is, omdat u deze trouwbreek tegen de HEERE niet hebt gepleegd. Zo hebt u de Israëlieten gered uit de hand van de HEERE.

³² Daarop keerde Pinehas, de zoon van de priester Eleazar, terug met de leiders van de nakomelingen van Ruben en de nakomelingen van Gad, uit het land Gilead naar het land Kanaän, naar de Israëlieten; en zij brachten verslag aan hen uit.

³³ Dat verslag was goed in de ogen van de Israëlieten, en de Israëlieten loofden God en zeiden dat zij niet *meer* met een leger tegen hen *ten strijde* zouden trekken om het land waarin de nakomelingen van Ruben en de nakomelingen van Gad woonden, te gronde te richten.

³⁴ En de nakomelingen van Ruben en de nakomelingen van Gad noemden dat altaar: Laat het een getuige zijn tussen ons dat de HEERE God is.

DE VERMANING VAN JOZUA AAN DE OUDSTEN

23 Het gebeurde na vele dagen, nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al zijn vijanden van rondom, en Jozua oud en op dagen gekomen was,

² dat Jozua heel Israël, zijn oudsten, zijn stamhoofden, zijn rechters en zijn beambten *bijeen*riep. Hij zei tegen hen: Ik ben oud geworden en op dagen gekomen,

³ en u hebt alles gezien wat de HEERE, uw God, voor uw *ogen* gedaan heeft aan al deze volken, want de HEERE, uw God Zelf is het Die voor u gestreden heeft.

⁴ Zie, ik heb deze overgebleven volken, *samen* met al de volken die ik uitgeroeid heb,

vanaf de Jordaan tot aan de Grote Zee, waar de zon ondergaat, aan u door het lot doen toevallen als erfelijk bezit voor uw stammen.

⁵ En de HEERE uw God Zelf zal hen van voor uw *ogen* verjagen, en Hij zal hen van voor uw *ogen* verdrijven, en u zult hun land in bezit nemen, ⁶ zoals de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft.

⁷ Wees daarom zeer sterk door alles wat geschreven is in het wetboek van Mozes, in acht te nemen en na te leven, ⁸ zodat u daarvan niet afwijkt, naar rechts of naar links,

⁹ en zodat u zich niet inlaat met deze volken, deze *hier* die bij u overgebleven zijn. U mag niet aan de naam van hun goden denken en er niet bij laten zweren. U mag ze niet dienen en u er niet voor neerbui- gen.

¹⁰ Maar u moet zich aan de HEERE, uw God, vasthouden, zoals u tot op deze dag gedaan hebt.

¹¹ De HEERE heeft immers grote en machtige volken van voor uw *ogen* verdreven. En wat u betreft: niemand heeft tegenover u stand kunnen houden tot op deze dag.

¹² Eén man uit u zal er duizend achtervolgen, want het is de HEERE, uw God, Zelf Die voor u strijdt, zoals Hij tot u gesproken heeft.

¹³ Wees daarom, omwille van uw leven, zeer op uw hoede dat u de HEERE, uw God, liefhebt.

¹⁴ Want als u zich op enigerlei wijze *hier- van* afkeert en u vastklampt aan de rest van deze volken, deze *hier* die bij u overgebleven zijn, en u huwelijksbanden met hen aangaat, en u zich met hen zult inlaten en zij met u,

¹⁵ weet *dan* zeker dat de HEERE, uw God, niet zal doorgaan met het verdrijven van deze volken uit *hun* bezit van voor uw *ogen*. Maar zij zullen een strik en een val voor u zijn, een gesel op uw zijden en prikkels in uw ogen, tot u verdwenen bent uit dit goede land, dat de HEERE, uw God, u gegeven heeft.

¹⁶ En zie, ik ga heden de weg van heel de aarde, en u weet met heel uw hart en met

² Ex. 14:14; 23:27; Num. 33:53; Deut. 6:19; Joz. 13:6 ³ Deut. 5:32; 28:14 ⁴ Ex. 23:13; Ps. 16:4; Jer. 5:7; Zef. 1:5; Efez. 5:3 ⁵ Deut. 11:22 ⁶ Lev. 26:8; Deut. 32:30

heel uw ziel dat er geen enkel woord van al de goede woorden die de HEERE, uw God, over u gesproken heeft, on vervuld gebleven is.* Alles is uitgekomen voor u, geen enkel woord ervan is on vervuld gebleven.¹⁵ En zoals al die goede dingen u overkomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, zo zal het ook gebeuren dat de HEERE al die kwade dingen over u zal laten komen, totdat Hij u weggevaagd heeft uit dit goede land, dat de HEERE, uw God, u gegeven heeft.

¹⁶ Als u het verbond van de HEERE, uw God, dat Hij u geboden heeft, overtreedt, en andere goden gaat dienen en u daarvoor neerbuigt, dan zal de toorn van de HEERE over u ontbranden en zult u spoedig verdwenen zijn uit het goede land dat Hij u gegeven heeft.

VERBONDSVERNIEUWING IN SICHEM

24 Daarna verzamelde Jozua alle stammen van Israël in Sichem, en hij riep de oudsten van Israël, zijn stammenhoofden, zijn rechters en zijn beampten, en zij stelden zich op voor het aangezicht van God.

² Toen zei Jozua tegen heel het volk: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: "Aan de overzijde van de rivier hebben uw vaderen van oude tijden af gewoond, *namelijk* Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend.

³ "Toen nam Ik uw vader Abraham van de overzijde van de rivier en liet hem door heel het land Kanaän gaan. ⁴ Ik maakte zijn nageslacht talrijk en gaf hem Izak.

⁵ "En aan Izak gaf Ik Jakob en Ezau. ⁶ Ik gaf aan Ezau het Seirgebergte om dat in bezit te nemen, ⁷ maar Jakob en zijn kinderen trokken naar Egypte.

⁸ "Toen zond Ik Mozes en Aäron en Ik trof Egypte met plagen zoals Ik in het midden van dat land gedaan heb, en daarna leidde Ik u daaruit.

⁹ Toen Ik uw vaderen uit Egypte geleid had, kwam u bij de zee, en de Egyptenaren

achtervolgden uw vaderen met wagens en ruiters, tot aan de Schelfzee.

⁷ Toen riepen zij tot de HEERE, en Hij maakte een duisternis tussen u en de Egyptenaren; en Hij deed de zee over hen komen en bedekte hen. En uw ogen hebben gezien wat Ik in Egypte gedaan heb. Daarna hebt u vele dagen in de woestijn gewoond.

⁸ "Toen bracht Ik u in het land van de Amorieten, die aan de overzijde van de Jordaan woonden. Die streden tegen u, maar Ik gaf hen in uw hand. U nam hun land in bezit, en Ik vaagde hen weg van voor uw ogen.

⁹ "Vervolgens maakte Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab, zich gereed en streed hij tegen Israël. Hij zond *boden* en liet Bileam, de zoon van Beor, roepen om u te vervloeken.

¹⁰ Maar Ik wilde niet naar Bileam luisteren; daarom zegende hij u steeds weer, en Ik redde u uit zijn hand.

¹¹ "Toen u over de Jordaan getrokken was en bij Jericho kwam, streden de burgers van Jericho tegen u, en de Amorieten, de Ferezieten, de Kanaänieten, de Hethieten, de Girgasieten, de Hevieten en de Jebusieten, ¹² maar Ik gaf hen in uw hand.

¹³ En "Ik zond horzels voor u uit, die hen van voor uw ogen verdreven, *zoals eerder* ¹⁴ de beide koningen van de Amorieten verdreven werden. Dat gebeurde niet door uw zwaard en ook niet door uw boog.

¹⁵ "Zo heb Ik u een land gegeven waarvoor u zich niet ingespannen hebt, en steden die u niet gebouwd hebt, en u woont erin. U eet van wijngaarden en olijfbomen die u niet geplant hebt.

¹⁶ Nu dan, vrees de HEERE, dien Hem in oprechtheid en trouw, doe de goden weg die uw vaderen gediend hebben aan de overzijde van de rivier en in Egypte, en dien de HEERE.

¹⁷ Maar als het in uw ogen kwalijk is de HEERE te dienen, kies voor u heden wie u zult dienen: of de goden die uw vaderen, die aan de overzijde van de rivier woonden, gediend hebben, of de goden van de Amorieten, van wie u het land bewoont.

* Deut. 26:5 ² Gen. 11:26,31 ³ Gen. 12:1 ⁴ Gen. 21:2 ⁵ Gen. 25:24 ⁶ Gen. 36:8 ⁷ Gen. 46:1 ⁸ Ex. 3:10 enz.; 12:37 ⁹ Ex. 14:1 enz. ¹⁰ Num. 21:21,33 ¹¹ Num. 22:5; Deut. 23:4; Richt. 11:25 ¹² Joz. 3:14; 6:1 ¹³ Joz. 6:20; 10:8; 11:8 ¹⁴ Ex. 23:28; Deut. 7:20 ¹⁵ Ps. 44:4 ¹⁶ Deut. 6:10,11,12 ¹⁷ 23:14 on vervuld gebleven is - Letterlijk: gevallen is.

Maar wat mij en mijn huis betreft, wij zullen de HEERE dienen!

¹⁶ Toen antwoordde het volk en zei: Er is geen sprake van dat wij de HEERE zouden verlaten om andere goden te dienen.

¹⁷ Want de HEERE is onze God. Hij is het Die ons en onze vaders uit het land Egypte, uit het slavenhuis, heeft uitgeleid en Die deze grote tekenen voor onze ogen gedaan heeft en ons bewaard heeft op heel de weg die wij gegaan zijn, en voor alle volken door het midden waarvan wij getrokken zijn.

¹⁸ De HEERE heeft al die volken van voor onze ogen verdreven, zelfs de Amorieten, de inwoners van het land. Wij zullen eveneens de HEERE dienen, want Hij is onze God.

¹⁹ Toen zei Jozua tegen het volk: U zult de HEERE niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God, Hij is een na-ijverig God. Hij zal uw overtreding en uw zonden niet vergeven.

²⁰ Als u de HEERE zult verlaten en vreemde goden gaat dienen, ^azal Hij Zich van u afkeren; Hij zal u kwaad doen en Hij zal u vernietigen, nadat Hij u goedgedaan zal hebben.

²¹ Daarop zei het volk tegen Jozua: Nee, wij zullen voorzeker de HEERE dienen.

²² Jozua zei tegen het volk: U bent getuigen voor uzelf dat ú voor u de HEERE gekozen hebt om Hem te dienen. En zij zeiden: *Wij zijn* getuigen.

²³ Nu dan, doe de vreemde goden weg die te midden van u zijn, en richt uw hart op de HEERE, de God van Israël.

²⁴ Het volk zei tegen Jozua: Wij zullen de HEERE, onze God, dienen en wij zullen Zijn stem gehoorzamen.

²⁵ Zo ^bsloot Jozua op die dag een verbond

met het volk en stelde *het* in Sichem voor hen vast als een verordening en bepaling.

²⁶ Jozua schreef deze woorden in het wetboek van God. Vervolgens nam hij een grote steen en richtte die daar op, onder de eik die bij het heiligdom van de HEERE stond.

²⁷ En Jozua zei tegen heel het volk: Zie, deze steen zal voor ons getuige zijn, want hij heeft al de woorden van de HEERE gehoord, die Hij tegen ons gesproken heeft. Ja, hij zal getuige voor u zijn, opdat u uw God niet verloochent.

²⁸ Toen stuurde Jozua het volk weg, ieder een naar zijn erfelijk bezit.

JOZUA EN ELEAZAR STERVEN

²⁹ Het gebeurde na deze dingen dat Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van de HEERE, stierf, honderdtien jaar oud.

³⁰ Zij begroeven hem in het gebied *dat* zijn erfelijk bezit was, 'in Timnath-Serah, dat in het bergland van Efraïm ligt, ten noorden van de berg Gaäs.

³¹ Israël diende de HEERE al de dagen van Jozua, en al de dagen van de oudsten die lang na Jozua leefden' en die wisten van al de daden van de HEERE, die Hij voor Israël verricht had.

³² En de beenderen van Jozef, 'die de Israëlieten uit Egypte meegenomen hadden, begroeven zij in Sichem, op het stuk land dat Jakob voor honderd geldstukken gekocht had van de zonen van Hemor, de vader van Sichem. Het was namelijk erfelijk bezit van de zonen van Jozef geworden.

³³ Ook Eleazar, de zoon van Aäron, stierf, en zij begroeven hem op de heuvel van zijn zoon Pinehas, die hem in het bergland van Efraïm gegeven was.

^a Joz. 23:15 ^b Ex. 15:25 ^c Joz. 19:50; Richt. 2:9 ^d Gen. 50:25; Ex. 13:19

24:31 *die lang na Jozua leefden* - Letterlijk: die de dagen verlengden na Jozua.

HET BOEK RICHTEREN

JUDA TREKT TEN STRIJDE TEGEN DE KANAËNIETEN

1 Het gebeurde na de dood van Jozua dat de Israëlieten de HEERE vroegen: ^aWie van ons zal het eerst optrekken tegen de Kanaänieten om tegen hen te strijden?

^b En de HEERE zei: Juda zal optrekken. Zie, Ik heb dat land in zijn hand gegeven.

^c Toen zei Juda tegen zijn broeder Simeon: Trek met mij op naar *het gebied* dat u door het lot toeviel, en laten wij tegen de Kanaänieten strijden. Dan zal ook ik met u optrekken naar *het gebied* dat u door het lot toeviel. Zo trok Simeon met hem op.

^d En Juda trok op en de HEERE gaf de Kanaänieten en de Fereziëten in hun hand. Zij versloegen hen bij Bezek: tienduizend man.

^e Zij troffen Adoni-Bezek in Bezek aan, stredden tegen hem en versloegen de Kanaänieten en de Fereziëten.

^f Adoni-Bezek vluchtte echter, maar zij achtervolgden hem, grepen hem en hakten de duimen van zijn handen en zijn grote tenen^g af.

^h Toen zei Adoni-Bezek: Zeventig koningen, van wie de duimen van hun handen en hun grote tenen afgehakt waren, zaten onder mijn tafel en raapten *de kruimels* op. Zoals ik *met anderen* gedaan heb, zo heeft God mij vergolden. En zij brachten hem naar Jeruzalem en hij stierf daar.

ⁱ De Judeeërs hadden namelijk tegen Jeruzalem gestreden, het ingenomen, *de inwoners* met de scherpheid van het zwaard gedood en de stad in brand gestoken.

^j Daarna waren de Judeeërs afgedaald om tegen de Kanaänieten te strijden die in

het Bergland, het Zuiderland en het Laagland woonden.

^k Vervolgens trok Juda op tegen de Kanaänieten die in Hebron woonden. De naam van Hebron was vroeger Kirjath-Arba. Zij versloegen Sesai, Ahiman en Talmai.

^l En daarvandaan trok hij op tegen de inwoners van ^mDebir. De naam van Debir was vroeger Kirjath-Sefer.

ⁿ En Kaleb zei: Wie Kirjath-Sefer zal verslaan en het zal innemen, die zal ik mijn dochter Achsa tot vrouw geven.

^o Othniël, de zoon van Kenaz, de broer van Kaleb, die jonger was dan hij, nam *de stad* in en hij gaf hem Achsa, zijn dochter, tot vrouw.

^p En het gebeurde, toen zij *bij hem* kwam, dat zij hem aanspoorde om een akker van haar vader te vragen. Toen zij van de ezel afsprong, zei Kaleb tegen haar: Wat is er met je?

^q Daarop zei zij tegen hem: Geef mij een zegen. Omdat u mij een dor *stuk* land gegeven hebt, geef mij *dan* ook waterbronnen. Toen gaf Kaleb haar hooggelegen bronnen en laaggelegen bronnen.

^r En de nakomelingen van de Keniet, de schoonvader van Mozes, trokken met de Judeeërs op vanuit de Palmstad naar de woestijn van Juda, die in het Zuiderland van Harad ligt. Zij gingen erheen en woonden onder het volk.

^s En Juda trok met zijn broeder Simeon mee en zij versloegen de Kanaänieten die in Zefath woonden, en sloegen het met de ban. En men gaf de stad de naam Horma.

^t Verder nam Juda Gaza met zijn gebied in,

^a Richt. 20:18 ^b Joz. 10:36; 11:21; 15:13 ^c Joz. 15:14 ^d Joz. 15:15 enz.

^e 1:6 *zijn grote tenen* - Letterlijk: de duimen van zijn voeten; zie ook vers 7. ^f 1:17 *Horma* betekent: ban.

alsook Askelon met zijn gebied en Ekron met zijn gebied.

¹⁹ En de HEERE was met Juda, zodat hij *de bewoners van het Bergland verdreef. Het lukte hem echter niet de bewoners van het dal te verdrijven, omdat zij ijzeren strijd-wagens hadden.*

²⁰ En zij gaven Hebron aan Kaleb, zoals ^aMozes gesproken had. En hij verdreef vandaar de drie zonen van Enak.

TRAAGHEID VAN DE ANDERE STAMMEN

²¹ Maar de Benjaminiten hebben de Jebusieten, die in Jeruzalem wonen, niet verdreven. De Jebusieten wonen tot op deze dag met de Benjaminiten in Jeruzalem.

²² En het huis van Jozef trok ook op naar Bethel. En de HEERE was met hen.

²³ Verder stuurde het huis van Jozef verken- ners naar Bethel. De naam van deze stad ^bwas vroeger Luz.

²⁴ Toen de wachters een man de stad uit zagen komen, zeiden zij tegen hem: Laat ons de ingang van de stad toch zien, dan zullen wij u goedertierenheid bewijzen.

²⁵ Toen hij hun de ingang van de stad had laten zien, sloegen zij de stad met de scherpte van het zwaard. Maar de man en zijn hele gezin lieten zij gaan.

²⁶ Daarop ging de man naar het land van de Hethieten, bouwde *er* een stad en gaf die de naam Luz. Dit is haar naam tot op deze dag.

²⁷ *Manasse verdreef de inwoners van Beth-Sean en de bijbehorende plaatsen niet, en evenmin die van Taānach en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Dor en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Jibleam en de bijbehorende plaatsen en de inwoners van Megiddo en de bijbehorende plaatsen; de Kanaānieten wilden in dit land blijven wonen.*

²⁸ Toen Israël echter sterker werd, gebeurde het dat het de Kanaānieten herendienst oplegde, maar het verdreef hen niet helemaal.

²⁹ ^cOok heeft Efraïm de Kanaānieten die in

Gezer woonden, niet verdreven, maar de Kanaānieten bleven te midden van hen in Gezer wonen.

³⁰ Zebulon heeft de inwoners van Kitron en de inwoners van Nahalol niet verdreven. De Kanaānieten bleven te midden van hen wonen en werden tot herendienst *gedwongen.*

³¹ Aser heeft de inwoners van Acco en de inwoners van Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik en Rehob niet verdreven.

³² De Aserieten bleven echter te midden van de Kanaānieten wonen, de bewoners van het land, want zij verdreven hen niet.

³³ Naftali heeft de inwoners van Beth-Semes en de inwoners van Beth-Anath niet verdreven. Zij bleven te midden van de Kanaānieten wonen, de bewoners van het land. De inwoners van Beth-Semes en Beth-Anath werden echter tot herendienst voor hen *gedwongen.*

³⁴ En de Amorieten drongen de Danieten het Bergland in, want zij lieten hun niet toe af te dalen naar het dal.

³⁵ Verder wilden de Amorieten in Har-Heres, in Ajalon en in Saālbim blijven wonen. De hand van het huis van Jozef drukte echter zwaar op hen en zij werden tot herendienst *gedwongen.*

³⁶ En het gebied van de Amorieten *strekte zich uit* vanaf de Schorpioenenpas, vanaf Sela en hoger.

EEN ENGEL VAN GOD BESTRAFT ISRAËL

2 En een Engel van de HEERE ging van Gilgal naar Bochim ^d en zei: Ik heb u uit Egypte geleid en u in het land gebracht dat Ik aan uw vaderen gezworen heb. En Ik heb gezegd: ^eIk zal Mijn verbond met u niet verbreken, voor eeuwig.

^f En wat u betreft, u mag geen ^gverbond sluiten met de inwoners van dit land. Hun ^haltaren moet u afbreken. U bent Mijn stem echter niet gehoorzaam geweest. Waarom hebt u dit gedaan?

ⁱ Daarom heb Ik ook gezegd: ^jIk zal hen niet van voor uw *ogen* verdrijven, maar zij

^aNum. 14:24; Joz. 14:13 ^bGen. 28:19 ^cJoz. 17:11,12 ^dJoz. 16:10 ^eGen. 17:7; Deut. 29:14,15 ^fDeut. 7:2 ^gDeut. 12:3 ^hJoz. 23:13

2:1 *Bochim* betekent: zij die huilen.

zullen u *tot prikkels* in uw zijden zijn, en hun goden zullen u **tot een valstrik* zijn.

⁴ En toen de Engel van de HEERE deze woorden tot alle Israëlieten gesproken had, gebeurde het dat het volk luid begon te huilen.*

⁵ Daarom gaven zij die plaats de naam Bóchim. En zij brachten daar offers aan de HEERE.

DE TOESTAND VAN ISRAËL ONDER DE RICHTERS

⁶ Toen Jozua het volk had laten gaan, waren de Israëlieten weggegaan, ieder naar zijn erfelijk bezit, om het land in bezit te nemen.

⁷ En het volk diende de HEERE al de dagen van Jozua en al de dagen van de oudsten die lang geleefd hadden na Jozua *en* die alle grote daden van de HEERE gezien hadden, die Hij voor Israël verricht had.

⁸ Maar toen Jozua, de zoon van Nun, die dienaar van de HEERE, gestorven was, honderdtien jaar oud,

⁹ en zij hem begraven hadden in het gebied *dat* zijn erfelijk bezit *was*, in Timnath-Heres, op een berg van Efraïm, ten noorden van de berg Gaäs,

¹⁰ en ook heel die generatie met zijn vaders verenigd was, stond er na hen een andere generatie op, die de HEERE niet kende, en evenmin de daden die Hij voor Israël verricht had.

¹¹ Toen deden de Israëlieten wat slecht was in de ogen van de HEERE en zij dienden de Baäls.

¹² Zij verlieten de HEERE, de God van hun vaders, Die hen uit het land Egypte had geleid, en gingen achter andere goden aan, goden van de volken die rondom hen woonden. Zijbogen zich voor hen neer en verwekten de HEERE tot toorn.

¹³ Want zij verlieten de HEERE en dienden de Baäl en de Astartes.

¹⁴ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël en Hij gaf hen over in de hand van plunderaars, die hen plunderden.* Hij

leverde hen over in de hand van hun vijanden van rondom, zodat zij niet meer konden standhouden tegen hun vijanden.

¹⁵ Overal waarheen zij uittrokken, was de hand van de HEERE tegen hen, ten kwade, ¹⁶ zoals de HEERE gesproken en zoals de HEERE hun gezworen had. Zij kwamen zeer in het nauw.

¹⁷ En de HEERE deed richters opstaan, die hen verlostten uit de hand van hen die hen plunderden.

¹⁸ Zij luisterden echter ook niet naar hun richters, maar gingen als in hoererij achter andere goden aan enbogen zich voor hen neer. *Al* snel waren zij afgeweken van de weg die hun vaders gegaan waren, toen die luisterden naar de geboden van de HEERE. Zij deden zo niet.

¹⁹ En wanneer de HEERE voor hen richters liet opstaan, was de HEERE met de richter en verlostte Hij hen uit de hand van hun vijanden, al de dagen van de richter, want het berouwde de HEERE vanwege hun gekerm over hen die hen onderdrukten en die hen in het nauw brachten.

²⁰ Maar bij het sterven van de richter gebeurde het dat zij zich *weer* afkeerden en *nog* verderfelijker handelden dan hun vaders, door achter andere goden aan te gaan, die te dienen en zich daarvoor neer te buigen. Zij gaven geen van hun daden op en evenmin hun halsstarrige levenswandel.*

²¹ Daarom ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij zei: Omdat dit volk Mijn verbond heeft overtreden, dat Ik hun vaders geboden heb, en zij naar Mijn stem niet geluisterd hebben,

²² 'zal Ik ook geen enkel van de heidenvolken meer voor hun *ogen* verdrijven die Jozua heeft overgelaten toen hij stierf,

²³ opdat Ik door hen Israël op de proef stel, *om te zien* of zij de weg van de HEERE in acht zullen nemen door daarin te gaan, zoals hun vaders *die* in acht genomen hebben, of niet.

²⁴ Zo liet de HEERE deze heidenvolken blijven, door hen niet onmiddellijk te

* Ex. 23:33; 34:12; Deut. 7:16 ¹⁰ Joz. 24:28 ¹¹ Ps. 44:13; Jes. 50:1 ¹² Lev. 26; Deut. 28 ¹³ Richt. 3:12
¹⁴ Joz. 23:13

2:4 *luid begon te huilen* - Letterlijk: zijn stem verhoef en huilt. 2:19 *hun halsstarrige levenswandel* - Letterlijk: hun harde weg.

verdrijven en hen niet in de hand van Jozua over te geven.

3 Dit nu zijn de volken die de HEERE liet blijven om Israël door hen op de proef te stellen, *dat wil zeggen alle Israëlieten* die niet wisten van al de oorlogen met Kanaän,

² alleen opdat de *jongere* generaties van de Israëlieten *daarvan* zouden weten, om hun de oorlog te leren, alleen hun die er tevoren niet van wisten:

³ vijf vorsten van de Filistijnen, en al de Kanaänieten, de Sidoniërs en de Hevieten, die in het bergland van de Libanon woonden, van de berg Baäl-Hermon af tot aan Lebo-Hamath.

⁴ Zij waren er om Israël door hen op de proef te stellen, opdat men zou weten of zij naar de geboden van de HEERE zouden luisteren, die Hij hun vaderen door de dienst van Mozes' geboden had.

⁵ Toen nu de Israëlieten te midden van de Kanaänieten, de Hethieten, de Amorieten, de Fereziëten, de Hevieten en de Jebusieten woonden,

⁶ namen zij hun dochters voor zich tot vrouwen en gaven zij hun *eigen* dochters aan hun zonen. En zij dienden hun goden.

OTHNIËL

⁷ En de Israëlieten deden wat slecht was in de ogen van de HEERE, en zij vergaten de HEERE, hun God, en dienden de Baäls en de gewijde palen.

⁸ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël en Hij leverde hen over in de hand van Cusjan Risjataïm, de koning van Mesopotamië. En de Israëlieten dienden Cusjan Risjataïm acht jaar.

⁹ Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE. En de HEERE deed voor de Israëlieten een verlosser opstaan, die hen verlostte: Othniël, de zoon van Kenaz, de broer van Kaleb, die jonger was dan hij.

¹⁰ En de Geest van de HEERE was op hem en hij gaf leiding aan Israël en trok ten strijde. En de HEERE gaf Cusjan Risjataïm, de koning van Syrië, in zijn hand, zodat hij de overhand kreeg' op Cusjan Risjataïm.

¹¹ Toen had het land veertig jaar rust. En Othniël, de zoon van Kenaz, stierf.

EHUD

¹² Maar de Israëlieten deden opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE. Toen maakte de HEERE Eglon, de koning van Moab, sterk tegen Israël, omdat zij deden wat slecht was in de ogen van de HEERE.

¹³ En hij verzamelde de Ammonieten en de Amalekieten bij zich en ging *op weg*. Hij versloeg Israël en zij namen de Palmstad in bezit.

¹⁴ En de Israëlieten dienden Eglon, de koning van Moab, achttien jaar.

¹⁵ Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE, en de HEERE deed voor hen een verlosser opstaan: Ehud, de zoon van Gera, een Benjaminit, een man die linkshandig was. De Israëlieten stuurden door zijn dienst schatting aan Eglon, de koning van Moab.

¹⁶ Ehud maakte voor zichzelf een zwaard dat twee scherpe kanten had, met de lengte van een el, en hij gordde het aan onder zijn kleren, aan zijn rechterheup.

¹⁷ Hij bood Eglon, de koning van Moab, de schatting aan. Nu was Eglon een zeer zwaarlijvig man.

¹⁸ En het gebeurde, toen hij gereed was met het aanbieden van de schatting, dat hij de mensen die de schatting gedragen hadden, wegstuurde.

¹⁹ Zelf keerde hij echter vanaf de *afgods*-beelden die in Gilgal waren terug en zei: Ik heb een geheime zaak voor u, koning. Deze zei: Stilte! En allen die om hem heen stonden, gingen bij hem weg.

²⁰ En Ehud kwam naar hem toe, terwijl hij in het koele bovenvertrek zat, dat hij voor zich alleen had. Toen zei Ehud: Ik heb een woord van God voor u. En hij stond op van de troon.

²¹ Toen strekte Ehud zijn linkerhand uit, nam het zwaard van zijn rechterheup en stak het in zijn buik,

²² zodat zelfs het heft achter het lemmet erin ging. Het vet sloot zich om het lemmet (hij trok het zwaard namelijk niet uit zijn buik) en de darminhoud kwam eruit.

3:4 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes. 3:10 *zodat hij de overhand kreeg* - Letterlijk: zodat zijn hand sterk werd.

²³ Toen ging Ehud naar buiten de galerij op. De deuren van het bovenvertrek sloot hij achter zich en deed ze op slot.

²⁴ Toen hij naar buiten gegaan was, kwamen zijn dienaren kijken, maar zie, de deuren van het bovenvertrek zaten op slot. Toen zeiden zij: Hij doet zeker zijn behoefte* in het koele vertrek.

²⁵ En zij bleven tot schamens toe wachten, maar zie, hij opende de deuren van het bovenvertrek niet. Toen namen zij de sleutel en deden open. En zie, hun heer lag dood op de grond.

²⁶ Maar Ehud ontkwam, terwijl zij wachtten. Hij kwam langs de *afgodsbeelden* en ontkwam naar Sehira.

²⁷ En het gebeurde, toen hij *daar* aankwam, dat hij op de bazuin blies in het bergland van Efraïm. En de Israëlieten daalden met hem af uit het bergland, en hijzelf ging vóór hen uit.

²⁸ En hij zei tegen hen: Volg mij, want de HEERE heeft uw vijanden, de Moabieten, in uw hand gegeven. En zij daalden af, achter hem aan, namen de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan naar Moab in en lieten niemand oversteken.

²⁹ En in die tijd versloegen zij de Moabieten, ongeveer tienduizend man, allemaal welgedane en strijdbare mannen, zodat niet één man ontkwam.

³⁰ Zo werd Moab op die dag onder de hand van Israël vernederd. En het land had tachtig jaar rust.

SAMGAR

³¹ Na hem nu kwam Samgar, zoon van Anath. Hij doodde de Filistijnen, zeshonderd man, met een prikstok voor ossen. Zo verlost ook hij Israël.

DEBORA EN BARAK

4 Toen Ehud gestorven was, deden de Israëlieten opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE.

² Daarom leverde de HEERE hen over in de hand van Jabin, koning van Kanaän, die te Hazor regeerde. En zijn legerbevelhebber was ³Sisera. Deze nu woonde in Haroseth-Haggojim.

¹ Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE, want hij had negenhonderd ijzeren strijdswagens en hij had de Israëlieten met geweld onderdrukt, twintig jaar lang.

⁴ En Debora, een vrouw die een profetes was, de vrouw van Lappidoth, die gaf in die tijd als richter leiding aan Israël.

⁵ Zij woonde onder de palmboom van Debora, tussen Rama en Bethel, in het bergland van Efraïm, en de Israëlieten gingen voor de rechtspraak naar haar toe.

⁶ Zij stuurde een bode en liet ⁷Barak, de zoon van Abinoam, uit Kedes-Naftali, roepen en zei tegen hem: Heeft de HEERE, de God van Israël, niet geboden: Ga, trek op naar de berg Tabor en neem tienduizend man met u mee, van de nakomelingen van Naftali en van de nakomelingen van Zebulon?

⁷ Dan zal Ik bij de beek ⁸Kison Sisera, de legerbevelhebber van Jabin, naar u toe trekken met zijn strijdswagens en zijn troepenmacht, en Ik zal hem in uw hand geven.

⁹ Toen zei Barak tegen haar: Als u met mij mee zult gaan, dan ga ik. Maar als u niet met mij mee zult gaan, dan ga ik niet.

⁹ En zij zei: Ik zal wel met u meegaan. Maar er zal op de weg die u gaat voor u geen eer te behalen zijn, want de HEERE zal Sisera overleveren in de hand van een vrouw. Toen stond Debora op en ging met Barak naar Kedes.

¹⁰ Barak riep vervolgens Zebulon en Naftali te Kedes bijeen en hij trok te voet op met tienduizend man. Ook Debora trok met hem op.

¹¹ Heber nu, de Keniet, had zich afgezonderd van Kaïn, van de zonen van ¹²Hobab, de schoonvader van Mozes. Hij had zijn tenten opgezet tot aan de eik in Zaanaïm, die bij Kedes staat.

¹² Toen vertelde men Sisera dat Barak, de zoon van Abinoam, de berg Tabor was opgetrokken.

¹³ Daarop riep Sisera al zijn strijdswagens bijeen, negenhonderd ijzeren strijdswagens, en al het volk dat bij hem was, vanuit Haroseth-Haggojim, bij de beek Kison.

¹⁴ En Debora zei tegen Barak: Sta op, want

*1 Sam. 12:9 *Hebr. 11:32 *Ps. 83:10 *Num. 10:29
3:24 doet ... zijn behoefte - Letterlijk: bedekt ... zijn voeten.

dit is de dag waarop de HEERE Sisera in uw hand gegeven heeft. Is de HEERE niet uitgetrokken voor u uit? Toen daalde Barak van de berg Tabor af met tienduizend man achter zich.

¹⁵ En de HEERE bracht Sisera met al *zijn* strijdswagens en heel *zijn* leger door de scherpste van het zwaard in verwarring vóór Barak, zodat Sisera van *zijn* wagen afklom en te voet vluchtte.

¹⁶ Barak joeg de strijdswagens en het leger na tot Haroseth-Haggogjim. En heel het leger van Sisera viel door de scherpste van het zwaard; zelfs niet één bleef er over.

¹⁷ En Sisera vluchtte te voet naar de tent van Jaël, de vrouw van Heber, de Keniet. Er was namelijk vrede tussen Jabin, de koning van Hazor, en het huis van Heber, de Keniet.

¹⁸ Jaël kwam naar buiten, Sisera tegemoet, en zei tegen hem: Wijk af *van uw weg*, mijn heer! Wijk af *van uw weg en kom* bij mij, wees niet bevreesd! En hij week naar haar af in de tent en zij dekte hem toe met een deken.

¹⁹ Daarna zei hij tegen haar: Geef mij toch een beetje water te drinken, want ik heb dorst. Toen opende zij een leren melkzak en gaf hem te drinken en dekte hem *weer* toe.

²⁰ Ook zei hij tegen haar: Ga bij de ingang van de tent staan, en als er iemand komt en u vraagt en zegt: Is hier iemand, dan moet u zeggen: Niemand.

²¹ Vervolgens nam Jaël, de vrouw van Heber, een tentpin, nam een hamer in haar hand, ging stilletjes naar hem toe en dreef de pin in zijn slaap, zodat hij aan de grond vastzat. Hij was namelijk in een diepe slaap gevallen, en uitgeput. En hij stierf.

²² En zie, Barak achtervolgde Sisera. Jaël kwam naar buiten, hem tegemoet, en zei tegen hem: Kom, en ik zal u de man laten zien die u zoekt. Zo ging hij bij haar naar binnen, en zie, *daar* lag Sisera dood, met de pin in zijn slaap.

²³ Zo vernederde God op die dag Jabin, de koning van Kanaän, vóór de Israëlieten.

²⁴ De hand van de Israëlieten drukte gaan-

deweg harder op Jabin, de koning van Kanaän, totdat zij Jabin, de koning van Kanaän, hadden uitgeroeid.

LOFZANG VAN DEBORA

5 Toen zong Debora met Barak, de zoon van Abinoam, op die dag:

² Nu de leiders in Israël de leiding hebben genomen,^{*} nu het volk zich vrijwillig gegeven heeft, loof de HEERE!

³ Luister, koningen, hoor *mij* aan, vorsten! Ik wil, ja, ik wil voor de HEERE zingen. Ik wil psalmen zingen voor de HEERE, de God van Israël.

⁴ HEERE, toen U uittrok uit Seïr, toen U voortschreed uit het veld van Edom,
⁵ beefde de aarde, ook droop de hemel, ook dropen de wolken van water.
⁶ De bergen vloeiden weg van voor het aangezicht van de HEERE, zelfs ⁷ de Sinai, van voor het aangezicht van de HEERE, de God van Israël.

⁸ In de dagen van Samgar, de zoon van Anath,
in de dagen van Jaël, lagen de wegen verlaten,^{*}
en zij die de paden bewandelden, gingen kronkelwegen.

⁹ De dorpen lagen verlaten in Israël, ze lagen verlaten, totdat ik, Debora, opstond, *tot* ik opstond, een moeder in Israël.

¹⁰ Koos men nieuwe goden, dan was er strijd in de poorten. Werd er ook een schild of speer gezien onder veertigduizend in Israël?

¹¹ Mijn hart is bij de wetgevers van Israël, die zich vrijwillig gaven onder het volk; loof de HEERE!

¹² U die rijdt op witte ezelinnen, u die op mantels zit

⁴ Ps. 83:10 ⁵ Richt. 5:25 ⁶ Ps. 68:8,9 ⁷ Ps. 68:15,16,17; 97:5 ⁸ Ex. 19:18

5:2 Nu ... hebben genomen - Of: Nu men het haar in Israël los laat hangen. 5:6 lagen verlaten - Letterlijk: hielden ... op; zie ook vers 7.

en u die wandelt op de weg:
spreek ervan,

¹¹ van het geluid van schutters tussen
waterputten.

Daar praten zij over de rechtvaardige
daden van de HEERE,
de rechtvaardige daden voor Zijn dorpen
in Israël.

Toen daalde het volk van de HEERE af naar
de poorten.

¹² Ontwaak, ontwaak, Debora!

Ontwaak, ontwaak en spreek een lied!

Sta op, Barak,

en neem uw gevangenen gevangen, zoon
van Abinoam!

¹³ Toen daalden de overgeblevenen af
naar de machtigen.

Het volk van de HEERE daalde naar mij af
met de helden.

¹⁴ Uit Efraïm kwamen zij, hun wortel ligt
in Amalek.

Achter u kwam Benjamin, onder uw
volksgenoten.

Uit Machir daalden wetgevers af
en uit Zebulon wervers van krijgsvolk
met hun schrijversstaf.

¹⁵ Ook de vorsten in Issaschar waren met
Debora

en zoals Issaschar, zo was Barak.

Te voet werd hij het dal in gestuurd.

In de gelederen van Ruben
waren de overleggingen van het hart
groot.

¹⁶ Waarom bleef u zitten tussen de
schaapskooien,
om naar het gelaat van de kudde te
luisteren?

Voor de gelederen van Ruben
waren de overleggingen van het hart
groot.

¹⁷ Gilead bleef aan de overzijde van de
Jordaan.

En Dan, waarom verbleef hij bij de
schepen?

Aser bleef zitten aan de kust van de zee
en bleef bij zijn havens.

¹⁸ Zebulon is een volk dat zijn leven heeft
versmaad tot de dood toe,
Naftali evenzo, op de hooggelegen
velden.*

¹⁹ De koningen kwamen, zij streden.
Toen streden de koningen van Kanaän
bij Taänach, aan het water van Megiddo,
maar buit aan zilver namen zij niet mee.

²⁰ Vanuit de hemel streden zij,
vanuit hun banen streden de sterren
tegen Sisera.

²¹ De beek Kison sleurde hen mee,
de aloude beek, de beek Kison!
Vertrap, mijn ziel, de sterken!

²² Toen stampten de paardenhoeven
van het in galop, in galop van zijn
machtigen.

²³ Vervloek Meroz! zegt de Engel van de
HEERE.

Vervloek zijn inwoners voortdurend,
omdat zij de HEERE niet te hulp zijn
gekomen,
de HEERE te hulp met de helden.

²⁴ Laat gezegend zijn boven de vrouwen
Jaël, de vrouw van Heber, de Keniet,
laat zij boven de vrouwen in de tent
gezegend zijn.

²⁵ Water vroeg hij, melk gaf zij.
In een schaal voor machtigen bracht zij
boter.

²⁶ Haar hand strekte zij uit naar de pin,
en haar rechterhand naar de hamer van
de arbeiders.

Zij sloeg Sisera, spleet zijn hoofd,
verbrijzelde en doorboorde zijn slaap.

²⁷ Tussen haar voeten kromde hij zich,
viel hij, lag hij.
Tussen haar voeten kromde hij zich, viel
hij.

Waar hij zich kromde,
daar viel hij, geschonden.

²⁸ Door het venster keek zij uit;
de moeder van Sisera schreeuwde door
het traliwerk:

Waarom duurt het zo lang voor zijn
wagen komt?

5:18 op de hooggelegen velden - Letterlijk: op de hoogten van het veld.

Waarom blijft het geratel* van zijn wagens uit?

²⁹ Haar meest wijze vorstinnen antwoordden – en ook zij beantwoordde haar woorden voor zichzelf:

³⁰ Zouden zij dan geen buit vinden en verdelen, één meisje of twee meisjes voor elke man?

Een buit van gekleurde stoffen voor Sisera, een buit van gekleurde stoffen, geborduurde, gekleurde stoffen, aan beide zijden geborduurd, voor om de halzen van de buit.

³¹ Zo moeten al Uw vijanden omkomen, HEERE!

Maar laten zij die Hem liefhebben, zijn als het opgaan van de zon in haar kracht.

En het land had veertig jaar rust.

VERDRUKKING DOOR MIDIAN

6 Maar de Israëlieten deden wat slecht was in de ogen van de HEERE. Toen gaf de HEERE hen over in de hand van Midian, zeven jaar.

² Toen Midian de overhand kreeg* over Israël, maakten de Israëlieten vanwege Midian voor zichzelf de holen gereed die in de bergen zijn, en de grotten en de bergvestingen.

³ Want het gebeurde, telkens als Israël gezaaid had, dat Midian optrok. Ook Amalek en de mensen van het oosten trokken tegen hen op.

⁴ Dan sloegen zij hun kamp tegen hen op en deden de opbrengst van het land teniet, tot waar men bij Gaza komt. En zij lieten in Israël niets over om van te leven: geen schaaap, geen rund en geen ezel.

⁵ Want zij trokken op met hun vee en hun tenten: zo talrijk als sprinkhanen kwamen zij, zodat men hen en hun kamelen niet kon tellen. En zij kwamen in het land om dat teniet te doen.

⁶ Zo verarmde Israël zeer vanwege Midian. Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE.

⁷ En het gebeurde, toen de Israëlieten vanwege Midian tot de HEERE riepen,

⁸ dat de HEERE een man naar de Israëlieten zond, een profeet, die tegen hen zei: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u uit Egypte doen optrekken en u uit het slavenhuis geleid.

⁹ En Ik heb u gered uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van ieder die u verdruchte. En Ik heb hen van voor uw ogen verdreven en hun land aan u gegeven.

¹⁰ En Ik zei tegen u: Ik ben de HEERE, uw God! *Vrees de goden van de Amorieten niet, in wier land u woont. Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren.

GIDEON TOT RICHTER GEROEPEN

¹¹ Toen kwam een Engel van de HEERE. Hij nam plaats onder de eik die bij Ofra is, die aan de Abiëzriet Joas toebehoorde. En zijn zoon Gideon klopte tarwe uit in de wijnpers om die voor de Midianieten te verbergen.

¹² Toen verscheen de Engel van de HEERE aan hem en zei tegen hem: De HEERE is met u, strijd bare held!

¹³ Maar Gideon zei tegen Hem: Och, mijn heer, als de HEERE met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? En waar zijn al Zijn wonderen, waarover onze vaders ons verteld hebben, toen zij zeiden: Heeft de HEERE ons niet uit Egypte doen optrekken? Maar nu heeft de HEERE ons verlaten en ons in de hand van Midian gegeven!

¹⁴ Toen wendde de HEERE Zich tot hem en zei: ¹⁵ Ga in deze kracht van u, en u zult Israël uit de hand van Midian verlossen. Heb Ik u niet gezonden?

¹⁶ Maar hij zei tegen Hem: Och, mijn heer! Waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn geslacht is het armste in Manasse en ik ben de jongste in mijn familie.

¹⁷ Maar de HEERE zei tegen hem: Omdat Ik met u zal zijn, zult u Midian verslaan alsof het maar één man was.

¹⁸ En hij zei tegen Hem: Als ik dan genade

* 2 Kon. 17:35,38 *1 Sam. 12:11; Hebr. 11:32

5:28 *het geratel* - Letterlijk: de voetstap. 6:2 *Toen Midian de overhand kreeg* - Letterlijk: Toen de hand van Midian sterk werd.

gevonden heb in Uw ogen, geef mij dan een teken dat U het bent Die met mij spreekt.

¹⁸ Ga toch niet vanhier weg, totdat ik *weer* bij U kom en mijn geschenk naar buiten heb gebracht en U heb voorgezet. En Hij zei: Ik zal blijven tot u terugkomt.

¹⁹ Gideon ging naar binnen en maakte een geitenbokje klaar, en ongezuurde *broden* van een efa⁶¹ meel. Het vlees legde hij in een mand en het kooknat deed hij in een pot. Vervolgens bracht hij het naar buiten, bij Hem onder de eik, en bood het aan.

²⁰ Maar de Engel van God zei tegen hem: Neem het vlees en de ongezuurde *broden* en leg ze op die rots en giet het kooknat eroverheen. En zo deed hij.

²¹ Toen stak de Engel van de HEERE het uiteinde van de staf uit, die in Zijn hand was, en raakte het vlees en de ongezuurde *broden* aan. Daarop steeg er vuur op uit de rots, dat het vlees en de ongezuurde *broden* verteerde. Toen was de Engel van de HEERE uit zijn ogen verdwenen.

²² Toen zag Gideon dat het een Engel van de HEERE was. En Gideon zei: Ach, Heere, HEERE! Daarom, omdat ik een Engel van de HEERE heb gezien, van aangezicht tot aangezicht, *zal ik sterven!*

²³ Maar de HEERE zei tegen hem: Vrede zij met u! Wees niet bevreesd, u zult niet sterven.

²⁴ Toen bouwde Gideon daar een altaar voor de HEERE en hij noemde het: De HEERE is vrede! Het is er nog tot op deze dag, in het Ofra van de Abiëzrieten.

²⁵ En het gebeurde in diezelfde nacht dat de HEERE tegen hem zei: Neem een jonge stier van de runderen die van uw vader zijn, en wel de tweede jonge stier, van zeven jaar. Breek vervolgens het altaar van de Baäl af dat van uw vader is, en hak de gewijde paal om die erbij staat.

²⁶ Bouw daarna voor de HEERE, uw God, een altaar op de top van deze vesting, op een geschikte plaats. Neem dan de tweede jonge stier en breng een brandoffer met het hout van de gewijde paal, die u om zult hakken.

²⁷ Toen nam Gideon tien mannen van zijn knechten en deed zoals de HEERE tegen hem gezegd had. Maar het was uit vrees voor zijn familie en voor de mannen van de stad om dit overdag te doen, dat hij het 's nachts deed.

²⁸ Toen de mannen van de stad 's morgens vroeg opstonden, zie, het altaar van de Baäl was afgebroken en de gewijde paal die erbij stond, omgehakt. En de tweede jonge stier was op het *nieuw* gebouwde altaar geofferd.

²⁹ Toen zeiden zij tegen elkaar: Wie heeft dit gedaan? En toen zij het onderzocht hadden en navraag hadden gedaan, zei men: Gideon, de zoon van Joas, heeft dit gedaan.

³⁰ Toen zeiden de mannen van de stad tegen Joas: Breng uw zoon naar buiten. Hij moet sterven, omdat hij het altaar van de Baäl heeft afgebroken en de gewijde paal die erbij stond, omgehakt.

³¹ Joas daarentegen zei tegen allen die bij hem stonden: Wilt u het voor de Baäl opnemen? Moet u hem verlossen? Wie het voor hem opneemt, zal nog deze morgen worden gedood! Als hij een god is, laat hij het dan voor zichzelf opnemen, omdat men zijn altaar heeft afgebroken.

³² Daarom noemde hij *zijn zoon* op die dag Jerubbaäl,⁶² en zei: Laat de Baäl het tegen hem opnemen, want hij heeft zijn altaar afgebroken.

GIDEON VAT MOED DOOR EEN TEKEN

³³ Nu hadden heel Midian, alsook Amalek en de mensen van het oosten zich samen verzameld. Zij trokken *de Jordaän* over en sloegen hun kamp op in het dal van Jizreel.

³⁴ Toen bekleedde de Geest van de HEERE Gideon. Hij blies op de bazuin, en Abiëzer werd achter hem bijeengeroepen.

³⁵ Ook stuurde hij boden door heel Manasse en ook dat werd achter hem bijeengeroepen. Eveneens stuurde hij boden naar Aser, Zebulon en Naftali, en zij trokken op, hun tegemoet.

³⁶ En Gideon zei tegen God: Als U Israël

^{61:19} Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. ^{62:32} *Jerubbaäl* betekent: Laat Baäl het (voor zichzelf) opnemen.

door mijn hand zult verlossen, zoals U gesproken hebt,

³⁷ zie, ik ga een wollen vacht op de dorsvloer leggen. Als er alleen op de vacht dauw zal zijn en droogte op heel het land *eromheen*, dan zal ik weten dat U Israël door mijn hand zult verlossen, zoals U gesproken hebt.

³⁸ En zo gebeurde het. De volgende dag stond hij vroeg op, wrong de vacht uit en perste de dauw uit de vacht: een schaal vol water.

³⁹ En Gideon zei tegen God: ^aLaat Uw toorn niet tegen mij ontbranden, als ik alleen deze keer *nog* spreek. Laat mij toch nog eenmaal een proef met de vacht nemen: laat er alleen op de vacht droogte zijn en op heel het land *eromheen* dauw.

⁴⁰ En God deed zo in diezelfde nacht, want de droogte was alleen op de vacht en op heel het land *eromheen* was dauw.

DE MIDIANIETEN VERSLAGEN

7 Toen stond Jerubbaäl (dat is Gideon) vroeg op, met al het volk dat bij hem was. Zij sloegen hun kamp op bij de bron Harod, terwijl het kamp van Midian ten noorden van hem lag, achter de heuvel More, in het dal.

² En de HEERE zei tegen Gideon: Het volk dat bij u is, is voor Mij te talrijk om Midian in hun hand te geven. Anders zou Israël zich tegen Mij kunnen beroemen en zeggen: Mijn *eigen* hand heeft mij verlost!

³ Welnu, roep toch ten aanhoren van het volk: ^bLaat wie bevreesd is en heeft, terugkeren en zich naar het gebergte van Gilead haasten! Toen keerden er uit het volk tweeëntwintigduizend *man* terug, zodat er tienduizend overbleven.

⁴ Daarop zei de HEERE tegen Gideon: Het volk is nog te talrijk. Laat hen afdalen naar het water; daar zal Ik hen voor u uitzuiveren. Zo zal het gebeuren: van wie Ik tegen u zal zeggen: Deze mag met u optrekken – die mag met u optrekken. Maar al degenen van wie Ik zal zeggen: Deze mag niet met u optrekken – die mag niet *mee* optrekken.

⁵ En hij liet het volk afdalen naar het water. Toen zei de HEERE tegen Gideon: Iedereen die het water met zijn tong oplikt zoals een hond likt, die moet u apart zetten, en iedereen die zich op zijn knieën bukt om te drinken *eveneens*.

⁶ Het aantal van hen die met hun hand het water naar de mond *brachten* om het op te likken, was driehonderd man. Maar heel de rest van het volk had zich op hun knieën gebukt om water te drinken.

⁷ Toen zei de HEERE tegen Gideon: Door de driehonderd man die gelikt hebben, zal Ik u verlossen en Midian in uw hand geven. Laat daarom al het *overige* volk weggaan, ieder naar zijn woonplaats.

⁸ Zij namen de proviand van het volk en hun bazuinen met zich mee,^c maar al de *overige* mannen van Israël liet hij gaan, ieder naar zijn tenten. De driehonderd man hield hij echter *bij zich*. En het kamp van Midian lag beneden hem, in het dal.

⁹ En het gebeurde in diezelfde nacht dat de HEERE tegen hem zei: Sta op, daal af naar het kamp, want Ik heb het in uw hand gegeven.

¹⁰ Bent u echter *nog te* bevreesd om af te dalen, daalt u *dan* met Pura, uw knecht, af naar het kamp,

¹¹ en *dan* zult u horen, waar zij over spreken. En daarna zult u moed vatten^d en naar het kamp afdalen. Vervolgens daalde hij met zijn knecht Pura af tot aan de rand van de strijdmacht die zich in het kamp bevond.

¹² ^eEn Midian en Amalek en al de mensen van het oosten lagen in het dal, zo talrijk als sprinkhanen. En hun kamelen waren ontelbaar, zo talrijk als de zand *korrels* die zich aan de oever van de zee bevinden.

¹³ Toen Gideon daar aankwam, zie, toen was er een man die zijn metgezel een droom aan het vertellen was. Hij zei: Zie, ik heb een droom gehad, en zie, een geroosterd gerstebrood rolde het kamp van Midian binnen. Het kwam tot bij de tent, sloeg ertegenaan, zodat die omviel, en keerde hem ondersteboven. En *daar* lag de tent.

^a Gen. 18:32 ^b Deut. 20:8 ^c Richt. 6:3,5,33

^d 7:8 met zich mee - Letterlijk: in hun hand. 7:11 zult u moed vatten - Letterlijk: zullen uw handen gesterkt worden.

¹⁴ En zijn metgezel antwoordde en zei: Dat is niets anders dan het zwaard van Gideon, de zoon van de Israëlitische man Joas. God heeft Midian en heel dit kamp in zijn hand gegeven.

¹⁵ En het gebeurde, toen Gideon het verhaal van de droom en zijn uitleg had gehoord, dat hij zich *in aanbidding* neerboog. Hij keerde terug naar het kamp van Israël en zei: Sta op, want de HEERE heeft het kamp van Midian in uw hand gegeven.

¹⁶ Toen verdeelde hij de driehonderd man in drie groepen en gaf iedereen een bazuin en lege kruiken in de hand, met fakkels binnen in de kruiken.

¹⁷ En hij zei tegen hen: Kijk naar mij en doe *net* zo. En zie, als ik aan de rand van het kamp ben gekomen, dan moet het *zó* zijn dat u doet zoals ik doe.

¹⁸ Als ik op de bazuin blaas, ik en allen die bij mij zijn, dan moet u ook op de bazuin blazen, rondom heel het kamp, en zeggen: Voor de HEERE en voor Gideon!

¹⁹ Zo kwam Gideon met de honderd mannen die bij hem waren, bij de rand van het kamp. *Het was* aan het begin van de middelste nachtwake, net nadat zij de wacht *weer* hadden opgesteld. Toen bliezen zij op de bazuinen en sloegen de kruiken die in hun hand waren, in stukken.

²⁰ Zo bliezen de drie groepen op de bazuinen en braken de kruiken. Met hun linkerhand hielden zij de fakkels vast en met hun rechterhand de bazuinen om *daarop* te blazen. En zij riepen: Het zwaard van de HEERE en van Gideon!

²¹ En zij stonden rondom het kamp, ieder op zijn plaats. Toen ging heel het kamp op de loop. Ze schreeuwden *het uit* en vluchten weg.

²² Toen de driehonderd op de bazuinen bliezen, ^arichtte de HEERE het zwaard van de een tegen de ander, en *dat* in heel het kamp. En het leger vluchtte naar Beth-Sita in de richting van Zerera, tot aan de oever van Abel-Mehola, boven Tabbath.

²³ Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen: uit Naftali, uit Aser en uit

heel Manasse. En zij joegen Midian achterna.

²⁴ Ook stuurde Gideon boden door heel het bergland van Efraïm om te zeggen: Daal af, Midian tegemoet, en ontnem hun de doorwaadbare plaatsen* tot aan Beth-Bara en de Jordaan. Zo werden alle mannen van Efraïm bijeengeroepen en zij ontnamen *hun* de doorwaadbare plaatsen tot aan Beth-Bara en de Jordaan.

²⁵ ^bVervolgens namen zij twee vorsten van Midian gevangen: Oreb en Zeëb. Zij doodden Oreb op de rots Oreb, en Zeëb doodden zij in de Perskuip van Zeëb. En zij achtervolgden Midian en brachten de hoofden van Oreb en Zeëb over de Jordaan bij Gideon.

GIDEON ACHTERVOLGT DE VIJAND

8 Toen zeiden de mannen van Efraïm tegen hem: Wat is dit wat u ons hebt aangedaan, dat u ons niet hebt geroepen toen u tegen Midian ging strijden? En zij kregen grote onenigheid met hem.

² Hij daarentegen zei tegen hen: Wat heb ik nu gedaan vergeleken met u? Is de nalezing van Efraïm niet beter dan de wijn-oogst van Abiëzer?

³ God heeft de vorsten van Midian, Oreb en Zeëb, in uw hand gegeven. Wat heb ik dan kunnen doen vergeleken met u? Toen hij dit gezegd had, bedaarde hun woede* tegen hem.

⁴ Toen Gideon bij de Jordaan gekomen was, stak hij over, *samen* met de driehonderd mannen die bij hem waren. En hoe-wel moe, bleven zij achtervolgen.

⁵ En hij zei tegen de mensen van Sukkoth: Geef toch *enkele* ronde broden aan het volk dat mijn voetstappen volgt, want zij zijn moe, en ik achtervolg Zebah en Zalmuna, de koningen van Midian.

⁶ Maar de vorsten van Sukkoth zeiden: Hebt u Zebah en Zalmuna *dan* al in handen,* dat wij uw leger brood zouden geven?

⁷ Toen zei Gideon: Daarom zal ik, wanneer de HEERE Zebah en Zalmuna in mijn hand

*Ps. 83:10 ^aPs. 83:12; Jes. 10:26 ^cRicht. 12:1

7:24 *de doorwaadbare plaatsen* - Letterlijk: het water. 8:3 *woede* - Letterlijk: geest.

8:6 *hebt u ... in handen* - Letterlijk: Is de handpalm van Zebah en Zalmuna dan al in uw hand? Zie ook vers 15.

geeft, uw lichamen dorsen met woestijndorens en met distels.

⁸ En vandaar trok hij op naar Pnuel en sprak tot hen op dezelfde manier. Maar de mensen van Pnuel antwoordden hem, zoals de mensen van Sukkoth geantwoord hadden.

⁹ Daarom zei hij ook tegen de mensen van Pnuel: Als ik in vrede terugkom, zal ik deze toren afbreken.

¹⁰ Nu waren Zebah en Zalmuna in Karkor, en hun legers met hen: ongeveer vijftien-duizend *man*. Dit waren allen die overgebleven waren van heel het leger van de mensen van het oosten. De gevallen waren honderdtwintigduizend mannen die het zwaard konden hanteren.*

¹¹ Gideon trok verder langs de weg van hen die in tenten wonen, ten oosten van Nobah en Jogbeha. En hij versloeg het legerkamp, terwijl het legerkamp *dacht dat het veilig was*.

¹² En Zebah en Zalmuna vluchtten. Hij achtervolgde hen echter, ¹³nam de beide koningen van Midian, Zebah en Zalmuna, gevangen en joeg heel het leger schrik aan.

¹³ Toen Gideon, de zoon van Joas, terugkwam van de strijd via de pas bij Heres,

¹⁴ nam hij een jongen van de mensen van Sukkoth gevangen en ondervroeg hem. Die schreef de vorsten van Sukkoth voor hem op, alsook hun oudsten: zevenenzeventig mannen.

¹⁵ Toen kwam hij bij de mensen van Sukkoth en zei: Zie, Zebah en Zalmuna, om wie u mij gehoord hebt door te zeggen: Hebt u Zebah en Zalmuna *dan* al in handen, dat wij uw vermoeide mannen brood zouden geven?

¹⁶ En hij nam de oudsten van die stad en ook woestijndorens en distels, en daarmee liet hij het de mensen van Sukkoth weten.

¹⁷ En de toren van Pnuel brak hij af en hij doodde de mensen van de stad.

¹⁸ Daarna zei hij tegen Zebah en Zalmuna: Wat waren het voor mannen die u op de Tabor doodde? En zij zeiden: Zij waren zoals u, één in gestalte, als koningszonen.

¹⁹ Toen zei hij: Het waren mijn broers, zo-

nen van mijn moeder. *Zo waar de HEERE leeft, als u hen had laten leven, zou ik u niet doden!*

²⁰ En hij zei tegen Jether, zijn eerstgeborene: Sta op, dood hen! Maar de jongen trok zijn zwaard niet, omdat hij bang was. Hij was immers nog *maareen* jongen.

²¹ Toen zeiden Zebah en Zalmuna: Staat u *zelf* op en steek ons dood, want zoals de man is, zo is zijn kracht. ²²Daarom stond Gideon op, doodde Zebah en Zalmuna, en nam de maantjes die om de halzen van hun kamelen hingen.

GIDEON WIL NIET OVER ISRAËL HEERSEN

²² Toen zeiden de mannen van Israëel tegen Gideon: Heers over ons, u zowel als uw zoon en uw kleinzoon, want u hebt ons uit de hand van Midian verlost.

²³ Maar Gideon zei tegen hen: Ik zal niet over u heersen *en* ook mijn zoon zal niet over u heersen: de HEERE zal over u heersen.

²⁴ Verder zei Gideon tegen hen: Ik wil u een verzoek doen: laat ieder mij een ring uit zijn buit geven. (Zij hadden namelijk gouden ringen, want zij waren Ismaëlieten.)

²⁵ En zij zeiden: Wij zullen ze graag geven. En zij spreidden een kleed uit en ieder wierp daarop een ring uit zijn buit.

²⁶ Het gewicht van de gouden ringen, waar hij om gevraagd had, was zeventienhonderd *sikkel* goud, naast de maantjes, oorhangers en purperen kleding die de koningen van Midian gedragen hadden, en naast de kettingen om de halzen van hun kamelen.

²⁷ Gideon maakte daar een efod van en stelde die op in zijn stad, in Ofra. En heel Israëel ging er als in hoererijs achteraan, zodat het voor Gideon en zijn huis tot een valstrik werd.

²⁸ Zo werd Midian vernederd voor de Israëlieten, en zij hieven hun hoofd niet meer op. En het land had rust in de dagen van Gideon, veertig jaar *lang*.

²⁹ En Jerubbaäl, de zoon van Joas, ging weg en woonde *weer* in zijn huis.

*Ps. 83:12 ¹³Ps. 83:12

8:10 *die het zwaard konden hanteren* - Letterlijk: die het zwaard uittrokken.

³⁰ Nu had Gideon zeventig zonen, die van hem afstamden, "want hij had veel vrouwen.

³¹ En zijn bijvrouw, die in Sichem woonde, baarde hem ook een zoon. En hij gaf hem de naam Abimelech.

³² Gideon, de zoon van Joas, stierf in goede ouderdom en werd begraven in het graf van zijn vader Joas, de Abiezriet, in Ofra.

³³ Maar het gebeurde, toen Gideon gestorven was, dat de Israëlieten zich afkeerden en als in hoererij achter de Baäls aan gingen. En zij maakten voor zich Baäl-Berith tot een god.

³⁴ En de Israëlieten dachten niet *meer* aan de HEERE, hun God, Die hen gered had uit de hand van al hun vijanden van rondom.

³⁵ En zij bewezen het huis van Jerubbaäl – *dat* is Gideon – geen goedertierenheid voor al het goede dat hij voor Israël had gedaan.

MISDADEN VAN ABIMELECH

9 En Abimelech, de zoon van Jerubbaäl, ging naar Sichem, naar de broers van zijn moeder, en hij sprak tot hen en tot heel het geslacht van de familie van zijn moeder:

² Spreek toch ten aanhoren van alle burgers van Sichem: Wat is beter voor u? Dat zeventig mannen, allemaal zonen van Jerubbaäl, over u heersen, of dat één man over u heerst? Bedenk daarbij dat ik uw beenderen en uw vlees ben.

³ Toen spraken de broers van zijn moeder ten aanhoren van alle burgers van Sichem al deze woorden over hem. En hun hart neigde zich naar Abimelech, want zij zeiden: Hij is onze broeder.

⁴ Zij gaven hem zeventig zilverstukken uit het huis van Baäl-Berith, en daarmee huurde Abimelech lichtzinnige leeglopers in, die hem volgden.

⁵ Toen kwam hij in het huis van zijn vader in Ofra en doodde zijn broers, de zonen van Jerubbaäl, op één en dezelfde steen: zeventig mannen. Maar Jotham, de jongste zoon van Jerubbaäl, bleef over, omdat hij zich had verborgen.

⁶ Daarop verzamelden zich alle burgers van Sichem en heel Beth-Millo. Zij gingen *op weg* en maakten Abimelech koning ^a bij de hoge eik die bij Sichem staat.

DE TOESpraak VAN JOTHAM

⁷ Toen zij dit Jotham verteld hadden, ging hij op de top van de berg Gerizim staan, en hij verhief zijn stem en riep en zei tegen hen: Luister naar mij, burgers van Sichem! Dan zal God naar u luisteren.

⁸ Eens gingen de bomen *op weg* om een koning over zich te zalven. Ze zeiden tegen de olijfbom: Wees koning over ons!

⁹ Maar de olijfbom zei tegen hen: Zou ik mijn olie ^a opgeven, die God en de mensen in mij prijzen, en zou ik weggaan om boven de *andere* bomen te zweven?

¹⁰ Toen zeiden de bomen tegen de vijgenboom: Komt u, wees koning over ons!

¹¹ Maar de vijgenboom zei tegen hen: Zou ik mijn zoetheid en mijn goede vrucht opgeven, en zou ik weggaan om boven de *andere* bomen te zweven?

¹² Toen zeiden de bomen tegen de wijnstok: Komt u, wees koning over ons!

¹³ Maar de wijnstok zei tegen hen: Zou ik mijn nieuwe wijn opgeven, die God en mensen vrolijk maakt, en zou ik weggaan om boven de *andere* bomen te zweven?

¹⁴ Ten slotte zeiden al de bomen tegen de doornstruik: Kom, weest u koning over ons!

¹⁵ En de doornstruik zei tegen de bomen: Als u mij naar waarheid tot koning over u zalf, kom dan en neem de toevlucht in mijn schaduw. Maar zo niet, laat er *dan* vuur uitgaan van de doornstruik, dat de ceders van de Libanon zal verteren.

¹⁶ Welnu, als u naar waarheid en in oprechtheid gehandeld hebt, toen u Abimelech koning maakte, en als u goed gehandeld hebt met Jerubbaäl en zijn huis, en als u met hem hebt gedaan overeenkomstig de verdienste van zijn handen

¹⁷ – mijn vader heeft immers voor u gestreden, zijn leven gewaagd ^a en u uit de hand van Midian gered;

^a Joz. 24:26

8:30 *die van hem afstamden* - Letterlijk: die uit zijn heup waren gekomen. **9:9** *olie* - Letterlijk: vet. **9:17** *zijn leven gewaagd* - Letterlijk: zijn ziel van tegenover (hem) weggeworpen.

¹⁸ maar ú bent deze dag in opstand gekomen tegen het huis van mijn vader en hebt zijn zonen, zeventig mannen, op één en dezelfde steen gedood, en u hebt Abimelech, de zoon van zijn slavin, koning gemaakt over de burgers van Sichem, omdat hij uw broer is –

¹⁹ als u dan op deze dag naar waarheid en in oprechtheid gehandeld hebt met Jerubbaäl en zijn huis, verblijd u dan over Abimelech, en laat ook hij zich verblijden over u.

²⁰ Maar zo niet, laat er dan vuur uitgaan uit Abimelech, dat de burgers van Sichem en Beth-Millo verteert, en laat er vuur uitgaan van de burgers van Sichem en Beth-Millo dat Abimelech verteert.

²¹ Toen ging Jotham haastig op de vlucht. Hij ging naar Beër en woonde daar vanwege zijn broer Abimelech.

ABIMELECH VERWOEST SICHEM

²² Toen Abimelech drie jaar over Israël geheerst had,

²³ zond God een boze geest tussen Abimelech en de burgers van Sichem. De burgers van Sichem handelden trouweloos tegen Abimelech,

²⁴ opdat het geweld tegen de zeventig zonen van Jerubbaäl en hun bloed zouden neerkomen op hun broer Abimelech, die hen gedood had; en op de burgers van Sichem, die hem aangemoedigd hadden om zijn broers te doden.

²⁵ De burgers van Sichem plaatsten *mannen* in hinderlaag tegen hem op de toppen van de bergen, en die beroofden iedereen die over de weg langs hen heen kwam. En het werd aan Abimelech verteld.

²⁶ Gaäl, de zoon van Ebed, kwam ook met zijn broeders, en zij kwamen over naar Sichem. En de burgers van Sichem vertrouwden op hem.

²⁷ Zij gingen *de stad* uit, het veld in, en zij plukten hun wijngaarden leeg, traden *de druiven* en zongen feestliederen. Daarna gingen zij het huis van hun god binnen, aten, dronken en vervloekten Abimelech.

²⁸ Toen zei Gaäl, de zoon van Ebed: Wie is

Abimelech, en wat is Sichem, dat wij hem zouden dienen? Is hij niet de zoon van Jerubbaäl en is Zebul niet zijn bevelhebber? Dien *liever* de mannen van Hemor, de vader van Sichem, want waarom zouden wij hem dienen?

²⁹ Och, had ik dit volk maar in mijn hand! Dan zou ik Abimelech wel verdrijven. Ook zei hij tegen Abimelech: Vergroot uw leger en trek uit!

³⁰ Toen Zebul, de overste van de stad, de woorden van Gaäl, de zoon van Ebed, hoorde, ontstak hij in woede.

³¹ Heimelijk stuurde hij boden naar Abimelech om te zeggen: Zie, Gaäl, de zoon van Ebed, en zijn broers zijn in Sichem gekomen, en zie, zij zetten de stad tegen u op.

³² Welnu dan, sta vannacht op, u en het volk dat bij u is, en leg een hinderlaag in het veld.

³³ En laat het 's morgens, als de zon opgaat, zo gebeuren: u moet vroeg opstaan en deze stad overvallen; en zie, als hij met het volk dat bij hem is, tegen u uittrekt, doe dan met hem zoals uw hand vindt *om te doen*.

³⁴ Toen stond Abimelech, met al het volk dat bij hem was, 's nachts op, en zij legden zich in een hinderlaag tegen Sichem, in vier groepen.

³⁵ En Gaäl, de zoon van Ebed, kwam naar buiten en ging bij de ingang van de stadspoort staan. Daarop stond Abimelech op uit de hinderlaag, met het volk dat bij hem was.

³⁶ Toen Gaäl het volk zag, zei hij tegen Zebul: Zie, er komt volk van de bergtoppen naar beneden. Zebul zei echter tegen hem: U ziet de schaduw van de bergen voor mensen aan.

³⁷ Maar Gaäl sprak opnieuw en zei: Zie, daar komt volk naar beneden vanuit het midden van het land, en één groep komt uit de richting van de Waarzeggerseik.

³⁸ Toen zei Zebul tegen hem: Waar is nu die grote mond van u waarmee u zei: Wie is Abimelech, dat wij hem zouden dienen? Is dit niet het volk dat u veracht hebt? Trek nu toch *de stad* uit en strijd tegen hem!

9:24 aangemoedigd - Letterlijk: zijn handen gesterkt. 9:29 had ik ... in mijn hand - Letterlijk: wie zal ... in mijn hand geven?

³⁹ En Gaäl trok voor de ogen van de burgers van Sichem *de stad* uit en streed tegen Abimelech.

⁴⁰ Maar Abimelech jaagde hem na, want hij vluchtte voor hem weg. En velen vielen er dodelijk gewond neer tot bij de ingang van de *stadspoort*.

⁴¹ En Abimelech bleef in Aruma, en Zebul verdreef Gaäl en zijn broeders, zodat zij niet meer in Sichem konden wonen.

⁴² En het gebeurde de volgende dag dat het volk *de stad* uittrok, het veld in, en men vertelde het aan Abimelech.

⁴³ Toen nam hij *zijn* manschappen, verdeelde hen in drie groepen en legde een hinderlaag in het veld. Daarna zag hij, en zie, het volk trok de stad uit. Daarop viel hij hen aan en versloeg hen.

⁴⁴ Terwijl Abimelech en de groepen die bij hem waren, hen overvielen en bij de ingang van de *stadspoort* bleven staan, overvielen de twee *andere* groepen allen die in het veld waren, en versloegen hen.

⁴⁵ Die hele dag streed Abimelech tegen de stad. Hij nam de stad in, en het volk dat daarin was, doodde hij. Hij brak de stad af en bestrooide die met zout.

⁴⁶ Toen alle burgers van Migdal-Sichem dit hoorden, gingen zij de schuilplaats van het huis van El-Berith in.

⁴⁷ En Abimelech werd verteld dat alle burgers van Migdal-Sichem zich *daar* verzameld hadden.

⁴⁸ Vervolgens ging Abimelech de berg Zalmon op, hij en al het volk dat bij hem was. Abimelech nam een bijl ter hand, hakte een tak van de bomen, pakte hem op en legde hem op zijn schouder. En tegen het volk dat bij hem was, zei hij: Wat u mij hebt zien doen, haast u, doe zoals ik.

⁴⁹ Daarop hakte ook eenieder van het volk zijn tak af en zij gingen Abimelech achterna. Zij legden *de takken* tegen de schuilplaats en staken daarmee de schuilplaats in brand. Zo stierven ook alle mensen van Migdal-Sichem, ongeveer duizend mannen en vrouwen.

DOOD VAN ABIMELECH

⁵⁰ Daarna ging Abimelech naar Tebez. Hij sloeg zijn kamp op bij Tebez en nam het in.

⁵¹ Maar er stond een sterke toren in het midden van de stad, en alle mannen en vrouwen, ja, alle burgers van de stad vluchtten daarheen. Zij sloten *de deur* achter zich en klommen op het dak van de toren.

⁵² Toen kwam Abimelech bij de toren en bestormde die. Maar toen hij de ingang van de toren naderde om die in brand te steken,

⁵³ wierp een ^a vrouw een stuk van een molenstein op Abimelechs hoofd, en zij verbrijzelde zijn schedel.

⁵⁴ Toen riep hij snel de knecht die zijn wapens droeg en zei tegen hem: Trek uw zwaard en dood mij, want anders zullen zij over mij zeggen: Een vrouw heeft hem gedood. Daarop doorstak zijn knecht hem, zodat hij stierf.

⁵⁵ En toen de mannen van Israël zagen dat Abimelech dood was, gingen zij *terug*, iedereen naar zijn woonplaats.

⁵⁶ Zo liet God het kwaad van Abimelech, dat hij zijn vader aangedaan had door zijn zeventig broers te doden, *op zijn hoofd* terugkeren.

⁵⁷ Evenzo liet God al het kwaad van de mensen van Sichem op hun hoofd terugkeren. En de vloek van Jotham, de zoon van Jerubbaäl, kwam over hen.

TOLA EN JAÏR

10 Na Abimelech stond Tola op om Israël te verlossen. *Hij was de zoon van Pua, de zoon van Dodo, een man uit Issaschar, en hij woonde in Samir, in het bergland van Efraïm.*

² Hij gaf drieëntwintig jaar leiding aan Israël. Toen stierf hij en werd begraven in Samir.

³ Na hem stond Jaïr op, de Gileadiet. Hij gaf tweeëntwintig jaar leiding aan Israël.

⁴ Hij had dertig zonen, die op dertig ezelshengsten reden en dertig steden hadden. Men noemt ze tot op deze dag de dorpen van Jaïr, die in het land Gilead liggen.

⁵ Jaïr stierf en werd begraven in Kamon.

DE FILISTIJNEN EN DE AMMONIETEN ONDERDRUKKEN ISRAËL

⁶ Maar de Israëlieten deden opnieuw wat ^b slecht was in de ogen van de HEERE, en

^a 2 Sam. 11:21 ^b Richt. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1

dienden de Baäls en de Astartes en de goden van Syrië, de goden van Sidon, de goden van Moab, de goden van de Ammonieten en de goden van de Filistijnen. Zij verlieten de HEERE en dienden Hem niet.

⁷ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël en Hij leverde hen over in de hand van de Filistijnen en in de hand van de Ammonieten.

⁸ En in datzelfde jaar begonnen dezen de Israëlieten te verdrukken en te vertrapen. Achttien jaar *onderdrukten zij* al de Israëlieten die aan de overzijde van de Jordaan woonden, in het land van de Amorieten, dat in Gilead lag.

⁹ Bovendien staken de Ammonieten de Jordaan over om ook tegen Juda te strijden en tegen Benjamin en het huis van Efraïm, zodat Israël zeer in het nauw zat.

¹⁰ Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE en zeiden: Wij hebben tegen U gezondigd, zowel omdat wij onze God hebben verlaten, alsook omdat wij de Baäls hebben gediend.

¹¹ Maar de HEERE zei tegen de Israëlieten: Heb Ik u niet van de Egyptenaren *verlost*, en van de Amorieten, de Ammonieten en de Filistijnen,

¹² en van de Sidoniërs, de Amalekieten en de Maonieten, toen zij u onderdrukten en u tot Mij riep en Ik u uit hun hand verlost?

¹³ En toch hebt u Mij ^averlaten en andere goden gediend. Daarom zal Ik u niet meer verlossen.

¹⁴ Ga weg en roep tot de goden die u verkozen hebt. Laten die u verlossen ten tijde dat u in nood verkeert!

¹⁵ Maar de Israëlieten zeiden tegen de HEERE: Wij hebben gezondigd. Doet u *maar* met ons naar alles wat goed is in Uw ogen; alleen, red ons toch op deze dag!

¹⁶ En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg en dienden de HEERE. Toen kon Zijn ziel de moeite van Israël niet langer verdragen.*

¹⁷ En de Ammonieten werden bijeengeroepen en zij sloegen hun kamp op in Gilead, terwijl de Israëlieten zich verzamelden en in Mizpa hun kamp opsloegen.

¹⁸ Toen zeiden het volk en de vorsten van Gilead tegen elkaar: Wie is de man die zal beginnen te strijden met de Ammonieten?

¹⁹ Die zal het hoofd worden van alle inwoners van Gilead.

JEFTA

11 De Gileadiet ^cJefta nu was een strijd-bare held, maar hij was het kind van een hoer. Gilead had Jefta echter verwekt.

² Ook de vrouw van Gilead baarde hem zonen. En toen de zonen van deze vrouw groot geworden waren, joegen zij Jefta weg en zeiden tegen hem: Jij zult in het huis van onze vader geen erfbezit hebben, want je bent een zoon van een andere vrouw.

³ Toen vluchtte Jefta voor zijn broers en ging in het land Tob wonen. En leeglopers verzamelden zich bij Jefta en trokken er met hem op uit.

⁴ En het gebeurde na *enkele* dagen dat de Ammonieten tegen Israël stredden.

⁵ En het gebeurde, terwijl de Ammonieten tegen Israël stredden, dat de oudsten van Gilead *op weg* gingen om Jefta uit het land Tob te halen.

⁶ Zij zeiden tegen Jefta: Kom en wees onze aanvoerder, en laten wij tegen de Ammonieten strijden.

⁷ Jefta zei echter tegen de oudsten van Gilead: Hebt ú mij niet gehaat en mij uit het huis van mijn vader weggejaagd? Waarom bent u dan nu naar mij toe gekomen, nu u in het nauw zit?

⁸ En de oudsten van Gilead zeiden tegen Jefta: *Juist* daarom zijn wij nu naar u teruggekomen, opdat u met ons meegaat en tegen de Ammonieten strijdt. U zult voor ons het hoofd zijn over alle inwoners van Gilead.

⁹ Toen zei Jefta tegen de oudsten van Gilead: Als u mij terughaalet om te strijden tegen de Ammonieten, en de HEERE hen aan mij zal overleveren, zal ik dan uw hoofd zijn?

¹⁰ Daarop zeiden de oudsten van Gilead tegen Jefta: Moge de HEERE toehoorden

^a Deut. 32:15; Jer. 2:13 ^b Richt. 11:6,9,10,11 ^c Hebr. 11:32

^{10:16} kon ... *niet langer verdragen* - Letterlijk: werd Zijn ziel verkort door de moeite van Israël.

tussen ons zijn als wij niet zo, overeenkomstig uw woorden, zullen handelen.

¹¹ Zo ging Jefta met de oudsten van Gilead mee, en het volk stelde hem als hoofd en aanvoerder over zich aan. En Jefta sprak al zijn woorden voor het aangezicht van de HEERE in Mizpa.

¹² Vervolgens stuurde Jefta boden naar de koning van de Ammonieten om te zeggen: Wat hebben ik en u met elkaar te maken, dat u naar mij toe gekomen bent om tegen mijn land te strijden?

¹³ En de koning van de Ammonieten zei tegen de boden van Jefta: *Het is omdat Israël, toen het uit Egypte trok, mijn land afgenomen heeft, van de Arnon af tot aan de Jabbok en tot aan de Jordaan. Geef mij het dan nu in vrede terug.*

¹⁴ Maar Jefta stuurde opnieuw boden naar de koning van de Ammonieten.

¹⁵ Hij zei tegen hem: Zo zegt Jefta: ^aIsraël heeft het land van Moab en het land van de Ammonieten niet afgenomen.

¹⁶ Toen zij immers uit Egypte weggetrokken waren, trok Israël door de woestijn tot aan de Schelfzee, en kwam bij Kades.

¹⁷ Vervolgens stuurde Israël boden naar de koning van Edom om te zeggen: ^bLaat mij toch door uw land trekken. Maar de koning van Edom gaf geen gehoor. Het stuurde ook *boden* naar de koning van Moab, die ook niet wilde. Dus bleef Israël in Kades.

¹⁸ Vervolgens trok het verder door de woestijn en trok om het land van Edom en het land van Moab heen. Het bereikte *de zijde* van het land van Moab waar de zon opgaat, en sloeg zijn kamp op aan de overzijde van de Arnon. Zij kwamen echter niet binnen de grens van Moab, want de Arnon vormde de grens van Moab.

¹⁹ ^cMaar Israël stuurde boden naar Sihon, de koning van de Amorieten, koning van Hesbon, en Israël zei tegen hem: ^dLaat ons toch door uw land trekken tot aan de plaats van mijn *bestemming*.

²⁰ Sihon geloofde echter niet dat Israël *alleen* maar door zijn gebied zou trekken, en Sihon verzamelde heel zijn volk en zij sloegen hun kamp op in Jahza. En hij streed tegen Israël.

²¹ Maar de HEERE, de God van Israël, leverde Sihon met heel zijn volk over in de hand van Israël, zodat zij hen versloegen. Zo nam Israël heel het land van de Amorieten, die in dat land woonden, in bezit.

²² Ze namen heel het gebied van de Amorieten in bezit, ^evanaf de Arnon tot aan de Jabbok en van de woestijn tot aan de Jordaan.

²³ En nu de HEERE, de God van Israël, de Amorieten van voor *de ogen* van Zijn volk Israël uit hun bezit verdreven heeft, zou u hun *land* dan in bezit nemen?

²⁴ Zou u niet *het land* in bezit nemen van hen die uw god Kamos voor u uit hun bezit verdreef? Zo zullen wij al *het land* in bezit nemen van hen die de HEERE, onze God, van voor onze *ogen* uit hun bezit verdreven heeft.

²⁵ Welnu, bent u zoveel beter dan Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab? Heeft hij het ooit tegen Israël opgenomen? Heeft hij ooit tegen hen gestreden?

²⁶ *En dat* terwijl Israël driehonderd jaar in Hesbon en de bijbehorende *plaatsen* heeft gewoond, en in Aroër en de bijbehorende *plaatsen*, en in al de steden die aan de oevers van de Arnon liggen. Waarom hebt u die dan *al* die tijd niet bevrijd?

²⁷ Niet ik heb tegen u gezondigd, maar u handelt verkeerd ten aanzien van mij door tegen mij te strijden. Laat de HEERE, Die Rechter is, deze dag oordelen tussen de Israëlieten en de Ammonieten.

²⁸ Maar de koning van de Ammonieten luisterde niet naar de woorden van Jefta, die hij hem gestuurd had.

DE GELOFTE VAN JEFTA

²⁹ Toen kwam de Geest van de HEERE op Jefta, en hij trok door Gilead en Manasse. Vervolgens trok hij door Mizpe in Gilead, en vanuit Mizpe in Gilead trok hij op naar de Ammonieten.

³⁰ En Jefta deed de HEERE een gelofte en zei: Als U de Ammonieten geheel in mijn hand zult geven,

³¹ dan zal dat wat naar buiten komt en mij vanuit de deur van mijn huis tegemoetkomt, als ik in vrede terugkeer

^a Num. 21:13; Deut. 2:9,19 ^b Num. 20:17 ^c Deut. 2:26 ^d Num. 21:22 ^e Deut. 2:36 ^f Num. 22:2 enz.

van de Ammonieten, voor de HEERE zijn, en ik zal het als brandoffer offeren.

²² Zo trok Jefta op naar de Ammonieten om tegen hen te strijden, en de HEERE gaf hen in zijn hand.

²³ En hij versloeg hen vanaf Aroër tot waar u bij Minnith komt: twintig steden; en tot bij Abel-Keramim, met een zeer grote slag. Zo werden de Ammonieten vernederd van voor de ogen van de Israëlieten.

²⁴ Maar toen Jefta in Mizpa bij zijn huis aankwam, zie, toen kwam zijn dochter naar buiten, hem tegemoet, met tamboerijnen en in reidans. Nu was zij zijn enige kind; hij had verder geen zoon of dochter.

²⁵ En het gebeurde, toen hij haar zag, dat hij zijn kleren scheurde, en zei: Ach, mijn dochter! Je laat mij diep neerbukken en je hoort nu bij hen die mij in het ongeluk storten. Ik heb namelijk mijn mond naar de HEERE opengedaan en ik kan er niet op terugkomen.

²⁶ Maar zij antwoordde hem: Mijn vader, als u uw mond naar de HEERE hebt geopend, doe dan met mij overeenkomstig datgene wat u hebt gesproken,* aangezien de HEERE u immers volledig gewroken heeft* op uw vijanden, de Ammonieten.

²⁷ Verder zei zij tegen haar vader: Laat de volgende zaak ten aanzien van mij gebeuren: laat mij twee maanden begaan, om af te dalen naar de bergen en te huilen omdat ik maagd zal blijven,* ik samen met mijn vriendinnen.

²⁸ En hij zei: Ga maar. En hij liet haar voor twee maanden gaan. Toen ging zij met haar vriendinnen op weg en zij huilden op de bergen, omdat zij maagd zou blijven.

²⁹ En het gebeurde na verloop van twee maanden dat zij naar haar vader terugkeerde. En hij voltrok aan haar zijn gelofte, die hij had gedaan. Zij heeft geen gemeenschap gehad met een man.* En het werd een gewoonte in Israël

⁴⁰ dat de dochters van Israël van jaar tot

jaar* op weg gingen om met de dochter van Jefta, de Gileadiet, te praten, vier dagen per jaar.

OPSTAND VAN EFRÄİM TEGEN JEFTA

12 Toen werden de mannen van Efraïm bijeengeroepen en zij staken de Jordaan over naar het noorden.* En zij zeiden tegen Jefta: "Waarom bent u opgetrokken om tegen de Ammonieten te strijden, zonder ons te roepen om met u mee te gaan? Wij zullen uw huis met u erin met vuur verbranden.

² Maar Jefta zei tegen hen: Ik en mijn volk hadden grote onenigheid met de Ammonieten. Toen heb ik u geroepen, maar u hebt mij niet uit hun hand verlost.

³ En toen ik zag dat u ons niet verlost, stelde ik mijn leven in de waagschaal* en trok ik tegen de Ammonieten op; en de HEERE gaf hen in mijn hand. Daarom bent u dan op deze dag naar mij toe gekomen om tegen mij te strijden?

⁴ Daarop riep Jefta alle mannen van Gilead bijeen en streed tegen Efraïm. En de mannen van Gilead versloegen Efraïm, want omdat Gilead tussen Efraïm en Manasse ligt, zeiden zij: U bent vluchtelingen uit Efraïm!

⁵ Gilead ontnam de Efraïmieten namelijk de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. En het gebeurde, wanneer vluchtelingen van Efraïm zeiden: Laat mij oversteken, dat de mannen van Gilead tegen hem zeiden: Bent u een Efraïmit? En wanneer hij zei: Nee,

⁶ zeiden zij tegen hem: Zeg eens: Sibboleth. Wanneer hij dan zei: Sibboleth, en het woord dus niet goed uit kon spreken, grepen zij hem en doodden hem bij de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. In die tijd vielen er van Efraïm tweeënveertig-duizend man.

⁷ Jefta gaf zes jaar leiding aan Israël. En de

* Richt. 8:1

11:36 wat ... *gesproken* - Letterlijk: wat uit uw mond is gegaan. **11:36** u ... *volledig gewroken heeft* - Letterlijk: wraken voor u gedaan heeft. **11:37** omdat ... *blijven* - Letterlijk: om mijn maagdelijkheid; zie ook vers 38. **11:39** geen *gemeenschap gehad met een man* - Letterlijk: geen man gekend. **11:40** van jaar tot jaar - Letterlijk: van dagen naar dagen. **12:1** naar het noorden - Of: naar Zafon. **12:3** stelde ik ... *in de waagschaal* - Letterlijk: nam ik mijn ziel in mijn hand.

Gileadiet Jefta stierf en werd begraven in een van de steden van Gilead.

EBZAN, ELON, ABDON

⁸ Na hem gaf Ebzan uit Bethlehem leiding aan Israël.

⁹ Hij had dertig zonen en huwelijkte dertig dochters uit,^{*} terwijl hij voor zijn zonen dertig dochters van elders bracht. Hij gaf zeven jaar leiding aan Israël.

¹⁰ Toen stierf Ebzan en werd begraven in Bethlehem.

¹¹ Na hem gaf de Zebuloniet Elon leiding aan Israël. Hij gaf tien jaar leiding aan Israël.

¹² En de Zebuloniet Elon stierf en werd begraven te Ajalon, in het land van Zebulon.

¹³ En na hem gaf Abdon, een zoon van Hillel, uit Pirhathon, leiding aan Israël.

¹⁴ Hij had veertig zonen en dertig kleinzonen, die op zeventig^{*} ezelshengsten reden. Hij gaf acht jaar leiding aan Israël.

¹⁵ Toen stierf Abdon, de zoon van Hillel, uit Pirhathon in het land van Efraïm, in het gebied van de Amalekiet.

DE GEBORTE VAN SIMSON

13 Maar de Israëlieten ^b deden opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE. Daarom gaf de HEERE hen over in de hand van de Filistijnen, veertig jaar lang.

² En er was een man uit Zora, uit het geslacht van de Danieten, en zijn naam was Manoach. Zijn vrouw was onvruchtbaar en had geen kinderen gebaard.

³ Toen verscheen er een Engel van de HEERE aan deze vrouw, en zei tegen haar: Zie toch, u bent onvruchtbaar en hebt geen kinderen gebaard. U zult echter zwanger worden en een zoon baren.

⁴ Welnu dan, wees toch op uw hoede dat u geen^{*} wijn of sterkedrank drinkt, en eet niets onreins.

⁵ Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. ^c En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moederschoot af als nazireeër aan

God *gewijd* zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen.

⁶ Toen ging deze vrouw naar binnen en zei tegen haar man: Een Man Gods kwam bij mij en Zijn uiterlijk was als het uiterlijk van een Engel van God, heel ontzagwekkend. Ik vroeg Hem niet waar Hij vandaan kwam, en Hij heeft mij Zijn Naam niet verteld.

⁷ Maar Hij zei tegen mij: Zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. Welnu, drink geen wijn of sterkedrank en eet niets onreins, want het jongetje zal van de moederschoot af tot op de dag van zijn dood als nazireeër aan God *gewijd* zijn.

⁸ Daarop bad Manoach de HEERE vurig en zei: Ach, Heere, laat de Man Gods Die U gezonden hebt, toch opnieuw naar ons toe komen om ons te leren wat wij met het jongetje dat geboren zal worden, moeten doen.

⁹ En God verhoorde de stem van Manoach, en de Engel van God kwam opnieuw naar de vrouw toe, terwijl zij in het veld zat, en haar man Manoach niet bij haar was.

¹⁰ Toen haastte de vrouw zich en snelde weg en vertelde het haar man. En zij zei tegen hem: Zie, de Man Die op die dag naar mij toe kwam, is mij verschenen.

¹¹ Toen stond Manoach op en ging zijn vrouw achterna. En hij kwam bij die Man en zei tegen Hem: Bent U de Man Die tot deze vrouw gesproken heeft? En Hij zei: Ik ben het.

¹² Toen zei Manoach: Welnu, laten Uw woorden uitkomen. Wat zal de *leefwijze* van het jongetje zijn, en *wat zijn werk*?

¹³ En de Engel van de HEERE zei tegen Manoach: Voor alles wat Ik de vrouw gezegd heb, moet zij op haar hoede zijn.

¹⁴ *Zij mag niets eten wat van de wijnstok^{*} afkomstig is. Wijn en sterkedrank mag zij niet drinken en evenmin mag zij ook maar iets onreins eten. Alles wat Ik haar geboden heb, moet zij in acht nemen.*

¹⁵ Toen zei Manoach tegen de Engel van de HEERE: Laat ons U toch *hier* doen blijven en een geitenbokje voor U bereiden.

¹⁶ Maar de Engel van de HEERE zei tegen

^a Richt. 10:4 ^b Richt. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1; 10:6 ^c Num. 6:2,3 ^d Num. 6:5; 1 Sam. 1:11

^e 12:9 *huwelijkte ... uit* - Letterlijk: zond ... naar buiten. **13:14** *van de wijnstok* - Letterlijk: van de wijnstok van de wijn.

Manoach: Ook al doet u Mij *hier* blijven, Ik zal van uw brood niet eten. En als u een brandoffer wilt brengen, moet u dat aan de HEERE offeren. Manoach wist namelijk niet dat het een Engel van de HEERE was.

¹⁷ En Manoach zei tegen de Engel van de HEERE: Wat is Uw Naam? Dan kunnen wij U eren, wanneer Uw woord uitkomt.

¹⁸ Maar de Engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom vraagt u zo naar Mijn Naam? Die is immers ^awonderlijk!

¹⁹ Daarop nam Manoach een geitenbokje en het graanoffer, en offerde *dit* op de rots aan de HEERE. En terwijl Manoach en zijn vrouw toekeken, deed de Engel iets wonderlijks.

²⁰ Het gebeurde namelijk, toen de vlam vanaf het altaar naar de hemel opsteeg, dat de Engel van de HEERE opsteeg in de vlam van het altaar. Toen Manoach en zijn vrouw *dat* zagen, wierpen zij zich met hun gezicht ter aarde.

²¹ En de Engel van de HEERE verscheen niet meer aan Manoach en aan zijn vrouw. Toen begreep Manoach dat het een Engel van de HEERE was geweest.

²² En Manoach zei tegen zijn vrouw: Wij zullen zeker ^bsterven, want wij hebben God gezien.

²³ Maar zijn vrouw zei tegen hem: Als het de HEERE behaagd had ons te doden, had Hij het brandoffer en graanoffer van onze hand niet aangenomen en ons evenmin dit alles laten zien en ons nu ook niet *iets* als dit laten horen.

²⁴ Daarna baarde deze vrouw een zoon en zij gaf hem de naam 'Simson. Het jongetje werd groot en de HEERE zegende hem.

²⁵ En de Geest van de HEERE begon hem aan te vuren in Mahane-Dan, tussen Zora en Esthaol.

HET HUWELIJK VAN SIMSON

14 Simson ging naar Timna. En toen hij in Timna een vrouw uit de dochters van de Filistijnen had gezien, ^cging hij weer terug om het zijn vader en zijn moeder te vertellen. Hij zei: Ik heb in Timna een vrouw gezien uit de dochters

van de Filistijnen. Welnu, neem haar voor mij tot vrouw.

³ Maar zijn vader zei tegen hem, evenals zijn moeder: Is er onder de dochters van je broeders en onder heel mijn volk geen vrouw, dat je weggaat om een vrouw te nemen van die onbesneden Filistijnen? Maar Simson zei tegen zijn vader: Neem háár voor mij, want zij is in mijn ogen de juiste.

⁴ Nu wisten zijn vader en zijn moeder niet dat dit van de HEERE was, dat Hij een aanleiding zocht tegen de Filistijnen. Want de Filistijnen heersten in die tijd over Israël.

⁵ Zo ging Simson met zijn vader en zijn moeder naar Timna. En toen zij bij de wijngaarden van Timna kwamen, zie, een jonge leeuw *kwam* hem brullend tegemoet.

⁶ Toen werd de Geest van de HEERE vaardig over hem, zodat hij hem uiteenscheurde, zoals men een bokje uiteenscheurt, zonder dat hij iets in zijn hand had. Maar hij vertelde zijn vader en moeder niet wat hij gedaan had.

⁷ Hij ging verder en sprak met de vrouw. En zij was in Simsons ogen de juiste.

⁸ Toen hij na enkele dagen terugkeerde om haar *tot vrouw* te nemen, week hij van de weg af om het kadaver van de leeuw te zien. En zie, er zat een bijenzwerm in het lichaam van de leeuw, met honing.

⁹ Hij nam die *honing* in zijn handen en liep al etend verder. Hij liep naar zijn vader en zijn moeder en gaf hun *er wat van*, en zij aten *ook*. Hij vertelde hun echter niet dat hij de honing uit het lichaam van de leeuw genomen had.

¹⁰ Toen ook zijn vader bij de vrouw aangekomen was, richtte Simson daar een maaltijd aan, want zo deden de jongemannen.

¹¹ En het gebeurde, zodra zij hem zagen, dat zij dertig metgezellen uitkozen, ^ddie bij hem zouden blijven.

¹² En Simson zei tegen hen: Laat mij u toch een raadsel opgeven. Als u mij dat binnen de zeven dagen van deze bruiloft goed kunt uitleggen en kunt ontdekken *wat het betekent*, zal ik u dertig stel onderkieren geven, en dertig stel *bovenkieren*.

^a Jes. 9:5 ^b Ex. 33:20; Deut. 5:26; Richt. 6:22,23 ^c Hebr. 11:32
14:11 *uitkozen* - Letterlijk: namen.

¹³ Maar als u het mij niet kunt uitleggen, dan moet u mij dertig *stel* onderkieren en dertig *stel* bovenkieren geven. Daarop zeiden zij tegen hem: Geef uw raadsel op en laat het ons horen.

¹⁴ Hij zei tegen hen: Eten kwam uit de eter, en zoetigheid kwam uit de sterke. En drie dagen *lang* konden zij het raadsel niet uitleggen.

¹⁵ Toen gebeurde het op de zevende dag dat zij tegen de vrouw van Simson zeiden: Haal uw man over om ons het raadsel uit te leggen. Anders zullen wij u en het huis van uw vader met vuur verbranden. Hebt u ons uitgenodigd om ons bezit te ontnemen of zo?

¹⁶ Toen ging de vrouw van Simson bij hem zitten huilen en zei: Je haat mij alleen maar en houdt niet van mij. Je hebt mijn volksgenoten een raadsel opgegeven en het mij niet uitgelegd. En hij zei tegen haar: Zie, ik heb het mijn vader en mijn moeder niet eens uitgelegd, zou ik het jou dan wel uitleggen?

¹⁷ En zij hilde bij hem op de zevende dag dat zij deze maaltijd hadden. Zo gebeurde het op de zevende dag dat hij het haar uitlegde, want zij bleef bij hem aandringen. Vervolgens legde zij het raadsel uit aan haar volksgenoten.

¹⁸ Toen zeiden de mannen van de stad tegen hem, op de zevende dag, voordat de zon onderging: Wat is zoeter dan honing? En wat is sterker dan een leeuw? En hij zei tegen hen: Als u niet met mijn kalf had geploegd, zou u *de betekenis* van mijn raadsel niet hebben ontdekt.

¹⁹ Toen werd de Geest van de HEERE vaardig over hem: hij ging naar de Askelonieten en sloeg dertig man van hen dood. Hij nam hun kleren en gaf een *stel* daarvan aan *elk* van hen die het raadsel hadden uitgelegd. Hij was echter in woede ontstoken en keerde weer terug naar het huis van zijn vader.

²⁰ En de vrouw van Simson werd *de vrouw* van zijn metgezel, die hem vergezeld had.

SIMSONS OVERWINNINGEN OP DE FILISTIJNEN

15 En het gebeurde na enkele dagen, in de dagen van de tarweoogst, dat Simson zijn vrouw bezocht met een geitenbokje. En hij zei: Laat mij bij mijn vrouw de kamer binnengaan. Haar vader stond hem echter niet toe om naar binnen te gaan.

² Want haar vader zei: Ik dacht* werkelijk dat je haar zeer haatte. Daarom heb ik haar aan je metgezel gegeven. Is haar jongste zuster niet knapper dan zij? Laat zij toch in haar plaats voor jou zijn.

³ Toen zei Simson tegen hen: Ik ben deze keer onschuldig tegenover de Filistijnen, als ik hun kwaad doe.

⁴ En Simson ging op weg en ving driehonderd vossen. Hij nam fakkels, keerde staart aan staart en maakte in het midden tussen *elke* twee staarten een fakkel vast.

⁵ Hij stak de fakkels aan* en liet ze door het staande koren van de Filistijnen lopen. Zo stak hij zowel de korenhopen als het staande koren in brand, alsook de wijngaarden en olijfbomen.

⁶ Toen zeiden de Filistijnen: Wie heeft dit gedaan? En men zei: Simson, de schoonzoon van de *man* uit Timna, omdat die zijn vrouw genomen en haar aan zijn metgezel gegeven heeft. Toen trokken de Filistijnen *daarheen* en verbrandden haar en haar vader met vuur.

⁷ Daarop zei Simson tegen hen: Als u zo doet, zeker, dan zal ik me op u wreken, en pas daarna ophouden.

⁸ En hij sloeg hun *met* een grote slag de botten stuk.* Daarna vertrok hij en ging in een kloof van de rots Etam wonen.

⁹ Toen trokken de Filistijnen op, sloegen hun kamp op tegen Juda en verspreidden zich in Lechi.

¹⁰ En de mannen van Juda zeiden: Waarom bent u tegen ons opgetrokken? En zij antwoordden: Wij zijn opgetrokken om Simson te binden, om met hem te doen, zoals hij met ons heeft gedaan.

¹¹ Daarop kwamen drieduizend man uit Juda naar de kloof van de rots Etam en zij

15:2 *dacht* - Letterlijk: zei. 15:5 *stak de fakkels aan* - Letterlijk: stak vuur aan in de fakkels. 15:8 *hij sloeg hun ... de botten stuk* - Letterlijk: hij sloeg hen ... dijbeen over heup.

zeiden tegen Simson: Wist u niet dat de Filistijnen over ons heersen? Waarom hebt u ons dit dan aangedaan? Maar hij zei tegen hen: Zoals zij bij mij gedaan hebben, zo heb ik bij hen gedaan.

¹² En zij zeiden tegen hem: Wij zijn gekomen om u te binden en over te leveren in de hand van de Filistijnen. En Simson zei tegen hen: Zweer mij dat u mij niet zult doodsteken.

¹³ Daarop zeiden zij tegen hem: Nee, wij zullen u namelijk alleen binden en u in hun hand overleveren. Doden zullen wij u echter zeker niet. En zij bonden hem vast met twee nieuwe touwen en voerden hem mee van de rots.

¹⁴ Toen hij bij Lechi kwam, kwamen de Filistijnen hem juichend tegemoet. Maar de Geest van de HEERE werd vaardig over hem, en de touwen die om zijn armen zaten, werden als vlas dat door het vuur verbrand is. En zijn boeien vielen zomaar van zijn handen.*

¹⁵ En hij vond een verse ezelskaak. Hij stak zijn hand uit, nam die en sloeg er duizend man mee dood.

¹⁶ Toen zei Simson:

Met een ezelskaak heb ik één hoop, twee hopen,

met een ezelskaak heb ik duizend man doodgeslagen.

¹⁷ En het gebeurde, zodra hij uitgesproken was, dat hij de kaak uit zijn hand wierp; en hij noemde die plaats Ramath-Lechi.*

¹⁸ Maar toen hij hevig dorst kreeg, riep hij tot de HEERE en zei: U hebt door de hand van Uw dienaar deze grote verlossing gegeven. Zou ik dan nu van dorst sterven en in de hand van deze ¹⁹ onbesnedenen vallen?

¹⁹ Toen kloofde God de holte die er in Lechi is, en er kwam water uit. Hij dronk en daarop kwam zijn geest weer terug en leefde hij op. Daarom gaf hij hem de naam Bron van de roepende, die tot op deze dag in Lechi is.

²⁰ En hij gaf leiding aan Israël in de dagen van de Filistijnen, twintig jaar lang.

SIMSON IN GAZA

16 Simson ging naar Gaza en zag daar een vrouw die een hoer was, en ging bij haar binnen.

² En de inwoners van Gaza werd gezegd: Simson is hier gekomen. Zij omsingelden hem en loerden heel de nacht op hem in de stadspoort. Zij hielden zich echter heel de nacht stil, want zij zeiden: Tot aan het morgenlicht, dan zullen wij hem doden.

³ Maar Simson bleef tot middernacht liggen. Toen, te middernacht, stond hij op, greep de deuren van de stadspoort met de beide posten en trok ze los, met grendel en al. En hij legde ze op zijn schouders en droeg ze omhoog naar de top van de berg die tegenover Hebron ligt.

SIMSON EN DELILA

⁴ Daarna gebeurde het dat hij een vrouw in het Sorekdal lief kreeg, en haar naam was Delila.

⁵ En de stadsvorsten van de Filistijnen kwamen naar haar toe en zeiden tegen haar: Verleid hem en zie waarin zijn grote kracht ligt en waarmee wij hem aankunnen. Dan binden we hem vast om hem te bedwingen. Wij zullen u dan elk elfhonderd zilverstukken geven.

⁶ Toen zei Delila tegen Simson: Vertel mij toch waarin je grote kracht ligt en waarmee je vastgebonden zou kunnen worden om je te bedwingen.

⁷ Simson zei tegen haar: Als ze mij zouden vastbinden met zeven verse pezen, die niet verdroogd zijn, dan zou ik zwak worden en als ieder ander mens zijn.

⁸ Daarop brachten de stadsvorsten van de Filistijnen haar zeven verse pezen, die niet verdroogd waren, en zij bond hem daarmee vast.

⁹ Men lag bij haar in een kamer in een hinderlaag.* Toen zei zij tegen hem: De Filistijnen over je, Simson! Maar hij brak de pezen, zoals een vlasdraad gebroken wordt als hij vuur ruikt. Zo werd het geheim van zijn kracht niet bekend.

¹⁰ Toen zei Delila tegen Simson: Zie, je hebt

* 1 Sam. 17:26,36; 2 Sam. 1:20

15:14 vielen zomaar van zijn handen - Letterlijk: smolten weg van op zijn handen.

15:17 Ramath-Lechi betekent: heuvel van het kaakbeen. 16:9 Men lag... hinderlaag - Letterlijk: De hinderlaag zat bij haar in een kamer; zie ook vers 12.

mij bedrogen en leugens tegen mij gesproken! Vertel mij toch nu waarmee je vastgebonden zou kunnen worden.

¹¹ En hij zei tegen haar: Als ze mij stevig vast zouden binden met nieuwe touwen, waarmee geen werk is gedaan, dan zou ik zwak worden en zijn als *ieder* ander mens.

¹² Toen nam Delila nieuwe touwen, bond hem daarmee vast en zei tegen hem: De Filistijnen over je, Simson! terwijl men in een kamer in een hinderlaag lag. Hij brak *de touwen* echter van zijn armen als een draad.

¹³ En Delila zei tegen Simson: Tot nu toe heb je mij bedrogen en leugens tegen mij gesproken. Vertel mij *nu toch* waarmee je vastgebonden zou kunnen worden! En hij zei tegen haar: Als je de zeven haarlokken van mijn hoofd zou verweven met de *schering van een weefgetouw*.

¹⁴ En zij maakte ze vast met een pin en zei tegen hem: De Filistijnen over je, Simson! Toen ontwaakte hij uit zijn slaap en trok de pin los van het weefgetouw en de *schering*.

¹⁵ Daarop zei zij tegen hem: Hoe kun je zeggen: Ik heb je lief, terwijl je hart niet met mij is? Je hebt mij nu drie keer bedrogen en mij niet verteld waarin je grote kracht ligt.

¹⁶ En het gebeurde, toen zij alle dagen zo met haar woorden bij hem aandrong en hem lastigviel, dat zijn ziel het niet langer verdragen kon,¹ tot stervens toe.

¹⁷ Toen vertelde hij haar alles² en zei tegen haar: Er is nooit een scheermes op mijn hoofd gekomen, want ik ben als nazireeër aan God *gewijd*, van mijn moeders buik af. Als ik geschoren zou worden, dan zou mijn kracht van mij wijken en zou ik zwak worden, en als alle mensen zijn.

¹⁸ Toen Delila nu zag dat hij haar alles verteld had, stuurde zij *een bode* en liet zij de Filistijnse stadsvorsten roepen, en zei: Kom ditmaal hierheen, want hij heeft mij alles verteld. En de Filistijnse stadsvorsten kwamen naar haar toe en brachten het geld mee.³

¹⁹ Daarna liet zij hem op haar knieën slapen, riep een man en liet hem de zeven haarlokken van zijn hoofd afscheren. En zij begon hem te vernederen en zijn kracht week van hem.

²⁰ En zij zei: De Filistijnen over je, Simson! Hij ontwaakte uit zijn slaap en zei: Ik zal net als de andere keren⁴ vrijkomen en *hen* van mij afschudden. Hij wist namelijk niet dat de *HEERE* van hem geweken was.

²¹ Toen grepen de Filistijnen hem en staken hem de ogen uit. En zij voerden hem af naar Gaza en bonden hem met twee bronzen kettingen. En hij maalde *meel* in de gevangenis.

SIMSON STERVEND OVERWINNAAR

²² Maar het haar van zijn hoofd begon *weer* te groeien, zoals toen hij geschoren werd.

²³ En de Filistijnse stadsvorsten verzamelden zich om een groot offer te brengen aan hun god Dagon en om vrolijk te zijn.⁵ En zij zeiden: Onze god heeft onze vijand Simson in onze hand gegeven.

²⁴ En toen het volk hem zag, prezen zij hun god, want zij zeiden: Onze god heeft onze vijand in onze hand gegeven: *de man* die ons land verwoest heeft, en onze gesneuvelden talrijk heeft gemaakt.

²⁵ En het gebeurde, toen hun hart vrolijk was, dat zij zeiden: Roep Simson en laat hem ons vermaken. En zij riepen Simson uit de gevangenis en hij vermaakte hen. En zij lieten hem tussen de pilaren staan.

²⁶ Toen zei Simson tegen de jongen die hem bij de hand hield: Laat mij gaan en laat mij de pilaren betasten, waarop het huis gevestigd is, zodat ik daartegen kan leunen.

²⁷ Nu was het huis vol mannen en vrouwen. Ook waren alle Filistijnse stadsvorsten daar. En op het dak waren ongeveer drieduizend mannen en vrouwen, die toekeken terwijl Simson *hen* vermaakte.

²⁸ Toen ⁶riep Simson tot de *HEERE* en zei: Heere, *HEERE*! Denk toch aan mij en maak mij toch alleen nog deze keer sterk, o God,

¹ Hebr. 11:32 enz.

16:16 *het niet langer verdragen kon* - Letterlijk: verkort werd. **16:17** *alles* - Letterlijk: heel zijn hart; zie ook vers 18. **16:18** *mee* - Letterlijk: in hun hand. **16:20** *als de andere keren* - Letterlijk: zoals keer op keer. **16:23** *en om vrolijk te zijn* - Letterlijk: en tot blijdschap.

zodat ik me met één slag* op de Filistijnen kan wreken voor mijn twee ogen.

²⁹ En Simson greep de twee middelste pilaren, waarop het huis gevestigd was en waarop dat steunde: de ene met zijn rechterhand en de andere met zijn linkerhand.

³⁰ Vervolgens zei Simson: Moge mijn ziel sterven mét de Filistijnen! Hij boog zich met kracht en het huis viel op de stadsvorsten en op al het volk dat daarin was. En de doden die hij in zijn sterven heeft gedood, waren talrijker dan die hij in zijn leven gedood had.

³¹ Toen kwamen zijn broeders en heel zijn familie en zij namen hem op, voerden hem mee en begroeven hem tussen Zora en Esthaol, in het graf van zijn vader Manoach. En hij had twintig jaar als richter leiding gegeven aan Israël.

AFGODERIJ VAN MICHA

17 Er was een man uit het bergland van Efraïm, die Micha heette.

² Deze zei tegen zijn moeder: De elfhonderd zilverstukken die u ontnomen zijn en waarover u een vervloeking hebt geuit en die ook ten aanhoren van mij hebt uitgesproken, zie, dat geld is bij mij: ik had het weggenomen. Daarop zei zijn moeder: Gezegend zij mijn zoon door de HEERE!

³ Zo gaf hij de elfhonderd zilverstukken aan zijn moeder terug. Maar zijn moeder zei: Ik heb dat geld geheel aan de HEERE geheiligd en het uit handen* gegeven aan mijn zoon, om een gesneden en gegoten beeld te maken. Dus geef ik het nu aan jou terug.

⁴ Hij gaf het geld echter aan zijn moeder terug. En zijn moeder nam tweehonderd zilverstukken en gaf ze aan de edelsmid, die daarvan een gesneden en een gegoten beeld maakte. En het stond in het huis van Micha.

⁵ En de man Micha had een godshuis. Ook maakte hij een efod en afgodsbeeldjes, en wijdde een van zijn zonen* om voor hem tot priester te zijn.

⁶ In die dagen was er geen koning in Israël: eenieder deed wat juist was in zijn ogen.

⁷ Nu was er een jongeman uit Bethlehem in Juda, uit het geslacht van Juda. Hij was een Leviet en verbleef daar als vreemdeling.

⁸ Toen ging deze man uit die stad, uit Bethlehem in Juda, weg om daar te verblijven waar hij *onderdak* zou vinden. En toen hij tijdens zijn tocht* in het bergland van Efraïm kwam, tot bij het huis van Micha, ⁹ zei Micha tegen hem: Waar komt u vandaan? En hij zei tegen hem: Ik ben een Leviet uit Bethlehem in Juda en ik ben op weg om daar te verblijven waar ik *onderdak* zal vinden.

¹⁰ Daarop zei Micha tegen hem: Blijf bij mij en wees voor mij tot een vader en tot een priester. Ik zal u elk jaar* tien zilverstukken geven, een stel kleren en wat nodig is voor uw levensonderhoud. En de Leviet ging met hem mee.

¹¹ De Leviet stemde erin toe bij die man te blijven. En de jongeman was als een van zijn zonen voor hem.

¹² En Micha wijdde de Leviet en de jongeman werd voor hem tot priester. Zo was hij in het huis van Micha.

¹³ Toen zei Micha: Nu weet ik dat de HEERE mij wel zal doen, omdat ik deze Leviet als priester heb.

DE DANIELIEN ZOEKEN NIEUW LAND

18 In die dagen was er geen koning in Israël. En in die dagen zocht de stam van de Daniëlen voor zich een erfelijk bezit om er te wonen, want tot op die dag was hun onder de stammen van Israël niet voldoende erfelijk bezit toegevalen.

² Daarom stuurden de Daniëlen uit hun hele geslacht* vijf mannen, strijdbare mannen uit Zora en uit Esthaol, om het land te verkennen en om het te doorzoeken. En zij zeiden tegen hen: Ga op weg, doorzoek het land. En zij kwamen in het

* Richt. 18:1; 21:25 ³ Richt. 17:6; 21:25

^{16:28 met één slag} - Letterlijk: met één wraak. ^{17:3 uit handen} - Letterlijk: uit mijn hand.
^{17:5 wijdde een van zijn zonen} - Letterlijk: vulde de hand van een uit zijn zonen; zie ook vers 12. ^{17:8 tijdens zijn tocht} - Letterlijk: om zijn weg te doen. ^{17:10 jaar} - Letterlijk: dagen. ^{18:2 uit hun hele geslacht} - Letterlijk: uit hun geslacht ... uit hun einden.

bergland van Efraïm bij het huis van Micha en overnachtten daar.

³ En toen zij bij het huis van Micha waren, herkennen zij de stem van de jonge man, de Leviet. Zij weken van *hun weg af* en zeiden tegen hem: Wie heeft u hier gebracht, wat doet u hier en wat hebt u hier *te maken*?

⁴ Daarop zei hij tegen hen: Zo en zo heeft Micha met mij gedaan. Hij heeft mij ingehuurd en ik ben voor hem tot een priester.

⁵ En zij zeiden tegen hem: Raadpleeg God toch. Dan weten wij of onze weg, die wij gaan, voorspoedig zal zijn.

⁶ En de priester zei tegen hen: Ga in vrede. Uw weg, waarlangs u zult gaan, is de HEERE welgevallig.*

⁷ Vervolgens gingen de vijf mannen *op weg* en kwamen in Laïs. En zij zagen het volk dat er onbezorgd woonde, volgens de wijze van de Sidoniërs: rustig en onbezorgd. En er was geen machthebber in het land die *iemand* om enige zaak lastigviel. Ook waren zij ver verwijderd van de Sidoniërs en hadden zij niets met *andere* mensen van doen.

⁸ Daarna kwamen zij *terug* bij hun broeders in Zora en Esthaol, en hun broeders zeiden tegen hen: Wat *hebt u te zeggen*?

⁹ En zij zeiden: Sta op, en laten wij tegen hen optrekken. Wij hebben het land namelijk gezien en zie, het is zeer goed. Zou u dan niets doen? Aarzel niet om te gaan, het land binnen te trekken *en het* in bezit te nemen.

¹⁰ Als u daar komt, treft u een onbezorgd volk aan en het land is naar beide kanten ruim *genoeg*.* Ja, God heeft het in uw hand gegeven: een plaats waar geen gebrek is aan iets wat er op de aarde is.

¹¹ Toen braken ze vandaar op, vanuit het geslacht van de Daniëten, vanuit Zora en Esthaol: zeshonderd man, met *hun* wapenrusting aan.

¹² En zij trokken op en sloegen hun kamp op bij Kirjath-Jearim in Juda. Daarom noemden zij deze plaats ^aMachane-Dan,*

tot op deze dag. Zie, het ligt achter Kirjath-Jearim.

¹³ Vervolgens trokken zij vandaar verder naar het bergland van Efraïm en kwamen zij bij het huis van Micha.

¹⁴ Toen namen de vijf mannen die *eropuit* gegaan waren om het land van Laïs te verkennen, het woord en zeiden tegen hun broeders: Weet u ook dat er in die huizen een efod is, en afgodsbeeldjes en een gesneden en een gegoten beeld? Welnu, weet wat u te doen staat.

¹⁵ Toen weken zij af van *hun weg* en kwamen bij het huis van de jongeman, de Leviet, het huis van Micha, en zij vroegen hem naar *zijn* welstand.

¹⁶ En de zeshonderd mannen van de Daniëten bleven, met hun wapenrusting aan, bij de ingang van de poort staan.

¹⁷ De vijf mannen die *op weg* waren om het land te verkennen, liepen echter door. Zij gingen daar naar binnen en namen het gesneden beeld, de efod, de afgodsbeeldjes en het gegoten beeld weg. Nu stond de priester bij de ingang van de poort, bij de zeshonderd mannen met *hun* wapenrusting aan.

¹⁸ Toen zij die het huis van Micha waren binnengegaan, het gesneden beeld, de efod en de afgodsbeeldjes en het gegoten beeld wegnamen, zei de priester tegen hen: Wat doet u?

¹⁹ Daarop zeiden zij tegen hem: Zwijs, leg uw hand op uw mond en ga met ons mee. Wees voor ons tot een vader en een priester. Is het beter dat u een priester bent voor het huis van één man of dat u een priester bent voor een stam en een geslacht in Israël?

²⁰ Toen werd het hart van de priester vrolijk en hij nam de efod, de afgodsbeeldjes en het gesneden beeld en voegde zich bij het volk.*

²¹ Vervolgens keerden zij om en trokken zij verder. En zij lieten de kleine kinderen, het vee en de bagage voor zich uit gaan.

²² Toen zij ver bij het huis van Micha vandaan waren, werden de mannen die in de

* Richt. 13:25

18:6 is de HEERE welgevallig - Letterlijk: is vóór de HEERE. 18:10 naar beide kanten ruim genoeg - Letterlijk: wijd van beide handen. 18:12 Machane-Dan betekent: legerkamp van Dan. 18:20 voegde zich bij het volk - Letterlijk: kwam te midden van het volk.

huizen bij het huis van Micha woonden, bijeengeroepen. Zij haalden de Daniëten in

²³ en riepen de Daniëten toe, waarop die zich omkeerden en tegen Micha zeiden: Wat is er met u, dat u *al die mensen* bijeengeroepen hebt?

²⁴ Daarop zei hij: U hebt mijn goden, die ik gemaakt heb, meegenomen, evenals de priester, en bent weggegaan. Wat heb ik nu nog? Waarom zegt u dan tegen mij: Wat is er met u?

²⁵ Maar de Daniëten zeiden tegen hem: Laat uw stem niet horen bij ons, want anders zullen mannen, verbitterd van gemoed, u aanvallen, en *dan* zult u uw leven verliezen en het leven van uw gezin.

²⁶ Daarop gingen de Daniëten hun weegs, en Micha, die zag dat zij sterker waren dan hij, keerde om en ging terug naar zijn huis.

²⁷ Zij hadden dus meegenomen wat Micha had gemaakt, alsook de priester die hij had gehad, en kwamen in Laïs, bij een rustig en onbezorgd volk, en zij sloegen hen met de scherpte van het zwaard. En de stad verbrandden zij met vuur.

²⁸ En er was niemand die *hen* redde, want het lag ver van Sidon vandaan en zij hadden niets met *andere* mensen van doen. Het lag in het dal dat bij Beth-Rechob ligt. Daarna herbouwden zij de stad en gingen er wonen.

²⁹ ^a Zij gaven de stad de naam Dan, naar de naam van hun vader Dan, die een zoon van Israël was. ^b Vroeger was de naam van de stad echter Laïs.

³⁰ En de Daniëten richtten het gesneden beeld voor zich op. En Jonathan, de zoon van Gersom, de zoon van Manasse, hij en zijn zonen, waren priesters voor de stam van de Daniëten, tot op de dag dat het land in ballingschap werd gevoerd.

³¹ Zo richtten zij het gesneden beeld voor zich op dat Micha gemaakt had, al de dagen dat het huis van God in Silo was.

GRUWELDAAD IN GIBEA

19 En het gebeurde in die dagen, ^b toen er in Israël geen koning was, dat er

een Levitische man was, die als vreemdeling in *een van* de uithoeken van het bergland van Efraïm verbleef, die voor zich een vrouw uit Bethlehem in Juda *als* bijvrouw nam.

² Maar zijn bijvrouw bedreef hoerij tegen hem en ging bij hem weg, naar het huis van haar vader in Bethlehem in Juda. En zij bleef daar enige dagen, *te weten* vier maanden.

³ En haar man stond op en ging haar achterna om naar haar hart te spreken en haar weer terug te halen. En zijn knecht was bij hem, en een span ezels. En zij liet hem binnen in het huis van haar vader. En toen de vader van de jonge vrouw hem zag, was hij blij hem te ontmoeten.

⁴ En zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, drong zo bij hem aan dat hij drie dagen bij hem bleef. En zij aten en dronken en overnachtten daar.

⁵ Op de vierde dag nu gebeurde het dat zij 's morgens vroeg op waren en dat hij opstond om weg te gaan. Maar de vader van de jonge vrouw zei tegen zijn schoonzoon: Kom *eerst* op krachten^a met een stuk brood en daarna kun je weggaan.

⁶ Zij gingen dus zitten en zij beiden aten en dronken samen. Toen zei de vader van de jonge vrouw tegen de man: Overnacht toch *hier* en laat je hart vrolijk zijn.

⁷ De man stond echter op om weg te gaan. Daarop drong zijn schoonvader er bij hem op aan daar opnieuw te overnachten.

⁸ Toen hij op de vijfde dag 's morgens vroeg op was om weg te gaan, zei de vader van de jonge vrouw: Kom toch *eerst* op krachten. En zij bleven wachten tot de dag ten einde was. Zo aten zij beiden.

⁹ Toen stond de man op om weg te gaan, hij en zijn bijvrouw en zijn knecht. Zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw zei echter: Zie toch, de dag is voorbij en het wordt avond. Blijf toch overnachten! Zie, de dag legt zich te ruste, overnacht hier en laat je hart vrolijk zijn. Dan kun je morgen vroeg opstaan om je weg te gaan naar je tent.

¹⁰ De man wilde echter niet blijven over-

^a Joz. 19:47 ^b Richt. 17:6; 18:1; 21:25

18:29 *die een zoon van Israël was* - Letterlijk: die aan Israël geboren was. **19:5** *Kom ... op krachten* - Letterlijk: Versterk uw hart; zie ook vers 8.

nachten, kwam stond op en ging weg. En hij kwam tot bij Jebus (dat is Jeruzalem) met het span gezadeld ezel. Zijn bijvrouw was ook bij hem.

¹¹ Toen zij bij Jebus waren, was de dag al ver gevorderd. En de knecht zei tegen zijn heer: Trek toch verder, en laten wij naar deze stad van de Jebusieten uitwijken en daar overnachten.

¹² Maar zijn heer zei tegen hem: Wij zullen daarheen niet uitwijken, naar een vreemde stad die niet van de Israëlieten is, maar wij zullen verdertrekken tot aan Gibeā.

¹³ Verder zei hij tegen zijn knecht: Kom, laten wij een van deze plaatsen *proberen* te bereiken en in Gibeā of in Rama overnachten.

¹⁴ Zo trokken zij verder en gingen *hun weg*. En de zon ging voor hun *ogen* onder bij Gibeā, dat tot Benjamin behoort.

¹⁵ Vervolgens weken zij daarheen *van hun weg* af en gingen zij Gibeā binnen om *daar* te overnachten. Toen hij naar binnen gegaan was, ging hij op een plein in de stad zitten, want er was niemand die hen in huis nam om te overnachten.

¹⁶ En zie, een oude man kwam 's avonds *terug* van zijn werk, van het veld. Die man kwam ook uit het bergland van Efraïm, maar verbleef als vreemdeling in Gibeā. De mannen van deze plaats waren echter Benjaminieten.

¹⁷ Toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij de reiziger op het plein van de stad. En de oude man vroeg: Waarheen bent u op weg en waar komt u vandaan?

¹⁸ Daarop zei hij tegen hem: Wij zijn op doorreis van Bethlehem in Juda naar de uithoeken van het bergland van Efraïm, waar ik vandaan kom. Ik ben naar Bethlehem in Juda geweest, maar ik ben *nu* op weg naar het huis van de HEERE. Er is echter niemand die mij in huis neemt,

¹⁹ hoewel onze ezels zowel stro als voer hebben en er ook brood en wijn is voor mij en voor uw dienaren, alsook voor de knecht, die uw dienaren bij zich hebben. Er is aan geen ding gebrek.

²⁰ Toen zei de oude man: Vrede zij u! Alles

wat u ook maar ontbreekt, is bij mij. Overnacht alleen niet op het plein.

²¹ En hij bracht hem zijn huis binnen en gaf de ezels voer. En nadat zij hun voeten gewassen hadden, aten en dronken zij.

²² Terwijl zij hun hart vrolijk maakten, zie, toen omsingelden de mannen van de stad, ^a verdorven lieden, het huis en bondsden op de deur. En zij spraken de oude man, de heer des huizes, aan en zeiden: Breng de man die in uw huis gekomen is, naar buiten, zodat wij gemeenschap met hem kunnen hebben.*

²³ Maar de man, de heer des huizes, ging naar buiten, naar hen toe, en zei tegen hen: Nee, mijn broeders, doe toch geen kwaad, nu deze man in mijn huis gekomen is. Bega zo'n dwaasheid niet.

²⁴ Zie, mijn dochter, een maagd, en zijn bijvrouw, die zal ik wel naar buiten brengen. Verkracht die dan *maar* en doe met hen wat goed is in uw ogen. Maar doe deze man die dwaasheid niet aan.

²⁵ De mannen wilden echter niet naar hem luisteren. Toen greep de man zijn bijvrouw en bracht *haar* naar buiten, naar hen toe. Vervolgens hadden zij gemeenschap met haar en deden zij de hele nacht met haar wat zij wilden, tot 's morgens toe. En bij het aanbreken van de dageraad lieten zij haar gaan.

²⁶ Toen het ochtend werd, kwam de vrouw *terug* en viel neer voor de ingang van het huis van de man, waar haar heer verbleef, en *lag daar* totdat het licht werd.

²⁷ Toen haar heer 's morgens opstond en de deuren van het huis opendeeld en naar buiten ging om zijns weegs te gaan, zie, *daar* lag de vrouw, zijn bijvrouw, bij de ingang van het huis, met haar handen op de drempel.

²⁸ En hij zei tegen haar: Sta op, en laten wij gaan. Maar er kwam geen antwoord. Toen legde hij haar op de ezel. En de man stond op en ging naar zijn woonplaats.

²⁹ Zodra hij in zijn huis kwam, nam hij een mes, greep zijn bijvrouw en deelde haar met haar beenderen en *al* in twaalf stukken. Vervolgens stuurde hij die naar elk gebied van Israël.

* Gen. 19:4 enz.; Hos. 9:9; 10:9

19:22 *gemeenschap met hem ... hebben* - Letterlijk: hem kennen; zie ook vers 25.

³⁰ En het gebeurde dat iedereen die het zag, zei: Zo iets is niet gebeurd of gezien, vanaf de dag dat de Israëlieten uit het land Egypte zijn weggetrokken tot op deze dag. Neem het *ter harte*, beraadslaag en spreek!

DE STRIJD VAN DE STAMMEN TEGEN BENJAMIN

20 Toen trokken alle Israëlieten uit en de gemeenschap verzamelde zich als één man, vanaf Dan tot Berseba, ook het land van Gilead, bij de HEERE in Mizpa.

² En de leiders^a van heel het volk, van al de stammen van Israël, stelden zich op aan het hoofd van het verzamelde volk van God: vierhonderdduizend man voetvolk dat het zwaard kon hanteren.^c

³ De Benjaminieten hoorden dat de Israëlieten opgetrokken waren naar Mizpa. En de Israëlieten zeiden: Spreek, hoe is dit kwaad gebeurd?

⁴ Daarop antwoordde de Levitische man, de man van de vrouw die gedood was, en zei: Ik kwam met mijn bijvrouw in Gibeā, dat tot Benjamin behoort, om er te overnachten.

⁵ Maar de burgers van Gibeā stonden tegen mij op. Zij omsingelden 's nachts het huis omwille van mij. Zij dachten mij te doden en hebben mijn bijvrouw zo verkracht dat zij gestorven is.

⁶ Toen greep ik mijn bijvrouw en deelde haar in stukken en stuurde haar heel het land door dat erfelijk bezit is van Israël, omdat zij een schandelijke daad en een dwaasheid in Israël hadden verricht.

⁷ Zie, u bent allen Israëlieten. Geef hier uw mening en raad!

⁸ Toen stond heel het volk als één man op en zei: Niemand van ons zal naar zijn tent gaan en niemand van ons zal van hier weggaan naar zijn huis.

⁹ Welnu dan, dit is wat wij met Gibeā zullen doen: ertegen optrekken, volgens het lot.

¹⁰ Wij zullen uit alle stammen van Israël tien man op de honderd nemen, honderd

op de duizend en duizend op de tienduizend, om proviand mee te nemen voor het volk, zodat het, wanneer het in Gibeā in Benjamin komt, met hen kan doen overeenkomstig al de dwaasheid die zij in Israël gedaan hebben.

¹¹ Zo verzamelden alle mannen van Israël zich tegen deze stad, verbonden als één man.

¹² De stammen van Israël stuurden mannen door heel de stam van Benjamin om te zeggen: Wat is dit voor een kwaad dat onder u gebeurd is?

¹³ Lever ons nu die mannen uit, die ^averderfelijke lieden die in Gibeā zijn, zodat wij hen doden en het kwaad uit Israël weg kunnen doen. ^bDe Benjaminieten wilden echter niet naar de stem van hun broeders, de Israëlieten, luisteren.

¹⁴ De Benjaminieten verzamelden zich daarentegen vanuit hun steden in Gibeā om tegen de Israëlieten ten strijde te trekken.

¹⁵ En de Benjaminieten uit de steden werden op die dag geteld: zesentwintigduizend man die het zwaard konden hanteren. Daarnaast werden de inwoners van Gibeā geteld: zevenhonderd van de beste mannen.

¹⁶ Onder al dit volk waren zevenhonderd van de beste mannen ^clinkshandig. Ieder van hen kon haarfijn met een steen slingeren zonder te missen.

¹⁷ Ook de mannen van Israël werden geteld, Benjamin niet meegerekend: vierhonderdduizend man die het zwaard konden hanteren. Dit waren allemaal strijdbare mannen.

¹⁸ Zo stonden de Israëlieten op en trokken naar het huis van God, raadpleegden God en zeiden: Wie van ons moet als eerste ten strijde trekken tegen de Benjaminieten? En de HEERE zei: Juda als eerste.

¹⁹ Vervolgens stonden de Israëlieten in de morgen op en sloegen hun kamp op om te strijden tegen Gibeā.

²⁰ En de mannen van Israël trokken ten strijde tegen Benjamin. Vervolgens stel-

^a Richt. 19:22 ^b Hos. 9:9; 10:9 ^c Richt. 3:15

20:2 leiders - Letterlijk: de hoeken. 20:2 dat het zwaard kon hanteren - Letterlijk: die het zwaard uittrokken; zie ook de verzen 15, 17, 25, 35 en 46. 20:7 Geef hier uw mening en raad - Letterlijk: Geef voor uzelf hier woord en raad.

den de mannen van Israël zich tegen hen op voor de strijd tegen Gibeā.

²¹ Toen trokken de Benjaminiten Gibeā uit en richtten die dag verderf aan in Israël: tweeëntwintigduizend man *viel* ter aarde.

²² Maar het volk, de mannen van Israël, vatte moed, en zij stelden zich opnieuw op voor de strijd, op de plaats waar zij zich de vorige dag voor de strijd hadden opgesteld.

²³ En de Israëlieten trokken op en huilden voor het aangezicht van de HEERE tot 's avonds toe. Zij raadpleegden de HEERE en zeiden: Zal ik opnieuw de strijd aanbinden met mijn broeder, de Benjaminiten? En de HEERE zei: Trek tegen hem op.

²⁴ Maar toen de Israëlieten de volgende dag de Benjaminiten naderden,

²⁵ trok Benjamin hun op de tweede dag vanuit Gibeā tegemoet en zij richtten verderf aan onder de Israëlieten: nog acht-tienduizend man *viel* ter aarde. Al dezen konden het zwaard hanteren.

²⁶ Toen trokken alle Israëlieten, ja heel het volk, op en kwamen bij het huis van God en huilden. En zij bleven daar voor het aangezicht van de HEERE en vastten die dag tot 's avonds toe. Ook brachten zij brandoffers en dankoffers voor het aangezicht van de HEERE.

²⁷ En de Israëlieten raadpleegden de HEERE, want in die dagen bevond zich daar de ark van het verbond van God.

²⁸ En Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van Aäron, stond in die dagen voor Zijn aangezicht en zei: Zal ik nog eens ten strijde trekken tegen mijn broeder, de Benjaminiten, of zal ik *ervan* afzien? En de HEERE zei: Trek op, want morgen zal Ik hem in uw hand geven.

²⁹ Toen legde Israël hinderlagen rondom tegen Gibeā.

³⁰ En op de derde dag trokken de Israëlieten op tegen de Benjaminiten en zij stelden zich op tegen Gibeā, zoals de andere keren.*

³¹ Vervolgens trokken de Benjaminiten *de stad* uit, het volk tegemoet. Ze werden van de stad weggelokt en begonnen zoals de

andere keren slachtoffers te maken onder het volk, op de hoofdwegen door het *open* veld, waarvan de ene omhoog voert naar het huis van God en de andere naar Gibeā: ongeveer dertig man van Israël.

³² Toen zeiden de Benjaminiten: Zij zijn voor onze *ogen* verslagen zoals eerst. Maar de Israëlieten zeiden: Laten wij vluchten en hen van de stad weglokken, naar de hoofdwegen.

³³ Daarop stonden alle mannen van Israël op van hun plaats en stelden zich op bij Baäl-Tamar. Ook kwam *het deel* van Israël dat in hinderlaag lag, uit zijn plaats tevoorschijn, uit de open plek bij Geba.

³⁴ En tienduizend van de beste mannen van heel Israël kwamen van tegenover Gibeā. De strijd werd zwaar. Zij wisten echter niet dat het onheil hen treffen zou.

³⁵ Toen versloeg de HEERE Benjamin, voor *de ogen* van Israël, zodat de Israëlieten op die dag van Benjamin vijftiengtienduizend en honderd man neersloegen. Al dezen konden het zwaard hanteren.

³⁶ En de Benjaminiten zagen dat zij verslagen waren. Want de mannen van Israël gaven de Benjaminiten ruimte, omdat zij vertrouwden op de hinderlaag die zij tegen Gibeā gelegd hadden.

³⁷ Zij die in hinderlaag lagen, haastten zich en overvielen Gibeā. Ja, zij die in hinderlaag hadden gelegen, trokken op en sloegen heel de stad met de scherpte van het zwaard.

³⁸ De mannen van Israël hadden met *de mannen* die in hinderlaag hadden gelegen, de afspraak *gemaakt* dat dezen een grote rookwolk uit de stad zouden laten opstijgen,

³⁹ *en* dat de mannen van Israël zich *vervolgens* om zouden keren in de strijd. Nu was Benjamin begonnen met slachtoffers te maken onder de mannen van Israël: ongeveer dertig man. Zij zeiden namelijk: Zij zijn ongetwijfeld geheel en al voor onze *ogen* verslagen, net als in de eerdere strijd.

⁴⁰ Toen begon de *rookwolk* op te stijgen uit de stad, een pilaar van rook. Toen Benjamin vervolgens achteromkeek, zie, de hele

* Joz. 8:4

20:30 *zoals de andere keren* - Letterlijk: zoals keer op keer; zie ook vers 31.

stad was opgegaan in vlammen die naar de hemel stegen.

⁴¹ Toen keerden de mannen van Israël zich om, en de mannen van Benjamin werden door schrik overmand, want zij zagen dat het onheil hen getroffen had.

⁴² Daarom keerden zij voor de ogen van de mannen van Israël in de richting van de woestijn. De strijd achtervolgde hen echter, en de mannen uit de steden sloegen hen in hun midden neer.

⁴³ Zij omsingelden Benjamin, zij achtervolgden hem, zij liepen hem met gemak onder de voet, tot tegenover Gibeā, aan de kant waar de zon opgaat.

⁴⁴ Er vielen van Benjamin achttienduizend man. Dit waren allemaal strijdbare mannen.

⁴⁵ Daarop keerden zij zich om en vluchtten naar de woestijn, naar de rots van Rimmon. Zij hielden echter nog een nalezing onder hen op de hoofdwegen: vijfduizend man. Verder achtervolgden zij hen tot aan Gideom toe en doodden nog eens tweeduizend man van hen.

⁴⁶ Zo was het aantal van allen die op die dag van Benjamin vielen, vijfentwintigduizend man, die het zwaard konden hanteren. Dit waren allemaal strijdbare mannen.

⁴⁷ Zeshonderd man echter keerde zich om en vluchtte naar de woestijn, naar de rots van Rimmon, en zij bleven vier maanden bij de rots van Rimmon.

⁴⁸ En de mannen van Israël keerden naar de Benjaminiten terug en sloegen hen met de scherpste van het zwaard, van de hele stad tot de dieren, ja, tot alles toe wat aangetroffen werd. Ook staken zij alle steden die aangetroffen werden, in brand.

HERSTEL VAN DE STAM VAN BENJAMIN

21 Nu hadden de mannen van Israël in Mizpa gezworen en gezegd: Niemand van ons zal zijn dochter aan de Benjaminiten tot vrouw geven.

² Toen kwam het volk naar het huis van God en het bleef daar tot de avond, voor

het aangezicht van God. En zij begonnen heel hard te huilen.*

³ En zij zeiden: O HEERE, God van Israël, waarom is dit in Israël gebeurd, dat er heden een stam van Israël gemist wordt?

⁴ En het gebeurde de volgende dag dat het volk vroeg opstond en daar een altaar bouwde. En zij brachten brandoffers en dankoffers.

⁵ Daarna zeiden de Israëlieten: Wie van al de stammen van Israël is er die niet in de gemeente is opgekomen naar de HEERE? Er was namelijk een belangrijke eed afgelegd met het oog op hem die niet in Mizpa zou komen naar de HEERE, met de woorden: Hij zal zeker gedood worden.

⁶ En de Israëlieten hadden berouw over Benjamin, hun broeder, en zeiden: Vandaag is er een stam van Israël afgesneden.

⁷ Wat zullen wij, als het om vrouwen gaat, doen voor hen die overgeleven zijn? Wij hebben immers bij de HEERE gezworen dat wij hun geen van onze dochters tot vrouw zullen geven.

⁸ Toen zeiden zij: Is er iemand van de stammen van Israël die niet in Mizpa naar de HEERE is opgekomen? En zie, uit Jabes in Gilead was er niemand naar het kamp, naar de gemeente, gekomen.

⁹ Daarop werd het volk geteld, en zie, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead.

¹⁰ Toen stuurde de gemeenschap daar twaalfduizend van de strijdbaarste mannen heen. En men gebod hun: Trek op en sla de inwoners van Jabes in Gilead met de scherpste van het zwaard, met de vrouwen en de kleine kinderen.

¹¹ Dit is het echter wat u moet doen:^a al wie mannelijk is, en alle vrouwen die gemeenschap hebben gehad met een man,^b moet u met de ban slaan.

¹² En onder de inwoners van Jabes in Gilead troffen zij vierhonderd meisjes aan die maagd waren, die geen gemeenschap met een man hadden gehad. Zij brachten hen naar het kamp in Silo, dat in het land Kanaän ligt.

* Richt. 21:13 ^a Num. 31:17

21:2 zij begonnen heel hard te huilen - Letterlijk: zij verhieven hun stem en huilden met groot gehuil. 21:11 die gemeenschap ... man - Letterlijk: die het bed van een man gekend hebben; zie ook vers 12.

¹³ Toen stuurde heel de gemeenschap *boden*. Dezen spraken met de Benjaminiëten, die bij de **rots* van Rimmon verbleven en riepen hun vrede toe.

¹⁴ Zo kwamen de Benjaminiëten in die tijd terug. En zij gaven hun de vrouwen, die zij van de vrouwen uit Jabes in Gilead in leven hadden gelaten. Er waren er zo echter nog niet genoeg voor hen.

¹⁵ Toen had het volk berouw over Benjamin, omdat de HEERE een bres geslagen had in de stammen van Israël.

¹⁶ En de oudsten van de gemeenschap zeiden: Wat zullen wij als het om vrouwen gaat doen voor hen die overgebleven zijn? Want de vrouwen zijn uit Benjamin weggevaagd.

¹⁷ Verder zeiden zij: Het bezit van hen die ontkomen zijn, is van Benjamin, en er mag geen stam uit Israël verdelgd worden.

¹⁸ Wij kunnen hun echter geen vrouwen uit onze dochters geven, want de Israëliëten hebben gezworen en gezegd: *Vervloekt zij hij die aan de Benjaminiëten een vrouw geeft!*

¹⁹ Toen zeiden zij: Zie, er is in Silo een feest voor de HEERE, dat van jaar tot jaar **gehouden wordt* ten noorden van het huis van God, aan *de zijde* waar de zoon opgaat van de hoofdweg, die omhoog voert van het huis van God naar Sichem, en ten zuiden van Lebona.

²⁰ En zij geboden de Benjaminiëten: Ga in de wijngaarden op de loer liggen.

²¹ Let dan op, en zie, als de dochters van Silo *de stad* uit gaan om in reien te dansen, kom dan uit de wijngaarden tevoorschijn en laat eenieder van u een vrouw voor zich schaken uit de dochters van Silo en *terug*-gaan naar het land van Benjamin.

²² En wanneer het zal gebeuren dat hun vaders of hun broers naar ons toe zullen komen om u aan te klagen, dan zullen wij tegen hen zeggen: Wees hen omwille van ons genadig, want wij hebben in de strijd niet voor iedere man een vrouw kunnen nemen. Voorzeker, u hebt ze hun niet gegeven, zodat u nu schuldig zou zijn.

²³ En de Benjaminiëten deden zo en voerden overeenkomstig hun aantal vrouwen weg van de dansende meisjes die zij roofden. Daarna trokken zij weg en keerden terug naar hun erfelijk bezit. Zij herbouwden de steden en gingen er wonen.

²⁴ Ook de Israëliëten trokken in die tijd daarvandaan, ieder naar zijn stam en naar zijn geslacht. Zo trokken zij vandaar weg, ieder naar zijn erfelijk bezit.

²⁵ ^bIn die dagen was er geen koning in Israël: eenieder deed wat juist was in zijn ogen.

^a Richt. 20:47 ^b Richt. 17:6; 18:1; 19:1

21:19 van jaar tot jaar - Letterlijk: van dagen naar dagen.

HET BOEK RUTH

NAOMI EN HAAR SCHOONDOCHTERS

1 In de dagen dat de richters leiding gaven aan het volk, gebeurde het dat er hongersnood was in het land. Daarom ging een man uit Bethlehem in Juda op weg om als vreemdeling in de vlakten van Moab te verblijven, hij, zijn vrouw en zijn twee zonen.

² De naam van de man was Elimelech, de naam van zijn vrouw Naomi en de namen van zijn twee zonen Machlon en Chilion, Efrathieten uit Bethlehem in Juda. En zij kwamen in de vlakten van Moab en bleven daar.

³ Elimelech, de man van Naomi, stierf, en zij bleef achter met haar twee zonen.

⁴ Die namen voor zich Moabitische vrouwen. De naam van de ene was Orpa en de naam van de andere Ruth. En zij bleven daar ongeveer tien jaar.

⁵ En die twee, Machlon en Chilion, stierven ook. Zo bleef de vrouw achter, zonder haar twee zonen en zonder haar man.

⁶ Toen maakte zij zich met haar schoondochters gereed en keerde terug uit de vlakten van Moab, want zij had in het land Moab gehoord dat de HEERE naar Zijn volk omgezien had door hun brood te geven.

⁷ Daarom trok zij weg uit de plaats waar zij geweest was, en haar twee schoondochters gingen met haar mee. Toen zij op weg gingen waren om terug te keren naar het land Juda,

⁸ zei Naomi tegen haar twee schoondochters: Ga heen, keer terug, ieder naar het huis van haar moeder. Moge de HEERE jullie goedertierenheid bewijzen, zoals jullie die bewezen hebben aan hen die gestorven zijn, en aan mij.

⁹ Moge de HEERE jullie geven dat jullie rust vinden, ieder in het huis van haar man. Toen zij hen kuste, begonnen zij luid te huilen.*

¹⁰ En zij zeiden tegen haar: Voorzeker, wij keren met u terug naar uw volk.

¹¹ Maar Naomi zei: Keer terug, mijn dochters! Waarom zouden jullie met mij meegaan? Heb ik nog zonen in mijn lichaam, die jullie tot mannen zouden kunnen worden?

¹² Keer terug, mijn dochters! Ga heen, want ik ben te oud om een man te hebben. Al zou ik zeggen: Ik heb hoop, en al zou ik zelfs in deze nacht een man hebben, ja zelfs zonen baren,

¹³ zouden jullie dan wachten tot zij groot geworden waren? Zou dat jullie er dan van weerhouden om een man te hebben? Nee, mijn dochters, want het is voor mij veel bitterder dan voor jullie: de hand van de HEERE is tegen mij uitgestrekt.

¹⁴ Toen begonnen zij opnieuw luid te huilen. En Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth klampte zich aan haar vast.

¹⁵ Daarom zei zij: Zie, je schoonzuster is teruggekeerd naar haar volk en naar haar goden. Keer ook terug, je schoonzuster achterna.

¹⁶ Maar Ruth zei: Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.

¹⁷ Waar u sterft, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEERE mag zo en nog veel erger doen: voorzeker, alleen de dood zal scheiding maken tussen mij en u.

1:9 *begonnen zij luid te huilen* - Letterlijk: verhieven zij hun stem en huilden; zie ook vers 14.

¹⁸ Toen zij zag dat zij zich vast voorgenoemen had met haar mee te gaan, hield zij op tot haar te spreken.

¹⁹ Zo gingen zij samen *verder*, tot zij in Bethlehem kwamen. En het gebeurde, toen zij Bethlehem binnenkwamen, dat de hele stad over hen in rep en roer raakte, en *de vrouwen* zeiden: Is dit Naomi?

²⁰ Maar zij zei tegen hen: Noem mij niet Naomi, noem mij Mara, "want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan."

²¹ Ik ging vol weg, maar de **HEERE** heeft mij leeg laten terugkeren. Waarom zou u mij Naomi noemen, nu de **HEERE** tegen mij getuigd heeft en de Almachtige mij kwaad gedaan heeft?

²² Zo keerde Naomi terug, en met haar Ruth, de Moabitische, haar schoondochter. Zij keerde uit de vlakten van Moab terug. En zij kwamen in Bethlehem, aan het begin van de gersteoogst.

RUTH OP DE AKKER VAN BOAZ

2 Nu had Naomi een bloedverwant van de kant van haar man, een zeer vermogend man, "uit het geslacht van Elimelech, en zijn naam was "Boaz."

² Ruth, de Moabitische, zei tegen Naomi: Laat mij toch naar de akker gaan en aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden. En zij zei tegen haar: Ga, mijn dochter.

³ Daarop ging zij *op weg*, kwam op de akker en raapte *aren* achter de maaiers. En het overkwam haar dat zij op een deel van de akker van Boaz *terecht kwam*, die uit het geslacht van Elimelech was.

⁴ En zie, Boaz kwam uit Bethlehem, en zei tegen de maaiers: De **HEERE** zij met u! En zij zeiden tegen hem: De **HEERE** zegene u!

⁵ Daarop zei Boaz tegen zijn knecht die over de maaiers aangesteld was: Wie behoort deze jonge vrouw toe?

⁶ De knecht die over de maaiers aangesteld was, antwoordde en zei: Dat is de Moabitische jonge vrouw die met Naomi teruggekeerd is uit het land Moab.

⁷ Zij zei: Laat mij toch *aren* rapen en verzamelen tussen de schoven, achter de maa-

ers. Zo is zij gekomen en zij is gebleven van morgen af tot nu toe. Zij heeft bijna niet binnen gezeten.

⁸ Toen zei Boaz tegen Ruth: U hebt het gehoord, nietwaar, mijn dochter? Ga niet op een andere akker *aren* rapen. Ook moet u hier niet weggaan, maar u moet dicht bij de meisjes blijven *die voor mij werken*.

⁹ Uw ogen moeten op de akker *gericht* zijn die zij aan het maaien zijn en u moet achter hen aan gaan. Heb ik de knechten niet geboden dat zij u niet aanraken? Als u dorst hebt, mag u naar de *watervaten* gaan en drinken van wat de knechten zullen scheppen.

¹⁰ Toen wierp zij zich met het gezicht *ter aarde*, boog zich naar de grond en zei tegen hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?

¹¹ Boaz antwoordde en zei tegen haar: Het is mij allemaal verteld, alles wat u na de dood van uw man voor uw schoonmoeder gedaan hebt, en hoe u uw vader en uw moeder en uw geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat u voorheen niet kende.

¹² Moge de **HEERE** uw daad vergelden, en moge uw loon volkomen zijn van de **HEERE**, de God van Israël, onder Wiens vleugels u gekomen bent om toevlucht te nemen.

¹³ En zij zei: Laat mij genade vinden in uw ogen, mijn heer, want u hebt mij getroost en u hebt naar het hart van uw dienaar gesproken, hoewel ik niet ben als een van uw dienaren.

¹⁴ Toen het etenstijd was, zei Boaz tegen haar: Kom er hier bij en eet van het brood en doop uw stukje *brood* in de zure wijn. Zo zat zij neer naast de maaiers, en hij reikte haar geroosterd koren aan. En zij at en werd verzadigd en hield nog over.

¹⁵ Toen zij opstond om *weer aren* te gaan rapen, gebod Boaz zijn knechten: Laat haar ook tussen de schoven rapen en val haar niet lastig.

¹⁶ Ja, laat ook opzettelijk voor haar wat vallen uit de bundels aren en laat het liggen,

^a Matt. 1:5

1:20 *Mara* betekent: bitter. **2:1** *een zeer vermogend man* - Letterlijk: een man, een held van vermogen. **2:11** *voorheen* - Letterlijk: gisteren en eergisteren.

zodat zij het op kan rapen, en bestraf haar niet.

¹⁷ Zo raapte zij *aren* op de akker tot de avond. En wat zij geraapt had, klopte ze uit. Het was ongeveer een efa² gerst.

¹⁸ En zij pakte het op en kwam in de stad. Haar schoonmoeder zag wat zij geraapt had. Ook haalde zij tevoorschijn wat zij overgehouden had, toen ze genoeg gegeten had,³ en gaf het haar.

¹⁹ Vervolgens zei haar schoonmoeder tegen haar: Waar heb je vandaag *aren* geraapt en waar heb je gewerkt? Moge hij die naar je omgezien heeft, gezegend worden. En zij vertelde haar schoonmoeder bij wie zij gewerkt had en zei: De naam van de man bij wie ik vandaag gewerkt heb, is Boaz.

²⁰ Toen zei Naomi tegen haar schoondochter: Moge hij, die zijn goedertierenheid niet onthouden heeft aan de levenden en aan de doden, gezegend worden door de HEERE. Verder zei Naomi tegen haar: Die man is nauw aan ons verwant, hij is een van onze lossers.

²¹ En Ruth, de Moabitische, zei: Bovendien heeft hij tegen mij gezegd: U moet dicht bij mijn knechten blijven, totdat zij met heel mijn oogst klaar zijn.

²² Naomi zei tegen haar schoondochter Ruth: Het is goed, mijn dochter, dat je met de meisjes *die voor hem werken* meegaat, zodat ze je op een andere akker niet lastigvallen.

²³ Zo bleef zij dicht bij de meisjes van Boaz om *aren* te rapen, tot de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren. En zij bleef bij haar schoonmoeder.

RUTH EN BOAZ

3 En Naomi, haar schoonmoeder, zei tegen haar: Mijn dochter, zou ik geen plaats van rust voor je zoeken, waar het je goed zal gaan?

² Welnu, is Boaz, bij wiens meisjes je geweest bent, geen bloedverwant van ons? Zie, hij gaat vannacht op de dorsvloer gerst wannen.

³ Was je dan en zelf je en doe je *beste* kleren

aan en ga naar de dorsvloer, *maar zorg ervoor* dat je niet door de man wordt opgemerkt, voordat hij klaar is met eten en drinken.

⁴ En het zal gebeuren als hij gaat liggen, *zorg dan* dat je de plaats weet waar hij ligt. Ga er dan heen, sla de deken aan zijn voeteneind op en ga liggen. Dan zal hij je zelf vertellen wat je doen moet.

⁵ Zij zei tegen haar: Alles wat u zegt, zal ik doen.

⁶ Daarop ging zij naar de dorsvloer en deed overeenkomstig alles wat haar schoonmoeder haar geboden had.

⁷ Toen Boaz gegeten en gedronken had en zijn hart vrolijk was, kwam hij en ging liggen aan de rand van de *korenhooft*. Daarna kwam zij stilletjes, sloeg de deken aan zijn voeteneind op en ging liggen.

⁸ En het gebeurde midden in de nacht dat de man schrok en om zich heen greep. En zie, er lag een vrouw aan zijn voeteneind.

⁹ En hij zei: Wie bent u? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienaar. Spreid uw vleugel over uw dienaar uit, want u bent de lossers.

¹⁰ En hij zei: Gezegend bent u door de HEERE, mijn dochter! U hebt *met* deze laatste *blijk van* goedertierenheid van u de eerste nog overtroffen, doordat u geen jongemannen nagelopen bent, geen arme en geen rijke.

¹¹ En nu, mijn dochter, wees niet bevreesd. Alles wat u gezegd hebt, zal ik voor u doen, want ieder in de poort van mijn volk weet dat u een deugdelijke vrouw bent.

¹² Nu dan, het is waar dat ik een lossers ben, maar er is nog een lossers, nauwer verwant dan ik.

¹³ Overnacht vannacht hier. Als het *morgenochtend* gebeurt dat hij u lost, goed, laat hem lossen. Als hij echter niet gene- gen is u te lossen, dan zal ik u lossen, *zo waar de HEERE leeft*. Ga nu *maar* liggen tot de morgen.

¹⁴ Zo lag zij tot de morgen aan zijn voeteneinde. En zij stond op, voordat men elkaar kon herkennen, want hij zei: Het mag niet bekend worden dat er een vrouw op de dorsvloer gekomen is.

2:17 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. 2:18 toen... had - Letterlijk: van haar verzadiging.

¹⁵ Verder zei hij: Geef de omslagdoek die u draagt, en houd hem op. En zij hield hem op. En hij mat zes *maten* gerst af en legde die op haar. Vervolgens ging hij de stad in.

¹⁶ Toen kwam zij bij haar schoonmoeder, en die zei: Wie ben je, mijn dochter? En zij vertelde haar alles wat de man voor haar gedaan had.

¹⁷ Verder zei zij: Deze zes *maten* gerst heeft hij mij gegeven, want hij zei *tegen mij*: Kom niet met lege *handen* bij uw schoonmoeder.

¹⁸ Toen zei Naomi: Ga *rustig* zitten, mijn dochter, tot je weet hoe de zaak uit zal vallen, want die man zal niet rusten, voordat hij vandaag *nog* deze zaak tot een einde heeft gebracht.

BOAZ TROUWT MET RUTH

4 Intussen ging Boaz naar de poort en ging daar zitten. En zie, de lossers over wie Boaz gesproken had, kwam voorbij. Toen zei hij: Kom *eens* hier en ga hier zitten, u *daar*, hoe u ook heet. En hij kwam daarheen en ging zitten.

² En hij haalde tien mannen uit de oudsten van de stad, en zei: Gaat u hier zitten. En zij gingen zitten.

³ Toen zei hij tegen de lossers: Het stuk land dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naomi, die uit het land Moab teruggekomen is, verkocht.

⁴ En ik heb gezegd: Ik zal het u ter ore doen komen door te zeggen: Koop het, in aanwezigheid van de inwoners en in aanwezigheid van de oudsten van mijn volk. Als u het wilt lossen, los het. En als u het niet wilt lossen, vertel het mij dan, zodat ik het weet. Want er is niemand om het te lossen, behalve u, en ik na u. Toen zei hij: Ik zal het lossen.

⁵ Maar Boaz zei: Op de dag dat u het land van de hand van Naomi koopt, koopt u het ook van Ruth, de Moabitische, de vrouw van de gestorvene, om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden.

⁶ Toen zei de lossers: Ik kan het voor mij niet lossen, anders zou ik mijn erfelijk bezit te gronde richten. Neemt ú voor uw reke-

ning wat ik zou moeten lossen, want ik kan *het* niet lossen.

⁷ Nu was het vroeger in Israël bij lossing en bij ruil *de gewoonte* om de hele zaak te bevestigen: iemand trok zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste; en dit diende als bewijs in Israël.

⁸ Dus zei de lossers tegen Boaz: Koopt u het voor uzelf. En hij trok zijn schoen uit.

⁹ Toen zei Boaz tegen de oudsten en heel het volk: U bent vandaag getuigen dat ik van de hand van Naomi alles gekocht heb wat van Elimelech geweest is, en alles wat van Chilion en Machlon geweest is.

¹⁰ Daarbij neem ik voor mijzelf Ruth, de Moabitische, de vrouw van Machlon, tot vrouw om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden, opdat de naam van de gestorvene niet zal worden uitgewist onder zijn broeders en in de poort van zijn woonplaats. U bent vandaag getuigen.

¹¹ En heel het volk dat in de poort was en de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen. Moge de HEERE deze vrouw, die in uw huis komt, maken als ¹² Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben. Doe krachtige daden in Efratha en maak uw naam beroemd in Bethlehem.

¹² En moge uw huis worden als het huis van Perez, die Tamar aan Juda baarde, door het nageslacht dat de HEERE u uit deze jonge vrouw geven zal.

¹³ Zo nam Boaz Ruth en zij werd hem tot vrouw, en hij kwam bij haar. En de HEERE gaf haar dat zij zwanger werd en een zoon baarde.

¹⁴ Toen zeiden de vrouwen tegen Naomi: Geloofd zij de HEERE, Die niet heeft nagelaten om u vandaag een lossers te geven. Moge zijn naam beroemd worden in Israël!

¹⁵ Hij zal er voor u zijn om u te verkwikken en u in uw ouderdom te onderhouden. Want uw schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, zij die beter voor u is dan zeven zonen.

¹⁶ En Naomi nam het kind en zette het op haar schoot. En zij werd zijn verzorgster.

¹⁷ En de buurvrouwen gaven hem een

¹ Deut. 25:7 ² Gen. 29:32 enz.; 30:24,25; 35:17,18 ³ Gen. 38:29; 1 Kron. 2:4; Matt. 1:3
4:10 *neem* - Letterlijk: koop.

naam. Zij zeiden: Bij Naomi is een zoon geboren. En zij gaven hem de naam Obed. Hij is de vader van Isai, de vader van David.

¹⁸ Dit nu zijn de afstammelingen van Perez:

¹⁹ Perez verwekte Hezron,

¹⁹ Hezron verwekte Ram, Ram verwekte Amminadab,

²⁰ Amminadab verwekte Nahesson, Nahesson verwekte Salma,

²¹ Salmon verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed,

²² Obed verwekte Isai, en Isai verwekte David.

^a 1 Kron. 2:5; Matt. 1:3

HET EERSTE BOEK

SAMUEL

DE GELOFTE VAN HANNA

1 Er was een man uit Ramathaïm-Zofim, uit het bergland van Efraïm, en zijn naam was ^aElkana, een zoon van Jeroham, de zoon van Elihu, de zoon van Tochu, de zoon van Zuf, een Efrathiet.

² En hij had twee vrouwen. De naam van de ene was Hanna en de naam van de andere Peninna. Nu had Peninna kinderen, maar Hanna had geen kinderen.

³ Deze man ging van jaar tot jaar^b zijn stad uit om zich in Silo voor de HEERE van de legermachten neer te buigen en offers te brengen. Daar waren de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, priesters van de HEERE.

⁴ Wanneer de dag kwam dat Elkana een offer bracht, gaf hij delen van *het vlees* aan Peninna, zijn vrouw, en aan al haar zonen en haar dochters.

⁵ Maar aan Hanna gaf hij een speciaal deel, want hij had Hanna lief; maar de HEERE had haar baarmoeder toegesloten.

⁶ Haar tegenpartij treiterde haar telkens weer om haar kwaad te maken, omdat de HEERE haar baarmoeder toegesloten had.

⁷ En zo ging het jaar op jaar. Zo dikwijls als zij naar het huis van de HEERE ging, treiterde zij haar zo; dan huilde zij en at niet.

⁸ Elkana, haar man, zei dan tegen haar: Hanna, waarom huil je, waarom eet je niet, en waarom is je hart verdrietig? ^cBen ik je niet meer waard dan tien zonen?

⁹ Toen stond Hanna op, nadat men in Silo gegeten en gedronken had. Nu zat Eli, de priester, op een stoel bij een deurpost van de tempel van de HEERE.

¹⁰ Bitter van gemoed bad zij tot de HEERE en zij huilde erg.

¹¹ Zij legde een gelofte af; zij zei: HEERE van de legermachten, wanneer U werkelijk de ellende van Uw dienaress aanziet, aan mij denkt en Uw dienaress niet vergeet, maar aan Uw dienaress een mannelijke nakomeling geeft, dan zal ik die voor al de dagen van zijn leven aan de HEERE geven, ^een er zal geen scheermes op zijn hoofd komen.

¹² En het gebeurde, toen zij lang bleef bidden voor het aangezicht van de HEERE, dat Eli op haar mond lette.

¹³ Want Hanna sprak in haar hart; alleen haar lippen bewogen, maar haar stem werd niet gehoord. Daarom hield Eli haar voor dronken.

¹⁴ En Eli zei tegen haar: Hoelang zult u zich nog dronken gedragen? Ontdoe u van uw wijn.

¹⁵ Maar Hanna antwoordde en zei: Nee, mijn heer, ik ben een diepbedroefde^f vrouw; ik heb geen wijn of sterkedrank gedronken, maar ik heb ^emijn ziel uitgestort voor het aangezicht van de HEERE.

¹⁶ Houd uw dienaress toch niet voor een verdorven vrouw, want vanwege de veelheid van mijn gedachten en mijn verdriet heb ik tot nu toe gesproken.

¹⁷ Toen antwoordde Eli en zei: Ga in vrede, en de God van Israël zal u geven wat u van Hem gebeden hebt.

¹⁸ Zij zei: Laat uw dienaress genade vinden in uw ogen. Vervolgens ging de vrouw haars weegs. Zij at *weer* en haar gezicht stond bij haar niet meer *als voorheen*.

¹⁹ Zij stonden 's morgens vroeg op, bogen zich neer voor het aangezicht van de

^a1 Kron. 6:26,27 ^bEx. 23:14; Deut. 16:16 ^cRuth 4:15 ^dRicht. 13:5 ^ePs. 62:9

1:3 van jaar tot jaar - Letterlijk: van dagen naar dagen. 1:15 diepbedroefd - Letterlijk: hard van geest.

HEERE, keerden terug en kwamen aan bij hun huis in Rama. Elkana had gemeenschap met zijn vrouw Hanna, * en de HEERE dacht aan haar.

GEBOORTE VAN SAMUEL

²⁰ Het gebeurde na verloop van dagen dat Hanna zwanger werd. Zij baarde een zoon en gaf hem de naam Samuel, * want, *zei ze*, ik heb hem van de HEERE gebeden.

²¹ Die man Elkana ging met zijn hele gezin op weg om de HEERE het jaarlijkse offer* en ook zijn gelofteoffer te brengen.

²² Hanna ging echter niet mee maar zei tegen haar man: Als de jongen van de borst af is, zal ik hem brengen, zodat hij voor het aangezicht van de HEERE verschijnt en daar voor eeuwig blijft.

²³ En Elkana, haar man, zei tegen haar: Doe wat goed is in jouw ogen; blijf hier totdat hij van de borst af is; moge de HEERE Zijn woord gestand doen. Zo bleef de vrouw thuis en zoogde haar zoon, totdat hij van de borst af was.

²⁴ Daarna, toen hij van de borst af was, nam zij hem met zich mee, met drie jonge stieren, * een efa* meel en een kruik wijn. Zij bracht hem in het huis van de HEERE in Silo, toen de jongen nog heel jong was.

²⁵ Zij slachtten de stier en brachten de jongen bij Eli.

²⁶ En zij zei: Och, mijn heer, zo waar u zelf leeft, mijn heer, ik ben die vrouw die hier bij u stond om tot de HEERE te bidden.

²⁷ Ik bad om deze jongen, en de HEERE heeft mij gegeven wat ik van Hem gebeden heb.

²⁸ Daarom heb ik hem ook voor al de dagen dat hij op aarde is, aan de HEERE overgegeven; hij is van de HEERE gebeden. En hij boog zich daar voor de HEERE neer.

HANNA'S LOFZANG

2 Toen bad Hanna en zei:

¹ Mijn hart springt op van vreugde in de HEERE,

mijn hoorn is opgeheven in de HEERE; mijn mond is wijd open tegen mijn vijanden,

want ik verheug mij in Uw heil.

² Er is niemand zo heilig als de HEERE, want *er is niemand buiten U, en er is geen rotssteen als onze God.

³ Spreek toch niet steeds zo bijzonder hoogmoedig,

en laat niets hooghartigs uit uw mond gaan;

want de HEERE is een alwetend God, en Zijn daden zijn recht.

⁴ De boog van de sterken is gebroken, maar zij die struikelden, zijn met kracht omgord.

⁵ Zij die *verzadigd waren, hebben zich om brood verhuurd, maar zij die hongerig waren, zijn het niet meer.

Zelfs de onvruchtbare heeft er zeven gebaard,

maar zij die veel kinderen had, is verkommerd.

⁶ De *HEERE doodt en maakt levend, Hij doet in het graf neerdalen en Hij doet daaruit opkomen.

⁷ De HEERE maakt arm en maakt rijk, Hij vernedert, ook verhoogt Hij.

⁸ *Hij verheft de geringe uit het stof; uit het vuil verhoogt Hij de arme

om hen bij edelen te doen zitten, om hen een erezetel te laten verkrijgen.

⁹ Want de grondvesten van de aarde zijn van de HEERE

en Hij heeft de wereld daarop geplaatst.

⁹ Hij zal de voeten van Zijn gunstelingen bewaren, maar de goddelozen zullen zwijgen in de duisternis,

^a Luk. 2:41 ^b Luk. 1:46 ^c Deut. 3:24; Ps. 86:8 ^d Ps. 34:11; Klaagl. 5:6; Luk. 1:53 ^e Deut. 32:39; Ezech. 37:11,12 enz. ^f Job 36:15; Ps. 113:7,8; Luk. 1:52 ^g Ps. 24:2; 102:26; 104:5

1:19 had gemeenschap met zijn vrouw Hanna - Letterlijk: hij kende zijn vrouw Hanna; 1:20 Samuel betekent: gehoord door God. 1:21 het jaarlijkse offer - Letterlijk: het offer van de dagen. 1:24 drie jonge stieren - Volgens de Dode Zeerollen en de Septuaginta: een driejarige jonge stier. 1:24 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

want een man is niet sterk door *eigen* kracht.

¹⁰ Zij die de HEERE ter verantwoording roepen, zullen verpletterd worden;

¹¹ Hij zal in de hemel over hen donderen. De HEERE zal rechtspreken over de eindigen der aarde;

Hij zal Zijn ^b Koning kracht geven, en de hoorn van Zijn Gezalfde opheffen.

¹² Daarna ging Elkana naar Rama, naar zijn huis, terwijl de jongen de HEERE bleef dienen onder toezicht van de priester Eli.

DE ZONEN VAN ELI

¹³ De zonen van Eli echter waren verdorven mannen; zij kenden de HEERE niet.

¹⁴ Want de handelwijze van deze priesters met het volk was *aldus: wanneer* iemand een offer bracht, kwam de knecht van de priester, terwijl het vlees kookte, met een drietandige vork in zijn hand,

¹⁵ stak die in de kookpot, in de ketel, in de pan of in de pot, *en* alles wat de vork *dan* optrok, nam de priester voor zichzelf. Zo deden zij met al de Israëlieten die daar in Silo kwamen.

¹⁶ Ook vóór zij het vet in rook lieten opgaan, kwam de knecht van de priester en zei tegen de man die het offer bracht: Geef dat vlees om te braden aan de priester, want hij wil geen gekookt vlees van u aan nemen, maar rauw.

¹⁷ En wanneer die man tegen hem zei: Zij moeten dat vet beslist eerst* in rook laten opgaan; neem daarna *maar* voor uzelf zoals uw ziel verlangt, *dan* zei hij tegen hem: Nee, u moet het nú geven, en zo niet, dan neem ik het met geweld.

¹⁸ Zo was de zonde van deze jongemannen voor het aangezicht van de HEERE erg groot, want de mensen verwierpen *hierdoor* het offer van de HEERE.

¹⁹ Maar Samuel diende voor het aangezicht van de HEERE. Hij was een jongen, gekleed in een linnen priesterhemd.

²⁰ Zijn moeder maakte van jaar tot jaar* een klein bovenkleed voor hem en bracht hem dat, wanneer zij met haar man kwam om het jaarlijkse offer* te brengen.

²¹ Dan zegende Eli Elkana en zijn vrouw, en zei: Moge de HEERE u nageslacht geven uit deze vrouw, vanwege dat wat zij de HEERE gebeden heeft. Vervolgens gingen zij *weer terug* naar zijn woonplaats.

²² En inderdaad zag de HEERE naar Hanna om. Zij werd zwanger en baarde drie zonen en twee dochters, en de jonge Samuel werd groot bij de HEERE.

²³ Eli nu was heel oud en hoorde alles wat zijn zonen heel Israël aandeden, en ook dat zij sloepen met de vrouwen die bij de ingang van de tent van ontmoeting dienst deden.

²⁴ Hij zei tegen hen: Waarom doen jullie zulke dingen, zodat ik deze wandaden van jullie te horen krijg van dit hele volk?

²⁵ *Dit kan* niet, mijn zonen! Nee, dit is geen goed bericht dat ik hoor; jullie laten het volk van de HEERE overtredingen begaan.

²⁶ Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zullen de goden* hem oordelen; maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, wie zal *dan* voor hem bidden? Maar zij luisterden niet naar de stem van hun vader, want de HEERE wilde hen doden.

²⁷ En de jonge Samuel kreeg gaandeweg meer aanzien en gunst, zowel bij de HEERE als ook bij de mensen.

VAL VAN ELI VOORSPELD

²⁸ Een man Gods kwam naar Eli, en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Heb Ik Mij niet duidelijk geopenbaard aan het huis van uw vader, toen zij in Egypte waren, in het huis van de farao?

²⁹ Ik heb hem uit al de stammen van Israël voor Mij tot priester uitgekozen om op Mijn altaar te offeren, het reukwerk in rook te laten opgaan en de efod voor Mijn aangezicht te dragen; en Ik heb aan het huis van uw vader al de vuuroffers van de Israëlieten gegeven.

*1 Sam. 7:10 ^a Ps. 2:6; 89:25 ^b Luk. 2:52 ^c Hand. 7:25 enz. ^d Lev. 10:14

2:16 *eerst* - Letterlijk: als op deze dag. 2:19 *van jaar tot jaar* - Letterlijk: van dagen naar dagen. 2:19 *het jaarlijkse offer* - Letterlijk: het offer van de dagen. 2:25 *goden* - d.w.z. rechters als vertegenwoordigers van God.

²⁹ Waarom ^aschopt u dan tegen Mijn slachtoffer en tegen Mijn graanoffer, dat Ik *in Mijn* woning geboden heb, en eert u uw zonen meer dan Mij, door u vet te mes-ten met het beste van alle graanoffers van Mijn volk Israël?

³⁰ Daarom spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had duidelijk gezegd: ^bUw huis en uw familie zullen voor eeuwig voor Mijn aangezicht wandelen. Maar nu spreekt de HEERE: Er is bij Mij geen sprake van, want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij verachten, zullen *zelf* veracht worden.

³¹ Zie, de dagen komen dat Ik uw arm zal afhakken, en de arm van uw familie, zodat er geen oud man in uw huis zijn zal.

³² U zult de nood van Gods woning aanzien, in plaats van al het goede dat Hij Israël gedaan zou hebben; en er zal geen oude man in uw huis zijn, alle dagen.

³³ Maar de man van uw *huis* die Ik niet van bij Mijn altaar zal uitroeien, zal er zijn om uw ogen te doen bezwijken en uw ziel te bedroeven; en het merendeel van uw huis zal sterven *als mannen in de kracht van hun leven*.

³⁴ Dit zal voor u het teken zijn dat over uw beide zonen, over Hofni en Pinehas, komen zal: op één dag zullen zij beiden ster-ven.

³⁵ Ik zal voor Mij een trouwe priester doen opstaan; die zal doen zoals het in Mijn hart en Mijn ziel is. Voor hem zal Ik een blijvend huis bouwen, en hij zal alle dagen voor de ogen van Mijn gezalfde wandelen.

³⁶ En het zal gebeuren dat al wie van uw huis overgebleven is, zal komen om zich voor hem neer te buigen voor een weinig geld en een rond brood, en zal zeggen: Neem mij toch aan voor een van de pries-terdiensten, zodat ik een stuk brood om te eten *zal hebben*.

SAMUEL GEROEPEN

3 En de jonge Samuel diende de HEERE onder toezicht van Eli. Het woord van de HEERE was schaars in die dagen; er kwam geen visioen openbaar.

² Het gebeurde op zekere dag, toen Eli op

zijn *slaapplaats* lag – ^czijn ogen begonnen zwak te worden, *zodat* hij niet *meer* kon zien –

³ en toen *ook* Samuel zich *te slapen* gelegd had, voordat de lamp van God gedooft werd in de tempel van de HEERE, waar de ark van God was,

⁴ dat de HEERE Samuel riep. En hij zei: Zie, hier ben ik.

⁵ Hij snelde naar Eli en zei: Zie, *hier* ben ik, want u hebt mij geroepen. Maar die zei: Ik heb niet geroepen, ga terug *en ga weer* liggen. En hij ging weg en ging *weer* liggen.

⁶ Toen riep de HEERE Samuel opnieuw; Samuel stond op, ging naar Eli en zei: Zie, *hier* ben ik, want u hebt mij geroepen. Hij zei echter: Ik heb niet geroepen, mijn zoon; ga terug *en ga weer* liggen.

⁷ Nu kende Samuel de HEERE nog niet; het woord van de HEERE was nog niet aan hem geopenbaard.

⁸ Toen riep de HEERE Samuel opnieuw, voor de derde keer, en hij stond op, ging naar Eli en zei: Zie, hier ben ik, want u hebt mij geroepen. Toen begreep Eli dat de HEERE de jongen riep.

⁹ Daarom zei Eli tegen Samuel: Ga *weer terug en ga* liggen. Wanneer het gebeurt dat Hij je roept, moet je zeggen: Spreek, HEERE, want Uw dienaar luistert. Toen ging Samuel *weer terug* en ging op zijn *slaap-*plaats liggen.

¹⁰ Toen kwam de HEERE en bleef daar staan; en Hij riep zoals de andere keren: ^dSamuel, Samuel! En Samuel zei: Spreek, want Uw dienaar luistert.

¹¹ De HEERE zei tegen Samuel: Zie, Ik ga iets doen in Israël waarvan bij ieder die het hoort, ^ede beide oren zullen tuiten.

¹² Op die dag zal Ik over Eli alles gestand doen ^fwat Ik tegen zijn huis gesproken heb, *van het begin tot het einde*.

¹³ Want Ik heb hem bekendgemaakt dat Ik over zijn huis voor eeuwig gericht zal oefenen, omwille van de ongerechtigheid die hij geweten heeft; want toen zijn zonen zich vervloekt gemaakt hebben, heeft hij hen niet eens zuur aangekeken.

¹⁴ En daarom heb Ik het huis van Eli ge-zworen: De ongerechtigheid van het huis

^a Deut. 32:15 ^b Ex. 28:43; 29:9 ^c 1 Sam. 4:15 ^d 2 Kon. 21:12; Jer. 19:3 ^e 1 Sam. 2:31
3:10 *zoals de andere keren* - Letterlijk: zoals keer op keer.

van Eli zal in eeuwigheid niet verzoend worden door slachtoffer of door graanoffer!

¹⁵ Samuel nu bleef tot aan de morgen liggen; toen deed hij de deuren van het huis van de HEERE open. Samuel was bevreesd dit visioen aan Eli te vertellen.

¹⁶ Toen riep Eli Samuel en zei: Mijn zoon Samuel! Hij zei: Zie, hier ben ik.

¹⁷ En hij zei: Wat is het woord dat Hij tot je gesproken heeft? Houd het toch niet voor mij verborgen. God mag zó en nog veel erger met je doen als je ook maar één woord voor mij verborgen houdt van al de woorden die Hij tot je gesproken heeft!

¹⁸ Toen maakte Samuel hem al die woorden bekend en hield ze niet voor hem verborgen. En Eli zei: Hij is de HEERE; laat Hij doen wat goed is in Zijn ogen.

¹⁹ En Samuel werd groot. De HEERE was met hem en liet niet een van al Zijn woorden onvervuld.*

²⁰ En heel Israël, van Dan tot Berseba toe, erkende dat Samuel aangesteld was tot profeet van de HEERE.

²¹ En de HEERE bleef in Silo verschijnen; ja, de HEERE openbaarde Zich aan Samuel in Silo door het woord van de HEERE.

ISRAËL DOOR DE FILISTIJNEN VERSLAGEN. DE ARK WEGGENOMEN

4 Het woord van Samuel kwam tot heel Israël. En Israël trok ten strijde, de Filistijnen tegemoet. Zij sloegen hun kamp op bij Eben-Haëzer, terwijl de Filistijnen hun kamp opsloten bij Afek.

² De Filistijnen stelden zich op tegenover Israël. Toen de strijd zich uitbreidde, werd Israël door de Filistijnen verslagen; want zij doodden in de gelederen in het open veld ongeveer vierduizend man.

³ Toen het volk in het kamp teruggekomen was, zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft de HEERE ons vandaag vóór de Filistijnen verslagen? Laten wij vanuit Silo de ark van het verbond van de HEERE bij ons nemen, en laat die in ons midden komen, opdat die ons zal verlossen uit de hand van onze vijanden.

⁴ Toen zond het volk *boden* naar Silo, en men bracht vandaar de verbondsark van de HEERE van de legermachten.^a Die tussen de cherubs troont; en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar met de ark van het verbond van God.

⁵ En het gebeurde, toen de ark van het verbond van de HEERE in het kamp kwam, dat heel Israël zo'n uitbundig gejuich aanhief dat de aarde dreunde.

⁶ Toen de Filistijnen het geluid van het gejuich hoorden, zeiden zij: Wat betekent het geluid van dit uitbundige gejuich in het kamp van de Hebreëen? Toen zij vernamen dat de ark van de HEERE in het kamp gekomen was,

⁷ werden de Filistijnen bevreesd, want zij zeiden: God is in het leger gekomen. En zij zeiden: Wee ons, want iets dergelijks is er sinds jaar en dag* niet gebeurd.

⁸ Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze machtige goden? Dit zijn dezelfde goden die de Egyptenaren met alle plagen getroffen hebben, bij de woestijn.

⁹ Filistijnen, vat moed en wees mannen, anders zult u de Hebreëen moeten dienen zoals zij u gediend hebben. Wees mannen, en strijd!

¹⁰ Toen stredden de Filistijnen, en Israël werd verslagen, en zij vluchtten, ieder naar zijn tent. De nederlaag was zeer groot, er viel van Israël dertigduizend man voetvolk.

¹¹ En 'de ark van God werd meegenomen, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, stierven.

DE DOOD VAN ELI

¹² Toen snelde er een Benjaminit uit de gevechtlinie, en *deze* kwam diezelfde dag *nog* in Silo; en zijn kleren waren gescheurd en 'er was aarde op zijn hoofd.

¹³ Toen hij aankwam, zie, Eli zat op de stoel aan de kant van de weg op de uitkijk, want zijn hart sidderde vanwege de ark van God. Toen die man kwam om het in de stad te vertellen, schreeuwde heel de stad het uit.

¹⁴ Eli hoorde het geluid van het schreeuwen,

* 2 Sam. 6:2; Ps. 80:2; 99:1 ^a Richt. 13:1 ^c 1 Sam. 2:34; Ps. 78:61 ^d Joz. 7:6

3:19 onvervuld - Letterlijk: ter aarde vallen. 4:7 sinds jaar en dag - Letterlijk: gisteren en eergisteren.

en hij zei: Wat betekent het geluid van dit rumoer? Daarop haastte de man zich en kwam het Eli vertellen.

¹⁵ Eli nu was een man van achtennegentig jaar, en zijn ogen waren *star* geworden, zodat hij niet *meer* zien kon.

¹⁶ En die man zei tegen Eli: Ik kom uit de gevechtlijn; vandaag *nog* ben ik uit de gevechtlijn gevlucht. Hij zei: Wat is er gebeurd, mijn zoon?

¹⁷ Toen antwoordde de boodschapper en zei: Israël is voor de Filistijnen uit gevlucht, en ook is er een grote slachting onder het volk geweest. Bovendien zijn uw twee zonen, Hofni en Pinehas, gestorven en is de ark van God meegenomen.

¹⁸ En het gebeurde, toen hij van de ark van God melding maakte, dat Eli achterover van de stoel viel, aan de kant van de poort, zijn nek brak en stierf; want de man was oud en zwaar. En hij had veertig jaar leiding gegeven aan Israël.

¹⁹ En zijn schoondochter, de vrouw van Pinehas, was zwanger en zou baren. Toen zij het bericht hoorde dat de ark van God meegenomen was en dat haar schoonvader en haar man gestorven waren, kromde zij zich en baarde, want haar weeën overvielen haar.

²⁰ En omstreeks de tijd van haar sterven spraken de vrouwen die bij haar stonden: Wees niet bevreesd, want u hebt een zoon gebaard. Maar zij antwoordde niet en nam het niet ter harte.

²¹ En zij noemde het jongetje Ikabod, en zei: De eer is weggevoerd uit Israël. *Dit* zei ze, omdat de ark van God meegenomen was, en vanwege haar schoonvader en haar man.

²² En zij zei: De eer is weggevoerd uit Israël, want de ark van God is meegenomen.

DE ARK IN HET LAND VAN DE FILISTIJNEN

5 De Filistijnen hadden de ark van God *als buit* meegenomen en hem van Eben-Haëzer naar Asdod gebracht.

² Vervolgens namen de Filistijnen de ark van God, brachten hem in het huis van Dagon en plaatsten hem bij Dagon.

³ Maar toen de inwoners van Asdod de

andere dag vroeg opstonden, zie, Dagon was op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark van de HEERE. En zij namen Dagon en zetten hem weer op zijn plaats.

⁴ Toen zij de volgende dag 's morgens vroeg opstonden, zie, Dagon lag op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark van de HEERE. Maar het hoofd van Dagon en zijn beide handpalmen lagen afgehakt op de drempel; alleen Dagon's *romp* was op *zijn plaats* overgebleven.

⁵ Daarom betreden de priesters van Dagon en allen die in het huis van Dagon komen, de drempel van Dagon in Asdod niet, tot op deze dag.

⁶ En de hand van de HEERE drukte zwaar op de inwoners van Asdod en teisterde hen; Hij trof hen, *namelijk* ^b Asdod en de bijbehorende gebieden, met gezwellen.

⁷ Toen de mannen van Asdod zagen dat het er zo *aan toeging*, zeiden zij: Laat de ark van de God van Israël niet bij ons blijven, want Zijn hand drukt hard op ons en op Dagon, onze god.

⁸ Daarom stuurden zij *boden*, brachten al de stadsvorsten van de Filistijnen bijeen en zeiden: Wat zullen wij met de ark van de God van Israël doen? En die zeiden: Laat de ark van de God van Israël naar Gath overgebracht worden. Daarop brachten zij de ark van de God van Israël *daarheen* over.

⁹ En het gebeurde, nadat zij hem overgebracht hadden, dat de hand van de HEERE op de stad drukte en er een zeer grote verwarring *ontstond*, want Hij trof de inwoners van die stad van klein tot groot: zij kregen gezwellen.

¹⁰ Toen stuurden zij de ark van God naar Ekron. Het gebeurde echter, toen de ark van God in Ekron kwam, dat de inwoners van Ekron het uitschreeuwden: Zij hebben de ark van de God van Israël naar mij overgebracht om mij en mijn volk te doden.

¹¹ Daarom stuurden zij *boden*, brachten al de stadsvorsten van de Filistijnen bijeen, en zeiden: Stuur de ark van de God van Israël weg, en laat hem terugkeren naar zijn *eigen* plaats, zodat hij mij en mijn volk niet zal doden. Er was namelijk een dodelijke verwarring in de hele stad; de hand van God drukte er zeer zwaar.

^a 1 Sam. 3:2 ^b Ps. 78:66

¹² De mensen die niet stierven, werden getroffen met gewellen, zodat het hulpgeroep van de stad opsteeg naar de hemel.

DE ARK TERUGGEBRACHT NAAR HET LAND VAN ISRAËL

6 Toen de ark van de HEERE zeven maanden in het land van de Filistijnen geweest was,

² riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, en zij vroegen: Wat zullen wij met de ark van de HEERE doen? Laat ons weten waarmee wij hem naar zijn *eigen* plaatsen moeten *terugsturen*.

³ Zij zeiden: Wanneer u de ark van de God van Israël *terugstuurt*, stuur hem *dan* niet leeg *terug*, maar doe Hem beslist een schuldoffer toekomen; dan zult u genezen worden en zal u bekend zijn waarom Zijn hand niet van u wijkt.

⁴ Toen zeiden zij: Wat voor schuldoffer zullen wij Hem doen toekomen? Zij zeiden: Vijf gouden gewellen en vijf gouden muizen, overeenkomstig het aantal stadsvorsten van de Filistijnen, want een en dezelfde plaag *treft* u allen en uw stadsvorsten.

⁵ Maak beeldjes van uw gewellen en beeldjes van uw muizen die het land te gronde richten, en geef eer aan de God van Israël. Misschien zal Hij *de druk* van Zijn hand op u, op uw goden en op uw land verlichten.

⁶ Waarom zou u uw hart onvermurwbaar maken, zoals de Egyptenaren en de farao hun hart onvermurwbaar maakten? Lie-ten zij hen niet wegtrekken, toen ^aHij *Zijn macht* aan hen bewees, zodat zij konden gaan?

⁷ Nu dan, neem een nieuwe wagen, maak *die gereed*, en neem twee zogende koeien, waarop *nog* geen juk gekomen is; span de koeien voor de wagen en breng hun kalveren achter hen vandaan terug naar huis.

⁸ Neem dan de ark van de HEERE, zet hem op de wagen, en leg de gouden voorwerpen die u Hem als schuldoffer doet toekomen, in een kistje ernaast. Stuur hem vervolgens *terug* en laat hem gaan.

⁹ Let dan op: als de ark de weg naar het gebied van Beth-Semes inslaat, heeft Hij ons dit grote kwaad aangedaan. Maar zo

niet, dan weten wij dat niet Zijn hand ons getroffen heeft; *dan* is het ons toevallig overkomen.

¹⁰ Zo deden die mannen; zij namen twee zogende koeien en spanden die voor de wagen, maar hun kalveren sloten zij in huis op.

¹¹ Zij zetten de ark van de HEERE op de wagen, evenals het kistje met de gouden muizen en de beeldjes van hun gewellen.

¹² De koeien liepen regelrecht, in één spoor, de weg langs, op weg naar Beth-Semes; zij liepen al loeiend steeds maar door en weken niet af naar rechts of naar links. De stadsvorsten van de Filistijnen liepen erachteraan, tot aan het gebied van Beth-Semes.

¹³ De *inwoners* van Beth-Semes waren de tarweoogst aan het maaien in het dal. Toen zij hun ogen opsloegen en de ark zagen, waren zij verheugd *die* te zien.

¹⁴ De wagen kwam op de akker van Jozua, de Beth-Semiet, en bleef daar staan. Er was daar een grote steen, en zij kloofden het hout van de wagen en offerden de koeien als brandoffer aan de HEERE.

¹⁵ De Levieten namen de ark van de HEERE *van de wagen* af, en het kistje dat daarbij was, waarin de gouden voorwerpen waren, en zetten ze op die grote steen; en op die dag brachten de mannen van Beth-Semes brandoffers en brachten slachtoffers voor de HEERE.

¹⁶ Toen de vijf stadsvorsten van de Filistijnen dat gezien hadden, keerden zij *diezelfde* dag terug naar Ekron.

¹⁷ Dit zijn de gouden gewellen die de Filistijnen de HEERE als schuldoffer hebben doen toekomen: voor Asdod één, voor Gaza één, voor Askelon één, voor Gath één, voor Ekron één;

¹⁸ en *verder* de gouden muizen, overeenkomstig het aantal van alle steden van de Filistijnen, *onder het gezag* van de vijf stadsvorsten, van de versterkte steden tot de niet-ommuurde dorpen, en tot aan Abel, de grote *steen* waarop zij de ark van de HEERE neergezet hadden, die zich tot op deze dag op de akker van Jozua, de Beth-Semiet, bevindt.

¹⁹ Maar de HEERE doodde *sommigen* van de

^a Ex. 12:31

mannen van Beth-Semes, omdat zij in de ark van de HEERE hadden gekeken. Hij doodde van het volk zeventig man van de vijftigduizend man. * Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE het volk een grote slag had toegebracht.

²⁰ Toen zeiden de mannen van Beth-Semes: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van de HEERE, deze heilige God? En naar wie van ons zal hij gaan?

²¹ Zij stuurden boden naar de inwoners van Kirjath-Jearim om te zeggen: De Filistijnen hebben de ark van de HEERE teruggebracht; kom en haal hem op naar u toe.

7 Toen kwamen de mannen van Kirjath-Jearim, haalden de ark van de HEERE ^a en brachten die in het huis van Abinadab, op de heuvel; en zij heilighden zijn zoon Eleazar om voor de ark van de HEERE zorg te dragen.

DE FILISTIJNEN VERSLAGEN IN MIZPA

² En het gebeurde vanaf de dag dat de ark in Kirjath-Jearim bleef, dat er veel dagen verliepen – het werden twintig jaren – en het hele huis van Israël wendde zich klagend tot de HEERE.

³ Toen sprak Samuel tot het hele huis van Israël: Als u zich met uw hele hart tot de HEERE bekeert, doe dan de vreemde goden uit uw midden weg, ook de Astartes, ^b richt uw hart op de HEERE en dien Hem alleen. Dan zal Hij u uit de hand van de Filistijnen redden.

⁴ Daarop deden de Israëlieten de Baäls en de Astartes weg, en zij dienden de HEERE alleen.

⁵ Verder zei Samuel: Roep heel Israël in Mizpa bijeen, dan zal ik voor u tot de HEERE bidden.

⁶ Zij kwamen in Mizpa bijeen, schepten water en goten het uit voor het aangezicht van de HEERE. Zij vastten op die dag en zeiden daar: Wij hebben tegen de HEERE gezondigd. Zo gaf Samuel leiding aan de Israëlieten in Mizpa.

⁷ Toen de Filistijnen hoorden dat de Israëlieten in Mizpa bijeengekomen waren,

trokken de stadsvorsten van de Filistijnen tegen Israël op. Toen de Israëlieten *dat* hoorden, werden zij bevreesd voor de Filistijnen.

⁸ En de Israëlieten zeiden tegen Samuel: Laat toch niet na voor ons te roepen tot de HEERE, onze God, opdat Hij ons zal verlossen uit de hand van de Filistijnen.

⁹ Toen nam Samuel een melklammetje en offerde het in zijn geheel als brandoffer voor de HEERE. Samuel riep tot de HEERE voor Israël en de HEERE verhoorde hem.

¹⁰ En het gebeurde, toen Samuel dat brandoffer bracht, dat de Filistijnen de strijd aanboden met Israël. Maar de HEERE deed op die dag een machtige donder rollen over de Filistijnen. 'Hij bracht hen in verwarring, zodat zij door Israël verslagen werden.

¹¹ En de mannen van Israël trokken uit Mizpa, achtervolgden de Filistijnen en versloegen hen tot onder Beth-Kar.

¹² Toen nam Samuel een steen en plaatste die tussen Mizpa en Sen; hij gaf hem de naam "Eben-Haëzer" en zei: Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen.

¹³ Zo werden de Filistijnen vernederd, en zij kwamen niet meer in het gebied van Israël, want al de dagen van Samuel was de hand van de HEERE tegen de Filistijnen.

¹⁴ De steden die de Filistijnen van Israël afgenomen hadden, kwamen weer in bezit van Israël, van Ekron tot Gath; ook ontrukte Israël het bijbehorende gebied aan de macht van de Filistijnen. Ook was er vrede tussen Israël en de Amorieten.

¹⁵ Samuel gaf leiding aan Israël al de dagen van zijn leven.

¹⁶ Hij ging van jaar tot jaar *het land* rond, langs Bethel, Gilgal en Mizpa, en hij gaf leiding aan Israël in al die plaatsen.

¹⁷ Daarna keerde hij terug naar Rama, want ^c daar was zijn huis en daar gaf hij leiding aan Israël, en hij bouwde daar een altaar voor de HEERE.

^a 2 Sam. 6:4 ^b Deut. 6:13; 10:20; Matt. 4:10; Luk. 4:8 ^c Joz. 10:10 ¹ 1 Sam. 4:1 ² 1 Sam. 8:4

6:19 zeventig man van de vijftigduizend man - Het Hebreeuws is hier onduidelijk.

7:12 Eben-Haëzer betekent: steen van de hulp. 7:17 Daarna keerde hij terug - Letterlijk: En zijn terugkeer was naar Rama.

ISRAËL VERLANGT EEN KONING

8 Het gebeurde nu, toen Samuel oud geworden was, dat hij zijn zonen tot richters over Israël aanstelde.

² De naam van zijn eerstgeboren zoon was Joël en de naam van zijn tweede was Abia; zij waren richters in Berseba.

³ Maar zijn zonen gingen niet in zijn wegen; zij waren uit op ^awinstbejag, namen geschenken aan en bogen het recht.

⁴ Toen kwamen alle oudsten van Israël bijeen, en zij kwamen bij Samuel in Rama.

⁵ Zij zeiden tegen hem: Zie, u bent oud geworden en uw zonen gaan niet in uw wegen. ^bStel daarom een koning over ons aan om ons leiding te geven, zoals alle volken.

⁶ Toen zij zeiden: Geef ons een koning om ons leiding te geven, was ^cdit woord kwalijk in de ogen van Samuel. En Samuel bad tot de HEERE.

⁷ Maar de HEERE zei tegen Samuel: Geef gehoor aan de stem van het volk in alles wat zij tegen u zeggen; want zij hebben ú niet verworpen, maar Mij hebben zij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn.

⁸ Overeenkomstig alles wat zij *Mij* aangedaan hebben, vanaf de dag dat Ik hen uit Egypte geleid heb tot deze dag toe, door Mij te verlaten en andere goden te dienen, doen zij nu ook u aan.

⁹ Welnu, luister naar hun stem, maar waarschuw hen nadrukkelijk en maak hun de handelwijze bekend van de koning die over hen zal regeren.

¹⁰ Daarop maakte Samuel al de woorden van de HEERE bekend aan het volk, dat een koning van hem verlangde.

¹¹ Hij zei: Dit zal de handelwijze zijn van de koning die over u regeren zal: hij zal uw zonen nemen om hen voor zich in te zetten bij zijn wagens en zijn ruitertij, en om hen voor zijn wagen uit te laten lopen.

¹² Hij zal hen aanstellen tot bevelhebbers over duizend en tot bevelhebbers over vijftig. Zij zullen zijn akker moeten ploegen, zijn oogst binnenhalen en zijn strijdwapens en zijn wagentuig maken.

¹³ Uw dochters zal hij nemen als zalfbereidsters, kooksters en baksters.

¹⁴ Uw akkers, uw wijngaarden en uw olijfgaarden, de beste zal hij nemen en ze aan zijn dienaren geven.

¹⁵ Van uw zaaigoed en uw wijngaarden zal hij het tiende deel nemen en dat aan zijn hovelingen en zijn dienaren geven.

¹⁶ Hij zal uw slaven, uw slavinnen, uw beste jongemannen en uw ezels nemen om daarmee zijn werk te doen.

¹⁷ Hij zal het tiende deel van uw kudden nemen, en u zult hem tot slaven zijn.

¹⁸ U zult het in die dagen uitschreeuwen vanwege uw koning, die u zich gekozen hebt, maar de HEERE zal u op die dag niet antwoorden.

¹⁹ Maar het volk weigerde naar de stem van Samuel te luisteren. Zij zeiden: Nee, er moet toch een koning over ons komen.

²⁰ Dan zullen wij ook zijn als al de volken; onze koning zal ons leiding geven en hij zal voor ons uit gaan en onze oorlogen voeren.

²¹ Toen Samuel al de woorden van het volk gehoord had, sprak hij die uit ten aanhoren van de HEERE.

²² De HEERE zei tegen Samuel: Luister naar hun stem en stel een koning over hen aan. Toen zei Samuel tegen de mannen van Israël: Ga heen, ieder naar zijn stad.

SAMUEL ZALFT SAUL TOT KONING

9 Er was een man uit Benjamin en zijn naam was Kis, een zoon van Abiël, ^ade zoon van Zeror, de zoon van Bechorath, de zoon van Afiath, een Benjaminiet, ^been zeer vermogend man.

² Deze had een zoon, van wie de naam Saul was, jong en knap, ja, er was geen knapper man dan hij onder de Israëlieten; vanaf zijn schouders en hoger was hij langer dan al het volk.

³ De ezelinnen van Kis, de vader van Saul, waren zoekgeraakt. Daarom zei Kis tegen zijn zoon Saul: Neem toch een van de knechten met je mee en sta op, ga de ezelinnen zoeken.

⁴ Hij trok door het bergland van Efraïm,

^aEx. 18:21; Deut. 16:19 ^bHos. 13:10; Hand. 13:21 ^c1 Sam. 12:17 ^d1 Sam. 14:51

9:1 een Benjaminiet - Letterlijk: de zoon van een man van Jemini. 9:1 een zeer vermogend man - Letterlijk: een held van vermogen.

ook trok hij door het land van Salisa, maar zij vonden ze niet. Daarna trokken zij door het land van Sahalim, maar ze waren er niet. Verder trok hij door het land van Benjamin, maar zij vonden ze niet.

⁵ Toen zij in het land van Zuf kwamen, zei Saul tegen zijn knecht, die bij hem was: Kom, laten wij terugkeren; anders *denkt* mijn vader niet meer aan de ezelinnen, maar is hij bezorgd over ons.

⁶ Hij zei echter tegen hem: Zie toch, er is een man Gods in deze stad, hij is een geëerd man; alles wat hij spreekt, komt zeker uit. Laten wij nu daarheen gaan, misschien zal hij ons onze weg wijzen, die wij moeten gaan.

⁷ Toen zei Saul tegen zijn knecht: Maar zie, als wij gaan, wat zullen wij dan voor de man meebrengen? Want het brood uit onze reiszakken is op, en wij hebben geen geschenk om de man Gods te brengen; wat hebben wij bij ons?

⁸ De knecht antwoordde Saul verder en zei: Zie, ik heb het vierde deel van een zilveren sikk¹ in mijn hand, dat zal ik de man Gods geven, opdat hij ons onze weg wijst.

⁹ Vroeger zei iedereen in Israël *"het volgende als hij God ging raadplegen: Kom, laten wij naar de ziener gaan. Want wat vandaag de dag een profeet genoemd wordt, werd vroeger een ziener genoemd."*

¹⁰ Toen zei Saul tegen zijn knecht: Uw woord is goed, kom, laten wij gaan. Zo gingen zij naar de stad waar de man Gods was.

¹¹ Toen zij de weg omhoog naar de stad opgingen, troffen zij meisjes aan die *de stad* uitgingen om water te putten. Zij zeiden tegen hen: Is de ziener hier?

¹² Zij antwoordden hun en zeiden: Zie, hij is vlak bij u; haast u nu, want hij is vandaag in de stad gekomen, omdat het volk vandaag op de hoogte een offermaaltijd heeft.

¹³ Wanneer u de stad binnenkomt, zult u hem vinden voor hij de hoogte opgaat om te eten. Het volk zal immers niet eten totdat hij komt, want hij zegent het offer *en* daarna eten de genodigden. Ga dan nu, want u zult hem dadelijk vinden.

¹⁴ Zo gingen zij de stad *in*. Toen zij in het midden van de stad kwamen, zie, Samuel kwam naar buiten, hun tegemoet, om de hoogte op te gaan.

¹⁵ ¹⁶ De HEERE had namelijk een dag voordat Saul kwam, voor het oor van Samuel othuld:

¹⁶ Morgen omstreeks deze tijd zal Ik een man uit het land van Benjamin naar u toe zenden; die moet u tot vorst zalven over Mijn volk Israël. Hij zal Mijn volk verlossen uit de hand van de Filistijnen, want Ik heb naar Mijn volk omgezien, omdat hun geschreeuw om hulp tot Mij gekomen is.

¹⁷ Toen Samuel Saul zag, gaf de HEERE hem te kennen: Zie, dit is de man van wie Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen.

¹⁸ Saul trad op Samuel toe, midden in de poort, en zei: Wijs mij toch waar hier het huis van de ziener is.

¹⁹ Samuel antwoordde Saul en zei: Ik ben de ziener; ga voor mij uit naar de hoogte, en eet vandaag met mij. Dan zal ik u morgenvroeg laten gaan en u alles vertellen wat er in uw hart leeft.

²⁰ Wat de ezelinnen betreft, die vandaag al drie dagen zoek zijn, laat dat u niet aan het hart gaan, want ze zijn gevonden. En van wie zal alles zijn wat begerenswaardig is in Israël? Is het niet van u, en van uw hele familie?

²¹ Toen antwoordde Saul en zei: Ben ik niet een Benjaminit, uit de kleinste van de stammen van Israël? En is mijn geslacht *niet* het geringste van al de geslachten uit de stam van Benjamin? Waarom spreekt u mij dan aan met zulke woorden?

²² Samuel nam Saul en zijn knecht mee, bracht hen in de kamer en gaf hun een plaats aan het hoofd van de genodigden; dezen waren *met* ongeveer dertig man.

²³ Toen zei Samuel tegen de slachter: Breng het deel dat ik u gaf en waarvan ik tegen u zei: Houd het bij u.

²⁴ De slachter bracht een achterbout met wat eraan zat, en zette die Saul voor. *Samuel* zei: Zie, dit is wat overgebleven is; zet het voor u en eet, want het is voor u bewaard

¹ Gen. 25:22 ² 1 Sam. 15:1

9:8 Een sikk¹ is 10 tot 13 gram. 9:13 *dadelijk* - Letterlijk: als vandaag. 9:20 *laat dat u niet aan het hart gaan* - Letterlijk: zet uw hart daar niet op.

voor deze gelegenheid, toen ik zei: Ik heb het volk uitgenodigd. Zo at Saul op die dag met Samuel.

²⁵ Daarna daalden zij van de hoogte af naar de stad, en hij sprak met Saul op het dak.

²⁶ En zij stonden vroeg op; en toen de dageraad aanbrak, gebeurde het dat Samuel Saul naar het dak riep *met het verzoek*: Sta op, dan zal ik u laten gaan. Toen stond Saul op en zij gingen beiden naar buiten, hij en Samuel.

²⁷ Terwijl zij afdaalden naar de rand van de stad, zei Samuel tegen Saul: Zeg tegen de knecht dat hij alvast voor ons uitgaat – toen ging hij weg – maar blijft u nu¹ staan, dan zal ik u het woord van God laten horen.

10 Toen nam Samuel een oliekruid, goot die leeg op zijn hoofd, kuste hem en zei: Is het niet zo, dat de HEERE u² tot een vorst over Zijn eigendom gezalfd heeft?

² Als u deze dag bij mij weggegaan bent, zult u twee mannen vinden bij het graf van Rachel, in het gebied van Benjamin, in Zelzah. Die zullen tegen u zeggen: De ezelinnen die u bent gaan zoeken, zijn gevonden, en zie, uw vader heeft de zaak van de ezelinnen laten rusten, maar hij is nu bezorgd over u en zegt: Wat kan ik nu voor mijn zoon doen?

³ Als u vandaar verdergaat en bij Elon-Tabor aankomt, zullen drie mannen u daar ontmoeten, die op weg zijn naar God, in Bethel; één draagt er drie bokjes, één draagt drie ronde broden en één draagt een kruik wijn.

⁴ Zij zullen u naar uw welstand vragen en u twee broden geven; die moet u uit hun hand aannemen.

⁵ Daarna zult u op de heuvel van God komen, waar garnizoenen van de Filistijnen liggen. En het zal gebeuren, als u daar in de stad komt, dat u een groep profeten tegen zult komen, die van de hoogte afkomt. Zij hebben luiten, tamboerijnen, fluiten en harpen bij zich, en zijn aan het profeteren.

⁶ Dan zal de Geest van de HEERE over u vaardig worden en u zult samen met hen profeteren; u zult in een ander mens veranderd worden.

⁷ En het zal gebeuren als deze tekenen u overkomen, doe dan wat uw hand vindt, want God zal met u zijn.

⁸ Ga voor mij uit naar Gilgal; zie, ik zal naar u toe komen om brandoffers te brengen en om dankoffers te brengen. Zeven dagen moet u daar wachten, tot dat ik bij u kom en u bekendmaak wat u moet doen.

⁹ En het gebeurde, toen Saul zich omkeerde¹⁰ om bij Samuel weg te gaan, dat God zijn hart in een ander veranderde; en al die tekenen overkwamen hem op die dag.

¹⁰ Toen zij daar¹¹ bij de heuvel kwamen, zie, een groep profeten kwam hem tegemoet; en de Geest van de HEERE werd vaardig over hem, en hij profeteerde in hun midden.

¹¹ Toen ieder die hem sinds jaar en dag¹² kende, zag dat hij – zie! – met de profeten profeteerde, zei het volk, de een tegen de ander: Wat is er toch gebeurd met de zoon van Kis? Is Saul ook onder de profeten?

¹² Toen antwoordde iemand daarvandaan: En wie is hun vader? Daarom is het een spreekwoord geworden: Is Saul¹³ ook onder de profeten?

¹³ Toen hij opgehouden had met profeteren, kwam hij aan op de hoogte.

¹⁴ De oom van Saul zei tegen hem en zijn knecht: Waar zijn jullie heen gegaan? Hij zei: De ezelinnen zoeken, en toen wij zagen dat ze er niet waren, kwamen wij bij Samuel.

¹⁵ Toen zei de oom van Saul: Vertel mij toch, wat heeft Samuel tegen jullie gezegd?

¹⁶ Saul zei tegen zijn oom: Hij heeft ons duidelijk laten weten dat de ezelinnen gevonden waren. Maar de zaak van het koningschap, waar Samuel over gesproken had, vertelde hij hem niet.

SAUL TOT KONING GEKOZEN

¹⁷ Maar Samuel riep het volk samen bij de HEERE, in Mizpa.

¹ Hand. 13:21 ² Richt. 18:15 ³ 1 Kron. 16:39 ⁴ Num. 11:25 ⁵ 1 Sam. 13:8 ⁶ 1 Sam. 19:18 ⁷ Gal. 1:24 ⁸ 1 Sam. 19:24

9:27 nu - Letterlijk: als de dag. 10:9 zich omkeerde - Letterlijk: zijn schouder keerde.

10:11 sinds jaar en dag - Letterlijk: gisteren en eergisteren.

¹⁸ En hij zei tegen de Israëlieten: Zo heeft de HEERE, de God van Israël, gesproken: Ik heb Israël uit Egypte geleid, en ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered, en uit de hand van alle koninkrijken die u onderdrukten.

¹⁹ ^aMaar u hebt heden uw God verworpen, die u uit al uw ellenden en uw noden verlost heeft, en u hebt tegen Hem gezegd: Stel een koning over ons aan. ^bNu dan, stel u op voor het aangezicht van de HEERE, overeenkomstig uw stammen en uw duizenden.

²⁰ Toen Samuel al de stammen van Israël naar voren liet komen, 'werd de stam van Benjamin door het lot aangewezen.

²¹ Toen hij de stam van Benjamin naar voren liet komen, *opgesteld* naar zijn geslachten, werd het geslacht van Matri aangewezen; en Saul, de zoon van Kis, werd aangewezen. Ze zochten hem, maar hij werd niet gevonden.

²² Toen raadpleegden zij de HEERE opnieuw: Is die man wel hierheen gekomen? De HEERE zei: Zie, hij heeft zich tussen de bagage verstopt.

²³ Zij snelden erheen en namen hem vandaar mee. Hij ging midden tussen het volk staan, ^cen van zijn schouders en hoger was hij langer dan heel het volk.

²⁴ Toen zei Samuel tegen heel het volk: Ziet u wie de HEERE uitgekozen heeft? Want zoals hij is er niemand onder het hele volk. Toen juichte het hele volk, en zij zeiden: Leve de koning!

²⁵ Samuel sprak tot het volk over de bepalingen met betrekking tot het koningschap, schreef ze op een boekrol, en legde die voor het aangezicht van de HEERE. Toen liet Samuel het hele volk gaan, ieder naar zijn huis.

²⁶ Saul ging ook naar zijn huis in Gibeā, ^den uit het leger gingen zij met hem mee van wie God het hart had aangeraakt.

²⁷ Maar verdorven lieden zeiden: Hoe zou deze man ons verlossen? 'Zij verachtten hem en brachten hem ^egeen geschenk. Hij hield zich echter doof.

SAUL VERSLAAT DE AMMONIETEN EN BEVRIJDT DE STAD JABES

11 Toen trok Nahas, de Ammoniet, *ten strijde* en belegerde Jabes in Gilead. En al de mannen van Jabes zeiden tegen Nahas: Sluit een verbond met ons, dan zullen wij u dienen.

² Maar Nahas, de Ammoniet, zei tegen hen: Op deze *voorwaarde* zal ik een verbond met u sluiten, dat ik bij u allen het rechteroog uitsteek. Zo zal ik schande over heel Israël brengen.

³ Toen zeiden de oudsten van Jabes tegen hem: Laat ons zeven dagen met rust, zodat wij bode kunnen sturen naar al de gebieden van Israël. Als er dan niemand is die ons verlost, zullen wij naar buiten komen, naar u toe.

⁴ Toen de bode in Gibeā kwamen, *waar* Saul woonde, en deze woorden ten aanhooren van het volk spraken, begon heel het volk luid te huilen.

⁵ En zie, Saul kwam van achter de runderen van de akker, en Saul zei: Wat is er met het volk, dat zij huilen? Toen maakten zij hem de woorden van de mannen van Jabes bekend.

⁶ De Geest van God werd vaardig over Saul toen hij deze woorden hoorde, en hij ontstak in hevige woede.

⁷ Hij nam een span runderen, hakte ze in stukken, en stuurde ze naar alle gebieden van Israël door de hand van de bode, die zeiden: Wie niet uittrekt achter Saul en achter Samuel aan, met diens runderen zal net zo gedaan worden. Toen viel grote vrees voor de HEERE op het volk, ^fen zij trokken als één man uit.

⁸ Hij telde hen in Bezek. Van de Israëlieten waren er driehonderdduizend en van de mannen van Juda dertigduizend.

⁹ Toen zeiden zij tegen de bode die gekomen waren: Dit moet u tegen de mannen in Jabes in Gilead zeggen: Morgen, als de zon heet wordt, zal er verlossing voor u komen. Toen de bode kwamen en dat aan de mannen in Jabes vertelden, waren die verheugd.

¹⁰ De mannen van Jabes zeiden *tegen* Na-

^a 1 Sam. 8:7 ^b 1 Sam. 8:19; 12:12 ^c Joz. 7:14 ^d 1 Sam. 9:2 ^e 1 Sam. 13:2 ^f 1 Sam. 11:12 ^g 2 Kron. 17:5

^h Richt. 20:1

11:4 *begon ... luid te huilen* - Letterlijk: verhief ... zijn stem en huilde.

has: Morgen zullen wij naar buiten komen, naar u toe, en dan kunt u met ons doen overeenkomstig alles wat goed is in uw ogen.

¹¹ En het gebeurde de volgende dag dat Saul het volk in drie groepen verdeelde. Die kwamen bij het aanbreken van de dag in het midden van het legerkamp en sloegen op Ammon in tot de dag heet werd. En het gebeurde dat zij die overbleven, zo verspreid werden, dat er van hen geen twee bij elkaar bleven.

¹² Toen zei het volk tegen Samuel: ^aWie is hij die zei: Zou Saul over ons regeren? Geef hier die mannen, dan zullen wij hen doden.

¹³ Maar Saul zei: Er zal op deze dag niemand gedood worden, want de HEERE heeft Israël vandaag verlossing geschonken.

¹⁴ En Samuel zei tegen het volk: Kom, laten wij naar Gilgal gaan en het koningschap daar vernieuwen.

¹⁵ Toen ging heel het volk naar Gilgal en stelde Saul daar in Gilgal aan tot koning, voor het aangezicht van de HEERE; en zij brachten daar dankoffers voor het aangezicht van de HEERE. En Saul verheugde zich daar buitengewoon, met al de mannen van Israël.

SAMUEL LEGT GETUIGENIS AF VAN ZIJN GEDRAG

12 Toen zei Samuel tegen heel Israël: Zie, ik heb naar uw stem geluisterd in alles wat u mij gezegd hebt, en ik heb een koning over u aangesteld.

² En nu, zie, de koning gaat u voor; ik ben oud en grijs geworden, en mijn zonen, zie, zij zijn onder u. Ik ben u van mijn jeugd af tot op deze dag voorgegaan.

³ Zie, *hier* ben ik, leg getuigenis tegen mij af in de tegenwoordigheid van de HEERE en in de tegenwoordigheid van Zijn gezalfde: van wie heb ik een rund afgenomen, van wie heb ik een ezel afgenomen, wie heb ik onderdrukt, wie heb ik mishandeld, uit wiens hand heb ik zwijggeld aangenomen om mijn ogen voor hem te sluiten? Dan zal ik het u teruggeven.

⁴ Toen zeiden zij: U hebt ons niet onderdrukt, u hebt ons niet mishandeld en u hebt uit niemands hand iets genomen.

⁵ Toen zei hij tegen hen: De HEERE is getuige tegen u, en Zijn gezalfde is op deze dag getuige, dat u bij mij ^aniets gevonden hebt. En *het volk* zei: Hij is getuige.

⁶ Verder zei Samuel tegen het volk: Het is de HEERE Die Mozes en Aäron voortgebracht heeft en Die uw vaderen uit Egypte heeft laten wegtrekken.

⁷ Welnu, stel u *hier* op, dan zal ik als richter voor het aangezicht van de HEERE al de rechtvaardige daden van de HEERE bij u aan de orde stellen, die Hij bij u en bij uw vaderen verricht heeft.

⁸ ^bNadat Jakob in Egypte gekomen was, ^criepen uw vaderen tot de HEERE. Toen ^dzond de HEERE Mozes en Aäron. Zij leidden uw vaderen uit Egypte en lieten hen in deze plaats wonen.

⁹ Maar zij vergaten de HEERE, hun God. Toen leverde Hij hen over in de hand van ^eSisera, de bevelhebber van het leger in Hazor, in ^fde hand van de Filistijnen en in de hand van de ^gkoning van Moab, die tegen hen stredden.

¹⁰ Zij riepen tot de HEERE en zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij de HEERE verlaten en de Baäls en Astartes gediend hebben. Nu dan, red ons uit de hand van onze vijanden; dan zullen wij U dienen.

¹¹ Toen zond de HEERE ^hJerubbaäl, ⁱBedan, ^jJefta en Samuel; en Hij redde u uit de hand van uw vijanden rondom u, zodat u veilig woonde.

¹² Toen u zag dat Nahas, de koning van de Ammonieten, op u afkwam, ^kzei u tegen mij: Nee, maar een koning moet over ons regeren – terwijl toch de HEERE, uw God, uw Koning is.

¹³ Welnu, zie *hier* de koning ^ldie u gekozen hebt, die u verlangd hebt. Zie, de HEERE heeft een koning over u aangesteld.

¹⁴ ^mAls u dan maar de HEERE vreest, Hem dient, naar Zijn stem luistert en het bevel van de HEERE niet ongehoorzaam bent!

^a1 Sam. 10:27 ^bGen. 46:5 ^cEx. 2:23 ^dEx. 3:10 ^eRicht. 4:2 ^fRicht. 10:7 ^gRicht. 3:12 ^hRicht. 6:14

ⁱRicht. 10:3 ^jRicht. 11:15 ^k1 Sam. 8:5-19 ^l1 Sam. 10:19 ^mDeut. 1:26

12:5 *bij mij* - Letterlijk: in mijn hand. 12:9 *leverde Hij hen over* - Letterlijk: verkocht hen.

Dan zal zowel u als de koning die over u regeren zal, *veilig* zijn, achter de HEERE uw God.

¹⁵ Maar wanneer u niet naar de stem van de HEERE luistert, en het bevel van de HEERE ongehoorzaam bent, dan zal de hand van de HEERE tegen u zijn, zoals tegen uw vaderen.

¹⁶ Blijf dan nu staan, en zie het indrukwekkende dat de HEERE voor uw ogen zal doen.

¹⁷ Is het vandaag niet *de tijd* van de tarweoogst? Ik zal tot de HEERE roepen, en Hij zal donder en regen geven. Besef dan en zie, dat uw kwaad, dat u voor de ogen van de HEERE gedaan hebt, groot is, omdat u een koning voor u verlangd hebt.

¹⁸ Toen Samuel de HEERE aanriep, gaf de HEERE donder en regen op die dag. Daarom werd heel het volk zeer bevreesd voor de HEERE en voor Samuel.

¹⁹ En heel het volk zei tegen Samuel: Bid voor uw dienaren tot de HEERE, uw God, dat wij niet sterven; want boven al onze zonden hebben wij ook nog dit kwaad gedaan dat wij een koning voor ons verlangd hebben.

²⁰ Toen zei Samuel tegen het volk: Wees niet bevreesd, u hebt al dit kwaad *wel* gedaan, maar wijk niet *langer* van achter de HEERE af, en dien de HEERE met uw hele hart.

²¹ Wijk niet af door de nietige *afgoden* na te volgen, die niet van nut zijn en niet kunnen redden, want zij zijn nietigheden.

²² Want de HEERE zal Zijn volk niet verlaten, omwille van Zijn grote Naam, omdat het de HEERE behaagd heeft u voor Hem tot een volk te maken.

²³ En wat mij betreft, er is bij mij geen sprake van dat ik tegen de HEERE zou zondigen door op te houden voor u te bidden; maar ik zal u de goede en juiste weg leren.

²⁴ Vrees alleen de HEERE, en dien Hem trouw met uw hele hart, want zie welke grote dingen Hij bij u gedaan heeft.

²⁵ Maar indien u het kwade blijft doen, dan zult u weggevaagd worden, zowel u als uw koning.

INVAL VAN DE FILISTIJNEN

13 Saul was een jaar aan de regering geweest, en hij regeerde voor het tweede jaar over Israël.*

² Toen koos Saul drieduizend *man* uit Israël voor zich uit. Tweeduizend *mannen* waren bij Saul in Michmas en in het bergland van Bethel, en duizend waren er bij Jonathan in Gibeon in Benjamin. De rest van het volk liet hij gaan, ieder naar zijn tent.

³ Jonathan versloeg het garnizoen van de Filistijnen dat in Geba *lag*, en de Filistijnen hoorden *dat*. Daarom liet Saul in het hele land op de bazuin blazen, *met de boodschap*: Laat de Hebreëen het horen!

⁴ Toen hoorde heel Israël: Saul heeft het garnizoen van de Filistijnen verslagen, en ook is Israël bij de Filistijnen in een kwade reuk gekomen. Vervolgens werd het volk samengeroepen om achter Saul aan naar Gilgal *te gaan*.

⁵ De Filistijnen verzamelden zich om te strijden tegen Israël, dertigduizend wagens en zesduizend ruiters, en volk zo talrijk als de zandkorrels die zich aan de oever van de zee bevinden. Zij trokken op en sloegen hun kamp op in Michmas, ten oosten van Beth-Aven.

⁶ Toen de mannen van Israël zagen dat zij in nood waren – want het volk was in het nauw gedreven – verborg het volk zich in de grotten, in de rotsspelen, tussen de rotsen, in de schuilplaatsen en in de putten.

⁷ Ook staken Hebreëen de Jordaan over naar het land van Gad en Gilead. Maar Saul bleef zelf nog in Gilgal, en al het volk *kwam* bevend achter hem aan.

SAUL BRENGT EEN OFFER

⁸ En *Saul* wachtte zeven dagen, tot het tijdstip dat Samuel bepaald had. Toen Samuel echter niet naar Gilgal kwam, begon het volk zich te verspreiden, bij hem vandaan.

⁹ Toen zei Saul: Breng een brandoffer bij mij, en dankoffers; en hij offerde het brandoffer.

¹⁰ En het gebeurde, toen hij gereed was met het brengen van het brandoffer, dat,

zie, Samuel kwam. Saul ging *het kamp* uit hem tegemoet om hem te zegenen.

¹¹ En Samuel zei: Wat hebt u gedaan? Toen zei Saul: Omdat ik zag dat het volk zich *begon* te verspreiden, bij mij vandaan, en omdat ú niet op de vastgestelde tijd^a kwam, en de Filistijnen in Michmas verzameld zijn,

¹² zei ik *bij mijzelf*: Nu zullen de Filistijnen op mij afkomen in Gilgal, en ik heb niet getracht het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen. Daarom heb ik mijzelf gedwongen om het brandoffer te brengen.

¹³ Maar Samuel zei tegen Saul: U hebt dwaas gehandeld. U hebt het gebod van de HEERE, uw God, dat Hij u geboden heeft, niet in acht genomen. Anders zou de HEERE uw koningschap over Israël voor eeuwig bevestigd hebben,

¹⁴ maar nu zal uw koningschap geen stand houden. De HEERE heeft een man naar Zijn hart voor Zich uitgezocht, en de HEERE heeft hem de opdracht gegeven een vorst te zijn over Zijn volk, omdat u niet in acht genomen hebt wat de HEERE u geboden had.

¹⁵ Toen stond Samuel op en ging van Gilgal naar Gibeā in Benjamin. Saul telde het volk dat zich bij hem bevond: ongeveer zeshonderd man.

¹⁶ Saul en zijn zoon Jonathan, en het volk dat zich bij hen bevond, bleven te Gibeā in Benjamin, terwijl de Filistijnen in Michmas hun kamp opgeslagen hadden.

¹⁷ Uit het leger van de Filistijnen trokken drie groepen plundersaars: de ene groep sloeg de weg in naar Ofra, naar het land Sual,

¹⁸ een andere groep sloeg de weg in naar Beth-Horon, en een groep ging de weg op naar het gebied dat uitziet op het dal Zebolim, in de richting van de woestijn.

¹⁹ Nu was er in heel het land Israël geen smid te vinden, want de Filistijnen hadden gezegd: Anders gaan de Hebreëen zwaarden of speren maken.

²⁰ Daarom moest heel Israël naar de Filistijnen gaan om ieder zijn ploegijzer, zijn

spa, zijn bijl of zijn houweel te laten slijpen.

²¹ De prijs was twee derde sikkil^b voor de ploegijzers, voor de houwelen, voor de drietandige vorken, voor de bijlen, en voor het vastzetten van een ossenprik.

²² En het gebeurde ten dage van de strijd, dat er geen zwaard of speer te vinden was in de hand van al het volk dat bij Saul en Jonathan was; maar bij Saul en bij zijn zoon Jonathan werden ze *wel* gevonden.

²³ Toen trok een wachtpost van de Filistijnen naar de bergpas van Michmas.

JONATHAN VERSLAAT DE FILISTIJNEN

14 Op een dag gebeurde het dat Jonathan, de zoon van Saul, tegen de knecht die zijn wapens droeg, zei: Kom, laten wij naar de wachtpost van de Filistijnen oversteken, die zich aan de overkant bevindt. Maar hij vertelde het niet aan zijn vader.

² Saul nu verbleef aan de rand van Gibeā, onder de granaatappelboom die in Migron was,^c en het volk dat bij hem was, bestond uit ongeveer zeshonderd man.

³ En Ahia, de zoon van Ahitub, de broer van Ikabod, de zoon van Pinehas, de zoon van Eli, was priester van de HEERE in Silo en droeg de efod. Het volk wist echter niet dat Jonathan weggegaan was.

⁴ Nu was er tussen de bergpassen, waarlangs Jonathan naar de wachtpost van de Filistijnen probeerde over te steken, een rotspunt aan deze kant en een rotspunt aan de andere kant. De naam van de ene was Bozes en de naam van de andere Sene.

⁵ De ene punt lag aan de noordkant, tegenover Michmas, en de andere aan de zuidkant, tegenover Geba.

⁶ Jonathan nu zei tegen de knecht die zijn wapens droeg: Kom, laten wij oversteken naar de wachtpost van deze onbesnedenen; misschien zal de HEERE voor ons werken, want het is voor de HEERE niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig *mensen*.

⁷ Toen zei zijn wapendrager tegen hem:

^aRicht. 5:8 ^b1 Sam. 13:15

^{13:11} *de vastgestelde tijd* - Letterlijk: de vastgestelde tijd van dagen. ^{13:21} Een *sikkil* is 10 tot 13 gram.

Doe alles wat in uw hart is, ga uw gang; zie, ik volg u, naar *wat* uw hart u *ingeeft*.

⁸ En Jonathan zei: Zie, wij steken over naar die mannen en zullen ons aan hen vertonen.

⁹ Als zij dit tegen ons zeggen: Sta stil, totdat wij bij u komen, dan zullen wij op onze plaats blijven staan en niet naar hen toe klimmen.

¹⁰ Maar als zij dit zeggen: Klim naar ons toe, dan zullen wij naar hen toe klimmen, want dan heeft de HEERE hen in onze hand gegeven. Dit is voor ons het teken.

¹¹ Toen zij zich beiden aan de wachtpost van de Filistijnen vertoonden, zeiden de Filistijnen: Zie, de Hebreëen zijn uit de hollen gekomen waarin zij zich verstopt hadden.

¹² De mannen van de wachtpost namen het woord en zeiden tegen Jonathan en zijn wapendrager: Klim naar ons toe, dan zullen wij u een lesje leren! Toen zei Jonathan tegen zijn wapendrager: Klim achter mij aan, want de HEERE heeft hen in de hand van Israël gegeven.

¹³ Toen klom Jonathan op zijn handen en op zijn voeten naar boven, en zijn wapendrager achter hem aan. En zij vielen voor Jonathan, en achter hem doodde zijn wapendrager hen.

¹⁴ Deze eerste slag, waarin Jonathan en zijn wapendrager ongeveer twintig mannen doodden, vond plaats op een *stuk* land dat men in een halve dag kan ploegen.*

¹⁵ En er ontstond schrik in het legerkamp, op het veld en onder heel het volk. De wachtpost en de plundersaars beefden zelf ook. Ja, het land sidderde, want het was een schrik van God.

SAUL VERSLAAT DE FILISTIJNEN

¹⁶ Toen nu de schildwachten van Saul te Gibeon in Benjamin zagen dat – zie – de troepenmacht van *de Filistijnen van angst* weggesmolten was en heen en weer liep,

¹⁷ zei Saul tegen het volk dat bij hem was: Stel toch een onderzoek in en kijk wie er van ons weggegaan zijn. Zij stelden een

onderzoek in, en zie, Jonathan en zijn wapendrager waren er niet.

¹⁸ Toen zei Saul tegen Ahia: Breng de ark van God hierheen. Want de ark van God was in die dagen bij de Israëlieten.

¹⁹ En het gebeurde, terwijl Saul nog tot de priester sprak, dat het rumoer dat er in het leger van de Filistijnen was, gaandeweg toenam. Toen zei Saul tegen de priester: Laat maar achterwege.*

²⁰ En Saul en al het volk dat bij hem was, werden *bijeengeroepen* en kwamen naar *de plaats van de strijd*. En zie, het zwaard van de een was tegen de ander; er heerste een bijzonder grote verwarring.

²¹ Er waren Hebreëen bij de Filistijnen die sinds jaar en dag,* verspreid over het leger, met hen optrokken. Ook die voegden zich bij de Israëlieten die bij Saul en Jonathan waren.

²² Toen alle mannen van Israël die zich verborgen hadden in het bergland van Efraïm, hoorden dat de Filistijnen op de vlucht geslagen waren, zaten ook zij hen op de hiel in de strijd.

²³ Zo verlost de HEERE Israël op die dag.

DE EED VAN SAUL

Het leger trok tot voorbij Beth-Aven,

²⁴ en van de mannen van Israël werd op die dag veel geveerd, want Saul had het volk bezworen: Vervloekt is de man die vóór de avond voedsel tot zich neemt, voordat ik mij aan mijn vijanden gewroken heb! Daarom gebruikte heel het volk geen voedsel.

²⁵ En heel het volk* kwam in een bos; daar was honing op een veld.

²⁶ Toen het volk in het bos kwam, zie, daar vloeide honing; maar niemand bracht zijn hand naar zijn mond, want het volk was bevreesd voor de eed.

²⁷ Maar Jonathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had. Hij stak de punt van de stok die in zijn hand was, uit en doopte hem in een honingraat. Daarop bracht hij zijn hand naar zijn mond en stonden zijn ogen *weer* helder.

²⁸ Toen nam een man uit het volk het

14:14 *een stuk land dat men in een halve dag kan ploegen* - Letterlijk: een halve vore van een juk land. 14:19 *Laat maar achterwege* - Letterlijk: Haal uw hand binnen. 14:21 *sinds jaar en dag* - Letterlijk: gisteren en eergisteren. 14:25 *het volk* - Letterlijk: het land.

woord en zei: Uw vader heeft het volk uitdrukkelijk bezworen: Vervloekt is de man die vandaag voedsel tot zich neemt! Daarom is het volk uitgeput.

²⁹ Toen zei Jonathan: Mijn vader heeft het land in het ongeluk gestort. Kijk toch eens hoe helder mijn ogen staan, omdat ik een beetje van deze honing gebruikt heb.

³⁰ Hoeveel te meer, als het volk vandaag maar vrijuit had mogen eten van de buit van zijn vijanden, die het gevonden heeft. Maar nu is de slag onder de Filistijnen niet groot geweest.

³¹ Zij versloegen op die dag de Filistijnen van Michmas tot Ajalon; maar het volk was volledig uitgeput.

³² Toen vielen de manschappen aan op de buit. Zij namen schapen, runderen en kalveren, en slachtten die op de grond. En het volk at ze met het bloed *er nog in*.

³³ Men vertelde Saul: Zie, het volk zondigt tegen de HEERE door vlees te eten met het bloed *er nog in*. Toen zei hij: U hebt trouweloos gehandeld; rol nu* een grote steen naar mij toe.

³⁴ Verder zei Saul: Verspreid u onder het volk en zeg tegen hen: Laat ieder zijn rund en ieder zijn schaap bij mij brengen. Slacht hier en eet, maar zondig niet tegen de HEERE door vlees met het bloed *er nog in* te eten. Toen bracht ieder van heel het volk die nacht zijn rund met zich mee* en slachtte het daar.

³⁵ Toen bouwde Saul een altaar voor de HEERE; dit was het eerste altaar dat hij voor de HEERE bouwde.

³⁶ Daarna zei Saul: Laten wij vannacht de Filistijnen achtermatrekken, hen plunderen totdat het morgen licht wordt en niet één man onder hen overlaten. Zij zeiden: Doe alles wat goed is in uw ogen. Maar de priester zei: Laten wij hier tot God naderen.

³⁷ Toen vroeg Saul aan God: Zal ik de Filistijnen achtermatrekken? Zult U hen in de hand van Israël overgeven? Maar Hij antwoordde hem die dag niet.

³⁸ Toen zei Saul: "Alle leiders* van het volk

moeten hierheen komen, en te weten zien te komen waarin deze zonde van vandaag bestaat.

³⁹ Want zo waar de HEERE leeft, Die Israël verlost, al was het mijn zoon Jonathan, hij zal zeker sterven. Maar van heel het volk was er niemand die hem antwoordde.

⁴⁰ Verder zei hij tegen heel Israël: U moet aan de ene kant gaan staan, en ik en mijn zoon Jonathan moeten aan de andere kant gaan staan. Toen zei het volk tegen Saul: Doe wat goed is in uw ogen.

⁴¹ Saul sprak tot de HEERE, de God van Israël: Toon de onschuldige. Toen werden Jonathan en Saul aangewezen, en het volk ging vrijuit.

⁴² Toen zei Saul: Werp *het lot* tussen mij en mijn zoon Jonathan. Toen werd Jonathan aangewezen.

⁴³ Saul zei tegen Jonathan: Vertel mij wat je gedaan hebt. Toen vertelde Jonathan het hem, en zei: Ik heb maar een beetje honing gebruikt met de punt van de stok die ik in mijn hand had; zie, *hier* ben ik, moet ik sterven?

⁴⁴ Toen zei Saul: God mag zo en nog veel erger *met mij* doen. Voorzeker, Jonathan, jij moet zeker sterven.

⁴⁵ Maar het volk zei tegen Saul: Zou Jonathan moeten sterven, die deze grote verlossing in Israël bewerkt heeft? Geen sprake van! Zo waar de HEERE leeft, er zal geen haar van zijn hoofd op de aarde vallen! Want hij heeft *dit* vandaag met Gods hulp gedaan. Zo verlost het volk Jonathan, zodat hij niet hoefde te sterven.

⁴⁶ Saul staakte de achtervolging van de Filistijnen,* en de Filistijnen trokken naar hun woonplaatsen.

NAGESLACHT VAN SAUL

⁴⁷ Saul nam het koningschap over Israël op zich en streed tegen al zijn vijanden rondom: tegen Moab, tegen de Ammonieten, tegen Edom, tegen de koningen van Zoba en tegen de Filistijnen. Overal waar hij heen ging, bracht hij straf.

⁴⁸ Hij verrichtte krachtige daden; hij

* Richt. 20:2

14:33 nu - Letterlijk: deze dag. 14:34 met zich mee - Letterlijk: aan zijn hand. 14:38 leiders - Letterlijk: hoeken. 14:46 staakte de achtervolging van de Filistijnen - Letterlijk: trok op van achter de Filistijnen.

versloeg Amalek en redde Israël uit de hand van de plundersaars.

⁴⁹ De zonen van Saul waren: Jonathan, Jisvi en Malchisua; en de namen van zijn twee dochters waren deze: de naam van de eerstgeborene was Merab, en de naam van de jongste Michal.

⁵⁰ De naam van Sauls vrouw was Ahinoam, een dochter van Ahimaaz. En de naam van zijn legerbevelhebber was Abner, een zoon van Ner, de oom van Saul.

⁵¹ En Kis, de vader van Saul, en Ner, de vader van Abner, waren zonen van Abiël.

⁵² Al de dagen van Saul was er zware strijd tegen de Filistijnen; daarom verzamelde Saul alle helden en dappere mannen die hij zag, om zich heen.

SAUL OVERWINT DE AMALEKIETEN

15 Toen zei Samuel tegen Saul: De HEERE heeft mij gezonden om u tot koning te zalven over Zijn volk, over Israël. Luister daarom nu naar de woorden* van de HEERE.

² Zo zegt de HEERE van de legermachten: "Ik heb acht geslagen op wat Amalek Israël aangedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gekeerd heeft op de weg, toen hij uit Egypte kwam.

³ Ga nu heen, en versla Amalek, en sla alles wat hij heeft met de ban. Spaar hem niet, maar dood hen van man tot vrouw, van kind tot zuigeling, van rund tot schaap, en van kameel tot ezel.

⁴ Saul riep het volk op en telde hen in Telaim: tweehonderdduizend man voetvolk, en tienduizend mannen van Juda.

⁵ Toen Saul bij de stad van Amalek kwam, legde hij een hinderlaag in het dal,

⁶ en Saul liet tegen ^a de Kenieten zeggen: Ga, ga weg, trek uit het midden van de Amalekieten, opdat ik u niet samen met hen wegvaag. Want u hebt goedertierenheid bewezen aan al de Israëlieten toen zij uit Egypte kwamen. Toen gingen de Kenieten weg uit het midden van de Amalekieten.

⁷ Saul versloeg de Amalekieten vanaf Havila tot in de richting van Sur, dat tegenover Egypte ligt.

⁸ Agag, de koning van de Amalekieten, greep hij levend, maar al het volk sloeg hij met de ban, met de scherpste van het zwaard.

⁹ Maar Saul en het volk spaarden Agag, de beste schapen en runderen, en wat bijna het beste was, de lammeren en alles wat goed was. Zij wilden die niet met de ban slaan. Maar elk gebruiksvoorwerp dat waardeloos en vergaan was, sloegen zij met de ban.

¹⁰ Toen kwam het woord van de HEERE tot Samuel:

¹¹ Ik heb er berouw over dat Ik Saul tot koning aangesteld heb, omdat hij zich van achter Mij afgekeerd heeft en Mijn woorden niet uitgevoerd heeft. Samuel was hierdoor diep geschokt en hij riep de hele nacht tot de HEERE.

¹² Samuel stond 's morgens vroeg op en ging Saul tegemoet. Het werd Samuel verteld: Saul is in Karmel gekomen, en zie, hij heeft een gedenkteken voor zich opgericht. Daarna is hij omgekeerd en is hij doorgereisd en naar Gilgal gegaan.

¹³ Toen kwam Samuel bij Saul, en Saul zei tegen hem: Wees gezegend door de HEERE! Ik heb het woord van de HEERE uitgevoerd.

¹⁴ Toen zei Samuel: Wat is dit dan voor een geluid van schapen in mijn oren, en een geluid van runderen, dat ik hoor?

¹⁵ Saul zei: Die heeft men van de Amalekieten meegebracht, want het volk heeft de beste schapen en runderen gespaard om de HEERE, uw God, te offeren, maar het overige hebben wij met de ban geslagen.

¹⁶ Toen zei Samuel tegen Saul: Houd op, dan zal ik u vertellen wat de HEERE vannacht tot mij gesproken heeft. En Saul zei tegen hem: Spreek.

¹⁷ En Samuel zei: Is het niet zo, dat u, hoewel klein in eigen oog, hoofd van de stammen van Israël geworden bent, en dat de HEERE u tot koning over Israël gezalfd heeft?

¹⁸ De HEERE heeft u op weg gezonden en gezegd: Ga heen, sla de zondaars met de ban, de Amalekieten, en strijd tegen hen, totdat u hen vernietigd hebt.

¹⁹ Waarom hebt u niet geluisterd naar de

* Ex. 17:8,14; Deut. 25:17 ^a Richt. 1:16 ^c Ex. 18:10,19; Num. 10:29 ^d Num. 24:7
15:1 de woorden - Letterlijk: de stem van de woorden.

stem van de HEERE, maar bent u op de buit aangevallen en hebt u gedaan wat slecht was in de ogen van de HEERE?

²⁰ Toen zei Saul tegen Samuel: Ik heb toch geluisterd naar de stem van de HEERE, en ben *toch* de weg gegaan waarop de HEERE mij gezonden heeft! Ik heb Agag, de koning van de Amalekieten, meegebracht, maar de Amalekieten heb ik met de ban geslagen.

²¹ Het volk heeft van de buit genomen, schapen en runderen, het beste van wat onder de ban valt, om de HEERE, uw God, te offeren in Gilgal.

²² Maar Samuel zei: Heeft de HEERE evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in het gehoorzamen aan de stem van de HEERE?

Zie, ^a gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkelijk zijn *beter* dan het vet van rammen.

²³ Want opstandigheid is een zonde van waarzeggerij, en tegenstreven is afgoderij en beeldendienst.

Omdat u het woord van de HEERE verworpen hebt,

heeft Hij u verworpen, zodat u geen koning *meer* zult zijn.

²⁴ Toen zei Saul tegen Samuel: Ik heb gezondigd, omdat ik het bevel van de HEERE en uw woorden overtreden heb, want ik was bevreesd voor het volk en heb naar hun stem geluisterd.

²⁵ Nu dan, vergeef *mij* toch mijn zonde, en keer met mij terug, dan zal ik mij voor de HEERE neerbuigen.

²⁶ Maar Samuel zei tegen Saul: Ik zal niet met u terugkeren. Omdat u het woord van de HEERE verworpen hebt, heeft de HEERE u verworpen, zodat u geen koning *meer* over Israël zult zijn.

²⁷ Toen Samuel zich omkeerde om weg te gaan, greep hij een punt van zijn mantel, maar deze scheurde.

²⁸ Toen zei Samuel tegen hem: De HEERE heeft vandaag het koningschap van Israël

van u afgescheurd en het aan uw naaste gegeven, die beter is dan u.

²⁹ Ook liegt de Onveranderlijke van Israël niet, en Hij heeft er geen berouw over; want Hij is geen mens, dat Hij ergens berouw over hebben zou.

³⁰ Hij zei: Ik heb gezondigd; eer mij nu toch voor de oudsten van mijn volk en voor Israël. Keer met mij terug, zodat ik mij voor de HEERE, uw God, zal neerbuigen.

³¹ Toen keerde Samuel met Saul terug, en Saul boog zich voor de HEERE neer.

³² Toen zei Samuel: Breng Agag, de koning van de Amalekieten, bij mij. Agag ging fier naar hem toe, en Agag zei: De bitterheid van de dood is beslist geweken!

³³ Maar Samuel zei: Zoals uw zwaard de vrouwen van hun kinderen beroofd heeft, zo zal onder de vrouwen uw moeder van haar kinderen beroofd worden. Toen hakte Samuel Agag in stukken, voor het aanzicht van de HEERE in Gilgal.

³⁴ Daarna ging Samuel naar Rama; en Saul ging naar zijn huis in Gibeon *waar* Saul woonde.

³⁵ Samuel zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood toe, maar Samuel rouwde over Saul. De HEERE had er berouw over dat Hij Saul tot koning over Israël aangesteld had.

DAVID DOOR SAMUEL TOT KONING GEZALFD

16 Toen zei de HEERE tegen Samuel: Hoelang rouwt u om Saul, die ik immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël *meer* zal zijn? Vul uw hoorn met olie, en ga *op weg*; Ik zend u naar Isaï, de Bethlehemit, want ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.

² Maar Samuel zei: Hoe kan ik *daarheen* gaan? Saul zal het horen en mij doden. Toen zei de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u mee^a en zeg: Ik ben gekomen om de HEERE een offer te brengen.

³ Dan moet u Isaï voor het offer uitnodigen en zal ik u te kennen geven wat u doen moet: u moet voor Mij zalven die ik u zegen zal.

⁴ En Samuel deed wat de HEERE gesproken

^a Pred. 4:17; Hos. 6:6; Matt. 9:13; 12:7

16:2 *met u mee* - Letterlijk: in uw hand.

had en kwam in Bethlehem. Toen kwamen de oudsten van de stad hem bevend tegemoet en zeiden: Is uw komst *met* vrede?

⁵ Hij zei: *Met* vrede; ik ben gekomen om voor de HEERE een offer te brengen; heilig u en kom met mij naar het offer. Hij heiligde Isai en zijn zonen en nodigde hen uit voor het offer.

⁶ En het gebeurde, toen zij kwamen, dat hij Eliab zag en dacht: *Deze is vast en zeker* voor de HEERE Zijn gezalfde.

⁷ Maar de HEERE zei tegen Samuel: Kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte, want Ik heb hem verworpen. Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, ⁸ maar de HEERE ziet het hart aan.

⁸ Toen riep Isai Abinadab en hij deed hem voorbij Samuel gaan, maar hij zei: De HEERE heeft ook deze niet uitgekozen.

⁹ Daarna liet Isai Samma voorbijgaan, maar hij zei: De HEERE heeft ook deze niet uitgekozen.

¹⁰ Zo liet Isai zijn zeven zonen voorbij Samuel gaan, maar Samuel zei tegen Isai: De HEERE heeft dezen niet uitgekozen.

¹¹ Toen zei Samuel tegen Isai: Zijn dit al de jongens? En hij zei: De jongste is nog achtergebleven; zie, ¹² hij weidt de schapen. Samuel zei tegen Isai: Stuur *een bode* en *laat* hem halen, want wij zullen niet rond *de tafel* gaan *zitten*, totdat hij hier gekomen is.

¹² Toen stuurde hij *een bode* en bracht hem. Hij was rossig, had mooie ogen en was knap om te zien. De HEERE zei: Sta op, zalf hem, want deze is het.

¹³ Toen nam Samuel de oliehoorn en zalfde hem te midden van zijn broers. En ¹⁴ de Geest van de HEERE werd vaardig over David vanaf die dag en voortaan. Daarna stond Samuel op en ging naar Rama.

DAVID AAN HET HOF VAN SAUL

¹⁴ De Geest van de HEERE was van Saul geweken, en een boze geest bij de HEERE vandaan joeg hem angst aan.

¹⁵ Toen zeiden Sauls dienaren tegen hem: Zie toch, een boze geest van God jaagt u angst aan.

¹⁶ Laat onze heer toch tegen uw dienaren, die bij u *in dienst zijn*, zeggen dat zij een man moeten zoeken die op de harp kan spelen. En mocht het gebeuren dat de boze geest van God op u komt, dan zal hij erop tokkelen, zodat het beter met u gaat.

¹⁷ Toen zei Saul tegen zijn dienaren: Kijk toch voor mij uit *naar* een man die goed *harp* kan spelen, en breng hem bij mij.

¹⁸ Toen antwoordde een van de knechten en zei: Zie, ik heb een zoon van Isai, de Bethlehemiet, gezien die *harp* spelen kan; hij is een dappere held, een strijdbare man, ter zake kundig, iemand die *knap* is van gestalte, en de HEERE is met hem.

¹⁹ Saul stuurde boden naar Isai en zei: Stuur uw zoon David, die bij de schapen is, naar mij toe.

²⁰ Toen nam Isai een ezel met brood, een leren zak met wijn en een geitenbokje en stuurde ze door de hand van zijn zoon David naar Saul.

²¹ Zo kwam David bij Saul, en hij stond in zijn dienst. En Saul had hem zeer lief, en David werd zijn wapendrager.

²² Daarna stuurde Saul *een bode* naar Isai om te zeggen: Laat David toch in mijn dienst staan, want hij heeft genade in mijn ogen gevonden.

²³ En telkens wanneer de *boze geest* van God over Saul kwam, gebeurde het dat David de harp nam en *erop* tokkelde. Voor Saul was dat dan een verademing: het ging beter met hem en de boze geest week van hem.

DAVID EN GOLIATH

17 De Filistijnen verzamelden hun legers ten strijde en verzamelden zich in Socho, dat Juda toebehoort; zij sloegen hun kamp op tussen Socho en Azeka, in Efes-Dammim.

² Maar Saul en de mannen van Israël verzamelden zich en sloegen hun kamp op in het Eikendal. Vervolgens stelden zij zich tegenover de Filistijnen op voor de strijd.

³ De Filistijnen stonden op een berg aan de overzijde en de Israëlieten stonden op een berg aan deze zijde, en de vallei lag tussen hen in.

^a 1 Kron. 28:9; Ps. 7:10; Jer. 11:20; 17:10; 20:12 ^b 2 Sam. 7:8; Ps. 78:7 ^c Ps. 89:21 ^d Hand. 7:46; 13:22 **16:21** in zijn dienst - Letterlijk: voor zijn aangezicht; zie ook vers 22.

⁴ Toen kwam er een kampvechter tevoorschijn uit het leger van de Filistijnen. Zijn naam was Goliath, uit Gath; zijn lengte was zes el en een span.*

⁵ Hij had een bronzen helm op zijn hoofd, een geschubd harnas aan – het gewicht van het harnas was vijfduizend sikkel* brons –

⁶ hij droeg een bronzen scheenplaat boven zijn voeten en een bronzen werpspies op zijn schouders.

⁷ De schacht van zijn speer was als een weversboom, en de punt van zijn speer was van zeshonderd sikkel ijzer; en de schilddrager ging voor hem uit.

⁸ Hij stond *daar* en riep de gelederen van Israël toe; hij zei tegen hen: Waarom zou u uittrekken om u op te stellen voor de strijd? Ben ik niet een Filistijn en bent u geen dienaren van Saul? Kiest u een man uit die naar mij toe komt.

⁹ Als hij met mij vecht en mij kan verslaan, zullen wij u tot slaven zijn, maar als ik hem overwin en hem versla, zult u ons tot slaven zijn en ons dienen.

¹⁰ Verder zei de Filistijn: Heden hoort ik de gelederen van Israël: Geef mij een man om samen te vechten!

¹¹ Toen Saul en heel Israël deze woorden van de Filistijn hoorden, waren zij ontsteld en werden zeer bevreesd.

¹² David nu was de zoon van die man uit Efratha, uit Bethlehem-Juda, van wie de naam Isai was en die acht zonen had. In de dagen van Saul was deze *al te* oud om met de mannen mee te gaan *ten strijde*.

¹³ De drie oudste zonen van Isai gingen *op weg*; zij volgden Saul ten strijde. De namen van zijn drie zonen die ten strijde trokken, waren: Eliab, de eerstgeborene, en zijn tweede Abinadab, en de derde Samma.

¹⁴ David was de jongste, en de drie oudsten waren Saul gevolgd.

¹⁵ Maar David keerde telkens van Saul terug* om in Bethlehem* de schapen van zijn vader te weiden.

¹⁶ De Filistijn kwam 's morgens vroeg en

's avonds naar voren. Zo stelde hij zich *daar* veertig dagen lang op.

¹⁷ En Isai zei tegen zijn zoon David: Neem toch voor je broers een efa* van dit geroosterd koren en deze tien broden, en breng ze snel bij je broers in het leger,

¹⁸ en breng deze tien melkkazen naar de bevelhebber over duizend. En bezoek je broers om te zien of het goed *met hen* gaat, en neem een levensteken van hen mee *terug*.

¹⁹ Saul en zij, en alle mannen van Israël, zijn in het Eikendal in strijd gewikkeld met de Filistijnen.

²⁰ Toen stond David 's morgens vroeg op, hij liet de schapen bij een hoeder, nam *het voedsel* en ging *op weg* zoals Isai hem bevolen had. Hij kwam bij het wagenkamp aan toen het leger uittrok naar de gevechtsslinie en men het ten strijde riep.

²¹ Vervolgens stelden de Israëlieten en Filistijnen zich op, gevechtsslinie tegenover gevechtsslinie.

²² David liet zijn bagage onder de hoede van de bewaker van de bagage, en hij snelde naar de gevechtsslinie. *Daar* aangekomen, vroeg hij zijn broers naar *hun* welstand.

²³ Terwijl hij met hen sprak, zie, de kampvechter kwam eraan. Zijn naam was Goliath, een Filistijn uit Gath, uit de gelederen van de Filistijnen. Hij sprak dezelfde woorden, en David hoorde ze.

²⁴ Maar toen de mannen van Israël die man zagen, vluchtten zij allen voor hem weg en waren zeer bevreesd.

²⁵ De mannen van Israël zeiden: Hebt u die man wel gezien die gekomen is? Want hij is gekomen om Israël te henen. De koning zal de man die hem verslaat, grote rijkdom schenken, hij zal hem zijn dochter *tot vrouw* geven en het huis van zijn vader vrijstellen *van lasten* in Israël.

²⁶ Toen zei David tegen de mannen die bij hem stonden: Wat zal men de man doen die deze Filistijn verslaat en de smaad van Israël afwendt? Want wie is deze onbesneden

*1 Sam. 16:19 *1 Sam. 2:35

17:4 Een *span* is ongeveer een halve el. 17:5 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram; zie ook vers 7.
17:15 David *keerde telkens ... terug* - Letterlijk: David ging en kwam terug. 17:17 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

Filistijn *wel*, dat hij de gelederen van de levende God durft te henen?

²⁷ Het volk gaf hem hetzelfde antwoord: Zo zal men de man doen die hem verslaat.

²⁸ Toen Eliab, zijn oudste broer, hem tot die mannen hoorde spreken, ontstak Eliab in woede tegen David en zei: Waarom ben je eigenlijk gekomen en onder wiens *hoede* heb je die paar schapen in de woestijn gelaten? Ik ken je overmoed en de slechtheid van je hart wel, want je bent gekomen om het vechten te zien.

²⁹ Toen zei David: Wat heb ik dan gedaan? Is er geen reden voor?

³⁰ Hij wendde zich van hem af naar een ander en sprak dezelfde woorden; en het volk gaf hem weer antwoord zoals de eerste keer.

³¹ Toen de woorden die David gesproken had, gehoord werden en in de tegenwoordigheid van Saul werden verteld, liet deze hem halen.

³² David zei tegen Saul: Laat geen mens vanwege hem de moed¹ laten zinken. Uw dienaar zal gaan en met deze Filistijn vechten.

³³ Maar Saul zei tegen David: Je bent niet in staat naar deze Filistijn te gaan om met hem te vechten, want jij bent een jongen en hij is een strijdbare man van zijn jeugd af.

³⁴ Toen zei David tegen Saul: Uw dienaar weidde de schapen van zijn vader, en kwam er een leeuw of een beer die een schaap van de kudde wegnam,

³⁵ dan ging ik hem achterna, sloeg hem neer en redde het uit zijn bek. En als hij mij dan aanviel, greep ik hem bij zijn baard, sloeg hem neer en doodde hem.

³⁶ Uw dienaar heeft zowel leeuw als beer verslagen. Zó zal deze onbesneden Filistijn zijn als een van hen, omdat hij de gelederen van de levende God gehoord heeft.

³⁷ Verder zei David: De HEERE, Die mij uit de klauwen van de leeuw gered heeft en uit de klauwen van de beer, Die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. Toen zei Saul tegen David: Ga heen, de HEERE zij met je!

³⁸ Vervolgens kleeftte Saul David met zijn

eigen kleren, zette een bronzen helm op zijn hoofd en deed hem een harnas aan.

³⁹ David gordde zijn zwaard aan over zijn kleren en wilde gaan, maar hij was ongeïnf. Toen zei David tegen Saul: Ik kan hierin niet lopen, want ik ben ongeïnf; en David deed ze *weer* uit.

⁴⁰ Hij nam zijn staf in zijn hand, koos voor zich vijf gladde stenen uit de beek en legde ze in de herderstas die hij had, te weten in de zak, en zijn slinger was in zijn hand. Zo naderde hij tot de Filistijn.

⁴¹ De Filistijn kwam gaandeweg dichterbij David, en de man die zijn schild droeg, *liep* voor hem uit.

⁴² Toen de Filistijn opkeek en David zag, verachtte hij hem; want hij was *nog maar* een jongen, rossig en knap van uiterlijk.

⁴³ De Filistijn zei tegen David: Ben ik een hond, dat je met stokken naar mij toe komt? En de Filistijn vervloekte David bij zijn goden.

⁴⁴ Daarna zei de Filistijn tegen David: Kom naar me toe, dan zal ik je vlees aan de vogels in de lucht geven en aan de dieren op het veld.

⁴⁵ Maar David zei tegen de Filistijn: U komt naar mij toe met een zwaard, met een speer en met een werpspies, maar ik kom naar u toe in de Naam van de HEERE van de legersmachten, de God van de gelederen van Israël, Die u gehoord hebt.

⁴⁶ Op deze dag zal de HEERE u in mijn hand overleveren. Ik zal u verslaan en uw hoofd van u wegnemen. Ik zal deze dag de dode lichamen van het leger van de Filistijnen aan de vogels in de lucht geven en aan de dieren van de aarde, en heel de aarde zal weten dat Israël een God heeft.

⁴⁷ En deze hele gemeente zal weten dat de HEERE niet door zwaard of door speer verlost, want de strijd is van de HEERE. Hij zal u in onze hand geven.

⁴⁸ En het gebeurde, toen de Filistijn opstond en naar voren kwam, David tegemoet, dat David snel naar de gevechtlinie liep, de Filistijn tegemoet.

⁴⁹ Vervolgens stak David zijn hand in de tas, nam daar een steen uit, slingerde *die weg*, en raakte de Filistijn *daarmee* tegen

17:32 *de moed* - Letterlijk: het hart.

zijn voorhoofd, zodat de steen in zijn voorhoofd drong en hij met zijn gezicht ter aarde viel.

⁵⁰ Zo overwon David de Filistijn met een slinger en met een steen, hij versloeg de Filistijn en doodde hem. Maar een zwaard had David niet in zijn hand.

⁵¹ Daarom snelde David *naar voren* en ging bij de Filistijn staan. Hij nam diens zwaard, trok het uit zijn schede en doodde hem en hij hakte zijn hoofd ermee af. Toen de Filistijnen zagen dat hun held dood was, vluchtten zij.

⁵² Toen stonden de mannen van Israël en Juda op, juichten en achtervolgden de Filistijnen tot waar u bij de vallei komt en tot bij de poorten van Ekron. De Filistijnen vielen dodelijk gewond op de weg van Saāraim, tot aan Gath en tot aan Ekron.

⁵³ Daarna keerden de Israëlieten terug van de felle achtervolging van de Filistijnen, en zij plunderden hun legerkampen.

⁵⁴ David nam het hoofd van de Filistijn en bracht het naar Jeruzalem, maar diens wapens legde hij in zijn tent.

⁵⁵ Toen Saul David *het kamp* uit zag gaan, de Filistijn tegemoet, zei hij tegen Abner, de bevelhebber van het leger: Van wie is deze jongeman een zoon, Abner? Abner zei: Zo *waar* u leeft, koning, ik weet het niet.

⁵⁶ De koning zei: Vraagt u het, van wie deze jongeman een zoon is.

⁵⁷ Toen David terugkeerde van het verslaan van de Filistijn, nam Abner hem mee en bracht hem bij Saul, en het hoofd van de Filistijn was in zijn hand.

⁵⁸ En Saul zei tegen hem: Van wie ben jij een zoon, jongeman? En David zei: Ik ben een zoon van uw dienaar Isai, de Bethlehemit.

VRIENDSCHAPSVERBOND TUSSEN JONATHAN EN DAVID

18 Het gebeurde, toen David met Saul uitgesproken was, dat Jonathan met hart en ziel aan David verbonden raakte.^a Jonathan had hem lief als zichzelf.

² Saul nam hem diezelfde dag mee en liet hem niet terugkeren naar het huis van zijn vader.

³ Jonathan sloot een verbond met David, omdat hij hem liefhad als zichzelf.

⁴ Jonathan deed zijn mantel af die hij aanhad, en gaf hem aan David; ook zijn kleding, ja, tot zijn zwaard, tot zijn boog en tot zijn gordel toe.

⁵ David trok eropuit, overal waar Saul hem *naartoe* stuurde; hij gedroeg zich verstandig, en Saul stelde hem aan over de strijd-bare mannen. Hij was goed in de ogen van heel het volk, en ook in de ogen van de dienaren van Saul.

SAUL PROBEERT DAVID TE DODEN

⁶ Toen David *en zijn mannen* terugkwamen na het verslaan van de Filistijnen, gebeurde het dat de vrouwen uit al de steden van Israël met gezang en reidans koning Saul tegemoet trokken; met tamboerijnen, met blijdschap en met muziekinstrumenten.

⁷ Terwijl ^ade vrouwen huppelden, zongen zij in beurtzang:

⁸ Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden!

⁹ Toen ontstak Saul *in woede*; die woorden waren namelijk kwalijk in zijn ogen. Hij zei: Ze hebben er aan David tienduizend gegeven, maar mij hebben ze er *maar* duizend gegeven; het koninkrijk zal zeker nog *eens* voor hém zijn!

¹⁰ Vanaf die dag hield Saul David in het oog.

¹¹ De volgende dag gebeurde het dat de boze geest van God *weer* vaardig werd over Saul, en hij raakte binnenshuis in geestvervoering. David tokkelde *op de harp* zoals elke dag. Nu had Saul een speer in zijn hand,

¹² en Saul wierp de speer en zei: Ik zal David aan de wand spietsen, maar David ontweek hem tot tweemaal toe.

¹³ Saul was bevreesd voor David, want de HEERE was met hem, en Hij was van Saul geweken.

¹⁴ Daarom deed Saul David van zich weggaan, en stelde hij hem aan tot

^aEx. 15:21 ^b1 Sam. 21:11; 29:5

18:1 dat Jonathan met hart en ziel aan David verbonden raakte - Letterlijk: dat de ziel van Jonathan aan de ziel van David verbonden raakte.

bevelhebber over duizend, zodat hij voor het volk uit *ten strijde* trok en *weer* terugkeerde.

¹⁴ David gedroeg zich verstandig op al zijn wegen, en de HEERE was met hem.

¹⁵ Toen Saul zag dat hij zich heel verstandig gedroeg, was hij bevreesd voor hem.

¹⁶ Maar heel Israël en Juda hielden van David, want hij trok voor hen uit *ten strijde* en keerde *weer* terug.

DAVID WORDT DE SCHOONZON VAN SAUL

¹⁷ Daarom zei Saul tegen David: Zie, mijn oudste dochter Merab; haar zal ik u tot vrouw geven. Alleen, wees voor mij een dappere zoon, en voer de strijd van de HEERE. Want Saul dacht: Laat niet mijn hand tegen hem zijn, maar laat de hand van de Filistijnen tegen hem zijn.

¹⁸ Maar David zei tegen Saul: Wie ben ik, wat is mijn leven, en wat is het geslacht van mijn vader in Israël, dat ik de schoonzoon van de koning zou worden?

¹⁹ In de tijd dat men Merab, de dochter van Saul, aan David zou geven, gebeurde het echter dat zij aan Adriel uit Mehola tot vrouw gegeven werd.

²⁰ Maar Michal, de dochter van Saul, hield van David. Toen dat aan Saul werd verteld, was dat een goede zaak in zijn ogen.

²¹ Saul zei: Ik zal haar aan hem geven. Dan zal zij hem tot een valstrik zijn en dan zal de hand van de Filistijnen tegen hem zijn. Daarom zei Saul tegen David: Door de andere dochter kun je vandaag mijn schoonzoon worden.

²² Saul gebod zijn dienaren: Zeg in het geheim tegen David: Zie, de koning is u genegen, en al zijn dienaren houden van u, word daarom de schoonzoon van de koning.

²³ De dienaren van Saul spraken deze woorden ten aanhoren van David. Toen zei David: Is het gering in uw ogen dat ik de schoonzoon van de koning zou worden, terwijl ik een arm en gering man ben?

²⁴ De dienaren van Saul vertelden het hem. Ze zeiden: Deze woorden heeft David gesproken.

²⁵ Toen zei Saul: Jullie moeten dit tegen

David zeggen: De koning vindt geen vreugde in een bruidsschat, maar *wel* in honderd voorhuiden van Filistijnen, om zich op de vijanden van de koning te wreken. Want Saul dacht David door de hand van de Filistijnen te laten vallen *in de strijd*.

²⁶ Zijn dienaren vertelden David deze woorden. Toen was het in de ogen van David een goede zaak om schoonzoon van de koning te worden. En de dagen waren nog niet voorbij.

²⁷ of David stond op. Hij en zijn mannen gingen *op weg* en doodden onder de Filistijnen tweehonderd man. ²⁸ David bracht hun voorhuiden, en men leverde het volledige *aantal* bij de koning af, zodat hij schoonzoon van de koning kon worden. Toen gaf Saul hem zijn dochter Michal tot vrouw.

²⁹ Saul zag en merkte dat de HEERE met David was en dat Michal, de dochter van Saul, van hem hield.

³⁰ Toen werd Saul nog meer bevreesd voor David; en Saul was een vijand voor David, al zijn dagen.

³¹ Als de vorsten van de Filistijnen *ten strijde* trokken, gebeurde het dat David, zo dikwijls als zij *ten strijde* trokken, voor spoediger was dan al de andere dienaren van Saul, zodat zijn naam in hoge achting was.

SAUL WIL DAVID DODEN

19 Saul sprak er met zijn zoon Jonathan en met al zijn dienaren over om David te doden. Maar Jonathan, de zoon van Saul, was David zeer genegen.

² Jonathan vertelde David: Mijn vader Saul probeert je te doden; welnu, wees *morgen* ochtend toch op je hoede, houd je verborgen en verstopt je.

³ Maar ik zal naar buiten gaan en naast mijn vader gaan staan op het veld waar je bent. Ik zal met mijn vader over je spreken en zien wat het wordt; dat zal ik je vervolgens vertellen.

⁴ En Jonathan sprak met zijn vader Saul goed over David en zei tegen hem: Laat de koning niet zondigen tegen zijn dienaar David. Hij heeft immers niet tegen u ge-

^a 2 Sam. 3:14

zondig, en wat hij doet is heel goed voor u.

⁵ Hij heeft zijn leven immers in de waagschaal gesteld* en de Filistijn verslagen. De HEERE heeft voor heel Israël een grote verlossing teweeggebracht. U hebt het gezien en bent er blij mee geweest. Waarom zou u dan tegen onschuldig bloed zondigen, door David zonder reden te doden?

⁶ Saul luisterde naar de stem van Jonathan en Saul zwoer: *Zo waar de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!*

⁷ Jonathan riep David en Jonathan vertelde hem al deze woorden. Jonathan bracht David naar Saul, en hij was in zijn tegenwoordigheid zoals voorheen.*

DAVID VLUCHT

⁸ Er kwam opnieuw oorlog. David trok *ten strijde*, streed tegen de Filistijnen en bracht hun een grote slag toe. Zij vluchtten voor hem weg.

⁹ Maar de boze geest van de HEERE kwam over Saul. Hij zat in zijn huis en zijn speer was in zijn hand, en David tokkelde *op de harp*.

¹⁰ Toen probeerde Saul David met de speer aan de wand te spietsen, maar hij ontweek Saul, zodat de speer de wand trof. In die nacht vluchtte David en ontkwam.

¹¹ Maar Saul stuurde boden naar het huis van David om hem te bewaken en om hem 's morgens te doden. Michal, zijn vrouw, vertelde David echter: Als je jezelf vannacht niet in veiligheid brengt, word je morgen gedood.

¹² Michal liet David door een venster neer. Hij ging op de vlucht en ontkwam.

¹³ Michal nam vervolgens een afgodsbeeld en legde het in het bed. Zij legde een geitenvel aan het hoofdeinde ervan en dekte het met een kleed toe.

¹⁴ Saul stuurde boden om David te halen, maar zij zei: Hij is ziek.

¹⁵ Toen stuurde Saul de boden om David te zien *te krijgen*, en hij zei: Breng hem met bed *en al* naar mij toe om hem te doden!

¹⁶ Toen de boden kwamen, zie, er lag een

afgodsbeeld in het bed en een geitenvel aan het hoofdeinde ervan.

¹⁷ Toen zei Saul tegen Michal: Waarom heb je mij zo bedrogen en mijn vijand laten gaan, zodat hij ontkomen is? Michal zei tegen Saul: Hij zei tegen mij: Laat me gaan, waarom zou ik je doden?

¹⁸ Zo vluchtte David en ontkwam. Hij kwam bij Samuel in Rama en vertelde hem alles wat Saul met hem gedaan had. Hij en Samuel gingen *op weg* en zij bleven in Najoth.

¹⁹ En men vertelde Saul: Zie, David is in Najoth bij Rama.

²⁰ Toen stuurde Saul boden om David te halen. Die zagen een groep profeten bezig met profeteren, en Samuel stond *daar* en gaf hun leiding. De Geest van God kwam over de boden van Saul en ook zij begonnen te profeteren.

²¹ Toen men het Saul vertelde, stuurde hij andere boden, maar ook die begonnen te profeteren. Vervolgens stuurde Saul opnieuw boden, een derde *groep*, en ook die begonnen te profeteren.

²² Daarna ging hij ook zelf naar Rama, en hij kwam bij de grote waterput die in Sechu is. Hij vroeg en zei: Waar zijn Samuel en David? Men zei hem: Zie, zij zijn in Najoth bij Rama.

²³ Toen ging hij daarheen, naar Najoth bij Rama; en dezelfde Geest van God kwam ook op hem. En al profeterend ging hij *verder*, totdat hij in Najoth bij Rama kwam.

²⁴ Ook hij trok zijn kleren uit, en ook hij profeteerde voor *de ogen* van Samuel. Hij lag *daar* zonder kleren, die hele dag en de hele nacht. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten?

VERBOND TUSSEN DAVID EN JONATHAN

20 Toen vluchtte David uit Najoth bij Rama. Hij kwam bij Jonathan en zei: Wat heb ik gedaan, wat is mijn misdaad, en wat is mijn zonde tegenover je vader, dat hij mij naar het leven staat?

² Hij zei echter tegen hem: Geen sprake

*1 Sam. 16:14; 18:10

19:5 *zijn leven* ... in de waagschaal gesteld - Letterlijk: zijn ziel in zijn hand genomen.

19:7 *voorheen* - Letterlijk: gisteren en eergisteren.

van! Je zult niet sterven. Zie, mijn vader doet niet iets groots of iets kleins zonder het voor mijn oor te onthullen. Waarom zou mijn vader deze zaak dan voor mij verbergen? Zo is het niet.

³ Toen bezwoer David hem nog eens en zei: Je vader weet heel goed dat ik genade in jouw ogen gevonden heb. Daarom heeft hij gezegd: Laat Jonathan dit niet weten, zodat hij niet bedroefd is. Maar zeker, zo waar de HEERE leeft en jijzelf leeft, er is maar één stap tussen mij en de dood!

⁴ Jonathan zei tegen David: Wat verlang je? Dan zal ik dat voor je doen.

⁵ David zei tegen Jonathan: Zie, morgen is het nieuwemaan; dan moet ik beslist met de koning aan tafel zitten om te eten. Laat mij dus gaan, dan verberg ik mij in het veld tot aan de avond van de derde dag.

⁶ Wanneer je vader mij echt mist, moet je zeggen: David heeft mij dringend gevraagd snel naar zijn stad Bethlehem te mogen gaan, want daar is een jaarlijks offer^a voor het hele geslacht.

⁷ Als hij dan zegt: Het is goed, dan heeft je dienaar vrede, maar als hij zeer in woede ontsteekt, dan weet je dat het kwaad bij hem vastbesloten is.

⁸ Bewijs je dienaar dan goedertierenheid, want je hebt je dienaar met jou in een verbond van de HEERE gebracht. Maar als er een misdaad in mij is, dood jij me dan. Waarom zou je mij toch naar je vader brengen?

⁹ Toen zei Jonathan: Daar is voor jou geen sprake van! Wanneer ik ook maar merk dat het bij mijn vader vastbesloten is dat dit kwaad je overkomt, zou ik je dat dan niet vertellen?

¹⁰ David zei tegen Jonathan: Wie zal het mij vertellen als je vader je met harde woorden antwoordt?

¹¹ Toen zei Jonathan tegen David: Kom, laten we naar buiten gaan, het veld in. En zij gingen beiden naar buiten, het veld in.

¹² Jonathan zei tegen David: De HEERE, de God van Israël, is mijn Getuige dat ik mijn vader morgen of overmorgen omstreeks deze tijd uit zal horen; en zie, als het er dan

goed voor David voorstaat, en ik stuur je geen bericht om het voor je oor te onthullen,

¹³ dan mag de HEERE zo en nog veel erger met Jonathan doen! Als het echter mijn vader goeddunkt het kwaad over je te brengen, dan zal ik het ook voor je oor onthullen. Ik zal je laten gaan, zodat je in vrede kunt vertrekken. Moge de HEERE met je zijn, zoals Hij met mijn vader geweest is.

¹⁴ Zul je niet, als ik dan nog leef, mij de goedertierenheid van de HEERE bewijzen, zodat ik niet hoeft te sterven?

¹⁵ Je zult toch ook mijn huis tot in eeuwigheid je goedertierenheid niet onthouden, ook niet wanneer de HEERE eenieder van de vijanden van David van de aardbodem uitgeroeit zal hebben!

¹⁶ Zo sloot Jonathan een verbond met het huis van David en zei: Laat de HEERE rekening eisen van de vijanden van David!

¹⁷ En Jonathan liet David opnieuw zweren, omdat hij hem liefhad, want hij had hem lief met de liefde van zijn ziel.

¹⁸ Daarna zei Jonathan tegen hem: Morgen is het nieuwemaan; dan zul je gemist worden, want je zetel zal leeg zijn.

¹⁹ En als je drie dagen weggebleven zult zijn, kom dan meteen. Ga naar de plaats waar je je verborgen had op de dag dat je dit gedaan hebt, en blijf bij de steen Ezel.

²⁰ Dan zal ik daar drie pijlen langs schieten, alsof ik op een doel schoot.

²¹ En zie, ik zal de jongen sturen en zeggen: Ga de pijlen zoeken. Wanneer ik nadrukkelijk tegen de jongen zeg: Zie, de pijlen zijn dichterbij je, raap ze op, dan kun je komen, want het is vrede voor je, en er is niets aan de hand, zo waar de HEERE leeft.

²² Maar als ik dit tegen de jongen zeg: Zie, de pijlen zijn verder van je weg, ga dan weg, want de HEERE zendt je weg.

²³ En wat betreft de zaak waarover ik en jij gesproken hebben, zie, de HEERE is tussen mij en jou tot in eeuwigheid!

HET AFSCHEID VAN DAVID EN JONATHAN

²⁴ David verborg zich in het veld. Toen het

^a 1 Sam. 18:3 ^b Vers 42

20:4 Wat verlang je? - Letterlijk: Wat zegt je ziel? 20:6 een jaarlijks offer - Letterlijk: een offer van de dagen. 20:16 van - Letterlijk: uit de hand van.

nieuwemaan was, zat de koning aan de maaltijd om te eten.

²⁵ De koning was op zijn zitplaats gaan zitten, zoals de andere keren, * op de plaats bij de wand. Jonathan stond op, Abner zat naast Saul, maar de plaats van David bleef leeg.

²⁶ Maar zei er die dag niets van, want hij dacht: Er is hem iets overkomen, zodat hij niet rein is, ja, hij zal *wel* onrein zijn.

²⁷ Maar de volgende dag, de tweede van de nieuwemaan, gebeurde het dat de plaats van David *weer* leeg bleef. Toen zei Saul tegen zijn zoon Jonathan: Waarom is de zoon van Isai gisteren en vandaag niet naar de maaltijd gekomen?

²⁸ Jonathan antwoordde Saul: David vroeg mij dringend naar Bethlechem te mogen gaan.

²⁹ Hij zei: Laat mij toch gaan, want ons geslacht heeft een offer in de stad, en mijn broer heeft mij zelf ontboden. Als ik nu genade in je ogen gevonden heb, laat mij dan toch gaan, zodat ik mijn broers zie. Daarom is hij niet aan de tafel van de koning gekomen.

³⁰ Toen ontstak Saul in woede tegen Jonathan, en hij zei tegen hem: Jij zoon van een ontaarde en opstandige vrouw, wist ik het niet dat jij voor de zoon van Isai gekozen hebt, tot je eigen schande en tot schande van de naaktheid van je moeder?

³¹ Want alle dagen dat de zoon van Isai op de aardbodem leeft, worden jij en je koningschap niet bevestigd. Nu dan, stuur *een bode* en breng hem bij mij, want hij is een kind des doods.

³² Toen antwoordde Jonathan Saul, zijn vader, en zei tegen hem: Waarom moet hij gedood worden? Wat heeft hij gedaan?

³³ Toen wierp Saul de speer naar hem om hem te doden. Zo merkte Jonathan dat zijn vader vastbesloten was David te doden.

³⁴ Daarom stond Jonathan op van de tafel, heet van woede. Hij at op de tweede dag van de nieuwemaan geen brood, want hij was bedroefd om David, omdat zijn vader hem schandelijk bejegend had.

³⁵ 's Morgens gebeurde het dat Jonathan

het veld in ging, op het tijdstip dat met David vastgesteld was, en er was een kleine jongen bij hem.

³⁶ Hij zei tegen zijn jongen: Loop snel, zoek toch de pijlen die ik schieten zal. De jongen liep snel weg; en hij schoot een pijl, die hij over hem heen liet vliegen.

³⁷ Toen de jongen tot aan de plek gekomen was van de pijl die Jonathan geschoten had, riep Jonathan de jongen achterna en zei: Licht de pijl niet verder van je vandaan?

³⁸ Opnieuw riep Jonathan de jongen achterna: Vlug, haast je, sta niet stil! De jongen van Jonathan raapte de pijl op, en hij kwam naar zijn heer.

³⁹ De jongen wist van niets, alleen Jonathan en David wisten van de zaak.

⁴⁰ Toen gaf Jonathan zijn wapens die hij had, aan de jongen en zei tegen hem: Ga ze in de stad brengen.

⁴¹ Toen de jongen weggegaan was, stond David op van de zuidzijde, en hij wierp zich met het gezicht ter aarde. Hij boog zich driemaal, zij kusten elkaar, en huilden met elkaar, totdat David zich vermande.*

⁴² Toen zei Jonathan tegen David: Ga in vrede! Moge dat wat wij beiden in de Naam van de HEERE gezworen hebben, tot in eeuwigheid gelden, *namelijk*: Moge de HEERE tussen mij en jou zijn, tussen mijn nageslacht en jouw nageslacht!

⁴³ Daarna stond David op en ging weg. En Jonathan kwam in de stad.

DAVID NAAR NOB

21 Toen kwam David in Nob, bij de priester Achimelech; en Achimelech kwam David bevend tegemoet en zei tegen hem: Waarom bent u alleen en is er niemand bij u?

² En David zei tegen de priester Achimelech: De koning heeft mij iets bevolen en zei tegen mij: Laat niemand iets weten van de zaak waarvoor ik u uitzend en die ik u opgedragen heb; de jongens heb ik laten weten *dat zij naar* een bepaalde plaats *moeten gaan*.

³ En nu, wat hebt u voorhanden? Geef mij

20:25 *zoals de andere keren* - Letterlijk: zoals keer op keer. 20:41 *zich vermande* - Letterlijk: zich groot maakte.

vijf broden mee in mijn hand, of wat er *maar* te vinden is.

⁴ De priester antwoordde David en zei: Er is geen gewoon brood voorhanden, maar er is *wel* heilig brood, als de jongens zich maar van de vrouwen onthouden hebben.

⁵ David antwoordde de priester en zei tegen hem: Jazeker, de vrouwen zijn ons gisteren en eergisteren onthouden. Toen ik eropuit trok, waren de voorwerpen van de jongens heilig. En het is in zekere zin gewoon *brood*, temeer omdat er vandaag *ander brood* in de vaten geheiligd zal worden.

⁶ Toen ^a gaf de priester hem dat heilige *brood*, omdat er geen *ander brood* was dan de toonbroden, die van voor het aangezicht van de HEERE weggenomen waren, om er vers brood neer te leggen op de dag dat het *oude* weggenomen werd.

⁷ Op die dag nu had iemand van de dienaren van Saul zich daar voor het aangezicht van de HEERE afgezonderd. Zijn naam was Doëg, een Edomiet, de machtigste van de herders die Saul had.

⁸ En David zei tegen Achimelech: Hebt u hier geen speer of zwaard voorhanden? Ik heb namelijk mijn zwaard niet mee* *kunnen* nemen, evenmin als mijn *andere* wapens, want de zaak van de koning had haast.

⁹ Toen zei de priester: Het zwaard van Goliath, de Filistijn, die door u verslagen is in het Eikendal, zie, dat ligt *hier*, in een kleed gewikkeld, achter de efod. Als u dat mee wilt nemen, neem het mee, want er is hier geen ander dan dat. David zei: Zoals dat is er geen *tweede*, geef het mij.

DAVID IN GATH

¹⁰ David stond op en vluchtte op die dag voor Saul; en hij kwam bij Achis, de koning van Gath.

¹¹ Maar de dienaren van Achis zeiden tegen hem: Is dit niet David, de koning van het land? Zong men van hem niet in beurtzang bij de reidansen? ¹² Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tien-duizenden?

¹² David nam deze woorden ter harte en

werd zeer bevreesd voor Achis, de koning van Gath.

¹³ Daarom vertrok hij zijn gezicht voor hun ogen en gedroeg hij zich in hun handen als een waanzinnige. Hij krabbelde aan de deuren van de poort en liet zijn speeksel in zijn baard lopen.

¹⁴ Toen zei Achis tegen zijn dienaren: Zie, u ziet dat de man krankzinnig is. Waarom hebt u hem bij mij gebracht?

¹⁵ Heb ik gebrek aan krankzinnigen, dat u deze *man* gebracht hebt om zich bij mij zo krankzinnig te gedragen? Moet deze in mijn huis komen?

DAVID IN DE GROT VAN ADULLAM

22 Toen ging David daarvandaan en hij ontkwam naar de grot van Adullam. Zijn broers en het hele huis van zijn vader hoorden dit en zij kwamen daar bij hem.

² Ook voegde ieder zich bij hem die in nood verkeerde, ieder die een schuldeiser had en ieder die verbitterd van gemoed was, en hij werd hun leider, zodat er ongeveer vierhonderd mannen bij hem waren.

³ David ging vandaan naar Mizpe in Moab. En hij zei tegen de koning van Moab: Laat mijn vader en mijn moeder toch naar u uitwijken, totdat ik weet wat God met mij doen zal.

⁴ Toen bracht hij hen bij de koning van Moab. En zij bleven bij hem al de dagen dat David in de vesting was.

⁵ De profeet Gad zei echter tegen David: Blijf niet in de vesting, *maar ga daarvandaan* en ga naar het land Juda. Toen ging David weg, en hij kwam in het woud Chereeth.

SAUL LAAT DE PRIESTERS IN NOB DODEN

⁶ Saul hoorde dat *de verblijfplaats* van David en de mannen die bij hem waren, bekend was geworden. Saul zat op een heuvel onder het geboomte in Rama en had zijn speer in zijn hand, terwijl al zijn dienaren bij hem stonden.

⁷ Toen zei Saul tegen zijn dienaren die bij hem stonden: Luister toch, Benjaminieten,

^a Matt. 12:3; Mark. 2:25; Luk. 6:3 ^a 1 Sam. 18:7
21:8 *mee* - Letterlijk: in mijn hand.

zal de zoon van Isai jullie allen soms ook akkers en wijngaarden geven? Zal hij jullie allen tot bevelhebbers over duizend en bevelhebbers over honderd aanstellen?

⁸ Want jullie spannen allen tegen mij samen, en niemand onthult voor mijn oor dat mijn zoon een verbond gesloten heeft met de zoon van Isai. En er is niemand onder jullie die zich om mij bekommert en het voor mijn oor onthult dat mijn zoon mijn dienaar tegen mij heeft doen opstaan als iemand die mij belaagt zoals op deze dag.

⁹ Toen antwoordde Doëg, de Edomiet, die bij de dienaren van Saul stond, en zei: Ik heb de zoon van Isai in Nob bij Achimelech, de zoon van Ahitub, zien komen.

¹⁰ Die raadpleegde vervolgens de HEERE voor hem en gaf hem proviand. Hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, de Filistijn.

¹¹ Toen stuurde de koning *boden* eropuit en liet de priester Achimelech, de zoon van Ahitub, roepen, met het hele huis van zijn vader, de priesters die in Nob waren; en zij kwamen allen bij de koning.

¹² En Saul zei: Luister toch, zoon van Ahitub! En hij zei: Zie, *hier* ben ik, mijn heer.

¹³ Toen zei Saul tegen hem: Waarom hebt u tegen mij samengespannen, u en de zoon van Isai, door hem brood en een zwaard te geven, en God voor hem te raadplegen, zodat hij kan opstaan als iemand die mij belaagt, zoals op deze dag?

¹⁴ Maar Achimelech antwoordde de koning en zei: Wie van al uw dienaren is zo trouw als David, de schoonzoon van de koning, die u voortdurend gehoorzaam is, en geëerd is in uw huis?

¹⁵ Ben ik vandaag begonnen met God voor hem te raadplegen? Daar is bij mij geen sprake van! Laat de koning geen *beschuldiging* leggen op zijn dienaar of op het hele huis van mijn vader, want uw dienaar heeft van al deze dingen, klein of groot, niets geweten.

¹⁶ Maar de koning zei: Achimelech, u moet beslist sterven, u en het hele huis van uw vader!

¹⁷ De koning zei tegen de lijfwachten die bij hem stonden: Treed toe en dood de priesters van de HEERE, omdat ook zij op de hand van David zijn, * en omdat zij wisten dat hij op de vlucht was, maar het niet voor mijn oor onthuld hebben. Maar de dienaren van de koning wilden hun hand niet uitsteken om de priesters van de HEERE dood te steken.

¹⁸ Toen zei de koning tegen Doëg: Treedt u dan toe en steekt u de priesters dood. Toen trad Doëg, de Edomiet, toe en hij stak de priesters dood. Hij doodde op die dag vijftientacht mannen die het linnen priesterhemd droegen, met de scherpte van het zwaard.

¹⁹ Hij sloeg ook de *inwoners* van Nob, de stad van deze priesters, met de scherpte van het zwaard, van de man tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen toe. Zelfs de runderen, de ezels en de schapen *sloeg hij* met de scherpte van het zwaard.

²⁰ Maar een van de zonen van Achimelech, de zoon van Ahitub, ontkwam. Zijn naam was Abjathar en hij vluchtte David achterna.

²¹ Abjathar vertelde David dat Saul de priesters van de HEERE gedood had.

²² Toen zei David tegen Abjathar: Op de dag dat Doëg, de Edomiet, daar was, wist ik dat hij het zeker aan Saul zou vertellen. Ik ben er de oorzaak van dat iedereen* uit het huis van uw vader *is omgebracht*.

²³ Blijf bij mij, wees niet bevreesd, want wie mij naar het leven staat, staat u naar het leven. Bij mij zult u echter veilig zijn.

DAVID ONTZET KEHILA

23 Men vertelde David: Zie, de Filistijnen strijden tegen Kehila en zij plunderen de dorsvloeren.

² En David raadpleegde de HEERE *en vroeg*: Zal ik *op weg* gaan en deze Filistijnen verslaan? De HEERE zei tegen David: Ga, u zult de Filistijnen verslaan en Kehila verlossen.

³ De mannen van David zeiden echter tegen hem: Zie, wij zijn hier in Juda al bevreesd;

22:17 omdat ook zij op de hand van David zijn - Letterlijk: omdat ook hun hand met David is.
22:22 iedereen - Letterlijk: elke ziel.

hoeveel te meer als wij naar Kehila, naar de geleerden van de Filistijnen zullen gaan.

⁴ Toen raadpleegde David de HEERE opnieuw, en de HEERE antwoordde hem en zei: Sta op, trek naar Kehila, want Ik geef de Filistijnen in uw hand.

⁵ Zo gingen David en zijn mannen naar Kehila. Hij streed tegen de Filistijnen, dreef hun vee weg en bracht hun een grote slag toe. Zo verloor David de inwoners van Kehila.

⁶ En het gebeurde ^atoen Abjathar, de zoon van Achimelech, naar David vluchtte in Kehila – hij kwam met de efod in zijn hand –

⁷ dat Saul verteld werd dat David naar Kehila gekomen was. En Saul zei: God heeft hem in mijn hand overgegeven, want hij heeft zich ingesloten door een stad met poorten en grendels binnen te gaan.

⁸ Toen liet Saul al het volk ten strijde roepen om naar Kehila te trekken en David en zijn mannen te belegeren.

⁹ Toen David te weten kwam dat Saul dit kwaad tegen hem beraamde, zei hij tegen de priester Abjathar: Breng de efod hierheen.

¹⁰ En David zei: HEERE, God van Israël, Uw dienaar heeft duidelijk gehoord dat Saul van plan is naar Kehila te komen, om de stad omwille van mij te gronde te richten.

¹¹ Zullen de burgers van Kehila mij in zijn hand uitleveren? Zal Saul komen, zoals Uw dienaar gehoord heeft? O HEERE, God van Israël, vertel het Uw dienaar toch. De HEERE zei: Hij zal komen.

¹² Daarna zei David: Zullen de burgers van Kehila mij en mijn mannen overleveren in de hand van Saul? En de HEERE zei: Zij zullen u overleveren.

¹³ Toen stonden David en zijn mannen op, ongeveer zeshonderd man, en zij vertrokken uit Kehila. Zij gingen waar zij *maar* konden gaan. Toen Saul verteld werd dat David uit Kehila ontkomen was, zag hij ervan af *daarheen* uit te trekken.

DE ZIFETEN VERRADEN DAVID

¹⁴ David verbleef in de woestijn in de bergvestingen; hij verbleef in het bergland in

de woestijn Zif. Saul zocht hem alle dagen, maar God gaf hem niet over in zijn hand.

¹⁵ Toen David zag dat Saul eropuit getrokken was om hem naar het leven te staan, was David in de woestijn Zif, in Choresa.

¹⁶ Toen stond Jonathan, de zoon van Saul, op en ging naar David in Choresa; en hij bemoedigde hem in God.^a

¹⁷ Hij zei tegen hem: Wees niet bevreesd, want de hand van mijn vader Saul zal je niet vinden, maar jij zult koning worden over Israël en ik zal de tweede na jou zijn. Ook mijn vader Saul weet dit wel.

¹⁸ En zij sloten een verbond met elkaar voor het aangezicht van de HEERE; en David bleef in Choresa, maar Jonathan ging naar zijn huis.

¹⁹ Toen trokken de Zifieten naar Saul in Gibeon en zeiden: *Weet u niet dat David zich bij ons verborgen heeft in de bergvestingen in Choresa, op de heuvel van Hachila, die ten zuiden van de wildernis ligt?*

²⁰ Welnu, koning, kom dan snel, overeenkomstig het volle verlangen van uw ziel; dan is het aan ons hem uit te leveren in de hand van de koning.

²¹ Toen zei Saul: Moge u door de HEERE gezegend worden, omdat u medelijden met mij gehad hebt.

²² Ga toch op weg, en verkrijg nog meer zekerheid. Vergewis u *ervan* en verken de plaats waar hij zijn voet gezet heeft, *en* wie hem daar gezien heeft, want men heeft mij gezegd dat hij zeer listig te werk gaat.

²³ En zie *meer* te weten te komen over alle plaatsen waar hij zich schuilhoudt, en kom dan weer naar mij toe met zekerheid, dan zal ik met u meegaan. En het zal gebeuren, als hij in het land is, dat ik hem onder alle duizenden van Juda op zal sporen.

²⁴ Toen stonden zij op en gingen naar Zif, voor Saul uit. David en zijn mannen waren in de woestijn van Maon, in de Vlake, ten zuiden van de wildernis.

²⁵ Toen Saul en zijn mannen *hem* gingen zoeken, vertelde men dat aan David; en hij trok weg van de rots en bleef in de woestijn van Maon. Toen Saul dat hoorde, joeg hij David na in de woestijn van Maon.

^a 1 Sam. 22:20

23:16 *hij bemoedigde hem in God* - Letterlijk: hij maakte zijn hand sterk in God.

²⁶ Saul ging aan de ene zijde van de berg en David met zijn mannen aan de andere zijde van de berg. Nu gebeurde het terwijl David zich haastte om aan Saul te *ontkomen* en Saul en zijn mannen David en zijn mannen omsingeld hadden om hen te grijpen,

²⁷ dat er een bode naar Saul kwam met de *boodschap*: Haast u en kom, want de Filistijnen zijn het land binnengevallen.

²⁸ Toen keerde Saul terug van het najagen van David en ging de Filistijnen tegemoet; daarom noemde men die plaats Sela-Machlekoth.*

DAVID SPAART SAUL

24 David trok daarvandaan en bleef in de bergvestingen van Engedi.

² En het gebeurde, nadat Saul was teruggekeerd van het achtervolgen van de Filistijnen, dat men hem vertelde: Zie, David is in de woestijn van Engedi.

³ Toen nam Saul drieduizend van de beste mannen uit heel Israël, en ging op weg om David en zijn mannen te zoeken bij de Steenbokrotsen.

⁴ Hij kwam bij de schaapskooien aan de weg, waar een grot was; Saul ging daarin om zijn behoefte te doen.* Nu zaten David en zijn mannen aan de zijanten in de grot.

⁵ Toen zeiden de mannen van David tegen hem: Zie, de dag waarvan de HEERE u gezegd heeft: Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en u kunt met hem doen zoals het goed is in uw ogen! Toen stond David op en sneed stilletjes een punt van Sauls mantel af.

⁶ En het gebeurde daarna dat het hart van David in hem bonsde, omdat hij die punt van de mantel van Saul afgesneden had.

⁷ En hij zei tegen zijn mannen: Moge de HEERE er geen sprake van laten zijn dat ik ooit zoiets zou doen bij mijn heer, bij de gezalfde van de HEERE, dat ik mijn hand tegen hem uit zou steken, want hij is de gezalfde van de HEERE.

⁸ En David weerhield zijn mannen met deze woorden, en hij liet hun niet toe tegen

Saul op te staan. En Saul stond op en ging de grot uit, naar de weg.

⁹ Daarna stond David op, ging de grot uit en riep Saul achterna: Mijn heer de koning! Toen keek Saul achter zich en David knielde met zijn gezicht ter aarde en boog zich neer.

¹⁰ En David zei tegen Saul: Waarom luistert u naar de woorden van de mensen die zeggen: Zie, David wil u kwaad doen?

¹¹ Zie, deze dag hebben uw ogen gezien dat de HEERE u vandaag in mijn hand gegeven heeft in de grot. Men zei dat ik u doden moest, maar ik heb u gespaard, want ik zei: Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer; hij is immers de gezalfde van de HEERE.

¹² Zie toch, mijn vader, ja zie, een punt van uw mantel in mijn hand! Toen ik namelijk die punt van uw mantel afsneed, heb ik u niet gedood. Erken en zie dat er in mijn hand geen kwaad of overtreding is, en dat ik tegen u niet gezondigd heb. Toch jaagt u op mijn leven om dat weg te nemen.

¹³ De HEERE zal rechtspreken tussen mij en u. De HEERE zal Zich vanwege mij op u wreken, maar mijn hand zal niet tegen u zijn.

¹⁴ Zoals het oude spreekwoord zegt: Uit de goddelozen komt goddeloosheid voort. Mijn hand zal echter niet tegen u zijn.

¹⁵ Achter wie is de koning van Israël aan getrokken? Achter wie jaagt u aan? Achter een dode hond, achter een enkele vlo?

¹⁶ De HEERE zal Rechter zijn en oordelen tussen mij en u. Hij zal toezien en het voor mij opnemen, en mij recht doen en bevrijden uit uw hand.

¹⁷ En het gebeurde, toen David geëindigd had deze woorden tot Saul te spreken, dat Saul zei: Is dit jouw stem, mijn zoon David? En Saul begon luid te huilen.*

¹⁸ Hij zei tegen David: Jij bent rechtvaardiger dan ik, want jij bent goed voor mij geweest, en ik ben slecht voor jou geweest.

¹⁹ Je hebt vandaag verteld dat je mij goedgedaan hebt; want de HEERE had mij in jouw hand overgeleverd, maar je hebt mij niet gedood.

²⁰ En wanneer iemand zijn vijand vindt,

23:28 Sela-Machlekoth betekent: Rots van de scheiding. 24:4 om zijn behoefte te doen

- Letterlijk: om zijn voeten te bedekken. 24:17 begon luid te huilen - Letterlijk: verhief zijn stem en hilde.

laat hij hem dan ongehinderd gaan?" Moge de HEERE jou belonen voor het goede dat je mij vandaag gedaan hebt.

²¹ En nu, zie, ik weet dat jij zeker koning zult worden en dat het koninkrijk van Israël in jouw hand zal standhouden.

²² Zweer mij dan nu bij de HEERE dat jij mijn nageslacht na mij niet zult uitroeien en mijn naam niet weg zult vagen van het huis van mijn vader.

²³ Toen zwoer David dat aan Saul; en Saul ging naar zijn huis, maar David en zijn mannen gingen naar de vesting.

DE DOOD VAN SAMUEL

25 ^aSamuel stierf; en heel Israël kwam bijeen, zij bedreven rouw over hem en begroeven hem bij zijn huis in Rama. David stond op en trok naar de woestijn Paran.

NABAL EN ABIGAIL

² Nu was er in Maon een man die in Karmel zijn bedrijf had. Die man was zeer aanzienlijk: hij had drieduizend schapen en duizend geiten. Hij was bij het scheren van zijn schapen in Karmel.

³ De naam van de man was Nabal, en de naam van zijn vrouw was Abigail. De vrouw was goed van verstand en mooi van gestalte, maar de man was hard en slecht in zijn optreden. Hij was een nakomeling van Kaleb.

⁴ Toen David in de woestijn hoorde dat Nabal zijn schapen aan het scheren was,

⁵ stuurde David *ertien* knechten *heen*. David zei tegen de knechten: Ga naar Karmel, en als jullie bij Nabal komen, moeten jullie hem in mijn naam naar *zijn* welstand vragen.

⁶ Dit moeten jullie zeggen tegen die *man*, die in *voorspoed* leeft: Vrede voor u, vrede voor uw huis, en vrede voor alles wat u hebt!

⁷ Welnu, ik heb gehoord dat er schaapscheerders bij u zijn. Nu dan, de herders die u hebt, zijn bij ons geweest; wij hebben hen niet lastiggevallen, en zij heb-

ben al de dagen dat zij in Karmel geweest zijn, ook niets gemist.

⁸ Vraag het uw knechten en zij zullen het u vertellen. Laat deze knechten daarom genade vinden in uw ogen, want wij zijn gekomen op een goede dag. Geef toch uw dienaren en uw zoon David wat uw hand zal vinden.

⁹ De knechten van David kwamen en spraken namens David overeenkomstig al die woorden tot Nabal. Toen zij zwegden,

¹⁰ antwoordde Nabal de dienaren van David: Wie is David, en wie is de zoon van Isai? Er zijn *vandaag* de dag zoveel slaven die losbreken, ieder bij zijn heer vandaag.

¹¹ Zou ik dan mijn brood, mijn water en mijn vlees nemen, dat ik voor mijn schaapscheerders geslacht heb, en zou ik het aan mannen geven van wie ik niet weet waar zij vandaan komen?

¹² Toen keerden de knechten van David om en gingen de weg terug; zij kwamen *bij* David en vertelden hem overeenkomstig al deze woorden.

¹³ David zei tegen zijn mannen: Laat ieder zijn zwaard aangordend. Toen gordde ieder zijn zwaard aan, en ook David gordde zijn zwaard aan. Ongeveer vierhonderd man trok achter David aan en tweehonderd bleven er bij de bagage.

¹⁴ Maar een knecht uit *het midden* van de knechten vertelde dit aan Abigail, de vrouw van Nabal, en zei: Zie, David heeft bode gestuurd uit de woestijn om onze heer te groeten; maar hij is tegen hen uitgevaren.

¹⁵ De mannen zijn echter erg goed voor ons geweest; wij zijn niet lastiggevallen en wij hebben alle dagen *dat* wij met hen omgingen, toen wij op het veld waren, niets gemist.

¹⁶ Toen wij de schapen weidden, zijn zij alle dagen dat wij bij hen waren, een muur om ons heen geweest, zowel 's nachts als overdag.

¹⁷ Nu dan, besef *dit*, en zie wat u doen kunt, want het kwaad is ten volle over onze heer en heel zijn huis besloten. Hij is een verdorven man, met wie niet te praten valt.*

^a 1 Sam. 28:3

24:20 *ongehinderd gaan* - Letterlijk: een goede weg gaan? 25:17 *met wie niet te praten valt* - Letterlijk: zonder met hem te spreken.

¹⁸ Toen haastte Abigaïl zich; zij nam tweehonderd broden, twee zakken wijn, vijf toebereide schapen, vijf maten* geroosterd koren, honderd rozijnenkoeken en tweehonderd klompen vijgen, en legde dat alles op ezels.

¹⁹ En zij zei tegen haar knechten: Trek voor mij uit; zie, ik kom achter jullie aan. Maar aan haar man Nabal vertelde zij het niet.

²⁰ Toen zij op de ezel reed en de berg afdaalde, door de bergwand aan het gezicht onttrokken,* zie, toen gebeurde het dat David en zijn mannen haar tegemoetkwamen; en zij ontmoette hen.

²¹ David had gezegd: Werkelijk, ik heb voor niets alles bewaakt wat deze man in de woestijn heeft, zodat er niets gemist wordt van alles wat hij heeft; hij heeft mij kwaad voor goed vergolden.

²² God mag zo en nog veel erger doen met de vijanden van David, als ik van alles wat hij heeft, één man* tot morgen overlaat!

²³ Toen Abigaïl David zag, haastte zij zich en kwam van de ezel af. Vervolgens wierp zij zich voor David op haar gezicht en boog zich ter aarde.

²⁴ Zij viel aan zijn voeten en zei: Och, mijn heer, op mij rust de misdaad; laat uw dienaars toch spreken ten aanhoren van u, en luister naar de woorden van uw dienaars.

²⁵ Laat mijn heer toch geen aandacht schenken aan* deze verdorven man, aan Nabal, want zoals zijn naam is, zo is hij: Nabal is zijn naam en er is dwaasheid in hem. Maar ik, uw dienaars, heb de knechten van mijn heer, die u gezonden hebt, niet gezien.

²⁶ En nu, mijn heer, zo waar de HEERE leeft en u zelf leeft, het is de HEERE Die u verhinderd heeft tot bloedschuld te komen, en dat uw eigen hand u verlossing schenken zou. En nu, mogen uw vijanden en zij die kwaadwillend zijn tegenover mijn heer, worden als Nabal!

²⁷ Welnu, dit is het geschenk* dat uw dienaars voor mijn heer meegebracht heeft,

opdat het gegeven zal worden aan de knechten die mijn heer volgen.

²⁸ Vergeef toch uw dienares de overtreding, want de HEERE zal voor mijn heer zeker een blijvend koningshuis maken, omdat mijn heer de oorlogen van de HEERE voert en er al uw levensdagen geen kwaad bij u gevonden is.

²⁹ Wanneer er een mens opstaat om u te vervolgen en naar het leven te staan, zal het leven van mijn heer veilig zijn in de buidel van de levenden bij de HEERE, uw God. Het leven van uw vijanden echter zal Hij wegslingeren midden uit de holte van de slinger.

³⁰ En het zal gebeuren, wanneer de HEERE aan mijn heer zal doen naar al het goede dat Hij over u gesproken heeft, en Hij u aanstelt tot een vorst over Israël,

³¹ dat dit dan voor u, mijn heer, niet tot struikelblok of tot aanstoot voor uw hart zal zijn, dat u namelijk zonder reden bloed vergoten hebt en dat mijn heer zich zelf verlossing geschonken heeft. En wanneer de HEERE mijn heer welgedaan heeft, denk dan aan uw dienaars.

³² Toen zei David tegen Abigaïl: Gezegend zij de HEERE, de God van Israël, Die u op deze dag mij tegemoet gezonden heeft!

³³ Gezegend is uw raad en gezegend bent u, dat u mij op deze dag verhinderd hebt tot bloedschuld te komen, en dat mijn eigen hand mij verlossing geschonken zou hebben!

³⁴ Want zeker, zo waar de HEERE leeft, de God van Israël, Die mij verhinderd heeft u kwaad te doen: wanneer u zich niet gehaast had mij tegemoet te komen, dan was er van Nabal niet één man tot aan het morgenlicht overgebleven!

³⁵ Toen nam David uit haar hand aan wat zij voor hem meegebracht had, en hij zei tegen haar: Ga in vrede naar uw huis; zie, ik heb naar uw stem geluisterd en ben u ter wille.*

³⁶ Toen Abigaïl bij Nabal kwam, zie, toen hield hij juist een maaltijd in zijn huis, als

25:18 Een maat is een derde deel van een efa en ongeveer 7,3 liter. **25:20** door de bergwand aan het gezicht onttrokken - Letterlijk: in het verborgene van de berg. **25:22** man - Letterlijk: wie tegen de wand plast; zie ook vers 34. **25:25** geen aandacht schenken aan - Letterlijk: zijn hart niet zetten op. **25:27** het geschenk - Letterlijk: de zegen. **25:35** ben u ter wille - Letterlijk: heb uw aangezicht opgenomen.

een koningsmaal. Het hart van Nabal was vrolijk in hem en hij was erg dronken. Daarom vertelde zij hem tot het morgenlicht geen woord, kort of lang.

³⁷ 's Morgens, toen de wijn uit Nabal gegaan was, gebeurde het dat zijn vrouw hem deze dingen vertelde. Toen bestierf hem het hart in zijn binnenste en hij werd als een steen.

³⁸ En na ongeveer tien dagen gebeurde het dat de HEERE Nabal zo trof dat hij stierf.

³⁹ Toen David hoorde dat Nabal dood was, zei hij: Gezegend zij de HEERE, Die het voor mij opgenomen heeft, vanwege mijn smaad, van de hand van Nabal, en Zijn dienaren weerhouden heeft van het kwade, en dat de HEERE het kwaad van Nabal op diens hoofd heeft doen terugkeren! En David stuurde boden eropuit en liet hen met Abigaïl bespreken dat hij haar tot vrouw wilde nemen.

⁴⁰ Toen de dienaren van David bij Abigaïl in Karmel gekomen waren, spraken zij tot haar: David heeft ons naar u toe gestuurd om u zich tot vrouw te nemen.

⁴¹ Toen stond zij op, boog zich met het gezicht ter aarde en zei: Zie, uw dienaar is als een slaaf om de voeten van de dienaren van mijn heer te wassen.

⁴² Abigaïl haastte zich, stond op en reed op een ezel, en haar vijf meisjes met haar, die haar op de voet volgden. Zij ging achter de boden van David aan en werd hem tot vrouw.

⁴³ Ook nam David Ahinoam uit Jizreël tot vrouw; zo waren ook die twee hem tot vrouw.

⁴⁴ *Saul had namelijk zijn dochter Michal, de vrouw van David, aan Palti gegeven, de zoon van Laïs, die uit Gallim kwam.

DAVID SPAART OPNIEUW HET LEVEN VAN SAUL

26 De Zifieten kwamen bij Saul in Gibeon en zeiden: Houdt David zich niet verborgen op de heuvel Hachila, tegenover de wildernis?

² Toen stond Saul op en trok naar de woestijn Zif, en met hem drieduizend man, de beste van Israël, om David te zoeken in de woestijn Zif.

³ Saul sloeg zijn kamp op op de heuvel Hachila, die tegenover de wildernis aan de weg ligt; maar David bleef in de woestijn en zag dat Saul achter hem aan kwam naar de woestijn.

⁴ Toen stuurde David verkenner, en hij kwam met zekerheid te weten dat Saul gekomen was.

⁵ David stond op en kwam bij de plaats waar Saul zijn kamp had opgeslagen. En David overzag de plaats waar Saul lag, met Abner, de zoon van Ner, zijn legerbevelhebber. Saul lag in het wagenkamp en het volk was rondom hem gelegerd.

⁶ Toen nam David het woord en zei tegen Achimelech, de Hethiet, en tegen Abisaï, de zoon van Zeruja, de broer van Joab: Wie gaat er met mij mee naar Saul in de legerplaats? Toen zei Abisaï: Ik ga met u mee.

⁷ Zo kwamen David en Abisaï 's nachts bij het volk; en zie, Saul lag te slapen in het wagenkamp, met zijn speer aan zijn hoofdeinde in de grond gestoken. Abner en het volk lagen rondom hem.

⁸ Toen zei Abisaï tegen David: God heeft vandaag uw vijand in uw hand overgeleverd. Laat mij hem toch met zijn speer aan de grond spietsen, in één keer; ik hoef het geen tweede keer te doen.

⁹ David zei echter tegen Abisaï: Breng hem niet om; want wie sloeg zijn hand aan de gezalfde van de HEERE en is onschuldig gebleven?

¹⁰ Verder zei David: Zo waar de HEERE leeft, voorzeker, de HEERE zal hem treffen: óf zijn dag komt, dat hij sterft, óf hij wordt weggevaagd als hij ten strijde trekt.

¹¹ Moge de HEERE er geen sprake van laten zijn dat ik mijn hand sla aan de gezalfde van de HEERE. Neem echter wel de speer mee, die bij zijn hoofdeinde staat, en de waterkruik, en laten wij gaan.

¹² Zo nam David de speer en de waterkruik bij Sauls hoofdeinde mee, en zij gingen weg. Er was niemand die het zag, niemand die het merkte, en ook niemand die wakker werd. Zij allen sliepen, omdat een diepe slaap van de HEERE op hen gevallen was. ¹³ Toen David naar de andere kant overgestoken was, ging hij ver weg op een bergtop staan. Er was een grote ruimte tussen hen.

* 2 Sam. 3:15

¹⁴ En David riep naar het volk en naar Abner, de zoon van Ner: Antwoordt u niet, Abner? Toen antwoordde Abner en zei: Wie bent u die naar de koning roept?

¹⁵ Toen zei David tegen Abner: Bent u niet een man, en wie is aan u gelijk in Israël? Waarom hebt u dan niet over uw heer, de koning, gewaakt? Er is namelijk iemand van het volk gekomen om de koning, uw heer, om te brengen.

¹⁶ Wat u gedaan hebt, is niet goed; zo waar de HEERE leeft, u bent des doods schuldig,* omdat u niet over uw heer, de gezalfde van de HEERE, gewaakt hebt! En nu, kijk waar de speer van de koning is, en de waterkruik, die aan zijn hoofdeinde stond.

¹⁷ Saul herkende de stem van David en zei: Is dit jouw stem, mijn zoon David? David zei: Het is mijn stem, mijn heer de koning.

¹⁸ Hij zei verder: Waarom achtervolgt mijn heer zijn dienaar zo? Wat heb ik toch gedaan, wat voor kwaad heb ik bedreven?

¹⁹ En nu, laat mijn heer de koning toch luisteren naar de woorden van zijn dienaar. Als de HEERE u tegen mij opzet, laat Hem dan *de geur* van een graanoffer ruiken. Maar als het mensenkinderen zijn, dan zijn zij vervloekt voor het aangezicht van de HEERE, omdat zij mij deze dag verstoten, zodat ik mij niet bij het eigendom van de HEERE kan voegen, en ze zeggen: Ga heen, dien andere goden.

²⁰ Nu dan, laat mijn bloed niet op de aarde vallen, ver weg van het aangezicht van de HEERE. Want de koning van Israël is erop uit getrokken om enkel een vlo te zoeken, ²¹ zoals men in de bergen op een patrijs jaagt.

²¹ Toen zei Saul: Ik heb gezondigd; keer terug, mijn zoon David, want ik zal je geen kwaad meer doen, omdat mijn leven deze dag kostbaar was in jouw ogen. Zie, ik heb dwaas gehandeld, ik heb zeer ernstig gedwaald.

²² Toen antwoordde David en zei: Zie, de speer van de koning. Laat een van de knechten oversteken en hem halen.

²³ Moge de HEERE ieder zijn gerechtigheid

en trouw vergelden, want de HEERE had u vandaag in *mijn* hand gegeven, maar ik heb mijn hand niet naar de gezalfde van de HEERE willen uitstrekken.

²⁴ En zie, zoals uw leven deze dag belangrijk in mijn ogen was, zo moge mijn leven belangrijk zijn in de ogen van de HEERE, en moge Hij mij uit alle nood redden.

²⁵ Toen zei Saul tegen David: Gezegend ben je, mijn zoon David; wat je ook doet, je zult ertoe in staat zijn. Toen ging David zijns weegs, en Saul keerde terug naar zijn woonplaats.

DAVID IN ZIKLAG

27 Maar David zei in zijn hart: Ik zal op een dag nog eens door Sauls hand weggevaagd worden. Er is voor mij niets beters *te doen* dan met spoed te ontkomen naar het land van de Filistijnen. Dan zal Saul zijn hoop omtrent mij opgeven om mij nog langer te zoeken in heel het gebied van Israël, en zo zal ik uit zijn hand ontkomen.

² Toen stond David op en hij en de zeshonderd mannen die bij hem waren, gingen *de grens* over naar Achis, de zoon van Maoch, de koning van Gath.

³ David verbleef bij Achis in Gath, hij en zijn mannen, ieder met zijn gezin; David met zijn beide vrouwen, Ahinoam, uit Jizreël, en Abigaïl, de vrouw van Nabal, uit Karmel.

⁴ Toen Saul verteld werd dat David naar Gath gevlucht was, ging hij niet meer verder met het zoeken naar hem.

⁵ David zei tegen Achis: Als ik dan genade in uw ogen gevonden heb, laat men mij een plaats geven in een van de steden van het land, zodat ik daar kan wonen; want waarom zou uw dienaar in de koninklijke stad bij u wonen?

⁶ Toen gaf Achis hem op die dag Ziklag; daarom is Ziklag tot op deze dag van de koningen van Juda geweest.

⁷ De tijd* dat David in het land van de Filistijnen woonde, was een jaar* en vier maanden.

*1 Sam. 24:15

26:16 u bent des doods schuldig - Letterlijk: u bent kinderen van de dood. 26:18 heb ik bedreven? - Letterlijk: is er in mijn hand? 27:7 De tijd - Letterlijk: Het aantal dagen. 27:7 een jaar - Letterlijk: dagen.

* David nu trok er met zijn mannen opuit en zij overvielen de Gesurieten, de Girzieten en de Amalekieten – want die zijn van oude tijden af de inwoners van het land geweest – in de richting van Sur, tot aan het land Egypte.

* Telkens wanneer David in dat land toesloeg, liet hij geen man of vrouw in leven; ook nam hij de schapen, runderen, ezels, kamelen en kledingstukken in bezit, en hij kwam dan weer terug en ging naar Achis.

¹⁰ En als Achis zei: Waar hebt u vandaag een inval gedaan? dan zei David: In het Zuiderland van Juda, of in het Zuiderland van de Jerahmeëlieten, of in het Zuiderland van de Kenieten.

¹¹ En David liet geen man of vrouw in leven om ze naar Gath te voeren, want hij zei: Anders kunnen zij iets over ons vertellen en zeggen: Dit heeft David gedaan. Zo was zijn handelwijze al de dagen dat hij in het land van de Filistijnen woonde.

¹² En Achis geloofde David, en hij zei: Hij heeft zich bij zijn volk, bij Israël, voorgoed in een kwade reuk gebracht; daarom zal hij mij voor eeuwig tot een dienaar zijn.

SAUL IN ENDOR BIJ EEN VROUW DIE GEESTEN BEZWEERT

28 Het gebeurde in die dagen dat de Filistijnen hun legers als strijdmacht bijeenbrachten om tegen Israël te strijden. Toen zei Achis tegen David: Weet wel dat u met mij in het leger moet uittrekken, u en uw mannen.

² En David zei tegen Achis: Zo zult u te weten komen wat uw dienaar kan doen. En Achis zei tegen David: Dan zal ik u als mijn lijfwacht* aanstellen, alle dagen.

³ *Samuel nu was gestorven en heel Israël had rouw over hem bedreven. Zij hadden hem begraven in Rama, dat is in zijn stad. En Saul had de dodenbezweerders en de waarzeggers uit het land weggedaan.

⁴ De Filistijnen kwamen bijeen. Zij kwamen en sloegen hun kamp op bij Sunem; Saul bracht heel Israël bijeen, en zij sloegen hun kamp op op de Gilboa.

⁵ Toen Saul het leger van de Filistijnen zag, was hij bevreesd en zijn hart beefde zeer.

⁶ En Saul raadpleegde de HEERE, maar de HEERE antwoordde hem niet; niet door dromen, niet door de urim, en ook niet door de profeten.

⁷ Toen zei Saul tegen zijn dienaren: Zoek een vrouw voor mij die geesten van doden kan bezweren, zodat ik naar haar toe kan gaan en door haar raad kan vragen. Zijn dienaren zeiden tegen hem: Zie, er is in Endor een vrouw die geesten van doden bezweert.

⁸ Saul vermomde zich, trok andere kleren aan en ging op weg, en twee mannen met hem. Zij kwamen 's nachts bij de vrouw aan en hij zei: Voorzeg mij toch door de geest van een dode; roep voor mij op wie ik u zal zeggen.

⁹ Toen zei de vrouw tegen hem: Zie, u weet wat Saul gedaan heeft, dat hij de dodenbezweerders en de waarzeggers uit dit land heeft uitgeroeid. Waarom spant u dan een valstrik voor mijn leven, om mij te doden?

¹⁰ Saul zwoer haar bij de HEERE en zei: Zo waar de HEERE leeft, u zal om deze zaak geen straf overkomen.

¹¹ Toen zei de vrouw: Wie zal ik voor u oproepen? En hij zei: Roep Samuel voor mij op.

¹² Toen de vrouw Samuel zag, schreeuwde zij met luide stem. De vrouw zei tegen Saul: Waarom hebt u mij bedrogen? Want u bent Saul!

¹³ De koning zei tegen haar: Wees niet bevreesd, maar wat ziet u? Toen zei de vrouw tegen Saul: Ik zie een goddelijk wezen uit de aarde opkomen.

¹⁴ Hij zei tegen haar: Wat is zijn gestalte? Zij zei: Er komt een oude man op, en hij heeft een mantel om. Toen wist Saul dat het Samuel was. Hij knielde met zijn gezicht ter aarde en hij boog zich neer.

¹⁵ Samuel zei tegen Saul: Waarom hebt u mijn rust verstoord door mij op te roepen? Toen zei Saul: Ik ben in grote nood, want de Filistijnen strijden tegen mij en God is van mij weggegaan: Hij antwoordt mij niet meer, niet door de dienst van de profeten,

* 1 Sam. 25:1

28:2 mijn lijfwacht - Letterlijk: bewaarder van mijn hoofd.

en ook niet door dromen. Daarom heb ik u geroepen, om mij te laten weten wat ik doen moet.

¹⁶ Toen zei Samuel: Waarom raadpleegt u mij dan, als de HEERE van u weggegaan is en uw vijand geworden is?

¹⁷ Want de HEERE heeft gedaan zoals Hij door mijn dienst gesproken heeft: Hij heeft het koninkrijk van uw hand gescheurd en dat aan uw naaste gegeven, aan David.

¹⁸ Omdat u niet naar de stem van de HEERE geluisterd hebt, en Zijn brandende toorn niet uitgevoerd hebt tegen Amalek, daarom heeft de HEERE u dit heden aangedaan.

¹⁹ En de HEERE zal met u ook Israël in handen van de Filistijnen geven, en morgen zullen u en uw zonen bij mij zijn; ook zal de HEERE het leger van Israël in handen van de Filistijnen geven.

²⁰ Toen viel Saul onmiddellijk op de grond, zo lang als hij was, en hij was zeer bevreesd vanwege de woorden van Samuel. Ook was er geen kracht in hem, omdat hij de hele dag en de hele nacht geen voedsel tot zich genomen had.

²¹ Daarop kwam de vrouw naar Saul toe en zag dat hij erg geschrokken was. Zij zei tegen hem: Zie, uw dienaar heeft naar uw stem geluisterd, en ik heb mijn leven in eigen hand genomen. Ik heb naar uw woorden geluisterd, die u tot mij gesproken hebt;

²² luister daarom nu ook naar de stem van uw dienaar. Laat mij u een stuk brood voorzetten, en eet; dan zal er kracht in u zijn, als u op weg gaat.

²³ Maar hij weigerde het en zei: Ik zal niet eten. Zijn dienaren en ook de vrouw hielden echter bij hem aan. Toen luisterde hij naar hun stem; hij stond op van de grond en ging op het bed zitten.

²⁴ De vrouw had een mestkalf in huis; zij haastte zich en slachtte het. Zij nam meel, kneedde het en bakte daar ongezuurde broden van.

²⁵ Zij bracht ze bij Saul en zijn dienaren en zij aten. Daarna stonden zij op en gingen weg in die nacht.

DAVID DOOR KONING ACHIS WEGGESTUURD

29 De Filistijnen brachten al hun legers bijeen bij Afek; en de Israëlieten legerden zich bij de bron die in Jizreël is.

² De stadsvorsten van de Filistijnen kwamen in *afdelingen* van honderd en duizend voorbij; David en zijn mannen kwamen met Achis voorbij in de achterhoede.

³ Toen zeiden de bevelhebbers van de Filistijnen: Wat moeten deze Hebreërs? Daarop zei Achis tegen de bevelhebbers van de Filistijnen: Is dit David niet, dienaar van Saul, de koning van Israël, die sinds jaar en dag^a bij mij is? Ik heb niets *kwelijks* in hem gevonden van de dag af dat hij afvallig werd, tot op deze dag.

⁴ Maar de bevelhebbers van de Filistijnen werden erg kwaad op hem, en de bevelhebbers van de Filistijnen zeiden tegen hem: ^aLaat die man terugkeren, zodat hij terugkeert naar de plaats die u hem aangewezen hebt. Laat hem niet met ons meeten strijde trekken, zodat hij voor ons geen tegenstander wordt in de strijd. Want waarmee zou deze *man* bij zijn heer in de gunst kunnen komen? Is het niet met de hoofden van deze mannen?

⁵ Is dit niet die David van wie ze^b in de reidansen in beurtzang zongen:

Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?

⁶ Toen riep Achis David en zei tegen hem: *Zo waar* de HEERE leeft, u bent oprecht, en het is goed in mijn ogen dat u met mij in het leger uittrekt en terugkeert. Ik heb immers geen kwaad bij u gevonden van de dag af dat u naar mij toe bent gekomen, tot op deze dag; maar in de ogen van de stadsvorsten bent u niet goed.

⁷ Keer daarom nu terug, en ga in vrede, opdat u niets doet wat slecht is in de ogen van de stadsvorsten van de Filistijnen.

⁸ Toen zei David tegen Achis: Maar wat heb ik gedaan? Of wat hebt u in uw dienaar gevonden, van de dag af dat ik bij u geweest ben, tot op deze dag, dat ik niet mag gaan strijden tegen de vijanden van mijn heer, de koning?

^a1 Kron. 12:19 ^b1 Sam. 18:7

29:3 *sinds jaar en dag* - Letterlijk: deze dagen of deze jaren.

⁹ Achis antwoordde en zei tegen David: Ik weet het; werkelijk, u bent goed in mijn ogen, als een engel van God, maar de bevelhebbers van de Filistijnen hebben gezegd: Laat hem niet met ons mee ten strijde trekken.

¹⁰ Nu dan, sta morgen vroeg op met de dienaren van uw heer die met u meegekomen zijn; en als u morgenvroeg opstaat, ga dan op weg zodra het licht voor u geworden is.

¹¹ Toen stond David vroeg op, hij en zijn mannen, om 's morgens weg te gaan, om terug te keren naar het land van de Filistijnen. De Filistijnen daarentegen trokken naar Jizreël.

ZIKLAG DOOR DE AMALEKIETEN VERWOEST

30 Het gebeurde echter toen David en zijn mannen op de derde dag in Ziklag aankwamen, dat de Amalekieten een inval gedaan hadden in het Zuiderland en in Ziklag. Zij hadden Ziklag verslagen en met vuur verbrand,

² en de vrouwen die er waren, van de kleinste tot de grootste, als gevangenen weggevoerd. Zij hadden niemand gedood, maar hadden hen weggevoerd en waren hun weegs gegaan.

³ David en zijn mannen kwamen bij de stad, en zie, die was met vuur verbrand; en hun vrouwen, hun zonen en hun dochters waren als gevangenen meegevoerd.

⁴ Toen begonnen David en het volk dat bij hem was, luid te huilen,* totdat er geen kracht meer in hen was om te huilen.

⁵ Davids beide vrouwen waren ook als gevangenen meegevoerd: Ahinoam, uit Jizreel, en Abigaïl, de vrouw van Nabal, uit Karmel.

⁶ David werd zeer benauwd, want het volk sprak erover hem te stenigen. De zielen van het hele volk waren namelijk verbitterd, ieder over zijn zonen en over zijn dochters. David echter sterkte zich in de HEERE, zijn God.

⁷ En David zei tegen de priester Abjathar, de zoon van Achimelech: Breng mij toch de efod. En Abjathar bracht de efod bij David.

⁸ Toen raadpleegde David de HEERE en zei: Zal ik deze bende achtervolgen? Zal ik ze inhalen? En Hij zei tegen hem: Achtervolg ze, want u zult ze zeker inhalen, en u zult de gevangenen zeker bevrijden.

⁹ David ging op weg, hij en de zeshonderd mannen die bij hem waren; en toen zij bij de beek Besor kwamen, bleven de overgeblevenen achter;

¹⁰ maar David achtervolgde hen, hij en vierhonderd mannen; maar tweehonderd mannen, die zó moe waren dat zij de beek Besor niet konden oversteken, bleven achter.

¹¹ Zij vonden een Egyptische man in het veld en brachten hem bij David. Zij gaven hem brood en hij at, en zij gaven hem water te drinken;

¹² zij gaven hem ook een stuk van een klomp vijgen en twee rozijnenkoeken. Hij at en zijn geest kwam in hem terug; want hij had drie dagen en nachten geen voedsel tot zich genomen of water gedronken.

¹³ Daarna zei David tegen hem: Van wie bent u? En waar komt u vandaan? Toen zei de Egyptische jongen: Ik ben de slaaf van een Amalekitische man, maar mijn heer heeft mij achtergelaten, omdat ik drie dagen geleden ziek geworden ben.

¹⁴ Wij hadden een inval gedaan in het Zuiderland van de Cherethieten, dat aan Juda toebehoort, en in het Zuiderland van Kaleb; en wij hebben Ziklag met vuur verbrand.

¹⁵ Toen zei David tegen hem: Kun je mij naar deze bende brengen? Hij zei: Zweer mij bij God dat u mij niet zult doden en dat u mij niet zult overleveren in de hand van mijn heer! Dan zal ik u naar deze bende brengen.

¹⁶ En hij bracht hem erheen, en zie, zij lagen verspreid over het hele gebied, etend, drinkend en feestvierend vanwege heel de grote buit die zij meegenomen hadden uit het land van de Filistijnen en uit het land van Juda.

¹⁷ David sloeg op hen in van de schemering tot aan de avond van de volgende dag;* er ontkwam niemand van hen, behalve vierhonderd jongemannen, die op kamelen reden en ontvluchtten.

30:4 begonnen ... luid te huilen - Letterlijk: verhieven ... hun stem en huilden. **30:17 de volgende dag** - Letterlijk: van hun volgende dag.

¹⁸ Zo bevrijdde David alles wat de Amalekieten meegenomen hadden; ook bevrijdde David zijn twee vrouwen.

¹⁹ Niemand van hen ontbrak, van de kleinste tot de grootste, tot de zonen en dochters toe, en *niets* van de buit, ja *niets* van alles wat zij voor zich meegenomen hadden. David bracht het allemaal terug.

²⁰ David nam ook al de schapen en de runderen mee; zij drevden die voor het eigen vee uit en zeiden: Dit is de buit van David.

²¹ Toen David bij de tweehonderd mannen kwam, die zo moe waren geweest dat zij David niet hadden kunnen volgen, en die zij bij de beek Besor hadden laten achterblijven, gingen die David en het volk dat bij hem was, tegemoet. David naderde tot het volk en vroeg naar hun welstand.

²² Toen namen alle slechte en verdorven mannen onder de mannen die met David meegetrokken waren, het woord en zeiden: Omdat zij niet met ons opgetrokken zijn, zullen wij hun niets geven van de buit die wij gered hebben, maar aan ieder *alleen* zijn vrouw en zijn kinderen. Laten zij die meevoeren en weggaan.

²³ Maar David zei: Zo moeten jullie niet doen, mijn broeders, met wat de **HEERE** ons gegeven heeft. Hij heeft ons bewaard en heeft de bende die op ons afkwam, in onze hand gegeven.

²⁴ Wie zou in deze zaak naar u luisteren? Want zoals het deel is van hen die mee ten strijde getrokken zijn, zo zal ook het deel zijn van hen die bij de bagage gebleven zijn; zij moeten samen delen.

²⁵ En dit is van die dag af en voortaan zo geweest; want hij heeft het tot een verordening en bepaling ingesteld in Israël, tot op deze dag.

²⁶ Toen David in Ziklag kwam, stuurde hij *een deel* van de buit aan de oudsten van Juda, zijn vrienden, en zei: Zie, een geschenk voor u, van de buit van de vijanden van de **HEERE**.

²⁷ *Het werd gegeven* aan die in Bethel, aan die in Ramoth in het Zuiderland, en aan die in Jatthir;

²⁸ en aan die in Aroër, aan die in Sifmoth en aan die in Estemoa;

²⁹ en aan die in Rachel, aan die in de steden

van de Jerahmeëlieten en aan die in de steden van de Kenieten;

³⁰ en aan die in Horma, aan die in Bor-Asan en aan die in Atach;

³¹ en aan die in Hebron en al de plaatsen waar David geweest was, hij en zijn mannen.

DOOD VAN SAUL EN ZIJN ZONEN

31 En de Filistijnen waren in strijd gewikkeld met Israël. De mannen van Israël vluchtten voor de Filistijnen en vielen dodelijk gewond op het gebergte Gilboa.

² De Filistijnen hielden dicht op Saul en zijn zonen aan, en de Filistijnen doodden Jonathan, Abinadab en Malchisua, de zonen van Saul.

³ De strijd tegen Saul werd zwaar: de schutters, de mannen met de boog, troffen hem aan, en hij beefde zeer uit angst voor de schutters.

⁴ Toen zei Saul tegen zijn wapendrager: Trek uw zwaard en doorsteek mij daarmee. Anders komen deze onbesnedenen, doorsteken zij mij en drijven zij de spot met mij. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij was zeer bevreesd. Toen nam Saul het zwaard en liet zich erin vallen.

⁵ Toen zijn wapendrager zag dat Saul dood was, liet ook hij zich in zijn zwaard vallen en stierf hij met hem.

⁶ Zo stierven Saul, zijn drie zonen, zijn wapendrager, en al zijn mannen tegelijk op die dag.

⁷ Toen de mannen van Israël die aan de overkant van het dal en aan de overzijde van de Jordaan waren, zagen dat de mannen van Israël gevlucht waren en dat Saul en zijn zonen dood waren, verlieten zij de steden en vluchtten. Daarna kwamen de Filistijnen en gingen er wonen.

⁸ En het gebeurde de volgende dag, toen de Filistijnen kwamen om de gesneuvelden te plunderen, dat zij Saul en zijn drie zonen vonden, liggend op het gebergte Gilboa.

⁹ Zij hakten zijn hoofd af en trokken *hem* zijn wapenrusting uit, en zij stuurden die rond in het land van de Filistijnen, om ⁴ de boodschap te brengen in het huis van hun afgoden en aan het volk.

⁴ 1 Kron. 10:9

¹⁰ Zij legden zijn wapenrusting in het huis van Astarte en zijn lichaam staken zij vast aan de muur van Beth-San.

¹¹ Toen de inwoners van Jabes in Gilead erover hoorden wat de Filistijnen met Saul gedaan hadden,

¹² stonden alle strijdbare mannen op. Zij

liepen de hele nacht door en namen het lichaam van Saul en de lichamen van zijn zonen weg van de muur van Beth-San. Zij

kwamen in Jabes en verbrandden ze daar.

¹³ Zij namen hun beenderen en begroeven die onder het geboomte bij Jabes, en zij vastten zeven dagen.

HET TWEEDE BOEK

SAMUEL

DAVID ONTVANGT DE TIJDING VAN DE DOOD VAN SAUL EN JONATHAN

1 Het gebeurde na de dood van Saul, toen David teruggekeerd was van het verslaan van de ^aAmalekieten en David twee dagen in Ziklag gebleven was,

² op de derde dag gebeurde het dat, zie, er een man uit het legerkamp kwam, bij Saul vandaan. Zijn kleren waren gescheurd en er was aarde op zijn hoofd. En het gebeurde, toen hij bij David kwam, dat hij zich ter aarde wierp en zich neerboog.

³ David zei tegen hem: Waar komt u vandaan? En hij zei tegen hem: Ik ben ontkomen uit het kamp van Israël.

⁴ Verder zei David tegen hem: Wat is er gebeurd? Vertel het mij toch. En hij zei dat het volk uit de strijd was weggevlucht, dat er ook velen van het volk waren gevallen en gestorven, en *dat* ook Saul en zijn zoon Jonathan dood waren.

⁵ David zei tegen de jongeman die hem de boodschap bracht: Hoe weet u dat Saul dood is, en ook zijn zoon Jonathan?

⁶ Toen zei de jongeman die hem de boodschap gebracht had: Ik kwam toevallig op het gebergte Gilboa, en zie, Saul leunde op zijn speer; en zie, de wagens en wagenmensen hielden dicht op hem aan.

⁷ Hij keek achter zich, zag mij en riep mij. En ik zei: Zie, *hier* ben ik.

⁸ Hij zei tegen mij: Wie bent u? En ik zei tegen hem: Ik ben een Amalekiet.

⁹ Toen zei hij tegen mij: Kom toch bij mij staan en dood mij, want benauwdheid heeft mij bevangen, hoewel mijn leven nog helemaal in mij is.

¹⁰ Toen ging ik bij hem staan en doodde hem, want ik wist dat hij na zijn val niet leven zou. Ik nam de diadeem die *hij* op

zijn hoofd *had* en de armband die om zijn arm zat, en heb die hier bij mijn heer gebracht.

¹¹ Toen greep David zijn kleren en scheurde ze, en al de mannen die bij hem waren, *deden dat* ook.

¹² Zij bedreven rouw, huilden en vastten tot de avond over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de HEERE en over het huis van Israël, omdat zij door het zwaard gevallen waren.

¹³ Vervolgens zei David tegen de jongeman die hem de boodschap gebracht had: Waar komt u vandaan? Hij zei: Ik ben de zoon van een vreemdeling, van een Amalekiet.

¹⁴ David zei tegen hem: Wat? Bent u niet bevreesd geweest uw hand uit te strekken om de gezalfde van de HEERE om te brengen?

¹⁵ David riep een van de jongemannen en zei: Kom naar voren, steek hem dood. En deze stak hem neer, zodat hij stierf.

¹⁶ En David zei tegen hem: Uw bloed rust op uw *eigen* hoofd, want uw mond heeft tegen u getuigd door te zeggen: Ik heb de gezalfde van de HEERE gedood.

KLAAGLIED VAN DAVID OVER SAUL EN JONATHAN

¹⁷ David hief dit klaaglied aan over Saul en over Jonathan, diens zoon.

¹⁸ Hij zei dat men de nakomelingen van Juda *het Lied van de boog* zou leren. Zie, het is geschreven in het Boek van de 'Op-rechte.

¹⁹ O sieraad van Israël, op Uw hoogten ligt hij, gesneuveld.

Hoe zijn de helden gevallen!

²⁰ Maak het niet bekend in Gath,

^a 1 Sam. 30:17 ^b 2 Sam. 3:31; 13:31 ^c Joz. 10:13 ^d Micha 1:10

breng de boodschap niet op de straten van Askelon,
anders verblijden de dochters van de Filistijnen zich,
anders springen de dochters van de onbesnedenen op van vreugde.
²¹ Bergen van Gilboa, laat geen dauw of regen meer op u zijn,
op de hooggelegen velden;
want daar is het schild van de helden smadelijk weggeworpen,
het schild van Saul, niet meer gezalfd met olie.
²² Zonder bloed van gesneuvelden, zonder vet van helden
week de boog van Jonathan niet terug;
ook het zwaard van Saul kwam niet leeg terug.
²³ Saul en Jonathan, bemind en geliefd in hun leven,
in hun dood niet gescheiden,
waren sneller dan arenden, sterker dan leeuwen.
²⁴ Dochters van Israël, ween over Saul,
die u kleepte met scharlaken, met weelde,
die u sieraad van goud deed dragen op uw kleding.
²⁵ Hoe zijn de helden gevallen in het midden van de strijd!
Jonathan ligt gesneuveld op uw hoogten!
²⁶ Ik ben benauwd om jou, mijn broeder Jonathan!
Je was mij zeer lief;
je liefde was mij wonderlijker dan de liefde van vrouwen.
²⁷ Hoe zijn de helden gevallen,
de strijdwapens verloren!

DAVID KONING IN HEBRON

2 Daarna gebeurde het dat David de HEERE vroeg: Zal ik naar een van de steden van Juda optrekken? De HEERE zei tegen hem: Trek op. David zei: Waarheen zal ik optrekken? Hij zei: Naar Hebron.
² Zo trok David daarheen, en ook zijn twee vrouwen, Ahinoam uit Jizreël, en Abigail, de vrouw van Nabal, uit Karmel.
³ En de mannen die bij hem waren, liet

David mee optrekken, ieder met zijn gezin. Zij gingen in de steden van Hebron wonen.
⁴ Toen kwamen de mannen van Juda en zalfden David daar tot koning over het huis van Juda. Men vertelde David: Het zijn de mannen van Jabes in Gilead die Saul begraven hebben.

⁵ Toen stuurde David boden naar de mannen van Jabes in Gilead, en hij liet tegen hen zeggen: Wees gezegend door de HEERE, omdat u dit *blijk van goedertierenheid* aan uw heer, aan Saul, bewezen hebt en hem begraven hebt.

⁶ Welnu dan, moge de HEERE aan u goedertierenheid en trouw bewijzen; en ook ik zal dit goede aan u *terug* doen, omdat u dit gedaan hebt.

⁷ Welnu dan, grijp moed* en wees dappere mannen, hoewel uw heer Saul gestorven is; en ook heeft het huis van Juda mij tot koning over zich gezalfd.

ISBOSETH KONING OVER ISRAËL

⁸ Abner, de zoon van Ner, de legerbevelhebber die Saul gehad had, nam Isboseth, de zoon van Saul, bracht hem over de *Jordaan* naar Mahanaïm,

⁹ en stelde hem aan tot koning over Gilead, over de Asjuriëten, over Jizreël, over Efraïm en over Benjamin, over heel Israël.

¹⁰ Isboseth, Sauls zoon, was veertig jaar oud toen hij koning werd over Israël, en hij regeerde twee jaar. Alleen het huis van Juda stond achter David.

¹¹ De tijd* dat David koning geweest is in Hebron over het huis van Juda, was zeven jaar en zes maanden.

ABNER DOODT ASAHEL

¹² Toen trok Abner, de zoon van Ner, met de manschappen van Isboseth, de zoon van Saul, *ten strijde*, van Mahanaïm naar Gibeon.

¹³ Joab, de zoon van Zeruja, en de manschappen van David trokken ook *ten strijde*. Zij ontmoetten elkaar bij de vijver van Gibeon. Daar bleven zij *staan*: de een aan deze kant van de vijver en de ander aan de andere kant van de vijver.

* 2 Sam. 5:5; 1 Kon. 2:11

2:7 *grijp moed* - Letterlijk: laat uw handen sterk zijn. 2:11 *De tijd* - Letterlijk: Het aantal dagen.

¹⁴ Abner zei tegen Joab: Laten de jongemannen zich toch gereedmaken en voor onze ogen een tweekamp houden. En Joab zei: Laten zij zich gereedmaken.

¹⁵ Toen maakten zij zich gereed en staken over, *gelijk* in aantal: twaalf van Benjamin, namelijk voor Isboseth, de zoon van Saul, en twaalf van Davids manschappen.

¹⁶ De een greep de ander bij het hoofd en *stak* zijn zwaard in de zij van de ander, en zij vielen samen neer. Daarom noemde men die plaats, die bij Gibeon ligt, Veld van de zwaarden.

¹⁷ Er was op die dag een buitengewoon harde strijd. Maar Abner en de mannen van Israël werden verslagen door de manschappen van David.

¹⁸ Nu bevonden zich daar drie zonen van Zeruja: Joab, Abisai en Asahel. Asahel was een snelle loper,* als een van de gazellen die in het veld leven.

¹⁹ En Asahel achtervolgde Abner; hij week niet van achter Abner vandaan, naar rechts of naar links.

²⁰ Toen keek Abner achter zich en zei: Bent u dat, Asahel? En hij zei: Ik ben het.

²¹ Abner zei tegen hem: Buig u naar rechts of naar links, grijp een van de jongemannen, voor uzelf, en neem zijn uitrusting. Maar Asahel wilde niet achter hem vandaan gaan.

²² Nogmaals zei Abner tegen Asahel: Ga achter mij vandaan! Waarom zou ik u ter aarde slaan? Hoe zou ik uw broer Joab dan recht in de ogen kunnen kijken?*

²³ Maar hij weigerde weg te gaan. Toen stak Abner hem met het achterreind van zijn speer in de buik, zodat de speer er vanaachter bij hem uitkwam; hij viel en stierf ter plekke. En het gebeurde dat allen die bij de plaats kwamen waar Asahel gevallen en gestorven was, bleven staan.

²⁴ Joab en Abisai *bleven* echter Abner achtervolgen. Toen de zoon onderging, kwamen zij bij de heuvel Amma, die tegenover Giach ligt, op de weg naar de woestijn van Gibeon.

²⁵ De Benjaminiten kwamen achter Ab-

ner bijeen en vormden één groep; zij stonden op de top van een heuvel.

²⁶ Toen riep Abner naar Joab en zei: Zal het zwaard voor eeuwig blijven verslinden? Weet u niet dat er uiteindelijk bitterheid overblijft? Hoelang *zal het duren* voordat u tegen het volk zegt dat zij de achtervolging van hun broeders opgeven?

²⁷ En Joab zei: *Zo waar* God leeft, had u maar *eerder* gesproken! Dan zou het volk vanmorgen al weggetrokken zijn; eenieder zou het achtervolgen van zijn broeder *gestaakt hebben*.

²⁸ Toen blies Joab op de bazuin en heel het volk bleef stilstaan. Zij achtervolgden Israël niet langer en streken niet verder.

²⁹ Abner en zijn mannen trokken die hele nacht door de Vlakte. Zij staken de Jordaan over, gingen heel de Bithronvallei door en kwamen in Mahanaïm.

³⁰ Joab was teruggekeerd van achter Abner aan en had het hele volk bijeengebracht. Van Davids manschappen werden negentien mannen én Asahel vermist.

³¹ Maar Davids manschappen hadden bij Benjamin en onder de mannen van Abner *veel mannen* verslagen: driehonderdzes-tig man was gestorven.

³² Ze namen Asahel op en begroeven hem in het graf van zijn vader, dat in Bethlehem lag. Joab en zijn mannen liepen de hele nacht door. Het werd licht voor hen toen zij in Hebron kwamen.

3 Er was een langdurige strijd tussen het huis van Saul en het huis van David. David werd gaandeweg sterker, maar het huis van Saul werd gaandeweg zwakker.

DE EERSTE ZONEN VAN DAVID

² Bij David werden in Hebron *zonen geboren. Zijn eerstgeborene was Amnon, van Ahinoam uit Jizreël;

³ zijn tweede was Chileab, van Abigail, de vrouw van Nabal, uit Karmel; de derde Absalom, de zoon van Maächa, de dochter van Talmai, koning van Gesur;

⁴ de vierde Adonia, de zoon van Haggith; de vijfde Sefatja, de zoon van Abital;

*1 Kron. 3:1 enz.

2:18 *een snelle loper* - Letterlijk: licht op zijn voeten. 2:22 *Hoe ... kijken* - Letterlijk: Hoe kan ik dan mijn gezicht opheffen naar uw broer Joab.

⁵ en de zesde Jithream, van Eglā, de vrouw van David. Dezen zijn in Hebron bij David geboren.

HET VERBOND VAN ABNER MET DAVID

⁶ Terwijl er strijd was tussen het huis van Saul en het huis van David gebeurde het dat Abner zijn positie verstevigde in het huis van Saul.

⁷ Nu had Saul een bijvrouw gehad, van wie de naam ^aRizpa was, een dochter van Aja. *Isboseth* zei tegen Abner: Waarom bent u bij de bijvrouw van mijn vader gekomen?

⁸ Toen ontstak Abner *in woede* over de woorden van Isboseth en zei: Ben ik dan een hondenkop die bij Juda hoort? Ik bewijs toch heden goedertierenheid aan het huis van uw vader Saul, aan zijn broeders en aan zijn vrienden, en heb u niet overgeleverd in de hand van David. Waarom verwijt u mij dan ongerechtigheid met die vrouw?

⁹ God mag zó met Abner doen, ja, Hij mag nog veel erger met hem *doen!* Voorzeker, zoals de HEERE aan David gezworen heeft, voorzeker, zo zal ik voor hem doen,

¹⁰ door het koningschap van het huis van Saul weg te nemen, en door de troon van David te vestigen over Israël en Juda, van Dan tot Berseba toe!

¹¹ En hij kon Abner niet één woord meer terugzeggen, omdat hij bevreesd voor hem was.

¹² Toen stuurde Abner boden namens zichzelf naar David, om te zeggen: Van wie is het land? En verder: Sluit uw verbond met mij, en zie, ik zal op uw hand zijn om heel Israël te doen omkeren, naar u toe.

¹³ En hij zei: Goed, ik zal een verbond met u sluiten. Eén ding vraag ik echter van u: u zult mij niet onder ogen komen, tenzij dat u eerst Michal brengt, de dochter van Saul, als u mij onder ogen wilt komen!

¹⁴ Ook stuurde David boden naar Isboseth, de zoon van Saul, om te zeggen: Geef mij mijn vrouw Michal, die ik ^bvoor mij als bruid verworven heb met honderd voorhuiden van de Filistijnen.

¹⁵ Isboseth stuurde *boodschappers* en haalde haar weg bij haar man, ^cPaltiël, de zoon van Laïs.

¹⁶ Haar man ging met haar mee en kwam huilend achter haar aan gelopen, tot Bahurim toe. Toen zei Abner tegen hem: Ga weg, keer terug. En hij keerde terug.

¹⁷ Nu had Abner overleg gehad met de oudsten van Israël en gezegd: U hebt David al veel eerder ^dals koning over u verlangd.

¹⁸ Doe het dan nu, want de HEERE heeft tot David gesproken: Door de hand van David, Mijn dienaar, zal Ik Mijn volk Israël verlossen uit de hand van de Filistijnen en uit de hand van al hun vijanden.

¹⁹ Abner sprak ook ten aanhoren van *afgevaardigden* van Benjamin. Ook ging Abner naar Hebron om ten aanhoren van David te spreken over alles wat goed was in de ogen van Israël en in de ogen van heel het huis van Benjamin.

²⁰ Abner kwam bij David in Hebron, en twintig mannen met hem. En David richtte een maaltijd aan voor Abner en de mannen die bij hem waren.

²¹ Toen zei Abner tegen David: Ik zal mij gereedmaken en *op weg* gaan om heel Israël bijeen te brengen bij mijn heer de koning, zodat zij een verbond met u sluiten en u zult regeren over alles wat uw ziel verlangt. Zo liet David Abner gaan en hij ging in vrede.

JOAB DOODT ABNER

²² En zie, de manschappen van David en Joab kwamen terug van een rooftocht en brachten een grote buit met zich mee. Abner was niet *meer* bij David in Hebron, want deze had hem laten gaan en hij was in vrede weggegaan.

²³ Toen Joab en heel het leger dat bij hem was, aankwamen, vertelde men aan Joab: Abner, de zoon van Ner, is bij de koning gekomen; die heeft hem laten gaan en hij is in vrede weggegaan.

²⁴ Toen ging Joab naar de koning en zei: Wat hebt u gedaan? Zie, Abner is bij u gekomen; waarom hebt u hem toch laten

^a 2 Sam. 21:8,10,11 enz. ^b 1 Sam. 18:25,27 ^c 1 Sam. 25:44

3:12 *ik zal op uw hand zijn* - Letterlijk: mijn hand zal met u zijn. 3:13 *als ... komen* - Letterlijk: als u komt om mijn aangezicht te zien. 3:17 *al veel eerder* - Letterlijk: zowel gisteren als eergisteren.

gaan, zodat hij ongehinderd weg kon gaan?

²⁵ U kent Abner, de zoon van Ner, dat hij gekomen is om u te misleiden en om uw uitgaan en uw ingaan te weten te komen, ja, om te weten te komen alles wat u doet.

²⁶ Joab ging weg bij David en stuurde Abner boden achterna, die hem terughaalden van bij de put van Sira. David echter wist het niet.

²⁷ Toen Abner weer in Hebron kwam, nam Joab hem binnen de poort terzijde om in stilte met hem te kunnen spreken. Daar stak hij hem in zijn buik, zodat hij stierf, vanwege het bloed van zijn broer Asahel.

²⁸ Toen David dit naderhand hoorde, zei hij: Ik en mijn koninkrijk zijn tegenover de HEERE tot in eeuwigheid onschuldig aan het bloed van Abner, de zoon van Ner.

²⁹ Laat de *bloedschuld* op het hoofd van Joab blijven en op heel zijn familie, en laat er in het huis van Joab nooit iemand ontbreken die een vloeiing heeft, melaats is, die op een stok leunt, door het zwaard valt of gebrek aan brood heeft.

³⁰ Zo brachten Joab en zijn broer Abisai Abner ter dood, omdat hij hun broer Asahel in Gibeon in de strijd gedood had.

³¹ David zei tegen Joab en tegen al het volk dat bij hem was: Scheur uw kleren, trek rouwgewaden aan en bedrijf rouw voor Abner uit. En koning David volgde de baar.

³² Toen zij Abner in Hebron begroeven, begon de koning luid te huilen bij het graf van Abner, en ook heel het volk huilt.

³³ De koning hief een rouwklacht aan over Abner en zei:

Is Abner dan gestorven zoals een dwaas sterft?

³⁴ Uw handen waren niet gebonden, en uw voeten niet in bronzen boeien geslagen,

maar u bent gevallen zoals men valt door onrechtvaardige mensen.

Toen huiltte het hele volk nog meer over hem.

³⁵ Daarna kwam al het volk om David brood te doen eten, terwijl het nog dag

was. Maar David zwoer: God mag zó en nog veel erger met mij doen, als ik vóór het ondergaan van de zón brood proef of wat dan ook!

³⁶ Toen heel het volk dit opmerkte, was het goed in hun ogen, zoals alles wat de koning gedaan had, goed was in de ogen van heel het volk.

³⁷ Heel het volk en heel Israël wisten die dag dat het niet van de koning *uitgegaan* was dat men Abner, de zoon van Ner, gedood had.

³⁸ Verder zei de koning tegen zijn dienaren: Weet u wel dat deze dag een vorst, ja, een groot *man* in Israël gevallen is?

³⁹ Maar ik ben heden zwak, hoewel gezalfd tot koning. Deze mannen, de zonen van Zeruja, zijn echter harder dan ik. Moge de HEERE de kwaaddoener vergelden naar zijn kwaad!

ISBOSETH VERMOORD

4 Toen de zoon van Saul hoorde dat Abner in Hebron gestorven was, verloor hij de moed en heel Israël werd door schrik overmand.

² De zoon van Saul had twee mannen *in dienst*, oversten van benden: de naam van de een was Baëna en de naam van de ander was Rechab, zonen van Rimmon, uit Beëroth, van de Benjaminieten – want ook Beëroth werd tot Benjamin gerekend.

³ De Beërothieten waren naar Githaïm gevlucht. Zij verblijven daar als vreemdelingen tot op deze dag.

⁴ Jonathan, de zoon van Saul, had een zoon die aan beide voeten verlamd was. Hij was vijf jaar oud toen het bericht over Saul en Jonathan uit Jizreël kwam. Zijn voedster had hem opgepakt en was gevlucht, maar toen zij haastig op de vlucht sloeg, gebeurde het dat hij viel en kreupel werd. Zijn naam was Mefiboseth.

⁵ De zonen van Rimmon, uit Beëroth, Rechab en Baëna, gingen *op weg* en kwamen in het huis van Isboseth, toen de dag heet geworden was. Hij lag die middag op bed.

⁶ Zij kwamen tot midden in het huis *alsof* ze tarwe kwamen halen, en staken hem in

¹ 1 Kon. 2:5 ² 2 Sam. 2:23 ³ 2 Sam. 9:3 enz.

3:32 *begon ... luid te huilen* - Letterlijk: verhief ... zijn stem en huilt. **4:1** *verloor hij de moed* - Letterlijk: verslapten zijn handen.

de buik. Vervolgens ontkwamen Rechab en zijn broer Baëna.

⁷ Zij kwamen *dus* in huis toen hij in zijn slaapkamer op zijn bed lag, staken hem dood en hakten zijn hoofd af. Zij namen zijn hoofd mee en liepen de hele nacht door over de weg door de Vlake.

⁸ Zij brachten het hoofd van Isboseth naar David in Hebron en zeiden tegen de koning: Zie, *hier* is het hoofd van Isboseth, de zoon van Saul, uw vijand, die u naar het leven stond. Zo heeft de HEERE mijn heer de koning op deze dag gewroken op Saul en op zijn nageslacht.

⁹ Maar David antwoordde Rechab en zijn broer Baëna, de zonen van Rimmon, uit Beëroth en zei tegen hen: Zo *waar* de HEERE leeft, Die mijn leven uit alle nood verlost heeft,

¹⁰ ^avoorwaar, hij die mij vertelde: Zie, Saul is dood, hem heb ik gegrepen en in Ziklag gedood, hoewel hij in eigen oog iemand was die een goede boodschap bracht, en *dacht* dat ik hem een bodeloon zou geven.

¹¹ Hoeveel te meer nu goddeloze mannen een rechtvaardig man in zijn huis op zijn slaapplekken hebben gedood! Nu dan, zou ik zijn bloed niet van uw handen afeisen en u van de aarde wegdoen?

¹² Toen gaf David zijn knechten bevel en zij doodden hen. Zij hakten hun handen en hun voeten af en hingen hen op bij de vijf-
er in Hebron. Het hoofd van Isboseth namen zij echter mee en begroeven het in het ^b graf van Abner in Hebron.

DAVID KONING IN JERUZALEM

5 Toen kwamen alle stammen van Israël naar David in Hebron en zeiden: Zie, wij zijn uw beenderen en uw vlees.

² *Al eerder*,^a toen Saul koning over ons was, was *ú* het die Israël liet uitgaan en ingaan. Ook heeft de HEERE tegen u gezegd: ^b *Ú* zult Mijn volk Israël weiden en *ú* zult tot vorst zijn over Israël.

³ Zo kwamen alle oudsten van Israël bij de koning in Hebron. En koning David sloot

met hen in Hebron een verbond voor het aangezicht van de HEERE, en zij zaifden David tot koning over Israël.

⁴ Dertig jaar oud was David toen hij koning werd; veertig jaar heeft hij geregeerd.

⁵ ^c *Te* Hebron regeerde hij zeven jaar en zes maanden over Juda, en in Jeruzalem regeerde hij drieëndertig jaar over heel Israël en Juda.

⁶ De koning trok met zijn mannen op naar Jeruzalem, tegen de Jebusieten, die in dat land woonden. Zij zeiden tegen David: U komt hier niet binnen, want zelfs de blinden en de kreupelen zullen u terugdrijven. Dat wil zeggen: David komt hier niet binnen.

⁷ David nam echter de vesting Sion, dat is de stad van David, in.

⁸ David zei namelijk op die dag: 'Ieder die de Jebusieten wil verslaan, moet de watergang *zien te* bereiken. En wat die kreupelen en die blinden betreft, David haat *ze* met heel zijn ziel.' Daarom zegt men *wel*: Een blinde of kreupele zal niet in het huis komen.

⁹ Zo ging David in de vesting wonen en hij noemde die: Stad van David. David bouwde de rondom *een muur*, vanaf de Millo naar de binnenzijde.

¹⁰ David nam gaandeweg toe in aanzien, want de HEERE, de God van de legermachten, was met hem.

DE MACHT EN HET GEZIN VAN DAVID

¹¹ ^d *Hiram*, de koning van Tyrus, stuurde boden naar David, met cederhout, timmerlieden en metselaars; zij bouwden een huis voor David.

¹² David besefte dat de HEERE hem tot koning over Israël bevestigd had en dat Hij zijn koningschap verheven had ter wille van Zijn volk Israël.

¹³ ^e *Nog* meer bijvrouwen en vrouwen uit Jeruzalem, nadat hij uit Hebron gekomen was, en bij David werden *nog* meer zonen en dochters geboren.

¹⁴ Dit zijn de namen van hen die bij hem in

^a 2 Sam. 1:15 ^b 2 Sam. 3:32 ^c 1 Kron. 11:1 ^d 2 Sam. 7:7; Ps. 78:71 ^e 2 Sam. 2:11; 1 Kon. 2:11; 1 Kron. 3:4 ^f 1 Kron. 11:6 ^g 1 Kron. 14:1 ^h 1 Kron. 3:9; 14:3 enz. ⁱ 1 Kron. 3:5 enz.; 14:4 enz.

5:2 *Al eerder* - Letterlijk: zowel gisteren als eergisteren. 5:8 *David ... ziel* - Letterlijk: de gehatenen van de ziel van David. In de sv volgt een belofte, die evenwel niet in de grondtekst staat, maar ter verduidelijking vanuit 1 Kronieken 11:6 is toegevoegd.

Jeruzalem geboren zijn: Sammua, Sobab, Nathan, Salomo,

¹⁵ Jibchar, Elisua, Nefeg, Jafia,

¹⁶ Elisama, Eljada en Elifelet.

DAVID VERSLAAT DE FILISTIJNEN

¹⁷ ^aToen de Filistijnen hoorden dat zij David tot koning over Israël gezalfd hadden, trokken alle Filistijnen op om David te zoeken. Toen David dat hoorde, daalde hij af naar de vesting.

¹⁸ De Filistijnen kwamen en verspreidden zich in het dal Refaïm.

¹⁹ David vroeg de HEERE: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen? Zult U hen in mijn hand geven? En de HEERE zei tegen David: Trek op, want Ik zal de Filistijnen zeker in uw hand geven.

²⁰ Toen kwam David in ^bBaäl-Perazim.^c David versloeg hen daar en zei: De HEERE is voor mij uit door mijn vijanden heen gebroken als een doorbraak van water. Daarom gaf hij die plaats de naam Baäl-Perazim.

²¹ Zij lieten daar hun afgoden achter, en David en zijn mannen namen ze mee.

²² Daarna trokken de Filistijnen opnieuw op en verspreidden zich in het dal Refaïm.

²³ David vroeg de HEERE om raad. Die zei: U moet niet optrekken; maak een omtrekkende beweging tot achter hen, zodat u bij hen komt van de zijde van de moerbeibomen.

²⁴ En laat het gebeuren, wanneer u het geluid van voetstappen in de toppen van de moerbeibomen hoort, dat u zich dan haast; want dan is de HEERE vóór u uit gegaan om het leger van de Filistijnen te verslaan.

²⁵ David deed zo, zoals de HEERE hem geboden had, en hij versloeg de Filistijnen van Geba af tot waar u bij Gezer komt.

DAVID BRENGT DE ARK NAAR JERUZALEM

6 Daarna ^averzamelde David opnieuw de beste van alle mannen in Israël, dertigduizend.

² David stond op en ging op weg met al het volk dat bij hem was, vanuit Baälîm-Juda, om vandaar de ark van God op te halen, de ark waarbij de Naam wordt aangeroepen: de Naam van de HEERE van de legersmachten. Die daarop troont, tussen de cherubs.

³ Zij vervoerden de ark van God op een ^enieuwe wagen. Ze haalden hem uit het ^fhuis van Abinadab, dat op de heuvel lag, en Uzza en Ahio, zonen van Abinadab, leidden de nieuwe wagen.

⁴ Zij haalden de wagen uit het huis van Abinadab, dat op de heuvel lag, met de ark van God, en Ahio liep voor de ark uit.

⁵ David en het hele huis van Israël huppelden voor het aangezicht van de HEERE, met allerlei muziekinstrumenten van cipresenhout, met harpen, met luiten, met tamboerijnen, met rinkelbellen en met cimbalen.

⁶ Maar toen zij bij de dorsvloer van Nachon kwamen, strekte Uzza zijn hand uit naar de ark van God en greep die, omdat de runderen struikelden.

⁷ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Uzza, en God strafte hem daar om deze onbedachtzaamheid, en hij stierf daar bij de ark van God.

⁸ David ontstak in woede, omdat de HEERE Uzza een zware slag had toegebracht,^g en hij noemde die plaats Perez-Uzza, tot op deze dag.

⁹ David was op die dag bevreesd voor de HEERE en zei: Hoe moet de ark van de HEERE bij mij komen?

¹⁰ David wilde de ark van de HEERE niet bij zich laten komen in de stad van David, maar David liet hem uitwijken naar het huis van Obed-Edom, de Gethiet.

¹¹ Zo bleef de ark van de HEERE in het huis van Obed-Edom, de Gethiet, drie maanden lang,^h en de HEERE zegende Obed-Edom en heel zijn huis.

¹² Koning David werd de boodschap gebracht: De HEERE heeft het gezin van Obed-Edom en al wat hij heeft, gezegend vanwege de ark van God. Toen ging David op weg en bracht de ark van God met blijdschap

^a1 Kron. 14:8 enz. ^bJes. 28:21 ^c1 Kron. 14:12 ^d1 Kron. 13:5 enz. ^e1 Sam. 6:7,8 enz. ^f1 Sam. 7:1

^g1 Kron. 13:9 ^h1 Kron. 13:14

5:20 Baäl-Perazim betekent: bezitter van doorbraken. 6:8 Uzza ... toegebracht - Letterlijk: een bres in Uzza had geslagen; Perez-Uzza betekent: bres van Uzza.

vanuit het huis van Obed-Edom over naar de stad van David.

¹³ En het gebeurde, nadat de dragers van de ark van de HEERE zes stappen gedaan hadden, dat hij een rund en een gemest *kalf* offerde.

¹⁴ David huppelde uit alle macht voor het aangezicht van de HEERE; en David was gekleed in een linnen priesterhemd.

¹⁵ Zo brachten David en heel het huis van Israël de ark van de HEERE over, met gejuich en met bazuïngeschal.

¹⁶ En het gebeurde, toen de ark van de HEERE in de stad van David kwam, dat Michal, de dochter van Saul, door het venster naar beneden keek. Toen zij koning David zag springen en huppelen voor het aangezicht van de HEERE, verachtte zij hem in haar hart.

¹⁷ Toen zij de ark van de HEERE *de stad* binnenbrachten, zetten zij die op zijn *plaats*, midden in de tent die David ervoor gespannen had. En David bracht brandoffers voor het aangezicht van de HEERE, en dankoffers.

¹⁸ Toen David klaar was met het brengen van het brandoffer en de dankoffers, *zeggende* hij het volk in de Naam van de HEERE van de legersmachten.

¹⁹ Hij deelde aan heel het volk, aan heel de menigte van Israël, van de man tot de vrouw toe, aan ieder één broodkoek, één klomp dadels en één rozijnenkoek uit. Toen ging al het volk *zijns weegs*, ieder naar zijn huis.

²⁰ Toen David terugkwam om zijn gezin te zegenen, kwam Michal, de dochter van Saul, naar buiten, David tegemoet en zei: Wat zal de koning van Israël vandaag geëerd zijn, die zich vandaag voor de ogen van de slavin van zijn dienaren heeft uitgetrokken, zoals een leegloper zich schaamteloos uitkleedt!

²¹ Maar David zei tegen Michal: Voor het aangezicht van de HEERE, Die mij uitgekozen heeft boven jouw vader en boven heel zijn huis door mij aan te stellen als een vorst over het volk van de HEERE, over Israël, ja, voor het aangezicht van de HEERE heb ik gehuppeld!

²² En ik zal mij nog geringer gedragen dan dit en nederig zijn in eigen oog, maar met de slavin van wie je sprak, met hen zal ik geëerd worden.

²³ Michal nu, de dochter van Saul, kreeg geen kind tot op de dag van haar dood.

HET ERFELIJK KONINGSCHAP AAN DAVID TOEGEZEGD

7 En 'het gebeurde, toen de koning in zijn huis zat, en de HEERE hem rust gegeven had van al zijn vijanden van rondom,

² dat de koning tegen de profeet Nathan zei: Zie toch, ik verblijf in een huis van cederhout, terwijl de ark van God te midden van tentdoek verblijft.

³ Nathan zei tegen de koning: Ga *uw gang*, doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u.

⁴ Maar in die nacht gebeurde het dat het woord van de HEERE tot Nathan kwam:

⁵ Ga en zeg tegen Mijn dienaar, tegen David: Zo zegt de HEERE: Zou u voor Mij een huis bouwen, voor Mij om in te wonen?

⁶ Ik heb immers niet in een huis gewoond, *van de dag af* dat Ik de Israëlieten uit Egypte deed optrekken tot deze dag toe, maar Ik ben in een tent, in een tabernakel rondgetrokken.

⁷ Heb Ik ooit, overal waar Ik met al de Israëlieten rondtrok, een woord gesproken tot een van de stammen van Israël, die Ik bevolen had Mijn volk Israël te weiden: Waarom bouwt u voor Mij geen huis van cederhout?

⁸ Nu dan, dit moet u tegen Mijn dienaar zeggen, tegen David: Zo zegt de HEERE van de legersmachten: 'Ik heb u van de schaapskooi vandaan gehaald, van achter het kleinvee, om een leider over Mijn volk te zijn, over Israël.

⁹ Ik was met u 'overal waar u heen ging, en heb al uw vijanden voor uw *ogen* uitgeroeid. Ik heb een grote naam voor u gemaakt, zoals de naam van de groten die op aarde zijn.

¹⁰ Ik heb aan Mijn volk, aan Israël, een plaats toegewezen en het *daar* geplant, zodat het in zijn eigen *gebied* woont en

¹ 1 Kron. 15:1; 16:1 ² 1 Kron. 16:2 ³ 1 Kron. 17 ⁴ 1 Kon. 8:16 ⁵ 1 Sam. 16:11,12; Ps. 78:70 ⁶ 2 Sam. 8:6,14

niet meer heen en weer gedreven wordt. En onrechtvaardige mensen zullen het niet meer verdrukken zoals vroeger,

¹¹ en sinds de dag waarop Ik richters aangesteld heb over Mijn volk Israël. Maar Ik heb u rust gegeven van al uw vijanden. Ook maakt de HEERE u bekend dat de HEERE voor u een huis zal maken.

¹² ^aWanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vaderen ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen.

¹³ ^bDie zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen.

¹⁴ ^cIk zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn, wat *wil zeggen*: ^dals hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok *als* van mensen en met slagen *als* van mensenkinderen.

¹⁵ Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw *ogen* weggenomen heb.

¹⁶ Uw huis en uw koningschap zullen voor uw *ogen* voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.

¹⁷ Overeenkomstig al deze woorden en heel dit visioen, zo sprak Nathan tot David.

DANKGEBED VAN DAVID

¹⁸ Toen ging koning David *de heilige tent* binnen en nam plaats voor het aangezicht van de HEERE. Hij zei: Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis dat U mij tot hiertoe gebracht hebt?

¹⁹ En dit was in Uw ogen nog gering, Heere HEERE, en U hebt ook *nog* over het huis van Uw dienaar gesproken tot in verre tijden; en dit *overeenkomstig* de wet van de mensen, Heere HEERE!

²⁰ En wat zal David nog meer tot U spreken? U kent Uw dienaar immers, Heere HEERE.

²¹ Omwille van Uw woord en naar Uw hart hebt U al deze grote dingen gedaan, en aan Uw dienaar bekendgemaakt.

²² Daarom bent U groot, Heere God, ^ewant er is niemand zoals U, en er is geen God dan U alleen, *zoals blijkt* uit alles wat wij met onze *eigen* oren gehoord hebben.

²³ ^fEn wie is als Uw volk, als Israël, het enige volk op de aarde dat God is gaan verlossen om voor Hem een volk te zijn, om Zich een Naam te maken en voor u, *Israël*, deze grote en ontzagwekkende dingen te doen: voor Uw land, voor *de ogen van* Uw volk, dat U voor Uzelf uit Egypte verlost hebt *van* heidenvolken en hun goden.

²⁴ U hebt Uw volk Israël voor eeuwig voor Uzelf bevestigd als Uw volk, en U, HEERE, bent hun tot een God geworden.

²⁵ Nu dan, HEERE God, laat dit woord dat U over Uw dienaar en over zijn huis gesproken hebt, voor eeuwig bestaan, en doe zoals U gesproken hebt.

²⁶ En laat Uw Naam tot in eeuwigheid grootgemaakt worden door te zeggen: De HEERE van de legermachten is God over Israël, en het huis van Uw dienaar David zal zeker zijn voor Uw aangezicht.

²⁷ Want U, HEERE van de legermachten, God van Israël, U hebt voor het oor van Uw dienaar onthuld: Ik zal voor u een huis bouwen. Daarom heeft Uw dienaar vrijmoedigheid ^ggevonden dit gebed tot U te bidden.

²⁸ Nu dan, Heere HEERE, U bent die God en ^hUw woorden zijn waarheid, en U hebt dit goede tot Uw dienaar gesproken.

²⁹ Moge het U dan nu behagen het huis van Uw dienaar te zegenen, dat het voor eeuwig voor Uw aangezicht zal zijn; want U, Heere HEERE, hebt *het* gesproken, en met Uw zegen zal het huis van Uw dienaar voor eeuwig gezegend worden.

OORLOGSVERRICHTINGEN VAN DAVID

8 ⁱDaarna gebeurde het dat David de Filistijnen versloeg en hen onderwierp; David nam Meteg-Amma uit de macht van de Filistijnen.

^jOok versloeg hij Moab. Hij mat hen af met een meetsoer, waarbij hij hen op de grond deed neerliggen. Hij mat met twee

^a1 Kon. 8:20 ^b1 Kon. 5:5; 6:12; 1 Kron. 22:10 ^cPs. 89:27; Hebr. 1:5 ^dPs. 89:31 enz. ^eDeut. 32:4; 4:35; 32:39; 1 Sam. 2:2; Ps. 86:8; Jes. 45:5,18,22; Mark. 12:29,32 ^fDeut. 4:7; 33:29; Ps. 147:20 ^gJoh. 17:17 ^h1 Kron. 18:1 enz.

7:27 *vrijmoedigheid* - Letterlijk: zijn hart.

snoeren om te doden en met één snoer in zijn volle lengte om in leven te laten. Zo werden de Moabieten Davids dienaren en zij moesten schatting afdragen.

³ Verder versloeg David Hadadezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba, toen die heentrok om zijn gezag aan de rivier de Eufraat te herstellen.

⁴ David ^anam van hem duizend *wagens af* en *nam* zevenhonderd ruiters en twintigduizend man voetvolk *gevangen*. Ook sneed David de hielpezen van alle wagenpaarden door, maar hield er honderd wagenpaarden van over.

⁵ De Syriërs van Damascus kwamen om Hadadezer, de koning van Zoba, te helpen, maar David versloeg van de Syriërs tweentwintigduizend man.

⁶ David legde garnizoenen in het Syrië van Damascus, en de Syriërs werden dienaren van David en moesten schatting afdragen. De HEERE gaf David de overwinning overal waar hij heen ging.

⁷ David nam de gouden schilden die van Hadadezers dienaren geweest waren, en bracht ze naar Jeruzalem.

⁸ En uit Betach en uit Berothai, steden van Hadadezer, nam koning David zeer veel koper mee.

⁹ Toen nu Toi, de koning van Hamath, hoorde dat David heel het leger van Hadadezer verslagen had,

¹⁰ stuurde Toi zijn zoon Joram naar koning David om hem naar *zijn* welstand te vragen en hem geluk te wensen, omdat hij tegen Hadadezer gestreden en hem verslagen had – Hadadezer voerde namelijk steeds strijd tegen Toi – en hij had zilveren voorwerpen, gouden voorwerpen en koperen voorwerpen bij zich.^a

¹¹ Koning David heiligde ook die voor de HEERE, evenals het zilver en het goud dat hij geheiligd had van alle heidenvolken die hij *aan zich* had onderworpen:

¹² van Syrië, van Moab, van de Ammonieten, van de Filistijnen, van Amalek, en van de buit van Hadadezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba.

¹³ Ook maakte David naam, toen hij terug-

kwam nadat hij de Syriërs verslagen had in het Zoutdal, achttienduizend man.

¹⁴ Hij legde garnizoenen in Edom; in heel Edom legde hij garnizoenen, en alle Edomieten werden aan David onderworpen. De HEERE gaf David de overwinning overal waar hij heen ging.

BEAMBTEN VAN DAVID

¹⁵ Zo regeerde David over heel Israël, en David deed recht en gerechtigheid aan heel zijn volk.

¹⁶ Joab, de zoon van Zeruja, ging over het leger en Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier.

¹⁷ En Zadok, de zoon van Ahitub, en Achimelech, de zoon van Abjathar, waren priesters; en Seraja was schrijver.

¹⁸ En Benaja, de zoon van Jojada, met de Krethi en de Plethi. De zonen van David waren echter staatsdienaren.^a

EDELMOEDIGHEID VAN DAVID TEGENOVER MEFIBOSETH

9 David zei: Is er nog iemand die overgebleven is van het huis van Saul, zodat ik hem goedertierenheid kan bewijzen omwille van Jonathan?

² Het huis van Saul nu had een dienaar van wie de naam ^aZiba was. Zij riepen hem bij David. En de koning zei tegen hem: Bent u Ziba? Hij zei: Uw dienaar.

³ De koning zei: Is er soms nog iemand van het huis van Saul, zodat ik de goedertierenheid van God aan hem kan bewijzen? Toen zei Ziba tegen de koning: Er is nog een zoon van Jonathan, die aan ^abeide voeten verlamd is.

⁴ De koning zei tegen hem: Waar is hij? En Ziba zei tegen de koning: Zie, hij is in het huis van Machir, de zoon van Ammiël, in Lodebar.

⁵ Toen stuurde koning David *boden en liet* hem uit het huis van Machir halen, de zoon van Ammiël, uit Lodebar.

⁶ Toen Mefiboseth, de zoon van Jonathan, de zoon van Saul, bij David binnenkwam, wierp hij zich met zijn gezicht *ter aarde* en

^a1 Kron. 18:4 ^bPs. 60:2 ^c1 Kron. 18:15 enz. ^d2 Sam. 16:1 enz.; 19:17 ^e2 Sam. 4:4

8:10 en hij had ... voorwerpen bij zich - Letterlijk: en in zijn hand waren ... voorwerpen
8:18 staatsdienaren - Hebreeuws: priesters.

boog zich neer. David zei: Mefiboseth! En hij zei: Zie, *hier* is uw dienaar.

⁷ David zei tegen hem: Wees niet bevreesd, want ik zal u zeker goedertierenheid bewijzen omwille van uw vader Jonathan. Ik zal u alle akkers van uw vader Saul teruggeven, en u zult voortdurend aan mijn tafel de maaltijd gebruiken.*

⁸ Toen boog hij zich en zei: Wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben?

⁹ Toen riep de koning Ziba, de knecht van Saul, en zei tegen hem: Al wat van Saul en heel zijn huis was, heb ik aan de zoon van uw heer gegeven.

¹⁰ Daarom moet u voor hem het land bewerken, u, uw zonen en uw slaven, en u moet *hem de opbrengst* brengen, zodat de zoon van uw heer voedsel heeft om te eten. Mefiboseth, de zoon van uw heer, zal voortdurend aan mijn tafel de maaltijd gebruiken. Nu had Ziba vijftien zonen en twintig slaven.

¹¹ En Ziba zei tegen de koning: Overeenkomstig alles wat mijn heer de koning zijn dienaar gebiedt, zo zal uw dienaar doen; Mefiboseth zal aan mijn tafel eten als een van de zonen van de koning.

¹² Mefiboseth had een jonge zoon van wie de naam Micha was. Allen die in het huis van Ziba woonden, waren dienaren van Mefiboseth.

¹³ Zo woonde Mefiboseth in Jeruzalem, omdat hij voortdurend aan de tafel van de koning at. Hij was kreupel aan zijn beide voeten.

OOLOG VAN DAVID TEGEN DE AMMONIETEN EN DE SYRIËRS

10 ^aHet gebeurde daarna dat de koning van de Ammonieten stierf, en zijn zoon Hanun werd koning in zijn plaats.

² Toen zei David: Ik zal goedertierenheid bewijzen aan Hanun, de zoon van Nahas, zoals zijn vader mij goedertierenheid heeft bewezen. En David stuurde *boden* om hem door de hand van zijn dienaren te troosten vanwege zijn vader. Toen de die-

naren van David *echter* in het land van de Ammonieten aankwamen,

³ zeiden de vorsten van de Ammonieten tegen hun heer Hanun: Eert David uw vader in uw ogen door mannen naar u toe te sturen om u te troosten? Heeft David niet daarom zijn dienaren naar u toegestuurd om de stad te doorzoeken, haar te verken-
nen en haar ondersteboven te keren?

⁴ Daarop nam Hanun de dienaren van David, schoor hun baard half af en sneed hun kleren halverwege af, tot aan hun billen, en liet hen gaan.

⁵ Toen men *dit* aan David vertelde, stuurde hij hun *boden* tegemoet, want deze mannen waren zeer te schande gemaakt. De koning zei: Blijf in Jericho tot uw baard weer aangegroeid is en kom *dan* terug.

⁶ Toen de Ammonieten zagen dat zij bij David in een kwade reuk gekomen waren, stuurden de Ammonieten *boden* en huurden van de Syriërs van Beth-Rechob en van de Syriërs van Zoba twintigduizend *man* voetvolk, en van de koning van Maächa duizend man en van de mannen van Tob twaalfduizend man.

⁷ Toen David dit hoorde, stuurde hij Joab *ernaartoe* en heel het leger met de helden.

⁸ De Ammonieten trokken uit en stelden zich op voor de strijd bij de ingang van de poort, maar de Syriërs van Zoba en Rechob en de mannen van Tob en Maächa bevonden zich afzonderlijk in het veld.

⁹ Toen Joab zag dat het front van de strijd aan de voor- en achterzijde tegen hem was, maakte hij een keuze uit de beste van alle *mannen* van Israël en stelde die op tegen de Syriërs.

¹⁰ De rest van het volk stelde hij onder bevel van zijn broer Abisai, die *hen* opstelde tegen de Ammonieten.

¹¹ Hij zei: Als de Syriërs mij te sterk zijn, moet jij mij komen verlossen, en als de Ammonieten jou te sterk zijn, zal ik jou komen verlossen.

¹² Wees sterk en laten wij moed vatten voor ons volk en voor de steden van onze God, en laat de HEERE doen wat goed is in Zijn ogen.

^a1 Kron. 19:1 enz.

9:7 de maaltijd gebruiken - Letterlijk: brood eten; zie ook vers 10. 10:10 onder bevel - Letterlijk: in de hand

¹³ Toen bond Joab, met het volk dat bij hem was, de strijd aan met de Syriërs en die sloegen voor hem op de vlucht.

¹⁴ Toen de Ammonieten zagen dat de Syriërs vluchtten, sloegen zij voor Abisaï op de vlucht en kwamen in de stad. Daarop keerde Joab terug van de Ammonieten en kwam in Jeruzalem.

¹⁵ Toen de Syriërs zagen dat zij door Israël verslagen waren, verzamelden zij zich opnieuw.

¹⁶ Hadadezer stuurde boden en liet de Syriërs komen die aan de overzijde van de rivier de Eufraat woonden, en zij kwamen in Helam. En Sobach, de legerbevelhebber van Hadadezer, trok voor hen uit.

¹⁷ Toen dit aan David verteld werd, verzamelde hij heel Israël, stak de Jordaan over en kwam in Helam. De Syriërs stelden zich op tegen David en streken met hem.

¹⁸ Maar de Syriërs sloegen voor Israël op de vlucht, en David doodde van de Syriërs zevenhonderd wagenpaarden en veertigduizend ruiters. Ook versloeg hij Sobach, hun legerbevelhebber, zodat die daar stierf.

¹⁹ Toen nu al de koningen die vazallen van Hadadezer waren, inzagen dat zij door Israël verslagen waren, sloten zij vrede met Israël en dienden zij hen. En de Syriërs waren bevreesd de Ammonieten nog eens te verlossen.

DAVID EN BATHSEBA

11 ^a Het gebeurde bij het aanbreken van het nieuwe jaar, in de tijd dat de koningen ten strijde trekken, dat David Joab en zijn manschappen met hem en heel Israël eropuit stuurde. Zij richtten de Ammonieten te gronde en belegerden Rabba. David bleef echter in Jeruzalem.

² Tegen de avond gebeurde het dat David opstond van zijn slaappleaats en op het dak van het huis van de koning wandelde. Vanaf het dak zag hij een vrouw die zich aan het wassen was; deze vrouw nu was heel knap om te zien.

³ David stuurde een bode en liet naar deze vrouw vragen; en men zei: Is dat niet Bath-

seba, de dochter van Eliam, de vrouw van Uria, de Hethiet?

⁴ Toen stuurde David boden en liet haar halen. Toen zij bij hem gekomen was, sloep hij met haar – ^b zij had zich zojuist van haar onreinheid gezuiverd. Daarna keerde zij terug naar haar huis.

⁵ De vrouw werd zwanger; daarom stuurde zij een bode en vertelde David en zei: Ik ben zwanger.

⁶ Toen stuurde David een bode naar Joab om te zeggen: Stuur Uria, de Hethiet, naar mij toe. En Joab stuurde Uria naar David.

⁷ Toen Uria bij hem kwam, vroeg David naar de welstand van Joab, naar de welstand van het volk en naar het verloop van de strijd.

⁸ Daarna zei David tegen Uria: Ga naar uw huis en was uw voeten. Toen Uria het huis van de koning uit ging, werd hem een gerecht van de koning nagebracht.

⁹ Maar Uria legde zich te slapen bij de ingang van het huis van de koning, bij al de manschappen van zijn heer; hij ging niet naar zijn huis.

¹⁰ Men vertelde David: Uria is niet naar zijn huis gegaan. Toen zei David tegen Uria: Bent u niet teruggekomen van een reis? Waarom bent u niet naar huis gegaan?

¹¹ Uria zei tegen David: De ark en Israël en Juda verblijven in tenten, en mijn heer Joab en de manschappen van mijn heer hebben in het open veld hun kamp opgeslagen; zou ik dan naar mijn huis gaan om te eten en te drinken en met mijn vrouw te slapen? Zo waar u leeft en uw ziel leeft, dat zal ik niet doen!

¹² Toen zei David tegen Uria: Blijf ook vandaag hier, dan zal ik u morgen terug sturen. Zo bleef Uria die dag en de volgende dag in Jeruzalem.

¹³ David nodigde hem uit, zodat hij bij hem at en dronk, en hij maakte hem dronken. Die avond vertrok hij om zich met de dienaren van zijn heer neer te leggen op zijn slaappleaats, maar naar zijn huis ging hij niet.

DOOD VAN URIA

¹⁴ Het gebeurde de volgende morgen dat

^a 1 Kron. 20:1 enz. ^b Lev. 15:19 enz.; 18:19
11:1 bij ... jaar - Letterlijk: bij de terugkeer van het jaar.

David een brief aan Joab schreef. Hij stuurde *die* door de hand van Uria.

¹⁵ Hij schreef in die brief: Plaats Uria vooraan in de strijd, waar deze het hevigst is, ^a trek dan van achter hem terug, zodat hij getroffen wordt en sterft.

¹⁶ Het gebeurde, toen Joab de stad verkend had, dat hij Uria opstelde op de plaats waarvan hij wist dat daar strijdbare mannen waren.

¹⁷ Toen de mannen van de stad naar buiten kwamen en met Joab strenden, vielen er van het volk, van de manschappen van David. Ook Uria, de Hethiet, stierf.

¹⁸ Toen stuurde Joab *een bode* om David heel het verloop van de strijd te laten weten.

¹⁹ En hij beval de bode: Als u klaar bent met de koning heel het verloop van de strijd te vertellen,

²⁰ als het dan gebeurt dat de woede van de koning opkomt en hij tegen u zegt: Waarom bent u zo dicht bij de stad gekomen om te strijden? Wist u niet dat zij vanaf de muur zouden schieten?

²¹ ^a Wie doodde Abimelech, de zoon van Jerubeseh? Wierp niet een vrouw een stuk van een molensteen op hem vanaf de muur, zodat hij in Tebez stierf? Waarom bent u zo dicht bij de muur gekomen? – dan moet u zeggen: Uw dienaar Uria, de Hethiet, is ook dood.

²² De bode ging op weg, en toen hij aangekomen was, vertelde hij David alles waarvoor Joab hem gestuurd had.

²³ De bode zei tegen David: Voorzeker, die mannen hadden de overhand over ons. Ze kwamen *de stad* uit het veld in, op ons af. Wij drongen hen *echter* terug tot aan de poortdeur,

²⁴ maar toen schoten de schutters vanaf de muur op uw dienaren, zodat er van de dienaren van de koning stierven. Uw dienaar Uria, de Hethiet, is ook dood.

²⁵ Toen zei David tegen de bode: Dit moet u tegen Joab zeggen: Laat deze zaak niet kwalijk zijn in uw ogen, want het zwaard verslindt zowel de één als de ander. Verheug uw strijd tegen de stad en maak haar

met de grond gelijk. Bemoedig *Joab* daarmee!

²⁶ Toen de vrouw van Uria hoorde dat haar man Uria dood was, bedreef zij rouw over haar echtgenoot.

²⁷ Toen de *tijd* van rouw voorbij was, stuurde David *een bode* en haalde haar in zijn huis. Zij werd hem tot vrouw en baarde hem een zoon. Maar wat David gedaan had, was slecht in de ogen van de HEERE.

NATHAN BESTRAFT DAVID

12 En de HEERE zond Nathan naar David. Toen die bij hem kwam, zei hij tegen hem: Er waren twee mannen in een stad, de één rijk en de ander arm.

² De rijke had heel veel schapen en runderen.

³ Maar de arme had helemaal niets dan alleen één enkel klein ooilam, dat hij gekocht had. Hij hield het in leven en het werd groot, samen met hem en met zijn kinderen. Het at *mee* van zijn stuk *brood*, dronk uit zijn beker en sliep in zijn schoot. Het was als een dochter voor hem.

⁴ Toen er een reiziger bij de rijke man kwam, kon hij er niet toe komen *een* van zijn *eigen* schapen en runderen te nemen, om *een maaltijd* te bereiden voor de reiziger die bij hem gekomen was. Daarom nam hij het ooilam van de arme man en bereidde het voor de man die bij hem gekomen was.

⁵ Toen ontstak David in grote woede tegen die man, en hij zei tegen Nathan: *Zo* waar de HEERE leeft, voorzeker, de man die dat gedaan heeft, is een kind des doods!

⁶ En dat ooilam moet hij ^aviervoudig vergoeden, omdat hij dit gedaan heeft en geen medelijden had.

⁷ Toen zei Nathan tegen David: U bent die man! Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u tot koning ^agezalft over Israël en Ik heb u uit Sauls hand gered.

⁸ Ik heb u het huis van uw heer gegeven, en *bovendien* de vrouwen van uw heer in uw schoot. Ja, Ik heb u het huis van Israël en Juda gegeven. En als dat te weinig was

^aRicht. 9:52,53 ^bEx. 22:1 ^c1 Sam. 16:13

11:15 *vooraan ... hevigst is* - Letterlijk: tegenover het aangezicht van de sterke strijd.

geweest, zou Ik u nog wel meer gegeven hebben.*

⁹ Waaronne hebt u dan het woord van de HEERE veracht, door te doen wat slecht is in Zijn ogen? U hebt Uria, de Hethiet, met het zwaard gedood. Zijn vrouw hebt u tot vrouw genomen en hem hebt u door het zwaard van de Ammonieten gedood.

¹⁰ Welnu dan, het zwaard zal voor eeuwig niet van uw huis wijken, omdat u Mij veracht hebt en de vrouw van Uria, de Hethiet, genomen hebt om u tot vrouw te zijn.

¹¹ Zo zegt de HEERE: Zie, Ik breng onheil over u uit uw eigen huis, en zal uw vrouwen voor uw ogen nemen en hen aan uw naaste geven; die zal op klaarlichte dag met uw vrouwen slapen.

¹² Voorzeker, u hebt in het geheim gehandeld, maar Ik zal dit doen ten aanschouwen van heel Israël en in het volle licht.*

BEROUW VAN DAVID

¹³ Toen zei David tegen Nathan: Ik heb gezondigd tegen de HEERE. En Nathan zei tegen David: De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen; u zult niet sterven.

¹⁴ Omdat u echter door deze zaak de vijanden van de HEERE zeer hebt doen lasteren, zal wel de zoon die u geboren is, zeker sterven.

¹⁵ Toen ging Nathan naar zijn huis. En de HEERE trof het kind dat de vrouw van Uria David gebaard had, zodat het ongeneeslijk ziek werd.

¹⁶ David zocht God voor het jongetje; David vastte streng en toen hij naar binnen ging om te overnachten, ging hij op de grond liggen.

¹⁷ Toen stonden de oudsten van zijn huis op en kwamen bij hem om hem van de grond te doen opstaan; hij wilde echter niet, en at geen brood met hen.

¹⁸ Het gebeurde op de zevende dag dat het kind stierf. De dienaren van David waren bevreesd tegen hem te zeggen dat het kind dood was, want zij zeiden: Zie, toen het

kind nog levend was, spraken wij tot hem, maar hij wilde niet naar onze stem luisteren. Hoe kunnen wij dan tegen hem zeggen: Het kind is dood? Dat zou kwaad doen!

¹⁹ Maar David zag dat zijn dienaren mompelden; daardoor merkte David dat het kind dood was. Dus zei David tegen zijn dienaren: Is het kind dood? Zij zeiden daarop: Ja, het is dood.

²⁰ Toen stond David op van de grond, waste en zalfde zich en wisselde van kleding. Hij ging het huis van de HEERE binnen en boog zich neer. Daarna kwam hij in zijn huis en vroeg om eten; zij zetten hem voedsel voor en hij at.

²¹ Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Wat betekent dit wat u gedaan hebt? Om het levende kind hebt u gevestigd en gehuild, maar nadat het kind gestorven is, bent u opgestaan en hebt u de maaltijd gebruikt.*

²² Hij zei: Toen het kind nog leefde, heb ik gevestigd en gehuild, want ik zei: Wie weet, is de HEERE mij genadig, zodat het kind in leven blijft.

²³ Maar nu is het dood; waarom zou ik nu vasten? Zal ik hem nog terug kunnen halen? Ik zal wel naar hem toe gaan, maar hij zal niet bij mij terugkomen.

GEBORTE VAN SALOMO

²⁴ Daarna troostte David zijn vrouw Bathseba. Hij ging naar haar toe en sloep met haar. Zij baarde een zoon, die hij de naam Salomo gaf. De HEERE had hem lief,

²⁵ en zond een boodschap door de dienst van de profeet Nathan en noemde zijn naam Jedid-Jah,* omwille van de HEERE.

DE INNAME VAN DE STAD RABBA

²⁶ Joab nu streed tegen Rabba van de Ammonieten, en hij zou de koningsstad innemen.

²⁷ Toen stuurde Joab boden naar David, en zei: Ik heb gestreden tegen Rabba, ook heb ik de waterstad ingenomen.

²⁸ Verzamel dan nu de rest van het volk,

* Deut. 28:30; 2 Sam. 16:22 ^b Matt. 1:6 ^c 1 Kron. 22:9 ^d 1 Kron. 20:1 enz.

12:8 zou ... gegeven hebben - Letterlijk: zou Ik dit en dit voor u toegevoegd hebben. 12:11 op klaarlichte dag - Letterlijk: voor de ogen van deze zon. 12:12 in het volle licht - Letterlijk: tegenover de zon. 12:21 de maaltijd gebruikt - Letterlijk: brood gegeten. 12:25 Jedid-Jah betekent: geliefd door de HEERE.

beleger de stad en neem haar in, anders neem ik de stad in en wordt mijn naam over haar uitgeroepen.

²⁹ Toen verzamelde David al dat volk en trok naar Rabba; hij streed ertegen en nam het in.

³⁰ ^aEn hij nam de kroon van hun koning van diens hoofd, waarvan het gewicht, mét het edelgesteente, een talent^b goud was, en die werd op Davids hoofd *gezet*. Ook haalde hij een zeer grote buit uit de stad.

³¹ Het volk dat daarin was, liet hij eruit halen en zette het bij zagen, bij ijzeren houwelen en bij ijzeren bijlen, en liet hen overbrengen naar de steenovens. Zo deed hij met alle steden van de Ammonieten. Daarna keerde David met heel het volk terug naar Jeruzalem.

AMNON EN TAMAR

13 Daarna gebeurde *het volgende*. Absalom, de zoon van David, had een knappe zuster, en haar naam was Tamar. En Amnon, de zoon van David, kreeg haar lief.

² Amnon leed om zijn zuster Tamar tot *hij* er ziek van werd, want zij was een maagd, zodat het in de ogen van Amnon moeilijk was haar iets aan te doen.

³ Maar Amnon had een vriend, van wie de naam Jonadab was, een zoon van Simea, een broer van David. Jonadab was een heel wijze man.

⁴ Die zei tegen hem: Waarom ben je *er* morgen na morgen zo ellendig *aan toe*, zoon van de koning? Zou je het mij niet vertellen? Toen zei Amnon tegen hem: Ik heb Tamar, de zuster van mijn broer Absalom, lief.

⁵ Jonadab zei tegen hem: Ga op je slaappleaats liggen en houd je ziek. Als je vader dan komt om naar je te kijken, moet je tegen hem zeggen: Laat mijn zuster Tamar toch komen om mij brood te doen eten. Als zij voor mijn ogen eten klaarmaakt zodat ik het kan zien, zal ik het uit haar hand eten.

⁶ Amnon ging liggen en hield zich ziek. Toen de koning kwam om naar hem te kijken, zei Amnon tegen de koning: Laat

mijn zuster Tamar toch komen en twee koeken voor mijn ogen klaarmaken, zodat ik die uit haar hand kan eten.

⁷ Toen stuurde David *een bode* naar Tamar, in het huis, om te zeggen: Ga toch naar het huis van je broer Amnon en maak eten voor hem klaar.

⁸ Tamar ging naar het huis van haar broer Amnon terwijl hij daar lag. Zij nam deeg, kneedde het, maakte voor zijn ogen koeken en bakte de koeken.

⁹ Daarop nam zij de pan en schudde die voor hem leeg, maar hij weigerde te eten. En Amnon zei: Laat iedereen bij mij weggaan. Iedereen ging toen bij hem weg.

¹⁰ Toen zei Amnon tegen Tamar: Breng het eten in de kamer, zodat ik het uit je hand kan eten. Toen nam Tamar de koeken die zij gemaakt had, en bracht ze bij haar broer Amnon in de kamer.

¹¹ Toen zij die bij hem bracht om te eten, greep hij haar en zei tegen haar: Kom, slaap met mij, mijn zuster.

¹² Maar zij zei tegen hem: Nee, mijn broer, verkracht mij niet, want zo iets doet men niet in Israël; doe deze schandelijke daad niet.

¹³ Want ik, waar zou ik mijn schande brengen? En wat jou betreft, jij zou zijn als een van de dwazen in Israël. Welnu, spreek toch met de koning, want hij zal mij aan jou niet onthouden.

¹⁴ Hij wilde echter niet naar haar stem luisteren, maar omdat hij sterker was dan zij, verkrachtte hij haar en sloep met haar.

¹⁵ Daarna haatte Amnon haar met een heel diepe haat. Ja, de haat waarmee hij haar haatte, was groter dan de liefde waarmee hij haar had liefgehad. Amnon zei tegen haar: Sta op, ga weg!

¹⁶ Toen zei zij tegen hem: Er zijn geen redenen om mij weg te sturen. Dit kwaad zou groter zijn dan het andere dat je mij aangedaan hebt. Maar hij wilde niet naar haar luisteren.

¹⁷ Hij riep zijn knecht, zijn bediende, en zei: Stuur die *vrouw* toch bij mij vandaan, naar buiten, en doe de deur achter haar op slot.

¹⁸ Zij had een veelkleurig gewaad aan, want dat droegen de dochters van de koning die

^a1 Kron. 20:2 ^b1 Kron. 20:3

12:30 Een *talent* is ongeveer 30 kilo.

nog maagd waren als bovenkleed. Zijn bediende bracht haar naar buiten en deed de deur achter haar op slot.

¹⁹ Toen deed Tamar as op haar hoofd, scheurde het veelkleurige gewaad dat zij aanhad, legde haar hand op haar hoofd en liep al schreeuwend weg.

²⁰ Haar broer Absalom zei tegen haar: Is je broertje Amnon bij je geweest? Nu dan, zus van mij, zwijg *erover*, hij is je broer; neem het niet *al te zeer* ter harte. Daarna woonde Tamar, eenzaam, in het huis van haar broer Absalom.

²¹ Toen koning David al deze dingen hoorde, ontstak hij in hevige *woede*.

²² Maar Absalom sprak niet met Amnon, geen kwaad en geen goed, want Absalom haatte Amnon, omdat hij zijn zuster Tamar verkracht had.

DOOD VAN AMNON

²³ Het gebeurde twee volle jaren^a later, toen Absalom *schaapscheerders aan het werk* had in Baäl-Hazor, dat bij Efraïm ligt, dat Absalom alle zonen van de koning uitnodigde.

²⁴ Absalom kwam bij de koning en zei: Zie toch, uw dienaar heeft *schaapscheerders aan het werk*; laat de koning en zijn dienaren toch met uw dienaar meegaan.

²⁵ Maar de koning zei tegen Absalom: Nee, mijn zoon, laten wij toch niet allemaal gaan, zodat wij je niet tot last zijn. *Absalom* hield bij hem aan. Hij wilde echter niet meegaan, maar gaf hem zijn zegen.

²⁶ Toen zei Absalom: Zo niet, laat dan mijn broer Amnon met ons meegaan. Maar de koning zei tegen hem: Waarom zou hij met je meegaan?

²⁷ Toen Absalom bij hem bleef aanhouden, liet hij Amnon en al de koningszonen met hem meegaan.

²⁸ Absalom gaf zijn knechten de opdracht: Let er toch op, als het hart van Amnon vrolijk is van de wijn en ik tegen u zeg: Dood Amnon, dan moet u hem doden. Wees niet bevreesd, heb ik het u niet geboden? Wees sterk en wees dappere mannen.

²⁹ En de knechten van Absalom deden met

Amnon zoals Absalom geboden had. Toen stonden alle zonen van de koning op, reden weg – ieder op zijn muilnier – en vluchtten.

³⁰ Het gebeurde, toen zij nog onderweg waren, dat het gerucht David bereikte: Absalom heeft al de zonen van de koning gedood en er is niet één van hen overgebleven.

³¹ Toen stond de koning op,² scheurde zijn kleren en ging op de grond liggen. Al zijn dienaren stonden *bij hem* met gescheurde kleren.

³² Maar Jonadab, de zoon van Simea, de broer van David, nam het woord en zei: Mijn heer moet niet denken dat zij al de jongemannen, de zonen van de koning, gedood hebben, want alleen Amnon is dood. Want Absalom heeft zich hierop toegelegd vanaf de dag dat deze zijn zuster Tamar verkracht heeft.

³³ Nu dan, mijn heer de koning moet de zaak niet zo ter harte nemen alsof al de zonen van de koning dood zijn, want alleen Amnon is dood.

DE VLUCHT VAN ABSALOM

³⁴ Absalom was gevlucht. De knecht die de wacht hield, hief zijn ogen op en keek, en zie, er kwam veel volk van de weg achter hem, aan de zijde van het gebergte.

³⁵ Toen zei Jonadab tegen de koning: Zie, *daar* komen de zonen van de koning; overeenkomstig het woord van uw dienaar, zo is het gebeurd.

³⁶ Het gebeurde, toen hij uitgesproken was, dat zie, de zonen van de koning kwamen. Zij begonnen luid te huilen; ook de koning en al zijn dienaren huilden luid.

³⁷ Absalom was gevlucht en naar Talmi, de zoon van Ammihur, koning van Gesur, gegaan. En David rouwde over zijn zoon, al die dagen.

³⁸ Absalom was dus gevlucht en naar Gesur gegaan. Hij bleef daar drie jaar.

³⁹ Koning David³ verlangde ernaar uit te trekken naar Absalom, want hij had troost gevonden over Amnon, dat hij dood was.

^a 2 Sam. 1:11

13:23 volle jaren - Letterlijk: jaren (van) dagen. 13:36 begonnen luid te huilen - Letterlijk: verhieven hun stem en huilden. 13:39 Koning David - sv: De ziel van koning David

DE TERUGKEER VAN ABSALOM NAAR JERUZALEM

14 Toen Joab, de zoon van Zeruja, merkte dat het hart van de koning zich bezighield met Absalom,

² stuurde Joab een *bode* naar Tekoa en liet vandaar een wijze vrouw halen. Hij zei tegen haar: Doe toch alsof u rouw draagt, trek toch rouwkleding aan, zalf u niet met olie, en wees als een vrouw die al vele dagen rouw draagt over een dode.

³ Ga dan naar binnen bij de koning en spreek tot hem overeenkomstig dit woord. En Joab legde haar de woorden in de mond.

⁴ De vrouw uit Tekoa zei tegen de koning, terwijl zij zich met haar gezicht ter aarde wierp en zich neerboog; zij zei: Breng verlossing, o koning!

⁵ De koning zei tegen haar: Wat is er met u? Zij zei: Ach, ik ben een weduwe en mijn man is gestorven.

⁶ Nu had uw dienaar twee zonen; in het veld raakten deze beiden slaags en er was niemand die tussenbeide kwam. Toen sloeg de een de ander *zo hard* dat hij hem doodde.

⁷ En zie, het hele geslacht heeft zich tegen uw dienaar gekeerd en gezegd: Geef hem die zijn broer doodgeslagen heeft hier. Dan zullen wij hem doden voor het leven van zijn broer, die hij doodgeslagen heeft, en zo ruimen wij ook de erfgenaam uit de weg. *Zo* zullen zij mijn *gloeiende* kooltje, dat nog overgebleven is, uitdoven, en voor mijn man geen naam of overblijfsel op de aardbodem overlaten.

⁸ Toen zei de koning tegen deze vrouw: Ga naar uw huis en ik zal bevel geven met betrekking tot u.

⁹ Maar de vrouw uit Tekoa zei tegen de koning: Mijn heer koning, laat de ongerechtigheid op mij neerkomen en op het huis van mijn vader; laat de koning en zijn troon daarentegen onschuldig zijn.

¹⁰ De koning zei: Als iemand iets tegen u te zeggen heeft, breng hem dan bij mij; hij zal u dan voortaan niet meer aanraken.

¹¹ Zij zei: Laat de koning toch denken aan de HEERE, uw God, zodat de bloedwrekers niet nog meer verderf zullen aanrichten en mijn zoon uit de weg ruimen. Toen zei hij: *Zo waar* de HEERE leeft, *ik zweer* dat er

niet één van de haren van uw zoon op de aarde zal vallen!

¹² Toen zei de vrouw: Laat uw dienaar toch een woord tot mijn heer de koning spreken. En hij zei: Spreek.

¹³ De vrouw zei: Waarom hebt u dan zo iets tegen het volk van God bedacht? Nu de koning dit woord gesproken heeft, is *hij-zelf* als een schuldige, want de koning haalt de door hem verstotene niet terug.

¹⁴ Wij zullen immers zeker sterven en als water zijn dat op de aarde wordt uitgegoten en dat niet *meer* verzameld kan worden. God neemt het leven echter niet weg, maar denkt plannen uit zodat de verstotene niet van Hem verstoten blijft.

¹⁵ Nu dan, dat ik gekomen ben om dit woord tot de koning, mijn heer, te spreken, is omdat het volk mij bevreesd gemaakt heeft. Daarom dacht uw dienaar: Laat ik toch tot de koning spreken; misschien zal de koning doen wat zijn dienaar zegt,

¹⁶ want de koning zal luisteren en zijn dienaar reddend uit de hand van de man die *van plan* is mij en mijn zoon tezamen uit de weg te ruimen, uit het eigendom van God.

¹⁷ Bovendien zei uw dienaar: Laat het woord van mijn heer de koning toch rust brengen, want als een engel van God, *zō* is mijn heer de koning, door al luisterend goed en kwaad *van elkaar te onderscheiden*. Moge de HEERE, uw God, met u zijn.

¹⁸ Toen antwoordde de koning en zei tegen de vrouw: Verberg toch niets voor mij *van* wat ik u ga vragen. En de vrouw zei: Laat mijn heer de koning toch spreken.

¹⁹ De koning zei: Heeft Joab, met u, de hand in dit alles? De vrouw antwoordde: *Zo waar* uw ziel leeft, mijn heer koning, niemand kan naar rechts of links afwijken van alles wat mijn heer de koning gesproken heeft! Inderdaad, uw dienaar Joab, die heeft het mij geboden, en die heeft al deze woorden uw dienaar in de mond gelegd.

²⁰ Om de voorstelling van zaken zo'n vending te geven, heeft uw dienaar Joab dit gedaan. Maar mijn heer is wijs, als de wijsheid van een engel van God, *en in staat* om alles op te merken wat op de aarde gebeurt.

²¹ Toen zei de koning tegen Joab: Zie toch,

ik heb dit verzoek ingewilligd.* Ga dan en breng de jongeman Absalom terug.

²² Toen wierp Joab zich met zijn gezicht ter aarde, boog zich en dankte de koning. Joab zei: Uw dienaar heeft heden gemerkt dat ik genade gevonden heb in uw ogen, mijn heer de koning, omdat de koning het verzoek van zijn dienaar ingewilligd heeft.

²³ Toen maakte Joab zich gereed, ging naar Gesur en bracht Absalom naar Jeruzalem.

²⁴ De koning zei: Laat hij naar zijn huis terugkeren; mijn gezicht krijgt hij niet te zien. Zo keerde Absalom terug naar zijn huis, maar hij kreeg het gezicht van de koning niet te zien.

²⁵ Nu was er in heel Israël geen man zo knap als Absalom, buitengewoon prijzenswaardig. Van zijn voetzool af tot aan zijn schedel toe was er aan hem geen gebrek.

²⁶ Als hij zijn hoofd schoor – het gebeurde aan het eind van elk jaar* dat hij het schoor; omdat het hem te zwaar werd, daarom schoor hij het – dan woog dat hoofdhaar tweehonderd sikkel,* naar het ijkgewicht van de koning.

²⁷ Bij Absalom werden drie zonen geboren, en een dochter van wie de naam Tamar was. Zij was een vrouw die knap was om te zien.

²⁸ Zo bleef Absalom twee volle jaren* in Jeruzalem zonder dat hij het gezicht van de koning te zien kreeg.

²⁹ Daarom stuurde Absalom *een bode* naar Joab om hem naar de koning te sturen, maar hij wilde niet bij hem komen. Toen stuurde hij nog een tweede keer *een bode*, maar hij wilde niet komen.

³⁰ Toen zei hij tegen zijn dienaren: Zie, het stuk *grond* van Joab grenst aan het mijne* en hij heeft er gerst op staan; ga het in brand steken. En Absaloms dienaren staken dat stuk *grond* in brand.

³¹ Toen maakte Joab zich gereed, ging bij Absalom naar binnen, *zijn* huis in, en zei tegen hem: Waarom hebben uw dienaren het stuk *grond* dat van mij is, in brand gestoken?

³² En Absalom zei tegen Joab: Zie, ik heb *een bode* naar u gestuurd om te zeggen: Kom hierheen, zodat ik u naar de koning kan sturen om te zeggen: Waarom ben ik uit Gesur *teruggekomen*? Het zou mij beter zijn als ik nog daar was. Nu dan, laat mij het gezicht van de koning zien. Als er nog schuld in mij is, laat hij mij dan doden.

³³ Toen ging Joab bij de koning naar binnen en vertelde het hem. Deze riep Absalom *bij zich*, en hij kwam bij de koning en boog zich voor hem neer met zijn gezicht ter aarde, vóór de koning; en de koning kuste Absalom.

OPSTAND VAN ABSALOM

15 Het gebeurde daarna dat Absalom zich van een wagen en paarden voorzag, met vijftig man die voor hem uit snelden.

² Ook stond Absalom 's morgens vroeg op en ging aan de kant van de weg naar de poort staan. Het gebeurde dan dat Absalom elke man die een geschil had om mee naar de koning te gaan voor recht, bij zich riep en zei: Uit welke stad komt u? Als die dan zei: Uw dienaar komt uit een van de stammen van Israël,

³ zei Absalom tegen hem: Zie, uw zaken zijn goed en rechtmatig, maar bij de koning vindt u niemand die u gehoor geeft.

⁴ Verder zei Absalom: Als men mij maar tot rechter in het land aanstelde! Dan zou ieder die een geschil of rechtszaak heeft, bij mij kunnen komen en zou ik hem recht kunnen verschaffen.

⁵ Ook gebeurde het, dat als iemand naderde om voor hem te buigen, hij zijn hand uitstak, hem vastgreep en hem kuste.

⁶ Op die manier deed Absalom met heel Israël dat naar de koning ging voor recht. Zo stal Absalom het hart van de mannen van Israël.

⁷ Na verloop van veertig jaar zei Absalom tegen de koning: Laat mij toch gaan om mijn gelofte die ik voor de HEERE afgelegd heb, in Hebron na te komen.

⁸ Uw dienaar heeft namelijk een gelofte

14:21 ik heb ... ingewilligd - Letterlijk: ik heb deze zaak gedaan; zie ook vers 22. 14:26 aan het eind van elk jaar - Letterlijk: aan het einde van dagen tot de dagen. 14:26 Een sikkel is 10 tot 13 gram. 14:28 volle jaren - Letterlijk: jaren (van) dagen. 14:30 grenst aan het mijne - Letterlijk: is aan mijn hand.

afgelegd toen ik in Gesur in Syrië woonde: Wanneer de HEERE mij werkelijk zal terugbrengen in Jeruzalem, zal ik de HEERE dienen.

⁹ Toen zei de koning tegen hem: Ga in vrede. Hij maakte zich gereed en ging naar Hebron.

¹⁰ Absalom stuurde verkenneren naar alle stammen van Israël om te zeggen: Als u het geluid van de bazuin hoort, moet u zeggen: Absalom is koning in Hebron!

¹¹ Met Absalom gingen tweehonderd man uit Jeruzalem mee, die uitgenodigd waren. Maar ze gingen in hun onschuld, want zij wisten nergens van.

¹² Absalom stuurde, toen hij de offers ging brengen, ook *een bode* om Achitofel, de Giloniet, Davids raadsman, uit zijn stad, uit Gilo *te halen*. De samenzwering werd sterk en het volk bij Absalom nam gaandeweg in aantal toe.

¹³ Toen kwam er een boodschapper bij David en zei: Het hart van iedereen in Israël staat achter Absalom.

DAVID VLUCHT VOOR ABSALOM

¹⁴ Toen zei David tegen al zijn dienaren die bij hem in Jeruzalem waren: Maak u gereed en laten wij vluchten, want er is voor ons geen ontkomen aan Absalom. Ga snel, anders zal hij ons spoedig inhalen, onheil over ons brengen en deze stad met de scherpte van het zwaard slaan.

¹⁵ Toen zeiden de dienaren van de koning tegen de koning: Geheel zoals mijn heer de koning verkiest, zie, *hier* zijn uw dienaren.

¹⁶ En de koning ging *de stad* uit met heel zijn huis, te voet. De koning liet echter tien bijvrouwen achter om zorg te dragen voor het huis.

¹⁷ De koning ging dus met al het volk te voet *de stad* uit. Zij bleven staan bij het Verre Huis,

¹⁸ en al zijn dienaren liepen langs hem heen, met al de ^aKrethi en al de Plethi. Ook al de Gethieten – zeshonderd man, die te voet uit Gath gekomen waren – liepen voor de koning langs.

¹⁹ Toen zei de koning tegen Ithai, de Gethiet: Waarom zou u ook met ons meegaan? Keer terug en blijf bij de *nieuwe*

koning. U bent immers een buitenlander en u bent verbannen uit uw woonplaats.

²⁰ Gisteren bent u gekomen en dan zou ik u vandaag met ons meevoeren om weg te gaan? Ik moet immers gaan waarheen ik gaan kan. Keer terug en breng uw broeders terug; mogen goedertierenheid en trouw met u zijn.

²¹ Maar Ithai antwoordde de koning en zei: Zo *waar* de HEERE leeft en mijn heer de koning leeft, op de plaats waar mijn heer de koning zal zijn, in dood of in leven, voorzeker, daar zal uw dienaar zijn.

²² Toen zei David tegen Ithai: Kom *dan* mee en steek over. Zo stak Ithai, de Gethiet, over met al zijn mannen en al de kinderen die bij hem waren.

²³ Het hele land hilde met luide stem, toen heel het volk overstak. Ook de koning stak de ^bbeek Kidron over en al het volk stak over, rechtstreeks de weg op naar de woestijn.

²⁴ En zie, Zadok was daar ook en al de Levieten met hem, die de ark van het verbond van God droegen, en zij zetten de ark van God neer. En Abjathar klom naar boven, totdat al het volk uit de stad het oversteken beëindigd had.

²⁵ Toen zei de koning tegen Zadok: Breng de ark van God terug in de stad. Als ik genade vind in de ogen van de HEERE, zal Hij mij terughalen en hem mij *weer* laten zien, evenals Zijn woning.

²⁶ Maar als Hij dit zegt: Ik ben u niet gegene, zie, *hier* ben ik, laat Hij met mij doen zoals het goed is in Zijn ogen.

²⁷ Verder zei de koning tegen de priester Zadok: Bent u *niet* een ziener? Keer in vrede terug naar de stad, en de zonen van u beiden met u: uw zoon Ahimaaz en Jonathan, de zoon van Abjathar.

²⁸ Zie, ik zal in de vlakten van de woestijn blijven wachten, totdat er van uw kant iets komt om mij *over* in te lichten.

²⁹ Zo bracht Zadok met Abjathar de ark van God terug in Jeruzalem, en zij bleven daar.

³⁰ En David ging al huilend de weg omhoog naar de Olijfberg op, zijn hoofd bedekt, en zelf ging hij barrevoets. Ook *van* al het volk dat bij hem was, had iedereen zijn

^a 2 Sam. 8:18; 1 Kon. 1:38; 1 Kron. 18:17 ^b Joh. 18:1

hoofd bedekt, terwijl zij al huilend *de berg* opgingen.

³¹ Toen vertelde men David: Achitofel is onder hen die met Absalom samenspannen. En David zei: O HEERE, maak de raad van Achitofel toch tot dwaasheid.

³² En het gebeurde, toen David op de top van de berg kwam, waar men zich voor God neerbuigt, zie, toen kwam Husai, de Archiet, hem tegemoet, met zijn mantel gescheurd en aarde op zijn hoofd.

³³ En David zei tegen hem: Als u met mij verdergaat, zult u mij tot last zijn,

³⁴ maar als u naar de stad teruggaat en tegen Absalom zegt: Ik zal uw dienaar zijn, o koning; vroeger ben ik wel dienaar van uw vader geweest, maar nu zal ik uw dienaar zijn – dan kunt u de raad van Achitofel voor mij verijdelen.

³⁵ Zijn Zadok en Abjathar, de priesters, daar niet bij u? Het zal gebeuren dat u alles wat u vanuit het huis van de koning hoort, aan de priesters Zadok en Abjathar zult vertellen.

³⁶ Zie, beide zonen van hen zijn daar bij hen: Ahimaaz van Zadok, en Jonathan van Abjathar. Dan moet u alles wat u hoort door hun dienst naar mij toe sturen.

³⁷ Zo kwam Husai, de vriend van David, de stad binnen toen Absalom in Jeruzalem aankwam.

ZIBA BIJ DAVID

16 Kort nadat David de *bergtop* was overgegaan, zie, daar kwam Ziba, de knecht van Mefiboseth, hem tegemoet met een span gezadelde ezels, en daarop tweehonderd broden, honderd rozijnenkoeken, honderd zomervruchten en een leren zak met wijn.

² De koning zei tegen Ziba: Wat wilt u daarmee? Ziba zei: De ezels zijn voor het huis van de koning om op te rijden, het brood en de zomervruchten voor de knechten om te eten, en de wijn voor de vermoeiden in de woestijn om te drinken.

³ Toen zei de koning: En waar is de zoon van uw heer? ⁴ Ziba zei tegen de koning: Zie, hij blijft in Jeruzalem, want hij zei: Vandaag zal het huis van Israël het ko-

ninkrijk van mijn vader aan mij teruggeven.

⁴ Toen zei de koning tegen Ziba: Zie, alles wat Mefiboseth heeft, zal van u zijn. En Ziba zei: Ik buig mij neer, laat mij genade vinden in uw ogen, mijn heer, de koning.

SIMEÏ VERVLOEKT DAVID

⁵ Toen koning David bij Bahurim kwam, zie, daar kwam een man *de stad* uit, uit het geslacht van het huis van Saul, van wie de naam ⁶ Simeï was, de zoon van Gera. Al vervloekend kwam hij dichterbij.

⁶ Hij gooide stenen naar David en naar alle dienaren van koning David, hoewel al het volk en al de helden aan diens rechter- en aan diens linkerhand waren.

⁷ Dit zei Simeï terwijl hij *hem* vervloekte: Ga weg, ga weg, man van bloedvergieten, verdorven man.

⁸ De HEERE heeft op u al het bloed van het huis van Saul, in wiens plaats u geregeerd hebt, doen terugkomen. Nu heeft de HEERE het koninkrijk gegeven in de hand van Absalom, uw zoon. En zie u *daar nu* in uw ellende, omdat u een man van bloedvergieten bent.

⁹ Toen zei Abisai, de zoon van Zeruja, tegen de koning: Waarom zou deze ¹⁰ dode hond mijn heer de koning vervloeken? Laat mij toch oversteken en hem de kop afslaan.

¹⁰ Maar de koning zei: Wat heb ik met u te maken, ¹¹ zonen van Zeruja? Ja, laat hem vervloeken, want de HEERE heeft tegen hem gezegd: Vervloek David, en wie zou dan zeggen: Waarom hebt u dat gedaan?

¹¹ Verder zei David tegen Abisai en tegen al zijn dienaren: Zie, mijn zoon, die uit mijn lichaam is voortgekomen, staat mij naar het leven; hoeveel te meer dan nu deze Benjaminiet! Laat hem begaan en *mij* vervloeken, want de HEERE heeft het hem gezegd.

¹² Misschien zal de HEERE mijn ellende aanzien, en zal de HEERE mij het goede *weer* teruggeven, in plaats van zijn vervloeking van deze dag.

¹³ Zo ging David met zijn mannen *zijns* weegs, terwijl Simeï al vervloekend meeliep langs de flank van de berg aan de

² 2 Sam. 19:27 ³ 1 Kon. 2:8 ⁴ 1 Sam. 24:15; 2 Sam. 9:8

16:10 *Wat heb ik met u te maken?* - Letterlijk: Wat aan mij en aan u?

overkant van hem, en vanaf de overkant van hem met stenen gooidde en stof opwierp.

¹⁴ De koning, met al het volk dat bij hem was, kwam vermoeid aan. Daar kwam hij weer op adem.

ABSALOM IN JERUZALEM

¹⁵ Absalom en al het volk, de mannen van Israël, waren in Jeruzalem aangekomen, en Achitofel met hem.

¹⁶ En het gebeurde, toen Husai, de Archiet, de vriend van David, bij Absalom kwam, dat Husai tegen Absalom zei: Leve de koning, leve de koning!

¹⁷ Maar Absalom zei tegen Husai: Is dit nu uw goedertierenheid tegenover uw vriend? Waarom bent u niet met uw vriend meegegaan?

¹⁸ Husai zei tegen Absalom: Nee, maar van hem die de HEERE verkiest, alsook dit volk en alle mannen van Israël, van hem ben ik en bij hem zal ik blijven.

¹⁹ En bovendien, wie zou ik dienen? Zou het niet zijn zoon zijn? Zoals ik uw vader gediend heb, zo zal ik u dienen.

²⁰ Toen zei Absalom tegen Achitofel: Geef u met elkaar raad, wat zullen wij doen?

²¹ En Achitofel zei tegen Absalom: Ga naar de bijvrouwen van uw vader, die hij achtergelaten heeft om zorg te dragen voor het huis. Dan zal heel Israël horen dat u bij uw vader in een kwade reuk gekomen bent, en zullen allen die bij u zijn, moed grijpen.

²² Toen spanden zij voor Absalom een tent op het dak; en Absalom ging naar de bijvrouwen van zijn vader, voor de ogen van heel Israël.

²³ In die tijd was de raad die Achitofel gaf, alsof men naar het woord van God vroeg. Zo was elke raad van Achitofel, zowel voor David als voor Absalom.

DE RAAD VAN ACHITOFEL VERWORPEN

17 Verder zei Achitofel tegen Absalom: Laat mij toch twaalfduizend man-

nen uitkiezen, dan zal ik mij gereedmaken en David deze nacht *nog* achterna jagen.

² Ik zal hem aanvallen terwijl hij moe en ontmoedigd is, en zal hem schrik aanjagen. Dan zal al het volk dat bij hem is, op de vlucht slaan, en ik zal alleen de koning doden.

³ Dan zal ik heel het volk naar u laten terugkeren; het terugkeren van allen is *afhankelijk* van de man die u zoekt. Heel het volk zal *in* vrede zijn.

⁴ Dit woord nu was goed in de ogen van Absalom en in de ogen van alle oudsten van Israël.

⁵ Maar Absalom zei: Roep toch ook Husai, de Archiet, en laten wij ook luisteren naar wat hij te zeggen heeft.*

⁶ Toen Husai bij Absalom binnenkwam, zei Absalom tegen hem: Dit heeft Achitofel gesproken. Zullen wij zijn woord opvolgen? Zo niet, spreek u uit.

⁷ Toen zei Husai tegen Absalom: De raad die Achitofel gegeven heeft, is ditmaal niet goed.

⁸ Verder zei Husai: U kent uw vader en zijn mannen, dat zij helden zijn, en dat zij bitter van gemoed zijn, zoals een beer die in het veld van jongen beroofd is. Bovendien is uw vader een strijdvaardige man en zal hij niet overnachten bij het volk.

⁹ Zie, hij heeft zich nu *zeker* verborgen in een van de holen of in een van de *andere* schuilplaatsen. En het zal gebeuren, als er in het begin *sommigen* van hen vallen, dat ieder die het hoort, zal zeggen: Er is een grote slachting geweest onder het volk dat achter Absalom staat.

¹⁰ Dan zal zelfs iemand die een dapper man is, van wie het hart als dat van een leeuw is, beslist smelten *van angst*, want heel Israël weet dat uw vader een held is en dat *zij* die bij hem zijn, dappere mannen zijn.

¹¹ Daarom geef ik als raad: laat met spoed heel Israël, van Dan tot Berseba, zo talrijk als de zandkorrels die aan de zee zijn, bij u verzameld worden, en ga zelf mee in de strijd.

¹² Dan komen wij bij hem in een van zijn

16:21 en zullen ... moed grijpen - Letterlijk: en zullen de handen van allen die met u zijn, versterkt worden. 17:2 ontmoedigd - Letterlijk: slap van handen. 17:5 naar ... heeft - Letterlijk: naar wat in zijn mond is. 17:11 ga zelf mee - Letterlijk: laat uw aangezicht meegaan.

schuilplaatsen, waar hij gevonden wordt. Dan vallen we op hem zoals de dauw op de aardbodem valt. En van hem en al de mannen die bij hem zijn, zal er zelfs niet één worden overgelaten.

¹³ En als hij zich in een stad verzamelt, zal heel Israël touwen naar die stad aandragen, en zullen wij haar tot in het dal neertrekken, totdat er ook niet één steentje *meer* gevonden wordt.

¹⁴ Toen zei Absalom, met alle mannen van Israël: De raad van Husai, de Archiet, is beter dan de raad van Achitofel. De **HEERE** had het echter zo beschikt om de goede raad van Achitofel te verijdelen, opdat de **HEERE** het kwaad over Absalom zou brengen.

HUSAI WAARSCHUWT DAVID

¹⁵ Husai zei tegen Zadok en Abjathar, de priesters: Zo en zo heeft Achitofel Absalom en de oudsten van Israël aangeraden, maar zo en zo heb ik *hun* aangeraden.

¹⁶ Stuur daarom nu snel een *bode* naar David om te zeggen: Overnacht deze nacht niet in de vlakten van de woestijn en steek ook direct over, anders wordt de koning met al het volk dat bij hem is, verslonden.

¹⁷ Jonathan en Ahimaaz stonden bij de bron Rogel. Een slavin ging *ernaartoe* en vertelde *het* hun. Daarop gingen zij *op weg* om *het* koning David te vertellen. Zij konden zich immers niet laten zien door de stad binnen te gaan.

¹⁸ Maar een jongen zag hen en vertelde *het* aan Absalom. De twee liepen echter hard weg en kwamen bij het huis van iemand in Bahurim die op zijn binnenplaats een put had, waarin zij afdaalden.

¹⁹ De vrouw nam het dekkleed, spreidde dat over de opening van de put en strooide daar gerst op. Zo werd de zaak niet bekend.

²⁰ Toen de dienaren van Absalom bij de vrouw in het huis kwamen, zeiden zij: Waar zijn Ahimaaz en Jonathan? De vrouw zei tegen hen: Zij zijn die waterbeek overgestoken. En toen zij *hen* gezocht maar niet gevonden hadden, keerden zij terug naar Jeruzalem.

²¹ En het gebeurde, nadat dezen weggegaan waren, dat zij uit de put klommen, verdertrokken en *alles* aan koning David vertelden. Zij zeiden tegen David: Maak u gereed en steek snel het water over, want *dat en dat* heeft Achitofel met betrekking tot u aangeraden.

²² Toen maakte David zich gereed, met al het volk dat bij hem was, en zij staken de Jordaan over. Bij het morgenlicht ontbrak er zelfs niet één die de Jordaan niet overgestoken was.

²³ Toen Achitofel zag dat zijn raad niet uitgevoerd was, zadelde hij de ezel en maakte zich gereed. Hij ging naar zijn huis in zijn stad, regelde *de zaken* van zijn huis en hing zich op. Zo stierf hij en werd begraven in het graf van zijn vader.

²⁴ David kwam in Mahanaïm, en Absalom trok de Jordaan over, hij en alle mannen van Israël met hem.

²⁵ Absalom had Amasa over het leger aangesteld in plaats van Joab. Amasa was de zoon van een man van wie de naam Jethra was, de Israëliet die bij Abigail gekomen was, de dochter van Nahas en zuster van Zeruja, de moeder van Joab.

²⁶ Israël en Absalom sloegen hun kamp op in het land van Gilead.

²⁷ En het gebeurde, toen David in Mahanaïm aangekomen was, dat Sobi, de zoon van Nahas, uit Rabba van de Ammonieten, en Machir, de zoon van Ammiël, uit Lodebar, en Barzillai uit Gilead, en *we* uit Rogelim, ²⁸ bedden, schalen, aardewerk, tarwe, gerst, meel, geroosterd koren, bonen, linzen – ook geroosterd –

²⁹ honing, boter, kleinvee en kazen van koeien *melk* bij David brachten, en bij het volk dat bij hem was, om te eten. Want zij zeiden: Dit volk is hongerig, moe en dorstig in de woestijn.

NEDERLAAG EN DOOD VAN ABSALOM

18 David monsterte het volk dat bij hem was, en stelde bevelhebbers over duizend *man* en bevelhebbers over honderd *man* over hen aan.

² Verder stuurde David het volk *eropuit*, een derde deel van het volk onder bevel'

² 2 Sam. 19:31,32; 1 Kon. 2:7

18:2 *onder bevel* - Letterlijk: in de hand; zie ook de rest van dit vers.

van Joab, een derde deel onder bevel van Abisai, de zoon van Zeruja, de broer van Joab, en een derde deel onder bevel van Ithai, de Gethiet. En de koning zei tegen het volk: Ik zal zelf ook zeker met u uittrekken.

³ Maar het volk zei: U mag niet *met ons* uittrekken, want als wij soms moeten vluchten, zullen wij hun niet aan het hart gaan; ja, al zou de helft van ons sterven, zullen wij hun niet aan het hart gaan. *U bent* nu echter *evenveel waard* als tienduizend van ons. Het is nu beter dat u ons vanuit de stad tot hulp bent.

⁴ Toen zei de koning tegen hen: Ik zal doen wat goed is in uw ogen. En de koning stond terzijde van de poort en al het volk trok uit in *afdelingen* van honderd en van duizend.

⁵ En de koning gaf bevel aan Joab, Abisai en Ithai: *Behandel* de jongen, Absalom, met zachtheid ter wille van mij. En heel het volk hoorde het toen de koning aan al de bevelhebbers bevel gaf ten aanzien van Absalom.

⁶ Zo trok het volk *de stad* uit, het veld in, Israël tegemoet, en de strijd vond plaats bij het woud van Efraïm.

⁷ Het volk van Israël werd daar door de manschappen van David verslagen. Op die dag vond daar een grote slachting plaats, van twintigduizend *man*,

⁸ want de strijd verspreidde zich vandaar over heel dat land. Het woud verslond er die dag meer van het volk dan het zwaard er verslond.

⁹ Absalom stuitte op de manschappen van David, terwijl Absalom op een muilnier reed. Toen het muilnier onder de dichte takken van een grote eik kwam, kwam zijn hoofd vast te zitten in *de takken* van de eik, zodat hij bleef hangen tussen hemel en aarde; en het muilnier dat zich onder hem bevond, liep door.

¹⁰ Toen een man dat zag, vertelde hij het aan Joab. Hij zei: Zie, ik heb Absalom in *de takken* van een eik zien hangen.

¹¹ Toen zei Joab tegen de man die het hem vertelde: Zie toch, als u het gezien hebt, waarom hebt u hem daar dan niet ter plaatse gedood? Dan was het aan mij geweest u tien *zilverstukken* en een gordel te geven.

¹² Maar die man zei tegen Joab: Al mocht

ik duizend *zilverstukken* op mijn handen afwegen, dan zou ik *nog* mijn hand niet naar de zoon van de koning uitstrekken. De koning heeft immers ten aanhoren van ons aan u, Abisai en Ithai bevel gegeven: Wie u ook bent, spaar de jongen, Absalom.

¹³ En als ik bedrog gepleegd had, tegen mijn *eigen* leven, dan zou voor de koning *toch* niets verborgen gebleven zijn, en u had zich afzijdig opgesteld.

¹⁴ Toen zei Joab: Ik blijf zo niet bij u wachten. Hij nam drie speren en stak ze in het hart van Absalom, terwijl hij nog levend in het midden van de eik *hing*.

¹⁵ En tien knechten, wapendragers van Joab, omringden hem. Zij sloegen Absalom en doodden hem.

¹⁶ Toen blies Joab de bazuin en heel het volk keerde terug van de achtervolgving van Israël, want Joab hield het volk tegen.

¹⁷ Zij namen Absalom, wierpen hem in het woud in een grote kuil en richtten een zeer grote hoop stenen boven hem op. En heel Israël vluchtte, ieder naar zijn tenten.

¹⁸ Absalom had *het* ondernomen om *nog* tijdens zijn leven een zuil voor zich op te laten richten in het Koningsdal. Want hij zei: Ik heb geen zoon om mijn naam in gedachtenis te houden. Hij had die zuil naar zijn *eigen* naam genoemd; daarom wordt die tot op deze dag 'Hand van Absalom' genoemd.

DAVID ONTVANGT BERICHTEN OVER ABSALOM

¹⁹ Toen zei Ahimaaz, de zoon van Zadok: Laat mij toch rennen en de koning de boodschap brengen dat de *HEERE* hem recht gedaan heeft *en hem verlost heeft* uit de hand van zijn vijanden.

²⁰ Maar Joab zei tegen hem: U mag op deze dag geen boodschapper zijn, maar op een andere dag mag u de boodschap brengen. Vandaag mag u de boodschap niet brengen, omdat de zoon van de koning dood is.

²¹ Joab zei tegen de Cusjiet: Ga, zeg tegen de koning wat u gezien hebt. *De Cusjiet* boog zich voor Joab en rende weg.

²² Maar Ahimaaz, de zoon van Zadok, zei opnieuw tegen Joab: Hoe het ook zij, laat mij de Cusjiet toch achterna rennen. Joab zei: Waarom zou u dan toch gaan rennen,

mijn zoon, terwijl u toch geen passende boodschap hebt?

²³ Hoe het ook zij, *zei hij*, laat mij gaan rennen. Toen zei hij tegen hem: Rennen! En Ahimaáz rende weg langs de weg door de vlakke en haalde de Cusjiet in.

²⁴ David zat tussen de twee poortdeuren, en de wachter ging het dak op van de poort bij de muur. Hij sloeg zijn ogen op, keek, en zie, er kwam een man aanrennen, alleen.

²⁵ Toen riep de wachter en vertelde het aan de koning, en de koning zei: Als hij alleen is, heeft hij een boodschap te vertellen.* En hij kwam gaandeweg dichterbij.

²⁶ Toen zag de wachter een andere man aan komen rennen en de wachter riep naar de poortwachter en zei: Zie, er komt *nog* een man alleen aanrennen. Toen zei de koning: Dat is ook een boodschapper.

²⁷ Verder zei de wachter: Ik zie aan het rennen van de eerste dat het de *manier van* rennen van Ahimaáz is, de zoon van Zadok. Toen zei de koning: Dat is een goed man en hij komt met een goede boodschap.

²⁸ Ahimaáz riep de koning toe en zei: Vrede! Hij boog zich voor de koning met zijn gezicht ter aarde, en zei: Geloofd zij de HEERE, uw God, Die de mannen die hun hand tegen mijn heer de koning ophieven, *aan u* heeft overgeleverd.

²⁹ Toen zei de koning: Is het goed met de jongen, met Absalom? Ahimaáz zei: Ik zag een grote menigte, toen Joab de dienaar van de koning, en *mij*, uw dienaar, wegstuurde, maar ik weet niet wat *het was*.

³⁰ De koning zei: Ga opzij en stel u hier op. Dus ging hij opzij en bleef staan.

³¹ En zie, de Cusjiet kwam; en de Cusjiet zei: Aan mijn heer de koning wordt de boodschap gebracht dat de HEERE u vandaag recht heeft gedaan, en u *verloft heeft* uit de hand van allen die tegen u in opstand waren gekomen.

³² Toen zei de koning tegen de Cusjiet: Is het goed met de jongen, met Absalom? En de Cusjiet zei: Mogen de vijanden van mijn heer de koning en allen die tegen u in op-

stand komen om u kwaad te doen, worden als die jongen.

DAVID ROUWT OVER ABSALOM

³³ Toen sidderde de koning. Hij ging naar het bovenvertrek van de poort en huilde. Al gaande zei hij dit: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, was ik *maar* in jouw plaats gestorven,* Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

19 Aan Joab werd verteld: Zie, de koning huilt en bedrijft rouw over Absalom.

² Op die dag veranderde voor heel het volk de verlossing in rouw, want het volk had op die dag horen zeggen: De koning is bedroefd over zijn zoon.

³ Het volk kwam die dag sluipend de stad binnen, zoals volk dat beschaamd is als het in de strijd gevlucht is, zich sluipend voortbeweegt.

⁴ De koning had zijn gezicht bedekt, en de koning riep met luide stem: Mijn zoon Absalom, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

⁵ Toen kwam Joab binnen bij de koning in het huis en zei: U hebt vandaag de gezichten van al uw manschappen beschaamd doen staan, die vandaag uw leven hebben gered, het leven van uw zonen en uw dochters, het leven van uw vrouwen en het leven van uw bijvrouwen,

⁶ door lief te hebben wie u haten, en door te haten wie u liefhebben. U hebt vandaag immers laten blijken dat bevelhebbers en manschappen voor u niets betekenen. Want ik heb vandaag gemerkt dat als Absalom leefde en wij allen vandaag dood waren, dat het dan juist zou zijn in uw ogen.

⁷ Sta dan nu op, ga naar buiten en spreek naar het hart van uw manschappen. Want ik zweer bij de HEERE: als u niet naar buiten gaat, zal er deze nacht geen man bij u overnachten! En dit zal erger voor u zijn dan al het kwaad dat u van uw jeugd aan tot nu toe overkomen is.

⁸ Toen stond de koning op en ging in de poort zitten. En men maakte al het volk

18:25 te vertellen - Letterlijk: in zijn mond. **18:33** was ik ... gestorven - Letterlijk: wie zal mijn sterven geven ...?

bekend: Zie, de koning zit in de poort. Toen kwam al het volk bij de koning.

DE TERUGKEER VAN DAVID NAAR JERUZALEM

Intussen was Israël gevlucht, ieder naar zijn tenten.

⁹ En onder heel het volk, alle stammen van Israël, was er tweedracht. Men zei: De koning heeft ons gered uit de hand van onze vijanden en hij heeft ons bevrijd uit de hand van de Filistijnen, en nu is hij het land uit gevlucht voor Absalom!

¹⁰ En Absalom, die wij *tot koning* over ons gezalfd hadden, is in de strijd gestorven. Nu dan, waarom laat u na om de koning terug te halen?

¹¹ Toen stuurde koning David de priesters Zadok en Abjathar *een bode* om te zeggen: Spreek tot de oudsten van Juda: Waarom zou u de laatsten zijn om de koning terug te halen naar zijn huis? (De woorden van heel Israël hadden namelijk de koning bereikt in zijn huis.)

¹² U bent mijn broeders, u bent mijn beenderen en mijn vlees; waarom zou u dan de laatsten zijn om de koning terug te halen?

¹³ En tegen ^a Amasa moet u zeggen: Bent u niet mijn beenderen en mijn vlees? God mag zó en nog veel erger met mij doen, als u niet alle dagen voor mij legerbevelhebber zult zijn in plaats van Joab.

¹⁴ Zo won hij het hart van alle mannen van Juda als één man, en zij stuurden *een bode* naar de koning *om te zeggen*: Keer terug, u en al uw dienaren.

¹⁵ Toen keerde de koning terug en kwam bij de Jordaan. En Juda was naar Gilgal gekomen om de koning tegemoet te gaan, om de koning de Jordaan te helpen oversteken.

DAVID STRAFT SIMEÏ NIET

¹⁶ En ^b Simeï, de zoon van Gera, een Benjaminiet die uit Bahurim kwam, kwam haastig met de mannen van Juda mee, koning David tegemoet,

¹⁷ en duizend man uit Benjamin met hem, en ook Ziba, de knecht van het huis van Saul, met zijn vijftien zonen en zijn twintig dienaren met hem. Zij slaagden erin de

Jordaan *over te steken* vóór de koning er was.

¹⁸ Toen de pont overvoer om het koningshuis te laten oversteken, en om te doen wat goed was in zijn ogen, viel Simeï, de zoon van Gera, voor de koning neer terwijl deze de Jordaan overstak.

¹⁹ Hij zei tegen de koning: Laat mijn heer mij *mijn* misdaad niet toerekenen, en niet denken aan hoe uw dienaar zich misdragen heeft op de dag waarop mijn heer de koning uit Jeruzalem vertrok. Laat de koning het niet ter harte nemen.

²⁰ Want uw dienaar weet het zeker: ik heb gezondigd; maar zie, ik ben vandaag als eerste van het hele huis van Jozef gekomen om mijn heer de koning tegemoet te gaan.

²¹ Toen antwoordde Abisaï, de zoon van Zeruja, en zei: Zou Simeï hiervoor niet gedood worden? Hij heeft immers de gezalfde van de HEERE vervloekt.

²² Maar David zei: Wat heb ik met u te maken, zonen van Zeruja, dat u mij vandaag tot tegenstander bent? Zou er vandaag iemand in Israël gedood worden? Immers, weet ik niet dat ik vandaag *weer* koning geworden ben over Israël?

²³ De koning zei tegen Simeï: U zult niet sterven. En de koning zwoer het hem.

DAVID ONTMOET MEFIBOSETH

²⁴ Ook Mefiboseth, de *kleinzoon* van Saul, kwam de koning tegemoet. Hij had zijn voeten niet schoongemaakt, zijn baard en snor niet geschoren en zijn kleren niet gewassen, van de dag af waarop de koning was weggegaan tot de dag toe waarop hij in vrede terugkeerde.

²⁵ En het gebeurde, toen hij in Jeruzalem de koning tegemoetkwam, dat de koning tegen hem zei: Waarom bent u niet met mij meegegaan, Mefiboseth?

²⁶ En hij zei: Mijn heer koning, mijn dienaar heeft mij bedrogen, want uw dienaar zei: Ik zal een ezel voor mij zadelen, en daarop rijden en naar de koning trekken; uw dienaar is immers kreupel.

²⁷ Bovendien heeft hij uw dienaar bij mijn heer de koning belasterd. Mijn heer de

^a 2 Sam. 17:25 ^b 2 Sam. 16:5; 1 Kon. 2:8 ^c 2 Sam. 16:3

koning is echter als een engel van God; doe maar wat goed is in uw ogen.

²⁸ Heel het huis van mijn vader was immers bij mijn heer de koning ten dode opgeschreven;^a toch hebt u uw dienaar geplaatst bij hen die aan uw tafel eten. Wat voor recht heb ik dan nog, en hoe kan ik dan nog een beroep doen op de koning?

²⁹ Toen zei de koning tegen hem: Waarom spreekt u nog langer over uw zaken? Ik zeg: U en Ziba, u moet het land delen.

³⁰ En Mefiboseth zei tegen de koning: Hij mag ook alles wel nemen, omdat mijn heer de koning in vrede in zijn huis is gekomen.

AFSCHEID VAN BARZILLAI

³¹ Barzillai uit Gilead was uit Rogelim gekomen. Hij stak met de koning de Jordaan over om hem over de Jordaan uitgeleide te doen.

³² Barzillai nu was zeer oud, een man van tachtig jaar. Hij had de koning onderhouden toen die in Mahanaïm zijn verblijf had, want hij was een zeer vermogend man.

³³ De koning zei tegen Barzillai: Steek met mij over, dan zal ik u bij mij in Jeruzalem onderhouden.

³⁴ Maar Barzillai zei tegen de koning: Hoeveel zullen de dagen van de jaren van mijn leven nog zijn, dat ik met de koning naar Jeruzalem zou trekken?

³⁵ Ik ben nu tachtig jaar oud. Zou ik kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad? Zou uw dienaar kunnen proeven wat ik eet en wat ik drink? Zou ik nog kunnen luisteren naar de stem van zangers en zangeressen? Waarom zou uw dienaar mijn heer de koning verder tot last zijn?

³⁶ Uw dienaar zal maar een eindje met de koning over de Jordaan gaan. Waarom zou de koning mij deze beloning geven?

³⁷ Laat uw dienaar toch terugkeren, zodat ik in mijn stad sterf, bij het graf van mijn vader en mijn moeder. Maar zie, hier is uw dienaar Chimham; laat die met mijn heer de koning oversteken, en doe hem wat goed is in uw ogen.

³⁸ Toen zei de koning: Chimham zal met mij

oversteken en ik zal hem doen wat goed is in uw ogen; ja, alles wat u van mij wenst,^a zal ik u doen.

³⁹ Toen al het volk de Jordaan was overgestoken en ook de koning was overgestoken, kuste de koning Barzillai en zegende hem; zo keerde deze terug naar zijn woonplaats.

⁴⁰ De koning ging verder naar Gilgal, en Chimham ging met hem mee. Al het volk van Juda had de koning helpen oversteken, alsook een gedeelte van het volk van Israël.

⁴¹ En zie, alle mannen van Israël kwamen naar de koning, en zeiden tegen de koning: Waarom hebben onze broeders, de mannen van Juda, beslag op u gelegd, en hebben zij de koning en zijn huis de Jordaan helpen oversteken, en alle mannen van David met hem?

⁴² Toen antwoordden alle mannen van Juda de mannen van Israël: Omdat de koning aan ons verwant is. Waarom bent u toch in woede ontstaan over deze zaak? Hebben wij ook maar iets gegeten op kosten van de koning of heeft hij ons een geschenk gegeven?

⁴³ De mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda en zeiden: Tien delen van de koning zijn van ons, dus ook op David hebben wij meer recht dan u. Waarom hebt u ons dan zo geminacht en waarom telde ons woord niet als eerste om onze koning terug te halen? Het woord van de mannen van Juda had echter meer kracht dan het woord van de mannen van Israël.

OPSTAND VAN SEBA; DOOD VAN AMASA

20 Toen bevond zich daar juist een verdorven man, van wie de naam Seba was, een zoon van Bichri, een Benjaminit. Die blies de bazuin en zei: Wij hebben geen deel aan David; wij hebben geen erfelijk bezit met de zoon van Isaï.

Ieder naar zijn tenten, Israël!

² Toen ging iedere man van Israël vanach-

^a 2 Sam. 17:27 enz.; 1 Kon. 2:7

19:28 was ... ten dode opgeschreven - Letterlijk: waren mannen des doods. 19:38 wenst - Letterlijk: kiest. 19:43 had ... meer kracht - Letterlijk: was harder.

ter David vandaan Seba, de zoon van Bichri, achterna. De mannen van Juda bleven echter bij hun koning, vanaf de Jordaan tot aan Jeruzalem.

³ Toen David in zijn huis in Jeruzalem kwam, nam de koning de tien vrouwen, de bijvrouwen die hij daar achtergelaten had om zorg te dragen voor het huis. Hij plaatste hen in een bewaakt huis en onderhield hen, maar kwam niet meer bij hen. Zo waren zij, levend als weduwen, opgesloten tot de dag van hun dood.

⁴ Verder zei de koning tegen Amasa: Roep de mannen van Juda binnen drie dagen voor mij bijeen en stel u dan hier op.

⁵ Amasa ging op weg om Juda bijeen te roepen, maar hij bleef langer weg dan de tijd die hij hem gesteld had.

⁶ Toen zei David tegen Abisai: Nu zal Seba, de zoon van Bichri, ons nog meer kwaad doen dan Absalom; neemt u de manschappen van uw heer en jaag hem achterna, anders vindt hij voor zich versterkte steden en onttrekt hij zich zo aan onze ogen.

⁷ Toen trokken de mannen van Joab erop uit, hem achterna, met de Krethi en de Plethi en al de helden. Zij vertrokken uit Jeruzalem om Seba, de zoon van Bichri, achterna te jagen.

⁸ Toen zij bij de grote steen waren, die bij Gibeon ligt, kregen zij Amasa in het oog.^a Joab had zijn gevechtsskleding aan, en daarop was een gordel met een zwaard dat met zijn schede aan zijn heup vastgemaakt was, en toen hij verder liep, viel het eruit.

⁹ Joab zei tegen Amasa: Gaat het goed met u, mijn broeder? En Joab greep met de rechterhand de baard van Amasa om hem te kussen.

¹⁰ Maar Amasa was niet op zijn hoede voor het zwaard dat in Joabs hand was.^a Toen stak deze hem daarmee in de buik, zodat zijn ingewanden ter aarde stortten. Zonder dat hij voor een tweede keer hoefde te steken, stierf hij. Toen joegen Joab en zijn broer Abisai Seba, de zoon van Bichri, achterna.

¹¹ Maar een man onder de knechten van Joab bleef bij hem staan, en zei: Wie is er

die Joab genegen is? En wie is er die voor David is? Laat die Joab volgen!

¹² In zijn bloed gewenteld lag Amasa midden op de hoofdweg. Toen die man zag dat al het volk bleef staan, rolde hij Amasa van de hoofdweg af het veld in, en wierp een kleed over hem heen, omdat hij zag dat ieder die bij hem kwam, bleef staan.

¹³ Toen hij van de hoofdweg verwijderd was, trokken alle mannen verder, Joab achterna, om Seba, de zoon van Bichri, achterna te jagen.

¹⁴ Die was door *het gebied* van alle stammen van Israël heen naar Abel getrokken, en wel Abel-Beth-Maächa, *samen* met al de Berieten die bijeengekomen waren en ook achter hem aan kwamen.

¹⁵ Maar zij kwamen en belegerden hem in Abel-Beth-Maächa. Zij wierpen een belegeringsdam op tegen de stad, zó dat die tegen de buitenmuur aan lag; en heel het volk dat bij Joab was, was bezig de muur te vernielen om die te doen vallen.

¹⁶ Toen riep een wijze vrouw uit de stad: Luister, luister! Zeg toch tegen Joab: Kom hier dichterbij, dan kan ik tot u spreken.

¹⁷ Toen hij dichterbij haar kwam, zei de vrouw: Bent u Joab? En hij zei: Ik ben het. Zij zei tegen hem: Luister naar de woorden van uw dienares. En hij zei: Ik luister.

¹⁸ Toen sprak zij: In vroeger tijden zei men gewoonlijk: Laten ze het beslist in Abel vragen. Zo handelde men *een kwestie* af.

¹⁹ Ik ben een van de vredelievende mensen, van de getrouwen in Israël, en u probeert een stad te doden die een moeder is in Israël. Waarom wilt u het eigendom van de HEERE verslinden?

²⁰ Toen antwoordde Joab en zei: Geen sprake van! Er is bij mij geen sprake van dat ik de stad verslinden of te gronde richten wil!

²¹ Zo ligt de zaak niet; maar een man uit het bergland van Efraïm, van wie de naam Seba is, de zoon van Bichri, heeft zijn hand opgeheven tegen de koning, tegen David. Lever alleen hem uit, dan zal ik van de stad wegtrekken. Toen zei de vrouw tegen Joab: Zie, zijn hoofd zal u over de muur toegeworpen worden.

^a1 Kon. 2:5

20:8 kregen... in het oog - Letterlijk: kwam Amasa voor hun aangezicht.

²² En de vrouw ging met haar wijsheid naar heel het volk van *de stad*; en zij hakten Seba, de zoon van Bichri, het hoofd af en wierpen het naar Joab. Toen blies deze de bazuin en zij verspreidden zich, weg van de stad, ieder naar zijn tenten. En Joab keerde terug naar Jeruzalem, naar de koning.

DAVIDS BEAMBTEN

²³ Joab ging over het hele leger van Israël, en Benaja, de zoon van Jojada, over de Krethi en over de Plethi.

²⁴ Adoram ging over de herendienst, en Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier.

²⁵ Seja was schrijver, en Zadok en Abjathar waren priesters.

²⁶ En ook Ira, de Järiet, was staatsdienaar* van David.

DE GIBEONIETEN WREKEN ZICH OP SAUL

21 Er was een hongersnood in de dagen van David, drie jaar *lang*, jaar na jaar, en David zocht het aangezicht van de HEERE. En de HEERE zei: Het is vanwege Saul en vanwege *zijn* huis, dat beladen is met bloedschuld, omdat hij de Gibeonieten gedood heeft.

² Toen riep de koning de Gibeonieten en zei tegen hen – nu behoorden de Gibeonieten niet tot de Israëlieten, maar tot het overblijfsel van de Amorieten; en hoewel de Israëlieten hun *een eed* hadden ³ gezworen, had Saul in zijn ijver voor de Israëlieten en Judeeërs *toch* geprobeerd hen te doden –

³ David zei dan tegen de Gibeonieten: Wat moet ik voor u doen, en waarmee moet ik verzoening doen, zodat u het eigendom van de HEERE *weer* zult zegenen?

⁴ Toen zeiden de Gibeonieten tegen hem: Het is ons wat Saul en wat zijn huis betreft niet te doen om zilver of goud. Maar het is niet aan ons om iemand te doden in Israël. En hij zei: Wat zegt u dan dat ik voor u moet doen?

⁵ Zij zeiden tegen de koning: De man die ons vernietigd heeft en die *plannen* tegen ons heeft uitgedacht om ons weg te vagen,

zodat wij niet zouden kunnen voortbestaan in welk gebied van Israël dan ook – ⁶ laat ons van zijn zonen zeven mannen gegeven worden, zodat wij hen voor de HEERE ophangen in Gibeon van Saul, verkokene van de HEERE. En de koning zei: Ik zal hen geven.

⁷ Maar de koning spaarde Mefiboseth, de zoon van Jonathan, de zoon van Saul, ⁸ vanwege de eed bij de HEERE, die tussen hen was, tussen David en Jonathan, de zoon van Saul.

⁹ Dus nam de koning de twee zonen van Rizpa, de dochter van Aja, die zij aan Saul gebaard had, Armoni en Mefiboseth; en ook de vijf zonen van de *zuster* van Michal, de dochter van Saul, die zij aan Adriel, de zoon van Barzillai uit Mehola, gebaard had.

⁹ En hij gaf hen in de hand van de Gibeonieten, die hen op de berg ophingen, voor het aangezicht van de HEERE. Zo kwamen die zeven tegelijk om. Zij werden gedood in de eerste *dagen* van de oogst, aan het begin van de gersteoogst.

¹⁰ Toen nam Rizpa, de dochter van Aja, een rouwgewaad en spreidde dat voor zich uit op de rots. Zij bleef daar vanaf het begin van de oogst totdat er water van de hemel op hen neerviel. Overdag liet zij de vogels in de lucht niet op hen neerstrijken, en 's nachts de dieren van het veld niet.

¹¹ David werd verteld wat Rizpa, de dochter van Aja, de bijvrouw van Saul, gedaan had.

¹² Toen ging David bij de burgers van Jabes in Gilead de beenderen van Saul en de beenderen van diens zoon Jonathan halen.

¹³ Zij hadden die weggenomen van het plein in Beth-San, waar de Filistijnen hen hadden opgehangen, op de dag dat de Filistijnen Saul gedood hadden op de Gilboa.

¹⁴ Hij bracht vandaar de beenderen van Saul en de beenderen van diens zoon Jonathan mee. Ook verzamelden zij de beenderen van hen die opgehangen waren.

¹⁵ Zij begroeven de beenderen van Saul en van zijn zoon Jonathan in het land van Benjamin in Zela, in het graf van zijn vader Kis, en deden alles wat de koning geboden

* 2 Sam. 8:16 enz. ³ Joz. 9:19 ⁴ 1 Sam. 18:3; 20:15,42; 23:18 ⁵ 1 Sam. 31:10 enz.
20:26 staatsdienaar - Hebreeuws: priester.

had. En daarna liet God Zich verbidden ten gunste van het land.

OVERWINNINGEN OP DE FILISTIJNEN

¹⁵ De Filistijnen waren opnieuw in oorlog met Israël. David trok eropuit en zijn manschappen met hem. Zij stredden tegen de Filistijnen, en David was uitgeput.

¹⁶ En Isbi Benob, die *een* van de kinderen van Rafa was – het gewicht van zijn speer was driehonderd sikkels^a brons, en hij had een nieuw *zwaard* aan zijn gordel – dacht David neer te kunnen slaan.

¹⁷ Maar Abisai, de zoon van Zeruja, hielp hem, sloeg de Filistijn neer en doodde hem. Toen bezwoeren de mannen van David hem: U moet niet meer met ons ten strijde trekken, opdat u de lamp van Israël niet uitdooft.

¹⁸ Daarna gebeurde het dat er in ^aGob opnieuw oorlog met de Filistijnen was. Toen versloeg Sibbechai uit Husa, Saf, die *een* van de kinderen van Rafa was.

¹⁹ Er was opnieuw oorlog met de Filistijnen in Gob, en Elhanan, de zoon van Jaäre-Oregim, versloeg Beth-halachmi, die met Goliath uit Gath was. De schacht van zijn speer was als een weversboom.

²⁰ Er was opnieuw oorlog in Gath. Er was een man van grote lengte die zes vingers aan zijn handen had en zes tenen aan zijn voeten, vierentwintig in getal. Ook deze was bij Rafa geboren.

²¹ Hij hoonde Israël, maar Jonathan, de zoon van Simea, de broer van David, versloeg hem.

²² Deze vier waren bij Rafa geboren in Gath. Zij vielen door de hand van David en door de hand van zijn manschappen.

DANKLIED VAN DAVID

22 David sprak de woorden van dit lied tot de HEERE op de dag waarop de HEERE hem gered had uit de hand van al zijn vijanden en uit de hand van Saul.

² Hij zei:

^bDe HEERE is mijn rots en mijn burcht en mijn Bevrijder,

³ mijn God, mijn rots, ^ctot Wie ik de toevlucht neem,
mijn schild en de hoorn van mijn heil,
mijn veilige vesting;
mijn toevlucht, mijn Verlosser; van geweld hebt U mij verlost.
⁴ Ik riep de HEERE aan, Die te prijzen is, en werd verlost van mijn vijanden.

⁵ Want golven van de dood hadden mij omvangen,
beken van verderf joegen mij angst aan.
⁶ Banden van het graf omringden mij, valstrikken van de dood bedreigden mij.

⁷ In mijn nood riep ik de HEERE aan, ik riep tot mijn God;
Hij hoorde mijn stem vanuit Zijn paleis, mijn hulpgeroep kwam in Zijn oren.

⁸ Toen daverde en beefde de aarde, de fundamenten van de hemel sidderden en daverden,
omdat Hij *in toorn* ontstoken was.
⁹ Rook steeg op uit Zijn neus en vuur uit Zijn mond verteerde. Kolen werden daardoor aangestoken.

¹⁰ Hij boog de hemel en daalde neer, een donkere *wolk* was onder Zijn voeten.
¹¹ Hij reed op een cherub en vloog, ja, Hij werd gezien op de vleugels van de wind.

¹² Hij maakte duisternis tot tenten om Zich heen,
een openhopping van water, donkere wolken.

¹³ Door de lichtglans vóór Hem ontbrandden vurige kolen!

¹⁴ De HEERE deed het vanuit de hemel donderen,
de Allerhoogste liet Zijn stem klinken.
¹⁵ Hij schoot pijlen af en verspreidde hen, Hij *zond* bliksem en bracht hen in verwarring.

¹⁶ De bodem van de zee werd zichtbaar,

^a1 Kron. 20:4 ^bPs. 18:2 enz. ^cHebr. 2:13
21:16 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

de fundamenten van de wereld werden
blootgelegd
door de bestraffing van de HEERE,
door het blazen van de adem uit Zijn
neus.

¹⁷ Hij stak *Zijn hand* uit van omhoog, Hij
greep mij,
Hij trok mij op uit grote wateren.

¹⁸ Hij redde mij van mijn sterke vijand
en van wie mij haatten, omdat zij
machtiger waren dan ik.

¹⁹ Zij hadden mij bedreigd op de dag van
mijn ondergang,
maar de HEERE was mij tot steun.

²⁰ Hij leidde mij uit in de ruimte, Hij redde
mij,
want Hij was mij genegen.

²¹ De HEERE vergold mij naar mijn
gerechtigheid;
Hij gaf mij *loon* naar de reinheid van mijn
handen.

²² Want ik heb de wegen van de HEERE in
acht genomen,
ik ben van mijn God niet goddeloos
afgeweken.

²³ Want al Zijn bepalingen *hield* ik voor
ogen,
van Zijn verordeningen week ik niet af,
²⁴ maar ik was oprecht voor Hem,
ik was op mijn hoede voor mijn
ongerechtigheid.

²⁵ Daarom gaf de HEERE mij naar mijn
gerechtigheid,
naar mijn reinheid voor Zijn ogen.

²⁶ Tegenover de goedertierene toont U
Zich goedertieren,
tegenover de oprechte held oprecht.
²⁷ Tegenover de reine toont U Zich rein,
maar tegenover de slinkse toont U Zich
een Strijder.

²⁸ Want U verlost het ellendige volk,

maar Uw ogen zijn tegen de
hoogmoedigen,
U vernedert hen.

²⁹ Want U doet mijn lamp schijnen, HEERE;
de HEERE doet mijn duisternis opklaren.

³⁰ Want met U ren ik door een *legerbende*,
met mijn God spring ik over een muur.

³¹ ^a Gods weg is volmaakt,
^b de woorden van de HEERE zijn gelouterd,
Hij is een schild voor allen die tot Hem de
toevlucht nemen.

³² Want 'wie is God, behalve de HEERE?
Wie is een rots dan alleen onze God?

³³ God is mijn vesting *en* kracht;
Hij heeft mijn weg volkomen gebaand.

³⁴ Hij maakt mijn voeten als die van
hinden
en doet mij op mijn hoogten staan.
³⁵ Hij oefent mijn handen voor de strijd
en *leert* mijn armen een bronzen boog
spannen.

³⁶ Ook hebt U mij het schild van Uw heil
gegeven,
Uw vernederen heeft mij groot gemaakt.
³⁷ U hebt mijn voetstappen onder mij
ruimte gegeven,
mijn enkels hebben niet gewankeld.

³⁸ Ik vervolgde mijn vijanden en vaagde
hen weg;
ik keerde niet terug, totdat ik hen
vernietigd had.

³⁹ Ik vernietigde hen en verpletterde hen,
zodat zij niet *meer* opstonden;
zij vielen onder mijn voeten.

⁴⁰ Want U omgordde mij met kracht voor
de strijd;
U deed hen die tegen mij opstonden,
onder mij neerbukken.

⁴¹ Mijn vijanden, die deed U voor mij op
de vlucht slaan,
die mij haatten, en ik bracht hen om.

^a Deut. 32:4; Dan. 4:37; Openb. 15:3 ^b Ps. 12:7; 119:140; Spr. 30:5 ^c Deut. 32:39; 1 Sam. 2:2; Ps. 86:8;
Jes. 45:5
22:41 *deed ... slaan* - Letterlijk: gaf U voor mij de nek.

⁴² Zij keken uit, maar er was geen verlosser; naar de HEERE, maar Hij antwoordde hun niet.

⁴³ Toen vergruisde ik hen als stof op de aarde, ik verpulverde hen en vertrapte hen als slijk op de straten.

⁴⁴ U hebt mij bevrijd van de aanklachten van mijn volk;

U hebt mij bewaard tot hoofd van de heidenvolken; het volk dat ik niet kende, dient mij.

⁴⁵ Vreemdelingen veinsden zich aan mij te onderwerpen.

Zodra hun oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd.

⁴⁶ Vreemdelingen zijn bezweken en kwamen sidderend* uit hun burchten.

⁴⁷ De HEERE leeft, en geloofd zij mijn rots, geroemd zij de God en rots van mijn heil,

⁴⁸ de God Die mij volkomen wraak geeft en volken aan mij onderwerpt,

⁴⁹ Die mij aan de macht van mijn vijanden onttrekt;

ja, U verheft mij boven hen die tegen mij opstaan,

U redt mij van de man van veel geweld.

⁵⁰ Daarom zal ik U, HEERE, loven onder de heidenvolken,

voor Uw Naam zal ik psalmen zingen.

⁵¹ Hij schenkt Zijn koning grote overwinningen* en bewijst goedertierenheid aan Zijn gezalfde,

aan David en zijn nageslacht tot in eeuwigheid.

DE LAATSTE WOORDEN VAN DAVID

23 En dit zijn de laatste woorden van David.

David, de zoon van Isaï, spreekt; de man die hoog is opgericht, spreekt, de gezalfde door de God van Jakob, en lieflijk in psalmen van Israël.

² De Geest van de HEERE heeft door mij gesproken, en Zijn woord is op mijn tong.

³ De God van Israël heeft gezegd, de Rots van Israël heeft tot mij gesproken:

Er komt een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser in de vrese Gods.

⁴ Hij is als het licht van de morgen, wanneer de zon opgaat, een morgen zonder wolken; als de glans na de regen, die groen laat opkomen uit de aarde.

⁵ Hoewel mijn huis zo niet is bij God, heeft Hij mij toch een eeuwig verbond gesteld, in alles geordend en bewaard.

Voorzeker, daarin is al mijn heil en al mijn vreugde,

hoewel Hij het nog niet laat opkomen.

⁶ Maar verdorven mannen zijn alle als doornstruiken,

die weggeworpen worden; want met de hand kan men ze niet pakken.

⁷ Maar ieder die ze wil aanraken, voorziet zich van ijzer of hout van een speer;

ze worden ter plekke volledig met vuur verbrand.

DAVIDS HELDEN

⁸ Dit nu zijn de namen van de helden die David had: Isboseth, de Tachkemoniet, was de belangrijkste* van de hoofdmannen. Hij doorboorde bij één gelegenheid met zijn speer achthonderd man.

⁹ Na hem kwam Eleazar, de zoon van Dodo, zoon van een man uit Ahoah. Hij behoorde tot de drie helden die bij David waren, toen zij de Filistijnen hoonden die daar voor de strijd verzameld waren en de mannen van Israël waren opgetrokken.

¹⁰ Hij stond op en versloeg velen van de Filistijnen, totdat zijn hand moe werd, ja, zijn hand aan het zwaard kleefde; de HEERE bracht een grote verlossing tweeg op die

* Rom. 15:9 ⁵¹ 1 Kron. 11:11 enz.

22:46 sidderend - Of: aangegord. **22:51** Hij ... overwinningen - Letterlijk: Die de overwinningen van Zijn koning groot maakt. **23:8** de belangrijkste - Letterlijk: het hoofd.

dag. En het volk keerde terug achter hem aan, *maar* alleen *nog* om te plunderen.

¹¹ Na hem kwam Samma, de zoon van Age, uit Harar. Toen de Filistijnen verzameld waren in een dorp – er was daar een stuk land vol met linzen – en het volk voor de Filistijnen vluchtte,

¹² stelde hij zich op midden op dat stuk land, ontruikte het *aan de vijand* en versloeg de Filistijnen. De HEERE bracht een grote verlossing teweeg.

¹³ Drie van de dertig hoofdmannen gingen *eens op weg* en kwamen tijdens de oogst bij David, in de grot van Adullam; een groep Filistijnen had zijn kamp opgeslagen in het dal Refaim.

¹⁴ Toen David in de vesting was – er was toen een wachtpost van de Filistijnen in Bethlechem –

¹⁵ kreeg David dorst* en zei: Wie geeft mij water te drinken uit de bron van Bethlechem, die bij de poort ligt?

¹⁶ Toen baanden die drie helden zich een weg door het kamp van de Filistijnen en putten water uit de bron van Bethlechem, die bij de poort ligt, droegen *het mee* en kwamen bij David. Hij wilde het echter niet drinken, maar goot het uit voor de HEERE,

¹⁷ en zei: Er is bij mij geen sprake van, HEERE, dat ik dit zal doen! Zou ik het bloed van de mannen drinken die er met gevaar voor hun leven opuit gegaan zijn? En hij wilde het niet drinken. Zo deden deze drie helden.

¹⁸ Abisai, de broer van Joab, de zoon van Zeruja – hij was het hoofd van *deze* drie – zwaaide zijn speer over driehonderd gesneuvelden; en hij had een naam onder *deze* drie.

¹⁹ Was hij niet de meest geëerde van *deze* drie? Daarom was hij hun tot bevelhebber. Hij reikte echter niet tot aan het *eerste* drielal.

²⁰ Verder Benaja, de zoon van Jojada, de zoon van een dappere man, groot van daden, uit Kabzeël. Hij was het die de twee *zonen* van Ariël uit Moab versloeg. Ook was hij het die *eens* in het midden van een

kuil afdaalde en *daar* een leeuw dood sloeg, in de sneeuwtijd.

²¹ Hij versloeg ook een Egyptische man, een man van aanzien. In de hand van de Egyptenaar was een speer, maar *Benaja* ging op hem af met een staf, rukte de speer uit de hand van de Egyptenaar en doodde hem met diens *eigen* speer.

²² *Deze dingen* deed Benaja, de zoon van Jojada; daarom had hij een naam onder de drie helden.

²³ Hij was de meest geëerde onder de dertig, maar hij reikte niet tot dat *eerste* drielal. David stelde hem aan over zijn lijfwacht.

²⁴ Asahel, de broer van Joab, behoorde tot de dertig; Elhanan, de zoon van Dodo, uit Bethlechem;

²⁵ Samma uit Harod; Elikai uit Harod;

²⁶ Helez uit Pelet; Ira, de zoon van Ikkes, uit Tekoa;

²⁷ Abiëzer uit Anathoth; Mebunnai uit Husa;

²⁸ Zalmon uit Ahoah; Maharai uit Netofa;

²⁹ Heleb, de zoon van Baëna, uit Netofa; Ithai, de zoon van Ribai, uit Gibe van de Benjaminieten;

³⁰ Benaja uit Pirhathon; Hiddai uit de dalen van Gaäs;

³¹ Abi-Albon uit *Beth-Araba*; Azmaveth uit Barhum;

³² Eljachba uit Saälbon; *van de zonen* van Jasen: Jonathan;

³³ Samma uit Harar; Ahiam, de zoon van Sarar, uit Harar;

³⁴ Elifelet, de zoon van Ahasbai, de zoon van een man uit Maächa; Eliam, de zoon van Achitofel, uit Gilo;

³⁵ Hezrai uit Karmel; Paërai uit Arba;

³⁶ Jigeal, de zoon van Nathan, uit Zoba; Bani uit Gad;

³⁷ Zelek, de Ammoniet; Naharai uit Beëroth, de wapendrager van Joab, de zoon van Zeruja;

³⁸ Ira uit Jether; Gareb uit Jether;

³⁹ Uria, de Hethiet; bij elkaar zevenendertig.

23:15 *kreeg David dorst* - Letterlijk: verlangde David.

DE ZONDE VAN DE VOLKSTELLING

24 ^aDe toorn van de HEERE ontbrandde opnieuw tegen Israël. Hij zette David tegen hen op door te zeggen: Ga Israël en Juda tellen.

²Toen zei de koning tegen Joab, de legerbevelhebber, die bij hem was: Trek toch rond door alle stammen van Israël, van Dan tot Berseba, en tel het volk, zodat ik het aantal *mannen* van het volk weet.

³Toen zei Joab tegen de koning: Moge de HEERE, uw God, er aan dit volk honderdmaal *meer* toevoegen dan er nu zijn,* terwijl de ogen van mijn heer de koning het zien – maar waarom verlangt mijn heer de koning dit?

⁴Het woord van de koning was echter te sterk voor Joab en de bevelhebbers van het leger. Dus ging Joab bij de koning weg, met de bevelhebbers van het leger, om het volk, Israël, te tellen.

⁵Zij staken de Jordaan over en sloegen hun kamp op bij Aroër, aan de rechterzijde van de stad, die midden in het dal van Gad ligt, en gingen vandaar naar Jaëzer.

⁶Zij kwamen in Gilead en in het laagland Hods; ook kwamen zij bij Dan-Jaän en de streek rond Sidon.

⁷Zij kwamen tot bij de vesting Tyrus en bij alle steden van de Hevieten en de Kanaänieten, en zij kwamen uit in het zuiden van Juda, in Berseba.

⁸Zo trokken zij door heel het land, en na verloop van negen maanden en twintig dagen kwamen zij in Jeruzalem.

⁹Joab gaf de koning het aantal van het getelde volk: er waren in Israël achthonderdduizend strijdbare mannen die het zwaard konden hanteren, en de mannen van Juda waren vijfhonderdduizend man sterk.

¹⁰Het hart van David bonsde in hem, nadat hij het volk geteld had. En David zei tegen de HEERE: Ik heb zwaar gezondigd in wat ik gedaan heb. Maar nu, HEERE, neem de ongerechtigheid van Uw dienaar toch weg, want ik heb heel dwaas gehandeld.

¹¹Toen David 's morgens opstond, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Gad, de ziener van David:

¹²Ga op weg en spreek tot David: Zo zegt de HEERE: Drie dingen leg Ik u voor; kies er voor u één van uit, dan zal Ik dat bij u doen.

¹³Zo kwam Gad bij David. Hij maakte hem dit bekend en zei tegen hem: Zal er zeven jaar hongersnood over u komen in uw land? Of wilt u drie maanden vluchten voor uw vijanden, terwijl die u achtervolgen? Of zal er drie dagen pest in uw land zijn? Welnu, overweeg dit en zie wat voor antwoord ik Hem Die mij gezonden heeft, moet brengen.

¹⁴Toen zei David tegen Gad: Het benaauwt mij zeer. Laten wij toch in de hand van de HEERE vallen, want Zijn barmhartigheid is groot. Laat mij echter niet in de hand van mensen vallen.

¹⁵Toen gaf de HEERE een uitbraak van de pest in Israël, vanaf de morgen tot op de vastgestelde tijd. En er stierven van het volk, van Dan tot Berseba, zeventigduizend mannen.

¹⁶Maar toen de engel zijn hand over Jeruzalem uitstreckte om er verderf aan te richten, kreeg de HEERE berouw over dit kwaad, en Hij zei tegen de engel die verderf onder het volk aanrichtte: Het is genoeg, trek uw hand nu terug. Nu was de engel van de HEERE op dat moment bij de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet.

¹⁷David zei tegen de HEERE – toen hij de engel zag die het volk met de plaag trof, zei hij: Zie, ik heb gezondigd en ik heb mij misdagen, maar deze schapen, wat hebben zij gedaan? Laat Uw hand toch tegen mij en tegen mijn familie zijn.

¹⁸Op die dag kwam Gad bij David en zei tegen hem: Ga de heuvel op en richt op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet, een altaar op voor de HEERE.

¹⁹En David ging naar boven, overeenkomstig het woord van Gad, zoals de HEERE geboden had.

²⁰Arauna keek omlaag en zag de koning en zijn dienaren naar zich toe komen. Daarop kwam Arauna de dorsvloer af en boog zich voor de koning neer, met zijn gezicht ter aarde.

²¹En Arauna zei: Waarom komt mijn heer de koning naar zijn dienaar toe? En David

*1 Kron. 21:1 enz.

24:3 dan er nu zijn - Letterlijk: dan deze en dan deze.

zei: Om deze dorsvloer van u te kopen, om voor de HEERE een altaar te bouwen, zodat de plaag over het volk tot stilstand gebracht wordt.

²² Toen zei Arauna tegen David: Laat mijn heer de koning nemen en offeren wat goed is in zijn ogen. Ziedaar, de runderen voor het brandoffer, en de dorssleden en de werktuigen voor de runderen voor het brandhout.

²³ Dit alles, o koning, geeft Arauna aan de koning. Verder zei Arauna tegen de koning: Moge de HEERE, uw God, u goedgezind zijn.

²⁴ Maar de koning zei tegen Arauna: Nee, ik wil het beslist voor de volle prijs van u kopen, want ik wil de HEERE, mijn God, geen brandoffers brengen die niets kosten. Zo kocht David de dorsvloer en de runderen voor vijftig sikkels zilver.

²⁵ Vervolgens bouwde David daar voor de HEERE een altaar, en bracht brandoffers en dankoffers. Zo liet de HEERE Zich verbidden ten gunste van het land, en de plaag over Israël werd tot stilstand gebracht.

24:24 Een sikkels is 10 tot 13 gram.

HET EERSTE BOEK KONINGEN

ADONIA WIL KONING WORDEN

1 Koning David nu was oud *en* op dagen gekomen. Men dekte hem met dekens toe, maar hij werd niet warm.

² Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Laat men voor mijn heer de koning een meisje zoeken, een maagd, om de koning bij te staan en een verzorgster voor hem te zijn. Laat haar in uw schoot liggen, zodat mijn heer de koning *weer* warm wordt.

³ Zo zochten zij in heel het gebied van Israel naar een mooi meisje, en zij vonden Abisag uit Sunem en brachten haar bij de koning.

⁴ Het meisje was buitengewoon mooi. Zij werd de verzorgster van de koning en diende hem, maar de koning had geen gemeenschap met haar.*

⁵ Adonia nu, de zoon van Haggith, verhieft zich en zei: Ik zal koning worden. ⁶ Hij voorzag zich van wagens en ruiters, met vijftig man die voor hem uit snelden.

⁷ Zijn vader had hem zijn leven lang* geen verwijt gemaakt door te zeggen: Waarom heb je dat gedaan? Ook was hij heel knap van gestalte. ⁸ Haggith had hem gebaard, na Absalom.

⁹ Hij voerde overleg met Joab,* de zoon van Zeruja, en met de priester Abjathar. Die hielpen mee en volgden Adonia.

¹⁰ Maar de priester Zadok, Benaja, de zoon van Jojada, de profeet Nathan, Simeï, Rei en de helden die bij David hoorden, waren niet met Adonia.

¹¹ Adonia slachtte schapen, runderen en gemest vee bij de steen Zohaleth, ¹² die bij

de bron Rogel ligt. Al zijn broers, de zonen van de koning, en alle mannen van Juda, de dienaren van de koning, nodigde hij uit.

¹³ Maar de profeet Nathan, Benaja, de helden en Salomo, zijn broer, nodigde hij niet uit.

¹⁴ Toen zei Nathan tegen Bathseba, de moeder van Salomo: Hebt u niet gehoord dat Adonia, de zoon van Haggith, koning is? En onze heer David weet het niet.

¹⁵ Nu dan, kom, laat mij u toch raad geven, zodat u uw leven en het leven van uw zoon Salomo kunt redden.

¹⁶ Ga, ga naar binnen bij koning David en zeg tegen hem: Hebt u, mijn heer de koning, uw dienaar niet gezworen: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en hij zal op mijn troon zitten? Waarom is Adonia dan koning?

¹⁷ Zie, terwijl u daar nog met de koning in gesprek bent, zal ik na u binnenkomen en uw woorden aanvullen.

¹⁸ Bathseba kwam bij de koning in de kamer. Nu was de koning zeer oud, en Abisag uit Sunem bediende de koning.

¹⁹ Bathseba knielde en boog zich voor de koning neer, en de koning zei: Wat is er met u?

²⁰ Zij zei tegen hem: Mijn heer, u hebt zelf uw dienaar bij de HEERE, uw God, gezworen: Voorzeker, Salomo, uw zoon, zal na mij koning zijn, en hij zal op mijn troon zitten.

²¹ En nu, zie, Adonia is koning; en nu, mijn heer de koning, u weet het niet.

²² Hij heeft runderen, gemest vee en schapen in menigte geslacht, en al de zonen

² 2 Sam. 15:1 ³ 1 Kron. 3:2 ⁴ 1 Kon. 2:22,28 ⁵ Joz. 15:7; 18:16

1:4 had geen gemeenschap met haar - Letterlijk: kende haar niet. 1:6 zijn leven lang - Letterlijk: van zijn dagen. 1:7 Hij ... met Joab - Letterlijk: Zijn woorden waren met Joab.

van de koning uitgenodigd, en de priester Abjathar, en Joab, de bevelhebber van het leger, maar uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd.

²⁰ Maar u, mijn heer de koning, de ogen van heel Israël zijn op u *gericht*, dat u hun bekendmaakt wie er na hem op de troon van mijn heer de koning zal zitten.

²¹ Anders zal het gebeuren, wanneer mijn heer de koning bij zijn vaderen te ruste gegaan is, dat ik en mijn zoon Salomo *als* schuldigen *beschouwd* zullen worden.

²² En zie, terwijl zij nog met de koning in gesprek was, kwam de profeet Nathan binnen.

²³ Men bracht de koning de boodschap: Zie, de profeet Nathan is er. En hij kwam bij de koning binnen, en boog zich met zijn gezicht ter aarde voor de koning neer.

²⁴ En Nathan zei: Mijn heer de koning, hebt u gezegd: Adonia zal na mij koning zijn, en hij zal op mijn troon zitten?

²⁵ Want vandaag is hij afgedaald, *het dal in*, en heeft hij runderen, gemest vee en schapen in menigte geslacht, en heeft hij al de zonen van de koning, de bevelhebbers van het leger, en de priester Abjathar uitgenodigd. En zie, zij eten en drinken in zijn aanwezigheid, en zeggen: Leve koning Adonia!

²⁶ Maar mij, uw dienaar, de priester Zadok, Benaja, de zoon van Jojada, en uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd.

²⁷ Als deze zaak van mijn heer de koning uitgegaan is, hebt u dan uw dienaar niet bekendgemaakt wie er na hem op de troon van mijn heer de koning zal zitten?

²⁸ Koning David antwoordde en zei: Roep Bathseba voor mij. Zij kwam bij de koning en ging voor de koning staan.

²⁹ Toen zweerde de koning en zei: *Zo waar de HEERE leeft*, Die mijn ziel uit alle nood verlost heeft,

³⁰ voorzeker, zoals ik u bij de HEERE, de God van Israël, gezworen heb: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en hij zal in mijn plaats op mijn troon zitten, voorzeker, zo zal ik deze dag *nog* doen.

³¹ Toen knielde Bathseba, met het gezicht ter aarde, en boog zich voor de koning

neer en zei: Mijn heer de koning David leve voor eeuwig!

SALOMO TOT KONING GEZALFD

³² Toen zei koning David: Roep de priester Zadok voor mij, en de profeet Nathan en Benaja, de zoon van Jojada. En zij kwamen bij de koning.

³³ En de koning zei tegen hen: Neem de dienaren van uw heer met u mee, en laat mijn zoon Salomo op het muilnier rijden dat van mij is, en laat hem naar Gihon afdalen.

³⁴ Daar moet de priester Zadok met de profeet Nathan hem tot koning over Israël zalven. Vervolgens moet u op de bazuin blazen en zeggen: Leve koning Salomo!

³⁵ Daarna moet u achter hem aan *de stad binnentrekken*, en moet hij komen en op mijn troon gaan zitten. Dan zal hij in mijn plaats koning zijn, want *hém* heb ik ertoe bestemd vorst te zijn over Israël en over Juda.

³⁶ Toen antwoordde Benaja, de zoon van Jojada, de koning en zei: Amen! Moge de HEERE, de God van mijn heer de koning, het zó zeggen!

³⁷ Zoals de HEERE met mijn heer de koning is geweest, moge Hij zo met Salomo zijn, en moge Hij zijn troon groter maken dan de troon van mijn heer de koning David!

³⁸ De priester Zadok daalde af, met de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, de Krethi en de Plethi, en zij lieten Salomo op het muilnier van koning David rijden en begeleidden hem naar Gihon.

³⁹ De priester Zadok nam de oliehoorn uit de tent en zalfde Salomo. Ze bliezen op de bazuin, en heel het volk zei: *Leve koning Salomo!*

⁴⁰ En achter hem trok heel het volk *de stad binnen*. Het volk blies op fluiten en verblijdde zich ten zeerste,* zodat de aarde opengespleten werd door hun geluid.

⁴¹ Adonia hoorde het, en al de genodigden die bij hem waren, toen zij klaar waren met eten. Ook Joab hoorde het geluid van de bazuin en zei: Waarom is de stad in rep en roer?

*1 Sam. 10:24

1:40 *ten zeerste*: Letterlijk: een grote blijdschap. 1:41 *Waarom ... roer?* - Letterlijk: Waarom het geluid van de stad die tekeer gaat?

⁴² Terwijl hij nog sprak, zie, daar kwam Jonathan, de zoon van de priester Abiathar, en Adonia zei: Kom binnen, want u bent een strijdbare man, en zult iets goeds te boodschappen hebben.

⁴³ Maar Jonathan antwoordde en zei tegen Adonia: Integendeel, onze heer, koning David, heeft Salomo koning gemaakt.

⁴⁴ En de koning heeft de priester Zadok met hem meegestuurd, *en ook* de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, en de Krethi en de Plethi. Zij hebben hem op het muilnier van de koning laten rijden.

⁴⁵ En de priester Zadok en de profeet Nathan hebben hem in Gihon tot koning gezalfd, en vandaar zijn zij blij *de stad weer binnengetrokken*, zodat de stad in rep en roer is. Dat is het geluid dat u gehoord hebt.

⁴⁶ Ook is Salomo op de troon van het koninkrijk gaan zitten.

⁴⁷ En bovendien zijn de dienaren van de koning onze heer, koning David, komen gelukwensen, door te zeggen: Uw God moge de naam van Salomo beter maken dan uw naam, en zijn troon groter maken dan uw troon; vervolgens heeft de koning zich neergebogen op *zijn* slaapplaats.

⁴⁸ Ook heeft de koning als volgt gezegd: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die heden iemand geeft die op mijn troon zit, terwijl mijn ogen het zien!

⁴⁹ Toen beëfden alle genodigden die bij Adonia waren en stonden op. Eenieder ging zijns wegs.

⁵⁰ Maar Adonia was bevreesd voor Salomo. Hij stond op en ging weg, en greep de hoorns van het altaar vast.

⁵¹ Aan Salomo werd bekendgemaakt: Zie, Adonia is bevreesd voor koning Salomo, want zie, hij heeft de hoorns van het altaar vastgegrepen en gezegd: Laat koning Salomo mij heden zweren dat hij zijn dienaar niet met het zwaard zal doden.

⁵² Salomo zei: Als hij zich een betrouwbaar man^a betoont, zal hem geen haar

gekrenkt worden,^a maar als er kwaad in hem aangetroffen wordt, zal hij sterven.

⁵³ Vervolgens stuurde koning Salomo er *een bode* heen, en zij lieten hem van bij het altaar naar beneden komen. Hij kwam en boog zich voor koning Salomo neer. En Salomo zei tegen hem: Ga naar je huis.

DE LAATSTE BEVELEN EN DOOD VAN DAVID

2 Toen de dagen van David naderbij kwamen dat hij zou sterven, gebod hij zijn zoon Salomo:

² Ik ga de weg van heel de aarde. Wees dan sterk en wees een man.

³ Vervul je taak ten behoeve van de HEERE, je God, door in Zijn wegen te gaan, *en door Zijn verordeningen, Zijn geboden, Zijn bepalingen en Zijn getuigenissen in acht te nemen*,^a zoals geschreven staat in de wet van Mozes,^b opdat je verstandig zult handelen bij alles wat je doet, *bij* alles waar je je op richt.

⁴ Opdat de HEERE Zijn woord dat Hij over mij gesproken heeft, gestand zal doen:

⁵ Als jouw zonen op hun weg letten, door trouw met heel hun hart en met heel hun ziel voor Mijn aangezicht te wandelen, zal het je niet ontbreken aan een man op de troon van Israël.^c

⁶ En ook jij weet wat Joab, de zoon van Zeruja, mij aangedaan heeft, *en* wat hij met de twee legerbevelhebbers van Israël gedaan heeft, met ^dAbner, de zoon van Ner, en met Amasa, de zoon van Jether: hij heeft hen gedood en oorlogsbloed vergoten in vreedstijd. Daarbij bracht hij oorlogsbloed op de gordel die om zijn middel zat, en op de schoenen die aan zijn voeten zaten.

⁷ Handel daarom naar je wijsheid, maar laat zijn grijze haar niet in vrede in het graf neerdalen.

⁸ Maar aan de zonen van ^eBarzillai uit Gilead moet je goedertierenheid bewijzen, zodat zij zullen zijn onder hen die aan jouw tafel eten, want zo traden zij mij

^a Deut. 17:18 ^b Deut. 29:9; Joz. 1:7 ^c 2 Sam. 7:12; Ps. 132:12 ^d 2 Sam. 3:27; 20:10 ^e 2 Sam. 17:27; 19:31
1:52 *een betrouwbaar man* - Letterlijk: een man van vermogen. 1:52 *zal hem ... worden* - Letterlijk: zal niets van zijn haar op de aarde vallen. 2:4 *zal het ... Israël* - Letterlijk: zal jou geen man worden afgesneden van op de troon van Israël.

tegemeet, toen ik vluchtte voor je broer Absalom.

⁸ En zie, bij jou is ook Simeï, de zoon van Gera, de Benjaminit uit Bahurim. Hij ^avervloekte mij met een verschrikkelijke vloek, op de dag dat ik naar Mahanaïm ging. Hij kwam echter ook naar de Jordaan, mij tegemoet. Toen zwoer ik hem bij de HEERE: Ik zal u niet met het zwaard doden!

⁹ Maar nu, houd hem niet voor onschuldig, want je bent een wijs man. Jij zult wel weten wat je met hem doen moet om zijn grijze haar met bloed in het graf te doen neerdalen.

¹⁰ David ging bij zijn vaderen te ruste ^b en werd begraven in de stad van David.

¹¹ De tijd ^c nu dat David over Israël geregeerd heeft, is veertig jaar. Zeven jaar heeft hij in Hebron geregeerd, en in Jeruzalem heeft hij drieëndertig jaar geregeerd.

¹² Salomo zat op de troon van zijn vader David. Zijn koningschap werd zeer bevestigd.

ADONIA, ABJATHAR, JOAB EN SIMEÏ GESTRAFT

¹³ Toen kwam Adonia, de zoon van Hagith, bij Bathseba, de moeder van Salomo, en zij zei: Is je komst met vrede? Hij zei: Met vrede.

¹⁴ Daarna zei hij: Ik heb een vraag aan u. Zij zei: Spreek.

¹⁵ Toen zei hij: U weet dat het koningschap mij toekwam. Heel Israël had zich erop ingesteld ^d dat ik koning zou worden. Maar het koningschap nam een wending: het is aan mijn broer gekomen, ^e want door de HEERE is het aan hem gekomen.

¹⁶ Nu zou ik u één verzoek willen doen. Wijs mij niet af. Zij zei tegen hem: Spreek.

¹⁷ Hij zei: Zeg toch tegen koning Salomo – want hij zal u niet afwijzen – dat hij mij Abisag uit Sunem tot vrouw geeft.

¹⁸ Bathseba zei: Goed, ik zal met de koning over je spreken.

¹⁹ Zo kwam Bathseba bij koning Salomo

om met hem over Adonia te spreken. De koning stond op, ging haar tegemoet en boog zich voor haar neer. Daarna ging hij op zijn troon zitten en liet een stoel voor de koningin-moeder neerzetten en zij ging aan zijn rechterhand zitten.

²⁰ Toen zei zij: Ik wil je één klein verzoek doen. Wijs mij niet af. De koning zei tegen haar: Vraag maar, mijn moeder, want ik zal u niet afwijzen.

²¹ Zij zei: Laat Abisag uit Sunem aan je broer Adonia tot vrouw gegeven worden.

²² Toen antwoordde koning Salomo en zei tegen zijn moeder: Waarom vraagt u Abisag uit Sunem voor Adonia? Vraag dan ook maar het koningschap voor hem, want hij is mijn broer die ouder is dan ik. Ja, vraag het maar, voor hem, voor de priester Abjathar en voor Joab, de zoon van Zeruja.

²³ En koning Salomo zwoer bij de HEERE: God mag zó en nog veel erger met mij doen! Voorzeker, ten koste van zijn leven heeft Adonia dit woord gesproken!

²⁴ Nu, zo waar de HEERE leeft, Die mij aangesteld heeft ^f en mij op de troon van mijn vader David heeft doen zitten, en Die voor mij een koningshuis gemaakt heeft, zoals Hij gesproken had, voorzeker, Adonia moet vandaag nog ter dood gebracht worden!

²⁵ En koning Salomo stuurde door de dienst van Benaja, de zoon van Jojada, een bevel, en deze stak hem neer, zodat hij stierf.

²⁶ En tegen de priester Abjathar zei de koning: Ga naar Anathoth, naar uw akkers, want u bent een man des doods. Op deze dag zal ik u echter niet ter dood brengen, ^g omdat u de ark van de Heere HEERE voor mijn vader David uit gedragen hebt, en omdat u in alles waarin mijn vader onderdrukt werd, ook onderdrukt werd.

²⁷ Zo verdreef Salomo Abjathar, zodat hij geen priester van de HEERE meer zou zijn, en ^h zo liet hij het woord van de HEERE in vervulling gaan dat Hij over het huis van Eli in Silo gesproken had.

^a 2 Sam. 16:5; 19:19 ^b Hand. 2:29; 13:36 ^c 1 Kron. 29:27 ^d 1 Kron. 29:23; 2 Kron. 1:1 ^e 1 Kron. 22:9; 28:5 ^f 2 Sam. 7:12,13 ^g 1 Sam. 22:20 enz.; 2 Sam. 15:24 ^h 1 Sam. 2:31 enz.

2:11 de tijd - Letterlijk: de dagen. 2:15 had... ingesteld - Letterlijk: hadden hun gezichten erop gezet.

²⁸ Toen dit gerucht Joab bereikte – Joab had zich immers achter Adonia geschaard, maar achter Absalom had hij zich niet geschaard – vluchtte Joab naar de tent van de HEERE ^a en greep de hoorns van het altaar vast.

²⁹ En aan koning Salomo werd bekendgemaakt dat Joab naar de tent van de HEERE was gevlucht, en zie, hij bevond zich bij het altaar. Toen stuurde Salomo Benaja, de zoon van Jojada, *erheen* en zei: Ga, steek hem dood.

³⁰ Benaja kwam bij de tent van de HEERE en zei tegen hem: Dit zegt de koning: Kom naar buiten. Maar hij zei: Nee, want hier zal ik sterven. En Benaja bracht verslag uit aan de koning en zei: Dit heeft Joab gesproken, ja, dit heeft hij mij geantwoord.

³¹ De koning zei tegen hem: Doe zoals hij gesproken heeft, steek hem dood en begraaf hem, en neem zo het bloed dat Joab zonder reden vergoten heeft, van mij en van het huis van mijn vader weg.

³² Zo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen terugkeren, omdat hij twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, neergestoken en hen met het zwaard gedood heeft, terwijl mijn vader David *er* niet van wist: Abner, de zoon van Ner, de bevelhebber van het leger van Israël, en Amasa, de zoon van Jether, de bevelhebber van het leger van Juda.

³³ Zo zal hun bloed op het hoofd van Joab terugkeren, en op het hoofd van zijn nageslacht, voor eeuwig; maar David, zijn nageslacht, zijn huis en zijn troon zullen van de HEERE voor eeuwig vrede hebben.

³⁴ Benaja, de zoon van Jojada, ging *op weg*, stak hem neer en doodde hem. Hij werd begraven in zijn huis in de woestijn.

³⁵ En de koning stelde Benaja, de zoon van Jojada, in zijn plaats aan over het leger, en de priester ^b Zadok stelde de koning aan in de plaats van Abjathar.

³⁶ Daarna stuurde de koning *een bode* en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Bouw een huis voor uzelf in Jeruzalem en ga daar wonen. Ga daar echter niet vandaan, waar dan ook heen.

³⁷ Want het zal gebeuren, op de dag dat u

de stad uitgaat en de beek Kidron oversteeft, dat u zeker weten kunt dat u beslist zult sterven. Uw bloed zal op uw hoofd rusten.

³⁸ Simeï zei tegen de koning: Dit woord is goed. Zoals mijn heer de koning gesproken heeft, zo zal uw dienaar doen. En Simeï woonde vele dagen in Jeruzalem.

³⁹ Maar na verloop van drie jaar gebeurde het dat twee slaven van Simeï weglepen, naar Achis, de zoon van Maächa, de koning van Gath. En men vertelde Simeï: Zie, uw slaven zijn in Gath.

⁴⁰ Toen stond Simeï op, zadelde zijn ezel en ging naar Gath, naar Achis, om zijn slaven te zoeken. Simeï ging *op weg* en bracht zijn slaven uit Gath terug.

⁴¹ Aan Salomo werd bekendgemaakt dat Simeï uit Jeruzalem naar Gath gegaan en *weer* teruggekomen was.

⁴² Toen stuurde de koning *een bode* en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Heb ik u niet bij de HEERE laten zweren, u gewaarschuwd en gezegd: Op de dag dat u *de stad* uitgaat, waar dan ook heen, kunt u zeker weten dat u beslist zult sterven? En u zei tegen mij: Het woord dat ik gehoord heb, is goed.

⁴³ Waarom hebt u *uw* eed bij de HEERE, en het gebod dat ik u heb opgelegd, dan niet in acht genomen?

⁴⁴ Verder zei de koning tegen Simeï: ‘Ú weet al het kwaad – waar uw hart weet van heeft – dat u mijn vader David aangedaan hebt. Daarom heeft de HEERE u kwaad op uw hoofd doen terugkeren.

⁴⁵ Maar koning Salomo is gezegend, en de troon van David zal voor het aangezicht van de HEERE voor eeuwig zeker zijn.

⁴⁶ En de koning gaf Benaja, de zoon van Jojada, bevel en hij ging naar buiten en stak hem neer, zodat hij stierf. ^c Zo werd het koningschap in de hand van Salomo bevestigd.

SALOMO BIDT OM EEN WIJS HART

3 Salomo ging huwelijksbanden aan met de farao, de koning van Egypte: ^d hij nam de dochter van de farao *tot vrouw* en bracht haar in de stad van David, totdat

^a 1 Kon. 1:50 ^b 1 Sam. 2:35 ^c 2 Sam. 16:5,6,7 ^d 2 Kron. 1:1 ^e 1 Kon. 7:8
2:36 *waar dan ook heen* - Letterlijk: hierheen of daarheen; zie ook vers 42.

hij de bouw van zijn huis, het huis van de HEERE en de muur rondom Jeruzalem had voltooid.

² Alleen offerde het volk *nog* op de hoogten, want tot in die dagen was er *nog* ^a geen huis voor de Naam van de HEERE gebouwd.

³ Salomo had de HEERE lief, door te wandelen overeenkomstig de verordeningen van zijn vader David. Alleen bracht hij *slachtoffers* en reukoffers op de *offer*-*hoogten*.

^{4b} De koning ging naar Gibeon om daar te offeren, omdat de hoogte *daar* de belangrijkste was. Duizend brandoffers bracht Salomo op dat altaar.

⁵ In 'Gibeon verscheen de HEERE 's nachts aan Salomo in een droom, en God zei: Vraag wat Ik u geven zal.

⁶ Salomo zei: *U hebt aan Uw dienaar David, mijn vader, grote goedertierenheid bewezen, zoals hij voor U aangezicht gewandeld heeft, in trouw, in rechtvaardigheid en in oprechtheid van hart bij U. En U hebt dit grote blijke van goedertierenheid aan hem bewezen dat U hem een zoon gaf die op zijn troon zit, zoals op deze dag.*

^{7c} Nu dan, HEERE, mijn God! *U hebt Uw dienaar koning gemaakt in de plaats van mijn vader David. Ik ben echter een jonge man: ik weet niet uit of in te gaan.*

^{8e} En Uw dienaar is te midden van Uw volk *geplaatst*, dat U verkozen hebt, een groot volk, dat vanwege de menigte niet geteld of geschat kan worden.

⁹ Geef dan Uw dienaar een opmerkelijk hart, om recht te *kunnen* spreken over Uw volk, om met inzicht onderscheid te *kunnen* maken tussen goed en kwaad, want wie zou over dit machtige volk van U *kunnen* recht spreken?

¹⁰ Het was goed in de ogen van de Heere, dat Salomo dit gevraagd had.

^{11f} God zei tegen hem: Omdat u hierom gevraagd hebt, en niet gevraagd hebt om een lang leven* voor uzelf; omdat u niet om rijkdom voor uzelf hebt gevraagd en niet om de dood* van uw vijanden hebt gevraagd, maar om inzicht hebt gevraagd

voor uzelf om naar rechtszaken te *kunnen* luisteren,

¹² zie, daarom doe Ik overeenkomstig uw woorden: ^a zie, Ik geef u een wijs en verstandig hart, zodat uws gelijke er vóór u niet geweest is, en uws gelijke na u niet zal opstaan.

^{13b} En zelfs dat waar u niet om gevraagd hebt, geef Ik u: zowel rijkdom als eer, zodat niemand onder de koningen uws gelijke zal zijn, al uw dagen.

¹⁴ En als u in Mijn wegen gaat door Mijn verordeningen en Mijn geboden in acht te nemen, zoals uw vader David gewandeld heeft, dan zal Ik uw dagen verlengen.

¹⁵ Toen werd Salomo wakker, en zie, het was een droom. En hij kwam in Jeruzalem, en stond voor de ark van het verbond van de Heere, bracht brandoffers, bereidde dankoffers en richtte een maaltijd aan voor al zijn dienaren.

EERSTE RECHTSpraak VAN SALOMO

¹⁶ Toen kwamen er twee vrouwen, hoeren, bij de koning, en zij gingen voor hem staan.

¹⁷ De ene vrouw zei: Och, mijn heer, ik en deze vrouw wonen in één huis, en ik heb bij haar in huis *een kind* gebaar.

¹⁸ Het gebeurde op de derde dag nadat ik gebaar had, dat deze vrouw ook *een kind* baarde. Nu waren wij samen, geen vreemde was er bij ons in huis; alleen wij tweeën waren in huis.

¹⁹ Toen is de zoon van deze vrouw 's nachts gestorven, omdat zij op hem gelegen had.

²⁰ En zij is midden in de nacht opgestaan, heeft mijn zoon bij mij weggenomen, terwijl uw dienaar sliep, en heeft hem in haar schoot gelegd; en haar dode zoon legde zij in mijn schoot.

²¹ Toen ik 's morgens opstond om mijn zoon te voeden, zie, hij was dood. *Diezelfde* morgen echter bekeek ik hem goed, en zie, het was mijn zoon niet, die ik gebaar had.

²² Toen zei de andere vrouw: Niet waar, de levende is mijn zoon, en de dode is uw zoon. De eerste zei daarentegen: Niet waar, de dode is uw zoon, en de levende is mijn

^a Deut. 12:5 ^b 2 Kron. 1:3 ^c 1 Kon. 9:2 ^d 2 Kron. 1:8 ^e 2 Kron. 1:9 ^f 2 Kron. 1:11 ^g Pred. 1:16 ^h Matt. 6:33; Efez. 3:20

3:11 *een lang leven* - Letterlijk: vele dagen. 3:11 *de dood* - Letterlijk: de ziel.

zoon! Zo spraken zij ten overstaan van de koning.

²³ Toen zei de koning: Deze zegt: Dit is mijn zoon, de levende, en uw zoon is de dode, en die zegt: Niet waar, uw zoon is de dode en mijn zoon is de levende.

²⁴ Vervolgens zei de koning: Breng mij een zwaard; en zij brachten een zwaard bij de koning.

²⁵ En de koning zei: Snijd dat levende kind in tweeën, en geef de helft aan de één en de helft aan de ander.

²⁶ Maar de vrouw van wie de levende zoon was – want haar medelijden werd opgewekt vanwege haar zoon – zei tegen de koning: Och, mijn heer! Geef haar het levende kind, en dood het in geen geval. Maar de ander zei: Het zal niet voor mij en ook niet voor u zijn, snijd *het* doormidden.

²⁷ Toen antwoordde de koning en zei: Geef haar het levende kind, en dood het in geen geval: zij is zijn moeder.

²⁸ En heel Israël hoorde het oordeel dat de koning geveeld had, en men had ontzag voor de koning, want zij zagen dat de wijsheid van God in hem was om recht te doen.

VORSTEN VAN SALOMO

4 Zo was koning Salomo koning over heel Israël.

² Dit waren de vorsten die hij had: Azaria, de zoon van Zadok, was de priester,

³ Elihoref en Ahia, de zonen van Sisa, waren schrijvers. Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier.

⁴ Benaja, de zoon van Jojada, ging over het leger, en Zadok en Abjathar waren priesters.

⁵ En Azaria, de zoon van Nathan, ging over de opzichters, en Zabud, de zoon van Nathan, was priester en vriend van de koning.

⁶ En Ahisar was hofmeester, en ^a Adoniram, de zoon van Abda, ging over de herendiensten.

⁷ Ook had Salomo twaalf opzichters over heel Israël, die zorg droegen voor het levensonderhoud van de koning en zijn huis. Ieder moest er een maand per jaar zorg voor dragen.

⁸ En dit zijn hun namen: de zoon van Hur, in het bergland van Efraïm;

⁹ de zoon van Deker, in Makaz, in Saälbim, Beth-Semes en Elon-Beth-Hanan;

¹⁰ de zoon van Hese in Arubboth, die *bovendien* Socho en heel het land Hefer had;

¹¹ de zoon van Abinadab in heel het heuvel-land van Dor; hij had Tafath, de dochter van Salomo, tot vrouw;

¹² Baäna, de zoon van Ahilud in Taänach, Megiddo en heel Beth-Sean, dat bij Zartana ligt, onder Jizreël, van Beth-Sean tot Abel-Mehola, tot aan de andere zijde van Jokmeam;

¹³ de zoon van Geber, in Ramoth in Gilead; hij had de dorpen van Jaïr, de zoon van Manasse, die in Gilead liggen; ook had hij het gebied Argob, dat in Basan ligt: zestig grote steden met muren en bronzen grensdel;

¹⁴ Ahinadab, de zoon van Iddo, in Mahanaïm;

¹⁵ Ahimaaz in Naftali; ook hij had een dochter van Salomo tot vrouw genomen: Basmath;

¹⁶ Baäna, de zoon van Husai, in Aser en in Aloth;

¹⁷ Josafat, de zoon van Paruah, in Issaschar;

¹⁸ Simeï, de zoon van Ela, in Benjamin;

¹⁹ Geber, de zoon van Uri, in het land Gilead, het land van Sihon, de koning van de Amorieten, en van Og, de koning van Basan. Hij was de enige opzichter die er in dat land was.

WELVAART TIJDENS DE REGERING VAN SALOMO

²⁰ Juda en Israël waren *met velen*, zo talrijk als het zand dat aan de zee is. Zij aten en dronken en waren blij.

²¹ Salomo heerste over alle koninkrijken van de rivier *de Eufraat* tot het land van de Filistijnen en tot aan de grens van Egypte. Zij brachten geschenken en dienden Salomo al de dagen van zijn leven.

²² Het voedsel van Salomo voor één dag was: dertig kor* meelbloem en zestig kor meel,

²³ tien vetgemeste runderen, twintig weiderunderen en honderd schapen, naast de

* 1 Kon. 5:14; 12:18

4:22 Een *kor* is vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter.

herten, gazellen, reebokken en gemeste vogels.

²⁴ Want hij heerste over al *het land* aan deze zijde van de rivier, vanaf Tifisah tot aan Gaza, over alle koningen aan deze zijde van de rivier, en hij had vrede aan al zijn zijden, van rondom.

²⁵ En Juda en Israël ^awoonden onbezorgd, ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, van Dan tot Berseba, al de dagen van Salomo.

²⁶ Salomo had ook veertigduizend paardenstallen voor zijn wagens, en twaalfduizend ruiters.

²⁷ Die opzichters verzorgden, ieder in zijn maand, het levensonderhoud van koning Salomo en van iedereen die tot de tafel van koning Salomo naderde. Aan niets lieten zij het ontbreken.

²⁸ De gerst nu en het stro voor de paarden en voor de snelle paarden brachten zij naar de plaats waar hij was, ieder volgens zijn opdracht.

WIJSHEID VAN SALOMO

²⁹ God gaf Salomo wijsheid, zeer veel inzicht en groot verstand, ^aovervloedig als het zand dat aan de oever van de zee is.

³⁰ De wijsheid van Salomo was groter dan de wijsheid van alle mensen van het Oosten, en dan alle wijsheid van de Egyptenaars,

³¹ ja, hij was wijzer dan alle mensen, dan Ethan, de Ezrahiet, Heman, Chalcol en Darda, de zonen van Mahol, en zijn naam was bekend bij alle heidenvolken rondom.

³² Ook sprak hij drieduizend spreken uit en waren er van hem duizend en vijf liederen.

³³ Hij sprak ook over de bomen, van de ceder, die op de Libanon groeit, tot de hysop, die uit de muur komt. Hij sprak ook over het vee, over de vogels, over de kruipende dieren en over de vissen.

³⁴ En uit alle volken kwamen er om naar de wijsheid van Salomo te luisteren, van alle koningen van de aarde die van zijn wijsheid gehoord hadden.

VERBOND VAN SALOMO MET KONING HIRAM. VOORBEREIDING VOOR DE TEMPELBOUW

5 Hiram, de koning van Tyrus, stuurde zijn dienaren naar Salomo, want hij had gehoord dat men Salomo tot koning had gezalfd in de plaats van zijn vader. ^aHiram was namelijk alle dagen een vriend geweest van David.

² Daarop stuurde Salomo Hiram *een bode* om te zeggen:

³ ^aU weet dat mijn vader David geen huis kon bouwen voor de Naam van de HEERE, zijn God, vanwege de oorlog die zij rondom tegen hem voerden, totdat de HEERE hen onder zijn voetzolen bracht.

⁴ Maar de HEERE, mijn God, heeft mij nu rust gegeven van rondom. Er is geen tegenstander en geen dreiging van kwaad.

⁵ Zie, ik ^aben van plan voor de Naam van de HEERE, mijn God, een huis te bouwen, zoals de HEERE tot mijn vader David gesproken heeft: 'Uw zoon die Ik in uw plaats op uw troon zal zetten, die zal dat huis voor Mijn Naam bouwen.

⁶ Geef daarom nu de opdracht dat men voor mij ceders van de Libanon kapt. Mijn dienaren zullen met uw dienaren zijn en ik zal u het loon van uw dienaren geven, helemaal zoals u het zegt. Want u weet dat er niemand onder ons is die in staat is hout te kappen als de Sidoniërs.

⁷ Het gebeurde, toen Hiram de woorden van Salomo hoorde, dat hij zich zeer verheugde en zei: Geloofd zij heden de HEERE, Die David een wijze zoon gegeven heeft om over dit grote volk te regeren!

⁸ En Hiram stuurde Salomo *een bode* om te zeggen: Ik heb *de boodschap* gehoord die u mij gestuurd hebt. Ik zal aan al uw wensen om cederhout en cipressenhout voldoen.

⁹ Mijn knechten zullen het van de Libanon naar de zee afvoeren, en ik zal er vlotten van maken *voor vervoer* over zee naar de plaats die u mij opgeeft. Ik zal ze daar losmaken, zodat u ze mee kunt nemen. Maar dan moet u mijn wensen uitvoeren door voedsel voor mijn huis te geven.

^a Lev. 26:5 ¹ 1 Kon. 10:26; 2 Kron. 1:14; 9:25 ² 2 Sam. 5:11; 1 Kron. 14:1 ³ 1 Kron. 28:3 ⁴ 2 Kron. 2:1

⁵ 2 Sam. 7:13; 1 Kron. 22:10

4:29 *verstand* - Letterlijk: hart.

¹⁰ Zo gaf Hirom Salomo cederhout en cipressenhout, geheel *naar* zijn wens.

¹¹ En Salomo gaf Hiram twintigduizend kor* tarwe als voedsel voor zijn huis, en twintig kor gestoten olie. Salomo gaf dat aan Hiram jaar op jaar.

¹² De HEERE had Salomo wijsheid gegeven, zoals Hij tot hem ^agesproken had. Er was vrede tussen Hiram en Salomo, en zij slo ten een verbond met elkaar.

¹³ Koning Salomo liet uit heel Israël mensen opkomen om herendienst te verrichten. Het *aantal* mensen om herendienst te verrichten bedroeg dertigduizend man.

¹⁴ Hij stuurde hen bij toerbeurt naar de Libanon, tienduizend per maand. Een maand waren zij in de Libanon en twee maanden thuis. Adoniram ging over de herendienst.

¹⁵ Verder had Salomo zeventigduizend lastdragers en tachtigduizend steenhouders in het bergland,

¹⁶ *nog* afgezien van de opzichters die door Salomo aangesteld waren en die over het werk gingen: drieëndertighonderd *man* die leiding gaven aan het volk dat het werk verrichtte.

¹⁷ Als de koning *daartoe* de opdracht gaf, voerden zij grote stenen aan, kostbare stenen, gehouwen stenen, om de fundering van het huis te leggen.

¹⁸ De bouwers van Salomo, de bouwers van Hirom, en de *vaklieden* uit Gebal bewerkten ze. Verder maakten zij het hout en de stenen gereed om het huis te bouwen.

DE TEMPELBOUW

6 Het gebeurde nu in het vierhonderdtachtigste jaar na de uittocht van de Israëlieten uit het land Egypte, in het ^bvierde jaar van het koningschap van Salomo over Israël, in de maand Ziv (dat is de tweede maand), dat hij ^chet huis van de HEERE bouwde.

² En het huis, dat de koning Salomo voor de HEERE bouwde, was zestig el in zijn lengte, twintig el in zijn breedte en dertig el in zijn hoogte.

³ En de voorhal, vóór aan de ^dgrote zaal van

het huis, was twintig el in zijn lengte, overeenkomstig de breedte van het huis, *en* tien el in zijn breedte, vóór aan het huis.

⁴ Hij maakte voor het huis vensters voorzien van kozijnen met traliwerk.

⁵ En rondom tegen de muur van het huis bouwde hij een uitbouw, tegen de muren van het huis rondom, zowel van de grote zaal als van het binnenste heiligdom. Zo maakte hij zijkamers rondom.

⁶ De onderste *verdieping* van deze uitbouw was vijf el in zijn breedte, de middelste was zes el in zijn breedte, en de derde was zeven el in zijn breedte, want hij had aan het huis rondom aan de buitenkant uitdiepingen gemaakt, zonder in te grijpen in de muren van het huis.

⁷ Het huis nu werd, toen het gebouwd werd, met afgewerkte stenen gebouwd, *zoals die waren* aangevoerd, zodat geen hamers of bijlen *of* enig *ander* ijzers gereedschap in het huis gehoord werden toen het gebouwd werd.

⁸ De ingang van de middelste zijkamer bevond zich aan de rechterzijde van het huis. En met wenteltrappen ging men naar boven naar de middelste *verdieping* en van de middelste naar de derde.

⁹ Zo bouwde hij het huis en voltooide het. Hij bedekte het huis met dwarsbalken en rijen van ceders.

¹⁰ Hij bouwde ook de uitbouw tegen heel het huis, vijf el in zijn hoogte, en hij bevestigde die aan het huis met cederhout.

¹¹ Toen kwam het woord van de HEERE tot Salomo:

¹² Wat dit huis betreft, dat u aan het bouwen bent, ^eals u overeenkomstig Mijn verordeningen wandelt, Mijn bepalingen houdt, al Mijn geboden in acht neemt door overeenkomstig daarmee te wandelen, dan zal ik Mijn woord, ^fdat Ik tot uw vader David gesproken heb, aan u gestand doen.

¹³ Ik zal in het midden van de Israëlieten wonen en Ik zal Mijn volk Israël niet verlaten.

¹⁴ Zo bouwde Salomo het huis en voltooide het.

^a1 Kon. 3:12 ^b2 Kron. 3:2 ^cHand. 7:47 ^dJoh. 10:23; Hand. 3:11; 5:12 ^e1 Kon. 2:4; 9:4 ^f2 Sam. 7:13; 1 Kron. 22:10,19

5:11 Een *kor* is vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter.

DE INRICHTING VAN DE TEMPEL

¹⁵ Ook bouwde hij de wanden van het huis vanbinnen met *cederhouten* planken. Van de vloer van het huis tot aan de wanden *ter hoogte* van het dak overdekte hij ze vanbinnen met hout. Hij overdekte de vloer van het huis met planken van cipressen.

¹⁶ Verder bouwde hij de *laatste* twintig el vanaf de *achterzijde* van het huis met *cederhouten* planken tot een *vertrek*, vanaf de vloer tot aan de wanden *ter hoogte* van het dak. Hij bouwde het voor Hem binnenin tot een binnenste heiligdom, tot het heilige der heiligen.

¹⁷ Het huis nu was veertig el, dat wil zeggen de grote zaal aan de voorzijde.

¹⁸ Het *cederhout* van het huis aan de binnenkant was voorzien van houtsnijwerk met kolokwinten en ontlukende bloemen. Het was één en al *cederhout*, er was geen steen te zien.

¹⁹ Het binnenste heiligdom midden in het huis maakte hij binnenin gereed, om daar de ark van het verbond van de HEERE te plaatsen.

²⁰ Het binnenste heiligdom vooraan was twintig el in *zijn* lengte, twintig el in *zijn* breedte en twintig el in *zijn* hoogte. Hij overtrok die met bladgoud. Ook overtrok hij het altaar van *cederhout daarmee*.

²¹ Salomo overtrok het huis vanbinnen met bladgoud, en hij hing gouden kettin- gen voor het binnenste heiligdom, dat hij met goud overtrokken had.

²² Zo overtrok hij het hele huis met goud, totdat heel het huis voltooid was. Verder overtrok hij het hele altaar dat bij het binnenste heiligdom hoorde, met goud.

²³ ^aIn het binnenste heiligdom maakte hij twee cherubs van olijfwilgenhout, elk tien el in *zijn* hoogte.

²⁴ Nu was de ene vleugel van de cherub vijf el en de andere vleugel van de cherub was ook vijf el. *De afstand* van het einde van *zijn ene* vleugel tot aan het einde van *zijn andere* vleugel was tien el.

²⁵ Ook de andere cherub was tien el. Beide cherubs hadden één maat en één vorm.

²⁶ De hoogte van de ene cherub was tien el, evenals die van de andere cherub.

²⁷ Hij zette de cherubs midden in het binnenste huis. ^bDe cherubs spreidden *hun* vleugels zo uit, dat de vleugel van de ene de ene wand raakte, en de vleugel van de andere cherub de andere wand raakte. En hun *andere* vleugels raakten elkaar in het midden van het huis, vleugel aan vleugel.

²⁸ Hij overtrok de cherubs met goud.

²⁹ En op alle wanden van het huis rondom bracht hij graveringen van houtsnijwerk aan: cherubs, dadelpalmen en ontlukende bloemen, vanbinnen en vanbuiten.

³⁰ En de vloer van het huis overtrok hij vanbinnen en vanbuiten met goud.

³¹ Voor de ingang van het binnenste heiligdom maakte hij deuren van olijfwilgenhout. Het raamwerk van de deurposten vormde een vijfhoek.

³² De twee deuren waren ook van olijfwilgenhout. Hij bracht er houtsnijwerk op aan: cherubs, dadelpalmen en ontlukende bloemen, die hij met goud overtrok. Ook op de cherubs en op de dadelpalmen bracht hij goud aan.

³³ Zo maakte hij ook voor de ingang van de grote zaal deurposten van olijfwilgenhout, vierhoekig in vorm,

³⁴ met twee deuren van cipressenhout. Twee zijden van de ene deur waren draaibaar en twee zijden van de andere deur waren draaibaar.

³⁵ Hij bracht er *houtsnijwerk* op aan: cherubs, dadelpalmen en ontlukende bloemen, die hij overtrok met goud, glad uitgeslagen over het gegraveerde.

³⁶ Daarna bouwde hij de binnenste voorhof van drie lagen gehouwen stenen en een laag balken van *cederhout*.

³⁷ In het vierde jaar werd de fundering van het huis van de HEERE gelegd, in de maand Ziv.

³⁸ En in het elfde jaar, in de maand Bul, dat is de achtste maand, had hij *de bouw* van het huis voltooid, helemaal volgens de afspraken erover en helemaal volgens de bepaling daaromtrent. Dus bouwde hij het in zeven jaar.

^a Ex. 25:18 ^b Ex. 25:20

BOUW VAN HET PALEIS VAN SALOMO

7³ Aan zijn *eigen* huis heeft Salomo echter dertien jaar gebouwd, en hij voltooide zijn hele huis.

² En hij bouwde het huis van het Woud van de Libanon, honderd el in zijn lengte, vijftig el in zijn breedte en dertig el in zijn hoogte, met vier rijen van *cederhouten* pilaren, en *cederhouten* balken op de pilaren.

³ Verder was het bedekt met *cederhout* van boven op de steunberen, die op vijfenveertig pilaren rustten, vijftien per rij.

⁴ Er waren drie rijen *raamkozijnen*, en venster lag tegenover venster, driemaal.

⁵ Ook waren alle deuropeningen en posten vierhoekig van kozijn, en venster lag tegenover venster, driemaal.

⁶ Ook maakte hij een voorhal van pilaren, vijftig el in zijn lengte, en dertig el in zijn breedte, met een *kleinere* voorhal ervoor, en pilaren met een afdak daar *weer* voor.

⁷ Verder maakte hij de voorhal voor de troon, waar hij rechtsprak, de rechtszaal, die van vloer tot vloer met *cederhout* bedekt was.

⁸ Bij zijn huis, waar hij woonde, was een andere voorhof, meer binnen *in het huis* dan de voorhal. Van dezelfde constructie was het. Ook maakte hij voor de dochter van de farao, ⁹ die Salomo tot *vrouw* genomen had, eenzelfde huis als deze voorhal. ⁹ Dit alles was van kostbare stenen *gemaakt*, gehouwen steen, met een zaag van binnen en van buiten op maat gezaagd, vanaf het fundament tot de daklijst en van buiten tot aan de grote voorhof.

¹⁰ Verder was het gefundeerd met kostbare stenen, grote stenen, stenen van tien el en stenen van acht el,

¹¹ en *daarbovenop* kostbare stenen: op maat *gemaakte* gehouwen steen, en *cederhout*.

¹² En rondom was de grote voorhof *ommuurd* met drie lagen gehouwen steen en een laag van *cederhouten* balken. Zo was het *ook* met de binnenste voorhof van het huis van de HEERE, en met de voorhal van dat huis.

HET INTERIEUR VAN DE TEMPEL

¹³ Koning Salomo stuurde een *bode* en liet ¹⁴ Hiram uit Tyrus halen.

¹⁴ Hij was de zoon van een vrouw *die* weduwe was uit de stam van Naftali, en zijn vader was een man uit Tyrus, een koperwerker. Hij was ¹⁵ vol van wijsheid en inzicht, en van de kennis om allerlei werk in koper te maken. Hij kwam bij koning Salomo *in dienst* en deed al diens *koperwerk*.

¹⁶ Zo vervaardigde hij ¹⁷ twee koperen pilaren. De hoogte van de ene pilaar was achttien el, en een draad van twaalf el omspande de andere pilaar.

¹⁸ Hij maakte ook twee kapitelen van gegoten koper, om boven op de pilaren te plaatsen. De hoogte van het ene kapiteel was vijf el en de hoogte van het andere kapiteel was vijf el.

¹⁹ Hij maakte vlechtwerk, constructies van vlechtwerk, en kwasten, constructies van kettingen, voor de kapitelen die boven op de pilaren lagen. Zeven waren er voor het ene kapiteel en zeven voor het andere kapiteel.

²⁰ Zo maakte hij de pilaren, met twee rijen *granaatappels* rondom over het ene vlechtwerk, om de kapitelen, die boven op de granaatappels lagen, te bedekken. Zo deed hij ook met het andere kapiteel.

²¹ De kapitelen die boven op de pilaren in de voorhal lagen, hadden de vorm van een lylie, vier el *hoog*.

²² De kapitelen lagen op de twee pilaren, en wel vlak boven de uitstulping die zich aan de andere zijde van het vlechtwerk bevond, met tweehonderd granaatappels in rijen eromheen, *ook* over het andere kapiteel.

²³ Vervolgens richtte hij de pilaren op in de voorhal van de tempel. Hij richtte de rechterpilaar op en gaf die de naam Jachin. Daarna richtte hij de linkerpilaar op en gaf die de naam Boaz.

²⁴ Boven op de pilaren lagen dus *kapitelen* in de vorm van een lylie. Zo werd het werk aan de pilaren voltooid.

²⁵ Verder maakte hij de gegoten zee; tien el van zijn *ene* rand tot zijn *andere* rand, helemaal rond en vijf el in zijn hoogte: een

³ 1 Kon. 9:10 ⁴ 1 Kon. 3:1 ⁵ 2 Kron. 2:13 ⁶ Ex. 31:3 ⁷ 2 Kon. 25:16,17; Jer. 52:21 ⁸ 2 Kron. 4:2; Jer. 52:20

meetliint van dertig el kon hem rondom omspannen.

²⁴ Onder zijn rand zaten kolokwinten, die hem ^a rondom omringden, tien per el, om heel de zee heen. Twee rijen kolokwinten waren bij het gieten ervan meegegooten.

²⁵ Hij stond op twaalf runderen, drie naar het noorden gekeerd, drie naar het westen gekeerd, drie naar het zuiden gekeerd en drie naar het oosten gekeerd, en de zee stond daarbovenop. Al hun achterlijven waren naar binnen *gekeerd*.

²⁶ En zijn dikte was een handbreed en zijn rand had de vorm van de rand van een beker, *als een leliebloesem*. Hij kon tweeduizend bath ^b bevatten.

²⁷ Hij maakte ook tien koperen onderstellen. De lengte van een onderstel was vier el, zijn breedte was vier el en zijn hoogte was drie el.

²⁸ En dit was de constructie van een onderstel: Zij bestonden uit panelen, namelijk panelen tussen dwarsstangen.

²⁹ Op de panelen die tussen de dwarsstangen zaten, stonden leeuwen, runderen en cherubs, en op de dwarsstangen evenzo. Boven en onder de leeuwen en de runderen waren naar beneden hangende kransen.

³⁰ Een onderstel had vier koperen wielen en koperen assen, en de vier hoeken ervan hadden steunen. Onder het spoelbekken waren de steunen gegoten *en* tegenover elke *steun* zaten kransen.

³¹ De opening ervan zat binnen in het opzetstuk en stak er een el bovenuit. De opening ervan was rond, van dezelfde vorm *als het spoelbekken*, anderhalve el. En ook op de opening ervan zaten graveringen. Hun panelen waren vierkant, niet rond.

³² De vier wielen zaten onder aan de panelen en de assen van de wielen zaten aan het onderstel. De hoogte van één wiel was anderhalve el.

³³ De constructie van de wielen was als de constructie van een wagenwiel. Hun assen, hun velgen, hun spaken en hun naven waren allemaal gegoten.

³⁴ En er zaten vier steunen op de vier hoeken van een onderstel. Zijn steunen *vormden één geheel* met het onderstel.

³⁵ Verder zat er boven aan het onderstel een ronde opstaande rand van een halve el in de rondte. Aan de bovenkant van het onderstel zaten de draagstukken ervan en de panelen ervan, *die er één geheel mee vormden*.

³⁶ Op de vlakken van de draagstukken ervan en op de panelen ervan graveerde hij cherubs, leeuwen en dadelpalmen, op ieder leeg vlak, met kransen eromheen.

³⁷ Op dezelfde manier maakte hij de tien onderstellen: eenzelfde gietsel, eenzelfde maat, eenzelfde vorm voor hen alle.

³⁸ ^b Hij maakte ook tien koperen spoelbekkens. Eén spoelbekken kon veertig bath bevatten. Eén spoelbekken was vier el *in doorsnee*. Op één onderstel van die tien onderstellen zat één wasvat.

³⁹ Hij plaatste vijf onderstellen aan de rechterzijde van het huis en vijf aan de linkerzijde van het huis. De zee plaatste hij aan de rechterzijde van het huis, in zuid-oostelijke richting.

⁴⁰ Verder maakte Hirom de spoelbekkens, de scheppen en de sprengbekkens; en Hiram voltooidde al het werk dat hij voor koning Salomo maakte ten behoeve van het huis van de HEERE,

⁴¹ *te weten* de twee pilaren met de bollen van de kapitelen die boven op de twee pilaren lagen, en de twee vlechtwerken om de twee bollen van de kapitelen die boven op de pilaren lagen, te bedekken,

⁴² de vierhonderd granaatappels voor de twee vlechtwerken, twee rijen granaatappels per vlechtwerk, om de twee bollen van de kapitelen die op de pilaren lagen, te bedekken,

⁴³ en de tien onderstellen en de tien spoelbekkens op de onderstellen.

⁴⁴ Verder *maakte hij* de ene zee en de twaalf runderen onder de zee,

⁴⁵ ook de potten, de scheppen en de sprengbekkens: al deze voorwerpen, die Hiram voor koning Salomo ten behoeve

^a 2 Kron. 4:3 ^b 2 Kron. 4:6

7:26 Een bath is vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter; zie ook vers 38. 7:29 naar beneden hangende kransen - Letterlijk: kransen van constructie van afdaling. 7:39 in ... richting - Letterlijk: oostwaarts tegenover het zuiden.

van het huis van de HEERE maakte, *alles* van gepolijst koper.

⁴⁶ In de vlakte van de Jordaan liet de koning ze gieten, tussen Sukkoth en Zartan, in *vormen van zware klei*.

⁴⁷ Salomo liet al deze voorwerpen *ongewogen* vanwege de zeer grote hoeveelheid. Het gewicht van het koper werd niet nagegaan.

⁴⁸ Ook maakte Salomo alle voorwerpen die voor het huis van de HEERE bestemd waren: het ^agouden altaar, de ^bgouden tafel waarop de toonbroden lagen,

⁴⁹ de kandelaars, vijf aan de rechterzijde en vijf aan de linkerzijde, vóór het binnenste heiligdom, van bladgoud, de bloesems, de lampen en de snuiters van goud,

⁵⁰ de schalen, de messen, de sprengbekkens, de kommen, de vuurschalen van bladgoud en de scharnieren van de deuren van het binnenste huis, voor het heilige der heiligen, en voor de deuren van het binnenste *deel* van de tempel, *alles* van goud.

⁵¹ Zo werd al het werk dat koning Salomo voor het huis van de HEERE verrichtte, voltooid. Daarna bracht Salomo ^ade geheiligde *gaven* van zijn vader David over. Het zilver, het goud en de voorwerpen legde hij in de schatkamers van het huis van de HEERE.

DE OVERKOMST VAN DE ARK

8 Toen ^ariep Salomo de oudsten van Israël bijeen en alle hoofden van de stammen, de leiders van de families onder de Israëlieten, bij koning Salomo in Jeruzalem, om de ark van het verbond van de HEERE over te brengen ¹uit de stad van David, dat is Sion.

² Alle mannen van Israël kwamen bij koning Salomo bijeen voor het feest in de maand Ethanim, dat is de zevende maand. ³ Alle oudsten van Israël kwamen, en de priesters namen de ark op

⁴ en zij brachten de ark van de HEERE en de tent van ontmoeting over met alle heilige voorwerpen die in de tent waren. De priesters en de Levieten brachten ze over.

⁵ Koning Salomo nu en de hele gemeenschap van Israël, die zich bij hem had verzameld, stonden gezamenlijk ^avóór de ark. Zij offerden schapen en runderen, die vanwege *hun* grote hoeveelheid niet geschat of geteld konden worden.

⁶ Zo brachten de priesters de ark van het verbond van de HEERE op zijn plaats, tot in het binnenste heiligdom van het huis, tot in het heilige der heiligen, tot onder de vleugels van de cherubs.

⁷ Want de cherubs spreidden beide vleugels uit over de plaats van de ark: de cherubs bedekten de ark en zijn draagbomen vanboven.

⁸ Daarna schoven zij de draagbomen verder uit, zodat de uiteinden van de draagbomen *wel* zichtbaar waren vanuit het heiligdom vóór het binnenste heiligdom, maar buiten niet zichtbaar waren. Zij zijn daar tot op deze dag.

⁹ Er was niets in de ark dan alleen de twee stenen tafelen, die Mozes bij de Horeb daarin gelegd had, ^atoen de HEERE een *verbond* gesloten had met de Israëlieten, toen zij uit het land Egypte waren vertrokken.

¹⁰ En het gebeurde, toen de priesters uit het heiligdom gingen, dat de wolk het huis van de HEERE vervulde.

¹¹ Vanwege de wolk konden de priesters niet blijven staan om dienst te doen, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van de HEERE vervuld.

SALOMO BIJ DE INWIJDING VAN DE TEMPEL

¹² Toen zei Salomo: 'De HEERE heeft gezegd in een donkere *wolk* te zullen wonen.

¹³ Ik heb immers een huis gebouwd als woning voor U, een vaste woonplaats voor U, in alle eeuwigheid.'

¹⁴ Daarna keerde de koning zich om en zeggende heel de gemeente van Israël, terwijl heel de gemeente van Israël stond.

¹⁵ Hij zei: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die met Zijn mond tot mijn vader David gesproken heeft, en *dat* met Zijn hand heeft vervuld, toen Hij zei:

¹⁶ 'Vanaf de dag dat Ik Mijn volk Israël uit

^aEx. 30:1 ^bEx. 25:23 ^c2 Sam. 8:7,11 ^d2 Kron. 5:1 ^e2 Kron. 5:2 ^f2 Sam. 5:9; 6:12,17 ^gEx. 34:27 ^hEx. 40:34,35; 2 Kron. 7:2 ⁱEx. 20:21; Lev. 16:2; Deut. 4:11; 5:22; 2 Kron. 6:1 ^j2 Sam. 7:6; 2 Kron. 6:5 **8:5 gezamenlijk** - Letterlijk: met hem. **8:13 in alle eeuwigheid** - Letterlijk: eeuwigheden.

Egypte heb geleid, heb Ik uit alle stammen van Israël geen stad verkozen om *er* een huis te bouwen, zodat Mijn Naam daar zou zijn, maar Ik heb David verkozen om *ko-ning* te zijn over Mijn volk Israël.

¹⁷ "Het was in het hart van mijn vader David om een huis te bouwen voor de Naam van de HEERE, de God van Israël.

¹⁸ Maar de HEERE zei tegen mijn vader David: Dat het in uw hart was om voor Mijn Naam een huis te bouwen, daar hebt u goed aan gedaan, dat dit in uw hart was.

¹⁹ U echter zult dat huis niet bouwen, maar uw zoon, die uit uw lichaam zal voortkomen, die zal voor Mijn Naam dat huis bouwen.

²⁰ Zo heeft de HEERE Zijn woord dat Hij gesproken had, gestand gedaan, want ik ben in de plaats van mijn vader David opgestaan, en ik heb op de troon van Israël plaatsgenomen, zoals de HEERE gesproken heeft, en ik heb voor de Naam van de HEERE, de God van Israël, dit huis gebouwd.

²¹ Ik heb daar een plaats toegewezen voor de ark, waarin het verbond van de HEERE ligt dat Hij met onze vadersen sloot, toen Hij hen uit het land Egypte leidde.

HET GEBED VAN SALOMO

²² "Toen ging Salomo voor het altaar van de HEERE staan, tegenover heel de gemeente van Israël, en hij spreidde zijn handen uit naar de hemel

²³ en zei: HEERE, God van Israël, er is geen God zoals U, boven in de hemel of beneden op de aarde, Die het verbond en de goedertierenheid houdt tegenover Uw dienaren, die met heel hun hart wandelen voor Uw aangezicht,

²⁴ Die Zich tegenover Uw dienaar, mijn vader David, gehouden hebt aan wat U tot hem had gesproken. Want met Uw mond sprak U, en dat hebt U met Uw hand vervuld, zoals het op deze dag is.

²⁵ En nu HEERE, God van Israël, houd U tegenover mijn vader David, Uw dienaar, aan wat U tot hem gesproken hebt: 'Het zal

u voor Mijn aangezicht niet aan een man ontbreken' die op de troon van Israël zal zitten, tenminste, wanneer uw zonen op hun weg letten door voor Mijn aangezicht te wandelen, zoals u voor Mijn aangezicht gewandeld hebt.

²⁶ Nu dan, God van Israël, laat toch Uw woorden, die U tot Uw dienaar, mijn vader David, sprak, bewaarheid worden.

²⁷ "Maar zou God werkelijk op de aarde wonen? Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel," kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!

²⁸ Schenk dan aandacht aan het gebed van Uw dienaar en aan zijn smeekbede, HEERE, mijn God, door te luisteren naar het roepen en naar het gebed dat Uw dienaar heden voor Uw aangezicht bidt.

²⁹ Laten Uw ogen open zijn, nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, waarvan U hebt "gezegd: Mijn Naam zal daar zijn, om te luisteren naar het gebed dat Uw dienaar op deze plaats zal bidden.

³⁰ Luister dan naar de smeekbede van Uw dienaar en Uw volk Israël, die zij op deze plaats zullen bidden. En U, luister in Uw woonplaats, in de hemel, ja luister, en vergeef.

³¹ Wanneer iemand tegen zijn naaste zondigt en deze hem een eed oplegt, zodat hij een vervloeking over zichzelf afroept, en deze eed voor Uw altaar in dit huis komt, ³² luistert U dan in de hemel, grijp in, en spreek recht over Uw dienaren, door de schuldige schuldig te verklaren en zijn weg op zijn *eigen* hoofd te doen neerkomen, door de rechtvaardige rechtvaardig te verklaren, *en* hem overeenkomstig zijn gerechtigheid te vergelden.

³³ Wanneer Uw volk Israël door de vijand wordt verslagen, omdat zij tegen U hebben gezondigd, en zij zich tot U bekeren, Uw Naam belijden en tot U in dit huis zullen bidden en smeken,

³⁴ luistert U dan in de hemel, en vergeef de zonde van Uw volk Israël, en breng hen

² 2 Sam. 7:2; 1 Kron. 17:1; 2 Kron. 6:7 ³ 2 Kron. 6:12 ⁴ 2 Sam. 7:12,16; 1 Kon. 2:4; Ps. 132:12 ⁵ 2 Kron.

2:6; Jes. 66:1; Jer. 23:24; Hand. 7:49 ⁶ Deut. 12:11

8:19 *uit uw lichaam* - Letterlijk: uit uw lendenen. 8:25 *Het zal ... ontbreken* - Letterlijk: Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden. 8:27 *de allerhoogste hemel*

- Letterlijk: de hemel der hemelen.

terug naar het land dat U aan hun vaderen gegeven hebt.

³⁵ Als de hemel gesloten is en er geen regen komt, omdat zij tegen U gezondigd hebben, en zij op deze plaats bidden, Uw Naam belijden en zich van hun zonde bekeren, omdat U hen vernederde,

³⁶ luistert U dan in de hemel en vergeef de zonde van Uw dienaren en van Uw volk Israël, want U leert hun de goede weg waarop zij moeten gaan, en geef regen op Uw land, dat U aan Uw volk als erfelijk bezit hebt gegeven.

³⁷ Als er honger in het land is, als er pest is, als er korenbrand, meeldauw, veldsprinkhanen en zwersprinkhanen komen, als zijn vijand hem benaauwt in het land met zijn steden,^a als er enige plaag of enige ziekte komt,

³⁸ elk gebed, elke smeekbede die er zal zijn van ieder mens uit heel Uw volk Israël, als eenieder de plaag van zijn hart erkent en naar dit huis zijn handen uitstrekt,

³⁹ luistert U dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, vergeef, en grijp in, en geef eenieder naar al zijn wegen, U, Die zijn hart kent. U alleen kent immers het hart van alle mensenkinderen,

⁴⁰ opdat zij U vrezen alle dagen dat zij leven op de grond die U onze vaderen gegeven hebt.

⁴¹ Zelfs ook wat de vreemdeling betreft, die niet tot Uw volk Israël behoort, maar uit een ver land komt omwille van Uw Naam

⁴² – want zij zullen horen van Uw grote Naam, van Uw sterke hand en van Uw uitgestrekte arm – wanneer hij komt en naar dit huis zijn gebed richt,

⁴³ luistert U dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, en doe overeenkomstig alles wat de vreemdeling tot U roepen zal, opdat alle volken van de aarde Uw Naam kennen en U vrezen, zoals Uw volk Israël, en erkennen dat Uw Naam is uitgeroepen over dit huis dat ik gebouwd heb.

⁴⁴ Wanneer Uw volk uittrekt ten strijde tegen zijn vijand, op de weg waarheen U hen zendt, en zij bidden tot de HEERE, in de richting van deze stad, die U verkozen

hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam heb gebouwd,

⁴⁵ luistert U dan in de hemel naar hun gebed en hun smeekbede, en verschaf hun recht.

⁴⁶ Wanneer zij tegen U hebben gezondigd – ^aer is immers geen mens die niet zondigt – en U toornig op hen bent, en hen overlevert aan de vijand, zodat zij die hen gevangengenomen hebben, hen als gevangenen wegvoeren naar het land van de vijand, ver weg of dichtbij,

⁴⁷ en zij het in het land waarheen zij als gevangenen werden weggevoerd, ter harte nemen, zich bekeren en tot U smeken in het land van hen die hen gevangengenomen hebben, door te zeggen: Wij hebben gezondigd en ons misdragen, wij hebben goddeloos gehandeld,

⁴⁸ en als zij zich in het land van hun vijanden die hen als gevangenen weggevoerd hebben, tot U bekeren met heel hun hart en met heel hun ziel, en tot U bidden in de richting van hun land, dat U aan hun vaderen gegeven hebt, en van de stad die U verkozen hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam gebouwd heb,

⁴⁹ luistert U dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, naar hun gebed en hun smeekbede en verschaf hun recht.

⁵⁰ Vergeef Uw volk datgene waarmee zij tegen U zondigden, en al hun overtredingen waarmee zij tegen U overtraden, en geef hun ontferming bij hen die hen als gevangenen wegvoerden, zodat die zich over hen ontfermen.

⁵¹ Want zij zijn Uw volk en Uw eigendom, door U uit Egypte geleid, uit het midden van de ijzeroven.

⁵² Laten Uw ogen dan open zijn voor de smeekbede van Uw dienaar en voor de smeekbede van Uw volk Israël, door naar hen te luisteren bij al hun roepen tot U,

⁵³ want U hebt hen voor Uzelf als Uw eigendom afgezonderd uit alle volken van de aarde, ^bzoals U gesproken hebt door de dienst van Mozes, Uw dienaar, toen U onze vaderen uit Egypte leidde, Heere HEERE!

^a 2 Kron. 6:36; Spr. 20:9; Pred. 7:20; 1 Joh. 1:8,10 ^b Ex. 19:5; Deut. 4:20; 7:6; 9:26,29; 14:2
8:37 *het land met zijn steden* - Letterlijk: het land van zijn poorten; zie ook vers 40. 8:53 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes; zie ook vers 56.

SALOMO ZEGENT HET VOLK

⁵⁴ Het gebeurde nu, toen Salomo geëindigd had heel dit gebed en deze smeekbede tot de HEERE te bidden, *dat* hij van voor het altaar van de HEERE uit zijn geknielde houding* opstond en zijn handen uitspreidde naar de hemel.

⁵⁵ Zo stond hij *daar* en zegende heel de gemeente van Israël en zei met luide stem:

⁵⁶ Geloofd zij de HEERE, Die Zijn volk Israël rust gegeven heeft, overeenkomstig alles wat Hij gesproken heeft! ^aNiet één woord is on vervuld gebleven* van al Zijn goede woorden, die Hij gesproken heeft door de dienst van Mozes, Zijn dienaar.

⁵⁷ Moge de HEERE, onze God, met ons zijn, zoals Hij met onze vaders is geweest. Moge Hij ons niet verlaten en ons niet in de steek laten,

⁵⁸ door ons hart voor Zich te winnen, zodat wij in al Zijn wegen gaan en Zijn geboden, Zijn verordeningen en Zijn bepalingen, die Hij onze vaders geboden heeft, in acht nemen.

⁵⁹ Laten deze woorden van mij, waarmee ik voor het aangezicht van de HEERE gesmeekt heb, dag en nacht dicht bij de HEERE, onze God, zijn, zodat *Hij* recht verschaft aan Zijn dienaar en aan Zijn volk Israël,* zoals elke dag vereist,*

⁶⁰ opdat alle volken van de aarde weten: ^bde HEERE, Hij is God en niemand anders.

⁶¹ Laat uw hart volkomen met de HEERE, onze God, zijn, door te wandelen overeenkomstig Zijn verordeningen en Zijn geboden in acht te nemen, zoals op deze dag.

⁶² De koning nu, en heel Israël met hem, bracht offers voor het aangezicht van de HEERE.

⁶³ Salomo bracht een dankoffer dat hij aan de HEERE offerde: tweeëntwintigduizend runderen en honderdwtintigduizend schapen. Zo wijdde de koning en alle Israëlieten het huis van de HEERE in.

⁶⁴ Op die dag heiligde de koning het mid-

den van de voorhof, die vóór het huis van de HEERE ligt, omdat hij daar het brandoffer en het graanoffer had bereid met het vet van de dankoffers, want het koperen altaar, dat voor het aangezicht van de HEERE stond, ^cwas te klein om de brandoffers, de graanoffers en het vet van de dankoffers te bevatten.

⁶⁵ In die tijd hield Salomo ook het feest, en heel Israël met hem, een grote menigte, vanaf Lebo-Hamath tot de Beek van Egypte, voor het aangezicht van de HEERE, onze God, zeven dagen en *nog eens* zeven dagen: veertien dagen.

⁶⁶ Op de achtste dag liet hij het volk gaan en zij zegenden de koning. Daarna gingen zij naar hun tenten, blij en welgemoed over al het goede dat de HEERE aan Zijn dienaar David, en aan Zijn volk Israël, had gedaan.

9 Het gebeurde nu, ^etoen Salomo de bouw van het huis van de HEERE en het huis van de koning voltooid had, ^fen toen Salomo al zijn wensen, die hij uit wilde voeren, *ten uitvoer had gebracht*,

² dat de HEERE voor de tweede maal aan Salomo verscheen, ^gzoals Hij aan hem in Gibeon verschenen was.

³ De HEERE zei tegen hem: Ik heb uw gebed en uw smeekbede gehoord, die u voor Mijn aangezicht gesmeekt hebt. Ik heb dit huis dat u gebouwd hebt, geheiligd ^hom Mijn Naam daar tot in eeuwigheid te vestigen. Alle dagen zullen Mijn ogen en Mijn hart daar zijn.

⁴ En u, wanneer u voor Mijn aangezicht wandelt, zoals uw vader David met een volkomen hart en in oprechtheid gewandeld heeft, door te handelen overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb, *en* u Mijn verordeningen en bepalingen in acht neemt,

⁵ dan zal Ik de troon van uw koningschap over Israël voor eeuwig bevestigen, zoals Ik met betrekking tot uw vader David ge-

^a Joz. 21:45 ^b Deut. 4:35,39 ^c 2 Kron. 7:5 enz. ^d 2 Kron. 7:7 ^e 2 Kron. 7:11 ^f 2 Kron. 7:11 ^g 1 Kon. 3:5 ^h Deut. 12:11; 1 Kon. 8:29 ⁱ 2 Sam. 7:12,16; 1 Kon. 6:12; 1 Kron. 22:10; Ps. 132:12

8:54 uit zijn geknielde houding - Letterlijk: van het knielen op zijn knieën. **8:56** on vervuld gebleven - Letterlijk: gevallen. **8:59** recht verschaft ... Israël - Letterlijk: het recht van Zijn dienaar en het recht van Zijn volk Israël doet. **8:59** zoals ... vereist - Letterlijk: de zaak van een dag op zijn dag.

sproken heb: ^aHet zal u niet ontbreken aan een man op de troon van Israël.

^bMaar^c als u en uw kinderen zich ooit van achter Mij afkeren en Mijn geboden en Mijn verordeningen, die Ik u voorgehouden heb, niet in acht nemen, maar andere goden gaan dienen en zich voor hen neerbuigen,

^ddan zal Ik Israël uitroeien uit het land dat Ik hun gegeven heb, en zal Ik het huis, dat

^eIk voor Mijn Naam geheiligd heb, van voor Mijn aangezicht wegwerpen, ^fen zal Israël onder alle volken tot een spreekwoord en een voorwerp van spot worden.

^gEn dit huis zal een ruïne worden. Ieder die er voorbijgaat, zal zich ontzetten, sissen van afschuwen en zeggen: 'Waarom heeft de HEERE zo gedaan met dit land en met dit huis?

^hDan zal men zeggen: Omdat zij de HEERE, hun God, hebben verlaten, Die hun vaderen uit het land Egypte had geleid. Zij klampten zich vast aan andere goden en gingen zich voor hen neerbuigen en hen dienen. Daarom heeft de HEERE al dit kwaad over hen gebracht.

VOORSPOED ONDER SALOMO

¹⁰En het gebeurde na verloop van twintig jaar, waarin Salomo de twee huizen gebouwd had, het huis van de HEERE en het huis van de koning,

¹¹dat koning Salomo aan Hiram twintig steden in het land van Galilea gaf. Hiram, de koning van Tyrus, had Salomo gesteund met cederhout, met cipressenhout en met goud, overeenkomstig al zijn wensen.

¹²En Hiram vertrok uit Tyrus om de steden te bekijken die Salomo hem had gegeven, maar ze waren niet goed in zijn ogen.

¹³Daarom zei hij: Wat zijn dat voor steden die u mij gegeven hebt, mijn broeder? En hij noemde ze het land Kabul, zoals het tot op deze dag heet.

¹⁴En Hiram stuurde de koning honderd-twintig talent^d goud.

¹⁵Dit nu is de kwestie van de lichting voor

de herendienst, die koning Salomo liet opkomen om het huis van de HEERE, zijn eigen huis, de Millo, de muur van Jeruzalem, Hazor, Megiddo en Gezer te bouwen.

¹⁶Farao, de koning van Egypte, was namelijk opgetrokken en had Gezer ingenomen en het met vuur verbrand, de Kanaänieten die in de stad woonden, gedood, en het aan zijn dochter, de vrouw van Salomo, als geschenk gegeven.

¹⁷Salomo heeft toen Gezer herbouwd, en ook Laag-Beth-Horon,

¹⁸Baälath en Tamor in de woestijn, in dat land,

¹⁹al de voorraadsteden die Salomo had, de wagensteden, de ruiterssteden, al wat hij maar verlangde te bouwen, ²⁰in Jeruzalem, op de Libanon en in heel het land van zijn heerschappij.

²¹Al het volk dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten, en Jebusieten, die niet bij de Israëlieten behoorden,

²²hun nakomelingen, die na hen in het land waren overgebleven en die de Israëlieten niet met de ban hadden kunnen slaan, hen liet Salomo opkomen om in herendienst te werken, tot op deze dag.

²³Uit de Israëlieten echter stelde Salomo geen slaaf aan. Zij waren immers strijdbare mannen, zijn dienaren, zijn bevelhebbers en zijn officieren: de bevelhebbers over zijn wagens en zijn ruiters.

²⁴Dit waren de opzichters over hen die aangesteld waren en die over het werk van Salomo gingen, vijfhonderdvijftig man, die de leiding hadden over het volk dat het werk verrichtte.

²⁵Zodra de dochter van de farao vertrokken was uit de stad van David naar haar huis, dat Salomo voor haar had gebouwd, toen heeft hij de Millo gebouwd.

²⁶Salomo bracht driemaal per jaar brandoffers en dankoffers op het altaar dat hij voor de HEERE had gebouwd en ook bracht hij er reukoffers, namelijk op het altaar

^a1 Kon. 2:4 ^b2 Sam. 7:14; Ps. 89:30,31 enz. ^cJer. 7:15 ^dDeut. 28:37 ^e2 Kron. 7:21 ^fDeut. 29:24; Jer. 22:8 ^g2 Kron. 8:1 ^h2 Kron. 8:6 enz. ⁱLev. 25:39 ^j2 Kron. 8:11

^k9:5 Het zal... Israël - Letterlijk: Er zal u geen man worden afgesneden van op de troon van Israël. ^l9:14 Een talent is ongeveer 30 kilo; zie ook vers 28. ^m9:19 al wat... te bouwen - Letterlijk: en de wens van Salomo, wat hij verlangde te bouwen.

dat voor het aangezicht van de HEERE stond, toen hij het huis voltooid had.

²⁶ Koning Salomo bouwde ook een vloot in Ezeon-Geber, dat bij Eloth ligt, aan de oever van de Schelfzee, in het land Edom.

²⁷ En Hiram stuurde zijn dienaren *mee* met de vloot: scheepslieden, kenners van de zee, *samen* met de dienaren van Salomo.

²⁸ En zij kwamen in Ofir en haalden daar goud vandaan, vierhonderdtwintig talent, en brachten het naar koning Salomo.

DE KONINGIN VAN SJEBA KOMT IN JERUZALEM SALOMO BEZOEKEN

10 Toen de koningin van Sjeba het gerucht over Salomo in verband met de Naam van de HEERE hoorde, kwam zij om hem met raadsels op de proef te stellen.

^{2a} Zij kwam naar Jeruzalem met een zeer groot gevolg, met kamelen, beladen met specerijen, met zeer veel goud, en met edelstenen. Zij kwam bij Salomo en sprak tot hem *over alles* wat zij op haar hart had.

³ En Salomo verklaarde haar al haar vragen. Geen ding was voor de koning verborgen dat hij haar niet *kon* verklaren.

⁴ Toen de koningin van Sjeba alle wijsheid van Salomo zag, en het huis dat hij had gebouwd,

⁵ het voedsel op zijn tafel, hoe zijn dienaren aanzaten, hoe zijn bedienden klaarstonden, hun kleding, zijn schenkers, zijn brandoffers, die hij bracht in het huis van de HEERE, was zij buiten zichzelf.

⁶ Zij zei tegen de koning: Het was de waarheid, wat ik in mijn land over uw woorden en over uw wijsheid gehoord heb.

⁷ Maar ik geloofde die woorden niet, totdat ik kwam en mijn *eigen* ogen *het* zagen. Zie, *heb* niet de helft was mij verteld. U hebt wat uw wijsheid en welstand betreft het gerucht dat ik gehoord had, overtroffen.

⁸ Gelukkig zijn uw mannen, gelukkig deze dienaren van u, die voortdurend in uw dienst staan en uw wijsheid horen!

⁹ Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u heeft gehad, door u op de troon

van Israëel te zetten! Omdat de HEERE Israëel voor eeuwig liefheeft, daarom heeft Hij u tot koning aangesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

¹⁰ Zij gaf de koning honderdtwintig talent* goud en zeer veel specerijen en edelstenen. Zo'n grote hoeveelheid specerijen als die de koningin van Sjeba aan koning Salomo gaf, is er nooit *meer* gekomen.

¹¹ Ook bracht de vloot van Hiram, die goud uit Ofir vervoerde, zeer veel sandelhout en edelstenen uit Ofir.

^{12b} De koning maakte van dit sandelhout steunbalken voor het huis van de HEERE en voor het huis van de koning, en luiten en harpen voor de zangers. Zulk sandelhout is er niet *meer* gekomen of gezien tot op deze dag.

¹³ Koning Salomo gaf de koningin van Sjeba *overeenkomstig* al haar wensen, *alles* waar zij om vroeg, meer dan wat Salomo haar *al* gegeven had, overeenkomstig het vermogen van de koning. Daarna keerde zij *terug* en ging naar haar land, zij en haar dienaren.

RIJKDOM VAN SALOMO

¹⁴ Het gewicht van het goud dat in één jaar voor Salomo binnenkwam, was zeshonderdzesenzestig talent goud,

¹⁵ afgezien van *de inkomsten* van de rondtrekkende kooplui en de winst van de handelaars, van alle koningen van Arabië en van de landvoogden van het land.

¹⁶ Ook maakte koning Salomo tweehonderd grote schilden van gedreven goud. Zeshonderd *sikkel* goud ging op aan één schild.

¹⁷ Verder driehonderd kleine schilden van gedreven goud; drie pond goud liet hij opgaan aan één schild. ¹⁸ De koning legde ze in het huis van het Woud van de Libanon. ¹⁹ Ook maakte de koning een grote ivoren troon en overtrok die met zuiver goud.

²⁰ Deze troon had zes treden en de bovenzijde van de troon was van achteren rond, aan beide zijden* van de zitplaats zaten

^a 2 Kron. 9:1; Matt. 12:42; Luk. 11:31 ^b 2 Kron. 9:11 ^c 1 Kon. 14:26 ^d 1 Kon. 7:2 ^e 2 Kron. 9:17

^{10:2} een zeer groot gevolg - Letterlijk: een zeer groot vermogen. ^{10:5} was zij buiten zichzelf

- Letterlijk: was er geen adem (sv: geest) meer in haar. ^{10:8} in uw dienst staan - Letterlijk: voor uw aangezicht staan. ^{10:10} Een talent is ongeveer 30 kilo; zie ook vers 14.

^{10:19} aan beide zijden - Letterlijk: van hier en vandaar; zie ook vers 20.

leuning(en),* en bij die leuning(en) stonden twee leeuwen.

²⁰ Er stonden daar dus twaalf leeuwen op de zes treden, aan beide zijden. Zoiets werd er voor geen enkel koninkrijk ooit gemaakt.

²¹ Verder was al het drinkgerei van koning Salomo van goud, en alle voorwerpen in het huis van het Woud van de Libanon waren van bladgoud. Er was niets van zilver. Dat werd in de dagen van Salomo als niets geacht.

²² De koning had namelijk een Tarsisvloot op zee, *samen* met de vloot van Hiram. Eens in de drie jaar liep de Tarsisvloot binnen, beladen met goud, zilver, ivoor, apen en pauwen.

²³ Zo werd koning Salomo, wat *rijkdom en wijsheid betrof, aanzienlijker dan alle koningen van de aarde.

²⁴ En de hele wereld zocht Salomo op,* om zijn wijsheid te horen, die God *hem* in zijn hart had gegeven.

²⁵ Ieder van hen bracht zijn geschenk mee: zilveren voorwerpen, gouden voorwerpen, kleding, wapens, specerijen, paarden en muil dieren, jaar op jaar het toegezegde geschenk.*

²⁶ ^bVerder verzamelde Salomo strijdwapens en ruiters. Hij had veertienhonderd strijdwapens en twaalfduizend ruiters. Hij bracht ze onder in de wagensteden en bij de koning in Jeruzalem.

²⁷ ^cDe koning maakte het zilver in Jeruzalem zo *overvloedig* als stenen, en de ceders maakte hij zo talrijk als de wilde vijgenbomen die in het Laagland *voorkomen*.

²⁸ En ^dde aanvoer van de paarden die Salomo had, *kwam* uit Egypte en uit Kewe. ^eKoopliden van de koning namen *ze* tegen een *bepaalde* prijs uit Kewe mee.

²⁹ Een wagen werd uit Egypte uitgevoerd* voor zeshonderd zilverstukken en een paard voor honderdvijftig. Ook voerden ze *die* door hun tussenkomst* uit naar alle

koningen van de Hethieten en naar de koningen van Syrië.

VROUWEN EN AFGODERIJ VAN SALOMO

11 Koning Salomo had ^fveel uitheemse vrouwen lief, en dat naast de dochter van de farao: Moabitische, Ammonitische, Edomitische, Sidonische, *en* Hethitische vrouwen,

² uit de volken waarvan de HEERE tegen de Israëlieten had gezegd: ^gU mag niet naar hen toe gaan en zij mogen niet bij u komen. Zij zouden ongetwijfeld uw hart doen afwijken, achter hun goden aan. Aan hen hechte Salomo zich in liefde.

³ Hij had zevenhonderd vrouwen – vorstinnen – en driehonderd bijvrouwen. Zijn vrouwen deden zijn hart afwijken.

⁴ Het was in de tijd van Salomo's ouderdom *dat* zijn vrouwen zijn hart deden afwijken, achter andere goden aan, zodat zijn hart niet volkomen was met de HEERE, zijn God, zoals het hart van zijn vader David,

⁵ want Salomo ging achter ^hAstarte aan, de god van de Sidoniërs, en achter Milkom, de afschuwelijke *afgod* van de Ammonieten.

⁶ Zo deed Salomo wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij volhardde er niet in de HEERE na te volgen, zoals zijn vader David. ⁷ Toen bouwde Salomo een *offerhoogte* voor Kamos, de afschuwelijke *afgod* van de Moabieten, op de berg die voor Jeruzalem ligt, en voor Molech, de afschuwelijke *afgod* van de Ammonieten.

⁸ Zo deed hij voor al zijn uitheemse vrouwen, die hun afgoden reukoffers en slachtoffers brachten.

STRAFAANKONDIGING

⁹ Daarom werd de HEERE toornig op Salomo, omdat zijn hart van de HEERE, de God van Israël, ⁱDie hem tweemaal was verschenen, was afgeweken.

^a 1 Kon. 3:12,13 ^b 1 Kon. 4:26; 2 Kron. 1:14; 9:25 ^c 2 Kron. 1:15; 9:27 ^d 2 Kron. 9:28 ^e 2 Kron. 1:16

^f Deut. 17:17 ^g Ex. 34:16; Deut. 7:3 ^h Richt. 2:13; 2 Kon. 23:13 ⁱ 2 Kon. 23:13 ^j 1 Kon. 3:5; 9:2

10:19 *leuning(en)* - Letterlijk: handen. **10:24** *zocht Salomo op* - Letterlijk: zocht het aangezicht van Salomo. **10:25** *jaar... geschenk* - Letterlijk: de zaak van een jaar in een jaar. **10:29** *werd ... uitgevoerd* - Letterlijk: kwam op en ging uit. **10:29** *tussenkomst* - Letterlijk: hand.

¹⁰ "Hij had hem aangaande deze zaak geboden dat hij niet achter andere goden aan zou gaan, maar hij hield zich niet aan wat de HEERE geboden had.

¹¹ Daarom zei de HEERE tegen Salomo: Omdat het bij u gebeurd is dat u Mijn verbond en verordeningen, die Ik u geboden heb, niet in acht hebt genomen, ¹² zal Ik het koninkrijk zeker van u losscheuren en het aan uw dienaar geven.

¹² In uw dagen zal ik dat echter niet doen, omwille van uw vader David. Ik zal het uit de hand van uw zoon losscheuren.

¹³ Alleen, Ik zal niet het hele koninkrijk van u losscheuren: één stam zal Ik aan uw zoon geven, omwille van Mijn dienaar David en omwille van Jeruzalem, dat Ik verkozen heb.

VERZET VAN HADAD EN REZON

¹⁴ Zo liet de HEERE een tegenstander van Salomo opstaan: Hadad, de Edomiet. Hij was uit het nageslacht van de koning van Edom.

¹⁵ "Het gebeurde namelijk eens, toen David in Edom was, toen Joab, de legeroverste, eropuit trok om de gesneuvelden te begraven, dat hij al wie mannelijk was in Edom doodde,

¹⁶ want Joab bleef daar zes maanden, met heel Israël, totdat hij al wie mannelijk was in Edom had uitgeroeid.

¹⁷ Maar Hadad vluchtte, hij en enige Edomitische mannen uit de dienaren van zijn vader met hem, om in Egypte te komen. Hadad was toen nog een kleine jongen.

¹⁸ Zij vertrokken* uit Midian en kwamen in Paran. Uit Paran namen zij mannen met zich mee en kwamen in Egypte, bij de farao, de koning van Egypte. Die gaf hem een huis, zegde hem voedsel toe en gaf hem land.

¹⁹ Verder vond Hadad zoveel genade in de ogen van de farao, dat deze hem de zuster van zijn vrouw, de zuster van koningin Tachpenes, tot vrouw gaf.

²⁰ En de zuster van Tachpenes baarde hem

zijn zoon, Genubath, en Tachpenes bracht hem groot* in het huis van de farao. Genubath was in het huis van de farao te midden van de zonen van de farao.

²¹ Maar toen Hadad in Egypte hoorde dat David bij zijn vaderen te ruste gegaan was en dat Joab, de legerbevelhebber, dood was, zei Hadad tegen de farao: Laat mij gaan, dan trek ik naar mijn land.

²² De farao zei echter tegen hem: Waaraan ontbreekt het u bij mij dat, zie, u naar uw land wilt trekken? En hij zei: Aan niets, maar laat mij evenwel gaan.

²³ "God liet nog een tegenstander tegen hem opstaan: Rezon, de zoon van Eljada, die weggevlucht was bij zijn heer, Hada-dezer, de koning van Zoba,

²⁴ tegen wie hij, "toen David hen doodde, mannen bijeengebracht had en leider van een bende werd. Zij trokken naar Damascus, gingen daar wonen en regeerden in Damascus.

²⁵ En al de dagen van Salomo was hij tegenstander van Israël, en dat naast het kwaad dat Hadad deed, want hij had een afkeer van Israël en regeerde over Syrië.

PROFETIE VAN AHIA VOOR JEROBEAM

²⁶ Ook 'Jerobeam, de zoon van Nebat, een Efrathiet uit Zereda, een dienaar van Salomo – de naam van zijn moeder was Zerua, een weduwe – kwam in opstand tegen de koning."

²⁷ Dit is de reden waarom hij tegen de koning in opstand kwam: Salomo bouwde de Millo en dichtte de bres in de muur van de stad van zijn vader David.

²⁸ Nu was de man Jerobeam een harde werker.* Toen Salomo zag hoe deze jongeman het werk verrichtte, stelde hij hem aan over de hele lichting werklieden* van het huis van Jozef.

²⁹ Het gebeurde in die tijd, toen Jerobeam uit Jeruzalem vertrok, dat de profeet Ahia uit Silo hem onderweg aantrof. Deze had zich in een nieuw kleed gehuld en zij beiden waren alleen in het open veld.

*1 Kon. 6:12 ¹1 Kon. 12:15 ²2 Sam. 8:14; 1 Kron. 18:12,13 ³2 Sam. 8:3; 10:18 ⁴2 Sam. 8:3 ⁵2 Kron. 13:6 ⁶11:18 vertrokken - Letterlijk: Zij stonden op. ⁷11:20 bracht hem groot - Letterlijk: nam hem van de borst. ⁸11:26 kwam in opstand - Letterlijk: hief de hand op; zie ook vers 27. ⁹11:28 een harde werker - Letterlijk: een strijdbare held. ¹⁰11:28 de hele lichting werklieden - Letterlijk: de hele last.

³⁰ Toen pakte Ahia het nieuwe kleeft dat hij aanhad, en scheurde het in twaalf stukken.

³¹ Hij zei tegen Jerobeam: Neem *er* tien stukken van voor uzelf. Want zo zegt de HEERE, de God van Israël: ^aZie, Ik ga het koninkrijk uit de hand van Salomo loscheuren en Ik zal u tien stammen geven.

³² Maar één stam zal voor hem zijn, omwille van Mijn dienaar David en omwille van Jeruzalem, de stad die Ik uit alle stammen van Israël heb verkozen,

³³ omdat zij Mij hebben verlaten en zich neergebogen hebben voor Astarte, de god van de Sidoniërs, voor Kamos, de god van de Moabieten, en voor Milkom, de god van de Ammonieten, en niet in Mijn wegen gegaan zijn door te doen wat juist is in Mijn ogen en Mijn verordeningen en bepalingen *te houden*, zoals zijn vader David.

³⁴ Uit zijn hand zal Ik dit hele koninkrijk echter niet nemen, maar Ik zal hem voor al de dagen van zijn leven tot vorst maken, omwille van Mijn dienaar David, die Ik heb verkozen en die Mijn geboden en verordeningen in acht heeft genomen.

³⁵ Maar uit de hand van zijn zoon zal Ik het koningschap nemen en Ik zal u daarvan tien stammen geven.

³⁶ En aan zijn zoon zal Ik één stam geven, ^bzodat Mijn dienaar David alle dagen een lamp voor Mijn aangezicht zal hebben in Jeruzalem, de stad die Ik voor Mij heb verkozen om Mijn Naam daar te vestigen.

³⁷ Maar u zal Ik nemen om te regeren over al wat uw ziel verlangen zal, en u zult koning zijn over Israël.

³⁸ En het zal gebeuren, als u luistert naar alles wat Ik u gebied en in Mijn wegen gaat en doet wat juist is in Mijn ogen door Mijn verordeningen en Mijn geboden in acht te nemen, zoals Mijn dienaar David gedaan heeft, dat Ik met u zal zijn en voor u een blijvend koningshuis zal bouwen, zoals Ik *dat* voor David gebouwd heb, en Ik zal u Israël geven.

³⁹ Ik zal hiertoe het nageslacht van David vernederen, maar niet voor alle dagen.

⁴⁰ Salomo wilde Jerobeam doden, maar Jerobeam stond op en vluchtte naar Egypte, naar Sisak, de koning van Egypte, en hij bleef in Egypte totdat Salomo stierf.

⁴¹ Het 'overige nu van de geschiedenis van Salomo, en al wat hij gedaan heeft, en zijn wijsheid, is dat niet beschreven in het boek met de geschiedenis van Salomo?

⁴² De tijd* nu dat Salomo in Jeruzalem over heel Israël regeerde, ^cwas veertig jaar.

⁴³ Daarna ging Salomo te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven in de stad van zijn vader David, en Rehabeam, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

VERZOEK VAN ISRAËL OM VERLICHTING VAN LASTEN

12 Rehabeam ^eging naar Sichem, want heel Israël was naar Sichem gekomen om hem koning te maken.

² Het gebeurde nu, toen Jerobeam, de zoon van Nebat, *dit* hoorde, 'terwijl hij nog in Egypte was – want hij was gevlucht voor koning Salomo en Jerobeam woonde in Egypte –

³ dat zij *een bode* stuurden en hem lieten roepen. Toen kwam Jerobeam, met heel de gemeente van Israël, en zij spraken tot Rehabeam:

⁴ 'Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; maakt u het harde dienstwerk voor uw vader en zijn zware juk, dat hij ons heeft opgelegd nu lichter, dan zullen wij u dienen.

⁵ Hij zei tegen hen: Ga en kom over drie dagen bij mij terug. En het volk ging weg.

⁶ Koning Rehabeam pleegde overleg met de oudsten die bij zijn vader Salomo in dienst waren geweest, ^ftoen die *nog* leefde, en zei: Wat raadt u aan om dit volk te antwoorden?

⁷ Zij spraken tot hem: Als u heden een dienaar voor dit volk wilt zijn, en *als* u hen dient, hun antwoord geeft en goede woorden tot hen spreekt, dan zullen zij alle dagen uw dienaren zijn.

⁸ Maar hij verwierp de raad van de oudsten die zij hem hadden gegeven, en pleegde

^a 1 Sam. 15:28 ^b 1 Kon. 15:4; Ps. 132:17 ^c 2 Kron. 9:29 ^d 2 Kron. 9:30 ^e 2 Kron. 10:1 ^f 1 Kon. 11:40

^g 2 Kron. 10:4

11:42 de tijd - Letterlijk: de dagen. **12:6 die bij... geweest** - Letterlijk: die voor het aangezicht van zijn vader Salomo hadden gestaan; zie ook vers 8.

overleg met de jonge mannen die met hem waren opgegroeid en bij hem in dienst waren.

⁹ Hij zei tegen hen: Wat raadt u aan dat wij dit volk zullen antwoorden, dat tot mij sprak: Maak het juk dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?

¹⁰ De jonge mannen, die met hem waren opgegroeid, spraken tot hem: Dit moet u zeggen tegen dat volk dat tot u heeft gesproken: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maakt u het voor ons lichter. Dit moet u tot hen spreken: Mijn pink is dikker dan het middel van mijn vader.

¹¹ Welnu, mijn vader heeft een zwaar juk op u geladen, maar ik zal aan uw juk *nog meer* toevoegen. Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ik zal u met schorpioenen gehoorzaamheid bijbrengen.

¹² Toen kwam Jerobeam met heel het volk bij Rehabeam, op de derde dag, zoals de koning had gesproken: Kom op de derde dag bij mij terug.

¹³ En de koning gaf het volk een hard antwoord, want hij verwierp de raad van de oudsten die hem raad gegeven hadden.

¹⁴ Hij sprak tot hen overeenkomstig de raad van de jonge mannen: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal aan uw juk *nog meer* toevoegen. Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ik zal u met schorpioenen gehoorzaamheid bijbrengen.

¹⁵ Dus luisterde de koning niet naar het volk. Deze ommekeer kwam namelijk van de HEERE, opdat Hij Zijn woord gestand zou doen dat de HEERE door de dienst van Ahia uit Silo tot Jerobeam, de zoon van Nebat, had ^agesproken.

¹⁶ Toen heel Israël zag dat de koning niet naar hen geluisterd had, gaf het volk de koning ten antwoord:

^b Wat voor deel hebben wij aan David? *Wij hebben geen erfelijk bezit met de zoon van Isai.*

Naar uw tenten, Israël!

Zorg nu voor uw *eigen* huis, David!

En Israël ging naar zijn tenten.

¹⁷ Maar wat betreft de Israëlieten die in de

steden van Juda woonden, over hen bleef Rehabeam koning.

¹⁸ Toen stuurde koning Rehabeam 'Adoram, die over de herendienst *ging*. Maar heel Israël stenigde hem met stenen, zodat hij stierf. Koning Rehabeam had echter de moed om op de wagen te klimmen om naar Jeruzalem te vluchten.

¹⁹ ^c Zo werden de Israëlieten afvallig van het huis van David, tot op deze dag.

²⁰ En het gebeurde, toen heel Israël hoorde dat Jerobeam was teruggekeerd, dat zij hem naar de volksvergadering lieten roepen, en hem over heel Israël koning maakten. Niemand volgde het huis van David dan alleen de stam van Juda.

²¹ ^e Toen Rehabeam in Jeruzalem aangekomen was, riep hij heel het huis van Juda en de stam van Benjamin bijeen, honderdtachtigduizend van de beste *manschapen*, geoefend in de strijd, om tegen het huis van Israël oorlog te voeren en het koningschap aan Rehabeam, de zoon van Salomo, terug te brengen.

²² ^f Maar het woord van God kwam tot Semaja, de man Gods:

²³ Zeg tegen Rehabeam, de zoon van Salomo, de koning van Juda, en tegen heel het huis van Juda en Benjamin en de rest van het volk:

²⁴ Zo zegt de HEERE: U mag niet optrekken of strijden tegen uw broeders, de Israëlieten. Keer terug, ieder naar zijn huis, want deze zaak is bij Mij vandaan gekomen. Zij luisterden naar het woord van de HEERE en keerden terug om weg te gaan, overeenkomstig het woord van de HEERE.

DE KALVERDIENST VAN JEROBEAM

²⁵ Jerobeam bouwde Sichem uit, in het bergland van Efraïm, en ging daar wonen. Naderhand vertrok hij vandaan en bouwde ^g Penuel.

²⁶ En Jerobeam zei in zijn hart: Nu zal het koninkrijk weer aan het huis van David komen.

²⁷ Als dit volk optrekt om offers te brengen in het huis van de HEERE in Jeruzalem, zal het hart van dit volk terugkeren naar hun heer, naar Rehabeam, de koning van Juda.

^a 1 Kon. 11:11,31 ^b 2 Sam. 20:1 ^c 1 Kon. 4:6; 5:14 ^d 2 Kon. 17:21 ^e 2 Kron. 11:1 ^f 2 Kron. 11:2 ^g Gen. 32:30

Dan zullen zij mij doden en terugkeren naar Rehabeam, de koning van Juda.

²⁸ Daarom pleegde de koning overleg en ^amaakte twee gouden kalveren. Hij zei tegen *het volk*: Het is te veel voor u om op te trekken naar Jeruzalem. ^bZie uw goden, Israël, die u uit het land Egypte hebben doen optrekken.

²⁹ En hij plaatste het ene in Bethel, en het andere zette hij in Dan.

³⁰ Dit werd *aanleiding* tot zonde, want het volk liep *vóór* het ene uit, tot aan Dan toe.

³¹ Hij maakte ook een *godshuis* op de *offerhoogen* 'en hij stelde priesters aan uit alle geledingen van het volk,' die niet tot de nakomelingen van Levi behoorden.

³² Verder stelde Jerobeam een feest in *voor* in de achtste maand, op de vijftiende dag van de maand, zoals het feest dat in Juda *gevierd werd*, en hij besteeg *dan* het altaar. Zo deed hij *ook* in Bethel door offers te brengen aan de kalveren die hij gemaakt had. Hij stelde ook in Bethel priesters aan voor de *offerhoogen* die hij gemaakt had.

³³ Ook bracht hij brandoffers op het altaar dat hij in Bethel gemaakt had, op de vijftiende dag van de achtste maand, in de maand die hij in zijn *eigen* hart bedacht had. Zo stelde hij voor de Israëlieten een feest in en offerde op het altaar door reukoffers te brengen.

JEROBEAM DOOR EEN PROFEET TE BETHEL BESTRAFT

13 En zie, er kwam een man Gods door het woord van de HEERE uit Juda naar Bethel, terwijl Jerobeam bij het altaar stond om een reukoffer te brengen.

² Hij riep tot het altaar, door het woord van de HEERE, en zei: Altaar, altaar, zo zegt de HEERE: "Zie, in het huis van David zal een zoon geboren worden, van wie de naam Josia zal zijn. Die zal op u de priesters van de hoogen offeren, die op u reukoffers brengen. Ja, men zal mensenbeenderen op u verbranden.

³ Op die dag gaf hij een teken: Dit is het

teken, waarvan de HEERE heeft gesproken: Zie het altaar zal scheuren en de as die erop ligt, zal eraf storten.

⁴ En het gebeurde, toen de koning het woord van de man Gods hoorde, dat deze tot het altaar in Bethel uitgeroepen had, dat Jerobeam zijn hand van op het altaar uitstrekte en zei: Grijp hem! Maar zijn hand, die hij tegen hem had uitgestrekt, verstijfde, zodat hij hem niet meer naar zich toe kon trekken.

⁵ En het altaar scheurde, en de as stortte van het altaar af, overeenkomstig het teken dat de man Gods door het woord van de HEERE had gegeven.

⁶ Toen antwoordde de koning en zei tegen de man Gods: "Tracht toch het aangezicht van de HEERE uw God gunstig te stemmen, en bid voor mij dat mijn hand weer teruggetrokken kan worden!" Toen trachtte de man Gods het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, en de hand van de koning kon weer teruggetrokken worden en werd als daarvoor.

⁷ En de koning sprak tot de man Gods: Kom met mij mee naar huis, en kom op krachten. Dan zal ik u een geschenk geven.

⁸ Maar de man Gods zei tegen de koning: "Al gaf u mij de helft van uw huis, ik zou niet met u meegaan, en ik zou in deze plaats geen brood eten of water drinken.

⁹ Want zo heeft de HEERE mij door Zijn woord geboden: U mag geen brood eten of water drinken, en u mag niet terugkeren via de weg waarlangs u gegaan bent.

¹⁰ Zo ging hij langs een andere weg, en keerde niet terug via de weg waarlangs hij naar Bethel gekomen was.

DOOD VAN DE PROFEET TE BETHEL

¹¹ Nu woonde er in Bethel een oude profeet. Zijn zoon kwam en vertelde hem alles "wat de man Gods die dag in Bethel had gedaan, met de woorden die hij tot de koning had gesproken. Zij vertelden die aan hun vader.

¹² Hun vader sprak tot hen: Welke weg is

^a 2 Kon. 17:16 ^b Ex. 32:8 ^c Num. 3:10; 1 Kon. 13:33; 2 Kon. 17:32; 2 Kron. 11:15 ^d 2 Kon. 23:15,16,17 enz. ^e Ex. 8:8; 9:28; 10:17; Num. 21:7; Hand. 8:24 ^f Num. 22:18

12:31 *hij stelde ... volk* - Letterlijk: hij maakte priesters van de eindigen van het volk. **13:6** *teruggetrokken kan worden* - Letterlijk: weer naar mij terugkom. **13:11** *alles* - Letterlijk: al het werk.

hij gegaan? Zijn zonen hadden de weg gezien waarlangs de man Gods die uit Juda kwam, gegaan was.

¹³ Toen zei hij tegen zijn zonen: Zadel de ezel voor mij. En zij zadelden de ezel voor hem, en hij reed erop weg.

¹⁴ Hij ging de man Gods achterna, en trof hem aan, zittend onder een eik. Hij zei tegen hem: Bent u de man Gods die uit Juda gekomen is? En hij zei: *Dat ben ik.*

¹⁵ Toen zei hij tegen hem: Kom met mij mee naar huis en eet brood.

¹⁶ Maar hij zei: Ik kan niet met u terugkeren of met u meekomen. Ik zal ook geen brood eten of water met u drinken in deze plaats.

¹⁷ Want door het woord van de HEERE is een woord tot mij gekomen: U mag daar geen brood eten of water drinken. U mag niet terugkeren door via de weg te gaan waarlangs u al gegaan bent.

¹⁸ Hij zei tegen hem: 'Ik ben ook een profeet, zoals u, en een engel heeft door het woord van de HEERE tot mij gesproken: Laat hem met u terugkeren naar uw huis, en laat hij brood eten en water drinken. Hij loog *echter* tegen hem.

¹⁹ Toen keerde hij met hem terug, at brood in zijn huis en dronk water.

²⁰ En het gebeurde, toen zij aan tafel zaten, dat het woord van de HEERE tot de profeet kwam die hem had laten terugkeren.

²¹ Hij riep tegen de man Gods die uit Juda gekomen was: Zo zegt de HEERE: Omdat u ongehoorzaam bent geweest aan het bevel van de HEERE, en het gebod dat de HEERE uw God u geboden had, niet in acht genomen hebt,

²² maar teruggekeerd bent en brood gegeten en water gedronken hebt in de plaats waarvan Hij tot u gesproken had: U mag daar geen brood eten of water drinken, *daarom* zal uw dode lichaam niet in het graf van uw vaderen komen.

²³ En het gebeurde, nadat hij brood had gegeten en nadat hij gedronken had, dat hij de ezel voor hem zadelde, voor de profeet die hij had doen terugkeren.

²⁴ Deze ging op weg. Maar onderweg trof

een leeuw hem aan, en doodde hem. Zijn dode lichaam lag op de weg geworpen. De ezel stond ernaast en de leeuw stond *eveneens* naast het dode lichaam.

²⁵ En zie, er kwamen *enige* mannen voorbij. Zij zagen het dode lichaam, dat op de weg geworpen was, en de leeuw, die naast het dode lichaam stond, en gingen het vertellen in de stad waar de oude profeet woonde.

²⁶ Toen de profeet die hem van *zijn* weg had doen terugkeren, dit hoorde, zei hij: Dat is de man Gods die het bevel van de HEERE ongehoorzaam is geweest. Daarom gaf de HEERE hem over aan de leeuw, en die heeft hem vermorzeld en gedood, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij tot hem gesproken had.

²⁷ Hij sprak tot zijn zonen: Zadel voor mij de ezel. En zij zadelden *die*.

²⁸ Toen ging hij op weg en trof diens dode lichaam aan, op de weg geworpen, en de ezel en de leeuw die naast het dode lichaam stonden. De leeuw had het dode lichaam niet opgegeten en de ezel niet vermorzeld.

²⁹ Toen nam de profeet het dode lichaam van de man Gods op, legde het op de ezel en bracht het terug. Zo kwam de oude profeet in de stad om rouw te bedrijven en hem te begraven.

³⁰ Hij legde zijn dode lichaam in zijn *eigen* graf. Ze bedreven rouw over hem, *met de woorden*: Ach, mijn broeder!

³¹ Het gebeurde, nadat hij hem begraven had, dat hij tegen zijn zonen zei: Als ik gestorven ben, dan moeten jullie mij begraven in het graf waarin de man Gods begraven is. Leg mijn beenderen naast zijn beenderen.

³² Want de woorden 'die hij door het woord van de HEERE geroepen heeft tegen het altaar dat te Bethel is, en tegen alle huizen op de offerhoogten die in de steden van Samaria zijn, zullen zeker uitkomen.

³³ Jerobeam keerde na deze gebeurtenis niet terug van zijn kwade weg, maar stelde de opnieuw uit alle geledingen van het volk priesters aan voor de offerhoogten.

^a Gal. 1:8 ^b 1 Kon. 20:36 ^c 2 Kon. 23:16 ^d 1 Kon. 12:31,32

13:33 *maar stelde ... aan* - Letterlijk: hij maakte opnieuw van de eind van het volk priesters voor de hoogten.

Wie *maar* wilde, wijdde hij* en *die* werd *dan een van* de priesters van de hoogten.

³⁴ En het werd door deze zaak tot zonde voor het huis van Jerobeam, waardoor *het* uitgeroeid en van de aardbodem weggevaagd zou worden.

AHIA VOORSPLELT DE ONDERGANG VAN JEROBEAM

14 In die tijd werd Abia, de zoon van Jerobeam, ziek.

² Toen zei Jerobeam tegen zijn vrouw: Sta toch op en verkleed je, zodat ze niet te weten komen dat je de vrouw van Jerobeam bent. Ga dan naar Silo. Zie, daar is de profeet Ahia, ³ die over mij gesproken heeft dat ik koning over dit volk zou worden.

³ Neem tien broden, koeken en een kruik honing mee, ⁴ en ga naar hem toe. Hij zal je vertellen wat de jongen overkomen zal.

⁴ Zo deed de vrouw van Jerobeam. Zij maakte zich gereed, ging naar Silo en kwam in het huis van Ahia. Nu kon Ahia niet *meer* zien, want zijn ogen waren star geworden vanwege zijn ouderdom.

⁵ Maar de HEERE zei tegen Ahia: Zie, de vrouw van Jerobeam komt u een uitspraak vragen over haar zoon, want deze is ziek. Zo en zo moet u tot haar spreken. Als zij binnenkomt zal het gebeuren dat zij zich als een vreemde voordoet.

⁶ En het gebeurde, toen Ahia het geluid van haar voetstappen hoorde, toen zij door de deur naar binnen kwam, dat hij zei: Kom binnen, vrouw van Jerobeam! Waarom doet u zich toch als een vreemde voor? Ik ben namelijk tot u gezonden met een harde boodschap.

⁷ Ga, zeg tegen Jerobeam: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: ⁸ Omdat Ik u verheven heb uit het midden van het volk en u tot vorst over Mijn volk Israël heb aangesteld, ⁹ omdat Ik het koningschap van het huis van David losgescheurd en aan u gegeven heb, maar u niet als Mijn dienaar David geweest bent, die Mijn geboden in acht nam en die Mij met heel zijn hart volgde

door alleen te doen wat juist is in Mijn ogen,

⁹ maar omdat u kwaad deed, meer dan allen die er vóór u geweest zijn, en u voor uzelf andere goden en gegoten beelden bent gaan maken, om Mij tot toorn te verwekken, en u Mij verworpen* hebt,

¹⁰ daarom, ¹¹ zie: Ik ga kwaad over het huis van Jerobeam brengen, en Ik zal van Jerobeam ¹² "alle mannen" in Israël uitroeien, zowel de gebondene als de vrije, en Ik zal de nakomelingen van het huis van Jerobeam wegvegen, zoals uitwerpselen worden weggeveegd, totdat het helemaal vergaan is.

¹³ Wie van Jerobeam in de stad sterft, die zullen de honden opeten, en wie in het veld sterft, die zullen de vogels in de lucht opeten, want de HEERE heeft het gesproken.

¹⁴ En u, sta op, ga naar uw huis. Wanneer uw voeten de stad binnenkomen, zal het kind sterven.

¹⁵ Heel Israël zal rouw over hem bedrijven en hem begraven, want hij zal als enige van Jerobeam in het graf komen, omdat in hem wat goeds voor de HEERE, de God van Israël, in het huis van Jerobeam gevonden is.

¹⁶ De HEERE zal echter voor Zichzelf een koning over Israël doen opstaan, die *nog* op diezelfde dag het huis van Jerobeam zal uitroeien. En wat daarna?

¹⁷ De HEERE ¹⁸ zal Israël treffen, zoals het riet in het water heen en weer zwiept, en Hij zal Israël wegrukken uit dit goede land, dat Hij hun vaderen heeft gegeven, en Hij zal hen verstrooien aan de overzijde van de rivier *de Eufraat*, omdat zij hun gewijde palen maakten om de HEERE tot toorn te verwekken.

¹⁹ Hij zal Israël overgeven vanwege de zonden van Jerobeam, die gezondigd heeft en die Israël deed zondigen.

²⁰ Toen stond de vrouw van Jerobeam op, ging *op weg* en kwam te Tirza. Toen zij over

*1 Kon. 11:31 ¹ 1 Kon. 12:15 ² 1 Kon. 15:29 ³ 1 Sam. 25:22,34; 1 Kon. 16:11; 21:21; 2 Kon. 9:8 ⁴ 1 Kon. 15:28,29 ⁵ 2 Kon. 17:18

13:33 *wijdde hij* - Letterlijk: vulde hij zijn hand. 14:3 *mee* - Letterlijk: in uw hand.

14:9 *verworpen* - Letterlijk: achter uw rug geworpen. 14:10 *alle mannen* - Letterlijk: wie tegen de wand plast.

de drempel van het huis kwam, stierf de jongen.

¹⁸ Zij begroeven hem, en heel Israël bedreef rouw over hem, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar, de profeet Ahia.

¹⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Jerobeam, hoe hij oorlog voerde en hoe hij regeerde, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël.

²⁰ De tijd* nu dat Jerobeam heeft geregeerd, is tweeëntwintig jaar. Hij ging te ruste bij zijn vaderen, en zijn zoon Nadab werd koning in zijn plaats.

AFGODERIJ VAN JUDA ONDER REHABEAM

²¹ Rehabeam nu, de zoon van Salomo, was koning over Juda. Rehabeam was eenenveertig jaar oud toen hij koning werd. Hij regeerde zeventien jaar in Jeruzalem, de stad die de HEERE uit alle stammen van Israël had verkozen om Zijn Naam daar te vestigen. De naam van zijn moeder was Naäma, de Ammonitische.

²² Juda deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, en zij verwekten Hem tot na-ijver, meer dan al hun vaderen gedaan hadden, met de zonden die zij begingen.

²³ Want ook zij bouwden voor zichzelf offerhoogten, gewijde stenen en gewijde palen, op elke hoge heuvel en onder elke bladerrijke boom.

²⁴ Ook waren er schandknapen in het land. Zij deden overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had.

²⁵ Nu gebeurde het in het vijfde jaar van koning Rehabeam^b dat Sisak, de koning van Egypte, optrok tegen Jeruzalem.

²⁶ Hij nam de schatten van het huis van de HEERE en de schatten van het huis van de koning weg, ja, hij nam alles weg. Hij nam ook alle gouden schilden weg die Salomo gemaakt had.

²⁷ In plaats daarvan maakte koning Rehabeam bronzen schilden en stelde die onder de verantwoordelijkheid* van de hoofden van de lijfwachten, die de ingang van het huis van de koning bewaakten.

²⁸ En het gebeurde, zo dikwijls als de koning naar het huis van de HEERE ging, dat de lijfwachten ze droegen en ze daarna weer terugbrachten naar de wachttruimte voor de lijfwachten.

²⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Rehabeam, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

³⁰ En er was oorlog tussen Rehabeam en Jerobeam, al hun dagen.

³¹ En Rehabeam ging te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van David. En de naam van zijn moeder was Naäma, de Ammonitische. En zijn zoon Abiam werd koning in zijn plaats.

ABIAM KONING VAN JUDA

15 In* het achttiende jaar nu van koning Jerobeam, de zoon van Nebat, werd Abiam koning over Juda.

² Hij regeerde drie jaren in Jeruzalem en de naam van zijn moeder was Maächa, de dochter van Abisalom.

³ Hij wandelde overeenkomstig alle zonden van zijn vader, die deze vóór hem gedaan had, en zijn hart was niet volkomen met de HEERE, zijn God, zoals het hart van zijn vader David.

⁴ Maar omwille van David gaf de HEERE, zijn God, hem 'een lamp in Jeruzalem door na hem zijn zoon te doen opstaan en door Jeruzalem in stand te houden,

⁵ omdat David gedaan had wat juist was in de ogen van de HEERE, en niet was afgeweken van alles wat Hij hem had geboden, alle dagen van zijn leven, ⁶ behalve in de zaak van Uria, de Hethiet.

⁷ Er was oorlog geweest tussen Rehabeam en Jerobeam, al de dagen van zijn leven.

⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Abiam, en al wat hij gedaan heeft, is dat

* 2 Kron. 12:13 ^b 2 Kron. 12:2 ^c 1 Kon. 10:16,17; 2 Kron. 9:15 ^d 2 Kron. 13:1 ^e 2 Kron. 13:2 ^f 1 Kon. 11:36 ^g 2 Sam. 11:4,15; 12:9

14:20 de tijd - Letterlijk: de dagen. 14:27 onder de verantwoordelijkheid - Letterlijk: over de hand.

niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? Er was ook oorlog tussen Abiam en Jerobeam.

⁸ En Abiam ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David. En ⁹Asa, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

ASA KONING VAN JUDA

⁹ In het twintigste jaar van Jerobeam, de koning van Israël, werd Asa koning over Juda.

¹⁰ Hij regeerde eenenveertig jaar in Jeruzalem, en de naam van zijn grootmoeder was Maächa, de dochter van Abisalom.

¹¹ En Asa deed wat juist was in de ogen van de HEERE, zoals zijn vader David.

¹² Hij verdreef ^bde schandknappen uit het land, en deed alle stinkgoden weg, die zijn vaderen gemaakt hadden.

¹³ ^cJa, zelfs zijn grootmoeder Maächa zette hij af, zodat zij geen koningin meer was, omdat zij een gruwelijk beeld van Asjera had gemaakt. Asa hakte haar gruwelijke beeld om, en verbrandde *het* bij de beek Kidron.

¹⁴ De offerhoogten werden wel niet weggenomen, *maar* toch was het hart van Asa volkomen *toegewijd* aan de HEERE, al zijn dagen.

¹⁵ Ook bracht hij ^dde geheiligde *gaven* van zijn vader in het huis van de HEERE, met zijn *eigen* geheiligde *gaven*: zilver, goud en andere voorwerpen.

¹⁶ En er was oorlog tussen Asa en Baësa, de koning van Israël, al hun dagen.

¹⁷ Want ^eBaësa, de koning van Israël, trok op tegen Juda, en bouwde Rama uit, om niemand *meer* toe te laten *het land* uit te gaan en naar Asa, de koning van Juda, te gaan.

¹⁸ Toen nam Asa al het zilver en goud dat overgebleven was in de schatkamers van het huis van de HEERE en van de schatten van het huis van de koning, en stelde het zijn dienaren ter hand. Koning Asa stuurde hen ^fnaar Benhadad, zoon van Tabrimon, zoon van Hezion, koning van Syrië, die in Damascus woonde, om te zeggen:

¹⁹ Er is een verbond tussen mij en u, tussen mijn vader en uw vader. Zie, ik stuur u een geschenk: zilver en goud. Ga, verbreek uw verbond met Baësa, de koning van Israël, zodat hij van mij ^gwegtrekt.

²⁰ Benhadad luisterde naar koning Asa, en stuurde de bevelhebbers van de legers die hij had, op de steden van Israël af, en hij versloeg Ijon, Dan, Abel Beth-Maächa en heel Kinneroth, met heel het land van Naf-tali.

²¹ Het gebeurde, toen Baësa *dit* hoorde, dat hij ophield met het uitbouwen van Rama. Hij bleef in Tirza.

²² Toen liet koning Asa door heel Juda omroepen dat zij *allemaal* – niemand was vrijgesteld – de stenen van Rama en het bijbehorende hout, waarmee Baësa gebouwd had, moesten wegdragen. Koning Asa bouwde daar Geba in Benjamin mee, en Mizpa.

²³ Het overige nu van heel de geschiedenis van Asa, al zijn macht, alles wat hij gedaan heeft en de steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? Alleen, in de tijd van zijn ouderdom werd hij ziek aan zijn voeten.

²⁴ ^hAsa ging te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven bij zijn vaderen, in de stad van zijn vader David. En ⁱzijn zoon Josafat werd koning in zijn plaats.

NADAB KONING VAN ISRAËL

²⁵ Nadab nu, de zoon van Jerobeam, werd koning over Israël in het tweede jaar van Asa, de koning van Juda. Hij regeerde twee jaar over Israël.

²⁶ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE en ging in de weg van zijn vader en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen.

²⁷ Maar Baësa, de zoon van Ahia, uit het huis van Issaschar, smeedde een samenzwering tegen hem, en Baësa doodde hem te Gibbethon, dat aan de Filistijnen toebehoorde, toen Nadab en heel Israël Gibbethon belegerden.

²⁸ Baësa doodde hem in het derde jaar van

^a 2 Kron. 14:1 ^b 1 Kon. 22:47 ^c 2 Kron. 15:16 ^d Lev. 5:15 ^e 2 Kron. 16:1 ^f 1 Kon. 20:1; 2 Kron. 16:2 enz.

^g 2 Kron. 16:13; ^h 2 Kron. 17:1

15:19 van mij - Letterlijk: van tegen mij.

Asa, de koning van Juda, en werd koning in zijn plaats.

²⁹ Het gebeurde nu, toen hij koning was, dat hij heel het huis van Jerobeam doodde. Hij liet niets over van *het huis van Jerobeam* wat adem had, totdat hij het weggevaagd had, ³⁰ overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar Ahia uit Silo, ³¹ vanwege de zonden van Jerobeam, die zondigde en die Israël deed zondigen, en om zijn tergen, waarmee hij de HEERE, de God van Israël, tot toorn had verwekt.

³¹ Het overige nu van de geschiedenis van Nadab, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

³² En er was oorlog tussen Asa en Baësa, de koning van Israël, al hun dagen.

BAËSA KONING VAN ISRAËL

³³ In het derde jaar van Asa, de koning van Juda, werd Baësa, de zoon van Ahia, koning over heel Israël, in Tirza, *en regeerde vierentwintig jaar.*

³⁴ En hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, en ging in de weg van Jerobeam en in diens zonde, waarmee hij Israel had doen zondigen.

PROFETIE TEGEN HET HUIS VAN BAËSA

16 Toen kwam het woord van de HEERE tot Jehu, de zoon van Hanaani, met betrekking tot Baësa:

² Omdat Ik u uit het stof verheven heb en u tot leider over Mijn volk Israël aangesteld heb, maar u in de weg van Jerobeam gegaan bent en Mijn volk Israël deed zondigen om Mij met hun zonden tot toorn te verwekken,

³ zie, daarom ga Ik de nakomelingen van Baësa en de nakomelingen van zijn huis wegvagen. Ik zal uw huis ⁴ als het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, maken.

⁴ Wie ⁵ van Baësa in de stad sterft, die zullen de honden opeten, en wie van hem in het veld sterft, die zullen de vogels in de lucht opeten.

⁵ Het overige nu van de geschiedenis van

Baësa, wat hij gedaan heeft en zijn macht, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

⁶ Baësa ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in Tirza. Zijn zoon Ela werd koning in zijn plaats.

⁷ En ook was het woord van de HEERE, door de dienst van de profeet Jehu, de zoon van Hanani, tot Baësa en tot zijn huis gekomen, en dat vanwege al het kwaad dat hij in de ogen van de HEERE gedaan had door Hem tot toorn te verwekken met het werk van zijn handen, omdat hij net als het huis van Jerobeam was, ⁸ maar ook omdat hij dat gedood had.

ELA KONING VAN ISRAËL

⁹ In het zesentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Ela, de zoon van Baësa, koning over Israël, in Tirza, *en hij regeerde twee jaar.*

¹⁰ Zimri, zijn dienaar, bevelhebber over de helft van de strijdswagens, smeedde een samenzwering tegen hem, toen hij in Tirza was en zich in het huis van Arza, de hofmeester in Tirza, dronken aan het drinken was.

¹¹ Toen kwam Zimri binnen, sloeg hem neer en doodde hem, in het zeventwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, en hij werd koning in zijn plaats.

¹² En het gebeurde, toen hij koning geworden was en op zijn troon was gaan zitten, dat hij heel het huis van Baësa doodde. Hij liet er geen man ¹³ van overblijven, zelfs niet van zijn bloedverwanten en van zijn vrienden.

¹⁴ Zimri vaagde dus het hele huis van Baësa weg, ¹⁵ overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij over Baësa gesproken had, door de dienst van de profeet Jehu,

¹⁶ vanwege alle zonden van Baësa, en de zonden van Ela, diens zoon, die zij begaan hadden, en die zij Israël hadden laten begaan, om de HEERE, de God van Israël, met hun nietige afgoden tot toorn te verwekken.

¹⁷ Het overige nu van de geschiedenis van Ela, alles wat hij gedaan heeft, is dat niet

¹ 1 Kon. 14:10,14 ² 1 Kon. 14:7 ³ 1 Kon. 15:29 ⁴ 1 Kon. 14:11; 15:29; 16:12 ⁵ 1 Kon. 15:29 ⁶ 2 Kon. 9:31

⁷ Vers 1,2 enz.

16:11 *man* - Letterlijk: wie tegen de wand plast.

beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

ZIMRI KONING VAN ISRAËL

¹⁵ In het zevenentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, regeerde Zimri zeven dagen, in Tirza, terwijl het volk voor Gibbethon, dat aan de Filistijnen toebehoorde, gelegerd was.

¹⁶ Het volk, dat daar gelegerd was, hoorde zeggen: Zimri heeft een samenzwering gesmeed en ook de koning gedood. Daarom maakte heel Israël op die dag in het legerkamp Omri, de bevelhebber van het leger, koning over Israël.

¹⁷ Omri trok op, en heel Israël met hem, weg van Gibbethon, en zij belegerden Tirza.

¹⁸ En het gebeurde, toen Zimri zag dat de stad ingenomen was, dat hij naar de burcht van het huis van de koning ging, en het huis van de koning boven zich met vuur verbrandde, zodat hij stierf,

¹⁹ vanwege zijn zonden, die hij begaan had door te doen wat slecht was in de ogen van de HEERE, door te gaan in de weg van Jerobeam en zijn zonde, die hij begaan had door Israël te doen zondigen.

²⁰ Het overige nu van de geschiedenis van Zimri, en zijn samenzwering, die hij gesmeed had, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

OMRI KONING VAN ISRAËL

²¹ Toen raakte het volk van Israël verdeeld in twee helften. De ene helft van het volk stond achter Tibni, de zoon van Ginath, om die koning te maken, en de andere helft stond achter Omri.

²² Maar het volk dat achter Omri stond, was sterker dan het volk dat achter Tibni, de zoon van Ginath, stond. Toen stierf Tibni en werd Omri koning.

²³ In het eenendertigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Omri koning over Israël en regeerde twaalf jaar. In Tirza regeerde hij zes jaar.

²⁴ Hij kocht de berg Samaria van Semer voor twee talent* zilver. Hij bouwde een

stad op de berg en gaf de stad die hij erop gebouwd had een naam overeenkomstig de naam van Semer, de eigenaar van de berg: Samaria.

²⁵ Omri deed wat slecht was in de ogen van de HEERE. Hij deed meer kwaad dan allen die er vóór hem geweest waren.

²⁶ Hij wandelde in heel de weg van Jerobeam, de zoon van Nebat, en in zijn zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen om de HEERE, de God van Israël, tot toorn te verwekken met hun nietige afgoden.

²⁷ Het overige nu van de geschiedenis van Omri, wat hij deed, en zijn macht, die hij uitoefende, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

²⁸ Omri ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in Samaria, en zijn zoon Achab werd koning in zijn plaats.

ACHAB KONING VAN ISRAËL

²⁹ En Achab, de zoon van Omri, werd koning over Israël in het achtendertigste jaar van Asa, de koning van Juda. Achab, de zoon van Omri, regeerde over Israël, in Samaria, tweeëntwintig jaar.

³⁰ Achab, de zoon van Omri, deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, meer dan allen die er vóór hem geweest waren.

³¹ En het gebeurde (was het gering dat hij in de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, ging?) dat hij ook nog Izebel tot vrouw nam, de dochter van Ethbaäl, de koning van de Sidoniërs, en dat hij de Baäl ging dienen en zich daarvoor neerboog.

³² Hij richtte voor de Baäl een altaar op in het huis van de Baäl, dat hij in Samaria gebouwd had.

³³ Ook maakte Achab een gewijde paal, zodat Achab nog meer deed om de HEERE, de God van Israël, tot toorn te verwekken dan alle koningen van Israël die er vóór hem geweest waren.

³⁴ In zijn dagen bouwde Hiël uit Bethel Jericho weer op. Op zijn eerstgeboren zoon Abiram legde hij de fundamente ervan, en op zijn jongste zoon Segub richtte hij de poorten ervan op, *overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken

* Joz. 6:26

16:24 Een talent is ongeveer 30 kilo.

had door de dienst van Jozua, de zoon van Nun.

ELIA AAN DE BEEK KRITH

17 En Elia, de Tisbiet, uit de inwoners van Gilead, zei tegen Achab: Zo waar de HEERE, de God van Israël, leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, ^aer zal deze jaren geen dauw of regen komen, behalve op mijn woord!

² Daarna kwam het woord van de HEERE tot hem:

³ Ga weg van hier, keer u naar het oosten en verberg u bij de beek Krith, die aan de overzijde van de Jordaan stroomt.

⁴ En het zal gebeuren dat u uit de beek zult drinken. Verder heb Ik de raven geboden om u daar te onderhouden.

⁵ Hij ging dan op weg en deed overeenkomstig het woord van de HEERE. Hij ging wonen bij de beek Krith, die aan de overzijde van de Jordaan stroomt.

⁶ En de raven brachten hem 's morgens brood en vlees en 's avonds brood en vlees, en hij dronk uit de beek.

ELIA BIJ DE WEDUWE IN ZARFATH

⁷ En het gebeurde na verloop van vele dagen dat de beek uitdroogde, want er was geen regen in het land gevallen.

⁸ Toen kwam het woord van de HEERE tot hem:

⁹ Sta op, ga ^anaar Zarfath, dat aan Sidon toebehoort, en woon daar. Zie, Ik heb daar een weduwwoman geboden om u te onderhouden.

¹⁰ Vervolgens stond hij op en ging naar Zarfath. Toen hij bij de ingang van de stad kwam, zie, daar was een vrouw, een weduwe, hout aan het sprokkelen. Hij riep tot haar en zei: Haal toch een beetje water voor mij in deze kruik, zodat ik kan drinken.

¹¹ Toen zij op weg ging om het te halen, riep hij haar na en zei: Breng toch ook een stuk brood voor mij mee.

¹² Maar zij zei: Zo waar de HEERE, uw God, leeft! Ik heb geen broodkoek meer, behalve een handvol meel in de pot en een beetje olie in de kruik! En zie, ik ben een paar stuk-

ken hout aan het sprokkelen. Zodra ik thuis kom, ga ik het voor mij en voor mijn zoon klaarmaken. Daarna zullen we het opeten en sterven.

¹³ Maar Elia zei tegen haar: Wees niet bevreesd! Ga, doe overeenkomstig uw woord, maar maak er eerst voor mij een kleine koek van en breng die bij mij. Maak daarna voor u en voor uw zoon iets klaar.

¹⁴ Want zo zegt de HEERE, de God van Israël: Het meel in de pot zal niet opraken en in de kruik zal het aan olie niet ontbreken tot op de dag dat de HEERE regen op de aardbodem geven zal.

¹⁵ Zij ging en deed overeenkomstig het woord van Elia. Zo at zij, en hij, en haar gezin, vele dagen.

¹⁶ Het meel in de pot raakte niet op en in de kruik ontbrak het niet aan olie, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij door de dienst van Elia gesproken had.

¹⁷ Het gebeurde na deze dingen dat de zoon van deze vrouw, de vrouw des huizes, ziek werd. Zijn ziekte werd zeer ernstig, totdat er in hem geen adem overbleef.

¹⁸ Toen zei zij tegen Elia: Hoe heb ik het nu met u, man Gods? Bent u bij mij gekomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen en om mijn zoon te doen sterven?

¹⁹ Maar hij zei tegen haar: Geef mij uw zoon. Hij nam hem van haar schoot en droeg hem naar boven naar het bovenvertrek, waar hijzelf woonde, en hij legde hem neer op zijn bed.

²⁰ Hij riep de HEERE aan en zei: HEERE, mijn God, hebt U dan ook deze weduwe, bij wie ik als vreemdeling verblijf, zoveel kwaad gedaan dat U haar zoon gedood hebt?

²¹ En hij strekte zich driemaal over het kind uit en riep de HEERE aan, en zei: HEERE, mijn God, laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren.

²² De HEERE luisterde naar de stem van Elia en de ziel van het kind keerde in hem terug, en het werd weer levend.

²³ Elia nam het kind op, bracht het vanuit het bovenvertrek naar beneden in huis, en gaf het aan zijn moeder. Toen zei Elia: Zie, uw zoon leeft.

^a Jak. 5:17 ^b Luk. 4:25,26

17:11 mee - Letterlijk: in uw hand.

²⁴ Toen zei die vrouw tegen Elia: Nu weet ik dat u een man Gods bent en dat het woord van de HEERE in uw mond waarheid is.

ELIA EN DE PROFETEN VAN DE BAÄL

18 En het gebeurde na vele dagen dat het woord van de HEERE tot Elia kwam, in het derde jaar: Ga, vertoon u aan Achab, want Ik zal regen geven op de aardbodem.

² Elia ging op weg om zich aan Achab te vertonen. Nu was de honger sterk in Samaria.

³ Achab riep Obadja, de hofmeester. Nu vreesde Obadja de HEERE zeer.

⁴ Het was namelijk gebeurd, toen Izebel de profeten van de HEERE uitroeide, dat Obadja honderd profeten nam en ze per vijftig man* in een grot verborg en hen met brood en water onderhield.

⁵ Achab zei tegen Obadja: Ga het land in, naar alle waterbronnen en alle beken. Misschien zullen wij gras vinden, zodat wij de paarden en de muilieren in leven zullen houden en wij geen van de dieren hoeven af te maken.

⁶ En zij verdeelden het land onder elkaar om er doorheen te trekken. Achab ging – alleen – de ene kant op, en Obadja ging – alleen – de andere kant op.

⁷ Toen Obadja onderweg was, zie, Elia kwam hem tegemoet. Hij herkende hem, wierp zich met zijn gezicht ter aarde en zei: Bent u het, mijn heer Elia?

⁸ Hij zei: Ik ben het. Ga, zeg tegen uw heer: Zie, Elia is hier.

⁹ Maar hij zei: Wat heb ik gezondigd, dat u uw dienaar in de hand van Achab geeft om mij te doden?

¹⁰ Zo waar de HEERE, uw God, leeft, er is geen volk of koninkrijk waarheen mijn heer geen boden heeft gestuurd om u te zoeken. En als zij zeiden: Hij is hier niet, dan liet hij dat koninkrijk of dat volk zweren dat zij u niet konden vinden.

¹¹ En nu zegt u: Ga, zeg uw heer: Zie, Elia is hier.

¹² En mocht het gebeuren dat ik van u zou weggaan en de Geest van de HEERE u zou

opnemen, ik weet niet waarheen, en ik zou komen om Achab de boodschap te brengen, en hij zou u niet vinden, dan zou hij mij doden, terwijl ik, uw dienaar, vanaf mijn jeugd de HEERE vrees.

¹³ Is mijn heer niet verteld wat ik heb gedaan, toen Izebel de profeten van de HEERE doodde? Dat ik van de profeten van de HEERE honderd man heb verborgen, per vijftig man in een grot, en dat ik die met brood en water onderhouden heb?

¹⁴ En nu zegt u: Ga, zeg uw heer: Zie, Elia is hier. Hij zou mij doden.

¹⁵ Elia zei: Zo waar de HEERE van de legermachten leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, voorzeker, vandaag zal ik mij aan hem vertonen!

¹⁶ Toen ging Obadja Achab tegemoet en vertelde het hem, en Achab ging Elia tegemoet.

¹⁷ En het gebeurde, toen Achab Elia zag, dat Achab tegen hem zei: ^aBent u degene die Israël in het ongeluk stort?

¹⁸ Toen zei hij: Ik heb Israël niet in het ongeluk gestort, maar u en het huis van uw vader, doordat u de geboden van de HEERE verliet en achter de Baäls aan gegaan bent.

¹⁹ Nu dan, stuur boden, breng heel Israël bijeen bij mij op de berg Karmel, met de vierhonderdvijftig profeten van de Baäl en de vierhonderd profeten van Asjera, die aan de tafel van Izebel eten.

²⁰ Daarop stuurde Achab boden naar alle Israëlieten, en bracht de profeten op de berg Karmel bijeen.

ELIA OP DE BERG KARMEL

²¹ Toen kwam Elia naar voren, bij heel het volk, en zei: Hoelang hinkt u nog op twee gedachten? ^aAls de HEERE God is, volg Hem, maar als het de Baäl is, volg hem! Maar het volk antwoordde hem niet één woord.

²² Toen zei Elia tegen het volk: Alleen ik ben overgebleven als profeet van de HEERE, maar de profeten van de Baäl zijn met vierhonderdvijftig man.

²³ Laat men ons dan twee jonge stieren geven. Laten zij voor zich de ene stier kiezen, die in stukken verdelen en op het hout

^a Amos 7:10 ^b Joz. 24:15

18:4 per vijftig man - Letterlijk: vijftig vijftig man; zie ook vers 13.

leggen, maar ze mogen er geen vuur bij leggen. Dan zal ik de andere stier klaarmaken en op het hout leggen, maar er geen vuur bij leggen.

²⁴ Roept u daarna de naam van uw god aan, dan zal ik de Naam van de HEERE aanroepen. En de God Die door vuur antwoordt, Die is God. En het hele volk antwoordde en zei: Dat is goed.

²⁵ Elia zei tegen de profeten van de Baäl: Kies voor uzelf de ene jonge stier en maak *die* eerst klaar, want u bent met velen. Roep dan de naam van uw god aan, maar u mag er geen vuur bij leggen.

²⁶ Zij namen de jonge stier die hij hun had gegeven, en maakten *die* klaar. Ze riepen de naam van de Baäl aan, van de morgen tot de middag: O Baäl, antwoord ons! Maar er kwam geen stem en er was niemand die antwoordde. Zij sprongen tegen het altaar aan, dat men gemaakt had.

²⁷ En het gebeurde tijdens de middag dat Elia met hen begon te spotten en zei: Roep met luide stem! Hij is immers een god. Hij is vast in gedachten! Of hij heeft zich vast afgezonderd! Of hij is vast op reis! Misschien slaapt hij *wel* en moet hij wakker worden!

²⁸ Zij riepen met luide stem en kerfden hun lichamen naar hun wijze van doen met zwaarden en speren, totdat *het* bloed over hen heen stroomde.

²⁹ En het gebeurde, toen de middag voorbij was, dat zij in geestvervoering raakten, tot *de tijd* van het brengen van het graanoffer. Er kwam geen stem en er was niemand die antwoordde; er kwam geen teken van leven.

³⁰ Toen zei Elia tegen heel het volk: Kom naar voren, bij mij. En heel het volk kwam naar voren, bij hem. Vervolgens herstelde hij het altaar van de HEERE, dat omvergehaald was.

³¹ Elia ^anam twaalf stenen, overeenkomstig het getal van de stammen van de zonen van Jakob, tot wie het woord van de HEERE was gekomen. ^bIsraël zal uw naam zijn.

³² Hij bouwde met die stenen het altaar in de Naam van de HEERE. Vervolgens maak-

te hij een geul rondom het altaar, met een omvang van twee maten ^czaad.

³³ Hij schikte het hout, verdeelde de jonge stier in stukken en legde *die* op het hout.

³⁴ Toen zei hij: Vul vier kruiken met water en giet het uit over het brandoffer en over het hout. En hij zei: Doe dat voor de tweede maal, en zij deden het voor de tweede maal. Verder zei hij: Doe het voor de derde maal, en zij deden het voor de derde maal.

³⁵ Het water liep rondom het altaar, en ook vulde hij de geul met water.

³⁶ En het gebeurde, toen men het graanoffer bracht, dat de profeet Elia naar voren kwam en zei: HEERE, 'God van Abraham, Izak en Israël, laat het heden bekend worden dat U God bent in Israël, en ik Uw dienaar, en dat ik al deze dingen overeenkomstig Uw woord heb gedaan.

³⁷ Antwoord mij, HEERE, antwoord mij, zodat dit volk weet dat U, HEERE, de *ware* God bent, en dat U hun hart tot inkeer gebracht hebt.

³⁸ Toen viel er vuur van de HEERE neer, verterde het brandoffer, het hout, de stenen en het stof. Zelfs het water in de geul likte het op.

³⁹ Toen heel het volk *dat* zag, wierpen zij zich met hun gezicht *ter aarde* en zeiden: De HEERE is God, de HEERE is God!

⁴⁰ Elia zei tegen hen: Grijp de profeten van de Baäl! Laat niemand van hen ontkomen. Zij grepen hen, en Elia voerde hen af naar de beek Kison en slachtte hen daar af.

⁴¹ Daarna zei Elia tegen Achab: Ga *op weg*, eet en drink, want er is een gedruis van een overvloedige regen.

⁴² Zo ging Achab eten en drinken, maar Elia klom naar de top van de Karmel, boog zich voorover ter aarde. Vervolgens legde hij zijn gezicht tussen zijn knieën.

⁴³ Hij zei tegen zijn knecht: Klim toch naar boven en kijk uit in de richting van de zee. Toen klom hij naar boven, keek uit en zei: Er is niets. Toen zei hij: Ga terug, zevenmaal.

⁴⁴ En het gebeurde bij de zevende maal dat hij zei: Zie, een kleine volk, als de hand van een man, opkomend uit de zee. En hij zei:

^a Joz. 4:5,20 ^b Gen. 32:28; 2 Kon. 17:34 ^c Ex. 3:6; Matt. 22:32; Mark. 12:26; Luk. 20:37; Hand. 7:32
18:32 Een maat is een derde deel van een efa en ongeveer 7,3 liter.

Ga tegen Achab zeggen: Span in, daal af en laat de regen u niet ophouden.

⁴⁵ Het gebeurde ondertussen dat de hemel zwart werd van wolken en wind, en er kwam een hevige regen. Achab reed weg en ging naar Jizreël.

⁴⁶ En de hand van de HEERE was op Elia, en hij omgordde zijn middel en snelde voor Achab uit tot waar men bij Jizreël komt.

DE VLUCHT VAN ELIA

19 Achab vertelde Izebel alles wat Elia had gedaan, en hoe hij allen, *te weten* al de profeten, met het zwaard had gedood.

² Toen stuurde Izebel een bode naar Elia om te zeggen: De goden mogen zo en nog erger *met mij* doen, als ik morgen om deze tijd uw leven niet zal maken als het leven van één van hen.

³ Toen hij *dat* zag, stond hij op en vluchtte voor zijn leven. Hij kwam in Berseba, dat aan Juda toebehoort, en liet zijn knecht daar achter.

⁴ Hijzelf liep echter een dagreis de woestijn in, ging onder een bremstruik zitten en bad om te mogen sterven.* Hij zei: Het is genoeg. Neem nu mijn leven, HEERE, want ik ben niet beter dan mijn vaderen.

⁵ Hij ging onder een bremstruik liggen slapen, en zie, een engel raakte hem aan en zei tegen hem: Sta op, eet.

⁶ Hij keek op, en zie, aan zijn hoofdeinde lag een koek, op kolen gebakken, en een kruik water. Hij at en dronk en ging vervolgens weer liggen.

⁷ De engel van de HEERE kwam voor de tweede maal, raakte hem aan en zei: Sta op, eet, want de weg zou te zwaar voor u zijn.

⁸ Toen stond hij op, at en dronk, en liep door de kracht van dat voedsel ^aveertig dagen en veertig nachten, tot aan de berg van God, de Horeb.

OPENBARING VAN GOD AAN ELIA

⁹ Hij ging daar een grot in en overnachtte er. En zie, het woord van de HEERE kwam tot hem, en Hij zei tegen hem: Wat doet u hier, Elia?

¹⁰ Hij zei: Ik heb mij zeer voor de HEERE, de God van de legermachten, ingezet. De Israëlieten hebben immers Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood. ^bIk alleen ben overgebleven, en zij staan mij naar het leven om het *mij* te benemen.

¹¹ Maar Hij zei: Ga naar buiten en ga op de berg staan, voor het aangezicht van de HEERE. En zie, de HEERE ging voorbij, en een grote en sterke wind, die bergen spleet en rotsen in stukken brak, voor het aangezicht van de HEERE uit. *Maar* de HEERE was niet in de wind. Na deze wind kwam er een aardbeving, *maar* de HEERE was ook niet in de aardbeving.

¹² Op de aardbeving *volgde* een vuur, *maar* de HEERE was ook niet in het vuur. En na het vuur *kwam* het suizen van een zachte stilte.

¹³ En het gebeurde, toen Elia *dat* hoorde, dat hij zijn gezicht met zijn mantel omwikkelde, naar buiten ging en in de ingang van de grot bleef staan. En zie, een stem *kwam* tot hem, die zei: Wat doet u hier, Elia?

¹⁴ Hij zei: Ik heb mij zeer voor de HEERE, de God van de legermachten, ingezet. De Israëlieten hebben immers Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood. Ik alleen ben overgebleven, en zij staan mij naar het leven om het *mij* te benemen.

¹⁵ De HEERE zei tegen hem: Ga heen, keer terug op uw weg, naar de woestijn van Damascus. Wanneer u *daar* komt, moet u Hazaël zalven tot koning over Syrië.

¹⁶ En u moet Jehu, de zoon van Nimsi, zalven tot koning over Israël. En Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mehola, moet u tot profeet zalven in uw plaats.

¹⁷ En 'het zal gebeuren dat Jehu zal doden wie aan het zwaard van Hazaël ontkomt, en Elisa zal doden wie aan het zwaard van Jehu ontkomt.

¹⁸ Maar Ik zal er in Israël zeventenduizend overlaten, allen die de knieën niet gebogen hebben voor de Baäl, en allen van wie de mond hem niet gekust heeft.

* Ex. 34:28; Matt. 4:2 ^b Rom. 11:3 ^c 2 Kon. 9:14,15 enz. ^d Rom. 11:4

19:4 *bad om te mogen sterven* - Letterlijk: bad zijn ziel te sterven.

DE ROEPING VAN ELISA

¹⁹ Hij ging daarvandaan en trof Elisa, de zoon van Safat, aan. Deze was aan het ploegen met twaalf span *runderen* voor zich uit, en hij bevond zich bij het twaalfde. Elia ging op hem af en wierp zijn mantel naar hem toe.

²⁰ Hij verliet de runderen, snelde achter Elia aan en zei: Laat mij toch mijn vader en moeder kussen, daarna zal ik u volgen. En hij zei tegen hem: Ga, keer terug, want wat heb ik u gedaan?

²¹ Zo keerde hij van achter hem terug, nam een span runderen, slachtte ze en kookte hun vlees op het hout van het juk van de runderen. Hij gaf dat aan het volk en zij aten. Daarna stond hij op, volgde Elia en diende hem.

OORLOG TUSSEN ACHAB EN BENHADAD

20 Benhadad, de koning van Syrië, bracht heel zijn leger bijeen, en er waren tweeëndertig koningen met hem, en paarden en strijdswagens. Hij trok op, belegerde Samaria en voerde er oorlog tegen.

² Hij stuurde boden naar de stad, naar Achab, de koning van Israël.

³ Hij zei tegen hem: Dit zegt Benhadad: Uw zilver en uw goud, dat is van mij; en uw vrouwen en uw beste kinderen, die zijn van mij.

⁴ Toen antwoordde de koning van Israël en zei: Overeenkomstig uw woord, mijn heer de koning: Ik ben van u, met alles wat ik heb.

⁵ Naderhand kwamen de boden terug, en zeiden: Dit zegt Benhadad: Ik heb wel *boden* naar u toe gestuurd om te zeggen: Uw zilver, uw goud, uw vrouwen en uw kinderen moet u mij geven.

⁶ Morgen om deze tijd zal ik echter mijn dienaren naar u toe sturen. Zij zullen uw huis en de huizen van uw dienaren doorzoeken. En het zal gebeuren dat zij beslag zullen leggen* op alles wat in uw ogen begerenswaardig is, en dat mee zullen nemen.

⁷ Toen riep de koning van Israël alle oudsten van het land en zei: Weet toch en zie dat deze *man* het slecht *met ons* voorheeft, want hij stuurde *boden* naar mij toe om mijn vrouwen en mijn kinderen, mijn zilver en mijn goud, en ik heb het hem niet geweigerd.

⁸ Alle oudsten en heel het volk zeiden echter tegen hem: Luister niet en willig *zijn eis* niet in.

⁹ Daarom zei hij tegen de boden van Benhadad: Zeg tegen mijn heer de koning: Alles waarom u eerder *boden* naar uw dienaar gestuurd hebt, zal ik doen, maar dit kan ik niet doen. Toen gingen de boden terug en brachten hem verslag uit.

¹⁰ Daarop stuurde Benhadad hem *een bode* en zei: De goden mogen zo en nog erger met mij doen, als het stof van Samaria genoeg zal zijn voor de holten van de handen van al het volk dat mijn voetstappen volgt! Maar de koning van Israël antwoordde en zei: Spreek *tot hem*: Wie *zijn wapens* aangeordt, moet zich niet beroemen als iemand die ze aflegt.

¹¹ Zodra Benhadad deze woorden hoorde, terwijl hij en de koningen in de tenten aan het drinken waren, zei hij tegen zijn dienaren: Stel u op! En zij stelden zich op tegen de stad.

¹² En zie, een profeet trad toe op Achab, de koning van Israël, en zei: Zo zegt de HEERE: Hebt u heel deze grote troepenmacht gezien? Zie, Ik ga ze vandaag *nog* in uw hand geven, zodat u weet dat Ik de HEERE ben.

¹³ Achab zei: Door wie? En hij zei: Zo zegt de HEERE: Door de jonge mannen van de hoofden van de gewesten. Hij vroeg: Wie zal de strijd aanbinden? Toen zei hij: U.

¹⁴ Toen monsterde hij de jonge mannen van de hoofden van de gewesten: het waren er tweehonderdtweeëndertig. Na hen monsterde hij al het volk, alle Israëlieten: zeventuizend.

¹⁵ Zij trokken uit in de middag, terwijl Benhadad in de tenten bezig was zich dronken te drinken, hij en de koningen, de tweeëndertig koningen die hem hielpen.

¹⁶ De jonge mannen van de hoofden van de

19:21 *hout van het juk* - Letterlijk: gereedschap. 20:6 *beslag ... leggen* - Letterlijk: hun handen leggen.

gewesten trokken het eerst uit. Benhadad stuurde *verkenners* uit en zij vertelden hem: Er zijn mannen uit Samaria getrokken.

¹⁸ En hij zei: Als ze met vreedzame *bedoeelingen* zijn uitgetrokken, grijp ze levend. Als ze ten strijde getrokken zijn, grijp ze ook levend.

¹⁹ Zo trokken de jonge mannen van de hoofden van de gewesten en het leger dat achter hen aankwam, de stad uit.

²⁰ Ieder versloeg zijn man, zodat de Syriërs moesten vluchten, en Israël joeg hen na. Maar Benhadad, de koning van Syrië, ont-kwam te paard, met *enkele* ruiters.

²¹ De koning van Israël trok uit en versloeg de paarden en de strijdswagens, zodat hij Syrië een grote slag toebreacht.

BENHADAD NOGMAALS VERSLAGEN

²² Toen trad diezelfde profeet op de koning van Israël toe en zei tegen hem: Ga, vat moed, weet en zie wat u moet doen, want bij het aanbreken van het nieuwe jaar,* zal de koning van Syrië *opnieuw* tegen u optrekken.

²³ De dienaren van de koning van Syrië hadden namelijk tegen hem gezegd: Hun goden zijn berggoden, daarom zijn zij sterker geweest dan wij. Strijden wij echter in de vlakke tegen hen, dan zullen wij stellig sterker zijn dan zij!

²⁴ Doe daarom dit: Verwijder de koningen, ieder van zijn post, en stel landvoogden aan in hun plaats.

²⁵ En u, breng net zo'n groot leger op de been* als wat u ontvallen is, en *evenveel* paarden als de *vorige* paarden en *evenveel* strijdswagens als de *vorige* strijdswagens. Laten wij vervolgens in de vlakke tegen hen strijden, dan zullen wij stellig sterker zijn dan zij! Hij luisterde naar hun stem en deed zo.

²⁶ Het gebeurde bij het aanbreken van het nieuwe jaar dat Benhadad de Syriërs monsterde. Hij trok op naar Afek, ten strijde tegen Israël.

²⁷ De Israëlieten werden ook gemonsterd

en voorzien van leeftocht, en zij gingen hun tegemoet. De Israëlieten sloegen hun kamp op tegenover hen, als twee kleine kudde geiten; de Syriërs vulden echter het land.

²⁸ De man Gods kwam naar voren en zei tegen de koning van Israël: Zo zegt de HEERE: Omdat de Syriërs hebben gezegd: De HEERE is een God van de bergen en Hij is niet een God van de dalen, daarom zal Ik heel deze grote troepenmacht in uw hand geven, opdat u weet dat Ik de HEERE ben.

²⁹ Zeven dagen lagen zij tegenover elkaar. Op de zevende dag gebeurde het echter dat het tot strijd kwam. En de Israëlieten versloegen de Syriërs: honderdduizend *man* voetvolk op één dag.

³⁰ De overgeblevenen vluchtten naar de stad Afek, maar de muur viel op zevenen-twintigduizend man die overgebleven waren. Ook Benhadad was gevlucht en de stad binnengekomen, en *liep* van kamer naar kamer.

³¹ Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Zie toch, wij hebben gehoord dat de koningen van het huis van Israël goedertieren koningen zijn. Laten wij toch rouwgewaden om ons middel doen, en touwen om ons hoofd, en *de stad* uitgaan, naar de koning van Israël. Misschien zal hij u laten leven.*

³² Toen bonden zij rouwgewaden om hun middel en touwen om hun hoofden, kwamen bij de koning van Israël en zeiden: Uw dienaar Benhadad zegt: Laat mij toch in leven. En hij zei: Leef hij dan nog? Hij is mijn broeder.

³³ En de mannen merkten *dit* op en vatten *het* onmiddellijk op als welgemeend.* Zij zeiden: Uw broeder Benhadad leeft. En hij zei: Ga hem halen. Toen ging Benhadad naar hem toe, en *Achab* liet hem op de waggen klimmen.

³⁴ En *Benhadad* zei tegen hem: De steden die mijn vader uw vader ontnomen heeft, zal ik teruggeven. U mag in Damascus een markt vestigen, zoals mijn vader in Samaria heeft gedaan. En ik, *antwoordde Achab*, zal u met dit verbond laten gaan.

20:22 Bij ... jaar - Letterlijk: Bij de terugkeer van het jaar; zie ook vers 26. 20:23 zullen ... zij - Letterlijk: als wij niet sterker zijn dan zij! Zie ook vers 25. 20:25 breng ... op de been - Letterlijk: tel voor uzelf een leger als het leger. 20:31 u laten leven - Letterlijk: uw ziel laten leven; zie ook vers 32. 20:33 als welgemeend - Letterlijk: of het (echt) van hem was.

Zo sloot hij een verbond met hem en liet hem gaan.

ROEKELOOSHEID VAN ACHAB BESTRAFT

³⁵ Toen zei een man uit de leerling-profeeten door het woord van de HEERE tegen zijn naaste: Sla mij toch! Toen de man weigerde hem te slaan,

³⁶ zei hij tegen hem: Omdat u niet geluisterd hebt naar de stem van de HEERE, zie, wanneer u bij mij vandaan gaat, zal een leeuw u doden. En toen hij bij hem vandaan ging, trof een leeuw hem aan en doodde hem.

³⁷ Daarna trof hij een andere man aan en zei: Sla mij toch! En die man sloeg hem zó dat hij *hem* verwondde.

³⁸ Toen ging de profeet op de weg vóór de koning staan. Hij had zichzelf vermomd met een band over zijn ogen.

³⁹ En het gebeurde, toen de koning voorbijging, dat hij tegen de koning riep, en zei: Uw dienaar was uitgetrokken in het midden van de strijd, en zie, één man ging terzijde en bracht een *andere* man bij mij, en zei: Bewaak deze man, als hij hoe dan ook vermist wordt, zal uw leven in de plaats van zijn leven komen, of u moet een talent^a zilver betalen.

⁴⁰ Het gebeurde nu, als uw dienaar her en der bezig was, dat *die man* er niet *meer* was. Toen zei de koning van Israël tegen hem: Dat is *dan* uw vonnis, u hebt het zelf geveld.

⁴¹ Toen deed hij vlug de band van voor zijn ogen weg, en de koning van Israël herkende hem, dat hij een van de profeten was.

⁴² En hij zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Omdat u de man die Ik met de ban sloeg, vrijuit liet gaan, zal uw leven in de plaats van zijn leven zijn, en uw volk in de plaats van zijn volk.

⁴³ Toen ging de koning van Israël naar huis, somber gestemd en woedend, en hij kwam in Samaria.

ACHAB EN NABOTH

21 Hierna gebeurde *het volgende*: Naboth uit Jizreël had een wijngaard die in Jizreël lag, naast het paleis van Achab, de koning van Samaria.

² En Achab sprak tot Naboth: Geef mij uw wijngaard, dan kan die mij tot moestuin dienen. Hij ligt immers vlak naast mijn huis. Dan geef ik u in plaats daarvan een wijngaard die beter is dan deze, *of*, als het goed is in uw ogen, geef ik u de waarde ervan in geld.

³ Maar Naboth zei tegen Achab: Laat de HEERE daarvan bij mij geen sprake doen zijn, dat ik u het erfelijk bezit van mijn vaderen zou geven!

⁴ Toen kwam Achab thuis, somber gestemd en woedend vanwege het woord dat Naboth uit Jizreël tot hem had gesproken; dat deze had gezegd: Ik geef u het erfelijk bezit van mijn vaderen niet. Hij ging op zijn bed liggen, wendde zijn gezicht af en nam geen voedsel tot zich.

⁵ Toen kwam Izebel, zijn vrouw, bij hem. Zij sprak tot hem: Wat is er, dat uw geest somber gestemd is en dat u geen voedsel tot u neemt?

⁶ Hij sprak tot haar: Omdat ik tot Naboth uit Jizreël heb gesproken en tegen hem heb gezegd: Geef mij uw wijngaard voor geld. Of, als u dat liever hebt, zal ik u er een wijngaard voor in de plaats geven. Hij heeft echter gezegd: Ik geef u mijn wijngaard niet.

⁷ Toen zei Izebel, zijn vrouw, tegen hem: Moet u nu het koningschap over Israël uitoefenen? Sta op, neem voedsel tot u, laat uw hart vrolijk zijn, dan zal ik u de wijngaard van Naboth uit Jizreël, geven.

⁸ Vervolgens schreef zij brieven in de naam van Achab, verzegelde die met zijn zegel, en zij stuurde de brieven naar de oudsten en naar de edelen die bij Naboth in diens stad woonden.

⁹ In die brieven schreef zij: Roep een vasten uit en laat Naboth aan het hoofd van het volk zitten.

¹⁰ En laat twee mannen tegenover hem zitten, verdorven lieden, die tegen hem

^a 1 Kon. 22:37,38

20:39 Een *talent* is ongeveer 30 kilo.

getuigen: U hebt God en de koning vaarwel gezegd.² Breng hem dan naar buiten en stenig hem, zodat hij sterft.

¹¹ En de mannen van zijn stad, die oudsten en die edelen die in zijn stad woonden, deden zoals Izebel hun opgedragen had, zoals geschreven was in de brieven die zij hun gestuurd had.

¹² Zij riepen een vasten uit, en zij lieten Naboth aan het hoofd van het volk zitten.

¹³ Toen kwamen er twee mannen, verdorven lieden, tegenover hem zitten, en die verdorven lieden getuigden tegen hem, tegen Naboth, ten overstaan van het volk: Naboth heeft God en de koning vaarwel gezegd. Daarop brachten zij hem buiten de stad en stenigden hem met stenen, zodat hij stierf.

¹⁴ Daarna stuurden zij Izebel een bode om te zeggen: Naboth is gestenigd en is dood.

¹⁵ Het gebeurde nu, toen Izebel hoorde dat Naboth gestenigd en dood was, dat Izebel tegen Achab zei: Sta op, neem de wijngaard van Naboth uit Jizreël in bezit, die hij weigerde u voor geld te geven. Naboth leeft namelijk niet meer, maar is dood.

¹⁶ En het gebeurde, toen Achab hoorde dat Naboth dood was, dat Achab opstond om naar de wijngaard van Naboth uit Jizreël af te dalen om die in bezit te nemen.

¹⁷ Maar het woord van de HEERE kwam tot Elia, de Tisbiet:

¹⁸ Sta op, daal af, Achab, de koning van Israël, tegemoet, die in Samaria woont. Zie, hij is in de wijngaard van Naboth, waarheen hij afgedaald is om die in bezit te nemen.

¹⁹ En u moet tegen hem zeggen: Zo zegt de HEERE: Hebt u een moord gepleegd en ook iemands land in bezit genomen? Verder moet u tot hem spreken: Zo zegt de HEERE, op de plaats waar de honden het bloed van Naboth opgelekt hebben, zullen de honden uw bloed oplikken, ja, het uwe!

²⁰ En Achab zei tegen Elia: Hebt u mij gevonden, mijn vijand? Hij zei: Ik heb u gevonden, omdat u zelf verkocht hebt om te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE.

²¹ ^aZie, Ik breng onheil over u. Ik zal uw nakomelingen wegvagen, en Ik zal van Achab alle mannen⁷ uitroeien, zowel de gebodene als de vrije in Israël.

²² Ik zal uw huis maken⁸ als het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, en⁹ als het huis van Baësa, de zoon van Ahia, vanwege uw tergen, waarmee u Mij tot toorn hebt verwekt en Israël hebt doen zondigen.

²³ En verder sprak de HEERE over¹⁰ Izebel: De honden zullen Izebel opeten bij de vestingwal van Jizreël.

²⁴ Wie van Achab in de stad sterft, die zullen de honden opeten, en wie in het veld sterft, die zullen de vogels in de lucht opeten.

²⁵ ^aEr is nooit iemand zoals Achab geweest, die zichzelf verkocht om te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE, omdat Izebel, zijn vrouw, hem daartoe aanspoorde.

²⁶ Hij handelde zeer gruwelijk door achter de stinkgoden aan te gaan, overeenkomstig alles wat de Amorieten hadden gedaan, die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had.

²⁷ Het gebeurde nu, toen Achab deze woorden hoorde, dat hij zijn kleren scheurde, een rouwgewaad om zijn lichaam deed en vastte. In dat rouwgewaad ging hij ook slapen en liep hij langzaam rond.

²⁸ Toen kwam het woord van de HEERE tot Elia, de Tisbiet:

²⁹ Hebt u gezien dat Achab zich heeft vernederd voor Mijn aangezicht? Omdat hij zich heeft vernederd voor Mijn aangezicht, zal Ik dat onheil nog niet in zijn dagen brengen. In de dagen van zijn zoon zal Ik dat onheil over zijn huis brengen.

STRIJD VAN ACHAB EN JOSAFAT TEGEN DE SYRIËRS

22 Drie jaar zaten zij stil: er was geen oorlog tussen Syrië en Israël.

² Het gebeurde echter in het derde jaar dat¹ Josafat, de koning van Juda, naar de koning van Israël toe ging.

³ Toen zei de koning van Israël tegen zijn

² 2 Kon. 9:7,8,9 ¹ 1 Kon. 15:29 ¹ 1 Kon. 16:3,11 ² 2 Kon. 9:35,36,37 ³ 1 Kon. 16:33 ² 2 Kron. 18:1,2 enz. ^{21:10} vaarwel gezegd - Letterlijk: gezegend; zie ook vers 13. ^{21:21} mannen - Letterlijk: wie tegen de wand plast.

dienaren: Weet u dat Ramoth in Gilead van ons is? En wij doen niets om het uit de hand van de koning van Syrië *terug* te nemen.

⁴ Daarna zei hij tegen Josafat: Trekt u met mij ten strijde tegen Ramoth in Gilead? En Josafat zei tegen de koning van Israël: Ik ben als u, mijn volk is als uw volk, mijn paarden zijn als uw paarden.

⁵ Verder zei Josafat tegen de koning van Israël: Vraag toch vandaag *nog* naar het woord van de HEERE.

⁶ Toen riep de koning van Israël de profeten bijeen, ongeveer vierhonderd man, en zei tegen hen: Zal ik tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik *ervan* afzien? Zij zeiden: Trek op, want de Heere zal hen in de hand van de koning geven.

⁷ Maar Josafat zei: Is er hier niet nog een profeet van de HEERE, zodat wij *de* HEERE door hem kunnen raadplegen?

⁸ Toen zei de koning van Israël tegen Josafat: Er is nog één man om door hem de HEERE te raadplegen, maar ik haat hem, want hij profeteert niets goeds over mij, *alleen* maar onheil: Micha, de zoon van Jimla. Josafat zei: Zo moet de koning niet spreken!

⁹ Toen riep de koning van Israël een hoveling en zei: Haal snel Micha, de zoon van Jimla.

¹⁰ Nu zaten de koning van Israël en Josafat, de koning van Juda, ieder op zijn troon, gekleed in *staatsiegewaad* op de dorsvloer, bij de ingang van de poort van Samaria. En al de profeten profeteerden in hun tegenwoordigheid.

¹¹ Zedekia, de zoon van Kenaana, had ijzeren hoorns voor zichzelf gemaakt, en zei: Zo zegt de HEERE: Hiermee zult u de Syriërs neerstoten, totdat u hen vernietigd hebt.

¹² En alle profeten profeteerden hetzelfde: Trek op naar Ramoth in Gilead en u zult slagen, want de HEERE zal hen in de hand van de koning geven.

¹³ De bode nu die Micha was gaan roepen, sprak tot hem: Zie toch, de woorden van de profeten zijn eenstemmig in het voordeel van de koning. Laat toch uw woord als

het woord van een van hen zijn, en spreek het goede.

¹⁴ Maar Micha zei: *Zo waar* de HEERE leeft, wat de HEERE tegen mij zegt, dat zal ik spreken.

¹⁵ Toen hij bij de koning kwam, zei de koning tegen hem: Micha, zullen wij tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zullen wij *ervan* afzien? En hij zei tegen hem: Trek op, en u zult slagen, want de HEERE zal hen in de hand van de koning geven.

¹⁶ De koning zei tegen hem: Hoeveel keer moet ik u *nog* bezweren dat u tot mij niets zult spreken dan alleen de waarheid, in de Naam van de HEERE?

¹⁷ Hij zei: Ik zag heel Israël overal verspreid op de bergen, als schapen die geen herder hebben. En de HEERE zei: Dezen hebben geen heer, laat ieder in vrede naar zijn huis terugkeren.

¹⁸ Toen zei de koning van Israël tegen Josafat: Heb ik niet tegen u gezegd: Hij zal over mij niets goeds profeteren, *alleen* maar onheil?

¹⁹ Verder zei Micha: Daarom, hoor het woord van de HEERE: "Ik zag de HEERE op Zijn troon zitten, en heel het hemelse leger stond bij Hem, aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerzijde.

²⁰ En de HEERE zei: Wie zal Achab misleiden, zodat hij zal optrekken en bij Ramoth in Gilead zal vallen *in de strijd*? De een nu zei dit, en de ander zei dat.

²¹ Toen trad er een geest naar voren en ging voor het aangezicht van de HEERE staan. Hij zei: Ik zal hem misleiden. En de HEERE zei tegen hem: Waarmee?

²² Hij zei: Ik zal eropuit gaan en een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij zei: U mag misleiden, en u zult er ook toe in staat zijn. Vertrek en doe het zo.

²³ Welnu, zie, de HEERE heeft een leugengeest in de mond van al deze profeten van u gegeven, en de HEERE heeft onheil over u uitgesproken.

²⁴ Toen kwam Zedekia, de zoon van Kenaana, naar voren. Hij sloeg Micha op zijn kaak, en zei: Langs welke *weg* is de Geest

² 2 Kron. 18:9 ³ 2 Kron. 18:18; Job 1:6 enz.; 2:1 22:13 *eenstemmig* - Letterlijk: met één mond.

van de HEERE van mij weggegaan om tot u te spreken?

²⁵ En Micha zei: Zie, u zult het zien, op de dag waarop u van kamer naar kamer gaat om u te verbergen.

²⁶ Daarop zei de koning van Israël: Neem Micha mee en breng hem terug naar Amon, de leider van de stad, en naar Joas, de zoon van de koning.

²⁷ En u moet zeggen: Dit zegt de koning: Zet deze *man* in de gevangenis en laat hem brood van verdrukking eten en water van verdrukking *drinken*, totdat ik in vrede *terugkom*.

²⁸ Maar Micha zei: Als u echt in vrede terugkeert, heeft de HEERE niet door mij gesproken! Verder zei hij: ^aLuister, volken, allemaal!

DOOD VAN ACHAB

²⁹ Zo trok de koning van Israël met Josafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.

³⁰ De koning van Israël zei tegen Josafat: Zodra ik mij vermomd heb, trek ik ten strijde. Trekt u echter uw *eigen* kleren aan. Zo vermomde de koning van Israël zich en trok ten strijde.

³¹ Nu had de koning van Syrië de bevelhebbers van de strijdswagens, waarvan hij er tweeëndertig had, geboden: U mag niet tegen kleinen of tegen groten strijden, maar alleen tegen de koning van Israël.

³² Het gebeurde dan, zodra de bevelhebbers van de strijdswagens Josafat zagen, dat zij zeiden: Dat is zeker de koning van Israël. Zij gingen op hem af om tegen hem te strijden, maar Josafat schreeuwde *om hulp*.

³³ En het gebeurde, zodra de bevelhebbers van de strijdswagens zagen dat hij niet de koning van Israël was, dat zij zich van hem afkeerden.

³⁴ Toen spande een man in zijn onschuld de boog en trof de koning van Israël tussen de verbindingsstukken en het harnas. Toen zei deze tegen zijn wagenmenners: Wend de teugel^b en breng mij weg uit het leger, want ik ben gewond.

³⁵ De strijd laaide die dag echter hoog op.

De koning werd in de wagen staande gehouden tegenover de Syriërs, maar in de avond stierf hij. Het bloed van de wond vloeide in de bak van de wagen.

³⁶ Toen de zon onderging, ging de *luide* roep door het legerkamp: Ieder naar zijn stad, en ieder naar zijn land!

³⁷ Zo stierf de koning. Hij werd naar Samaria gebracht en zij begroeven de koning in Samaria.

³⁸ Men spoelde de wagen af bij de vijver van Samaria, waar de hoeren zich wasten. De honden likten zijn bloed op, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken had.

³⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Achab, alles wat hij gedaan heeft, het ivoeren huis dat hij gebouwd heeft en al de steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

⁴⁰ Zo ging Achab te ruste bij zijn vaderen, en zijn zoon Ahazia werd koning in zijn plaats.

JOSAFAT KONING VAN JUDA

⁴¹ Josafat, de zoon van Asa, was koning geworden over Juda in het vierde jaar van Achab, de koning van Israël.

⁴² Josafat was vijfendertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijfentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Azuba, de dochter van Silchi.

⁴³ Hij wandelde in heel de weg van zijn vader Asa. Hij week daarvan niet af, en deed wat juist was in de ogen van de HEERE.

⁴⁴ De *offer*hoogten werden evenwel niet weggenomen: het volk bracht nog steeds slachtoffers en reukoffers op de *offer*hoogten.

⁴⁵ Ook sloot Josafat vrede met de koning van Israël.

⁴⁶ Het overige nu van de geschiedenis van Josafat, zijn macht, die hij uitgeoefend heeft, en hoe hij oorlog gevoerd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

⁴⁷ Ook vaagde hij uit het land de rest van

^a Micha 1:2 ^b 2 Kron. 20:31

22:34 *Wend de teugel* - Letterlijk: Keer uw hand.

de schandknappen weg, die in de dagen van zijn vader Asa waren overgebleven.

⁴⁸ Er was toen geen koning in Edom, *maar* een stadhouder van de koning.

⁴⁹ Josafat had Tarsis-schepen gebouwd om naar Ofir te gaan om goud. *De reis* ging echter niet *door*, want de schepen leden *al* in Ezeon-Geber schipbreuk.

⁵⁰ Toen zei Ahazia, de zoon van Achab, tegen Josafat: Laat mijn dienaren met uw dienaren op de schepen meevaren, maar Josafat wilde *dat* niet.

⁵¹ En Josafat ging te ruste bij zijn vaderen, en werd bij zijn vaderen begraven in de stad van zijn vader David, en zijn zoon Jehoram werd koning in zijn plaats.

AHAZIA KONING VAN ISRAËL

⁵² Ahazia, de zoon van Achab, werd koning over Israël in Samaria in het zeventiende jaar van Josafat, de koning van Juda, en regeerde twee jaar over Israël.

⁵³ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE. Hij ging namelijk in de weg van zijn vader en in de weg van zijn moeder, in de weg van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

⁵⁴ Hij diende de Baäl en boog zich voor hem neer, en verwekte de HEERE, de God van Israël, tot toorn, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.

HET TWEEDE BOEK

KONINGEN

VOORZEGGING VAN DE DOOD VAN AHAZIA

1 Moab kwam ^ana de dood van Achab tegen Israël in opstand.

² Ahazia viel door het traliewerk van zijn bovenvertrek, dat in Samaria was, en werd ziek. Hij stuurde boden en zei tegen hen: Ga, raadpleeg Baäl-Zebub, de god van Ekron, en vraag of ik van deze ziekte genezen zal.*

³ Maar een engel van de HEERE sprak tot Elia, de Tisbiet: Sta op, ga de boden van de koning van Samaria tegemoet en spreek tot hen: Is het omdat er geen God in Israël is dat u Baäl-Zebub, de god van Ekron, gaat raadplegen?

⁴ Daarom, zo zegt de HEERE: U zult niet van het bed afkomen waarop u bent gaan liggen, maar u zult zeker sterven. En Elia ging weg.

⁵ Zo kwamen de boden bij hem terug en hij zei tegen hen: Wat is dit *dat u nu al* bent teruggekomen?

⁶ Zij zeiden tegen hem: Een man kwam ons tegemoet en zei tegen ons: Ga, keer terug naar de koning, die u gestuurd heeft, en spreek tot hem: Zo zegt de HEERE: Is het omdat er geen God in Israël is, dat u *boden* stuurt om Baäl-Zebub, de god van Ekron, te raadplegen? Daarom zult u van het bed waarop u bent gaan liggen, niet afkomen, maar u zult zeker sterven.

⁷ Hij sprak tot hen: Hoe zag de man eruit* die u tegemoet gekomen is en deze woorden tot u gesproken heeft?

⁸ Zij zeiden tegen hem: Het was een man met een haren *mantel* en een leren gordel

om zijn middel gebonden. Toen zei hij: Dat is Elia, de Tisbiet.

⁹ En hij stuurde een hoofdman over vijftig naar hem toe met zijn vijftigtal. Toen deze naar hem toe klom – want zie, *Elia* zat op de top van een berg – sprak hij tot hem: Man Gods, de koning heeft gesproken: Kom naar beneden!

¹⁰ Maar Elia antwoordde en sprak tot de hoofdman over vijftig: Als ik een man Gods ben, ¹¹laat er *dan* vuur uit de hemel neerkomen en u en uw vijftigtal verteren. Toen kwam er vuur uit de hemel neer en dat verteerde hem en zijn vijftigtal.

¹² En hij stuurde opnieuw een andere hoofdman over vijftig naar hem toe met zijn vijftigtal. Deze nam het woord en sprak tot hem: Man Gods, dit zegt de koning: Kom snel naar beneden!

¹³ Maar Elia antwoordde en sprak tot hen: Als ik een man Gods ben, laat er *dan* vuur uit de hemel neerkomen en u en uw vijftigtal verteren. Toen kwam het vuur van God uit de hemel neer en verteerde hem en zijn vijftigtal.

¹⁴ En opnieuw stuurde hij een hoofdman over vijftig, de derde, met zijn vijftigtal. Deze derde hoofdman over vijftig klom naar boven, kwam en boog zich op zijn knieën voor Elia neer. Hij smeekte hem en sprak tot hem: Man Gods, laat mijn leven en het leven van uw dienaren, van dit vijftigtal, toch kostbaar zijn in uw ogen!

¹⁵ Zie, vuur is uit de hemel neergekomen en heeft die eerste twee hoofdmannen over vijftig met hun vijftigtallen verteerd; maar nu, laat mijn leven kostbaar zijn in uw ogen!

^a 2 Kon. 3:5 ^b Luk. 9:54

1:2 *genezen zal* - Letterlijk: in leven blijven zal. oordeel van de man.

1:7 *Hoe ... eruit* - Letterlijk: Wat was het

¹⁵ Toen sprak de engel van de HEERE tot Elia: Ga met hem naar beneden, wees niet bevreesd voor hem. En hij stond op en ging met hem naar beneden, naar de koning.

¹⁶ En hij sprak tot hem: Zo zegt de HEERE: Omdat u boden gestuurd hebt om Baäl-Zebub, de god van Ekron, te raadplegen – is het omdat er geen God in Israël is *Die u naar Zijn woord kunt vragen?* – daarom zult u niet *meer* van het bed waarop u bent gaan liggen, afkomen, maar u zult zeker sterven.

¹⁷ Zo stierf hij, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Elia gesproken had. Omdat hij geen zoon had, werd Joram koning in zijn plaats, in het tweede jaar van Jehoram, de zoon van Josafat, de koning van Juda.

¹⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Ahazia, wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

ELIA WORDT WEGGENOMEN

2 Het gebeurde nu, toen de HEERE Elia in een storm zou opnemen in de hemel, dat Elia met Elisa uit Gilgal wegging.

² Elia zei tegen Elisa: Blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar Bethel gezonden. Maar Elisa zei: *Zo waar* de HEERE leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten. Zo gingen zij naar Bethel.

³ Toen kwamen de leerling-profeten die in Bethel waren, *de stad* uit, naar Elisa toe en zeiden tegen hem: Weet u dat de HEERE heden uw meester van u ² zal wegnemen? En hij zei: Ik weet het ook, zwijg *erover*.

⁴ En Elia zei tegen hem: Elisa, blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar Jericho gezonden. Maar hij zei: *Zo waar* de HEERE leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten. Zo kwamen zij in Jericho.

⁵ Toen kwamen de leerling-profeten die in Jericho waren, naar voren, naar Elisa toe en zeiden tegen hem: Weet u dat de HEERE heden uw meester van u zal wegnemen? En hij zei: Ik weet het ook, zwijg *erover*.

⁶ En Elia zei tegen hem: Blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar de Jordaan gezonden. Maar hij zei: *Zo waar* de HEERE leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten. Zo gingen zij beiden verder.

⁷ En vijftig mannen van de leerling-profeten gingen *erheen* en bleven op grote afstand ⁸ staan, en zij beiden stonden bij de Jordaan.

⁸ Toen nam Elia zijn mantel, rolde *hem* op en sloeg het water. Dat werd naar beide zijden ⁹ verdeeld, en zij gingen er beiden door, over het droge.

⁹ Het gebeurde nu, toen zij overgestoken waren, dat Elia tegen Elisa zei: Vraag mij wat ik voor u doen zal, voordat ik van u weggenomen word. Elisa zei: Laat er toch twee delen van uw geest op mij mogen zijn.

¹⁰ Maar hij zei: U hebt een moeilijke zaak gevraagd; als u mij zult zien als ik bij u vandaan weggenomen word, dan zal het u gebeuren, maar zo niet, dan zal het niet gebeuren.

¹¹ Het gebeurde, terwijl zij al sprekend verdergingen, ¹² zie, dat er een vurige wagen met vurige paarden kwam, die tussen hen beiden scheiding maakte. Zo voer Elia in een storm naar de hemel.

¹² Elia zag het en hij riep: ¹³ Mijn vader, mijn vader, wagen van Israël en zijn ruiters! En hij zag hem niet meer. Toen greep hij zijn kleren en scheurde ze in twee stukken.

¹⁴ Hij pakte de mantel van Elia, die van hem afgevallen was, op, keerde terug en bleef aan de oever van de Jordaan staan.

¹⁵ Hij nam de mantel van Elia, die van hem afgevallen was, en sloeg het water en zei: Waar is de HEERE, de God van Elia, ja Hij? Hij sloeg het water en het werd naar beide zijden verdeeld, en Elisa ging erdoor.

ELISA ALS DE NIEUWE PROFEET

¹⁶ Toen nu de leerling-profeten uit Jericho, die aan de overzijde waren, hem zagen, zeiden zij: De geest van Elia rust op Elisa.

² 2 Kon. 13:14

2:3 *van u* - Letterlijk: van boven uw hoofd; zie ook vers 5. 2:7 *op grote afstand* - Letterlijk: op een afstand, van verre. 2:8 *naar beide zijden* - Letterlijk: hierheen en daarheen; zie ook vers 14. 2:11 *al sprekend verdergingen* - Letterlijk: al gaand en sprekend verdergingen.

Zij kwamen hem tegemoet en bogen zich ter aarde voor hem neer.

¹⁶ En zij zeiden tegen hem: Zie toch, er zijn bij uw dienaren vijftig dappere mannen. Laat hen toch uw meester gaan zoeken, of de Geest van de HEERE hem misschien niet heeft opgenomen en op een van de bergen of in een van de dalen geworpen heeft. Maar hij zei: Stuur *hen* niet.

¹⁷ Zij drongen echter bij hem aan, tot beschamens toe, en hij zei: Stuur *hen dan maar*. En zij stuurden vijftig mannen, die drie dagen zochten, maar hem niet vonden.

¹⁸ Toen kwamen zij bij hem terug, terwijl hij in Jericho verbleef, en hij zei tegen hen: Heb ik niet tegen u gezegd: Ga niet?

HET WATER VAN JERICHO GEZOND GEMAAKT

¹⁹ De mannen van de stad zeiden tegen Elisa: Zie toch, de ligging van deze stad is goed, zoals mijn heer ziet; maar het water is slecht, waardoor het land misgeboorte veroorzaakt.

²⁰ En hij zei: Breng mij een nieuwe schaal en doe er zout in. En zij brachten *die* bij hem.

²¹ Toen ging hij naar buiten, naar de waterbron, wierp het zout daarin en zei: Zo zegt de HEERE: Ik heb dit water gezond gemaakt, er zal geen dood of misgeboorte meer door komen.

²² Zo werd dat water gezond, tot op deze dag, overeenkomstig het woord van Elisa dat hij gesproken had.

ELISA BESPOT

²³ En hij ging vandaar naar Bethel. Toen hij langs de weg omhoog ging, kwamen er kleine jongens uit de stad. Die drevende spot met hem en zeiden tegen hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!

²⁴ Hij keerde zich om, zag hen en vervloekte hen in de Naam van de HEERE. Toen kwamen er twee beren uit het woud en verscheurden tweeënveertig van die kinderen.

²⁵ En hij ging vandaar naar de berg Kar-

mel; en vandaar keerde hij terug naar Samaria.

JORAM STRIJDT TEGEN MOAB

3 In het achttiende jaar van Josafat, de koning van Juda, werd Joram, de zoon van Achab, koning over Israël, in Samaria, en hij regeerde twaalf jaar.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, maar niet zoals zijn vader en zoals zijn moeder, ³ want hij verwijderde de gewijde steen van de Baäl, die zijn vader gemaakt had.

⁴ Alleen hield hij vast aan de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen. Hij week daarvan niet af.

⁵ Mesa nu, de koning van Moab, was een veehouder, en bracht aan de koning van Israël *als schatting* honderdduizend lammeren en honderdduizend rammen, met de wol.

⁶ Maar het gebeurde, nadat Achab gestorven was, ⁷ dat de koning van Moab tegen de koning van Israël in opstand kwam.

⁸ Daarom verliet koning Joram in die tijd Samaria en monsterde heel Israël.

⁹ Hij ging op weg en stuurde een boodschap naar Josafat, de koning van Juda: De koning van Moab is tegen mij in opstand gekomen. Wilt u met mij ten strijde trekken tegen Moab? Hij zei: Ik zal optrekken; ¹⁰ ik ben als u, mijn volk is als uw volk, mijn paarden zijn als uw paarden.

¹¹ En hij zei: Langs welke weg zullen wij optrekken? Hij zei: Langs de weg van de woestijn van Edom.

¹² Zo trokken de koning van Israël, de koning van Juda en de koning van Edom *ten strijde*. Toen zij zeven dagreizen een omtrekkende beweging gemaakt hadden, hadden het leger en het vee dat hen volgde, ¹³ geen water *meer*.

¹⁴ Toen zei de koning van Israël: Ach, dat de HEERE *nu toch* deze drie koningen geroepen heeft om hen in de hand van Moab te geven!

¹⁵ Josafat zei: ¹⁶ Is hier geen profeet van de HEERE, door wie wij de HEERE kunnen raadplegen? Toen antwoordde een van de dienaren van de koning van Israël en zei: Hier

¹ 1 Kon. 16:32 ² 2 Kon. 1:1 ³ 1 Kon. 22:4 ⁴ 1 Kon. 22:7
3:9 *hen volgde* - Letterlijk: op hun voeten.

is Elisa, de zoon van Safat, die water op de handen van Elia goot.

¹² Josafat zei: Het woord van de HEERE is bij hem! Toen gingen de koning van Israël en Josafat en de koning van Edom naar hem toe.

¹³ Maar Elisa zei tegen de koning van Israël: Hoe heb ik het *nu* met u? ^aGa naar de profeten van uw vader en naar de profeten van uw moeder! Maar de koning van Israël zei tegen hem: Nee, want de HEERE heeft deze drie koningen geroepen om hen in de hand van Moab te geven.

¹⁴ Elisa zei: *Zo waar de HEERE van de legers leeft, voor* ^bWiens aangezicht ik sta: als ik geen rekening hield met Josafat, ^cde koning van Juda, dan zou ik u niet eens aankijken en u niet willen zien.

¹⁵ Nu dan, breng een *harp*speler bij mij. En toen de *harp*speler ging spelen, gebeurde het dat de hand van de HEERE over hem kwam,

¹⁶ en hij zei: Zo zegt de HEERE: Maak dit dal vol geulen.

¹⁷ Want zo zegt de HEERE: U zult geen wind zien en u zult geen regen zien, maar *toch* zal dit dal vol water zijn, zodat u kunt drinken, u, uw vee en uw *last*dieren.

¹⁸ En dit is *nog* gering in de ogen van de HEERE: Hij zal ook Moab in uw hand geven.

¹⁹ U zult alle versterkte steden en alle uitnemende steden verslaan, alle goede bomen vellen, alle waterbronnen dichtstoppen en alle goede stukken *land* met stenen bederven.

²⁰ En het gebeurde de *volgende* morgen, omstreeks de *tijd* dat men het graanoffer brengt, zie, dat er water uit de richting van Edom kwam, en *dat* het land vol water liep.

²¹ Toen nu heel Moab hoorde dat de koningen opgetrokken waren om tegen hen te strijden, werden allen die de gordel aanbinden en ouder ^d samengeroepen; en zij stonden *opgesteld* bij de grens.

²² Toen zij 's morgens vroeg opstonden en de zon over dat water opging, zagen de Moabieten dat water tegenover *zich* rood als bloed.

²³ En zij zeiden: Dat is bloed! De koningen hebben elkaar vast en zeker met het zwaard omgebracht en elkaar verslagen. Nu dan, *op* naar de buit, Moabieten!

²⁴ Maar toen zij bij het leger van Israël kwamen, stonden de Israëlieten op en versloegen de Moabieten. En zij sloegen voor hen op de vlucht. Ja, zij drongen *het land* binnen en versloegen de Moabieten.

²⁵ De steden maakten zij met de grond gelijk, en ieder wierp zijn steen op alle goede stukken *land* en zij vulden die *daarmee*. Ook stopten zij alle waterbronnen dicht en velden alle goede bomen, totdat *alleen* in Kir-Hareseth de stenen van *de muur* *nog* overbleven. Toen de slingersaars het omsingelden en aanvielen,

²⁶ zag de koning van Moab dat de strijd hem te sterk was. Hij nam zevenhonderd mannen bij zich, die het zwaard uittrokken om zich een weg te banen naar de koning van Edom, maar zij waren er niet toe in staat.

²⁷ Toen nam hij zijn eerstgeboren zoon, die in zijn plaats koning zou worden, en offerde hem als brandoffer op de muur. Dat bracht grote verbolgenheid teweeg in Israël; daarom braken zij op, bij hem vandaan, en keerden terug naar *hun* land.

DE OLIE VAN DE WEDUWE

4 Een vrouw, een van de vrouwen van de leerling-profeten, riep tot Elisa om hulp en zei: Uw dienaar, mijn man, is gestorven, en u weet zelf dat uw dienaar de HEERE vreesde. Maar *nu* is de schuldeiser gekomen ^e om mijn beide kinderen als slaven met zich mee te nemen.

² Elisa zei tegen haar: Wat kan ik voor u doen? Vertel mij wat u in huis hebt. En zij zei: Uw dienaar heeft niets anders in huis dan een kruikje met olie.

³ Toen zei hij: Ga heen en vraag voor u buitenshuis kruiken, van al uw burens, lege kruiken; laat het er niet weinig zijn.

⁴ Ga dan naar binnen en sluit de deur achter u en achter uw zonen. Giet vervolgens *olie* in al die kruiken, en zet weg wat vol is.

⁵ Zo ging zij bij hem vandaan en sloot de

^a 1 Kon. 18:19 ^b 1 Kon. 17:1 ^c Lev. 25:39

3:14 *als ... Josafat* - Letterlijk: als ik het gezicht van Josafat niet verhef. 3:21 *ouder* - Letterlijk: daarboven.

deur achter zich en achter haar zonen. Die gaven haar *de kruiken* aan en zij goot *de olie* erin.

⁶ En het gebeurde, toen die kruiken vol waren, dat zij tegen haar zoon zei: Geef mij nog een kruik aan. Maar hij zei tegen haar: Er is geen kruik meer. Toen hield de olie op te stromen.

⁷ Zij kwam en vertelde het de man Gods. Hij zei: Ga de olie verkopen en betaal uw schuldeiser. En wat u en uw zonen betreft, u kunt leven van wat overblijft.

DE VROUW UIT SUNEM

⁸ Het gebeurde op een dag dat Elisa langs Sunem kwam, dat daar een vrouw van aanzien was, die er bij hem op aandrang de maaltijd te komen gebruiken.* Zo dikwijls als hij daar langskwam, gebeurde het dat hij daarheen uitwek om er de maaltijd te gebruiken.

⁹ En zij zei tegen haar man: Zie toch, ik heb gemerkt dat deze man Gods, die steeds bij ons langskomt, heilig is.

¹⁰ Laten wij toch een klein bovenvertrek van steen maken en daar een bed, een tafel, een stoel en een kandelaar voor hem neerzetten; komt hij dan bij ons, dan kan hij zich daar terugtrekken.

¹¹ En het gebeurde op een dag, dat hij daar kwam, zich terugtrok in dat bovenvertrek en daar ging liggen.

¹² Toen zei hij tegen zijn knecht Gehazi: Roep deze vrouw uit Sunem. En toen hij haar geroepen had, ging zij voor hem staan.

¹³ Hij had namelijk tegen hem gezegd: Zeg nu tegen haar: Zie, u hebt heel veel zorg aan ons besteed,* wat kan men voor u doen? Kan ik voor u tot de koning spreken of tot de bevelhebber van het leger? Maar zij had gezegd: Ik woon te midden van mijn volk.

¹⁴ Toen had hij gezegd: Wat kan men dan voor haar doen? En Gehazi had gezegd: Zij heeft helaas geen zoon, en haar man is oud.

¹⁵ Daarom had hij gezegd: Roep haar. En toen hij haar geroepen had, ging zij in de deuropening staan.

¹⁶ Hij zei: ^aOp de vastgestelde tijd, over een jaar,* zult u een zoon omhelzen. Maar zij zei: Nee, mijn heer, man Gods, lieg niet tegen uw dienares.

¹⁷ Maar de vrouw werd zwanger en baarde een jaar later een zoon, op de vastgestelde tijd, waarvan Elisa tot haar gesproken had.

¹⁸ Toen het kind groot werd, gebeurde het op een dag dat hij naar buiten ging, naar zijn vader, naar de maaiers.

¹⁹ En hij zei tegen zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! Die zei tegen een knecht: Draag hem naar zijn moeder.

²⁰ Deze nam hem op en bracht hem bij zijn moeder. En hij zat tot de middag op haar knieën; toen stierf hij.

²¹ Zij ging naar boven en legde hem op het bed van de man Gods; daarna sloot zij *de deur* achter hem en ging naar buiten.

²² Zij riep haar man en zei: Stuur mij toch een van de knechten met een van de ezelinnen, zodat ik snel naar de man Gods kan gaan. Daarna kom ik *weer* terug.

²³ Hij zei: Waarom ga je vandaag naar hem toe? Het is geen nieuwemaan en geen sabbat. Maar zij zei: Het is goed zo.

²⁴ Toen zadelde zij de ezelin en zei tegen haar knecht: Drijf *haar* aan en ga; rijd zonder ophouden,* tenzij ik *het* je zeg.

²⁵ Zo ging zij *op weg* en kwam bij de man Gods, bij de berg Karmel. Het gebeurde nu, toen de man Gods haar van een afstand zag, dat hij tegen Gehazi, zijn knecht, zei: Zie, daar is de vrouw uit Sunem.

²⁶ Welnu, loop haar toch snel tegemoet en zeg tegen haar: Gaat het goed met u? Gaat het goed met uw man? Gaat het goed met uw kind? En zij zei: Het gaat goed.

²⁷ Toen zij bij de man Gods op de berg kwam, greep zij zijn voeten vast. Gehazi kwam echter naar voren om haar weg te duwen, maar de man Gods zei: Laat haar begaan, want haar ziel is bitter bedroefd

* Gen. 18:10,14

4:8 *de maaltijd te ... gebruiken* - Letterlijk: brood te ... eten; zie ook het vervolg van dit vers.

4:13 *u hebt ... besteed* - Letterlijk: u hebt voor ons gezorgd met al deze zorg. 4:16 *over een*

jaar - Letterlijk: omstreeks de tijd van het leven; zie ook vers 17. 4:24 *rijd zonder ophouden*

- Letterlijk: houd niet in voor mij door te rijden.

in haar, en de HEERE heeft het voor mij verborgen en het mij niet bekendgemaakt.

²⁸ Zij zei: Heb ik een zoon van mijn heer gevraagd? ²⁹ Heb ik niet gezegd: Bedrieg mij niet?

²⁹ Toen zei hij tegen Gehazi: Omgord je middel, neem mijn staf in je hand en ga op weg; als ³⁰ je iemand tegenkomt, groet hem niet, en als iemand jou groet, antwoord hem niet; en leg mijn staf op het gezicht van de jongen.

³⁰ Maar de moeder van de jongen zei: Zo waar de HEERE leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten. Toen stond hij op en volgde haar.

³¹ Gehazi ging voor hen uit en legde de staf op het gezicht van de jongen, maar er kwam geen stem en geen teken van leven. Gehazi keerde terug, hem tegemoet, en bracht hem de boodschap: De jongen is niet wakker geworden.

³² En toen Elisa bij het huis kwam, zie, de jongen was dood, neergelegd op zijn bed.

³³ Hij ging naar binnen, sloot de deur achter hen beiden en bad tot de HEERE.

³⁴ Vervolgens ging hij op het kind liggen, legde zijn mond op diens mond, zijn ogen op diens ogen en zijn handen op diens handen. Hij strekte zich over hem uit en het lichaam van het kind werd warm.

³⁵ Toen kwam hij terug en liep in het huis heen en weer. Hij ging weer naar boven en strekte zich over hem uit. ³⁶ Toen niesde de jongen tot zevenmaal toe; daarna deed de jongen zijn ogen open.

³⁶ Hij riep Gehazi en zei: Roep deze vrouw uit Sunem. Hij riep haar en zij kwam bij hem; hij zei: Neem uw zoon op.

³⁷ Toen kwam zij, viel voor zijn voeten neer en boog zich ter aarde; zij nam haar zoon op en ging naar buiten.

KOLOKWINTEN

³⁸ Toen Elisa weer in Gilgal kwam, was er honger in het land, en de leerling-profeten zaten voor hem. Hij zei tegen zijn knecht:

Zet de grote pot op *het vuur* en kook soep voor de leerling-profeten.

³⁹ Een van hen ging naar het veld om groenten te plukken. Hij vond een wilde slingerplant ⁴⁰ en plukte daarvan wilde kolokwinten, zijn kleeft vol. Hij kwam terug en sneed ze in stukken in de soeppot, hoewel zij niet wisten *wat het was*.

⁴⁰ Daarna schepte men voor de mannen op om te eten. Het gebeurde nu, toen zij van die soep aten, dat ze het uitschreeuwden en zeiden: Man Gods, de dood is in de pot! Zij konden het niet eten.

⁴¹ Maar hij zei: Breng dan meel. En hij wierp het ⁴² in de pot en zei: Schep het voor de mensen op om te eten. Toen was er niets verkeerd *meer* in de pot.

GERSTEBRODEN

⁴² Er kwam een man uit Baäl-Salisa; hij bracht de man Gods broden van de eerstelingen, twintig gerstebroden en vers graan in zijn tas. En die zei: Geef het aan de mensen om te eten.

⁴³ Maar zijn dienaar zei: 'Hoe moet ik dat aan honderd mannen voorzetten? En hij zei: Geef het aan de mensen om te eten, want zo zegt de HEERE: ⁴⁴ Men zal eten en overhouden.

⁴⁴ Zo zette hij het hun voor, en zij aten en hielden over, overeenkomstig het woord van de HEERE.

NAĀMAN DOOR ELISA GENEZEN

5 Naāman, de bevelhebber van het leger van de koning van Syrië, was een aanzienlijk man in de ogen van zijn heer en van hoog aanzien, ⁶ want door hem had de HEERE de Syriërs verlossing gegeven. Deze man was een strijdbare held, *maar* hij was melaats.

⁷ En er waren benden uit Syrië getrokken, die een klein meisje uit het land Israëel als gevangene weggevoerd hadden. Zij was in dienst bij ⁸ de vrouw van Naāman.

⁹ Zij zei tegen haar meesteres: Och, was mijn heer *maar* bij de profeet die in Sama-

² 2 Kon. 4:16 ³ Luk. 10:4 ⁴ Matt. 6:6 ⁵ 1 Kon. 17:21; 2 Kon. 8:1; Hand. 20:10 ⁶ Ex. 15:25 ⁷ Joh. 6:9 ⁸ Joh. 6:11

4:35 *heen en weer* - Letterlijk: één hierheen en één daarheen. 4:39 *een wilde slingerplant* - Letterlijk: een wijnstok van een veld. 5:1 *van hoog aanzien* - Letterlijk: verheven van aanzicht. 5:2 *in dienst bij* - Letterlijk: voor het gezicht van.

ria is; dan zou die zijn melaatsheid bij hem wegnemen.

⁴ Toen ging Naāman zijn heer vertellen: Zo en zo heeft het meisje dat uit het land Israël komt, gesproken.

⁵ Daarop zei de koning van Syrië: Kom, ga op weg. Ik zal een brief aan de koning van Israël sturen. En hij ging heen en nam tien talent* zilver, zesduizend *sikkel* goud en tien stel gewaden met zich* mee.

⁶ En hij bracht de brief bij de koning van Israël, *waarin stond*: Nu dan, wanneer deze brief bij u aangekomen is, zie, heb ik mijn dienaar Naāman naar u toe gestuurd, opdat u zijn melaatsheid bij hem wegneemt.

⁷ En het gebeurde, toen de koning van Israël de brief gelezen had, dat hij zijn kleren scheurde en zei: *Ben ik dan God, om te doden en om levend te maken, dat deze *man iemand* naar mij toe stuurt om bij een man zijn melaatsheid weg te nemen? Want, voorwaar, besef toch en zie in dat hij een voorwendsel tegen mij zoekt.

⁸ Maar het gebeurde, toen Elisa, de man Gods, hoorde dat de koning van Israël zijn kleren gescheurd had, dat hij *een boodschap* naar de koning stuurde: Waarom hebt u uw kleren gescheurd? Laat hem toch naar mij toe komen. Dan zal hij weten dat er een profeet in Israël is.

⁹ Zo kwam Naāman met zijn paarden en met zijn wagen, en hij bleef voor de deur van het huis van Elisa staan.

¹⁰ Toen stuurde Elisa een bode naar hem toe om te zeggen: Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan; dan zal uw vlees weer gezond worden* en zult u rein zijn.

¹¹ Maar Naāman werd erg kwaad en ging weg; hij zei: Zie, ik zei bij mijzelf: Hij zal vast en zeker naar buiten komen, *voor mij* gaan staan, de Naam van de HEERE, zijn God, aanroepen, zijn hand over de plaats strijken en de melaatsheid wegnemen.

¹² Zijn niet de Abana en de Farpar, de rivieren van Damascus, beter dan alle wateren van Israël? Zou ik mij daar niet in kunnen

wassen en rein worden? Zo keerde hij zich om en vertrok in woede.

¹³ Toen kwamen zijn dienaren naar voren, spraken tot hem en zeiden: Mijn vader, *als* die profeet u iets moeilijks opgedragen had,* zou u dat niet gedaan hebben? Hoeveel te meer, nu hij tegen u gezegd heeft: Was u en u zult rein zijn!

¹⁴ Daarom daalde hij af en dompelde zich zevenmaal onder in de Jordaan, overeenkomstig het woord van de man Gods.* Zijn lichaam werd weer gezond, als het vlees van een kleine jongen, en hij werd rein.

¹⁵ Toen keerde hij terug naar de man Gods, hij en zijn hele gevolg. Hij kwam en ging voor hem staan en zei: Zie toch, *nu* weet ik dat er op de hele aarde geen God is dan in Israël. Nu dan, neem toch een geschenk* aan van uw dienaar.

¹⁶ Maar hij zei: Zo *waarde* HEERE leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, ik wil het niet aannemen! En hij drong bij hem aan om het aan te nemen, maar hij weigerde het.

¹⁷ Naāman zei daarop: Zo niet, laat *dan* toch aan uw dienaar een last aarde gegeven worden, *zoveel als* een span muldiere *dragen kan*, want uw dienaar zal geen brandoffer of slachtoffer meer brengen aan andere goden, dan *alleen* aan de HEERE.

¹⁸ In deze zaak moge de HEERE uw dienaar vergeven: Wanneer mijn heer het huis van Rimmon zal binnengaan om zich daar neer te buigen, en hij op mijn hand zal leunen, moet ik mij in het huis van Rimmon *ook* neerbuigen. Als ik mij *zo* zal neerbuigen in het huis van Rimmon, laat de HEERE uw dienaar in deze zaak *dan* toch vergeven.

¹⁹ Toen zei hij tegen hem: Ga in vrede.

GEHAZI GESTRAFT MET MELAATSHIED

Toen Naāman op enige afstand* van Elisa gekomen was,

²⁰ zei Gehazi, de knecht van Elisa, de man Gods: Zie, mijn heer heeft Naāman, die Syriër, tegengehouden; hij heeft uit zijn

* Deut. 32:39; 1 Sam. 2:6 * Luk. 4:27

5:5 Een talent is ongeveer 30 kilo; zie ook het vervolg. 5:5 met zich - Letterlijk: in zijn hand.
5:10 weer gezond worden - Letterlijk: terugkeren; zie ook vers 14. 5:13 iets moeilijks opgedragen had - Letterlijk: een groot woord gesproken had. 5:15 geschenk - Letterlijk: een zegen. 5:19 op enige afstand - Letterlijk: een klein stuk land.

hand niets aangenomen van wat hij meegebracht had. Maar zo waar de HEERE leeft, ik zal hem achterna rennen en wel iets van hem aannemen.

²¹ Dus volgde Gehazi Naāman. En toen Naāman zag dat hij hem achterna rende, liet hij zich van de wagen zakken, *ging* hem tegemoet en zei: *Is alles goed?*

²² En hij zei: *Alles is goed. Mijn heer heeft mij gestuurd om te zeggen: Zie, er zijn nu uit het bergland van Efraïm twee jongemannen van de leerling-profeten bij mij gekomen. Geef hun toch een talent zilver en twee stel gewaden.*

²³ Naāman zei daarop: *Neem alstublieft twee talent aan. Hij drong bij hem aan en bond twee talent zilver in twee buidels, met twee stel gewaden, en hij gaf ze aan twee van zijn knechten, die ze voor hem uit droegen.*

²⁴ Toen hij nu bij de heuvel kwam, nam hij *alles van hen over*^a en borg het op in een huis. Hij liet de mannen gaan en zij gingen weg.

²⁵ Daarna keerde hijzelf terug en ging voor zijn heer staan. Elisa zei toen tegen hem: *Waar kom je vandaan, Gehazi? Hij zei: Uw dienaar is niet hierheen of daarheen gegaan.*

²⁶ Maar hij zei tegen hem: *Ging mijn hart niet mee, toen die man zich vanaf zijn wagen omkeerde en je tegemoet ging? Was het tijd om dat zilver aan te nemen en gewaden aan te nemen, om olijfbomen en wijngaarden, schapen en runderen, dienaren en dienaressen te kunnen kopen?*

²⁷ Daarom zal de melaatsheid van Naāman zich voor eeuwig aan jou en aan jouw nageslacht hechten. Toen ging hij bij hem weg, melaats, wit als de sneeuw.

ELISA LAAT IJZER OP HET WATER DRIJVEN

6 De leerling-profeten zeiden tegen Elisa: *Zie toch, de plaats waar wij voor uw ogen wonen, is voor ons te krap.*

² Laten wij toch naar de Jordaen gaan en ieder daarvandaan een boomstam nemen,

en er een verblijfplaats voor ons maken om er te wonen. En hij zei: *Ga maar.*

³ En een van hen zei: *Gaat u toch alstublieft mee met uw dienaren. En hij zei: Ik ga zelf mee.*

⁴ Zo ging hij met hen mee. Toen zij nu bij de Jordaen gekomen waren, hakten zij bomen om.

⁵ En het gebeurde, toen een van hen een boomstam aan het vellen was, dat het ijzer in het water viel. Hij schreeuwde het uit: *Ach, mijn heer, het was nog wel geleend!*

⁶ De man Gods zei: *Waar is het gevallen? En toen hij hem de plaats aangewezen had, sneed hij een stuk hout af, wierp het eraartoe en deed het ijzer bovendrijven.*

⁷ Hij zei: *Haal het naar u toe. Toen strekte hij zijn hand uit en pakte het.*

DE SYRIËRS MET BLINDHEID GESLAGEN

⁸ De koning van Syrië voerde oorlog tegen Israëel en pleegde overleg met zijn dienaren en zei: *Mijn legerkamp moet op die en die plaats zijn.*

⁹ Maar de man Gods stuurde boden naar de koning van Israëel om te zeggen: *Wees op uw hoede dat u niet langs die plaats trekt, want de Syriërs zijn daar neergestreken.*

¹⁰ Daarom stuurde de koning van Israëel een boodschap naar de plaats die de man Gods hem gezegd had en waarvoor deze hem had gewaarschuwd, zodat men daar op zijn hoede was; dat gebeurde niet een- of tweemaal.

¹¹ Toen werd de koning van Syrië innerlijk verbolgen^b over deze zaak. Hij riep zijn dienaren en zei tegen hen: *Kunt u mij niet vertellen wie van ons voor de koning van Israëel is?*

¹² En een van zijn dienaren zei: *Nee, mijn heer koning, maar Elisa, de profeet die in Israëel is, maakt de koning van Israëel de woorden bekend die u in uw slaapkamer spreekt.*

¹³ Hij zei toen: *Ga op weg en kijk waar hij is, zodat ik er boden opuit kan sturen en hem*

^a Num. 12:10; 2 Kron. 26:19,20

5:24 van hen over - Letterlijk: uit hun hand. 6:11 werd ... verbolgen - Letterlijk: werd het hart van de koning van Syrië onstuimig.

kan *laten* halen. Hem werd daarop verteld: Zie, hij is in Dothan.

¹⁴ Toen stuurde hij daar paarden en strijd-wagens heen, en een groot leger. Die kwamen 's nachts en omsingelden de stad.

¹⁵ De dienaar van de man Gods stond heel vroeg op* en ging naar buiten, en zie, een leger met paarden en strijd-wagens omringde de stad. Toen zei zijn knecht tegen hem: Ach, mijn heer! Wat moeten wij doen?

¹⁶ Hij zei: Wees niet bevreesd, want die bij ons zijn, zijn méér dan die bij hen zijn.

¹⁷ En Elisa bad en zei: HEERE, open toch zijn ogen, zodat hij ziet. En de HEERE opende de ogen van de knecht, zodat hij zag; en zie, de berg was vol paarden en strijd-wagens van vuur rondom Elisa.

¹⁸ Toen de Syriërs naar hem afdaalden, bad Elisa tot de HEERE en zei: ^aSla dit volk toch met blindheid. En Hij sloeg hen met blindheid, overeenkomstig het woord van Elisa.

¹⁹ Toen zei Elisa tegen hen: Dit is de weg niet en dit is de stad niet. Volg mij, dan zal ik u naar de man brengen die u zoekt. En hij bracht hen naar Samaria.

²⁰ En het gebeurde, toen zij in Samaria aangekomen waren, dat Elisa zei: HEERE, open de ogen van deze *mannen*, zodat zij zien. En de HEERE opende hun ogen, zodat zij zagen; en zie, zij waren midden in Samaria.

²¹ Toen hij hen zag, zei de koning van Israël tegen Elisa: Zal ik hen doden? Zal ik hen doden, mijn vader?

²² Maar hij zei: Dood hen niet! Zou u hén doden die u met uw zwaard en met uw boog gevangengenomen hebt? Zet hun brood en water voor; dan kunnen zij eten en drinken en *terug*gaan naar hun heer.

²³ Hij bereidde daarop een grote maaltijd voor hen, en zij aten en dronken. Daarop stuurde hij hen *terug* en gingen zij naar hun heer. En de benden van de Syriërs kwamen niet meer in het land Israël *terug*.

BELEGERING VAN SAMARIA

²⁴ Het gebeurde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn hele leger verzamelde, op trok en Samaria belegerde.

²⁵ En er ontstond een grote hongersnood in Samaria, want zie, zij belegerden *de stad*, totdat een ezelskop voor tachtig zilverstukken werd *verkocht* en het vierde deel van een kab* duivenmest voor vijf zilverstukken.

²⁶ En het gebeurde, toen de koning van Israël op de muur voorbijging, dat een vrouw tot hem riep: Help mij, mijn heer koning.

²⁷ Hij zei: De HEERE helpt u niet, waarmee zou ik u dan helpen? *Met iets* van de dorsvloer of van de perskuip?

²⁸ De koning zei verder tegen haar: Wat hebt u? Ze zei: Deze vrouw heeft tegen mij gezegd: Geef uw zoon, dan eten wij hem vandaag op. Dan zullen wij morgen mijn zoon eten.

²⁹ Toen ^b hebben wij mijn zoon gekookt en opgegeten, maar toen ik de volgende dag tegen haar zei: Geef uw zoon, dan zullen wij hém opeten, heeft zij haar zoon verborgen.

³⁰ En het gebeurde, toen de koning de woorden van deze vrouw hoorde, dat hij zijn kleren scheurde. Omdat hij over de muur voorbijkwam, zag het volk dat hij, zie, daaronder een rouwgewaad op zijn *blote* lichaam droeg.

³¹ En hij zei: ^cGod mag zó en nog veel erger met mij doen, als het hoofd van Elisa, de zoon van Safat, vandaag op hem zal blijven!

³² Elisa nu zat in zijn huis en de oudsten zaten bij hem. *De koning* stuurde een man voor zich uit, *maar* voordat de bode bij hem gekomen was, had hij zelf tegen de oudsten gezegd: Hebt u gezien hoe die moordenaarszoon *iemand* gestuurd heeft om mij te onthoofden? Let op! Als die boodschapper komt, sluit *dan* de deur, en dring hem bij de deur terug. Is het geluid van de voetstappen van zijn heer niet achter hem?

³³ Terwijl hij nog met hen sprak, zie, toen kwam de bode naar hem toe en zei: Zie, dit kwaad is van de HEERE, wat zou ik *verder* nog op de HEERE wachten?

* Gen. 19:11 ^b Deut. 28:53 ^c 1 Kon. 19:2

6:15 *stond heel vroeg op* - Letterlijk: stond vroeg op om op te staan. 6:25 Een *kab* is vermoedelijk een halve liter.

DE WONDERBARE REDDING VAN SAMARIA

7 Toen zei Elisa: Hoor het woord van de HEERE. Zo zegt de HEERE: Morgen omstreeks deze tijd zal in de poort van Samaria een maat meelbloem *verkocht worden* voor een *zilveren* sikkel,* en twee maten* gerst voor een sikkel.

² Maar een officier, op wiens hand de koning leunde, antwoordde de man Gods en zei: Zie, al maakt de HEERE sluizen in de hemel – hoe zou dit *kunnen* gebeuren? Maar hij zei: Zie, u zult het met uw ogen zien, maar er niet van eten.

³ Er waren vier melaatse mannen *bij* ^ade ingang van de poort. Zij zeiden tegen elkaar: Waarom blijven wij hier totdat wij sterven?

⁴ Als wij zeggen: Wij zullen de stad binnengaan – er is honger in de stad, dan zullen wij daar sterven; en als wij hier blijven, zullen wij *ook* sterven. Nu dan, kom, laten wij naar het legerkamp van de Syriërs overlopen. Wat zij ons laten leven, *dan* zullen wij leven, en als zij ons doden, laten we *dan* maar sterven.

⁵ En in de *avond* schemering stonden zij op om het legerkamp van de Syriërs in te gaan. Toen zij aan de rand van het legerkamp van de Syriërs kwamen, zie, was er niemand.

⁶ De Heere had het leger van de Syriërs namelijk een ^bgeluid laten horen van strijdswagens en een geluid van paarden – het geluid van een groot leger – zodat zij tegen elkaar zeiden: Zie, de koning van Israël heeft de koningen van de Hethieten en de koningen van de Egyptenaren tegen ons ingehuurd om ons aan te vallen.

⁷ Zij waren opgesprongen en in de *avond* schemering weggevlucht. Zij hadden hun tenten achtergelaten, hun paarden en hun ezels, *en* het legerkamp zoals het was, en waren gevlucht voor hun leven.

⁸ Toen nu deze melaatsen aan de rand van het legerkamp kwamen, gingen zij een tent binnen, aten en dronken, namen van daar zilver, goud en kleren mee, en gingen

het verbergen. Daarna keerden zij terug, gingen een andere tent binnen, namen ook daaruit *het een en ander* weg en gingen het *eveneens* verbergen.

⁹ Toen zeiden zij tegen elkaar: Wij doen *hier* niet goed *aan*. Deze dag is een dag met een goede boodschap en wij zwijgen *erover*. Als wij wachten tot het morgenlicht, staan wij schuldig.* Nu dan, kom, laten wij *dit* in het huis van de koning gaan vertellen.

¹⁰ Zij kwamen, riepen naar de poortwachter van de stad en vertelden hun: Wij zijn naar het legerkamp van de Syriërs gegaan, en zie, daar was niemand *meer* – geen geluid van mensen, alleen de paarden, vastgebonden; en de ezels, vastgebonden; en de tenten, zoals zij waren.

¹¹ En deze riep de *andere* poortwachters en die vertelden *het* binnen in het huis van de koning.

¹² En de koning stond 's nachts op en zei tegen zijn dienaren: Laat mij u toch vertellen wat de Syriërs ons gedaan hebben. Zij weten dat wij hongerlijden; daarom zijn zij uit het legerkamp gegaan om zich in het veld te verstoppen. Zij zeggen: Zodra zij de stad uitgekomen zijn, zullen wij hen levend grijpen en de stad binnengaan.

¹³ Toen antwoordde een van zijn dienaren en zei: Laat men toch vijf van de overgebleven paarden nemen, die hierbinnen overgebleven zijn – zie, ze zijn als de hele menigte van de Israëlieten die hierbinnen overgebleven zijn; *of* zie, ze worden als de hele menigte van de Israëlieten die omgekomen zijn – en laten wij die eropuit sturen om te zien *wat er gaande is*.

¹⁴ Daarop namen zij twee strijdswagens met paarden. De koning stuurde die het leger van de Syriërs achterna en zei: Ga kijken.

¹⁵ Zij volgden hen tot aan de Jordaän, en zie, de hele weg lag vol met kleren en stukken uitrusting, die de Syriërs in hun haast weggeworpen hadden. De boden keerden terug en vertelden het de koning.

¹⁶ Toen ging het volk *de stad* uit en plun-

* Lev. 13:46 ^b Jes. 13:4

7:1 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram; zie ook het vervolg. 7:1 Een maat is een derde deel van een efa en ongeveer 7,3 liter; zie ook de verzen 16 en 18. 7:9 *staan wij schuldig* - Letterlijk: vindt ongerechtigheid ons.

derde het legerkamp van de Syriërs. En een maat meelbloem werd *verkocht* voor een sikkel, en twee maten gerst voor een sikkel, overeenkomstig het woord van de HEERE.

¹⁷ De koning nu had de officier op wiens hand hij leunde, over de poort aangesteld, maar het volk vertrapte hem in de poort, zodat hij stierf, zoals de man Gods gesproken had, die dit sprak toen de koning bij hem gekomen was.

¹⁸ Zo is het gebeurd zoals de man Gods tot de koning gesproken had: Morgen omstreeks deze tijd zullen in de poort van Samaria twee maten gerst voor een sikkel en een maat meelbloem voor een sikkel *verkocht* worden.

¹⁹ En die officier had de man Gods geantwoord en gezegd: Zie, al maakt de HEERE sluizen in de hemel, zou dit zo *kunnen* gebeuren? En hij had gezegd: Zie, u zult het met uw ogen zien, maar er niet van eten.

²⁰ Zo gebeurde het met hem, want het volk vertrapte hem in de poort, zodat hij stierf.

DE VROUW UIT SUNEM ONTVANGT HAAR BEZITTINGEN TERUG

8 Elisa had gesproken tot de vrouw van wie hij de "zoon levend gemaakt had: Sta op en ga heen, u en uw gezin, en verblijf als vreemdeling waar u verblijven kunt, want de HEERE heeft een hongersnood aangekondigd, en die zal ook zeven jaar *lang* over het land komen.

² En de vrouw was opgestaan en had gedaan overeenkomstig het woord van de man Gods: zij ging, zij en haar gezin, en verbleef als vreemdeling in het land van de Filistijnen, zeven jaar *lang*.

³ En het gebeurde na verloop van de zeven jaren dat de vrouw uit het land van de Filistijnen terugkeerde. Zij ging eropuit om de hulp van de koning in te roepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker.

⁴ De koning was nu *juist* in gesprek met Gehazi, de knecht van de man Gods. Hij zei: Vertel mij toch al de grote dingen die Elisa gedaan heeft.

⁵ En het gebeurde, terwijl hij de koning aan het vertellen was hoe *Elisa* een dode levend gemaakt had, zie, de vrouw van wie hij de zoon levend had gemaakt, kwam de hulp van de koning inroepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker. Toen zei Gehazi: Mijn heer de koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend heeft gemaakt.

⁶ En de koning ondervroeg de vrouw en zij vertelde het hem. Toen gaf de koning haar een hoveling mee en zei: Laat *zij* alles wat van haar is, terugkrijgen, ook de hele opbrengst van de akker, van de dag af dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.

HAZAËL WORDT KONING VAN SYRIË

⁷ Daarna kwam Elisa in Damascus, toen Benhadad, de koning van Syrië, ziek was; men bracht hem de boodschap: De man Gods is hierheen gekomen.

⁸ Toen zei de koning tegen Hazaël: Neem een geschenk mee ^a en ga de man Gods tegemoet en raadpleeg de HEERE door hem en zeg: Zal ik van deze ziekte genezen?

⁹ Zo ging Hazaël hem tegemoet en nam een geschenk mee, te weten allerlei kostbaarheden uit Damascus, een last van veertig kamelen. Hij kwam voor hem staan en zei: Uw zoon Benhadad, de koning van Syrië, heeft mij naar u toegestuurd om te zeggen: Zal ik van deze ziekte genezen?

¹⁰ Elisa zei tegen hem: Ga, zeg tegen hem: U zult zeker genezen. De HEERE heeft mij echter laten zien dat hij zeker sterven zal. ¹¹ Hij zette een strak gezicht en hield dat zo, tot beschamens toe; en de man Gods begon te huilen.

¹² Toen zei Hazaël: Waarom huilt mijn heer? Hij zei: Omdat ik weet wat voor kwaad u de Israëlieten zult aandoen: u zult hun vestingen in brand steken, hun jongemannen met het zwaard doden, hun kleine kinderen verpletteren en hun zwangere vrouwen opensnijden.

¹³ Hazaël zei: Maar wat is uw dienaar, die hond, dat hij deze grote daad zou verrichten? En Elisa zei: De HEERE heeft mij laten zien dat u koning zult worden over Syrië.

^a 2 Kon. 4:34 ¹ 1 Kon. 14:2,3; 2 Kon. 1:2 ² 2 Kon. 10:32; 12:17; 13:7

8:8 mee - Letterlijk: in uw hand; zie ook vers 9. **8:8 genezen** - Letterlijk: in leven blijven; zie ook vers 9,10 en 14.

¹⁴ Toen ging hij bij Elisa weg en kwam bij zijn heer. Die zei tegen hem: Wat heeft Elisa tegen u gezegd? En hij zei: Hij heeft tegen mij gezegd: U zult zeker genezen.

¹⁵ En het gebeurde de volgende dag dat hij een deken nam, die in het water dompelde en over diens gezicht uitspreidde, zodat hij stierf. En Hazaël werd koning in zijn plaats.

JEHORAM KONING VAN JUDA

¹⁶ In het vijfde jaar van Joram, de zoon van Achab, de koning van Israël, toen Josafat koning was van Juda, begon Jehoram, de zoon van Josafat, de koning van Juda, te regeren.

¹⁷ Hij was tweeëndertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaar in Jeruzalem.

¹⁸ Hij ging in de weg van de koningen van Israël, zoals het huis van Achab deed, want de dochter van Achab was hem tot vrouw geworden. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE.

¹⁹ De HEERE wilde Juda echter niet te gronde richten omwille van Zijn dienaar David, ²⁰ zoals Hij hem gezegd had dat Hij hem alle dagen voor zijn zonen een lamp zou geven.

²¹ In zijn dagen kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda en stelde een koning over zich aan.

²² Daarom stak Jehoram over naar Zaïr, met al zijn strijdswagens bij hem. Hij stond 's nachts op en versloeg Edom, dat zich rondom hem en de bevelhebbers van zijn strijdswagens bevond, en het volk vluchtte naar zijn tenten.

²³ Toch kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda tot op deze dag; toen kwam Libna in opstand.

²⁴ Het overige nu van de geschiedenis van Jehoram en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²⁵ En Jehoram ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van David, en zijn zoon Ahazia werd koning in zijn plaats.

AHAZIA KONING VAN JUDA

²⁶ In het twaalfde jaar van Joram, de zoon van Achab, de koning van Israël, begon Ahazia, de zoon van Jehoram, de koning van Juda, te regeren.

²⁷ Ahazia was tweeëntwintig jaar oud toen hij koning werd en hij regeerde één jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Athalia, de dochter van Omri, de koning van Israël.

²⁸ En hij ging in de weg van het huis van Achab en deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zoals het huis van Achab; hij was immers een schoonzoon van het huis van Achab.

²⁹ Hij trok met Joram, de zoon van Achab, ten strijde naar Ramoth in Gilead tegen Hazaël, de koning van Syrië; en de Syriërs versloegen Joram.

³⁰ Daarop keerde koning Joram terug om in Jizreël te genezen van de verwondingen die de Syriërs hem te Rama toegebracht hadden, toen hij tegen Hazaël, de koning van Syrië, streed. En Ahazia, de zoon van Jehoram, de koning van Juda, kwam om Joram, de zoon van Achab, in Jizreël te zien, want hij was ziek.

JEHU KONING VAN ISRAËL

9 Toen riep de profeet Elisa een van de leerling-profeten en zei tegen hem:

¹ Omgord uw middel, neem deze oliekruid in uw hand en ga naar Ramoth in Gilead.

² Als u daar gekomen bent, kijk daar dan uit naar Jehu, de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi. Ga naar hem toe, laat hem opstaan uit het midden van zijn broeders en breng hem in een besloten kamer.

³ Neem dan de oliekruid, giet die uit over zijn hoofd en zeg: Zo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning over Israël gezalfd. Doe daarna de deur open en vlucht weg; wacht niet.

⁴ Zo ging de jongeman, de knecht van de profeet, naar Ramoth in Gilead.

⁵ Toen hij aankwam, zie, daar zaten de bevelhebbers van het leger; en hij zei: Ik heb een boodschap voor u, overste. Jehu zei:

² 2 Kron. 21:4,5 ² 2 Sam. 7:13; 1 Kon. 11:36; 15:4; Ps. 132:17 ³ Gen. 27:40; 2 Kron. 21:8 ⁴ 2 Kron. 21:19 ⁵ 2 Kron. 22:1 ⁶ 2 Kron. 22:2 ⁷ 2 Kon. 9:15 ⁸ 2 Kron. 22:6,7 ⁹ 1 Kon. 19:16 ¹⁰ 2 Kron. 22:7

8:20 tegen het gezag - Letterlijk: vanonder de hand; zie ook vers 22. 9:2 een besloten kamer - Letterlijk: een kamer in een kamer.

Voor wie van ons allen? En hij zei: Voor u, overste.

⁶ Toen stond hij op en ging in huis; hij goot de olie uit over zijn hoofd en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u gezalfd tot koning over het volk van de HEERE, over Israël.

⁷ En u zult het huis van Achab, uw heer, doden, opdat Ik het bloed van Mijn dienaren, de profeten, en het bloed van alle dienaren van de HEERE op 'Izebel zal wreken.

⁸ Het hele huis van Achab zal omkomen. Ik zal van Achab alle mannen* uitroeien, zowel de gebondene als de vrije in Israël.

⁹ Want Ik zal het huis van Achab maken als ^bhet huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, en als ^chet huis van Baësa, de zoon van Ahia.

¹⁰ Ook zullen de honden Izebel eten op het stuk *land* van Jizreël, en er zal niemand zijn die *haar* begraaft. Toen opende hij de deur en vluchtte weg.

¹¹ Toen Jehu naar buiten ging, naar de dienaren van zijn heer, zei men tegen hem: Is *alles* goed? Waarom is deze krankzinnige naar u toe gekomen? Hij zei tegen hen: U kent zelf de man en zijn geklaag.

¹² Maar zij zeiden: Dat is een leugen, vertel het ons toch. En hij zei: Dit en dat heeft hij tot mij gezegd: Zo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning over Israël gezalfd.

¹³ Toen haastten zij zich en ieder nam zijn mantel en legde die onder hem op de treden van de trap. Zij bliezen op de bazuin en zeiden: Jehu is koning geworden!

¹⁴ Zo spande Jehu, de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi, tegen Joram samen. (Joram nu had Ramoth in Gilead bezet, hij en heel Israël, vanwege Hazaël, de koning van Syrië;

¹⁵ *koning Joram was echter teruggekeerd om in Jizreël te genezen van de verwondingen die de Syriërs hem toegebracht hadden, toen hij streed tegen Hazaël, de koning van Syrië.) En Jehu zei: Als het uw wil is, laat *dan* niemand uit de stad weg-

trekken, die ontkomt om *dit* in Jizreël te gaan vertellen.

¹⁶ Toen reed Jehu *weg* en ging naar Jizreël, want Joram lag daar *ziek*, en Ahazia, de koning van Juda, was gekomen om Joram te zien.

¹⁷ De wachter nu stond op de toren in Jizreël en zag de menigte van Jehu toen hij aankwam en zei: Ik zie een menigte. Toen zei Joram: Neem een ruiter, stuur *die* hun tegemoet en laat hij zeggen: Is het vrede?

¹⁸ En de ruiter te paard ging hem tegemoet en zei: Dit zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zei: Wat hebt u met vrede te maken? Keer om, achter mij aan. En de wachter bracht de boodschap: De bode is bij hen gekomen, maar hij komt niet terug.

¹⁹ Daarop stuurde hij een andere ruiter te paard; toen deze bij hen gekomen was, zei hij: Dit zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zei: Wat hebt u met vrede te maken? Keer om, achter mij aan.

²⁰ En de wachter bracht de boodschap: Hij is tot bij hen gekomen, maar hij komt niet terug. De manier van rijden lijkt op de manier van rijden van Jehu, de zoon van Nimsi, want hij rijdt als een krankzinnige.

²¹ Toen zei Joram: Inspannen! En men spande zijn strijdswagen in. Zo trok Joram, de koning van Israël, *de stad* uit, *samen* met Ahazia, de koning van Juda, ieder op zijn wagen. Zij trokken *de stad* uit, Jehu tegemoet, en ontmoetten hem op het stuk *land* van Naboth uit Jizreël.

²² Het gebeurde nu, toen Joram Jehu zag, dat hij zei: Is het vrede, Jehu? Maar hij zei: Wat vrede, zolang de hoerijen van uw moeder Izebel en haar toverijen zo talrijk zijn?

²³ Toen keerde Joram zijn wagen* en vluchtte, en hij zei tegen Ahazia: Verraad, Ahazia!

²⁴ Maar Jehu spande de boog met volle kracht* en schoot Joram tussen de armen, zodat de pijl door zijn hart naar buiten kwam; en hij zonk neer in zijn wagen.

²⁵ Toen zei Jehu tegen Bidkar, zijn officier:

^a 1 Kon. 21:21 ^b 1 Kon. 14:10; 15:29 ^c 1 Kon. 16:3,11 ^d 1 Kon. 21:23 ^e 2 Kon. 8:29

9:7 *op* - Letterlijk: uit de hand van. 9:8 *alle mannen* - Letterlijk: wie tegen de wand plast.

9:18 *Wat hebt u met vrede te maken?* - Letterlijk: Wat aan u en aan vrede? Zie ook vers 19.

9:23 *zijn wagen* - Letterlijk: zijn handen. 9:24 *spande ... kracht* - Letterlijk: vulde zijn hand met de boog.

Pak *hem* op en werp hem op het stuk land van Naboth uit Jizreël. Want denk eraan dat, toen ik en u naast elkaar achter zijn vader Achab reden, de HEERE deze profetie over hem uitsprak:²⁶

²⁶ "Zo waar als Ik gisteravond het bloed van Naboth en het bloed van zijn zonen gezien heb, spreekt de HEERE, zal Ik u dat op dit stuk *land* vergelden, spreekt de HEERE. Nu dan, pak *hem* op en werp hem op dat stuk *land*, overeenkomstig het woord van de HEERE.

²⁷ Toen Ahazia, de koning van Juda, dat zag, vluchtte hij in de richting van Beth-Haggan. Jehu achtervolgde hem echter en zei: Dood ook hem op zijn wagen, op de weg omhoog naar Gur, dat bij Jibleam ligt; maar hij vluchtte naar Megiddo en stierf daar.

²⁸ Zijn dienaren vervoerden hem naar Jeruzalem en zij begroeven hem in zijn graf, bij zijn vaderen in de stad van David.

²⁹ In het elfde jaar nu van Joram, de zoon van Achab, was Ahazia koning over Juda geworden.

³⁰ En Jehu kwam in Jizreël. Toen Izebel dat hoorde, verzag zij haar ogen van oogschaduw, verzorgde haar kapsel en zag door het venster neer naar buiten.

³¹ Toen nu Jehu de poort binnenkwam, zei zij: Is het vrede, 'Zimri, moordenaar van zijn heer?

³² Hij keek omhoog naar het venster en zei: Wie is er met mij, wie? Toen zagen twee, drie hovelingen op hem neer.

³³ Hij zei: Gooi haar naar beneden. En zij gooiden haar naar beneden, zodat een deel van haar bloed tegen de muur en tegen de paarden spatte, en hij vertrapte haar.

³⁴ Vervolgens ging hij naar binnen en at en dronk. Toen zei hij: Zie toch om naar die vervloekte en begraaft haar; 'ze is immers een koningsdochter.

³⁵ En zij gingen ernaartoe om haar te begraven, maar zij vonden niets van haar dan haar schedel, haar voeten en haar handpalmen.

³⁶ Toen kwamen zij terug en vertelden het

hem. Hij zei: Dit is het woord van de HEERE dat Hij gesproken heeft door de dienst van Zijn dienaar Elia, de Tisbiet, *die zei*: "Op het stuk *land* van Jizreël zullen de honden het vlees van Izebel eten.

³⁷ En het dode lichaam van Izebel zal zijn als mest op het veld, in het stuk *land* van Jizreël, zodat men niet zal kunnen zeggen: Dit is Izebel.

UITROEING VAN HET NAGESLACHT VAN ACHAB

10 Nu had Achab zeventig zonen in Samaria *wonen*. Jehu schreef brieven en stuurde *die* naar Samaria, aan de leiders van Jizreël, *aan* de oudsten en *aan* de verzorgers van Achabs zonen. *Daarin stond*:

² Nu dan, wanneer deze brief bij u aangekomen is – de zonen van uw heer zijn immers bij u, en u beschikt over* strijdwapens en paarden, een versterkte stad en wapens –

³ moet u omzien naar de beste en meest geschikte van de zonen van uw heer. Zet *die* op de troon van zijn vader en strijd voor het huis van uw heer.

⁴ Maar zij werden uitermate bevreesd en zeiden: Zie, twee koningen hielden geen stand tegen hem, hoe zouden wij dan stand kunnen houden?

⁵ Zij die over de hofhouding en over de stad gingen, de oudsten en de verzorgers, stuurden *boden* naar Jehu om te zeggen: Wij zijn uw dienaren, en al wat u ons zegt, zullen wij doen. Wij zullen niemand koning maken. Doe wat goed is in uw ogen.

⁶ Toen schreef hij hun voor de tweede keer een brief: Als u voor mij bent en u naar mijn stem wilt luisteren, neem *dan* de hoofden van de mannelijke nakomelingen* van uw heer, en kom morgen omstreeks deze tijd bij mij in Jizreël. De zonen van de koning, zeventig man, waren bij de aanzienlijken van de stad, die hen opvoeden.

⁷ En het gebeurde, toen die brief bij hen kwam, dat zij de zonen van de koning mee-

*1 Kon. 21:19 *1 Kon. 16:18 *1 Kon. 16:31 *1 Kon. 21:23

9:25 de HEERE ... uitsprak - Letterlijk: de HEERE hem deze last oplegde. 9:30 verzorgde haar kapsel - Letterlijk: maakte haar hoofd goed. 10:2 u beschikt over - Letterlijk: bij u.

10:6 de mannelijke nakomelingen - Letterlijk: de mannen van de zonen.

namen en hen afslachtten, zeventig man. Zij deden hun hoofden in manden en stuurden die naar hem toe, naar Jizreël.

⁸ Er kwam een bode en die bracht hem de boodschap: Ze hebben de hoofden van de koningszonen gebracht. Hij zei: Leg ze in twee hopen *bij* de ingang van de poort, tot de morgen.

⁹ En het gebeurde 's morgens, toen hij naar buiten kwam, dat hij *daar* ging staan en tegen al het volk zei: U bent onschuldig.* Zie, ik heb tegen mijn heer samengespannen en hem gedood. Maar wie heeft al deze mannen doodgeslagen?

¹⁰ Weet nu dat niets van het woord van de HEERE, dat de HEERE tegen het huis van Achab gesproken heeft, ter aarde zal vallen. De HEERE heeft gedaan *wat Hij door de dienst van Zijn dienaar Elia gesproken heeft.

¹¹ En Jehu doodde al de overgeblevenen van het huis van Achab in Jizreël, al zijn aanzienlijken, zijn vertrouwelingen* en zijn priesters, totdat er geen overlevende *meer* van achterbleef.

¹² Hij stond op en ging op weg* naar Samaria. En toen hij onderweg in Beth-Heked van de herders kwam,

¹³ trof Jehu *daar* de broers van Ahazia aan, de koning van Juda. Hij zei: Wie bent u? Zij zeiden: Wij zijn de broers van Ahazia en zijn gekomen om de zonen van de koning en de zonen van de koningin te groeten.*

¹⁴ Toen zei hij: Pak hen levend. Zij paktten hen levend en slachtten hen af bij de put van Beth-Heked, tweeënveertig man; hij liet er niet één van hen over.

¹⁵ Hij ging vandaar verder en trof Jonadab aan, de zoon van Rechab, *die* hem tegemoetkwam. Hij groette hem en zei tegen hem: Is uw hart oprecht, zoals mijn hart *dat* ten opzichte van uw hart is? En Jonadab zei: *Dat* is het, ja, *dat* is het. En Jehu zei: Geef uw hand. Hij stak zijn hand uit en liet hem bij zich op de wagon klimmen.

¹⁶ Hij zei: Ga met mij mee en zie mijn ijver

voor de HEERE. Zo lieten zij hem op zijn strijdswagen rijden.

¹⁷ Toen hij in Samaria kwam, doodde hij allen die in Samaria van *het huis* van Achab overgebleven waren, totdat hij het weggevaagd had, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij tot Elia gesproken had.

UITROEING VAN DE PROFETEN VAN DE BAÄL

¹⁸ En Jehu riep heel het volk bijeen en zei tegen hen: Achab heeft de Baäl *slechts* een beetje gediend, Jehu zal hem meer dienen.

¹⁹ Nu dan, roep alle profeten van de Baäl, al zijn dienaren en al zijn priesters bij mij. Laat niemand gemist worden, want ik heb een groot offer voor de Baäl. Al wie gemist wordt, zal niet in leven blijven. Maar Jehu deed dat met list, om de dienaren van de Baäl om te brengen.

²⁰ Verder zei Jehu: Kondig een bijzondere samenkomst af* voor de Baäl. En zij riepen *die* uit.

²¹ Ook stuurde Jehu *boden* door heel Israël. En alle dienaren van de Baäl kwamen; er bleef niet één man achter die niet kwam. Zij kwamen in het huis van de Baäl, zodat het huis van de Baäl vol was, van het ene einde tot het andere einde.*

²² Toen zei hij tegen degene die over het kledingmagazijn ging: Haal voor alle dienaren van de Baäl de kleding tevoorschijn. En hij haalde de kleding voor hen tevoorschijn.

²³ En Jehu kwam met Jonadab, de zoon van Rechab, in het huis van de Baäl en zei tegen de dienaren van de Baäl: Onderzoek en zie of er niemand van de dienaren van de HEERE hier bij u is, maar alleen dienaren van de Baäl.

²⁴ Toen zij binnenkwamen om slachtoffers en brandoffers te brengen, stelde Jehu daar buiten tachtig man voor zich op en zei: Als er iemand van de mannen die ik u in handen heb doen komen, ontkomt, *dan is het* uw leven in plaats van zijn leven!

*1 Kon. 21:19,21,29 2 Kron. 22:8 2 Kron. 22:8

10:9 onschuldig - Letterlijk: rechtvaardigen. 10:11 vertrouwelingen - Letterlijk: bekenden.

10:12 en ging op weg - Letterlijk: en kwam en ging. 10:13 om... te groeten - Letterlijk: voor de vrede van de zonen van de koning en de zonen van de koningin. 10:20 Kondig... af - Letterlijk: Heilig. 10:21 van... einde - Letterlijk: mond aan mond.

²⁵ En het gebeurde, toen men gereed was met het brengen van het brandoffer, dat Jehu tegen de lijfwacht en tegen de officieren zei: Kom, sla hen dood en laat niemand naar buiten komen. De lijfwacht en de officieren sloegen hen met de scherpte van het zwaard en wierpen hun *lichamen naar buiten*. Daarna kwamen zij naar de stad, naar het huis van de Baäl,

²⁶ en zij haalden de gewijde stenen uit het huis van de Baäl en verbrandden die.

²⁷ Zij braken de gewijde steen van de Baäl stuk; bovendien braken zij het huis van de Baäl af en maakten er een mestvaalt van, tot op deze dag.

²⁸ Zo vaagde Jehu de Baäldienst uit Israël weg.

²⁹ Alleen week Jehu niet af van het navolgen van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, ³ te weten van de gouden kalveren die in Bethel en die in Dan waren.

³⁰ De HEERE zei tegen Jehu: Omdat u goed gehandeld hebt, door te doen wat juist is in Mijn ogen, en met het huis van Achab gedaan hebt overeenkomstig alles wat in Mijn hart was, ³ zullen uw zonen tot het vierde geslacht op de troon van Israël zitten.

³¹ Maar Jehu wandelde niet nauwlettend en met heel zijn hart in de wet van de HEERE, de God van Israël; hij week niet af van de zonden van Jerobeam, die Israël deed zondigen.

³² In die dagen begon de HEERE Israël kleiner te maken, want Hazaël versloeg hen in alle gebieden van Israël

³³ vanaf de Jordaan, waar de zon opkomt: het hele land van Gilead, van de Gadieten, de Rubenieten en de Manassieten; vanaf Aroër, dat aan de beek Arnon ligt: Gilead en Basan.

DE DOOD VAN JEHU

³⁴ Het overige nu van de geschiedenis van Jehu, alles wat hij gedaan heeft en al zijn macht, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

³⁵ En Jehu ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in Samaria, en zijn zoon Joahaz werd koning in zijn plaats.

³⁶ De tijd nu dat Jehu over Israël geregeerd heeft, in Samaria, is achtentwintig jaar.

ATHALIA EN JOAS

11 Toen Athalia, ^c de moeder van Ahazia, zag dat haar zoon dood was, stond zij op en bracht zij heel het koninklijk nageslacht om.

² Maar Joseba, de dochter van koning Joram, de zuster van Ahazia, nam Joas, de zoon van Ahazia, en nam hem weg uit het midden van de zonen van de koning die ter dood gebracht werden, en bracht hem en zijn voedster naar de linnenkamer. En zij verborgen hem voor Athalia, zodat hij niet gedood werd.

³ Hij bleef zes jaar met haar verborgen in het huis van de HEERE, terwijl Athalia over het land regeerde.

⁴ In het zevende jaar stuurde Jojada boden en liet de bevelhebbers over honderd van de garde en van de lijfwacht halen. Hij bracht hen bij zich in het huis van de HEERE en sloot een verbond met hen; hij nam hun in het huis van de HEERE een eed af, en toonde hun de zoon van de koning.

⁵ Hij gebod hun: Dit is wat u doen moet: een derde deel van u die op de sabbat dienst gaan doen, moet de wacht betrekken bij het huis van de koning;

⁶ een derde deel moet bij de poort Sur gaan staan, en een derde deel bij de poort achter de lijfwacht. Zo moet u om beurten de wacht betrekken bij dit huis.

⁷ En twee afdelingen van u – allen die op de sabbat afgelost worden – moeten de wacht bij het huis van de HEERE betrekken, bij de koning.

⁸ U moet de koning rondom omringen, ieder met zijn wapens in zijn hand; wie de gelederen binnendringt, moet gedood worden. U moet bij de koning blijven, waar hij ook gaat of staat.*

^a 1 Kon. 12:28 ^b 2 Kon. 15:12 ^c 2 Kron. 22:10 ^d 2 Kron. 23:1

10:36 De tijd - Letterlijk: de dagen. 11:5 dienst gaan doen - Letterlijk: komen; zie ook vers 9.

11:6 om beurten - De betekenis van dit woord is onzeker. 11:7 afdelingen - Letterlijk: handen.

11:7 afgelost worden - Letterlijk: naar buiten gaan; zie ook vers 9. 11:8 waar ... staat - Letterlijk: wanneer hij naar buiten gaat en wanneer hij naar binnen gaat.

⁹ De bevelhebbers over honderd deden overeenkomstig alles wat de priester Jodaja geboden had, en ieder nam zijn mannen die op de sabbat dienst gingen doen mee, met hen die op de sabbat afgelost werden; en zij kwamen bij de priester Jodaja.

¹⁰ De priester gaf de bevelhebbers over honderd de speren en de schilden die van koning David geweest waren, die in het huis van de HEERE waren.

¹¹ En de leden van de lijfwacht stonden rondom de koning, ieder met zijn wapens in zijn hand, van de rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, in de richting van het altaar en in de richting van het huis.

¹² Daarna bracht hij de zoon van de koning naar buiten, zette hem de diadeem op en gaf hem de getuigenis. Zij maakten hem koning en zalfden hem. Zij klaptten in de handen en zeiden: Leve de koning!

¹³ Toen Athalia het geluid van de lijfwacht en het volk hoorde, kwam zij naar het volk in het huis van de HEERE.

¹⁴ En zij zag, en zie, de koning stond volgens de bepaling bij de pilaar, en bij de koning de bevelhebbers en de trompetten; en de hele bevolking van het land was blij en blies op de trompetten. Toen scheurde Athalia haar kleren en riep: Verraad, verraad!

¹⁵ Maar de priester Jodaja gebod de bevelhebbers over honderd, die over het leger aangesteld waren, en zei tegen hen: Breng haar buiten de gelederen en dood wie haar volgt met het zwaard. Want de priester had gezegd: Laat haar niet in het huis van de HEERE gedood worden.

¹⁶ Daarop sloegen zij de handen aan haar; zij was via de ingang van de paarden bij het huis van de koning gekomen en zij werd daar gedood.

¹⁷ En Jodaja sloot een verbond tussen de HEERE, de koning en het volk, om een volk voor de HEERE te zijn; en ook tussen de koning en het volk.

¹⁸ Daarna ging de hele bevolking van het land naar het huis van de Baäl en brak dat af; zijn altaren en zijn beelden braken zij

volledig in stukken. Mattan, de priester van de Baäl, doodden zij voor de altaren. De priester stelde de ambten weer in voor het huis van de HEERE.

¹⁹ Hij nam de bevelhebbers over honderd, de garde, de lijfwacht en de hele bevolking van het land met zich mee. Zij haalden de koning uit het huis van de HEERE, en kwamen via de weg van de poort van de lijfwacht in het huis van de koning; en hij nam plaats op de koningstroon.

²⁰ De hele bevolking van het land was blij en de stad bleef rustig, nadat zij Athalia bij het huis van de koning met het zwaard gedood hadden.

²¹ Joas was zeven jaar oud toen hij koning werd.

JOAS KONING VAN JUDA

12 In het zevende jaar van Jehu werd Joas koning en hij regeerde veertig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Zibja, uit Berseba.

² Joas deed wat juist was in de ogen van de HEERE, al zijn dagen waarin de priester Jodaja hem onderwees.

³ Alleen werden de offerhoogten niet weggenomen: het volk bracht nog steeds slachtoffers en reukoffers op de offerhoogten.

HET HERSTEL VAN DE TEMPEL IN JERUZALEM

⁴ Joas zei tegen de priesters: ^a Al het geld van de geheiligde gaven dat in het huis van de HEERE gebracht wordt, namelijk het geld van wie bij de getelden gaat behoren, het geld voor elke persoon, dat zijn waarde vertegenwoordigt en elk bedrag aan geld, dat in ieders hart opkomt om dat in het huis van de HEERE te brengen,

⁵ dat mogen de priesters aannemen, ieder van zijn bekenden. Maar dan moeten zij zelf herstellen wat aan het huis bouwvallig is, welke bouwvallige gedeelten er ook maar gevonden worden.

⁶ Maar het gebeurde in het drieëntwintigste jaar van koning Joas, toen bleek dat de priesters niet hadden hersteld wat er aan het huis bouwvallig was,

^a 2 Kron. 23:8 ^b 2 Kron. 23:16 ^c 2 Kron. 24:1 ^d 2 Kon. 22:3 enz.

⁷ dat koning Joas de priester Jojada en de andere priesters riep en tegen hen zei: Waarom herstelt u niet wat er aan het huis bouwvallig is? Nu dan, neem geen geld van uw bekenden *meer* aan, maar sta het af voor *het herstel* van de bouwvallige *ge-deelten* van het huis.

⁸ En de priesters bewilligden erin geen geld van het volk *meer* aan te nemen, en *dan ook* niet te herstellen wat er aan het huis bouwvallig was.

⁹ Toen nam de priester Jojada een kist, boorde een gat in het deksel ervan en zette die naast het altaar, aan de rechterkant als men het huis van de HEERE binnenkomt; en de priesters die de deurwacht hadden, deden daar al het geld in dat in het huis van de HEERE gebracht werd.

¹⁰ Het gebeurde nu, wanneer zij zagen dat er veel geld in de kist was, dat de schrijver van de koning met de hogepriester kwam; zij deden het geld dat in het huis van de HEERE aangetroffen werd, in buidels en telden het.

¹¹ Zij gaven het afgewogen geld in handen van de uitvoerders van het werk die aangesteld waren over het huis van de HEERE. Die betaalden het uit aan de timmerlieden en aan de bouwlieden die aan het huis van de HEERE werkten,

¹² en aan de metselaars en de steenhouders. Die *gebruikten het* om hout en gehouwen stenen te kopen om *daarmee* te herstellen wat er aan het huis van de HEERE bouwvallig was, en voor alles wat er voor het huis werd uitgegeven om *het* te herstellen.

¹³ Er werden voor het huis van de HEERE echter geen zilveren schalen, messen, sprengbekkens en trompetten gemaakt, en *ook* geen enkel gouden voorwerp of zilveren voorwerp, van het geld dat in het huis van de HEERE gebracht werd.

¹⁴ Maar zij gaven dat aan hen die het werk deden; zij herstelden daarmee het huis van de HEERE.

¹⁵ Zij vroegen geen rekenschap van de mannen aan wie zij dat geld in hun handen gaven om het aan hen te geven die het werk deden, want zij handelden oprecht.

¹⁶ Het geld van schuldoffers en het geld van zondoffers werd niet in het huis van de HEERE gebracht; dat was voor de priesters.

EEN AANVAL VAN HAZAËL AFGEKOCHT

¹⁷ ^aToen trok Hazaël, de koning van Syrië, op en streed tegen Gath en nam het in.

^bDaarna zette Hazaël er zijn zinnen^c op om tegen Jeruzalem op te trekken.

¹⁸ ^cMaar Joas, de koning van Juda, nam al de geheiligde *gaven* die Josafat, Jehoram en Ahazia, zijn vaders, de koningen van Juda, afgezonderd hadden, en zijn *eigen* geheiligde *gaven* en al het goud dat in de schatkamers van het huis van de HEERE gevonden werd, en in *die* van het huis van de koning, en stuurde *dat* naar Hazaël, de koning van Syrië; daarop trok deze van Jeruzalem weg.

DOOD VAN JOAS

¹⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Joas, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²⁰ ^dZijn dienaren stonden op en smeedden een samenzwering *tegen hem*. Zij sloegen Joas neer in Beth-Millo, waar men afdaalt naar Silla.

²¹ Zijn dienaren Jozacar, de zoon van Simeath, en Jozabad, de zoon van Somer, sloegen hem neer zodat hij stierf. Zij begroeven hem bij zijn vaders in de stad van David, en zijn zoon Amazia werd koning in zijn plaats.

JOAHAZ KONING VAN ISRAËL

13 In het drieëntwintigste jaar van Joas, de zoon van Ahazia, de koning van Juda, werd Joahaz, de zoon van Jehu, koning over Israël in Samaria en *hij regeerde* zeventien jaar.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, want hij volgde de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af.

³ Daarom ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij gaf hen al die dagen in de hand van Hazaël, de koning

^a 2 Kon. 13:25 ^b 2 Kon. 8:12; 2 Kron. 24:23 ^c 2 Kon. 18:15 ^d 2 Kon. 14:5
12:17 zijn zinnen - Letterlijk: zijn gezicht.

van Syrië, en in de hand van Benhadad, de zoon van Hazaël.

⁴ Maar Joahaz trachtte het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, en de HEERE verhoorde hem, want Hij zag de onderdrukking van Israël, dat de koning van Syrië hen onderdrukte.

⁵ En de HEERE gaf Israël een verlosser, zodat zij van onder de hand van de Syriërs uitkwamen; en de Israëlieten woonden als voorheen² in hun tenten.

⁶ Toch weken zij niet af van de zonden van het huis van Jerobeam, die Israël deed zondigen, maar zij gingen daarin voort; ook bleef de gewijde paal in Samaria staan.

⁷ Voorzeker, hij had voor Joahaz niet *meer* volk laten overblijven dan vijftig ruiters met tien strijdswagens en tienduizend *man* voetvolk; want de koning van Syrië had hen omgebracht en gemaakt als stof bij het dorsen.

⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Joahaz, alles wat hij gedaan heeft en zijn macht, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

⁹ Joahaz ging te ruste bij zijn vaderen en zij begroeven hem in Samaria, en Joas, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

JOAS KONING VAN ISRAËL

¹⁰ In het zevenendertigste jaar van Joas, de koning van Juda, werd Joas, de zoon van Joahaz, koning over Israël, in Samaria, *en hij regeerde zestien jaar*.

¹¹ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij week niet af van al de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, maar hij ging daarin voort.

¹² Het overige nu van de geschiedenis van Joas, alles wat hij gedaan heeft, en zijn macht waarmee hij gestreden heeft tegen Amazia, de koning van Juda, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

¹³ En Joas ging te ruste bij zijn vaderen, en Jerobeam zat op zijn troon. Joas werd be-

graven in Samaria, bij de koningen van Israël.

DE DOOD VAN ELISA EN HET WONDER BIJ ZIJN GRAF

¹⁴ Elisa was ziek geworden; het was de ziekte waaraan hij zou sterven. Joas, de koning van Israël, kwam bij hem en hilde om hem. ¹⁵ Hij zei: ¹⁶ 'Mijn vader, mijn vader, wagen van Israël en zijn ruiters!'

¹⁷ En Elisa zei tegen hem: Neem een boog en pijlen, en hij bracht hem een boog en pijlen.

¹⁸ Hij zei tegen de koning van Israël: Leg uw hand aan de boog. Toen legde hij zijn hand *daaraan*, en Elisa legde zijn handen op de handen van de koning.

¹⁹ En hij zei: Doe het venster naar het oosten open. En hij deed het open. Toen zei Elisa: Schiet! En hij schoot. Hij zei: Het is een pijl van verlossing door de HEERE, en een pijl van verlossing van de Syriërs, want u zult de Syriërs ²⁰ in Afek verslaan, tot vernietiging toe.

²¹ Daarna zei hij: Neem de pijlen. En hij nam ze. Toen zei hij tegen de koning van Israël: Sla op de grond. En hij sloeg driemaal en hield *toen* op.

²² Toen werd de man Gods heel kwaad op hem en zei: U had vijf- of zesmaal moeten slaan; dan zou u de Syriërs tot vernietiging toe verslagen hebben. Maar nu zult u de Syriërs *slechts* driemaal verslaan.

²³ Daarna stierf Elisa en zij begroeven hem. Nu kwamen er aan het begin van het jaar telkens benden uit Moab in het land.

²⁴ En het gebeurde, toen men een man aan het begraven was, dat zij, zie, een bende zagen. Daarom wierpen zij de man in het graf van Elisa. Toen de man *daarin* terecht kwam en met de beenderen van Elisa in aanraking kwam, werd hij weer levend en rees overeind op zijn voeten.

OVERWINNING VAN JOAS OP DE SYRIËRS

²⁵ Hazaël, de koning van Syrië, had Israël al de dagen van Joahaz onderdrukt.

²⁶ Maar de HEERE was hun genadig. Hij

² 2 Kon. 2:12 ³ 1 Kon. 20:30

13:5 *voorheen* - Letterlijk: gisteren en eergisteren. 13:14 *om hem* - Letterlijk: boven zijn gezicht.

ontfermde Zich over hen en keerde Zich tot hen, omwille van Zijn verbond met Abraham, Izak en Jakob. Hij wilde hen niet te gronde richten en heeft hen niet verworpen van voor Zijn aangezicht, tot nu toe.

²⁴ En Hazaël, de koning van Syrië, stierf, en zijn zoon Benhadad werd koning in zijn plaats.

²⁵ Joas, de zoon van Joahaz, nam uit de macht van Benhadad, de zoon van Hazaël, de steden *terug* die *Hazaël* in de oorlog uit de macht van zijn vader Joahaz genomen had. Joas versloeg hem driemaal en bracht de steden van Israël *weer aan Israël* terug.

AMAZIA KONING VAN JUDA

14 In het tweede jaar van Joas, de zoon van Joahaz, de koning van Israël, werd Amazia koning, de zoon van Joas, de koning van Juda.

² Hij was ²vijftientwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde negenentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Joadan, uit Jeruzalem.

³ Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, alleen niet zoals zijn vader David; hij deed overeenkomstig alles wat zijn vader Joas gedaan had.

⁴ Alleen werden de *offer*hoogten niet weggenomen: het volk bracht nog *steeds* slachtoffers en reukoffers op de *offer*hoogten.

⁵ En het gebeurde, zijn hij het koningschap stevig in zijn hand had, dat hij zijn dienaren doodde die de koning, zijn vader, gedood hadden.

⁶ Maar de kinderen van die moordenaars bracht hij niet ter dood, zoals geschreven staat in het wetboek van Mozes, waar de HEERE geboden heeft: ⁶De vaders mogen niet ter dood gebracht worden om de kinderen en de kinderen mogen niet ter dood gebracht worden om de vaders, maar ieder zal om zijn *eigen* zonde ter dood gebracht worden.

⁷ Hij was het die Edom in het Zoutdal versloeg, tienduizend *man*, en tijdens die strijd Sela innam; hij gaf het de naam Jokteël, tot op deze dag.

⁸ Toen stuurde Amazia boden naar Joas, de zoon van Joahaz, de zoon van Jehu, de koning van Israël, om te zeggen: Kom, laten wij ons met elkaar meten!

⁹ Maar Joas, de koning van Israël, stuurde Amazia, de koning van Juda, *deze boodschap*: De distel die op de Libanon groeit, stuurde de ceder die op de Libanon groeit, *deze boodschap*: Geef uw dochter aan mijn zoon tot vrouw. Maar de dieren van het veld die op de Libanon leven, kwamen voorbij en vertraptten de distel.

¹⁰ U hebt Edom geheel verslagen; daarom is uw hart overmoedig. ¹⁰ Geniet van de eer en blijf in uw huis, want waarom zou u zich in het onheil storten, zodat u ten val komt, en Juda met u?

¹¹ Maar Amazia luisterde niet; daarom trok Joas, de koning van Israël, op, zodat hij en Amazia, de koning van Juda, zich in Beth-Semes, dat Juda toebehoort, met elkaar maten.

¹² En Juda werd door Israël verslagen, en zij vluchtten, ieder naar zijn tent.

¹³ En Joas, de koning van Israël, greep Amazia, de koning van Juda, de zoon van Joas, de zoon van Ahazia, in Beth-Semes en kwam naar Jeruzalem. Hij sloeg een bres in de muur van Jeruzalem, van de poort van Efraïm tot aan de Hoekpoort, vierhonderd *el* lang.

¹⁴ En hij nam al het goud en het zilver mee, en al de voorwerpen die werden aange troffen in het huis van de HEERE en in de schatkamers van het huis van de koning, en ook gijzelaars. Daarna keerde hij terug naar Samaria.

¹⁵ Het overige nu van de geschiedenis van Joas, wat hij gedaan heeft, zijn macht en hoe hij tegen Amazia, de koning van Juda, gestreden heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

¹⁶ En Joas ging te ruste bij zijn vaderen en werd in Samaria begraven bij de koningen van Israël, en zijn zoon Jerobeam werd koning in zijn plaats.

¹⁷ Amazia nu, de zoon van Joas, de koning van Juda, leefde na de dood van Joas, de

² 2 Kron. 25:1 ³ Deut. 24:16; Ezech. 18:20

14:8 *laten ... meten!* - Letterlijk: laten wij elkaar ontmoeten! Zie ook vers 11. **14:10** *is ... overmoedig* - Letterlijk: heeft uw hart u verheven.

zoon van Joahaz, de koning van Israël, *nog* vijftien jaar.

¹⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Amazia, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

¹⁹ ^a Men smeedde een samenzwering tegen hem in Jeruzalem, zodat hij naar Lachis vluchtte. Zij stuurden echter *mannen* achter hem aan naar Lachis en doodden hem daar.

²⁰ Zij brachten hem over met paarden en hij werd in Jeruzalem begraven, bij zijn vaderen, in de stad van David.

²¹ ^b En heel het volk van Juda nam Azaria, die nu zestien jaar oud was, en zij maakten hem koning in de plaats van zijn vader Amazia.

²² Hij was het die Elath uitbouwde en het aan Juda terugbracht, nadat de koning bij zijn vaderen te ruste gegaan was.

JEROBEAM II KONING VAN ISRAËL

²³ In het vijftiende jaar van Amazia, de zoon van Joas, de koning van Juda, werd in Samaria koning: Jerobeam, de zoon van Joas, de koning over Israël, *en hij regeerde eenenveertig jaar*.

²⁴ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij week niet af van alle zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

²⁵ Hij bracht ook het gebied van Israël van Lebo-Hamath tot de zee van de Vlake *aan Israël* terug, overeenkomstig het woord van de HEERE, de God van Israël, dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar Jona, de zoon van Amitthai, de profeet uit Gath-Hefer.

²⁶ Want de HEERE zag dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met de gebondene en de vrije gedaan was en dat Israël geen helper had.

²⁷ De HEERE had niet gezegd dat Hij de naam van Israël van onder de hemel uitwissen zou, maar Hij verloor hen door de hand van Jerobeam, de zoon van Joas.

²⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Jerobeam, al wat hij gedaan heeft en zijn macht, hoe hij oorlog gevoerd heeft en hoe hij Damascus en Hamath van Juda aan

Israël teruggebracht heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

²⁹ En Jerobeam ging te ruste bij zijn vaderen, bij de koningen van Israël, en zijn zoon Zacharia werd koning in zijn plaats.

AZARIA KONING VAN JUDA

15 In het zevenentwintigste jaar van Jerobeam, de koning van Israël, werd ^c Azaria koning, de zoon van Amazia, de koning van Juda.

² Hij was ^e zestien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde tweeënvijftig jaar, in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jecholia, uit Jeruzalem.

³ Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader Amazia gedaan had.

⁴ Alleen werden de *offer*hoogten niet weggenomen: het volk bracht nog *steeds* slachtoffers en reukoffers op de *offer*hoogten.

⁵ En de HEERE trof de koning, zodat hij meelaats werd tot de dag van zijn dood. Hij woonde in een apart staand huis. Maar Jotham, de zoon van de koning, *had de leiding* over het huis en gaf leiding aan de bevolking van het land.

⁶ Het overige nu van de geschiedenis van Azaria, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

⁷ Azaria ging te ruste bij zijn vaderen en zij begroeven hem bij zijn vaderen, in de stad van David, en zijn zoon Jotham werd koning in zijn plaats.

ZACHARIA KONING VAN ISRAËL

⁸ In het achtentertigste jaar van Azaria, de koning van Juda, regeerde Zacharia, de zoon van Jerobeam, over Israël in Samaria, zes maanden.

⁹ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zoals zijn vaderen gedaan hadden: hij week niet af van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

¹⁰ Sallum, de zoon van Jabes, spande tegen hem samen. Hij sloeg hem neer in

^a 2 Kron. 25:27 ^b 2 Kron. 26:1 ^c Jona 1:1; Matt. 12:39,40 ^d 2 Kon. 14:21; 2 Kron. 26:1 ^e 2 Kron. 26:3

aanwezigheid van het volk en doodde hem; en hij werd koning in zijn plaats.

¹¹ Het overige nu van de geschiedenis van Zacharia, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël.

¹² Dit was het woord van de HEERE ^a dat Hij tot Jehu gesproken had: Er zullen zonen van u tot het vierde geslacht op de troon van Israël zitten. En zo is het gebeurd.

SALLUM KONING VAN ISRAËL

¹³ Sallum, de zoon van Jabes, werd koning in het negenendertigste jaar van Uzzia, de koning van Juda, en hij regeerde een volle maand in Samaria.

¹⁴ Menahem, de zoon van Gadi, trok op uit Tirza, kwam in Samaria en versloeg Sallum, de zoon van Jabes, in Samaria; hij doodde hem en werd koning in zijn plaats.

¹⁵ Het overige nu van de geschiedenis van Sallum, en de samenzwering die hij smeedde, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël.

¹⁶ Toen versloeg Menahem Tifsah met al zijn inwoners, en ook het bijbehorende gebied, van Tirza af; omdat men *de poort* niet voor hem had opengedaan, versloeg hij hen. Bij al de zwangere vrouwen daar sneed hij *de buik* open.

MENAHM KONING VAN ISRAËL

¹⁷ In het negenendertigste jaar van Azaria, de koning van Juda, werd Menahem, de zoon van Gadi, koning over Israël *en hij regeerde* tien jaar in Samaria.

¹⁸ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij week al zijn dagen niet af van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

¹⁹ ^b Toen kwam Pul, de koning van Assyrië, tegen het land op; en Menahem gaf Pul duizend talent^c zilver, zodat deze op zijn hand zou zijn^d om het koninkrijk vast te doen zijn in zijn hand.

²⁰ Menahem bracht dit geld op van alle vermogende Israëlieten^e om het aan de

koning van Assyrië te geven: vijftig sikkels^f zilver voor elke man. Toen keerde de koning van Assyrië terug en bleef daar niet in het land.

²¹ Het overige nu van de geschiedenis van Menahem, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?

²² Daarna ging Menahem te ruste bij zijn vaderen, en zijn zoon Pekahia werd koning in zijn plaats.

PEKAHIA KONING VAN ISRAËL

²³ In het vijftigste jaar van Azaria, de koning van Juda, werd Pekahia, de zoon van Menahem, koning over Israël *en hij regeerde* twee jaar in Samaria.

²⁴ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij week niet af van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

²⁵ En Pekah, de zoon van Remalia, zijn officier, spande tegen hem *samen* en sloeg hem neer in Samaria, in de burch van het huis van de koning, samen met Argob en met Arje, en met hem vijftig man van de nakomelingen van de Gileadieten. Zo doodde hij hem en werd koning in zijn plaats.

²⁶ Het overige nu van de geschiedenis van Pekahia, en alles wat hij gedaan heeft, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël.

PEKAH KONING VAN ISRAËL

²⁷ In het tweeënvijftigste jaar van Azaria, de koning van Juda, werd Pekah, de zoon van Remalia, koning over Israël *en hij regeerde* twintig jaar, in Samaria.

²⁸ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij week niet af van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen.

²⁹ In de dagen van Pekah, de koning van Israël, kwam Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, en 'nam Ijon in, en ook Abel-Beth-Maächa, Janoah, Kedes, Hazor, Gilead, Galilea en het hele land van Naftali;

^a 2 Kon. 10:30 ^b 1 Kron. 5:26 ^c Jes. 8:23

15:19 Een talent is ongeveer 30 kilo. 15:19 zodat deze op zijn hand zou zijn - Letterlijk: opdat diens handen met hem zouden zijn. 15:20 van alle vermogende Israëlieten - Letterlijk: van Israël, van alle helden van het vermogen. 15:20 Een sikkels is 10 tot 13 gram.

en hij voerde *de inwoners* weg naar Assyrië.

³⁰ En Hosea, de zoon van Ela, smeedde een samenzwering tegen Pekah, de zoon van Remalia; hij sloeg hem neer, doodde hem en werd koning in zijn plaats in het twintigste jaar van Jotham, de zoon van Uzzia. ³¹ Het overige nu van de geschiedenis van Pekah, en alles wat hij gedaan heeft, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël.

JOTHAM KONING VAN JUDA

³² In het tweede jaar van Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israël, werd ^aJotham koning, de zoon van Uzzia, de koning van Juda.

³³ Hij was vijftientwintig jaar oud toen hij koning werd en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jerusa, de dochter van Zadok.

³⁴ Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE: overeenkomstig alles wat zijn vader Uzzia gedaan had, deed hij.

³⁵ Alleen werden de *offerhoogten* niet weggenomen: het volk bracht nog *steeds* slachtoffers en reukoffers op de *offerhoogten*. Hij was het die de Bovenpoort van het huis van de HEERE bouwde.

³⁶ Het overige van de geschiedenis van Jotham, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

³⁷ In die dagen begon de HEERE ^bRezin, de koning van Syrië, en Pekah, de zoon van Remalia, op Juda af te sturen.

³⁸ Jotham ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van zijn vader David, en zijn zoon Achaz werd koning in zijn plaats.

ACHAZ KONING VAN JUDA

16 In het ^czeventiende jaar van Pekah, de zoon van Remalia, werd Achaz koning, de zoon van Jotham, de koning van Juda.

² Achaz was twintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem; hij deed niet wat juist was in de

ogen van de HEERE, zijn God, zoals zijn vader David,

³ maar hij ging in de weg van de koningen van Israël; ^dja, zelfs deed hij zijn zoon door het vuur gaan, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor *de ogen van de* Israëlieten verdreven had.

⁴ Hij bracht slachtoffers en reukoffers op de *offerhoogten* en op de heuvels, en onder elke bladerrijke boom.

⁵ Toen trok Rezin, de koning van Syrië, met Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israël, ten strijde tegen Jeruzalem. Zij belegerden Achaz, maar waren niet tot strijden in staat.

⁶ In diezelfde tijd bracht Rezin, de koning van Syrië, Elath terug aan Syrië en verdreef hij de Judeeërs uit Elath; de Syriërs kwamen naar Elath en woonden daar tot op deze dag.

⁷ Toen stuurde Achaz boden naar Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, om te zeggen: Ik ben uw dienaar en uw zoon. Kom en verlos mij uit de hand van de koning van Syrië en uit de hand van de koning van Israël, die mij aan *willen* vallen.

⁸ Achaz nam het zilver en het goud dat in het huis van de HEERE en in de schatkamers van het huis van de koning aangevoerd werd, en hij stuurde *dat als* geschenk naar de koning van Assyrië.

⁹ De koning van Assyrië luisterde naar hem: de koning van Assyrië trok op tegen Damascus, nam het in en voerde *de inwoners* weg naar Kir, en Rezin doodde hij.

¹⁰ Toen ging koning Achaz naar Damascus, Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, tegemoet. Toen hij het altaar dat in Damascus was, gezien had, stuurde koning Achaz een afbeelding van dat altaar naar de priester Uria, *samen* met het ontwerp ervan, overeenkomstig heel zijn vorm.

¹¹ En de priester Uria bouwde een altaar. Overeenkomstig alles wat koning Achaz *hem* vanuit Damascus toegestuurd had, zo maakte de priester Uria *het*, voordat koning Achaz uit Damascus kwam.

¹² Toen de koning uit Damascus gekomen

^a 2 Kron. 27:1 enz. ^b 2 Kon. 16:5; Jes. 7:1 ^c 2 Kron. 28:1 ^d Lev. 18:21; 20:2,3; 2 Kon. 17:31 ^e Jes. 7:1

^f 2 Kron. 28:21

was, zag de koning het altaar. De koning naderde tot het altaar en offerde daarop.

¹³ Hij liet zijn brandoffer en zijn graanoffer in rook opgaan, hij goot zijn plengoffer uit en hij sprenkelde het bloed van zijn dankoffers op dat altaar.

¹⁴ Maar het koperen altaar, dat voor het aangezicht van de HEERE stond, haalde hij van de voorkant van het huis vandaan, van waar het stond tussen het nieuwe altaar en het huis van de HEERE; en hij zette het aan de noordkant van het nieuwe altaar.

¹⁵ En koning Achaz gebod de priester Uria: Laat op het grote altaar het morgenbrandoffer en het avondgraanoffer in rook opgaan, het brandoffer van de koning en zijn graanoffer en het brandoffer van heel de bevolking van het land, hun graanoffer en hun plengoffers. Sprengel daarop al het bloed van de brandoffers en al het bloed van de slachtoffers. Maar het koperen altaar zal mij tot onderzoek dienen.

¹⁶ En de priester Uria deed overeenkomstig alles wat koning Achaz geboden had.

¹⁷ En koning Achaz sneed ^ade sierlijsten van de onderstellen af en verwijderde het spoelbekken dat daarop stond. Verder haalde hij de zee van de koperen runderen af, die daaronder waren, en zette die op een stenen vloer.

¹⁸ Ook verwijderde hij de sabbatsgalerij, die zij in het huis gebouwd hadden, en de buitenste ingang voor de koning in het huis van de HEERE, omwille van de koning van Assyrië.

¹⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Achaz, wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²⁰ En Achaz ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van David, en Hizkia, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

HOSEA DE LAATSTE KONING VAN ISRAËL

17 In het twaalfde jaar van Achaz, de koning van Juda, werd Hosea, de

zoon van Ela, koning over Israël in Samaria en hij regeerde negen jaar.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, alleen niet zoals de koningen van Israël die er vóór hem geweest waren.

³ Tegen hem trok Salmaneser op, de koning van Assyrië; Hosea werd zijn dienaar en droeg schatting aan hem af.

⁴ Maar toen de koning van Assyrië een samenzwering bij Hosea ontdekte, namelijk dat deze boden gestuurd had naar So, de koning van Egypte, en dat hij de schatting aan de koning van Assyrië niet als tevoren van jaar tot jaar afdroeg, nam de koning van Assyrië hem gevangen en sloot hij hem op in de gevangenis.

⁵ Vervolgens trok de koning van Assyrië het hele land door. Hij trok ook op naar Samaria en belegerde het drie jaar lang.

SAMARIA INGENOMEN

⁶ In 'het negende jaar van Hosea nam de koning van Assyrië Samaria in en voerde Israël weg naar Assyrië. Hij liet hen wonen in Halah en in Habor, aan de rivier Gozan en in de steden van Medië.

⁷ Dit gebeurde omdat de Israëlieten gezondigd hadden tegen de HEERE, hun God, Die hen uit het land Egypte geleid had, onder de hand van de farao vandaan, de koning van Egypte. Zij hadden andere goden vereerd,

⁸ en hadden ^agewandeld overeenkomstig de verordeningen van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had; de koningen van Israël hadden die uitgevaardigd.

⁹ De Israëlieten hadden dingen bedacht die niet juist zijn tegenover de HEERE, hun God; zij hadden in al hun steden offerhoogten voor zich gebouwd, van de wachttorens af tot de versterkte steden toe.

¹⁰ Zij hadden gewijde stenen en gewijde palen voor zich opgericht, op elke hoge heuvel en onder elke bladerrijke boom.

¹¹ Zij hadden daar, op alle offerhoogten, reukoffers gebracht, zoals de heidenvolken die de HEERE had weggevoerd, van vóór hun ogen. Zij hadden slechte dingen gedaan om de HEERE tot toorn te verwekken.

^a1 Kon. 7:23 enz. ^b2 Kon. 18:9 ^c2 Kon. 18:10; Jes. 8:4 ^dLev. 18:3

¹² Zij hadden de stinkgoden gediend, waarvan de HEERE tegen hen gezegd had: ^aU mag dit niet doen.

¹³ Toen de HEERE Israël en Juda door de dienst van alle profeten, van alle zieners, gewaarschuwd had: ^bBekeer u van uw slechte wegen en neem Mijn geboden en Mijn verordeningen in acht, overeenkomstig heel de wet die Ik uw vaderen geboden heb, en die Ik tot u gezonden heb door de dienst van Mijn dienaren, de profeten – ¹⁴ toen luisterden zij niet, maar zij ‘waren halsstarrig,’ zo halsstarrig als hun vaderen, die niet in de HEERE, hun God, geloofd hadden.

¹⁵ Ook verwierpen zij Zijn verordeningen en Zijn verbond, dat Hij met hun vaderen gesloten had, en Zijn getuigenissen, waarmee Hij hen gewaarschuwd had. Zij gingen de nietige *afgoden* achterna, zodat zij zelf nietig werden. Ze gingen de heidenvolken achterna die rondom hen woonden, terwijl de HEERE hun geboden had niet te doen als zij.

¹⁶ Ja, zij verlieten al de geboden van de HEERE, hun God, ^cen maakten gegoten beelden voor zich: twee kalveren. Ze maakten gewijde palen, bogen zich voor heel het leger aan de hemel neer en dienden de Baäl.

¹⁷ Ook ^ddeden zij hun zonen en dochters door het vuur gaan, pleegden waarzeggerijen en deden aan wicelarij, en verkochten zich om te doen wat slecht was in de ogen van de HEERE en Hem tot toorn te verwekken.

¹⁸ De HEERE was zeer toornig op Israël, zodat ^eHij hen wegdeed van Zijn aangezicht. Er bleef niets over dan alleen de stam van Juda.

¹⁹ Maar zelfs Juda nam de geboden van de HEERE, hun God, niet in acht: ^fzij wandelden overeenkomstig de verordeningen van Israël, die zij gemaakt hadden.

²⁰ Toen verwierp de HEERE het hele nageslacht van Israël. Hij vernederde hen en gaf hen in de hand van plunderaars, totdat

Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had.

²¹ Hij ^gscheurde Israël namelijk los van het huis van David, en zij maakten Jerobeam, de zoon van Nebat, koning. Jerobeam dreef Israël van achter de HEERE vandaan en deed hen een grote zonde bedrijven.

²² De Israëlieten wandelden overeenkomstig alle zonden van Jerobeam, die hij gedaan had; zij weken daar niet van af, ²³ totdat de HEERE Israël van Zijn aangezicht wegdeed, zoals Hij gesproken had door de dienst van al Zijn dienaren, de profeten. Zo werd Israël in ballingschap uit zijn land weggevoerd naar Assyrië, tot op deze dag.

DE SAMARITANEN

²⁴ De koning van Assyrië bracht *mensen* uit Babel, uit Chuta, uit Avva, uit Mathath en Sefarvaim, en liet hen in de steden van Samaria wonen, in plaats van de Israëlieten. Zij namen Samaria in bezit en woonden in zijn steden.

²⁵ En het gebeurde in de begintijd dat zij daar woonden, dat zij de HEERE niet vreesden. Daarom zond de HEERE leeuwen onder hen, die *enigen* van hen doodden.

²⁶ Daarom zeiden zij tegen de koning van Assyrië: De volken die u liet wegvoeren en in de steden van Samaria hebt laten wonen, kennen de wijze niet *waarop* de God van het land *gediend moet worden*; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en zie, die doden hen, omdat zij de wijze niet kennen *waarop* de God van het land *gediend moet worden*.

²⁷ Toen gebod de koning van Assyrië: Breng een van de priesters die u daarvandaan weggevoerd hebt, daarnaartoe om er te gaan wonen, zodat hij hun de wijze kan leren *waarop* de God van het land *gediend moet worden*.

²⁸ Toen kwam een van de priesters die men uit Samaria weggevoerd had, en deze ging in Bethel wonen. Hij leerde hun hoe zij de HEERE moesten vrezen.

²⁹ Maar ieder volk bleef zijn *eigen* goden

^a Ex. 20:3,4,5; Deut. 5:7,8,9 ^b Jer. 18:11; 25:5; 35:15 ^c Deut. 31:27; Mal. 3:7 ^d Ex. 32:8; 1 Kon. 12:28

^e Lev. 20:3,4; Deut. 18:10; 2 Kon. 16:3 ^f Hos. 1:6 ^g Lev. 18:3 ^h 1 Kon. 12:16,17,26

17:14 zij waren halsstarrig - Letterlijk: zij verhardden hun nek. 17:29 ieder volk - Letterlijk: volk volk; zie ook vers 29b.

maken; zij plaatsten die in de huizen op de offerhoogten die de Samaritanen gemaakt hadden, ieder volk in hun steden, waar zij woonden.

³⁰ De mensen uit Babel maakten Sukkoth Benoth, de mensen uit Chuta maakten Nergal, de mensen uit Hamath maakten Asima,

³¹ en de Avvieten maakten Nibha en Tartak. De mensen van Sefarvaïm verbrandden hun zonen met vuur voor Adramelech en Anammelech, de goden van Sefarvaïm. ³² Daarnaast vreesden zij de HEERE, en ³³ stelden voor zichzelf uit hun geledingen^a priesters aan voor de offerhoogten, die voor hen dienstdeden in de huizen op de offerhoogten.

³⁴ Zij vreesden de HEERE maar dienden ook hun goden, overeenkomstig de handelwijze van de volken waaruit men hen weggevoerd had.

³⁵ Tot op deze dag toe doen zij overeenkomstig de vroegere handelwijze. Zij vrezen de HEERE niet en zij handelen niet naar hun verordeningen, naar hun bepalingen, naar de wet en naar het gebod dat de HEERE geboden heeft aan de kinderen van Jakob, die 'Hij de naam Israël gaf.

³⁶ Toch had de HEERE een verbond met hen gesloten en hun geboden: "U mag geen andere goden vereren, u niet voor hen neerbuigen, hen niet dienen en niet aan hen offeren.

³⁷ Maar de HEERE, Die u met grote kracht en met een uitgestrekte arm uit het land Egypte geleid heeft – Hem moet u vrezen, voor Hem moet u zich buigen en aan Hem moet u offeren.

³⁸ De verordeningen, de bepalingen, de wet en de geboden, die Hij u voorgeschreven heeft, moet u alle dagen nauwlettend in acht nemen; u mag geen andere goden vereren.

³⁹ Het verbond dat Ik met u gesloten heb, mag u niet vergeten; u mag andere goden niet vereren.

⁴⁰ Voorwaar, de HEERE, uw God, moet u vrezen; dan zal Hij u redden uit de hand van al uw vijanden.

⁴¹ Maar zij luisterden niet en deden overeenkomstig hun vroegere handelwijze.

⁴² Deze volken vreesden de HEERE en zij dienden hun afgodsbeelden. Ook hun kinderen en hun kleinkinderen doen zoals hun vaders gedaan hebben, tot op deze dag.

HIZKIA KONING VAN JUDA

18 Het gebeurde nu in het derde jaar van Hosea, de zoon van Ela, de koning van Israël, dat Hizkia koning werd, de zoon van Achaz, de koning van Juda.

² Hij was vijftientwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde negenentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Abi, de dochter van Zacharia.

³ Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader David gedaan had.

⁴ Hij nam de offerhoogten weg, sloeg de gewijde stenen in stukken en hakte de gewijde palen om. Hij verbrijzelde ook de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de Israëlieten er tot die tijd^a toe reukoffers aan gebracht hadden; men noemde hem Nehustan.

⁵ Hij vertrouwde op de HEERE, de God van Israël, zodat er na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, en ook niet onder hen die er vóór hem geweest waren.

⁶ Want hij hield zich vast aan de HEERE; hij week er niet van af. Hem na te volgen, en hij nam Zijn geboden in acht, die de HEERE Mozes geboden had.

⁷ De HEERE was met hem. Overal waarheen hij uittrok, handelde hij verstandig. Bovendien kwam hij in opstand tegen de koning van Assyrië en diende hem niet meer.

⁸ Hij was het die^b de Filistijnen versloeg, tot Gaza toe, en de bijbehorende gebieden veroverde, van de wachttorens af tot de versterkte steden toe.

⁹ Het^c gebeurde nu in het vierde jaar van koning Hizkia – dat is het zevende jaar van Hosea, de zoon van Ela, de koning van Is-

^a 1 Kon. 12:31 ^b Zef. 1:5 ^c Gen. 32:28; 35:10; 1 Kon. 18:31 ^d Richt. 6:10 ^e 2 Kron. 28:27; 29:1 ^f 2 Kon. 31:1 ^g Jes. 14:30 ^h 2 Kon. 17:3

17:32 uit hun geledingen - Letterlijk: van hun einden. 18:4 die tijd - Letterlijk: die dagen.

raël – dat Salmaneser, de koning van Assyrië, optrok tegen Samaria en het belegerde.

¹⁰ Zij namen het ^ana verloop van drie jaar in, in het zesde jaar van Hizkia. Het was het negende jaar van Hosea, de koning van Israël, toen Samaria ingenomen werd.

¹¹ De koning van Assyrië voerde Israël weg naar Assyrië en bracht hen onder in Halah en in Habor, bij de rivier Gozan en in de steden van Medië,

¹² omdat zij de stem van de HEERE, hun God, niet gehoorzaam waren geweest, maar Zijn verbod hadden overtreden. Zij hadden niet geluisterd naar alles wat Mozes, de dienaar van de HEERE, geboden had, en hadden dat niet gedaan.

SANHERIB BEDREIGT JERUZALEM

¹³ ^bIn het veertiende jaar van koning Hizkia trok Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle versterkte steden van Juda en nam ze in.

¹⁴ Toen stuurde Hizkia, de koning van Juda, *deze boodschap* naar de koning van Assyrië, naar Lachis: Ik heb gezondigd, keer van mij af, wat u mij zult opleggen, zal ik dragen. Toen legde de koning van Assyrië Hizkia, de koning van Juda, driehonderd talent^c zilver en dertig talent goud op.

¹⁵ Hizkia gaf al het zilver dat in het huis van de HEERE gevonden werd, en in de schatkamers van het huis van de koning.

¹⁶ In die tijd sneed Hizkia *het goud* af van de deuren en de deurposten van de tempel van de HEERE. Hizkia, de koning van Juda, had die *met goud laten* overtrekken. Hij gaf dat *goud* aan de koning van Assyrië.

¹⁷ Maar de koning van Assyrië stuurde de opperbevelhebber,^d de bevelhebber van de hofhouding^e en de commandant^f van Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht. Zij trokken op en kwamen naar Jeruzalem. Nadat zij opgetrokken en *daar* aangekomen waren, stelden zij zich op bij de waterloop van de

bovenvijver, op de hoofdweg naar het Bliersveld.

¹⁸ Toen zij om de koning riepen, ging Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, *de stad* uit naar hen toe, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.

¹⁹ Daarop zei de commandant tegen hen: Zeg toch tegen Hizkia: Dit zegt de grote koning, de koning van Assyrië: Wat is dit voor vertrouwen dat u koestert?

²⁰ U zegt (maar het is lippentaal): Er is beraad en *gevechtskracht* voor de oorlog. Op wie stelt u nu uw vertrouwen, dat u tegen mij in opstand komt?

²¹ Nu, zie, u vertrouwt voor uzelf op die geknakte rietstaf, op Egypte. Maar als iemand daarop leunt, dringt hij in zijn hand en doorboort die. Zo is de farao, de koning van Egypte, voor allen die op hem vertrouwen.

²² En als u tegen mij zegt: Wij vertrouwen op de HEERE, onze God – is Hij het niet van Wie Hizkia de *offerhoogten* en altaren verwijderd heeft? En heeft Hizkia niet tegen Juda en tegen Jeruzalem gezegd: Voor dit altaar in Jeruzalem moet u zich neerbui-

gen?
²³ Welnu, ga toch een weddenschap aan met mijn heer, de koning van Assyrië: ik geef u tweeduizend paarden, als u van uw kant daarvoor de ruiters kunt leveren!

²⁴ En hoe zou u *ooit* een aanval^g kunnen keren van een enkele landvoogd van de geringste dienaren van mijn heer? U vertrouwt voor uzelf echter op Egypte vanwege *zijn* strijdswagens en vanwege *zijn* ruiters.

²⁵ Nu *dan*, ben ik buiten *de wil* van de HEERE tegen deze plaats opgetrokken om die te gronde te richten? De HEERE heeft tegen mij gezegd: Trek op tegen dit land en richt het te gronde!

²⁶ Toen zeiden Eljakim, de zoon van Hilkia, Sebna en Joah tegen de commandant: Spreek toch Aramees tegen uw dienaren, want dat verstaan wij. Spreek met ons

^a 2 Kon. 17:6 ^b 2 Kron. 32:1 ^c Jes. 36:1 ^d Jes. 36:6; Ezech. 29:6,7

18:14 Een talent is ongeveer 30 kilo. 18:17 de opperbevelhebber - Hebreeuws: tartan.

18:17 de bevelhebber van de hofhouding - Hebreeuws: rab-saris. 18:17 de commandant - Hebreeuws: rab-sake; zie ook vers 19, 26, 27, 28 en 37. 18:24 een aanval - Letterlijk: het gezicht.

geen Judees ten aanhoren van het volk dat op de *stadsmuur* is.

²⁷ Maar de commandant zei tegen hen: Heeft mijn heer mij *alleen* naar uw héér en naar ú gestuurd om deze woorden te spreken? Is het *ook* niet naar de mannen die *daar* op de muur zitten, *om hun te zeggen* dat zij met u hun *eigen* uitwerpselen zullen eten en hun *eigen* urine^a drinken?

²⁸ En de commandant stelde zich op, riep met luide stem in het Judees, en hij sprak en zei: Luister naar de woorden van de grote koning, de koning van Assyrië!

²⁹ Dit zegt de koning: Laat Hizkia u niet bedriegen, want hij zal u niet uit zijn hand kunnen redden.

³⁰ Laat Hizkia u ook niet doen vertrouwen op de HEERE door te zeggen: De HEERE zal ons zeker redden, en deze stad zal niet gegeven worden in de hand van de koning van Assyrië.

³¹ Luister niet naar Hizkia, want dit zegt de koning van Assyrië: Geef u aan mij over,^a kom de *stad* uit, naar mij toe. Dan mag ieder eten van zijn *eigen* wijnstok en ieder van zijn *eigen* vijgenboom, en ieder water drinken uit zijn *eigen* put,

³² totdat ik kom en u meevoer naar een land als uw *eigen* land, een land van koren en nieuwe wijn, een land van brood en wijngaarden, een land van olijven, van olie en van honing. Dan zult u leven en niet sterven. Luister niet naar Hizkia, want hij misleidt u door te zeggen: De HEERE zal ons redden.

³³ Hebben de goden van de volken ieder zijn *eigen* land ooit gered uit de hand van de koning van Assyrië?

³⁴ Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm, Hena en Ivva? Hebben zij Samaria soms uit mijn hand gered?

³⁵ Wie onder al de goden van de landen zijn er die hun land uit mijn hand gered hebben? Zou de HEERE dan wél Jeruzalem uit mijn hand redden?

³⁶ Maar het volk zweeg en antwoordde hem met geen woord, want het gebod van

de koning was dit: U mag hem niet antwoorden.

³⁷ Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, in gescheurde kleren naar Hizkia toe. Zij vertelden hem de woorden van de commandant.

HIZKIA STUURT DIENAREN NAAR JESAJA

19 Zodra koning Hizkia dat hoorde, ^agebeurde het dat hij zijn kleren scheurde, zich in een rouwgewaad hulde en het huis van de HEERE binnenging.

² Verder stuurde hij Eljakim, het hoofd van de hofhouding, Sebna, de schrijver, en de oudsten van de priesters, gehuld in rouwgewaden, naar Jesaja, de profeet, ^bde zoon van Amoz.

³ Zij zeiden tegen hem: Dit zegt Hizkia: Deze dag is een dag van benauwdheid, bestrafing en belediging; ja, de kinderen staan op het punt geboren te worden, maar er is geen kracht om te baren.

⁴ Misschien zal de HEERE, uw God, al de woorden horen van de commandant,^c die zijn heer, de koning van Assyrië, gestuurd heeft om de levende God te henen, en zal Hij hem straffen om de woorden die de HEERE, uw God, gehoord heeft. Wilt u dan een gebed opzenden voor het overblijfsel dat er *nog* te vinden is?

⁵ Toen kwamen de dienaren van koning Hizkia bij Jesaja.

PROFETIE VAN JESAJA EN TIJDELIJKE TERUGTOCHT VAN DE ASSYRISCHE COMMANDANT

⁶ En Jesaja zei tegen hen: Dit moet u tegen uw heer zeggen: Zo zegt de HEERE: Wees niet bevreesd voor de woorden die u gehoord hebt, *de woorden* waarmee de knechten van de koning van Assyrië Mij gelasterd hebben.

⁷ Zie, Ik geef een geest in hem, dat hij een gerucht zal horen en zal terugkeren naar zijn land. Dan zal Ik hem in zijn land door het zwaard neervellen.

^a Jes. 37:1 ^b Jes. 1:1

18:27 *hun eigen urine* - Letterlijk: hun water. **18:31** *Geef u aan mij over* - Letterlijk: maak met mij een zegen. **19:4** *de commandant* - Hebreeuws: rab-sake; zie ook vers 8.

⁸ Toen keerde de commandant terug en trof de koning van Assyrië aan, in strijd gewikkeld met Libna. Hij had namelijk gehoord dat hij uit Lachis was vertrokken.

⁹ Toen *Sanherib* over Tihhaka, de koning van Cusj, hoorde zeggen: Zie, hij is uitgetrokken om tegen u te strijden, stuurde hij opnieuw gezanten naar Hizkia om te zeggen:

¹⁰ Dit moet u tegen Hizkia, de koning van Juda, zeggen: Laat uw God, op Wie u vertrouwt, u niet bedriegen door te zeggen: Jeruzalem zal niet in de hand van de koning van Assyrië gegeven worden.

¹¹ Zie, u hebt zelf gehoord wat de koningen van Assyrië met al de landen hebben gedaan door ze met de ban te slaan. En zou u *dan* gered worden?

¹² Hebben de goden van de volken die mijn vaderen te gronde gericht hebben, hen gered: Gozan, Haran, Rezef en de zonen van Eden die in Telassar waren?

¹³ Waar is de koning van Hamath, de koning van Arpad, de koning van de stad Sefarvaïm, van Hena en van Ivva?

GEBED VAN HIZKIA

¹⁴ Toen Hizkia de brieven uit de hand van de gezanten had ontvangen en die had gelezen, ging hij naar het huis van de HEERE. Vervolgens spreidde Hizkia die brieven uit voor het aangezicht van de HEERE,

¹⁵ en Hizkia bad voor het aangezicht van de HEERE en zei: HEERE, God van Israël, Die tussen de cherubs troont, U bent het, U alleen bent de God van alle koninkrijken van de aarde, U hebt de hemel en de aarde gemaakt.

¹⁶ Neig, HEERE, Uw oor en luister; open, HEERE, Uw ogen en zie. Hoor de woorden van Sanherib, die hij gestuurd heeft om de levende God te honen.

¹⁷ Het is waar, HEERE, de koningen van Assyrië hebben die heidenvolken en hun land verwoest,

¹⁸ en hun goden hebben zij prijsgegeven aan het vuur. Het waren immers geen goden, maar het was het werk van mensen-

handen, hout en steen. Daarom hebben zij die vernield.

¹⁹ Nu dan, HEERE, onze God, verlos ons toch uit zijn hand. Dan zullen alle koninkrijken van de aarde weten dat U, HEERE, alleen God bent.

TWEDE PROFETIE VAN JESAJA

²⁰ Toen stuurde Jesaja, de zoon van Amoz, *deze boodschap* naar Hizkia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat u tot Mij geboden hebt met betrekking tot Sanherib, de koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

²¹ Dit is het woord dat de HEERE over hem gesproken heeft:

De maagd, de dochter van Sion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

²² Wie hebt u gehoord en gelasterd? Tegen Wie hebt u de stem verheven en uw ogen hoogmoedig opgeheven? Tegen de Heilige van Israël!

²³ Door uw gezanten hebt u de Heere gehoord en gezegd: Met mijn talrijke strijdswagens heb ik de hoge bergen bestegen, de flanken van de Libanon.

Ik hak zijn hoge ceders, zijn uitgelezen cipressen om.

Ik kom tot in zijn nachtkwartier, *tot in* zijn weelderig groeiend woud.

²⁴ Ik heb gegraven en van onbekende wateren gedronken; ik heb met mijn voetzolen alle rivieren van de belegerde plaatsen drooggelegd.

²⁵ Hebt u dan niet gehoord dat Ik, *de Heere*, dit lang tevoren gedaan heb, en dat Ik dit van de dagen van weleer heb bewerkstelligd?

Nu heb Ik het doen komen: u bent er om de versterkte steden tot puinhopen te verwoesten.

²⁶ Daarom waren hun inwoners machteloos, waren zij ontsteld en beschaamd, werden zij *als* gras op het veld

of groene grasscheutjes,
als gras op de daken, of koren
verzengd eer het overeind staat.

²⁷ Maar uw zitten,
uw uitgaan, uw *thuis* komen ken Ik,
en uw tekeergaan tegen Mij.

²⁸ Omdat u tegen Mij tekeer bent gegaan,
en uw hoogmoed is opgeklommen tot in
Mijn oren –
zal Ik Mijn haak in uw neus slaan
en Mijn bit tussen uw lippen,
en Ik zal u doen terugkeren
langs de weg waarover u bent gekomen.

²⁹ En dit zal voor u het teken zijn:
men zal dit jaar eten wat vanzelf gegroeid
is,
in het tweede jaar wat daarvan weer
opkomt;
in het derde jaar moet u zaaien en
maaien,
en wijngaarden planten en de vruchten
daarvan eten,

³⁰ want opnieuw zal wat ontkomen, wat
overgebleven is van het huis van Juda,
wortel schieten naar beneden toe en
vrucht dragen de hoogte in,

³¹ want van Jeruzalem zal uitgaan wat
overgebleven is,
en wat ontkomen is, van de berg Sion.
De na-ijver van de HEERE van de
legermachten zal dit doen.

³² Daarom, zo zegt de HEERE over de koning
van Assyrië:
Hij zal deze stad niet binnenkomen,
daar geen pijl in schieten,
haar met geen schild tegemoetkomen,
en tegen haar geen belegeringsdam
opwerpen.

³³ Langs de weg waarover hij gekomen is,
zal hij terugkeren, maar deze stad zal hij
niet binnenkomen, spreekt de HEERE.

³⁴ Want ²Ik zal deze stad beschermen door
haar te verlossen, omwille van Mijzelf en
omwille van David, Mijn dienaar.

BEVRIJDING VAN JERUZALEM

³⁵ Het gebeurde in diezelfde nacht dat de
engel van de HEERE *ten strijde* trok en in

het leger van Assyrië honderdvijftig-
tighuizend *man* neersloeg. Toen men de
volgende morgen vroeg opstond, zie, het
waren allemaal dode lichamen.

³⁶ Daarop brak Sanherib, de koning van
Assyrië, op. Hij trok weg en keerde *naar*
zijn land terug; en hij bleef in Ninevé.

³⁷ Het gebeurde nu, toen hij zich in het huis
van Nisroch, zijn god, neerboog, ²dat
Adrammelech en Sarezer, zijn zonen, hem
met het zwaard doodden. Zij ontkwamen
naar het land Ararat, en Esar-Haddon, zijn
zoon, werd koning in zijn plaats.

ZIEKTE EN GENEZING VAN HIZKIA

20 In die dagen ²werd Hizkia ziek, tot
stervens toe. Toen kwam de pro-
feet Jesaja, de zoon van Amoz, bij hem en
zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Regel de
zaken van uw huis, want u zult sterven en
niet leven.

² Daarop keerde hij zijn gezicht naar de
muur en bad tot de HEERE:

³ Och HEERE, bedenk toch dat ik in trouw
en met een volkomen hart voor Uw aan-
gezicht gewandeld heb en gedaan heb wat
goed is in Uw ogen. En Hizkia huilde erg.⁴

⁴ Het gebeurde nu, toen Jesaja *nog* niet uit
de middelste voorhof gegaan was, dat het
woord van de HEERE tot hem kwam:

⁵ Keer terug en zeg tegen Hizkia, de vorst
van Mijn volk: Dit zegt de HEERE, de God
van uw vader David: Ik heb uw gebed ge-
hoord, Ik heb uw tranen gezien. Zie, Ik ga
u gezond maken; op de derde dag zult u
naar het huis van de HEERE gaan.

⁶ En Ik zal vijftien jaar aan uw *levensdagen*
toevoegen, en zal u uit de hand van de ko-
ning van Assyrië redden, evenals deze
stad; Ik zal deze stad beschermen omwille
van Mij en omwille van Mijn dienaar Da-
vid.

⁷ Daarna zei Jesaja: Neem een klomp vij-
gen. Zij namen die en legden die op de
zweer; en hij werd genezen.

⁸ Hizkia nu had tegen Jesaja gezegd: Wat is
het teken dat de HEERE mij gezond zal ma-
ken en dat ik op de derde dag naar het huis
van de HEERE zal gaan?

⁹ Jesaja zei: Dit zal voor u een teken van de

² 2 Kon. 20:6 ³ Jes. 37:36 ⁴ 2 Kron. 32:21; Jes. 37:38 ⁵ 2 Kron. 32:24; Jes. 38:1
20:3 *huilde erg* - Letterlijk: huilde een groot gehuil.

HEERE zijn dat de HEERE het woord dat Hij gesproken heeft, doen zal: Moet de schaduw tien treden verdergaan of tien treden teruggaan?

¹⁰ Toen zei Hizkia: Het is voor de schaduw gemakkelijk om tien treden verder te gaan. Nee, laat de schaduw tien treden teruggaan.

¹¹ En Jesaja, de profeet, riep de HEERE aan, en Hij deed de schaduw tien treden teruggaan van de treden die zij op de treden van Achaz' *zonnewijzer* naar beneden was gegaan.

HET GEZANTSCAP UIT BABEL

¹² In die tijd stuurde Berodach-Baladan, de zoon van Baladan, de koning van Babel, *gezanten met brieven en een geschenk* naar Hizkia, want hij had gehoord dat Hizkia ziek geweest was.

¹³ Hizkia luisterde naar hen en liet hun zijn hele schathuis zien: het zilver, het goud, de specerijen, de kostbare olie, zijn wapenhuis en alles wat in zijn schatkamers te vinden was. Er was niets in zijn huis en in heel zijn koninkrijk dat Hizkia hun niet liet zien.

¹⁴ Toen kwam de profeet Jesaja bij koning Hizkia. Hij zei tegen hem: Wat hebben die mannen gezegd en waarvandaan zijn zij naar u toe gekomen? Hizkia zei: Zij zijn uit een ver land gekomen, uit Babel.

¹⁵ Hij zei: Wat hebben zij in uw huis gezien? Hizkia zei: Zij hebben alles gezien wat er in mijn huis is. Er is niets in mijn schatkamers dat ik hun niet heb laten zien.

¹⁶ Toen zei Jesaja tegen Hizkia: Hoor het woord van de HEERE.

¹⁷ Zie, er komen dagen dat alles wat er in uw huis is en wat uw vaderen tot op deze dag hebben opgeslagen, naar Babel zal worden weggevoerd. Er zal niets overblijven, zegt de HEERE.

¹⁸ *Bovendien zullen zij een aantal van uw zonen meenemen, die uit u zullen voortkomen, die u verwekken zult; zij zullen hovelingen worden in het paleis van de koning van Babel.*

¹⁹ Hizkia zei tegen Jesaja: Het woord van de

HEERE dat u gesproken hebt, is goed. Hij zei ook: Is het niet zo, dat er dan duurzame vrede^a in mijn dagen zal zijn?

²⁰ Het overige nu van de geschiedenis van Hizkia, en al zijn macht, en hoe hij de vijver en de waterloop gemaakt heeft en water in de stad gebracht heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²¹ Hizkia ging te ruste bij zijn vaderen en zijn zoon Manasse werd koning in zijn plaats.

MANASSE KONING VAN JUDA

21 Manasse^a was twaalf jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijftien vijftig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hefziba.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had.

³ Hij herbouwde de *offerhoogten*^b die Hizkia, zijn vader, vernield had; hij richtte altaren op voor de Baäl, maakte een gewijde paal^c zoals Achab, de koning van Israël, gemaakt had, en boog zich neer voor heel het leger aan de hemel en diende het.

⁴ Verder^d bouwde hij altaren in het huis van de HEERE, waarvan de HEERE gezegd had: ⁵ In Jeruzalem zal Ik Mijn Naam vestigen.

⁶ Verder bouwde hij altaren voor heel het leger aan de hemel in beide voorhoven van het huis van de HEERE.

⁷ Hij liet zijn zoon door het vuur gaan, duidde wolken en deed aan wichelarij. Ook stelde hij dodenbezweerders en waarzeggers aan. Hij deed zeer veel kwaad in de ogen van de HEERE, om Hem tot toorn te verwekken.

⁸ Hij zette ook een beeld van Asjera dat hij gemaakt had, in het huis waarvan de HEERE gezegd had tegen David en zijn zoon Salomo: ⁹ In dit huis en in Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkozen heb, zal Ik voor eeuwig Mijn Naam vestigen.

¹⁰ Ik zal de voet van Israël nooit meer doen

^a 2 Kron. 33:1 ^b 2 Kon. 18:4 ^c 1 Kon. 16:31,32,33 ^d Jer. 32:34 ^e Deut. 12:5,11; 2 Sam. 7:13; 1 Kon. 8:29; 9:3; 2 Kron. 7:12; Ps. 132:13,14; Jer. 32:34 ^f 2 Sam. 7:10; 1 Kon. 8:16,29; 9:3; 2 Kon. 23:27
20:19 *duurzame vrede* - Letterlijk: vrede en trouw.

wijken uit dit land, dat Ik hun vaderen gegeven heb, alleen als zij nauwlettend doen overeenkomstig alles wat Ik hun geboden heb en overeenkomstig de hele wet die Mijn dienaar Mozes hun geboden heeft.

⁹ Maar zij luisterden niet, want Manasse deed hen dwalen, zodat zij erger deden dan de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten weggevaagd had.

¹⁰ Toen sprak de HEERE door de dienst van Zijn dienaren, de profeten:

¹¹ Omdat ^aManasse, de koning van Juda, deze gruweldaden gedaan heeft, erger dan al wat de Amorieten gedaan hebben, die er vóór hem geweest zijn, ja, ook Juda door zijn stinkgoden heeft doen zondigen –

¹² daarom, zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zie, Ik ga onheil over Jeruzalem en Juda brengen, zodat bij ieder die het hoort, zijn beide oren zullen tuiten.

¹³ Ik zal over Jeruzalem het meetlint van Samaria uitstrekken en het paslood van het huis van Achab. Ik zal Jeruzalem schoonvegen zoals men een schotel schoonveegt: men veegt hem schoon en keert hem ondersteboven.^b

¹⁴ Ik zal het overblijfsel van Mijn eigendom verlaten en hen in de hand van hun vijanden geven. Zij zullen tot plundering en tot buit worden voor al hun vijanden,

¹⁵ omdat zij gedaan hebben wat slecht was in Mijn ogen en Mij tot toorn verwekt hebben, vanaf de dag dat hun vaderen uit Egypte gegaan zijn, tot op deze dag.

¹⁶ Bovendien vergoot Manasse heel veel onschuldig bloed, totdat hij Jeruzalem daarmee vervuld had, van het ene einde tot het andere einde,^c afgezien van zijn andere zonde, waarmee hij Juda deed zondigen, door te doen wat slecht was in de ogen van de HEERE.

¹⁷ Het overige nu van de geschiedenis van Manasse, alles wat hij gedaan heeft, en zijn zonde, die hij begaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

¹⁸ ^aManasse ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in de tuin van zijn huis,

in de tuin van Uzza, en zijn zoon Amon werd koning in zijn plaats.

AMON KONING VAN JUDA

¹⁹ Amon was tweeëntwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde twee jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Mesullemet, de dochter van Haruz, van Jotba.

²⁰ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zoals zijn vader Manasse gedaan had.

²¹ Hij ging in al de wegen die zijn vader gedaan was, hij diende de stinkgoden die zijn vader gediend had, en boog zich voor die neer.

²² Hij verliet de HEERE, de God van zijn vaderen, en ging niet in de weg van de HEERE.

²³ De dienaren van Amon spanden tegen hem samen en doodden de koning in zijn huis.

²⁴ De bevolking van het land doodde echter allen die tegen koning Amon samengespannen hadden, en de bevolking van het land maakte zijn zoon Josia koning in zijn plaats.

²⁵ Het overige nu van de geschiedenis van Amon, wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²⁶ Men begroef hem in zijn graf, in de tuin van Uzza, en ^czijn zoon Josia werd koning in zijn plaats.

JOSIA KONING VAN JUDA

22 Josia ^awas acht jaar oud toen hij koning werd, en regeerde eenendertig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jedida, de dochter van Adaja, van Bozath.

² Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, en ging in heel de weg van zijn vader David en week niet af naar rechts of naar links.

³ Het gebeurde nu in het achtttiende jaar van koning Josia, dat de koning de schrijver Safan, de zoon van Azalia, de zoon van Mesullam, naar het huis van de HEERE stuurde om te zeggen:

^a Jer. 15:4 ^b 2 Kron. 33:20 ^c Matt. 1:10 ^d 2 Kron. 34:1

21:13 ondersteboven - Letterlijk: op zijn gezicht. 21:16 van ... einde - Letterlijk: mond aan mond.

⁴ Ga naar de hogepriester Hilkia, en laat hem al het geld gereedleggen dat in het huis van de HEERE gebracht is, dat de deurwachters bij het volk ingezameld hebben.

⁵ Laten zij het de uitvoerders van het werk in handen geven die aangesteld zijn over het huis van de HEERE, zodat die het weer aan de uitvoerders van het werk kunnen geven die in het huis van de HEERE zijn, om de bouwvallige gedeelten van het huis te herstellen:

⁶ aan de timmerlieden, de bouwlieden en de metselaars, om hout en gehouwen stenen te kopen om het huis te herstellen.

⁷ Maar er hoeft door hen geen rekenschap te worden afgelegd van het geld dat hun in handen gegeven is, want zij handelen oprecht.

DE VONDST VAN HET WETBOEK

⁸ Toen zei de hogepriester Hilkia tegen de schrijver Safan: Ik heb het wetboek in het huis van de HEERE gevonden. Hilkia gaf die boekrol aan Safan, en die las het.

⁹ Daarna kwam de schrijver Safan bij de koning en bracht de koning verslag uit. Hij zei: Uw dienaren hebben het geld dat in het huis gevonden is, ingezameld en in handen gegeven van de uitvoerders van het werk die aangesteld zijn over het huis van de HEERE.

¹⁰ Ook vertelde de schrijver Safan aan de koning: De priester Hilkia heeft mij een boekrol gegeven. En Safan las die de koning voor.

¹¹ Het gebeurde nu, toen de koning de woorden van het wetboek hoorde, dat hij zijn kleren scheurde.

¹² Toen gaf de koning de volgende opdracht aan de priester Hilkia, aan Ahikam, de zoon van Safan, Achbor, de zoon van Michaja, de schrijver Safan, en Asaja, de dienaar van de koning:

¹³ Ga de HEERE raadplegen, voor mij, voor het volk en voor heel Juda, over de woorden van deze boekrol die gevonden is. Want de grimmigheid van de HEERE die tegen ons is ontstoken, is groot, omdat onze vaders niet geluisterd hebben naar

de woorden van deze boekrol en niet gehandeld hebben overeenkomstig alles wat voor ons geschreven is.

¹⁴ Toen gingen de priester Hilkia, Ahikam, Achbor, Safan en Asaja naar de profetes Hulda, de vrouw van Sallum, de zoon van Tikva, de zoon van Harhas, de beheerder van de priesterkleding – zij woonde in Jeruzalem, in het nieuwe gedeelte* – en zij spraken met haar.

¹⁵ Zij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zeg tegen de man die u naar Mij toe gestuurd heeft:

¹⁶ Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga onheil over deze plaats brengen en over de inwoners ervan, namelijk al de woorden van de boekrol die de koning van Juda gelezen heeft,

¹⁷ omdat zij Mij verlaten en andere goden reukoffers gebracht hebben, zodat zij Mij tot toorn verwekt hebben met al het werk van hun handen. Daarom zal Mijn grimmigheid ontsteken tegen deze plaats en niet uitgeblust worden.

¹⁸ Maar tegen de koning van Juda, die u gestuurd heeft om de HEERE te raadplegen, tegen hem moet u dit zeggen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat betreft de woorden die u gehoord hebt –

¹⁹ omdat uw hart week geworden is en u zich voor het aangezicht van de HEERE vernederd hebt, toen u hoorde wat Ik tegen deze plaats en de inwoners ervan gesproken heb, dat ze tot een verwoesting en vervloeking zullen worden, en omdat u uw kleren gescheurd en voor Mijn aangezicht gehuild hebt – daarom heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE.

²⁰ Daarom, zie, Ik ga u met uw vaders verenigen en u zult met vrede in uw graf bijgezet worden; uw ogen zullen al het onheil dat Ik over deze plaats ga brengen, niet zien. Daarop brachten zij de koning verslag uit.

DE HERVORMINGEN VAN JOSIA

23 Toen stuurde de koning boden, en al de oudsten van Juda en Jeruzalem verzamelden zich bij hem.

* 2 Kron. 34:29

22:14 in het nieuwe gedeelte - Letterlijk: in het tweede. 22:20 bijgezet worden - Letterlijk: verenigd worden.

² De koning ging naar het huis van de HEERE, en met hem iedere man uit Juda en alle inwoners van Jeruzalem, de priesters, de profeten en heel het volk, van de kleinste tot de grootste. En hij las ten aanhoren van hen al de woorden van het boek van het verbond ³ dat in het huis van de HEERE gevonden was.

⁴ De koning ging bij de pilaar staan en sloot een verbond voor het aangezicht van de HEERE, om de HEERE te volgen en Zijn geboden, Zijn getuigenissen en Zijn verordeningen met heel zijn hart en met heel zijn ziel in acht te nemen, door de woorden van dit verbond die in deze boekrol beschreven zijn, uit te voeren. En het hele volk trad toe tot dit verbond.

⁵ Toen gaf de koning opdracht aan de hogepriester Hilkia, de priesters van de tweede orde en de deurwachters om alle voorwerpen die voor de Baäl, de Asjera en heel het leger aan de hemel gemaakt waren, uit de tempel van de HEERE naar buiten te brengen. Hij verbrandde dat alles buiten Jeruzalem, in de velden van de Kidron, en liet het stof ervan naar Bethel dragen.

⁶ Ook zette hij de afgodspriesters af die de koningen van Juda aangesteld hadden om op de offerhoogten, in de steden van Juda en rondom Jeruzalem reukoffers te brengen, evenals hen die aan de Baäl, de zon, de maan, de sterrenbeelden en heel het leger aan de hemel reukoffers brachten.

⁷ Ook bracht hij de Asjera uit het huis van de HEERE, naar de beek Kidron, buiten Jeruzalem, en verbrandde hem bij de beek Kidron. Hij verpulverde hem tot stof, en wierp het stof ervan over de begraafplaats van het gewone volk.⁸

⁹ Ook brak hij de verblijven van de schandknapen af in het huis van de HEERE, waar de vrouwen gewaden voor de Asjera weefden.

¹⁰ Hij liet al de priesters uit de steden van Juda komen en verontreinigde de offerhoogten waarop die priesters reukoffers gebracht hadden, van Geba af tot Berseba toe. Verder brak hij de offerhoogten bij de

poorten af, ook die bij de ingang van de poort van Jozua, de leider van de stad, aan de linkerhand als men de stadspoort binnenkomt.

¹¹ De priesters van de offerhoogten offerden echter niet op het altaar van de HEERE in Jeruzalem, maar zij aten ongezuurde broden te midden van hun broeders.

¹² Josia verontreinigde ook Tofet, dat in het dal Ben-Hinnom lag, opdat niemand zijn zoon of dochter voor de Molech door het vuur liet gaan.

¹³ Hij haalde de paarden weg die de koningen van Juda aan de zon gewijd hadden, van de ingang van het huis van de HEERE tot de kamer van Nathan-Melech, de hoveling, die zich in de bijgebouwen bevond; en de zonnewagens verbrandde hij met vuur.

¹⁴ Ook de altaren die op het dak van het bovenvertrek van Achaz waren, die de koningen van Juda gemaakt hadden, en de altaren ¹⁵ die Manasse in de twee voorhoven van het huis van de HEERE gemaakt had, brak de koning af; hij voerde ze vandaar af en wierp het stof ervan in de beek Kidron.

¹⁶ Ook de offerhoogten die tegenover Jeruzalem lagen, die rechts van de berg van het verderf lagen, die Salomo, de koning van Israël, voor Astarte, de afschuwelijke afgod van de Sidoniërs, en voor Kamos, de afschuwelijke afgod van Moab, en voor Milkom, de gruwel van de Ammonieten, gebouwd had, verontreinigde de koning.

¹⁷ Hij brak eveneens de gewijde stenen in stukken en hakte de gewijde palen om, en vulde hun plaats op met mensenbeenderen.

¹⁸ En ook het ¹⁹altaar dat in Bethel stond, en de offerhoogte die Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, gemaakt had – ook dat altaar en die offerhoogte brak hij af; ja, hij verbrandde de offerhoogte, verpulverde die tot stof en verbrandde de gewijde paal.

²⁰ Toen Josia zich omkeerde en de graven zag die daar op de berg waren, stuurde hij boden en liet de beenderen uit de graven

² 2 Kon. 22:8 ³ 2 Kon. 21:5 ⁴ Ex. 23:24; 34:13; Num. 33:52; Deut. 7:5,25; 12:3 ⁵ 1 Kon. 12:32,33 23:6 het gewone volk - Letterlijk: de zonen van het volk. 23:11 gewijd - Letterlijk: gegeven.

halen. Vervolgens verbrandde hij ze op dat altaar en verontreinigde dat, ^aovereenkomstig het woord van de HEERE dat de man Gods verkondigd had, die deze woorden verkondigde.

¹⁷ Verder zei hij: Wat is dat voor een grafteken dat ik zie? De mannen van de stad zeiden tegen hem: Het is het graf van de man Gods die uit Juda kwam, en deze dingen, die u met dit altaar van Bethel gedaan hebt, aangekondigd heeft.

¹⁸ Hij zei: Laat hem liggen, laat niemand zijn beenderen aanraken. Dus lieten zij zijn beenderen onaangeroerd, evenals de beenderen van de profeet die uit Samaria gekomen was.

¹⁹ Bovendien verwijderde Josia al de huizen van de offerhoogten ^b die in de steden van Samaria waren, die de koningen van Israël gemaakt hadden om de HEERE tot toorn te verwekken; hij deed er hetzelfde^c mee als hij in Bethel gedaan had.

²⁰ Al de priesters van de offerhoogten die daar waren, slachtte hij af op de altaren, en verbrandde er mensenbeenderen op. Daarna keerde hij terug naar Jeruzalem.

JOSIA VIERT HET PASCHA

²¹ De koning gebood het hele volk: 'Houd voor de HEERE, uw God, het Pascha, ^azoals in dit boek van het verbond beschreven staat.

²² Want zoals dit Pascha was er geen gehouden, vanaf de dagen van de richters, die aan Israël leiding gegeven hadden, en ook niet in al de dagen van de koningen van Israël of van de koningen van Juda.

²³ Maar in het achttiende jaar van koning Josia werd dit Pascha voor de HEERE in Jeruzalem gehouden.

²⁴ Ook ^cdeed Josia de dodenbezweerders weg, de waarzeggers, de afgodsbeeldjes, de stinkgoden en alle afschuwelijke afgoden die in het land van Juda en in Jeruzalem gezien werden, om zo de woorden van de wet uit te voeren, die beschreven waren in het boek dat de priester Hilikia in het huis van de HEERE gevonden had.

²⁵ Vóór hem was er geen koning aan hem gelijk, die zich met heel zijn hart, heel zijn ziel en met heel zijn kracht tot de HEERE bekeerd had, overeenkomstig de hele wet van Mozes; en na hem stond zijns gelijke niet op.

²⁶ Toch keerde de HEERE Zich niet af van Zijn grote, brandende toorn, want Zijn toorn brandde tegen Juda, vanwege al zijn tergen waarmee Manasse Hem tot toorn verwekt had.

²⁷ De HEERE zei: Ik zal ook Juda van Mijn aangezicht wegdoen, ^azoals Ik Israël weggedaan heb. Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkozen had, en het huis waarvan Ik gezegd had: Mijn Naam zal daar zijn.

²⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Josia, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

²⁹ In zijn dagen trok farao Necho, de koning van Egypte, op naar de koning van Assyrië, naar de rivier de Eufraat. Koning Josia ging hem tegemoet; en de farao doodde hem in Megiddo, toen hij hem gezien had.

³⁰ Zijn dienaren vervoerden hem – gestorven – uit Megiddo; zij brachten hem naar Jeruzalem en begroeven hem in zijn graf. ^aDe bevolking van het land nam Joahaz, de zoon van Josia, zalfde hem en maakte hem koning in de plaats van zijn vader.

JOAHAZ KONING VAN JUDA

³¹ Joahaz was drieëntwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna.

³² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vaderen gedaan hadden.

³³ Farao Necho zette hem in Ribla gevangen, in het land van Hamath, zodat hij niet in Jeruzalem kon regeren, en hij legde het land een boete op van honderd talent^c zilver en een talent goud.

^a1 Kon. 13:2 ^b2 Kron. 34:6 ^c2 Kron. 35:1 ^dEx. 12:3; Deut. 16:2 ^eLev. 19:31; 20:27; Deut. 18:11; Jes. 8:19 ^f2 Kon. 17:18, 20; 24:3 ^g2 Kron. 36:1; 23:19 hetzelfde - Letterlijk: overeenkomstig al de werken. 23:33 Een talent is ongeveer 30 kilo.

³⁴ Bovendien maakte farao Necho Eljakim, de zoon van Josia, koning in de plaats van zijn vader Josia en veranderde zijn naam in ^aJojakim. Joahaz nam hij echter mee, en toen die in Egypte aankwam, stierf hij daar.

JOJAKIM KONING VAN JUDA

³⁵ Jojakim droeg het zilver en het goud aan de farao af. Om dat geld volgens het bevel van de farao af te kunnen dragen, legde hij het land belasting op. Hij eiste van ieder van de bevolking van het land zilver en goud overeenkomstig zijn schatplicht,^c om dat aan farao Necho af te dragen.

³⁶ Jojakim was vijftienvintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde elf jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Zebudda, de dochter van Pedaja, uit Ruma.

³⁷ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vaderen gedaan hadden.

24 In ^bnegen dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd *gedurende* drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand.

² Toen zond de HEERE de benden van de Chaldeeën tegen hem, de benden van Syrië, de benden van Moab en de benden van de Ammonieten. Hij zond hen tegen Juda om het om te brengen, ^covereenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaren, de profeten.

³ Ja, naar het bevel van de HEERE gebeurde dit in Juda, om hen van voor Zijn aangezicht weg te doen vanwege de zonden van Manasse, vanwege alles wat hij gedaan had,

⁴ en ook *vanwege* het onschuldige bloed dat hij vergoten had – hij had Jeruzalem met onschuldig bloed gevuld. Daarom wilde de HEERE geen vergeving schenken.

⁵ Het overige nu van de geschiedenis van Jojakim, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

⁶ Jojakim ging te ruste bij zijn vaderen, en

zijn zoon Jojachin werd koning in zijn plaats.

⁷ De koning van Egypte trok voortaan niet meer uit zijn land, want de koning van Babel had alles ingenomen wat de koning van Egypte toebehoord had, vanaf de Beek van Egypte tot aan de rivier de Eufraat.

JOJACHIN KONING VAN JUDA

⁸ Jojachin was achttien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Nehusta, de dochter van Elnathan, uit Jeruzalem.

⁹ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.

¹⁰ In ^ddie tijd trokken de dienaren van Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem, en de stad werd belegerd.

¹¹ Nebukadnezar, de koning van Babel, kwam *zelf* naar de stad, toen zijn dienaren die belegerden.

¹² Toen ging Jojachin, de koning van Juda, *de stad* uit naar de koning van Babel, hij, zijn moeder, zijn dienaren, zijn vorsten en zijn hovelingen. De koning van Babel nam hem *gevangen* in het achtste jaar van zijn regering.

¹³ ^eEn hij voerde vandaar alle schatten van het huis van de HEERE weg, en ook de schatten van het huis van de koning. Hij haalde alle gouden voorwerpen weg die Salomo, de koning van Israël, in de tempel van de HEERE gemaakt had, zoals de HEERE gesproken had.

¹⁴ Hij voerde heel Jeruzalem in ballingschap: al de vorsten, alle strijdbare helden, tienduizend gevangenen, en alle ambachtslieden en smeden. Niemand werd overgelaten behalve de arme bevolking van het land.

¹⁵ Hij voerde Jojachin weg naar Babel. Ook de moeder van de koning, de vrouwen van de koning, zijn hovelingen en de heersers van het land voerde hij in ballingschap uit Jeruzalem naar Babel.

¹⁶ Ook ^falle strijdbare mannen, zeventiend *in aantal*, en de ambachtslieden en

^a Matt. 1:11 ^b 2 Kron. 36:6 ^c 2 Kon. 20:17; 23:27 ^d Dan. 1:1 ^e 2 Kon. 20:17; Jes. 39:6 ^f 2 Kron. 36:10; Esth. 2:6 ^g Jer. 52:28

23:35 zijn *schatplicht* - Letterlijk: zijn waarde.

smeden, duizend in aantal, en alle helden die geoefend waren in de strijd. De koning van Babel voerde hen in ballingschap naar Babel.

¹⁷ En de ¹koning van Babel maakte Mattanja, de oom van *Jojachin*, koning in zijn plaats en veranderde zijn naam in Zedekia.

ZEDEKIA KONING VAN JUDA

¹⁸ Zedekia was eenentwintig jaar oud, toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna.

¹⁹ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat Jojakim gedaan had.

²⁰ Want het gebeurde, vanwege de toorn van de HEERE tegen Jeruzalem en tegen Juda, dat Hij hen verwierp van voor Zijn aangezicht. En Zedekia kwam in opstand tegen de koning van Babel.

NEBUKADNEZAR VERWOEST JERUZALEM

25 Het ¹gebeurde in het negende jaar van zijn regering, in de tiende maand, op de tiende van de maand, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem kwam, hij en heel zijn leger. Zij belegerden de stad en bouwden er rondom schansen tegenaan.

² Zo werd de stad belegerd, tot het elfde jaar van koning Zedekia.

³ Op de negende van de vierde maand, toen de hongersnood in de stad zo sterk geworden was dat de bevolking van het land geen brood meer had,

⁴ werd de stad opengebroken. Alle strijdbare mannen vluchtten en trokken 's nachts de stad uit via de poort tussen de twee muren, die zich bij de tuin van de koning bevond, terwijl de Chaldeeën rondom voor de stad lagen. En de koning ging in de richting van de Vlakte.

⁵ Maar het leger van de Chaldeeën achtervolgde de koning en zij haalden hem in op

de vlakten van Jericho. Heel zijn leger werd van hem *gescheiden* en verspreid.

⁶ Toen grepen zij de koning en brachten hem naar de koning van Babel, naar Ribla. En zij spraken het vonnis over hem uit.

⁷ Zij slachtten de zonen van Zedekia voor diens ogen af. Verder maakte men de ogen van Zedekia blind en men bond hem met twee bronzen ketenen en bracht hem naar Babel.

⁸ Daarna, in de vijfde maand, op de zevende van de maand – dit jaar was het negentiende regeringsjaar van Nebukadnezar, de koning van Babel – kwam Nebuzardan, de bevelhebber van de lijfwacht, de dienaar van de koning van Babel, in Jeruzalem.

⁹ Hij verbrandde het huis van de HEERE, het huis van de koning en alle huizen van Jeruzalem. Ja, alle huizen van de aanzienlijken verbrandde hij met vuur.

¹⁰ Het hele leger van de Chaldeeën dat de bevelhebber van de lijfwacht bij zich had, brak de muren rondom Jeruzalem af.

¹¹ De rest van het volk dat in de stad was overgebleven, de overlopers die naar de koning van Babel waren overgelopen, en de rest van de menigte voerde Nebuzardan, de bevelhebber van de lijfwacht, in ballingschap.

¹² Maar enkelen van de armsten van het land liet de bevelhebber van de lijfwacht als wijnbouwers en akkerbouwers achter.

¹³ En de koperen pilaren die in het huis van de HEERE waren, de onderstellen en de koperen zee die in het huis van de HEERE waren, braken de Chaldeeën stuk. Het koper daarvan voerden zij naar Babel.

¹⁴ Ook namen zij de potten, de schepen, de messen, de offerschalen en alle koperen voorwerpen waarmee men de dienst deed, mee.

¹⁵ De bevelhebber van de lijfwacht nam de vuurschalen en de sprengbekkens mee – al wat geheel van goud en geheel van zilver was.

¹⁶ De twee pilaren, de ene zee en de onderstellen die Salomo voor het huis van de

¹ Jer. 37:1; 52:1 ² 2 Kron. 36:17; Jer. 32:2; 39:1; 52:4 ³ Jer. 52:6 ⁴ 2 Kon. 20:17; Jer. 20:5; 27:19 ⁵ 1 Kon. 7:15; 2 Kron. 3:15; Jer. 52:21

25:15 *al wat ... was* - Letterlijk: dat wat van goud goud en dat wat van zilver zilver.

HEERE gemaakt had – het koper van al deze voorwerpen was niet te wegen.

¹⁷ ‘De hoogte van een pilaar was achttien el, en het kapiteel daarop was van koper. De hoogte van het kapiteel was drie el. Het vlechtwerk en de granaatappels rondom op het kapiteel waren helemaal van koper. De andere pilaar had eveneens een vlechtwerk.

¹⁸ Ook nam de bevelhebber van de lijfwacht Seraja, de hoofdpriester, Zefanja, de tweede priester, en de drie deurwachters mee.

¹⁹ En uit de stad nam hij een hoveling mee die over de strijd bare mannen aangesteld was, en vijf mannen uit degenen die het aangezicht van de koning *mochten* zien, die in de stad werden aangetroffen, met de schrijver van de bevelhebber van het leger, die ten behoeve van de oorlog de bevolking van het land inschreef, en zestig man uit de bevolking van het land, die in de stad aangetroffen werden.

²⁰ Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, nam hen mee en bracht hen bij de koning van Babel in Ribla.

²¹ De koning van Babel liet hen neerslaan en doden in Ribla, in het land van Hamath. Zo werd Juda uit zijn land in ballingschap weggevoerd.

GEDALIA

²² ‘Maar over het volk dat in het land van Juda overgebleven was, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, had laten overblijven – daarover stelde hij Gedalia aan, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan.

²³ ‘Toen nu al de legerbevelhebbers, zij en hun mannen, hoorden dat de koning van Babel Gedalia aangesteld had, kwamen zij naar Gedalia in Mizpa toe, namelijk Ismael, de zoon van Nethanja, Johanan, de zoon

van Kareah, Seraja, de zoon van Tanhumeth uit Netofa, en Jaāzanja, de zoon van iemand uit Maācha, zij en hun mannen.

²⁴ Gedalia zwoer hun en hun mannen, en zei tegen hen: Wees niet bevreesd voor de dienaren van de Chaldeeën. Blijf in het land en dien de koning van Babel, dan zal het u goed gaan.

²⁵ Het gebeurde echter in de zevende maand dat Ismaël, de zoon van Nethanja, de zoon van Elisama, iemand van koninklijken bloede, kwam, en tien mannen met hem. ‘Zij sloegen Gedalia neer, zodat hij stierf, evenals de Judeërs en de Chaldeeën die bij hem in Mizpa waren.

²⁶ Toen maakte heel het volk zich gereed, van de kleinste tot de grootste, en de bevelhebbers van het leger, en zij gingen naar Egypte, want zij waren bevreesd voor de Chaldeeën.

GRATIE VOOR JOJACHIN

²⁷ Het gebeurde in het zevenendertigste jaar van de ballingschap van Jójachin, de koning van Juda, in de twaalfde maand, op de zevenentwintigste van de maand, dat Evil-Merodach, de koning van Babel, in het jaar dat hij koning werd, Jójachin, de koning van Juda, gratie verleende ‘en hem uit de gevangenis haalde.

²⁸ Hij sprak vriendelijk met hem en stelde zijn zetel boven de zetel van de koningen die met hem in Babel waren.

²⁹ Jójachin legde zijn gevangenskleren af en gebruikte steeds de maaltijd* bij hem, al de dagen van zijn leven.

³⁰ En wat betreft zijn levensonderhoud: een voortdurend levensonderhoud werd hem door de koning verstrekt, een dagelijkse hoeveelheid,* al de dagen van zijn leven.

^a Jer. 40:5,9 ^b Jer. 40:7 ^c Jer. 41:2

25:27 *gratie verleende* - Letterlijk: het hoofd verhief. 25:29 *gebruikte ... maaltijd* - Letterlijk: at steeds brood. 25:30 *een dagelijkse hoeveelheid* - Letterlijk: een zaak van een dag op zijn dag.

HET EERSTE BOEK

KRONIEKEN

VAN ADAM TOT ABRAHAM

1 Adam, ²Seth, Enos,
³Kenan, Mahalaleël, Jered,
⁴Henoeh, Methusalach, Lamech,
⁵Noach, Sem, Cham en Jafeth.
⁶De zonen van Jafeth waren Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech en Tiras.
⁷De zonen van Gomer waren Askenaz, Difath en Togarma.
⁸En de zonen van Javan waren Elisa en Tarsisa, Chittim en Dodanim.
⁹De zonen van Cham waren Cusj en Mizraïm, Put en Kanaän.
¹⁰De zonen van Cusj waren Seba, Havila, Sabta, Raëma en Sabtecha. En de zonen van Raëma waren Sjeba en Dedan.
¹¹Cusj verwekte Nimrod; deze begon een gewelddenaar op aarde te worden.
¹²En Mizraïm verwekte de Luidieten, de Anamieten, de Lehabieten, de Naftuchieten,
¹³de Pathrusieten, de Kasluchieten – uit wie de Filistijnen voortgekomen zijn – en de Kaftorieten.
¹⁴Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, en Heth,
¹⁵en de Jebusiet, de Amoriet, de Girgasiet,
¹⁶de Heviet, de Arkiet, de Siniet,
¹⁷de Arvadiet, de Zemariet en de Hamathiet.
¹⁸De zonen van Sem waren Elam, Assur, Arfachsad, Lud, Aram, Uz, Hul, Gether en Mesech.
¹⁹Arfachsad verwekte Selah, en Selah verwekte Heber.
²⁰Bij Heber werden twee zonen geboren. De naam van de ene was Peleg, omdat in

zijn dagen de aarde verdeeld werd, en de naam van zijn broer was Joktan.

²¹Joktan verwekte Almodad, Selef, Hazarmavet, Jerah,
²²Hadoram, Uzal en Dikla,
²³Ebal, Abimaël en Sjeba,
²⁴Ofir, Havila en Jobab. Zij waren allen zonen van Joktan.
²⁵Sem, Arfachsad, Selah,
²⁶Heber, Peleg, Rehu,
²⁷Serug, Nahor, Terah,
²⁸Abram, dat is Abraham.

DE NAKOMELINGEN VAN ABRAHAM

¹De zonen van Abraham waren Izak en Ismaël.
²Dit zijn hun afstammelingen: ³de eerstgeborene van Ismaël was Nebajoth, en vervolgens Kedar, Adbeël en Mibsam,
⁴Misma en Duma, Massa, Hadad en Tema,
⁵Jetur, Nafis en Kedma. Dit zijn de zonen van Ismaël.
⁶De zonen van Ketura, de bijvrouw van Abraham: zij baarde Zimran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak en Suah. De zonen van Joksan waren Sjeba en Dedan.
⁷De zonen van Midian waren Efa, Efer, Henoeh, Abida en Eldaä. Zij allen waren zonen van Ketura.
⁸Abraham verwekte Izak. De zonen van Izak waren Ezau en Israël.

DE NAKOMELINGEN VAN EZAU

¹De zonen van Ezau waren Elifaz, Rehuel, Jeüs, Jaël en Korach.
²De zonen van Elifaz waren Teman, Omar, Zefi, Gaëtam, Kenaz, Timna en Amalek.

¹Gen. 5:3,4 ²Gen. 10:2 enz. ³Gen. 10:6 enz. ⁴Gen. 10:14 ⁵Gen. 10:22 enz. ⁶Gen. 11:10 enz.; Luk. 3:36 ⁷Gen. 16:15; 21:2 ⁸Gen. 25:13 enz. ⁹Gen. 25:2 ¹⁰Gen. 25:21,24 enz. ¹¹Gen. 36:10
¹²1:19 Peleg kan vertaald worden met: verdeling.

³⁷ De zonen van Rehuel waren Nahath, Zerah, Samma en Mizza.

³⁸ De zonen van Seir waren Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Ezer en Disan.

³⁹ De zonen van Lotan waren Hori en Homam, en de zuster van Lotan was Timna.

⁴⁰ De zonen van Sobal waren Aljan, Manahath, Ebal, Sefi en Onam. De zonen van Zibeon waren Aja en Ana.

⁴¹ De zoon van Ana was Dison. De zonen van Dison waren Hamran, Esban, Jithran en Cheran.

⁴² De zonen van Ezer waren Bilhan, Zaāvan en Jaākan. De zonen van Disan waren Uz en Aran.

DE KONINGEN VAN EDMO

⁴³ Dit zijn de koningen die geregeerd hebben in het land Edom, voordat er een koning over de Israëlieten regeerde: Bela, de zoon van Beor; en de naam van zijn stad was Dinhaba.

⁴⁴ Bela stierf, en in zijn plaats regeerde Jobab, een zoon van Zerah, van Bozra.

⁴⁵ Jobab stierf, en Husam, uit het land van de Temanieten, regeerde in zijn plaats.

⁴⁶ Husam stierf, en in zijn plaats regeerde Hadad, de zoon van Bedad, die de Midianieten in het veld van Moab versloeg; en de naam van zijn stad was Avith.

⁴⁷ Hadad stierf, en Samla, uit Masreka, regeerde in zijn plaats.

⁴⁸ Samla stierf, en Saul, van Rehoboth aan de rivier, regeerde in zijn plaats.

⁴⁹ Saul stierf, en Baāl-Hanan, de zoon van Achbor, regeerde in zijn plaats.

⁵⁰ Baāl-Hanan stierf, en Hadad regeerde in zijn plaats. De naam van zijn stad was Pahi, en de naam van zijn vrouw was Mehetebeel, dochter van Matred, de dochter van Mezahab.

⁵¹ Toen Hadad stierf, werden stamhoofden in Edom: het stamhoofd Timna, het stamhoofd Alja, het stamhoofd Jetheth,

⁵² het stamhoofd Oholibama, het stamhoofd Ela, het stamhoofd Pinon,

⁵³ het stamhoofd Kenaz, het stamhoofd Teman, het stamhoofd Mibzar,

⁵⁴ het stamhoofd Magdiel, en het stam-

hoofd Iram. Dit zijn de stamhoofden van Edom.

DE NAKOMELINGEN VAN JUDA

2 Dit ^azijn de zonen van Israël: Ruben, Simeon, Levi en Juda, Issaschar en Zebulon,

² Dan, Jozef en Benjamin, Naftali, Gad en Aser.

³ De ^bzonen van Juda zijn: Er, Onan en Sela. Drie zijn er hem geboren uit de dochter van Sua, de Kanaänitische. Er, de eerstgeborene van Juda, was slecht in de ogen van de HEERE; daarom doodde Hij hem.

⁴ Maar Tamar, zijn schoondochter, baarde hem Perez en Zerah. De zonen van Juda waren vijf in totaal.

⁵ De ^czonen van Perez waren Hezron en Hamul.

⁶ En de zonen van Zerah waren Zimri, Ethan, Heman, Chalcol en Dara. Deze zijn vijf in totaal.

⁷ De zoon van Charimi was Achar, ^ddie Israël in het ongeluk stortte, omdat hij ontrouw was met dat wat door de ban gewijd was.

⁸ De zoon van Ethan was Azaria.

⁹ De zonen van Hezron, die hem geboren werden, waren Jerahmeel, Ram en Che-lubai.

¹⁰ Ram ^everwekte Amminadab, en Amminadab verwekte Nahesson, de ^fleider van de nakomelingen van Juda.

¹¹ Nahesson verwekte Salma, en Salma verwekte Boaz.

¹² Boaz verwekte Obed, Obed verwekte Isai,

¹³ Isai verwekte Eliab, zijn eerstgeborene, Abinadab, de tweede, en Simea, de derde,

¹⁴ Nethaneel, de vierde, Raddai, de vijfde, Ozem, de zesde, en David, de zevende.

¹⁵ Hun zusters waren Zeruja en Abigail. De zonen van Zeruja waren Abisai, Joab en Asael, drie zonen.

¹⁶ Abigail baarde Amasa; de vader van Amasa was Jether de Ismaëliet.

¹⁷ Kaleb, de zoon van Hezron, verwekte zonen bij Azuba, ^gzijn vrouw, en bij Jerioth. En dit waren haar zonen: Jeser, Sobab en Ardon.

¹⁸ Toen Azuba gestorven was, nam Kaleb

^a Gen. 29:32; 30:5; 35:18,22; 46:8 ^b Gen. 38:3; 46:12; Num. 26:19 ^c Gen. 38:28,29; Matt. 1:3 ^d Gen. 46:12 ^e Joz. 7:25 ^f Ruth 4:19; Matt. 1:3,4 ^g Num. 1:7; 2:3

zich Efrath *tot vrouw*. Deze baarde hem Hur.

²⁰ Hur verwekte Uri, en Uri verwekte Bezaleel.

²¹ Daarna kwam Hezron bij de dochter van Machir, de vader van Gilead. Hij nam haar *tot vrouw* toen hij zestig jaar was, en zij baarde hem Segub.

²² Segub verwekte Jaïr, en hij had drieëntwintig steden in het land Gilead.

²³ Maar Gesur nam, met Aram, Havvoth-Jaïr van hen af, met Kenath en de bijbehorende *plaatsen*, zestig steden. Dit zijn allen zonen van Machir, de vader van Gilead.

²⁴ Na de dood van Hezron, in Kaleb-Efratha, baarde Abia, de vrouw van Hezron, hem ook *nog* Assjur, de vader van Tekoa.

²⁵ De zonen van Jerahmeël, de eerstgeborene van Hezron, waren: de eerstgeborene Ram, en *vervolgens* Buna, Oren, Ozem en Ahia.

²⁶ Jerahmeël had nog een andere vrouw, en haar naam was Atara; zij was de moeder van Onam.

²⁷ De zonen van Ram, de eerstgeborene van Jerahmeël, waren Maaz, Jamin en Eker.

²⁸ De zonen van Onam waren Sammai en Jada. En de zonen van Sammai: Nadab en Abisur.

²⁹ De naam van de vrouw van Abisur was Abihaïl; zij baarde hem Achban en Molid.

³⁰ De zonen van Nadab waren Seled en Appaïm; Seled stierf zonder kinderen.

³¹ De zoon van Appaïm was Jiseï; de zoon van Jiseï was Sesan, en de zoon van Sesan was Achlai.

³² De zonen van Jada, de broer van Sammai, waren Jether en Jonathan; Jether stierf zonder kinderen.

³³ De zonen van Jonathan waren Peleth en Zaza. Dit waren de zonen van Jerahmeël.

³⁴ Sesan had geen zonen, maar dochters. Sesan had *echter* een Egyptische slaaf, en zijn naam was Jarha.

³⁵ Sesan gaf zijn dochter aan zijn slaaf Jarha *tot vrouw*, en zij baarde hem Attai.

³⁶ Attai verwekte Nathan, en Nathan verwekte Zabad,

³⁷ Zabad verwekte Eflal, en Eflal verwekte Obed,

³⁸ Obed verwekte Jehu, en Jehu verwekte Azaria,

³⁹ Azaria verwekte Helez, en Helez verwekte Elasa,

⁴⁰ Elasa verwekte Sismai, en Sismai verwekte Sallum,

⁴¹ Sallum verwekte Jekamja, en Jekamja verwekte Elisama.

⁴² De zoon van Kaleb, de broer van Jerahmeël, is Mesa, zijn eerstgeborene (dat is de vader van Zif), en de zonen van Maresa, de vader van Hebron.

⁴³ De zonen van Hebron waren Korach, Tappuah, Rekem en Sema.

⁴⁴ Sema verwekte Raham, de vader van Jorkeam; Rekem verwekte Sammai.

⁴⁵ De zoon van Sammai was Maon, en Maon was de vader van Beth-Zur.

⁴⁶ Efa, de bijvrouw van Kaleb, baarde Haran, Moza en Gazez; Haran verwekte Gazez.

⁴⁷ De zonen van Jochdai waren Regem, Jotham, Gesan, Pelet, Efa en Saäf.

⁴⁸ Bij *zijn* bijvrouw Maächa verwekte Kaleb Seber en Tirhana.

⁴⁹ En *de vrouw* van Saäf, de vader van Madmanna, baarde Seva, de vader van Machbena en de vader van Gibeä. De dochter van Kaleb was Achsa.

⁵⁰ Dit waren de zonen van Kaleb, de zoon van Hur, de eerstgeborene van Efratha: Sobal, de vader van Kirjath-Jearim,

⁵¹ Salma, de vader van Bethlehem *en* Haref, de vader van Beth-Gader.

⁵² De zonen van Sobal, de vader van Kirjath-Jearim, waren Haroë *en* half Menuchoth.

⁵³ De geslachten van Kirjath-Jearim waren de Jithrieten, de Futieten, de Sumathieten en de Misraïeten. Uit hen zijn de Zorathieten en de Esthaolieten voortgekomen.

⁵⁴ De zonen van Salma waren Bethlehem, de Netofatieten, Atroth, Beth-Joab, de helft van de Manachathieten *en* de Zorieten.

⁵⁵ En de geslachten van de schrijvers, die in Jabez woonden: de Tirathieten, de Simathieten *en* de Suchathieten. Dit zijn de Kenieten die van Hammath, de vader van het huis van Rechab, afstammen.

^a Ex. 31:2

DE NAKOMELINGEN VAN DAVID

3 Dit waren de zonen van David, die ^abij hem in Hebron geboren zijn: de eerstgeborene Amnon, bij Ahinoam uit Jizreël; de tweede Daniël, bij Abigail, uit Karmel; ² de derde Absalom, de zoon van Maächa, de dochter van Talmai, de koning in Gesur; de vierde Adonia, de zoon van Haggith; ³ de vijfde Sefatja, van Abital; de zesde Jithream, bij zijn vrouw Egla.

⁴ *Zes zonen* zijn hem in Hebron geboren. Hij regeerde daar zeven jaar en zes maanden. Drieëndertig jaar regeerde hij in Jeruzalem.

⁵ *Deze zonen* zijn hem in Jeruzalem geboren: Simea, Sobab, Nathan en Salomo. *Deze vier zijn zonen* van Bath-Sua, de dochter van Ammiël;

⁶ en *vervolgens* Jibchar, Elisama, Elifelet, ⁷ Nogah, Nefeg, Jafia,

⁸ Elisama, Eljada en Elifelet, *negen zonen*.

⁹ *Zij zijn allen zonen* van David, naast de zonen van de bijvrouwen, en Tamar, hun zuster.

¹⁰ De zoon van Salomo was ^aRehabeam, diens zoon was Abia, diens zoon was Asa, diens zoon was Josafat,

¹¹ diens zoon was ^aJoram, diens zoon was Ahazia, diens zoon was Joas,

¹² diens zoon was ^aAmazia, diens zoon was Azaria, diens zoon was Jotham,

¹³ ^adiens zoon was Achaz, diens zoon was Hizkia, diens zoon was Manasse,

¹⁴ ^adiens zoon was Amon, diens zoon was Josia.

¹⁵ De ^azonen van Josia waren Johanan, de eerstgeborene, Jojakim, de tweede, Zedekia, de derde, en Sallum, de vierde.

¹⁶ De zonen van Jojakim waren zijn zoon ^aJechonia, en zijn zoon Zedekia.

¹⁷ De ^azoon van Jechonia was Assir, diens zoon was Sealthiël,

¹⁸ en *vervolgens* Malchiram, Pedaja, Senazar, Jekamja, Hosama en Nedabja.

¹⁹ De zonen van Pedaja waren Zerubbabel en Simeï. De zonen van Zerubbabel waren

Mesullam en Hananja, en Selomith was hun zuster.

²⁰ En *vervolgens* Hasuba, Ohel, Berechja, Hasadja, Jusabhesed, vijf *zonen*.

²¹ De zonen van Hananja waren Pelatja en Jesaja. De zonen van Refaja, de zonen van Arnan, de zonen van Obadja, de zonen van Sechanja.

²² De zoon van Sechanja was Semaja, en de zonen van Semaja waren Hattus, Jigeal, Bariah, Nearja en Safat, zes *zonen*.

²³ De zonen van Nearja waren Eljoënai, Hizkia en Azrikam, drie *zonen*.

²⁴ De zonen van Eljoënai waren Hodajeva, Eljasib, Pelaja, Akkub, Johanan, Delaja en Anani, zeven *zonen*.

NOG MEER NAKOMELINGEN VAN JUDA

4 De ^azonen van Juda waren Perez, Hezron, Charmi, Hur en Sobal.

² Reaja, de zoon van Sobal, verwekte Jahath, en Jahath verwekte Ahumai en Lahad. Dit zijn de geslachten van de Zorathieten.

³ Dit waren *de zonen van Hur*, de vader van Etam: Jizreël, Jisma en Jidbas. De naam van hun zuster was Hazeleponi.

⁴ Pnuel was de vader van Gedor, en Ezer de vader van Husah. Dit zijn de zonen van Hur, de eerstgeborene van Efratha, de vader van Bethlehem.

⁵ Assjur, de vader van Tekoa, had twee vrouwen: Hela en Naära.

⁶ Naära baarde hem Ahuzzam, Hefer, Temeni en Haähastari. Dit zijn de zonen van Naära.

⁷ De zonen van Hela waren Zereth, Jezohar en Ethnan.

⁸ Koz verwekte Anub en Hazobeba, en de geslachten van Anarhel, de zoon van Harum.

⁹ Jabez was van groter aanzien dan zijn broers. Zijn moeder had hem Jabez^a genoemd, want, zei ze, ik heb hem met smart gebaard.

¹⁰ Jabez riep de God van Israël aan: Als U mij rijk zegent en mijn gebied uitbreidt,

^a 2 Sam. 3:2 enz. ^b 2 Sam. 5:14 enz. ^c 1 Kon. 11:43; 14:31; 15:8,24 ^d 2 Kon. 8:16,25; 11:2 ^e 2 Kon.

12:21; 14:21; 15:7 ^f 2 Kon. 15:38; 16:20; 20:21 ^g 2 Kon. 22:1, enz. ^h 2 Kon. 23:30,34 ⁱ 2 Kon. 24:6,17

^j Matt. 1:11,12 ^k Gen. 38:29; 46:12; 1 Kron. 2:4

4:9 De naam *Jabez* wordt hier in verband gebracht met een werkwoord dat 'leed veroorzaken' betekent.

Uw hand met mij is en U het kwaad van mij wegdoet," zodat het mij geen smart brengt ... En God liet komen wat hij gevraagd had.

¹¹ Chelub, de broer van Suha, verwekte Mechir. Hij is de vader van Eston.

¹² Eston verwekte Bethrafa, Paseah en Tethinna, de vader van Ir-Nahas. Dit zijn de mannen van Recha.

¹³ De zonen van Kenaz waren Othniël en Seraja; de zoon van Othniël was Hathath.

¹⁴ Meonothai verwekte Ofra, Seraja verwekte Joab, de vader van de Vallei van de handwerkers; want zij waren handwerkslieden.

¹⁵ De zonen van Kaleb, de zoon van Jefunne, waren Iru, Ela en Naām; en de zoon van Ela: Kenaz.

¹⁶ De zonen van Jehallelel waren Zif, Zifa, Tirea en Asareël.

¹⁷ De zonen van Ezra waren Jether, Mered, Efer en Jalon. Zij baarde Mirjam, Sammai en Jisbah, de vader van Estemoa.

¹⁸ Zijn Joodse vrouw baarde Jered, de vader van Gedor en Heber, de vader van Socho, en Jekuthiël, de vader van Zanoah. Dat zijn zonen van Bitja, de dochter van de farao, die Mered genomen had.

¹⁹ De zonen van de vrouw van Hodia, de zuster van Naham, waren Abi-Kehila, de Garmiet, en Estemoa, de Maächatiet.

²⁰ De zonen van Simon waren Amnon en Rinna, Ben-Hanan en Tilon. De zonen van Jisei waren Zoheth en Ben-Zoheth.

²¹ De zonen van Sela, de zoon van Juda, waren Er, de vader van Lecha, en Lada, de vader van Maresa, en de geslachten van het huis van de linnenwevers in het huis van Asbea.

²² Verder Jokim, en de mannen van Chozeba, en Joas en Saraf (die over de Moabieten geheerst hebben) en Jasubi-Lehem. Dit alles is echter lang geleden.

²³ Zij waren pottenbakkers en woonden in Netaim en Gedera. Zij verbleven daar bij de koning, in zijn dienst.

DE NAKOMELINGEN VAN SIMEON

²⁴ De zonen van Simeon waren Nemuel, Jamin, Jarib, Zerah en Saul.

²⁵ Sallum was diens zoon; Mibsam was diens zoon; Misma was diens zoon.

²⁶ De zonen van Misma waren: diens zoon Hammuel, diens zoon Zakkur, en diens zoon Simeï.

²⁷ Simeï had zestien zonen en zes dochters, maar zijn broers hadden niet veel kinderen en hun hele geslacht werd niet zo talrijk als dat van de nakomelingen van Juda. ²⁸ Zij woonden in Berseba, Molada, Hazar-Sual,

²⁹ in Bilha, in Ezem, in Tolad,

³⁰ in Bethuel, in Horma, in Ziklag,

³¹ in Beth-Markaboth, in Hazar-Susim, in Bethbiri en in Saäraim. Dit waren hun steden, totdat David koning werd.

³² Hun dorpen waren Etam, Aïn, Rimmon, Tochen en Asan, vijf steden;

³³ en al hun dorpen die rondom deze steden lagen, tot Baäl toe. Dit zijn hun woongebieden en de bij hen behorende geslachtsregisters.

³⁴ Mesobab, Jamlech, Josa, de zoon van Amazia,

³⁵ Joël, Jehu, de zoon van Jesibja, de zoon van Seraja, de zoon van Asiël,

³⁶ Eljoënai, Jaäkoba, Jesohaja, Asaja, Adiël, Jesimeël, Benaja,

³⁷ Ziza, de zoon van Sifi, de zoon van Allon, de zoon van Jedaja, de zoon van Simri, de zoon van Semaja –

³⁸ dezen werden mannen van naam, leiders in hun geslachten, en hun families breidden zich uit in menigte.

³⁹ Daarop gingen zij naar de ingang van Gedor tot aan het oosten van het dal, om weidegrond te zoeken voor hun kleinvee.

⁴⁰ Toen vonden zij een vruchtbare en goede weidegrond; het land was ruim,* rustig en vreedzaam, want nakomelingen van Cham woonden daar vroeger.

⁴¹ Deze bij name beschrevenen kwamen daar in de dagen van Hizkia, de koning van Juda. Zij vernielden de tenten en woningen van hen die daar aangetroffen werden, en sloegen hen met de ban, tot op

* Joz. 15:17 ^o Gen. 38:5

4:10 en U ... wegdoet - Letterlijk: en U doet van kwaad. 4:40 ruim - Letterlijk: wijd van handen.

deze dag. Zij gingen *daar* in hun plaats wonen, want daar was weidegrond voor hun kleinvee.

⁴² Ook gingen er van hen, *dus* van de nakomelingen van Simeon, vijfhonderd mannen naar het gebergte van Seir. En Pelatja, Nearja, Refaja en Uzziël, de zonen van Jisei, waren hun hoofden.

⁴³ Zij versloegen het overblijfsel van hen die van de Amalekieten ontkomen waren, en zij wonen daar tot op deze dag.

DE NAKOMELINGEN VAN RUBEN

5 De zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël – hij was namelijk de eerstgeborene, maar omdat hij het bed van zijn vader geschonden had, is zijn eerstgeboorterecht aan de zonen van Jozef, de zoon van Israël, gegeven, maar niet zo, dat deze in het geslachtsregister als eerstgeborene werd ingeschreven,

² want Juda werd machtig onder zijn broers, en een uit hem werd tot vorst, maar het eerstgeboorterecht was van Jozef –

³ de zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, zijn ^aHanoch, Pallu, Hezron en Charmi.

⁴ De zonen van Joël: zijn zoon Semaja, diens zoon Gog, diens zoon Simeï,

⁵ diens zoon Micha, diens zoon Reaja, diens zoon Baäl,

⁶ diens zoon Beëra, die Tillegath-Pilneser, de koning van Assyrië, in ballingschap gevoerd had. Hij was vorst van de Rubenieten.

⁷ Zijn broers, *ingedeeld* naar hun geslachten, toen zij volgens hun afstamming in de geslachtsregisters werden ingeschreven, waren Jeiel, het hoofd, Zecharja,

⁸ Bela, de zoon van Azaz, de zoon van Sema, de zoon van Joël, die in Aroër woonde en tot aan Nebo en Baäl-Meon.

⁹ Hij woonde in het oosten tot aan het begin van de woestijn, vanaf de rivier de Eufraat, want hun vee was talrijk geworden in het land Gilead.

¹⁰ In de dagen van Saul voerden zij oorlog tegen de Hagrieten, en dezen vielen door

hun hand. Zij woonden in hun tenten aan de hele oostzijde van Gilead.

DE NAKOMELINGEN VAN GAD

¹¹ De nakomelingen van Gad woonden tegenover hen in ^bhet land Basan, tot Salcha toe.

¹² Joël was het hoofd en Safam de tweede, maar Jaënai en Safat *bleven* in Basan.

¹³ Hun broeders, *ingedeeld* naar hun families, waren Michaël, Mesullam, Seba, Jorai, Jachan, Zia en Heber: zeven broeders.

¹⁴ Dit waren de nakomelingen van Abichail, de zoon van Huri, de zoon van Jaroah, de zoon van Gilead, de zoon van Michaël, de zoon van Jesisai, de zoon van Jahdo, de zoon van Buz.

¹⁵ Ahi, de zoon van Abdiël, de zoon van Guni, was het hoofd van hun familie.

¹⁶ Zij woonden in Gilead, in Basan en in de bijbehorende *plaatsen*, en op alle weidegronden van Saron, tot aan hun uitlopers toe.

¹⁷ Deze allen werden in de geslachtsregisters ingeschreven in de dagen van Jotham, de koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de koning van Israël.

¹⁸ Van de nakomelingen van Ruben, van de Gadieten en van de halve stam van Manasse, van de dapperen, mannen die schild en zwaard droegen, de boog spanden en geëfend waren voor de strijd, waren er vierenvertigduizend zevenhonderd zestig die met het leger uittrokken.

¹⁹ Zij voerden oorlog tegen de Hagrieten en tegen Jetur, Nafis en Nodab.

²⁰ Maar zij werden *in de strijd* tegen hen geholpen: de Hagrieten, en allen die met hen waren, werden in hun hand gegeven. Want in de strijd riepen zij tot God en Hij liet Zich door hen verbidden, want zij vertrouwden op Hem.

²¹ Daarop voerden zij hun vee als buit weg, van hun kamelen vijftigduizend, tweehonderdvijftigduizend schapen, tweeduizend ezels en *ook nog* honderdduizend mensen.*

²² Want er waren veel slachtoffers gevallen, omdat de strijd van God was; en zij gingen *daar* in hun plaats wonen, tot aan de ballingschap.

^a Gen. 46:9; Ex. 6:13; Num. 26:5 ^b Joz. 13:24
5:21 *mensen* - Letterlijk: zielen van mensen.

DE NAKOMELINGEN VAN DE HALVE STAM VAN MANASSE

²³ De leden van de halve stam van Manasse woonden in dat land. Zij werden talrijk, vanaf Basan tot aan Baäl-Hermon, Senir en de berg Hermon.

²⁴ Dit waren de hoofden van hun families: Efer, Jisei, Eliël, Azriël, Jeremia, Hodavja en Jahdiël, strijdbare helden, mannen van naam, hoofden van hun families.

²⁵ Zij waren de God van hun vaderen echter ontrouw en pleegden overspel met de goden van de volken van het land, die God voor hun ogen had weggevaagd.

²⁶ Toen wekte de God van Israël de geest van Pul, de koning van Assyrië op, en de geest van Tillegath-Pilneser, de koning van Assyrië. Deze voerde hen in ballingschap, te weten de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam van Manasse. Hij bracht hen in Halah, Habor, Hara en aan de rivier Gozan, tot op deze dag.

HET HOGEPRIESTERLIJK GESLACHT

6 De ^azonen van Levi waren Gerson, Kahath en Merari.

² De zonen van Kahath waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël.

³ De kinderen van Amram waren Aäron, Mozes en Mirjam; en de zonen van Aäron waren Nadab, Abihu, Eleazar en Ithamar.

⁴ Eleazar verwekte Pinehas en Pinehas verwekte Abisua.

⁵ Abisua verwekte Bukki en Bukki verwekte Uzzi.

⁶ Uzzi verwekte Zerachja en Zerachja verwekte Merajoth.

⁷ Merajoth verwekte Amarja en Amarja verwekte Ahitub.

⁸ Ahitub verwekte ^bZadok en Zadok verwekte Ahimaäz.

⁹ Ahimaäz verwekte Azarja en Azarja verwekte Johanan.

¹⁰ Johanan verwekte Azarja. Hij is het die als priester diende in het huis dat Salomo in Jeruzalem gebouwd had.

¹¹ Azarja verwekte Amarja en Amarja verwekte Ahitub.

¹² Ahitub verwekte Zadok en Zadok verwekte Sallum.

¹³ Sallum verwekte Hilikia en Hilikia verwekte Azarja.

¹⁴ Azarja verwekte Seraja en Seraja verwekte Jozadak.

¹⁵ Jozadak ging mee, toen de HEERE Juda en Jeruzalem door de hand van Nebukadnezar in ballingschap liet voeren.

DE NAKOMELINGEN VAN LEVI

¹⁶ De zonen van Levi waren ^cGersom, Kahath en Merari.

¹⁷ En dit zijn de namen van de zonen van Gersom: Libni en Simeï.

¹⁸ De zonen van Kahath waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël.

¹⁹ De zonen van Merari waren Maheli en Musi. Dit zijn de geslachten van de Levieten, ingedeeld naar hun stamvaders.

²⁰ Van Gersom: zijn zoon was Libni, diens zoon Jahath, diens zoon Zimma,

²¹ diens zoon Joah, diens zoon Iddo, diens zoon Zerach, diens zoon Jeathrai.

²² De zonen van Kahath waren: zijn zoon Amminadab, diens zoon Korach, ^d diens zoon Assir,

²³ diens zoon Elkana, diens zoon Ebjasaf, diens zoon Assir,

²⁴ diens zoon Tahath, diens zoon Uriël, diens zoon Uzziä en diens zoon Saul.

²⁵ De zonen van Elkana waren Amasai en Ahimoth.

²⁶ Elkana, diens zoon Elkana, diens zoon Zofai en diens zoon Nahath,

²⁷ diens zoon Eliab, diens zoon Jeroham, diens zoon Elkana.

²⁸ De zonen van Samuel waren *zijn* eerstgeborene Vasni, daarna Abia.

²⁹ De zonen van Merari waren Maheli, diens zoon Libni, diens zoon Simeï, diens zoon Uzza,

³⁰ diens zoon Simea, diens zoon Haggia, en diens zoon Asaja.

DE ZANGERS

³¹ Dezen zijn het die David heeft aangesteld om de zang in het huis van de HEERE te leiden, ^e nadat de ark op *zijn* rustplaats gekomen was.

^a Gen. 46:11; Ex. 6:15; Num. 26:57; 1 Kron. 23:6 ^b 2 Sam. 8:17; 15:27 ^c Ex. 6:16, 17 ^d Ex. 6:23 6:31 om ... te leiden - Letterlijk: aan de handen van de zang in het huis van de HEERE.

³² Zij dienden vóór de tabernakel, de tent van ontmoeting, met zingen, totdat Salomo het huis van de HEERE in Jeruzalem bouwde. Zij verrichtten hun dienst volgens de bepaling voor hen *vastgesteld*.

³³ Dit zijn zij die daar stonden, met hun zonen: van de nakomelingen van de Kahathieten, Heman de zanger, de zoon van Joël, de zoon van Samuel,

³⁴ de zoon van Elkana, de zoon van Jeroham, de zoon van Eliël, de zoon van Toah,

³⁵ de zoon van Zuf, de zoon van Elkana, de zoon van Mahath, de zoon van Amasai,

³⁶ de zoon van Elkana, de zoon van Joël, de zoon van Azarja, de zoon van Zefanja,

³⁷ de zoon van Tahath, de zoon van Assir, de zoon van Ebjasaf, de zoon van Korach,

³⁸ de zoon van Jizhar, de zoon van Kahath, de zoon van Levi, de zoon van Israël.

³⁹ Zijn broeder Asaf stond aan zijn rechterzijde. Asaf was de zoon van Berechja, de zoon van Simea,

⁴⁰ de zoon van Michaël, de zoon van Baëseja, de zoon van Malchia,

⁴¹ de zoon van Ethni, de zoon van Zerah, de zoon van Adaja,

⁴² de zoon van Ethan, de zoon van Zimma, de zoon van Simeï,

⁴³ de zoon van Jahath, de zoon van Gersom, de zoon van Levi.

⁴⁴ Hun broeders, de zonen van Merari, stonden aan de linkerzijde, *namelijk* Ethan, de zoon van Kisi, de zoon van Abdi, de zoon van Malluch,

⁴⁵ de zoon van Hasabja, de zoon van Amasia, de zoon van Hilkia,

⁴⁶ de zoon van Amzi, de zoon van Bani, de zoon van Semer,

⁴⁷ de zoon van Maheli, de zoon van Musi, de zoon van Merari, de zoon van Levi.

⁴⁸ Hun broeders, de Levieten, waren aangesteld voor allerlei dienst in de tabernakel, het huis van God.

⁴⁹ Aäron en zijn zonen lieten *offers* in rook opgaan op het brandofferaltaar en op het reukaltaar. Zij waren aangesteld voor al het werk in het heilige der heiligen, en om over Israël verzoening te doen, overeenkomstig alles wat Mozes, de dienaar van God, geboden had.

DE NAKOMELINGEN VAN AÄRON

⁵⁰ Dit zijn de zonen van Aäron: Eleazar was zijn zoon, Pinehas diens zoon, Abisua diens zoon,

⁵¹ Bukki diens zoon, Uzzi diens zoon, Zerachja diens zoon,

⁵² Merajoth diens zoon, Amarja diens zoon, Ahitub diens zoon,

⁵³ Zadok diens zoon, Ahimaaz diens zoon.

DE PRIESTERSTEDEN

⁵⁴ Dit waren hun woongebieden, *ingedeeld* naar hun tentenkampen, op hun grondgebied, *namelijk* dat van de nakomelingen van Aäron, van het geslacht van de Kahathieten, want dat lot was voor hen.

⁵⁵ Zij gaven hun Hebron, in het land Juda, met zijn weidegronden eromheen.

⁵⁶ Maar het akkerland van de stad en zijn dorpen ^bgaven zij aan Kaleb, de zoon van Jefunne.

⁵⁷ Aan de nakomelingen van Aäron gaven zij de vrijsteden Hebron en Libna met hun weidegronden, Jatthir en Estemoa met hun weidegronden,

⁵⁸ Hilen met zijn weidegronden, Debir met zijn weidegronden,

⁵⁹ Asan met zijn weidegronden en Beth-Semes met zijn weidegronden.

⁶⁰ En van de stam Benjamin: Geba met zijn weidegronden, Alemeth met zijn weidegronden en Anathoth met zijn weidegronden. Al hun steden, aan hun geslachten *toegewezen*, waren dertien steden.

DE LEVIETENSTEDEN

⁶¹ Maar aan de nakomelingen van Kahath die overgebleven waren van het geslacht van de stam, *gaf men* door het lot tien steden van de halve stam: half Manasse.

⁶² En aan de nakomelingen van Gersom *gaf men, ingedeeld* naar hun geslachten, van de stam Issaschar, van de stam Aser, van de stam Naftali en van de stam van Manasse in Basan dertien steden.

⁶³ Aan de nakomelingen van Merari *gaf men, ingedeeld* naar hun geslachten, van de stam Ruben, van de stam Gad en van

^a Ex. 30:7,8,10; Num. 4:16; 7:10; 18:1 ^b Joz. 21:12

de stam Zebulon door het lot twaalf steden.

⁶⁴ Zo gaven de Israëlieten de Leviëten deze steden met hun weidegronden.

⁶⁵ Zij gaven ze door het lot, van de stam van de nakomelingen van Juda, van de stam van de nakomelingen van Simeon en van de stam van de nakomelingen van Benjamin; deze steden, die zij met name noemden.

⁶⁶ De overigen uit de geslachten van de nakomelingen van Kahath *ontvingen* steden als hun grondgebied van de stam Efraïm,

⁶⁷ want zij gaven hun de vrijsteden Sichem met zijn weidegronden in het bergland van Efraïm, Gezer met zijn weidegronden,

⁶⁸ Jokmeam met zijn weidegronden, Beth-Horon met zijn weidegronden,

⁶⁹ Ajalon met zijn weidegronden en Gath-Rimmon met zijn weidegronden.

⁷⁰ En uit de halve stam van Manasse: Aner met zijn weidegronden en Bileam met zijn weidegronden. *Deze steden waren voor de overige geslachten van de nakomelingen van Kahath.*

⁷¹ De nakomelingen van Gersom ontvingen van de geslachten van de halve stam Manasse: Golan in Basan met zijn weidegronden en Astharoth met zijn weidegronden.

⁷² Van de stam Issaschar: Kedes met zijn weidegronden, Dobrath met zijn weidegronden,

⁷³ Ramoth met zijn weidegronden en Anem met zijn weidegronden.

⁷⁴ Van de stam Aser: Masal met zijn weidegronden, Abdon met zijn weidegronden,

⁷⁵ Hukok met zijn weidegronden en Rehob met zijn weidegronden.

⁷⁶ Van de stam Naftali: Kedes in Galilea met zijn weidegronden, Hammon met zijn weidegronden en Kirjathaim met zijn weidegronden.

⁷⁷ De overige nakomelingen van Merari ontvingen, van de stam Zebulon: Rimmono met zijn weidegronden *en* Tabor met zijn weidegronden;

⁷⁸ en aan de overzijde van de Jordaan bij Jericho, ten oosten van de Jordaan, van de stam Ruben: Bezer in de woestijn met zijn

weidegronden, Jahza met zijn weidegronden,

⁷⁹ Kedemoth met zijn weidegronden en Mefaath met zijn weidegronden.

⁸⁰ Van de stam Gad: Ramoth in Gilead met zijn weidegronden, Mahanaïm met zijn weidegronden,

⁸¹ Hesbon met zijn weidegronden en Jaëzer met zijn weidegronden.

DE NAKOMELINGEN VAN ISSASCHAR

7 De zonen van ^aIssaschar waren Tola, Pua, Jasib en Simron: vier *zonen*.

² De zonen van Tola waren Uzzi, Refaja, Jeriël, Jachmai, Jibsam en Semuel. *Zij waren* familiehoofden van Tola *en* strijdbare helden onder hun afstammelingen. Hun aantal was in de dagen van David tweeëntwintigduizend zeshonderd.

³ De zoon van Uzzi was Jizrahja; en de zonen van Jizrahja waren Michaël, Obadja, Joël *en* Jissia. Zij waren alle vijf *familiehoofden*.

⁴ Onder hen waren, *ingedeeld* naar hun afstammelingen en hun families, zesen-dertigduizend *man* aan gevechtstroepen, want zij hadden veel vrouwen en zonen.

⁵ Hun broeders, uit alle geslachten van Issaschar, strijdbare helden, *telden* zeven-entachtigduizend *man*, allen in de geslachtsregisters ingeschreven.

DE NAKOMELINGEN VAN BENJAMIN

⁶ ^b De zonen van Benjamin waren Bela, Becher en Jediaël: drie *zonen*.

⁷ De zonen van Bela waren Ezbon, Uzzi, Uzziël, Jerimoth en Iri; vijf familiehoofden, strijdbare helden, in de geslachtsregisters ingeschreven, tweeëntwintigduizend vierendertig *man*.

⁸ De zonen van Becher waren Zemira, Joas, Eliëzer, Eljoënai, Omri, Jeremoth, Abia, Anathoth en Alemeth. Deze allen waren zonen van Becher.

⁹ In geslachtsregisters ingeschreven overeenkomstig hun afstamming *en* hun familiehoofden, *telden* dezen twintigduizend tweehonderd *man*, strijdbare helden.

¹⁰ De zoon van Jediaël was Bilhan. De zonen van Bilhan waren Jeüs, Benjamin,

^a Gen. 46:13; Num. 26:23 ^b Gen. 46:21; Num. 26:38; 1 Kron. 8:1

Ehud, Kenaana, Zethan, Tarsis en Ahisahar.

¹¹ Deze allen waren zonen van Jediaël, familiehoofden, dappere helden. *Hun families telden zeventenduizend tweehonderd man*, die met het leger uittrokken tot de strijd.

DE NAKOMELINGEN VAN DAN EN NAFTALI

¹² Suppim en Huppim waren zonen van Ir, en Husim was zoon van Aher.

¹³ De zonen van Naftali waren Jahziël, Guni, Jezer en Sallum, *kleinzonen* van Bilha.

DE NAKOMELINGEN VAN MANASSE

¹⁴ De zoon van Manasse was Asriël, die *zijn* vrouw hem baarde. *Maar* zijn bijvrouw, de Syrische, baarde Machir, de vader van Gilead.

¹⁵ Machir nam de zuster van Huppim en van Suppim tot vrouw. Haar naam was Maächa, en de naam van de tweede zoon was Zelafead. Zelafead had dochters.

¹⁶ Maächa, de vrouw van Machir, baarde een zoon, en zij gaf hem de naam Peres. De naam van zijn broer was Seres; zijn zonen waren Ulam en Rekem.

¹⁷ De zoon van Ulam was Bedan. Dit zijn de nakomelingen van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse.

¹⁸ Wat zijn zuster Molecheth betreft, zij baarde Ishod, Abiëzer en Mahela.

¹⁹ De zonen van Semida waren Ahjan, Sechem, Likhi en Aniam.

DE NAKOMELINGEN VAN EFRAÏM

²⁰ De ^azoon van Efraïm was Sutelah; diens zoon was Bered, diens zoon Tahath, diens zoon Elada, diens zoon Tahath,

²¹ diens zoon Zabad, diens zonen Sutelah, Ezer en Elad. De mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, want zij waren gekomen om hun vee weg te nemen.

²² Daarop rouwde Efraïm, hun vader, vele dagen en zijn broers kwamen om hem te troosten.

²³ Daarna kwam hij bij zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde een zoon; hij gaf hem de naam Beria,* omdat zij in *een tijd* van onheil in zijn huis was.

²⁴ Zijn dochter was Seëra, die bouwde Laag-Beth-Horon, Hoog-Beth-Horon en Uzzen-Seëra.

²⁵ Refah was zijn zoon, evenals Resef; diens zoon was Telah, diens zoon Tahan,

²⁶ diens zoon Ladan, diens zoon Ammihud, diens zoon Elisama,

²⁷ diens zoon Non en diens zoon Jozua.

²⁸ ^bHun bezit en hun woongebied was Bethel met de bijbehorende *plaatsen*, in het oosten Naāran, in het westen Gezer met de bijbehorende *plaatsen*, en ook Sichem met de bijbehorende *plaatsen*, tot aan Ajja met de bijbehorende *plaatsen*.

²⁹ In handen van de zonen van Manasse waren Beth-Sean met de bijbehorende *plaatsen*, Taānach met de bijbehorende *plaatsen*, Megiddo met de bijbehorende *plaatsen*, en Dor met de bijbehorende *plaatsen*. Daarin hebben de nakomelingen van Jozef, de zoon van Israël, gewoond.

DE NAKOMELINGEN VAN ASER

³⁰ ^cDe zonen van Aser waren Jimna, Jisva, Jisvi en Beria; Sera was hun zuster.

³¹ De zonen van Beria waren Heber en Malchiël, dat is de vader van Birzavith.

³² Heber verwekte Jaflet, Somer, Hotham, en Sua, hun zuster.

³³ De zonen van Jaflet waren Pasach, Bimhal en Asvath. Dit waren de zonen van Jaflet.

³⁴ De zonen van Semer waren Ahi, Rohega, Jhehubba en Aram.

³⁵ De zonen van zijn broer Helem waren Zofah, Jimna, Seles en Amal.

³⁶ De zonen van Zofah waren Suah, Harnefer, Sual, Beri, Jimra,

³⁷ Bezer, Hod, Samma, Silsa, Jithran en Bera.

³⁸ De zonen van Jether waren Jefunne, Pispā en Ara.

³⁹ De zonen van Ulla waren Arah, Hanniël en Rizja.

⁴⁰ Deze allen waren nakomelingen van

* Num. 26:35 ^bJoz. 16:1 ^cGen. 46:17; Num. 26:44

7:23 *Beria* - De naam Beria wordt in verband gebracht met een Hebreeuwse uitdrukking die 'in het kwaad' betekent.

Aser, familiehoofden, uitgelezen dappere helden, hoofden onder de vorsten. Zij werden in de geslachtsregisters ingeschreven voor het leger in *geval van oorlog*; hun aantal was zesentwintigduizend man.

DE NAKOMELINGEN VAN BENJAMIN

8 Benjamin verwekte Bela, zijn eerstgeborene, Asbel, de tweede, Ahrah, de derde,

² Naho, de vierde, Rafa, de vijfde.

³ Bela had deze zonen: Addar, Gera, Abihud,

⁴ Abisua, Naāman, Ahoah,

⁵ Gera, Sefufan en Huram.

⁶ Dit zijn de zonen van Ehud. Zij waren de familiehoofden van de inwoners van Geba, en hij voerde hen weg naar Manahath,

⁷ met Naāman, Ahia en Gera. Deze heeft hen weggevoerd; ook verwekte hij Uzza en Ahihud.

⁸ En Saharaïm verwekte kinderen in het land van Moab (nadat hij hen weggestuurd had) bij Husim en Baāra, zijn vrouwen.

⁹ Bij zijn vrouw Hodes verwekte hij Jobab, Zibja, Mesa, Malcam,

¹⁰ Jeüz, Sochja en Mirma. Dit zijn zijn zonen, familiehoofden.

¹¹ En bij Husim verwekte hij Abitub en Elpaāl.

¹² De zonen van Elpaāl waren Eber, Misam, Semed (hij heeft Ono gebouwd en Lod met de bijbehorende *plaatsen*),

¹³ Beria en Sema (zij waren familiehoofden van de inwoners van Ajalon; zij hebben de inwoners van Gath verdreven).

¹⁴ Ahio, Sasak, Jeremoth,

¹⁵ Zebadja, Arad, Eder,

¹⁶ Michaël, Jispa en Joha waren zonen van Beria.

¹⁷ Zebadja, Mesullam, Hizki, Heber,

¹⁸ Jismerai, Jizlia en Jobab waren zonen van Elpaāl.

¹⁹ Jakim, Zichri, Zabdi,

²⁰ Eljoēnai, Zillethai, Eliël,

²¹ Adaja, Beraja en Simrath waren zonen van Simeï.

²² Jispan, Eber, Eliël,

²³ Abdon, Zichri, Hanan,

²⁴ Hananja, Elam, Antothia,

²⁵ Jifdeja en Pnuel waren zonen van Sasak.

²⁶ Samserai, Seharja, Athalja,

²⁷ Jaāresja, Elia en Zichri waren zonen van Jeroham.

²⁸ Dezen waren familiehoofden, hoofden over hun afstammelingen. Zij woonden in Jeruzalem.

HET GESLACHT VAN SAUL

²⁹ Te Gibeon woonde de vader van Gibeon, en de naam van zijn vrouw was Maācha.

³⁰ Zijn eerstgeboren zoon was Abdon, daarna Zur, Kis, Baāl, Nadab,

³¹ Gedor, Ahio en Zecher.

³² En Mikloth verwekte Simea. Ook zij woonden bij hun broeders in Jeruzalem, met hun *overige* broeders.

³³ Ner verwekte Kis, Kis verwekte Saul, Saul verwekte Jonathan, Malchisua, Abinadab en Esbaāl.

³⁴ De zoon van Jonathan was Merib-Baāl, en ³⁵ Merib-Baāl verwekte Micha.

³⁶ De zonen van Micha waren Pithon, Melech, Taārea en Achaz.

³⁷ En Achaz verwekte Jehoadda, en Jehoadda verwekte Alemeth, Azmaveth en Zimri. Zimri verwekte Moza,

³⁸ Moza verwekte Bina; diens zoon was Rafa, diens zoon was Elasa, diens zoon was Azel.

³⁹ Azel had zes zonen, en dit zijn hun namen: Azrikam, Bochrū, Ismaël, Searja, Obadja en Hanan. Deze allen waren zonen van Azel.

⁴⁰ De zonen van Esek, zijn broer, waren Ulam, zijn eerstgeborene, Jeüs, de tweede, en Elifelet, de derde.

⁴¹ De zonen van Ulam waren mannen, strijdbare helden, die de boog spanden. Zij hadden veel zonen en kleinzonen, honderdvijftig. Deze allen hoorden bij de nakomelingen van Benjamin.

JERUZALEM NA DE BALLINGSCHAP

9 Heel Israël werd in geslachtsregisters ingeschreven, en zie, zij zijn geschreven in het boek van de koningen van Israël. De Judeeërs werden vanwege hun trouwbreuk in ballingschap gevoerd naar Babel.

² 2 Sam. 9:12

² De eerste inwoners die *zich* in hun bezit, in hun steden, *vestigden*, waren Israëlieten, de priesters, de Levieten en de tempeldienaren.

³ In Jeruzalem woonden van de nakomelingen van Juda, van de nakomelingen van Benjamin en van de nakomelingen van Efraïm en Manasse:

⁴ Uthai, de zoon van Ammihud, de zoon van Omri, de zoon van Imri, de zoon van Bani, van de nakomelingen van Perez, de zoon van Juda.

⁵ Van de Silonieten: Asaja, de eerstgeborene en zijn zonen.

⁶ Van de zonen van Zerah: Jeüel, en van zijn broeders: zeshonderdnegentig *man*.

⁷ Van de nakomelingen van Benjamin: Salu, de zoon van Mesullam, de zoon van Hodavja, de zoon van Hassenua;

⁸ Jibnea, de zoon van Jeroham; Ela, de zoon van Uzzi, de zoon van Michri; Mesullam, de zoon van Sefatja, de zoon van Rehuel, de zoon van Jibnia.

⁹ Verder hun broeders, *ingedeeld* naar hun afstamming, negenhonderdzesenvijftig. Al deze mannen waren familiehoofden van hun families.

¹⁰ Van de priesters: Jedaja, Jojarib, Jachin;

¹¹ Azarja, de zoon van Hilkia, de zoon van Mesullam, de zoon van Zadok, de zoon van Merajoth, de zoon van Ahitub, de verantwoordelijke voor het huis van God;

¹² Adaja, de zoon van Jeroham, de zoon van Pashur, de zoon van Malchia; Masai, de zoon van Adiël, de zoon van Jahzera, de zoon van Mesullam, de zoon van Mesillemith, de zoon van Immer;

¹³ met hun broeders, hoofden van hun families, duizend zevenhonderdzesentwintig strijdbare helden voor het dienstwerk in het huis van God.

¹⁴ Van de Levieten: Semaja, de zoon van Hassub, de zoon van Azrikam, de zoon van Hasabja, van de nakomelingen van Merari;

¹⁵ Bakbakkar, Heres, Galal en Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zichri, de zoon van Asaf;

¹⁶ Obadja, de zoon van Semaja, de zoon van Galal, de zoon van Jeduthun; Berechja, de zoon van Asa, de zoon van Elkana, die in de dorpen van de Netofathieten woonde.

¹⁷ De poortwachters waren Sallum, Akkub,

Talmon, Ahiman en hun broeders. Sallum was het hoofd,

¹⁸ en tot nu toe *staan zij op wacht* bij de koningspoort aan de oostkant. Zij waren poortwachters bij de legerkampen van de Levieten.

¹⁹ Sallum, de zoon van Kore, de zoon van Ebjasaf, de zoon van Korach, en zijn broeders uit zijn familie, de Korachieten, gingen over het dienstwerk *als* deurwachters bij de tabernakel, zoals hun vaders in het kamp van de HEERE wachters bij de ingang geweest waren.

²⁰ Pinehas, de zoon van Eleazar, was vroeger de verantwoordelijke *leider* van hen; de HEERE was met hem.

²¹ Zacharia, de zoon van Meselemja, was poortwachter bij de ingang van de tent van ontmoeting.

²² Het totaal van hen die tot poortwachters bij de deuren waren gekozen, was tweehonderdtwaalf. Zij waren in hun dorpen in het geslachtsregister ingeschreven. David en Samuel, de ziener, hadden hen in hun ambt bevestigd.

²³ Zij en hun zonen *hielden de wacht* bij de poorten van het huis van de HEERE, bij de tentwoning, overeenkomstig *hun* taken.

²⁴ Naar de vier *windstreken* waren die poortwachters *opgesteld*: naar het oosten, naar het westen, naar het noorden en naar het zuiden.

²⁵ En hun broeders *verbleven* in hun dorpen om van tijd tot tijd zeven dagen *dienst* met hen te komen *doen*.

²⁶ Want in dat ambt waren zij de vier voornaamste poortwachters. Zij waren Levieten. Zij gingen over de *voorraadkamers* en over de schatkamers van het huis van God.

²⁷ Zij overnachtten rondom het huis van God, want *deze* taak rustte op hen; ook gingen zij over het openen *van de poorten*, en dat iedere morgen.

²⁸ *Enkelen* van hen gingen over de voorwerpen voor de dienst, want per aantal brachten zij die naar binnen en per aantal brachten zij die naar buiten;

²⁹ en *anderen* van hen waren aangesteld over de voorwerpen, namelijk over al de heilige voorwerpen, over de meelbloem, over de wijn, de olie, de wierook en de specerijen.

³⁰ *Enkelen* van de zonen van de priesters

waren bereiders van het mengsel van spercerijen.

³¹ Mattithja, uit de Levieten, die de eerstgeborene was van Sallum, de Korachiet, had het ambt van *toezichthouder* over het bakwerk.

³² *Enkelen* van de nakomelingen van de Kahathieten, van hun broeders, gingen over het uitgestalde brood, om dat sabbat *na* sabbat klaar te maken.

³³ Dit waren ook de zangers, familiehoofden onder de Levieten, vrijgesteld van dienst in de *voorraadkamers*; de *verantwoordelijkheid* voor hun *eigen* werk rustte immers dag en nacht op hen.

³⁴ Dit zijn de familiehoofden van de Levieten, *ingedeeld* naar hun afstamming. Dezen woonden in Jeruzalem.

HET GESLACHT VAN SAUL

³⁵ Te Gibeon woonden de vader van Gibeon, Jeiel, en de naam van zijn vrouw was Maächa.

³⁶ Zijn eerstgeboren zoon was Abdon, daarna Zur, Kis, Baäl, Ner, Nadab,

³⁷ Gedor, Ahio, Zacharja en Mikloth.

³⁸ En Mikloth verwekte Simeam. Ook zij woonden bij hun broeders in Jeruzalem, met hun *overige* broeders.

³⁹ Ner verwekte Kis, Kis verwekte Saul, Saul verwekte Jonathan, Malchisua, Abinadab en Esbaäl.

⁴⁰ De zoon van Jonathan was Merib-Baäl en Merib-Baäl verwekte Micha.

⁴¹ De zonen van Micha waren Pithon, Melech en Taärea.

⁴² En Achaz verwekte Jaëra, en Jaëra verwekte Alemeth, Azmaveth en Zimri. Zimri verwekte Moza,

⁴³ Moza verwekte Bina; diens zoon was Refaja, diens zoon was Elasa, diens zoon was Azel.

⁴⁴ Azel had zes zonen, en dit zijn hun namen: Azrikam, Bochrur, Ismaël, Searja, Obadja en Hanan. Dit waren de zonen van Azel.

DOOD VAN SAUL EN ZIJN DRIE ZONEN

10 En de Filistijnen streden tegen Israël, en de mannen van Israël

vluchtten voor de Filistijnen en vielen dodelijk gewond op het gebergte Gilboa.

² De Filistijnen hielden dicht op Saul en op zijn zonen aan, en de Filistijnen doodden Jonathan, Abinadab en Malchisua, de zonen van Saul.

³ De strijd tegen Saul werd zwaar: de schutters, *de mannen* met de boog, troffen hem aan, en hij beefde *uit angst* voor de schutters.

⁴ Toen zei Saul tegen zijn wapendrager: Trek uw zwaard en doorsteek mij daarmee. Anders komen deze onbesnedenen en drijven zij de spot met mij. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij was zeer bevreesd. Toen nam Saul het zwaard en liet zich erin vallen.

⁵ Toen zijn wapendrager zag dat Saul dood was, liet ook hij zich in *zijn* zwaard vallen en stierf hij.

⁶ Zo stierven Saul, zijn drie zonen en heel zijn huis; tegelijk stierven zij.

⁷ Toen alle mannen van Israël die in het dal waren, zagen dat zij gevlucht waren en dat Saul en zijn zonen dood waren, verlieten zij hun steden en vluchtten. Daarna kwamen de Filistijnen en gingen er wonen.

⁸ En het gebeurde de volgende dag, toen de Filistijnen kwamen om de gesneuvelden te plunderen, dat zij Saul en zijn zonen vonden, liggend op het gebergte Gilboa.

⁹ Zij trokken hem *zijn wapenrusting* uit en namen zijn hoofd en zijn wapenrusting en stuurden die rond in het land van de Filistijnen, om de boodschap te brengen aan hun afgoden en aan het volk.

¹⁰ Zij legden zijn wapenrusting in het huis van hun god en zijn schedel staken zij *er-gens* vast in het huis van Dagon.

¹¹ Toen heel Jabes in Gilead alles hoorde wat de Filistijnen met Saul gedaan hadden,

¹² stonden alle strijdbare mannen op en namen zij het lichaam van Saul en de lichamen van zijn zonen weg. Zij brachten die naar Jabes en begroeven hun beenderen onder de eik bij Jabes, en zij vastten zeven dagen.

¹³ Zo stierf Saul vanwege zijn trouwbreuk, die hij tegenover de **HEERE** had gepleegd, vanwege het woord van de **HEERE**, dat hij

¹ 1 Sam. 31:10

niet in acht had genomen, en ook ^aomdat hij een dodenbezweerder had geraadpleegd.”

¹⁴ en niet de HEERE had geraadpleegd. Daarom doodde Hij hem en liet Hij het koningschap overgaan op David, de zoon van Isai.

DAVID KONING IN JERUZALEM

11 Toen ^b kwam heel Israël bij David te Hebron bijeen, en zij zeiden: Zie, wij zijn uw beenderen en uw vlees.

² Al eerder, ^c ook toen Saul koning was, liet ^d u Israël uitgaan en ingaan. Ook heeft de HEERE, uw God, tegen u gezegd: U zult Mijn volk Israël weiden, en u zult vorst zijn over Mijn volk Israël.

³ Zo kwamen alle oudsten van Israël bij de koning in Hebron. En David sloot met hen in Hebron een verbond voor het aangezicht van de HEERE, en zij zalfden David tot koning over Israël ^e overeenkomstig het woord van de HEERE door de dienst van Samuel.

⁴ David trok met heel Israël op naar Jeruzalem, dat is Jebus, ^f want daar waren de Jebusieten, de inwoners van dat land.

⁵ Toen zeiden de inwoners van Jebus tegen David: U komt hier niet binnen! David nam echter de vesting Sion, dat is de stad van David, in.

⁶ David zei namelijk: Al wie de Jebusieten de eerste slag toebrengt, zal hoofd en bevelhebber worden. Toen klom Joab, de zoon van Zeruja, het eerst naar boven en werd hij hoofd.

⁷ Zo ging David in de bergvesting wonen; daarom noemt men deze: stad van David.

⁸ Hij bouwde een muur rond de stad, vanaf de Millo en er omheen, en Joab herstelde de rest van de stad.

⁹ David nam gaandeweg toe in aanzien, want de HEERE van de legermachten was met hem.

DE HELDEN VAN DAVID

¹⁰ Dit ^g waren de hoofden van de helden die David had, die hun positie met hem versterkt hadden voor zijn koningschap over heel Israël, om hem ^h overeenkomstig het woord van de HEERE over Israël koning te maken.

¹¹ Dit nu is het aantal van de helden die David had: Jasobam, de zoon van Hachmoni, was de belangrijkste ⁱ van de dertig. Hij doorboorde bij één gelegenheid met zijn speer driehonderd man.

¹² Na hem kwam Eleazar, de zoon van Dodo, zoon van een man uit Ahoah; hij was een van de drie helden.

¹³ Hij was met David in Pas-Dammim, ^j toen de Filistijnen daar voor de strijd verzameld waren. Een stuk van het land stond vol met gerst, en het volk vluchtte voor de Filistijnen.

¹⁴ Toen stelden zij zich op midden op dat stuk land, ontrukten het aan de vijand en versloegen de Filistijnen. De HEERE bracht een grote verlossing.

¹⁵ Drie van de dertig hoofdmannen gingen eens op weg naar de rots, naar David, in de grot van Adullam; en het leger van de Filistijnen had zijn kamp opgeslagen in het dal Refaïm.

¹⁶ Toen David in de vesting was – er was toen een garnizoen van de Filistijnen in Bethlehem –

¹⁷ kreeg David dorst ^k en zei: Wie geeft mij water te drinken uit de bron van Bethlehem, die bij de poort ligt?

¹⁸ Toen baanden die drie zich een weg door het kamp van de Filistijnen en putten water uit de bron van Bethlehem, die bij de poort ligt, droegen het mee en kwamen bij David. David wilde het echter niet drinken, maar goot het uit voor de HEERE,

¹⁹ en zei: Er is bij mij geen sprake van, mijn God, dat ik dit zal doen! Zal ik het bloed van deze mannen drinken? Met gevaar voor hun leven, ja, met gevaar voor hun leven hebben zij dat hier gebracht. En hij wilde

^a 1 Sam. 28:8 ^b 2 Sam. 5:1 ^c 1 Sam. 19:8 ^d 1 Sam. 16; ^e 2 Sam. 5:6 ^f 2 Sam. 23:8 ^g 2 Sam. 16:1,12

^h 2 Sam. 5:17; 23:11 ⁱ 2 Sam. 23:13;

^{10:13} had geraadpleegd - Letterlijk: gevraagd om te zoeken. ^{11:2} Al eerder - Letterlijk: zowel gisteren als eergisteren. ^{11:11} de belangrijkste - Letterlijk: het hoofd. ^{11:14} bracht een grote verlossing - Letterlijk: verlost door een grote verlossing. ^{11:17} kreeg David dorst - Letterlijk: verlangde David.

het niet drinken. Zo deden deze drie helden.

²⁰ Abisaï, de broer van Joab, die was het hoofd van deze drie. Hij zwaaide zijn speer over driehonderd gesneuvelden; en hij had een naam onder deze drie.

²¹ Onder deze drie was hij geëerd boven de twee. Daarom was hij hun tot bevelhebber. Hij reikte echter niet tot aan het eerste drielal.

²² Benaja, de zoon van Jojada, de zoon van een dappere man, groot van daden, uit Kabzeël. Hij was het die de twee zonen van Ariël uit Moab versloeg. Ook was hij het die eens in het midden van een kuil afdaalde en daar een leeuw dood sloeg, in de sneeuwtijd.

²³ Hij versloeg ook een Egyptenaar, een man van grote lengte, vijf el lang. In de hand van de Egyptenaar was een speer als een weversboom, maar Benaja ging op hem af met een staf, rukte de speer uit de hand van de Egyptenaar en doodde hem met diens eigen speer.

²⁴ Deze dingen deed Benaja, de zoon van Jojada; daarom had hij een naam onder de drie helden.

²⁵ Zie, hij was de meest geëerde onder de dertig, maar hij reikte niet tot dat eerste drielal. David stelde hem aan over zijn lijfwacht.

²⁶ De strijdbare helden waren: Asahel, de broer van Joab; Elhanan, de zoon van Dodo, uit Bethlehem;

²⁷ Sammoth uit Harod; Helez uit Pelon;

²⁸ Ira, de zoon van Ikkes, uit Tekoa; Abiëzer uit Anathoth;

²⁹ Sibbechai uit Husa; Ilai uit Ahoah;

³⁰ Maharai uit Netofa; Heled, de zoon van Baëna uit Netofa;

³¹ Ithai, de zoon van Ribai, uit Gibeon van de Benjaminiten; Benaja uit Pirhathon;

³² Hurai uit de dalen van Gaäs; Abiël uit Beth-Araba;

³³ Azmaveth uit Barhum; Eljachba uit Saälbon;

³⁴ de zonen van Hasem, de Gizoniet; Jonathan, de zoon van Sage, uit Harar;

³⁵ Joëlam, de zoon van Sachar, uit Harar; Elifal, de zoon van Ur;

³⁶ Hefer uit Mechera; Ahia uit Pelon;

³⁷ Hezro uit Karmel; Naärai, de zoon van Ezbai;

³⁸ Joël, de broer van Nathan; Mibhar, de zoon van Hagri;

³⁹ Zelek, de Ammoniet; Nahrai uit Beëroth, de wapendrager van Joab, de zoon van Zeruja;

⁴⁰ Ira uit Jether; Gareb uit Jether;

⁴¹ Uria, de Hethiet; Zabab, de zoon van Achlai;

⁴² Adina, de zoon van Siza, de Rubeniet, hoofd van de Rubenieten, met dertig man boven hem;

⁴³ Hanan, de zoon van Maächa, en Josafat uit Methen;

⁴⁴ Uzzia uit Astharoth; Sama en Jeël, de zoon van Hotham uit Aroër;

⁴⁵ Jediaël, de zoon van Simri en Joha, zijn broer, uit Tiz;

⁴⁶ Eliël uit Mahanaïm; Jeribai en Josavia, de zonen van Elnaäm, en Jithma, de Moabit;

⁴⁷ Eliël, Obed en Jaäziël uit Mezobaja.

HELDEN VAN DAVID IN ZIKLAG

12 Dezen zijn het die naar David in Ziklag kwamen, toen hij nog uitgesloten was van de nabijheid van Saul, de zoon van Kis. Zij waren onder de helden, die in die strijd hielpen,

² gewapend met bogen. Zij gebruikten de rechter- en de linkerhand om stenen te slingeren en om pijlen te schieten met de boog. Zij behoorden tot de verwanten van Saul, uit Benjamin:

³ Ahiëzer, het hoofd, en Joas, zonen van Semaä, uit Gibeon. Vervolgens Jeziël en Pellet, zonen van Azmaveth; Beracha en Jehu, uit Anathoth;

⁴ de Gibeoniet Jismaja, een held onder de dertig, die het bevel voerde over de dertig; Jirmeja, Jahaziël, Johanan en Jozabad uit Gedera;

⁵ Eluzai, Jerimoth, Bealja, Semarja en Sefatja uit Harif;

⁶ Elkana, Jissia, Azareël, Joëzer en Jasobam, de Korachieten;

⁷ Joëla en Zebadja, de zonen van Jeroham, uit Gedor.

² 2 Sam. 23:24

12:1 uitgesloten - Letterlijk: gebonden.

⁸ Ook van de Gadieten scheidden *sommigen* zich af en *voegden zich* bij David in de bergvesting in de woestijn, strijdbare helden, soldaten *gereed* voor de strijd, uitgerust met schild en speer. Hun aanblik was als de aanblik van een leeuw en *zij waren* in snelheid als gazellen op de bergen.

⁹ Ezer was het hoofd, Obadja de tweede, Eliab de derde,

¹⁰ Mismanna de vierde, Jirmeja de vijfde,

¹¹ Attai de zesde, Eliël de zevende,

¹² Johanan de achtste, Elzabad de negende,

¹³ Jirmeja de tiende, Machbannai de elfde.

¹⁴ Dezen behoorden tot de nakomelingen van Gad, hoofden van het leger; een van de kleinsten *telde* voor honderd en de grootste voor duizend.

¹⁵ Deze zelfde *mannen* zijn het, die de Jordaan overstaken in de eerste maand, toen die helemaal buiten zijn oevers was getreden; en zij verdreven al *de bewoners* van de dalen in het oosten en in het westen.

¹⁶ Ook kwamen *er sommigen* van de nakomelingen van Benjamin en Juda naar de bergvesting toe, naar David.

¹⁷ En David ging *de vesting* uit hun tegemoet, nam het woord en zei tegen hen: Als u met vrede naar mij toe gekomen bent om mij te helpen, dan zal ik één van hart met u zijn. Maar als het is om mij aan mijn tegenstanders te verraden, terwijl *er toch* geen geweld in mijn handen is – moge de God van onze vaders hen zien en straffen!

¹⁸ Toen kwam de Geest over Amasai, het hoofd van de dertig, en *hij zei*:

Wij zijn de uwe, David,

ja, met u zijn wij, zoon van Isaï.

Vrede, vrede *zij u,*

en vrede uw helper,

want uw God helpt u.

Toen nam David hen aan, en stelde hen aan tot hoofden over de bende.

¹⁹ *Sommigen* van Manasse ¹⁹ liepen over naar David, toen hij met de Filistijnen ten strijde kwam tegen Saul, hoewel zij hen niet hielpen. Want de stadsvorsten van de Filistijnen stuurden hem na beraad weg

en zeiden: Hij zou met onze hoofden naar Saul, zijn heer, *kunnen* overlopen.

²⁰ Toen hij naar Ziklag trok, liepen naar hem over uit Manasse: Adnah, Jozabad, Jediaël, Michaël, Jozabad, Elihu en Zillethai – hoofden van de duizenden die Manasse toebehoorden.

²¹ En dezen hielpen David mee tegen die *andere* benden; want zij waren allen strijdbare helden, en zij waren bevelhebbers in het leger.

²² Want er kwamen *die* tijd van dag tot dag *mensen* naar David toe om hem te helpen, tot *het* een groot leger *werd*, als een leger van God.

HET LEGER VAN DAVID TE HEBRON

²³ Dit zijn de aantallen van de hoofden van hen die toegerust waren voor het leger; zij waren bij David in Hebron gekomen om het koningschap van Saul op hem te laten overgaan, overeenkomstig het bevel van de HEERE:

²⁴ Van de nakomelingen van Juda, die schilden en speren droegen: zesduizend achthonderd, toegerust voor de strijd.

²⁵ Van de nakomelingen van Simeon, strijdbare helden in de strijd: zeventienduizend en honderd.

²⁶ Van de nakomelingen van Levi: vierduizend zeshonderd.

²⁷ En Jehojada was leider van de nakomelingen van Aäron, en met hem waren er drieduizend zeshonderd.

²⁸ En Zadok was een jongeman, een strijdbare held; en uit zijn familie waren er tweeëntwintig bevelhebbers.

²⁹ En van de nakomelingen van Benjamin, de broeders van Saul: drieduizend; want tot nog toe hield een groot deel van hen het met het huis van Saul.

³⁰ En van de nakomelingen van Efraïm: twintigduizend achthonderd, strijdbare helden, mannen van naam in hun familie.

³¹ En van de halve stam van Manasse: achttienduizend, die met name aangewezen waren om te komen om David koning te maken.

^a 1 Sam. 29:1

12:15 *helemaal buiten zijn oevers was getreden* - Letterlijk: vol was aan al zijn oevers.

12:17 *dan zal ik één van hart met u zijn* - Letterlijk: dan zal over u het hart zijn voor eenheid.

12:29 *hield ... Saul* - Letterlijk: vervulde ... (hun) taak ten behoeve van Saul.

³² En van de nakomelingen van Issaschar, die inzicht hadden* in de tijden om te weten wat Israël moest doen: hun hoofden waren er tweehonderd, met al hun broeders onder hun bevel.

³³ Uit Zebulon *mannen* die met het leger uittrokken, uitgerust voor de strijd met allerlei wapentuig: vijftigduizend; en ook om zich met een onverdeeld hart* in slagorde op te stellen.

³⁴ En uit Naftali: duizend bevelhebbers, en zevenendertigduizend met hen, met schilden en speren.

³⁵ En uit de Danieten, uitgerust voor de strijd: achtentwintigduizend zeshonderd.

³⁶ En uit Aser, *mannen* die met het leger uittrokken om zich voor de strijd op te stellen: veertigduizend.

³⁷ En van de overzijde van de Jordaan, van de Rubenieten, Gadieten en de halve stam van Manasse, met allerlei wapentuig voor de strijd: honderdtwintigduizend.

³⁸ Al deze strijdbare mannen kwamen in gesloten geleederen en met een volkomen hart naar Hebron om David koning te maken over heel Israël. En ook heel de rest van Israël was één van hart om David koning te maken.

³⁹ Zij waren daar bij David drie dagen lang, en aten en dronken, want hun broeders hadden *een maaltijd* voor hen bereid.

⁴⁰ En ook de naburige *stammen* – tot aan Issaschar, Zebulon en Naftali toe – brachten voedsel op ezels, op kamelen, op muilieren en op runderen; voedsel *als* meel, klompen vijgen en rozijnenkoeken, wijn en olie, runderen en kleinvee in overvloed, want er was blijdschap in Israël.

ONBEDACHTZAAMHEID VAN UZZA

13 Daarop pleegde David overleg met de bevelhebbers over duizend en die over honderd, en met alle vorsten.

² En David zei tegen heel de gemeente van Israël: Als het u goetdunkt en *als* het van de HEERE, onze God, is, laten wij ons *dan* verspreiden, laten wij *boden* sturen naar onze overige broeders in alle gebieden van

Israël, en met hen ook naar de priesters en Levieten in de steden met hun weidegronden, en laten zij zich bij ons voegen.

³ En laten we de ark van onze God naar ons terughalen, want in de dagen van Saul hebben wij er niet naar gevraagd.

⁴ Toen zei heel de gemeente, dat men het zo doen zou, want die zaak was goed in de ogen van heel het volk.

⁵ Vervolgens riep David heel Israël bijeen, van de Sichor in Egypte af tot aan Lebo-Hamath, om de ark van God uit Kirjath-Jearim terug te brengen.

⁶ Toen trok David met heel Israël naar Baäla, dat is naar Kirjath-Jearim, dat aan Juda toebehoort, om vandaar de ark van God de HEERE, Die tussen de cherubs troont, op te halen, *de ark* waar de Naam wordt aangeroepen.

⁷ Zij vervoerden de ark van God op een nieuwe wagen vanuit het huis van Abinadab, en Uzza en Ahio leidden de wagen.

⁸ En David en heel Israël huppelden voor het aangezicht van God, uit alle macht, met liederen, met harpen, met luiten, met tamboerijnen, met cimbalen en met trompetten.

⁹ Maar toen zij bij de dorsvloer van Chidon kwamen, strekte Uzza zijn hand uit om de ark vast te grijpen, omdat de runderen struikelden.

¹⁰ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Uzza, en Hij strafte hem, omdat hij zijn hand naar de ark had uitgestoken; en hij stierf daar voor het aangezicht van God.

¹¹ David ontstak in woede, omdat de HEERE Uzza een zware slag had toegebracht,* en hij noemde die plaats Perez-Uzza, tot op deze dag.

¹² David was op die dag bevreesd voor God, en zei: Hoe moet ik de ark van God bij mij brengen?

¹³ Daarom liet David de ark niet bij zich in de stad van David brengen, maar hij liet hem uitwijken naar het huis van Obed-Edom, de Gethiet.

¹⁴ Zo bleef de ark van God bij het gezin van

* 2 Sam. 6:1 2 Sam. 6:10

12:32 die inzicht hadden - Letterlijk: die inzicht kenden. 12:33 met een onverdeeld hart - Letterlijk: met geen hart en hart. 13:11 Uzza ... toegebracht - Letterlijk: een bres in Uzza geslagen; Perez-Uzza betekent: bres van Uzza.

Obed-Edom, in diens huis, drie maanden *lang*; en de HEERE zegende het huis van Obed-Edom en alles wat hij had.

MACHT EN GEZIN VAN DAVID

14 En Hiram, de koning van Tyrus, ^astuurde boden naar David, met cederhout, metselaars en timmerlieden, om een huis voor hem te bouwen.

² David besefte dat de HEERE hem tot koning over Israël bevestigd had, want zijn koningschap werd buitengewoon verheven ter wille van Zijn volk Israël.

³ David nam in Jeruzalem *nog* meer vrouwen, en David verwekte *nog* meer zonen en dochters.

⁴ Dit ^bzijn de namen van de kinderen, die bij hem in Jeruzalem *geboren zijn*: Samua en Sobab, Nathan en Salomo,

⁵ Jibchar, Elisua, Elpelet,

⁶ Nogah, Nefeg, Jafia,

⁷ Elisama, Beëljada en Elifelet.

DAVID VERSLAAT DE FILISTIJNEN

^a Toen de Filistijnen hoorden dat David tot koning over heel Israël gezalfd was, trokken alle Filistijnen op om David te zoeken. Toen David dat hoorde, trok hij uit hun tegemoet.

⁹ Toen de Filistijnen kwamen, verspreidden zij zich in het dal Refaïm,

¹⁰ en David vroeg aan God: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en zult U hen in mijn hand geven? En de HEERE zei tegen hem: Trek op, en Ik zal hen in uw hand geven.

¹¹ Toen zij optrokken naar Baäl-Perazim, ^cversloeg David hen daar; en David zei: God is door mijn hand door mijn vijanden heen gebroken als een doorbraak van water. Daarom gaven zij die plaats de naam Baäl-Perazim.

¹² Zij lieten daar hun goden achter; en David gaf bevel en zij werden met vuur verbrand.

¹³ Daarna verspreidden de Filistijnen zich opnieuw in dat dal.

¹⁴ David vroeg God weer *om raad* en God zei tegen hem: U moet niet achter hen aan optrekken; maak een omtrekkende bewe-

ging van boven hen, zodat u bij hen komt van de zijde van de moerbeibomen.

¹⁵ En laat het gebeuren, wanneer u het geluid van voetstappen in de toppen van de moerbeibomen hoort, dat u dan uittrekt ten strijde, want *dan* is God vóór u uit gegaan om het leger van de Filistijnen te verslaan.

¹⁶ David deed zoals God hem geboden had en zij versloegen het leger van de Filistijnen van Gibeon af tot Gezer toe.

¹⁷ Zo raakte de naam van David in alle landen verbreed, en op alle volken legde de HEERE grote vrees voor hem.

DE ARK IN JERUZALEM GEBRACHT

15 David bouwde voor zichzelf huizen in de stad van David; en hij maakte voor de ark van God een plaats gereed, en zette er een tent voor op.

² Toen zei David: Niemand mag de ark van God dragen dan *alleen* de Levieten, want ^chen heeft de HEERE gekozen om de ark van God te dragen en Hem tot in eeuwigheid te dienen.

³ Verder riep David heel Israël bijeen in Jeruzalem om de ark van de HEERE op te halen en *die* op zijn plaats *te brengen*, die hij ervoor gereedgemaakt had.

⁴ Vervolgens ^dverzamelde David de nakomelingen van Aäron en de Levieten.

⁵ Van de zonen van Kahath was Uriël de leider, en *van* zijn broeders waren *er* honderdtwintig.

⁶ Van de zonen van Merari was Asaja de leider, en *van* zijn broeders waren *er* tweehonderdtwintig.

⁷ Van de zonen van Gersom was Joël de leider, en *van* zijn broeders waren *er* honderddertig.

⁸ Van de zonen van Elizafan was Semaja de leider, en *van* zijn broeders waren *er* tweehonderd.

⁹ Van de zonen van Hebron was Eliël de leider, en *van* zijn broeders waren *er* tachtig.

¹⁰ Van de zonen van Uzziël was Amminadab de leider, en *van* zijn broeders waren *er* honderdthalf.

¹¹ En David riep de priesters Zadok en Ab-

^a 2 Sam. 5:11 ^b 1 Kron. 3:5 ^c Num. 4:15 ^d 1 Kron. 6:1,2

14:11 Baäl-Perazim betekent: bezitter van doorbraken.

jathar, en de Levieten Uriël, Asaja, Joël, Semaja, Eliël en Amminadab.

¹² Hij zei tegen hen: U bent familiehoofden van de Levieten. Heiligt u, u en uw broeders, om de ark van de HEERE, de God van Israël, op te halen en naar de plaats te brengen die ik voor hem gereedgemaakt heb.

¹³ Want omdat u dit de eerste keer niet gedaan hebt, heeft de HEERE, onze God, ons een zware slag toegebracht, omdat wij Hem niet hebben geraadpleegd overeenkomstig de bepaling.

¹⁴ Toen heiligden de priesters en Levieten zich om de ark van de HEERE, de God van Israël, op te halen.

¹⁵ En de nakomelingen van de Levieten droegen de ark van God op hun schouders, met de draagbomen eraan, zoals Mozes geboden had, overeenkomstig het woord van de HEERE.

¹⁶ Verder zei David tegen de leiders van de Levieten dat zij hun broeders, de zangers, op moesten stellen met muziekinstrumenten, met luiten, harpen en cimbalen, om luide en blijde klanken te laten horen.

¹⁷ Toen stelden de Levieten ¹⁸ Heman op, de zoon van Joël. En uit zijn broeders Asaf, de zoon van Berechja; en uit de zonen van Merari, hun broeders, Ethan, de zoon van Kusaja.

¹⁸ En met hen hun broeders van de tweede orde: Zecharja, Ben, Jaäziël, Semiramoth, Jehiël, Unni, Eliab, Benaja, Maäseja, Mattithja, Elifele, Mikneja, Obed-Edom en Jeiel, de poortwachters.

¹⁹ En de zangers Heman, Asaf en Ethan lieten zich horen met koperen cimbalen; ²⁰ en Zacharja, Aziël, Semiramoth, Jehiël, Unni, Eliab, Maäseja en Benaja met hooggestemde luiten;

²¹ en Mattithja, Elifele, Mikneja, Obed-Edom, Jeiel en Azazja met laaggestemde harpen, om te begeleiden.

²² En Chenanja, de leider van de Levieten, ging over de muziek. Hij onderwees hen in de muziek, want hij was iemand met inzicht.

²³ Berechja en Elkana waren bewakers van de ark.

²⁴ En Sebanja, Josafat, Nethaneël, Amasai, Zecharja, Benaja en Eliëzer, de priesters, bliezen op trompetten voor de ark van God uit; en Obed-Edom en Jehia waren bewakers van de ark.

²⁵ Het waren David, de oudsten van Israël en de bevelhebbers over duizend die de ark van het verbond van de HEERE met blijdschap uit het huis van Obed-Edom gingen halen.

²⁶ En het was omdat God de Levieten hielp, die de ark van het verbond van de HEERE droegen, dat zij zeven jonge stieren en zeven rammen offerden.

²⁷ David ging gekleed in een bovenkleed van fijn linnen, en ook alle Levieten die de ark droegen, de zangers en Chenanja, de leider van de muziek en van de zangers. Ook had David een linnen priesterhemd aan.

²⁸ Zo bracht heel Israël de ark van het verbond van de HEERE over, met gejuich en met bazuïngeschal, met trompetten en met cimbalen; en zij lieten muziek horen met luiten en harpen.

²⁹ En het gebeurde, toen de ark van het verbond van de HEERE bij de stad van David kwam, dat Michal, de dochter van Saul, door het venster naar beneden keek, en koning David zag dansen en huppelen. En zij verachtte hem in haar hart.

OFFERS BIJ HET PLAATSEN VAN DE ARK

16 Toen ¹ zij de ark van God de stad binnenbrachten, zetten zij die midden in de tent die David ervoor gespannen had. En zij brachten brandoffers en dankoffers voor het aangezicht van God.

² Toen David klaar was met het brengen van het brandoffer en de dankoffers, zeggende hij het volk in de Naam van de HEERE.

³ Hij deelde aan iedereen in Israël, van de man tot de vrouw toe, aan ieder een rond

¹ Ex. 25:14; Num. 4:15; 7:9 ² 1 Kron. 6:33,39,44 ³ 2 Sam. 6:16 ⁴ 2 Sam. 6:17 ⁵ 2 Sam. 6:19

15:13 ons een zware slag toegebracht - Letterlijk: een bres in ons geslagen.

15:16 luide en blijde klanken - Letterlijk: om te verheffen met een stem van blijdschap.

15:22 muziek - Letterlijk: het verheffen (van de stemmen); zie ook vers 27.

brood, een klomp dadels en een rozijnenkoek uit.

DE EREDIENST BIJ ARK EN TABERNAKEL

⁴ En hij stelde voor de ark van de HEERE sommigen uit de Levieten aan als dienaars, om van de HEERE, de God van Israël, melding te maken en Hem te loven en te prijzen.

⁵ Asaf was het hoofd, Zacharia de tweede na hem; verder Jeiel, Semiramoth, Jehiël, Mattithja en Eliab, Benaja, Obed-Edom en Jeiel, met instrumenten als luiten en met harpen. En Asaf liet zich horen met cimbalen,

⁶ maar Benaja en Jahaziël, de priesters, deden dat voortdurend met trompetten voor de ark van het verbond van God.

PSALM VAN DAVID

⁷ Toen, op die dag, gaf David voor de eerste maal deze psalm om de HEERE te loven door de dienst van Asaf en zijn broeders.

⁸ Loof de HEERE, roep Zijn Naam aan, maak Zijn daden bekend onder de volken.

⁹ Zing voor Hem, zing psalmen voor Hem, spreek aandachtig van al Zijn wonderen.

¹⁰ Beroem u in Zijn heilige Naam, laat het hart van wie de HEERE zoeken, zich verblijden.

¹¹ Vraag naar de HEERE en Zijn kracht, zoek Zijn aangezicht voortdurend.

¹² Denk aan Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft, aan Zijn tekenen en de oordelen van Zijn mond,

¹³ nakomelingen van Israël, Zijn dienaar, kinderen van Jakob, Zijn uitverkorenen.

¹⁴ Hij is de HEERE, onze God, Zijn oordelen gaan over de hele aarde.

¹⁵ "Denk aan Zijn verbond voor eeuwig, aan de belofte die Hij gedaan heeft,* tot in duizend generaties,

¹⁶ aan het verbond* dat Hij met Abraham gesloten heeft,

en Zijn eed aan Izak.

¹⁷ Voor Jakob heeft 'Hij het vastgesteld als een verordening, voor Israël tot een eeuwig verbond, ¹⁸ door te zeggen: Ik zal u het land Kanaän geven, het gebied dat uw erfelijk bezit is.

¹⁹ Toen u met weinig mensen was, ja, met weinigen, en vreemdelingen daarin,

²⁰ en zij van volk naar volk zwierven, en van het ene koninkrijk naar het andere volk,

²¹ liet Hij niemand toe hen te onderdrukken, ook bestrafte Hij koningen omwille van hen en zei:

²² Raak Mijn gezalfden niet aan, doe Mijn profeten geen kwaad.

²³ Zing voor de HEERE, heel de aarde, breng de boodschap van Zijn heil van dag tot dag.

²⁴ Vertel onder de heidenvolken Zijn eer, onder alle volken Zijn wonderen.

²⁵ Want de HEERE is groot en zeer te prijzen, en Hij is ontzagwekkend boven alle goden.

²⁶ Want al de goden van de volken zijn afgoden, maar de HEERE heeft de hemel gemaakt.

²⁷ Majesteit en glorie zijn voor Zijn aangezicht, macht en vreugde zijn in Zijn plaats.

²⁸ Geef de HEERE, geslachten van de volken, geef de HEERE eer en macht.

²⁹ Geef de HEERE de eer van Zijn Naam, breng offers en kom voor Zijn aangezicht.

Buig u neer voor de HEERE in Zijn heerlijke heiligdom;

³⁰ beef voor Zijn aangezicht, heel de aarde.

Ja, vast staat de wereld, zij zal niet wankelen.

⁴ Gen. 17:9 ⁵ Gen. 26:3 ⁶ Gen. 28:13; 35:11 ⁷ Gen. 12:20; Ex. 7; 8; 9; 10; 11
16:15 de belofte ... heeft - Letterlijk: het woord dat Hij geboden heeft.

³¹ Laat de hemel zich verblijden en de aarde zich verheugen, laat men onder de heidenvolken zeggen: De HEERE regeert.
³² Laat de zee bulderen met al wat zij bevat, laat het veld van vreugde opspringen met al wat erin is.
³³ Dan zullen de bomen van het woud juichen voor het aangezicht van de HEERE, want Hij komt om de aarde te oordelen.

³⁴ ^aLoof de HEERE, want Hij is goed, ^bwant Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.
³⁵ En zeg: Verlos ons, o God van ons heil, en breng ons bijeen, en red ons vanuit de heidenvolken, opdat wij Uw heilige Naam loven en ons beroemen in Uw lof.
³⁶ Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid!

En heel het volk zei: Amen! En het prees de HEERE.

DE EREDIENST WORDT GEREGELD

³⁷ Zo liet hij daar voor de ark van het verbond van de HEERE Asaf en zijn broeders achter om voortdurend dienst te doen voor de ark overeenkomstig het voorschrift voor elke afzonderlijke dag,
³⁸ en ook Obed-Edom met hun broeders, achtenzestig man; met Obed-Edom, de zoon van Jeduthun, en Hosa, als poortwachters,
³⁹ en de priester Zadok, en zijn broeders, de priesters, voor de tabernakel van de HEERE op de offerhoogte, die in Gibeon is,
⁴⁰ om de HEERE voortdurend, in de morgen en in de avond, brandoffers te brengen op het brandofferaltaar; en dat overeenkomstig alles wat geschreven staat in de wet van de HEERE, die Hij Israël geboden had.
⁴¹ En met hen waren Heman en Jeduthun, en de overigen die gekozen waren, die met name aangewezen waren om de HEERE te

loven; want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.
⁴² En bij hen waren Heman en Jeduthun, met trompetten en cimbalen voor hen die zich lieten horen, en met instrumenten voor muziek tot eer van God. De zonen van Jeduthun waren echter bij de poort.
⁴³ Toen ging al het volk weg, ieder naar zijn huis; en David keerde terug om zijn huis te gaan zegenen.

DE BOUW VAN DE TEMPEL UITGESTELD; DE MESSIAS BELOOFD

17 En het gebeurde, toen David in zijn huis zat, dat David tegen de profeet Nathan zei: Zie, ik verblijf in een huis van cederhout, maar de ark van het verbond van de HEERE onder tentkleden.

² Nathan zei tegen David: Doe alles wat in uw hart is, want God is met u.

³ Maar in die nacht gebeurde het dat het woord van God tot Nathan kwam:

⁴ Ga en zeg tegen David, Mijn dienaar: Zo zegt de HEERE: ⁵U mag voor Mij geen huis bouwen om in te wonen.

⁶ Ik heb immers niet in een huis gewoond vanaf de dag dat Ik Israël uit Egypte deed optrekken tot deze dag toe, maar Ik ben van tent tot tent gegaan, en van tabernakel tot tabernakel.

⁷ Heb Ik ooit, overal waar Ik met heel Israël rondtrok, een woord gesproken tot een van de richters van Israël, die Ik bevolen had Mijn volk te weiden: Waarom bouwt u voor Mij geen huis van cederhout?

⁸ Nu dan, dit moet u tegen Mijn dienaar zeggen, tegen David: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Ik heb ⁹u van de schaapskooi vandaan gehaald, van achter het kleinvee, om een leider over Mijn volk Israël te zijn.

¹⁰ Ik was met u overal waar u heen ging, en heb al uw vijanden voor uw ogen uitgeroeid. Ik heb een naam voor u gemaakt, zoals de naam van de groten die op aarde zijn.

¹¹ Ik heb aan Mijn volk Israël een plaats toegewezen en het daar geplant, zodat het in zijn eigen gebied woont en niet meer heen en weer gedreven wordt. En

^aPs. 107:1; 118:1; 136:1 ^bPs. 136:1 enz. ^c1 Sam. 16:11; Ps. 78:70
 16:37 het voorschrift ... dag - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag.

onrechtvaardige mensen zullen het niet meer verdrukken zoals vroeger,

¹⁰ en sinds de dagen waarop Ik richters aangesteld heb over Mijn volk Israël. Maar Ik heb al uw vijanden vernederd. Ook maak Ik u bekend dat de HEERE voor u een huis zal bouwen.

¹¹ En het zal gebeuren, wanneer uw dagen voorbij zijn en u heen gaat naar uw vaderen, dat Ik uw nakomeling na u, die een van uw zonen zal zijn, zal doen opstaan, en Ik zal zijn koningschap bevestigen.

¹² Die zal voor Mij een huis bouwen, en Ik zal zijn troon voor eeuwig bevestigen.

¹³ ^aIk zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn, en Mijn goedertierenheid zal Ik niet van hem wegnemen, zoals Ik die weggenomen heb van hem die er vóór u was,

¹⁴ maar 'Ik zal hem in Mijn huis en in Mijn koningschap voor eeuwig stand doen houden, en zijn troon zal voor eeuwig zeker zijn.

¹⁵ Overeenkomstig al deze woorden en heel dit visioen, zo sprak Nathan tot David.

DANKGEBED VAN DAVID

¹⁶ Toen ging koning David *de heilige tent* binnen en nam plaats voor het aangezicht van de HEERE. Hij zei: Wie ben ik, HEERE God, en wat is mijn huis dat U mij tot hier toe gebracht hebt?

¹⁷ En dit was in Uw ogen *nog* gering, o God, en U hebt *ook nog* over het huis van Uw dienaar gesproken tot in verre tijden; en U hebt mij *als* een rij mensen gezien, in opgaande lijn, HEERE God!

¹⁸ Wat zal David nu meer tot U spreken, vanwege deze eer aan Uw dienaar? U kent Uw dienaar immers.

¹⁹ HEERE, omwille van Uw dienaar en naar Uw hart hebt U al deze grote dingen gedaan, en al deze grote dingen bekendgemaakt.

²⁰ ^aHEERE, er is niemand zoals U, en er is geen God dan U alleen, *zoals blijkt* uit alles wat wij met onze *eigen* oren gehoord hebben.

²¹ ^cEn wie is als Uw volk Israël, het enige volk op de aarde dat God is gaan verlossen

om voor Hem een volk te zijn, om Zich een Naam te maken *door het doen* van grote en ontzagwekkende dingen, door heidenvolken te verdrijven van voor *de ogen* van Uw volk, dat U uit Egypte verlost hebt.

²² U hebt Uw volk Israël voor U tot Uw volk gemaakt, voor eeuwig, en U, HEERE, bent hun tot een God geworden.

²³ Nu dan, HEERE, laat dit woord dat U over Uw dienaar en over zijn huis gesproken hebt, voor eeuwig bewaarheid worden, en doe zoals U gesproken hebt.

²⁴ Ja, laat het bewaarheid worden, en laat Uw Naam tot in eeuwigheid grootgemaakt worden door te zeggen: De HEERE van de legermachten, de God van Israël, is God over Israël, en laat het huis van Uw dienaar David zeker zijn voor Uw aangezicht.

²⁵ Want U, mijn God, hebt voor het oor van Uw dienaar onthuld dat U voor hem een huis zult bouwen. Daarom heeft Uw dienaar *vrijmoedigheid* gevonden *dit gebod* voor Uw aangezicht te bidden.

²⁶ Nu dan, HEERE, U bent die God, en U hebt dit goede over Uw dienaar gesproken.

²⁷ Nu dan, het heeft U behaagd het huis van Uw dienaar te zegenen, dat het voor eeuwig voor Uw aangezicht zal zijn; want U, HEERE, hebt *het* gezegend, en *het* zal voor eeuwig gezegend zijn.

DE OVERWINNINGEN VAN DAVID

18 Daarna gebeurde het dat David de Filistijnen versloeg en hen onderwierp; en hij nam Gath en de bijbehorende plaatsen uit de macht van de Filistijnen.

² Ook versloeg hij Moab, zodat de Moabieten dienaren van David werden en zij schatting moesten afdragen.

³ Verder versloeg David Hadadezer, de koning van Zoba, bij Hamath, toen die heentrok om zijn gezag te vestigen aan de rivier de Eufraat.

⁴ David nam van hem duizend *wagens* af en nam zeventuizend ruiters en twintigduizend man voetvolk *gevangen*. Ook sneed David de hielpezen van alle wagenpaarden door, maar hield er honderd wagenpaarden van over.

^a 1 Kon. 5:5; 6:12 ^b Ps. 89:27,29; Hebr. 1:5,6 ^c Luk. 1:33 ^d Deut. 3:24; 4:35; 6:4; 1 Kon. 8:23,60; Ps. 86:8; Jes. 37:16,20; Dan. 3:29; Hos. 13:4 ^e Deut. 4:7; 33:29; Ps. 147:20

⁵ De Syriërs van Damascus kwamen om Hadarezer, de koning van Zoba, te helpen, maar David versloeg van de Syriërs tweentwintigduizend man.

⁶ David legde *garnizoenen* in het Syrië van Damascus, en de Syriërs werden dienaren van David en moesten schatting afdragen. De HEERE gaf David de overwinning overal waar hij heen ging.

⁷ David nam de gouden schilden die van de dienaren van Hadadezer geweest waren, en bracht ze naar Jeruzalem.

⁸ En uit Tibchath en uit Chun, steden van Hadarezer, nam David zeer veel koper mee; daarvan heeft Salomo de koperen zee, de pilaren en de koperen voorwerpen gemaakt.

⁹ Toen nu Toü, de koning van Hamath, hoorde dat David heel het leger van Hadadezer, de koning van Zoba, verslagen had,

¹⁰ stuurde hij zijn zoon Hadoram naar koning David om hem naar *zijn* welstand te vragen en hem geluk te wensen, omdat hij tegen Hadadezer gestreden en hem verslagen had – Hadadezer voerde namelijk steeds strijd tegen Toü – en hij stuurde hem ook allerlei gouden, zilveren en koperen voorwerpen.

¹¹ Koning David heiligde ook die voor de HEERE, evenals het zilver en het goud dat hij meegebracht had van alle heidenvolken: van Edom, van Moab, van de Ammonieten, van de Filistijnen en van Amalek.

¹² Ook versloeg Abisai, de zoon van Zeruja, de Edomieten in het Zoutdal, achttienduizend man.

¹³ Hij legde garnizoenen in Edom, en alle Edomieten werden aan David onderworpen. De HEERE gaf David de overwinning overal waar hij heen ging.

BEAMBTEN VAN DAVID

¹⁴ Zo regeerde David over heel Israël, en hij deed recht en gerechtigheid aan heel zijn volk.

¹⁵ Joab, de zoon van Zeruja, ging over het leger en Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier.

¹⁶ En Zadok, de zoon van Ahitub, en Abime-

lech, de zoon van Abjathar, waren priesters; en Sausa was schrijver.

¹⁷ En Benaja, de zoon van Jojada, ging over de Krethi en de Plethi. De zonen van David waren naast* de koning echter de voornamesten.

OORLOG VAN DAVID TEGEN DE AMMONIETEN EN DE SYRIËRS

19 Het gebeurde daarna dat Nahas, de koning van de Ammonieten, stierf, en zijn zoon werd koning in zijn plaats.

² Toen zei David: Ik zal goedertierenheid bewijzen aan Hanun, de zoon van Nahas, want zijn vader heeft mij goedertierenheid bewezen. En David stuurde boden om hem te troosten vanwege zijn vader. Toen de dienaren van David *echter* in het land van de Ammonieten aankwamen om hem te troosten,

³ zeiden de vorsten van de Ammonieten tegen Hanun: Eert David uw vader in uw ogen door mannen naar u toe te sturen om u te troosten? Zijn zijn dienaren niet naar u toe gekomen om het land te onderzoeken, het ondersteboven te keren en het te verkennen?

⁴ Daarop nam Hanun de dienaren van David, schoor hen en sneed hun kleren halverwege af, tot aan de heupen, en liet hen gaan.

⁵ Zij gingen *op weg*. Toen men David over de mannen vertelde, stuurde hij hun *boden* tegemoet, want deze mannen waren zeer te schande gemaakt. De koning zei: Blijf in Jericho tot uw baard weer aangegroeid is en kom *dan* terug.

⁶ Toen de Ammonieten zagen dat zij zich bij David in een kwade reuk hadden gebracht, stuurde Hanun met de Ammonieten duizend talent* zilver om wagens en ruiters voor zich te huren uit Mesopotamië, uit Syrië-Maächa en uit Zoba.

⁷ Ze huurden voor zichzelf tweënderdighuizend wagens, met de koning van Maächa en zijn volk. Dezen kwamen en sloegen hun kamp op voor Medeba. Ook de Ammonieten verzamelden zich vanuit hun steden en kwamen om te strijden.

18:17 naast - Letterlijk: aan de hand van. 19:6 Een talent is ongeveer 30 kilo.

* Toen David dit hoorde, stuurde hij Joab *ernaartoe* en heel het leger met de helden.

* De Ammonieten trokken uit en stelden zich op voor de strijd bij de ingang van de stad, maar de koningen die gekomen waren, bevonden zich afzonderlijk in het veld.

¹⁰ Toen Joab zag dat het front van de strijd aan de voor- en achterzijde tegen hem was, maakte hij een keuze uit de beste van alle *mannen* van Israël en stelde *die* op tegen de Syriërs.

¹¹ De rest van het volk stelde hij onder bevel* van zijn broer Abisai, en zij stelden hen op tegen de Ammonieten.

¹² Hij zei: Als de Syriërs mij te sterk zijn, moet jij mij komen verlossen, en als de Ammonieten jou te sterk zijn, zal ik jou verlossen.

¹³ Wees sterk en laten wij moed vatten voor ons volk en voor de steden van onze God, en laat de HEERE doen wat goed is in Zijn ogen.

¹⁴ Toen bond Joab, met het volk dat bij hem was, de strijd aan met de Syriërs en die sloegen voor hem op de vlucht.

¹⁵ Toen de Ammonieten zagen dat de Syriërs vluchtten, sloegen ook zij voor Abisai, zijn broer, op de vlucht en kwamen in de stad. Daarop kwam Joab naar Jeruzalem.

¹⁶ Toen de Syriërs zagen dat zij door Israël verslagen waren, stuurden zij boden en lieten de Syriërs komen die aan de overzijde van de rivier *de Eufrat* woonden. En Sofach, de legerbevelhebber van Hadadezer, *trok* voor hen uit.

¹⁷ Toen *dit* aan David verteld werd, verzamelde hij heel Israël, stak de Jordaan over, kwam bij hen en stelde zich tegen hen op. Toen David zich tegen de Syriërs opgesteld had voor de strijd, streden zij met hem.

¹⁸ Maar de Syriërs sloegen voor Israël op de vlucht, en David doodde van de Syriërs zeventien duizend *wagenpaarden* en veertig duizend man voetvolk. Ook doodde hij Sofach, *hun* legerbevelhebber.

¹⁹ Toen *nu* de vazallen van Hadadezer inzagen dat zij door Israël verslagen waren,

sloten zij vrede met David en dienden zij hem. En de Syriërs wilden de Ammonieten niet nog eens verlossen.

DAVID VEROVERT RABBA

20 Het gebeurde ten tijde van het aanbreken van het nieuwe jaar,* in de tijd dat de koningen *ten strijde* trekken, dat Joab de legermacht liet uitrukken. Hij richtte het land van de Ammonieten te gronde en kwam en belegerde Rabba. David bleef echter in Jeruzalem. En Joab versloeg Rabba en maakte het met de grond gelijk.

² En David nam de kroon van hun koning van diens hoofd en stelde vast *dat* het gewicht ervan een talent* goud was en *dat* er edelgesteente in zat. Die werd op Davids hoofd *gezet*. Ook haalde hij een zeer grote buit uit de stad.

³ Het volk dat daarin was, liet hij eruit halen en *zaagde* het met een zaag, met ijzeren houwelen en met bijlen.* Zo deed David met alle steden van de Ammonieten. Daarna keerde David met heel het volk terug naar Jeruzalem.

OVERWINNINGEN OP DE FILISTIJNEN

⁴ Daarna gebeurde het dat er in Gezer opnieuw oorlog met de Filistijnen ontstond. Toen versloeg Sibbechai uit Husa, Sippai, die *een* van de kinderen van Rafa was, en zij werden vernederd.

⁵ Er was opnieuw oorlog met de Filistijnen, en Elhanan, de zoon van Jaïr, versloeg Lachmi, de broer van Goliath uit Gath. De schacht van zijn speer was als een weversboom.

⁶ Er was opnieuw oorlog in Gath. Er was een man van grote lengte die aan beide kanten zes vingers en zes tenen had,* vierentwintig *in totaal*. Ook deze was bij Rafa geboren.

⁷ Hij hoonde Israël, maar Jonathan, de zoon van Simea, de broer van David, versloeg hem.

* Deze waren bij Rafa geboren in Gath. Zij

* 2 Sam. 12:31

19:11 *onder bevel* - Letterlijk: in de hand. 20:1 *ten tijde van ... jaar* - Letterlijk: ten tijde van de terugkeer van het jaar. 20:2 Een *talent* is ongeveer 30 kilo. 20:3 *bijlen* - Of: zagen. 20:6 *die ... had* - Letterlijk: en zijn vingers waren zes en zes.

vielen door de hand van David en door de hand van zijn manschappen.

DE ZONDE VAN DE VOLKSTELLING

21 Toen stond de satan op tegen Israël, en hij zette David ertoe aan om Israël te tellen.

² David zei tegen Joab en tegen de leiders van het volk: Ga Israël tellen van Berseba tot Dan toe, en breng mij *de uitslag*, zodat ik hun aantal weet.

³ Toen zei Joab: Moge de HEERE er aan Zijn volk honderdmaal *meer* toevoegen dan zij nu zijn; *maar*, mijn heer de koning, zijn zij niet allen *voor* mijn heer tot dienaren? Waarom wil mijn heer dit? Waarom zou hij Israël tot schuld worden?

⁴ Het woord van de koning was echter te sterk voor Joab. Daarom trok Joab weg, en hij ging door heel Israël; daarna kwam hij *terug* in Jeruzalem.

⁵ Joab gaf David het aantal van het getelde volk: er waren in heel Israël één miljoen honderdveertig man die het zwaard *konden* hanteren, en in Juda vierhonderdveertigduizend man, die het zwaard *konden* hanteren.

⁶ Levi en Benjamin telde hij echter onder hen niet, want Joab had een afschuw van het woord van de koning.

⁷ En deze zaak was slecht in de ogen van God, daarom trof Hij Israël.

⁸ Toen zei David tegen God: Ik heb zwaar gezondigd, omdat ik deze zaak gedaan heb. Maar nu, neem de ongerechtigheid van Uw dienaar toch weg, want ik heb heel dwaas gehandeld.

⁹ De HEERE sprak tot Gad, de ziener van David:

¹⁰ Ga *op weg* en spreek tot David: Zo zegt de HEERE: Drie dingen leg ik u voor; kies er voor u één daarvan uit, dan zal ik dat bij u doen.

¹¹ Toen kwam Gad naar David, en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Kies voor u:

¹² óf drie jaar hongersnood, óf drie maanden weggevaagd worden voor uw vijanden, terwijl het zwaard van uw vijanden u inhaalt; óf drie dagen het zwaard van de HEERE: de pest in het land, met de engel van de HEERE die in heel het gebied van Israël verderf aanricht. Welnu, zie wat voor ant-

woord ik Hem Die mij gezonden heeft, moet brengen.

¹³ Toen zei David tegen Gad: Het benauwt mij zeer. Laat mij toch in de hand van de HEERE vallen, want Zijn barmhartigheid is zeer groot. Laat mij echter niet in de hand van mensen vallen.

¹⁴ Toen gaf de HEERE *een uitbraak* van de pest in Israël. En er viel van Israël zeventigduizend man.

¹⁵ Vervolgens zond God een engel naar Jeruzalem om er verderf aan te richten. Maar toen hij er verderf aanrichtte, zag de HEERE het, en Hij kreeg berouw over dit kwaad, en Hij zei tegen de engel die verderf *onder het volk* aanrichtte: Het is genoeg, trek uw hand nu terug. Nu stond de engel van de HEERE *op dat moment* bij de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.

¹⁶ Toen David zijn ogen opsloeg, zag hij de engel van de HEERE staan tussen de aarde en de hemel, met zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand, uitgestrekt over Jeruzalem. Toen wierpen David en de oudsten, gehuld in rouwgewaden, zich met hun gezichten *ter aarde*.

¹⁷ David zei tegen God: Ben ik het niet die gezegd heb dat men het volk tellen zou? Ja, ik zelf ben het, die gezondigd en volstrekt kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben zij gedaan? HEERE, mijn God, laat Uw hand toch tegen mij en tegen mijn familie zijn, maar niet als een plaag tegen Uw volk.

¹⁸ Toen zei de engel van de HEERE tegen Gad dat hij tegen David moest zeggen dat David *de heuvel* op moest gaan om voor de HEERE op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet, een altaar op te richten.

¹⁹ En David ging naar boven, overeenkomstig het woord van Gad, dat hij in de Naam van de HEERE gesproken had.

²⁰ Toen Ornan zich omkeerde, zag hij de engel; en zijn vier zonen, die bij hem waren, verborgen zich. En Ornan dorste *ter aarde*.

²¹ David kwam naar Ornan, en Ornan keek op en zag David. Daarop kwam hij de dorsvloer af en boog zich voor David neer, met *zijn* gezicht *ter aarde*.

²² En David zei tegen Ornan: Geef mij de plaats van de dorsvloer, om daarop voor de HEERE een altaar te bouwen; geef ze mij

voor de volle prijs, zodat de plaag over het volk tot stilstand gebracht wordt.

²³ Toen zei Ornan tegen David: Neem ze maar voor uzelf, en laat mijn heer de koning doen wat goed is in zijn ogen. Zie, ik geef de runderen voor de brandoffers, en de dorssleden voor het brandhout, en de tarwe voor het graanoffer; ik geef dat alles.

²⁴ Toen zei koning David tegen Ornan: Nee, ik wil het bestel voor de volle prijs kopen, want ik wil niet wat van u is voor de HEERE nemen, zodat ik een brandoffer breng dat niets kost.

²⁵ David gaf daarop aan Ornan voor die plaats in gewicht zeshonderd sikkel^a goud.

²⁶ Vervolgens bouwde David daar voor de HEERE een altaar, en bracht brandoffers en dankoffers. Toen hij de HEERE aanriep, antwoordde Hij hem door vuur uit de hemel, op het brandofferaltair.

²⁷ Daarna zei de HEERE tegen de engel dat hij zijn zwaard weer in zijn schede moest steken.

²⁸ In die tijd, toen David zag dat de HEERE hem geantwoord had op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet, offerde hij daar.

²⁹ De tabernakel van de HEERE, die Mozes in de woestijn gemaakt had, en het brandofferaltair, stond in die tijd immers op de offerhoogte van Gibeon.

³⁰ Maar David kon niet op weg gaan om vóór dat altaar God te raadplegen, want hij was overvallen door angst voor het zwaard van de engel van de HEERE.

VOORBEREIDING VOOR DE TEMPELBOW

22 Toen zei David: Dit hier is het huis van de HEERE God, en dit is het brandofferaltair voor Israël.

² Vervolgens zei David dat men de vreemdelingen moest verzamelen die in het land Israël waren, en hij stelde steenhouders aan om gehouwen stenen uit te hakken om het huis van God te bouwen.

³ David maakte een grote hoeveelheid ijzer gereed voor de spijkers aan de poortdeuren en voor de verbindingsstukken, en een

grote hoeveelheid koper, waar geen wegen aan was;

en ook ontelbaar veel cederhout, want de Sidoniërs en de Tyriërs brachten een grote hoeveelheid cederhout naar David.

⁵ David zei bij zichzelf: Mijn zoon Salomo is nog jong en onervaren;⁶ en het huis dat voor de HEERE gebouwd moet worden, moet men buitengewoon groot maken, zodat zijn naam en luister in alle landen bekend wordt. Ik zal daarom voor hem een voorraad gereedmaken. Zo maakte David vóór zijn dood een grote hoeveelheid voorraad gereed.

⁶ Toen riep hij zijn zoon Salomo en gebod hem voor de HEERE, de God van Israël, een huis te bouwen.

⁷ David zei tegen Salomo: Mijn zoon, ik zelf had het voornemen⁸ om voor de Naam van de HEERE, mijn God, een huis te bouwen,

⁸ maar het woord van de HEERE kwam tot mij: U hebt een grote hoeveelheid bloed vergoten en u hebt grote oorlogen gevoerd. U mag voor Mijn Naam geen huis bouwen, omdat u een grote hoeveelheid bloed op de aarde voor Mijn aangezicht vergoten hebt.

⁹ Zie, een zoon zal u geboren worden; die zal een man van rust zijn, want Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden van rondom. Ja, Salomo zal zijn naam zijn, want Ik zal in zijn dagen vrede en stilte over Israël geven.

¹⁰ Hij is het die voor Mijn Naam een huis zal bouwen, en hij is het die Mij tot een zoon zal zijn, en Ik hem tot een Vader. En Ik zal de troon van zijn koninkrijk tot in eeuwigheid over Israël bevestigen.

¹¹ Nu dan, mijn zoon, moge de HEERE met je zijn, en je zult voorspoedig zijn, en het huis van de HEERE, je God, bouwen, zoals Hij over jou gesproken heeft.

¹² Alleen, moge de HEERE je verstand en inzicht geven, als Hij je het bevel geeft over Israël, zodat je de wet van de HEERE, je God, in acht neemt.

¹³ Dan zul je voorspoedig zijn, als je de verordeningen en bepalingen nauwlettend in acht neemt, die de HEERE aan Mozes voor

^a 1 Kron. 28:3 ^b 2 Sam. 7:13; 1 Kon. 5:5

21:25 Een sikkel is 10 tot 13 gram. 22:5 onervaren - Letterlijk: week. 22:7 ik zelf had het voornemen - Letterlijk: ik, het was bij mijn hart.

Israël geboden heeft. ^aWees sterk en moedig, wees niet bevreesd en wees niet ontsteld!

¹⁴ Zie, ik heb door *al* mijn verdrukking honderdduizend talent^c goud gereedgemaakt voor het huis van de HEERE, en een miljoen talent zilver; het koper en het ijzer is niet te wegen, want het is er in grote hoeveelheid. Ik heb ook hout en stenen gereedgemaakt; daar moet je *nog meer* aan toevoegen.

¹⁵ Bij jou is een grote hoeveelheid *mensen* die het werk kunnen uitvoeren: steenhouders en ambachtslieden *die* steen en hout bewerken, en allerlei wijze *mannen* om allerlei werk *te doen*.

¹⁶ Het goud, het zilver, het koper en het ijzer is ontelbaar. *Daarom*, sta op en doe *het*, en de HEERE zal met je zijn.

¹⁷ Ook gebod David alle leiders van Israël, om zijn zoon Salomo te helpen.

¹⁸ *Hij zei*: Is niet de HEERE, uw God, met u, en heeft Hij u geen rust gegeven van rondom? Want Hij heeft de inwoners van het land in mijn hand gegeven, en dit land is onderworpen voor het aangezicht van de HEERE, en voor Zijn volk.

¹⁹ Nu *dan*, richt uw hart en uw ziel erop om de HEERE, uw God, te zoeken. Sta op en bouw het heiligdom van de HEERE God, zodat men de ark van het verbond van de HEERE en de heilige voorwerpen van God in dit huis kan brengen, dat voor de Naam van de HEERE gebouwd zal worden.

INDELING EN TAAK VAN DE LEVIETEN

23 Toen David oud en verzadigd van dagen was, maakte hij zijn zoon Salomo koning over Israël.

² En hij verzamelde alle leiders van Israël, de priesters en de Levieten.

³ Toen werden de Levieten geteld, van dertig jaar oud en daarboven; en hun aantal *bedroeg*, hoofd voor hoofd, achtendertigduizend man.

⁴ Vierentwintigduizend van hen waren er om toezicht te houden op het werk in het huis van de HEERE, zesduizend beambten en rechters,

⁵ vierduizend poortwachters en vierdui-

zend lofzangers *tot eer* van de HEERE, met instrumenten die ik, *David*, gemaakt heb om te prijzen.

⁶ En David verdeelde hen in afdelingen, *ingedeeld* naar de zonen van Levi: Gerson, Kahath en Merari.

⁷ Van de Gersonieten: Ladan en Simeï.

⁸ De zonen van Ladan waren Jehiël, het hoofd, Zetham en Joël; drie.

⁹ De zonen van Simeï waren Selomith, Haziël en Haran; drie. Dat waren de familiehoofden van Ladan.

¹⁰ De zonen van Simeï waren Jahath, Zina, Jeüs en Beria – dat waren de zonen van Simeï; vier.

¹¹ Jahath was het hoofd en Ziza de tweede *man*. Maar Jeüs en Beria hadden niet veel zonen; daarom waren zij *één* familie, één ambtsgroep.

¹² De zonen van Kahath waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël; vier.

¹³ De zonen van Amram waren Aäron en Mozes. ^cAäron werd afgezonderd om de allerheiligste dingen tot in eeuwigheid te heiligen, hij en zijn zonen: om reukoffers te brengen voor het aangezicht van de HEERE, om Hem te dienen en in Zijn Naam tot in eeuwigheid te zegenen.

¹⁴ Wat betreft Mozes, de man Gods: zijn zonen werden genoemd onder de stam Levi.

¹⁵ De zonen van Mozes waren Gersom en Eliëzer.

¹⁶ Van de zonen van Gersom was Sebuel het hoofd.

¹⁷ De zonen van Eliëzer waren: Rehabja, het hoofd, maar Eliëzer had geen andere zonen; van de zonen van Rehabja waren er echter buitengewoon veel.

¹⁸ Van de zonen van Jizhar was Selomith het hoofd.

¹⁹ De zonen van Hebron: Jeria was het hoofd, Amarja de tweede, Jahaziël de derde, en Jakameam de vierde *man*.

²⁰ De zonen van Uzziël: Micha was het hoofd en Jissia de tweede *man*.

²¹ De zonen van Merari waren Maheli en Musi; de zonen van Maheli waren Eleazar en Kis.

²² Maar Eleazar stierf en had geen zonen,

^a Deut. 31:7,8; Joz. 1:7 ^b Ex. 6:19 ^c Ex. 28:1 enz.; Hebr. 5:4 ^d Ex. 2:22; 18:3

22:14 Een *talent* is ongeveer 30 kilo.

alleen maar dochters; en de zonen van Kis, haar neven, namen hen *tot vrouw*.

²³ De zonen van Musi waren Maheli, Eder en Jeremoth; drie.

²⁴ Dit zijn de nakomelingen van Levi *ingedeeld* naar hun families, de familiehoofden, overeenkomstig het aantal namen van hen die geteld waren, hoofd voor hoofd, om het dienstwerk van het huis van de HEERE te doen, van twintig jaar oud en daarboven.

²⁵ Want David had gezegd: De HEERE, de God van Israël, heeft Zijn volk rust gegeven, en Hij zal in Jeruzalem wonen tot in eeuwigheid.

²⁶ Ook wat betreft de Levieten: zij behoeven de tabernakel niet *meer* te dragen, en evenmin al de bijbehorende voorwerpen voor de dienst daarin.

²⁷ Volgens de laatste woorden van David werd het aantal Levieten immers *berekend* van twintig jaar oud en daarboven,

²⁸ want hun plaats was naast ^a de nakomelingen van Aäron in de dienst van het huis van de HEERE *met het opzicht* over de voorhoven, over de voorraadkamers en over de reiniging van ieder heilig voorwerp, *over* het dienstwerk in het huis van God, ²⁹ en over het uitgestalde brood, de meelbloem voor het graanoffer, over de ongezuurde platte koeken, over de bakplaat, over het beslag en over iedere inhoudsmaat en lengtemaat.

³⁰ Vervolgens *moesten zij* elke morgen, en eveneens in de avond, *gereedstaan* om de HEERE te loven en te prijzen,

³¹ en *ook* bij het brengen van alle brandoffers ^b voor de HEERE, op de sabbatten, de nieuwemaansdagen en de feestdagen, voortdurend voor het aangezicht van de HEERE *staan* in een aantal zoals voor hen bepaald was.

³² Zo moesten zij *hun* taak ten behoeve van de tent van ontmoeting vervullen, en *hun* taak ten behoeve van het heiligdom en *hun* taak ten behoeve van de nakomelingen van Aäron, hun broeders, in de dienst van het huis van de HEERE.

INDELING VAN DE PRIESTERS

24 Wat ^a de nakomelingen van Aäron betreft, waren *dit* hun afdelingen. De zonen van Aäron waren Nadab, Abihu, Eleazar en Ithamar.

^{2b} Nadab stierf echter met Abihu tijdens *het leven* van hun vader, en zij hadden geen zonen, zodat Eleazar en Ithamar als priester dienden.

³ Samen met Zadok uit de nakomelingen van Eleazar, en Achimelech uit de nakomelingen van Ithamar, deelde David hen in, in hun dienstwerk voor hun ambtsgroep.

⁴ Van de zonen van Eleazar werden er meer gevonden als hoofden van de mannen dan van de zonen van Ithamar, toen zij hen in-deelden; van de zonen van Eleazar waren er *namelijk* zestien familiehoofden, maar van de zonen van Ithamar waren er acht familiehoofden.

⁵ Zij deelden hen in door het lot, zowel de ene als de andere groep, ^c want de leiders van het heiligdom en de door God *aangestelde* leiders waren uit de zonen van Eleazar en uit de zonen van Ithamar.

⁶ Semaja, de zoon van Nethaneël de schrijver, uit de Levieten, schreef hen op, in tegenwoordigheid van de koning, de vorsten, de priester Zadok, Achimelech, de zoon van Abjathar, en van de familiehoofden onder de priesters en onder de Levieten; één familie werd genomen voor Eleazar, en dan weer *één* voor Ithamar.

⁷ Het eerste lot kwam uit op Jojarib, het tweede op Jedaja;

⁸ het derde op Harim, het vierde op Seorim;

⁹ het vijfde op Malchia, het zesde op Mijamin;

¹⁰ het zevende op Hakkoz, het achtste op Abia;

¹¹ het negende op Jesua, het tiende op Sechanja;

¹² het elfde op Eljasib, het twaalfde op Jakim;

¹³ het dertiende op Huppa, het veertiende op Jesebeab;

¹⁴ het vijftiende op Bilga, het zestiende op Immer;

^a Lev. 10 ^b Lev. 10:2; Num. 3:4; 26:61

23:28 *naast* - Letterlijk: aan de hand van. 23:31 *bij het brengen van alle brandoffers*

- Letterlijk: bij al het offeren van brandoffers. 24:5 *zowel ... groep* - Letterlijk: die met die.

¹⁵ het zeventiende op Hezir, het achttiende op Happizzes;

¹⁶ het negentiende op Petahja, het twintigste op Jehezkel;

¹⁷ het eenentwintigste op Jachin, het tweentwintigste op Gamul;

¹⁸ het drieëntwintigste op Delaja, het vierentwintigste op Maäzja.

¹⁹ Dit zijn hun ambtsgroepen voor hun dienstwerk om het huis van de HEERE binnen te gaan, overeenkomstig de bepaling door de hand van hun vader Aäron, zoals de HEERE, de God van Israël, hem geboden had.

DE LEVIETEN HELPEN DE PRIESTERS

²⁰ Wat de nakomelingen van Levi betreft die overbleven: bij de zonen van Amram hoorde Subaël, bij de zonen van Subaël hoorde Jechdeja.

²¹ Wat betreft Rehabja: van de zonen van Rehabja was Jissia het hoofd.

²² Wat betreft de Jizharieten: Selomoth; van de zonen van Selomoth: Jahath.

²³ Van de zonen van Hebron was Jeria de eerste, Amarja de tweede, Jahaziël de derde, Jekameam de vierde.

²⁴ Van de zonen van Uzziël: Micha; van de zonen van Micha: Samir.

²⁵ De broer van Micha was Jissia; van de zonen van Jissia: Zecharja.

²⁶ De zonen van Merari waren Maheli en Musi, de zonen van zijn zoon Jaäzia.

²⁷ De zonen van Merari, van zijn zoon Jaäzia, waren Soham, Zakkur en Hibri.

²⁸ Hun Maheli was Eleazar een zoon, en die had geen zonen.

²⁹ Wat betreft Kis: de zoon van Kis was Jerahmeël.

³⁰ De zonen van Musi waren Maheli, Eder, Jerimoth. Dit zijn de zonen van de Levieten, naar hun families.

³¹ Ook zij wierpen het lot – evenals hun broeders, de zonen van Aäron – in tegenwoordigheid van koning David, Zadok en Achimelech, en van de familiehoofden onder de priesters en onder de Levieten; het familiehoofd evenals zijn jongste broer.

ORDENING VAN DE ZANGERS

25 Verder zonderde David met de legerbevelhebbers *mensen* af voor het dienstwerk uit de nakomelingen van Asaf, Heman en Jeduthun. Zij profeteerden onder *het spel van harpen, luiten en cimbalen*. Dit is hun aantal, van de mannen werkzaam* voor hun dienstwerk.

² Wat betreft de zonen van Asaf: Zakkur, Jozef, Nethanja en Asarela, zonen van Asaf; onder leiding van* Asaf, die profeteerde onder leiding van* de koning.

³ Wat betreft Jeduthun: de zonen van Jeduthun waren Gedalja, Zeri, Jesaja, Hasabja en Mattithja, zes. Zij stonden onder leiding van hun vader Jeduthun die bij *het spel van de harp* profeteerde onder het loven en prijzen van de HEERE.

⁴ Wat betreft Heman: de zonen van Heman waren Bukkia, Mattanja, Uzziël, Sebul, Jerimoth, Hananja, Hanani, Eliatha, Giddalti, Romamti-Ezer, Josbekasa, Mallothi, Hothir en Mahazioth.

⁵ Deze allen waren zonen van Heman, de ziener van de koning, met woorden van God om de hoorn op te heffen. God had Heman veertien zonen gegeven en drie dochters.

⁶ Deze allen stonden onder leiding van hun vader opgesteld voor het lied in het huis van de HEERE met cimbalen, luiten, en harpen, voor de dienst in het huis van God, onder leiding van de koning – Asaf, Jeduthun en Heman.

⁷ Hun aantal was *samen* met hun broeders die onderwezen waren in het lied voor de HEERE, tweehonderdachtentachtig, allen volleerd.

⁸ Zij wierpen het lot over de taken, zowel de jongste als de oudste, de volleerde *samen* met de leerling.

⁹ Het eerste lot kwam uit op Asaf, *namelijk* op Jozef. Het tweede kwam uit op Gedalja, hij en zijn broeders en zijn zonen, twaalf.

¹⁰ Het derde op Zakkur; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹¹ Het vierde op Jizri; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

25:1 *werkzaam* - Letterlijk: van het werk. 25:2 *onder leiding van* - Letterlijk: op de hand van. 25:2 *onder leiding van* - Letterlijk: op de handen van; zie ook vers 3 en 6.

¹² Het vijfde *op* Nethanja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹³ Het zesde *op* Bukkia; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁴ Het zevende *op* Jesarela; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁵ Het achtste *op* Jesaja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁶ Het negende *op* Mattanja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁷ Het tiende *op* Simeï; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁸ Het elfde *op* Azareël; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

¹⁹ Het twaalfde *op* Hasabja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁰ Het dertiende *op* Subaël; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²¹ Het veertiende *op* Mattithja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²² Het vijftiende *op* Jeremoth; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²³ Het zestiende *op* Hananja; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁴ Het zeventiende *op* Josbekasa; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁵ Het achttiende *op* Hanani; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁶ Het negentiende *op* Mallothi; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁷ Het twintigste *op* Eliatha; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁸ Het eenentwintigste *op* Hothir; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

²⁹ Het tweeëntwintigste *op* Giddalti; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

³⁰ Het drieëntwintigste *op* Mahazioth; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

³¹ Het vierentwintigste *op* Romamti-Ezer; zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

³ Elam de vijfde, Johanan de zesde, Eljehoenai de zevende.

⁴ Obed-Edom had de volgende zonen: Semaja, de eerstgeborene, Jozabad de tweede, Joah de derde, Sachar de vierde en Nethaneël de vijfde,

⁵ Ammiël de zesde, Issaschar de zevende, Peüllethai de achtste; want God had hem gezegend.

⁶ Bij zijn zoon Semaja werden ook zonen geboren, die heersten over hun familie; zij waren namelijk strijdbare helden.

⁷ De zonen van Semaja waren Othni, Refael, Obed en Elzabad; met zijn broers, dappere mannen: Elihu en Semachja.

⁸ Deze allen waren uit de nakomelingen van Obed-Edom: zij, hun zonen en hun broeders, strijdbare mannen, bekwaam tot het dienstwerk; er waren er tweeëntwintig van Obed-Edom.

⁹ Meselemja had zonen en broeders, strijdbare mannen, achttien.

¹⁰ Hosa, uit de zonen van Merari, had de volgende zonen: Simri was het hoofd (hoewel hij niet de eerstgeborene was, stelde zijn vader hem toch aan tot hoofd).

¹¹ Hilkiä was de tweede, Tebalja de derde, Zecharja de vierde; al de zonen en broers van Hosa, dertien.

¹² Deze afdelingen van de poortwachters, de hoofden van de mannen, hadden evenals hun broeders de taak om te dienen in het huis van de HEERE.

¹³ En zij wierpen, zowel de jongste als de oudste, naar hun families, voor elke poort het lot.

¹⁴ Het lot voor de Oostpoort viel op Selemja; maar voor zijn zoon Zecharja, een verstandig raadsman, wierp men het lot, en zijn lot kwam uit op de Noordpoort.

¹⁵ Obed-Edom kwam uit op de Zuidpoort en zijn zonen kwamen uit op de voorraadmamers.

¹⁶ Suppim en Hosa op de Westpoort, met de Schallechetpoort, bij de olopende hoofdweg, wacht naast wacht.

¹⁷ Aan de oostkant waren zes Leviëten, aan de noordkant elke dag vier, en aan de zuidkant elke dag vier; maar bij de voorraadmamers steeds twee.*

DE POORTWACHTERS

26 Wat betreft de afdelingen van de poortwachters: van de Korachieten: Meselemja, de zoon van Kore, uit de zonen van Asaf.

² Meselemja had de volgende zonen: Zecharja, de eerstgeborene, Jediaël de tweede, Zebadja de derde, Jathniël de vierde,

¹⁸ Voor het bijgebouw aan de westkant waren er vier bij de hoofdweg *en* twee voor het bijgebouw.

¹⁹ Dit zijn de afdelingen van de poortwachters van de zonen van de Korachieten, en van de zonen van Merari.

DE BEWAKERS VAN DE SCHATKAMERS

²⁰ Van de Levieten ging Ahia over de schatkamers van het huis van God, en over de schatkamers van de geheiligde *gaven*.

²¹ De zonen van Ladan, zonen van de Gersoniet die bij Ladan hoorden, de familiehoofden die bij Ladan, de Gersoniet, hoorden: Jehiëli.

²² De zonen van Jehiëli, Zetham en zijn broer Joël, gingen over de schatkamers van het huis van de HEERE.

²³ Van de Amramieten, van de Jizharieten, van de Hebronieten *en* van de Uzziëlieten, ²⁴ was Sebuel, de zoon van Gersom, de zoon van Mozes, leider over de schatkamers.

²⁵ Zijn broeders, *die van Eliëzer afstamden*, waren: zijn zoon Rehabja, zijn zoon Jesaja, zijn zoon Joram, zijn zoon Zichri en zijn zoon Selomith.

²⁶ Deze Selomith en zijn broeders gingen over al de schatkamers van de geheiligde *gaven*, die koning David, met de hoofden van de families, de leiders over duizend en honderd, en de legerbevelhebbers, geheiligd had.

²⁷ Uit de oorlogen en van de buit hadden zij dit geheiligd om het huis van de HEERE te onderhouden.

²⁸ Ook alles wat de ziener Samuel geheiligd had, met Saul, de zoon van Kis, Abner, de zoon van Ner, en Joab, de zoon van Zeruja. Alles wat *iemand* geheiligd had, stond onder de verantwoordelijkheid* van Selomith en zijn broeders.

DE OPZICHTERS EN DE RECHTERS

²⁹ Van de Jizharieten waren Chenanja en zijn zonen in de buitendienst als voormannen en rechters in Israël *werkzaam*.

³⁰ Van de Hebronieten gingen Hasabja en zijn broeders, zeventienhonderd dappere mannen, over het opzicht in Israël aan

deze zijde van de Jordaan aan de westkant, over heel het werk voor de HEERE en de dienst van de koning.

³¹ Van de Hebronieten was Jeria het hoofd. Wat zijn afstammelingen en de families van de Hebronieten betreft: in het veertigste jaar van Davids koningschap werd er *naar hen* onderzoek gedaan en er werden onder hen strijdvaardige helden gevonden in Jaëzer in Gilead.

³² En zijn broeders waren dappere mannen, zevenentwintighonderd familiehoofden. Koning David stelde hen aan over de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam van de Manassieten, voor alle zaken van God en de zaken van de koning.

DE LEGEROVERSTEN VAN DAVID

27 Dit zijn de Israëlieten volgens hun aantal, de hoofden van de families, de bevelhebbers over duizend en over honderd, met hun voormannen die de koning dienden in alle zaken betreffende de *legerafdelingen* die opkwamen en met *verlof* gingen, van maand tot maand, gedurende alle maanden van het jaar; elke afdeling telde vierentwintigduizend *man*.

² Over de eerste afdeling in de eerste maand ging Jacobam, de zoon van Zabdiël; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

³ Hij was *een* van de nakomelingen van Perez, *en* was het hoofd van alle legerbevelhebbers in de eerste maand.

⁴ Over de afdeling in de tweede maand ging Dodai, uit Ahoah, en *in* zijn afdeling was ook Mikloth de leider; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

⁵ De derde legerbevelhebber in de derde maand was Benaja, de zoon van Jojada, de hoofdpriester; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

⁶ Deze Benaja was *een* van de dertig helden en ging over de dertig; *over* zijn afdeling ging Ammizabad, zijn zoon.

⁷ De vierde, in de vierde maand, was Asahel, de broer van Joab, en na hem zijn zoon Zebadja; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

⁸ De vijfde, in de vijfde maand, was

26:28 onder de verantwoordelijkheid - Letterlijk: over de hand.

Samhuth, de Jizrahiet, de bevelhebber; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

⁹ De zesde, in de zesde maand, was Ira, de zoon van Ikkes, uit Tekoa; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹⁰ De zevende, in de zevende maand, was Helez uit Pelon, een van de nakomelingen van Efraïm; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹¹ De achtste, in de achtste maand, was Sibbechai uit Husa, van de Zerahieten; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹² De negende, in de negende maand, was Abiëzer uit Anathoth, van de Benjaminieten; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹³ De tiende, in de tiende maand, was Maharai uit Netofa, van de Zerahieten; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹⁴ De elfde, in de elfde maand, was Benaja uit Pirhathon, een van de nakomelingen van Efraïm; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

¹⁵ De twaalfde, in de twaalfde maand, was Heldai uit Netofa, van Othniël; tot zijn afdeling behoorden vierentwintigduizend *man*.

HOOFDEN VAN DE TWAALF STAMMEN

¹⁶ Over de stammen van Israël gingen: bij de Rubenieten Eliëzer, de zoon van Zichri, leider; bij de Simeonieten: Sefatja, de zoon van Maächa;

¹⁷ bij de Levieten: Hasabja, de zoon van Kemuel; bij de afstammelingen van Aäron: Zadok;

¹⁸ bij Juda: Elihu, een van de broers van David; bij Issaschar: Omri, de zoon van Michaël;

¹⁹ bij Zebulon: Jismaja, de zoon van Obadja; bij Naftali: Jerimoth, de zoon van Azriël;

²⁰ bij de nakomelingen van Efraïm: Hosea, de zoon van Azazja; bij de halve stam van Manasse: Joël, de zoon van Pedaja;

²¹ bij half Manasse in Gilead: Jiddo, de zoon van Zecharja; bij Benjamin: Jaäsiël, de zoon van Abner;

²² bij Dan: Azarel, de zoon van Jeroham. Dit waren de leiders van de stammen van Israël.

²³ David nam echter het aantal van hen die twintig jaar oud en daarbeneden waren, niet op, omdat de HEERE gezegd had dat Hij Israël zo talrijk zou maken als de sterren aan de hemel.

²⁴ Joab, de zoon van Zeruja, was wel begonnen met tellen, maar hij voltooide het niet, omdat er daardoor grote toorn over Israël gekomen was. Daarom is het aantal niet opgenomen in de *lijst met aantallen* in de kronieken van koning David.

ANDERE BEAMBTEN EN RAADSHEREN

²⁵ Over de schatkamers van de koning ging Azmaveth, de zoon van Adiël; en over de voorraadschuren op het land, in de steden, in de dorpen en in de torens ging Jonathan, de zoon van Uzziä.

²⁶ Over de landarbeiders, voor het werk op het bouwland, ging Ezri, de zoon van Cheleb.

²⁷ Over de wijngaarden ging Simeï uit Rama, maar over wat van de wijngaarden in de voorraadschuren voor de wijn kwam, ging Zabdi uit Sefam.

²⁸ Over de olijfbomen en de wilde vijgenbomen die in het Laagland waren, ging Baäl-Hanan uit Geder; en Joas ging over de schatkamers voor de olie.

²⁹ Over de runderen die in Saron weidden, ging Sitrai uit Saron, maar over de runderen in de dalen, ging Safat, de zoon van Adlai.

³⁰ Over de kamelen ging de Ismaëliet Obil, en over de ezelinnen ging Jechdeja uit Meronoth.

³¹ Over het kleinvee ging de Hagariet Jaziz. Dezen waren allen opzichters over de bezittingen die koning David had.

³² Jonathan, de oom van David, was raadsman, een verstandig man; ook was hij schrijver. Jehiël, de zoon van Hachmoni, trok op met de zonen van de koning.

³³ Achitofel was raadsman van de koning; en Husai, de Archiet, was een vriend van de koning.

³⁴ Na Achitofel kwamen Jojada, de zoon van Benaja, en Abjathar; Joab was legerbevelhebber van de koning.

DAVID DRAAGT SALOMO DE TEMPELBOUW OP

28 Toen riep David alle leiders van Israëel in Jeruzalem bijeen: de leiders van de stammen, de bevelhebbers van de *legerafdelingen*, die de koning dienden, de leiders over duizend, de leiders over honderd, de opzichters van alle bezittingen en van het vee van de koning en zijn zonen, met de hovelingen en de helden, en iedere strijdbare held.

² Toen stond koning David op* en zei: Luister naar mij, mijn broeders, en mijn volk! Het leefde in mijn hart* om een huis van rust voor de ark van het verbond van de HEERE te bouwen, en voor de voetbank van de voeten van onze God. Ik heb *alles* voorbereid voor de bouw.

³ God heeft echter tegen mij gezegd: U mag voor Mijn Naam geen huis bouwen, want u bent een man van oorlogen, en u hebt veel bloed vergoten.

⁴ De HEERE, de God van Israëel, heeft uit heel mijn familie mij uitgekozen om voor eeuwig over Israëel koning te worden, want Hij heeft Juda tot een vorst uitgekozen, en in het huis van Juda mijn familie. Onder de zonen van mijn vader heeft Hij een welgevallen aan mij gehad* om mij koning te maken over heel Israëel.

⁵ En uit al mijn zonen (want de HEERE heeft mij veel zonen gegeven) heeft Hij mijn zoon Salomo uitgekozen om te zitten op de troon van het koningschap van de HEERE over Israëel.

⁶ Hij zei tegen mij: Uw zoon Salomo, hij is het die Mijn huis en Mijn voorhoven zal bouwen. Ja, ik heb hem voor Mijzelf uitgekozen tot een zoon, en* Ik zal hem tot een Vader zijn.

⁷ En Ik zal zijn koningschap bevestigen tot in eeuwigheid, als hij sterk zal zijn om Mijn geboden en Mijn bepalingen te doen, zoals op deze dag.

⁸ Nu dan, voor de ogen van heel Israëel, de gemeente van de HEERE, en voor de oren van onze God, neem alle geboden van de HEERE, uw God, in acht en vraag ernaar,

zodat u dit goede land in bezit neemt, en u het uw kinderen na u tot in eeuwigheid in erfelijk bezit laat nemen.

⁹ En jij, mijn zoon Salomo, ken de God van je vader, en dien Hem met een volkomen hart en met een bereidwillige ziel, want* de HEERE doorzoekt alle harten, en Hij heeft inzicht in alle gedachtevorming. Als je Hem zoekt, zal Hij door jou gevonden worden, maar als je Hem verlaat, zal Hij je voor eeuwig verstoten.

¹⁰ Zie nu, want de HEERE heeft jou uitgekozen om een huis als heiligdom te bouwen; wees sterk en doe het.

¹¹ Toen gaf David zijn zoon Salomo een ontwerp van de voorhal en zijn gebouwen, zijn schatkamers, zijn bovenvertrekken, zijn binnenste kamers, en van het vertrek voor het verzoendeksel;

¹² en een ontwerp van alles wat hem door de Geest *voor ogen* stond: voor de voorhoven van het huis van de HEERE, en voor alle kamers rondom; voor de schatkamers van het huis van God, en voor de schatkamers van de geheiligde *gaven*;

¹³ voor de afdelingen van de priesters en de Levieten, voor al het werk voor de dienst van het huis van de HEERE en voor alle voorwerpen voor de dienst van het huis van de HEERE.

¹⁴ Hij gaf goud volgens het *benodigde* gewicht aan goud voor alle voorwerpen voor elke dienst. Hij gaf zilver volgens het *benodigde* gewicht voor alle zilveren voorwerpen, voor alle voorwerpen voor elke dienst;

¹⁵ het gewicht voor de gouden kandelaars en hun gouden lampen, volgens het *benodigde* gewicht van elke kandelaar en de daarbij horende lampen; ook voor de zilveren kandelaars, volgens het *benodigde* gewicht van elke kandelaar en zijn lampen, overeenkomstig de dienst van elke kandelaar.

¹⁶ Ook gaf hij het *benodigde* gewicht aan goud voor de tafels van het uitgestalde brood, voor elke tafel, en zilver voor de zilveren tafels;

* 2 Sam. 7:5; 1 Kon. 5:3; 1 Kron. 22:8 * 1 Sam. 16:12 * 2 Sam. 7:13; 2 Kron. 1:9 * 2 Sam. 7:14 * 1 Sam. 16:7; 1 Kron. 29:17; Ps. 7:10; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Openb. 2:23

28:2 stond ... op - Letterlijk: stond ... op zijn voeten. 28:2 Het leefde in mijn hart - Letterlijk: ik met mijn hart.

¹⁷ zuiver goud voor de vorken, de sprengbekkens, en de kannen; voor de gouden bekers, het *benodigde* gewicht voor elke beker; voor de zilveren bekers, het *benodigde* gewicht voor elke beker;

¹⁸ het *benodigde* gewicht van gezuiverd goud voor het reukofferaltaar en goud voor het ontwerp van de wagen: de cherubs, die hun vleugels uitspreidden terwijl zij de ark van het verbond van de HEERE bedekten.

¹⁹ Dit alles is mij, zei David, in een geschrift te verstaan gegeven door de hand van de HEERE: alle werken van dit ontwerp.

²⁰ Vervolgens zei David tegen zijn zoon Salomo: "Wees sterk en moedig, en doe het; wees niet bevreesd en wees niet ontsteld, want de HEERE God, mijn God, zal met je zijn. Hij zal je niet loslaten en Hij zal je niet verlaten, totdat je heel het werk voor de dienst van het huis van de HEERE zult voltooid hebben.

²¹ En zie, hier zijn de afdelingen van de priesters en Levieten, voor alle dienstwerk in het huis van God. Ook zijn er voor het hele werk allerlei vrijwilligers bij je, met wijsheid voor elk werk; ook de leiders en heel het volk zijn bereid om alles te doen wat je zegt.

VRIJWILLIGE GAVEN VOOR DE TEMPELBOUW

29 Verder zei koning David tegen heel de gemeente: God heeft mijn zoon Salomo als enige* uitgekozen, *nog* jong en onervaren.* Dit werk daarentegen is groot, want het is geen bouwwerk voor een mens, maar voor God, de HEERE.

² Met heel mijn kracht heb ik voor het huis van mijn God gereedgemaakt: het goud voor de gouden voorwerpen, het zilver voor de zilveren, het koper voor de koperen, het ijzer voor de ijzeren en het hout voor de houten voorwerpen, onyxstenen en andere stenen als opvulling, sierstenen en kleurrijke stenen, allerlei edelstenen en marmeren stenen in overvloed.

³ En omdat ik een behagen schep in het

huis van mijn God, geef ik daarboven mijn persoonlijke vermogen aan goud en zilver voor het huis van mijn God, boven alles wat ik voor het huis van het heiligdom al gereedgemaakt heb:

⁴ drieduizend talent* goud, van het goud van Ofir, en zeventuizend talent gezuiverd zilver om de muren van de huizen te overtrekken;

⁵ goud voor de gouden voorwerpen, zilver voor de zilveren voorwerpen, en voor ieder werk door de hand van de ambachtslieden. Wie is vandaag gewillig de HEERE zijn gave te schenken?*

⁶ Toen gaven de hoofden van de families vrijwillig, met de leiders van de stammen van Israël, de leiders over duizend en over honderd, en de opzichters over het werk van de koning.

⁷ Zij gaven voor de dienst van het huis van God vijfduizend talent goud, tienduizend drachmen, tienduizend talent zilver, acht-tienduizend talent koper en honderdduizend talent ijzer.

⁸ Wat zij aan edelstenen bij zich vonden, gaven zij voor de schatkamer van het huis van de HEERE, in handen van de Gersoniet Jehiël.

⁹ Het volk was verblijd over hun vrijwillig geven, want zij gaven met een volkomen hart vrijwillig aan de HEERE. Ook koning David verblijdde zich in hoge mate.*

DANKGEBED VAN DAVID

¹⁰ Toen loofde David de HEERE voor de ogen van heel de gemeente. David zei: Gelooft zij U, HEERE, God van onze vader Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid!

¹¹ Van U, HEERE, is de grootheid, de macht, de luister, de kracht en de majesteit. Want alles wat in de hemel en op de aarde is, is van U. Van U, HEERE, is het Koninkrijk, en U hebt Zich verheven tot een Hoofd boven alles.

¹² Rijkdom en eer komen van voor Uw aangezicht, en U heerst over alles. In Uw hand is kracht en macht, in Uw hand is het om ieder groot te maken en sterk te maken.

* Deut. 31:7,8; Joz. 1:7 ⁹ Matt. 6:13; 1 Tim. 1:17; Openb. 5:13

29:1 als enige - Letterlijk: één. 29:1 onervaren - Letterlijk: week. 29:4 Een talent is ongeveer 30 kilo; zie ook vers 7. 29:5 zijn gave te schenken - Letterlijk: zijn hand te vullen. 29:9 in hoge mate - Letterlijk: met een grote blijdschap.

¹³ Nu dan, o onze God, wij loven U en prijzen Uw luisterrijke Naam.

¹⁴ Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de kracht zouden hebben om vrijwillig te geven zoals dit? Want van U is alles, en uit Uw hand hebben wij het U gegeven.

¹⁵ Want wij zijn vreemdelingen voor Uw aangezicht en bijwoners, zoals al onze vaders. ^a Als een schaduw zijn onze dagen op de aarde, en er is geen hoop.

¹⁶ HEERE, onze God, heel deze overvloed die wij gereedgemaakt hebben om voor U een huis te bouwen, voor Uw heilige Naam, dat is van Uw hand; het is alles van U.

¹⁷ En ik weet, mijn God, dat U ^b het hart beproeft, en dat U behagen schept in wat billijk is. Ik heb met een oprecht hart al deze dingen vrijwillig gegeven, en ik heb nu met vreugde gezien dat Uw volk dat hier gevonden wordt, het U vrijwillig gegeven heeft.

¹⁸ HEERE, God van onze vaders Abraham, Izak en Israël, bewaar voor eeuwig deze gezindheid in ^c het hart van Uw volk en richt hun hart tot U.

¹⁹ En geef mijn zoon Salomo een volkomen hart om Uw geboden, Uw getuigenissen en Uw verordeningen in acht te nemen, om alles te doen en dit bouwwerk, waarvoor ik *een voorraad* gereedgemaakt heb, te bouwen.

²⁰ Daarna zei David tegen heel de gemeente: Loof nu de HEERE, uw God! Toen loofde heel de gemeente de HEERE, de God van hun vaders; en zij knielden en bogen zich voor de HEERE neer, en voor de koning.

²¹ Zij brachten de volgende dag ^d de HEERE slachtoffers en brachten de HEERE brandoffers: duizend jonge stieren, duizend rammen, duizend lammeren, met hun plengoffers; en slachtoffers in overvloed voor heel Israël.

SALOMO GEZALFD

²² Zij aten en dronken op die dag voor het aangezicht van de HEERE met grote blijdschap. En zij maakten Salomo, de zoon van David, voor de tweede keer koning en zalfden hem voor de HEERE tot vorst, en Zadok tot priester.

²³ Toen zat Salomo op de troon van de HEERE als koning in de plaats van zijn vader David, en hij was voorspoedig; en heel Israël luisterde naar hem.

²⁴ Alle bevelhebbers en helden en ook alle zonen van koning David gaven de hand, *als teken* dat zij onder koning Salomo trouw zouden zijn.

²⁵ Toen maakte de HEERE Salomo buitengewoon groot voor de ogen van heel Israël. Hij gaf hem *zoveel* koninklijke majesteit als geen enkele koning van Israël vóór hem had gehad.

²⁶ Zo heeft David, de zoon van Isai, geregeerd over heel Israël.

²⁷ De tijd ^e nu dat hij geregeerd heeft over Israël, is ^f veertig jaar: ^g in Hebron heeft hij zeven jaar geregeerd, en in Jeruzalem heeft hij drieëndertig jaar geregeerd.

DAVID STERFT

²⁸ Hij stierf in goede ouderdom, verzadigd van dagen, rijkdom en eer; en zijn zoon Salomo regeerde in zijn plaats.

²⁹ De geschiedenis van koning David, van het begin tot het einde, ^h zie, die is beschreven in de geschiedenis van de ziener Samuel, in de geschiedenis van de profeet Nathan, en in de geschiedenis van de ziener Gad;

³⁰ met alles over zijn koningschap en zijn macht, en de tijden die aan hem en aan Israël voorbijgegaan zijn, en over al de koninkrijken van de landen.

^a Ps. 90:9; 102:12 ^b 1 Kron. 28:9 ^c 1 Kon. 2:11 ^d 2 Sam. 5:5

29:18 *bewaar ... in* - Letterlijk: bewaar dit voor eeuwig voor de vorming van de gedachten.

29:21 *de volgende dag* - Letterlijk: de volgende dag van die dag. 29:27 *De tijd* - Letterlijk: de

dagen. 29:29 *van het begin tot het einde* - Letterlijk: het eerste en het laatste.

HET TWEEDE BOEK

KRONIEKEN

SALOMO BIDT OM WIJSHEID

1 Salomo, de zoon van David, ^aversteigde zijn positie in zijn koninkrijk, want de HEERE, zijn God, was met hem, en maakte hem buitengewoon machtig.

^bSalomo sprak tot heel Israël, tot de bevelhebbers van duizend en van honderd, en tot de rechters, en tot elke leider in heel Israël, de hoofden van de families.

^cEn Salomo en heel de gemeente met hem ^dgingen op weg naar de offerhoogte die in Gibeon was, ^eomdat daar de tent van ontmoeting van God stond, die Mozes, de dienaar van de HEERE, in de woestijn gemaakt had.

^fDavid ^ghad de ark van God echter uit Kirjath-Jearim overgebracht naar de plaats die David ervoor had gereedgemaakt, want hij had er in Jeruzalem een tent voor opgezet.

^hEn het koperen altaar dat ⁱBezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, gemaakt had, had hij voor de tabernakel van de HEERE gezet. En Salomo bezocht dat met de gemeente.

^jEn Salomo offerde daar, voor het aangezicht van de HEERE, op het koperen altaar dat bij de tent van ontmoeting hoorde. Duizend brandoffers bracht hij daarop.

^kIn die nacht verscheen God aan Salomo en zei tegen hem: Vraag wat Ik u geven zal.

^lSalomo zei tegen God: ^mÚ hebt aan mijn vader David grote goedertierenheid bewezen, ⁿen mij in zijn plaats koning gemaakt.

^oNu dan, HEERE God, laat Uw woord tot mijn vader David bewaarheid worden! ^pÚ

hebt mij ^qimmers koning gemaakt over een volk, talrijk als het stof van de aarde.

^rGeef mij nu wijsheid en kennis, zodat ik voor de ogen van dit volk uitga en inga, want wie zou over dit grote volk van U kunnen rechtspreken?

^sToen zei God tegen Salomo: Omdat dit in uw hart geweest is en u geen rijkdom, bezittingen en eer gevraagd hebt, of het leven van wie u haat, of zelfs niet een lang leven ^tgevraagd hebt, maar wijsheid en kennis voor uzelf gevraagd hebt, zodat u over Mijn volk, waarover Ik u koning gemaakt heb, zou kunnen rechtspreken,

^udaarom is de wijsheid en de kennis aan u gegeven. Verder zal Ik u rijkdom, bezittingen en eer geven, zoveel als ^vde koningen vóór u niet gehad hebben en zoveel als ^wde koningen na u niet zullen hebben.

^xZo kwam Salomo in Jeruzalem, van de offerhoogte die te Gibeon is, van voor de tent van ontmoeting, en hij regeerde over Israël.

^yVerder ^zverzamelde Salomo strijdwapens en ruiters. Hij had veertienhonderd strijdwapens en twaalfduizend ruiters. Hij bracht ze onder in de wagensteden en bij de koning in Jeruzalem.

^{aa}De koning maakte het zilver en het goud in Jeruzalem zo overvloedig als stenen, en de ceders maakte hij zo talrijk als de wilde vijgenbomen die in het Laagland voorkomen.

^{ab}En ^{ac}de aanvoer van de paarden die Salomo had, was uit Egypte en uit Kewe. Koopliden van de koning namen ze tegen een bepaalde prijs uit Kewe mee.

^a1 Kon. 2:46 ^b1 Kon. 3:4 ^c1 Kon. 16:39; 21:29 ^d2 Sam. 6:2,17; 1 Kon. 16:1 ^eEx. 38:1 ^f1 Kon. 28:5

^g1 Kon. 3:7 ^h1 Kon. 3:9,11,12 ⁱ1 Kon. 3:13; 1 Kon. 29:25; 2 Kon. 9:22 ^j1 Kon. 4:26; 10:26; 2 Kon.

9:25 ^k1 Kon. 10:28; 2 Kon. 9:28

1:11 een lang leven - Letterlijk: vele dagen.

¹⁷ Een wagen werd uit Egypte uitgevoerd^a voor zeshonderd zilverstukken en een paard voor honderdvijftig. Zo voerden ze *die* door hun tussenkomst^a uit naar alle koningen van de Hethieten en de koningen van Syrië.

VOORBEREIDING VOOR DE TEMPELBOUW

2 Toen besloot^a Salomo voor de Naam van de HEERE een huis te bouwen, en een huis voor zijn koninkrijk.

² En Salomo wees een getal aan van^a zeventigduizend man *als* lastdragers, en tachtigduizend man *als* steenhouders in het bergland^a en drieduizend zeshonderd *als* opzichters erover.

³ Daarop^b stuurde Salomo *boden* naar Hiram,^c de koning van Tyrus, om te zeggen: *Doe met mij*, zoals u met mijn vader David gedaan hebt. U hebt hem indertijd ceders gestuurd om voor hem een huis te bouwen, om daarin te wonen.

⁴ Zie, ik ga een huis voor de Naam van de HEERE, mijn God, bouwen, om Hem te heiligen, om voor Zijn aangezicht geurig reukwerk in rook te laten opgaan, *voor* het voortdurend uitgestalde *brood*, en *voor* de 'brandoffers voor de ochtend en voor de avond, op de sabbatten, en op de nieuwemaansdagen, en op de vastgestelde tijden van de HEERE, onze God. Dit is voor eeuwig *ingesteld* in Israël.

⁵ Het huis dat ik ga bouwen, zal groot zijn, want onze God is groter dan alle goden.

⁶ Wie zou echter kracht hebben om voor Hem een huis te bouwen? 'Voorzeker, de hemel, ja, de allerhoogste hemel,' kan Hem niet bevatten! En wie ben ik, dat ik voor Hem een huis zou bouwen, als het niet was om reukoffers voor Zijn aangezicht te brengen?

⁷ Welnu, stuur mij een kundige man *die bedreven* is in het bewerken van goud, van

zilver, van koper, van ijzer, en van roodpurper, van karmozijnrood en van blauwpurper, en er bedreven in is^a graveringen aan te brengen, *samen* met de wijzen die bij mij zijn in Juda en in Jeruzalem, die mijn vader David aangetrokken heeft.

⁸ Stuur mij ook ceders, cipressen en sandelhout van de Libanon, want ik weet dat uw dienaren bedreven zijn in het kappen van het hout van de Libanon. En zie, mijn dienaren zullen *samen* met uw dienaren zijn.

⁹ En dat om voor mij hout in overvloed gereed te maken, want het huis dat ik ga bouwen, zal groot en wonderbaarlijk zijn.

¹⁰ En zie, ik zal uw dienaren, de *houthakkers*, die het hout hakken, twintigduizend kor^a uitgeslagen tarwe, en twintigduizend kor gerst, twintigduizend bath^a wijn, en twintigduizend bath olie geven.

¹¹ Hiram, de koning van Tyrus, antwoordde^a in een brief, en stuurde *deze boodschap* naar Salomo: Omdat de HEERE Zijn volk liefheeft, heeft Hij u tot koning over hen aangesteld.

¹² Verder zei Hiram: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, 'Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, dat Hij koning David een wijze zoon, die verstand en inzicht heeft,' gegeven heeft, die een huis voor de HEERE en een huis voor zijn koninkrijk wil bouwen!

¹³ Welnu, ik stuur een wijze man, die inzicht heeft, Huram Abi.

¹⁴ Hij is de zoon van een vrouw uit de dochters van Dan, en zijn vader is een man uit Tyrus, die bedreven is in het bewerken van goud, van zilver, van koper, van ijzer, van stenen en van hout, van roodpurper, van blauwpurper, van fijn linnen, en van karmozijnrood, en om allerlei graveringen aan te brengen, en om elk ontwerp te bedenken naar het hem aangegeven zal worden,

^a 1 Kon. 5:16 ^b 1 Kon. 5:2 ^c Num. 28:9,10,11 ^d 1 Kon. 8:27; 2 Kron. 6:18; Job 11:7,8,9; Jes. 66:1; Jer. 23:24; Matt. 5:34,35; Hand. 7:49; 17:24 ^e Gen. 1:2; Ex. 20:11; Ps. 33:6; 96:5; 102:26; 124:8; 136:5,6; Hand. 4:24; 14:15; Openb. 10:6

1:17 werd ... *uitgevoerd* - Letterlijk: zij kwamen op en gingen uit. 1:17 *tussenkomst* - Letterlijk: hand. 2:1 *besloot* - Letterlijk: zei. 2:2 *wees een getal aan van* - Letterlijk: telde. 2:3 *Hiram* - Hebreeuws: Hiram; zie ook vers 11 en 12. 2:6 *de allerhoogste hemel* - Letterlijk: de hemel der hemelen. 2:7 *er bedreven in is* - Letterlijk: die weet; zie ook vers 8 en 14. 2:10 *Een koris* vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter. 2:10 *Een bath* is vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. 2:11 *antwoordde* - Letterlijk: zei. 2:12 *heeft* - Letterlijk: kent; zie ook vers 13.

samen met uw wijzen, en de wijzen van mijn heer, uw vader David.

¹⁵ Nu dan, laat mijn heer zijn dienaren de tarwe en de gerst, de olie en de wijn, die hij ^atoegezegd heeft, sturen.

¹⁶ En wij zullen bomen van de Libanon kappen, zoveel als u nodig hebt, en wij zullen die naar u als vlotten over zee naar Jafo brengen. En u moet ze *vandaar* overbrengen naar Jeruzalem.

¹⁷ En Salomo ^btelde alle mannelijke vreemdelingen^c die in het land van Israël waren, ^cna de telling die zijn vader David gehouden had. En het bleken er honderddrieën-vijftigduizend zeshonderd te zijn.

¹⁸ En hij maakte van hen zeventigduizend lastdragers, tachtigduizend steenhouders in het bergland en drieduizend zeshonderd opzichters om het volk te laten dienen.

DE TEMPELBOUW

3 Toen begon Salomo het huis van de HEERE te bouwen, in Jeruzalem, op de berg Moria, waar *de HEERE* ^aaan zijn vader David verschenen was, op de plaats die David bepaald had, op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.

² Hij ^abegon te bouwen in de tweede maand, op de tweede *dag*, in het vierde jaar van zijn regering.

³ Dit is het fundament van Salomo voor het bouwen van het huis van God: de lengte in ellen volgens de vroegere maat was zestig el en de breedte twintig el.

⁴ En de voorhal, die vooraan was, was in de lengte langs de breedte van het huis twintig el, en de hoogte honderdzwintig. Hij overtrok die vanbinnen met zuiver goud.

⁵ Het grote vertrek^b bedekte hij met cipresenhout, overtrok dat met fijn goud en bracht daarop dadelpalmen en kettingen aan.

⁶ Verder overtrok hij ter versiering het

vertrek met kostbare stenen; het goud was goud uit Parvaïm.

⁷ Hij overtrok van het vertrek de balken, de drempels, de wanden ervan en de deuren ervan met goud, en graveerde cherubs op de wanden.

⁸ Vervolgens maakte hij het vertrek van het heilige der heiligen: zijn lengte, langs de breedte van het huis, was twintig el, en zijn breedte twintig el. Dat overtrok hij met fijn goud, in totaal zeshonderd talent.^c

⁹ En het gewicht *aan goud* voor de spijkers was in totaal vijftig sikkel^d goud. Ook de bovenvertrekken overtrok hij met goud.

¹⁰ In het vertrek van het heilige der heiligen maakte hij twee cherubs, werk van metaalgieters,^e en hij overtrok die met goud.

¹¹ Wat de vleugels van de cherubs betreft: de *gezamenlijke* lengte ervan was twintig el; de vleugel van de ene *cherub* was vijf el, en raakte de wand van het huis, en de andere vleugel van vijf el raakte de vleugel van de andere cherub.

¹² De vleugel van de andere cherub was eveneens vijf el en raakte *ook* de wand van het vertrek; en de andere vleugel was vijf el en kwam tegen de vleugel van de andere cherub aan.

¹³ De vleugels van deze cherubs spreidden zich *dus* *gezamenlijk* twintig el uit, en zij stonden op hun voeten, met hun gezichten naar het vertrek *gericht*.

¹⁴ Verder maakte hij ^fhet voorhangsel van blauwpurper, roodpurper en karmozijnrood en fijn linnen, en bracht daarop cherubs aan.

¹⁵ Vóór het ^ghuis maakte hij twee pilaren, met een lengte van vijfendertig el en het kapiteel dat erbovenop lag, was *nog eens* vijf el.

¹⁶ Verder maakte hij kettingen, *zoals* in het binnenste heiligdom, en maakte ze vast aan de bovenkant van de pilaren. Bovendien maakte hij honderd granaatappels, en maakte ze vast tussen de kettingen.

^a Vers 10 ^b 1 Kon. 5:15 ^c 1 Kron. 22:2 ^d 1 Kron. 21:24,26 ^e 1 Kon. 6:1 ^f Matt. 27:51 ^g 1 Kon. 7:15; Jer. 52:21

2:17 *alle mannelijke vreemdelingen* - Letterlijk: alle mannen de vreemdelingen. 3:5 *vertrek* - Letterlijk: huis; zie ook het vervolg. 3:8 Een *talent* is ongeveer 30 kilo. 3:9 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram. 3:10 *metaalgieters* - De betekenis van het Hebreeuwse woord is onzeker; sv: uittrekkend.

¹⁷ Hij richtte de pilaren op vóór de tempel, een aan de rechter- en een aan de linkerkant. De rechterpilaar gaf hij de naam Jachin, en de linker Boaz.

DE VOORWERPEN VAN DE TEMPEL

4 Hij maakte ook een koperen altaar; zijn lengte was twintig el, zijn breedte twintig el, en zijn hoogte tien el.

² Verder maakte hij de gegoten zee; tien el van zijn ene rand tot zijn andere rand, helemaal rond, en vijf el in zijn hoogte: een meetlint van dertig el kon hem rondom omspannen.

³ Aan de onderkant ervan bevond zich rondom een afbeelding van runderen, die hem rondom omringden, tien per el, om heel de zee heen. Twee rijen van deze runderen waren bij het gieten ervan meegegoten.

⁴ Hij stond op twaalf runderen, drie naar het noorden gekeerd, drie naar het westen gekeerd, drie naar het zuiden gekeerd en drie naar het oosten gekeerd, en de zee stond daarbovenop. Al hun achterlijven waren naar binnen gekeerd.

⁵ En zijn dikte was een handbreed en zijn rand had de vorm van de rand van een beker, als een lielebloesem. Hij kon drieduizend bath bevatten.*

⁶ Hij maakte ook tien spoelbekkens, zette er vijf aan de rechterkant en vijf aan de linkerkant om daarin het offervlees te wassen. Men spoelde daarin de benodigdheden van het brandoffer af. De zee was echter bestemd voor de priesters om zich daarin te wassen.

⁷ Hij maakte verder ^atien gouden kandelaars, volgens de bepaling ervoor, en hij zette ze in de tempel, vijf aan de rechterkant, en vijf aan de linkerkant.

⁸ Ook maakte hij tien tafels, en hij plaatste ze in de tempel, vijf aan de rechterkant, en vijf aan de linkerkant, en hij maakte honderd gouden sprengbekkens.

⁹ Verder maakte hij de voorhof voor de priesters, de grote voorhof en de deuren

voor de voorhof, en overtrok de deuren ervan met koper.

¹⁰ De zee zette hij aan de rechterzijde, in zuidoostelijke richting.*

¹¹ Verder maakte Hiram de potten, de scheppen en de sprengbekkens; en Hiram voltooide het werk dat hij voor koning Salomo maakte ten behoeve van het huis van God,

¹² te weten de twee pilaren met de bollen en de kapitelen die boven op de twee pilaren lagen, en de twee vlechtwerken om de twee bollen van de kapitelen die boven op de pilaren lagen, te bedekken,

¹³ de vierhonderd granaatappels voor de twee vlechtwerken, twee rijen granaatappels per vlechtwerk, om de twee bollen van de kapitelen die op de pilaren lagen, te bedekken.

¹⁴ Hij maakte ook de onderstellen, en de spoelbekkens maakte hij op de onderstellen.

¹⁵ Verder maakte hij de ene zee en de twaalf runderen daaronder.

¹⁶ Ook de potten, de scheppen en de vorken en al de bijbehorende voorwerpen maakte Hiram Abi voor koning Salomo ten behoeve van het huis van de HEERE, alles van gepolijst koper.

¹⁷ In de vlakte van de Jordaan liet de koning ze gieten, tussen Sukkoth en Zeredata, in vormen van zware klei.

¹⁸ Salomo maakte al deze voorwerpen in zeer grote hoeveelheid. Ja, het gewicht van het koper werd niet meer nagegaan.

¹⁹ Ook maakte Salomo alle voorwerpen die voor het huis van God bestemd waren: het gouden altaar, de tafels waarop de toonbroden lagen,

²⁰ de kandelaars en hun lampen van bladgoud, om volgens de bepaling te branden vóór het binnenste heiligdom,

²¹ de bloesems, de lampen en de snuiters, van goud – dat alles van het zuiverste goud –

²² de messen, de sprengbekkens, de kommen, de vuurschalen, van bladgoud. Wat de ingang van het huis betreft: de deuren

*1 Kon. 7:48, 49 ^a1 Kon. 7:48

4:5 Hij kon ... bevatten - Letterlijk: Die bathen vast kon houden; drieduizend kon hij bevatten; zie ook 1 Kon. 7:26. 4:10 in ... richting - Letterlijk: oostwaarts tegenover het zuiden.

van het binnenste *deel* ervan, voor het heilige der heiligen, en de deuren van het tempelhuis, waren van goud.

DE ARK IN DE TEMPEL GEBRACHT

5 Zo werd al het werk voltooid dat Salomo voor het huis van de HEERE verrichtte. Daarna bracht Salomo de geheiligde *gaven* van zijn vader David over. Het zilver, het goud en al de voorwerpen legde hij in de schatkamers van het huis van God.

² Toen riep Salomo de oudsten van Israël bijeen en alle hoofden van de stammen, de leiders van de families onder de Israëlieten, in Jeruzalem, om de ark van het verbond van de HEERE over te brengen uit de stad van David, dat is Sion.

³ Alle mannen van Israël kwamen bij de koning bijeen voor het feest, dat van de zevende maand.

⁴ Alle oudsten van Israël kwamen, en de Levieten namen de ark op

⁵ en zij brachten de ark en de tent van ontmoeting over met alle heilige voorwerpen die in de tent waren. De priesters en de Levieten brachten ze over.

⁶ Koning Salomo en de hele gemeenschap van Israël, die zich bij hem had verzameld, stonden vóór de ark. Zij offerden schapen en runderen, die vanwege *hun* grote hoeveelheid niet geschat of geteld konden worden.

⁷ Zo brachten de priesters de ark van het verbond van de HEERE op zijn plaats, tot in het binnenste heiligdom van het huis, tot in het heilige der heiligen, tot onder de vleugels van de cherubs,

⁸ zodat de cherubs beide vleugels uitspreidden over de plaats van de ark: de cherubs bedekten de ark en zijn draagbomen vanboven.

⁹ Daarna schoven zij de draagbomen verder uit, zodat de uiteinden van de draagbomen *wel* zichtbaar waren vanaf de ark vóór het binnenste heiligdom, maar buiten niet zichtbaar waren. *De ark* is daar tot op deze dag.

¹⁰ Er was niets in de ark dan alleen de twee *stenen* tafelen, die Mozes bij de Horeb *erin*

gelegd had, toen de HEERE *een verbond* gesloten had met de Israëlieten, toen zij uit Egypte waren vertrokken.

¹¹ En het gebeurde, toen de priesters uit het heilige naar buiten kwamen – alle priesters die te vinden waren, hadden zich immers geheiligd, zonder zich te houden aan de afdelingen –

¹² en de Levieten, *te weten* alle zangers onder hen, Asaf, Heman, Jeduthun, hun zonen en hun broeders, in fijn linnen gekleed, met cimbalen, met luiten en harpen, stonden ten oosten van het altaar, en met hen tot honderdtwintig priesters toe, die op trompetten bliezen –

¹³ het gebeurde nu, toen zij eenparig op de trompet bliezen en toen zij zongen door met een eenparige stem *een lied* te laten horen om de HEERE te prijzen en te loven, ja, toen zij de stem verhieven met trompetten, met cimbalen en *andere* muziekinstrumenten, en toen zij de HEERE prezen *met de woorden*: Voorzeker, Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, dat het huis, het huis van de HEERE, met een wolk vervuld werd.

¹⁴ En de priesters konden, vanwege die wolk, niet blijven staan om te dienen, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van God vervuld.

INWIJDING VAN DE TEMPEL

6 Toen zei Salomo: De HEERE heeft gezegd in een donkere *wolk* te zullen wonen.

² Ik heb immers een huis gebouwd als woning voor U, een vaste woonplaats voor U, in alle eeuwigheid.*

³ Daarna keerde de koning zich om en zegende heel de gemeente van Israël, terwijl heel de gemeente van Israël stond.

⁴ Hij zei: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die met Zijn mond tot mijn vader David gesproken heeft, en *dat* met Zijn handen heeft vervuld, toen Hij zei:

⁵ Vanaf de dag dat Ik Mijn volk uit het land Egypte heb geleid, heb Ik uit alle stammen van Israël geen stad verkozen om *er* een huis te bouwen, zodat Mijn Naam daar zou

*1 Kon. 8:14,15

6:2 in *alle eeuwigheid* - Letterlijk: eeuwigheden.

zijn, en Ik heb geen man verkozen om vorst te zijn over Mijn volk Israël,

⁶ maar Ik heb Jeruzalem verkozen om daar Mijn Naam te laten zijn, en Ik heb David verkozen om *koning* te zijn over Mijn volk Israël.

⁷ Het was in het hart van mijn vader David om een huis te bouwen voor de Naam van de HEERE, de God van Israël.

⁸ Maar de HEERE zei tegen mijn vader David: Dat het in uw hart was om voor Mijn Naam een huis te bouwen, daar hebt u goed aan gedaan, dat dit in uw hart was.

⁹ U echter zult dat huis niet bouwen, maar uw zoon, die uit uw lichaam* zal voortkomen, die zal voor Mijn Naam dat huis bouwen.

¹⁰ Zo heeft de HEERE Zijn woord dat Hij gesproken had, gestand gedaan, want ik ben in de plaats van mijn vader David opgestaan, en ik heb op de troon van Israël plaatsgenomen, zoals de HEERE gesproken heeft, en ik heb voor de Naam van de HEERE, de God van Israël, dit huis gebouwd.

¹¹ Ik heb daar de ark gezet, waarin het verbond van de HEERE ligt dat Hij met de Israëlieten sloot.

HET GEBED VAN SALOMO

¹² Toen ging Salomo voor het altaar van de HEERE staan, tegenover heel de gemeente van Israël, en hij spreidde zijn handen uit.

¹³ Salomo had namelijk een koperen podium gemaakt, en had het in het midden van de voorhof neergezet; zijn lengte was vijf el, zijn breedte vijf el, en zijn hoogte drie el. Hij ging daarop staan, en knielde op zijn knieën neer tegenover heel de gemeente van Israël, en hij spreidde zijn handen uit naar de hemel,

¹⁴ en zei: HEERE, God van Israël, er is ¹⁵ geen God zoals U, in de hemel of op de aarde, Die het verbond en de goedertierenheid houdt tegenover Uw dienaren, die met heel hun hart wandelen voor Uw aangezicht,

¹⁵ Die Zich tegenover Uw dienaar, mijn va-

der David, gehouden hebt aan ¹⁶ wat U tot hem had gesproken. Want met Uw mond sprak U, en *dat* hebt U met Uw hand vervuld, zoals het op deze dag is.

¹⁶ En nu HEERE, God van Israël, houd U tegenover mijn vader David, Uw dienaar, aan wat U tot hem gesproken hebt: ¹⁷ "Het zal u voor Mijn aangezicht niet aan een man ontbreken" die op de troon van Israël zal zitten, tenminste, wanneer uw zonen op hun weg letten door in Mijn wet te wandelen, zoals u voor Mijn aangezicht gewandeld hebt.

¹⁷ Nu dan, HEERE, God van Israël, laat toch Uw woord, dat U tot Uw dienaar, tot David, sprak, bewaarheid worden.

¹⁸ Maar zou God werkelijk bij de mensen op de aarde wonen? ¹⁹ "Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel," kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!

²⁰ Schenk dan aandacht aan het gebed van Uw dienaar en aan zijn smeekbede, HEERE, mijn God, door te luisteren naar het roepen en naar het gebed dat Uw dienaar voor Uw aangezicht bidt.

²¹ Laten Uw ogen open zijn, dag en nacht, over dit huis, over deze plaats, waarvan U hebt gezegd dat U daar Uw Naam zou vestigen, om te luisteren naar het gebed dat Uw dienaar op deze plaats zal bidden.

²² Luister dan naar de smeekbeden van Uw dienaar en Uw volk Israël, die zij op deze plaats zullen bidden. En U, luister vanuit Uw woonplaats, uit de hemel, ja luister, en vergeef.

²³ Wanneer iemand tegen zijn naaste zondigt en deze hem een eed oplegt, zodat hij een vervloeking over zichzelf afroept, en deze eed voor Uw altaar in dit huis komt,

²⁴ luistert U dan uit de hemel, grijp in, en spreek recht over Uw dienaren, door de schuldige *zijn weg* te vergelden en zijn weg op zijn *eigen* hoofd te doen neerkomen, door de rechtvaardige rechtvaardig

² 2 Sam. 7:2; 1 Kon. 8:17; 1 Kron. 17:1; 28:2 ³ Ex. 15:11; Deut. 4:39; 7:9 ⁴ 1 Kon. 2:4 ⁵ 1 Kron. 22:9

⁶ 2 Sam. 7:12; Ps. 132:12 ⁷ 1 Kon. 8:27; 2 Kron. 2:6; Jes. 66:1; Hand. 7:49 ⁸ 1 Kon. 8:31 enz.

6:9 uit uw lichaam - Letterlijk: uit uw lendenen. **6:16** Het zal... ontbreken - Letterlijk: Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden. **6:18** de allerhoogste hemel - Letterlijk: de hemel der hemelen.

te verklaren, en hem overeenkomstig zijn gerechtigheid te vergelden.

²⁴ "Wanneer Uw volk Israël door de vijand wordt verslagen, omdat zij tegen U hebben gezondigd, en zij zich bekeren, Uw Naam belijden en voor Uw aangezicht in dit huis zullen bidden en smeken,

²⁵ luistert U dan uit de hemel, en vergeef de zonde van Uw volk Israël, en breng hen terug naar het land dat U hun en hun vaders gegeven hebt.

²⁶ "Als de hemel gesloten is en er geen regen komt, omdat zij tegen U gezondigd hebben, en zij op deze plaats bidden, Uw Naam belijden en zich van hun zonde bekeren, omdat U hen vernederde,

²⁷ luistert U dan in de hemel en vergeef de zonde van Uw dienaren en van Uw volk Israël, want U leert hun de goede weg waarop zij moeten gaan, en geef regen op Uw land, dat U aan Uw volk als erfelijk bezit hebt gegeven.

²⁸ "Als er honger in het land is, als er pest is, als er korenbrand, meeldauw, veldsprinkhanen en zwerm sprinkhanen komen, als zijn vijanden hem benauwen in het land met zijn steden, *als er welke plaag of welke ziekte dan ook komt,*

²⁹ "elk gebed, elke smeekbede die er zal zijn van ieder mens en van heel Uw volk Israël, als eenieder zijn plaag en zijn pijn erkent en naar dit huis zijn handen uitstrekt,

³⁰ luistert U dan vanuit de hemel, Uw vaste woonplaats, vergeef, en geef eenieder naar al zijn wegen, U, Die zijn hart kent. U alleen kent immers het hart van de mensenkinderen,

³¹ opdat zij U vrezen en in Uw wegen gaan al de dagen dat zij leven op de grond die U onze vaders gegeven hebt.

³² "Zelfs ook wat de vreemdeling betreft, die niet tot Uw volk Israël behoort, maar uit een ver land komt omwille van Uw grote Naam en van Uw sterke hand en van Uw uitgestrekte arm, wanneer zij komen en naar dit huis hun gebed richten,

³³ luistert U dan vanuit de hemel, vanuit Uw vaste woonplaats, en doe overeen-

komstig alles wat de vreemdeling tot U roepen zal, opdat alle volken van de aarde Uw Naam kennen en U vrezen, zoals Uw volk Israël, en erkennen dat Uw Naam is uitgeroepen over dit huis dat ik gebouwd heb.

³⁴ "Wanneer Uw volk uittrekt ten strijde tegen zijn vijanden, op de weg waarheen U hen zendt, en zij bidden tot U, in de richting van deze stad, die U verkozen hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam heb gebouwd,

³⁵ luistert U dan vanuit de hemel naar hun gebed en naar hun smeekbede, en verschaft hun recht.

³⁶ Wanneer zij tegen U hebben gezondigd – *er is immers geen mens die niet zondigt* – en U toornig op hen bent, en hen overlevert aan de vijand, zodat zij die hen gevangen genomen hebben, hen als gevangenen wegvoeren naar een land, ver weg of dichtbij,

³⁷ en zij het in het land waarheen zij als gevangenen werden weggevoerd, ter harte nemen, zich bekeren en tot U smeken in het land van hun gevangenschap, door te zeggen: Wij hebben gezondigd, ons misdagen, en wij hebben goddeloos gehandeld,

³⁸ en als zij zich in het land van hun gevangenschap, waarheen zij hen als gevangenen weggevoerd hebben, tot U bekeren met heel hun hart en met heel hun ziel, en tot U bidden in de richting van hun land, dat U aan hun vaders gegeven hebt, en van de stad die U verkozen hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam gebouwd heb,

³⁹ luistert U dan uit de hemel, uit Uw vaste woonplaats, naar hun gebed en hun smeekbeden en verschaft hun recht. Vergeef Uw volk datgene waarmee zij tegen U zondigden.

⁴⁰ Nu, mijn God, laten toch Uw ogen open en Uw oren opmerkzaam zijn voor het gebed van deze plaats.

⁴¹ Welnu, HEERE God, ^asta op, *trek* naar Uw rustplaats, U en de ark van Uw macht. Laten Uw priesters, HEERE God, met heil be-

^a 1 Kon. 8:33 enz. ^b 1 Kon. 8:35 enz. ^c 2 Kron. 20:9 ^d 1 Kon. 8:38 enz. ^e 1 Kon. 8:41 enz. ^f 1 Kon. 8:44 enz. ^g 1 Kon. 8:46; Spr. 20:9; Pred. 7:20; Jak. 3:2; 1 Joh. 1:8 ^h Ps. 132:8 ⁱ Ps. 132:9

6:28 *het land met zijn steden* - Letterlijk: het land van zijn poorten; zie ook vers 40.

kleed worden, en laten Uw gunstelingen verblijd zijn over het goede.

⁴² HEERE God, "wijs het gebed" van Uw gezalfde niet af. Denk aan Uw blijken van goedertierenheid aan David, Uw dienaar.

7 Toen Salomo geëindigd had *dit gebed* te bidden, kwam het vuur uit de hemel neer en verteerde het brandoffer en de slachtoffers, ⁴³ en de heerlijkheid van de HEERE vervulde het huis.

² De priesters konden het huis van de HEERE niet binnengaan, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van de HEERE vervuld.

³ Toen alle Israëlieten het vuur en de heerlijkheid van de HEERE over het huis zagen neerkomen, knielden zij met hun gezichten ter aarde, op de vloer, bogen zich neer en loofden de HEERE dat Hij goed is, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

⁴ De koning en heel het volk brachten offers voor het aangezicht van de HEERE.

⁵ Koning Salomo bracht een dankoffer van tweëntwintigduizend runderen en honderd-twintigduizend schapen. Zo wijdden de koning en heel het volk het huis van God in.

⁶ Ook stonden de priesters op hun wacht-posten, en de Levieten met de muziekinstrumenten van de HEERE die koning David gemaakt had om de HEERE te loven, zo *dikwijls* als David door hun dienst *Hem* zou prijzen dat Zijn goedertierenheid voor eeuwig is. Tegenover hen bliezen de priesters op trompetten, en heel Israël stond.

⁷ Salomo heiligde het midden van de voorhof, die vóór het huis van de HEERE ligt, omdat hij daar het brandoffer en het vet van de dankoffers bereid had, want het koperen altaar, dat Salomo gemaakt had, kon de brandoffers, de graanoffers en het vet van de dankoffers niet bevatten.

⁸ In die tijd hield Salomo ook het feest, zeven dagen *lang*, en heel Israël met hem, een zeer grote menigte, vanaf Lebo-Hamath tot de Beek van Egypte.

⁹ Op de achtste dag hielden zij een bijzondere samenkomst, ¹⁰ want de inwijding van

het altaar hadden zij zeven dagen gehouden, en het feest *nog eens* zeven dagen.

¹¹ Op de drieëntwintigste dag van de zevende maand ¹² liet hij het volk naar hun tenten gaan. *Allen waren blij en welgemoed* over het goede dat de HEERE aan David, aan Salomo en aan Zijn volk Israël, had gedaan.

¹³ Zo voltooide Salomo het huis van de HEERE en het huis van de koning, en alles wat in het hart van Salomo gekomen was om in het huis van de HEERE en in zijn *eigen* huis te maken, bracht hij voorspoedig tot stand.

¹⁴ Toen verscheen de HEERE 's nachts aan Salomo en Hij zei tegen hem: Ik heb uw gebed gehoord en Ik heb voor Mijzelf deze plaats verkozen als offerhuis.

¹⁵ Wanneer Ik de hemel sluit, zodat er geen regen valt, of wanneer Ik de sprinkhaan gebied om het land te verslinden, of wanneer Ik pest onder Mijn volk zend,

¹⁶ en Mijn volk, waarover Mijn Naam is uitgeroepen, in ootmoed buigt en bidt, en zij Mijn aangezicht zoeken, en zij zich bekeren van hun slechte wegen, dan zal Ik vanuit de hemel horen, hun zonden vergeven en hun land genezen.

¹⁷ Nu zullen 'Mijn ogen open zijn, en Mijn oren opmerkzaam zijn op het gebed van deze plaats.

¹⁸ Want nu heb Ik dit huis verkozen en geheiligd, zodat Mijn Naam daar tot in eeuwigheid is. Alle dagen zullen Mijn ogen en Mijn hart daar zijn.

¹⁹ En u, wanneer u voor Mijn aangezicht wandelt, zoals uw vader David gewandeld heeft, en handelt overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb, en u Mijn verordeningen en bepalingen in acht neemt,

²⁰ dan zal Ik de troon van uw koningschap bevestigen, zoals Ik met uw vader David *een verbond* gesloten heb: Het zal u niet ontbreken aan een man die heerst in Israël."

²¹ Maar als u *allen* zich ooit van *achter Mij* afkeren zult, en Mijn verordeningen en Mijn geboden, die Ik u voorgehouden heb,

¹Ps. 132:10 ²1 Kon. 8:10,11; 2 Kron. 5:13,14 ³1 Kon. 8:65 ⁴1 Kon. 8:66; ⁵1 Kon. 9:1 ⁶2 Kron. 6:40 **6:42** *het gebed* - Letterlijk: het gezicht. **7:10** *welgemoed* - Letterlijk: goed van hart. **7:18** *Het zal ... Israël* - Letterlijk: Er zal u geen man worden afgesneden die heerst in Israël.

verlaat, en andere goden gaat dienen en zich voor hen neerbuigt,

²⁰ dan zal Ik hen wegrukken uit Mijn land, dat Ik hun gegeven heb, en zal Ik dit huis, dat Ik voor Mijn Naam geheiligd heb, van voor Mijn aangezicht wegwerpen, en zal het onder alle volken tot een spreekwoord en een voorwerp van spot maken.

²¹ En dit huis, dat het allerhoogste was, daarover zal ieder die er voorbijgaat, zich ontzetten en zeggen: Waarom heeft de HEERE zo gedaan met dit land en met dit huis?

²² Dan zal men zeggen: Omdat zij de HEERE, de God van hun vaderen, hebben verlaten, Die hen uit het land Egypte had geleid. Zij klampten zich vast aan andere goden en gingen zich voor hen neerbuigen en hen dienen. Daarom heeft Hij al dit kwaad over hen gebracht.

VOORSPOED ONDER SALOMO

8 En het ^agebeurde na verloop van twintig jaar, waarin Salomo het huis van de HEERE en zijn *eigen* huis gebouwd had,

² dat Salomo de steden die Hiram* hem* gegeven had, uitbouwde, en de Israëlieten daar liet wonen.

³ Daarna trok Salomo naar Hamath-Zoba, en hij overwon het.

⁴ Hij bouwde Thadmor in de woestijn, en al de voorraadsteden die hij bouwde in Hamath.

⁵ Salomo heeft vervolgens Hoog-Beth-Horon herbouwd, en ook Laag-Beth-Horon, versterkte steden met muren, deuren en grendels,

⁶ Baalath en al de voorraadsteden die Salomo had, al de wagensteden en de ruiterssteden, ^aal wat hij maar verlangde te bouwen,* in Jeruzalem, op de Libanon en in heel het land van zijn heerschappij.

⁷ Wat al het volk betreft dat overgebleven was van de Hethieten, Amoriëten, Fereziëten, Hevieten, en Jebusieten, die niet bij Israël behoorden,

^a van hun nakomelingen, die na hen in het land waren overgebleven *en* die de Israëlieten niet vernietigd hadden, liet Salomo mannen* opkomen om *in* herendienst *te werken*, tot op deze dag.

⁹ Uit de Israëlieten echter ^cdie Salomo niet tot slaven aanstelde voor zijn werk – zij waren immers strijdvaardige mannen, bevelhebbers over zijn officieren en de bevelhebbers over zijn wagens en zijn ruiters –

¹⁰ uit hen waren de opzichters over hen, die aangesteld waren *en* die van koning Salomo waren, tweehonderdvijftig *man*, die de leiding hadden over het volk.

¹¹ Salomo liet de dochter van de farao vertrekken uit de stad van David naar het huis dat hij voor haar had gebouwd. Want, zei hij, mijn vrouw mag niet in het huis van David, de koning van Israël, wonen, want de *plaatsen* waar de ark van de HEERE naartoe gekomen is, zijn heilig.

¹² Toen bracht Salomo brandoffers voor de HEERE op het altaar van de HEERE, dat hij vóór de voorhal gebouwd had,

¹³ om volgens het voorschrift voor elke afzonderlijke dag* te offeren, overeenkomstig het gebod van Mozes voor de sabbatten, voor de nieuwemaansdagen, en voor de feestdagen, ^adrie keer per jaar: op het Feest van de ongezuurde *broden*, en op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest.

¹⁴ Hij stelde overeenkomstig de bepaling van zijn vader David de afdelingen van de priesters over hun dienstwerk vast, en *die* van de Levieten over hun taken, om God te prijzen, en voor de priesters om te dienen, volgens het voorschrift voor elke afzonderlijke dag *en die* van de ^apoortwachters volgens hun indelingen per poort.* Zo luidde immers het gebod van David, de man Gods.

¹⁵ En men week niet af van het gebod van de koning voor de priesters en de Levieten wat betreft welke zaak dan ook en wat betreft de schatten.

^a1 Kon. 9:10 ^b1 Kon. 9:1 ^c1 Kon. 9:22 ^d1 Kon. 3:1; 7:8; 9:24 ^eEx. 23:14,15; Deut. 16:16 ^f1 Kron. 9:17
8:2 *Hiram* - Hebreeuws: Hiram; zie ook vers 18. 8:2 *hem* - Hebreeuws: Salomo. 8:6 *al wat ... te bouwen* - Letterlijk: en heel de wens van Salomo, wat hij verlangde te bouwen.
8:8 *mannen* - Letterlijk: hen. 8:13 *het voorschrift ... dag* - Letterlijk: de zaak van een dag op zijn dag; zie ook vers 14. 8:14 *per poort* - Letterlijk: voor een poort en een poort.

¹⁶ Zo werd al het werk van Salomo gereed-gemaakt tot de dag van de grondvesting van het huis van de HEERE, en tot de voltooiing ervan, *tot* het huis van de HEERE gereed was.

¹⁷ Toen ging Salomo naar Ezeon-Geber en naar Eloth, aan de oever van de *Schelfzee*, in het land Edom.

¹⁸ En Hiram stuurde hem door middel van* zijn dienaren schepen, slaven en kenners van de zee. *Samen* met de dienaren van Salomo gingen zij naar Ofir en haalden daar vierhonderdvijftig talent* goud vandaan, en brachten het naar koning Salomo.

DE KONINGIN VAN SJEBA KOMT IN JERUZALEM SALOMO BEZOEKEN

9 ^aToen de koningin van Sjeba het gerucht over Salomo hoorde, kwam zij naar Jeruzalem om Salomo met raadsels op de proef te stellen, met een zeer groot gevolg,* en *met* kamelen, beladen met specerijen, met goud in grote hoeveelheid, en *met* edelstenen. Zij kwam bij Salomo en sprak met hem *over* alles wat zij op haar hart had.

² En Salomo verklaarde haar al haar vragen. Geen ding was voor Salomo verborgen dat hij haar niet kon verklaren.

³ Toen de koningin van Sjeba de wijsheid van Salomo zag, en het huis dat hij had gebouwd,

⁴ het voedsel op zijn tafel, hoe zijn dienaren aanzaten, hoe zijn bedienden klaarstonden, hun kleding, zijn schenkers en hun kleding, en zijn bovenvertrek, waar hij naar het huis van de HEERE ging, was zij buiten zichzelf.*

⁵ Zij zei tegen de koning: Het was de waarheid, wat ik in mijn land over uw woorden en over uw wijsheid gehoord heb.

⁶ Maar ik geloofde hun woorden niet, tot dat ik kwam en mijn *eigen* ogen *het* zagen. Zie, *nog* niet de helft van uw grote wijs-

heid* was mij verteld. U hebt het gerucht dat ik gehoord had, overtroffen.

⁷ Gelukkig zijn uw mannen, en gelukkig deze dienaren van u, die voortdurend in uw dienst staan* en uw wijsheid horen!

⁸ Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u heeft gehad, door u als koning voor de HEERE, uw God, op Zijn troon te zetten! Omdat uw God Israël liefheeft, om het voor eeuwig te doen standhouden, daarom heeft Hij u als koning over hen aangesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

⁹ Zij gaf de koning honderdwtintig talent* goud en specerijen in zeer grote hoeveelheid, en edelstenen. Zoals deze *soort* specerij die de koningin van Sjeba aan koning Salomo gaf, is er nooit geweest.

¹⁰ Bovendien brachten de dienaren van Hiram* en de dienaren van Salomo, die goud uit Ofir vervoerden, sandelhout en edelstenen mee.

¹¹ De koning maakte van dit sandelhout traptreden voor het huis van de HEERE en voor het huis van de koning, en luiten en harpen voor de zangers. Zulk *sandelhout* was er *nog* nooit eerder gezien in het land van Juda.

¹² Koning Salomo gaf de koningin van Sjeba *overeenkomstig* al haar wensen, *alles* waar zij om vroeg, meer dan wat zij naar de koning gebracht had. Daarna keerde zij *terug* en ging naar haar land, zij en haar dienaren.

RIJKDOM VAN SALOMO

¹³ Het gewicht van het goud dat in één jaar voor Salomo binnenkwam, was zeshonderdzesenzestig talent goud,

¹⁴ afgezien van de inkomsten van de rondtrekkende kooplui en de handelaars, en de inkomsten aan goud en zilver voor Salomo van alle koningen van Arabië en van de landvoogden van het land.

¹⁵ Ook maakte koning Salomo tweehonderd

*1 Kon. 10:1 enz.; Matt. 12:42; Luk. 11:31 ^a1 Kon. 10:12

8:18 *door middel van* - Letterlijk: door de hand van. 8:18 Een *talent* is ongeveer 30 kilo. 9:1 *een zeer groot gevolg* - Letterlijk: een zeer groot vermogen. 9:4 *was zij buiten zichzelf* - Letterlijk: was er geen adem (sv; geest) meer in haar. 9:6 *uw grote wijsheid* - Letterlijk: van de grootheid van uw wijsheid. 9:7 *in uw dienst staan* - Letterlijk: voor uw aangezicht staan. 9:9 Een *talent* is ongeveer 30 kilo; zie ook vers 13. 9:10 *Hiram* - Hebreeuws: Hiram; zie ook vers 21.

grote schilden van gedreven goud. Zeshonderd *sikkel* gedreven goud ging op aan één schild.

¹⁶ Verder driehonderd kleine schilden van gedreven goud; driehonderd *sikkel* goud liet hij opgaan aan één schild. De koning legde ze in het huis van het Woud van de Libanon.

¹⁷ Ook maakte de koning een grote ivoren troon en overtrok die met zuiver goud.

¹⁸ Deze troon had zes treden en er was een voetbank van goud aan de troon bevestigd; en aan beide zijden naar de zitplaats toe zaten leuningen, en bij die leuningen stonden twee leeuwen.

¹⁹ Er stonden daar dus twaalf leeuwen op de zes treden, aan beide zijden. Zoiets werd er voor geen enkel koninkrijk ooit gemaakt.

²⁰ Verder was al het drinkgerei van koning Salomo van goud, en alle voorwerpen in het huis van het Woud van de Libanon waren van bladgoud. Er was niets van zilver. Dat werd in de dagen van Salomo als niets geacht.

²¹ De koning had namelijk schepen die met de dienaren van Hiram op Tarsis voeren. Eens in de drie jaar liepen de schepen van Tarsis binnen, beladen met goud, zilver, ivoor, apen en pauwen.

²² Zo werd koning Salomo, wat rijkdom en wijsheid betrof, aanzienlijker dan alle koningen van de aarde.

²³ En alle koningen van de aarde zochten Salomo op, om zijn wijsheid te horen, die God hem in zijn hart had gegeven.

²⁴ Ieder van hen bracht zijn geschenk mee: zilveren voorwerpen, gouden voorwerpen, kleding, wapens, specerijen, paarden en muil dieren, jaar op jaar het toegezegde geschenk.

²⁵ Verder had Salomo vierduizend stallen voor paarden en strijdwapens, en twaalfduizend ruiters. Die bracht hij onder in de wagensteden en bij de koning in Jeruzalem.

²⁶ En hij heerste over alle koningen, van de rivier de Eufraat tot aan het land van de Filistijnen, en tot aan de grens van Egypte.

²⁷ De koning maakte het zilver in Jeruzalem zo overvloedig als stenen, en de ceders maakte hij zo talrijk als de wilde vijgenbomen, die in het Laagland voorkomen.

²⁸ En de paarden die Salomo had, werden uit Egypte en uit al die landen aangevoerd.

²⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Salomo, van het begin tot het einde, is dat niet beschreven in de woorden van de profeet Nathan en in de profetie van Ahia uit Silo en in de visioenen van de ziener Jedi over Jerobeam, de zoon van Nebat?

³⁰ Salomo nu regeerde in Jeruzalem over heel Israël veertig jaar.

³¹ Daarna ging Salomo te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van zijn vader David, en Rehabeam, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

VERZOEK VAN ISRAËL OM VERLICHTING VAN LASTEN

10 ^aRehabeam ging naar Sichem, want heel Israël was naar Sichem gekomen om hem koning te maken.

² Het gebeurde nu, toen Jerobeam, de zoon van Nebat, dit hoorde, "terwijl hij nog in Egypte was – want hij was gevlucht voor koning Salomo – dat Jerobeam terugkeerde uit Egypte.

³ En zij stuurden een bode en lieten hem roepen. Toen kwam Jerobeam, met heel Israël, en zij spraken tot Rehabeam:

⁴ Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; welnu, maakt u het harde dienstwerk voor uw vader en zijn zware juk, dat hij ons heeft opgelegd nu lichter, dan zullen wij u dienen.

⁵ Hij zei tegen hen: Kom over drie dagen weer bij mij terug. En het volk ging weg.

⁶ Koning Rehabeam pleegde overleg met de oudsten die bij zijn vader Salomo in dienst waren geweest, toen die nog leef-

^a1 Kon. 4:26; 10:26; 2 Kron. 1:14 ^b2 Kron. 1:15 ^c1 Kon. 11:41 ^d1 Kon. 12:1 enz. ^e1 Kon. 11:40

9:18 aan beide zijden - Letterlijk: vanhier en vandaar; zie ook vers 19. 9:18 leuningen

- Letterlijk: handen. 9:23 zochten Salomo op - Letterlijk: zochten het aangezicht van

Salomo. 9:24 jaar... geschenk - Letterlijk: de zaak van een jaar in een jaar. 9:29 van het

begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. 10:6 die bij... geweest - Letterlijk:

die voor het aangezicht van zijn vader Salomo hadden gestaan; zie ook vers 8.

de, en zei: Wat raadt u aan om dit volk te antwoorden?

⁷ Zij spraken tot hem: Als u goed voor dit volk wilt zijn, *als* u hun goedgezind bent, en goede woorden tot hen spreekt, dan zullen zij alle dagen uw dienaren zijn.

⁸ Maar hij verwierp de raad van de oudsten die zij hem hadden gegeven, en pleegde overleg met de jonge mannen die met hem waren opgegroeid en bij hem in dienst waren.

⁹ Hij zei tegen hen: Wat raadt u aan dat wij dit volk zullen antwoorden, dat tot mij sprak: Maak het juk dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?

¹⁰ De jonge mannen, die met hem waren opgegroeid, spraken tot hem: Dit moet u zeggen tegen dat volk dat tot u heeft gesproken:

Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maakt u het voor ons lichter.

Dit moet u tegen hen zeggen: Mijn pink is dikker dan het middel van mijn vader.

¹¹ Welnu, mijn vader heeft een zwaar juk op u geladen, maar ik zal aan uw juk *nog meer* toevoegen.

Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ik zal u met schorpioenen *gehoorzaamheid bijbrengen*.

¹² Toen kwam Jerobeam met heel het volk bij Rehabeam, op de derde dag, zoals de koning had gesproken: Kom op de derde dag bij mij terug.

¹³ En de koning gaf hun een hard antwoord, want koning Rehabeam verwierp de raad van de oudsten.

¹⁴ Hij sprak tot hen overeenkomstig de raad van de jonge mannen:

Ik zal uw juk zwaar maken, ja, ik zal daaraan *nog meer* toevoegen.

Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ik zal u met schorpioenen *gehoorzaamheid bijbrengen*.

¹⁵ Dus luisterde de koning niet naar het volk. Deze ommekeer kwam namelijk van God, opdat de HEERE Zijn woord gestand zou doen ^a dat Hij door de dienst van Ahia

uit Silo tot Jerobeam, de zoon van Nebat, had gesproken.

¹⁶ Toen heel Israël *zag* dat de koning niet naar hen geluisterd had, gaf het volk de koning ten antwoord:

Wat voor deel hebben wij aan David?

Wij hebben geen erfelijk bezit met de zoon van Isai.

Ieder naar uw tenten, Israël!

Zorg nu voor uw *eigen* huis, David!

En heel Israël ging naar zijn tenten.

¹⁷ Maar wat betreft de Israëlieten die in de steden van Juda woonden, over hen bleef Rehabeam koning.

¹⁸ Toen stuurde koning Rehabeam Hadoram, die over de herendienst *ging*. Maar de Israëlieten stenigden hem met stenen, zodat hij stierf. Koning Rehabeam had echter de moed om op de wagen te klimmen om naar Jeruzalem te vluchten.

¹⁹ Zo werden de Israëlieten afvallig van het huis van David, tot op deze dag.

REGERING VAN REHABEAM

11 Toen ^b Rehabeam in Jeruzalem aangekomen was, riep hij het huis van Juda en Benjamin bijeen, honderdachtigduizend van de beste *manschappen*, geëfend voor de oorlog, om tegen Israël oorlog te voeren en het koningschap aan Rehabeam terug te brengen.

² Maar het woord van de HEERE kwam tot Semaja, de man Gods:

³ Zeg tegen Rehabeam, de zoon van Salomo, de koning van Juda, en tegen heel Israël in Juda en Benjamin:

⁴ Zo zegt de HEERE: ^cU mag niet optrekken of strijden tegen uw broeders. Keer terug, ieder naar zijn huis, want deze zaak is bij Mij vandaan gekomen. Zij luisterden naar de woorden van de HEERE en keerden terug zonder tegen Jerobeam op te trekken.

⁵ Rehabeam woonde in Jeruzalem, en hij bouwde *verschillende* steden in Juda om tot versterkte steden.

⁶ Zo bouwde hij Bethlehem, Etam, Tekoa,

⁷ Beth-Zur, Socho, Adullam,

⁸ Gath, Maresa, Zif,

⁹ Adoraïm, Lachis, Azeka,

¹⁰ Zora, Ajalon en Hebron, die in Juda en in Benjamin de versterkte steden werden.

^a 1 Kon. 11:31 ^b 1 Kon. 12:21 ^c 1 Kon. 12:24

¹¹ En hij versterkte deze vestingen, en stelde leiders over hen aan en *sloeg er* voedselvoorraden, olie en wijn op,

¹² en in elke stad *bovendien* grote schilden en speren. Hij versterkte ze buitengewoon. Juda behoorde hem toe, met Benjamin.

¹³ Verder voegden de priesters en de Levieten, die in heel Israël waren, zich vanuit heel hun gebied bij hem.

¹⁴ Want de Levieten verlieten hun weidegronden en hun bezit, en gingen naar Juda en naar Jeruzalem, omdat ^aJerobeam en zijn zonen hen uit de priesterdienst voor de HEERE verstoten hadden.

¹⁵ ^bHij had voor zichzelf priesters aangesteld voor de offerhoogten, voor de demonen en voor de kalveren die hij gemaakt had.

¹⁶ Na hen kwamen uit alle stammen van Israël zij die zich met *heel* hun hart toegeden op het zoeken van de HEERE, de God van Israël, naar Jeruzalem, om de HEERE, de God van hun vaderen, offers te brengen.

¹⁷ Zo versterkten zij het koninkrijk Juda en maakten zij Rehabeam, de zoon van Salomo sterk, drie jaar; want drie jaar *lang* gingen zij in de weg van David en Salomo.

¹⁸ En Rehabeam nam voor zichzelf *naast* Machalath, de dochter van Jerimoth, de zoon van David, Abihail, de dochter van Eliab, de zoon van Isaï, tot vrouw.

¹⁹ Zij baarde hem zonen: Jeüs, Semarja en Zaham.

²⁰ En na haar nam hij ^cMaächa, de dochter van Absalom *tot vrouw*, en zij baarde hem Abia, Attai, Ziza en Selomith.

²¹ Rehabeam had Maächa, de dochter van Absalom, meer lief dan al zijn vrouwen en zijn bijvrouwen. Hij had namelijk achttien vrouwen genomen en zestig bijvrouwen, en hij verwekte achtentwintig zonen en zestig dochters.

²² En Rehabeam stelde Abia, de zoon van Maächa, aan als hoofd om leider *te zijn* onder zijn broers, want hij wilde hem koning maken.

²³ Hij handelde verstandig en verspreidde *een deel* van al zijn zonen over alle streken van Juda en Benjamin, over alle versterkte

steden, en hij gaf hun voedsel in overvloed en verlangde *voor hen* een menigte vrouwen.

SISAK VERSLAAT REHABEAM

12 En het ^dgebeurde, toen Rehabeam *zijn* koningschap gevestigd had en hij sterk geworden was, dat hij de wet van de HEERE verliet, en heel Israël met hem.

² Nu gebeurde het in ^ehet vijfde jaar van koning Rehabeam dat Sisak, de koning van Egypte, optrok tegen Jeruzalem, omdat zij de HEERE ontrouw waren,

³ met twaalfhonderd *strijdwagens* en met zestigduizend ruiters. En het volk dat met hem uit Egypte kwam, Libiërs, Suchieten en Cusjieten, was niet te tellen.

⁴ Hij nam de versterkte steden in, die Juda had, en hij kwam tot aan Jeruzalem.

⁵ Toen kwam de profeet Semaja bij Rehabeam en de vorsten van Juda, die zich vanwege *de komst* van Sisak in Jeruzalem verzameld hadden, en zei tegen hen: Zo zegt de HEERE: ^fU hebt Mij verlaten, daarom heb Ik u ook overgelaten in de handen van Sisak.

⁶ Daarop vernederden de leiders van Israël en de koning zichzelf en zeiden: De HEERE is rechtvaardig.

⁷ En toen de HEERE zag dat zij zich vernederden, kwam het woord van de HEERE tot Semaja: *Omdat* zij zich hebben vernederd, zal Ik hen niet te gronde richten. Ik zal hen binnenkort ontkoming geven, en Mijn grimmigheid zal niet over Jeruzalem door de hand van Sisak uitgegoten worden.

⁸ Zij zullen hem echter tot dienaren zijn, zodat zij *het verschil* tussen Mijn dienst en de dienst van de koninkrijken van de landen leren kennen.

⁹ Sisak, de koning van Egypte, trok op tegen Jeruzalem en nam de schatten van het huis van de HEERE en de schatten van het huis van de koning weg, *ja*, hij nam alles weg. Hij nam ook de gouden schilden weg die Salomo ^ggemaakt had.

¹⁰ In plaats daarvan maakte koning Rehabeam bronzen schilden en stelde *die* onder de verantwoordelijkheid ^hvan de bevelhebbers van de lijfwachten, die de

^a 2 Kron. 13:9 ^b 1 Kon. 12:31 ^c 1 Kon. 15:2 ^d 1 Kon. 14:22 ^e 1 Kon. 14:25 ^f 1 Kon. 10:16; 2 Kron. 9:15 ^g 12:10 *onder de verantwoordelijkheid* - Letterlijk: over de hand.

ingang van het huis van de koning be-
waakten.

¹¹ En het gebeurde, zo dikwijls als de koning naar het huis van de HEERE ging, dat de lijfwachten kwamen en ze droegen en ze *daarna weer* terugbrachten naar de wachtruimte voor de lijfwachten.

¹² Omdat hij zich vernederde, keerde de toorn van de HEERE zich van hem af en richtte Hij *hem* niet geheel en al te gronde. Er waren in Juda ook *nog* goede dingen.

¹³ Zo verstevigde koning Rehabeam zijn positie in Jeruzalem en bleef hij regeren.

¹⁴ Rehabeam was namelijk eenenveertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde zeventien jaar in Jeruzalem, de stad die de HEERE uit alle stammen van Israël ^b verkozen had, om Zijn Naam daar te vestigen. De naam van zijn moeder was Naäma, een Ammonitische.

¹⁵ En hij deed wat slecht was, omdat hij zijn hart er niet op richtte om de HEERE te zoeken.

DOOD VAN REHABEAM

¹⁶ De geschiedenis van Rehabeam, van het begin tot het einde, ^c is die niet beschreven in de woorden van de profeet Semaja en de ziener Iddo, volgens het geslachtsregister, evenals de oorlogen tussen Rehabeam en Jerobeam, al *hun* dagen?

¹⁷ En Rehabeam ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in de stad van David. En zijn zoon Abia werd koning in zijn plaats.

ABIA KONING VAN JUDA

13 In ^d het achtentiende jaar van koning Jerobeam werd Abia koning over Juda.

² Hij regeerde drie jaar in Jeruzalem, en de naam van zijn moeder was Michaja, de dochter van Uriël uit Gibeon. En er was oorlog tussen Abia en Jerobeam.

³ En Abia bond de strijd aan met een leger van strijdbare helden, vierhonderdduizend van de beste mannen. Jerobeam stel-

de zich op voor de strijd tegen hem met achthonderdduizend van de beste mannen, dappere helden.

⁴ Toen ging Abia boven op de berg Zemaraim staan, die zich in het bergland van Efraïm bevindt, en hij zei: Luister naar mij, Jerobeam en heel Israël!

⁵ Weet u niet dat de HEERE, de God van Israël, voor eeuwig het koningschap over Israël aan David gegeven heeft, aan hem en aan zijn zonen, *door een met zout bekrachtigd* verbond?

⁶ Toch stond Jerobeam, de zoon van Nebat, de dienaar van Salomo, de zoon van David, op en kwam hij in opstand tegen zijn heer.

⁷ Bij hem kwamen leeglopers, verdorven lieden, bijeen, en die hebben zich sterk gemaakt tegen Rehabeam, de zoon van Salomo, toen Rehabeam *nog* jong en onervaren ^e was, zodat hij zich tegen hen niet sterk kon maken.

⁸ En nu denkt ^f u dat u zich sterk kunt maken tegen het koningschap van de HEERE, dat in de hand van de zonen van David is. U bent weliswaar met een grote troepenmacht, maar u hebt gouden kalveren bij u, ^g die Jerobeam voor u tot goden gemaakt heeft.

⁹ Hebt ^h u de priesters van de HEERE, de nakomelingen van Aäron, en de Levieten niet verdreven en voor uzelf priesters gemaakt, zoals de volken in *andere* landen? Ieder die komt om zich te laten wijden ⁱ met een jonge stier en zeven rammen, kan priester worden voor wat geen goden zijn.

¹⁰ Maar wat ons betreft, de HEERE is onze God, en wij hebben Hem niet verlaten. En de priesters die de HEERE dienen, zijn nakomelingen van Aäron, en de Levieten *staan hen bij* in het werk.

¹¹ Zij laten elke morgen en elke avond voor de HEERE brandoffers in rook opgaan, en reukwerk van geurige specerijen. *Zij zorgen voor* het uitgestalde brood op de reine tafel, en *voor* de gouden kandelaar en zijn lampen, om *die* elke avond aan te steken.

^a 1 Kon. 14:21 ^b 2 Kron. 6:6 ^c 1 Kon. 15:1 enz. ^d 1 Kon. 11:26 ^e 1 Kon. 12:28 enz. ^f 1 Kon. 12:31; 2 Kron. 11:14,15 ^g 2 Kron. 2:4

12:15 van het begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. 13:7 onervaren - Letterlijk: week van hart. 13:8 denkt - Letterlijk: zegt. 13:9 zich te laten wijden - Letterlijk: zijn hand te vullen.

Wij vervullen immers *onze* taak ten behoeve van de HEERE, onze God, maar ú hebt Hem verlaten.

¹² En zie, bij ons staat God aan het hoofd, en Zijn priesters met de trompetten voor het geschal, om alarm over u te slaan. Israëlieten, strijd niet tegen de HEERE, de God van uw vaderen, want u zult er niet in slagen.

¹³ Jerobeam had een omtrekkende beweging laten maken, waardoor een hinderlaag achter hen kwam, zodat *zijn troepen* vóór Juda waren en de hinderlaag achter hen was.

¹⁴ Toen Juda zich omkeerde, zie, toen was de strijd vóór en achter hen. Zij riepen tot de HEERE, terwijl de priesters op de trompetten bliezen.

¹⁵ Daarop sloegen de mannen van Juda alarm. En zodra de mannen van Juda alarm sloegen, gebeurde het dat God Jerobeam en heel Israël versloeg voor *de ogen van Abia* en Juda.

¹⁶ Toen vluchtten de Israëlieten voor Juda uit, en God gaf hen in hun hand.

¹⁷ Abia en zijn manschappen brachten hun een grote slag toe: van Israël vielen vijfhonderdduizend van de beste mannen dodelijk gewond neer.

¹⁸ Zo werden de Israëlieten in die tijd vernederd. De Judeeërs werden daarentegen machtig, omdat zij op de HEERE, de God van hun vaderen, steunden.

¹⁹ Abia achtervolgde Jerobeam, en nam van hem *de volgende* steden in: Bethel en de bijbehorende *plaatsen*, Jesana en de bijbehorende *plaatsen*, en Efron en de bijbehorende *plaatsen*.

²⁰ Er bleef in de dagen van Abia geen kracht meer over in Jerobeam. De HEERE trof hem, zodat hij stierf.

²¹ Abia daarentegen verstevigde zijn positie. Hij nam voor zichzelf veertien vrouwen, en verwekte tweeëntwintig zonen en zestien dochters.

²² Het overige van de geschiedenis van Abia, heel zijn doen en laten, ^a is beschreven in het verslag van de profeet Iddo.

ASA KONING VAN JUDA

14 En Abia ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David. En ^a Asa, zijn zoon, werd koning in zijn plaats. In zijn dagen had het land tien jaar rust.

² En Asa deed wat goed en juist was in de ogen van de HEERE, zijn God.

³ Hij nam de vreemde altaren en de *offer*hoogten weg, brak de gewijde stenen in stukken, en hakte de gewijde palen om.

⁴ Tegen Juda zei hij dat zij de HEERE, de God van hun vaderen, moesten zoeken, en dat zij de wet en het gebod moesten naleven.

⁵ Verder nam hij uit alle steden van Juda de *offer*hoogten en de wieroekaltaren weg. Het koninkrijk had rust onder hem.

⁶ Vervolgens bouwde hij versterkte steden in Juda, omdat het land rust had. Er was in die jaren geen oorlog tegen hem, omdat de HEERE hem rust gaf.

⁷ Asa zei tegen Juda: Laten wij deze steden bouwen, ze omringen met muren, torens, deuren en grendels, terwijl het land nog open voor ons ligt, want wij hebben de HEERE, onze God, gezocht. Wij hebben *Hem* gezocht, en Hij heeft ons rust van rondom gegeven. Zo begonnen zij te bouwen en zij waren voorspoedig.

OVERWINNING OP DE CUSJieten

^a Asa had een leger van driehonderdduizend *man* uit Juda, die grote schilden en speren droegen, en tweehonderdtachtigduizend *man* uit Benjamin, die kleine schilden droegen en de boog spanden. Dit waren allen strijdvaardige helden.

^a Zerah, de Cusjet, trok tegen hen uit met een leger van duizend maal duizend *man*, en driehonderd strijdswagens, en kwam tot aan Maresa.

^a Toen trok Asa uit, hem tegemoet, en zij stelden zich op voor de strijd in het dal Zefatha, bij Maresa.

^a Toen riep Asa tot de HEERE, zijn God, en zei: HEERE, U bent de Enige Die kan helpen, ^a hem die geen kracht heeft ^a tegen de machtige. ^a Help ons, HEERE, onze God,

^a 1 Kon. 15:8 enz. ^b 1 Kon. 15:13 ^c 2 Kron. 16:8 ^d 1 Sam. 14:6

13:22 *heel zijn doen en laten* - Letterlijk: en zijn wegen en zijn woorden. 14:11 *U... helpen* - Letterlijk: Er is niemand bij U om te helpen. 14:11 *hem... de machtige* - Letterlijk: tussen de machtige en degene die geen kracht heeft.

want wij steunen op U en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze troepenmacht. HEERE, U bent onze God, laat geen sterfeling tegen U iets kunnen doen.

¹² Toen trof de HEERE de Cusjieten voor de ogen van Asa en voor de ogen van Juda, zodat de Cusjieten op de vlucht sloegen.

¹³ Asa achtervolgde hen, met het volk dat bij hem was, tot aan Gerar, en er vielen er zoveel van de Cusjieten dat er voor hen geen hervatting van de strijd mogelijk was, want zij werden vermorzeld voor het aangezicht van de HEERE en voor Zijn leger. Men behaalde een zeer grote buit.

¹⁴ En zij versloegen alle steden rondom Gerar, want grote vrees voor de HEERE kwam over hen. Zij plunderden al de steden, omdat zich daarin veel buit bevond.

¹⁵ Verder sloegen zij de tenten van de veehouders neer, en voerden in grote hoeveelheden kleinvee en kamelen gevangen weg. Toen keerden zij naar Jeruzalem terug.

PROFETIE VAN AZARIA

15 Toen kwam de Geest van God op Azaria, de zoon van Oded.

² En hij ging de stad uit, Asa tegemoet, en zei tegen hem: Luister naar mij, Asa, heel Juda en Benjamin! De HEERE is met u, zo lang u met Hem bent. ³ Als u Hem zoekt, zal Hij door u gevonden worden, ⁴ maar als u Hem verlaat, zal Hij u verlaten.

⁵ Vele dagen lang was 'Israël zonder de ware God, zonder een priester die onderwees, en zonder de wet.

⁶ Maar wanneer zij zich in hun benauwdheid tot de HEERE, de God van Israël, bekeerden en Hem zochten, werd Hij door hen gevonden.

⁷ En in die tijden was er geen vrede voor wie vertrok of wie naar binnen kwam, omdat er grote verwarring onder al de inwoners van die landen heerste.

⁸ Het ene volk werd door het andere volk, de ene stad door de andere stad te gronde gericht, want God had hen met allerlei benauwdheid in verwarring gebracht.

⁹ U dan, wees sterk en verlies de moed

niet, want er is loon overeenkomstig uw werk.

DE HERVORMINGEN VAN ASA

¹ Toen Asa deze woorden en de profetie van de profeet Oded hoorde, vatte hij moed en deed de afschuwelijke afgoden uit het hele land van Juda en Benjamin weg, en uit de steden van het bergland van Efraïm die hij ingenomen had. Verder vernieuwde hij het altaar van de HEERE dat vóór de voorhal van de HEERE stond.

² Hij riep heel Juda en Benjamin bijeen, en hen die als vreemdelingen uit Efraïm, Manasse en uit Simeon bij hen verbleven. In groten getale waren zij uit Israël naar hem toe gekomen, want zij zagen, dat de HEERE, zijn God, met hem was.

³ En zij kwamen in Jeruzalem bijeen, in de derde maand, in het vijftiende jaar van de regering van Asa.

⁴ Op die dag offerden zij de HEERE van de buit die zij hadden meegebracht, zeventien honderd runderen en zeventien duizend schapen.

⁵ Zij gingen een verbond aan, dat zij de HEERE, de God van hun vaders, zouden zoeken met heel hun hart en met heel hun ziel.

⁶ Ieder dan die de HEERE, de God van Israël, niet zou zoeken, zou gedood worden, van jong tot oud, en van man tot vrouw.

⁷ En zij legden een eed af voor de HEERE met luide stem, met gejuich, met trompetten en met bazuinen.

⁸ Heel Juda was verblijd over de eed, want zij hadden met heel hun hart gezworen, en met heel hun verlangen Hem gezocht. Hij werd door hen gevonden, en de HEERE gaf hun rust van rondom.

⁹ Ja, zelfs Maächa, de grootmoeder van koning Asa, zette hij af, zodat zij geen koningin meer was, omdat zij een gruwelijk beeld van Asjera had gemaakt. Asa hakte haar gruwelijke beeld om, verpulverde en verbrandde het bij de beek Kidron.

¹⁰ De offerhoogten werden wel niet

¹ 1 Kron. 28:9; 2 Kron. 33:12; Matt. 7:7 ² 2 Kron. 24:20 ³ Hos. 3:4 ⁴ Deut. 4:29 ⁵ Joz. 24:15; Neh. 10:29 ⁶ Deut. 13:9 ⁷ 1 Kon. 15:13

15:7 verlies de moed niet - Letterlijk: laat uw handen niet slap worden. **15:9 naar hem toe gekomen** - Letterlijk: op hem gevallen.

weggenomen uit Israël, *maar* toch was het hart van Asa volkomen, al zijn dagen.

¹⁸ Ook bracht hij de geheiligde *gaven* van zijn vader in het huis van God, met zijn *eigen* geheiligde *gaven*: zilver, goud en andere voorwerpen.

¹⁹ En er was geen oorlog, tot in het vijftiendertigste jaar van de regering van Asa.

ASA VRAAGT HULP VAN DE KONING VAN SYRIË

16 In het zesendertigste jaar van de regering van Asa trok Baësa, de koning van Israël, op tegen Juda, en bouwde Rama uit, om niemand *meer* toe te laten *het land* uit te gaan en naar Asa, de koning van Juda, te gaan.

² Toen haalde Asa het zilver en goud uit de schatkamers van het huis van de HEERE en het huis van de koning, stuurde *dat* naar Benhadad, de koning van Syrië, die in Damascus woonde, *met de boodschap*:

³ Er is een verbond tussen mij en u, tussen mijn vader en uw vader. Zie, ik stuur u zilver en goud. Ga, verbreek uw verbond met Baësa, de koning van Israël, zodat hij van mij wegtrekt.

⁴ Benhadad luisterde naar koning Asa, en stuurde de bevelhebbers van de legers die hij had, naar de steden van Israël, en zij versloegen Ijon, Dan en Abel-Maïm, met alle voorraadsteden van Naftali.

⁵ Het gebeurde, toen Baësa *dit* hoorde, dat hij ophield met het uitbouwen van Rama, en zijn werk staakte.

⁶ Toen nam koning Asa heel Juda mee, en zij droegen de stenen van Rama en het bijbehorende hout, waarmee Baësa gebouwd had, weg. *Koning Asa* bouwde daar Geba mee, en Mizpa.

⁷ In die tijd kwam de ziener Hanani naar Asa, de koning van Juda, en zei tegen hem: Omdat u op de koning van Syrië gesteund hebt, en niet gesteund hebt op de HEERE, uw God, daarom is het leger van de koning van Syrië uit uw hand ontkomen.

⁸ Hadden de Cusjieten en de Libiërs niet

een groot leger, met zeer veel strijdswagens en ruiters? Omdat u op de HEERE steunde, heeft Hij hen in uw hand gegeven.

⁹ Want ⁹ de ogen van de HEERE⁹ trekken over de hele aarde, om Zich sterk te bewijzen aan *hen* van wie het hart volkomen is met Hem. U hebt hierin dwaas gehandeld, want vanaf nu zullen oorlogen uw deel⁹ zijn.

¹⁰ Toen werd Asa zo toornig op de ziener, dat hij hem in de gevangenis¹⁰ zette, want hij was hierover woedend op hem. Bovendien onderdrukte Asa in die tijd *anderen* uit het volk.

¹¹ En zie, de geschiedenis van Asa, van het begin tot het einde, zie, die is beschreven in het boek van de koningen van Juda en Israël.

DOOD VAN ASA

¹² Asa werd in het negenendertigste jaar van zijn regering ziek aan zijn voeten. Zijn ziekte was heel ernstig.¹² Desondanks zocht hij in zijn ziekte niet de HEERE, maar de geneesheren.

¹³ Asa ging te ruste bij zijn vaderen. Hij stierf in het eenenveertigste jaar van zijn regering,

¹⁴ en zij begroeven hem in zijn graf, dat hij voor zichzelf had uitgehouwen in de stad van David. Zij legden hem op het bed, dat hij gevuld had met specerijen en *verschillende* soorten *kruiden*, gemengd volgens zorgvuldig bereid werk. En zij ontstaken voor hem een buitengewoon groot vuur.

DE HERVORMINGEN VAN JOSAFAT

17 Toen werd¹⁷ zijn zoon Josafat koning in zijn plaats, en hij versterkte zijn positie in Israël.

² En hij legde een leger in alle versterkte steden van Juda, en legde garnizoenen in het land van Juda, en ² in de steden van Efraïm, die zijn vader Asa ingenomen had.

³ De HEERE was met Josafat, want hij ging in de vroegere wegen van zijn vader David, en hij zocht de Baäls niet,

¹ 1 Kon. 15:17 ² Job 34:21; Spr. 5:21; 15:3; Jer. 16:17; 32:19 ³ 1 Kon. 15:24 ⁴ 2 Kron. 15:8

⁵ 16:3 van mij - Letterlijk: van tegen mij. ⁶ 16:9 de ogen van de HEERE - Letterlijk: de HEERE, Zijn ogen. ⁷ 16:9 uw deel - Letterlijk: bij u. ⁸ 16:10 gevangenis - Letterlijk: het huis van het blok.

⁹ 16:11 van het begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. ¹⁰ 16:12 heel ernstig - Letterlijk: tot naar omhoog.

⁴ maar hij zocht de God van zijn vader, en ging in Zijn geboden, en *deed* niet zoals Israël deed.

⁵ De HEERE bevestigde het koningschap in zijn hand, en heel Juda gaf Josafat geschenken. Hij had rijkdom en eer in overvloed.

⁶ Vastberaden ging hij* in de wegen van de HEERE, en ook nam hij de *offer*hoogten en de gewijde palen uit Juda weg.

⁷ In het derde jaar van zijn regering stuurde hij *een boodschap* naar zijn leiders, naar Ben-Chaïl, Obadja, Zacharja, Nethaneël en Michaja, om in de steden van Juda onderricht te geven.

⁸ Bij hen waren de Levieten Semaja, Nethanja, en Zebadja, Asaël, Semiramoth, Jonathan, Adonia, Tobia en Tob-Adonia, de Levieten; en de priesters Elisama en Joram waren ook bij hen.

⁹ Zij gaven onderricht in Juda, en het wetboek van de HEERE was bij hen. Zij gingen alle steden van Juda rond, en gaven onderricht aan het volk.

¹⁰ Toen kwam grote vrees voor de HEERE over alle koninkrijken van de landen die rond Juda lagen, zodat ze niet tegen Josafat stredden.

¹¹ Sommigen van de Filistijnen brachten Josafat geschenken en geld *als* schatting. Zelfs de Arabieren brachten hem kleinvee: zeventuizend zeventienhonderd rammen en zeventienhonderd bokken.

¹² Zo werd Josafat gaandeweg aanzienlijker,* en hij bouwde in Juda burchten en voorraadsteden.

¹³ En hij had veel werk in de steden van Juda, en in Jeruzalem *had hij* strijdbare mannen, dappere helden.

¹⁴ Dit nu zijn hun opzichters, *ingedeeld* naar hun families: in Juda waren de bevelhebbers van duizend: de bevelhebber Adna, en met hem driehonderdduizend strijdbare helden;

¹⁵ naast hem de bevelhebber Johanan, en met hem tweehonderdtachtigduizend *strijdbare helden*;

¹⁶ naast hem Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig aan de HEERE overgege-

ven had, en met hem tweehonderdduizend strijdbare helden;

¹⁷ uit Benjamin Eljada, een strijdbare held, en met hem tweehonderdduizend *strijdbare helden*, die met boog en schild gewapend waren;

¹⁸ naast hem Jozabad, en met hem honderdtachtigduizend *man*, toegerust voor de strijd.

¹⁹ Dezen waren *allen* in dienst van de koning, afgezien van hen die de koning in de versterkte steden in heel Juda geplaast had.

HET VERBOND VAN JOSAFAT MET ACHAB

18 Josafat had rijkdom en eer in overvloed, en hij ging huwelijksbanden aan met Achab.

² Na verloop van *enkele* jaren ging hij naar Achab toe, in Samaria. Achab slachtte voor hem en voor het volk dat bij hem was een grote hoeveelheid schapen en runderen, en spoorde hem aan om op te trekken tegen Ramoth in Gilead.

³ Achab, de koning van Israël, zei tegen Josafat, de koning van Juda: Wilt u met mij meegaan naar Ramoth in Gilead? En hij zei tegen hem: "Ik ben als u, mijn volk is als uw volk: *wij gaan* met u mee in de strijd.

⁴ Verder zei Josafat tegen de koning van Israël: "Vraag toch vandaag *nog* naar het woord van de HEERE.

⁵ Toen riep de koning van Israël de profeten bijeen, vierhonderd man, en zei tegen hen: Zullen wij tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik *ervan* afzien? Zij zeiden: Trek op, want God zal *hen* in de hand van de koning geven.

⁶ Maar Josafat zei: Is er hier niet nog een profeet van de HEERE, zodat wij *de* HEERE door hem kunnen raadplegen?

⁷ Toen zei de koning van Israël tegen Josafat: Er is nog één man om door hem de HEERE te raadplegen, maar ik haat hem, want hij profeteert niets goeds over mij, maar altijd* onheil. Dat is Micha, de zoon van Jimla. Josafat zei: Zo moet de koning niet spreken!

*1 Kon. 22:2 *1 Kon. 22:4 *1 Sam. 23:2; 2 Sam. 2:1

17:6 *Vastberaden ging hij* - Letterlijk: hij verhoogde zijn hart. 17:12 *aanzienlijker* - Letterlijk: aanzienlijker tot naar boven. 18:7 *altijd* - Letterlijk: al zijn dagen.

⁸ Toen riep de koning van Israël een hoveling en zei: Haal snel Micha, de zoon van Jimla.

⁹ Nu zaten de koning van Israël en Josafat, de koning van Juda, ieder op zijn troon, gekleed in staatsiegewaad. Zij zaten op de dorsvloer, bij de ingang van de poort van Samaria. En al de profeten profeteerden in hun tegenwoordigheid.

¹⁰ Zedekia, de zoon van Kenaana, had ijzeren hoorns voor zichzelf gemaakt, en zei: Zo zegt de HEERE: Hiermee zult u de Syriërs neerstoten, totdat u hen vernietigd hebt.

¹¹ En alle profeten profeteerden hetzelfde: Trek op naar Ramoth in Gilead en u zult slagen, want de HEERE zal *hen* in de hand van de koning geven.

¹² De bode nu die Micha was gaan roepen, sprak tot hem: Zie, de woorden van de profeten zijn eenstemmig^a in het voordeel van de koning. Laat toch uw woord als *dat* van een van hen zijn, en spreek het goede.

¹³ Maar Micha zei: Zo waar de HEERE leeft, wat mijn God zegt, dat zal ik spreken.

¹⁴ Toen hij bij de koning kwam, zei de koning tegen hem: Micha, zullen wij tegen Ramoth in Gilead niet strijde trekken, of zal ik *ervan* afzien? En hij zei tegen hem: Trek op, en u zult slagen, want zij zullen in uw hand gegeven worden.

¹⁵ De koning zei tegen hem: Hoeveel keer moet ik u *nog* bezweren dat u tot mij niets zult spreken dan alleen de waarheid, in de Naam van de HEERE?

¹⁶ Hij zei: Ik zag heel Israël overal verspreid op de bergen, als schapen die geen herder hebben. En de HEERE zei: Dezen hebben geen heer, laat ieder in vrede naar zijn huis terugkeren.

¹⁷ Toen zei de koning van Israël tegen Josafat: Heb ik niet tegen u gezegd: Hij zal over mij niets goeds profeteren, *alleen* maar onheil?

¹⁸ Verder zei *Micha*: Daarom, hoor het woord van de HEERE: Ik zag de HEERE op Zijn troon zitten, en heel het hemelse leger stond aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerzijde.

¹⁹ En de HEERE zei: Wie zal Achab, de koning van Israël, misleiden, zodat hij zal optrek-

ken en bij Ramoth in Gilead zal vallen *in de strijd*? Daarna zei Hij: De een zegt dit, en de ander zegt dat.

²⁰ Toen trad er een ^ageest naar voren en koning voor het aangezicht van de HEERE staan. Hij zei: Ik zal hem misleiden. En de HEERE zei tegen hem: Waarmee?

²¹ Hij zei: Ik zal eropuit gaan en tot een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij zei: U mag misleiden, en u zult er ook toe in staat zijn. Vertrek en doe het zo.

²² Welnu, ^bzie, de HEERE heeft een leugengeest in de mond van deze profeten van u gegeven, en de HEERE heeft onheil over u uitgesproken.

²³ Toen kwam Zedekia, de zoon van Kenaana, naar voren. Hij ^csloeg Micha op *zijn* kaak, en zei: Langs welke *weg* is de Geest van de HEERE van mij weggegaan om tot u te spreken?

²⁴ En Micha zei: Zie, u zult het zien, op de dag waarop u van kamer naar kamer gaat om u te verbergen.

²⁵ Daarop zei de koning van Israël: Neem Micha mee en breng hem terug naar Amon, de leider van de stad, en naar Joas, de zoon van de koning.

²⁶ En u moet zeggen: Dit zegt de koning: Zet *deze man* in de gevangenis en laat hem brood van verdrukking eten en water van verdrukking *drinken*, totdat ik in vrede terugkom.

²⁷ Maar Micha zei: Als u echt in vrede terugkeert, heeft de HEERE niet door mij gesproken! Verder zei hij: ^dLuister, volken, allemaal!

DOOD VAN ACHAB

²⁸ Zo trok de koning van Israël met Josafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.

²⁹ De koning van Israël zei tegen Josafat: Zodra ik mij vermomd heb, trek ik ten strijde. Trekt u echter uw *eigen* kleren aan. Zo vermomde de koning van Israël zich en trokken zij ten strijde.

³⁰ Nu had de koning van Syrië de bevelhebbers van de strijdswagens die hij had, geboden: U mag niet tegen de kleinen of tegen

^a Job 1:6 ^b Job 12:16,20; Jes. 19:14; Ezech. 14:9 ^c Jer. 20:2; Mark. 14:65; Hand. 23:2 ^d Micha 1:2
18:12 *eenstemmig* - Letterlijk: met één mond.

de groten strijden, maar alleen tegen de koning van Israël.

³¹ Het gebeurde dan, zodra de bevelhebbers van de strijdswagens Josafat zagen, dat zij zeiden: Dat is de koning van Israël. Zij omringden hem om tegen hem te strijden, maar Josafat schreeuwde om hulp. De HEERE hielp hem en God wendde hen van hem af.

³² En het gebeurde, zodra de bevelhebbers van de strijdswagens zagen dat hij niet de koning van Israël was, dat zij zich van hem afkeerden.

³³ Toen spande een man in zijn onschuld de boog en trof de koning van Israël tussen de verbindingsstukken en het harnas. Toen zei deze tegen zijn wagenmenners: 'Wend de teugel' en breng mij weg uit het leger, want ik ben gewond.

³⁴ De strijd laaide die dag echter hoog op. De koning van Israël moest zich in de wagen staande laten houden tegenover de Syriërs tot de avond, maar hij stierf tegen de tijd dat de zon onderging.

JOSAFAT BESTRAFT

19 En Josafat, de koning van Juda, keerde in vrede terug naar zijn huis in Jeruzalem.

² En Jehu, de zoon van Hanani, de ziener, kwam naar buiten, hem tegemoet, en zei tegen koning Josafat: Moest u de goddeloze helpen en hen die de HEERE haten, liefhebben? Hierom rust op u grote toorn van voor het aangezicht van de HEERE.

³ Toch zijn er ook goede dingen bij u gevonden, ⁴want u hebt de gewijde palen uit het land weggedaan, en uw hart erop gericht om God te zoeken.

JOSAFAT HERSTELT DE RECHTSpraak

⁴ Josafat woonde in Jeruzalem. Opnieuw trok hij eropuit onder het volk, vanaf Berseba tot het bergland van Efraïm toe, en

deed hen terugkeren tot de HEERE, de God van hun vaders.

⁵ En hij stelde rechters aan in het land, in alle versterkte steden van Juda, van stad tot stad.

⁶ Hij zei tegen de rechters: Let op wat u doet, want u oordeelt niet voor een mens, maar voor de HEERE. Hij is bij u als u rechtspreekt.

⁷ Nu dan, laat grote vrees voor de HEERE over u komen; neem uw plichten waar, en doe ze, ⁸want bij de HEERE, onze God, is geen onrecht, 'geen partijdigheid' of aan-neming van geschenken.

⁹ Bovendien stelde Josafat in Jeruzalem enkelen van de Levieten en de priesters, en enkelen van de familiehoofden van Israël aan voor de rechtspraak van de HEERE en voor de rechtszaken van de inwoners van Jeruzalem.

¹⁰ Hij gebod hun: Dit moet u in de vreze des HEEREN, in trouw en met een volkomen hart doen.

¹¹ En bij elk geschil dat door uw broeders die in hun steden wonen, aan u wordt voorgelegd over bloedschuld, ¹²over wet en gebod, verordeningen en bepalingen, moet u hen waarschuwen, zodat zij niet schuldig worden tegenover de HEERE, en er grote toorn op u en op uw broeders rust. Als u zo handelt, zult u niet schuldig worden.

¹³ En zie, de hoofdpriester Amarja staat boven u voor elke zaak die de HEERE betreft, en Zebadja, de zoon van Ismaël, de leider van het huis van Juda, voor elke zaak die de koning betreft. En als beambten staan de Levieten u ter beschikking. Wees sterk en handel zo, en de HEERE zal zijn bij hem die goed is.

JOSAFAT IN NOOD

20 Hierna gebeurde het dat de Moabieten en de Ammonieten, en met

² 2 Kron. 17:4, 6 ³ Deut. 32:4; Rom. 9:14 ⁴ Deut. 10:17; Job 34:19; Hand. 10:34; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17

18:33 *Wend de teugel* - Letterlijk: Keer uw hand. **19:6** *als u rechtspreekt* - Letterlijk: in het woord van oordeel. **19:7** *partijdigheid* - Letterlijk: verheffing van gezichten. **19:8** *van de inwoners van* - De Hebreeuwse tekst is hier onduidelijk. Ook mogelijk is de vertaling: 'en zij woonden in' of 'zij keerden terug in'. **19:10** *aan u ... over bloedschuld* - Letterlijk: tot u komt tussen bloed voor bloed. **19:11** *u ter beschikking* - Letterlijk: voor uw gezicht.

hen *een deel* van de Meünieten, * ten strijde trokken tegen Josafat.

² Toen kwam men Josafat de boodschap brengen: Er komt een grote troepenmacht op u af van de overkant van de zee, uit Syrië, en zie, zij zijn bij Hazezon-Thamar. (Dat is Engedi.)

³ Josafat werd bevreesd en hij richtte zich* erop om de HEERE te zoeken. Hij riep een vasten uit in heel Juda.

⁴ En Juda werd bijeengeroepen om bij de HEERE *hulp* te zoeken. Zij kwamen zelfs uit alle steden van Juda om de HEERE te raadplegen.

⁵ Toen ging Josafat tussen* de gemeente van Juda en Jeruzalem staan, in het huis van de HEERE, vóór de nieuwe voorhof,

⁶ en zei: HEERE, God van onze vaders, bent U niet die God Die in de hemel is? Ja, U bent de Heerser over alle koninkrijken van de heidenvolken. ⁷ In Uw hand is kracht en sterkte, zodat niemand tegen U kan standhouden.

⁸ Hebt U, onze God, niet de inwoners van dit land van voor *de ogen van* Uw volk Israël verdreven, en dat voor eeuwig aan het nageslacht van Abraham, die U liefhad, gegeven?

⁹ Zij zijn daarin gaan wonen en hebben daar voor U een heiligdom gebouwd, voor Uw Naam, *en gezegd*:

¹⁰ Als ons *enig* onheil overkomt, het zwaard van het gericht, de pest of een hongersnood, zullen wij voor dit huis en voor Uw aangezicht staan, omdat Uw Naam in dit huis is. Wij zullen uit onze benauwdheid tot U roepen, en U zult verhooren en verlossen.

¹¹ Welnu, zie de Ammonieten, Moab en *de bewoners* van het Seirgebergte, tegen wie U Israël niet toestond op te trekken toen zij uit het land Egypte kwamen. Daarom trokken zij bij hen vandaan en vaagden hen niet weg,

¹² en zie, zij vergelden het ons, door ons te komen verdrijven uit Uw bezit dat U ons in bezit hebt gegeven.

¹³ Onze God, zult U geen gericht over hen oefenen? In ons is immers geen kracht

tegen deze grote troepenmacht die op ons af komt, en wij weten niet, wat wij moeten doen, maar op U zijn onze ogen *gericht*.

¹⁴ Heel Juda stond voor het aangezicht van de HEERE, ook hun kleine kinderen, hun vrouwen en hun zonen.

¹⁵ Toen kwam de Geest van de HEERE in het midden van de gemeente op Jahaziël, de zoon van Zecharja, de zoon van Benaja, de zoon van Jeiel, de zoon van Mattanja, de Leviet, uit de zonen van Asaf,

¹⁶ en hij zei: Sla er acht op, heel Juda, inwoners van Jeruzalem, en u, koning Josafat! Zo zegt de HEERE tegen u: *‘Weest u niet bevreesd en wees niet ontsteld vanwege deze grote troepenmacht, want niet aan u is de strijd, maar aan God.*

¹⁷ Ga morgen op hen af. Zie, zij trekken *nu* over de pas van Ziz. U zult hen aantreffen aan het einde van het dal, vóór de woestijn van Jeruel.

¹⁸ Het is niet aan u in deze *oorlog* te strijden. Stel uzelf op, blijf staan en zie het heil van de HEERE *dat* met u is, Juda en Jeruzalem. Wees niet bevreesd en wees niet ontsteld. Trek morgen tegen hen op, want de HEERE zal met u zijn.

¹⁹ Toen boog Josafat zich met het gezicht ter aarde, en heel Juda en de inwoners van Jeruzalem vielen voor het aangezicht van de HEERE neer en bogen zich neer voor de HEERE.

²⁰ En de Levieten van de nakomelingen van de Kahathieten, en van de nakomelingen van de Korachieten, stonden op om de HEERE, de God van Israël, met luide stem ten hoogste te prijzen.

DE OVERWINNING DANKZIJ GOD

²¹ De *volgende* morgen stonden zij vroeg op, en vertrokken naar de woestijn van Tekoa. Toen zij vertrokken, bleef Josafat staan en zei: Luister naar mij, Juda, en u, inwoners van Jeruzalem. Vertrouw op de HEERE, uw God, dan zult u standhouden. Vertrouw op Zijn profeten, dan zult u voorspoedig zijn.

²² Hij pleegde overleg met het volk en stelde voor de HEERE zangers aan en *mensen*

¹ 1 Kron. 29:12; Matt. 6:13; ² 1 Kon. 8:33,34,35 enz.; 2 Kron. 6:28; 7:13 ³ Ex. 14:13

20:1 *Meünieten* - Hebreeuws: Ammoni. 20:3 *zich* - Letterlijk: zijn gezicht. 20:5 *tussen* - Letterlijk: in.

die de heilige Majesteit prijzen zouden, terwijl zij voor de gewapende *mannen* uit trokken en zeiden:

Loof de HEERE,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig!

²² Juist op de tijd dat zij met gejuich en lofzang begonnen, ²³ legde de HEERE hinderlagen tegen de Ammonieten, Moab en *de bewoners* van het Seirgebergte die op Juda waren afgekomen, en zij werden verslagen.

²³ De Ammonieten en Moab vielen namelijk de bewoners van het Seirgebergte aan door *hen* met de ban te slaan en *hen* weg te vagen. Zodra zij de bewoners van Seir hadden vernietigd, hielpen zij elkaar in het verderf.

²⁴ Toen Juda bij het uitkijkpunt in de woestijn gekomen was, keerden zij zich naar de troepenmacht. En zie, het waren dode lichamen, ter aarde neergevallen, en niemand was ontkomen.

²⁵ Toen Josafat en zijn volk aankwamen om hun buit te roven, troffen zij een grote hoeveelheid *lastdieren*, bezittingen, kleding en kostbare voorwerpen bij hen aan, en zij plunderden voor zichzelf *zoveel*, dat zij *het* niet *meer* dragen konden. Drie dagen *lang* roofden zij de buit, zo groot was die.

²⁶ Op de vierde dag kwamen zij bijeen in Emek-Beracha. Omdat zij daar de HEERE loofden, gaven zij deze plaats de naam Emek-Beracha. ²⁷ Tot op deze dag *heet* die zo.

²⁷ Toen keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem om, met Josafat aan het hoofd van hen, om met blijdschap naar Jeruzalem terug te keren, want de HEERE had hen verblijd over hun vijanden.

²⁸ Zij kwamen in Jeruzalem aan met luiten, met harpen en met trompetten, *en gingen* naar het huis van de HEERE.

²⁹ Grote vrees voor God kwam over alle koninkrijken van de landen, toen zij hoorden dat de HEERE tegen de vijanden van Israël gestreden had,

³⁰ en het koninkrijk van Josafat had rust, want zijn God gaf hem rust van rondom.

EINDE VAN DE REGERING VAN JOSAFAT

³¹ Zo was Josafat koning over Juda. Hij was ³² vijfendertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijftientwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Azuba, de dochter van Silchi.

³³ Hij ging in de weg van zijn vader Asa. Hij week daarvan niet af, *en* deed wat juist was in de ogen van de HEERE.

³⁴ Alleen werden de *offerhoogten* niet weggenomen en het volk had zijn hart nog niet gericht op de God van zijn vaderen.

³⁵ Het overige nu van de geschiedenis van Josafat, van het begin tot het einde, ³⁶ zie, dat is beschreven in de geschiedenis van Jehu, de zoon van Hanani, die opgenomen werd in het boek van de koningen van Israël.

³⁷ Hierna is Josafat, de koning van Juda, een verbintenis aangegaan met Ahazia, de koning van Israël. Hij was het die goddeloos handelde in *zijn* doen.

³⁸ Hij ging een verbintenis met hem aan om schepen te bouwen 'om naar Tarsis te varen. Zij bouwden schepen in Ezeon-Geber.

³⁹ Maar Eliëzer, de zoon van Dodava, uit Maresa, profeteerde tegen Josafat: Omdat u een verbintenis aangegaan bent met Ahazia, heeft de HEERE uw werken afgebroken. Toen leden de schepen schipbreuk' en konden zij niet naar Tarsis varen.

JEHORAM KONING VAN JUDA

21 En Josafat ¹ging te ruste bij zijn vaderen, en werd bij zijn vaderen begraven in de stad van David, en zijn zoon Jehoram werd koning in zijn plaats.

² Hij had broers, zonen van Josafat, *namelijk*: Azaria, Jehiël, Zecharja, en Azarja, Michaël en Sefatja. Dit waren allemaal zonen van Josafat, de koning van Israël.

³ Hun vader had aan hen veel geschenken

¹Richt. 7:22; 1 Sam. 14:20 ²1 Kon. 22:42 ³1 Kon. 22:49 ⁴1 Kon. 22:51; 2 Kon. 8:16
20:26 *Emek-Beracha* betekent: 'dal van de lof' of 'dal van de zegen'. 20:34 *van het begin tot het einde* - Letterlijk: het eerste en het laatste. 20:37 *leden de schepen schipbreuk* - Letterlijk: werden de schepen in stukken gebroken.

van zilver, van goud en van kostbaarheden gegeven, met versterkte steden in Juda. Het koningschap gaf hij aan Jehoram, omdat hij de eerstgeborene was.

⁴ Toen Jehoram het koningschap van zijn vader overgenomen had, en zijn positie verstevigd had, doodde hij al zijn broers met het zwaard, en ook sommigen van de leiders van Israël.

⁵ Jehoram was ^atweeëndertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaar in Jeruzalem.

⁶ Hij ging in de weg van de koningen van Israël, zoals het huis van Achab deed, want hij had een dochter van Achab als vrouw. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE.

⁷ De HEERE wilde het huis van David echter niet te gronde richten omwille van het verbond ^bdat Hij met David gesloten had; zoals Hij ^cgezegd had dat Hij hem en zijn zonen alle dagen een lamp zou geven.

⁸ In zijn dagen kwam Edom in opstand tegen het gezag^d van Juda, en stelde een koning over zich aan.

⁹ Daarom trok Jehoram met zijn bevelhebbers verder, en al zijn strijdswagens met hem. Hij stond 's nachts op ^een versloeg de Edomieten, die zich rondom hem en de bevelhebbers van zijn strijdswagens bevonden.

¹⁰ Toch bleef Edom in opstand komen tegen het gezag van Juda, tot op deze dag. Juist in die tijd kwam Libna in opstand tegen zijn gezag, omdat hij de HEERE, de God van zijn vaderen, verlaten had.

¹¹ Ook hij maakte offerhoogten op de bergen van Juda. Hij liet de inwoners van Jeruzalem hoererij bedrijven, en hij verleidde Juda.

¹² Toen kwam er een schrijven bij hem van de profeet Elia met de boodschap: Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Om-

dat u niet in de wegen van uw vader Josafat en in de wegen van Asa, de koning van Juda, gegaan bent,

¹³ maar gegaan bent in de weg van de koningen van Israël; omdat u Juda en de inwoners van Jeruzalem hoererij hebt laten bedrijven, zoals het huis van Achab Israël hoererij heeft laten bedrijven, en u bovendien uw broers, uw eigen familie, hebt gedood, die beter waren dan u,

¹⁴ zie, daarom gaat de HEERE u treffen met een grote plaag onder uw volk, onder uw kinderen, onder uw vrouwen en onder al uw bezittingen.

¹⁵ En zelf zult u door een zware ziekte^f getroffen worden, door een ziekte aan uw ingewanden, totdat ten slotte^g uw ingewanden naar buiten komen vanwege de ziekte.

¹⁶ Toen wekte de HEERE tegen Jehoram de geest op van de Filistijnen en van de Arabieren die in de nabijheid van^h de Cusjieten woonden.

¹⁷ Zij trokken op tegen Juda, baanden zich een weg, en voerden alle bezittingen weg die in het huis van de koning gevonden werden. Bovendien voerden zij zijn kinderen en zijn vrouwen als gevangenen weg, zodat hij geen zoon overhield dan alleen Joahaz, zijn jongste zoon.

DOOD VAN JEHORAM

¹⁸ Na dit alles trof de HEERE hem in zijn ingewanden met een ziekte waarvan geen genezing meer mogelijk was.

¹⁹ En na verloop van tijdⁱ gebeurde het, op het moment dat er twee jaar voorbij was,^j dat zijn ingewanden ten gevolge van de ziekte naar buiten kwamen, en hij stierf aan deze kwaadaardige ziekte. Maar zijn volk brandde voor hem geen vuur, zoals bij zijn vaderen.^k

²⁰ Hij was tweeëndertig jaar oud, toen hij

^a 2 Kon. 8:17 ^b 2 Sam. 7:12; 1 Kon. 11:36; Ps. 132:11,17 ^c 1 Kon. 11:36 ^d 2 Kon. 8:20 ^e 2 Kon. 8:21

^f 2 Kon. 8:22

^{21:4} het koningschap van zijn vader overgenomen had - Letterlijk: over het koningschap van zijn vader opgestaan was. ^{21:8} tegen het gezag - Letterlijk: vanonder de hand; zie ook vers 10. ^{21:15} een zware ziekte - Letterlijk: grote ziekten. ^{21:15} ten slotte - Letterlijk: dagen over dagen. ^{21:16} in de nabijheid van - Letterlijk: over de hand van. ^{21:19} na verloop van tijd - Letterlijk: voort dagen van dagen. ^{21:19} dat... voorbij was - Letterlijk: van het voorbijgaan van het einde aan de twee dagen. ^{21:19} brandde... zijn vaderen - Letterlijk: maakte voor hem geen brand, zoals de brand van zijn vaderen.

koning werd, en regeerde acht jaar in Jeruzalem. Hij ging echter heen zonder betreurd te worden.² Zij begroeven hem in de stad van David, maar niet in de graven van de koningen.

AHAZIA KONING VAN JUDA

22 En ^ade inwoners van Jeruzalem maakten zijn jongste zoon Ahazia koning in zijn plaats, omdat de bende die met de Arabieren in het legerkamp gekomen was, al de oudere *broers* had gedood. Zo werd Ahazia, de zoon van Jehoram, koning van Juda, koning.

² Ahazia was tweeënveertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde één jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Athalia, de dochter van Omri.

³ Ook hij ging in de wegen van het huis van Achab, want zijn moeder was zijn raadgeefster in het goddeloos handelen,

⁴ en hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zoals het huis van Achab; zij waren immers zijn raadgevers na de dood van zijn vader, tot zijn verderf.

⁵ Ook ging hij op hun raad *op weg* met Joram, de zoon van Achab, de koning van Israël, ⁶ en hij trok ten strijde naar Ramoth in Gilead tegen Hazaël, de koning van Syrië; en de Syriërs versloegen Joram.

⁶ Daarop keerde hij terug om in Jizreël te genezen, want *hij had* verwondingen die de Syriërs hem te Rama toegebracht hadden, toen hij streed tegen Hazaël, de koning van Syrië. En Azaria, de zoon van Jehoram, de koning van Juda, kwam om Joram, de zoon van Achab, in Jizreël te zien, want hij was ziek.

⁷ Door de *beschikking* van God werd het echter de ondergang van Ahazia door naar Joram te gaan. Toen hij *bij hem* aangekomen was, trok hij er met Joram op uit naar Jehu, de zoon van Nimsi, die de HEERE gezalfd had om het huis van Achab uit te roeien.

⁸ Zo gebeurde het, toen Jehu het vonnis uitvoerde tegen het huis van Achab, dat hij de vorsten van Juda en de zonen van de broers

van Ahazia, die Ahazia dienden, vond en ^chen doodde.

⁹ ^dDaarna zocht hij Ahazia, en zij namen hem gevangen toen hij zich had schuilgehouden in Samaria. En zij brachten hem naar Jehu en doodden hem. Wel begroeven zij hem, want zij zeiden: Hij is de zoon van Josafat, die de HEERE met heel zijn hart gezocht heeft. Toen had het huis van Ahazia niemand *meer* die krachtig genoeg was ^e voor het koningschap.

ATHALIA EN JOAS

¹⁰ Toen Athalia, de moeder van Ahazia, zag dat haar zoon dood was, stond zij op en bracht heel het koninklijk nageslacht van het huis van Juda om.

¹¹ Maar Josabat, de dochter van de koning, nam Joas, de zoon van Ahazia, en nam hem weg uit het midden van de koningszonen die ter dood gebracht werden, en bracht hem en zijn voedster naar de linnenkamer. En Josabat, de dochter van koning Jehoram, de vrouw van de priester Joada – zij was namelijk de zuster van Ahazia – verborg hem voor Athalia, zodat zij hem niet doodde.

¹² Hij bleef zes jaar bij hen verborgen in het huis van God, terwijl Athalia over het land regeerde.

JOAS TOT KONING UITGEROEPEN

23 In het zevende jaar verstevigde Joada zijn positie, en hij betrok de bevelhebbers over honderd, Azarja, de zoon van Jeroham, Ismaël, de zoon van Johanan, Azarja, de zoon van Obed, Maäseja, de zoon van Adaja, en Elisafat, de zoon van Zichri, met zich in een verbond.

² Zij trokken rond in Juda en brachten de Levieten uit alle steden van Juda en de familiehoofden van Israël bijeen, en zij kwamen naar Jeruzalem.

³ En heel de gemeente sloot een verbond met de koning in het huis van God. *Joada* zei tegen hen: Zie, de zoon van de koning zal koning worden, ⁴ zoals de HEERE met betrekking tot de zonen van David gesproken heeft.

^a 2 Kon. 8:24, 25 enz. ^b 2 Kon. 8:28 ^c 2 Kon. 10:14 ^d 2 Kon. 9:27 ^e 2 Sam. 7:13; 2 Kron. 21:7

21:20 *zonder betreurd te worden* - Letterlijk: zonder verlangen. 22:9 *krachtig genoeg was* - Letterlijk: kracht had.

^{4a} Dit is de zaak die u doen moet: een derde *deel* van u die op de sabbat dienst gaan doen,^{*} zowel wat de priesters als de Levieten betreft, moeten als deurwachters dienen.

⁵ Een derde *deel* moet bij het huis van de koning *gaan staan*, een derde *deel* bij de Fundamentpoort, en heel het volk in de voorhoven van het huis van de HEERE.

⁶ Niemand mag echter het huis van de HEERE binnengaan, behalve de priesters en de Levieten die dienstdoen. Zij mogen naar binnen gaan, want zij zijn heilig, maar heel het volk moet de voorschriften van de HEERE in acht nemen.

⁷ De Levieten moeten de koning rondom omringen, ieder met zijn wapens in zijn hand; wie het huis binnenkomt, moet ter dood gebracht worden. U moet bij de koning blijven, waar hij ook gaat of staat.^{*}

⁸ De Levieten en heel Juda deden overeenkomstig alles wat de priester Jojada geboden had, en ieder nam zijn mannen die op de sabbat dienst gingen doen mee, met hen die op de sabbat afgelost werden, want de priester Jojada had de afdelingen geen verlof gegeven.

⁹ De priester Jojada gaf de bevelhebbers over honderd de speren, de kleine schilden en de *gewone* schilden die van koning David geweest waren, die in het huis van God waren.

¹⁰ En hij stelde heel het volk op rondom de koning, ieder met zijn wapens in zijn hand, van de rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, in de richting van het altaar en in de richting van het huis.

¹¹ Daarna brachten zij de zoon van de koning naar buiten, zetten hem de diadeem op en *gaven hem* de getuigenis. Zij maakten hem koning en Jojada en zijn zonen zalfden hem en zeiden: Leve de koning!

¹² Toen Athalia het geluid hoorde van het volk, dat snel kwam toelopen en de koning toejuichte, kwam zij naar het volk in het huis van de HEERE.

¹³ En zij zag, en zie, de koning stond bij zijn

pilaar bij de ingang, en bij de koning de bevelhebbers en de trompetten; en de hele bevolking van het land was blij en blies met trompetten, en de zangers *stonden* er met *hun* muziekinstrumenten en gaven te kennen *de HEERE* te willen prijzen. Toen scheurde Athalia haar kleren en riep: Verraad, verraad!

¹⁴ Maar de priester Jojada liet de bevelhebbers over honderd, die over het leger aangesteld waren, naar buiten gaan en zei tegen hen: Breng haar buiten de gelederen en dood wie haar volgt met het zwaard. Want de priester had gezegd: U mag haar niet in het huis van de HEERE ter dood brengen.

¹⁵ Daarop sloegen zij de handen aan haar. Zij was bij de ingang van de Paardenpoort in het huis van de koning gekomen en zij doodden haar daar.

¹⁶ En Jojada sloot een verbond tussen Hem,^{*} heel het volk en de koning, om een volk voor de HEERE te zijn.

¹⁷ Daarna ging heel het volk naar het huis van de Baäl en brak dat af; zijn altaren en zijn beelden braken zij in stukken. Mattan, de priester van de Baäl, doodden zij voor de altaren.

¹⁸ Jojada stelde de ambten van het huis van de HEERE *weer* onder de leiding^{*} van de Levitische priesters[†] die David over het huis van de HEERE verdeeld had om de brandoffers van de HEERE te brengen, zoals beschreven staat in de ¹⁹ wet van Mozes, met blijdschap en met een lied, volgens de instelling van David.

²⁰ En hij stelde de poortwachters aan bij de poorten van het huis van de HEERE, zodat niemand die om welke reden dan ook onrein was, binnen kon komen.

²¹ Hij nam de bevelhebbers over honderd, de vooraanstaanden, de heersers over het volk, en de hele bevolking van het land *met zich* mee. Zij haalden de koning uit het huis van de HEERE, kwamen door de Hoge Poort in het huis van de koning en lieten de koning plaatsnemen op de koningstroon.

²² En de hele bevolking van het land was

^a 2 Kon. 11:5 enz. ^b 2 Kon. 11:18 ^c Deut. 13:9 ^d 1 Kron. 23; 24; 25; 26 ^e Lev. 1:3

23:4 *dienst gaan doen* - Letterlijk: komen; zie ook vers 8. 23:7 *waar... staat* - Letterlijk: wanneer hij naar binnen gaat en wanneer hij naar buiten gaat. 23:16 *Hem* - D.w.z. de HEERE (vgl. 2 Kon. 11:17). Of: hem, d.w.z. de priester Jojada. 23:18 *onder de leiding* - Letterlijk: in de hand.

blij, en de stad had rust, nadat zij Athalia met het zwaard gedood hadden.

JOAS KONING VAN JUDA

24 Joas ^awas zeven jaar oud toen hij koning werd en hij regeerde veertig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Zibja, uit Berseba.

² Joas deed wat juist was in de ogen van de HEERE, al de dagen van de priester Jojada.

³ Jojada nam twee vrouwen voor hem, en hij verwekte zonen en dochters.

⁴ Hierna gebeurde het dat het in het hart van Joas was, het huis van de HEERE te vernieuwen.

⁵ Hij riep de priesters en de Levieten bijeen, en zei tegen hen: Trek naar de steden van Juda, en breng geld van heel Israël bijeen om het huis van uw God te herstellen, wat van jaar tot jaar nodig is. Wat u betreft, zet spoed achter deze zaak. De Levieten haastten zich echter niet.

⁶ En de koning riep Jojada, het hoofd, en zei tegen hem: Waarom hebt u er niet voor gezorgd dat de Levieten uit Juda en uit Jeruzalem de heffing van ^bMozes, de dienaar van de HEERE en van de gemeente van Israël, voor de tent van de getuigenis *bijeen* brengen?

⁷ Want *wat* Athalia, die goddeloze vrouw, *betreft*, haar zonen hadden het huis van God opengebroken, ja, zelfs alle geheiligde dingen van het huis van de HEERE voor de Baäls gebruikt.

⁸ Op bevel van de koning ^cmaakten zij een kist en zetten die buiten bij de poort van het huis van de HEERE.

⁹ Men deed een oproep ^din Juda en in Jeruzalem dat men voor de HEERE de heffing van Mozes, de dienaar van God, *opgelegd* aan Israël in de woestijn, *bijeen* zou brengen.

¹⁰ Toen verblijdden zich alle leiders en heel het volk, en zij brachten *het geld bijeen* en wierpen *het* in de kist, totdat men gereed was.

¹¹ Ten tijde dat men de kist door ^ede Levieten naar de beambte van de koning liet

brengen, gebeurde het, als zij zagen dat er veel geld *in* lag, dat de schrijver van de koning kwam, *samen* met de opzichter van de hoofdpriester, en *dat* zij de kist leegmaakten. Vervolgens nam men hem *weer* op en bracht hem terug naar zijn plaats. Zo deden zij van tijd tot tijd, ^fen zij verzamelden geld in overvloed.

¹² De koning en Jojada gaven dat aan hen die het werk van de dienst van het huis van de HEERE deden. Zij huurden steenhouders en ambachtslieden om het huis van de HEERE te vernieuwen, evenals smeden en kopergieters om het huis van de HEERE te herstellen.

¹³ Zij die het werk deden, gingen aan het werk en onder hun hand vorderde het herstelwerk. Zij herstelden het huis van God in zijn *oorspronkelijke* staat en versterkten het.

¹⁴ Toen zij *het werk* voltooid hadden, brachten zij de rest van het geld bij de koning en Jojada, waarvan hij voorwerpen voor het huis van de HEERE maakte: voorwerpen voor de dienst en de brandoffers, schalen, en gouden en zilveren voorwerpen. Zij brachten voortdurend brandoffers in het huis van de HEERE, al de dagen van Jojada.

¹⁵ En Jojada werd oud en verzadigd van dagen, en hij stierf. Hij was honderddertig jaar oud, toen hij stierf.

¹⁶ En zij begroeven hem in de stad van David, bij de koningen, want hij had goedge-daan in Israël, zowel ten aanzien van God als van Zijn huis.

JOAS VERVALT TOT AFGODERIJ

¹⁷ Na de dood van Jojada kwamen echter de vorsten van Juda, en zij bogen zich neer voor de koning. Toen luisterde de koning naar hen.

¹⁸ Zij verlieten het huis van de HEERE, de God van hun vaderen, en dienden de gewijde palen en de afgoden. Vanwege deze schuld van hen rustte er grote toorn op Juda en Jeruzalem.

¹⁹ Hij zond onder hen profeten om hen tot

^a 2 Kon. 12:1 enz. ^b Ex. 30:11,12,13

24:8 *Op bevel van de koning* - Letterlijk: en de koning zei. **24:9** *Men deed een oproep* - Letterlijk: men gaf een stem. **24:11** *door* - Letterlijk: in de hand van. **24:11** *van tijd tot tijd* - Letterlijk: voor een dag in een dag.

de HEERE te doen terugkeren. Zij waar-
schuwden hen, maar zij gehoorzaamden
hun niet.

²⁰ Toen bekleedde de Geest van God Zacha-
ria, de zoon van Jojada, de priester, die
hoger dan het volk ging staan, en hij zei
tegen hen: Zo zegt God: Waarom over-
treedt u de geboden van de HEERE? ²¹ Daar-
om zult u niet voorspoedig zijn. Omdat u
de HEERE verlaten hebt, zal Hij u verlaten.

²² Zij spanden echter tegen hem samen, en
stenigden hem op bevel van de koning
met stenen in de voorhof van het huis van
de HEERE.

²³ Koning Joas herinnerde zich het gunst-
bewijs dat zijn vader Jojada aan hem be-
wezen had, niet, maar doodde zijn zoon,
die toen hij stierf, zei: Moge de HEERE *het*
zien en vergelding eisen!

²⁴ Daarom gebeurde het bij de wisseling
van het jaar, dat het leger van Syrië tegen
hem optrok, en zij drongen Juda en Jeru-
zalem binnen en richtten onder het volk
alle leiders van het volk te gronde. Al hun
buit stuurden zij naar de koning van Da-
ascus.

²⁵ Hoewel het leger van Syrië met weinig
mannen kwam, gaf de HEERE toch een zeer
groot leger in hun hand, omdat de Judeeërs
de HEERE, de God van hun vaderen, verlaten
hadden. Zo voltrokken zij strafgerichten
aan Joas.

²⁶ En toen zij van hem weggetrokken wa-
ren – want zij hadden hem ernstig ziek
achtergelaten – spanden zijn dienaren,
vanwege het bloed van de zonen van de
priester Jojada, tegen hem samen, en zij
doodden hem op zijn bed, en hij stierf. Zij
begroeven hem in de stad van David, maar
zij begroeven hem niet in de graven van de
koningen.

²⁷ De volgende *dienaren* zijn het die tegen
hem samenspannen: Zabab, de zoon van
Simeath, de Ammonitische, en Jozabad, de
zoon van Simrith, de Moabitische.

²⁸ Wat betreft zijn zonen, en de grootte van
de last, hem *opgelegd*, en het fundament
van het huis van God, zie, die zijn beschre-
ven in het verslag van het boek van de

koningen. En zijn zoon Amazia werd kon-
ing in zijn plaats.

AMAZIA KONING VAN JUDA

25 Toen Amazia ¹vijftientwintig jaar
oud was, werd hij koning, en hij
regeerde negenentwintig jaar in Jeruza-
lem. De naam van zijn moeder was Joad-
dan, uit Jeruzalem.

² Hij deed wat juist was in de ogen van de
HEERE, alleen niet met een volkomen hart.

³ Het gebeurde nu, toen bij hem het ko-
ningschap stevig *in handen* was, dat hij
zijn dienaren die de koning, zijn vader,
hadden gedood, liet doden.

⁴ Maar hun kinderen bracht hij niet ter
dood, maar *hij deed* zoals geschreven staat
in de wet, ⁵in het boek van Mozes, waar de
HEERE geboden heeft: De vaders mogen
niet ter dood gebracht worden om de kin-
deren en de kinderen mogen niet ter dood
gebracht worden om de vaders, maar ier-
der zal om zijn *eigen* zonde ter dood ge-
bracht worden.

⁶ Toen riep Amazia Juda bijeen, en stelde
hen op, *ingedeeld* naar families, met bevel-
hebbers over duizend en bevelhebbers
over honderd, uit heel Juda en Benjamin.
Hij monsterde hen, van twintig jaar oud
en daarboven, en trof driehonderddui-
zend van de beste *mannen* aan, die met het
leger uittrokken, die speer en schild han-
teerden.

⁷ Bovendien huurde hij van Israël hon-
derdduizend dappere helden in voor hon-
derd talent* zilver.

⁸ Toen kwam er een man Gods naar hem
toe, die zei: Koning, laat het leger van Is-
rael niet met u meegaan, want de HEERE is
niet met Israël, *met* al die nakomelingen
van Efraïm.

⁹ Maar als u wilt gaan, doe het dan en wees
sterk voor de strijd. God zal u *echter* laten
struikelen voor de vijand, want in God is
kracht om te helpen en om te laten strui-
kelen.

¹⁰ Toen zei Amazia tegen de man Gods:
Maar wat dan te doen met de honderd ta-
lent die ik aan de troepen van Israël ge-
ge-

¹ 2 Kron. 15:2 ² Matt. 23:35 ³ 2 Kon. 12:21 ⁴ 2 Kon. 14:1 ⁵ Deut. 24:16; 2 Kon. 14:6; Jer. 31:30; Ezech. 18:20

25:6 Een *talent* is ongeveer 30 kilo; zie ook vers 9.

ven heb? Daarop zei de man Gods: De HEERE heeft u veel meer te geven dan dit.

¹⁰ Toen zonderde Amazia de troepen die uit Efraïm bij hem gekomen waren, af, zodat zij naar hun woonplaats zouden gaan. Daarom ontstaken zij in hevige woede tegen Juda, en zij keerden in brandende toorn terug naar hun woonplaats.

AMAZIA OVERWINT DE EDMOETEN

¹¹ Amazia vatte moed en leidde zijn volk weg en ging het Zoutdal in; hij versloeg van de Seïrieten tienduizend *man*.

¹² Verder voerden de Judeeërs *nog* tienduizend *anderen* als gevangenen levend weg, brachten hen naar de top van de rots, en wierpen hen van de top van de rots af, zodat zij allen opengereten werden.

¹³ Maar de mannen van de troepen die Amazia had laten terugkeren, zodat zij niet met hem ten strijde zouden trekken, overvielen de steden van Juda, vanaf Samaria tot Beth-Horon toe; zij versloegen van hen drieduizend *man*, en roofden veel buit.

¹⁴ Nadat Amazia van het verslaan van de Edomieten *teruggekomen* was, gebeurde het dat hij de goden van de Seïrieten meebracht en die voor zichzelf als goden opstelde; hij boog zich voor hen neer en bracht reukoffers aan hen.

¹⁵ Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Amazia. Hij zond een profeet naar hem toe, die tegen hem zei: Waarom hebt u de goden van dat volk gezocht, die hun *eigen* volk niet uit uw hand gered hebben?

¹⁶ Het gebeurde echter toen deze tot hem sprak, dat hij tegen hem zei: Heeft men u tot raadgever van de koning aangesteld? Houdt u *daarmee* op! Waarom zou men u doden? Toen hield de profeet op, en zei: Ik merk dat God besloten heeft u te gronde te richten, omdat u dit gedaan hebt en niet naar mijn raad hebt geluisterd.

¹⁷ Toen pleegde Amazia, de koning van Juda overleg en stuurde *boden* naar Joas, de zoon van Joahaz, de zoon van Jehu, de

koning van Israël, om te zeggen: Kom, laten wij ons met elkaar meten!

¹⁸ Maar Joas, de koning van Israël, stuurde Amazia, de koning van Juda, *deze boodschap*: De ^bdistel die op de Libanon groeit, stuurde de ceder die op de Libanon groeit, *deze boodschap*: Geef uw dochter aan mijn zoon tot vrouw. Maar de dieren van het veld die op de Libanon zijn, kwamen voorbij en vertraptten de distel.

¹⁹ U zegt *tegen uzelf*: Zie, u hebt Edom verslagen. Daarom is uw hart overmoedig door *nog meere* te zoeken. Nu, blijf in uw huis. Waarom zou u zich in het onheil storten, zodat u ten val komt, u en Juda met u?

²⁰ Maar Amazia luisterde niet, want dit kwam van God om hen in *hun* hand te geven, omdat zij de goden van Edom gezocht hadden.

²¹ Daarom trok Joas, de koning van Israël, op, zodat hij en Amazia, de koning van Juda, zich in Beth-Semes, dat Juda toebehoort, met elkaar maten.

²² En Juda werd door Israël verslagen, en zij vluchtten, ieder naar zijn tent.

²³ En Joas, de koning van Israël, greep Amazia, de koning van Juda, de zoon van Joas, de zoon van Joahaz, in Beth-Semes. Hij bracht hem in Jeruzalem, en sloeg een bres in de muur van Jeruzalem, van de Efraïmpoort tot aan de Hoekpoort, vierhonderd el *lang*.

²⁴ En *hij nam* al het goud en het zilver *mee*, en al de voorwerpen die werden aange troffen in het huis van God bij Obed-Edom, en de schatten van het huis van de koning, en ook gijzelaars. Daarna keerde hij terug naar Samaria.

²⁵ Amazia, de zoon van Joas, koning van Juda, leefde na de dood van Joas, de zoon van Joahaz, de koning van Israël, *nog* vijftien jaar.

²⁶ Het overige nu van de geschiedenis van Amazia, van het begin tot het einde, zie, is dat niet beschreven in het boek van de koningen van Juda en Israël?

²⁷ Vanaf de tijd dat Amazia van achter de HEERE afweek, smeedde men een

^a 2 Kon. 14:8 ^b Richt. 9:8 ^c 2 Kron. 32:5 ^d 2 Kon. 14:18

^{25:17} *laten ... meten!* - Letterlijk: laten wij elkaars gezichten zien! Zie ook vers 21. ^{25:19} *is ... overmoedig* - Letterlijk: heeft uw hart u verheven. ^{25:26} *van het begin tot het einde* - Letterlijk: het eerste en het laatste.

samenzwering tegen hem in Jeruzalem, zodat hij naar Lachis vluchtte; maar zij stuurden *mannen* achter hem aan tot Lachis en doodden hem daar.

²⁸ Zij brachten hem over met paarden en zij begroeven hem bij zijn vaders, in de stad van Juda.

UZZIA KONING VAN JUDA

26 Toen ^anam heel het volk van Juda Uzzia, die toen zestien jaar oud was, en maakte hem koning in de plaats van zijn vader Amazia.

^{2b} Hij was het die Elloth uitbouwde en het aan Juda terugbracht, nadat de koning bij zijn vaders te ruste gegaan was.

³ Uzzia was 'zestien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde tweeënvijftig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jecholia, uit Jeruzalem.

⁴ Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader Amazia gedaan had.

⁵ Het was in de dagen van Zacharia, die Uzzia leerde op God te zien, om God te zoeken. In de dagen dat hij de HEERE zocht, maakte God hem voorspoedig.

⁶ Hij trok eropuit en streed tegen de Filistijnen. Hij sloeg een bres in de muur van Gath, de muur van Jabne en de muur van Asdod, en bouwde steden bij Asdod en in het gebied van de Filistijnen.

⁷ God hielp hem tegen de Filistijnen, en tegen de Arabieren die in Gur-Baäl woonden, en tegen de Meünieten.

⁸ De Ammonieten gaven Uzzia schatting en zijn naam verbreidde zich^{*} tot waar men in Egypte komt, want hij werd buitengewoon sterk.

⁹ In Jeruzalem bouwde Uzzia torens, aan de Hoekpoort, aan de Dalpoort en aan de Punt, en hij versterkte ze.

¹⁰ Hij bouwde ook torens in de woestijn, en hakte veel putten uit, omdat hij veel vee had, zowel in het Laagland als op de hoogvlakte. Hij had akkerbouwers en wijnbouwers op de bergen en op de vruchtbare

velden, want hij was een liefhebber van de landbouw.

¹¹ Verder had Uzzia een leger dat geoefend was voor de oorlog en dat ten strijde trok, *ingedeeld* in zoveel troepen als er aangenomen waren^{*} door de dienst van Jeiel, de schrijver, en Maäseja, de beampte, onder leiding^{*} van Hananja, een van de vorsten van de koning.

¹² Het volledige aantal van de familiehoofden, van de strijdbare helden, was tweeduizend zeshonderd *man*.

¹³ Onder hun bevel stond een legermacht van driehonderdzevendertig vijfhonderd *man*, vol kracht^{*} en geoefend in de strijd, om de koning tegen de vijand te helpen.

¹⁴ En Uzzia voorzag hen, heel het leger, van schilden, speren, helmen, harnassen en bogen, en *zelfs* slingerstenen.

¹⁵ In Jeruzalem maakte hij oorlogswerktuigen – het ontwerp van een vindingrijk iemand – die *opgesteld* werden op de torens en op de hoeken om er pijlen en grote stenen mee af te schieten. Zo werd zijn naam wijd en zijde verbreid,^{*} want hij werd wonderlijk geholpen, totdat hij sterk was geworden.

¹⁶ Maar toen hij sterk geworden was, werd zijn hart hoogmoedig, tot zijn *eigen* verderf. Hij werd ontrouw aan de HEERE, zijn God. Hij ging namelijk de tempel van de HEERE binnen om *reukwerk* in rook te laten opgaan op het reukofferaltaar.

¹⁷ Maar de priester Azaria ging hem achterna, en met hem de priesters van de HEERE, tachtig dappere mannen.

¹⁸ Zij gingen voor koning Uzzia staan en zeiden tegen hem: U komt het niet toe, Uzzia, om voor de HEERE *reukwerk* in rook te laten opgaan, maar het is aan de priesters, de nakomelingen van Aäron, die geheiligd zijn om *reukwerk* in rook te laten opgaan. Ga het heiligdom uit, want u bent ontrouw geweest, en het zal voor u niet tot eer zijn van de HEERE God.

^a 2 Kon. 14:21 ^b 2 Kon. 14:22 ^c 2 Kon. 15:2

26:8 *verbreidde zich* - Letterlijk: ging. **26:11** *in zoveel troepen ... waren* - Letterlijk: per troep in het aantal van hun monsterring. **26:11** *onder leiding* - Letterlijk: in de hand. **26:13** *vol kracht* - Letterlijk: met kracht van vermogen. **26:15** *Zo werd zijn naam wijd en zijde verbreid* - Letterlijk: Zijn naam ging tot van ver weg uit.

UZZIA MELAATS

¹⁹ Toen werd Uzziā woedend; het wierookvat was in zijn hand om *reukwerk* in rook te laten opgaan. En terwijl hij woedend was op de priesters, verscheen de melaatsheid op zijn voorhoofd, voor *de ogen van* de priesters, in het huis van de HEERE, bij het reukofferaltaar.

²⁰ Toen keerde de hoofdpriester Azaria zich naar hem toe, en al de priesters, en zie, hij was melaats aan zijn voorhoofd. En zij verdreven hem haastig daarvandaan, ja, ook hijzelf haastte zich om naar buiten te gaan, omdat de HEERE hem getroffen had.

²¹ ^aKoning Uzziā was melaats tot aan de dag van zijn dood. Hij woonde, *omdat* hij melaats was, in een apart staand huis, want hij was van het huis van de HEERE afgesneden. Jotham, zijn zoon, was *aangesteld* over het huis van de koning, en gaf leiding aan de bevolking van het land.

²² Het overige nu van de geschiedenis van Uzziā, van het begin tot het einde, heeft de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, beschreven.

²³ Uzziā ging te ruste bij zijn vaderen en zij begroeven hem bij zijn vaderen, op het veld bij het graf dat van de koningen was, want zij zeiden: Hij is melaats. En zijn zoon Jotham werd koning in zijn plaats.

JOTHAM KONING VAN JUDA

27 Jotham^b was vijftig jaar oud toen hij koning werd en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jerusa, de dochter van Zadok.

² Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE: overeenkomstig alles wat zijn vader Uzziā gedaan had. Alleen ging hij de tempel van de HEERE niet binnen. Maar het volk *ging nog door met* zijn verderfelijke praktijken.

³ Hij was het die de Bovenpoort van het huis van de HEERE bouwde. Hij bouwde ook veel aan de muur van de Ofel.

⁴ Verder bouwde hij steden in het bergland van Juda, en in de beboste gebieden bouwde hij burchten en torens.

⁵ Hij was het die streed tegen de koning van de Ammonieten en hen overwon, zodat de Ammonieten hem in dat jaar honderd talent^c zilver, tienduizend kor^d tarwe, en tienduizend kor gerst gaven. De Ammonieten brachten hem dit opnieuw, ook in het tweede en in het derde jaar.

⁶ Jotham verstevigde zijn positie, want hij richtte zijn wegen voor het aangezicht van de HEERE, zijn God.

⁷ Het overige nu van de geschiedenis van Jotham, al zijn oorlogen en zijn wegen, zie, dat is beschreven in het boek van de koningen van Israël en Juda.

⁸ Hij was vijftig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem.

⁹ Jotham ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David, en zijn zoon Achaz werd koning in zijn plaats.

ACHAZ KONING VAN JUDA

28 Achaz^e was twintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem; hij deed niet wat juist was in de ogen van de HEERE zoals zijn vader David,

² maar hij ging in de wegen van de koningen van Israël. Bovendien maakte hij *gegoten beelden* voor de Baäls.

³ Hij was het die *reukoffers* in rook liet opgaan in het dal Ben-Hinnom. Hij ^averbrandde zijn zonen in het vuur, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor *de ogen van* de Israëlieten verdreven had.

⁴ Hij bracht slachtoffers en reukoffers op de offerhoogten en op de heuvels, en onder elke bladerrijke boom.

⁵ De HEERE, zijn God, ^agaf hem in de hand van de koning van Syrië, zodat zij hem versloegen en een grote groep gevangenen van hem wegvoerden en naar Damascus brachten. Ook werd hij in de hand van de koning van Israël gegeven, die hem een grote slag toebracht.

⁶ Pekah, de zoon van Remalia, doodde in Juda op één dag honderdveertigduizend man, allen dappere mannen, omdat zij de

^a 2 Kon. 15:5 ^b 2 Kon. 15:33 enz. ^c 2 Kon. 16:2 enz. ^d Deut. 18:10; 2 Kon. 21:6; Jer. 7:31; 19:5 ^e Jes. 7:1
26:22 van het begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. 27:5 Een talent is ongeveer 30 kilo. 27:5 Een kor is vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter.

HEERE, de God van hun vaderen, verlaten hadden.

⁷ Zichri, een held uit Efraïm, doodde Maäseja, de zoon van de koning, en Azrikam, de leider van het huis, en Elkana, de tweede *in rang* na de koning.

⁸ De Israëlieten voerden van hun broeders tweehonderdduizend *mensen* als gevangenen weg: vrouwen, zonen en dochters. Zij roofden ook veel buit van hen en brachten de buit naar Samaria.

⁹ En daar was een profeet van de HEERE en zijn naam was Oded. Die ging het leger, dat naar Samaria kwam, tegemoet en zei tegen hen: Zie, door de grimmigheid van de HEERE, de God van uw vaderen, over Juda heeft Hij hen in uw hand gegeven, en u hebt hen gedood met een woede *die* tot aan de hemel reikt.

¹⁰ En nu denkt^a u de Judeeërs en de *inwoners* van Jeruzalem aan u te onderwerpen als slaven en slavinnen. Maar hebt u zelf dan geen schulden bij de HEERE, uw God?

¹¹ Nu dan, luister naar mij en breng de gevangenen terug die u van uw broeders als gevangenen weggevoerd hebt. Want de brandende toorn van de HEERE is tegen u.

¹² Toen stonden er mannen op *afkomstig* uit de hoofden van de nakomelingen van Efraïm: Azaria, de zoon van Johanan, Berechja, de zoon van Mesillemoth, Hizkia, de zoon van Sallum, en Amasa, de zoon van Hadlai. Zij keerden zich tegen hen die uit het leger kwamen,

¹³ en zeiden tegen hen: U mag deze gevangenen niet hier brengen, want *dat leidt* tot een schuld voor ons tegenover de HEERE. Denkt u *nog meer* toe te voegen aan onze zonden en onze schuld? Wij hebben immers *al* veel schuld, en de brandende toorn is tegen Israël.

¹⁴ Toen gaven de gewapende *mannen* de gevangenen en de buit over aan de leiders en heel de gemeente.

¹⁵ De mannen die met *hun* namen aangevoerd waren, stonden op, grepen de gevangenen, en allen van hen die naakt

waren, kleeadden zij van de buit. Zij kleeadden en schoeiden hen, lieten hen eten en drinken; zij zalfden hen en leidden allen die verzwakt waren, zachtjes op ezels, en brachten hen bij hun broeders in Jericho, de Palmstad. Daarna keerden zij terug naar Samaria.

¹⁶ In die tijd stuurde koning Achaz een *verzoek* aan de koningen van Assyrië om hem te helpen.

¹⁷ Ook waren de Edomieten nog gekomen. Zij hadden Juda verslagen en gevangenen weggevoerd.^a

¹⁸ Verder hadden de Filistijnen de steden van het Laagland en het zuiden van Juda overvallen, en hadden Beth-Semes, Ajalon en Gederoth ingenomen, ook Socho en de bijbehorende *plaatsen*, Timna en de bijbehorende *plaatsen*, en Gimzo en de bijbehorende *plaatsen*. En zij zijn daar gaan wonen.

¹⁹ Want de HEERE vernederde Juda, vanwege Achaz, de koning van Israël. Hij had Juda immers *van God* afgehouden, zodat het trouwbreuk had gepleegd tegen de HEERE.

²⁰ Tiglath-Pileser,^a de koning van Assyrië, kwam naar hem toe, dreef hem in het nauw, en steunde hem niet.

²¹ Achaz haalde weliswaar het huis van de HEERE en het huis van de koning en de vorsten leeg,^a en gaf *dat* aan de koning van Assyrië, maar dat hielp hem niet.^a

²² *Zelfs* in de tijd toen men hem in het nauw dreef, ging die koning, Achaz, verder met ontrouw te zijn aan de HEERE.

²³ Hij offerde aan de goden van Damascus, die hem verslagen hadden, en zei: "Omdat de goden van de koningen van Syrië hen helpen, zal ik hun offeren, zodat ze *ook* mij zullen helpen. Ze werden echter hem en heel Israël tot een struikelblok."

²⁴ Achaz verzamelde de voorwerpen van het huis van God, hakte de voorwerpen van het huis van God *in stukken* en sloot de deuren van het huis van de HEERE. Ver-

^a Richt. 16:23; Hab. 1:11

28:10 *denkt* - Letterlijk: zegt; zie ook vers 13. 28:17 *gevangenen weggevoerd* - Letterlijk: gevangenen als gevangenen weggevoerd. 28:20 *Tiglath-Pileser* - Hebreeuws: Tillegath-Pileser. 28:21 *haalde leeg* - Letterlijk: verdeelde. 28:21 *dat hielp hem niet* - Letterlijk: het was hem niet tot hulp. 28:23 *tot een struikelblok* - Letterlijk: om te laten struikelen.

der maakte hij voor zichzelf altaren op elke hoek in Jeruzalem.

²⁵ In elke stad in Juda maakte hij offerhoogten om aan andere goden reukoffers te brengen. Zo verwekte hij de HEERE, de God van zijn vaderen, tot toorn.

²⁶ Het overige nu van zijn geschiedenis en al zijn wegen, van het begin tot het einde, zie, dat is beschreven in het boek van de koningen van Juda en Israël.

²⁷ En Achaz ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad, in Jeruzalem. Zij brachten hem echter niet in de graven van de koningen van Israël, en Hizkia, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

DE HERVORMINGEN VAN HIZKIA

29 Hizkia ^awerd koning, vijftientig jaar oud, en hij regeerde negentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Abia, de dochter van Zacharia.

² Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader David gedaan had.

³ Hij was het die in het eerste jaar van zijn regering, in de eerste maand, ^bde deuren van het huis van de HEERE opende en ze herstelde.

⁴ En hij liet de priesters en de Levieten komen en verzamelde hen op het Oostplein.

⁵ Hij zei tegen hen: Luister naar mij, Levieten. Heilig nu uzelf, en heilig het huis van de HEERE, de God van uw vaderen, en breng de onreinheid buiten het heiligdom.

⁶ Want onze vaderen zijn ontrouw geweest en hebben gedaan wat slecht was in de ogen van de HEERE, onze God, en hebben Hem verlaten. Zij hebben hun *ogen* van de tabernakel van de HEERE afgewend, en hebben *Hem* de rug toegekeerd.^c

⁷ Ook hebben zij de deuren van de voorhal gesloten, de lampen gedooft en het reukwerk niet in rook laten opgaan. En het brandoffer hebben zij in het heiligdom aan de God van Israël niet gebracht.

⁸ Daarom rustte de grote toorn van de HEERE op Juda en Jeruzalem. Hij heeft hen overgegeven tot een schrikbeeld, tot ver-

woesting en tot een aanfluiting, zoals u met uw *eigen* ogen ziet.

⁹ Zie, daarom ^dzijn onze vaderen door het zwaard gevallen, en daarom zijn onze zonen, onze dochters en onze vrouwen in gevangenschap geweest.

¹⁰ Nu is het in mijn hart een verbond te sluiten met de HEERE, de God van Israël, zodat Zijn brandende toorn zich van ons afkeert.

¹¹ Mijn zonen, wees nu niet nalatig, ^ewant de HEERE heeft u uitgekozen om voor Zijn aangezicht te staan om Hem te dienen, om voor Hem dienaars te zijn, *mannen* die reukoffers brengen.

¹² Toen stonden de Levieten op: Mahath, de zoon van Amasai; Joël, de zoon van Azarja, van de nakomelingen van de Kahathieten; van de nakomelingen van Merari: Kis, de zoon van Abdi, en Azarja, de zoon van Jehallelel; van de Gersonieten: Joah, de zoon van Zimma, en Eden, de zoon van Joah;

¹³ van de nakomelingen van Elizafan: Simri en Jefel; van de nakomelingen van Asaf: Zecharja en Mattanja;

¹⁴ van de nakomelingen van Heman: Jehiël en Simeï; van de nakomelingen van Jeduthun: Semaja en Uzziël.

¹⁵ Zij verzamelden hun broeders en heiligden zich, en kwamen overeenkomstig het gebod van de koning, door de woorden van de HEERE, om het huis van de HEERE te reinigen.

¹⁶ De priesters gingen het huis van de HEERE binnen om *dat* te reinigen, en zij brachten al de onreinheid die zij in de tempel van de HEERE vonden, naar buiten in de voorhof van het huis van de HEERE. De Levieten namen het aan om *het* naar buiten te brengen, in de beek Kidron.

¹⁷ Zij begonnen met het heiligen op de eerste *dag* van de eerste maand; op de achtste dag van de maand kwamen zij in de voorhal van de HEERE. Zij heiligden het huis van de HEERE in acht dagen, en op de zestiende dag van de eerste maand waren zij klaar.

¹⁸ Daarna kwamen zij bij koning Hizkia binnen, en zeiden: Wij hebben heel het huis van de HEERE gereinigd, het

^a 2 Kon. 18:1 ^b 2 Kron. 28:24 ^c 2 Kron. 28:6 enz. ^d Ex. 28:1; Num. 3:6; 8:14; 18:2
28:26 van het begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. ^e 29:6 de rug
toegekeerd - Letterlijk: de nek gegeven.

brandofferaltaar met al de bijbehorende voorwerpen, en de tafel van het uitgestalde brood met al de bijbehorende voorwerpen.

¹⁹ En alle voorwerpen die koning Achaz tijdens zijn koningschap door zijn ontrouw ontviid^a had, hebben wij gereedgemaakt en geheiligd; en zie, ze zijn vóór het altaar van de HEERE.

²⁰ Toen stond koning Hizkia vroeg op en verzamelde de leiders van de stad, en hij ging naar het huis van de HEERE.

²¹ Zij brachten zeven jonge stieren, zeven rannen, zeven lammeren en zeven geitenbokken als^b zondoffer voor het koninkrijk, voor het heiligdom en voor Juda. En hij zei tegen de nakomelingen van Aäron, de priesters, dat zij die op het altaar van de HEERE moesten offeren.

²² Zo slachtten zij de runderen, en de priesters vingen het bloed op en^c sprenkelden het op het altaar. Zij slachtten ook de rannen en sprenkelden het bloed op het altaar. Ook slachtten zij de lammeren en sprenkelden het bloed op het altaar.

²³ Daarna lieten zij de bokken voor het zondoffer naar voren komen, voor de ogen van de koning en de gemeente, en zij legden hun^d handen daarop.

²⁴ En de priesters slachtten ze en offerden het bloed ervan als zondoffer op het altaar, om verzoening te doen voor heel Israël, want de koning had dat brandoffer en dat zondoffer voor heel Israël bevolen.^e

²⁵ Ook^f stelde hij de Levieten in het huis van de HEERE op, met cimbalen, met luiten en met harpen, volgens het gebod van David en van Gad, de ziener van de koning, en van Nathan, de profeet. Want dit gebod was gegeven door de hand van de HEERE door de dienst van Zijn profeten.

²⁶ De Levieten stonden opgesteld met de instrumenten van David, en de priesters met de trompetten.

²⁷ En Hizkia beval dat men het brandoffer op het altaar moest offeren. Juist op de tijd dat het brandoffer begon, begon ook het

lied voor de HEERE, met de trompetten, onder begeleiding van^g de instrumenten van David, de koning van Israël.

²⁸ Heel de gemeente boog zich neer toen men het lied zong en op de trompetten blies. Dit alles vond plaats tot het brandoffer beëindigd werd.

²⁹ Toen men klaar was met offeren, knielden de koning en allen die zich bij hem bevonden, en bogen zich neer.

³⁰ Daarna zeiden koning Hizkia en de leiders tegen de Levieten dat zij de HEERE prijzen moesten met de woorden van David en van Asaf, de ziener. En zij prezen Hem met blijdschap, en knielden en bogen zich.

³¹ Hizkia nam daarop het woord en zei: Nu bent u aan de HEERE gewijd;^h kom naar voren en breng slachtoffers en lofoffers naar het huis van de HEERE. Toen bracht de gemeente slachtoffers en lofoffers, en ieder die gewillig van hart was, bracht brandoffers.

³² En het aantal brandoffers dat de gemeente bracht, was zeventig runderen, honderd rannen en tweehonderd lammeren; deze waren alle voor de HEERE bestemd als brandoffer.

³³ Verder bestonden de geheiligde gaven uit zeshonderd runderen en drieduizend stuks kleinvee.

³⁴ Er waren echter te weinig priesters, en zij konden van al de brandoffers de huid niet afstropen. Daarom stonden hun broeders, de Levieten, hen bij, totdat het werk gereed was en de andere priesters zich geheiligd hadden. Want de Levieten waren oprechter van hart om zich te heiligen dan de priesters.

³⁵ Ook waren er brandoffers in overvloed, met het vet van de dankoffers en de plengoffers voor de brandoffers. Zo werd de dienst van het huis van de HEERE hersteld.

³⁶ Hizkia dan en heel het volk verblijdden zich over wat God voor het volk tot stand gebracht had, want dit was onverwachts gebeurd.

^a Lev. 4:14 ^b Lev. 8:14,15; Hebr. 9:21 ^c Lev. 4:15 ^d 1 Kron. 16:4; 25:6 ^e 1 Kron. 6:31; 23:5; 25:1 enz.; 2 Kron. 8:14

29:19 ontviid - Letterlijk: verstoten. 29:24 bevolen - Letterlijk: gezegd; zie ook vers 27.

29:27 onder begeleiding van - Letterlijk: en op de handen van. 29:31 bent u ... gewijd - Letterlijk: hebt u uw handen gevuld.

HIZKIA VIERT HET PASCHA

30 Daarna stuurde Hizkia *boden* naar heel Israël en Juda, en hij schreef ook brieven aan Efraïm en Manasse dat zij naar het huis van de HEERE in Jeruzalem moesten komen om voor de HEERE, de God van Israël, Pascha te houden.

² De koning had immers met zijn leiders en heel de gemeente in Jeruzalem overleg gepleegd of *men* het Pascha in de ³ tweede maand zou houden,

⁴ want zij hadden het niet op de *vastgestelde* tijd kunnen houden, omdat de priesters zich niet genoeg geheiligd hadden en het volk zich niet in Jeruzalem verzameld had.

⁵ Deze zaak was goed in de ogen van de koning en in de ogen van heel de gemeente.

⁶ Zo stelden zij vast¹ dat men door heel Israël, van Berseba tot Dan, een oproep² zou laten uitgaan dat zij moesten komen om in Jeruzalem het Pascha te houden voor de HEERE, de God van Israël, want zij hadden het lange *tijd* niet gehouden zoals het voorgeschreven was.

⁷ De ijlboden gingen door heel Israël en Juda *op weg* met de brieven van de hand van de koning en zijn leiders, overeenkomstig het gebod van de koning. *Zij zeiden:* Israëlieten, bekeer u tot de HEERE, de God van Abraham, Izak en Israël. Dan zal Hij terugkeren tot de ontcomenen die van u overgebleven zijn uit de hand van de koningen van Assyrië.

⁸ En wees niet als uw vaderen en als uw broeders, die aan de HEERE, de God van hun vaderen, ontrouw waren, zodat Hij hen tot verwoesting overgegeven heeft, zoals u ziet.

⁹ Wees nu niet halsstarrig³ zoals uw vaderen. Geef de HEERE de hand en kom naar Zijn heiligdom, dat Hij voor eeuwig geheiligd heeft, en dien de HEERE, uw God. Dan zal Zijn brandende toorn zich van u afkeren.

¹⁰ Want als u zich tot de HEERE bekeert, zullen uw broeders en uw kinderen barmhartigheid vinden bij hen die hen als gevan-

genen weggevoerd hebben, zodat zij in dit land zullen terugkomen. ¹¹ De HEERE, uw God, is immers genadig en barmhartig, en zal het aangezicht niet van u afwenden als u zich tot Hem bekeert.

¹² Zo trokken de ijlboden van stad tot stad door het land van Efraïm en Manasse, tot Zebulon toe, maar men lachte hen uit en bespotten hen.

¹³ Maar toch vernederden sommigen van Aser, Manasse en van Zebulon zich en kwamen naar Jeruzalem.

¹⁴ Ook was de hand van God in Juda om hen eensgezind te laten zijn,⁴ zodat zij deden *overeenkomstig* het gebod van de koning en de leiders, volgens het woord van de HEERE.

¹⁵ In Jeruzalem verzamelde zich veel volk om het Feest van de ongezuurde *broden* te houden, in de tweede maand. *Het was* een heel grote gemeente.

¹⁶ Zij stonden op en verwijderden de altaren die in Jeruzalem waren. Ook namen zij alle wierookaltaren weg, en wierpen die in de beek Kidron.

¹⁷ Toen slachtten zij het paaslam op de veertiende *dag* van de tweede maand. De priesters en de Levieten waren beschaamd geworden, hadden zich geheiligd en brandoffers gebracht in het huis van de HEERE.

¹⁸ Zij stonden op hun plaats overeenkomstig hun handelwijze, overeenkomstig de wet van Mozes, de man Gods. De priesters sprenkelden het bloed *nadat zij dat genomen hadden* uit de hand van de Levieten, ¹⁹ want er waren er velen onder de gemeente die zich niet geheiligd hadden. Daarom *waren* de Levieten *belast* met het slachten van de paaslammen voor ieder die niet rein was, om *hen* voor de HEERE te heiligen.

²⁰ Want een groot deel van het volk, velen uit Efraïm, Manasse, Issaschar en Zebulon, hadden zich niet gereinigd. Toch aten zij het Pascha, *maar* niet zoals het voorgeschreven was. Hizkia bad echter voor hen

¹ Num. 9:10 ² Ex. 34:6

30:5 stelden zij vast - Letterlijk: deden een woord staan. **30:5 oproep** - Letterlijk: stem.

30:8 Wees nu niet halsstarrig - Letterlijk: verhard nu uw nek niet. **30:12 eensgezind te laten zijn** - Letterlijk: één hart te geven.

en zei: Laat de HEERE, Die goed is, verzoening doen voor hem

¹⁹ *die heel zijn hart erop gericht heeft om God de HEERE, de God van zijn vaderen, te zoeken, al was dat niet volgens de reinheid die past bij het heiligdom.*

²⁰ En de HEERE verhoorde Hizkia en genas het volk.

²¹ Zo hielden de Israëlieten die zich in Jeruzalem bevonden, zeven dagen lang met grote blijdschap het Feest van de ongezuurde broden. En de Leviëten en de priesters prezen de HEERE dag aan dag met luid klinkende instrumenten voor de HEERE.

²² Hizkia sprak naar het hart van alle Leviëten die goed inzicht hadden in de dienst* van de HEERE. En zij aten zeven dagen lang de offers van de feestdag, terwijl zij dankoffers brachten en de HEERE, de God van hun vaderen, loofden.

²³ Nadat heel de gemeente overleg gepleegd had of zij nog zeven dagen feest zouden vieren, vierden zij nog zeven dagen feest, met blijdschap.

²⁴ Want Hizkia, de koning van Juda, gaf de gemeente duizend jonge stieren en zeven-duizend stuks kleinvee. En de leiders gaven de gemeente duizend jonge stieren en tienduizend stuks kleinvee. En de priesters hadden zich in groten getale geheiligd.

²⁵ En heel de gemeente van Juda verblijdde zich, evenals de priesters en de Leviëten, en heel de gemeente van hen die uit Israël gekomen waren, ook de vreemdelingen die uit het land Israël gekomen waren en die in Juda woonden.

²⁶ Zo was er in Jeruzalem grote blijdschap, want vanaf de dagen van Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, was iets dergelijks in Jeruzalem niet gebeurd.

²⁷ Toen stonden de Levitische priesters op en zegenden het volk. En hun stem werd gehoord, want hun gebed kwam tot in Zijn heilige woning in de hemel.

HIZKIA REGELT DE DIENST VAN DE LEVIETEN

31 Toen nu dit alles beëindigd was, vertrokken alle Israëlieten die zich daar bevonden, naar de steden van Juda. Zij braken de gewijde stenen in stukken, hakten de gewijde palen om en braken de offerhoogten en de altaren af in heel Juda en Benjamin, ook in Efraïm en Manasse, totdat zij alles vernietigd hadden. Daarna keerden al de Israëlieten terug, ieder naar zijn bezit, naar hun steden.

² Vervolgens stelde Hizkia de afdelingen van de priesters en de Leviëten vast volgens hun afdelingen, ieder overeenkomstig zijn dienst: de priesters en de Leviëten voor het brandoffer en voor de dankoffers, om te dienen, te loven en te prijzen binnen de poorten van de legerkampen van de HEERE.

³ En dit was het deel van de koning uit zijn bezittingen voor de brandoffers: de brandoffers in de morgen en de avond, en de brandoffers op de sabbatten, de nieuwemaansdagen en de feestdagen, zoals beschreven staat in de wet van de HEERE.

⁴ Hij zei tegen het volk, de inwoners van Jeruzalem, dat zij het deel voor de priesters en de Leviëten moesten geven, zodat zij zich met kracht zouden kunnen wijden aan* de wet van de HEERE.

⁵ Toen dat woord zich verspreidde, brachten de Israëlieten veel eerstelingen van koren, nieuwe wijn, olie, honing en van heel de opbrengst van het veld, en zij brachten de tienden van alles in overvloed.

⁶ En de Israëlieten en Judeeërs die in de steden van Juda woonden, ook zij brachten tienden van de runderen en het kleinvee, en tienden van de geheiligde gaven, die aan de HEERE, hun God, geheiligd waren; zij maakten er vele stapels* van.

⁷ In de derde maand begonnen zij die stapels aan te leggen, en in de zevende maand waren zij klaar.

⁸ Toen Hizkia en de leiders kwamen en die

¹⁹ 2 Kron. 35:7 ²⁰ 2 Kon. 18:4 ²¹ Num. 28:29

30:22 goed inzicht hadden in de dienst - Letterlijk: die goed verstand verstandig handelden. **31:4 met kracht ... wijden aan** - Letterlijk: sterk zouden zijn in. **31:6 vele stapels** - Letterlijk: stapels en stapels.

stapels zagen, loofden zij de HEERE en zegden Zijn volk Israël;

⁹ en Hizkia vroeg de priesters en de Levieten naar die stapels.

¹⁰ Azaria, de hoofdpriester, van het huis van Zadok, sprak^a daarop tot hem en zei: Sinds er begonnen is dit hefoffer naar het huis van de HEERE te brengen, is er tot verzadiging toe te eten geweest,^a ja, wij hebben overvloedig overgehouden, want de HEERE heeft Zijn volk zo gezegend dat deze overvloed overbleef.

¹¹ Toen zei Hizkia dat men voorraadkamers in het huis van de HEERE gereed moest maken. En zij maakten die gereed,

¹² en brachten daarin trouw het hefoffer, de tienden en de geheiligde gaven. Daarover ging Chonanja, de Leviet, een leider, en als tweede zijn broer Simeï.

¹³ En Jehiël, Azazja, Nahath, Asahel, Jerimoth, Jozabad, Eliël, Jismachja, Mahath en Benaja waren opzichters onder leiding^a van Chonanja en Simeï, zijn broer, op bevel van koning Hizkia en Azaria, de leider van het huis van God.

¹⁴ En Kore, de zoon van Jimna, de Leviet, de poortwachter aan de Oostpoort, ging over de vrijwillige gaven voor God, om het hefoffer voor de HEERE en de allerheiligste gaven uit te delen.

¹⁵ ^aIn de steden van de priesters stonden hem trouw ter zijde: Eden, Minjamin, Jesua, Semaja, Amarja en Sechanja, om aan hun broeders overeenkomstig hun afdelingen, zowel aan de groten als aan de kleinen, hun deel te geven:

¹⁶ (behalve aan hen die ingeschreven stonden in hun geslachtsregister van het mannelijk geslacht, van drie jaar oud en daarboven, aan allen die, overeenkomstig het voorschrift voor elke afzonderlijke dag,^a in het huis van de HEERE kwamen om het dienstwerk overeenkomstig hun taken en hun afdelingen te vervullen.

¹⁷ De priesters stonden in het geslachtsregister ingeschreven overeenkomstig hun familie, maar de Levieten^b van twintig jaar

oud en daarboven overeenkomstig hun taken en hun afdelingen.

¹⁸ Zij deelden uit aan wie ingeschreven waren in het geslachtsregister, met al hun kleine kinderen, hun vrouwen, hun zonen en hun dochters, heel de gemeente, want zij hadden zich trouw^c voor de heilige dingen geheiligd.

¹⁹ Ook waren er mannen onder de nakomelingen van Aäron, de priesters, op de velden van de weidegrond van hun steden, in elke stad, die met hun namen aangewezen waren om aan al wie mannelijk was onder de priesters, en aan allen die in het geslachtsregister onder de Levieten ingeschreven waren, hun deel te geven.

²⁰ Zo deed Hizkia in heel Juda. En hij deed wat goed, juist en trouw was voor het aangezicht van de HEERE, zijn God.

²¹ In al zijn werk dat hij begon in de dienst van het huis van God, in de wet en in het gebod om zijn God te zoeken, handelde hij met heel zijn hart, en hij was voorspoedig.

SANHERIB BELEGERT Jeruzalem

32 Na deze gebeurtenissen en deze *blijk van trouw* kwam Sanherib, de koning van Assyrië, en trok Juda binnen. Hij sloeg zijn kamp op bij de versterkte steden, en dacht^a ze voor zich open te breken.

² Toen Hizkia zag dat Sanherib kwam en dat hij zijn zinnen^a zette op de strijd tegen Jeruzalem,

³ pleegde hij overleg met zijn vorsten en helden of zij de waterbronnen die buiten de stad waren, dicht zouden stoppen. En zij hielpen hem.

⁴ Want er werd veel volk bijeengeroepen, dat al de bronnen dichtstopte, evenals de beek die door het midden van het land stroomde. Zij zeiden: Waarom zouden de koningen van Assyrië komen en veel water vinden?

⁵ En hij vatte moed en bouwde heel de muur op waarin bressen geslagen waren. Hij trok die op tot aan de torens, met een

^a Joz. 21:9 enz. ^b 1 Kron. 23:27 ^c 2 Kon. 18:13; Jes. 36:1

31:10 *sprak* - Letterlijk: zei. **31:10** *tot verzadiging toe te eten geweest* - Letterlijk: te eten en verzadigd te worden. **31:13** *onder leiding* - Letterlijk: in de hand. **31:16** *het voorschrift...* **dag** - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag. **31:18** *trouw* - Letterlijk: in hun trouw. **32:1** *dacht* - Letterlijk: zei. **32:2** *zijn zinnen* - Letterlijk: zijn gezicht.

andere muur aan de buitenkant. Verder versterkte hij de Millo in de stad van David en maakte wapens en schilden in overvloed.

⁶ Hij stelde legeroversten* aan over het volk, riep hen bij zich bijeen op het plein bij de stadspoort en sprak naar hun hart:

⁷ Wees sterk en moedig, wees niet bevreesd en niet ontsteld vanwege de koning van Assyrië, en ook niet vanwege heel de troepenmacht die met hem is, want met ons is er meer dan met hem.

⁸ Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de HEERE, onze God, om ons te helpen en onze oorlogen te voeren. En het volk steunde op de woorden van Hizkia, de koning van Juda.

⁹ Hierna stuurde Sanherib, de koning van Assyrië, zijn dienaren naar Jeruzalem – hijzelf lag voor Lachis, en heel zijn legermacht met hem – naar Hizkia, de koning van Juda, en naar heel Juda in Jeruzalem, om te zeggen:

¹⁰ Dit zegt Sanherib, de koning van Assyrië: Waarop vertrouwt u terwijl u onder belegering in Jeruzalem blijft?

¹¹ "Spoort Jeruzalem u niet aan, zodat hij u overgeeft om door honger en door dorst te sterven, door te zeggen: De HEERE, onze God, zal ons uit de hand van de koning van Assyrië redden?

¹² "Heeft hij, Hizkia, niet Zijn offerhoogten en Zijn altaren weggenomen, en tegen Juda en tegen Jeruzalem gezegd: Voor één altaar moet u zich neerbuigen, en daarop reukoffers in rook laten opgaan?

¹³ Weet u niet wat ik gedaan heb, ik en mijn vaderen, met alle volken van de landen? Hebben de goden van de volken van die landen ooit hun land kunnen redden uit mijn hand?

¹⁴ Wie is er onder alle goden van die volken die mijn vaderen met de ban geslagen hebben, die zijn volk heeft kunnen redden uit mijn hand, dat uw God u uit mijn hand zou kunnen redden?

¹⁵ Nu dan, laat Hizkia u niet bedriegen en

u niet op deze manier aansporen; geloof hem niet. Want geen enkele god van enig volk en koninkrijk heeft zijn volk uit mijn hand en de hand van mijn vaderen kunnen redden. Hoeveel te minder zal uw God u uit mijn hand kunnen redden?

¹⁶ En nog meer spraken zijn dienaren tegen de HEERE God, en tegen Zijn dienaar Hizkia.

¹⁷ Ook schreef hij brieven¹ om de HEERE, de God van Israël, te honen en over Hem te zeggen: Zoals de goden van de volken van de landen, die hun volk uit mijn hand niet gered hebben, zo zal de God van Hizkia Zijn volk niet uit mijn hand redden.

¹⁸ En zij riepen met luide stem² in het Judees tegen het volk van Jeruzalem dat op de stadsmuur stond, om het bang te maken en schrik aan te jagen, zodat zij de stad zouden kunnen innemen.

¹⁹ Zij spraken over de God van Jeruzalem als over de goden van de volken van de aarde, een werk van mensenhanden.

²⁰ Maar³ koning Hizkia en de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, baden om die reden en riepen naar de hemel.

²¹ Toen zond de HEERE een engel, die alle strijdbare helden, leiders en bevelhebbers in het legerkamp van de koning van Assyrië uitroede. Zo is hij in openlijke schande⁴ naar zijn eigen land teruggekeerd.

²² Toen hij het huis van zijn god binnengegaan was, velden zij die uit zijn lichaam voortgekomen waren, hem daar met het zwaard neer.

²³ Zo verloor de HEERE Hizkia en de inwoners van Jeruzalem uit de hand van Sanherib, de koning van Assyrië, en uit de hand van allen. Hij gaf hun rust⁵ van rondom.

²⁴ En velen brachten geschenken naar de HEERE in Jeruzalem, en kostbaarheden naar Hizkia, de koning van Juda, zodat hij daarna voor de ogen van alle heidenvolken verheven werd.

¹ 2 Kon. 6:16 ² Jer. 17:5; 1 Joh. 4:4 ³ 2 Kon. 18:17 ⁴ 2 Kon. 18:30 ⁵ 2 Kon. 18:22 ⁶ 2 Kon. 18:30

⁷ 2 Kon. 19:10 ⁸ 2 Kon. 19:14 ⁹ 2 Kon. 19:16 ¹⁰ 2 Kon. 18:26,28 ¹¹ 2 Kon. 19:15 ¹² 2 Kon. 19:35 ¹³ 2 Kon. 19:37

32:6 legeroversten - Letterlijk: bevelhebbers van oorlog. **32:21 in openlijke schande**

- Letterlijk: in schande van gezichten. **32:22 gaf hun rust** - Letterlijk: leidde hen zachtjes.

ZIEKTE, VOORSPOED EN DOOD VAN HIZKIA

²⁴ In die dagen werd Hizkia ziek, tot sterfens toe. Hij bad tot de HEERE, en Die sprak tot hem en gaf hem een wonderteken.

²⁵ Maar Hizkia vergold niet overeenkomstig de weldaad die hem bewezen was, omdat zijn hart hoogmoedig werd. Daarom rustte er grote toorn op hem en op Juda en Jeruzalem.

²⁶ Hizkia vernederde zich echter om de hoogmoed van zijn hart, hij en de inwoners van Jeruzalem, zodat de grote toorn van de HEERE niet op hen kwam in de dagen van Hizkia.

²⁷ Hizkia bezat zeer veel rijkdom en eer. Hij maakte voor zichzelf schatkamers voor zilver en voor goud, voor edelstenen, voor specerijen en voor schilden, en voor alle kostbare voorwerpen.

²⁸ Ook maakte hij voorraadschuren voor de opbrengst van koren, nieuwe wijn en olie; en stallen voor allerlei dieren, en kooien voor de kudden.

²⁹ Hij bouwde voor zichzelf steden, en bezat kleinvee en runderen in overvloed, want God gaf hem heel veel bezittingen.

³⁰ Hizkia was het die de bovenste uitgang van het water van de Gihonbron dichtstopte en het water recht naar beneden leidde, naar het westen van de stad van David. En Hizkia was voorspoedig in al zijn werk.

³¹ Maar het is zo, toen de afgezanten van de vorsten van Babel, die een boodschap aan hem gestuurd hadden om te vragen naar het wonderteken dat in het land gebeurd was, dat God hem verliet, om hem op de proef te stellen, om alles te weten wat er in zijn hart omging.

³² Het overige nu van de geschiedenis van Hizkia en zijn gunstbewijzen, zie, die zijn beschreven in het visioen van de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, en in het boek van de koningen van Juda en Israël.

³³ Hizkia ging te ruste bij zijn vaderen en zij begroeven hem bij de weg omhoog met de graven van de zonen van David. Heel Juda en de inwoners van Jeruzalem bewe-

zen hem eer bij zijn dood, en zijn zoon Manasse werd koning in zijn plaats.

MANASSE KONING VAN JUDA

33 Manasse was twaalf jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijftienvijftig jaar in Jeruzalem.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had.

³ Hij herbouwde de offerhoogten ⁴ die Hizkia, zijn vader, afgebroken had; hij richtte altaren op voor de Baäls, maakte gewijde palen, en boog zich neer voor heel het leger aan de hemel, en diende het.

⁴ Verder bouwde hij altaren in het huis van de HEERE, waarvan de HEERE gezegd had: 'In Jeruzalem zal Mijn Naam voor eeuwig zijn.

⁵ Verder bouwde hij altaren voor heel het leger aan de hemel in beide voorhoven van het huis van de HEERE.

⁶ Hij was het die zijn zonen ⁷ door het vuur liet gaan in het dal Ben-Hinnom, hij duidde wolken, deed aan wichelarij, deed aan toverij, en stelde dodenbezweerders en waarzeggers aan. Hij deed zeer veel slechts in de ogen van de HEERE, om Hem tot toorn te verwekken.

⁷ Hij zette ook een gesneden afgodsbeeld dat hij gemaakt had, in het huis van God, waarvan God tegen David en zijn zoon Salomo gezegd had: In dit huis en in Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkozen heb, zal Ik voor eeuwig Mijn Naam vestigen.

⁸ Ik zal de voet van Israël nooit meer doen wijken uit dit land dat Ik voor hun vaderen bestemd heb, maar alleen als zij alles nauwlettend in acht nemen wat Ik hun geboden heb, overeenkomstig de hele wet, de verordeningen en de bepalingen door de hand van Mozes.

⁹ Manasse liet Juda en de inwoners van Jeruzalem dwalen, zodat zij erger deden dan de heidenvolken die de HEERE van

² 2 Kon. 20:1; Jes. 38:1 ³ 2 Kon. 20:19 ⁴ 2 Kon. 20:21 ⁵ 2 Kon. 18:4; 2 Kron. 31:1; 32:12 ⁶ 2 Kon. 21:4 ⁷ Deut. 12:5,11; 2 Sam. 7:13; 1 Kon. 8:29; 9:3; 2 Kron. 7:16; Ps. 132:13,14; Jer. 32:34 ⁸ Lev. 18:21; Deut. 18:10; 2 Kon. 16:3; 2 Kron. 28:3

voor de ogen van de Israëlieten weggevaagd had.

¹⁰ De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk, maar zij sloegen er geen acht op.

¹¹ Daarom ¹²bracht de HEERE over hen de bevelhebbers van het leger die de koning van Assyrië had. Zij namen Manasse met haken gevangen, bonden hem met twee bronzen ketenen en brachten hem naar Babel.

MANASSE BEKEERT ZICH

¹² Maar toen Hij ¹³hem benauwde, trachtte hij het aangezicht van de HEERE, zijn God, gunstig te stemmen; hij vernederde zich diep voor het aangezicht van de God van zijn vaderen,

¹⁴ en bad tot Hem. En Hij liet Zich door hem verbidden, verhoorde zijn smeekbede, en bracht hem terug in Jeruzalem, in zijn koninkrijk. Toen erkende Manasse dat de HEERE God is.

¹⁵ Hierna bouwde hij de buitenmuur om de stad van David, aan de westkant van Gihon, in het dal, tot de ingang van de Vispoort; hij trok die om de Ofel heen en liet die zeer hoog optrekken. Hij stelde legerbevelhebbers aan in alle versterkte steden van Juda.

¹⁶ Ook nam hij de vreemde goden en het afgodsbeeld uit het huis van de HEERE weg, en al de altaren die hij gebouwd had op de berg van het huis van de HEERE en in Jeruzalem, en wierp ze buiten de stad.

¹⁷ Hij herbouwde het altaar van de HEERE en bracht daarop dank- en lofoffers en zei tegen Juda dat zij de HEERE, de God van Israël, moesten dienen.

¹⁸ Toch bleef het volk nog wel op de offerhoogten offeren, maar alleen aan de HEERE, hun God.

¹⁹ Het overige nu van de geschiedenis van Manasse, zijn gebed tot zijn God en de woorden van de zieners die tot hem in de Naam van de HEERE, de God van Israël, gesproken hebben, zie, dat is beschreven in de geschiedenis van de koningen van Israël.

²⁰ Zijn gebed, en hoe God Zich door hem heeft laten verbidden, ook al zijn zonden

en zijn ontrouw, en de plaatsen waarop hij offerhoogten gebouwd en gewijde palen en afgodsbeelden opgesteld heeft, voordat hij vernederd werd, zie, dat is beschreven in de woorden van de zieners.

²¹ En Manasse ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in zijn huis, en zijn zoon Amon werd koning in zijn plaats.

AMON KONING VAN JUDA

²² Amon was tweeëntwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde twee jaar in Jeruzalem.

²³ Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, net zoals zijn vader Manasse gedaan had. Amon offerde aan alle afgodsbeelden die zijn vader Manasse gemaakt had, en hij diende ze.

²⁴ Maar hij vernederde zich niet voor het aangezicht van de HEERE, zoals zijn vader Manasse zich vernederd had. Deze Amon was het die de schuld steeds groter maakte.

²⁵ Zijn dienaren spanden tegen hem samen en doodden hem in zijn huis.

²⁶ De bevolking van het land doodde echter allen die tegen koning Amon samengespannen hadden, en de bevolking van het land maakte zijn zoon Josia koning in zijn plaats.

JOSIA KONING VAN JUDA

34 Josia was acht jaar oud toen hij koning werd, en regeerde eenendertig jaar in Jeruzalem.

² Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, en ging in de wegen van zijn vader David en week niet af naar rechts of naar links.

³ In het achtste jaar van zijn regering, toen hij nog een jongeman was, begon hij de God van zijn vader David te zoeken. In het twaalfde jaar begon hij Juda en Jeruzalem van de offerhoogten, de gewijde palen, en de gesneden en de gegoten beelden te reinigen.

⁴ En men brak voor zijn ogen de altaren van de Baäls af. Hij brak de wierookaltaren, die er bovenop stonden, stuk. Ook de gewijde palen en de gesneden en gegoten

^a Deut. 28:36; Job 36:8 ^b 2 Kon. 21:19 ^c 1 Kon. 13:2

33:12 Hij - Namelijk de HEERE; of: hij, namelijk de koning van Assyrië.

beelden brak hij in stukken en hij verpulverde ze, en hij strooide *het stof* op de graven van hen die daaraan geofferd hadden.

⁵ De beenderen van de priesters verbrande hij op hun altaren. Zo reinigde hij Juda en Jeruzalem.

⁶ Ook in de steden van Manasse, Efraïm en Simeon, ja, tot Naftali toe, onderzocht hij hun huizen^a rondom.

⁷ Hij brak de altaren en de gewijde palen af, verbrijzelde de gesneden beelden door ze te verpulveren en brak al de wierookaltaren in heel het land van Israël stuk. Daarna keerde hij terug naar Jeruzalem.

⁸ In ^ahet achttiende jaar van zijn regering, toen hij het land en het huis gereinigd had, stuurde hij Safan, de zoon van Azalia, en Maaseja, de leider van de stad, en Joah, de zoon van Joahaz, de kanselier, om het huis van de HEERE, zijn God, te herstellen.

⁹ Zij gingen naar de hogepriester Hilkia, en gaven *al* het geld dat in het huis van God gebracht was, dat de Levieten, de deurbewakers, ingezameld hadden uit de hand van Manasse en Efraïm, van heel het overblijfsel van Israël en van heel Juda en Benjamin, en *die daarmee* naar Jeruzalem teruggekeerd waren.

¹⁰ Zij gaven *dat* in handen van de uitvoerders van het werk die aangesteld waren over het huis van de HEERE, en die gaven het *weer* aan de uitvoerders van het werk die in het huis van de HEERE werkten om het huis te repareren en te herstellen.

¹¹ Zij gaven *dat* aan de ambachtslieden en de bouwlieden, om gehouwen stenen te kopen en hout voor de verbindingstukken, en om de huizen die de koningen van Juda hebben laten vervallen, van een zoldering te voorzien.

¹² De mannen verrichtten trouw het werk.^a Zij die over hen aangesteld waren, waren Jahath en Obadja, Levieten van de nakomelingen van Merari; en Zacharia en Mesullam, van de nakomelingen van de Kadhathieten, om leiding te geven. En die

Levieten, *te weten* allen die goed muziekinstrumenten konden bespelen,^a

¹³ gingen ook over de lastdragers en gaven leiding aan ieder die het werk uitvoerde, aan elk dienstwerk.^a Anderen uit de Levieten waren schrijvers, beambten en poortwachters.

DE VONDST VAN HET WETBOEK

¹⁴ Toen zij het geld dat in het huis van de HEERE gebracht was, tevoorschijn haalden, vond de priester Hilkia het wetboek van de HEERE, *gegeven* door de hand van Mozes.

¹⁵ En Hilkia nam het woord en zei tegen de schrijver Safan: Ik heb het wetboek gevonden in het huis van de HEERE. Hilkia gaf die boekrol aan Safan.

¹⁶ Safan bracht die boekrol naar de koning en bracht de koning bovendien verslag uit door te zeggen: Alles wat in de hand van uw dienaren gegeven is, dat doen zij.

¹⁷ Zij hebben het geld dat in het huis van de HEERE gevonden is, ingezameld, en hebben het in handen gegeven van hen die aangesteld zijn, en in handen van hen die het werk uitvoeren.

¹⁸ Ook maakte de schrijver Safan *het volgende* aan de koning bekend: De priester Hilkia heeft mij een boekrol gegeven. En Safan las eruit voor in de tegenwoordigheid van de koning.

¹⁹ Het gebeurde nu, toen de koning de wetswoorden hoorde, dat hij zijn kleren scheurde.

²⁰ Toen gaf de koning *de volgende* opdracht aan Hilkia, Ahikam, de zoon van Safan, Abdon, de zoon van Micha, de schrijver Safan, en Asaja, de dienaar van de koning:

²¹ Ga de HEERE raadplegen, voor mij en voor wie overgebleven zijn in Israël en in Juda, over de woorden van deze boekrol die gevonden is. Want de grimmigheid van de HEERE die over ons is uitgesproken, is groot, omdat onze vadersen het woord van de HEERE niet nauwlettend in acht

^a2 Kon. 22:3 ^a2 Kon. 22:6

34:6 onderzocht hij hun huizen - De vertaling van het Hebreeuws is hier onzeker.

34:12 verrichtten trouw het werk - Letterlijk: deden in trouw in het werk. 34:12 die goed muziekinstrumenten konden bespelen - Letterlijk: die verstandig zijn in voorwerpen van lied. 34:13 aan elk dienstwerk - Letterlijk: aan dienstwerk en dienstwerk.

genomen hebben, overeenkomstig alles wat in deze boekrol geschreven is.

²² Toen ging Hilkia met *hen* die de koning gestuurd had, naar de profetes Hulda, de vrouw van Sallum, de zoon van Tokhat, de zoon van Hasra, de beheerder van de priesterkleding – zij woonde in Jeruzalem, in het nieuwe gedeelte – en zij spraken met haar overeenkomstig die opdracht.

²³ Zij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zeg tegen de man die u naar Mij toe gestuurd heeft:

²⁴ Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga onheil over deze plaats brengen en over de inwoners ervan, *namelijk* al de vervloeking die in de boekrol beschreven zijn die men in de tegenwoordigheid van de koning van Juda gelezen heeft.

²⁵ Omdat zij Mij verlaten hebben en reuk-offers aan andere goden gebracht hebben, zodat zij Mij tot toorn verwekt hebben met al het werk van hun handen, daarom zal Mijn grimmigheid uitgedoten worden over deze plaats en niet uitgeblust worden.

²⁶ Maar tegen de koning van Juda, die u gestuurd heeft om de HEERE te raadplegen, tegen hem moet u dit zeggen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat betreft de woorden die u gehoord hebt,

²⁷ omdat uw hart week geworden is en u zich voor het aangezicht van God vernederd hebt, toen u Zijn woorden hoorde tegen deze plaats en de inwoners ervan, en u zich voor Mijn aangezicht vernederd hebt, u uw kleren gescheurd hebt en voor Mijn aangezicht gehuild hebt, daarom heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE.

²⁸ Zie, Ik ga u met uw vaderen verenigen en u zult met vrede in uw graf bijgezet worden.^{*} Uw ogen zullen al het onheil dat Ik over deze plaats en over de inwoners ervan ga brengen, niet zien. Daarop brachten zij de koning verslag uit.

²⁹ Toen stuurde de koning *boden*, en verzamelde al de oudsten van Juda en Jeruzalem.

³⁰ De koning ging naar het huis van de HEERE, en iedere man uit Juda en de inwoners van Jeruzalem, de priesters, de Levie-

ten, heel het volk, van de grootste tot de kleinste. En hij las ten aanhoren van hen al de woorden van het boek van het verbond dat in het huis van de HEERE gevonden was.

³¹ De koning ging op zijn plaats staan en sloot een verbond voor het aangezicht van de HEERE, om de HEERE te volgen, en Zijn geboden, Zijn getuigenissen en Zijn verordeningen met heel zijn hart en met heel zijn ziel in acht te nemen, door de woorden van dit verbond die in deze boekrol beschreven zijn, te volbrengen.

³² En hij liet allen die in Jeruzalem en in Benjamin gevonden werden, stelling nemen; en de inwoners van Jeruzalem deden overeenkomstig het verbond van God, de God van hun vaderen.

³³ Josia deed alle gruwelen weg uit alle landen die van de Israëlieten waren, en verplichtte ieder die in Israël gevonden werd, te dienen, ja, de HEERE, hun God, te dienen. *Gedurende* al zijn dagen weken zij niet af van achter de HEERE, de God van hun vaderen.

JOSIA VIERT HET PASCHA

35 Daarna hield Josia het Pascha voor de HEERE in Jeruzalem. En zij slachtten het paaslam op de veertiende van de eerste maand.

² Hij stelde de priesters aan in hun taken, en spoorde hen aan voor de dienst van het huis van de HEERE.

³ En hij zei tegen de Levieten, die heel Israël onderwezen, die voor de HEERE heilig waren: Plaats de heilige ark in het huis dat Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, gebouwd heeft; u hoeft *die niet meer* op uw schouders te dragen. Dien nu de HEERE, uw God, en Zijn volk Israël,

⁴ en maak u gereed, naar uw families, overeenkomstig uw afdelingen, volgens het voorschrift van David, de koning van Israël, en volgens de beschrijving van zijn zoon Salomo.

⁵ En stel u op in het heiligdom, volgens de indeling van de families, voor uw broe-

^{*} 2 Kon. 23:1 ^o Joz. 24:25 ² Kon. 23:21 ^o 1 Kron. 23; 24; 25; 26

34:22 in het nieuwe gedeelte - Letterlijk: in het tweede. 34:28 bijgezet worden - Letterlijk: verenigd worden.

ders, het gewone volk,* en laat er voor ieder een indeling van de families van de Levieten zijn.

* Slacht het paaslam en heilig u, en bereid het voor uw broeders door te doen overeenkomstig het woord van de HEERE, gegeven door de hand van Mozes.

⁷ En Josia bracht als hefoffer voor het gewone volk kleinvee – lammeren en jonge geitenbokken, allemaal voor de paasoffers – voor ieder die zich daar bevond, dertigduizend in aantal, en drieduizend runderen. Deze waren afkomstig uit de bezittingen van de koning.

* Ook zijn leiders brachten een vrijwillige gave als hefoffer voor het volk, voor de priesters en voor de Levieten. Hilkia, Zacharia en Jehiël, de leiders van het huis van God, gaven aan de priesters als paasoffers tweeduizend zeshonderd stuks kleinvee en driehonderd runderen.

* Chonanja, Semaja en Nethaneël, zijn broers, evenals Hasabja, Jeiel en Jozabad, de leiders van de Levieten, brachten voor de Levieten als hefoffer vijfduizend stuks kleinvee en vijfhonderd runderen voor de paasoffers.

¹⁰ Zo werd de dienst geregeld. De priesters gingen op hun plaats staan, evenals de Levieten, volgens hun afdelingen, overeenkomstig het gebod van de koning.

¹¹ Daarna slachtte men het paaslam, en de priesters sprenkelden het bloed met hun handen, en de Levieten stroopten de huiden af.

¹² Zij legden de delen bestemd voor het brandoffer apart om dat overeenkomstig de indelingen van de families aan het gewone volk te geven, zodat men ze aan de HEERE als offergave aan kon bieden, zoals beschreven staat in het boek van Mozes. Zo deden zij ook met de runderen.

¹³ Zij braadden het paaslam volgens de bepaling op het vuur, en de andere geheiligde delen kookten zij in potten, in ketels en in pannen, en deelden het snel uit aan heel het gewone volk.

¹⁴ Daarna bereidden zij het paaslam voor

zichzelf en voor de priesters, omdat de priesters, de nakomelingen van Aäron, tot in de nacht bezig waren met het offeren van de brandoffers en het vet. Daarom bereidden de Levieten het paaslam voor zichzelf en voor de priesters, de nakomelingen van Aäron.

¹⁵ En de zangers, de nakomelingen van Asaf, stonden op hun plaats, overeenkomstig het gebod van David, Asaf, Heman en Jeduthun, de ziener van de koning; evenals de poortwachters, die bij elke poort stonden. Zij behoefden hun dienstwerk niet te verlaten, omdat hun broeders, de Levieten, het paaslam voor hen bereidden. ¹⁶ Zo werd heel de dienst van de HEERE op die dag geregeld om het Pascha te houden en om brandoffers op het altaar van de HEERE te brengen, overeenkomstig het gebod van koning Josia.

¹⁷ De Israëlieten die zich daar bevonden, hielden het Pascha op dezelfde tijd, en het Feest van de ongezuurde broden, zeven dagen lang.

¹⁸ Een Pascha zoals dit was in Israël niet meer gehouden, vanaf de tijd* van de profeet Samuel. En geen van Israëls koningen heeft het Pascha gehouden, zoals Josia nu hield met de priesters en de Levieten, en heel Juda en Israël dat daar aangetroffen werd, en de inwoners van Jeruzalem.

¹⁹ Dit Pascha werd in 'het achttiende jaar van het koningschap van Josia gehouden.

DE DOOD VAN JOSIA

²⁰ Na dit alles, toen Josia het huis gereedgemaakt had, trok Necho, de koning van Egypte, op om te strijden bij Karchemis aan de Eufraat. Josia trok eropuit, hem tegemoet.

²¹ Toen stuurde Necho boden naar hem toe om te zeggen: Hoe heb ik het nu met u, koning van Juda? Wat u betreft, ik ben vandaag niet tegen u, maar tegen een huis dat oorlog tegen mij voert!" God heeft gezegd dat ik mij moest haasten. Houdt u daarom op met het tegenwerken van God, Die met mij is, opdat Hij u niet te gronde richt.

* 2 Kron. 30:24 * Ex. 12:8,9 * 2 Kon. 23:23 * 2 Kon. 23:29 enz.

35:5 het gewone volk - Letterlijk: de zonen van het volk; zie ook de verzen 7, 12 en 13.

35:13 braadden - Letterlijk: kookten. 35:18 vanaf de tijd - Letterlijk: vanaf de dagen.

35:21 een huis ... voert - Letterlijk: het huis van mijn oorlog.

²² Josia keerde echter zijn gezicht niet van hem af, maar hij vermomde zich, om tegen hem te strijden. Hij luisterde niet naar de woorden van Necho op gezag^a van God, maar kwam om in het dal van Megiddo te strijden.

²³ De schutters schoten koning Josia echter neer. Toen zei de koning tegen zijn dienaren: Breng mij weg, want ik ben zwaar-gewond.

²⁴ En zijn dienaren haalden hem van de strijdswagen, en vervoerden hem op de tweede wagen die hij had, en brachten hem naar Jeruzalem. En hij stierf, en werd begraven in de graven van zijn vaderen. Heel Juda en Jeruzalem bedreef rouw over Josia.

²⁵ Jeremia maakte een klaaglied over Josia. Tot op deze dag bezingen^a alle zangers en zangeressen in hun klaagliederen Josia, want zij maakten er een verordening van in Israël. En zie, ze zijn opgeschreven bij de klaagliederen.

²⁶ Het overige nu van de geschiedenis van Josia, en zijn gunstbewijzen, zoals beschreven staat in de wet van de HEERE,

²⁷ zijn geschiedenis, van het begin tot het einde,^a zie, die staat beschreven in het boek van de koningen van Israël en Juda.

JOAHAZ KONING VAN JUDA

36 Toen^a nam de bevolking van het land Joahaz, de zoon van Josia, en maakte hem koning in de plaats van zijn vader in Jeruzalem.

² Joahaz was drieëntwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem.

³ De koning van Egypte zette hem in Jeruzalem af en legde het land een boete op van honderd talent^a zilver en een talent goud.

⁴ Verder maakte de koning van Egypte zijn broer Elijakim koning over Juda en Jeruzalem, en veranderde zijn naam in Jojakim. Zijn broer Joahaz echter nam Necho mee en bracht hem in Egypte.

⁵ Jojakim was vijftientwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde elf jaar in Jeruzalem. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God.

⁶ Nebukadnezar, de koning van Babel, trok tegen hem op, en hij bond hem met twee bronzen ketenen om hem weg te voeren naar Babel.

⁷ Nebukadnezar bracht ook een deel van de voorwerpen van het huis van de HEERE naar Babel, en plaatste ze in zijn tempel te Babel.

⁸ Het overige nu van de geschiedenis van Jojakim, en zijn gruweldaden, die hij gedaan heeft, en wat bij hem aangetroffen werd, zie, dat is beschreven in het boek van de koningen van Israël en Juda. En zijn zoon Jojachin werd koning in zijn plaats.

JOJACHIN KONING VAN JUDA

⁹ Jojachin was acht jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden en tien dagen in Jeruzalem. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE.

¹⁰ Bij het aanbreken van het nieuwe jaar^a stuurde koning Nebukadnezar een leger en liet hem naar Babel brengen met de kostbare voorwerpen van het huis van de HEERE. En hij maakte zijn broer Zedekia koning over Juda en Jeruzalem.

ZEDEKIA KONING VAN JUDA

¹¹ Zedekia was eenentwintig jaar oud toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem.

¹² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God, en hij vernederde zich niet voor de ogen van de profeet Jeremia, die sprak op bevel^a van de HEERE.

¹³ Bovendien kwam hij in opstand tegen koning Nebukadnezar, die hem een eed had laten afleggen bij God. Hij was halsstarrig,^a en verstokte zijn hart, zodat hij zich niet bekeerde tot de HEERE, de God van Israël.

¹⁴ Verder pleegden alle leiders van de

^a 2 Kon. 23:30 ^b 2 Kon. 24:1 ^c 2 Kon. 24:8 ^d Dan. 1:1,2 ^e 2 Kon. 24:17; Jer. 37:1 ^f Jer. 52:2,3
^{35:22} op gezag - Letterlijk: uit monde. ^{35:25} bezingen - Letterlijk: zeggen over. ^{35:27} van het begin tot het einde - Letterlijk: het eerste en het laatste. ^{36:3} Een talent is ongeveer 30 kilo. ^{36:10} Bij ... jaar - Letterlijk: Bij de terugkeer van het jaar. ^{36:12} op bevel - Letterlijk: uit monde. ^{36:13} Hij was halsstarrig - Letterlijk: hij verhardde zijn nek.

priesters en het volk op grote schaal trouwbreuk," overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken. Zij verontreinigden het huis van de HEERE, dat Hij geheiligd had in Jeruzalem.

¹⁵ De HEERE, de God van hun vaders, zond hun vroeg en laat* *waarschuwend* woorden door de hand van Zijn boden, want Hij wilde Zijn volk en Zijn woning sparen.

¹⁶ Maar zij spotten met de boden van God, verachtten Zijn woorden en maakten Zijn profeten belachelijk, tot de grimmigheid van de HEERE tegen Zijn volk zo hoog opsteeg dat er geen genezing meer mogelijk was.

NEBUKADNEZAR VERWOEST JERUZALEM

¹⁷ Toen deed Hij de koning van de Chaldeen tegen hen optrekken, die hun jongemannen in het huis van hun heiligdom met het zwaard doodde. Hij spaarde de jongemannen, de meisjes, de ouderen en de stokouden niet. God gaf hen allen in zijn hand.

¹⁸ Alle voorwerpen van het huis van God, de grote en de kleine, de schatten van het huis van de HEERE en de schatten van de koning en zijn vorsten: dat alles bracht hij naar Babel.

¹⁹ Zij verbrandden het huis van God, en braken de muur van Jeruzalem af. Ook alle

paleizen van Jeruzalem verbrandden zij met vuur, zodat alle kostbare voorwerpen ervan te gronde werden gericht.

²⁰ En wie overgebleven was van het zwaard, voerde hij weg naar Babel, en zij werden hem en zijn zonen tot slaven, tot het koninkrijk van Perzië ging regeren,

²¹ om het woord van de HEERE, bij monde van Jeremia *gesproken*, te vervullen, tot dat het land behagen zou scheppen in zijn sabbatsjaren. Het rustte al de dagen van de verwoesting, totdat de ^azeventig jaar vervuld waren.

KORES LAAT DE JODEN NAAR JERUZALEM TERUGKEREN

²² In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het ^bwoord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia *gesproken* had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrift:

²³ Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – de HEERE, zijn God, zij met hem en laat hij optrekken.

^a Jer. 25:12; 29:10 ^b Ezra 1:1; Jer. 25:12; 29:10

36:14 *Verder ... trouwbreuk* - Letterlijk: Verder maakten alle leiders van de priesters en het volk trouwbreuk te plegen groot. **36:15** *vroeg en laat* - Letterlijk: die vroeg op is en zendt.

HET BOEK EZRA

KORES LAAT DE JODEN NAAR JERUZALEM TERUGKEREN

1 In ^ahet eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat ^bhet woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia *gesproken had*, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte:

² Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt.

³ Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – zijn God zij met hem – laat hij optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda ligt, en laat hij het huis van de HEERE, de God van Israël, bouwen; Hij is de God Die in Jeruzalem woont.

⁴ En ieder die achtergebleven is, uit alle plaatsen waar hij als vreemdeling verblijft, laten zijn plaatsgenoten hem helpen met zilver, met goud, met *allerlei* bezittingen en met vee, naast de vrijwillige gave voor het huis van God, Die in Jeruzalem woont.

⁵ Toen stonden de familiehoofden van Juda en Benjamin, en de priesters en de Levieten op, allen bij wie God de geest had opgewekt om op te trekken om het huis van de HEERE te bouwen, Die in Jeruzalem woont.

⁶ En allen rondom hen ondersteunden hen met zilveren voorwerpen, met goud, met bezittingen, met vee en met kostbaar-

heden, naast alles wat vrijwillig gegeven was.

⁷ Ook liet koning Kores de voorwerpen van het huis van de HEERE halen, die ^cNebukadnezar uit Jeruzalem had gehaald en in het huis van zijn goden had geplaatst.

⁸ Kores, de koning van Perzië, liet ze halen door de dienst van Mithredath, de schatbewaarder, en die ^dtelde ze en *droeg ze over* aan Sesbazar, de vorst van Juda.

⁹ Dit zijn de aantallen ervan: dertig gouden schalen, duizend zilveren schalen, negenentwintig messen,

¹⁰ dertig gouden bekers, vierhonderdtien andere zilveren bekers; andere voorwerpen: duizend.

¹¹ Het totaal van de voorwerpen van goud en zilver: vijfduizend vierhonderd. Sesbazar bracht dit alles mee, toen de ballingen van Babel naar Jeruzalem gebracht werden.

REGISTER VAN DE JODEN DIE VÓÓR DE TEMPELBOUW NAAR JUDA ZIJN TERUGGEKEERD

2 Dit zijn de bewoners van het gewest die optrokken uit de gevangenschap van de ballingen die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd naar Babel, en die terugkeerden naar Jeruzalem en naar Juda, ieder naar zijn *eigen* stad,

² die meekwamen met Zerubbabel, Jesua, Nehemia, Seraja, Reëlaja, Mordechai, Bilsan, Mispar, Bigvai, Rehum en Baëna. Dit is het aantal mannen van het volk Israël:

³ de nakomelingen van Paros: tweeduizend honderdtweeënzeventig;

^a 2 Kron. 36:22 ^b Jer. 52:12; 29:10 ^c 2 Kon. 24:13; 2 Kron. 36:7 ^d Ezra 5:14
1:6 *ondersteunden hen* - Letterlijk: maakten hun handen sterk.

⁴ de nakomelingen van Sefatja: driehonderdtweeëntwintig;

⁵ de nakomelingen van Arach: zevenhonderdvijfentwintig;

⁶ de nakomelingen van Pahat-Moab, van de nakomelingen van Jesua en Joab: tweeduizend achthonderd twaalf;

⁷ de nakomelingen van Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig;

⁸ de nakomelingen van Zattu: negenhonderdvijfentwintig;

⁹ de nakomelingen van Zakkai: zevenhonderdzesentwintig;

¹⁰ de nakomelingen van Bani: zeshonderdtweeëntwintig;

¹¹ de nakomelingen van Bebai: zeshonderddrieëntwintig;

¹² de nakomelingen van Azgad: duizend tweehonderdtweeëntwintig;

¹³ de nakomelingen van Adonikam: zeshonderdzesentwintig;

¹⁴ de nakomelingen van Bigvai: tweeduizend zesenvijftig;

¹⁵ de nakomelingen van Adin: vierhonderdvierenvijftig;

¹⁶ de nakomelingen van Ater, van Hizkia: achtennegentig;

¹⁷ de nakomelingen van Bezai: driehonderddrieëntwintig;

¹⁸ de nakomelingen van Jora: honderd twaalf;

¹⁹ de nakomelingen van Hasum: tweehonderddrieëntwintig;

²⁰ de nakomelingen van Gibbar: vijfenegentig;

²¹ de nakomelingen van Bethlehem: honderddrieëntwintig;

²² de mannen van Netofa: zesenvijftig;

²³ de mannen van Anathoth: honderdachtentwintig;

²⁴ de nakomelingen van Azmaveth: tweeenveertig;

²⁵ de nakomelingen van Kirjath-Arim, Kefira en Beëroth: zevenhonderddrieënveertig;

²⁶ de nakomelingen van Rama en Gaba: zeshonderdeenentwintig;

²⁷ de mannen van Michmas: honderdtweeëntwintig;

²⁸ de mannen van Bethel en Ai: tweehonderddrieëntwintig;

²⁹ de nakomelingen van Nebo: tweeeñvijftig;

³⁰ de nakomelingen van Magbis: honderdzesenvijftig;

³¹ de nakomelingen van een andere Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig;

³² de nakomelingen van Harim: driehonderdtwintig;

³³ de nakomelingen van Lod, Hadid en Ono: zevenhonderdvijfentwintig;

³⁴ de nakomelingen van Jericho: driehonderdvijfentwintig;

³⁵ de nakomelingen van Senaä: drieduizend zeshonderddertig.

³⁶ De priesters: de nakomelingen van Jedaja, van het huis van Jesua: negenhonderddrieënveertig;

³⁷ de nakomelingen van Immer: duizend tweeeñvijftig;

³⁸ de nakomelingen van Pashur: duizend tweehonderdzevenenveertig;

³⁹ de nakomelingen van Harim: duizend zeventien.

⁴⁰ De Levieten: de nakomelingen van Jesua en Kadmiël, van de nakomelingen van Hodavja: vierenzeventig.

⁴¹ De zangers: de nakomelingen van Asaf: honderdachtentwintig.

⁴² De nakomelingen van de poortwachters: de nakomelingen van Sallum, de nakomelingen van Ater, de nakomelingen van Talmon, de nakomelingen van Akkub, de nakomelingen van Hatita, de nakomelingen van Sobai: in totaal honderdnegeëndertig.

⁴³ De tempeldienaren: de nakomelingen van Ziha, de nakomelingen van Hasufa, de nakomelingen van Tabbaoth,

⁴⁴ de nakomelingen van Keros, de nakomelingen van Siaha, de nakomelingen van Padon,

⁴⁵ de nakomelingen van Lebana, de nakomelingen van Hagaba, de nakomelingen van Akkub,

⁴⁶ de nakomelingen van Hagab, de nakomelingen van Samlai, de nakomelingen van Hanan,

⁴⁷ de nakomelingen van Giddel, de nakomelingen van Gahar, de nakomelingen van Reaja,

⁴⁸ de nakomelingen van Rezin, de nakomelingen van Nekoda, de nakomelingen van Gazzam,

⁴⁹ de nakomelingen van Uzza, de nakomelingen van Paseah, de nakomelingen van Besai,

⁵⁰ de nakomelingen van Asna, de nakomelingen van de Meünim, de nakomelingen van de Nefusim,

⁵¹ de nakomelingen van Bakbuk, de nakomelingen van Hakufa, de nakomelingen van Harhur,

⁵² de nakomelingen van Bazluth, de nakomelingen van Mehida, de nakomelingen van Harsa,

⁵³ de nakomelingen van Barkos, de nakomelingen van Sisera, de nakomelingen van Tamah,

⁵⁴ de nakomelingen van Nezia, de nakomelingen van Hatifa.

⁵⁵ De nakomelingen van de slaven van Salomo: de nakomelingen van Sotai, de nakomelingen van Sofereth, de nakomelingen van Peruda,

⁵⁶ de nakomelingen van Jaäla, de nakomelingen van Darkon, de nakomelingen van Giddel,

⁵⁷ de nakomelingen van Sefatja, de nakomelingen van Hattil, de nakomelingen van Pocheret van Zebaïm, de nakomelingen van Ami.

⁵⁸ Het geheel van de tempeldienaren en van de nakomelingen van de slaven van Salomo: driehonderdtweënnegentig.

⁵⁹ En dit waren degenen die optrokken uit Tel Melah, Tel Harsa, Cherub, Addan en Immer, maar *die* niet konden vertellen *wie* hun familie en *wat* hun afkomst was, of zij van Israël waren:

⁶⁰ de nakomelingen van Delaja, de nakomelingen van Tobia, de nakomelingen van Nekoda: zeshonderdtweënvijftig;

⁶¹ en van de nakomelingen van de priesters: de nakomelingen van Habaja, de nakomelingen van Hakkos en de nakomelingen van Barzillai, die een vrouw genomen had uit de dochters van Barzillai uit Gilead, en naar hun naam genoemd was.

⁶² Dezen zochten naar hun inschrijving onder hen die in het geslachtsregister waren ingeschreven, maar zij werden niet gevonden; *daarom* werden zij als onrein van het priesterschap geweerd.

⁶³ En Zijne Excellentie zei tegen hen dat zij niet van de allerheiligste dingen mochten

eten, totdat er een priester zou aantreden met *de* urim en met *de* tummim.

⁶⁴ De hele gemeente bijeen: tweeënvijftigduizend driehonderdzesentig,

⁶⁵ afgezien van hun slaven en hun slavinne: dat waren er zeventienduizend driehonderdzesentig, en zij hadden tweehonderd zangers en zangeressen.

⁶⁶ Hun paarden: zeshonderdzesentig; hun muilieren: tweehonderdvijftig.

⁶⁷ Hun kamelen: vierhonderdvijftig; hun ezels: zesduizend zeshonderdvijftig.

⁶⁸ En sommigen van de familiehoofden gaven, toen ze aankwamen bij het huis van de HEERE, Die in Jeruzalem woont, vrijwillig voor het huis van God, om het op zijn oorspronkelijke plaats te doen staan.

⁶⁹ Naar hun vermogen gaven zij voor de schatkamer ten behoeve van het werk: eenenzestigduizend drachmen aan goud, vijfduizend ponden aan zilver en honderd onderkleden voor priesters.

⁷⁰ De priesters, de Levieten, sommigen van het volk, de zangers, de poortwachters en de tempeldienaren woonden in hun steden, en heel Israël woonde in zijn steden.

HERSTEL VAN DE OFFERDIENST

3 Toen de zevende maand aanbrak en de Israëlieten *zich* in de steden *gevestigd hadden*, verzamelde het volk zich als één man in Jeruzalem.

² Jesua, de zoon van Jozadak, stond op met zijn broeders, de priesters, en Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, met zijn broeders, en zij herbouwden het altaar van de God van Israël om daarop brandoffers te brengen volgens wat ¹geschreven staat in de wet van Mozes, de man Gods.

³ En zij plaatsten het altaar op zijn fundament, hoewel er verschrikking over hen was vanwege de volken van de landen *rondom*. Zij brachten daarop brandoffers voor de HEERE, brandoffers ⁴voor de ochtend en voor de avond.

⁴ Zij vierden het Looftentfeest volgens wat geschreven staat, namelijk een brandoffer van een dag op *die* dag in het *juiste*

^a Deut. 12:5,6 ^b Num. 28:3

aantal, overeenkomstig de ^abepaling voor elke afzonderlijke dag.^c

^b Daarna het voortdurende brandoffer en *dat* voor de ^bnieuwe maanden en voor alle geheilige vastgestelde tijden voor de HEERE en voor ieder die een vrijwillige gave gaf aan de HEERE.

^c Vanaf de eerste dag van de zevende maand begonnen zij de HEERE brandoffers te brengen, maar de fundering voor de tempel van de HEERE was nog niet gelegd.

^d Daarom gaven zij geld voor de steenhouders en voor de ambachtslieden, en eten en drinken en olie voor de Sidoniërs en de Tyriërs, om cederhout te laten komen van de Libanon, over zee naar Jafo, overeenkomstig de vergunning hun *verleend* door Kores, de koning van Perzië.

BEGIN VAN DE HERBOUW VAN DE TEMPEL

^a In het tweede jaar na hun komst naar het huis van God in Jeruzalem, in de tweede maand, begonnen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jesua, de zoon van Jozadak, en de overigen van hun broeders, de priesters en de Levieten, en allen die uit de gevangenschap naar Jeruzalem waren gekomen *met de bouw*. Zij stelden de Levieten aan van twintig jaar en daarboven om toezicht te houden op het werk aan het huis van de HEERE.

^b Toen trad Jesua aan, *met zijn zonen* en zijn broeders, en Kadmiël met zijn zonen, de nakomelingen van Juda, als één *man* om toezicht te houden op hen die het werk deden in het huis van God, *en ook* de zonen van Henadad, hun zonen en hun broeders, de Levieten.

^c En de bouwers legden de fundering van de tempel van de HEERE, en men stelde de priesters op, gekleed *in ambtsgewaad*, met de trompetten, en de Levieten, de nakomelingen van Asaf, met de cimbalen, om de HEERE te prijzen, naar de richtlijnen van David, de koning van Israël.

^d Zij zongen in beurtzang bij het prijzen en bij het danken van de HEERE dat *Hij* goed is, dat Zijn goedertierenheid over Israël tot

in eeuwigheid is. Heel het volk hief een groot gejuich aan bij het prijzen van de HEERE, omdat de fundering voor het huis van de HEERE gelegd was.

^e Maar velen van de priesters en de Levieten en de familiehoofden, *namelijk* de ouderen die het eerste huis op zijn fundering gezien hadden, hielden met luide stem toen zij dit huis voor hun ogen *zagen*, terwijl vele *anderen* met gejuich en met blijdschap *hun* stem verhieven.

^f En het volk kon geen onderscheid maken tussen het geluid van het vreugdegejuich en het geluid van het huilen van het volk, want het volk hief een groot gejuich aan en het geluid werd tot ver gehoord.

TEGENSTAND BIJ DE TEMPELBOUW

4 Toen de tegenstanders van Juda en Benjamin hadden gehoord dat de ballingen een tempel bouwden voor de HEERE, de God van Israël,

^a kwamen zij naar Zerubbabel toe en naar de familiehoofden en zeiden tegen hen: Laten wij samen met u bouwen, want zoals u zoeken *ook* wij uw God. En aan Hem offeren wij sinds de dagen van Esar-Haddon, de koning van Assyrië, die ons hierheen heeft laten trekken.

^b Maar Zerubbabel en Jesua en de overige familiehoofden van Israël zeiden tegen hen: Het is niet aan u en aan ons om *samen* een huis voor onze God te bouwen, want wij alleen zullen *het* bouwen voor de HEERE, de God van Israël, ^czoals koning Kores, de koning van Perzië, ons geboden heeft.

^d Het volk van het land ontmoedigde het volk van Juda en zij joegen hun schrik aan bij het bouwen.

^e En zij huurden raadslieden tegen hen om hun plan te verijdelen, al de dagen van Kores, de koning van Perzië, tot aan het koningschap van Darius, de koning van Perzië.

^f Tijdens het koningschap van Ahasveros, in het begin van zijn koningschap, schreven zij een aanklacht tegen de bewoners van Juda en Jeruzalem.

^a Lev. 23:34; Num. 29:12 ^b Num. 28:11 enz.; Neh. 10:33 ^c 2 Kon. 17:29 enz. ^d Ezra 1:1,2,3 3:4 voor elke afzonderlijke dag - Letterlijk: een zaak van een dag op zijn dag. 4:4 ontmoedigde het volk - Letterlijk: verzwakte de handen van het volk.

⁷ In de dagen van Arthahsasta schreven Bislam, Mithredath en Tabeël en de overigen van zijn ambtgenoten naar Arthahsasta, de koning van Perzië. De tekst van de brief was geschreven in Aramees *schrift* en in het Aramees vertaald.

⁸ Rehū, de kanselier, en Simsai, de secretaris, schreven een brief tegen Jeruzalem aan koning Arthahsasta, als volgt:

⁹ Kanselier Rehū, secretaris Simsai en hun overige ambtgenoten, Dinaïeten, Afarsatiëten, Tarpeliëten, Afarsieten, Archaviëten, Babyloniërs, en Susaniëten, die Elamieten zijn,

¹⁰ en de overige volken die de grote en vermaarde Asnappar in ballingschap heeft gevoerd en heeft doen wonen in de stad van Samaria en de rest *van het gebied* aan deze zijde van de Eufraat, en op dit tijdstip.

¹¹ Dit is een afschrift van de brief die zij aan hem, aan koning Arthahsasta, zonden: *Van* uw dienaren, de mannen aan deze zijde van de Eufraat, en op dit tijdstip.

¹² Laat het de koning bekend zijn dat de Joden die van u zijn weggetrokken, bij ons in Jeruzalem zijn gekomen en die opstandige en slechte stad *weer* aan het opbouwen zijn. Zij voltooiën de muren en herstellen de fundamenten.

¹³ Laat het de koning nu bekend zijn dat, wanneer deze stad herbouwd is en zijn muren voltooid zijn, men geen belasting, heffingen of tol meer zal opbrengen, en dit zal zeker nadelig zijn voor *de inkomsten* van de koningen.

¹⁴ Welnu, omdat het zout van het paleis ons zout is, en het ons niet past om *lijdelijk* toe te zien bij de schande van de koning, daarom hebben wij *dit bericht* gezonden, om het de koning te laten weten,

¹⁵ zodat men *het* kan opzoeken in het boek met de kronieken van uw vaderen. Dan zult u *het* vinden in het boek met de kronieken en te weten komen dat deze stad een opstandige stad is, die nadelig geweest is voor koningen en gewesten, en dat er van oudsher oproer in ontketend werd. Daarom is deze stad verwoest.

¹⁶ Wij geven de koning te kennen dat, als deze stad zal worden herbouwd en zijn muren voltooid, u daardoor geen deel

meer zult hebben aan deze zijde van de Eufraat.

¹⁷ De koning zond dit antwoord aan Rehū, de kanselier, Simsai, de secretaris, en de overigen van hun ambtgenoten die in Samaria woonden en *in de rest van het gebied* aan deze zijde van de Eufraat: *Vrede zij u*, en op dit tijdstip.

¹⁸ De brief die u ons gestuurd hebt, is duidelijk aan mij voorgelezen.

¹⁹ Er is een bevel door mij uitgevaardigd. Men heeft het onderzocht en gevonden dat deze stad zich van oudsher tegen koningen heeft verzet en dat er in haar opstand en oproer is ontketend.

²⁰ Er zijn *zelfs* machtige koningen in Jeruzalem geweest die overal aan de overzijde van de Eufraat geheerst hebben en aan wie belasting, accijnzen en tol is betaald.

²¹ Welnu, geef bevel deze mannen op te laten houden, zodat die stad niet herbouwd wordt, totdat door mij *daartoe* het bevel wordt gegeven.

²² Hoed u ervoor om hierin een nalatigheid te begaan. Waarom zou de schade toenemen ten nadele van de koningen?

²³ Zodra het afschrift van de brief van koning Arthahsasta voorgelezen was voor Rehū, Simsai, de secretaris, en hun ambtgenoten, vertrokken ze haastig naar Jeruzalem, naar de Joden en lieten hen met kracht en geweld ophouden.

²⁴ Toen hield het werk aan het huis van God in Jeruzalem op, ja, het hield op tot het tweede regeringsjaar van Darius, de koning van Perzië.

DE TEMPELBOUW HERVAT EN VOLTOOID

5 ^a De profeten Haggai, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo, profeteerden onder de Joden die in Juda en in Jeruzalem waren; in de Naam van de God van Israël *profeteerden zij* tegen hen.

² Toen stonden Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jesua, de zoon van Jozadak, op en begonnen het huis van God, Die in Jeruzalem *woont*, te herbouwen. Gods profeten, die hen ondersteunden, waren bij hen.

³ In die tijd kwam Tattenai, landvoogd van

^a Haggai 1:1; Zach. 1:1

het gebied aan deze zijde van de Eufraat, met Sthar-Boznai en hun ambtgenoten naar hem toe. Ze zeiden tegen hen als volgt: Wie heeft u bevel gegeven dit huis te herbouwen en deze muur te voltooien?

⁴ Toen vroegen zij hun als volgt: Wat zijn de namen van de mannen die dit gebouw herbouwen?

⁵ Maar het oog van hun God rustte op de oudsten van de Joden, zodat men hen niet liet ophouden totdat de zaak voor Darius zou komen, en men dan daarover een brief zou terugbrengen.

⁶ Afschrift van de brief die Tattenai, landvoogd van het gebied aan deze zijde van de Eufraat, en Sthar-Boznai en zijn ambtgenoten, de gerechtsdienaren aan deze zijde van de Eufraat, aan koning Darius zonden.

⁷ Zij zonden hem een verslag en daarin was als volgt geschreven:

Aan koning Darius, alle welstand!

⁸ Het zij de koning bekend dat wij naar het gewest Juda gegaan zijn, naar het huis van de grote God, dat herbouwd wordt met grote stenen; het hout wordt in de wanden gelegd. Dit werk wordt zorgvuldig gedaan en maakt goede vorderingen door hun hand.

⁹ Toen hebben wij aan deze oudsten gevraagd en hun alsof gezegd: Wie heeft u bevel gegeven dit huis te herbouwen en deze muur te voltooien?

¹⁰ Verder hebben wij hun ook hun namen gevraagd, om ze u te kennen te geven, zodat we hierbij de namen opschrijven van de mannen die aan het hoofd van hen staan.

¹¹ En zij hebben ons het volgende antwoord gegeven: Wij zijn dienaren van de God van de hemel en de aarde. En wij bouwen het huis weer op dat vele jaren tevoren is gebouwd, want een groot koning van Israël heeft het gebouwd en voltooid.

¹² Maar ^a omdat onze vaderen de God van de hemel hadden vertoerd, heeft Hij hen in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, de Chaldeeër, gegeven, die dit huis heeft vernield en het volk in ballingschap heeft gevoerd naar Babel.

¹³ ^b Maar in het eerste jaar van Kores, de koning van Babel, heeft koning Kores be-

vel gegeven dit huis van God weer op te bouwen.

¹⁴ Zelfs de voorwerpen uit het huis van God, die van goud en zilver waren, die Nebukadnezar uit de tempel in Jeruzalem had weggehaald en deze naar de tempel van Babel had gebracht, heeft koning Kores uit de tempel van Babel weggehaald en ^c gegeven aan een man wiens naam Sesbazar was, die hij tot landvoogd had aangesteld.

¹⁵ En hij zei tegen hem: Neem deze voorwerpen mee en ga ze terugzetten in de tempel in Jeruzalem. En laat het huis van God herbouwd worden op zijn oorspronkelijke plaats.

¹⁶ Toen kwam deze Sesbazar en legde de fundamenten van het huis van God in Jeruzalem. Van toen af tot nu toe is eraan gebouwd, maar het is *nog* niet voltooid.

¹⁷ Welnu, als het de koning goeddunkt, laat er *dan* gezocht worden in het schathuis van de koning daar in Babel, of er een bevel door koning Kores gegeven is om dit huis van God in Jeruzalem te herbouwen, en laat men de wil van de koning hierover naar ons toezenden.

6 Toen gaf koning Darius bevel en men zocht in het archief, waar men de schatten neerlegt, in Babel.

² En in Achmetha, de burcht in het gewest Medië, werd een boekrol gevonden, waarin het volgende geschreven stond: Om in gedachten te houden:

³ In het eerste jaar van koning Kores gaf koning Kores een bevel: Het huis van God in Jeruzalem, laat dat huis weer opgebouwd worden op de plaats waar men offers brengt. De fundamenten ervan moeten gelijk blijven, zijn hoogte zestig el en zijn breedte zestig el,

⁴ met drie rijen gehouwen stenen en een rij van nieuw hout. De onkosten zullen uit het huis van de koning betaald worden.

⁵ Bovendien moet men ook de gouden en zilveren voorwerpen van het huis van God, die Nebukadnezar uit de tempel in Jeruzalem had weggehaald en naar Babel had gebracht, teruggeven om naar de tempel in Jeruzalem gebracht te worden, op

^a 2 Kron. 36:16, 17 enz. ^b 2 Kron. 36:22 enz.; Ezra 1 enz. ^c Ezra 1:8

hun plaats; u moet ze terugzetten in het huis van God.

⁶ Welnu, Tattenai, landvoogd van *het gebied* aan de overzijde van de Eufraat, Sthar-Boznai en uw ambtgenoten, u gerechtsdienaren aan de overzijde van de Eufraat, blijf daar weg!

⁷ Laat hen aan het werk *blijven* aan dit huis van God. Laten de landvoogd van de Joden en de oudsten van de Joden dit huis van God herbouwen op zijn *oorspronkelijke* plaats.

⁸ Ook wordt door mij bevel gegeven wat u moet doen voor de oudsten van deze Joden, om dit huis van God te herbouwen. Uit het bezit van de koning, uit de belasting aan de overzijde van de Eufraat, moeten de onkosten aan deze mannen zorgvuldig en zonder ophouden vergoed worden.

⁹ En wat nodig is: jonge runderen, rammen en lammeren voor de brandoffers voor de God van de hemel, *en* tarwe, zout, wijn en olie volgens aanwijzing van de priesters in Jeruzalem; *het* moet hun dagelijks gegeven worden, zodat er *nergens* gebrek *aan* is.

¹⁰ Zo kunnen ze aangenaam *reukwerk* offeren aan de God van de hemel, en bidden voor het leven van de koning en zijn zonen.

¹¹ Ook wordt door mij bevel gegeven dat van iedereen die dit bevel overtreedt een balk uit zijn huis zal worden uitgerukt, die zal worden opgericht; daaraan zal hij worden opgehangen. Zijn huis zal hierom tot een mesthoop gemaakt worden.

¹² Moge God, Die Zijn Naam daar heeft doen wonen, elke koning en *elk* volk omverwerpen die zijn hand uitstrekt om *mijn bevel* te overtreden door dit huis van God in Jeruzalem te schaden. Ik, Darius, heb het bevel gegeven, laat het zorgvuldig uitgevoerd worden.

¹³ Toen handelden Tattenai, de landvoogd van *het gebied* aan de overzijde van de Eufraat, Sthar-Boznai en hun ambtgenoten op deze zorgvuldige wijze, overeenkomstig wat koning Darius had toegezegd.

¹⁴ En de oudsten van de Joden bouwden en maakten goede vorderingen onder de profetie van Haggai, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo. Ze bouwden en voltooiden het overeenkomstig het bevel van de God van Israël en overeenkomstig het bevel van Kores en Darius en Arthahsasta, de koning van Perzië.

¹⁵ En dit huis werd voltooid op de derde dag van de maand Adar; het was het zesde regeringsjaar van koning Darius.

FEESTEN NA DE VOLTOOIING VAN DE TEMPEL

¹⁶ En de Israëlieten, de priesters, de Levieten en de overige ballingen verrichtten de inwijding van dit huis van God met vreugde.

¹⁷ Zij offerden ter inwijding van dit huis van God honderd runderen, tweehonderd rammen, vierhonderd lammeren en als zondoffer voor heel Israël twaalf geitenbokken, naar het aantal stammen van Israël.

¹⁸ En zij stelden priesters aan in hun groepen en Levieten in hun afdelingen, voor de dienst van God in Jeruzalem, ¹⁹ overeenkomstig het voorschrift in het boek van Mozes.

¹⁹ De ballingen vierden het ²⁰ Pascha op de veertiende van de eerste maand,

²⁰ want de priesters en de Levieten hadden zich als *één man* gereinigd – zij waren allen rein – en zij slachtten het paaslam voor alle ballingen, ook voor hun broeders, de priesters, en voor zichzelf.

²¹ De Israëlieten die uit de ballingschap waren teruggekeerd, aten het, en *ook* al wie zich naar hen toe had afgezonderd vanuit de verontreiniging van de heiden-volken van het land om de **HEERE**, de God van Israël, te zoeken.

²² En zij vierden zeven dagen met blijdschap het Feest van de ongezuurde *broden*, want de **HEERE** had hen verblijd en Hij had het hart van de koning van Assyrië in hun voordeel gewend om hen te bemoeiden ²³ bij het werk aan het huis van God, de God van Israël.

⁶ Num. 3:6,32; 8:11; 1 Kron. 24:1 enz. ⁹ Ex. 12:1 enz.; Lev. 23:5; Num. 28:16; Deut. 16:2 *22 hen te bemoeiden* - Letterlijk: hun handen sterk te maken.

KONING ARTHAHSASTA STUURT EZRA NAAR JERUZALEM

7 Na deze gebeurtenissen, tijdens het koningschap van Arthahsasta, de koning van Perzië, kwam Ezra, de zoon van Seraja, de zoon van Azarja, de zoon van Hilkiä,

² de zoon van Sallum, de zoon van Zadok, de zoon van Ahitub,

³ de zoon van Amarja, de zoon van Azarja, de zoon van Merajoth,

⁴ de zoon van Zerahja, de zoon van Uzzi, de zoon van Bukki,

⁵ de zoon van Abisua, de zoon van Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van Aäron, de hoofdpriester –

⁶ deze Ezra trok op uit Babel. Hij was een vaardig schriftgeleerde, *bedreven* in de wet van Mozes, die de HEERE, de God van Israël, gegeven heeft. En de koning gaf hem alles wat hij had verzocht, omdat de hand van de HEERE, zijn God, over hem was.

⁷ Ook sommigen van de Israëlieten en van de priesters, de Levieten, de zangers, de poortwachters en de tempeldienaren trokken in het zevende jaar van koning Arthahsasta op naar Jeruzalem.

⁸ Ezra kwam in Jeruzalem in de vijfde maand, dat was het zevende jaar van de koning.

⁹ Op de eerste van de eerste maand was namelijk het begin van zijn tocht uit Babel, en op de eerste van de vijfde maand kwam hij in Jeruzalem aan, omdat de goede hand van zijn God over hem was.

¹⁰ Ezra had namelijk zijn hart erop gericht om de wet van de HEERE te onderzoeken, om die te doen en om in Israël de verordeningen en bepalingen te onderwijzen.

DE BRIEF VAN ARTHAHSASTA

¹¹ Dit is het afschrift van de brief die koning Arthahsasta had meegegeven aan Ezra, de priester, de schriftgeleerde, een schriftgeleerde *bedreven* in de woorden van de geboden van de HEERE, en van Zijn Verordeningen voor Israël.

¹² Arthahsasta, koning der koningen, aan de priester Ezra, de schriftgeleerde, *bedre-*

ven in de wet van de God van de hemel, volkomen *vrede*, en op dit tijdstip.

¹³ Door mij wordt bevel gegeven dat iedereen in mijn koninkrijk van het volk Israël, ook priesters en Levieten, die vrijwillig naar Jeruzalem wenst te gaan, met u *mee* mag gaan.

¹⁴ Aangezien u vanwege de koning en zijn zeven raadsheren *bent* gezonden om onderzoek te doen in Judea en in Jeruzalem naar de wet van uw God, waarover u *beschikt*,

¹⁵ en om het ³zilver en goud *daarheen* te brengen dat de koning en zijn raadsheren vrijwillig gegeven hebben aan de God van Israël, Wiens woning in Jeruzalem is,

¹⁶ en ook al het zilver en goud *te brengen* dat u kunt vinden in het hele gewest van Babel, mét de vrijwillige *gaven* van het volk en de priesters, die vrijwillig geven voor het huis van hun God in Jeruzalem –

¹⁷ daarom moet u voor dat geld zorgvuldig runderen, rammen en lammeren kopen met hun graanoffers en drankoffers, en die offeren op het altaar van het huis van uw God in Jeruzalem.

¹⁸ U mag met het overige zilver en goud doen wat u en uw broeders goeddunkt te doen, overeenkomstig de wil van uw God.

¹⁹ En de voorwerpen die u gegeven zijn voor de dienst van het huis van uw God, lever die af voor de God van Jeruzalem.

²⁰ Het overige dat nodig is voor het huis van uw God, dat te uwen *laste* zou komen om te betalen, kunt u betalen uit het schathuis van de koning.

²¹ Door mij, mij koning Arthahsasta, wordt bevel gegeven aan alle schatbewaarders aan de overzijde van de Eufraat, dat alles zorgvuldig gedaan moet worden wat de priester Ezra, de schriftgeleerde, *bedreven* in de wet van de God van de hemel, van u vraagt,

²² tot honderd talent* zilver, tot honderd kor tarwe, tot honderd bat wijn, tot honderd bat olie; *voor* zout is er geen *voorschrift nodig*.

²³ Al wat *voortvloeit* uit het bevel van de God van de hemel, moet nauwgezet gedaan

* Ezra 8:25

7:14 *waarover u beschikt* - Letterlijk: die in uw hand is. 7:22 Een *talent* is ongeveer 30 kilo.

worden voor het huis van de God van de hemel, opdat er geen grote toorn zal zijn over het koninkrijk van de koning en zijn zonen.

²⁴ Wij geven u ook te kennen met betrekking tot alle priesters en Levieten, zangers, poortwachters, tempeldienaren en dienaars van het huis van deze God, dat het niet toegestaan is hun belasting, heffingen of tol op te leggen.

²⁵ En u, Ezra, overeenkomstig de wijsheid van uw God, die u gegeven is, stel rechters en gerechtsdienaren aan, die over het hele volk aan de overzijde van de Eufraat recht moeten spreken, over allen die de wetten van uw God kennen. En aan wie ze niet kent, moet u ze bekendmaken.

²⁶ En al wie de wet van uw God en de wet van de koning niet houdt, laat aan hem zorgvuldig recht worden gedaan, of ter dood, of ter verbanning, of tot verbeurdverklaring van *zijn* bezit, of tot gevangenschap.

CONCLUSIE VAN EZRA

²⁷ Geloofd zij de HEERE, de God van onze vaders, die het zo in het hart van de koning heeft gegeven om het huis van de HEERE dat in Jeruzalem staat, aanzien te geven.

²⁸ Hij heeft mij goedertierenheid bewezen bij de koning, zijn raadgevers en alle machtige vorsten van de koning. Ik vatte moed omdat de hand van de HEERE, mijn God, over mij was en ik riep uit Israël *familie*hoofden bijeen om met mij mee te trekken.

DE LIJST MET EZRA'S REISGENOTEN

8 Dit zijn hun familiehoofden, met hun geslachtsregister, van hen die met mij uit Babel wegtrokken tijdens het koningschap van koning Artahsasta.

² Van de nakomelingen van Pinehas: Gersom; van de nakomelingen van Ithamar: Daniël; van de nakomelingen van David: Hattus,

³ van de nakomelingen van Sechanja; van de nakomelingen van Paros: Zacharia, en

met hem werden er wat de mannen betreft honderdvijftig in het geslachtsregister ingeschreven;

⁴ van de nakomelingen van Pahat-Moab: Eljehoënai, de zoon van Zerahja, en met hem tweehonderd mannen;

⁵ van de nakomelingen van Zattu: Sechanja de zoon van Jahaziël, en met hem driehonderd mannen;

⁶ van de nakomelingen van Adin: Ebed, de zoon van Jonathan, en met hem vijftig mannen;

⁷ van de nakomelingen van Elam: Jesaja, de zoon van Athalja, en met hem zeventig mannen;

⁸ van de nakomelingen van Sefatja: Zebadja, de zoon van Michaël, en met hem tachtig mannen;

⁹ van de nakomelingen van Joab: Obadja, de zoon van Jehiël, en met hem tweehonderdachtien mannen;

¹⁰ van de nakomelingen van Baäni: Selomit, de zoon van Josifja, en met hem honderdzesentwintig mannen;

¹¹ van de nakomelingen van Bebai: Zacharia, de zoon van Bebai, en met hem achten-twintig mannen;

¹² van de nakomelingen van Azgad: Johanan, de zoon van Katan, en met hem honderdtien mannen;

¹³ van de jongste nakomelingen van Adonikam – dit zijn hun namen: Elifelet, Jeël en Semaja, en met hen zestig mannen;

¹⁴ van de nakomelingen van Bigvai: Uthai en Zabbud, en met hen zeventig mannen.

¹⁵ Ik bracht hen bijeen bij de rivier die naar Ahava stroomt, en wij sloegen daar voor drie dagen ons kamp op. Ik lette op het volk en de priesters, maar van de Levieten trof ik er daar geen aan.

¹⁶ Toen stuurde ik Eliëzer, Ariël, Semaja, Elnathan, Jarib, Elnathan, Nathan, Zacharia en Mesullam, familiehoofden, en Jojarib en Elnathan, die inzicht hadden,

¹⁷ en ik gaf hun een bevel voor Iddo, het hoofd in de plaats Casifja. Ik legde hun woorden in de mond om te spreken tot Iddo, zijn broeder en de tempeldienaren in de plaats Casifja met het verzoek ons

7:25 *die u gegeven is* - Letterlijk: die in uw hand is. 8:5 Zattu - Zie de Septuaginta.

8:10 Baäni - Zie de Septuaginta.

dienaren voor het huis van onze God te brengen.

¹⁸ En zij brachten ons, omdat de goede hand van onze God over ons was, een verstandig man, uit de nakomelingen van Machli, de zoon van Levi, de zoon van Israël, namelijk Serebja, met zijn zonen en zijn broers: achtien *man*;

¹⁹ en Hasabja en met hem Jesaja, uit de nakomelingen van Merari, met zijn broers en hun zonen: twintig *man*;

²⁰ en van de tempeldienaren, die David en de vorsten aan de Levieten hadden gegeven voor de dienst: tweehonderdtwintig tempeldienaren; zij werden allen met name aangewezen.

MET GODS HULP NAAR JERUZALEM

²¹ Toen riep ik daar bij de rivier Ahava een vasten uit, om ons te verootmoedigen voor het aangezicht van onze God en om Hem om een voorspoedige reis^a te verzoeken voor ons, voor onze kleine kinderen en voor al onze bezittingen,

²² want ik schaamde mij ervoor om van de koning een leger en ruiters te vragen om ons te helpen tegen de vijand onderweg. We hadden immers tegen de koning gezegd: De hand van onze God is ten goede over al wie Hem zoeken, maar Zijn kracht en Zijn toorn is over al wie Hem verlaten.

²³ Wij vastten en verzochten onze God hierom, en Hij liet Zich door ons verbidden.

²⁴ Ik zonderde van de leiders van de priesters er twaalf af: Serebja en Hasabja, en met hen tien van hun broers.

²⁵ Ik woog voor hen het^b zilver af, het goud en de voorwerpen, het hefoffer voor het huis van onze God, dat de koning, zijn raadsliden, zijn vorsten en heel Israël dat zich daar bevond, hadden gebracht.

²⁶ Ik woog zeshonderdvijftig talent^c zilver af en stelde hun die ter hand, honderd talent aan zilveren voorwerpen en honderd talent aan goud;

²⁷ twintig gouden bekers, ter waarde van duizend drachmen; en twee voorwerpen

van goed, glanzend koper, kostbaar als goud.

²⁸ Ik zei tegen hen: U bent heilig voor de HEERE en deze voorwerpen zijn heilig; en het zilver en het goud zijn een vrijwillige gave voor de HEERE, de God van uw vaderen.

²⁹ Bewaak en bewaar het tot u het afweegt in de tegenwoordigheid van de leiders van de priesters en de Levieten en de hoofden van de families van Israël in Jeruzalem, in de voorraadkamers van het huis van de HEERE.

³⁰ De priesters en de Levieten namen het gewicht van het zilver en het goud en de voorwerpen aan om het naar Jeruzalem te brengen, naar het huis van onze God.

³¹ Vervolgens braken wij op van de rivier Ahava op de twaalfde van de eerste maand om naar Jeruzalem te gaan, en de hand van onze God was over ons en Hij redde ons uit de hand van de vijand en van de struikrover op de weg.

³² Wij kwamen in Jeruzalem en wij bleven daar drie dagen.

³³ Op de vierde dag werden in het huis van onze God het zilver, het goud en de voorwerpen afgewogen voor^d Meremoth, de zoon van Uri, de priester, en bij hem Eleazar, de zoon van Pinehas, en bij hen Jozabad, de zoon van Jesua, en Noadja, de zoon van Binnui, de Levieten,

³⁴ overeenkomstig het getal en in overeenstemming met het gewicht van het geheel; het hele gewicht werd op hetzelfde moment opgeschreven.

³⁵ Zij die uit de gevangenschap waren teruggekomen, de ballingen, offerden brandoffers voor de God van Israël: twaalf jonge stieren voor heel Israël, zesennegentig rammen, zevenenzeventig lammeren, twaalf geitenbokken als zondoffer; alles als brandoffer voor de HEERE.

³⁶ Vervolgens gaven zij de wetten van de koning aan de stadhouders van de koning en de landvoogden van het gebied aan deze zijde van de rivier, en die verleenden hun steun aan het volk en het huis van God.

^a Ezra 7:14,15

^b 2:21 een voorspoedige reis - Letterlijk: een rechte weg. ^c 8:26 Een talent is ongeveer 30 kilo.

^d 8:33 voor - Letterlijk: op de hand van.

EZRA EN DE GEMENGDE HUWELIJKEN

9 Toen deze *dingen* voltooid waren, traden de vorsten op mij toe en zeiden: Het volk van Israël, de priesters en de Levieten hebben zich niet afgezonderd van de volken van de landen *rondom* wat hun gruwelen betreft, *namelijk* van de Kanaänieten, de Hethieten, de Fereziëten, de Jebusieten, de Ammonieten, de Moabieten, de Egyptenaren en de Amorieten.

² Zij hebben immers uit hun dochters voor zichzelf en voor hun zonen *vrouwen* genomen en hebben het heilige zaad vermengd met de volken van de landen *rondom*, en de vorsten en de machthebbers hebben als eersten de hand gehad in deze trouwbreek.*

³ Toen ik deze zaak hoorde, scheurde ik mijn kleeft en mijn mantel en ik trok haar van mijn hoofd en uit mijn baard, en ging ontzet zitten.

⁴ Allen die beefden voor de woorden van de God van Israël, verzamelden zich bij mij vanwege de trouwbreek van de ballingen, en ik bleef ontzet zitten, tot het avondoffer.

⁵ Tegen het avondoffer stond ik op uit mijn voortmoediging, waarbij ik mijn kleeft en mijn mantel had gescheurd, en ik boog mij op mijn knieën en spreidde mijn handen uit tot de HEERE, mijn God.

⁶ En ik zei: Mijn God, ik ben *te zeer* beschaamd en te schande geworden om mijn gezicht tot U op te heffen, mijn God, want onze ongerechtigheden zijn ^atalrijk geworden, tot boven *ons* hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel.

⁷ Vanaf de dagen van onze vaderen zijn wij in grote schuld tot op deze dag, en door onze ongerechtigheden zijn wij overgegeven, wij, onze koningen en onze priesters, in de hand van de koningen van de landen *rondom*, aan het zwaard, aan gevangenschap en aan plundering en openlijke schande,* zoals op deze dag.

⁸ En nu was er voor een klein ogenblik genade van de HEERE, onze God, om ons ge-

legenheid tot ontkoming te laten en om ons vastheid te geven in Zijn heilige plaats, om onze ogen te verlichten, onze God, en ons enige opleving te geven in onze slavernij.*

⁹ Want wij zijn *wel* slaven, maar in onze slavernij heeft onze God ons niet verlaten, maar heeft Hij ons goedertierenheid bewezen bij de koningen van Perzië, door ons *enige* opleving te geven om het huis van onze God te doen herrijzen en om de ruïnes ervan te herstellen, door ons een omheining te geven in Juda en in Jeruzalem.

¹⁰ En nu, wat zullen wij hierop zeggen, onze God? Wij hebben immers Uw geboden verlaten,

¹¹ die U had gegeven door de dienst van Uw dienaren, de profeten, door te zeggen:^b Het land dat u binnengaat om het in bezit te nemen, is een onrein land, door de onreinheid van de volken van de landen *rondom*, door hun gruwelen, waarmee zij het hebben gevuld van het ene einde tot het andere einde, met hun onreinheid.

¹² Welnu, u mag uw dochters niet aan hun zonen geven, en hun dochters mag u niet *ten huwelijk* nemen voor uw zonen; u mag tot in eeuwigheid niet naar hun welstand streven, of naar het goede voor hen, opdat u sterk zult zijn en het beste van het land zult eten, en het uw kinderen in bezit zult geven tot in eeuwigheid.

¹³ Na alles wat door onze slechte daden en door onze grote schuld over ons gekomen is – terwijl, U, onze God, verhinderd hebt dat wij ten onder zouden gaan vanwege onze ongerechtigheden, en U ons *gelegenheid tot ontkoming* gegeven hebt zoals deze –

¹⁴ zullen wij *dan* terugkeren om Uw geboden te breken en om huwelijksbanden aan te gaan met de volken *die* deze gruwelen *doen*? Zou U *dan* niet tot vernietiging toe op ons toornen, zodat er geen overblijfsel of ontkoming meer zou zijn?

¹⁵ HEERE, God van Israël, U bent rechtvaard-

^a Ps. 38:5 ^b Lev. 18:25,27; Deut. 7:3

9:2 en de vorsten en de machthebbers hebben als eersten de hand gehad in deze trouwbreek - Letterlijk: de hand van de vorsten en machthebbers was de eerste in deze trouwbreek.

9:7 openlijke schande - Letterlijk: schande van het aangezicht. 9:8 vastheid - Letterlijk: een pin.

dig, want er is ons *gelegenheid tot ont-koming* gelaten, zoals op deze dag. Zie ons voor Uw aangezicht in onze schuld, want er is niemand die hierom voor Uw aangezicht staande kan blijven.

DE VREEMDE VROUWEN WEGGEZONDEN

10 Terwijl Ezra zo bad en *deze* belijdenis deed en zich huilend voor het huis van God liet neervallen, voegde een zeer grote gemeente van mannen, vrouwen en kinderen uit Israël zich bij hem; want ook het volk huilde luid.*

² Toen nam Sechanja, de zoon van Jehiël, van de nakomelingen van Elam, het woord en zei tegen Ezra: Wij zijn onze God ontrouw geweest, en wij hebben uitheemse vrouwen uit de volken van het land *bij ons* doen wonen. Evenwel, er is wat dit betreft hoop voor Israël.

³ Welnu, laten wij een verbond sluiten met onze God om alle vrouwen en het uit hen geborene weg te sturen, volgens de raad van de Heere en van hen die beven voor het gebod van onze God, en er zal overeenkomstig de wet gehandeld worden.

⁴ Sta op, want op u *rust* de zaak, en wij zullen met u zijn; wees sterk om te handelen.

⁵ Toen stond Ezra op en hij deed de oversten van de priesters, van de Levieten en van heel Israël zweren om dienovereenkomstig te handelen; en zij zwoeren een eed.

⁶ Ezra stond op van voor het huis van God en hij ging naar de kamer van Johanan, de zoon van Eljasib; toen hij daar kwam, at hij geen brood en dronk hij geen water, omdat hij rouwde over de trouwbreuk van de ballingen.

⁷ En men ging met een boodschap* voor alle ballingen door Juda en Jeruzalem om in Jeruzalem bijeen te komen.

⁸ En van al wie niet binnen drie dagen zou komen, volgens de raad van de vorsten en de oudsten, zouden al zijn bezittingen met de ban geslagen worden en hijzelf zou worden afgezonderd van de gemeente van de ballingen.

⁹ Toen kwamen alle mannen van Juda en

Benjamin bijeen in Jeruzalem, binnen drie dagen; het was de negende maand, op de twintigste van die maand. Het hele volk zat op het plein van het huis van God, bevend omwille van de zaak en vanwege de vele regen.

¹⁰ Toen stond Ezra, de priester, op en zei tegen hen: U bent ontrouw geweest en u hebt uitheemse vrouwen *bij u* doen wonen, en *daarmee* de schuld van Israël vermeerderd.

¹¹ Welnu, geef de HEERE, de God van uw vaders, de eer, en handel naar Zijn welbehagen, en zonder u af van de volken van het land en van de uitheemse vrouwen.

¹² De hele gemeente antwoordde en zei met luide stem: Zo, overeenkomstig uw woord, *staat* het ons te doen.

¹³ Het volk is echter talrijk, en het is de regentijd; en er is geen kracht om buiten te *blijven* staan. Bovendien is het geen werk voor één dag of voor twee, want wij hebben met velen in deze zaak overtreden.

¹⁴ Laat onze vorsten toch aantreden voor de hele gemeente en laat allen die in onze steden *wonen* en die uitheemse vrouwen *bij zich* hebben doen wonen, op vastgestelde tijden komen, en met hen de oudsten van elke stad en haar rechters, totdat wij de brandende toorn van onze God vanwege deze zaak van ons afgewend hebben.

¹⁵ Alleen Jonathan, de zoon van Asahel, en Jehazia, de zoon van Tikva, stonden hier tegen op; en Mesullam en Sabbethai, de Leviet, hielpen hen.

¹⁶ De ballingen deden zo. Ezra, de priester, en de mannen, *te weten* de familiehoofden, zonderden zich van hen af, naar hun familie, allen bij name *genoemd*. Zij hielden zitting op de eerste dag van de tiende maand om de zaak te onderzoeken.

¹⁷ En op de eerste dag van de eerste maand hadden zij *de zaak* voor alle mannen die uitheemse vrouwen *bij zich* hadden doen wonen, afgehandeld.

¹⁸ Van de nakomelingen van de priesters werden er gevonden die uitheemse vrouwen *bij zich* hadden doen wonen: van de nakomelingen van Jesua, de zoon van

10:1 luid - Letterlijk: met groot gehuil. 10:7 met een boodschap - Letterlijk: een stem.

Jozadak, en zijn broers: Maäseja, Eliëzer, Jarib en Gedalia.

¹⁹ Zij gaven hun hand *erop* dat zij hun vrouwen zouden doen vertrekken, en *aangezien* zij schuldig waren, *offerden zij* een ram uit het kleinvee voor hun schuld.

²⁰ Van de nakomelingen van Immer: Hanani en Zebadja.

²¹ Van de nakomelingen van Harim: Maäseja, Elia, Semaja, Jehiël en Uzia.

²² Van de nakomelingen van Pashur: Eljoenai, Maäseja, Ismaël, Nethaneël, Jozabad en Elasa.

²³ Van de Leviëten: Jozabad, Simeï, Kelaja (dat is Kelita), Petahja, Juda en Eliëzer.

²⁴ Van de zangers: Eljasib; van de poortwachters: Sallum, Telem en Uri.

²⁵ Van Israël: van de nakomelingen van Paros: Ramja, Jezia, Malchia, Mijamin, Eleazar, Malchia en Benaja.

²⁶ Van de nakomelingen van Elam: Mattanja, Zacharia, Jehiël, Abdi, Jeremoth en Elia.

²⁷ Van de nakomelingen van Zattu: Eljoënai, Eljasib, Mattanja, en Jeremoth, en Zabad en Aziza.

²⁸ Van de nakomelingen van Bebai: Johanan, Hananja, Zabbai en Athlai.

²⁹ Van de nakomelingen van Bani: Mesul-

lam, Malluch en Adaja, Jasub, Seal en Jeremoth.

³⁰ Van de nakomelingen van Pahat-Moab: Adna, Chelal, Benaja, Maäseja, Mattanja, Bezaleël, en Binnui en Manasse.

³¹ Van de nakomelingen van Harim: Eliëzer, Jissia, Malchia, Semaja, Simeon,

³² Benjamin, Malluch en Semarja.

³³ Van de nakomelingen van Hasum: Matthenai, Mattatta, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manasse en Simeï.

³⁴ Van de nakomelingen van Bani: Maädai, Amram en Uel,

³⁵ Benaja, Bedeja, Cheluhu,

³⁶ Vanja, Meremoth, Eljasib,

³⁷ Mattanja, Matthenai en Jaäsai,

³⁸ en Bani, en Binnui, en Simeï,

³⁹ en Selemja, en Nathan, en Adaja,

⁴⁰ Machnadbai, Sasai, Sarai,

⁴¹ Azareël en Selemja, Semarja,

⁴² Sallum, Amarja en Jozef.

⁴³ Van de nakomelingen van Nebo: Jeïel, Mattithja, Zabad, Zebina, Jaddai en Joël en Benaja.

⁴⁴ Deze allen hadden uitheemse vrouwen genomen, en *sommigen* van hen hadden vrouwen bij wie zij kinderen gekregen hadden.

HET BOEK NEHEMIA

HET GEBED VAN NEHEMIA

1 De woorden van Nehemia, de zoon van Hachalja.

Het gebeurde in de maand Chisleu, in het twintigste jaar, toen ik in de burcht Susan was,

² dat Hanani kwam, een van mijn broers, hij en mannen uit Juda. Ik vroeg hun naar de Joden die ontkomen waren, die uit de gevangenschap overgebleven waren, en naar Jeruzalem.

³ Zij zeiden tegen mij: De overgeblevenen, die uit de gevangenschap daar in het gewest zijn overgebleven, verkeren in grote ellende en in smaad. In de muur van Jeruzalem zijn bressen geslagen en zijn poorten zijn met vuur verbrand.

⁴ Het gebeurde, toen ik deze woorden hoorde, dat ik ging zitten en begon te huilen. Ik bedreef *enkele* dagen rouw, terwijl ik voor het aangezicht van de God van de hemel vastte en bad.

⁵ Ik zei: ^aOch, HEERE, God van de hemel, de grote en ontzagwekkende God, ^bDie het verbond en de goedertierenheid in acht neemt voor hen die Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen.

⁶ Laat Uw oor toch opmerkzaam zijn, en Uw ogen open, om te luisteren naar het gebed van Uw dienaar, dat ik heden dag en nacht voor Uw aangezicht bid voor de Israëlieten, Uw dienaren. Ik belijd de zonden van de Israëlieten, die wij tegen U begaan hebben. Ook ik en mijn familie, wij hebben gezondigd.

⁷ Wij hebben het grondig bij U verdorven. Wij hebben de geboden, de verordeningen en de bepalingen, die U aan Uw dienaar

Mozes geboden hebt, niet in acht genomen.

⁸ Denk toch aan 'het woord dat U Uw dienaar Mozes geboden hebt: *Als u ontrouw bent, zal Ik u overal onder de volken verspreiden.*

⁹ Maar *als u zich tot Mij bekeert en Mijn geboden in acht neemt en die houdt – al bevonden uw verdrevenen zich aan het einde van de hemel, vandaar zal Ik hen bijeenbrengen en hen brengen naar de plaats die Ik gekozen heb om daar Mijn Naam te laten wonen.*

¹⁰ Zij zijn toch Uw dienaren en Uw volk, dat U verlost hebt door Uw grote kracht en door Uw sterke hand.

¹¹ Och, Heere, laat Uw oor toch opmerkzaam zijn op het gebed van Uw dienaar, en op het gebed van Uw dienaren, die er vreugde in vinden Uw Naam te vrezen. Doe Uw dienaar vandaag toch slagen en geef hem barmhartigheid bij deze man. Ik was namelijk de schenker van de koning.

NEHEMIA KRIJGT VOLMACHT OM JERUZALEM WEER OP TE BOUWEN

2 Het gebeurde in de maand Nisan, in het twintigste jaar van koning Arthahsasta, *toen er wijn voor hem gereedstond*, dat ik de wijn nam en aan de koning gaf. Nu was ik nooit in zijn tegenwoordigheid verdrietig geweest.

² Toen zei de koning tegen mij: Waarom staat uw gezicht zo verdrietig, terwijl u *toch* niet ziek bent? Dit is niets anders dan hartenpijn. Toen werd ik heel erg bevreesd.

³ Ik zei tegen de koning: Moge de koning in eeuwigheid leven! Waarom zou mijn gezicht niet verdrietig staan, als de stad, de

^a Dan. 9:4 ^b Ex. 20:6; 34:7; Num. 14:18; Deut. 5:10; Ps. 86:15; 103:8; 145:8 ^c Deut. 4:25,26,27; 30:2,3,4

plaats van de graven van mijn vaderen verwoest ligt en zijn poorten door vuur verteerd zijn?

⁴ De koning zei tegen mij: Wat verzoekt u dan? Toen bad ik tot de God van de hemel ⁵ en zei tegen de koning: Als het de koning goeddunkt, en als uw dienaar u welgevaldig is, dat u mij *dan* naar Juda stuurt, naar de stad met de graven van mijn vaderen, zodat ik die *weer* op kan bouwen.

⁶ Toen zei de koning tegen mij, terwijl de koningin naast hem zat: Hoelang zal uw reis duren en wanneer zult u terugkeren? Het was goed in de ogen van de koning. Hij liet mij gaan toen ik hem een bepaalde tijd opgegeven had.

⁷ Verder zei ik tegen de koning: Als het de koning goeddunkt, laat men mij *dan* brieven geven voor de landvoogden van *het gebied aan de overzijde van de rivier*, dat zij mij doorgang verlenen totdat ik in Juda ben aangekomen,

⁸ en een brief voor Asaf, de bewaker van het *kroondomein* dat de koning heeft, dat hij mij hout geeft om een zoldering te maken voor de poorten van de burcht die bij het huis van *God* hoort, voor de stadsmuur en voor het huis waar ik naartoe zal gaan. En de koning gaf ze mij, omdat de goede hand van mijn God over mij was.

⁹ Toen kwam ik aan bij de landvoogden van *het gebied aan de overzijde van de rivier* en gaf hun de brieven van de koning. De koning had legerofficieren en ruiters met mij meegestuurd.

¹⁰ Toen Sanballat, de Horoniet, en Tobia, de Ammonitische dienaar, *dat* hoorden, was het volstrekt kwalijk in hun ogen dat er iemand gekomen was om het goede te zoeken voor de Israëlieten.

DE EERSTE WERKZAAMHEDEN

¹¹ Ik kwam aan in Jeruzalem en was daar drie dagen.

¹² Toen stond ik 's nachts op, ik en enkele mannen met mij. Ik vertelde geen mens wat mijn God in mijn hart gegeven had om voor Jeruzalem te doen. Er was geen dier bij mij, dan het dier waarop ik reed.

¹³ Ik ging 's nachts door de Dalpoort *de stad* uit, voorbij de Drakenbron, naar de Mestpoort, en inspecteerde de muren van Jeruzalem, waarin bressen waren geslagen en waarvan de poorten door vuur waren verteerd.

¹⁴ Ik ging verder naar de Bronpoort en naar de vijver van de koning. Er was echter geen ruimte om verder te gaan voor het dier waarop ik zat.

¹⁵ Toen klom ik in de nacht omhoog langs de beek, terwijl ik de muur inspecteerde, en ging *weer* terug. Ik kwam door de Dalpoort binnen en ging terug.

¹⁶ En de machthebbers wisten niet waar ik heen gegaan was en wat ik aan het doen was, want ik had tot nog toe de Joden, de priesters, de edelen, de machthebbers en de anderen die het werk deden, niets verteld.

¹⁷ Toen zei ik tegen hen: U ziet de ellende waarin wij verkeren, dat Jeruzalem verwoest ligt, en zijn poorten met vuur verbrand zijn. Kom, laten we de muur van Jeruzalem opbouwen, zodat wij niet langer *een voorwerp van smaad* zijn.

¹⁸ En ik vertelde hun over de hand van mijn God, die goed over mij geweest was, alsook de woorden van de koning die hij tot mij gesproken had. Toen zeiden zij: Laten wij opstaan en gaan bouwen! En ze grepen moed voor het goede *werk*.

¹⁹ Maar Sanballat, de Horoniet, en Tobia, de Ammonitische dienaar, en Gesem, de Arabier, hoorden *dit*, en bespotten en verachtten ons. Zij zeiden: Wat is dit voor iets wat u doet? Wilt u tegen de koning in opstand komen?

²⁰ Toen gaf ik hun antwoord en zei tegen hen: De God van de hemel, Hij zal ons doen slagen en wij, Zijn dienaren, zullen opstaan en gaan bouwen. Maar u hebt geen deel, geen recht, en geen herinnering in Jeruzalem.

LIJST VAN DEELNEMERS AAN DE WEDEROPBOUW

3 Toen stonden Eljasib, de hogepriester, en zijn broeders, de priesters, op en

2:10 was het... ogen - Letterlijk: dunkte het hun kwaad, een groot kwaad. 2:14 waarop ik zat - Letterlijk: onder mij. 2:18 grepen moed - Letterlijk: sterkten hun handen.

herbouwden de Schaapspoort. Zij heiligden die en plaatsten de deuren ervan. Tot aan de Honderdtoren heiligden ze hem, tot aan de Hananeeltoren.

² Daarnaast¹ waren de mannen van Jericho aan het bouwen; en daarnaast bouwde Zakkur, de zoon van Imri.

³ De Vispoort bouwden de nakomelingen van Senaä. Zij maakten er een zoldering in en plaatsten de deuren ervan, met zijn sluitbalken en zijn grendels.

⁴ Daarnaast verrichtte Meremoth, de zoon van Uria, de zoon van Koz, herstelwerk; daarnaast verrichtte Mesullam, de zoon van Berechja, de zoon van Mesezabeël, herstelwerk; daarnaast verrichtte Zadok, zoon van Baäna, herstelwerk.

⁵ Daarnaast verrichtten de inwoners van Tekoa herstelwerk, maar de vooraanstaanden onder hen zetten hun schouders niet onder de dienst² van hun heren.

⁶ De Oude Poort herstelden Jojada, de zoon van Paseah, en Mesullam, de zoon van Besodja. Zij maakten er een zoldering in en plaatsten zijn deuren, met zijn sluitbalken en zijn grendels.

⁷ Daarnaast verrichtten de Gibeoniet Melatja en de Meronothiet Jadon herstelwerk, met de mannen van Gibeon en van Mizpa, tot de zetel van de landvoogd van het gebied aan deze zijde van de rivier.

⁸ Daarnaast verrichtte Uzziël herstelwerk, de zoon van Harhoja, een van de edelsmeden; en daarnaast verrichtte Hananja, een zalfbereider, herstelwerk. Men liet Jeruzalem tot aan de Brede Muur ongemoeid.

⁹ Daarnaast verrichtte Refaja, de zoon van Hur, hoofd van de ene helft van het district Jeruzalem, herstelwerk.

¹⁰ Daarnaast verrichtte Jedaja, de zoon van Harumaf, herstelwerk, en tegenover zijn eigen huis; en daarnaast verrichtte Hattus, de zoon van Hasabneja, herstelwerk.

¹¹ Het tweede gedeelte herstelde Malchia, de zoon van Harim, en Hassub, de zoon van Pahat-Moab, met de Bakoventoren.

¹² Daarnaast verrichtte Sallum herstelwerk, de zoon van Lohes, hoofd van de

andere helft van het district Jeruzalem, hij en zijn dochters.

¹³ De Dalpoort herstelde Hanun, met de inwoners van Zanoah; zij herbouwden hem en plaatsten zijn deuren, met zijn sluitbalken en zijn grendels. Zij herstelden duizend el van de muur, tot aan de Mestpoort.

¹⁴ De Mestpoort herstelde Malchia, de zoon van Rechab, hoofd van het district Beth-Cherem; hij herbouwde hem en plaatste zijn deuren, met de sluitbalken ervan en zijn grendels.

¹⁵ De Bronpoort herstelde Sallun, de zoon van Kol-Heze, hoofd van het district Mizpa. Hij herbouwde hem, overdekte hem, en plaatste zijn deuren, met zijn sluitbalken en zijn grendels. Ook herstelde hij de muur van de vijver van Siloam bij de tuin van de koning en tot aan de trappen die afdalen vanuit de stad van David.

¹⁶ Daarachter verrichtte Nehemia herstelwerk, de zoon van Azbuk, hoofd van de ene helft van het district Beth-Zur, tot tegenover de graven van David en tot aan de aangelegde vijver en tot aan het Huis van de Helden.

¹⁷ Daarachter verrichtten de Levieten herstelwerk: Rehum, de zoon van Bani. Daarnaast verrichtte Hasabja, het hoofd van de ene helft van het district Kehila, herstelwerk voor zijn district.

¹⁸ Daarachter verrichtten hun broeders herstelwerk: Bavai, de zoon van Henadad, hoofd van de andere helft van het district Kehila.

¹⁹ Daarnaast verrichtte Ezer herstelwerk, de zoon van Jesua, het hoofd van Mizpa, een tweede gedeelte, tegenover de helling omhoog naar het wapenhuis op de Punt.

²⁰ Daarachter herstelde Baruch, de zoon van Zabbai, vol ijver een tweede gedeelte: van de Punt tot aan de deur van het huis van de hogepriester Eljasib.

²¹ Daarachter herstelde Meremoth, de zoon van Uria, de zoon van Koz, een tweede gedeelte: van de huisdeur van Eljasib tot aan het einde van het huis van Eljasib.

²² Daarachter verrichtten de priesters, de

3:2 Daarnaast - Letterlijk: aan zijn hand; zie ook de rest van dit hoofdstuk. 3:5 zetten hun schouders niet onder de dienst - Letterlijk: brachten hun hals niet tot de dienst.

mannen uit het omliggende gebied, herstelwerk.

²³ Daarachter verrichtten Benjamin en Hassub herstelwerk, tegenover hun huis, en daarachter verrichtte Azarja, de zoon van Maäseja, de zoon van Hananja, herstelwerk, naast zijn huis.

²⁴ Daarachter herstelde Binnui, de zoon van Henadad, een tweede gedeelte: van het huis van Azarja tot aan de Punt, tot aan de hoek.

²⁵ Palal, de zoon van Uzai, *verrichtte herstelwerk* tegenover de Punt en de toren die vanaf het huis van de koning *naar boven* uitsteekt, die aan het binnenplein van de wacht staat; daarachter *werkte* Pedaja, de zoon van Paros.

²⁶ De tempeldienaren *die* op de Ofel woonden, *verrichtten herstelwerk* tot tegenover de Waterpoort aan de oostkant en de *hoog* uitstekende toren.

²⁷ Daarachter herstelden de inwoners van Tekoa een tweede gedeelte: tegenover de grote *hoog* uitstekende toren tot aan de muur van de Ofel.

²⁸ Vanaf de Paardenpoort verrichtten de priesters herstelwerk, ieder tegenover zijn huis.

²⁹ Daarachter verrichtte Zadok, de zoon van Immer, herstelwerk, tegenover zijn huis, en daarachter verrichtte Semaja, de zoon van Sechanja, de bewaker van de Oostpoort, herstelwerk.

³⁰ Daarachter herstelden Hananja, de zoon van Selemja, en Hanun, de zesde zoon van Zalaf, een tweede gedeelte; daarachter verrichtte Mesullam, de zoon van Berechja, herstelwerk tegenover zijn kamer.

³¹ Daarachter verrichtte Malchia, een edelsmid, herstelwerk, tot aan het huis van de tempeldienaren en de handelaars, tegenover de poort van Mifkad en tot het bovenvertrek van het hoekpunt.

³² Tussen het bovenvertrek van het hoekpunt tot de Schaapspoort verrichtten de edelsmeden en de handelaars herstelwerk.

SAMARITANEN PROBEREN DE BOUW TE BELETEN

4 Het gebeurde, toen Sanballat gehoord had dat wij de muur herbouwden, dat

hij *in woede* ontstak en zeer geërgerd was. Hij bespote de Joden

² en zei in tegenwoordigheid van zijn broeders en het leger van Samaria: Wat doen die zwakke Joden? Zal men hen hun gang laten gaan? Gaan ze offers brengen? Willen ze het vandaag nog klaarkrijgen? Willen ze de stenen uit de *puinhopen* weer tot leven wekken, hoewel die verbrand zijn?

³ En Tobia, de Ammoniet, *stond* naast hem en zei: Ook al bouwen ze, als er *slechts* een vos op klimt, maakt hij een bres in hun stenen muur.

⁴ Hoor, onze God, dat wij *een voorwerp* van verachting zijn en doe hun smaad terugkeren op hun *eigen* hoofd: geef hen over als buit in een land van gevangenschap.

⁵ Bedek hun ongerechtigheid niet en laat hun zonde niet uitgewist worden van voor Uw aangezicht, want zij hebben *U* getergd tegenover de bouwers.

⁶ Maar wij bouwden de muur, zodat heel de muur tot de helft ervan aaneengevoegd werd, want het hart van het volk was *erop gericht* om te werken.

⁷ Het gebeurde, toen Sanballat, Tobia, de Arabieren, de Ammonieten en de inwoners van Asdod hoorden dat het herstel van de muren van Jeruzalem vorderde *en* dat de bressen gedicht begonnen te worden, dat ze *in hevige woede* ontstaken.

⁸ Zij spanden allemaal samen om tegen Jeruzalem te gaan strijden en verwarring te stichten.

⁹ Maar wij baden tot onze God en plaatsten een wacht tegen hen, dag en nacht, vanwege hen.

¹⁰ Toen zei Juda: De kracht van de lastdraggers schiet tekort en er is veel puin; wij zijn daarom niet in staat de muur te herbouwen.

¹¹ Onze tegenstanders zeiden: Zij zullen het niet te weten komen en het niet zien tot wij in hun midden gekomen zijn en hen doodgeslagen hebben; zo zullen we het werk laten ophouden.

¹² Het gebeurde, toen de Joden die bij hen woonden, ons *wel* tienmaal vanuit alle plaatsen kwamen zeggen: Jullie moeten naar ons terugkeren,

¹³ dat ik *mannen* opstelde op de laagste plaatsen achter de muur bij de open plekken. Ik stelde het volk op, *ingedeeld* naar

hun geslachten, met hun zwaarden, hun speren en hun bogen.

¹⁴ Ik zag *erop* toe en stond op en zei tegen de edelen, de machthebbers en de rest van het volk: "Wees niet bevreesd voor hen. Denk aan de grote en ontzagwekkende Heere, en strijd voor uw broeders, uw zonen en uw dochters, uw vrouwen en uw huizen.

¹⁵ Daarna gebeurde het, toen onze vijanden hoorden dat *hun plan* ons bekend was geworden en God hun plan verijdeld had, dat wij allen terugkeerden naar de muur, ieder naar zijn werk.

¹⁶ Vanaf die dag was het *zo* dat de *ene* helft van mijn knechten met het werk meedeed en de *andere* helft van hen de speren, de schilden, de bogen en de harnassen vasthield, terwijl de vorsten *opgesteld stonden* achter heel het huis van Juda.

¹⁷ Zij die aan de muur bouwden, zij die de lasten droegen *en* zij die ze oplaadden, deden met één hand het werk, en de *andere hand* hield de werpspies vast.

¹⁸ De bouwers hadden elk zijn zwaard aan zijn heup gegord terwijl zij aan het bouwen waren, maar de bazuinblazer bleef bij mij.

¹⁹ Ik zei tegen de edelen, de machthebbers en het overige volk: Het werk is veel en uitgebreid. Wij staan verspreid over de muur, de een ver van de ander.

²⁰ Op de plaats waar u het bazuingeschal hoort, daar moet u zich bij ons voegen.

²¹ Onze God zal voor ons strijden.

²² Zo deden wij het werk. De helft van hen hield de speren vast, van het aanbreken van de dageraad tot het opkomen van de sterren.

²³ Ook zei ik in die tijd tegen het volk: Ieder moet met zijn knecht binnen Jeruzalem overnachten, zodat zij voor ons 's nachts wacht en overdag *werkploeg* zijn.

²⁴ Noch ik, noch mijn broers, noch mijn knechten, noch de mannen van de wacht die achter mij *kwamen*, trokken *in die tijd* onze kleren uit; ieder *had* zijn werpspies en water.

NEHEMIA VERLICHT DE SCHULDENLAST VAN DE ARMEN

5 Er ontstond een luid geroep van het volk en van hun vrouwen tegen hun broeders, de Joden.

² Er waren er die zeiden: Onze zonen, onze dochters *en* wijzelf zijn met velen. Dus moeten we aan graan zien te komen, zodat wij kunnen eten en in leven blijven.

³ Ook waren er die zeiden: Wij staan op het punt onze velden, onze wijngaarden en onze huizen tot onderpand te geven, zodat wij aan graan kunnen komen tegen de honger.

⁴ Verder waren er die zeiden: Wij hebben geld geleend voor de belasting aan de koning, *op* onze velden en onze wijngaarden.

⁵ Welnu, zoals het vlees van onze broeders is *ook* ons vlees; zoals hun zonen zijn *ook* onze zonen. En zie: wij staan op het punt onze zonen en onze dochters aan de slavernij te onderwerpen en er zijn er van onze dochters die *al aan de slavernij* zijn onderworpen, en dat buiten onze macht,^{*} en onze velden en onze wijngaarden *behooren* aan anderen toe.

⁶ Ik ontstak *in* hevige *woede* toen ik hun geroep en deze dingen hoorde.

⁷ Ik ging bij mijzelf te rade^{*} en ik riep de edelen en de machthebbers ter verantwoording en zei tegen hen: U leent geld uit tegen rente,^{*} ieder aan zijn broeder! Vervolgens belegde ik een grote vergadering tegen hen.

⁸ Ik zei tegen hen: Wij hebben onze broeders, de Joden, die aan de heidenvolken verkocht waren, teruggekocht zoveel als in ons vermogen lag; gaat ú nu weer uw broeders verkopen zodat ze weer aan ons zouden worden verkocht? Toen zwegen zij en vonden geen antwoord.

⁹ En ik zei: Wat u doet, is niet goed. Moet u niet wandelen in de vreeze van onze God vanwege de smaad van de heidenvolken, onze vijanden?

¹⁰ Lenen ook ik, mijn broers en mijn knechten geld en graan aan hen *tegen rente*? Laten we toch deze rente achterwege laten.

^{*} Num. 14:9; Deut. 1:21; 20:3 ^{*} Ex. 14:25; Deut. 1:30; 28:7

5:5 *buiten onze macht* - Letterlijk: en er is niet aan de macht van onze hand. **5:7** *Ik ging bij mijzelf te rade* - Letterlijk: Mijn hart overwoog in mij. **5:7** *rente* - Overeenkomstig het Hebreeuws; sv: last.

¹¹ Geef hun toch vandaag nog hun velden, hun wijngaarden, hun olijfbomen en hun huizen terug, en ook het honderdste *deel* van het geld en het graan, de nieuwe wijn en olie, die u hun leent.

¹² Toen zeiden ze: Wij zullen *het* teruggeven en wij zullen niets *meer* van hen eisen. Zo zullen we doen, zoals u *het* zegt. Toen riep ik de priesters en ik liet hen zweren om dienovereenkomstig te handelen.

¹³ Ook schudde ik de plooi van mijn *mantel* uit en ik zei: Zo moge God elke man die dit woord niet gestand zal doen, uitschudden uit zijn huis en uit zijn arbeid, en zo moge hij uitgeschud en leeg zijn. En de hele gemeente zei: Amen! En zij prezen de **HEERE** en het volk handelde dienovereenkomstig.

DE INZET VAN NEHEMIA

¹⁴ Overigens, vanaf de dag waarop de *koning* mij de opdracht heeft gegeven om landvoogd te zijn in het land Juda, vanaf het twintigste jaar tot het tweeëndertigste jaar van koning Artahsasta, twaalf jaar, hebben ik en mijn broers het brood, *bestemd* voor de landvoogd, niet gegeten.

¹⁵ Maar de eerdere landvoogden, die er vóór mij waren, hadden het zwaar gemaakt voor het volk en zij hadden brood en wijn van hen genomen, *en* daarna *nog* veertig sikkel* zilver. Ook heersten hun knechten over het volk. Maar ik heb zo niet gehandeld, omdat ik God vreesde.

¹⁶ Ook voor het werk aan deze muur heb ik mij sterk gemaakt en wij hebben geen grondbezit verworven en al mijn knechten waren daar bij elkaar voor het werk.

¹⁷ De Joden en de machthebbers, honderdvijftig man, en zij die naar ons toe waren gekomen uit de heidenvolken die zich rondom ons bevinden, *aten* aan mijn tafel.

¹⁸ Wat klaargemaakt werd voor één dag: Voor mij werden klaargemaakt één rund, zes uitgelezen *stuks* kleinvee en vogels *en*, met een tussenpoos van tien dagen, zeer veel van allerlei *soorten* wijn. En bovendien eiste ik niet het brood, *bestemd* voor de landvoogd, want de dienstbaarheid drukte zwaar op dit volk.

¹⁹ ^a Denk *toch* aan mij, mijn God, ten goede, om alles wat ik heb gedaan voor dit volk.

AANVALLEN OP NEHEMIA

6 Het gebeurde, toen Sanballat, Tobia en Gesem, de Arabier, en onze overige vijanden ter ore kwam dat ik de muur herbouwd had en dat daarin geen bres was overgebleven – tot die tijd had ik evenwel *nog* geen deuren in de poorten geplaatst – ² dat Sanballat en Gesem *boden* naar mij stuurden om te zeggen: Kom, laten we elkaar ontmoeten in Kefirim, in het dal Ono. Zij dachten mij echter kwaad te doen.

³ Toen stuurde ik boden naar hen toe om te zeggen: Ik ben met een groot werk bezig en kan niet komen. Waarom zou het werk stilliggen omdat ik het nalaat en naar u toe kom?

⁴ Zij stuurden op deze wijze *wel* vier keer *boden* naar mij toe, maar ik antwoordde hun op dezelfde wijze.

⁵ Toen stuurde Sanballat op dezelfde wijze voor de vijfde keer zijn knecht, met een geopende brief in zijn hand.

⁶ Daarin stond geschreven: De volken is ter ore gekomen – en Gasmu zegt het ook – *dat* u en de Joden in opstand denken te komen. Daarom bent u de muur aan het bouwen. En volgens deze geruchten staat u op het punt hun koning te worden.

⁷ Ook hebt u profeten aangesteld om in Jeruzalem over u uit te roepen: *Er is* een koning in Juda! Welnu, het zal de koning dienovereenkomstig ter ore komen. Welnu, kom, laten we samen overleg plegen.

⁸ Ik stuurde echter *een bode* naar hem toe om te zeggen: Er is van zulke dingen, die u zegt, niets gebeurd. Nee, u bedenkt ze in uw *eigen* hart.

⁹ Want zij allen wilden ons bevreesd maken. Ze zeiden *bij zichzelf*: Hun handen zullen het werk nalaten. Het zal niet afge- maakt worden. Welnu, maak mijn handen sterk!

¹⁰ Toen ik in het huis van Semaja, de zoon van Delaja, de zoon van Mehetabeël, kwam (want hij *had zichzelf* opgesloten), zei hij: Laten wij elkaar ontmoeten in het huis van God, binnen in de tempel. Laten

* Neh. 13:22

5:15 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

we de deuren van de tempel sluiten, want ze komen om u te doden, ja, vannacht komen ze om u te doden.

¹¹ Maar ik zei: Zou iemand zoals ik vluchten? En zou iemand zoals ik naar de tempel gaan en in leven blijven? Ik ga niet!

¹² Ik doorzag *het* immers: Zie, niet God had hem gezonden, maar hij sprak deze profetie over mij uit omdat Tobia en Sanballat hem hadden ingehuurd.

¹³ Daarvoor was hij ingehuurd, zodat ik bevreesd zou worden en zo zou handelen, en zondigen, en *zodat* zij iets zouden hebben om *mij* een slechte naam *te bezorgen*, om mij *te kunnen* honen.

¹⁴ Denk toch, mijn God, aan Tobia en Sanballat, *en vergeld hun* naar deze daden van hen, en ook aan de profetes Noadja en de overige profeten die mij bevreesd wilden maken.

¹⁵ De muur werd op de vijftienvingste van *de maand* Elul voltooid, na tweeënvijftig dagen.

¹⁶ En het gebeurde, toen al onze vijanden *het* hoorden, dat alle heidenvolken rondom bevreesd voor ons werden en in hun *eigen* ogen zeer in achtung daalden, want zij wisten dat dit werk van onze God uit gedaan was.

¹⁷ Ook schreven de edelen van Juda die dagen vele brieven naar Tobia, en *brieven* van Tobia bereikten hen.

¹⁸ Velen in Juda waren namelijk met een eed aan hem verplicht,* omdat hij een schoonzoon was van Sechanja, de zoon van Arach, en Johanan, zijn zoon, had de dochter van Mesullam, de zoon van Berechja, *tot vrouw* genomen.

¹⁹ Ook spraken zij voortdurend tegen mij over zijn goede *daden*, en mijn woorden brachten zij naar buiten, naar hem toe. Tobia zond brieven om mij bevreesd te maken.

DE SITUATIE NA DE AFRONDING VAN DE MUUR

7 Het gebeurde, toen de muur herbouwd was, dat ik de deuren plaatste en dat de poortwachters, de zangers en de Levieten werden aangesteld.

² Toen gaf ik, met betrekking tot Jeruzalem, een bevel aan Hanani, mijn broer, en Hananja, de bevelhebber van de burch, want hij was een betrouwbaar man en godvrezender dan velen.

³ Ik zei tegen hen: Laat de poorten van Jeruzalem niet geopend worden totdat de zon heet wordt, en terwijl *de wachters* nog in dienst zijn, moeten ze de deuren sluiten, en vergrendelt u *ze dan*. En *laat men* wachtposten opstellen, inwoners van Jeruzalem, ieder op zijn wachtpost, en ieder tegenover zijn *eigen* huis.

⁴ De stad was wijd uitgestrekt en groot, maar er *woonde* weinig volk in en er waren geen huizen gebouwd.

REGISTER VAN DE JODEN DIE VÓÓR DE TEMPELBOUW NAAR JUDA ZIJN TERUGGEKEERD

⁵ Mijn God gaf mij in het hart dat ik de edelen, de machthebbers en het volk zou verzamelen om zich in het geslachtsregister in te laten schrijven. Ik vond het geslachtsregister van hen die het eerst waren opgetrokken, en ik vond daarin geschreven:

⁶ Dit zijn de bewoners van het gewest die optrokken uit de gevangenschap van de ballingen die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd, en *die* terugkeerden naar Jeruzalem en naar Juda, ieder naar zijn *eigen* stad,

⁷ die meekwamen met Zerubbabel, Jesua, Nehemia, Azaria, Raämja, Nahamani, Mordechai, Bilsan, Mispereth, Bigvai, Nehum en Baëna.

Dit is het aantal mannen van het volk Israël:

⁸ de nakomelingen van Paros: tweeduizend honderdtweënzeventig;

⁹ de nakomelingen van Sefatja: driehonderdtweënzeventig;

¹⁰ de nakomelingen van Arach: zeshonderdtweënvijftig;

¹¹ de nakomelingen van Pahat-Moab, van de nakomelingen van Jesua en Joab: tweeduizend achthonderdachtien;

¹² de nakomelingen van Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig;

* Ezra 2:1 enz.

6:18 met een eed aan hem verplicht - Letterlijk: bezitters van een eed aan hem.

¹³ de nakomelingen van Zattu: achthonderdvijfenvertig;

¹⁴ de nakomelingen van Zakkai: zevenhonderdzig;

¹⁵ de nakomelingen van Binnui: zeshonderdachtenveertig;

¹⁶ de nakomelingen van Bebai: zeshonderdachtentwintig;

¹⁷ de nakomelingen van Azgad: tweeduzend driehonderdtweëntwintig;

¹⁸ de nakomelingen van Adonikam: zeshonderdzevenenzestig;

¹⁹ de nakomelingen van Bigvai: tweeduzend zevenenzestig;

²⁰ de nakomelingen van Adin: zeshonderdvijfenvijftig;

²¹ de nakomelingen van Ater, van Hizkia: achtennegentig;

²² de nakomelingen van Hasum: driehonderdachtentwintig;

²³ de nakomelingen van Bezai: driehonderdvierentwintig;

²⁴ de nakomelingen van Harif: honderd twaalf;

²⁵ de nakomelingen van Gibeon: vijfennegentig;

²⁶ de mannen van Bethlehem en Netofa: honderdachtentachtig;

²⁷ de mannen van Anathoth: honderdachtentwintig;

²⁸ de mannen van Beth-Azmaveth: tweeënveertig;

²⁹ de mannen van Kirath-Jearim, Kefira en Beëroth: zevenhonderddrieënveertig;

³⁰ de mannen van Rama en Gaba: zeshonderdeenentwintig;

³¹ de mannen van Michmas: honderdtweëntwintig;

³² de mannen van Bethel en Ai: honderddrieëntwintig;

³³ de mannen van het andere Nebo: tweeënveertig;

³⁴ de nakomelingen van een andere Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig;

³⁵ de nakomelingen van Harim: driehonderdachtentwintig;

³⁶ de nakomelingen van Jericho: driehonderdvijfenvertig;

³⁷ de nakomelingen van Lod, Hadid en Ono: zevenhonderdeenentwintig;

³⁸ de nakomelingen van Senaã: drieduzend negenhonderddertig.

³⁹ De priesters: de nakomelingen van Jeda-

ja, van het huis van Jesua: negenhonderddrieënveertig;

⁴⁰ de nakomelingen van Immer: duizend tweeënveertig;

⁴¹ de nakomelingen van Pashur: duizend tweehonderdzevenenveertig;

⁴² de nakomelingen van Harim: duizend zeventien.

⁴³ De Levieten: de nakomelingen van Jesua en van Kadmiël, van de nakomelingen van Hodeva: vierenzeventig.

⁴⁴ De zangers: de nakomelingen van Asaf: honderdachtenveertig.

⁴⁵ De poortwachters: de nakomelingen van Sallum, de nakomelingen van Ater, de nakomelingen van Talmon, de nakomelingen van Akkub, de nakomelingen van Hatita, de nakomelingen van Sobai: honderdachtendertig.

⁴⁶ De tempeldienaren: de nakomelingen van Ziha, de nakomelingen van Hasufa, de nakomelingen van Tabbaoth,

⁴⁷ de nakomelingen van Keros, de nakomelingen van Sia, de nakomelingen van Padon,

⁴⁸ de nakomelingen van Lebana, de nakomelingen van Hagaba, de nakomelingen van Salmi,

⁴⁹ de nakomelingen van Hanan, de nakomelingen van Giddel, de nakomelingen van Gahar,

⁵⁰ de nakomelingen van Reaja, de nakomelingen van Rezin, de nakomelingen van Nekoda,

⁵¹ de nakomelingen van Gazzam, de nakomelingen van Uzza, de nakomelingen van Paseah,

⁵² de nakomelingen van Besai, de nakomelingen van de Meünim, de nakomelingen van de Nefussim,

⁵³ de nakomelingen van Bakbuk, de nakomelingen van Hakufa, de nakomelingen van Harhur,

⁵⁴ de nakomelingen van Bazlith, de nakomelingen van Mehida, de nakomelingen van Harsa,

⁵⁵ de nakomelingen van Barkos, de nakomelingen van Sisera, de nakomelingen van Tamah,

⁵⁶ de nakomelingen van Nezia, de nakomelingen van Hatifa.

⁵⁷ De nakomelingen van de slaven van Salomo: de nakomelingen van Sotai, de na-

komelingen van Sofereth, de nakomelingen van Perida,

⁵⁸ de nakomelingen van Jaäla, de nakomelingen van Darkon, de nakomelingen van Giddel,

⁵⁹ de nakomelingen van Sefatja, de nakomelingen van Hattil, de nakomelingen van Pocheret van Zebaïm, de nakomelingen van Amon.

⁶⁰ Al de tempeldienaren en de nakomelingen van de slaven van Salomo: driehonderdtweënnegentig.

⁶¹ En dit waren degenen die optrokken uit Tel Melah, Tel Harsa, Cherub, Addon en Immer, maar *die* niet konden vertellen *wie* hun familie en *wat* hun afkomst was, of zij van Israël waren:

⁶² de nakomelingen van Delaja, de nakomelingen van Tobia, de nakomelingen van Nekoda: zeshonderdtweënvijftig;

⁶³ en van de priesters: de nakomelingen van Habaja, de nakomelingen van Hakkoz en de nakomelingen van Barzillai, die een vrouw genomen had uit de dochters van Barzillai uit Gilead, en naar hun naam genoemd was.

⁶⁴ Dezen zochten naar hun inschrijving onder hen die in het geslachtsregister waren ingeschreven, maar het werd niet gevonden; *daarom* werden zij als onrein van het priesterschap geweerd.

⁶⁵ En Zijne Excellentie zei tegen hen dat zij niet van de allerheiligste dingen mochten eten totdat er een priester zou aantreden met de urim en de tummim.

⁶⁶ De hele gemeente bijeen: tweeënvijftigduizend driehonderdzesentwintig,

⁶⁷ naast hun slaven en hun slavinnen: dat waren er zeventienduizend driehonderdzeventig, en zij hadden tweehonderdvijfenvijftig zangers en zangeressen.

⁶⁸ Hun paarden: zeventienduizendzesentwintig; hun muil dieren: tweehonderdvijfentwintig.

⁶⁹ Hun kamelen: vierhonderdvijfentwintig; hun ezels: zesduizend zeventienduizend.

⁷⁰ Een deel van de familiehoofden gaf een bijdrage ten behoeve van het werk: Zijne Excellentie gaf voor de schatkamer duizend drachmen aan goud, vijftig sprengbekkens, en vijfduizend onderkleden voor priesters.

⁷¹ En anderen van de familiehoofden gaven voor de schatkamer ten behoeve van het werk: twintigduizend drachmen aan goud en tweeduizend tweehonderd ponden aan zilver.

⁷² En wat de rest van het volk gaf, was twintigduizend drachmen aan goud, tweeduizend ponden aan zilver en zeventig onderkleden voor priesters.

⁷³ De priesters en de Levieten en de poortwachters en de zangers en sommigen van het volk en de tempeldienaren en heel Israël woonden in hun steden.

HET VOLK BEGRIJPT DE VOORLEZING UIT DE WET

8 Toen de zevende maand aanbrak en de Israëlieten in hun steden waren, ² verzamelde heel het volk zich als één man op het plein dat voor de Waterpoort ligt; en zij zeiden tegen Ezra, de schriftgeleerde, dat hij het boek moest brengen met de wet van Mozes, die de HEERE Israël had geboden.

³ Ezra, de priester, bracht de wet voor de gemeente, zowel mannen als vrouwen en al wie wat zijn verstand betrof in staat was *ernaar* te luisteren, op de eerste dag van de zevende maand.

⁴ Hij las daaruit voor, voor het plein dat voor de Waterpoort ligt, vanaf het *morgen* licht tot de middag, ten overstaan van de mannen, de vrouwen en van hen die wat hun verstand betrof in staat waren *ernaar* te luisteren. De oren van heel het volk waren *gericht* op het wetboek.

⁵ Ezra, de schriftgeleerde, stond op een houten verhoging, die ze voor deze gelegenheid hadden gemaakt, en naast hem stond Mattithja, met Sema, Anaja, Uria, Hilkia en Maäseja aan zijn rechterhand, en aan zijn linkerhand Pedaja, Misaël, Malchia, Hasum, Hasbaddana, Zacharia en Mesullam.

⁶ Ezra opende het boek voor de ogen van heel het volk, want hij *stond* hoger dan heel het volk. Toen hij het opende, ging heel het volk staan.

⁷ En Ezra loofde de HEERE, de grote God, en heel het volk antwoordde, onder het opheffen van hun handen: Amen, amen! Zij knielden en bogen zich neer voor de HEERE met het gezicht ter aarde.

* Jesua, Bani, Serebja, Jamin, Akkub, Sab-bethai, Hodia, Maaseja, Kelita, Azaria, Jozabad, Hanan, Pelaja en de Levieten onderwezen het volk in de wet, en het volk stond op zijn plaats.

* Zij lazen uit het boek voor, uit de wet van God, gaven uitleg en verklaarden de betekenis, zodat men de voorlezing begreep.

¹⁰ En Nehemia (hij was *Zijne Excellentie, de stadhouder*), Ezra, de priester en schriftgeleerde, en de Levieten die het volk onderwezen, zeiden tegen heel het volk: Deze dag is heilig voor de HEERE uw God. Rouw dan niet en huil niet. Heel het volk huilde namelijk toen ze de woorden van de wet hoorden.

¹¹ Verder zei hij tegen hen: Ga, eet lekkernijen en drink zoete dranken. En deel uit* aan hen voor wie niets is klaargemaakt, want deze dag is heilig voor onze Heere. Wees niet bedroefd, want de vreugde van de HEERE, dat is uw kracht.

¹² De Levieten deden heel het volk zwijgen door te zeggen: Wees stil, want deze dag is heilig. Wees daarom niet bedroefd.

¹³ Toen ging al het volk weg om te eten en te drinken, om uit te delen en grote vreugde te bedrijven, want zij hadden de woorden begrepen die men hun bekend had gemaakt.

HET LOOFHUTTENFEEST

¹⁴ De volgende dag verzamelden zich de familiehoofden van heel het volk, de priesters en de Levieten bij Ezra, de schriftgeleerde, en dat om inzicht te krijgen in de woorden van de wet.

¹⁵ Zij vonden in de wet* geschreven dat de HEERE door de dienst van Mozes* had geboden dat de Israëlieten in loofhutten zouden wonen tijdens het feest in de zevende maand,

¹⁶ en dat zij *het overal* zouden doen horen en een boodschap zouden laten gaan door al hun steden en in Jeruzalem, en zouden zeggen: Ga naar buiten, naar de bergen en breng loof van de olijfbom, loof van de olijfwilg, loof van de mirte, loof van de

palmboom, en loof van *andere* dicht bebladerde bomen, om loofhutten te maken overeenkomstig wat voorgeschreven is.

¹⁷ Toen ging het volk eropuit en ze haalden loof en ze maakten loofhutten voor zichzelf, ieder op zijn dak, en in hun voorhoven en in de voorhoven van het huis van God, en op het plein van de Waterpoort en op het plein van de Efraïmpoort.

¹⁸ De hele gemeente van hen die uit de vangenschap waren teruggekeerd, maakte loofhutten en woonde in *die* loofhutten, want zo hadden de Israëlieten niet meer gedaan vanaf de dagen van Jozua, de zoon van Nun, tot op deze dag. Er was zeer grote blijdschap.

¹⁹ En men las dag aan dag voor uit het boek met de wet van God, vanaf de eerste dag tot de laatste dag, en ze vierden zeven dagen feest. En op de achtste dag was er een bijzondere samenkomst, volgens de bepaling.

HET VOLK HOUDT EEN DAG VAN VASTEN EN GEBED

9 Op de vierentwintigste dag van deze maand verzamelden de Israëlieten zich met vasten en in rouwgewaden, met aarde op hun hoofd.

² En het nageslacht van Israël zonderde zich af van alle vreemdelingen. Ze gingen staan en beleden hun zonden en de ongerechtigheden van hun vaders.

³ Nadat zij op hun plaats waren gaan staan, lazen zij voor uit het wetboek van de HEERE, hun God, *gedurende* een vierde deel van de dag; en op een *ander* vierde deel van de dag deden zij belijdenis en bogen zich neer voor de HEERE, hun God.

⁴ Jesua en Bani, Kadmiël, Sebanja, Bunni, Serebja, Bani en Chenani gingen op de verhoging van de Levieten staan en riepen met luide stem tot de HEERE, hun God.

⁵ De Levieten Jesua, Kadmiël, Bani, Hasabneja, Serebja, Hodia, Sebanja en Petahja zeiden: Sta op, loof de HEERE, uw God, van eeuwigheid tot eeuwigheid, en laat men

* Ex. 23:16; Lev. 23:34; Num. 29:12 enz.; Deut. 16:13,14,15

8:11 *En deel uit* - Letterlijk: en stuur delen; zie ook vers 13. 8:15 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes.

Uw heerlijke Naam^a loven, die boven alle lof en prijs verheven is.

⁶ U bent het, HEERE, U alleen. ^aU hebt de hemel gemaakt, de allerhoogste hemel^b en heel het leger erin, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en U doet dat alles leven, en de menigte aan de hemel buigt zich voor U neer.

⁷ U bent de HEERE, de God Die Abram heeft uitgekozen en hem heeft uitgeleid^c uit Ur van de Chaldeeën, en U hebt zijn 'naam veranderd in Abraham.

⁸ U hebt zijn hart trouw bevonden voor Uw aangezicht en U hebt een verbond met hem gesloten^e om hem het land te geven van de Kanaänieten, de Hethieten, de Amorieten, de Fereziëten, de Jebusieten en de Girgasieten, om het te geven aan zijn nageslacht; en U hebt Uw woorden gestand gedaan, want U bent rechtvaardig.

⁹ U hebt de ellende van onze vaders in Egypte gezien, en U hebt hun geroep bij de Schelfzee gehoord.

¹⁰ U hebt tekenen en wonderen gedaan bij de farao, bij al zijn dienaren en bij heel de bevolking van zijn land, want U wist dat zij overmoedig tegen hen handelden, en U hebt voor Uzelf een Naam gemaakt, zoals die op deze dag is.

¹¹ De zee hebt U vóór hen doormidden gespleten, en zij zijn in het midden van de zee over het droge overgestoken. Hun achtervolgers hebt U in de diepten geworpen als een steen in machtige wateren.

¹² Met een wolkkolom hebt U hen overdag geleid en met een vuurkolom 's nachts, om de weg waarop zij zouden gaan voor hen te verlichten.

¹³ Op de berg Sinaï bent U neergedaald en hebt U vanuit de hemel met hen gesproken, en U hebt hun rechtmatige bepalingen, betrouwbare wetten en goede verordeningen en geboden gegeven.

¹⁴ Uw heilige sabbat hebt U hun doen kennen, en geboden, verordeningen en een wet hebt U voor hen uitgevaardigd door de dienst van Mozes,^a Uw dienaar.

¹⁵ Brood uit de hemel hebt U hun gegeven tegen hun honger, en U hebt voor hen 'water uit een rots doen komen tegen hun dorst. U hebt hun gezegd het land binnen te gaan en in bezit te nemen waarvoor U Uw hand opgeheven had om het hun te geven.

¹⁶ Maar zij en onze vaders hebben overmoedig gehandeld. Zij zijn halsstarrig geweest^b en hebben niet naar Uw geboden geluisterd.

¹⁷ Zij hebben geweigerd te luisteren en zij hebben niet gedacht aan Uw wonderen die U bij hen had gedaan. Zij zijn halsstarrig geweest en in hun opstandigheid hebben zij een^c hoofd aangesteld om terug te keren naar hun slavernij. Maar U bent een God^d Die menigvuldig vergeeft,^e genadig, barmhartig, geduldig, rijk aan goedertierenheid, en U hebt hen niet verlaten.

¹⁸ Zelfs toen ze voor zichzelf een gegoten kalf gemaakt hadden en zeiden: Dit is uw God die u heeft doen optrekken uit Egypte, en grote godslasteringen hadden gepleegd,

¹⁹ hebt U hen in Uw grote barmhartigheid toch niet verlaten in de woestijn. ^bDe wolkkolom week overdag niet van boven hen om hen te leiden op de weg, en ook de vuurkolom 's nachts niet om voor hen de weg te verlichten waarop zij zouden gaan.

²⁰ Uw goede Geest hebt U gegeven om hen te onderwijzen. 'Uw manna hebt U hun mond niet onthouden en water hebt U hun gegeven tegen hun dorst.

²¹ Veertig jaar hebt U hen onderhouden in de woestijn. Zij hebben geen gebrek geleden, hun kleren zijn niet versleten en hun voeten zijn niet opgezwellen.

^a Gen. 1 enz.; Ps. 146:6; Hand. 14:15; 17:24; Openb. 14:7 ^b Gen. 11:31,32; 12:1 ^c Gen. 17:5 ^d Gen. 15:6 ^e Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 17:8; 26:4 ^f Ex. 3:7; 14:10 ^g Ex. 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14 ^h Ex. 14:22 enz. ⁱ Ex. 13:21; 14:19; 40:38; Ps. 105:39 ^j Ex. 19:20; 20:1 enz. ^k Ex. 16:14 ^l Ex. 17:6; Num. 20:9 ^m Num. 14:4 ⁿ Ex. 34:7; Num. 14:18; Ps. 86:5 ^o Ex. 32:1 enz. ^p Ex. 13:22; 40:38 ^q Num. 11:17 ^r Joz. 5:12 ^s Deut. 2:7; 8:4; 29:5

9:5 *Uw heerlijke Naam* - Letterlijk: de naam van Uw heerlijkheid. 9:6 *de allerhoogste hemel* - Letterlijk: de hemel der hemelen. 9:14 *de dienst van Mozes* - Letterlijk: de hand van Mozes. 9:16 *Zij zijn halsstarrig geweest* - Letterlijk: Zij hebben de nek verhard; zie ook de verzen 17 en 29. 9:17 *een God Die menigvuldig vergeeft* - Letterlijk: een God van vergevingen.

²² U hebt hun koninkrijken en volken gegeven en U hebt die *hun* toebedeeld als randgebied: zij hebben het land van ^aSihon, te weten het land van de koning van Hesbon, en het land van Og, de koning van Basan, in bezit gekregen.

²³ Hun kinderen hebt U ^btalrijk gemaakt als de sterren aan de hemel. U hebt hen naar het land gebracht waarvan U tegen hun vaders had gezegd dat zij *het* binnen zouden gaan om het in bezit te nemen.

²⁴ Hun kinderen zijn 'het binnengegaan en hebben het land in bezit genomen. En U hebt de bewoners van het land, de Kanaanieten, vóór hen onderworpen en U hebt die in hun hand gegeven, *samen* met hun koningen en de volken van het land, om met hen te doen naar hun goeiddunken.

²⁵ Zij hebben versterkte steden en vruchtbare grond ingenomen en hebben huizen in bezit genomen die vol zijn van alle goeds, uitgehakte waterputten, wijngaarden, olijfbomen en vruchtbomen in overvloed. Zij hebben gegeten en zijn verzadigd en welvarend geworden en hebben als in een lusthof geleefd door Uw grote goedheid.

²⁶ Zij zijn echter ongehoorzaam geworden en zijn tegen U in opstand gekomen, en zij hebben Uw wet verworpen ^cen Uw ^dprofeten gedood, die bij hen hebben getuigd om hen tot U te doen terugkeren. Zo hebben zij grote godslasteringen gepleegd.

²⁷ ^eU hebt hen overgegeven in de hand van hun tegenstanders en die hebben hen benauwd. Maar als zij ten tijde van hun benauwdheid tot U riepen, hoorde U *hen* vanuit de hemel en gaf U hun, overeenkomstig Uw grote barmhartigheid, verlosers, die hen uit de hand van hun tegenstanders verlost.

²⁸ Maar als zij rust gekregen hadden, deden zij opnieuw wat kwaad is voor Uw aangezicht. Dan gaf U hen *weer* over in de hand van hun vijanden en die heersten *dan weer* over hen. Als zij zich dan bekeerden en tot U riepen, hoorde U vanuit de hemel en redde hen vele malen, overeenkomstig Uw barmhartigheid.

²⁹ U hebt hen gewaarschuwd om hen te doen terugkeren naar Uw wet, maar zij hebben overmoedig gehandeld. Ze hebben niet naar Uw geboden geluisterd, maar hebben gezondigd tegen Uw bepalingen, ^f'waardoor een mens die ze houdt, leven zal. Zij zetten *hun* schouder *er* dwars *tegenin*, zij waren halsstarrig en luisterden niet.

³⁰ Vele jaren bent U geduldig geweest ten opzichte van hen, en hebt U hen door Uw Geest ^ggewaarschuwd, door de dienst van Uw profeten, maar zij namen het niet ter ore. Toen hebt U hen in de hand van de volken van de landen overgegeven.

³¹ Door Uw grote barmhartigheid hebt U hen niet vernietigd en hebt U hen niet verlaten, want U bent een genadig en barmhartig God.

³² Welnu, onze God, o grote, geweldige en ontzagwekkende God, Die het verbond en de goedertierenheid in acht neemt, laat al de moeite die ons heeft getroffen niet gering zijn voor Uw aangezicht: onze koningen, onze vorsten, onze priesters, onze profeten, en onze vaders, heel Uw volk, vanaf de dagen van de koningen van Assyrië tot op deze dag.

³³ U bent echter ^hrechtvaardig geweest in alles wat ons overkomen is. Want U hebt getrouw gehandeld, maar wij hebben goddeloos gehandeld.

³⁴ Onze koningen, onze vorsten, onze priesters en onze vaders hebben Uw wet niet gehouden en zij hebben geen acht geslagen op Uw geboden en op Uw getuigenissen, die U hun gegeven hebt.

³⁵ Zij hebben U in hun koninkrijk niet gediend, ondanks Uw vele kostbaarheden, die U hun had gegeven, en ondanks het uitgestrekte en vruchtbare land dat U aan hen overgegeven had, en zij hebben zich niet bekeerd van hun slechte daden.

³⁶ Zie, vandaag zijn wij slaven, en het land dat U aan onze vaders hebt gegeven om de vrucht en het goede daarvan te eten, zie, wij zijn slaven daarin.

³⁷ De opbrengst ervan verschaft veel *rijkdom* aan de koningen die U over ons aan-

^aNum. 21:21,33 ^bGen. 22:17 ^cJoz. 1:2,3 enz. ^d1 Kon. 18:4; 19:10; 2 Kron. 24:21 ^eRicht. 2:14 enz.

^fLev. 18:5; Ezech. 20:11; Rom. 10:5; Gal. 3:12 ^g2 Kon. 17:13; 2 Kron. 36:15 ^hDeut. 32:4; Dan. 9:14 9:26 *verworpen* - Letterlijk: achter hun rug geworpen.

gesteld hebt vanwege onze zonden. Zij heersen over onze lichamen en over onze dieren naar hun goeddenken, en wij zijn in grote benauwdheid.

³⁸ Op grond van dit alles sluiten wij een vaste overeenkomst en stellen die op schrift, met het zegel van onze vorsten, Levieten en priesters.

VERNIEUWING VAN HET VERBOND

10 Onder hen die *hun* zegel zetten waren: Zijne Excellentie Nehemia, de zoon van Hachalja, en Zidkia,

² Seraja, Azarja, Jeremia,

³ Pashur, Amarja, Malchia,

⁴ Hattus, Sebanja, Malluch,

⁵ Harim, Meremoth, Obadja,

⁶ Daniël, Ginnethon, Baruch,

⁷ Mesullam, Abia, Mijamin,

⁸ Maäzja, Bilgai, en Semaja; dat waren de priesters.

⁹ De Levieten: Jesua, de zoon van Azanja, Binnui; van de zonen van Henadad, Kadmiël.

¹⁰ En hun broeders: Sebanja, Hodia, Kelita, Pelaja, Hanan,

¹¹ Micha, Rehob, Hasabja,

¹² Zakkur, Serebja, Sebanja,

¹³ Hodia, Bani, en Beninu.

¹⁴ De hoofden van het volk: Paros, Pahat-Moab, Elam, Zattu, Bani,

¹⁵ Bunni, Azgad, Bebai,

¹⁶ Adonia, Bigvai, Adin,

¹⁷ Ater, Hizkia, Azzur,

¹⁸ Hodia, Hasum, Bezai,

¹⁹ Harif, Anathoth, Nebai,

²⁰ Magpias, Mesullam, Hezir,

²¹ Mesezabeël, Zadok, Jaddua,

²² Pelatja, Hanan, Anaja,

²³ Hosea, Hananja, Hassub,

²⁴ Hallohes, Pilha, Sobek,

²⁵ Rehum, Hasabna, Maäseja,

²⁶ Ahia, Hanan, Anan,

²⁷ Malluch, Harim, en Baëna.

²⁸ De rest van het volk, de priesters, de Levieten, de poortwachters, de zangers, de tempeldienaren, en al wie zich had afgezonderd van de volken van de landen om de wet van God te houden, hun vrouwen,

hun zonen en hun dochters, al wie kennis en inzicht had,

²⁹ verbonden zich met hun broeders en hun vooraanstaaenden en namen met een zelfvervloeking en een eed de *verplichting op zich* dat ze zouden wandelen volgens de wet van God, die gegeven was door de dienst van Mozes, de dienaar van God, en dat zij alle geboden van de HEERE, onze Heere, al Zijn bepalingen en Zijn verordeningen, in acht zouden nemen en houden: ³⁰ "Wij zullen onze dochters niet aan de volken van het land geven, en hun dochters zullen wij niet voor onze zonen nemen.

³¹ "Als de volken van het land op de sabbatdag *hun* waren en allerlei soorten graan zullen brengen om te verkopen, dan zullen wij dat niet op de sabbat of op een andere heilige dag van hen aannemen. "Wij zullen het zevende jaar *het land* braak laten liggen, en *afzien* van allerhande rente.

³² Wij leggen onszelf de geboden op dat wij een derde sikkel" per jaar zullen geven voor de dienst van het huis van onze God;

³³ voor het uitgestalde brood en het voortdurende graanoffer, voor het voortdurende brandoffer, de "sabbatten, de nieuwe maanden, voor de feestdagen, voor de geheiligde *gaven*, voor de zondoffers om verzoening te doen voor Israël, en voor heel de dienst van het huis van onze God.

³⁴ Wij, de priesters, de Levieten en het volk, hebben het lot geworpen over het offer van het hout, om *dat* naar het huis van onze God te brengen, *ingedeeld* naar onze families, op vastgestelde tijden, jaar op jaar, om *dat* te verbranden op het altaar van de HEERE onze God, overeenkomstig wat in de wet beschreven staat.

³⁵ Wij nemen de *verplichting op ons* om de eerstelingen van onze grond en de eerstelingen van elke vrucht van elke boom jaar op jaar naar het huis van de HEERE te brengen,

³⁶ en de eerstgeborenen van onze zonen en van onze dieren, "overeenkomstig wat beschreven staat in de wet; en om de eerstgeborenen van onze runderen en van ons

¹ Ex. 34:16; Deut. 7:3 ² Ex. 20:10; 34:21; Lev. 23:2 enz.; Deut. 5:12,13,14 enz. ³ Ex. 23:10; Lev. 25:2;

Deut. 15:1 enz. ⁴ Num. 28:29 ⁵ Ex. 23:19; Lev. 19:23 ⁶ Ex. 13:2; Num. 3:13; 8:17

10:29 de dienst van Mozes - Letterlijk: de hand van Mozes. 10:32 Een sikkel is 10 tot 13 gram.

kleinvee naar het huis van onze God te brengen, naar de priesters die dienstdoen in het huis van onze God.

³⁷ En de eerstelingen van ons deeg, onze hefoffers, de vrucht van elke boom, nieuwe wijn en olie zullen wij brengen naar de priesters, naar de *voorraadkamers* van het huis van onze God. ³⁸ De tienden van onze grond *brengen wij* naar de Levieten; de Levieten krijgen de tienden in alle steden waar wij werken.

³⁸ Ook zal er een priester, een zoon van Aäron, bij de Levieten zijn, als de Levieten de tienden ontvangen. En de Levieten zullen 'een tiende van de tienden naar het huis van onze God brengen, naar de kamers van het voorraadhuis,

³⁹ want de Israëlieten en de Levieten moeten het hofoffer van graan, nieuwe wijn en olie naar de *voorraadkamers* brengen; daar zijn immers de voorwerpen van het heiligdom, de priesters die dienstdoen, de poortwachters en de zangers. Wij zullen het huis van onze God niet verwaarlozen.

WONEN IN JERUZALEM EN DAARBUITEN

11 De vorsten van het volk woonden in Jeruzalem, maar de rest van het volk wierp *het* lot om één op de tien van *het volk naar voren* te brengen om in Jeruzalem, de heilige stad, te gaan wonen, en negen op de tien in de *andere* steden.

² Het volk zegende alle mannen die zich vrijwillig aanboden om in Jeruzalem te wonen.

³ Dit zijn de hoofden van het gewest die in Jeruzalem woonden (in de steden van Juda woonden, ieder in zijn bezit, in hun steden: Israël, de priesters, de Levieten, de tempeldienaren en de nakomelingen van de slaven van Salomo).

⁴ In Jeruzalem woonden *sommigen* van de nakomelingen van Juda en van de nakomelingen van Benjamin. Van de nakomelingen van Juda: Ataja, de zoon van Uzziä, de zoon van Zacharja, de zoon van Amarja, de zoon van Sefatja, de zoon van Mahalaël, van de nakomelingen van Perez;

⁵ en Maäseja, de zoon van Baruch, de zoon van Kol-Hoze, de zoon van Hazaja, de zoon

van Adaja, de zoon van Jojarib, de zoon van Zacharja, de zoon van de Siloniet.

⁶ Alle nakomelingen van Perez die in Jeruzalem woonden, waren vierhonderdachtentwintig bekwame mannen.

⁷ Dit zijn de nakomelingen van Benjamin: Sallu, de zoon van Mesullam, de zoon van Joëd, de zoon van Pedaja, de zoon van Kolaja, de zoon van Maäseja, de zoon van Ithiël, de zoon van Jesaja;

⁸ en na hem Gabbai, Sallai: negenhonderdachtentwintig.

⁹ Joël, de zoon van Zichri, was opzichter over hen, en Juda, de zoon van Senua, was de tweede over de stad.

¹⁰ Van de priesters: Jedaja, de zoon van Jojarib, Jachin,

¹¹ Seraja, de zoon van Hilikia, de zoon van Mesullam, de zoon van Zadok, de zoon van Merajoth, de zoon van Ahitub, de verantwoordelijke voor het huis van God.

¹² En hun broeders die het werk in het huis verrichtten: achthonderdtweëntwintig. Adaja, de zoon van Jeroham, de zoon van Pelalja, de zoon van Amzi, de zoon van Zacharja, de zoon van Pashur, de zoon van Malchia.

¹³ En zijn broeders, familiehoofden: tweehonderdtweënvēertig. Amassai, de zoon van Azareël, de zoon van Achzai, de zoon van Mesillemoth, de zoon van Immer.

¹⁴ En hun broeders, strijdbare helden: honderdachtentwintig. Opzichter over hen was Zabdiël, de zoon van Gedolim.

¹⁵ Van de Levieten: Semaja, de zoon van Hassub, de zoon van Azrikam, de zoon van Hasabja, de zoon van Bunni.

¹⁶ En Sabbethai en Jozabad, van de hoofden van de Levieten, waren *verantwoordelijk* voor het werk buiten het huis van God.

¹⁷ En Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zabdi, de zoon van Asaf, het hoofd *verantwoordelijk* voor de aanhef van de dankzegging bij het gebed, en Bakbukja was de tweede van zijn broeders; en Abda, de zoon van Sammua, de zoon van Galal, de zoon van Jeduthun.

¹⁸ Alle Levieten in de heilige stad: tweehonderdvierentwintig.

¹⁹ De poortwachters, Akkub, Talmon en

^a Lev. 23:17; Num. 15:19; 18:12; Deut. 18:4 ^b Num. 18:24,25 ^c Num. 18:26

hun broeders, die de wacht hielden bij de poorten: honderdtweeënzeventig.

²⁰ De rest van Israël, de priesters en de Levieten woonden in alle steden van Juda, ieder in zijn erfelijk bezit.

²¹ De tempeldienaren woonden op de Ofel; Ziha en Gispa waren aangesteld over de tempeldienaren.

²² De opzichter van de Levieten in Jeruzalem was Uzzi, de zoon van Bani, de zoon van Hasabja, de zoon van Mattanja, de zoon van Micha; van de nakomelingen van Asaf waren de zangers verantwoordelijk voor het werk in het huis van God.

²³ Er was namelijk een gebod van de koning met betrekking tot hen, een vaste overeenkomst met betrekking tot de zangers, zodat elke dag het voor die dag benodigde^a er was.

²⁴ En Petahja, de zoon van Mesezabeël, uit de nakomelingen van Zerah, de zoon van Juda, stond de koning terzijde bij elke zaak van het volk.

²⁵ In de dorpen op het platteland^a waren sommigen van de nakomelingen van Juda gaan wonen: in Kirjat-Arba en de bijbehorende plaatsen, in Dibon en de bijbehorende plaatsen, in Jekabzeël en zijn dorpen,

²⁶ in Jesua, in Molada, in Beth-Palet,

²⁷ in Hazar-Sual, in Berseba en de bijbehorende plaatsen,

²⁸ in Ziklag, in Mechona en de bijbehorende plaatsen,

²⁹ in En-Rimmon, in Zora, in Jarmuth, Zanoah, Adullam en zijn dorpen, Lachis en zijn akkers, en Azeka en de bijbehorende plaatsen; zij vestigden zich van Berseba af tot het Dal van Hinnom toe.

³¹ De nakomelingen van Benjamin van Geba woonden in Michmas, Aja en Bethel en de bijbehorende plaatsen,

³² Anathoth, Nob, Ananja,

³³ Hazor, Rama, Gitthaim,

³⁴ Hadid, Zeboim, Neballat,

³⁵ Lod en Ono, in de Vallei van de handwerkers.

³⁶ Van de Levieten woonden sommigen in land dat aan Juda en Benjamin toebedeeld was.

REGISTERS VAN HOGEPRIESTERS, PRIESTERS EN LEVIETEN

12 Dit zijn de priesters en de Levieten die met Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jesua waren opgetrokken: Seraja, Jeremia, Ezra, ² Amarja, Malluch, Hattus, ³ Sechanja, Rehum, Meremoth, ⁴ Iddo, Ginnethoi, Abia, ⁵ Mijamin, Maädja, Bilga, ⁶ Semaja en Jojarib, Jedaja, ⁷ Sallu, Amok, Hilikia en Jedaja; dat waren de hoofden van de priesters en hun broeders in de dagen van Jesua.

⁸ De Levieten waren: Jesua, Binnui, Kadmiel, Serebja, Juda, en Mattanja. Hij en zijn broeders waren verantwoordelijk voor de dankliederen.

⁹ En Bakbukja en Unni, hun broeders stonden tegenover hen bij hun taken.

¹⁰ Jesua verwekte Jojakim, Jojakim verwekte Eljasib, en Eljasib Jojada,

¹¹ Jojada verwekte Jonathan, en Jonathan verwekte Jaddua.

¹² In de dagen van Jojakim waren de volgende priesters familiehoofden: van Seraja was dat Meraja; van Jeremia, Hananja,

¹³ van Ezra, Mesullam; van Amarja, Johanan;

¹⁴ van Melichu, Jonathan; van Sebanja, Jozef;

¹⁵ van Harim, Adna; van Merajoth, Helkai;

¹⁶ van Iddo, Zacharia; van Ginnethon, Mesullam;

¹⁷ van Abia, Zichri; van Minjamin, van Moadja, Piltai;

¹⁸ van Bilga, Sammua; van Semaja, Jonathan;

¹⁹ en van Jojarib, Matthenai; van Jedaja, Uzzi;

²⁰ van Sallai, Kallai; van Amok, Heber;

²¹ van Hilikia, Hasabja; en van Jedaja, Nethaneël.

²² De Levieten werden in de dagen van Eljasib, Jojada en Johanan en Jaddua ingeschreven als familiehoofden, en de priesters tijdens het koningschap van Darius, de Pers.

11:23 elke dag het voor die dag benodigde - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag.

11:25 op het platteland - Letterlijk: op hun velden.

²³ De nakomelingen van Levi, de familiehoofden, werden in het boek van de ^akronieken ingeschreven, tot de dagen van Johanan, de zoon van Eljasib.

²⁴ De hoofden van de Levieten waren Hasabja, Serebja, en Jesua, de zoon van Kadmiël, en hun broeders *stonden*, dienst voor dienst, tegenover hen om te prijzen en te loven, volgens het gebod van David, de man Gods:

²⁵ Mattanja en Bakbukja, Obadja, Mesul-lam, Talmon en Akkub waren bewakers, poortwachters die de wacht hielden bij de voorraadkamers van de poorten.

²⁶ Dezen waren er in de dagen van Jojakim, de zoon van Jesua, de zoon van Jozadak, en in de dagen van Nehemia, de landvoogd, en van de priester Ezra, de schriftgeleerde.

INWIJDING VAN DE MUUR VAN JERUZALEM

²⁷ Bij de inwijding van de muur van Jeruzalem zochten zij de Levieten uit al hun woonplaatsen om hen naar Jeruzalem te brengen, om met blijdschap de inwijding te verrichten, met dankzegging en met gezang, met cimbals, luiten en harpen.

²⁸ De nakomelingen van de zangers verzamelden zich, zowel vanuit het omliggende gebied van Jeruzalem als vanuit de dorpen van de Netofatiëten,

²⁹ en vanuit het huis van Gilgal, en vanuit de velden van Geba en Azmaveth, want de zangers hadden dorpen voor zichzelf gebouwd rond Jeruzalem.

³⁰ De priesters en de Levieten reinigden zich; vervolgens reinigden zij het volk, de poorten en de muur.

³¹ Toen liet ik de vorsten van Juda de muur opgaan. Ik stelde twee grote dankkoren en processies op: de ene ging naar rechts, over de muur, naar de Mestpoort,

³² en achter hen liep Hosaja met de helft van de vorsten van Juda,

³³ en Azarja, Ezra en Mesullam,

³⁴ Juda, Benjamin, Semaja en Jeremia,

³⁵ en van de nakomelingen van de priesters met trompetten: Zacharja, de zoon van Jonathan, de zoon van Semaja, de zoon

van Mattanja, de zoon van Michaja, de zoon van Zakkur, de zoon van Asaf,

³⁶ en zijn broeders Semaja en Azareël, Milalai, Gilalai, Maïi, Nethaneël en Juda, en Hanani, met muziekinstrumenten van David, de man Gods. En Ezra, de schriftgeleerde, ging voor hen uit.

³⁷ Zij gingen vervolgens naar de Bronpoort, en recht voor hen uit gingen zij via de trappen van de stad van David naar boven, waar de muur oploopt, boven het huis van David langs tot aan de Waterpoort in het oosten.

³⁸ Het tweede dankkoorging in tegenovergestelde richting, met mij erachter, en met de helft van het volk, over de muur, boven de Bakaventoren langs, tot aan de Brede Muur,

³⁹ boven de Efraïmpoort langs, en over de Oude Poort en over de Vispoort, de Hananeeltoren en de Honderdtoren, tot aan de Schaapspoort. Vervolgens bleven ze bij de Gevangenpoort staan.

⁴⁰ Daarna stelden de twee dankkoren zich op in het huis van God, ook ik en de helft van de machthebbers met mij,

⁴¹ en de priesters Eljakim, Maäseja, Minjamin, Michaja, Eljoënai, Zacharja en Hananja, met trompetten,

⁴² en Maäseja, Semaja, Eleazar, Uzzi, Johanan, Malchia, Elam en Ezer. Ook lieten de zangers zich horen, en Jizrahja, de opzichter.

⁴³ Zij brachten op die dag grote offers en waren verblijd, want God had hen in grote mate^a verblijd, en ook de vrouwen en de kinderen waren verblijd, zodat de blijdschap van Jeruzalem van ver gehoord werd.

REGELINGEN VOOR DE BIJDAGEN VOOR PRIESTERS EN LEVIETEN

⁴⁴ Ook werden op die dag mannen aangesteld over de kamers voor de voorraden, voor de hefoffers, voor de eerstelingen en voor de tienden, om daarin de door de wet voorgeschreven delen van de opbrengst van de velden om de steden te verzamelen voor de priesters en de Levieten, want er

^a 1 Kron. 9:10 enz.

12:43 in grote mate - Letterlijk: met een grote blijdschap.

was blijdschap in Juda over de priesters en de Levieten die *daar in dienst* stonden, ⁴⁵ en *hun* taak ten behoeve van hun God en *hun* taak bij de reiniging vervulden, evenals de zangers en de poortwachters, overeenkomstig het ^agebod van David en Salomo, zijn zoon.

⁴⁶ In de dagen van David en Asaf, van oudsher, waren er namelijk hoofden van de zangers en voor het loflied en de lofzangen voor God.

⁴⁷ Daarom gaf heel Israël in de dagen van Zerubbabel en in de dagen van Nehemia de delen voor de zangers en de poortwachters, elke dag het voor die dag benodigde, ^c en zij heiligden *wat* voor de Levieten was en de Levieten heiligden *wat* voor de nakomelingen van Aäron was.

OPTREDEN VAN NEHEMIA TEGEN ALLERHANDE WANTOESTANDEN

13 Op die dag werd er voorgelezen uit het boek van Mozes voor de oren van het volk. Daarin ^bwerd voorgeschreven bevonden dat een Ammoniet of een Moabiet tot in eeuwigheid niet in de gemeente van God mocht komen,

² omdat zij de Israëlieten niet met brood en water tegemoetgekomen waren, en men ^cBileam tegen hen had ingehuurd om hen te vervloeken; onze God had de vloek echter veranderd in zegen.

³ Het gebeurde, toen zij de wet hoorden, dat zij alle mensen van allerlei herkomst afzonderden van Israël.

⁴ Hiervóór had Eljasib, de priester die aangesteld was over de kamers van het huis van onze God, *en* die verwant was aan Tobia,

⁵ een grote kamer voor hem gemaakt; daar brachten zij vroeger steeds het graanoffer, de wierook, de voorwerpen, de tienden van het graan, van de nieuwe wijn en de olie – *overeenkomstig* het gebod voor de Levieten, de zangers en de poortwachters – en het heffer voor de priesters.

⁶ Toen dit alles *plaatsvond* was ik niet in Jeruzalem, want in het tweeëndertigste jaar van Arthasasta, de koning van Babel, moest ik bij de koning *terugkomen*, maar

na verloop van dagen kreeg ik *weer* verlof van de koning.

⁷ Toen ik in Jeruzalem aankwam, kreeg ik inzicht in het kwaad dat Eljasib ten behoeve van Tobia gedaan had, door een kamer voor hem te maken in de voorhoven van het huis van God.

⁸ Dit was volstrekt kwalijk in mijn *ogen*; daarom wierp ik al het huisraad van Tobia uit de kamer naar buiten.

⁹ Ik zei dat ze de kamers moesten reinigen, en ik liet de voorwerpen van het huis van God daar terugbrengen, met het graanoffer en de wierook.

¹⁰ Verder kwam ik te weten dat de delen voor de Levieten niet werden gegeven, en dat de Levieten en de zangers, die het werk verrichtten, waren gevlucht, ieder naar zijn *eigen* veld.

¹¹ Ik riep de machthebbers ter verantwoording en zei: Waarom is het huis van God verlaten? Ik bracht hen bij elkaar en ik deed hen hun plaats *weer* innemen.

¹² Toen bracht heel Juda de tienden van het graan, de nieuwe wijn en de olie *weer* naar de voorraadkamers.

¹³ En ik gaf Selemja, de priester, en Zadok, de schrijver, en van de Levieten Pedaja, de leiding over de voorraadkamers, en naast hen Hanan, de zoon van Zakkur, de zoon van Mattanja, want zij werden betrouwbaar geacht, en het was aan hen om *alles* onder hun broeders te verdelen.

¹⁴ Denk hierom aan mij, mijn God, wis mijn blijken van goedertierenheid niet uit, die ik aan het huis van mijn God en aan de eredienst daarin, heb bewezen.

HET HEILIGEN VAN DE SABBAT

¹⁵ In die dagen zag ik in Juda *mensen* die op de sabbat de wijnpersen aan het treden waren en die hopen *graan* brachten en *die* op ezels laadden, en ook wijn, druiven en vijgen en allerlei *andere* lasten. Zij brachten die naar Jeruzalem op de sabbatdag. Op de dag dat zij dat voedsel gingen verkopen, waarschuwde ik *hen*.

¹⁶ Ook woonden er Tyriërs, die vis aanvoerden en allerlei koopwaar, die zij op de

^a1Kron. 25. ^bDeut. 23:3,4,5. ^cNum. 22:5; Joz. 24:9

12:47 *elke dag het voor die dag benodigde* - Letterlijk: de zaak van de dag op zijn dag.

sabbat aan de Judeeërs en in Jeruzalem verkochten.

¹⁷ Toen riep ik de edelen van Juda ter verantwoording en zei tegen hen: Wat is dit voor een wandaad die u verricht, waardoor u de sabbatdag ^a ontheiligt?

¹⁸ Deden uw vaderen niet evenzo? En *vervolgens* bracht onze God al dit kwaad over ons en over deze stad. En u voegt nog eens toe aan de brandende *toorn* over Israël door de sabbat te ontheiligen!

¹⁹ Het gebeurde, toen de poorten van Jeruzalem hun schaduwen afwierpen, vóór de sabbat, dat ik zei dat de deuren gesloten moesten worden, en ik zei dat zij ze niet mochten openen tot na de sabbat. Ik plaatste *een aantal* van mijn knechten bij de poorten, *zodat er* geen last zou binnenkomen op de sabbatdag.

²⁰ Toen overnachtten de handelaars en de verkopers van allerlei koopwaar buiten Jeruzalem, een keer of twee.

²¹ Ik waarschuwde hen en zei tegen hen: Waarom overnacht u bij de muur? Als u dat nog eens doet, zal ik de hand aan u slaan! Vanaf die tijd kwamen ze niet meer op de sabbat.

²² Ik zei tegen de Levieten dat ze zich moesten reinigen en dat ze de poorten zouden komen bewaken om de sabbatdag te heiligen. Denk ook hierom aan mij, mijn God, en spaar mij overeenkomstig de grootheid van Uw goedertierenheid.

DE GEMENGDE HUWELIJKEN

²³ Ook zag ik in die dagen Joden die Asdoditische, Ammonitische en Moabitische vrouwen *bij zich* hadden doen wonen.

²⁴ Hun kinderen spraken voor de helft Asdoditisch, en ze konden geen Judees spreken, maar *spraken* overeenkomstig de taal van elk volk.

²⁵ Ik had onenigheid met hen en ik vervloekte hen. En ik sloeg *sommige* mannen van hen en trok hun de haren uit. Ik liet hen zweren bij God: U zult uw dochters niet aan hun zonen geven en van hun dochters niemand voor uw zonen of voor uzelf nemen!

²⁶ ^b Is het niet met betrekking tot deze dingen dat Salomo, de koning van Israël, gezondigd heeft? ^c Terwijl er onder veel heidenvolken geen koning was zoals hij, en hij zijn God lief was en God hem tot koning gesteld had over heel Israël? Ook hem deden de uitheemse vrouwen zondigen.

²⁷ Zullen wij dan naar u luisteren door al dit grote kwaad te doen door onze God ontrouw te zijn door uitheemse vrouwen bij u te doen wonen?

²⁸ Een van de zonen van Jojada, de zoon van Eljasib, de hogepriester, was een schoonzoon van Sanballat, de Horoniet. Daarom joeg ik hem bij mij weg.

²⁹ Denk aan hen, mijn God, vanwege de ontwijding van het priesterschap, namelijk het verbond van het priesterschap en van de Levieten.

³⁰ Zo reinigde ik hen van al het vreemde en ik stelde diensten vast voor de priesters en de Levieten, ieder voor zijn werk,

³¹ en ook voor het offer van het hout op de vastgestelde tijden en voor de eerstelingen. Denk aan mij, mijn God, ten goede.

^a Ex. 20:8; Lev. 19:30 ^b 1 Kon. 11:4 ^c 1 Kon. 3:13; 2 Kron. 1:12

HET BOEK ESTHER

KONINGIN VASTHI DOOR AHASVEROS VERSTOTEN

1 Het gebeurde in de dagen van Ahasveros – hij is de Ahasveros die regeerde van India af tot Cusj toe over honderdzeventwintig gewesten.

² In die dagen, toen koning Ahasveros op zijn koninklijke troon zat die in de burcht Susan was,

³ in het derde jaar van zijn regering, richtte hij een maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren. De *legerbevelhebbers* van Perzië en Medië, de edelen en de vorsten van de gewesten waren bij hem,

⁴ terwijl hij vele dagen *lang* de rijkdom en luister van zijn koninkrijk liet zien, en de glansrijke luister van zijn grootheid, honderdachtig dagen.

⁵ Toen die dagen voorbij waren, richtte de koning een maaltijd aan voor heel het volk dat zich in de burcht Susan bevond, van de hoogste tot de laagste, zeven dagen *lang* in de voorhof van de tuin van het koninklijk paleis.

⁶ Wit linnen en blauwpurperen *kleden* waren met koorden van fijn linnen en roodpurperen *stof* bevestigd aan zilveren ringen en marmeren pilaren. *Rustbedden* van goud en zilver *stonden* op een *mozaïekvloer* van porfiersteen, marmer, parelmoer en kostbaar gesteente.

⁷ Men gaf te drinken uit gouden bekers, en alle bekers verschilden van elkaar. Er was veel koninklijke wijn, naar het vermogen van de koning.

⁸ Het drinken nu gebeurde volgens de regel *dat er* geen dwang mocht zijn, want dit had de koning bevolen aan alle opperdieneren in zijn huis, dat zij moesten handelen naar de wens van iedereen.

⁹ Ook koningin Vasthi richtte een maaltijd

aan, voor de vrouwen in het koninklijk huis dat van koning Ahasveros was.

¹⁰ Op de zevende dag, toen het hart van de koning vrolijk was door de wijn, zei hij tegen Mehuman, Biztha, Charbona, Bigtha en Abagtha, Zethar en Charchas, de zeven hovelingen die dienden in de tegenwoordigheid van koning Ahasveros,

¹¹ dat zij koningin Vasthi bij de koning moesten brengen, met de koninklijke diadeem *getooid*, om aan de volken en de vorsten haar schoonheid te tonen. Zij was namelijk knap om te zien.

¹² Maar koningin Vasthi weigerde te komen op het woord van de koning, dat *was overgebracht* door middel van de hovelingen. Toen werd de koning verschrikkelijk kwaad en hij ontstak in woede.

¹³ Toen zei de koning tegen de wijzen, die de tijden kenden (zo immers was de handelwijze van de koning tegenover allen die de wet en het recht kenden,

¹⁴ *met name* zij die het dichtst bij hem stonden: Carsena, Sethar, Admatha, Tarsis, Meres, Marsena en Memuchan, de zeven vorsten van Perzië en Medië, die het aangezicht van de koning *mochten* zien en een vooraanstaande positie innamen in het koninkrijk):

¹⁵ Wat moet men volgens de wet met koningin Vasthi doen, omdat zij het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd, dat *was overgebracht* door de dienst van de hovelingen?

¹⁶ Toen zei Memuchan ten overstaan van de koning en de vorsten: Niet alleen tegen de koning heeft koningin Vasthi zich misdagen, maar ook tegen alle vorsten en tegen alle volken in alle gewesten van koning Ahasveros.

¹⁷ Het antwoord van de koningin zal namelijk alle vrouwen bereiken, zodat ze

minachtend zullen neerkijken op hun man* en zeggen: Koning Ahasveros zei dat men koningin Vasthi bij hem moest brengen, maar ze kwam niet.

¹⁸ Op deze dag zullen de vrouwen van de vorsten van Perzië en Medië die het antwoord van de koningin hebben gehoord, ook zo spreken tegen alle oversten van de koning, en er zal genoeg *reden tot verachting* en ergernis zijn.

¹⁹ Als het de koning goeddunkt, laat er dan een koninklijk besluit van hem uitgaan dat schriftelijk wordt vastgelegd in de wetten van Perzië en Medië, zodat het niet herroepbaar is, dat Vasthi niet meer bij koning Ahasveros mag komen. En laat de koning haar koninklijke *waardigheid* geven aan een andere vrouw, die beter is dan zij.

²⁰ Wanneer dit bevel van de koning gehoord zal worden, dat hij uitvaardigt in heel zijn koninkrijk – want het is groot – dan zullen alle vrouwen eerbied hebben voor hun man, van de hoogste tot de laagste.

²¹ Dit voorstel nu was goed in de ogen van de koning en de vorsten, en de koning handelde naar het woord van Memuchan.

²² En hij zond brieven aan alle gewesten van de koning, aan elk gewest in zijn *eigen* schrift en naar elk volk in zijn *eigen* taal, dat elke man heer en meester moest zijn in zijn huis en overeenkomstig de taal van zijn volk moest spreken.

ESTHER TOT KONINGIN GEKOZEN

2 Na deze gebeurtenissen, toen de woede van koning Ahasveros bedaard was, dacht hij aan Vasthi, en aan wat zij had gedaan en wat over haar besloten was.

² Toen zeiden de hovelingen van de koning, die hem dienden: Laat men voor de koning meisjes zoeken die maagd zijn en knap om te zien.

³ En laat de koning opzichters aanstellen in alle gewesten van zijn koninkrijk, opdat zij elk meisje dat maagd is en knap om te zien, verzamelen in de burcht Susan, in het

vrouwenverblijf, onder de hoede van Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, en laat men hun een schoonheidsbehandeling geven.

⁴ En het meisje dat welgevallig zal zijn in de ogen van de koning, moet koningin worden in plaats van Vasthi. Dit woord nu was goed in de ogen van de koning en zo deed hij.

⁵ Er was een Joods man in de burcht Susan en zijn naam was Mordechai, de zoon van Jaïr, de zoon van Simeï, de zoon van Kis, een man uit Benjamin,

⁶ die weggevoerd was uit Jeruzalem ^a met de ballingen die weggevoerd waren met Jechonia, de koning van Juda, die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd.

⁷ En hij was het die Hadassa, dat is Esther, de dochter van zijn oom, opvoedde, want zij had geen vader of moeder. Het meisje nu was mooi van gestalte en knap om te zien. En toen haar vader en moeder gestorven waren, had Mordechai haar als dochter aangenomen.

⁸ En het gebeurde, toen het woord van de koning en zijn wet bekend waren geworden en toen veel meisjes verzameld werden in de burcht Susan onder de hoede van Hegai, dat ook Esther meegenomen werd naar het huis van de koning, onder de hoede van Hegai, de bewaarder van de vrouwen.

⁹ En het meisje was welgevallig in zijn ogen en zij verwierf gunst bij hem en hij haastte zich om haar haar schoonheidsmiddelen en haar deel van *het voedsel* te geven en om haar zeven aanzienlijke meisjes uit het huis van de koning te geven. En hij plaatste haar en haar meisjes over naar het beste *gedeelte* van het vrouwenverblijf.

¹⁰ Esther had haar volk en haar afkomst niet verteld, want Mordechai had haar geboden dat zij *die niet* zou vertellen.

¹¹ En elke dag wandelde Mordechai voor de voorhof van het vrouwenverblijf om de welstand van Esther te vernemen, en wat er met haar zou gebeuren.

^a 2 Kon. 24:14

^{1:17} *minachtend zullen neerkijken op hun man* - Letterlijk: hun man zullen verachten in hun ogen.

¹² En wanneer een meisje aan de beurt was om bij koning Ahasveros te komen, nadat zij twaalf maanden lang behandeld was volgens de bepaling voor de vrouwen – want zoveel dagen duurde hun schoonheidsbehandeling: zes maanden werden zij behandeld met mirreolie en zes maanden met specerijen en schoonheidsmiddelen voor de vrouwen –

¹³ dan kwam het meisje op deze manier naar de koning: al wat zij vroeg, werd haar gegeven om met zich mee te nemen uit het vrouwenverblijf naar het huis van de koning.

¹⁴ Zij kwam 's avonds en 's morgens keerde zij terug naar het tweede vrouwenverblijf, onder de hoede van Saāsgaz, de hoveling van de koning, de bewaker van de bijvrouwen. Zij kwam niet meer bij de koning, behalve wanneer de koning naar haar verlangde en zij bij haar naam werd geroepen.

¹⁵ En toen de beurt van Esther kwam – de dochter van Abichail, de oom van Mordechai die haar als dochter had aangenomen – om bij de koning te komen, verzocht zij om niets anders mee te nemen dan wat Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, zei. En Esther verwierf genade in de ogen van ieder die haar zag.

¹⁶ En Esther werd meegenomen naar koning Ahasveros, naar zijn koninklijk huis, in de tiende maand, dat is de maand Tebeth, in zijn zevende regeringsjaar.

¹⁷ En de koning had Esther meer lief dan alle andere vrouwen en zij verwierf bij hem meer genade en gunst dan alle andere meisjes en hij zette de koninklijke diadeem op haar hoofd en maakte haar koningin in de plaats van Vasthi.

¹⁸ De koning richtte een grote maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren, de maaltijd ter ere van Esther. Hij zorgde voor rust in de gewesten en gaf geschenken naar het vermogen van de koning.

¹⁹ En toen men nogmaals meisjes verzamelde, zat Mordechai in de poort van de koning.

²⁰ Esther had haar afkomst en haar volk niet verteld, zoals Mordechai haar had geboden, want Esther deed overeenkom-

stig het bevel van Mordechai, evenals toen zij bij hem opgevoed werd.

²¹ In die dagen, toen Mordechai in de poort van de koning zat, waren Bigthan en Teres, twee hovelingen van de koning, uit de kring van de deurwachters, erg kwaad en zij wilden de hand aan koning Ahasveros slaan.

²² En deze zaak werd bekend bij Mordechai en hij vertelde dit aan Esther, de koningin, en Esther zei het tegen de koning namens Mordechai.

²³ Toen de zaak onderzocht werd, en juist bevonden, werden zij beiden aan een galg gehangen. En in de tegenwoordigheid van de koning werd dit in de kronieken opgetekend.

AHASVEROS STAAT HAMAN TOE DE JODEN TE LATEN DODEN

3 Na deze gebeurtenissen maakte koning Ahasveros Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, groot en hij verhoogde hem. En hij plaatste zijn zetel boven al de vorsten die bij hem waren.

² En alle dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, knielden en bogen zich voor Haman neer, want zo had de koning dat bevolen ten aanzien van hem. Mordechai echter knielde niet en boog zich niet neer.

³ De dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, zeiden tegen Mordechai: Waarom overtreedt u het gebod van de koning?

⁴ Het gebeurde nu, toen zij dit van dag tot dag tegen hem zeiden en hij niet naar hen luisterde, dat zij het aan Haman vertelden om te zien of de woorden van Mordechai stand zouden houden, want hij had hun verteld dat hij een Jood was.

⁵ Toen Haman zag dat Mordechai niet knielde en zich niet voor hem neerboog, werd Haman met woede vervuld.

⁶ Maar het was in zijn ogen verachtelijk om alleen aan Mordechai de hand te slaan, want zij hadden hem verteld tot welk volk Mordechai behoorde. En Haman zocht een manier om alle Joden, die in heel het koninkrijk van Ahasveros waren, het volk van Mordechai, weg te vagen.

⁷ In de eerste maand, dat is de maand Nisan, in het twaalfde jaar van koning

Ahasveros, wierp men het 'pur', dat is het lot, in de tegenwoordigheid van Haman, van dag tot dag en van maand tot maand, tot de twaalfde maand, dat is de maand Adar.

* Toen zei Haman tegen koning Ahasveros: Eén volk is er dat verstrooid en verspreid is onder de volken in alle gewesten van uw koninkrijk. Hun wetten zijn anders dan die van alle volken en er is niemand die de wetten van de koning uitvoert. Het past de koning niet hen met rust te laten.

* Als het de koning goeddunkt, laat er dan geschreven worden dat men hen ombrengt. Dan zal ik tienduizend talent* zilver afwegen op de handen van hen die het werk doen, om die naar de schatkist van de koning te brengen.

¹⁰ Toen nam de koning zijn zegelring van zijn hand en gaf die aan Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van de Joden.

¹¹ En de koning zei tegen Haman: Laat het zilver u geschonken zijn, en het volk, om daarmee te doen wat goed is in uw ogen.

¹² Toen werden de schrijvers van de koning geroepen, in de eerste maand, op de dertiende dag ervan. Er werd geschreven, overeenkomstig alles wat Haman beval, aan de stadhouders van de koning, aan de landvoogden die in elk gewest waren, en aan de vorsten van elk volk, elk gewest in zijn *eigen* schrift en elk volk in zijn *eigen* taal. Er werd geschreven in de naam van koning Ahasveros, en het werd verzegeld met de zegelring van de koning.

¹³ De brieven werden door ijlboten verzonden naar alle gewesten van de koning, met het bevel alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen, van jong tot oud, met de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag, de dertiende van de twaalfde maand, dat is de maand Adar, en hun bezit te plunderen.

¹⁴ De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in alle gewesten en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat ze die dag klaar zouden staan.

¹⁵ De ijlboten vertrokken, gedreven door

het bevel van de koning, en de wet was in de burcht Susan uitgevaardigd. En de koning en Haman zaten te drinken, maar de stad Susan was in verwarring.

ESTHER PROBEERT DE JODEN TE REDDEN

4 Toen Mordechai alles te weten was gekomen wat er gebeurd was, scheurde Mordechai zijn kleren en hulde zich in zak en as. Hij ging door het midden van de stad en weeklaagde luid en bitter.

² En hij kwam tot vóór de poort van de koning, want niemand mocht de poort van de koning binnengaan, gehuld in een rouwgewaad.

³ En overal, in elk gewest en in elke plaats waar het bevel van de koning en zijn wet was aangekomen, was er grote rouw bij de Joden, met vasten, geweene en rouwklacht; velen lagen in zak en as.

⁴ Toen kwamen de dienaressen van Esther en haar hovelingen en zij vertelden het haar; en de koningin was zeer ontdaan en zij stuurde kleren om die Mordechai aan te trekken en zijn rouwgewaad af te leggen; maar hij nam ze niet aan.

⁵ Toen riep Esther Hatach, een van de hovelingen van de koning, die hij voor haar had aangesteld, en zij gaf hem opdracht aangaande Mordechai om te weten te komen wat dit *toch* was en waarom hij dit deed.

⁶ Toen Hatach naar Mordechai ging, naar het stadsplein dat voor de poort van de koning ligt,

⁷ vertelde Mordechai hem alles wat hem was overkomen, en de bijzonderheden van het zilver dat Haman had gezegd te zullen afwegen voor de schatkist van de koning, voor het ombrengen van de Joden.

⁸ En hij gaf hem een afschrift van de tekst van de wet die was uitgevaardigd in Susan om hen weg te vagen. Hij moest die aan Esther laten zien, het haar vertellen en haar opdracht geven naar de koning te gaan om hem om genade te smeken en bij hem te pleiten voor haar volk.

⁹ Hatach kwam terug en vertelde Esther de woorden van Mordechai.

3:9 Een talent is ongeveer 30 kilo.

¹⁰ Toen sprak Esther tot Hatach en gaf hem opdracht tegen Mordechai *te zeggen*:

¹¹ Alle dienaren van de koning en de bevolking van de gewesten van de koning weten dat voor ieder, man of vrouw, die naar de koning gaat, in het binnenste voorhof, en die niet geroepen is, zijn enige vonnis is dat men *hem* doodt, tenzij de koning hem de gouden scepter toereikt; dan zal hij in leven blijven. En wat mij betreft, ik ben nu al dertig dagen niet geroepen om naar de koning te komen.

¹² En ze vertelden Mordechai de woorden van Esther.

¹³ Mordechai zei dat ze Esther moesten antwoorden: Beeld je niet in dat jij *als enige* van alle Joden zult ontkomen, *omdat* je in het huis van de koning *bent*.

¹⁴ Want als je je in deze tijd in diep stilzwijgen hult, dan zal er vanuit een andere plaats verlichting en verlossing voor de Joden komen, maar jij en het huis van je vader zullen omkomen. En wie weet of jij niet juist voor een tijd als deze tot deze koninklijke *waardigheid* gekomen bent.

¹⁵ Toen zei Esther dat men Mordechai moest antwoorden:

¹⁶ Ga, verzamel alle Joden die zich in Susan bevinden, en vast voor mij: eet niet en drink niet, drie dagen *lang*, nacht en dag. Ook ikzelf zal zo vasten, samen met mijn dienarens, en dan zal ik naar de koning gaan, wat niet overeenkomstig de wet is. Als ik dan omkom, *dan* kom ik om.

¹⁷ Toen ging Mordechai weg en hij deed overeenkomstig alles wat Esther hem had opgedragen.

ESTHER BIJ DE KONING, HAMAN WIL MORDECHAI DODEN

5 Het gebeurde op de derde dag dat Esther een koninklijk gewaad aantrok en ging staan in de binnenste voorhof van het huis van de koning, tegenover het huis van de koning. En de koning zat op zijn koninklijke troon in het koninklijke huis tegenover de ingang van het huis.

² En het gebeurde, toen de koning koningin Esther in de voorhof zag staan, dat zij genade vond in zijn ogen, zodat de koning

Esther de gouden scepter, die in zijn hand was, toereikte. En Esther kwam naar voren en raakte het uiteinde van de scepter aan.

³ Toen zei de koning tegen haar: Wat is er met u, koningin Esther, en wat is uw verzoek? Het zal u gegeven worden, al was het ook de helft van het koninkrijk.

⁴ Esther zei: Als het de koning goeddunkt, laat de koning *dan* vandaag met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hem heb aangericht.

⁵ Toen zei de koning: Laat Haman haast maken om aan Esthers verzoek te voldoen. Toen de koning met Haman naar de maaltijd gekomen was die Esther had aangericht,

⁶ zei de koning tegen Esther bij het drinken van de wijn: Wat is uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk.

⁷ Toen antwoordde Esther: Mijn vraag en mijn verzoek is:

⁸ Als ik genade heb gevonden in de ogen van de koning, en als het de koning goeddunkt op mijn vraag in te gaan en aan mijn verzoek te voldoen, laat dan de koning met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hen zal aanrichten, en dan zal ik morgen doen overeenkomstig het woord van de koning.

⁹ Haman vertrok die dag, blij en welgemoed. Maar toen Haman Mordechai bij de poort van de koning zag dat hij niet opstond en niet voor hem beefde, werd Haman vervuld van woede over Mordechai.

¹⁰ Maar Haman bedwong zich, en toen hij in zijn huis aankwam, stuurde hij er *een bode* op uit om zijn vrienden en Zeres, zijn vrouw, te laten komen.

¹¹ Haman vertelde hun *over* de luister van zijn rijkdom, zijn vele zonen en *over* alles waarmee de koning hem had grootgemaakt en waarmee hij hem had verheven boven de vorsten en dienaren van de koning.

¹² Verder zei Haman: Ook heeft koningin Esther niemand met de koning naar de

maaltijd laten komen die zij heeft aangericht, dan mij. En ook morgen ben ik bij haar uitgenodigd samen met de koning.

¹³ Maar dit alles geeft mij geen voldoening zolang ik de Jood Mordechai zie zitten in de poort van de koning.

¹⁴ Toen zei Zeres, zijn vrouw, tegen hem, samen met al zijn vrienden: Laat men een galg maken, vijftig el hoog, en zeg morgen tegen de koning dat men Mordechai daaraan moet hangen. Ga dus blij met de koning naar de maaltijd. Deze raad was goed in de ogen van Haman en hij liet de galg maken.

HAMAN VOOR MORDECHAI VERNEDERD

6 In die nacht was de slaap van de koning geweken. Hij zei dat men het gedenkboek, de kronieken, moest brengen, en die werden in de tegenwoordigheid van de koning gelezen.

² Men vond *daarin* beschreven dat Mordechai over Bighthana en Teres, twee hovelingen van de koning, *uit de kring* van de deurwachters, verteld had dat ze de hand aan koning Ahasveros wilden slaan.

³ Toen zei de koning: Welk *eerbewijs* en welke onderscheiding* is hiervoor aan Mordechai verleend? En de hovelingen van de koning die hem dienden, zeiden: Er is niets aan hem verleend.

⁴ Toen zei de koning: Wie is er in de voorhof? – Nu was Haman de buitenste voorhof van het huis van de koning binnengekomen om de koning te zeggen dat men Mordechai zou hangen aan de galg die hij voor hem had laten oprichten. –

⁵ En de hovelingen van de koning zeiden tegen hem: Zie, Haman staat in de voorhof. Toen zei de koning: Laat hem binnenkomen.

⁶ Toen Haman binnengekomen was, zei de koning tegen hem: Wat moet worden gedaan voor de man aan wie het de koning behaagt eer *te bewijzen*? Toen dacht Haman bij zichzelf: *aan wie behaagt het de koning meer eer te bewijzen dan aan mij?

⁷ Daarom zei Haman tegen de koning: Voor

de man aan wie het de koning behaagt eer *te bewijzen*,

* moet men het koninklijke gewaad brengen dat de koning gewoon is zelf te dragen, en het paard waarop de koning gewoon is zelf te rijden, en *laat* een koninklijke diadeem op zijn hoofd gezet worden.

⁹ En *dan* moet men dat gewaad en dat paard in handen geven van iemand uit de vorsten van de koning, de edelen. En *dan* moet men hem aan wie het de koning behaagt eer *te bewijzen*, hiermee kleden en hem op dat paard doen rijden over het plein van de stad, en voor hem uitroepen: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer *te bewijzen*!

¹⁰ Toen zei de koning tegen Haman: Haast u, neem het gewaad en het paard zoals u gesproken hebt, en doe zo met de Jood Mordechai, die in de poort van de koning zit. Laat geen woord vallen van alles wat u hebt gezegd.

¹¹ Toen nam Haman het gewaad en het paard, kleedde Mordechai *met het gewaad*, deed hem rijden over het plein van de stad en riep voor hem uit: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer *te bewijzen*!

¹² Daarna keerde Mordechai terug naar de poort van de koning, maar Haman haastte zich naar zijn huis, treurend en met het hoofd bedekt.

¹³ En Haman vertelde aan zijn vrouw Zeres en aan al zijn vrienden alles wat hem overkomen was. Toen zeiden zijn wijzen en Zeres, zijn vrouw, tegen hem: Als Mordechai, voor wie u begonnen bent te vallen, uit het geslacht van de Joden is, zult u tegen hem niets kunnen *uitrichten*, integendeel, u zult zeker voor hem ten val komen.

¹⁴ Terwijl zij nog met hem spraken, kwamen de hovelingen van de koning er aan en zij haastten zich om Haman naar de maaltijd te brengen die Esther had aangericht.

HAMANS PLAN DOOR ESTHER ONTMASKERD

7 Toen de koning met Haman gekomen was om met koningin Esther te drinken,

² zei de koning ook op de tweede dag bij het drinken van de wijn tegen Esther: Wat is uw vraag, koningin Esther? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk.

³ Toen antwoordde koningin Esther en zei: Als ik genade in uw ogen heb gevonden, koning, en als het de koning goeddunkt, dat men mij dan op mijn vraag mijn leven zal geven, en op mijn verzoek *het leven* van mijn volk.

⁴ Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, om te worden weggevaagd, gedood en omgebracht. Zouden wij als slaven en als slavinnen verkocht zijn, *dan* zou ik hebben gezwegen, hoewel *ook dan* de tegenstander de schade voor de koning zeker niet zou kunnen vergoeden.

⁵ Toen sprak koning Ahasveros en zei tegen koningin Esther: Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen?

⁶ Esther zei: De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman. Toen werd Haman door angst overvallen in de tegenwoordigheid van de koning en de koningin.

⁷ Woedend stond de koning op van het drinken van de wijn en *ging* naar de tuin van het paleis. Haman bleef staan om bij koningin Esther voor zijn leven te smeken, want hij zag dat bij de koning het onheil over hem ten volle besloten was.

⁸ Toen de koning uit de tuin van het paleis terugkwam in de zaal waar men de wijn gedronken had, was Haman neergevallen op het rustbed waarop Esther *lag*. En de koning zei: *Zou hij ook nog* de koningin in huis aanranden in mijn bijzijn? *Toen* dit woord uit de mond van de koning was gekomen, bedekte men het gezicht van Haman.

⁹ En ^aCharbona, een van de hovelingen die in dienst *stond* van de koning, zei: Zie, ook de galg die Haman heeft gemaakt voor

Mordechai, die goed voor de koning gesproken heeft, staat bij het huis van Haman, vijftig el hoog. Toen zei de koning: Hang hem daaraan.

¹⁰ Toen hingen zij Haman aan de galg die hij voor Mordechai had laten oprichten. Toen bedaarde de woede van de koning.

MORDECHAI BEVORDERD; KONINKLIJK BEVEL TEN GUNSTE VAN DE JODEN

8 Op diezelfde dag gaf koning Ahasveros aan koningin Esther het huis van Haman, de tegenstander van de Joden; en Mordechai kwam bij de koning, want Esther had verteld wat hij voor haar *was*.

² Vervolgens deed de koning zijn zegelring af, die hij van Haman afgenomen had, en gaf die aan Mordechai. Esther stelde Mordechai aan over het huis van Haman.

³ Esther sprak opnieuw in de tegenwoordigheid van de koning. Zij viel aan zijn voeten neer, huilde en smeekte hem het onheil van Haman, de Agagiet, en zijn plan dat hij tegen de Joden had bedacht, weg te nemen.

⁴ Daarop reikte de koning Esther de gouden scepter toe. Toen stond Esther op en ging voor de koning staan.

⁵ Zij zei: Als het de koning goeddunkt en als ik genade bij hem heb gevonden, en deze zaak juist is in de ogen van de koning en ik aangenaam ben in zijn ogen, laat er dan een schrijven uitgaan om de brieven te herroepen met het plan van Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, die hij heeft geschreven om de Joden om te brengen in alle gewesten van de koning.

⁶ Want hoe zal ik in staat zijn het onheil aan te zien dat mijn volk zal treffen? En hoe zal ik in staat zijn het verderf van mijn familie aan te zien?

⁷ Toen zei koning Ahasveros tegen koningin Esther en tegen de Jood Mordechai: Zie, het huis van Haman heb ik aan Esther gegeven, en hem heeft men aan de galg gehangen, omdat hij zijn hand aan de Joden geslagen had.

⁸ Schrijft u dan zelf over de Joden zoals goed is in uw ogen, in naam van de koning, en verzegelt u het met de zegelring van de koning. Want de tekst die in naam van de

^a Esther 1:10

koning geschreven en met de zegelring van de koning verzegeld is, kan niet herroepen worden.

⁹ De schrijvers van de koning werden in diezelfde tijd geroepen, in de derde maand, de maand Sivan, op de drieëntwintigste van die *maand*. Er werd geschreven overeenkomstig alles wat Mordechai gebod, aan de Joden, aan de stadhouders, de landvoogden en vorsten van de gewesten, van India tot Cusj, honderdzevenentwintig gewesten; elk gewest in zijn *eigen* schrift en elk volk in zijn *eigen* taal, ook aan de Joden in hun *eigen* schrift en hun *eigen* taal.

¹⁰ Men schreef in naam van koning Ahasveros en verzegelde het met de zegelring van de koning. Men verzond de brieven door middel van ¹¹ ijlboden te paard, die op de snelle koninklijke paarden reden, gefokt met merries.

¹¹ In de brieven stond dat de koning de Joden in elke stad toestond zich te verzamelen, op te komen voor hun leven, en iedere macht die hen in het nauw zou willen brengen, uit welk volk of gewest ook, ¹² weg te vagen, te doden en om te brengen, met kleine kinderen en vrouwen, en hun bezit te plunderen.

¹² Dit gold voor één dag in alle gewesten van koning Ahasveros, voor de dertiende dag van de twaalfde maand, dat is de maand Adar.

¹³ De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in elk gewest en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat de Joden die dag klaar zouden staan om zich te wreken op hun vijanden.

¹⁴ De ijlboden die op de snelle koninklijke paarden reden, vertrokken haastig, aangedreven door het bevel van de koning. Ook in de burcht Susan was de wet uitgevaardigd.

¹⁵ Mordechai ging bij de koning weg in een blauwpuurperen en wit koninklijk gewaad, met een grote gouden kroon en een mantel van fijn linnen en roodpuurper. En de stad Susan juichte en was blij.

¹⁶ Bij de Joden was er licht en blijdschap, vreugde en eer.

¹⁷ En in elk gewest en in elke stad waar het woord van de koning en zijn wet was aangekomen, was er bij de Joden blijdschap en vreugde, en waren er maaltijden en vrolijke dagen. Velen uit de volken van het land werden Jood, omdat angst voor de Joden op hen was gevallen.

DE WRAAK VAN DE JODEN OP HUN VIJANDEN

9 In de twaalfde maand, dat is de maand Adar, op de dertiende dag ervan, toen het moment gekomen was om het woord van de koning en zijn wet uit te voeren, op de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen, gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht.

² De Joden verzamelden zich in hun steden, in alle gewesten van koning Ahasveros, om de hand te slaan aan hen die hun onheil zochten. Niemand was tegen hen bestand, want angst voor hen was op alle volken gevallen.

³ En al de vorsten van de gewesten, de stadhouders, de landvoogden en zij die het werk van de koning deden, ondersteunden de Joden, want angst voor Mordechai was op hen gevallen.

⁴ Want Mordechai stond in hoog aanzien in het huis van de koning, en zijn roem verbreidde zich door alle gewesten, want deze man, Mordechai, kreeg gaandeweg meer aanzien.

⁵ De Joden sloegen met het zwaard op al hun vijanden in en zaaiden dood en verderf, en zij deden met hun haters naar hun goeddunken.

⁶ In de burcht Susan hebben de Joden vijf-honderd man gedood en omgebracht.

⁷ En ook Parsandatha, Dalfon, Asfata,

⁸ Poratha, Adalia, Aridatha,

⁹ Parmastha, Arisai, Aridai en Vaizatha,

¹⁰ de tien zonen van Haman, de zoon van Hammedatha, de tegenstander van de Jo-

8:10 door middel van - Letterlijk: door de hand van. 8:11 uit welk volk of gewest ook - Letterlijk: uit alle vermogen van volk of gewest. 9:5 met het zwaard - Letterlijk: met de slag van het zwaard.

den, doodden zij, maar ze staken hun hand niet uit naar de buit.

¹¹ Op diezelfde dag kwam bij de koning *het bericht* binnen van het aantal gedoden in de burcht Susan.

¹² En de koning zei tegen koningin Esther: In de burcht Susan hebben de Joden vijfhonderd man en de tien zonen van Haman gedood en omgebracht. Wat zullen ze *dan wel niet* in de overige gewesten van de koning gedaan hebben? Wat is nu uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek nog? Het zal ingewilligd worden.

¹³ Toen zei Esther: Als het de koning goeddunkt, laat het dan aan de Joden die in Susan zijn, toegestaan zijn om ook morgen te doen volgens de wet *die* voor vandaag *geldt*; en laat men de tien zonen van Haman aan de galg hangen.

¹⁴ Toen zei de koning dat men het zo zou doen. En er werd een wet uitgevaardigd in Susan en men hing de tien zonen van Haman op.

¹⁵ En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich ook op de veertiende dag van de maand Adar, en doodden in Susan driehonderd man. Zij staken echter hun hand niet uit naar de buit.

¹⁶ En de rest van de Joden, die in de gewesten van de koning waren, verzamelden zich om pal te staan voor hun leven en kregen rust van hun vijanden. Zij doodden onder hun haters vijfenzeventigduizend *man*, maar zij staken hun hand niet uit naar de buit.

¹⁷ *Dit gebeurde* op de dertiende dag van de maand Adar. Op de veertiende daarvan rustten zij, en zij maakten die tot een dag van maaltijden en blijdschap.

¹⁸ En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich op de dertiende en op de veertiende van die *maand* en zij rustten op de vijftiende ervan en zij maakten die tot een dag van maaltijden en van blijdschap.

¹⁹ Daarom maken de Joden van het platte land, die in niet ommuurde steden wonen, de veertiende dag van de maand Adar tot een dag van blijdschap en maaltijden, een

vrolijke dag en een dag om elkaar geschenken* te sturen.

²⁰ Mordechai beschreef deze gebeurtenissen, en hij zond brieven aan al de Joden, dichtbij en ver weg, die in alle gewesten van koning Ahasveros waren,

²¹ om voor hen vast te leggen dat zij ieder jaar de veertiende dag van de maand Adar en de vijftiende dag daarvan moesten vieren

²² als de dagen waarop de Joden rust gekregen hadden van hun vijanden, in de maand die voor hen veranderd was van verdriet in blijdschap en van rouw in een feestdag, en om deze dagen te maken tot dagen van maaltijden en blijdschap, om elkaar geschenken te sturen en gaven te geven aan de armen.

²³ De Joden namen op zich te doen wat ze *al* begonnen waren, en wat Mordechai al geschreven had.

²⁴ Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van alle Joden, had immers tegen de Joden *het plan* bedacht hen om te brengen, en hij had het 'pur', dat is het lot, geworpen om hen in verwarring te brengen en hen om te brengen.

²⁵ Maar toen zij, *Esther*, voor de koning was gekomen, beval hij door middel* van die brieven dat het boze plan van *Haman* dat hij tegen de Joden bedacht had, op zijn *eigen* hoofd zou neerkomen, en men heeft hem en zijn zonen aan de galg gehangen.

²⁶ Daarom noemt men die dagen Purim, vanwege de naam van het 'pur'. Daarom, vanwege al de woorden van deze brief, en om wat zij daarvan *zelf* gezien hadden, en wat hun overkomen was,

²⁷ stelden de Joden vast en namen zij *de verplichting* op zich, voor zichzelf, voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten, dat ze nooit het vieren van deze twee dagen zouden overslaan, volgens het voorschrift daarover, en op de vastgestelde tijd, ieder jaar.

²⁸ Deze dagen zouden herdacht en gevierd worden door elke generatie,* elk gezin, elk gewest en elke stad. Deze dagen van Purim

* Esth. 8:8

9:19 *geschenken* - Letterlijk: delen; zie ook vers 22. 9:28 *elke generatie* - Letterlijk: elke generatie op generatie.

zou men niet overslaan onder de Joden, en bij hun nageslacht mocht aan de herdenking daarvan geen einde komen.

²⁹ Daarna schreef koningin Esther, de dochter van Abichail, samen met de Jood Mordechai, met al *hun* gezag, om deze brief over Purim voor de tweede keer te bekrachtigen.

³⁰ En *Mordechai* zond de brieven aan al de Joden in de honderdzevenentwintig gewesten van het koninkrijk van Ahasveros, met woorden van vrede en trouw,

³¹ om deze dagen van Purim te bekrachtigen op hun vastgestelde tijden, zoals de Jood Mordechai en koningin Esther voor hen vastgesteld hadden en zoals zij voor zichzelf en voor hun nageslacht de zaken over het vasten en hun weeklagen vastgesteld hadden.

³² Het bevel van Esther stelde de zaken met

betrekking tot dit Purim vast, en het werd in een boek geschreven.

MORDECHAI BEVORDERT HET WELZIJN VAN ZIJN VOLK

10 Daarna legde koning Ahasveros belasting op aan het vasteland en de eilanden in de zee.

² Al zijn machtige en geweldige daden en de verklaring van de grootheid van Mordechai, die door de koning grootgemaakt is, zijn die niet geschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Medië en Perzië?

³ De Jood Mordechai immers kwam op de tweede plaats, na koning Ahasveros. Hij stond in hoog aanzien bij de Joden en de menigte van zijn broeders was hem goedgezind, want hij zocht het beste voor zijn volk en sprak tot welzijn van heel zijn nageslacht.

HET BOEK

JOB

HET LIJDEN VAN JOB EN ZIJN GELOOF

1 Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job. En die man was ^avroom en oprecht; hij was godvrezend en keerde zich af van het kwaad.

² Er werden zeven zonen en drie dochters bij hem geboren.

³ Aan vee bezat hij zeventuizend schapen, drieduizend kamelen, vijfhonderd span runderen en vijfhonderd ezelinnen. Verder had hij een zeer groot aantal slaven, zodat deze man aanzienlijker was dan alle mensen van het oosten.

⁴ Zijn zonen waren gewoon om een maaltijd aan te richten, ieder op zijn beurt ^ain eigen huis. Zij stuurden dan *boden* en nodigden hun drie zusters uit om met hen te eten en te drinken.

⁵ Het gebeurde dan, als de dagen van de maaltijden voorbij waren, dat Job *hen* bij zich riep en hen heiligde. Hij stond 's morgens vroeg op en bracht brandoffers, voor ieder van hen één, ^awant Job zei: Mischien hebben mijn kinderen gezondigd en God in hun hart vaarwel gezegd. ^aZo deed Job alle dagen.

⁶ Het gebeurde op een dag, toen de zonen van God kwamen om hun opwachting te maken bij de HEERE, dat ook de satan in hun midden kwam.

⁷ Toen zei de HEERE tegen de satan: Waar komt u vandaan? En de satan antwoordde de HEERE en zei: Van het rondtrekken over de ^aaarde en van het rondwandelen erover.

⁸ De HEERE zei tegen de satan: Hebt u ook acht geslagen op ^aMijn dienaar Job? Want

er is niemand op de aarde zoals hij, een vroom en oprecht man, hij is godvrezend en keert zich af van het kwaad.

⁹ Toen antwoordde de satan de HEERE en zei: Is het zonder reden dat Job God vreest?

¹⁰ Hebt U niet voor hem en voor zijn huis en alles wat hij heeft, een beschutting gemaakt? Het werk van zijn handen hebt U gezegend en zijn vee breidt zich *steeds verder* uit in het land.

¹¹ Maar steek toch Uw hand uit en tref alles wat hij heeft. Voorwaar, hij zal U in Uw aangezicht vaarwel zeggen.

¹² De HEERE zei tegen de satan: Zie, alles wat hij heeft, is in uw hand; alleen naar hemzelf mag u uw hand niet uitsteken. En de satan ging weg van het aangezicht van de HEERE.

¹³ Er was nu een dag, toen zijn zonen en zijn dochters aten en wijn dronken in het huis van hun broer, de eerstgeborene,

¹⁴ dat er een bode bij Job kwam en zei: De runderen waren aan het ploegen en de ezelinnen naast hen aan het weiden.

¹⁵ Toen deden Sabeeërs een inval en namen ze mee, en ze sloegen de knechten met de scherpte van het zwaard; en ik ben maar als enige ontkomen om het u te vertellen.

¹⁶ Terwijl deze nog sprak, kwam er een ander en zei: Het vuur van God viel neer uit de hemel en ontbrandde tegen de schapen en de knechten, en verteerde ze; en ik ben maar als enige ontkomen om het u te vertellen.

¹⁷ Terwijl deze nog sprak, kwam er *weer* een ander en zei: De Chaldeeën stelden

^a Job 2:3 ^a 1 Petr. 5:8

1:4 *op zijn beurt* - Letterlijk: op zijn dag. 1:5 *voor ieder van hen één* - Letterlijk: het getal van hen allen. 1:5 *vaarwel gezegd* - Letterlijk: gezegend; zie ook 1:11; 2:5,9. 1:8 *acht geslagen op* - Letterlijk: uw hart gezet op.

drie groepen op en pleegden een overval op de kamelen en namen ze mee, en sloegen de knechten met de scherpte van het zwaard; en ik ben maar als enige ontkomen om het u te vertellen.

¹⁸ Terwijl deze nog sprak, kwam er *nog weer* een ander en zei: Uw zonen en uw dochters waren aan het eten en wijn drinken in het huis van hun broer, de eerstgeborene.

¹⁹ En zie, een hevige stormwind kwam van over de woestijn en trof de vier hoeken van het huis, en het viel boven op de jonge mensen, zodat zij stierven; en ik ben maar als enige ontkomen om het u te vertellen.

²⁰ Toen stond Job op en scheurde zijn bovenkleed, schoor zijn hoofd, viel op de aarde en boog zich neer.

²¹ En hij zei:

“Maakt ben ik uit de buik van mijn moeder gekomen

en naakt zal ik daarheen terugkeren.

De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen;

de Naam van de HEERE zij geloofd!

²² In dit alles zondigde Job niet en schreef hij God niets ongerijmds toe.

JOB DOOR ZIJN VRIENDEN OPGEZOCHT

2 *Opnieuw* was er een dag, toen de zonen van God kwamen om hun opwachting te maken bij de HEERE, dat ook de satan in hun midden kwam om zijn opwachting te maken bij de HEERE.

² Toen zei de HEERE tegen de satan: Waar komt u vandaan? En de satan antwoordde de HEERE en zei: Van het rondtrekken over de aarde en van het rondwandelen erover.

³ De HEERE zei tegen de satan: Hebt u ook acht geslagen op 'Mijn dienaar Job? Want er is niemand op de aarde zoals hij, een vroom en oprecht man, hij is godvrezend en keert zich af van het kwaad. Hij houdt nog steeds vast aan zijn vroomheid, hoewel u Mij tegen hem opgezet hebt om hem zonder reden te verslinden.

⁴ Toen antwoordde de satan de HEERE en zei: Huid voor huid! Alles wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven.

⁵ Steek Uw hand maar eens uit en tref zijn

beenderen en zijn vlees. Voorwaar, hij zal U in Uw aangezicht vaarwel zeggen.

⁶ En de HEERE zei tegen de satan: Zie, hij is in uw hand, maar spaar zijn leven.

⁷ Toen ging de satan weg van het aangezicht van de HEERE en hij trof Job met vreselijke zweren, van zijn voetzool af tot aan zijn schedel.

⁸ En Job nam een potscherf om zich daarmee te krabben, terwijl hij midden in de as zat.

⁹ Toen zei zijn vrouw tegen hem: Houd je nog steeds vast aan je vroomheid? Zeg God vaarwel en sterf.

¹⁰ Maar hij zei tegen haar: Je spreekt zoals één van de dwaze vrouwen spreekt. Zouden wij het goede wel van God ontvangen en zouden we het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

¹¹ Toen de drie vrienden van Job van al dit onheil, dat hem overkomen was, hoorden, kwamen zij, elk uit zijn woonplaats: Elifaz, de Temaniet, Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naamathiet. Zij spraken met elkaar af om *naar hem toe* te gaan om hem hun medeleven te betuigen en hem te troosten.

¹² Toen zij hun ogen van veraf opsloegen, herkenden zij hem niet. Zij begonnen luid te huilen; daarbij scheurde ieder zijn bovenkleed en ze strooiden stof naar de hemel over hun hoofden.

¹³ Zo zaten zij met hem op de aarde, zeven dagen en zeven nachten. Niemand sprak een woord tot hem, want zij zagen dat het leed zeer hevig was.

JOB VERVLOEKT DE DAG VAN ZIJN GEBORTE

3 Daarna opende Job zijn mond en ^avervloekte zijn geboortedag.

² Job nam het woord en zei:

³ Laat de dag vergaan waarop ik geboren ben, en de nacht *waarin* men zei: Er is een jongetje ontvangen.

⁴ Laat die dag duisternis zijn;

laat God er vanuit de hoogte niet naar vragen,

^a Pred. 5:14; 1 Tim. 6:7 ^b Jer. 15:10; 20:14

2:3 *acht geslagen op* - Letterlijk: uw hart gezet op.

en laat er geen lichtglans over schijnen.

⁵ Laat de duisternis en de schaduw van de dood hem opeisen, laat wolken hem overdekken, laat verduisteringen van de dag hem angst aanjagen!

⁶ Die nacht – laat donkerheid hem wegnemen, laat hij zich niet verheugen onder de dagen van het jaar, laat hij in het getal van de maanden niet komen!

⁷ Zie, laat die nacht onvruchtbaar zijn, laat geen vrolijk gezang erin voorkomen.

⁸ Laten zij die de dag verwensen, hem vervloeken, die klaar staan om de Leviathan* te wekken.

⁹ Laat de sterren van zijn schemering verduisterd worden, laat hij wachten op het licht, maar laat het er niet zijn.

Laat hij de oogleden van de dageraad niet zien.

¹⁰ Hij heeft immers de deuren van mijn buik niet gesloten, en de moeite *niet* voor mijn ogen verborgen.

¹¹ ^aWaarom ben ik niet van de baarmoeder af gestorven, en heb ik de geest *niet* gegeven toen ik uit de buik naar buiten kwam?

¹² Waarom zijn de knieën mij tegemoetgekomen, en waarom *waren* er borsten, zodat ik kon zuigen?

¹³ Want *dan* zou ik nu neerliggen en stil zijn;

ik zou slapen, dan zou ik rust hebben, ¹⁴ *samen* met de koningen en raadsheren van de aarde, die voor zichzelf puinhopen opbouwden; ¹⁵ of met de vorsten die goud hadden, die hun huizen met zilver vulden.

¹⁶ Of ik zou er, als een verborgen misgeboorte, niet zijn;

als de kleine kinderen *die* het licht niet gezien hebben.

¹⁷ Daar houden de goddelozen op met woelen, en zij van wie de kracht is uitgeput, rusten daar uit.

¹⁸ Gevangenen hebben *daar* met elkaar rust; zij horen de stem van de slavendrijver niet.

¹⁹ De kleine en de grote zijn daar *samen*; en de slaaf is er vrij van zijn heer.

²⁰ Waarom geeft *God* aan een ellendige het *levenslicht*, en het leven aan bitter bedroefden van ziel?

²¹ Zij verlangen naar de dood, maar hij is er niet;

zij speuren ernaar, meer dan naar verborgen schatten.

²² Zij zijn blij, tot jubelens toe, zij zijn vrolijk, als ze het graf vinden.

²³ *Waarom geeft Hij het levenslicht* aan een man voor wie zijn *eigen* weg verborgen is,

^b en voor wie God *de weg* verspert?

²⁴ Want in plaats van mijn brood komt mijn zuchten, en mijn jammerklachten worden uitgegoten als water.

²⁵ Want wat mij angst aanjoeg, is tot mij gekomen; dat waarvoor ik beducht was, is mij overkomen.

²⁶ Ik ben niet gerust en ik ben niet stil, ik heb geen rust, er is onrust gekomen.

DE EERSTE TOESPRAAK VAN ELIFAZ

4 Toen antwoordde Elifaz, de Temaniet, en zei:

² Als wij een woord tot jou trachten *te richten*, bezwijk je *dan*?

Echter, wie zou *nu zijn* woorden kunnen inhouden?

³ Zie, je hebt velen onderwezen,

^a Job 10:18 ^b Job 19:8

3:8 *de Leviathan* - De Leviathan geldt in het Oude Testament als een vernietigend zeemonster; zie ook Job 40:20-41:25; Ps. 74:14; Ps. 104:26 en Jes. 27:1; sv: hun rouw.

en je hebt slappe handen versterkt.

⁴ Je woorden hebben degene die struikelde, opgericht, en de knikkende knieën heb je sterk gemaakt.

⁵ Maar nu overkomt het jezelf, en je bezwijkt; het treft je, en je wordt door schrik overmand.

⁶ Is je vrezen van God dan niet je verwachting, de oprechtheid van je wegen je hoop?

⁷ Denk er toch aan: wie is ooit als onschuldige omgekomen, en waar zijn er ooit oprechten uitgeroerd?

⁸ Maar zoals ik gezien heb: ^azij die onrecht ploegen en moeite zaaien, oogsten dat ook.

^{9b} Door de adem van God komen zij om, en door het blazen van Zijn neus worden zij vernietigd.

¹⁰ Het gebrul van de leeuw, de stem van de felle leeuw, maar de tanden van de jonge leeuwen worden gebroken.

¹¹ De leeuw komt om, omdat er geen prooi is, en de welpen van een leeuw worden verspreid.

¹² Verder, er is in het geheim een woord tot mij gebracht; mijn oor heeft er een fluistering van opgevangen,

¹³ in de beangstigende gedachten van de visioenen in de nacht, als een diepe slaap op de mensen valt.

¹⁴ Angst en huiver kwamen over mij, en zij joegen de veelheid van mijn beenderen angst aan.

¹⁵ Een geest trok aan mijn gezicht voorbij; hij deed het haar van mijn lichaam te berge rijzen.

¹⁶ Hij bleef staan, maar ik herkende zijn gedaante niet;

er was een gestalte voor mijn ogen.

Er was stilte, en toen hoorde ik een stem, die zei:

¹⁷ Zou een sterveling rechtvaardig zijn tegenover God?

Zou een man rein zijn voor zijn Maker?

¹⁸ Zie, zelfs ^cZijn dienaren vertrouwt Hij niet, en Zijn engelen legt Hij dwaling ten laste.

¹⁹ Hoeveel te meer *dan mensen*, die in lemen huizen wonen, waarvan het fundament in het stof is? Zij worden nog eerder verbrijzeld dan een mot.

²⁰ Van de morgen tot de avond worden zij verpletterd;

onopgemerkt komen zij voor altijd om.

²¹ Hun tentkoord wordt bij hen losgetrokken;

zij sterven, maar niet in wijsheid.

5 Roep maar – zal er iemand zijn die je antwoordt?

En tot wie van de heiligen wil je je wenden?

² Want de toorn brengt de dwaas om, en de na-ijver doodt de onnozele.

³ Ik heb zelf een dwaas wortel zien schieten,

maar meteen vervloekte ik zijn woning.

⁴ Zijn zonen zijn ver bij de redding vandaan;

zij worden verbrijzeld in de poort, en er is niemand die redt.

⁵ De hongerige eet zijn oogst op, die hij zelfs tussen de dorens vandaan haalt;

een valstrik slokt hun vermogen op.

⁶ Want verdriet komt niet uit het stof voort,

en moeite komt niet op uit de aardbodem.

⁷ Maar de mens wordt voor de moeite geboren,

zoals vonken uit het vuur omhoogvliegen.

^a Job 15:35; Ps. 7:15; Spr. 22:8; Jes. 59:4; Hos. 10:13; Gal. 6:7,8 ^b Jes. 11:4 ^c Job 15:15; 2 Petr. 2:4 ^d Ps. 37:36

⁸ Maar ik zou zelf God zoeken, en mijn woord tot God richten.

⁹ ^a Hij doet grote dingen, die niemand kan doorgronden; wonderen, die niet te tellen zijn.

¹⁰ Hij geeft regen op de aarde, en zendt water op de velden,

¹¹ ^b om de nederigen op een hoogte te plaatsen, om de treurenden^c in een veilige vesting van heil te zetten.

¹² Hij verijdelde de plannen van de sluwen, zodat hun handen niets wezenlijks kunnen uitrusten.

¹³ ^d Hij vangt de wijzen in hun *eigen* sluwheid, zodat de raad van hen die slinks zijn, mislukt.

¹⁴ ^e Overdag ontmoeten zij duisternis, op de middag tasten zij rond zoals in de nacht.

¹⁵ Maar de arme verlost Hij van het zwaard *dat* uit hun mond *gaat*, en van de hand van de sterke.

¹⁶ ^f Zo is er hoop voor de arme, en onrecht sluit zijn mond.

¹⁷ ^g Zie, welzalig is de sterveling die door God gestraft wordt; verwerp daarom de bestraffing van de Almachtige niet.

¹⁸ ^h Want Hij doet smart aan én Hij verbindt; Hij verwondt én Zijn handen genezen.

¹⁹ ⁱ In zes benauwdheden zal Hij je redden, en in zeven zal het kwaad je niet treffen.

²⁰ In de oorlog verlost Hij je van de dood, en in de oorlog van het geweld van het zwaard.

²¹ Voor de gesel van de tong zul je verborgen zijn, en je zult niet bevreesd zijn voor de verwoesting, als die komt.

²² Om de verwoesting en om de honger zul je lachen, en voor de wilde dieren van de aarde zul je niet bevreesd zijn.

²³ Want je hebt een verbond met de stenen van het veld, ^j en je hebt vrede met de wilde dieren van de aarde.

²⁴ Je zult ondervinden dat je tent in vrede is; je zult zorgen voor je woning, en *daarin* niet falen.

²⁵ Je zult ondervinden dat je nageslacht talrijk is, en je nakomelingschap als het gewas van de aarde.

²⁶ Je zult in hoge ouderdom in het graf komen, zoals een korenhoop op zijn tijd binnengehaald wordt.

²⁷ Zie dit, wij hebben het onderzocht, zo is het; en jij, luister ernaar en weet het voor je zelf.

ANTWOORD VAN JOB AAN ELIFAZ

6 Maar Job antwoordde en zei:

² Och, werd mijn verdriet maar eens nauwkeurig gewogen, en legden *ze al* mijn ellende maar bij elkaar in een weegschaal!

³ Want het is nu zwaarder dan ^k het zand van de zeeën; daarom zijn mijn woorden ondoordacht.

⁴ Want de pijlen van de Almachtige zijn in mij, mijn geest drinkt het vergif ervan; de verschrikkingen van God staan tegen mij opgesteld.

⁵ Balkt de wilde ezel bij het malse gras? Loeit het rund bij zijn voer?

⁶ Wordt het smakeloze gegeten zonder zout?

Zit er smaak aan het wit van een ei?

^a Job 9:10; Ps. 72:18; Rom. 11:33 ^b 1 Sam. 2:7; Ps. 113:7,8 ^c Neh. 4:15; Ps. 33:10; Jes. 8:10 ^d 1 Kor. 3:19 ^e Deut. 28:29 ^f Ps. 107:42 ^g Spr. 3:11,12; Hebr. 12:5; Jak. 1:12; Openb. 3:19 ^h Deut. 32:39; 1 Sam. 2:6; Hos. 6:1 ⁱ Ps. 91:3 enz. ^j Hos. 2:17 ^k Spr. 27:3 ^l Ps. 38:2,3 ^m 5:11 *treurenden* - Letterlijk: die in het zwart gehuld gaan.

⁷ Mijn ziel weigert *dat* aan te raken;
het is als ziekmakend voedsel voor mij.

⁸ Och, werd mijn begeerte maar vervuld,*
en gaf God mij maar *waarop* ik hoop!

⁹ Was God maar zo goed dat Hij mij
verbrijzelde,
dat Hij Zijn hand losmaakte en een einde
aan mij maakte!

¹⁰ Dat zou nog een troost voor mij zijn,
ik zou opspringen in *mijn* droefheid *als*
Hij mij niet spaarde;
want ik heb de woorden van de Heilige
niet verloochend.*

¹¹ Wat is mijn kracht, dat ik *nog* zou
kunnen hopen?
Of wat is het doel waarvoor ik mijn leven
zou willen verlengen?

¹² Is mijn kracht soms de kracht van
stenen?

Is mijn vlees soms van brons?

¹³ Of is er in mij geen hulp *meer* voor
m mezelf,
en is de wijsheid uit mij verdreven?

¹⁴ Wie wanhopig is, *mag* van zijn vriend
goedertierenheid *verwachten*;
of hij zou de vreeze van de Almachtige
verlaten.

¹⁵ Mijn broeders hebben trouweloos
gehandeld, als een beek;
zij gaan voorbij als stromende beken,

¹⁶ die donker zijn van het ijs,
waarin de sneeuw zich verbergt.

¹⁷ Op het moment dat zij *weer* stromen,
verdwijnen zij;
als het warm wordt, drogen zij op van
hun plaats.

¹⁸ De paden van hun loop gaan alle
kanten op,
zij gaan de woestenij in en vergaan.

¹⁹ De karavanan van Tema kijken ernaar
uit,
de reizigers van Sjeba wachten erop.

²⁰ Zij worden beschaamd in hun
vertrouwen;*

als zij erbij komen, worden zij
teleurgesteld.

²¹ Voorzeker, zo zijn jullie nu *voor* mij
geworden: niets!
Jullie hebben de ontzetting gezien en
jullie zijn bevreesd geworden.

²² Heb ik soms gezegd: Geef mij *iets*,
of: Geef een geschenk voor mij van jullie
vermogen?

²³ of: Bevrijd mij uit de hand van de
tegenstander,
en verlos mij uit de hand van de
geweldplegers?

²⁴ Onderwijs mij, dan zal ik zwijgen,
doe mij begrijpen waarin ik gedwaald
heb.

²⁵ Wat zijn oprechte woorden krachtig!
Maar wat betekent het straffen *dat* bij
jullie vandaan *komt*?

²⁶ Willen jullie woorden bedenken om te
straffen?

Zijn de woorden van een wanhopige dan
wind?

²⁷ Jullie zouden zelfs over een wees *het* lot
werpen,
jullie zouden jullie vriend verkopen.

²⁸ Maar nu, wees zo goed om jullie tot mij
te wenden;
zou ik midden in jullie gezicht liegen?

²⁹ Kom toch tot inkeer, laat er geen
onrecht zijn,
ja, kom tot inkeer; mijn gerechtigheid is
er nog.

³⁰ Is er onrecht op mijn tong?
Zou mijn gehemelte grote ellende niet
onderscheiden?

JOB HERNIEUWT ZIJN KLACHTEN

7 Heeft de sterveling niet een strijd *te*
voeren op aarde,
en zijn zijn dagen niet als de dagen van
een dagloner?

² Zoals een slaaf snakt hij naar schaduw,
zoals een dagloner ziet hij uit naar zijn
loon.

6:8 *werd mijn begeerte maar vervuld* - Letterlijk: wie zal geven dat mijn verzoek komt.

6:10 *verloochend* - Letterlijk: verborgen. 6:20 *in hun vertrouwen* - Letterlijk: omdat hij
vertrouwde.

³ Zo heb ik maanden van doelloosheid
geërfd,
en zijn nachten van moeite mij
toebedeeld.

⁴ Als ik mij te slapen leg, zeg ik:
Wanneer zal ik opstaan?
*Tot wanneer heeft God de avond
afgemeten?*

Ik ben verzadigd van onrust tot aan de
schemering.

⁵ Mijn vlees is bekleed met maden en
heeft een korst van stof,
mijn huid is gekloofd en veretterd.

⁶ Mijn dagen zijn sneller gegaan dan een
weverspoel,
ze zijn vergaan zonder hoop.

⁷ Bedenk dat mijn leven ^aeen ademtocht
is;

mijn oog zal niet opnieuw het goede zien.
⁸ Het oog van degene die mij *nu* ziet, zal
mij niet *meer* waarnemen.

Uw ogen zullen op mij zijn, maar ik zal er
niet *meer* zijn.

⁹ Een wolk vergaat en verdwijnt;
zo komt degene die in het graf neerdaalt,
er niet *weer* uit omhoog.

¹⁰ Hij keert niet meer terug naar zijn huis,
en zijn woonplaats kent hem niet meer.

¹¹ Ik echter zal mijn mond niet houden.
Ik zal spreken in de benauwdheid van
mijn geest.

Ik zal klagen in de bitterheid van mijn
ziel.

¹² Ben ik soms een zee, of een zeemonster,
dat U een wacht om mij heen zet?

¹³ Als ik zeg: Mijn rustbank zal mij troost
bieden,
mijn slaapplek zal *wat* van mijn klacht
wegnemen,

¹⁴ dan ontstelt U mij door dromen,
en door visioenen jaagt U mij angst aan.

¹⁵ Mijn ziel verkiest de verstikking,
en heeft de dood liever dan het leven.*

¹⁶ Ik versmaad het, ik zal niet voor eeuwig
leven.

Laat mij met rust, want ^bmijn dagen zijn
een zucht.

¹⁷ 'Wat is de sterveling dat U hem groot
maakt,
en dat U Uw hart op hem richt?

¹⁸ Dat U hem elke morgen opzoekt,
dat U hem elk ogenblik beproeft?

¹⁹ Hoelang *duurt het voordat* Uw blik zich
van mij afwendt,
voordat U mij de rust gunt om mijn
speeksel door te slikken?

²⁰ Heb ik gezondigd? Wat moet ik voor U
doen,
Bewaker van de mens?
Waarom hebt U mij als doelwit voor U
gezet,
zodat ik mezelf tot een last ben?

²¹ Waarom vergeeft U mijn overtreding
niet,
en doet U mijn ongerechtigheid niet
weg?

Wan nu zal ik in het stof liggen;
U zult mij ernstig zoeken, maar ik zal er
niet *meer* zijn.

DE EERSTE TOESpraak VAN BILDAD

8 Toen antwoorde Bildad, de Suhiet,
en zei:

² Hoelang zul je deze dingen blijven
zeggen,
en zullen de woorden van je mond een
geweldige *stormwind* zijn?

³ 'Zou God het recht verdraaien?
Zou de Almachtige de gerechtigheid
verdraaien?

⁴ Als je kinderen tegen Hem gezondigd
hebben,
heeft Hij hen laten gaan in de macht van
hun *eigen* overtreding.

⁵ *Maar* als je ernstig God zoekt,
en de Almachtige om genade smeekt,
⁶ als je zuiver en oprecht bent,

^a Job 8:9; 14:1,2,3; 16:22; Ps. 90:5,6,9; 102:12; 103:15; 144:4; Jes. 40:6; Jak. 4:14; 1 Petr. 1:24 ^b Ps. 62:10;
144:4 ^c Ps. 8:5; 144:3; Hebr. 2:6 ^d Deut. 32:4; 2 Kron. 19:7; Dan. 9:14 ^e Job 22:23
7:15 *het leven* - Letterlijk: mijn beenderen.

dan zal Hij nu voorzeker ter wille van jou ontwaken,
en de woning van je gerechtigheid herstellen.

⁷ Je begin zal wel klein zijn,
maar je einde zal zeer groot worden.

^{8a} Want doe toch navraag bij de vorige generatie,
bereid je voor op een onderzoek naar hun vadersen.

^{9b} Immers, wij zijn van gisteren en weten niets,
want onze dagen op aarde zijn 'een schaduw.

¹⁰ Zullen die je niet onderwijzen, tot je spreken,
en uit hun hart woorden voortbrengen?

¹¹ Groeien biezen waar geen moeras is?
Groeit rietgras op zonder water?

^{12c} Als het nog in zijn knop is, *ook al*
wordt het niet afgeplukt,
toch verdort het vóór al het *andere* gras.

¹³ Zo zijn de paden van allen die God vergeten;

¹⁴ de hoop van de huichelaar vergaat.

¹⁵ Dat waar hij zijn hoop op stelde, zal van hem walgen;
zijn vertrouwen zal spinrag* *blijken te* zijn.

¹⁶ Hij zal op zijn huis leunen, maar het zal niet blijven staan;
hij zal het vastgrijpen, maar het zal niet staande blijven.

¹⁷ Weliswaar is hij een saprijke plant in de zon,
en zijn jonge loten spreiden zich uit over zijn tuin,

¹⁸ zijn wortels vlechten zich over een steenhoop;
hij kijkt uit naar een steenachtige plaats.

¹⁹ Maar als men hem wegrukt uit zijn plaats,

zal deze hem verloochenen en zeggen: Ik heb u nooit gezien.

²⁰ Zie, dat is de vreugde van zijn weg;
en uit het stof zullen anderen voortkomen.

²¹ Zie, God zal de oprechte niet verwerpen,
en Hij grijpt kwaaddoeners niet bij de hand.

²² Eens zal Hij je mond weer met lachen vervullen,
en je lippen met gejuich.

²³ Wie je haten, zullen met schaamte bekleed worden,
en de tent van de goddelozen zal er niet meer zijn.

ANTWOORD VAN JOB AAN BILDAD

9 Maar Job antwoordde en zei:

¹ Het is waar, ik weet dat het zo is;
want hoe zou 'een sterveling rechtvaardig kunnen zijn voor God?

² Als hij ertoe genegen is Hem ter verantwoording te roepen,
niet één op de duizend keer zal hij Hem antwoord kunnen geven.

³ Hij is wijs van hart en sterk van kracht;
wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad?

⁴ Hij verplaatst bergen, zonder dat men het merkt,

Hij keert ze om in Zijn toorn.

⁵ Hij schudt de aarde van haar plaats,
zodat haar pilaren wankelen.

⁶ Hij spreekt tegen de zon, en zij gaat niet op;

Hij verzegelt de sterren.

⁷ Hij alleen spant ⁸ de hemel uit,
en Hij treedt op de hoogten van de zee.

⁹ Hij maakt de Grote Beer, de Orion,
het Zevengesternte en de Kamers van het Zuiden.

¹⁰ Hij doet grote dingen, die niemand kan doorgronden;

^a Deut. 4:32 ^b Gen. 47:9; 1 Kron. 29:15; Job 7:5,6,7; Ps. 39:13; 144:4 ^c Ps. 102:12; 144:4 ^d Ps. 129:6; Jer. 17:6 ^e Job 11:20; 18:14; Ps. 112:10; Spr. 10:28 ^f Ps. 143:2 ^g Gen. 1:6 ^h Job 5:9; Ps. 72:18; 77:15; 86:10; Rom. 11:33
8:14 *spinrag* - Letterlijk: huis van een spin.

wonderen, die niet te tellen zijn.

¹¹ Zie, gaat Hij langs mij heen, ik zie Hem niet;

gaat Hij voorbij, ik merk Hem niet op.

¹² Zie, neemt Hij weg, wie zal het Hem laten teruggeven?

Wie zal tegen Hem zeggen: Wat doet U?

¹³ God keert Zijn toorn niet af; *zelfs* de helpers van Rahab* bukken zich onder Hem.

¹⁴ Hoeveel te minder zal ik Hem dan kunnen antwoorden, en mijn woorden uitkiezen tegen Hem?

¹⁵ *Zelfs* als ik rechtvaardig ben, kan ik geen antwoord geven; mijn Rechter zal ik om genade smeken.

¹⁶ Als ik roep en Hij antwoordt mij, dan kan ik niet geloven dat Hij mijn stem ter ore neemt.

¹⁷ Want Hij vermorzelt mij door een storm, en maakt mijn wonden talrijk, zonder reden.

¹⁸ Hij laat mij niet toe om op adem te komen, maar Hij verzadigt mij met bitterheden.

¹⁹ Als het op kracht *aankomt*, zie, Hij is sterk; en als het op recht *aankomt*, wie zal mij dagvaarden?

²⁰ Al ben ik rechtvaardig, mijn *eigen* mond zal mij veroordelen;

al ben ik oprecht, Hij zal mij toch schuldig verklaren.

²¹ Ik ben oprecht, *maar* ik sla geen acht op mijn ziel; ik veracht mijn leven.

²² Het is een *hetzelfde*; daarom zeg ik:

^a Hij brengt zowel de oprechte als de goddeloze om.

²³ Als plotseling de gesel doodt, spot Hij met de wanhoop van de onschuldigen.

²⁴ De aarde is overgegeven in de hand van de goddeloze; Hij bedekt het gezicht van haar rechters. Als Hij het niet is, wie is het dan?

²⁵ ^b Mijn dagen zijn sneller voorbijgegaan dan een ijlbode; zij zijn weggevlucht, zij hebben het goede niet gezien.

²⁶ Zij zijn voorbijgegaan als boten van riet, zoals een arend op voedsel afvliegt.

²⁷ Als ik zeg: Ik zal mijn klacht vergeten, ik zal een ander gezicht zetten* en mij verkwikken,

²⁸ dan ben ik beducht voor al mijn leed; ik weet dat U mij niet voor onschuldig zult houden.

²⁹ Ik zal *toch* schuldig verklaard worden; waarom zou ik mij tevergeefs afmatten?

³⁰ ^c Als ik mij was met sneeuwwater, en mijn handen zuiver met loog,

³¹ dan dompelt U mij in de put, en mijn kleren hebben een afschuif van mij.

³² ^d Want Hij is niet een man zoals ik, aan Wie ik antwoord zou kunnen geven, als wij samen voor het gerecht komen.

³³ Er is geen scheidsrechter tussen ons, *die* zijn hand op ons beiden kan leggen.

³⁴ ^e Laat Hij Zijn roede bij mij weghalen, laat Zijn bedreiging mij geen angst *meer* aanjagen.

³⁵ Dan zal ik spreken en niet bevreesd zijn voor Hem, want zo is het niet bij mij.

10 Mijn ziel walgt van mijn leven; ik laat mijn klacht de vrije loop; ik spreek in de bitterheid van mijn ziel.

² Ik zal tegen God zeggen: Verklaar mij niet schuldig;

laat mij weten waarover U mij ter verantwoording roept.

³ Doet het U goed dat U onderdrukt,

* Pred. 9:2,3; Mal. 3:14 ^b Jer. 7:6,7 ^c Jer. 2:22 ^d Pred. 6:10; Jer. 49:19 ^e Job 13:20; 33:7

9:13 *Rahab* - Rahab betekent 'hoogmoedig', maar verwijst in het Oude Testament ook naar een machtig zeemonster; zie ook Job 26:12; Ps. 87:4; 89:11; Jes. 30:7 en 51:9. 9:27 *een ander gezicht zetten* - Letterlijk: mijn gezicht verlaten.

dat U de inspanning van Uw handen verwerpt,
terwijl U over het voornemen van de
goddelozen licht laat schijnen?

⁴ Hebt U ogen van een schepsel?

Ziet U zoals een sterveling ziet?

⁵ Zijn Uw dagen als de dagen van een
sterveling?

Zijn Uw jaren als de dagen van een man,

⁶ dat U mijn ongerechtigheid zo
onderzoekt,
en naar mijn zonde speurt?

⁷ Het is U bekend* dat ik niet schuldig ben;
maar er is niemand die redt uit Uw hand.

⁸ Uw handen hebben mij gevormd en
gemaakt.

Zij zijn beide om *mij* heen, en U verslindt
mij.

⁹ Denk er toch aan dat U mij als ^aleem
gemaakt hebt,
en mij tot stof zult laten terugkeren.

¹⁰ ^bHebt U mij niet als melk uitgegoten,
en hebt U mij niet als kaas laten
stremmen?

¹¹ Met huid en vlees hebt U mij bekleed;
met beenderen en pezen hebt U mij
samengevoegd.

¹² U hebt mij leven en goedertierenheid
geschenken,
en Uw zorg heeft mijn geest bewaard.

¹³ Maar deze dingen hebt U verborgen in
Uw hart;
ik weet dat dit bij U is.

¹⁴ Als ik zondig, merkt U mij op,
en vanwege mijn ongerechtigheid houdt
U mij niet voor onschuldig.

¹⁵ Als ik schuldig ben, wee mij!

En als ik rechtvaardig ben, zal ik mijn
hoofd niet opheffen,
ik ben verzadigd van schande; zie mijn
ellende aan!

¹⁶ *Als mijn hoofd* zich opheft, jaagt U op
mij als ^ceen felle leeuw;

U keert terug en betoont U wonderlijk
tegenover mij.

¹⁷ U brengt nieuwe getuigen tegen mij
naar voren,

U maakt Uw toorn tegen mij groter;
telkens nieuwe legers *stellen zich* tegen
mij op.

¹⁸ ^dWaarom hebt U mij uit de baarmoeder
naar buiten laten komen?

Had ik maar de geest gegeven, en had
geen oog mij maar gezien!

¹⁹ Ik zou zijn alsof ik er niet geweest was;
vanuit de buik zou ik naar het graf
gebracht zijn.

²⁰ Zijn mijn dagen niet weinig? Houd op,
laat Hij Zich van mij afkeren, zodat ik mij
een beetje kan verkwikken,

²¹ voordat ik wegga – en niet meer
terugkom –

naar een land van duisternis en schaduw
van de dood,

²² een stikdonker land, als de duisternis
zelf,

de schaduw van de dood, zonder enige
orde;
het *licht* schijnt er als duisternis.

DE EERSTE TOESPRAAK VAN ZOFAR

11 Toen antwoordde Zofar, de Naäma-
thiet, en zei:

² Moet de veelheid van woorden niet
beantwoord worden,
en heeft een man die veel praat,*
daarmee ook gelijk?

³ Zou je holle praat mensen tot zwijgen
kunnen brengen,
en zou jij spotten zonder dat iemand je
beschaamd maakt?

⁴ Want je hebt gezegd: Mijn inzicht is
zuiver,
en ik ben rein in Uw ogen.

⁵ Maar och, sprak God Zelf maar,*

^a Gen. 2:7; 3:19 ^b Ps. 139:15,16 ^c Jes. 38:13; Klaagl. 3:10 ^d Job 3:11

10:4 *van een schepsel* - Letterlijk: van vlees. **10:7** *Het is U bekend* - Letterlijk: Het is bij Uw kennis. **11:2** *een man die veel praat* - Letterlijk: een man van lippen. **11:5** *sprak God Zelf maar* - Letterlijk: wie zal geven God te spreken.

en opende Hij Zijn lippen *maar* tegen je.
 6 Maakte Hij jou de verborgenheden van de wijsheid maar bekend, want de wijsheid is *nog* dubbel *zo groot!* Weet dat God terwille van jou veel van je ongerechtigheid vergeet.

7 Kun jij vinden wat God onderzoekt? Kun jij de volmaaktheid van de Almachtige doorgronden?

8 Zij is hoger dan de hemel, wat kun jij *daar* doen? Zij is dieper dan de hel, wat kun jij *daarvan* weten?

9 Haar reikwijdte is langer dan de aarde, en breder dan de zee.

10 Als Hij voorbijgaat en *iemand* laat opsluiten of bij Zich roept, wie zal Hem daarvan afhouden?

11 Want Hij kent de valsaards en Hij ziet het onrecht; zou Hij er dan niet op letten?

12 Dan zou een verstandeloos mens verstandig worden, en het veulen van een wilde ezel *als* mens geboren worden.

13 Als jij je hart bereid hebt, spreid dan je handen naar Hem uit.

14 Als er onrecht in je hand is, doe dat *ver weg*; en laat er geen onrecht in je tenten wonen.

15 Ja, dan kun je je gezicht opheffen uit *alle* ellende, dan zul je vast *staan* en niet bevreesd zijn.

16 Voorzeker, jij zult de moeite vergeten, je zult er *net zomin* aan denken als aan water dat langgestroomd is.

17 Helderder dan de middagzon zal je leven opgaan; wat donker is, zal als 'de morgen zijn.

18 Je zult vertrouwen, omdat er hoop is;

je zult rondspreuren, maar je kunt 'onbezorgd gaan liggen.

19 Je zult neerliggen en niemand zal je schrik aanjagen; velen zullen trachten je 'gunstig te stemmen.

20 Maar 'de ogen van de goddelozen zullen bezwijken, voor hen is *de mogelijkheid tot* ontvluchten verloren. Het uitblazen van de ziel is hun *enige* hoop.

ANTWOORD VAN JOB AAN ZOFAR

12

Job antwoordde echter en zei:

2 Werkelijk waar, jullie zijn het volk met wie de wijsheid zal sterven!

3 Ik heb ook een hart net als jullie, ik zwicht niet voor jullie; wie *weet* zulke dingen niet?

4 Ik ben *iemand*, belachelijk voor zijn vriend, *maar* roepend tot God, Die hem verhoren zal;

5 de rechtvaardige en oprechte wordt belachelijk *gemaakt*.

6 Wie verdrukt wordt, verdient verachting, is de gedachte van de zorgeloze; hij staat op het punt met *zijn* voet te struikelen.

7 De tenten van de verwoesters hebben rust; wie God tergen, zijn volkomen veilig door wat God met Zijn hand toebedeelt.

8 Maar vraag toch de dieren, en zij zullen je onderwijzen, de vogels in de lucht, en zij zullen het je bekendmaken.

9 Of spreek tot de aarde, en zij zal je onderwijzen, de vissen in de zee zullen het je vertellen.

10 Wie weet van al deze dingen niet,

^a Ps. 10:11,14; 35:22 ^b Job 5:8; 22:21; Pred. 3:18 ^c Ps. 37:6; 112:4 ^d Lev. 26:5 ^e Lev. 26:6; Ps. 3:6; 4:9; Spr. 3:24 ^f Job 8:13,14; 18:14 ^g Job 16:10; 17:2; 21:3; 30:1 ^h Spr. 14:2 ⁱ Job 21:7; Ps. 73:11,12; Jer. 12:1; Hab. 1:3,4
 11:19 je - Letterlijk: je gezicht.

dat de hand van de HEERE dit doet?

¹⁰ In Zijn hand is de ziel van alles wat leeft, en de geest van al het menselijk vlees.

¹¹ ^aBeproeft het oor de woorden niet, zoals het gehemelte voedsel proeft?

¹² Is bij de oudsten de wijsheid, en bij de lengte van dagen het inzicht?

¹³ Bij Hem is wijsheid en macht; Hij heeft raad en inzicht.

¹⁴ Zie, Hij breekt af, en het wordt niet herbouwd;

¹⁵ Hij sluit iemand op, en er wordt niet opgedaan.

¹⁶ Zie, Hij houdt de wateren tegen, en zij vallen droog;

Hij laat ze gaan, en zij keren de aarde om.

¹⁷ Bij Hem is kracht en wijsheid; van Hem is degene die dwaalt, en degene die doet dwalen.

¹⁸ Hij voert raadsheren berooid weg, ^een rechters maakt Hij waanzinnig.

¹⁹ De vermaning van koningen maakt Hij ongedaan, en Hij bindt een gordel om hun middel.

²⁰ Hij voert priesters berooid weg, en machthebbers stort Hij *in het verderf*.

²¹ ^eHij snoert betrouwbare *mensen* de mond, ^een het inzicht van oude mensen neemt Hij weg.

²² ^eHij giet verachting uit over edelen, en de gordel van machtigen maakt Hij los.

²³ Hij openbaart het diepste van de duisternis, en de schaduw van de dood ^ebrenkt Hij in het licht.

²⁴ ^eHij maakt volken groot, en doet ze ondergaan; Hij spreidt volken uit, en leidt ze.

²⁵ Hij neemt het hart van de hoofden van een volk op aarde weg, en doet hen 'rond dwalen in een woestenij, waar geen weg is.

²⁶ Zij tasten rond in de duisternis, waar geen licht is;

Hij doet hen rond dwalen als een dronkaard.

13 Zie, mijn oog heeft alles gezien, mijn oor heeft het gehoord en begrepen.

² Zoals jullie *het* weten, weet ik *het* ook; ik zwicht niet voor jullie.

³ Maar ik zal tot de Almachtige spreken, en vind er behagen in *mij* voor God te verdedigen.

⁴ Maar werkelijk, jullie dekken *alles* toe met leugens; jullie zijn allemaal 'heermeesters van niets.

⁵ 'Och, zwegen jullie maar helemaal!' Dat zou jullie tot wijsheid zijn.

⁶ Luister toch naar mijn verdediging, en sla acht op het verweer van mijn lippen.

⁷ 'Zouden jullie tegen God onrecht spreken, en zouden jullie tegen Hem bedrog spreken?

⁸ Trekken jullie partij voor Hem?' Voeren jullie een rechtszaak voor God?

⁹ Zou het goed zijn, als Hij jullie onderzoekt?

Willen jullie Hem bedriegen, zoals men een sterveling bedriegt?

¹⁰ Hij zal jullie zeker straffen als jullie in het geheim partijtrekken.

¹¹ Jaagt Zijn hoogheid jullie geen angst aan?

Overvalt vrees voor Hem jullie niet?

¹² Wat jullie in herinnering brengen, zijn spreuken van as,

^a Job 6:30; 34:3 ^e Job 9:12; 11:10; Openb. 3:7 ^e 2 Sam. 15:31; 17:14, 23; Jes. 19:12; 29:14; 1 Kor. 1:19

^e 2 Sam. 15:31 ^e Job 32:9; Jes. 3:2, 3 ^e Ps. 107:40 ^e Matt. 10:26; 1 Kor. 4:5 ^e Ps. 107:38 ^e Ps. 107:4, 40

¹ Job 16:2 ^e Spr. 17:28 ¹ Job 17:5; 32:21; 36:4

^{12:20} *snoert ... de mond* - Letterlijk: neemt ... de taal weg. ^{13:5} *zwegen jullie maar helemaal*

- Letterlijk: wie zal geven dat jullie zwijgende zwijgen. ^{13:8} *Trekken jullie partij voor Hem?*

- Letterlijk: Verheffen jullie Zijn aangezicht?; zie ook vers 10.

jullie verweer is als een verweer van leem.

¹³ Zwig *toch* tegenover mij, zodat ik zelf kan spreken,
en laat maar over mij komen wat *komt*.
¹⁴ waarom ik mijn vlees tussen mijn tanden neem,
en mijn leven in de waagschaal stel.*

¹⁵ Zie, *al* zou Hij mij doden, ¹⁶ zou ik niet hopen?
Maar toch zal ik mijn wegen voor Zijn aangezicht verdedigen.

¹⁶ Ook zal Hij mij tot verlossing zijn;
maar een huichelaar zal niet voor Zijn aangezicht komen.

¹⁷ Luister aandachtig naar mijn woorden,
en *laat* mijn uiteenzetting in jullie oren *komen*.

¹⁸ Zie toch, ik heb de rechtszaak uiteengezet;
ik weet dat ik rechtvaardig ben.

¹⁹ Wie is hij die een rechtszaak met mij voert?
Als ik nu zweeg, zou ik de geest geven.

²⁰ Alleen, doe ²¹ twee dingen niet met mij,
dan zal ik mij niet voor Uw aangezicht verbergen.

²¹ Doe Uw hand die op mij *drukt*, ver weg,
en laat Uw bedreiging mij geen angst *meer* aanjagen.

²² Roep dan, en ik zal antwoorden;
of ik zal spreken, en antwoord mij.

²³ Hoeveel ongerechtigheden en zonden heb ik?
Maak mij mijn overtreding en mijn zonde bekend.

²⁴ Waarom verbergt U Uw aangezicht,
en houdt U mij 'voor Uw vijand?

²⁵ Wilt U een weggewaaid blad schrik aanjagen,
en wilt U droge stoppels achtervolgen?

²⁶ Want U schrijft bittere dingen tegen mij uit,
en U rekent mij de ongerechtigheden van ²⁷ "mijn jeugd toe."

²⁷ U ²⁸ legt mijn voeten in het blok,
en let op al mijn paden;
U maakt een teken in mijn voetzolen.
²⁸ En *dat bij iemand die* verouderd als *iets* dat verrot,
als een kleed dat de motten opeten.

14 De mens, geboren uit een vrouw,
¹ 'is kort van dagen en verzadigd van onrust.

² Als ³ een bloem komt hij op en hij verwelkt;

⁴ hij vlucht als een schaduw en houdt geen stand.

⁵ ¹ Ja, voor zo iemand doet U Uw ogen open,
en U brengt mij met U in het gericht.

⁶ ¹ Wie zal een reine geven uit een onreine?
Niet één.

⁷ ² Als zijn dagen vastgesteld zijn,
het getal van zijn maanden bij U *bekend* is,
en U zijn grenzen bepaald hebt, die hij niet kan overschrijden,

⁸ ³ wend Uw blik *dan* van hem af, zodat hij rust heeft
en als een ⁴ dagloner van zijn dag geniet.

⁹ Want voor een boom is er, als hij omgehakt wordt, *nog* hoop
dat hij zich weer vernieuwt,
en zijn jonge loten niet ophouden *uit te lopen*.

¹⁰ Al wordt zijn wortel in de aarde oud,
en sterft zijn stronk in het stof,
¹¹ bij het ruiken van water zal hij *weer* uitlopen,
en maakt hij *weer* een twijg, zoals een plant.

¹² Maar een man sterft en is krachteloos;

* Ps. 23:4; Spr. 14:32 ² Job 9:34; 33:7 ³ Job 16:9; 19:11; 33:10; Klaagt. 2:5 ⁴ Ps. 25:7 ⁵ Job 33:11 ⁶ Ps. 90:5,6,9; 102:12; 103:15; 144:4; Jak. 4:14 ⁷ Ps. 103:15; Jes. 40:6; 1 Petr. 1:24 ⁸ Job 8:9; Ps. 90:6,10; 102:12; 144:4 ⁹ Job 7:17,18; 10:20 ¹⁰ Gen. 5:3; Ps. 51:7; Joh. 3:6; Rom. 5:12; Efez. 2:3 ¹¹ Job 7:1; 16:19; 10:20 ¹² Job 7:1,2

13:14 *mijn leven ... stel* - Letterlijk: mijn ziel in mijn hand leg. 13:26 *U rekent ... toe* - Letterlijk: U doet mij ... in bezit nemen.

als een mens de geest geeft, waar is hij dan?

¹¹ Het water loopt weg uit een meer, en een rivier verzandt en valt droog.

¹² Zo gaat een mens liggen, en hij staat niet *meer* op.

Totdat de hemel er niet meer is, zullen zij niet ontwaken of opgewekt worden uit hun slaap.

¹³ Och, verstopte U mij maar* in het graf, verborg U mij maar totdat Uw toorn zich afkeert;

stelde U maar een grens voor mij vast en dacht U maar aan mij!

¹⁴ Als een man gestorven is, zal hij *dan* weer levend worden?

Dan zou ik alle dagen van mijn strijd hopen, totdat er voor mij verandering zou komen.

¹⁵ U zou roepen, en ik zou U antwoorden, U zou verlangen naar het werk van Uw handen.

¹⁶ *Maar nu telt U mijn voetstappen; U bewaart *mij* niet vanwege mijn zonde.

¹⁷ Mijn overtreding is in een buidel verzegeld, en U houdt mijn ongerechtigheid bijeen.

¹⁸ Zeker, een berg die valt, vergaat, en een rots wordt van zijn plaats gehaald.

¹⁹ Water vermaalt stenen, het stof van de aarde overdekt het gewas, dat vanzelf opkomt;

zo doet U de hoop van de sterveling vergaan.

²⁰ U overweldigt hem voor altijd, en hij gaat heen;

U verandert zijn gezicht en stuurt hem weg.

²¹ Zijn kinderen krijgen aanzien en hij weet het niet; of zij worden veracht, en hij let niet op hen.

²² Maar zijn vlees aan hem lijdt pijn; en zijn ziel binnen in hem rouwt.

DE TWEEDE TOESpraak VAN ELIFAZ

15 Toen antwoordde Elifaz, de Tema-niet, en zei:

² Zal een wijze antwoorden met wetenschap *die als wind is?*

Zal hij zijn buik vullen met oostenwind?

³ Bestraft hij met woorden *die* nutteloos zijn, en met uitspraken waarvan hij geen voordeel heeft?

⁴ Ja, jij doet de vreze *Gods* teniet, en neemt het gebed voor het aangezicht van God weg.

⁵ Want je *eigen* mond geeft je ongerechtigheid te kennen,

je hebt de tong van de sluwen gekozen.

⁶ Je *eigen* mond verklaart je schuldig, en niet ik; je lippen getuigen tegen je.

⁷ Ben jij de eerste mens die geboren werd?

Ben jij *vóór* de heuvels voortgebracht?

⁸ *Heb jij geluisterd in de verborgen raad van God?

En heb jij de wijsheid naar je toe getrokken?

⁹ Wat weet jij dat wij niet weten?

Wat begrip jij dat bij ons ontbreekt?

¹⁰ *Onder ons is ook een grijsaard en een stokoude, ouder van dagen dan jouw vader.

¹¹ Zijn de vertroosting van God te klein voor je,

of woorden in zachtheid met je *gesproken?*

¹² Waarom voert je hart je zo mee,

en waarom flikkeren je ogen,

¹³ dat je je geest tegen God keert

en *zulke* woorden uit je mond laat gaan?

¹⁴ *Wat is de sterveling dat hij zuiver zou zijn,

en dat hij, geboren uit een vrouw, rechtvaardig zou zijn?

⁴ Job 31:4; 34:21; Ps. 56:9; 139:2,3,4; Spr. 5:21; Jer. 32:19 ⁵ Rom. 11:34 ⁶ Job 32:7 ⁷ 1 Kon. 8:46; 2 Kron. 6:36; Job 14:4; Ps. 14:3; Spr. 20:9; Pred. 7:20; 1 Joh. 1:8,10
14:13 *verstopte U mij maar* - Letterlijk: wie zal geven dat U mij verbergt.

¹⁵ *Zie, zelfs* op Zijn heiligen vertrouwt Hij niet,
en *zelfs* de hemel is niet zuiver in Zijn ogen.

¹⁶ Hoeveel te meer is *dan* een man afschuwelijk en verdorven die het onrecht indrinkt als water!

¹⁷ Ik zal het je te kennen geven, luister naar mij;

wat ik gezien heb, zal ik vertellen,

¹⁸ wat de wijzen bekendgemaakt hebben, en *wat* men voor hun vaders niet verborgen heeft.

¹⁹ Aan hen alleen was het land gegeven, en geen vreemde ging door hun midden.

²⁰ Alle dagen doet de goddeloze zichzelf verdriet aan;
en voor de geweldpleger is een *klein* aantal jaren weggelegd.

²¹ Het geluid van angstaanjagende dingen *klinkt* in zijn oren;

^c *zelfs* tijdens de vrede komt de verwoester naar hem toe.

²² Hij verwacht niet dat hij terugkeert uit de duisternis,
omdat er met een zwaard op hem geloerd wordt.

²³ Hij zwerft rond om brood. Waar is het? Hij weet ^d dat een dag van duisternis voor hem ophanden is.^e

²⁴ Benauwdheid en angst overvallen hem; ze overweldigden hem als een koning die klaar is voor de strijd.

²⁵ Ja, hij strekt zijn hand tegen God uit, en hij verheft zich tegen de Almachtige.

²⁶ Hij rent op Hem af met *opgeheven* nek, met de dikke knoppen van zijn schilden *voortuit*.

²⁷ Want hij heeft zijn gezicht bedekt met zijn vet,
en hij heeft een vetlaag op zijn lendenen gedaan.

²⁸ Hij bewoont verwoeste steden,
waarin waarin niemand *meer* woont,

bestemd om een puinhoop te worden.

²⁹ Hij zal niet rijk worden, zijn vermogen houdt geen stand,
en hun bezit breidt zich niet uit over de aarde.

³⁰ Hij kan de duisternis niet ontwijken, een vlam verdroogt zijn jonge loot;
^e hij gaat weg door de adem van Gods mond.

³¹ Laat hij niet vertrouwen op iets wat nutteloos is, *waardoor* hij misleid wordt;
want iets nutteloos zal hij *als* vergelding krijgen.

³² 'Terwijl het zijn *sterf*dag nog niet is, zal *die* vervuld worden,
en zijn palmtak zal niet groen worden.

³³ Hij zal zijn onrijpe druiven afstoten als een wijnstok,
en zijn bloesem afwerpen als een olijfbom.

³⁴ Ja, de gemeenschap van de huichelaars is onvruchtbaar,
en het vuur verteert de tenten van *hen* *die* geschenken *aannemen*.

³⁵ Zij zijn zwanger van moeite en baren onheil,
en hun buik brengt bedrog voort.

ANTWOORD VAN JOB AAN ELIFAZ

16 Maar Job antwoordde en zei:

^a Ik heb al vaak dergelijke dingen gehoord,

^b jullie zijn allemaal moeitevolle vertroosters.

³ Is er een einde aan de woorden van wind?

Of wat maakt jullie zo stellig als jullie antwoord geven?

⁴ Zou ik ook spreken zoals jullie, als jullie ziel in de plaats van mijn ziel was?

Zou ik woorden aaneenrijgen tegen jullie,

^a Job 4:18 ^b Job 4:18; 25:5 ^c 1 Thess. 5:3 ^d Job 18:12; Ps. 109:10 ^e Job 4:9 ^f Job 22:16; Ps. 55:24
^g Ps. 7:15; Jes. 59:4; Hos. 10:13 ^h Job 13:4

15:23 *voor hem ... is* - Letterlijk: bij zijn hand gereed is.

en zou ik mijn hoofd over jullie
schudden?

⁵ Ik zou jullie met mijn mond
bemoedigen;
medelijden zou mijn lippen inhouden.

⁶ Als ik *echter* spreek, wordt mijn leed
niet verzacht;
en als ik ophoud, wat gaat er *dan* van mij
weg?

⁷ Zeker, nu heeft Hij mij laten bezwijken.
U hebt heel mijn gemeenschap verwoest.

⁸ U hebt mij gegrepen, en dat is als een
getuige *tegen mij*;
en mijn vermagering beschuldigt mij, ^{*} zij
getuigt openlijk tegen mij.

⁹ ^{*} Zijn toorn verscheurt en haat mij;
Hij knarsetandt tegen mij;
mijn Tegenstander ⁹ scherpt Zijn ogen
tegen mij.

¹⁰ Zij sperren hun mond tegen mij open;
smadelijk slaan zij mij op de kaak;
zij komen allen samen tegen mij.

¹¹ God heeft mij aan een verkeerde
overgegeven,
en heeft mij uitgeleverd in de handen van
godelozen.

¹² Ik had rust, maar Hij heeft mij
gebroken,
en mij bij de nek gegrepen en mij
verpletterd;

¹³ Hij heeft mij neergezet als een doelwit
voor Hem.

¹³ Zijn schutters omringen mij;
Hij splijt mijn nieren en spaart *mij* niet,
Hij giet mijn gal op de aarde uit.

¹⁴ Hij breekt mij met breuk op breuk,
Hij stormt tegen mij aan als een held.

¹⁵ Ik heb een rouwgewaad over mijn huid
genaaid,

¹⁶ ik heb mijn hoorn in het stof gestoken.

¹⁶ Mijn gezicht is rood van het huilen,
en over mijn oogleden ligt de schaduw
van de dood,

¹⁷ en dat terwijl er geen geweld in mijn
handen is,
en mijn gebed zuiver is!

¹⁸ Aarde, bedek mijn bloed niet,
en laat er geen *rust* plaats zijn voor mijn
geroep.

¹⁹ Ook nu, zie, in de hemel is mijn Getuige,
en mijn Pleitbezorger is in de hoogten.

²⁰ Mijn vrienden bespotten mij,
maar mijn oog weent tranen tot God.

²¹ Laat hij een man ^{*} verdedigen bij God,
zoals een mensenkind voor zijn vriend
doet.

²² Want er komt *nog maar een klein*
aantal jaren,
voor ik het pad ga *waarlangs* ik niet
terugkeer.

17 Mijn geest is te gronde gericht,
mijn dagen worden uitgeblust,
de graven zijn voor mij *bestemd*.

² Voorwaar, er zijn bespotters bij mij,
en mijn oog brengt de nacht door in hun
bitterheid.

³ Stel U toch borg voor mij bij U;
wie zal er *anders* zijn die *het* met
handslag bevestigt?

⁴ Want U hebt hun hart voor inzicht
toegesloten;^{*}
daarom zult U hen niet verhogen.

⁵ *Zij zijn als iemand* die vrienden roept
om *iets* uit te delen,
terwijl de ogen van zijn kinderen
bezwijken.

⁶ Maar Hij heeft mij tot een spreekwoord
onder de volken gemaakt,
en ik ben iemand die ze in het gezicht
spugen.

⁷ Daarom is mijn oog verduisterd door
verdriet,
en al mijn ledematen zijn als een
schaduw.

⁸ De oprechten zullen hierover ontzet
zijn,

⁴ Job 10:16,17 ⁵ Job 13:24 ⁶ Job 7:20; Klaagl. 3:12 ⁷ Job 30:19 ⁸ Job 31:35; Pred. 6:10; Jes. 45:9; Rom. 9:20 ⁹ Job 30:9

16:8 *beschuldigt mij* - Letterlijk: staat tegen mij op. **17:3** *die ... bevestigt* - Letterlijk: die in mijn hand slaat. **17:4** *toegesloten* - Letterlijk: verborgen.

en de onschuldige zal zich keren tegen de huichelaar.

⁹ De rechtvaardige zal aan zijn weg vasthouden, en wie rein van handen is, zal in kracht toenemen.

¹⁰ ^a Maar jullie allen, keer toch om, en kom, want ik vind geen wijze onder jullie.

¹¹ ^b Mijn dagen zijn voorbijgegaan; mijn plannen zijn *mij* ontruikt,

de verlangens ^c van mijn hart.

¹² De nacht maken zij tot dag, en zij zeggen dat het licht dichtbij is, ondanks de duisternis.

¹³ Als ik wacht, zal het graf mijn huis zijn; in de duisternis zal ik mijn bed spreiden.

¹⁴ Tot het graf roep ik: U bent mijn vader! Tot de maden: Mijn moeder en mijn zuster!

¹⁵ Waar zou mijn hoop dan nu *nog* op *gevestigd* zijn?

Ja, wie zal mijn hoop aanschouwen?

¹⁶ Zij zullen met mij neerdalen in het graf; wij zullen tezamen in het stof afdalen.

DE TWEEDE TOESPRAAK VAN BILDAD

18 Toen antwoordde Bildad, de Suhiet, en zei:

² Hoelang *duurt* het, voor jullie een einde aan *jullie* woorden maken?

Krijg inzicht, en daarna zullen wij spreken.

³ Waarom worden wij als vee beschouwd, en zijn wij onrein in jullie ogen?

⁴ ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^{l</}

en niemand zal in zijn woning
overblijven.

²⁰ Over de dag van zijn *ondergang* zullen
zij die na hem komen, ontzet zijn,
en de ouderen zullen met schrik
bevangen worden.

²¹ Zeker, zo *vergaat* het de woning van wie
onrecht doet,
en dit is de plaats *van hem die* God niet
kent.

ANTWOORD VAN JOB AAN BILDAD

19 Job antwoordde echter en zei:

² Hoelang blijven jullie mijn ziel
bedroeven,
en mij met woorden verbrijzelen?

³ Jullie hebben mij nu *al* tien keer
schande aangedaan;
jullie schamen je niet om mij zo hard te
behandelen.

⁴ Maar ook als ik werkelijk gedwaald heb,
zal mijn dwaling *dan toch* bij mij
overnachten?

⁵ Als jullie je werkelijk boven mij
verheffen,
en mijn schande als bewijs tegen mij
aanvoeren,

⁶ weet dan dat God mij neergedrukt heeft,
en mij *met* Zijn vangnet omsingeld heeft.

⁷ Zie, ik roep: Geweld! maar ik krijg geen
antwoord;
ik roep om hulp, maar er is geen recht.

⁸ Hij heeft mijn weg versperd, zodat ik er
niet door kan gaan,
en op mijn paden heeft Hij duisternis
geplaatst.

⁹ Van mijn eer heeft Hij mij beroofd,
en de kroon van mijn hoofd heeft Hij
weggenomen.

¹⁰ Hij heeft mij aan alle kanten
afgebroken, zodat ik *ten onder* ga,

en heeft mijn hoop losgetrokken als een
boom.

¹¹ Hij heeft Zijn toorn tegen mij laten
ontbranden,
en mij tegenover Hem ^abeschouwd als
één van Zijn vijanden.

¹² Zijn troepen zijn tezamen gekomen,
zij hebben hun weg naar mij gebaad,
en zich gelegerd rondom mijn tent.

¹³ ^bMijn broeders heeft Hij ver van mij
weggedaan;
en wie mij kennen, zijn geheel van mij
vervreemd.

¹⁴ Mijn naaste verwanten blijven weg,
en mijn bekenden vergeten mij.

¹⁵ Mijn huisgenoten en mijn slavinnen
beschouwen mij als een vreemde;
een buitenstaander ben ik in hun ogen.

¹⁶ Ik riep mijn dienaar, maar hij
antwoordt niet;

ik moet hem smeken met mijn mond.

¹⁷ Mijn adem is vreemd voor mijn vrouw;
en ik stink voor de kinderen van mijn
buik.

¹⁸ ^cZelfs de jonge kinderen verachten mij;
als ik opsta, spreken zij mij tegen.

¹⁹ ^dAlle mensen met wie ik vertrouwelijk
overlegde, ^ehebben een afschuw van
mij,
en hen die ik liefhad, hebben zich tegen
mij gekeerd.

²⁰ ^fMijn beenderen kleven aan mijn huid
en aan mijn vlees;
en slechts mijn tandvlees bleef mij over.^g

²¹ Ontferm je over mij, ontferm je over
mij, jullie, mijn vrienden!

Want de hand van God heeft mij
getroffen.

²² Waarom vervolgen jullie mij, zoals God,
en worden jullie niet verzadigd van mijn
vlees?

^a Job 13:24; 16:9; 33:10; Klaagl. 2:5 ^b Ps. 31:12; 38:12; 69:9; 88:9 ^c Job 30:1 ^d Ps. 41:10; 55:14,15 ^e Job 30:30; Ps. 102:6; Klaagl. 4:8

19:19 *Alle ... overlegde* - Letterlijk: mensen van mijn raad. **19:20** *en slechts ... over* - Letterlijk: en ik ben ontkomen met de huid van mijn tanden.

²³ Och, werden mijn woorden maar opgeschreven.*

Och, werden ze maar opgetekend in een boekrol!

²⁴ Werden ze maar met een ijzeren griffel en lood voor eeuwig in een rots uitgehakt!

²⁵ Ik weet echter: mijn Verlosser leeft, en Hij zal ten laatste over het stof opstaan.

²⁶ En als zij na mijn huid dit doorknaagd hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen.

²⁷ Ik zelf zal Hem aanschouwen, en mijn ogen zullen Hem zien, niet een vreemde; mijn nieren bezwijken van verlangen in mijn binnenste.*

²⁸ Voorzeker, jullie zouden moeten zeggen: Waarom vervolgen wij hem *eigenlijk*? Want de wortel van de zaak wordt in mij gevonden.

²⁹ Wees zelf maar bevreesd voor het zwaard

– want woede is *een van de misdaden die het zwaard verdienen* – opdat jullie weten dat er een oordeel is.

DE TWEEDE TOESPRAAK VAN ZOFAR

20 Toen antwoordde Zofar, de Naäma-thiet, en zei:

² Daarom laten mijn gedachten mij antwoorden, en vanwege *deze woorden* haast ik mij.

³ Ik heb een bestraffing gehoord die mij schande aandoet, maar de Geest zal op grond van mijn inzicht voor mij antwoorden.

⁴ Weet je dit? Dat altijd al, vanaf *het moment* dat God de mens op de aarde geplaatst heeft,

⁵ het gejuich van de goddelozen van korte duur geweest is,

en de blijdschap van de huichelaar *maar* voor een ogenblik,

⁶ ook al klimt zijn hoogmoed op tot de hemel, en raakt zijn hoofd tot aan de wolken.

⁷ Hij zal, evenals zijn uitwerpselen, voor altijd vergaan; wie hem gezien hebben, zullen zeggen: Waar is hij?

⁸ Hij zal wegvluchten als een droom, zodat men hem niet *meer* kan vinden, en hij zal verjaagd worden als een visioen in de nacht.

⁹ Het oog dat hem waarnam, *doet dat niet meer*; en zijn woonplaats ziet hem niet meer.

¹⁰ Zijn kinderen proberen bij de armen in de gunst te komen; en zijn handen moeten zijn vermogen teruggeven.

¹¹ Zijn beenderen zijn *nog* vol van zijn jeugdige kracht, maar ze zullen met hem in het stof neerliggen.

¹² Als het kwaad in zijn mond zoet is, *als* hij dat verbergt onder zijn tong, ¹³ *als* hij dat spaart en het niet laat varen, maar het tegen zijn gehemelte* *blijft* houden,

¹⁴ *dan* zal zijn voedsel in zijn ingewanden veranderen; gif van anders zal het in zijn binnenste zijn.

¹⁵ Hij heeft vermogen verslonden, maar zal het uitspuwen; God zal het uit zijn buik verdrijven.

¹⁶ Hij zal vergif van anders zuigen; de tong van de slang zal hem doden.

¹⁷ Hij zal de stromen, rivieren, beken van honing en boter niet zien.

*Ps. 37:35,36

19:23 *werden mijn woorden maar opgeschreven* - Letterlijk: wie zal geven dat mijn woorden dan opgeschreven worden. Zie ook het vervolg van dit vers. 19:27 *mijn binnenste* - Letterlijk: mijn boezem. 20:13 *tegen zijn gehemelte* - Letterlijk: in het midden van zijn mond.

¹⁸ Hij zal de opbrengst teruggeven en niet verslinden;
hij zal niet genieten van de rijkdom van zijn handel.

¹⁹ Omdat hij de armen onderdrukt en verlaten heeft,

²⁰ een huis geroofd heeft dat hij niet gebouwd had,

²⁰ omdat hij geen rust in zijn binnenste gekend heeft,
zal hij van wat hij begeerde, niets *kunnen* redden.

²¹ Er blijft niets over wat hij kan eten;
daarom verwacht hij niets *meer* van zijn welvaart.

²² In de volheid van zijn overvloed krijgt hij het benauwd;
de hand van iedere ellendige* komt over hem.

²³ Laat er *wat* zijn om zijn buik te vullen,
God zal Zijn brandende toorn op hem zenden,
en *die* over hem laten regenen op zijn voedsel.

²⁴ Is hij gevlucht voor de ijzeren wapens,
dan zal de bronzen boog hem doorboren.

²⁵ Men trekt *de pijl*, en hij komt uit zijn rug,
hij komt glinsterend uit zijn gal;
verschrikkingen komen over hem.

²⁶ Alle duisternis *wacht* heimelijk op zijn verborgen *goederen*.
Een vuur dat niet is aangeblazen, verteert hem;
wie is overgebleven in zijn tent, vergaat het slecht.

²⁷ De hemel zal zijn ongerechtigheid openbaren,
en de aarde staat tegen hem op.

²⁸ De inkomsten van zijn huis verdwijnen;
ze vloeien weg op de dag van Zijn toorn.

²⁹ Dit is het *wat* de goddeloze mens van Godswege ten deel *valt*,
en het erfelijk bezit van zijn woorden van Godswege.

ANTWOORD VAN JOB AAN ZOFAR

21 Maar Job antwoordde en zei:

² Luister aandachtig naar mijn woorden,
en laat dat jullie vertroosting zijn.

³ Verdraag mij, *nu* zal ik spreken;
en nadat ik gesproken heb, kunnen jullie spotten.

⁴ Wat mij betreft, is mijn klacht tot een mens *gericht*?

Maar al zou het zo zijn, waarom zou mijn geest niet verdrietig zijn?

⁵ Wend je tot mij, en wees ontzet,
en leg de hand op de mond.

⁶ Ja, als ik *hieraan* denk, word ik door schrik overmand,
en huiver grijpt mijn vlees aan:

⁷ ^bWaarom leven de goddelozen, worden zij oud,
en wordt zelfs *hun* vermogen groot?

⁸ Hun nageslacht is blijvend bij hen en met hen,
en hun nakomelingen zijn voor hun ogen.
⁹ Hun huizen hebben vrede en zijn zonder angst,
en de roede van God is niet op hen.

¹⁰ Zijn stier bespringt en mist niet;
zijn koe kalft en heeft geen misdracht.

¹¹ Zij laten hun jonge kinderen gaan als een kudde,
en hun kinderen huppelen.

¹² Zij verheffen *hun stem* met de tamboerijn en de harp,
en zij verblijden zich op het geluid van de fluit.

¹³ Zij slijten hun dagen in het goede;
en in een ogenblik dalen zij af in het graf.

¹⁴ ^cToch zeggen zij tegen God: Wijk van ons,
want wij vinden geen vreugde in de kennis van Uw wegen.

¹⁵ ^dWat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen?
En wat baat het ons dat wij bij Hem aandrigen?

*Pred. 5:12 ^bPs. 17:10; 73:12; Jer. 12:1; Hab. 1:16 ^cJob 22:17 ^dEx. 5:2; Mal. 3:14
20:22 de hand van iedere ellendige - Letterlijk: elke hand van een ellendige.

¹⁶ Maar zie, hun welvaart is niet in hun eigen hand;

^a het voornemen van de goddelozen is ver van mij.

¹⁷ Hoe vaak gebeurt het dat de lamp van de goddelozen wordt uitgedoofd, en hun ondergang hun overkomt; dat *God hun* in Zijn toorn ^b smarten uitdeelt,

¹⁸ dat zij worden als stro voor de wind, en als kaf, dat de wervelwind wegneemt?

¹⁹ Ofbergt God de straf voor zijn ongerechtigheid voor zijn kinderen op?

Laat Hij het hem vergelden, zodat hij het merkt.

²⁰ Laten zijn ogen zijn ondergang zien, en laat hij drinken van de grimmigheid van de Almachtige!

²¹ Want wat voor vreugde vindt hij in zijn huis na hem, als het getal van zijn maanden is afgesneden?

²² ^c Kan men God kennis bijbrengen, terwijl Hij hen die hoog zijn, oordeelt?

²³ De een sterft terwijl zijn kracht nog ongebroken is,^d terwijl hij geheel zonder zorgen en gerust is.

²⁴ Zijn vaten zijn vol melk, en het merg van zijn beenderen is doordrenkt.

²⁵ De ander daarentegen sterft met een bittere ziel, en hij heeft niet van het goede gegeten.

²⁶ Zij liggen samen in het stof, ^e en de maden overdekken hen.

²⁷ Zie, ik ken jullie gedachten, en de listige plannen waarmee jullie mij geweld aandoen.

²⁸ Want jullie zeggen: Waar is het huis van de edele, en waar is de tent, de woning van de goddelozen?

²⁹ Hebben jullie het niet gevraagd aan de voorbijgangers op de weg, en erkennen jullie hun aanwijzingen niet?

³⁰ ^f Want de kwaaddoener wordt gespaard voor de dag van de ondergang; voor de dag van de verbolgenheden worden zij *in veiligheid* gebracht. ³¹ Wie vertelt hem in zijn gezicht welke weg hij gaat? Als hij wat doet, wie vergeldt het hem?

³² Uiteindelijk wordt hij naar de graven gebracht, en men waakt over zijn grafheuvel.

³³ De kluiten van het dal zijn hem aangenaam, en alle mensen trekken achter hem aan; en zij die vóór hem geweest zijn, zijn niet te tellen.

³⁴ Wat troosten jullie mij dan met lege woorden! Van jullie antwoorden blijft *alleen* ontrouw over.

DE DERDE TOESPRAAK VAN ELIFAZ

22 Toen antwoordde Elifaz, de Tema-niet, en zei:

² Zou een man God tot nut zijn? Maar voor zichzelf zal de verstandige tot nut zijn.

³ Is het een vreugde voor de Almachtige dat jij rechtvaardig bent; of winst dat jij je wegen vervolmaakt?

⁴ Is het omdat je *godvrezend* bent dat Hij je bestraft, dat Hij met je in het gericht komt?

⁵ Is je slechtheid niet groot, en zijn je ongerechtigheden niet eindeloos?

⁶ Want 'je hebt zonder reden van je broeders een onderpand genomen, en je hebt de kleding van naakten uitgetrokken.

^a Job 22:18 ^b Job 20:29; Ps. 11:6,7 ^c Jes. 40:13; Rom. 11:34; 1 Kor. 2:16 ^d Job 17:14 ^e Spr. 16:4 ^f Ex. 22:26,27; Deut. 24:6,10 enz. 21:23 zijn ... is - Letterlijk: zijn beenderen volkomen zijn.

⁷ Aan de vermoeide gaf je geen water te drinken,
en je hebt de hongerige brood
onthouden.

⁸ Maar was er een man met macht, voor
hem was het land,
en een aanzienlijk persoon woonde er.

⁹ Weduwen heb je met lege *handen*
weggestuurd,
en de armen van de wezen werden
verbrijzeld.

¹⁰ Daáárom zijn er strikken rondom je,
en word je plotseling door schrik
overmand.

¹¹ Of zie je de duisternis niet,
en de vloed van water die je bedekt?

¹² Is God niet *in* de hoge hemel?
Zie toch de hoogste sterren, hoe
verheven ze zijn.

¹³ Maar jij zegt: Wat weet God ervan?
Zou Hij door de donkere *wolken* heen
oordelen?

¹⁴ De wolken zijn voor Hem een
schuilplaats, zodat Hij niet ziet;
en Hij wandelt over de omtrek van de
hemel.

¹⁵ Blijf je je houden aan het eeuwenoude
pad
dat de onrechtvaardige mensen betreden
hebben?

¹⁶ Zij zijn uitgeroeid, terwijl het de tijd *nog*
niet was;
een rivier is *over* hun fundament
uitgestort.

¹⁷ ^aZij zeggen tegen God: Wijk van ons!
Wat zou de Almachtige voor hen doen?

¹⁸ Hij had immers hun huizen met het
goede gevuld.

¹⁹ Daarom is het voornemen van de
goddelozen ver van mij.

²⁰ De rechtvaardigen zien het en
verblijden zich,
en de onschuldige bespot hen.

²¹ Immers, onze tegenstander wordt
uitgeroeid,
en het vuur verteert wat van hen over is.

²² Gewen je toch aan Hem en heb vrede;
daardoor zal het goede over je komen.

²³ Ontvang toch het onderricht uit Zijn
mond,
en leg Zijn woorden in je hart.

²⁴ Als je je ^abekeert tot de Almachtige, zul
je gebouwd worden.

Doe het onrecht ver weg van je tent.

²⁵ Laat het goud in het stof liggen,
en het *goud* van Ofir bij de rots van de
beken,

²⁶ dan zal de Almachtige je goud zijn,
en je schatten aan zilver.

²⁷ Ja, dan zul je vreugde scheppen in de
Almachtige,

en je zult je gezicht tot God opheffen.

²⁸ Je zult vurig tot Hem bidden, en Hij zal
je verhoren;

en je zult je geloften nakomen.

²⁹ Als je een zaak besluit, dan komt die
voor je tot stand;
en op je wegen zal het licht schijnen.

³⁰ Als ze *iemand* vernederen, en je zegt:
Omhoog!
dan zal *God* degene die de ogen heeft
neergeslagen, ^averlossen.

³¹ Hij zal *zelfs* degene bevrijden die niet
onschuldig is;
die wordt bevrijd door de reinheid van
jouw handen.

ANTWOORD VAN JOB AAN ELIFAZ

23 Maar Job antwoordde en zei:

² Ook vandaag is mijn klacht
opstandigheid,
mijn hand drukt zwaar op mijn zuchten.

³ Och, wist ik maar dat ik Hem zou
vinden,
dan zou ik naar Zijn woonplaats toe
komen.

⁴ Ik zou de rechtszaak voor Zijn
aangezicht uiteenzetten,
en ik zou mijn mond vullen met *mijn*
verdediging.

^a Job 21:14 ^b Job 21:16 ^c Ps. 107:42 ^d Job 8:5,6 ^e Spr. 29:23
23:3 wist ik maar - Letterlijk: wie zal geven dat ik weet.

⁵ Ik zou de woorden weten *die* Hij mij zou antwoorden;
en ik zou begrijpen wat Hij tegen mij zou zeggen.

⁶ Zou Hij een rechtszaak tegen mij voeren met de grootheid van *Zijn* kracht?
Nee, maar Hij zou acht op mij slaan.

⁷ Daar zou een oprechte zich tegenover Hem verdedigen;
en ik zou voor altijd vrij zijn van mijn Rechter.

⁸ Maar zie, ga ik naar voren, dan is Hij er niet,
of naar achteren, dan merk ik Hem niet op.

⁹ Als Hij aan de linkerkant werkt, aanschouw ik *Hem* niet;
keert Hij *Zich* naar de rechterkant, dan zie ik *Hem* niet.

¹⁰ Maar Hij kent de weg *die* ik *ga*.
Laat Hij mij beproeven – ik zal er als goud uitkomen.

¹¹ Mijn voet heeft zich aan Zijn spoor gehouden;
aan Zijn weg ^a heb ik mij gehouden, ik ben er niet van afgeweken.

¹² Het gebod van Zijn lippen heb ik niet weggedaan;
de woorden van Zijn mond heb ik verborgen, meer dan het mij toegewezen deel.

¹³ Maar als Hij tegen iemand is, wie zal Hem *er* dan *van* afbrengen?

^b Wat Zijn ziel verlangt, dat zal Hij doen.

¹⁴ Want Hij zal het mij toegewezen deel ten uitvoer brengen;
dergelijke dingen zijn er veel bij Hem.

¹⁵ Daarom word ik voor Zijn aangezicht door schrik overmand;
ik merk het op, en ben bangst voor Hem.

¹⁶ Want God heeft mijn hart week gemaakt,
de Almachtige heeft mij schrik aangejaagd.

¹⁷ Want niet door de duisternis ben ik omgebracht,
en *niet* door de donkerheid die mij bedekt.

24 Waarom zijn de tijden niet verborgen voor de Almachtige,
terwijl zij die Hem kennen, Zijn dagen niet zien?

² *Er zijn mensen die grenzen* ^c aantasten;
zij roven een kudde en weiden die.

³ De ezel van de wezen drijven ze weg;
het rund van een weduwe nemen ze in onderpand.

⁴ Ze duwen de armen van de weg;
tezamen ^d verbergen zich de ellendigen van het land.

⁵ Zie, zij zijn wilde ezels in de woestijn,
zij trekken uit naar hun werk.
Zij zoeken ijverig naar eten,
de wildernis is voor hem *en* voor de kinderen tot voedsel.

⁶ Op het veld oogsten zij zijn voor,
en de wijngaard van de goddeloze plukken zij leeg.

⁷ De naakte laten zij overnachten zonder kleding,
terwijl hij geen bedekking heeft tegen de kou.

⁸ Zij worden nat door een stortvloed van de bergen,
en zonder een toevluchtsoord klampen zij zich vast aan een rots.

⁹ Zij rukken een weeskind van de borst,
en van een ellendige nemen zij onderpand.

¹⁰ ^e Naakt lopen zij rond, zonder kleding,
en hongerig dragen zij schoven.

¹¹ Tussen hun muren persen zij olie uit,
treden de perskuipen, en ^f hebben dorst.

¹² Vanuit de stad kermen mensen,
en de ziel van de dodelijk gewonden schreeuwt het uit;
toch beschikt God niets ongerijms.^g

^a Job 31:4 enz. ^b Ps. 115:3 ^c Deut. 19:14; 27:17; Spr. 22:28; 23:10 ^d Spr. 28:28 ^e Lev. 19:13 ^f Deut. 25:4; Jak. 5:4

24:12 *toch ... ongerijms* - Of: maar God stelt het verkeerde niet aan de orde.

¹³ Zij zijn bij hen die het licht weerstaan;
zij kennen Zijn wegen niet,
en blijven niet op Zijn paden.

¹⁴ Vóór het licht staat de moordenaar op,
hij ^a doodt de ellendige en arme;
en 's nachts is hij als een dief.

¹⁵ ^b Het oog van de overspeler wacht op de
schemering;

hij zegt: 'Geen oog mag mij waarnemen;
en hij doet een masker voor *zijn* gezicht.

¹⁶ In de duisternis dringt hij door in de
huizen.

Overdag sluiten zij zichzelf op;

^c zij willen niets weten van het licht.

¹⁷ Ja, de schaduw van de dood is voor hen
allen *als* de morgen,
want men kent de verschrikkingen van
de schaduw van de dood.

¹⁸ Hij is snel op het wateroppervlak;
hun deel op de aarde is vervloekt;
hij wendt zich niet in de richting van de
wijngaarden.

¹⁹ Droogte met hitte roven het sneeuwwa-
ter weg;
zo doet het graf bij hen die gezondigd
hebben.

²⁰ *Zelfs* de baarmoeder vergeet hem,
de maden doen zich aan hem te goed,
er wordt niet meer aan hem gedacht;
het onrecht wordt gebroken als een stuk
hout.

²¹ De onvruchtbare, *die* niet baart, doet hij
kwaad,
en voor de weduwe doet hij niets goeds.

²² Ook trekt hij de machtigen *neer* door
zijn kracht;
als hij opstaat, is men *zijn* leven niet
zeker.

²³ Doet *God* hem onbezorgd zijn, dan
steunt hij daarop;
maar Zijn ogen zijn op hun wegen
gericht.

²⁴ Zij zijn een korte *tijd* verheven, daarna
is er niemand van hen *meer*,

zij worden neergedrukt; evenals alle
anderen worden zij *in het graf*
gesloten;
en zij worden als de top van een aar
afgesneden.

²⁵ Is het dan niet zo? Wie kan mij tot een
leugenaar maken,
en mijn woorden tot niets maken?

DE DERDE TOESpraak VAN BILDAD

25 Toen antwoordde Bildad, de
Suhiet, en zei:

² Heerschappij en diep ontzag zijn bij
Hem,

Hij maakt vrede in Zijn hoogten.

³ Zijn Zijn troepen te tellen?
En over wie gaat Zijn licht niet op?

⁴ Hoe zou een sterveling dan ^erechtvaar-
dig zijn voor God,
en 'hoe zou hij, geboren uit een vrouw,
zuiver zijn?

⁵ Zie, tot aan de maan toe – ^fze is niet
helder,
en de sterren zijn niet zuiver in Zijn ogen.

⁶ ^h Hoeveel te minder een sterveling, *die*
een made is,
en een menskind, *dat* een ⁱworm is!

ANTWOORD VAN JOB AAN BILDAD

26 Maar Job antwoordde en zei:

² Hoe heb jij hem geholpen die geen
kracht heeft,
en de arm verlost die geen macht heeft?

³ Hoe heb jij hem raad gegeven die geen
wijsheid had,
en hoe heb jij *hem* wijsheid in overvloed
bekendgemaakt?

⁴ Aan wie heb jij *zulke* woorden
bekendgemaakt?
En wiens geest is van jou uitgegaan?

⁵ De gestorvenen zullen *opnieuw* geboren
worden
van onder de wateren, en de bewoners
daarvan.

⁶ Het graf is ^jnaakt voor Hem,

^a Ps. 10:8,9 ^b Spr. 7:8,9 ^c Ps. 10:11 ^d Job 38:15; Joh. 3:20 ^e Job 4:17,18,19; 15:14,15,16 ^f Job 15:14

^g Job 15:15 ^h Job 4:19 ⁱ Ps. 22:7 ^j Ps. 139:8,11; Spr. 15:11; Hebr. 4:13

en er is geen bedekking voor het verderf.

⁷ Hij strekt het noorden uit over het ledige;

Hij hangt de aarde op aan het niets.

⁸ Hij bindt het water in Zijn wolken; toch scheurt de wolk daaronder niet.

⁹ Hij bedekt de aanblik van *Zijn* troon; Hij spreidt Zijn wolk erover uit.

¹⁰ Hij heeft een begrenzing afgetekend over het wateroppervlak,

¹¹ tot aan de grens tussen licht en duisternis.

¹² De pilaren van de hemel sidderen en zijn verbijsterd vanwege Zijn bestraffing.

¹³ Door Zijn kracht ¹⁴ heeft Hij de zee opgezweept, en door Zijn inzicht heeft Hij Rahab¹⁵ neergeslagen.

¹⁶ Door Zijn Geest *kreeg* de hemel schoonheid; Zijn hand heeft de snelle slang doorboord.

¹⁷ Zie, dit zijn *nog maar* de uiteinden van Zijn wegen; wat hebben wij *slechts* een fluisterend woord van Hem gehoord! Wie zou dan de donder van Zijn kracht kunnen begrijpen?

JOB VERDEDIGT NOGMAALS ZIJN ONSCULD

27 En Job hief opnieuw zijn spreuk aan en zei:

² Zo waar God leeft, Die mijn recht heeft weggenomen, en de Almachtige, Die mijn ziel bitterheid heeft aangedaan:

³ Voorzeker, zolang mijn adem nog in mij is,

en het blazen van God in mijn neus, ⁴ zullen mijn lippen geen onrecht spreken, en zal mijn tong geen bedrog uiten!

⁵ Er is geen sprake van dat ik jullie gelijk zou geven; tot ik de geest geef, zal ik mijn oprecht- heid niet van mij wegdoen.

⁶ Ik zal aan mijn gerechtigheid vasthouden, en zal haar niet loslaten; mijn hart zal *die* in mijn dagen niet minachten.

⁷ Laat mijn vijand zijn als een goddeloze, en mijn tegenstander als iemand die onrecht doet.

⁸ Want wat is de hoop van de huichelaar, als *God zijn leven* afsnijdt, als God zijn ziel wegneemt?

⁹ Zal God zijn hulpgeroep horen als benauwdheid over hem komt?

¹⁰ Zal hij vreugde scheppen in de Almachtige? Zal hij God te allen tijde aanroepen?

¹¹ Ik zal jullie onderwijzen aangaande de hand van God; wat bij de Almachtige is, zal ik niet verbergen.

¹² Zie, jullie hebben het allen zelf gezien. Waarom blijven jullie dan aan vluchtigheid vasthouden?

¹³ Dit is het deel van de goddeloze mens bij God, en het erfelijk bezit van de geweldple- gers, *dat zij* van de Almachtige ontvangen:

¹⁴ als zijn kinderen talrijk worden, is 'het voor het zwaard, en zijn nakomelingen zullen niet met brood verzadigd worden.

² Ps. 104:2 ³ Job 9:8; Ps. 104:2,3 ⁴ Job 38:8; Ps. 33:7; 104:9; Jer. 5:22 ⁵ Gen. 1:9; Job 38:8; Ps. 33:7; 104:9; Spr. 8:29; Jer. 5:22 ⁶ Jes. 51:15 ⁷ Ps. 33:6 ⁸ Matt. 16:26; Luk. 12:20 ⁹ Job 35:12; Ps. 18:42; 109:7; Spr. 1:28; 28:9; Jes. 1:15; Jer. 14:12; Ezech. 8:18; Micha 3:4; Joh. 9:31; Jak. 4:3 ¹⁰ Job 20:29 ¹¹ Deut. 28:41; Hos. 9:13

26:12 *Rahab* - Rahab betekent 'hoogmoedig', maar verwijst in het Oude Testament ook naar een machtig zeemonster; zie ook Job 9:13; Ps. 87:4; 89:11; Jes. 30:7 en 51:9. ¹² 27:12 *Waarom ... vasthouden?* - Letterlijk: Waarom vervluchtigen jullie dan in vluchtigheid?

¹⁵ Wie van hem overgebleven zijn, zullen door de dood begraven worden, en ^azijn weduwen zullen niet wenen.

¹⁶ Als hij zilver ophoopt als stof, en kleding vervaardigt als leem, ¹⁷ zal hij die vervaardigen, ^b maar de rechtvaardige zal die aantrekken, en de onschuldige zal het zilver verdelen.

¹⁸ Hij heeft zijn huis als een mot gebouwd, en als een hut die een wachter gemaakt heeft.

¹⁹ 'Rijk legt hij zich te slapen; hij wordt *wel* niet weggenomen, *maar als* hij zijn ogen opendoet, is het er niet *meer*.

²⁰ 'Verschrikkingen treffen hem als water;

's nachts zal een wervelwind hem wegnemen.

²¹ De oostenwind zal hem opnemen, en *daar* gaat hij; hij zal hem van zijn plaats wegvagen.

²² *God zal dit alles* over hem werpen en *hem* niet sparen; voor Zijn hand zal hij snel wegluchten.

²³ Men zal over hem zijn handen ineenslaan, en van *afschuw* over hem sissen vanuit zijn woonplaats.

HET OORDEEL VAN JOB OVER DE WIJSHEID

28 Voorzeker, er is voor het zilver een plaats waar het tevoorschijn gebracht wordt, en een plaats voor het goud *waar* het gezuiverd wordt.

² Het ijzer wordt uit de aarde gehaald, en uit gesteente wordt koper gesmolten.

³ *De mens* bepaalt het einde voor de duisternis, en elke grens onderzoekt men, het gesteente *in* het donker en de schaduw van de dood.

⁴ Hij hakt een *mijschacht* uit, ver van *de plaats* waar hij verblijft; zonder steun van de voet^c hangen zij, ver van de sterveling zweven zij.

⁵ Uit de aarde komt het brood voort, en onder in haar wordt zij veranderd, *als door vuur*.

⁶ Haar gesteente is de plaats van saffier, en zij bevat goudstofjes.

⁷ De roofvogel kent het pad *erheen* niet, en het oog van de kiekendief heeft het niet waargenomen.

⁸ De trotse jonge dieren hebben het niet betreden, geen felle leeuw is er overheen gegaan.

⁹ *De mens* slaat zijn hand aan het harde gesteente, hij keert de bergen vanaf de wortel om.

¹⁰ In de rotsen hakt hij gangen uit, zijn oog ziet alles wat kostbaar is.

¹¹ Hij damt de rivieren af, zodat er geen druppel doorheen komt, en wat verborgen is, brengt hij naar buiten in het licht.

¹² Maar de wijsheid, waar wordt die gevonden?

En waar is de plaats van het inzicht?

¹³ De sterveling kent haar waarde niet, zij wordt niet gevonden in het land van de levenden.

¹⁴ 'De watervloed zegt: In mij is zij niet; en de zee zegt: Bij mij is zij niet.

¹⁵ 'Fijn goud kan niet in ruil voor haar gegeven worden, en haar prijs kan niet met zilver worden afgewogen.

¹⁶ Zij kan met het fijne goud van Ofir niet betaald worden, *en evenmin* met de kostbare onyx en saffier.

¹⁷ Haar waarde kan niet met goud of kristal gemeten worden, en zij is *niet* in te ruilen voor een kleinood van zuiver goud.

^aPs. 78:64 ^bSpr. 28:8; Pred. 2:26 ^cPs. 49:18 ^dJob 15:21; 18:11 ^eVers 22 ^fSpr. 3:14; 8:11,19; 16:16 **28:4 zonder steun van de voet** - Letterlijk: vergeten door de voet.

¹⁸ Aan koraal en kristal wordt niet *meer* gedacht,
want de prijs van de wijsheid is hoger
dan die van robijnen.

¹⁹ Haar waarde kan niet met die van een
topaas uit Cusj gemeten worden;
en met het fijne zuivere goud kan zij niet
betaald worden.

²⁰ ^aDe wijsheid dus, waar komt zij
vandaan,
en waar is de plaats van het inzicht?

²¹ Zij is bedekt voor de ogen van alle
levenden,
en voor de vogels in de lucht is zij
verborgen.

²² ^bHet verderf en de dood zeggen:
Met onze oren hebben wij *slechts* een
gerucht over haar gehoord.

²³ God begrijpt haar weg,
en Hij kent haar plaats.

²⁴ Want Hij ziet tot aan de einden der
aarde,
Hij ziet onder heel de hemel,

²⁵ terwijl Hij de kracht van de wind
bepaalt,
en ^cde wateren meet met een maat.

²⁶ Toen Hij een verordening maakte voor
de regen,
en een weg voor het weerlicht van de
donder –

²⁷ toen zag Hij haar, en peilde haar.
Hij stelde haar vast en ook onderzocht
Hij haar.

²⁸ Maar tegen de mens heeft Hij gezegd:
Zie, ^dde vreze des Heeren, dat is wijsheid,
en zich afkeren van het kwade is inzicht.

JOB BESCHRIJFT ZIJN VROEGERE VOORSPOED

29 En Job hief opnieuw zijn spreuk
aan en zei:

² Och, was ik maar zoals in de maanden
van weleer,
zoals in de dagen *toen* God mij bewaarde!

³ Toen Hij Zijn lamp liet schijnen boven
mijn hoofd,

en ik bij Zijn licht door de duisternis
wandelde.

⁴ Was ik *maar* zoals in de dagen van mijn
jeugd,
toen de vertrouwelijke omgang met God
over mijn tent was.

⁵ Toen de Almachtige nog met mij was,
en mijn jongens rondom mij.

⁶ Toen ik mijn voeten baadde in boter,
en de rots bij mij beken van olie uitgoot.

⁷ Toen ik door de stad naar de poort ging,
toen ik mijn zetel op het plein liet
klaarzetten,

⁸ zagen de jongens mij en hielden zich
schuil,
en stokouden stonden op *en* bleven
staan.

⁹ Vorsten hielden *hun* woorden in,
en legden de hand op hun mond.

¹⁰ De stem van de vorsten verstomde,
en hun tong kleefde aan hun gehemelte.

¹¹ Als een oor *mij* hoorde, prees het mij
gelukkig;
als een oog *mij* zag, getuigde het *ten*
gunste van mij.

¹² Want ik bevrijdde de ellendige die om
hulp riep,
en de wees die geen helper had.

¹³ De zegen van hem die verloren ging,
kwam over mij;
en het hart van de weduwe deed ik
vrolijk zingen.

¹⁴ Ik bekleedde mij met gerechtigheid, en
die bekleedde mij;
mijn recht was als een mantel en een
tulband.

¹⁵ Voor de blinde was ik *als* ogen,
en voor de kreupelen was ik *als* voeten.

¹⁶ Ik was een vader voor de armen,
en de aanklacht *die* ik niet kende,
onderzocht ik.

¹⁷ Ik brak de hoektanden van wie onrecht
deed,
en rukte de prooi uit zijn tanden.

^a Vers 12 ^b Vers 14 ^c Spr. 8:29 ^d Ps. 111:10; Spr. 1:7; 9:10 ^e Ps. 72:12; Spr. 21:13 ^f Jes. 59:17; Efez. 6:14
enz.; 1 Thess. 5:8

¹⁸ Ik zei: Ik zal in mijn *eigen* nest de geest geven,
en ik zal de dagen talrijk maken als het zand.

¹⁹ Mijn wortel was uitgestrekt naar het water,
en dauw overnachtte op mijn twijgen.
²⁰ Mijn eer was *steeds* nieuw bij mij,
en mijn boog vernieuwde zich in mijn hand.

²¹ Zij luisterden naar mij, en wachtten, en zwegen om mijn raad *te horen*.

²² Na mijn woorden spraken zij niet opnieuw,
en mijn woorden druppelden op hen neer.

²³ Want zij wachtten op mij, zoals *op* de regen,
en sperden hun mond open, zoals naar de late regen.

²⁴ Lachte ik hun toe, zij geloofden het niet;
en het licht van mijn aangezicht konden zij niet verdonkeren.*

²⁵ Ik koos hun weg en zat aan het hoofd,
en ik woonde als een koning onder de troepen,
als iemand die treurende troost.

DE HUIDIGE ELLENDE VAN JOB

30 Maar nu lachen ze om mij,
mensen die jonger van dagen zijn dan ik;
hun vaders zou ik *nog* afgewezen hebben
om bij de honden van mijn kudde te plaatsen.

² Wat zou mij de kracht van hun handen ook gebaat hebben?
Die is *door* hoge ouderdom in hen vergaan.

³ Onvruchtbaar door gebrek en door honger
vluchtten zij naar een dorre plaats,
in het donker van verwoesting en vernietiging.

⁴ Zij plukken kruiden *en* bladeren van struiken *vanwege de honger*;

en de wortel van bremstruiken om zich te verwarmen.

⁵ Zij werden uit de gemeenschap verdreven,
men jouwde hen uit als een dief.

⁶ Zij gingen op de hellingen van de dalen wonen,
in holen in het stof en in de rotsen.

⁷ Tussen de struiken schreeuwden zij;
onder de distels sloten zij zich bij elkaar aan.

⁸ Zij waren kinderen van een dwaas, en kinderen zonder naam,
zij waren weggeslagen uit het land.

⁹ Maar nu ben ik hun spotlied geworden,
en ik ben voor hen tot een *spotwoord*.

¹⁰ Zij hebben een afschuw van mij, zij blijven ver bij mij vandaan,
ja, zij sparen mijn gezicht het speeksel niet.

¹¹ Want *God* heeft mijn tentkoord losgemaakt, en mij vernederd;
daarom werpen zij voor mijn gezicht de toom af.

¹² Aan de rechterkant staat gespuis op;
zij stoten mijn voeten weg,
en banen tegen mij hun wegen naar de ondergang,

¹³ zij breken mijn pad af.

Zij bevorderen mijn ellende;
geen helper is er onder hen.

¹⁴ Zij komen aan als door een wijde bres;
onder verwoesting komen zij aangolven.

¹⁵ Verschrikkingen hebben zich tegen mij gekeerd;
als een wind achtervolgt men mijn waardigheid,
en mijn heil is als een wolk voorbijgegaan.

¹⁶ Daarom stort mijn ziel zich nu in mij uit;
de dagen van *mijn* ellende grijpen mij aan.

¹⁷ 's Nachts doorboort *God* mijn beenderen in mij,

* Job 17:6; Ps. 69:13; Klaagl. 3:14,63 ¹ Job 19:19

29:24 konden zij niet verdonkeren - Letterlijk: lieten zij niet vallen.

en mijn aderen zijn niet rustig.

¹⁸ Door *Zijn* grote kracht is mijn kleed *onherkenbaar* veranderd;

Hij snoert mij in als de kraag van mijn gewaad.

¹⁹ Hij heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden aan stof en as.

²⁰ Ik roep tot U, maar U antwoordt mij niet;

ik sta *daar*, maar U let niet op mij.

²¹ U bent veranderd in een wreedaard tegen mij; met de macht van Uw hand hebt U Zich tegen mij gekeerd.

²² U heft mij op in de wind; U laat mij *erop* rijden,

en U laat mijn bestaan wegsmelten.

²³ Want ik weet ^a dat U mij naar de dood brengt, en naar de verzamelplaats* voor alle levenden.

²⁴ Maar zal Hij de hand niet uitsteken naar iemand in een puinhoop, als die daarom in zijn verdrukking om hulp roept?

²⁵ ^b Heb ik niet geweend over degene die moeilijke dagen had?

Was mijn ziel niet bedroefd over de arme?

²⁶ *Maar* toen ik het goede verwachtte, kwam het kwade; toen ik hoopte op licht, kwam er duisternis.

²⁷ Mijn ingewanden koken en zwijgen niet; de dagen van mijn ellende hebben mij bedreigd.

²⁸ Ik ga, zwart geworden, *maar* niet door zonnegloed; ik sta op in de verzamelde *gemeenschap*, ik roep om hulp.

²⁹ ^c Ik ben een broeder van de jakhalzen geworden,

en een metgezel van de truisvogels.

³⁰ ^d Mijn huid is zwart geworden op mij, en mijn beenderen branden van hitte.

³¹ Daarom is mijn harp tot een rouwklacht geworden, en mijn fluit tot een stem van wenenden.

JOB BETUIGT ZIJN ONSCHULD

31 Ik heb een verbond gesloten met mijn ogen; hoe kan ik dan *begerig* naar een jonge vrouw kijken?

² Want wat is het deel van God van boven, of het eigendom van de Almachtige vanuit de hoogten?

³ Is het niet ondergang voor wie het verkeerde doet, en ongeluk voor wie onrecht bedrijven?

⁴ ^e Ziet Hij mijn wegen niet, en telt Hij niet al mijn voetstappen?

⁵ Als ik met leugens heb omgegaan, en mijn voet zich gehaast heeft naar bedrog,

⁶ laat Hij mij dan wegen in een zuivere weegschaal, en God zal mijn oprechtheid weten.

⁷ Als mijn schreden van de weg zijn afgeweken, en mijn hart mijn ogen gevolgd is, en er iets aan mijn handen kleeft, ⁸ dan mag ik zaaien, maar een ander eten, en wat bij mij uitspruit, mag ontworteld worden!

⁹ ^f Als mijn hart verleid is geweest om naar een *andere* vrouw *te gaan*, of *als* ik geloerd heb aan de deur van mijn naaste,

¹⁰ laat mijn vrouw dan *koren* malen voor een ander, en laten anderen zich over haar heenbuigen!

¹¹ Dat zou namelijk schandelijk gedrag zijn, en het is een misdaad *bij* de rechters.

^a Hebr. 9:27 ^b Ps. 35:13,14; Rom. 12:15 ^c Ps. 102:7 ^d Ps. 119:83; Klaagl. 4:8; 5:10 ^e 2 Kron. 16:9; Job 34:21; Spr. 5:21; 15:3; Jer. 32:19 ^f Job 24:15; Spr. 7:25
30:23 *verzamelplaats* - Letterlijk: huis van ontmoeting.

¹² Dat zou namelijk een vuur zijn dat verteert tot in het verderf, en dat al mijn opbrengst ontwortelt.

¹³ Als ik het recht van mijn slaaf of van mijn slavin versmaad heb, wanneer zij een geschil met mij hadden, ¹⁴ wat zal ik dan doen ^aals God opstaat? En als Hij onderzoekt, wat zal ik Hem *dan* antwoorden?

¹⁵ ^bHeeft Hij Die mij in de buik maakte, ook hem niet gemaakt, en heeft Eén ons niet in de baarmoeder gevormd?

¹⁶ Als ik de armen iets van *hun* wens onthouden heb, of de ogen van de weduwe heb laten vermachten;

¹⁷ als ik mijn stuk *brood* alleen gegeten heb, zodat de wees daarvan niet gegeten heeft

¹⁸ – ja, hij is vanaf mijn jeugd bij mij opgegroeid, als *bij* een vader, en *de weduwe* heb ik vanaf de buik van mijn moeder geleid.

¹⁹ Als ik iemand heb zien omkomen, omdat hij zonder kleding was, en omdat de arme geen bedekking had;

²⁰ als zijn heupen mij niet gezegend hebben, omdat hij zich verwarmde met de wol van mijn schapen.

²¹ Als ik mijn vuist gezwaaid heb tegen de wees, omdat ik zag dat er hulp voor mij in de poort was,

²² laat *dan* mijn schouder van het schouderblad vallen, en laat mijn arm *dan* van zijn pijp afbreken!

²³ Want het onheil van God joeg mij angst aan, en vanwege Zijn hoogheid kon ik niets.

²⁴ Als ik ^cmijn hoop op goud gesteld heb,

of tot het fijne goud gezegd heb: *U bent mijn vertrouwen;*

²⁵ ^dals ik mij verblijd heb, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijn hand geweldig veel verkregen had.

²⁶ ^eAls ik het zonlicht gezien heb, wanneer het scheen, of de maan, die stralend voortging, ²⁷ en mijn hart in het geheim verleid werd, en mijn hand mijn mond gekust heeft! ²⁸ Ook dat is een misdaad *bij* de rechter, want *dan* zou ik God van boven verloochend hebben.

²⁹ ^fAls ik mij verblijd heb over de verdrukking van hem die mij haatte, en opgewekt ben geweest wanneer het kwaad hem trof!

³⁰ Ik heb zelfs mijn gehemelte niet toegelaten te zondigen, ^gdoor met een vervloeking zijn ziel op te eisen.

³¹ Als de mensen van mijn tent niet hebben gezegd:

Wie werd er niet verzadigd^h van zijn vlees?

³² ⁱDe vreemdeling overnachtte niet op de straat; ik opende mijn deuren voor de reiziger.

³³ Als ik, zoals Adam, *ooit* mijn overtredingen bedekt heb, door mijn ongerechtigheid in mijn binnenste te verbergen,

³⁴ omdat ik bevreesd was voor een grote menigte, en de verachting van de geslachten mij ontsteld zou doen raken, zodat ik zweeg en de deur niet uitging!

³⁵ Och, had ik maar iemand die naar mij wilde luisteren!^j Zie, mijn ondertekening! Laat de Almachtige mij antwoorden,

^a Ps. 44:22 ^b Job 34:19; Spr. 14:31; 17:5 ^c Mark. 10:24; 1 Tim. 6:17 ^d Ps. 62:11 ^e Deut. 4:19 ^f Spr. 17:5 ^g Matt. 5:44; Rom. 12:14 ^h Hebr. 13:2; 1 Petr. 4:9

31:31 *Wie werd er niet verzadigd* - Letterlijk: wie zal geven die niet verzadigd wordt. 31:35 *had ik maar ... luisteren* - Letterlijk: wie zal geven aan mij een luisteraar.

en laat mijn Tegenstander een aanklacht* op schrift stellen.

³⁶ Zou ik die *dan* niet op mijn schouder dragen?

Ik zou die op mij binden *als* een kroon.

³⁷ Het getal van mijn voetstappen zou ik Hem bekendmaken;
als een vorst zou ik tot Hem naderen.

³⁸ Als mijn land *ooit* tegen mij geroepen heeft,
en zijn voren gezamenlijk hebben geweest;

³⁹ als ik zijn volle opbrengst gegeten heb zonder geld *uit te keren*,
en de ziel van de pachters ervan heb laten zuchten,

⁴⁰ laat *dan* in plaats van tarwe distels opkomen,
en in plaats van gerst giftig onkruid!

Hier eindigen de woorden van Job.

DE TOESPRAAK VAN ELIHU

32 Toen hielden deze drie mannen op Job te antwoorden, omdat hij in zijn *eigen* ogen rechtvaardig was.

² Toen ontstak de woede van Elihu, de zoon van Baracheël, de Buziet, uit het geslacht van Ram. Tegen Job ontstak zijn woede, omdat die zichzelf rechtvaardigde tegenover God.

³ Zijn woede ontstak ook tegen zijn drie vrienden, omdat zij geen antwoord vonden, maar Job *toch* schuldig verklaarden.

⁴ Maar Elihu had met spreken gewacht op Job, omdat zij ouder van dagen waren dan hij.

⁵ Zijn Elihu echter zag dat er geen antwoord was in de mond van die drie mannen, ontstak zijn woede.

⁶ Daarom antwoordde Elihu, de zoon van Baracheël, de Buziet, en zei:

Ik ben jonger van dagen,
maar jullie zijn ^astokoud;
daarom was ik beschroomd en bevreesd
om jullie mijn gevoelens te vertellen.

⁷ Ik zei: Laat de dagen spreken,
en de veelheid van jaren wijsheid bekendmaken.

⁸ Voorwaar, het is de Geest van God in de sterveling,
en de adem van de Almachtige, die hen verstandig maakt.

⁹ Niet de velen van jaren zijn wijs,
niet de oude mensen begrijpen het recht.
¹⁰ Daarom zeg ik: Luister naar mij;
ook ik zal mijn gevoelens vertellen.

¹¹ Zie, ik heb gewacht op jullie woorden;
ik heb *al* jullie inzichten aangehoord
tot jullie naar woorden moesten zoeken.

¹² Ik heb op jullie gelet,
en zie, er is niemand die Job kon overtuigen,
niemand van jullie die zijn woorden beantwoordde.

¹³ Ik zeg dit opdat jullie niet zeggen: Wij hebben de wijsheid gevonden;
God stoot hem uit, geen mens.

¹⁴ Nu heeft hij geen woorden tot mij gericht,
en ik zal hem geen antwoord geven met jullie woorden.

¹⁵ Zij zijn ontsteld, zij antwoorden niet meer;
zij hebben de woorden van zich afgezet.
¹⁶ Ik heb gewacht, maar zij spreken niet;
want zij staan stil, zij antwoorden niet meer.

¹⁷ Ook ik zal op mijn beurt antwoorden,
ook ik zal mijn gevoelens vertellen.
¹⁸ Want ik ben vol woorden;
de geest in mijn binnenste benauwt mij.

¹⁹ Zie, mijn binnenste is als wijn *die* niet geopend is;
als nieuwe leren zakken zou hij scheuren.
²⁰ Ik zal spreken, zodat ik voor mijzelf lucht krijg;
ik zal mijn lippen openen, zodat ik kan antwoorden.

^a Vers 4,7; Job 15:10 ^b Job 12:13; 38:36; Spr. 2:6; Pred. 2:26; Dan. 1:17; 2:21 ^c Job 12:12
31:35 een aanklacht - Letterlijk: een boek.

²¹ O, laat ik voor niemand partijtrekken,*
en geen mens naar de mond praten!

²² Want ik kan niemand naar de mond
praten;
meteen zou mijn Maker mij wegnemen.

33 Maar luister nu toch naar mijn be-
toog, Job!

en hoor al mijn woorden aan.

² Zie toch, ik heb mijn mond geopend;
mijn tong spreekt onder mijn gehemelte.

³ Wat ik zeg, zal de oprechtheid van mijn
hart uitspreken,
en de kennis van mijn lippen dat wat
zuiver is.

⁴ De Geest van God heeft mij gemaakt,
en de adem van de Almachtige heeft mij
levend gemaakt.

⁵ Als je kunt, antwoord mij *dan*;
stel je *dan* op vóór mij, ga staan.

⁶ ^a Zie, ik ben voor God net als jij;
ook ik ben *maar* uit leem gevormd.

⁷ Zie, laat mijn bedreiging je geen angst
aanjagen,
en mijn hand zal niet zwaar op je
drukken.

⁸ Zeker, ^b je hebt ten aanhoren van mij
gezegd,
en ik heb de stem van je woorden
gehoord:

⁹ Ik ben rein, zonder overtreding;
ik ben onschuldig en heb geen misdaad
begaan.

¹⁰ Zie, Hij vindt gronden voor een
aanklacht tegen mij,

^c Hij beschouwt mij als Zijn vijand.

¹¹ ^d Hij legt mijn voeten in het blok,

^e Hij let op al mijn paden.

¹² *Maar* zie, antwoord ik jou, hierin ben je
niet rechtvaardig;
want God is groter dan een sterveling.

¹³ Waarom heb je Hem ter verantwoor-
ding geroepen?

Hij legt immers van geen van Zijn daden
verantwoording af.

¹⁴ Want God spreekt één of twee keer,
maar men slaat er geen acht op:

¹⁵ in een droom, een visioen in de nacht,
als een diepe slaap op de mensen valt,
in de sluimer op de slaappleats.

¹⁶ Dan openbaart Hij het voor het oor van
de mensen,

en Hij verzegelt hun tuchtiging.

¹⁷ om de mens van een *verkeerde* daad af
te brengen.

Hij verbergt de hoogmoed voor een man.

¹⁸ Hij houdt zijn ziel af van het verderf,
en zijn leven van het omkomen door de
werpspies.

¹⁹ Hij wordt gestraft met pijn op zijn
slaappleats,
en de strijd in zijn beenderen is er
voortdurend.

²⁰ 'Zijn leven verfoeit zelfs het brood,
en zijn ziel het begerenswaardige
voedsel.

²¹ Zijn vlees vergaat, zodat het niet *meer* te
zien is,
en zijn beenderen, *die* niet te zien waren,
steken *nu* uit.

²² Zijn ziel nadert het graf,
en zijn leven *nadert* de dingen die doden.

²³ Als er dan een afgezant bij hem is,
een bemiddelaar, één uit duizend,
om de mens bekend te maken wat zijn
recht is,

²⁴ dan zal Hij hem genadig zijn, en zeggen:
Verlos hem, zodat hij niet neerdaalt in het
graf;

Ik heb verzoening gevonden.

²⁵ Zijn vlees zal frisser worden dan het
was in *zijn* jeugd;
hij zal terugkeren tot de dagen van zijn
jeugd.

²⁶ Hij zal vurig tot God bidden, en ⁹ Die zal
hem goedgezind zijn
en zijn aangezicht aanzien met gejuich,
want Hij zal de sterveling zijn gerechtig-
heid teruggeven.

^a Job 9:35; 23:10 ^b Job 10:7; 16:17; 23:10,11; 27:5 ^c Job 13:24; 16:9; 19:11 ^d Job 13:27 ^e Job 14:16 ^f Ps.
107:18 ^g Ps. 50:15; Jes. 58:9
32:21 *partijtrekken* - Letterlijk: de aangezichten verheffen.

²⁷ Hij zal de mensen aanschouwen en zeggen:

Ik had gezondigd en wat recht is, krom gemaakt,
maar Hij heeft het mij niet vergolden.

²⁸ Maar God heeft mijn ziel verlost, zodat zij niet in het graf kwam,
en mijn leven nu in het licht ziet.

²⁹ Zie, dit alles doet God
twee of drie keer met een man,

³⁰ om zijn ziel terug te brengen van het graf,
opdat hij wordt verlicht met het licht van het leven.

³¹ Sla er acht op, Job! Luister naar mij;
zwijg, dan zal ik spreken.

³² Als er tegenwerpingen zijn, antwoord mij dan;
spreek, want ik verlang ernaar jou te rechtvaardigen.

³³ Zo niet, luister jij dan naar mij;
en ik zal je wijsheid leren.

TWEDE DEEL VAN DE TOESPRAAK VAN ELIHU

34 Verder antwoordde Elihu en zei:

¹ Luister, wijzen, naar mijn woorden,
en verstandigen, hoor mij aan.

² Want het oor beproeft woorden,
zoals het gehemelte voedsel proeft.

³ Laten wij voor onszelf kiezen wat recht is;
laten wij onder elkaar erkennen wat goed is.

⁴ Want Job heeft gezegd: Ik ben rechtvaardig,
maar God heeft mijn recht weggenomen.

⁵ Ondanks mijn recht ga ik voor leugenaar door;

⁶ mijn pijlwond is ongeneeslijk, zonder dat er een overtredding is.

⁷ Wie is een man zoals Job?

Hij drinkt de spot in als water.

⁸ Hij loopt rond in gezelschap van hen die onrecht bedrijven,
en gaat om met goddeloze mensen.

⁹ Want hij heeft gezegd: Het baat een man niet
als hij behagen schept in God.

¹⁰ Daarom, verstandige mensen, luister naar mij:

Er is bij God geen sprake van goddeloosheid,

of bij de Almachtige van onrecht!

¹¹ Want het werk van een mens vergeldt Hij hem,
en overeenkomstig iemands weg doet Hij hem ondervinden.

¹² Ja, het is waar, God handelt niet goddeloos,
en de Almachtige verdraait het recht niet.

¹³ Wie heeft Hem over de aarde aangesteld,
en wie heeft de hele wereld neergezet?

¹⁴ Als Hij Zijn hart tegen de mens zou richten,
diens geest en diens adem tot Zich zou verzamelen,

¹⁵ dan zou alle vlees tegelijk de geest geven,
en de mens zou tot stof terugkeren.

¹⁶ Als er inzicht bij jou is, luister hier dan naar;
neem de stem van mijn woorden ter ore:

¹⁷ Kan ook iemand die het recht haat, regeren,
en wil je Hem Die zeer rechtvaardig is, schuldig verklaren?

¹⁸ Zou men tegen een koning durven zeggen: Verderfelijk mens!
of tegen edelen: Goddelozen!

¹⁹ Hij trekt geen partij voor de vorsten,*

^a Ps. 56:14 ^b Job 12:11 ^c Job 27:2 ^d Job 6:4 ^e Deut. 32:4; 2 Kron. 19:7; Job 8:3; 36:23; Ps. 92:16; Rom. 9:14 ^f Ps. 62:13; Spr. 24:12; Jer. 17:10; 32:19; Ezech. 7:27; 33:20; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 1 Kor. 3:8; 2 Kor. 5:10; Efez. 6:8; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17; Openb. 22:12 ^g Ps. 104:29; Pred. 12:7 ^h Gen. 3:19; Pred. 12:7 ⁱ Gen. 18:25; Job 8:3; 21:22; Rom. 3:5 ^j Job 5:18 ^k Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 37:24; Hand. 10:34; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17
34:19 Hij... voor de vorsten - Letterlijk: Die de aangezichten van de vorsten niet verheft.

en trekt de rijke niet voor boven de arme, want zij zijn allemaal het werk van Zijn handen.

²⁰ In een ogenblik sterven zij, zelfs midden in de nacht; een volk wordt heen en weer geschud en komt om; de machtige wordt weggenomen, *maar* niet door een *mensenhand*.

²¹ Want ^aZijn ogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al hun voetstappen.

²² ^bEr is geen duisternis en er is geen schaduw van de dood waar degenen die onrecht bedrijven zich kunnen verbergen.

²³ Zeker, Hij legt de mens niet te veel op, zodat hij tegen God in het gericht zou kunnen komen.

²⁴ Hij verplettert de machtigen, zonder dat men het doorgronden kan, en stelt anderen in hun plaats.

²⁵ Omdat Hij hun werken kent, keert Hij *hen* 's nachts om, en zij worden verbijzeld.

²⁶ Hij slaat hen als ^cgodelozen neer, in een plaats *waar mensen* het zien,

²⁷ omdat zij van achter Hem zijn afgeweken,

^den geen van Zijn wegen opgemerkt hebben.

²⁸ Hij brengt *straf* over hem *vanwege* het hulpgeroep van de arme, en Hij hoort het hulpgeroep van de ellendigen.

²⁹ Als Hij stil blijft, wie kan dan schuldig verklaren?

Als Hij *Zijn* aangezicht verbergt, wie kan Hem dan waarnemen?

Hij regeert zowel over een volk als over een mens alleen,

³⁰ opdat er geen huichelaar regeert, en er geen valstrikken voor het volk zijn.

³¹ Zeker, *Job* heeft tegen God gezegd:

Ik heb *Uw straf* gedragen, ik zal niet *meer* verderfelijik handelen.

³² Leert U mij wat ik niet zie; als ik onrecht begaan heb, zal ik het niet meer doen.

³³ Moet het van jou komen hoe Hij iets vergelden zal, terwijl je *Hem* veracht? Zul jij dan kiezen, en niet Ik? Wat weet je? Spreek.

³⁴ Verstandige mensen zullen tegen mij zeggen, en een wijs man zal naar mij luisteren: ³⁵ *Job* heeft niet met kennis gesproken, en zijn woorden waren niet met verstand.

³⁶ Ach, laat *Job* tot het einde toe beproefd worden, om *zijn* antwoorden onder mensen van onrecht.

³⁷ Want hij voegt aan zijn zonde nog overtreding toe; hij klapt onder ons in de handen, en hij maakt zijn woorden tegen God talrijk.

DERDE DEEL VAN DE TOESPRAAK VAN ELIHU

35 Verder antwoordde Elihu en zei: ^aBeschouw je dat als recht, *dat* je gezegd hebt:

Mijn gerechtigheid is meer dan die van God?

^bWant ^cje zegt: Wat baat het je?

In welk opzicht geeft *dit* mij meer voordeel dan wanneer ik zondig?

^dIk zal *met* woorden antwoord geven, en je vrienden met je.

^eKijk naar de hemel en zie, en aanschouw de wolken, die hoger zijn dan jij.

^fAls je zondigt, wat doe je *dan* tegen Hem?

Als je overtredingen talrijk zijn, wat doe je Hem *daarmee* aan?

^a 2 Kron. 16:9; Job 31:4; Ps. 34:16; Spr. 5:21; 15:3; Jer. 16:17; 32:19 ^b Ps. 139:12; Amos 9:2,3; Hebr. 4:13

^c Ps. 28:5; Jes. 5:12 ^d Job 34:9

^e 34:26 *als* - Letterlijk: in plaats van.

⁷ Als je rechtvaardig bent, wat geef je Hem *daarmee*, of wat ontvangt Hij uit jouw hand?

⁸ Je goddeloosheid zou zijn tegen een man zoals jij, en je rechtvaardigheid zou zijn ten bate van een mensenkind.

⁹ Vanwege de vele verdrukkingen laten zij *de onderdrukten* om hulp roepen; zij schreeuwen het uit vanwege de arm van de groten.

¹⁰ Maar niemand zegt: Waar is God, mijn Maker, Die psalmen geeft in de nacht?

¹¹ Die ons meer wijsheid bijbrengt dan de dieren op de aarde, en ons wijzer maakt dan de vogels in de lucht?

¹² Daar roepen zij, ^b maar Hij antwoordt niet, vanwege de trots van de kwaaddoeners.

¹³ Zeker zal God de leugen niet verhooren, en de Almachtige zal die niet aanschouwen.

¹⁴ Zo is het ook wanneer je zegt dat je Hem niet waarneemt.

Er is *echter* een rechtszaak voor Zijn aangezicht, wacht dan op Hem.

¹⁵ Welnu, omdat Zijn toorn niet gestraft heeft, en omdat Hij weinig aandacht aan de dwaasheid heeft geschonken,

¹⁶ heeft Job met vluchtigheid zijn mond geopend, en zonder kennis woorden vermenigvuldigd.

VIERDE DEEL VAN DE TOESpraak VAN ELIHU

36 Elihu ging verder en zei:

² Wacht een ogenblik op mij, en ik zal je vertellen

dat er voor God nog *meer* woorden zijn.

³ Ik zal mijn gevoelens van ver halen,

en mijn Schepper gerechtigheid geven.

⁴ Want werkelijk, mijn woorden zijn geen leugen; iemand die oprecht van gevoelen is, is *hier* bij je.

⁵ "Zie, God is machtig, maar Hij veracht niets;

machtig is de kracht van Zijn hart.

⁶ Hij laat de goddeloze niet leven, en Hij verschaft ellendigen recht.

⁷ "Hij trekt Zijn ogen niet af van de rechtvaardige,

'maar Hij plaatst hen voor altijd met koningen op de troon, en zij worden verheven.

⁸ En als zij met ketenen gebonden zijn, gevangen in banden van ellende,

⁹ dan maakt Hij hun werk aan hen bekend,

en hun overtredingen, omdat die de overhand genomen hebben.

¹⁰ Hij opent hun oor voor Zijn vermaning, en zegt dat zij zich bekeren moeten van het onrecht.

¹¹ Als zij luisteren en *Hem* dienen, zullen zij hun dagen eindigen in het goede,

en hun jaren vol lieflijkheid.

¹² Maar als zij niet luisteren, komen zij om' door een werpspies,

en geven zij de geest zonder kennis.

¹³ *Mensen* met een huichelachtig hart hopen toorn op; zij roepen niet om hulp, als Hij hen gebonden heeft.

¹⁴ Hun ziel zal in *hun* jeugd sterven, en hun leven onder de schandknapen *eindigen*.

¹⁵ God redt de ellendige in zijn ellende, en in de onderdrukking opent Hij hun oor.

¹⁶ Zo heeft Hij ook jou weggelokt uit de mond van de benauwdheid

^a Job 22:2; Ps. 16:2; Rom. 11:35 ^b Job 27:9; Spr. 1:28; 15:29; Jes. 1:15; Jer. 11:11; Joh. 9:31 ^c Job 11:6 ^d Job 9:4; 12:13,16; 37:23; 38:23 ^e Ps. 33:18; 34:16 ^f Ps. 113:8 ^g Job 22:16

35:15 *Hij ... heeft geschonken* - Letterlijk: de dwaasheid niet zeer heeft opgemerkt.

36:12 *komen zij om* - Letterlijk: gaan zij voorbij.

naar de ruimte waarin geen beklemming is,

^aen het gerecht van je tafel vol vet is.

¹⁷ Maar je bent vol van de rechtszaak van de goddeloze;
de rechtszaak en het recht houden je vast.

¹⁸ Pas ervoor op dat woede je niet aanzet tot spot,

zodat een groot losgeld *de straf* van jou niet zou kunnen afwenden.

¹⁹ Zou Hij je rijkdom waarderen, *zodat je* niet in benauwdheid komt, of al je krachtsinspanningen?

²⁰ Snak niet naar de nacht *waarin* de volken weggaan van hun plaats.

²¹ Pas op, wend je niet tot onrecht, omdat je die zou verkiezen boven de ellende.

²² Zie, God is hoogverheven door Zijn kracht;

wie is een Leraar als Hij?

²³ ^bWie heeft Hem Zijn weg voorgeschreven?

Of wie heeft gezegd: 'U hebt onrecht gedaan'?

²⁴ Denk eraan dat je Zijn werk groot maakt,
dat de mensen bezingen.

²⁵ Alle mensen zien het;
de sterveling aanschouwt *het* van verre.

²⁶ Zie, God is groot, en wij begrijpen *Hem* niet;

^ahet getal van Zijn jaren is niet te doorgronden.

²⁷ Want Hij trekt de waterdruppels omhoog,
die na Zijn damp regen uitgieten.

²⁸ Zij laten de wolken stromen,
zij druipen overvloedig op de mensen neer.

²⁹ Kan iemand ook begrijpen hoe de wolken zich uitbreiden,
en het dreunen uit Zijn hut?

³⁰ Zie, Hij spreidt Zijn licht erover uit,
en Hij bedekt de diepten^c van de zee.

³¹ ^eWant daardoor spreekt Hij recht over de volken;
Hij geeft voedsel in overvloed.

³² Met Zijn handen bedekt Hij het licht,
en beveelt het zijn doel te treffen.

³³ Zijn geroep kondigt Hem aan,
evenals het vee de komende *storm*.

37 Ja, hierover beeft mijn hart,
en het springt op van zijn plaats.

² Luister aandachtig naar 'het daveren van Zijn stem,
en naar het geluid *dat* uit Zijn mond komt!

³ Hij laat het los onder heel de hemel,
en Zijn licht tot over de eind van de aarde.

⁴ Daarna brult Hij met Zijn stem;
Hij dondert met de stem van Zijn majesteit.

Hij houdt die dingen niet terug,
als Zijn stem gehoord wordt.

⁵ God dondert wonderbaar met Zijn stem;

⁶ Hij doet grote dingen en wij begrijpen ze niet.

⁶ ^hWant Hij zegt tegen de sneeuw: Wees op de aarde.

Ook *tegen* de slagregen van de regen;
en *dan* is er de slagregen van Zijn sterke regens.

⁷ Hij verzegelt de hand van ieder mens,
zodat alle mensen Zijn werk kennen.

⁸ De *wilde* dieren gaan naar hun schuilplaatsen,
en blijven in hun hollen.

⁹ Uit Zijn kamer komt de wervelwind,
en van de verstrooiende *winden* komt de kou.

^a Ps. 23:5 ^b Job 34:13 ^c Deut. 32:4; 2 Kron. 19:7; Job 8:3; 34:10; Rom. 9:14 ^d Ps. 90:2; 92:9; 93:2; 102:13; Jes. 63:16; Klaagl. 5:19; Dan. 6:27; Hebr. 1:12 ^e Job 37:13 ^f Ps. 29:3 ^g Job 5:9; 9:10; 36:26 ^h Ps. 147:16

36:30 *de diepten* - Letterlijk: de wortels.

¹⁰ ^aDoor de adem van God geeft Hij ijs, zodat de brede wateren verstijven.

¹¹ Ook maakt Hij de wolken zwaar van vocht; Hij spreidt de wolk van Zijn licht uit.

¹² Die gaat naar Zijn wijze raad alle kanten uit, om te doen alles wat Hij hun gebiedt op het oppervlak van de wereld, op de aarde.

¹³ Hij beschikt het voor Zijn land, hetzij tot ^been roede, hetzij tot goedertierenheid.

¹⁴ Hoor dit aan, Job! Blijf staan en let op de wonderen van God.

¹⁵ Weet je hoe God ze rangschikt, en hoe Hij het licht van Zijn wolk laat schijnen?

¹⁶ Weet je hoe de wolken zweven? *Ken* je de wonderen van Hem Die volmaakt in kennis is?

¹⁷ *Weet* je hoe je kleren warm worden als Hij de aarde stil maakt vanuit het zuiden?

¹⁸ ^cHeb je *samen* met Hem de hemel uitgespannen, die vast is als een gegoten spiegel?

¹⁹ Maak ons bekend wat wij tegen Hem moeten zeggen, want wij kunnen niets *voor* Hem uiteenzetten vanwege de duisternis.

²⁰ Zal het aan Hem verteld worden, als ik zo spreek?

Als iemand *dat* zegt, zal hij zeker verslonden worden.

²¹ Nu ziet men het licht niet, het schijnt in de wolken, *maar* als de wind langsgaat, zuivert hij die.

²² Uit het noorden komt goud; bij God is een ontzagwekkende majesteit!

²³ De Almachtige, wij kunnen Hem niet vinden;

Hij is ^dgroot van kracht en recht en hoogst rechtvaardig; Hij onderdrukt niet.

²⁴ Daarom vrezen de mensen Hem; *maar* alle *eigen* wijzen van hart ziet Hij niet aan.

DE HEERE VERSCHIJNT AAN JOB

38 Daarna antwoordde de HEERE Job uit een storm en zei:

² ^eWie is hij die *Mijn* raad duister maakt met woorden zonder kennis?

³ Omgord nu als een man uw heupen, dan zal Ik u ondervragen. Maak *Mij eens* bekend:

⁴ Waar was u ^ftoen Ik de aarde grondvestte? Maak het bekend, als u echt inzicht hebt.

⁵ Wie heeft haar afmetingen bepaald? U weet het immers *wel*.

Of wie heeft het meetlint over haar uitgespannen?

⁶ Waarop zijn haar pijlers neergezonken? Of wie heeft haar hoeksteen gelegd, ⁷ toen de morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen van God juichten?

⁸ Of *wie* ^gheeft de zee met deuren afgesloten, toen zij losbarstte *en* uit de baarmoeder naar buiten kwam, ⁹ toen Ik haar een wolk gaf als kleding, en de donkere *wolken* als haar omslagdoek.

¹⁰ Ik stelde haar Mijn grens, en plaatste een grendel en deuren, ¹¹ en zei: Tot hiertoe mag u komen en niet verder, hier zal zich *een grens* stellen tegen de glorie van uw golven.

¹² Hebt u in uw dagen de morgen ontboden? Hebt u de dageraad zijn plaats gewezen,

^a Job 38:29,30; Ps. 147:17,18 ^b Ex. 9:18,23; 1 Sam. 12:18,19; Ezra 10:9; Job 36:31 ^c Gen. 1:6 ^d Job 9:4; 12:13,16; 36:5; Ps. 99:4 ^e Job 42:3 ^f Spr. 8:29 ^g Gen. 1:9; Job 26:10; Ps. 33:7; 104:9; Spr. 8:29; Jer. 5:22

¹³ om de eindén van de aarde vast te grijpen,
zodat de goddelozen van haar afgeschud worden?

¹⁴ De aarde verandert als leem door een zegel,
en de dingen krijgen vorm^a als een kleed.

¹⁵ De goddelozen wordt hun licht onthouden,
en de opgeheven arm wordt gebroken.

¹⁶ Bent u gekomen tot aan de bronnen van de zee?
Hebt u gewandeld op de bodem van de watervloed?

¹⁷ Zijn de poorten van de dood aan u geopenbaard?
Hebt u de poorten van de schaduw van de dood gezien?

¹⁸ Reikt uw inzicht tot de breedten van de aarde?
Maak het bekend, als u dit allemaal weet.

¹⁹ Waarheen is de weg waar het licht woont?
En de duisternis, waar is zijn woonplaats,
²⁰ zodat u die naar zijn gebied kunt brengen,
en dat u de paden naar zijn huis kunt opmerken?

²¹ U weet het vast wel, want u was toen al geboren,
en uw dagen zijn groot in aantal.

²² Bent u gekomen bij de schatkamers van de sneeuw?
Hebt u de schatkamers van de hagel gezien,

²³ die Ik achterhoud voor een tijd van benauwdheid,
voor een dag van strijd en oorlog?

²⁴ Waarheen is de weg waar het licht zich verdeelt,
en de oostenwind zich verspreidt over de aarde?

²⁵ Wie kleift voor de stortvloed een waterloop,

en een weg voor het weerlicht van de donder,

²⁶ om het te laten regenen op het land, waar niemand is,
op de woestijn, waarin geen mens is,
²⁷ ^a om het gebied van verwoesting en vernietiging te verzadigen,
en om het opkomende groen te laten groeien?

²⁸ Heeft de regen een vader?
Of wie brengt de druppels van de dauw voort?

²⁹ Uit wiens buik komt het ijs naar buiten?
En wie baart de rijp van de hemel?

³⁰ Het water wordt hard als een steen,
en het oppervlak van de watervloed raakt vastgevroren.

³¹ Kunt u de banden ^b van het Zevengesternte vastbinden,
of de ketenen van de Orion losmaken?
³² Kunt u de Mazzarot tevoorschijn laten komen op zijn tijd,
en kunt u de Wagen met zijn kinderen leiden?

³³ ^c Kent u de verordeningen van de hemel,
of kunt u op aarde zijn beleid bepalen?

³⁴ Kunt u uw stem tot de wolken verheffen,
zodat een overvloed van water u overdekt?

³⁵ Kunt u bliksemflitsen sturen, zodat zij gaan,
en tegen u zeggen: Zie, hier zijn wij?

³⁶ ^d Wie heeft de wijsheid in het binnenste gelegd?

Of wie heeft aan het hart het inzicht gegeven?

³⁷ Wie kan de wolken met wijsheid tellen?
En wie kan de kruiken van de hemel neerleggen,

³⁸ zodat het stof vast wordt als iets dat gegoten is,
en de kluiten aan elkaar kleven?

^a Ps. 107:35 ^b Job 9:9; Amos 5:8 ^c Jer. 31:35 ^d Job 32:8; Pred. 2:26; Dan. 1:17
38:14 krijgen vorm - Letterlijk: staan.

GOD VERTELT JOB VAN ZIJN WERKEN

39 Kunt u voor de leeuwin op prooi jagen

^a en het verlangen van de jonge leeuwen vervullen,

² als zij zich bukken in de holen, en in hun schuilplaats zitten te loeren?

³ Wie bereidt voor ^b de raaf zijn voedsel, als zijn jongen om hulp roepen tot God, als zij rondwalen omdat er geen eten is?

⁴ Weet u de tijd waarop de berggeiten baren?

⁵ Hebt u gezien dat de hinden jongen werpen?

⁶ Kunt u de maanden tellen *die* zij vol moeten maken?

En weet u de tijd van hun baren?

⁷ Zij krommen zich en werpen hun jongen, hun weeën drijven *hun vrucht* uit.

⁸ Hun jongen worden sterk, ze worden groot in het veld; ze gaan weg en komen niet *meer* bij hen terug.

⁹ Wie heeft de wilde ezel vrij laten gaan? En wie heeft de banden van de woudezel losgemaakt?

¹⁰ Ik heb *hem* de wildernis als zijn huis gegeven, en de zoutvlakte als zijn woning.

¹¹ Hij licht om het rumoer van de stad; het luide geroep van de slavendrijver hoort hij niet.

¹² Hij speurt de bergen af, *dat* is zijn weide; en hij zoekt naar alles wat maar groen is.

¹³ Zou de wilde os u willen dienen? Zou hij overnachten bij uw kribbe?

¹⁴ Kunt u de wilde os met zijn *eigen* touw vastbinden om voren *te trekken*? Zou hij de dalen achter u eggen?

¹⁵ Vertrouwt u op hem, omdat zijn kracht groot is? Laat u uw arbeid aan hem over?

¹⁶ Vertrouwt u hem dat hij uw zaad zal terugbrengen en zal verzamelen voor uw dorsvloer?

¹⁷ De vleugels van de struisvogel klapwieken vrolijk, net als de veren van de ooievaar en het *ander* gevederte.

¹⁸ Maar zij laat haar eieren achter in de aarde,

en verwarmt ze in het stof, ¹⁹ en vergeet dat een voet ze kan breken, en dat de dieren van het veld ze kunnen vertrappen.

²⁰ Zij behandelt haar jongen hard, alsof ze niet van haar zijn; zij is zonder angst of haar inspanning voor niets is.

²¹ Want God heeft haar de wijsheid onthouden, en heeft haar niets aan inzicht toebedeeld.

²² Maar als het tijd is, richt zij zich op in de hoogte; zij licht om het paard en zijn berijder.

²³ Kunt u het paard kracht geven? Kunt u zijn nek met manen bekleden? ²⁴ Laat u het springen als een sprinkhaan? De majesteit van zijn gesnuif is een verschrikking.

²⁵ Het schraapt in de *dalgrond* en het is vrolijk in zijn kracht, en het trekt uit, de wapens tegemoet.

²⁶ Het licht om de angst en is niet ontsteld, en keert niet om vanwege het zwaard. ²⁷ De pijlkoker klettert tegen hem aan, het ijzer van de werpspies en de speer.

²⁸ Al trillend en briesend verslindt het de aarde, en is niet te houden als het geluid van de bazuin *klinkt*.

²⁹ Bij elke bazuinklank zegt het: Ha! en van verre ruikt het de strijd, en *het hoort* het tieren van de vorsten en het *krijgs*geschreeuw.

^a Ps. 104:21 ^b Ps. 147:9; Matt. 6:26 ^c Ps. 29:9 ^d Job 24:5; Jer. 2:24

²⁹ Is het vanwege uw inzicht dat de valk vliegt,
en zijn vleugels uitspreidt naar het zuiden?

³⁰ Is het op uw bevel dat de arend zich verheft,
^a en dat hij zijn nest in de hoogte maakt?

³¹ Hij woont en overnacht in de rots,
op de punt van een rots, een vesting.

³² Daarvandaan speurt hij naar voedsel;
zijn ogen zien van veraf.

³³ Zijn jongen slurpen bloed;
en ^bwaar dodelijk gewonden liggen, daar is hij.

³⁴ En de HEERE antwoordde Job en zei:

³⁵ Zal hij die een rechtszaak voert met de Almachtige, *Hem* onderwijzen?
Laat hij die God ter verantwoording roept, daarop antwoorden.

JOB VEROOTMOEDIGT ZICH

³⁶ Toen antwoordde Job de HEERE en zei:

³⁷ Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden?

^cIk leg mijn hand op mijn mond.

³⁸ Eén keer heb ik gesproken, maar ik zal niet antwoorden;
twee keer, maar ik zal niet verdergaan.

JOB OPNIEUW DOOR GOD BESTRAFT

40 Daarna antwoordde de HEERE Job uit een storm en zei:

² Omgord nu als een man uw heupen,
dan zal Ik u ondervragen. Maak *Mij eens* bekend:

³ Wilt u ook ^dMijn recht vernietigen?
Wilt u *Mij* schuldig verklaren, opdat u *zelf* rechtvaardig bent?

⁴ Hebt u een arm zoals God?
En kunt u, zoals Hij, met uw stem donderen?

⁵ Tooi u nu met heerlijkheid en hoogheid,
en bekleed u met majesteit en glorie.

⁶ Verspreid de vervolgheden van uw toorn,

en zie elke hoogmoedige en verneder hem.

⁷ Zie elke hoogmoedige *en* onderwerp hem,
en verpletter de goddelozen op hun plaats.

⁸ Verberg hen tezamen in het stof;
omwikkel hun gezichten in het verborgene.

⁹ Dan zal ook Ik u prijzen,
omdat uw rechterhand u verlost heeft.

DE BEHEMOTH

¹⁰ Zie toch, de Behemoth, die Ik gemaakt heb, evenals u,
hij eet gras zoals een rund.

¹¹ Zie toch zijn kracht in zijn lendenen,
en zijn sterkte in de spieren van zijn buik.

¹² Als hij wil, is zijn staart als een ceder;
de pezen van zijn dijen zijn samengevlochten.

¹³ Zijn beenderen zijn *als* staven brons;
zijn gebeente is als ijzeren stangen.

¹⁴ Hij is de voornaamste van Gods werken;^e

Hij Die hem gemaakt heeft, heeft *hem* zijn zwaard verschaft.

¹⁵ De bergen brengen immers voedsel voor hem voort,
en alle dieren van het veld spelen daar.

¹⁶ Hij legt zich te slapen onder schaduwrijke bomen,
in een schuilplaats van riet en moeras.

¹⁷ De schaduwrijke bomen bedekken hem *elk* met zijn schaduw;

de wilgen van de beek omringen hem.
¹⁸ Zie, *als* de rivier wild wordt, beeft hij niet;

hij blijft kalm wanneer de Jordaan opbruist tegen zijn bek.

¹⁹ Kan iemand hem bij zijn ogen vangen?
Kan iemand *hem* met strikken de neus doorboren?

^a Jer. 49:16; Obadja vs. 4 ^b Matt. 24:28; Luk. 17:37 ^c Ps. 39:10 ^d Ps. 51:6; Rom. 3:4
40:14 *werken* - Letterlijk: wegen.

DE LEVIATHAN

²⁰ Kunt u de Leviathan met een vishaak trekken,

of zijn tong met een touw neerdrukken?

²¹ Kunt u een riet door zijn neus steken, of met een doorn zijn kaak doorboren?

²² Zal hij u talrijke smeekbeden doen?

Zal hij zachte dingen tegen u spreken?

²³ Zal hij een verbond met u sluiten?

Kunt u hem aannemen als een eeuwige slaaf?

²⁴ Kunt u met hem spelen als *met* een vogeltje?

Of hem vastbinden voor uw meisjes?

²⁵ Kunnen de handelaars hem verkopen? Kunnen zij hem verdelen onder de kooplieden?

²⁶ Kunt u zijn huid volsteken met speren, of zijn kop met een visharpoen?

²⁷ Leg uw hand *maar eens* op hem; denk aan de strijd, doe het niet meer.

²⁸ Zie, de hoop hem *te overmeesteren*, zal een leugen blijken; reeds bij zijn aanblik wordt men neergeworpen.

41 Niemand is zo onverschrokken dat hij hem wakker maakt; wie is dan degene die staande kan blijven voor Mijn aangezicht?

² Wie treedt Mij tegemoet, zodat Ik *het hem* zou vergelden?

³ Wat onder heel de hemel is, is van Mij.

⁴ Ik zal niet zwijgen over zijn ledematen, over zijn geweldige kracht,* en over de fraaiheid van zijn gestalte.

⁵ Wie zou de bovenkant van zijn gewaad durven opslaan?

Wie durft zijn dubbele pantser te benaderen?

⁶ Wie kan de deuren van zijn gezicht openen?

Rondom zijn tanden is verschrikking.

⁷ Zeer machtig zijn zijn sterke schilden, elk gesloten *als* met een nauwsluitend zegel.

⁸ Het ene zit zo dicht op het andere, dat de wind er niet tussen kan komen.

⁹ Zij kleven aan elkaar, zij grijpen in elkaar en kunnen niet gescheiden worden.

¹⁰ Zijn niesen laat een licht schijnen, en zijn ogen zijn als de oogleden van de dageraad.

¹¹ Uit zijn bek komen fakkels, vurige vonken ontsnappen *eruit*.

¹² Uit zijn neusgaten komt rook, zoals *bij* een kokende ketel en een *smeulend* riet.

¹³ Zijn adem zet kolen in brand, uit zijn bek komt een vlam.

¹⁴ In zijn nek woont kracht; verschrikking springt voor hem uit.

¹⁵ De stukken van zijn vlees kleven samen; het is aan hem vastgegoten, onbeweeglijk.

¹⁶ Zijn hart is hard als een steen, ja, hard als de onderste molensteen.

¹⁷ Als hij zich verheft, zijn de sterken bevreesd; als hij doorbreekt, raken zij buiten zichzelf.*

¹⁸ Treft iemand hem met het zwaard, dat houdt geen stand; geen speer, lans of pijl.

¹⁹ Hij beschouwt ijzer als stro, en brons als verrot hout.

²⁰ Een pijl* jaagt hem niet op de vlucht; slingerstenen worden voor hem veranderd in stoppels.

²¹ Knuppels worden *door hem* beschouwd als stoppels, hij lacht om het trillen van de werpspiesen.

²² Onder hem zijn scherpe scherven;

* Rom. 11:35 Ex. 19:5; Deut. 10:14; Ps. 24:1; 50:12; 1 Kor. 10:26,28

41:3 geweldige kracht - Letterlijk: zaak van de krachten. 41:16 raken zij buiten zichzelf - Of: ontzondigen zij zich. 41:19 Een pijl - Letterlijk: De zoon van een boog.

hij spreidt *zich als* een dorsslede uit op de modder.

²² Hij laat de diepte koken als een pot; hij maakt de zee als een ziedende mengketel.

²³ Achter zich verlicht hij het pad; men houdt de watervloed voor zilverwit haar.

²⁴ Op de aarde is niets met hem te vergelijken, die gemaakt is om zonder angst te zijn.

²⁵ Hij kijkt neer op alles wat hoog is, hij is koning over alle trotse jonge dieren.

JOB DOET BOETE

42 Toen antwoordde Job de HEERE en zei:

² Ik weet dat U alles vermag, en geen plan is onmogelijk voor U.

³ Wie is hij, *zegt U*, die *Mijn* raad verbergt zonder kennis?

Zo heb ik verkondigd wat ik niet begreep, ⁴ dingen die te wonderlijk voor mij zijn en die ik niet weet.

⁴ Luister nu, en ik zal spreken!

Ik zal U ondervragen: maak *het* mij bekend!

⁵ *Alleen* door het horen met het oor had ik U gehoord,

maar nu heeft mijn oog U gezien.

⁶ Daarom veracht ik *mijzelf* en ik heb berouw, in stof en as.

HET GEBED VAN JOB VOOR ZIJN VRIENDEN

⁷ Nadat de HEERE deze woorden tot Job gesproken had, gebeurde het dat de HEERE tegen Elifaz, de Temaniet, zei: Mijn toorn is ontbrand tegen u en tegen uw twee vrienden, want u hebt niet juist over Mij gesproken, zoals Mijn dienaar Job.

⁸ Neem daarom zeven jonge stieren en

zeven rammen voor u, en ga naar Mijn dienaar Job. Breng brandoffers voor u en laat Mijn dienaar Job voor u bidden. Want alleen zijn gebed zal Ik aannemen, zodat Ik met u niet doe naar uw dwaasheid; want u hebt niet juist over Mij gesproken, zoals Mijn dienaar Job.

⁹ Toen gingen Elifaz, de Temaniet, en Bil-dad, de Suhiet en Zofar, de Naamathiet, heen, en deden zoals de HEERE tot hen gesproken had; en de HEERE nam het gebed van Job aan.

HET GEZEGEND EINDE VAN JOB

¹⁰ En de HEERE bracht een omkeer in het levenslot van Job, toen hij gebeden had voor zijn vrienden. De HEERE vermeerdere alles wat Job *bezeten* had tot het dubbele toe.

¹¹ Al zijn broers en al zijn zusters en allen die hem vroeger gekend hadden, kwamen bij hem en gebruikten de maaltijd met hem in zijn huis. Zij betuigden hem hun medeleven en vertroostten hem over al het onheil dat de HEERE over hem gebracht had. Zij gaven hem ieder een geldstuk en een gouden ring.

¹² En de HEERE zegende het latere *leven* van Job meer dan zijn eerdere. Hij had veertienduizend schapen, zesduizend kame-len, duizend span runderen en duizend ezelinnen.

¹³ Hij kreeg zeven zonen en drie dochters.

¹⁴ En hij gaf de eerste de naam Jemima, de tweede de naam Kezia, en de derde de naam Keren-Happuch.

¹⁵ Zulke mooie vrouwen als de dochters van Job waren er in heel het land niet te vinden, en hun vader gaf hun een erfelijk bezit onder hun broers.

¹⁶ Job leefde daarna *nog* honderdveertig jaar, en hij zag zijn kinderen en de kinderen van zijn kinderen, vier generaties.

¹⁷ En Job stierf, oud en van dagen ver-zadigd.

³ Job 38:2 ⁴ Ps. 40:6; 131:1; 139:6

42:8 *zijn gebed* - Letterlijk: zijn aangezicht; zie ook vers 9. 42:11 *gebruikten de maaltijd* - Letterlijk: aten brood.

HET BOEK PSALMEN

BOEK EEN (Psalm 1–41)

TWEE WEGEN

1 Welzalig de man
die niet wandelt in de raad van de
goddelozen,
die niet staat op de weg van de zondaars,
die niet zit op de zetel van de spotters,
² maar die zijn vreugde vindt in de wet
van de HEERE
en Zijn wet dag en nacht overdenkt.

³ Want hij zal zijn als een boom, geplant
aan waterbeken,
die zijn vrucht geeft op zijn tijd,
waarvan het blad niet afvalt;
al wat hij doet, zal goed gelukken.

⁴ Maar zo zijn de goddelozen niet:
die zijn juist als het kaf, dat de wind
wegblaast.

⁵ Daarom blijven de goddelozen niet
staande in het gericht,
de zondaars niet in de gemeenschap van
de rechtvaardigen.

⁶ Want de HEERE kent de weg van de
rechtvaardigen,
maar de weg van de goddelozen zal
vergaan.

DE HEERE EN ZIJN GEZALFDE

2 Waarom woeden de heidenvolken
en bedenken de volken wat zonder
inhoud is?

³ De koningen van de aarde stellen zich
op

en de vorsten spannen samen
tegen de HEERE en tegen Zijn Gezalfde:
³ Laten wij Hun banden verscheuren
en Hun touwen van ons werpen!

⁴ Die in de hemel woont, zal lachen,
de Heere zal hen bespotten.

⁵ Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn,
in Zijn brandende toorn hun schrik
aanjagen.

⁶ Ik heb Mijn Koning toch gezalfd
over Sion, Mijn heilige berg.

⁷ Ik zal het besluit bekendmaken:
De HEERE heeft tegen Mij gezegd: 'U bent
Mijn Zoon,
Ik heb U heden verwekt.

⁸ Eis van Mij ^a en Ik zal U de heidenvolken
als Uw eigendom geven,
de eindigen der aarde als Uw bezit.

⁹ U zult hen verpletteren met een ijzeren
scepter,
U zult hen in stukken slaan als
aardewerk.

¹⁰ Nu dan, koningen, handel verstandig.
Laat u onderwijzen, rechters van de
aarde.

¹¹ Dien de HEERE met vreze,
verheug u met huiver.

¹² Kus de Zoon, opdat Hij niet toornig
wordt en u onderweg omkomt,
wanneer Zijn toorn slechts even
ontbrandt.

¹ Welzalig allen die tot Hem de toevlucht
nemen!

^a Ps. 26:4; Spr. 1:10,15; 4:14,15; 1 Kor. 15:33; Efez. 5:11 ^b Deut. 6:6 enz.; 17:19; Joz. 1:8; Ps. 119:1 enz. ^c Jer. 17:8 ^d Job 21:18; Ps. 35:5; Jes. 17:13; 29:5; Hos. 13:3 ^e Hand. 4:25 ^f Hand. 13:33; Hebr. 1:5; 5:5 ^g Ps. 22:28; 72:8 ^h Openb. 2:27; 19:15 ⁱ Ps. 34:9; Spr. 16:20; Jes. 30:18; Jer. 17:7; Rom. 9:33; 10:11; 1 Petr. 2:6

MORGENLIED

3 Een psalm van David, toen hij ^avluchtte voor zijn zoon Absalom.

² HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders;

velen staan tegen mij op.

³ Velen zeggen van mijn ziel:

Hij heeft geen heil bij God. *Sela*

⁴ U echter, HEERE, bent een schild voor mij,

mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog.

⁵ Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. *Sela*

⁶ Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij.

⁷ Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen.

⁸ Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt U stukgebroken.

⁹ Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. *Sela*

AVONDLIED

4 Een psalm van David, voor de koorleider, bij snaarspel.

² Als ik roep, verhoor mij, o God van mijn gerechtigheid! In de benauwdheid hebt U ruimte voor mij gemaakt. Wees mij genadig en luister naar mijn gebed.

³ Aanzienlijken, ^ahoelang zult u mijn eer te schande maken?

Hoelang zult u het lege liefhebben, de leugen zoeken? Sela

⁴ Weet toch: de HEERE heeft Zich een gunsteling afgezonderd; de HEERE hoort als ik tot Hem roep.

⁵ Wees ontzet, maar zondig niet; spreek in uw hart wanneer u op uw slaapplaats ligt, en wees stil. *Sela*

⁶ Breng 'offers van gerechtigheid en vertrouw op de HEERE.

⁷ Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?

Verhef over ons het licht van Uw aangezicht, HEERE!

⁸ U hebt mij meer blijdschap in het hart gegeven dan ten tijde dat zij hun koren en hun nieuwe wijn in overvloed hadden.

⁹ In vrede zal ik gaan liggen en weldra slapen, want U alleen, HEERE, ^bdoet mij veilig wonen.

MORGENLIED

5 Een psalm van David, voor de koorleider, bij fluitspel.

² HEERE, neem mijn woorden ter ore, let op mijn zuchten.

³ Sla acht op mijn stem als ik roep, mijn Koning en mijn God, want tot U bid ik.

⁴ 's Morgens hoort U mijn stem, HEERE; 's morgens leg ik mijn gebed voor U neer en zie ik naar U uit.

⁵ Want U bent geen God Die vreugde vindt in goddeloosheid, de kwaaddoener zal bij U niet verblijven.

⁶ De dwazen blijven niet staande voor Uw ogen.

U haat allen die onrecht bedrijven,

⁷ U brengt de leugenaars om.

Van de man van bloed en bedrog

^a 2 Sam. 15,16,17,18 ^b Ps. 4:9 ^c Ps. 27:3 ^d Spr. 21:31; Jes. 43:11; Jer. 3:23; Hos. 13:4; Openb. 7:10; 19:1 ^e Efez. 4:26 ^f Deut. 33:19; Ps. 51:21 ^g Ps. 3:6 ^h Lev. 26:5; Deut. 12:10; 33:28

4:3 Aanzienlijken - Letterlijk: Kinderen van een man.

heeft de HEERE een afschuw.

* Ik echter zal door Uw grote goedertierenheid Uw huis binnengaan, mij buigen naar Uw heilig paleis in vreze voor U.

⁹ HEERE, leid mij in Uw gerechtigheid, omwille van mijn belagers; maak Uw weg vóór mij recht.

¹⁰ Want in hun mond is niets wat betrouwbaar is, hun binnenste is enkel verderf, ¹¹ hun keel is een open graf, met hun tong vleien zij.

¹¹ Verklaar hen schuldig, o God, laat hen ten val komen met hun opvattingen; verdrijf hen om hun vele overtredingen, want zij zijn U ongehoorzaam.

¹² Maar laat verblijd zijn allen die tot U de toevlucht nemen, laat hen voor eeuwig juichen omdat U hen beschut; laat in U van vreugde opspringen wie Uw Naam liefhebben.

¹³ U immers zegent de rechtvaardige, HEERE; U omringt hem met goedgunstigheid als met een schild.

EERSTE BOETPSALM

6 Een psalm van David, voor de koorleider, bij snarenspeel, op 'De achtste'.

² HEERE, ³ straf mij niet in Uw toorn, bestraf mij niet in Uw grimmigheid!

³ Wees mij genadig, HEERE, want ik ben verzwakt, genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt.

⁴ Ja, mijn ziel is zeer door schrik overmand. En U, HEERE, hoelang *nog*?

⁵ Keer terug, HEERE, red mijn ziel,

verlos mij, omwille van Uw goedertierenheid.

⁶ Want in de dood is er geen gedachtenis aan U, wie zal U loven in het graf?

⁷ Ik ben moe van mijn zuchten, heel de nacht maak ik mijn bed nat, doorweek ik mijn rustbank met mijn tranen.

⁸ Mijn ogen zijn verzwakt van verdriet, ze zijn oud geworden vanwege al mijn tegenstanders.

⁹ 'Ga weg van mij, u allen die onrecht bedrijft, want de HEERE heeft mijn luide gewezen gehoord.

¹⁰ De HEERE heeft mijn smeken gehoord, de HEERE zal mijn gebed aannemen.

¹¹ Al mijn vijanden worden zeer beschaamd en door schrik overmand; zij deinen terug, zij worden in een ogenblik beschaamd.

GEBED OM GERECHTIGHEID

7 Sjiggajon van David, dat hij voor de HEERE gezongen heeft, vanwege de woorden van Cusj, de Benjaminit.

² HEERE, mijn God, tot U neem ik de toevlucht, verlos mij van al mijn vervolgers en red mij.

³ Anders verscheuren zij mijn ziel als een leeuw, slepen zij mij weg, terwijl er niemand is die redt.

⁴ HEERE, mijn God, als ik dát gedaan heb, als er onrecht aan mijn handen kleeft,

⁵ als ik iemand kwaad vergolden heb die vrede met mij had – wie mij zonder reden benauwde, heb ik juist gered! –

⁶ dan mag de vijand mij* vervolgen, achterhalen, mijn leven op de grond vertrappen en mijn eer in het stof doen wonen! *Sela*

^a Ps. 34:17; 94:20; Rom. 3:13 ^b Ps. 38:2 ^c Matt. 7:23; 25:41; Luk. 13:27
7:6 *mij* - Letterlijk: mijn ziel.

⁷ Sta op, HEERE, in Uw toorn,
verhef U tegen de vervolgenheid van wie
mij benaauwen,

ontwaak ter wille van mij;
U hebt het recht ingesteld.

⁸ De gemeenschap van volken zal U
omringen,
neem dan weer plaats hoog boven hen.

⁹ De HEERE zal over de volken
rechtspreken.

Doe mij recht, HEERE, want ik ben
rechtvaardig

en oprechtheid is bij mij.

¹⁰ Laat er toch een einde komen aan de
slechtheid van de goddelozen,
maar doe de rechtvaardige standhouden,
o rechtvaardige God, Die ¹¹harten en
nieren beproeft.

¹¹ Mijn schild is bij God,
Die de oprechten van hart verlost.

¹² God is een rechtvaardige Rechter,
een God Die iedere dag toorn.

¹³ Als men zich niet bekeert,
dan zal Hij Zijn zwaard scherp,
Zijn boog spannen, en aanleggen.

¹⁴ Hij heeft dodelijke wapens voor Zich
gereedgemaakt,
Hij richt Zijn pijlen op de felle
achtervolgers.

¹⁵ Zie, ¹⁶hij heeft weeën van onrecht
en is zwanger van kwaad,
hij zal leugen baren.

¹⁶ Hij heeft een kuil gedolven en die
uitgegraven,
maar hij is gevallen in het graf *dat* hij *zelf*
gemaakt heeft.

¹⁷ Zijn moeite zal op zijn *eigen* hoofd
terugkeren,
zijn geweld op zijn *eigen* schedel
neerdalen.

¹⁸ Ik zal de HEERE loven om Zijn
gerechtigheid,

en voor de Naam van de HEERE, de
Allerhoogste, psalmen zingen.

DE MAJESTEIT VAN DE HEERE

8 Een psalm van David, voor de koorlei-
der, op 'De Gittith'.

² HEERE, onze Heere, hoe machtig is Uw
Naam op de hele aarde!

U Die Uw majesteit getoond hebt boven
de hemel.

³ Uit 'de mond van kleine kinderen en
zuigelingen

hebt U een sterk fundament gelegd,^{*}
omwille van Uw tegenstanders,
om de vijand en wraakzuchtige te laten
ophouden.

⁴ Als ik Uw hemel zie, het werk van Uw
vingers,
de maan en de sterren, die U *hun* plaats
gegeven hebt,

⁵ 'wat is *dan* de sterveling, dat U aan hem
denkt,
en de mensenzoon, dat U naar hem
omziet?

⁶ Toch hebt U hem weinig minder
gemaakt dan de engelen^{*}
en hem met eer en glorie gekroond.

⁷ U doet hem heersen over de werken van
Uw handen,
⁸ U hebt alles onder zijn voeten gelegd:

⁸ schapen en runderen, die allemaal,
en ook de dieren van het veld,

⁹ de vogels in de lucht en de vissen in de
zee,
al wat over de paden van de zeeën gaat.

¹⁰ HEERE, onze Heere,
hoe machtig is Uw Naam op de hele
aarde!

DANKLIED VOOR EEN GROTE VERLOSSING

9 Een psalm van David, voor de koorlei-
der, op 'Dood van de zoon'.

^{*} 1 Kron. 28:9; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Openb. 2:23 ^{*} Job 15:35; Jes. 59:4 ^{*} Job 4:8; Ps. 9:16; 10:2; Spr. 5:22; 26:27; Pred. 10:8 ^{*} Matt. 21:16 ^{*} Job 7:17; Ps. 144:3; Hebr. 2:6 ^{*} 1 Kor. 15:27
8:3 een sterk fundament gelegd - Letterlijk: kracht gegrondvest. 8:6 de engelen - De sv volgt
hier de Septuaginta; letterlijk: God.

² Ik zal de HEERE loven met heel mijn hart, ik zal al Uw wonderen vertellen.

³ In U zal ik mij verblijden en van vreugde opspringen, ik zal voor Uw Naam psalmen zingen, o Allerhoogste!

⁴ Want mijn vijanden zijn teruggedeeft, zij zijn gestruikeld en van voor Uw aangezicht omgekomen.

⁵ Want U hebt mijn recht en mijn rechtszaak behartigd, U hebt Zich gezet op de troon, o rechtvaardige Rechter.

⁶ U hebt de heidenvolken bestraft, de goddeloze omgebracht, hun naam uitgewist, voor eeuwig en altijd.

⁷ O vijand, zijn de verwoestingen voor altijd voltooid? Hebt u steden weggerukt? Hun nagedachtenis is *met* hen vergaan!

⁸ Maar de HEERE zetelt voor eeuwig, Hij heeft Zijn troon gereedgemaakt voor het gericht.

⁹ Hij Zelf zal de wereld oordelen in gerechtigheid en over de volken op billijke wijze rechtspreken.

¹⁰ De HEERE is een veilige vesting voor de verdrukte, een veilige vesting in tijden van benauwdheid.

¹¹ Wie Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat U, HEERE, niet hebt verlaten wie U zoeken.

¹² Zing psalmen voor de HEERE, Die te Sion woont, verkondig onder de volken Zijn daden.

¹³ Want Hij eist vergelding voor vergoten bloed, Hij denkt daaraan, Hij vergeet het hulpgeroep van de ellendigen niet.

¹⁴ Wees mij genadig, HEERE,

zie mijn ellende aan, *mij aangedaan* door wie mij haten,

U Die mij opheft uit de poorten van de dood.

¹⁵ Dan zal ik al Uw loffelijke daden vertellen in de poorten van de dochter van Sion, mij verheugen in Uw heil.

¹⁶ De heidenvolken zonken in het graf *dat* zij maakten;

hun voet raakte gevangen in het net dat zij heimelijk *spanden*.

¹⁷ De HEERE is bekend geworden, Hij heeft recht gedaan.

De goddeloze raakt verstrikt in het werk van zijn *eigen* handen. *Higgajon, Sela*

¹⁸ De goddelozen keren terug, naar de hel toe, alle heidenvolken, die God vergeten.

¹⁹ Want de arme wordt niet voor altijd vergeten, de hoop van de ellendigen vergaat *niet* voor eeuwig.

²⁰ Sta op, HEERE, laat de sterveling zich niet sterk maken;

laat de heidenvolken voor Uw aangezicht geoordeeld worden.

²¹ HEERE, jaag hun vrees aan; laat de heidenvolken weten *dat* zij stervelingen zijn. *Sela*

VERVOLG VAN PSALM 9: GEBED IN BANGE TIJDEN

10 HEERE, waarom blijft U van verre staan?

Waarom verbergt U Zich in tijden van benauwdheid?

² Fel en hoogmoedig achtervolgt de goddeloze de ellendige.

³ Laat hen gegrepen worden in de listige plannen die zij bedacht hebben!

⁴ Want de goddeloze beroemt zich over zijn hartenwens;^{*} hij zegent de hebzuchtige, hij lastert de HEERE.

⁵ De goddeloze, met zijn neus *trots* omhoog, onderzoekt niet.

^{*}Ps. 96:13; 98:9 ¹Ps. 37:39; 46:2; 91:2 ²Ps. 7:16 ³Ps. 7:16; 9:16; Spr. 5:22
10:3 *zijn hartenwens* - Letterlijk: de wens van zijn ziel.

^a Al zijn gedachten zijn: Er is geen God!

³ Zijn wegen bezorgen te allen tijde verdriet.

Uw oordelen gaan *hem* te hoog, *hij houdt* ze ver van zich;

al zijn tegenstanders blaast hij weg.

⁶ Hij zegt in zijn hart: Ik zal niet wankelen, want van generatie op generatie zal *mij* geen onheil treffen.

^{7 b} Zijn mond is vol vervloeking, bedrog en list,

onder zijn tong is kwaad en onrecht.

⁸ Hij ligt in een hinderlaag in de dorpen, op verborgen plaatsen doodt hij de onschuldige, zijn ogen loeren op de arme.

⁹ Hij ligt in een hinderlaag op een verborgen plaats, zoals een leeuw in zijn schuilplaats; hij ligt in een hinderlaag om de ellendige te overvallen, hij overvalt de ellendige als hij hem in zijn net trekt.

¹⁰ Hij duikt neer, hij bukt zich, en de arme valt in zijn sterke *poten*.

¹¹ "Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten, Hij heeft Zijn aangezicht verborgen, Hij ziet het in eeuwigheid niet.

¹² Sta op, HEERE God, hef Uw hand op, vergeet de ellendigen niet.

¹³ Waarom lastert de goddeloze God? *Waarom* zegt hij in zijn hart: U zult geen *rekenschap* eisen?

¹⁴ U ziet het *wél*, want U aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geeft; op U verlaat de arme zich, U bent geweest een Helper van de wees.

¹⁵ Breek de arm van de goddeloze en de kwaaddoener,

eis *rekenschap* van hem over zijn goddeloosheid, *tot* U er niets meer van vindt.

¹⁶ "De HEERE is Koning, eeuwig en altijd; de heidenvolken zijn uit Zijn land verdwenen.

¹⁷ U hebt de wens van de zachtmoedigen gehoord, HEERE,

U zult hun hart versterken, Uw oor zal er acht op slaan

¹⁸ om de wees en de verdrukte recht te doen.

Dan zal een aardse sterveling* voortaan geen geweld meer bedrijven.

VERTROUWEN OP GOD

11 Een psalm van David, voor de koorleider.

Ik heb tot de HEERE de toevlucht genomen.

Hoe *kunt* u *dan* zeggen tegen mijn ziel: Vlucht weg *naar* uw bergen, *als* een vogel!

² Want zie, de goddelozen spannen de boog,

zij leggen hun pijlen op de pees om in het donker te schieten op de oprechten van hart.

³ Voorzeker, de fundamenten worden omvergehaald!

Wat *kan* de rechtvaardige *dan* doen?

⁴ De HEERE is in Zijn heilig paleis, de troon van de HEERE staat in de hemel; Zijn ogen doorzien, Zijn blikken* beproeven de mensenkinderen.

⁵ De HEERE beproeft de rechtvaardige, maar Zijn ziel haat de goddeloze en wie geweld liefheeft.

⁶ Hij zal op de goddelozen valstrikken, vuur en zwavel doen regenen.

Een verschroeiende *stormwind* zal het deel van hun beker zijn.

⁷ Want de HEERE is rechtvaardig,

* Ps. 14:1; 53:2 ^b Rom. 3:14 ^c Ps. 94:7 ^d Ps. 29:10; 145:13; 146:10; Jer. 10:10; Klaagl. 5:19; Dan. 4:3; 6:27; 1 Tim. 1:17

10:18 een aardse sterveling - Letterlijk: een sterveling uit de aarde. **11:4** blikken - Letterlijk: oogleden.

Hij heeft rechtvaardige daden lief.
De oprechten zullen Zijn aangezicht
aanschouwen.*

ALLEEN GOD IS GETROUW

12 Een psalm van David, voor de koor-
leider, op 'De achtste'.

² Breng verlossing, HEERE, want
^a goedertieren mensen zijn er niet
meer,
onder de mensenkinderen zijn er *nog*
maar weinig trouw.

³ Valse *dingen* spreekt men tot elkaar,
met vleierende lippen; dubbelhartig
spreekt men.

⁴ Laat de HEERE alle vleierende lippen
afsnijden
en de tong vol grootspraak.

⁵ Zij zeggen: Met onze tong zullen wij de
overhand hebben!
Onze lippen zijn van ons! Wie is heer over
ons?

⁶ Om de verwoesting van de ellendigen en
het gekerm van de armen
zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE;
Ik zal in veiligheid brengen wie hij weg
wil blazen.

⁷ De woorden van de HEERE zijn reine
woorden,
als zilver gelouterd in een aarden
smeltkroes,
gezuiverd zevenmaal.

* Ú, HEERE, zult hen bewaren,
U zult hen beschermen tegen dit geslacht,
voor eeuwig.

⁹ Overal draven goddelozen rond,
wanneer de gemeensten onder de
mensenkinderen verhoogd worden.

VAST VERTROUWEN OP GOD

13 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² Hoelang *nog*, HEERE? Zult U mij voor
altijd vergeten?

Hoelang zult U Uw aangezicht *nog* voor
mij verbergen?

³ Hoelang zal ik *nog* plannen maken in
mijn ziel,
verdriet hebben in mijn hart, dag na dag?
Hoelang zal mijn vijand zich *nog* boven
mij verheffen?

⁴ Zie *mij* aan, verhoor mij, HEERE, mijn
God!

Verlicht mijn ogen, anders ontslaap ik in
de dood,

⁵ anders zegt mijn vijand: Ik heb hem
overwonnen,
en verheugen 'mijn tegenstanders zich,
wanneer ik wankel.

⁶ Ik echter vertrouw op Uw
goedertierenheid,
mijn hart zal zich verheugen in Uw heil,
ik zal voor de HEERE zingen,
omdat Hij goed voor mij geweest is.

MENSEN ZIJN GODDELOOS

14 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² De dwaas zegt in zijn hart:
Er is geen God.
Zij handelen verderfelijk,
bedrijven gruwelijke daden;
³ er is niemand die goedgevoelt.

² De HEERE heeft uit de hemel neergezien
op de mensenkinderen,
om te zien of er iemand verstandig was,
iemand die God zocht.

³ Zij allen zijn afgedwaald, tezamen zijn
zij verdorven;
er is niemand die goedgevoelt,
zelfs niet één.

⁴ Hebben zij dan geen kennis, allen die
onrecht bedrijven,
die mijn volk opeten *alsof* zij brood aten?
Zij roepen de HEERE niet aan.

⁵ Daar worden zij door angst bevangen,
want God is bij het geslacht van de
rechtvaardige!

* Jes. 57:1 ^a 2 Sam. 22:31; Ps. 18:31; 119:140; Spr. 30:5 ^c Ps. 25:2 ^d Ps. 10:4; 53:2 ^e Rom. 3:10
11:7 De oprechten ... aanschouwen - Of: Zijn aangezicht aanschouwt de oprechten.

⁶ Weliswaar beschaamt u het voornemen van de ellendige, maar de HEERE is zijn toevlucht.

⁷ Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwam!

Wanneer de HEERE de gevangenen van Zijn volk laat terugkeren, dan zal Jakob zich verheugen, Israël zal verblijd zijn.

WIE BIJ GOD MAG WONEN

15 Een psalm van David.

HEERE, wie zal verblijven in Uw tent?
Wie zal wonen op Uw heilige berg?

² Hij die oprecht wandelt en gerechtigheid beoefent, die met zijn hart de waarheid spreekt.

³ Die met zijn tong niet lastert, zijn vrienden geen kwaad doet en geen smaad jegens zijn naaste op de lippen neemt.

⁴ In zijn ogen is de verworpene veracht, maar wie de HEERE vrezen, eert hij. Heeft hij gezworen tot zijn schade, zijn eed verandert hij evenwel niet.

⁵ Zijn geld leent hij niet uit tegen rente, een geschenk ten nadele van de onschuldige aanvaardt hij niet.

Wie deze dingen doet, zal niet wankelen, voor eeuwig.

HET HOOGSTE GOED

16 Een gouden kleinood van David.

Bewaar mij, o God, want ik heb tot U de toevlucht genomen.

² Mijn ziel, u hebt tegen de HEERE gezegd: U bent de Heere;

³ mijn goedheid is niet voor U,

⁴ maar voor de heiligen die op de aarde zijn, en de machtigen, in wie ik al mijn vreugde vind.

⁴ Groot wordt het leed van hen die andere goden geschenken geven; ik echter giet geen plengoffers van bloed voor ze uit en neem de namen ervan niet op mijn lippen.

⁵ 'De HEERE is mijn enig deel' en mijn beker.

U onderhoudt wat het lot mij toeweest.

⁶ De meetsnoeren zijn voor mij in lieflijke plaatsen gevallen, ja, een prachtig erfelijk bezit heb ik gekregen.

⁷ Ik loof de HEERE, Die mij raad heeft gegeven; zelfs 's nachts onderwijzen mij mijn nieren.

⁸ 'Ik stel mij de HEERE voortdurend voor ogen; omdat Hij aan mijn rechterhand is, wankel ik niet.

⁹ Daarom is mijn hart verblijd en mijn eer verheugt zich, ook zal mijn lichaam veilig wonen.

¹⁰ 'Want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten, U laat niet toe dat Uw Heilige ontbinding ziet.

¹¹ U maakt mij het pad ten leven bekend; overvloed van blijdschap is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, voor altijd.

GEBED OM REDDING

17 Een gebed van David.

HEERE, luister naar mijn rechtvaardige zaak, sla acht op mijn roepen, neem mijn gebed ter ore, met onbedrieglijke lippen gesproken.

² Laat van Uw aangezicht mijn recht uitgaan,

⁴ Ps. 24:4; Jes. 33:15 ⁵ Job 22:2; 35:7; Ps. 50:9 enz.; Rom. 11:35 ⁶ Klaagl. 3:24 ⁷ Hand. 2:25 ⁸ Hand. 2:31; 13:35

14:7 dat Israëls verlossing uit Sion kwam - Letterlijk: wie zal geven uit Sion de verlossing.

16:5 mijn enig deel - Letterlijk: het deel van mijn deel.

laat Uw ogen zien wat billijk is.

³ U hebt mijn hart beproefd,
het 's nachts doorzocht,
U hebt mij getoetst,
U vindt niets.
Wat ik ook moge denken,
het komt mij niet uit de mond.

⁴ Wat de daden van de mens betreft,
ik ben overeenkomstig het woord van

Uw lippen op mijn hoede geweest
voor de paden van de gewelddadige.

⁵ Ik hield mijn schreden in Uw sporen,
zodat mijn voetstappen niet zouden
wankelen.

⁶ Ik roep U aan,
omdat U mij verhoort, o God;
neig Uw oor tot mij,
luister naar mijn woorden.

⁷ Toon de wonderen van Uw
goedertierenheid,

U, Die hen verlost die tot U de toevlucht
nemen,
van hen die tegen Uw rechterhand
opstaan.

⁸ Bewaar mij als *Uw* oogappel,
verberg mij onder de schaduw van Uw
vleugels

⁹ voor de goddelozen die mij verwoesten,
voor mijn doodsvijanden,⁷ die mij
omsingelen.

¹⁰ Met hun vet hebben zij *hun hart*
afgesloten,
met hun mond hebben zij trotse taal
gesproken.

¹¹ Zij omringen nu onze schreden,
zij loeren⁸ op ons, door zich ter aarde neer
te buigen.

¹² Hij is als een leeuw die *ernaar* verlangt
te verscheuren,
als een jonge leeuw die op verborgen
plaatsen zit.

¹³ Sta op, HEERE, treed hem tegemoet, vel
hem neer;

bevrijd mijn ziel met Uw zwaard van de
goddeloze,

¹⁴ *bevrijd mij* met Uw hand van de
mannen, HEERE,
van de mannen van de wereld,
die hun deel hebben in dit leven.
U vult hun buik met Uw verborgen
schatten;
hun kinderen worden verzadigd
en laten hun overschot na aan hún
kinderen.

¹⁵ Ik *echter* zal in gerechtigheid Uw
aangezicht aanschouwen;
ik zal, wanneer ik ontwaak, verzadigd
worden met Uw beeld.

DANKLIED NA DE OVERWINNING

18 Voor de koorleider, *een psalm* van
de dienaar van de HEERE, van David,
die de woorden van dit lied tot de HEERE
gesproken heeft, op de dag waarop de
HEERE hem gered had uit de hand van al
zijn vijanden en uit de hand van Saul.

² Hij zei:

Ik heb U hartelijk lief, HEERE, mijn sterkte.

³ De HEERE is mijn rots en mijn burcht en
mijn Bevrijder,
mijn God, mijn rots, tot Wie ik de
toevlucht neem,
mijn schild en de hoorn van mijn heil,
mijn veilige vesting.

⁴ Ik riep de HEERE aan, Die te prijzen is,
en werd verlost van mijn vijanden.

⁵ Banden van de dood hadden mij
omvangen,
beken van verderf joegen mij angst aan.
⁶ Banden van het graf omringden mij,
valstrikken van de dood bedreigden mij.

⁷ In mijn nood riep ik de HEERE aan,
ik riep tot mijn God;
Hij hoorde mijn stem vanuit Zijn paleis,
mijn hulpgeroep voor Zijn aangezicht
kwam in Zijn oren.

⁸ Toen daverde en beefde de aarde,

17:9 mijn doodsvijanden - Letterlijk: mijn vijanden met de ziel. 17:11 loeren - Letterlijk:
zetten hun ogen.

de fundamenten van de bergen
sidderden en daverden,
omdat Hij *in toorn* ontstoken was.

⁹ Rook steeg op uit Zijn neus
en vuur uit Zijn mond verteerde.
Kolen werden daardoor aangestoken.

¹⁰ Hij boog de hemel en daalde neer,
een donkere *wolk* was onder Zijn voeten.

¹¹ Hij reed op een cherub en vloog,
ja, Hij zweefde snel op de vleugels van de
wind.

¹² Hij maakte duisternis tot Zijn
schuilplaats,
om Hem heen was Zijn tent: duistere
wateren, donkere wolken.

¹³ Door de lichtglans, die vóór Hem was,
dreven Zijn wolken weg.
Hagel en vurige kolen!

¹⁴ De HEERE deed het in de hemel
donderen,
de Allerhoogste liet Zijn stem klinken:
hagel en vurige kolen.

¹⁵ Hij schoot Zijn pijlen af en verspreidde
hen,
Hij slingerde de bliksemflitsen en bracht
hen in verwarring.

¹⁶ De waterstromen werden zichtbaar,
de fundamenten van de wereld werden
blootgelegd
door Uw bestraffing, HEERE,
door het blazen van de adem uit Uw neus.

¹⁷ Hij stak Zijn *hand* uit van omhoog, Hij
greep mij,
Hij trok mij op uit grote wateren.

¹⁸ Hij redde mij van mijn sterke vijand
en van wie mij haatten, omdat zij
machtiger waren dan ik.

¹⁹ Zij hadden mij bedreigd op de dag van
mijn ondergang,
maar de HEERE was mij tot steun.

²⁰ Hij leidde mij uit in de ruimte, Hij redde
mij,
want Hij was mij genegen.

²¹ De HEERE vergold mij naar mijn
gerechtigheid;

Hij gaf mij *loon* naar de reinheid van mijn
handen.

²² Want ik heb mij aan de wegen van de
HEERE gehouden,
ik ben van mijn God niet goddeloos
afgeweken.

²³ Want al Zijn bepalingen *hield* ik voor
ogen,
Zijn verordeningen deed ik niet van mij
weg,

²⁴ maar ik was oprecht voor Hem,
ik was op mijn hoede voor mijn
ongerechtigheid.

²⁵ Daarom gaf de HEERE mij naar mijn
gerechtigheid,
naar de reinheid van mijn handen vóór
Zijn ogen.

²⁶ Tegenover de goedertierene toont U
Zich goedertieren,
tegenover de oprechte man oprecht.

²⁷ Tegenover de reine toont U Zich rein,
maar tegenover de slinkse toont U Zich
een Strijder.

²⁸ Want U verlost het ellendige volk,
maar de hoogmoedige ogen vernedert U.
²⁹ Want U doet mijn lamp schijnen, HEERE;
mijn God doet mijn duisternis opklaren.

³⁰ Want met U ren ik door een *legerbende*,
met mijn God spring ik over een muur.
³¹ Gods weg is volmaakt,
het woord van de HEERE is gelouterd,
Hij is een schild voor allen die tot Hem de
toevlucht nemen.

³² Want wie is God, behalve de HEERE?
Wie is een rots dan alleen onze God?
³³ Het is God Die mij met kracht omgordt;
Hij heeft mijn weg volkomen gemaakt.

³⁴ Hij maakt mijn voeten als die van
hinden
en doet mij op mijn hoogten staan.

³⁵ Hij oefent mijn handen voor de strijd
en *leert* mijn armen een bronzen boog
spannen.

³⁶ Ook hebt U mij het schild van Uw heil
gegeven,

Uw rechterhand heeft mij ondersteund,
Uw zachtmoedigheid heeft mij groot
gemaakt.

³⁷ U hebt mijn voetstappen onder mij
ruimte gegeven,
mijn enkels hebben niet gewankeld.

³⁸ Ik vervolgde mijn vijanden en haalde
hen in;
ik keerde niet terug, totdat ik hen
vernietigd had.

³⁹ Ik verpletterde hen, zodat zij niet *meer*
konden opstaan;
zij vielen onder mijn voeten.

⁴⁰ Want U omgordde mij met kracht voor
de strijd;
U deed hen die tegen mij opstonden,
onder mij neerbukken.

⁴¹ Mijn vijanden, die deed U voor mij op
de vlucht slaan;^{*}
wie mij haatten, die bracht ik om.

⁴² Zij riepen, maar er was geen verlosser;
tot de HEERE, maar Hij antwoorde hun
niet.

⁴³ Toen vergruisde ik hen als stof voor de
wind,
ik ruimde hen weg als slijk van de straat.

⁴⁴ U hebt mij bevrijd van de aanklachten
van het volk;
U hebt mij aangesteld tot hoofd van de
heidenvolken;
het volk *dat* ik niet kende, heeft mij
gediend.

⁴⁵ Zodra *hun oor van mij* hoorde, hebben
zij mij gehoorzaamd.
Vreemdelingen veinsden zich aan mij te
onderwerpen.

⁴⁶ Vreemdelingen zijn bezwaken
en kwamen sidderend uit hun burchten.

⁴⁷ De HEERE leeft, en geloofd zij mijn rots,
geroemd zij de God van mijn heil!

⁴⁸ U bent de God Die mij volkomen wraak
geeft
en volken aan mij onderwerpt,

⁴⁹ Die mij bevrijdt van mijn vijanden;
ja, U verheft mij boven hen die tegen mij
opstaan,
U redt mij van de man van geweld.

⁵⁰ Daarom zal ik U, HEERE, loven onder de
heidenvolken,
voor Uw Naam zal ik psalmen zingen.

⁵¹ Hij schenkt Zijn koning grote
overwinningen^{*}
en bewijst goedertierenheid aan Zijn
gezalfde,
aan David en zijn nageslacht tot in
eeuwigheid.

SCHEPPING EN WET VERTELLEN GODS EER

19 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² De hemel vertelt Gods eer,
het gewelf verkondigt het werk van Zijn
handen.

³ Dag op dag spreekt overvloedig,^{*}
nacht op nacht geeft kennis door.

⁴ Geen spreken is er, geen woorden zijn
er,
hun stem wordt niet gehoord.

⁵ Hun richtlijn gaat uit over heel de
aarde,
hun boodschap tot aan het einde van de
wereld.

Hij heeft daar een tent opgezet voor de
zon.

⁶ En die is als een bruidegom, die zijn
slaapkamer uit gaat;
hij^b is vrolijk als een held om snel het pad
te lopen.

⁷ Aan het ene einde van de hemel is zijn
opgang,
zijn omloop is tot het andere einde;
niets is verborgen voor zijn gloed.

⁸ De wet van de HEERE is volmaakt,
zij bekeert de ziel;
de getuigenis van de HEERE is
betrouwbaar,

^{*}Rom. 10:18 ^bPred. 1:5 ^c2 Sam. 22:31; Ps. 18:31

18:41 deed ... slaan - Letterlijk: gaf U voor mij de nek. **18:51 Hij ... overwinningen** - Letterlijk: Die de overwinningen van Zijn koning groot maakt. **19:3 spreekt overvloedig** - Letterlijk: stort overvloedig woorden uit.

zij geeft de eenvoudige wijsheid.

⁹ De bevelen van de HEERE zijn recht,
zij verblijden het hart;
het gebod van de HEERE is zuiver,
het verlicht de ogen.

¹⁰ De vreze des HEEREN is rein,
zij houdt voor eeuwig stand;
de bepalingen van de HEERE zijn
waarachtig,
met elkaar zijn zij rechtvaardig.

¹¹ "Zij zijn begerenswaardiger dan goud,
ja, dan veel zuiver goud;
en ¹²zoeter dan honing
en honingzeem uit de raat.

¹² Ook wordt Uw dienaar daardoor
gewaarschuwd,
in het houden ervan ligt groot loon.

¹³ Wie zou *al zijn* afdwalingen opmerken?
Reinig mij van verborgen *afdwalingen*.

¹⁴ Weerhoud Uw dienaar ook van
hoogmoed.

Laat die over mij niet heersen;
dan zal ik oprecht zijn
en vrij van grote overtreding.

¹⁵ Laat de woorden van mijn mond en de
overdenking van mijn hart
welgevallig zijn voor Uw aangezicht,
HEERE, mijn rots en mijn Verlosser!

GEBED VOOR DE KONING

20 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² Moge de HEERE u verhoren in de dag van
benaauwdheid,
de Naam van de God van Jakob u in een
veilige vesting zetten.

³ Moge Hij u hulp zenden uit het
heiligdom
en u ondersteunen uit Sion.

⁴ Moge Hij aan al uw graanoffers denken
en uw brandoffer tot as verteren. *Sela*

⁵ Moge Hij u overeenkomstig *de wens* van
uw hart geven
en al uw voornemens in vervulling doen
gaan.

⁶ Wij zullen juichen over uw heil

en de vaandels opheffen in de Naam van
onze God.

Moge de HEERE al uw verlangens
vervullen.

⁷ Nu weet ik dat de HEERE Zijn gezalfde
verloft!

Hij zal hem verhoren uit Zijn heilige
hemel,
met machtige daden van heil door Zijn
rechterhand.

⁸ Dezen *vertrouwen* op strijdswagens en
die op paarden,
maar wij zullen de Naam van de HEERE,
onze God in herinnering roepen.

⁹ Zij kromden zich en vielen,
maar wij zijn opgestaan en staande
gebleven.

¹⁰ HEERE, verlos;
moge die Koning ons verhoren op de dag
dat wij roepen.

DANKLIED NA DE OVERWINNING

21 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² HEERE, de koning verblijdt zich over Uw
macht.

Hoezeer is hij verheugd over Uw heil!

³ De wens van zijn hart hebt U hem
gegeven;
het verzoek van zijn lippen hebt U *hem*
niet onthouden. *Sela*

⁴ Want U komt hem tegemoet met rijke
zegeningen;
op zijn hoofd zet U een kroon van zuiver
goud.

⁵ Leven heeft hij van U verlangd en U hebt
het hem gegeven,
lengte van dagen, eeuwig en altijd.

⁶ Groot is zijn eer dankzij Uw heil,
met majesteit en glorie hebt U hem
bekleed.

⁷ Want U stelt hem voor eeuwig *tot* grote
zegen,
U verheugt hem met blijdschap, met Uw
aangezicht.

⁹ Ps. 119:72,127; Spr. 8:11 ¹⁰ Ps. 119:103

⁸ Want de koning vertrouwt op de HEERE;
door de goedertierenheid van de
Allerhoogste wankelt hij niet.

⁹ Uw hand zal al Uw vijanden vinden,
Uw rechterhand zal hen die U haten,
vinden.

¹⁰ U zult hen als een vurige oven maken,
ten tijde dat U Uw aangezicht *laat zien*.
De HEERE zal hen in Zijn toorn verslinden,
het vuur zal hen verteren.

¹¹ U zult hun vrucht wegdoen van de
aarde,
hun nageslacht onder de
mensenkinderen.

¹² Want zij hebben kwaad tegen U
beraamd;
zij hebben een listig plan bedacht,
maar zijn tot niets in staat.

¹³ Want U zult hen *tot* een doelwit maken,
met Uw boog¹ zult U op hun gezicht
richten.

¹⁴ Verhef U, HEERE, in Uw macht;
dan zullen wij zingen en Uw macht met
psalmen loven.

GEBED IN AANVECHTING

22 Een psalm van David, voor de
koorleider, op 'De hinde van de
dageraad'.

² 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij
verlaten,

bent U ver van mijn verlossing, *van de*
woorden van mijn jammerklacht?

³ 'Mijn God, ik roep overdag, maar U
antwoordt niet,
en 's nachts, maar ik vind geen stilte.

⁴ Maar U bent heilig,
U troont *op de* lofzangen van Israël.

⁵ Op U hebben onze vaders vertrouwd,
zij hebben vertrouwd en U hebt hen
bevrijd.

⁶ Tot U hebben zij geroepen en zij zijn
gered,

⁷ op U hebben zij vertrouwd en zij zijn niet
beschaamd.

⁷ Maar ik ben een worm en geen man,
een smaad van mensen en veracht door
het volk.

⁸ Allen die mij zien, 'bespotten mij;
zij trekken de lippen op, zij schudden het
hoofd *en zeggen*:

⁹ 'Hij heeft *zijn zaak* op de HEERE
gewenteld – laat Die hem bevrijden!
Laat Die hem redden, als Hij hem
genegen is.

¹⁰ U bent het toch Die mij uit de buik hebt
getrokken,
Die mij vrouwen gaf, toen ik aan mijn
moeders borst lag.

¹¹ Op U ben ik geworpen van de
baarmoeder af,
vanaf de moederschoot bent U mijn God.

¹² Blijf *dan* niet ver van mij, want de nood
is nabij;
er is immers geen helper.

¹³ Vele stieren hebben mij omringd,
sterke stieren van Basan hebben mij
omsingeld.

¹⁴ Zij hebben hun muil tegen mij
opengesperd
als een verscheurende en brullende
leeuw.

¹⁵ Als water ben ik uitgestort,
ontwricht zijn al mijn beenderen;
mijn hart is als was,
het is gesmolten diep in mijn binnenste.

¹⁶ Mijn kracht is verdroogd als een
potscherf,
mijn tong kleeft aan mijn gehemelte;
U legt mij in het stof van de dood.

¹⁷ Want honden hebben mij omsingeld,
een horde kwaaddoeners heeft mij
omgeven;

¹⁸ zij hebben mijn handen en mijn voeten
doorboord.

¹⁹ Al mijn beenderen zou ik kunnen
tellen;

en zij, zij zien het aan, zij kijken naar mij.

²⁰ 'Zij verdelen mijn kleding onder elkaar
en werpen het lot om mijn gewaad.

¹ Matt. 27:46; Mark. 15:34 ² Ps. 25:3; 31:2; Jes. 49:23; Rom. 9:33 ³ Matt. 27:39 ⁴ Matt. 27:43

⁵ Matt. 27:35; Mark. 15:24; Luk. 23:33; Joh. 19:23,37; 20:25 ⁶ Luk. 23:34; Joh. 19:24

21:13 *Uw boog* - Letterlijk: Uw pezen.

²⁰ Maar U, HEERE, blijf niet ver weg;
mijn sterkte, kom mij spoedig te hulp.

²¹ Red mijn ziel van het zwaard,
mijn eenzame *ziel* van het geweld* van de
hond.

²² Verlos mij uit de muil van de leeuw
en van de hoorns van de wilde ossen.
Ja, U hebt mij verhoord.

²³ Ik ^a zal Uw Naam mijn broeders
vertellen,
in het midden van de gemeente zal ik U
loven.

²⁴ U die de HEERE vreest, loof Hem;
alle nakomelingen van Jakob, vereer
Hem;
wees bevreesd voor Hem, alle nakome-
lingen van Israël.

²⁵ Want Hij heeft de ellendige in zijn
ellende
niet veracht en niet verafschuld;
Hij heeft Zijn aangezicht niet voor hem
verborgen,
maar Hij heeft gehoord, toen hij tot Hem
riep.

²⁶ Van U zal mijn lof zijn in een grote
gemeente,
mijn geloften zal ik nakomen in bijzijn
van wie Hem vrezen.

²⁷ De zachtmoedigen zullen eten en
verzadigd worden;
wie de HEERE zoeken, zullen Hem loven.
Uw hart zal voor eeuwig leven.

²⁸ Alle ^b einden der aarde
zullen eraan denken en zich tot de HEERE
beken:
alle geslachten van de heidenvolken
zullen zich voor Uw aangezicht
neerbuigen.

²⁹ Want het koningschap is van de HEERE,
Hij heerst over de heidenvolken.

³⁰ Alle groten* der aarde
zullen eten en zich neerbuigen.
Allen die in het stof neerdalen

en hun ziel niet in het leven kunnen
behouden,
zullen voor Zijn aangezicht neerbukken.

³¹ Het nageslacht zal Hem dienen,
en aan de Heere toegeschreven worden
tot in generaties.

³² Zij zullen komen en Zijn gerechtigheid
verkondigen
aan het volk dat geboren zal worden,
^c want Hij heeft het gedaan.

DE HEERE IS MIJN HERDER

23 Een psalm van David.

^d De HEERE is mijn Herder,
mij ontbreekt niets.

^e Hij doet mij neerliggen in grazige
weiden,

Hij leidt mij zachtjes naar stille wateren.

^f Hij verkwikt mijn ziel,
Hij leidt mij in het spoor van de
gerechtigheid,
omwille van Zijn Naam.

^g Al ging ik ook door een dal vol
schaduw van de dood,
ik zou geen kwaad vrezen, want U bent
met mij;
Uw stok en Uw staf,
die vertroosten mij.

^h U maakt voor mij de tafel gereed
voor *de ogen* van mijn tegenstanders;
U zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over.

ⁱ Ja, goedheid en goedertierenheid zullen
mij volgen
al de dagen van mijn leven.
Ik zal in het huis van de HEERE blijven
tot in lengte van dagen.

INTOCHT VAN DE HEERE

24 Een psalm van David.

^j De aarde is van de HEERE en al wat zij
bevat,
de wereld en wie er wonen.

^a Hebr. 2:12 ^b Ps. 2:8; 72:11; 86:9 ^c Ps. 52:11 ^d Jes. 40:11; Jer. 23:4; Ezech. 34:23; Joh. 10:11; 1 Petr. 2:25; Openb. 7:17 ^e Ps. 3:6; 118:6 ^f Ex. 19:5; Deut. 10:14; Job 41:2; Ps. 50:12; 1 Kor. 10:26, 28
22:21 *geweld* - Letterlijk: hand. 22:30 *groten* - Letterlijk: vetten.

² Want Hij heeft haar gegrondvest op de zeeën
en haar vastgezet op de rivieren.

³ Wie zal de berg van de HEERE beklimmen?

Wie zal staan in Zijn heilige plaats?

⁴ Wie rein is van handen en zuiver van hart,
wie zijn ziel niet opheft tot wat vals is, en
niet bedrieglijk zweert.

⁵ Hij zal zegen ontvangen van de HEERE
en gerechtigheid van de God van zijn heil.

⁶ Dat is het geslacht van hen die naar Hem vragen,
die Uw aangezicht zoeken; *dat is Jakob.*
Sela

⁷ Hef uw hoofden op, o poorten,
en verhef u, eeuwige deuren,
opdat de Koning der ere binnengaat.

⁸ Wie is deze Koning der ere?
De HEERE, sterk en geweldig,
de HEERE, geweldig in de strijd.

⁹ Hef uw hoofden op, o poorten,
ja, verhef ze, eeuwige deuren,
opdat de Koning der ere binnengaat.

¹⁰ Wie is Hij, deze Koning der ere?
De HEERE van de legermachten,
Hij is de Koning der ere. *Sela*

GEBED OM BESCHERMING EN VERGEVING

25 Een psalm van David.

Tot U, HEERE, hef ik mijn ziel op, *aleph*

² mijn God, ³ op U vertrouw ik; *beth*
laat mij niet beschaamd worden,
laat mijn vijanden niet van vreugde over
mij opspringen.

³ Ja, allen die U verwachten, worden niet
beschaamd; *gimel*
beschaamd worden zij die zonder reden
trouweloos handelen.

⁴ HEERE, ⁵ maak mij Uw wegen bekend,
daleth

leer mij Uw paden.

⁵ Leid mij in Uw waarheid en leer mij, *he*,
waw

want U bent de God van mijn heil;
U verwacht ik de hele dag.

⁶ Denk aan Uw barmhartigheid, HEERE, en
Uw goedertierenheid, *zain*
want ⁷ die zijn van eeuwigheid.

⁷ Denk niet aan de zonden uit mijn jeugd
of aan mijn overtredingen; *cheth*
denkt U aan mij naar Uw
goedertierenheid,
omwille van Uw goedheid, HEERE.

⁸ Goed en waarachtig is de HEERE, *teth*
daarom onderwijst Hij zondaars in de
weg.

⁹ Hij leidt zachtmoedigen in het recht, *jod*
Hij leert zachtmoedigen Zijn weg.

¹⁰ Alle paden van de HEERE zijn
goedertierenheid en trouw *kaph*
voor wie Zijn verbond en Zijn getuigenis-
sen in acht nemen.

¹¹ Omwille van Uw Naam, HEERE, *lamed*
vergeef mijn ongerechtigheid, want die is
groot.

¹² Wie is de man die de HEERE vreest? *mem*
Hij onderwijst hem in de weg *die* hij moet
kiezen.

¹³ Zijn ziel overnacht in het goede, *nun*
zijn nageslacht zal de aarde bezitten.

¹⁴ Vertrouwelijk gaat de HEERE om met
wie Hem vrezen, *samech*

Zijn verbond maakt Hij hun bekend.

¹⁵ Mijn ogen zijn voortdurend gericht op
de HEERE, *ain*
want Hij bevrijdt mijn voeten uit het net.

¹⁶ Wend U tot mij en wees mij genadig, *pe*
want ik ben eenzaam en ellendig.

¹⁷ De benauwdheden van mijn hart
hebben zich wijd uitgestrekt, *tsade*
bevrijd mij uit mijn angsten.

¹⁸ Zie mijn ellende en mijn moeite, *res*
neem weg al mijn zonden.

¹⁹ Zie mijn vijanden, want zij worden
talrijk,
zij haten mij met een dodelijke haat.*

* Ps. 15:1; Jes. 33:14,15 ⁵ Ps. 22:6; 31:2; 34:6 ⁶ Jes. 28:16; Rom. 10:11 ⁷ Ps. 27:11; 86:11; 119 ⁸ Ps. 103:17; 106:1; 107:1; 117:2; 136; Jer. 33:11
25:19 *dodelijke haat* - Letterlijk: haat van geweld.

²⁰ Bewaar mijn ziel en red mij; *sjin*
laat mij niet beschaamd worden, want tot
U heb ik de toevlucht genomen.

²¹ Laat oprechtheid en vroomheid mij
beschermen, *taw*
want ik verwacht U.

²² O God, verlos Israël
uit al zijn benauwdheden.

GEBED OM RECHT

26 *Een psalm van David.*

¹ Doe mij recht, HEERE,
want ik ga *mijn weg* in mijn oprechtheid.
Op de HEERE vertrouw ik,
ik zal niet wankelen.

² Beproof mij, HEERE, ja, stel mij op de
proef,
toets mijn nieren en mijn hart.

³ Want Uw goedertierenheid *houd* ik voor
ogen,
ik wandel in Uw waarheid.

⁴ ^b Ik zit niet bij valsaards,
met huichelaars ga ik niet om.

⁵ Ik haat het gezelschap van
kwaaddoeners,
bij goddelozen zit ik niet.

⁶ Ik was mijn handen in onschuld;
ik ga rondom Uw altaar, HEERE,
⁷ om een loflied te doen horen
en al Uw wonderen te vertellen.

⁸ HEERE, ik heb lief het huis waar U woont
en de tabernakel, de woonplaats van Uw
eer.

⁹ Neem mijn ziel niet weg met de
zondaars,
noch mijn leven met de mannen van
bloed.

¹⁰ In hun handen is schandelijk gedrag,
hun rechterhand is vol geschenken.

¹¹ Ik echter, ik ga *mijn weg* in mijn
oprechtheid,
verlos mij *dan* en wees mij genadig.

¹² Mijn voet staat op een geëffende weg;
in de samenkomsten zal ik de HEERE
loven.

STERK IN DE HEERE

27 *Een psalm van David.*

^c De HEERE is mijn licht en mijn heil,
^d voor wie zou ik vrezen?

De HEERE is mijn levenskracht,
voor wie zou ik angst hebben?

² Toen kwaaddoeners op mij afkwamen,
om mij levend te verslinden*
– mijn tegenstanders en mijn vijanden –
struikelden zij zelf en vielen.

³ Al belegerde mij een leger,
mijn hart zou niet vrezen;
al brak er een oorlog tegen mij uit,
toch vertrouw ik hierop.

⁴ Eén ding heb ik van de HEERE verlangd,
dát zal ik zoeken:
dat ik wonen mag in het huis van de
HEERE,
al de dagen van mijn leven,
om de lieflijkheid van de HEERE te
aanschouwen
en te onderzoeken in Zijn tempel.

⁵ Want Hij doet mij schuilen in Zijn hut
op de dag van het onheil.
Hij verbergt mij in het verborgene van
Zijn tent,
Hij plaatst mij hoog op een rots.

⁶ Nu heft mijn hoofd zich omhoog
boven mijn vijanden, die mij omringen.
Ik zal in Zijn tent offers brengen onder
geschal van trompetten;
ik zal zingen, ja, ik zal psalmen zingen
voor de HEERE.

⁷ Hoor, HEERE, mijn stem *als* ik roep;
wees mij genadig en antwoord mij.

⁸ Mijn hart zegt tegen U *wat U Zelf zegt*.
Zoek Mijn aangezicht.

^a Ps. 7:9 ^b Job 31:5 ^c Ps. 1:1 ^d Jes. 10:17; 60:19,20; Micha 7:8; Luk. 1:79; Joh. 1:4; 8:12; Openb. 21:23

^e Ps. 118:6

27:2 *levend te verslinden* - Letterlijk: om mijn vlees te eten.

Ik zóek Uw aangezicht, HEERE,
⁹ verberg Uw aangezicht niet voor mij.

Wijs Uw dienaar niet af in toorn,
 U bent mijn hulp geweest;
 laat mij niet in de steek en verlaat mij
 niet,

o God van mijn heil.

¹⁰ Want mijn vader en mijn moeder
 hebben mij verlaten,
 maar de HEERE zal mij aannemen.

¹¹ HEERE, ⁹ leer mij Uw weg,
 leid mij op een geëffend pad
 omwille van mijn belagers.

¹² Geef mij niet over aan de begeerte van
 mijn tegenstanders,
 want valse getuigen zijn tegen mij
 opgestaan
 en *mensen* die briesen van geweld.

¹³ Als ik *toch* niet had geloofd dat ik de
 goedheid van de HEERE
 zou zien in het land van de levenden,
 ik was vergaan.

¹⁴ ⁹ Wacht op de HEERE,
 wees sterk
 en Hij zal uw hart sterk maken;
 ja, wacht op de HEERE.

GEBED OM VERLOSSING

28 Een psalm van David.

Tot U roep ik, HEERE, mijn rots.
 Houd U niet doof voor mij!

¹ Want houdt U Zich stil voor mij,
 dan ben ik aan hen gelijk ² die in de kuil
 neerdalen.

³ Hoor mijn luide smeekbeden,
 wanneer ik tot U roep,
 wanneer ik mijn handen ophef
 naar Uw binnenste heiligdom.

³ Ruk mij niet weg met de goddelozen
 en met allen die onrecht bedrijven,
⁶ die van vrede spreken met hun naaste,
 terwijl er kwaad is in hun hart.

⁴ Geef hun loon naar wat zij doen
 en naar hun slechte daden,
 geef hun naar het werk van hun handen,
 vergeld hun *naar* wat zij verdienen.

⁵ Want zij letten niet
 op de daden van de HEERE,
 en op het werk van Zijn handen;
 daarom zal Hij hen afbreken en niet
 opbouwen.

⁶ Geloofd zij de HEERE,
 want Hij heeft mijn luide smeekbeden
 gehoord.

⁷ De HEERE is mijn kracht en mijn schild;
 op Hem heeft mijn hart vertrouwd
 en ik ben geholpen.
 Daarom springt mijn hart op van
 vreugde
 en zal ik Hem met mijn lied loven.

⁸ De HEERE is hun kracht,
 Hij is de kracht achter de overwinningen
 van Zijn gezalfde.

⁹ Verlos Uw volk en zegen Uw eigendom,
 weid hen en draag hen tot in eeuwigheid.

GODS MAJESTEIT IN HET ONWEER

29 Een psalm van David.

¹ Geef de HEERE, machtige heersers,
 geef de HEERE eer en macht.
² Geef de HEERE de eer van Zijn Naam,
 buig u voor de HEERE neer in Zijn
 heerlijke heiligdom.

³ De stem van de HEERE *klinkt* over de
 wateren,

⁹ de God der ere dondert;
 de HEERE is op de grote wateren.

⁴ De stem van de HEERE is *vol* kracht,
 de stem van de HEERE is *vol* glorie.

⁵ De stem van de HEERE breekt de ceders,
 ja, de HEERE verbreekt de ceders van de
 Libanon.

⁶ Hij doet de Libanon huppelen als een
 kalf
 en de Sirjon als een jonge, wilde os.

¹ Ps. 25:4; 86:11; 119 ² Jes. 25:9; 33:2; Hab. 2:3 ³ Ps. 143:7 ⁴ Ps. 30:4 ⁵ Ps. 12:3; Jer. 9:8 ⁶ Ps. 96:7,8
⁹ Ex. 9:23

29:1 *machtige heersers* - Letterlijk: zonen van God; zie ook Ps. 89:7.

⁷ De stem van de HEERE hakt vurige vlammen uit *de wolken*.

⁸ De stem van de HEERE doet de woestijn beven,
de HEERE doet de woestijn Kades beven.

⁹ De stem van de HEERE doet de hinden jongen werpen
en ontschorst de wouden;
maar in Zijn tempel zegt eenieder: *Hem zij de eer!*

¹⁰ De HEERE troont boven de watervloed,
ja, de HEERE troont als ¹¹ Koning voor eeuwig.

¹¹ De HEERE zal Zijn volk kracht geven,
de HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede.

DANKLIED VOOR GENEZING

30 Een psalm, een lied voor de inwijding van Davids huis.

² Ik zal U roemen, HEERE, want U hebt mij opgetrokken
en mijn vijanden over mij niet verblijd.

³ HEERE, mijn God, ik heb tot U geroepen
en U hebt mij genezen.

⁴ HEERE, U hebt mijn ziel uit het graf opgehaald;

U hebt mij in het leven behouden,
zodat ik in de kuil niet ben neergedaald.

⁵ Zing psalmen voor de HEERE, gunstelingen van Hem!

⁶ Loof Hem ter gedachtenis aan Zijn heiligheid.

⁷ Want een ogenblik duurt Zijn toorn,
maar een leven *lang* Zijn goedgunstigheid;
overnacht 's avonds het geweest,
's morgens is er gejuich.

⁸ Ik zei wel in mijn zorgeloze rust:
Ik zal voor eeuwig niet wankelen.

⁹ – *Want*, HEERE, door Uw goedgunstigheid
had U mijn berg vast doen staan. –
Maar toen U Uw aangezicht verborg,
werd ik door schrik overmand.

¹⁰ Tot U, HEERE, riep ik;
ik smeekte de Heere:

¹¹ Wat voor winst is er in mijn bloed,
in mijn neerdalen in het graf?
Zal het stof U loven?

Zal dat Uw trouw verkondigen?

¹² Luister, HEERE, en wees mij genadig;
HEERE, wees mijn Helper.

¹³ U hebt voor mij mijn rouwklacht veranderd in een reidans,
U hebt mijn rouwgewaad losgemaakt en
mij met blijdschap omgord.

¹⁴ Daarom zal *mijn* eer voor U psalmen zingen en niet zwijgen.

HEERE, mijn God, voor eeuwig zal ik U loven.

KLACHT EN DANK

31 Een psalm van David, voor de koorleider.

² Tot U, HEERE, ³ heb ik de toevlucht genomen,
laat mij niet beschaamd worden, voor eeuwig;

bevrijd mij door Uw gerechtigheid.

⁴ Neig Uw oor tot mij, red mij met spoed,
wees voor mij een sterke rots,
een burcht om mij te behouden.

⁵ Want U bent mijn rots en mijn burcht!
Wijs mij dan de weg en leid mij zachtjes,
omwille van Uw Naam.

⁶ Trek mij uit het net dat zij heimelijk voor mij *spanden*,
want U bent mijn kracht.

⁷ ⁸ In Uw hand beveel ik mijn geest;
U hebt mij verlost, HEERE, getrouwe God!
⁹ Ik haat hen die nietige afgoden vereren.
Ik vertrouw op de HEERE.

¹⁰ Ik zal mij verheugen en verblijden in Uw goedertierenheid,
want U hebt mijn ellende gezien
en mijn ziel in benauwdheden gekend.

¹¹ U hebt mij niet overgeleverd in de hand van de vijand,
maar mijn voeten in de ruimte doen staan.

² Ps. 10:16 ³ Ps. 97:12 ⁴ Ps. 22:6; 25:2,3; 71:1,2; Jes. 49:23 ⁵ Luk. 23:46

¹⁰ Wees mij genadig, HEERE, want *angst* benauwt mij;
verzwakt van verdriet is mijn oog, mijn
ziel en mijn buik.

¹¹ Want mijn leven teert weg door
verdriet
en mijn jaren door zuchten;
mijn kracht is vervallen door mijn
ongerechtigheid
en mijn beenderen zijn verzwakt.

¹² Vanwege al mijn tegenstanders ben ik
tot een smaad geworden,
^a voor mijn burens het meest,
en tot een *bron* van angst voor mijn
bekenden;
wie mij op straat zien, ontvluchten mij.

¹³ Vergeten ben ik, als een dode,
verdwenen uit het hart;
ik ben geworden als een gebroken kruik.

¹⁴ Want ik hoor de laster van velen;
angst van rondom,
omdat zij tegen mij samenspannen.
Zij bedenken plannen om mij het leven te
benemen.

¹⁵ Maar ik vertrouw op U, HEERE.
Ik zeg: U bent mijn God!

¹⁶ Mijn tijden zijn in Uw hand; red mij
uit de hand van mijn vijanden en van
mijn vervolgers.

¹⁷ Doe Uw aangezicht over Uw dienaar
lichten,
verlos mij door Uw goedertierenheid.

¹⁸ HEERE, laat mij niet beschaamd worden,
want ik roep U aan;
laat de goddelozen beschaamd worden,
laat hen zwijgen in het graf.

¹⁹ Laat de leugenlippen verstommen,
die hooghartige taal spreken tegen de
rechtvaardige,
vol hoogmoed en verachting.

²⁰ ^b Hoe groot is Uw goed,
dat U weggelegd hebt voor wie U vrezen,
dat U bereid hebt voor wie tot U de
toevlucht nemen
ten aanschouwen van de
mensenkinderen.

²¹ U verbergt hen in het verborgene van
Uw aangezicht
voor het hoogmoedig gedrag van de man;
U doet hen schuilen in een hut
voor het getwist van tongen.

²² Geloofd zij de HEERE,
want Hij heeft wonderen aan mij gedaan,
wonderen van Zijn goedertierenheid:
Hij bracht mij in een versterkte stad.

²³ Ik echter zei, in mijn haast:
Ik ben afgesneden van voor Uw ogen;
maar toch hoorde U mijn luide
smeebeden
toen ik tot U riep.

²⁴ Heb de HEERE lief, al Zijn gunstelingen,
want de HEERE beschermt de gelovigen,
maar vergeldt overvloedig wie
hoogmoedig handelt.

²⁵ ^c Wees sterk en Hij zal uw hart sterk
maken,
u allen die op de HEERE hoopt!

TWEDE BOETPSALM

32 Een onderwijzing van David.

^a Welzalig is hij van wie de overtreding
vergeven,
van wie de zonde bedekt is.

² Welzalig de mens wie de HEERE de
ongerechtigheid niet toerekent,
en in wiens geest geen bedrog is.

³ Toen ik zweeg, teerden mijn beenderen
weg,
onder mijn jammerklachten, de hele dag.

⁴ Want dag en nacht drukte Uw hand
zwaar op mij,
mijn levensvocht veranderde in een
zomerse droogte. *Sela*

⁵ Mijn zonde maakte ik U bekend,
mijn ongerechtigheid bedekte ik niet.
Ik zei: Ik zal mijn overtredingen ^a belijden
voor de HEERE.

En *U* vergaf *mijn* ongerechtigheid, mijn
zonde. *Sela*

⁶ Daarom zal iedere heilige tot U bidden
ten tijde dat *U Zich laat* vinden.

^a Job 19:13; Ps. 38:12 ^b Jes. 64:4; 1 Kor. 2:9 ^c Ps. 27:14 ^d Rom. 4:6,7 ^e Spr. 28:13; 1 Joh. 1:9

Voorzeker, een overstroming van
machtige wateren
zal hem niet bereiken.

^{7a} U bent mijn schuilplaats, U beschermt
mij voor benauwdheid,
U omringt mij met vrolijke gezangen van
bevrijding. *Sela*

⁸ Ik onderwijs u en leer u de weg die u
moet gaan;
ik geef raad, mijn oog is op u.
⁹ Wees niet als een paard,
als een muilnier, dat geen verstand heeft.
¹⁰ Zijn bek houdt men in toom met bit en
toom;
dan kan hij u niet te na komen.

¹⁰ De goddeloze heeft veel smarten,
maar wie op de HEERE vertrouwt,
hem zal de goedertierenheid omringen.
¹¹ Verblijd u in de HEERE en verheug u,
rechtvaardigen,
zing vrolijk, alle oprechten van hart!

LOFZANG OP GODS ALMACHT

33 Zing vrolijk in de HEERE, recht-
vaardigen!

¹ Een lofzang past de oprechten.
² Loof de HEERE met de harp,
zing psalmen voor Hem met de harp *en*
de tiensnarige luit.
³ ^a Zing voor Hem een nieuw lied,
speel welluidend met vrolijke klanken.

⁴ Want het woord van de HEERE is recht
en al Zijn werk betrouwbaar.
⁵ Hij heeft ^a gerechtigheid en gericht lief,
¹ de aarde is vol van de goedertierenheid
van de HEERE.

⁶ Door het Woord van de HEERE is de
hemel gemaakt,
door de Geest van Zijn mond heel hun
legermacht.
⁷ Hij verzamelt het water van de zee als
een dam,
Hij sluit de diepe wateren op in
schatkamers.

⁸ Laat heel de aarde voor de HEERE vrezen,
laat alle bewoners van de wereld
bevreesd zijn voor Hem.

⁹ Want Hij spreekt en het is er,
Hij gebiedt en het staat er.

¹⁰ De HEERE vernietigt de raad van de
heidenvolken,
Hij verbreekt de gedachten van de
volken.

¹¹ Maar de raad van de HEERE bestaat
voor eeuwig,
de gedachten van Zijn hart *bestaan* van
generatie op generatie.

¹² Welzalig het volk dat de HEERE tot zijn
God heeft,
het volk dat Hij Zich als eigendom
verkozen heeft.

¹³ De HEERE schouwt uit de hemel
en ziet alle mensenkinderen.

¹⁴ Vanuit Zijn verheven woonplaats
aanschouwt Hij
alle bewoners van de aarde.
¹⁵ Hij vormt hun aller hart;
Hij liet op al hun daden.

¹⁶ Een koning wordt niet verlost door een
groot leger,
een held wordt niet gered door grote
kracht.

¹⁷ Het paard *geeft* valse hoop op de
overwinning
en bevrijdt niet door zijn grote kracht.

¹⁸ Zie, het oog van de HEERE is over wie
Hem vrezen,
op hen die op Zijn goedertierenheid
hopen,
¹⁹ om hun ziel te redden van de dood
en hen in het leven te behouden,
wanneer er hongers is.

²⁰ Onze ziel verwacht de HEERE,
Hij is onze hulp en ons schild.
²¹ Want ons hart is in Hem verblijd,
omdat wij op Zijn heilige Naam
vertrouwen.

^a Ps. 27:5; 31:21 ^b Spr. 26:3; Jak. 3:3 ^c Ps. 147:1 ^d Ps. 40:4; 96:1; 98:1; 144:9; Jes. 42:10; Openb. 5:9; 14:3 ^e Ps. 45:8; Hebr. 1:9 ^f Ps. 119:64 ^g Gen. 1:6,7 ^h Jes. 19:3 ⁱ Spr. 19:21; 21:30; Jes. 46:10 ^j Ps. 65:5; 144:15 ^k Job 36:7; Ps. 34:16; 1 Petr. 3:12

²² Laat Uw goedertierenheid over ons zijn, *HEERE*, zoals wij op U hopen.

GOD ANTWOORDT EN VERLOST

34 Een psalm van David; ^atoen hij zijn gezicht had vertrokken bij Abimelech, die hem verdreef, zodat hij *ervandoor* ging.

² Ik zal de *HEERE* te allen tijde loven, *aleph* Zijn lof zal voortdurend in mijn mond zijn.

³ Mijn ziel zal zich beroemen in de *HEERE*; *beth*

de zachtmoedigen zullen het horen en verblijd zijn.

⁴ Maak de *HEERE* met mij groot, *gimel* laten wij tezamen Zijn Naam roemen.

⁵ Ik heb de *HEERE* gezocht en Hij heeft mij geantwoord, *daleth* en mij gered uit al wat ik vrees.

⁶ Zij zagen naar Hem uit, ja, stroomden op Hem aan; *he waw* en hun gezicht werd niet rood van schaamte.

⁷ Deze ellendige riep en de *HEERE* hoorde; *zain*

Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.

⁸ De engel van de *HEERE* legt zich *cheth* rondom hen die Hem vrezen, en redt hen.

⁹ Proef en zie dat de *HEERE* goed is; *teth* welzalig de man die tot Hem de toevlucht neemt.

¹⁰ Vrees de *HEERE*, u, Zijn heiligen, *jod* want wie Hem vrezen, hebben geen gebrek.

¹¹ Jonge leeuwen lijden armoede en honger, *kaph* maar wie de *HEERE* zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed.

¹² Kom, kinderen, luister naar mij, *lamed* ik zal jullie de vreze des *HEEREN* leren.

¹³ Wie is de man die vreugde vindt in het leven, *mem*

die dagen liefheeft om het goede te zien?

¹⁴ Behoed je tong voor het kwaad *nun* en je lippen voor het spreken van bedrog.

¹⁵ Keer je af van het kwaad en doe het goede; *samech* zoek de vrede en jaag ^adie na.

¹⁶ De ogen van de *HEERE* rusten op de rechtvaardigen, *ain*

Zijn oren zijn gericht op hun hulpgeroep.

¹⁷ Het aangezicht van de *HEERE* is tegen hen die kwaad doen: *pe*

Hij zal hun nagedachtenis van de aarde uitroeien.

¹⁸ Zij roepen en de *HEERE* hoort, *tsade* Hij redt hen uit al hun benauwdheden.

¹⁹ De *HEERE* is nabij de gebrokenen van hart, *koph*

Hij verlost de verbrijzelden van geest.

²⁰ De rechtvaardige heeft veel ellende, *resj*

maar uit dat alles redt de *HEERE* hem.

²¹ Hij bewaart al zijn beenderen, *sjin* ^aniet één daarvan wordt gebroken.

²² Het kwaad brengt de goddeloze de dood; *taw*

wie de rechtvaardige haten, worden schuldig verklaard.

²³ De *HEERE* verlost de ziel van Zijn dienaren;

allen die tot Hem de toevlucht nemen, worden niet schuldig verklaard.

GEBED OM HULP VAN GOD

35 Een psalm van David.

Roep ter verantwoording, *HEERE*, wie mij ter verantwoording roepen; bestrijd wie mij bestrijden.

² Grijp het kleine en het grote schild, sta op, mij te hulp.

³ Neem de speer in de hand, sluit de weg af, houd mijn vervolgers tegen;

zeg tegen mijn ziel: Ik ben uw heil.

^a1 Sam. 21:13 enz. ^bJob 4:11 ^c1 Petr. 3:10 ^dHebr. 12:14 ^eJob 36:7; Ps. 33:18; 1 Petr. 3:12 ^f2 Tim. 3:11 ^g2 Tim. 3:12 ^hJoh. 19:36

^{4 a} Laat beschaamd en te schande worden wie mij naar het leven staan; laat terugwijken en rood van schaamte worden wie kwaad tegen mij bedenken.

⁵ Laat hen worden als ^bkaf voor de wind, wanneer de engel van de HEERE hen wegdrijft.

⁶ Laat hun weg duister en spiegelglad zijn, wanneer de engel van de HEERE hen vervolgt.

⁷ Want zonder reden verborgen zij een kuil – hun net – voor mij, zonder reden groeven zij *een kuil* voor mijn ziel.

⁸ Laat verwoesting over hem komen zonder dat hij het merkt, laat zijn net, dat hij heimelijk *spande*, hemzelf vangen; laat hem daarin vallen, met verwoesting.

⁹ Dan zal mijn ziel zich in de HEERE verheugen, zij zal vrolijk zijn in Zijn heil.

¹⁰ Al mijn beenderen zullen zeggen: HEERE, wie is aan U gelijk! U redt de ellendige van wie sterker is dan hij, en de ellendige en arme van wie hem berooft.

¹¹ Misdadige getuigen staan *tegen mij* op; zij eisen *iets* van mij waarvan ik niet weet.

¹² Zij vergelden mij kwaad voor goed, zij *willen* mij van het leven beroven.

¹³ Maar ik? Waren zij ziek, *dan* was een rouwgewaad mijn kleding; ik kwelde mijzelf^c door te vasten, mijn gebed kwam telkens terug in mijn binnenste.^e

¹⁴ Alsof het *mijn* vriend was, of mijn broeder, zo liep ik steeds rond; ik ging gebukt, in het zwart gehuld,

als iemand die om *zijn* moeder treurt.

¹⁵ Maar toen ik strompelde, waren zij verblijd en verzamelden zich; zij verzamelden zich om mij heen. Zij waren kreupel en ik merkte het niet, zij scheurden *hun kleren* en zwegen niet. ¹⁶ In *hun eigen* kring van huichelachtige spotters knarsetanden zij over mij.

¹⁷ Heere, hoelang zult U toekijken? Verlos mijn ziel van hun verwoestende daden, mijn eenzame *ziel* van de jonge leeuwen.

¹⁸ ^dDan zal ik U loven in de grote gemeente, onder machtig veel volk zal ik U prijzen.

¹⁹ Laat over mij zich niet verblijden wie om valse redenen mijn vijand zijn, en laat *niet heimelijk* knipogen ^ewie mij zonder reden haten.

²⁰ Want over vrede spreken zij niet, maar tegen de stillen in den lande bedenken zij bedrieglijke zaken.

²¹ Zij sperren hun mond wijd open tegen mij; zij zeggen: Haha, ons oog heeft het gezien!

²² U hebt het gezien, HEERE, zwijg niet; Heere, blijf niet ver van mij.

²³ Ontwaak en word wakker om mij recht *te doen*; mijn God en Heere, om mijn rechtszaak *te voeren*.

²⁴ Doe mij recht naar Uw gerechtigheid, HEERE, mijn God; laat hen zich over mij niet verblijden.

²⁵ Laat hen niet zeggen in hun hart: Aha, *wij hebben onze zin!* Laat hen niet zeggen: Wij hebben hem verslonden!

²⁶ Laat beschaamd en tezamen rood van schaamte worden wie zich over mijn onheil verblijden;

^a Ps. 40:15; 70:3 ^b Job 21:18; Ps. 1:4; Jes. 29:5; Hos. 13:3 ^c Ps. 40:10,11; 111:1 ^d Joh. 15:25 ^e 35:13 *mijzelf* - Letterlijk: mijn ziel. 35:13 *mijn binnenste* - Letterlijk: mijn boezem. 35:25 *onze zin* - Letterlijk: onze ziel.

laat met schaamte en schande bekleed worden
wie zich tegen mij verheffen.

²⁷ Laat vrolijk zingen en verblijd zijn
wie vreugde vinden in mijn
gerechtigheid;
laat hen voortdurend zeggen: De HEERE is
groot!
Hij vindt vreugde in de vrede van Zijn
dienaar.

²⁸ Dan zal mijn tong Uw gerechtigheid tot
uiting brengen,
Uw lof, de hele dag.

GODDELOOSHEID TEGENOVER GOEDERTIERENHEID

36 Een psalm van David, de dienaar
van de HEERE, voor de koorleider.

² De overtreding van de goddeloze
spreekt binnen in mijn hart:
ontzag voor God *staat* hem niet voor
ogen.

³ Want hij vleit zichzelf in zijn *eigen* ogen,
tot men zijn ongerechtigheid vindt en
haat.

⁴ De woorden van zijn mond zijn onrecht
en bedrog;
hij laat na verstandig te handelen en
goed te doen.

⁵ Op zijn slaappleats bedenkt hij onrecht;
hij gaat op een weg staan die niet goed is,
het kwaad verwerpt hij niet.

⁶ HEERE, ^aUw goedertierenheid *reikt* tot in
de hemel,
Uw trouw tot de wolken.

⁷ Uw gerechtigheid is als de machtige
bergen,
Uw oordelen zijn *als* de grote watervloed;
mensen en dieren verlost U, HEERE.

⁸ Hoe kostbaar is Uw goedertierenheid, o
God!
Daarom nemen de mensenkinderen de
toevlucht
onder de schaduw van Uw vleugels.

⁹ Zij worden verzadigd met de overvloed
van Uw huis;
U laat hen drinken *uit* Uw beek vol
verrasselijke gaven.

¹⁰ Want bij U is de bron van het leven;
in Uw licht zien wij het licht.

¹¹ Strek Uw goedertierenheid uit over wie
U kennen,
en Uw gerechtigheid over de oprechten
van hart.

¹² Laat de voet van de hoogmoedigen niet
over mij heen komen,
laat de hand van de goddelozen mij niet
doen rondzwerven.

¹³ Daar zijn zij gevallen die onrecht
bedrijven!
Zij zijn neergestoten en kunnen niet *meer*
opstaan.

ALLEEN GOD SCHENKT HEIL

37 Een psalm van David.

^a Ontsteek niet *in woede* over de
kwaaddoeners, *aleph*
benijd niet wie onrecht doen.

² Want als gras zullen zij snel verdorren,
als groene grasscheutjes zullen zij
verwelken.

³ Vertrouw op de HEERE en doe het goede;
beth
bewoon de aarde en voed u *met* trouw.

⁴ Schep vreugde in de HEERE,
dan zal Hij u geven wat uw hart verlangt.

⁵ ^c Wentel uw weg op de HEERE *gimel*
en vertrouw op Hem: Hij zal het doen.

⁶ Hij zal uw gerechtigheid tevoorschijn
doen komen als het *morgenlicht*,
uw recht *doen stralen* als de middagzon.

⁷ Zwijg voor de HEERE *daleth*
en verwacht Hem;
ontsteek niet *in woede* over hem wiens
weg voorspoedig is,
over een man die listige plannen uitvoert.

^a Ps. 57:11; 108:5 ^b Spr. 23:17; 24:1 ^c Ps. 22:9; 55:23; Spr. 16:3; Matt. 6:25; Luk. 12:22; 1 Petr. 5:7
36:7 *machtige bergen* - Letterlijk: bergen Gods. 36:9 *de overvloed* - Letterlijk: het vet.

⁸ Laat uw woede bedaren en laat uw grimmigheid varen; *he* ontsteek niet *in woede* – het brengt slechts kwaad.

⁹ Want de kwaaddoeners zullen uitgeroeid worden, maar wie de HEERE verwachten, die zullen de aarde bezitten.

¹⁰ Nog even, en de goddeloze zal er niet *meer* zijn; *waw* u zult op zijn plaats letten, maar hij zal er niet wezen.

¹¹ Maar de zachtmoedigen zullen de ^aaarde bezitten en vreugde scheppen in grote vrede.

¹² De goddeloze bedenkt *snode* plannen tegen de rechtvaardige, *zain* hij knarsetandt over hem.

¹³ De Heere licht hem uit, want Hij ziet dat zijn dag komt.

¹⁴ De goddelozen hebben het zwaard getroffen *cheth* en hun boog gespannen, om de ellendige en de arme neer te vellen, om af te slachten wie oprecht wandelen.*

¹⁵ Hun zwaard zal in hun *eigen* hart dringen, hun bogen zullen gebroken worden.

¹⁶ Het weinige dat de rechtvaardige heeft, *teth* is beter dan de overvloed van vele goddelozen.

¹⁷ Want de armen van de goddelozen worden gebroken, maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen.

¹⁸ De HEERE kent de dagen van de oprechten, *jod* hun erfelijk bezit zal voor eeuwig blijven.

¹⁹ Zij worden niet beschaamd ten tijde van onheil, in dagen van honger worden zij verzadigd.

²⁰ Maar de goddelozen komen om; *kaph* de vijanden van de HEERE zijn als het kostbaarste van de lammeren: zij verdwijnen, in rook zullen zij verdwijnen.

²¹ De goddeloze leent en betaalt niet terug, *lamed* maar de rechtvaardige ontfermt zich en geeft.

²² Want wie door Hem zijn gezegend, zullen de aarde bezitten; maar wie door Hem zijn vervloekt, worden uitgeroeid.

²³ De voetstappen van *die* man worden door de HEERE vastgezet, *mem* Hij vindt vreugde in zijn weg.

²⁴ Als hij valt, wordt hij niet weggeworpen, want de HEERE ondersteunt zijn hand.

²⁵ Ik ben jong geweest, ik ben ook oud geworden, *nun* maar ik heb de rechtvaardige nooit verlaten gezien, of zijn nageslacht op zoek naar brood.

²⁶ De hele dag ontfermt hij zich en leent uit, en zijn nageslacht is tot zegen.

²⁷ Keer u af van het kwade, doe het goede *samech* en bewoon *de aarde* voor eeuwig.

²⁸ Want de HEERE heeft het recht lief en zal Zijn gunstelingen niet verlaten; voor eeuwig worden zij bewaard, maar het nageslacht van de goddelozen wordt uitgeroeid.

²⁹ De rechtvaardigen zullen de aarde bezitten en voor eeuwig daarop wonen.

³⁰ De mond van de rechtvaardige brengt wijsheid tot uiting, *pe* zijn tong spreekt het recht.

³¹ ^bDe wet van zijn God is in zijn hart; zijn schreden wankelen niet.

^a Matt. 5:5 ^b Ps. 40:9; Jes. 51:7

37:14 *wie oprecht wandelen* - Letterlijk: wie oprecht van weg is.

³² De goddeloze loert op de rechtvaardige
tsade

en probeert hem te doden,

³³ *maar* de HEERE geeft hem niet over in
zijn hand
en verklaart hem niet schuldig, wanneer
hij geoordeeld wordt.

³⁴ Wacht op de HEERE *koph*

en houd u aan Zijn weg.

Dan zal Hij u verheffen om de aarde te
bezitten;
u zult zien dat de goddelozen worden
uitgeroeid.

³⁵ Ik heb een gewelddadige goddeloze
gezien, *resj*

die zich wijd vertakte als een bladerrijke
inheemse boom.

³⁶ Maar hij ging voorbij, en zie, hij was er
niet *meer*;
ik zocht hem, maar hij was niet te vinden.

³⁷ Let op de vrome en zie naar de
oprechte, *sjin*

want het einde van *die* man zal vrede
zijn.

³⁸ Maar de overtreders worden tezamen
weggevaagd,
het einde van de goddelozen wordt
afgesneden.

³⁹ Maar het heil van de rechtvaardigen
komt van de HEERE, *taw*

hun kracht ten tijde van benauwdheid.

⁴⁰ De HEERE zal hen helpen en hen
bevrijden;

Hij zal hen bevrijden van de goddelozen
en hen verlossen,
want zij hebben tot Hem de toevlucht
genomen.

DERDE BOETPSALM

38 Een psalm van David, om te doen
gedenken.

² ^a HEERE, straf mij niet in Uw grote toorn,
bestraf mij niet in Uw grimmigheid.

³ Want Uw pijlen zijn in mij gedrongen,

Uw hand is op mij neergekomen.

⁴ Er is niets gezonds aan mijn lichaam
door Uw gramschap,
er is geen vrede in mijn beenderen
vanwege mijn zonde.

⁵ Want mijn ongerechtigheden gaan mij
boven het hoofd,
als een zware last zijn zij mij te zwaar
geworden.

⁶ Mijn wonden stinken, zij zijn vervuild
vanwege mijn dwaasheid.

⁷ Ik ben krom geworden, ik ga zeer diep
gebukt;
de hele dag ga ^a ik in het zwart gehuld.

⁸ Want mijn lendenen zijn volledig
ontstoken,^a

er is niets gezonds aan mijn lichaam.

⁹ Ik ben bezweken en volkomen
verbrijzeld;
ik schreeuw het uit vanwege het bonken
van mijn hart.

¹⁰ Heere, al mijn verlangen *ligt* voor U
open,

mijn zuchten is voor U niet verborgen.

¹¹ Mijn hart gaat tekeer, mijn kracht laat
mij in de steek;
ook het licht in mijn ogen, alsof ik geen
ogen heb.^a

¹² Mijn geliefden en mijn vrienden staan
afzijdig van mijn plaag,
zij die nauw aan mij verwant zijn, blijven
van verre staan.

¹³ Wie mij naar het leven staan, spannen
valstrikken;
wie mijn onheil zoeken, spreken
schadelijke *woorden*
en bedenken de hele dag listen.

¹⁴ Maar ik ben als een dove, ik hoor niet,
en als een stomme, *die* zijn mond niet
opendoet.

¹⁵ Ja, ik ben als een man die niet hoort
en in wiens mond geen weerwoord is.

^a Ps. 6:2 ^a Ps. 42:10; 43:2

38:8 *ontstoken* - Letterlijk: geroosterd. **38:11** *alsof... heb* - Letterlijk: zelfs die zijn niet bij mij.

¹⁶ Maar op U, HEERE, hoop ik;
 U zult verhooren, Heere, mijn God!

¹⁷ Want ik zei: Laten zij zich toch over mij
 niet verblijden!

Zou mijn voet wankelen, zij zouden zich
 tegen mij verheffen.

¹⁸ Ja, ik dreig te struikelen,
 mijn smart *staat* voortdurend vóór mij.

¹⁹ Want ik maak U mijn ongerechtigheid
 bekend,

ik ben bekommerd vanwege mijn zonde.

²⁰ Maar mijn vijanden zijn in leven *en*
 worden machtig;
 wie mij om valse redenen haten, worden
 talrijk.

²¹ Wie kwaad voor goed vergelden,
 zijn mijn tegenstanders, omdat ik het
 goede najaag.

²² Verlaat mij niet, HEERE;
 mijn God, blijf niet ver van mij.

²³ Kom mij spoedig te hulp,
 Heere, mijn heil!

HET LEVEN IS KORT

39 Een psalm van David, voor de
 koorleider, van Jeduthun.

² Ik zal mijn wegen bewaren, zei ik,
 zodat ik niet zondig met mijn tong;
 ik zal mijn mond met een muilkorf
 bewaren,
 zolang de goddeloze tegenover mij *staat*.

³ Ik was verstomd *en hield mij stil*,
 ik zweeg van het goede.

Maar mijn lijden werd heviger,
⁴ mijn hart werd heet in mijn binnenste.
 Een vuur ontbrandde bij mijn zuchten;
 toen sprak ik met mijn tong:

⁵ HEERE, maak mij mijn einde bekend
 en wat de maat van mijn dagen is,
 zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben.

⁶ Zie, U hebt mijn dagen een handbreed
 gemaakt
 en mijn levensduur is voor U als niets.

Ja, ieder mens ^bis niet meer dan een
 zucht,

hoe vast hij ook staat. Sela

⁷ Ja, de mens loopt rond in een
 schijnbeeld.

Ja, tevergeefs is men onrustig.
 Men brengt *van alles* bijeen
 en weet niet wie het binnenhalen zal.

⁸ En nu, wat verwacht ik, Heere?
 Mijn hoop, die is op U!

⁹ Red mij van al mijn overtredingen,
 maak mij niet tot een smaad voor de
 dwaas.

¹⁰ Ik ben verstomd,
 ik zal mijn mond niet opendoen,
 want U hebt het gedaan.

¹¹ Neem Uw plaag van mij weg;
 ik ben bezwaken door de bestrijding van
 Uw hand.

¹² Bestraft U iemand met straffen om zijn
 ongerechtigheid,
 dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een
 mot teniet.

Ja, ieder mens is een zucht. *Sela*

¹³ Luister naar mijn gebed, HEERE,
 neem mijn hulpgeroep ter ore,
 zwijg niet bij mijn tranen,
 want ^cik ben een vreemdeling bij U,
 een bijwoner, zoals al mijn vaderen.
¹⁴ Wend Uw blik van mij af, zodat ik mij
 verkwik,
 voordat ik heenga en er niet *meer* ben.

VERTROUWEN OP GODS GENADE

40 Een psalm van David, voor de
 koorleider.

² Lang heb ik de HEERE verwacht,
 en Hij boog Zich naar mij toe en hoorde
 mijn hulpgeroep.

³ Hij beurde mij op uit een kuil *vol*
 kolkend *water*,
 uit modderig slijk;
 Hij zette mijn voeten op een rots
 en maakte mijn schreden vast.

⁴ Hij legde mij een nieuw lied in de mond,
 een lofzang voor onze God.

^a Ps. 32:5 ^b Ps. 62:10; 144:4 ^c Lev. 25:23; 1 Kron. 29:15; Ps. 119:19; Hebr. 11:13; 1 Petr. 2:11

Velen zullen het zien en vrezen,
en op de HEERE vertrouwen.

⁵ Welzalig de man
die op de HEERE zijn vertrouwen stelt,
en zich niet wendt tot wie hoogmoedig
zijn
of afdwalen naar leugen.

⁶ HEERE, mijn God, veel zijn Uw wonderen,
die U hebt gedaan,
en Uw gedachten, die U over ons hebt.
Men kan ze voor U niet uiteenzetten.
Zou ik ze verkondigen en uitspreken,
dan zijn ze zó machtig veel dat ik ze niet
kan tellen.

⁷ U hebt geen vreugde gevonden in
slachtoffer en graanoffer;
U hebt Mijn oren doorboord;
brandoffer en zondoffer
hebt U niet geëist.

⁸ Toen zei Ik: Zie, Ik kom,
in de boekrol is over Mij geschreven.

⁹ Ik vind er vreugde in, Mijn God, om Uw
welbehagen te doen;

¹⁰ Uw wet draag Ik diep in Mijn binnenste.

¹⁰ Ik breng de blijde boodschap van de
gerechtigheid
in de 'grote gemeente;
zie, mijn lippen belet ik niet.
Ú, HEERE, weet het!

¹¹ Uw gerechtigheid verberg ik niet diep
in mijn hart,
Uw waarheid en Uw heil verkondig ik.
Uw goedertierenheid en Uw trouw
verzwijg ik niet
in de grote gemeente.

¹² HEERE, Ú zult mij Uw barmhartigheid
niet onthouden;
laat Uw goedertierenheid en Uw trouw
mij voortdurend beschermen.

¹³ Want rampen, niet te tellen, hebben mij
omvangen;
mijn ongerechtigheden hebben mij
getroffen,
en ik heb ze niet kunnen overzien.
Zij zijn machtig veel meer dan de haren
van mijn hoofd,

en mijn hart heeft mij verlaten.

¹⁴ Laat het U behagen, HEERE, mij te
redden;
HEERE, kom mij spoedig te hulp.

¹⁵ Laat tezamen beschaamd en rood van
schaamte worden
wie mij naar het leven staan om dat te
vernielen;
laat terugwijken en te schande worden
wie vreugde vinden in mijn onheil.
¹⁶ Laat als loon voor hun smaad verwoest
worden
wie tegen mij zeggen: Haha!

¹⁷ Laat in U vrolijk en verblijd zijn
allen die U zoeken;
laat wie Uw heil liefhebben, voortdurend
zeggen:
De HEERE is groot!

¹⁸ Ik ben wel ellendig en arm,
maar de Heere denkt aan mij.
U bent mijn Helper en mijn Bevrijder;
mijn God, wacht niet langer!

GEBED OM GENEZING EN GENADE

41 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² Welzalig is hij die verstandig omgaat
met een ellendige;
in dagen van onheil zal de HEERE hem
bevrijden.

³ De HEERE zal hem bewaren en hem in
het leven behouden;
hij zal op aarde gelukkig gemaakt
worden.

Geef hem niet over aan het verlangen
van zijn vijanden.

⁴ De HEERE zal hem ondersteunen op zijn
rustbank;
als hij ziek is, maakt U heel zijn ziekbed
anders.

⁵ Ik zei: HEERE, wees mij genadig;
genees mijn ziel, want ik heb tegen U
gezonddigd.

⁶ Mijn vijanden spreken kwaad over mij
en zeggen:

^a Hebr. 10:5 ^b Ps. 37:31; Jes. 51:7 ^c Ps. 35:18; 111:1 ^d Ps. 35:4,26; 70:3; 71:13

Wanneer zal hij sterven en zijn naam vergaan?

⁷ Als een van hen naar mij komt kijken, spreekt hij valse dingen en zijn hart brengt onrecht bijeen; gaat hij naar buiten, dan spreekt hij daarover.

⁸ Allen die mij haten, mompelen tezamen over mij.

Zij bedenken tegen mij wat slecht voor mij is en zeggen:

⁹ Verdorven praktijken kleven hem aan; wie zo neerligt, zal niet meer opstaan.

¹⁰ Zelfs de man met wie ik in vrede leefde, op wie ik vertrouwde, ^a die mijn brood at, heeft zich tegen mij gekeerd.^{*}

¹¹ Maar U, HEERE, wees mij genadig, en laat mij opstaan, zodat ik het hun vergeld.

¹² Hierdoor weet ik dat U mij genegen bent:

dat mijn vijand over mij niet zal juichen.

¹³ Want wat mij betreft, U ondersteunt mij in mijn oprechtheid,

U plaatst mij voor Uw aangezicht, voor eeuwig.

¹⁴ Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen, ja, amen.

BOEK TWEE (Psalm 42-72)

VERLANGEN NAAR GOD

42 Voor de koorleider, een onderwijzing van de zonen van Korach.

² Zoals een hert schreeuwt naar de waterstromen,

zo schreeuwt mijn ziel tot U, o God!

³ ^b Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God.

Wanneer zal ik binnengaan om voor Gods aangezicht te verschijnen?

⁴ ^c Mijn tranen zijn mij tot voedsel, dag en nacht, omdat zij de hele dag tegen mij zeggen: Waar is uw God?

⁵ Hieraan denk ik en ik stort mijn ziel in mij uit: hoe ik meeding in de stoet en met hen optrok naar Gods huis, onder luide vreugdezang en lofliederen: een feestvierende menigte.

⁶ ^d Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.

⁷ Mijn God, mijn ziel buigt zich neer in mij, daarom denk ik aan U vanuit het land van de Jordaan en het Hermongebergte, vanuit het laaggebergte.

⁸ Watervloed roept tot watervloed, terwijl Uw waterkolken bruisen; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heen gegaan.

⁹ Maar de HEERE zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden; 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn, een gebed tot de God van mijn leven.

¹⁰ Ik zeg tegen God: Mijn rots, waarom vergeet U mij? Waarom ga ik ^e in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

¹¹ Met een doodsteek in mijn beenderen honen mijn tegenstanders mij, omdat zij de hele dag tegen mij zeggen: Waar is uw God?

¹² Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven;

^a Joh. 13:18 ^b Ps. 63:2 ^c Ps. 80:6 ^d Ps. 43:5 ^e Ps. 35:14; 38:7; 43:2

41:10 heeft ... *gekeerd* - Letterlijk: heeft tegen mij een hiel groot gemaakt.

Hij is de volkomen verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

VERVOLG VAN PSALM 42: GEBED OM VERLOSSING

43 Doe mij recht, o God, en voer mijn rechtszaak; bevrijd mij van het volk zonder goedertierenheid, van de man van bedrog en onrecht.
² Want U bent de God van mijn kracht. Waarom verstoot U mij *dan*?
 Waarom ga ik steeds ³in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

³ Zend Uw licht en Uw waarheid; laten die mij leiden, mij brengen tot Uw heilige berg en tot Uw woningen,
⁴ zodat ik kan gaan naar Gods altaar, naar God, *mijn* blijdschap, mijn vreugde;
 en ik U met de harp kan loven, o God, mijn God!

⁵ Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij?
 Hoop op God, want ik zal Hem weer loven;
 Hij is de volkomen verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

KLACHT VAN HET VERSTOTEN VOLK

44 Voor de koorleider, een onderwijzing, van de zonen van Korach.

² O God, met onze oren hebben wij het gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: U hebt een werk gedaan in hun dagen, in de dagen vanouds.

³ U hebt de heidenvolken met Uw hand verdreven, maar hén 'geplant.
 U hebt de volken kwaad aangedaan, maar hén zich laten uitbreiden.

⁴ Want zij hebben het land niet door hun zwaard in bezit genomen en hún arm heeft hun geen verlossing gegeven, maar Uw rechterhand, Uw arm en het licht van Uw aangezicht, omdat U hun goedgezind was.

⁵ U bent mijn Koning, o God; gebied volkomen verlossing voor Jakob!
⁶ Door U stoten wij onze tegenstanders neer, in Uw Naam vertrappen wij wie tegen ons opstaan.

⁷ Want ik vertrouw niet op mijn boog, mijn zwaard zal mij niet verlossen.
⁸ Maar U verlost ons van onze tegenstanders, U maakt wie ons haten, beschaamd.
⁹ In God roemen wij de hele dag, Uw Naam zullen wij voor eeuwig loven.
Sela

¹⁰ Niettemin hebt U ons ¹¹verstoten en te schande gemaakt, omdat U met onze legers niet oprukt.
¹² U doet ons terugdeinzen voor de tegenstander, en wie ons haten, plunderen ons uit ten bate van zichzelf.

¹³ U geeft ons over als schapen om op te eten, U verstroot ons onder de heidenvolken.
¹⁴ U verkoopt Uw volk voor weinig geld, U verhoogt hun prijs niet.

¹⁵ U maakt ons tot ¹⁶smaad voor onze buren, tot spot en schimp voor wie ons omringen.

¹⁷ U maakt ons tot een spreekwoord onder de heidenvolken en doet de natión het hoofd *over ons* schudden.*

* Ps. 35:14; 38:7; 42:10 ² Ps. 42:6,12 ³ Ex. 15:17; Ps. 80:9 ⁴ Ps. 60:3; 74:1; 89:39; 108:12 ⁵ Ps. 79:4; 80:7; Jer. 24:9

43:4 *mijn ... vreugde* - Letterlijk: de blijdschap van mijn vreugde. 44:15 en doet ... schudden - Letterlijk: en een hoofdschudding onder de natión.

¹⁶ De hele dag zie ik mijn schande voor mij
en schaamte bedekt mijn gezicht,
¹⁷ vanwege de stem van wie mij hoont en lastert,
vanwege de vijand en de wraakzuchtige.

¹⁸ Dit alles is ons overkomen, toch hebben wij U niet vergeten
of Uw verbond verloochend.

¹⁹ Ons hart is niet teruggeweken
en onze schreden zijn niet van Uw pad
geweken,

²⁰ ook al hebt U ons in een oord van
jakhalzen verpletterd,
en ons met een schaduw van de dood
overdekt.

²¹ Als wij de Naam van onze God hadden
vergeten
en onze handen hadden uitgebreid naar
een vreemde god,

²² zou God dat niet onderzoeken?
Want Hij weet wat er in het hart
verborgen ligt.

²³ ^aMaar om U worden wij de hele dag
gedood;
wij worden beschouwd als
slachtschapen.

²⁴ Word wakker! Waarom zou U slapen,
Heere?

Ontwaak! Verstoot ons niet voor altijd.

²⁵ Waarom zou U Uw aangezicht
verbergen,
onze ellende en onze onderdrukking
vergeten?

²⁶ Want onze ziel ligt neergebukt in het
stof;
onze buik kleeft aan de aarde.

²⁷ Sta op, ons te hulp,
verlos ons omwille van Uw
goedertierenheid.

BRUILOFTSLIED

45 Een onderwijzing, een lied over de
liefde, voor de koorleider, van de
zonen van Korach, op 'De lelies'.

² Mijn hart brengt een goed woord voort;
ik draag mijn gedichten^b voor over een
Koning;

mijn tong is een pen van een vaardige
schrijver.

³ U bent veel mooier dan de *andere*
mensenkinderen;
genade is op Uw lippen uitgesproken,
daarom heeft God U voor eeuwig
gezegend.

⁴ Gord Uw zwaard aan de heup, o Held,
het zwaard van Uw majesteit en Uw
glorie.

⁵ Rijd voorspoedig uit *in* Uw glorie,
op het woord van waarheid, zachtmoedigheid
en gerechtigheid;
Uw rechterhand zal U ontzagwekkende
daden leren.

⁶ Uw pijlen zijn scherp;
zij treffen het hart van de vijanden van de
Koning.

Volken zullen onder U vallen.

⁷ ^bUw troon, o God, bestaat eeuwig en
altijd;
de scepter van Uw Koninkrijk is een
scepter van rechtvaardigheid.

⁸ U hebt gerechtigheid lief en haat
goddeloosheid;
daarom heeft Uw God U gezalfd, o God,
met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

⁹ Al Uw kleding geurt van mirre en aloë
en kaneel,
wanneer U uit de ivoren paleizen *komt*,
waar men U verblijdt.

¹⁰ Koningsdochters zijn onder Uw
voornamen *vrouwen*;
de koningin staat aan Uw rechterhand, in
het fijne goud van Ofir.

¹¹ Luister, dochter, en zie, en neig uw oor:
vergeet uw volk en het huis van uw
vader.

¹² Dan zal de Koning verlangen naar uw
schoonheid;
omdat Hij uw Heere is, buig u voor Hem
neer.

^a Rom. 8:36 ^b Hebr. 1:8

45:2 *mijn gedichten* - Letterlijk: mijn werken.

¹³ De dochter van Tyrus zal komen ^amet een geschenk;
de rijken onder het volk zullen trachten uw aangezicht gunstig te stemmen.

¹⁴ De koningsdochter is innerlijk één en al heerlijkheid;
haar kleding bestaat uit borduurwerk van goudraad.

¹⁵ In kleurrijk geborduurde kleding wordt zij naar de Koning geleid;
jonge meisjes, haar vriendinnen in haar gevolg,
worden bij U gebracht.

¹⁶ Zij worden geleid in grote blijdschap en vreugde,
zij gaan het paleis van de Koning binnen.

¹⁷ Uw zonen zullen de plaats van Uw vaders innemen;^a
U zult hen tot vorsten aanstellen over heel de aarde.

¹⁸ Ik zal Uw Naam in herinnering roepen bij alle generaties;^a
daarom zullen de volken U loven, voor eeuwig en altijd.

EEN VASTE BURCHT IS ONZE GOD

46 Een lied op Alamothe, voor de koorleider, van de zonen van Korach.

² God is ons een toevlucht en kracht;
Hij is in hoge mate een hulp gebleken in benauwdheden.

³ Daarom zullen wij niet bevreesd zijn, al veranderde de aarde van plaats
en werden de bergen verzet naar het hart van de zeeën.

⁴ Laat haar water bruisen, laat het schuimen,
laat de bergen beven door haar onstuimigheid. *Sela*

⁵ De beekjes van de rivier verblijden de stad van God,
het heiligdom, de woningen van de Allerhoogste.

⁶ God is in haar midden, zij zal niet wankelen;
God zal haar helpen bij het aanbreken van de morgen.

⁷ De heidenvolken tierden, de koninkrijken wankelden;
Hij liet Zijn stem klinken: de aarde smolt weg.

⁸ De HEERE van de legermachten is met ons;
de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. *Sela*

⁹ Kom, zie de daden van de HEERE,
Die verwoestingen op de aarde aanricht;
¹⁰ Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde,

de boog breekt en de speer in stukken slaat,
de wagens met vuur verbrandt.

¹¹ Geef het op en weet dat Ik God ben;
Ik zal geroemd worden onder de heidenvolken,
Ik zal geroemd worden op de aarde.

¹² De HEERE van de legermachten is met ons;
de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. *Sela*

GOD TRIOMFEERT

47 Een psalm, voor de koorleider, van de zonen van Korach.

² Alle volken, klap in de handen;
juich voor God met luide vreugdezang.

³ Want de HEERE, de Allerhoogste, is ontzagwekkend,
een groot Koning over de hele aarde.

⁴ Hij onderwerpt volken aan ons,
Hij brengt naties onder onze voeten.

⁵ Hij kiest voor ons ons erfelijk bezit uit:
de glorie van Jakob, die Hij heeft liefgehad. *Sela*

⁶ God vaart op onder gejuich,
de HEERE vaart op onder bazuingeschal.

^aPs. 72:10

45:17 zullen ... innemen - Letterlijk: zullen zijn in plaats van uw vaders. **45:18** alle generaties - Letterlijk: elke generatie en generatie.

⁷ Zing psalmen voor God, zing psalmen,
zing psalmen voor onze Koning, zing
psalmen,
⁸ want God is Koning over heel de aarde;
zing psalmen *met* een onderwijzing.

⁹ God regeert over de heidenvolken;
God zit op Zijn heilige troon.
¹⁰ De edelen van de volken voegen zich
bij het volk van de God van Abraham;
want de schilden van de aarde zijn van
God.
Hij is zeer *hoog* verheven!

DE HEERLIJKHEID VAN SION

48 Een lied, een psalm, van de zonen
van Korach.

² De HEERE is groot en zeer te prijzen,
in de stad van onze God, *op* Zijn heilige
berg.
³ Mooi van ligging,
een vreugde voor heel de aarde,
is de berg Sion *aan* de noordzijde,
⁴ de stad van de grote Koning!
⁴ God is in haar paleizen;
Hij is er bekend als een veilige vesting.

⁵ Want zie, koningen hadden zich
verzameld,
zij waren samen opgetrokken.
⁶ Zodra zij *de stad* zagen, waren zij
verbijsterd,
zij werden door schrik overmand, zij
haastten zich weg.

⁷ Huiver greep hen daar aan,
smart als van een barende vrouw.
⁸ Met een oostenwind breekt U
de schepen van Tarsis stuk.

⁹ Zoals wij het gehoord hadden,
zo hebben wij het gezien
in de stad van de HEERE van de
legermachten,
in de stad van onze God:
God zal haar stand doen houden tot in
eeuwigheid. *Sela*

¹⁰ O God, wij gedenken Uw
goedertierenheid
in het midden van Uw tempel.
¹¹ Zoals Uw Naam is, o God,
zo is Uw roem,
tot aan de eindten der aarde;
Uw rechterhand is vol gerechtigheid.
¹² Laat de berg Sion zich verblijden;
laat de dochters van Juda zich verheugen
omwille van Uw oordelen.
¹³ Ga rondom Sion en loop eromheen,
tel haar torens,
¹⁴ richt uw hart op haar vestingwal,
kijk nauwkeurig naar haar paleizen
om het aan de volgende generatie te
vertellen.

¹⁵ Want deze God is onze God,
eeuwig en altijd;
Hij zal ons leiden tot de dood toe.

VERGANKELIJKHEID VAN AARDSE RIJKDOM

49 Een psalm, voor de koorleider,
van de zonen van Korach.

² Hoor dit, alle volken,
neem *het* ter ore, alle bewoners van de
wereld,
³ zowel eenvoudigen als aanzienlijken,*
rijk en arm samen.
⁴ Mijn mond zal enkel wijsheid spreken,
en de overdenking van mijn hart zal vol
inzicht zijn.
⁵ ^b Ik zal mijn oor neigen tot een spreuk,
ik zal mijn verborgenheden onthullen bij
harpspel.
⁶ Waarom zou ik bevreesd zijn in dagen
van onheil,
wanneer de onrechtvaardigen mij op de
hielen *zitten* en mij omringen?
⁷ Zij vertrouwen op hun vermogen
en beroemen zich op hun grote rijkdom.
⁸ Niemand *van hen* kan *zijn* broeder
metterdaad verlossen,

^a Matt. 5:35 ^b Ps. 78:2; Matt. 13:35

49:3 *zowel eenvoudigen als aanzienlijken* - Letterlijk: zowel kinderen van de mens als kinderen van de man.

hij kan God zijn losgeld niet geven.

⁹ De losprijs voor hun leven is immers te kostbaar

en zal voor eeuwig ontoereikend zijn.

¹⁰ Hij zou dan voor altijd verder leven, en het verderf niet zien.

¹¹ Want hij ziet dat wijzen sterven, dat een dwaas en een onverstandige samen omkomen

en hun vermogen aan anderen nalaten.

¹² Hun diepste gedachte is dat hun huizen voor eeuwig zullen bestaan,

hun woningen van generatie op generatie;

zij noemen de landen naar hun naam.

¹³ Toch blijft de mens, in *al zijn* aanzien, niet bestaan;

hij wordt gelijk aan de dieren, *die* vergaan.

¹⁴ Deze weg die zij gaan, is hun dwaasheid;

toch scheppen hun nakomelingen behagen in hun woorden. *Sela*

¹⁵ Als schapen zet men hen in het graf, de dood zal hen weiden.

De oprechten zullen in de morgen over hen heersen, het graf zal hun gestalte doen wegteren, ver van hun woning.

¹⁶ Maar God zal mijn ziel verlossen uit de greep van het graf, want Hij zal mij opnemen. *Sela*

¹⁷ Wees niet bevreesd, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot wordt,

¹⁸ want bij zijn sterven zal hij niets van dat alles meenemen, zijn eer zal hem *in het graf* niet nadalen.

¹⁹ Al prijst hij zich* in zijn leven gelukkig, al looft men u, omdat u zichzelf te goed doet,

²⁰ *toch* zal hij komen tot het geslacht van zijn vaderen; voor altijd zullen zij het licht niet zien.

²¹ De mens, *die wel* in aanzien is, maar geen inzicht heeft, wordt gelijk aan de dieren, *die* vergaan.

DIEN DE HEERE OPRECHT

50 Een psalm van Asaf.

De God der goden, de HEERE, spreekt, en roept de aarde, vanwaar de zon opkomt tot waar hij ondergaat.

² Uit Sion, de volmaakte schoonheid, verschijnt God blinkend.

³ Onze God komt en zal niet zwijgen; voor Zijn aangezicht verteert een vuur, rondom Hem stormt het geweldig.

⁴ Hij roept tot de hemel daarboven en tot de aarde, om over Zijn volk recht te spreken:

⁵ Verzamel Mij Mijn gunstelingen, die een verbond met Mij sluiten door offers.

⁶ De hemel verkondigt Zijn gerechtigheid; want God Zelf is Rechter. *Sela*

⁷ Luister, Mijn volk, en Ik zal spreken, Israël, Ik zal onder u getuigen: Ik, God, ben uw God.

⁸ Niet om uw offers zal Ik u straffen, want uw brandoffers *houd* Ik voortdurend voor *ogen*.

⁹ *Toch* hoeft Ik uit uw huis geen jonge stier te nemen *of* bokken uit uw kooien,

¹⁰ want al de *wilde* dieren in het woud zijn van Mij, de dieren op duizend bergen.

¹¹ Ik ken alle vogels van de bergen, het wild van het veld is bij Mij.

¹² Als Ik honger had, Ik zou het u niet zeggen;

want ¹³ van Mij is de wereld en al wat zij bevat.

¹³ Zou Ik stierenvlees eten *of* bokkenbloed drinken?

* Ex. 19:5; Deut. 10:14; Job 41:2; Ps. 24:1; 1 Kor. 10:26,28
49:19 *zich* - Letterlijk: zijn ziel.

¹⁴ Offer dank aan God
en "kom aan de Allerhoogste uw geloften
na.

¹⁵ Roep Mij aan in de dag van
benaauwdheid;
Ik zal u eruit helpen en u zult Mij eren.

¹⁶ Maar tegen de goddeloze zegt God:
Hoe durft u over Mijn verordeningen te
vertellen
en Mijn verbond in uw mond te nemen?

¹⁷ Want ú haat de vermaning
en werpt Mijn woorden achter u weg.

¹⁸ Ziet u een dief, dan loopt u met hem
mee;
en uw deel is met overspelers.

¹⁹ Uw mond gebruikt u voor het kwaad,
uw tong smeedt bedrog aan bedrog.*

²⁰ U zit *daar* en spreekt *kwaad* tegen uw
broeder,
u werpt een smet op de zoon van uw
moeder.

²¹ Zulke dingen doet u en Ik zwijg;
u denkt dat Ik net zo ben als u.
Ik zal u straffen en *uw zonden*
voor uw ogen uitstallen.

²² Begrijp dit toch, u die God vergeet;
anders verscheur Ik, en er is niemand die
redt.

²³ Wie dank offert, zal Mij eren;
wie *de rechte* weg gaat, zal Ik Gods heil
doen zien.

VIERDE BOETPSALM

51 Een psalm van David, voor de koor-
leider;² toen de³ profeet Nathan bij
hem was gekomen, nadat hij bij Bathseba
was gekomen.

³ Wees mij genadig, o God, overeenkom-
stig Uw goedertierenheid,
delg mijn overtreding uit overeenkom-
stig Uw grote barmhartigheid.

⁴ Was mij schoon van mijn
ongerechtigheid,

reinig mij van mijn zonde.

⁵ Want ik ken mijn overtredingen,
mijn zonde *staat* mij voortdurend voor
ogen.

⁶ Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd,
ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen,
⁶ zodat U rechtvaardig bent wanneer U
rechtspreekt
en rein bent wanneer U oordeelt.

⁷ Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren,
in zonde heeft mijn moeder mij
ontvangen.

⁸ Zie, U vindt vreugde in waarheid in het
binnenste,
in het verborgene maakt U mij wijsheid
bekend.

⁹ Ontzondig mij met ⁹hysop, dan zal ik
rein zijn,
was mij, dan zal ik witter zijn dan sneeuw.

¹⁰ Doe mij vreugde en blijdschap horen;
laat de beenderen zich verheugen *die* U
verbrijzeld hebt.

¹¹ Verberg Uw aangezicht voor mijn
zonden;
delg al mijn ongerechtigheden uit.

¹² Schep mij een rein hart, o God,
en vernieuw in mijn binnenste een
standvastige geest.

¹³ Verwerp mij niet van voor Uw
aangezicht
en neem Uw Heilige Geest niet van mij
weg.

¹⁴ Geef mij de vreugde over Uw heil terug,
ondersteun mij met een geest van
vrijmoedigheid.

¹⁵ Dan zal ik overtreders Uw wegen leren
en zondaars zullen zich tot U bekeren.

¹⁶ Red mij van bloedschulden, o God, God
van mijn heil,
dan zal mijn tong vrolijk zingen van Uw
gerechtigheid.

¹⁷ Heere, open mijn lippen;
dan zal mijn mond Uw lof verkondigen.

¹ Deut. 23:23; Job 22:27; Ps. 76:12; Pred. 5:3,4,5 ² 2 Sam. 12:1 enz. ³ 2 Sam. 11:4 ⁴ Rom. 3:4 ⁵ Lev. 14:4,6; Num. 19:6,18

50:19 *smeedt bedrog aan bedrog* - Letterlijk: koppelt bedrog.

¹⁸ Want U vindt geen vreugde in offers,
anders zou ik ze brengen;
in brandoffers scheidt U geen behagen.

¹⁹ De offers voor God zijn een gebroken
geest;
een verbrijzeld en verslagen hart zult U,
God, niet verachten.

²⁰ Doe goed aan Sion, naar Uw
welbehagen;
bouw de muren van Jeruzalem op.

²¹ Dan zult U vreugde vinden in offers van
gerechtigheid,
in een brandoffer en een offer dat geheel
verteerd wordt;
dan zal men jonge stieren offeren op Uw
altaar.

HET LOT VAN DE GODDELOZEN

52 Een onderwijzing van David, voor
de koorleider; ² ^atoen Doëg, de
Edomiet, gekomen was en aan Saul be-
kendgemaakt en tegen hem gezegd had:
David is gekomen in het huis van
Achimelech.

³ Waarom beroemt u zich op het kwaad,
geweldenaar?
Gods goedertierenheid *duurt toch* de hele
dag!

⁴ Uw tong bedenkt enkel schadelijke
dingen,
als een geslepen scheermes dat
bedrieglijk werkt.

⁵ U hebt het kwaad lief boven het goede,
de leugen boven het spreken van recht.
Sela

⁶ U hebt lief alle verslindende woorden
en een tong vol bedrog.

⁷ Maar God zal u voor altijd afbreken;
Hij zal u grijpen en wegrukken uit de tent,
ja, u ontwortelen uit het land van de
levenden. *Sela*

⁸ De rechtvaardigen zullen het zien en
ontzag hebben;
zij zullen om hem lachen *en zeggen*:

⁹ Zie, de man *die* God niet tot zijn kracht
maakte,

maar op zijn grote rijkdom vertrouwd;
hij was sterk geworden door zijn
schadelijk *handelen*.

¹⁰ Maar ik zal zijn als een bladerrijke
olijfboom
in het huis van God;
ik vertrouw op Gods goedertierenheid,
eeuwig en altijd.

¹¹ Ik zal U voor eeuwig loven,
om wat U gedaan hebt;
ik zal Uw Naam verwachten,
^b want die is voor Uw gunstelingen goed.

MENSEN ZIJN GODDELOOS

53 Een onderwijzing van David, voor
de koorleider, op Machalath.

² De dwaas ^c zegt in zijn hart:
Er is geen God.
Zij handelen verderfelijk, zij bedrijven
gruwelijk onrecht;
^e er is niemand die goeddoet.

³ God heeft uit de hemel neergezien
op de mensenkinderen,
^e om te zien of er iemand verstandig was,
iemand die God zocht.

⁴ Ieder van hen heeft zich afgekeerd,
tezamen zijn zij verdorven,
er is niemand die goeddoet,
zelfs niet één.

⁵ Hebben zij dan geen kennis die onrecht
bedrijven,
die mijn volk opeten *alsof* zij brood aten?
Zij roepen God niet aan.

⁶ Daar zijn zij door angst bevangen,
maar er was niets angstwekkends;
want God heeft de beenderen van uw
belagers verstrooid.
U hebt hen te schande gemaakt,
omdat God hen heeft verworpen.

⁷ Och, dat Israëls volkomen verlossing uit
Sion kwam! ^d
Wanneer God de gevangenen van Zijn
volk laat terugkeren,

^a 1 Sam. 22:9 enz. ^b Ps. 22:32 ^c Ps. 10:4; 14:1 enz. ^d Rom. 3:12 ^e Rom. 3:11
53:7 *dat ... kwam* - Letterlijk: wie zal geven uit Sion de verlossing van Israël.

dan zal Jakob zich verheugen, Israël zal verblijd zijn.

GEBED OM VERLOSSING

54 Een onderwijzing van David, voor de koorleider, bij snarenspeel; ²toen de Zifieten gekomen waren en tegen Saul gezegd hadden: Verbergt David zich niet bij ons?

³ O God, verlos mij door Uw Naam, verschaft mij recht door Uw macht.

⁴ O God, luister naar mijn gebed, neem de woorden van mijn mond ter ore.

⁵ Want vreemden staan tegen mij op, geweldplegers staan mij naar het leven; ⁶zij houden God niet voor ogen. *Sela*

⁷ Zie, God is mijn Helper, de Heere is onder hen die mijn ziel ondersteunen.

⁸ Hij zal mijn belagers dit kwaad vergelden; breng hen om vanwege Uw trouw.

⁹ Ik zal U vrijwillig offers brengen; ik zal Uw Naam loven, HEERE, 'want Hij is goed.

¹⁰ Want Hij heeft mij gered uit alle nood; mijn oog heeft de val van mijn vijanden gezien.

GEBED OM HULP

55 Een onderwijzing van David, voor de koorleider, bij snarenspeel.

² O God, neem mijn gebed ter ore, verberg U niet voor mijn smeken,

³ sla acht op mij en verhoor mij.

Ik zwerf rond in mijn klagen en kreun,

⁴ vanwege het schreeuwen van de vijand, vanwege de goddeloze die angst aanjaagt.

Want zij storten onrecht over mij uit, in toorn haten zij mij.

⁵ Mijn hart beeft in mijn binnenste, dodelijke schrik heeft mij overvallen.

⁶ Vrees en beven komen over mij, huiver bedekt mij.

⁷ Daarom zeg ik: Och, gaf iemand mij vleugels als van een duif! Ik zou wegvliegen naar waar ik blijven kon.

⁸ Zie, ik zou ver wegzwerwen, ik zou overnachten in de woestijn. *Sela*

⁹ Ik zou mij haasten zodat ik zou ontkomen aan de rukwind, aan de storm.

¹⁰ Verslind hen, Heere, verwar hun taal, want ik zie geweld en onenigheid in de stad.

¹¹ Die omringen haar op haar muren, dag en nacht; onrecht en onheil zijn binnen in haar.

¹² Enkel verderf is binnen in haar; list en bedrog wijken niet van haar plein.

¹³ Immers, het is geen vijand die mij hoont, anders zou ik het verdragen hebben; het is niet mijn hater die zich tegen mij verheft, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben.

¹⁴ Maar u bent het, o sterveling, als mijn gelijke, mijn leidsman en mijn bekende.

¹⁵ Wij die zeer aangenaam en vertrouwelijk met elkaar omgingen, wij wandelden in gezelschap van velen naar Gods huis!

¹⁶ Laat de dood hen als een schuldeiser overvallen, laat hen levend in het graf neerdalen; want kwaad *heerst* in hun woning, in hun binnenste.

¹⁷ Ik *echter*, ik zal tot God roepen en de HEERE zal mij verlossen.

¹⁸ 's Avonds, en 's morgens, en 's middags zal ik klagen en kermen, en Hij zal mijn stem horen.

¹ 1 Sam. 23:19 enz.; 26:1 ² Ps. 86:14 ³ Ps. 52:11

55:10 *verwar hun taal* - Letterlijk: deel hun tong. **55:14** *mijn gelijke* - Letterlijk: mijn waarde.

¹⁹ Hij heeft mijn ziel in vrede verlost van de strijd tegen mij, want met velen waren zij tegen mij.

²⁰ God zal horen en hen vernederen – Hij, Die van oudsher troont – *Sela* omdat bij hen geen enkele verandering is en zij God niet vrezen.

²¹ Hij slaat zijn handen aan wie vrede met hem had,

hij ontheiligt zijn verbond.

²² Zijn mond is gladder dan boter, maar zijn hart wil strijd; zijn woorden zijn zachter dan olie, maar het zijn getrokken zwaarden.

²³ Werp uw zorg op de HEERE, en Hij zal u onderhouden; Hij zal voor eeuwig niet toelaten dat de rechtvaardige wankelt.

²⁴ Maar U, o God, U zult de mannen van bloed en bedrog doen neerdalen in de put van het verderf; zij zullen *nog* niet de helft van hun dagen bereiken.

Ik echter vertrouw op U.

TROOST VOOR EEN VLUCHTELING

56 Een gouden kleinood van David, voor de koorleider, op 'Duif op verre eiken'; *toen de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath.

² Wees mij genadig, o God, want de sterveling wil mij opslokken; de hele dag onderdrukt mij de bestrijder.

³ Mijn belagers willen *mij* de hele dag opslokken, want ik heb veel bestrijders, o Allerhoogste!

⁴ Op de dag dat ik vrees, vertrouw ik op U.

⁵ In God prijs ik Zijn woord, op God vertrouw ik, ik vrees niet; wat zou een schepsel mij kunnen doen?

⁶ De hele dag verdraaien zij mijn woorden; al hun gedachten zijn tegen mij ten kwade.

⁷ Zij scholen samen, zij verbergen zich; zij letten op mijn voetstappen, omdat zij loeren op mijn leven.

⁸ Zouden zij bij zoveel onrecht vrijuit gaan?

Stort de volken neer in toorn, o God!

⁹ U hebt mijn omzwervingen geteld; doe mijn tranen in Uw kruik.

Staan zij niet in Uw register?

¹⁰ Dan zullen mijn vijanden terugdeinzen, op de dag dat ik roep. Dit weet ik: dat God met mij is.

¹¹ In God prijs ik het woord, in de HEERE prijs ik het woord.

¹² Ik vertrouw op God, ik vrees niet; ^b wat zou de mens mij kunnen doen?

¹³ O God, op mij rusten geloften, aan U *gedaan*;

ik zal ze aan U *met dankzegging* nakomen.

¹⁴ Want U hebt mijn ziel gered van de dood

– *hebt U* niet mijn voeten voor struikelen *behoed*? –

zodat ik voor Gods aangezicht zal wandelen in het licht van de levenden.

GEBED OM GENADE

57 Een gouden kleinood van David, voor de koorleider, op 'Richt niet te gronde'; *toen hij voor Saul vluchtte in de grot.

² Wees mij genadig, o God, wees mij genadig,

want mijn ziel heeft tot U de toevlucht genomen;

ik neem mijn toevlucht onder de schaduw van Uw vleugels, totdat de rampen voorbij zijn gegaan.

³ Ik roep tot God, de Allerhoogste,

^a 1 Sam. 21:12,13,14 ^b Ps. 118:6 ^c 1 Sam. 22:1; 24:4

56:7 *loeren op mijn leven* - Letterlijk: uitzien naar mijn ziel.

tot God, Die *Zijn werk* aan mij voltooiën zal.

⁴ Hij zal *hulp* zenden uit de hemel en mij verlossen,

Hij zal te schande maken wie mij wil opslokken. *Sela*

God zal Zijn goedertierenheid en Zijn trouw zenden.

⁵ Mijn ziel verkeert te midden van leeuwen,
ik lig *tussen* mensen die verzengen *als vuur*,
mensenkinderen van wie de tanden speren en pijlen zijn,
en hun tong een scherp zwaard.

⁶ Verhef U boven de hemel, o God;
Uw eer zij over de hele aarde.

⁷ Zij hebben een net gereedgemaakt voor mijn voeten,

mijn ziel werd neergebogen;

⁸ zij hebben een kuil voor mij gegraven,
maar zij zijn er zelf middenin gevallen.
Sela

⁹ 'Mijn hart is bereid, o God,
mijn hart is bereid;
ik zal zingen, ik zal psalmen zingen.

¹⁰ Ontwaak, mijn eer,
ontwaak, luit en harp;
ik zal de dageraad doen ontwaken.

¹¹ 'Ik zal U loven onder de volken, Heere;
ik zal voor U psalmen zingen onder de natieën.

¹² 'Want Uw goedertierenheid is groot tot aan de hemel,
Uw trouw tot de wolken.

¹³ Verhef U boven de hemel, o God;
Uw eer zij over de hele aarde.

STRAF VOOR ONRECHTVAARDIGE RECHTERS

58 Een gouden kleinood van David, voor de koorleider, op 'Richt niet te gronde'.

¹ Spreek u werkelijk recht, raad van rechters?

Oordeelt u billijk, mensenkinderen?

² Veeleer bedrijft u onrecht in uw hart;
uw handen wegen geweld af op de aarde.

³ De goddelozen zijn van God vervreemd vanaf de baarmoeder;
de leugenaars dwalen vanaf de moederschoot.

⁴ Zij hebben 'vurig vergif, het lijkt op vurig slangengif;
zij zijn als een dove adder, die zijn oren dichtstopt,

⁵ die niet wil luisteren naar de stem van de bezweerder;
van hem die kundig bezweringen doet.

⁶ O God, breek hun tanden in hun mond;
breek de hoektanden van de jonge leeuwen stuk, HEERE.

⁷ Laat hen smelten als water, laat hen wegdrijven;
legt hij zijn pijlen aan, laat ze zijn alsof ze afgebroken zijn.

⁸ Laten zij vergaan als een smeltende slak;
laat hen, *als* de misgeboorte van een vrouw, de zon niet zien.

⁹ Voordat uw kookpotten de doornstruik voelen,
zal Hij hen als in brandende toorn levend wegvagen.

¹⁰ De rechtvaardige zal zich verblijden als hij de wraak ziet;
hij zal zijn voeten wassen in het bloed van de goddeloze.

¹¹ De mens zal zeggen: Ja, er is loon voor de rechtvaardige!
Ja, er is een God Die op de aarde recht doet!

GEBED VAN EEN ONSCHULDIG VERVOLGDE

59 Een gouden kleinood van David, voor de koorleider, op 'Richt niet te gronde'; ¹toen Saul dienaren gezonden had om het huis van David te bewaken en hem te doden.

¹ Ps. 108:6 ² Ps. 7:16; 9:16 ³ Ps. 108:2 enz. ⁴ Ps. 108:4 ⁵ Ps. 36:6; 108:5 ⁶ Ps. 140:4 ⁷ 1 Sam. 19:11

² Red mij van mijn vijanden, mijn God,
zet mij in een veilige vesting voor wie
tegen mij opstaan.

³ Red mij van wie onrecht bedrijven,
verlos mij van de mannen van bloed.

⁴ Want zie, zij leggen een hinderlaag voor
mijn ziel,

sterke *mannen* scholen tegen mij samen,
HEERE,

zonder overtreding of zonde van mijn
kant;^a

⁵ zij komen aansnellen en maken zich
gereed,
zonder misdaad *van mijn kant*.

Word wakker, *kom* mij tegemoet, en zie.

⁶ Ja U, HEERE, God van de legermachten,
God van Israël,

ontwaak om al deze heidenvolken te
straffen;

wees niemand genadig van wie
trouweloos onrecht bedrijven. *Sela*

⁷ Tegen de avond keren zij terug,
zij grommen als honden
en trekken de stad rond.

⁸ Zie, hun mond vloeit over;
⁹ zwaarden komen van hun lippen.

¹⁰ Want, *denken* zij, wie hoort het?

¹¹ Maar U, HEERE, U 'lacht om hen,
U bespot alle heidenvolken.

¹² Tegenover zijn macht wacht ik op U,
want God is mijn veilige vesting.

¹³ Mijn goedertieren God zal mij te hulp
komen,

God zal mij op mijn belagers doen
neerzien.

¹⁴ Dood hen niet, anders vergeet mijn volk
het;

doe hen rondzwerven door Uw kracht,
werp hen neer, Heere, ons schild,

¹⁵ om de zonde van hun mond, om het
woord van hun lippen.

Laat hen gevangen worden in hun trots,

om de vervloeking en om de leugen *die*
zij vertellen.

¹⁶ Vernietig hen in Uw grimmigheid,
vernietig hen, zodat zij er niet *meer* zijn;

laat hun weten dat God Heerser is in
Jakob,

ja, tot aan de einden der aarde. *Sela*

¹⁷ Laat hen dan tegen de avond
terugkeren,

laat hen grommen als honden
en de stad rondtrekken.

¹⁸ Laat hen zelf rondzwerven op zoek naar
voedsel,

laat hen overnachten, al zijn zij niet
verzadigd.

¹⁹ Ik echter zal van Uw macht zingen
en 's morgens vrolijk zingen van Uw
goedertierenheid.

Want U bent voor mij een veilige vesting
geweest,

een toevlucht in de dagen dat *angst* mij
benauwde.

²⁰ Voor U, mijn kracht, zal ik psalmen
zingen,

want God is mijn veilige vesting,
mijn goedertieren God.

GEBED IN OORLOGSTIJD

60 Een gouden kleinood van David,
ter onderwijzing, voor de koor-
leider, op 'De lelie van de getuigenis';
² "toen hij gevochten had met de Syriërs
van Mesopotamië en met de Syriërs van
Zoba, en Joab terugkwam en de Edomieten
versloeg in het Zoutdal: twaalfduizend
man.

³ O God, ⁴ U had ons verstoten, U had ons
verbroken,

U bent toornig geweest; keer terug tot
ons.

⁵ U hebt het land doen beven, U hebt het
gespleten;

genees zijn breuken, want het wankelt.

⁶ U hebt Uw volk een harde zaak doen
zien,

^aPs. 55:22; 57:5 ^bPs. 10:11; 94:7 ^cPs. 2:4 ^d2 Sam. 8:3,13; 1 Kron. 18:3,12 ^ePs. 144:10
59:4 *zonder ... kant* - Letterlijk: zonder mijn misdaad en zonder mijn zonde.

U hebt ons bedwelmende wijn laten drinken.

⁶ Maar nu hebt U een banier gegeven aan wie U vrezen,
om die op te heffen als teken van de waarheid, *Sela*
⁷ opdat Uw beminden gered worden.
Verlos door Uw rechterhand en antwoord ons.

⁸ God heeft gesproken in Zijn heiligdom,
daarom zal ik van vreugde opspringen;
ik zal Sichem verdelen,
het dal van Sukkoth zal ik opmeten.
⁹ Gilead is van mij, Manasse is van mij,
Efraïm de bescherming* voor mijn hoofd,
Juda is mijn wetgever.
¹⁰ Moab is mijn waskom,
op Edom zal ik mijn schoen werpen.
Juich over mij, Filisteal!

¹¹ Wie zal mij brengen in een versterkte stad?
Wie zal mij leiden tot in Edom?
¹² Zult U het niet zijn, o God, Die ons verstoet had
en niet met onze legers uittrok, o God?

¹³ Geef ons hulp uit de benauwdheid,
want heil van een mens *te verwachten* is nutteloos.
¹⁴ Met God zullen wij krachtige daden doen;
Hij zal onze tegenstanders vertrappen.

TOEVLUCHT TOT GOD

61 Een psalm van David, voor de koorleider, met een snaarinstrument.

² O God, luister naar mijn roepen,
sla acht op mijn gebed.
³ Van het einde van het land roep ik tot U,
nu mijn hart bezwijkt;
leid mij op een rots
die voor mij te hoog zou zijn.

⁴ Want U bent een toevlucht voor mij geweest,

een sterke toren tegen de vijand.

⁵ Ik zal in alle eeuwigheid* in Uw tent verblijven,
mijn toevlucht zoeken in de schuilplaats
onder Uw vleugels. *Sela*

⁶ Want U, o God, hebt mijn geloften gehoord;
U hebt mij de erfenis gegeven van wie Uw Naam vrezen.

⁷ U zult dagen toevoegen aan de dagen van de koning,
zijn jaren *duren voort* als van generatie op generatie.

⁸ Eeuwig zal hij tronen voor Gods aangezicht.
Beschik goedertierenheid en trouw, dat die hem beschermen.

⁹ Dan zal ik voor Uw Naam voor eeuwig psalmen zingen
om mijn geloften na te komen, dag aan dag.

GOD ALLEEN IS ONZE TOEVLUCHT

62 Een psalm van David, voor de koorleider, over Jeduthun.

² Zeker, mijn ziel is stil voor God;
van Hem is mijn heil.

³ Zeker, Hij is mijn rots en mijn heil,
mijn veilige vesting; ik zal niet al te zeer wankelen.

⁴ Hoelang bedenkt u *nog* kwaad tegen een man?

U zult allen gedood worden;
u zult zijn als een hellende wand,
een instortende muur.

⁵ Zeker, zij beraadslagen om hem van zijn hoogte af te stoten.

Zij scheppen behagen in leugen;
met hun mond zegenen zij,
maar in hun binnenste vervloeken zij.
Sela

⁶ Zeker, mijn ziel, zwijg voor God,
want van Hem is mijn verwachting.

* Ps. 108:7 enz.

60:9 de bescherming - Letterlijk: de kracht. 61:5 in alle eeuwigheid - Letterlijk: eeuwigheid.

⁷ Zeker, Hij is mijn rots en mijn heil,
mijn veilige vesting; ik zal niet wankelen.

⁸ In God is mijn heil en mijn eer;
mijn sterke rots, mijn toevlucht is in God.

⁹ Vertrouw op Hem te allen tijde, volk;
stort uw hart uit voor Zijn aangezicht.
God is voor ons een toevlucht. *Sela*

¹⁰ Zeker, eenvoudigen* zijn een zucht,
aanzienlijken* een leugen;
in de weegschaal gewogen,
zijn zij tezamen *lichter* dan een zucht.

¹¹ Vertrouw niet op onderdrukking,
stel geen ijdele hoop op roof.
Als het vermogen toeneemt,
zet er het hart niet op.

¹² God heeft één ding gesproken,
ik heb dit tweemaal gehoord:
dat de kracht van God is.

¹³ Ook de goedertierenheid is van U,
Heere,

^a want U zult eenieder vergelden naar zijn
werk.

VERLANGEN NAAR GOD

63 Een psalm van David, toen hij in de
woestijn van Juda was.

² O God, U bent mijn God!
U zoek ik vroeg in *de morgen*;
mijn ziel dorst naar U,
mijn lichaam verlangt naar U
in een land, dor en dorstig, zonder water.

³ Zo heb ik U in het heiligdom
aanschouwd,
Uw macht en Uw heerlijkheid gezien.

⁴ Uw goedertierenheid is immers beter
dan het leven;
daarom zullen mijn lippen U prijzen.

⁵ Zo zal ik U loven in mijn leven,
in Uw Naam zal ik mijn handen opheffen.

⁶ Mijn ziel zal als met vet en overvloed
verzadigd worden;

mijn mond zal roemen met vrolijk
zingende lippen.

⁷ Wanneer ik aan U denk op mijn bed,
over U peins in *nacht*waken –

⁸ voorzeker, U bent een Helper voor mij
geweest;
onder de schaduw van Uw vleugels zal ik
vrolijk zingen.

⁹ Mijn ziel klampt zich *aan U* vast, *komt*
achter U aan,
Uw rechterhand ondersteunt mij.

¹⁰ Maar dezen, *die* mij naar het leven
staan om *dat* te verwoesten,
komen in de laagste plaatsen van de
aarde.

¹¹ Men zal hen neer doen storten door het
geweld van het zwaard,
zij zullen de vossen ten deel zijn.

¹² Maar de koning zal zich in God
verblijden;
al wie bij Hem zweert, zal zich beroemen,
want de mond van de leugenaars zal
gestopt worden.

GEBED OM VERLOSSING

64 Een psalm van David, voor de
koorleider.

² Hoor, o God, mijn stem wanneer ik
klaag;
bescherm mijn leven tegen bedreiging
door de vijand.

³ Verberg mij voor de hemelijke plannen
van de kwaaddoeners,
voor de oproerige menigte van wie
onrecht bedrijven.

⁴ Zij die hun tong scherp en als een
zwaard,
een bitter woord aanleggen *als* hun pijl,
⁵ om in verborgen plaatsen de oprechte te
‘beschietsen’;
plotseling schieten zij op hem en zij zijn
niet bevreesd.

^a Job 34:11; Spr. 24:12; Jer. 32:19; Ezech. 7:27; 33:20; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 2 Kor. 5:10; Efz. 6:8; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17; Openb. 22:12 ^b 1 Sam. 22:5; 23:14, 15 ^c Ps. 11:2

62:10 eenvoudigen - Letterlijk: kinderen van een mens. **62:10 aanzienlijken** - Letterlijk: kinderen van een man.

⁶ Zij maken zich sterk voor een slechte zaak;

zij spreken af om valstrikken te verbergen,
en zeggen: Wie zal ze zien?

⁷ Zij zijn op zoek naar allerlei onrecht,
uiterst grondig zijn zij overal naar op zoek,^{*}

zelfs *naar* iemands binnenste en het diepe hart.

⁸ Maar God zal plotseling met een pijl op hen schieten;

hun wonden zijn er *al*.

⁹ Hun *eigen* tong zal hen laten struikelen;
al wie hen ziet, zal wegluchten.

¹⁰ Alle mensen zullen vrezen,
Gods werk verkondigen
en wat Hij gedaan heeft, opmerken.

¹¹ De rechtvaardige zal zich verblijden in de HEERE

en tot Hem de toevlucht nemen;
alle oprechten van hart zullen zich beroemen.

LOFLIED OP GODS GOEDHEID

65 Een psalm van David, een lied,
voor de koorleider.

² De lofzang is *in* stilte tot U, o God, in Sion;
aan U zal de gelofte nagekomen worden.

³ U hoort het gebed;
tot U zal alle vlees komen.

⁴ Ongerechtigheden hadden de overhand over mij,
maar onze overtredingen, *die* verzoent U.

⁵ Welzalig is hij *die* U verkiest en doet naderen,
die mag wonen *in* Uw voorhoven;
wij worden verzadigd met het goede van Uw huis,
met het heilige van Uw paleis.

⁶ *Met* ontzagwekkende daden antwoordt U ons in gerechtigheid,
o God van ons heil,

o vertrouwen van alle einden der aarde
en van de verre zeeën,

⁷ Die de bergen vast doet staan door Zijn kracht,

Die omgord is met macht;

⁸ Die het bruisen van de zeeën stilt,
het bruisen van hun golven
en het rumoer van de volken.

⁹ *Daarom* vrezen de bewoners van de einden *der aarde* voor Uw tekenen;
waar de morgen gloort en de avond *daalt*, doet U juichen.

¹⁰ U zag om naar het land en gaf het overvloed,

U maakt het zeer rijk;
de beek van God is vol water;
U geeft hun koren; ja, zó geeft U het:

¹¹ U doordrenkt zijn omgeploegde aarde,
U doet *water in* zijn voren dalen,
U doorweekt het met regendruppels,
U zegent zijn gewas.

¹² U kroont het jaar van Uw goedheid,
Uw voetstappen druipen van overvloed,

¹³ zij bedruipen de weiden van de woestijn.

De heuvels omgorden zich met vreugde.

¹⁴ De velden zijn bekleed met kuddes,
de dalen zijn bedekt met koren;
zij juichen, ook zingen zij.

LOFLIED OP DE GROTE DADEN VAN GOD

66 Een lied, een psalm, voor de koorleider.

Juich voor God, heel de aarde!

² Zing psalmen voor Zijn heerlijke Naam,
geef Hem lof *en* eer.^{*}

³ Zeg tegen God: Hoe ontzagwekkend bent U *in* Uw werken!

Om de grootheid van Uw macht veinzen
Uw vijanden dat zij zich aan U onderwerpen.

⁴ Laat heel de aarde zich voor U neerbuigen en voor U psalmen zingen,
laat zij *voor* Uw Naam psalmen zingen.

Sela

64:7 *uiterst... op zoek* - Letterlijk: zij voltrekken een onderzoek dat te onderzoeken is.

66:2 *geef Hem lof en eer* - Letterlijk: stel eer Zijn lof.

⁵ Kom en zie Gods daden;
ontzagwekkend is *Zijn* doen voor de
mensenkinderen.
⁶ Hij heeft de zee veranderd in het droge;
zij zijn te voet door de ^a rivier gegaan;
daar hebben wij ons in Hem verblijd.
⁷ Hij heerst eeuwig met Zijn macht,
^c Zijn ogen houden de wacht over de
heidenvolken.
Laten de opstandigen zich niet verheffen.
Sela

⁸ Loof, volken, onze God;
laat het geluid van Zijn roem horen,
⁹ Die onze ziel *weer* het leven geeft,
en niet toelaat dat onze voet wankelt.

¹⁰ Want U hebt ons beproefd, o God,
U hebt ons gelouterd, zoals men zilver
loutert.
¹¹ U had ons in het net gebracht,
U had een knellende band om ons middel
gelegd,
¹² U had de sterveling over ons hoofd
doen rijden.
Wij waren in het vuur en in het water
gekomen,
maar U hebt ons uitgeleid naar de
oervloed.

¹³ Ik zal met brandoffers Uw huis
binnengaan;
ik zal aan U mijn geloften nakomen,
¹⁴ die mijn lippen hebben geuit
en mijn mond heeft uitgesproken in mijn
nood.

¹⁵ Brandoffers van mestvee zal ik U
brengen,
samen met de offergeur van rammen;
ik zal runderen met bokken *als offer*
bereiden. *Sela*

¹⁶ Kom, luister, allen die God vrezen,
en ik zal vertellen
wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.
¹⁷ Ik riep tot Hem met mijn mond,
en Hij werd geroemd door mijn tong.
¹⁸ Had ik in mijn hart onrecht op het oog
gehad,
de Heere zou mij niet hebben gehoord.

¹⁹ Voorwaar, God heeft naar mij
geluisterd,
Hij heeft acht geslagen op mijn luide
gebed.
²⁰ Gelooft zij God, Die mijn gebed niet
heeft afgewezen,
en Zijn goedertierenheid mij niet heeft
onthouden.

DE VOLKEN ZULLEN GOD LOVEN

67 Een psalm, een lied, voor de koor-
leider, bij snarenspeel.

² God zij ons genadig en zegene ons;
^a Hij doe Zijn aangezicht over ons lichten.
Sela

³ Dan zal men op de aarde Uw weg
kennen,
onder alle heidenvolken Uw heil.
⁴ De volken zullen U, o God, loven;
de volken zullen U loven, zij allen.

⁵ De natieën zullen zich verblijden en
juichen,
omdat U de volken rechtvaardig zult
oordelen;
de natieën op de aarde zult U leiden. *Sela*
⁶ De volken zullen U, o God, loven;
de volken zullen U loven, zij allen.

⁷ De aarde heeft haar opbrengst gegeven;
God, onze God, zegent ons.
⁸ God zegent ons
en alle einden der aarde zullen Hem
vrezten.

OVERWINNINGSLIED

68 Een psalm, een lied van David,
voor de koorleider.

² God staat op, Zijn vijanden worden
overal verspreid;
wie Hem haten, vluchten voor Zijn
aangezicht.

³ U verdrijft *hen*, zoals rook verdreven
wordt;
zoals was smelt voor vuur
komen de goddelozen om voor Gods
aangezicht.

⁴ Maar de rechtvaardigen verblijden zich,

^a Ex. 14:21 enz. ^b Joz. 3:14 enz. ^c 2 Kron. 16:9; Job 28:24; Ps. 33:13 ^d Num. 6:25; Ps. 4:7 ^e Num. 10:35

zij springen op van vreugde voor Gods
aangezicht
en zijn van blijdschap vrolijk.

⁵ Zing voor God, zing psalmen voor Zijn
Naam;
baan de wegen voor Hem Die door de
vlakten rijdt,
want HEERE is Zijn Naam;
spring op van vreugde voor Zijn
aangezicht.

⁶ Vader van de wezen en Rechter van de
weduwen:
ddt is God in Zijn heilige woning;
⁷ een God Die eenzamen in een huisgezin
plaats,
Die gevangenen uitleidt in voorspoed;
maar de opstandigen wonen in een dor
land.

⁸ O God, toen U voor Uw volk uittrok,
toen U voortschreed door de wildernis,
Sela

⁹ *beefde de aarde,*
ook droop de hemel voor Gods
aangezicht;
zelfs deze Sinaï beefde,
voor het aangezicht van God, de God van
Israël.

¹⁰ U hebt zeer milde regen doen druipen,
o God;
U hebt Uw eigendom versterkt,
toen het uitgeput raakte.
¹¹ Uw kudde woonde daar;
U maakte *Uw eigendom* door Uw
goedheid gereed
voor de ellendige, o God.

¹² De Heere gaf *stof tot spreken*;
de boodschapsters van goede tijding
vormden een groot leger.

¹³ De koningen van de legermachten
vluchtten weg, zij vluchtten weg;
maar zij die thuis bleef, deelde de buit uit.

¹⁴ Al lag u tussen twee rijen ovenstenen,

*toch zult u schitteren als vleugels van een
duif, overtrokken met zilver
en zijn veren met bewerkt groenglanzend
goud.*

¹⁵ Toen de Almachtige de koningen in *het
land overal* verspreide,
sneeuwde het op *de berg Zalmon*.

¹⁶ De berg Basan is een machtige berg,
de berg Basan is een berg met vele
toppen.

¹⁷ Waarom, gebergte met al uw toppen,
kijkt u met afgunst
naar ¹⁸ *deze berg, die God als Zijn woning
heeft begeerd?*
Ja, de HEERE zal er voor altijd wonen.

¹⁸ De strijdswagens van God zijn tweemaal
tienduizend, ontelbare duizenden.
De Heere is bij hen, een Sinaï in
heiligheid.

¹⁹ *U bent opgevaren naar omhoog, U
hebt gevangenen weggevoerd,*
U hebt gaven genomen *om uit te delen*
onder de mensen,
ja, ook aan opstandigen: *om bij U te
wonen, HEERE God!*

²⁰ Geloofd zij de Heere;
dag aan dag overlaadt Hij ons.
Die God is onze zaligheid. *Sela*

²¹ Die God is ons een God van volkomen
zaligheid;
bij de HEERE, de Heere, zijn uitkomsten
tegen de dood.

²² Ja, God zal de kop van Zijn vijanden
verpletteren,
de harige schedel van wie met zijn
schuldige wandel doorgaat.²³

²³ De Heere heeft gezegd: Ik breng u terug
uit ²⁴ *Basan;*
Ik breng u terug uit ²⁵ *de diepten van de
zee,*

²⁴ opdat u uw voet kunt baden in bloed,
*en de tong van uw honden zijn deel krijgt
van de vijanden.*

⁴ Ex. 19 ⁵ Ps. 87:1,2; 132:13 ⁶ Efez. 4:8 ⁷ Num. 21:33 ⁸ Ex. 14:29

68:16 *machtige berg* - Letterlijk: berg van God. **68:19** *gevangenen weggevoerd* - Letterlijk: gevangenen als gevangenen weggevoerd. **68:22** *wie ... doorgaat* - Letterlijk: wie in zijn schulden wandelt.

²⁵ O God, zij hebben Uw intocht gezien,
de intocht van mijn God, mijn Koning, in
het heiligdom.

²⁶ De zangers gingen voorop, de
snarenspeleers daarachter,
in het midden de trommelende meisjes.

²⁷ Loof God in de samenkomsten,
loof de Heere, u die voortkomt uit de bron
van Israël.

²⁸ Daar is Benjamin, de kleine, die over
hen heerste,
daar zijn de vorsten van Juda, hun
gezelschap,
de vorsten van Zebulon, de vorsten van
Naftali.

²⁹ Uw God heeft uw kracht *aan u*
geboden;
versterk, o God, wat U aan ons gedaan
hebt!

³⁰ Omwille van Uw tempel in Jeruzalem
zullen koningen U ^ageschenken brengen.

³¹ Bestraf de *wilde* dieren in het riet,
de horde stieren onder de kalveren van
de volken,
hem die zich onderwerpt met stukken
zilver.

Hij heeft de volken uitgestrooid *die*
vreugde vinden in oorlog.

³² Vorstelijke gezanten zullen uit Egypte
komen,
Cusj zal zich haasten zijn handen naar
God *uit te strekken*.

³³ Koninkrijken van de aarde, zing voor
God;

zing psalmen voor de Heere, *Sela*

³⁴ Die rijdt door de aloude hemel der
hemelen;

zie, Hij laat Zijn stem klinken, een stem
met macht.

³⁵ Geef macht aan God;
Zijn majesteit is over Israël
en Zijn macht *tot* in de wolken.

³⁶ O God, U bent ontzagwekkend vanuit
Uw heiligdommen;
de God van Israël, Hij geeft het volk
kracht en sterkte.

Geloofd zij God!

GEBED OM REDDING

69 *Een psalm van David, voor de
koorleider, op 'De lilies'.*

² Verlos mij, o God,
want het water is tot aan de ziel
gekomen.

³ Ik ben gezonken in bodemloze modder,
waarin men niet kan staan;
ik ben gekomen in de waterdiepten
en de vloed overspoelt mij.

⁴ Ik ben moe van mijn roepen,
mijn keel is ontstoken;
mijn ogen zijn bezwaken,
omdat ik steeds hoop op mijn God.

⁵ Wie mij zonder reden haten,
zijn talrijker dan de haren van mijn
hoofd;
wie mij willen ombrengen en om valse
redenen mijn vijand zijn,
zijn machtig geworden;
wat ik niet geroofd heb, moet ik toch
teruggeven.

⁶ O God, U weet van mijn dwaasheid,
mijn schulden zijn voor U niet verborgen.

⁷ Laat door mij niet beschaamd worden
wie U verwachten, Heere, HEERE van de
legermachten;
laat door mij niet te schande worden
wie U zoeken, o God van Israël.

⁸ Want ter wille van U draag ik smaad,
schande heeft mijn gezicht bedekt.

⁹ Een vreemde ben ik geworden voor
mijn broeders,
een onbekende voor de kinderen van
mijn moeder.

¹⁰ ^bWant de ijver voor Uw huis heeft mij
verteerd;
al de smaad van wie U smaden, is op mij
gevallen.

¹¹ Ik weende, terwijl mijn ziel vastte,
maar het werd mij tot allerlei smaad.

¹² Ik deed een rouwgewaad aan als mijn
kleed,
maar ik werd hun tot een spreekwoord.

^a 1 Kon. 10:10,24,25; 2 Kron. 32:23; Ps. 72:10; 76:12 ^b Joh. 2:17; Rom. 15:3

¹³ Wie in de poort zitten, praten over mij,
ik ben een spottiel van wie sterkedrank
drinken.

¹⁴ Maar wat mij betreft, mijn gebed richt
zich tot U, HEERE;
er is een tijd van welbehagen, o God,
vanwege Uw grote goedertierenheid;
verhoor mij in de trouw van Uw heil.

¹⁵ Ontruk mij aan het slijk en laat mij niet
wegzinken,
laat mij gered worden van wie mij haten,
en uit de waterdiepten.

¹⁶ Laat de watervloed mij niet
overspoelen,
de diepte mij niet verslinden,
de put zijn mond boven mij niet sluiten.

¹⁷ Verhoor mij, HEERE, want Uw
goedertierenheid is rijk;
zie mij aan naar Uw grote
barmhartigheid.

¹⁸ Verberg Uw aangezicht niet voor Uw
dienaar,
want *de angst* benauwt mij; verhoor mij
spoedig.

¹⁹ Nader tot mijn ziel, bevrijd haar;
verlos mij omwille van mijn vijanden.

²⁰ U kent mijn smaad en mijn schaamte
en mijn schande;

allen die mij benauwen, zijn U bekend.*

²¹ Smaad heeft mijn hart gebroken en ik
ben zeer zwak;
ik heb gewacht op medeleven, maar het
is er niet,
op troosters, maar ik heb ze niet
gevonden.

²² Ja, ^azij hebben mij gal als mijn voedsel
gegeven,
in mijn dorst hebben zij mij zure wijn
laten drinken.

²³ ^bLaat hun tafel voor hen tot een strik
worden
en voor hun gasten tot een val.*

²⁴ Laat hun 'ogen verduisterd worden,
zodat zij niet zien;
doe hun heupen voortdurend wankelen.

²⁵ Stort over hen Uw gramschap uit,
laat Uw brandende toorn hen treffen.

²⁶ ^cLaat hun tentenkamp verwoest
worden,
in hun tenten geen bewoner zijn.

²⁷ Want wie U geslagen hebt, vervolgen
zij,
en zij spreken spottend over de smart
van wie U verwondde.

²⁸ Voeg misdaad bij hun misdaad,
laat hen niet komen tot Uw
gerechtigheid.

²⁹ Laat hen uitgewist worden uit het boek
des levens,
laat hen bij de rechtvaardigen niet
opgeschreven worden.

³⁰ Ik echter ben ellendig en lijd pijn;
laat Uw heil, o God, mij in een veilige
vesting zetten.

³¹ Ik zal Gods Naam loven met gezang
en Hem met dankzegging groot maken.

³² Het zal de HEERE aangenamer zijn dan
een rund
of een jonge stier met hoornen en
gespleten hoeven.

³³ Als de zachtmoedigen *dit* zien, zullen zij
zich verblijden;
u die God zoekt, uw hart zal leven.
³⁴ Want de HEERE hoort de armen,
Hij veracht Zijn gevangenen niet.

³⁵ Laten hemel en aarde Hem loven,
de zeeën en al wat daarin krioelt.

³⁶ Want God zal Sion verlossen
en de steden van Juda herbouwen;
daar zullen zij wonen en het bezitten.

³⁷ Het nageslacht van Zijn dienaren zal
het in erfelijk bezit krijgen;
wie Zijn Naam liefhebben, zullen daarin
wonen.

^a Matt. 27:34,48; Mark. 15:23; Joh. 19:28,29 ^b Rom. 11:9 ^c Jes. 6:9; 29:10; 44:18; Rom. 11:10 ^d Hand. 1:20

69:17 *rijk* - Letterlijk: goed. 69:20 *zijn U bekend* - Letterlijk: zijn vóór U. 69:23 *en voor... val* - sv: en tot volle vergelding tot een valstrik. De sv volgt hier de Septuaginta.

GEBED OM SPOEDIGE HULP

70 Een psalm van David, voor de koorleider, om te doen gedenken.

^{2a} Haast U, o God, om mij te redden;
HEERE, kom mij *spoedig* te hulp.

^{3b} Laat beschaamd en rood van schaamte worden
wie mij naar het leven staan;
laat terugwijken en te schande worden
wie vreugde vinden in mijn onheil.
⁴ Laat als loon voor hun smaad
terugkeren
wie zeggen: Haha!

⁵ Laat in U vrolijk en verblijd zijn
allen die U zoeken;
laat wie Uw heil liefhebben, voortdurend
zeggen:
Laat God groot gemaakt worden!

⁶ Maar ik ben ellendig en arm;
o God, kom *spoedig* tot mij.
U bent mijn Hulp en mijn Bevrijder.
HEERE, wacht niet langer!

GEBED OM BESCHERMING IN DE OUDERDOM

71 Tot U, HEERE, heb ik de toevlucht
genomen;
laat mij niet voor eeuwig beschaamd
worden.

² Red mij door Uw gerechtigheid en
bevrijd mij,
neig Uw oor tot mij en verlos mij.

³ Wees mij tot een rots om daarin te
wonen,
om voortdurend daarin te gaan.
U hebt bevel gegeven om mij te
verlossen,
want U bent mijn rots en mijn burch!

⁴ Mijn God, bevrijd mij uit de hand van de
goddeloze,
uit de hand van wie onrecht bedrijft en
van wie wreed is.

⁵ Want U bent mijn hoop, Heere HEERE,

mijn vertrouwen vanaf mijn jeugd.
⁶ Op U heb ik gesteund van de *moeder*-
schoot af,
van de baarmoeder af* bent U mijn
Helper;
voortdurend zal mijn lof van U zijn.

⁷ Ik ben voor velen als een teken geweest,
maar U bent mijn sterke toevlucht.

⁸ Laat mijn mond vervuld worden met
Uw lof
en met Uw luister, de hele dag.

⁹ Verwerp mij niet ten tijde van de
ouderdom;
verlaat mij niet nu mijn kracht vergaat.

¹⁰ Want mijn vijanden spreken over mij;
wie op mijn ziel loeren, beraadslagen
samen,

¹¹ en zeggen: God heeft hem verlaten,
jaag *hem* na en grijp hem, want er is
niemand die reddt.

¹² O God, blijf niet ver van mij;
mijn God, kom mij *spoedig* te hulp.

¹³ Laat beschaamd en vernietigd
worden
wie mijn tegenstanders zijn;
laat met smaad en schande bedekt
worden
wie mijn onheil zoeken.

¹⁴ Maar ik blijf voortdurend hopen
en zal U nog meer loven.*

¹⁵ Mijn mond zal van Uw gerechtigheid
vertellen,
van Uw heil de hele dag,
hoewel ik de afmetingen *ervan* niet weet.

¹⁶ Ik zal komen met de machtige daden
van de Heere HEERE,
ik zal Uw gerechtigheid in herinnering
roepen, de Uwe alleen.

¹⁷ O God, U hebt mij onderwezen vanaf
mijn jeugd
en tot nu toe verkondig ik Uw wonderen.

¹⁸ Ja, ook nu de ouderdom en grijsheid
gekomen is –
verlaat mij niet, o God,

* Ps. 40:14 enz. ^a Ps. 35:4,26; 71:13 ^c Ps. 22:6; 25:2,3; 31:2,3; Jes. 49:23 ^e Ps. 35:4,26; 40:15; 70:3
71:6 van de baarmoeder af - Letterlijk: vanaf de ingewanden van mijn moeder. **71:14** en zal
U nog meer loven - Letterlijk: en zal al Uw lof nog groter maken.

totdat ik *deze* generatie Uw *sterke* arm
verkondigd heb,
alle nakomelingen Uw macht.

¹⁹ Uw gerechtigheid, o God, *reikt* tot in de
hoogte,
want U hebt grote dingen gedaan.
O God, wie is aan U gelijk?

²⁰ U, Die mij veel benauwdheden en
ellende hebt doen zien,
U zult mij weer levend maken en mij
weer optrekken
uit de diepe wateren van de aarde.

²¹ U zult mijn aanzien vergroten
en mij omringen met Uw troost.*

²² Ook ik zal U loven met de luit*
en Uw trouw *prijzen*, mijn God;
ik zal voor U psalmen zingen met de harp,
Heilige van Israël!

²³ Mijn lippen zullen vrolijk zingen,
wanneer ik psalmen voor U zal zingen,
mijn ziel, die U verlost hebt.

²⁴ Ja, mijn tong zal de hele dag
Uw gerechtigheid tot uiting brengen,
want zij zijn beschaamd, ja, zij zijn rood
van schaamte geworden
wie mijn onheil zoeken.

GEBED VOOR SALOMO

72 Voor Salomo.

O God, geef de koning Uw recht
en Uw gerechtigheid aan de zoon van de
koning.

² Dan zal hij over Uw volk rechtspreeken
met gerechtigheid
en over Uw ellendigen met recht.

³ De bergen zullen voor het volk vrede
dragen
en de heuvels, met gerechtigheid.

⁴ Hij zal de ellendigen van het volk recht
doen,
Hij zal de kinderen van de arme
verlossen
en de onderdrukker verbrijzelen.

⁵ Zij zullen U vrezen, ^azolang de zon en de
maan er zijn,
van generatie op generatie.

⁶ Hij zal neerdalen als ^bregen op het
gemaaide *veld*,
als regendruppels die de aarde
bevochtigen.

⁷ In Zijn dagen zal de rechtvaardige tot
bloei komen;
er zal grote vrede zijn, tot de maan er niet
meer is.

⁸ Hij zal heersen van zee tot zee,
van de rivier *de Eufraat* tot de einden der
aarde.

⁹ De woestijnbewoners zullen voor Hem
neerbukken,
Zijn vijanden zullen het stof opklippen.

¹⁰ De koningen van Tarsis en de
kustlanden
zullen schatting brengen;
de koningen van Sjeba en Seba
zullen schatten aanvoeren.

¹¹ Ja, alle koningen zullen zich voor Hem
neerbuigen,
alle heidenvolken zullen Hem dienen.

¹² ^cWant Hij zal de arme redden die om
hulp roept,
en de ellendige, en wie geen helper heeft.

¹³ Hij zal de geringe en arme sparen
en de ziel van de armen verlossen.

¹⁴ Hij zal hun ziel van list en geweld
bevrijden,
hun bloed is kostbaar in Zijn ogen.

¹⁵ Hij zal leven!
Men zal Hem van het goud van Sjeba
geven,
men zal voortdurend voor Hem bidden,
de hele dag zal men Hem zegenen.

¹⁶ Is er een handvol koren op het land,
op de top van de bergen,
de vrucht daarvan zal ruisen als de
Libanon;
de stedelingen zullen bloeien als het
gewas op de aarde.

^a Ps. 89:37,38 ^b 2 Sam. 23:4 ^c Job 29:12

71:21 en ... *troost* - Letterlijk: en U zult omringen, U zult mij troosten. 71:22 *met de luit*
- Letterlijk: met het voorwerp van de luit.

¹⁷ Zijn Naam zal voor eeuwig blijven;
zolang de zoon er is, wordt Zijn Naam van
kind tot kind voortgeplant.

Zij zullen in Hem gezegend worden;
alle heidenvolken zullen Hem gelukkig
prijzen.

¹⁸ Geloofd zij de HEERE God, de God van
Israël;

Hij doet wonderen, Hij alleen.

¹⁹ Geloofd zij voor eeuwig Zijn heerlijke
Naam;*

laat heel de aarde met Zijn heerlijkheid
vervuld worden.

Amen, ja, amen.

²⁰ Hier eindigen de gebeden van David, de
zoon van Isai.

BOEK DRIE (Psalm 73-89)

TOCH DICHT BIJ GOD

73 Een psalm van Asaf.

Ja, God is goed voor Israël,
voor hen die zuiver van hart zijn.

² Maar wat mij betreft, mijn voeten
waren bijna uitgeleden,

mijn schreden waren haast uitgeschoten,
³ want ik was jaloers op de dwazen,
toen ik de vrede van de goddelozen zag.

⁴ Tot aan hun dood zijn er immers geen
boeien,
en hun kracht is fris.

⁵ Zij verkeren niet in moeiten, *zoals*
andere stervelingen,
en worden niet gekweld met *andere*
mensen.

⁶ Daarom hangt de hoogmoed hun als
een ketting *om de nek*,
het geweld bedekt hen *als* een mantel.

⁷ Hun ogen puilen uit van vet,
zij hebben de inbeeldingen van *hun* hart
overtroffen.

⁸ Zij spotten en spreken boosaardig van
onderdrukking,
zij spreken uit de hoogte.

⁹ Zij zetten hun mond op tegen de hemel,
hun tong wandelt *hen* rond op de
aarde.

¹⁰ Daarom kan *Gods* volk ertoe komen,
wanneer er een volle *beker* water voor
hen uitgeperst wordt,

¹¹ dat zij zeggen: Hoe kan God het weten?
Zou de Allerhoogste er weet van hebben?

¹² Zie, dezen zijn goddeloos,
toch hebben zij in de wereld rust en
vermeerderen *hun* vermogen.

¹³ Ja, voor niets heb ik mijn hart gezuiverd
en mijn handen in onschuld gewassen.

¹⁴ Want de hele dag word ik gekweld
en mijn bestraffing is er elke morgen.

¹⁵ Als ik zou zeggen: Ik zal ook zo spreken,
zie, ik zou ontrouw zijn aan al Uw
kinderen.*

¹⁶ Toch heb ik nagedacht om dit te
kunnen begrijpen,
maar het was moeite in mijn ogen,
¹⁷ totdat ik Gods heiligdom binnenging
en op hun einde lette.

¹⁸ Ja, U zet hen op gladde plaatsen,
U doet hen in verwoesting vallen.

¹⁹ Hoe worden zij in een ogenblik tot een
verwoesting!
Zij worden weggevaagd, komen om door
verschrikkingen.

²⁰ Zoals een droom *vervaagt* bij het
ontwaken,
zult U, Heere, als *U* wakker wordt, hun
beeld verachten.

²¹ Toen mijn hart verbitterd was
en ik in mijn nieren geprikkeld werd,
²² hoe onverstandig was ik toen, ik wist
niets!

Ik was een redeloos dier bij U.

²³ Ik zal echter voortdurend bij U zijn,
U hebt mijn rechterhand gegrepen.

* Job 21:7 enz.; Ps. 37:1; Jer. 12:1,2

72:19 *Zijn heerlijke Naam* - Letterlijk: de Naam van Zijn heerlijkheid. 73:15 *al Uw kinderen*
- Letterlijk: de generatie van Uw kinderen.

²⁴ U zult mij leiden door Uw raad,
daarna zult U mij *in* heerlijkheid
opnemen.

²⁵ Wie heb ik *behalve U* in de hemel?
Naast U vind ik nergens vreugde in op de
aarde.

²⁶ Bezwijkt mijn lichaam en mijn hart,
dan is God de rots van mijn hart
en voor eeuwig mijn deel.

²⁷ Want zie, wie zich ver van U houden,
zullen omkomen;
U verdelgt allen die als in hoerij U
verlaten.

²⁸ Maar wat mij betreft, het is voor mij
goed dicht bij God te zijn.
Ik neem mijn toevlucht tot de Heere
HEERE,
om al Uw werken te vertellen.

KLAAGLIED OVER HET VERWOESTE HEILIGDOM

74 Een onderwijzing van Asaf.

O God, waarom hebt U *ons* voor altijd
verstoten?

Waarom ontbrandt Uw toorn tegen de
schapen van Uw weide?

² Denk aan Uw gemeente, die U vanouds
verworven hebt,
de stam *die* Uw eigendom is, *die* U verlost
hebt,
de berg Sion, waarop U gewoond hebt.
³ Richt Uw voeten naar wat voor altijd
verwoest is,
want de vijand heeft alles in het
heiligdom vernield.

⁴ Uw tegenstanders tierden midden in
Uw ontmoetingsplaatsen;
daar stelden zij hun *zegetekens* als
eretekens op.

⁵ Zij raakten bekend als *lieden*
die hun bijlen opheffen in dicht
geboonte.

⁶ Zo sloegen zij al de gravingen ervan
met houwelen en mokers in stukken.

⁷ ^a Zij staken Uw heiligdom in brand;

tot de grond toe ontheiligden zij de
woning van Uw Naam.

⁸ Zij zeiden in hun hart: Laten wij de
gezamenlijk plunderen!
Zij verbrandden al Gods ontmoetings-
plaatsen in het land.

⁹ Onze tekenen zien wij niet, er is geen
profeet meer;
er is niemand onder ons die weet
hoelang *nog*.

¹⁰ Hoelang, o God, zal de tegenstander U
smaden?

Zal de vijand Uw Naam voor altijd
lasteren?

¹¹ Waarom trekt U Uw hand terug, Uw
sterke rechterhand?
Trek haar uit het midden van Uw boezem.
Maak er een eind aan!

¹² Toch is God mijn Koning van oudsher,
Die heil brengt hier op aarde.*

¹³ ^b U hebt door Uw macht de zee
gespleten,
U hebt de koppen van de zeemonsters in
de wateren vermorzeld.

¹⁴ U hebt de koppen van de Leviathan
verbrijzeld,
U hebt hem tot voedsel gegeven aan het
volk in de woestijn.

¹⁵ ^c U hebt een bron en een beek
doormidden gespleten,
^d U hebt altijd stromende rivieren laten
uitdrogen.

¹⁶ De dag is van U, ook de nacht behoort U
toe,
^e U hebt het licht en de zon hun plaats
gegeven.

¹⁷ U hebt alle grenzen van de aarde
vastgesteld;
zomer en winter, U hebt ze geformeerd.

¹⁸ Denk hieraan, de vijand heeft de HEERE
gesmaad,
een dwaas volk heeft Uw Naam
gelasterd.

^a 2 Kon. 25:9 ^b Ex. 14:21 enz. ^c Ex. 17:5,6; Num. 20:11; Ps. 105:41; Jes. 48:21 ^d Joz. 3:13 enz. ^e Gen. 1:14 enz.

74:12 *hier op aarde* - Letterlijk: in het midden van de aarde.

¹⁹ Geef aan de *wilde* dieren de ziel van Uw tortelduif niet over, vergeet niet voor altijd het volk van Uw ellendigen.

²⁰ Aanschouw het verbond, want de duistere oorden van het land zijn vol woningen van geweld.

²¹ Laat de verdrukte niet beschaamd terugkeren, laat de ellendige en arme Uw Naam loven.

²² Sta op, o God, voer Uw rechtszaak, denk aan de smaad *die* dwazen U de hele dag *aandoen*.

²³ Vergeet het geroep van Uw tegenstanders niet; het gejoel van wie tegen U opstaan, stijgt voortdurend op.

GOD IS RECHTER

75 Voor de koorleider, *op* 'Richt niet te gronde'; een psalm van Asaf, een lied.

² Wij loven U, o God, wij loven U; Uw Naam is nabij; men vertelt Uw wonderen.

³ Wanneer ik ontvangen heb wat *voor mij* bestemd is, zal ik billijk oordelen.

⁴ Het land en al zijn bewoners smolten weg, *maar* ik heb zijn pilaren vastgezet. *Sela*

⁵ Ik heb gezegd tegen de dwazen: Doe niet zo dwaas, en tegen de goddelozen: Hef uw hoorn niet op.

⁶ Hef uw hoorn niet naar omhoog, spreek *niet* met hooghartig *uitgestoken* hals.

⁷ Want niet uit het oosten of uit het westen of uit de woestijn *komt* het verhogen, ⁸ maar God is Rechter:

Hij vernedert de een en verhoogt de ander.

⁹ Want in de hand van de HEERE is een beker.

Daarin schuimt de wijn, overvloedig gekruid.

Hij schenkt eruit; zelfs zijn droesem moeten alle goddelozen van de aarde tot op de bodem opdrinken.

¹⁰ Maar ik zal het voor eeuwig verkondigen,

ik zal voor de God van Jakob psalmen zingen.

¹¹ Ik zal alle hoorns van de goddelozen afhakken,

de hoorns van de rechtvaardige worden omhooggeheven.

GODS MAJESTEIT EN MACHT

76 Voor de koorleider, bij snarenspel, een psalm van Asaf, een lied.

² God is bekend in Juda, Zijn Naam is groot in Israël.

³ In Salem is Zijn hut, en Zijn woning in Sion.

⁴ Daar brak Hij de vurige pijlen van de boog, het schild, het zwaard en de strijd. *Sela*

⁵ U bent schitterender *en* machtiger dan de roofzuchtige bergen.

⁶ 'De heldhaftigen' werden beroofd terwijl zij sluimerden en sliepen,' geen van de strijdbare mannen vond *nog kracht in* zijn handen.

⁷ Door Uw bestraffing, o God van Jakob, vielen strijdswagen en paard in een diepe slaap.

⁸ U, ontzagwekkend bent U! Wie zal voor Uw aangezicht bestaan, zodra Uw toorn *ontvlamt*?

⁹ U liet een oordeel uit de hemel horen; de aarde vreesde en werd stil,

¹⁰ toen U, o God, opstond ten oordeel,

75:9 tot op de bodem opdrinken - Letterlijk: opdrinken drinken. **76:6 heldhaftigen** - Letterlijk: machtigen van hart. **76:6 sluimerden en sliepen** - Letterlijk: hun slaap sluimerden. **76:8 zodra ... ontvlamt** - Letterlijk: van toen Uw toorn.

om alle zachtmoedigen van de aarde te verlossen. *Sela*

¹¹ Want de woede van mensen zal U tot lof zijn,
wat aan woede overblijft, zult U beuegelen.

¹² Doe geloften en kom ze aan de HEERE,
uw God, na,
u allen die Hem omringt!
Laten ze Hem Die te vrezen is, geschenken brengen,

¹³ Die de adem van vorsten als druiven afsnijdt,
Die gevreesd is bij de koningen van de aarde.

VERTROUWEN IN AANVECHTING

77 Voor de koorleider, over Jeduthun, van Asaf, een psalm.

² Mijn stem *klinkt* tot God en ik roep,
mijn stem *klinkt* tot God en Hij zal mij aanhoren.

³ Op de dag van mijn benauwdheid zocht ik de Heere,
mijn hand was 's nachts uitgestrekt en verslapte niet,
mijn ziel weigerde getroost te worden.

⁴ Dacht ik aan God, dan kermde ik;
peinsde ik, dan bezweek mijn geest. *Sela*

⁵ U hield mijn ogen wakend,^{*}
ik was verontrust en sprak niet.

⁶ Ik overdacht de dagen vanouds,
de jaren van *vroegere* eeuwen.

⁷ Ik dacht aan mijn snarenspeel,
's nachts peinsde ik in mijn hart,
en mijn geest onderzocht:

⁸ Zou de Heere *dan* in alle eeuwigheid verstoten
en voortaan niet meer goedgezind zijn?
⁹ Houdt Zijn goedertierenheid voor altijd op?

Komt aan *Zijn* toezegging een einde, van
generatie op generatie?

¹⁰ Heeft God vergeten genadig te zijn?

Of heeft Hij Zijn barmhartigheid door toorn afgesloten? *Sela*

¹¹ Toen zei ik: Dit krenkt mij,
maar de rechterhand van de Allerhoogste verandert.^{*}

¹² Ik zal de daden van de HEERE gedenken,
ja, ik zal denken aan Uw wonderen van oudsher.

¹³ Ik zal al Uw werken overdenken
en over Uw daden spreken.

¹⁴ O God, Uw weg is in het heiligdom.
Wie is een God zo groot als God?

¹⁵ U bent de God Die ^awonderen doet,
U hebt Uw macht bekendgemaakt onder de volken.

¹⁶ U hebt Uw volk door *Uw sterke* arm verlost,
de nakomelingen van Jakob en van Jozef.
Sela

¹⁷ De ^bwateren zagen U, o God,
de wateren zagen U, zij beefden,
ook de diepe wateren sidderden.

¹⁸ De wolken goten water uit,
de hemel gaf geluid,
ook vlogen Uw pijlen overal heen.

¹⁹ Het geluid van Uw donder *klonk* in het rond,
de bliksemlitsen verlichtten de wereld,
de aarde sidderde en beefde.

²⁰ Uw weg was door de zee,
Uw pad door grote wateren,
en Uw voetstappen werden niet bekend.

²¹ U leidde Uw volk ^aals een kudde
door de hand van Mozes en Aäron.

DE LIEFDE VAN GOD VOOR ZIJN ONDANKBAAR VOLK

78 Een onderwijzing van Asaf.

Mijn volk, neem mijn onderricht ter ore,
neig uw oor tot de woorden van mijn mond.

² Ik wil mijn mond met spreuken opendoen

^a Ex. 15:11 ^b Ex. 14:21 ^c Ex. 14:24 ^d Ps. 78:52; 80:2 ^e Ps. 49:5; Matt. 13:35

77:5 U ... *wakend* - Letterlijk: U hield de wachten van mijn ogen. **77:11** *maar* ... *verandert* - Of: dat de rechterhand van de Allerhoogste verandert.

en van aloude verborgenheden doen
overvloeien,

³ die wij gehoord hebben en weten
en onze vaders ons verteld hebben.

⁴ Wij zullen ze niet verbergen voor hun
kinderen,
maar aan de volgende generatie
de loffelijke daden van de HEERE
vertellen,
Zijn kracht en Zijn wonderen, die Hij
gedaan heeft.

⁵ Want Hij heeft een getuigenis ingesteld
in Jakob,

een wet vastgesteld in Israël;
die heeft Hij onze vaders geboden
om ze hun kinderen bekend te maken,

⁶ opdat de volgende generatie ze zal
kennen,
de kinderen die geboren zullen worden,
en zij opstaan en ze *weer* aan hun
kinderen vertellen;

⁷ zodat zij hun hoop op God stellen
en Gods daden niet vergeten,
maar Zijn geboden in acht nemen,

⁸ en niet worden als hun vaders:
een ⁹opstandige en ongehoorzame
generatie,
een generatie *die* zijn hart niet richtte op
God

en van wie de geest niet trouw was aan
God.

⁹ De zonen van Efraïm, gewapende
boogschutters,
keerden om op de dag van de strijd.

¹⁰ Zij namen Gods verbond niet in acht
en weigerden te wandelen in Zijn wet.

¹¹ Zij vergaten Zijn daden
en Zijn wonderen, die Hij hun had laten
zien.

¹² Voor *de ogen* van hun vaders had Hij
wonderen gedaan
in het land Egypte, *in* het gebied van
Zoan.

¹³ Hij spleet de zee doormidden en deed
hen erdoor gaan,
de wateren deed Hij rechtop staan als een
dam.

¹⁴ Hij leidde hen overdag met een wolk,
de hele nacht met een lichtend vuur.*

¹⁵ Hij spleet de rotsen doormidden in de
woestijn
en liet hen overvloedig drinken als *uit*
diepe wateren.

¹⁶ Want Hij bracht stromen voort uit de
rots
en deed water neerstorten als rivieren.

¹⁷ Toch gingen zij door met tegen Hem te
zondigen:

zij tergden de Allerhoogste in de dorre
wildernis.

¹⁸ Zij stelden God in hun hart op de proef:
zij vroegen om voedsel, overeenkomstig
hun verlangen.*

¹⁹ Zij spraken tegen God en zeiden:
Zou God een tafel gereed kunnen maken
in de woestijn?

²⁰ Zie, Hij heeft de rots geslagen,
zodat er water uitvloeide
en er beken overvloedig uitstroomden.
Zou Hij ook brood kunnen geven?
Zou Hij Zijn volk van vlees kunnen
voorzien?

²¹ Daarom hoorde de HEERE *het* en werd
verbolgen;
een vuur ontstak tegen Jakob,
ja, toorn laaide op tegen Israël.

²² Want zij geloofden niet in God
en vertrouwden niet op Zijn heil.

²³ Hij gebod de wolken daarboven
en opende de deuren van de hemel:

²⁴ Hij liet manna op hen regenen om te
eten

en gaf hun hemels koren.

²⁵ Eenieder at het brood van de
machten;

³ Deut. 4:9; 6:7 ⁴ Ex. 32:9; 33:3,5; 34:9; Deut. 9:6,13; 31:27 ⁵ Ex. 14:21 ⁶ Ex. 13:21; Ps. 105:39 ⁷ Ex. 17:6; Num. 20:11; Ps. 105:41; 1 Kor. 10:4 ⁸ Num. 11:1,4 ⁹ Ex. 17:6; Num. 20:11 ¹⁰ Num. 11:1 enz. ¹¹ Ex. 16:14 ¹² Joh. 6:31; 1 Kor. 10:3

78:14 lichtend vuur - Letterlijk: licht van vuur. **78:18 overeenkomstig hun verlangen** - Letterlijk: tot hun zielen.

Hij zond hun proviand tot verzadiging toe.

²⁶ Hij deed de oostenwind opsteken langs de hemel en voerde door Zijn macht de zuidenwind aan.

²⁷ Hij liet vlees op hen regenen als stof en gevleugelde vogels als zand van de zee.

²⁸ Hij deed het vallen midden in Zijn kamp, rondom Zijn woningen.

²⁹ Toen aten zij en werden volop verzadigd, omdat Hij hun bracht wat zij begeerden.

³⁰ Zij waren van hun begeerte *nog* niet gekomen,

hun voedsel was nog in hun mond,

³¹ of Gods toorn laaide tegen hen op: Hij doodde de welgedane *mensen* onder hen en velde de besten van Israël neer.

³² Ondanks dit alles zondigden zij nog en geloofden zij niet door middel van Zijn wonderen.

³³ Daarom deed Hij hun dagen vergaan in vergankelijkheid, en hun jaren in verschrikking.

³⁴ Wanneer Hij hen doodde, vroegen zij naar Hem en keerden terug en zochten God ernstig.

³⁵ Dan dachten zij eraan dat God hun rots was en God, de Allerhoogste, hun Verlosser.

³⁶ Maar zij vleiden Hem met hun mond en logen tegen Hem met hun tong.

³⁷ Want hun hart was niet standvastig bij Hem, en zij waren niet trouw aan Zijn verbond.

³⁸ Maar Hij was barmhartig en verzoende de ongerechtigheid, Hij richtte *hen* niet te gronde, maar wendde dikwijls Zijn toorn af, en wekte Zijn volle grimmigheid niet op.

³⁹ Hij dacht eraan dat zij broze schepselen^a waren, een windvlaag, die gaat en niet terugkeert.

⁴⁰ Hoe vaak tergden zij Hem in de woestijn,

bedroefden zij Hem in de wildernis!

⁴¹ Want telkens weer stelden zij God op de proef en beperkten de Heilige van Israël.

⁴² Zij dachten niet *meer* aan Zijn *machtige* hand,

aan de dag dat Hij hen van de tegenstander verlost,

⁴³ toen Hij Zijn tekenen verrichtte in Egypte

en Zijn wonderen in het gebied van Zoan.

⁴⁴ Hun rivieren veranderde Hij in bloed, en ook hun stromen, zodat zij niet konden drinken.

⁴⁵ Hij zond steekvliegen onder hen, die hen verteerden, en kikkers, die hen te gronde richtten.

⁴⁶ Hij gaf hun gewas aan de zwerm sprinkhaan, aan de veldsprinkhaan hun opbrengst.

⁴⁷ Hij doodde hun wijnstok door de hagel, hun wilde vijgenbomen door grote hagelstenen.

⁴⁸ Ook leverde Hij hun dieren aan de hagel over, hun vee aan de vurige bliksemflitsen.

⁴⁹ Hij zond Zijn brandende toorn op hen af,

verbolgenheid, gramschap, benauwdheid,

Hij zond een menigte boden van rampen.

⁵⁰ Hij baande een pad voor Zijn toorn, Hij ontrukte hun ziel niet aan de dood,

⁵¹ hun dieren leverde Hij over aan de pest.

⁵² Hij trof al het eerstgeborene in Egypte,

^a Num. 11:31 ^b Num. 11:33; 1 Kor. 10:5 ^c Ex. 7:20 ^d Ex. 8:24 ^e Ex. 8:6 ^f Ex. 10:13 ^g Ex. 9:23 ^h Ex. 9:6
Ex. 12:29; Ps. 105:36

78:39 *broze schepselen* - Letterlijk: vlees.

de eerste vruchten van de mannelijke kracht in de tenten van Cham.

⁵² Hij liet Zijn volk als schapen wegtrekken en leidde hen als een kudde door de woestijn.

⁵³ Ja, Hij leidde hen veilig, zodat zij niet angstig waren,

^a want de zee had hun vijanden bedolven.

⁵⁴ Hij bracht hen naar Zijn heilig grondgebied, naar deze berg, die Zijn rechterhand verworven had.

⁵⁵ Hij verdreef de heidenvolken voor hun ogen,

^b verdeelde hun erfelijk bezit door een meetsnoer en deed de stammen van Israël in hun tenten wonen.

⁵⁶ Maar zij stelden God, de Allerhoogste, op de proef en tergden Hem, en namen Zijn getuigenissen niet in acht.

⁵⁷ Zij werden afkerig en handelden trouweloos, zoals hun vaders, zij keerden zich om als een bedrieglijke boog.

⁵⁸ Zij verwekten Hem tot toorn door hun offerhoogten,

^c verwekten Hem tot na-ijver door hun afgodsbeelden.

⁵⁹ God hoorde het en werd verolgen, Hij verachtte Israël zeer.

⁶⁰ Daarom verliet Hij de tabernakel te Silo, de tent waarin Hij woonde onder de menschen.

⁶¹ Hij gaf Zijn macht over in gevangenschap, Zijn luister in de hand van de tegenstander.

⁶² Hij leverde Zijn volk over aan het zwaard en werd verolgen op Zijn eigendom.

⁶³ Het vuur verteerde hun jongemannen, hun jonge vrouwen werden niet geprezen.

⁶⁴ Hun priesters vielen door het zwaard, hun weduwen weenden niet.

⁶⁵ Toen ontwaakte de Heere als iemand die slaapt, als een held die juicht van de wijn.

⁶⁶ Hij sloeg Zijn tegenstanders vanachter, Hij deed hun voor eeuwig smaadt aan.

⁶⁷ Hij verwierp de tent van Jozef, de stam Efraïm verkoos Hij niet.

⁶⁸ Maar Hij verkoos de stam Juda, de berg Sion, die Hij liefhad.

⁶⁹ Hij bouwde Zijn heiligdom, als hoogten, en vast als de aarde, die Hij voor eeuwig grondvestte.

⁷⁰ Hij verkoos Zijn dienaar David en haalde hem bij de schaapskooien vandaan.

⁷¹ Van achter de zogende schapen deed Hij hem komen

^b om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israël, Zijn eigendom.

⁷² Hij heeft hen geweid met een oprecht hart en hen geleid met zeer bekwame hand.*

KLACHT OVER DE ONDERGANG VAN JERUZALEM

79 Een psalm van Asaf.

O God, heidenvolken zijn in Uw eigendom gekomen, zij hebben Uw heilige tempel verontreinigd, zij hebben Jeruzalem tot een puinhoop gemaakt.

² Zij hebben de dode lichamen van Uw dienaren aan de vogels in de lucht tot voedsel gegeven, het vlees van Uw gunstelingen aan de wilde dieren van het land.

* Ex. 14:27,28; 15:10 ^a Joz. 13:7; Ps. 136:21,22 ^c Deut. 32:16,21 ^d 1 Sam. 4:10,11 ^e 1 Sam. 4:11,18,19

^f 1 Sam. 5:6; 6:4 ^g 1 Sam. 16:11; 2 Sam. 7:8 ^h 2 Sam. 5:2; 1 Kron. 11:2

78:72 met zeer bekwame hand - Letterlijk: met inzichten van zijn handpalmen.

³ Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem
als water vergoten
en er was niemand die hen begroef.

⁴ ^aWij zijn voor onze burenen tot smaad
geworden,
tot spot en schimp voor wie ons
omringen.

⁵ ^bHoelang *nog*, HEERE? Zult U voor altijd
toornig zijn?
Hoelang zal Uw na-ijver branden als
vuur?

⁶ ^cStort Uw grimmigheid uit over de
heidenvolken,
die U niet kennen;
over de koninkrijken
die Uw Naam niet aanroepen.
⁷ Want men heeft Jakob verslonden,
zij hebben zijn *lieflijke* woning verwoest.

⁸ ^dDenk niet aan onze vroegere misdaden,
haast U, laat Uw barmhartigheid ons te
hulp komen,
want wij zijn volledig uitgeteerd.
⁹ Help ons, o God van ons heil,
omwille van de eer van Uw Naam;
red ons en doe verzoening over onze
zonden,
omwille van Uw Naam.

¹⁰ Waarom zouden de heidenvolken
zeggen:
Waar is hun God?
Laat de wraak voor het vergoten bloed
van Uw dienaren
bekend worden voor onze ogen onder de
heidenvolken.

¹¹ Laat het gekerm van de gevangenen
voor Uw aangezicht komen,
laat wie ten dode zijn opgeschreven,^{*}
overeenkomstig de grootheid van Uw
arm het leven behouden.

¹² Vergeld onze burenen zeventvoudig de
smaad in hun boezem
die zij U, Heere, aangedaan hebben.

¹³ Dan zullen wij, Uw volk en de schapen
van Uw weide,
U voor eeuwig loven;
van generatie op generatie
zullen wij van Uw roem vertellen.

GEBED OM HET HERSTEL VAN ISRAËL

80 Voor de koorleider, op 'De lelies';
een getuigenis, een psalm van
Asaf.

² Herder van Israël, neem ter ore,
U, Die Jozef als schapen leidt.
U, Die troont tussen de cherubs,
verschijn blinkend!

³ Wek Uw macht op voor de *ogen van*
Efraïm, Benjamin en Manasse
en kom ons verlossen.^{*}

⁴ O God, breng ons terug;
⁵ doe Uw aangezicht lichten, dan zullen
wij verlost worden.

⁶ HEERE, God van de legermachten,
hoelang zal Uw *toorn* branden
tegen het gebed van Uw volk?

⁷ U geeft hun tranenbrood te eten
en laat hun tranen drinken uit een
maatbeker.

⁸ U hebt ons voor onze burenen tot een *bron*
van ruzie gemaakt,

⁹ onze vijanden spotten onder elkaar.

¹⁰ O God van de legermachten, breng ons
terug;
doe Uw aangezicht lichten, dan zullen wij
verlost worden.

¹¹ U hebt een wijnstok uit Egypte
uitgegraven,
de heidenvolken verdreven en hém
geplant.

¹² U hebt *een plaats* voor hem bereid
en hem wortel doen schieten,^{*}
zodat hij *heel* het land vulde.

¹³ De bergen zijn met zijn schaduw bedekt
geweest,
zijn takken waren *als* machtige ceders.^{*}

^aPs. 44:14; 80:7 ^bPs. 89:47 ^cJer. 10:25 ^dJes. 64:9 ^ePs. 4:7; 31:17; 67:2; Dan. 9:17 ^fPs. 44:14; 79:4
79:11 *wie ... opgeschreven* - Letterlijk: de zonen van de dood. **80:3** *kom ons verlossen*
- Letterlijk: kom tot verlossing van ons. **80:10** *hem ... schieten* - Letterlijk: zijn wortels
wortel doen schieten. **80:11** *machtige ceders* - Letterlijk: ceders van God.

¹² Hij breidde zijn ranken uit tot aan de zee,
zijn jonge loten tot aan de rivier.

¹³ Waarom hebt U een bres geslagen in zijn muren,
zodat alle voorbijgangers op de weg hem leegplukken?

¹⁴ Het zwijn uit het woud heeft hem losgewroet,
het wild van het veld heeft hem afgegraasd.

¹⁵ O God van de legermachten, keer toch terug;
kijk *neer* uit de hemel en zie.

Zie om naar deze wijnstok,
¹⁶ de stam die Uw rechterhand geplant heeft,

en dat om de Zoon, Die U voor Uzelf sterk gemaakt hebt.

¹⁷ *De wijnstok* is met vuur verbrand, is afgekap;
Uw volk komt om door de bestraffing van Uw aangezicht.

¹⁸ Laat Uw hand rusten op de Man van Uw rechterhand,
op de Mensenzoon, *Die* U voor Uzelf sterk gemaakt hebt.

¹⁹ Dan zullen wij ons niet van U afkeren;
behoud ons in het leven, dan zullen wij Uw Naam aanroepen.

²⁰ HEERE, God van de legermachten, breng ons terug;
doe Uw aangezicht lichten, dan zullen wij verlost worden.

FEESTLIED EN KLAAGZANG

81 Voor de koorleider, op 'De Gittith',
een psalm van Asaf.

² Zing vrolijk voor God, onze kracht;
juich voor de God van Jakob.

³ Hef psalmgezang aan en laat de tamboerijn horen,
de lieflijke harp met de luit.

⁴ Blaas op de bazuin bij nieuwemaan,
bij vollemaan, op onze feestdag.

⁵ Want dit is een verordening in Israël,
een bepaling van de God van Jakob.

⁶ Hij heeft deze ingesteld tot een getuigenis in Jozef,
nadat Hij opgetrokken was tegen het land Egypte.
Daar, zei Israël, heb ik een taal gehoord
die ik niet verstond.

⁷ Ik heb de last van mijn schouder weggenomen,
zijn handen hebben de manden losgelaten.*

⁸ In de benuwdheid riep u en Ik redde u,
Ik antwoordde u uit de schuilplaats van de donder;
Ik beproefde u bij het water van Meriba.
Sela

⁹ Mijn volk, *zei Ik*, luister, en Ik zal onder u getuigen;
Israël, als u naar Mij luisterde!

¹⁰ Er mag onder u geen andere god zijn,
u mag zich voor geen vreemde god neerbuigen.

¹¹ Ik ben de HEERE, uw God,
Die u uit het land Egypte leidde.
Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vullen.

¹² Maar Mijn volk heeft naar Mijn stem niet geluisterd,
Israël is tegenover Mij onwillig geweest.

¹³ Daarom gaf Ik hen over aan hun verharde hart,*
zodat zij in hun *eigen* opvattingen voortgingen.

¹⁴ Och, had Mijn volk naar Mij geluisterd,
was Israël in Mijn wegen gegaan!

¹⁵ In korte *tijd* zou Ik hun vijanden onderworpen hebben
en Mijn hand gekeerd hebben tegen hun tegenstanders.

¹⁶ Wie de HEERE haten, zouden zich geveinsd aan Hem onderworpen hebben;

81:7 *Ik heb ... weggenomen* - Letterlijk: Ik heb zijn schouder van de last weggenomen.
81:7 *hebben ... losgelaten* - Letterlijk: zijn van de manden voorbijgegaan. **81:13** *hun verharde hart* - Letterlijk: de verharding van hun hart.

maar hún tijd zou voor eeuwig geweest zijn:

¹⁷ Hij zou van de beste* tarwe te eten gegeven hebben, ja, ik zou u verzadigd hebben met honing uit de rots.

VERMANING AAN ONRECHTVAARDIGE RECHTERS

82 Een psalm van Asaf.

God staat in de vergadering van God, Hij oordeelt te midden van de goden:

² Hoelang zult u onrechtvaardig oordelen en de goddelozen bevoordelen?* *Sela*

³ Doe recht aan de geringe en de wees, bewijs de ellendige en de arme gerechtigheid.

⁴ Bevrijd de geringe en de arme, ontruk *hem* aan de hand van de goddelozen.

⁵ Zij weten niets en begrijpen niets, zij wandelen steeds in de duisternis rond; *daarom* wankelen alle fundamenteën van de aarde.

⁶ Ik heb *wel* gezegd: U bent goden, u bent allen zonen van de Allerhoogste; ⁷ toch zult u sterven als een mens, zoals iedere andere vorst* zult u vallen.

⁸ Sta op, o God, oordeel de aarde, ⁹ want U bezit alle volken.

GEBED OM STRAF VOOR DE VIJAND

83 Een lied, een psalm van Asaf.

² O God, zwijg niet, houd U niet doof, wees niet stil, o God!

³ Want zie, Uw vijanden tieren, wie U haten, steken *hun* hoofd omhoog.

⁴ Zij beramen listig een heimelijke aanslag tegen Uw volk en beraadslagen tegen Uw beschermelingen.

⁵ Kom, zeiden zij, laten wij hen uitroeien, zodat zij geen volk meer zijn en aan de naam van Israël niet meer gedacht wordt.

⁶ Want samen hebben zij *in hun* hart beraadslaagd; *dezen* hebben een verbond tegen U gesloten:

⁷ de tenten van Edom en de Ismaëlieten, Moab en de Hagrieten,

⁸ Gebal, Ammon en Amalek, Filistea met de bewoners van Tyrus.

⁹ Ook Assyrië heeft zich bij hen aangesloten, zij zijn voor de zonen van Lot een *sterke* arm geweest. *Sela*

¹⁰ Doe met hen als met Midian, als met Sisera, als met Jabin aan de beek Kison: ¹¹ zij zijn weggevaagd te Endor, zij zijn geworden tot mest op de aardbodem.

¹² Maak hen *en* hun edelen als Oreb en als Zeëb, al hun vorsten als Zebah en als Zalmuna, ¹³ die zeiden: Laten wij *deze* woningen van God voor onszelf in bezit nemen.

¹⁴ Mijn God, maak hen als een werveldistel, als stoppels voor de wind. ¹⁵ Zoals vuur een woud verbrandt, zoals de vlam de bergen verzengt,

¹⁶ achtervolg hen zó met Uw storm, jaag hun schrik aan met Uw wervelwind. ¹⁷ Bedek* hun gezicht met schande, dan zullen zij, *HEERE*, Uw Naam zoeken.

¹⁸ Laten zij beschaamd en door schrik overmand zijn tot in eeuwigheid, laten zij rood van schaamte worden en omkomen.

* Spr. 24:11 ⁵ Ps. 2:8; Hebr. 1:2

81:17 *de beste* - Letterlijk: het vet van. **82:2** *de goddelozen bevoordelen* - Letterlijk: aangezichten van goddelozen verheffen. **82:7** *iedere andere vorst* - Letterlijk: een van de vorsten. **83:17** *Bedek* - Letterlijk: vul.

¹⁹ Dan zullen zij weten, dat U – Uw Naam is HEERE! – U alleen de Allerhoogste bent over de hele aarde.

VERLANGEN NAAR HET HEILIGDOM

84 Voor de koorleider, op 'De Gittith'; een psalm, van de zonen van Korach.

² Hoe lieflijk zijn Uw woningen, HEERE van de legermachten.

³ ^aMijn ziel verlangt, ja, bezwijkt zelfs van verlangen

naar de voorhoven van de HEERE; mijn hart en mijn lichaam roepen het uit tot de levende God.

⁴ Zelfs vindt de mus een huis en de zwaluw haar nest, waarin zij haar jongen legt: bij Uw altaren, HEERE van de legermachten, mijn Koning en mijn God.

⁵ Welzalig zijn zij die in Uw huis wonen, zij loven U voortdurend. *Sela*

⁶ Welzalig de mens van wie de kracht in U is – in hun hart zijn de gebaande wegen.

⁷ Gaan zij door het dal van de moerbeibomen, dan maken zij *God* tot hun bron; ook zal de regen *hen* overvloedig^a bedekken.

⁸ Zij gaan voort van kracht tot kracht, zij zullen verschijnen voor God in Sion.

⁹ HEERE, God van de legermachten, luister naar mijn gebed, neem *het* ter ore, o God van Jakob. *Sela*

¹⁰ O God, ons schild, zie en aanschouw het aangezicht van Uw gezalfde.

¹¹ Want één dag in Uw voorhoven is beter dan duizend *elders*; ik verkoos liever te staan op de drempel van het huis van mijn God dan lang te wonen in de tenten van de goddeloosheid.

¹² Want God, de HEERE, is een zon en een schild,

de HEERE zal genade en eer geven, Hij zal het goede niet onthouden aan hen die in oprechtheid *hun weg* gaan.

¹³ HEERE van de legermachten, ^bwelzalig de mens die op U vertrouwt.

ZEGEN ONS LAND

85 Een psalm, voor de koorleider, van de zonen van Korach.

² U bent Uw land goedgezind geweest, HEERE, U bracht een omkeer in de gevangenschap van Jakob.

³ De ongerechtigheid van Uw volk hebt U weggenomen,

U hebt al hun zonden bedekt. *Sela*

⁴ U hebt al Uw verbolgenheid weggenomen, U hebt Zich van Uw brandende toorn afgewend.

⁵ Breng ons terug, o God van ons heil, doe Uw toorn over ons teniet.

⁶ Zult U voor eeuwig toornig op ons zijn, Uw toorn laten duren van generatie op generatie?

⁷ Zou U ons niet 'weer levend maken, zodat Uw volk zich in U verblijdt?

⁸ Toon ons Uw goedertierenheid, HEERE, geef ons Uw heil.

⁹ Ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal, want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstelingen van vrede spreken; maar laten zij niet tot dwaasheid terugkeren.

¹⁰ Ja, Zijn heil is nabij hen die Hem vrezen, zodat er eer in ons land woont.

¹¹ Goedertierenheid en trouw ontmoeten elkaar,

^agerechtigheid en vrede kussen *elkaar*.

¹² Trouw komt op uit de aarde, gerechtigheid ziet uit de hemel neer.

¹³ Ook geeft de HEERE het goede,

^aPs. 42:2; 63:2 ^bPs. 2:12; 34:9 ^cPs. 71:20 ^dHebr. 7:2
84:7 overvloedig - Letterlijk: zegeningen.

en geeft ons ^aland zijn opbrengst.

¹⁴ Gerechtigheid gaat voor Zijn aangezicht uit,
Hij zet *haar* langs de weg *waar* Zijn
voetstappen *staan*.

GEBED IN GROTE VERDRUKKING

86 Een gebed van David.

HEERE, neig Uw oor, verhoor mij,
want ik ben ellendig en arm.

² Bewaar mijn ziel, want ik ben *Uw*
gunsteling;

U, mijn God, verlos Uw dienaar, die op U
vertrouwt.

³ Wees mij genadig, Heere,
want ik roep tot U de hele dag.

⁴ Verblijd de ziel van Uw dienaar,
want tot U, Heere, hef ik mijn ziel op.

⁵ U, Heere, bent immers goed, mild om te
vergeven
en rijk aan goedertierenheid voor allen
die U aanroepen.

⁶ HEERE, neem mijn gebed ter ore,
sla acht op mijn luide smeekbeden.

⁷ ^bIn de dag van mijn benauwdheid roep
ik U aan,
want U verhoort mij.

⁸ Onder de goden is niemand U gelijk,
Heere;

^c werken als de Uwe zijn er niet.

⁹ Al de heidenvolken, die U gemaakt hebt,
Heere,
zullen komen, zich voor Uw aangezicht
neerbuigen
en Uw Naam eren.

¹⁰ Want U bent groot en doet wonderen,
U bent God, U alleen.

¹¹ ^d Leer mij, HEERE, Uw weg,
ik zal in Uw waarheid wandelen,
maak mijn hart één om Uw Naam te
vrezén.

¹² Heere, mijn God, ik zal U loven met heel
mijn hart,

ik zal Uw Naam voor eeuwig eren.

¹³ Want Uw goedertierenheid is groot
over mij,
U hebt mijn ziel aan het diepst van het
graf ontrukkt.

¹⁴ O God, ^e hoogmoedigen staan tegen mij
op,
een horde geweldplegers staat mij naar
het leven,
zij houden U niet voor *ogen*.

¹⁵ Maar U, Heere, ^f bent een barmhartig en
genadig God,
geduldig en rijk aan goedertierenheid en
trouw.

¹⁶ Wend U tot mij en wees mij genadig,
geef Uw dienaar Uw kracht,
verlos de zoon van Uw dienaars.

¹⁷ Doe aan mij een teken ten goede;
zodat wie mij haten *het* zien en
beschaamd worden,
wanneer U, HEERE, mij geholpen en
getroost hebt.

DE HEERLIJKHEID VAN SION

87 Een psalm, een lied van de zonen
van Korach.

Zijn fundament rust op de heilige bergen.

² De HEERE heeft de poorten van Sion lief
boven alle woningen van Jakob.

³ Zeer heerlijke dingen worden over u
gesproken,
stad van God! *Sela*

⁴ Ik noem Rahab en Babel onder wie Mij
kennen;

zie, de Filistijn en de Tyriër, met de
Cusjiet:

die zijn daar geboren.

⁵ Van Sion wordt gezegd:
Man voor man is erin geboren.
De Allerhoogste Zelf doet haar
standhouden.

⁶ De HEERE telt hen *erbij*,
wanneer Hij de volken opschrijft,
en *zegt*: Deze is daar geboren. *Sela*

⁷ De zangers evenals zij die *in reien*
dansen, *zingen*:

^a Ps. 67:7 ^b Ps. 50:15 ^c Deut. 3:24; Ps. 136:4 ^d Ps. 25:4; 27:11; 119:33 ^e Ps. 54:5 ^f Ex. 34:6; Num.
14:18; Neh. 9:17; Ps. 103:8; 145:8; Joël 2:13

Al mijn bronnen zijn in u!

GEBED IN ZWARE BEPROEVING

88 Een lied, een psalm van de zonen van Korach, voor de koorleider, op Machalath Leannoth; een onderwijzing van Heman, de Ezrahiet.

² HEERE, God van mijn heil, overdag en in de nacht *kom ik* voor U en roep ik.

³ Laat mijn gebed voor Uw aangezicht komen, neig Uw oor tot mijn roepen.

⁴ Want mijn ziel is verzadigd van ellende, mijn leven raakt *bijna* het graf.

⁵ Ik word gerekend tot hen die in de kuil neerdalen, ik ben geworden als een man zonder kracht,

⁶ afgezonderd onder de doden, net als de gesneuvelde, die in het graf liggen:

aan hen denkt U niet meer! Zij zijn afgesneden van Uw hand.

⁷ U hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duistere oorden, in diepten.

⁸ Uw grimmigheid leunt op mij, U hebt *mij* neergedrukt door al Uw golven. *Sela*

⁹ Mijn bekenden hebt U ver van mij verwijderd, U hebt mij tot iets gruwelijks voor hen gemaakt;

ik ben opgesloten en kan er niet uit komen.

¹⁰ Mijn oog is treurig van ellende; HEERE, ik roep tot U de hele dag, ik strek mijn handen naar U uit.

¹¹ Zou U wonderen doen aan de doden? Of zouden gestorvenen opstaan en U loven? *Sela*

¹² Zou er van Uw goedertierenheid in het graf verteld worden, van Uw trouw in het verderf?

¹³ Zouden Uw wonderen bekend worden in de duisternis,

Uw gerechtigheid in het land van vergetelheid?

¹⁴ Ik echter, ik roep tot U, HEERE, mijn gebed komt U tegemoet in de morgen.

¹⁵ HEERE, waarom verstoot U mijn ziel? *Waarom* verbergt U Uw aangezicht voor mij?

¹⁶ Ellendig ben ik en stervende van jongs af, ik draag Uw bedreigingen, ik ben radeloos.

¹⁷ Uw brandende *toorn* gaat over mij heen, Uw verschrikkingen doen mij omkomen.

¹⁸ De hele dag omringen ze mij als water, ze omsingelen mij, allemaal.

¹⁹ Geliefden en vrienden hebt U ver van mij verwijderd, mijn bekenden zijn duisternis.

LOFLIED EN KLACHT

89 Een onderwijzing van Ethan, de Ezrahiet.

² Ik zal de *blijken* van goedertierenheid van de HEERE eeuwig bezingen, van generatie op generatie Uw trouw met mijn mond bekendmaken.

³ Want ik heb gezegd: Uw goedertierenheid zal voor eeuwig gebouwd worden;

Uw trouw hebt U vast doen staan in de hemel zelf.

⁴ Ik heb – *sprak U* – een verbond gesloten met Mijn uitverkorene, Ik heb Mijn dienaar David gezwoeren:

⁵ Ik zal uw nakomelingen tot in eeuwigheid stand doen houden, uw troon bouwen van generatie op generatie. *Sela*

⁶ *Daarom* looft de hemel Uw wonderen, HEERE, ja, *prijst men* Uw trouw in de gemeente van de heiligen.

⁷ Want wie kan in de hemel met de HEERE gemeten worden?

^a Ps. 19:2

Wie is de HEERE gelijk onder de machtige vorsten?

⁸ God is zeer geducht in de raad van de heiligen
en ontzagwekkend boven allen die Hem omringen.

⁹ HEERE, God van de legermachten, wie is als U?
Groot van macht *bent U*, HEERE; Uw trouw omringt U.

¹⁰ U heerst over de overmoed van de zee; wanneer haar golven zich verheffen, stilt U ze.

¹¹ U hebt Rahab als een dodelijk gewonde verbrijzeld,
U hebt Uw vijanden verstrooid met Uw sterke arm.

¹² De hemel is van U, ja, de aarde is van U; de wereld en al wat ze bevat, die hebt U gegrondvest.

¹³ Het noorden en het zuiden, die hebt U geschapen,
Tabor en Hermon zingen vrolijk om Uw Naam.

¹⁴ U hebt een arm met macht,
Uw hand is sterk, Uw rechterhand verheven.

¹⁵ Gerechtigheid en recht zijn het fundament van Uw troon,
goedertierenheid en trouw gaan voor Uw aangezicht uit.

¹⁶ Welzalig het volk dat de klank van de *bazuin* kent,
zij wandelen, HEERE, in het licht van Uw aangezicht.

¹⁷ Zij verheugen zich de hele dag in Uw Naam
en worden door Uw gerechtigheid verheven.

¹⁸ Want U bent het sieraad van hun kracht;
door Uw welbehagen zal onze hoorn opgeheven worden.

¹⁹ Want ons schild is van de HEERE, onze koning van de Heilige van Israël.

²⁰ Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd:
Ik heb een held van hulp voorzien,
Ik heb een verkorene uit het volk verheven.

²¹ Ik heb David, Mijn dienaar, gevonden;
met ^a Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.

²² Mijn hand zal hem doen standhouden, ja, Mijn arm zal hem sterk maken.

²³ ^e Geen vijand zal hem overweldigen, geen onrechtvaardige^e zal hem onderdrukken.

²⁴ Maar Ik zal zijn tegenstanders verpletteren voor zijn *ogen*, wie hem haten, zal Ik treffen.

²⁵ Mijn trouw en Mijn goedertierenheid zullen met hem zijn,
zijn hoorn zal in Mijn Naam opgeheven worden.

²⁶ Ik zal zijn hand op de zee leggen, zijn rechterhand op de rivieren.

²⁷ 'Hij zal tot Mij roepen: U bent mijn Vader,
mijn God en de rots van mijn heil.

²⁸ Ja, Ik zal hem tot een eerstgeboren zoon maken,
tot de allerhoogste van de koningen van de aarde.

²⁹ Ik zal Mijn goedertierenheid tegenover hem voor eeuwig houden,
aan Mijn verbond met hem trouw blijven.

³⁰ Ik zal zijn nageslacht voor eeuwig laten bestaan
en zijn troon als de dagen van de hemel.

³¹ ^g Als zijn kinderen Mijn wet verlaten en in Mijn bepalingen niet gaan,

³² als zij Mijn verordeningen ontheiligen en Mijn geboden niet in acht nemen,

^a Ps. 24:1,2 ^b Ps. 97:2 ^c Ps. 85:14 ^d 1 Sam. 16:1,13 ^e 2 Sam. 7:10 ^f 2 Sam. 7:14; Hebr. 1:4,5 ^g 2 Sam. 7:14

89:7 *machtige vorsten* - Letterlijk: zonen van God; zie ook Ps. 29:1. **89:23** *onrechtvaardige* - Letterlijk: zoon van onrecht.

³³ dan zal Ik hun overtreding met de roede straffen
en hun ongerechtigheid met slagen.

³⁴ Maar Mijn goedertierenheid zal Ik bij hem niet wegnemen
en in Mijn trouw niet falen.

³⁵ Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen
en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen.

³⁶ ^aEens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid:
Nooit zal Ik tegen David liegen!

³⁷ Zijn nageslacht zal voor eeuwig blijven,
zijn troon zal vóór Mij zijn, *vast* als de zon.

³⁸ Hij zal *voor* eeuwig standhouden, zoals de maan;
de getuige *hoog* aan de hemel is trouw.
Sela

³⁹ Maar *Ú* hebt *hem* verstoten en verworpen,
U bent verbolgen geworden op Uw gezalfde.

⁴⁰ U hebt het verbond met Uw dienaar tenietgedaan,
U hebt zijn daadeem ontheilgd en op de aarde *geworpen*.

⁴¹ U hebt een bres geslagen in al zijn muren,
U hebt zijn vestingen in puin gelegd.

⁴² ^bAlle voorbijgangers op de weg hebben hem beroofd;
zijn burenen is hij tot smaad geworden.

⁴³ U hebt de rechterhand van zijn tegenstanders verheven,
U hebt al zijn vijanden verblijd.

⁴⁴ Ja, U hebt de scherpte van zijn zwaard gekeerd,
U hebt hem in de strijd geen stand doen houden.

⁴⁵ U hebt zijn luister doen ophouden,
U hebt zijn troon op de aarde neergestoten.

⁴⁶ U hebt de dagen van zijn jeugd verkort,

U hebt hem met schaamte bedekt. *Sela*

⁴⁷ Hoelang *nog*, HEERE? Zult U Zich voor altijd verbergen?

Hoelang zal Uw grimmigheid branden als een vuur?

⁴⁸ Bedenk hoe kort mijn levensduur is.
Waarom zou U alle mensenkinderen tevergeefs geschapen hebben?

⁴⁹ Welke man leeft er die de dood niet zien zal,
die 'zijn ziel bevrijden zal uit de greep van het graf? *Sela*

⁵⁰ Heere, waar zijn Uw vroegere *blijken* van goedertierenheid?

⁵¹ U hebt ze David gezworen bij Uw trouw.

⁵² Denk, Heere, aan de smaad van Uw dienaren;
de hoon van alle grote volken, die ik in mijn binnenste^c meedraag.

⁵³ Daarmee smaden Uw vijanden, HEERE,
daarmee smaden zij de voetstappen van Uw gezalfde.

⁵⁴ De HEERE zij voor eeuwig geloofd.
Amen, ja, amen.

BOEK VIER (Psalm 90-106)

DE EEUWIGE GOD EN DE VERGANKELIJKE MENS

90 Een gebed van Mozes, de man Gods.

Heere, *Ú* bent ons een toevlucht geweest van generatie op generatie.

² *Al* vóór de bergen geboren waren en U de aarde en de wereld voortgebracht had,
ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid bent U God.

³ U doet de sterveling terugkeren tot stof en zegt: Keer terug, mensenkinderen.

⁴ Want duizend jaren zijn in Uw ogen

^a Hebr. 6:13,17,18 ^b Ps. 80:13 ^c Ps. 49:10,16 ^d 2 Sam. 7:15
89:51 *mijn binnenste* - Letterlijk: mijn boezem.

als de dag van gisteren, wanneer die voorbijgegaan is,
of *als* een wake in de nacht.

⁵ U spoelt hen weg, zij zijn *als de* slaap.
In de morgen zijn zij als het gras *dat*
opkomt.

⁶ in de morgen bloeit het en komt het op,
's avonds wordt het afgesneden en het
verdort.

⁷ Want wij vergaan door Uw toorn,
door Uw grimmigheid worden wij door
schrik overmand.

⁸ U stelt onze ongerechtigheden voor Uw
ogen,
onze verborgen *zonden* in het licht van
Uw aangezicht.

⁹ Want al onze dagen gaan voorbij door
Uw vervolgenheid,
wij brengen onze jaren door als een
gedachte.

¹⁰ De dagen van onze jaren: daarin zijn
zeventig jaren,
of, als wij *zeer sterk* zijn, tachtig jaren,
maar het beste daarvan is moeite en
verdriet,
want het wordt snel afgesneden en wij
vliegen heen.

¹¹ Wie kent de kracht van Uw toorn
en Uw vervolgenheid, *wie weet* hoezeer U
te vrezen bent?

¹² Leer *ons* zó onze dagen tellen,
dat wij een wijs hart verkrijgen.

¹³ Keer terug, HEERE, hoelang *nog*?
Laat het U berouwen over Uw dienaren.

¹⁴ Verzadig ons in de morgen met Uw
goedertierenheid,
dan zullen wij juichen en verblijd zijn,
tijdens al onze dagen.

¹⁵ Verblijd ons overeenkomstig de dagen
waarin U ons verdrukt hebt,
overeenkomstig de jaren *waarin* wij het
kwade gezien hebben.

¹⁶ Laat Uw werk aan Uw dienaren gezien
worden,

Uw glorie over hun kinderen.

¹⁷ De lieflijkheid van de Heere, onze God,
zij over ons;
bevestig het werk van onze handen over
ons,
ja, het werk van onze handen, bevestig
dat.

GODS BESCHERMING IN GEVAREN

91 Wie in de schuilplaats van de Aller-
hoogste is gezeten,
zal overnachten in de schaduw van de
Almachtige.

² Ik zeg tegen de HEERE: Mijn toevlucht en
mijn burcht,
mijn God, op Wie ik vertrouw!

³ Want Hij zal u redden van de strik van
de vogelvanger,
van de zeer verderfelijke pest.

⁴ Hij zal u beschutten met Zijn vlerken,
onder Zijn vleugels zult u de toevlucht
nemen,
Zijn trouw is een schild en een pantser.

⁵ U zult niet vrezen voor het beangstigen-
de van de nacht,
voor de pijl die overdag aan komt
vliegen,

⁶ voor de pest, die in het donker rondgaat,
voor het verderf dat midden op de dag
verwoest.

⁷ Al zullen er duizend vallen aan uw zijde
en tienduizend aan uw rechterhand –
bij u zal het *onheil* niet komen.

⁸ Slechts met uw ogen zult u het
aanschouwen,
u zult de vergelding aan de goddelozen
zien.

⁹ Want U, HEERE, bent mijn toevlucht.
De Allerhoogste hebt u *tot* uw woning
gemaakt.

¹⁰ Geen onheil zal u overkomen,
geen plaag zal uw tent naderen.

⁴ Ps. 124:7 ⁵ Ps. 57:2 ⁶ Job 5:19,20; Spr. 3:25; Hoogl. 3:8

90:10 *zeer sterk* - Letterlijk: bij krachten. **90:11** *hoezeer ... bent* - Letterlijk: overeenkomstig Uw vreze.

¹¹ ^aWant Hij zal voor u Zijn engelen bevel geven

dat zij u bewaren op al uw wegen.

¹² ^bZij zullen u op de handen dragen, zodat u uw voet aan geen steen stoot.

¹³ ^cOp de ^dfelle leeuw en de adder zult u trappen, u zult de jonge leeuw en de slang vertrapen.

¹⁴ Omdat hij liefde voor Mij opgevat heeft, *zegt God*, zal Ik hem bevrijden; Ik zal hem in een veilige vesting zetten, want hij kent Mijn Naam.

¹⁵ Hij zal Mij aanroepen en Ik zal hem verhoren, in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn, Ik zal hem eruit helpen en hem verheerlijken.

¹⁶ Ik zal hem met lengte van dagen verzadigen, Ik zal hem Mijn heil doen zien.

LOFLIED OP DE GOEDERTIERENHEID VAN DE HEERE

92 Een psalm, een lied, op de sabbatdag.

² Het is goed om de HEERE te loven en voor Uw Naam psalmen te zingen, Allerhoogste;

³ in de morgen Uw goedertierenheid te verkondigen

en Uw trouw in de nachten,

⁴ op het tiensnarig instrument en op de luit, bij snarenspeel op de harp.

⁵ Want U hebt mij verblijd, HEERE, met Uw daden; ik zal vrolijk zingen over de werken van Uw handen.

⁶ HEERE, hoe groot zijn Uw werken, zeer diep zijn Uw gedachten.

⁷ Een onverstandig man weet hier niets van en een dwaas begrijpt dit niet:

⁸ wanneer de goddelozen groeien als gras en allen die onrecht bedrijven, bloeien

om tot in eeuwigheid weggevaagd te worden!

⁹ Maar U bent de Allerhoogste, voor eeuwig de HEERE.

¹⁰ Want zie, Uw vijanden, HEERE, want zie, Uw vijanden zullen omkomen; allen die onrecht bedrijven, zullen *overal* verspreid worden.

¹¹ Maar U zult mijn hoorn opheffen als *die* van een wilde os, ik ben met verse olie overgoten.

¹² Mijn oog zal *de val* aanschouwen van hen die mij bespieden; mijn oren zullen horen wat de kwaaddoeners *overkomt* die tegen mij opstaan.

¹³ De ^arechtvaardige zal groeien als een palmboom, hij zal opgroeien ^aals een ceder op de Libanon.

¹⁴ Wie in het huis van de HEERE geplant zijn, die mogen groeien in de voorhoven van onze God.

¹⁵ In de ouderdom zullen zij nog vruchten dragen, zij zullen fris ^a en groen zijn,

¹⁶ om te verkondigen dat de HEERE waarachtig is;

Hij is mijn rots en in Hem is geen onrecht.

DE HEERE IS KONING

93 De HEERE regeert, Hij is met majesteit bekleed, de HEERE is bekleed *en* heeft Zichzelf omgord met macht.

Ja, vast staat de wereld, hij zal niet wankelen;

² vast staat Uw troon, van oudsher, U bent van eeuwigheid.

³ De rivieren verheffen, HEERE, de rivieren verheffen hun stem, de rivieren verheffen hun gebruis. ⁴ De HEERE in de hoogte is machtiger dan het bruisen van machtige wateren,

^aPs. 34:8; Matt. 4:6; Luk. 4:10 ^bLuk. 4:11 ^cJob 5:22,23 ^dHos. 14:6 ^eRicht. 9:15 92:15 *fris* - Letterlijk: vet.

de machtige golven van de zee.

⁵ Uw getuigenissen zijn zeer betrouwbaar;

de heiligheid is een sieraad voor Uw huis, HEERE,
tot in lengte van dagen.

DE HEERE IS EEN VEILIGE VESTING

94 O God van alle wraak, HEERE,
God van alle wraak, ^averschijn
blinkend!

² Rechter van de aarde, verhef U,
vergeld de hoogmoedigen *naar* wat zij
verdienen.

³ Hoelang zullen de goddelozen, HEERE,
hoelang zullen de goddelozen van
vreugde opspringen,

⁴ *hun mond* doen overvloeien, hoogharti-
ge taal spreken?

Hoelang zullen allen die onrecht
bedrijven, zich beroemen?

⁵ HEERE, zij verbrijzelen Uw volk,
zij verdrukken Uw eigendom.

⁶ De weduwe en de vreemdeling doden
zij;

zij vermoorden de wezen

⁷ en zeggen: "De HEERE ziet het niet,
de God van Jakob merkt het niet."

⁸ "Let op, onverstandigen onder het volk;
dwazen, wanneer zult u verstandig
worden?"

⁹ "Zou Hij Die het oor plant, niet horen?
Zou Hij Die het oog vormt, niet zien?"

¹⁰ Zou Hij Die de heidenvolken bestraft,
niet straffen,
Hij Die de mens kennis bijbrengt?

¹¹ "De HEERE kent de gedachten van de
mens:
vluchtig zijn ze.

¹² Welzalig de man die U bestraft, HEERE,
en die U onderwijst uit Uw wet.

¹³ Zo geeft U hem rust voor dagen van
onheil,

totdat de kuil voor de goddeloze
gegraven wordt.

¹⁴ Want 'de HEERE zal Zijn volk niet in de
steek laten,

Hij zal Zijn eigendom niet verlaten.

¹⁵ Want het oordeel zal weer rechtvaardig
zijn,
alle oprechten van hart zullen ermee
instemmen."

¹⁶ Wie zal voor mij opkomen tegen de
kwaaddoeners?

Wie zal zich voor mij opstellen tegen wie
onrecht bedrijven?

¹⁷ Als de HEERE niet mijn Helper was
geweest,

had mijn ziel bijna in de stilte gewoond.

¹⁸ Toen ik zei: Mijn voet wankelt,
ondersteunde Uw goedertierenheid mij,
HEERE.

¹⁹ Toen mijn gedachten binnen in mij zich
vermenigvuldigden,
verkwikken Uw vertroosting mijn ziel.

²⁰ Zou de zetel van het verderf een
verbintenis met U aangaan,
die onheil sticht bij verordening?

²¹ Zij spannen samen tegen de ziel van de
rechtvaardige,
onschuldig bloed verklaren zij schuldig.

²² Maar de HEERE is mij een veilige vesting
geweest,
mijn God is *mij* tot een rots, mijn
toevlucht.

²³ Hij zal hun onrecht op hen doen
terugkeren,
Hij zal hen in hun slechtheid ombrengen,
de HEERE, onze God, zal hen ombrengen.

LOOF DE HEERE EN WEES HEM GEHOORZAAM

95 Kom, laten wij vrolijk zingen voor
de HEERE,
laten wij juichen voor de rots van ons
heil.

^a Deut. 33:2; Ps. 50:2; 80:2 ^b Ps. 10:11,13; 59:8 ^c Ps. 92:7 ^d Ex. 4:11 ^e 1 Kor. 3:20 ^f 1 Sam. 12:22; Rom. 11:1,2

94:15 zullen ermee instemmen - Letterlijk: en het achterna.

² Laten wij Zijn aangezicht tegemoet gaan met een loflied,
laten wij voor Hem juichen met psalmen.

³ Want de HEERE is een groot God,
ja, een groot Koning boven alle goden.

⁴ "In Zijn hand zijn de diepste plaatsen van de aarde
en de toppen van de bergen zijn van Hem.

⁵ Van Hem is ook de zee, want Hij heeft
haar gemaakt,
Zijn handen hebben het droge gevormd.

⁶ Kom, laten wij ons neerbuigen en
neerbukken,
laten wij knielen voor de HEERE, Die ons
gemaakt heeft.

⁷ "Want Hij is onze God
en wij zijn het volk van Zijn weide
en de schapen van Zijn hand.

⁸ Heden, indien u Zijn stem hoort,
⁹ verhard uw hart niet, "zoals te Meriba,
zoals in de dagen van Massa in de
woestijn:

¹⁰ "daar stelden uw vaderen Mij op de
proef,
daar" beproefden zij Mij, hoewel zij Mijn
werk zagen.

¹¹ "Veertig jaar heb Ik gewaldd van *dit*
geslacht;
Ik heb gezegd: Zij zijn een volk met een
dwalend hart,
en zij kennen Mijn wegen niet.

¹² Daarom heb Ik in Mijn toorn gezworen:
Mijn rust zullen zij nooit binnengaan!

LOFLIED OP DE KOMST VAN DE HEERE

96 Zing voor de HEERE een nieuw lied,
zing voor de HEERE, heel de
aarde.

² Zing voor de HEERE, loof Zijn Naam,
breng de boodschap van Zijn heil van dag
tot dag.

³ Vertel onder de heidenvolken van Zijn
eer,
onder alle volken van Zijn wonderen.

⁴ Want de HEERE is groot en zeer te
prijzen,
Hij is ontzagwekkend boven alle goden.

⁵ Want al de goden van de volken zijn
afgoden,
maar de HEERE heeft de hemel gemaakt.

⁶ Majesteit en glorie zijn voor Zijn
aangezicht,
macht en luister in Zijn heiligdom.

⁷ Geef de HEERE, geslachten van de volken,
geef de HEERE eer en macht.

⁸ Geef de HEERE de eer van Zijn Naam,
breng offers en kom in Zijn voorhoven.

⁹ "Buig u neer voor de HEERE in Zijn
heerlijke heiligdom;
beef voor Zijn aangezicht, heel de aarde.

¹⁰ Zeg onder de heidenvolken: De HEERE
regeert;
ja, vast staat de wereld, ze zal niet
wankelen;
Hij zal *over* de volken op billijke wijze
rechtspreken.

¹¹ Laat de hemel zich verblijden en de
aarde zich verheugen,
laat de zee bulderen met al wat ze bevat.

¹² Laat het veld van vreugde opspringen
met al wat erin is;
dan zullen al de bomen van het woud
vrolijk zingen

¹³ voor het aangezicht van de HEERE,
want Hij komt, want Hij komt om de
aarde te oordelen.

¹⁴ Hij zal de wereld oordelen in
gerechtigheid
en de volken met Zijn waarheid.

GOD IS DE ALLERHOOGSTE

97 De HEERE regeert, laat de aarde
zich verheugen
en vele kustlanden zich verblijden.

² Wolken en donkerheid zijn rondom
Hem,
gerechtigheid en recht zijn het
fundament van Zijn troon.

³ Vuur gaat voor Zijn aangezicht uit

² Job 26:6 ³ Ps. 100:3 ⁴ Hebr. 3:7 ⁵ Ex. 17:7; Num. 20:1,3,13; Deut. 6:16 ⁶ Hebr. 3:9 ⁷ Hebr. 3:17
⁸ Ps. 29:2 ⁹ Ps. 98:9; Openb. 19:11 ¹⁰ Ps. 93:1; 96:10

en zet rondom Zijn tegenstanders in
vlam.

⁴ ^a Zijn bliksemflitsen verlichten de
wereld,

^b de aarde ziet ze en beeft.

⁵ De bergen smelten als was
voor het aangezicht van de HEERE,
voor het aangezicht van de Heere van
heel de aarde.

⁶ De hemel verkondigt Zijn
gerechtigheid
en alle volken zien Zijn heerlijkheid.

⁷ Beschaamd moeten zijn allen die
beelden dienen

en zich op de afgoden beroemen.
Buig u voor Hem neer, alle goden.

⁸ Sion heeft het gehoord en zich verblijdt,
de dochters van Juda hebben zich
verheugd
vanwege Uw oordelen, HEERE.

⁹ Want U, HEERE, bent de Allerhoogste
over de hele aarde,
U bent zeer *hoog* verheven boven alle
goden.

¹⁰ U die de HEERE liefhebt, ^a haat het
kwade.

Hij bewaart de ziel van Zijn gunstelingen,
Hij redt hen uit de hand van de
godelozen.

¹¹ Licht is gezaaid voor de rechtvaardige
en blijdschap voor de oprechten van
hart.

¹² Rechtvaardigen, verblijdt u in de HEERE;
loof Hem ter gedachtenis aan Zijn
heiligheid.

HET HEIL VAN DE HEERE KOMT

98 Een psalm.

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
want Hij heeft wonderen gedaan;
Zijn rechterhand en Zijn heilige arm
hebben Hem heil gebracht.

² De HEERE heeft Zijn heil bekendgemaakt
en Zijn gerechtigheid geopenbaard voor
de ogen van de heidenvolken.

³ Hij heeft gedacht aan Zijn goedertieren-
heid en trouw
voor het huis van Israël;
alle einden der aarde hebben gezien
het heil van onze God.

⁴ Juich voor de HEERE, heel de aarde,
breek uit *in gejuich*, zing vrolijk en zing
psalmen.

⁵ Zing psalmen voor de HEERE met de
harp,
met de harp en met luid psalmgezing,
⁶ met trompetten en bazuingeschal,
juich voor het aangezicht van de Koning,
de HEERE.

⁷ Laat de zee bulderen met al wat ze bevat,
de wereld *juichen* met wie haar bewoont.

⁸ Laten de rivieren in de handen klappen,
de bergen tezamen vrolijk zingen

⁹ voor het aangezicht van de HEERE;
want Hij komt om de aarde te oordelen.
Hij zal de wereld oordelen in
gerechtigheid
en de volken op billijke wijze oordelen.

DE MACHT VAN DE HEERE IS GROOT

99 De HEERE regeert; laten de volken
siddren.

Hij troont tussen de cherubs; laat de
aarde beven.

² De HEERE is groot in Sion,
Hij is verheven boven alle volken.

³ Laten zij Uw grote en ontzagwekkende
Naam loven.
Heilig is Hij.

⁴ *Loof* de macht van de Koning, Die het
recht liefheeft.

Ú hebt een billijk *bestuur* gevestigd,
Ú hebt recht en gerechtigheid gedaan in
Jakob.

⁵ Roem de HEERE, onze God;
buig u neer voor de voetbank van Zijn
voeten.
Heilig is Hij.

⁶ Mozes en Aäron waren onder Zijn
priesters,
Samuel onder wie Zijn Naam aanriepen;
zij riepen tot de HEERE

^a Openb. 4:5 ^b Ps. 77:17 ^c Ps. 19:2; 50:6 ^d Amos 5:15; Rom. 12:9

en Hij verhoorde hen.

⁷ Hij sprak tot hen in een wolkkolom; zij hebben Zijn getuigenissen in acht genomen en de verordeningen *die* Hij hun had gegeven.

⁸ HEERE, onze God, *Ú* hebt hen verhoord; U bent voor hen een vergevend God geweest, hoewel U wraak oefende over hun daden. ⁹ Roem de HEERE, onze God; buig u neer voor Zijn heilige berg, want heilig is de HEERE, onze God.

DE HEERE IS GOED

100 Een lofpsalm.

Juich voor de HEERE, heel de aarde; ² dien de HEERE met blijdschap, kom voor Zijn aangezicht met vrolijk gezang.

³ Weet dat de HEERE God is; Hij heeft ons gemaakt – en niet wij – ⁴ Zijn volk en ⁵ de schapen van Zijn weide.

⁶ Ga Zijn poorten binnen met een lofoffer, Zijn voorhoven met een lofzang; loof Hem, prijs Zijn Naam.

⁸ Want de HEERE is goed, Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, Zijn trouw van generatie op generatie.

REGERINGSVERKLARING

101 Een psalm van David.

Ik zal zingen van goedertierenheid en recht,

voor U zal ik psalmen zingen, HEERE.

² Ik zal mij geen verdorven praktijken, op de volmaakte weg.

Wanneer zult U tot mij komen?

Ik zal binnen mijn huis wandelen met een oprecht hart.

³ Ik zal mij geen verdorven praktijken voor ogen stellen.

Ik haat wat de afvalligen doen,

hun daden zullen zich niet aan mij hechten.

⁴ Het slinkse hart zal *ver* van mij weggaan, de kwaaddoener zal ik niet kennen.

⁵ Wie zijn naaste in het geheim lastert, hem zal ik ombrengen. Wie hoogmoedige ogen heeft en een trots hart, hem zal ik niet verdragen.

⁶ Mijn ogen zijn gericht op de trouwe *mensen* in het land, opdat zij bij mij zullen zitten. Wie op de volmaakte weg gaat, die zal mij dienen.

⁷ Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet verblijven. Wie leugens spreekt, zal voor mijn ogen geen stand houden.

⁸ Elke morgen zal ik alle goddelozen in het land ombrengen, door allen die onrecht bedrijven, uit de stad van de HEERE uit te roeien.

VIJFDE BOETPSALM

102 Een gebed van een ellendige, wanneer hij bezwaken is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht van de HEERE.

² HEERE, luister naar mijn gebed, laat mijn hulpgeroep tot U komen.

³ Verberg Uw aangezicht niet voor mij; neig Uw oor tot mij op de dag van *mijn* benauwdheid; op de dag dat ik roep, verhoor mij spoedig.

⁴ Want mijn dagen zijn ⁵ als rook vervlogen, mijn beenderen zijn uitgebrand als een haard.

⁶ Mijn hart is geslagen en verdord als gras, zodat ik vergeten heb mijn brood te eten. ⁷ Mijn beenderen kleven aan mijn vlees

⁸ Ps. 95:7; Ezech. 34:30,31 ⁹ Ps. 37:20
100:3 *en niet wij* - Of: wij zijn van Hem.

door mijn luide zuchten.

⁷ Ik lijk op een kauw in de woestijn, ik ben geworden als een steenuil te midden van de puinhopen.

⁸ Ik lig wakker, ik ben geworden als een eenzame mus op het dak.

⁹ Mijn vijanden hopen mij de hele dag; wie *tegen* mij razen, gebruiken mijn naam als een vloek.*

¹⁰ Want ik eet as als brood,

wat ik drink, meng ik met tranen,

¹¹ vanwege Uw gramschap en Uw grote toorn,

want U hebt mij opgetild en *weer* neergeworpen.

¹² Mijn dagen zijn als een langer wordende schaduw en ik verdor als gras.

¹³ Maar U, HEERE, U blijft voor eeuwig, de gedachtenis aan U van generatie op generatie.

¹⁴ U zult opstaan, U zult Zich ontfemen over Sion,

want de tijd om haar genadig te zijn, want de vastgestelde tijd is gekomen.

¹⁵ Want Uw dienaren zijn haar stenen goedgezind en hebben medelijden met haar gruis.

¹⁶ De heidenvolken zullen de Naam van de HEERE vrezen, alle koningen van de aarde Uw heerlijkheid,

¹⁷ wanneer de HEERE Sion heeft opgebouwd,

in Zijn heerlijkheid verschenen is,

¹⁸ Zich gewend heeft tot het gebed van de allerarmsten, en hun gebed niet heeft veracht.

¹⁹ Dit wordt beschreven voor de volgende generatie.

Het volk dat geschapen wordt, zal de HEERE loven.

²⁰ Want Hij heeft uit Zijn heilige hoogte neergezien,

de HEERE heeft uit de hemel op de aarde *neergekeken*,

²¹ om het gekerm van de gevangenen te horen, om los te maken wie ten dode zijn opgeschreven,*

²² zodat men van de Naam van de HEERE zal vertellen te Sion

en Zijn lof in Jeruzalem,

²³ wanneer de volken tezamen bijeen zullen komen, en de koninkrijken, om de HEERE te dienen.

²⁴ Hij heeft mijn kracht op de weg neergedrukt,

mijn dagen heeft Hij verkort.

²⁵ Mijn God, zei ik, neem mij niet weg op de helft van mijn dagen,

Uw jaren duren voort van generatie op generatie.

²⁶ U hebt voorheen de aarde gegrondvest, de hemel is het werk van Uw handen.

²⁷ Die zullen vergaan, maar U zult standhouden;

zij alle zullen verslijten als een kleed.

²⁸ U zult ze verwisselen als een gewaad en zij zullen verdwijnen.

²⁹ Maar U blijft Dezelfde, aan Uw jaren zal geen einde komen.

³⁰ De kinderen van Uw dienaren zullen veilig wonen,

hun nageslacht zal voor Uw aangezicht bevestigd worden.

LOFLIED OP GODS GENADE

103 *Een psalm van David.*

Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat in mij is, Zijn heilige Naam.

² Loof de HEERE, mijn ziel, en vergeet niet een van Zijn weldaden.

³ Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die al uw ziekten geneest,

⁴ Die uw leven verlost van het verderf,

* Hebr. 1:12

102:9 *gebruiken mijn naam als een vloek* - Letterlijk: zweren bij mij. 102:21 *wie...* opgeschreven - Letterlijk: de zonen van de dood.

Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid,

⁵ Die uw mond^a verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt als die van een arend.

⁶ De HEERE doet rechtvaardige daden en recht aan alle onderdrukten.

⁷ Hij heeft aan Mozes Zijn wegen bekendgemaakt, aan de nakomelingen van Israël Zijn daden.

⁸ Barmhartig en genadig is de HEERE, geduldig en rijk aan goedertierenheid.

⁹ Hij zal niet voor altijd ter verantwoording roepen, niet voor eeuwig handhaaft Hij *Zijn toorn*.

¹⁰ Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.

¹¹ Want zo hoog de hemel is boven de aarde, zo is Zijn goedertierenheid machtig over wie Hem vrezen.

¹² Zo ver het oosten is van het westen, zo ver heeft Hij onze overtredingen van ons gedaan.

¹³ Zoals een vader zich ontfermt over zijn kinderen, zo ontfermt de HEERE Zich over wie Hem vrezen.

¹⁴ Want Hij weet wat voor maaksel wij zijn en blijft bedenken dat wij stof zijn.

¹⁵ De sterveling – zijn dagen zijn als het gras,

¹⁶ als een bloem op het veld, zo bloeit hij.

¹⁷ Wanneer de wind erover is gegaan, is hij er niet meer en zijn plaats kent hem niet meer.

¹⁸ Maar de goedertierenheid van de HEERE

is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over wie Hem vrezen.

Zijn gerechtigheid is voor de kinderen van hun kinderen,

¹⁹ voor wie Zijn verbond in acht nemen en aan Zijn bevelen denken om ze te doen.

²⁰ De HEERE heeft Zijn troon in de hemel gevestigd, Zijn Koninkrijk heerst over alles.

²¹ Loof de HEERE, u, Zijn engelen, sterke helden, die Zijn woord uitvoeren, gehoorzaam aan het woord dat Hij spreekt.^a

²² Loof de HEERE, al Zijn legermachten, dienaren van Hem, die Zijn welbehagen doen.

²³ Loof de HEERE, al Zijn werken, op alle plaatsen van Zijn heerschappij.

Loof de HEERE, mijn ziel!

GODS GLORIE IN DE SCHEPPING

104 Loof ^a de HEERE, mijn ziel. HEERE, mijn God, U bent zeer groot,

U bent met majesteit en glorie bekleed.

² Hij hult Zich in het licht als in een mantel,

³ Hij spant de hemel uit als een tentkleed.

⁴ Hij maakt de zoldering van Zijn hemelzalen op de wateren, maakt van de wolken Zijn wagen, wandelt op de vleugels van de wind.

⁵ Hij maakt Zijn engelen tot *hulpvaardige* geesten, Zijn dienaren tot vlamvend vuur.

⁶ Hij heeft de aarde gegrondvest op zijn fundamenteën, die zal voor eeuwig en altijd niet wankelen.

⁷ U had hem met de watervloed als met een gewaad bedekt,

^a Ex. 34:6; Num. 14:18; Deut. 5:10; Neh. 9:17; Ps. 86:15; 145:8; Jer. 32:18 ^b Jes. 57:16; Jes. 3:5 ^c Ps. 90:5 ^d Job 14:1,2; Ps. 90:5,6; Jak. 1:10,11; 1 Petr. 1:24 ^e Deut. 7:9 ^f Gen. 32:2; 1 Kon. 22:19; Efez. 3:10; Kol. 1:16 ^g Ps. 103:1; 146:1 ^h Gen. 1:6; Job 26:7 ⁱ Ps. 18:11; Jes. 19:1; Openb. 14:14 ^j Hebr. 1:7 ^k Job 26:7; 38:4,5,6; Ps. 24:2; 78:69

103:5 uw mond - Letterlijk: uw sieraad. **103:20 het woord dat Hij spreekt** - Letterlijk: de stem van Zijn woord.

het water stond tot boven de bergen.

⁷ Door Uw bestraffing vluchtten ze, ze haastten zich weg voor het geluid van Uw donder.

⁸ De bergen rezen op, de dalen daalden neer op de plaats die U ervoor bestemd had.

⁹ U hebt een grens gesteld, die ze niet zullen overgaan, ze zullen de aarde nooit meer bedekken.

¹⁰ Hij wijst de bronnen hun loop* naar de dalen, zodat ze tussen de bergen door stromen.

¹¹ Ze geven alle dieren van het veld te drinken, de wilde ezels lessen er hun dorst.

¹² Daarbij wonen de vogels in de lucht, hun stem klinkt tussen de takken.

¹³ Hij bevochtigt de bergen vanuit Zijn hemelzalen, de aarde wordt verzadigd door de vrucht van Uw werken.

¹⁴ Hij doet het gras groeien voor de dieren, het gewas ten dienste van de mens. Hij brengt voedsel uit de aarde voort:

¹⁵ wijn, die het hart van de sterveling verblijdt, olie, die zijn gezicht doet glanzen, en brood, dat het hart van de sterveling versterkt.

¹⁶ De bomen van de HEERE worden verzadigd, de ceders van de Libanon, die Hij geplant heeft.

¹⁷ Daar nestelen de vogeltjes, de cipressen zijn het huis voor de ooievaar.

¹⁸ De hoge bergen zijn voor de steenbokken, de rotsen zijn een toevluchtsoord voor de klipdassen.

¹⁹ Hij heeft de maan gemaakt voor de vaste tijden, de zon weet wanneer hij ondergaat.

²⁰ U brengt de duisternis tweeweg en het wordt nacht; daarin gaan alle dieren in het woud naar buiten.

²¹ ^a De jonge leeuwen brullen om een prooi en verlangen van God hun voedsel.

²² Wanneer de zon opgaat, trekken ze zich terug en leggen zich neer in hun hollen.

²³ De mens gaat dan op weg naar zijn werk, naar zijn dienstwerk, tot de avond toe.

²⁴ Hoe groot zijn Uw werken, HEERE, U hebt alles met wijsheid gemaakt, de aarde is vol van Uw rijkdommen.*

²⁵ Daar ligt de zee, groot en breed uitgestrekt; daar leeft krioelend gedierte, niet te tellen, kleine dieren en grote.

²⁶ Daar varen de schepen, daar gaat de Leviathan, die U gevormd hebt om hem erin te laten spelen.

²⁷ Zij allen ^b wachten op U, dat U hun voedsel geeft op zijn tijd.

²⁸ Geeft U het hun, zij verzamelen het, doet U Uw hand open, zij worden met het goede verzadigd.

²⁹ ^c Verbergt U Uw aangezicht, zij worden door schrik overmand, neemt U hun adem weg, zij geven de geest

en keren terug tot hun stof.

³⁰ Zendt U Uw Geest uit, dan worden zij geschapen en vernieuwt U het gelaat van de aardbodem.

³¹ De heerlijkheid van de HEERE zij voor eeuwig,

* Job 39:1,2; Jes. 31:4 ^b Ps. 145:15 ^c Ps. 30:8

104:10 Hij wijst... hun loop - Letterlijk: Die de bronnen zendt. 104:24 Uw rijkdommen - Letterlijk: Uw bezittingen.

laat de HEERE Zich verblijden in Zijn werken.

³² Aanschouwt Hij de aarde, dan beeft hij, raakt Hij de bergen aan, dan roken zij.

³³ 'Ik zal voor de HEERE zingen in mijn leven,

ik zal voor mijn God psalmen zingen, mijn *leven* lang.

³⁴ Mijn overdenking van Hem zal aangenaam zijn,

ik zal mij in de HEERE verblijden.

³⁵ De zondaars zullen van de aarde verdwijnen, de goddelozen zullen er niet meer zijn. Loof de HEERE, mijn ziel! Halleluja!

LOFZANG OP DE TROUW VAN DE HEERE

105 Loof de HEERE, roep Zijn Naam aan, maak Zijn daden bekend onder de volken.

² Zing voor Hem, zing psalmen voor Hem, spreek aandachtig van al Zijn wonderen.

³ 'Beroem u in Zijn heilige Naam, laat het hart van wie de HEERE zoeken, zich verblijden.

⁴ Vraag naar de HEERE en Zijn kracht, zoek Zijn aangezicht voortdurend.

⁵ Denk aan Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft,

aan Zijn tekenen en de oordelen van Zijn mond,

⁶ nakomelingen van Abraham, Zijn dienaar, kinderen van Jakob, Zijn uitverkorenen.

⁷ Hij is de HEERE, onze God, Zijn oordelen gaan over heel de aarde.

⁸ Hij denkt aan Zijn verbond voor eeuwig, aan de belofte *die* Hij gedaan heeft,* tot in duizend generaties,

⁹ *aan het verbond* dat Hij met Abraham gesloten heeft,

en Zijn eed aan Izak.

¹⁰ 'Voor Jakob heeft Hij het vastgesteld als een verordening,

¹¹ voor Israël *als* een eeuwig verbond,

¹² door te zeggen: 'Ik zal u het land Kanaän geven, het gebied dat uw erfelijk bezit is.

¹³ 'Toen zij *met* weinig mensen waren, ja, *met* weinigen, en vreemdelingen daarin,

¹⁴ en zij van volk naar volk zwierven, van het ene koninkrijk naar het andere volk,

¹⁵ liet ¹⁶ Hij geen mens toe hen te onderdrukken.

Ook bestrafte Hij koningen omwille van hen *en zei*:

¹⁷ Raak Mijn gezalfden niet aan, doe Mijn profeten geen kwaad.

¹⁸ Hij riep een hongersnood over het land af,

Hij liet het volledig aan brood ontbreken.*

¹⁹ Hij zond een man voor hen uit: Jozef werd als slaaf verkocht.

²⁰ Men drukte zijn voeten vast in de boeien,

hijzelf kwam *in* de ijzers.

²¹ Tot de tijd dat Zijn woord uitkwam, heeft de belofte van de HEERE hem gelouterd.

²² De koning stuurde *boden* en liet hem vrij,

de heerser van de volken liet hem los.

²³ 'Hij stelde hem aan tot heer over zijn huis,

tot heerser over al zijn bezit,

²⁴ om zijn vorsten zijn wil op te leggen en zijn oudsten wijsheid te leren.

²⁵ Daarna kwam Israël in Egypte, Jakob verbleef als vreemdeling in het land van Cham.

²⁶ 'Hij deed Zijn volk zeer toenemen en maakte het machtiger dan zijn tegenstanders.

*Ps. 63:5; 146:2 °Ps. 34:3 '1 Kron. 16:17 °Gen. 28:13; 35:11 °Gen. 13:15; 15:18 '1 Kron. 16:19 °Gen. 35:5 °Gen. 37:28,36; 45:5 'Gen. 41:40 'Ex. 1:7,9

105:8 *de belofte ... heeft* - Letterlijk: het woord dat Hij geboden heeft. 105:16 *Hij ... ontbreken* - Letterlijk: Hij brak elke staf van brood.

²⁵ ^aHij veranderde hun hart, zodat zij Zijn volk haatten en Zijn dienaren listig behandelden.

²⁶ ^bHij zond Mozes, Zijn dienaar, en Aäron, die Hij verkozen had.

²⁷ ^cZij verrichtten onder hen de tekenen die Hij bevolen had,^c en wonderen in het land van Cham.

²⁸ Hij zond duisternis en maakte het duister – zij waren Zijn woord niet ongehoorzaam –

²⁹ Hij veranderde hun water in bloed en doodde hun vissen.

³⁰ Hun land wemelde van kikkers, tot in de kamers van hun koningen.

³¹ Hij sprak, en er kwamen steekvliegen en mugen in hun hele gebied.

³² Hij maakte hun regen tot hagel, bracht vlammend vuur in hun land.

³³ Hij trof hun wijnstok en hun vijgenboom, Hij brak de bomen in hun gebied in stukken.

³⁴ Hij sprak, en er kwamen veldsprinkhanen, treksprinkhanen, niet te tellen, ³⁵ die al het gewas in hun land opaten, ja, zij aten de vrucht van hun akker op.

³⁶ ^eHij trof alle eerstgeborenen in hun land, de eerste vruchten van al hun mannelijke kracht.

³⁷ Hij leidde hen uit met zilver en goud, onder hun stammen was niemand die struikelde.

³⁸ ^fEgypte was blij zijn wegtrokken, want angst voor dit volk was op hen gevallen.

³⁹ Hij spreidde een wolk uit om hen te bedekken

en gaf vuur om de nacht te verlichten.

⁴⁰ Zij baden, en Hij deed kwartels komen, Hij verzadigde hen met hemels brood.

⁴¹ Hij opende een rots en er vloeide water uit, dat als een rivier door de dorre plaatsen stroomde.

⁴² Want Hij dacht aan Zijn heilige woord, aan 'Abraham, Zijn dienaar.

⁴³ ^gZo leidde Hij Zijn volk uit met vreugde, Zijn uitverkorenen met gejuich.

⁴⁴ Hij gaf hun de landen van de heidenvolken.

Zo namen zij in bezit waarvoor de volken hadden gezwoegd,

⁴⁵ ^hopdat zij zich aan Zijn verordeningen zouden houden en Zijn wetten in acht zouden nemen.

Halleluja!

TROUW VAN DE HEERE VOOR EEN ONTROUW VOLK

106 Halleluja!

¹Loof de HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

²Wie zal de machtige daden van de HEERE verwoorden, al Zijn lof verkondigen?"

³Welzalig zij die zich aan het recht houden, die te allen tijde gerechtigheid doen.

⁴Denk aan mij, HEERE, naar het welbehagen in Uw volk; zie naar mij om met Uw heil,

⁵zodat ik het goede van Uw uitverkorenen mag zien, mij mag verblijden met de blijdschap van Uw volk, mij mag beroemen met Uw eigendom.

⁶ⁱWij hebben gezondigd, evenals onze vaders,

^a Ex. 1:9,10,12 ^b Ex. 3:10; 4:12 ^c Ex. 7:9 ^d Ps. 78:51 ^e Ex. 12:33 ^f Gen. 15:14 ^g Ex. 14:8; Num. 33:3 ^h Ex. 19:4,5,6; Deut. 4:1,40; 6:21,22,23,24,25 ⁱ Ps. 107:1; 118:1; 136:1 ^j Lev. 26:40; Jer. 3:25; Dan. 9:5
105:27 de tekenen die Hij bevolen had - Letterlijk: de woorden van Zijn tekenen.
106:2 verkondigen - Letterlijk: doen horen.

wij hebben ons misdragen, wij hebben goddeloos gehandeld.

⁷ Onze vaders in Egypte hebben Uw wonderen niet opgemerkt; zij hebben niet gedacht aan Uw talrijke *blijken van goedertierigheid*,

⁸ maar waren ongehoorzaam bij de zee, de Schelfzee.

⁹ Maar Hij verlost hen omwille van Zijn Naam,

¹⁰ om Zijn macht bekend te maken.

¹¹ Hij bestrafte de Schelfzee, zodat ze droogviel;

¹² Hij deed hen door de diepe wateren gaan als *door* een woestijn.

¹³ Hij verlost hen uit de hand van de hater,

Hij bevrijdde hen uit de hand van de vijand.

¹⁴ Water bedolf hun tegenstanders, niet één van hen bleef over.

¹⁵ Toen geloofden zij Zijn woorden, zij zongen Zijn lof.

¹⁶ Maar zij vergaten spoedig Zijn werken. Zij wachtten niet op Zijn raad,

¹⁷ en werden met gulzigheid bevangen in de woestijn;

zij stelden God op de proef in de wildernis.

¹⁸ Toen gaf Hij hun wat zij begeerden, maar henzelf deed ¹⁹ Hij uitteren.*

²⁰ Zij werden jaloers op Mozes in het kamp,

en op Aäron, de heilige van de HEERE.

²¹ De aarde opende zich en verslond Dathan

en bedolf de aanhang van Abiram.

²² Een vuur brandde onder hun aanhang, een vlam verzengde de goddelozen.

²³ Zij maakten een kalf bij de Horeb

en bogen zich neer voor een gegoten *beeld*.

²⁴ Zij ruilden hun Eer¹ in voor het evenbeeld van een rund, dat gras eet.

²⁵ Zij vergaten God, hun Heiland, Die grote dingen gedaan had in Egypte,

²⁶ wonderen in het land van Cham, ontzagwekkende dingen bij de Schelfzee.

²⁷ Hij zei dat Hij hen zou wegvagen.

Als Mozes, Zijn uitverkorene, niet voor Zijn aangezicht in de bres had gestaan om Zijn grimmigheid af te wenden, dan zou Hij hen te gronde gericht hebben.

²⁸ Zij versmaadden het begerenswaardige land,

zij geloofden Zijn woord niet,

²⁹ maar zij morden in hun tenten; naar de stem van de HEERE luisterden zij niet.

³⁰ Daarom hief Hij Zijn hand tegen hen op en *zwoer* dat Hij hen zou neervellen in de woestijn,

³¹ dat Hij hun nageslacht zou neervellen onder de heidenvolken en hen zou ³² verstrooien door de landen.

³³ Ook koppelden zij zich aan ³⁴ Baäl-Peor, zij aten de offers voor de doden.

³⁵ Zij verwekten de HEERE tot toorn met hun daden, zodat er een plaag onder hen uitbrak.

³⁶ Toen stond Pinehas op en oefende gericht

en de plaag werd tot stilstand gebracht.

³⁷ Het is hem gerekend tot gerechtigheid, van generatie op generatie, tot in eeuwigheid.

¹ Ex. 14:11,12 ² Ex. 9:16 ³ Ex. 14:21,22,29 ⁴ Ex. 14:27; 15:5 ⁵ Ex. 14:31; 15:1 ⁶ Ex. 16:3; Num. 11:4,6,33; Ps. 78:18; 1 Kor. 10:6 ⁷ Num. 11:20,33; Ps. 78:30,31; Jes. 10:16 ⁸ Num. 16:2 enz. ⁹ Num. 16:31,32,33; Deut. 11:6 ¹⁰ Num. 16:35,46 ¹¹ Ex. 32:4 ¹² Ex. 32:11,32; Deut. 9:13,14; 10:10 ¹³ Num. 14:1,2 ¹⁴ Num. 14:28 ¹⁵ Ps. 44:12; Ezech. 20:23 ¹⁶ Num. 25:3; 31:16; Openb. 2:14
106:15 henzelf - Letterlijk: hun zielen. **106:15 deed Hij uitteren** - Letterlijk: zond Hij een uittering. **106:20 hun Eer** - D.i. hun God.

³² Zij maakten *Hem* zeer toornig bij het water van Meriba, het verging Mozes slecht omwille van hen.

³³ Want zij tergden zijn geest, zodat hij met zijn lippen ondoordachte woorden sprak.

³⁴ Zij vaagden de volken niet weg, zoals de HEERE hun bevolen had;

³⁵ maar ^bzij vermengden zich met de heidenvolken en leerden hun gebruiken.

³⁶ Zij dienden hun afgoden, die hun tot een valstrik werden.

³⁷ *Bovendien* offerden zij hun zonen en hun dochters aan de demonen.

³⁸ Zij vergoten onschuldig bloed, het bloed van hun zonen en dochters. Zij offerden *hen* aan de afgoden van Kanaän,

^c zodat het land door deze bloedschulden ontheilgd werd.

³⁹ Zij verontreinigden zichzelf door hun werken, zij bedreven hoerij door hun daden.

⁴⁰ Daarom ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Zijn volk, Hij had een afschuw van Zijn eigendom.

⁴¹ Hij gaf hen in de hand van de heidenvolken; wie hen haatten, heersten over hen.

⁴² Hun vijanden onderdrukten hen, zij werden vernederd onder hun hand.

⁴³ Hij redde hen vele keren, zij echter tergden *Hem* door hun plannen en raakten uitgeteerd door hun ongerechtigheid.

⁴⁴ Toch zag Hij hun benauwdheid, toen Hij hun roepen hoorde.

⁴⁵ Hij dacht hun ten goede aan Zijn verbond; Hij had berouw, naar Zijn grote goedertierenheid.

⁴⁶ Daarom bewees Hij hun barmhartigheid bij allen die hen als gevangenen hadden weggevoerd.

⁴⁷ Verlos ons, HEERE, onze God, breng ons bijeen ^e vanuit de heidenvolken, opdat wij Uw heilige Naam loven en ons beroemen in Uw lof.

⁴⁸ Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid; laat ^f heel het volk zeggen: Amen.

Halleluja!

BOEK VIJF (Psalm 107-150)

DANKLIED VOOR VERLOSSING UIT ALLERLEI NOOD

107 Loof de HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

² Laten zo spreken wie de HEERE verlost heeft,

die Hij verlost heeft uit de hand van de tegenstanders,

³ en die Hij uit de landen bijeengebracht heeft, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee.

⁴ *Er waren er* die dwaalden in de woestijn, op een weg door de wildernis, een stad om te wonen vonden zij niet.

⁵ Zij waren hongerig, *ja*, ook dorstig, hun ziel was in hen bezweken.

⁶ Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, redde Hij hen uit hun angsten.

⁷ Hij leidde hen op een rechte weg, zodat zij naar een stad konden gaan om te wonen.

^a Num. 20:12; Ps. 95:8 ^b Richt. 2:2; 3:5,6 ^c Lev. 18:21; Deut. 12:31; 2 Kon. 16:3; 17:17; 21:6; 2 Kron. 28:3; 33:6 ^d Num. 35:33 ^e 1 Kron. 16:35 ^f 1 Kron. 16:36

⁸ Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

⁹ Want Hij heeft de dorstige^a ziel verzadigd en de hongerige ziel met het goede vervuld.

¹⁰ *Er waren er* die in duisternis en in de schaduw van de dood zaten, gevangen in ellende en ijzer.

¹¹ Want zij waren ongehoorzaam geweest aan de woorden van God en hadden de raad van de Allerhoogste verworpen.

¹² Daarom vernederde Hij hun hart door moeite, zij struikelden en er was geen helper.

¹³ Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlostte Hij hen uit hun angsten.

¹⁴ Hij leidde hen uit de duisternis en de schaduw van de dood en verscheurde hun banden.

¹⁵ Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

¹⁶ Want Hij heeft de bronzen deuren opengebroken en de ijzeren grendels stukgebroken.

¹⁷ *Er waren* dwazen die om hun weg vol overtreding^a en om hun ongerechtigheden gekweld werden.

¹⁸ Hun ziel had een afschuw van al het voedsel, zij waren tot aan de poorten van de dood gekomen.

¹⁹ Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlostte Hij hen uit hun angsten.

²⁰ Hij zond Zijn woord uit, genas hen

en bevrijdde hen uit hun *grafkuilen*.

²¹ Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

²² Laten zij lofoffers brengen ^a en met gejuich van Zijn werken vertellen.

²³ *Er zijn er* die met schepen op zee varen^a en ^b handeldrijven^a op de grote wateren.

²⁴ Zij zien de werken van de HEERE en Zijn wonderen in de diepte.

²⁵ Wanneer Hij spreekt, doet Hij een stormwind opsteken, die haar golven hoog opheft.

²⁶ Ze rijzen op naar de hemel, ze dalen neer in de diepe wateren; hun ziel smelt weg van ellende.

²⁷ Zij wankelen en waggelen als een dronken man, al hun wijsheid wordt verslonden.

²⁸ Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, leidde Hij hen uit hun angsten.

²⁹ Hij brengt de storm tot stilte, zodat hun golven zwijgen.

³⁰ Dan zijn zij verblijd, omdat *de wateren* gestild zijn en Hij hen naar de haven van hun wens leidde.

³¹ Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

³² Laten zij Hem roemen in de bijeenkomst van het volk en op de zetels van de oudsten Hem loven.

³³ Hij maakt rivieren tot een woestijn, waterbronnen tot dorstig land,

³⁴ vruchtbaar land tot een zoutvlakte,

^a Lev. 7:12; Ps. 50:14 ^b Openb. 18:17

107:9 dorstige - Letterlijk: versmachtende. **107:17 om hun weg vol overtreding** - Letterlijk: om de weg van hun overtreding. **107:23 varen** - Letterlijk: afdalen. **107:23 handeldrijven** - Letterlijk: werk doen.

vanwege de slechtheid van zijn bewoners.

³⁵ Hij maakt ^a de woestijn tot een waterpoel,
het dorre land tot waterbronnen.

³⁶ Daar doet Hij de hongerigen verblijven,
zij stichten een stad om te wonen.

³⁷ Zij zaaien akkers in en planten
wijnngaarden,
die een rijke oogst aan vruchten
opbrengen.*

³⁸ Hij zegent hen, zodat zij zeer talrijk
worden,
hun vee vermindert Hij niet.

³⁹ Daarna verminderen zij *wel* en gaan zij
gebukt
onder verdrukking, onheil en verdriet.

⁴⁰ Hij stort verachting uit over de edelen
en doet hen dwalen in een woestijn,
waar geen weg is.

⁴¹ Maar de arme zet ^b Hij uit de ellende in
een veilige vesting,
Hij maakt de gezinnen *talrijk* als kudden.

⁴² 'De oprechten zien het en zijn verblijd,
maar' alle ongerechtigheid sluit haar
mond.

⁴³ Wie is wijs? Laat hij op *deze dingen*
letten,
en de goedertierenheid van de HEERE
aandachtig opnemen.

LOFLIED EN GEBED OM HULP

108 Een lied, een psalm van David.

² O God, mijn hart is bereid;
ik zal zingen, ik zal psalmen zingen,
ook *zal* mijn eer *U* loven.

³ Ontwaak, luit en harp;
ik zal de dageraad doen ontwaken.

⁴ Ik zal U loven onder de volken, HEERE;
ik zal voor U psalmen zingen onder de
natiën.

⁵ 'Want Uw goedertierenheid is groot en
reikt tot boven de hemel,

Uw trouw tot de wolken.

⁶ Verhef U boven de hemel, o God,
en Uw eer over de hele aarde,
⁷ opdat Uw beminden gered worden.
Verlos *door* Uw rechterhand en verhoor
ons.

⁸ God heeft gesproken in Zijn heiligdom,
daarom zal ik van vreugde opspringen;
ik zal Sichem verdelen,
het dal van Sukkoth zal ik opmeten.
⁹ Gilead is van mij, Manasse is van mij,
Efraïm de bescherming* voor mijn hoofd,
Juda is mijn wetgever.

¹⁰ Moab is mijn waskom,
op Edom zal ik mijn schoen werpen,
over Filistea zal ik juichen.

¹¹ Wie zal mij brengen in een versterkte
stad?
Wie zal mij leiden tot in Edom?

¹² 'Zult U het niet zijn, o God, *Die* ons
verstoten had
en niet met onze legers uittrok, o God?
¹³ Geef ons hulp uit de benauwdheid,
want heil van een mens is nutteloos.
¹⁴ Met God zullen wij krachtige daden
doen;
Hij zal onze tegenstanders vertrappen.

GEBED OM STRAF VOOR DE VIJAND

109 Een psalm van David, voor de
koorleider.

O God van mijn lofzang, zwijg niet.

² Want de mond van de goddeloze
en de mond van bedrog zijn tegen mij
geopend,
met valse tong hebben zij met mij
gesproken.

³ Met hatelijke woorden hebben zij mij
omringd,
ja, ⁴ zij hebben mij zonder reden
bestreden.

⁴ Voor mijn liefde klagen zij mij aan,
maar ik was *steeds in* gebed.

^a Jes. 41:18 ^b 1 Sam. 2:8; Ps. 113:7,8 ^c Job 22:19 ^d Job 5:16 ^e Ps. 36:6; 57:11 ^f Ps. 60:3 ^g Ps. 69:5
107:37 een rijke oogst aan vruchten opbrengen - Letterlijk: en doen een vrucht van
opbrengst. **108:9** de bescherming - Letterlijk: de kracht.

⁵ Zij hebben kwaad over mij gebracht in plaats van goed, en haat in plaats van mijn liefde.

⁶ Stel een goddeloze over hem aan en moge de satan aan zijn rechterhand staan.

⁷ Wordt hij geoordeeld, laat hij *als* schuldige uitgaan en laat zijn ^agebed tot zonde zijn.

⁸ Laten zijn dagen weinig zijn en laat een ander zijn ambt nemen.

⁹ Laten zijn kinderen wezen worden en laat zijn vrouw weduwe worden.

¹⁰ Laten zijn kinderen overal rondzwerfen en bedelen en ver van hun verworste *plaatsen* voedsel zoeken.

¹¹ Laat de schuldeiser beslag leggen op al wat hij heeft, en laten vreemden zijn arbeid plunderen.

¹² Laat hij niemand hebben die *hem* goedertierenheid bewijst,* laat er niemand zijn die zijn wezen genadig is.

¹³ Laten zijn nakomelingen uitgeroeid worden, laat hun naam uitgewist worden in de volgende generatie.

¹⁴ Laat de ongerechtigheid van zijn vaders bij de HEERE in gedachtenis blijven, de zonde van zijn moeder niet worden uitgedelgd.

¹⁵ Laten ze de HEERE voortdurend voor *ogen* staan,

^bja, laat Hij hun nagedachtenis van de aarde uitroeien.

¹⁶ Want hij dacht er niet aan goedertierenheid te bewijzen, maar vervolgde de man die ellendig was en arm en verslagen van hart, om *hem* te doden.

¹⁷ Hij heeft de vloek liefgehad: laat die over hem komen! Hij vond geen vreugde in de zegen:

laat die ver van hem blijven!

¹⁸ Laat hij zich met de vloek kleden als met zijn mantel, laat die in zijn binnenste doordringen als water, ja, als olie in zijn beenderen.

¹⁹ Laat *de vloek* voor hem zijn als het kleed *waarin* hij zich hult, als een gordel die hij steeds ombindt.

²⁰ Laat dit het arbeidsloon zijn van de HEERE voor mijn tegenstanders en voor hen die kwaadspreken over mijn ziel.

²¹ Maar U, HEERE Heere, doe *Uw werk* aan mij omwille van Uw Naam, want Uw goedertierenheid is groot.* red mij.

²² Want ik ben ellendig en arm, mijn hart is in mijn binnenste dodelijk verwond.

²³ Ik ga heen als een schaduw die langer wordt,

ik word afgeschud als een sprinkhaan.

²⁴ Mijn knieën zijn verzwakt door het vasten, en mijn vlees is vermagerd: geen vet *zit eraan*.

²⁵ Toch ben ik hun *nog* tot smaad; zien zij mij, zij schudden hun hoofd.

²⁶ Help mij, HEERE, mijn God, verlos mij, naar Uw goedertierenheid.

²⁷ Dan weten zij: ja, dit is Uw hand; U hebt het gedaan, HEERE.

²⁸ Laten zij vloeken, als U maar zegen, laten zij aanvallen, als zij maar beschaamd worden en Uw dienaar zich verblijdt.

²⁹ Laten mijn tegenstanders met schande bekleed worden, zich hullen in hun schaamte als in een mantel.

* Spr. 15:8; 28:9 ^b Job 18:17; Ps. 34:17

109:12 *bewijst* - Letterlijk: uitstrekt. 109:21 *groot* - Letterlijk: goed.

³⁰ Ik zal de HEERE met mijn mond op luide toon^a loven,
te midden van velen zal ik Hem prijzen.

³¹ Want Hij zal aan de rechterhand van de arme staan
om *hem* te verlossen van hen die zijn ziel veroordelen.

BELOFTE VOOR DE PRIESTERKONING

110 Een psalm van David.

De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken:
Zit aan Mijn rechterhand,
totdat Ik Uw vijanden gemaakt zal hebben
tot een voetbank voor Uw voeten.

² De HEERE strekt Uw machtige scepter uit vanuit Sion
en zegt: Heers te midden van Uw vijanden.

³ Uw volk is zeer gewillig
op de dag van Uw kracht,
getooid met heilig sieraad;
uit de baarmoeder van de dageraad
is voor U de dauw van Uw jeugd.

⁴ De HEERE heeft gezworen
en Hij zal er geen berouw van hebben:
U bent Priester^a voor eeuwig,
naar de ordening van Melchizedek.

⁵ De Heere is aan Uw rechterhand,
Hij verplettert koningen op de dag van Zijn toorn.

⁶ Hij spreekt recht onder de heidenvolken,

^b vult *het slagveld* met dode lichamen
en verplettert hem die het hoofd is over een groot land.

⁷ Hij drinkt onderweg uit de beek,
daarom heft Hij *Zijn* hoofd omhoog.

LOFZANG OP DE WELDADEN VAN DE HEERE

111 Halleluja!

Ik zal de HEERE loven met heel *mijn* hart,
aleph

in de kring van de oprechten en *in hun* gemeenschap. *beth*

² De werken van de HEERE zijn groot,
gimel
zij worden onderzocht door allen die er vreugde in vinden. *daleth*

³ Zijn daden zijn *vol* majesteit en glorie,
he
Zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand. *waw*

⁴ Hij heeft voor Zijn wonderen een gedachtenis gemaakt, *zain*
de HEERE is genadig en barmhartig. *cheth*

⁵ Hij heeft voedsel gegeven aan wie Hem vrezen. *teth*

Hij denkt voor eeuwig aan Zijn verbond. *jod*

⁶ Hij heeft de kracht van Zijn werken bekendgemaakt aan Zijn volk *kaph*
door hun het erfelijk bezit van de heidenvolken te geven. *lamed*

⁷ De werken van Zijn handen zijn waarheid en recht, *mem*
al Zijn bevelen zijn betrouwbaar. *nun*

⁸ Zij worden ondersteund, voor eeuwig en voor altijd, *samech*
want zij zijn gedaan in waarheid en oprechtheid. *ain*

⁹ Hij heeft Zijn volk verlossing gezonden; *pe*

Hij heeft Zijn verbond voor eeuwig ingesteld;^a *tsade*
Zijn Naam is heilig en ontzagwekkend. *koph*

¹⁰ De vreze des HEEREN is het beginsel van wijsheid, *resj*
allen die ernaar handelen, hebben een goed inzicht; *sin*
Zijn lof houdt voor eeuwig stand. *taw*

HET GELUK VAN DE OPRECHTEN

112 Halleluja!

^a Welzalig de man die de HEERE vreest,
aleph

^a Hebr. 5:6; 6:20; 7:17 ^b Openb. 14:14 enz.; 16:14 enz.; 20:8 enz. ^c Ps. 1:1,2
109:30 op luide toon - Letterlijk: zeer. 111:9 ingesteld - Letterlijk: geboden.

die grote vreugde vindt in Zijn geboden.
beth

² Zijn nageslacht zal machtig zijn op
aarde, *gimel*
het geslacht van de oprechten zal
gezegend worden. *daleth*

³ In zijn huis zal bezit en rijkdom zijn, *he*
zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig
stand. *waw*

⁴ Voor de oprechten gaat het licht op in
de duisternis. *zain*
Hij is genadig en barmhartig en
rechtvaardig. *cheth*

⁵ Goed gaat het een man die zich ontfermt
en uitleent, *teth*
hij behartigt zijn zaken volgens het recht.
jod

⁶ Voorzeker, hij zal voor eeuwig niet
wankelen, *kaph*
de rechtvaardige zal eeuwig in
gedachtenis blijven. *lamed*

⁷ Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezén,
mem
zijn hart is standvastig, hij vertrouwt op
de HEERE. *nun*

⁸ Zijn hart wordt ondersteund, hij zal niet
bevreesd zijn, *samech*
totdat hij de val van zijn tegenstanders
ziet. *ain*

⁹ Hij deelt *mild* uit, hij geeft aan de armen,
pe
zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig
stand, *tsade*

zijn hoorn zal met eer opgeheven
worden. *koph*

¹⁰ De goddeloze zal het zien en toornig
worden, *resj*
knarsetandend zal hij wegterén. *sjin*
Wat de goddelozen verlangen, zal
vergaan. *taw*

AANSPORING OM DE HEERE TE LOVEN

113 Halleluja!

Loof, dienaren van de HEERE,
loof de Naam van de HEERE.

² ^a De Naam van de HEERE zij geloofd,
van nu aan tot in eeuwigheid.

³ ^b Vanwaar de zon opkomt tot waar hij
ondergaat,
zij de Naam van de HEERE geprezen.

⁴ De HEERE is verheven boven alle
heidenvolken,
boven de hemel is Zijn heerlijkheid.

⁵ Wie is als de HEERE, onze God?

Die zeer hoog woont,

⁶ Die zeer laag ziet,
in de hemel en op de aarde;

⁷ ^c Die de geringe opricht uit het stof,
de arme verheft uit het vuil,

⁸ om hem te doen zitten bij edelen,
bij de edelen van Zijn volk;

⁹ Die de onvruchtbare doet wonen in
haar gezin:
een blijde moeder van kinderen.

Halleluja!

HET WONDER VAN DE UITTOCHT

114 Toen ^a Israël uit Egypte trok,
het huis van Jakob uit een volk
met een vreemde taal,
^b werd Juda Zijn heiligdom,
Israël Zijn koninklijk bezit. ^c

³ De zee zag het en vluchtte,
de Jordaan deinsde achteruit,
⁴ de bergen sprongen op als rammen,
de heuvels als lammeren.

⁵ Wat was er, zee, dat u vluchtte,
Jordaan, dat u achteruit deinsde?

⁶ *Wat was er*, bergen, dat u opsprong als
rammen,
en u, heuvels, als lammeren?

⁷ Beef, aarde, voor het aangezicht van de
Heere,
voor het aangezicht van de God van
Jakob,

⁸ ^d Die de rots veranderde in een
waterplas,
hard gesteente in een waterbron.

^a Dan. 2:20 ^b Mal. 1:11 ^c 1 Sam. 2:8; Ps. 107:41 ^d Ex. 13:3 ^e Ex. 17:6; Num. 20:11

114:2 koninklijk bezit - Letterlijk: heerschappijen.

DE HEERLIJKHEID VAN DE HEERE

115 Niet ons, HEERE, niet ons,
maar geef Uw Naam eer,
om Uw goedertierenheid, om Uw trouw.

² Waarom zouden de heidenvolken
zeggen:

Waar is toch hun God?

³ Onze God is *immers* in de hemel,
Hij doet al wat Hem behaagt.

⁴ Hun afgoden zijn zilver en goud,
het werk van mensenhanden:

⁵ zij hebben een mond, maar spreken
niet;

zij hebben ogen, maar zien niet;

⁶ zij hebben oren, maar horen niet;

zij hebben een neus, maar ruiken niet;

⁷ hun handen, die tasten niet;

hun voeten, die gaan niet;

er komt geen geluid uit hun keel.

⁸ Laat wie ze maken hun gelijk worden,
al wie op hen vertrouwt.

⁹ Israël, vertrouw op de HEERE,
Hij is hun hulp en hun schild.

¹⁰ Huis van Aäron, vertrouw op de HEERE,
Hij is hun hulp en hun schild.

¹¹ U die de HEERE vreest, vertrouw op de
HEERE,
Hij is hun hulp en hun schild.

¹² De HEERE heeft aan ons gedacht: Hij zal
zeggen,

Hij zal het huis van Israël zegenen,

Hij zal het huis van Aäron zegenen.

¹³ Hij zal zegenen wie de HEERE vrezen,
de kleinen met de groten.

¹⁴ De HEERE zal u meer en meer *zeggen*,
u en uw kinderen.

¹⁵ U bent gezegend door de HEERE,
Die hemel en aarde gemaakt heeft.

¹⁶ De hemel, de hemel is van de HEERE,
maar de aarde heeft Hij aan de
mensenkinderen gegeven.

¹⁷ De doden zullen de HEERE niet prijzen,
evenmin al wie in de stilte neergedaald
zijn.

¹⁸ Maar wij zullen de HEERE loven,
van nu aan tot in eeuwigheid.

Halleluja!

DANKLIED VAN EEN VERLOSTE

116 Ik heb de HEERE lief,
want Hij hoort mijn stem, mijn
smeekbeden.

² Want Hij neigt Zijn oor tot mij,
daarom zal ik *Hem al* mijn dagen
aanroepen.

³ Banden van de dood hadden mij
omvangen,

angsten van het graf hadden mij
getroffen,

ik ondervond benauwdheid en verdriet.

⁴ Maar ik riep de Naam van de HEERE aan:
Och HEERE, bevrijd mijn ziel!

⁵ De HEERE is genadig en rechtvaardig,
onze God is een Ontfermer.

⁶ De HEERE bewaart de eenvoudigen;
ik was uitgeteerd, maar Hij heeft mij
verlost.

⁷ Mijn ziel, keer terug tot uw rust,
want 'de HEERE is goed voor u geweest.

⁸ Ja, U, HEERE, hebt mijn ziel immers gered
van de dood,
mijn ogen van tranen, mijn voet van
struikelen.

⁹ Ik zal wandelen voor het aangezicht van
de HEERE

in de landen der levenden.

¹⁰ Ik heb geloofd, daarom spreek ik.

Ik ben zeer verdrukt geweest.

¹¹ Ik zei, in mijn haast:

Alle mensen zijn leugenaars.

¹² Wat zal ik de HEERE vergelden
voor al Zijn weldaden, die *Hij* mij bewees?

¹³ Ik zal de beker van het heil heffen
en de Naam van de HEERE aanroepen.

¹⁴ Mijn geloften zal ik aan de HEERE
nakomen,

nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn
volk.

¹⁵ Kostbaar is in de ogen van de HEERE
de dood van Zijn gunstelingen.

^a Deut. 4:28; Jer. 10:3,4,5,9 enz. ^b 2 Sam. 22:5,6 ^c Ps. 13:6 ^d 2 Kor. 4:13 ^e Rom. 3:4

¹⁶ Och HEERE, voorzeker, ik ben Uw dienaar;
ik ben Uw dienaar, een zoon van Uw dienaren;
U hebt mijn boeien losgemaakt.

¹⁷ Ik zal U een offer van dankzegging brengen
en de Naam van de HEERE aanroepen.
¹⁸ Mijn geloften zal ik aan de HEERE nakomen,
nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk,
¹⁹ in de voorhoven van het huis van de HEERE,
in uw midden, Jeruzalem.

Halleluja!

ALLE VOLKEN, LOOF DE HEERE!

117 Loof ^ade HEERE, alle heiden-volken;
prijs Hem, alle natiën.
² Want Zijn goedertierenheid is machtig over ons;
de trouw van de HEERE is voor eeuwig.

Halleluja!

DANKZEGGING NA OVERWINNING

118 Loof de HEERE, want Hij is goed,
want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.
² Laat Israël toch zeggen:
Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.
³ Laat het huis van Aäron toch zeggen:
Ja, Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.
⁴ Laten wie de HEERE vrezen, toch zeggen:
Ja, Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

⁵ Uit de benauwdheid heb ik tot de HEERE geroepen,
de HEERE heeft mij verhoord *en* in de ruimte *gezet*.
⁶ De ^bHEERE is bij mij, ik ben niet bevreesd.
Wat kan een mens mij doen?
⁷ De HEERE is bij mij, te midden van wie mij helpen,
daarom zie ik neer op wie mij haten.

⁸ 'Het is beter tot de HEERE de toevlucht te nemen
dan op de mensen te vertrouwen.
⁹ Het is beter tot de HEERE de toevlucht te nemen
dan op edelen te vertrouwen.

¹⁰ Alle heidenvolken hadden mij omringd;
in de Naam van de HEERE heb ik ze neergehouden!
¹¹ Zij hadden mij omringd, ja, zij hadden mij omringd;
in de Naam van de HEERE heb ik ze neergehouden!
¹² Zij hadden mij omringd als bijen,
zij zijn uitgedoofd als een doornenvuur;
in de Naam van de HEERE heb ik ze neergehouden!

¹³ Zeer hard had u mij weggestoten, zodat ik *bijna* viel,
maar de HEERE heeft mij geholpen.
¹⁴ De HEERE is mijn kracht en mijn psalm,
want Hij is mij tot heil geweest.

¹⁵ In de tenten van de rechtvaardigen klinkt luide vreugdezang, *een lied* van verlossing:
De rechterhand van de HEERE doet krachtige daden,
¹⁶ de rechterhand van de HEERE is *hoog* verheven,
¹⁷ de rechterhand van de HEERE doet krachtige daden.

¹⁸ Ik zal niet sterven maar leven,
en ik zal de werken van de HEERE vertellen.
¹⁹ De HEERE heeft mij wel zwaar gestraft,
maar aan de dood heeft Hij mij niet overgegeven.

²⁰ Doe de poorten van de gerechtigheid voor mij open,
daardoor zal ik binnengaan, ik zal de HEERE loven.
²¹ Dit is de poort van de HEERE,
daar zullen de rechtvaardigen door binnengaan.

^a Rom. 15:11 ^b Rom. 8:31 ^c Ps. 62:9,10; 146:3; Jer. 17:5,7 ^d Luk. 1:51

²¹ Ik zal U loven, omdat U mij verhoord hebt
en mij tot heil geweest bent.

²² De ^asteen *die* de bouwers verworpen hadden,
is tot een hoeksteen geworden.

²³ Dit is door de HEERE geschied,
het is wonderlijk in onze ogen.

²⁴ Dit is de dag *die* de HEERE gemaakt heeft,
laten wij op deze *dag* ons verheugen en
verblijd zijn.

²⁵ Och HEERE, breng toch heil;
och HEERE, geef toch voorspoed.

²⁶ Gezegend wie komt in de Naam van de
HEERE!

Wij zegenen u vanuit het huis van de
HEERE.

²⁷ De HEERE is God, Hij heeft ons licht
gegeven.
Bind het feestoffer vast met touwen
tot aan de hoorns van het altaar.

²⁸ U bent mijn God, daarom zal ik U loven;
mijn God, ik zal U roemen.

²⁹ Loof de HEERE, want Hij is goed,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

VREUGDE OVER DE WET

119 ^{aleph}

Welzalig zijn de oprechten van
wandel,
die ^bin de wet van de HEERE gaan.

² Welzalig wie Zijn getuigenissen in acht
nemen,

die Hem met heel hun hart zoeken,

³ *die* ook geen onrecht bedrijven,
maar in Zijn wegen gaan.

⁴ HEERE, ^u hebt geboden
om Uw bevelen ten zeerste in acht te
nemen.

⁵ Och, waren mijn wegen zo vast
om Uw verordeningen in acht te nemen!

⁶ Dan zou ik niet beschaamd worden,

als ik oog zou hebben voor al Uw
geboden.

⁷ Ik zal U loven met een oprecht hart,
wanneer ik Uw rechtvaardige bepalingen
geleerd heb.

⁸ Ik zal Uw verordeningen in acht nemen,
verlaat mij niet geheel en al.

beth

⁹ Waarmee houdt een jongeman zijn pad
zuiver?

Als hij *dat* bewaart overeenkomstig Uw
woord.

¹⁰ Ik zoek U met heel mijn hart,
laat mij van Uw geboden niet afdwalen.

¹¹ Ik heb Uw belofte in mijn hart
opgeborgen,

opdat ik tegen U niet zondig.

¹² Geloofd zij U, HEERE,
leer mij Uw verordeningen.

¹³ Ik heb met mijn lippen verteld
al de bepalingen van Uw mond.

¹⁴ In de weg van Uw getuigenissen
verblijd ik mij meer
dan in alle bezit.*

¹⁵ Ik overdenk Uw bevelen
en heb oog voor Uw paden.

¹⁶ Ik verblijd mij in Uw verordeningen,
Uw woord vergeet ik niet.

gimel

¹⁷ Wees ^cgoed voor Uw dienaar, *dan* zal ik
leven

en Uw woord in acht nemen.

¹⁸ Ontsluit mijn ogen en laat mij
aanschouwen

de wonderen van Uw wet.

¹⁹ Ik ben ^eeen vreemdeling op de aarde,
verberg Uw geboden niet voor mij.

²⁰ Mijn ziel wordt verteerd van verlangen
naar Uw bepalingen, te allen tijde.

²¹ U bestraft de vervloekte
hoogmoedigen,

die van Uw geboden afdwalen.

²² Wentel smaad en verachting van mij af,
want ik heb Uw getuigenissen in acht
genomen.

²³ Zelfs *toen* vorsten *op hun troon* gezeten
tegen mij spraken,

^a Jes. 8:14; 28:16; Matt. 21:42; Mark. 12:10; Luk. 20:17; Hand. 4:11; Rom. 9:33; Efez. 2:20; 1 Petr. 2:4,7

^b Ps. 1:1 ^c Ps. 103:2; 116:7 ^d Gen. 47:9; 1 Kron. 29:15; Ps. 39:13; Hebr. 11:13

119:14 *meer dan in alle bezit* - Letterlijk: zoals over elk bezit.

overdacht Uw dienaar Uw verordeningen.

²⁴ ^aJa, Uw getuigenissen zijn mijn bron van blijdschap, zij zijn mijn raadgevers.

daleth

²⁵ Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend overeenkomstig Uw woord.

²⁶ Ik heb *U* mijn wegen verteld en *U* hebt mij verhoord; ^bleer mij Uw verordeningen.

²⁷ Geef mij inzicht in de weg van Uw bevelen, dan zal ik Uw wonderen overdenken. ^cMijn ziel weent tranen van verdriet; richt mij op overeenkomstig Uw woord.

²⁸ Laat de weg van de leugen van mij wijken, schenk mij genadig Uw wet.

²⁹ Ik heb de weg van de waarheid gekozen, Uw bepalingen heb ik mij voor *ogen* gesteld.

³⁰ Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; *HEERE*, beschaam mij niet.

³¹ Ik zal de weg van Uw geboden lopen, wanneer *U* mijn hart verruimd hebt.

he

³² *HEERE*, leer mij de weg van Uw verordeningen, en ik zal die in acht nemen tot het einde toe.

³³ Geef mij inzicht, dan zal ik Uw wet in acht nemen; ja, ik zal mij er met heel mijn hart aan houden.

³⁴ Doe mij treden op het pad van Uw geboden, want daarin vind ik vreugde.

³⁵ Neig mijn hart naar Uw getuigenissen en niet naar winstbejag.

³⁶ Wend mijn ogen af, zodat zij niet zien wat nutteloos is; maak mij levend door Uw wegen.

³⁷ Bevestig Uw belofte aan *U* dienaar, die *U* vreze is *toegedaan*.

³⁸ Wend van mij af de smaad, waarvoor ik beducht ben,

want Uw bepalingen zijn goed.

³⁹ ^dZie, ik verlang naar Uw bevelen, maak mij levend door Uw gerechtigheid.

waw

⁴⁰ Laat Uw *blijken* van goedertierenheid over mij komen, *HEERE*, Uw heil overeenkomstig Uw belofte.

⁴¹ Dan heb ik hem die mij hoort iets te antwoorden, want ik vertrouw op Uw woord.

⁴² Ontruk het woord van de waarheid niet geheel en al aan mijn mond, want ik hoop op Uw bepalingen.

⁴³ Dan zal ik steeds Uw wet in acht nemen, voor eeuwig en altijd.

⁴⁴ Ik zal wandelen op ruime *baan*, omdat ik Uw bevelen gezocht heb.

⁴⁵ Ook zal ik voor koningen spreken over Uw getuigenissen en mij niet schamen.

⁴⁶ Ik verblijf mij in Uw geboden, die ik liefheb.

⁴⁷ Ik hef mijn handen op naar Uw geboden, die ik liefheb, en overdenk Uw verordeningen.

zain

⁴⁸ Denk aan het woord *gesproken* tot Uw dienaar, waarop *U* mij deed hopen.

⁴⁹ Dit is mij tot troost in mijn ellende: dat Uw belofte mij levend heeft gemaakt.

⁵⁰ De hoogmoedigen hebben mij ten eerste bespot, *toch* ben ik van Uw wet niet afgeweken.

⁵¹ Ik heb gedacht aan Uw oordelen van oude tijden af, *HEERE*, en heb mij getroost.

⁵² Grote verontwaardiging heeft mij bevangen vanwege de goddelozen, die Uw wet verlaten.

⁵³ Uw verordeningen zijn mijn gezangen geweest op de plaats waar ik vreemdeling was.

⁵⁴ ^e*HEERE*, 's nachts heb ik aan Uw Naam gedacht en ik heb Uw wet in acht genomen.

^a Ps. 43:4 ^b Ps. 25:4; 27:11; 86:11 ^c Ps. 16:7; 42:9

⁵⁶ Dat is aan mij gebeurd,
omdat ik Uw bevelen in acht genomen
heb.

cheth

⁵⁷ De HEERE is mijn deel, ik heb gezegd
dat ik Uw woorden in acht zal nemen.

⁵⁸ Ik heb met heel mijn hart getracht Uw
aangezicht gunstig te stemmen;
wees mij genadig overeenkomstig Uw
belofte.

⁵⁹ Ik heb mijn wegen overdacht,
en mijn voeten gekeerd naar Uw
getuigenissen.

⁶⁰ Ik heb mij gehaast en niet geaarzeld
Uw geboden in acht te nemen.

⁶¹ Benden goddelozen hebben mij
omringd,

toch heb ik Uw wet niet vergeten.

⁶² Midden in de nacht sta ik op
om U te loven voor Uw rechtvaardige
bepalingen.

⁶³ Ik ben een metgezel van allen die U
vrez en
en die Uw bevelen in acht nemen.

⁶⁴ HEERE, de aarde is vol van Uw
goedertierenheid;

leer mij Uw verordeningen.

teth

⁶⁵ U bent goed voor Uw dienaar geweest,
HEERE,
overeenkomstig Uw woord.

⁶⁶ Leer mij goed onderscheiden en
kennen,

want ik heb in Uw geboden geloofd.

⁶⁷ Voordat ik verdrukt werd, dwaalde ik,
maar nu neem ik Uw woord in acht.

⁶⁸ U bent goed en U doet goed,
leer mij Uw verordeningen.

⁶⁹ Hoogmoedigen hebben mij met
leugens besmeurd,
maar ik neem Uw bevelen met heel mijn
hart in acht.

⁷⁰ Hun hart is zo ongevoelig als vet,
maar ik verblijd mij in Uw wet.

⁷¹ Het is goed voor mij dat ik verdrukt ben
geweest,

opdat ik Uw verordeningen zou leren.

⁷² De wet uit Uw mond is mij beter
dan ^aduizenden *stukken* goud of zilver.

jod

⁷³ ^bUw handen hebben mij gemaakt en
bereid;

geef mij inzicht, zodat ik Uw geboden
leer.

⁷⁴ Wie U vrezen, zien mij en verblijden
zich,

omdat ik op Uw woord gehoopt heb.

⁷⁵ Ik weet, HEERE, dat Uw oordelen
rechtvaardig zijn

en *dat* U mij in Uw trouw verdrukt hebt.

⁷⁶ Laat toch Uw goedertierenheid er zijn
om mij te troosten,

overeenkomstig Uw belofte aan Uw
dienaar.

⁷⁷ Laat Uw barmhartigheid over mij
komen,

dan zal ik leven, want Uw wet is mijn
bron van blijdschap.

⁷⁸ Laten de hoogmoedigen beschaamd
worden, die mij neerdrukten

met leugen, *maar* ik overdenk Uw
bevelen.

⁷⁹ Laten zich tot mij keren wie U vrezen
en wie Uw getuigenissen kennen.

⁸⁰ Laat mijn hart oprecht zijn in Uw
verordeningen,

dan zal ik niet beschaamd worden.

kaph

⁸¹ Mijn ziel is bezwaken van verlangen
naar Uw heil,

op Uw woord heb ik gehoopt.

⁸² Mijn ogen zijn bezwaken van verlangen
naar Uw belofte,

terwijl ik zei: Wanneer zult U mij
troosten?

⁸³ Want ik ben geworden als een leren zak
in de rook,

maar Uw verordeningen heb ik niet
vergeten.

⁸⁴ Hoeveel zijn de dagen van Uw dienaar?
Wanneer zult U gericht oefenen over
mijn vervolgers?

⁸⁵ De hoogmoedigen hebben kuilen voor
mij gegraven

en dat is niet overeenkomstig Uw wet.

⁸⁶ Al Uw geboden zijn betrouwbaar;
met leugen vervolgen zij mij, help mij!

⁸⁷ Zij hebben mij op de aarde bijna
vernietigd,

^a Ps. 19:11 ^b Job 10:9; Ps. 139:13

maar ik heb Uw bevelen niet verlaten.
⁸⁸ Maak mij levend overeenkomstig Uw goedertierenheid;
 dan zal ik het getuigenis van Uw mond in acht nemen.

lamed

⁸⁹ Voor eeuwig, HEERE, staat Uw woord vast in de hemel.
⁹⁰ ^aUw trouw duurt van generatie op generatie;
 U hebt de aarde gegrondvest, zodat zij blijft staan.
⁹¹ Volgens Uw bepalingen blijven zij *ook* heden *nog* staan, want zij alle zijn Uw dienaren.
⁹² Als Uw wet niet mijn bron van blijdschap geweest was, dan was ik in mijn ellende vergaan.
⁹³ Ik zal Uw bevelen voor eeuwig niet vergeten, want daardoor hebt U mij levend gemaakt.
⁹⁴ Ik ben de Uwe, verlos mij, want ik heb Uw bevelen gezocht.
⁹⁵ Goddelozen hebben op mij geloerd om mij om te brengen; ik let op Uw getuigenissen.
⁹⁶ Aan alles, *hoe* volmaakt *ook*, heb ik een einde gezien; *maar alleen* Uw gebod is onbegrensd.*

mem

⁹⁷ Hoe lief heb ik Uw wet! Hij is heel de dag mijn overdenking.
⁹⁸ Uw geboden maken mij wijzer dan mijn vijanden, want zij zijn voor eeuwig bij mij.
⁹⁹ Ik ben verstandiger dan al mijn leraren, want Uw getuigenissen zijn mij *tot* overdenking.
¹⁰⁰ Ik heb meer inzicht dan de ouderen, omdat ik Uw bevelen in acht genomen heb.
¹⁰¹ Ik heb mijn voeten weerhouden van alle slechte paden, opdat ik mij aan Uw woord zal houden.
¹⁰² Ik ben niet afgeweken van Uw bepalingen, want *U* hebt mij onderwezen.

¹⁰³ Hoe ^bzoet zijn Uw woorden voor mijn gehemelte, *zoeter* dan honing voor mijn mond.
¹⁰⁴ Door Uw bevelen krijg ik inzicht, daarom haat ik elk leugenpad.

nun

¹⁰⁵ Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.
¹⁰⁶ ^cIk heb gezworen, en ik zal het gestand doen:
 ik zal Uw rechtvaardige bepalingen in acht nemen.
¹⁰⁷ Ik ben ten zeerste verdrukt; HEERE, maak mij levend overeenkomstig Uw woord.
¹⁰⁸ Aanvaard toch, HEERE, de vrijwillige gaven van mijn mond, en leer mij Uw bepalingen.
¹⁰⁹ Mijn leven is voortdurend in gevaar,* toch vergeet ik Uw wet niet.
¹¹⁰ De goddelozen hebben voor mij een strik gezet, toch ben ik van Uw bevelen niet afgedwaald.
¹¹¹ Uw getuigenissen heb ik voor eeuwig in erfelijk bezit genomen, want zij zijn de vreugde van mijn hart.
¹¹² Ik heb mijn hart geneigd om overeenkomstig Uw verordeningen te handelen, voor eeuwig, tot het einde toe.

samech

¹¹³ Ik haat de halfhartigen, maar Uw wet heb ik lief.
¹¹⁴ U bent mijn schuilplaats en mijn schild, op Uw woord heb ik gehoopt.
¹¹⁵ Ga weg van mij, kwaaddoeners, zodat ik de geboden van mijn God in acht zal nemen.
¹¹⁶ Ondersteun mij overeenkomstig Uw belofte, dan zal ik leven; laat mij in mijn hoop niet beschaamd worden.
¹¹⁷ Ondersteun mij, dan ben ik verlost en vermaak ik mij voortdurend in Uw verordeningen.
¹¹⁸ U verwerpt allen die van Uw verordeningen afdwalen,

*Pred. 1:4 ^aPs. 19:11; Spr. 8:11 ^cNeh. 10:29

119:96 *onbegrensd* - Letterlijk: zeer ruim. 119:109 *in gevaar* - Letterlijk: in mijn hand.

want hun bedrog is leugen.

¹¹⁹ U doet alle goddelozen van de aarde weg *als* schuim,
daarom heb ik Uw getuigenissen lief.
¹²⁰ *Het haar van mijn lichaam is te berge*
gerezen uit grote vrees voor U,
ik heb gevreesd voor Uw oordelen.

ain

¹²¹ Ik heb recht en gerechtigheid gedaan;
geef mij niet over aan mijn
onderdrukkers.
¹²² Wees borg voor het welzijn van Uw
dienaar;
laat de hoogmoedigen mij niet
onderdrukken.
¹²³ Mijn ogen zijn bezweken van
verlangen naar Uw heil
en naar de belofte van Uw
rechtvaardigheid.
¹²⁴ Doe met Uw dienaar overeenkomstig
Uw goedertierenheid,
en leer mij Uw verordeningen.
¹²⁵ Ik ben Uw dienaar; geef mij inzicht,
dan zal ik Uw getuigenissen kennen.
¹²⁶ Het is tijd voor de HEERE om te
handelen,
want zij hebben Uw wet verbroken.
¹²⁷ Daarom heb ik Uw geboden lief, meer
dan goud,
ja, meer dan zuiver goud.
¹²⁸ Daarom heb ik al Uw bevelen *in* alles
voor recht gehouden,
maar elk leugenpad heb ik gehaat.

pe

¹²⁹ Uw getuigenissen zijn wonderen,
daarom zal mijn ziel die in acht nemen.
¹³⁰ ^a Het opengaan van Uw woorden geeft
licht,
het schenkt eenvoudigen inzicht.
¹³¹ Ik sper mijn mond open en hijg,
want ik verlang naar Uw geboden.
¹³² Wend U tot mij en wees mij genadig,
overeenkomstig het recht voor wie Uw
Naam liefhebben.
¹³³ Laat mijn voetstappen vaststaan in Uw
woord,
laat geen enkel onrecht over mij heersen.
¹³⁴ Verlos mij van de onderdrukking door
mensen,

dan zal ik Uw bevelen in acht nemen.

¹³⁵ ^b Doe Uw aangezicht lichten over Uw
dienaar;
en leer mij Uw verordeningen.
¹³⁶ Beken *vol* water stromen uit mijn ogen
neer,
omdat men Uw wet niet in acht neemt.

tsade

¹³⁷ U bent rechtvaardig, HEERE,
en *al* Uw oordelen zijn juist.
¹³⁸ U hebt *in* Uw getuigenissen gerechtig-
heid uitgevaardigd
en grote trouw.
¹³⁹ Mijn ijver heeft mij verteerd,
want mijn tegenstanders hebben Uw
woorden vergeten.
¹⁴⁰ ^c Uw woord is zeer gelouterd,
Uw dienaar heeft het lief.
¹⁴¹ Ik ben klein en veracht,
maar Uw bevelen heb ik niet vergeten.
¹⁴² Uw gerechtigheid is een gerechtigheid
voor eeuwig
en Uw wet is waarachtig.
¹⁴³ Benaauwdheid en nood hebben mij
getroffen,
maar Uw geboden zijn mijn bron van
blijdschap.
¹⁴⁴ Uw rechtvaardige getuigenissen zijn
voor eeuwig;
geef mij inzicht, dan zal ik leven.

koph

¹⁴⁵ Ik heb met heel mijn hart geroepen;
verhoor mij, HEERE, ik zal Uw verordenin-
gen in acht nemen.
¹⁴⁶ Ik heb U aangeroepen, verlos mij;
dan zal ik mij aan Uw getuigenissen
houden.
¹⁴⁷ ^d Ik ben de *morgenschemering* voor
geweest en heb om hulp geroepen;
op Uw woord heb ik gehoopt.
¹⁴⁸ ^e Mijn ogen zijn de *nacht* waken voor
geweest
om Uw woord te overdenken.
¹⁴⁹ Hoor mijn stem overeenkomstig Uw
goedertierenheid;
HEERE, maak mij levend overeenkomstig
Uw recht.
¹⁵⁰ Wie schandelijk gedrag najagen,
komen naderbij;

^a Ps. 19:9 ^b Ps. 4:7 ^c 2 Sam. 22:31; Ps. 12:7; 18:31; Spr. 30:5 ^d Ps. 5:4; 88:14; 130:6 ^e Ps. 63:2,7; 90:4

zij zijn ver van Uw wet verwijderd.

¹⁵¹ Maar U, HEERE, bent nabij,
en al Uw geboden zijn waarachtig.

¹⁵² Al vanouds weet ik van Uw
getuigenissen,
ja, U hebt ze voor eeuwig gegrondvest.

resj

¹⁵³ Zie mijn ellende aan en red mij,
want Uw wet heb ik niet vergeten.

¹⁵⁴ Voer mijn rechtszaak en verlos mij;
maak mij levend overeenkomstig Uw
belofte.

¹⁵⁵ Het heil is ver van de goddelozen,
want zij zoeken Uw verordeningen niet.

¹⁵⁶ Uw barmhartigheid is groot, HEERE;
maak mij levend overeenkomstig Uw
bepalingen.

¹⁵⁷ Mijn vervolgers en tegenstanders zijn
met velen,
maar van Uw getuigenissen wijk ik niet
af.

¹⁵⁸ Ik zag hen die trouweloos handelen, en
ik walgde,
omdat zij zich niet aan Uw woord
hielden.

¹⁵⁹ Zie toch hoe ik Uw bevelen liefheb;
HEERE, maak mij levend overeenkomstig
Uw goedertierenheid.

¹⁶⁰ Vanaf het begin is Uw woord
waarachtig,
al Uw rechtvaardige bepalingen zijn voor
eeuwig.

sin, sjin

¹⁶¹ Vorsten hebben mij zonder reden
vervolgd,
maar voor Uw woord heeft mijn hart
diep ontzag gehad.

¹⁶² Ik ben verblijd over Uw belofte,
als iemand die een grote buit vindt.

¹⁶³ Ik haat de leugen en heb er een
afschuw van,
maar Uw wet heb ik lief.

¹⁶⁴ Ik loof U zevenmaal op een dag
om Uw rechtvaardige bepalingen.

¹⁶⁵ Wie Uw wet liefhebben, hebben diepe
vrede;
voor hen ligt er geen struikelblok.

¹⁶⁶ Ik hoop op Uw heil, HEERE,
en doe Uw geboden.

¹⁶⁷ Mijn ziel neemt Uw getuigenissen in
acht,
want ik heb ze zeer lief.

¹⁶⁸ Ik neem Uw bevelen en getuigenissen
in acht,
want al mijn wegen liggen voor U open.

taw

¹⁶⁹ Laat mijn roepen naderen voor Uw
aangezicht, HEERE;
geef mij inzicht overeenkomstig Uw
woord.

¹⁷⁰ Laat mijn smeken voor Uw aangezicht
komen;

red mij overeenkomstig Uw belofte.

¹⁷¹ Mijn lippen vloeien over van lofzang,
want U leert mij Uw verordeningen.

¹⁷² Mijn tong zal Uw woorden bezingen,
want al Uw geboden zijn rechtvaardig.

¹⁷³ Laat Uw hand mij te hulp komen,
want ik heb Uw bevelen uitgekoken.

¹⁷⁴ HEERE, ik verlang naar Uw heil;
Uw wet is mijn bron van blijdschap.

¹⁷⁵ Laat mijn ziel leven, dan zal hij U loven;
laat Uw bepalingen mij helpen.

¹⁷⁶ Ik heb gedwaald als een verloren
schaap;

zoek Uw dienaar, want Uw geboden heb
ik niet vergeten.

GEBED OM BESCHERMING

120 Een pelgrimslied.^a

Ik riep tot de HEERE in mijn benauwdheid,
en Hij verhoorde mij.

² HEERE, red mijn ziel van de valse lippen,
van de tong vol bedrog.

³ Wat zal de tong vol bedrog u geven?
Wat zal die aan u toevoegen?

⁴ Scherpe pijlen van een machtig man,
en gloeiende houtskool van bremstrui-
ken daarbij.

⁵ Wee mij, dat ik als vreemdeling in
Mesech verblijf,
dat ik woon in de tenten van Kedar.

^a Jes. 53:6; Luk. 15:4 enz. ^b 1 Sam. 24:10; 26:19 ^c Ps. 11:2; 59:8

119:165 *diepe vrede* - Letterlijk: talrijke vrede. 120:1 *pelgrimslied* - Letterlijk: lied van
opgangen (naar het heiligdom); zie ook Psalmen 121-134.

⁶ Mijn ziel heeft lang gewoon
bij hen die de vrede haten.

⁷ Ik ben vreedzaam, maar als ik spreek,
voeren zij oorlog.

GOD BEWAART ZIJN VOLK

121 Een pelgrimslied.

Ik sla mijn ogen op naar de bergen,
vanwaar mijn hulp komen zal.*

² Mijn hulp is van de HEERE,
Die hemel en aarde gemaakt heeft.

³ Hij zal uw voet niet laten wankelen,
uw Bewaarder zal niet sluimeren.

⁴ Zie, de Bewaarder van Israël
zal niet sluimeren of slapen.

⁵ De HEERE is uw Bewaarder,
de HEERE is uw schaduw aan uw
rechterhand.

⁶ De zon zal u overdag niet steken,
de maan niet in de nacht.

⁷ De HEERE zal u bewaren voor alle kwaad,
uw ziel zal Hij bewaren.

⁸ De HEERE zal uw uitgaan en uw ingaan
bewaren,
van nu aan tot in eeuwigheid.

VREDE VOOR JERUZALEM

122 Een pelgrimslied, van David.

Ik ben verblijd, wanneer zij tegen mij
zeggen:

Wij zullen naar het huis van de HEERE
gaan!

² Onze voeten staan
binnen uw poorten, Jeruzalem!

³ Jeruzalem is gebouwd als een stad
die hecht samengevoegd is.*

⁴ Daarheen trekken de stammen op,
de stammen van de HEERE,

naar de ark van de getuigenis van Israël,
om de Naam van de HEERE te loven.

⁵ Want daar staan de zetels van het recht,
de zetels van het huis van David.

⁶ Bid om vrede voor Jeruzalem,
laat het goed gaan met hen die u
liefhebben.

⁷ Laat vrede binnen uw vestingwal zijn,
rust in uw burchten.

⁸ Omwille van mijn broeders en mijn
vrienden
spreek ik nu: Vrede zij in u!

⁹ Omwille van het huis van de HEERE, onze
God,
zal ik het goede voor u zoeken.

GEBED OM REDDING

123 Een pelgrimslied.

¹ Ik sla mijn ogen op naar U,
Die in de hemel zit.

² Zie, zoals de ogen van dienaren
gericht zijn op de hand van hun heren
en zoals de ogen van een dienaar
gericht zijn op de hand van haar
meesteres,
zo zijn onze ogen *gericht* op de HEERE,
onze God,
totdat Hij ons genadig is.

³ Wees ons genadig, HEERE, wees ons
genadig,
want wij zijn meer dan verzadigd met
verachting.

⁴ Onze ziel is meer dan verzadigd
van de spot van de zorgelozen,
de verachting van de hoogmoedigen.

GOD BEWAART IN NOOD

124 Een pelgrimslied, van David.

Als de HEERE niet bij ons geweest was
– zeg dat toch, Israël –

² als de HEERE niet bij ons geweest was,
toen mensen tegen ons opstonden,

³ dan hadden zij ons levend verslonden,
toen hun toorn tegen ons ontbrandde;

⁴ dan hadden de wateren ons overspoeld
en was een woeste stroom over onze ziel
gegaan;

* Neh. 2:10 ³ Ps. 115:3

121:1 *Ik ... zal* - Of: Ik sla mijn ogen op naar de bergen. Vanwaar zal mijn hulp komen?

122:3 *die hecht samengevoegd is* - Letterlijk: die samen met haar één geheel vormt.

⁵ dan waren de onstuimige wateren
over onze ziel gegaan.

⁶ Geloofd zij de HEERE, Die ons niet
overgaf

tot een prooi voor hun tanden.

⁷ "Onze ziel is ontkomen als een vogel
uit de strik van de vogelvanger;
de strik is gebroken
en wij zijn ontkomen.

⁸ "Onze hulp is in de Naam van de HEERE,
Die hemel en aarde gemaakt heeft.

ONWANKELBAAR VERTROUWEN

125 Een pelgrimslied.

Wie op de HEERE vertrouwen, zijn als de
berg Sion,
die niet wankelt, maar voor eeuwig blijft.

² Rondom Jeruzalem zijn bergen,
zo is de HEERE rondom Zijn volk,
van nu aan tot in eeuwigheid.

³ Want de scepter van de goddeloosheid
zal niet *voorgoed* rusten
op het erfdeel^a van de rechtvaardigen;
opdat de rechtvaardigen hun handen
niet uitstrekken naar onrecht.

⁴ Doe goed, HEERE, aan wie goed zijn
en aan hen die oprecht zijn in hun hart.

⁵ Maar wie zich neigen *tot* kronkelwegen,
zal de HEERE doen verdwijnen,
met hen die onrecht bedrijven.

Vrede over Israël!

DANKLIED NA DE BALLINGSCHAP

126 Een pelgrimslied.

Toen de HEERE de gevangenen van Sion
terug deed keren,
waren wij als *mensen* die droomden.

² "Toen werd onze mond vervuld met
lachen
en onze tong met gejuich.

Toen zei men onder de heidenvolken:

De HEERE heeft grote dingen bij hen
gedaan!

³ De HEERE heeft grote dingen bij ons
gedaan,
daarom zijn wij verblijfd.

⁴ HEERE, breng een omkeer in onze
gevangenschap,
zoals *waterstromen* in het zuiden.

⁵ Wie met tranen zaaien,
zullen met gejuich maaien.

⁶ Wie het zaad draagt en dat zaait,^a
gaat al wenend *zijn weg*;
maar hij zal zeker *terugkomen* met
gejuich,
en zijn schoven dragen.

GODS ONMISBARE ZEGEN

127 Een pelgrimslied, van Salomo.

Als de HEERE het huis niet bouwt,
tevergeefs zwoegen zijn bouwers eraan;
als de HEERE de stad niet bewaart,
tevergeefs waakt de wachter.

² Het is tevergeefs dat u vroeg opstaat,
laat opblijft,
brood eet *waarvoor* u moet zwoegen:
de HEERE geeft het Zijn beminde *in de*
slaap.

³ Zie, kinderen zijn het eigendom van de
HEERE,
de vrucht van de schoot is *Zijn* beloning.
⁴ Zoals pijlen in de hand van een held,
zo zijn de zonen, *ontvangen in de* jeugd.

⁵ Welzalig de man die zijn pijlkoker
daarmee gevuld heeft;
zij worden niet beschaamd,
als zij met de vijanden spreken in de
poort.

ZEGEN VOOR HET GEZIN

128 Een pelgrimslied.

Welzalig is eenieder die de HEERE vreest,
die in Zijn wegen gaat.

^a Spr. 6:5 ^b Ps. 121:2 ^c Job 8:21

125:3 *erfdeel* - Letterlijk: lot. 126:6 *Wie het zaad draagt en dat zaait* - Letterlijk: wie de
zaadbuidel draagt.

² Want u zult eten van de inspanning van uw handen;
welzalg zult u zijn en het zal u goed gaan.

³ Uw vrouw zal zijn als een vruchtbare wijnstok
binnen in uw huis,
uw kinderen zullen zijn als jonge olijfbomen
rondom uw tafel.

⁴ Zie, zo zal zeker de man gezegend worden
die de HEERE vreest.

⁵ De HEERE zal u zegenen vanuit Sion;
u zult het goede van Jeruzalem zien,
al de dagen van uw leven.

⁶ U zult de kinderen van uw kinderen zien.
Vrede over Israël!

VERVOLGD, MAAR GESPAARD

129 Een pelgrimslid.

Zij hebben mij dikwijls benauwd, vanaf mijn jeugd
– zeg dat toch, Israël.

² Zij hebben mij dikwijls benauwd, vanaf mijn jeugd;

toch hebben zij mij niet overwonnen.

³ Ploegers hebben mijn rug geploegd,
zij hebben hun voren lang gemaakt.

⁴ De HEERE, Die rechtvaardig is,
heeft de touwen van de goddelozen afgehaakt.

⁵ Laat beschaamd worden en terugwijken allen die Sion haten.

⁶ Laat hen worden als gras op de daken,
dat verdort voordat men het uittrekt,

⁷ waarmee de maaier zijn hand niet vult,
of de schovenbinder zijn arm;

⁸ en de voorbijgangers zeggen niet:
De zegen van de HEERE zij met u,
wij zegenen u in de Naam van de HEERE.

ZESDE BOETPSALM

130 Een pelgrimslid.

Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE;
² Heere, hoor naar mijn stem.
Laat Uw oren opmerkzaam zijn
op mijn luide smeekbeden.

³ Als U, HEERE, op de ongerechtigheden let,
Heere, wie zal staande blijven?

⁴ Maar 'bij U is vergeving,
opdat U gevreesd wordt.

⁵ Ik verwacht de HEERE, 'mijn ziel verwacht Hem
en ik hoop op Zijn woord.

⁶ 'Mijn ziel wacht op de Heere,
meer dan wachters op de morgen,
wachters op de morgen.

⁷ Laat Israël hopen op de HEERE,
want bij de HEERE is goedertierenheid
en bij Hem is veel verlossing.

⁸ Ja, Hij zal Israël verlossen
van al zijn ongerechtigheden.

KINDERLIJK VERTROUWEN

131 Een pelgrimslid, van David.

HEERE, ^amijn hart is niet hoogmoedig,

^bmijn ogen zijn niet trots,
ook wandel ik niet in dingen
die te groot en te wonderlijk voor mij zijn.

² Voorwaar, ik heb mijn ziel tot rust
en tot stilte gebracht,
als een kind dat de borst ontwend is, bij zijn moeder,
mijn ziel is in mij als een kind dat de borst ontwend is.

³ Israël, hoop op de HEERE,
van nu aan tot in eeuwigheid.

GEBED VOOR SION

132 Een pelgrimslid.

HEERE, denk aan David,

aan al zijn lijden,

² hoe hij de HEERE gezworen heeft,

^a Job 8:12; 40:10 ^b Ps. 143:2 ^c 2 Sam. 24:14 ^d Ps. 27:14; Hab. 2:3 ^e Ps. 40:2 ^f Ps. 5:4; 119:147; 123:1,2
^g 2 Kron. 32:25; Spr. 16:5 ^h Ps. 101:5; Spr. 6:17

de Machtige Jakobs *deze* gelofte deed:

³ "Nee, ik ga mijn tent, mijn huis, niet binnen,
ik leg mij op de rustbank, mijn bed, niet neer;

⁴ ik gun mijn ogen geen slaap,
mijn oogleden geen sluimer;

⁵ totdat ik voor de HEERE een plaats gevonden heb,
een woning voor de Machtige Jakobs!

⁶ Zie, wij hebben *van de ark* gehoord in Efratha,
hem gevonden in de velden van Jaër.

⁷ Laten wij Zijn woning binnengaan,
ons neerbuigen voor de voetbank van Zijn voeten.

⁸ Sta op, HEERE, *ga* naar Uw rustplaats,
U en de ark van Uw macht.

⁹ Laat Uw priesters bekleed worden met gerechtigheid,
laat Uw gunstelingen juichen.

¹⁰ Wijs het gebed* van Uw gezalfde niet af,
omwille van David, Uw dienaar.

¹¹ De HEERE heeft David *in* waarheid gezworen,
en Hij zal daar niet van ^aafwijken:

^c *Eén* van de vrucht van uw schoot zal ik op uw troon zetten.

¹² Als uw zonen Mijn verbond in acht zullen nemen
en Mijn getuigenissen, die ik hun leren zal,
zullen ook hun zonen tot in eeuwigheid op uw troon zitten.

¹³ Want de HEERE heeft Sion verkozen,
Hij heeft het begeerd tot Zijn woongebied.

¹⁴ "Dit is, *zei Hij*, Mijn rustplaats tot in eeuwigheid,
hier zal ik wonen, want naar haar heb ik verlangd.

¹⁵ Haar voedsel zal ik rijk zegenen,
haar armen met brood verzadigen.

¹⁶ "Haar priesters zal ik kleden met heil,
haar gunstelingen zullen uitbundig juichen.

¹⁷ "Daar zal ik voor David een hoorn doen opkomen
en voor Mijn gezalfde een lamp gereedmaken.

¹⁸ Ik zal zijn vijanden met schaamte kleden,
maar op hem zal zijn diadeem schitteren.

BROEDERLIJKE LIEFDE

133 Een pelgrimslied, van David.

Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het
dat broeders ook eensgezind samenwonen.

² Het is als de kostelijke olie op het hoofd,
die neerdaalt op de baard, de baard van Aäron,
die neerdaalt op de zoom van zijn priesterkleed.

³ Het is als de dauw van de Hermon
die neerdaalt op de bergen van Sion.

Want daar gebiedt de HEERE de zegen
en het leven tot in eeuwigheid.

AANSPORING OM GOD TE LOVEN

134 Een pelgrimslied.

Kom, *loof de HEERE,
alle dienaren van de HEERE,
u die nacht aan nacht* in het huis van de HEERE staat.

² Hef uw handen op *naar* het heiligdom
en loof de HEERE.

³ De HEERE zegene u uit Sion,
Hij Die hemel en aarde gemaakt heeft.

DE HEERE IS GROOT

135 Halleluja!

^a 1 Kron. 15:1 ^b 2 Sam. 7:12; 1 Kon. 8:25; 2 Kron. 6:16; Luk. 1:69 ^c 2 Sam. 7:12; 1 Kon. 8:25; 2 Kron. 6:16; Luk. 1:69 ^d Vers 8; Ps. 68:17 ^e 2 Kron. 6:41 ^f Luk. 1:69

132:10 *het gebed* - Letterlijk: het gezicht. **134:1** *Kom* - Letterlijk: Zie. **134:1** *nacht aan nacht* - Letterlijk: in de nachten.

Loof de Naam van de HEERE,
loof *Hem*, dienaren van de HEERE,
² u, die staat in het huis van de HEERE,
in de voorhoven van het huis van onze
God.

³ Loof de HEERE, want de HEERE is goed;
zing psalmen voor Zijn Naam, want *die* is
lieflijk.

⁴ Want de HEERE heeft Zich Jakob
verkoren,
Israël ^a als Zijn persoonlijk eigendom.

⁵ Want ik weet: de HEERE is groot;
onze Heere *gaat* alle goden te boven.

⁶ Al wat de HEERE behaagt, doet Hij,
in de hemel en op de aarde,
in de zeeën en alle diepe wateren.

⁷ Hij ^b doet dampen opstijgen van het
einde der aarde,
Hij maakt de bliksemflitsen bij de regen,
Hij brengt de wind uit Zijn schatkamers
naar buiten.

⁸ ^c Hij trof de eerstgeborenen in Egypte,
van de mens af tot het vee toe.

⁹ ^d Hij zond tekenen en wonderen
in uw midden, Egypte,
aan de farao en al zijn dienaren.

¹⁰ Hij versloeg ^e vele volken
en doodde machtige koningen:

¹¹ Sihon, de koning van de Amoriëten,
en Og, de koning van Basan,
en al de koninkrijken van Kanaän.

¹² ^f Hun land gaf Hij als erfelijk bezit,
als erfelijk bezit aan Zijn volk Israël.

¹³ HEERE, Uw Naam bestaat voor eeuwig;

¹⁴ De gedachtenis aan U, HEERE, is van
generatie op generatie.

¹⁵ ^g Want de HEERE zal Zijn volk recht
verschaffen
en het zal Hem berouwen over Zijn
dienaren.

¹⁶ ^h De afgoden van de heidenvolken zijn
zilver en goud,
werk van mensenhanden.

¹⁷ Zij hebben een mond, maar spreken
niet;

zij hebben ogen, maar zien niet.

¹⁸ Zij hebben oren, maar horen niet;
er is zelfs geen adem in hun mond.

¹⁹ Laat wie ze maken hun gelijk worden,
al wie op hen vertrouwt.

²⁰ Huis van Israël, loof de HEERE;
huis van Aäron, loof de HEERE.

²¹ Huis van Levi, loof de HEERE;
u die de HEERE vreest, loof de HEERE.

²² Geloofd zij de HEERE vanuit Sion,
Hij Die in Jeruzalem woont.

Halleluja!

EEUWIGE GOEDERTIERENHEID

136 Loof de HEERE, want Hij is goed,
want Zijn goedertierenheid is
voor eeuwig.

² Loof de God der goden,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

³ Loof de Heere der heren,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

⁴ Die grote wonderen doet, Hij alleen,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

⁵ ⁱ Die de hemel met inzicht maakte,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

⁶ ^j Die de aarde boven het water
uitspande,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

⁷ ^k Die de grote lichten maakte,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;

⁸ ^l de zon tot heerschappij over de dag,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;

⁹ de maan en sterren tot heerschappij
over de nacht,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

^a Ex. 19:5; Deut. 7:6; Tit. 2:14; 1 Petr. 2:9 ^b Jer. 10:13; 51:16 ^c Ex. 12:12,29; Ps. 78:51 ^d Ex. 7,8,9,10,14
^e Joz. 12 ^f Ps. 78:55 ^g Ps. 102:13 ^h Deut. 32:36 ⁱ Ps. 115:4 enz. ^j Gen. 1:1 ^k Ps. 24:2 ^l Gen. 1:14
^m Gen. 1:16

¹⁰ ^aDie de Egyptenaren trof in hun eerstgeboeren,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
¹¹ en Israël ^buit hun midden uitleidde,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
¹² met sterke hand en ^cmet uitgestrekte
arm,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

¹³ ^dDie de Schelfzee in tweeën deelde,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
¹⁴ en Israël er middendoor deed gaan,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
¹⁵ maar ^ede farao met zijn leger in de
Schelfzee stortte,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

¹⁶ ^fDie Zijn volk door de woestijn leidde,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.
¹⁷ ^gDie grote koningen versloeg,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
¹⁸ en machtige koningen doodde,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;

¹⁹ Sihon, de koning van de Amorieten,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;
²⁰ ^hen Og, de koning van Basan,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

²¹ Hij gaf hun land ⁱals erfelijk bezit,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;

²² als erfelijk bezit aan Zijn dienaar Israël,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

²³ Die aan ons dacht in onze nederige
staat,

want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig;

²⁴ en ons aan onze tegenstanders
ontrukte,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

²⁵ Die aan alle vlees voedsel geeft,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

²⁶ Loof de God van de hemel,
want Zijn goedertierenheid is voor
eeuwig.

KLACHT VAN DE JODEN IN BABEL

137 Aan de rivieren van Babel, daar
zaten wij,
ook weenden wij als wij aan Sion
dachten.

² Wij hadden onze harpen gehangen
aan de wilgen die daarbinnen zijn.

³ Toen zij die ons gevangenhielden, daar
woorden van een lied van ons
verlangden,
en ^bwie ons omvergeworpen hadden,
blijdschap:
Zing voor ons *een* van de liederen van
Sion!

⁴ *zeiden wij*: Hoe zouden wij een lied van
de HEERE zingen
in een vreemd land?

⁵ Als ik u vergeet, Jeruzalem,
laat dan mijn rechterhand *zichzelf*
vergeten.

⁶ Laat mijn tong vastkleven aan mijn
gehemelte,
als ik niet aan u denk,
als ik Jeruzalem niet doe uitstijgen
boven mijn hoogste blijdschap.

⁷ HEERE, ^kdenk aan de Edomieten,
aan de dag dat Jeruzalem *viel*,
toen zij zeiden: Haal neer, haal neer *die*
stad,
tot op haar fundament!

^a Ex. 12:29; Ps. 78:43,51 ^b Ex. 12:31,51; 13:3,17 ^c Ex. 6:5 ^d Ex. 14:21,22; Ps. 78:13 ^e Ex. 14:24 ^f Ex. 15:16,17,19; Ps. 78:53 ^g Num. 21:24,25,34,35; Joz. 12:1; Ps. 135:10,11 ^h Deut. 3:1 enz. ⁱ Joz. 12:6 ^j Ps. 79:1 ^k Jer. 49:7; Ezech. 25:12

* Dochter van Babel, die verwoest zult worden,

* welzalig is hij die u uw misdaad vergelden zal,

die u tegen ons begaan hebt.

* Welzalig is hij die uw kleine kinderen grijpen

en tegen de rots verpletteren zal.

DANKZEGGING VOOR VERLOSSING

138 Een psalm van David.

Ik zal U loven met heel mijn hart, in de tegenwoordigheid van de goden zal ik voor U psalmen zingen.

* Ik zal mij neerbuigen naar Uw heilig paleis

en Uw Naam loven, om Uw goedertierenheid en om Uw trouw,

want om heel Uw Naam hebt U Uw belofte groot gemaakt.

* Op de dag dat ik riep, hebt U mij verhoord;

U hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel.

* Alle koningen van de aarde zullen U loven, HEERE,

wanneer zij de woorden uit Uw mond gehoord hebben.

* Zij zullen zingen van de wegen van de HEERE,

want de heerlijkheid van de HEERE is groot.

* Want de HEERE is verheven;

* toch ziet Hij om naar de nederige, maar de hoogmoedige kent Hij van verre.

* Als ik midden in de benauwdheid verkeer, maakt U mij levend;

U strekt Uw hand uit tegen de toorn van mijn vijanden,

Uw rechterhand verlost mij.

* De HEERE zal *Zijn werk* voor mij voltooien;

Uw goedertierenheid, HEERE, is voor eeuwig;

laat de werken van Uw handen niet los.

DE HEERE WEET ALLES

139 Een psalm van David, voor de koorleider.

HEERE, U doorgrondt en kent mij.

* U kent mijn zitten en mijn opstaan,

U begrijpt van verre mijn gedachten.

* U onderzoekt mijn gaan en mijn liggen,

U bent met al mijn wegen vertrouwd.

* Al is er *nog* geen woord op mijn tong, zie, HEERE, U weet het alles.

* U sluit mij in van achter en van voren,

U legt Uw hand op mij.

* Dit kennen – het is mij te wonderlijk, te hoog, ik kan er niet bij.

* Waar kan ik Uw Geest ontgaan, waar Uw aangezicht ontvluchten?

* ‘Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar;

of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar.

* Nam ik vleugels van de dageraad, woonde ik aan het einde van de zee,

* ook daar zou Uw hand mij leiden en Uw rechterhand mij vasthouden.

* Zei ik: Ja, duisternis zal mij opslukken! – dan is de nacht een licht om mij heen.

* Zelfs de duisternis maakt het voor U niet duister;

maar de nacht licht op als de dag, de duisternis is als het licht.

* Want U hebt mijn nieren geschapen, mij in de schoot van mijn moeder geweven.

* Ik loof U omdat ik ontzagwekkend wonderlijk gemaakt ben;

wonderlijk zijn Uw werken, mijn ziel weet dat zeer goed.

* ‘Mijn beenderen waren voor U niet verborgen,

* toen ik in het verborgene gemaakt ben en geborduurd werd in de laagste plaatsen van de aarde.

* Jer. 50:15,29; Openb. 18:6 * Ps. 113:6,7 * Job 26:6; Amos 9:2,3,4; Hebr. 4:13 * Job 10:8,10 * Pred. 11:5

¹⁶ Uw ogen hebben mijn ongevormd begin gezien,
en zij alle werden in Uw boek beschreven,
de dagen dat zij gevormd werden,
toen er nog niet één van hen bestond.

¹⁷ Daarom, hoe kostbaar zijn mij Uw gedachten, o God,
hoe machtig groot is hun aantal.
¹⁸ Zou ik ze tellen? Zij zijn talrijker dan korrels zand;
ontwaak ik, dan ben ik nog bij U.

¹⁹ O God, breng de goddeloze om!
Mannen van bloed, ga weg van mij.
²⁰ Want met listige plannen spreken zij over U
en zij zetten Uw vijanden aan* tot valsheid.

²¹ Zou ik niet haten, HEERE, wie U haten,
walgen van wie tegen U opstaan?
²² Ik haat hen met een volkomen haat,
mijn *eigen* vijanden zijn het.

²³ ²³ Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart,
beproof mij en ken mijn gedachten.
²⁴ Zie of er bij mij een schadelijke weg* is
en leid mij op de eeuwige weg.

GEBED OM BESCHERMING

140 Een psalm van David, voor de koorleider.

² Red mij, HEERE, van slechte mensen.
Bescherm mij tegen de mannen van geweld,
³ die veel kwaad in hun hart bedenken,
elke dag samenscholen om te strijden.
⁴ Zij scherpen hun tong als een slang,
⁵ addervergif is onder hun lippen. *Sela*

⁵ Bewaar mij, HEERE, voor de handen van de goddeloze.
Bescherm mij tegen mannen van geweld,
die mijn voeten denken weg te stoten.

⁶ De hoogmoedigen verborgen een strik voor mij en touwen.
Zij spanden een net langs de weg,*
⁷ valstrikken zetten zij voor mij. *Sela*

⁷ Ik heb tegen de HEERE gezegd: U bent mijn God,
neem, HEERE, mijn luide smeekbeden ter ore.
⁸ HEERE Heere, kracht van mijn heil,
U hebt mijn hoofd beschut op de dag van de strijd.*
⁹ HEERE, vervul de wensen van de goddeloze niet,
laat zijn *boze* plannen niet lukken;
zij zouden zich *trots* verheffen. *Sela*

¹⁰ Het hoofd van wie mij omringen –
laat het kwaad van zijn lippen hemzelf bedekken.

¹¹ Vurige kolen moeten over hen uitgestort worden.
O God, doe hen vallen in het vuur, in diepe kuilen,
zodat zij niet meer opstaan.

¹² Een man met een *boze* tong houdt op de aarde geen stand,
een man van geweld – laat onheil hem vangen,
totdat hij helemaal verdreven is.

¹³ Ik weet dat de HEERE de rechtszaak van de ellendige
en het recht van de armen zal behartigen.
¹⁴ Voorzeker, de rechtvaardigen zullen Uw Naam loven,
de oprechten zullen voor Uw aangezicht wonen.

GEBED IN VERZOEKING

141 Een psalm van David.

HEERE, ik roep U aan, kom spoedig tot mij,
neem mijn stem ter ore, wanneer ik tot U roep.
² ² Laat mijn gebed als reukwerk voor Uw aangezicht staan,

³ Job 31:6; Ps. 26:2 ⁴ Ps. 58:5; Rom. 3:13 ⁵ Jer. 18:22 ⁶ Ex. 29:30; Openb. 5:8; 8:3
139:20 zij zetten Uw vijanden aan - Letterlijk: zij verheffen Uw vijanden. **139:24** een schadelijke weg - Of: een weg van smart. **140:6** langs de weg - Letterlijk: aan een hand van een spoor. **140:8** strijd - Letterlijk: wapens.

laat mijn opgeheven handen *als* het
avondoffer zijn.

³ HEERE, zet een wacht voor mijn mond,
behoed de deur van mijn lippen.

⁴ Laat mijn hart zich niet neigen naar een
slechte zaak,
om goddeloze daden te verrichten
met mannen die onrecht bedrijven;
en laat mij niet eten van hun lekkernijen.

⁵ Slaat de rechtvaardige mij, het zal een
gunst zijn,
bestraft hij mij, het zal olie op mijn hoofd
wezen,
mijn hoofd zal het niet weigeren;
dan nog is mijn gebed *voor hen* in al hun
ellende.

⁶ Hun rechters zijn bij de rotswand
vrijgelaten,
zij hebben gehoord hoe aangenaam mijn
woorden waren.

⁷ ^a Onze beenderen liggen verstrooid bij
de mond van het graf,
alsof iemand op de grond *iets* gekloofd
en gespleten had.

⁸ Maar op U *zijn* mijn ogen *gericht*, HEERE
Heere;
tot U heb ik de toevlucht genomen, laat
mijn ziel niet berooid achter.

⁹ Bewaar mij voor de knellende strik' *die*
zij mij gezet hebben,
voor de valstrikken van wie onrecht
bedrijven.

¹⁰ Laat de goddelozen in hun *eigen* netten
vallen, allemaal,
totdat ik voorbij ben gegaan.

GEBED OM HULP

142 Een onderwijzing van David,
een gebed, toen hij in de grot
was.

² Met mijn stem roep ik tot de HEERE,
met mijn stem smee ik de HEERE.

³ Ik stort mijn klacht uit voor Zijn
aangezicht,

ik maak voor Zijn aangezicht mijn
benauwdheid bekend.

⁴ ^b Toen mijn geest in mij bezweek,
kende U mijn pad.

Zij hebben een strik voor mij verborgen
op de weg die ik gaan zou.

⁵ Ik keek aan mijn rechterhand en zie,
er was niemand die naar mij omzag;
voor mij was *de mogelijkheid tot*
ontvluchten verloren,
niemand zorgde voor mijn ziel.

⁶ Tot U roep ik, HEERE.
Ik zeg: U bent mijn toevlucht,
mijn 'deel in het land der levenden.

⁷ Sla acht op mijn roepen,
want ik ben volkomen uitgeteerd;
⁸ red mij van mijn vervolgers,
want zij zijn machtiger dan ik.

⁸ Leid mijn ziel uit de gevangenis
om Uw Naam te loven;
de rechtvaardigen zullen mij omringen,
want U bent goed voor mij.

ZEVENDE BOETPSALM

143 Een psalm van David.

HEERE, luister naar mijn gebed,
neem mijn smeekbeden ter ore.
Verhoor mij naar Uw trouw,
naar Uw gerechtigheid.

² Ga niet in het gericht met Uw dienaar,
³ want niemand die leeft,
is voor Uw aangezicht rechtvaardig.

³ Want de vijand vervolgt mijn ziel,
hij vertrappt mijn leven op de grond;
hij doet mij wonen in duistere oorden,
zoals zij die allang dood zijn.

⁴ Daarom is mijn geest in mij bezweeken,
mijn hart is ontzet in mijn binnenste.

⁵ 'Ik denk aan de dagen vanouds,
ik overdenk al Uw daden,
ik overpeins de werken van Uw handen.

⁶ Ik spreid mijn handen naar U uit,
mijn ziel ligt voor U als een dorstig land.
Sela

^a Ezech. 37:1,11,12 ^b Ps. 77:4 ^c Ps. 16:5 ^d Ps. 41:2; 79:8; 116:6 ^e Rom. 3:4; Gal. 3:4 ^f Ps. 77:6,11
141:9 *de knellende strik* - Letterlijk: de handen van de strik.

⁷ Verhoor mij spoedig, HEERE,
mijn geest bezwijkt;
verberg Uw aangezicht niet voor mij,
want ik zou aan hen gelijk zijn die in de
kuil neerdalen.

⁸ Doe mij in de morgen Uw goedertieren-
heid horen,
want ik vertrouw op U;
maak mij de weg bekend die ik te gaan
heb,

⁹ want tot U hef ik mijn ziel op.

⁹ Red mij van mijn vijanden, HEERE,
bij U schuil ik.

¹⁰ Leer mij Uw welbehagen te doen,
want U bent mijn God.
Laat Uw goede Geest mij leiden
in een geëffend land.

¹¹ HEERE, maak mij levend, omwille van
Uw Naam,
leid mijn ziel uit de benauwdheid, om Uw
gerechtigheid.

¹² Verdelg mijn vijanden om Uw
goedertierenheid,
breng allen om die mijn ziel benauwen,
¹³ want ik ben Uw dienaar.

GEBED OM OVERWINNING

144 Een psalm van David.

Geloofd zij de HEERE, mijn rots,
¹ Die mijn handen leert om te strijden,
mijn vingers om oorlog te voeren;
² mijn goedertierenheid en mijn burcht,
mijn veilige vesting en mijn, ja, mijn
Bevrijder,
mijn schild, tot Wie ik de toevlucht heb
genomen,
³ Die mijn volk aan mij onderwerpt.

³ HEERE, ⁴ wat is de mens, dat U hem kent,
de sterveling, ⁵ dat U aan hem denkt?

⁴ De ⁶ mens lijkt op een zucht,
zijn dagen zijn ⁷ als een voorbijgaande
schaduw.

⁵ Buig Uw hemel, HEERE, en daal neer,
⁶ raak de bergen aan, zodat zij roken.

⁶ Slinger Uw bliksem en verspreid hen,
⁷ schiet Uw pijlen af en breng hen in
verwarring.

⁷ Steek Uw handen uit van omhoog,
bevrijd mij en ontruk mij aan de grote
wateren,
uit de hand van vreemdelingen;
⁸ want hun mond spreekt valse *dingen*,
hun rechterhand is een hand vol bedrog.

⁹ O God, ik zal een nieuw lied voor U
zingen,
met de luit *en* het tiensnarig instrument
zal ik psalmen voor U zingen.

¹⁰ U bent het Die koningen de overwin-
ning geeft,
Die Zijn dienaar David bevrijdt van het
zwaard dat onheil *brengt*.

¹¹ Bevrijd mij en red mij
van de hand van vreemdelingen,
van wie de mond valse *dingen* spreekt,
van wie de rechterhand een rechterhand
vol bedrog is.

¹² Dan zullen onze zonen als planten zijn,
hoog opgegroeid in hun jeugd;
onze dochters als hoekstenen,
uitgesneden naar het ontwerp van een
paleis.

¹³ *Dan* zijn onze schuren vol
en leveren zij de ene voorraad na de
andere;
dan werpen onze kudde bij duizenden,
ja, met tienduizenden nemen zij toe in
onze velden.

¹⁴ *Dan* zijn onze runderen zwaarbeladen,
dan wordt er geen inval of uitval gedaan
en is er geen gejammer op onze pleinen.

¹⁵ Welzalig het volk dat het zo vergaait,
welzalig het volk waarvan de HEERE zijn
God is.

¹ Ps. 25:1 ² Ps. 86:16; 116:16 ³ 2 Sam. 22:35; Ps. 18:35 ⁴ 2 Sam. 22:48; Ps. 18:48 ⁵ Job 7:17; Ps. 8:5;
31:8; Hebr. 2:6 ⁶ Ps. 39:6; 62:10 ⁷ Job 8:9; 14:2,3; Ps. 102:12 ⁸ Ps. 18:10 ⁹ Ps. 18:8; 104:32 ¹⁰ 2 Sam.
22:8; Ps. 18:15 ¹¹ 1 Sam. 7:10

144:3 de sterveling - Letterlijk: een zoon van een sterveling. **144:13 de ene voorraad na de andere** - Letterlijk: van soort naar soort.

LOFLIED OP DE GROOTHEID EN
GOEDHEID VAN DE HEERE**145** Een lofzang van David.Mijn God en Koning, ik zal U roemen
aleph

en Uw Naam loven, voor eeuwig en altijd.

² Iedere dag zal ik U loven *beth*en Uw Naam prijzen, voor eeuwig en
altijd.³ De HEERE is groot en zeer te prijzen,
*gimel*⁴ Zijn grootheid is niet te doorgronden.⁵ Generatie op generatie zal Uw werken
roemen, *daleth*zij zullen Uw machtige daden
verkondigen.⁶ Ik zal spreken van de heerlijke glorie
van Uw majesteit, *he*
en van Uw wonderlijke daden.⁷ Zij zullen de kracht van Uw ontzagwek-
kende daden in herinnering roepen;
waw

Uw grootheid, die zal ik vertellen.

⁸ Zij zullen de mond doen overvloeien
van de gedachtenis aan Uw grote
goedheid, *zain*

en vrolijk zingen van Uw gerechtigheid:

⁹ Genadig en barmhartig is de HEERE,
cheth
geduldig en groot aan goedertierenheid.¹⁰ De HEERE is voor allen goed, *teth*
Zijn barmhartigheid rust op al Zijn
werken.¹¹ Al Uw werken zullen U loven, HEERE;
jod

Uw gunstelingen zullen U danken.

¹² Zij zullen de heerlijkheid van Uw
Koninkrijk in herinnering roepen
kaph

en van Uw macht spreken,

¹³ om de mensenkinderen Zijn machtige
daden bekend te maken, *lamed*de glorierijke heerlijkheid van Zijn
Koninkrijk.¹⁴ Uw Koninkrijk is een Koninkrijk van
alle eeuwen, *mem*
Uw heerschappij omvat alle generaties.*¹⁵ De HEERE ondersteunt allen die vallen,
samech

Hij richt alle gebogenen op.

¹⁶ De ogen van allen wachten op U, *ain*
U geeft hun hun voedsel op zijn tijd.¹⁷ U doet Uw hand open *pe*
en verzadigt al wat leeft, *naar* Uw
welbehagen.¹⁸ De HEERE is rechtvaardig in al Zijn
wegen, *tsade*

goedertieren in al Zijn werken.

¹⁹ De HEERE is allen nabij die Hem
aanroepen, *koph*
allen die Hem in waarheid aanroepen.²⁰ Hij vervult het verlangen van wie Hem
vrezet, *resj*

Hij hoort hun hulpgeroep en verlost hen.

²¹ De HEERE bewaart allen die Hem
liefhebben, *sjin*
maar alle goddelozen vaagt Hij weg.²² Mijn mond zal van de lof van de HEERE
spreken, *taw*
alle vlees zal Zijn heilige Naam loven,
voor eeuwig en altijd.

DE HEERE IS GETROUW

146 Halleluja!

Mijn ziel, loof de HEERE.

² Ik zal de HEERE loven in mijn leven,
ik zal voor mijn God psalmen zingen
zolang ik er nog ben.³ Vertrouw niet op edelen,
op het menskind, bij wie geen heil is.⁴ Zijn geest gaat uit *hem* weg, hij keert
terug tot zijn aardbodem;
op die dag vergaan zijn plannen.⁵ Welzalig is hij die de God van Jakob tot
zijn hulp heeft,¹ Ps. 18:4; 150:2 ² Job 5:9 ³ Deut. 4:9; 6:7 ⁴ Ps. 119:171 ⁵ Ex. 34:6,7; Num. 14:18; Ps. 86:15; 103:8⁶ Ps. 104:27 ⁷ Ps. 118:8,9**145:13** *alle generaties* - Letterlijk: in elke generatie en generatie.

die zijn verwachting stelt op de HEERE,
zijn God,

* Die hemel en aarde gemaakt heeft,
de zee en al wat daarin is;
Die voor eeuwig de trouw bewaart,
† Die de onderdrukten recht doet,
Die de hongerigen brood geeft.

De HEERE maakt de gevangenen los,
* † De HEERE opent *de ogen* van de blinden.

† De HEERE richt de gebogenen op,
de HEERE heeft de rechtvaardigen lief.
† De HEERE bewaart de vreemdelingen,
Hij houdt wees en weduwe staande,
maar de weg van de goddelozen maakt
Hij krom.

† † De HEERE zal voor eeuwig regeren;
uw God, Sion, is van generatie op
generatie.

Halleluja!

DE HEERE ZORGT VOOR ZIJN VOLK

147

Halleluja!

Het is immers goed om voor onze God
psalmen te zingen,
want dat is lieflijk.

† Hem past een lofzang!

† De HEERE bouwt Jeruzalem *weer* op,
Hij verzamelt Israëls verdrevenen.

† Hij geneest de gebrokenen van hart,
Hij † verbindt hen in hun leed.

† † Hij telt het aantal sterren,
Hij noemt ze alle bij *hun* naam.

† † Onze Heere is groot en geweldig in
kracht,
Zijn inzicht is onmetelijk.

† De HEERE houdt de zachtmoedigen
staande,
de goddelozen vernedert Hij, tot de grond
toe.

† Zing voor de HEERE een beurtzang met
dankzegging,
zing psalmen voor onze God met de harp,
* † Die de hemel met wolken bedekt,

Die de aarde van regen voorziet,
† Die het gras op de bergen doet groeien;

† Die aan het vee zijn voedsel geeft
en aan de jonge raven wanneer zij
roepen.

† † Hij vindt geen vreugde in de kracht van
het paard,

Hij schept geen behagen in de spier-
kracht † van de man.

† † De HEERE is goedgezind voor wie Hem
vrezin
en op Zijn goedertierenheid hopen.

† † Jeruzalem, roem de HEERE,
Sion, loof uw God.

† † Want Hij maakt de grendels van uw
poorten sterk,
Hij zegent uw kinderen in uw midden.

† † Hij doet *in* uw gebied vrede heersen,
Hij verzadigt u met het beste van de
tarwe.

† † Hij zendt Zijn bevel *naar* de aarde:
Zijn † woord loopt zeer snel.

† † Hij geeft sneeuw als wol,
Hij strooit rijp uit als as.

† † Hij werpt Zijn ijs als stukken;
wie is bestand tegen Zijn koude?

† † Hij zendt Zijn woord en doet dat *alles*
smelten,

Hij doet Zijn wind waaien, de wateren
stromen.

† † Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend,
Israël Zijn verordeningen en Zijn
bepalingen.

† † Zo † heeft Hij voor geen enkel *ander* volk
gedaan;

die kennen Zijn bepalingen niet.

Halleluja!

† Matt. 9:30; Joh. 9:7,32 † Ps. 145:14; 147:3; Luk. 13:13 † Ex. 15:18; Ps. 145:13 † Ps. 33:1 † Ex. 15:26;
Job 5:18 † Jes. 40:26 † Hos. 2:20,21 † Job 38:26,27; Ps. 104:14 † Ps. 33:9 † Hand. 14:16
147:10 *spierkracht* - Letterlijk: benen.

LAAT DE SCHEPPING GOD LOVEN

148 Halleluja!

Loof de HEERE vanuit ^a de hemel,
loof Hem in ^b de hoogste plaatsen.

² Loof Hem, al Zijn engelen,
loof Hem, al Zijn legermachten.

³ Loof Hem, zon en maan,
loof Hem, alle lichtende sterren.

⁴ Loof Hem, allerhoogste hemel,^{*}
en water dat boven de hemel is.

⁵ Laten zij de Naam van de HEERE loven,
want ^c toen Hij het gebod, werden zij
geschapen.

⁶ ^d Hij heeft ze vast doen staan, voor
eeuwig en altijd,
^e hun een orde gegeven, die geen van hen
zal overtreden.

⁷ Loof de HEERE vanaf de aarde,
zeemonsters en alle diepe wateren,
⁸ vuur en hagel, sneeuw en damp,
stormwind, die Zijn woord doet,

⁹ bergen en alle heuvels,
vruchtbomen en alle ceders,
¹⁰ *wilde* dieren en alle vee,
kruipende dieren en gevleugelde vogels,

¹¹ koningen van de aarde en alle volken,
vorsten en alle rechters op aarde,
¹² jongemannen en ook meisjes,
ouderen en jongeren samen.

¹³ Laten zij de Naam van de HEERE loven,
want ^f Zijn Naam alleen is hoogverheven,
Zijn majesteit welft zich over aarde en
hemel.

¹⁴ ^g Hij heeft de hoorn van Zijn volk
opgeheven,
de roem van al Zijn gunstelingen,
van de Israëlieten, het volk dat nabij Hem
is.

Halleluja!

OPROEP TOT DANKZEGGING

149 Halleluja!

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
Zijn lof zij in de gemeente van Zijn
gunstelingen.

² Laat Israël zich verblijden in ^h zijn Maker,
laten de kinderen van Sion zich
verheugen over hun Koning.

³ ⁱ Laten zij Zijn Naam loven in reidans,
voor Hem psalmen zingen met
tamboerijn en harp.

⁴ Want de HEERE is Zijn volk goedgezind,
Hij zal de zachtmoedigen aanzien geven
met heil.

⁵ Laten Zijn gunstelingen om *die* eer
opspringen van vreugde,
laten zij vrolijk zingen op hun
slaapplaatsen.

⁶ Gods lofzangen klinken uit hun mond,^{*}
^j een tweesnijdend zwaard is in hun hand,

⁷ om wraak te oefenen over de
heidenvolken,

bestraffingen over de natiën,

⁸ om hun koningen ^k te binden met
ketenen

en hun aanzienlijken met ijzeren boeien,
⁹ om het beschreven recht aan hen te
voltagekken.

¹⁰ Dát zal de glorie van al Zijn gunstelingen
zijn.

Halleluja!

LOOF DE HEERE!

150 Halleluja!

Loof God in ^m Zijn heiligdom,
loof Hem in Zijn machtig *hemel* gewelf.

² Loof Hem om Zijn machtige daden,
loof Hem om Zijn geweldige grootheid.

³ Loof Hem met geschal van de bazuin,
loof Hem met luit en harp.

^a Openb. 5:13 ^b Luk. 2:14 ^c Gen. 1:6,7,8 enz.; Ps. 33:6,9 ^d Ps. 104:5; 119:91 ^e Job 14:5,13; 26:10;
38:33; Jer. 31:35; 33:25 ^f Spr. 18:10; Jes. 12:4 ^g Ps. 132:17 ^h Ps. 100:3 ⁱ Ps. 81:3,4 ^j 2 Thess. 2:8;
Hebr. 4:12; Openb. 1:16 ^k Matt. 18:18 ^l Deut. 4:6 ^m Jes. 6:3
148:4 *allerhoogste hemel* - Letterlijk: hemel der hemelen. 149:6 *mond* - Letterlijk: keel.

⁴ Loof Hem met tamboerijn en reidans,
loof Hem met snarenspeel en fluit.

⁵ Loof Hem met helder klinkende
cimbale,
loof Hem met luid klinkende cimbale.

⁶ Laat alles wat adem heeft de HEERE
loven.

Halleluja!

HET BOEK SPREUKEN

1 De spreuken van Salomo, de zoon van David, de koning van Israël,

² om bekend te worden met wijsheid en vermaning,

om woorden *vol* inzicht te begrijpen,

³ om vermaning die inzicht biedt, aan te nemen,

gerechtigheid, recht en billijkheid,

⁴ om aan onverstandigen schranderheid te geven,

aan een jongeman kennis en bedachtzaamheid.

⁵ Wie wijs is, zal horen en inzicht vermeederen,

en wie verstandig is, zal wijze raad verwerven

⁶ om een spreuk en een spreekwoord te begrijpen, woorden van wijzen en hun raadsels.

⁷ ^aDe vreze des HEEREN is het beginsel van de kennis,

dwazen verachten wijsheid en vermaning.

PLICHT VAN DE KINDEREN

⁸ Mijn zoon, luister naar de vermaning van je vader

en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet,

⁹ want ze zijn een bevallige krans om je hoofd,

en schakels *van een ketting* om je hals.

¹⁰ Mijn zoon, als zondaars jou willen verleiden,

^b bewillig er dan niet in.

¹¹ Als zij zeggen: Ga met ons mee,

laten wij loeren op bloed, zonder reden een onschuldige belagen,*

¹² laten wij hen levend verslinden, zoals het graf, volledig, zoals hen die in de kuil neerdalen.

¹³ Allerlei kostbare bezittingen zullen wij vinden,

onze huizen zullen wij vullen met buit.

¹⁴ Je zult je lot in ons midden werpen, wij zullen allen *tezamen* één buidel hebben –

¹⁵ Mijn zoon, ga niet met hen op weg, weerhoud je voet van hun pad,

¹⁶ want hun ^cvoeten snellen naar het kwaad

en zij haasten zich om bloed te vergieten.

¹⁷ Voorzeker, het net wordt tevergeefs gespannen

voor de ogen van al wat vleugels bezit.

¹⁸ Zij loeren op hun *eigen* bloed,

zij belagen hun *eigen* leven.

¹⁹ Zo zijn de paden van allen die op winstbejag uit zijn,

dat ontnemt zijn bezitters het leven.

DE OPROEP VAN DE WIJSHEID

²⁰ Buiten roept de hoogste Wijsheid luid, op de pleinen laat Zij Haar stem klinken.

²¹ Zij roept boven het rumoer uit, aan de ingangen van de poorten in de stad spreekt Zij Haar woorden uit.

²² Hoelang zult u, onverstandigen, onverstand liefhebben,

^a Job 28:28; Ps. 111:10; Spr. 9:10; Pred. 12:13 ^b Spr. 4:14 ^c Jes. 59:7; Rom. 3:15
1:11 *belagen* - Letterlijk: verbergen; zie ook vers 18.

zullen spotters spotternij voor zich
begeren

en dwaazen kennis haten?

²³ Keert u zich tot Mijn bestraffing,
zie, Ik zal Mijn Geest over u uitstorten,
Mijn woorden u bekendmaken.

²⁴ Omdat Ik ^ariep, maar u weigerde,
Mijn hand uitstrekke, maar niemand er
acht op sloeg,

²⁵ omdat u al Mijn raad verwierp,
Mijn bestraffing niet hebt gewild,

²⁶ daarom zal Ik ook lachen om uw
ondergang,

u bspotten wanneer uw angst komt,

²⁷ wanneer uw angst ^bkomt als een
verwoesting,

uw ondergang eraan komt als een
wervelwind,

wanneer benauwdheid en nood over u
komen.

²⁸ Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik
zal niet antwoorden.

Zij zullen mij ernstig zoeken, maar zullen
Mij niet vinden,

²⁹ omdat zij de kennis hebben gehaat
en de vreze des HEEREN niet hebben
verkozen.

³⁰ Zij hebben Mijn raad niet gewild,
al Mijn bestraffingen hebben zij
verworpen.

³¹ Zij zullen van de vruchten van hun weg
eten,

en verzadigd worden van hun *eigen*
opvattingen,

³² want de afvalligheid van de onverstan-
digen zal hen doden

en de zorgeloze rust van de dwaazen zal
hen ombrengen.

³³ Maar wie naar Mij luistert, zal veilig
wonen,

hij zal vrij zijn van angst voor het kwaad.

WIJSHEID TEGENOVER ONVERSTAND

2 Mijn zoon, als je mijn woorden
aanneemt,
en mijn geboden bij je opbergt,

² om je oor acht te doen slaan op de
wijsheid,
als je je hart neigt naar het inzicht,

³ ja, als je roept om het verstand,
je stem laat klinken om inzicht,

⁴ *als je het zoekt als zilver,*
het naspeurt als verborgen schatten,

⁵ dan zul je de vreze des HEEREN begrijpen,
de kennis van God vinden.

⁶ *De HEERE geeft immers wijsheid,*
uit Zijn mond *komen* kennis en inzicht.

⁷ Hij houdt voor de oprechten wijsheid
gereed,

Hij is een schild voor hen die *in*
oprechtheid *hun weg* gaan,

⁸ *opdat zij de paden van het recht in acht*
nemen.

Hij bewaart de weg van Zijn
gunstelingen.

⁹ Dan zul je gerechtigheid en recht
begrijpen,
en billijkheid, *op elk goed spoor.*

¹⁰ Ja, in je hart zal wijsheid komen
en kennis zal aangenaam zijn voor je ziel.

¹¹ Bedachtzaamheid zal over jou waken,
inzicht zal je beschermen,

¹² om je te redden van de verkeerde weg,
van de man die verderfelijke dingen

spreekt,

¹³ *van hen* die de rechte paden verlaten
om op de wegen van de duisternis te

gaan,

¹⁴ *van hen* die zich verblijden in kwaad te
doen,

zich verheugen in verderfelijk kwaad,

¹⁵ van wie de paden slinks zijn,

die afwijken in hun sporen,

¹⁶ om je te redden van de vreemde vrouw,
¹⁷ *de onbekende die met haar woorden*

vleit,

¹⁸ *die de leidsman van haar jeugd verlaat,*
en het verbond van haar God vergeet.

^a Jes. 65:12; 66:4; Jer. 13:10 ^b Job 27:9; 35:12; Jes. 1:15; Jer. 11:11; 14:12; Ezech. 8:18; Micha 3:4 ^c Matt. 13:44 ^d 1 Kon. 3:9,12; Jak. 1:5 ^e Spr. 5:3; 6:24; 7:5

¹⁸ Haar huis helt immers over naar de dood,

en haar sporen naar de gestorvenen.

¹⁹ Allen die bij haar komen, zullen niet terugkomen
en de paden van de levenden niet bereiken.

²⁰ Opdat je zult gaan op de weg van wie goed zijn,
en je de paden van de rechtvaardigen in acht zult nemen.

²¹ De vromen zullen immers de aarde bewonen,
en de oprechten zullen erop overblijven.

²² De goddelozen echter zullen van de aarde uitgeroeid worden,
trouwelozen zullen ervan weggerukt worden.

DE ZEGEN VAN DE GODSVRUCHT

3 Mijn zoon, vergeet mijn onderricht niet,
en laat je hart mijn geboden in acht nemen,

² want lengte van dagen en jaren van leven
en vrede zullen ze voor jou vermeerderen.

³ Mogen goedertierenheid en trouw jou niet verlaten.

⁴ Bind ze om je hals, schrijf ze op de tafel van je hart,

⁵ vind gunst en goed verstand
in de ogen van God en mens.

⁶ Vertrouw op de HEERE met heel je hart,
en steun op je *eigen* inzicht niet.

⁷ Ken Hem in al je wegen,
dan zal Hij je paden rechtmaken.

⁸ Wees niet wijs in je *eigen* ogen:
vrees de HEERE en keer je af van het kwade.

⁹ Het zal een medicijn zijn voor je navel
en verfrissing voor je beenderen.

⁹ Vereer de HEERE met je bezit,
met de eerstelingen van heel je opbrengst,

¹⁰ dan zullen je schuren gevuld worden
met overvloed
en je perskuipen overlopen van nieuwe wijn.

¹¹ Mijn zoon, verwerp de vermaning van de HEERE niet
en heb geen afkeer van Zijn bestraffing.

¹² Want de HEERE straft wie Hij liefheeft,
zoals een vader *doet* met de zoon die hij goedgezind is.

¹³ Welzalig is de mens *die* wijsheid vindt,
de mens *die* inzicht verkrijgt,

¹⁴ want haar opbrengst is beter dan de opbrengst van zilver
en haar inkomen *beter* dan bewerkt goud,

¹⁵ zij is kostbaarder dan robijnen.
Al jouw wensen zijn met haar niet te vergelijken.

¹⁶ Lengte van dagen is in haar rechterhand,
in haar linkerhand zijn rijkdom en eer.

¹⁷ Haar wegen zijn lieflijke wegen,
al haar paden zijn vrede.

¹⁸ Zij is een boom des levens voor wie haar vastgrijpen:
wie haar vasthouden, zijn gelukkig te prijzen.

¹⁹ De HEERE heeft de aarde met wijsheid gegrondvest,
de hemel met inzicht gevestigd.

²⁰ Door Zijn kennis hebben de diepe wateren zich een weg gebaand,
en druipen de wolken van dauw.

²¹ Mijn zoon, laat ze niet wijken van je ogen:
neem wijsheid en bedachtzaamheid in acht.

²² Zij zullen leven zijn voor je ziel,
een sieraad voor je hals.

¹ Ps. 37:29 ² Job 18:17; Ps. 104:35 ³ Deut. 8:1; 30:20 ⁴ Ex. 13:9; Deut. 6:8 ⁵ 1 Kron. 28:9 ⁶ Rom. 12:16 ⁷ Ex. 23:19; 34:26; Deut. 26:2 enz.; Mal. 3:10; Luk. 14:13 ⁸ Deut. 28:8 ⁹ Job 5:17; Hebr. 12:5 ¹⁰ Openb. 3:19 ¹¹ Job 28:15; Ps. 19:11; Spr. 8:11,19; 16:16 ¹² Spr. 8:11 ¹³ Gen. 1:9,10 ¹⁴ 3:10 *overlopen* - Letterlijk: openbreken.

²³ Dan zul je je weg ^aonbezorgd gaan en je voet niet stoten.

²⁴ ^bAls je neerligt, zul je niet angstig zijn, je zult neerliggen en je slaap zal aangenaam zijn.

²⁵ Wees niet bevreesd voor plotselinge angst of voor verwoesting *door* goddelozen, als die komt,

²⁶ want de HEERE is je hoop, Hij zal je voet bewaren voor gevangenschap.

²⁷ Onthoud het goede niet aan wie er recht op hebben ^cals het binnen je macht ligt ^ddat te doen.

²⁸ Zeg niet tegen je naaste: Ga heen en kom *nog eens* terug en morgen zal ik *het* geven, terwijl het bij jou is.

²⁹ Smeed geen kwaad tegen je naaste, terwijl hij onbezorgd bij jou woont.

³⁰ Klaag een mens niet zonder reden aan als hij jou geen kwaad heeft gedaan.

³¹ ^eWees niet jaloeers op een man van geweld en verkies geen van zijn wegen,

³² want wie afwijkt *van de rechte weg* is voor de HEERE een gruwel, maar met de oprechten gaat Hij ^fvertrouwelijk om.

³³ ^gDe vloek van de HEERE *rust* op het huis van de goddeloze, maar de woning van de rechtvaardigen zal Hij zegenen.

³⁴ ^hDe spotters zal Hij wel bespotten, maar zachtmoedigen zal Hij genade geven.

³⁵ Wijzen zullen eer ontvangen, maar dwazen laden schande op zich.

VERMANING OM AAN WIJSHEID VAST TE HOUDEN

4 Luister, kinderen, naar de vermaning van je vader en sla er acht op om inzicht te leren kennen,

² want ik geef jullie een goede les: verlaat mijn onderricht niet!

³ Want ik was een zoon voor mijn vader, ^oonervaren ^een enig *kind* voor mijn moeder.

⁴ Hij onderwees mij en zei tegen mij: Laat je hart mijn woorden vasthouden: neem mijn geboden in acht en leef.

⁵ Verwerf wijsheid, verwerf inzicht, vergeet niet *een* van de woorden van mijn mond en wijk er niet van af.

⁶ Verlaat *de wijsheid* niet en zij zal je bewaren, heb haar lief en zij zal je beschermen.

⁷ Het beginsel van wijsheid is: ⁱverwerf wijsheid, en bij alles wat je verwerft: verwerf inzicht!

⁸ Houd haar hoog en zij zal je verheffen. Zij zal jou vereren, als je haar omhelst.

⁹ Zij zal je hoofd een bevallige krans geven, jou een sierlijke kroon schenken.

¹⁰ Luister, mijn zoon, en neem mijn woorden aan: de jaren van je leven zullen talrijk worden.

¹¹ Ik onderwijs je in de weg van de wijsheid en laat je in de rechte sporen treden.

¹² Als je gaat, zullen je voetstappen niet belemmerd worden en als je rent, ^kzul je niet struikelen.

¹³ Houd vast aan de vermaning, laat niet los, neem haar in acht, want zij is je leven.

^aPs. 37:24; 91:11,12 ^bLev. 26:6; Job 11:19; Ps. 3:6; 4:9; 91:5,6 ^cPs. 37:1; 73:3; Spr. 23:17 ^dPs. 25:14

^eLev. 26:14 enz.; Deut. 28:15 enz.; Mal. 2:2 ^fJak. 4:6; 1 Petr. 5:5 ^g1 Kron. 29:1 ^h1 Kron. 28:9 ⁱSpr. 23:23 ^jSpr. 1:9 ^kPs. 91:11

3:27 *wie er recht op hebben* - Letterlijk: zijn bezitters. 3:27 *het binnen je macht ligt* - Letterlijk: het in de macht van je hand is. 4:3 *onervaren* - Letterlijk: week.

¹⁴ Kom niet op het pad van goddelozen, en begeef je niet op de weg van kwaaddoeners.

¹⁵ Verwerp die, ga die niet op, wijk daarvan af en ga voorbij!

¹⁶ Zij slapen immers niet als zij geen kwaad hebben gedaan, zij worden van hun slaap beroofd als zij niet *iemand* hebben laten struikelen.

¹⁷ Want zij eten brood van goddeloosheid en drinken wijn van gewelddaden,

¹⁸ maar het pad van rechtvaardigen is als een schijnend licht, dat gaandeweg *helderder* gaat schijnen tot het volledig dag is geworden.

¹⁹ De weg van goddelozen is als de donkerheid.

Zij weten niet waarover zij struikelen zullen.

²⁰ Mijn zoon, sla acht op mijn woorden, neig je oor tot wat ik zeg.

²¹ Laat ze niet wijken van je ogen, bewaar ze in het binnenste van je hart.

²² Ze ²zijn immers leven voor wie ze vinden, en genezing voor heel hun vlees.

²³ Bescherm je hart boven alles wat te behoeden is, want daaruit zijn de uitingen van het leven.

²⁴ Doe weg van jou valsheid van mond en houd bedrog van lippen ver van je verwijderd.

²⁵ Laten je ogen recht vooruitkijken en je oogleden zich recht vóór je houden.

²⁶ Baan het spoor voor je voet, en laten al je wegen vaststaan.

²⁷ Wijk niet af naar rechts of naar links, keer je voet af van het kwade!

WAARSCHUWING TEGEN OVERSPEL

5 Mijn zoon, sla acht op mijn wijsheid, neig je oor tot mijn inzicht,

² zodat je bedachtzaamheid in acht neemt,

en je lippen kennis bewaren.

³ Want de lippen van een vreemde *vrouw* druipen van ⁴honingzeem, haar gehemelte is gladder dan olie, ⁴maar het laatste van haar is bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard.*

⁵ Haar voeten dalen af naar de dood, haar voetstappen sturen aan op het graf; ⁶opdat je het pad ten leven niet zou inslaan, zwalken haar sporen zonder dat je het beseft.

⁷ Nu dan, kinderen, luister naar mij en wijk niet af van de woorden van mijn mond.

⁸ Houd je weg ver bij haar vandaan en kom niet in de nabijheid van de deur van haar huis,

⁹ opdat je je waardigheid niet aan anderen geeft

en je jaren ¹⁰aan een meedogenloze,

¹⁰ opdat vreemden zich niet verzadigen met jouw kracht,

en je zwoege *ten goede komt* aan het huis van een onbekende,

¹¹ zodat je uiteindelijk kermt, als het gedaan is met je vlees en je lichaam,

¹² en je zegt: Hoe heb ik vermaning kunnen haten,

en heeft mijn hart bestraffing kunnen verwerpen,

¹³ en heb ik niet geluisterd naar de stem van mijn leraren, mijn oren niet geneigd tot mijn leermeesters!

¹⁴ In bijna alle kwaad heb ik verkeerd, in het midden van de gemeente en de gemeenschap!

¹⁵ Drink water uit je *eigen* bak, stromend *water* uit je *eigen* put.

¹⁶ Laten je bronnen zich naar buiten toe verspreiden,

*Ps. 1:1; Spr. 1:10,15 ²Spr. 4:13 ³Deut. 5:32; 28:14 ⁴Spr. 2:16; 6:24 ⁵Spr. 7:27 ⁶Spr. 6:34,35
5:4 een tweesnijdend zwaard - Letterlijk: een zwaard van monden.

de waterbeken op de pleinen.

¹⁷ Laten ze van jou alleen zijn
en van geen vreemde met jou.

¹⁸ Moge je levensbron gezegend zijn
en verblijd je over de vrouw van je jeugd:

¹⁹ een zeer lieflijke hinde, een bevallig
steengeitje.

Laten haar borsten jou te allen tijde
dronken maken,
dool voortdurend rond in haar liefde.

²⁰ Waarom zou je, mijn zoon, rondlopen
bij een vreemde vrouw,
de boezem van die onbekende omarmen?

²¹ Want de wegen van een man zijn vóór
de ogen van de HEERE,
Hij weegt al zijn sporen.

²² Zijn ongerechtigheden nemen de
goddeloze gevangen:
met de banden van zijn zonde wordt hij
vastgehouden.

²³ Hij zal sterven omdat er geen
vermaning was,
door zijn grote dwaasheid zal hij
verdwalen.

ALLERLEI WAARSCHUWINGEN

6 Mijn zoon, als je borg staat voor je
naaste,
en je iets met handslag aan een vreemde
bevestigt,*

² ben je verstrikt in de woorden van je
eigen mond,
ben je in de woorden van je eigen mond
gevangen.

³ Doe dan dit, mijn zoon, en red je,
want je bent in de greep van je naaste
gekomen,
ga, onderwerp je en dring bij je naaste
aan.

⁴ Geef je ogen geen slaap,
en je oogleden geen sluimer.

⁵ Red je als een gazelle uit de hand van de
jager,

en als een vogel uit de hand van de
vogelvanger.

⁶ Ga naar de mier, luiaard,
zie zijn wegen en word wijs.

⁷ Hoewel hij geen aanvoerder heeft,
geen leidinggevende of heerser,
maakt hij zijn eten gereed in de zomer,
verzamelt hij zijn voedsel in de oogsttijd.

⁹ Hoelang, luiaard, blijft u liggen?
Wanneer staat u op uit uw slaap?

¹⁰ Een beetje slapen, een beetje
sluimeren,
een beetje liggen met gevouwen handen!
¹¹ Zo komt uw armoede over u als een
wandelaar
en uw gebrek als een gewapend man.*

¹² Een verdorven mens, een man van
onrecht,
gaat rond met valsheid van mond,
¹³ knipoogt heimelijk, geeft een teken met
zijn voeten
en wijst met zijn vingers.

¹⁴ In zijn hart zijn verderfelijke dingen, hij
smeedt te allen tijde kwaad
en hij brengt twisten teweeg.

¹⁵ Daarom zal plotseling zijn ondergang
komen,
opeens zal hij gebroken worden, zonder
dat er genezing voor is.

¹⁶ Deze zes haat de HEERE,
ja, zeven zijn een gruwel voor Zijn ziel:

¹⁷ 'hoogmoedige ogen, een valse tong
en handen die onschuldig bloed
vergieten,

¹⁸ een hart dat zondige plannen smeedt,
voeten die zich haasten om naar het
kwade te rennen,

¹⁹ een valse getuige die leugens blaast,
en die tussen broeders twisten
teweegbrengt.

²⁰ Mijn zoon, neem het gebod van je
vader in acht

² 2 Kron. 16:9; Job 31:4; 34:21; Spr. 15:3; Jer. 16:17; 32:19 ⁶ Spr. 13:4; 20:4; 24:33,34 ¹⁶ Spr. 30:13
¹⁷ Rom. 3:15 ¹⁸ Spr. 1:8

6:1 je ... bevestigt - Letterlijk: je je handen voor een vreemde geklapt hebt. 6:11 een
gewapend man - Letterlijk: een man van schild.

en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet.

²¹ "Bind ze voortdurend op je hart, hang ze om je hals.

²² Als je *op weg* gaat, zal ^bhet je leiden, als je neerligt, over je waken, als je ontwaakt, zal dat tot je spreken.

²³ Want een ^cgebod is een lamp, en onderricht is een licht, bestraffingen *en* vermaning zijn de weg van het leven,

²⁴ om je te bewaren voor een slechte vrouw, voor het ^dgevele van de tong van een onbekende.

²⁵ Begeer haar schoonheid niet in je hart en laat ze je niet vangen met haar oogleden,

²⁶ want door een vrouw *die* een hoer is, *komt men* tot een homp brood, en de vrouw van een *getrouwde* man jaagt op een kostbare ziel.

²⁷ Als iemand vuur in zijn boezem neemt, zullen dan zijn kleren niet in brand vliegen?

²⁸ Als iemand op *gloeïende* kolen loopt, zullen dan zijn voeten niet verbranden?

²⁹ Zo ook wie naar de vrouw van zijn naaste gaat: al wie haar aanraakt, zal niet voor onschuldig gehouden worden.

³⁰ Men veracht een dief niet als hij steelt om zijn mond ^ete vullen, als hij honger heeft.

³¹ Als hij gevonden wordt, vergoedt hij het ^fzevenvoudig: al het bezit van zijn huis moet hij geven.

³² Wie met een vrouw overspel pleegt, is zonder verstand.^g Wie dat doet, richt zijn ziel te gronde.

³³ Plaag en schande zal hij vinden en zijn smaad zal niet uitgewist worden,

³⁴ want jaloersheid is *de* woede van een man en hij zal geen medelijden hebben op de dag van de wraak.

³⁵ Hij zal geen enkel losgeld aannemen, en er niet in bewilligen, al vergroot men het geschenk.

WAARSCHUWING TEGEN SLECHTE VROUWEN

7 Mijn zoon, neem mijn woorden in acht, berg mijn geboden bij jou op.

² 'Neem mijn geboden in acht en leef, en *neem* mijn onderricht *in acht* als je oogappel.

³ 'Bind ze aan je vingers, schrijf ze op de tafel van je hart.

⁴ Zeg tegen de wijsheid: Jij bent mijn zuster, en noem het inzicht *je* bloedverwant, ⁵ 'opdat zij je bewaren voor de vreemde vrouw, voor de onbekende die *jou* met haar woorden vleit.

⁶ Want door het venster van mijn huis, door mijn traliwerk, zag ik neer.

⁷ Ik zag bij de onverstandigen, ik merkte onder de jongeren ^heen jongen zonder verstandⁱ op

⁸ die de straat overstak bij haar hoek en voortschreed in de richting van haar huis,

⁹ in de schemering, in de avond van de dag, te middernacht en *in* het donker.

¹⁰ En zie, een vrouw kwam hem tegemoet, uitgedost als een hoer en arglistig van hart.

¹¹ 'Zij was onrustig en opstandig, haar voeten bleven niet thuis.

¹² Nu eens op straat, dan weer op de pleinen,

^a Spr. 3:3 ^b Spr. 3:23,24 ^c Ps. 19:9; 119:105 ^d Spr. 2:16; 5:3; 7:5 ^e Ex. 22:1,4 ^f Lev. 18:5; Spr. 4:4

^g Deut. 6:8; 11:18 ^h Spr. 5:3 ⁱ Spr. 9:13

6:30 *mond* - Letterlijk: ziel. 6:32 *is zonder verstand* - Letterlijk: ontbreekt het hart.

7:7 *onder de jongeren* - Letterlijk: onder de zonen. 7:7 *zonder verstand* - Letterlijk: zonder hart.

zij loerde bij alle hoeken.

¹³ Zij greep hem vast en kuste hem.
Zij trok een stalen gezicht* en zei tegen hem:

¹⁴ Ik moet dankoffers brengen,*
ik ben vandaag mijn geloften
nagekomen.

¹⁵ Daarom ben ik naar buiten gegaan, jou
tegemoot
om je ijverig te zoeken en – *daar* vond ik
je!

¹⁶ Ik heb mijn rustbank opgemaakt met
dekens,
kleurige spreien van Egyptisch linnen.

¹⁷ Mijn slaapplek heb ik besprenkeld
met mirre, aloë en kaneel.

¹⁸ Kom, laten we dronken worden van
liefde, tot de morgen toe,
laten we samen genieten van grote liefde.

¹⁹ Want mijn man is niet thuis,
hij is voor een verre reis vertrokken.

²⁰ Hij heeft de geldbuiel in zijn hand
meegenomen,
op de dag van de volle maan zal hij
thuiskomen.

²¹ Zij haalde hem over door haar grote
overredingskracht,
zij verleide hem door het geveel van
haar lippen.

²² Meteen ging hij achter haar aan,
zoals een rund ter slachting gaat
en zoals een dwaas *in* een enkelboei als
straf,

²³ totdat een pijl zijn lever splijt,
^a zoals een vogel zich haast naar een strik,
en niet weet dat het tegen zijn leven
gericht is.

²⁴ Nu dan, kinderen, luister naar mij
en sla acht op de woorden van mijn
mond.

²⁵ Laat je hart niet afwijken naar haar
wegen,
laat het niet afdwalen op haar paden.

²⁶ Zij heeft immers vele dodelijk
gewonden doen neervallen,
geweldig *veel* zijn allen die zij heeft
gedood.

²⁷ ^b Haar huis is een weg naar het graf,
die afdaalt naar de binnenkamers van de
dood.

DE WIJSHEID SPREEKT

8 Roept ^c Wijsheid niet
en laat Inzicht Haar stem *niet*
klinken?

² Op de top van hoogten, langs de weg,
op een kruispunt van paden, staat Zij.

³ Terzijde van de poorten, voor aan* de
stad,
bij de ingang van de deuren, roept Zij
luid:

⁴ Tot u, mannen, roep Ik
en Mijn stem *klinkt* tot de
mensenkinderen.

⁵ Onverstandigen, begrijp *met*
schranderheid
en dwazen, begrijp *met* verstand.*

⁶ Luister, want Ik zal vorstelijke dingen
spreken,
het openen van Mijn lippen *brengt* wat
billijk is.

⁷ Ja, Mijn gehemelte zal waarheid tot
uiting brengen:
goddeloosheid is voor Mijn lippen een
gruwel.

⁸ Alle woorden uit Mijn mond zijn in
gerechtigheid *gesproken*,
er is niets verdraads of slinks in.

⁹ Ze zijn alle oprecht voor ieder die
begrijpt,
juist voor hen die kennis willen vinden.

¹⁰ Neem Mijn vermaning aan en niet
zilver,
want kennis is verkieslijker dan bewerkt
goud.

¹¹ ^d Want wijsheid is beter dan robijnen,

* Spr. 1:17 ^e Spr. 2:18; 5:5 ^f Spr. 1:20, 21 ^g Job 28:15; Ps. 19:11; Spr. 3:14, 15; 16:16

7:13 *Zij ... gezicht* - Letterlijk: Zij versterkte haar gezicht. 7:14 *Ik ... brengen* - Letterlijk:
Dankoffers bij mij. 8:3 *voor aan* - Letterlijk: aan de mond van. 8:5 *verstand* - Letterlijk:
een hart.

en al uw wensen zijn er niet mee te vergelijken.

¹² Ik, Wijsheid, Ik woon *bij* schranderheid en vind kennis door *alle* bedachtzaamheid.

¹³ De vreeze des HEEREN is het kwade te haten;
hoogmoed, trots en de verkeerde weg en een mond *vol* verderfelijke dingen haat Ik.

¹⁴ Bij Mij is raad en wijsheid.
Ik ben Inzicht, bij Mij is kracht.

¹⁵ Door Mij regeren koningen, verordenen vorsten gerechtigheid.

¹⁶ Door Mij heersen vorsten, en edelen, alle rechters op aarde.

¹⁷ Ik heb lief wie Mij liefhebben, en wie Mij ernstig zoeken, zullen Mij vinden.

¹⁸ * Rijkdom en eer is *er* bij Mij, duurzaam bezit en gerechtigheid.

¹⁹ * Mijn vrucht is beter dan bewerkt goud en dan zuiver goud,
Mijn opbrengst *beter* dan het beste zilver.

²⁰ Ik loop op het pad van de gerechtigheid, midden op de paden van het recht,

²¹ om wie Mij liefhebben, in erfelijk bezit te laten nemen wat er is, en Ik zal hun schatkamers vullen.

DE WIJSHED IS EEUWIG

²² De HEERE bezat Mij *aan* het begin van Zijn weg,

al vóór Zijn werken, van oudsher.

²³ Van eeuwigheid af ben Ik gezalfd geweest,
vanaf het 'begin, vanaf de tijden voordat de aarde *er* was.

²⁴ Toen er *nog* geen diepe wateren waren, was Ik geboren,
toen er *nog* geen bronnen waren, zwaar van water.

²⁵ Voordat de bergen waren verzonken,

vóór de heuvels, werd Ik geboren.

²⁶ Hij had de aarde en de velden nog niet gemaakt,
evenmin het begin van de stoffen van de wereld.

²⁷ Toen Hij de hemel gereedmaakte, was Ik daar,

²⁸ toen Hij een cirkel trok over het oppervlak van de watervloed,

²⁹ toen Hij de wolken daarboven sterk maakte,

Hij * de bronnen van de watervloed versterkte,

³⁰ toen Hij voor de zee zijn plaats* bepaalde,

zodat het water 'Zijn bevel niet zou overtreden,

toen Hij de fundamente van de aarde verordende,

³¹ was Ik bij Hem, *Zijn* Liefelingskind, Ik was dag aan dag *Zijn* bron van blijdschap,

³² te allen tijde spelend voor Zijn aangezicht,

³³ al spelend in de wereld van Zijn aardrijk.

Mijn bron van blijdschap *vond* Ik bij de mensenkinderen.

³⁴ Nu dan, kinderen, luister naar Mij:

³⁵ Welzalig zijn zij *die* Mijn wegen in acht nemen.

³⁶ Luister naar vermaning en word wijs, verwerp *die* niet.

³⁷ Welzalig is de mens die naar Mij luistert,

door dag aan dag te waken aan Mijn poorten,

door Mijn deurposten te bewaken.

³⁸ Want wie Mij vindt, vindt het leven ¹ en verkrijgt de goedgunstigheid van de HEERE.

³⁹ Wie echter tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan.

Allen die Mij haten, hebben de dood lief.

^a Spr. 3:16 ^b Spr. 3:14 ^c Joh. 1:1 ^d Job 26:10 ^e Gen. 7:11 ^f Gen. 1:9,10; Job 38:10,11; Ps. 104:9 ^g Joh. 5:17 ^h Ps. 119:1,2; 128:1; Luk. 11:28 ⁱ Spr. 12:2
8:29 *zijn plaats* - Letterlijk: zijn verordening.

UITGENODIGD DOOR DE WIJSHEID

9 De hoogste Wijsheid heeft Haar huis gebouwd,

Haar zeven pilaren uitgehakt.

² Zij heeft Haar vee geslacht,³ Haar wijn gemengd,

ook heeft Zij Haar tafel gereedgemaakt.

³ Zij heeft Haar dienstmeisjes uitgezonden:

Zij roept op de ⁴ toppen van de hoogten van de stad.

⁴ Wie is er onverstandig? Laat hij hierheen afwijken.

Wie zonder verstand is, tegen hem zegt Zij:

⁵ Kom, eet van Mijn brood

en drink van de wijn *die* Ik gemengd heb.

⁶ Verlaat de onverstandige dingen en leef, en begeef u op de weg van het inzicht.

⁷ Wie een spotter bestraft, laadt schande op zich,

en wie een goddeloze terechtwijst, *draagt* zijn schandvlek.

⁸ ⁹ Wijs een spotter niet terecht, anders zal hij u haten.

Wijs een wijze terecht, en hij zal u liefhebben.

⁹ Geef *onderricht* aan een wijze, en hij zal nog wijzer worden, onderwijs een rechtvaardige, en hij zal inzicht vermeerderen.

¹⁰ ¹¹ Het beginsel van wijsheid is de vreze des **HEEREN**

en de kennis van de heiligen is inzicht.

¹¹ Want door Mij zullen uw ¹² dagen talrijk worden,

en zullen jaren van leven u worden toegevoegd.

¹² Als u wijs bent, bent u wijs ten bate van uzelf.

Bent u een spotter, *dan* moet u dat alleen dragen.

¹³ Vrouwe Dwaasheid ¹⁴ is onrustig,

louter onverstand: zij heeft nergens weet van.

¹⁴ Zij zit bij de deur van haar huis, op een troon, *op* de hoogten van de stad ¹⁵ om naar de voorbijgangers op de weg, die rechtdoor willen gaan,¹⁶ te roepen:

¹⁶ *Wie ook maar* onverstandig is, laat hij *van zijn weg* hiernaartoe afwijken.

Wie zonder verstand is, tegen hem zegt zij:

¹⁷ ¹⁸ Gestolen water is zoet, en in het geheim *genuttigd* brood is aangenaam.

¹⁸ Maar men weet niet dat daar

¹⁹ gestorvenen liggen,

haar genodigden liggen in de diepten van het graf.

ZEGEN VAN DE GERECHTIGHEID EN VLOEK VAN DE ZONDE

10 De spreken van Salomo.

¹ Een wijze zoon verblijdt *zijn* vader, maar een dwaze zoon betekent verdriet *voor* zijn moeder.

² Schatten aan goddeloosheid baten niet, maar gerechtigheid redt van de dood.

³ De **HEERE** laat een rechtvaardige ziel geen hongerlijden, maar de begeerte van goddelozen stoot Hij weg.

⁴ ⁵ Wie met een bedrieglijke hand werkt, wordt arm, maar de hand van de vlijtigen maakt rijk.

⁵ Wie in de zomer verzamelt, is een verstandige zoon, wie in de oogsttijd diep slaapt, is een zoon die beschaamd maakt.

⁶ Zegeningen rusten er op het hoofd van de rechtvaardige, maar geweld overdekt de mond van de goddelozen.

¹ Spr. 8:2 ² Matt. 7:6 ³ Job 28:28; Ps. 111:10; Spr. 1:7 ⁴ Spr. 10:27 ⁵ Spr. 7:11 ⁶ Spr. 20:17 ⁷ Spr. 2:18 ⁸ Spr. 15:20 ⁹ Spr. 11:4 ¹⁰ Spr. 12:24

9:2 vee geslacht - Letterlijk: een slachting geslacht. **9:4 zonder verstand** - Letterlijk: zonder hart, zie ook vers 16. **9:15 die rechtdoor willen gaan** - Letterlijk: die hun paden rechtmaken.

⁷ De herinnering aan de rechtvaardige is tot zegen,
maar de naam van goddelozen zal wegteren.

⁸ Wie wijs van hart is, neemt de geboden aan,
maar wie ^a dwaas van lippen is, komt ten val.

⁹ Wie in oprechtheid *zijn weg* gaat, gaat een veilige weg,
maar wie kromme wegen gaat, ^a zal opgemerkt worden.

¹⁰ Wie *hemelijk* knipoogt, richt leed aan,
en wie dwaas van lippen is, komt ten val.

¹¹ ^b De mond van de rechtvaardige is een bron van leven,
maar geweld overdekt de mond van de goddelozen.

¹² Haat wekt twisten op,
^c maar liefde bedekt alle overtredingen.

¹³ Op de lippen van verstandigen wordt wijsheid gevonden,
^d maar op de rug van *mensen* zonder verstand ^e de stok.

¹⁴ Wijzen bergen kennis op,
maar de mond van de dwaas is de ondergang nabij.

¹⁵ Het bezit van een rijke is zijn sterke stad,
de armoede van de armen is hun ondergang.

¹⁶ Het werk van de rechtvaardige is ten leven,
het inkomen van de goddeloze tot zonde.

¹⁷ Het pad ten leven is voor hem die vermaning in acht neemt,
maar wie bestraffing achter zich laat, doet dwalen.

¹⁸ Wie haat toedekt, heeft valse lippen,
en wie een kwaad gerucht verspreidt, die is een dwaas.

¹⁹ In de veelheid van woorden ontbreekt de overtreding niet,
maar wie zijn lippen inhoudt, is verstandig.

²⁰ De tong van de rechtvaardige is het beste zilver,
het hart van de goddelozen is weinig waard.

²¹ De lippen van de rechtvaardige voeden velen,
maar de dwazen sterven door gebrek aan verstand.

²² De zegen van de HEERE, die maakt rijk,
Hij voegt er geen zwoegen aan toe.

²³ Zoals het voor een dwaas ^e een spel is zich schandelijk te gedragen,
zo is wijsheid *dat* voor iemand met inzicht.

²⁴ Wat de goddeloze vreest, dat zal hem overkomen,
maar van rechtvaardigen vervult *God* het verlangen.

²⁵ Zoals een wervelwind voorbijgaat, is de goddeloze er niet *meer*,
maar de rechtvaardige is een eeuwig fundament.

²⁶ Zoals zure wijn voor de tanden en rook voor de ogen,
zo is de luiaard voor wie hem ergens opuit sturen.

²⁷ ^f De vreze des HEEREN vermeerderd de dagen,
maar de jaren van de goddelozen worden bekort.

^a Spr. 10:10 ^b Spr. 13:14 ^c 1 Kor. 13:7; 1 Petr. 4:8 ^d Spr. 20:30 ^e Spr. 14:9 ^f Spr. 9:11
10:9 *wie kromme wegen gaat* - Letterlijk: wie zijn wegen krom maakt. 10:13 *verstand* - Letterlijk: hart; zie ook vers 21.

²⁸ De ^averwachting van de rechtvaardigen is blijdschap, maar de hoop van de goddelozen zal vergaan.

²⁹ De weg van de HEERE is kracht ^bvoor de oprechte, maar de ondergang voor hen die onrecht bedrijven.

³⁰ De rechtvaardige zal voor eeuwig niet wankelen, maar de goddelozen zullen de aarde niet bewonen.

³¹ De mond van de rechtvaardige loopt over van wijsheid, maar de tong van *wie* verderfelijke dingen *spreekt*, wordt afgesneden.

³² De lippen van de rechtvaardige weten wat aangenaam is, maar de mond van de goddelozen *alleen* verderfelijke dingen.

HET GELUK VAN DE VROMEN EN HET ONGELUK VAN DE KWAADDOENERS

11 Een ^cbedrieglijke weegschaal is voor de HEERE een gruwel, maar een zuivere *weegsteen* is Hem welgevallig.

² Komt overmoed, dan komt *ook* schande, ^emaar bij de ootmoedigen is wijsheid.

³ De oprechtheid van de oprechten leidt hen, maar de verkeerdheid van de trouwelozen verwoest hen zelf.

⁴ Bezit baat niet op de dag van de verbolgenheid, maar gerechtigheid redt van de dood.

⁵ De gerechtigheid van de oprechte maakt zijn weg recht, maar de goddeloze komt ten val door zijn *eigen* goddeloosheid.

⁶ De gerechtigheid van de oprechten zal hen redden, maar de trouwelozen ^bworden gevangen in *hun eigen* begeerten.

⁷ Als de goddeloze mens sterft, vergaat zijn hoop, dan vergaat *zelfs* de allersterkste verwachting.

⁸ De rechtvaardige wordt uit benauwdheid gered, ⁱmaar de goddeloze komt in zijn plaats.

⁹ De huichelaar richt zijn naaste met zijn mond te gronde, maar door kennis worden de rechtvaardigen gered.

¹⁰ Een stad springt op van vreugde over de welstand van de rechtvaardigen, maar als de goddelozen vergaan, is er gejuich.

¹¹ Door de zegen van de oprechten wordt een stad verheven, maar door de mond van goddelozen wordt ze met de grond gelijk gemaakt.

¹² Wie zonder verstand ⁱis, veracht zijn naaste, maar iemand met inzicht zwijgt.

¹³ Wie al lasterend *zijn weg* gaat, openbaart geheimen, maar wie betrouwbaar van geest is, bedekt een zaak.

¹⁴ Als er geen wijze raad is, komt een volk ten val, maar er komt verlossing door een veelheid van raadgevers.

¹⁵ Wie borg is voor een vreemde, zal het beslist slecht vergaan, maar wie handslag haat, leeft veilig.

^a Job 8:13,14; 11:20; Ps. 112:10 ^b Spr. 13:6 ^c Lev. 19:36; Deut. 25:13; Spr. 16:11; 20:10,23 ^d Spr. 16:18; 18:12 ^e Spr. 15:33; 18:12 ^f Spr. 13:6 ^g Spr. 10:2; Ezech. 7:19; Zef. 1:18 ^h Spr. 5:22 ⁱ Ps. 34:20 ^j Spr. 21:18 ^k 1 Kon. 12:1 enz.
11:12 *zonder verstand* - Letterlijk: zonder hart.

¹⁶ Een bevallige vrouw houdt vast aan *haareer*, zoals geweldplegers vasthouden aan *hun* rijkdom.

¹⁷ Een goedertieren mens doet zijn *eigen* ziel goed, maar een meedogenloze stort zijn *eigen* vlees in het ongeluk.

¹⁸ De goddeloze doet een bedrieglijk werk, maar wie gerechtigheid zaait, *oogst* betrouwbaar loon.

¹⁹ Ware gerechtigheid is ten leven, najagen van kwaad *leidt* tot de dood.

²⁰ De verkeerden van hart zijn voor de *HEERE* een gruwel, maar de oprechten van weg zijn Hem welgevallig.

²¹ ^aHand op hand: een kwaaddoener zal niet voor onschuldig gehouden worden, maar het nageslacht van rechtvaardigen zal ontkomen.

²² Een mooie vrouw zonder inzicht is een gouden ring in een varkenssnuut.

²³ Het verlangen van rechtvaardigen is alleen het goede, maar de hoop van goddelozen is verbolgenheid.

²⁴ Er zijn er die mild uitdelen en nog meer ontvangen, en *er zijn er* die meer inhouden dan rechtmatig is, maar het is tot gebrek.

²⁵ Een zegenende ziel wordt verzadigd, en wie te drinken geeft, die zal ook te drinken krijgen.

²⁶ Het volk vervloekt wie *hun* koren onthoudt, maar zegening rust er op het hoofd van wie het verkoopt.

²⁷ Wie het goede nastreeft, zoekt welgevallen, maar 'wie het kwade najaagt, die zal het overkomen.

²⁸ Wie op zijn rijkdom vertrouwt, die zal ten val komen, maar 'de rechtvaardigen zullen groeien als loof.

²⁹ Wie zijn huis in het ongeluk stort, zal wind erven, en de dwaas zal een slaaf zijn van wie wijs is van hart.

³⁰ De vrucht van de rechtvaardige is een boom des levens, en wie zielen vangt, is wijs.

³¹ Zie, een rechtvaardige krijgt vergelding op aarde, 'hoeveel te meer de goddeloze en de zondaar!

HET GEDRAG VAN WIJZEN EN DWAZEN

12 Wie vermaning liefheeft, heeft kennis lief, maar wie bestraffing haat, is onverstandig.

² De goede verkrijgt de goedgunstigheid van de *HEERE*, maar een man *vol* listige plannen verklaart Hij schuldig.

³ Door goddeloosheid kan geen mens standhouden, 'maar de wortel van de rechtvaardigen is onwankelbaar.

⁴ 'Een deugdelijke vrouw is de kroon van haar man, maar zij die *hem* beschaamd maakt, is als verrotting in zijn beenderen.

⁵ De gedachten van de rechtvaardigen zijn *een en al* recht, de wijze raadgevingen van de goddelozen zijn bedrog.

^a Spr. 16:5 ^b Ps. 112:9; 2 Kor. 9:9 ^c Ps. 7:17; 9:16; 10:2; 57:7 ^d Ps. 1:3,4; 92:13 ^e 1 Petr. 4:17,18 ^f Spr. 10:25 ^g 1 Kor. 11:7

11:22 *zonder inzicht* - Letterlijk: die afwijkt van inzicht.

- ⁶ De woorden van de goddelozen ^oloeren op bloed, maar de mond van de oprechten zal hen redden.
- ⁷ De goddelozen worden omvergeworpen, zodat zij er niet *meer* zijn, maar het huis van de rechtvaardigen zal blijven staan.
- ⁸ Naar de mate van zijn verstand wordt iemand geprezen, maar wie verkeerd van hart is, zal tot verachting worden.
- ⁹ Beter af is wie zichzelf ^egeringschat, maar een knecht heeft, dan wie zich groot voordoet, maar gebrek *heeft* aan brood.
- ¹⁰ De rechtvaardige ^ekent het leven van zijn vee, maar barmhartigheid van goddelozen is meedogenloos.
- ¹¹ 'Wie zijn land bewerkt, zal met brood verzadigd worden, maar wie leeglopers navolgt, is *een mens* zonder verstand.'
- ¹² Wat de goddeloze begeert, is een vangnet van kwaad, maar de wortel van de rechtvaardigen brengt *vrucht* voort.
- ¹³ ^oIn de overtreding van de lippen ligt een kwade valstrik, maar de rechtvaardige ontkomt aan de benauwdheid.
- ¹⁴ Door de vrucht van *zijn* mond wordt iemand met goed verzadigd, en wat mensenhanden verdienen, keert bij hem terug.
- ¹⁵ 'De weg van de dwaas is juist in zijn *eigen* ogen,
- maar wie naar raad luistert, is wijs.
- ¹⁶ De toorn van de dwaas wordt dezelfde dag bekend, maar wie schrander is, bedekt schande.
- ¹⁷ 'Wie waarheid voortbrengt, ^emaakt gerechtigheid bekend, maar een valse getuige bedrog.
- ¹⁸ ^kEr zijn er die als met dolksteken praten, ondoordacht, maar de tong van de wijzen betekent genezing.
- ¹⁹ Een waarachtige lip houdt voor eeuwig stand, maar een valse tong *slechts* voor een ogenblik.
- ²⁰ Bedrog is in het hart van wie kwaad smeden, maar wie vrede aanraden, hebben blijdschap.
- ²¹ De rechtvaardige zal geen enkel leed overkomen, maar de goddelozen zullen door onheil overstept ^eworden.
- ²² Valse lippen zijn voor de HEERE een gruwel, maar wie betrouwbaar handelen, zijn Hem welgevallig.
- ²³ 'Een schrander mens houdt kennis bedekt, maar het hart van de dwazen ^mroept dwaasheid uit.
- ²⁴ De hand van de vlijtigen zal heersen, maar bedrog leidt tot herendienst.
- ²⁵ Bezorgdheid in iemands hart drukt het terneer, maar een goed woord verblijdt het.

^a Spr. 1:11,18 ^b Spr. 11:9 ^c Ps. 37:36 enz.; Spr. 11:21 ^d Spr. 13:7 ^e Deut. 25:4 ^f Spr. 28:19 ^g Spr. 10:14; 18:7 ^h Spr. 13:2 ⁱ Spr. 3:7 ^j Spr. 14:5 ^k Ps. 57:5; 59:8; Spr. 16:27 ^l Spr. 13:16; 15:2 ^m Spr. 13:16; 15:2 ⁿ Spr. 10:4 ^o Spr. 15:13

12:11 *zonder verstand* - Letterlijk: zonder hart. 12:17 *voortbrengt* - Letterlijk: blaast. 12:21 *door ... overstept* - Letterlijk: met ... vervuld.

²⁶ De rechtvaardige gaat te rade bij zijn naaste,
maar de weg van de goddelozen laat hen dwalen.

²⁷ De bedrieger zal zijn wildbraad niet roosteren,
maar een vlijtig *mens heeft* het kostbaarste bezit van mensen.

²⁸ Op het pad van de gerechtigheid is leven,
en de weg in *haar* spoor *voert* niet naar de dood.

13 Een wijze zoon *luistert naar* de vermaning van *zijn vader*,
maar een spotter luistert niet naar bestraffing.

²⁹ Van de vrucht van *zijn mond* zal iemand het goede eten,
maar het verlangen* van de trouwelozen is geweld.

³ Wie zijn mond behoedt, bewaart zijn ziel,
wie zijn lippen openspert, hem *wacht* de ondergang.

⁴ Begerig is de ziel van de luiaard, maar tevergeefs,
de ziel van de vlijtigen wordt echter verzadigd.

⁵ De rechtvaardige haat een leugenachtig woord,
maar de goddeloze brengt zichzelf in een kwade reuk en handelt schandelijk.

⁶ Gerechtigheid behoedt wie oprecht van weg is,
maar goddeloosheid stort een zondaar *in het verderf*.

⁷ Er zijn er die zich rijk voordoen, terwijl zij helemaal niets *hebben*,
en er zijn er die zichzelf arm houden, terwijl zij veel bezit hebben.

⁸ Het losgeld voor iemands leven is zijn rijkdom,
maar een arme krijgt *zelfs* geen bedreiging te horen.

⁹ Het licht van rechtvaardigen verblijdt,
*maar de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.

¹⁰ Overmoed geeft alleen maar ruzie,
maar bij wie zich raad laten geven, is wijsheid.

¹¹ Bezit aan vluchtigheid *ontsproten*,
'wordt minder,
maar wie met zijn hand bijeenbrengt, vermeerdert *zijn bezit*.

¹² Uitgestelde verwachting krenkt het hart,
maar een vervuld verlangen* is een boom des levens.

¹³ Wie het woord veracht, zal te gronde gericht worden,
maar wie het gebod vreest, hem *zal dat* vergolden worden.

¹⁴ Het onderricht van de wijze is een bron van leven
om de strikken van de dood te ontwijken.

¹⁵ Goed verstand geeft gunst,
maar de weg van de trouwelozen is onbegaanbaar.

¹⁶ Al wie schrandere is, handelt met kennis *van zaken*,
maar een dwaas* verspreidt dwaasheid.

¹⁷ Een goddeloze bode vervalt in het kwaad,
maar een betrouwbare gezant betekent genezing.

¹⁸ Armoede en schande zijn er voor wie vermaning verwierpt,

*Spr. 12:14 *Spr. 10:29; 11:3,5,6 *Spr. 12:9 *Spr. 4:18 *Job 18:5,6; 21:17 *Spr. 10:2; 20:21 *Vers 19 *Spr. 10:11; 14:27 *Spr. 12:23; 15:2 13:2 *het verlangen* - Letterlijk: de ziel. 13:12 *vervuld verlangen* - Letterlijk: een komend verlangen.

maar wie bestraffing in acht neemt, zal geëerd worden.

¹⁹ Een vervuld verlangen is aangenaam voor de ziel, maar voor dwazen is het een gruwel zich van het kwade af te keren.

²⁰ Wie met wijzen omgaat, zal wijs worden, maar wie omgaat met dwazen, zal het slecht vergaan.

²¹ Het kwaad achtervolgt de zondaars, maar de rechtvaardige zal men het goede vergelden.

²² De goede mens doet zijn kleinkinderen erven, maar het vermogen van de ^azondaar is ^bweggelegd voor de rechtvaardige.

²³ Ongeploegd land van armen geeft veel voedsel, maar ^aer zijn er die worden weggevaagd door gebrek aan recht.

²⁴ Wie zijn ^astok spaart, haat zijn zoon, maar wie hem liefheeft, streeft naar vermaning voor hem.

²⁵ De rechtvaardige eet tot hij ^averzadigd is, maar de buik van de goddelozen zal gebrek lijden.

WIJSHEID IN HET MENSELIJK LEVEN

14 Wijze vrouwen bouwen hun huis op, maar een die zeer dwaas is, breekt het met haar handen af.

²⁶ Wie in zijn oprechtheid wandelt, vreest de HEERE, maar wie van zijn wegen afwijkt, veracht Hem.

³ In de mond van een dwaas ligt een roede voor zijn hoogmoed, maar de lippen van wijzen waken over hen.

⁴ Als er geen koeien zijn, blijft de kribbe schoon, maar door de kracht van de os is er een grote opbrengst.

⁵ Een betrouwbare ^agetuige liegt niet, maar een valse getuige blaast leugens.

⁶ Een spotter zoekt wijsheid, en die is er niet, maar voor een verstandige is kennis gemakkelijk te verwerven.

⁷ Ga een dwaze man uit de weg: van zijn lippen zult u geen kennis opdoen.^a

⁸ De wijsheid van een schrandere is zijn eigen weg te begrijpen, maar de dwaasheid van dwazen is bedrog.

⁹ De dwaas spot met een schuldoffer, maar onder de oprechten heerst welwillendheid.

¹⁰ Het hart kent zijn eigen bitterheid, en een vreemde kan zijn blijdschap niet delen.

¹¹ Het huis van de goddelozen zal weggevaagd worden, maar de tent van de oprechten zal in bloei staan.

¹² Er is soms een weg die iemand recht schijnt, maar het einde ervan zijn wegen van de dood.

¹³ Ook bij het lachen zal het hart pijn lijden: ¹het einde van zulke blijdschap is verdriet.

^a Job 15:29 ^b Job 27:17 ^c Spr. 12:11 ^d Spr. 18:9 ^e Spr. 23:13 ^f Ps. 34:11; 37:3 ^g Job 12:4 ^h Ex. 23:1; Spr. 12:17 ⁱ Spr. 16:25 ^j Spr. 5:4
13:25 hij - Letterlijk: zijn ziel. 14:7 van ... opdoen - Letterlijk: en u zult niet kennen lippen van kennis.

- ¹⁴ Wie afkerig is van hart, zal van zijn
"wegen verzadigd worden,
maar een goed iemand van zichzelf.
- ¹⁵ Een onverstandige gelooft elk woord,
maar een schrandere let op zijn
schreden.
- ¹⁶ Een wijze vreest en keert zich af van
het kwade,
maar een dwaas gaat zich te buiten en
waant zich veilig.
- ¹⁷ Wie snel toornig wordt, begaat
dwaasheid,
en een man vol/listige plannen zal gehaat
worden.
- ¹⁸ De onverstandigen erven dwaasheid,
maar de schranderen omringen zich met
kennis.
- ¹⁹ De kwaaddoeners bukken voor goede
mensen,
en de goddelozen bij de poorten van de
rechtvaardige.
- ²⁰ "Een arme wordt zelfs door zijn vriend
gehaat,
maar de vrienden van een rijke zijn
talrijk.
- ²¹ Wie zijn naaste veracht, zondigt,
maar welzalig is hij die zich over
ellendigen ontfermt.
- ²² Zij die kwaad smeden, dwalen die niet?
"Goedertierenheid en trouw zijn er
echter bij hen die het goede bewerken.
- ²³ Bij alle zwoegen is er overschot,
praatjes" *leiden* slechts tot gebrek.
- ²⁴ De kroon van de wijzen is hun rijkdom,
de dwaasheid van de dwazen blijft
dwaasheid.
- ²⁵ Een betrouwbare getuige is een redder
van levens,
maar wie leugens blaast, is een
bedrieger.
- ²⁶ In de vreze des HEEREN is een sterk
vertrouwen,
en voor Zijn kinderen zal Hij een
toevlucht zijn.
- ²⁷ "De vreze des HEEREN is een bron van
leven
om de strikken van de dood te
ontwijken.
- ²⁸ In een talrijk volk ligt de glorie van een
koning,
maar in gebrek aan volk ligt de
ondergang van een machthebber.
- ²⁹ Wie geduldig is, heeft veel inzicht,
maar wie kortaangebonden" is, verheft
de dwaasheid.
- ³⁰ Een gezond hart is het leven voor het
lichaam,
maar afgunst is verrotting van de
beenderen.
- ³¹ "Wie een geringe onderdrukt, smaadt
diens Maker,
'maar wie zich over een arme ontfermt,
eert Hem.
- ³² Een goddeloze wordt weggedreven
door zijn *eigen* kwaad,
maar een rechtvaardige vindt een
toevlucht, *zelfs* in zijn dood.
- ³³ "Wijsheid rust in het hart van de
verstandige,
maar wat in het binnenste van dwazen is,
wordt bekend.
- ³⁴ Gerechtigheid verhoogt een volk,
maar zonde is een schandvlek voor de
natiën.

¹⁴ Spr. 1:31 ¹⁵ Spr. 19:4,7 ¹⁶ Luk. 6:38 ¹⁷ Spr. 10:11; 13:14 ¹⁸ Spr. 17:5 ¹⁹ Spr. 14:21 ²⁰ Spr. 10:14; 12:23; 13:16

14:23 praatjes - Letterlijk: een woord van lippen. **14:29 kortaangebonden** - Letterlijk: kort van geest.

³⁵ Aan een verstandige dienaar heeft de koning een welgevalen, maar zijn verbolgenheid treft hem die beschaamd maakt.

VRUCHTEN VAN WIJSHEID EN VAN ONGERECHTIGHEID

15 Een ^azacht antwoord keert woede af, maar een krenkend woord wekt toorn op.

² De tong van wijzen maakt kennis goed. ^bmaar de mond van dwazen vloeit over van dwaasheid.

³ 'De ogen van de HEERE zijn op elke plaats: ze slaan slechte en goede *mensen* gade.

⁴ 'Het medicijn van de tong is een boom des levens, maar verkeerdheid erin is een breuk in de geest.

⁵ Een dwaas verwerpt de vermaning van zijn vader, maar wie de bestraffing in acht neemt, is schrander.

⁶ In het huis van een rechtvaardige is grote rijkdom, maar in het inkomen van een goddeloze is verval.

⁷ De lippen van wijzen strooien kennis uit, maar zo niet het hart van dwazen.

⁸ 'Het offer van goddelozen is voor de HEERE een gruwel, maar het gebed van oprechten is Hem welgevallig.

⁹ De weg van een goddeloze is voor de HEERE een gruwel,

maar wie gerechtigheid najaagt, heeft Hij lief.

¹⁰ Vermaning is onaangenaam voor wie het pad verlaat, en wie bestraffing haat, zal sterven.

¹¹ 'Graf en verderf liggen *open* voor de HEERE – hoeveel te meer ^a de harten van de mensenkinderen.

¹² Een spotter houdt niet van wie hem terechtwijst, naar wijzen gaat hij niet.

¹³ 'Een vrolijk hart maakt een gezicht blij, maar door hartenleed wordt een geest neerslachtig.

¹⁴ Een verstandig hart zoekt kennis, maar de mond van dwazen voedt zich met dwaasheid.

¹⁵ Alle dagen van een ellendige zijn slecht, maar een blijmoedig hart ^a is als een voortdurende maaltijd.

¹⁶ 'Beter is weinig met de vreze des HEEREN, dan een grote schat met verwarring erbij.

¹⁷ 'Beter is een schotel groente waar liefde is, dan een gemeste os met haat erbij.

¹⁸ 'Een driftig man veroorzaakt ruzie, maar een geduldige stilt onenigheid.

¹⁹ De weg van een luiaard is als een doornhaag, maar het pad van oprechten is welgebaand.

²⁰ 'Een wijze zoon verblijdt *zijn* vader, maar een dwaas mens veracht zijn moeder.

^a Spr. 25:15 ^b Spr. 12:23; 13:16; 15:28 ^c Job 34:21; Spr. 5:21; Jer. 16:17; 32:19 ^d Spr. 12:18; 13:14 ^e Spr. 21:27; Jes. 1:11; Jer. 6:20; Amos 5:21 ^f Job 26:6 ^g 2 Kron. 6:30; Ps. 7:10; 44:22; Jer. 17:9,10; Joh. 2:24,25; 21:17; Hand. 1:24 ^h Spr. 17:22; 18:14 ⁱ Ps. 37:16; Spr. 16:8 ^j Spr. 17:1 ^k Spr. 28:25; 29:22 ^l Spr. 10:1

15:15 een *blijmoedig hart* - Letterlijk: goed van hart.

²¹ ^a Dwaasheid is blijdschap voor een mens zonder verstand,* maar iemand met inzicht houdt de rechte weg.*

²² ^b Plannen falen, als er geen overleg is, maar door een veelheid van raadgevers komt het nodige tot stand.

²³ Een man heeft blijdschap in het antwoord van zijn mond, en hoe goed is een woord op zijn tijd!

²⁴ Het pad ten leven voert voor een verstandige omhoog, om de hel beneden te ontwijken.

²⁵ ^c Het huis van hoogmoedigen vaagt de HEERE weg, maar de grenssteen van een weduwe zet Hij vast.

²⁶ ^d De plannen van een kwaaddoener zijn voor de HEERE een gruwel, maar lieflijke woorden zijn rein.

²⁷ ^e Wie op winstbejag uit is, stort zijn huis in het ongeluk, maar wie omkoopgeschenken haat, zal leven.

²⁸ Het hart van een rechtvaardige overdenkt wat het antwoorden zal, maar de mond van goddelozen vloeit over van kwaad.

²⁹ De HEERE is ver van goddelozen, ^f maar het gebed van rechtvaardigen verhoort Hij.

³⁰ Het licht in de ogen verblijdt het hart, ^g een goed gerucht verkwikt de beenderen.*

³¹ Een oor dat naar de bestraffing ten leven luistert, zal te midden van wijzen overnachten.

³² Wie vermaning verwerpt, veracht zijn leven, maar wie naar bestraffing luistert, verwerft verstand.*

³³ ^h De vreze des HEEREN is vermaning tot wijsheid, en nederigheid gaat vooraf aan eer.

GOD ZIET WAT MENSEN DOEN

16 Een ⁱ mens heeft overleggingen in het hart, maar het antwoord van de tong komt van de HEERE.

² ^k Al zijn wegen zijn iemand zuiver in zijn eigen ogen, maar de HEERE toetst de geesten.

³ ^l Wentel uw werken op de HEERE, en uw plannen zullen bevestigd worden.

⁴ De HEERE heeft alles gemaakt omwille van Zichzelf, ^m ja, zelfs de goddeloze voor de dag van het onheil.

⁵ ⁿ Al wie hooghartig is, is voor de HEERE een gruwel. ^o Hand op hand: hij zal niet voor onschuldig gehouden worden.

⁶ Door goedertierenheid en trouw wordt een misdaad verzoend, en door de vreze des HEEREN keert men zich af van het kwade.

⁷ Als de HEERE behagen schept in iemands wegen, zal Hij zelfs zijn vijanden vrede met hem doen sluiten.

^a Spr. 10:23; 14:9 ^b Spr. 11:14 ^c Spr. 2:21,22; 12:7; 14:11 ^d Spr. 6:18 ^e Spr. 1:19 ^f Ps. 10:17; 34:19; 145:18,19 ^g Spr. 25:25 ^h Spr. 1:7; 9:10 ⁱ Spr. 18:12 ^j Vers 9; Spr. 19:21; 20:24; Jer. 10:23 ^k Spr. 21:2 ^l Ps. 37:5; 55:23; Matt. 6:25; Luk. 12:22; 1 Petr. 5:7 ^m Job 21:30 ⁿ Spr. 6:17; 8:13 ^o Spr. 11:21 ^p 15:21 zonder verstand - Letterlijk: zonder hart. 15:21 houdt de rechte weg - Letterlijk: maakt recht om te gaan. 15:30 verkwikt de beenderen - Letterlijk: maakt de beenderen vet. 15:32 verstand - Letterlijk: een hart.

⁸ Beter is een weinig met gerechtigheid, dan een veelheid aan inkomsten zonder recht.

⁹ Het hart van een mens overdenkt zijn weg, maar de HEERE bestuurt zijn voetstappen.

¹⁰ Een beslissend vonnis ligt op de lippen van een koning, in de rechtspraak pleegt zijn mond geen trouwbreuk.

¹¹ Een betrouwbare waag en weegschaal^a behoren de HEERE toe, alle weegstenen in de buidel zijn Zijn werk.

¹² Voor koningen is het een gruwel goddeloos te handelen, want door gerechtigheid wordt een troon bevestigd.

¹³ Koningen hebben een welgevallen aan lippen die oprechtheid *spreken*, zij hebben lief wie oprechte *woorden* spreekt.

¹⁴ De woede van een koning is als de boden van de dood, maar een wijze man verzoent die.

¹⁵ In het licht van het gezicht van een koning is leven, zijn welgevallen is als een wolk met late regen.

¹⁶ Hoeveel beter is het verwerven van wijsheid dan bewerkt goud, en het verwerven van inzicht is verkieslijker dan zilver!

¹⁷ De gebaande weg van oprechten is zich af te keren van het kwade: wie zijn weg in acht neemt, bewaart zijn ziel.

¹⁸ Trots komt vóór de ondergang, en hoogmoed^a komt vóór de val.

¹⁹ Het is beter met zachtmoedigen nederig van geest te zijn, dan de buit met hoogmoedigen te delen.

²⁰ Wie verstandig omgaat met het woord, zal het goede vinden, ⁹ en wie op de HEERE vertrouwt: welzalig is hij.

²¹ De wijze van hart wordt verstandig genoemd, en zoetheid van lippen vermeerderd het inzicht.

²² Het verstand is voor de bezitters ervan ^a een bron van leven, maar de vermaning van dwazen is dwaasheid.

²³ Het hart van een wijze maakt zijn mond verstandig, en zal op zijn lippen het inzicht vermeerderen.

²⁴ Lieflijke woorden zijn een honinggraat, zoet voor de ziel, en genezing voor de beenderen.

²⁵ Er is *soms* een weg die iemand recht schijnt, maar het einde ervan zijn wegen van de dood.

²⁶ De honger^a van de arbeider werkt ten behoeve van hemzelf, want zijn mond dringt hem ertoe.

²⁷ Een verdorven man graaft kwaad op, en ¹ op zijn lippen is het als een verzengend vuur.

²⁸ Een verderfelijke man brengt ruzie teweeg.

^a Ps. 37:16; Spr. 15:16 ^b Lev. 19:36; Deut. 25:13 enz.; Spr. 11:1; 20:10,23 ^c Spr. 19:12; 20:2 ^d Spr. 19:12 ^e Job 28:15; Ps. 19:11; 119:72; Spr. 3:14,15; 8:11,19 ^f Spr. 11:2; 17:19 ^g Ps. 2:12; 34:9; 125:1; Jes. 30:18; Jer. 17:7 ^h Spr. 13:14 ⁱ Spr. 14:12 ^j Spr. 12:18 ^k Spr. 15:18; 26:21; 29:22

16:11 *betrouwbare waag en weegschaal* - Letterlijk: een waag en weegschaal van recht. 16:18 *hoogmoed* - Letterlijk: hoogheid van geest. 16:26 *honger* - Letterlijk: de ziel.

en een lasteraar maakt scheiding tussen de beste vrienden.

²⁹ Een man van geweld misleidt zijn naaste en brengt hem op een weg die niet goed is.

³⁰ Hij doet zijn ogen dicht om verderfelijke dingen te bedenken, bijt hij op zijn lippen, dan voert hij kwaad uit.

³¹ Grijsheid is een sierlijke kroon, ze wordt gevonden op de weg van de gerechtigheid.

³² Een geduldig *man* is beter dan een dappere held, en wie zijn geest beheerst, is *beter* dan wie een stad inneemt.

³³ Het lot wordt in de schoot geworpen, maar elke beslissing daardoor komt van de HEERE.

WIJSHEID BIJ HET SPREKEN EN BIJ HET ZWIJGEN

17 Beter een ^b droog stuk *brood* met rust erbij, dan een huis vol geslachte dieren met onenigheid.

² Een verstandige dienaar zal heersen over een zoon die beschaamd maakt, te midden van de broers zal hij in de erfenis delen.

³ 'Een smeltkroes is er voor het zilver en een oven voor het goud, ^a maar de HEERE beproeft de harten.

⁴ Een kwaaddoener slaat acht op bedrieglijke lippen, een leugenaar hoort een verderfelijke tong aan.

⁵ ^a Wie de arme bespot, smaadt diens Maker,

wie zich verblijdt over *iemand's* ongeluk, zal niet voor onschuldig gehouden worden.

⁶ Kleinkinderen zijn de kroon van de ouderen, en het sieraad van kinderen zijn hun vaders.

⁷ Een lip *die* voortreffelijke *dingen* spreekt, past niet bij een dwaas, hoeveel te minder een vals woord bij een aanzienlijke.

⁸ Een *omkoop*geschenk is in de ogen van de bezitters ervan een sierlijke steen; waarheen hij zich *ook* wendt, hij zal voorspoedig zijn.

⁹ Wie de overtreding toedekt, zoekt liefde, maar wie de zaak weer oprakelt, maakt scheiding tussen de beste vrienden.

¹⁰ Een bestraffing werkt dieper in op een verstandige, dan een honderdtal *stokslagen* op een dwaas.

¹¹ Een opstandige zoekt slechts het kwade, en er zal een meedogenloze bode naar hem toe gestuurd worden.

¹² Laat iemand een beer die van jongen beroofd is, *maar* tegenkomen, maar niet een dwaas met zijn dwaasheid.

¹³ 'Wie kwaad voor goed vergeldt, het kwaad zal van zijn huis niet wijken.

¹⁴ ^a Het begin van een ruzie is *alsof* iemand water de vrije loop geeft. Stop daarom de onenigheid, voordat ze echt losbarst.

¹⁵ ^b 'Wie de goddeloze vrijspreekt' en wie de rechtvaardige schuldig verklaart, zijn voor de HEERE een gruwel, allebei.

^a Spr. 6:13,14 ^b Spr. 15:17 ^c Spr. 27:21 ^d Jer. 17:10 ^e Spr. 14:31 ^f Deut. 32:35; Spr. 20:22; 24:29; Rom. 12:17; 1 Thess. 5:15; 1 Petr. 3:9 ^g Spr. 20:3 ^h Ex. 23:7; Spr. 24:24; Jes. 5:23 ⁱ 17:15 *vrijspreekt* - Letterlijk: rechtvaardigt.

¹⁶ Waaronch toch zou er in de hand van een dwaas geld zijn om wijsheid te kopen, terwijl hij geen verstand^a heeft?

¹⁷ Een vriend heeft te allen tijde lief, en een broeder wordt in benauwdheid geboren.

¹⁸ Een mens zonder verstand bevestigt *iets* met handslag^a en stelt zich borg voor zijn naaste.

¹⁹ Wie overtreding liefheeft, heeft ruzie lief,

^a wie zijn deur verhoogt, zoekt ondergang.

²⁰ Wie verkeerd van hart is, zal het goede niet vinden, en wie vals van tong is, valt in het kwaad.

²¹ Wie een dwaas verwekt – *deze* zal hem tot verdriet worden, de vader van een dwaas zal zich niet verblijden.

²² ^bEen blij hart bevordert de genezing, maar een neerslachtige geest doet de beenderen verdorren.

²³ Een goddeloze zal een *omkoop*geschenk uit de schoot aannemen om de paden van het recht te buigen.

²⁴ ^cEen verstandige heeft wijsheid voor ogen, maar de ogen van de dwaas *zijn gericht* op het einde van de aarde.

²⁵ ^dEen dwaze zoon is een verdriet voor zijn vader, en bitterheid voor wie hem gebaard heeft.

²⁶ Het is niet goed de rechtvaardige ook te laten boeten, *nog minder* aanzienlijken te slaan vanwege *hun* oprechtheid.

²⁷ Wie kennis van zaken heeft, ^ehoudt zijn woorden in, en iemand met inzicht is bezonnen van geest.

²⁸ Zelfs een dwaas die zwijgt, wordt wijs geacht, wie zijn lippen op elkaar houdt, verstandig.

VRIENDSCHAP EN GOEDHEID

18 Een zelfzuchtige jaagt^f naar *zijn eigen* verlangen, hij barst los tegen alle wijsheid.

² Een dwaas vindt geen vreugde in inzicht, maar *alleen* in het blootgeven van zijn hart.

³ Waar een goddeloze binnenkomt, komt ook verachting, en met schande *komt ook* smaad.

⁴ De woorden uit de mond van een man zijn diepe wateren, de bron van wijsheid is een overvloeien-de beek.

⁵ ^fHet is niet goed een goddeloze voor te trekken^g en *het recht* van een rechtvaardige te buigen in het gericht.

⁶ De lippen van een dwaas komen terecht in onenigheid, zijn mond roept om slagen.

⁷ De mond van een dwaas ^his zijn ondergang,

^a Spr. 16:18 ^b Spr. 15:13 ^c Pred. 2:14; 8:1 ^d Spr. 10:1; 15:20; 19:13 ^e Lev. 19:15; Deut. 1:17; 16:19; Spr. 24:23 ^f Spr. 10:14; 13:3

17:16 *verstand* - Letterlijk: hart; zie ook vers 18. 17:18 *bevestigt ... handslag* - Letterlijk: klapt een hand. 17:27 *Wie ... heeft* - Letterlijk: een kenner van kennis. 18:1 *jaagt* - Letterlijk: zoekt. 18:5 *een goddeloze voor te trekken* - Letterlijk: gezichten van goddelozen te verheffen.

zijn lippen zijn een ^avalstrik voor hemzelf.

^a ^b De woorden van een lasteraar zijn als lekkernijen, die dalen af in de schuilhoeken van zijn binnenste.*

^a Ja, wie zich slap opstelt in zijn werk, die is een broeder van een aartsvernieler.*

¹⁰ De Naam van de HEERE ^c is een sterke toren, een rechtvaardige snelt daarheen en wordt in een veilige vesting gezet.

¹¹ ^d Het bezit van een rijke is zijn sterke stad, als een hoge muur, in zijn verbeelding.

¹² ^e Vóór de ondergang verheft zich het mensenhart, ^f maar nederigheid gaat vóór de eer.

¹³ Wie antwoordt voordat hij geluisterd heeft, het is hem tot dwaasheid en schande.

¹⁴ Iemands geestkracht zal hem in zijn ziekte steunen, maar een neerslachtige geest, wie kan die opbeuren?

¹⁵ Het hart van verstandigen verwerft kennis, en het oor van wijzen zoekt kennis.

¹⁶ De gift van een mens maakt ruimte voor hem, en leidt hem in de tegenwoordigheid van groten.

¹⁷ Wie de eerste is in zijn rechtszaak, lijkt rechtvaardig te zijn,

^g maar dan komt zijn naaste en doorgrondt hem.

¹⁸ Het lot doet geschillen ophouden, en maakt scheiding tussen de machten.

¹⁹ Een broeder wie onrecht is aangedaan, is erger dan een sterke stad, en ruzies zijn als een grendel van een vesting.

²⁰ ^h Van de vrucht van iemands mond wordt zijn buik verzadigd, hij wordt verzadigd van de opbrengst van zijn lippen.

²¹ Dood en leven zijn in de macht van de ⁱ tong, wie hem liefheeft, zal de vrucht ervan eten.

²² ^j Wie een vrouw gevonden heeft, heeft iets goeds gevonden, en de goedgunstigheid van de HEERE verkregen.

²³ Een arme spreekt met smeekbeden, maar een rijke antwoordt harde dingen.

²⁴ Een man die vrienden heeft, kan het slecht vergaan, maar soms is er een echte vriend ^k die meer toegewijd is dan een broer.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE MENS

19 Beter een ^l arme die in zijn oprechtheid zijn weg gaat, dan iemand die verkeerd van lippen en bovendien een dwaas is.

² Ja, bezieling zonder kennis is niet goed, en wie haastig is met de voeten, zondigt.

³ ^m De dwaasheid van een mens verdraait zijn weg, en dan is zijn hart nog woedend op de HEERE ook!

⁴ ⁿ Bezit voegt veel vrienden toe,

^a Spr. 12:13 ^b Spr. 26:22 ^c 2 Sam. 22:51; Ps. 18:3; 61:4; Spr. 29:25 ^d Spr. 10:15 ^e Spr. 11:2; 16:18 ^f Spr. 15:33 ^g Spr. 25:8 ^h Spr. 12:14; 13:2 ⁱ Spr. 21:23; Jak. 3:2 ^j Spr. 19:14 ^k Spr. 17:17 ^l Spr. 28:6 ^m Jak. 1:13; 14:15 ⁿ Spr. 14:20

18:8 de schuilhoeken van zijn binnenste - Letterlijk: de binnenkamers van de buik. **18:9** een aartsvernieler - Letterlijk: een heer van vernieling.

maar een arme wordt van zijn vriend
gescheiden.

⁵ Een valse getuige wordt niet voor
onschuldig gehouden,
en wie leugens blaast, zal niet ontkomen.

⁶ Velen trachten het gezicht van
aanzienlijken gunstig te stemmen,
en iedereen is een vriend van wie
vrijgevig is.*

⁷ Alle broers van een arme haten hem,
hoeveel te meer blijven zijn vrienden ver
van hem!
Achtervolgt hij hen met woorden, dan
zijn zij er niet.

⁸ Wie verstand^a verwerft, heeft zijn leven
lief,
wie inzicht bewaart, vindt het goede.

⁹ Een valse getuige wordt niet voor
onschuldig gehouden,
wie leugens blaast, zal omkomen.

¹⁰ Weelde past niet bij een dwaas,
^ahoeveel te minder *past het* een dienaar
om te heersen over vorsten!

¹¹ Het verstand van een mens doet hem
zijn toorn uitstellen,
het is zijn sieraad aan een overtreding
voorbij te gaan.

¹² De toorn van een koning is als het
brullen van een jonge leeuw,
maar zijn welgevallen is als dauw op het
gras.

¹³ Een dwaze zoon is een ramp voor zijn
vader,
en ^bhet geruzie van een vrouw een
gestadig druppelen.

¹⁴ Huis en bezit zijn een erfenis van de
vaderen,
ⁱmaar een verstandige vrouw is van de
HEERE.

¹⁵ Luiheid doet in diepe slaap vallen,
^keen bedrieglijke persoon zal
hongerlijden.

¹⁶ Wie het gebod in acht neemt, bewaart
zijn leven,
wie zijn wegen veracht, zal sterven.

¹⁷ Wie zich ontfermt over de arme, leent
uit aan de HEERE.
Hij zal hem zijn weldaad vergelden.

¹⁸ Breng uw zoon gehoorzaamheid bij
wanneer er nog hoop is,
maar laat het niet in u opkomen^m hem te
doden.

¹⁹ Wie door het dolle heen is, moet
daarvoor boeten,*
want als u hem *ervan* redt, moet u
daarmee nog doorgaan.

²⁰ Luister naar raad en neem vermaning
aan,
opdat u uiteindelijk wijs wordt.

²¹ In het hart van de mens zijn veel
plannen,
^omaar de raad van de HEERE, die houdt
stand.

²² Het verlangen van de mens is zijn
goedertierenheid,
maar een arme is beter dan een
leugenachtige man.

²³ De vreze des HEEREN is ten leven,
^pverzadigd overnacht men, door geen
kwaad bezocht.

^a Deut. 19:19; Spr. 21:28 ^b Spr. 14:20 ^c Vers 5 ^d Spr. 30:22 ^e Spr. 16:14; 20:2 ^f Spr. 16:15 ^g Spr. 10:1;
15:20; 17:25 ^h Spr. 21:19; 27:15 ⁱ Spr. 18:22 ^j Spr. 6:9; 20:13 ^k Spr. 10:4 ^l Spr. 3:21,22; Luk. 11:28

^m Spr. 13:24; 23:13 ⁿ Efez. 6:4 ^o Job 23:13; Ps. 33:11; 115:3; Jes. 46:10 ^p Ps. 34:10

^{19:6} wie vrijgevig is - Letterlijk: een man van gift. ^{19:8} verstand - Letterlijk: een hart.

^{19:18} laat ... opkomen - Letterlijk: hef uw ziel niet op. ^{19:19} Wie ... boeten - Letterlijk: Wie
groot van woede is, draagt straf.

²⁴ ^aEen luiaard steekt zijn hand in de schotel, maar brengt hem niet meer aan zijn mond.

²⁵ ^bSla een spotter, dan zal *die* onverstandige schrandere worden, en wijs een verstandige terecht, *en* hij zal inzicht krijgen.*

²⁶ Wie *zijn* vader mishandelt, *zijn* moeder wegjaagt, is een zoon die beschaamd maakt en schandelijk handelt.

²⁷ Houd *maar* op, mijn zoon, naar vermaning te luisteren, als je *toch* van de woorden van de kenniss afdwaalt.

²⁸ Een verdorven getuige spot met het recht, en de mond van de goddelozen verslindt onrecht.

²⁹ Strafgerichten zijn bereid voor de spotters, en slagen voor de rug van dwazen.

EERLIJKHEID EN WAARHEID

20 Wijn is een spotter, sterkedrank een onruststoker, ieder die daardoor gaat zwalken, is niet wijs.

² ^cDe verschrikking *die* van de koning *uitgaat*, is als het brullen van een jonge leeuw: wie zijn toorn over zich haalt, zondigt tegen zijn leven.

³ ^dHet strekt een man tot eer zich buiten onenigheid te houden, maar iedere dwaas zal zich er *juist* in mengen.

⁴ Vanwege de winter ploegt een luiaard niet, daarom zal hij bedelen in de oogst, maar *dan* is er niets.

⁵ ^eDe raad in het hart van een man is *als* diepe wateren, maar iemand met inzicht zal hem naar boven halen.

⁶ Menig mens roept zijn eigen goedertierenheid uit, maar wie zal een betrouwbaar iemand vinden?

⁷ Een rechtvaardige gaat *zijn* *weg* in oprechtheid, welzalig zijn zijn kinderen na hem.

⁸ Een koning die op de rechterstoel zit, 'schift met zijn ogen alle kwaad.

⁹ ^gWie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonde?

¹⁰ ^hTweeërlei *weeg*steen en tweeërlei *efa*,* ook die beide zijn voor de HEERE een gruwel.

¹¹ Ook een jongeman laat zich door zijn daden kennen of zijn werk zuiver is en of het oprecht is.

¹² ⁱEen oor dat hoort en een oog dat ziet, ook die beide heeft de HEERE gemaakt.

¹³ ^jHeb de slaap niet lief, anders wordt u arm, open uw ogen, verzadig u met brood.

¹⁴ Het is slecht, het is slecht, zegt de koper, maar als hij weggaat, dan beroemt hij zich.

¹⁵ Goud is er en een veelheid van robijnen, ^kmaar lippen van kennis zijn een kostbaar kleinood.

^a Spr. 26:15 ^b Spr. 21:11 ^c Spr. 16:14; 19:12 ^d Spr. 17:14 ^e Spr. 18:4 ^f Vers 26 ^g 1 Kon. 8:46; Job 14:4; Ps. 51:7; Pred. 7:20; 1 Joh. 1:8 ^h Vers 23; Deut. 25:13; Spr. 11:1 ⁱ Ex. 4:11; Ps. 94:9 ^j Spr. 19:15 ^k Spr. 3:14,15

19:25 *inzicht krijgen* - Letterlijk: kennis begrijpen. 20:10 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

¹⁶ Neem zijn klee^a als iemand borg staat voor een vreemde, geef het in onderpand aan onbekenden.

¹⁷ ^bLeugenbrood smaakt de mens zoet, maar daarna heeft hij zijn mond vol kieselstenen.

¹⁸ Plannen komen door overleg tot stand, voer daarom oorlog na rijp beraad.

¹⁹ ^cWie al lasterend zijn weg gaat, openbaart geheimen, laat u dan niet in met hem die met zijn lippen verleidt.

²⁰ ^dWie zijn vader of zijn moeder vervloekt, diens lamp zal in volslagen duisternis uitgedoofd worden.

²¹ Als een erfenis in het begin al te snel wordt ^everworven, zal er uiteindelijk geen zegen op rusten.

²² ^fZeg niet: Ik zal het kwaad vergelden; wacht op de HEERE, en Hij zal u verlossen.

²³ ^gTweeërlei weegsteen is voor de HEERE een gruwel, een bedrieglijke weegschaal is niet goed.

²⁴ ^hDe voetstappen van een man zijn van de HEERE, hoe zou dan een mens zijn weg kunnen begrijpen?

²⁵ Het is een valstrik voor een mens ondoordacht een heilige *gelofte* te doen, en *pas* daarna de *gedane* geloften te overwegen.

²⁶ Een wijze koning verstrooit goddelozen en laat het rad over hen gaan.

²⁷ De geest van een mens is een lamp van de HEERE, die alle schuilhoeken van zijn binnensteⁱ doorzoekt.

²⁸ Goedertierenheid en trouw beschermen een koning, en door goedertierenheid versterkt^j hij zijn troon.

²⁹ Het sieraad van jonge mannen is hun kracht, en 'de glorie van de ouderen is de grijsheid.

³⁰ Striemen en wonden zuiveren het kwaad uit, evenals ^kslagen de schuilhoeken van het binnenste *zuiveren*.

LEVENSOLEIDING

21 Het hart van een koning is in de hand van de HEERE *als* water-beken, Hij neigt het tot alles wat Hem behaagt.

¹ ^lAl zijn wegen zijn iemand recht in zijn *eigen* ogen, maar de HEERE toetst de harten.

² ^mGerechtigheid en recht te doen is voor de HEERE *verkiezlijker* dan een offer.

³ Een hooghartige oogopslagⁿ en een trots hart – het pas ontgonnen land van goddelozen – zijn zonde.

⁴ ^oDe plannen van wie vlijtig is, *leiden* alleen tot overschot, maar al wie zich overhaast, *komt* slechts tot gebrek.

^a Spr. 11:15; 27:13 ^b Spr. 9:17 ^c Spr. 11:13 ^d Ex. 21:17; Lev. 20:9; Deut. 27:16; Matt. 15:4 ^e Spr. 13:11; 28:20 ^f Deut. 32:35; Spr. 17:13; 24:29; Rom. 12:17; 1 Thess. 5:15; 1 Petr. 3:9 ^g Vers 10 ^h Job 31:4; Ps. 37:23; 139:2,3 ⁱ Jer. 10:23 ^j Spr. 16:31 ^k Spr. 10:13 ^l Spr. 16:2 ^m 1 Sam. 15:22; Ps. 50:8,14; Jes. 1:11,16; Hos. 6:6 ⁿ Spr. 10:4; 13:4

20:27 *alle schuilhoeken van zijn binnenste* - Letterlijk: alle binnenkamers van de buik; zie ook vers 30. 20:28 *versterkt* - Letterlijk: ondersteunt. 21:4 *hooghartige oogopslag* - Letterlijk: hoogte van ogen.

^{6 a} Wie met een bedrieglijke tong schatten verwerft,
is *als* de verwaaiende zucht van hen die de dood zoeken.

⁷ De verwoesting van goddelozen sleurt hen mee,
omdat zij weigeren recht te doen.

⁸ De weg van een mens is krom en vreemd,
maar het werk van een reine is juist.

^{9 b} Het is beter te wonen op een hoek van een dak,
dan *in* een gemeenschappelijk huis met een twistzieke vrouw.

¹⁰ De ziel van een goddeloze is belust op het kwade,
zijn naaste vindt geen genade in zijn ogen.

¹¹ ^c Als men de spotter laat boeten, wordt de onverstandige wijs,
en als men de wijze onderricht, doet hij kennis op.

¹² De rechtvaardige let aandachtig op het huis van een goddeloze:
God stort goddelozen in het onheil.

¹³ Wie zijn oren dichtstopt voor het geroep van de arme,
ook hij zal roepen en niet verhoord worden.

¹⁴ ^d Een gift in het verborgene houdt toorn eronder,
en een geschenk in de schoot hevige woede.

¹⁵ Voor de rechtvaardige is het een blijdschap recht te doen,
maar voor hen die onrecht bedrijven, is het een verschrikking.

¹⁶ Een mens die van de weg van het verstand afdwaalt,

zal in gezelschap van de gestorvenen rusten.

¹⁷ Wie blijdschap liefheeft, zal gebrek lijden,
wie wijn en olie liefheeft, zal niet rijk worden.

¹⁸ ^e Een goddeloze is losgeld voor de rechtvaardige,
en de trouweloze *komt* in de plaats van de oprechten.

¹⁹ ^f Het is beter te wonen in een woestijnachtig land
dan bij een twistzieke en tergende vrouw.

²⁰ In de woning van een wijze ligt een begerenswaardige schat en olie,
maar een dwaas mens verspilt die.

²¹ Wie gerechtigheid en goedertierenheid najaagt,
vindt het leven, rechtvaardigheid en eer.

²² Een wijze beklimt een stad van helden en haalt de vesting waarop men vertrouwt, neer.

²³ ^g Wie zijn mond en zijn tong bewaart,
bewaart zichzelf voor benauwdheden.

²⁴ Hoogmoedig, trots: spotter is zijn naam,
hij gaat met mateloze overmoed te werk.

²⁵ Het verlangen van een luiaard zal hem doden,
want zijn handen weigeren te werken.

²⁶ De hele dag is hij belust op begerenswaardige zaken,
maar ^h een rechtvaardige geeft en houdt niets achter.

²⁷ Het offer van goddelozen is een gruwel,
hoeveel te meer als zij het met een schandelijke bedoeling brengen!

^a Spr. 10:2,4; 13:11 ^b Vers 19; Spr. 25:24; 27:15 ^c Spr. 19:25 ^d Spr. 17:8; 18:16 ^e Spr. 11:8 ^f Vers 9; Spr. 25:24 ^g Spr. 18:21 ^h Ps. 37:26 ⁱ Spr. 15:8; Jes. 1:13; Jer. 6:20; Amos 5:21

²⁸ ^aEen leugenachtige getuige zal omkomen, maar iemand die luistert, mag voor altijd spreken.

²⁹ Een goddeloze man trekt een stalen gezicht,* maar een oprechte, die versterkt zijn weg.

³⁰ Er is geen wijsheid, er is geen inzicht, en er is geen raad tegen de HEERE.

³¹ Een paard wordt gereedgemaakt voor de dag van de strijd, maar de overwinning is van de HEERE.

DE OPSTELLING IN HET DAGELIJKSE LEVEN

22 Een *goede* 'naam is verkieslijker dan grote rijkdom, goede gunst dan zilver en dan goud.

² ^aRijken en armen ontmoeten elkaar, de HEERE heeft hen allen gemaakt.

³ ^aEen schrandere ziet het kwaad en verbergt zich, maar onverstandigen gaan voort en zullen *daarvoor* boeten.

⁴ Het loon van nederigheid – de vreze des HEEREN – is rijkdom, eer en leven.

⁵ Dorens en strikken liggen op de weg van wie slinks is, wie zijn leven wil bewaren, houdt zich ver daarvan.

⁶ Oefen de jongeman overeenkomstig zijn levensweg,* ook als hij oud geworden is, zal hij daarvan niet afwijken.

⁷ Een rijke heerst over armen,

en wie leent, wordt slaaf van de uitlener.

⁸ ^a'Wie onrecht zaait, zal onheil oogsten, en de stok van zijn verbolgenheid zal vergaan.

⁹ ^a'Wie gunnend' is, die wordt gezegend, want hij geeft van zijn brood aan de armen.

¹⁰ Verdrijf een spotter, en de ruzie is weg, en het geschil zal mét de schande ophouden.

¹¹ ^b'Wie reinheid van hart liefheeft, en vriendelijkheid van zijn lippen: een koning is zijn vriend.

¹² De ogen van de HEERE behoeden kennis, maar de zaken van de trouweloze stort Hij *in het verderf*.

¹³ Een luiaard zegt: Er is een leeuw op straat, midden op de pleinen zal ik gedood worden!

¹⁴ ^d'De mond van vreemde vrouwen is een diepe kuil, hij op wie de HEERE toornig is, zal daarin vallen.

¹⁵ ^kZit er dwaasheid in het hart van een jongeman gebonden, de stok van de vermaning zal die ver daarvan houden.

¹⁶ ⁱ'Wie een arme onderdrukt, maakt hem rijk,* wie aan een rijke geeft, zal alleen maar gebrek hebben.

¹⁷ Neig uw oor en luister naar de woorden van wijzen, richt uw hart op mijn kennis.

^a Spr. 19:5,9 ^b Ps. 33:17 ^c Pred. 7:1 ^d Spr. 29:13 ^e Spr. 27:12 ^f Job 4:8; Hos. 10:13 ^g 2 Kor. 9:6 ^h Ps. 101:6 ⁱ Spr. 26:13 ^j Spr. 2:16; 5:3; 7:5; 23:27 ^k Spr. 13:24; 19:18; 23:14; 29:15,17 ^l Spr. 14:31; 17:5 **21:29 trekt ... gezicht** - Letterlijk: versterkt zijn gezicht. **22:6 zijn levensweg** - Letterlijk: over de mond van zijn weg. **22:9 gunnend** - Letterlijk: goed van oog. **22:16 maakt hem rijk** - Letterlijk: om aan hem te vermeerderen.

¹⁸ Want het is goed* dat u ze in uw binnenste bewaart, ze zullen alle bestendig op uw lippen zijn.

¹⁹ Opdat uw vertrouwen op de HEERE zal zijn, maak ik *het* heden aan u bekend, ja, aan u!

²⁰ Heb ik u niet heerlijke dingen geschreven,

met raadgevingen en kennis,

²¹ om u bekend te maken de juistheid van betrouwbare woorden, zodat u *met* betrouwbare woorden kunt antwoorden aan wie u stuurden?

²² *Beroof de geringe niet, omdat hij gering is,

en ^bvertrap de ellendige niet in de poort.

²³ *Want de HEERE zal hun rechtszaak voeren, wie hen beroven, zal Hij van het leven beroven.

²⁴ Ga niet om met een opvliegend man,* en laat u niet in met een driftig iemand, ²⁵ anders raakt u gewend aan* zijn paden en haalt u een valstrik over uzelf.

²⁶ *Wees niet onder hen die handslag geven, onder hen die voor schulden borg staan.

²⁷ Als u niets zou hebben om te betalen, ^ewaarom zou men uw bed van onder u wegnemen?

²⁸ *Verleg de aloude grenssteden niet die uw vaderen hebben geplaatst.

²⁹ Hebt u iemand gezien die vaardig is in zijn werk?

Hij zal ten dienste van* koningen gesteld worden,

maar ten dienste van onaanzienlijke lieden zal hij niet gesteld worden.

LEVENSWIJSHEID EN VROOMHEID

23 Als u aanzit om met een heerser te eten,

let *dan* goed op wie u voor u hebt.

² Zet een mes op uw keel, als u een gulzig mens* bent.

³ Wees niet belust op zijn smakelijke gerechten, want het is bedrieglijk voedsel.

⁴ Mat u niet af om rijk te worden, gebruik daarvoor uw inzicht niet.

⁵ Laat u uw ogen erover vliegen, dan is het er niet *meer*, want het vliegt direct weg,* als een arend die naar de hemel vliegt.

⁶ Eet niet het brood van hem die niemand iets gunt,*

en wees niet belust op zijn smakelijke gerechten.

⁷ Want zoals hij bedacht heeft bij zichzelf, zo zal hij tegen u zeggen:

Eet en drink, maar zijn hart is niet bij u.

⁸ Uw stuk *brood*, dat u gegeten hebt, zou u uitspuwen, uw aangename woorden zou u verspillen.

⁹ *Spreek niet ten aanhoren van een dwaas,

want hij zal het verstand in uw woorden verachten.

¹⁰ *Verleg de aloude grenssteden niet en kom niet op de akkers van wezen,

¹¹ want hun Verlosser is sterk, Hij zal hun rechtszaak met u voeren.

¹² Laat uw hart tot vermaning komen en uw oor tot woorden van kennis.

¹³ *Onthoud een jongeman geen vermaning,

^a Zach. 7:10 ^b Ex. 23:6; Job 31:13; Ps. 82:3,4 ^c Ex. 22:22,23; Ps. 10:18 ^d Spr. 6:1; 11:15 ^e Spr. 20:16 ^f Deut. 19:14; 27:17; Spr. 23:10 ^g Spr. 9:8; Matt. 7:6 ^h Spr. 22:28 ⁱ Spr. 13:24; 19:18; 22:15; 29:15,17 ^j 22:18 goed - Letterlijk: lieflijk. ^k 22:24 een opvliegend man - Letterlijk: een meester van toorn. ^l 22:25 raakt u gewend aan - Letterlijk: leert. ^m 22:29 ten dienste van - Letterlijk: voor het gezicht van. ⁿ 23:2 een gulzig mens - Letterlijk: een bezitter van ziel. ^o 23:5 vliegt direct weg - Letterlijk: maakt zeker voor zichzelf vleugels. ^p 23:6 niemand... gunt - Letterlijk: boos van oog is.

als u hem met de stok slaat, zal hij niet sterven.

¹⁴ Zelf moet u hem met de stok slaan en zijn leven redden van het graf.

¹⁵ Mijn zoon, als je hart wijs is, zal mijn hart zich verblijden, ja, het mijne!

¹⁶ Mijn nieren zullen van vreugde opspringen, als je lippen spreken wat billijk is.

¹⁷ ^aLaat je hart niet jaloers zijn op de zondaars, maar heel de dag blijven in de vreze des HEEREN.

¹⁸ ^bWant juist dan is er toekomst, en wordt je hoop niet afgesneden.

¹⁹ Jij, mijn zoon, luister, en word wijs, richt je hart op de weg *van de Heere*.

²⁰ ^cVerkeer niet met hen die zich dronken drinken aan wijn, ^dof onder hen die zich te buiten gaan aan vlees.

²¹ Want een dronkaard en wie zich te buiten gaat, zullen arm worden, en een roes doet verscheurde kleren dragen.

²² ^eLuister naar je vader, die jou heeft verwekt, en veracht je moeder niet wanneer zij oud is.

²³ ^fKoop de waarheid en verkoop haar niet – wijsheid, vermaning en inzicht.

²⁴ ^gDe vader van een rechtvaardige zal zich buitengewoon verheugen, wie een wijze zoon verwekt heeft, zal zich over hem verblijden.

²⁵ Laten je vader en je moeder zich verblijden, en laat zij die jou gebaard heeft, zich verheugen.

²⁶ Mijn zoon, geef mij je hart,

en laten je ogen behagen scheppen in mijn wegen.

²⁷ ^hWant een hoer is een diepe kuil, en een vreemde vrouw een nauwe put.

²⁸ Ja, zelf ligt zij als een rover op de loer, zij vermeerdert *het aantal* trouwelozen onder de mensen.

²⁹ Bij wie is ach, bij wie is wee? Bij wie is geruzie? Bij wie geklaag? Bij wie zijn er wonden zonder reden? Bij wie wazige ogen?

³⁰ ⁱBij hen die *lang* doorgaan bij de wijn, bij hen die komen om gemengde drank te proeven.

³¹ Kijk niet naar de wijn, wanneer hij rood kleurt, als hij fonkelt in de beker, al glijdt hij gemakkelijk naar binnen.

³² Uiteindelijk bijt hij als een slang, spuwt hij gif als een adder.

³³ Je ogen zullen naar vreemde vrouwen kijken, en je hart zal verderfelijke dingen spreken.

³⁴ Je zult zijn als iemand die ligt te slapen in het hart van de zee, en als iemand die in de top van de mast ligt te slapen.

³⁵ Men heeft mij geslagen, ik ben niet ziek geworden, men heeft op mij ingebeukt, maar ik heb het niet gevoeld. Wanneer zal ik ontwaken? Ik ga weer op zoek naar *wijn*!

VERMANINGEN

24 Wees ^jniet jaloers op slechte mensen, en verlang er niet naar om bij hen te zijn, ^kwant hun hart bedenkt verwoesting ^len hun lippen spreken onheil.

³ Door wijsheid wordt een huis gebouwd en door inzicht wordt *het* gegrondvest.

⁴ Door kennis worden binnenkamers gevuld

^aPs. 37:1; 73:3; Spr. 24:1 ^bSpr. 24:14 ^cJes. 5:22; Luk. 21:34; Rom. 13:13; Efez. 5:18 ^dSpr. 1:8 ^eSpr. 4:7 ^fSpr. 10:1; 15:20 ^gSpr. 22:14 ^hJes. 5:11,22 ⁱPs. 37:1; Spr. 3:31; 23:17 ^jPs. 10:7 ^k23:20 *met hen ... wijn* - Letterlijk: met dronkaards van wijn. ^l23:31 *al ... binnen* - Letterlijk: hij gaat met effenheid.

met allerlei kostbare en aangename bezittingen.

⁵ ^a Een wijs man is sterk, en een man van kennis zet zijn krachten in.

⁶ ^b Want na rijp beraad zult u oorlog voeren voor uzelf, en in een veelheid van raadgevers ligt de overwinning.

⁷ ^c *Alle* wijsheid is voor een dwaas te hoog, hij zal in de poort zijn mond niet opendoen.

⁸ Wie kwaad doen beraamt, die zal men een meester in listige plannen noemen.

⁹ Het bedenken van dwaasheid is zonde, een spotter is een gruwel voor de mens.

¹⁰ Als u zich in de dag van benauwdheid slap opstelt, is uw kracht beperkt.

¹¹ ^d Red hen die opgepakt zijn om te sterven,^e *wee* als u zich afzijdig houdt van wie wankelend ter slachting gaat.

¹² Wanneer u zegt: Zie, wij hebben dat niet geweten, zal Hij Die de harten toetst, dat niet merken?

Hij Die uw ziel gadeslaat, zal Hij het *niet* weten?

^e Immers, Hij zal een mens vergelden naar zijn werk.

¹³ Eet honing, mijn zoon, want dat is goed, en honingzeem is zoet voor je gehemelte.

¹⁴ ^f *Evenzo* is het kennen van wijsheid voor je ziel: als je haar vindt, ^g dan is er toekomst, en wordt je hoop niet afgesneden.

¹⁵ Goddeloze, loer niet op de woning van een rechtvaardige, verwoest zijn verblijfplaats niet,

¹⁶ want *al* valt een rechtvaardige ^h zevenmaal, hij staat *weer* op, maar ⁱ goddelozen struikelen in onheil.

¹⁷ ^j Verblijd u niet als uw vijand valt, en laat uw hart zich niet verheugen als hij struikelt,

¹⁸ anders zou de **HEERE** het zien en zou het slecht zijn in Zijn ogen, en zou Hij Zijn toorn van hem afwenden.

¹⁹ ^k Ontsteek niet in *woede* over de kwaaddoeners, wees niet jaloers op de goddelozen, ²⁰ want het kwaad heeft geen toekomst, ^l de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.

²¹ Mijn zoon, vrees de **HEERE** en de koning, laat je niet in met hen die op veranderingen uit zijn,

²² want hun ondergang zal plotseling opdagen en wie kent de verdrukking door hen beiden *teweegegebracht*?

²³ Ook deze *spreuken* zijn van de wijzen:

Het is niet goed ^m partijdig te zijn* in een rechtszaak.

²⁴ ⁿ Wie tegen een goddeloze zegt: U bent rechtvaardig, die zullen de volken vervloeken, de natien zullen hem verwensen, ²⁵ maar hun die voor het recht opkomen, zal het aangenaam zijn, de zegen van het goede zal over hen komen.

²⁶ Men zal de lippen kussen van hem die *met* oprechte woorden antwoordt.

²⁷ Regel uw werk buiten

^a Spr. 21:22 ^b Spr. 11:14; 15:22; 20:18 ^c Spr. 14:6 ^d Ps. 82:4 ^e Job 34:11; Ps. 62:13; Jer. 32:19; Rom. 2:6; Openb. 22:12 ^f Ps. 19:11; 119:103 ^g Spr. 23:18 ^h Job 5:19; Ps. 34:20 ⁱ Amos 5:2; 8:14 ^j Job 31:29; Spr. 17:5 ^k Vers 1; Ps. 37:1; 73:3; Spr. 3:31; 23:17 ^l Job 18:5,6; Spr. 13:9; 20:20 ^m Ex. 23:3,6; Lev. 19:15; Deut. 1:17; 16:19; Spr. 18:5; 28:21; Joh. 7:24; Jak. 2:1 ⁿ Spr. 17:15; Jes. 5:23 ^o *24:11 om te sterven* - Letterlijk: voor de dood. *24:23 partijdig te zijn* - Letterlijk: het gezicht aan te zien.

en maak het op de akker voor u gereed,
en bouw daarna uw huis.

²⁸ Wees niet zonder reden getuige tegen
uw naaste,
want zou u met uw lippen misleiden?
²⁹ ^aZeg niet: Zoals hij mij gedaan heeft, zo
zal ik hem doen,
ik zal die man vergelden naar zijn werk.

³⁰ Ik ging langs de akker van een luiaard,
ja, langs de wijngaard van een mens
zonder verstand.*

³¹ En zie, hij was helemaal vol gegroeid
met netels,
distels bedekten zijn oppervlak,
en zijn stenen muur was afgebroken.

³² Toen ik het zelf aanschouwde, nam ik
het ter harte,

ik zag het *en* nam vermaning aan:

³³ ^been beetje slapen, een beetje
sluimeren,
een beetje liggen met gevouwen handen,
³⁴ zo komt uw armoede *over u als* een
wandelaar
en uw gebrek als een gewapend man.*

HET LOON VAN DE WIJSHEID

25 Ook dit zijn spreken van Salomo,
die de mannen van Hizkia, de koning
van Juda, hebben overgeschreven.

² Het is Gods eer een ^czaak verborgen te
houden,
maar de eer van koningen een zaak te
doorgronden.

³ De hoogte van de hemel, de diepte van
de aarde
en het hart van de koningen zijn niet te
doorgronden.

⁴ Doe het schuim van het zilver weg,
en er zal een voorwerp voor de edelsmid
uit komen.

⁵ ^dDoe een goddeloze weg van voor *de
ogen van een koning*,

en ^ezijn troon zal door gerechtigheid
bevestigd worden.

⁶ Praal niet voor *de ogen van* een koning
en ga niet staan op de plaats van groten,
⁷ want het is beter dat men tegen u zegt:
^f'Kom hier hogerop,
dan dat men u vernedert voor *de ogen
van een edele*,
die uw ogen gezien hebben.

⁸ ^gGa er niet *te* snel opuit om *iemand* aan
te klagen.
Wat zult u anders uiteindelijk doen,
wanneer uw naaste u te schande maakt?

⁹ Voer uw rechtszaak met uw naaste,
maar maak het geheim van een ander
niet openbaar,

¹⁰ anders zou hij die het hoort, u kunnen
smaden,
en zou het kwaad gerucht over u niet te
keren zijn.

¹¹ Een woord op het juiste moment
gesproken,
is *als* gouden appels in zilveren schalen.
¹² Zoals een gouden oorring en een
halssieraad van fijn goud,
zo is een wijze vermaner voor een
luisterend oor.

¹³ Zoals de koelte van sneeuw op de dag
van de oogst,
zo is ^heen betrouwbare gezant voor zijn
zenders,
hij verkwikt de ziel van zijn meester.

¹⁴ Zoals wolken en wind zonder regen,
zo is iemand die zich beroemt op een
valse gift.

¹⁵ Met geduld wordt ⁱeen leider
overgehaald,
en een zachte tong kan beenderen
breken.

*Rom. 12:17,19 ^bSpr. 6:10,11 ^cRom. 11:33 ^dSpr. 20:8 ^eSpr. 20:28 ^fLuk. 14:7,8,9 enz. ^gSpr. 18:17
^hSpr. 13:17 ⁱSpr. 15:1; 16:14

24:30 *zonder verstand* - Letterlijk: zonder hart. **24:34** *een gewapend man* - Letterlijk: een
man van schild.

¹⁶ Hebt u honing gevonden, eet *dan* tot u genoeg hebt,
anders raakt u er oververzadigd door en
spuwt u het uit.

¹⁷ Zet uw voet niet te dikwijls* in het huis
van uw naaste,
anders zou hij genoeg van u krijgen en u
gaan haten.

¹⁸ *Zoals* ^aeen strijdhamer, een zwaard en
een scherpe pijl,
zo is iemand die tegen zijn naaste een
vals getuigenis aflegt.

¹⁹ *Zoals* een gebroken tand en een
verstuipte voet,
zo is het vertrouwen op een trouweloze
in de dag van benauwdheid.

²⁰ ^bWie liederen zingt bij een treurig* hart,
is *als* wie kleren uittrekt op een koude
dag *en* zure wijn *doet* op loog.

²¹ ^cAls iemand ^ddie u haat, hongerlijdt,
geef hem brood te eten,
en als hij dorstig is, geef hem water te
drinken,

²² want zo zult u *vrurige* kolen op zijn
hoofd hopen,
en de HEERE zal het u vergelden.

²³ De noordenwind brengt regen voort
en een achterbakse tong toornige
gezichten.

²⁴ ^eHet is beter te wonen op een hoek van
een dak,
dan *in* een gemeenschappelijk huis met
een twistzieke vrouw.

²⁵ *Zoals* koud water op een vermoeide
ziel,
zo is een goed bericht uit een ver land.

²⁶ *Zoals* een vervuilde bron en een
verdorven fontein,

zo is een rechtvaardige die voor *de ogen*
van een goddeloze wankelt.

²⁷ Veel honing eten is niet goed,
maar het onderzoeken van gewichtige
dingen is een eer.

²⁸ *Zoals* een opengebroken stad zonder
muur,
zo is ^feen man die zijn geest niet in
bedwang houdt.

MENSEN DIE GEEN EER WAARD ZIJN

26 Evenmin als de sneeuw in de zo-
mer en de regen in de oogsttijd
past eer bij een dwaas.

² Zoals een mus wegvliegt, zoals een
zwaluw wegvliegt,
zo komt een vervloeking zonder reden
niet aan.

³ ^gEen zweep is voor het paard, een bit
voor de ezel,
en ^heen stok voor de rug van dwazen.

⁴ Antwoord een dwaas niet naar zijn
dwaasheid,
anders zou ook u aan hem gelijk worden.

⁵ Antwoord een dwaas naar zijn
dwaasheid,
anders zou hij in zijn *eigen* ogen wijs zijn.

⁶ Wie boodschappen verzendt door de
hand van een dwaas,
snijdt *zichzelf* de voeten af *en* drinkt
geweld in.

⁷ *Zoals* de benen van een verlamde slap
neerhangen,
zo is een spreekwoord in de mond van
dwazen.

⁸ Zoals wie een steen in een slinger
vastbindt,
zo is hij die een dwaas eer geeft.

^a Ps. 11:2; 57:5; 59:8; 120:4; Spr. 12:18 ^b Rom. 12:15 ^c Rom. 12:20 ^d Ex. 23:4,5 ^e Spr. 21:9,19 ^f Spr. 16:32 ^g Ps. 32:9,10 ^h Spr. 10:13

25:17 Zet uw voet niet te dikwijls - Letterlijk: laat uw voet kostelijk zijn. **25:20** treurig - Letterlijk: kwaad.

⁹ *Zoals* een doorn in de hand van een dronkaard dringt, zo is een spreekwoord in de mond van dwazen.

¹⁰ Groten doen iedereen verdriet aan, zij huren dwazen in en zij huren voorbijgangers in.

¹¹ ^a *Zoals* een hond terugkeert naar zijn braaksel, zo is een dwaas die in zijn dwaasheid terugvalt.

¹² Hebt u iemand gezien die wijs is in zijn *eigen* ogen?

^b Voor een dwaas is er meer hoop dan voor hem.

¹³ ^c Een luiaard zegt: Een felle leeuw op de weg, een leeuw op de pleinen!

¹⁴ *Zoals* een deur op zijn scharnier draait, zo draait de luiaard *zich om* op zijn bed.

¹⁵ ^d Een luiaard steekt zijn hand in de schotel, *maar* is te moe om die weer naar zijn mond te brengen.

¹⁶ Een luiaard is in zijn *eigen* ogen wijzer dan zeven *mensen* die een verstandig weerwoord geven.

¹⁷ *Zoals* iemand die een voorbijlopende hond bij de oren grijpt, zo is hij die zich mengt in onenigheid die hem niet aangaat.

¹⁸ *Zoals* een dolleman die fakkels, pijlen en moordtuig werpt, ¹⁹ zo is iemand die zijn naaste bedriegt en zegt: Deed ik het niet voor de grap?

²⁰ Als er geen hout meer is, dooft een vuur,

^e en als er geen lasteraar is, houdt een ruzie op.

²¹ *Zoals* kolen zijn voor *vurige* kolen en hout is voor een vuur, zo doet een ^f twistzieke man de onenigheid opblazen.

²² ^g De woorden van een lasteraar zijn als lekkernijen, die dalen af in de schuilhoeken van zijn binnenste.*

²³ Brandende lippen en een boosaardig hart zijn *als* een potscherf, overtrokken met schuim van zilver.

²⁴ Wie haat draagt, veinst met zijn lippen, maar in zijn binnenste zint hij op bedrog. ²⁵ Gelooft hem niet als hij met vriendelijke stem spreekt,* want er zijn zeven gruwelen in zijn hart.

²⁶ Al hult haat zich in bedrog, zijn kwaad zal in de gemeente geopenbaard worden.

²⁷ ^h Wie een kuil graaft, zal erin vallen, verrolt hij een steen, op hem zal hij terugvallen.

²⁸ Een valse tong haat hen die hij kwetst, en een gladde mond brengt verderf.

WAARSCHUWING TEGEN OVERMOED

27 Beroem ⁱ u niet op de dag van morgen, want u weet niet wat een dag kan baren.

^j Laat een vreemde u prijzen en niet uw *eigen* mond, een onbekende en niet uw *eigen* lippen.

^k Een steen is zwaar, het zand weegt veel, maar zwaarder dan die beide is de ergernis over een dwaas.

^a 2 Petr. 2:22 ^b Spr. 29:20 ^c Spr. 22:13 ^d Spr. 19:24 ^e Spr. 22:10 ^f Spr. 15:18; 29:22 ^g Spr. 18:8 ^h Ps. 7:16; 9:16; 10:2; 57:7; Pred. 10:8 ⁱ Jak. 4:13; 14

26:22 *de schuilhoeken van zijn binnenste* - Letterlijk: de binnenkamers van de buik. 26:25 *hij ... spreekt* - Letterlijk: zijn stem smeekt.

⁴ Woede en een overmaat* aan toorn zijn weedheden, maar wie zal standhouden tegen afgunst?

⁵ Openlijke bestraffing is beter dan verborgen liefde.

⁶ Wonden door *iemand* die liefheeft, zijn tekenen van trouw, maar overvloedig zijn de kussen van een hater.

⁷ Iemand die verzadigd is, vertrapt honingzeem, maar voor een hongerige is al het bittere zoet.

⁸ Als een vogel die uit zijn nest wegvliegt, zo is een man die uit zijn woonplaats wegvlucht.

⁹ Olie en reukwerk verblijden het hart, zo is de genegenheid* van iemands vriend, vanwege de hartelijke raad.

¹⁰ ^a Verlaat uw vriend en de vriend van uw vader niet, ga het huis van uw broer niet binnen op de dag van uw ongeluk. Beter een buur die nabij is, dan een broer ver weg.

¹¹ Wees wijs, mijn zoon, en verblijd mijn hart, dan heb ik wie mij smaadt, iets te antwoorden.

¹² ^b Een schrandere ziet het kwaad en verbergt zich, maar onverstandigen gaan door en zullen *daarvoor* boeten.

¹³ Neem zijn kled ^c als *iemand* borg staat voor een vreemde, en geef het als onderpand aan een onbekende vrouw.

¹⁴ Wie zijn vriend 's morgens vroeg met luide stem zegent, wordt het als een vervloeking aangerekend.

¹⁵ ^d Een twistzieke vrouw is te vergelijken met het gestadige druppelen op een dag van slagregen.

¹⁶ *Ieder* die haar verbergt, verbergt wind, en treft olie aan in zijn rechterhand.

¹⁷ IJzer scherpt men met ijzer, zo scherpt een man het gezicht van zijn naaste.

¹⁸ Wie de vijgenboom verzorgt, zal zijn vrucht eten, wie zijn heer bewaakt, zal geëerd worden.

¹⁹ Zoals water gezicht tegenover gezicht *stelt*, zo *weerspiegelt* het hart van de mens de mens *zelf*.

²⁰ Graf en verderf worden niet verzadigd, evenmin worden ^e de ogen van de mens verzadigd.

²¹ Een smeltkroes is er voor het zilver en een oven voor het goud, zo wordt iemand getoetst op ^f zijn goede naam.

²² Al zou u de dwaas met een stamper in een vijzel stampen tussen het graan, zijn dwaasheid zou niet van hem wijken.

²³ Zorg ervoor dat u uw schapen goed kent,^g richt uw hart op de kudden.

²⁴ Want rijkdom is er niet voor eeuwig, of zal een diadeem van generatie op generatie blijven?

²⁵ Als het *eerste* gras verdwenen is, het *tweede* gras verschijnt, en de kruiden van de bergen verzameld zijn,

^a Spr. 17:17; 18:24 ^b Spr. 22:3 ^c Spr. 6:1,2; 11:15; 17:18; 20:16 ^d Spr. 19:13 ^e Pred. 1:8
27:4 *overmaat* - Letterlijk: overstroming. 27:9 *genegenheid* - Letterlijk: zoetheid.
27:21 *getoetst op* - Letterlijk: voor de mond van. 27:23 *Zorg ... kent* - Letterlijk: u weet te weten het gezicht van uw schapen.

²⁶ *dan* zult u lammeren ^ahebben voor uw kleding en bokken *als* koop prijs voor een akker.

²⁷ Bovendien zult u genoeg geitenmelk hebben als uw voedsel, als voedsel voor uw huis, en *als* levensonderhoud voor uw dienstmeisjes.

ZEGEN VAN DE VROOMHEID, ELLENDE VAN DE GODDELOOSHEID

28 ^bGoddelozen vluchten terwijl er geen vervolger is, maar een rechtvaardige is moedig^c als een jonge leeuw.

² Vanwege de overtreding van het land heeft het veel vorsten, maar door mensen met inzicht *en* kennis zal het *recht* duurzaam zijn.

³ Een arme man die de geringen verdrukt, is een regen die wegvaagt, zodat er geen brood is.

⁴ Wie de wet verlaten, prijzen de goddelozen, maar wie de wet in acht nemen, gaan met hen de strijd aan.

⁵ Boosaardige lieden begrijpen het recht niet, maar wie de **HEERE** zoeken, begrijpen alles.

⁶ 'Een arme die in zijn oprechtheid *zijn* weg gaat, is beter dan wie slinkse wegen gaat, al is hij rijk.

⁷ 'Wie de wet in acht neemt, is een verstandige zoon, maar wie omgaat met hen die zich te buiten gaan, maakt zijn vader te schande.

⁸ Wie met rente en met winst zijn bezit vermeerderd,

brengt het bijeen voor hem die zich over armen ontfermt.

⁹ Van hem die zijn oor afkeert van het luisteren naar de wet, is *zelfs* zijn gebed een gruwel.

¹⁰ Wie oprechten doet dwalen op een verkeerde weg, ^czal zelf in zijn kuil vallen, maar wie oprecht zijn, zullen het goede erven.

¹¹ Een rijk man is wijs in zijn *eigen* ogen, maar een arme die inzicht heeft, doorziet hem.

¹² 'Als rechtvaardigen opspringen van vreugde, geeft het veel glans, ⁹maar als goddelozen verschijnen, zijn mensen *ver* te zoeken.

¹³ Wie zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn, maar ^bwie ze belijdt en nalaat, zal barmhartigheid verkrijgen.

¹⁴ Welzalig is een mens die voortdurend diep ontzag heeft voor de **HEERE**, maar wie zijn hart verhardt, valt in het kwaad.

¹⁵ Als een brullende leeuw en een jagende beer is een goddeloze die over een arm volk heerst.

¹⁶ Een vorst die gebrek aan inzicht heeft, *maakt zich* dikwijls *schuldig* aan afpersingen, maar wie winstbejag haat, zal *zijn* dagen verlengen.

¹⁷ Een door bloedschuld bezwaard mens zal naar de kuil vluchten, weerhoud hem niet!

¹⁸ Hij die oprecht wandelt, zal verlost worden,

^a 1 Tim. 6:8 ^b Lev. 26:36; Deut. 28:28; Jes. 57:21 ^c Spr. 19:1 ^d Spr. 29:3 ^e Spr. 26:27 ^f Spr. 11:10,11

^g Vers 28 ^h Ps. 32:3,5; 1 Joh. 1:9,10

28:1 is moedig - Letterlijk: vertrouwt.

maar wie kromme wegen gaat, * zal
ineens ten val komen.

¹⁹ Wie zijn land bewerkt, zal met brood
verzadigd worden,
maar wie leeglopers navolgt, wordt met
armoede verzadigd.

²⁰ Een betrouwbaar man heeft talrijke
zegeningen,
^a maar wie erop aast om rijk te worden,
zal niet voor onschuldig gehouden
worden.

²¹ Het is niet goed ^bpartijdig te zijn, *
want *dan* zal een man *al* overtreden om
een stuk brood.

²² Wie zich haast naar bezit, is iemand die
niemand iets gunt, *
hij weet niet dat gebrek over hem zal
komen.

²³ Wie een mens terechtwijst, zal later
meer gunst vinden
dan wie met de tong vleit.

²⁴ Wie zijn vader of zijn moeder berooft
en zegt: Het is geen overtreding,
die is een metgezel van een verderfelijke
man.

²⁵ 'Wie hebzuchtig' is, verwekt ruzie,
maar wie op de HEERE vertrouwt, wordt
verzadigd.

²⁶ Wie op zijn hart vertrouwt, die is een
dwaas,
maar wie in wijsheid *zijn weg* gaat, die
zal ontkomen.

²⁷ ^aWie aan de arme geeft, zal geen gebrek
hebben,
maar wie zijn ogen toesluit, zal veel
vervloekt worden.

²⁸ ^e Als goddelozen verschijnen, verbergt
een mens zich,
maar als zij omkomen, worden
rechtvaardigen talrijk.

VRUCHTEN VAN WIJSHEID, DWAASHEID EN ZONDE

29 ^e Wie na bestraffingen halsstarrig
is, *
zal opeens gebroken worden, en er zal
geen genezing *meer* zijn.

² ^f Als rechtvaardigen groot worden,
verblijdt het volk zich,
maar als een goddeloze heerst, zucht het
volk.

³ ^g Een man die wijsheid liefheeft,
verblijdt zijn vader,
^h maar wie met hoeren omgaat, doet bezit
vergaan.

⁴ Een koning houdt een land in stand
door recht,
maar wie veel belasting heft, * breekt het
af.

⁵ Een man die zijn naaste vleit,
spreidt een net voor diens voetstappen.

⁶ In de overtreding van een boosaardige
man ligt een valstrik,
maar een rechtvaardige juicht en
verblijdt zich.

⁷ Een rechtvaardige neemt kennis van de
rechtszaak van de armen,
maar een goddeloze heeft geen enkel
inzicht. *

⁸ Spotters * doen een stad ontvlammen,
maar wijzen wenden de toorn af.

⁹ Wanneer een wijze man een rechtszaak
voert met een dwaas man,

^a Spr. 13:11; 20:21; 23:4 ^b Spr. 18:5; 24:23 ^c Spr. 13:10; 15:18; 29:22 ^d Deut. 15:7,8,10; Spr. 19:17; 22:9
^e Vers 12 ^f Spr. 11:10; 28:12,28 ^g Spr. 10:1; 15:20 ^h Spr. 28:7; Luk. 15:13 ⁱ Job 29:16
28:18 *wie kromme wegen gaat* - Letterlijk: wie zijn wegen krom maakt. **28:21** *partijdig te zijn* - Letterlijk: het aangezicht te zien. **28:22** *die ... gunt* - Letterlijk: boos van oog.
28:25 *hebzuchtig* - Letterlijk: wijd van ziel. **29:1** *halsstarrig is* - Letterlijk: zijn nek verhardt.
29:4 *maar wie ... heft* - Letterlijk: maar een man van heffingen. **29:7** *heeft ... inzicht*
- Letterlijk: begrijpt kennis niet. **29:8** *Spotters* - Letterlijk: Mannen van spottennij.

of hij zich ontzet of lacht, er komt geen rust.

¹⁰ Bloeddorstigen haten de vrome, maar oprechten zoeken zijn behoud.*

¹¹ ^aEen dwaas laat heel zijn geest de vrije loop, maar een wijze houdt die in toom.*

¹² Als een heerser acht slaat op een leugenachtig woord, worden al zijn dienaren goddeloos.

¹³ ^bEen arme en een onderdrukker* ontmoeten elkaar: de HEERE verlicht de ogen van hen beiden.

¹⁴ ^cEen koning die in trouw geringen recht doet, diens troon zal voor eeuwig bevestigd worden.

¹⁵ ^dDe stok en de bestraffing geven wijsheid, ^emaar een jongeman die *aan zichzelf* is overgelaten, maakt zijn moeder beschaamd.

¹⁶ Als goddelozen talrijk worden, worden de overtredingen talrijk, maar ^fde rechtvaardigen zullen bij hun val toezien.

¹⁷ ^gBreng uw zoon gehoorzaamheid bij, en hij zal u rust geven en uw ziel genoegens schenken.

¹⁸ Als er geen visioen is, raakt een volk losgeslagen, maar welzalig is hij die zich houdt aan de wet.

¹⁹ Een slaaf zal zich door woorden geen gehoorzaamheid bij laten brengen,

ook al begrijpt hij *u*, toch komt er geen antwoord.

²⁰ Hebt u iemand gezien die overhaast is met zijn woorden?

^bVoor een dwaas is er meer hoop dan voor hem.

²¹ Als men zijn slaaf van jongs af aan verwenst, zal hij uiteindelijk ondankbaar zijn.

²² ⁱEen toornig man verwekt ruzie, een driftige* maakt de overtredingen talrijk.

²³ ^jDe hoogmoed van een mens zal hem vernederen, maar de nederige van geest zal de eer vasthouden.

²⁴ Wie met een dief deelt, haat zijn ziel, ^khij hoort een vervloeking en maakt het niet bekend.

²⁵ Mensenvrees legt *iemand* een valstrik, maar wie op de HEERE vertrouwt, wordt in een veilige vesting gezet.

²⁶ ^lVelen zoeken de gunst* van een heerser, maar van de HEERE krijgt iemand *zijn* recht.

²⁷ Een man die onrecht doet, is een gruwel voor rechtvaardigen, maar wie oprecht van weg is, is een gruwel voor een goddeloze.

DE WOORDEN VAN AGUR

30 De woorden van Agur, de zoon van Jake: de last. De man spreekt tot Ithiël, tot Ithiël en Uchal.

² Voorzeker, ik ben onverstandiger dan iemand *anders*,

^a Spr. 14:33 ^b Spr. 22:2 ^c Spr. 20:28; 25:5 ^d Spr. 13:24; 22:15; 23:13 ^e Spr. 10:1; 17:21, 25 ^f Ps. 37:36; 58:11; 91:8 ^g Spr. 13:24; 22:15; 23:13, 14 ^h Spr. 26:12 ⁱ Spr. 15:18; 26:21 ^j Job 22:29; Spr. 15:33; 18:12; Jes. 66:2; Matt. 23:12; Luk. 14:11; 18:14; Jak. 4:6, 10; 1 Petr. 5:5 ^k Lev. 5:1 ^l Spr. 19:6
 29:10 *zijn behoud* - Letterlijk: zijn ziel. 29:11 *houdt die in toom* - Letterlijk: houdt die naar achteren in. 29:13 *een onderdrukker* - Letterlijk: een man van listen. 29:22 *een driftige* - Letterlijk: een bezitter van woede. 29:26 *de gunst* - Letterlijk: het gezicht.

ik heb geen menselijk inzicht.

³ Ik heb geen wijsheid geleerd en de kennis van heiligen niet bezeten.

⁴ Wie is er naar de hemel opgestegen en *vandaar* neergedaald?

⁵ Wie heeft de wind in Zijn handen verzameld?

Wie heeft de wateren in een kleed gebonden?

Wie heeft alle eindigen der aarde vastgesteld?

Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam van Zijn Zoon, u weet het immers?

⁶ ^b Jeder woord van God is gelouterd, Hij is een schild voor hen die tot Hem de toevlucht nemen.

⁶ Voeg niets toe aan Zijn woorden, anders zal Hij u straffen, omdat u een leugenaar zou blijken te zijn.

⁷ Twee dingen heb ik van U gevraagd, onthoud ze mij niet, voordat ik sterf: ^a Houd valsheid en leugentaal ver van mij.

En: geef mij geen armoede of rijkdom, voorzie mij van het mij toegewezen deel aan brood.

⁹ Anders zou ik, verzadigd, U vervloochen en zeggen: Wie is de HEERE? of anders zou ik, arm geworden, stelen, en de Naam van mijn God aantasten.

¹⁰ Belaster een slaaf niet bij zijn heer, anders zal hij u vervloeken en zult u schuldig zijn.

¹¹ Er is een generatie die zijn vader vervloekt

en zijn moeder niet zegent,

¹² een generatie die rein is in zijn *eigen* ogen,

maar van zijn vuil niet gewassen is,

¹³ een generatie – “wat hebben zij een hoogmoedige oogopslag” – waarvan de wimpers opgetrokken zijn,

¹⁴ “een generatie waarvan de tanden zwaarden,

de hoektanden messen zijn, om de ellendigen van de aarde en de armen onder de mensen te verslinden.

¹⁵ De bloedzuiger heeft twee dochters: Geef, Geef.

Deze drie dingen worden niet verzadigd, vier zeggen niet: Het is genoeg.

¹⁶ Het graf, een gesloten baarmoeder, een land *dat* niet van water verzadigd is en het vuur zeggen niet: Het is genoeg.

¹⁷ Een oog *dat* een vader bespot, en de gehoorzaamheid aan de moeder veracht, zullen de raven van de beek uitpikken, de jongen van de arend zullen het opeten.

¹⁸ Deze drie dingen zijn voor mij te wonderlijk, ja, vier zijn er die ik niet kan vatten:

¹⁹ de weg van de arend in de lucht, de weg van een slang op een rots, de weg van een schip in het hart van de zee,

en de weg van een man bij een meisje.

²⁰ Zo is de weg van een overspelige vrouw:

zij eet, wist haar mond af en zegt: Ik heb geen onrecht bedreven.

²¹ Onder drie dingen siddert de aarde, ja, onder vier *die* ze niet kan dragen:

²² onder een dienaar, als hij koning wordt, onder een dwaas, als hij met brood verzadigd wordt,

²³ onder een gehate *vrouw*, als zij gehuwd wordt,

en *onder* een slavin, als zij *de bezittingen* van haar meesteres erft.

²⁴ Deze vier zijn het kleinst op aarde, maar wijs zijn ze, wijs gemaakt:

²⁵ de mieren zijn een volk zonder kracht, maar in de zomer 'bereiden ze hun voedsel,

²⁶ klipdassen zijn een volk zonder macht, maar ze bouwen hun huis in de rots,

^a Job 38:4; Ps. 104:3; Jes. 40:12 ^b Ps. 12:7; 18:31; 19:9; 119:140 ^c Deut. 4:2; 12:32; Openb. 22:18 ^d Spr. 6:17 ^e Spr. 12:18 ^f Spr. 6:8
30:13 *wat ... oogopslag* - Letterlijk: hoe hebben zij hun ogen verheven.

²⁷ de sprinkhaan heeft geen koning,
maar hij trekt gezamenlijk ordelijk op,
²⁸ een hagedis kunt u met beide handen
grijpen,
maar hij zit in de paleizen van de koning.

²⁹ Deze drie hebben een voorname tred,*
ja, vier hebben een statige gang:

³⁰ een leeuw, de machtige onder de
dieren,
voor niemand maakt hij rechtsomkeert,
³¹ een ranke haan,* of een bok,
en een koning met krijgsvolk bij zich.

³² Als u dwaas gehandeld hebt door u te
verheffen,
en als u het zich voorgenomen hebt: de
hand op de mond!

³³ Want druk op de melk brengt boter
voort,
druk op de neus brengt bloed voort,
druk van de toorn brengt onenigheid
voort.

DE WOORDEN VOOR LEMUEL

31 De woorden voor koning Lemuel,
de last waarmee zijn moeder hem
onderwezen heeft.

² Wat, mijn zoon, en wat, zoon van mijn
schoot,
ja, wat zal ik je aanraden, zoon van mijn
geloften?

³ Geef je kracht niet aan de vrouwen
en je wegen niet om koningen te
verdelgen.

⁴ Het past koningen niet, Lemoël,
het past koningen niet wijn te drinken,
of dat vorsten vragen: Waar is er
sterkedrank?

⁵ Anders zal hij drinken en vergeten wat
verordend is,
de rechtszaak van alle ellendigen*
verdraaien.

⁶ Geef sterkedrank aan wie dreigt om te
komen,

en wijn aan hen die bitter bedroefd van
ziel zijn.

⁷ Laat hem drinken en zijn armoede
vergeten,
en niet langer aan zijn moeite denken.
⁸ Open je mond voor een stomme,
voor de rechtszaak van allen die
verkwijnen.

⁹ Open je mond, ⁹oordeel met
rechtvaardigheid,
en verschaft recht aan de ellendige en de
arme.

¹⁰ Wie zal een deugdelijke vrouw vinden?
aleph

Haar waarde gaat die van robijnen ver te
boven.

¹¹ Op haar vertrouwt het hart van haar
echtgenoot, *beth*
en bezit zal hem niet ontbreken.

¹² Zij doet hem goed en geen kwaad,
gimel

al de dagen van haar leven.

¹³ Zij zoekt wol en vlas *daleth*
en werkt volgens de wens van haar
handen.

¹⁴ Zij is als schepen van een koopman, *he*
zij laat haar voedsel van verre komen.

¹⁵ Zij staat op als het nog nacht is, *waw*
en geeft haar huisgezin voedsel,
haar dienstmeisjes het *hun* toegewezen
deel.

¹⁶ Zij zet haar zinnen op een akker, en
verwerft die, *zain*
van de vrucht van haar handen plant zij
een wijngaard.

¹⁷ Zij omgordt haar heupen met kracht,
cheth
zij maakt haar armen sterk.

¹⁸ Zij merkt* dat het met haar zaken goed
gaat, *teth*
haar lamp dooft 's nachts niet.

¹⁹ Zij steekt haar handen uit naar het
spinnewiel *jod*
en haar handen houden een weefspoel
vast.

* Job 39:22 enz. ² Job 21:5 ³ Deut. 17:17 ⁴ Lev. 19:15; Deut. 1:16 ⁵ Spr. 12:4

30:29 hebben een voorname tred - Letterlijk: zijn goed van voetstap. **30:31** een ranke haan - Letterlijk: een 'zarzir' van heupen. De betekenis van 'zarzir' is onduidelijk; waarschijnlijk wordt met dit dier een haan bedoeld. **31:5** ellendigen - Letterlijk: zonen van ellende. **31:18** merkt - Letterlijk: proeft.

²⁰ Zij opent haar hand voor de ellendige,
kaph

zij spreidt haar handen uit naar de arme.

²¹ Zij is niet bevreesd voor haar huisgezin
vanwege de sneeuw,
want heel haar huisgezin is in scharlaken
gekleed.

²² Zij maakt voor zichzelf dekens, *mem*
van fijn linnen en roodpurper is haar
kleding.

²³ Haar echtgenoot is bekend in de
poorten, *nun*
als hij *daar* zit met de oudsten van het
land.

²⁴ Zij maakt onderkleding en verkoopt
die, *samech*

zij levert de kooplieden* gordels.

²⁵ Kracht en glorie zijn haar kleding, *ain*
zij lacht de komende dag toe.

²⁶ Zij doet haar mond open met wijsheid,
pe

onderricht uit genegenheid ligt op haar
tong.

²⁷ Zij houdt de gangen van haar huisgezin
in het oog, *tsade*

en brood van de luiheid eet zij niet.

²⁸ Haar kinderen staan op en prijzen haar
gelukkig, *koph*

ook haar echtgenoot roemt haar:

²⁹ Veel dochters hebben krachtige daden
verricht, *resj*

maar jij overtreft ze allemaal.

³⁰ Bevalligheid is bedrieglijk en
schoonheid vergankelijk, *sjin*
een vrouw die de HEERE vreest, die zal
geprezen worden.

³¹ Geef haar van de vrucht van haar
handen *taw*

en laten haar werken haar prijzen in de
poorten.

31:24 *kooplieden* - Letterlijk: de Kanaänieten.

HET BOEK PREDIKER

VLUCHTIGHEID VAN ALLE AARDSE DINGEN

1 De woorden van Prediker, de zoon van David, koning in Jeruzalem.

² Een en al vluchtigheid, ³ zegt Prediker, een en al vluchtigheid, ⁴ alles is vluchtig.

³ Welk ⁵ voordeel heeft de mens van al zijn zwoegen

waarmee hij zwoegt onder de zon?

⁴ De ene generatie gaat en de andere generatie komt,

⁵ maar de aarde blijft voor eeuwig staan.

⁶ De zon gaat op, de zon gaat onder, en zij hijgt naar haar plaats, waar zij opging.

⁶ De wind gaat naar het zuiden en draait naar het noorden.

Al draaiend en draaiend

gaat de wind,

en al draaiend

keert de wind weer terug.

⁷ Alle rivieren gaan naar de zee, toch raakt de zee niet vol.

Naar de plaats vanwaar de rivieren kwamen,

daarheen keren zij terug, om vandaar weer te gaan stromen.

⁸ Alle dingen zijn zo vermoeiend, dat niemand het kan uitspreken.

Het oog wordt niet verzadigd van zien, het oor wordt niet vol van horen.

⁹ Wat er geweest is, dat zal er weer zijn. Wat er plaatsvindt, dat zal weer plaatsvinden.

Er is niets nieuws onder de zon.

¹⁰ Is er iets waarvan men kan zeggen:

Kijk eens, dat is nieuw?

In de eeuwen die voor ons geweest zijn, is het er al geweest.

¹¹ Er is geen herinnering aan de vroegere dingen.

Ook aan latere dingen, die *nog* komen, zal geen herinnering zijn bij hen die daarna komen.

¹² Ik, Prediker, was koning over Israëel in Jeruzalem.

¹³ Ik legde mij met *heel* mijn hart erop toe met wijsheid te onderzoeken, en na te speuren alles wat er onder de hemel plaatsvindt. Dat is een treurige bezigheid, die God aan de mensinkinderen gegeven heeft om zich ermee te vermoeien.

¹⁴ Ik heb alle werkzaamheden gezien die er onder de zon plaatsvinden, en zie, het was alles vluchtig en najagen van wind.

¹⁵ Het kromme kan niet rechtgemaakt worden en wat ontbreekt, kan niet meegeteld worden.

¹⁶ Ik overwoog in mijn hart: "Zie, ik heb mijn wijsheid vergroot en vermeerdert, meer dan allen die vóór mij in Jeruzalem geweest zijn *de hunne*. Mijn hart heeft veel wijsheid en kennis ontdekt.

¹⁷ Ik legde mij met *heel* mijn hart erop toe wijsheid te kennen, en onverstand en dwaasheid te leren kennen. Ik merkte dat ook dit *slechts* najagen van wind is.

¹⁸ Want in veel wijsheid zit veel verdriet.

¹ Ps. 62:10; 144:4 ² Pred. 2:22; 3:9 ³ Ps. 104:5 ⁴ Job 38:8,9,10; Ps. 104:9,10 ⁵ Pred. 3:15

1:2 Een en al vluchtigheid - Letterlijk: vluchtigheid van vluchtigheden. 1:13 treurige - Letterlijk: kwade. 1:16 Ik ... hart - Letterlijk: Ik sprak met mijn hart.

Wie kennis vermeerderd, vermeerderd leed.

VREUGDE EN RIJKDOM BRENGEN GEEN GELUK

2 Ik zei in mijn hart: Kom toch, ik zal u op de proef stellen met blijdschap, en ²zie daarom het goede aan. Maar zie, ook dat was vluchtig.

³ Over het lachen zei ik: Dwaasheid, en over de blijdschap: Wat brengt die teweeg?

⁴ Ik onderzocht mijn hart door mijn lichaam te verkwikken met wijn (mijn hart echter behield in wijsheid de leiding) en door dwaasheid aan te grijpen, totdat ik zou zien wat het beste is voor de mensenkinderen om onder de hemel te doen *tijdens* het getal van hun levensdagen.

⁴ Ik heb voor mijzelf grootse dingen tot stand gebracht:

Ik bouwde mij huizen, ik plantte mij wijngaarden.

⁵ Ik legde mij tuinen en boomgaarden aan en plantte daarin allerlei vruchtbomen.

⁶ Ik legde mij waterbekkens aan om daaruit een bos met jonge bomen te bevochtigen.

⁷ Ik verwierf slaven en slavinnen en de in huis *geboren* kinderen behoorden mij toe.

Ook had ik grote kudden runderen en kleinvee, meer dan allen die vóór mij in Jeruzalem geweest zijn.

⁸ Ik vergaarde mij ook zilver en goud, kostbaarheden van koningen en gewesten.

Ik zorgde voor zangers en zangeressen, en de genoegens van de mensenkinderen: genot in overvloed.*

⁹ Ik werd groter en nam toe, meer dan allen die vóór mij in Jeruzalem geweest zijn.

Ook bleef mijn wijsheid bij mij.

¹⁰ Al wat mijn ogen verlangden, onthield ik ze niet.

Ik ontzegde mijn hart geen enkele blijdschap, want mijn hart werd verblijd

vanwege al mijn zwoegen.

Dat was mijn deel voor al mijn zwoegen.

¹¹ Toen richtte ik *mijn aandacht* op al mijn werken, die mijn handen gemaakt hadden, en op het zwoegen waarmee ik had gezwoegd om ze tot stand te brengen. Zie, het was alles vluchtig en najagen van wind. Daarin was geen voordeel onder de zon.

¹² Daarna richtte ik *mijn aandacht* op het bezien van wijsheid, ook van onverstand en dwaasheid. Immers, hoe zal de mens die na de koning komt, *doen* wat al gedaan is?

¹³ Toen zag ik dat de wijsheid voorkeur heeft boven de dwaasheid, evenals het licht voorkeur heeft boven de duisternis.

¹⁴ De wijze heeft ogen in zijn hoofd, maar de dwaas wandelt in de duisternis. Toen merkte ik ook dat één lot hen allen treft.

¹⁵ Toen zei ik in mijn hart: Zoals het lot van de dwaas ook mijzelf treft, waarom ben ik dan toen zo bovenmate wijs geweest? Ik sprak in mijn hart: Ook dat was vluchtig.

¹⁶ Er is immers voor eeuwig niet meer herinnering aan een wijze dan aan een dwaas. Wat er nu is, wordt in de dagen die komen, allemaal vergeten. Hoe sterft de wijze met de dwaas?

¹⁷ Daarom haatte ik het leven, want het werk dat plaatsvindt onder de zon, leek mij kwaad. Het is immers alles vluchtig en najagen van wind.

¹⁸ Ik haatte ook al mijn zwoegen waarmee ik zwoegde onder de zon, *zwoegen* dat ik zou moeten overlaten aan de mens die er na mij zijn zal.

¹⁹ Want wie weet of die wijs zal zijn of dwaas? Toch zal hij beschikken over al mijn zwoegen waarmee ik, zij het met wijsheid, heb gezwoegd onder de zon. Ook dat is vluchtig.

²⁰ Zo kwam ik ertoe mijn hart te doen wanhopen vanwege al het zwoegen waarmee ik had gezwoegd onder de zon.

²¹ Want is er een mens wiens zwoegen met

* Luk. 12:19 ² Pred. 1:17; 7:23

2:8 *genot in overvloed* - De vertaling van deze woorden is onzeker.

wijsheid, met kennis en met bekwaamheid geschiedt, hij moet die *als* zijn deel overgeven aan een mens die er niet voor gezwoegd heeft. Ook dat is vluchtig en een groot kwaad.

²² Ja, ^a wat heeft de mens aan al zijn zwoegen en aan wat zijn hart najaagt, waarvoor hij zwoegt onder de zon?

²³ Want al zijn dagen zijn *vol* leed, zijn bezigheid is verdriet. Zelfs in de nacht komt zijn hart niet tot rust. Ook dat is vluchtig.

²⁴ ^b Is het *dan* niet goed voor de mens dat hij eet en drinkt en zichzelf in zijn zwoegen het goede laat genieten? Ook dit heb ik gezien: het komt uit de hand van God.

²⁵ – Wie eet en wie geniet er immers meer van dan ikzelf? –

²⁶ Want Hij geeft wijsheid, kennis en blijdschap aan de mens die goed is voor Zijn aangezicht. Aan de zondaar echter geeft Hij de bezigheid om te verzamelen en te vergaren, ^c om het te geven aan wie goed is voor Gods aangezicht. Ook dat is vluchtig en najagen van wind.

ALLES HEEFT ZIJN TIJD EN BELOOP

3 Voor alles is er een vastgestelde tijd, en er is een tijd voor elk voornemen onder de hemel.

² Er is een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven; een tijd om te planten en een tijd om het geplante uit te trekken;

³ een tijd om te doden

en een tijd om te genezen,

een tijd om af te breken

en een tijd om op te bouwen;

⁴ een tijd om te huilen

en een tijd om te lachen,

een tijd om rouw te bedrijven

en een tijd om te huppelen;

⁵ een tijd om stenen weg te werpen

en een tijd om stenen te verzamelen,

een tijd ^d om te omhelzen

en een tijd om zich ver te houden van omhelzen;

⁶ een tijd om te zoeken

en een tijd om verloren te laten gaan,

een tijd om te bewaren

en een tijd om weg te werpen;

⁷ een tijd om stuk te scheuren

en een tijd om dicht te naaien,

een tijd om te zwijgen

en een tijd om te spreken;

⁸ een tijd om lief te hebben

en een tijd om te haten,

een tijd van oorlog

en een tijd van vrede.

⁹ Welk ^e voordeel heeft hij die werkt, van datgene waarvoor hij zwoegt?

¹⁰ Ik heb gezien welke bezigheid God de mensenkinderen gegeven heeft om zich daarmee te vermoeien.

¹¹ Hij heeft alles op zijn tijd mooi gemaakt. Ook heeft Hij de eeuw in hun hart gelegd, zonder dat de mens het werk dat God gedaan heeft, van het begin tot het eind kan doorgronden.

¹² Ik heb gemerkt dat er voor hen niets beter is dan zich te verblijden en het goede te doen in hun leven,

¹³ ja ook, dat ieder mens eet en drinkt en het goede geniet van al zijn zwoegen. Dat is een gave van God.

¹⁴ Ik weet dat alles wat God doet, voor eeuwig blijft; niets is eraan toe te voegen, niets ervan af te doen, en God doet *het* opdat men vreest voor Zijn aangezicht.

¹⁵ Wat er is, was er al, en wat er zijn zal, is er al geweest. God zoekt wat voorbijgegaan is.

¹⁶ Verder heb ik ook gezien onder de zon: op de plaats van het recht, daar was goddeloosheid, en op de plaats van de gerechtigheid, daar was onrecht.

¹⁷ Ik zei in mijn hart:

De rechtvaardige en de goddeloze zal God oordelen, want er is een tijd voor elk voornemen en voor elk werk.

¹⁸ Wat de mensenkinderen betreft, zei ik in mijn hart dat God hen zal toetsen, en dat zij zullen inzien dat zij voor zichzelf *als* de dieren zijn.

¹⁹ Want wat de mensenkinderen overkomt,

^a Pred. 1:3; 3:9; ^b Pred. 3:12,22; 5:18; 8:15 ^c Job 27:16,17; Spr. 28:8; Pred. 3:13 ^d 1 Kor. 7:5; ^e Pred. 1:3

overkomt ook de dieren. Hun overkomt een *en* hetzelfde. Zoals de een sterft, zo sterft de ander, en zij hebben alle een *en* dezelfde adem. De mensen hebben niets voor op de dieren, want alles is vluchtig.

²⁰ Zij gaan allen naar één plaats:

²¹ zij zijn allen uit het stof

en zij keren allen terug tot het stof.

²¹ Wie merkt op

dat de adem van de mensenkinderen

naar boven stijgt

en de adem van de dieren

naar beneden daalt naar de aarde?

²² Zo heb ik ingezien dat er niets beter is dan dat de mens zich verblijdt in zijn werken, want dat is zijn deel. Wie zal hem immers *zo* *ver* brengen dat hij ziet wat na hem gebeuren zal?

HET LEVEN IS VOL KWELLING EN TELEURSTELLING

4 Opnieuw zag ik al de onderdrukking die er onder de zon plaatsvindt. En zie, de tranen van de onderdrukten; zij hadden echter geen trooster. Aan de kant van hun onderdrukkers was macht, zij daarentegen hadden geen trooster.

² Daarom preek ik de doden, die al gestorven waren, boven de levenden, *omdat* die nog steeds in leven zijn.

³ Beter af dan die beiden is wie er nog nooit is geweest, die niet gezien heeft het kwaaddoen dat er onder de zon plaatsvindt.

⁴ Verder zag ik *van* al het zwoegen en alle bekwaamheid bij het werk, dat het iemand afgunst *op*levert van zijn naaste. Ook dat is vluchtig en najagen van wind.

⁵ De ^a dwaas vouwt zijn handen samen en eet zijn eigen vlees.

⁶ Een hand vol rust is beter dan beide vuisten vol zwoegen en najagen van wind.

⁷ Opnieuw zag ik iets vluchtigs onder de zon.

⁸ Er is er één, en geen tweede. Hij heeft ook geen kind of broer en toch komt er geen einde aan al zijn zwoegen. Ook wordt zijn

oog niet verzadigd van rijkdom. *Nooit is het*. Voor wie tob ik mij af en laat ik mijzelf het goede ontbreken? Ook dat is vluchtig en een treurige bezigheid.

⁹ Twee zijn beter dan één, want *samen* krijgen zij een goede beloning voor hun zwoegen.

¹⁰ Want als zij vallen, helpt de één zijn metgezel overeind. Maar wee die ene die valt, terwijl er geen tweede is om hem overeind te helpen.

¹¹ Ook als er twee *bij elkaar* liggen, hebben zij warmte, maar hoe moet één *alleen* warm worden?

¹² En als iemand de één overweldigt, zullen die twee tegen hem standhouden. Een driefoudig snoer wordt niet snel gebroken.

¹³ Beter een arme maar wijze jongeman, dan een oude maar dwaze koning die van geen waarschuwing meer wil weten.

¹⁴ Ja, *iemand* komt uit de gevangenis om koning te worden, terwijl iemand die in zijn koninkrijk is geboren, verarmt.

¹⁵ Ik zag al de levenden onder de zon omgaan met de jongeman, de tweede, die voor hem in de plaats kwam.

¹⁶ Er komt geen einde aan al het volk, aan allen die er vóór hen waren. Ook zullen zij die later komen, zich niet over hem verblijden. Ja, ook dat is vluchtig en najagen van wind.

LEVENSWIJSHEID

¹⁷ Let op uw voeten

als u naar het huis van God gaat.

Het is beter dat men naderbij komt om te luisteren

dan om *als* dwazen een offer te geven, want die weten niet dat zij kwaad doen.

5 Wees niet te snel met uw mond, en laat uw hart zich niet haasten een woord te uiten voor het aangezicht van God.

Want God is in de hemel

en u bent op de aarde.

Laat daarom uw woorden weinig in *aantal* zijn.

² Want *zoals* de droom komt door veel bezigheid,

^a Gen. 3:19 ^b Spr. 6:10; 24:33

zo ook het gepraat van de dwaas door veelheid van woorden.

^{3a} Wanneer u aan God een gelofte doet, stel *dan* niet uit die na te komen, want Hij heeft geen welgevallen aan dwazen.

Kom na wat u belooft.

^{4a} Het is beter dat u niet belooft, dan dat u belooft maar niet nakomt.

⁵ Sta uw mond niet toe, uw vlees te doen zondigen.

Zeg ook niet in de tegenwoordigheid van de engel:

dat was een vergissing.

Waarom zou God zeer toornig worden om wat u zegt,

en het werk van uw handen te gronde richten?

⁶ Want zoals er 'in een veelheid aan dromen *veel* vluchtigs is, zo is het ook met de veelheid van woorden.

Daarom: vrees God!

⁷ Indien u onderdrukking van de arme en beroving van recht en gerechtigheid in het gewest ziet, wees dan over dat verschijnsel niet verbijsterd. Want een hooggeplaatste let op een *andere* hooggeplaatste, en *nog* hoger geplaatsten *letten* op *hén*.

⁸ De opbrengst van het land is er voor iedereen. Ook een koning wordt gediend met de *opbrengst* van het veld.

⁹ Wie het geld liefheeft, wordt van geld nooit verzadigd, en wie de overvloed liefheeft, niet van inkomsten. Ook dat is vluchtig.

¹⁰ Waar het goed vermeerderd, vermeerderen zij die het opeten. Welk voordeel hebben dan de bezitters ervan, behalve dat hun ogen *ernaar* kunnen kijken?

¹¹ De slaap van de arbeider is zoet, of hij nu weinig of veel te eten heeft, maar de overvloed van een rijke houdt hem uit de slaap.

¹² Er is een ziekmakend kwaad dat ik zag onder de zon: rijkdom door zijn bezitters bewaard tot hun *eigen* kwaad.

¹³ Vergaan echter die rijkdommen door boosaardige praktijken, en verwekt hij

een zoon, dan heeft die totaal niets in zijn hand.

¹⁴ Zoals hij voortgekomen is uit de buik van zijn moeder, zal hij naakt terugkeren om te gaan zoals hij kwam.⁴ Hij zal van zijn zwoegen niets meenemen wat hij met zijn hand kan dragen.

¹⁵ Daarom is ook dit een ziekmakend kwaad: op geheel dezelfde wijze als hij gekomen is, gaat hij heen. Welk voordeel heeft hij, dat hij zwoegt voor de wind?

¹⁶ Al zijn dagen eet hij ook in duisternis. Veel verdriet had hij, bovendien *had hij* zijn ziekte en ergernis.

¹⁷ Zie, wat ik gezien heb: ^a een goede zaak die voortreffelijk is, *namelijk* te eten en te drinken en het goede te genieten bij al zijn zwoegen waarmee hij zwoegt onder de zon *tijdens* het getal van zijn levensdagen, die God hem gegeven heeft, ^b want dat is zijn deel.

¹⁸ Ook elke mens aan wie God rijkdom en bezittingen geeft en toestaat om daarvan te eten en zijn deel *ervan* te nemen om zich in zijn zwoegen te verblijden, dat is een gave van God.

¹⁹ Ja, hij zal niet veel *meer* denken aan zijn levensdagen, want God verhoort *hem* in de blijdschap van zijn hart.

HET GENOT VAN DE RIJKDOM IS ONVOLKOMEN

6 Er is een kwaad dat ik gezien heb onder de zon, en het komt veel voor onder de mensen:

² een man, aan wie God rijkdom, bezittingen en eer geeft, heeft voor zichzelf geen gebrek aan al wat hij verlangt, maar God staat hem niet toe iets ervan te gebruiken. Iemand anders, een onbekende, verbruikt het. Dat is vluchtig. Een bittere kwelling is dat.

³ Als iemand honderd *kinderen* verwekt en vele jaren leeft, zodat de dagen van zijn jaren vele zijn, maar hij zichzelf niet verzadigt met het goede, en er zelfs geen graf voor hem is,

^a Num. 30:2; Deut. 23:21 ^b Deut. 23:21,22 ^c Spr. 10:19; ^d Ps. 49:18 ^e Pred. 2:24; 3:12,22; 9:7; 11:9 ^f Pred. 2:10

dan is, zeg ik, een misgeboorte beter af dan hij.

⁴ Want die komt tevergeefs *ter wereld*, gaat heen in duisternis en zijn naam wordt in de duisternis bedekt.

^{5a} Ook heeft hij de zon niet gezien of gekend: hij heeft meer rust dan die *man*.

⁶ Ja, al leefde hij tweemaal duizend jaar, maar hij had het goede niet gezien – gaan zij niet allen naar een *en dezelfde* plaats?

⁷ Al het zwoegen van de mens is voor zijn mond

en toch wordt de begeerte niet vervuld.

⁸ Wat heeft immers de wijze *vóór* op de dwaas?

Wat baat het de arme dat hij weet met de levenden om te gaan?

⁹ Beter is het zien van de ogen dan het gaan *in de weg van de begeerte*. Ook dat is vluchtig en najagen van wind.

¹⁰ Wat iemand ook is, zijn naam is al genoemd. Het is bekend dat hij een mens is. Hij kan niet in het geding treden tegen Hem Die sterker is dan hij.

¹¹ Immers, hoe meer woorden er zijn, hoe meer vluchtigheid. Wat baat het de mens *dan nog*?

¹² Want wie weet wat goed is voor de mens in dit leven, *tijdens* het getal van de dagen van zijn vluchtige leven, die hij ^b als een schaduw doorbrengt? ^c Wie zal de mens bekendmaken wat er na hem zal zijn onder de zon?

AANBEVELING VAN WIJSHEID, TEVREDENHEID EN EENVOUD

7 Een *goede* naam ^a is beter dan goede olie en de dag van de dood *is beter* dan de dag dat iemand geboren wordt.

² Het is beter naar een klaaghuis te gaan dan naar een huis te gaan *waar* een feestmaal *gehouden wordt*.

Dat is immers het einde van ieder mens, en de levende moet het ter harte nemen.

³ Verdriet is beter dan lachen, want bij een treurig gezicht gaat het goed *met* het hart.

⁴ Het hart van wijzen is in een klaaghuis, maar het hart van dwazen in een huis van blijdschap.

⁵ Het ^e is beter te luisteren naar de bestraffing van een wijze dan dat iemand luistert naar het lied van dwazen.

⁶ Want ^f als het knetteren van de dorens onder de *kookpot*, zo is het lachen van de dwaas. Ook dat is vluchtig.

⁷ Voorzeker, onderdrukking zou een wijze waanzinnig maken, en geschenken bederven het hart.

⁸ Het einde van een zaak is beter dan zijn begin.

Beter een geduldige geest dan een hoogmoedige geest.

⁹ Wees niet te snel geërgerd in uw geest, want ergernis rust in de boezem van dwazen.

¹⁰ Zeg niet: Hoe komt het dat de dagen van vroeger beter waren dan deze?

Want niet uit wijsheid zou u dat vragen.

¹¹ Wijsheid is goed met een erfelijk bezit: een voordeel voor hen die de zon zien.

¹² Immers, wijsheid *biedt* schaduw en *geldt* *biedt* schaduw.

Het voordeel van kennis is echter dat wijsheid haar bezitters het leven geeft. ¹³ Bezie het werk van God, want wie kan rechtmaken wat Hij krom gemaakt heeft?

¹⁴ Geniet op de dag van voorspoed van het goede, maar bedenken

op de dag van tegenspoed dat God zowel de ene als de andere gemaakt heeft,

zodat de mens niet kan doorgronden iets wat na hem zijn zal.

^a Job 3:16; Ps. 58:9 ^b Ps. 144:4; Jak. 4:13,14 ^c Pred. 8:7; ^d Spr. 22:1 ^e Spr. 13:18; 15:31,32 ^f Ps. 58:10

¹⁵ Dit alles heb ik gezien
in mijn vluchtige dagen:
er is een rechtvaardige die omkomt in

zijn rechtvaardigheid,
en er is een goddeloze die bij *al* zijn
slechtheid *zijn dagen* verlengt.

¹⁶ Wees niet al te rechtvaardig
en acht uzelf niet bovenmate wijs.

Waarom zou u uzelf verwoesten?

¹⁷ Wees niet al te goddeloos
en wees niet *al te* dwaas.

Waarom zou u sterven vóór uw tijd?

¹⁸ Het is goed dat u aan het ene vasthoudt
en daarbij uw hand niet van het andere
aftrekt.

Immers wie God vreest, ontkomt aan dit
alles.

¹⁹ De wijsheid maakt de wijze sterker
dan tien machthebbers die in de stad zijn.

²⁰ ^aVoorzeker, er is geen mens rechtvaardig op de aarde,
die goedgevoelt en niet zondigt.

²¹ Zet ook uw hart niet
op alle woorden die men spreekt,
opdat u niet hoort dat uw knecht u
vervloekt.

²² Want uw hart heeft
ook vele keren erkend
dat ook u
anderen hebt vervloekt.

²³ Dit alles heb ik met wijsheid beproefd.
Ik zei: Ik wil wijs worden,
maar *de wijsheid* bleef ver bij mij
vandaan.

²⁴ Veraf is dat wat gebeurt is.
Het zit heel diep: wie kan het
terugvinden?

²⁵ Ik kwam ertoe, ook *met* mijn hart, om
te kennen en na te speuren,
wijsheid te zoeken en *tot* een slotsom te
komen,

^b om in te zien dat goddeloosheid dwaas
en dwaasheid onverstand is.

²⁶ Ik vond 'iets wat bitterder is dan de
dood:

de vrouw die een vangnet is.
Haar hart is een sleepnet,
haar handen zijn boeien.

Wie goed is voor het aangezicht van God,
zal aan haar ontkomen,
maar een ^czondaar wordt door haar
gevangen.

²⁷ Zie, dit heb ik gevonden,
zegt Prediker,
het ene bij het andere,
om *tot* een slotsom te komen,

²⁸ die ik nog *altijd* zoek,
maar niet heb gevonden.
Eén man onder duizend heb ik gevonden.
Een vrouw onder die allen heb ik echter
niet gevonden.

²⁹ Alleen, zie, dit heb ik gevonden:
dat God de mens oprecht gemaakt heeft,
maar zij hebben vele uitvluchten gezocht.

EERBIED VOOR DE KONING EN DE OVERHEID

8 Wie is als de wijze
en wie weet de verklaring van de
dingen?

De wijsheid van de mens verlicht zijn
gezicht,
zodat de stuursheid van zijn gezicht
wordt veranderd.

² ^eIk zeg: Houd u aan het bevel van de
koning,

en wel vanwege de eed aan God.

³ Haast u niet bij hem vandaan te gaan.

Houd niet vast aan een kwade zaak,
want hij doet alles wat hem behaagt,
⁴ omdat het woord van de koning
zeggenenschap heeft.

Wie zal tegen hem zeggen: Wat doet u?

⁵ ^fWie het gebod in acht neemt,
ondervindt geen kwaad.
Het hart van de wijze kent
tijd en gelegenheid.

⁶ Want voor elk voornemen
is er een tijd en gelegenheid,
ja, het kwaad van de mens is overvloedig
over hem.

⁷ Want hij weet niet
wat er gebeuren zal.

^gWie zal hem immers bekendmaken
wanneer het gebeuren zal?

^hEr is geen mens die macht heeft over
de geest,

^a 1 Kon. 8:46, 47; 2 Kron. 6:36; Spr. 20:9; 1 Joh. 1:8 ^b Pred. 1:17; 2:12 ^c Spr. 5:3; 6:24 enz.; 7:6 enz.

^d Spr. 6:26; 7:23; 22:14 ^e Spr. 24:21 ^f Rom. 13:3 ^g Pred. 6:12 ^h Job 14:5; Ps. 39:6

om de geest in te houden.
Hij heeft geen zeggenschap over de dag van de dood,
er is geen vrijstelling in *deze* strijd en de goddeloosheid laat de bedrivers ervan niet ontkomen.
9 Dit alles heb ik gezien,
toen ik mij met *heel* mijn hart op toelagde
al het werk *te begripen*
dat er plaatsvindt onder de zon:
er is een tijd dat de *ene* mens heerst over de *andere* mens, hem ten kwade.

10 Evenzo heb ik gezien *hoe* de goddelozen begraven werden en ingingen, terwijl zij die oprecht gehandeld hadden, uit de heilige plaats moesten gaan en vergeten werden in de stad. Ook dat is vluchtig.

TROOST BIJ DE RAADSELS VAN HET LEVEN

11 Omdat het vonnis over een slechte daad niet snel geveld wordt, daarom blijft het hart van de mensenkinderen in hen vervuld van kwaaddoen.

12 Hoewel een zondaar honderdmaal kwaaddoet, verlengt *God zijn dagen*. 13 Toch weet ik dat het goed zal gaan met hen die God vrezen, die voor Zijn aangezicht vrezen.

13 Maar de goddeloze zal het niet goed gaan en hij zal *zijn* dagen niet verlengen. Hij zal zijn als een schaduw, want hij vreest niet voor Gods aangezicht.

14 Er is iets vluchtigs wat op de aarde plaatsvindt: er zijn rechtvaardigen die het vergaat naar het werk van de goddelozen, en er zijn goddelozen die het vergaat naar het werk van de rechtvaardigen. Ik zeg dat ook dit vluchtig is.

15 Daarom prees ik de blijdschap, omdat 16 de mens niets beters heeft onder de zon dan te eten, te drinken en zich te verblijden. Dat zal hem immers vergezellen bij zijn zwoegen, de dagen van zijn leven die God hem geeft onder de zon.
16 Toen ik mij met *heel* mijn hart erop toelagde wijsheid te kennen en de bezigheid

te zien die op aarde plaatsvindt, dat men zelfs overdag of 's nachts de slaap niet met zijn ogen ziet,
17 toen zag ik al het werk van God, dat de mens niet kan ontdekken, het werk dat onder de zon plaatsvindt. Hoezeer de mens zwoegt bij het zoeken, hij zal het niet ontdekken. Zelfs als de wijze zegt het te weten, zal hij het *toch* niet kunnen ontdekken.

GENIET DE GAVE VAN GOD MET BLIJDSCHAP

9 Voorzeker, dit alles heb ik ter harte genomen, zodat ik dit alles zou kunnen verklaren: hoe de rechtvaardigen en de wijzen en hun werken in de hand van God zijn. Ook liefde, ook haat kent de mens niet: alles ligt vóór hem.

2 'Eén en hetzelfde overkomt allen als alle anderen: de rechtvaardige en de goddeloze, de goede en reine en de onreine, wie offert en wie niet offert, wie goed is *vergaat het* net als de zondaar, wie zweert net als wie bevreesd is een eed *af te leggen*.

3 Dit is een kwaad bij alles wat er onder de zon plaatsvindt: dat allen een *en* hetzelfde overkomt. Ook is het hart van de mensenkinderen vol kwaad. Hun leven is vervuld van onverstand in hun hart, en daarna *gaan zij* naar de doden.

4 Want wie nog bij al de levenden mag behoren, heeft hoop. Een levende hond is namelijk beter dan een dode leeuw.

5 Want de levenden weten dat zij sterven zullen, maar de doden weten helemaal niets. Zij hebben ook geen loon meer, maar hun nagedachtenis is vergeten.

6 Ook hun liefde, ook hun haat, ook hun afgunst is al vergaan. Zij hebben geen deel meer, voor eeuwig, aan alles wat er onder de zon plaatsvindt.

7 Ga *uw weg*, eet uw brood met blijdschap, drink uw wijn met een vrolijk hart, want God scheidt al behagen in uw werken.

8 Laat uw kleding te allen tijde wit zijn en laat op uw hoofd geen olie ontbreken.

9 Geniet van het leven met de vrouw die u liefhebt, al de dagen van uw vluchtige le-

8 Ps. 37:9,10,11,12,18,19,20; Spr. 1:33; Jes. 3:10 9 Pred. 2:24; 3:12,22; 5:18; 9:7 10 Ps. 73:12,13 9:4 *bij al de levenden mag behoren* - Letterlijk: één geheel vormt met alle levenden.

ven die Hij u gegeven heeft onder de zon, al uw vluchtige dagen. Want dit is uw deel in het leven en bij uw zwoegen waarmee u zwoegt onder de zon.

¹⁰ Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat naar uw vermogen, want er is geen werk, geen overleg, geen kennis of wijsheid in het graf, waar u naartoe gaat.

DE WIJSHEID WORDT VAAK ONDERSCHAT

¹¹ Opnieuw zag ik onder de zon dat niet de snellen de wedloop *winnen*, en ook niet de helden de strijd, ook dat niet de wijzen brood hebben, en ook niet de verstandigen rijkdom, en evenmin de kenners gunst. Tijd en toeval overkomen hun immers allen.

¹² Want de mens weet ook zijn tijd niet, evenmin als de vissen die in een boosaardig net worden gevangen, en als de vogels die gevangen worden met de strik. Net als zij worden de mensenkinderen op een kwaad ogenblik verstrikt, wanneer dat hun plotseling overvalt.

¹³ Ook heb ik onder de zon deze wijsheid gezien en voor mij was zij groot:

¹⁴ Er was een kleine stad met weinig mensen erin. Een groot koning trok ertegen op en omsingelde die. Hij bouwde er grote bolwerken tegenaan.

¹⁵ Daar trof men een arme, wijze man aan. Hij redde de stad door zijn wijsheid, maar geen mens dacht aan die arme man.

¹⁶ Toen zei ik:

¹⁷ Wijsheid is beter dan kracht, maar de wijsheid van de arme wordt veracht en zijn woorden worden door niemand gehoord.

¹⁸ Woorden van wijzen, in rust aangehoord, zijn beter dan het geroep van hem die over de dwazen heerst.

¹⁹ Wijsheid is beter dan wapentuig, maar één zondaar bederft veel goeds.

ONHEIL VAN DE DWAASHEID

10 Een dode vlieg doet de zalf van de zalfbereider stinkend gisten. Zo doet ook een kleine dwaasheid met kostbare wijsheid en eer.

² Het hart van een wijze is tot zijn rechterhand, maar het hart van een dwaas is tot zijn linkerhand.

³ Ook wanneer de dwaas op de weg loopt, ontbreekt zijn verstand: hij zegt tegen iedereen dat hij een dwaas is.

⁴ Als de geest van de heerser zich tegen u keert, verlaat dan uw plaats niet, want het is een medicijn, het voorkomt grote zonden.

⁵ Er is een kwaad dat ik gezien heb onder de zon, een soort dwaling die van de machthebber afkomstig is:

⁶ de dwaas wordt op grote hoogten geplaatst, maar de rijken zitten in de laagte.

⁷ Ik heb dienaren te paard gezien en vorsten die als dienaren te voet over de aarde gingen.

⁸ Wie een kuil graaft, zal erin vallen. Wie een gat slaat in een muur, een slang zal hem bijten.

⁹ Wie stenen lostrekt, zal daardoor bezeerd worden. Wie hout klooft, zal daardoor gevaar lopen.

¹⁰ Als het ijzer bot wordt en iemand slijpt de snede niet, dan moet hij meer kracht zetten. Het voornaamste om te slagen is wijsheid.

¹¹ Als de slang vóór de bezwering bijt, heeft de meesterbezweerder geen nut.

¹² Woorden uit de mond van een wijze zijn aangenaam, maar de lippen van een dwaas verslinden hemzelf.

¹³ Het begin van de woorden uit zijn mond is dwaasheid en het laatste uit zijn mond boosaardige zottennij.

¹⁴ De dwaas gebruikt veel woorden, maar de mens weet niet wat er gebeuren zal. Wat er na hem zal gebeuren, wie zal het hem bekendmaken?

¹⁵ Het zwoegen van de dwazen maakt hen

¹ Spr. 21:22; 24:5; Pred. 7:19 ² Spr. 26:27

10:3 zijn verstand - Letterlijk: zijn hart. 10:11 meesterbezweerder - Letterlijk: bezitter van tong.

moe, omdat zij niet weten *hoe* zij naar de stad moeten gaan.

¹⁶ ^aWee u, land, als uw koning een kind is, als ^buw vorsten 's morgens maaltijd houden.

¹⁷ Gelukkig bent u, land, als uw koning een zoon van edelen is en uw vorsten op de juiste tijd maaltijd houden, tot versterking en niet om zich te bedrinken.

¹⁸ Door grote luiheid zakt het gebinte ineen.

Door slapheid van handen gaat het huis lekken.

¹⁹ Men richt maaltijden aan om te lachen, wijn verblijdt de levenden, en het geld verantwoordt alles.

²⁰ ^cVervloek zelfs in uw gedachten een koning niet en vervloek een rijke niet in uw slaapkamer, ^dwant de vogels in de lucht zouden het geluid mee kunnen voeren: wat vleugels bezit, zou het woord bekend kunnen maken.

DOE UW WERK GOED

11 Werp uw brood uit over het water, want na vele dagen zult u het vinden.

² ^aVerdeel het in zevenen of zelfs in achten, want u weet niet welk kwaad er over de aarde komen zal.

³ Als de wolken vol zijn geworden, gieten zij regen uit op de aarde.

Of een boom naar het zuiden valt of naar het noorden, op de plaats waar de boom valt, daar blijft hij liggen.

⁴ Wie op de wind blijft letten, zal niet zaaien.

Wie naar de wolken blijft kijken, zal niet oogsten.

⁵ ^eEvenmin als u weet wat de richting van de wind is, ^fof hoe het *gaat* met ^gde beenderen in de buik van een zwangere vrouw, evenmin kent u het werk van God, Die alles maakt.

⁶ Zaai uw zaad in de morgen en trek uw hand in de avond niet terug. U weet immers niet of dit zal slagen of dat, of dat het allebei goed zal zijn.

⁷ Het licht is aangenaam, en het doet de ogen goed de zon te zien.

⁸ Ja, indien de mens vele jaren leeft, laat hij zich dan al die *tijd* verblijden, maar laat hij ook denken aan de dagen van duisternis, want die zullen er veel zijn. Al wat *nog* komt, is een zucht.

WAAK OVER UW JEUGD

⁹ Verblijd u, jongeman, in uw jeugd, en laat uw hart vrolijk zijn in de dagen van uw jeugd.

Ga in de wegen van uw hart en *volg* wat uw ogen zien, maar weet dat God u over dit alles in het gericht zal brengen.

¹⁰ Weer dus de wrevel uit uw hart, en doe het kwade weg uit uw lichaam. De jeugd en jonge jaren zijn immers een zucht.

12 Denk aan uw Schepper in de dagen van uw jeugd, voordat de kwade dagen komen en de jaren naderen waarvan u zeggen zult: Ik vind er geen vreugde in; ² voordat de zon verduisterd wordt, evenals het licht en de maan en de sterren, en de wolken terugkeren na de regen,

³ op die dag, wanneer de bewakers van het huis zullen beven, de sterke mannen zich zullen krommen, de maalsters ophouden, omdat ze met weinigen zijn, en zij die door de vensters kijken, verduisterd worden;

⁴ wanneer de beide deuren naar de straat gesloten worden, het geluid van de molen verzwakt, men opstaat bij het geluid van de vogels,

^a Jes. 3:3,4; Hos. 13:11; Amos 6:4 ^b Jes. 5:11 ^c Ex. 22:28 ^d 2 Kor. 9:10 ^e Joh. 3:8 ^f Ps. 139:15,16 ^g 10:20 slaapkamer - Letterlijk: de kamer van uw slaapplaats.

en alle zangeressen neergebogen zullen worden,

⁵ men ook gaat vrezen voor de hoogte, en er verschrikkingen zijn op de weg, de amandelboom gaat bloeien, de sprinkhaan zichzelf tot last wordt, en de kapperbes niet meer helpt – de mens gaat immers naar zijn eeuwig huis:

rouwklagers doen de ronde in de straat –
⁶ voordat het zilveren koord verwijderd wordt

en de gouden oliehouder verbrijzeld, de kruik bij de bron stukgebroken wordt en het rad bij de waterput verbrijzeld,
⁷ ^a het stof terugkeert naar de aarde zoals

het was,
en de geest terugkeert
tot God, ^b Die hem gegeven heeft.

⁸ ^c Een en al vluchtigheid,
zegt de Prediker,
alles is vluchtig.

⁹ Overigens, Prediker was een wijze: voort-

durend onderwees hij het volk in kennis, hij was opmerkzaam en onderzocht, hij stelde vele ^e spreuken op.

¹⁰ Prediker zocht aangename woorden te vinden: het geschrevene is oprecht, woorden van waarheid.

¹¹ De woorden van wijzen zijn als prikkels en als spijkers, diep ingeslagen door meesters in het verzamelen. Zij zijn gegeven door één Herder.

¹² Wat erbovenuit gaat, mijn zoon, wees gewaarschuwd! Er komt geen einde aan vele boeken te maken, en veel studeren vermoeit het lichaam.

¹³ De slotsom van al wat *door u* gehoord is, *is dit*:

^e Vrees God,
en houd u aan Zijn geboden,
want dit *geldt voor* alle mensen.

¹⁴ ^f God zal namelijk elke daad in het gericht brengen, met alles wat verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad.

^a Gen. 3:19 ^b Gen. 2:7. Num. 16:22 ^c Ps. 62:10; 144:4; Pred. 1:2 ^e 1 Kon. 4:32 ^f Deut. 6:2; 10:12; Spr. 3:7 ¹ 1 Kor. 4:5; 2 Kor. 5:10

HET BOEK HOONGLIED

DE BRUID EN DE BRUIDEGOM

1 Het Hooglied, dat van Salomo is.

zij:

² Laat Hij mij kussen met de kussen van
Zijn mond,
want Uw uitnemende liefde is ³beter dan
wijn.

³ Uw *zalfoliën* zijn heerlijk van geur,
Uw Naam is een uitgetogen *zalfolie*.
Daarom hebben de meisjes U lief.

⁴ Trek mij mee, wij zullen achter U aan
snellen.

De Koning heeft mij gebracht in Zijn
binnenkamers.

⁵ Laten wij ons verheugen en ons in U
verblijden,
laten wij Uw uitnemende liefde in
herinnering roepen meer dan de wijn.
Met recht hebben zij U lief.

⁶ Donker *van huid* ben ik, maar
bekoorlijk,

dochters van Jeruzalem,
als de tenten van Kedar,
als de tentkleden van Salomo.

⁷ Zie niet op mij neer omdat ik donker
ben,
want de zon heeft mij beschenen.
De zonen van mijn moeder ontstaken
tegen mij *in woede*,
zij maakten mij tot bewaakster van de
wijngaarden.

Mijn eigen wijngaard heb ik niet
bewaakt.

⁸ U, ⁹Die ik innig liefheb,*

¹⁰ maak mij bekend waar U *de kudde*
weidt,
waar U *die* op de middag laat rusten.
Want waarom zou ik zijn als een
gesluierde
bij de kudden van Uw metgezellen?

Hij:

¹¹ Als u het niet weet,
¹² o, allermooiste onder de vrouwen,
volg dan de sporen van de schapen
en weid uw geiten
bij de woningen van de herders.

¹³ ¹⁴ Mijn vriendin, Ik vergelijk u met de
paarden
voor de wagens van de farao.

¹⁵ Lieflijk zijn uw wangen tussen de
kettinkjes,
en uw hals met de parelsnoeren.

¹⁶ Wij zullen gouden kettinkjes voor u
maken
met zilveren knopjes.

zij:

¹⁷ Zolang de Koning aan Zijn ronde tafel
zit,
verspreidt mijn nardus zijn geur.
¹⁸ Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre
dat tussen mijn borsten overnacht.
¹⁹ Mijn Liefste is mij een tros
hennabloemen
uit de wijngaarden van Engedi.

Hij:

²⁰ Zie, u bent mooi, Mijn vriendin,
zie, u bent mooi, uw ogen zijn *als* duiven.

¹ Hoogl. 4:10 ² 1 Petr. 1:8 ³ Hoogl. 3:1,2,3 ⁴ Deut. 12:5 ⁵ Hoogl. 5:9; 6:1 ⁶ Hoogl. 2:2,10,13; 4:1,7;
5:2; 6:4; Joh. 15:14,15 ⁷ Ezech. 16:11,12,13
1:7 *Die ik innig liefheb* - Letterlijk: Die mijn ziel liefheeft.

zij.*

¹⁶ "Zie, U bent mooi, mijn Liefste, ja, lieflijk.

Ja, onze rustbank is het groene loof.
¹⁷ De balken van onze huizen zijn ceders,
 onze dakspanten zijn cipressen.

DE STEM VAN MIJN LIEFSTE

zij.*

2 Ik ben een roos van Saron,
 een lelie uit de dalen.

Hij:

² Als een lelie tussen de distels,
 zo is Mijn vriendin tussen de meisjes.

zij:

³ Als een appelboom tussen de bomen
 van het woud,
 zo is mijn Liefste tussen de jongemannen.
 Ik verlang er sterk naar in Zijn schaduw
 te zitten,
 en Zijn vrucht is zoet voor mijn
 gehemelte.

⁴ Hij brengt mij in het wijnhuis,
 en de liefde is Zijn banier over mij.

⁵ Sterk mij met rozijnenkoeken,
 verkwik mij met appels,
 want ik ben ziek van liefde.

⁶ "Laat Zijn linkerarm onder mijn hoofd
 zijn
 en Zijn rechter mij omhelzen.

⁷ Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem,
 als bij de gazellen of bij de hinden op het
 veld,
 dat u de liefde niet opwekt of
 aanwakkert,
 voordat het *haar* behaagt.

* De stem van mijn Liefste!

Zie, daar komt Hij,
 springend over de bergen,
 huppelend over de heuvels.

* Mijn Liefste lijkt op een gazelle
 of het jong van een hert.
 Zie, Hij staat achter onze muur,
 kijkend door de vensters,

speurend door de spijlen.

¹⁰ Mijn Liefste antwoordt en zegt tegen
 mij:

Sta op, Mijn vriendin,
 Mijn allermooiste, en kom!

¹¹ Want zie, de winter is voorbij.
 De regentijd is over, *helemaal*
 voorbijgegaan.

¹² De bloemen laten zich zien op het land,
 de zangtijd is aangebroken,
 het koeren van de tortelduif wordt in ons
 land gehoord.

¹³ De vijgenboom brengt zijn jonge
 vruchten voort,

de bloeiende wijnstokken geuren.
 Sta op, Mijn vriendin,
 en kom, Mijn allermooiste!

¹⁴ Mijn duif in de kloven van de rots,
 in de schuilplaats van de bergwand,
 laat Mij uw gedaante zien,
 laat Mij uw stem horen.

"Want uw stem is zoet
 en uw gedaante is bekoorlijk.

Hij:

¹⁵ Vang voor ons de "vossen,
 de kleine vossen
 die de wijngaarden te gronde richten,
 nu onze wijngaarden bloeien.

zij:

¹⁶ Mijn Liefste is van mij en ik ben van
 Hem,

Die *de kudde* weidt tussen de lilies,
¹⁷ "tot *de wind* van de dag opsteekt
 en de schaduwen vluchten.

Keer om, mijn Liefste,
 en wees als een gazelle of het jong van
 een hert
 op de bergen van Bether.

DE BRUID ZOEKT EN VINDT

zij:

3 Op mijn bed zocht ik in de nachten
 Hem Die ik innig liefheb.*
 Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.

* Hoogl. 4:1; 5:12 ² Hoogl. 8:3 ³ Hoogl. 5:13,16 ⁴ Ezech. 13:4; Luk. 13:32 ⁵ Hoogl. 4:6

1:16 zij - Of: Hij. 2:1 zij - Of: Hij. 3:1 Die ik innig liefheb - Letterlijk: Die mijn ziel liefheeft;
 zie ook vers 2, 3 en 4.

² *Ik dacht:* Laat ik toch opstaan en in de stad rondtrekken, door de straten en over de pleinen, Hem zoeken, Die ik innig liefheb. Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.

³ De wachters, die in de stad de ronde deden, vonden mij. *Ik zei:* Hebt u Hem gezien Die ik innig liefheb?

⁴ Nauwelijks was ik hen voorbijgegaan of ik vond Hem Die ik innig liefheb. Ik greep Hem vast, liet Hem niet *meer* los, tot ik Hem gebracht had in het huis van mijn moeder, in de binnenkamer van haar die mij gebaard heeft.

⁵ Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem, *als* bij de gazellen of bij de hinden op het veld, dat u de liefde niet opwekt of aanwakkert, voordat het *haar* behaagt.

DE BRUILOFTSSTOET

de dochters van Jeruzalem:

⁶ ^a Wie is zij die daar uit de woestijn komt, als zuilen van rook, in een wolk van mirre en wierook, van allerlei geurige kruiden van de koopman?

*zij:**

⁷ Zie, de draagstoel voor Salomo. Daaromheen zestig helden, uit de helden van Israël.

⁸ Allen hanteren het zwaard, geoefend *als ze zijn* voor de oorlog. Ieder draagt zijn zwaard aan zijn heup tegen de verschrikking in de nachten.

⁹ Koning Salomo heeft voor zichzelf ^b een draagkoets gemaakt van hout uit de Libanon.

¹⁰ De stijlen ervan maakte hij van zilver, zijn leuning van goud en zijn zitting van roodpurper. Het binnenwerk ervan werd met liefde bekleed

door de dochters van Jeruzalem.

¹¹ Ga naar buiten en zie, dochters van Sion, koning Salomo met de kroon waarmee zijn moeder hem kroonde op de dag van zijn bruiloft, ja, op de dag van de blijdschap van zijn hart!

DE SCHOONHEID VAN DE BRUID

Hij:

4 Zie, u bent mooi, Mijn vriendin, zie, u bent mooi.

Uw ogen zijn *als* duiven 'van achter uw sluier.

^a Uw haar is als een kudde geiten die neergolft van het gebergte van Gilead.

² Uw tanden zijn als een kudde pasgeschoren *schapen* die zijn opgekomen uit de wasplaats. Alle werpen zij tweelingen, geen van hen is zonder jongen.

³ Als een scharlakenrode draad zijn uw lippen en uw spreken ^c is bekoorlijk.

Als een opengesprongen granaatappel zijn uw slapen door uw sluier heen.

⁴ Uw hals is als de toren van David, in lagen gebouwd.

Er hangen duizend schilden aan, allemaal schilden van helden.

⁵ ^a Uw beide borsten zijn als twee kalfjes, de tweeling van een gazelle, die tussen de lelies weiden.

⁶ Tot de wind van de dag opsteekt en de schaduwen vluchten, zal Ik naar de mirreberg gaan, naar de wierookheuvel.

⁷ Alles aan u is mooi, Mijn vriendin, er is geen enkel gebrek aan u.

⁸ *Kom* met Mij van de Libanon af, bruid, met Mij van de Libanon af, kom! Daal af van de top van de Amana, weg van de top van de Senir en de Hermon, van de helen van de leeuwen,

^a Hoxogl. 8:5 ^b Hoogl. 6:12 ^c Hoogl. 4:3; 6:7 ^d Hoogl. 6:5 ^e Ps. 147:1; Kol. 4:6 ^f Hoogl. 7:4 ^g Hoogl. 7:3

3:7 *zij* - Of: de dochters van Jeruzalem.

van de bergen met de luipaarden.

⁹ U hebt Mijn hart veroverd, Mijn zuster,
Mijn bruid,

u hebt Mijn hart veroverd met één *blik*
van uw ogen,
met één schakel van uw halsketting.

¹⁰ Hoe mooi is uw liefde, Mijn zuster, *Mijn*
bruid,

hoeveel beter is uw liefde dan wijn
en de geur van uw *zalfoliën* dan allerlei
specerijen!

¹¹ Uw lippen druipen van honingzeem,
Mijn bruid,
honing en melk zijn onder uw tong
en de geur van uw kleding is
als de geur van de Libanon.

¹² Een gesloten tuin bent u, Mijn zuster,
Mijn bruid,
een gesloten bron, een verzegelde
fontein.

¹³ Uw scheuten vormen een paradijs
van granaatappelbomen met de beste
vruchten,

hennastruiken en nardusplanten,
¹⁴ nardus en saffraan,
kalmoes en kaneel,
met allerlei wierookbomen,
mirre en aloë,
met een keur van allerlei specerijen.

zij:

¹⁵ O, bron van de tuinen,
put van levend water
dat van de Libanon stroomt!

¹⁶ Ontwaak, noordenwind, en kom,
zuidenwind,
waai door mijn tuin, zodat *de geur* van
zijn specerijen zich verspreidt.*
Laat mijn Liefste in Zijn tuin komen
en eten van zijn beste vruchten!

HET BEROUW VAN DE BRUID

Hij:

5 Ik ben in Mijn tuin gekomen, Mijn
zuster, *Mijn* bruid,

Ik heb Mijn mirre geplukt met Mijn
specerijen,

Ik heb Mijn honingraat met Mijn honing
gegeten,

Ik heb Mijn wijn met Mijn melk
gedronken.

Eet, ² vrienden,
drink en word dronken, geliefden.

zij:

² Ik sliep, maar mijn hart waakte.
De stem van mijn Liefste, Die aanklopte:
Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin,
Mijn duif, Mijn volmaakte,
want Mijn hoofd is vol dauw,
Mijn haarlokken vol druppels van de
nacht.

³ Ik heb mijn onderkleed uitgetrokken.
Waarom zou ik dat *weer* aantrekken?
Ik heb mijn voeten gewassen.

Waarom zou ik ze *weer* vuilmaken?

⁴ Mijn Liefste trok Zijn hand uit de
opening *van de deur*
en mijn binnenste werd onrustig om Hem.

⁵ Ik stond op om mijn Liefste open te
doen,

en mijn handen dropen *van* mirre
en mijn vingers *van* vloeiende mirre
over de handgreep van de grendel.

⁶ Ik deed mijn Liefste open,
maar mijn Liefste was weg, Hij was
weggegaan.

Ik was buiten mijzelf, ⁷ toen Hij sprak!

⁸ Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet,
Ik riep Hem, maar Hij antwoordde mij
niet.

⁹ De wachters die in de stad de ronde
deden, vonden mij.

Zij sloegen mij, verwondden mij,
zij namen mijn sluier van mij af,
de wachters op de muren.

¹⁰ Ik bezweer u,
dochters van Jeruzalem,
als u mijn Liefste vindt,
wat zult u Hem vertellen?
Dat ik ziek ben van liefde!

⁹ Jes. 41:8; Jak. 2:23 ¹⁰ Hoogl. 3:1 ¹¹ Hoogl. 3:5

4:16 *zich verspreidt* - Letterlijk: stroomt. 5:6 *Ik was buiten mijzelf* - Letterlijk: Mijn ziel was
buiten zichzelf.

DE SCHOONHEID VAN DE BRUIDEGOM

de dochters van Jeruzalem:

⁹ Wat heeft uw Liefste vóór boven een ander?

o, allermooiste onder de vrouwen?
Wat heeft uw Liefste vóór boven een ander,
dat u ons dit zo bezweert?

zij:

¹⁰ Mijn Liefste is blank en rood,
Hij steekt als een vaandel boven
tienduizend uit.

¹¹ Zijn hoofd is van fijn goud, van zuiver
goud,
Zijn haarlokken zijn krullend, zwart als
een raaf.

¹² Zijn ogen zijn als duiven
bij waterstromen,
badend in melk,
zittend bij een volle bron.

¹³ Zijn wangen zijn als een bed met
specerijen,
als torentjes met kruiden.

Zijn lippen zijn als lelies
druipend van vloeiende mirre.

¹⁴ Zijn handen zijn als gouden ringen,
ingezet met turkoois.

Zijn buik¹ is als blinkend ivoor,
bedekt met saffieren.

¹⁵ Zijn benen zijn als witmarmeren
pilaren,
gegrondvest op voetstukken van zuiver
goud.

Zijn gedaante is als de Libanon,
uitgelezen als de ceders.

¹⁶ Zijn gehemelte is een en al zoetheid,
alles aan Hem is geheel en al begeerlijk.
Zo is mijn Liefste, ja, zo is mijn Vriend,
dochters van Jeruzalem!

DE TROUW VAN DE BRUIDEGOM

de dochters van Jeruzalem:

6 Waarheen is uw Liefste gegaan,
o, allermooiste onder de vrouwen?
Waarheen heeft uw Liefste Zich gewend,
opdat wij Hem met u zoeken?

zij:

² Mijn Liefste is afgedaald naar Zijn tuin,
naar de bedden met specerijen,
om in de tuinen te weiden
en lelies te verzamelen.

³ Ik ben van mijn Liefste en mijn Liefste is
van mij,
Hij Die te midden van de lelies weidt.

Hij:

⁴ Mooi bent u, Mijn vriendin, als Tirza,
bekoorlijk als Jeruzalem,
schrikwekkend als zij die vaandels
opheffen.

⁵ Wend uw ogen van Mij af,
want zij brengen Mij in verwarring.
Uw haar is als een kudde geiten,
die neergolft van de Gilead.

⁶ Uw tanden zijn als een kudde schapen
die zijn opgekomen uit de wasplaats.
Alle werpen zij tweelingen,
geen van hen is zonder jongen.

⁷ Als een opengesprongen granaatappel
zijn uw slapen
door uw sluier heen.

⁸ Al waren er zestig koninginnen
en tachtig bijvrouwen
en meisjes, niet te tellen,

⁹ zij is de enige, Mijn duif, Mijn
volmaakte,
zij is de enige voor haar moeder,
de zuivere voor wie haar heeft geboord.
Als de meisjes haar zien, prijzen zij haar
gelukkig,
de koninginnen en bijvrouwen roemen
haar.

de meisjes, de koninginnen en de
bijvrouwen:

¹⁰ Wie is zij die verschijnt als de dageraad,
mooi als de volle maan,
zuiver als de gloeiende zon,
schrikwekkend als zij die vaandels
opheffen?

Hij:

¹¹ Naar de notentuin ben Ik afgedaald,

¹ Hoogl. 1:15; 4:1 ² Ps. 45:12; Hoogl. 1:15; 4:1

5:9 *boven een ander* - Letterlijk: meer dan een liefste; zie ook het vervolg van dit vers.
5:14 *Zijn buik* - Letterlijk: Zijn ingewanden.

om de nieuwe knoppen in de vallei te bekijken,
om te zien of de wijnstok uitloopt
en de granaatappelbomen gaan bloeien.
¹² Eer Ik het wist, zette Ik^a Mij op de wagens
van Mijn^a gewillig volk.

de dochters van Jeruzalem:

¹³ Keer terug, keer terug, o Sulammith!
Keer terug, keer terug, zodat wij u
kunnen zien!

Hij:

Wat ziet u *toch* aan Sulammith?
Zij is als een reidans van twee legers.

DE SCHOONHEID VAN DE BRUID

Hij:

7 Hoe mooi zijn uw schreden in uw
sandalen,
vorstendochter.

De rondingen van uw heupen zijn als
halssieraden,
het werk van kunstenaarshanden.

² Uw navel is *als* een ronde schaal
waarin geen gemengde wijn ontbreekt.
Uw buik is *als* een hoop tarwe,
omgeven door lies.

³ Uw beide^b borsten zijn als twee kalfjes,
de tweeling van een gazelle.

⁴ Uw hals is als de ivoren toren,
uw ogen zijn *als* de vijvers te Hesbon
bij de poort Bath-Rabbim.
Uw neus is als de toren van de Libanon,
die uitziet op Damascus.

⁵ Uw hoofd is op u als de Karmel
en uw haartooi is als roodpurper,
de Koning zit gevangen in de lokken.

⁶ ^c Wat bent u mooi, wat bent u lieflijk,
liefste, vol van genot!

⁷ De lengte van u is te vergelijken met een
palmboom,
uw borsten met druiventrossen.

⁸ Ik zei: Ik wil in de palmboom klimmen,
zijn takken grijpen.
Laten uw borsten toch zijn
als trossen aan de wijnstok,
de geur van uw neus
als *die* van appels,

⁹ en uw gehemelte als goede wijn.

zij:

Die stroomt regelrecht naar mijn Liefste
en druppelt *op* de lippen van de
slapenden.

¹⁰ ^d Ik ben van mijn Liefste
en Zijn begeerte gaat naar mij uit.

¹¹ Kom, mijn Liefste,
laten wij naar buiten gaan, het veld in,
laten wij overnachten in de dorpen.

¹² Laten wij vroeg opstaan *om* naar de
wijnngaarden *te gaan*

om te zien of de wijnstok uitloopt,
of de knoppen zich hebben geopend,
of de granaatappelbomen gaan bloeien.
Daar zal ik U mijn liefde geven.

¹³ De liefdesappels geven *hun* geur
en aan onze deuren hangen allerlei
kostelijke vruchten,
verse *en* ook oude.
Mijn Liefste, die heb ik voor U bewaard!

DE KRACHT VAN DE LIEFDE

zij:

8 Och, was U mij als een broer,
gezoogd aan de borsten van mijn
moeder.

Als ik U op straat vond, zou ik U kussen.
Ook zouden ze mij niet verachten.

² Ik zou U meevoeren, ik zou U brengen
in het huis van mijn moeder,
U zou mij onderrichten.
Ik zou U laten drinken van kruidenwijn,
van het sap van mijn granaatappels.

³ ^e Laat Zijn linkerarm onder mijn hoofd
zijn
en Zijn rechter mij omhelzen.

⁴ ^f Ik bezweer u,
dochter van Jeruzalem:
waarom zou u de liefde opwekken of
aanwakkeren,
voordat het *haar* behaagt?

de dochters van Jeruzalem:

⁵ Wie is zij die daar opkomt uit de
woestijn,

^a Ps. 110:3 ^b Hoogl. 4:5 ^c Ps. 45:12; Hoogl. 1:15; 4:1 ^d Hoogl. 2:16; 6:3 ^e Hoogl. 2:6 ^f Hoogl. 2:7; 3:5
6:12 *Ik* - Letterlijk: Mijn ziel.

leunend op haar Liefste?

zij:

Onder de appelboom heb ik U gewekt.
Daar heeft Uw moeder U met smart
voortgebracht,
met smart heeft zij U daar voortgebracht
die U gebaard heeft.

⁶ Leg mij als een zegel op Uw hart,
als een zegel op Uw arm.
Want de liefde is sterk als de dood,
de hartstocht onstuitbaar^a als het graf.
Haar vonken zijn vurige vonken,
vlammen van de HEERE.

⁷ Vele wateren kunnen ^ade liefde niet
uitblussen
en rivieren spoelen haar niet weg.
Al gaf iemand al het bezit van zijn huis
voor de liefde,
men zou hem smadelijk verachten.

de broers van de bruid:^a

^a Wij hebben een kleine zuster
die *nog* geen borsten heeft.
Wat zullen wij voor onze zuster doen
op de dag waarop men over haar zal
spreken?

^a Als zij een muur is,
zullen wij een zilveren bolwerk op haar
bouwen.
Als zij een deur is,

zullen wij haar insluiten met een plank
van cederhout.

zij:

¹⁰ Ik ben een muur
en mijn borsten zijn als torens.
Toen was ik in Zijn ogen
als iemand die vrede vindt.

¹¹ Salomo had een wijngaard te
Baäl-Hamon.
Hij gaf deze wijngaard aan de bewakers.
Voor zijn vruchten bracht ieder
duizend zilverstukken.

Hij:

¹² Mijn wijngaard – die van Mij – ligt voor
Mijn aangezicht.
De duizend *zilverstukken* zijn voor u,
Salomo,
en tweehonderd voor de bewakers van
zijn vrucht.

¹³ O, bewoonster van de tuinen,
metgezellen slaan acht op uw stem,
laat Mij *die* horen!

zij:

¹⁴ ^b Kom haastig, mijn Liefste,
en wees als een gazelle
of als het jong van een hert
op de bergen met specertijen.

^a Rom. 8:28 enz. ^b Openb. 22:17,20

8:6 *onstuitbaar* - Letterlijk: hard. 8:8 *De broers van de bruid* - Of: De dochters van Jeruzalem.

HET BOEK VAN DE PROFEET JESAJA

OPSCHRIFT

1 Het visioen van Jesaja, de zoon van Amoz, dat hij gezien heeft over Juda en Jeruzalem, in de dagen van Uzias, Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda.

DE RECHTZAAK VAN GOD TEGEN ZIJN VOLK

² Luister, hemel,
neem ter ore, aarde!
Want de HEERE spreekt:

Ik heb kinderen grootgebracht en doen
opgroeien,
maar zij zijn tegen Mij in opstand
gekomen.

³ Een rund kent zijn bezitter
en een ezel de kribbe van zijn eigenaar,
maar Israël heeft geen kennis,
Mijn volk heeft geen inzicht.

⁴ Wee het ^azondige volk,
volk van zware ongerechtigheid,
nageslacht van kwaaddoeners,
kinderen die verderf aanrichten!
Zij hebben de HEERE verlaten,
de Heilige van Israël verworpen,
zij zijn vervreemd, van achter Hem
vandaan.

⁵ Waarom wilt u nog meer geslagen
worden?

^c U gaat gewoon door met uw avalligheid.
Heel het hoofd is ziek,
en heel het hart is afgemat.

⁶ Vanaf de voetzool tot het hoofd toe
is er geen gezonde plek aan:
wonden en striemen

en gapende wonden,
niet uitgedrukt, niet verbonden,
en niet met olie verzacht.

⁷ Uw land is een woestenijs,
uw steden zijn met vuur verbrand,
uw bouwland – voor uw ogen
eten vreemden het op;
het is een woestenijs, als door vreemden
ondersteboven gekeerd.

⁸ De dochter van Sion is overgebleven
als een hutje in een wijngaard,
als een nachthutje op een
komkommerveld,
als een belegerde stad.

⁹ Als de HEERE van de legermachten
ons niet een gering aantal ontkomenen
had overgelaten,
als 'Sodom zouden wij geworden zijn;
wij zouden Gomorra gelijk geworden
zijn.

¹⁰ Hoor het woord van de HEERE,
leiders van Sodom!
Neem de wet van onze God ter ore,
volk van Gomorra!

¹¹ Waartoe dienen voor Mij uw vele
offers?
zegt de HEERE.

¹² Ik heb genoeg van de brandoffers van
rammen
en het vet van gemest vee;
en in het bloed van jonge stieren,
lammeren of bokken
vind ik geen vreugde.

^a Deut. 32:1 ^b Ps. 78:8; Jes. 57:3 ^c 2 Kron. 28:22; Jer. 2:30 ^d Deut. 28:51,52; Jes. 5:5 ^e Jes. 17:6; 24:6;
30:17; Rom. 9:29 ^f Gen. 19:24 ^g Ps. 50:8,9; Spr. 15:8; 21:27; Jes. 66:3; Jer. 6:20; Amos 5:22

¹² Wanneer u komt om voor Mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u^a gevraagd, *dit* platlopen van Mijn voorhoven?
¹³ Breng niet langer nutteloze offers. Het reukwerk is Mij een gruwel.

Nieuwemaansdag en sabbat, het bijeenroepen van samenkomsten: Ik verdraag het niet; het is onrecht, zelfs de bijzondere samenkomsten.
¹⁴ Uw nieuwemaansdagen, uw feestdagen haat *Ik met heel* Mijn ziel; ze zijn Mij tot last; Ik ben het moe om ze te dragen.

¹⁵ En ^awanneer u uw handen uitspreidt, verberg Ik Mijn ogen voor u; ook wanneer u uw gebed vermeerderd, luister Ik niet: uw handen zitten vol bloed.

¹⁶ Was u, reinig u! Doe uw slechte daden van voor Mijn ogen weg!
¹⁷ Houd op met kwaad doen, leer goed te doen, zoek het recht! Help de verdrukte, doe de wees recht, bepleit de rechtszaak van de weduwe!

¹⁸ Kom nu, laten wij samen een rechtszaak voeren, zegt de HEERE.
^aAl waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol.

¹⁹ Als u gewillig bent en luistert, zult u het goede van het land eten,
²⁰ maar als u weigert en ongehoorzaam bent, zult u door het zwaard gegeten worden; want de mond van de HEERE heeft gesproken.

HET OORDEEL OVER JERUZALEM

²¹ Hoe is de trouwe stad tot een hoer geworden!
 Vol recht was zij, gerechtigheid overnachtte in haar, maar nu – moordenaars!
²² Uw ^azilver is tot schuim geworden, ^euw wijn is vermengd met water.
²³ Uw vorsten zijn opstandig en metgezellen van dieven. Ieder van hen houdt van geschenken, zij jagen wederdiensten 'na. De wees doen zij geen recht, en de rechtszaak van de weduwe raakt hen niet.

²⁴ Daarom spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten, de Machtige van Israël: Wee u! 'Ik zal troost halen bij Mijn tegenstanders, Ik zal Mij wreken op Mijn vijanden.

²⁵ Ik zal Mij^a tegen u keren, ^bIk zal uw schuim als met loog uitzuiveren en Ik zal al uw tin wegnemen.
²⁶ Ik zal uw rechters teruggeven als vroeger, en uw raadslieden als in het begin. Daarna zult u genoemd worden: stad van de gerechtigheid, trouwe stad.

²⁷ Sion zal door recht verlost worden, en wie van haar zich bekeren, door gerechtigheid.
²⁸ 'Maar er zullen rampen' zijn voor zowel overtreders als zondaars; wie de HEERE verlaten, zullen omkomen.

²⁹ Want zij zullen beschaamd worden vanwege de eiken die u begeerd hebt, en u zult rood worden van schaamte over de tuinen die u uitgekozen hebt.
³⁰ Want u zult zijn als een eik waarvan de bladeren verwelken, en als een tuin die geen water heeft.

^a Spr. 1:28 ^b Ps. 34:15; 37:27; Amos 5:15; Rom. 12:9 ^c Ps. 51:9 ^d Ezech. 22:18,19 ^e Hos. 4:18 ^f Jer. 5:28; Zach. 7:10 ^g Deut. 28:63 ^h Jer. 6:29; Mat. 3:3 ⁱ Job 31:3; Ps. 1:6; 5:6; 73:27; 92:10; 104:35
 1:12 van u - Letterlijk: van uw hand. 1:25 Mij - Letterlijk: Mijn hand. 1:28 rampen - Letterlijk: een breuk.

³¹ En de sterke zal tot vlasafval worden en wie het bewerkt, tot een vonk; die twee zullen samen verbranden, en niemand zal er blussen.

TOEKOMSTIGE HEERLIJKHEID VAN JERUZALEM

2 Het woord dat Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft over Juda en Jeruzalem.

² Het zal in het laatste der dagen geschieden

dat ^ade berg van het huis van de HEERE vast zal staan

als de hoogste van de bergen,*

en dat hij verheven zal worden boven de heuvels,

en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen.

³ Vele volken zullen gaan en zeggen:

Kom, laten wij opgaan naar de berg van

de HEERE,

naar het huis van de God van Jakob;

dan zal Hij ons onderwijzen aangaande

Zijn wegen,

en zullen wij Zijn paden bewandelen.

Want ^buit Sion zal de wet uitgaan,

en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

⁴ Hij zal oordelen tussen de heidenvolken

en veel volken vonnissen.

En zij zullen hun ^czwaarden omsmeden

tot ploegscharen

en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal tegen een *ander* volk het

zwaard opheffen.

Oorlog *voeren* zullen zij niet meer leren.

⁵ Huis van Jakob, kom, laten wij wandelen

in het licht van de HEERE.

DE DAG VAN DE HEERE

⁶ Maar U hebt Uw volk verlaten,

het huis van Jakob,

want zij zijn vol *godeloosheid* uit het

Oosten,

en zij duiden wolken, net als de

Filistijnen,

en met buitenlanders* slaan zij de

handen ineen.

⁷ Hun land is vol zilver en goud,

en er *komt* geen einde aan hun schatten.

Hun land is vol paarden,

en er *komt* geen einde aan hun wagens.

⁸ Hun land is vol afgoden;

voor het werk van hun handen buigen zij zich neer,

voor wat hun vingers gemaakt hebben.

⁹ Zo bukt zich de *gewone* man en

vernedert zich de man *van aanzien*.

Vergeef het hun niet!

¹⁰ Ga de *rotskloof* in,

verberg u in het stof

uit angst voor de HEERE

en vanwege de glorie van Zijn majesteit.

¹¹ De hoogmoedige ogen van de mensen zullen neergeslagen worden,

en de trots van de mannen zal neergebogen worden.

Alleen de HEERE zal op die dag hoogverheven zijn.

¹² Want de dag van de HEERE van de

legermachten zal zijn

tegen al wie hoogmoedig en trots is,

tegen al wie zich verheft, opdat hij

vernederd zal worden;

¹³ tegen alle ceders van de Libanon, hoog

en verheven,

en tegen alle eiken van Basan,

¹⁴ tegen al de hoge bergen

en tegen al de verheven heuvels,

¹⁵ tegen elke hoge toren

en tegen elke vestingmuur,

¹⁶ tegen alle schepen van Tarsis

en tegen alle koopvaardischepen *met kostbare lading*.

¹⁷ De hoogmoed van de mensen zal

vernederd worden

en de trots van de mannen zal neergebogen worden.

Alleen de HEERE zal op die dag hoogverheven zijn.

¹⁸ En de afgoden – ze vergaan volkomen.

* Micha 4:1 ^bPs. 110:2 ^cJoël 3:10 ^dJes. 5:15

2:2 *als de hoogste van de bergen* - Letterlijk: in het hoofd van de bergen. 2:6 *buitenlanders* - Letterlijk: zonen van buitenlanders.

¹⁹ Dan zullen zij de grotten van de rotsen binnengaan
en de holen in de grond,
uit angst voor de HEERE
en vanwege de glorie van Zijn majesteit,
als Hij opstaat om de aarde te
verschrikken.

²⁰ Op die dag zal de mens
zijn zilveren afgoden en zijn gouden
afgoden,
die hij voor zichzelf gemaakt had om zich
daarvoor neer te buigen,
voor de ratten* en de vleermuizen
werpen.

²¹ Dan zullen zij de spleten in de rotsen
binnengaan
en de kloven in de rotsen,
uit angst voor de HEERE,
en vanwege de glorie van Zijn majesteit,
als Hij opstaat om de aarde te
verschrikken.

²² Zie voor uzelf *dan* af van de mens
– in zijn neus heeft hij *slechts* adem –
want als wat is hij *eigenlijk* te
beschouwen?

TEGEN DE VERLEIDERS VAN HET VOLK

3 Want zie, de Heere, de HEERE van de
legermachten
gaat van Jeruzalem en Juda wegnemen
steun en stut:
elke steun van brood
en elke steun van water;
² held en strijdbare man,
rechter en profeet, waarzegger en oudste,
³ hoofdman over vijftig en man van
aanzien,
raadsman, kundig vakman en
scherpzinnig bezweerder.
⁴ Ik zal jongens aanstellen als hun
vorsten,
willekeur zal onder hen heersen.
⁵ Het volk zal elkaar in het nauw drijven,
man tegen man,
en eenieder tegen zijn naaste;
jongens zullen de ouderen aanvallen,
de geminachte de geëerde.

⁶ Ja, iemand zal zijn broer uit het huis van
zijn vader vastgrijpen *met de woorden*:
Jij hebt *nog* een mantel, wees leider over
ons,

en neem deze puinhoop onder je hoede.*

⁷ Dan zal hij op die dag *zijn stem*
verheffen en zeggen:

Ik kan geen heemeester zijn,
en er is in mijn huis geen brood en geen
mantel;
stel mij *daarom* niet aan als leider van
het volk.

⁸ Want Jeruzalem is gestruikeld
en Juda is gevallen,
omdat hun woorden* en daden tegen de
HEERE zijn,
doordat zij de blik* van Zijn heerlijkheid
tergen.

⁹ Hun gelaatsuitdrukking getuigt tegen
hen.

Zoals Sodom maken zij hun zonden
openlijk bekend,
zij verbergen ze niet.

Wee hun ziel,
want zij doen zichzelf kwaad aan.

¹⁰ Zeg de rechtvaardige dat het *hem* goed
zal gaan,
dat hij de vrucht van zijn daden zal eten.

¹¹ Wee de goddeloze, het zal *hem* slecht
vergaan,
want wat zijn handen verdienen, zal hem
aangedaan worden.

¹² De onderdrukkers van Mijn volk zijn
kinderen,
en vrouwen heersen over hen.
Mijn volk, wie u leiden, misleiden u,
en zij brengen de richting van uw paden
in de war.

¹³ De HEERE staat gereed om *Zijn*
rechtszaak te voeren,
en Hij staat klaar om over de volken recht
te spreken.

¹⁴ De HEERE gaat in het gericht
met de oudsten van Zijn volk en de
vorsten ervan.

Ú hebt immers *deze* wijngaard verbrand,
en wat u geroofd hebt van de armen,
bevindt zich in uw huizen.

2:20 *de ratten* - De betekenis van dit woord is onduidelijk. Waarschijnlijk is dit een dier geweest dat lijkt op een rat en een mol. 3:6 *hoede* - Letterlijk: hand. 3:8 *hun woorden* - Letterlijk: hun tong. 3:8 *de blik* - Letterlijk: de ogen.

¹⁵ Welk recht hebt u om Mijn volk te vertrappen
en de armen* te vermorzelen?
spreekt de Heere, de HEERE van de
legermachten.

OVER DE IJDELHEID VAN DE VROUWEN VAN SION

¹⁶ Verder zegt de HEERE:
Omdat de dochters van Sion uit de hoogte
doen,
met uitgestrekte hals lopen,
met de ogen lonken,
met kleine pasjes lopen,
en hun enkelringen* laten rinkelen,
¹⁷ daarom zal de Heere de schedel van de
dochters van Sion schurftig maken,
en hun schaamdelen* zal de HEERE
ontbloten.

¹⁸ Op die dag zal de Heere de *mooiste* siera-
den wegnemen: de enkelringen, de voor-
hoofdbanden, de maantjes,

¹⁹ de oorhangers, de armbanden, de slui-
ers,

²⁰ de hoofddoeken, de enkelkettinkjes, de
gordels, de reukflesjes,* de amuletten,

²¹ de ringen, de neusringen,

²² de feestkleren, de mantels, de omslag-
doeken, de tasjes,

²³ de handspiegels, de onderkleding, de
mutsen en de sluiers.

²⁴ Dan zal er in plaats van balsemgeur
stank zijn,
en er zal een touw zijn in plaats van een
gordel,

kaalheid in plaats van haarvlechten,
het aandoen van een rouwgewaad in
plaats van een pronkgewaad,
een brandmerk in plaats van schoonheid.

²⁵ Uw mannen zullen door het zwaard
vallen
en uw helden in de strijd.

²⁶ Haar poorten zullen treuren en
rouwen.

Als alles haar ontnomen is, zal zij
neerzitten op de aarde.

4 Op die dag zullen zeven vrouwen
één man vastgrijpen
en zeggen: Ons *eigen* brood zullen wij
eten
en met onze *eigen* kleren zullen wij ons
kleden.

Laat ons slechts uw naam mogen dragen.
Neem onze smaad weg!

DE KOMENDE VERLOSSING

² Op die dag zal de *SPRUIT* van de HEERE tot
een heerlijk sieraad* zijn, en de vrucht van
de aarde tot glorie en luister voor hen in
Israël die ontkomen zijn.

³ Dan zal het gebeuren dat wie in Sion
overgebleven is, en wie in Jeruzalem over-
gelaten is, heilig genoemd zal worden,
eenieder die in Jeruzalem ten leven opge-
schreven is.

⁴ Wanneer de Heere de vuilheid van de
dochters van Sion afgewassen zal hebben
en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit
het midden ervan weggespoeld zal heb-
ben door de Geest van oordeel en door de
Geest van uitbranding,

⁵ dan zal de HEERE over elke plaats op de
berg Sion en over de samenkomsten ervan
overdag een wolk scheppen en rook, en
s' nachts een schijnsel van vlammen-
d vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een
beschutting zijn.

⁶ Dan zal een hut dienen tot schaduw over-
dag tegen de hitte, en als toevlucht en
schuilplaats tegen de vloed en tegen de
regen.

HET LIED VAN DE WIJNGAARD

5 Ik wil graag voor mijn Beminde zin-
gen,
een lied van mijn Geliefde over Zijn
wijngaard.

Mijn Beminde had een wijngaard
op een vruchtbare heuvel.*

² Hij spitte hem om en zuiverde hem van
stenen,

Hij beplante hem met edele
wijnstokken.

3:15 *de armen* - Letterlijk: de gezichten van de armen. 3:16 *hun enkelringen* - Letterlijk: met
hun voeten. 3:17 *hun schaamdelen* - Of: hun voorhoofd. 3:20 *reukflesjes* - Letterlijk:
huisjes van de ziel of adem. 4:2 *tot een heerlijk sieraad* - Letterlijk: tot sieraad en tot
heerlijkheid. 5:1 *op een vruchtbare heuvel* - Letterlijk: op een hoorn van een zoon van olie.

In het midden ervan bouwde Hij een toren,
en hakte ook een perskuip daarin uit.
Hij verwachtte dat hij *goede* druiven zou voortbrengen,
maar hij bracht stinkende druiven voort.

³ Nu dan, inwoners van Jeruzalem
en mannen van Juda,
oordeel toch tussen Mij
en Mijn wijngaard.

⁴ Wat is er nog meer te doen aan Mijn
wijngaard,
dan wat Ik eraan gedaan heb?
Waarom heb Ik verwacht dat hij *goede*
druiven zou voortbrengen,
terwijl hij *slechts* stinkende druiven
voortbracht?

⁵ Nu dan, Ik wil u graag bekendmaken
wat Ik met Mijn wijngaard ga doen:
Ik zal ^azijn omheining wegnemen, zodat
hij verwoest zal worden;
Ik zal een bres slaan in zijn muur, zodat
hij vertrappt zal worden.

⁶ Ik zal er een wildernis van maken.
Hij zal niet gesnoeid worden of
geschoffeld,
maar dorens en distels zullen er
opschieten.
En Ik zal de wolken gebieden
geen regen erop te laten neerkomen.

⁷ Want de wijngaard van de HEERE van de
legermachten is het huis van Israël,
en de mannen van Juda zijn Zijn
lievelingsplant.
Hij verwachtte goed bestuur,^a maar zie,
het werd bloedbestuur,^a
gerechtigheid, maar zie, *het werd*
geschreeuw.

EEN ZESVOUDIG WEE

⁸ Wee hun die huis aan huis trekken,

veld aan veld voegen,
tot er geen plaats *meer* over is,
en alleen u in het midden van het land
gevestigd bent.

⁹ De HEERE van de legermachten *heeft* tot
mij persoonlijk ^a *gesproken*:
Voorwaar, veel huizen zullen tot een
woestenij worden,
grote en mooie zullen zonder bewoner
zijn!

¹⁰ Ja, tien bunders wijngaard zullen
slechts één bath^a opleveren,
en een homer^a zaad zal *maar* een efa^a
opleveren.

¹¹ Wee hun die 's morgens vroeg opstaan
en op sterkedrank uit zijn,
daarmee doorgaan tot de schemering,
totdat de wijn hen heeft verhit.

¹² Harp en luit, tamboerijn en fluit,
en wijn – *dat* zijn hun drinkgelagen,
maar voor de daden van de HEERE hebben
zij geen oog;

het werk van Zijn handen zien zij niet.

¹³ Daarom zal Mijn volk in ballingschap
gaan:

het heeft geen kennis.
Zijn hooggeplaatsten zullen
verhonger^a,

en zijn *mensen*menigte zal van dorst
versmachten.

¹⁴ Daarom zal het graf zijn keel wijd
opensperren
en zijn muil wagenwijd^a opendoen,
zodat zijn adel en zijn *mensen*menigte
erin neer zullen dalen
met hun gejoel en uitgelaten gehuppel.

¹⁵ Dan zal de *gewone* man gebukt gaan,
de man *van aanzien* vernederd worden,
en de ogen van de hoogmoedigen zullen
neergeslagen zijn.

¹⁶ Maar de HEERE van de legermachten zal
verhoogd worden door het recht,
en de heilige God zal geheiligd worden
door gerechtigheid.

^a Jer. 2:5; Micha 6:3,8 ^b Ps. 80:13 ^c Ps. 80:9 ^d Micha 2:2 ^e Spr. 23:29,30 ^f Amos 6:7

5:7 *goed bestuur* - Letterlijk: recht. 5:7 *bloedbestuur* - Letterlijk: bloedvergieten.

5:9 *persoonlijk* - Letterlijk: in mijn oren. 5:10 Een *bath* is vermoedelijk tussen de 20 en 45

liter. 5:10 Een *homer* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter.

5:10 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. 5:13 *Zijn*
hooggeplaatsten zullen verhonger^a - Letterlijk: en Zijn eer mannen van honger.

5:14 *wagenwijd* - Letterlijk: zonder grens.

¹⁷ ^aEn lammeren zullen er grazen als was het hun weide,
en van de puinhopen van de weldoer-
den zullen vreemdelingen eten.

¹⁸ Wee hun die de ongerechtigheid *naar zich toe* trekken met koorden van valsheid,
en de zonde als *met* dikke wagentouwen,
¹⁹ die zeggen: Laat Hij haast maken,
vaart zetten achter Zijn werk,
zodat we het zien.
Laat het naderen, laat het komen,
het raadsbesluit van de Heilige van Israël,
zodat wij er kennis mee maken.

²⁰ Wee hun die het kwade goed noemen
en het goede kwaad;
die duisternis voorstellen als licht,
en licht als duisternis;
die bitter voorstellen als zoet
en zoet als bitter.

²¹ ^bWee hun die in hun *eigen* oog wijs zijn
en naar hun eigen mening^c verstandig.

²² Wee hun die een held zijn in wijn
drinken
en dappere mannen in het mengen van
sterkedrank,

²³ die de goddelozen in het gelijk stellen
voor een geschenk,
maar de rechtvaardigen hun 'recht
ontnemen.

²⁴ ^dDaarom, zoals een vuurtong stoppels
verteert
en stro door een vlam ineenzinkt,
zo zal hun wortel vermolmd^e zijn,
en hun bloesem opstuiven als stof,
omdat zij de wet van de HEERE van de
legermachten afgewezen hebben
en het woord van de Heilige van Israël
verworpen hebben.

DE UITGESTREKTE HAND VAN DE HEERE

²⁵ Daarom is de toorn van de HEERE tegen
Zijn volk ontbrand.

Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt;
Hij heeft hen geslagen,
zodat de bergen sidderen,
en hun dode lichamen
^eals vuilnis midden op straat liggen.

Bij 'dit alles keert Zijn toorn zich niet af,
en nog is Zijn hand *tegen hen* uitgestrekt.

²⁶ Want Hij zal een banier omhoogheffen
voor de heidenvolken van ver weg.
Van het einde der aarde fluit Hij hen naar
Zich toe;

en zie, daar komen zij, haastig *en* snel!

²⁷ Onder hen zal niemand vermoeid zijn
of struikelen,
niemand zal sluimeren of slapen.
Bij niemand zal de gordel om zijn heupen
losraken

of de riem van zijn schoen breken.

²⁸ Hun pijlen zullen scherp zijn,
al hun bogen gespannen,
de hoeven van hun paarden zullen als
keisteen beschouwd worden,
de wielen van hun *wagens* als een
wervelwind.

²⁹ Hun gebrul zal zijn als *dat* van een
leeuwin,
zij zullen brullen als jonge leeuwen,
zij zullen grommen, hun prooi grijpen en
wegslepen,
en er is niemand die redt.

³⁰ Op die dag zullen zij tegen het volk
grommen
als het grommen van de zee.
Wanneer men naar ^ode aarde kijkt, zie,
duisternis *en* benauwdheid,
en het licht zal door haar rookwolken
verduisterd zijn.

JESAJA IN HET AMBT VAN PROFEET BEVESTIGD

6 In ⁿhet jaar dat koning Uzzia stierf,
zag ik de Heere zitten op een hoge en
verheven troon, en de zomen van Zijn *ge-
waad* vulden de tempel.

² Serafs stonden boven Hem. Ieder had
³zes vleugels: met twee bedekte *ieder* zijn

^a Jes. 14:30 ^b Spr. 3:7; Rom. 12:16 ^c Spr. 17:15; 24:24 ^d Ex. 15:7; Jes. 9:18 ^e Jes. 10:6 ^f Jes. 9:11,16,20;
10:4 ^g Jes. 8:22 ^h 2 Kon. 15:7 ⁱ Openb. 4:8

5:21 *hun eigen mening* - Letterlijk: hun gezichten. 5:24 *vermolmd* - Letterlijk: als het
vermolmdde.

gezicht, met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij.

³ De een riep tot de ander:

³ Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!

⁴ De deurpinnen in de drempels schudden door de stem van hem die riep, en het huis vulde zich met rook.

⁵ Toen zei ik:

Wee mij, want ik verga!
Ik ben immers een man met onreine lippen
en woon te midden van een volk met onreine lippen.
Mijn ogen hebben namelijk de Koning, de HEERE van de legermachten, gezien.

⁶ Maar een van de serafs vloog naar mij toe, en hij had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar had genomen.

⁷ Daarmee raakte hij mijn mond aan en zei:

Zie, deze ^b heeft uw lippen aangeraakt.
Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde verzoend.

⁸ Daarna hoorde ik de stem van de Heere. Hij zei: Wie zal Ik zenden? Wie zal *er* voor Ons gaan? Toen zei ik: Zie, hier ben ik, zend mij.

⁹ Toen zei Hij: Ga en zeg tegen dit volk:

¹ Luister voortdurend, maar u zult *het* niet begrijpen.
Zie voortdurend, maar u zult *het* niet opmerken.

¹⁰ Maak het hart van dit volk vet, en stop hun oren toe, ^c en sluit hun ogen; ^d anders zullen zij met hun ogen zien, en met hun oren horen,

en met hun hart begrijpen en zich bekeren, en zal Hij hen genezen.

¹¹ Toen zei ik: Hoelang, Heere? Hij zei:

Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner *meer* is, en de huizen, zodat er geen mens *meer* is, en het land verworpen is tot een woestijn.

¹² Want de HEERE zal de mensen ver weg doen gaan, en de verlatenheid in ^e het land zal groot zijn.

¹³ Al zal daarin nog een tiende deel *over* zijn, het zal weer verwoest worden. Maar zoals van de eik en de haagheik na het omhakken een stronk overblijft, zal hun stronk een heilig zaad zijn.

JESAJA NAAR ACHAZ GEZONDEN. HET TEKEN VAN IMMANUEL

7 Het gebeurde in de dagen van Achaz, de zoon van Jotham, de zoon van Uz-zia, de koning van Juda, ^a dat Rezin, de koning van Syrië, met Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israël, optrok naar Jeruzalem om er oorlog tegen *te voeren*, maar hij was niet in staat er de overwinning op te behalen.

² Toen het huis van David verteld werd: Syrië is neergestreken op Efraïm, beefde zijn hart en het hart van zijn volk, zoals de bomen in het woud beven voor de wind.

³ En de HEERE zei tegen Jesaja: Ga nu op weg, Achaz tegemoet, u en uw zoon Sjeaz-Jasjub, ^f naar het einde van de waterloop van de bovenvijver, bij de weg naar het Blekersveld.

⁴ Zeg *dan* tegen hem: Beheers uzelf, blijf rustig, wees niet bevreesd, laat uw hart niet week worden voor die twee rokende stukken brandhout, voor de brandende toorn van Rezin en Syrië, en van de zoon van Remalia.

⁵ Syrië heeft immers kwaad tegen u be-

^a Openb. 4:8 ^b Jer. 1:9; Dan. 10:16 ^c Matt. 13:14; Mark. 4:12; Luk. 8:10; Joh. 12:40 Hand. 28:26; Rom. 11:8 ^d Jer. 5:21 ^e 2 Kon. 16:5; 2 Kron. 28:5

^{6:10} stop hun oren toe - Letterlijk: maak hun oren zwaar. ^{6:12} in - Letterlijk: in het midden van. ^{7:3} Sjeaz-Jasjub betekent: een rest zal terugkeren.

raamd, *samen met* Efraïm en de zoon van Remalia, door te zeggen:

⁶ Laten wij oprukken tegen Juda, het in angst laten verkeren, het onder ons verdeelen en de zoon van Tabeal er als koning over aanstellen in het midden van haar.

⁷ Zo zegt de Heere HEERE:

Dat zal niet bestaan en dat zal niet gebeuren!

⁸ Want het hoofd van Syrië is Damascus, en het hoofd van Damascus is Rezin. En binnen vijftien jaar zal Efraïm verpletterd worden *en* niet *meer* als volk bestaan.

⁹ Ondertussen zal Samaria het hoofd van Efraïm zijn en de zoon van Remalia het hoofd van Samaria.

Indien u niet gelooft, voorwaar, u zult geen stand houden.

¹⁰ Opnieuw sprak de HEERE tegen Achaz:

¹¹ Vraag voor uzelf een teken van de HEERE, uw God, vraag het beneden in de diepte of boven in de hoogte.

¹² Maar Achaz zei: Ik zal *het* niet vragen en de HEERE niet op de proef stellen.

¹³ Toen zei hij: Luister toch, huis van David, is het u niet genoeg mensen te vermoeien, dat u ook mijn God vermoeit?

¹⁴ Daarom zal de Heere Zelf u een teken geven: ^aZie, de maagd zal zwanger worden. Zij zal een Zoon baren en Hem de naam Immanuel^b geven.

¹⁵ Boter en honing zal Hij eten, totdat Hij in staat is het kwade te verwerpen en het goede te kiezen.

¹⁶ Voorzeker, voordat de jongen in staat is het kwade te verwerpen en het goede te kiezen, zal het land verlaten zijn, namelijk *het land* van de twee koningen voor wie u in angst verkeert.

¹⁷ De HEERE zal over u, over uw volk en over het huis van uw vader dagen doen komen zoals er niet gekomen zijn vanaf de dag dat Efraïm zich van Juda afscheidde, namelijk *de heerschappij* van de koning van Assyrië!

¹⁸ Op die dag zal het gebeuren dat de HEERE de vliegen naar Zich toe zal fluiten die zich aan het einde van de rivieren van Egypte bevinden, en de bijen die in het land van Assyrië zijn.

¹⁹ Ze zullen komen en allemaal neerstrijken in de dalen tussen de steile rotswanden, in de kloven van de rotsen, op alle doornstruiken en op alle drinkplaatsen.

²⁰ Op die dag zal de Heere met een scheermes, ingehuurd aan de overzijde van de rivier *de Eufraat, namelijk* de koning van Assyrië, het hoofd- en het schaamhaar^a afscheren; en het zal ook de baard wegnemen.

²¹ Op die dag zal het gebeuren dat een man een jonge koe van de runderen en twee schapen zal houden. ²² En het zal gebeuren dat hij van de veelheid aan melk die zij geven, boter zal eten; ja, boter en honing zal ieder eten die in het midden van het land is overgebleven.

²³ Ook zal het op die dag gebeuren dat elke plaats die daar was *met* duizend wijnstokken, *ter waarde* van duizend zilverstukken, zal dienen ^bvoor dorens en distels.

²⁴ *Alleen* met pijl en boog zal men daar kunnen komen, want heel het land zal *vol* dorens en distels zijn.

²⁵ Ook al de *wijn*bergen, die met de schoffel geschoffeld worden, daar zal geen *mens* komen, *uit* vrees voor dorens en distels. Het zal echter *alleen nog* kunnen dienen om runderen in te drijven

^a Matt. 1:23; Luk. 1:31 ^b Lev. 26:22

7:14 Immanuel betekent: God met ons. **7:20 het schaamhaar** - Letterlijk: het haar van de voeten.

of om het door kleinvee te laten
vertrappen.

GERICHT OVER SYRIË EN ISRAËL

8 Verder zei de HEERE tegen mij: Neem u een groot schrijfbord en schrijf daarop, voor iedereen leesbaar: * Maher Sjalal Chasj Baz.*

² Toen nam ik voor mijzelf betrouwbare getuigen: Uria, de priester, en Zacharia, de zoon van Jeberechja.

³ Ik was tot de profetes genaderd, zij werd zwanger en baarde een zoon. Toen zei de HEERE tegen mij: Geef hem de naam Maher Sjalal Chasj Baz.

⁴ Want voordat het jongetje papa of mama zal kunnen roepen, zal men het vermogen van Damascus en de buit van Samaria vóór de koning van Assyrië dragen.

⁵ De HEERE sprak opnieuw tot mij:

⁶ Omdat dit volk versmaadt de zacht stromende wateren van Siloah, en er vreugde is bij Rezin en de zoon van Remalia,

⁷ daarom, zie, doet de Heere over hen opkomen de machtige, geweldige wateren van de rivier *de Eufraat*,

namelijk de koning van Assyrië met al zijn luister.

Deze zal buiten al zijn stroombeddingen treden,

en over al zijn oevers heenstromen.

⁸ Hij dringt door tot in Juda, overspoelt het, trekt er doorheen, hij reikt tot aan de hals, en zijn uitgebreide vleugels zullen de volle breedte van Uw land innemen, Immanuel!

⁹ Volken, loop te hoop, en word verpletterd!

En neem ter ore, allen die in verre landen zijn,

omgord u en word verpletterd;

omgord u en word verpletterd!

¹⁰ Beraam een plan – het zal verijdeld worden!

Spreek een woord – het zal niet tot stand komen!

Want God is met ons.

¹¹ Immers, zo heeft de HEERE tegen mij gezegd, toen *Zijn* hand mij te sterk werd en Hij mij onderwees *dat ik* niet in de weg van dit volk moest gaan:

¹² U mag geen samenzwering noemen alles wat dit volk een samenzwering noemt;

en waar zij voor bevreesd zijn, *daarvoor* mag u niet bevreesd zijn en niet schrikken.

¹³ De HEERE van de legermachten, Hem moet u heilig achten;

Hij is uw vrees en Hij is uw verschrikking.

¹⁴ Hij zal tot een heiligdom voor u zijn,

¹⁵ tot een steen des aanstoots, en tot een rots waarover men struikelt voor de beide huizen van Israël, tot een strik en een val voor de inwoners van Jeruzalem.

¹⁶ Velen onder hen zullen struikelen, vallen ¹⁷ en gebroken worden, verstrikt raken en gevangen worden.

¹⁸ Bind het getuigenis toe! Verzegel de wet onder Mijn leerlingen!

¹⁹ Ik zal de HEERE verwachten, Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jakob; op Hem zal ik hopen.

²⁰ Zie, ik en de kinderen die de HEERE mij gegeven heeft, dienen tot tekenen en wonderen in Israël, afkomstig van de HEERE van de legermachten, Die op de berg Sion woont.

²¹ Wanneer zij dan tegen u zeggen: Raadpleeg de geesten van doden, en waarzeggers met hun gelispel en geprevel – *zeg dan*: Moet een volk zijn God niet raadplegen? ²² *Moet men* voor de levenden de doden *raadplegen*?

²³ *Terug* naar de wet en het getuigenis! Als

¹ Jes. 28:16; Luk. 2:34; Rom. 9:33; 1 Petr. 2:7 ² Matt. 21:44; Luk. 20:18 ³ Hebr. 2:13 ⁴ Deut. 18:11 8:1 voor iedereen leesbaar - Letterlijk: met een griffel van een sterveling. 8:1 Maher Sjalal Chasj Baz betekent: Snelroof Vlugges Buit.

zij niet overeenkomstig dit woord spreken, zal er voor hen geen dageraad zijn.

²¹ Men zal er terneergedrukt en hongerig rondtrekken. Wanneer het gebeurt dat men hongerlijdt, zal men uitbarsten in woede, en zijn koning en zijn God vervloeken. Of men de blik *nu* naar boven richt, ²² of naar de aarde kijkt, zie, er zal benauwdheid en duisternis zijn, angstaanjagende donkerheid. En men zal voortgedreven worden, het donker in.

DE GEBOORTE VAN DE MESSIAS

²³ Voorzeker, er zal geen donkerheid blijven voor *het land* waarin benauwdheid is.

Zoals Hij in vroeger tijd minachting heeft gebracht over het land van Zebulon en over het land van Naftali, zo zal Hij in later *tijd* eer bewijzen aan de Weg van de zee, de overkant van de Jordaan, het ²⁴ Galilea waar de heidenvolken wonen.

9 Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien.

Zij die wonen in het land van de schaduw van de dood,

over hen zal een licht schijnen.

² U hebt dit volk talrijk gemaakt; hebt U niet de blijdschap groot gemaakt? Zij zullen blij zijn voor Uw aangezicht, zoals men zich verblijdt bij de oogst, zoals men zich verheugt wanneer men de buit verdeelt.

³ Want het juk van hun last, de stok op hun schouders, en de knuppel van hun slavendrijver hebt U verbroken ⁴ als eens op

Midiansdag.
⁴ Ja, elke laars, stampend met gedreun, *iedere soldatenmantel*, gewenteld in bloed, zal verbrand worden, voedsel voor het vuur.

⁵ Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven,

en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam 'Wonderlijk, ⁹Raadman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.

⁶ Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De ⁷ na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

DE TOORN VAN GOD OVER MANASSE EN EFRÄÏM

⁷ De Heere heeft een woord gezonden in Jakob, en het is gevallen in Israël.

⁸ En heel dit volk zal het weten, Efraïm en de inwoners van Samaria, die in hoogmoed en in trots ⁹ zeggen:

⁹ Bakstenen muren zijn gevallen, maar wij zullen ze weer opbouwen met gehouwen stenen.

Wilde vijgenbomen zijn geveld, wij zullen er ceders voor in de plaats zetten.

¹⁰ Want de HEERE zal de tegenstanders van Rezin tegen hem opzetten en Hij zal zijn vijanden ophitsen:

¹¹ de Syriërs vanuit het oosten en de Filistijnen vanuit het westen, zodat zij Israël verslinden met heel *hun* mond.

¹² Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand *tegen hen* uitgestrekt.

¹³ Want het volk bekeert zich niet tot Hem Die het slaat, en de HEERE van de legermachten zoeken zij niet.

⁹ Jes. 5:30 ¹⁰ Matt. 4:15 ¹¹ Matt. 4:15,16; Efez. 5:14 ¹² Richt. 7:22; Jes. 10:26 ¹³ Jes. 22:22; Luk. 2:10,11; Joh. 4:10 ¹⁴ Richt. 13:18 ¹⁵ Jes. 11:2; Jer. 23:6 ¹⁶ 2 Kon. 19:31; Jes. 37:32 ¹⁷ Jes. 5:25; 10:4
9:8 *trots* - Letterlijk: grootheid van hart.

¹³ Daarom zal de HEERE van Israël kop en staart, palmtak en riet, op één dag afsnijden.

¹⁴ De oudste en aanzienlijke: zij zijn de kop, en de leugen onderwijzende profeet: hij is de staart.

¹⁵ Want de leiders van dit volk zijn misleiders: wie door hen worden geleid, worden in verwarring gebracht.

¹⁶ Daarom zal de Heere Zich niet verblijden over hun jongemannen, en zal Hij Zich niet ontfermen over hun wezen en hun weduwen, want zij zijn allen ^a huichelaars en kwaaddoeners en elke mond spreekt dwaasheid.

Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand *tegen hen* uitgestrekt.

¹⁷ Want ^b de goddeloosheid brandt als vuur; verteert dorens en distels, steekt het struikgewas in het woud aan, en ze gaan op in een wolk van rook.

¹⁸ Door de vervolgenheid van de HEERE van de legermachten zal het land zwartgeblakerd worden en het volk zal als voedsel worden voor het vuur.

De een zal de ander niet sparen.

¹⁹ Hapt men naar rechts, toch lijdt men honger; eet men naar links, toch wordt men niet verzadigd.

Eenieder zal het vlees van zijn *eigen* arm eten:

²⁰ Manasse van Efraïm, Efraïm van Manasse; en die samen zijn tegen Juda.

Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand *tegen hen* uitgestrekt.

10 Wee hun die verordeningen van onrecht instellen, en de schrijvers die onheil voorschrijven ² om de armen van *hun* recht weg te duwen,

en de ellendigen van Mijn volk van het recht te beroven, zodat weduwen hun buit worden, en zij wezen uitplunderen.

³ Maar wat zult u doen op de dag van de vergelding, bij de verwoesting *die* er vanuit de verte aankomt?

Naar wie zult u vluchten om hulp en waar zult u uw rijkdom laten?

⁴ Er blijft niets over dan zich onder de gevangenen neer te bukken en onder de gedoden te vallen!

Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand *tegen hen* uitgestrekt.

AANKONDIGING VAN DE ONDERGANG VAN ASSYRIË

⁵ ^c Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap is een stok in hun hand.

⁶ Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verolgen ben, ^d zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen ^e als slijk op straat.

⁷ Maar zelf meent hij het zo niet, en *diep* in zijn hart denkt hij zo niet.

Want *het leeft* in zijn hart om weg te vagen

en de volken uit te roeien – niet weinige!

⁸ Want hij zegt:

Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen?

⁹ Is het Kalno niet *vergaan* als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?

¹⁰ Zoals mijn hand wist te vinden de koninkrijken van de afgoden, hoewel hun beelden *die* van Jeruzalem en *die* van Samaria overtroffen;

¹¹ zoals ik gedaan heb met Samaria en zijn afgoden – zou ik zo niet doen met Jeruzalem en zijn afgodsbeelden?

¹² Het zal gebeuren, zodra de Heere heel Zijn werk op de berg Sion en in Jeruzalem

^a Jes. 10:6 ^b Jes. 5:24; 24:6 ^c Jes. 36:1; Jer. 25:9; Ezech. 21:9 ^d Jes. 5:25

10:6 *waarop Ik verolgen ben* - Letterlijk: van Mijn verolgenheid.

voltooid heeft, dat Ik de vrucht van de trots^a van de koning van Assyrië en de glans van zijn hooghartige oogopslag^a zal vergelden.

¹³ Niemand hij zegt:

Door de kracht van mijn hand heb ik *dit* gedaan,

en door mijn wijsheid, want ik ben verstandig.

Ik heb de grenzen tussen de volken weggenomen,

hun voorraden uitgeplunderd,

en als een machtige de *hooggezeten*en neergehaald.

¹⁴ Mijn hand vond, als was het een vogelnest,

het vermogen van de volken.

En zoals men verlaten eieren bijeenraapt, raapte ik de hele wereld bijeen.

Niemand was er die *zijn* vleugel verroerde,

die *zijn* snavel opende of die *ook maar* piepte.

¹⁵ Zou een bijl zich beroemen tegen wie ermee hakt,

of een zaag zich verheffen tegen wie hem trekt?

Alsof een staf regeert over wie hem hanteert,

alsof een stok opheft wie geen stuk hout is.

¹⁶ Daarom zal de Heere, de HEERE van de legermachten,

zijn welgedane vorsten doen uitteren.*

Onder zijn rijkdom^a zal Hij een brand laten woeden,

als een brand van *verzengend* vuur.

¹⁷ Want het Licht van Israël zal worden tot een vuur,

zijn Heilige tot een vlam,

en die zal zijn distels en zijn dorens verbranden en verteren, in één dag.

¹⁸ Hij zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden

vernietigen met *alles* wat *daar* leeft.*

En hij zal zijn als een wegwijnende zieke.

¹⁹ En het overblijfsel van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn,

een jongen zou *het aantal* kunnen opschrijven.

EEN REST WORDT BEHOUDEN

²⁰ Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw.

²¹ *Dat* overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God.

²² Want, Israël, ^aal is uw volk als het zand van de zee, *toch* zal *maar* een overblijfsel daarvan terugkeren; *tot* verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.

²³ Ja, ^ceen *vernietigend* einde – en dat is vast besloten – gaat de Heere, de HEERE van de legermachten, in het midden van heel het land ten uitvoer brengen.

²⁴ Daarom, zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Wees niet bevreesd, Mijn volk dat in Sion woont, voor Assyrië, wanneer het u met de staf zal slaan of zijn stok tegen u zal opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.*

²⁵ Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn *zich richten* op hún vernietiging.

²⁶ Dan zal de HEERE van de legermachten over hem de gesel zwaaien, zoals *eens* Midian is geslagen bij de rots Oreb. ^eZijn staf zal over de zee zijn en Hij zal hem opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

²⁷ Op die dag zal het gebeuren

dat zijn last van uw schouder zal afglijden

en zijn juk van uw hals; en *dat* juk zal te gronde gericht worden

^a Jes. 24:6 ^b Rom. 9:27,28 ^c Jes. 28:22 ^d Ex. 14

10:12 *trots* - Letterlijk: de grootheid van hart. **10:12** *zijn hooghartige oogopslag* - Letterlijk: de hoogte van zijn ogen. **10:16** *zijn welgedane vorsten doen uitteren* - Letterlijk: een uittering zenden onder zijn welgedanen. **10:18** *met alles wat daar leeft* - Letterlijk: van de ziel tot het vlees. **10:24** *zoals Hij eens bij Egypte deed* - Letterlijk: in de weg van Egypte; zie ook vers 26.

omwille van de Gezalfde.

²⁸ Hij komt naar Ajath,
trekt Migron door;
te Michmas legt hij zijn uitrusting af.

²⁹ Dan trekken zij de bergpas door:
Geba is ons nachtkwartier!
Rama beeft;
Gibea, *de stad* van Saul, slaat op de vlucht.

³⁰ Gil het uit, * dochter van Gallim!
Laïs, sla er acht op!

Arm Anathoth!
³¹ Madmena vlucht,
de inwoners van Gebim brengen zich in veiligheid.

³² Vandaag nog staat hij in Nob
en zwaait met zijn vuist tegen de berg
van de dochter van Sion,
de heuvel van Jeruzalem.

³³ Zie, de Heere, de HEERE van de legermachten,
zal met geweld de takken afhouden;
de statige *woudreuzen* zullen worden omgehakt,
en de hoge *bomen* neergeworpen.

³⁴ Hij zal het struikgewas in het woud
wegkappen met het ijzer,
en de Libanon zal vallen door de Machtige.

DE MESSIAS EN ZIJN VREDERIJK

11 Want *er zal een Twijgje opgroeien
uit de *afgehouden* stronk van Isaï,
en een Loot uit zijn wortels zal vrucht
voortbrengen.

² Op Hem zal de Geest van de HEERE
rusten:

de Geest van wijsheid en inzicht,
³ de Geest van raad en sterkte,
de Geest van de kennis en de vreze des
HEEREN.

³ Zijn ruiken zal zijn in de vreze des
HEEREN.

Hij zal niet oordelen naar wat Zijn ogen
zien
en Hij zal niet vonnissen naar wat Zijn
oren horen.

⁴ Hij zal de armen recht doen in
gerechtigheid
en de zachtmoedigen van het land zal Hij
met rechtvaardigheid vonnissen.

Maar Hij zal de aarde slaan met de roede
van Zijn mond
en met de adem van Zijn lippen zal Hij de
goddeloze doden.

⁵ Want gerechtigheid zal de gordel om
Zijn heupen zijn,
en de waarheid de gordel om Zijn middel.

⁶ Een wolf zal bij een lam verblijven,
een luipaard bij een geitenbok
neerliggen,
een kalf, een jonge leeuw en gemest vee
zullen bij elkaar zijn,
een kleine jongen zal ze drijven.

⁷ Koe en berin zullen *samen* weiden,
hun jongen zullen bij elkaar neerliggen.
Een leeuw zal stro eten als het rund.

⁸ Een zuigeling zal zich vermaken bij het
hol van een adder,
en in het nest van een gifslang
zal een peuter zijn hand steken.

⁹ Men zal nergens kwaad doen of verderf
aanrichten
op heel Mijn heilige berg,
want de aarde zal vol zijn van de kennis
van de HEERE,
zoals het water *de bodem* van de zee
bedekt.

¹⁰ Want op die dag zal de *Wortel van Isaï
er zijn,

Die zal staan als banier voor de volken.
Naar Hém zullen de heidenvolken
vragen.

Zijn rustplaats zal heerlijk zijn.

HERSTEL VAN ISRAËL

¹¹ En het zal op die dag gebeuren
dat de Heere opnieuw, voor de tweede
keer, met Zijn hand
het overblijfsel van Zijn volk zal
verwerven,
dat overgebleven zal zijn in Assyrië en in
Egypte,
in Pathros, Cusj, Elam,

⁴ Jes. 4:2; Hand. 13:22,23 ⁵ Jes. 9:5 ⁶ Jes. 65:25; Hos. 2:17 ⁷ Rom. 15:12

10:30 *Gil het uit* - Letterlijk: Laat uw stem hinnen. 10:32 *zijn vuist* - Letterlijk: zijn hand.

10:33 *statige woudreuzen* - Letterlijk: hogen van hoogte.

en in Sinear, Hamath en op de eilanden in de zee.

¹² Hij zal een banier omhoogheffen onder de heidenvolken
en Hij zal de verdrevenen van Israël verzamelen
en hen die vanuit Juda overal verspreid zijn, bijeenbrengen
van de vier hoeken van de aarde.

¹³ Dan zal de afgunst van Efraïm verdwijnen,
en wie Juda in het nauw drijven, zullen uitgeroeid worden.

Efraïm zal niet *langer* jaloers zijn op Juda,
en Juda zal Efraïm niet *meer* in het nauw drijven.

¹⁴ Zij zullen op de schouder van de Filistijnen neerstrijken in het westen,
samen zullen zij de mensen van het oosten uitplunderen.

Zij zullen hun hand uitstrekken tegen Edom en Moab,
en de Ammonieten zullen hun gehoorzaam zijn.

¹⁵ Dan zal de HEERE de inham van de zee van Egypte met de ban slaan,
en Hij zal Zijn hand opheffen tegen de rivier *de Eufraat* door Zijn sterke wind.
Hij zal haar uiteenslaan in zeven stromen,
en maken dat men er met *zijn* schoenen doorheen kan gaan.

¹⁶ Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk,
die overgebleven zal zijn in Assyrië,
zoals het met Israël gebeurde
op de dag dat het wegtrok ^auit het land Egypte.

DANKLIED VAN DE VERLOSTEN

12 Op die dag zult u zeggen:
Ik dank U, HEERE, dat U toornig op mij geweest bent,
maar Uw toorn is afgekeerd en U troost mij.

² Zie, God is mijn heil,
ik zal vertrouwen en geen angst hebben,
want mijn kracht en psalm is de HEERE
HEERE,
en Hij is mij tot heil geworden.

³ U zult met vreugde ^bwater scheppen
uit de bronnen van het heil.

⁴ Op die dag zult u zeggen:
Dank de HEERE, roep Zijn Naam aan,
maak Zijn daden bekend onder de volken,

^croep in herinnering dat Zijn Naam
hoogverheven is.

⁵ Zing psalmen voor de HEERE, want Hij heeft zeer grote dingen gedaan.
Laat dit bekend worden over heel de aarde!

⁶ Juich en zing vrolijk, inwoonster van Sion,
want groot in uw midden is de Heilige van Israël.

DE ONDERGANG VAN BABEL

13 De last* over Babel, die Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft.

² Hef op een kale berg een banier omhoog,
verhef uw stem tegen hen,
wenk met de hand, zodat zij binnentrekken
door de poorten van de edelen.

³ Ik heb opdracht gegeven
aan Mijn geheiligden;
ook heb Ik Mijn helden opgeroepen om
Mijn toorn *uit te voeren*
– zij die uitgelaten zijn over Mijn majesteit.

⁴ Hoor, rumoer op de bergen,
als van veel volk.
Hoor, gedruis van koninkrijken,
van verzamelde heidenvolken;
de HEERE van de legersmonstert de krijgsmacht.

⁵ Zij komen eraan, uit een ver land,
van het einde van de hemel:
de HEERE en de instrumenten van Zijn gramschap,
om heel het land te gronde te richten.

⁶ Weeklaag, want de dag van de HEERE is nabij;
als een verwoesting van de Almachtige komt hij.

⁷ Daarom zullen alle handen slap worden

* Ex. 14:29 ^a Joh. 7:37,38 ^c Joh. 17:1,4,6,26

13:1 *De last* - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

en elk hart van stervelingen zal wegsmelten.

⁸ En zij zullen verschrikt worden, smarten en weeën zullen hen aangrijpen, zij zullen ineenkrimpen als een barende vrouw.

Verbijsterd zullen zij elkaar aanstaren, hun gezichten zullen vlammen.*

⁹ Zie, de dag van de HEERE komt, meedogenloos, met verbolgenheid en brandende toorn, om van het land een woestenij te maken en zijn zondaars eruit weg te vagen.

¹⁰ Ja, de sterren aan de hemel en hun sterrenbeelden zullen hun licht niet laten schijnen,

¹¹ de zon zal verduisterd worden wanneer zij opkomt, en de maan zal haar licht niet laten schijnen.

¹² Ik zal de wereld haar slechtheid vergelden, en de goddelozen hun ongerechtigheid. Ik zal de trots van de hoogmoedigen doen ophouden, en de hooghartigheid van de geweldplegers zal Ik vernederen.

¹³ Ik zal stervelingen schaarser maken dan zuiver goud en mensen *zeldzamer* dan het fijne goud van Ofir.

¹⁴ Daarom zal Ik de hemel doen sidderen, en de aarde zal lostrillen van haar plaats om de verbolgenheid van de HEERE van de legerschappen, en om de dag van Zijn brandende toorn.

¹⁵ Iedereen zal zijn als een opgejaagde gazelle, als schapen die niemand bijeenbrengt. Iedereen zal zich wenden naar zijn *eigen* volk, en iedereen zal vluchten naar zijn *eigen* land.

¹⁶ Ieder die aangetroffen wordt, zal worden neergestoken, en ieder die gegrepen wordt, zal vallen door het zwaard.

¹⁷ Hun kleine kinderen zullen verpletterd worden voor hun ogen, hun huizen geplunderd en hun vrouwen verkracht.

¹⁸ Zie, Ik zal de Meden tegen hen opzetten, die zilver niet achten en op goud niet belust zijn.

¹⁹ Maar *hun* bogen zullen jongens verpletteren, zij zullen geen medelijden hebben met de vrucht van de buik, hun oog zal geen kind ontzien.

²⁰ Babel, het sieraad van de koninkrijken, de luister en de trots van de Chaldeeën, zal zijn ²¹ als toen God ondersteboven keerde

Sodom en Gomorra.

²² Niemand zal er verblijven, nooit *meer*, en niemand, van generatie op generatie, zal er wonen.

Geen Arabier zal daar zijn tent opzetten, en geen herder zal daar neerstrijken.

²³ Maar wilde woestindieren zullen daar neerliggen.

Hun huizen zullen vol zitten met huilende uilen;

struisvogels zullen er wonen en bokachtigen zullen er rondspringen.

²⁴ Hyena's zullen janken in zijn *verlaten* burchten,

en jakhalzen in zijn paleizen van verlustiging.

Zijn tijd om te komen is nabij, en zijn dagen zullen niet worden uitgesteld.

DE VERLOSSING UIT BABEL

14 Want de HEERE zal Zich over Jakob ontfemen en Hij zal Israël nog verkiezen. Hij zal hen neerzetten op hun *eigen* grond. De vreemdeling zal zich bij hen aansluiten en zich bij het huis van Jakob voegen.

² De volken zullen hen nemen en naar hun woonplaats brengen. Het huis van Israël zal hen in erfelijk bezit nemen als slaven en slavinnen in het land van de HEERE. Zo

* Ezech. 32:7; Joël 2:31; 3:15; Matt. 24:29; Mark. 13:24; Luk. 21:25 ² Gen. 19:25; Jes. 1:9; Jer. 49:18; 50:40

13:8 *hun gezichten zullen vlammen* - Letterlijk: hun gezichten vlamende gezichten.

zullen zij gevangenhouden wie hen gevangenhielden en heersen over hun onderdrukkers.

³ En het zal geschieden op de dag waarop de HEERE u rust zal geven van uw smart, uw onrust en ^a de harde slavenarbeid die men u heeft doen verrichten,

⁴ dat u dit spotlied zult aanheffen op de koning van Babel, en u zult zeggen:

Hoe houdt de onderdrukker op; opgehouden is de onderdrukking!

⁵ De HEERE heeft de stok van de

goddelozen gebroken, de staf van de heersers,

⁶ die volken sloeg in verbolgenheid

met slagen zonder ophouden,

die in toorn over de heidenvolken

heerste

met een vervolging zonder inhouding.

⁷ Nu komt heel de aarde tot rust en stilte.

Men breekt uit in gejuich.

⁸ Zelfs de cipressen verblijden zich over u.

De ceders van de Libanon zeggen:

Sinds u daar gevelde ligt, klimt niemand

omhoog

om ons om te hakken.

⁹ Het rijk van de dood beneden raakte om u in beroering,

om u tegemoet te gaan, wanneer u zou komen.

Het schudt ter wille van u de gestorvenen wakker,

al de leiders* van de aarde.

Het laat van hun tronen opstaan

al de koningen van de volken.

¹⁰ Zij zullen allemaal het woord nemen

en zeggen tegen u:

Ook u bent nu zo zwak geworden als wij,

u bent aan ons gelijk geworden!

¹¹ Uw trots ligt neergeworpen in het graf,

met de klank van uw luiten.

Onder u is een bed van maden gespreid,

en wormen zijn uw deken.

¹² Hoe bent u uit de hemel gevallen,

morgenster, zoon van de dageraad!

U ligt gevelde op de aarde,

overwinnaar over de heidenvolken!

¹³ En ú zei in uw hart:

Ik zal opstijgen naar de hemel;

tot boven Gods sterren

zal ik mijn troon verheffen,

ik zal zetelen op de berg van de

ontmoeting

aan ^b de noordzijde.

¹⁴ Ik zal opstijgen boven de

wolkenhoogten,

ik zal mij gelijkstellen met de

Allerhoogste.

¹⁵ Echter, u bent in het rijk van de dood

neergestort,

in het diepst van de kuil!

¹⁶ Wie u zien, kijken u aan

en letten op u:

Is dit nu die man die de aarde deed

sidderen,

die koninkrijken deed beven,

¹⁷ die van de wereld een woestijn maakte,

haar steden met de grond gelijkmaakte,

zijn gevangenen niet losliet om naar huis

te gaan?

¹⁸ Alle koningen van de heidenvolken,

allen rusten zij in ere,

ieder in zijn huis.

¹⁹ Maar ú bent weggegooid, ver van uw

graf,

als een veraschuilde loot

bedolven onder gedoden, die met het

zwaard zijn doorstoken

en neergedaald in een steengroeve;

u bent als een lijk dat is vertrappt.

²⁰ U zult in het graf niet met hen verenigd

worden,

want u hebt uw land te gronde gericht

en uw volk gedood.

Voor eeuwig zal niet meer genoemd

worden

het 'nageslacht van de kwaaddoeners.

²¹ Maak de slachtbank voor zijn kinderen

gereed

^a vanwege de ongerechtigheid van hun

vaders,

zodat zij niet meer opstaan, de aarde in

bezit nemen

^a Deut. 28:48 ^b Ps. 48:3 ^c Job 18:19; Ps. 21:11; 37:28; 109:13 ^d Ex. 20:5; Matt. 23:25

14:4 de onderdrukking - Volgens een van de Dode-Zeerollen en de Septuaginta; sv: de goudene. 14:9 de leiders - Letterlijk: de bokken; vergelijk Jer. 50:8.

en het wereldoppervlak vullen met steden.

²² Zo zal Ik tegen hen opstaan, spreekt de HEERE van de legermachten. Ik zal van Babel naam en overblijfsel uitroeien,

²³ zoön en kleinzoon, spreekt de HEERE.

²³ Ik zal het maken ^b tot een bezit voor nachtuilen en tot waterpoelen; Ik zal het wegvagen met de veger van het verderf, spreekt de HEERE van de legermachten.

PROFETIE OVER ASSYRIË

²⁴ De HEERE van de legermachten heeft gezwoeren: Voorwaar, zoals Ik *het* Mij voorgenomen heb, zo zal het gebeuren, en zoals Ik *het* besloten heb, zal het tot stand komen.

²⁵ Ik zal Assyrië verbreken in Mijn land, en op Mijn bergen zal Ik het vertrappen. Dan zal zijn juk van hen afglijden, en zijn last zal van hun schouder afglijden.

²⁶ Dit is het raadsbesluit dat genomen is over heel het land.

En dit is de hand die uitgestrekt is tegen alle volken.

²⁷ Want de HEERE van de legermachten heeft *het* besloten, ^c wie zou het dan verijdelen?

En ^d Zijn hand is uitgestrekt, wie zou die dan afwenden?

PROFETIE OVER DE FILISTIJNEN

²⁸ ^e In het jaar dat koning Achaz stierf, kwam deze last.

²⁹ Verblijd u niet, heel Filistea, want de staf die u sloeg, is wel gebroken, maar uit de wortel van de slang zal een gifslang voortkomen, en haar vrucht zal een vurige, vliegende draak zijn.

³⁰ Dan weiden de eerstgeborenen van de geringen, en de armen zullen onbezorgd neerliggen; maar uw wortel zal Ik van honger laten sterven en uw overblijfsel zal *die gifslang* doden. ³¹ Weeklaag, poort! Schreeuw het uit, stad! Wegsmelten van *angst* moet u, heel Filistea!

Want uit het noorden komt een rookwolk; en in zijn gelederen blijft niemand achter.

³² Wat zal men dan de gezanten van het volk antwoorden?

Dit: De HEERE heeft Sion gegrondvest; en in haar vinden de ellendigen van Zijn volk een toevlucht.

PROFETIE OVER MOAB

15 ^f De last over Moab.

Voorzeker, in de nacht is het verwoest, Ar-Moab is uitgeroeid!

Voorzeker, in de nacht is het verwoest, Kir-Moab is uitgeroeid!

² Men gaat op naar Baïth en Dibon, naar de hoogten om te wenen.

Over Nebo en over Medeba zal Moab weeklagen.

³ Alle hoofden zijn kaalgeschoren,^g elke baard is afgesneden.

³ Op zijn straten zijn zij met een rouwgewaad omgord.

Op hun daken en op hun pleinen is het een en al weekklaag, ze dalen in tranen af.

⁴ Zowel Hesbon als Eleale schreeuwt het uit, hun stem wordt gehoord tot in Jahaz toe. Daarom slaan de gewapende mannen van Moab alarm, zijn ziel siddert in hem.

⁵ – Mijn hart schreeuwt het uit om Moab – Zijn vluchtelingen zijn al bij Zoar, Eglath Selisia.^h

^a Job 18:19; Ps. 21:11; 37:28 ^b Jes. 34:11; Zef. 2:14 ^c 2 Kron. 20:6; Job 9:12; Spr. 21:30 ^d Dan. 4:35

^e 2 Kon. 16:20 ^f Jer. 48:1; Ezech. 25:9; Amos 2:1 ^g Jer. 48:37; Ezech. 7:18

15:2 *Alle hoofden zijn kaalgeschoren* - Letterlijk: Op alle hoofden is kaalheid. 15:5 *Eglath Selisia* - Of: Driejarige Koe.

Ja, de weg omhoog naar Luhith
gaan zij op met geweën.
Ja, op de weg naar Horonaïm
heffen zij een noodgeschrei aan.

⁶ Voorzeker, de wateren van Nimrim
worden een woestijn,
want het gras is verdord, de grasscheut-
jes zijn vergaan,
groen is er niet *meer*.

⁷ Daarom zullen zij de overvloed van wat
zij hebben vergaard en gespaard,
over de Wilgenbeek brengen.

⁸ Voorzeker, het geschreeuw doorkruist
het gebied van Moab,
zijn gejammer tot Eglaiïm toe,
zijn gejammer tot Beër-Elim toe.

⁹ Voorzeker, de wateren van Dimon zijn
vol bloed.

Ja, Ik zal over Dimon nog meer
teweegbrengen:
een leeuw over de ontkomenen van
Moab,
en over het overblijfsel van het land.

MOAB IN ELLENDE

16 Stuur lammeren
voor de heerser van het land,
van Sela door de woestijn
naar de berg van de dochter van Sion.

² Anders zal het gebeuren dat de dochters
van Moab

bij de doorwaadbare plaatsen van de
Arnon zijn,
net als vluchtende vogels,
een opgejaagd nest.

³ Schaf raad,
neem een beslissing.
Maak op het middaguur
uw schaduw als de nacht,
verberg de verdrevenen,
verraad geen vluchteling.

⁴ Laat onder u
Mijn verdrevenen verblijven, Moab;
wees voor hen een schuilplaats
tegen de verwoester.
Als de onderdrukker omgekomen is,

als het gedaan is met de verwoesting,
als de vertrappers weggevaagd zijn van
de aarde,

⁵ dan zal er een troon gevestigd worden
in goedertierenheid.

Daarop zal blijvend iemand zitten
⁶ in de tent van David,
Die oordeelt en recht zoekt,
Die snel⁷ gerechtigheid brengt.

⁸ Wij⁹ hebben gehoord van de trots van
Moab,
dat zeer hoogmoedig is,
van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn
overmoed;

zijn holle praat is niet gepast!

⁷ Daarom zal Moab over Moab

‘weeklagen,
allen zullen zij weeklagen.

Aan de rozijnenkoeken van Kir-Hareseth
zult u *zuchtend* terugdenken, volkomen
verslagen.

⁸ Want de velden van Hesbon zijn
verkommerd,
de wijnstok van Sibma.
De heersers van de heidenvolken
hebben zijn edele druivenplanten
platgeslagen.

Zij reikten tot Jaëzer,
zij verdwaalden *in* de woestijn.

⁹ Zijn ranken verspreidden zich
en hingen tot over de zee.

¹⁰ Daarom zal ik bij het wenen over Jaëzer
de wijnstok van Sibma bewenen.

Ik maak u doornat met mijn tranen,
Hesbon en Eleale,
want over uw zomervruchten en over uw
oogst

is de vreugderoep *wegge* gevallen.

¹¹ Zo zijn blijdschap en vreugde
weggenomen van het vruchtbare veld,
en in de wijngaarden wordt niet *meer*
gezongen, geen juichkreet *meer*
geslaakt.

De *druiventreder* perst geen wijn meer in
de perskuipen.

Ik heb de vreugderoep doen ophouden.

⁶ Jes. 9:6; Dan. 7:14,27; Micha 4:7; Luk. 1:33 ⁷ Jer. 48:29,30 ⁸ Jer. 48:20 ⁹ Jer. 48:32,33
16:5 *snel* - Letterlijk: vaardig.

¹¹ Daarom klagen mijn ingewanden om Moab als een harp, en mijn binnenste om Kir-Heres.

¹² En gebeurt het dat Moab verschijnt en zich op de hoogte vermoet en naar zijn heilgdom komt om te bidden,

dan zal het ^aniets bereiken.

¹³ Dit is het woord dat de HEERE destijds over Moab gesproken heeft.

¹⁴ Maar nu spreekt de HEERE: Binnen drie jaar, *gerekend* naar de jaren van een dagloner, zal de luister van Moab geminacht worden, *samen* met de grote *mensen*menigte. Het overblijfsel zal klein en gering zijn, en niet veel *betekenen*.

PROFETIE OVER DAMASCUS EN EFRĀĪM

17

De last over Damascus.

Zie, Damascus houdt op een stad te zijn, het zal een puinhoop worden, een ruïne.

² De steden van Aroër zullen verlaten worden, ze zullen voor de kudde zijn. Die zullen *daar* neerliggen, en niemand zal ze schrik aanjagen.

³ Dan zal de vesting uit Efraïm weggedaan worden, en het koninkrijk uit Damascus, en ook het overblijfsel van de Syriërs zal *verdwijnen*.

Het zal hun vergaan als de luister van de Israëlieten, spreekt de HEERE van de legermachten.

⁴ Op die dag zal het gebeuren dat de luister van Jakob zal wegteren, en het vet van zijn vlees zal wegslinken.

⁵ Het zal hem vergaan zoals *wanneer* een maaier het staande koren bij elkaar pakt, en met zijn arm de aren oogst. Ja, het zal hem vergaan zoals *wanneer* iemand aren verzamelt in het dal Refaïm.

⁶ Maar een nalezing zal daarvan overblijven, zoals bij het afschudden van een olijfbom:

twee, drie vruchten aan het eind van de bovenste tak, vier, vijf aan de vruchtdragende takken, spreekt de HEERE, de God van Israël.

⁷ Op die dag zal de mens de blik richten op Hem Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen zien op de Heilige van Israël.

⁸ Dan zal hij de blik niet richten op de altaren, het werk van zijn handen. En naar wat zijn vingers gemaakt hebben, zal hij niet kijken: de gewijde palen en de wierookaltaren.

⁹ Op die dag zullen zijn sterke steden zijn als een verlaten plek in het woud of als een bovenste tak, die zij achterlieten voor de Israëlieten; het zal een woestijn zijn.

¹⁰ Want u bent de God van uw heil vergeten, aan uw sterke Rots hebt u niet gedacht. Daarom poot u wel lieflijke planten en zet uitheemse stekjes – ¹¹ op de dag dat u ze plant, doet u ze opschieten; in de ochtend doet u uw zaaisel in bloei staan – *maar* de oogst zal slechts een hoopje zijn, op de dag van ziekte en niet te bestrijden leed.

DE STORMVLOED VAN DE VOLKEN

¹² Wee, het rumoer van vele volken, ze razen als het razen van de zee; en *wee*, het gedruis van natïën, zij maken een gedruis als het bruisen van geweldige wateren.

¹³ Al maken de natïën een gedruis als het bruisen van machtige wateren, Hij bestraft het, en ze vluchten, ver weg; het wordt opgejaagd vóór de wind uit ^aals kaf op de bergen, vóór de wervelwind uit als werveldistels.

¹⁴ Tegen de tijd van de avond, zie, verschrikking! Voor de ochtend *aanbreekt*, is hij er niet meer.

Dit is het deel van hen die ons beroven,

^a Deut. 32:37,38,39 ^b Job 21:18; Ps. 1:4; 35:5; 83:14; Hos. 13:3

het lot van hen die ons uitplunderen.

PROFETIE OVER CUSJ

18 Wee het land van vleugelgegons, dat aan de overkant van de rivieren van Cusj is, ² dat gezanten zendt over de zee, en in boten van biezen over het water.

Ga, snelle boden, naar een volk, getrokken en geplukt, * een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping, bij wie rivieren zijn land beroven. ³ Alle inwoners van de wereld en bewoners van de aarde, wanneer men de banier omhoogheft op de bergen, zult u het zien; en wanneer men op de bazuin blaast, zult u het horen!

⁴ Ja, zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Ik zal rustig toezien vanuit Mijn woonplaats, als de zinderende hitte bij zonlicht, als een nevel van dauw in de hitte van de oogsttijd.

⁵ Ja, vóór de oogst, als de bloei voorbij is en de bloesem een rijpende druif wordt, zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden

en de takken wegnemen en afkappen.

⁶ Ze zullen tezamen overgelaten worden aan de roofvogels van de bergen en aan de dieren op de aarde. De roofvogels zullen er de zomer doorbrengen, en alle dieren op de aarde de winter.

⁷ In die tijd zullen aan de HEERE van de legermachten geschenken worden gebracht door een volk, getrokken en geplukt, een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping – rivieren beroven zijn land – naar de plaats van de Naam van de HEERE van de legermachten, de berg Sion.

PROFETIE OVER EGYPT

19 De last over Egypte.

Zie, de HEERE rijdt op een snelle wolk en komt in Egypte. De afgoden van Egypte zullen beven voor Zijn aangezicht en het hart van de Egyptenaren zal smelten in hun binnenste. ² Dan zal Ik Egyptenaren ophitsen tegen Egyptenaren, zodat zij zullen strijden, eenieder tegen zijn broeder, en eenieder tegen zijn naaste, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk. ³ De geest van de Egyptenaren zal in hun binnenste verward worden. Ik zal hun plannen in de war brengen. Dan zullen zij hun afgoden raadplegen, de dodenbezweerders, de geesten van doden, en de waarzeggers. ⁴ Ik zal de Egyptenaren overgeven in de hand van harde heren; een wrede koning zal over hen heersen, spreekt de Heere, HEERE van de legermachten.

⁵ Het water uit de zee zal opdrogen, en de rivier zal verzanden en droogvallen.

⁶ De rivierarmen gaan stinken; *het water in* de rivieren van Egypte zakt, ze vallen droog.

Het riet en de biezen verwelken.

⁷ De papyrusplanten langs de Nijl, aan de monding van de Nijl, en alles wat ingezaaid is langs de Nijl, zullen verdorren, verwaaien; en het zal er niet meer zijn.

⁸ Treuren zullen de vissers, en rouwen allen die vishaken uitwerpen in de Nijl; en zij die werpnetten uitzetten over het water, zullen verkommeren.

⁹ De bewerkers van het gekamde vlas zullen beschaamd worden, evenals de wevers van linnen.

¹⁰ Hun wevers* zullen verslagen* zijn,

18:2 *getrokken en geplukt* - Ook mogelijk is de vertaling: rijzig en glanzend; zie ook vers 7.

19:10 *Hun wevers* - Volgens een van de Dode-Zeerollen; sv: zij *met* haar fundamenten.

19:10 *verslagen* - Letterlijk: verbrijzeld worden.

alle loonarbeiders zielsbedroefd.

¹¹ De vorsten van Zoan zijn enkel dwazen; de wijzen, de raadgevers van de farao – *hun* raad is dom.

Hoe kunt u *dan* tegen de farao zeggen: Ik ben een zoon van wijzen, een zoon van de koningen vanouds?

¹² Waar zijn zij dan, uw wijzen? Laten zij u toch vertellen, als zij *het al* weten,

wat de HEERE van de legermachten besloten heeft over Egypte.

¹³ De vorsten van Zoan gedragen zich als dwazen, de vorsten van Nof zijn bedrogen;

zij die de hoeksteen zijn van hun stammen, doen Egypte dwalen.

¹⁴ De HEERE heeft in hun midden een geest van verwarring ingeschonken; zij hebben Egypte doen dwalen, in al zijn doen,

zoals een dronkaard zich om en om wentelt in zijn braaksel.

¹⁵ En Egypte zal geen werk hebben dat *hoofd of staart, palmtak of riet kan voortbrengen.

¹⁶ Op die dag zullen de Egyptenaren zijn als vrouwen. Zij zullen beven en angstig zijn voor de dreigend heen en weer bewegend hand van de HEERE van de legermachten, die Hij dreigend tegen hen heen en weer beweegt.

¹⁷ Het land Juda zal voor de Egyptenaren tot een schrikbeeld zijn. Zo dikwijls iemand hen daaraan zal herinneren, zullen zij *weer* angstig zijn voor het raadsbesluit van de HEERE van de legermachten dat Hij tegen hen genomen heeft.

¹⁸ Op die dag zullen er vijf steden in het land Egypte zijn die de taal van Kanaän spreken en ¹⁹ die zweren bij de HEERE van de legermachten. Een *ervan* zal genoemd worden: Stad van de zon.*

¹⁹ Op die dag zal de HEERE een altaar hebben midden in het land Egypte, en aan zijn grens zal er een gedenkteken voor de HEERE staan.

²⁰ Dit zal zijn tot een teken en getuigenis voor de HEERE van de legermachten, in het land Egypte. Wanneer zij tot de HEERE zullen roepen vanwege *hun* onderdrukkers, zal Hij tot hen een Heiland en Meester zenden; Die zal hen redden.

²¹ Dan zal de HEERE aan de Egyptenaren bekend worden en de Egyptenaren zullen de HEERE kennen op die dag. ²² Zij zullen *Hem* dienen met slachtoffer en graanoffer, en de HEERE gelofte doen en *die* nakomen.

²³ Zo zal de HEERE de Egyptenaren geducht treffen en genezen. Zij zullen zich tot de HEERE bekeren en Hij zal Zich door hen laten verbidden en Hij zal hen genezen.

²⁴ Op die dag zal er een gebaande weg zijn van Egypte naar Assyrië. De Assyriërs zullen in Egypte komen en de Egyptenaren in Assyrië. De Egyptenaren zullen *samen* met de Assyriërs *de* HEERE dienen.

²⁵ Op die dag zal Israël de derde zijn naast Egypte en Assyrië, een zegen in het midden van de aarde.

²⁶ Want de HEERE van de legermachten zal hen zegenen met de woorden: Gezegend zij Mijn volk Egypte, het werk van Mijn handen Assyrië, en Mijn eigendom Israël!

DE VAL VAN EGYPT E EN CUSJ

20 In het jaar van de komst van de opperbevelhebber* naar Asdod, toen Sargon, de koning van Assyrië, hem gezonden had en hij tegen Asdod streed en het innam –

¹ in die tijd sprak de HEERE door de dienst van Jesaja, de zoon van Amoz: Ga, maak het rouwgewaad van om uw middel los en doe uw schoenen van uw voeten. En hij deed dat. *Daar* ging hij *dan*, naakt en barbevoets.

² Toen zei de HEERE: Zoals Mijn dienaar Jesaja drie jaar naakt en barbevoets rondloopt, *als* teken en wonder voor Egypte en Cusj,

³ zo zal de koning van Assyrië de gevangenen van Egypte en de ballingen uit Cusj wegvoeren, jong en oud, naakt en barbevoets, de billen bloot, *tot* schande van Egypte.

* Jes. 9:13 ° Deut. 10:20; Jer. 12:16 ° Mai. 1:11

19:18 Stad van de zon - Volgens een van de Dode Zeerollen; sv: een stad der versterking.
20:1 de opperbevelhebber - Hebreeuws: tartan.

⁵ Men zal ontsteld en beschaamd zijn vanwege Cusj, hun verwachting, en vanwege Egypte, hun eer.

⁶ En de bewoners van deze kuststreek zullen op die dag zeggen: Zie, zo is het *gegaan* met onze verwachting, waar wij naartoe vluchtten om hulp, om gered te worden van de koning van Assyrië! Hoe zullen wij dan ontkomen?

PROFETIE OVER BABEL

21 De last over de woestijn aan de zee.

Zoals wervelwinden in het Zuiderland voorbijtrekken, komt het uit de woestijn, uit een vreselijk land.

² Een hard visioen is mij bekendgemaakt: de trouweloze handelt trouweloos, de verwoester verwoest. Trek op, Elam! Beleger *Babel*, Medië! Al haar zuchten heb Ik doen ophouden.

³ Daarom zijn mijn lendenen vol pijnscheuten. Weeën hebben mij aangegrepen als de weeën van een barend vrouw. Ik krimp ineen bij het horen, ik ben verschrikt bij het zien.
⁴ Mijn hart slaat over,^{*} huiver en angst overvallen mij.
⁵ De *avondschemering*, waar ik *anders* zo naar verlang,^{*} maakt Hij voor mij tot een verschrikking.

⁶ Maak de tafel gereed; spreid de kleden; eet, drink. Sta op, vorsten, bestrijf het schild!

⁷ Want zo heeft de Heere tegen mij gezegd: Ga, zet een wachter uit; laat hem vertellen wat hij ziet.
⁸ En ziet hij strijdswagens, ruiters twee aan twee,

een karavaan ezels, een karavaan kamelen, laat hij dan scherp opletten, zeer scherp!
⁹ Hij roept: Een leeuw!

Heere, op de wachttorens
¹⁰ sta ik overdag voortdurend. En op mijn wachtpost sta ik hele nachten door.

¹¹ Zie nu, daar komt het: strijdswagens, manschappen, ruiters twee aan twee! Hij neemt het woord en zegt: Gevallen, gevallen is 'Babel! En alle beelden van zijn goden heeft Hij tegen de grond stukgebroken.

¹² O mijn gedorst *volk*, graan van mijn dorsvloer; wat ik gehoord heb van de HEERE van de legermachten, de God van Israël, heb ik u bekendgemaakt.

PROFETIE OVER EDMO

¹ De last over Duma.

Men roept mij uit Seïr toe: Wachter, hoe staat het met de nacht? Wachter, hoe staat het met de nacht?

² De wachter zei: De morgenstond is gekomen, maar het wordt ook nacht. Wilt u vragen, vraag! Keer terug, kom!

PROFETIE OVER ARABIË

¹ De last over Arabië.

U moet overnachten in het woud in Arabië, karavanen van de Dedanieten.
² *Treed* de dorstige tegemoet, breng water, inwoners van het land Tema,

^a Job 7:3 ^b Hab. 2:1 ^c Jer. 25:12; 51:8; Openb. 14:8; 18:2

21:4 *sla*at over - Letterlijk: dwaalt. 21:4 *waar ... verlang* - Letterlijk: van mijn verlangen.

treed de vluchteling met brood voor hem tegemoet.

¹⁵ Want zij zijn op de vlucht voor de zwaarden, voor het getrokken zwaard, voor de gespannen boog, en voor de druk van de oorlog.

¹⁶ Want zo heeft de Heere tegen mij gezegd: Nog binnen een jaar, *gerekend* naar de jaren van een dagloner, zal het met al de luister van Kedar gedaan zijn.

¹⁷ Het aantal overgebleven boogschutters, de helden van de Kedarenen – het zullen er maar weinig zijn. Want de HEERE, de God van Israël, heeft gesproken.

PROFETIE OVER JERUZALEM

22 De last over het Dal van het Visioen.

Wat hebt u toch dat u allen op de daken klimt?

² Stad vol tumult *en* rumoer, uitgelaten stad, uw gevallen zijn niet gevallen door het zwaard en zijn *ook* niet gestorven in de strijd.

³ Al uw leiders zijn tezamen gevlucht, zonder *één* boogschot zijn zij gevangengenomen;

al de uwen die werden gevonden, tezamen zijn zij gevangengenomen, hoe ver zij ook weggevlucht waren.

⁴ Daarom zeg ik: Wend uw blik van mij af, ⁵ laat mij bitter wenen; dring niet aan om mij te troosten over de verwoesting van de dochter van mijn volk.

⁶ Want het is een dag van verwarring, vertrapping en ontreddeering, *een dag* van de Heere, de HEERE van de legermachten, in het Dal van het Visioen; *een dag* waarop muren omver worden gehaald, en *een dag* van geschreeuw tegen het gebergte.

⁶ Want Elam neemt de pijlkoker op, de man en de paarden *staan* bij de strijdswagen, en Kir ontbloot het schild.

⁷ Het zal gebeuren dat uw mooiste dalen vol zullen staan met strijdwegens, en de ruiters zullen zich in slagorde opstellen tegenover de poort.

⁸ Men zal ontmantelen wat Juda bescherming biedt.

Op die dag zult u uitkijken naar het wapenarsenaal in het Woudhuis;

⁹ en de bressen in de Stad van David ziet u.

Ja, het zijn er vele.

U vangt het water van de Benedenvijver op.

¹⁰ U telt de huizen van Jeruzalem en u breekt huizen af om de muren te versterken.

¹¹ Verder maakt u een reservoir tussen beide muren voor het water van de Oude Vijver.

Maar u zult geen oog hebben voor Hem Die dit gedaan heeft, en Hem Die dit in een ver *verleden* gevormd heeft, ziet u niet.

¹² De Heere, de HEERE van de legermachten, zal op die dag oproepen tot wenen en tot rouw, tot kaalscheren en tot het omdoen van een rouwgewaad.

¹³ Maar zie, ¹⁴er is vreugde en blijdschap, men doodt runderen en slacht schapen, men eet vlees en drinkt wijn. *Men zegt:* ¹⁵Laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij!

¹⁶ Maar de HEERE van de legermachten heeft Zich aan mij persoonlijk¹⁷ geopenbaard: Voorwaar, deze ongerechtigheid wordt voor u niet verzoend, totdat u sterft, zegt de Heere, de HEERE van de legermachten.

⁶ Jer. 9:1 ⁷ Jes. 56:12 ¹¹ 1 Kor. 15:32

22:14 *persoonlijk* - Letterlijk: in mijn oren.

PROFETIE OVER SEBNA EN ELJAKIM

¹⁵ Zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten:

Ga, treed binnen
bij die hofmaarschalk, bij Sebna, het
hoofd van de hofhouding, *en zeg*:

¹⁶ Wat hebt u hier of wie hebt u hier,
dat u hier voor uzelf een graf hebt
uitgehouden?
Dat houdt zich in de hoogte een graf uit,
hakt zich in de rots een woning uit!

¹⁷ Zie, de HEERE werpt u weg met de
werpkracht van een man,
en rolt u op als een rol.

¹⁸ Hij zal u helemaal ineenrollen tot een
kluwen,
als een bal naar een wijd uitgestrekt land
werpen.

Daar zult u sterven en daar zullen uw
praalwagens zijn,
u, schandvlek van het huis van uw heer!

¹⁹ Ik zal u wegstoten uit uw ambt;
hij zal u van uw post verdrijven.

²⁰ Op die dag zal het gebeuren
dat Ik Mijn dienaar ^aEljakim, de zoon van
Hilkia, zal roepen.

²¹ Ik zal hem bekleden met uw gewaad,
hem uw gordel ombinden,
en uw heerschappij zal Ik in zijn hand
leggen.

Hij zal als een vader zijn voor de
inwoners van Jeruzalem
en voor het huis van Juda.

²² En Ik zal de sleutel van het huis van
David op zijn schouder leggen.
Als hij opendoet, zal niemand sluiten.
Als hij sluit, zal niemand opendoen.

²³ Ik zal hem *als* een pin vastslaan in een
stevige plaats,
zodat hij een erezetel zal zijn voor het
huis van zijn vader.

²⁴ Dan zal men heel het gewicht van het
huis van zijn vader aan hem hangen, de
spruiten en de loten, al het kleine vaat-
werk, van het vaatwerk van de schalen tot
het vaatwerk van de kruiken toe.

²⁵ Op die dag, spreekt de HEERE van de legermachten, zal die pin, vastgeslagen in een stevige plaats, weggenomen worden. Hij zal er afgehakt worden en vallen, en de last die eraan hangt, zal afgesneden worden, want de HEERE heeft gesproken.

PROFETIE OVER TYRUS

23 De last over ^bTyrus.

Weeklaag, schepen van Tarsis!
Want het is verwoest, zodat er geen huis
meer staat;

niemand kan erin. Vanuit het land van de
Kittiërs
is het hun onthuld.

² Zwijg, bewoners van de kuststreek!
De kooplieden van Sidon,
die de zee bevaren, hebben u welvaart
gebracht.

³ Over de grote wateren
kwam het zaad van Sichor, de oogst van
de Nijl was zijn inkomen;
het was de marktplaats voor de
heidenvolken.

⁴ Schaam u, Sidon! Want de zee zegt,
de zeevesting zegt:
Ik heb geen weëën gehad en *ook* niet
gebaard,

geen jongemannen grootgebracht,
geen meisjes doen opgroeien.

⁵ Zoals bij de tijdning over Egypte
zal men ineenkrimpen bij de tijdning over
Tyrus.

⁶ Steek over naar Tarsis,
weeklaag, bewoners van de kuststreek!

⁷ Is dit uw uitgelaten *stad*,
waarvan de oorsprong in de dagen van
weleer ligt,
waarvan de voeten haar ver wegdroegen
om er als vreemdeling te verblijven?

⁸ Wie heeft dit besloten
over Tyrus, de *stad* die kronen uitdeelt,
waarvan de kooplieden vorsten zijn,
waarvan de handelaars de groten der
aarde zijn?

⁹ De HEERE van de legermachten heeft dit
besloten
om de trots van alle sieraad te
ontluisteren,

^a 2 Kon. 18:18,26,37 ^b Jer. 47:4; Ezech. 26; 27; 28; Zach. 9:3,4

om alle groten der aarde
verachtelijk te maken.

¹⁰ Overstroom uw land zoals de Nijl,
dochter van Tarsis,
er is geen gordel meer!

¹¹ Hij heeft Zijn hand uitgestrekt over de
zee,

Hij heeft koninkrijken doen sidderen.
Wat Kanaän aangaat, heeft de HEERE
bevel gegeven

om zijn vestingen weg te vagen.

¹² Hij zei: U zult niet meer van vreugde
opspringen,
geschonden maagd, dochter van Sidon!
Sta op, steek over naar de Kittiers,
maar ook daar zult u voor uzelf geen rust
hebben.

¹³ Zie, het land van de Chaldeeën.

Dit volk bestaat niet *meer*. Assyrië heeft
het *land* bestemd voor de
woestijnbewoners.

Zij richten hun stormtorens op,
slechtten hun paleizen,
maar Hij heeft het tot een ruïne gemaakt.

¹⁴ Weeklaag, schepen van Tarsis,
want uw vesting is verwoest!

¹⁵ Op die dag zal Tyrus vergeten worden
voor zeventig jaar – overeenkomstig de
levenstijd^a van één koning. Na verloop van
die zeventig jaar zal het Tyrus vergaan als
in het lied op de hoer:

¹⁶ Neem een harp,
ga de stad rond,
vergeten hoer!
Speel mooi,
zing veel,
dan wordt er aan je gedacht.

¹⁷ Na verloop van die zeventig jaar zal het
gebeuren dat de HEERE naar Tyrus zal om-
zien. Vervolgens zal zij weer terugkeren
naar haar hoerenloon en hoererij bedrij-
ven met alle koninkrijken van de wereld
die zich op de aardbodem bevinden.

¹⁸ Haar winst en hoerenloon zal echter
heilig worden voor de HEERE. Het zal niet

opgeslagen of weggelegd worden, maar
haar winst zal zijn voor hen die wonen
voor het aangezicht van de HEERE, om tot
verzadiging te *kunnen* eten en kostbare
kleding te *kopen*.

ONDERGANG EN HEIL

24 Zie, de HEERE maakt het land leeg
en verwoest het;
het oppervlak ervan keert Hij onderste-
boven, Hij verspreidt zijn inwoners.

² Het vergaat het volk dan net als de
priester,

de knecht als zijn heer,
de slavin als haar meesteres,
de koper ^aals de verkoper,
wie uitleent als wie te leen krijgt,
de schuldeiser als zijn schuldenaar.

³ Het land zal volkomen leeggehaald
en leeggeplunderd worden,
want de HEERE heeft dit woord
gesproken.

⁴ Het treurt, verwelkt – dat land;
hij verkommert, verwelkt – de *bewoonde*
wereld;

zij verkommern – de voornaamsten van
de bevolking van het land.

⁵ Want het land is ontheilgd door zijn
inwoners:
zij overtreden de wetten, zij veranderen
elke verordening,

zij verbreken het eeuwige verbond.

⁶ Daarom verteert de vervloeking het
land
en moeten zijn inwoners boeten.
Daarom zullen de inwoners van het land

^bverbrand worden,
zodat er weinig stervelingen zullen
overblijven.

⁷ De nieuwe wijn treurt,
de wijnstok verkommert,
allen die blij zijn van hart, zuchten.

⁸ De 'vreugdemuziek van tamboerijnen
houdt op,
het gejoel van uitgelaten *mensen*
verstomt,

de vreugdemuziek van de harp houdt op.

^a Ezech. 7:12,13 ^b Jes. 9:18; 10:16 ^c Jer. 7:34; 16:9; 25:10; Ezech. 26:13; Hos. 2:10
23:15 *de levenstijd* - Letterlijk: de dagen.

⁹ Zij zullen geen wijn *meer* drinken

^a onder gezang,
sterkedrank zal bitter zijn voor wie hem
drinken.

¹⁰ Gebroken is Chaos-stad,
gesloten zijn alle huizen, niemand kan
erin.

¹¹ Op straat is er gejammer over de wijn;
alle blijdschap is ondergegaan,
de vreugde uit het land is verdwenen.

¹² In de stad is verwoesting overgebleven,
een ruïne; de poort is verbrijzeld.

¹³ Want het zal op * de aarde,
te midden van de volken, zo gaan

^b als bij het afschudden van een
olijfboom,
als bij de nalezing wanneer de wijnoogst
ten einde is.

¹⁴ Zij zullen hun stem verheffen,
zij zullen vrolijk zingen;
om de majesteit van de HEERE
zullen zij juichen, van de zee af.

¹⁵ Eer daarom de HEERE
in *de landen* van het licht,
op de eilanden in de zee
de Naam van de HEERE,
de God van Israël.

¹⁶ Vanaf het uiterste einde der aarde
horen wij psalmen
tot verheerlijking van de Rechtvaardige.*

Maar ik zeg: Ik kwijn weg, ik kwijn weg,
wee mij!

De trouwelozen handelen trouweloos,
in ontrouw handelen de trouwelozen
trouweloos.

¹⁷ 'Angst, valkuil en strik
over u, bewoners van de aarde!

¹⁸ En het zal gebeuren dat wie vlucht voor
het beangstigende geluid,
^a neervallen zal in de valkuil;
en wie opklimt uit het midden van de
valkuil,
gevangen zal worden in de strik.

Want de sluizen in de hoogte worden
geopend
en de fundamenten van de aarde zullen
beven.

¹⁹ Scheuren, openscheuren zal de aarde,
splijten, opensplijten zal de aarde,
vervaarlijk wankelen zal de aarde,
²⁰ hevig waggelen zal de aarde, * als een
dronkaard.

Zij zal heen en weer slingeren 'als een
nachthutje,
haar overtreding zal zwaar op haar
drukken,
zij zal neervallen en niet meer opstaan.

²¹ Op die dag zal het gebeuren dat de
HEERE
de legermacht van de hoogte in de
hoogte
en de koningen van de aardbodem op de
aardbodem zal straffen.

²² Zij zullen verzameld worden
als gevangenen in een kerker,
zij zullen opgesloten worden in een
gevangenis,
maar na vele dagen zal er *weer* naar hen
omgezien worden.

²³ 'De volle maan zal rood worden van
schaamte,
de gloeiende zon zal beschaamd worden,
als de HEERE van de legermachten zal
regeren
op de berg Sion, en in Jeruzalem;
en voor Zijn oudsten
zal er heerlijkheid zijn.

DANK VOOR VERLOSSING

25 HEERE, U bent mijn God,
ik zal U roemen, Uw Naam loof ik.
Want U hebt wonderen gedaan.
Uw raadsbesluiten zijn van oudsher vast
en zeker.

² Want U hebt van de stad een ^bsteenhoop
gemaakt,
van de versterkte stad een ruïne,
van de vesting van vreemden *iets wat*
geen stad *mag heten*;

^a Jes. 16:10 ^b Jes. 17:6 ^c Jer. 48:43 ^d Jer. 48:44; Amos 5:19 ^e Jes. 19:14 ^f Job 27:18; Jes. 1:8 ^g Jes. 13:10; Ezech. 32:7; Joël 2:31; 3:15 ^h Jes. 21:9; 23:13; Openb. 14:8; 18:2

24:13 op - Letterlijk: in het midden van. **24:16 tot verheerlijking van de Rechtvaardige** - Of: heerlijkheid voor de Rechtvaardige.

in eeuwigheid zal zij niet herbouwd worden.

³ Daarom zal een sterk volk U eren, de stad van gewelddadige volken zal U vrezen.

⁴ Want U bent voor de geringe een vesting geweest, een vesting voor de arme in zijn nood, een toevlucht tegen de vloed, een schaduw tegen de hitte.

Want het razen¹ van geweldplegers is als een vloed tegen een muur.

⁵ Als de hitte in een dorre streek zult U het gedruis van de vreemden onderdrukken;

als de hitte door de schaduw van een dikke wolk

zal het gezang van de geweldplegers worden gedempt.

HEIL OP SION

⁶ De HEERE van de legermachten zal op deze berg voor alle volken een feestmaal met uitgelezen gerechten aanrichten,

een feestmaal met gerijpte wijnen, met uitgelezen gerechten vol merg, met gezuiverde gerijpte wijnen.

⁷ En Hij zal op deze berg verslinden de sluier waarmee het gezicht van alle volken omsluiert is, en de bedekking waarmee alle naties bedekt zijn.

⁸ Hij zal de dood voor altijd verslinden, de Heere HEERE zal de tranen van alle gezichten afwissen en de smaad van Zijn volk wegnemen van heel de aarde, want de HEERE heeft gesproken.

⁹ Op die dag zal men zeggen:

Zie, Dit is onze God;

wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons verlossen.

Dit is de HEERE, wij hebben Hem verwacht,

wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn heil.

¹⁰ Want de hand van de HEERE zal rusten op deze berg.

Maar Moab zal onder Hem worden vertrappt,

zoals stro vertrappt wordt in de mest.

¹¹ Hij zal Zijn handen te midden van hem uitspreiden,

zoals een zwemmer ze uitspreidt om te zwemmen,

en ¹² Hij zal zijn hoogmoed vernederen, ondanks zijn listige handelingen.*

¹² Hij zal uw hoge vestingmuren neerhalen, neerwerpen, neerstorten ter aarde, tot in het stof.

LOFZANG VAN DE VERLOSTEN

26 Op die dag zal dit lied gezongen worden in het land Juda:

Wij 'hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en vestingwallen.

² Doe de poorten open, zodat het rechtvaardige volk kan binnengaan, dat de trouw bewaart.

³ Het is Uw vaste voornemen: U zult volkomen vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd.

⁴ Vertrouw op de HEERE, tot in eeuwigheid, want de HEERE HEERE is een eeuwige rots.*

⁵ Voorzeker, Hij haalt ze neer, de bewoners van de hoogte, de hoogverheven stad; Hij vernedert haar, Hij werpt haar neer, tot de grond toe, Hij stort haar neer tot in het stof.

⁶ De voet zal haar vertrappen, de voeten van de ellendige, de voetstappen van de armen.

⁷ Het pad van de rechtvaardige is geheel effen, recht is het spoor dat U voor de rechtvaardige baant.

⁸ Ook in de weg van Uw oordelen, HEERE, hebben wij U verwacht; naar Uw Naam en naar Uw gedachtenis gaat het verlangen van onze ziel uit.

¹ 1 Kor. 15:54 ² Jes. 16:6 ³ Ps. 46:6; 125:1; Spr. 18:10

25:4 *het razen* - Letterlijk: 'de wind' of 'de geest'. **25:11** *zijn listige handelingen* - Letterlijk: de listen van zijn handen. **26:4** *eeuwige rots* - Letterlijk: rots van eeuwigheden.

⁹ *Met heel* mijn ziel verlang ik naar U in de nacht,
ja, *met* mijn geest diep in mij zoek ik U ernstig.
Want wanneer Uw oordelen over de aarde *komen*,
leren de bewoners van de wereld wat gerechtigheid is.
¹⁰ *Al* wordt de goddeloze genade bewezen,
hij leert niet wat gerechtigheid is:
in een land van recht bedrijft hij onrecht
en de hoogheid van de HEERE ziet hij niet.

¹¹ HEERE, Uw hand is opgeheven, *maar* zij zien het niet.
Toch zullen zij het zien en beschaamd worden *vanwege* de ijver voor Uw volk;
ja, het vuur voor Uw tegenstanders – het zal hen verteren.

¹² HEERE, U zult voor ons vrede beschikken,
want al onze zaken hebt U ook voor ons in orde gebracht.

¹³ HEERE, onze God, andere heren dan U hebben over ons geheerst,
door U alleen gedenken wij Uw Naam.

¹⁴ Doden zullen niet *herleven*;
gestorvenen zullen niet opstaan.
Daarom hebt U hen gestraft, hen weggevaagd,
elke gedachtenis aan hen doen vergaan.

¹⁵ HEERE, U hebt dit volk vermeerderd,
U hebt dit volk vermeerderd, U hebt Uzelf verheerlijkt,
U hebt hen ver weggedaan, *in* alle einden der aarde.

¹⁶ HEERE, in de benauwdheid hebben zij U gezocht,
een fluisterend gebed uitgestort, *toen* Uw vermaning over hen kwam.

¹⁷ ^a Zoals een zwangere vrouw die op het punt staat te baren,
ineenkrimpt *en* het uitschreeuwt in haar weeën,
zo waren wij voor Uw aangezicht, HEERE.

¹⁸ Wij waren zwanger, wij krompen ineen, *maar* het was als baarden wij wind:

wij hebben het land geen heil gebracht,
wereldbewoners zijn niet geboren.*

¹⁹ Uw doden zullen leven – *ook* mijn dood lichaam – zij zullen opstaan.
Ontwaak en juich, u die woont in het stof,
want Uw dauw zal zijn *als* dauw op jong, fris groen
en de aarde zal de gestorvenen baren.*

²⁰ Ga, Mijn volk, treed uw kamers binnen,
sluit uw deuren achter u.
Verberg u ^b voor een klein ogenblik,
totdat de gramschap over is.

²¹ Want zie, de HEERE gaat uit Zijn plaats
om de ongerechtigheid van de bewoners van de aarde aan hen te vergelden.
De aarde zal het bloed dat erop *vergoten* is, aan het licht brengen.

Zij zal haar gedoden niet langer bedekt houden.

27 Op die dag zal de HEERE vergelding doen

met Zijn hard, groot en sterk zwaard
aan de Leviathan, de snelle slang,
ja, de Leviathan, de kronkelende slang;
Hij zal het monster dat in de zee is, doden.

ISRAËL VERLOST

² Op die dag
zal er een wijngaard zijn van bruisende wijn;
zing ervan in beurtzang!

³ Ik, de HEERE, bescherm hem,
elk ogenblik bevochtigt Ik hem.
Opdat *de vijand* hem niet kan beschadigen,

bescherm Ik hem nacht en dag.
⁴ Grimmigheid is er bij Mij niet:
wie zou Mij *als* een doorn *en* distel de strijd laten aanbinden,
zodat Ik hem zou aanvallen
en hem tegelijk zou verbranden?

⁵ Laat men zich liever aan Mijn macht vastklampen,
laat men vrede met Mij sluiten;
vrede moet men met Mij sluiten.

⁶ In de *dagen* die komen, zal Jakob wortel schieten,

⁷ Israël zal bloeien en groeien
en zij zullen het wereldoppervlak met vruchten vervullen.

^a Joh. 16:21 ^b 2 Kor. 4:17 ^c Ps. 72:16

26:18 *geboren* - Letterlijk: gevallen. 26:19 *baren* - Letterlijk: laten vallen.

⁷ Heeft Hij hem geslagen zoals Hij hem geslagen heeft die hem sloeg?

Is hij gedood zoals zijn gesneuvelden sneuvelden?

^{8a} Door hem op te jagen, te verdrijven, hebt U met hem een rechtszaak gevoerd.

Hij heeft *hem* verdreven door Zijn harde wind, op de dag van de storm uit het oosten.

⁹ Daarom zal hierdoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden. Dit is de volle vrucht: dat Hij zijn zonde zal wegdoen, wanneer Hij alle altaarstenen zal maken als stukgeslagen kalksteen; geen gewijde paal of wierookaltaar zal blijven staan.

¹⁰ Want de versterkte stad zal een eenzame *plek* zijn en de woningen leeg en verlaten als de woestijn.

Daar zullen kalveren grazen, en daar zullen ze neerliggen en haar takken kaal eten.

¹¹ Zijn haar twijgen verdord, dan worden ze afgebroken.

Vrouwen komen en steken ze aan. Het is immers niet een volk met inzicht. Daarom zal zijn Maker Zich er niet over ontfermen, en zijn Formeerder zal het geen genade bewijzen.

¹² Op die dag zal het gebeuren dat de HEERE de aren zal uitkloppen *vanaf* de rivier tot aan de Beek van Egypte; en ú, Israëlieten, ^bzult worden opgeraapt, één voor één.

¹³ Op die dag zal het gebeuren dat op een grote bazuin geblazen zal worden. Dan zullen zij komen die verloren waren in het land van Assyrië, die verdreven waren naar het land Egypte.

En zij zullen zich voor de HEERE neerbuigen op de heilige berg in Jeruzalem.

WEE DE TROTSE KROON

28 Wee de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm, en een verwelkende bloem, een schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei van hen die geveld zijn door de wijn.

² Zie, de Heere heeft iemand die sterk en machtig is als een hagelstorm, een storm van verderf.

Zoals een vloed van geweldige, *alles* wegspoelende wateren werpt hij ze hardhandig^c ter aarde.

³ Met voeten zal vertrapt worden de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm.

⁴ En de verwelkende bloem van zijn schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei zal zijn als een vroege vijg vóór de zomer: als iemand die ziet, slokt hij die meteen op uit zijn hand.

⁵ Op die dag zal de HEERE van de legermachten tot een schitterende kroon en sierlijke krans zijn voor het overblijfsel van Zijn volk,

⁶ tot een geest van het recht voor wie zit om recht te spreken, en tot een kracht voor wie de strijd terugdringt naar de poort.

TEGEN DE LEIDERS VAN JERUZALEM

⁷ Ook dezen *hier* zwalken van wijn, dwalen rond door sterkedrank. Priester en profeet zwalken door sterkedrank.

Zij zijn opgeslokt door de wijn, zij dwalen rond door de sterkedrank. Zij zwalken bij *het uitleggen* van het visioen, zij struikelen tijdens *hun* gerechtelijke uitspraak.

⁸ Ja, alle tafels zitten vol walgelijk braaksel,

^a Jer. 30:11; 46:28 ^b Jes. 17:5 ^c Jes. 5:11
28:2 *hardhandig* - Letterlijk: met de hand.

geen plek is *schoon*.

⁹ Wie kan Hij *dan* de kennis bijbrengen?

Wie kan Hij *dan* het gehoorde doen begrijpen?

Wie *net* van de moedermelk af zijn, wie *net* van de borst zijn afgehaald?

¹⁰ Want het is gebod op gebod, gebod op gebod,

regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje.

¹¹ Ja, met belachelijke klanken en in een ^a andere taal

zal Hij tot dit volk spreken,

¹² tegen wie Hij zei:

Dit is de rust,

geef de vermoede rust,

en dit is de verademing – maar zij wilden niet luisteren.

¹³ Daarom zal voor hen het woord van de HEERE zijn:

gebod op gebod, gebod op gebod,

regel op regel, regel op regel,

hier een beetje,

daar een beetje,

^b zodat zij, als zij weggaan,

achterovervallen,

verpletterd worden, verstrikt raken en gevangen worden.

¹⁴ Daarom, hoor het woord van de HEERE, u, spotters,^c

u, heersers over dit volk dat in Jeruzalem is!

¹⁵ Omdat u zegt: Wij hebben een verbond gesloten met de dood,

en met het rijk van de dood

zijn wij een verdrag aangegaan,

wanneer de *alles* wegspoelende gesel

voorbijtrekt,

komt hij niet bij ons,

want van de leugen hebben wij ons

toevluchtsoord gemaakt

en in het bedrog hebben wij ons

verborgen,

¹⁶ daarom, zo zegt

de Heere HEERE:

Zie, 'Ik leg in Sion een steen ten grondslag,

een beproefde steen,

een kostbare hoeksteen, die vast gegroundvest is.

Wie gelooft, zal zich niet *weghaasten*.

¹⁷ Ik stel het recht tot meetlint,

en de gerechtigheid tot paslood.

De hagle zal het toevluchtsoord van de leugen wegvagen,

het water zal de schuilplaats

overspoelen.

¹⁸ Dan zal uw verbond met de dood

tenietgedaan worden,

uw verdrag met het rijk van de dood zal geen stand houden.

Trekt de *alles* wegspoelende gesel

voorbij,

dan zult u door hem afgeranseld^d worden.

¹⁹ Zo dikwijls als hij voorbijtrekt,

zal hij u grijpen;

ja, ochtend na ochtend zal hij

voorbijtrekken,

bij dag en bij nacht.

Het zal gebeuren dat het begrijpen van het bericht

slechts beroering teweeg zal brengen.

²⁰ Want het bed zal te kort zijn om zich

erop uit te strekken,

en de deken te smal om zich erin te

wikkelen.

²¹ Want de HEERE zal opstaan zoals op de berg Perazim.

Hij zal woeden, zoals in het dal van

Gibeon,

om Zijn werk te doen

– vreemd zal Zijn werk zijn –

en om Zijn daad te verrichten

– ongewoon zal Zijn daad zijn.

²² Nu dan, spot niet,

anders zullen uw boeien nog strakker

aangehaald worden;

want een *vernietigend* einde – en het is

vast besloten, heb ik gehoord

van de Heere, de HEERE van de leger-

machten – *komt* over heel het land.

^a 1 Kor. 14:21 ^b 2 Kor. 2:16 ^c Ps. 118:22; Matt. 21:42; Hand. 4:11; Rom. 9:33; 10:11; Efez. 2:20; 1 Petr. 2:6,7,8

28:14 *spotters* - Letterlijk: mannen van spotternij. 28:18 *afgeranseld* - Letterlijk: vertrappt.

HET WERK VAN DE HEERE IS WIJS

²³ Neem ter ore en luister naar mijn stem, sla er acht op en luister naar mijn woorden!

²⁴ Ploegt de ploeger heel de dag door om te zaaien?

Blijft hij zijn land *altijd* maar openleggen en eggen?

²⁵ Is het niet zo: heeft hij de bovenlaag ervan geëffend, dan strooit hij wikke uit, zaait er komijn op,

en zet tarwe op rij, gerst per vak, en spelt aan de rand?

²⁶ Zijn God onderwijst hem over de juiste wijze. Hij onderwijst hem.

²⁷ Want men dorst wikke toch niet met een dorsslede, en rolt over komijn toch geen wagenwiel?

Maar wikke wordt uitgeklopt met een stok,

en komijn met een staak.

²⁸ Broodkoren moet *wel* fijn gemaakt worden,

maar hij dorst en dorst *het* niet voor altijd door; hij plet het niet met zijn wagenwiel, met zijn paarden verpulvert hij het niet.

²⁹ Ook dit gaat uit van de HEERE van de legermachten.

Hij is wonderbaar van raad, Hij ^ais groot in wijsheid.

WEE OVER JERUZALEM

29 Wee Ariël, Ariël, de stad waar David zich gelegd heeft!

Voeg jaar bij jaar, laat de feesten hun kringloop hebben,

² toch zal Ik Ariël in het nauw drijven, er zal geklag en geklaag zijn,

zij zal Mij als een ariël³ zijn.

³ Want ^bIk zal u rondom belegeren, Ik zal u insluiten met bolwerken en versterkingen tegen u opwerpen.

⁴ Dan zult u vernederd worden, spreken vanuit de aarde en gedempt zullen ^cuw woorden klinken uit het stof.

Uw stem vanuit de aarde zal zijn als die van een dodenbezweerder; en uw woorden klinken piepend uit het stof.

⁵ Dan zal de menigte van hen die u vreemd zijn, worden als fijn stof, en de menigte van geweldplegers ^dals voorbijvliegend kaf.

^eIn een ogenblik zal het gebeuren, plotseling.

⁶ Door de HEERE van de legermachten zult u gestraft worden met donder, aardbeving en groot geluid, wervelwind, storm en de vlam van een verterend vuur.

⁷ Als een droom, een nachtelijk visioen zal de menigte van al de volken worden die strijden tegen Ariël, ja, allen die strijden tegen hem en zijn vestingen, en die hem in het nauw drijven.

⁸ Het zal zijn zoals wanneer een hongerige droomt, en zie, hij eet, maar als hij ontwaakt, is hij *nog* onverzadigd; ^fof zoals wanneer een dorstige droomt, en zie, hij drinkt, maar als hij ontwaakt, zie, hij is uitgeput en *nog* versmacht hij; ^gzó zal het met de menigte van alle heidenvolken zijn die strijden tegen de berg Sion.

⁹ Zij aarzelen. Sta daarover verbijsterd. Zij zijn verblijd. Roep daarom. Zij zijn dronken, maar niet van wijn; zij waggelen, maar niet van sterkedrank.

¹⁰ Want de HEERE heeft over u uitgegoten ^heen geest van diepe slaap. Gesloten heeft Hij uw ogen, de profeten; en uw hoofden, de zieners, heeft Hij omhuld.

^a Jer. 32:19 ^b Jer. 6:3; Ezech. 17:17 ^c Jes. 8:19 ^d Job 21:18; Ps. 1:4; 35:5; Jes. 17:13 ^e Jes. 30:13 ^f Rom. 11:8

29:2 *ariël* - Ariël kan betekenen leeuw van God, offeraltaar of vuurhaard en is een aanduiding van de stad Jeruzalem. 29:8 *is hij nog onverzadigd* - Letterlijk: zijn ziel is leeg. 29:8 *versmacht hij* - Letterlijk: zijn ziel versmacht.

¹¹ Daarom is voor u het visioen van dit alles geworden als de woorden van een verzegeld boek. Men geeft het aan iemand die lezen kan en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt: Dat kan ik niet, het is verzegeld.

¹² Of men geeft het aan iemand die niet lezen kan, en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt: Ik kan niet lezen.

¹³ De Heere zei:

^a Omdat dit volk tot *Mij* nadert met zijn mond en zij *Mij* eren met hun lippen, maar hun hart ver van *Mij* houden, en hun vrees voor *Mij slechts* een aangeleerd gebod van mensen is,

¹⁴ daarom, zie, ga Ik verder met wonderlijk te handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaar;

^b want de wijsheid van zijn wijzen zal vergaan en het verstand van zijn verstandigen zal zich verbergen.

¹⁵ Wee hun die zich diep verbergen voor de HEERE

om hun voornemen te verbergen; hun daden vinden in het duister plaats, zij zeggen: 'Wie ziet ons en wie kent ons?'

¹⁶ U draait *de zaken om!*^c

Alsof de pottenbakker als gelijk beschouwd kan worden met het leem,

^d zodat het maaksel over zijn maker zegt:

Hij heeft mij niet gemaakt, en het gevormde voorwerp over zijn pottenbakker zegt:

Hij heeft er geen inzicht in.

EEN HEERLIJKE TOEKOMST

¹⁷ Is het niet nog een klein moment totdat de Libanon zal veranderen in een vruchtbaar veld, en het vruchtbare veld als een woud beschouwd zal worden?

¹⁸ Op die dag zullen ^e de doven horen de woorden van het Boek, en, *verlost* van donkerheid en duisternis, zullen de ogen van de blinden zien.

¹⁹ De zachtmoedigen zullen blijdschap op blijdschap hebben^f in de HEERE, en de armen onder de mensen zullen zich in de Heilige van Israël verheugen.

²⁰ Want de geweldpleger zal omkomen, het zal uit zijn met de spotter.

En allen die uit zijn op onrecht,^g zullen uitgeroeid worden:

²¹ zij die een mens schuldig verklaren om een woord, zij die valstrikken leggen voor wie opkomt voor het recht in de poort, zij die de rechtvaardige wegdrücken, de woestenij in.

²² Daarom, zo zegt de HEERE tegen het huis van Jakob, Hij Die Abraham heeft verlost:

Nu zal Jakob niet beschaamd *hoeven te* worden, en nu zal zijn gezicht niet wit wegtrekken,

²³ want als hij zijn kinderen ziet, het werk van Mijn handen in zijn midden, dan zullen zij Mijn Naam als heilig erkennen, zij zullen de Heilige van Jakob als heilig erkennen, zij zullen bevreesd zijn voor de God van Israël.

²⁴ Wie dwalen in hun geest, zullen tot inzicht komen, wie morren, zullen onderwijzing aanvaarden.

NIET STEUNEN OP EGYPTE

30 Wee de opstandige kinderen, spreekt de HEERE, om een plan te maken, maar niet van *Mij* uit; om een verdrag te sluiten,^h maar niet *vanuit* Mijn Geest; *het is om zonde op zonde*

^a Matt. 15:8; Mark. 7:6 ^b Jer. 49:7; Obadja vs. 8; Matt. 11:25; 1 Kor. 1:19 ^c Ps. 94:7 ^d Jes. 45:9 ^e Matt. 11:5

^{29:16} *U draait de zaken om!* - Letterlijk: Uw omkering! ^{29:19} *blijdschap op blijdschap hebben* - Letterlijk: blijdschap toevoegen. ^{29:20} *uit zijn op onrecht* - Letterlijk: onrecht bewaken. ^{30:1} *een verdrag te sluiten* - Letterlijk: een gegoten beeld te gieten.

te hopen.

² Zij gaan om af te dalen naar Egypte – maar naar *wat* Mijn mond *spreekt*, vragen zij niet – om *zichzelf* veiligheid te brengen bij de macht van de farao, en om hun toevlucht te zoeken in de schaduw van Egypte.

³ Maar de macht van de farao zal u tot schaamte zijn, en de toevlucht in de schaduw van Egypte tot schande.

⁴ Wanneer zijn vorsten in Zoan geweest zijn, en zijn gezanten Chanes bereikt hebben, ⁵ zullen allen beschaamd staan om een volk ^a dat hun geen nut kan doen, niet tot hulp of voordeel zal zijn, maar tot schande en ook tot smaad.

⁶ De last over de dieren van het Zuiderland.

Door een land van benauwdheid en angst, waar leeuwin en leeuw, adder en vliegende draak *wonen*, vervoeren zij op de rugen van ezels hun vermogen, en op de bulten van kamelen hun schatten, naar een volk *dat hun* geen nut kan doen. ⁷ Egypte zal namelijk tevergeefs en voor niets helpen. Daarom roep Ik hierover uit: *Dit is nu* Rahab: het blijft stilzitten.

⁸ Nu *dan*, kom, schrijf het in hun bijzijn op een *schrijftafel* en teken het op in een boek, zodat het blijft staan tot de laatste dag, voor altijd en eeuwig.

⁹ Want het is een opstandig volk, het zijn leugenachtige kinderen, kinderen die niet willen luisteren naar de wet van de HEERE;

¹⁰ die tegen de ziensers zeggen: U mag niet zien; tegen de schouwers: U mag niet voor ons schouwen wat waar is. Spreek tot ons vleierijen, schouw bedriegerijen.

¹¹ Wijk af van de weg, keer af van het pad, houd de Heilige van Israël bij ons vandaan.

¹² Daarom, zo zegt de Heilige van Israël: Omdat u dit woord verwerpt, op onderdrukking en bedrog vertrouwt en daarop steunt,

¹³ daarom zal deze misdaad voor u zijn als een zakkende, wijder wordende scheur

in een hoge muur; plotseling, in een ogenblik, komt ^b de breuk ervan.

¹⁴ Ja, Hij zal hem stukbreken als het breken van een ‘pottenbakkerskruik; Hij zal hem verbrijzelen en niet sparen, zodat in zijn gruis geen scherf gevonden wordt om vuur uit de haard te halen of water uit de poel te scheppen.

¹⁵ Want zo zegt de Heere HEERE, de Heilige van Israël:

Door terugkeer en rust zou u verlost worden, in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn, maar u hebt niet geweld.

¹⁶ U zegt: Nee! Te paard zullen wij vluchten. Daarom zult u vluchten. En op snelle *paarden* zullen wij rijden. Daarom zullen uw achtervolgers ook snel zijn.

¹⁷ Duizend *zullen vluchten* voor het dreigen van één; voor het dreigen van vijf zult u allen op de vlucht slaan, ^a tot u bent overgebleven als een paal op een bergtop, en als een banier op een heuvel.

DE HEERE WACHT

¹⁸ En daarom wacht de HEERE, opdat Hij u genadig zal zijn; en daarom zal Hij Zich verheffen om Zich over u te ontfermen.

Voorzeker, de HEERE is een God van recht.

^a Jer. 2:36 ^b Jes. 29:5 ^c Jer. 19:11 ^d Jes. 17:6; 24:6,13

^aWelzalig zijn allen die Hem verwachten.

¹⁹ Want op Sion zal het volk wonen, in Jeruzalem, u hoeft nooit meer te wenen. Hij zal u zeker genadig zijn op uw luide roepen;

zodra Hij dat hoort, zal Hij u antwoorden.

²⁰ De Heere zal u wel geven brood van benauwdheid en water van verdrukking,

maar uw leraren zullen zich niet langer verbergen:

uw ogen zullen uw leraren zien.

²¹ Met uw *eigen* oren zult u een woord van achter u horen:

Dit is de weg, bewandel die.

Dit voor het geval u naar rechts of naar links zou gaan.

²² Dan zult u voor onrein houden uw met zilver bedekte gesneden beelden en uw met goud overtrokken gegoten beelden.

U zult ze wegwerpen als een menstruatiedoek; u zult ervan zeggen: Weg *ermee*!

²³ Dan zal Hij regen geven over uw zaad waarmee u het land ingezaaid hebt, en broodkoren als opbrengst van het land; het zal vol en overvloedig zijn. Op die dag zal uw vee grazen op wijde weidegronden.

²⁴ De koeien en ezels die het land bewerken, zullen gezouten voer eten, dat geschud is met schep en zeef.

²⁵ Er zullen op elke hoge berg en elke verheven heuvel beken zijn en waterstromen, op de dag van de grote slachting, wanneer de torens zullen vallen.

²⁶ Dan zal het licht van de volle maan zijn als het licht van de gloeiende zon, en het licht van de zon zal zevenmaal *sterker* zijn, net als het licht van zeven dagen,

op de dag dat de HEERE de breuk van Zijn volk zal verbinden en de wond die het is toegebracht, zal genezen.

BEDREIGING TEGEN ASSYRIË

²⁷ Zie, de Naam van de HEERE komt van ver, Zijn toorn brandt – *de last is zwaar* – Zijn lippen zijn vol gramschap, Zijn tong is als verterend vuur.

²⁸ ^bZijn adem is als een overstromende beek, die reikt tot de hals, om de heidenvolken te wannen met de wan van nuttelosheid; en een toom die doet dwalen, ligt op de kaken van de volken.

²⁹ Er zal een lied bij u zijn, als in de nacht waarin men zich heiligt voor een feest; en blijdschap van hart, als *bij* iemand die met fluitspel voortgaat om te komen tot de berg van de HEERE, tot de Rots van Israël.

³⁰ De HEERE zal Zijn majestueuze stem doen horen, Hij zal het neerkomen van zijn arm doen zien in grimmige toorn: een vlam van verterend vuur, slagregens, een vloed, hagelstenen.

³¹ Want door de stem van de HEERE zal Assyrië verpletterd worden, hij *die* met de roede sloeg.

³² En *overall* waar de *door God* beschikte staf voorbij is getrokken, *overall* waarop de HEERE die heeft doen rusten, zullen er tamboerijnen en harpen zijn, want met *alles* in beroering brengende strijdhandelingen zal Hij hen bestrijden.*

³³ Want de verbrandingsplaats* is al eerder* gereedgemaakt,

^a Ps. 2:12; 34:9; Spr. 16:20; Jer. 17:7 ^b Jes. 8:8

30:32 *En ... bestrijden* - Letterlijk: En elke doortocht van de gestichte staf, die de HEERE op hem doet rusten, met tamboerijnen en met harpen, en met strijdhandelingen van beweging zal Hij tegen hen strijden. **30:33** *verbrandingsplaats* - sv: Tofeth; Hebreeuws: tofeth. **30:33** *al eerder* - Letterlijk: van gisteren.

ook voor de koning is hij in gereedheid gebracht. Hij heeft hem diep gemaakt en wijd.

Voor zijn brandstapel is er vuur en hout in overvloed.

De adem van de HEERE zal hem aansteken als een zwavelstroom.

NIET EGYPT, MAAR DE HEERE VERLOST

31 Wee hun die afdalen naar Egypte om hulp, die steunen ¹ op paarden, vertrouwen op strijdswagens, omdat er zoveel zijn, op ruiters, omdat die zeer machtig zijn, maar die geen acht slaan op de Heilige van Israël en de HEERE niet zoeken.

² Echter, ook Hij is wijs, Hij doet het kwaad komen en neemt Zijn woorden niet terug. Hij zal opstaan tegen het huis van de kwaaddoeners en tegen de hulp van hen die onrecht bedrijven,

³ want de Egyptenaren zijn mensen en geen God, en hun paarden zijn vlees en geen geest. De HEERE zal Zijn hand uitstrekken, zodat de helper zal struikelen, en wie geholpen wordt, zal neervallen, tezamen zullen zij allen omkomen.

⁴ Want zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Zoals een leeuw of een jonge leeuw gromt boven zijn prooi – al wordt tegen hem een menigte herders samengeroepen, hij ontstelt niet door hun stemgeluid en hij krimpt niet ineen voor hun menigte – zo zal de HEERE van de legermachten neerdalen om te strijden om de berg Sion en zijn heuvel.

^{5b} Zoals vogels *boven hun nest* vliegen,

zo zal de HEERE van de legermachten Jeruzalem beschermen, Hij zal het beschermen en redden, Hij zal het voorbijgaan en bevrijden.

⁶ Bekeer u tot *Hem* van Wie de Israëlieten diep afvallig geworden zijn, ⁷ want op ^c die dag zal ieder verwerpen zijn zilveren afgoden en zijn gouden afgoden, die uw *eigen* handen voor uzelf hebben gemaakt, *tot zonde*.

⁸ Assyrië zal vallen door het zwaard, *maar niet door dat van een man*; en het zwaard, *maar niet van een mens*, zal hem verslinden.

Hij zal vluchten voor het zwaard en zijn jongemannen zullen herendienst verrichten.

⁹ En ^a zijn rots zal van angst verdtrekken, en zijn vorsten zullen ontstellen door de banier, spreekt de HEERE, Die op Sion een vuur heeft en in Jeruzalem een oven.

PROFETIE VAN HET RIJK VAN CHRISTUS

32 Zie, een ^e Koning zal regeren in gerechtigheid, en vorsten zullen heersen overeenkomstig het recht.

² Die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind, een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre streek, als de schaduw van een zware rots in een dorstig land.

³ Dan zullen de ^o ogen van wie zien, zich niet afwenden, en de oren van wie horen, zullen er acht op slaan.

⁴ Het hart van onbedachtzamen zal inzicht krijgen,^a en de tong van stamelaars zal bedreven zijn om duidelijk te spreken.

^a Ps. 20:8; Jer. 17:5 ^b Deut. 32:11 ^c Jes. 2:20 ^d 2 Kon. 19:36,37 ^e Ps. 45:7; Zach. 9:9 ^f Jes. 29:18; 30:21 ^g 32:4 *inzicht krijgen* - Letterlijk: kennis begrijpen.

⁵ Een dwaas zal niet langer edelmoedig genoemd worden,
en van een bedrieger zal niet gezegd worden: *Hij is vrijgevig*,

⁶ want een dwaas spreekt dwaasheid en zijn hart bedrijft onrecht door het plegen van goddeloosheid, het spreken van lastertaal tegen de

HEERE,
het onverzadigd laten van de hongerige,^a
en het de dorstige aan drinken doen ontbreken.

⁷ De middelen van de bedrieger zijn slecht;
hij beraamt schandelijke plannen om de ellendigen te gronde te richten door leugenachtige woorden, en wanneer de arme spreekt, het recht.

⁸ Maar de edelmoedige beraamt edelmoedige *plannen* en hij staat voor edelmoedige *daden*.

⁹ Zorgeloze vrouwen, sta op, luister naar mijn stem!
Onbezorgde dochters, neem mijn woorden ter ore!

¹⁰ Over ruim een jaar^a
zult u sidderen, onbezorgde *dochters*, want het zal gedaan zijn met de wijnoogst;
geen inzameling van *de oogst* zal er komen.

¹¹ Beef, zorgeloze *vrouwen*; sidder, onbezorgde *dochters*! Trek uw kleren uit, doe alles uit! Omgord uw heupen met een *rouwgewaad*.

¹² Men zal rouw bedrijven om de borsten, om de begerenswaardige akkers, om de vruchtbare wijnstokken.

¹³ Op het land van mijn volk zullen dorens en distels opkomen, ja, op alle vreugdehuizen in de uitgelaten stad.

¹⁴ Want het paleis zal verlaten zijn,

het stadsrumoer zal ophouden;
Ofel en wachttorens zullen tot in eeuwigheid als grotten zijn, een vreugde voor wilde ezels, een weide voor kudden.

¹⁵ Totdat over ons ^a uitgegoten wordt de Geest uit de hoogte.

Dan zal de ^b woestijn tot een vruchtbare veld worden
en het vruchtbare veld zal als een woud beschouwd worden.

¹⁶ Het recht zal wonen in de woestijn en de gerechtigheid zal verblijven op het vruchtbare veld.

¹⁷ De vrucht van de gerechtigheid zal vrede zijn,
en de uitwerking van de gerechtigheid: rust en veiligheid tot in eeuwigheid.

¹⁸ Mijn volk zal verblijven in 'een woonplaats van vrede, in veilige woningen, in oorden van zorgeloze rust;

¹⁹ maar waar men afdaalt in het woud, zal het hagelen
en de stad zal wegzinken in de diepte.

²⁰ Welzalig bent u die aan alle wateren zaait,
die rund en ezel^a *daarheen* drijft.

GOD STAAT OP OM JERUZALEM TE VERLOSEN

33 Wee u, verwoester, u die *zelf* niet verwoest bent,
en u die trouweloos handelt, al heeft men tegenover u niet trouweloos gehandeld.

Hebt u het verwoesten voltooid, dan zult u *zelf* verwoest worden;
bent u gereed met trouweloos handelen, dan zal men tegen u trouweloos handelen.

² HEERE, wees ons genadig, op U hebben wij gewacht.

Wees elke morgen hun arm;
ja, ons heil in tijd van benauwdheid.

^a Joël 2:28; Joh. 7:37,38; Hand. 2:17,18 ^b Jes. 29:17 ^c Jer. 33:16

32:6 *de hongerige* - Letterlijk: de ziel van de hongerige. 32:10 *Over ruim een jaar* - Letterlijk: Dagen over een jaar. 32:20 *rund en ezel* - Letterlijk: de voet van het rund en van de ezel.

³ Voor het daverend geluid* zullen de volken vluchten;
als U Zich verhoogt, zullen de heidenvolken overal verspreid worden.

⁴ Dan zal uw buit verzameld worden, zoals zwerm sprinkhanen zich verzamelen;
zoals sprinkhanen erop afstormen, stormt men erop af.

⁵ De HEERE is hoogverheven, want Hij woont in de hoogte.
Hij heeft Sion vervuld met recht en gerechtigheid.

⁶ Hij zal zijn de vastheid van uw tijden, een rijkdom aan heil, wijsheid en kennis; de vreze des HEEREN zal zijn schat zijn.

⁷ Zie, hun allersterksten schreeuwen het uit daarbuiten, de vredeboden wenen bitter.

⁸ De gebaande wegen zijn verlaten, de gebruiker van de weg ontbreekt. Hij verbreekt het verbond, hij versmaadt de getuigen,* hij acht geen sterveling.

⁹ Het land treurt, verkommert. De Libanon staat beschaamd, hij is verwelkt, Saron is geworden als de Vlakte, en Basan en Karmel schudden hun bladeren af.

¹⁰ Nu zal Ik opstaan, zegt de HEERE, nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik verheven worden.

¹¹ U gaat zwanger van stro, u zult stoppels baren;

uw adem is een vuur dat u verteren zal.

¹² De volken zullen verbrande kalk worden, als afgekapt dorens zullen zij met vuur verbrand worden.

¹³ Hoor, u die ver weg bent, wat Ik heb gedaan, en u die dichtbij bent, erken Mijn macht!

¹⁴ De zondaars in Sion zijn angstig, huiver heeft de huichelaars aangegrepen:

Wie onder ons kan verblijven bij een verterend vuur?

Wie onder ons kan verblijven bij een eeuwige gloed?

¹⁵ ^aHij die wandelt in gerechtigheid en billijk spreekt, die winstbejag door afpersing verwerpt, die zijn handen *afwerend* schudt om geen geschenken aan te nemen, die zijn oor dichtstopt om niet van bloedvergieten te horen, die zijn ogen sluit om het kwaad niet te zien –

¹⁶ die zal wonen op de hoogten; bergvestingen op de rotsen zullen zijn veilige vesting zijn, zijn brood wordt *hem* gegeven, van water is hij verzekerd.

¹⁷ Uw ogen zullen de Koning aanschouwen in Zijn schoonheid. Ze zullen een wijd uitgestrekt land zien. ¹⁸ Uw hart zal de verschrikking overdenken:

Waar is de schrijver? Waar is de betaalmeeester?

Waar is hij die de torens telt?

¹⁹ Het onbeschaamde volk zult u niet *meer* zien, het volk met zo'n onbegrijpelijke taal dat je het niet begrijpen kunt, met die bespottelijke tongval; het is niet te verstaan.

²⁰ Aanschouw Sion, de stad van onze samenkomsten. Uw ogen zullen Jeruzalem zien, een veilige woonplaats, ^aeen tent die niet afgebroken zal worden, waarvan de pinnen voor altijd niet uitgetrokken zullen worden en waarvan geen enkel touw gebroken zal worden.

²¹ Want de HEERE zal daar in *Zijn* macht bij ons zijn.

^a Ps. 15:2; 24:3 ^b Ps. 46:6; 125:1,2

33:3 *daverend geluid* - Letterlijk: het geluid van het rumoer. 33:8 *de getuigen* - Volgens een van de Dode-Zeerollen; sv: de steden.

Het zal een plaats van rivieren, van brede* stromen zijn.

Geen roeiboot zal erop varen,

geen statig schip zal er passeren.

²² De HEERE is immers onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons verlossen.

²³ Uw touwen hangen slap, ze houden hun mast niet op zijn plaats, ze spannen het zeil niet uit. Dan wordt er een rijke buit verdeeld, *zelfs* verlamden roven buit.

²⁴ Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek. Want het volk dat daar woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben *ontvangen*.

HET OORDEEL OVER EDMOM

34 Kom naar voren, heidenvolken, om te luisteren!

Sla er acht op, natiën!

Laat de aarde luisteren en al wat zij bevat, de wereld, en alles wat daarop uitspruit!

² Want de grote toorn van de HEERE *richt zich* tegen alle heidenvolken, Zijn grimmigheid tegen heel hun legermacht.

Hij heeft hen met de ban geslagen, hen overgegeven ter slachting.

³ Hun gesneuvelden zullen weggeworpen worden, en van hun dode lichamen zal hun stank opstijgen.

De bergen zullen wegsmelten door hun bloed.

⁴ Heel het *sterrenleger* aan de hemel zal *vergaan*.

De hemel zal opgerold worden als een boekrol, en heel zijn leger zal vallen, zoals bladeren vallen van een wijnstok, en zoals *vijsen* vallen van een vijgenboom.

⁵ Want Mijn zwaard is dronken geworden in de hemel. Zie, het zal neerdalen op Edom,

op het volk dat Ik geslagen heb met de ban, als een oordeel.

⁶ Het zwaard van de HEERE zit vol bloed, het is verzadigd van vet, van het bloed van lammeren en bokken, van het niervet van rammen.

Want de ⁶HEERE richt een offer aan in Bozra,

een grote slachting in het land Edom.

⁷ Met hen zullen de wilde ossen

neervallen,

en de jonge stieren met de sterke stieren.

Hun land zal doordrenkt zijn met bloed en hun stoffige *grond* verzadigd van vet.

⁸ Want het zal zijn de dag van de wraak van de HEERE,

het jaar van de afrekening om de rechtszaak van Sion.

⁹ Zijn beken zullen veranderd worden in pek,

en zijn stof in zwavel;

ja, zijn land zal worden

tot brandend pek.

¹⁰ 's Nachts en ook overdag zal het niet geblust worden,

voor eeuwig zal 'zijn rook opstijgen.

Van generatie op generatie zal het verwoest blijven,

tot in alle eeuwigheden zal niemand erdoorheen trekken.

¹¹ ¹¹Kauw en nachtuil zullen het in bezit nemen,

ransuil en raaf zullen daar wonen.

Hij zal er het meetlint van de woestheid over uitspannen

en het pasllood van de leegte.

¹² Zijn edelen – maar zij zijn er niet – zal men tot het koningschap roepen:

met al zijn vorsten is het gedaan.

¹³ In zijn paleizen zullen dorren

opschieten,

netels en distels in zijn vestingen.

Het zal een woonplaats voor jakhalzen zijn,

een rustplaats voor struisvogels.

¹⁴ Wilde woestijndieren zullen *daar*

hyena's tegenkomen,

de bok zal naar zijn metgezel roepen;

* Openb. 6:13,14 ² Jes. 63:1,2 ³ Openb. 14:11; 19:3 ⁴ Jes. 13:21,22; Zef. 2:14; Openb. 18:2
33:21 *brede* - Letterlijk: wijd van handen.

ja, daar zal het nachtelijk ongedierte tot rust komen
en voor zichzelf een rustplaats vinden.

¹⁵ Daar zal de pijlslang nestelen, eieren leggen,
uitbroeden en haar jongen koesteren in haar schaduw;
ja, daar verzamelen zich de vrouwen, de ene bij de andere.

¹⁶ Zoek het na in het boek van de HEERE en lees:

niet één van hen zal er ontbreken, zij zullen elkaar niet missen, want Mijn mond heeft het zelf geboden en Zijn Geest Zelf zal hen bijeenbrengen.

¹⁷ Want Hij, Hij heeft voor hen het lot geworpen,

Zijn hand heeft hun het *land* toebedeeld met het meetlint.

Tot in eeuwigheid zullen zij het bezitten, van generatie op generatie zullen zij er wonen.

BLIJDSCHAP OM DE TERUGKEER VAN DE VRIJGEKOCHTEN

35 De woestijn en de dorre plaatsen zullen vrolijk zijn, de wildernis zal zich verheugen en in bloei staan
als een roos.

² Zij zal welig in bloei staan en zich verheugen,

ja, zij zal zich verheugen en juichen.

De luister van de Libanon is haar gegeven,

de glorie van de Karmel en de Saron.

Ze zullen zien de heerlijkheid van de

HEERE,

de glorie van onze God.

³ ^aVersterk de slappe handen,

versterk de wankelende knieën;

⁴ zeg tegen onbedachtzamen van hart:

Wees sterk, wees niet bevreesd!

Zie, uw God!

De wraak zal komen,

de vergelding van God;

Hij zal komen en u verlossen.

⁵ Dan zullen de ogen ^bvan de blinden worden opengedaan,
de oren ^cvan de doven zullen worden geopend.

⁶ Dan zal ^dde kreupel springen als een hert,

^ede tong van de stomme zal juichen.

Want in de woestijn zullen ^fwateren zich een weg banen
en beken in de wildernis.

⁷ Het dorre land zal tot een *waterpoel* worden,

het dorstige land tot waterbronnen;
op de woonplaats van jakhalzen, *waar*
hun rustplaats was,

zal gras zijn, met riet en biezen.

⁸ Daar zal zijn een effen baan, een weg;
de heilige weg zal hij genoemd worden.

Een onreine zal er niet over gaan,

want hij zal *alleen* voor hen zijn. Wie *deze*
weg ook gaat,

zelfs dwazen zullen niet dwalen.

⁹ Daar zal geen leeuw zijn,
geen verscheurend dier zal erop komen;
ze zullen daar niet aangetroffen worden,
maar de verlostten zullen *die* bewandelen.

¹⁰ Want wie door de HEERE zijn

vrijgekocht, zullen terugkeren;

zij zullen Sion binnenkomen met gejuich.

Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn,

¹¹ vreugde en blijdschap zullen zij

verkrijgen,

verdriet en gezucht zullen wegvlugten.

SANHERIB BEDREIGT JERUZALEM

36 In het veertiende jaar van koning Hizkia gebeurde het dat Sanherib, de koning van Assyrië, optrok tegen alle versterkte steden van Juda en ze innam.

² De koning van Assyrië zond de commandant ^avan Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht. Hij stelde zich op bij de waterloop van de boventijver, op de hoofdweg naar het Blikersveld.

³ Toen ging Eljakim, de zoon van Hizkia, het hoofd van de hofhouding, *de stad* uit naar hem toe, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.

^a Hebr. 12:12 ^b Matt. 9:27; 11:5; 12:22; 20:30; 21:14; Joh. 9:6 ^c Matt. 11:5; Mark. 7:32 ^d Matt. 11:5; 15:30; 21:14; Joh. 5:8,9; Hand. 3:2; 8:7; 14:8 ^e Matt. 9:32; 12:22; 15:30 ^f Joh. 7:38,39 ^g Openb. 21:4
36:2 *de commandant* - Hebreeuws: rab-sake; zie ook vers 4, 11, 12, 13 en 22.

⁴ Daarop zei de commandant tegen hen: Zeg toch tegen Hizkia: Dit zegt de grote koning, de koning van Assyrië: Wat is dit voor vertrouwen dat u koestert?

⁵ Ik zeg (maar het is lippentaal): Er is be-raad en *gevechtskracht* voor de oorlog. Op wie stelt u nu uw vertrouwen, dat u tegen mij in opstand komt?

⁶ Zie, u vertrouwt op die ^a geknakte rietstaf, op Egypte. Maar als iemand daarop leunt, dringt hij in zijn hand en doorboort die. Zo is de farao, de koning van Egypte, voor allen die op hem vertrouwen.

⁷ En als u tegen mij zegt: Wij vertrouwen op de HEERE, onze God – is Hij het niet van Wie Hizkia de *offerhoogten* en altaren verwijderd heeft? En heeft *Hizkia* niet en tegen Juda en tegen Jeruzalem gezegd: Voor dit altaar moet u zich neerbuigen?

⁸ Nu dan, ga toch een weddenschap aan met mijn heer, de koning van Assyrië: ik geef aan u tweeduizend paarden, als u van uw kant daarvoor de ruiters kunt leveren!

⁹ En hoe zou u ooit een aanval^a kunnen keren van een enkele landvoogd van de geringste dienaren van mijn heer? U vertrouwt voor uzelf echter op Egypte van wege *zijn* strijdswagens en ruiters.

¹⁰ Nu dan, ben ik buiten *de wil* van de HEERE tegen dit land opgetrokken om het te gronde te richten? De HEERE heeft tegen mij gezegd: Trek tegen dit land op en richt het te gronde!

¹¹ Toen zeiden Eljakim, Sebna en Joah tegen de commandant: Spreek toch Aramees tegen uw dienaren, want dat verstaan wij. Spreek tegen ons geen Judees ten aanhoren van het volk dat op de *stads*-muur is.

¹² Maar de commandant zei: Heeft mijn heer mij *alleen* naar uw héér en naar ú gestuurd om deze woorden te spreken? Is het ook niet naar de mannen die *daar* op de muur zitten, om hun te zeggen dat zij met u hun *eigen* uitwerpselen zullen eten en hun *eigen* urine^a drinken?

¹³ En de commandant stelde zich op, riep met luide stem in het Judees en zei: Luister

naar de woorden van de grote koning, de koning van Assyrië!

¹⁴ Dit zegt de koning: Laat Hizkia u niet bedriegen, want hij zal u niet kunnen redd-

den.
¹⁵ Laat Hizkia u ook niet doen vertrouwen op de HEERE door te zeggen: De HEERE zal ons zeker redden, deze stad zal niet gegeven worden in de hand van de koning van Assyrië.

¹⁶ Luister niet naar Hizkia, want dit zegt de koning van Assyrië: Geef u aan mij over,^a kom uit *de stad* naar mij toe. Dan mag ieder eten van zijn *eigen* wijnstok en ieder van zijn *eigen* vijgenboom, en ieder water drinken uit zijn *eigen* put,

¹⁷ totdat ik kom en u meevoer naar een land als uw *eigen* land, een land van koren en nieuwe wijn, een land van brood en wijngaarden.

¹⁸ Laat Hizkia u niet misleiden door te zeggen: De HEERE zal ons redden. Hebben de goden van de volken, ieder zijn *eigen* land, gered uit de hand van de koning van Assyrië?

¹⁹ Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm? Hebben zij Samaria dan soms uit mijn hand gered?

²⁰ Wie onder al de goden van deze landen zijn er die hun land uit mijn hand gered hebben? Zou de HEERE Jeruzalem dan wél uit mijn hand redden?

²¹ Maar zij zwegen en antwoordden hem met geen woord, want het gebod van de koning was dit: U mag hem niet antwoorden.

²² Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, in gescheurde kleren naar Hizkia toe. Zij vertelden hem de woorden van de commandant.

HIZKIA STUURT DIENAREN NAAR JESAJA

37 Zodra koning Hizkia dat hoorde, gebeurde het dat hij zijn kleren

^a Ezech. 29:6,7

36:9 een aanval - Letterlijk: het gezicht. **36:12** hun eigen urine - Letterlijk: hun water. **36:16** Geef u aan mij over - Letterlijk: Maak met mij een zegen.

scheurde, zich in een rouwgewaad hulde en het huis van de HEERE binnenging.

² Verder stuurde hij Eljakim, het hoofd van de hofhouding, Sebna, de schrijver, en de oudsten van de priesters, gehuld in rouwgewaden, naar Jesaja, de profeet, de zoon van Amoz.

³ Zij zeiden tegen hem: Dit zegt Hizkia: Deze dag is een dag van benauwdheid, bestraffing en belediging; ja, de kinderen staan op het punt geboren te worden, maar er is geen kracht om te baren.

⁴ Misschien zal de HEERE, uw God, de woorden horen van de commandant, die zijn heer, de koning van Assyrië, gestuurd heeft om de levende God te honen, en zal Hij hem straffen om de woorden die de HEERE, uw God, gehoord heeft. Wilt u dan een gebed opzenden voor het overblijfsel dat er nog te vinden is?

⁵ Toen kwamen de dienaren van koning Hizkia bij Jesaja.

PROFETIE VAN JESAJA EN TIJDELIJKE TERUGTOCHT VAN DE ASSYRISCHE COMMANDANT

⁶ En Jesaja zei tegen hen: Dit moet u tegen uw heer zeggen: Zo zegt de HEERE: Wees niet bevreesd voor de woorden die u gehoord hebt, *de woorden* waarmee de knechten van de koning van Assyrië Mij gelasterd hebben.

⁷ Zie, Ik geef een geest in hem, dat hij een gerucht zal horen en zal terugkeren naar zijn land. Dan zal Ik hem in zijn land door het zwaard neervellen.

⁸ Toen keerde de commandant terug en trof de koning van Assyrië aan, in strijd gewikkeld met Libna. Hij had namelijk gehoord dat hij uit Lachis was vertrokken.

⁹ Toen Sanherib over Tirhaka, de koning van Cusj, hoorde zeggen: Hij is uitgetrokken om tegen u te strijden – toen hij dat hoorde, stuurde hij *opnieuw* gezanten naar Hizkia om te zeggen:

¹⁰ Dit moet u tegen Hizkia, de koning van Juda, zeggen: Laat uw God, op Wie u vertrouwt, u niet bedriegen door te zeggen:

Jeruzalem zal niet in de hand van de koning van Assyrië gegeven worden.

¹¹ Zie, u hebt zelf gehoord wat de koningen van Assyrië met al de landen hebben gedaan door ze met de ban te slaan. En zou u dan gered worden?

¹² Hebben de goden van de volken die mijn vaderen te gronde gericht hebben, hen gered: Gozan, Haran, Rezef en de zonen van Eden die in Telassar waren?

¹³ Waar is de koning van Hamath, de koning van Arpad, de koning van de stad Sefarvaïm, van Hena en van Ivva?

GEBED VAN HIZKIA

¹⁴ Toen Hizkia de brieven uit de hand van de gezanten had ontvangen en die had gelezen, ging hij op naar het huis van de HEERE. Vervolgens spreidde Hizkia die brieven uit voor het aangezicht van de HEERE,

¹⁵ en Hizkia bad tot de HEERE:

¹⁶ HEERE van de legermachten, God van Israël, Die tussen de cherubs troont, U bent het, U alleen bent de God van alle koninkrijken van de aarde, U hebt de hemel en de aarde gemaakt.

¹⁷ Neig, HEERE, Uw oor, en luister; open, HEERE, Uw ogen en zie. Hoor al de woorden van Sanherib die hij gestuurd heeft om de levende God te honen.

¹⁸ Het is waar, HEERE, de koningen van Assyrië hebben al die landen met hun grondgebied verwoest,

¹⁹ en hun goden hebben zij prijsgegeven aan het vuur. Het waren immers geen goden, maar het was het werk van mensenhanden, hout en steen. Daarom hebben zij die vernield.

²⁰ Nu dan, HEERE, onze God, verlos ons uit zijn hand. Dan zullen alle koninkrijken van de aarde weten dat U de HEERE bent, U alleen.

TWEDE PROFETIE VAN JESAJA

²¹ Toen stuurde Jesaja, de zoon van Amoz, *deze boodschap* naar Hizkia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat u tot Mij geboden hebt met betrekking tot Sanherib, de koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

²² Dit is het woord dat de HEERE over hem gesproken heeft:

De maagd, de dochter van Sion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

²³ Wie hebt u gehoord en gelasterd? Tegen Wie hebt u de stem verheven en uw ogen hoogmoedig opgeheven? Tegen de Heilige van Israël!

²⁴ Door uw dienaren hebt u de Heere gehoord en gezegd: Met mijn talrijke strijdswagens heb ik de hoge bergen bestegen, de flanken van de Libanon. Ik hak zijn statige ceders, zijn mooiste cipressen om.

Ik kom tot op zijn hoogste top, *tot in* zijn weelderig groeiend woud.

²⁵ Ik heb gegraven en water gedronken, ik heb met mijn voetzolen alle rivieren van de belegerde plaatsen* drooggelegd.

²⁶ Hebt u *dan* niet gehoord dat Ik, *de Heere*, dit lang tevoren gedaan heb, en dat Ik dit vanaf de dagen van weleer heb bewerkstelligd?

Nu heb Ik het doen komen: u bent er om de versterkte steden tot puinhopen te verwoesten.

²⁷ Daarom waren hun inwoners machteloos, waren zij ontsteld en beschaamd, werden zij *als* gras op het veld of groene grasscheutjes, *als* gras op de daken, of een veld koren voordat het overeind staat.

²⁸ Maar uw zitten, uw uitgaan, uw *thuis* komen ken Ik, en uw tekeergaan tegen Mij.

²⁹ Omdat u tegen Mij tekeer bent gegaan, en uw hoogmoed is opgeklimmen *tot in* Mijn oren –

zal Ik Mijn haak in uw neus slaan en Mijn bit tussen uw lippen, en Ik zal u doen terugkeren langs de weg waarover u bent gekomen.

³⁰ En dit zal voor u het teken zijn: men zal dit jaar eten wat vanzelf gegroeid is,

in het tweede jaar wat daarvan weer opkomt;

in het derde jaar moet u zaaien en maaien,

en wijngaarden planten en de vruchten daarvan eten,

³¹ want opnieuw zal wat ontkomen, wat overgebleven is van het huis van Juda, wortel schieten naar beneden toe en vrucht dragen de hoogte in,

³² want van Jeruzalem zal uitgaan wat overgebleven is, en wat ontkomen is, van de berg Sion.

³³ De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

³⁴ Daarom, zo zegt de HEERE over de koning van Assyrië:

Hij zal deze stad niet binnenkomen, daar geen pijl in schieten, haar met geen schild tegemoetkomen, en tegen haar geen belegeringsdam opwerpen.

³⁵ Langs de weg waarover hij gekomen is, zal hij terugkeren, maar deze stad zal hij niet binnenkomen, spreekt de HEERE.

³⁶ Want ³⁷ Ik zal deze stad beschermen door haar te verlossen, omwille van Mijzelf en omwille van David, Mijn dienaar.

BEVRIJDING VAN JERUZALEM

³⁸ ³⁹ Toen trok de engel van de HEERE *ten strijde* en sloeg in het legerkamp van Assyrië honderdvijfentachtigduizend *man* neer. Toen men de *volgende* morgen vroeg opstond, zie, het waren allemaal dode lichamen.

⁴⁰ Daarop brak Sanherib, de koning van Assyrië, op. Hij trok weg en keerde *naar zijn land* terug; en hij bleef in Ninevé.

⁴¹ Het gebeurde nu, toen hij zich in het huis van Nisroch, zijn god, neerboog, dat Adrammelech en Sarezer, zijn zonen, hem met het zwaard doodden. Zij ontkwamen

* 2 Kon. 19:31; Jes. 9:6 ² 2 Kon. 20:6 ³ 2 Kon. 19:35
37:25 *belegerde plaatsen* - Of: Egypte.

naar het land Ararat, en Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

ZIEKTE EN GENEZING VAN HIZKIA

38 In die dagen werd Hizkia ziek, tot stervens toe. Toen kwam de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, bij hem en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Regel *de zaken* van uw huis, want u zult sterven en niet leven.

² Daarop keerde Hizkia zijn gezicht om naar de muur en bad tot de HEERE

³ en zei: Och HEERE, bedenk toch dat ik in trouw en met een volkomen hart voor Uw aangezicht gewandeld heb en gedaan heb wat goed is in Uw ogen. En Hizkia huilde erg.*

⁴ Toen kwam het woord van de HEERE tot Jesaja:

⁵ Ga tegen Hizkia zeggen: Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien. Zie, Ik zal vijftien jaar aan uw levensdagen toevoegen,

⁶ en Ik zal u uit de hand van de koning van Assyrië redden, evenals deze stad; Ik zal deze stad beschermen.

⁷ En dit zal voor u het teken zijn van de HEERE, dat de HEERE dit woord dat Hij gesproken heeft, doen zal:

⁸ Zie, Ik laat op de schaalverdeling van Achaz' *zonnewijzer* de schaduw, die door de zon is gedaald, tien treden teruggaan. En de zon ging *de* tien treden terug die ze op de schaalverdeling was gedaald.

⁹ Dit is het geschrift van Hizkia, de koning van Juda, toen hij ziek geweest en van zijn ziekte genezen was:

¹⁰ Zelf zei ik: Op de helft van mijn dagen moet ik heengaan; in de poorten van het graf word ik beroofd van de rest van mijn jaren.

¹¹ Ik zei: Ik zal de HEERE, de HEERE, niet zien in het land van de levenden; ik zal de mensen niet meer aanschouwen onder de inwoners van de wereld.

¹² Mijn levenstijd is opgebroken, van mij weggerukt, als een tent van een herder; ik heb mijn leven opgerold, zoals een wever *doet*, Hij snijdt mij af van het weefgetouw.

Voordat de dag tot nacht wordt, zult U aan mij een einde gemaakt hebben.

¹³ Ik stelde het me voor, tot de morgen toe: als een leeuw, zo zal Hij

al mijn beenderen breken.

Voordat de dag tot nacht wordt, zult U aan mij een einde gemaakt hebben.

¹⁴ Als een zwaluw of kraanvogel, zo piepte ik,

¹⁵ ik kirde als een duif.

Mijn ogen waren smekend opgeslagen naar omhoog:

Heere, ik word neergedrukt; wees U mijn Borg!

¹⁶ Wat zal ik spreken? Zoals Hij mij heeft gezegd,

heeft Hij het gedaan.

Nu mag ik al mijn jaren gerust verdergaan,

de bitterheid van mijn ziel te boven gekomen.

¹⁷ Heere, bij deze dingen leeft men, en in al deze dingen is het leven van mijn geest.

Want U hebt mij gezond gemaakt en mij genezen.

¹⁸ Zie, tot vrede is de bitterheid voor mij bitter geweest,

want U hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, van het graf van de ontbinding vandaan gehaald.

Want U hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen.

¹⁹ Immers, het graf zal U niet loven, de dood U niet prijzen;

wie in de kuil neerdalen, zullen op Uw waarheid niet hopen.

²⁰ De levende, de levende, die zal U loven, zoals ik vandaag.

De vader zal zijn kinderen met Uw waarheid bekendmaken.

²¹ De HEERE was er om mij te verlossen.

* Jes. 59:11

38:3 *huilde erg* - Letterlijk: huilde een groot gehuil.

Daarom zullen wij mijn snarenspeel doen klinken,
al de dagen van ons leven,
in het huis van de HEERE.

²¹ Jesaja had namelijk gezegd: ^aLaat men een klomp vijgen nemen en *die* als een pleister op de zweer leggen; dan zal hij genezen.

²² En Hizkia had gezegd: Wat is het teken dat ik naar het huis van de HEERE zal opgaan?

HET GEZANTSCAP UIT BABEL

39 In die tijd stuurde Merodach-Baladan, de zoon van Baladan, de koning van Babel, *gezanten met* brieven en een geschenk naar Hizkia, want hij had gehoord dat hij ziek geweest en hersteld was.

² Hizkia verblijdde zich over hun *komst*. Hij liet hun zijn schathuis zien: het zilver, het goud, de specerijen, de kostbare olie, heel zijn wapenhuis en alles wat in zijn schatkamers te vinden was. Er was niets in zijn huis en in heel zijn koninkrijk wat Hizkia hun niet liet zien.

³ Toen kwam de profeet Jesaja bij koning Hizkia. Hij zei tegen hem: Wat hebben die mannen gezegd en waarvandaan zijn zij naar u toe gekomen? Hizkia zei: Zij zijn uit een ver land naar mij toe gekomen, uit Babel.

⁴ Hij zei: Wat hebben zij in uw huis gezien? Hizkia zei: Zij hebben alles gezien wat er in mijn huis is. Er is niets in mijn schatkamers wat ik hun niet heb laten zien.

⁵ Toen zei Jesaja tegen Hizkia: Hoor het woord van de HEERE van de legermachten.

⁶ Zie, er komen dagen dat alles wat er in uw huis is en wat uw vaderen tot op deze dag hebben opgeslagen, naar Babel zal worden weggevoerd. Er zal niets overblijven, zegt de HEERE.

⁷ Bovendien zullen zij *een aantal* van uw zonen meenemen, die uit u zullen voortkomen, die u verwekken zult; zij zullen hovelingen worden in het paleis van de koning van Babel.

^a Hizkia zei tegen Jesaja: Het woord van de HEERE dat u gesproken hebt, is goed. Hij zei ook: Maar laat er in mijn dagen duurzame vrede^{*} zijn!

DE VERLOSSING VAN HET VOLK ISRAËL VOORZEGD

40 Troost, troost Mijn volk,
zal uw God zeggen,
² spreek naar het hart van Jeruzalem en roep haar toe
dat haar strijd vervuld is,
dat haar ongerechtigheid verzoend is,
dat zij uit de hand van de HEERE het dubbele ontvangen heeft
voor al haar zonden.

³ ^bEen stem van iemand die roept in de woestijn:

Bereid de weg van de HEERE,
maak recht in de wildernis
een gebaande weg voor onze God.

⁴ Alle dalen zullen verhoogd worden,
alle bergen en heuvels zullen verlaagd worden;
wat krom is, zal recht worden;
wat rotsachtig is, zal tot een vlakte worden.

⁵ ^cDe heerlijkheid van de HEERE zal geopenbaard worden,
en alle vlees tezamen zal *het* zien,
want de mond van de HEERE heeft gesproken.

⁶ Een stem zegt: Roep!
En hij zegt: Wat moet ik roepen?

⁶ Alle vlees is gras
en al zijn goedertierenheid als een bloem
op het veld.

⁷ Het gras verdort, de bloem valt af,
als de Geest van de HEERE erover blaast.
Voorwaar, het volk is gras.

⁸ Het gras verdort, de bloem valt af,
maar het ^eWoord van onze God bestaat
voor eeuwig.

⁹ Klim op een hoge berg,
Sion, verkondigster van een goede
boodschap;

^a 2 Kon. 20:7 ^b Matt. 3:3; Mark. 1:3; Luk. 3:4; Joh. 1:23 ^c Joh. 1:14 ^d Job 14:2; Ps. 90:5,6; 102:12; 103:15; Jak. 1:10; 1 Petr. 1:24 ^e 1 Petr. 1:25
39:8 duurzame vrede - Letterlijk: vrede en trouw.

verhef uw stem met kracht,
Jeruzalem, verkondigster van een goede
boodschap.

Verhef *die*, wees niet bevreesd.

Zeg tegen de steden van Juda:

Zie, uw God!

¹⁰ Zie, de Heere HEERE zal komen tegen de
sterke,

en Zijn arm zal heersen.

Zie, "Zijn loon heeft Hij bij Zich,

Zijn arbeidsloon gaat voor Hem uit.

¹¹ Als een herder zal Hij ^oZijn kudde
weiden:

Hij zal de lammetjes in Zijn armen
bijeeng brengen

en in Zijn schoot dragen;

de zogenden zal Hij 'zachtjes leiden.

GOD ALLEEN IS DE MACHTIGE

¹² Wie heeft de wateren met de holte van
zijn hand opgemeten,

of van de hemel met een span de maat
genomen,

of het stof van de aarde met een
maatbeker gevat,

of de bergen gewogen in een waag,
of de heuvels op een weegschaal?

¹³ "Wie heeft de Geest van de HEERE
gepeild

en *wie* heeft Hem *als* Zijn raadsman
onderwezen?

¹⁴ Met wie heeft Hij beraadslaagd dat hij
Hem inzicht zou geven,

Hem het pad van het recht zou leren,
Hem kennis bij zou brengen

of Hem de weg van veel verstand zou
doen kennen?

¹⁵ Zie, de volken worden beschouwd als
een druppel aan een emmer,

als een stofje op de weegschaal.

Zie, Hij heft de eilanden op als fijn stof.

¹⁶ De Libanon is niet genoeg om te
branden,

zijn dieren zijn niet genoeg voor het
brandoffer.

¹⁷ Alle volken zijn als niets voor Hem,
zij worden door Hem beschouwd als

minder dan 'niets' *als* leegheid.

¹⁸ 'Met wie zou u God willen vergelijken,

of welke vergelijking zou u op Hem
willen toepassen?

¹⁹ De vakman giet het beeld,
de edelsmid overtrekt het met goud
en smeedt *er* zilveren kettingen voor.

²⁰ Wie te arm is voor een heffer,
kiest een stuk hout *dat* niet kan
verrotten.

Hij zoekt een kundig vakman voor zich
uit

om een beeld te vervaardigen dat niet
wankelt.

²¹ Weet u het niet? Hoort u het niet?

Is het u vanaf het begin niet
bekendgemaakt?

Hebt u niet gelet op de fundamenten van
de aarde?

²² Hij is het Die zetelt boven de omtrek
van de aarde,

waarvan de bewoners als sprinkhanen
zijn.

Hij is het Die ^ode hemel uitspant als een
dunne doek

en uitspreidt als een tent om in te wonen.

²³ Hij is het Die ^ovorsten maakt tot niets,
rechters van de aarde maakt tot leegheid.

²⁴ Ja, zij zijn niet geplant,

ja, zij zijn niet gezaaid,

ja, hun *afgehouden* stronk wortelt niet in
de aarde.

Ook als Hij op hen zal blazen, zullen zij
verdorren,

en een storm neemt hen weg als stoppels.

²⁵ Met wie zou u Mij willen vergelijken,
of aan wie ben Ik gelijk?

zegt de Heilige.

²⁶ Sla uw ogen op naar omhoog,

en zie Wie deze dingen geschapen heeft;

Hij is het Die hun leger voltallig

tevoorschijn brengt,

ze alle bij name roept

door *Zijn* grote vermogen en *Zijn* sterke
kracht;

er ontbreekt er niet één.

²⁷ Waarom zegt u *dan*, Jakob,

en spreekt u, Israël:

Mijn weg is voor de HEERE verborgen

^a Jes. 62:11 ^b Ezech. 34:23,24; Micha 7:14; Joh. 10:11 ^c Jes. 49:10 ^d Rom. 11:34; 1 Kor. 2:16 ^e Dan. 4:35 ^f Jes. 46:5; Hand. 17:29 ^g Job 9:8; Ps. 104:2; Jes. 44:24 ^h Job 12:21; Ps. 107:40

en mijn recht gaat aan mijn God voorbij?

²⁸ Weet u het niet?

Hebt u het niet gehoord?

De eeuwige God, de HEERE,
de Schepper van de eindigen der aarde,
wordt niet moe en niet afgemat.

Er is ²⁹ geen doorgronding van Zijn inzicht.

²⁹ Hij geeft de vermoeide kracht
en Hij vermeerdert de sterkte van wie
geen krachten heeft.

³⁰ Jongeren zullen moe en afgemat
worden,

jonge mannen zullen zeker struikelen;

³¹ maar wie de HEERE verwachten, zullen
hun kracht vernieuwen,

zij zullen *hun* vleugels uitslaan als
arenden,

zij zullen snel lopen en niet afgemat
worden,

zij zullen lopen en niet moe worden.

DE ALMACHTIGE VERLOSSER

41 Zwijg voor Mij, kustlanden,
laten de volken de kracht
vernieuwen.

Laten zij naar voren komen, laten zij dan
spreken,

laten wij samen naar voren komen voor
het oordeel.

² Wie heeft vanwaar *de zon* opkomt de
rechtvaardige doen opstaan,

hem geroepen om te gaan?

Wie heeft heidenvolken aan hem
overgeleverd

en doet hem koningen vertreden?

Wie heeft *hen* als stof overgeleverd aan
zijn zwaard,

als wegwaaierende stoppels aan zijn boog?

³ Hij achtervolgde hen, trok verder in
vrede,

over een pad *dat* hij met zijn voeten niet
eerder betrad.

⁴ Wie heeft *dit* bewerkt en gedaan?

Hij Die de generaties riep vanaf het
begin!

Ik, de HEERE, ⁵ Die de Eerste ben,
en bij de laatsten ben Ik Dezelfde.

⁵ De kustlanden zagen het en werden
bevreesd,
de eindigen der aarde beëfden;
ze kwamen naderbij en traden toe.

⁶ De een hielp de ander,
tegen zijn broeder zei hij: Wees sterk!
⁷ De vakman bemoedigde de edelsmid,
hij die met de hamer gladmaakt, hem die
op het aambeeld slaat,
door van het soldeersel te zeggen: Het is
goed.

Daarna zette hij het vast met spijkers,
zodat het niet zou wankelen.

⁸ Maar u, Israël, Mijn dienaar,
u, Jakob, ⁹ die Ik heb verkozen,
het nageslacht van Abraham, die Mij
¹⁰ liefhad,

⁹ u, die Ik gegrepen heb van de eindigen der
aarde,
geroepen uit haar uithoeken,
en tegen wie Ik zei: U bent Mijn dienaar;
Ik heb u verkozen, Ik heb u niet
verworpen.

¹⁰ Wees niet bevreesd, want Ik ben met u,
wees niet verschrikt, want Ik ben uw
God.

Ik sterk u, ook help Ik u,
ook ondersteun Ik u met Mijn rechter-
hand, die gerechtigheid werkt.*

¹¹ Zie, ¹² zij zullen beschaamd en te schande
worden,
allen die *in woede* tegen u ontstoken zijn.
Zij zullen worden als niets, zij zullen
omkomen,

de mannen die u aanklagen.

¹³ U zult hen zoeken, maar u zult hen niet
kunnen vinden,

de mannen die zich tegen u keren.
Zij zullen worden als niets, als *volstrekt*
niets,

de mannen die strijd tegen u voeren.

¹⁴ Want Ik ben de HEERE, uw God,
Die uw rechterhand vastgrijpt

en tegen u zegt: Wees niet bevreesd,
Ik help u.

¹⁵ Wees niet bevreesd, wormpje Jakob,

* Ps. 147:5 ⁵ Jes. 43:10; 44:6; 48:12; Openb. 1:17; 22:13 ⁶ Deut. 7:6; 10:15; 14:2; Ps. 135:4; Jes. 43:1;
44:1 ⁷ 2 Kron. 20:7; Jak. 2:23 ⁸ Ex. 23:22; Jes. 60:12; Zach. 12:3

41:2 om te gaan - Letterlijk: voor zijn voet. 41:10 die gerechtigheid werkt - Letterlijk: van
Mijn gerechtigheid.

volkje Israël,
Ik help u, spreekt de HEERE,
uw Verlosser is de Heilige van Israël.

¹⁵ Zie, Ik maak u tot een scherpe
dorslede,
een nieuwe, met puntige pinnen.*
U zult bergen dorsen en verpulveren,
en heuvels maken ^aals kaf.

¹⁶ U zult ze wannen, de wind zal ze
opnemen,
en de storm zal ze verspreiden.
Maar ú zult zich verheugen in de HEERE,
in de Heilige van Israël zult u zich
beroemen.

¹⁷ De ellendigen en de armen zoeken
water, maar het is er niet,
hun tong ^bversmacht van dorst.
Ik, de HEERE, zal hen verhoren,
Ik, de God van Israël, zal hen niet
verlaten.

¹⁸ Ik ^czal op kale hoogten rivieren doen
ontspringen,
midden in valleien bronnen.

^dIk zal de woestijn maken tot een
waterpoel,
het dorre land tot waterbronnen.

¹⁹ Ik zal in de woestijn de ceder zetten,
de acacia, de myrte en de oliehoudende
boom.

Ik zal in de wildernis de cipres plaatsen,
samen met plataan en dennenboom,
²⁰ opdat men ziet en erkent,
bedenkt en tevens inziet
dat de hand van de HEERE dit gedaan
heeft,
en de Heilige van Israël het geschapen
heeft.

²¹ Kom naderbij *met* uw aanklacht,
zegt de HEERE,
kom *maar* naar voren met uw bewijzen,
zegt de Koning van Jakob.

²² Laten zij naar voren brengen en ons
bekendmaken
de dingen die zullen gebeuren.
De dingen van vroeger – wat waren ze?
Maak het bekend,
en wij zullen het ter harte nemen

en het einde ervan weten,
of doe ons de komende dingen horen.

²³ Maak de dingen bekend die hierna
zullen komen,
en wij zullen weten dat u goden bent.
Doe tenminste iets, goed of kwaad,
en wij zullen verschrikt zijn en het
tezamen inzien.

²⁴ Zie, u bent minder dan niets,
en uw werk is minder dan een nietig
ding;
een gruwel is hij die voor u kiest.

²⁵ Ik doe *iemand* opstaan uit het noorden
en Hij zal komen:
vanwaar de zon opkomt zal Hij Mijn
Naam aanroepen;
Hij zal komen, de machthebbers als leem
vertreden
en zoals een pottenbakker klei treedt.

²⁶ Wie heeft het van het begin af
verkondigd, zodat wij het kunnen
weten,
of van tevoren, dat wij kunnen zeggen:
Het is terecht?

Maar er is niemand die het verkondigt,
ook niemand die *iets* horen doet,
ook niemand die uw woorden hoort.

²⁷ Ik, de Eerste, zeg tegen Sion: Zie, zie ze
daar!
en tegen Jeruzalem: Ik zal een *Vreugde*-
bode geven.

²⁸ Want Ik zag toe, maar er was niemand,
zelfs niet onder dezen, er was geen
raadsman,
dat Ik hun *iets* zou vragen en zij Mij
antwoord zouden geven.

²⁹ Zie, zij allen zijn nietigheid,
hun werken zijn niets,
hun gegoten beelden zijn wind en leegte.

DE KNECHT VAN DE HEERE

42 Zie, Mijn Knecht, Die Ik onder-
steun,
Mijn Uitverkorene, *in Wie* Mijn ziel ^eeen
welbehagen heeft;
^fIk heb Mijn Geest op Hem gelegd.
Hij zal tot de heidenvolken het recht doen
uitgaan.

^a Jes. 17:13; 29:5 ^b Matt. 5:6 ^c Jes. 35:7; 44:3 ^d Ps. 107:35 ^e Matt. 3:17; 17:5; Efez. 1:6 ^f Jes. 11:2;
Joh. 3:34

41:15 met *puntige pinnen* - Letterlijk: bezitter van puntige pinnen.

² Hij zal niet schreeuwen, Hij zal *Zijn stem* niet verheffen,

Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen.

³ Het geknakte riet zal Hij niet verbreken, de uitdovende vlaspit zal Hij niet uitblussen; naar waarheid zal Hij het recht doen uitgaan.

⁴ Hij zal niet uitdoven, Hij zal niet geknakt worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben gevestigd.

De kustlanden zullen uitzien naar Zijn onderricht.

⁵ Zo zegt God, de HEERE, Die de hemel heeft geschapen en hem heeft uitgespannen, Die de aarde heeft uitgespreid en wat daarop uitspruit,

Die de adem geeft aan het volk *dat* daarop is, en de geest aan hen die daarop wandelen:

⁶ Ik, de HEERE, heb U geroepen in gerechtigheid,

Ik zal U bij Uw hand grijpen, Ik zal U beschermen en Ik zal U stellen tot een verbond voor het volk, tot een licht voor de heidenvolken,

⁷ om blinde ogen te openen, om gevangenen uit de kerker te leiden, uit de gevangenis wie in duisternis zitten.

⁸ Ik ben de HEERE – dat is Mijn Naam;

⁹ Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, evenmin Mijn lof aan de *afgodsbeelden*.

⁹ De voorgaande dingen – zie, ze zijn gekomen!

Nieuwe dingen verkondig Ik; voordat ze ontkiemen, doe Ik ze u horen.

¹⁰ ¹⁰ Zing voor de HEERE een nieuw lied, Zijn lof vanaf het einde der aarde, u die de zee en al wat daarin is, bevaart, u, eilanden en wie daarop wonen.

¹¹ Laten de woestijn en zijn steden *hun stem* verheffen, de dorpen *waar* Kedar woont. Laten zij die in de rotsen wonen, juichen,

het vanaf de bergtoppen uitjubelen.

¹² Laten zij de HEERE eer geven, en Zijn lof op de eilanden verkondigen.

¹³ De HEERE zal uittrekken als een held. Hij zal de strijd lust opwekken als een strijdbare man,

Hij zal juichen, ja, Hij zal het uitschreeuwen,

Hij zal Zijn vijanden overweldigen.

¹⁴ Ik heb van oude tijden af gezwezen, Ik heb Mij stilgehouden, Mij bedwongen. Als een barend *vrouw* zal Ik het uitschreeuwen.

Ik zal verwoesten, ja, Ik zal tegelijk verslinden.

¹⁵ Ik zal bergen en heuvels woest maken en al hun gras zal Ik doen verdorren. Ik zal van rivieren eilanden maken en *waterpoelen* doen opdrogen.

¹⁶ En Ik zal blinden leiden langs een weg *die* zij niet gekend hebben, Ik zal hen doen gaan op paden *die* zij niet gekend hebben.

Ik zal vóór hen de duisternis veranderen in licht

en 'wat krom is in wat recht is. Deze dingen zal Ik voor hen doen, Ik zal hen niet verlaten.

¹⁷ Maar wie op gesneden beelden vertrouwen,

wie tegen gegoten beelden zeggen: U bent onze goden,

¹⁸ die zullen terugwijken *en* diep beschaamd worden.*

¹⁹ Doven, hoor!

Blinden, kijk en zie!

²⁰ Wie is er zo blind als Mijn dienaar, doof zoals Mijn bode *die* Ik zend? Wie is blind zoals de volmaakte, blind zoals de knecht van de HEERE?

²¹ U ziet *wel* veel dingen, maar ²² u let er niet op.

Hij doet *Zijn* oren *wel* open, toch luistert hij niet.

²³ De HEERE *was hem* genegen omwille van Zijn gerechtigheid, Hij maakte *hem* groot *door* de wet, en luisterrijk.

^a Jes. 48:11 ^b Ps. 33:3 ^c Jes. 40:3,4 ^d Ps. 97:7; Jes. 1:29; 44:11; 45:16 ^e Rom. 2:2 enz.
42:17 *diep beschaamd worden* - Letterlijk: met schaamte beschaamd worden.

²² Dit is echter een beroofd en uitgeplunderd volk;
vastgebonden in hollen zitten zij allen,
opgesloten in gevangenschappen.
Zij zijn een prooi geworden, en niemand
redt;
een buit geworden, en niemand zegt:
Geef terug!

²³ Wie onder u neemt dit ter ore?
Wie slaat er acht op en hoort wat hierna
zal zijn?

²⁴ Wie heeft Jakob tot buit gegeven
en Israël *overgeleverd* aan rovers?
Is het niet de HEERE, Hij tegen Wie wij
gezondigd hebben?
Want zij wilden in Zijn wegen niet gaan
en zij luisterden niet naar Zijn wet.
²⁵ Daarom heeft Hij over hem uitgestort
Zijn grimmige toorn
en het geweld van de oorlog.
Dit heeft hem rondom in vlam gezet,
maar hij merkt het niet op;
het heeft hem in brand gestoken, maar
hij neemt het niet ter harte.

ISRAËL KOSTBAAR IN HET OOG VAN GOD

43 Maar nu, zo zegt de HEERE,
uw Schepper, Jakob, uw
Formeerder, Israël:
Wees niet bevreesd, want Ik heb u
verlost,
Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent
van Mij.

² Wanneer u zult gaan ^a door het water, Ik
zal bij u zijn,
door rivieren, zij zullen u niet
overspoelen.
Wanneer u door het vuur zult gaan, zult u
niet verbranden,
geen vlam zal u aansteken.

³ Want Ik ben de HEERE, uw God,
de Heilige van Israël, uw Heiland.
Ik heb Egypte als losgeld voor u gegeven,
Cusj en Seba in uw plaats.

⁴ Sinds u kostbaar bent in Mijn ogen,
bent u verheerlijkt en heb Ik u liefgehad.
Daarom heb Ik mensen gegeven in uw
plaats
en volken in plaats van uw ziel.

⁵ Wees niet bevreesd, want Ik ben met u.
Vanwaar *de zon* opkomt, zal Ik uw
nageslacht halen
en vanwaar *zij* ondergaat zal Ik u
bijeengbrengen.

⁶ Ik zal zeggen tegen het noorden: Geef!
En tegen het zuiden: Weerhoud niet!
Breng Mijn zonen van ver,
en Mijn dochters van het einde der aarde.

⁷ Ieder die genoemd is naar Mijn Naam,
die heb Ik tot Mijn eer geschapen, die heb
Ik geformeerd, ja, die heb Ik gemaakt.

ISRAËL IS GETUIGE VAN GOD

⁸ Laat het volk dat blind is, al heeft het
ogen,
en de doven, al hebben zij oren,
uittrekken.

⁹ Laten alle heidenvolken samenkomen
en de volken zich verzamelen.
Wie onder hen kan dit verkondigen?
Of laten zij ons de dingen van vroeger
doen horen.

Laten zij hun getuigen naar voren
brengen, opdat zij in het gelijk gesteld
worden,
en men zal horen en zeggen: Het is de
waarheid!

¹⁰ U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE,
en Mijn dienaar die Ik verkozen heb,
opdat u het weet en Mij gelooft,
en begrijpt dat Ik Dezelfde ben:

‘vóór Mij is er geen God geformeerd
en na Mij zal er geen zijn.

¹¹ Ik, Ik ben de HEERE,
buiten Mij is er geen Heiland.

¹² Ik heb verkondigd en Ik heb verlost, en
Ik heb *het* doen horen,
en er was geen vreemde *god* onder u.
U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE,
dat Ik God ben.

¹³ Ook voor de dag* er was, ben Ik,
en er is niemand die uit Mijn hand kan
redden.

Ik zal werken, en ^a wie zal het keren?

¹⁴ Zo zegt de HEERE,
uw Verlosser, de Heilige van Israël:
Ter wille van u heb Ik *iemand* naar Babel
gezonden

^a Ps. 66:12 ^b Jes. 44:2; Jer. 30:10; 46:27 ^c Jes. 41:4; 44:8; 45:21; Hos. 13:4 ^d Jes. 14:27
43:13 *Ook voor de dag* - Letterlijk: Ook vanaf de dag.

en Ik heb hen allen vluchtend doen
af dalen,
namelijk de Chaldeeën, in de schepen
waarover zij *voorheen* juichten.

¹⁵ Ik ben de HEERE, uw Heilige,
de Schepper van Israël, uw Koning.

¹⁶ Zo zegt de HEERE,

Die een weg maakte in de zee

en een pad in machtige wateren,

¹⁷ Die strijdswagens en paarden deed
uitrukken,

leger en macht,

zij liggen tezamen neer, zij zullen niet
meer opstaan,

uitgedoofd zijn zij, uitgeblust als een
vlaspit.

¹⁸ Denk niet aan de dingen van vroeger,
let niet op de dingen van het verleden.

¹⁹ Zie, Ik maak ^aiets nieuws.

Nu zal het ontkiemen. Zult u dat niet
weten?

Ja, Ik zal een weg aanleggen in de
woestijn,

rivieren in de wildernis.

²⁰ De dieren van het veld zullen Mij eren –

jakhalsen en struisvogels –

want Ik zal water geven in de woestijn,
in de wildernis rivieren,

om Mijn volk, Mijn uitverkorene, te
drinken te geven.

²¹ Dit volk heb Ik Mij geformeerd.

Zij zullen Mijn lof vertellen.

²² U hebt Mij echter niet aangeroepen,
Jakob,

maar u hebt zich tegen Mij vermoeid,
Israël.

²³ U hebt Mij niet uw brandoffers
gebracht van kleinvee

en *met* uw slachtoffers hebt u Mij niet
geëerd.

Ik heb u *Mij* niet laten dienen met het
graanoffer,

en Ik heb u niet vermoeid met wierook.

²⁴ U hebt voor Mij met geld geen kalmoes
gekocht,

en met het vet van uw slachtoffers hebt u
Mij niet verzadigd.

Integendeel, u bent Mij tot last geweest
met uw zonden,

u hebt Mij vermoeid met uw
ongerechtigheden.

²⁵ Ik, Ik ben het Die uw overtredingen
uitdelgt ^comwille van Mijzelf,
en aan uw zonden denk Ik niet.

²⁶ Breng *het* Mij in herinnering, ^elaten wij
samen een rechtszaak voeren;
vertelt u *maar*, opdat u in het gelijk
gesteld wordt.

²⁷ Uw eerste vader heeft gezondigd,
en uw uitleggers *van de wet* zijn tegen

Mij in opstand gekomen.

²⁸ Daarom zal Ik de leiders van het
heiligdom ontheiligen,

Jakob prijsgeven aan de ban
en Israël aan beschimpingen.

WATER OP DE DORSTIGE

44 Maar nu, luister, Jakob, ^eMijn die-
naar,

Israël, die Ik verkozen heb!

² Zo zegt de HEERE, uw Maker

en uw Formeerder van de *moederschoot*
af, Die u helpt:

Wees niet bevreesd, Mijn dienaar Jakob,
Jesjurun, die Ik verkozen heb.

³ Want Ik ^dzal water gieten op het dorstige
en stromen op het droge.

Ik zal Mijn Geest op uw nageslacht gieten
en Mijn zegen op uw nakomelingen.

⁴ Zij zullen opkomen tussen het gras,
als wilgen aan de waterstromen.

⁵ De een zal zeggen: Ik ben van de HEERE,
een ander zal *zich* noemen met de naam

Jakob,
weer een ander zal *met* zijn hand

schrijven: Van de HEERE,
en de erenaam Israël aannemen.

GOD IS WAARACHTIG, AFGODEN ZIJN NIETS

^a Zo zegt de HEERE, de Koning van Israël,
zijn Verlosser, de HEERE van de

legermachten:

^g Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste,
en buiten Mij is er geen God.

⁷ En wie kan, zoals Ik, roepen,

^a Openb. 21:5 ^b Luk. 1:74,75 ^c Ezech. 36:22 enz. ^d Jes. 1:18 ^e Jes. 41:8; 43:5; Jer. 30:10; 46:27 ^f Jes.
35:7; Joël 2:28; Joh. 7:38; Hand. 2:18 ^g Jes. 41:4; 48:12; Openb. 1:8,17; 22:13

het bekendmaken en het voor Mij
uiteenzetten,
sinds Ik een eeuwig volk een plaats
gegeven heb?

En laten zij de toekomstige dingen, dat
wat komen zal, hun bekendmaken.

* Wees niet angstig en wees niet
bevreesd.

Heb Ik het u van toen af niet doen horen
en bekendgemaakt?

Want u bent Mijn getuigen: is er ook een
God buiten Mij?

* Er is geen *andere* rots, Ik ken er geen.

* De makers van beelden, allen zijn zij
leegheid,
hun geliefde voorwerpen doen geen nut.
Ja, zijzelf zijn hun getuigen: zij zien niet
en zij weten niet. Daarom zullen zij
beschaamd worden.

¹⁰ Wie maakt er *nu* een god en giet een
beeld
dat geen nut doet?

¹¹ Zie, al hun metgezellen ^b zullen
beschaamd worden,
want vaklieden zijn slechts mensen.
Laten zij bijeenkomen, laten zij allen
opstaan;

zij zullen angstig zijn, samen zullen zij
beschaamd worden.

¹² 'De ijzersmid *smeedt* een bijl,
werkt in de vuurgloed,
vormt het *beeld* met hamers,
bewerkt het met zijn sterke arm;
hij lijdt zelfs honger en heeft geen kracht
meer,

hij drinkt geen water en raakt afgemat.

¹³ De timmerman spant een meetlint uit,
tekent het *hout* af met een krijtstift,
maakt het *glad* met schaven,
tekent het af met een passer
en maakt het naar de vorm van een man,
naar de schoonheid van een mens, om
het in een huis te laten wonen.

¹⁴ Hij hakt voor zichzelf ceders om,
neemt een cipres of een eik,
en kweekt *die* voor zichzelf op tussen de
bomen van het woud;
hij plant een olm en de regen maakt *die*
groot.

¹⁵ Ze dienen de mens tot brandhout,*
hij neemt ervan en warmt zich erbij,
hij steekt het ook aan en bakt brood.

Ook maakt hij er een god van en buigt
zich *ervoor*,
hij maakt er een gesneden beeld van en
knielt *ervoor* neer.

¹⁶ De helft ervan verbrandt hij in het vuur.
Bij die helft eet hij vlees,
braadt een braadstuk en wordt
verzadigd.

Ook warmt hij zich en zegt: Ha,
ik word warm, ik zie vuur!

¹⁷ Van de rest ervan maakt hij een god,
zijn gesneden beeld.

Hij knielt *ervoor* neer, buigt zich,
bidt het aan en zegt:
Red mij, want u bent mijn god.

¹⁸ Zij weten niet en begrijpen niet,
want hun ogen zijn dichtgesmeerd, zodat
zij niet zien,
en hun harten, zodat zij niet begrijpen.

¹⁹ Niemand neemt het ter harte,
er is geen kennis en geen inzicht om te
zeggen:

De helft ervan heb ik verbrand in het
vuur,

ook heb ik brood gebakken op de
houtschoorsteen ervan,
ik heb vlees gebraden en gegeten –
en zou ik van het overgebleven *hout* iets
gruwelijks maken,
zou ik knielen voor een stuk hout?

²⁰ Hij voedt zich met as, het bedrogen hart
heeft hem op een dwaalspoor
gebracht,
zodat hij zijn ziel niet redden kan en niet
kan zeggen:

Is er geen bedrog in mijn rechterhand?

²¹ Denk aan deze dingen, Jakob,
Israël, want u bent Mijn dienaar.
Ik heb u geformeerd, u bent Mijn dienaar,
Israël, u zult door Mij niet vergeten
worden.

²² Ik delg uw overtredingen uit als een
nevel,
en uw zonden als een wolk.
Keer tot Mij terug, want Ik heb u verlost.

* Deut. 4:35,39; 32:39; 1 Sam. 2:2; Jes. 45:21 ^b Ps. 97:7; Jes. 1:29; 42:17; 45:16 ^c Jer. 10:3
44:15 Ze ... *brandhout* - Letterlijk: Het is voor de mens om te verbranden.

²³ Zing vrolijk, hemel, want de HEERE heeft het gedaan!

Juich, diepten van de aarde!

Breek uit, bergen, in gejuich,

bossen en elke boom daarin!

Want de HEERE heeft Jakob verlost

en Zich verheerlijkt in Israël.

²⁴ Zo zegt de HEERE, uw Verlosser,

Uw Formeerder van de *moederschoot* af:

Ik ben de HEERE, Die alles doet:

^a Die de hemel uitspant, Ik alleen,

^b Die de aarde uitspreidt door Mijzelf;

²⁵ Die de tekenen van hen die leugens

verzinnen verbreekt,

Die de waarzeggers waanzinnig maakt;

Die de wijzen doet terugdeinzen,

Die hun kennis tot dwaasheid maakt;

²⁶ Die het woord van Zijn knecht gestand doet,

en de raad van Zijn boden volbrengt;

Die tegen Jeruzalem zegt: U zult bewoond worden,

en tegen de steden van Juda: U zult

herbouwd worden,

en: Ik doe hun puinhopen herrijzen;

²⁷ Die tegen de diepte zegt: Word droog,

uw rivieren zal Ik doen opdrogen;

²⁸ Die over Kores zegt: Hij is Mijn herder,

en hij zal al Mijn welbehagen volbrengen,

door tegen Jeruzalem te zeggen: Word

gebouwd,

en tegen de tempel: Word gegrondvest.

KORES, HET WERKTUIG VAN GOD

45 Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde,

tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn

rechterhand,

om de volken vóór hem neer te werpen,

en de lendenen van koningen zal Ik

ontgorden;

om deuren voor hem te openen,

poorten zullen niet gesloten worden:

² Zelf zal Ik voor u uit gaan,

het oneffene zal Ik rechtmaken,

bronzen deuren zal Ik openbreken,

en ijzeren grendels stukbreken.

³ En Ik zal u geven schatten die in het duister zijn,

verborgen rijkdommen,

opdat u zult weten dat Ik de HEERE ben,

Die u bij uw naam roept,

de God van Israël.

⁴ Ter wille van Jakob, Mijn dienaar,

Israël, Mijn uitverkorene,

riep Ik u bij uw naam;

Ik gaf u een erenaam, hoewel u Mij niet kende.

⁵ ^c Ik ben de HEERE, en niemand anders,

buiten Mij is er geen God.

Ik zal u omgorden, hoewel u Mij niet

kende,

⁶ opdat men zal weten, vanwaar de zon

opkomt tot waar zij ondergaat,

dat er buiten Mij niets is.

Ik ben de HEERE, en niemand anders.

⁷ Ik formeer het licht en schep de

duisternis,

Ik maak de vrede en schep ^d het onheil;

Ik, de HEERE, doe al deze dingen.

^a Druip, hemel van boven,

en laten de wolken gerechtigheid

uitgieten,

laat de aarde zich openen.

Laten *de wolken* heil voortbrengen,

en laat *de aarde* tegelijk gerechtigheid

doen opkomen.

Ik, de HEERE, heb het geschapen.

⁹ Wee hem die het tegen zijn Formeerder opneemt

— een potscherf tussen aarden scherven.

¹⁰ Zal het leem soms tegen zijn formeerder

zeggen: Wat maakt u?

Of zal uw werk zeggen: Hij heeft geen

handen?

¹¹ Wee hem die tegen *zijn* vader zegt: Wat verwerkt u?

Of tegen *diens* vrouw: Wat baart u?

¹² Zo zegt de HEERE,

de Heilige van Israël, zijn Formeerder:

Zij hebben Mij naar de toekomstige

dingen gevraagd, aangaande Mijn

kinderen —

zou u Mij bevel geven aangaande het

werk van Mijn handen?

¹³ Ik heb de aarde gemaakt

en Ik heb de mens daarop geschapen.

^a Job 9:8; Ps. 104:2 ^b Jes. 40:22; 42:5; 45:12 ^c Deut. 4:35,39; 32:39; Jes. 44:8 ^d Klaagl. 3:38; Amos 3:6 ^e Jer. 18:6; Rom. 9:20

Ik ben het, Mijn handen hebben de hemel uitgespannen
en aan heel zijn *sterrenleger* geef Ik Mijn bevelen.

¹³ Ik heb *Kores* doen opstaan in gerechtigheid,
en al zijn wegen zal Ik rechtmaken.
Hij zal Mijn stad ^abouwen
en hij zal Mijn ballingen vrijlaten,
zonder betaling en zonder geschenk,
zegt de HEERE van de legermachten.

¹⁴ Zo zegt de HEERE:

De arbeids***opbrengst*** van de Egyptenaren
en de koophandel van de Cusjieten,
en de Sabeeërs, mannen van grote lengte,
zullen naar u overgaan en zullen van u zijn.

Zij zullen u navolgen, in boeien zullen zij overkomen

en voor u zullen zij zich buigen,
zij zullen u smeken *en zeggen*:

Voorzeker, God is bij u, en niemand anders;

^ber is geen *andere* God.

DE VERBORGENE OPENBAART ZICH

¹⁵ Voorwaar, U bent een God Die Zich verborgen houdt,
de God van Israël, de Heiland.

¹⁶ Zij allen zullen beschaamd en ook te schande worden,
tezamen zullen zij met smaad weggaan,
‘de makers van afgodsbeelden.

¹⁷ Israël *echter* wordt door de HEERE verlost:

een eeuwige verlossing.*

U zult niet beschaamd en niet te schande worden,
voor eeuwig *niet*, nooit!

¹⁸ Want zo zegt de HEERE,

‘Die de hemel geschapen heeft,
die God

Die de aarde geformeerd en haar gemaakt heeft.

Hij heeft haar gegrondvest,

Hij heeft haar niet geschapen opdat zij woest zou zijn,

maar Hij heeft haar geformeerd opdat men erop zou wonen:

^cIk ben de HEERE, en niemand anders.

¹⁹ Ik heb ‘niet in het verborgene gesproken,

in een duistere plaats op aarde.

Ik heb tegen het nageslacht van Jakob niet gezegd:

Zoek Mij tevergeefs.

Ik ben de HEERE, Die gerechtigheid spreekt,

Die bekendmaakt wat billijk is.

²⁰ Verzamel u, kom,
treed tezamen naar voren,
u die bent ontkomen aan de heidenvolken.

²¹ Zij weten niets,
zij die hun houten beelden *ronddragen*,
of een god aanbidden
die niet verlossen kan.

²² Maak bekend en breng naar voren,
ja, beraadslaag samen:
Wie heeft dit ‘van oudsher doen horen?
Wie heeft dat van toen af

bekendgemaakt?

²³ Ben Ik het niet, de HEERE?

Buiten Mij is er geen andere God,
een rechtvaardig God, een Heiland;
er is niemand behalve Ik.

²⁴ Wend u tot Mij, word behouden,
alle einden der aarde,
want Ik ben God en niemand anders.

²⁵ Ik heb gezworen bij Mijzelf
– uit Mijn mond is in gerechtigheid
een woord uitgegaan en het zal niet

terugkeren –
dat voor ‘Mij elke knie zich zal buigen,
elke tong *bij Mij* zal zweren.

²⁶ Voorzeker, in de HEERE – zal men van Mij zeggen –

zijn rechtvaardige daden en kracht,
tot Hem zal men komen. Maar zij zullen
beschaamd worden,

²⁷ allen die tegen Hem *in woede* ontstoken zijn.

²⁸ *Echter* in de HEERE zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen
heel het nageslacht van Israël.

^a 2 Kron. 36:22; Ezra 1:1; Jes. 44:28 ^b Vers 5 ^c Jes. 44:11 ^d Jes. 42:5 ^e Vers 5,14 ^f Deut. 30:11 ^g Jes. 44:18,19 ^h Jes. 41:22,26,27; 43:9,10 ⁱ Vers 5,14,18 ^j Rom. 14:11; Filipp. 2:10 ^k Jes. 41:11
45:17 *eeuwige verlossing* - Letterlijk: verlossing van eeuwigheden.

DE DWAASHEID VAN AFGODERIJ

46 Bel is gekromd, Nebo neergebogen,
hun afgodsbeelden zijn geworden
voor de dieren en voor de beesten;
uw opgeladen pakken zijn een last voor
de vermoeide dieren.

² Tezamen zijn ze neergebogen, gekromd.
Ze hebben de last niet kunnen redden,
maar zijn zelf¹ in gevangenschap gegaan.

³ Luister naar Mij, huis van Jakob,
en heel het overblijfsel van het huis van
Israël,
u, die *door Mij* gedragen bent vanaf de
moederschoot,
gedragen vanaf de baarmoeder.

⁴ Tot uw ouderdom toe zal Ik Dezelfde
zijn,
ja, tot uw grijsheid toe zal Ik u dragen;
Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen,
Ik zal dragen en redden.

⁵ Met wie wilt u Mij vergelijken en *met
wie* op één lijn stellen?
Met wie wilt u Mij meten, dat wij elkaars
gelijken zouden zijn?

⁶ Zij schudden goud uit hun beurs
en wegen zilver op een weegschaal.
Zij huren een edelsmid, en die maakt er
een god van.
Zij knielen, ook buigen zij zich *ervoor*
neer.

⁷ Zij nemen hem op de schouder, zij
dragen hem
en zetten hem op zijn plaats.
Daar staat hij *en* van zijn plaats wijkt hij
niet.
Ja, roept iemand tot hem, hij antwoordt
niet,
hij verlost hem niet uit zijn benauwdheid.

⁸ Denk hieraan en wees flink;
neem het weer ter harte, overtreders.

⁹ Denk aan de dingen van vroeger, van
oude tijden af,
dat Ik God ben en niemand anders.
¹⁰ Ik ben God, en er is er geen als Ik,

¹¹ Die vanaf het begin verkondigt wat het
einde zal zijn,
van oudsher *de dingen* die nog niet
plaatsgevonden hebben;

Die zegt: "Mijn raadsbesluit houdt stand
en Ik zal al Mijn welbehagen doen;
¹² Die een roofvogel roept uit het oosten,
een man van Mijn raad uit een ver land.
Ja, Ik heb gesproken, Ik zal het ook doen
komen;

Ik heb *het* geformeerd, Ik zal het ook
doen.

¹³ Luister naar Mij, onbuigzamen van
hart,
u die *ver* bent van gerechtigheid:

¹⁴ Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij
zal niet ver zijn,
en Mijn heil zal niet uitblijven,
maar Ik zal heil geven in Sion,
aan Israël Mijn luister.

DE ONDERGANG VAN BABEL

47 Daal af en ¹zit neer in het stof,
maagd, dochter van Babel;
zit neer op de grond, er is geen troon
meer,
dochter van de Chaldeeën.
Want men zal u niet meer noemen:
weekhartig en teergevoelig.

² Neem de handmolen en maal meel,
neem uw sluier af,
schort de rokken op,³ maak de benen
bloot,
ga door de rivieren.

⁴ Uw schaamte zal ontbloot worden,
ja, uw schande zal gezien worden.
Ik zal wraak nemen,
en Ik zal u niet *als* een mens aanvallen.

⁵ Onze Verlosser,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam,
de Heilige van Israël.

⁶ Zit neer in stilzwijgen, ga het duister in,
dochter van de Chaldeeën;
want men zal u niet meer noemen:
gebiedster van de koninkrijken.

⁷ Ik was zeer toornig op Mijn volk,
Ik ontheiligde Mijn eigendom
en Ik gaf hen over in uw hand,

¹ Jes. 40:18,25 ² Jes. 45:20 ³ Jes. 45:5,14,18,21,22; 48:12 ⁴ Ps. 33:11; Spr. 19:21; 21:30; Hebr. 6:17

⁵ Jes. 26:5 ⁶ Jes. 3:17; Nahum 3:5

46:2 zelf¹ - Letterlijk: hun ziel. 47:2 schort de rokken op - Letterlijk: ontbloot de enkels.

maar u bewees hun geen
barmhartigheid,

ja, zelfs voor de oude maakte u
uw juk zeer zwaar.

⁷ U zei: Ik zal voor eeuwig ^agebiedster zijn.
Tot nog toe hebt u deze dingen niet ter
harte genomen,
u hebt niet aan het einde ervan gedacht.

^a Nu dan, hoor dit, genotzuchtige,
die zo onbezorgd woont,
die in haar hart zegt:
Ik ben het, en niemand anders dan ik,
ik zal niet als weduwe neerzitten
of verlies van kinderen kennen.
^a Maar ^b deze beide dingen zullen u
overkomen

in een ogenblik, op één dag:
verlies van kinderen en weduwschap.
Ze zullen in volle omvang over u komen,
vanwege uw vele toverijen
en uw zeer talrijke bezweringen.

¹⁰ Want u hebt op uw slechtheid
vertrouwd.

U hebt gezegd: Niemand ziet mij.
Uw wijsheid, uw wetenschap,
die heeft u afvallig gemaakt.

U zei in uw hart:

Ik ben het, en niemand anders dan ik.

¹¹ Daarom zal er onheil over u komen.
Wanneer het aan de dag treedt, ^c zult u
niet weten;

rampspoed zal u treffen,
u zult die niet kunnen afkopen;
er zal plotseling verwoesting over u
komen,

zonder dat u een vermoeden hebt.

¹² Blijf maar bij uw bezweringen
en uw vele toverijen,
waarmee u zich vermoed hebt vanaf uw
jeugd.

Misschien kunt u er baat bij hebben,
misschien zult u zich sterk maken.^c

¹³ U bent moe geworden van uw vele
plannen.

Laten zij toch opstaan
die de hemel waarnemen,
die naar de sterren kijken,

die bij nieuwe maan voorspellingen
doen;
laten zij u verlossen van de dingen die
over u zullen komen!

¹⁴ Zie, zij zijn als stoppels,
vuur verbrand hen,
zij kunnen zichzelf niet redden
uit de greep van de vlammen.
Het is geen kolengloed om er zich bij te
warmen,
geen vuur om erbij te zitten.

¹⁵ Zó zijn zij voor u met wie u zich hebt
vermoed,
zij met wie u vanaf uw jeugd zaken
gedaan hebt;
ieder dwaalt zijn *eigen* kant uit,
niemand zal u verlossen.

ISRAËL GELOUTERD

48 Hoor dit, huis van Jakob,
u die genoemd wordt met de
naam Israël,
en die uit de wateren van Juda bent
voortgekomen,
die zweert bij de Naam van de HEERE
en de Naam van de God van Israël noemt,
maar niet in waarheid en niet in
gerechtigheid.

² Ja, 'van de heilige stad' noemen zij zich
en zij steunen op de God van Israël,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

³ De dingen van vroeger heb Ik van
oudsher verkondigd,
uit Mijn mond zijn ze voortgekomen en
Ik heb ze doen horen.

Plotseling heb Ik ze gedaan en ze zijn
gekomen.

⁴ Omdat Ik wist dat u hard bent,
uw nek een ijzeren pees is,
en uw voorhoofd van brons,

⁵ daarom heb Ik het u van oudsher
verkondigd;

voordat het kwam, heb Ik het u doen
horen,

anders zou u zeggen: Mijn afgod heeft die
dingen gedaan,
mijn gesneden beeld of mijn gegoten
beeld heeft ze geboden.

⁶ U hebt *het* gehoord, aanschouw dit alles,

^a Openb. 18:7 ^b Jes. 51:19

47:11 Wanneer ... treedt - Letterlijk: Zijn dageraad. 47:12 zich sterk maken - Of: schrik
aanjagen.

en u, zou u het *dan* niet verkondigen?
Van nu af aan doe Ik u nieuwe dingen
horen,
verborgen dingen, die u niet geweten
hebt.

⁷ Nu zijn ze geschapen en niet van
oudsher;
vóór deze dag hebt u er ook niet van
gehoord,
anders zou u zeggen: Zie, ik heb ze
geweten.

⁸ Nee, u hebt ze niet gehoord, ook hebt u
ze niet geweten,
ook is uw oor van oudsher niet geopend
geweest,
want Ik wist dat u volkomen trouweloos
handelen zou
en dat u van de *moederschoot* af een
overtreder wordt genoemd.

⁹ Omwille van Mijn Naam stel Ik Mijn
toorn uit,

^a *omwille van* Mijn roem zal Ik Mij
bedwingen, u ten goede,
zodat Ik u niet zal uitroeien.

¹⁰ Zie, ik heb u gelouterd, maar niet als
zilver;
Ik heb u beproefd in de smeltkroes van
ellende.

¹¹ Omwille van Mij, omwille van Mij doe
Ik *het*,
want hoe zou *Mijn Naam* ontheiligd
worden!

^b Ik zal Mijn eer aan geen ander geven.

DE HEERE, DE VERLOSSER VAN ISRAËL

¹² Luister naar Mij, Jakob,
Israël, Mijn geroepene:
Ik ben Dezelfde, 'Ik ben de Eerste,
ook ben Ik de Laatste.

¹³ Ook heeft Mijn hand de aarde
gegrondvest,
en Mijn rechterhand heeft de hemel
uitgespannen.

Roep Ik ze,
dan staan ze er tezamen.

¹⁴ Kom bijeen, u allen, en luister.
Wie onder hen ^c heeft deze dingen
verkondigd?

De HEERE heeft *Kores* lief, hij doet Zijn
welbehagen
tegen Babel, en Zijn arm zal *tegen* de
Chaldeëen zijn.

¹⁵ Ik, Ik heb gesproken, ook heb Ik hem
geroepen.
Ik zal hem doen komen, en zijn weg zal
voorspoedig zijn.

¹⁶ Kom nader tot mij, hoor dit:
Ik heb vanaf het begin niet in het
verborgene gesproken;
vanaf de tijd dat het geschied is, ben ik
daar.

En nu, de Heere HEERE
heeft mij gezonden, en Zijn Geest.

¹⁷ Zo zegt de HEERE, uw Verlosser,
de Heilige van Israël:

Ik ben de HEERE, uw God,
Die u leert wat nuttig is,
Die u leidt op de weg *die* u gaan moet.

¹⁸ ^e Och, had u maar acht geslagen op Mijn
geboden!

Dan zou uw vrede geweest zijn als een
rivier
en uw gerechtigheid als de golven van de
zee.

¹⁹ Dan zou uw nageslacht geweest zijn als
het zand
en uw nakomelingen ^f als de korrels
ervan.

Hun naam zou niet worden uitgeroeid of
verdelgd
van voor Mijn aangezicht.

²⁰ ^g Ga weg uit Babel,
vlucht weg van de Chaldeëen,
verkondig met luide vreugdezang,
laat dit horen,
draag het uit
tot aan het einde der aarde,
zeg: De HEERE heeft
Zijn knecht Jakob verlost.

²¹ En: Zij leden geen dorst,
toen Hij hen leidde door de woeste
plaatsen.

Water uit een rots
deed Hij voor hen stromen.
Toen Hij de rots kloofde,

^a Jes. 43:21,25 ^b Jes. 42:8 ^c Jes. 41:4; 44:6; Openb. 1:17; 22:13 ^d Jes. 41:22,23 ^e Deut. 32:29; Ps. 81:14 ^f Jes. 52:11; Jer. 50:8; 51:6,45; Openb. 18:4

48:19 *uw nakomelingen* - Letterlijk: zij die van uw ingewanden uitspruiten.

stroomde het water eruit.

²² Voor ^ade goddelozen is er *echter* geen vrede, zegt de HEERE.

HET LICHT VOOR DE HEIDENEN

49 Luister naar Mij, kustlanden, sla er acht op, volken van ver! De HEERE heeft Mij geroepen van de *moederschoot* af, van de baarmoeder af^a heeft Hij Mijn Naam genoemd.

² Hij heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard, in de schaduw van Zijn hand heeft Hij Mij verborgen.

Hij heeft Mij gemaakt tot een puntige pijl, Hij heeft Mij in Zijn pijlkoker gestoken.

³ Hij heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Knecht,

Israël, in Wie Ik Mij zal verheerlijken.

⁴ Ik, Ik zei: Voor niets heb Ik Mij vermoeid,

nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt.

Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God.

⁵ En nu zegt de HEERE, Die Zich Mij vanaf de *moederschoot* tot Knecht heeft geformeerd om Jakob tot Hem terug te brengen – maar Israël zal zich niet laten verzamelen.

Niettemin zal Ik verheerlijkt worden in de ogen van de HEERE, en Mijn God zal Mijn kracht zijn.

⁶ Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij een Knecht zou zijn

om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen.

Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.

⁷ Zo zegt de HEERE, de Verlosser van Israël, zijn Heilige, tegen de verachte Ziel, tegen Hem van Wie het volk een afschuw heeft, tegen de Knecht van heersers:

Koningen zullen het zien en opstaan, vorsten – zij zullen zich voor U neerbuigen, omwille van de HEERE, Die getrouw is, de Heilige van Israël, Die U verkozen heeft.

⁸ Zo zegt de HEERE:

^b In de tijd van het welbehagen heb Ik U verhoord, en op de dag van het heil heb Ik U geholpen.

Ik zal U beschermen en U geven tot een

Verbond voor het volk, om de aarde *weer* op te richten, om de verwoeste erfelijke bezittingen te ontvangen,

⁹ om te zeggen tegen de gevangenen: Ga uit!

tegen hen die in duisternis verkeren: Kom tevoorschijn!

Op de wegen zullen zij weiden, op alle kale hoogten zullen hun weidegronden zijn.

¹⁰ Zij zullen geen ‘honger hebben of dorst lijden,

hitte en zon zullen hen niet steken, want hun Ontfermer zal hen leiden, Hij zal hen zachtjes leiden naar waterbronnen.

¹¹ Ik zal al Mijn bergen tot een weg maken,

Mijn gebaande wegen zullen verhoogd worden.

¹² Zie, sommigen zullen van ver komen: zie, anderen uit het noorden en uit het westen,

en weer anderen uit het land Sinim.

¹³ Juich, hemel, en verheug u, aarde, bergen, breek uit in gejuich, want de HEERE heeft Zijn volk getroost, Hij zal Zich over Zijn ellendigen ontfermen.

KLACHT EN VERTROOSTING VAN SION

¹⁴ Zo zegt echter: De HEERE heeft mij verlaten,

de Heere heeft mij vergeten.

¹⁵ Kan een vrouw haar zuigeling vergeten,

^a Jes. 57:21 ^b 2 Kor. 6:2 ^c Openb. 7:16

49:1 van de *baarmoeder af* - Letterlijk: vanaf de ingewanden van mijn moeder.

zich niet ontfermen over het kind van haar schoot?

Zelfs al zouden die het vergeten, *Ik* zal u niet vergeten.

¹⁶ Zie, *Ik* heb u in beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds vóór Mij.

¹⁷ Uw kinderen zullen zich haasten, *maar* uw vernielers en verwoesters zullen van u weggaan.

¹⁸ ^a Sla uw ogen op, *kijk* om u heen en zie: zij allen verzamelen zich, komen naar u toe.

Zo waar *Ik* leef, spreekt de HEERE, voorzeker, u zult zich met hen allen als met een sieraad tooien, u zult ze ombinden zoals een bruid *doet*.

¹⁹ Want uw puinhopen, uw woestenijen en uw vernielde land – voorzeker, nu zult u te nauw zijn vanwege zoveel inwoners, en wie u verslonden, zullen ver van u zijn.

²⁰ Ook zullen de kinderen, van wie u beroofd was, in uw oren zeggen:

Deze plaats is te nauw voor mij. Maak plaats voor mij, laat mij *hier* wonen!

²¹ En u zult zeggen in uw hart:

Wie heeft deze *kinderen* voor mij voortgebracht, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was, verbannen en verdreven? Deze *kinderen* – wie heeft ze grootgebracht? Zie, ik was alleen overgebleven. Deze *kinderen* – waar waren die?

²² Zo zegt de Heere HEERE:

Zie, *Ik* zal Mijn hand opheffen naar de heidenvolken, naar de volken zal *Ik* Mijn banier omhoogsteken.

Dan zullen zij uw zonen brengen in de armen, en uw dochters zullen gedragen worden op de schouder.

²³ En koningen zullen uw verzorgers zijn en hun vorstinnen uw voedsters.

Zij zullen zich voor u neerbuigen met het gezicht ter aarde en zij zullen het stof van uw voeten likken.

U zult weten dat *Ik* de HEERE ben: zij zullen niet beschaamd worden die Mij verwachten.

²⁴ ^b Zou een machtig *man* zijn buit ontnomen kunnen worden, of de gevangenen van een rechtvaardige kunnen ontkomen?

²⁵ Maar zo zegt de HEERE: Ja, de gevangenen van een machtig *man* zullen *hem* ontnomen worden, en de buit van een geweldpleger zal ontkomen.

Wie u ter verantwoording roepen, zal *Ik* ter verantwoording roepen, uw kinderen zal *Ik* verlossen.

²⁶ *Ik* zal hen die u onderdrukken, hun *eigen* vlees te eten geven, en 'van hun *eigen* bloed zullen zij dronken worden als van jonge wijn. En alle vlees zal gewaarworden dat *Ik*, de HEERE, uw Heiland ben, uw Verlosser, de Machtige van Jakob.

DE KNECHT VAN DE HEERE GESMAAD EN GEHOLPEN

50 Zo zegt de HEERE: Waar is de echtscheidingsbrief van uw moeder waarmee *Ik* haar weggezonden heb? Of wie van Mijn schuldeisers is het aan wie *Ik* u verkocht heb? Zie, om uw ongerechtigheden bent u verkocht, om uw overtredingen is uw moeder weggezonden.

² Waarom was er niemand toen *Ik* kwam? *Waarom* gaf niemand antwoord toen *Ik* riep?

³ Is Mijn hand ten enenmale te kort om te verlossen?

Of is er in Mij geen kracht om te redden? Zie, door Mijn bestraffing maak *Ik* de zee droog.

Ik maak rivieren *tot* een woestijn. Hun vissen stinken, omdat er geen water is, en ze sterven van dorst.

^a Jes. 60:4 ^b Matt. 12:29 ^c Openb. 16:6 ^d Num. 11:23; Jes. 59:1

³ Ik bekleed de hemel met zwart,
bedek hem met rouwgewaad.*

⁴ De Heere HEERE gaf Mij een tong van een
die onderwijs ontving,
zodat Ik weet met de vermoeide een
woord op de juiste tijd te spreken.
Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij
het oor,
zodat Ik hoor als zij die onderwijs
ontvangen.

⁵ De Heere HEERE heeft Mij het oor
geopend,

en Zelf ben ³Ik niet ongehoorzaam,
Ik wijk niet terug.

⁶ Ik geef Mijn rug aan hen die *Mij* slaan,
Mijn wangen aan hen die *Mij* de baard
uitplukken.

Mijn gezicht verberg Ik niet
voor smaad en speeksel.

⁷ Want de Heere HEERE helpt Mij.
Daarom word Ik niet te schande.

Daarom heb Ik Mijn gezicht gemaakt als
hard gesteente,

want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal
worden.

⁸ Hij is nabij ⁹Die Mij rechtvaardigt. Wie
zal met Mij een rechtszaak voeren?

Laten wij samen opstaan!

Wie heeft een rechtszaak tegen Mij?^{*}
Laat hij tot Mij naderen!

⁹ Zie, de Heere HEERE helpt Mij.

Wie is het die Mij schuldig verklaart?
Zie, zij allen zullen als een kleed

verslijten,
de mot zal hen opeten.

¹⁰ Wie is er onder u die de HEERE vreest,
die luistert naar de stem van Zijn Knecht?

Als hij in duisternissen gaat
en geen licht heeft,

laat hij *dan* vertrouwen op de Naam van
de HEERE

en steunen op zijn God.

¹¹ Zie, u allen die een vuur aansteekt,
die u met brandpijlen omgordt,
wandel in de vlam van uw vuur
en in de brandpijlen *die* u hebt
aangestoken.

Van Mijn hand overkomt u dit.
In smart zult u neerliggen.

DE REDDENDE GERECHTIGHEID VAN GOD

51 Luister naar Mij, u die de gerechtig-
heid najaagt,
u die de HEERE zoekt.

Aanschouw de rots *waarin* u uitgehakt
bent,

de holte van de put *waaruit* u gegraven
bent.

² Aanschouw Abraham, uw vader,
en Sara, *die* u gebaard heeft.

Want toen hij *nog* alleen was, riep Ik hem,
Ik zegende hem en maakte hem talrijk.

³ Want de HEERE zal Sion troosten,
Hij zal al haar puinhopen troosten.

Hij zal haar woestijn maken als Eden,
haar wildernis als de hof van de HEERE.

Vreugde en blijdschap zal daarin
gevonden worden,
dankzegging en luid psalmgezing.

⁴ Sla acht op Mij, Mijn volk,
Mijn natie, hoor Mij aan,
want een wet zal van Mij uitgaan
en Mijn recht zal Ik tot rust doen komen
tot een licht voor de volken.

⁵ Mijn gerechtigheid is nabij,
Mijn heil treedt tevoorschijn
en Mijn armen zullen de volken oordelen,
de kustlanden zullen op Mij wachten
en op Mijn arm zullen ze hopen.

⁶ Sla uw ogen op naar de hemel
en aanschouw de aarde beneden,
want de hemel zal verdwijnen als rook,
de aarde zal verslijten als een kleed,
evenzo* zullen haar bewoners sterven.
Maar Mijn heil zal voor eeuwig bestaan,
Mijn gerechtigheid zal niet verbroken
worden.

⁷ Luister naar Mij, u die de gerechtigheid
kent,

volk dat Mijn wet 'in zijn hart heeft,

⁸ wees niet bevreesd voor de smaad van
stervelingen,

* Joh. 14:31; Filipp. 2:8; Hebr. 10:5 enz. ⁹ Rom. 8:32,33 ¹⁰ Ps. 37:31 ¹¹ Vers 12; Ps. 118:6

50:3 *bedek ... rouwgewaad* - Letterlijk: Ik stel een rouwgewaad hun bedekking. 50:8 *Wie heeft een rechtszaak tegen Mij?* - Letterlijk: Wie is eigenaar van Mijn oordeel? 51:6 *evenzo* - Of: als muggen.

wees niet ontsteld door hun beschimpingen.

* Want ^ade mot zal hen opeten als een kleeft,
de mottenlarve zal hen opeten als wol.
Maar Mijn gerechtigheid zal voor eeuwig bestaan,
en Mijn heil van generatie op generatie.

⁹ Ontwaak, ontwaak, bekleed u met kracht,
arm van de HEERE!
Ontwaak als in de dagen van weleer,
als bij de generaties van *vroeger* eeuwen!
Bent u het niet die Rahab hebt neergehouden,
het zeemonster doorboord?

¹⁰ Bent u het niet die de zee heeft drooggelegd,
de wateren van de grote watervloed,
^b die de diepten van de zee gemaakt heeft tot een weg,
zodat de verlost en erdoor konden gaan?

¹¹ Zo zullen wie door de HEERE zijn vrijgekocht, terugkeren en met gejuich in Sion komen.
Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn,
vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen,
verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

¹² Ik, Ik ben het Die u troost.
Wie bent u dat u bevreesd bent voor ^ceen sterveling, *die* sterven moet,
voor een mensenkind, gras, dat vergaat,

¹³ en dat u de HEERE vergeet, Die u gemaakt heeft,

^d Die de hemel uitgespannen heeft en de aarde gegrondvest,
en dat u voortdurend, de hele dag, angstig bent
vanwege de woede van de onderdrukker,
wanneer hij zich gereedmaakt om u te gronde te richten?

Waar is dan de woede van de onderdrukker?

¹⁴ De geknevelde zal snel worden losgelaten,
hij zal niet sterven in de put van *ellende*,

zijn brood zal *hem* niet ontbreken.

¹⁵ Want Ik ben de HEERE, uw God,
Die de zee opzweept, zodat zijn golven bruisen,

HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

¹⁶ Ik leg Mijn woorden in uw mond,
en bedek u onder de schaduw van Mijn hand,
om de hemel te planten en de aarde te grondvesten,
om te zeggen tegen Sion: U bent Mijn volk.

¹⁷ ^e Ontwaak, ontwaak, sta op, Jeruzalem!
U die uit de hand van de HEERE gedronken hebt

de beker van Zijn grimmigheid;
de droesem uit de beker van bedwelming hebt u gedronken, opgedronken.

¹⁸ Er is niemand die haar zachtjes leidt van al de kinderen *die* zij heeft gebaard;
er is niemand die haar hand grijpt onder al de kinderen *die* zij heeft grootgebracht.

¹⁹ ^f Deze twee dingen zijn u overkomen.
Wie betuigt u zijn medeleven?
Er is verwoesting en ondergang, ^g honger en zwaard.

Door wie zal Ik u troosten?

²⁰ ^h Uw kinderen zijn uitgeput,
zij liggen op de hoeken van alle straten,
als een antilope in een net;
zij zijn vol van de grimmigheid van de HEERE,

van de bestraffing door uw God.

²¹ Daarom, luister toch hiernaar,
u die ellendig bent, dronken, maar niet van wijn.

²² Zo zegt uw Heere, de HEERE en uw God,
Die voor Zijn volk een rechtszaak zal voeren:

Zie, Ik neem de beker van bedwelming uit uw hand,
de droesem van de beker van Mijn grimmigheid –
u zult die voortaan niet meer drinken.

²³ Maar Ik zal hem geven in de hand van hen die u bedroeven,

^a Jes. 50:9 ^b Jes. 43:16 ^c Vers 7; Ps. 118:6 ^d Job 9:8; Ps. 104:2; Jes. 40:22; 42:5; 44:24 ^e Jes. 52:1

^f Jes. 47:9 ^g Klaagl. 2:11,12

51:19 *ondergang* - Letterlijk: breuk.

die tegen uw ziel zeiden:
Werp je neer, dan lopen wij over je heen.
En u legde uw rug neer als was u aarde,
als was u de straat voor wie daarover-
heen gaan.

DE VERLOSSING VAN SION

52 Ontwaak, ontwaak,
bekleed u met uw kracht, Sion,
trek uw mooiste kleren aan,
Jeruzalem, heilige stad!
Want voortaan zal in u
geen onbesedene of onreine meer
komen.

² Schud het stof van u af, sta op,
zet u neer, Jeruzalem,
maak de ketenen om uw hals los,
gevangene, dochter van Sion!

³ Want zo zegt de HEERE: Voor niets bent u
verkocht, u zult ook zonder geld worden
verlost.

⁴ Want zo zegt de Heere HEERE: Vroeger
⁵ daalde Mijn volk af naar Egypte om daar
als vreemdeling te verblijven, en Assyrië
heeft het zonder oorzaak onderdrukt.

⁶ En nu, wat staat Mij hier te doen? spreekt
de HEERE. Want Mijn volk is voor niets
weggevoerd, zijn overheersers doen het
weklagen, spreekt de HEERE, en voortdu-
rend, heel de dag, wordt Mijn Naam ⁷ge-
lasterd.

⁸ Daarom zal Mijn volk Mijn Naam ken-
nen; daarom, op die dag, zal het weten dat
Ik het Zelf ben Die spreekt: Zie, hier ben Ik.

⁹ Hoe lieflijk zijn op de bergen
de voeten van hem die het goede
boodschap,
die vrede laat horen, die een goede
boodschap brengt van het goede,
die heil laat horen,
die tegen Sion zegt:
Uw God is Koning.

¹⁰ Een stem, uw wachters verheffen hun
stem,
tezamen juichen zij,
want zij zullen het zien, oog in oog,
als de HEERE terugkeert naar Sion.

¹¹ Breek uit in *gejubel*, juich tezamen,
puinhopen van Jeruzalem,
want de HEERE heeft Zijn volk getroost,
Hij heeft Jeruzalem verlost.

¹² De HEERE heeft Zijn heilige arm
ontbloot
voor de ogen van alle heidenvolken;
¹³ en alle einden der aarde zien
het heil van onze God.
¹⁴ Vertrek, vertrek, ga daar weg,
¹⁵ raak het onreine niet aan,
ga uit haar midden weg, reinig u,
u die de *heilige* voorwerpen van de HEERE
draagt!

¹⁶ Maar u zult niet overhaast weggaan,
u zult niet *als* op de vlucht gaan,
want de HEERE zal vóór u uit trekken,
en de God van Israël zal uw achterhoede
zijn.

DE KNECHT VAN DE HEERE VERZOENT DE SCHULD

¹⁷ Zie, Mijn Knecht zal verstandig
handelen,
Hij zal verhoogd worden en verheven, ja,
zeer hoog verheven worden.

¹⁸ Zoals velen zich over U ontzet hebben
– zo ¹⁹ geschonden was Zijn gezicht, meer
dan van iemand *anders*,
en Zijn gestalte, meer dan van *andere*
mensenkinderen –

²⁰ zó zal Hij vele heidenvolken
besprenkelen,
koningen zullen vanwege Hem
sprakeloos staan.*

Want zij aan wie het ²¹niet verteld was,
zullen het zien,
en zij die het niet gehoord hebben, zullen
het begrijpen.

53 Wie ²² heeft onze prediking geloofd,
en aan wie is de arm van de HEERE
geopenbaard?

²³ Want Hij is als een loot opgeschoten
voor Zijn aangezicht,
als een wortel uit dorre aarde.
Gestalte of glorie had Hij niet;
als wij Hem aanzagen, was er geen
gedaante dat wij Hem begeerd zouden
hebben.

¹ Gen. 46:6 ² Ezech. 36:20,23; Rom. 2:24 ³ Nahum 1:15; Rom. 10:15 ⁴ Ps. 98:2; Luk. 3:6 ⁵ 2 Kor. 6:17;
Openb. 18:4 ⁶ Jes. 53:3 ⁷ Rom. 15:21 ⁸ Joh. 12:38; Rom. 10:16
52:15 *sprakeloos staan* – Letterlijk: hun mond sluiten.

³ Hij was ^averacht, de onwaardigste onder^c de mensen, een Man van smarten, bekend met ziekte, en als *iemand* voor wie men het gezicht verbergt; Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht.

⁴ Voorwaar, onze ziekten heeft ^bHij op Zich genomen, onze smarten heeft Hij gedragen. Wij hielden Hem echter voor een geplaagde, door God geslagen en verdrukt.

⁵ Maar 'Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen "is er voor ons genezing gekomen.

⁶ Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons ieder naar zijn *eigen* weg.

Maar de HEERE heeft de ongerechtigheid van ons allen op Hem doen neerkomen.

⁷ Toen *betaling* geëist werd, werd Hij verdrukt,^a maar "Hij deed Zijn mond niet open. Als 'een lam werd Hij ter slachting geleid; als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open.

⁸ Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen, en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land van de levenden.

Om de overtreding van mijn volk is de plaag op Hem geweest.

⁹ Men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest,

omdat Hij geen onrecht gedaan heeft ⁹en geen bedrog in Zijn mond geweest is.

¹⁰ Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem ziek gemaakt.

Als Zijn ziel Zich *tot* een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij nageslacht zien, Hij zal de dagen verlengen;

het welbehagen van de HEERE zal door Zijn hand voorspoedig zijn.

¹¹ Om de moeilijke *inspanning* van Zijn ziel zal Hij het^c zien, Hij zal verzadigd worden.

Door de kennis van Hem zal de Rechtaardige, Mijn Knecht, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

¹² Daarom zal Ik Hem veel^c toedelen, en machtigen zal Hij verdelen als buit, omdat Hij Zijn ziel heeft uitgestort in de dood,

^bonder de overtreders is geteld, omdat Hij de zonden van velen gedragen heeft en ^cvoor de overtreders gebeden heeft.

BELOFTEN VAN HEIL VOOR SION

54 Zing ¹vrolijk, onvruchtbare, u die niet gebaard hebt, breek uit in gejuich en jubel het uit, u die geen weeën gekend hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan de kinderen van de getrouwde, zegt de HEERE.

² Vergroot de plaats voor uw tent, laat men uw tentkleden^a wijd uitspannen, wees niet terughoudend, verleng uw touwen, sla uw pinnen vast.

^aPs. 22:7,8; Jes. 49:7; 52:14; Mark. 9:12 ^bMatt. 8:17 ^cRom. 4:25; 1 Kor. 15:3 ^d1 Petr. 2:24 ^eMatt. 26:63; 27:12,14; Mark. 14:61; 15:5 ^fHand. 8:32 ^g1 Petr. 2:22; 1 Joh. 3:5 ^hMark. 15:28; Luk. 22:37 ⁱLuk. 23:34 ^jGal. 4:27

53:3 *de onwaardigste onder* - Of: verworpen door. 53:7 *Toen ... verdrukt* - Of: Hij werd mishandeld en Hij werd verdrukt. 53:11 *het* - Volgens drie van de Dode Zee-rollen en de Septuaginta: het licht. 53:12 *veel* - Of: onder velen. 54:2 *tentkleden* - Letterlijk: de gordijnen van uw woningen.

³ Want u zult zich rechts en links uitbreiden,
uw nageslacht zal de heidenvolken in bezit nemen
en de verlaten steden bevolken.
⁴ Wees niet bevreesd, want u zult niet beschaamd worden;
word niet rood van schaamte, want u zult niet te schande worden.
Ja, u zult de schande van uw jeugd vergeten,
en niet meer denken aan de smaad van uw weduwschap.
⁵ Want uw Maker is uw Man,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam,
en uw Verlosser is de Heilige van Israël,
de God van heel de aarde zal Hij genoemd worden.
⁶ Want als een verlaten vrouw,
een bedroefde van geest, roept de HEERE u,
de vrouw van de jeugd, die afgewezen was,
zegt uw God.
⁷ Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten,
maar in grote barmhartigheid zal Ik u bijeenbrengen.
⁸ In een stortvloed van grote toorn heb Ik voor u
Mijn aangezicht een ogenblik verborgen,
maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij over u ontfermen,
zegt de HEERE, uw Verlosser.
⁹ Want dit zal voor Mij zijn *als bij* de wateren van Noach,
toen Ik ^azwoer
dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden komen;
zo heb Ik gezworen
dat Ik niet meer op u toornen zal en u niet meer bestraffen zal.
¹⁰ Want al zouden bergen wijken
en heuvels wankelen,
Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken
en het verbond van Mijn vrede zal niet wankelen,
zegt de HEERE, uw Ontfermer.

¹¹ U, ellendige, door stormweer voortgedrevene, ongetrooste,
zie, Ik zal uw stenen leggen in schitterend zilverwit,
Ik zal u grondvesten op saffieren,
¹² uw torens maken van kristal,
uw poorten van robijn,
heel uw omwalling van edelsteen.
¹³ ^b Al uw kinderen zullen door de HEERE onderwezen zijn,
en de vrede van uw kinderen zal groot zijn.
¹⁴ U zult door gerechtigheid bevestigd worden.
Houd u ver van onderdrukking, want u zult niet bevreesd zijn,
en ver van verschrikking, want zij zal niet tot u naderen.
¹⁵ Zie, zij zullen zeker samenscholen – niet door Mijn *toedoen* –
wie tegen u ten strijde trekt, die zal om u ten val komen.
¹⁶ Zie, Ik heb de smid geschapen,
die het kolenvuur aanblaast
en wapentuig vervaardigt, geschikt voor zijn doel;
en Ik heb de verwoester geschapen om te gronde te richten.
¹⁷ Elk wapentuig *dat* tegen u wordt vervaardigt, zal niets uitrichten,
en elke tong *die* in het gericht tegen u opstaat, zult u schuldig verklaren.
Dit is het erfelijk bezit van de dienaren van de HEERE,
en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de HEERE.

UITNODIGING TOT HET HEIL

55 O, ^c alle dorstigen, kom tot de wateren,
en u die geen geld hebt, kom,
koop en eet, ja, kom, koop zonder geld,
zonder prijs, wijn en melk.
² Waarom weegt u geld af voor wat geen brood is,
en uw arbeid voor wat niet verzadigen kan?
Luister aandachtig naar Mij, eet het goede,
en laat uw ziel vreugde scheppen in de overvloed.

^a Gen. 9:11 ^b Joh. 6:45 ^c Joh. 7:37,38

³ Neig uw oor en kom tot Mij,
luister, en uw ziel zal leven;
want Ik zal met u een eeuwig verbond
sluiten:

³ de betrouwbare gunstbewijzen aan
David.

⁴ Zie, Ik heb Hem gegeven als Getuige
voor de volken,
als Vorst en Gebieder voor de volken.

⁵ Zie, U zult een volk roepen dat U niet
kende,*

en het volk dat U niet kende,* zal naar U
toe snellen,
omwille van de HEERE, Uw God,
voor de Heilige van Israël, want Hij heeft
U verheerlijkt.

⁶ Zoek de HEERE terwijl Hij te vinden is,
roep Hem aan terwijl Hij nabij is.

⁷ Laat de goddeloze zijn weg verlaten,
de man van ongerechtigheid zijn
gedachten.

Laat hij zich bekeren tot de HEERE, dan zal
Hij Zich over hem ontfermen,
tot onze God, want Hij vergeeft
veelvuldig.

⁸ Want Mijn gedachten zijn niet uw
gedachten,
en uw wegen zijn niet Mijn wegen,
spreekt de HEERE.

⁹ Want *zoals* de hemel hoger is dan de
aarde,
zo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen
en Mijn gedachten dan uw gedachten.

¹⁰ Want zoals regen of sneeuw
neerdaalt van de hemel
en daarheen niet terugkeert,
maar de aarde doorvochtigt
en maakt dat zij voortbrengt en doet
opkomen,
zaad geeft aan de zaaier en brood aan de
eter,

¹¹ zo zal Mijn woord zijn dat uit Mijn
mond uitgaat:
het zal niet vruchteloos tot Mij
terugkeren,
maar het zal doen wat Mij behaagt,

en het zal voorspoedig zijn in hetgeen
waartoe Ik het zend.

¹² Want in blijdschap zult u uittrekken
en met vrede voortgeleid worden.
De bergen en de heuvels zullen voor uw
ogen uitbreken in gejuich
en ¹³ alle bomen van het veld zullen in de
handen klappen.

¹³ Voor een doornstruik zal een cipres
opkomen,
voor een distel zal een mirt opkomen;
en het zal de HEERE zijn tot een naam,
tot een eeuwig teken, *dat* niet zal worden
uitgewist.

AANSPORING TOT GODSVRUCHT

56 Zo zegt de HEERE:
Neem het recht in acht en doe
gerechtigheid,
want Mijn heil is nabij om te komen,
en Mijn gerechtigheid om geopenbaard
te worden.

² Welzalig een sterveling *die* zo handelt,
het menskind *dat* daaraan vasthoudt;
die de sabbat in acht neemt, zodat hij die
niet ontheiligt,
en die zijn hand ervoor behoedt om enig
kwaad te doen.

³ Laat de vreemdeling die zich bij de
HEERE gevoegd heeft, niet zeggen:
De HEERE heeft mij geheel en al van Zijn
volk gescheiden;

laat de ontmande niet zeggen:
Zie, ik ben *maar* een dorre boom.

⁴ Want *zo* zegt de HEERE
over de ontmanden die Mijn sabbatten in
acht nemen,
verkiezen wat Mij behaagt,
en vasthouden aan Mijn verbond:

⁵ Ik zal hun in Mijn huis en binnen Mijn
muren een plaats* en een naam geven,
beter dan *die* van zonen en dan *die* van
dochters;
een eeuwige naam zal Ik ieder van hen*
geven,
een naam die niet uitgewist zal worden.

* Hand. 13:34 ¹ Kron. 16:33

55:5 *dat U niet kende* - Bedoeld is: U kende dat volk niet. 55:5 *dat U niet kende* - Bedoeld is:
dat volk kende U niet. 56:5 *een plaats* - Letterlijk: een hand. 56:5 *ieder van hen* - Letterlijk:
aan hem.

⁶ En de vreemdelingen die zich bij de HEERE voegen om Hem te dienen en om de Naam van de HEERE lief te hebben, om Hem tot dienaren te zijn; allen die de sabbat in acht nemen, zodat zij hem niet ontheiligen, en die aan Mijn verbond vasthouden:

⁷ hen zal Ik ook brengen naar Mijn heilige berg, en Ik zal hen verblijden in Mijn huis van gebed. Hun brandoffers en hun slachtoffers zullen welgevallig zijn op Mijn altaar. Want ⁸ Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken.

⁸ De Heere HEERE, Die de verdrevenen uit Israël bijeenbrengt, spreekt: Ik zal er tot Hem nog meer bijeenbrengen, naast hen die al tot Hem bijeengebracht zijn.

EEN GODDELOOS VOLK

⁹ Alle dieren van het veld, kom om te eten,

ja, alle dieren in het woud!

¹⁰ Zijn wachters^a zijn allen blind, zij weten van niets.

Zij allen zijn stomme honden,

zij kunnen niet blaffen;

slaperig liggen zij neer,

zij hebben het sluimeren lief.

¹¹ Deze honden zijn vraatzuchtig,^b

zij kennen geen verzadiging.

Ja, zij zijn herders

die niet tot inzicht weten te komen.

Zij allen keren zich naar hun *eigen* weg,

ieder is uit op eigen gewin, niemand uitgezonderd.

¹² Kom, zeggen zij, ik zal wijn halen, en wij zullen ons dronken drinken aan sterkedrank;

en de dag van morgen zal zijn als deze, ja, groter, nog veel geweldiger!

57 De rechtvaardige komt om, en er is niemand die het ter harte neemt.

^b De goedertieren mensen worden weggenomen, zonder dat er iemand op let dat de rechtvaardige weggenomen wordt vóór het onheil.

² Hij zal ingaan in de vrede; zij zullen rusten op hun slaappleaen, *eenieder die in zijn oprechtheid wandelt.*

³ Maar u, kom naderbij, kinderen van een waarzegster, gebroed van een overspeler en van iemand die hoererij bedrijft!

⁴ Over wie verlustigt u zich, tegen wie spert u uw mond wijd open, steekt u uw tong uit?

Bent u geen kinderen van overtreding, gebroed van bedrog?

⁵ U die gloeit van lust bij de eiken, onder elke bladerrijke boom; u die de kinderen slacht in de beekdalen, onder in de kloven van de rotsen.

⁶ Bij de gladde stenen van de dalen ligt uw deel, die, die zijn uw lot.

Voor hen ook vergiet u een plengoffer, hun brengt u een graanoffer.

Zou Ik Mij daarmee laten troosten?

⁷ Op een hoge en verheven berg spreidt u uw bed uit;

ook daarheen klimt u op om een slachtoffer te brengen.

⁸ Achter de deur en de deurposten zet u uw gedenkteken neer.

Want van Mij *wendt u zich af*, u ontbloot zich en klimt naar boven.

U slaat uw bed wijd open en met enkelen van hen sluit u voor u een verbintenis.

U hebt hun bed lief, op *elke* plaats^c die u ziet.

⁹ U reist met olie naar de koning en u vermeerdert uw welriekende zalven.

U zendt uw gezanten ver weg

en vernedert u tot de hel toe.

¹⁰ Door uw grote reis bent u afgemat,

maar u zegt niet: Er is geen hoop meer.

U hebt *nieuwe* levenskracht^d gevonden, daarom bent u niet verzwakt.

^a Matt. 21:13; Mark. 11:17; Luk. 19:46 ^b Ps. 12:2; Micha 7:2

56:10 *Zijn wachters* - Namelijk: van het volk. **56:11** *vraatzuchtig* - Letterlijk: sterk van ziel.

57:8 *plaats* - Letterlijk: hand. **57:10** *levenskracht* - Letterlijk: het leven van uw hand.

¹¹ Maar voor wie bent u beducht of bevreesd geweest?
U hebt immers gelogen
en hebt aan Mij niet gedacht,
Ik ben u niet ter harte gegaan.
Is het niet omdat Ik heb gezwezen, en dat van oude tijden af,
dat u Mij niet vreest?
¹² Ik zal uw gerechtigheid bekendmaken, en uw daden:
ze zullen u niets baten.
¹³ Wanneer u roept, laten zij u *dan* redden die door u verzameld zijn.
Maar de wind zal hen allemaal wegvoeren,
een zucht zal hen wegnemen.
¹⁴ Maar wie tot Mij de toevlucht neemt, zal de aarde in erfelijk bezit krijgen en Mijn heilige berg in bezit nemen.

TROOST VOOR VERBRIJZELDEN

¹⁴ Men zal zeggen:
Verhoog *de weg*, verhoog *de weg*, bereid *de weg*,
neem *elk* struikelblok voor Mijn volk van *de weg*!
¹⁵ Want zo zegt de Hoge en Verhevene,
Die *in* de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is:
Ik woon *in* de hoge *hemel* en *in* het heilige,
en bij de verbrijzelde en nederige van geest,
om levend te maken de geest van de nederigen,
en om levend te maken het hart van de verbrijzelde.
¹⁶ Want ^aIk zal niet voor eeuwig ter verantwoording roepen
en Ik zal niet voor altijd zeer toornig zijn.
Want de geest zou van voor Mijn aangezicht bezwijken,
de zielen ^cdie Ik gemaakt heb.
¹⁷ Ik was zeer toornig over de ongerechtigheid van hun winstbejag,
Ik sloeg *het volk*, Ik verborg Mij en was zeer toornig.
Maar het ging afkerig verder op *de weg* van zijn hart.
¹⁸ Ik heb zijn wegen gezien,
Ik zal hem genezen, Ik zal hem leiden

en hem vertroosting bieden,
namelijk zijn treurenden.
¹⁹ Ik schep de vrucht van de lippen,
vrede, vrede voor wie ver weg is en voor wie dichtbij is,
zegt de HEERE, en Ik zal hem genezen.
²⁰ Maar de goddelozen zijn als een opgezwepte zee,
want die kan niet tot rust komen,
en zijn water woelt modder en slijk op.
²¹ ^dDe goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede!

SCHIJNVROOMHEID

58 Roep luidkeels, houd u niet in, verhef uw stem als een bazuin, verkondig Mijn volk hun overtreding, en het huis van Jakob hun zonden.
² Hoewel zij Mij dag aan dag zoeken en vreugde vinden in de kennis van Mijn wegen,
als een volk dat gerechtigheid doet en het recht van zijn God niet verlaat, vragen zij Mij om rechtvaardige oordelen.
Zij vinden er vreugde in om tot God te naderen,
³ *terwijl zij zeggen*: Waarom vasten wij, als U het toch niet ziet, *waarom* kwellen wij onze ziel, als U het toch niet weet?
Zie, op uw vastendag zoekt u *uw eigen* wens,
en beult u al uw arbeiders af.
⁴ Zie, u vast om te twisten en ruzie te maken
en om goddeloos op de vuist te gaan.
Vast niet zoals heden
als u uw stem wilt laten horen in de hoogte.
⁵ ^eZou dit het vasten zijn dat Ik verkies: dat de mens zich een dag *lang* verootmoedigt,
dat hij zijn hoofd buigt als een riet en zich neerlegt in rouwgewaad en as? Noemt u dat vasten en een dag die de HEERE welgevallig is?

⁶ Is dit niet het vasten dat Ik verkies: dat u de boeien van de goddeloosheid losmaakt,

^a Ps. 34:9 ^b Ps. 103:9 ^c Hebr. 12:9 ^d Jes. 48:22 ^e Zach. 7:5

dat u de banden van het juk ontbindt,
dat u de onderdrukten vrij laat heengaan
en dat u elk juk breekt?

^{7a} Is het niet *dit*, dat u uw brood deelt met
wie hongert, en de ellendige ontheemden een thuis
biedt,

dat, als u een naakte ziet, u hem kleedt,
en dat u zich voor eigen vlees *en bloed*
niet verbergt?

⁸ Dan zal uw licht doorbreken als de
dageraad,
en uw herstel snel intreden.
Uw gerechtigheid zal voor u uit gaan
en de heerlijkheid van de HEERE zal uw
achterhoede zijn.

⁹ Dan zult u roepen en de HEERE zal
antwoorden,
dan zult u om hulp roepen en Hij zal
zeggen: Zie, *hier* ben Ik.

Als u het juk uit uw midden wegdoet,
het uitsteken van de vinger en het
uitspreken van ongerechtigheid;

¹⁰ als u uw hart^a opent voor de
hongerigen,
en de verdrukte ziel verzadigt,
dan zal uw licht in de duisternis opgaan,
en uw donkerheid als de middag zijn.

¹¹ En de HEERE zal u voortdurend leiden,
Hij zal uw ziel in dorre streken
verzadigen,

uw beenderen kracht geven;
u zult zijn als een bevroede tuin,
als een waterbron^b
waarvan het water nooit ontbreekt.^c

¹² En wie uit u *voortkomen*, zullen de
verwoeste *plaatsen* van weleer
herbouwen;
de fundamenten, van generatie op
generatie *verwoest*, zult u herstellen.
En u zult genoemd worden: hij die
bressen dichtmaakt,

hij die paden herstelt, opdat men er *weer*
kan wonen.

¹³ Indien u uw voet van de sabbat
terughoudt,
ermee *ophoudt* om op Mijn heilige dag te
doen wat u *zelf* wilt;

indien u de sabbat een verlustiging
noemt,
opdat de HEERE geheiligd wordt
– die geëerd moet worden –
indien u die eert door niet uw *eigen*
wegen te volgen,
niet uw *eigen* wensen zoekt of *daarover*
een woord spreekt,

¹⁴ dan zult u vreugde scheppen in de
HEERE,
Ik zal u doen rijden op de hoogten van de
aarde
en Ik zal u voeden met het erfelijk bezit
van uw vader Jakob,
want de mond van de HEERE heeft
gesproken.

VERLOSSING DOOR BEKERING

59 Zie, ^a de hand van de HEERE is niet
te kort dat ze niet zou kunnen ver-
lossen,
en Zijn oor is niet toegestopt^c dat het niet
zou kunnen horen.

² Maar uw ongerechtigheden maken
scheiding
tussen u en uw God,
uw zonden doen *Zijn* aangezicht voor u
verborgen zijn,
zodat Hij u niet hoort.

³ Want uw handen zijn met bloed besmet,
en uw vingers met ongerechtigheid.
Uw lippen spreken leugen,
uw tong brengt onrecht tot uiting.

⁴ Er is niemand die *bijeenroep* in
gerechtigheid
er is niemand die in trouw een
rechtszaak voert.
Zij vertrouwen op holle *woorden* en
spreken valse dingen.
Zij zijn zwanger ^c van onheil, zij baren
ongerechtigheid.

⁵ Zij broeden eieren van een gifslang uit
en zij weven spinnenwebben.
Wie van hun eieren eet, sterft;
is er een kapotgedrukt, *dan* perst er zich
een adder uit.

⁶ Hun webben ^a "zijn niet geschikt voor
kleding,

^a Ezech. 18:7,16; Matt. 25:35 ^b Num. 11:23; Jes. 50:2 ^c Job 15:35; Ps. 7:15 ^d Job 8:14,15
58:10 *uw hart* - Letterlijk: uw ziel. 58:11 *waterbron* - Letterlijk: uitgang van water.
58:11 *ontbreekt* - Letterlijk: liegt. 59:1 *toegestopt* - Letterlijk: zwaar.

en zij zullen zich niet kunnen bedekken met hun maakfels.

Hun maakfels zijn maakfels van ongerechtigheid;

gewelddadig werk is in hun handen.

⁷ Hun voeten snellen naar het kwaad, zij haasten zich om onschuldig bloed te vergieten.

Hun gedachten zijn zondige gedachten, verwoesting en ondergang *zijn op hun gebaande wegen.*

⁸ De weg van de vrede kennen zij niet, er is geen recht in hun sporen.

Zij gaan kromme paden; ieder die ze betreedt, kent de vrede niet.

⁹ Daarom is het recht ver van ons en bereikt de gerechtigheid ons niet.

Wij zien uit naar licht, maar zie, er is duisternis;

naar stralend licht, *maar* wij wandelen in donkerheid.

¹⁰ Wij tasten als blinden langs de wand, ja, wij tasten als *mensen* zonder ogen, wij struikelen midden op de dag, als in de schemering, wij verkeren, zoals de doden, in woeste plaatsen.

¹¹ Wij grommen allen als beren, en wij kirren voortdurend als duiven. Wij zien uit naar recht, maar het is er niet;

naar heil, *maar* dat is ver van ons.

¹² Want onze overtredingen zijn talrijk voor U

en onze zonden getuigen tegen ons.

Want onze overtredingen zijn bij ons, onze ongerechtigheden, wij kennen ze:

¹³ het overtreden en het liegen tegen de HEERE

en het zich afkeren bij onze God vandaan, het spreken van onderdrukking en afvalligheid,

het zwanger zijn en melding maken van leugenachtige woorden vanuit het hart.

¹⁴ Daarom is het recht teruggeweken, en de gerechtigheid blijft van verre staan. Want de waarheid struikelt op de straat,

en wat recht is, kan niet binnenkomen.

¹⁵ Ja, de waarheid ontbreekt, en wie zich afkeert van het kwade, wordt beroofd.

En de HEERE zag het, en het was kwalijk in Zijn ogen

dat er geen recht was.

¹⁶ Omdat Hij zag dat er niemand was, ontzette Hij Zich, want er was geen voorbidder.

Daarom bracht Zijn arm Hem heil, en Zijn gerechtigheid, die ondersteunde Hem.

¹⁷ Want Hij ^ctrok de gerechtigheid aan als een harnas

en *zette* de helm van het heil op Zijn hoofd.

Het gewaad van de wraak trok Hij aan *als* kleding

en Hij hulde zich in de na-ijver als mantel.

¹⁸ Naar de daden, daarnaar zal Hij vergelden,

grimmigheid aan Zijn tegenstanders, vergelding aan Zijn vijanden.

Aan de kustlanden zal Hij vergelden wat zij verdienen.

¹⁹ Dan zullen zij de Naam van de HEERE vrezen vanwaar *de zon* ondergaat, en Zijn heerlijkheid van waar de zon opkomt.

Als de vijand zal komen als een rivier, ^c zal de Geest van de HEERE de banier tegen hem oprichten.

²⁰ En naar Sion zal ^ceen Verlosser komen voor ^cwie zich in Jakob van overtreding bekeren, spreekt de HEERE.

²¹ Wat Mij betreft, dit is Mijn verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, Die op U is, en Mijn woorden die Ik U in de mond gelegd heb, zullen uit Uw mond niet wijken, ook niet uit de mond van Uw nakomelingen, evenmin uit de mond van de nakomelingen van Uw nakomelingen, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid.

^a Spr. 1:16; Rom. 3:15 ^b Jes. 63:5 ^c Efez. 6:17; 1 Thess. 5:8 ^d Rom. 11:26 ^e Jes. 10:21,22

59:7 *ondergang* - Letterlijk: breuk. 59:8 *Zij gaan kromme paden* - Letterlijk: Hun paden maken zij krom voor zichzelf. 59:19 *Als ... rivier* - Of: Als hij zal komen als een nauwe rivier.

DE HEERLIJKHEID VAN SION

60 Sta op, word verlicht, want uw licht komt
en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.

² Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken

en donkere wolken de volken,
maar over u zal de HEERE opgaan
en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.

³ En heidenvolken zullen naar uw licht gaan
en koningen naar de glans van uw dageraad.

⁴ Sla uw ogen op, *kijk* om u heen en zie:
zij allen zijn bijeengekomen, zij komen naar u toe.

Uw zonen zullen van verre komen
en uw dochters zullen op de heup
gedragen worden.

⁵ Dan zult u het zien en ^astralen,
uw hart zal diep ontzag hebben en zich
verruimen,
want de menigte van de zee zal zich naar u toekeren,

^bhet vermogen van de heidenvolken zal
naar u toe komen.

⁶ Een menigte kamelen zal u bedekken,
de jonge kamelen van Midian en Efa.
Zij allen uit Sjeba zullen komen,
goud en wierook zullen zij aandragen,
zij zullen de loffelijke daden van de HEERE
boodschappen.

⁷ Alle schapen van Kedar zullen voor u
bijeengebracht worden,
de rammen van Nebajoth staan u ten
dienste;
ze zullen als een welgevallig *offer* komen
op Mijn altaar
en Ik zal aan Mijn luisterrijk huis aanzien
geven.

⁸ Wie zijn dezen, *die* daar komen
aangevlogen als een wolk,
als duiven naar hun til?

⁹ Voorzeker, de kustlanden zullen Mij
verwachten,

en de schepen van Tarsis zullen de eerste
zijn
om uw kinderen van verre te brengen,
hun zilver en hun goud met hen,
naar de Naam van de HEERE, uw God,
naar de Heilige van Israël, want Hij heeft
u verheerlijkt.

¹⁰ Vreemdelingen zullen uw muren
herbouwen

en 'hun koningen zullen u dienen,
want in Mijn grote toorn heb Ik u
geslagen,
maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over
u ontfermd.

¹¹ Uw poorten zullen steeds openstaan;
dag en nacht zullen ze niet gesloten
worden,
opdat men het vermogen van de
heidenvolken naar u toe zal brengen
en hun koningen *naar u toe* geleid zullen
worden.

¹² Want het volk en het koninkrijk die u
niet zullen dienen, zullen vergaan en die
volken zullen totaal verwoest worden.

¹³ De luister van de Libanon zal naar u toe
komen,
cipres, plataan en dennenboom tezamen,
om de plaats van Mijn heiligdom aanzien
te geven,
en Ik zal de plaats van Mijn voeten
verheerlijken.

¹⁴ Ook zullen, zich buigend, naar u toe
komen
de kinderen van hen die u onderdrukt
hebben,
en allen die u verworpen hebben, zullen
zich neerbuigen aan uw voetzolen,
en zij zullen u noemen: Stad van de HEERE,
het Sion van de Heilige van Israël.

¹⁵ In plaats van dat ^au verlaten en gehaat
bent geweest,
zodat niemand door u heen trok,
zal Ik u tot een eeuwige glorie maken,
tot een vreugde van generatie op
generatie.

¹⁶ U zult de melk van de heidenvolken
zuigen,

^a Ps. 34:6 ^b Openb. 21:26 ^c Jes. 49:23 ^d Jes. 49:19; 54:1,6,7

ja, u zult aan de borst van koningen zuigen;
dan zult u weten dat Ik, de HEERE, ^auw Heiland ben,
en uw Verlosser, de Machtige van Jakob.
¹⁷ In plaats van koper zal Ik goud brengen,
in plaats van ijzer zal Ik zilver brengen,
in plaats van hout koper,
in plaats van stenen ijzer.
En *als* uw opzichter stel Ik vrede aan
en *als* uw opzieners gerechtigheid.
¹⁸ Er zal niet meer gehoord worden van geweld in uw land,
van verwoesting of rampen* binnen uw grenzen,
maar uw muren zult u noemen Heil,
en uw poorten Lof.
¹⁹ De zon zal voor u niet meer zijn tot een licht overdag
en als een schijnsel zal u de maan niet verlichten,
maar de HEERE zal voor u zijn tot een eeuwig licht
en uw God tot uw sieraad.
²⁰ Uw zon zal niet meer ondergaan
en uw maan zal *zijn* licht niet intrekken,
want de HEERE zal voor u tot een eeuwig licht zijn
en aan de dagen van uw rouw zal een einde komen.
²¹ Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn,
voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen.
Zij zullen een ^bstekje zijn, door Mij geplant,
^ceen werk van Mijn handen, opdat Ik verheerlijkt zal worden.
²² De kleinste zal tot duizend worden
en de minste tot een machtig volk;
Ik, de HEERE, zal dit te zijner tijd spoedig doen komen.

HET JUBELJAAR VAN DE VERLOSSING

61 De ^dGeest van de Heere HEERE is op Mij,
omdat de HEERE Mij gezalfd heeft
om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen.

Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart,
om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen
en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis;
² om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE
en de dag van de wraak van onze God;
om alle treurende te troosten;
³ om aangaande de treurende van Sion te beschikken dat hun gegeven zal worden
sieraad in plaats van as,
vreugdeolie in plaats van rouw,
een lofgewaad in plaats van een benauwde geest,
opdat zij genoemd worden eiken van de gerechtigheid,
een planting door de HEERE, om Hem te verheerlijken.
⁴ Zij zullen ^everwoeste plaatsen van weleer herbouwen,
de woeste plaatsen van vroeger weer oprichten,
de verwoeste steden vernieuwen,
die verwoeste lagen, van generatie op generatie.
⁵ Vreemden zullen klaarstaan en uw kudden weiden,
vreemdelingen zullen uw akkerbouwers en uw wijnbouwers zijn.
⁶ ^fU echter zult genoemd worden: 'priesters van de HEERE,
men zal u noemen: dienaren van onze God.
U zult het vermogen van heidenvolken eten,
u zult u beroemen in hun luister.
⁷ In plaats van uw dubbele schaamte en schande
zullen zij juichen over hun deel.
Daarom zullen zij in hun land het dubbele in erfelijk bezit hebben,
zij zullen eeuwige blijdschap hebben.
⁸ Want Ik, de HEERE, heb het recht lief,
Ik haat roof bij het brandoffer,*

^a Jes. 43:3 ^b Matt. 15:13 ^c Jes. 29:23; 45:11 ^d Luk. 4:17,18,19,20 ^e Jes. 58:12 ^f 1 Petr. 2:5,9; Openb. 1:6; 5:10 enz.

60:18 rampen - Letterlijk: breuk. **61:8 bij het brandoffer** - Ook mogelijk is de vertaling: met onrecht.

en Ik zal geven dat hun werk in waarheid zal zijn
en Ik zal een eeuwig verbond met hen sluiten.

⁹ Hun nageslacht zal onder de heidenvolken bekend worden,
en hun nakomelingen te midden van de volken.

Allen die hen zien, zullen erkennen
dat zij een nageslacht zijn dat de HEERE heeft gezegend.

¹⁰ Ik ben zeer vrolijk in de HEERE,
mijn ziel verheugt zich in mijn God,
want Hij heeft mij bekleed met de klederen van het heil,
de mantel van gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan,

zoals een bruidegom zich bekleeft met priesterlijk hoofdsieraad,
en een bruid zich tooit met haar sieraden.

¹¹ Want zoals de aarde haar gewas voortbrengt,

en zoals een tuin het daarin gezaaide doet opkomen,

zo zal de Heere HEERE gerechtigheid doen opkomen
en lof voor alle volken.

HET HERSTELDE JERUZALEM

62 Omwille van Sion zal ik niet zwijgen,
omwille van Jeruzalem zal ik niet stil zijn,
totdat haar gerechtigheid opkomt als een lichtglans,
en haar heil als een brandende fakkel.

² De heidenvolken zullen uw gerechtigheid zien
en alle koningen uw luister;
u zult met ^aeen nieuwe naam genoemd worden,
die de mond van de HEERE bepalen zal.

³ U zult een sierlijke kroon zijn in de hand van de HEERE
en een koninklijke tulband in de hand van uw God.

⁴ Tegen u zal niet meer gezegd worden: verlatene,
en tegen uw land zal niet meer gezegd worden: woestenij,

maar u zult genoemd worden: Mijn welgevallen is in haar,
en uw land: getrouwde;
want de HEERE verlangt naar u,
en uw land zal getrouwd worden.

⁵ Want *zoals* een jongeman trouwt met een jonge vrouw,
zo zullen uw kinderen trouwen met u;
zoals een bruidegom zich verblijdt over zijn bruid,
zo zal uw God Zich over u verblijden.

⁶ Op uw muren, Jeruzalem, heb Ik wachters aangesteld.
Nooit zullen zij zwijgen, heel de dag en heel de nacht niet.
U die *het volk* aan de HEERE doet denken,
gun u geen rust.

⁷ Ja, geef Hem geen rust,
totdat Hij Jeruzalem gegrondvest heeft
en gesteld heeft
tot een lof op aarde.

⁸ De HEERE heeft gezworen bij Zijn rechterhand
en bij Zijn sterke arm:
Nooit zal Ik uw koren meer geven
als voedsel aan uw vijanden,
en nooit zullen vreemdelingen *meer* uw nieuwe wijn drinken
waarvoor u zich ingespannen hebt!

⁹ Maar wie het inzamelen, zullen het eten
en de HEERE prijzen,
en wie hem oogsten, zullen hem drinken
in de voorhoven van Mijn heiligdom.

¹⁰ ^b Ga door, ga door, de poorten door,
bereid de weg voor het volk,
verhoog, verhoog de gebaande weg,
zuiver *hem* van stenen,
steek een banier omhoog boven de volken.

¹¹ Zie, de HEERE heeft het doen horen
tot aan het einde der aarde:

Zeg tegen de dochter van Sion:

Zie, uw heil komt,

zie, Zijn loon heeft Hij bij Zich

en Zijn arbeidsloon gaat voor Hem uit.

¹² Zij zullen hen noemen: het heilige volk,
de verlost van de HEERE,
en u zult genoemd worden: Gezochte,

^a Jes. 65:15 ^b Jes. 40:3; 57:14

Stad die niet verlaten is.

DE DAG VAN DE WRAAK VAN GOD

63 Wie is Deze Die uit Edom komt,
in helrode kleding uit Bozra,
Die luisterrijk is in Zijn gewaad,
Die voorttrekt in Zijn grote kracht?
Ik ben het, Die spreek in gerechtigheid,
Die machtig ben om te verlossen.

² Waarom is dat ^arood aan Uw gewaad,
en is Uw kleding als *die* van iemand die
de wijnpers treedt?

³ Ik heb de pers alleen getreden;
er was niemand uit de volken met Mij.
Ik heb hen vertreden in Mijn toorn,
hen vertrap in Mijn grimmigheid.
Hun bloed^d is op Mijn kleding gespat,
heel Mijn gewaad heb Ik besmet.

⁴ Want ^bde dag van de wraak was in Mijn
hart,
het jaar van Mijn verlost en
gekomen.

⁵ Ik keek rond, maar er was niemand die
hielp;
Ik ontzette Mij, want er was niemand die
ondersteunde.

Daarom heeft Mijn arm Mij heil
verschafft,
en Mijn grimmigheid, die heeft Mij
ondersteund.

⁶ Ik heb de volken vertrap in Mijn toorn,
Ik heb hen dronken gemaakt in Mijn
grimmigheid,
Ik heb hun bloed ter aarde doen
neerdalen.

GEBED OM GENADE

⁷ Ik zal de goedertierenheid van de HEERE
in herinnering roepen,
de loffelijke daden van de HEERE,
naar alles wat de HEERE voor ons heeft
gedaan,
de grote goedheid voor het huis van
Israël,
die Hij hun bewezen heeft naar Zijn
barmhartigheid
en naar de veelheid van Zijn
goedertierenheid.

^a Want Hij zei: Zij zijn immers Mijn volk,
kinderen *die* niet zullen liegen!
Zo werd Hij hun tot een Heiland.

⁹ In al hun benauwdheid
was Hij benauwd;
de Engel van Zijn aangezicht heeft hen
verlost.

¹⁰ Door Zijn liefde en door Zijn genade
heeft Hij hen bevrijd;
Hij hief hen op en droeg hen
al de dagen van weleer.

¹¹ ^cZij daarentegen zijn ongehoorzaam
geworden
en hebben Zijn Heilige Geest bedroefd.
Daarom is Hij voor hen veranderd in een
vijand,
Hij Zelf heeft tegen hen gestreden.

¹² Toch dacht Hij aan de dagen vanouds,
aan Mozes, aan Zijn volk.

Maar nu, waar is Hij Die hen deed opgaan
uit de zee
met de herders van Zijn kudde,
waar is Hij Die Zijn Heilige Geest
in hun midden stelde,

¹³ Die Zijn luisterrijke arm heeft doen
gaan
aan de rechterhand van Mozes,
Die het water voor hun *ogen* doormidden
spleet

om Zich een eeuwige Naam te maken,

¹⁴ Die hen deed gaan door de diepe
wateren?

Als een paard in de woestijn 'struikelden
zij niet,

¹⁵ als een dier *dat* in de vallei afdaalt,
heeft de Geest van de HEERE hun rust
gegeven.

Zo hebt U Uw volk geleid
om U een luisterrijke Naam te maken.

¹⁶ ^dKijk *neer* uit de hemel en zie
uit Uw heilige en luisterrijke woning.
Waar zijn Uw na-ijver en Uw machtige
daden,
Uw innerlijke bewogenheid^e
en Uw barmhartigheid? Ze houden zich
jegens mij in.

¹⁷ Toch bent U onze Vader,
want Abraham weet van ons niet

^a Openb. 19:13 ^b Jes. 61:2 ^c Jes. 59:16 ^d Deut. 7:7,8,9 ^e Num. 14:11; Ps. 78:57; 95:9 enz. ^f Ps. 105:37
^g Deut. 26:15

63:3 *Hun bloed* - Letterlijk: Hun kracht; zie ook vers 6. 63:15 *Uw innerlijke bewogenheid*
- Letterlijk: het rommelen van Uw ingewanden.

en Israël kent ons niet.
U, HEERE, bent onze Vader;
onze Verlosser van oude tijden af is Uw
Naam.

¹⁷ HEERE, waarom doet U ons afdwalen
van Uw wegen?

Waarom verhardt U ons hart, zodat wij U
niet vrezen?

Keer terug omwille van Uw dienaren,
de stammen van Uw eigendom.

¹⁸ Slechts korte tijd heeft Uw heilig volk
het in bezit gehad.

Onze tegenstanders hebben ^aUw
heiligdom vertrapt.

¹⁹ Wij zijn geworden *als mensen* over wie
U van oude tijden af niet hebt geheerst,
die niet naar Uw Naam zijn genoemd.

64 Och, dat U de hemel zou open-
scheuren, dat U zou neerdalen,
dat de bergen voor Uw aangezicht
zouden wegsmelten,

² zoals vuur kreupelhout aansteekt,
en vuur het water laat opborrelen,
om Uw Naam aan Uw tegenstanders
bekend te maken!

Laat zo de heidenvolken voor Uw
aangezicht sidderen.

³ Toen U ontzagwekkende dingen deed,
die wij niet verwachtten,
daalde U neer; voor Uw aangezicht
smolten de bergen weg.

⁴ Ja, van oude tijden af heeft men het
^bniet gehoord,
men heeft het niet ter ore genomen
en geen oog heeft het gezien, behalve U, o
God,

wat Hij doen zal voor wie op Hem wacht.

⁵ U ontmoet wie zich in U verblijdt, wie
gerechtigheid doet,
wie op Uw wegen aan U blijven denken.
Zie, U was zeer toornig, want wij hadden
gezondigd.

Maar in deze wegen is de eeuwigheid en
zouden wij verlost zijn geweest.

⁶ Echter, wij zijn allen als een onreine,
al onze rechtvaardige daden zijn als een
bezoedeld kleed

^cwij allen vallen af als een blad
en onze misdaden voeren ons weg als de
wind.

⁷ Er is niemand die Uw Naam aanroept,
die zich beijvert om U vast te grijpen,
want U verbergt Uw aangezicht voor ons
en U doet ons wegkwijnen in de greep
van onze ongerechtigheden.

⁸ Maar nu, HEERE, U bent onze Vader!
Wij zijn het leem en U bent onze

Pottenbakker:
wij zijn allen het werk van Uw handen.

⁹ HEERE, wees niet al te vertoornd
en ^ddenk niet voor eeuwig aan de
ongerechtigheid.

Zie, aanschouw toch, wij allen zijn Uw
volk.

¹⁰ Uw heilige steden zijn een woestijn
geworden.

Sion is een woestijn geworden,
Jeruzalem een woestijn.

¹¹ Ons heilig, luisterrijk huis,
waarin onze vaders U prezen,
is met vuur verbrand;

alles wat ons dierbaar was, is tot een
puinhoop geworden.

¹² HEERE, zou U Zich om al deze dingen
inhouden?

Zou U zwijgen en ons al te zeer
neerdrukken?

GEBEDSVERHORING

65 Ik ben gezocht door hen die *naar*
Mij niet vroegen,
Ik ben gevonden door hen die Mij niet
zochten.

Tegen het volk dat Mijn Naam niet
aanriep^e

heb Ik gezegd: Zie, *hier* ben Ik, zie, *hier*
ben Ik.

² De hele dag heb Ik Mijn handen
uitgespreid

naar een opstandig volk,
dat de weg gaat die niet goed is,
naar hun *eigen* gedachten;

³ een volk dat Mij voortdurend tot toorn
verwekt,

recht in Mijn aangezicht,
door offers te brengen in de tuinen
en een reukoffer te brengen op
bakstenen.

⁴ Zij zitten in de grafspelonken

^a Ps. 74:7 ^b Ps. 31:19,20; 1 Kor. 2:9 ^c Ps. 90:5,6 ^d Ps. 79:8

65:1 dat *Mijn Naam niet aanriep* - Of: dat niet naar Mijn Naam genoemd was.

en overnachten bij wie *daar* bewaard worden;
 zij eten varkensvlees
 en er is kooknat van onrein vlees in hun vaatwerk.

⁵ Zij zeggen: Blijf waar u bent, nader niet tot mij, want ik ben heiliger dan u.

Dezen zijn rook in Mijn neus,
 een vuur dat de hele dag brandt.

⁶ Zie, het staat geschreven voor Mijn aangezicht.

Ik zal niet zwijgen, maar Ik zal *het* vergelden,
 ja, Ik zal *het* vergelden
 in hun boezem

⁷ uw ongerechtigheden en de ongerechtig-
 tigheden van uw vaders tegelijk,
 zegt de HEERE,
 omdat zij reukoffers hebben gebracht op
 de bergen
 en Mij smaadheden hebben aangedaan op
 de heuvels.

Daarom zal Ik hun *ook* hun eerstverdien-
 de arbeidsloon uitbetalen
 in hun boezem.

⁸ Zo zegt de HEERE:

Zoals wanneer er *nog* sap in een
 druiventros gevonden wordt
 en men zegt: Richt hem niet te gronde,
 want er is een zegen in,
 zo zal Ik doen ter wille van Mijn dienaren.
 Ik zal hen niet allen te gronde richten.

⁹ Ik zal nageslacht uit Jakob doen
 voortkomen,
 uit Juda een erfgenaam van Mijn bergen;
 Mijn uitverkorenen zullen het in bezit
 nemen
 en daar zullen Mijn dienaren wonen.

¹⁰ Saron zal tot een schaauskooi worden
 en het Dal van Achor tot een rustplaats
 voor rundvee,

voor Mijn volk, dat Mij gezocht heeft.

¹¹ Maar u die de HEERE verlaat,
 u die Mijn heilige berg vergeet,
 u die de tafel gereedmaakt voor de *god*
 Gad,

u die voor *de god Meni* de *bekers* vult met
 gemengde drank,

¹² Ik zal u tellen, *maar* voor het zwaard.
 U zult allen moeten neerbukken ter
 slachting,

omdat Ik geroepen heb, maar u niet
 geantwoord hebt,
 omdat Ik gesproken heb, maar u niet
 geluisterd hebt,
 maar gedaan hebt wat slecht was in Mijn
 ogen,
 en gekozen hebt voor wat Mij niet
 behaagt.

¹³ Daarom, zo zegt de Heere HEERE:

Zie, Mijn dienaren zullen eten,
 maar u zult hongerlijden.

Zie, Mijn dienaren zullen drinken,
 maar u zult dorst hebben.

Zie, Mijn dienaren zullen verblijd zijn,
 maar u zult beschaamd worden.

¹⁴ Zie, Mijn dienaren zullen juichen
 vanwege een hart vol vreugde,
 maar u zult schreeuwen vanwege een
 hart vol leed,

en vanwege een gebroken geest zult u
 weeklagen.

¹⁵ U zult uw naam voor Mijn uitverko-
 renen achterlaten als een vloekwoord
 en de Heere HEERE zal u doden,
 maar Zijn dienaren zal Hij noemen met
 een andere naam,

¹⁶ zodat wie zich zegenen zal op aarde,
 zich zal zegenen in de God van de
 waarheid,
 en wie zweren zal op aarde,
 zal zweren bij de God van de waarheid,
 omdat de benauwdheden van vroeger
 vergeten zullen zijn,
 omdat zij verborgen zullen zijn voor Mijn
 ogen.

EEN NIEUWE HEMEL EN EEN NIEUWE AARDE

¹⁷ Want zie, Ik schep een nieuwe hemel
 en een nieuwe aarde.

Aan de vorige dingen zal niet *meer*
 gedacht worden,

ze zullen niet *meer* opkomen in het hart.

¹⁸ Maar wees vrolijk en verheug u tot in
 eeuwigheid
 in wat Ik schep,

65:11 *Meni* klinkt als het Hebreeuwse werkwoord voor 'tellen' in vers 12. **65:14** *een hart vol vreugde* - Letterlijk: goedheid van hart.

want zie, Ik schep Jeruzalem een vreugde en zijn volk blijdschap.

¹⁹ En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem en vrolijk zijn over Mijn volk.

Geen stem van gewezen zal erin meer gehoord worden, of een stem van geschreeuw.

²⁰ Daar zal niet meer zijn een zuigeling die *maar enkele dagen leeft* of een oude man

die zijn dagen niet zal volmaken, want een jonge man zal sterven als een honderdjarige, maar een zondaar, al is hij honderd jaar, zal vervloekt worden.

²¹ Zij zullen huizen bouwen en *erin* wonen, zij zullen wijngaarden planten en van hun vrucht eten.

²² In *wat* zij bouwen, zal geen ander wonen, van *wat* zij planten, zal geen ander eten. Want de dagen van Mijn volk zullen zijn als de dagen van een boom, en Mijn uitverkorenen zullen lang genieten van ^a het werk van hun handen.

²³ Zij zullen zich niet voor niets vermoeien of kinderen baren voor iets verschrikkelijks, want zij zijn het nageslacht van de gezegenden door de HEERE, en hun nakomelingen met hen.

²⁴ En het zal geschieden dat voordat zij roepen, Ik zal antwoorden, terwijl zij nog spreken, Ik zal horen.

²⁵ Een wolf en een lammetje zullen gezamenlijk weiden, een leeuw zal stro eten als een rund, een slang – zijn voedsel zal stof zijn. Zij zullen geen kwaad doen en geen verderf aanrichten op heel Mijn heilige berg, zegt de HEERE.

OORDELSAANKONDIGING OVER DE HUICHELAARS

66 Zo zegt de HEERE:

^b De hemel is Mijn troon en de aarde de voetbank van Mijn voeten. Waar zou *dan* het huis zijn dat u voor Mij zou willen bouwen en waar de plaats van Mijn rust?

² Want Mijn hand heeft al die dingen gemaakt, en *daardoor* bestaan al die dingen, spreekt de HEERE.

Maar Ik zal zien op deze, op de ellendige en verslagene van geest, en wie voor Mijn woord beeft.

³ Wie een rund slacht, slaat een man neer, wie een lam offert, breekt een hond de nek, wie een graanoffer offert, *offert* varkensbloed, wie wierook brandt als gedenkoffer, looft *daarmee* een afgod.*

Zoals zij ook hun *eigen* wegen gekozen hebben

en hun ziel vreugde vindt in hun afschuwelijke *afgoden*,

⁴ zo zal Ik *het loon* voor hun handelingen kiezen

en zal Ik over hen doen komen wat zij vrezen,

^c omdat Ik riep, maar niemand antwoord gaf,

Ik sprak, maar zij niet luisterden.

Zij ^d deden wat slecht is in Mijn ogen en zij kozen wat Mij niet behaagt.

⁵ Hoor het woord van de HEERE, u die beeft voor Zijn woord: Uw broeders die u haten, die u verstoten vanwege Mijn Naam, zeggen:

^e Laat de HEERE verheerlijkt worden! Maar Hij zal verschijnen tot uw blijdschap, zij daarentegen zullen beschaamd worden.

^f Een geluid van een gejoel uit de stad, een geluid uit de tempel, de stem van de HEERE! Hij vergeldt Zijn vijanden *naar* wat zij verdienen.

^a Jes. 11:6,7,8,9; Matt. 18:3 ^b 1 Kon. 8:27; 2 Kron. 6:18; Hand. 7:48,49; 17:24 ^c Spr. 1:24; Jer. 7:13

^d Jes. 65:12 ^e Jes. 5:19

65:22 *lang genieten van* - Letterlijk: verslijten. 66:3 *een afgod* - Letterlijk: onrecht, bedrog.

DE WONDERLIJKE GEBOORTE VAN DE KINDEREN VAN SION

⁷ Voordat zij weeën kreeg, heeft zij gebaard.

Nog voor een wee over haar kwam, heeft zij een jongetje ter wereld gebracht.

⁸ Wie heeft ooit zo iets gehoord? Wie heeft iets dergelijks gezien?

Zou een land geboren kunnen worden op één dag?

Zou een volk geboren kunnen worden in één keer?

Maar Sion heeft *nauwelijks* weeën gekregen, of zij heeft haar zonen *al* gebaard.

⁹ Zou ik ontsluiting geven en niet doen baren?

zegt de HEERE.

Of zou ik, Die doe baren, toesluiten?

zegt uw God.

¹⁰ Verblid u met Jeruzalem en verheug u over haar, u allen die haar liefhebt.

Wees vrolijk met haar met vreugde, u allen die over haar treurt,

¹¹ opdat u mag zuigen en verzadigd worden

aan haar vertroostende borst,*

opdat u zich met volle teugen mag laven* aan de overvloed van haar luister.*

¹² Want zo zegt de HEERE:

Zie, Ik doe de vrede naar haar toestromen als een rivier,

en de luister van de heidenvolken als een *alles* overstromende beek.

Dan zult u zuigen, u zult ^a op de heup gedragen

en op de knieën vertroeteld worden.

¹³ Zoals iemands moeder hem troost, zo zal Ik u troosten;

ja, in Jeruzalem zult u getroost worden!

¹⁴ U zult *het* zien, uw hart zal vrolijk zijn, en uw gebeente zal groeien als het jonge gras.

Dan zal de hand van de HEERE gekend worden door Zijn dienaren, maar op Zijn vijanden zal Hij toornig zijn.

¹⁵ Want zie, de HEERE zal komen in vuur, en Zijn strijdswagens zullen komen als een wervelwind,

om in grimmigheid Zijn toorn te laten gelden,

Zijn bestraffing in vlammen van vuur.

¹⁶ Want met vuur en met Zijn zwaard zal de HEERE een rechtszaak voeren met alle vlees.

Zij die door de HEERE dodelijk gewond zijn, zullen talrijk zijn.

¹⁷ Zij die zich heiligen en reinigen in de tuinen

achter één in *hun* midden,

die varkensvlees eten, afschuwelijk *gedierte* en muizen,

tezamen zullen zij weggevaagd worden, spreekt de HEERE.

¹⁸ Ik *ken* hun werken en hun gedachten!

DE ROEPING VAN DE HEIDENVOLKEN

De tijd komt dat Ik alle heidenvolken en talen bijeen zal brengen. En zij zullen komen en Mijn heerlijkheid zien.

¹⁹ En Ik zal een teken op hen aanbrengen: Ik zal uit hen die aan *het gericht* ontkomen zijn, *boden* zenden naar de heidenvolken, Tarsis, Pul, Lüd, de boogschutters, *naar* Tubal, Javan, de verafgelegen kustlanden, die geen tijding over Mij hebben gehoord en die Mijn heerlijkheid niet hebben gezien. Zij zullen Mijn heerlijkheid onder de heidenvolken verkondigen.

²⁰ En zij zullen al uw broeders uit alle heidenvolken brengen *als* graanoffer aan de HEERE, op paarden en op wagens, met huifkarren, op muilieren en op *snelle* kamelelen, naar Mijn heilige berg toe, *naar* Jeruzalem, zegt de HEERE, zoals de Israëlieten het graanoffer in rein vaatwerk naar het huis van de HEERE brengen.

²¹ Ook zal Ik *enigen* uit hen tot priesters en Levieten aanstellen,* zegt de HEERE.

* Jes. 49:22; 60:4

66:11 *haar vertroostende borst* - Letterlijk: de borst van haar vertroosting. 66:11 *zich ... laven* - Letterlijk: mag zuigen en vreugde mag scheppen. 66:11 *aan ... luister* - Of: aan haar volle moederborst. 66:21 *aanstellen* - Letterlijk: nemen.

²² Want zoals de ^anieuwe hemel
en de nieuwe aarde die Ik ga maken,
voor Mijn aangezicht zullen blijven staan,
spreekt de HEERE,
zo zullen *ook* uw nageslacht en uw naam
blijven staan.

²³ En het zal geschieden dat van nieuwe
maan tot nieuwe maan
en van sabbat tot sabbat
alle vlees zal komen

om zich neer te buigen voor Mijn
aangezicht, zegt de HEERE.

²⁴ En zij zullen *de stad* uit gaan en zien
de dode lichamen van de mannen die
tegen Mij in opstand zijn gekomen;
want hun worm zal niet sterven
en hun vuur zal niet uitgeblust worden,
en zij zullen voor alle vlees een afgrijzen
zijn.

^a Jes. 65:17; 2 Petr. 3:13; Openb. 21:1

HET BOEK VAN DE PROFEET JEREMIA

OPSCHRIFT

1 De woorden van Jeremia, de zoon van Hilkia, uit de priesters die in Anathoth waren, in het land van Benjamin.

² Tot hem kwam het woord van de HEERE in de dagen van ^aJosia, de zoon van Amon, de koning van Juda, in het dertiende jaar van zijn regering.

³ Ook kwam het *tot hem* in de dagen van ^bJojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, totdat het elfde jaar van ^cZedekia, de zoon van Josia, de koning van Juda, voorbij was en totdat Jeruzalem in de ^dviijfde maand in ballingschap ging.

DE ROEPING VAN JEREMIA

⁴ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

⁵ Voordat Ik u in de *moederschoot* vormde, heb Ik u gekend; voordat u uit de baarmoeder naar buiten kwam, ^eheb Ik u geheiligd. Ik heb u aangesteld tot een profeet voor de volken.

⁶ Toen zei ik: 'Ach Heere HEERE, zie, ik kan niet spreken, want ik ben *nog maar* een jongen.

⁷ Maar de HEERE zei tegen mij:

Zeg niet: Ik ben *nog maar* een jongen, want overal waarheen Ik u zenden zal, zult u gaan, en alles wat Ik u gebieden zal, zult u spreken.

⁸ 'Wees niet bevreesd voor hen,

want ^hIk ben met u om u te redden,

spreekt de HEERE.

⁹ Toen stak de HEERE Zijn hand uit en ⁱraakte mijn mond aan. En de HEERE zei tegen mij:

Zie, ^jIk geef Mijn woorden in uw mond.

¹⁰ Zie, Ik stel u op deze dag aan over de volken en over de koninkrijken, om ^kweg te rukken en af te breken, om te vernielen en omver te halen, *maar ook* om te bouwen en te planten.

¹¹ Het woord van de HEERE kwam tot mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Ik zie een amandeltak.^{*}

¹² Toen zei de HEERE tegen mij: Dat hebt u goed gezien, want Ik waak over Mijn woord om dat te doen.

¹³ Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot mij: Wat ziet u daar? Ik zei: Ik zie een kokende pot en zijn open kant verschijnt vanuit het noorden.

¹⁴ Toen zei de HEERE tegen mij:

¹⁵ Vanuit het noorden zal het onheil losbreken over al de inwoners van het land.

¹⁶ Want zie, ^lIk ga alle geslachten van de koninkrijken uit het noorden roepen, spreekt de HEERE.

Zij zullen komen en eenieder zal zijn troon ^mneerzetten

^a 2 Kon. 21:26; 22:1 enz.; 2 Kron. 34:1 enz. ^b 2 Kon. 23:34; 2 Kron. 36:4 ^c 2 Kon. 24:17; 2 Kron. 36:10 enz.; Jer. 52:1 enz. ^d 2 Kon. 25:8 ^e Gal. 1:15 ^f Ex. 3:4; 6:11,29 ^g Ezech. 3:9 ^h Deut. 31:6,8; Joz. 1:5 ⁱ Jes. 6:6,7 ^j Jer. 5:14 ^k Jer. 18:7; 2 Kor. 10:4,5 ^l Jer. 4:6 ^m Jer. 5:15; 6:22; 10:22 ⁿ Jer. 52:4,5 1:11 *amandeltak* - Het Hebreeuwse woord voor amandeltak klinkt als het Hebreeuwse woord voor 'wakken' in vers 12.

bij de ingang van de poorten van
Jeruzalem,

tegen al zijn muren rondom,
en tegen alle steden van Juda.

¹⁶ Ik zal Mijn oordelen over hen
uitspreken
vanwege al hun kwaad: dat zij Mij
verlaten hebben
en reukoffers gebracht hebben aan
andere goden,
en zich hebben neergebogen voor de
werken van hun handen.

¹⁷ U dan, omgord uw middel,
sta op en spreek tot hen
alles wat Ik u gebieden zal.
Wees niet ontsteld vanwege hen, anders
zal Ik u ontsteld doen zijn voor hen.

¹⁸ Want zie, Ik stel u
heden aan ^a tot een versterkte stad,
tot een ijzeren pilaar en tot bronzen
muren,
tegen heel het land,
tegen de koningen van Juda, tegen zijn
vorsten,
tegen zijn priesters en tegen de bevolking
van het land.

¹⁹ Zij zullen tegen u strijden, maar zij
zullen niet tegen u op kunnen,
want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om
u te redden.

DE ONTROUW VAN ISRAËL

2 Het woord van de HEERE kwam tot mij:
² Ga ten aanhoren van Jeruzalem pre-
diken: Zo zegt de HEERE:

Ik denk aan u, aan de genegenheid van
uw jeugd,
aan de liefde van uw bruidsdagen,
toen u achter Mij aan ging in de woestijn,
in een land *waarin* niet wordt gezaaid.

³ Israëel was heilig voor de HEERE,
de eersteling van Zijn opbrengst.
Allen die deze opaten, werden schuldig,
onheil kwam over hen,
spreekt de HEERE.

⁴ Hoor het woord van de HEERE, huis van
Jakob
en alle geslachten van het huis van Israëel:

⁵ Zo zegt de HEERE:

⁶ Wat voor onrecht hebben uw vaderen in
Mij gevonden,
dat zij zich ver van Mij hebben gehouden,
dat zij achter nietige *dingen* zijn aan
gegaan

– en *zelf* nietig zijn geworden –

⁶ dat zij niet zeiden: Waar is de HEERE,
Die ons uit het land Egypte geleid heeft,
Die ons in de woestijn deed gaan,
in een land van wildernis en kuilen,
in een land van dorheid en schaduw van
de dood,
in een land waar niemand doorheen trok
en waar geen mens woonde?

⁷ Ik bracht u in een vruchtbaar land,
om de vrucht daarvan en het goede ervan
te eten.

Maar toen u daarin kwam, verontreinig-
de u Mijn land
en hebt u Mijn eigendom tot een gruwel
gemaakt.

⁸ De priesters zeiden niet: Waar is de
HEERE?

⁹ en zij die de wet hanteerden, kenden Mij
niet;
de herders kwamen in opstand tegen Mij,
en de profeten profeteerden namens de
Baäl.

Ze gingen achter *dingen* aan die niet van
nut zijn.

⁹ Daarom zal Ik u nog ter verantwoording
roepen,
spreekt de HEERE, ja, uw kleinkinderen
zal Ik ter verantwoording roepen.

¹⁰ Voorzeker, steek over naar de eilanden
van de Kittiers, en zie,
stuur *boden naar* Kedar en let aandachtig
op,

en kijk of iets dergelijks gebeurd is.
¹¹ Heeft een volk ooit goden ingeruild?

– en het zijn niet eens goden! –
Toch heeft Mijn volk ^a zijn Eer ingeruild
voor *wat* niet van nut is.

¹² Ontzet u hierover, ^e hemel,
huiver, wees zeer ontsteld,
spreekt de HEERE.

¹³ Want Mijn volk heeft een dubbel kwaad
gedaan:

^a Jer. 6:27; 15:20 ^b Micha 6:3,4 ^c Rom. 2:20 ^d Ps. 106:20 ^e Deut. 32:1; Jes. 1:2

Mij, de ^abron van levend water,
hebben zij verlaten,
om zich bakken uit te hakken,
lekkende bakken,
die geen water houden.

¹⁴ Is Israël dan een slaaf? Of is hij een in
huis geboren slaaf?

Waarom is hij *dan* een prooi geworden?

¹⁵ Jonge leeuwen brullen tegen hem,
zij hebben hun stem laten klinken.

Zij hebben van zijn land een 'woestijn
gemaakt.

Zijn steden zijn vernietigd, zodat
niemand er *meer* woont.

¹⁶ Ook de mensen van Nof en Tachpanhes
graasden u de schedel af.

¹⁷ Doet u dit niet uzelf aan

doordat u de HEERE, uw God, verlaat
op het moment dat Hij u op de weg leidt?

¹⁸ Welnu, wat hebt u met de weg naar
^aEgypte

om het water van Sichor te drinken?

En wat hebt u met de weg naar Assyrië
om het water van de rivier *de Eufrat* te
drinken?

¹⁹ Uw *eigen* ^akwaad straft u
en uw *eigen* afdwalingen bestraffen u.

Erken en zie in, dat het kwaad en bitter is
de HEERE, uw God, te verlaten,
en dat er geen vreze voor Mij bij u is,
spreekt de Heere, de HEERE van de
legermachten.

²⁰ Want van oude tijden af heb Ik uw juk
gebroken,

en uw banden verscheurd.

U zei: Ik wil niet dienen!

Maar op elke hoge heuvel
en onder elke bladrijke boom
legt u zich *als* een hoer neer.

²¹ Ik had u evenwel ¹geplant, een edele
wijnstok,

een volkomen betrouwbare stek.^a

Hoe bent u tegenover Mij dan veranderd
in wilde ranken

van een uitheemse wijnstok?

²² Want al zou u zich met loog ⁹wassen

en zou u zeep in overvloed gebruiken,
uw ongerechtigheid blijft een vlek voor

Mijn aangezicht,

spreekt de Heere HEERE.

²³ Hoe kunt u dan zeggen: Ik heb mij niet
verontreinigd,

ik ben niet achter de Baäls aan gegaan?

Zie uw weg in het dal,

erken wat u gedaan hebt,

snelle, *op al* haar wegen heen en weer

rennende, jonge vrouwtjeskameel,

²⁴ een wilde ezelin, gewend aan de
woestijn,

de wind opskuivend in haar hitsigheid,^a

haar bronst – wie kan haar keren?

Allen die haar zoeken, hoeven zich niet af
te matten,

in haar maand zullen zij haar *wel* vinden.

²⁵ Verhinder uw voet barrevoets te gaan
en *verhinder* uw keel de dorst!

Maar u zegt: Daar is geen hoop op, nee,
want ik heb vreemden lief,

en ik zal achter hen aan gaan.

²⁶ Zoals een dief beschaamd staat als hij
wordt ontdekt,

zo staat het huis van Israël beschaamd,
zij, hun koningen, hun vorsten,

hun priesters en hun profeten.

²⁷ Tegen een stuk hout zeggen ze: U bent
mijn vader,

en tegen een steen: U hebt mij gebaard,
want Mij keren zij de nek toe

en niet het gezicht,

op het moment echter dat onheil hen

treft, zeggen ze:

Sta op en verlos ons.

²⁸ Maar waar zijn dan uw goden, die u
zich gemaakt hebt?

Laten die opstaan, als zij u kunnen

verlossen op het moment dat onheil u
treft,

want het aantal van uw goden is

even groot als uw ^bsteden.^a Juda.

²⁹ Waarom roept u Mij ter
verantwoording?

^a Hoogl. 4:15; Jer. 17:13 ^b Jes. 5:29; Jer. 4:7 ^c Jer. 4:7 ^d Jes. 31:1 ^e Jes. 3:9; Hos. 5:5 ^f Ex. 15:17; Ps. 44:3; 80:9 ^g Job 9:30 ^h Jes. 2:8; Jer. 11:13

2:21 *stek* - Letterlijk: zaad. 2:24 *in haar hitsigheid* - Letterlijk: naar het verlangen van haar ziel. 2:28 *het aantal ... steden* - Letterlijk: het aantal van uw steden is uw goden.

U bent allen tegen Mij in opstand gekomen,
spreekt de HEERE.

³⁰ Tevergeefs heb Ik uw kinderen
geslagen,
zij wilden geen ^bvermaning aanvaarden.
Uw zwaard heeft uw profeten
verslonden,
als een leeuw die verderf aanricht.

³¹ ^cU, van deze generatie, let op het woord
van de HEERE:

Ben Ik voor Israël een woestijn geweest
of een land van diepe duisternis?

Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn
ongebonden,

wij komen niet meer naar U toe?

³² Zou een jonge vrouw haar sieraad
vergeten,

een bruid haar gordels?

Toch heeft Mijn volk Mij ^dvergeten,
dagen, niet te tellen.

³³ Wat weet u goed uw weg
om wellust ^e te zoeken.

Daarom hebt u ook de slechtste *hoeren*
uw wegen geleerd.

³⁴ Ja, in de zomen van uw kleren is
gevonden

het bloed van arme, onschuldige zielen,
die u niet hebt betrapt op inbraak,
ja, dat slaat alles.

³⁵ En dan zegt u nog: Voorzeker, ik ben
onschuldig,

ja, Zijn toorn is van mij afgewend.

Zie, Ik ga met u een rechtszaak voeren,
omdat u zegt: Ik heb niet gezondigd.

³⁶ Wat trekt u er veel op uit
en verandert u telkens uw weg?

U zult ook door ^fEgypte beschaamd
worden,

zoals u door Assyrië beschaamd bent.

³⁷ Ook vandaar zult u uitgaan
met uw handen op uw hoofd,
want de HEERE verwerpt hen op wie u
vertrouwt.

Met hen zult u niet voorspoedig zijn.

OPROEP OM TERUG TE KEREN NAAR DE HEERE

3 Men zegt:

Als een man zijn vrouw wegstuurt,
zij bij hem weggaat
en *de vrouw* van een andere man wordt,
mag hij nog naar haar terugkeren?

Zou dat land

niet ten zeerste ontheiligd worden?

U echter, u hebt hoererij bedreven met
veel vrienden,

en dan naar Mij terugkeren? – spreekt de
HEERE.

² Sla uw ogen op naar de kale hoogten, en
zie,

waar bent u niet beslapen?

U bent voor hen langs de wegen gaan
zitten,

als een Arabier in de woestijn.

Zo hebt u het land ontheiligd
met uw hoererijen en uw kwaad.

³ Daarom werden de regendruppels
ingehouden

en is er geen late regen geweest.

U hebt het voorhoofd van een hoer,

u weigert *daarvoor* beschaamd te zijn.

⁴ Zult u dan niet van nu af aan tot Mij
roepen: Mijn Vader,

U bent de Leidsman van mijn jeugd?

⁵ – Zou Hij soms voor eeuwig Zijn toorn
handhaven

of *die* voor altijd vasthouden? –

Zie, zo spreekt u, maar u doet

alles wat slecht is, en speelt *het* klaar!

JUDA EN ISRAËL, DE TWEE ONTROUWE ZUSTERS

⁶ In de dagen van koning Josia zei de HEERE
tegen mij: Hebt u gezien wat het afvallige
Israël gedaan heeft? Zij 'glader elke hoge
berg op en onder elke bladerrijke boom,
en bedreef daar hoererij.

⁷ Ik zei, nadat zij al deze dingen gedaan
had: Keer terug naar Mij, maar zij keerde
niet terug. Dat zag haar trouweloze zuster
Juda.

⁸ Maar Ik zag, toen Ik vanwege alles waar-
in het afvallige Israël overspel had ge-
pleegd, haar weggestuurd had en haar een

^a Jes. 1:5; Jer. 5:3 ^b Jer. 5:3 ^c Matt. 23:26 enz. ^d Jer. 3:21 ^e Jes. 31:1 ^f Jer. 2:20
2:33 *wellust* - Letterlijk: liefde.

echtscheidingsbrief gegeven had, dat Juda, haar trouweloze zuster, niet bevreesd werd. Zij ging zelf ook hoererij bedrijven.

⁹ Zo gebeurde het dat het land door haar lichtzinnige hoererij ontheilgd werd, want zij pleegde overspel met steen en met hout.

¹⁰ Zelfs in dit alles heeft haar trouweloze zuster Juda zich niet tot Mij bekeerd met heel haar hart, maar *slechts* in schijn, spreekt de HEERE.

¹¹ Daarom zei de HEERE tegen mij: Het afvallige Israël heeft zichzelf *nog* rechtvaardig doen lijken, vergeleken bij het trouweloze Juda.

¹² Ga deze woorden prediken tegen het noorden, en zeg:

Keer terug, afvallig Israël, spreekt de HEERE,

Mijn aangezicht is tegenover u niet betrokken,

want Ik ben ⁹goedertieren, spreekt de HEERE,

Ik handhaaf *Mijn toorn* niet voor eeuwig.

¹³ Alleen, erken uw ongerechtigheid, want u bent tegen de HEERE, uw God, in opstand gekomen,

en u hebt zich in *alle* richtingen verspreid¹ op zoek naar de vreemden, onder elke bladerrijke boom, maar u hebt niet geluisterd naar Mijn stem, spreekt de HEERE.

¹⁴ Keer terug, afkerige kinderen, spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd. Ik zal u nemen, één uit een stad en twee uit een geslacht, en Ik zal u naar Sion brengen.

¹⁵ Ik zal u ¹⁶herders geven naar Mijn hart, die u zullen weiden met kennis en verstand.

¹⁶ En het zal gebeuren in die dagen, wanneer u zich vermeerdert en vruchtbaar wordt in het land, spreekt de HEERE, dan zal men niet meer zeggen: de ark van het verbond van de HEERE. Zij zal niet *meer* in het hart opkomen. Men zal er niet *meer*

aan denken en niet *meer* naar haar omzien. Zij zal niet opnieuw gemaakt worden.

¹⁷ In die tijd zal men Jeruzalem de Troon van de HEERE noemen. Alle heidenvolken zullen er samenstromen, tot de Naam van de HEERE, tot Jeruzalem. Zij zullen niet meer hun verharde, boosaardige hart² achternagaan.

¹⁸ In die dagen zal het huis van Juda naar het huis van Israël gaan. Tezamen zullen zij komen uit het land in het noorden naar het land dat Ik uw vaderen in erfelijk bezit heb gegeven.

¹⁹ Ik had wel gezegd:

Hoe kan Ik u tot kinderen maken en u een begerenswaardig land geven, het sierlijke erfelijk bezit van de heidenvolken?

Ik zei: U zult tot Mij roepen: Mijn Vader, en u zult zich van achter Mij niet afkeren.

²⁰ Voorwaar, *zoals* een vrouw haar levensgezel ontrouw wordt,

zo bent u Mij ontrouw geworden, huis van Israël, spreekt de HEERE.

²¹ Er wordt een geluid gehoord op de kale hoogten, een geweën, smeekbeden door de Israëlieten,

want zij hebben hun weg krom gemaakt, zij hebben de HEERE, hun God, ²²vergeten.

²² Keer terug, afkerige kinderen, Ik zal u van uw afdwalingen genezen.

Zie, *hier* zijn wij. Wij komen tot U, want U bent de HEERE, onze God.

²³ Voorwaar, tevergeefs ²⁴*verwacht men* het van de heuvels, en de menigte van de bergen.

Voorwaar, in de HEERE, onze God, is het heil van Israël.

²⁴ Die schande heeft de arbeid van onze vaderen verslonden, van onze jeugd af, hun schapen en hun runderen, hun zonen en hun dochters.

²⁵ Wij liggen in onze schande en onze smaad overdekt ons, want tegen de HEERE, onze God, hebben wij gezondigd,

¹Ps. 86:15; 103:8,9; 145:17 ²Jer. 23:4; Ezech. 34:23; Efez. 4:11 ³Jer. 2:32 ⁴Ps. 121:1

3:13 en u... *verspreid* - Letterlijk: u hebt uw wegen uitgestrooid. 3:17 *hun verharde... hart* - Letterlijk: de verharding van hun ... hart.

wij en onze vaderen, van onze jeugd af tot op deze dag, wij hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE, onze God.

4 Als u zich bekeert, Israël, spreekt de HEERE, bekeer u *dan* tot Mij, en als u uw afschuwelijke *afgoden* wegdoet van voor Mijn aangezicht, en niet *meer* rondzwerft, ² en als u zweert: *Zo waar* de HEERE leeft, in ^awaarheid, in recht en in gerechtigheid, dan zullen de heidenvolken zich in Hem ^bzegen en zich in Hem beroemen.

³ Want zo zegt de HEERE tegen de mannen van Juda en tegen Jeruzalem:

Ploeg voor uzelf ongeploegd land om! Zaai niet tussen de dorren.

⁴ Besnijdt u voor de HEERE en doe de voorhuid van uw ^chart weg, mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem; anders zal Mijn grimmigheid uitslaan als een ^dvuur en branden zonder dat iemand kan blussen, vanwege uw slechte daden.

⁵ Maak het in Juda bekend, laat het in Jeruzalem horen en zeg: Blaas de bazuin in het land, roep luidkeels ^e en zeg: Verzamel u, en laten we gaan naar de versterkte steden.

⁶ Hef de banier omhoog naar Sion, breng u in veiligheid, sta niet stil, want Ik ga onheil brengen vanuit het noorden, een grote ramp!

⁷ Een ^fleeuw is opgesprongen uit zijn struikgewas, de verderver van de heidenvolken is uitgetrokken,

is zijn plaats uitgegaan om van uw land een woestenij te maken, uw steden zullen ^gvernietigd worden, zodat er geen inwoner *meer* is.

⁸ Omgord u daarom met een rouwgewaad, ⁹bedrijf rouw en weeklaag, want de brandende toorn van de HEERE keert zich niet van ons af.

⁹ Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE: vergaan zal de moed ^h van de koning en de moed van de vorsten, de priesters zullen ontzet zijn en de profeten verbijssterd.

¹⁰ Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, voorwaar, U hebt dit volk en Jeruzalem ten eerste bedrogen door te zeggen: U zult vrede hebben. Het zwaard wordt *ons* immers op de keel gezet.

¹¹ In die tijd zal gezegd worden tegen dit volk en tegen Jeruzalem: Een zinderende wind van de kale hoogten

in de woestijn is *op* weg naar de dochter van Mijn volk, *maar* niet om te wannen, en niet om te zuiveren.

¹² Een wind, sterker dan deze, komt er van Mij aan. Nu zal Ik ook oordelen over hen uitspreken.

¹³ Zie, als wolken komt *de vijand* opzetten, als een wervelwind *komen* zijn wagens, sneller dan arenden zijn zijn paarden. Wee ons, want wij worden verwoest!

¹⁴ ^hWas het kwaad van uw hart af, Jeruzalem, opdat u verlost wordt. Hoelang laat u uw zondige gedachten in uw binnenste overnachten? ¹⁵ Want een stem verkondigt het uit Dan en doet onheil horen uit het bergland van Efraïm.

^a Jes. 48:1 ^b Gen. 22:18 ^c Deut. 10:16; 30:6 ^d Jes. 65:5 ^e Jes. 5:29; Jer. 2:15; 5:6 ^f Jer. 2:15 ^g Jes. 32:12 ^h Jes. 1:16

4:5 roep luidkeels - Letterlijk: roep, vul **4:6 ramp** - Letterlijk: breuk; zie ook vers 20. **4:9 de moed** - Letterlijk: het hart.

¹⁶ Roep het in herinnering bij de volken, zie,

laat Jeruzalem het horen:

Er komen belegeraars uit een ver land, zij laten hun stem klinken tegen de steden van Juda.

¹⁷ Zoals wachters van de velden *staan* zij rondom tegenover haar, omdat zij Mij ongehoorzaam is geweest, spreekt de HEERE.

¹⁸ Uw wegen en uw daden hebben u deze dingen aangedaan. Dit is uw kwaad, dat het zo bitter is, dat het u in uw hart treft.

¹⁹ Mijn ^abinnenste, mijn binnenste, ik krimp ineen, wanden van mijn hart! Mijn hart is onrustig in mij, ik kan niet zwijgen, want u, mijn ziel, hoort bazuingeschal en krijgsgeschreeuw.

²⁰ Ramp op ramp, wordt er geroepen, want heel het land werd verwoest. Plotseling zijn mijn tenten verwoest, in een ogenblik mijn tentkleden.

²¹ Hoelang moet ik de banier *nog* zien, het bazuingeschal horen?

²² Voorzeker, Mijn volk is dwaas, men kent Mij niet. Verstandeloze kinderen zijn het, inzicht heeft men niet. Wijs is men in kwaaddoen, maar van goeddoen weet men niet.

²³ Ik zag het land, en zie, het was woest en leeg, en *keek* naar de hemel – zijn licht was er niet.

²⁴ Ik zag de bergen, en zie, zij beefden, en alle heuvels schudden door elkaar.

²⁵ Ik zag, en zie, er was geen mens, en alle vogels in de lucht waren weggevloden.

²⁶ Ik zag, en zie, het vruchtbare land was woestijn, en al zijn steden waren afgebroken, door de HEERE, door Zijn brandende toorn.

²⁷ Want zo zegt de HEERE:

Heel het land zal een woestijn worden – toch zal Ik er geen ^a*vernietigend* einde aan maken.

²⁸ Hierom zal de aarde treuren en de hemel daarboven in zwart gehuld worden, want Ik heb gesproken, Ik heb *het* Mij voorgenomen, en Ik zal geen berouw krijgen en er niet op terugkomen.

²⁹ Voor het geroep van ruiters en boogschutters slaat heel de stad op de vlucht. Ze gaan de struiken in of klimmen op de rotsen.

Elke stad is verlaten – niemand die er *nog* in woont.

³⁰ U, verwoeste, wat gaat u nu doen? Al zou u zich kleden in karmozijn, al zou u zich tooien met een gouden sieraad,

al zou u uw ogen opmaken met oogschaduw, tevergeefs zou u zich mooi maken. Uw minnaars verwerpen u, staan u naar het leven.

³¹ Want ik hoor een geluid als van een vrouw in barensood, benauwdheid als van een die haar eerste kind aan het baren is. Het is het geluid van de dochter van Sion, zij snakt naar adem, zij spreidt haar handen uit: Wee mij toch! Want mijn ziel is uitgeput, vanwege de moordenaars.

IS ER EEN DIE RECHT DOET?

5 Trek rond door de straten van Jeruzalem, kijk toch en let op, zoek op zijn pleinen, of u iemand vindt, of er een is die recht doet, een die betrouwbaarheid nastreeft, dan zal Ik Jeruzalem vergeven.

² Als ze zeggen "Zo waar de HEERE leeft", leggen zij toch een valse eed af.

³ HEERE, *zien* Uw ogen niet uit naar betrouwbaarheid?

^a Jes. 21:4; Jer. 9:1 ^b Jer. 5:10,18; 30:11; 46:28

U hebt hen ^ageslagen, maar zij voelden geen pijn.

U hebt hen omgebracht, *maar* zij weigerden ^bvermaning te aanvaarden. Zij hebben hun gezichten harder gemaakt dan een rots, zij hebben geweigerd zich te bekeren.

⁴ Ik zei echter: Zij zijn maar geringe mensen,

zij gedragen zich als dwazen, omdat zij de weg van de HEERE niet kennen,

het recht van hun God.

⁵ Laat ik naar de aanzienlijken ^cgaan en met hen spreken, want die kennen de weg van de HEERE wel,

het recht van hun God.

Zij echter hebben samen het juk gebroken, de banden verscheurd.

⁶ Daarom zal een ^dleeuw uit het woud hen doden, een wolf van de vlakten zal hen

uiteenrijten,

terwijl een luipaard op de loer ligt bij hun steden,

– al wie daar uitgaat, wordt verscheurd – want hun overtredingen zijn talrijk geworden, machtig veel hun afdwalingen.

⁷ Hoe zou Ik u dit vergeven?

Uw kinderen hebben Mij verlaten en zweren bij wat geen goden zijn. Als Ik hun overvloed geef, ^eplegen zij overspel, en in het hoerenhuis drommen zij samen.

⁸ Weldoorvoede, ^fhitsige hengsten zijn het, ieder hinnikt naar de vrouw van zijn naaste.

⁹ Zou Ik deze dingen niet straffen? spreekt de HEERE, of op een volk als dit Mijzelf niet wreken?

¹⁰ Klim zijn wijnbergen op, richt ze te gronde, maar maak er geen ^g'vernietigend einde aan.

Verwijder zijn ranken, want die zijn niet van de HEERE.

¹¹ Zij hebben immers volkomen ^h'trouweloos tegen Mij gehandeld, het huis van Israël en het huis van Juda, spreekt de HEERE.

¹² Zij hebben de HEERE verloochend en zeggen: Hij is het niet!

Geen onheil ⁱzal over ons komen,

zwaard of honger zullen wij niet zien!

¹³ Die profeten zullen worden als wind, het woord is niet bij hen. Zo zal aan hen gedaan worden.

¹⁴ Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten: Omdat u dit woord spreekt, zie, Ik ga ^jMijn woorden in uw mond tot vuur maken en dit volk tot hout, zodat het hen zal verteren.

¹⁵ Zie, Ik ga over u een volk van ^k'ver weg brengen, huis van Israël, spreekt de HEERE.

Een taai volk is het, een volk, van oude tijden af is het er, een volk waarvan u de taal niet kent, en niet verstaat wat het spreekt.

¹⁶ Zijn pijlkoker is als een open graf, het zijn allen helden.

¹⁷ Verslinden zal het uw ^l'oogst en uw brood, verslinden zullen ze uw zonen en uw dochters, verslinden zal het uw schapen en uw runderen, verslinden uw wijnstok en uw vijgenboom, met het zwaard uw versterkte steden verwoesten, waarop u vertrouwt.

¹⁸ Maar ook in die dagen, spreekt de HEERE, zal Ik geen ^m'vernietigend einde aan u maken.

^aJes. 1:5; 9:12; Jer. 2:30 ^bJer. 2:30 ^cJer. 4:7 ^dEzech. 22:11 ^eVers 29; Jer. 9:9 ^fJer. 4:27 ^gJer. 3:20

^hJes. 28:15 ⁱJer. 1:9 ^jDeut. 28:49; Jer. 1:15; 6:22 ^kLev. 26:16; Deut. 28:31,33 ^lJer. 4:27
5:5 de aanzienlijken - Letterlijk: de groten. 5:7 overvloed geef - Letterlijk: verzadig.

¹⁹ En het zal gebeuren, wanneer u zult zeggen: "Waarom heeft de HEERE, onze God, ons al deze dingen aangedaan? dat u tegen hen zult zeggen: Zoals u Mij hebt verlaten en vreemde goden bent gaan dienen in uw land, zo zult u vreemden dienen in een land dat niet het uwe is.

²⁰ Maak dit aan het huis van Jakob bekend,

laat het horen in Juda:

²¹ "Hoor toch dit, dwaas volk, zonder verstand," zij hebben ogen, maar zij zien niet, zij hebben oren, maar zij horen niet.

²² Zou u voor Mij niet bevreesd zijn, spreekt de HEERE, of zou u voor Mijn aangezicht niet beven? Ik, Die het zand gemaakt heb tot een 'grens voor de zee, een eeuwige verordening, die zij niet zal overschrijden.

Al kolken haar golven, zij zullen niets kunnen *uitrichten*, al bruisen zij, zij zullen hem niet overschrijden.

²³ Maar dit volk heeft een opstandig, ongehoorzaam hart, zij zijn afgeweken, zij gingen *hun eigen weg*.

²⁴ Ze zeggen niet in hun hart:

Laten wij toch de HEERE, onze God, vrezen,

Die de regen geeft, "zowel vroege regen als late regen, op zijn tijd, Die de vastgestelde weken van de oogst voor ons bewaakt.

²⁵ Uw ongerechtigheden wenden die dingen af, uw zonden onthouden u het goede.

²⁶ Want onder Mijn volk worden goddelozen gevonden. Men ligt op de loer, ineengedoken als vogelvangers. Zij zetten een vernielende strik, mensen vangen zij.

²⁷ Hun huizen zijn zo vol bedrog

als een kooi vol vogels.

Daarom zijn zij groot en rijk geworden, ²⁸ "vet en vadsig.

Zelfs overtreffen zij de slechtste dingen: geen 'rechtszaak behartigen zij, *zelfs niet* de rechtszaak van een wees, en *toch* hebben ze voorspoed, het recht van de armen laten zij niet gelden.

²⁹ "Zou Ik vanwege deze dingen niet straffen? spreekt de HEERE, of op een volk als dit Mijzelf niet wreken?

³⁰ Iets verschrikkelijks, iets afschuwelijks gebeurt er in het land:

³¹ de profeten profeteren "leugens, de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het graag zo. Maar wat zult u doen aan het einde hiervan?

HET BELEG EN DE WEGVOERING

6 Breng u in veiligheid, nakomelingen van Benjamin, uit het midden van Jeruzalem! Blaas de bazuin in Tekoa, geef een vuursignaal af boven Beth-Cherem!

Want er ziet onheil neer vanuit het 'noorden, een grote ramp!"

² Die bekoorlijke en die verwende, Ik roei de dochter van Sion uit.

³ Er komen herders naar haar toe met hun kudden.

Zij zetten rondom tegen haar tenten op, ieder weidt zijn stukje af.

⁴ Verklaar haar de oorlog!"

Sta op, laten we midden op de dag oprukken!

Wee ons, want de dag is *bijna* verstreken, want de avondschemen worden langer.

⁵ Sta op, laten we dan in de nacht oprukken,

¹ Jer. 16:10 ² Jes. 6:9 ³ Job 38:10,11; Ps. 33:7; 104:9 ⁴ Deut. 11:14 ⁵ Deut. 32:15 ⁶ Jes. 1:23; Zach. 7:10 ⁷ Vers 9; Jer. 9:9 ⁸ Jer. 14:18; 23:25,26; Ezech. 13:6 ⁹ Jer. 1:13,14 ¹⁰ 5:21 *verstand* - Letterlijk: hart. ¹¹ 6:1 *ramp* - Letterlijk: breuk. ¹² 6:4 *Verklaar haar de oorlog!* - Letterlijk: Heilig de oorlog tegen haar.

laten we haar paleizen te gronde richten!

⁶ Want zo zegt de HEERE van de legermachten:

Hak bomen om, werp tegen Jeruzalem een belegeringsdam op.

Dit is de stad die gestraft zal worden, enkel onderdrukking is in haar midden!

⁷ Zoals een bron zijn water opwelt, zo welt zij haar slechtheid op. Geweld en verwoesting wordt in haar gehoord, voor Mijn aangezicht is voortdurend ziekte en plaag.

⁸ Laat u straffen, Jeruzalem, anders zal Mijn ziel zich van u losrukken, anders zal Ik een woestenij van u maken, een onbewoond land!

⁹ Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zij zullen het overblijfsel van Israël als een wijnstok nauwkeurig nalopen.

¹⁰ Laat uw hand terugkeren als een druivenplukker langs de ranken.

¹⁰ Tegen wie zal ik spreken, en wie zal ik waarschuwen dat zij zullen luisteren?

Zie, onbesneden is hun ¹¹ oor, zodat ze niet in staat zijn om er acht op te slaan,

zie, het woord van de HEERE is hun tot smaad, ze vinden er geen vreugde in.

¹¹ Daarom ben ik vol van de grimmigheid van de HEERE,

ik ben het moe *haar* in te houden.

Giet haar dan uit over de kleine kinderen op straat,

over de kring van de jongemannen bij elkaar.

Ja, ook de man zal met de vrouw gevangen worden genomen, de oudere met de hoogbejaarde.¹²

¹² Hun huizen zullen overgaan in de *handen* van anderen, samen met de akkers en de vrouwen, want Ik zal Mijn hand uitstrekken tegen de inwoners van dit land, spreekt de HEERE.

¹³ Want van hun kleinste tot hun grootste, ieder van hen is uit op winstbejag. Van profeet tot priester

¹⁴ pleegt ieder van hen bedrog.

¹⁵ Zij genezen de breuk van Mijn volk op het lichtst, door te zeggen:

Vrede, vrede! Maar er is geen vrede.

¹⁶ Staan zij beschaamd, omdat zij een gruweldaad gedaan hebben?

Ze schamen zich niet in het minst, ja, zij weten van geen blozen.

Daarom zullen zij vallen onder hen die vallen;

ten tijde dat Ik hen zal straffen, zullen zij struikelen, zegt de HEERE.

¹⁷ Zo zegt de HEERE:

Ga staan op de wegen, en zie, vraag naar de aloude paden, waar toch de goede weg is, en bewandel die.

¹⁸ Dan zult u rust vinden voor uw ziel.

Maar zij zeggen: Wij bewandelen *die* niet.

¹⁹ Ik heb wachters over u aangesteld: Sla acht op het geluid van de bazuin! Maar zij zeggen: Daar slaan wij geen acht op.

²⁰ Daarom, heidenvolken, luister, weet, gemeenschap, wat er onder hen *leeft*!

²¹ Luister, aarde, zie, Ik breng onheil over dit volk.

Dat is de vrucht van hun gedachten.

Want op Mijn woorden hebben zij geen acht geslagen,

en Mijn wet, die hebben zij verworpen.

²² Waarom zou voor Mij wierook uit Sjeba moeten komen en de beste kalmoes uit een ver land?

Uw brandoffers zijn *Mijn* niet welgevallig, en uw slachtoffers zijn Mij niet aangenaam.

²³ Daarom, zo zegt de HEERE:

Zie, Ik ga dit volk struikelblokken geven waarover zij zullen struikelen:

de vaders samen met de zonen,

¹³ Jes. 24:13 ¹⁴ Jer. 7:26 ¹⁵ Deut. 28:30 ¹⁶ Jes. 56:11; Jer. 8:10 ¹⁷ Jer. 8:11; Ezech. 13:10 ¹⁸ Matt. 11:29

¹⁹ Jes. 1:11; 66:3; Amos 5:21; Micha 6:6 enz.

6:11 *hoogbejaarde* - Letterlijk: vol van dagen.

de buurman met zijn naaste, zij zullen omkomen.

²² Zo zegt de HEERE:

Zie, een volk komt uit het land in het noorden,

een ³ grote natie zal opgewekt worden van de uithoeken van de aarde.

²³ Boog en werpspies grijpen zij vast, meedogenloos is het, zij zullen geen medelijden hebben.

Hun geluid bruist als de zee,

en zij rijden op paarden,

als mannen opgesteld voor de strijd tegen u, dochter van Sion.

²⁴ Wij hebben het gerucht over hem gehoord, wij hebben de moed verloren,

benauwdheid heeft ons aangegrepen, smart als van een ⁵ barende vrouw.

²⁵ Trek het veld niet in, ga de weg niet op, want daar is het zwaard van de vijand, angst van rondom.

²⁶ Dochter van Mijn volk, 'omgord u met een rouwgewaad, wentel u in de as, bedrijf rouw over een enig kind, betoon een zeer bittere rouwklacht, want plotseling zal over ons de verwoester komen.

²⁷ Ik heb u aangesteld tot keurmeester onder Mijn volk, tot een vesting,* opdat u hun weg zou kennen en beproeven.

²⁸ Zij allen zijn de afvalligsten van de afvalligen,

zij gaan rond met lasterpraat, als ⁶ koper en ijzer zijn ze, verdervers zijn het, allemaal.

²⁹ De blaasbalg is verbrand, het lood is door het vuur vergaan, tevergeefs heeft de smelter zo ijverig gesmolten, want de slechten zijn niet uitgezuiverd.

³⁰ Verworpen zilver noemt men hen, want de HEERE heeft hen ⁷ verworpen.

IN EN OM HET HUIS VAN GOD

7 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia:

² Ga in de poort van het huis van de HEERE staan, en predik daar dit woord, en zeg: Hoor het woord van de HEERE, heel Juda, u die door deze poorten binnengaat om zich voor de HEERE neer te buigen.

³ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: 'Laat uw wegen en uw daden goed zijn, dan laat Ik u wonen in deze plaats.

⁴ Stel uw vertrouwen niet op bedrieglijke woorden: De tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE is dit!

⁵ Als u echter uw wegen en uw daden werkelijk betert, als u werkelijk ⁹ recht doet tussen iemand en zijn naaste,

⁶ als u de vreemdeling, de wees en de ⁸ weduwe niet onderdrukt, geen 'onschuldig bloed in deze plaats vergiet, en geen andere goden achternagaat, uzelf ten kwade, ⁷ dan zal Ik u in deze plaats, in het land dat Ik uw vaderen gegeven heb, laten wonen, eeuwig uit en eeuwig in.

⁸ Zie, u vertrouwt op bedrieglijke woorden, die niet van nut zijn.

⁹ Stelen, doodslaan, overspel plegen, valse eden afleggen, reukoffers brengen aan de Baäl, andere goden achternagaan, die u niet gekend hebt,

¹⁰ en dan voor Mijn aangezicht komen staan in dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, en zeggen: Wij zijn gered – om al deze gruweldaden te doen?

¹¹ Is dan dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, in uw ogen een 'rovershol? Ook Ik, zie, Ik heb het gezien, spreekt de HEERE.

¹² Want ga toch naar Mijn plaats die in Silo was, daar waar Ik vroeger Mijn Naam heb laten wonen, en zie ¹³ wat Ik daarmee gedaan heb vanwege de slechtheid van Mijn volk Israël.

¹⁴ Welnu, omdat u al deze daden doet, spreekt de HEERE, en Ik 'vroeg en laat* tot

³ Jer. 50:41, 42, 43 ⁹ Jer. 4:31; 49:24; 50:43 ⁶ Jer. 4:8 ⁸ Ezech. 22:18 ⁹ Jes. 1:22 ¹⁰ Vers 5; Jer. 18:11; 26:13 ¹¹ Jer. 5:28 ¹² Jes. 10:1, 2 ¹³ Jer. 59:7 ¹⁴ Matt. 21:13; Mark. 11:17; Luk. 19:46 ¹⁵ 1 Sam. 4:11; Ps. 78:60 ¹⁶ Vers 25 enz.; 2 Kron. 36:15

6:24 wij ... verloren - Letterlijk: onze handen zijn slap geworden. 6:27 Ik ... vesting - Zie Jeremia 1:18. 7:13 vroeg en laat - Letterlijk: die vroeg op is en spreekt; zie ook 25:3; 35:14.

u sprak, maar u niet geluisterd hebt, en Ik u ^ageroepen heb, maar u niet geantwoord hebt,

¹⁴ zal Ik met dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, waarop u vertrouwt, en met deze plaats, die Ik u en uw vaderen gegeven heb, doen zoals Ik met Silo heb gedaan.

¹⁵ Ik zal u van voor Mijn aangezicht wegwerpen, zoals Ik al uw broeders weggevoerd heb, heel het nageslacht van Efraïm.

¹⁶ En u, ^bbid niet voor dit volk, hef voor hen geen geroep of gebed aan, dring niet bij Mij aan, want Ik zal niet naar u luisteren.

¹⁷ Ziet u niet wat zij doen in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem?

¹⁸ 'De kinderen sprokkelen hout, de vaders steken het vuur aan en de vrouwen kneden deeg om offerkoeken te maken voor de 'koningin van de hemel. Zij gieten plengoffers uit voor andere goden, zodat zij Mij tot toorn verwekken.

¹⁹ Verwekken zij Mij tot toorn? spreekt de HEERE. *Doen zij het zichzelf niet aan, 'tot schande van hun eigen gezicht?*

²⁰ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Mijn toorn en grimmigheid zullen uitgesproken worden over deze plaats, over de mensen en over de dieren, over de bomen op het veld en over de vruchten van het land. Die zullen branden en niet geblust worden.

²¹ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: 'Voeg uw brandoffers toe aan uw slachtoffers, eet vlees,

²² want Ik heb met uw vaderen op de dag dat Ik hen uit het land Egypte leidde, niet gesproken en hun evenmin *iets* geboden over zaken die betrekking hebben op brandoffers en slachtoffers.

²³ Maar deze zaak heb Ik hun geboden: ^aLuister naar Mijn stem. ^bDan zal Ik u tot

een God zijn, en ú zult Mij tot een volk zijn. Bewandel heel de weg die Ik u gebieden zal en het zal u goed gaan.

²⁴ Maar zij hebben niet geluisterd en hun oor niet geneigd, maar ze gingen in hun *eigen* opvattingen voort overeenkomstig hun 'verharde, boosaardige hart.' 'Zij gingen achterwaarts en niet voorwaarts.

²⁵ Vanaf de dag dat uw vaderen uit het land Egypte vertrokken zijn tot op deze dag, zond Ik *elke* dag, vroeg en laat' al Mijn dienaren, de profeten, tot u.

²⁶ Uw vaderen hebben echter niet naar Mij geluisterd en hebben hun oor niet geneigd. Zij waren 'halsstarrig' en maakten het erger dan hun vaderen.

²⁷ U moet al deze woorden tot hen spreken, maar zij zullen niet naar u luisteren. U zult *wel* tegen hen roepen, maar zij zullen u niet antwoorden.

²⁸ Zeg daarom tegen hen: Dit is het volk dat naar de stem van de HEERE, zijn God, niet luistert en de 'vermaning niet aanvaardt. De 'waarheid is vergaan, zij is uit hun mond uitgeroed.

²⁹ 'Scheer uw gewijde *hoofdhaar* af en werp *het* weg.

Hef op de kale hoogten een klaaglied aan, want de HEERE heeft verworpen en verlaten de generatie van Zijn verbolgenheid.

³⁰ Want de Judeeërs hebben gedaan wat kwaad is in Mijn ogen, spreekt de HEERE, zij hebben hun afschuwelijke *afgoden* opgesteld in het huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, zodat zij dat verontreinigen.

³¹ En zij hebben de 'hoogten van Tofet gebouwd, die in het dal Ben-Hinnom zijn, om hun zonen en hun dochters in het vuur te verbranden. Dat heb Ik niet geboden en is niet in Mijn hart opgekomen.

³² Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat het niet meer Tofet of het dal

^a Spr. 1:24; Jes. 65:12; 66:4 ^b Ex. 32:10; Jer. 11:14; 14:11 ^c Jer. 44:19 ^d Jes. 65:11; Jer. 8:2; 19:13; 44:19 ^e Jes. 65:13 ^f Jes. 1:11; Jer. 6:20; Amos 5:21 ^g Deut. 6:3 ^h Ex. 19:5; Lev. 26:12 ⁱ Jer. 3:17; 16:12 ^j Jer. 2:27; 32:33 ^k Neh. 9:17,29; Jer. 17:23; 19:15 ^l Jer. 5:3 ^m Jer. 5:1 ⁿ Job 1:20; Jes. 15:2; Jer. 16:6 ^o 2 Kon. 23:10; Jer. 2:23; 19:5,6

7:24 *hun verharde ... hart* - Letterlijk: de verharding van hun ... hart. 7:25 *vroeg en laat* - Letterlijk: die vroeg op is en zendt; zie ook 25:4; 26:5; 29:19; 35:15; 44:4. 7:26 *Zij waren halsstarrig* - Letterlijk: zij verhardden hun nek.

Ben-Hinnom zal genoemd worden, maar Moorddal. Men zal in Tofet begraven, omdat er nergens *anders* plaats zal zijn.

³³ De dode lichamen van dit volk zullen tot voedsel zijn voor de vogels in de lucht en de dieren op de aarde, en niemand zal ze schrik aanjagen.

³⁴ En Ik zal uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem de stem van de vreugde en de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid doen ophouden, want het land zal tot een verwoesting worden.

8 In die tijd, spreekt de HEERE, zullen zij de beenderen van de koningen van Juda, de beenderen van hun vorsten, de beenderen van de priesters, de beenderen van de profeten en de beenderen van de inwoners van Jeruzalem uit hun graven halen,

² en ze uitspreiden voor de zon, voor de maan en voor heel het leger aan de hemel, die zij hebben liefgehad, die zij hebben gediend, die zij achterna zijn gegaan, die zij hebben geraadpleegd en waarvoor zij zich hebben neergebogen. Die zullen niet verzameld en niet begraven worden: als mest op de aardbodem zullen zij zijn.

³ Dan zal de dood verkozen worden boven het leven door heel het overblijfsel van hen die overgebleven zijn uit dit boosaardige geslacht, op alle plaatsen waar zij overgebleven zijn, waarheen Ik hen verdreven zal hebben, spreekt de HEERE van de legermachten.

DE VERHARDING VAN HET VOLK

⁴ Zeg verder tegen hen: Zo zegt de HEERE:

Zal men vallen en niet *weer* opstaan?
Of zal men zich afkeren en niet terugkeren?

⁵ Waarom heeft *dan* dit volk, Jeruzalem, zich afgekeerd met een altijddurende afkeer?

Zij houden vast aan bedrog, zij weigeren terug te keren.

⁶ Ik heb er acht op geslagen en geluisterd: zij spreken wat juist niet behoorlijk is.

Er is niemand die berouw heeft over zijn slechtheid

door te zeggen: Wat heb ik gedaan?

Eenieder keert zich af *en* draaft *maar* door,

als een paard dat zich in de strijd stort.

⁷ Zelfs een ooievaar in de lucht

kent zijn vaste tijden,

tortelduif, zwaluw en kraanvogel

nemen de tijd van hun aankomst in acht,

maar Mijn volk kent niet

het recht van de HEERE.

⁸ Hoe kunt u dan zeggen: Wij zijn wijs, en de wet van de HEERE is bij ons!

Voorwaar, zie, de leugennen van de schriftgeleerden

heeft *die wet* tot leugen gemaakt.

⁹ De wijzen zullen beschaamd staan, ontsteld zijn en gevangen worden.

Zie, zij hebben het woord van de HEERE verworpen,

wat voor wijsheid zouden zij dan hebben?

¹⁰ Daarom zal Ik hun vrouwen aan anderen geven,

hun akkers aan bezetters.

Want ^avan klein tot groot

is ieder van hen ^buit op winst.

Van profeet tot priester,

pleegt ieder van hen bedrog.

¹¹ Zij genezen de breuk van de dochter van Mijn volk

op het lichtst door te zeggen: Vrede, vrede!

Maar er is geen vrede!

¹² Staan zij beschaamd, omdat zij een gruweldaad gedaan hebben?

Ze schamen zich zelfs niet in het minst, ja, zij weten van geen blozen.

Daarom zullen zij vallen onder hen die vallen,

ten tijde van de vergelding aan hen,

zullen zij struikelen,

zegt de HEERE.

¹³ Ik ga hen volkomen wegvagen, spreekt de HEERE.

Er zijn geen druiven aan de ^cwijnstok,

^a Deut. 28:26; Jer. 34:20 ^b Jes. 24:7; Jer. 16:9; 25:10; Ezech. 26:13; Hos. 2:10 ^c Jer. 6:8 ^d Jer. 7:18; 19:13 ^e Jer. 5:4,5 ^f Jer. 6:12 ^g Jer. 6:13,14,15 ^h Jes. 56:11 ⁱ Jes. 5:1 enz.

geen vijgen aan de ^avijgenboom,
en de bladeren zijn verwelkt.

Wat Ik hun gaf, daaraan gaan zij voorbij.

¹⁴ Waarom blijven wij zitten? ^bVerzamel u,
laten wij naar de versterkte steden gaan
en daar zwijgen,
want de HEERE, onze God, heeft ons doen
zwijgen.

Hij heeft ons 'galwater te drinken
gegeven,

omdat wij tegen de HEERE gezondigd
hebben.

¹⁵ 'Wij zien uit naar vrede, maar er is niets
goeds,
naar een tijd van genezing, maar zie, er is
verschrikking.

¹⁶ 'Vanuit Dan wordt
het gesnuif van zijn paarden gehoord,
heel het land beeft
van het geluid van het gehinnik van zijn
hengsten.

Zij komen en verslinden het land en al
wat het bevat,
de stad en wie erin wonen.

¹⁷ Voorzeker, zie, Ik ga
slangen, gifslangen op u af sturen,
waartegen geen 'bezwering is,
en die zullen u bijten,
spreekt de HEERE.

KLACHT VAN JEREMIA

¹⁸ Als ik mij wil verkwikken, overvalt mij
verdriet,
mijn hart is afgemat in mij.

¹⁹ Let op, het geluid van het hulpgeroep
van de dochter van mijn volk,
uit een zeer ver land:

Is de HEERE dan niet in Sion,

of is haar Koning niet bij haar?

Waarom hebben zij Mij tot toorn verwekt
met hun beelden,

met nietige *afgoden* uit den vreemde?

²⁰ De oogst is voorbij, de zomer is ten
einde,

en *nog* zijn wij niet verlost.

²¹ Om de breuk van de dochter van mijn
volk ben ik gebroken,

ik ga in het zwart gehuld, verschrikking
heeft mij aangegrepen.

²² Is er geen ^bbalsem in Gilead?

Of is er geen geneesheer daar?

Want waarom is er dan geen herstel
opgetreden

bij de dochter van mijn volk?

9 Och, "was mijn hoofd *maar* water"
en mijn oog een bron van tranen,
ik zou dag en nacht wenen

over de gesneuvelden bij de dochter van
mijn volk.

² Och, had ik in de woestijn *maaren*
kamp voor reizigers!

Ik zou mijn volk verlaten, ik zou bij hen
weggaan,

want zij zijn allen 'overspelers, een
trouweloos gezelschap.

³ Zij spannen hun tong *als* hun boog.
Met 'leugen en niet met betrouwbaarheid
zijn zij in het land sterk geworden,
want zij gaan voort van slechtheid tot

'slechtheid,
en Mij kennen ze niet, spreekt de HEERE.

⁴ Laat eenieder voor zijn naaste op zijn
hoede zijn,

en vertrouw op geen enkele broeder,
want elke broeder doet niet anders dan
bedriegen,

en elke vriend 'gaat rond *met* lasterpraat.

⁵ Eenieder bedriegt zijn naaste,

zij spreken niet de waarheid.

Zij leren hun tong leugens te spreken,
zij vermoeien zich met onrecht doen.

⁶ U woont te midden van bedrog,
door bedrog weigeren zij Mij te kennen,
spreekt de HEERE.

⁷ Daarom, zo zegt de HEERE van de
legermachten:

Zie, Ik ga hen louteren en hen beproeven,
want hoe zou Ik *anders* handelen ten

aanzien van de dochter van Mijn volk?

⁸ Hun "tong is een moordende pijl,
bedrog spreekt hij.

Met zijn "mond spreekt men van vrede

met zijn naaste,
maar in zijn binnenste legt men hem een
hinderlaag.

^a Matt. 21:19; Luk. 13:6 enz. ^b Jer. 4:5 ^c Jer. 9:15; 23:15 ^d Jer. 14:19 ^e Jer. 4:15 ^f Ps. 58:5,6 ^g Gen. 37:25; Jer. 46:11; 51:8 ^h Jes. 22:4; Jer. 4:19 ⁱ Jer. 5:7,8 ^j Jes. 59:4,13,15 ^k Jer. 6:7 ^l Jer. 6:28 ^m Ps. 120:4; Spr. 30:14 ⁿ Ps. 12:3; 28:3

9:1 was mijn hoofd *maar* water - Letterlijk: wie zal geven dat mijn hoofd water is.

⁹ "Zou Ik hun deze dingen niet vergelden? spreekt de HEERE, of zou Mijn ziel zich op een volk als dit niet wreken?

¹⁰ Ik zal een geweën en een rouwklacht aanheffen over de bergen, een klaaglied over de weiden van de woestijn, want zij zijn afgebrand zodat niemand erdoorheen trekt, en men hoort nergens het blaten van het vee.

Van de vogels in de lucht tot de dieren op het land toe zijn zij gevlucht, zijn zij weggegaan.

¹¹ Ik zal van Jeruzalem steenhopen maken, een verblijfplaats van ^bjakhalzen, Ik zal van de steden van Juda een woestenij maken, zodat niemand er meer woont.

¹² Wie is de wijze man die dit begrijpt, tot wie de mond van de HEERE heeft gesproken, dat hij het bekend kan maken?

Waarom is het land vergaan, verwoest als de woestijn, zodat niemand erdoorheen trekt?

¹³ De HEERE zegt: Omdat zij Mijn wet verlaten hebben die Ik hun had voorgehouden, en niet geluisterd hebben naar Mijn stem en daarnaar niet hebben gewandeld,

¹⁴ maar achter hun verharde hart* aan gegaan zijn en achter de Baäls aan, zoals hun vaders hun dat geleerd hadden,

¹⁵ daarom, zo zegt de HEERE van de legersmachten, de God van Israël: Zie, Ik geef hun, dit volk, 'alsem te eten en ^agalwater te drinken.

¹⁶ Ik zal hen ^cverspreiden onder de heidenvolken, die zij en hun vaders niet gekend hebben. Ik zal het zwaard achter hen aan zenden, tot Ik aan hen een einde zal gemaakt hebben.

¹⁷ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Let op en roep de klaagvrouwen, dat ze komen,

stuur *boden* naar de kundige vrouwen, dat zij komen, ¹⁸ en laten zij zich haasten en over ons een rouwklacht aanheffen, zodat de tranen uit onze ogen naar beneden stromen, en onze oogleden van water vloeien.

¹⁹ Want uit Sion wordt het geluid van een rouwklacht gehoord: Hoe zijn wij verwoest! Wij schamen ons diep, omdat wij het land hebben moeten verlaten, omdat zij onze woningen omvergoorpen hebben.

²⁰ Hoor dan het woord van de HEERE, vrouwen, laat uw oor het woord uit Zijn mond vernemen.

Leer uw dochters een rouwklacht, elke vrouw haar vriendin een klaaglied, ²¹ want de dood is onze vensters binnengeklommen, onze paleizen binnengekomen, om de kleine kinderen van de straat uit te roeien, de jongemannen van de pleinen.

²² Spreek: Zo spreekt de HEERE:

'De dode lichamen van de mensen liggen als mest op het open veld, als een graanschoof achter de maaier, die niemand verzamelt.

²³ Zo zegt de HEERE:

^aLaat een wijze zich niet beroemen op zijn wijsheid, laat de held zich niet beroemen op zijn sterkte,

laat een rijke zich niet beroemen op zijn rijkdom.

²⁴ Maar laat wie zich beroemt, zich daarop beroemen dat hij begrijpt en Mij kent dat Ik de HEERE ben, Die goedertierenheid bewijs, recht en gerechtigheid op de aarde doe,

^a Jer. 5:9,29 ^b Jer. 10:22 ^c Jer. 23:15 ^d Jer. 8:14 ^e Lev. 26:33 ^f Jer. 7:33 ^g 1 Kor. 1:31; 2 Kor. 10:17 ^h 9:14 hun verharde hart - Letterlijk: de verharding van hun hart.

want in die dingen vind Ik vreugde,
spreek de HEERE.

²⁵ Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,
dat Ik elke besneden en die de voorhuid
heeft, zal straffen, *namelijk*

²⁶ Egypte en Juda, Edom en de Ammonie-
ten, Moab en allen die kaalgeschoren zijn
aan hun slapen, die in de woestijn wonen.
Want alle heidenvolken zijn onbesneden,
maar heel het huis van Israël is ^a onbesne-
den van hart.

DE HEERE EN DE AFGODEN

10 Hoor het woord dat de HEERE tot u
spreekt, huis van Israël.

² Zo zegt de HEERE:

U mag u de weg van de heidenvolken niet
aanleren,
en u niet ontstellen door de tekenen aan
de hemel,
omdat de heidenvolken zich daardoor
ontstellen.

³ Want de gebruiken van die volken zijn
onzinnig:

⁴ het is immers een stuk hout, *iemand*
heeft het uit het bos gekapt,
vakwerk^c met de bijl.

⁴ Met zilver en met goud maken ze het
mooi,
met spijkers en met hamers 'zetten ze het
vast,
zodat het niet kan wiebelen.

⁵ Ze zijn als een vogelverschrikker op een
komkommerveld, want spreken
'kunnen ze niet.

Ze moeten helemaal 'gedragen worden,
want ze kunnen geen stap verzetten.
Wees niet bevreesd voor hen, want
'kwaad kunnen ze niet doen,
maar ook goeddoen is er bij hen niet bij.

⁶ Niemand, HEERE, is ⁹ U gelijk,
groot bent U en groot is Uw Naam in
sterkte.

⁷ ^h Wie zou U niet vrezen, Koning van de
heidenvolken?
Want *dat* komt U toe.

Immers, onder al de wijzen van de
heidenvolken
en in heel hun koninkrijk is niemand U
gelijk.

⁸ In één ding zijn zij toch 'dom en dwaas:
onderwijs in onzinnigheid, hout is het!

⁹ Geplet zilver wordt uit Tarsis gebracht
en goud uit Ufaz;
werk van een vakman, en van de handen
van een edelsmid
– blauwpurper en roodpurper is hun
gewaad –
alles is het werk van kundige mensen.

¹⁰ De HEERE God is echter de Waarheid,
Hij is de levende God, een eeuwig Koning.
Voor Zijn grote toorn heeft de aarde,
de heidenvolken kunnen Zijn gramschap
niet verdragen.

¹¹ Dit moet u tegen hen zeggen:
De goden die de hemel en de aarde niet
gemaakt hebben,
die zullen van de aarde en van onder deze
hemel vergaan.^a

¹² Hij maakte de 'aarde door Zijn kracht,
grondvestte de wereld door Zijn wijsheid,
Hij heeft de hemel door Zijn inzicht
'uitgespannen.

¹³ Als Hij Zijn stem laat klinken, *dan* is er
gedruis van wateren aan de hemel.

Hij doet 'dampen opstijgen van het einde
van de aarde.

Hij heeft bliksemflitsen bij de regen
gemaakt.
De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers
tevoorschijn.

¹⁴ ^m Ieder mens is dom geworden, zonder
kennis,
elke edelsmid is beschaamd over *zijn*
beeld.
Zijn gegoten beeld is immers bedrog:

^a Lev. 26:41; Rom. 2:28, 29 ^b Jes. 44:14 enz. ^c Jes. 41:7 ^d Ps. 115:5 ^e Jes. 46:1, 7 ^f Jes. 41:23 ^g Ps.
86:8, 10 ^h Openb. 15:4 ⁱ Jes. 41:29; Hab. 2:18; Zach. 10:2 ^j Gen. 1:1; Jer. 51:15 ^k Job 9:8; Ps. 104:2;
Jes. 40:22; 44:24; 51:13 ^l Ps. 135:7 ^m Jer. 51:17, 18

10:3 *vakwerk* - Letterlijk: werk van handen van een vakman. 10:11 *Dit... vergaan* - Dit vers
is in het Aramees overgeleverd.

er zit in hen geen adem.

¹⁵ Nietig zijn zij,
bespottelijk werk,
ten tijde van hun vergelding zullen zij
vergaan.

¹⁶ Maar het ¹Deel van Jakob is niet als zij,
want Hij is Formeerder van alles,
en Israël is de ²stam die Zijn eigendom is,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

DE KOMENDE VERWOESTING

¹⁷ Verzamel uit het land uw handelswaar,
u die in de vesting woont.

¹⁸ Want zo zegt de HEERE:

Zie, Ik ga
de inwoners van het land
deze keer wegslingeren.
Ik zal hen ³benauwen,
dat zij het ondervinden.

¹⁹ Wee mij om mijn breuk,
mijn wond is pijnlijk.
En ik had zelf gezegd: Zeker, dit
is een ziekte, ik moet die dragen.

²⁰ Mijn tent is verwoest en al mijn touwen
zijn gebroken,
mijn kinderen zijn bij mij weggegaan en
zij zijn er niet.

Er is niemand meer die mijn tent opzet
en mijn tentkleden opstelt.

²¹ Want de herders zijn dom geweest
en hebben de HEERE niet geraadpleegd.
Daarom hebben zij niet verstandig
gehandeld
en is heel de kudde van hun weide
verspreid.

²² Een geluid van een gerucht! Zie, het
komt!
Een groot gedreun uit het land in het
⁴noorden,
om de steden van Juda te maken
tot een woestenij, een verblijfplaats van
⁵jakhazlen.

²³ Ik weet, HEERE,
¹dat het niet aan de mens is zijn weg,

dat het niet aan een man is zijn gang te
bepalen
en zijn voetstappen te richten.

²⁴ ⁹Bestraf mij, HEERE, maar ¹⁰met mate,
niet in Uw toorn, anders zou U weinig
van mij overlaten.

²⁵ ¹¹Stort Uw grimmigheid uit over de
heidenvolken
die U niet kennen,
over de geslachten
die Uw Naam niet aanroepen.
Zij hebben immers Jakob ¹²verslonden, ja,
hem verslonden, aan hem ¹³een einde
gemaakt,
en zijn woonplaats verwoest.

DE VERBREKING VAN HET VERBOND

11 Het woord dat van de HEERE geko-
men is tot Jeremia:

² Luister naar de woorden van dit verbond
en spreek tot de mannen van Juda en tot
de inwoners van Jeruzalem,

³ en zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God
van Israël: ⁴Vervloekt is de man die niet
luistert naar de woorden van dit verbond,
⁵dat Ik uw vaders geboden heb op de dag
dat Ik hen geleid heb uit het land Egypte,
uit de ⁶ijzeroven: ⁷Luister naar Mijn stem
en doe deze woorden, overeenkomstig
alles wat Ik u gebied. Dan zult u Mij tot een
volk zijn en zal Ik u tot een God zijn,

⁸ opdat Ik de ⁹eed gestand doe die Ik uw
vaders gezworen heb om hun een land te
geven dat overvloedig van melk en honing,
zoals het heden ten dage is. Toen ant-
woordde ik en zei: Amen, HEERE.

⁶ Toen zei de HEERE tegen mij: Predik al
deze woorden in de steden van Juda en op
de straten van Jeruzalem: Luister naar de
woorden van dit verbond en doe ze.

⁷ Want Ik heb uw vaders ernstig gewaar-
schuwd vanaf de dag dat Ik hen uit het
land Egypte leidde tot op deze dag, ⁸vroeg
en laat: ⁹Luister naar Mijn stem!

⁸ Zij hebben echter niet geluisterd en zij
hebben hun ⁹oor niet geneigd, maar ze

³ Jer. 51:19 ⁴ Ps. 74:2 ⁵ Jer. 6:24 ⁶ Jer. 1:14; 4:6 ⁷ Jer. 9:11 ⁸ Spr. 16:1; 20:24 ⁹ Ps. 6:2; 38:2 ¹⁰ Jer. 30:11; 46:28 ¹¹ Ps. 79:6 ¹² Jer. 8:16 ¹³ Jer. 9:16 ¹⁴ Deut. 27:26; Gal. 3:10 ¹⁵ Deut. 4:20 ¹⁶ Lev. 26:3,12 ¹⁷ Deut. 7:12 ¹⁸ Jer. 7:13,25 ¹⁹ Jer. 7:26

10:24 anders ... overlaten - Letterlijk: anders maakt u mij gering. **11:7 vroeg en laat**
- Letterlijk: die vroeg op is en waarschuwt.

gingen door, ieder overeenkomstig zijn ^a“verharde, boosaardige hart.” Daarom bracht Ik over hen al de woorden van dit verbond dat Ik geboden heb te doen, maar *die* zij niet gedaan hebben.

⁹ Daarom zei de HEERE tegen mij: Er is een samenzwering ontdekt onder de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem.

¹⁰ Zij zijn teruggekeerd tot de ongerechtigheden van hun voorvaders, die geweigerd hebben naar Mijn woorden te luisteren. Wat hen betreft, zij zijn andere goden achternagegaan om die te dienen. Het huis van Israël en het huis van Juda hebben Mijn verbond verbroken, dat Ik met hun vaders gesloten had.

¹¹ Daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga over hen onheil brengen waaraan zij niet kunnen ontkomen. Als zij dan tot Mij ^broepen, zal Ik niet naar hen luisteren.

¹² Dan zullen de steden van Juda en de inwoners van Jeruzalem gaan roepen tot de goden aan wie zij reukoffers gebracht hebben, maar die zullen hen zeker niet kunnen verlossen in de tijd van hun onheil.

¹³ Immers, ^c“het aantal van uw goden is *even groot als* uw steden geworden,” Juda, en u hebt *evenveel* altaren gemaakt voor die schande *als* het aantal straten van Jeruzalem, altaren om reukoffers te brengen aan de Baäl.

¹⁴ En u, ^d“bid niet voor dit volk, en hef voor hen geen geroep of gebed aan, want Ik zal niet luisteren op het moment dat zij over hun onheil tot Mij roepen.

¹⁵ Wat heeft Mijn beminde in Mijn huis *te doen*,

terwijl zij de schanddaad *met* velen doet, en het *offer* vlees van het heiligdom van u zal wijken?

Ja, wanneer u kwaad doet, dan springt u op van vreugde.

¹⁶ Een bladerrijke olijfbom, met welgevormde vruchten,” had de HEERE u als naam gegeven. *Maar nu* heeft Hij onder het geluid van een groot gedruis een vuur onder hem aangestoken, zodat zijn takken gebroken zijn.

¹⁷ Want de HEERE van de legermachten, Die u heeft ^egeplant, heeft een kwaad over u uitgesproken – vanwege het kwaad dat het huis van Israël en het huis van Juda met elkaar bedreven hebben, door Mij tot toorn te verwekken door reukoffers te brengen aan de Baäl.

¹⁸ De HEERE heeft het mij doen weten en toen wist ik het, toen U mij hun daden hebt doen zien.

¹⁹ Ik was als een argeloos lam *dat* ter slachting wordt geleid, want ik wist niet dat zij tegen mij plannen bedachten, *door te zeggen*: Laten wij de boom met zijn vrucht ^fte gronde richten, laten wij hem uit het land der levenden afhakken, zodat er aan zijn naam niet meer gedacht wordt.

²⁰ Maar, HEERE van de legermachten, rechtvaardige Rechter, ‘U Die de nieren en het hart beproeft, laat mij Uw wraak aan hen zien, want aan U heb ik mijn rechtszaak bekendgemaakt.

²¹ Daarom, zo zegt de HEERE over de mannen van Anathoth die u naar het leven staan *en zeggen*: Profeteer niet in de Naam van de HEERE, opdat u niet door onze hand sterft.

²² Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, Ik ga hen straffen: de jongemannen zullen sterven door het zwaard *en* hun zonen en hun dochters zullen sterven van de honger.

²³ Er zal geen overblijfsel van hen zijn, want Ik zal onheil brengen over de mannen van Anathoth *in* het jaar van de vergelding aan hen.

^a Jer. 3:17; 7:24; 9:14 ^b Spr. 1:28; Jes. 1:15; Jer. 14:12; Ezech. 8:18; Micha 3:4 ^c Jer. 2:28 ^d Jer. 7:16; 14:11 ^e Jer. 2:21 ^f 1 Sam. 16:7; 1 Kron. 28:9; Ps. 7:10; 26:2; Openb. 2:23

11:8 zijn verharde ... hart - Letterlijk: de verharding van zijn ... hart. **11:13 het aantal ... geworden** - Letterlijk: het aantal van uw steden is uw goden. **11:16 met welgevormde vruchten** - Letterlijk: mooi van vrucht van gestalte. **11:19 zijn vrucht** - Letterlijk: zijn brood.

DE VOORSPOED VAN DE GODDELOZEN

12 HEERE, U zou rechtvaardig blijken, wanneer ik met U een rechtszaak zou voeren.

Toch wil ik met U over Uw oordelen spreken.

^aWaarom is de weg van de goddelozen voorspoedig,

waarom hebben rust, allen die in ontrouw trouweloos handelen?

²U hebt hen geplant, ook hebben zij wortel geschoten,

zij gaan hun gang, ook dragen zij vrucht.

U bent nabij in hun mond, maar ver van hun nieren.

³U echter, HEERE, kent mij, U ziet mij,

U beproeft mijn hart, dat met U is.

Ruk hen weg als schapen ter slachting, bereid hen voor* op de dag van de slacht.

⁴Hoelang moet het land treuren, het gewas op heel het veld verdorren?

Vanwege het kwaad van wie daarin wonen,

vergaan de dieren en de vogels, omdat zij gezegd hebben: Hij ziet ons einde niet.

⁵Wanneer u met hardlopers* meerent, en die maken u al moe,

hoe moet u dan wedijveren met paarden?

Wanneer u het alleen in een land van vrede vertrouwt,

hoe moet u het dan maken in de glorie van de Jordaan?

⁶Want ook uw broeders en het huis van uw vader – ook zij handelen trouweloos tegen u, ook zij roepen u luid na. Vertrouw hen niet als ze vriendelijk tot u spreken.

KLACHT VAN DE HEERE

⁷Ik heb Mijn huis verlaten, Mijn eigendom in de steek gelaten.

Ik heb de beminde van Mijn ziel in de hand van haar vijanden gegeven.

⁸Mijn eigendom is voor Mij geworden als een leeuw in het woud.

Hij heeft zijn stem tegen Mij laten klinken,

daarom ben Ik hem gaan haten.

⁹Mijn eigendom is voor Mij een gespikkelde roofvogel, de roofvogels zijn rondom tegen hem: Kom, verzamel u, alle dieren van het veld, laat ze komen om te eten!

¹⁰Vele herders hebben Mijn wijngaard te gronde gericht,

zij hebben Mijn stuk land vertrappt, Mijn begerenswaardige stuk land gemaakt

tot een woeste wildernis.

¹¹Men heeft er een woestijn van gemaakt,

verwoest treurt het voor Mij, heel het land is verwoest,

omdat niemand het ter harte neemt.

¹²Op alle kale hoogten in de woestijn zijn verwoesters gekomen,

want het zwaard van de HEERE verslindt van het ene einde van het land tot het andere einde van het land. Er is voor geen enkel vlees vrede.

¹³Zij hebben tarwe gezaaid, maar dorens geoogst.

¹⁴Zij hebben zich pijn gedaan, maar hebben er geen voordeel van gehad.

Schaam u over uw opbrengsten, vanwege de brandende toorn van de HEERE.

¹⁵Zo zegt de HEERE: Wat betreft al Mijn slechte burens die aan Mijn eigendom komen, dat Ik Mijn volk Israël in erfelijk bezit gegeven heb, zie, Ik ga hen uit hun land wegrukken, en het huis van Juda ruk Ik uit hun midden weg.

¹⁶Maar nadat Ik hen weggerukt heb, zal het gebeuren dat Ik zal terugkeren en Mij over hen zal ontfermen. Ik zal hen terugbrengen, eenieder naar zijn erfelijk bezit en eenieder naar zijn land.

¹⁷En het zal gebeuren, wanneer zij werkelijk de wegen van Mijn volk zullen leren, zodat zij bij Mijn Naam zweren: Zo waar de HEERE leeft – zoals zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij de Baäl – dan zullen

^aJob 21:7; Ps. 73:11,12; Hab. 1:3 ^bJes. 29:13 ^cPs. 17:3; 139:1 ^dJer. 11:20 ^eJer. 4:25; 7:20; 9:10 ^fSpr. 26:25 ^gJer. 7:33 ^hJer. 6:3 ⁱLev. 26:16; Deut. 28:38 ^jDeut. 30:3; Jer. 32:37
12:3 bereid hen voor - Letterlijk: Heilig hen. 12:5 met hardlopers - Letterlijk: met voeten.

zij te midden van Mijn volk gebouwd worden.

¹⁷Maar als zij niet willen luisteren, zal Ik dat volk voorgoed wegrukken en ombrengen, spreekt de HEERE.

DE LINNEN GORDEL

13 Zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Ga voor u een linnen gordel kopen, doe hem om uw middel en laat hem niet in het water komen.

²Ik kocht de gordel overeenkomstig het woord van de HEERE, en deed hem om mijn middel.

³Toen kwam het woord van de HEERE voor de tweede keer tot mij:

⁴Neem de gordel die u gekocht hebt, die om uw middel zit, en sta op, ga naar de Eufraat en verberg hem daar in de kloof van een rots.

⁵Ik ging en verborg hem bij de Eufraat, zoals de HEERE mij geboden had.

⁶Nu gebeurde het na verloop van vele dagen, dat de HEERE tegen mij zei: Sta op, ga naar de Eufraat en neem vandaar de gordel mee, waarvan Ik u had geboden hem daar te verbergen.

⁷Ik ging naar de Eufraat, zocht *ernaar*, en nam de gordel weg van de plaats waar ik hem verborgen had. En zie, de gordel was vergaan. Hij deugde nergens *meer* voor.

⁸Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

⁹Zo zegt de HEERE: Zo zal Ik de trots van Juda en de grote trots van Jeruzalem doen vergaan.

¹⁰Dit boosaardige volk, dat weigert naar Mijn woorden te luisteren, dat hun verharde hart^a volgt, andere goden achterna gaat om hen te dienen en zich voor hen neer te buigen – dat zal worden als deze gordel, die nergens *meer* voor deugt.

¹¹Want zoals een gordel gehecht zit aan het middel van een man, zo heb Ik heel het huis van Israël en heel het huis van Juda aan Mij gehecht, spreekt de HEERE, zodat het Mij zal zijn tot een volk, tot een naam en tot lof en tot luister, maar zij hebben niet geluisterd.

DE GEVULDE WIJNKRUIKEN

¹²Zeg daarom dit woord tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Elke kruik wordt gevuld met wijn. Zij zullen dan tegen u zeggen: Weten wij niet zeer goed dat elke kruik met wijn gevuld wordt?

¹³Zeg dan tegen hen: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga alle inwoners van dit land, zelfs de koningen die in de plaats van David op zijn troon zitten, de priesters en de profeten en alle inwoners van Jeruzalem vullen tot zij dronken zijn.^a

¹⁴Ik zal hen stukslaan, de een tegen de ander, de vaders samen met de kinderen, spreekt de HEERE, Ik zal geen medelijden hebben, niet ontzien en Mij niet ontfermen, maar hen te gronde richten.

OPROEP TOT VEROOTMOEDIGING

¹⁵Luister en neem ter ore, doe niet uit de hoogte, want de HEERE heeft gesproken.

¹⁶Geef eer aan de HEERE, uw God, voordat Hij het duister maakt, en voordat in de schemering uw voeten zich stoten aan de bergen, en u uitziet naar^b licht, maar Hij het tot een 'schaduw van de dood maakt, het verandert in donkerte.

¹⁷Als u dan *nog* niet luistert, zal mijn ziel wenen op verborgen plaatsen vanwege de hoogmoed, bitter schreien, ja, tranen stromen er uit mijn^c ogen naar beneden, want de kudde van de HEERE is gevangen weggevoerd.

¹⁸Zeg tegen de koning en tegen de koningin-moeder:

Verneder u, ga op *de laagste plaats* zitten, want wat op uw hoofd is, uw sierlijke kroon, is neergevallen.

¹⁹De steden in het Zuiderland zijn gesloten, niemand is er die opendoet. Heel Juda is weggevoerd, volledig weggevoerd.

^aJes. 60:12 ^bJes. 59:9 ^cPs. 44:20 ^dKlaagl. 1:2,16

13:10 *hun verharde hart* - Letterlijk: de verharding van hun hart. **13:13** *tot zij dronken zijn* - Letterlijk: met dronkenschap.

STRAF VOOR DE OVERSPELIGE

²⁰ Sla uw ogen op en zie wie daar uit het noorden komen! Waar is de kudde, u eens gegeven, uw luisterrijke kleinvee?

²¹ Wat zult u zeggen wanneer Hij u zal straffen,

aangezien u zelf hun geleerd hebt om leiders, hoofden over u te zijn? Zullen de weëen u niet aangrijpen ²² zoals een barende vrouw?

²² Wanneer u dan in uw hart zegt:

²³ Waarom zijn deze dingen mij overkomen?
Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid zijn de 'zomen van uw kleding opgetild, worden uw hielen overweldigd.

²³ Kan ook een Cusjiet zijn huid veranderen, of een luipaard zijn vlekken? Zou ook u *dan* goed kunnen gaan doen, gewend *als u* bent om kwaad te doen?

²⁴ Ik zal hen verspreiden als stoppels die wegstuiven door de woestijnwind.

²⁵ Dit zal uw lot zijn, uw deel door Mij u toegemeten, spreekt de HEERE, omdat u Mij hebt vergeten en op leugen vertrouwd.

²⁶ Daarom zal Ik ook de zomen van uw kleding omhoog tillen tot over uw gezicht, zodat uw schande gezien wordt: ²⁷ uw overspeligheid en uw gehinnik, uw schandalige hoerierij. Op de heuvels *en* in het veld heb Ik uw afschuwelijke afgoden gezien. Wee u, Jeruzalem, moet u niet rein worden? Hoelang zal dat nog duren?"

DE GROTE DROOGTE

14 Het woord van de HEERE dat tot Jeremia gekomen is met betrekking tot* de grote droogte.

² Juda treurt, zijn poorten verkommeren, ze liggen in het zwart gehuld ter aarde, en het gejammer van Jeruzalem stijgt omhoog.

³ De vooraanstaanden onder hen sturen hun minderen erop uit voor water. Komen zij bij de regenbakken, *dan* vinden zij geen water, met hun lege kruiken keren zij terug. Zij schamen zich en worden te schande en bedekken hun hoofd.

⁴ Omdat de grond gescheurd is – er is immers geen regen op het land – schamen de akkerbouwers zich, zij bedekken hun hoofd.

⁵ Ja, zelfs een hinde werpt op het veld *haar* jong, en laat *het* in de steek, omdat er geen gras is.

⁶ De wilde ezels staan op de kale hoogten, als jakhalzen snakken ze naar adem, hun ogen bezwijken, omdat er geen ⁷ gewas is.

⁷ Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, HEERE, doe het omwille van Uw Naam, want talrijk zijn onze afdwalingen, tegen U hebben wij gezondigd.

⁸ U, Hoop van Israël, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, waarom zou U zijn als een vreemdeling in het land, als een reiziger, *die slechts van de weg* afwijkt om te overnachten?

⁹ Waarom zou U zijn als een radeloze man, als een held *die* niet verlossen kan? U bent toch in ons midden, HEERE, en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.

¹⁰ Zo zegt de HEERE over dit volk: Zij hebben het rondzwerven zo liefgehad, zij hebben hun voeten niet gespaard. Daarom scheidt de HEERE in hen geen behagen. Nu zal Hij aan hun ¹¹ ongerechtigheid denken en hun zonden straffen.

* Jer. 6:24 ² Jer. 5:19; 16:10 ³ Jes. 47:2,3 ⁴ Jer. 12:4 ⁵ Hos. 8:13; 9:9

13:27 *Hoelang ... duren* - Letterlijk: na wanneer nog. 14:1 *met betrekking tot* - Letterlijk: over de woorden van.

¹¹ Verder zei de HEERE tegen mij: ^aBid niet voor dit volk ten goede.

¹² ^bAl vasten zij, Ik luister niet naar hun geroep. Ook al brengen zij een ^cbrandoffer en een graanoffer, Ik zal in hen geen behagen scheppen, maar door het zwaard, door de honger en door de pest zal Ik ^deen einde aan hen maken.

¹³ Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, die profeten zeggen tegen hen: U zult geen zwaard zien en honger zult u niet krijgen, maar Ik zal u een duurzame vrede^e geven in deze plaats.

¹⁴ De HEERE zei tegen mij: Die profeten profeteren vals in Mijn Naam. ^fIk heb hen niet gezonden, Ik heb hun geen opdracht gegeven en Ik heb niet tot hen gesproken. Zij profeteren u een leugenvisioen, waarzeggerij, holle praat en bedrog van hun *eigen* hart.

¹⁵ Daarom, zo zegt de HEERE over de profeten die profeteren in Mijn Naam, hoewel Ik hen niet heb gezonden, en zij *toch* zeggen: Er zal geen zwaard en honger in dit land zijn. Die profeten zullen zelf door het zwaard en door de honger omkomen.

¹⁶ En het volk waartegen zij profeteren, zal weggeworpen worden op de straten van Jeruzalem vanwege de honger en het zwaard, zonder dat iemand hen begraaft: hen, hun vrouwen, en hun zonen en hun dochters. Zo zal Ik hun kwaad over hen uitstorten.

¹⁷ Zeg dan dit woord tegen hen: Tranen stromen *uit*^g mijn ogen naar beneden, nacht en dag, zonder ophouden, want de maagd, de dochter van mijn volk, is gebroken *met* een grote breuk, *door* een wond die zeer pijnlijk is.

¹⁸ Ga ik eropuit, het veld in, ziedaar hen die gevallen zijn door het zwaard. Kom ik in de stad, ziedaar hen die ziek zijn van de honger. Ja, zowel profeet als priester

trekt in het land rond en weet geen *raad*.

¹⁹ Hebt U Juda dan helemaal verworpen, of walgt Uw ziel van Sion?

Waarom hebt U ons zo geslagen dat er geen genezing voor ons *meer mogelijk* is?

²⁰ Wij zien uit naar vrede, maar er is niets goeds, naar een tijd van genezing, maar zie, er is verschrikking.

²¹ HEERE, wij kennen onze goddeloosheid, de ongerechtigheid van onze vaders, want wij hebben gezondigd ^htegen U.

²² Verwerp *ons* niet omwille van Uw Naam, maak Uw heerlijke troonⁱ niet te schande, denk aan Uw verbond met ons, verbreek *het* niet.

²³ Zijn er onder de nietige *afgoden* van de heidenvolken die het laten regenen, of kan de hemel regendruppels geven? Bent 'U dat niet, de HEERE, onze God? Wij zien naar U uit, want al deze dingen doet U!

DE HEERE SPAART HET VOLK NIET MEER

15 De HEERE zei tegen mij: ^jAl stond ^kMozes of ^lSamuel voor Mijn aangezicht, dan *nog* zou Mijn ziel niet met dit volk van doen willen hebben. Stuur *hen* van voor Mijn aangezicht weg, laten zij weggaan!

^mEn het zal gebeuren, wanneer zij tegen u zeggen: Waar moeten wij naartoe gaan? dat u tegen hen moet zeggen: Zo zegt de HEERE:

ⁿWie *bestemd* is voor de dood, naar de dood; wie *bestemd* is voor het zwaard, naar het zwaard; wie *bestemd* is voor de honger, naar de honger;

^a Ex. 32:10; Jer. 7:16; 11:14 ^b Spr. 1:28; Jes. 1:15; Jer. 11:11; Ezech. 8:18; Micha 3:4 ^c Jer. 6:20; 7:21,22

^d Jer. 9:16 ^e Jer. 23:21; 27:15; 29:8,9 ^f Jer. 13:17; Klaagl. 1:16; 2:18 ^g Jer. 8:15 ^h Ps. 106:6; Dan. 9:8

ⁱ Ps. 135:7; 147:8; Jes. 30:23; Jer. 5:24; 10:13 ^j Ezech. 14:14 ^k Ex. 32:14 ^l 1 Sam. 7:9 ^m Zach. 11:9

ⁿ 14:13 *duurzame vrede* - Letterlijk: vrede van trouw. 14:21 *Uw heerlijke troon* - Letterlijk: de troon van Uw heerlijkheid.

en wie *bestemd* is voor de gevangenis,
naar de gevangenis.

³ Ik zal hen *op vier* ^amanieren straffen,
spreekte de HEERE: *door* het zwaard om *hen*
te doden, *door* de honden om *hen* weg te
slepen, *door* ^bde vogels in de lucht en de
dieren op de aarde om *hen* te verslinden
en te gronde te richten.

⁴ Ik zal hen stellen tot een ^cschrikbeeld
voor alle koninkrijken van de aarde, van-
wege Manasse, de zoon van Hizkia, de
koning van Juda, om wat hij in Jeruzalem
gedaan heeft.

⁵ Want wie heeft ^dmedelijden met u,
Jeruzalem?

Wie betuigt u zijn medeleven,
wie zal *van de weg* afgaan om te vragen
naar uw welstand?

^e U hebt Mij ^fverlaten,
spreekt de HEERE,

u ging achterwaarts.

Daarom strek Ik Mijn hand tegen u uit, Ik
richt u te gronde,
Ik ben het berouw hebben moe.

⁷ Ik zal hen ^gwannen met een wan
in de poorten van het land.

Ik heb Mijn volk van kinderen beroofd,
het doen ondergaan.

Zij zijn van hun wegen niet teruggekeerd.

⁸ Hun weduwen zullen voor Mij talrijker
zijn
dan het zand van de zeeën.

Ik laat over hen, over de moeder,
een jongeman komen, een verwoester,
midden op de dag.

Plotseling laat Ik op hen vallen
angst en verschrikkingen.

⁹ Zij die er zeven baarde, verkommert,
zij blaast haar *laatste* adem uit.

Haar ^hzon gaat onder als het nog dag is,
zij schaamt zich en wordt rood van
schaamte.

Wat van hen nog overblijft, zal Ik
overgeven aan het zwaard
voor het oog van hun vijanden,
spreekt de HEERE.

KLACHT EN AANVECHTING VAN JEREMIA

¹⁰ Wee mij, mijn moeder, dat u mij

^agebaard hebt,
een man van onenigheid en een man van
ruzie voor heel het land.

Ik heb niets uitgeleend en men heeft mij
niets uitgeleend,
toch vervloekt ieder van hen mij.

¹¹ De HEERE zei: Voorwaar, *Ik zweer* dat Ik
ten goede voor u heb gezorgd!

Voorwaar, *Ik zweer* dat Ik tegen de vijand
voor u ben opgekomen,
in een tijd van onheil en in een tijd van
benauwdheid!

¹² Kan ijzer soms breken,
ⁱijzer uit het noorden, of brons?

¹³ Uw vermogen en uw schatten
zal Ik als ^jbuit geven,
zonder prijs, vanwege al uw zonden,
en in heel uw gebied.

¹⁴ Ik zal u met uw vijanden overbrengen
naar een land *dat* u niet kent,
want een ^kvuur is aangestoken in Mijn
toorn,
het zal tegen u branden.

¹⁵ U, HEERE, U kent *mijn onschuld*,
denk aan mij en zie naar mij om,
^lwreek mij op mijn vervolgers.

Neem mij in Uw geduld niet weg,
weet dat ik omwille van U smaad draag.

¹⁶ *Zodra* Uw woorden gevonden werden,
at ik ze op.

Uw woord was mij tot vreugde
en tot blijdschap in mijn hart,
want Uw Naam is over mij uitgeroepen,
HEERE, God van de legermachten.

¹⁷ Ik heb niet gezeten in een kring van
^mspotters,

of sprong *daar* op van vreugde.
Vanwege Uw hand zat ik alleen,
want U hebt mij *met* gramschap vervuld.

¹⁸ Waarom is mijn ⁿlijden er voor altijd,
en is mijn wond ongeneeslijk, weigert hij
te genezen?

Bent U nu echt voor mij als een
onbetrouwbare *beek*,
water *dat* niet ^obetrouwbaar is?

^a Lev. 26:16 ^b Jer. 7:33 ^c Deut. 28:25 ^d Jes. 51:19 ^e Jer. 5:7 ^f Jer. 4:11 ^g Amos 8:9 ^h Job 3:1 enz.;
Jer. 20:14 enz. ⁱ Jer. 6:28 ^j Jer. 17:3 ^k Deut. 32:22 ^l Jer. 11:20 ^m Ps. 1:1 ⁿ Jer. 30:15 ^o Job 6:15 enz.

¹⁹ Daarom, zo zegt de HEERE:
Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren,
u zult voor Mijn aangezicht gaan staan.
Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat
waardeloos is,
zult u als Mijn mond zijn.

Laten zij terugkeren naar u,
maar u mag niet terugkeren naar hen.

²⁰ Ik zal u vóór dit volk stellen
als een bronzen ^avestingmuur.
Ze zullen wel tegen u strijden,
maar u niet aankunnen,
want Ik ben met u,
om u te verlossen en te redden, spreekt
de HEERE.

²¹ Ik zal u redden uit de hand van de
kwaaddoeners,
Ik zal u verlossen uit de greep van de
geweldplegers.

DE BALLINGSCHAP VAN ISRAËL

16 Het woord van de HEERE kwam tot
mij:

² U mag u geen vrouw nemen en in deze
plaats geen zonen en dochters hebben,

³ want zo zegt de HEERE over de zonen en
over de dochters die in deze plaats gebo-
ren worden, en over hun moeders die hen
baren, en over hun vaders die hen verwek-
ken in dit land:

⁴ Zij zullen sterven aan ^bdodelijke ziekten,
er zal over hen geen ^crouw bedreven wor-
den en zij zullen niet ^dbegraven worden,
maar tot ^emest op de aardbodem zijn. Zij
zullen door het zwaard en door de honger
omkomen, en hun ^fdode lichamen zullen
tot voedsel zijn voor de vogels in de lucht
en voor de dieren op de aarde.

⁵ Want zo zegt de HEERE: U mag het huis van
hem die een rouwmaaltijd houdt, niet bin-
nengaan. U mag ^ger niet heen gaan om
rouw te bedrijven en u mag hun geen me-
deleven betuigen, want Ik heb van dit volk
– spreekt de HEERE – Mijn vrede, de goe-
dertierenheid en de barmhartigheid weg-
genomen.

⁶ Groten en kleinen zullen sterven in dit
land. Zij zullen niet begraven worden. Er

zal over hen geen rouw bedreven worden,
men zal *het lichaam* niet ^hkerven of zich
voor hen kaal maken.

⁷ Ook zal men geen *brood* voor hen breken
vanwege de rouw, om iemand te troosten
over een gestorvene, en men zal hun niet
te drinken geven uit de troostbeker van-
wege iemands vader of vanwege iemands
moeder.

⁸ Een huis *waar* een feestmaal *gehouden*
wordt, mag u niet binnengaan om bij hen
aan te zitten, om te eten en te drinken.

⁹ Want zo zegt de HEERE van de legermach-
ten, de God van Israël: Zie, uit deze plaats
doe ⁱIk voor uw ogen en in uw dagen op-
houden de stem van de vreugde en de
stem van de blijdschap, de stem van de
bruidegom en de stem van de bruid.

¹⁰ Maar het zal gebeuren ^jwanneer u dit
volk al deze woorden aanzegt, dat zij tegen
u zullen zeggen: Waarom heeft de HEERE
heel dit grote onheil over ons uitgespro-
ken, wat is onze ongerechtigheid en wat is
onze zonde waarmee wij tegen de HEERE,
onze God, gezondigd hebben?

¹¹ Dan zult u tegen hen zeggen: Omdat uw
vaderen Mij hebben verlaten, spreekt de
HEERE, en andere goden achterna zijn ge-
gaan en die hebben gediend en zich voor
hen hebben gebogen. Mij echter hebben
zij verlaten en zij hebben Mijn wet niet in
acht genomen.

¹² Wat u betreft, u hebt ^kmeer kwaad ge-
daan dan uw vaderen, want zie, ieder *van*
u gaat zijn *eigen* ^lverharde, boosaardige
hart ^machterna door niet naar Mij te ⁿluis-
teren.

¹³ Daarom zal Ik u ^ouit dit land wegwerpen
naar een land dat u niet gekend hebt, u
evenmin *als* uw vaderen. Daar zult u dan
dag en nacht andere goden dienen, omdat
Ik u geen genade zal bewijzen.

VERLOSSING UIT DE BALLINGSCHAP

¹⁴ Daarom, ^pzie, er komen dagen, spreekt
de HEERE, dat er niet meer gezegd zal wor-

^a Jer. 1:18 ^b Jer. 15:2 ^c Jer. 25:33 ^d Jer. 14:16 ^e Jer. 9:22; 25:33 ^f Jer. 7:33; 15:3; 34:20 ^g Lev. 19:28;
Deut. 14:1 ^h Jes. 24:7,8; Jer. 7:34; 25:10; Ezech. 26:13 ⁱ Jer. 5:19 ^j Jer. 7:26 ^k Jer. 3:17; 9:14; 13:10
^l Jer. 11:10; 13:10; 17:23 ^m Deut. 4:27; 28:64,65 ⁿ Jer. 23:7,8

^{16:12} zijn *eigen verharde... hart* - Letterlijk: de verharding van zijn ... hart.

den: Zo waar de HEERE leeft, Die de Israëlieten uit het land Egypte geleid heeft,

¹⁵ maar: Zo waar de HEERE leeft, Die de Israëlieten uit het land in het noorden en uit al de landen waarheen Hij hen verdreven had, geleid heeft. Ik zal hen terugbrengen in hun land, dat Ik hun vaderen gegeven heb.

¹⁶ Zie, Ik ga *boden* tot vele vissers zenden, spreekt de HEERE, dat zij hen moeten opvissen. En daarna zend Ik *boden* tot vele jagers, dat die hen moeten opjagen van elke berg en van elke heuvel, en uit de kloven van de rotsen.

¹⁷ Want Mijn ^oogen zijn *gevestigd* op al hun wegen. Ze zijn voor Mijn aangezicht niet verborgen en hun ongerechtigheid kan zich niet voor Mijn ogen verhullen.

¹⁸ Ik zal eerst hun ongerechtigheid en hun zonde dubbel vergelden, omdat zij Mijn land ^oontheiligd hebben: zij hebben Mijn eigendom met de ^ddode lichamen van hun afschuwelijke *afgoden* en hun gruweldaden vervuld.

¹⁹ HEERE, mijn kracht en mijn burcht, mijn toevlucht op de dag van de benauwdheid, tot U zullen de heidenvolken komen van de einden der aarde, en zeggen: Onze vaderen hebben enkel leugen in erfelijk bezit gekregen, en nietige *dingen*, niets ervan is van nut.

²⁰ Zou een mens zich goden maken? Dat zijn toch geen goden!

²¹ Daarom, zie, Ik doe hen erkennen, deze keer doe Ik hen Mijn hand en Mijn macht erkennen. Dan zullen zij weten dat ^oMijn Naam HEERE IS.

ZONDE EN STRAF VAN JUDA

17 De zonde van Juda is opgeschreven met een stift van ijzer, met een punt van diamant ingegrift op de *schrijftafel* van hun hart en op de hoorns van uw ^oaltaren.

² Zoals zij aan hun kinderen denken,

denken zij aan hun altaren en hun gewijde palen, bij bladerrijke ^obomen, op de hoge heuvels.

³ Mijn berg in het veld, ^ouw vermogen, al uw schatten, zal Ik als buit geven – uw hoogten vanwege de zonde in heel uw gebied.

⁴ Dan zult u – en dat om uzelf – uw erfelijk bezit, dat Ik u gegeven heb, met rust moeten laten, want Ik zal u uw vijanden doen ^odienen in een land dat u niet ^okent. U hebt immers in Mijn toorn een ^ovuur aangestoken, dat tot in eeuwigheid zal branden.

⁵ Zo zegt de HEERE:

Vervloekt is de man die vertrouwt op een mens, en *die* een schepsel tot zijn arm stelt, terwijl zijn hart van de HEERE afwijkt. ⁶ Hij zal zijn als een kale struik in de vlakte, die het niet ziet wanneer het goede komt: hij verblijft op de droogste plekken in de woestijn, in zilt en onbewoond land.

⁷ ^oGezegend is de man die op de HEERE vertrouwt, wiens vertrouwen de HEERE is.

⁸ Hij zal zijn als een ^oboom, die bij water geplant is, en *die* zijn wortels laat uitlopen bij een waterloop.

Hij merkt het niet als er hitte komt, zijn blad blijft groen. Een jaar van droogte deert hem niet, en hij houdt niet op vrucht te dragen. ⁹ Arglistig is het hart, boven alles, ja, ongeneeslijk is het, wie zal het kennen?

¹⁰ Ik, de HEERE, ^odoorgrond het hart, beproef de nieren, en dat om ieder te geven overeenkomstig zijn wegen, overeenkomstig de vrucht van zijn daden.

^a Job 34:21; Spr. 5:21; Jer. 32:19 ^oJer. 3:2 ^cEzech. 43:7 ^oJer. 33:2 ^oJer. 11:13 ^oJer. 2:20 ^oJer. 15:13 ^bDeut. 28:68 ^oJer. 16:13 ^oJer. 15:14 ^aPs. 2:12; 34:9; Spr. 16:20; Jes. 30:18 ^oPs. 1:3 ^o1 Sam. 16:7; Ps. 7:10

¹¹ Wie rijkdom verwerft, maar niet op rechtmatige wijze, is *als* een patrijs die eieren uitbroedt, maar ze niet heeft gelegd.^a Op de helft van zijn dagen moet hij die achterlaten, in zijn einde blijkt hij een dwaas te zijn.

¹² Een eretoon, een hoge plaats vanaf het begin, is de plaats van ons heiligdom.

¹³ HEERE, Hoop van Israël,

^a allen die U verlaten, zullen beschaamd worden.

Wie zich van mij afkeren, zullen in de aarde worden geschreven, want zij hebben de bron van het levende water, de HEERE, verlaten.

¹⁴ Genees mij, HEERE, en ik zal genezen worden,

verlos mij, en ik zal verlost worden, want U bent mijn lofzang.

¹⁵ Zie, zij zeggen tegen mij:

‘Waar is het woord van de HEERE? Laat het toch uitkomen!’

¹⁶ Wat mij betreft, ik heb niet meer aangedrongen dan een herder achter U betaamde,

naar een onheilsdag heb ik niet verlangd. U weet Zelf wat over mijn lippen kwam, het was voor Uw aangezicht.

¹⁷ Wees mij niet tot een verschrikking, U bent mijn toevlucht op een dag van onheil.

¹⁸ ^a Laten mijn vervolgers beschaamd worden, maar laat mij niet beschaamd worden.

Laten zij ontsteld zijn, maar laat mij niet ontsteld zijn.

Breng over hen een dag van onheil, breek ze met een dubbele verbreking.

HEILIGING VAN DE SABBAT

¹⁹ Zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Ga in de Volkspoort staan, waardoor de koningen van Juda binnenkomen en waar-

door zij naar buiten gaan, ja, in alle poorten van Jeruzalem,

²⁰ en zeg tegen hen: Hoor het woord van de HEERE, koningen van Juda, heel Juda en alle inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten binnenkomen.

²¹ Zo zegt de HEERE: ‘Wacht u er omwille van uw leven voor om op de sabbatdag een last te dragen en die door de poorten van Jeruzalem binnen te brengen.

²² Ook mag u op de sabbatdag geen last uit uw huizen naar buiten brengen en geen enkel werk mag u doen. U moet de sabbatdag heiligen, zoals Ik uw vaders geboden heb.

²³ Zij hebben echter niet^a geluisterd en hun oor niet geneigd, maar zij waren halsstarrig^a door niet te luisteren en geen vermaning te aanvaarden.

²⁴ Het zal echter gebeuren, als u daadwerkelijk naar Mij zult luisteren, spreekt de HEERE, door op de sabbatdag geen last door de poorten van deze stad naar binnen te brengen, en door de sabbatdag te heiligen en daarop geen enkel werk te doen,

²⁵ ^a dat dan koningen en vorsten, die op de troon van David zitten, door de poorten van deze stad naar binnen zullen komen, rijdend op wagens en op paarden, zij en hun vorsten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem. Dan zal deze stad voor eeuwig bewoond blijven.

²⁶ Zij zullen uit de steden van Juda komen, en uit de omstreken van Jeruzalem, uit het land van Benjamin, uit het Laagland, uit het Bergland en uit het Zuiderland, terwijl zij brandoffers, slachtoffers, graanoffers en wierook brengen, en terwijl zij lofoffers zullen brengen in het huis van de HEERE.

²⁷ Maar als u niet naar Mij luistert door de sabbatdag te heiligen en door daarop geen last te dragen als u op de sabbatdag door de poorten van Jeruzalem binnenkomt, dan zal Ik een vuur aansteken in zijn poort-

^a Ps. 73:27; Jes. 1:28 ^b Jer. 2:13 ^c Jes. 5:19; 2 Petr. 3:4 ^d Jer. 16:19 ^e Ps. 35:4; 40:15; Jer. 15:15 ^f Neh. 13:19 ^g Ex. 20:8; 23:12; 31:13; Ezech. 20:12 ^h Jer. 11:10; 13:10; 16:12 ⁱ Jer. 22:4

17:11 een patrijs ... gelegd. - Of: een patrijs die eieren bebroedt, maar niet uitbroedt. Ook mogelijk is de vertaling: een patrijs die kuikens koestert, maar ze niet heeft uitbroedt. 17:23 zij waren halsstarrig - Letterlijk: zij verhardden hun nek.

ten; dat zal de paleizen van Jeruzalem verteren, en het zal niet geblust worden.

HET WERK VAN DE POTTENBAKKER

18 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia:

² Sta op en daal af naar het huis van de pottenbakker. Daar zal Ik u Mijn woorden doen horen.

³ Zo daalde ik af naar het huis van de pottenbakker. En zie, hij was op de draaischijven een werkstuk aan het maken.

⁴ Mislukte de pot die hij aan het maken was met de klei in de hand van de pottenbakker, dan maakte hij daarvan weer een andere pot, zoals het in de ogen van de pottenbakker goed was om te maken.

⁵ Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

⁶ "Zou Ik met u niet kunnen doen zoals deze pottenbakker, huis van Israël? spreekt de HEERE. Zie, ⁷zoals de klei in de hand van de pottenbakker, zo bent u in Mijn hand, huis van Israël.

⁷ Het ene ogenblik doe Ik de uitspraak over een volk en over een koninkrijk dat Ik het weg zal rukken, af zal breken en zal doen ondergaan.

⁸ Bekeert zich dat volk waarover Ik die uitspraak heb gedaan echter van zijn kwaad, dan zal Ik berouw hebben over het kwade dat Ik het dacht aan te doen.

⁹ Het andere ogenblik doe Ik de uitspraak over een volk en over een koninkrijk dat Ik het zal bouwen en planten.

¹⁰ Doet het echter wat kwaad is in Mijn ogen door niet te luisteren naar Mijn stem, dan zal Ik berouw hebben over het goede waarmee Ik zei het goed te doen.

¹¹ Nu dan, zeg toch tegen de mannen van Juda en tegen de inwoners van Jeruzalem: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik bereid onheil tegen u, bedenken een plan tegen u. ¹²Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg. Maak uw wegen en uw daden goed.

¹² Zij zeggen echter: "Daar is geen hoop op, wij volgen immers onze *eigen* plannen. We

doen ieder *overeenkomstig* zijn verharde, boosaardige hart."

¹³ Daarom, zo zegt de HEERE:

¹⁴ Vraag toch onder de heidenvolken:

Wie heeft zo iets gehoord?

Iets zeer afschuwelijks heeft zij gedaan, de maagd Israël.

¹⁵ Verdwijnt de sneeuw van Libanon ooit van een rots in het veld?

Droogt het vreemde, koele, stromende water ooit uit?

¹⁶ Toch heeft Mijn volk Mij ¹⁷vergeten.

Zij brengen reukoffers aan nutteloze afgoden.

Die hebben hen laten struikelen op hun wegen,

op de ¹⁸aloude paden, door op de paden te gaan

van een ongebaande weg,

¹⁹ zodat zij hun land 'tot een verschrikking maken,

tot een eeuwige aanfluiting.

Ieder die er voorbijtrekt, zal zich ontzetten

en met zijn hoofd schudden.

²⁰ Als een 'oostenwind zal Ik hen

²¹verspreiden

vóór de vijand uit.

De nek, niet het gezicht, zal Ik hun laten zien

op de dag van hun ondergang.

²² Toen zeiden zij: Kom, laten we plannen tegen Jeremia bedenken. Want 'het onderwijst in de wet verdwijnt niet met de priester, evenmin *het geven* van raad met de wijze of het woord met de profeet. Kom, laten we hem treffen met de ²³tong en laten we geen acht slaan op welke van zijn woorden dan ook.

²⁴ Sla acht op mij, HEERE, luister naar de stem van wie mij aanklagen.

²⁵ Zou dan kwaad met goed vergolden worden?

² Jes. 45:9; Rom. 9:20 ³ Jes. 64:8 ⁴ Jer. 1:10 ⁵ 2 Kon. 17:13; Jer. 7:3; 25:5; 26:13; 35:15 ⁶ Jer. 2:25 ⁷ Jer. 2:10 ⁸ Jer. 2:32; 3:21; 13:25 ⁹ Jer. 6:16 ¹⁰ Jer. 12:11; 19:8; 49:13; 50:13 ¹¹ Jer. 27:8; 29:6; Jer. 4:11, 12, 13 ¹² Jer. 13:24 ¹³ Mal. 2:7 ¹⁴ Jer. 9:8

18:12 zijn verharde ... hart - Letterlijk: de verharding van zijn ... hart.

Zij hebben immers een kuil gegraven voor mijn ziel!

Bedenk dat ik in Uw dienst* sta, om het goede voor hen te spreken, om Uw grimmigheid van hen af te wenden.

²¹ Geef daarom hun kinderen over aan de ^ahonger,

doe hen neerstorten door de macht van het zwaard.

Laten hun vrouwen van kinderen beroofd en weduwen worden.

Laten hun mannen gesneuvelden* worden.

Laten hun jongemannen in de strijd met het zwaard verslagen worden.

²² Laat uit hun huizen geschreeuw gehoord worden,

wanneer U plotseling een roversbende over hen brengt,

omdat zij een kuil hebben gegraven om mij gevangen te nemen, en strikken hebben verborgen voor mijn voeten.

²³ Maar U, HEERE, U kent heel hun plan tegen mij om mij te doden. Doe geen verzoening over hun ongerechtigheid,

delg hun zonde van voor Uw aangezicht niet uit.

Doe hen struikelen voor Uw aangezicht.

Doe zo met hen in de tijd van Uw toorn.

DE KRUIK GEBROKEN

19 Zo zegt de HEERE: Ga een aarden pottenbakkerskruik kopen, en neem enkelen van de oudsten van het volk en van de oudsten van de priesters mee.

² Ga uit naar het dal Ben-Hinnom, dat bij de ingang van de Schervenpoort ligt, en predik daar de woorden die Ik tot u spreek,

³ en zeg: Hoor het woord van de HEERE, koningen van Juda en inwoners van Jeruzalem. Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga onheil

brengen over deze plaats, zodat bij ieder die het hoort, zijn oren zullen ^btuiten, ⁴ omdat zij Mij ^cverlaten hebben, deze plaats van Mij vervreemd hebben, en reukoffers gebracht hebben aan andere goden, die zij niet gekend hebben, zij, hun vaderen en de koningen van Juda. Zij hebben deze plaats gevuld met ^dbloed van onschuldigen.

⁵ Zij hebben de hoogten van de Baäl gebouwd om hun kinderen met vuur te verbranden als brandoffers voor de Baäl, wat Ik niet geboden en niet gesproken heb, en in Mijn hart niet is opgekomen.

⁶ Daarom, zie, er komen ^edagen, spreekt de HEERE, dat deze plaats niet meer genoemd zal worden Tofet en het dal Ben-Hinnom, maar Moorddal.

⁷ Ik zal de plannen van Juda en Jeruzalem in deze plaats verijdelen. Ik zal hen doen vallen door het zwaard vóór hun vijanden en door de hand van hen die hen naar het leven staan. Ik zal hun dode lichamen als voedsel geven aan ^fde vogels in de lucht en aan de dieren op de aarde.

⁸ Ik zal deze stad maken tot een verschrikking en tot een aanfluiting. Ieder die er voorbijtrekt, zal zich ontzetten en van af-schuw sissen over al haar wonden.

⁹ Ik zal hun het vlees van hun zonen en het vlees van hun dochters te eten geven. Zij zullen ieder het vlees eten van zijn naaste tijdens de belegering en in de nood waarin hun vijanden en zij die hen naar het leven staan, hen doen verkeren.

¹⁰ Dan moet u de kruik stukbreken voor de ogen van de mannen die met u waren meegegaan,

¹¹ en tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zo zal Ik dit volk en deze stad stukbreken, zoals men een pot van een pottenbakker stukbreekt, zodat die niet meer hersteld kan worden. Men zal hen in Tofet ^gbegraven, omdat er geen andere plaats om te begraven is.

¹² Zo zal Ik doen met deze plaats, spreekt de

^aPs. 109:10 ^b1 Sam. 3:11; 2 Kon. 21:12 ^cJes. 65:11; Jer. 2:13,17,19; 5:7,19; 15:6; 17:13 ^dJer. 7:6 ^eJer. 7:32 ^fJer. 15:3; 16:4 ^gLev. 26:29; Deut. 28:53; Klaagl. 4:10 ^hJer. 7:32

18:20 in Uw dienst - Letterlijk: voor Uw aangezicht. **18:21 gesneuvelden** - Letterlijk: gedoden van de dood.

HEERE, en met zijn inwoners, om deze stad te maken als een Tofet.

¹³ De huizen van Jeruzalem en de huizen van de koningen van Juda zullen *even* onrein worden door de plaats van Tofet, met alle huizen waar zij op de daken ervan reukoffers hebben gebracht aan heel het leger aan de hemel en ^aplengoffers hebben uitgegoten voor andere goden.

¹⁴ Toen Jeremia van Tofet kwam, waarheen de HEERE hem had gezonden om te profeteren, ging hij in de voorhof van het huis van de HEERE staan en zei tegen heel het volk:

¹⁵ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga over deze stad, en over al haar steden, al het onheil brengen dat Ik tegen haar uitgesproken heb, omdat zij ^bhalsstarrig waren ^cdoor niet te luisteren naar Mijn woorden.

JEREMIA OPGESLOTEN

20 Toen Pashur, de zoon van de priester Immer – hij was tevens hoofdopzichter in het huis van de HEERE – Jeremia deze woorden hoorde profeteren,

² liet Pashur de profeet Jeremia slaan en zette hem in het blok dat in de bovenste Benjaminpoort aan het huis van de HEERE was.

³ Het gebeurde echter de volgende dag, toen Pashur Jeremia uit het blok liet gaan, dat Jeremia tegen hem zei: De HEERE geeft u niet de naam Pashur, maar Magor-Missabib.*

⁴ Want zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga u tot een bron van angst voor uzelf maken en voor allen die u liefhebben. Zij zullen vallen door het zwaard van hun vijanden, en uw ogen zullen dat zien. Heel Juda geef Ik in de hand van de koning van Babel, en hij zal hen in ballingschap voeren naar Babel en hen met het zwaard doden.

⁵ Heel de rijkdom van deze stad, al haar arbeid, al haar kostbaarheden zal Ik geven, en alle schatten van de koningen van Juda, Ik zal ze geven in de hand van hun

vijanden. Die zullen ze roven, ze meemen en ze naar Babel brengen.

⁶ En u, Pashur, en alle inwoners van uw huis, u zult in gevangenschap gaan. U zult in Babel komen, en daar zult u sterven en daar begraven worden, u en al uw vrienden, tegen wie u leugen hebt geprofeteerd.

STRIJD EN AANVECHTING

⁷ U hebt mij overgehaald, HEERE, en ik heb mij laten overhalen.

U bent mij te sterk geworden en U hebt overwonnen.

Maar ik ben de hele dag belachelijk geworden,

ieder van hen bespot mij.

⁸ Want zo dikwijls als ik spreek, schreeuw ik het uit,

roep ik: Geweld en verwoesting!

Want het woord van de HEERE is mij

⁹ tot smaad en tot schimp, de hele dag.

⁹ Zei ik: Ik zal niet aan Hem denken,

ik zal niet meer spreken in Zijn Naam,

dan werd het in mijn hart als brandend vuur,

opgesloten in mijn beenderen.

Wel deed ik moeite om het in te houden, maar ik kon het niet.

¹⁰ Want ik heb het kwaad gerucht van velen gehoord:

Magor-Missabib!

Maak het ons bekend, dan zullen wij het bekendmaken.

Alle stervelingen met wie ik vrede had,

loeren op een struikeling van mij:

Misschien laat hij zich door anderen

overhalen, dan kunnen we hem overwinnen,

en kunnen we onze wraak op hem nemen.

¹¹ De HEERE ^eis echter met mij als een machtige Held,

^fdaarom zullen mijn vervolgers

struikelen, ze zijn tot niets in staat.

Zij zullen zeer beschaamd worden, want zij zullen niet verstandig handelen.

Het zal ^geen eeuwige smaad zijn, die niet vergeten zal worden.

^a Jer. 7:18 ^b Jer. 7:26; 17:23 ^c Jer. 15:13; 17:3 ^d Jes. 57:4 ^e Jer. 1:8,19; 15:20 ^f Jer. 17:18 ^g Jer. 23:40
19:15 zij halsstarrig waren - Letterlijk: zij hun nek verhard hebben. 20:3 Magor-Missabib betekent: angst van rondom; zie ook vers 10.

¹² HEERE van de legermachten, Die de rechtvaardige ^abeproeft, Die de nieren en het hart ziet, laat mij Uw ^awraak op hen zien, want ik heb mijn rechtszaak aan U bekendgemaakt.

¹³ Zing voor de HEERE, prijs de HEERE, want Hij heeft de ziel van de arme gered uit de hand van de kwaaddoeners.

¹⁴ 'Vervloekt is de dag waarop ik geboren ben. De dag waarop mijn moeder mij gebaard heeft,

laat die niet gezegend zijn.

¹⁵ 'Vervloekt is de man die mijn vader de boodschap bracht: U hebt een kind gekregen, een jongetje, en hem zeer blij maakte.

¹⁶ Ja, laat die man zijn als de steden die de HEERE ^aondersteboven heeft gekeerd terwijl het Hem niet berouwde.

Laat hij in de morgen hulpgeroep horen, geschreeuw in het middaguur,

¹⁷ omdat Hij mij niet al in de baarmoeder gedood heeft.

Dan was mijn moeder mijn graf geworden en haar baarmoeder eeuwig zwanger geweest.

¹⁸ 'Waarom toch ben ik uit de baarmoeder naar buiten gekomen, om moeite en verdriet te zien en opdat mijn dagen zouden eindigen in schande?

DE VERWERPING VAN ZEDEKIA

21 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, toen koning Zedekia Pashur, de zoon van Malchia, en de priester Zefanja, de zoon van Maäseja, naar hem toe gestuurd had om te zeggen:

^a Raadpleeg toch de HEERE voor ons, want Nebukadrezar, de koning van Babel, strijdt tegen ons. Misschien zal de HEERE met ons doen overeenkomstig al Zijn wonderen, zodat hij van ons wegtrekt.

³ Toen zei Jeremia tegen hen: Dit moet u tegen Zedekia zeggen:

⁴ Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zie, Ik ga de wapenrusting omdraaien die in uw hand is, waarmee u tegen hen strijdt, tegen de koning van Babel en tegen de Chaldeeën, die u buiten de muur belegeren, en Ik zal hen verzamelen midden in deze stad.

⁵ Ik zal tegen u strijden met een uitgestrekte hand en met een sterke arm, ja, met toorn, met grimmigheid en met grote verolgenheid.

⁶ Ik zal de inwoners van deze stad treffen, zowel mens als dier: door een grote pest-ziekte zullen zij sterven.

⁷ Daarna, spreekt de HEERE, zal Ik Zedekia, de koning van Juda, zijn dienaren, het volk, en hen die in deze stad overgebleven zijn van de pest, het zwaard en de honger, in de hand geven van Nebukadrezar, de koning van Babel, in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan. Hij zal hen slaan met de scherpte van het zwaard: Hij zal hen niet sparen, geen medelijden hebben, en zich over hen niet ontfemen.

⁸ En tegen dit volk moet u zeggen: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik houd u de weg naar het leven en de weg naar de dood voor.

⁹ Wie in deze stad ^ablijft, zal sterven door het zwaard, door de honger of door de pest. Maar wie vertrekt en overloopt naar de Chaldeeën, die u belegeren, die zal in leven blijven en zijn leven zal hem tot buit zijn.

¹⁰ Want Ik heb Mijn aangezicht tegen deze stad gericht ten kwade en niet ten goede, spreekt de HEERE. Zij zal overgegeven worden in de hand van de koning van Babel, en hij zal haar met vuur verbranden.

¹¹ Over het koningshuis van Juda.

Hoer het woord van de HEERE,

¹² huis van David. Zo zegt de HEERE:

^a Verschaf 's morgens recht, en red wie beroofd is uit de hand van wie onderdrukt, anders laait Mijn grimmigheid op als een vuur

^a Jer. 11:20; 12:3 ^b Jer. 11:20; 15:15; 18:19 enz. ^c Jer. 15:10 ^d Job 3:3 ^e Gen. 19 ^f Job 3:20 ^g Jer. 38:2 ^h Jer. 22:3

en brandt *die zo*, dat niemand blussen kan,
vanwege uw slechte daden.

¹³ Zie, Ik zal u, u die zetelt in het dal, rots in de vlakte, spreekt de HEERE, u die zegt: Wie zal naar ons afdalen of wie zal onze schuilplaatsen binnenkomen?

¹⁴ Ik zal u overeenkomstig de vrucht van uw daden straffen, spreekt de HEERE, Ik zal een ^avuur aansteken in zijn woud; dat alles rondom zich zal verteren.

PROFETIE OVER HET KONINGSHUIS NA DE DOOD VAN JOSIA

22 Zo zegt de HEERE: Daal af naar het huis van de koning van Juda en spreek daar dit woord

² en zeg: Hoor het woord van de HEERE, koning van Juda, die zit op de troon van David, u, uw dienaren en uw volk, die door deze poorten binnenkomen,

³ zo zegt de HEERE: ^bDoe recht en gerechtigheid. Red wie beroofd is uit de hand van wie onderdrukt. Buit een ^cvreemdeling, een wees en een weduwe niet uit. Doe niemand geweld aan en vergiet geen onschuldige bloed in deze plaats.

⁴ Want als u dit woord metterdaad zult doen, ^ddan zullen door de poorten van dit huis koningen binnengaan die in Davids plaats zitten op zijn troon, rijdend op wagens en op paarden, hij, zijn dienaren en zijn volk.

⁵ Maar als u naar deze woorden niet luistert, heb Ik bij Mijzelf gezworen, spreekt de HEERE, dat dit huis tot een puinhoop zal worden.

⁶ Want zo zegt de HEERE over het huis van de koning van Juda:

Een Gilead bent u voor Mij, de top van de Libanon – voorwaar, Ik maak van u een woestijn, onbewoonbare steden.

⁷ Ik zal ^everders inzetten om tegen u te strijden,

ieder met zijn *eigen* gereedschap. Zij zullen uw mooiste ceders omhakken en in het vuur werpen.

⁸ Dan zullen vele heidenvolken langs deze stad voorbijtrekken. Zij zullen tegen elkaar zeggen: 'Waarom heeft de HEERE zo gehandeld met deze grote stad?

⁹ En zij zullen zeggen: Omdat zij het verbond van de HEERE, hun God, hebben verlaten, zich voor andere goden hebben neergebogen en die zijn gaan dienen.

¹⁰ Ween niet over de dode, beklaag hem niet, ween liever over wie weggegaan is, want hij zal niet meer terugkeren en zijn geboorteland zien.

¹¹ Want zo zegt de HEERE over Sallum, de zoon van Josia, de koning van Juda, die in de plaats van zijn vader Josia koning is geworden, die uit deze plaats is vertrokken: Hij zal daar niet meer terugkeren.

¹² Want in de plaats waarheen zij hem in ballingschap hebben gevoerd, daar zal hij sterven, en dit land zal hij niet meer zien.

¹³ Wee ^fhem die zijn huis bouwt met ongerechtigheid, en zijn bovenvertrekken met onrecht, die zijn naaste zonder te betalen laat werken

en hem zijn loon niet geeft.

¹⁴ Die zegt: Ik zal voor mij een huis van grote afmetingen bouwen, met ruime bovenvertrekken. Hij hakt er voor zich vensters uit,

overdekt het met cederhout en beschildert het met rode kleuren.

¹⁵ Wilt u koning zijn door te wedijveren in cederhout?

Heeft niet uw vader gegeten en gedronken,

en recht en gerechtigheid gedaan? Hem ging het toen goed!

¹⁶ Hij behartigde de rechtszaak van de ellendige en de arme.

Toen ging het goed! Is dat niet: Mij kennen? spreekt de HEERE.

¹⁷ Maar uw ogen en uw hart zijn op niets dan op uw winstbejag uit, op het vergieten van onschuldige bloed,

^a Jer. 17:27 ^b Jer. 21:12 ^c Jer. 7:6 ^d Jer. 17:25 ^e Jer. 15:6 ^f Deut. 29:24; 1 Kon. 9:8 ^g Lev. 19:13; Deut. 24:14,15; Hab. 2:9

op onderdrukking en op uitbuiting, om *dat* te doen.

¹⁸ Daarom, zo zegt de HEERE over Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda:

¹⁹ Zij zullen over hem geen rouw bedrijven: Ach mijn broer, of: Ach zuster! Zij zullen over hem geen rouw bedrijven: Ach heer, of: Ach majesteit!

²⁰ Met een ezelsbegravenis zal hij begraven worden: men zal *hem* ^awegslepen en ^cwegwerpen, ver weg van de poorten van Jeruzalem.

²¹ Klim op de Libanon, roep om hulp, laat op de Basan uw stem klinken, roep om hulp van Abarim af, want al uw minnaars zijn gebroken!

²² Ik sprak in uw zorgeloze rust tot u, *maar* u zei: Ik wil ^aniet luisteren. Dit is uw weg van uw jeugd af, dat u niet naar Mijn stem geluisterd hebt.

²³ De wind zal al uw herders weiden, uw minnaars zullen in gevangenschap gaan.

Ja, dan zult u beschaamd worden en te schande worden vanwege al uw kwaad.

²⁴ U die zetelt op de Libanon, genesteld in de ceders, hoe zult u zuchten als weeën u overkomen, smart als van een barende vrouw.

²⁵ Zo waar Ik leef, spreekt de HEERE, zelfs al was Chonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, een zegelring aan Mijn rechterhand, toch zou Ik u daarvan afrukken,

²⁶ en u geven in de hand van hen die u naar het leven staan, en in de hand van hen voor wie u met schrik bevangen bent, namelijk in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel, en in de hand van de Chaldeeën.

²⁷ Ik zal u en uw moeder, die u geboort heeft, wegwerpen naar een ander land

waar u niet geboren bent, en daar zult u sterven.

²⁸ Naar het land waarnaar zij smachten^a om daar terug te keren, daarheen zullen zij niet terugkeren.

²⁹ Is deze man, Chonia, een afgedankte, stukgeslagen kruik?

Of is hij een pot waaraan niemand waarde hecht?

Waarom zijn hij en zijn nageslacht weggeslingerd, ja, weggeworpen naar een land dat zij niet kenden?

³⁰ Land, land, land, hoor het woord van de HEERE!

³¹ Zo zegt de HEERE:

Schrijf deze man in *als* kinderloos, een man *die* niet voorspoedig zal zijn in zijn dagen.

Niemand van zijn nageslacht zal immers voorspoedig zijn, zitten op de troon van David en weer heersen in Juda.

DE RECHTVAARDIGE SPRUIT

23 Wee de ^aherders die de schapen van Mijn weide ombrengen en *overal* verspreiden, spreekt de HEERE.

² Daarom, zo zegt de HEERE, de God van Israël, van de herders die Mijn volk weiden: *Ú* hebt Mijn schapen *overal* verspreid en verdreven, en u hebt niet naar ze omgezien. Zie, Ik ga u uw slechte daden vergelden, spreekt de HEERE.

³ Ik echter, Ik zal het overblijfsel van Mijn schapen bijeenbrengen uit al de landen waarheen Ik hen verdreven heb. Ik zal hen terugbrengen naar hun schaapskooien, en zij zullen vruchtbaar zijn en talrijk worden.

⁴ Ik zal over hen ^aherders doen opstaan die hen weiden zullen. Zij zullen niet meer bevreesd zijn, ontsteld zijn of gemist worden, spreekt de HEERE.

⁵ Zie, er komen ^adagen, spreekt de HEERE, dat Ik voor David een rechtvaardige spruit zal doen opstaan.

^a Jer. 16:4,5,6 ^b Jer. 15:3 ^c Jer. 36:30 ^d Jer. 5:23; 7:23-28; 11:7,8; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15

^e Ezech. 34:2 ^f Ezech. 34:11,12 ^g Jes. 4:2; 40:11; Jer. 33:14,15; Dan. 9:24; Luk. 1:32,33

22:27 *smachten* - Letterlijk: hun ziel opheffen.

Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen,
Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde.

⁶ In Zijn dagen zal Juda verlost worden en Israël onbezorgd wonen.
Dit zal Zijn Naam zijn waarmee men Hem noemen zal:

DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID.

⁷ Daarom zie, er komen ⁸ dagen, spreekt de HEERE, dat men niet meer zal zeggen: *Zo waar de HEERE leeft*, Die de Israëlieten geleid heeft uit het land Egypte,

⁸ maar: *Zo waar de HEERE leeft*, Die het nageslacht van het huis van Israël geleid heeft en Die het gebracht heeft uit het land in het noorden en uit al de landen waarheen Ik hen verdreven had: zij zullen wonen in hun *eigen* land.

OVER DE PROFETEN

⁹ Over de profeten.

Mijn hart wordt in mijn binnenste gebroken,
al mijn beenderen bewegen zich.
Ik ben geworden als een dronkeman,
als een man wie de wijn naar het hoofd is gestegen,
vanwege de HEERE,
en vanwege Zijn heilige woorden.

¹⁰ Want het land

is vol ¹¹ 'overspelers',
ja, vanwege de vervloeking treurt het land,
verdorren de weiden van de woestijn.
Wat zij najagen is slecht,
hun kracht *gebruiken zij* niet juist.

¹¹ Want zowel profeet als priester pleegt ¹² 'heiligschennis',
zelfs in Mijn huis heb Ik hun slechtheid gevonden,
spreekt de HEERE.

¹² Daarom zal hun weg voor hen worden

als ¹³ 'spiegelgladde plaatsen in het donker'.
Zij zullen voortgeduwd worden

en daarin vallen,
want Ik zal over hen onheil brengen in het jaar van hun vergelding,
spreekt de HEERE.

¹³ Bij de profeten van Samaria heb Ik wel ongerijmde dingen gezien: zij profeteerden namens de Baäl en misleidden Mijn volk Israël.

¹⁴ Maar bij de profeten van Jeruzalem heb Ik iets afschuwelijks gezien: zij plegen overspel, met leugen gaan zij *hun weg*

zij bemoedigen de kwaaddoeners,¹⁵
zodat niemand zich bekeert van zijn slechtheid.

Zij allen zijn voor Mij als ¹⁶ 'Sodom',
en zijn inwoners als Gomorra.

¹⁷ Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten over deze profeten: Zie, Ik ga hun ¹⁸ 'alsen te eten geven en 'galwater te drinken',
omdat van de profeten van Jeruzalem heiligschennis is uitgegaan over heel het land.

¹⁹ Zo zegt de HEERE van de legermachten: Luister niet naar de woorden van die profeten die tot u profeteren.

Zij geven u ijdele hoop.
Zij spreken een visioen *uit* hun *eigen* hart,
niet uit de mond van de HEERE.

²⁰ Steeds 'zeggen zij tegen hen die Mij verwerpen: De HEERE heeft gesproken: U zult vrede hebben;
en *tegen* ieder die in zijn verharde hart' voortgaat:

Geen onheil zal over u komen.

²¹ Want wie heeft in de raad van de HEERE gestaan, en Zijn woord gezien en gehoord,

wie heeft op Zijn woord acht geslagen en *ernaar* geluisterd?

²² Zie, een ²³ 'storm van de HEERE',
grimmigheid is uitgegaan,
een wervelende storm:
op het hoofd van de goddelozen stort hij neer.

⁶ Deut. 33:28 ⁷ Jer. 16:14,15 ⁸ Jer. 5:7,8; 9:2 ⁹ Jer. 6:13; 8:10; 14:18 ¹⁰ Ps. 35:6; 73:18 ¹¹ Jer. 13:16
¹² Jes. 1:9 ¹³ Jer. 9:15 ¹⁴ Jer. 8:14; 9:15 ¹⁵ Jer. 6:14; 8:11; Ezech. 13:10; Zach. 10:2 ¹⁶ Jer. 30:23,24
¹⁷ 23:14 zij bemoedigen de kwaaddoeners - Letterlijk: zij versterken de handen van de kwaaddoeners. ¹⁸ 23:17 zijn verharde hart - Letterlijk: de verharding van zijn ... hart.

²⁰ De toorn van de HEERE zal zich niet afwenden, tot Hij gedaan en tot Hij tot stand gebracht heeft

de gedachten van Zijn hart.

In later tijd^a

zult u dat duidelijk begrijpen.

²¹ Ik heb die profeten ^aniet gezonden, toch zijn zij zelf gaan lopen.

Ik heb niet tot hen gesproken,

toch zijn zij zelf gaan profeteren.

²² Hadden zij in Mijn raad gestaan, dan hadden zij Mijn volk Mijn woorden doen horen, en hadden zij hen doen terugkeren van hun slechte weg en van hun slechte daden.

²³ Ben Ik een God van nabij,

spreekt de HEERE,

en niet een God van verre?

²⁴ Zou iemand zich op ^bverborgen

plaatsen kunnen verbergen

en zou Ik hem niet zien? spreekt de HEERE.

Vervul Ik niet de hemel en de aarde?

spreekt de HEERE.

²⁵ Ik heb gehoord wat de profeten zeggen die in Mijn Naam leugen profeteren door te zeggen: Ik heb gedroomd, ik heb gedroomd!

²⁶ Hoelang *nog*? Is er dan *een droom* in het hart van de profeten die leugen profeteren? Ja, profeten zijn ze van het bedrog uit hun *eigen* hart.

²⁷ Zij denken Mijn volk Mijn Naam te doen 'vergeten door hun dromen, die zij elkaar vertellen, zoals hun vaders Mijn Naam vergeten hebben door de Baäl.

²⁸ Laat de profeet bij wie een droom is, een droom vertellen. Laat *ieder* bij wie Mijn woord is, Mijn woord naar waarheid spreken.

Wat heeft het stro *gemeenschappelijk* met het koren?
spreekt de HEERE.

²⁹ Is niet Mijn woord zó, als het vuur, spreekt de HEERE, of als een hamer *die* een rots verplettert?

³⁰ Daarom zie, ^cIk zál die profeten! spreekt de HEERE, die Mijn woorden van elkaar stelen.

³¹ Zie, Ik zál die profeten! spreekt de HEERE, die hun tong gebruiken en spreken: Hij spreekt.

³² Zie, Ik zál die profeten van bedrieglijke dromen! spreekt de HEERE. Zij vertellen die, zij misleiden Mijn volk met hun leugens en met hun ^dgezwets. Ik heb hen niet gezonden. Ik heb hun geen opdracht gegeven. Zij zijn voor dit volk van geen enkel nut, spreekt de HEERE.

DE LAST VAN DE HEERE

³³ Wanneer dit volk of een profeet of een priester u zal vragen: Wat is de last^e van de HEERE? dan moet u tegen hen zeggen: Wat last? Ik zal u verlaten, spreekt de HEERE.

³⁴ En de profeet of de priester of het volk dat zeggen zal: Een last van de HEERE! Ik zal die man en zijn huis straffen.

³⁵ Dit moet u, ieder tegen zijn naaste en ieder tegen zijn broeder zeggen: Wat heeft de HEERE geantwoord? En: Wat heeft de HEERE gesproken?

³⁶ Maar aan een last van de HEERE mag u niet meer denken, want voor ieder zal zijn *eigen* woord een last zijn, want u verdraait de woorden van de levende God, de HEERE van de legermachten, onze God.

³⁷ Dit moet u zeggen tegen de profeet: Wat heeft de HEERE u geantwoord? En: Wat heeft de HEERE gesproken?

³⁸ Maar als u zegt: De last van de HEERE – daarom, zo zegt de HEERE: Omdat u dit woord zegt: De last van de HEERE, terwijl Ik u *de boodschap* had gezonden: U mag niet zeggen: De last van de HEERE,

³⁹ daarom, zie, Ik zal u helemaal vergeten, en u, en de stad die Ik u en uw vaders gegeven heb, van voor Mijn aangezicht verlaten.

⁴⁰ Ik zal op u eeuwige smaad leggen, ^feeu-

^a Jer. 14:14 ^b Ps. 139:7 enz.; Amos 9:2,3 ^c Richt. 3:7; 8:33,34 ^d Deut. 18:20; Jer. 14:14,15 ^e Zef. 3:4 ^f Jer. 20:11

23:20 In later tijd - Letterlijk: Aan het einde van de dagen. **23:33 de last** - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

wige schande, die niet zal worden verge-
ten.

TWEE MANDEN MET VIJGEN

24 De HEERE liet mij zien, en zie, twee manden met vijgen waren neergezet voor de tempel van de HEERE, nadat ^aNebukadrezar, de koning van Babel, Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda en de vorsten van Juda, de ambachtslieden en de smeden uit Jeruzalem in ballingschap gevoerd had, en hen naar Babel gebracht had.

² In de ene mand zaten zeer goede vijgen, zoals de eerste vroege vijgen zijn. In de andere mand zaten zeer slechte vijgen, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten waren.

³ Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Vijgen. De goede vijgen zijn zeer goed, maar de slechte zeer slecht, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn.

⁴ Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

⁵ Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zoals die goede vijgen, zo zal Ik de ballingen van Juda, die Ik uit deze plaats heb wegge-
stuurd naar het land van de Chaldeeën, kennen ten goede.

⁶ Ik zal Mijn oog op hen gericht houden ten goede en Ik zal hen naar dit land ^bdoen terugkeren. Ik zal hen bouwen en niet afbreken. Ik zal hen planten en niet wegrukken.

⁷ Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben, ^cen zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn; want zij zullen zich tot Mij bekeren met heel hun hart.

⁸ Maar zoals de slechte vijgen, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn – want zo zegt de HEERE – zo zal Ik Zedekia maken, de koning van Juda, zijn vorsten, het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven en die in het land Egypte wonen.

⁹ Ik zal hen voor alle koninkrijken van de

aarde tot een schrikbeeld stellen hoe slecht *het kan aflopen*, tot smaad en tot een spreekwoord, tot een voorwerp van spot en tot een vloek in alle plaatsen waarheen Ik hen zal verdrijven.

¹⁰ Ik zal onder hen zenden het zwaard, de honger en de pest, totdat zij omgekomen zullen zijn uit het land dat Ik hun en hun vaderen heb gegeven.

DE ZEVENTIGJARIGE BALLINGSCHAP

25 Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda – dit was het eerste jaar van Nebukadrezar, koning van Babel –

² dat de profeet Jeremia gesproken heeft tot heel het volk van Juda en tot al de inwoners van Jeruzalem:

³ Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat^d tot u, maar u hebt niet geluisterd.

⁴ Ook heeft de HEERE tot u al Zijn dienaren, de profeten, ^evroeg en laat^f gezonden, maar u hebt ^gniet geluisterd en uw oor niet geneigd om te luisteren.

⁵ Ze zeiden: 'Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg en van uw slechte daden. Dan zult u eeuw uit en eeuw in blijven wonen in het land dat de HEERE u en uw vaderen gegeven heeft.

⁶ Ga niet achter andere goden aan om die te dienen en u voor hen neer te buigen. Verwek Mij niet tot toorn door het werk van uw handen, dan zal Ik u geen kwaad doen.

⁷ Maar u hebt naar Mij niet geluisterd, spreekt de HEERE, zodat u Mij tot toorn verwekte met het werk van uw handen, uzelf ten kwade.

⁸ Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Omdat u niet naar Mijn woorden hebt geluisterd,

² 2 Kon. 24:15; 2 Kron. 36:10 ³ Jer. 16:15 ⁴ Deut. 30:6; Jer. 32:39; Ezech. 11:19; 36:26,27 ⁵ Jer. 30:22; 31:33; 32:38 ⁶ Jer. 29:17 ⁷ Deut. 28:25,37; 1 Kon. 9:7; 2 Kron. 7:20; Jer. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18 ⁸ Jer. 7:13,25; 11:7 ⁹ Jer. 11:7,8,10; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21 ¹⁰ 2 Kon. 17:13; Jer. 18:11; 35:15; Jona 3:8 ¹¹ 25:3 vroeg en laat - Zie noot bij Jeremia 7:13. ¹² 25:4 vroeg en laat - Zie noot bij Jeremia 7:25.

^a zie, Ik ga een boodschap zenden en Ik zal alle geslachten uit het noorden halen, spreekt de HEERE, en ook een boodschap zenden naar Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar. Ik zal hen over dit land brengen, over zijn inwoners en over al deze volken rondom. Ik zal hen slaan met de ban en hen stellen tot een verschrikking, tot een ^aaanfluiting, en tot eeuwige puinhopen.

¹⁰ Ik zal uit hun *midden* doen verdwijnen ^bde stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, het geluid van de molenstenen en het licht van de lamp.

¹¹ Dan zal heel dit land worden tot een puinhoop, tot een verschrikking. Deze volken zullen de koning van Babel zeventig jaar dienen.

¹² Maar het zal gebeuren wanneer de ^czeventig jaar voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk – spreekt de HEERE – hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen.

¹³ Ik zal over dat land al de woorden brengen die Ik daarover gesproken heb, al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeetd heeft over al deze volken.

¹⁴ Want vele volken en grote koningen zullen zich ^ddoor hen laten dienen. Zo zal Ik hun naar hun daden en naar het werk van hun handen vergelden.

DE BEKER VAN GODS TOORN

¹⁵ Want zo heeft de HEERE, de God van Israël, tegen mij gezegd: Neem deze beker van de ^ewijn van de grimmigheid uit Mijn hand, en geef die te drinken aan al de volken tot wie Ik u zend,

¹⁶ zodat zij drinken en waggelen en zich als een waanzinnige gedragen vanwege het zwaard dat Ik onder hen zend.

¹⁷ Toen nam ik deze beker uit de hand van de HEERE en gaf die te drinken aan al de volken tot wie de HEERE mij gezonden had:

¹⁸ aan Jeruzalem en de steden van Juda,

zijn koningen en zijn vorsten, om die te maken tot een puinhoop, tot een verschrikking, tot een aanfluiting en tot een vloek, zoals het heden ten dage is,

¹⁹ aan de farao, de koning van ^fEgypte, zijn dienaren, zijn vorsten en heel zijn volk,

²⁰ aan alle mensen van allerlei herkomst en al de koningen van het land Uz, aan al de koningen van het land van de ^gFilistijnen, aan Askalon, Gaza, Ekron en het overblijfsel van Asdod,

²¹ aan ^hEdom, ⁱMoab en de ^jAmmonieten,

²² aan al de koningen van ^kTyrus, al de koningen van Sidon, en de koningen van de kustlanden die liggen aan de overkant van de zee,

²³ aan ^lDedan, Tema, Buz, en allen die kaalgeschoren zijn aan *hun* ^mslapen,

²⁴ aan al de koningen van Arabië en al de koningen van de ⁿgemengde bevolking die in de woestijn woont,

²⁵ aan al de koningen van Zimri, al de koningen van ^oElam en al de koningen van Medië,

²⁶ aan al de koningen van het noorden, die dichtbij en veraf zijn, de een na de ander; ja, aan al de koninkrijken van de aarde, die op de aardbodem zijn. Na hen zal de koning van Sesach drinken.

²⁷ Dan moet u tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Drink, word dronken, spuw uit, val neer zodat u niet *weer* opstaat, vanwege het zwaard dat Ik onder u zend.

²⁸ Mocht het gebeuren dat zij weigeren de beker uit uw hand te nemen om te drinken, dan zult u tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Drinken zult u!

²⁹ Want zie, in de ^pstad waarover Mijn Naam is uitgeroepen, begin Ik met onheil aan te richten en zou u *dan* in enig opzicht voor onschuldig worden gehouden? U zult niet voor onschuldig worden gehouden, want Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde, spreekt de HEERE van de legermachten.

^a Jer. 19:8 ^b Jes. 24:7; Jer. 7:34; 16:9; Ezech. 26:13 ^c 2 Kron. 36:22; Ezra 1:1; Jer. 29:10; Dan. 9:2 ^d Jer. 27:7 ^e Jer. 13:12 ^f Jer. 46 ^g Jer. 47:4 enz. ^h Jer. 49:7 enz. ⁱ Jer. 48 ^j Jer. 49:1 enz. ^k Jer. 47:4 ^l Jer. 49:8 ^m Jer. 9:26 ⁿ Jer. 49:31 ^o Jer. 49:34 ^p 1 Petr. 4:17

³⁰ En ú moet tegen hen al deze woorden profeteren, en tegen hen zeggen:

De HEERE zal ^abrullen *als een leeuw* vanuit de hoogte, vanuit Zijn heilige woning Zijn stem laten klinken.

Hij zal geweldig brullen tegen Zijn woonplaats,

Hij zal een vreugderoep als van *druiventreders* aanheffen tegen alle bewoners van de aarde.

³¹ *Vreselijk* gedruis zal komen tot aan het einde der aarde,

want de HEERE heeft een rechtszaak met de volken;

Hij zal een rechtszaak voeren met alle vlees.

De goddelozen heeft Hij overgegeven aan het zwaard, spreekt de HEERE.

³² Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, onheil gaat uit van volk tot volk.

Een zware storm wordt opgewekt van de uithoeken van de aarde.

³³ De door de HEERE dodelijk gewonden zullen op die dag van het *ene* einde der aarde tot aan het *andere* einde der aarde liggen. Er zal over hen geen ^brouw bedreven worden, zij zullen niet verzameld en niet begraven worden: tot mest op de aardbodem zullen zij zijn.

³⁴ *Weeklaag*, herders, en schreeuw het uit!

Wentel u in de as, gebieders van de kudde!

Want uw dagen zijn aangebroken, dat men ^dafslachten zal, en uw ^everstrooiing, zodat u zult vallen als kostbaar vaatwerk.

³⁵ De *mogelijkheid tot* ontvluchten voor de herders gaat verloren, de *mogelijkheid tot* ontkoming voor de gebieders van de kudde.

³⁶ Hoor het geschreeuw van de herders,

en het gejammer van de gebieders van de kudde, omdat de HEERE hun weide verwoest.

³⁷ De vredige weiden worden vernield vanwege de brandende toorn van de HEERE.

³⁸ Als een jonge leeuw heeft Hij Zijn schuilplaats verlaten, want hun land is geworden tot een woestenij

vanwege de brandende *toorn* van de onderdrukker, ja, vanwege Zijn brandende toorn.

DE TEMPELPREDIKING VAN JEREMIA

26 In het begin van het koningschap van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda, kwam dit woord van de HEERE:

² Zo zegt de HEERE: Ga in de voorhof van het huis van de HEERE staan en spreek tot alle steden van Juda die komen om zich neer te buigen *in* het huis van de HEERE, alle woorden die Ik u geboden heb tot hen te spreken. Doe er geen woord van af.

³ Misschien zullen zij luisteren en zich bekeren, zij allen van hun slechte weg. Dan zal Ik ^berouw hebben over het kwade dat Ik hun denk aan te doen vanwege hun slechte daden.

⁴ Zeg dan tegen hen: Zo zegt de HEERE: Als u niet naar Mij wilt luisteren door te wandelen volgens Mijn wet, die Ik u heb voorgesteld,

⁵ door te luisteren naar de woorden van Mijn dienaren, de profeten, die Ik ^cvroeg en laat^d tot u zend, en u niet hebt willen luisteren,

⁶ dan zal Ik dit huis maken als ^eSilo, en deze stad zal Ik maken tot een vloek voor alle volken van de aarde.

⁷ De priesters, de profeten en heel het volk hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis van de HEERE.

⁸ Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had uit te spreken alles wat de HEERE geboden had tot heel het volk te spreken, dat de priesters, de profeten en heel het volk

^a Joël 3:16; Amos 1:2 ^b Jer. 16:4 ^c Jer. 4:8; 6:26 ^d Jes. 65:12; Jer. 12:3 ^e Jer. 9:16; 13:14,24; 18:17 ^f Jer. 18:8 ^g Jer. 7:13,25; 11:7; 25:3 ^h 1 Sam. 4:12; Ps. 78:60; Jer. 7:12,14 ⁱ 26:5 *vroeg en laat* - Zie noot bij Jeremia 7:25.

hem grepen en zeiden: U zult zeker sterven!

⁹ Waarom hebt u in de Naam van de HEERE geprofeteerd: Dit huis zal worden als Silo en deze stad zal verwoest worden, zodat er geen inwoner *meer* is? En heel het volk liep te hoop tegen Jeremia in het huis van de HEERE.

¹⁰ Toen nu de vorsten van Juda deze woorden hoorden, kwamen zij uit het huis van de koning *naar* het huis van de HEERE, en gingen bij de ingang van de nieuwe poort *van het huis* van de HEERE, zitten.

¹¹ Toen zeiden de priesters en de profeten tegen de vorsten en tegen heel het volk: Deze man heeft de doodstraf *verdiend*, want hij heeft geprofeteerd tegen deze stad, zoals u met eigen oren gehoord hebt.

¹² Maar Jeremia zei tegen al de vorsten en tegen heel het volk: De HEERE heeft mij gezonden om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren alle woorden die u gehoord hebt.

¹³ Nu dan, *maak uw wegen en uw daden goed en luister naar de stem van de HEERE, uw God*. Dan zal het de HEERE berouwen over het kwaad dat Hij over u uitgesproken heeft.

¹⁴ Ik echter, zie, ik ben in uw hand. Doe met mij zoals goed en recht is in uw ogen.

¹⁵ Alleen moet u goed weten: als u mij doodt, brengt u onschuldig bloed over uzelf, over deze stad en over de inwoners ervan, want in waarheid, de HEERE heeft mij naar u toe gezonden om al deze woorden ten aanhoren van u uit te spreken.

¹⁶ Toen zeiden de vorsten en heel het volk tegen de priesters en tegen de profeten: Deze man heeft niet de doodstraf *verdiend*, want hij heeft in de Naam van de HEERE, onze God, tot ons gesproken.

¹⁷ Ook stonden er mannen op uit de oudsten van het land. Zij zeiden tegen heel het verzamelde volk:

¹⁸ ¹Micha uit Moreset heeft in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd. Hij zei tegen heel het volk van Juda: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

¹ Sion zal *als* een akker omgeploegd worden,

Jeruzalem zal *tot* puinhopen worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud.

¹⁹ Hebben Hizkia, de koning van Juda, en heel Juda hem ooit ter dood laten brengen? Vreesde hij niet de HEERE? Trachtte hij niet het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad dat Hij over hen uitgesproken had? Wij zijn bezig onszelf² een groot kwaad aan te doen!

²⁰ Er was nog een man die in de Naam van de HEERE profeteerde: Uria, de zoon van Semaja, uit Kirjath-Jearim. Hij profeteerde tegen deze stad en tegen dit land overeenkomstig al de woorden van Jeremia.

²¹ Toen koning Jojakim met al zijn dappere helden en al de vorsten zijn woorden hoorden, wilde de koning hem ter dood brengen. Toen Uria dat hoorde, werd hij bevreesd. Hij vluchtte en kwam in Egypte, ²² maar koning Jojakim stuurde mannen *naar* Egypte: Elnathan, de zoon van Achbor, en *andere* mannen met hem, naar Egypte.

²³ Die haalden Uria uit Egypte en brachten hem naar koning Jojakim. Toen sloeg hij hem met het zwaard en wierp zijn dode lichaam op de begraafplaats van het gewone volk.²⁴

²⁴ Maar de hand van Ahikam, de zoon van Safan, was met Jeremia, zodat men hem niet overgaf in de hand van het volk om hem ter dood te brengen.

HET JUK VAN BABEL

27 In het begin van het koningschap van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, kwam dit woord van de HEERE tot Jeremia:

² Zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Maak u banden en jukken en ³leg die op uw nek, ⁴en stuur ze naar de koning van Edom, naar de koning van Moab, naar de koning van de Ammonieten, naar de koning van

¹ Jer. 7:3 ² Micha 1:1 ³ Micha 3:12 ⁴ Jer. 28:10

26:19 onszelf - Letterlijk: onze zielen. **26:23 het gewone volk** - Letterlijk: de zonen van het volk.

Tyrus en naar de koning van Sidon, door de hand van de gezanten die naar Jeruzalem komen naar Zedekia, de koning van Juda.

⁴ U moet hun gebieden tegen hun heren te zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zo moet u zeggen tegen uw heren:

⁵ Ik heb de aarde gemaakt, de mens en het vee die op het aardoppervlak zijn, door Mijn grote kracht en door Mijn uitgestrekte arm, en Ik ^ageef haar aan wie het in Mijn ogen goed is.

⁶ Welnu, Ik heb al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel. ^bMijn dienaar. Zelfs ook de dieren van het veld heb Ik hem gegeven om hem te dienen.

⁷ Alle volken zullen hem, zijn zoon, en zijn kleinzoon dienen, totdat ook voor zijn land de tijd komt dat machtige volken en grote koningen zich door hem laten dienen.

⁸ En het zal gebeuren *dat* het volk of het koninkrijk dat hem, Nebukadnezar, de koning van Babel, niet wil dienen, en dat niet zijn nek wil geven onder het juk van de koning van Babel, dat volk – spreekt de HEERE – zal Ik straffen met het zwaard, met de honger en met de pest, totdat Ik hen omgebracht zal hebben door zijn hand.

⁹ U dan, luister niet naar uw profeten, naar uw waarzeggers, naar uw dromers, naar uw wolkenduiders en naar uw tovenaars, die tegen u zeggen: U mag de koning van Babel niet dienen.

¹⁰ Want zij profeteren u leugen, om u ver uit uw land te brengen, zodat Ik u verdrijf en u omkomt.

¹¹ Maar het volk dat zijn nek zal voegen onder het juk van de koning van Babel en hem zal dienen, dat zal Ik in zijn *eigen* land laten, spreekt de HEERE, en het zal dat bewerken en daarin wonen.

¹² Daarop sprak ik tot Zedekia, de koning van Juda, overeenkomstig al deze woorden: Breng uw nekken onder het juk van de koning van Babel, dien hem en zijn volk, en u zult leven.

¹³ Waarom zouden u en uw volk sterven door het zwaard, door de honger en door de pest, zoals de HEERE gesproken heeft van het volk dat niet de koning van Babel wil dienen?

¹⁴ ‘Luister dan niet naar de woorden van de profeten die tegen u zeggen: U mag de koning van Babel niet dienen, want zij profeteren u leugen.

¹⁵ Want Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE, zij profeteren in Mijn Naam leugen, zodat Ik u zal verdrijven en u zult omkomen, u en de profeten die tegen u profeteren.

¹⁶ Ook tot de priesters en heel dit volk sprak ik: Zo zegt de HEERE: Luister niet naar de woorden van uw profeten, die tegen u profeteren: Zie, de voorwerpen van het huis van de HEERE worden nu ^csnel uit Babel teruggebracht, want zij profeteren u leugen.

¹⁷ Luister niet naar hen. Dien de koning van Babel, en u zult leven. Waarom zou deze stad *tot* een puinhoop worden?

¹⁸ Maar als zij profeten zijn en als het woord van de HEERE bij hen is, laten zij toch bij de HEERE van de legermachten erop aandringen dat de voorwerpen die in het huis van de HEERE, in het huis van de koning van Juda en in Jeruzalem zijn overgebleven, niet in Babel terechtkomen.

¹⁹ Want zo zegt de HEERE van de legermachten over de pilaren, over de zee, en over de onderstellen en over de rest van de voorwerpen die in deze stad zijn overgebleven, ²⁰ die Nebukadnezar, de koning van Babel, niet heeft meegenomen, toen hij Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, van Jeruzalem naar Babel ^ein ballingschap voerde, met al de edelen van Juda en Jeruzalem –

²¹ ja, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël, over de voorwerpen die *in* het huis van de HEERE, het huis van de koning van Juda en *in* Jeruzalem zijn overgebleven:

²² Naar Babel zullen zij ^fgebracht worden en daar zullen ze zijn tot de dag dat Ik er naar zal omzien, spreekt de HEERE. Dan zal

^a Dan. 4:17,25 ^b Jer. 25:9 ^c Jer. 14:14; 23:21; 29:8 ^d Jer. 28:3 ^e 2 Kon. 24:14,15 ^f 2 Kon. 25:13; 2 Kron. 36:18

Ik ze weghalen en naar deze plaats ^aterugbrengen.

JEREMIA TEGENOVER HANANJA

28 Het gebeurde in hetzelfde jaar, aan het begin van het koningschap van Zedekia, de koning van Juda, in het vierde jaar, in de vijfde maand, *dat* de profeet Hananja, de zoon van Azzur, die uit Gibeon kwam, voor de ogen van de priesters en van heel het volk in het huis van de HEERE tegen mij zei:

² Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Ik zal het juk van de koning van Babel breken!

³ Binnen ^btwee volle jaren breng Ik alle voorwerpen van het huis van de HEERE naar deze plaats terug, die Nebukadnezar, de koning van Babel, uit deze plaats heeft meegenomen en naar Babel heeft gebracht.

⁴ Ook breng Ik Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, en alle ballingen van Juda die in Babel zijn gekomen, naar deze plaats terug, spreekt de HEERE, want Ik breek het juk van de koning van Babel.

⁵ Toen zei de profeet Jeremia tegen de profeet Hananja voor de ogen van de priesters en voor de ogen van heel het volk, die in het huis van de HEERE stonden

⁶ – toen zei de profeet Jeremia: Amen, zo doe de HEERE! Moge de HEERE de woorden die u geprofeetend hebt, bevestigen door de voorwerpen van het huis van de HEERE en door alle ballingen uit Babel terug te brengen naar deze plaats.

⁷ Maar luister toch naar dit woord, dat ik spreek ten aanhoren van u en ten aanhoren van heel het volk:

⁸ De profeten die vóór mij en vóór u van ouds geweest zijn, die hebben tegen vele landen en tegen grote koninkrijken geprofeetend van oorlog, van onheil en van pest.

⁹ Maar van de profeet die profeteert van vrede, als het woord van die profeet uitkomt, van die profeet zal erkend worden dat de HEERE hem in waarheid heeft gezonden.

¹⁰ Toen nam de profeet Hananja het juk van de nek van de profeet Jeremia af en brak het.

¹¹ En Hananja zei voor de ogen van heel het volk: Zo zegt de HEERE: Zo zal Ik binnen twee volle jaren het juk van Nebukadnezar, de koning van Babel, van de nek van alle volken breken. En de profeet Jeremia ging zijns weegs.

¹² Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia, nadat de profeet Hananja het juk van de nek van de profeet Jeremia had gebroken:

¹³ Ga tegen Hananja zeggen: Zo zegt de HEERE: Jukken van hout hebt u gebroken, nu zult u in plaats daarvan jukken van ijzer maken.

¹⁴ Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Ik heb een juk van ijzer gelegd op de nek van al deze volken, om Nebukadnezar, de koning van Babel te dienen, en zij zullen hem dienen, ja, Ik heb hem ook de ^cdieren van het veld gegeven.

¹⁵ Toen zei de profeet Jeremia tegen de profeet Hananja: Luister toch, Hananja, de HEERE heeft u niet gezonden. U echter hebt dit volk op leugen doen vertrouwen.

¹⁶ Daarom, zo zegt de HEERE, zie, Ik ga u wegwerpen van de aardbodem. Dit jaar sterft u, omdat u hebt opgeroepen ^dafvalig te worden van de HEERE.

¹⁷ En de profeet Hananja stierf in datzelfde jaar, in de zevende maand.

BRIEF AAN DE BALLINGEN IN BABEL

29 Dit zijn de woorden van de brief die de profeet Jeremia uit Jeruzalem gestuurd heeft aan de rest van de oudsten van de ballingen, aan de priesters, aan de profeten en aan heel het volk dat Nebukadnezar van Jeruzalem in ballingschap had gevoerd naar Babel

² – nadat koning ^eJechonia, de koningin-moeder, de hovelingen, de vorsten van Juda en Jeruzalem, de ambachtslieden en de smeden uit Jeruzalem vertrokken waren –

³ door de hand van Elasa, de zoon van Safan, en Gemarja, de zoon van Hilikia, die Zedekia, de koning van Juda, naar Babel gestuurd heeft, naar Nebukadnezar, de koning van Babel:

⁴ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de

^a 2 Kron. 36:22; Jer. 29:10 ^b Jer. 27:16 ^c Jer. 27:6 ^d Deut. 13:5; Jer. 29:32 ^e 2 Kon. 24:12 enz.

God van Israël, tegen alle ballingen die Ik uit Jeruzalem naar Babel in ballingschap heb gevoerd:

⁵ Bouw huizen en woon *erin*, leg tuinen aan en eet de vrucht ervan,

⁶ neem vrouwen en verwek zonen en dochters, neem vrouwen voor uw zonen en geef uw dochters aan mannen, zodat zij zonen en dochters baren. Word daar talrijk en verminder niet *in aantal*.

⁷ Zoek de vrede voor de stad waarheen Ik u in ballingschap heb gevoerd. Bid ervoor tot de HEERE, want in haar vrede zult u vrede hebben.

⁸ Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Laten uw profeten die in uw midden zijn, en uw waarzeggers u niet ^abedriegen. Luister niet naar uw dromers die u laat dromen,

⁹ want met leugen profeteren zij tegen u in Mijn Naam. Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE.

¹⁰ Want zo zegt de HEERE: Voorzeker, pas wanneer zeventig jaren in Babel voorbij zijn, ^b zal Ik naar u omzien en over u Mijn goede woord gestand doen, door u terug te brengen naar deze plaats.

¹¹ Ik immers, Ik ken de gedachten die Ik over u koester, spreekt de HEERE. Het zijn gedachten van vrede en niet van kwaad, *namelijk* om u toekomst en hoop te geven.

¹² Dan zult u Mij ^aaanroepen en *heengaan*, u zult tot Mij bidden en Ik zal naar u luisteren.

¹³ U zult Mij zoeken en vinden, wanneer u naar Mij zult vragen met heel uw hart.

¹⁴ Ik zal door u gevonden worden, spreekt de HEERE, Ik zal een omkeer brengen in uw gevangenschap en u ^cbijeenbrengen uit alle volken en uit alle plaatsen waarheen Ik u verdreven heb, spreekt de HEERE, en Ik zal u terugbrengen naar de plaats vanwaar Ik u in ballingschap heb gevoerd.

¹⁵ Omdat u gezegd hebt: De HEERE heeft ons profeten in Babel doen opstaan,

¹⁶ daarom zo zegt de HEERE van de koning die zit op de troon van David, en van heel het volk dat woont in deze stad, uw broeders die niet met u in ballingschap zijn vertrokken,

¹⁷ zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, Ik ga onder hen ^dhet zwaard, de honger en de pest zenden. Ik wil hen maken als de afschuwelijke vijgen die niet te eten zijn vanwege *hun slechte kwaliteit*.

¹⁸ Ik zal hen achtervolgen met het zwaard, met de honger en met de pest. Ik zal hen tot een schrikbeeld ^estellen voor alle koninkrijken van de aarde, tot een vervloeking en tot een verschrikking, tot een aanfluiting en tot smaad onder alle volken waarheen Ik hen verdreven heb,

¹⁹ omdat ze naar Mijn woorden niet geluisterd hebben, spreekt de HEERE, toen Ik Mijn dienaren, de profeten, vroeg en laat ^ftot hen heb gezonden. Maar u hebt niet geluisterd, spreekt de HEERE.

²⁰ En u, alle ballingen die Ik uit Jeruzalem heb weggezonden naar Babel, hoor het woord van de HEERE.

²¹ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël, van Achab, zoon van Kolaja, en van Zedekia, zoon van Maäseja, die in Mijn Naam leugen tegen u profeteren: Zie, Ik ga hen overgeven in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel, en hij zal hen voor uw ogen doodslaan.

²² Aan hen zal een vloek ontleend worden bij alle ballingen van Juda die in Babel zijn: Moge de HEERE u maken als Zedekia en als Achab, ^g die de koning van Babel heeft ge-roosterd in het vuur! –

²³ omdat zij een dwaasheid in Israël hebben gedaan: zij hebben overspel gepleegd met de vrouwen van hun naasten en spraken in Mijn Naam een leugenwoord, dat Ik hun niet geboden had. Ik ben het Die dat weet en ben *er* Getuige *van*, spreekt de HEERE.

²⁴ Tegen Semaja, de Nechemiet, moet u zeggen:

²⁵ Zo zegt de HEERE van de legermachten,

^a Jer. 14:14; 23:31; 27:15 ^b Dan. 9 ^c Jer. 23:3 ^d Jer. 24:8,10 ^e Deut. 28:25,37; Jer. 15:4; 24:9 enz. ^f 29:10 *pas wanneer... voorbij zijn* - Letterlijk: naar de mond van vervuld te zijn voor Babel zeventig jaar. ^g 29:19 *vroeg en laat* - Zie noot bij Jeremia 7:25. ^h 29:22 *Achab* - Hebreuws: Echab.

de God van Israël: Omdat ú brieven in uw *eigen* naam verstuurd hebt naar heel het volk dat in Jeruzalem is, en naar Zefanja, de zoon van Maäseja, de priester, en naar al de priesters:

²⁶ De HEERE heeft u tot priester aangesteld in plaats van de priester Jojada om opzichters te zijn *in* het huis van de HEERE over iedereen die krankzinnig is en zich voor profeet uitgeeft, opdat u die vastzet in een ^ablok en met een ketting aan de hals:

²⁷ Nu dan, waarom hebt u Jeremia uit Anathoth, die zich bij u uitgeeft voor profeet, niet bestraft?

²⁸ Want daarom heeft hij tot ons *naar* Babel de *boodschap* gestuurd: Het gaat lang duren. Bouw huizen en woon *erin*, leg tuinen aan en eet de vrucht ervan.

²⁹ De priester Zefanja las deze brief voor ten aanhoren van de profeet Jeremia.

³⁰ Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia:

³¹ Stuur aan alle ballingen *deze boodschap*: Zo zegt de HEERE van Semaja, de Nechemiet: Omdat Semaja u geprofeetd heeft, terwijl Ik hem niet heb gezonden, en heeft gemaakt dat u ^bop leugen vertrouwt,

³² daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga Semaja, de Nechemiet, en zijn nageslacht straffen. Hij zal niemand hebben die woont in het midden van dit volk. Hij zal niet het goede zien dat Ik doen zal aan Mijn volk, spreekt de HEERE, want hij heeft opgeroepen ^cafvallig te worden van de HEERE.

PROFETIE VAN DE VERLOSSING

30 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia:

² Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Schrijf voor u al de woorden die Ik tot u gesproken heb, in een boek.

³ Want zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Mijn volk, Israël en Juda, zegt de HEERE, en Ik hen zal terugbrengen naar het land dat Ik hun vaderen gegeven heb, en zij zullen het in bezit nemen.

⁴ Dit zijn de woorden die de HEERE gesproken heeft tot Israël en tot Juda.

⁵ Want zo zegt de HEERE:

Een schrikwekkende stem hebben wij gehoord,
angst is er, geen vrede.

⁶ Vraag toch en zie

of een man baren kan?

Waarom heb Ik *dan* iedere man gezien met zijn handen op zijn heupen als een

^abarende vrouw,

en *waarom* zijn alle gezichten lijkleek weggetrokken?

⁷ ^aWee!

Want die dag is groot,

er is er geen als hij.

Het is een tijd van benauwdheid voor

Jakob,

toch zal hij daaruit verlost worden.

⁸ Want op die dag zal het geschieden, spreekt de HEERE van de legermachten, *dat*

Ik zijn juk van uw nek zal breken en uw banden zal verscheuren. Vreemden zullen zich niet meer door hem laten dienen,

⁹ maar zij zullen de HEERE, hun God, dienen, en hun Koning ^dDavid, Die Ik hun zal doen opstaan.

¹⁰ U dan, wees niet bevreesd, ^eMijn dienaar Jakob,

spreekt de HEERE, wees niet ontsteld, Israël,

want zie, Ik ga u verlossen uit verre landen,

uw nageslacht uit het land van hun gevangenschap,

zodat Jakob terugkeert, rust heeft en zonder zorgen is,

en niemand *hem* schrik aanjaagt.

¹¹ Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen,

want Ik maak een *vernietigend* einde aan alle heidenvolken

waarheen Ik u verspreid heb,

^bmaar aan u zal Ik geen *vernietigend* einde maken.

Ik zal u bestraffen met ^f'mate,

^a Jer. 20:1,2,3 ^b Jer. 28:15 ^c Jer. 28:16 ^d Jer. 4:31; 6:24 ^e Joël 2:11; Zef. 1:15 ^f Ezech. 34:23,24; 37:24; Hos. 3:5 ^g Jes. 41:13; 43:5; 44:1; Jer. 46:28 ^h Jer. 4:27; 5:10,18; 46:28 ⁱ Jes. 27:8; Jer. 10:24

maar u beslist niet voor onschuldig houden.

¹² Want zo zegt de HEERE:

^a Ongeneeslijk is uw breuk, pijnlijk uw wond.

¹³ Er is niemand die uw zaak behartigt; voor een gezwel zijn er medicijnen, *maar* voor u is er geen herstel.

¹⁴ Al uw ^bminnaars zijn u vergeten, zij vragen niet naar u, want Ik heb u getroffen *met* een wond *als* door een vijand,

met een bestraffing *als* door een meedogenloze, vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid,

omdat uw zonden machtig veel zijn.

¹⁵ Wat ^cschreeuwt u het *dan* uit vanwege uw breuk,

omdat u leed ongeneeslijk is?

Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, *omdat* uw zonden ^dmachtig veel zijn, heb Ik u deze dingen aangedaan.

¹⁶ Evenwel zullen allen die u verslinden, *zelf*^e verslonden worden, al uw tegenstanders – zij allen zullen in gevangenschap gaan.

Wie u plunderen, zullen tot buit worden, allen die u uitplunderen zal Ik als buit geven.

¹⁷ Ja, Ik zal uw herstel bevorderen, u van uw wonden genezen, spreekt de HEERE,

al noemen ze u: Verdrevene, het is Sion, niemand vraagt naar haar.

¹⁸ Zo zegt de HEERE:

Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob en zal Mij ontfermen over zijn woningen. De stad zal herbouwd worden op haar ruïne en het paleis zal op zijn rechtmatige *plaats* gelegen zijn.

¹⁹ Van hen zal dankzegging uitgaan, en het geluid ^fvan vrolijke mensen. Ik zal hen talrijk maken, ze zullen niet *in aantal* verminderen.

Ik zal hen tot aanzien brengen, ze zullen niet veracht worden.

²⁰ Zijn zonen zullen zijn als vanouds, en zijn gemeente zal voor Mij aangezicht bevestigd worden.

Ik zal al zijn onderdrukkers straffen.

²¹ Zijn Machtige zal één van hem zijn, zijn Heerser zal uit zijn midden voortkomen.

Ik zal Hem naderbij doen komen, en Hij zal tot Mij naderen.

Want wie is hij die met zijn hart borg wordt

om tot Mij te naderen? – spreekt de HEERE.

²² En u zult ^gMij tot een volk zijn en Ik zal u tot een God zijn.

²³ Zie, een ^hstorm van de HEERE, grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudende storm, op het hoofd van de goddelozen zal hij blijven.

²⁴ De brandende toorn van de HEERE zal zich niet afwenden, tot Hij gedaan en tot Hij tot stand gebracht heeft

de gedachten van Zijn hart.

In later tijdⁱ

zult u dat begrijpen.

DE TERUGKEER VAN ISRAËL

31 In die tijd, spreekt de HEERE, zal Ik al de geslachten van Israël tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

² Zo zegt de HEERE:

Het volk dat aan het zwaard ontkomen was, heeft genade gevonden in de woestijn, toen *Ik op weg* ging om hem, Israël, tot rust te brengen.

³ Van verre *tijden* af is de HEERE aan mij verschenen:

Met eeuwige liefde heb Ik u liefgehad,

^a Jer. 10:19; 15:18 ^b Jer. 22:20 ^c Jer. 13:17 ^d Jer. 5:6 ^e Ex. 23:22; Jes. 41:11; Jer. 10:25 ^f Jer. 31:4 ^g Jer. 24:7; 31:1,33; 32:38 ^h Jer. 23:19; 25:32 ⁱ 30:24 *In later tijd* - Letterlijk: Aan het einde van de dagen.

daarom heb Ik u getrokken *met*
goedertierenheid.

⁴ Ik zal u weer bouwen en u zult gebouwd
worden,
maagd Israël.

Opnieuw zult u zich tooien met uw
tamboerijnen,
opnieuw zult u uittrekken in een reidans
^avan vrolijke *mensen*.

⁵ Opnieuw zult u ^bwijngaarden planten
op de bergen van Samaria:
de planters zullen planten en de vruchten
genieten.

⁶ Want er zal een dag zijn dat de wachtters
zullen roepen

op het bergland van Efraïm:

^cSta op, laten wij opgaan *naar* Sion,
naar de HEERE, onze God!

⁷ Want zo zegt de HEERE:

Zing vrolijk over Jakob, *met* blijdschap!
Juich om het hoofd van de heidenvolken!

Laat het horen, prijs *Hem* en zeg:

Verlos Uw volk, HEERE,
het overblijfsel van Israël.

⁸ Zie, Ik doe hen komen
uit het land van het ^dnoorden,
Ik zal hen bijeenbrengen van de
uithoeken van de aarde;
onder hen zijn blinden en verlamden,
zwangeren en barenden met elkaar:
met een grote menigte zullen zij hierheen
terugkomen.

⁹ Onder geweest zullen zij komen,
onder smeekbeden zal Ik hen leiden.
Ik zal hen doen gaan naar waterbekken,
op een rechte weg, waarop zij niet zullen
struikelen,
want Ik ben Israël tot een Vader,
en Efraïm – Mijn ^eeerstgeborene is hij.

¹⁰ Hoor het woord van de HEERE,
heidenvolken,
verkondig het in de kustlanden van ver
weg,
en zeg:
Hij Die Israël verstrooid heeft, zal het
weer bijeenbrengen

en het hoeden, zoals een herder zijn
kudde *hoedt*.

¹¹ Want de HEERE heeft Jakob vrijgekocht,
en hem verlost uit de hand van hem ^fdie
sterker was dan hij.

¹² Zij zullen komen en juichen op de
hoogte van Sion,
zij zullen toestromen naar het goede van
de HEERE:

naar het koren, naar de nieuwe wijn en
naar de olie,

naar de lammeren en runderen.

Hun ziel zal zijn als een ^gbevloede hof,
zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.

¹³ Dan zullen jonge vrouwen zich
verblijden in een reidans,
ook de jongemannen en de ouderen met
elkaar.

Ik zal hun rouw veranderen in vreugde,
Ik zal hen troosten, Ik zal hen blij maken
na hun verdriet.

¹⁴ Ik zal de ziel van de priesters
verzadigen *met* overvloed,^h
Mijn volk zal met het goede van Mij
verzadigd worden,
spreekt de HEERE.

¹⁵ Zo zegt de HEERE:

ⁱEr is een stem gehoord in Rama, een
rouwklacht,
een zeer bitter geweën:

Rachel weent over haar kinderen.
Zij weigert zich te laten troosten
over haar kinderen,
want zij zijn er niet *meer*.

¹⁶ Zo zegt de HEERE:
Bedwing uw stem van geweest,
en uw ogen van tranen,
want er is loon voor uw werk,
spreekt de HEERE.
Zij zullen uit het land van de vijand
terugkomen,

¹⁷ en er is hoop voor uw nakomelingen,
spreekt de HEERE,
uw kinderen zullen terugkomen naar
hun gebied.

¹⁸ Ik heb zeker gehoord
dat Efraïm zichzelf beklagt:

^a Jer. 30:19 ^b Jes. 65:21 ^c Jes. 2:2,3; Micha 4:2 ^d Jer. 3:18 ^e Ex. 4:22 ^f Jes. 40:10; 49:24,25 ^g Jes. 61:11 ^h Matt. 2:17,18
31:14 *overvloed* - Letterlijk: vet.

U hebt mij gestraft, ik ben gestraft
als een ongetemd kalf.

⁸Bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn,
want U bent de HEERE, mijn God.

⁹Nadat ik bekeerd was,
heb ik berouw gekregen.

Nadat ik met mijzelf bekend ben
gemaakt,

heb ik mij op de heup geslagen.

Ik ben beschaamd, ja, ook te schande
geworden,

omdat ik de smaad van mijn jeugd
meedraag.

²⁰Is Efraïm voor Mij *niet* een dierbare
zoon,

is hij voor Mij *niet* een lievelingskind?
Want zo dikwijls als Ik tot hem spreek,
denk Ik nog voortdurend aan hem.

Daarom is Mijn binnenste bewogen over
hem,

Ik zal Mij zeker over hem ontfermen,
spreekt de HEERE.

²¹Richt u merktekens op,
zet u wegwijzers neer.

Richt uw hart op de gebaande weg,
de weg *die* u bent gegaan.

Keer terug, maagd Israël,
keer terug naar deze steden van u.

²²Hoelang blijft u draaien,
afvallige dochter?

Voorzeker, de HEERE heeft iets nieuws
geschapen op de aarde:
een vrouw zal een man omvatten.

²³Zo zegt de HEERE van de legersmachten,
de God van Israël: Zij zullen in het land
Juda en in zijn steden weer dit woord zeg-
gen, wanneer Ik een omkeer zal brengen
in hun gevangenschap: Moge de HEERE u
zegenen, 'woonplaats van gerechtigheid,
heilige berg.

²⁴Daarin zullen Juda en al zijn steden met
elkaar wonen, akkerbouwers en *wie* met
de kudde rondtrekken.

²⁵Want Ik heb de vermoede ziel te drinken
gegeven en elke treurig geworden ziel heb
Ik met *voedsel* vervuld.

²⁶Hierop ontwaakte ik en ik keek. Mijn
slaap was mij aangenaam geweest.

BELOFTE VAN EEN NIEUW VERBOND

²⁷Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,
dat Ik het huis van Israël en het huis van
Juda bezaaien zal met zaad van mensen en
zaad van dieren.

²⁸Dan zal het gebeuren, dat Ik ten aanzien
van hen zal waken om te bouwen en te
planten, zoals Ik ten aanzien van hen ge-
waakt heb om weg te rukken en af te bre-
ken, om omver te halen en te vernielen, en
hun kwaad aan te doen, spreekt de HEERE.

²⁹In die dagen zullen zij niet meer zeggen:

“De vaders hebben onrijpe druiven
gegeten,
en de tanden van de kinderen zijn stomp
geworden.

³⁰Maar ieder zal om zijn *eigen* ongerech-
tigheid sterven. Ieder mens die onrijpe
druiven eet – zijn tanden zullen stomp
worden.

³¹Zie, er komen ^edagen, spreekt de HEERE,
dat Ik met het huis van Israël en met het
huis van Juda een nieuw verbond zal slui-
ten,

³²niet zoals het verbond dat Ik met hun
vaders gesloten heb op de dag dat Ik hun
hand vastgreep om hen uit het land Egypte
te leiden – Mijn verbond, dat zij verbro-
ken hebben, hoewel Ik hen getrouwd had,
spreekt de HEERE.

³³Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na
die dagen met het huis van Israël sluiten
zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in
hun binnenste geven en zal die in hun hart
schrijven. Ik zal hun ^ttot een God zijn en zij
zullen Mij tot een volk zijn.

³⁴Dan zullen zij niet meer eenieder zijn
naaste en eenieder zijn broeder onderwij-
zen door te zeggen: Ken de HEERE, want zij
⁹zullen Mij allen kennen, vanaf hun klein-
ste tot hun grootste toe, spreekt de HEERE.

¹⁰Want Ik zal hun ongerechtigheid verge-
ven en aan hun zonde niet meer denken.

^aKlaag. 5:21 ^bDeut. 30:2 ^cJer. 50:7 ^dEzech. 18:2 enz. ^eHebr. 8:8 ^fVers 1; Jer. 24:7; 30:22 ^gJes. 54:13; Joh. 6:45 ^hJer. 33:8; Micha 7:18; Hand. 10:43

³⁵ Zo zegt de HEERE,
Die de 'zon tot een licht geeft overdag
en de vaste orde van maan en sterren
tot een licht in de nacht,
Die de 'zee opzweept, zodat haar golven
bruisen,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam.
³⁶ Als deze verordeningen ooit zouden
wijken
van voor Mijn aangezicht, spreekt de
HEERE,
dan zou ook het nageslacht van Israël
ophouden
een volk voor Mijn aangezicht te zijn, alle
dagen!
³⁷ Zo zegt de HEERE:
Als de hemel hierboven ooit opgemeten
zou kunnen worden
en de fundamenten van de aarde
beneden onderzocht zouden kunnen
worden,
dan zou ook Ik heel het nageslacht van
Israël verwerpen,
om alles wat zij gedaan hebben, spreekt
de HEERE.

³⁸ Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,
dat de stad herbouwd zal worden voor de
HEERE, van de Hanameëltoren tot aan de
Hoekpoort,
³⁹ en dat het meetlint nog verder zal lopen,
rechtdoor, tot aan de heuvel Gareb en zal
afbuigen naar Goa.
⁴⁰ Heel het dal met de dode lichamen en de
as en al de velden tot aan de beek Kidron,
tot aan de hoek van de Paardenpoort naar
het oosten toe, zal een heiligheid voor de
HEERE zijn. Voor eeuwig zal er niets meer
worden weggerukt of afgebroken.

JEREMIA KOOPT EEN AKKER

32 Het woord dat van de HEERE tot
Jeremia gekomen is in het tiende
regeringsjaar van Zedekia, de koning van
Juda. Dit jaar was het achttiende jaar van
Nebukadrezar.

² Het leger van de koning van Babel hield
toen Jeruzalem belegerd, en de profeet
Jeremia zat opgesloten op het binnenplein

van de wacht dat bij het huis van de koning van Juda ligt,

³ waar Zedekia, de koning van Juda, hem
had opgesloten en had gezegd: Waarom
profeteert u: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga
deze stad in de hand van de koning van
Babel geven en hij zal haar innemen,

⁴ en Zedekia, de koning van Juda, zal aan
de hand van de Chaldeeën niet ontkomen,
want 'hij zal zeker in de hand van de koning
van Babel gegeven worden. Hij zal
van mond tot mond met hem spreken' en
oog in oog met hem staan.*

⁵ Hij zal Zedekia naar Babel doen gaan.
Daar zal hij blijven, totdat Ik naar hem zal
omzien, spreekt de HEERE. Wanneer u tegen
de Chaldeeën strijdt, zult u niet voor-
spoedig zijn.

⁶ Jeremia zei: Het woord van de HEERE
kwam tot mij:

⁷ Zie, Hanameël, de zoon van uw oom Sal-
lum zal naar u toe komen en zeggen: Koop
voor uzelf mijn akker die in Anathoth is,
want u hebt het recht van lossing om hem
te kopen.

⁸ Hanameël, de zoon van mijn oom, kwam,
overeenkomstig het woord van de HEERE,
naar mij toe op het binnenplein van de
wacht. Hij zei tegen mij: Koop toch mijn
akker die in Anathoth is, dat in het land
van Benjamin is, want u hebt het recht van
bezit en u hebt *het recht* van lossing. Koop
hem voor uzelf! Toen wist ik dat dit het
woord van de HEERE was.

⁹ Dus kocht ik van Hanameël, de zoon van
mijn oom, de akker die in Anathoth is. Ik
woog voor hem het geld af, zeventien sik-
kel* zilver.

¹⁰ Ik ondertekende de koopbrief en verze-
gelde die, en liet door getuigen bevestigen
dat ik het geld op een weegschaal had af-
gewogen.

¹¹ Ik nam de koopbrief, die volgens het ge-
bod en de verordeningen verzegeld was,
en de opengelaten brief,

¹² en gaf de koopbrief aan Baruch, de zoon
van Neria, de zoon van Machseja, voor de
ogen van Hanameël, de zoon van mijn

* Gen. 1:16 ³ Jes. 51:15 ⁴ Jer. 34:3

32:4 Hij ... spreken - Letterlijk: Zijn mond zal met zijn mond spreken. **32:4** en ... staan
- Letterlijk: en zijn ogen zullen zijn ogen zien. **32:9** Een sikkel is 10 tot 13 gram.

oom, voor de ogen van de getuigen die de koopbrief hadden ondertekend, *en* voor de ogen van alle Judeeërs die op het binnenplein van de wacht zaten.

¹³ Ik gaf Baruch voor hun ogen *deze* opdracht *en* zei:

¹⁴ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Neem deze brieven, deze koopbrief – de verzegelde en deze opengelaten brief – en doe ze in een aarden pot, zodat ze vele dagen in goede staat blijven.

¹⁵ Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Er zullen weer huizen en akkers en wijngaarden gekocht worden in dit land.

GEBED VAN JEREMIA

¹⁶ Ik bad tot de HEERE, nadat ik de koopbrief aan Baruch, de zoon van Neria, had gegeven:

¹⁷ Ach, Heere HEERE! Zie, *U* hebt de hemel en de aarde gemaakt door Uw grote kracht en door Uw uitgestrekte arm. Niets is voor *U* te wonderlijk.

¹⁸ ^a*U*, Die goedertierenheid bewijst aan duizenden, Die de ongerechtigheid van de vaders vergeldt in de schoot van hun kinderen na hen, *U*, grote, machtige God – HEERE van de legermachten is Zijn Naam –

¹⁹ groot van ^braad en machtig van daad (want Uw ^cogen zijn open over alle wegen van de mensenkinderen, om eenieder te ^dgeven overeenkomstig zijn wegen en overeenkomstig de vrucht van zijn daden), ²⁰ *U*, Die tekenen en wonderen verricht hebt in het land Egypte tot op deze dag, in Israël en onder *de andere* mensen, en *U* hebt Uzelf een Naam gemaakt, zoals het heden ten dage is.

²¹ *U* leidde Uw volk Israël ^euit het land Egypte, met tekenen en met wonderen, met sterke hand, met uitgestrekte arm en grote ontzagwekkende daden.

²² *U* gaf hun dit land, dat *U* hun vaderen gezworen had hun te zullen geven, een land dat overvloedig van melk en honing.

²³ Zij kwamen en namen het in bezit, maar zij hebben niet geluisterd naar Uw stem en

hebben niet volgens Uw wet gewandeld. Alles wat *U* hun geboden had om te doen, hebben zij niet gedaan. Daarom hebt *U* al dit onheil over hen doen afroepen.

²⁴ Zie de belegeringsdammen! Zij zijn bij de stad gekomen om haar in te nemen, en de stad is, vanwege het zwaard, de honger en de pest, in de hand van de Chaldeeën gegeven, die tegen haar strijden. Wat *U* gesproken hebt, is gebeurd. En zie, *U* ziet *het*.

²⁵ Toch hebt *U* Zelf tegen mij gezegd, Heere HEERE: Koop voor uzelf die akker voor geld en laat *het door* getuigen bevestigen. De stad is echter in de hand van de Chaldeeën gegeven.

HET ANTWOORD VAN DE HEERE

²⁶ Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia:

²⁷ Zie, Ik ben de HEERE, de ^fGod van alle vlees. Zou ook maar iets voor Mij te wonderlijk zijn?

²⁸ Daarom, zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga deze stad in de hand van de Chaldeeën en in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel, geven en hij zal haar innemen.

²⁹ En de Chaldeeën, die tegen deze stad strijden, zullen komen en deze stad met vuur aansteken en haar ^gverbranden, met de huizen waarvan men op de daken reukoffers heeft gebracht aan de Baäl en plengoffers heeft uitgegoten voor andere goden, zodat zij Mij tot toorn verwekken.

³⁰ Want de Israëlieten en de Judeeërs hebben vanaf hun jeugd alleen gedaan wat kwaad was in Mijn ogen. Ja, de Israëlieten hebben Mij alleen *maar* tot toorn verwekt door het werk van hun handen, spreekt de HEERE.

³¹ Want deze stad is Mij tot Mijn toorn en tot Mijn grimmigheid geweest, vanaf de dag dat zij haar gebouwd hebben tot op deze dag, zodat Ik haar moet wegdoen van voor Mijn aangezicht,

³² vanwege al het kwaad van de Israëlieten en de Judeeërs, dat zij gedaan hebben om Mij tot toorn te verwekken, zij, hun koningen, hun vorsten, hun priesters en hun profeten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem.

^a Ex. 34:7 ^b Jes. 28:29 ^c Job 34:21; Spr. 5:21; Jer. 16:17 ^d Jer. 17:10 ^e Ex. 6:6; 2 Sam. 7:23; 1 Kron. 17:21 ^f Num. 16:22 ^g Jer. 21:10

³³ Zij keerden Mij de ^anek toe en niet het gezicht, hoewel Ik hen ^bvroeg en laat^c onderwees. Zij luisterden echter niet en aanvaardden de vermaningen niet.

³⁴ Zij zetten hun afschuwelijke *afgoden* in het huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, om dat te verontreinigen.

³⁵ Zij bouwden de *offerhoogten* ^cvan de Baäl, die in het dal Ben-Hinnom zijn, om hun zonen en hun dochters voor de Molech door *het vuur* te laten gaan, wat Ik hun niet geboden had. En in Mijn hart was het niet opgekomen dat zij deze gruweldaad zouden doen, zodat ze Juda zouden doen zondigen.

³⁶ Welnu, daarom, zo zegt de HEERE, de God van Israël, van deze stad, waar u van zegt: Zij is door het zwaard, door de honger en door de pest in de hand van de koning van Babel gegeven:

³⁷ Zie, Ik ga hen ^abijeenbrengen uit al de landen waarheen Ik hen in Mijn toorn, in Mijn grimmigheid en in grote verbolgenheid verdreven zal hebben, en Ik zal hen terugbrengen naar deze plaats en hen onbezorgd doen wonen.

³⁸ ^cZij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn.

³⁹ Ik zal hun één hart en één weg geven om Mij te vrezen, alle dagen, hun ten goede, en hun kinderen na hen.

⁴⁰ Ik zal een eeuwig verbond met hen sluiten, dat Ik Mij van achter hen niet zal afwenden, opdat Ik hun goeddoe. En Ik zal Mijn vrede in hun hart geven, zodat zij niet van Mij afwijken.

⁴¹ Ik zal Mij over hen verblijden en hun goeddoen. En Ik zal hen in getrouwheid in dit land ^aplanten, met heel Mijn hart en met heel Mijn ziel.

⁴² Want zo zegt de HEERE: Zoals Ik al dit grote onheil over dit volk gebracht heb, zo zal Ik ook al het goede over hen brengen dat Ik over hen uitspreek.

⁴³ Er zullen akkers gekocht worden in dit land, waarvan u zegt: Het is een woestenij,

zodat er geen mens en geen dier *meer* is; het is in de hand van de Chaldeeën gegeven.

⁴⁴ Men zal akkers kopen voor geld, de *koopbrieven* ondertekenen en verzegelen, en *die door* getuigen laten bevestigen in het land van Benjamin, in de omstreken van Jeruzalem, in de steden van Juda, in de steden van het Bergland, in de steden van het Laagland, en in de steden van het Zuidoosten. Ik zal namelijk een omkeer brengen in hun gevangenschap, spreekt de HEERE.

VERLOSSING UIT BABEL

33 Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Jeremia, toen hij nog opgesloten zat op het binnenplein van de wach:

² Zo zegt de HEERE, Die het doet, de HEERE, Die het vormt om het te bevestigen – HEERE is Zijn Naam:

³ Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden, Ik zal u grote en onbegrijpelijke dingen bekendmaken, *die* u niet weet.

⁴ Want zo zegt de HEERE, de God van Israël, van de huizen van deze stad en van de huizen van de koningen van Juda die zijn afgebroken voor de belegeringsdammen en voor het zwaard,

⁵ *waar* ze zijn gekomen om te strijden tegen de Chaldeeën: Het is om ze te vullen met de dode lichamen van mensen die Ik verslagen heb in Mijn toorn en in Mijn grimmigheid, en omdat Ik Mijn aangezicht voor deze stad verborgen heb om al hun kwaad.

⁶ Zie, Ik ga haar herstel en genezing bevorderen, Ik zal hen genezen: een overvloed van duurzame vrede^a zal Ik hun bekendmaken.

⁷ Ik zal een omkeer brengen in de ^bgevangenschap van Juda en in de gevangenschap van Israël, en hen ^copbouwen als vroeger.

⁸ Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, waarmee zij tegen Mij gezondigd

^a Jer. 2:27; 7:24 ^b Jer. 7:13,25; 25:3; 26:5; 29:19 ^c Jer. 19:5 ^d Jer. 23:3; 29:14; 31:10 ^e Jer. 24:7; 30:22; 31:1,33 ^f Jer. 24:6; Amos 9:15 ^g Jer. 32:44 ^h Jer. 24:6; 31:4

32:33 *vroeg en laat* - Letterlijk: die vroeg op is en onderwijst. 33:6 *duurzame vrede* - Letterlijk: vrede en trouw.

hebben. Ik zal al hun ongerechtigheden ^avergeven, waarmee zij tegen Mij gezondigd hebben, en waarmee zij tegen Mij in opstand zijn gekomen.

⁹ Het zal voor Mij worden tot een vreugdevolle naam, tot roem en tot luister bij alle heidenvolken van de aarde, die al het goede zullen horen dat Ik hun doe. Zij zullen beangst zijn en sidderen vanwege al het goede en vanwege al de vrede die Ik het verschaft.

¹⁰ Zo zegt de HEERE: In deze plaats, waarvan u zegt: Zij ligt verwoest, zodat er geen mens en geen dier *meer* is – in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem, die zo verwoest zijn, dat er geen mens, geen inwoner en geen dier *meer* in *te vinden* is, zal weer gehoord worden

¹¹ ^b de stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, de stem van hen die zeggen: Loof de HEERE van de legermachten, want de HEERE is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, *en de stem* van hen die in het huis van de HEERE een lofoffer brengen. Ik zal namelijk een omkeer brengen in de gevangenschap van het land, *zodat het weer wordt* als vroeger, zegt de HEERE.

¹² Zo zegt de HEERE van de legermachten: In deze plaats – hij ligt verwoest, zodat er geen mens en geen dier *meer* in *te vinden* is – en in al zijn steden zal weer een weideplaats voor herders zijn die de kudde doen neerliggen.

¹³ In de steden van het Bergland, in de steden van het Laagland, in de steden van het Zuiderland, in het land van Benjamin, in de omstreken van Jeruzalem en in de steden van Juda zullen de kudden weer onder de handen van de teller doorgaan, zegt de HEERE.

¹⁴ Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik het goede ^cwoord gestand zal doen dat Ik gesproken heb tot het huis van Israël en over het huis van Juda.

¹⁵ In die dagen en in die tijd zal Ik voor David een ^d‘spruit van gerechtigheid doen opkomen. Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde.

¹⁶ In die dagen zal Juda verlost worden en zal Jeruzalem onbezorgd wonen. Dit is hoe men *de stad* noemen zal: DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID.

¹⁷ Want zo zegt de HEERE: Aan David zal het niet aan een man ontbreken ^e die op de troon van het huis van Israël zit,

¹⁸ en aan de Levitische priesters zal geen man voor Mijn aangezicht ontbreken die het brandoffer brengt, het graanoffer in rook laat opgaan en het slachtoffer bereidt, alle dagen.

¹⁹ En het woord van de HEERE kwam tot Jeremia:

²⁰ Zo zegt de HEERE: Als u Mijn verbond met de dag en Mijn verbond met de nacht kunt verbreken, zodat dag en nacht er niet *meer* op hun tijd zullen zijn,

²¹ dan zal ook Mijn verbond met Mijn dienaar David verbroken kunnen worden, zodat hij geen zoon zal hebben die koning is op zijn troon, en *ook het verbond* met de Levieten, de priesters, Mijn dienaren.

²² Zoals het leger aan de hemel niet geteld en het zand van de zee niet gemeten kan worden, zo talrijk zal Ik het nageslacht van Mijn dienaar David maken, en de Levieten, die Mij dienen.

²³ Het woord van de HEERE kwam tot Jeremia:

²⁴ Hebt u niet gemerkt ^f wat dit volk spreekt: De twee geslachten die de HEERE verkozen had, die heeft Hij nu verworpen? Ja, zij verwerpen Mijn volk, zodat het voor hen geen volk meer is.

²⁵ Zo zegt de HEERE: Als Mijn verbond met de dag en de nacht er niet is, *als* Ik de vaste orde van de hemel en de aarde niet geregeld heb,

²⁶ dan zal Ik ook het nageslacht van Jakob en van Mijn dienaar David verwerpen, zodat Ik uit zijn nageslacht geen heersers over het nageslacht van Abraham, Izak en

^a Jer. 31:34 ^b Jer. 7:34 ^c Jer. 29:10 ^d Jer. 23:5

33:17 Aan David ... *ontbreken* - Letterlijk: Van David zal een man niet worden afgesneden; zie ook vers 18. 33:24 *gemerkt* - Letterlijk: gezien.

Jakob zal nemen. Want Ik zal een omkeer brengen in hun gevangenschap en Mij over hen ^aontfermen.

PROFETIE OVER HET EINDE VAN ZEDEKIA

34 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, ^btoen Nebukadrezar, de koning van Babel, en heel zijn leger, en alle koninkrijken van de aarde die *onder* de heerschappij van zijn hand waren, en alle volken streden tegen Jeruzalem en al zijn steden:

² Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ga zeggen tegen Zedekia, de koning van Juda, zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga deze stad in de hand van de koning van Babel geven, hij zal haar met vuur ^cverbranden.

³ En zelf zult u niet aan zijn hand ontkomen, maar zeker ^dgegrepen worden en in zijn hand gegeven worden. U zult oog in oog met de koning van Babel staan, ^een hij zal van mond tot mond met u spreken. ^fU zult in Babel komen.

⁴ Maar hoor het woord van de HEERE, Zedekia, koning van Juda! Zo zegt de HEERE over u: U zult niet sterven door het zwaard,

⁵ u zult sterven in vrede. En zoals er vuren *ontstoken zijn* voor uw vaderen, de vroegere koningen, die *vóór* u waren, zo zullen zij ook voor u *vuren* branden en over u rouw bedrijven *door te roepen*: Ach heer! Ik immers heb *dit* woord gesproken, spreekt de HEERE.

⁶ Toen de profeet Jeremia al deze woorden tot Zedekia, de koning van Juda, in Jeruzalem, sprak,

⁷ streed het leger van de koning van Babel tegen Jeruzalem en tegen al de steden van Juda die *nog* over waren, tegen Lachis en tegen Azeka, want die waren *als* versterkte steden overgebleven onder de steden van Juda.

STRAF VOOR WOORDBREUK

⁸ Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, nadat koning Zedekia een verbond had gesloten met heel het volk dat in

Jeruzalem was, om voor hen ^avrijlating af te kondigen,

⁹ zodat ieder zijn slaaf, en ieder zijn slavin, die een Hebreëer of Hebreeuwse was, vrij liet weggaan, zodat niemand bij hen *meer als slaaf* bij een Judeeër, zijn broeder, zou dienen.

¹⁰ Al de vorsten en heel het volk die het verbond waren aangegaan, gaven er gehoor aan dat ieder zijn slaaf en ieder zijn slavin vrij zou laten weggaan, zodat zij bij hen niet meer zouden dienen. Zij gehoorzaamden en lieten hen gaan.

¹¹ Daarna kwamen zij *er* echter op terug en lieten de slaven en de slavinnen terugkomen die zij vrij hadden laten weggaan, en onderwierpen hen *weer* als slaven en als slavinnen.

¹² Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia van de HEERE:

¹³ Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb een verbond gesloten met uw vaderen, op de dag dat Ik hen uit het land Egypte leidde, uit het slavenhuis, *en zei*:

¹⁴ 'Na verloop van zeven jaar moet ieder zijn Hebreeuwse broeder die zich aan u verkocht heeft, laten gaan. Als hij u zes jaar gediend heeft, moet u hem vrij van u laten weggaan. Maar uw vaderen hebben niet naar Mij geluisterd en hebben hun oor niet geneigd.

¹⁵ *Ú* hebt zich heden *wel* bekeerd en gedaan wat recht is in Mijn ogen door ieder voor zijn naaste vrijlating af te kondigen, en u hebt *wel* een verbond gesloten voor Mijn aangezicht in het huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen,

¹⁶ maar u bent *er weer* op teruggekomen en hebt Mijn Naam ontheiligd. Ieder heeft zijn slaaf en ieder zijn slavin laten terugkomen, die u overeenkomstig hun verlangen vrij had laten weggaan, en u hebt hen *weer* onderworpen om voor u tot slaven en tot slavinnen te zijn.

¹⁷ Daarom, zo zegt de HEERE: *Ú* hebt naar Mij niet geluisterd door vrijlating af te kondigen, ieder voor zijn broeder en ieder voor zijn naaste. Zie, *dan* kondig Ik voor u een vrijlating af, spreekt de HEERE, voor

^a Jer. 31:20 ^b 2 Kon. 25:1 enz.; Jer. 52 ^c Jer. 21:10; 32:29 ^d Jer. 32:4 ^e Ex. 21:2 ^f Ex. 21:2; Deut. 15:12
34:3 *U... staan* - Letterlijk: En uw ogen zullen de ogen van de koning van Babel zien.
34:3 *en... spreken* - Letterlijk: en zijn mond zal tot uw mond spreken.

het zwaard, voor de pest en voor de honger. Ik zal u tot een ^aschrikbeeld stellen voor alle koninkrijken van de aarde.

¹⁸ Ik zal de mannen die Mijn verbond hebben overtreden, die de woorden van het verbond dat zij voor Mijn aangezicht gemaakt hadden, niet uitgevoerd hebben, maken *als* het kalf dat zij in tweeën hebben gesneden en tussen de stukken waarvan zij zijn doorgegaan,

¹⁹ *namelijk* de vorsten van Juda, de vorsten van Jeruzalem, de hovelingen, de priesters en de hele bevolking van het land, die *allen* tussen de stukken van het kalf zijn doorgegaan.

²⁰ Ja, Ik zal hen geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan. Hun ^bdode lichamen zullen de vogels in de lucht en de dieren op de aarde tot voedsel zijn.

²¹ Ook Zedekia, de koning van Juda, en zijn vorsten zal Ik geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hen naar het leven staan, te weten in de hand van het leger van de koning van Babel, dat *nu* ^cbij u vandaan wegtrekt.

²² Zie, Ik geef bevel, spreekt de HEERE, en Ik zal hen naar deze stad terugbrengen. Zij zullen tegen haar strijden, haar innemen en haar met vuur verbranden. Ik zal van de steden van Juda een woestijn maken, zodat er geen inwoner *meer* zal zijn.

DE GEHOORZAAMHEID VAN DE RECHABIETEN

35 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia in de dagen van Jozakim, de zoon van Josia, de koning van Juda:

² Ga naar het huis van de Rechabieten, spreek met hen en breng hen in het huis van de HEERE, in een van de kamers, en geef hun wijn te drinken.

³ Toen haalde ik Jaāzanja, de zoon van Jeremia, de zoon van Habazzinja met zijn broers en al zijn zonen, ja heel het huis van de Rechabieten,

⁴ en bracht hen in het huis van de HEERE, in de kamer van de zonen van Hanan, de zoon van Jigdalia, de man Gods, die naast de kamer van de vorsten is, die zich boven

de kamer van Maāseja, de zoon van Sal-lum, de deurwachter, bevindt.

⁵ Ik zette de leden van het huis van de Rechabieten kennen vol wijn en bekers voor en ik zei tegen hen: Drink wijn!

⁶ Zij zeiden echter: Wij drinken geen wijn, want onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, heeft ons geboden: U mag geen wijn drinken, u niet en uw kinderen niet, tot in eeuwigheid.

⁷ U mag geen huis bouwen, en geen zaad zaaien, geen wijngaard planten of *in bezit* hebben, maar u moet in tenten wonen, al uw dagen, opdat u vele dagen leeft in het land waar u als vreemdeling verblijft.

⁸ Wij nu hebben geluisterd naar de stem van onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, in alles wat hij ons geboden heeft, door al onze dagen geen wijn te drinken, wij niet en *onze* vrouwen niet, evenmin als onze zonen en onze dochters,

⁹ en door geen huizen te bouwen tot onze woning. We hebben geen wijngaard of akker, en geen zaaigoed.

¹⁰ Wij hebben in tenten gewoond, en hebben geluisterd en gedaan overeenkomstig alles wat onze voorvader Jonadab ons geboden heeft.

¹¹ Maar het gebeurde, toen Nebukadrezar, de koning van Babel, naar dit land optrok, dat wij zeiden: Kom, laten wij Jeruzalem binnengaan, vanwege het leger van de Chaldeeën en vanwege het leger van de Syriërs. Daarom wonen wij *nu* in Jeruzalem.

¹² Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia:

¹³ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israëel: Ga zeggen tegen de mannen van Juda en tegen de inwoners van Jeruzalem: Zult u niet de vermaning aanvaarden door te luisteren naar Mijn woorden? spreekt de HEERE.

¹⁴ De woorden van Jonadab, de zoon van Rechab, die hij zijn kinderen geboden heeft, dat zij geen wijn mochten drinken, hebben zij gestand gedaan. Zij hebben tot op deze dag geen *wijn* gedronken, want zij hebben geluisterd naar het gebod van hun voorvader. Ik echter heb ^dvroeg en laat tot

^a Deut. 28:25; Jer. 15:4; 24:9 enz. ^b Jer. 7:33; 16:4; 19:7 ^c Jer. 37:11 ^d Jer. 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33

u gesproken, maar naar Mij hebt u niet geluisterd.

¹⁵ Ik zond tot u vroeg en laat^a al Mijn dienaars, de profeten, om te zeggen: "Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg, en beter uw daden, ga geen andere goden achterna om die te dienen. Dan zult u in het land blijven dat Ik u en uw vaderen gegeven heb. Maar u hebt uw oor niet geneigd en naar Mij niet geluisterd.

¹⁶ Ja, de kinderen van Jonadab, de zoon van Rechab, hebben het gebod van hun voorvader dat hij hun geboden had, gestand gedaan, maar naar Mij luistert dit volk niet.

¹⁷ Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga over Juda en over al de inwoners van Jeruzalem al het onheil brengen dat Ik over hen heb uitgesproken, omdat Ik tot hen gesproken heb, maar zij niet geluisterd hebben, Ik tot hen geroepen heb, maar zij niet geantwoord hebben.

¹⁸ Tegen het huis van de Rechabieten zei Jeremia: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Omdat u geluisterd hebt naar het gebod van uw voorvader Jonadab, al zijn geboden in acht genomen hebt, en gedaan hebt overeenkomstig alles wat hij u geboden heeft,

¹⁹ daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Het zal Jonadab, de zoon van Rechab, niet aan een man ontbreken^c die in Mijn dienst^b staat, alle dagen.

DE BOEKROL VOORGELEZEN EN VERBRAND

36 Het gebeurde in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, dat dit woord van de HEERE tot Jeremia kwam:

² Neem u een^a boekrol en 'schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb over Israël, over Juda en over alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u gesproken heb, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag.

³ Misschien zullen die van het huis van

Juda luisteren naar al het onheil dat Ik hun denk aan te doen, zodat zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en Ik hun ongerechtigheid en hun zonden zal vergeven.

⁴ Toen riep Jeremia Baruch, de zoon van Neria. En Baruch schreef uit de mond van Jeremia al de woorden van de HEERE die Hij tot hem gesproken had, op de boekrol.

⁵ En Jeremia gebod Baruch: Ik word tegengehouden, ik kan niet in het huis van de HEERE komen.

⁶ Daarom moet u zelf gaan en uit de rol voorlezen waarop u uit mijn mond de woorden van de HEERE hebt opgeschreven, ten aanhoren van het volk in het huis van de HEERE op de vastendag. U moet ze ook voorlezen ten aanhoren van alle Judeeërs die uit hun steden komen.

⁷ Misschien zal hun smeekbede terechtkomen voor het aangezicht van de HEERE, en zullen zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg, want groot is de toorn en de grimmigheid die de HEERE tegen dit volk heeft uitgesproken.

⁸ Baruch, de zoon van Neria, deed overeenkomstig alles wat de profeet Jeremia hem geboden had, door uit de boekrol de woorden van de HEERE voor te lezen in het huis van de HEERE.

⁹ Het gebeurde in het vijfde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in de negende maand, dat zij een vasten uitriepen voor het aangezicht van de HEERE, voor heel het volk in Jeruzalem en heel het volk dat uit de steden van Juda naar Jeruzalem kwam.

¹⁰ Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia voor in het huis van de HEERE, in de kamer van Gemarja, de zoon van Safan, de schrijver, in de bovenste voorhof, bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van de HEERE, ten aanhoren van heel het volk.

¹¹ Toen Michaja, de zoon van Gemarja, de zoon van Safan, al de woorden van de HEERE uit die boekrol hoorde,

¹² daalde hij af naar het huis van de koning,

^a Jer. 18:11; 25:5 ^b Jes. 8:1 ^c Jer. 30:2

35:14,15 vroeg en laat - Zie noten bij Jeremia 7. 35:19 Het ... ontbreken - Letterlijk: Van Jonadab, de zoon van Rechab, zal een man niet worden afgesneden. 35:19 in Mijn dienst - Letterlijk: voor Mijn aangezicht.

naar de kamer van de schrijver. En zie-
daar, alle vorsten zaten er: de schrijver
Elisama, Delaja, de zoon van Semaja, El-
nathan, de zoon van Achbor, Gemarja, de
zoon van Safan, Zedekia, de zoon van Ha-
nanja, en alle vorsten.

¹³ Michaja maakte hun alle woorden be-
kend die hij gehoord had, toen Baruch ten
aanhoren van het volk uit die boekrol
voorlas.

¹⁴ Toen stuurden alle vorsten Jehudi, de
zoon van Nethanja, de zoon van Selemja,
de zoon van Cusji, naar Baruch, om te zeg-
gen: De rol waaruit u ten aanhoren van het
volk hebt voorgelezen, neem die in uw
hand en kom. Baruch, de zoon van Neria,
nam de rol in zijn hand en kwam naar hen
toe.

¹⁵ Zij zeiden tegen hem: Ga toch zitten en
lees ten aanhoren van ons deze voor. En
Baruch las ten aanhoren van hen voor.

¹⁶ Nu gebeurde het, zodra zij alle woorden
hoorden, *dat zij elkaar angstig aankeken*^a
en tegen Baruch zeiden: Al deze woorden
moeten wij beslist aan de koning bekend-
maken.

¹⁷ Zij vroegen Baruch: Maak ons toch be-
kend, hoe hebt u al deze woorden *die* uit
zijn mond *kwamen*, opgeschreven?

¹⁸ Baruch zei tegen hen: Met zijn *eigen*
mond deelde hij mij al deze woorden mee,
terwijl ik ze met inkt op deze boekrol
schreef.

¹⁹ Toen zeiden de vorsten tegen Baruch: Ga
heen, verberg u, u en Jeremia, zodat nie-
mand weet waar u bent.

²⁰ Zij gingen naar de koning in de voorhof
van *het koninklijk paleis*, maar de rol leg-
den zij weg in de kamer van de schrijver
Elisama. Toen maakten zij al deze woor-
den bekend ten aanhoren van de koning.

²¹ Daarop stuurde de koning Jehudi om de
rol te halen. Hij haalde die uit de kamer
van de schrijver Elisama. Toen las Jehudi
eruit voor ten aanhoren van de koning en
ten aanhoren van al de vorsten die rond-
om de koning stonden.

²² Terwijl de koning *in* het winterpaleis zat
– het was de negende maand – met vóór
hem een brandend kolenbekken,

²³ gebeurde het, zodra Jehudi drie of vier
kolommen had voorgelezen, *dat de koning*
ze met een schrijversmes afsneed en in het
vuur wierp dat in het kolenbekken was,
toddát heel de rol verteerd was in het vuur
dat in het kolenbekken was.

²⁴ Zij schrokken niet en zij scheurden hun
kleding niet, de koning evenmin als al zijn
dienaren, die al deze woorden gehoord
hadden.

²⁵ Toch hadden Elnathan, Delaja en Ge-
marja er bij de koning op aangedrongen
de rol niet te verbranden, maar hij heeft
niet naar hen geluisterd.

²⁶ Verder gaf de koning Jerahmeël, de zoon
van de koning, Seraja, de zoon van Azriël,
en Selemja, de zoon van Abdeël, bevel om
de schrijver Baruch en de profeet Jeremia
gevangen te nemen. Maar de HEERE hield
hen verborgen.

²⁷ Toen kwam het woord van de HEERE tot
Jeremia, nadat de koning de rol met de
woorden *die* uit de mond van Jeremia
kwamen, die Baruch had opgeschreven,
had verbrand:

²⁸ Neem u weer een andere rol en schrijf
daarop al de vorige woorden die op de
vorige rol stonden, die Jojakim, de koning
van Juda, verbrand heeft,

²⁹ en zeg tegen Jojakim, de koning van
Juda: Zo zegt de HEERE: *U hebt deze rol ver-
brand en gezegd: Waarom hebt u daarop
geschreven: De koning van Babel zal be-
slist komen en zal dit land te gronde rich-
ten en hij zal mens en dier eruit wegdoen?*

³⁰ Daarom, zo zegt de HEERE over Jojakim,
de koning van Juda: Hij zal niemand heb-
ben die op de troon van David zit, en zijn
^adode lichaam zal weggeworpen liggen,
overdag in de hitte en 's nachts in de kou.

³¹ Ik zal hem, zijn nageslacht en zijn diena-
ren straffen om hun ongerechtigheid, en
Ik zal over hen, over de inwoners van Je-
ruzalem en over de mannen van Juda, al
het onheil brengen dat Ik tot hen gespro-
ken heb, maar zij hebben niet geluisterd.

³² Toen nam Jeremia een andere rol en gaf
die aan de schrijver Baruch, de zoon van
Neria. Deze schreef daarop uit de mond

^a Jer. 22:19

36:16 *zij elkaar angstig aankeken* - Letterlijk: zij angstig waren, ieder tegen zijn naaste.

van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand. Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd.

JEREMIA EN KONING ZEDEKIA

37 Koning Zedekia, de zoon van Josia, werd koning in plaats van Chonia, de zoon van Jojakim, omdat Nebukadrezar, de koning van Babel, hem koning had gemaakt in het land Juda.

² Hij luisterde echter niet naar de woorden van de HEERE die Hij sprak door de dienst van de profeet Jeremia, hij niet, en zijn dienaren niet, evenmin als de bevolking van het land.

³ Toch stuurde koning Zedekia Juchal, de zoon van Selemja, en de priester Zefanja, de zoon van Maaseja, naar de profeet Jeremia, om te zeggen: Bid toch voor ons tot de HEERE, onze God.

⁴ Jeremia kon *nog* in- en uitgaan te midden van het volk; zij hadden hem *nog* niet in de gevangenis gezet.

⁵ *Inmiddels* was het leger van de farao uit Egypte uitgetrokken. Toen de Chaldeeën die Jeruzalem belegerden, *dit* bericht daarover hoorden, trokken zij ^a van Jeruzalem weg.

⁶ Toen kwam het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia:

⁷ Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zo moet u zeggen tegen de koning van Juda, die u naar Mij toegestuurd heeft om Mij te raadplegen: Zie, het leger van de farao, dat is uitgetrokken om u te helpen, keert terug naar zijn land, *naar* Egypte.

⁸ Dan zullen de Chaldeeën terugkeren om tegen deze stad te strijden. Zij zullen haar innemen en haar met vuur verbranden.

⁹ Zo zegt de HEERE: Bedrieg uzelf niet door te zeggen: De Chaldeeën zullen beslist bij ons weggaan, want zij zullen niet weggaan!

¹⁰ Ja, al zou u *ook* heel het leger van de Chaldeeën die tegen u strijden, verslaan, en zouden er bij hen *slechts enkele* zwaargewonde mannen overblijven, zij zouden

opstaan, ieder in zijn tent, en deze stad met vuur verbranden.

¹¹ Vervolgens gebeurde het, toen het leger van de Chaldeeën van Jeruzalem was weggetrokken vanwege het leger van de farao, ¹² dat Jeremia Jeruzalem uit ging om *naar* het land van Benjamin te gaan om daar een erfdeel te aanvaarden te midden van zijn volk.

¹³ En het gebeurde, toen hij in de Benjaminpoort *kwam*, dat de wachtcommandant daar – zijn naam was Jeria, de zoon van Selemja, de zoon van Hananja – de profeet Jeremia vastgreep *en* zei: U wilt overlopen naar de Chaldeeën!

¹⁴ Maar Jeremia zei: Dat is een leugen! Ik wil niet naar de Chaldeeën overlopen. Hij luisterde echter niet naar hem, maar Jeria greep Jeremia vast en bracht hem naar de vorsten.

¹⁵ De vorsten werden erg kwaad op Jeremia. Zij sloegen hem en zetten hem in de gevangenis, in het huis van de schrijver Jonathan, want dat hadden zij tot gevangenis gemaakt.

¹⁶ Toen Jeremia in de gevangenis gekomen was, in de gewelven, verbleef Jeremia daar vele dagen.

¹⁷ Koning Zedekia stuurde *er iemand opuit* en liet hem halen. Daarop ondervroeg de koning hem in zijn huis, in het geheim, en zei: Is er een woord van de HEERE? Jeremia zei: *Dat* is er! Hij zei: U zult in de hand van de koning van Babel gegeven worden.

¹⁸ Jeremia zei tegen koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, tegen uw dienaren of tegen dit volk misdaan, dat u mij in de gevangenis hebt gezet?

¹⁹ Waar zijn nu uw profeten die u profeteerden: De koning van Babel zal niet tegen u en tegen dit land optrekken?

²⁰ Nu dan, luister toch, mijn heer de koning. Laat toch mijn smeekbede voor u terechtkomen: breng mij niet terug *naar* het huis van de schrijver Jonathan, opdat ik daar niet sterf.

²¹ Toen gaf koning Zedekia bevel dat men Jeremia in verzekerde bewaring zou stellen op het binnenplein van de ^a wacht. Men gaf hem elke dag een rond brood uit de

^a Jer. 34:21 ^b Jer. 32:2

Bakkerstraat, totdat al het brood in de stad op was. Zo verbleef Jeremia op het binnenplein van de wacht.

JEREMIA IN EEN DIEPE KUIL GEWORPEN

38 Toen Sefatja, de zoon van Mattan, en Gedalia, de zoon van Pashur, en Juchal, de zoon van Selemja, en Pashur, de zoon van Malchia, de woorden hoorden die Jeremia tot heel het volk bleef spreken:

² Zo zegt de HEERE: ³ Wie in deze stad blijft, zal door het zwaard, door de honger of door de pest sterven, maar wie vertrekt naar de Chaldeeën, zal in leven blijven. Hij zal zijn leven tot buit hebben en in leven blijven.

³ Zo zegt de HEERE: Deze stad zal zeker in de hand van het leger van de koning van Babel worden gegeven. Dat zal haar innemen.

⁴ Toen zeiden de vorsten tegen de koning: Laat deze man toch ter dood gebracht worden, want zo ontmoedigt hij de strijd bare mannen die in deze stad zijn overgebleven, en ontmoedigt hij heel het volk door zulke woorden tot hen te spreken. Deze man zoekt immers niet het welzijn voor dit volk, maar het onheil.

⁵ Toen zei koning Zedekia: Zie, hij is in uw hand, want de koning zou niets tegen u kunnen beginnen.

⁶ Zij namen Jeremia mee en wierpen hem in de put van Malkia, de zoon van de koning, die op het binnenplein van de wacht was, en zij lieten Jeremia met touwen neer. Nu was er geen water in de put, maar wel slijk. In dat slijk zakte Jeremia weg.

⁷ Toen Ebed-Melech, de Cusjiet, een van de hovelingen die toen in het huis van de koning was, hoorde dat zij Jeremia in de put hadden gezet – de koning verbleef in de Benjaminpoort –

⁸ ging Ebed-Melech het huis van de koning uit en sprak tot de koning:

⁹ Mijn heer de koning, deze mannen hebben slecht gehandeld in alles wat zij de profeet Jeremia hebben aangedaan, die zij

in de put geworpen hebben, terwijl hij ter plekke zou kunnen sterven van de honger, want er is geen brood meer in de stad.

¹⁰ Toen gebod de koning de Cusjiet Ebed-Melech: Neem van hier dertig man onder uw bevel, en trek de profeet Jeremia uit de put omhoog, voordat hij sterft.

¹¹ Zo nam Ebed-Melech de mannen onder zijn bevel, ging het huis van de koning binnen tot onder de schatkamer, en nam vandaar versleten kleren en versleten lompen mee. Die liet hij met touwen naar beneden, naar Jeremia in de put.

¹² En Ebed-Melech, de Cusjiet, zei tegen Jeremia: Doe deze versleten kleren en lompen toch onder uw oksels, en daaronder de touwen. Zo deed Jeremia.

¹³ Toen trokken zij Jeremia met de touwen op en haalden hem uit de put omhoog. En Jeremia verbleef op het binnenplein van de wacht.

DE RAAD VAN JEREMIA AAN ZEDEKIA

¹⁴ Daarop stuurde koning Zedekia *boden* en liet de profeet Jeremia bij zich halen bij de derde ingang die aan het huis van de HEERE is. De koning zei tegen Jeremia: Ik wil u iets vragen; u mag niets voor mij verbergen.

¹⁵ Jeremia zei tegen Zedekia: Als ik u *iets* bekendmaak, zult u mij *dan* zeker niet ter dood brengen? Want als ik u raad geef, luistert u *toch* niet naar mij!

¹⁶ Toen zwoer koning Zedekia Jeremia in het geheim: Zo waar de HEERE leeft, Die ons dit ¹⁷ leven geschonken heeft: ik zal u niet ter dood brengen en u niet geven in de hand van deze mannen die u naar het leven staan!

¹⁷ Jeremia zei tegen Zedekia: Zo zegt de HEERE, de God van de legers, de God van Israël: Als u inderdaad naar de vorsten van de koning van Babel toe zult gaan, dan zult u uw ziel in leven houden en zal deze stad niet met vuur verbrand worden. Dan zult u in leven blijven, u en uw huis.

¹⁸ Maar als u niet naar de vorsten van de koning van Babel toe gaat, dan zal deze

³ Jer. 21:9 ⁵ Jes. 57:16

38:4 ontmoedigt - Letterlijk: verslapt hij de handen van. **38:16 Die ... heeft** - Letterlijk: Die ons deze ziel gemaakt heeft.

stad gegeven worden in de hand van de Chaldeeën. Zij zullen haar met vuur verbranden en u zult aan hun hand niet ontkomen.

¹⁹ Daarop zei koning Zedekia tegen Jeremia: Ik ben beducht voor de Judeeërs die naar de Chaldeeën zijn overgelopen, dat zij mij in hun hand zullen geven en zij de spot met mij zullen drijven.

²⁰ Toen zei Jeremia: Zij zullen u niet overgeven. Luister toch naar de stem van de HEERE in wat ik tot u spreek, dan zal het u goed gaan en zal uw ziel het leven behouden.

²¹ Maar als u weigert te vertrekken, dan is dit het woord dat de HEERE mij heeft laten zien:

²² Zie, al de vrouwen die in het huis van de koning van Juda zijn overgebleven, zullen naar de vorsten van de koning van Babel weggevoerd worden, terwijl zij zeggen:

Misleid hebben zij u en u overwonnen, de mannen met wie u in vrede leefde; uw voeten zonken weg in de modder, zij weken terug.

²³ Want men zal al uw vrouwen en al uw zonen naar de Chaldeeën wegvoeren. En zelf zult u niet aan hun hand ontkomen, maar u zult door de hand van de koning van Babel gegrepen worden en deze stad zal in vlammen opgaan.*

²⁴ Toen zei Zedekia tegen Jeremia: Laat niemand weet krijgen van deze woorden, dan zult u niet sterven.

²⁵ Want als de vorsten zullen horen dat ik met u gesproken heb en dan bij u komen en tegen u zeggen: Maak ons toch bekend wat u gesproken hebt tot de koning; u mag het niet voor ons verbergen, dan zullen wij u niet ter dood brengen: Wat heeft de koning tot u gesproken?

²⁶ – dan moet u tegen hen zeggen: Ik stortte mijn smeekbede voor de koning uit, dat hij mij niet zou laten terugbrengen naar het huis van Jonathan om daar te sterven.

²⁷ Toen nu al de vorsten naar Jeremia kwamen en hem ondervroegen, maakte hij het hun bekend overeenkomstig al deze woorden die de koning geboden had. En zij lieten hem met rust, omdat de zaak zelf niet ter ore was gekomen.

²⁸ Jeremia verbleef op het binnenplein van de wacht tot de dag dat Jeruzalem werd ingenomen. Hij was er nog toen Jeruzalem werd ingenomen.

JERUZALEM INGENOMEN

39 In het negende jaar van Zedekia, de koning van Juda, in de tiende maand, kwam Nebukadrezar, de koning van Babel, met heel zijn leger naar Jeruzalem en zij belegerden het.

² In het elfde jaar van Zedekia, in de vierde maand, op de negende van die maand, werd de stad opengebroken.

³ Toen kwamen alle vorsten van de koning van Babel naar binnen en zij vatten post bij de Middenpoort, namelijk Nergal-Sarezer, Samgar-Nebo, Sarsechim, de bevelhebber van de hofhouding,* Nergal-Sarezer, de rab-mag,* en al de overige vorsten van de koning van Babel.

⁴ En het gebeurde zodra Zedekia, de koning van Juda, en al de strijdvaardige mannen hen zagen, dat zij op de vlucht sloegen en 's nachts uit de stad vertrokken, in de richting van de tuin van de koning, door de poort tussen de twee muren. Zelf vertrok hij in de richting van de Vlakte.

⁵ Maar het leger van de Chaldeeën achtervolgde hen en zij haalden Zedekia in op de vlakten van Jericho. Zij namen hem gevangen en brachten hem naar Nebukadrezar, de koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath. En die sprak het vonnis over hem uit.

⁶ De koning van Babel liet de zonen van Zedekia in Ribla voor diens ogen afslachten. Ook liet de koning van Babel alle edelen van Juda afslachten.

⁷ Verder liet hij de ogen van Zedekia blind maken en hem met twee bronzen ketenen binden om hem naar Babel te brengen.

* 2 Kon. 25:1; Jer. 52:4

38:23 in vlammen opgaan - Letterlijk: zal branden in het vuur. 39:3 de bevelhebber van de hofhouding - Hebreuws: rab-saris; zie ook vers 13. 39:3 de rab-mag - De functie van Nergal-Sarezer is onzeker; zie ook vers 13.

⁸ Het huis van de koning en de huizen van het volk verbrandden de Chaldeëen met vuur, en de muren van Jeruzalem braken zij af.

⁹ De rest van het volk dat in de stad was overgebleven, de overlopers die naar hem waren overgelopen, en de rest van het volk dat was overgebleven, voerde Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, in ballingschap naar Babel.

¹⁰ Maar *enigen* van de armsten van het volk, die helemaal niets bezaten, liet Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, in het land Juda achter. Hij gaf hun op die dag wijngaarden en akkers.

¹¹ Maar wat Jeremia betrof, had Nebukadrezar, de koning van Babel, bevel gegeven door de hand van Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht:

¹² Neem hem mee, houd uw ogen op hem gericht en doe hem geen enkel kwaad. Voorzeker, zoals hij tot u spreken zal, zo moet u met hem doen.

¹³ Toen stuurden Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, Nebuschasban, de bevelhebber van de hofhouding, Nergal-Sarezer, de rab-mag, en al de bevelhebbers van de koning van Babel *boden*.

¹⁴ Zij stuurden *boden*, haalden Jeremia uit het binnenplein van de wacht en gaven hem over aan Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, om hem naar huis te brengen. Zo verbleef hij te midden van het volk.

DE BELOFTE VOOR EBED-MELECH

¹⁵ Het woord van de HEERE was tot Jeremia gekomen, toen hij nog opgesloten zat op het binnenplein van de wacht:

¹⁶ Ga tegen Ebed-Melech, de Cusjiet, zeg: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga Mijn woorden over deze stad brengen, ten kwade en niet ten goede; op die dag zullen ze voor uw ogen geschieden.

¹⁷ Op die dag zal Ik u echter redden, spreekt de HEERE, en u zult niet in de hand van de mannen gegeven worden voor wie u met schrik bevangen bent.

¹⁸ Voorzeker, Ik zal u beslist bevrijden. U

zult niet vallen door het zwaard en u zult uw leven tot buit hebben, omdat u op Mij hebt vertrouwd, spreekt de HEERE.

JEREMIA BIJ GEDALIA

40 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, nadat Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, hem uit Rama weg had laten gaan, toen hij hem *gevangengenomen* had, en hij in ketenen geboeid was te midden van alle ballingen uit Jeruzalem en Juda, die weggevoerd werden naar Babel.

² De bevelhebber van de lijfwacht liet Jeremia halen en zei tegen hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats uitgesproken,

³ en de HEERE heeft *het* doen komen en gedaan zoals Hij gesproken had, want u hebt tegen de HEERE gezondigd en niet naar Zijn stem geluisterd. Daarom is dit woord aan u geschied.

⁴ Nu dan, zie, ik heb u vandaag losgemaakt van de ketenen die om uw handen waren. Als het goed is in uw ogen om met mij naar Babel te komen, kom mee, en ik zal mijn oog op u gericht houden. Maar is het kwade in uw ogen om met mij mee naar Babel te komen, laat het. Zie, heel het land ligt vóór u: Ga daarheen, waar het in uw ogen goed en juist is te gaan.

⁵ Zolang hij nog niet terugkeert, wendt u zich dan tot Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, die de koning van Babel heeft aangesteld over de steden van Juda, en verblijf bij hem te midden van het volk. Of ga daarheen, waar het in uw ogen juist is te gaan. Daarop gaf de bevelhebber van de lijfwacht hem voedsel voor onderweg en een geschenk, en liet hij hem gaan.

⁶ Zo kwam Jeremia bij Gedalia, de zoon van Ahikam, in Mizpa. Hij verbleef bij hem te midden van het volk dat in het land was overgebleven.

⁷ Toen nu alle bevelhebbers van de legers die in het veld waren, zij en hun mannen, hoorden dat de koning van Babel Gedalia, de zoon van Ahikam, over het land had aangesteld en dat hij hem had aangesteld

over de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, en over enigen van de armsten van het land, van hen die niet weggevoerd waren naar Babel,

⁸ kwamen zij naar Gedalia in Mizpa toe, namelijk Ismaël, de zoon van Nethanja, Johanan en Jonathan, de zonen van Kareah, Seraja, de zoon van Tanhumeth, en de zonen van Efaï uit Netofa, en Jezanja, de zoon van iemand uit Maächa, zij en hun mannen.

⁹ Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, zwoer hun en hun mannen: Wees niet bevreesd voor het dienen van de Chaldeeën. Blijf in het land, dien de koning van Babel, dan zal het u goed gaan.

¹⁰ En ik, zie, ik blijf in Mizpa om in dienst van de Chaldeeën te staan die naar ons toe komen. Maar wat u betreft, verzamel wijn, zomervruchten en olie, doe ze in uw vaten, en verblijf in uw steden die u ingenomen hebt.

¹¹ Ook alle Judeeërs die in Moab, onder de Ammonieten, in Edom en die in al de andere landen waren, hoorden dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel had achtergelaten, en dat hij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, over hen had aangesteld.

¹² Daarop keerden alle Judeeërs terug uit al de plaatsen waarheen zij verdreven waren, en zij kwamen in het land Juda, naar Gedalia in Mizpa. En zij verzamelden zeer veel wijn en zomervruchten.

¹³ Maar Johanan, de zoon van Kareah, en al de bevelhebbers van de legers die in het veld waren, kwamen naar Gedalia in Mizpa.

¹⁴ Zij zeiden tegen hem: Weet u wel dat Baälis, de koning van de Ammonieten, Ismaël, de zoon van Nethanja, gestuurd heeft om u om het leven te brengen? Gedalia, de zoon van Ahikam, geloofde hen echter niet.

¹⁵ Daarop zei Johanan, de zoon van Kareah, in Mizpa in het geheim tegen Gedalia: Laat mij toch eropuit gaan, en Ismaël, de zoon van Nethanja, doodslaan, en niemand zal

het weten. Waarom zou hij u om het leven brengen, zodat heel Juda dat zich bij u gevoegd heeft, verspreid wordt en het overblijfsel van Juda omkomt?

¹⁶ Gedalia, de zoon van Ahikam, zei echter tegen Johanan, de zoon van Kareah: Doe deze zaak niet, want u spreekt leugens over Ismaël.

GEDALIA DOOR ISMAËL VERMOORD

41 Het gebeurde echter in de ²zevende maand dat Ismaël, de zoon van Nethanja, de zoon van Elisama, iemand van koninklijken bloede, en de bevelhebbers van de koning en tien mannen met hem, naar Gedalia, de zoon van Ahikam, in Mizpa kwamen. Samen gebruikten zij daar de maaltijd¹ in Mizpa.

² Toen stond Ismaël, de zoon van Nethanja, op, met de tien mannen die bij hem waren, en zij sloegen Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, dood met het zwaard. Zo bracht hij hem ter dood die de koning van Babel over het land had aangesteld.

³ Ismaël versloeg alle Judeeërs die bij hem, namelijk bij Gedalia, in Mizpa waren, en de Chaldeeën, de strijdbare mannen, die zich daar bevonden.

⁴ Het gebeurde op de tweede dag, nadat hij Gedalia ter dood gebracht had – en niemand wist het nog –

⁵ dat er mannen uit Sicheï, uit Silo en uit Samaria aankwamen, tachtig man, met afgeschoren baard, gescheurde kleren, die hun lichaam gekerfd hadden, met in hun hand een graanoffer en wierook om in het huis van de HEERE te brengen.

⁶ Ismaël, de zoon van Nethanja, ging Mizpa uit, hun tegemoet, en ging al huilend zijn weg. Het gebeurde, zodra hij hen tegenkwam, dat hij tegen hen zei: Kom naar Gedalia, de zoon van Ahikam.

⁷ Het gebeurde echter zodra zij in het midden van de stad gekomen waren, dat Ismael, de zoon van Nethanja, hen afslachtte. Hij en de mannen die bij hem waren, wierpen hen midden in de put.

⁸ Er bevonden zich echter onder hen tien

² 2 Kon. 25:25

40:10 in dienst - Letterlijk: voor het aangezicht. 41:1 gebruikten ... maaltijd - Letterlijk: aten zij daar brood.

mannen die tegen Ismaël zeiden: Breng ons niet ter dood, want wij hebben verborgen voorraden in het veld: tarwe, gerst, olie en honing. Toen zag hij ervan af en bracht hen niet ter dood te midden van hun broeders.

⁹ De put nu, waarin Ismaël alle dode lichamen geworpen had van de mannen die hij aan de zijde van Gedalia doodgeslagen had, is dezelfde put die koning Asa had gemaakt vanwege Baësa, de koning van Israël. Ismaël, de zoon van Nathanja, vulde deze met de gesneuvelden.

¹⁰ Ismaël voerde heel het overblijfsel van het volk dat in Mizpa was, als gevangene weg, te weten de dochters van de koning en heel het volk dat in Mizpa was overgebleven, waarover Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, Gedalia, de zoon van Ahikam, had aangesteld. Ismaël, de zoon van Nathanja, voerde hen als gevangenen weg en ging op weg om naar de Ammonieten over te steken.

¹¹ Toen Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, van al het kwaad hoorden dat Ismaël, de zoon van Nathanja, had gedaan, namen zij alle manschappen mee en gingen op weg om te strijden tegen Ismaël, de zoon van Nathanja. Zij troffen hem bij het grote water dat bij Gibeon is.

¹² Het gebeurde nu, zodra heel het volk dat bij Ismaël was, Johanan, de zoon van Kareah en alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, zag, dat zij verblijd waren.

¹³ Heel het volk dat Ismaël als gevangene uit Mizpa had weggevoerd, keerde zich om, ging terug en liep over naar Johanan, de zoon van Kareah.

¹⁴ Ismaël echter, de zoon van Nathanja, ontkwam met acht man aan Johanan, en hij ging naar de Ammonieten.

¹⁵ Toen nam Johanan, de zoon van Kareah, met alle bevelhebbers van de legers die bij hem waren, heel het overblijfsel van het volk mee dat hij van Ismaël, de zoon van Nathanja, uit Mizpa had teruggebracht, nadat deze Gedalia, de zoon van Ahikam, had doodgeslagen – mannen, strijdbare mannen, vrouwen, kleine kinderen en

hovelingen, die hij uit Gibeon had teruggebracht.

¹⁶ Zij gingen op weg en verbleven in Geruth Chimham, dat bij Bethlehem ligt, om verder te trekken om in Egypte te komen,

¹⁷ weg van de Chaldeeën, want zij waren voor hen bevreesd, omdat Ismaël, de zoon van Nathanja, Gedalia, de zoon van Ahikam, had doodgeslagen, die de koning van Babel over het land had aangesteld.

IN EGYPT E WACHT DE ONDERGANG

42 Toen naderden alle bevelhebbers van de legers, Johanan, de zoon van Kareah, Jezanja, de zoon van Hosaja, en heel het volk, van klein tot groot, en zij zeiden tegen de profeet Jeremia: Laat onze smeekbede toch voor uw aangezicht terechtkomen en bid voor ons tot de HEERE, uw God, voor heel dit overblijfsel, want wij zijn uit velen met weinigen overgebleven, zoals u met eigen ogen aan ons ziet.

¹ Moge de HEERE, uw God, ons de weg bekendmaken die wij moeten gaan en de zaak die wij moeten doen.

² Toen zei de profeet Jeremia tegen hen: Ik heb geluisterd. Zie, overeenkomstig uw woorden ga ik bidden tot de HEERE, uw God. En het zal gebeuren dat ik elk woord dat de HEERE u zal antwoorden, u bekend zal maken. Geen woord zal ik u onthouden.

³ Toen zeiden zij tegen Jeremia: Moge de HEERE tussen ons als een waarachtig en betrouwbaar Getuige zijn. Voorwaar, wij zullen zo doen overeenkomstig elk woord waarmee de HEERE, uw God, u tot ons zendt.

⁴ Het zij goed, hetzij kwaad, wij zullen luisteren naar de stem van de HEERE, onze God, tot Wie wij u zenden, ^a zodat het ons goed zal gaan wanneer wij luisteren naar de stem van de HEERE, onze God.

⁵ Het gebeurde na verloop van tien dagen dat het woord van de HEERE tot Jeremia kwam.

⁶ Toen riep hij Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers

^a Jer. 7:23

die bij hem waren, en heel het volk, van klein tot groot, *bijeen*.

⁹ Hij zei tegen hen: Zo zegt de HEERE, de God van Israël, tot Wie u mij hebt gezonden om uw smeekbede voor Zijn aangezicht uit te storten:

¹⁰ Als u in dit land blijft wonen, zal Ik u ^abouwen en niet afbreken, en u planten en niet wegrukken, want Ik heb berouw over het onheil dat Ik u heb aangedaan.

¹¹ Wees niet bevreesd voor de koning van Babel, voor wie u *nu* bevreesd bent. Wees niet bevreesd voor hem, spreekt de HEERE, want Ik zal met u zijn om u te verlossen en u te redden uit zijn hand.

¹² Ik zal u barmhartigheid bewijzen, zodat hij u barmhartig zal zijn en u naar uw land terug zal brengen.

¹³ Maar als u zegt: Wij blijven niet in dit land, en daarmee niet luistert naar de stem van de HEERE, uw God,

¹⁴ door te zeggen: Nee, maar wij zullen het land Egypte binnengaan, waar wij geen oorlog zullen zien, niet het geluid van de bazuin zullen horen, niet zullen hongeren naar brood, *dáár* willen wij wonen –

¹⁵ nu dan, in dat geval, hoor het woord van de HEERE, overblijfsel van Juda! Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Als u metterdaad uw zinnen^a erop zet om Egypte binnen te gaan en u *het* binnengaat om daar als vreemdeling te verblijven,

¹⁶ dan zal het gebeuren dat het zwaard waarvoor u bevreesd bent, u daar in het land Egypte zal inhalen, en de honger waarvoor u bezorgd bent, u daar *in* Egypte zal achtervolgen, zodat u *dáár* zult sterven.

¹⁷ Zo zullen al de mannen zijn die hun zinnen erop zetten om Egypte binnen te gaan om daar als vreemdeling te verblijven. Zij zullen sterven door het zwaard, door de honger en door de pest. Er zal van hen niemand zijn die ontvlucht of ontkomt aan het onheil dat Ik over hen zal brengen.

¹⁸ Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zoals Mijn toorn en Mijn grimmigheid is ^auitgestort over de

inwoners van Jeruzalem, zo zal Mijn grimmigheid over u worden uitgesproken, als u in Egypte gekomen zult zijn. U zult zijn tot een vervloeking en tot een ^averschrikking, tot een ^avloek en tot ^asmaad. U zult deze plaats niet meer *terugzien*.

¹⁹ De HEERE heeft tot u gesproken, overblijfsel van Juda. Ga Egypte niet binnen! U moet goed weten dat ik u heden gewarschuwd heb.

²⁰ Ja, u hebt uzelf misleid. *Ú* immers hebt mij tot de HEERE, uw God, gezonden om te zeggen: Bid voor ons tot de HEERE, onze God. En overeenkomstig alles wat de HEERE, onze God, zal zeggen, maak *dat* zo ons bekend, en wij zullen *het* doen.

²¹ Nu heb ik het u heden bekendgemaakt, maar u hebt niet willen luisteren naar de stem van de HEERE, uw God, namelijk naar alles waarmee Hij mij tot u heeft gezonden.

²² Nu dan, u moet goed weten dat u sterven zult door het zwaard, door de honger en door de pest, in de plaats waarheen u geneigd was te gaan om daar als vreemdeling te verblijven.

DE VLUCHT NAAR EGYPT E

43 Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk te spreken alle woorden van de HEERE, hun God, waarmee de HEERE, hun God, hem naar hen toe had gezonden, al die woorden,

² dat Azaria, de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al die hoogmoedige mannen, tegen Jeremia zeiden: U spreekt leugens! De HEERE, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: U mag Egypte niet binnengaan om daar als vreemdeling te verblijven.

³ Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op, opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren *naar* Babel.

⁴ Johanan, de zoon van Kareah, alle bevelhebbers van de legers en heel het volk

^a Jer. 24:6; 31:4; 33:7 ^b Jer. 7:20 ^c Jes. 65:15 ^d Jer. 18:16; 19:8; 25:9; 29:18 ^e Jer. 24:9; 25:18; 26:6;

29:18 ^f Jer. 24:9; 29:18

42:15 *zinnen* - Letterlijk: gezichten. Zie ook vers 17.

hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE om in het land Juda te blijven.

⁵ Johanan, de zoon van Kareah, en alle bevelhebbers van de legers namen heel het overblijfsel van Juda mee, hen die waren teruggekeerd uit alle heidenvolken waarheen zij verdreven waren, om *weer* in het land Juda te verblijven:

⁶ de mannen, de vrouwen en de kleine kinderen, de dochters van de koning, en alle personen die Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, bij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, achtergelaten had, evenals de profeet Jeremia en Baruch, de zoon van Neria.

⁷ Toen kwamen zij het land Egypte binnen, want zij hadden niet naar de stem van de HEERE geluisterd. En zij kwamen tot aan Tachpanhes.

⁸ Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia in Tachpanhes:

⁹ Neem grote stenen in uw hand en verberg die in het leem onder de tegelvloer die bij de ingang van het huis van de farao in Tachpanhes ligt, voor de ogen van de Judeese mannen,

¹⁰ en zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga een *boodschap* zenden en zal Nebukadrezar, de koning van Babel, ¹¹ Mijn dienaar, halen. Ik zal zijn troon boven op deze stenen zetten die Ik verborgen heb, en daarover zal hij zijn staatsietent spannen.

¹¹ Hij zal komen en het land Egypte treffen: ¹² wie *bestemd* is voor de dood, met de dood; wie *bestemd* is voor de gevangenschap, met de gevangenschap; wie *bestemd* is voor het zwaard, met het zwaard.

¹² Ik zal een vuur aansteken in de tempels van de goden van Egypte en hij zal hen verbranden en als gevangenen wegvooien. Hij zal het land Egypte van luizen ontdoen zoals een herder zijn kleeft van luizen ontdoet, en dan zal hij vandaar in vrede wegtrekken.

¹³ Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken, en hij zal de tempels van de goden van Egypte met vuur verbranden.

DE BOETEPREDIKING VAN JEREMIA IN EGYPT E

44 Het woord dat gekomen is tot Jeremia voor alle Judeeërs die in het land Egypte woonden, die woonden in Migdol, in Tachpanhes, in Nof en in het land van Pathros:

² Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: U hebt zelf al het onheil gezien dat Ik over Jeruzalem en over al de steden van Juda gebracht heb. Zie, zij zijn heden ten dage een puinhoop, zodat er geen bewoner *meer* in is,

³ vanwege hun slechtheid die zij gedaan hebben om Mij tot toorn te verwekken, daarmee dat zij doorgingen met reukoffers te brengen *en* andere goden te dienen, die zij niet hebben gekend, zij, *evenmin als* u en uw vaderen.

⁴ Ik zond tot u al Mijn dienaren, de profeten, vroeg en laat, om te zeggen: Doe deze gruwelijke zaak toch niet, die Ik haat.

⁵ Maar zij hebben niet geluisterd en hebben hun oor niet geneigd door zich van hun slechtheid te bekeren door geen reukoffers *meer* te brengen aan andere goden.

⁶ Daarom 'zijn Mijn grimmigheid en Mijn toorn uitgegoten en hebben die gebrand in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem. Zij zijn geworden tot een puinhoop, tot een woestenij, zoals het heden ten dage is.

⁷ Welnu, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de God van Israël: Waarom doet u uzelf zo'n groot kwaad aan dat u onder u man en vrouw, kind en zuigeling uit het midden van Juda uitroeit, en *zelfs* geen overblijfsel bij u overlaat?

⁸ U doet dat door Mij tot toorn te verwekken met de werken van uw handen, door reukoffers te brengen aan andere goden in het land Egypte, waar u gekomen bent om daar als vreemdeling te verblijven, zodat u uzelf uitroeit en u tot een vloek en tot smaad wordt onder al de volken van de aarde!

⁹ Bent u de slechte daden van uw vaderen vergeten, de slechte daden van de koningen van Juda, de slechte daden van hun

^a Jer. 25:9; 27:6 ^b Jer. 15:2; Zach. 11:9 ^c Jer. 7:20; 42:18
44:4 vroeg en laat - Zie noot bij Jeremia 7:25.

vrouwen, uw slechte daden en de slechte daden van uw vrouwen, die zij gedaan hebben in het land Juda en op de straten van Jeruzalem?

¹⁰ Tot op deze dag zijn zij niet verbrijzeld van hart. Bevreesd zijn zij niet. Volgens Mijn wet en volgens Mijn verordeningen die Ik u en uw vaderen gegeven heb, hebben zij niet gewandeld.

¹¹ Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, 'Ik ga Mijn aangezicht tegen u ten kwade richten, en wel om heel Juda uit te roeien.

¹² Ik zal het overblijfsel van Juda wegnemen, zij die hun zinnen* erop gezet hebben om het land Egypte binnen te gaan om daar als vreemdeling te verblijven. Zij zullen allen in het land Egypte omkomen. Zij zullen vallen door het^a zwaard, omkomen van de honger, van klein tot groot. Door het zwaard en door de honger zullen zij sterven. Zij zullen tot een vervloeking en tot een verschrikking, tot een vloek en tot smaad worden.

¹³ Want Ik zal hen die in het land Egypte wonen, straffen, zoals Ik Jeruzalem gestraft heb, door het zwaard, door de honger en door de pest.

¹⁴ Er zal niemand zijn van het overblijfsel van Juda die ontkomt of ontvlucht, van hen die in het land Egypte gekomen zijn om daar als vreemdeling te verblijven, om eens terug te keren naar het land Juda, waarnaar zij verlangen* om er terug te keren en daar te wonen. Nee, zij zullen niet terugkeren, behalve enkelen die wel ontkomen zullen.

¹⁵ Toen antwoordden al de mannen die wisten dat hun vrouwen reukoffers brachten aan andere goden, en al de vrouwen die daar stonden, een grote menigte, en heel het volk dat in het land Egypte, in Pathros, woonde, aan Jeremia:

¹⁶ Wat het woord betreft dat u in de Naam van de HEERE tot ons gesproken hebt – wij zullen niet naar u luisteren.

¹⁷ Nee, wij zullen beslist alle dingen doen die uit onze mond zijn uitgegaan, door reukoffers te brengen aan de 'koningin van de hemel en plengoffers voor haar uit

te gieten, zoals wij gedaan hebben, wij en onze vaderen, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem. Toen werden wij met brood verzadigd, hadden wij het goed en hebben wij geen kwaad gezien.

¹⁸ Maar van toen af dat wij ermee zijn opgehouden aan de koningin van de hemel reukoffers te brengen en plengoffers voor haar uit te gieten, hebben wij aan alles gebrek gehad en kwamen wij door het zwaard en door de honger om.

¹⁹ En als wij, vrouwen, aan de koningin van de hemel reukoffers brengen en plengoffers voor haar uitgieten, gaat het dan buiten onze mannen om dat wij voor haar offerkoeken maken naar haar beeltenis, en voor haar plengoffers uitgieten?

²⁰ Toen zei Jeremia tegen heel het volk, tegen de mannen en tegen de vrouwen, tegen heel het volk dat hem dit antwoord gegeven had:

²¹ Zou de HEERE niet gedacht hebben aan het wierookoffer dat u in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem in rook liet opgaan, u en uw vaderen, uw koningen en uw vorsten, en de bevolking van het land, en zou dat niet in Zijn hart opkomen?

²² De HEERE kon het niet langer verdragen vanwege uw slechte daden, vanwege de gruweldaden die u deed. Daarom is uw land geworden tot een verwoesting, tot een verschrikking en tot een vloek, zodat er geen bewoner meer is, zoals het heden ten dage is.

²³ Vanwege het feit dat u reukoffers gebracht hebt en dat u gezondigd hebt tegen de HEERE, niet geluisterd hebt naar de stem van de HEERE en niet volgens Zijn wet, volgens Zijn verordeningen en volgens Zijn getuigenissen gewandeld hebt, daarom is dit onheil u overkomen, zoals het heden ten dage is.

²⁴ Verder zei Jeremia tegen heel het volk, en tegen al de vrouwen: Luister naar het woord van de HEERE, heel Juda dat in het land Egypte is.

²⁵ Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: U en uw vrouwen heb-

^a Jer. 21:10; Amos 9:4 ^b Jer. 42:15,16,17,22 ^c Jer. 7:18

44:12 hun zinnen - Letterlijk: hun gezichten. 44:14 verlangen - Letterlijk: hun ziel opheffen.

ben met uw *eigen* mond gesproken (en met uw *eigen* handen hebt u het uitgevoerd): Wij zullen beslist onze geloften volbrengen die wij hebben afgelegd, door reukoffers te brengen aan de koningin van de hemel en plengoffers voor haar uit te gieten. *Nu*, doe beslist uw geloften gestand en volbreng beslist uw geloften!

²⁶ Daarom, luister naar het woord van de HEERE, heel Juda dat in het land Egypte woont: Zie, Ik zweer bij Mijn grote Naam, zegt de HEERE: Als Mijn Naam ooit nog zal worden aangeroepen door de mond van enig man uit Juda in heel het land Egypte, die zegt: *Zo waar* de Heere HEERE leeft!

²⁷ Zie, Ik ga over hen ^awaken ten kwade en niet ten goede. Alle mannen van Juda die in het land Egypte zijn, zullen omkomen door het zwaard of door de honger, totdat het met hen gedaan is.

²⁸ Maar wie aan het zwaard ontkomen, zullen uit het land Egypte terugkeren naar het land Juda *met* weinig mensen. En heel het overblijfsel van Juda, dat naar het land Egypte gekomen is om daar als vreemdeling te verblijven, zal weten wiens woord standhoudt, het Mijne of het hunne.

²⁹ En dit zal voor u het teken zijn, spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats u zal straffen, zodat u weet dat Mijn woorden over u beslist stand zullen houden, ten kwade:

³⁰ Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga farao Hofra, de koning van Egypte, in de hand van zijn vijanden geven, en in de hand van hen die hem naar het leven staan, zoals Ik Zedekia, de koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn vijand, die hem naar het leven stond.

DE TROOST VAN BARUCH

45 Het woord dat de profeet Jeremia gesproken heeft tot Baruch, de zoon van Neria, toen hij deze woorden uit de mond van Jeremia op een boekrol schreef, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda:

² Zo zegt de HEERE, de God van Israël, tegen u, Baruch:

³ U zegt: Wee mij toch, want de HEERE heeft aan mijn leed *nog meer* verdriet toegevoegd. Ik ben moe van mijn zuchten. Ik vind geen rust.

⁴ Dit moet u tegen hem zeggen: Zo zegt de HEERE: Zie, wat Ik gebouwd heb, ga Ik afbreken, en wat Ik geplant heb, ga Ik wegrukken, zelfs heel dit land.

⁵ En zou ú voor uzelf grote dingen zoeken? Zoek ze niet, want zie, Ik ga onheil brengen over alle vlees, spreekt de HEERE. Maar u zal Ik uw leven ten ^bbuit geven in alle plaatsen waarheen u zult gaan.

PROFETIE OVER EGYPT E

46 Het woord van de HEERE dat tot de profeet Jeremia kwam tegen de heidenvolken.

² Over Egypte. Tegen het leger van farao Necho, de koning van Egypte, dat zich aan de rivier de Eufraat bij Karchemis bevond, dat Nebukadrezar, de koning van Babel, in het vierde *regerings*jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, verslagen heeft.

³ Maak het kleine en het grote schild gereed,

bind de strijd aan,

⁴ span de paarden in,

bestijg ze, ruiters,

stel u op, met de helmen op,

⁵ scherp de speren,

trek de pantsers aan.

⁶ Waarom zie Ik

hen verschrikt terugwijken?

Hun helden zijn te gronde gericht, zij

slaan ijlings op de vlucht,^a

zij keren zich niet om, angst van rondom!

– spreekt de HEERE.

⁷ Laat de snelle niet op de vlucht slaan,

laat de held niet ontkomen:

in het noorden, aan de oever van de rivier

de Eufraat,

struikelen zij en vallen.

⁷ Wie is dat?

Als de Nijl komt hij opzetten,

als rivieren kolk zijn water.

⁸ Egypte – als de Nijl komt het opzetten,

^a Jer. 31:28 ^b Jer. 21:9; 38:2; 39:18 ^c Jer. 51:11

46:5 zij ... *vlucht* - Letterlijk: en zij vluchten de toevlucht.

als rivieren kolkt *zijn* water.
Het zegt: Ik kom opzetten, ik zal de aarde
bedekken,
ik zal de stad verdelgen en wie daarin
wonen.

⁹ Kom op, paarden,
raas, strijdwegens,
laten de helden uittrekken,
de Cusjieten, de Puteeërs, die het schild
hanteren,
de Lydiërs, die de ^aboog hanteren *en*
spannen.

¹⁰ Deze dag is van de Heere, de HEERE van
de legermachten,
een dag van wraak om Zich te wreken op
Zijn tegenstanders.

Het zwaard zal verslinden en verzadigd
worden,
en dronken worden van hun bloed.
Want het is een slachting voor de Heere,
de HEERE van de legermachten,
in het land in het noorden, aan de rivier
de Eufraat.

¹¹ Ruk op naar ^bGilead en haal balsem,
maagd, dochter van Egypte.
Tevergeefs verhoogt u de medicijnen,
herstel is er niet voor u.

¹² De volken hebben van uw schande
gehoord,
het land is vol van uw gejammer,
want de ene held is over de andere held
gestruikeld,
samen zijn zij gevallen – zij beiden.

DE INVAL VAN NEBUKADREZAR IN EGYPT E

¹³ Het woord dat de HEERE sprak tot de pro-
feet Jeremia over de komst van Nebukadre-
zar, de koning van Babel, om het land Egypte
te treffen:

¹⁴ Verkondig in Egypte, laat het horen in
Migdol,
laat het horen in Nof en in Tachpanhes.
Zeg: Stel u op, maak u gereed,
want het zwaard heeft verslonden wat
rondom u is.

¹⁵ Waarom zijn uw machtigen
weggevaagd?
Zij hebben geen stand gehouden, omdat
de HEERE hen heeft verjaagd.

¹⁶ Hij maakte *het aantal*
van hen die struikelden groot, ja, de een
viel over de ander.

Toen zeiden zij:
Sta op, laten wij terugkeren naar ons volk
en naar ons geboorteland,
vanwege het zwaard van de
onderdrukker.

¹⁷ Daar riepen zij: De farao,
de koning van Egypte, is een grootspreker:
hij heeft het juiste moment voorbij
laten gaan!

¹⁸ Zo waar Ik leef, spreekt de Koning
– HEERE van de legermachten is Zijn Naam –
voorzeker, als de Tabor onder de bergen
en als de Karmel bij de zee zal hij komen!

¹⁹ Pak uw boedel bij elkaar voor de
ballingschap,
inwoonster, dochter van Egypte.
Want Nof zal tot een verwoesting worden
en het zal vernietigd worden, zodat er
geen inwoner *meer* is.

²⁰ Egypte is een bijzonder mooi kalf,
maar de horzel uit het noorden komt
eraan – hij komt eraan!

²¹ Zelfs zijn huursoldaten zijn in zijn
midden
als gemeste kalveren,
maar ook zij keren zich om.
Zij slaan tezamen op de vlucht, zij houden
geen stand,
want de dag van hun ondergang is over
hen gekomen,
de tijd van de vergelding aan hen.

²² Het geluid *van Egypte* is als dat van een
slang die wegschuift,
want met een legermacht zullen zij erheen
gaan;
met bijlen zullen zij bij hem komen,
als houthakkers.

²³ Zij zullen zijn woud omhakken, spreekt
de HEERE,
al is het ondoordringbaar.*

^a Jes. 66:19 ^b Jer. 8:22

46:23 *al is het ondoordringbaar* - Letterlijk: al is het niet te onderzoeken.

Want zij zijn talrijker dan sprinkhanen,
zodat zij niet te tellen zijn.

²⁴ De dochter van Egypte staat
beschaamd,
zij is in de hand van het volk van het
noorden gegeven.

²⁵ De HEERE van de legermachten, de God
van Israël, zegt: Zie, Ik ga Amon, *de god* van
No, de farao, Egypte, zijn goden, en zijn
koningen straffen, ja, *Ik straf* de farao en
wie op hem vertrouwen.

²⁶ Ik zal hen geven in de hand van hen die
hen naar het leven staan, zowel in de hand
van Nebukadrezar, de koning van Babel,
als in de hand van zijn dienaren. Maar
daarna zal zij bewoond worden als *in* de
dagen van weleer, spreekt de HEERE.

²⁷ ^a U dan, wees niet bevreesd, Mijn
dienaar Jakob,
wees niet ontsteld, Israël!
Want zie, Ik ga u verlossen uit verre
landen,
uw nageslacht uit het land van hun
gevangenschap.
Jakob zal terugkeren, rust hebben en
zonder zorgen zijn,
en niemand zal *hem* schrik aanjagen.
²⁸ U dan, wees niet bevreesd, Mijn
dienaar Jakob, spreekt de HEERE,
want Ik ben met u.
Ik ga immers een *vernietigend* einde
maken aan alle heidenvolken
waarheen Ik u verdreven heb.
Aan u echter zal Ik geen *vernietigend*
einde maken.
Ik zal ^b u straffen met mate,
maar u beslist niet voor onschuldig
houden.

PROFETIE OVER DE FILISTIJNEN

47 Het woord van de HEERE dat tot de
profeet Jeremia kwam, tegen de
Filistijnen, voordat de farao Gaza versloeg.

² Zo zegt de HEERE:

Zie, water komt opzetten uit het noorden,
het wordt tot een overstromende beek.

Ze zullen het land en al wat het bevat
overstromen,
de stad en wie erin wonen.
De mensen zullen het uitschreeuwen,
alle inwoners van het land zullen
weeklagen,
³ vanwege het geluid van het stampen
van de hoeven van zijn *‘machtige
paarden*,
vanwege het gedreun van zijn strijdwa-
gens, het ratelen van zijn *‘wielen*.
Vaders zien niet om naar *hun* kinderen,
vanwege het verslappen van *hun* handen,
⁴ vanwege de dag die komt
om alle Filistijnen te verdelgen,
om elke overgebleven helper
van *‘Tyrus* en Sidon uit te roeien.
Want de HEERE zal de Filistijnen
verdelgen,
het overblijfsel van het kustland van
Kaftor.

⁵ Kaalheid is over Gaza gekomen,
‘Askelon is uitgeroeid,
samen met het overblijfsel van hun dal.
Hoelang zult u *uw lichaam* ^c kerven?

⁶ Wee, zwaard van de HEERE,
hoelang hebt u geen rust?
Keer terug in uw schedel,
kom tot rust, wees stil.

⁷ Hoe zou u rust kunnen hebben?
De HEERE heeft *immers* het *zwaard*
opdracht gegeven.
Tegen Askelon en tegen de zeekust,
daartegen heeft Hij het bestemd.

PROFETIE OVER MOAB

48 Over ^b Moab. Zo zegt de HEERE van
de legermachten, de God van Is-
raël:

Wee over Nebo, want het is verwoest!
Kirjathaim staat beschaamd, het is
ingenomen.
De veilige vesting staat beschaamd en is
ontsteld.

² Moabs roem is er niet meer,
in Hesbon hebben zij kwaad tegen hem
bedacht:
Kom, laten we het uitroeien, zodat het
geen volk *meer* is.

^a Jes. 41:13; 43:5; 44:1; Jer. 30:10 ^b Jer. 10:24; 30:11
25:20 ^c Deut. 14:1; Jer. 16:6 ^d Jer. 25:21; 27:3

^e Jer. 4:13; 6:23 ^f Jer. 5:28 ^g Jer. 25:22 ^h Jer.

Ook u, Madmen, zult verdelgd worden, het zwaard zal u achtervolgen.

³ Hoor, geschreeuw uit Horonaïm: Verwoesting, een grote ramp!

⁴ Moab is gebroken, zijn kleine kinderen hebben geschreeuw laten horen.

⁵ Ja, de weg omhoog naar Luhith gaat men met ⁶voortdurend geweën op. Ja, op de weg omlaag naar Horonaïm hebben tegenstanders noodgeschrei gehoord.

⁶ Vlucht, red uw leven!

Word als een ⁷kale struik in de woestijn.

⁷ Want vanwege uw vertrouwen op uw vestingwerken en op uw schatten zult ook u ingenomen worden.

Kamos zal in ballingschap weggaan, zijn ⁸priesters en zijn vorsten samen.

⁸ Want de verwoester zal komen naar elke stad, geen stad zal ontkomen.

Het dal zal vergaan, de vlakke zal weggevaagd worden, zoals de HEERE *het* heeft gezegd.

⁹ Geef Moab vleugels, want vliegend zal het weggaan.

Zijn steden zullen tot een verwoesting worden,

zodat er geen inwoner *meer* is.

¹⁰ Vervloekt wie het werk van de HEERE traag¹¹ uitvoert,

ja, vervloekt wie zijn zwaard bloed onthoudt.

¹¹ Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest,

en heeft *als wijn* op zijn ¹²drosesem stilgelegd.

Het is niet van het ene vat in het andere overgegoten:

het is niet in ballingschap gegaan.

Daarom heeft het zijn smaak behouden en is zijn geur niet veranderd.

¹² Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik aftappers naar hem toe zal sturen om hem af te tappen. Zij zullen hun vaten leegmaken en hun kruiken stukslaan.

¹³ Moab zal beschaamd worden vanwege Kamos, zoals het huis van Israël beschaamd is vanwege Bethel, ¹⁴hun vertrouwen.

¹⁴ Hoe kunt u zeggen:

Wij zijn helden, dappere mannen, *gereed* voor de strijd?

¹⁵ Moab is verwoest en *uit* zijn steden opgetrokken,

en de keur van hun jongemannen is afgevoerd ter slachting, spreekt de Koning

— HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

¹⁶ De ondergang van Moab is nabij, *die* is in aantocht,

zijn onheil haast zich zeer.

¹⁷ Beklaag hem, allen rondom hem, allen die zijn naam kennen.

Zeg: Hoe is de machtige scepter gebroken,

die sierlijke staf!

¹⁸ Daal af uit uw luister, verblijf in dorst, u *die hier* woont, dochter van Dibon,

want de verdelger van Moab is tegen u opgetrokken,

hij heeft uw vestingen verwoest.

¹⁹ Ga aan de weg staan, en zie uit, inwoner van Aroër.

Vraag hem die vlucht en haar die ontkomt,

zeg: Wat is er gebeurd?

²⁰ Moab staat beschaamd, want het is ontsteld.

²¹ Weeklaag, schreeuw het uit, maak in Arnon bekend dat Moab verwoest is.

²² Ja, het oordeel is gekomen over het land van de vlakke, over Holon, over Jahza en over Mefaâth,

²³ over Dibon, over Nebo en over Beth-Diblathâim,

²⁴ over Kirjathâim, over Beth-Gamul en over Beth-Meon,

²⁵ over Keriioth en over Bozra, ja, over alle steden van het land Moab, die ver en dicht bij zijn.

³Jes. 15:5 ⁶Jer. 17:6 ⁷Jer. 49:3 ⁸Zef. 1:12 ⁹1 Kon. 12:29 ¹⁰Jes. 16:7

48:3 *ramp* - Letterlijk: breuk. 48:6 *een kale struik* - Hebreeuws: Aroër. 48:10 *traag* - Letterlijk: bedrieglijk.

²⁵ De hoorn van Moab is afgehakt
en zijn arm is gebroken,
spreekt de HEERE.

²⁶ Maak hem dronken, want hij heeft zich
groot gemaakt tegen de HEERE. Moab zal
met de handen klappen in zijn braaksel,
zodat het zelf ook belachelijk wordt.

²⁷ Of is Israël voor u niet geweest *om* te
belachen? Is hij aangetroffen onder die-
ven, dat u zo dikwijls als u over hem sprak,
schudde *van het lachen*?

²⁸ Verlaat de steden, woon in rotsen,
inwoners van Moab.

Word als een duif die nestelt
in de openingen van een rotsspleet.*

²⁹ Wij hebben gehoord van de "trots van
Moab,

dat zeer hoogmoedig is,
van zijn hoogheid, zijn trots, zijn
hoogmoed,
en zijn hooghartigheid.

³⁰ Ik ken zijn overmoed, spreekt de HEERE,
zijn holle praat is niet gepast,
zij doen wat niet gepast is!

³¹ Daarom zal ik over Moab weeklagen,
ja, het over heel Moab uitschreeuwen,
om de mannen van Kir-Heres zal men
zuchten.

³² Meer dan het bewenen van Jaëzer zal ik
om u wenen,
wijnstok van Sibma.

Uw ranken zijn de zee overgestoken,
zij hebben tot aan de zee van Jaëzer
gereikt.

Op uw zomervruchten en op uw
wijnroost

heeft een verwoester zich geworpen.

³³ Zo zijn de "blijdschap en de vreugde
weggenomen

van het vruchtbare veld, namelijk het
land Moab.

De wijn uit de perskuipen heb Ik doen
ophouden,
men zal geen *druiven* treden onder
vreugderoep,

de vreugderoep zal geen vreugderoep
zijn.

³⁴ Vanwege het geschreeuw van Hesbon,
te horen tot aan Eleale, tot aan Jahaz, laten
zij hun stem klinken, van 'Zoar tot aan
Horonaïm, Eglath Selisia.' Want zelfs de
wateren van Nimrim worden tot woeste-
nijen.

³⁵ Ik zal in Moab doen ophouden, spreekt
de HEERE,
wie offert *op* de hoogte

en wie reukoffers brengt aan zijn goden.

³⁶ Daarom klaagt mijn hart om Moab als
de fluiten,

ja, klaagt mijn hart om de mannen van
Kir-Heres als de fluiten,
omdat de overvloed *die* het verwierf,
verloren is.

³⁷ Want elk "hoofd is kaalgeschoren,
elke baard is afgesneden,
op alle handen zijn "insnijdingen,
om de heupen is een rouwgewaad.

³⁸ Op alle daken van Moab, op alle
pleinen,
overal is rouwklacht,
want Ik heb Moab stukgebroken
als een pot waaraan niemand waarde
hecht,
spreekt de HEERE.

³⁹ Hoe is het ontsteld! Zij weeklagen:
Hoe heeft Moab zich "met schaamte
afgewend!

Moab is belachelijk geworden en tot een
verschrikking
voor allen die er omheen *wonen*.

⁴⁰ Want zo zegt de HEERE:

Zie, hij zal als een 'arend aan komen
zweven

en zijn vleugels over Moab uitspreiden.

⁴¹ Kerioth wordt ingenomen,
de bergvestingen veroverd,
het hart van Moabs helden zal op die dag
zijn
als het hart van een vrouw in
barensnood.

* Jes. 16:6 "Jes. 16:10 "Jes. 15:5,6 "Jes. 15:2,3 "Jer. 47:5 "Jer. 4:13

48:28 *in de openingen ... rotsspleet* - Letterlijk: in de zijden van de opening van een spleet.
48:34 *Eglath Selisia* - Of: Driejarige Koe. 48:39 *zich* - Letterlijk: de nek.

⁴² Zo zal Moab weggevaagd worden, zodat het geen volk *meer* is, omdat het zich groot gemaakt heeft tegen de HEERE.

⁴³ Angst, valkuil en strik over u, inwoner van Moab, spreekt de HEERE.

⁴⁴ Wie uit angst vlucht, zal in de kuil vallen, wie uit de kuil opklautert, wordt in de strik gevangen. Ja, Ik zal daarover, over Moab, brengen het jaar van hun vergelding, spreekt de HEERE.

⁴⁵ Zij gingen in de schaduw van Hesbon staan, zij die vluchtten voor de macht van de vijand.

Want 'vuur is uitgegaan van Hesbon, een vlam van binnen Sihon. Het heeft de slapen verteerd van Moab, en de schedel van die druktemakers.

⁴⁶ Wee u, Moab, het volk van Kamos is ten onder gegaan, want uw zonen zijn meegenomen in gevangenschap, evenals uw dochters in gevangenschap.

⁴⁷ In later tijd^a echter, spreekt de HEERE, zal ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab.

Tot zover het oordeel over Moab.

PROFETIE OVER AMMON

49 Over de Ammonieten.
Zo zegt de HEERE:

Heeft Israël geen kinderen of heeft het geen erfgenaam? Waaronder is Malcam *dan* erfgenaam van ^bGad

en woont zijn volk in diens steden?

² Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,

dat Ik tegen 'Rabba van de Ammonieten krijgsgeschiede zal doen horen. Het zal tot een woeste ruïne worden, de bijbehorende *plaatsen* zullen met vuur aangestoken worden.

Dan zal Israël in bezit nemen hen die het in bezit genomen hadden, zegt de HEERE.

³ Weeklaag, Hesbon, want Ai is verwoest, schreeuw het uit, dochters van Rabba! Omgord u met rouwgewaden, ^cbedrijf rouw,

loop rond bij de omheiningen, want Malcam zal in ballingschap gaan, zijn ^dpriesters en zijn vorsten samen.

⁴ Wat beroemt u zich op de dalen?

Weggevloed is uw dal, afvallige dochter, die vertrouwt op haar 'schatten en zegt: ^eWie zou er tegen mij opkomen?

⁵ Zie, Ik ga angst over u laten komen, spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten, overal om u heen.

U zult verdreven worden, ieder voor zich, en niemand is er die bijeenbrengt wie weggevlucht zijn.

⁶ Maar daarna zal Ik een omkeer brengen in de gevangenschap van de Ammonieten, spreekt de HEERE.

PROFETIE OVER EDMON

⁷ Over Edom.

Zo zegt de HEERE van de legermachten:

^aIs er geen wijsheid meer in Teman?

Is de raad van verstandige *mensen* vergaan?

Is hun wijsheid overbodig geworden?

⁸ Vlucht, keer u om, verblijf in diepe-
gen *plaatsen*,

inwoners van 'Dedan!

Want Ik heb de ondergang van Ezau over hem gebracht,

de tijd dat Ik hem straf.

⁹ Als er druivenplukkers bij u komen, laten zij *dan* geen nalezing over?

Als er dieven in de nacht *komen*, zouden zij *dan* geen verderf aanrichten tot zij genoeg hebben?

¹⁰ Ik echter, Ik zal Ezau ontbloten, Ik zal zijn verborgen plaatsen blootleggen,

zodat hij zich niet kan verstoppen.

^aNum. 21:28 ^bAmos 1:13 ^cAmos 1:14 ^dJes. 32:12; Jer. 4:8; 6:26 ^eJer. 48:7 ^fJer. 48:7 ^gJer. 21:13

^hObadja's. 8 ⁱJer. 25:23 ^jObadja's. 5

48:47 In later tijd - Letterlijk: Aan het einde van de dagen.

Zijn nageslacht wordt verdelgd, *evenals* zijn broers

en zijn burens – en hij is er niet *meer*.

¹¹ Laat uw wezen achter, Ik zal hen in het leven behouden, en laten uw weduwen op Mij vertrouwen.

¹² Want zo zegt de HEERE: Zie, zij die niet verdienden om de beker te moeten drinken, ^amoeten *hem* beslist drinken. Zou u *dan* in enig opzicht voor onschuldig gehouden worden? U zult niet voor onschuldig gehouden worden, maar u moet *hem* beslist drinken!

¹³ Want Ik heb bij Mijzelf gezworen, spreekt de HEERE, dat Bozra zal worden tot een verschrikking, tot smaad, tot een verwoeste *plaats* en tot een vloek. Al zijn steden zullen tot eeuwige puinhopen worden.

¹⁴ Ik heb een ^abericht gehoord van de HEERE, een gezant is uitgezonden onder de heidenvolken:

Verzamel u, kom ertegen op, sta op voor de strijd!

¹⁵ Want zie, Ik heb u klein gemaakt onder de heidenvolken, veracht onder de mensen.

¹⁶ De schrik voor u heeft u bedrogen, de ^bovermoed van uw hart, u die woont in rotskloven, u die zich vastklemt aan hoge heuvels. Al zou u uw ^cnest zo hoog maken als de arend, vandaar zal Ik u neerhalen, spreekt de HEERE.

¹⁷ Edom zal worden tot een verschrikking. ^dIeder die er voorbijtrekt, zal zich ontzetten en sissen van *afschuw* over al zijn wonden.

¹⁸ ^eZoals Sodom, Gomorra en hun naburige *plaatsen* ondersteboven zijn gekeerd, zegt de HEERE, zal daar niemand wonen en zal geen mensenkind erin verblijven.

¹⁹ ^fZie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de ^gglorie van de Jordaan, tegen de sterke woonplaats;

want in een ogenblik zal Ik hem ertuit doen wegsnellen.

En wie *daarvoor* uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen.

Want wie is Mij gelijk en ^hwie zou Mij dagvaarden?

En wie is die herder dat hij voor Mij aangezicht standhouden zou?

²⁰ Daarom, hoor het raadsbesluit van de HEERE

dat Hij over Edom genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen de inwoners van Teman:

Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen!

Voorwaar, men zal hun woonplaats boven hen verwoesten!

²¹ Van het geluid van hun val beeft de aarde,

het geschreeuw – bij de Schelfzee wordt het geluid daarvan gehoord.

²² Zie, als een arend stijgt hij op, ⁱkomt hij aanzweven, spreidt hij zijn vleugels uit over Bozra. Het hart van de helden van Edom zal op die dag zijn als het hart van een ^jvrouw in *barensnood*.

PROFETIE OVER DAMASCUS

²³ Over ^kDamascus.

Hamath en Arpad staan beschaamd.

Omdat zij een slecht bericht hebben gehoord,

smelten zij weg. Bij de zee is bezorgdheid, men kan niet tot rust komen.

²⁴ Damascus heeft de moed verloren, het keert zich om om te vluchten, siddering heeft het aangegrepen, benauwdheid en weeën hebben het aangegrepen als een ^lbarende *vrouw*.

²⁵ Hoe is de stad van de roem verlaten, de stad van mijn vreugde!

²⁶ Daarom zullen haar jongemannen

^aObadja vs. 1 ^bJer. 48:29 ^cObadja vs. 4 ^dJer. 50:13 ^eGen. 19:25; Jer. 50:40; Amos 4:11 ^fJer. 50:44 enz. ^gJer. 12:5 ^hJob 41:1; Jer. 50:44, 45 ⁱJer. 48:40 ^jJer. 48:41 ^kJes. 17:1 ^lJer. 4:31; 6:24; 30:6

49:12 zij ... *drinken* - Letterlijk: zij van wie het oordeel niet is om te drinken.

vallen op haar pleinen en alle strijdbare mannen zullen op die dag verdelgd worden, spreekt de HEERE van de legermachten.

²⁷ Ik zal een ^avuur aansteken binnen de muren van Damascus; dat zal de paleizen van Benhadad verteren.

PROFETIE OVER KEDAR EN DE KONINKRIJKEN VAN HAZOR

²⁸ Over Kedar en over de koninkrijken van Hazor, die Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft verslagen. Zo zegt de HEERE:

Sta op, ruk op naar Kedar, en verdelg de mensen van het oosten.

²⁹ Zij zullen hun tenten en hun kudde wegnemen, hun tentkleden en heel hun uitrusting. Zij zullen hun kamelen voor zichzelf wegnemen, en zij zullen tegen hen roepen: Angst van rondom!

³⁰ Vlucht, vlucht zo snel mogelijk weg, ^averblijf in diepgelegene plaatsen, inwoners van Hazor, spreekt de HEERE. Want Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft een raadsbesluit over u genomen en plannen tegen hen bedacht.

³¹ Sta op, ruk op naar het geruste volk, dat onbezorgd woont, spreekt de HEERE, dat geen poorten heeft en geen grendel heeft – zij wonen alleen.

³² Hun kamelen zullen tot buit worden en hun menigte van vee tot prooi. Ik zal hen naar alle windstreken

verstrooien, hen die kaalgeschoren zijn aan hun ^bslapen,

en Ik zal van alle kanten hun ondergang doen komen, spreekt de HEERE.

³³ Hazor zal tot een ^cverblijfplaats van jakhalzen worden, een woestijntot in eeuwigheid. Daar zal niemand wonen, en geen menskind erin verblijven.

PROFETIE OVER ELAM

³⁴ Hetgeen als het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia gekomen is tegen Elam, aan het begin van het koningschap van Zedekia, koning van Juda:

³⁵ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Zie, Ik ga de boog van Elam breken, de keur van hun *gevechtskracht*.

³⁶ Ik zal over Elam doen komen vier stormwinden,

van de vier einden van de hemel, en Ik zal hen verstrooien naar al deze windstreken.

Er zal geen volk zijn waarheen de verdrevenen uit Elam niet zullen komen.

³⁷ Ik zal Elam ontsteld doen staan ten overstaan van hun vijanden, ten overstaan van wie hen naar het leven staan.

Ik zal onheil over hen brengen:

Mijn brandende toorn, spreekt de HEERE. Ik zal het zwaard achter hen aan zenden, tot Ik aan hen een einde zal hebben gemaakt.

³⁸ Ik zal Mijn troon opstellen in Elam en koning en vorsten vandaar verdelgen, spreekt de HEERE.

³⁹ Maar het zal in later tijd ^dgebeuren dat Ik een omkeer zal brengen

in de ^egevangenschap van Elam, spreekt de HEERE.

PROFETIE OVER BABEL

50 Het woord dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het land van de Chaldeeën, door de dienst van de profeet Jeremia:

² Verkondig onder de heidenvolken, laat het horen,

hef een banier omhoog, laat het horen, verberg het niet, zeg: Babel is ingenomen,

^aBel staat beschaamd, Merodach is verpletterd.

Zijn afgoden staan beschaamd, zijn stinkgoden zijn verpletterd.

^a Amos 1:4,14 ^b Jer. 9:26; 25:23 ^c Jer. 9:11; 10:22 ^d Jer. 48:47 ^e Jes. 46:1; Jer. 51:44

49:30 vlucht zo snel mogelijk weg - Letterlijk: vlucht zeer. 49:39 in later tijd - Letterlijk: aan het einde van de dagen.

³ Want een volk rukt ertegen op vanuit het noorden, en dat zal van zijn land een woestenij maken, zodat er geen inwoner in zal zijn. Van mens tot dier – zij zijn weggevlucht, weggegaan.

⁴ In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen – al wenend zullen zij *hun* weg gaan – en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken. ⁵ Zij zullen vragen naar Sion, hun gezicht gericht op de weg daarheen. Zij zullen komen en bij de HEERE gevoegd worden met een eeuwig verbond, het zal niet vergeten worden.

⁶ Mijn volk – het waren verloren schapen. Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid. Zij gingen van berg naar heuvel. Zij vergaten hun rustplaats. ⁷ Allen die hen vonden, verslonden hen, en hun tegenstanders zeiden: Wij laden geen schuld op ons, omdat zij gezondigd hebben tegen de HEERE, de ⁸ woonplaats van de gerechtigheid, ja, de hoop van hun vaderen, de HEERE.

⁸ Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeë.

Ga weg, wees als bokken voor de kudde uit!

⁹ Want zie, Ik doe opstaan en tegen Babel optrekken een menigte van grote volken uit het land in het noorden. Zij zullen zich ertegen gereedmaken. Vandaaruit zal het ingenomen worden. Hun pijlen zijn als van een bedreven held, zonder uitwerking keert er geen terug. ¹⁰ Chaldea zal tot buit worden. Allen die het beroven, zullen verzadigd worden, spreekt de HEERE.

¹¹ Omdat u zich verblijdt, omdat u opspringt van vreugde, plundersaars van Mijn eigendom, omdat u dartelt als een kalf in pas gemaaid gras, en u hinnikt als machtige paarden, ¹² staat uw moeder zeer beschaamd. Zij die u gebaard heeft, is rood van schaamte.

Zie, Babel is de minste onder de heidenvolken: woestijn, dorheid en wildernis. ¹³ Vanwege de grote toorn van de HEERE zal het niet bewoond worden, het zal geheel en al een woestenij worden. ¹⁴ Ieder die Babel voorbijtrekt, zal zich ontzetten en sissen van afschuw over al zijn wonden.

¹⁵ Maak u gereed tegen Babel, rondom, u allen die de boog spant. Beschiet het, spaar geen pijl, want het heeft tegen de HEERE gezondigd.

¹⁶ Juich erover, rondom: het heeft zich overgegeven.* Zijn torens zijn gevallen, zijn muren afgebroken, want het is de wraak van de HEERE.

Wreek u erop, doe ermee zoals het zelf heeft gedaan.

¹⁷ Roei de zaaiers uit van Babel en wie de sikkel hanteren in de oogsttijd. Voor het zwaard van de onderdrukker zullen zij omkeren, ieder naar zijn volk, en vluchten, ieder naar zijn land.

¹⁸ Israël is een opgedreven schaaap, leeuwen hebben het opgejaagd. Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld.

¹⁹ Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga de koning van Babel en zijn land straffen,

³ Jer. 31:23 ⁴ Jes. 48:20; Jer. 51:6; Openb. 18:4 ⁵ Jer. 49:17

50:15 *het heeft zich overgegeven* - Letterlijk: zij heeft haar hand gegeven.

zoals ik de ^akoning van Assyrië gestraft heb.

¹⁹ Ik zal Israël terugbrengen naar zijn woonplaats. Het zal de Karmel en de Basan afweiden en op het bergland van Efraïm en Gilead zal het verzadigd worden.

²⁰ In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zal gezocht worden naar de ongerechtigheid van Israël, maar die zal er niet zijn, en naar de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden, want Ik zal vergeving schenken aan wie Ik laat overblijven.

²¹ Tegen het land Merathaim, ruk daartegen op. En tegen de inwoners van Pekod, verwoest en sla met de ban achter hen, spreekt de HEERE,

en doe overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb.

²² Er is oorlogsgeschiede in het land, een grote ramp.^c

²³ Hoe is de moker van heel de aarde afgehakt en stukgebroken! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de heidenvolken!

²⁴ Ik heb voor u een strik gezet en u werd ook gevangen, Babel, maar zelf wist u het niet. U bent betrappt en ook gegrepen, omdat u zich in de strijd tegen de HEERE hebt gemengd.

²⁵ De HEERE heeft Zijn schatkamer geopend en de instrumenten van Zijn gramschap naar buiten gebracht, want dit is een werk van de Heere, de HEERE van de legermachten, in het land van de Chaldeeën.

²⁶ Kom ertegen op van het einde *van de aarde*, open zijn graanschuren, stapel het op als *korenhopen* en sla het met de ban, laat het geen overblijfsel hebben.

²⁷ Breng al zijn jonge stieren om met het zwaard, voer ze af ter slachting.

Wee hun, want hun dag is gekomen, de tijd van de vergelding aan hen.

²⁸ Hoor hen die gevlucht zijn en die ontkomen zijn uit het land Babel, om in Sion te verkondigen de wraak van de HEERE, onze God, de wraak voor Zijn tempel:

²⁹ Laat u horen tegen Babel, schutters, allen die de boog spannen. Beleger het aan alle kanten, laat niemand ervan ontkomen. Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft.

Want het heeft overmoedig gehandeld tegen de HEERE, tegen de Heilige van Israël.

³⁰ Daarom zullen ^bzijn jongemannen vallen op zijn pleinen en al zijn strijdbare mannen zullen op die dag verdelgd worden, spreekt de HEERE.

³¹ Zie, Ik zal u, overmoedige! spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten.

Want uw dag is gekomen, de tijd dat Ik u straffen zal.

³² Dan zal de overmoedige struikelen en vallen, en er is niemand die hem opricht. Ja, Ik zal een vuur aansteken in zijn steden, dat alles om hem heen verteert.

³³ Zo zegt de HEERE van de legermachten: De Israëlieten zijn onderdrukt geweest, tezamen met de Judeeërs.

Allen die hen gevangen hadden, hebben hen vastgehouden, zij hebben geweigerd hen los te laten.

³⁴ Maar hun Verlosser is sterk, HEERE van de legermachten is Zijn Naam. Hij zal hun rechtszaak zeker voeren, opdat Hij het land tot rust zal brengen,

^a 2 Kon. 19:35,37; Jes. 37:36,38 ^b Jer. 49:26
50:22 *ramp* - Letterlijk: breuk.

maar de inwoners van Babel doet Hij sidderen.

³⁵ Het zwaard over de Chaldeeën, spreek de HEERE, en over de inwoners van Babel, over zijn vorsten en over zijn wijzen!

³⁶ Het zwaard over die snoevers, zodat zij dwaas zullen handelen, het zwaard over zijn helden, zodat zij ontstellen!

³⁷ Het zwaard over zijn paarden en over zijn strijdwapens, over alle mensen van allerlei herkomst die in zijn midden zijn, zodat zij als vrouwen worden!

Het zwaard over zijn schatten, zodat zij geplunderd worden!

³⁸ De droogte over zijn wateren, zodat zij droogvallen!

Want het is een land van beelden.

Zij gedragen zich als een waanzinnige door verschrikkelijke afgoden!

³⁹ Daarom zullen er wilde woestijndieren met hyena's wonen, struisvogels zullen er wonen.

Er zal voor altijd niet meer *in* worden gewoond,

van generatie op generatie zal het niet worden bewoond.

⁴⁰ Zoals God Sodom en Gomorra en de naburige plaatsen ervan ondersteboven heeft gekeerd, spreekt de HEERE, zo zal niemand daar wonen en geen mensenkind erin verblijven.

⁴¹ Zie, ^oer komt een volk uit het noorden, een grote natie, en talrijke koningen worden opgewekt van de uithoeken van de aarde.

⁴² Boog en werpspies hanteren zij, meedogenloos zijn zij, zij zullen geen medelijden hebben.

Hun stem bruist als de zee, op paarden rijden zij, als mannen voor de strijd opgesteld,

tegen u, dochter van Babel.

⁴³ Toen de koning van Babel het bericht over hen hoorde, verloor hij de moed.^{*}

^{*}Benaauwdheid greep hem aan, smart als van een barende vrouw.

⁴⁴ "Zie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de glorie van de Jordaan tegen de sterke woonplaats, want in een ogenblik zal Ik hem eruit doen wegsnellen.

En wie *daarvoor* uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen.

Want ^ewie is Mij gelijk en wie zou Mij dagvaarden?

En wie is die herder die voor Mijn aangezicht standhouden zou?

⁴⁵ Daarom, hoor het ¹raadsbesluit van de HEERE

dat Hij over Babel genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen het land van de Chaldeeën:

Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen!

Voorwaar, men zal de woonplaats boven hen verwoesten!

⁴⁶ Van het gerucht dat Babel ingenomen is, beeft de ^eaarde en geschreeuw wordt gehoord onder de volken.

DE EEUWIGE ONDERGANG VAN BABEL

51 Zo zegt de HEERE:

Zie, Ik ga een ^ostormwind opwekken die te gronde richt, tegen Babel en tegen de inwoners van Leb-Kamai.^{*}

² Ik zal op Babel ¹wanners afsturen, zodat zij het zullen wannen en zijn land leeghalen, want zij zullen er van alle kanten *vijandig* tegenover staan op de dag van het onheil.

³ Laat de boogschutter zijn boog spannen tegen wie *de boog* spant,

^{*} Gen. 19:25; Jer. 49:18 ^o Jer. 6:22 enz. ^e Jer. 49:24 ¹ Jer. 49:19 enz. ¹ Job 41:1; Jer. 49:19 ¹ Jer. 49:20 ^o Jer. 49:21 ^o Jer. 4:11 ¹ Jer. 4:11; 15:7

50:43 *verloor hij de moed* - Letterlijk: werden zijn handen slap. 51:1 *Leb-Kamai* betekent: hart van Mijn tegenstanders.

en tegen wie zich in zijn pantser verheft.
Spaar zijn jongemannen niet,
sla heel zijn leger met de ban.

⁴ De gesneuvelden liggen in het land van
de Chaldeen,
wie doorstoken zijn in zijn ^astraten.

⁵ Want Israël noch Juda wordt als
weduwe achtergelaten
door zijn God, door de HEERE van de
legermachten,
al is hun land vol van schuld
tegenover de Heilige van Israël.

⁶ ^bVlucht weg uit het midden van Babel,
laat ieder zijn leven redden,
word in zijn ongerechtigheid niet
verdelgd.

Want dit is de tijd van de ^cwraak van de
HEERE,
Hij vergeldt het wat het verdient.

⁷ Babel was in de hand van de HEERE een
gouden beker,
die heel de aarde dronken maakte.
Van zijn wijn hebben de volken
gedronken,
daarom gedragen de volken zich als een
waaninnige.

⁸ Plotseling is Babel ^dgevallen en
stukgebroken.
Weeklaag erover.

Haal ^ebalsem tegen zijn pijn,
misschien zal het genezen.

⁹ Wij hebben getracht Babel te genezen,
maar het is niet genezen.

^fVerlaat het, en laten wij gaan, ieder naar
zijn land,

want het oordeel erover reikt tot aan de
hemel,

het is verheven tot aan de wolken.

¹⁰ De HEERE heeft onze rechtvaardige
daden naar voren gebracht.

Kom, laten wij in Sion vertellen de daden
van de HEERE, onze God.

¹¹ ^gSlijp de pijlen scherp,
vul de kokers!

De HEERE heeft de geest van de koningen
van Medië opgewekt,

want Zijn plan met Babel is om het te
gronde te richten,

want dit is de wraak van de HEERE, de

^hwraak voor Zijn tempel.

¹² Hef een banier omhoog tegen de muren
van Babel,

versterk de bewaking,

stel wachters op,

leg hinderlagen!

Wat de HEERE Zich immers voorgenomen

heeft, zal Hij ook doen:

wat Hij gesproken heeft over de
inwoners van Babel.

¹³ U die woont aan grote wateren,

die rijk bent aan schatten,

uw einde is gekomen,

de maat van uw winstbejag.

¹⁴ ⁱDe HEERE van de legermachten heeft
gezworen bij Zichzelf:

Al heb Ik u met mensen gevuld als *met*
treksprinkhanen,

toch zal men over u de vreugderoep
aanheffen.

¹⁵ Hij maakte de ^jaarde door Zijn kracht,
grondvestte de wereld door Zijn wijsheid

en ^kspande de hemel uit door Zijn inzicht.

¹⁶ Als Hij Zijn stem laat klinken, is er
gedruis van wateren aan de hemel.

Hij doet dampen opstijgen van het einde
van de aarde.

Hij heeft bliksemflitsen bij de regen
gemaakt.

De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers
tevoorschijn.

¹⁷ Ieder mens is dom geworden, zonder
kennis,

elke edelsmid is beschaamd over *zijn*
beeld.

Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er
zit in hen geen adem.

¹⁸ Nietig zijn zij, bespottelijk werk,

ten tijde van hun vergelding zullen zij
vergaan.

¹⁹ Maar het ^lDeel van Jakob is niet als zij,
want Hij is de Formeerder van alles,

en *Israël* is de stam *die* Zijn eigendom is,
HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

²⁰ U bent voor Mij ^meen strijdhamer,

^a Jer. 49:26 ^b Jer. 50:8; Openb. 18:4 ^c Jer. 50:15,28 ^d Jes. 21:9; Openb. 14:8; 18:2 ^e Jer. 8:22 ^f Jer. 46:11 ^g Jer. 46:4 ^h Jer. 50:28 ⁱ Amos 6:8 ^j Gen. 1:1; Jer. 10:12 enz. ^k Job 9:8; Ps. 104:2; Jes. 40:22; 44:24; 51:13; Jer. 10:12 ^l Jer. 10:16 ^m Jer. 50:23

wapenrusting.

Met u zal Ik volken stukslaan,
met u zal Ik koninkrijken te gronde
richten.

²¹ Met u zal Ik het paard en zijn ruiter
stukslaan,
met u zal Ik de strijdswagen en zijn ruiter
stukslaan.

²² Met u zal Ik man en vrouw stukslaan,
met u zal Ik oud en jong stukslaan,
met u zal Ik jongen en meisje stukslaan.

²³ Met u zal Ik de herder en zijn kudde
stukslaan,
met u zal Ik de akkerbouwer en zijn juk
ossen stukslaan,
met u zal Ik landvoogden en machtheb-
bers stukslaan.

²⁴ Maar Ik zal aan Babel vergelden
en aan al de inwoners van Chaldea
al hun kwaad dat zij Sion aangedaan
hebben
– voor uw ogen – spreekt de HEERE.

²⁵ Zie, Ik zál u, berg die te gronde richt,
spreekt de HEERE,
u, die heel de aarde te gronde richt!
Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken,
Ik zal u van de rotsen afrollen
en Ik zal u maken tot een berg die in
brand staat.

²⁶ Zij zullen uit u geen steen halen voor
een hoek
of een steen voor fundamenteën,
want u zult eeuwige woestenijen worden,
spreekt de HEERE.

²⁷ Hef een banier omhoog in het land,
blaas de bazuin onder de heidenvolken,
zet de heidenvolken in tegen *de stad*,^{*}
roep tegen haar op de koninkrijken
van Ararat, Minni en Askenaz.
Stel tegen haar een legeroverste aan,
laat paarden oprukken als ruige
treksprinkhanen.

²⁸ Zet de heidenvolken tegen haar in,
de koningen van Medië, zijn landvoogden
en al zijn machthebbers,
ja, heel het land van zijn heerschappij.

²⁹ Dan zal het land beven en pijn lijden,

want de gedachten van de HEERE tegen
Babel staan vast,
om van het land van Babel een woestijn
te maken,
zodat er geen inwoner *meer* is.

³⁰ De helden van Babel houden op met
strijden,

zij blijven in de bergvestingen zitten.
Hun macht is opgedroogd, zij zijn als
^avrouwen geworden.

Men heeft zijn woningen in brand
gestoken,
zijn grendels zijn stukgebroken.

³¹ De *ene* ijlode rent de *andere* ijlode
tegemoet,
de *ene* boodschapper rent de *andere*
boodschapper tegemoet,
om de koning van Babel bekend te maken
dat zijn stad van *alle* kanten wordt
ingenomen,

³² *dat* de doorwaadbare plaatsen zijn
bezet,
dat ze de rietvelden met vuur hebben
verbrand
en *dat* de strijdbare mannen door schrik
overmand zijn.

³³ Want zo zegt de HEERE van de
legermachten, de God van Israëel:
De dochter van Babel is als een dorsvloer,
het is tijd dat men die aanstampt.
Nog even, en dan komt voor haar de
oogsttijd.

³⁴ Nebukadrezar, de koning van Babel,
heeft mij verslonden, heeft mij
verpletterd,
hij heeft mij neergezet *als* een leeg vat.
Hij heeft mij verzwolgen als een
zeemonster,

hij heeft zijn buik gevuld met mijn
lekkernijen, hij heeft mij weggespoeld.

³⁵ *Laat* het geweld mij en mijn familie^{*}
aangedaan, *komen* op Babel,
moet de inwoonster van Sion zeggen.
Laat mijn bloed *komen* op de inwoners
van Chaldea,
moet Jeruzalem zeggen.

³⁶ Daarom, zo zegt de HEERE:

^a Jer. 50:37

51:27 *zet ... stad* - Letterlijk: heilig de heidenvolken ertegen. Zie ook vers 28. 51:35 *familie*
- Letterlijk: vlees; zie Lev. 18:6.

Zie, Ik ga uw rechtszaak voeren
en Ik zal zeker wraak voor u nemen.
Ik zal zijn ^azee droogleggen
en zijn bron doen opdrogen.

³⁷ Babel zal worden tot steenhopen,
een verblijfplaats van jakhalzen,
een verschrikking en aanfluiting,
zodat er geen inwoner *meer* is.

³⁸ Tezamen zullen zij brullen als jonge
leeuwen

en grommen als leeuwenwelpen.

³⁹ Als zij verhit zijn, zal Ik hun drank
voorzetten;

Ik zal hen dronken maken, zodat zij
opspringen van *schrik*.

Maar zij zullen een eeuwige slaap slapen,
zij zullen niet ontwaken, spreekt de
HEERE.

⁴⁰ Ik zal hen afvoeren als lammeren ter
slachting,
als rammen met bokken.

⁴¹ Hoe is ^bSesach veroverd,
de 'roem van heel de aarde ingenomen!
Hoe is Babel tot een verschrikking
geworden
onder de volken!

⁴² De zee is tegen Babel opgerezen,
met een menigte van zijn golven is het
bedekt.

⁴³ Zijn steden zijn tot een woestenij
geworden,
een dor land, een wildernis,
een land waarin niemand woont
en waar geen mensenkind doorheen
trekt.

⁴⁴ Ik zal Bel in Babel straffen,
Ik zal wat hij verzwoegen heeft, uit zijn
muil halen.

De heidenvolken zullen niet meer
naar hem toestromen.

Zelfs de muur van Babel is gevallen!

⁴⁵ Ga weg uit zijn midden, Mijn volk,
laat ieder zijn leven redden
vanwege de brandende toorn van de
HEERE.

⁴⁶ Anders zal uw hart week worden en zult
u bevreesd worden door het bericht dat in
het land gehoord zal worden. Want er zal

een bericht komen in het ene jaar en daar-
na een bericht in een ander jaar, en geweld
in het land, heersers tegen heersers.

⁴⁷ Daarom zie, er komen dagen
dat Ik de beelden van Babel zal straffen.
Heel zijn land zal beschaamd worden,
en in zijn midden zullen al zijn
gesneuvelden liggen.

⁴⁸ Hemel en aarde
en al wat daarin is,
zullen juichen over Babel,
want vanuit het noorden zullen de
verwoesters
eropaf komen, spreekt de HEERE.

⁴⁹ Zoals Babel geweest is tot een val
voor de dodelijk gewonden van Israëel,
zo zullen in Babel
de dodelijk gewonden van heel de aarde
vallen.

⁵⁰ U die ontkomen bent aan het zwaard,
ga op weg, blijf niet staan.
Denk vanuit verre landen aan de HEERE,
laat de gedachte aan Jeruzalem opkomen
in uw hart.

⁵¹ Zeg dan maar: Wij zijn beschaamd
geworden, want wij hebben smaad
gehoord,
het schaamrood heeft ons gezicht
bedekt,
want vreemden zijn gekomen
op de heilige plaatsen van het huis van de
HEERE.

⁵² Daarom zie, er komen dagen,
spreekt de HEERE,
dat Ik zijn beelden zal straffen,
en de dodelijk gewonden zullen kermen
in heel zijn land.

⁵³ Al klom Babel op naar de hemel,
en al versterkte het de hoogte van zijn
vesting,

toch zullen van Mij uit verwoesters
erover komen,
spreekt de HEERE.

⁵⁴ Hoor, geschreeuw vanuit Babel,
een grote ramp* vanuit het land van de
Chaldeëen.

⁵⁵ Want de HEERE is Babel aan het
verwoesten

^a Jer. 50:38 ^b Jer. 25:26 ^c Jes. 13:19
51:54 ramp - Letterlijk: breuk.

en Hij zal het grote geluid eruit doen vergaan;
want hun golven zullen bruisen als machtige wateren,
hun gebruis zal klinken.

⁵⁶ Want de verwoester zal erover komen, over Babel,
en zijn helden zullen gevangen worden genomen,
hun bogen zijn verbroken,
want de HEERE is een God van vergeldingen,
Hij zal *het hem* zeker vergelden.

⁵⁷ Ik zal zijn vorsten, zijn wijzen, zijn landvoogden, zijn machthebbers en zijn helden drinken maken, en zij zullen een eeuwige slaap slapen en niet ontwaken, spreekt de Koning, van Wie de Naam HEERE van de legermachten is.

⁵⁸ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden, en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden. Zo hebben de volken zich voor niets moe gemaakt, de natieën voor vuur – en zij zijn afgemat.

⁵⁹ Het woord dat de profeet Jeremia *als* opdracht gaf aan Seraja, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, toen deze vanwege Zedekia, de koning van Juda, naar Babel ging, in het vierde jaar van zijn regering. Seraja nu was kwartiermeester.

⁶⁰ En Jeremia schreef al het onheil dat over Babel zou komen op een boekrol, al deze woorden die geschreven zijn tegen Babel.

⁶¹ En Jeremia zei tegen Seraja: Zodra u in Babel komt, zult u *het* bezien en al deze woorden voorlezen,

⁶² en zeggen: HEERE, U hebt Zelf over deze plaats gesproken dat U hem zult uitroeien, zodat er geen inwoner *meer* in is, van mens tot dier, maar dat hij zal worden *tot* eeuwige woestenijen.

⁶³ Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen.

⁶⁴ Dan moet u zeggen: Zo zal Babel wegzinken en niet *meer* boven komen, vanwege het onheil dat Ik erover zal brengen. En zij zullen afgemat zijn.

Tot zover de woorden van Jeremia.

DE VERWOESTING VAN JERUZALEM

52 Zedekia was ^aeenentwintig jaar oud, toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna.

² Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat Jokakim gedaan had.

³ Want het gebeurde vanwege de toorn van de HEERE tegen Jeruzalem en Juda dat Hij hen verwierp van voor Zijn aangezicht. En Zedekia kwam in opstand tegen de koning van Babel.

⁴ Het gebeurde in het ^bnegende jaar van zijn regering, in de tiende maand, op de tiende van de maand, dat Nebukadrezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem kwam, hij en heel zijn leger. Zij belegerden *de stad* en bouwden er rondom schansen tegenaan.

⁵ Zo werd de stad belegerd tot het elfde jaar van koning Zedekia.

⁶ In de vierde maand, op de negende van de maand, toen de hongersnood in de stad zo sterk geworden was dat de bevolking van het land geen brood *meer* had,

⁷ werd de stad opengebroken. Alle strijdbare mannen vluchtten en trokken 's nachts de stad uit via de poort tussen de twee muren, die zich bij de tuin van de koning bevond, terwijl de Chaldeeën rondom voor de stad lagen. En zij gingen in de richting van de Vlakte.

⁸ Maar het leger van de Chaldeeën achtervolgde de koning en zij haalden Zedekia in op de vlakten van Jericho. Heel zijn leger werd van hem *gescheiden* en verspreid.

⁹ Toen grepen zij de koning en brachten hem naar de koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath. En die sprak het vonnis over hem uit.

¹⁰ De koning van Babel liet de zonen van Zedekia voor diens ogen afslachten. Ook

^a 2 Kon. 24:18 ^b 2 Kon. 25:1; Jer. 39:1

liet hij in Ribla alle vorsten van Juda afslachten.

¹¹ Verder liet hij de ogen van Zedekia blind maken en hem met twee bronzen ketenen binden. Zo bracht de koning van Babel hem naar Babel en zette hem in de gevangenis tot de dag van zijn dood.

¹² Daarna, in de vijfde maand, op de tiende van de maand – dat jaar was het negentiende *regeringsjaar* van koning Nebukadrezar, de koning van Babel – kwam Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, die in dienst^a stond van de koning van Babel, in Jeruzalem.

¹³ Hij verbrandde het huis van de HEERE, het huis van de koning en alle huizen van Jeruzalem. Ja, alle huizen van de aanzienlijken verbrandde hij met vuur.

¹⁴ Heel het leger van de Chaldeeën dat de bevelhebber van de lijfwacht bij zich had, brak alle muren rondom Jeruzalem af.

¹⁵ En *enkelen* van de armsten van het volk, de rest van het volk dat in de stad was overgebleven, de overlopers die naar de koning van Babel waren overgelopen, en de rest van de menigte voerde Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, in ballingschap.

¹⁶ Maar *enkelen* van de armsten van het land liet Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, als wijnbouwers en akkerbouwers achter.

¹⁷ En de koperen^a pilaren die aan het huis van de HEERE toebehoorden, de onderstellen en de koperen zee die in het huis van de HEERE waren, braken de Chaldeeën stuk. Al het koper daarvan voerden zij naar Babel.

¹⁸ Ook namen zij de potten mee, de schep- pen, de messen, de sprengebekens, de of- ferschalen en alle koperen voorwerpen waarmee men de dienst deed.

¹⁹ De bevelhebber van de lijfwacht nam de schalen, de vuurschalen, de sprengebekens, de potten, de kandelaars, de offer- schalen en de kommen mee – *al* wat ge- heel van goud en geheel van zilver was.^a

²⁰ De twee pilaren, de ene zee en de twaalf koperen runderen die eronder stonden, *namelijk* de onderstellen die koning Salomo voor het huis van de HEERE gemaakt had – het koper van al deze voorwerpen was niet te wegen.

²¹ Wat betreft de^a pilaren: een pilaar was achttien el hoog, een draad van twaalf el kon hem omspannen. De dikte ervan was vier vingers, *en* hij was hol.

²² Daarop zat een kapiteel van koper. De hoogte van een kapiteel was vijf el. Het vlechtwerk en de granaatappels rondom op het kapiteel waren helemaal van koper. En de tweede pilaar had zoals deze *eerste*, eveneens granaatappels.

²³ Er waren zesennegentig granaatappels *aangebracht in alle* windrichtingen. *Het totaal van alle granaatappels was hon- derd, rondom op het vlechtwerk.*

²⁴ Ook nam de bevelhebber van de lijf- wacht Seraja, de hoofdpriester, Zefanja, de tweede priester, en de drie deurwachters mee.

²⁵ En uit de stad nam hij een hoveling mee die over de strijdbare mannen aangesteld was, en zeven mannen uit degenen die het aangezicht van de koning *mochten* zien, die in de stad werden aangetroffen, met de schrijver van de bevelhebber van het leger, die ten behoeve van de oorlog de bevolking van het land inschreef, en zestig man van de bevolking van het land, die binnen de stad werden aangetroffen.

²⁶ Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, nam hen mee en bracht hen naar de koning van Babel in Ribla.

²⁷ De koning van Babel liet hen neerslaan en doden in Ribla, in het land van Hamath. Zo werd Juda uit zijn land in ballingschap weggevoerd.

²⁸ Dit is het volk dat Nebukadrezar in bal- lingschap heeft gevoerd: in het zevende jaar drieduizend drieëntwintig Judeërs, ²⁹ in het achttiende *regeringsjaar* van Nebukadrezar achthonderdtweeëndertig personen uit Jeruzalem.

^a Jer. 27:19 ^a 1 Kon. 7:15; 2 Kon. 25:17; 2 Kron. 3:15
52:12 in dienst - Letterlijk: voor het aangezicht.
goud goud en dat wat van zilver zilver.

52:19 *al wat ... was* - Letterlijk: dat wat van

³⁰ In het drieëntwintigste *regeringsjaar* van Nebukadrezar voerde Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, van de Judeeërs zeshonderdvijfenvierzig personen in ballingschap. Alle personen *bij elkaar*: vierduizend zeshonderd.

JOJACHIN GRATIE VERLEEND

³¹ ^a Het gebeurde in het zevenendertigste jaar van de ballingschap van Jojachin, de koning van Juda, in de twaalfde maand, op de vijftwintigste van de maand, dat Evil-Merodach, de koning van Babel, in het *eerste* jaar van zijn koningschap, Joja-

chin, de koning van Juda, gratie verleende* en hem uit de gevangenis haalde.

³² Hij sprak vriendelijk met hem en stelde zijn zetel boven de zetel van de koningen die met hem in Babel waren.

³³ *Jojachin* legde zijn gevangenskleren af en gebruikte steeds de maaltijd* bij hem, al de dagen van zijn leven.

³⁴ En wat betreft zijn levensonderhoud: een voortdurend levensonderhoud werd hem door de koning van Babel verstrekt, een dagelijkse hoeveelheid,* tot de dag van zijn dood, al de dagen van zijn leven.

* 2 Kon. 25:27 enz.

52:31 *gratie verleende* - Letterlijk: het hoofd verhief. 52:33 *gebruikte ... maaltijd* - Letterlijk: at steeds brood. 52:34 *een dagelijkse hoeveelheid* - Letterlijk: een zaak van een dag op zijn dag.

HET BOEK KLAAGLIEDEREN

JERUZALEM KLAAGT EN SMEEKT OM HULP

1 Hoe eenzaam zit zij neer, *aleph*
die stad, eens zo dichtbevolkt!
Als een weduwe is zij geworden,
zij die groot was onder de heidenvolken.
Een vorstin onder de gewesten
is verplicht tot herendienst.

² Zij weent onophoudelijk in de nacht,
beth
en haar tranen *stromen* over haar
wangen.
Zij heeft geen trooster
onder al haar minnaars.
Al haar vrienden hebben trouweloos met
haar gehandeld;
ze zijn haar tot vijanden geworden.

³ Juda is in ballingschap gegaan vanwege
de ellende *gimel*
en vanwege de vele slavenarbeid.
Zij woont onder de heidenvolken,
zij vindt geen rust;
al haar vervolgers halen haar in
tussen de nauwe doorgangen.

⁴ De wegen van Sion treuren, *daleth*
ze zijn zonder feestgangers.
Al haar poorten zijn verwoest;
haar priesters zuchten.
Haar jonge vrouwen zijn bedroefd,
en zijzelf – bitter is het haar.

⁵ Haar tegenstanders zijn aan het hoofd
komen te staan, he
haar vijanden zijn gerust.
Want de HEERE heeft haar bedroefd
om haar talrijke overtredingen.

Haar kleine kinderen zijn *in*
gevangenschap
gegaan, vóór de tegenstander uit.

⁶ Uit de dochter van Sion trok *waw*
al haar pracht weg.
Haar vorsten zijn als herten geworden
die geen weide vinden:
krachteloos gingen zij
vóór de vervolger uit.

⁷ Jeruzalem denkt *zain*
in de dagen van haar ellende en haar
ontheemding,
aan al haar kostbaarheden
die zij in de dagen van weleer bezat,
toen haar volk in de hand van de
tegenstander viel,
en zij geen helper had,
de tegenstanders haar zagen *en* lachten
om haar ondergang.

⁸ Zwaar heeft Jeruzalem gezondigd; *cheth*
daarom is zij tot een afgezonderde vrouw
geworden.
Allen die haar eerden, verachten haar,
want zij hebben ⁹ haar naaktheid gezien.
Ja, zij, zij zucht
en zij heeft zich naar achteren toe
omgekeerd.

⁹ Haar onreinheid kleeft aan haar zomen;
teth
zij heeft niet gedacht aan haar ¹⁰ einde.
Wonderbaarlijk diep is zij gezonken,
zij heeft geen trooster.
Zie, HEERE, mijn ellende,
want de vijand maakt zich groot.

^a Ps. 6:7 ^b Jes. 47:3 ^c Deut. 32:29

¹⁰ De tegenstander heeft zijn hand
uitgespreid *jod*
over al haar kostbaarheden;
immers, zij heeft heidenvolken zien
binnengaan in haar heiligdom,
van wie U geboden had dat zij niet mogen
komen
in Uw gemeente.

¹¹ Heel haar bevolking zucht *kaph*
op zoek naar ^abrood.
Zij hebben hun kostbaarheden gegeven
voor voedsel,
om *hun* ziel te verkwikken.

Zie, HEERE, en aanschouw,
hoe veracht ik geworden ben!

¹² Raakt het u allen niet, voorbijgangers?
lamed
Aanschouw en zie
of er leed is als mijn leed,
dat mij is aangedaan,
waarmee de HEERE *mij* bedroefd heeft
op de dag van Zijn brandende toorn.

¹³ Vanuit de hoogte heeft Hij vuur
gezonden *mem*
in mijn beenderen, en Hij heerst
daarover.
Hij heeft voor mijn voeten een net
uitgespreid,
Hij heeft mij naar achteren toe doen
omkeren,
Hij heeft mij *tot* verwoesting
overgegeven,
de hele dag ziek *gemaakt*.

¹⁴ Het juk van mijn overtredingen is
aangebonden, *nun*
door Zijn hand zijn zij samengevlochten;
zij zijn op mijn nek geklommen.
Hij heeft mijn kracht doen struikelen.
De Heere heeft mij in *hun* handen
gegeven;
ik kan niet opstaan.

¹⁵ De Heere heeft al mijn machtigen
samech
in mijn midden verworpen.

Hij heeft een samenkomst over mij
uitgeroepen
om mijn jongemannen te breken.
Als in een wijnpers heeft de Heere
de maagd, de dochter van Juda, getreden.

¹⁶ Vanwege deze dingen ween ik, *ain*
^b mijn oog, mijn oog laat water
neerstromen,
omdat de Trooster Die mijn ziel verkwikt
ver van mij is.
Mijn zonen zijn ontzet,
want de vijand had de overhand.

¹⁷ Sion spreidt haar handen uit, *pe*
maar zij heeft geen trooster.
Wat Jakob betreft heeft de HEERE
geboden:
Zijn omstanders zullen zijn tegenstan-
ders zijn.
Jeruzalem is geworden
als een afgezonderde vrouw onder hen.

¹⁸ Rechtvaardig is Hij, de HEERE, *tsade*
want ik ben Zijn bevel ongehoorzaam
geweest.
Luister toch, alle volken,
en zie mijn leed:
mijn jonge vrouwen en mijn
jongemannen
zijn in gevangenschap gegaan.

¹⁹ Ik riep tot mijn minnaars, *koph*
maar ^c zij hebben mij bedrogen.
Mijn priesters en mijn oudsten
hebben de geest gegeven in de stad,
toen zij voedsel zochten voor zichzelf
om hun ziel te verkwikken.

²⁰ Zie, HEERE, hoe het mij bang te moede
is; *resj*
^d mijn ingewanden zijn vol onrust,
mijn hart keert zich om in mijn
binnenste,
want ik ben zeer ongehoorzaam geweest;
buiten heeft het zwaard *mij* van kinderen
berooft,
binnenshuis is *het* als de dood.

²¹ Zij horen hoe ik zucht, *sjin*
maar ik heb geen trooster.

^a Jer. 52:6 ^b Jer. 13:17 ^c Jer. 30:14 ^d Jes. 16:11; Jer. 48:36

Al mijn vijanden horen mijn onheil, zij zijn vrolijk,
omdat U *dat* hebt gedaan.
U hebt de dag gebracht die U aangekondigd hebt,
maar zij zullen zijn net als ik.

²² Laat al hun kwaad voor Uw aangezicht komen, *taw*
en doe met hen
zoals U met mij gedaan hebt
vanwege al mijn overtredingen.
Want talrijk zijn mijn zuchten,
en mijn hart is afgemat.

KLAAGLIED OVER DE VERWOESTING VAN JUDA EN JERUZALEM

2 Hoe heeft de Heere in Zijn toorn *aleph*
de dochter van Sion in wolken
gehuld.

Hij heeft vanuit de hemel ter aarde
geworpen
de luister van Israël;
en Hij heeft aan de voetbank van Zijn
voeten niet gedacht
op de dag van Zijn toorn.

² De Heere heeft verslonden, Hij heeft
niet gespaard, *beth*
alle woningen van Jakob;
Hij heeft in Zijn verbolgenheid
de vestingen van de dochter van Juda
met de grond gelijkgemaakt.
Hij heeft ze met de grond in aanraking
doen komen,
Hij heeft het koninkrijk en zijn vorsten
ontheiligd.

³ In brandende toorn heeft Hij *gimel*
heel de hoorn van Israël stukgebroken.
Hij heeft Zijn rechterhand naar achteren
toe getrokken
in het zicht van de vijand.
Hij is tegen Jakob ontbrand als een
vlammend vuur,
dat naar alle kanten verteert.

⁴ Hij heeft Zijn boog gespannen als een
vijand, *daleth*
Zijn rechterhand in de aanslag

als een tegenstander; Hij doodde
alle voor het oog begerenswaardige
dingen.

In de tent van de dochter van Sion
heeft Hij Zijn grimmigheid als een vuur
uitgestort.

⁵ De Heere is als een vijand geworden. *he*
Hij heeft Israël verslonden,
al haar paleizen heeft Hij verslonden,
haar vestingen te gronde gericht:
Hij vermeerde bij de dochter van Juda
geklaag en geklaag.

⁶ Hij heeft als *in* een tuin Zijn hut met
geweld omvergehaald, *waw*
Hij heeft Zijn plaats van samenkomst te
gronde gericht;
De HEERE heeft in Sion laten vergeten
feestdag en sabbat.
Hij heeft in Zijn grimmige toorn
verworpen
koning en priester.

⁷ De Heere heeft Zijn altaar verstoten,
zain
tenietgedaan Zijn heiligdom.
Hij heeft in de hand van de vijand
uitgeleverd
de muren van haar paleizen.
Zij hebben in het huis van de HEERE *hun*
stem laten klinken
als op een feestdag.

⁸ De HEERE heeft besloten* om *cheth*
de muur van de dochter van Sion te
gronde te richten;
Hij heeft het meetlint uitgespannen,
Hij heeft Zijn hand niet teruggetrokken
van de verslinding.
Hij heeft de vestingwal en de muur rouw
doen bedrijven,
samen zijn zij ingestort.

⁹ Haar poorten zijn ter aarde gezonken,
teth
haar grendels heeft Hij vernield en
gebroken.
haar koning en haar vorsten bevinden
zich onder de heidenvolken.

2:8 *besloten* - Letterlijk: bedacht.

*Het onderwijs in de wet ontbreekt.
Ook hebben haar profeten geen
visioen van de HEERE ontvangen.*

¹⁰ Zij zitten zwijgend op de grond, *jod*
de oudsten van de dochter van Sion.
Zij hebben stof op hun hoofd geworpen,
zich met rouwgewaden omgord.
Zij laten hun hoofd ter aarde hangen,
de jonge vrouwen van Jeruzalem.

¹¹ Mijn ogen zijn verteerd door tranen,
kaph
mijn binnenste is vol onrust.
Mijn ingewanden zijn ter aarde
uitgestort,
vanwege de breuk van de dochter van
mijn volk,
om het bezwijken van kind en zuigeling
op de pleinen van de stad.

¹² Tegen hun moeders zeggen zij: *lamed*
Waar is er koren en wijn?
terwijl zij bezwijken als dodelijk
gewonden
op de pleinen van de stad,
terwijl hun leven wegvloeit
op de schoot van hun moeders.

¹³ Wat zal ik u voorhouden, *mem*
waarmee u vergelijken, dochter van
Jeruzalem?
Waaraan zal ik u gelijkstellen,
zodat ik u zal troosten, maagd, dochter
van Sion?
Want groot als de zee is uw breuk!
Wie kan u genezen?

¹⁴ Uw profeten hebben voor u gezien *nun*
valse visioenen en dwaasheid;
uw ongerechtigheid hebben zij niet
bekendgemaakt
om uw gevangenschap om te keren,
maar zij hebben lasten voor u gezien
van valsheid en misleidingen.

¹⁵ Alle voorbijgangers hebben over u
samech
de handen ineengeslagen.
Zij sisten van *afschuw* en schudden hun
hoofd

over de dochter van Jeruzalem:
Is dit de stad waarvan men zei:
Volmaakt van schoonheid,
een vreugde voor heel de aarde?

¹⁶ Zij hebben over u hun mond openge-
sperd, *pe*
al uw vijanden.
Zij sisten van *afschuw* en knarsetanden,
zij zeiden: Wij hebben *haar* verslonden!
Ja, dit is de dag die wij verwacht hebben,
wij hebben *hem* gevonden en hebben
hem gezien!

¹⁷ De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had
voorgenomen, *ain*
Hij heeft Zijn woord vervuld,
dat Hij in de dagen van weleer geboden
had.
Hij heeft afgebroken, en niet gespaard,
en Hij heeft de vijand over u verblijd;
Hij heeft de hoorn van uw tegenstanders
opgeheven.

¹⁸ Hun hart schreeuwde het uit tot de
Heere: *tsade*
^aMuur van de dochter van Sion,
laat tranen als een beek naar beneden
stromen,
dag en nacht!
Gun uzelf geen rust,
laat uw oogappel niet stilstaan!

¹⁹ Sta op, weeklaag in de nacht, *koph*
vanaf de eerste nachtwake!
Stort uw hart uit als water
voor het aangezicht van de Heere!
Hef tot Hem uw handen op,
vanwege het leven van uw kleine
kinderen,
die van honger versmachten
op de hoeken van alle straten.

²⁰ Zie, HEERE, en aanschouw *resj*
aan wie U zo gedaan hebt!
^bMoeten vrouwen hun *eigen* vrucht eten,
kleine kinderen die zij op handen
droegen?
Moeten *dan* in het heiligdom van de
Heere gedood worden
priester en profeet?

^a Jer. 14:17; Klaagl. 1:16 ^b Klaagl. 4:10

²¹ Zij liggen ter aarde *op* de straten, *sjin*
jong en oud.
Mijn jonge vrouwen en mijn
jongemannen
zijn door het zwaard gevallen.
U hebt *hen* gedood op de dag van Uw
toorn,
U hebt *hen* afgeslacht, en niet gespaard.

²² U hebt bijeengeroepen, als op een
feestdag, *taw*
verschrikkingen voor mij van rondom!
En niemand is op de dag van de toorn
van de HEERE
ontkomen of ontvlucht!
Wie ik op handen heb gedragen en heb
grootgebracht,
heeft mijn vijand omgebracht!

LIJDEN EN HOOP

3 Ik ben de man *die* ellende gezien heeft
aleph

door de stok van Zijn verbolgenheid.
² Mij heeft Hij geleid en doen gaan *aleph*
in duisternis, en niet *in* licht.

³ Ja, Hij heeft telkens weer Zijn hand
aleph
tegen mij gekeerd, de hele dag.

⁴ Hij heeft mijn vlees en mijn huid doen
wegteren, *beth*

Hij heeft mijn beenderen gebroken.

⁵ Hij heeft tegen mij aan gebouwd en Hij
heeft mij omsingeld *beth*
met gal en moeite.

⁶ In duistere oorden doet Hij mij wonen,
beth
als degenen die allang dood zijn.

⁷ Hij heeft een muur om mij heen
opgeworpen, zodat ik er niet uit kan
gaan; *gimel*

Hij heeft mijn bronzen ketenen zwaar
gemaakt.

⁸ Ook wanneer ik het uitschreeuw en om
hulp roep, *gimel*
sluit Hij *Zijn oren* voor mijn gebed.

⁹ Hij heeft mijn wegen versperd met
gehouwen stenen, *gimel*
mijn paden heeft Hij krom gemaakt.

¹⁰ Een loerende beer is Hij voor mij,
daleth

een leeuw op verborgen plaatsen.

¹¹ Mijn wegen heeft Hij afgebogen en Hij
heeft mij verscheurd; *daleth*

Hij heeft van mij een woestenij gemaakt.

¹² Hij heeft Zijn boog gespannen, *daleth*
en Hij stelde mij als doelwit voor *Zijn* pijn.

¹³ Hij heeft in mijn nieren doen
binnendringen *he*

de pijlen* uit Zijn koker.

¹⁴ Ik ben belachelijk geworden voor heel
mijn volk, *he*

het onderwerp van hun spotlied, de hele
dag.

¹⁵ Hij heeft mij met bitterheden
verzadigd, *he*

Hij heeft mij met alsem doordrenkt.

¹⁶ Hij heeft mij mijn tanden op
kiezelstenen laten stukbijten, *waw*

Hij heeft mij in de as neergedrukt.

¹⁷ Van vrede verstoten is mijn ziel, *waw*
ik ben het goede vergeten.

¹⁸ En ik zei: Mijn kracht is vergaan, *waw*
en wat ik van de HEERE verwachtte.

¹⁹ Denk aan mijn ellende en mijn
ontheedding, *zain*

aan de alsem en de gal.

²⁰ Mijn ziel denkt er onophoudelijk aan,
zain

zij buigt zich neer in mij.

²¹ Dit zal ik ter harte nemen, *zain*
daarom zal ik hopen:

²² Het is ^ade goedertierenheid van de
HEERE dat wij niet omgekomen zijn,

cheth

dat Zijn barmhartigheid niet opgehouden
is!

²³ Nieuw ^bzijn ze, elke morgen; *cheth*
groot is Uw trouw!

²⁴ Mijn deel is de HEERE, zegt mijn ziel,
cheth

^cdaarom zal ik op Hem hopen.

²⁵ Goed is de HEERE voor wie Hem
verwacht, *teth*

^a Jes. 1:9; Hab. 3:13 ^b Ps. 30:6 ^c Hab. 2:3
3:13 *de pijlen* - Letterlijk: de zonen.

voor de ziel die Hem zoekt.

²⁶ Goed is het te hopen en stil te wachten
teth

op het heil van de HEERE.

²⁷ Goed is het voor een man, als hij *teth*
een juk draagt in zijn jeugd.

²⁸ Laat hij eenzaam zitten en zwijgen, *jod*
omdat Hij het hem opgelegd heeft.

²⁹ Laat hij zijn mond in het stof steken: *jod*
³misschien is er hoop.

³⁰ Laat hij zijn wang geven aan wie hem
slaat, *jod*

laat hij met smaad verzadigd worden.

³¹ Want niet voor eeuwig verstoot *kaph*
de Heere!

³² Want wanneer Hij bedroefd heeft, zal
Hij Zich ontfermen *kaph*
naar de grootheid van Zijn
goedertierenheid.

³³ Want niet van harte verdrukt Hij *kaph*
en bedroeft Hij mensenkinderen.

³⁴ Dat men vertrappt onder zijn voeten
lamed

alle gevangenen van de aarde;

³⁵ dat men het recht van een man buigt
lamed

voor het aangezicht van de Allerhoogste;

³⁶ dat men een mens in zijn rechtszaak in
het ongelijk stelt; *lamed*

zou de Heere het niet zien?

³⁷ ³Wie zegt iets en het gebeurt, *mem*
als de Heere het niet gebiedt?

³⁸ 'Komt niet uit de mond van de
Allerhoogste voort *mem*
het kwade en het goede?

³⁹ Wat klaagt *dan* een mens die leeft?
mem

Laat ieder *klaagen* over zijn zonden!

⁴⁰ Laten wij onze wegen onderzoeken en
doorzoeken, *nun*

en laten wij terugkeren tot de HEERE!

⁴¹ Laten wij met onze handen ook ons hart
opheffen, *nun*
tot God in de hemel!

⁴² Wij hebben overtreden en zijn
ongehoorzaam geweest! *nun*

Ú hebt niet vergeven!

⁴³ U hebt U in toorn gehuld en hebt ons
achtervolgd; *samech*

U hebt gedood, U hebt niet gespaard.

⁴⁴ U hebt U in een wolk gehuld, *samech*
zodat er geen gebed doorkwam.

⁴⁵ Uitvaagsel en afval hebt U van ons
gemaakt *samech*

in het midden van de volken!

⁴⁶ Zij hebben tegen ons hun mond
opengesperd, *pe*

al onze vijanden.

⁴⁷ Angst en valkuil zijn over ons gekomen,
pe

de verwoesting en de ondergang.*

⁴⁸ Waterbeken stromen neer uit mijn oog
pe

vanwege de ondergang van de dochter
van mijn volk.

⁴⁹ Mijn oog vloeit van tranen en kan niet
ophouden, *ain*

omdat er geen rust is;

⁵⁰ totdat de HEERE neerkijkt en ziet *ain*
uit de hemel.

⁵¹ Mijn oog doet mijn ziel *kwelling* aan
ain

vanwege al de dochters van mijn stad.

⁵² Zij die mijn vijanden zijn zonder reden,
tsade

hebben fel op mij gejaagd als op een
vogel.

⁵³ Zij hebben mijn leven in een put
gesmoord, *tsade*

en hebben een steen op mij geworpen.

⁵⁴ Water heeft mijn hoofd overstroomd;
tsade

ik zei: Ik ben afgesneden!

⁵⁵ Ik heb Uw Naam aangeroepen, HEERE,
koph

vanuit het diepste van de put.

⁵⁶ U hebt mijn stem gehoord, verberg Uw
oor niet *koph*

voor mijn zuchten, voor mijn
hulpgeroep.

* Hand. 8:22 ³Ps. 33:9 ³Jes. 45:7; Amos 3:6
3:47 *ondergang* - Letterlijk: breuk; zie ook vers 48.

⁵⁷ U bent nabij geweest op de dag dat ik U
aanriep; *koph*
U hebt gezegd: Wees niet bevreesd!

⁵⁸ U, Heere, hebt de rechtszaken van mijn
ziel gevoerd, *resj*
U hebt mijn leven verlost.

⁵⁹ U, HEERE, hebt mijn verdrukking gezien;
resj
verschaf mij recht.

⁶⁰ U hebt al hun wraakzucht gezien, *resj*
al hun plannen waren tegen mij.

⁶¹ U hebt hun smaden gehoord, HEERE, *sin*,
sjin

al hun plannen waren tegen mij;

⁶² de taal van mijn tegenstanders* en hun
gemompel *sin*, *sjin*
tegen mij de hele dag.

⁶³ Aanschouw hun zitten en opstaan: *sin*,
sjin
ik ben hun spotlied.

⁶⁴ Vergeldt u hun, HEERE, wat zij
verdienen, *taw*

naar het werk van hun handen.

⁶⁵ Geeft U hun een deksel op het hart; *taw*
laat Uw vloek over hen zijn!

⁶⁶ Achtervolgt U hen in toorn en vaagt U
hen weg *taw*
van onder de hemel van de HEERE.

KLAAGLIED OVER HET LOT VAN HET JOODSE VOLK

4 Hoe is het goud donker geworden,
aleph
het goede, fijne goud veranderd!
De stenen van het heiligdom liggen in het
ronde
op de hoeken van alle straten!

² De kostbare kinderen van Sion, *beth*
eens gewaardeerd als zuiver goud,
hoe worden zij *nu* beschouwd als aarden
kruiden,
het werk van pottenbakkershanden!

³ Zelfs jakhalzen reiken hun jongen de
borst, *gimel*

om ze te laten zuigen;
maar de dochter van mijn volk is zo
wreed geworden
als struisvogels in de woestijn.

⁴ De tong van de zuigeling kleefde *daleth*
aan zijn gehemelte van dorst.
Kleine kinderen vragen om brood,
niemand verstrekt *het* hun.

⁵ Zij die *eens* lekkernijen aten, *he*
kwijnen *nu* weg op de straten;
zij die *eens* met karmozijnrode stof
vertrouwd waren,
omarmen *nu* het vuil.

⁶ Groter is de ongerechtigheid van de
dochter van mijn volk *waw*
dan de zonde van Sodom,
dat als in een ogenblik ondersteboven
werd gekeerd,
zonder toedoen van *mensen* handen.

⁷ Haar aanzienlijksten waren reiner dan
sneeuw, *zain*
blanker dan melk,
roder van lichaam dan robijnen;
hun gestalte was gladder dan een saffier.

⁸ Maar zwarter dan roet is *nu* hun
gestalte, *cheth*
onherkenbaar zijn zij op de straten.
Hun huid is ineengeschrompeld op hun
beenderen,
ze is verdord, ze is geworden als hout.

⁹ Zij die vielen door het zwaard zijn beter
af *teth*
dan zij die vielen door de honger,
want als doorstoken kwijnen die weg
omdat de velden niets opbrengen.*

¹⁰ De handen van barmhartige vrouwen
jod
hebben hun *eigen* kinderen gekookt.
Zij zijn hun tot voedsel geworden
bij de ondergang* van de dochter van
mijn volk.

3:62 de taal van mijn tegenstanders - Letterlijk: de lippen van wie tegen mij opstaan.
4:9 omdat... opbrengen - Letterlijk: zonder opbrengsten van de velden. 4:10 ondergang
- Letterlijk: breuk.

¹¹ De HEERE heeft Zijn grimmigheid ten uitvoer gebracht, *kaph*
Hij heeft Zijn brandende toorn uitgestort.
Hij stak in Sion een vuur aan,
dat haar fundamenten verteerde.

¹² De koningen van de aarde zouden het niet geloofd hebben, *lamed*
al de wereldbewoners evenmin,
dat tegenstander of vijand zou komen
binnen de poorten van Jeruzalem.

¹³ *Het is* vanwege de zonden van haar profeten, *mem*
vanwege de ongerechtigheden van haar priesters,
die in haar midden vergoten hebben
het bloed van de rechtvaardigen.

¹⁴ Blind wankelden zij op de straten, *nun*
met bloed besmet,
zodat men hun kleren
niet kon aanraken.

¹⁵ Ga opzij, onrein! riepen zij tot hen.
samech
Ga opzij! Ga opzij! Raak *ons* niet aan!
Voorzeker, zij zijn weggevlogen, ja,
weggezworven; men zei onder de
heidenvolken:
Zij mogen hier niet langer verblijven.

¹⁶ Het aangezicht van de HEERE heeft hen verstrooid. *pe*
Hij zal hen voortaan niet meer aanzien.
Zij hebben geen ontzag gehad voor de
priesters,*
de oudsten hebben zij geen genade
bewezen.

¹⁷ Voortdurend bezweken onze ogen, *ain*
uitziend naar hulp voor ons. Tevergeefs.

¹⁸ Op onze uitkijkposten keken wij uit
naar een volk *dat* niet verlossen kon.

¹⁹ Zij jaagden onze voetstappen na; *tsade*
wij konden op onze pleinen niet gaan.

Nabij is ons einde, onze dagen zijn
voorbij,
voorzeker, ons einde is gekomen.

¹⁹ Onze vervolgers waren sneller *koph*
dan arenden in de lucht!
Op de bergen achtervolgden zij ons fel,
in de woestijn legden zij een hinderlaag
voor ons.

²⁰ Onze levensadem,* de gezalfde van de
HEERE, *resj*
is in hun kuilen gevangen,
hij van wie wij gezegd hadden:
in zijn schaduw zullen wij leven onder de
heidenvolken!

²¹ Wees vrolijk en blij, dochter van Edom,
sin
die in het land Uz woont!
De beker zal ook bij u langskomen:
u zult dronken worden en ontbloot
worden.

²² Uw ongerechtigheid zal voorbij zijn,
dochter van Sion! *taw*
Hij zal u niet meer in ballingschap
voeren!
Uw ongerechtigheid, dochter van Edom,
zal Hij straffen!
Hij zal uw zonden openbaren!

GEBED VAN HET ONDERDRUKTE VOLK OM GENADE EN HULP

5 Denk, HEERE, aan wat er met ons ge-
beurd is,
aanschouw en zie onze smaad!

² Ons erfelijk bezit is vervallen aan
vreemden,
onze huizen aan buitenlanders.

³ Wij zijn wezen zonder vader,
onze moeders zijn als weduwen.

⁴ Ons water drinken wij voor geld;
ons hout komt *tot ons* voor een prijs.

* Ezech. 29:16

4:16 *geen ontzag ... priesters* - Letterlijk: Zij hebben het aangezicht van de priesters niet verheven. 4:20 *Onze levensadem* - Letterlijk: De adem van onze neuzen.

⁵ Wij worden op onze nek gezeten;*
wij zijn *doodmoe*, *maar* rust gunt men
ons niet!

⁶ Egypte hebben wij de hand gegeven,
en Assyrië, om *met* brood verzadigd te
worden.

⁷ Onze vaderen hebben gezondigd; zij zijn
er niet *meer*,
en wij dragen hun ongerechtigheden.

⁸ Knechten heersen over ons;
er is niemand die *ons* aan hun hand
ontruikt!

⁹ Met levensgevaar moeten wij ons brood
halen
vanwege het zwaard van de woestijn.

¹⁰ Onze huid gloeit als een oven
vanwege het woeden van de honger!

¹¹ In Sion hebben zij vrouwen verkracht,
in de steden van Juda jonge vrouwen.

¹² Vorsten zijn door hun hand
opgehangen,
de oudsten* werd geen eer bewezen.

¹³ Jongemannen torsen de molensteen,
jongens struikelen onder de houtlast.

¹⁴ De oudsten ontbreken bij de poort,
jongemannen *staken* hun snarenspeel.

¹⁵ De vreugde van ons hart is
opgehouden,
onze reidans is in rouw veranderd.

¹⁶ Gevallen is de kroon van ons hoofd!
Wee toch ons, dat wij zo gezondigd
hebben!

¹⁷ Hierom is ons hart ziek,
om deze dingen zijn onze ogen
verduisterd:

¹⁸ vanwege de berg Sion, die een
woestenis is,
waar vossen op lopen.

¹⁹ U, HEERE, zetelt voor eeuwig!
Uw troon is van generatie op generatie!

²⁰ Waarom zou U ons voor altijd vergeten,
zou U ons zo lange tijd verlaten?

²¹ HEERE, bekeer ons tot U, dan zullen wij
bekeerd zijn!
Vernieuw onze dagen als vanouds.

²² Want zou U ons geheel en al
verwerpen?
Zou U zozeer op ons vertoerd zijn?

5:5 *Wij worden op onze nek gezeten* - Letterlijk: Wij worden op onze nekken vervolgd.
5:12 *de oudsten* - Letterlijk: het gezicht van oudsten.

HET BOEK VAN DE PROFEET EZECHIËL

HET VISIOEN VAN DE VIER LEVENDE WEZENS

1 In het dertigste jaar, in de vierde maand, op de vijfde van de maand, toen ik te midden van de ballingen aan de rivier ^ade Kebar was, gebeurde het dat de hemel geopend werd en ik visioenen van God kreeg te zien.

² Op de vijfde van de maand – het was het vijfde jaar van de ballingschap van koning Jojachin –

³ kwam het woord van de HEERE uitdrukkelijk tot Ezechiël, de zoon van Buzi, de priester, in het land van de Chaldeeën bij de rivier de Kebar, en de hand van de HEERE was daar op hem.

⁴ Toen zag ik, en zie, een stormwind kwam uit het noorden, een grote wolk, flitsend vuur en een lichtglans eromheen. En uit het midden ervan kwam iets als de schittering van edelmetaal, uit het midden van het vuur.

⁵ Uit het midden daarvan kwam een gedaante van vier levende wezens. Dit was hun uiterlijk: zij hadden de gedaante van een mens.

⁶ Ieder afzonderlijk had vier gezichten en ieder afzonderlijk van hen had vier vleugels.

⁷ Hun voeten waren rechte voeten en hun voetzolen waren als de voetzolen van een kalf, glinsterend als de schittering van gepolijst koper.

⁸ Aan hun vier zijden, onder hun vleugels, waren ‘mensenhanden’. Wat betreft hun gezichten en hun vleugels gold van alle vier.

⁹ Hun vleugels raakten elkaar. Zij draaiden

zich niet om wanneer zij gingen, zij gingen ieder recht voor zich uit.

¹⁰ Hun gezicht ^aleek op het gezicht van een mens, bij alle vier van rechts op de kop van een leeuw, bij alle vier van links op de kop van een rund, en alle vier hadden zij de kop van een arend.

¹¹ Hun gezichten en hun vleugels waren naar boven uitgestrekt. Ieder had twee vleugels die elkaar raakten, en ieder had twee vleugels die hun lichaam bedekten.

¹² Zij gingen ieder recht voor zich uit. Waar de Geest heen wilde gaan, *daarheen* gingen zij. Zij draaiden zich niet om wanneer zij gingen.

¹³ Wat de gedaante van de levende wezens betreft: hun uiterlijk was als brandende kolen in het vuur, als het uiterlijk van fakels. Dat vuur ging heen en weer tussen de levende wezens. Het vuur had lichtglans en uit het vuur schoot een bliksem.

¹⁴ En de levende wezens schoten heen en weer als een bliksemschicht.*

¹⁵ Toen ik die levende wezens zag, zie, er was een wiel op de grond naast die levende wezens, bij alle vier aan de voorkant ervan.

¹⁶ Het uiterlijk van de wielen en hoe zij gemaakt waren, was als de schittering van een turkoois. Alle vier hadden dezelfde gedaante: hun uiterlijk en hun bouw waren zo, alsof er een wiel midden in een ander wiel zat.

¹⁷ Wanneer zij gingen, konden zij naar vier zijden gaan. Zij draaiden zich niet om wanneer zij gingen.

¹⁸ Wat hun velgen betreft: die waren hoog en die waren vreeswekkend. Verder zaten ‘hun velgen rondom vol ogen, bij alle vier.

^a Ps. 137:1 ^a Ezech. 10:14 ^a Ezech. 10:8 ^a Ezech. 10:14; Openb. 4:7 ^a Ezech. 10:9,10 ^a Ezech. 10:12
1:14 als een bliksemschicht - Letterlijk: zoals het uiterlijk van een bliksemschicht.

¹⁹ ^aWanneer de levende wezens gingen, gingen die wielen naast hen mee, en wanneer de levende wezens werden opgeheven van de aarde, werden *ook* de wielen opgeheven.

²⁰ Waar de Geest heen wilde gaan, *daarheen* gingen zij, *zij gingen* waar de Geest heen wilde gaan. De wielen werden tegelijk met hen opgeheven, want de Geest van de levende wezens was in die wielen.

²¹ Wanneer zij gingen, gingen die *ook*. Wanneer zij stilstonden, stonden die *ook* stil. Wanneer zij van de aarde werden opgeheven, werden de wielen tegelijk met hen opgeheven, want de Geest van de levende wezens was in die wielen.

²² En boven de hoofden van de levende wezens was *iets* wat leek op een gewelf, als de schittering van ontzagwekkend ijskristal, vanboven over hun hoofden uitgespannen.

²³ Onder het gewelf stonden hun vleugels recht naar elkaar toe. Ieder had er twee die hun lichamen vanboven bedekten, en ieder had er twee die hun lichamen vanachter bedekten.

²⁴ Ik hoorde, toen zij gingen, het geruis van hun vleugels. *Het klonk* als het bruisen van machtige wateren, als de stem van de Almachtige, *als* het geluid van een gedruis, als het geluid van een leger. Als zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen.

²⁵ Toen kwam er een stem van boven het gewelf dat boven hun hoofden was. Als zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen.

²⁶ En boven het gewelf dat boven hun hoofden was, was iets met het uiterlijk van een saffiersteen, *iets* wat leek op een troon. En daarboven, op wat op een troon leek, was iets wat leek op een mens.

²⁷ Toen zag ik *iets* als de schittering van edelmetaal, rondom vanbinnen als het uiterlijk van vuur. Vanaf datgene wat eruitzag als Zijn heupen naar boven, en vanaf datgene wat eruitzag als Zijn heupen naar beneden, zag ik *iets* als het uiterlijk van vuur met een lichtglans eromheen.

²⁸ Zoals het uiterlijk van de regenboog, die

in de wolken *verschijnt* op de dag van de regen, zo was het uiterlijk van de lichtglans rondom. Het was de verschijning van de gedaante van de heerlijkheid van de HEERE. ^bToen ik dat zag, wierp ik mij met mijn gezicht *ter aarde*, en ik hoorde de stem van iemand Die sprak.

DE ROEPING VAN EZECHIËL

2 Hij zei tegen mij: Mensenkind, ga op uw voeten staan, en Ik zal met u spreken.

² Terwijl Hij tot mij sprak, 'kwam de Geest in mij. Hij deed mij op mijn voeten staan en ik luisterde naar Hem Die tot mij sprak.

³ Hij zei tegen mij: Mensenkind, Ik zend u naar de Israëlieten, naar die opstandige volken, die tegen Mij in opstand zijn gekomen. ^aZij en hun vaderen hebben tot op deze zelfde dag tegen Mij overtreden.

⁴ En deze kinderen zijn schaamteloos^c en hardleers^d. Ik zend u naar hen toe. U moet tegen hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE.

⁵ En zij, of zij luisteren of *dat* nalaten – zij zijn immers een opstandig huis – zij zullen weten dat er een profeet in hun midden geweest is.

⁶ Maar u, mensenkind, wees niet bevreesd voor hen, wees niet bevreesd voor hun woorden, hoewel er prikkels en dorens bij u zijn en u bij schorpioenen verblijft. Wees niet bevreesd voor hun woorden^e en wees niet ontsteld voor hun blik, want zij zijn een opstandig huis!

⁷ Maar u moet Mijn woorden tot hen spreken, of zij luisteren of *dat* nalaten, want zij zijn opstandig!

⁸ Maar u, mensenkind, luister naar wat Ik tot u spreek. Wees niet opstandig, zoals dit opstandige huis. Doe uw mond open^f en eet wat Ik u geef.

⁹ Toen zag ik, en zie, er was een hand naar mij uitgestoken. En zie, daarin was een boekrol.

¹⁰ En Hij spreidde die voor mijn gezicht uit: hij was vanboven en vanachter beschre-

^a Ezech. 10:16 ^b Dan. 10:9 ^c Ezech. 3:24; Dan. 10:10 ^d Jer. 3:25 ^e Ezech. 33:33 ^f Jer. 1:8,17; Luk. 12:4 ^g Ezech. 3:9; 1 Petr. 3:14 ^h Openb. 10:9

1:26 *iets wat leek op* - Letterlijk: wat leek op zoals het uiterlijk van. 2:4 *schaamteloos*

- Letterlijk: hard van gezicht. 2:4 *hardleers* - Letterlijk: sterk van hart; zie ook Ezech. 3:7.

ven. Er waren klaagliederen, zuchten en weklachten op geschreven.

EZECHIËL EET DE BOEKROL OP

3 Daarna zei Hij tegen mij: Mensenkind, ^aet wat u aantreft. Eet deze rol op, ga, spreek tot het huis van Israël.

² Toen deed ik mijn mond open en Hij gaf mij die rol te eten.

³ Hij zei tegen mij: Mensenkind, geef uw buik te eten, vul uw binnenste met deze rol, die Ik u geef. Toen at ik ^ben hij werd in mijn mond als honing zo zoet.

⁴ Toen zei Hij tegen mij: Mensenkind, ^cga, begeef u naar het huis van Israël en spreek tot hen met Mijn woorden.

⁵ Want u wordt niet gezonden naar een volk met een onbegrijpelijke taal en een moeilijke spraak, ^dmaar naar het huis van Israël,

⁶ niet naar veel volken met een onbegrijpelijke taal en een moeilijke spraak, van wie u de woorden niet kunt verstaan. Als Ik u naar hen gezonden zou hebben, zouden die geluisterd hebben!

⁷ Maar het huis van Israël wil naar u niet luisteren, omdat zij naar Mij niet willen luisteren, want heel het huis van Israël heeft een hard voorhoofd en zij zijn hardleers.^e

⁸ ^fZie, Ik zal uw gezicht even hard maken als hun gezicht, en uw voorhoofd even hard als hun voorhoofd.

⁹ Uw voorhoofd zal Ik maken als diamant, harder dan ^gsteen. ^hWees niet bevreesd voor hen en wees niet ontsteld voor hun blik, want zij zijn een opstandig huis!

¹⁰ Verder zei Hij tegen mij: Mensenkind, al Mijn woorden die Ik tot u spreek, neem ze op in uw hart en luister ⁱernaar met uw oren.

¹¹ Ga, begeef u naar de ballingen, naar uw volksgenoten en, ^jof zij luisteren, of ^kdat

nalaten, spreek tot hen en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE!

¹² ^lToen hief de Geest mij op en ik hoorde achter mij een geluid van een groot gedreun: Geloofd zij de heerlijkheid van de HEERE vanuit Zijn plaats!

¹³ En ik hoorde het geluid van de vleugels van de levende wezens die elkaar raakten, het geluid van de wielen vlak bij hen en het geluid van een groot gedreun.

¹⁴ Toen hief de Geest mij op en voerde mij weg en ik ging weg, bitter bedroefd en hevig ontdaan, ^men de hand van de HEERE was zwaar op mij.

¹⁵ Zo kwam ik bij de ballingen van Tel-Abib, die bij de rivier de Kepar woonden. Ik verbleef waar zij woonden. Ik verbleef daar ontzet in hun midden, ⁿzeven dagen.

EZECHIËL TOT WACHTER OVER HET HUIS VAN ISRAËL AANGESTELD

¹⁶ Het gebeurde na verloop van zeven dagen dat het woord van de HEERE tot mij kwam:

¹⁷ ^oMensenkind, Ik heb u aangesteld tot wachter over het huis van Israël. Wanneer u uit Mijn mond een woord hoort, moet u hen namens Mij waarschuwen.

¹⁸ ^pAls Ik tegen de goddeloze zeg: U zult zeker sterven, en u hebt hem niet gewaarschuwd en u hebt niet gesproken om de goddeloze voor zijn goddeloze weg te waarschuwen om hem in het leven te behouden: die goddeloze zal in zijn ongerechtigheid sterven, maar Ik zal zijn bloed van uw hand eisen.

¹⁹ Maar u, als u de goddeloze waarschuwt en hij zich niet van zijn goddeloosheid en van zijn goddeloze weg bekeert, zal hij in zijn ongerechtigheid sterven, maar u hebt uw leven gered.

²⁰ En als een rechtvaardige zich van zijn gerechtigheid afwendt en onrecht begaat en Ik een struikelblok voor hem leg, zal hij sterven. Omdat u hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijn zonde sterven. Zijn

^a Jer. 15:16; Ezech. 2:8; Openb. 10:9 ^b Ps. 19:11; 119:103; Openb. 10:10 ^c Jer. 1:17 ^d Jer. 1:18; Micha 3:8 ^e Jer. 5:3 ^f Jer. 1:8,17; Ezech. 2:6; 1 Petr. 3:14 ^g Ezech. 2:5,7 ^h Ezech. 8:3 ⁱ Job 2:13 ^j Jes. 62:6; Ezech. 33:7; 1 Tim. 3:1 ^k Ezech. 33:8 ^l Ezech. 18:24; 33:12,13

^{3:5 met ... spraak} - Letterlijk: diep van lip en zwaar van tong; zie ook vers 6. ^{3:7 hardleers} - Letterlijk: sterk van hart; zie ook Ezech. 2:4. ^{3:14 bitter ... ontdaan} - Letterlijk: bitter door de woede van mijn geest.

rechtvaardige daden die hij gedaan heeft, zullen niet *meer* in herinnering gebracht worden, maar zijn bloed zal ik van uw hand eisen.

²¹ Maar u, als u de rechtvaardige waarschuwt, opdat de rechtvaardige niet zondigt, en hij *inderdaad* niet zondigt, zal hij zeker in leven blijven omdat hij gewaar-schuwd is, en hebt u uw leven gered.

DE HEERE VERSCHIJNT OPNIEUW

²² De hand van de HEERE was daar op mij en Hij zei tegen mij: Sta op, vertrek naar de vallei en daar zal ik met u spreken.

²³ Ik stond op en vertrok naar de vallei, en zie, daar stond de heerlijkheid van de HEERE, ^azoals de heerlijkheid die ik gezien had bij de rivier de Kebar. En ik wierp mij met mijn gezicht *ter aarde*.

²⁴ ^bToen kwam de Geest in mij en deed mij op mijn voeten staan. Hij sprak met mij en zei tegen mij: Ga naar binnen, sluit u op binnen in uw huis.

²⁵ En wat u betreft, mensenkind, zie, zij zouden touwen om u *heen* slaan en u daarmee binden. Daarom moet u zich niet in hun midden begeven.

²⁶ Uw tong zal ik aan uw gehemelte doen kleven, zodat u stom wordt en u voor hen niet kunt zijn als iemand die bestraft, 'want zij zijn een opstandig huis!

²⁷ Maar als ik met u spreek, zal ik uw mond openen en zult u tegen hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE: ^c'Wie luistert, laat hij luisteren. Wie *dat* nalaat, laat die het *maar* nalaten, want zij zijn een opstandig huis!

DE TOEKOMSTIGE BELEGERING VAN JERUZALEM OP EEN STEEN AFGEBEELD

4 En u, mensenkind, neem u een tegel, leg die vóór u neer en teken daarop een stad, Jeruzalem.

² Sla het beleg ervoor, bouw er een ^eschan tegen, werp er een belegeringsdam tegenaan, stel legerkampen ertegen op en zet er rondom stormrammen tegen in.

³ En u, neem u een ijzeren bakplaat en zet die als een ijzeren muur tussen u en de

stad. Houd dan uw blik er vast op gericht: zo raakt zij in belegering en zult u haar belegeren. Dit is een teken voor het huis van Israël.

⁴ En u, ga op uw linkerzij liggen en leg daarop de ongerechtigheid van het huis van Israël. Zoveel dagen als u erop ligt, zult u hun ongerechtigheid dragen.

⁵ En ik leg u de jaren van hun ongerechtigheid op overeenkomstig het aantal dagen: driehonderdnegentig dagen dat 'u de ongerechtigheid van het huis van Israël dragen zult.

⁶ Hebt u dit voltooid, dan moet u vervolgens op uw rechterzij gaan liggen. Dan zult u veertig dagen de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen. Voor elk jaar leg ik u een dag op.

⁷ En u zult uw blik richten op de belegering van Jeruzalem, terwijl u er met uw ontbloete arm tegen profeteert.

⁸ En zie, ik zal touwen om u *heen* slaan, zodat u zich niet kunt omkeren van uw *ene* zij op uw *andere* zij, totdat u de dagen van uw belegering hebt voltooid.

⁹ En u, neem u tarwe, gerst, bonen, linzen, gerst en spelt. Doe die dan in één pot en maak daarvan voor uzelf brood. Het aantal dagen dat u op uw zij ligt, driehonderdnegentig dagen, moet u dat eten.

¹⁰ Uw voedsel dat u moet eten, zal in gewicht twintig sikkels^d per dag zijn. Op vaste tijden^e moet u dat eten.

¹¹ U moet een afgemeten hoeveelheid^f water drinken, een zesde deel van een hin.^g Op vaste tijden moet u dat drinken.

¹² U moet verder een gerstekoek eten, en die voor hun ogen bakken op klonten menselijke uitwerpselen.

¹³ En de HEERE zei: Zo zullen de Israëlieten hun brood^h onrein eten onder de heidenen waarheen ik hen verdrijf.

¹⁴ Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, mijn ziel is nooit verontreinigd, omdat ik van mijn jeugd af tot nu toe geen kadaver of wat verscheurd is, gegeten heb. Er is geen onrein vlees in mijn mond gekomen.

^a Ezech. 1:3 ^b Ezech. 2:2 ^c Ezech. 2:5 ^d Ezech. 2:5,7 ^e 2 Kon. 25:1 ^f Num. 14:34 ^g Hos. 9:3

4:10 Een *sikkel* is 10 tot 13 gram. 4:10 *Op vaste tijden* - Letterlijk: Van tijd tot tijd; zie ook vers 11. 4:11 *een afgemeten hoeveelheid* - Letterlijk: met een maat; zie ook vers 16. 4:11 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter.

¹⁵ Daarop zei Hij tegen mij: Zie, Ik geef u rundermest in plaats van menselijke uitwerpselen. Bereid daarop uw brood.

¹⁶ Hij zei tegen mij: Mensenkind, zie, Ik ¹laat het in Jeruzalem aan brood ontbreken. ²In afgewogen hoeveelheid en vol bezorgdheid zullen zij brood eten, en met een afgemeten hoeveelheid en met ontzetting zullen zij water drinken, ³omdat zij aan brood en water gebrek hebben. De een zal met de ander ontzet zijn, zij zullen in hun ongerechtigheid wegwijnen.

HET GERICHT OVER JERUZALEM

5 En u, mensenkind, neem u een scherp zwaard. U moet dat voor uzelf *als* kaperscheermes gebruiken, en dat over uw hoofd en over uw baard laten gaan. Daarna moet u voor uzelf een weegschaal nemen en de *haren* verdelen.

² Een derde *deel* moet u midden in de stad met vuur verbranden als de dagen van de belegering voorbij zijn, en een derde moet u nemen *en* met het zwaard daaromheen slaan, en een derde in de wind verstrooien, en Ik zal het zwaard achter hen trekken.

³ Een klein aantal daarvan moet u dan nemen en in de punten van uw *mantel* binden.

⁴ Dan moet u er nog *meer* van nemen en deze midden in het vuur werpen en die met vuur verbranden. Daaruit zal een vuur voortkomen tegen heel het huis van Israël.

⁵ Zo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem: Ik heb het te midden van de heidenvolken gezet met landen eromheen.

⁶ Maar het was ongehoorzaam aan Mijn bepalingen, tot goddeloosheid toe, meer dan de heidenvolken, en aan Mijn verordeningen, meer dan de landen die eromheen zijn, want zij hebben Mijn bepalingen verworpen en in Mijn verordeningen zijn zij niet gegaan.

⁷ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: ⁸Omdat uw rumoer dat van de heidenvolken die

rondom u zijn, *nog* heeft overtroffen, u in Mijn verordeningen niet gegaan bent, Mijn bepalingen niet gedaan hebt, zelfs niet gedaan hebt overeenkomstig de bepalingen van de heidenvolken die rondom u zijn,

⁹ daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal u, ja Ik! Ik zal in uw midden oordelen voltrekken voor de ogen van de heidenvolken.

¹⁰ Ik zal onder u doen wat Ik niet *eerder* gedaan heb en zoals Ik *ook* niet meer doen zal, vanwege al uw gruweldaden.

¹¹ Daarom zullen in uw midden vaders *hun* ¹²kinderen opeten, en kinderen zullen hun vaders opeten. Ik zal strafgerichten over u voltrekken en zal al wat van u overblijft, naar ¹³alle windstreken verstrooien.

¹⁴ Daarom, zo *waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, voorwaar, omdat u Mijn heilgdom verontreinigd hebt met al uw afschuwelijke *afgoden* en met al uw gruweldaden, daarom zal Ik u ook kaalscheren, u ¹⁵niet ontzien en zal Ik ook geen medeliden hebben.

¹⁶ Een derde *deel* van u zal door de pest sterven en door de honger in uw midden omkomen, en om u heen zal een derde door het zwaard vallen, een derde zal Ik naar alle windstreken verstrooien en Ik zal achter hen het zwaard trekken.

¹⁷ Dan zal Mijn toorn ten uitvoer gebracht worden en Ik zal Mijn grimmigheid op hen doen rusten en troost halen. Dan zullen zij weten dat Ik, de HEERE, in Mijn na-ijver heb gesproken, wanneer Ik Mijn grimmigheid tegen hen ten uitvoer gebracht heb.

¹⁸ Ik zal u tot een puinhoop maken en tot smaad onder de heidenvolken die rondom u zijn, voor de ogen van ieder die voorbijgaat.

¹⁹ Wanneer Ik over u strafgerichten voltrek in toorn, in grimmigheid en in grimmige bestraffingen, zullen de ²⁰smaad en de hoon voor de heidenvolken die rondom u zijn, onderwijs en een *reden tot ontzetting* zijn. Ik, de HEERE, heb gesproken.

²¹ Wanneer Ik de boosaardige pijlen van de

^a Lev. 26:26; Jes. 3:1; Ezech. 5:16; 14:13 ^b Lev. 18:24,28 ^c Lev. 26:29; Deut. 28:53; 2 Kon. 6:29; Klaagi.

4:10 ^d Jer. 49:32,36 ^e Ezech. 7:4 ^f Jer. 15:2 ^g Deut. 28:37

4:16 *Ik ... ontbreken* - Letterlijk: Ik breek de staf van het brood in Jeruzalem.

honger, die tot verderf leiden en die Ik afschiet om u te gronde te richten, op hen afschiet, zal Ik de ^ahonger over u doen toenemen en het ^bu aan brood laten ontbreken.^c

¹⁷ Ik zal hongers en ^cwilde dieren, die u van kinderen beroven, over u zenden. Pest en bloedvergieten zullen onder u rondwaren. Ik zal het zwaard over u brengen. Ik, de HEERE, heb gesproken.

DE VERWOESTING VAN HET LAND VOORZEGD

6 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, richt uw blik op ^ade bergen van Israël, en profeteer ertegen.

³ Zeg: Bergen van Israël, luister naar het woord van de Heere HEERE! Zo zegt de Heere HEERE tegen de bergen en tegen de heuvels, tegen de waterstromen en tegen de dalen: Zie, Ik ga het zwaard over u brengen en zal uw *offerhoogten* vernielen.

⁴ Uw altaren zullen verwoest worden en uw wierookaltaren in stukken gebroken. Ik zal uw dodelijk gewonden doen vallen vóór uw stinkgoden.

⁵ Ik zal de dode lichamen van de Israëlieten vóór hun stinkgoden leggen en Ik zal uw beenderen rondom uw altaren verstrooien.

⁶ In al uw woongebieden zullen de steden verwoest worden en de *offerhoogten* een wildernis worden, zodat uw altaren verwoest en verlaten zijn, uw stinkgoden in stukken gebroken en weggedaan worden, uw wierookaltaren stukgebroken worden en uw werken verdelgd.

⁷ In uw midden zullen de gesneuvelden liggen. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

^a Maar Ik zal *er onder u* laten overblijven, omdat *er onder u* zullen zijn die aan het zwaard ontkomen onder de heidenvolken, wanneer u over de landen verstrooid wordt.

^b Dan zullen diegenen van u die ontkomen, aan Mij denken onder de heidenvolken waar zij gevangengenomen zijn, omdat Ik

gebroken ben door hun hart, dat hoererij bedrijft, dat van Mij afgeweken is, en door hun ogen, die in hoererij achter hun stinkgoden aan gaan. Dan zullen zij van zichzelf walgen om de slechte daden die zij door al hun gruweldaden gedaan hebben.

¹⁰ Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben. Ik heb niet zonder reden gesproken dat Ik hun dit kwaad zou aandoen.

¹¹ Zo zegt de Heere HEERE: ^a“Sla uzelf in uw hand, stamp met uw voet en zeg ‘ach’ over alle gruwelijke slechte daden van het huis van Israël, want zij zullen door het zwaard, door de hongers en door de pest vallen.

¹² Wie ver weg is, zal door de pest sterven, wie dichtbij is, zal door het zwaard vallen en wie overgebleven en gespaard is, zal door de hongers sterven. Zo zal Ik Mijn grimmigheid tegen hen ten uitvoer brengen.

¹³ Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, als hun gesneuvelden te midden van hun stinkgoden rondom hun altaren liggen, op elke hoge heuvel, op alle bergtoppen, onder elke bladerrijke boom en onder elke *dichtbebladerde eik*, op de plaats waar zij voor al hun stinkgoden een aangename geur hebben bereid.

¹⁴ Zo zal Ik Mijn hand tegen hen uitstrekken, en Ik zal van het land een woestijn maken, ja, woester dan de woestijn van Dibra, in al hun woongebieden. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

PROFETIE VAN HET EINDOORDEEL OVER HEEL HET LAND

7 Het woord van de HEERE kwam tot mij: ² En u, mensenkind, zo zegt de Heere HEERE over het land van Israël:

Het einde, het einde is gekomen over de vier hoeken van het land.

³ Nu is het einde er voor u, Ik zal Mijn toorn op u afsturen, u oordelen overeenkomstig uw wegen, en al uw gruweldaden zal Ik u vergelden.

^a 2 Kon. 6:25; Jes. 3:1; Ezech. 4:16; 14:13 ^b Lev. 26:26; Ezech. 4:16; 14:13 ^c Lev. 26:22 ^d Ezech. 36:1

^e Ezech. 21:17

5:16 *aan brood laten ontbreken* - Letterlijk: de staf van het brood breken.

⁴ Ik zal u niet ontzien,
Ik zal geen medelijden hebben,
want Ik zal u uw wegen vergelden,
en uw gruweldaden zullen in uw midden
zijn.

Dan zult u weten, dat Ik de HEERE ben.

⁵ Zo zegt de Heere HEERE:
Onheil op onheil! Zie, het komt eraan.

⁶ Een einde is gekomen,
het einde is gekomen,
het ontwaakt tegen u!
Zie, het komt eraan.

⁷ De ondergang is over u gekomen,
inwoner van het land,
de tijd is gekomen,
de dag van verwarring is nabij,
en geen vreugdekreet *weerklinkt* van de
bergen.

⁸ Nu zal Ik binnenkort Mijn grimmigheid
over u uitstorten,
Mijn toorn tegen u ten uitvoer brengen,
Ik zal u oordelen overeenkomstig uw
wegen,
en al uw gruweldaden
zal ik u vergelden.

⁹ Ik zal niets ontzien,
en geen medelijden hebben,
Ik zal u overeenkomstig uw wegen
vergelten,
en uw gruweldaden zullen in uw midden
zijn.

Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, het ben
Die slaat.

¹⁰ Zie, de dag!
Zie, het komt eraan!
De ondergang voltrekt zich,
de staf geeft bloesem,
de overmoed staat in bloei.

¹¹ Het geweld is opgerezen tot een staf van
goddeloosheid,
niets *blijft er* van hen over, niets van hun
rumoer, niets van hun geraas en niets
van hun praal.

¹² De tijd is gekomen,
de dag is genaderd.

Laat de koper niet blij zijn,
en laat de verkoper geen rouw bedrijven,
want een brandende *toorn* ligt
op heel de menigte van het *land*.

¹³ Ja, de verkoper zal naar het verkochte
niet terugkeren,
ook al zouden beiden nog in leven zijn,
want het visioen over heel de menigte
van het *land* zal niet herroepen
worden,

en vanwege zijn ongerechtigheid zal
niemand zijn leven behouden.^{*}

¹⁴ Zij hebben op de trompet geblazen,
zij hebben alles gereedgemaakt,
maar niemand trekt ten strijde,
want Mijn brandende *toorn* is
over heel de menigte van het *land*.

¹⁵ Het zwaard buiten,
de pest en de honger binnen:
wie op het veld is,
zal door het zwaard sterven,
de honger en de pest zullen verteren
wie in de stad is.

¹⁶ En wie van hen ontkomen, zullen *wel*
ontkomen,
maar zullen op de bergen zijn
als duiven *uit* de dalen.

Zij allen kermen,
ieder om zijn ongerechtigheid.

¹⁷ Alle handen zullen ^oslap worden,
en water loopt *langs* alle knieën.

¹⁸ Zij zullen 'zich omgorden met
rouwgewaden,
huiver zal hen bedekken,
schaamte zal op alle gezichten zijn,
en kaalheid op al hun hoofden.

¹⁹ Zij zullen hun zilver op de straten
werpen,
en hun goud zal tot onreinheid zijn.
Hun ^ozilver en hun goud zal hen niet
kunnen redden

op de dag van de vervolgheid van de
HEERE.

Hun ziel zullen zij *er* niet *mee* verzadigen,
en hun ingewanden zullen zij *er* niet *mee*
vullen,
want het is voor hen een struikelblok van
ongerechtigheid geweest.

^{*}Ezech. 5:11; 8:18 ^oJes. 13:7; Jer. 6:24 ^cJes. 15:2,3; Jer. 48:37 ^oSpr. 11:4; Zef. 1:18

7:5 *Onheil op onheil* - Letterlijk: Onheil, één onheil. 7:13 *ook al ... zijn* - Letterlijk: en hun
leven nog onder de levens. 7:13 *zijn leven behouden* - Letterlijk: zijn leven vastgrijpen.

²⁰ De pracht van Zijn sieraad heeft Hij tot glorie gesteld, maar zij hebben er beelden van hun gruweldaden en van hun afschuwelijke afgoden van gemaakt.

Daarom heb Ik dat voor hen tot onreinheid gemaakt.

²¹ Ik zal het als prooi in de hand van de vreemden geven, en als buit aan de goddelozen van de aarde, zodat zij het ontheiligen zullen.

²² Ik zal Mijn aangezicht van hen afwenden, en zij zullen Mijn verborgen *plaats* ontheiligen: gewelddadigen zullen er binnenkomen en die ontheiligen.

²³ Leg de ketting klaar, want het land is vol bloedgerichten, en de stad vol geweld.

²⁴ Ik zal de boosaardigste heidenvolken doen komen, en zij zullen hun huizen in bezit nemen. Ik zal de trots van de machtigen doen ophouden, en zij die hen heiligen, zullen onheilig worden.

²⁵ Angst overvalt hen. Zij zullen vrede zoeken, maar die zal er niet zijn.

²⁶ Ramp op ramp zal er komen, gerucht op gerucht zal er zijn. Zij zullen bij een profeet een visioen zoeken,

bij de priester zal de wet verdwijnen, raad bij de oudsten.

²⁷ De koning zal rouw bedrijven, de vorst zal zich in wanhoop hullen, en de handen van de bevolking van het land zullen verlamd zijn van schrik. Ik zal met hen doen overeenkomstig hun *eigen* weg, en volgens hun *eigen* bepalingen zal Ik hen oordelen.

Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

GRUWELIJKE DINGEN IN DE TEMPEL

8 Het gebeurde in het zesde jaar, in de zesde maand, op de vijfde van de

maand, toen ik in mijn huis zat en de oudsten van Juda vóór mij zaten, dat daar de hand van de Heere HEERE op mij viel.

² Ik zag, en zie, een gedaante *met* een uiterlijk als van vuur: vanaf datgene wat eruitzag als Zijn heupen naar beneden toe, was vuur, en *het deel* vanaf Zijn heupen naar boven was als een glanzend uiterlijk, als de schittering van edelmetaal.

³ Hij strekte *iets* uit *met* de vorm van een hand en pakte mij bij mijn hoofdhaar. Toen hief de Geest mij op tussen de aarde en de hemel en in visioenen van God bracht Hij mij naar Jeruzalem, naar de ingang van de poort van de binnenste *voorhof* die naar het noorden gekeerd is, waar zich de zetel van het afgodsbeeld van de na-ijver bevond, dat na-ijver oproept.

⁴ En zie, daar was de heerlijkheid van de God van Israël, overeenkomstig de verschijning die ik in de ⁵vallei gezien had.

⁵ Hij zei tegen mij: Mensenkind, sla toch uw ogen op in de richting van het noorden. Toen sloeg ik mijn ogen op in de richting van het noorden. En zie, ten noorden van de poort van het altaar *stond* in de ingang het afgodsbeeld van de na-ijver.

⁶ Daarop zei Hij tegen mij: Mensenkind, ziet u wat zij doen? Grote gruweldaden, die het huis van Israël hier doet, zodat Ik ver wegga van Mijn heiligdom. En u zult nog meer grote gruweldaden zien.

⁷ Toen bracht Hij mij bij de ingang van de voorhof. Ik zag, en zie, een gat in de muur.

⁸ Daarop zei Hij tegen mij: Mensenkind, breek toch door de muur heen. Toen brak ik door de muur heen, en zie, er was een ingang.

⁹ Toen zei Hij tegen mij: Ga naar binnen en zie de boosaardige gruweldaden die zij hier doen.

¹⁰ Ik ging naar binnen en ik zag, en zie, alle vormen van kruipende dieren, afschuwelijke dieren en alle stinkgoden van het huis van Israël, helemaal in het rond in de muur gegrift.

¹¹ En zeventig mannen uit de oudsten van het huis van Israël stonden ervoor, terwijl Jaāzanja, de zoon van Safan, in hun midden stond, ieder met zijn wieroekvat in

^a Dan. 5:5 ^b Ezech. 3:23

zijn hand, terwijl een geurige wolk van reukwerk opsteeg.

¹² Daarop zei Hij tegen mij: Hebt u gezien, mensenkind, wat de oudsten van het huis van Israël in de duisternis doen, ieder in de kamer waar zijn afbeelding zich bevindt? Want zij zeggen: 'De HEERE ziet ons niet, de HEERE heeft het land verlaten.

¹³ Verder zei Hij tegen mij: U zult nog meer grote gruweldaden zien die zij doen.

¹⁴ Toen bracht Hij mij bij de ingang van de poort van het huis van de HEERE die aan de noordkant is, en zie, daar zaten vrouwen die de Tammuz bewenden.

¹⁵ Hij zei tegen mij: Hebt u *het* gezien, mensenkind? U zult, opnieuw, nog grotere gruweldaden zien dan deze.

¹⁶ Daarop bracht Hij mij naar de binnenste voorhof van het huis van de HEERE. En zie, *bij* de deur van de tempel van de HEERE, tussen de voorhal en het altaar, bevonden zich ongeveer vijftig mannen, met hun rug naar de tempel van de HEERE en hun gezichten naar het oosten. Die bogen zich neer naar het oosten, voor de zon.

¹⁷ Toen zei Hij tegen mij: Hebt u *het* gezien, mensenkind? Is er iets geringer voor het huis van Juda dan deze gruweldaden hier te doen? Ja, zij vervullen het land met geweld. Steeds opnieuw verwekken zij Mij tot toorn. En zie, zij steken wijnranken in hun neus.

¹⁸ Daarom zal ook Ik handelen in grimmigheid: ^aIk zal niemand ontzien en Ik zal geen medelijden hebben. Al roepen zij met luide stem ten aanhoren van Mij, ^ctoch zal Ik niet naar hen luisteren.

HET GERICHT OVER JERUZALEM

9 Daarna riep Hij ten aanhoren van mij met luide stem: Kom naar voren, u die de stad gaat straffen, ^aieder met zijn verdelingswapen in zijn hand.

² En zie, zes mannen kwamen vanuit de richting van de Bovenpoort, die naar het noorden gekeerd is, ieder met zijn vernietigingswapen in zijn hand. Eén Man in hun midden was gekleed in linnen met een schrijverskoker aan Zijn middel. Toen

kwamen zij binnen en gingen naast het koperen altaar staan.

³ De heerlijkheid van de God van Israël verhief zich van boven de cherub waarop Hij rustte, naar de drempel van het huis, en Hij riep naar de Man Die in linnen gekleed was, Die de schrijverskoker aan Zijn middel had.

⁴ En de HEERE zei tegen Hem: Trek midden door de stad, midden door Jeruzalem, en zet een merkteken op de voorhoofden van de mannen die zuchten en kermen over al de gruweldaden die in het midden ervan gedaan worden.

⁵ Maar tegen die *andere mannen* zei Hij ten aanhoren van mij: Trek achter Hem aan door de stad, en dood! Ontzie niemand en heb geen medelijden.

⁶ Dood ouderen, jongemannen en meisjes, kleine kinderen en vrouwen, om hen te gronde te richten. ^aRaak echter niemand aan op wie het merkteken is. Begin vanuit Mijn heiligdom. Toen begonnen zij bij de oudere mannen die zich vóór het huis bevonden.

⁷ Hij zei tegen hen: Verontreinig het huis, vul de voorhoven met gesneuvelden, ga naar buiten. Toen gingen zij naar buiten en zij sloegen toe in de stad.

⁸ En het gebeurde terwijl zij toesloegen, dat ik *alleen* achterbleef. Toen wierp ik mij met mijn gezicht *ter aarde* en riep: Ach, Heere HEERE, gaat U heel het overblijfsel van Israël te gronde richten door Uw grimmigheid over Jeruzalem uit te stor- ten?

⁹ Toen zei Hij tegen mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is buitengewoon groot. Het land is vol bloed, en de stad vol buiging van het recht, want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en: De HEERE ziet *het* niet.

¹⁰ Daarom zal Ik ook ^aniemand ontzien, en Ik zal geen medelijden hebben. Ik zal hun weg op hun *eigen* hoofd doen neerkomen.

¹¹ En zie, de Man Die in linnen gekleed was, aan Wiens middel de *schrijverskoker hing*, kwam verslag uitbrengen en zei: Ik heb gedaan, zoals U Mij geboden had.

^aEzech. 9:9 ^bEzech. 5:11; 7:4 ^cSpr. 1:28; Jes. 1:5; Jer. 11:11 ^dEzech. 5:11; 7:4; 8:18

9:1 Kom... straffen - Of: De bestraffingen van de stad zijn naderbij gekomen. **9:6** om hen te gronde te richten - Letterlijk: voor verderf.

TWEDE VERSCHIJNING VAN DE CHERUBS

10 Daarna zag ik, en zie, boven het gewelf dat boven het hoofd van de cherubs was, was *iets* als een saffiersteen, met het uiterlijk van wat leek op een troon, en Hij verscheen boven hen.

² Toen zei Hij tegen de Man Die in linnen gekleed was: Ga onder de cherub de ruimte tussen de wielen binnen, vul Uw beide handen met vurige kolen uit de ruimte tussen de cherubs, en strooi ze uit over de stad. Toen ging Hij voor mijn ogen naar binnen.

³ De cherubs stonden rechts van het huis toen de Man binnenkwam, en de wolk vervulde de binnenste voorhof.

⁴ Toen verhief de heerlijkheid van de HEERE zich van boven de cherub naar de drempel van het huis. Daarop werd het huis vervuld met de wolk en de voorhof was vol van de lichtglans van de heerlijkheid van de HEERE.

⁵ Het geluid van de vleugels van de cherubs was tot in de buitenste voorhof te horen, als de stem van de almachtige God wanneer Hij spreekt.

⁶ En het gebeurde toen Hij de Man Die in linnen gekleed was, geboden had: Neem vuur uit de ruimte tussen de wielen, uit de ruimte tussen de cherubs, dat Hij naast een wiel ging staan.

⁷ Daarop strekte de cherub vanuit de ruimte tussen de cherubs zijn hand uit naar het vuur dat in de ruimte tussen de cherubs was. Hij pakte *het* op en gaf het in de handen van Hem Die in linnen gekleed was. Die nam *het* aan en ging weg.

⁸ Er was bij de cherubs onder hun vleugels *iets* zichtbaar met de vorm van een mensenhands.

⁹ Toen zag ik, en zie, er waren vier wielen naast de cherubs: één wiel naast één cherub en een ander wiel naast een andere cherub. En het uiterlijk van de wielen ^awas als de schittering van een turkooissteen.

¹⁰ En wat betreft het uiterlijk ervan, ze hadden alle vier dezelfde gedaante, alsof het ene wiel midden in het andere wiel zat.

¹¹ Wanneer ze gingen, konden ze naar vier

zijden gaan. Ze draaiden zich niet om wanneer ze gingen, want naar de plaats waarheen het hoofd zich wendde, *daar* gingen ze heen. Ze draaiden zich niet om wanneer ze gingen.

¹² Hun hele lichaam dan, hun rug, hun handen, hun vleugels, en de wielen zaten rondom vol ogen. Alle vier hadden zij hun wielen.

¹³ Wat de wielen betreft, ze werden ten aanhoren van mij Galgal^b genoemd.

¹⁴ Iedere cherub had vier gezichten: het eerste gezicht was het gezicht van een cherub, het tweede gezicht het gezicht van een mens, het derde de kop van een leeuw, en het vierde de kop van een arend.

¹⁵ Toen verhieven de cherubs zich. Dit was hetzelfde levende wezen dat ik bij de rivier de Kebar gezien had.

¹⁶ ^bWanneer de cherubs gingen, gingen de wielen naast hen mee. Wanneer de cherubs hun vleugels ophieven om zich van de aarde te verheffen, draaiden die wielen ook niet bij hen vandaan.

¹⁷ Wanneer zij stilstonden, stonden die ook stil, en wanneer zij verheven werden, verhieven die zich ook, ^cwant de geest van de levende wezens was in hen.

¹⁸ Toen ging de heerlijkheid van de HEERE weg, van boven de drempel van het huis, en bleef boven de cherubs staan.

¹⁹ En de cherubs hieven hun vleugels op, en verhieven zich voor mijn ogen bij hun vertrek van de aarde, en de wielen tegelijk met hen. Ieder stond stil bij de ingang van de Oostpoort van het huis van de HEERE, met de heerlijkheid van de God van Israël van bovenaf boven hen.

²⁰ Dit is het levende wezen dat ik gezien had onder de God van Israël ^dbij de rivier de Kebar. Toen wist ik dat het cherubs waren.

²¹ ^eIeder afzonderlijk had vier gezichten en ieder afzonderlijk had vier vleugels met onder hun vleugels *iets* wat leek op mensenhands.

²² Verder, waar hun gezichten op leken: het waren dezelfde gezichten die ik gezien had bij de rivier de Kebar, hun uiterlijk en zichzelf. Zij gingen ieder recht voor zich uit.

^a Ezech. 1:16 ^b Ezech. 1:19 ^c Ezech. 1:20 ^d Ezech. 1:3 ^e Ezech. 1:6,8; 10:8,14
10:13 Galgal - Of: het wiel.

DE VORSTEN VAN JUDA BESTRAFT

11 Toen hief de Geest mij op en bracht mij bij de Oostpoort van het huis van de HEERE, die naar het oosten gekeerd is. En zie, bij de ingang van de poort waren vijftig mannen, en in hun midden zag ik Jaāzanja, de zoon van Azzur, met Pelatja, de zoon van Benaja, leiders van het volk.

² Toen zei Hij tegen mij: Mensenkind, dit zijn de mannen die onrecht bedenken en verkeerde raad geven in deze stad,

³ zij die zeggen: Voorlopig moeten wij geen huizen bouwen. Deze stad is de pot en wij zijn het vlees.

⁴ Profeteer daarom tegen hen, profeteer, mensenkind!

⁵ Toen viel de Geest van de HEERE op mij en Hij zei tegen mij: Zeg: Zo zegt de HEERE: Dit hebt u gezegd, huis van Israël. Wat in uw geest opkomt, weet Ik.

⁶ U hebt in deze stad uw gesneuvelden talrijk gemaakt en haar straten met gesneuvelden gevuld.

⁷ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Uw gesneuvelden die u in het midden ervan hebt neergelegd, die zijn het vlees en deze stad is de pot. U echter zal Ik uit het midden ervan doen vertrekken.

⁸ Het zwaard hebt u gevreesd en het zwaard zal Ik over u brengen, spreekt de Heere HEERE.

⁹ Ik zal u uit het midden ervan doen vertrekken, u in de hand van vreemden geven en Ik zal strafgerichten over u voltrekken.

¹⁰ U zult door het zwaard vallen. Op het grondgebied van Israël zal Ik u berechten. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

¹¹ Deze stad zal voor u niet als een pot zijn en u zult in het midden ervan niet als vlees zijn: op het grondgebied van Israël zal Ik u berechten.

¹² Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, omdat u niet in Mijn verordeningen bent gegaan. Overeenkomstig Mijn bepalingen hebt u niet gehandeld, maar overeenkomstig de bepalingen van de heidenvolken die rondom u zijn, hebt u gehandeld.

¹³ En het gebeurde terwijl ik profeteerde, dat Pelatja, de zoon van Benaja, stierf. Toen wierp ik mij met mijn gezicht *ter aarde* en

riep met luide stem: Ach, Heere HEERE, maakt U een *vernietigend* einde aan het overblijfsel van Israël?

¹⁴ Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

¹⁵ Mensenkind, het zijn uw broeders, uw broeders, mannen met het recht van lossing voor u, en heel het huis van Israël in zijn geheel, tegen wie de inwoners van Jeruzalem gezegd hebben: Houd u ver van de HEERE, ons is dit land als erfelijk bezit gegeven.

¹⁶ Zeg daarom: Zo zegt de Heere HEERE: Hoewel Ik hen ver weggedreven heb onder de heidenvolken en hoewel Ik hen in de landen verspreid heb, toch zal Ik voor hen een heiligdom zijn, *hoe* kort ook, in de landen waarin zij gekomen zijn.

¹⁷ Zeg daarom: Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal u verzamelen uit de volken, en Ik zal u bijeenbrengen uit de landen waarover u verspreid bent, en Ik zal u het land van Israël geven.

¹⁸ Zij zullen daarheen komen en daaruit al zijn afschuwelijke afgoden en al zijn gruweldaden wegdoen.

¹⁹ Ik zal hun ^aéén hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit hun vlees wegdoen en hun een hart van vlees geven,

²⁰ zodat zij in Mijn verordeningen gaan en Mijn bepalingen in acht nemen en die houden. Dan zullen zij Mij een ^bvolk zijn, en zal Ik hun een God zijn.

²¹ Maar wat betreft het hart van hen die het hart van hun afschuwelijke afgoden en hun gruweldaden navolgen, hun *eigen* weg zal Ik op hun ^choofd doen neerkomen, spreekt de Heere HEERE.

²² Daarna hieven de cherubs hun vleugels op, en de wielen *verhieven zich* tegelijk met hen. En de heerlijkheid van de God van Israël was van boven over hen.

²³ Toen steeg de heerlijkheid van de HEERE op uit het midden van de stad en bleef op de berg staan die ten oosten van de stad lag.

²⁴ Daarop hief de Geest mij op en bracht mij in een visioen door de Geest van God bij de ballingen in Chaldea. Toen steeg het

^a Jer. 32:39; Ezech. 36:26 ^b Jer. 24:7; 30:22; 31:1; 32:38 ^c Ezech. 9:10

visioen dat ik gezien had, op, bij mij vandaan.

²⁵ Toen sprak ik tot de ballingen al de woorden van de HEERE die Hij mij had doen zien.

VOORZEGGING VAN DE BALLINGSCHAP

12 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, u woont te midden van een opstandig huis. Zij hebben ogen om te zien, maar zij ³ kijken niet, zij hebben oren om te horen, maar zij luisteren niet, want zij zijn een opstandig huis!

³ En u, mensenkind, maak voor uzelf bagage voor de ballingschap gereed en ga voor hun ogen overdag in ballingschap: voor hun ogen moet u vanuit uw woonplaats naar een andere plaats in ballingschap gaan. Misschien zullen zij inzien dat zij een opstandig huis zijn.

⁴ Overdag moet u voor hun ogen uw bagage als bagage voor ballingschap naar buiten brengen. Zelf moet u dan voor hun ogen 's avonds naar buiten gaan, zoals ballingen wegtrekken.

⁵ Breek voor uzelf voor hun ogen door de muur heen en breng daar *alles* door naar buiten.

⁶ U moet het voor hun ogen op uw schouder dragen. In het donker moet u het naar buiten brengen. Uw gezicht moet u bedekken, zodat u het land niet kunt zien, want Ik heb u als wonderteken gegeven voor het huis van Israël.

⁷ Toen deed ik precies zoals mij geboden was. Overdag bracht ik mijn bagage naar buiten als bagage voor ballingschap en 's avonds brak ik voor mijzelf met de hand door de muur heen. In het donker bracht ik *alles* naar buiten en droeg ik het voor hun ogen op mijn schouder.

⁸ 's Morgens kwam het woord van de HEERE tot mij:

⁹ Mensenkind, heeft het huis van Israël, dat opstandige huis, niet tegen u gezegd: Wat bent u aan het doen?

¹⁰ Zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE:

Deze last geldt de vorst in Jeruzalem en heel het huis van Israël, dat in hun midden is.

¹¹ Zeg: Ik ben uw wonderteken. Zoals ik gedaan heb, zo zal met hen gedaan worden: zij zullen door ballingschap in gevangenschap gaan.

¹² En de vorst die in hun midden is, zal *de bagage* op zijn schouder dragen, in het donker, en ¹³ naar buiten gaan. Zij zullen door de muur heen breken om *hem* erdoor naar buiten te brengen. Hij zal zijn gezicht bedekken om niet met *eigen* ogen het land te zien.

¹³ Ik zal Mijn net over hem uitspreiden, zodat hij in Mijn vangnet gevangen raakt. Ik zal hem brengen naar Babel, het land van de Chaldeeën, maar *ook* dat zal hij niet zien, hoewel hij daar zal sterven.

¹⁴ En allen die rondom hem zijn *als* zijn hulp, en al zijn troepen, zal Ik over alle *windstreken* verstrooien. Achter hen zal Ik het zwaard trekken.

¹⁵ Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de heidenvolken verspreid en hen in die landen verstrooi.

¹⁶ Maar Ik zal uit hen een *klein* aantal mannen doen overblijven van het zwaard, van de honger en van de pest, zodat zij al hun gruweldaden kunnen vertellen onder de heidenvolken waar zij komen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

¹⁷ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹⁸ Mensenkind, uw brood zult u eten met beving en uw water zult u drinken met siddering en vol bezorgdheid.

¹⁹ U moet tegen de bevolking van het land zeggen: Zo zegt de Heere HEERE over de inwoners van Jeruzalem in het land van Israël: Hun brood zullen zij vol bezorgdheid eten en ²⁰ met ontzetting zullen zij hun water drinken, omdat hun land een wildevorst zal worden, *ontdaan* van al wat het bevat, vanwege het geweld van allen die het bewonen.

²⁰ De bewoonde steden zullen verwoest worden en het land zal een woestijn worden. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

² Ezech. 2:3-8; 3:26,27 ³ Jes. 6:9; Jer. 5:21 ⁴ Jer. 5:21 ⁵ 2 Kon. 25:4 ⁶ Ezech. 17:20 ⁷ Ezech. 5:10,12

⁸ Ezech. 4:16

PROFETIE TEGEN DE VALSE PROFETEN

²¹ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

²² Mensenkind, wat is dat voor een spreekwoord *daar* bij u in het land van Israël: De dagen verstrijken en elk visioen gaat verloren?

²³ Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, zodat men het in Israël niet meer als spreekwoord blijft gebruiken. Spreek daarentegen tot hen: De dagen zijn genaderd en de inhoud van elk visioen!

²⁴ Want te midden van het huis van Israël zal er geen enkel vals visioen of vleierende waarzegging meer zijn.

²⁵ Want Ik, de HEERE, zal spreken. Het woord dat Ik zal spreken, zal in vervulling gaan. Het wordt niet langer uitgesteld, want in uw dagen, opstandig huis, zal Ik een woord spreken en het ten uitvoer brengen, spreekt de Heere HEERE.

²⁶ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

²⁷ Mensenkind, zie, die van het huis van Israël zeggen: Het visioen dat hij ziet, geldt voor over vele dagen, hij profeteert over verre tijden.

²⁸ Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Geen van Mijn woorden zal nog uitgesteld worden. Het woord dat Ik gesproken heb, zal in vervulling gaan, spreekt de Heere HEERE.

13 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, profeteer tegen de profeten van Israël die profeteren, en zeg tegen hen die naar eigen inzicht* profeteren: Hoor het woord van de HEERE!

³ Zo zegt de Heere HEERE: Wee de dwaze profeten die hun *eigen* geest volgen zonder *iets* te hebben gezien!

⁴ Als vossen tussen de puinhopen zijn uw profeten geworden, Israël:

⁵ U bent niet in de bressen geklommen, en voor het huis van Israël wierp u geen muur op om op de dag van de HEERE staande te blijven in de strijd.

⁶ Zij schouwen valse *visioenen* en leugenachtige waarzeggerij, zij die zeggen: De HEERE spreekt. Hoewel de HEERE hen niet

gezonden heeft, verwachten zij dat het woord zal uitkomen!

⁷ Ziet u *dan* geen vals visioen, en spreekt u geen leugenachtige waarzegging uit door te zeggen: De HEERE spreekt, hoewel Ik niet gesproken heb?

⁸ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat u valse *dingen* spreekt en leugen schouwt, daarom: Zie, Ik zal u, spreekt de Heere HEERE.

⁹ Mijn hand zal tegen de profeten zijn die valse *visioenen* zien en leugen waarzeggen. Zij zullen niet tot de kring van Mijn volk behoren, zij worden niet ingeschreven in het register van het huis van Israël, en komen niet in het land van Israël. Dan zult u weten dat Ik de Heere HEERE ben.

¹⁰ Daarom, ja, omdat zij Mijn volk misleiden hebben door te zeggen: Vrede, hoewel er geen vrede is, bouwt de *een* een wankelende muur, en zie, *dan* bepleisteren *anderen* die met kalk.

¹¹ Zeg tegen hen die met kalk bepleisteren, dat hij omvallen zal. Er komt een *alles* wegspoelende regen en u, hagelstenen, u zult neervallen en er zal een stormwind losbarsten.

¹² Zie, als de muur omvalt, zal *dan* tegen u niet gezegd worden: Waar is de pleisterlaag die u aangebracht hebt?

¹³ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: In Mijn grimmigheid zal Ik een stormwind doen losbarsten, in Mijn toorn zal er een *alles* wegspoelende regen komen, en hagelstenen in grimmigheid, tot een *vernietigend* einde.

¹⁴ Zo zal Ik de muur omverhalen die u met kalk bepleisterd hebt en Ik zal hem op de aarde neer doen storten, zodat zijn fundamenteel blootgelegd wordt. Zo zal de *stad* vallen, en u zult in het midden ervan omkomen. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

¹⁵ Zo zal Ik Mijn grimmigheid ten uitvoer brengen tegen die muur en tegen hen die hem met kalk bepleisterden. Ik zal tegen u zeggen: Die muur is er niet *meer* en zij die hem bepleisterden, zijn er niet *meer*,

¹⁶ *te weten* de profeten van Israël die over Jeruzalem profeteren en er een visioen

van vrede voor zien, hoewel er geen vrede is, spreekt de Heere HEERE.

¹⁷ En u, mensenkind, richt uw blik op de dochters van uw volk die naar eigen inzicht profeteren, en profeteer tegen hen.

¹⁸ Zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Wee *die vrouwen* die om alle polsen^a toverbanden naaien en voor het hoofd van groot en klein^b sluiers maken om zielen te vangen! Wilt u de zielen van Mijn volk vangen en uw *eigen* zielen in het leven behouden?

¹⁹ En wilt u Mij ontheiligen bij Mijn volk^c voor een paar handen vol gerst en voor brokken brood, door zielen te doden die niet hoeven te sterven en door zielen in het leven te behouden die niet in leven mogen blijven, aangezien u liegt tegen Mijn volk, dat naar leugens luistert?

²⁰ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zál uw toverbanden, waarmee u daar zielen vangt alsof *het* vogels zijn! Ik zal ze van uw armen afscheuren en Ik zal de zielen vrijlaten, de zielen die u vangt alsof *het* vogels zijn.

²¹ Ik zal uw sluiers verscheuren en Mijn volk uit uw hand redden, zodat zij niet meer als een prooi in uw hand zullen zijn. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

²² Omdat u het hart van de rechtvaardige bedroeft met leugen, terwijl Ik hem Zelf geen smart heb aangedaan, en omdat u de goddeloze aangemoedigd hebt,^d zodat hij zich niet bekeert van zijn kwade weg, zodat Ik hem in het leven behoud,

²³ daarom zult u geen valse *visioenen* meer zien en niet langer waarzeggerij plegen. Ik zal Mijn volk uit uw hand redden. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

STRAF OVER DE AFGODENDIENAARS

14 Daarop kwamen er mannen uit de oudsten van Israël naar mij toe en gingen vóór mij zitten.

² Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

³ Mensenkind, die mannen hebben hun

stinkgoden in hun hart doen opkomen en hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet. Zou Ik Mij dan werkelijk door hen laten raadplegen?

⁴ Spreek daarom met hen, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Iedere man uit het huis van Israël die zijn stinkgoden in zijn hart doet opkomen en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet en *dan* naar de profeet toe komt, Ik, de HEERE, zal hem als hij komt met de veelheid van zijn stinkgoden, Zelf antwoord geven,

⁵ om het huis van Israël in hun hart te grijpen, omdat zij allemaal door hun stinkgoden van Mij vervreemd zijn.

⁶ Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Bekeer u, keer u af van uw stinkgoden en keer uw gezichten af van al uw gruweldaden.

⁷ Voorzeker, iedere man uit het huis van Israël en uit de vreemdelingen die in Israel verblijven, die zich van achter Mij afwendt, zijn stinkgoden doet opkomen in zijn hart en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet, en naar de profeet toe komt om Mij door hem te raadplegen – Ik ben de HEERE, door Mij zal hem antwoord gegeven worden.

⁸ Ik zal Mijn aangezicht tegen die man zetten en zal hem tot een ‘spreekwoordelijk teken’ stellen en hem uitroeien uit het midden van Mijn volk. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

⁹ Wanneer een profeet^e zich laat misleiden en een woord spreekt, zal Ik, de HEERE, die profeet Zelf misleiden, mijn^f hand tegen hem uitstrekken en hem wegvagen uit het midden van Mijn volk Israël.

¹⁰ Dan zullen zij hun ongerechtigheid dragen. Zoals de ongerechtigheid van de vrager, zo zal de ongerechtigheid van de profeet zijn,

¹¹ opdat het huis van Israël niet weer van achter Mij vandaan zal afdwalen en zij zich niet weer zullen verontreinigen met al hun overtredingen. Dan zullen zij Mij tot

^a Micha 3:5 ^b Ezech. 20:1 ^c Deut. 28:37; Ezech. 5:15 ^d Ezech. 13:1,2 enz. ^e Ezech. 13:9

^f 13:18 *alle polsen* - Letterlijk: alle oksels van mijn handen. 13:18 *voor het hoofd ... klein* - Letterlijk: op het hoofd van ieder die staat. 13:22 *aangemoedigd hebt* - Letterlijk: u de handen van de goddeloze gesterkt hebt. 14:8 *tot een spreekwoordelijk teken* - Letterlijk: tot een teken en tot spreekwoorden.

een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn, spreekt de Heere HEERE.

RECHTVAARDIGE STRAFFEN VAN GOD

¹² Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹³ Mensenkind, wanneer een land tegen Mij zondigt door trouwbreuk te plegen, dan zal Ik Mijn hand ertegen uitstrekken, het er^a aan brood laten ontbreken^a en hongersnood erin zenden, zodat Ik daar mens en dier uitroei.

¹⁴ Al zouden te midden ervan deze drie mannen zijn, Noach, Daniël en Job, *dan* zouden zij *alleen* door hun gerechtigheid hun *eigen* leven redden, spreekt de Heere HEERE.

¹⁵ Als Ik wilde dieren door het land zou laten trekken, zodat die het van kinderen beroven en het een woestijn wordt, omdat niemand erdoorheen trekt vanwege de wilde dieren,

¹⁶ *als* die drie mannen in het midden ervan waren, *zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden zelfs zonen en dochters niet kunnen redden. Zij zouden alleen zelf worden gered en het land zou een woestijn worden.

¹⁷ Of *als* Ik het zwaard over dat land zou brengen en zeggen zou: Zwaard, u moet door het land heen trekken, zodat Ik daaruit mens en dier uitroei,

¹⁸ al zouden die drie mannen in het midden ervan zijn, *zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden geen zonen en dochters kunnen redden, maar alleen zij zouden gered worden.

¹⁹ Of als Ik de pest in dat land zou zenden en Mijn grimmigheid erover bloedig^a uitstorten om daar mens en dier uit te roeien, ²⁰ en al zouden Noach, Daniël en Job in het midden ervan zijn, *zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, geen zoon, geen dochter zouden zij kunnen redden, zij zouden door hun gerechtigheid *alleen* hun *eigen* leven redden.

²¹ Want *zo* zegt de Heere HEERE: Ook al zend Ik Mijn vier ergste oordelen – zwaard,

honger, wilde dieren en pest – naar Jeruzalem om daar mens en dier uit te roeien, ²² zie, dan zullen er *toch* in overblijven die ontkomen, *en* die naar buiten gebracht zullen worden, zonen en dochters. Zie, zij zullen naar u uittrekken en u zult hun weg en hun daden zien. Dan zult u getroost worden over het onheil dat Ik over Jeruzalem gebracht heb, al wat Ik erover gebracht heb.

²³ Zo zullen zij u troost geven als u hun weg en hun daden zult zien. Dan zult u weten dat Ik al wat Ik er gedaan heb, niet zonder reden gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.

HET NUTTELOZE HOUT VAN DE WIJNSTOK

15 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, wat heeft het hout van de wijnstok vóór op elk *ander* rankendragend hout dat onder de bomen van het woud is?

³ Kan er hout uit gehaald worden om er een gebruiksvoorwerp van te maken? Kan men er een pin uit halen om er welk voorwerp dan ook aan op te hangen?

⁴ Zie, het wordt als brandstof aan het vuur overgegeven, het vuur verteert de beide uiteinden ervan en het midden ervan is zwartgeblakerd. Zou het voor een gebruiksvoorwerp geschikt zijn?

⁵ Zie, toen het gaaf was, kon er geen gebruiksvoorwerp van gemaakt worden. Hoeveel te minder nu het vuur het verteerd heeft, zodat het zwartgeblakerd is. Zal er dan nog een gebruiksvoorwerp van gemaakt kunnen worden?

⁶ Daarom, *zo* zegt de Heere HEERE: Zoals het hout van de wijnstok onder het hout van het woud is – dat geef Ik als brandstof over aan het vuur – zo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.

⁷ Want Ik zal Mijn aangezicht tegen hen keren. Als zij aan het *ene* vuur ontsnappen, zal het *andere* vuur hen verteren. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik Mijn aangezicht tegen hen keer.

⁸ Ik zal van het land een woestijn maken,

^a Lev. 26:26; Ezech. 4:16; 5:16

14:13 *aan ... ontbreken* - Letterlijk: de staf van het brood ertegen breken. **14:19** *bloedig* - Letterlijk: met bloed.

omdat zij trouwbreuk gepleegd hebben, spreekt de Heere HEERE.

ONTROUW, STRAF EN HERSTEL VAN JERUZALEM

16 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, laat Jeruzalem zijn gruweldaden weten,

³ en zeg: Zo zegt de Heere HEERE tegen Jeruzalem: Uw oorsprong en uw geboorte zijn uit het land van de Kanaänieten. Uw vader was die Amoriet en uw moeder een Hethitische.

⁴ Wat uw geboorte betreft, op de dag dat u geboren werd, werd uw navelstreng niet afgesneden, werd u niet met water schoongewassen, werd u ook al niet met zout ingewreven, en al helemaal niet in doeken gewikkeld.

⁵ Geen oog zag naar u om, om een van die dingen uit medelijden bij u te doen. U werd weggeworpen op het open veld uit afschuw voor uw leven op de dag dat u geboren werd.

⁶ Toen Ik voorbij u kwam, zag Ik u trappelend in uw bloed en Ik zei tegen u in uw bloed: Leef! Ja, Ik zei tegen u in uw bloed: Leef!

⁷ Ik heb u even overvloedig gemaakt als het gewas op het veld. U groeide op, u werd groot en u kwam tot grote schoonheid.* Uw borsten werden stevig, uw haar groeide, maar u was naakt en bloot.

⁸ Toen Ik voorbij u kwam, zag Ik u, en zie, uw tijd was de tijd van de liefde. Zo spreidde Ik Mijn vleugel over u uit en bedekte uw naaktheid. Daarop zwoer ⁹ Ik u een eed en ging een verbond met u aan, spreekt de Heere HEERE, en zo werd u van Mij.

⁹ Daarop waste Ik u met water, spoelde uw bloed van u af en zalfde u met olie.

¹⁰ Ik trok u kleurrijk geborduurde kleding aan, schoeide u met zeekoeienhuiden, omwikkelde u met fijn linnen en bedekte u met zijde.

¹¹ Ik tooide u met sieraden. Ik deed armbanden om uw polsen* en een ketting om uw nek.*

¹² Ook deed Ik een ring door uw neus, oorbellen aan uw oren en zette een sierlijke kroon op uw hoofd.

¹³ Zo werd u getooid met goud en zilver. Uw kleding was van fijn linnen en zijde, en voorzien van kleurrijk borduurwerk. Meelbloem, honing en olie at u. U werd buitengewoon mooi, en werd geschikt voor het koningschap.

¹⁴ Van u ging een naam uit onder de heidenvolken vanwege uw schoonheid, want die was volmaakt door Mijn glorie, die Ik op u gelegd had, spreekt de Heere HEERE.

¹⁵ Maar u vertrouwde op uw schoonheid en bedreef hoerij, trots op uw naam. U hebt uw hoerijen uitgestort over ieder die voorbijtrok, uw schoonheid was voor hem!

¹⁶ U nam een deel van uw kleding, maakte daarmee voor uzelf de offerhoogten kleurrijk en bedreef er hoerij op. Nooit is zoiets voorgekomen en het zal nooit meer gebeuren.

¹⁷ U nam uw sieraden van Mijn goud en van Mijn zilver dat Ik u gegeven had, en maakte voor uzelf mannenbeelden en daarmee bedreef u hoerij.

¹⁸ U nam uw kleurrijk geborduurde kleding en bedekte ze daarmee. U zette Mijn olie en Mijn reukwerk voor hen neer.

¹⁹ En Mijn brood, dat Ik u had gegeven, en de meelbloem, olie en honing, die Ik u te eten had gegeven, hebt u hun aangeboden als een aangename geur. Zo gebeurde dat, spreekt de Heere HEERE.

²⁰ U nam uw zonen en uw dochters, die u Mij gebaard had en bracht ze als offer voor hen om te eten. Waren uw hoerijen niet genoeg,

²¹ dat u Mijn kinderen *geslacht hebt, ze prijsgegeven hebt, toen u ze voor hen door het vuur liet gaan?

²² Ook hebt u bij al uw gruweldaden en uw hoerijen niet gedacht aan de dagen van uw jeugd, toen u naakt en bloot was, trappelend in uw bloed.

²³ Na al uw kwaad gebeurde het – wee, wee u! spreekt de Heere HEERE –

* Gen. 22:16; 24:7 * Jes. 57:5

16:7 tot grote schoonheid - Letterlijk: tot sieraad van sieraden. 16:11 om uw polsen

- Letterlijk: op uw handen. 16:11 uw nek - Letterlijk: uw keel.

²⁴ dat u voor uzelf een verhoging bouwde en voor uzelf op elk plein een hoogte maakte.

²⁵ Bij elk kruispunt bouwde u uw hoogten. U misbruikte uw schoonheid afschuwelijk, u spreidde uw benen voor ieder die voorbijtrok en maakte uw hoererijen talrijk.

²⁶ U bedreef hoererij met de Egyptenaren, uw zwaargeschapen^a bureu. U maakte uw hoererijen talrijk, zodat u Mij tot toorn verwekte.

²⁷ Zie, daarop strekte Ik Mijn hand tegen u uit en verminderde het u toegewezen deel, en Ik gaf u over aan de willekeur^b van hen die u haten, aan de dochters^c van de Filistijnen, die te schande werden vanwege uw schandelijk gedrag.

²⁸ Daarna bedreef u hoererij met de Assyriërs, omdat u onverzadigbaar was. U bleef hoererij met hen bedrijven, en nog raakte u niet verzadigd.

²⁹ Vervolgens maakte u uw hoererij talrijk tot in het land van de toelieden, Chaldea. En ook daardoor raakte u niet verzadigd.

³⁰ Wat moet uw hart verkommerd zijn – spreekt de Heere HEERE – bij het doen van dit alles: werk van een schaamteloze vrouw die een hoer is!

³¹ Toen u uw verhoging bouwde op elk kruispunt en uw hoogte maakte op elk plein, was u, door met het hoerenloon de spot te drijven, niet als een *echte* hoer.

³² U, vrouw die overspel pleegt, neemt in plaats van haar *eigen* man vreemde *mannen*!

³³ Alle hoeren pleegt men een beloning te geven, maar u geeft uw geschenk zelf aan al uw minnaars en belooft ze, zodat zij van rondom naar u toe komen vanwege uw hoererijen.

³⁴ Zo gebeurt bij u in uw hoererijen het tegendeel van *wat er gebeurt bij* die vrouwen: men ging niet als in hoererij achter u aan. Als u immers *zelf* hoerenloon geeft en het hoerenloon niet aan u wordt gegeven – *dan* bent u het tegendeel geworden.

³⁵ Daarom, hoer, hoor het woord van de HEERE!

³⁶ Zo zegt de Heere HEERE: Omdat u uw brandende begeerte^d uitgestort hebt en uw schaamte ontbloot werd in uw hoererijen met uw minnaars en met al uw gruwelijke stinkgoden, en om het bloed van uw kinderen dat u hun gegeven hebt,

³⁷ daarom, zie, ga Ik al uw minnaars die u behaagd hebt, allen die u bemind hebt, met allen die u gehaat hebt, bijeenbrengen, ja, Ik zal hen van rondom bijeenbrengen tegen u en Ik zal uw schaamte voor hen ontbloten, zodat zij heel uw naaktheid zullen zien.

³⁸ Ik zal u oordelen *overeenkomstig* de bepalingen voor overspelige vrouwen en vrouwen die bloed vergieten. Ik zal u overgeven aan de bloeddorst van grimmigheid en van na-ijver.

³⁹ En Ik zal u in hun hand geven. Zij zullen uw verhoging afbreken, uw hoogten omverwerpen, u uw kleding uittrekken, uw sieraden nemen en u naakt en bloot achterlaten.

⁴⁰ Daarop zullen zij een menigte tegen u laten opkomen. Zij zullen u met stenen stenigen en u met hun zwaarden doorsteken.

⁴¹ Zij zullen uw huizen met^e vuur verbranden. Voor de ogen van vele vrouwen zullen zij strafgerichten over u voltrekken. Dan zal Ik u laten ophouden een hoer te zijn en u zult ook geen hoerenloon meer geven.

⁴² Zo zal Ik Mijn grimmigheid op u doen rusten en Mijn na-ijver zal van u wijken. Dan zal Ik tot rust komen en niet meer toornig zijn.

⁴³ Omdat u niet gedacht hebt aan de dagen van uw jeugd en Mij met al deze dingen ontzet hebt, zie, daarom zal Ik ook u uw weg op uw *eigen*^f hoofd doen neerkomen, spreekt de Heere HEERE, zodat u zich met al uw gruweldaden niet *meer* schandelijk gedragen zult.

⁴⁴ Zie, ieder die spreekwoorden gebruikt, zal over u *dit* spreekwoord gebruiken: Zo moeder, zo dochter.

⁴⁵ U bent een dochter van uw moeder, die walgde van haar man en haar kinderen. U bent een zus van uw zusters, die walgen

^a 2 Kron. 28:18 ^b 2 Kon. 25:9; Jer. 52:13 ^c Ezech. 9:10; 11:21

^d 16:26 *zwaargeschapen* - Letterlijk: groot van vlees. ^e 16:27 *de willekeur* - Letterlijk: de ziel.

^f 16:36 *brandende begeerte* - Letterlijk: koper.

van hun mannen en van hun kinderen. Uw moeder was een Hethitische en uw vader een Amoriet.

⁴⁶ Uw oudste zuster is Samaria, zij met haar dochters, die aan uw linkerhand woont, en uw zuster die jonger is dan u, die aan uw rechterhand woont, is Sodom met haar dochters.

⁴⁷ U bent niet in hun wegen gegaan en hebt niet overeenkomstig hun gruweldaden gedaan, nee, nog even, en u hebt het in al uw wegen meer te gronde gericht dan zij.

⁴⁸ Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Sodom, uw zuster, zij en haar dochters hebben niet zo gedaan als u en uw dochters gedaan hebben!

⁴⁹ Zie, dit was de ongerechtigheid van uw zuster Sodom: trots, overvloed van voedsel en zorgeloze rust had zij met haar dochters. De hand van de arme en de behoeftige ondersteunde zij echter niet.

⁵⁰ Zij verhieven zich en deden een gruwel daad voor Mijn aangezicht. Daarom ^a deed Ik hen weg, zodra Ik het gezien had.

⁵¹ Samaria heeft nog niet de helft van uw zonden gedaan, en u hebt uw gruweldaden talrijker gemaakt dan zij. U hebt uw zusters rechtvaardig doen lijken, vergeleken bij al uw gruweldaden, die u gedaan hebt!

⁵² Draagt u, die uw zusters veroordeeld hebt, dan ook uw eigen smaad. Door uw zonden, waarin u afschuwelijker deed dan zij, lijken zij rechtvaardig, vergeleken bij u! Schaam u dan ook en draag uw smaad, omdat u uw zusters rechtvaardig hebt doen lijken.

⁵³ Als Ik een omkeer zal brengen in hun gevangenschap – in de gevangenschap van Sodom en haar dochters, in de gevangenschap van Samaria en haar dochters – zal Ik ook een omkeer brengen in de gevangenschap van uw gevangenen in hun midden,

⁵⁴ opdat u uw smaad draagt en te schande wordt vanwege alles wat u gedaan hebt, wanneer u hen troost.

⁵⁵ Wanneer uw zusters, Sodom en haar dochters, zullen terugkeren naar hun vorige staat, en Samaria en haar dochters

zullen terugkeren naar hun vorige staat, dan zullen ook u en uw dochters terugkeren naar uw vorige staat.

⁵⁶ Op de dag van uw trots is de naam van uw zuster Sodom niet over uw lippen gekomen,^{*}

⁵⁷ voordat uw kwaad openbaar werd! Zo is het de tijd voor de smaad van de dochters van Syrië en van allen rondom haar, en van de dochters van de Filistijnen, die u van rondom verachten.

⁵⁸ U zult uw schandelijk gedrag en uw gruweldaden dragen, spreekt de HEERE.

⁵⁹ Want zo zegt de Heere HEERE: Ik zal met u doen zoals u gedaan hebt: u hebt de eed ^b veracht door het ^c verbond te verbreken.

⁶⁰ Toch zal Ik denken aan Mijn verbond met u in de dagen van uw jeugd. Ik zal met u een eeuwig verbond maken.

⁶¹ Dan zult u zich uw wegen herinneren en te schande worden, wanneer u uw zusters die ouder zijn dan u en degenen die jonger zijn dan u, hebt aangenomen. Ik zal u hen tot ^d dochters geven, maar niet op grond van het verbond met u.

⁶² Want Ik zal met u Mijn verbond maken. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben,

⁶³ opdat u eraan denkt, u schaamt en uw mond niet meer opendoet vanwege uw smaad, wanneer Ik voor u verzoening doe over alles wat u gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

GELIJKENIS VAN DE TWEE ARENDEN EN DE WIJNSTOK

17 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, geef een raadsel op en leg een gelijkenis voor aan het huis van Israël, ³ en zeg: Zo zegt de Heere HEERE:

De grote arend met grote vleugels, lange vlerken, vol veren, en die veel kleuren had, kwam naar de Libanon en nam de kruin van een ceder mee. ⁴ Hij plukte de top met zijn uitlopers af,

^a Gen. 19:24 ^b Jer. 2:20 ^c Vers 8 ^d Gal. 4:26

16:56 over uw lippen gekomen - Letterlijk: tot een gerucht in uw mond geweest.

hij bracht hem in een land van
kooplieden,⁹
en zette hem in een stad van handelaars.

⁵ Hij nam van het zaaigoed van het land
en legde het in een zaaiveld.

Hij nam het mee naar *een plaats waar
veel water was,*
*als een wilg plantte*¹⁰ hij het.

⁶ Toen kwam het op en het werd een
wijnstok,

breed uitgroeiend, laag van stam,
zodat zijn takken naar *de arend* gericht
zouden zijn,

terwijl zijn wortels onder hem bleven.
Zo werd hij een wijnstok.

Hij kreeg ranken
en liet twijgen uitlopen.

⁷ Maar er was een andere grote arend,
met grote vleugels
en vol veren.

En zie, deze wijnstok
richtte zijn wortels naar hem,
en zijn takken liet hij naar hem uitlopen,
opdat *de arend* hem bevochtigen zou
en niet het perk waarin hij geplant was.

⁸ Hij was geplant
in een goed veld,
bij veel water,
om takken te vormen
en vrucht te dragen,
om een prachtige wijnstok te worden.

⁹ Zeg: Zo zegt de Heere HEERE:

Zal hij gedijen?

Zal *die arend* niet zijn wortels uitrukken
en zijn vruchten afplukken, zodat hij
verdort?

Hij zal met alle bladeren die aan hem
ontspruiten, verdorren,
en er is geen grote arm en geen talrijk
volk nodig

om hem van zijn wortels los te maken.

¹⁰ Ja, zie, zal hij, als hij geplant is, gedijen?
Zal hij niet zeker verdorren wanneer de
oostenwind hem aanraakt?

In het perk waar hij ontsproten is, zal hij
verdorren!

¹¹ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹² Zeg toch tegen dat opstandige huis: Weet
u niet wat deze dingen *betekenen*? Zeg: Zie,
de koning van Babel is *naar* Jeruzalem
gekomen; hij nam zijn koning en zijn vor-
sten *gevangen* en bracht hen bij zich in
Babel.

¹³ Vervolgens nam hij *iemand* uit het ko-
ninklijk nageslacht, sloot met hem ¹⁴ een
verbond en liet hem een eed zweren. De
machthebbers van het land nam hij weg,

¹⁴ zodat het een onbeduidend koninkrijk
werd, dat zich niet kon verheffen, maar
zijn verbond in acht nam om te kunnen
blijven bestaan.

¹⁵ Maar hij kwam in opstand tegen hem
door zijn gezanten naar Egypte te sturen,

¹⁶ opdat men hem paarden en veel volk zou
geven. Zou hij *erin* slagen? Zou hij ontko-
men die zulke dingen doet? Zou hij een
verbond verbreken en ontkomen?

¹⁷ *Zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE,
voorwaar, in de woonplaats van de koning
die hem koning gemaakt heeft, wiens eed
hij verachtte en wiens verbond hij ver-
brak, bij hem, midden in Babel, zal hij ster-
ven!

¹⁸ En de farao zal met een groot leger en
een grote verzamelde *gemeenschap* in de
strijd ¹⁹ 'niets kunnen uitrichten, als men
een ²⁰ 'belegeringsdam zal opwerpen en een
²¹ 'schans zal bouwen om vele levens uit te
roeien.

²² Hij heeft de eed veracht door het ver-
bond te verbreken, en zie, hij had zijn hand
erop gegeven! Nu hij dit alles gedaan heeft,
zal hij niet ontkomen.

²³ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: *Zo waar*
Ik leef, voorwaar, Ik zal Mijn eed die hij
veracht heeft en Mijn verbond dat hij ver-
broken heeft, op zijn hoofd doen neerkom-
men!

²⁴ Ik zal Mijn ²⁵ 'net over hem uitspreiden,
zodat hij in Mijn vangnet gevangen raakt.
Ik zal hem naar Babel brengen en daar met
hem ²⁶ 'een rechtszaak voeren over zijn
trouwbreuk, die hij tegenover Mij ge-
pleegd heeft.

²⁷ En allen die onder al zijn troepen ge-
vlucht zijn, zullen door het ²⁸ 'zwaard vallen

⁹ Jer. 34:18 ¹⁰ Jer. 37:5 ¹¹ Jer. 37:7 ¹² Ezech. 4:2 ¹³ 2 Kon. 25:1; Jes. 29:3; Ezech. 4:2 ¹⁴ Ezech. 12:13; 32:3

¹⁵ Jer. 4:12; 25:31 ¹⁶ Ezech. 16:40

17:4 in een land van kooplieden - Of: in het land Kanaän. 17:5 plantte - Letterlijk: plaatste.

en de overgeblevenen zullen naar alle windstreken ^averspreid worden. Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, gesproken heb.

²² Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal Zelf een deel van de kruin van de hoge ceder nemen en in de grond zetten. Van de top met zijn jonge loten zal Ik een breekbaar twijgje afplukken en Ik zal dat Zelf op een hoge en verheven berg planten.

²³ Op de hoge berg van Israël zal Ik het planten. Het zal takken dragen, vruchten vormen en een machtige ceder worden, zodat daaronder allerlei soorten vogels^c zullen wonen: in de schaduw van zijn takken zullen ze wonen.

²⁴ Dan zullen alle bomen van het veld weten dat Ik, de HEERE, de boom die hoog van stam is, vernederd heb. De boom die laag van stam is, heb Ik verheven, de jonge boom doen verdorren en de verdorpe boom heb Ik doen uitlopen. Ik, de HEERE, heb gesproken en zal het doen.

PERSONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

18 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Wat is er met u dat u dit spreekwoord gebruikt over het land van Israël:

^aDe vaders eten onrijpe druiven, en de tanden van de kinderen worden stomp?

³ Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, als u dit spreekwoord in Israël nog durft te gebruiken!

⁴ Zie, alle mensenlevens behoren Mij toe. Zowel het leven van de vader als het leven van de zoon, die behoren Mij toe. De mens^c die zondigt, die zal sterven.

⁵ Wanneer nu iemand een rechtvaardige is en recht en gerechtigheid doet –

^a hij eet geen offermaaltijden op ^cde bergen, slaat zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van Israël, onteert de vrouw van zijn ^anaaste niet, heeft geen

gemeenschap met een ^aafgezonderde vrouw,

⁷ buit niemand uit, geeft aan de schuldenaar zijn ^oonderpand terug, maakt geen roofgoed buit, ^ogeeft de hongerige zijn brood, bedekt de naakte met kleding,

⁸ leent niet uit tegen ^rrente en neemt geen winst, keert zijn hand af van onrecht, geeft een betrouwbaar oordeel bij geschillen tussen de een en de ander,

⁹ gaat in Mijn verordeningen en neemt Mijn bepalingen in acht door betrouwbaar te handelen – die rechtvaardige zal zeker in leven blijven, spreekt de Heere HEERE.

¹⁰ Maar heeft hij nu een gewelddadige zoon voortgebracht, een bloedvergiet, die helaas maar één van die dingen doet

¹¹ – terwijl de vader dat allemaal niet doet – ja, zelfs op de bergen offermaaltijden eet en de vrouw van zijn naaste onteert,

¹² de arme en de behoeftige uitbuit, roofgoed buitmaakt, een onderpand niet teruggeeft, en zijn ogen opslaat naar de stinkgoden en een gruweldaad doet,

¹³ uitleent tegen rente en winst neemt – zou die dan in leven mogen blijven? Hij mag niet in leven blijven: al die gruweldaden heeft hij namelijk gedaan. Hij moet zeker gedood worden. Zijn bloed rust op hem!

¹⁴ En zie, heeft hij een zoon voortgebracht die al de zonden van zijn vader die hij doet, ziet; hij ziet ze, maar doet zelf die dingen niet –

¹⁵ hij eet geen offermaaltijden op de bergen, slaat zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van Israël, onteert de vrouw van zijn naaste niet,

¹⁶ buit niemand uit, houdt een onderpand niet in pand, maakt geen roofgoed buit, geeft zijn brood aan de hongerige en bedekt de naakte met kleding,

¹⁷ blijft met zijn handen van de arme af, neemt geen rente en winst, voert Mijn bepalingen uit en gaat in Mijn verordeningen – die zal niet sterven vanwege de on-

^a Ezech. 5:10,12; 12:14 ^b Jer. 31:29 ^c Jes. 57:7; 65:7 ^d Lev. 18:20 ^e Lev. 18:19 ^f Ex. 22:21; Lev. 19:13; 25:14 ^g Ex. 22:26; Deut. 24:12 ^h Deut. 15:7; Jes. 58:7; Matt. 25:35 ⁱ Ex. 22:25; Lev. 25:35,36

17:23 allerlei soorten vogels - Letterlijk: elke vogel van elke vleugel. 18:4 De mens - Letterlijk: De ziel; zie ook vers 20.

gerechtigheid van zijn vader. Hij zal zeker in leven blijven.

¹⁸ Zijn vader – omdat hij zich aan afpersing schuldig gemaakt heeft, roofgoed van zijn broeder buitgemaakt heeft en te midden van zijn volksgenoten gedaan heeft wat niet goed was – zie, hij zal sterven vanwege zijn ongerechtigheid.

¹⁹ Maar u zegt: ^aWaarom draagt de zoon de ongerechtigheid van zijn vader niet? Wel, de zoon heeft recht en gerechtigheid gedaan: al Mijn verordeningen heeft hij in acht genomen en hij heeft ze gehouden. Hij zal zeker in leven blijven.

²⁰ De mens die zondigt, die zal sterven. De zoon zal de ongerechtigheid van de vader niet dragen, en de vader zal de ongerechtigheid van de zoon niet dragen. De gerechtigheid van de rechtvaardige zal op hemzelf zijn, en de goddeloosheid van de goddeloze zal op hemzelf zijn.

²¹ Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al Mijn verordeningen in acht neemt en recht en gerechtigheid doet, zal hij zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

²² Al zijn overtredingen, die hij begaan heeft, ze zullen hem niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven.

²³ ^bZou Ik werkelijk behagen scheppen in de dood van de goddeloze? spreekt de Heere HEERE. Is het niet, wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij zal leven?

²⁴ Maar als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, overeenkomstig al de gruweldaden die de goddeloze gedaan heeft en doet, zal hij in leven blijven? Al zijn gerechtigheden, die hij gedaan heeft, ze zullen niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn trouwbreuk, die hij gepleegd heeft en vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, alleen dáárom zal hij sterven.

²⁵ Verder zegt u: ^cDe weg van de Heere is niet recht. Luister toch, huis van Israël! Mijn weg is niet recht? Zijn niet *veeleer* uw wegen onrecht?

²⁶ Als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet en daarom sterft, dan sterft hij vanwege zijn onrecht, dat hij gedaan heeft.

²⁷ Maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en recht en gerechtigheid doet, zal hij zijn ziel in het leven behouden.

²⁸ Hij kwam tot inzicht en bekeerde zich van al zijn overtredingen, die hij gedaan had. Hij zal zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

²⁹ Het huis van Israël zegt desondanks: De weg van de Heere is niet recht. Huis van Israël, zijn Mijn wegen niet recht? Zijn niet *veeleer* uw wegen onrecht?

³⁰ Daarom zal Ik u berechten, huis van Israël, ieder overeenkomstig zijn wegen, spreekt de Heere HEERE. ^dKeer terug en bekeer u van al uw overtredingen, dan zal de ongerechtigheid u geen struikelblok worden.

³¹ Werp al uw overtredingen, waarmee u overtreden hebt, van u af en maak u een ^enieuw hart en een nieuwe geest. Waarom zou u sterven, huis van Israël?

³² 'Ik schep immers geen behagen in de dood van een stervende, spreekt de Heere HEERE, dus bekeer u en leef!

DE LEEUWIN EN DE VERDROOGDE WIJNSTOK

19 En u, hef een klaaglied aan over de vorsten van Israël, ² en zeg:

Wat was uw moeder? Een leeuwin! Tussen de leeuwen lag zij.

Te midden van de jonge leeuwen bracht ze haar welpen groot.

³ Zij voedde een van haar welpen op; hij werd een jonge leeuw, leerde prooi te verscheuren, at mensen op.

⁴ Toen heidenvolken over hem hoorden, werd hij gevangen in hun kuil.

Zij brachten hem aan haken naar het land ^eEgypte.

^a Deut. 24:16; 2 Kon. 14:6; 2 Kron. 25:4 ^b Ezech. 33:11 ^c Ezech. 33:17,20 ^d Matt. 3:2 ^e Jer. 32:39; Ezech. 11:19; 36:26 ^f Ezech. 33:11 ^g 2 Kon. 23:33; Jer. 22:11

⁵ Toen zij zag dat zij *tevergeefs* verwacht had,

en haar hoop vergaan was,
nam zij een van haar *andere* welpen,
en maakte er een jonge leeuw van.

⁶ Die ging rond te midden van de leeuwen,

werd een jonge leeuw,
leerde prooi te verscheuren,
at mensen op.

⁷ Hij paarde met hun weduwen,
en verwoestte hun steden,
zodat het land met al wat het bevatte,
verstarde
door het geluid van zijn gebrul.

⁸ Maar de heidenvolken uit de omliggende gewesten
keerden zich tegen hem.

Zij spreidden hun net over hem uit.
In hun kuil werd hij gevangen.

⁹ Zij zetten hem ^amet haken *vast* in een kooi,

zodat zij hem naar de koning van Babel konden brengen.

Zij brachten hem in vestingen,
zodat zijn stem niet meer gehoord werd
op de bergen van Israël.

¹⁰ Uw moeder was als een wijnstok, net als u,

geplant aan het water,
vruchtbaar en vol ranken
vanwege het vele water.

¹¹ Hij kreeg sterke takken,
voor scepters van heersers *geschikt*,
hij rees omhoog ^atussen de dichte
twijgen;

hij viel op ^a door zijn hoogte,
door de veelheid van zijn takken.

¹² Maar hij werd met grimmigheid
uitgerukt,

tegen de aarde geworpen,
en de oostenwind
heeft zijn vrucht verdroogd.

Weggerukt en verdroogd zijn zijn sterke
takken,

vuur heeft hem verteerd.

¹³ En nu is hij geplant in de woestijn,
in een dor en dorstig land.

¹⁴ Er kwam vuur uit de stam van zijn takken,
dat zijn vrucht verteerde,
zodat er aan hem geen sterke tak *meer*
zat,
geschikt voor een scepter om te heersen.

Dit is een klaaglied en het werd een klaaglied.

ISRAËLS ZONDEN SINDS DE UITTOCHT

20 Het gebeurde in het zevende jaar,
in de vijfde *maand*, op de tiende
van de maand, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen om de HEERE te

^braadplegen, en zij gingen vóór mij zitten.

² Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

³ Mensenkind, spreek tot de oudsten van Israël, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Komt u om Mij te raadplegen? Zo waar Ik leef, Ik laat Mij door u niet raadplegen, spreekt de Heere HEERE.

⁴ Wilt u ^ahen berechten, wilt u hen berechten, mensenkind? Maak hun de gruweldaden van hun vaderen bekend,

⁵ en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Op de dag dat Ik Israël verkoos, ^ahief Ik Mijn hand op voor het nageslacht van het huis van Jakob en in het land Egypte maakte Ik Mij aan hen ^abekend. Ik hief Mijn hand voor hen op *en zei*: Ik ben de HEERE, uw God.

⁶ Op die dag heb Ik Mijn hand voor hen opgeheven om hen uit het land Egypte te leiden naar een land dat Ik voor hen uitgezocht had, *een land* dat overvloedig van melk en honing. Het is een sieraad onder al de landen.

⁷ Daarop zei Ik tegen hen: Laat ieder de afschuwelijke *afgoden* waar hij tegen opkijkt, ^awegwerpen. U mag uzelf niet verontreinigen met de stinkgoden van Egypte. Ik ben de HEERE, uw God.

⁸ Maar zij zijn Mij ongehoorzaam geweest en wilden niet naar Mij luisteren. Men wierp de afschuwelijke *afgoden* waar men tegen opkeek, niet weg en verliet de stinkgoden van Egypte niet. Toen zei Ik dat Ik

^a 2 Kron. 36:6 ^b Ezech. 14:3 ^c Ezech. 22:2; 23:36 ^d Ex. 6:7 ^e Ex. 3:8; 4:31

19:11 *hij rees omhoog* - Letterlijk: zijn hoogte werd hoog. 19:11 *viel op* - Letterlijk: werd gezien. 20:7 *waar hij tegen opkijkt* - Letterlijk: van zijn ogen; zie ook vers 8.

Mijn grimmigheid over hen zou uitstorten om Mijn toorn tegen hen ten uitvoer te brengen in het midden van het land Egypte.

⁹ Ik handelde ter wille van Mijn Naam, zodat Die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken in het midden waarvan zij *verbleven*, waaraan Ik Mij voor hun ogen bekendgemaakt had door hen uit het land Egypte te leiden.

¹⁰ Ik leidde hen uit het land ^aEgypte en bracht hen in de woestijn.

¹¹ Ik gaf hun Mijn verordeningen en maakte hun Mijn bepalingen bekend: de mens die ^bze doet, zal erdoor leven.

¹² Ook heb Ik hun Mijn ^csabbatten gegeven, om een teken te zijn tussen Mij en hen, zodat zij zouden weten dat Ik de HEERE ben Die hen heiligt.

¹³ Maar in de woestijn werd het huis van Israël Mij ongehoorzaam. Zij gingen niet in Mijn verordeningen en verwierpen Mijn bepalingen – de mens die ze doet, zal erdoor leven. Verder ^dontheiligden zij Mijn sabbatten zeer, zodat Ik zei dat Ik Mijn grimmigheid over hen in de woestijn zou uitstorten door een einde aan hen te maken.

¹⁴ Ik handelde ter wille van Mijn Naam, zodat Die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken. Ik had hen immers voor hun ogen *uit Egypte* geleid.

¹⁵ Ik heb echter ook in de woestijn Mijn hand voor hen opgeheven, dat Ik hen niet in het land brengen zou dat Ik *hun* gegeven had, *een land* dat overvloed van melk en honing – het is een sieraad onder alle landen –

¹⁶ omdat zij Mijn bepalingen verworpen hadden, niet in Mijn verordeningen waren gegaan en Mijn sabbatten ontheiligd hadden, want hun hart ging hun stinkgoden achterna.

¹⁷ Maar Ik ontzag hen, zodat Ik hen niet te gronde gericht heb en geen *vernietigend* einde aan hen gemaakt heb in de woestijn.

¹⁸ Ik zei tegen hun kinderen in de woestijn: Ga niet in de verordeningen van uw vaders, neem hun bepalingen niet in acht en verontreinig u niet met hun stinkgoden.

¹⁹ Ik ben de HEERE, uw God: ga in Mijn ver-

ordeningen, neem Mijn bepalingen in acht en houd die.

²⁰ Heilig Mijn sabbatten, zodat ze tot een teken zijn tussen Mij en u, zodat u weet dat Ik, de HEERE, uw God ben.

²¹ Maar die kinderen waren Mij *ook* ongehoorzaam. Zij gingen niet in Mijn verordeningen, en Mijn bepalingen – de mens die ze doet, zal erdoor leven – voerden zij niet nauwlettend uit. Zij ontheiligden Mijn sabbatten, zodat Ik zei dat Ik Mijn grimmigheid over hen zou uitstorten door in de woestijn Mijn toorn tegen hen ten uitvoer te brengen.

²² Maar Ik heb Mijn hand afgekeerd en handelde ter wille van Mijn Naam, zodat Die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken. Ik had hen immers voor hun ogen *uit Egypte* geleid.

²³ Ik heb ook in de woestijn Mijn hand voor hen opgeheven om hen te verspreiden onder de heidenvolken en hen te verstrooien in de landen,

²⁴ omdat zij Mijn bepalingen niet uitgevoerd hadden, Mijn verordeningen verworpen hadden en Mijn sabbatten ontheiligd hadden, zodat hun ogen de stinkgoden van hun vaders volgden.

²⁵ Toen heb Ik hun ook verordeningen gegeven die niet goed waren, en bepalingen waardoor zij niet leven zouden.

²⁶ Ik verontreinigde hen door hun *eigen* geschenken, doordat zij alles wat de baarmoeder opent door *het* ^evuur lieten gaan, opdat Ik hen verwoesten zou, zodat zij zouden weten dat Ik de HEERE ben.

²⁷ Daarom, mensenkind, spreek tot het huis van Israël, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Uw vaders hebben Mij *ook* hiermee nog gelasterd dat zij trouwbreuk tegenover Mij pleegden.

²⁸ Toen Ik hen naar het land gebracht had waarover Ik Mijn hand opgeheven had om het hun te geven, keken zij naar elke hoge heuvel en elk dicht geboomte en brachten daar hun slachtoffers, boden daar hun krenkende offergaven aan, zetten daar hun aangename reukwerk neer en goten daar hun plengoffers uit.

²⁹ Daarop zei Ik tegen hen: Wat is dat voor

^a Ex. 13:18 ^b Lev. 18:5; Rom. 10:5; Gal. 3:12 ^c Ex. 20:8; 31:13 enz.; 35:2 ^d Ex. 16:28 ^e Ezech. 16:21

hoogte waar u *telkens* naartoe gaat? Tot op deze dag draagt die dan *ook* de naam Hoogte.

³⁰ Daarom, zeg tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Hebt u uzelf verontreinigd op de manier van uw vaderen en bedrijft u hoererij met hun afschuwelijke afgoden?

³¹ Ja, door het opheffen van uw offergaven, door uw kinderen door het vuur te laten gaan, verontreinigt u zich met al uw stinkgoden tot op deze dag. En zou Ik Mij dan door u laten raadplegen, huis van Israël? Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik zal Mij niet door u laten raadplegen!

³² Wat in uw geest opgekomen is, zal zeker niet gebeuren, *namelijk* dat u zegt: Laten wij als de heidenvolken en als de volkstammen^a worden door hout en steen te dienen!

³³ Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, voorwaar, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid zal Ik over u regeren!

³⁴ Ik zal u uit de volken leiden en u bijeenbrengen uit de landen waaronder u verspreid bent, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid.

³⁵ Vervolgens zal Ik u brengen in de woestijn van de volken en daar van aangezicht tot aangezicht een rechtszaak met u voeren.

³⁶ Zoals Ik met uw vaderen in de woestijn van het land Egypte een rechtszaak gevoerd heb, zo zal Ik een rechtszaak met u voeren, spreekt de Heere HEERE.

³⁷ Ik zal u onder de *herders*stok doen doorgaan en u brengen in de band van het verbond.

³⁸ Ik zal van u uitzuiveren wie in opstand komen en wie tegen Mij overtreden. Ik zal hen leiden uit het land waar zij vreemdeling zijn, maar zij zullen op het grondgebied van Israël niet komen. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

³⁹ Wat u betreft, huis van Israël, zo zegt de Heere HEERE: Ga, laat ieder zijn stinkgoden *maar* dienen, ook hierna, want u luistert

toch niet naar Mij. Ontheilig echter Mijn heilige Naam niet meer met uw geschenken en uw stinkgoden,

⁴⁰ want op Mijn heilige berg, op de hoge berg van Israël, spreekt de Heere HEERE, daar zal heel het huis van Israël Mij in het land dienen, in zijn geheel. Daar zal Ik in hen behagen scheppen en daar zal Ik uw hefoffers vragen, met het allerbeste van al uw geheiligde *gaven*.^a

⁴¹ Ik zal behagen in u scheppen vanwege de aangename geur, wanneer Ik u uit de volken leid en Ik u bijeenbreng uit de landen waaronder u verspreid bent. Ik zal voor de ogen van de heidenvolken door u geheiligd worden.

⁴² Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik u op het grondgebied van Israël breng, in het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het aan uw vaderen te geven.

⁴³ Daar zult u dan denken aan uw wegen en aan al uw daden waarmee u uzelf verontreinigt hebt. U zult van uzelf walgen vanwege al uw slechte daden, die u gedaan hebt.

⁴⁴ Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik omwille van Mijn Naam met u niet zal doen overeenkomstig uw slechte wegen en uw verdorven daden, huis van Israël, spreekt de Heere HEERE.

⁴⁵ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

⁴⁶ Mensenkind, richt uw gezicht in de richting van het zuiden, laat uw woorden naar het zuiden stromen en profeteer tegen het woud van het veld van het Zuiderland.

⁴⁷ Zeg tegen het woud van het Zuiderland: Hoor het woord van de HEERE! Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal een vuur in u aansteken, dat in u elke jonge boom en elke dorre boom verteren zal. De uitslaande vlam zal niet doven, daardoor zullen alle gezichten van zuid tot noord geblakerd worden.

⁴⁸ Dan zal alle vlees zien dat Ik, de HEERE, dat ontstoken heb. Het zal niet doven.

⁴⁹ Ik zei: Ach, Heere HEERE, zij zeggen *toch*

^a Luk. 23:31

20:32 de volkstammen - Letterlijk: de geslachten van de landen. 20:40 met het allerbeste ... gaven - Letterlijk: met het beste van uw gaven bij al uw geheiligde gaven.

al van mij: Is hij niet iemand die in raad-selen spreekt?

HET OORDEEL OVER ISRAËL EN AMMON

21 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, richt uw gezicht op Jeruzalem, laat uw woorden stromen tegen de heiligdommen en profeteer tegen het land van Israël.

³ Zeg tegen het land van Israël: Zo zegt de HEERE: Zie, Ik zal u, Ik zal Mijn zwaard uit zijn schede trekken en van u de rechtvaardige en de goddeloze uitroeien.

⁴ Omdat Ik van u rechtvaardigen en goddelozen wil uitroeien, daarom zal Mijn zwaard uit zijn schede komen tegen alle vlees, van zuid tot noord.

⁵ Dan zal alle vlees weten dat Ik, de HEERE, Mijn zwaard uit zijn schede getrokken heb. Het zal er niet meer in terugkeren.

⁶ En u, mensenkind, zucht! U moet voor hun ogen zuchten, gebroken en terneer-geslagen.*

⁷ En het zal gebeuren als zij tegen u zeggen: Waarom zucht u? dat u zeggen moet: Om het bericht dat komt! Dan zal elk hart ⁸ smelten, alle handen zullen ⁹ slap worden, elke geest zal ¹⁰ wanhopen en het water zal allen langs ¹¹ de knieën lopen. Zie, het komt en het zal gebeuren, spreekt de Heere HEERE.

* Het woord van de HEERE kwam tot mij:

⁹ Mensenkind, profeteer, en zeg: Zo zegt de HEERE. Zeg:

Een zwaard, een zwaard is gescherpt, en ook gepolijst.

¹⁰ Om een slachting aan te richten is het gescherpt.

Om het te laten glinsteren is het gepolijst. Of wij dan vrolijk zijn?

Het is de roede van Mijn zoon, die elk hout versmaadt.

¹¹ Hij heeft het gegeven om het te polijsten, om het met de hand vast te pakken. Het is gescherpt, het zwaard, en het is gepolijst om het een moordenaar in handen te geven.

¹² Schreeuw het uit en weeklaag, mensenkind, want het is tegen Mijn volk gericht, het is tegen alle vorsten van Israël gericht.

¹³ Zij zijn met Mijn volk aan het zwaard prijsgegeven.

¹⁴ Sla daarom op uw heup,

¹⁵ want er is beproeving.

Wat dan als ook de roede die versmaadt, er niet meer zal zijn? spreekt de Heere HEERE.

¹⁶ En u, mensenkind, profeteer, en sla uw handen ineen.*

Verdubbeld zal het zwaard worden, verdrievoudigd.

Het is het zwaard van dodelijk gewonden,

het zwaard van dodelijk gewonden onder de groten,

dat onder hen rondwaart,

¹⁷ zodat harten wegsmelten en struikelblokken talrijk worden.

Ik heb bij al hun poorten een zwaard ter slachting gezet.

Ach, ¹⁸ het is gemaakt om te glinsteren, gepolijst om te slachten!

¹⁹ Wees vastberaden, naar rechts, op de plaats, naar links, waarheen u ook maar kijkt!

²⁰ Ook Ik zal Mijn handen ineenslaan, Ik zal Mijn grimmigheid op u doen rusten.

Ik, de HEERE, heb gesproken.

* Het woord van de HEERE kwam tot mij:

²¹ En u, mensenkind, teken voor uzelf twee wegen waarlangs het zwaard van de koning van Babel kan komen. Ze moeten

³ Jer. 49:23 ⁴ Jer. 6:24; Ezech. 7:17 ⁵ Ezech. 4:17 ⁶ Ezech. 7:17 ⁷ Ezech. 7:27 ⁸ Ezech. 6:11 ⁹ Jes. 1:5; Jer. 6:28 enz. ¹⁰ Vers 28

21:6 gebroken en terneer-geslagen - Letterlijk: met breking van lendenen en met bitterheid.

21:14 sla ... ineen - Letterlijk: sla handpalm tegen handpalm; zie ook vers 17.

21:16 waarheen u ook maar kijkt - Letterlijk: waar uw gezicht gesteld wordt.

beide uit één land voortkomen. Plaats dan een wegwijzer en plaats hem aan het begin van de weg naar de stad.

²⁰ U moet een weg tekenen waarlangs het zwaard kan binnenkomen tegen Rabba van de Ammonieten en tegen Juda met het versterkte Jeruzalem.

²¹ Want de koning van Babel zal bij de splitting van de weg staan, aan het begin van de twee wegen, om waarzeggerij te plegen. Hij zal zijn pijlen schudden, hij zal de afgodsbeeldjes om raad vragen en de lever bezien.

²² In zijn rechterhand zal de waarzeggerij over Jeruzalem zijn: om er stormrammen neer te zetten, de mond te openen met een strijdkreet, luid geschreeuw aan te heffen, stormrammen neer te zetten tegen de poorten, een ^abelegingsdam op te werpen, een schans te bouwen.

²³ Al zal het voor hen als een valse voorspelling in hun ogen zijn – zij hadden hun *immers* eden van trouw gezworen* – dan zal hij zelf de ongerechtigheid in herinnering brengen waarvoor zij gegrepen worden.

²⁴ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat u zich uw ongerechtigheid in herinnering brengt, waardoor uw overtredingen openbaar worden en uw zonden gezien worden in al uw daden; omdat men zich u herinnert, zult u met *harde* hand gegrepen worden.

²⁵ Wat u betreft, onheilige, goddeloze vorst van Israël, wiens dag gekomen is in de tijd van uiterste ongerechtigheid,

²⁶ zo zegt de Heere HEERE: Doe die tulband weg en zet die kroon af! Niets blijft hetzelfde! Wie nederig is, zal ik verheffen, en wie hoogmoedig is, zal ik vernederen.

²⁷ Omkeren, omkeren, omkeren zal ik die! Ja, dat *wat er was*, zal er niet *meer* zijn, totdat Hij komt Die er recht op heeft, en *Hem* zal ik het geven!

HET ZWAARD TEGEN AMMON

²⁸ En u, mensenkind, profeteer, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE over de Ammonieten

en over hun gesmaad. Zeg dan: Het zwaard, het zwaard is getrokken voor een slachting, gepolijst om toe te slaan, om te glinsteren,

²⁹ terwijl men voor u een vals *visioen* zag, terwijl men u leugen voorspelde, om u op de nek te zetten van onheilige goddelozen, van wie de dag gekomen is in de tijd van uiterste ongerechtigheid.

³⁰ Doe uw zwaard terug in zijn schede! Op de plaats waar u geschapen werd, in het land van uw oorsprong, zal ik u berechten.

³¹ Ik zal over u Mijn gramschap uitstorten, ik zal met het vuur van Mijn verbolgenheid op u blazen. Ik zal u geven in de hand van brute mannen, die verderf smeden.

³² U zult het vuur tot voedsel zijn, in het midden van het land zal uw bloed zijn. Men zal zich u niet *meer* herinneren, want ik, de HEERE, heb gesproken.

DE ZONDEN VAN JERUZALEM EN DE BESTRAFFING ERVAN

22 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² En u, mensenkind, wilt u ^bberechten, wilt u de bloedstad berechten? Dan moet u haar al haar gruweldaden bekendmaken.

³ U moet zeggen: Zo zegt de Heere HEERE: Stad die bloed vergiet in haar midden, zodat haar tijd gekomen is, en die stinkgoden voor zichzelf gemaakt heeft om zich te verontreinigen –

⁴ door uw bloed, dat u ^cvergoten hebt, bent u schuldig geworden en door uw stinkgoden, die u gemaakt hebt, hebt u zich ^dverontreinigd. U hebt uw dagen dichtbij gebracht en bent tot uw jaren gekomen. Daarom heb ik u aan de heidenvolken overgegeven *tot* ^esmaad en aan al de landen *tot* spot.

⁵ Zij die dicht bij u zijn en ver bij u vandaan zijn, drijven de spot met u, onreine van naam en vol verwarring!

⁶ Zie, de vorsten van Israël zijn in u geweest, ieder *vertrouwde* op zijn *eigen* kracht om bloed te vergieten.

⁷ Vader en moeder hebben zij bij u veracht. In uw midden hebben zij de vreemdeling

^a Ezech. 4:2; 17:17 ^b Ezech. 20:4; 23:36 ^c 2 Kon. 21:16 ^d Ezech. 20:30,31 ^e Ezech. 5:14
21:23 zij hadden ... gezworen - Letterlijk: (zij waren) gezworenen van eden aan hen.

met afpersing bejegend. Wees en weduwe hebben zij bij u uitgebuit.

⁸ De voor Mij geheiligde *gaven* hebt u veracht en Mijn sabbatten hebt u ontheiligd.

⁹ Lasteraars zijn bij u geweest om bloed te vergieten en zij hebben op de ¹⁰bergen bij u gegeten. In uw midden hebben zij zich schandelijk gedragen.

¹⁰ De schaamte van de vader heeft men bij u ¹¹ontbloot. Haar die vanwege afzondering 'onrein was, hebben zij bij u verkracht.

¹¹ De een heeft een ¹²gruweldaad gedaan met de ¹³vrouw van zijn naaste. De ander heeft zijn ¹⁴schoondochter door schandelijk gedrag verontreinigd. *Weereen* ander heeft zijn zuster, ¹⁵de dochter van zijn vader, bij u verkracht.

¹² Zij hebben bij u geschenken aangenomen om bloed te vergieten. Rente en winst hebt u genomen, u hebt uw naaste door afpersing afgezet, en u bent Mij vergeten, spreekt de Heere HEERE.

¹³ Zie nu, Ik ¹⁴sla Mijn handen *ineen* om uw winstbejag, waar u op uit bent geweest, en om uw bloed, dat in uw midden heeft gevloeid.

¹⁴ Zal uw hart het volhouden *of* zullen uw handen sterk *genoeg* zijn in de dagen dat Ik met u ga afrekenen? Ik, de HEERE, heb gesproken, en zal het 'doen.

¹⁵ Ik zal u 'verspreiden onder de heidenvolken, Ik zal u verstrooien over de landen en Ik zal aan uw onreinheid onder u een einde maken.

¹⁶ Zo zult u door eigen toedoen voor de ogen van de heidenvolken ontheiligd worden. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

¹⁷ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹⁸ Mensenkind, zij die van het huis van Israël zijn, zijn voor Mij ¹⁹schuim geworden. Zij zijn allen koper, tin, ijzer en lood, midden in een oven. Zij zijn schuim van zilver geworden.

¹⁹ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat u allen schuim bent geworden, zie, daar-

om breng Ik u bijeen in het midden van Jeruzalem.

²⁰ Zoals zilver, koper, ijzer, lood en tin in het midden van een oven bijeengebracht worden *en* er een vuur over wordt aangeblazen om het te laten smelten, zo zal Ik u bijeenbrengen in Mijn toorn en in Mijn grimmigheid. Dan zal Ik u *daarin* zetten en laten smelten.

²¹ Ik zal u verzamelen en Ik zal op u blazen in het vuur van Mijn verbolgenheid, zodat u in het midden ervan gesmolten wordt.

²² Zoals het smelten van zilver midden in een oven, zo zult u in het midden ervan gesmolten worden. Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, Mijn grimmigheid over u uitgestort heb.

²³ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

²⁴ Mensenkind, zeg tegen *het land*: U bent een land dat niet gereinigd is, dat zijn regen niet *heeft gekregen* op de dag van de gramschap.

²⁵ Er is een samenzwering van zijn profeten in zijn midden. Zoals een brullende leeuw die een prooi verscheurt, eten zij de 'mensen' op. Rijkdom en kostbaarheden nemen zij mee. Talrijk maken zij zijn weduwen in zijn midden.

²⁶ Zijn priesters hebben Mijn wet geweld aangedaan, zij hebben de aan Mij geheiligde *gaven* ontheiligd. Tussen heilig en onheilig hebben zij geen ²⁷onderscheid gemaakt en *het verschil* tussen onrein en rein hebben zij niet duidelijk gemaakt. Zij hebben hun ogen gesloten voor Mijn sabbatten. Ik word in hun midden ontheiligd.

²⁸ Zijn ²⁹vorsten zijn in zijn midden als wolven die een prooi verscheuren om bloed te vergieten, om mensen ³⁰om te brengen, omdat zij uit zijn op winstbejag.

³¹ Zijn profeten ³²bepleisteren hen met witskalk. ³³Zij zien valse *visioenen* en voorspellen hun leugens door te zeggen: Zo zegt de Heere HEERE. En de HEERE heeft niet gesproken!

³⁴ De bevolking van het land doet niets dan afpersen, doet niets dan roven. De ellendige

⁸Ezech. 18:6,11 ⁹Lev. 18:8 ¹⁰Lev. 18:19; Ezech. 18:6 ¹¹Lev. 18:20 ¹²Jer. 5:8 ¹³Lev. 18:15 ¹⁴Lev. 18:9

¹⁵Ezech. 21:17 ¹⁶Ezech. 17:24 ¹⁷Ezech. 12:14,15 ¹⁸Jes. 1:22 ¹⁹Matt. 23:14 ²⁰Lev. 10:10; Ezech. 44:23

²¹Micha 3:11; Zef. 3:3 ²²Ezech. 13:10 ²³Ezech. 21:29

22:25 *mensen* - Letterlijk: ziel. 22:27 *mensen* - Letterlijk: zielen.

en arme mensen zij af, en de vreemdeling buiten zij uit zonder recht.

³⁰ Ik zocht naar iemand onder hen die een muur kon optrekken en voor Mijn aangezicht in de ³¹bres kon staan voor het land, zodat Ik het niet te gronde hoefde te richten, maar Ik vond niemand.

³¹ Daarop stortte Ik Mijn gramschap over hen uit. Door het vuur van Mijn verbolgenheid heb Ik een einde aan hen gemaakt. Hun weg heb Ik op hun *eigen* ³²hoofd doen neerkomen, spreekt de Heere HEERE.

OHOLA EN OHOLIBA

23 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, er waren twee vrouwen, dochters van één moeder.

³ Zij bedreven hoerij in 'Egypte; in hun jeugd bedreven zij *al* hoerij. Daar werden zij in hun borsten geknepen, daar werden hun maagdelijke tepels betast.

⁴ Hun namen waren Ohola, de oudste, en Oholiba, haar zuster. Zij werden Mij *tot vrouw* en zij baarden zonen en dochters. Dit waren hun namen: Samaria is Ohola en Jeruzalem Oholiba.

⁵ Ohola bedreef hoerij, hoewel zij Mij toebehoorde: zij werd verliefd op haar minnaars, op de Assyriërs, vertrouwelingen,

⁶ gekleed in blauwpuur, landvoogden en machthebbers, allen begerenswaardige jongemannen, ruiters, die op paarden reden.

⁷ Zij richtte haar hoerijen op hen: op heel die keur van Assyriërs. Zij verontreinigde zich met allen op wie zij verliefd was geworden, met al hun stinkoden.

⁸ Ook gaf zij haar hoerijen met de Egyptenaren niet op. Zij hadden immers in haar jeugd met haar geslapen, zij hadden haar maagdelijke tepels betast en zij hadden hun hoerij over haar uitgestort.

⁹ Daarom gaf Ik haar in de hand van haar minnaars, in de hand van de ¹⁰Assyriërs, op wie zij verliefd was geworden.

¹⁰ Die hebben haar schaamte ontbloot,

haar zonen en haar dochters weggenomen en haarzelf gedood met het zwaard. Zij kreeg bij de vrouwen een *slechte* naam, nadat men gericht over haar had voltrokken.

¹¹ Hoewel haar zuster Oholiba *dit* zag, gedroeg zij zich in haar hartstocht nog verderfelijker dan zij en overtrof zij met haar hoerijen de hoerijen van haar zuster. ¹² Zij werd verliefd op de ¹³Assyriërs, landvoogden en machthebbers, vertrouwelingen, uitmuntend gekleed, ruiters, die op paarden reden, allen begerenswaardige jongemannen.

¹¹ Ik zag hoe zij zich verontreinigd had; zij beiden gingen één en *dezelfde* weg.

¹⁴ Ja, zij ging nog verder met haar hoerijen: toen zij in de muur ingegrift mannen zag, afbeeldingen van Chaldeeën, getekend in rode kleuren,

¹⁵ die een gordel om hun middel droegen, met een overhangende tulband om hun hoofd, die er allen uitzagen als officieren, die leken op Babyloniërs uit Chaldea, hun geboorteland,

¹⁶ werd zij op hen verliefd, zodra zij hen met eigen ogen zag, ¹⁷ en zij stuurde gezanten naar hen toe, naar Chaldea.

¹⁸ De Babyloniërs kwamen bij haar om het liefdesbed *met haar te delen*, en zij verontreinigde haar met hun hoerij. Nadat zij zich *echter* met hen verontreinigd had, rukte haar ziel zich van hen los.

¹⁹ Toen zij openlijk haar hoerijen pleegde en haar schaamte ontblootte, rukte Mijn ziel zich van haar los, zoals Mijn ziel zich losgerukt had van haar zuster.

²⁰ Zij vermeerdeerde haar hoerijen door te denken aan de dagen van haar jeugd, toen zij in het land Egypte hoerij bedreef.

²¹ Zij werd verliefd op die wellustelingen, van wie het vlees is *als* het vlees van ezels en van wie de drift is *als* de drift van hengsten.

²² Zo verlangde u sterk terug naar het schandelijk gedrag van uw jeugd, toen die van Egypte uw tepels betastten vanwege uw jeugdige borsten.

⁴ Ps. 106:23 ⁵ Ezech. 9:10; 11:21; 16:43 ⁶ Ezech. 20:8 ⁷ 2 Kon. 17:18 ⁸ 2 Kon. 16:7

23:5 hoewel zij Mij toebehoorde - Letterlijk: onder Mij. **23:16** zodra zij hen met eigen ogen zag - Letterlijk: door het zicht van haar ogen.

²² Daarom, Oholiba, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zet uw minnaars tegen u op, van wie uw ziel zich heeft losgerukt. Ik laat hen van rondom over u komen:

²³ Babyloniers en alle Chaldeeën, Pekod, Soa en Koa, met hen alle Assyriërs; begeerenswaardige jongemannen, allen landvoogden en machthebbers, officieren en mannen van naam, die allen op paarden rijden.

²⁴ Zij zullen over u komen met een leger van strijdagens en andere voertuigen en een menigte volken, grote en kleine schilden en helmen. Van alle kanten zullen zij zich tegen u opstellen. Dan zal Ik hun het strafgericht in handen geven en zij zullen u oordelen overeenkomstig hun eigen bepalingen.

²⁵ Ik zal u Mijn na-ijver doen voelen, zodat zij u met woede zullen behandelen. Uw neus en oren zullen zij verwijderen, en wat van u overblijft, zal vallen door het zwaard. Uw zonen en uw dochters zullen zij meenemen, en wat van u overblijft, zal door het vuur worden verteerd.

²⁶ Zij zullen u ook uw kleren ^auittrekken en uw sieraden meenemen.

²⁷ Dan zal Ik uw schandelijk gedrag bij u doen ophouden, en uw hoererij uit het land Egypte. U zult uw ogen niet meer naar hen opslaan en niet meer denken aan Egypte.

²⁸ Want zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik geef u over in de hand van hen die u haat, in de hand van hen van wie uw ziel zich heeft losgerukt.

²⁹ Zij zullen u met haat behandelen, alles wat u hebt vergaard, ^bmeenemen en u ^cnaakt en bloot achterlaten, zodat uw hoerschaamte ontbloot wordt, uw schandelijk gedrag en uw hoererijen.

³⁰ Deze dingen zal men u aandoen, omdat u de heidenvolken in hoererij achteraan gegaan bent, omdat u zich met hun stinkgoden hebt verontreinigd.

³¹ U bent in de weg van uw zuster gegaan en daarom zal Ik haar beker in uw hand geven.

³² Zo zegt de Heere HEERE:

De beker van uw zuster zult u drinken, die diepe, wijde *beker* – u zult belachelijk en bespottelijk worden – *die beker* kan veel bevatten!

³³ U zult vol worden van dronkenschap en verdriet.

De beker van uw zuster Samaria is een beker van verwoesting en woestenij.

³⁴ U zult hem drinken, leegdrinken, hem aan scherven knagen, en uw borsten *ermee* openhalen, want Ik heb gesproken, spreekt de Heere HEERE.

³⁵ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat u Mij ^dvergeten bent en Mij achter uw rug geworpen hebt, zult u ook zelf uw schandelijk gedrag en uw hoererijen dragen!

³⁶ De HEERE zei tegen mij: Mensenkind, wilt u Ohola en Oholiba ^eberechten? Maak dan deze vrouwen hun gruweldaden bekend,

³⁷ want zij hebben overspel gepleegd, er kleeft bloed aan hun handen. Met hun stinkgoden hebben zij overspel gepleegd. Zelfs hun kinderen, die zij Mij gebaard hebben, hebben zij ^fvoor hen als voedsel door het vuur laten gaan.

³⁸ Bovendien hebben zij Mij dit aangedaan: zij hebben Mijn heiligdom op die dag verontreinigd en Mijn ^gsabbatten ontheiligd.

³⁹ Toen zij hun kinderen voor hun stinkgoden geslacht hadden, kwamen zij op die dag Mijn heiligdom binnen om het te ontheiligen, en zie, ^hdat hebben zij midden in Mijn huis gedaan.

⁴⁰ Daar komt bij dat zij *een boodschap* stuurden naar mannen die van ver moesten komen – er werd een gezant naar hen gestuurd – en zie, zij kwamen. Voor hen hebt u zich gewassen, uw ogen opgemaakt en u met uw sieraden getooid.

⁴¹ U bent op een prachtig bed gaan zitten, met daarvoor een gereedgemaakte tafel, ⁱwaarop u Mijn reukwerk en Mijn olie had gezet.

⁴² Het geluid van een geruste menigte was erbij *te horen*. En zij stuurden een boodschap naar mannen uit die mensenmassa

^a Ezech. 16:39 ^b Ezech. 16:39 ^c Jer. 2:32; 13:25; 18:15; Ezech. 22:12 ^d Ezech. 20:4; 22:2 ^e Ezech. 16:21; 20:26,31 ^f Ezech. 22:8 ^g Ezech. 16:21 ^h 2 Kon. 21:4 enz. ⁱ Spr. 17:23:29 *alles wat u hebt vergaard* - Letterlijk: al uw arbeid.

– dronkaards die uit de woestijn gebracht waren. Die deden armbanden op hun polsen² en een sierlijke kroon op hun hoofd.

⁴³ Toen zei Ik: Overspelers bij zo'n *door hoerij* verouderde vrouw? Willen zij nu met haar – met die hoerijen van haar – hoerij bedrijven?

⁴⁴ Zij hadden gemeenschap met haar, zoals men gemeenschap heeft met een vrouw die een hoer is. Zó hadden zij gemeenschap met Ohola en Oholiba, die vrouwen met dat schandelijk gedrag.

⁴⁵ Maar rechtvaardige mannen, die zullen hen *“berechten overeenkomstig de bepaling voor overspelsters en de bepaling voor wie bloed vergoten hebben*. Zij zijn immers overspelsters en er kleeft bloed aan hun handen!

⁴⁶ Want zo zegt de Heere HEERE: Laat een verzamelde *gemeenschap* tegen hen opkomen en geef hen over tot een schrikbeeld en tot een prooi.

⁴⁷ De verzamelde *gemeenschap* zal hen met ⁵stenen stenigen en hen met hun zwaarden neerhouwen. Hun zonen en dochters zullen zij doden en hun huizen zullen zij met vuur⁶ verbranden.

⁴⁸ Zo zal Ik het schandelijk gedrag uit het land doen ophouden, zodat alle vrouwen onderwezen worden en zij niet overeenkomstig uw schandelijk gedrag zullen handelen.

⁴⁹ Zij zullen uw schandelijk gedrag op u doen neerkomen, zodat u de zonden van uw stinkgoden zult dragen. Dan zult u weten dat Ik de Heere HEERE ben.

GELIJKENIS VAN DE KOOKPOT

24 Het woord van de HEERE kwam tot mij in het negende jaar in de tiende maand, op de tiende van de maand:

² Mensenkind, schrijf voor uzelf de naam van de dag op, *juist* deze zelfde dag: op deze zelfde dag heeft de koning van Babel het beleg voor Jeruzalem geslagen.

³ Leg nu aan dat opstandige huis een gelijkenis voor, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE:

Zet de *“kookpot op, zet hem op het vuur, en giet er ook water in.*

⁴ Voeg er de ervoor bestemde stukken bij, alle goede stukken *vlees*, dijbeen en schouderstukken, vul *hem* met de beste beenderen.

⁵ Neem het beste van het kleinvee, stapel er ook beenderen onder op, breng het goed aan de kook.

Ook zullen zijn beenderen middenin moeten koken.

⁶ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de *“bloedstad, zij is een pot met aanslag eraan, waar de aanslag niet af is gegaan! Haal het vlees er stuk voor stuk uit zonder dat het lot erover gevallen is.*

⁷ Want haar bloed is in haar midden gebleven, op een kale rots heeft zij het laten vloeien. Zij heeft het niet op de aarde uitgegoten om het met stof te bedekken.

⁸ Om grimmigheid op te wekken, om wraak te oefenen heb Ik haar bloed op een kale rots gelegd, zodat het niet bedekt wordt.

⁹ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: *“Wee de bloedstad! Ik zal ook de brandstapel groot maken!*

¹⁰ Breng veel hout bijeen, steek het vuur aan, kook het vlees helemaal, doe het kruidentmengsel erbij, en laat de beenderen verbranden.

¹¹ Zet *de pot* daarna leeg op zijn kolen, zodat hij heet wordt en zijn koper gloeiend, en wat er aan hem verontreinigd is, in het midden van hem wegs melt, en zijn aanslag verdwijnt.

¹² Alle moeite is vergeefs geweest, de vele aanslag ging er niet af: in het vuur, die aanslag!

¹³ In uw onreinheid ligt uw schandelijk gedrag! Omdat Ik u heb willen reinigen, maar u niet rein geworden bent, zult u van uw onreinheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijn grimmigheid op u doe rusten.

¹⁴ Ik, de HEERE, heb gesproken: het komt en Ik doe het. Ik zal het niet nalaten, Ik zal niet ⁹ontzien en Ik zal ook geen berouw heb-

² Ezech. 16:38 ³ Ezech. 16:38,40 ⁴ Ezech. 16:41 ⁵ Jer. 1:13 ⁶ Ezech. 22:2 ⁷ Nahum 3:1; Hab. 2:12

⁸ Ezech. 5:11

23:42 om hun polsen - Letterlijk: op hun handen.

ben. Overeenkomstig uw wegen en overeenkomstig uw daden zullen zij u ^aoordeelen, spreekt de Heere HEERE.

VOORZEGGING VAN DE VERWOESTING VAN JERUZALEM

¹⁵ Het woord van de HEERE kwam tot mij: ¹⁶ Mensenkind, zie, Ik ga *haar* die de lust van uw ogen is, door een *plotselinge* slag van u wegnemen. Toch mag u geen rouw bedrijven, u mag niet huilen en geen traan laten.

¹⁷ Kerm in stilte, u mag geen rouw over de dode bedrijven. Bind uw tulband om en doe uw schoenen aan uw voeten; u mag uw baard en snor niet bedekken en van het brood dat mensen u *brenge*n, mag u niet eten.

¹⁸ 's Morgens sprak ik tot het volk en 's avonds stierf mijn vrouw. De *volgende* morgen deed ik zoals mij geboden was.

¹⁹ Toen zei het volk tegen mij: Wilt u ons niet vertellen wat deze dingen voor ons *betekenen*, nu u *dit* doet?

²⁰ Toen zei ik tegen hen: Het woord van de HEERE is tot mij gekomen:

²¹ Zeg tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga Mijn heiligdom ontheiligen, uw sterke trots, de lust van uw ogen en het dierbaarste voor uw ziel. Uw zonen en uw dochters, die u achtergelaten hebt, zullen door het zwaard vallen.

²² Dan zult u doen zoals ik heb gedaan. U zult uw baard en snor niet bedekken en van het brood dat mensen u *brenge*n, zult u niet eten.

²³ Uw tulbanden zullen om uw hoofd zijn en uw schoenen aan uw voeten. U zult geen rouw bedrijven en niet huilen. U zult in uw ongerechtigheden ^bwegkwijnen, en elkaar uw nood klagen.

²⁴ Zo zal Ezechiël voor u ^ceen wonderteken zijn: geheel zoals hij gedaan heeft, zult u doen. Wanneer het komt, zult u weten dat Ik de Heere HEERE ben.

²⁵ Wat u betreft, mensenkind, zal het niet zo zijn op de dag dat Ik hun kracht, de luister waarin zij zich verblijden, ^dde lust van hun ogen, de verkwikking van hun ziel,

hun zonen en hun dochters, van hen wegneem,

²⁶ dat op die dag *iemand* die ontkomen is, bij u zal komen om *dat* uw oren te laten horen?

²⁷ Op die dag zal uw mond met die van hem die ontkomen is, geopend worden, zodat u zult spreken en niet langer stom zijn. Zo zult u voor hen een wonderteken zijn. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

HET OORDEEL OVER AMMON

25 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, ^ericht uw blik op de Ammonieten, en profeteer tegen hen.

³ Zeg tegen de Ammonieten: Luister naar het woord van de Heere HEERE: Zo zegt de Heere HEERE: Omdat u 'Haha!' gezegd hebt over Mijn heiligdom, toen het onheiligd werd, en over het land van Israël, toen het verwoest werd, en over het huis van Juda, toen zij in ballingschap gingen,

⁴ daarom, zie, ga Ik u in erfelijk bezit geven aan de mensen van het oosten. Die zullen bij u hun tentenkampen opzetten en hun woningen bij u plaatsen. Zij zullen uw vruchten opeten en zij zullen uw melk opdrinken.

⁵ Van Rabba zal Ik een weideplaats voor kamelen maken, van *het gebied* van de Ammonieten een rustplaats voor kleinvee. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

⁶ Want zo zegt de Heere HEERE: Omdat u in de handen geklapt en met de voeten gestampt hebt, en u in al uw leedvermaak zich van harte verblijdde over het land van Israël,

⁷ daarom, zie, Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken en u als buit geven aan de heidenvolken. Ik zal u uitroeien uit de volken en u verdelen uit de landen, Ik zal u wegvagen. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

HET OORDEEL OVER MOAB

⁸ Zo zegt de Heere HEERE: Omdat ^fMoab en Seir gezegd hebben: Zie, het huis van Juda is als alle heidenvolken,

^g daarom, zie, Ik ga de zijde van Moab

^a Ezech. 23:24 ^b Ezech. 4:17 ^c Ezech. 12:6 ^d Jer. 49:1 enz. ^e Jer. 48:1 enz.

24:25 *waarin zij zich verblijden* - Letterlijk: van hun vreugde.

openleggen, vanaf de steden, vanaf zijn steden vanaf zijn grens, het sieraad van het land: Beth-Jesimoth, Baäl-Meon en Kirjathaïm.

¹⁰ Met *het gebied* van de Ammonieten zal Ik het in erfelijk bezit geven aan de mensen van het oosten, zodat onder de heidenvolken aan de Ammonieten niet *meer* ^agedacht zal worden.

¹¹ Ik zal over Moab strafgerichten voltrekken. Dan zullen zij weten dat Ik de **HEERE** ben.

HET OORDEEL OVER EDMOM

¹² Zo zegt de Heere **HEERE**: Omdat Edom uit enkel wraakzucht gehandeld heeft tegen het huis van Juda en zij een zware schuld op zich hebben geladen door zich op hen te wreken,

¹³ daarom, zo zegt de Heere **HEERE**, zal Ik Mijn hand tegen Edom uitstrekken. Ik zal mens en dier daaruit uitroeien en het *tot* een puinhoop maken, van Teman af. *Tot aan Dedan toe* zullen zij door het zwaard vallen.

¹⁴ Ik zal Mijn wraak op Edom leggen door de hand van Mijn volk Israël. Zij zullen tegen Edom handelen overeenkomstig Mijn toorn en overeenkomstig Mijn grimigheid. Dan zullen zij Mijn wraak kennen, spreekt de Heere **HEERE**.

HET OORDEEL OVER DE FILISTIJNEN EN DE KRETNERS

¹⁵ Zo zegt de Heere **HEERE**: Omdat de Filistijnen in wraakzucht handelden en met hartgrondig leedvermaak ^awraak namen door verderf *te zaaien*, *gedreven* door een eeuwige vijandschap,

¹⁶ daarom, zo zegt de Heere **HEERE**: Zie, Ik ga Mijn hand uitstrekken tegen de Filistijnen en zal de Kretsen uitroeien, en wie overblijft aan de zeekust ombrengen.

¹⁷ Ik zal geduchte wraak op hen oefenen, met grimmige straffen. Dan zullen zij weten dat Ik de **HEERE** ben, wanneer Ik Mijn wraak op hen leg.

HET OORDEEL OVER TYRUS

26 Het gebeurde in het elfde jaar, op de eerste van de maand, *dat* het woord van de **HEERE** tot mij kwam:

² Mensenkind, omdat Tyrus van Jeruzalem gezegd heeft: Haha! Ze is verbroken, de poort van de volken! Haar *macht* is op mij overgegaan. Ik zal vol worden, *de stad* is verwoest,

³ daarom, zo zegt de Heere **HEERE**: Zie, Ik zal u, Tyrus! Ik zal vele heidenvolken tegen u laten opkomen, zoals de zee zijn golven laat opkomen.

⁴ Die zullen de muren van Tyrus te gronde richten en zijn torens omverhalen. Ja, Ik zal zijn gruis van hem weggeven en het tot een kale rots maken.

⁵ Het zal een droogplaats voor sleepnetten worden, midden in de zee, want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere **HEERE**. Het zal een buit voor de heidenvolken worden,

⁶ en zijn dochters die op het veld zijn, zullen met het zwaard gedood worden. Dan zullen zij weten dat Ik de **HEERE** ben.

⁷ Want zo zegt de Heere **HEERE**: Zie, Ik ga Nebukadrezar, de koning van Babel, de koning der koningen, uit het noorden naar Tyrus brengen, met paarden, strijd-wagens en ruiters, en een verzamelde *strijdmacht* en veel volk.

⁸ Hij zal uw dochters op het veld met het zwaard doden en een schans tegen u maken, een belegeringsdam tegen u opwerpen en schilden tegen u opheffen.

⁹ Het beuken van zijn stormrammen richt hij tegen uw muren, en met zijn houwelen breekt hij uw torens af.

¹⁰ Vanwege de menigte van zijn paarden, zal hun stof u overdekken. Uw muren zullen beven vanwege het geraas van ruiters, wielen en strijd-wagens, wanneer hij door uw poorten zal binnentrekken, zoals men een opengebroken stad binnentrekt.

¹¹ Hij zal met de ^bhoeven van zijn paarden al uw straten stuktrappen. Uw volk zal hij met het zwaard doden en uw sterke zuilen zullen ter aarde storten.

¹² Zij zullen uw vermogen roven, uw handelswaren plunderen, uw muren omver-

^a Ezech. 21:32 ^b Jes. 5:28; Jer. 47:3

25:15 met *hartgrondig leedvermaak* - Letterlijk: met leedvermaak van ziel.

halen en uw begerenswaardige huizen afbreken. Uw stenen, uw hout en uw gruis zullen zij midden in het water werpen.

¹³ Ik zal het ^alawaai van uw liederen doen ophouden en het geluid van uw harpen zal niet meer gehoord worden.

¹⁴ Ik zal u maken tot een kale rots. U zult een droogplaats voor sleepnetten worden. U zult niet meer herbouwd worden, want Ik, de HEERE, heb gesproken, spreekt de Heere HEERE.

¹⁵ Zo zegt de Heere HEERE tegen Tyrus: Zullen de kustlanden niet beven bij het geluid van uw val, wanneer de dodelijk gewonde kermt, wanneer in uw midden een slachting wordt aangericht?

¹⁶ Alle vorsten van de zee zullen van hun tronen afdalen, hun mantels afleggen en hun kleurrijk geborduurde kleding uittrekken. Met verschrikkingen bekleed zullen zij op de grond zitten, elk ogenblik beven en over u ontzet zijn.

¹⁷ Dan zullen zij over u een ^bklaaglied aanheffen en tegen u zeggen:

Hoe bent u uit de zeeën verdwenen, u, beroemde, *dicht*bevolkte stad, die sterk was aan de zee, zij en haar inwoners, die schrik voor zich inboezemden bij allen die om haar heen woonden!

¹⁸ Nu beven de kustlanden op de dag van uw val. Geschrokken zijn de kustlanden, die aan de zee liggen, vanwege uw ondergang.

¹⁹ Want zo zegt de Heere HEERE: Wanneer Ik van u een verwoeste stad maak, als steden die niet bewoond worden, wanneer Ik een watervloed op u af laat komen en de grote wateren u zullen bedelven,

²⁰ dan zal Ik u laten neerdalen met hen die in de kuil neerdalen, naar het volk van oude tijden af. Ik zal u laten verblijven in de onderste plaatsen van de aarde, bij hen die in de kuil zijn neergedaald, in de verwoeste plaatsen van weleer, zodat u niet bewoond wordt. En Ik zal het sieraad in het land van de levenden herstellen.

²¹ Ik zal van u een voorwerp van verschrik-

king maken en u zult niet meer bestaan. Wanneer u gezocht wordt, zult u voor eeuwig niet meer gevonden worden, spreekt de Heere HEERE.

KLAAGLIED OVER TYRUS

27 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² En u, mensenkind, hef een klaaglied aan over Tyrus,

³ en zeg tegen Tyrus, dat zetelt bij de toegangen naar de zee, dat met de volken handeldrijft in veel kustlanden: Zo zegt de Heere HEERE:

Tyrus, ú hebt gezegd:

Ik ben ^cvolmaakt in schoonheid.

⁴ Uw grenzen liggen in het hart van de zeeën.

Zij die u bouwden, maakten uw schoonheid volkomen.

⁵ Van cipressen uit Senir bouwden zij al uw *scheepsvloeren*, ceders uit Libanon namen zij om masten voor u te maken.

⁶ Van ^deiken van Basan maakten zij uw roeiriemen, uw planken maakten zij van ivoor, *ingelegd* in cipressenhout, uit de kustlanden van de Kittiers.

⁷ Uw zeildoek was van kleurrijk geborduurd fijn linnen uit Egypte, om als banier voor u te dienen.

Uw dektent was blauwpuurper en roodpuurper uit de kustlanden van Elisa.

⁸ Als roeiers had u de inwoners van Sidon en Arvad.

Uw wijzen, Tyrus, *die* in u waren, die waren uw matrozen.

⁹ De oudsten van Gebal en zijn wijzen waren bij u.

Zij dichtten de lekken in uw *schepen*. Alle zeeschepen en hun zeelieden kwamen bij u

om handel met u te drijven.

¹⁰ Perzen, Lydiërs en Puteeërs dienden in uw leger als uw strijdbare mannen.

Schild en helm hingen zij bij u op. Die vormden uw sieraad.

^a Jes. 24:7,8; Jer. 7:34; 16:9 ^b Openb. 18:9 enz. ^c Ezech. 28:12 ^d Jes. 2:13

¹¹ Arvadieten en Chelekieten waren rondom op uw muren, en Gammadieten waren op uw torens. Hun schilden hingen zij rondom aan uw muren.

Die maakten uw schoonheid volkomen.

¹² Tarsis deed zaken met u vanwege de overvloed aan allerlei bezittingen: voor zilver, ijzer, tin en lood verhandeldden zij uw waren.

¹³ Javan, Tubal en Mesech, die waren uw handelaars. Zij leverden u slaven* en koperen voorwerpen als handelswaar.

¹⁴ Uit Beth-Togarma leverde men *werkpaarden*, rijpaarden en muilieren voor uw waren.

¹⁵ De Dedanieten dreven handel voor u. Veel kustlanden *verkochten* uw handelswaar.* Ivoren slaganden en ebbenhout gaven zij u als schatting terug.

¹⁶ Syrië deed zaken met u vanwege het vele werk dat u leverde. Smaragden, roodpurper, en kleurrijk geborduurd werk, fijn linnen, koraal en robijnen leverden zij voor uw waren.

¹⁷ Juda en het land Israël, die waren uw handelaars in tarwe van Minnit, fijn meel, honing, olie en balsem, *die zij als handelswaar aan u leverden*.

¹⁸ Damascus deed zaken met u vanwege het vele werk dat u leverde, vanwege de veelheid van allerlei bezittingen: wijn uit Chelbon en witte wol.

¹⁹ Vedan en Javan leverden u handelswaar uit Uzal. Smeedijzer, kassia en kalmoes behoorden tot uw handelswaar.

²⁰ Dedan was uw handelaar in zadelkleden voor het *paardrijden*.

²¹ Arabië en alle vorsten van Kedar, die deden zaken met u* in lammeren, rammen en bokken. Daarin deden zij zaken met u.

²² De handelaars van Sjeba en Raëma, die waren uw handelaars in de allerbeste specerijen. Alleurlei edelstenen en goud leverden zij u als uw waren.

²³ Haran, Kanne en Eden, de handelaars

van Sjeba, Assur en Kilmad dreven handel met u.

²⁴ Zij waren op uw markten uw handelaars in pronkgewaden, in blauwpuurperen mantels, *voorzien van kleurrijk borduurwerk*, in kleden van tweekleurige stof en in stevig gevlochten touwen.

²⁵ De schepen van Tarsis vervoerden uw handelswaar voor u.

Zo lag u vol en zeer zwaar bevracht in het hart van de zeeën.

²⁶ Uw roeiers hebben u gebracht op grote wateren, de*oostenwind heeft u gebroken in het hart van de zeeën.

²⁷ ^aUw bezittingen, uw waren, uw handelswaar, uw zeelieden, uw matrozen, zij die de lekken in uw *schepen* dichtten, zij die handel met u dreven, al uw strijdbare mannen die bij u waren, *samen* met heel uw menigte, die in uw midden is, zullen vallen in het hart van de zeeën op de dag van uw val.

²⁸ Voor het geluid van het geschreeuw van uw matrozen

‘beven de opgezwepte golven.’

²⁹ Allen die roeiriemen vastgripen, dalen af uit hun schepen.

Zeelieden, alle matrozen van de zee: zij staan aan land.

³⁰ Zij laten hun stem over u horen, bitter schreeuwen zij, stof werpen zij op hun hoofd, zij wentelen zich in de as.

³¹ Vanwege u scheren zij zich ^ahelemaal kaal

en omgorden zij zich met rouwgewaden. Zij bewenen u, bitter van ziel,*

met een bittere rouwklacht.

³² Jammerend zullen zij een klaglied over u aanheffen en een weeklacht over u zingen: Wie was als Tyrus, als de verwoeste, in het midden van de zee?

* Ezech. 17:10 ^aOpenb. 18:9 enz. ^cEzech. 26:10,15 ^dJer. 48:37

27:13 *slaven* - Letterlijk: mensenzien. 27:15 *uw handelswaar* - Letterlijk: de handel van uw hand. 27:21 *met u* - Letterlijk: met uw hand. 27:28 *de opgezwepte golven* - Of: weidegronden. 27:31 *bitter van ziel* - Letterlijk: met bitterheid van ziel.

³³ Toen uw waren van overzee kwamen, verzadigde u veel volken. Met uw vele bezittingen en uw

handelswaar maakte u de koningen van de aarde rijk.

³⁴ Nu ligt u in de waterdiepten, gebroken door de zeeën; uw handelswaar en heel uw menigte zijn uit uw midden weggefallen.

³⁵ Alle bewoners van de kustlanden zijn ontzet over u, en hun koningen rijzen de haren te berge, hun gezichten staan verwrongen.

³⁶ Zij die zaken doen onder de volken, sissen van afschuw over u. U bent een ^avoorwerp van verschrikking geworden, en u zult niet meer bestaan tot in eeuwigheid.

HET OORDEEL OVER DE KONING VAN TYRUS

28 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, zeg tegen de vorst van Tyrus: Zo zegt de Heere HEERE: Omdat uw hart hoogmoedig is geworden en u zegt: Ik ben God, ik zit op de zetel van God in het hart van de zeeën – terwijl u ^been mens bent en geen God – geeft u uw hart uit voor het hart van God.

³ Zie, u bent wijzer dan Daniël, geen enkel geheim hebben zij voor u verborgen gehouden.

⁴ Door uw wijsheid en door uw inzicht hebt u zich een vermogen verworven en gezorgd voor goud en zilver in uw schatkamers.

⁵ Door uw grote wijsheid in uw handel hebt u uw vermogen vermeerderd en is uw hart hoogmoedig geworden vanwege uw vermogen.

⁶ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Omdat u uw hart uitgeeft voor het hart van God,

⁷ daarom, zie, Ik ga vreemden over u brengen, de ^cgewelddadigste van de heidenvolken. Zij zullen hun zwaarden trekken tegen de schoonheid van uw wijsheid en zij zullen uw luister ontheiligen.

⁸ Zij zullen u in het graf doen neerdalen en u zult de dood van een dodelijk gewonde sterven in het hart van de zeeën.

⁹ Zult u werkelijk in de tegenwoordigheid van uw moordenaar blijven zeggen: Ik ben God, terwijl u een mens bent en geen God, en u zich in de macht bevindt van hem die u verslaat?

¹⁰ U zult de dood van onbesnedenen sterven door de hand van vreemden, want Ik heb gesproken, spreekt de Heere HEERE.

KLAAGLIED OVER DE KONING VAN TYRUS

¹¹ Het woord van de HEERE kwam tot mij: ¹² Mensenkind, hef een klaaglied aan over de koning van Tyrus, en zeg tegen hem: Zo zegt de Heere HEERE:

U, toonbeeld* van volkomenheid, vol wijsheid en ^avolmaakt van schoonheid,

¹³ u was in Eden, de hof van God. Allerlei edelgesteente was uw sieraad: robijn, topaas en diamant, turkoois, onyx en jaspis, saffier, smaragd, beril en goud. Het werk van uw tamboerijnen en uw fluiten was bij u.

Op de dag dat u geschapen werd, waren ze gereed.

¹⁴ U was een cherub die zijn vleugels beschermend uitspreidt. Daarvoor heb Ik u aangesteld.

U was op Gods heilige berg, u wandelde te midden van vurige stenen.

¹⁵ Volmaakt was u in uw wegen, vanaf de dag dat u geschapen werd, totdat er ongerechtigheid in u gevonden werd.

¹⁶ Door de overvloed van uw handel vulde men uw midden met geweld, en ging u zondigen. Daarom verbande* Ik u van de berg van God, en deed Ik u verdwijnen, beschermende cherub, uit het midden van de vurige stenen.

*Ezech. 26:21 ^aJes. 31:3 ^cJer. 6:23 ^aEzech. 27:3

28:12 *toonbeeld* - Letterlijk: verzegelaar. 28:13 *uw sieraad* - Letterlijk: uw bedekking. 28:16 *verbande* - Letterlijk: ontheiligde.

¹⁷ Vanwege uw schoonheid werd uw hart hoogmoedig,
u richtte uw wijsheid te gronde vanwege uw luister.

Ik wierp u ter aarde, Ik stelde u voor koningen,
opdat zij op u neer zouden zien.

¹⁸ Vanwege de overvloed van uw ongerechtigheden door uw oneerlijke handel

ontheiligde u uw heiligdommen.

Daarom deed Ik een vuur uit uw midden op slaan,
en dat verteerde u.

Ik maakte u tot *een hoop* as op de grond voor de ogen van allen die naar u keken.

¹⁹ Allen onder de volken die u kennen, zijn ontzet over u.

U bent een voorwerp van verschrikking geworden

en u zult niet *meer* bestaan tot in eeuwigheid.

HET OORDEEL OVER SIDON

²⁰ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

²¹ Mensenkind, richt uw blik op Sidon, en profeteer ertegen.

²² Zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal u, Sidon! Ik zal Mij in uw midden verheerlijken. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, als Ik er strafgerichten voltrek en er geheiligd word.

²³ Ik zal de pest op *de stad* afsturen, en bloed op haar straten. De dodelijk gewonden zullen in haar midden vallen door het zwaard, *dat* van rondom tegen haar is. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

²⁴ Dan zal er voor het huis van Israël geen prikkende doorn of pijnlijke distel meer zijn onder allen die hen omringen *en* hen verachten. Dan zullen zij weten dat Ik de Heere HEERE ben.

BELOFTE VAN HERSTEL VOOR ISRAËL

²⁵ Zo zegt de Heere HEERE: Als Ik het huis van Israël bijeengebracht heb uit de volken waaronder zij verspreid zijn, en Ik door hen voor de ogen van de heidenvolken geheiligd word, dan zullen zij in hun

land wonen, dat Ik Mijn dienaar Jakob gegeven heb.

²⁶ Zij zullen er onbezorgd wonen, huizen bouwen en wijngaarden ^aplanten. Ja, zij zullen *er* onbezorgd wonen, zodra Ik strafgerichten heb voltrokken aan allen die hen verachten onder hen die hen omringen. Dan zullen zij weten dat Ik, de HEERE, hun God ben.

HET OORDEEL OVER EGYPTE

29 Het woord van de HEERE kwam tot mij in het tiende jaar, in de tiende maand, op de twaalfde van de maand:

² Mensenkind, richt uw blik op de farao, de koning van Egypte, en profeteer tegen hem en tegen heel Egypte.

³ Spreek, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE:

Zie, Ik zal u, farao, koning van Egypte, groot ^bzeemonster, dat in het midden van zijn rivieren ligt, dat gezegd heeft: Mijn Nijl is van mij en ik heb *die zelf* voor mij gemaakt!

⁴ Ik zal haken in uw kaken slaan en de vis van uw rivieren aan uw schubben hechten.

Ik zal u uit het midden van uw rivieren omhoogtrekken, ja, al de vis van die rivieren van u zal zich aan uw schubben hechten.

⁵ Ik zal u neerwerpen, woestijnwaarts, u en al de vis van uw rivieren.

Op het open veld zult u vallen, u zult niet verzameld worden en niet bijeengeraapt worden.

Aan de *wilde* dieren van de aarde en aan de vogels in de lucht

heb Ik u tot voedsel gegeven.

⁶ En al de inwoners van Egypte zullen weten

dat Ik de HEERE ben, omdat zij voor het huis van Israël een 'rietstaf geweest zijn.

⁷ Toen zij u bij uw hand grepen, knakte u, maar u scheurde heel hun schouder open.

Toen zij op u steunden, brak u, maar u liet alle heupen op zichzelf staan.

^a Jer. 31:5 ^b Ps. 74:13,14; Jes. 27:1; 51:9 ^c 2 Kon. 18:21; Jes. 36:6

⁸ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga een zwaard over u brengen en Ik zal mens en dier onder u uitroeien.

⁹ Het land Egypte zal een woestenij en een puinhoop worden. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, omdat hij heeft gezegd: De Nijl is van mij, ik heb *die* zelf gemaakt.

¹⁰ Daarom, zie, Ik zal u, met uw Nijl! Ik zal van het land Egypte puinhopen maken, puin *in* een woestenij, vanaf Migdol *tot* Syene, tot aan de grens met Cusj.

¹¹ Geen mensenvoet zal erdoor gaan, geen dierenpoot zal erdoor gaan: het zal veertig jaar onbewoond blijven.

¹² Ik zal *van* het land Egypte een woestenij maken te midden van verwoeste landen, en zijn steden zullen een woestenij zijn te midden van verwoeste steden, veertig jaar *lang*. Dan zal Ik de Egyptenaren verspreiden onder de heidenvolken en Ik zal hen over de landen verstrooien.

¹³ Maar, zo zegt de Heere HEERE: Na verloop van veertig jaar zal Ik de Egyptenaren bijeenbrengen uit de volken waaronder zij verspreid zijn.

¹⁴ Ik zal een omkeer brengen in de gevangenschap van de Egyptenaren en hen terugbrengen naar het land Pathros, naar het land van hun oorsprong. Daar zullen zij dan een onbeduidend koninkrijk zijn.

¹⁵ Het zal onbeduidender zijn dan de *andere* koninkrijken en het zal zich niet meer boven de heidenvolken verheffen. Ik zal hen namelijk *zo* klein maken dat zij niet over de heidenvolken kunnen heersen.

¹⁶ Dan zal het niet meer het vertrouwen genieten van het huis van Israël, *een vrouwen* dat herinnert aan de ongerechtigheid van *de tijd* toen zij ⁴ zich achter hen schaarden. Dan zullen zij weten dat Ik de Heere HEERE ben.

¹⁷ Verder gebeurde het in het zevenentwintigste jaar, in de eerste *maand*, op de eerste van de maand, *dat* het woord van de HEERE tot mij kwam:

¹⁸ Mensenkind, Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft zijn leger zwaar werk laten verrichten tegen Tyrus. Elk hoofd is

kaalgeschoren en elke schouder kapotgeschaafd. Hij en zijn leger hebben van Tyrus echter geen loon gekregen voor het werk dat hij daartegen verricht heeft.

¹⁹ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga Nebukadrezar, de koning van Babel, het land Egypte geven. Hij zal zijn overvloed wegvoeren, zijn roofgoed plunderen en zijn buit roven. Dat zal het loon zijn voor zijn leger.

²⁰ *Als* zijn arbeidsloon heb Ik hem, omdat hij *zwaar werk* daartegen verricht heeft, het land Egypte gegeven, omdat zij *het* voor Mij gedaan hebben, spreekt de Heere HEERE.

²¹ Op die dag zal Ik voor het huis van Israël een hoorn doen opkomen en zal Ik u in hun midden een geopende mond geven. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

DE OORDEELSDAG OVER EGYPT E

30 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, profeteer en zeg: Zo zegt de Heere HEERE:

Weeklaag: Ach, die dag!

³ Want nabij is de dag, ja, nabij is de dag van de HEERE.

Het is een dag van wolken; de tijd van de heidenvolken zal komen!

⁴ Het zwaard zal in Egypte komen, pijscheuten zullen Cusj bevangen, als er dodelijk gewonden in Egypte vallen,

men zijn overvloed meeneemt en zijn fundamenten afbreekt.

⁵ Cusj, Put en Lud, en alle mensen van allerlei herkomst,

Kub en de zonen van het land van het verbond

zullen met hen door het zwaard vallen.

⁶ Zo zegt de HEERE: Zij die Egypte ondersteunden, zullen vallen, zijn sterke trots zal wegzinken.

Van Migdol *tot* Syene zullen zij daar vallen door het zwaard, spreekt de Heere HEERE.

⁷ Zij zullen verwoest te midden van verwoeste landen liggen.

^a Klaagl. 4:17

Zijn steden zullen te midden van verwoeste steden liggen.

⁸ Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik Egypte aan het vuur prijsgeef en al zijn helpers vermorzeld worden.

⁹ Op die dag zullen gezanten van voor Mijn aangezicht in schepen uitvaren om het onbezorgde Cusj schrik aan te jagen. Pijnscheuten zullen hen bevangen *als* op de dag van Egypte, want zie, het komt!

¹⁰ Zo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal de menigte van Egypte doen ophouden door de hand van Nebukadrezar, de koning van Babel.

¹¹ Hij en zijn volk met hem, de ^agewelddadigste van de heidenvolken, *die* meegebracht zijn om het land te gronde te richten, zullen hun zwaarden tegen Egypte trekken en het land vullen met gesneuvelen.

¹² Ik zal de rivieren droogleggen en het land overleveren in de hand van kwaadoeners. Ik zal het land en al wat het bevat, verwoesten door de hand van vreemden. Ik, de HEERE, heb gesproken.

¹³ Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal de stinkgoden vernielen en de afgoden uit Nof wegdoen. Er zal geen vorst meer uit het land Egypte komen. Ik zal vrees in het land Egypte geven.

¹⁴ Ik zal Pathros verwoesten, Zoan aan het vuur prijsgeven en strafgerichten voltrekken over No.

¹⁵ Ik zal Mijn grimmigheid uitstorten over Sin, de vesting van Egypte. Ik zal de menigte van No uitroepen.

¹⁶ Egypte zal Ik aan het vuur prijsgeven: Sin zal ineenkrimpen *van pijn*. No zal opengescheurd worden en Nof zal dagelijks in nood zijn.

¹⁷ De jonge mannen van Aven en Pi-Beseth zullen door het zwaard vallen en de *jonge vrouwen* zullen in gevangenschap gaan.

¹⁸ En in Tachpanhes zal de dag ingehouden worden,^a als Ik de jukken van Egypte daar breek en zijn sterke trots er doe ophouden.

Een wolk zal hem bedekken, en zijn dochters zullen in gevangenschap gaan.

¹⁹ Zo zal Ik strafgerichten over Egypte voltrekken. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

HET OORDEEL OVER DE FARAO

²⁰ Het gebeurde in het elfde jaar, in de eerste maand, op de zevende van de maand, *dat* het woord van de HEERE tot mij kwam: ²¹ Mensenkind, Ik heb de arm van de farao, de koning van Egypte, gebroken. En zie, hij is niet verbonden door een verband aan te leggen om hem te verbinden, om genezing te brengen, om hem sterk genoeg te maken om het zwaard te hanteren.

²² Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal de farao, de koning van Egypte! Ik zal zijn *beide* armen breken, zowel die *nog* sterk is als die *al* gebroken is, en Ik zal het zwaard uit zijn hand doen vallen.

²³ Ik zal de Egyptenaren verspreiden onder de heidenvolken en Ik zal hen verstrooien over de landen.

²⁴ Ik zal de armen van de koning van Babel sterk maken en Ik zal Mijn zwaard in zijn hand geven, maar de armen van de farao zal Ik breken, zodat die voor zijn *ogen* kermen zal, zoals een dodelijk gewonde kermt.

²⁵ Ik zal de armen van de koning van Babel sterk maken, maar de armen van de farao zullen *slap* neervallen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn zwaard in de hand van de koning van Babel geef en hij het over het land Egypte uitstrekt.

²⁶ Ik zal de Egyptenaren verspreiden onder de heidenvolken en Ik zal hen verstrooien over de landen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

ASSYRIË ALS WAARSCHUWEND VOORBEELD VOOR EGYPT

31 Het gebeurde in het elfde jaar, in de derde maand, op de eerste van de maand, *dat* het woord van de HEERE tot mij kwam:

^a Ezech. 28:7

30:18 *ingehouden worden* - sv: verduisterd worden. De sv volgt hier de Septuaginta.

² Mensenkind, zeg tegen de farao, de koning van Egypte, en tegen zijn menigte:

Met wie bent u te vergelijken in uw grootheid?

³ Zie, Assyrië was een ^aceder op de Libanon, *met* mooie takken, *als* een woud dat schaduw geeft en hoog van stam is;

zijn kruin reikte tot in de wolken.

⁴ Het water deed hem groeien, de watervloed deed hem hoog worden. Die vloeide *met* zijn stromen rond de plaats waar hij geplant was, en stuurde zijn waterlopen naar alle bomen op het veld.

⁵ Daarom werd zijn stam hoger dan alle bomen op het veld.

Zijn takken werden talrijk en zijn twijgen lang vanwege het vele water toen hij uitliep.

⁶ Alle ^bvogels in de lucht nestelden in zijn takken.

Alle dieren van het veld wierpen hun jongen onder zijn twijgen.

In zijn schaduw woonden zij allen, vele volken.

⁷ Hij was mooi vanwege zijn grootte, vanwege de lengte van zijn takken, want zijn wortels reikten tot aan veel water.

⁸ De ceders in 'de hof van God evenaarden hem niet.

De cipressen waren niet te vergelijken met zijn takken.

De platanen waren niet als zijn twijgen. Geen enkele boom in de hof van God was met hem

te vergelijken in zijn schoonheid.

⁹ Ik had hem zo mooi gemaakt met zijn vele takken, dat alle bomen van Eden hem benijdden, daar in de hof van God.

¹⁰ Daarom, zo zegt de Heere HEERE:

Omdat u zo hoog van stam geworden bent dat die zijn kruin tot in de wolken stak,

en zijn hart zich vanwege zijn hoogte verhief,

¹¹ daarom gaf Ik hem in de hand van een heersers van de heidenvolken, die met hem zou doen overeenkomstig zijn goddeloosheid.

Ik verdreef hem.

¹² Vreemden, de ^dgewelddadigste van de heidenvolken, hakten hem om en lieten hem liggen. Zijn takken vielen op de bergen en in alle dalen,

en zijn twijgen werden afgebroken bij alle *waterstromen* van het land. Alle volken van de aarde trokken weg uit zijn schaduw en lieten hem liggen.

¹³ Alle vogels in de lucht woonden op zijn gevallen *stam*, alle dieren van het veld zaten op zijn twijgen,

¹⁴ opdat alle bomen aan het water zich niet *meer* zouden verheffen vanwege hun *stam*

of hun kruin tot in de wolken zouden steken;

en *opdat* de waterdrinkers niet zouden blijven staan

in eigen kracht vanwege hun hoogte, want zij zijn allen aan de dood

overgegeven,

en *gaan* naar de onderste plaatsen van de aarde,

te midden van de mensenkinderen, naar hen die in de kuil neerdalen.

¹⁵ Zo zegt de Heere HEERE: Op de dag dat hij in het graf afdaalde, heb Ik rouw laten bedrijven. Voor hem heb Ik de watervloed bedekt. Ik hield zijn stromen tegen, zodat het vele water gestopt werd. Vanwege hem hulde Ik de Libanon in het zwart, en alle bomen op het veld versmachtten vanwege hem.

¹⁶ Door het geluid van zijn val deed Ik de heidenvolken ^ebeven, toen Ik hem in het graf deed afdalen met hen die in de kuil neerdalen. Maar in de onderste plaatsen van de aarde voelden alle bomen van Eden zich getroost: de keur en het beste van de Libanon, alle waterdrinkers.

^a Dan. 4:10 enz. ^b Dan. 4:12 ^c Gen. 2:8 ^d Ezech. 28:7; 30:11 ^e Jes. 14:9

¹⁷ Ook zij waren met hem in het graf afgedaald, naar hen toe die gevallen waren door het zwaard, die zijn *sterke* arm geweest waren *en* te midden van de heidenvolken in zijn schaduw gezeten hadden.

¹⁸ Met wie bent u dus in luister en grootheid te vergelijken onder de bomen van Eden?

U zult met de bomen van Eden in de onderste plaatsen van de aarde neergestort worden. Te midden van ^aonbesnedenen zult u liggen, met hen die vielen door het zwaard.

Dat is de farao en zijn hele menigte, spreekt de Heere HEERE.

KLAAGLIED OVER DE FARAO

32 Het gebeurde in het twaalfde jaar, in de twaalfde maand, op de eerste van de maand, *dat* het woord van de HEERE tot mij kwam:

² Mensenkind, hef een klaaglied aan over de farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem:

U leek onder de heidenvolken op een jonge leeuw; en u was als een ^bzeemonster in de zeeën, u barstte los in uw rivieren, bracht het water met uw voeten in beroering en maakte hun rivieren troebel.

³ Zo zegt de Heere HEERE:

Ik zal daarom Mijn ^cnet over u uitspreiden door een menigte van vele volken.

Die zullen u ophalen in Mijn sleepnet.

⁴ Ik zal u achterlaten op het land,

u op het open veld werpen.

Ik zal alle vogels in de lucht op u doen wonen.

De dieren van de hele aarde zullen zich aan u verzadigen.

⁵ Ik zal uw vlees op de bergen leggen

en de dalen vullen met uw resten.

⁶ Ik zal het land met uw wegstromende bloed^d drenken tot aan de bergen, en de *waterstromen* zullen door u worden gevuld.

⁷ Ik zal de ^ehemel bedekken wanneer Ik u uitblus,

zijn sterren zal Ik in het zwart hullen.

Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal zijn licht niet laten schijnen.

⁸ Alle lichten die aan de hemel stralen, zal Ik omwille van u in het zwart hullen.

Ik zal duisternis over uw land brengen, spreekt de Heere HEERE.

⁹ Ik zal het hart van veel volken tot toorn verwekken, wanneer Ik uw ondergang^f onder de heidenvolken zal brengen, in landen die u niet hebt gekend.

¹⁰ Ik zal maken dat vele volken zich over u ontzetten. Hun koningen zullen de haren te berge rijzen om u, als Ik vóór hen Mijn zwaard zwaai. Zij zullen elk ogenblik beven, ieder voor zijn leven, op de dag van uw val.

¹¹ Want zo zegt de Heere HEERE:

Het zwaard van de koning van Babel zal over u komen!

¹² Ik zal uw menigte neervellen met het zwaard van helden, allen de ^ggewelddadigste van de heidenvolken.

Zij zullen de trots van Egypte verwoesten, en heel zijn ^hmenigte zal weggevaagd worden.

¹³ Ik zal al zijn dieren bij de grote wateren ombrengen.

Geen mensenvoet zal ze meer in

beroering brengen, geen dierenhoef zal ze in beroering brengen.

¹⁴ Dan zal Ik hun wateren laten bezinken, hun rivieren als olie doen stromen, spreekt de Heere HEERE.

^a Ezech. 28:10 ^b Ezech. 29:3 ^c Ezech. 12:13; 17:20 ^d Jes. 13:10; Joël 2:31 ^e Ezech. 28:7; 31:12 ^f Vers 16; Ezech. 31:2,18

32:6 uw wegstromende bloed - Letterlijk: uw stroom van uw bloed. **32:9** ondergang - Letterlijk: breuk.

¹⁵ Als Ik van het land Egypte een woestenij maak, en het land woest zal worden, *ontdaan* van al wat het bevat, als Ik allen die erin wonen, getroffen heb, dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

¹⁶ Dit is een klaaglied en het zal worden gezongen: de dochters van de heidenvolken zullen het zingen, zij zullen het zingen over Egypte en over heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.

KLACHT OVER EGYPT E

¹⁷ Het gebeurde in het twaalfde jaar, op de vijftiende *dag* van de maand, *dat* het woord van de HEERE tot mij kwam:

¹⁸ Mensenkind, klaag over de menigte van Egypte, en doe die neerdalen – *Egypte* en de dochters van de machtige heidenvolken – in de onderste plaatsen van de aarde, bij hen die in de kuil zijn neergedaald.

¹⁹ Wie gaat u in lieflijkheid te boven? Daal neer en laat u neerleggen bij de onbesnedenen!

²⁰ Te midden van hen die vielen door het zwaard, zullen zij neervallen, aan het zwaard overgeleverd: sleep het weg met heel zijn menigte.

²¹ De machtige helden zullen hem toespreken uit het midden van het rijk van de dood, met zijn helpers. Zij zijn neergedaald, zij liggen er, die onbesnedenen, gevallen door het zwaard.

²² Daar is Assyrië met heel zijn menigte, rondom hem liggen zijn graven. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard.

²³ Zijn graven zijn gelegen in het diepst van de kuil, en zijn menigte ligt rondom zijn graf. Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard, zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden.

²⁴ Daar is Elam met heel zijn menigte rondom zijn graf.

Zij zijn allen gesneuveld, gevallen door het zwaard,

zij die *als* onbesnedenen zijn neergedaald naar de onderste plaatsen van de aarde,

zij die schrik teweegbrachten in het land van de levenden.

Nu dragen zij hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.

²⁵ Te midden van hen die gesneuveld zijn, hebben zij hem een slaapplek gegeven

onder heel zijn menigte: rondom hem zijn zijn graven.

Zij zijn allen onbesneden, gevallen door het zwaard,

want zij brachten schrik voor hen teweeg in het land van de levenden.

Zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.

Te midden van dodelijk gewonden is hij gelegd.

²⁶ Daar is Mesech-Tubal met heel zijn menigte, rondom hem liggen zijn graven.

Zij zijn allen onbesneden, dodelijk verwond door het zwaard, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg.

²⁷ De gevallen onder de onbesnedenen liggen niet bij de helden die met hun wapenrusting neergedaald zijn in het rijk van de dood, van wie zij de zwaarden onder hun hoofd hebben gelegd en van wie de ongerechtigheid op hun beenderen ligt, want zij brachten in het land van de levenden schrik voor hen teweeg.

²⁸ Ook zelf zult u te midden van de onbesnedenen gebroken neerliggen bij de gesneuvelden door het zwaard.

²⁹ Daar is Edom, zijn koningen en al zijn vorsten, die met hun macht gelegd zijn bij hen die vielen door het zwaard. Die liggen zelf bij de onbesnedenen en bij hen die in de kuil zijn neergedaald.

³⁰ Daar zijn de vorsten van het noorden, zij allen, en alle Sidoniërs die bij de dodelijk verwonden zijn neergedaald, beschaamd, *ondanks* de schrik voor hen vanwege hun macht. Zij liggen onbesneden bij hen die vielen door het zwaard, zij dragen hun schande met hen die in de kuil zijn neergedaald.

³¹ De farao zal hen zien en zich troosten over heel zijn menigte, zij die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn leger, spreekt de Heere HEERE, ³² want Ik heb in het land van de levenden schrik voor Mij teweeggebracht. Daarom zal hij te midden van de onbesnedenen gelegd worden, bij hen die vielen door het zwaard, de farao en heel zijn menigte, spreekt de Heere HEERE.

DE PLICHT VAN EEN TROUWE WACHTER

33 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, spreek tot uw volksgenoten, en zeg tegen hen: Wanneer Ik een zwaard over een land breng, en de bevolking van dat land neemt een man ergens uit hun omgeving^a en stelt die voor zichzelf tot wachter aan,

³ en die ziet het zwaard over het land komen, en blaast op de bazuin en waarschuwt het volk,

⁴ als dan hij die het geluid van de bazuin hoort, die *wel* hoort, maar zich niet laat waarschuwen, en het zwaard komt en neemt hem weg, *dan* zal zijn bloed op zijn *eigen* hoofd rusten.

⁵ Hij heeft het geluid van de bazuin gehoord en zich niet laten waarschuwen. Zijn bloed zal op hem rusten. Hij echter, die zich laat waarschuwen, redt zijn leven.

⁶ Als de wachter echter het zwaard ziet komen en niet op de bazuin blaast, zodat het volk niet gewaarschuwd wordt, en het zwaard komt en neemt een leven onder

hen weg, *dan* is dat *leven wel* in zijn ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed eis Ik van de hand van de wachter.

⁷ En u, mensenkind, Ik heb u aangesteld tot ^awachter over het huis van Israël. U zult een woord uit Mijn mond horen en u moet hen namens Mij waarschuwen.

⁸ Als Ik tegen de goddeloze zeg: Goddeloze, u zult zeker sterven, en u hebt niet gesproken om de goddeloze te waarschuwen voor zijn weg, *dan* zal die goddeloze in zijn ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uw hand eisen.

⁹ Maar wat u aangaat, als u de goddeloze voor zijn weg gewaarschuwd hebt om hem daarvan te bekeren en hij zich niet van zijn weg bekeert, *dan* zal hij in zijn ongerechtigheid sterven, maar u hebt uw leven gered.

¹⁰ En u, mensenkind, zeg tegen het huis van Israël: Dit hebt u gezegd: Omdat onze overtredingen en onze zonden op ons rusten en wij erin ^bwegkwijnen, hoe zouden wij dan blijven leven?

¹¹ Zeg tegen hen: *‘Zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik vind geen vreugde in de dood van de goddeloze, maar daarin dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft! Bekeer u, bekeer u van uw slechte wegen, want waarom zou u sterven, huis van Israël?

¹² En u, mensenkind, zeg tegen uw volksgenoten: ^cDe gerechtigheid van de rechtvaardige zal hem niet redden op de dag van zijn overtreding. En wat de goddeloosheid van de goddeloze betreft, hij zal er niet door struikelen op de dag dat hij zich van zijn goddeloosheid bekeert, en de rechtvaardige zal niet door *zijn gerechtigheid* in leven kunnen blijven op de dag dat hij zondigt.

¹³ Als Ik tegen de rechtvaardige zeg dat hij zeker in leven zal blijven, maar hij op zijn gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet, dan zullen geen van zijn gerechtigheden in herinnering gebracht worden, maar in

^a Ezech. 3:17 enz. ^b Ezech. 24:23 ^c Ezech. 18:23,32 ^d Ezech. 18:24
33:2 *ergens uit hun omgeving* - Letterlijk: uit hun einden.

zijn onrecht, dat hij gedaan heeft, daarin zal hij sterven.

¹⁴ Als Ik tegen de goddeloze zeg: U zult zeker sterven, en hij zich van zijn zonde bekeert, en recht en gerechtigheid doet –

¹⁵ de goddeloze geeft het onderpand terug, hij vergoedt het roofgoed, hij wandelt overeenkomstig de verordeningen van het leven zonder onrecht te doen – *dan* zal hij zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

¹⁶ Al zijn zonden, die hij begaan heeft, zullen hem niet in herinnering gebracht worden: hij heeft recht en gerechtigheid gedaan, hij zal zeker in leven blijven.

¹⁷ Uw volksgenoten zeggen echter: ¹⁸ De weg van de Heere is niet recht, terwijl hun eigen weg niet recht is!

¹⁸ Als een rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, zal hij daardoor sterven,

¹⁹ maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloosheid en recht en gerechtigheid doet, zal hij daarom in leven blijven.

²⁰ Als u zegt: De weg van de Heere is niet recht, zal Ik u berechten, ieder overeenkomstig zijn wegen, huis van Israël!

DE AANKONDIGING VAN DE VERWOESTING VAN JERUZALEM

²¹ Het gebeurde in het twaalfde jaar van onze ballingschap, in de tiende maand, op de vijfde van de maand, *dat* er iemand ²² die uit Jeruzalem ontkomen was, naar mij toe kwam en zei: ‘De stad is verslagen.

²² Nu was de hand van de HEERE 's avonds op mij geweest, voordat de ontkomene aangekomen was. Hij had mijn mond geopend voordat hij 's morgens bij mij gekomen was. Zo werd mijn mond geopend en was ik niet langer stom.

²³ Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

²⁴ Mensenkind, de bewoners van die puinhopen in het land van Israël zeggen: Abraham was alleen en kreeg het land in erfelijk bezit, maar wij zijn *met* velen. Het land is ons als erfelijk bezit gegeven.

²⁵ Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: U eet *vlees* met het ²⁶ bloed *ernog* in, slaat uw ogen op naar uw stinkgoden en u vergiet bloed. Wilt u dan het land *weer* in bezit nemen?

²⁶ U steunt op uw zwaard, u doet een gruweldaad en ieder verontreinigt de vrouw van zijn naaste. Wilt u dan het land in bezit nemen?

²⁷ Dit moet u tegen hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE: *Zo waar* Ik leef, voorwaar, zij die zich in die puinhopen bevinden, zullen door het zwaard vallen, en wie op het open veld is, hem zal Ik aan de *wilde* dieren geven om hem op te *laten* eten, en zij die in de bergvestingen en in de grotten zijn, zullen door de pest sterven.

²⁸ Ik zal van het land een verlaten woestijn ²⁹ maken en zijn sterke trots doen ophouden. De bergen van Israël zullen verwoest zijn, zodat niemand erdoorheen trekt.

²⁹ Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik vanwege al hun gruweldaden, die zij gedaan hebben, van het land een verlaten woestijn maak.

³⁰ En wat u betreft, mensenkind, uw volksgenoten praten over u bij de muren en in de deuropeningen van de huizen. De een praat met de ander, ieder met zijn broeder: Kom toch, en hoor wat het woord is dat van de HEERE uitgaat.

³¹ En zij ³² komen naar u toe als een toestroom van volk, en gaan vóór u zitten *als* Mijn volk. Zij horen uw woorden, maar zij handelen er niet naar, want zij nemen liefdevolle woorden in hun mond, *maar* hun hart volgt hun winstbejag.

³² En zie, u bent voor hen als een liefdeslied, *met* een mooie klank en goed gespeeld. Zij horen uw woorden, maar zij handelen er niet naar.

³³ Maar als het komt – en zie, het komt – dan zullen zij weten dat er een profeet in hun midden geweest is.

^a Vers 20; Ezech. 18:25, 29 ^b Ezech. 24:26 ^c 2 Kon. 25 ^d Gen. 9:4; Lev. 3:17 enz. ^e Ezech. 14:1 enz.; 20:1 enz.

33:28 *een verlaten woestijn* - Letterlijk: een woestijn en woestijn; zie ook vers 29.

**PROFETIE TEGEN DE ONTROUTE
HERDERS VAN HET VOLK VAN GOD**

34 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, profeteer tegen de ³herders van Israël, profeteer, en zeg tegen hen, tegen die herders: Zo zegt de Heere HEERE: Wee de herders van Israël die zichzelf weiden! Moeten de herders niet de schapen weiden?

³ U eet het beste op en u kleedt u met de wol; u slacht het vetgemeste, *maar* de schapen weidt u niet.

⁴ Het zwakke versterkt u niet, het zieke geneest u niet, het gebrokene verbindt u niet, het afgedwaalde brengt u niet terug en het verlorene zoekt u niet, maar u heerst ⁵ met geweld en met harde hand over hen.

⁶ Ze zijn overal verspreid, zonder herder, en ze zijn alle dieren van het veld tot voedsel geworden: ze zijn verspreid.

⁷ Mijn schapen dwalen rond op alle bergen en op elke hoge heuvel. Over heel het aardoppervlak zijn Mijn schapen verspreid. Er is niemand die naar ze vraagt, en niemand die ze zoekt.

⁸ Daarom, herders, hoor het woord van de HEERE!

⁹ Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, voorwaar, omdat Mijn schapen tot een prooi geworden zijn en Mijn schapen voor alle dieren van het veld tot voedsel geworden zijn, omdat er geen herder is, en Mijn herders niet naar Mijn schapen gevraagd hebben, maar de herders zichzelf geweid hebben, en Mijn schapen niet geweid hebben:

¹⁰ Daarom, herders, hoor het woord van de HEERE!

¹¹ Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal die herders! Ik eis Mijn schapen op uit hun hand, en doe hen ophouden met het weiden van de schapen. Die herders zullen zichzelf niet meer weiden en Ik zal Mijn schapen uit hun mond redden, zodat ze hun niet meer tot voedsel zijn.

¹² Want zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Zelf naar Mijn schapen vragen en naar ze op zoek gaan.

¹³ Zoals een herder op zoek gaat naar zijn kudde op de dag dat hij te midden van zijn verspreide schapen is, zo zal Ik op zoek gaan naar Mijn schapen. Ik zal ze redden uit alle plaatsen waarheen ze verspreid zijn op de dag van wolken en donkerheid.

¹⁴ Ik zal ze uitleiden uit de volken, ze ¹⁵ bijeenbrengen uit de landen en ze brengen naar hun land. Ik zal ze weiden op de bergen van Israël, bij de *waterstromen* en in alle bewoonbare plaatsen van het land.

¹⁶ In goede weide zal Ik ze weiden en op de hoge bergen van Israël zal hun weideplaats zijn. Ze zullen daar neerliggen in een goede weideplaats en ze zullen grazen in de voortreffelijkste weide op de bergen van Israël.

¹⁷ Ik zal Zelf Mijn schapen weiden en Ik zal ze Zelf doen neerliggen, spreekt de Heere HEERE.

¹⁸ Het verlorene zal Ik zoeken, het afgedwaalde zal Ik terugbrengen, het gebrokene zal Ik verbinden, en het zieke zal Ik versterken, maar het welgedane en het sterke zal Ik wegvagen. Ik zal ze weiden zoals het hoort.^{*}

¹⁹ En u, Mijn schapen, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga oordelen tussen schaap en schaap, tussen de rammen en de bokken.

²⁰ Is het te weinig voor u dat u de beste weide afgraast? Moet u het overige van uw weide dan met uw voeten vertrappen? En moet u het heldere water drinken en wat overblijft, met uw voeten troebel maken?

²¹ Moeten Mijn schapen dan afgrazen wat uw voeten vertrapt hebben, en drinken wat uw voeten troebel gemaakt hebben?

BELOFTE VAN DE ENE HERDER

²² Daarom, zo zegt de Heere HEERE tegen hen: Zie, Ik zal Zelf oordelen tussen het vette schaap en het magere schaap,

²³ omdat u al het zwakke met flank en schouder wegduwt en met uw hoorns

^{*} Jer. 23:1 ¹ Petr. 5:3 ² Ezech. 28:25
34:16 zoals het hoort - Letterlijk: met recht.

stoot, totdat u ze naar buiten toe verspreid hebt.

²² Ik zal Mijn schapen verlossen, zodat ze niet meer tot een prooi zullen zijn. Ik zal oordelen tussen schaap en schaap.

²³ Ik zal over hen één ^aHerder doen opstaan en Die zal ze weiden: Mijn ^bKnecht 'David. Hij zal ze weiden en Hij zal een Herder voor ze zijn.

²⁴ En Ik, de HEERE, zal een God voor ze zijn, en Mijn Knecht David zal ^cVorst zijn in hun midden. Ik, de HEERE, heb gesproken.

²⁵ Ik zal een verbond van vrede met ze sluiten en de wilde dieren uit het land wegdoen. Ze zullen onbezorgd wonen in de woestijn en slapen in de wouden.

²⁶ Ik zal hun en *het gebied* rond Mijn heuvel een zegen geven, en Ik zal de regen op zijn tijd doen neerdalen. Regens van zegen zullen er zijn.

²⁷ De bomen op het veld zullen hun vrucht geven, het land zal zijn opbrengst geven, en ze zullen onbezorgd in hun land wonen. Dan zullen ze weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik de stangen van hun juk breek en ze red uit de hand van hen die zich door hen lieten dienen.

²⁸ Ze zullen niet meer tot een prooi zijn voor de heidenvolken, en de wilde dieren van de aarde zullen ze niet *meer* verslinden, maar ze zullen onbezorgd wonen en niemand zal ze schrik aanjagen.

²⁹ Ik zal een Plant van naam voor ze doen opkomen. Dan zullen ze niet langer weggenomen worden door honger in het land, en ^dde smaad van de heidenvolken zullen ze niet langer dragen.

³⁰ Dan zullen ze weten dat Ik, de HEERE, hun God, met ze ben, en dat ze Mijn volk zijn, het huis van Israël, spreekt de Heere HEERE.

³¹ En u, 'Mijn schapen, schapen van Mijn weide, u bent mens, *maar* Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE.

PROFETIE OVER HET SEÏRGERGTE EN OVER EDOM

35 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, richt uw blik op het Seïrgebergte en profeteer ertegen.

³ Zeg ertegen: Zo zegt de Heere HEERE:

Zie, Ik zal u, Seïrgebergte!

Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken en *van u een verlaten woestij*^a maken.

⁴ *Van uw steden zal Ik een puinhoop maken,*

en zelf zult u een woestij worden.

Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

⁵ Omdat u een eeuwige ^bvrijdenschap hebt en u de Israëlieten deed neerstorten door het geweld van het zwaard in de tijd van hun ondergang, in de tijd van de uiterste ongerechtigheid,

⁶ daarom, *zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Voorzeker, Ik zal u tot bloed maken en bloed zal u achtervolgen. Omdat u het bloedvergieten niet hebt gehaat, zal bloed u achtervolgen.

⁷ Ik zal het Seïrgebergte tot een verlaten woestij maken en Ik zal eruit uitroeien wie erdoorheen trekt of wie er terugkeert.

⁸ Ik zal zijn bergen met zijn gesneuvelden vullen. *Op uw heuvels, in uw dalen en bij al uw waterstromen, daar zullen zij liggen die vielen door het zwaard.*

⁹ Ik zal u maken *tot* eeuwige woestijnen, uw steden zullen niet *meer* bewoond worden.

Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

¹⁰ Omdat u zegt: Die beide volken en die beide landen zullen mij toebehoren, ^cwij zullen ze in bezit nemen, al zou de HEERE daar zijn,

¹¹ daarom, *zo waar* Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal handelen overeenkomstig uw toorn en overeenkomstig uw afgunst, waarmee u uit uw haat jegens hen bent opgetreden. Ik zal Mij onder hen bekendmaken, wanneer Ik u oordelen zal.

¹² Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, al uw beledigingen gehoord heb, die u tegen de bergen van Israël gesproken hebt: Ze zijn verwoest, ons tot voedsel gegeven.

^aJes. 40:11; Joh. 10:11 ^bJes. 42:1; 50:10; 52:13; 53:11 ^cJer. 30:9 ^dJes. 55:4 ^eEzech. 36:6 enz. ^fJoh. 10:11 enz. ^gEzech. 25:15 ^hPs. 83:13

35:3 *een verlaten woestij* - Letterlijk: een woestij en woestij; zie ook vers 7.

¹³ U hebt u tegen Mij grootgemaakt met uw mond, en uw woorden tegen Mij overvloedig gemaakt. Ik heb ze Zelf gehoord.

¹⁴ Zo zegt de Heere HEERE: Tot blijdschap van heel de aarde zal Ik u tot een woestenij maken.

¹⁵ Overeenkomstig uw blijdschap over het erfelijk bezit van het huis van Israël, omdat het verwoest is, zo zal Ik bij u doen. U, Seirgebergte en heel Edom, zult geheel en al een woestenij worden! Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

HET HERSTEL VAN ISRAËL

36 En u, mensenkind, profeteer tegen de ^abergen van Israël, en zeg: Bergen van Israël, hoor het woord van de HEERE!

² Zo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand over u gezegd heeft: Haha! Zelfs de eeuwige hoogten zijn ons tot ^berfelijk bezit geworden,

³ profeteer daarom, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, zodat u een erfelijk bezit werd voor het overblijfsel van de heidenvolken, u over de tong ^cging en er kwaad gerucht bij het volk was

⁴ – luister daarom, bergen van Israël, naar het woord van de Heere HEERE. Zo zegt de Heere HEERE tegen de bergen en tegen de heuvels, tegen de waterstromen en tegen de dalen, tegen de verwoeste puinhopen en tegen de verlaten steden, die tot buit en tot een voorwerp van spot geworden zijn voor het overblijfsel van de heidenvolken die rondom u zijn –

⁵ daarom, zo zegt de Heere HEERE: Voorwaar, in het vuur van Mijn na-ijver heb Ik gesproken tot het overblijfsel van de heidenvolken en tot heel Edom, die zichzelf Mijn land tot erfelijk bezit hebben gegeven met de blijdschap van heel hun hart, met leedvermaak, zodat zijn weidegrond tot buit zou zijn.

⁶ Profeteer daarom over het land van Israël, en zeg tegen de bergen en tegen de heu-

vels, tegen de waterstromen en tegen de dalen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, in Mijn na-ijver en in Mijn grimmigheid heb Ik gesproken, omdat u de ^dsmaad van de heidenvolken gedragen hebt.

⁷ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Ik heb gezworen: ^eVoorwaar, de heidenvolken die rondom u zijn, zullen zelf hun schande dragen!

⁸ Maar u, bergen van Israël, u zult uw taken ^fweer voortbrengen en uw vruchten voor Mijn volk Israël dragen, want zij komen naderbij.

⁹ Want zie, Ik kom naar u toe, Ik zal Mij naar u toewenden, en u zult bewerkt en bezaaid worden.

¹⁰ Ik zal de mensen op u talrijk maken, heel het huis van Israël, in zijn geheel. De steden zullen bewoond en de puinhopen zullen herbouwd worden.

¹¹ Ik zal mens en dier op u talrijk maken, zij zullen talrijk worden en vruchtbaar zijn. Ik zal u doen bewonen als in uw vroegere tijden, ja, Ik zal u meer goeddoen dan in uw begin. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

¹² Ik zal mensen over u doen lopen, *namelijk* Mijn volk Israël. Zij zullen u in bezit nemen, u zult voor hen tot erfelijk bezit zijn en u zult hen voortaan niet meer van kinderen beroven.

¹³ Zo zegt de Heere HEERE: Omdat zij tegen u zeggen: U bent een mensenverslinder, en u bent *een land* dat uw volken van kinderen berooft,

¹⁴ daarom zult u geen mens meer verslinden en uw volken niet meer van kinderen beroven, ^g spreekt de Heere HEERE.

¹⁵ Ik zal de ^hsmaad van de heidenvolken over u niet meer doen horen en u zult de schande van de volken niet langer dragen. U zult uw volken niet meer doen struikelen, ⁱ spreekt de Heere HEERE.

EEN NIEUW HART EN EEN NIEUWE GEEST

¹⁶ Het woord van de HEERE kwam tot mij: ^jMensenkind, toen het huis van Israël in

^a Ezech. 6:2 ^b Ezech. 35:10 ^c Ezech. 34:29

^{36:3} over de tong - Letterlijk: op een lip van een tong. ^{36:7} gezworen - Letterlijk: Mijn hand opgeheven ^{36:8} zij komen naderbij - Letterlijk: zij komen naderbij om te komen ^{36:14} van kinderen beroven - Of: struikelen.

hun land woonde, toen verontreinigden zij dat met hun weg en met hun daden. Hun weg was voor Mijn aangezicht als de onreinheid van een afgezonderde vrouw.

¹⁸ Toen stortte Ik Mijn grimmigheid over hen uit omwille van het bloed dat zij in het land vergoten hadden, en vanwege hun stinkgoden waarmee zij het verontreinigd hadden.

¹⁹ Ik verstrooide hen onder de heidenvolken en zij werden verspreid over de landen. Ik heb hen geoordeeld overeenkomstig hun weg en overeenkomstig hun daden.

²⁰ Toen zij aankwamen bij de heidenvolken waarheen zij gegaan waren, ^aontheiligden zij Mijn heilige Naam, omdat men van hen zei: Deze mensen zijn het volk van de HEERE en toch zijn zij uit Zijn land vertrokken.

²¹ Maar Ik spaarde hen vanwege Mijn heilige Naam. Het huis van Israël had die ontheiligd onder de heidenvolken waarheen zij gegaan waren.

²² Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om u, huis van Israël, maar om Mijn heilige Naam, die u ontheiligd hebt onder de heidenvolken waarheen u gegaan bent.

²³ Ik zal Mijn grote Naam heiligen, die onder de heidenvolken ontheiligd is, die u in hun midden ontheiligd hebt. Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik in u voor hun ogen geheiligd word.

²⁴ Ik zal u uit de heidenvolken halen en u uit alle landen bijeenbrengen. Dan zal Ik u naar uw land brengen.

²⁵ Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen.

²⁶ Dan zal Ik u een ^bnieuw hart geven en een nieuwe ^cgeest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven.

²⁷ Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt.

²⁸ U zult wonen in het land dat Ik uw vaderen gegeven heb, u zult een volk voor Mij zijn en Ik zal een God voor u zijn.

²⁹ Ik zal u verlossen van al uw onreinheden. Ik zal roepen tegen het koren en Ik zal het veel doen worden: Ik zal u geen ^dhongersnood opleggen.

³⁰ Ik zal de vrucht van de bomen en de opbrengst van het veld vermeerderen, zodat u onder de heidenvolken de smaak van de hongersnood niet meer ontvangt.

³¹ U zult zich uw slechte wegen en uw daden die niet goed waren, ^eherinneren. U zult ^fwalgen van uzelf om uw ongerechtigheden en om uw gruweldaden.

³² Ik doe het niet omwille van u, spreekt de Heere HEERE, laat dat u bekend zijn. Schaam u en word te schande vanwege uw wegen, huis van Israël.

³³ Zo zegt de Heere HEERE: Op de dag dat Ik u reinig van al uw ongerechtigheden, zal Ik de steden doen bewonen en zullen de puinhopen herbouwd worden.

³⁴ Het verwoeste land zal bewerkt worden, in plaats van een woestenij te zijn voor de ogen van ieder die erdoorheen trekt.

³⁵ Zij zullen zeggen: Dit land, dat verwoest was, is als de hof van ^gEden geworden. De steden die verwoest lagen, verwoest en afgebroken, zijn versterkt en bewoond.

³⁶ Dan zullen de heidenvolken die om u heen overgebleven zijn, weten dat Ik, de HEERE, Zelf herbouw wat afgebroken is en beplant wat verwoest is. ^hIk, de HEERE, heb gesproken en Ik zal het doen.

³⁷ Zo zegt de Heere HEERE: Opnieuw zal Ik hierom door het huis van Israël gevraagd worden om dit voor hen te doen. Ik zal hen even talrijk aan mensen maken als aan schapen.

³⁸ Als met de geheiligde schapen, als met de schapen van Jeruzalem op hun vaste feestdagen, zo vol zullen de verwoeste steden worden met kudde mensen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

HET VISIOEN VAN DE BEENDEREN

37 De hand van de HEERE was op mij, en de HEERE bracht mij in de geest

^a Jes. 52:5; Rom. 2:24 ^b Jer. 32:39; Ezech. 11:19 ^c Ezech. 11:19 ^d Ezech. 34:29 ^e Ezech. 16:61,63

^f Ezech. 6:9; 20:43 ^g Jes. 51:3; Ezech. 28:13 ^h Ezech. 17:24; 22:14; 37:14

naar buiten en zette mij neer, midden in een vallei. Die lag vol beenderen.

² Hij deed mij er aan alle kanten omheen gaan. En zie, er lagen er zeer veel op de grond van de vallei, en zie, ze waren zeer dor.

³ Hij zei tegen mij: Mensenkind, zullen deze beenderen tot leven komen? En ik zei: Heere HEERE, U weet het!

⁴ Toen zei Hij tegen mij: Profeteer tegen deze beenderen en zeg tegen hen: Dorre beenderen, hoor het woord van de HEERE.

⁵ Zo zegt de Heere HEERE tegen deze beenderen: Zie, Ik ga geest in u brengen en u zult tot leven komen.

⁶ Ik zal pezen op u leggen, vlees op u doen komen, een huid over u heen trekken, en geest in u geven, zodat u tot leven komt. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

⁷ Toen profeteerde ik zoals mij geboden was, en er ontstond een geluid zodra ik profeteerde, en zie, een gedruis! De beenderen kwamen bij elkaar, *elk* been bij het bijbehorende been.

⁸ En ik zag, en zie, er kwamen pezen op, er kwam vlees op en Hij trok er een huid overheen, maar er was geen geest in hen.

⁹ Hij zei tegen mij: Profeteer tegen de geest, profeteer, mensenkind! Zeg tegen de geest: Zo zegt de Heere HEERE: Geest, kom uit de vier windstreken en blaas in deze gedoden, zodat zij tot leven komen.

¹⁰ Ik profeteerde zoals Hij mij geboden had. Toen kwam de geest in hen en zij kwamen tot leven. Zij gingen op hun voeten staan, een zeer, zeer groot leger.

¹¹ Toen zei Hij tegen mij: Mensenkind, deze beenderen zijn heel het huis van Israël. Zie, ze zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is vergaan, wij zijn afgesneden!

¹² Profeteer daarom, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal uw graven openen en Ik zal u uit uw graven doen oprijzen, Mijn volk, en Ik zal u brengen in het land van Israël.

¹³ Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, als

Ik uw graven open en als Ik u uit uw graven doe oprijzen, Mijn volk.

¹⁴ Ik zal Mijn Geest in u geven, u zult tot leven komen en Ik zal u in uw land zetten. Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.

GOD ZAL JUDA EN ISRAËL HERENIGEN

¹⁵ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹⁶ En u, mensenkind, neem een stuk hout voor uzelf en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de Israëlieten, zijn metgezellen. Neem dan een ander stuk hout en schrijf daarop: Voor Jozef, het stuk hout van Efraïm, en van heel het huis van Israël, zijn metgezellen.

¹⁷ Breng ze dan bij elkaar, het ene bij het andere, tot één stuk hout, zodat ze in uw hand één worden.

¹⁸ Als dan uw volksgenoten tegen u zeggen: Wilt u ons niet vertellen wat deze dingen voor u betekenen?

¹⁹ Spreek dan tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal het stuk hout van Jozef nemen, dat zich in de hand van Efraïm bevindt, en van de stammen van Israël, zijn metgezellen, en Ik zal het bij het stuk hout van Juda voegen, en Ik zal ze tot één stuk hout maken. Ze zullen in Mijn hand één worden.

²⁰ Die stukken hout, die u beschreven hebt, moeten voor hun ogen in uw hand zijn.

²¹ En spreek tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga de Israëlieten nemen uit de heidenvolken waarheen zij gegaan zijn. Ik zal hen van rondom bijeenbrengen en hen naar hun land brengen.

²² Ik zal hen tot één volk maken in het land, op de bergen van Israël. Zij zullen allen één Koning als koning hebben. Zij zullen niet langer als twee volken zijn, en niet langer nog in twee koninkrijken verdeeld zijn.

²³ Dan zullen zij zich niet meer verontreinigen met hun stinkgoden en met hun afschuwelijke afgoden en met al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen in al hun woongebieden, waar zij gezondigd hebben, en Ik zal hen reinigen. Dan zullen zij

^a Joh. 10:16

37:2 er aan alle kanten omheen gaan - Letterlijk: rondom rondom langs hen gaan.

een volk voor Mij zijn en Ik zal een God voor hen zijn.

²⁴ En ^a Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn. Voor hen allen zal er één Herder zijn. Zij zullen in Mijn bepalingen wandelen en Mijn verordeningen in acht nemen en die houden.

²⁵ Zij zullen wonen in het land dat Ik aan Mijn knecht, aan Jakob, gegeven heb, waarin uw vaderen gewoond hebben. Zij zullen daarin wonen, zij met hun kinderen en hun kleinkinderen, tot in eeuwigheid, en Mijn Knecht David zal tot in eeuwigheid hun Vorst zijn.

²⁶ Ik zal met hen een ^b verbond van vrede sluiten. Het zal een eeuwig verbond met hen zijn, Ik zal hun *een plaats* geven en hen talrijk maken, en Ik zal Mijn ^c heiligdom in hun midden zetten tot in eeuwigheid.

²⁷ Mijn tabernakel zal bij hen zijn, Ik zal een ^d God voor hen zijn en zij zullen een volk voor Mij zijn.

²⁸ Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, Die Israël heiligt, wanneer Mijn heiligdom voor eeuwig in hun midden zal zijn.

PROFETIE OVER GOG

38 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

² Mensenkind, richt uw blik op ^e Gog, het land van Magog, de oppervorst van Mesech en Tubal, en profeteer tegen hem.

³ Zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal u, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!

⁴ Ik zal u omkeren, Ik zal ^f haken in uw kakken slaan en Ik zal u doen uittrekken: u, met heel uw leger, paarden en ruiters, allen uitmuntend gekleed, een grote strijdmacht met grote en kleine schilden, die allen het zwaard hanteren.

⁵ Bij hen zijn Perzen, Cusjieten en Puteeërs, allen met schild en helm,

⁶ Gomer met al zijn troepen, Beth-Togarma, *in* het uiterste noorden, ^g met al zijn troepen, vele volken met u.

⁷ Wees bereid en maak u gereed, u en uw

hele strijdmacht, die bij u bijeengekomen is. Wees een wachter voor hen.

⁸ Na vele dagen zult u gestraft worden. Aan het einde van de jaren zult u komen in een land dat hersteld is van het zwaard, bijeengebracht uit vele volken op de bergen van Israël, die tot een blijvende verwoesting waren geworden. Als zij uitgeleid zijn uit de volken, zullen zij allen onbezorgd wonen.

⁹ U zult oprukken, u zult komen als een verwoesting; u zult als een ^h wolc zijn en het land bedekken, u en al uw troepen en vele volken met u.

¹⁰ Zo zegt de Heere HEERE: Op die dag zal het gebeuren dat er overleggingen in uw hart zullen opkomen en dat u een kwaad plan beramen zult.

¹¹ U zult zeggen: Ik zal optrekken tegen een niet ommuurd land, komen bij *mensen* die rustig *en* onbezorgd wonen, die allen zonder muur en grendel wonen en geen poorten hebben,

¹² om roof te plegen, om buit te roven, om u ⁱ tegen de *nu* bewoonde puinhopen te keren en tegen een volk dat uit de heidenvolken verzameld is, dat vee en bezit verworven heeft, dat in het midden van het land woont.

¹³ Sjeba, Dedan, de kooplieden van Tarsis en al hun jonge leeuwen zullen tegen u zeggen: Komt u om een roof te plegen? Hebt u uw strijdmacht bijeengebracht om buit te roven, om zilver en goud mee te voeren, om vee en bezit mee te nemen, om een grote roof te plegen?

¹⁴ Profeteer daarom, mensenkind, en zeg tegen Gog: Zo zegt de Heere HEERE: Zult u het op die dag, wanneer Mijn volk Israël onbezorgd woont, niet te weten komen?

¹⁵ U zult uit uw woonplaats komen, uit het uiterste noorden, u en vele volken met u, allen ruiters, een grote menigte en een talrijk leger.

¹⁶ U zult als een volk optrekken tegen Mijn volk Israël om het land te bedekken. Het zal gebeuren in later tijd. ^j Dan zal Ik u over

^a Jes. 40:11; Jer. 30:9; Ezech. 34:23 ^b Ps. 89:4; Ezech. 34:25 ^c 2 Kor. 6:16 ^d Ezech. 11:20; 14:11

^e Openb. 20:8 ^f Ezech. 29:4; 39:2 ^g Ezech. 30:18

^{38:6} *het uiterste noorden* - Letterlijk: aan de zijden van het noorden; zie ook vers 15.

^{38:12} u - Letterlijk: uw hand. ^{38:16} *in later tijd* - Letterlijk: aan het einde van de dagen.

Mijn land doen komen, zodat de heiden-volken Mij kennen, wanneer Ik door u, Gog, voor hun ogen geheiligd word.

¹⁷ Zo zegt de Heere HEERE: Bent u het over wie Ik in vroeger tijd gesproken heb door de dienst van Mijn dienaren, de profeten van Israël, die in die tijd geprofeteerd hebben, jarenlang, dat Ik u over hen zou brengen?

¹⁸ Op die dag zal het gebeuren, op de dag dat Gog over het land van Israël komt, spreekt de Heere HEERE, dat Mijn grimmigheid in Mijn neus zal opstijgen.

¹⁹ Want in Mijn ^ana-ijver, in het vuur van Mijn verbolgenheid, heb Ik gesproken: Voorwaar, op die dag zal een zware aardbeving het land van Israël treffen!

²⁰ De vissen in de zee, de vogels in de lucht, de dieren van het veld, al de kruipende dieren die op de aardbodem kruipen, en alle mensen die op de aardbodem zijn, zullen voor Mijn aangezicht beven. De bergen zullen omvergehaald worden, de bergwanden zullen instorten en alle muren zullen op de grond neervallen.

²¹ Op al Mijn bergen zal Ik een zwaard tegen hem oproepen, spreekt de Heere HEERE. Ieders zwaard zal tegen zijn broeder zijn.

²² Ik zal met hem een rechtszaak voeren door pest en door bloed. Ik zal een *alles* wegspoelende regen, en hagelstenen, vuur en zwavel op hem doen regenen, op zijn troepen en op de vele volken die met hem zijn.

²³ Zo zal Ik Mijn grootheid tonen en Mij heiligen en voor de ogen van vele heiden-volken bekend worden. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

39 En u, mensenkind, profeteer tegen Gog, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal u, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!

² Ik zal u omkeren, u ^bmeeslepen, u doen optrekken uit het uiterste noorden en u op de bergen van Israël brengen,

³ maar Ik zal uw boog uit uw linkerhand slaan, en uw pijlen uit uw rechterhand doen vallen.

⁴ Op de bergen van Israël zult u vallen, u en al uw troepen, en de volken die met u zijn. Ik heb u aan allerlei soorten roofvogels^c en aan de dieren van het veld ^dtot voedsel gegeven.

⁵ Op het open veld zult u vallen, want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

⁶ Ik zal vuur zenden in Magog en onder hen die onbezorgd de kustlanden bewonen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.

⁷ Ik zal Mijn heilige Naam te midden van Mijn volk Israël bekendmaken en Mijn heilige Naam niet langer laten ontheiligen. Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël.

⁸ Zie, het komt en zal gebeuren, spreekt de Heere HEERE. Dit is de dag waarover Ik gesproken heb.

DE TOEKOMST VAN ISRAËL

⁹ De inwoners van de steden van Israël zullen *de stad* uit gaan, *een vuur* aansteken en de wapens, de kleine en de grote schilden, de bogen en de pijlen, de handstokken en de speren verbranden. Zij zullen daarvan zeven jaar *lang* vuur stoken,

¹⁰ zodat zij geen hout uit het veld hoeven te halen en niets uit de bossen hoeven te hakken, maar vuur kunnen stoken van de wapens. Zo zullen zij hun plundersaars plunderen en beroven wie hen beroofd hadden, spreekt de Heere HEERE.

¹¹ Op die dag zal het gebeuren dat Ik Gog daar in Israël een plaats voor een graf zal geven, het dal van de reizigers, dat reizigers *de weg* verspert, ten oosten van de zee. Daar zullen zij Gog en heel zijn menigte begraven en zullen het noemen: Dal van de menigte van Gog.

¹² Het huis van Israël zal hen begraven om het land te reinigen, zeven maanden *lang*.

¹³ Heel de bevolking van het land zal begraven. En het zal hun tot een naam zijn op de dag dat Ik Mijzelf verheerlijkt, spreekt de Heere HEERE.

¹⁴ Ook zullen zij mannen afzonderen die voortdurend met de reizigers door het

^a Ezech. 36:5,6 ^b Ezech. 38:4 ^c Ezech. 33:27

^{39:4} aan allerlei soorten roofvogels - Letterlijk: aan roofvogels, vogels van elke vleugel.

land trekken en hen die op het land achtergebleven zijn, begraven om het land te reinigen. Na verloop van zeven maanden moeten zij op onderzoek uitgaan.

¹⁵ En als de reizigers door het land trekken en iemand een menselijk bot ziet, moet hij er een merkteken bij zetten, totdat de doodgravers het begraven hebben in het Dal van de menigte van Gog.

¹⁶ (En Hamona^a is ook de naam van een stad.) Zo zullen zij het land reinigen.

¹⁷ En u, mensenkind, zo zegt de Heere HEERE: Zeg tegen alle soorten vogels^b en tegen alle dieren van het veld: Verzamel u en kom, kom van rondom bijeen, bij Mijn offer, dat Ik breng, een groot offer voor u op de bergen van Israël, en eet vlees en drink bloed.

¹⁸ U zult vlees van helden eten en het bloed van de vorsten van het land drinken: van rammen, lammeren, bokken, jonge stieren, allemaal gemest vee van Basan.

¹⁹ U zult vet eten tot verzadiging toe en bloed drinken tot dronkenschap toe, van Mijn offer dat Ik voor u gebracht heb.

²⁰ U zult verzadigd worden aan Mijn tafel met paarden en ruiters, helden en alle strijdbare mannen, spreekt de Heere HEERE.

²¹ Ik zal Mijn heerlijkheid onder de heidenvolken laten blijken. Alle heidenvolken zullen Mijn oordeel zien dat Ik geveld heb, en Mijn hand, die Ik op hen gelegd heb.

²² Dan zullen zij die van het huis van Israël zijn, weten dat Ik, de HEERE, hun God ben, vanaf die dag en daarna.

²³ Dan zullen de heidenvolken weten dat zij die van het huis van Israël zijn, om hun ongerechtigheid in ballingschap zijn gegaan. Omdat zij Mij ontrouw waren, verborg Ik Mijn aangezicht voor hen en gaf Ik hen in de hand van hun tegenstanders, zodat zij allen door het zwaard vielen.

²⁴ Overeenkomstig hun onreinheid en overeenkomstig hun overtredingen heb Ik met hen gehandeld en Ik heb Mijn aangezicht voor hen verborgen.

²⁵ Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Ik zal nu

een omkeer brengen in de gevangenschap van Jakob, Ik zal Mij ontfermen over heel het huis van Israël en Ik zal het opnemen voor Mijn heilige Naam.

²⁶ Zij zullen hun schande moeten dragen, en heel hun trouwbreuk, die zij tegenover Mij gepleegd hebben toen zij onbezorgd in hun land woonden en er niemand was die hun schrik aanjoeg.

²⁷ Wanneer Ik hen uit de volken terugbreng en hen bijeenbreng uit de landen van hun vijanden, zal Ik door hen voor de ogen van veel heidenvolken geheiligd worden.

²⁸ Dan zullen zij weten dat Ik, de HEERE, hun God ben, omdat Ik hen onder de heidenvolken in ballingschap voerde, maar hen ook weer verzamelde in hun land en niemand van hen daarginds nog liet achterblijven.

²⁹ Ik zal Mijn aangezicht niet meer voor hen verbergen, wanneer Ik Mijn^c Geest over het huis van Israël heb uitgestort, spreekt de Heere HEERE.

HET VISIOEN VAN DE NIEUWE TEMPEL

40 In het vijfentwintigste jaar van onze ballingschap, aan het begin van het jaar, op de tiende van de maand, in het veertiende jaar nadat de stad was^d verslagen, op diezelfde dag was de hand van de HEERE op mij en bracht Hij mij erheen.

² In visioenen van God bracht Hij mij naar het land van Israël. Hij zette mij op een zeer hoge berg, met daarop aan de zuidzijde iets als het bouwvel van een stad.

³ Hij bracht mij erheen, en zie, een Man. Zijn uiterlijk was als het uiterlijk van koper en in Zijn hand was een linnen koord en een meetlat. En Hij stond in de poort.

⁴ Toen sprak die Man tot mij: Mensenkind, zie met uw ogen, luister met uw oren, en neem alles wat Ik u zal laten zien, ter harte. U bent namelijk hierheen gebracht, opdat Ik u dit zou laten zien. Maak alles wat u ziet, aan het huis van Israël bekend.

⁵ En zie, er was een muur aan de buitenzijde van het huis, die er helemaal omheen liep. Nu was er in de hand van die Man een

^a Joël 2:28; Hand. 2:17 ^b Ezech. 33:21

^{39:16} Hamona betekent menigte. ^{39:17} alle soorten vogels - Letterlijk: vogels van elke vleugel.

meetlat van zes el, per el *een el* en een handbreedte *lang*. Hij mat de breedte van het bouwwerk: één lat, en de hoogte: één lat.

⁶ Toen kwam Hij bij de poort die op het oosten uitzag. Hij beklom de treden ervan en mat de drempel van de poort: één lat breed. Ook *mat Hij* de andere drempel: één lat breed.

⁷ En *elke* wachtruimte was één lat lang en één lat breed, en er zat vijf el tussen de wachtruimtes. Verder was de drempel van de poort aan de zijde van de voorhal van de poort aan de binnenzijde één lat *lang*.

⁸ Vervolgens mat Hij de voorhal van de poort aan de binnenzijde: één lat.

⁹ Toen mat Hij de *andere* voorhal van de poort: acht el, en de muurposten ervan waren twee el. De voorhal van de poort lag aan de binnenzijde.

¹⁰ Wat betreft de wachtruimtes bij de poort in de richting van het oosten: er waren er drie aan de ene kant en drie aan de andere kant. Alle drie hadden ze dezelfde afmetingen. De muurposten aan de ene kant en aan de andere kant hadden ook dezelfde afmetingen.

¹¹ Vervolgens mat Hij de breedte van de poortingang: tien el. De lengte van de poort was dertien el.

¹² Ook was er een ruimte *vóór* de wachtruimtes van één el *aan de ene kant* en een ruimte van één el *aan de andere kant*. Wat de wachtruimtes betreft: zes el *aan de ene kant* en zes el *aan de andere kant*.

¹³ Toen mat Hij de poort, vanaf het dak van de *ene* wachtruimte tot aan het dak van de *andere wachtruimte*: een breedte van vijftientwintig el; ingang lag tegenover ingang.

¹⁴ Zo deed Hij *ook met* de muurposten: zes el. En bij een muurpost was de voorhof helemaal rondom de poort.

¹⁵ En vanaf de voorzijde van de toegangspoort tot aan de voorzijde van de voorhal van de binnenste poort was het vijftig el.

¹⁶ Verder waren er bij de wachtruimtes en bij de muurposten ervan vensters met traliewerk, helemaal rondom in de poort, naar binnen gericht. Hetzelfde gold voor de voorhallen. De vensters waren helemaal rondom naar binnen gericht, met dadelpalmen op de muurposten.

¹⁷ Toen bracht Hij mij in de buitenste voor-

hof. En zie, er waren kamers en er was een plaveisel gemaakt, helemaal rondom de voorhof. Dertig kamers lagen er aan het plaveisel.

¹⁸ Het plaveisel lag aan de zijkant van de poorten, overeenkomend met de lengte van de poorten. *Dit* was het lagergelegen plaveisel.

¹⁹ Toen mat Hij de breedte vanaf de voorzijde van de benedenpoort tot aan de binnenste voorhof aan de buitenzijde: honderd el, zowel naar het oosten als naar het noorden.

²⁰ Wat de poort betreft die op het noorden uitzipt, op de buitenste voorhof, daarvan mat Hij de lengte en de breedte.

²¹ De wachtruimtes ervan, drie aan de ene kant en drie aan de andere kant, de muurposten ervan en de voorhallen ervan waren overeenkomstig de afmetingen van de eerste poort, vijftig el lang en vijftientwintig el breed.

²² Verder waren de vensters ervan, de voorhal ervan en de dadelpalmen ervan overeenkomstig de afmetingen van de poort die op het oosten uitzag. Met zeven treden ging men daarover naar boven, en de voorhal ervan lag *ervóór*.

²³ De poort van de binnenste voorhof lag tegenover de poort naar het noorden en *die* naar het oosten. Hij mat *de afstand* van poort tot poort: honderd el.

²⁴ Vervolgens leidde Hij mij in de richting van het zuiden. En zie, er was een poort in de richting van het zuiden. Daarop mat Hij de muurposten ervan en de voorhal ervan: dezelfde afmetingen.

²⁵ De poort en de voorhal hadden vensters, helemaal rondom, zoals die vensters, vijftig el lang en vijftientwintig el breed.

²⁶ Zeven treden leidden ernaartoe en de voorhal lag *ervóór*. Er waren dadelpalmen, één aan de ene kant en één aan de andere kant op de muurposten ervan.

²⁷ De binnenste voorhof had een poort in de richting van het zuiden. Hij mat *de afstand* van poort tot poort in de richting van het zuiden: honderd el.

²⁸ Vervolgens bracht Hij mij door de zuiderpoort naar de binnenste voorhof. Hij mat de zuiderpoort: dezelfde afmetingen.

²⁹ Ook de wachtruimtes ervan, de muurposten ervan en de voorhal ervan hadden

diezelfde afmetingen. Geheel rondom waren vensters, ook in de voorhal ervan, vijftig el lang en vijftientwintig el breed.

³⁰ Geheel rondom waren er voorhallen, vijftientwintig el lang en vijf el breed.

³¹ De voorhal ervan was aan de buitenste voorhof. Er waren dadelpalmen op de muurposten ervan. Er waren acht treden naar boven.

³² Toen bracht Hij mij naar de binnenste voorhof, in de richting van het oosten. Hij mat de poort: dezelfde afmetingen.

³³ De wachttruimtes ervan, de muurposten ervan en de voorhal ervan hadden dezelfde afmetingen. Hij had helemaal rondom vensters zoals de voorhal ervan *die* had, vijftig el lang en vijftientwintig el breed.

³⁴ De voorhal ervan lag gericht naar de buitenste voorhof. Verder waren er dadelpalmen op de muurposten ervan, aan de ene kant en aan de andere kant: er waren acht treden naar boven.

³⁵ Toen bracht Hij mij naar de noorderpoort en mat *die*: dezelfde afmetingen.

³⁶ De wachttruimtes ervan, de muurposten ervan en de voorhal ervan hadden helemaal rondom vensters, vijftig el lang en vijftientwintig el breed.

³⁷ De voorhal ervan was gericht naar de buitenste voorhof. Er waren ook dadelpalmen op de muurposten ervan aan de ene kant en aan de andere kant. Er waren acht treden naar boven.

³⁸ Er was een kamer met een ingang bij de muurposten van de poorten. Daar zou men het brandoffer afspoelen.

³⁹ In de voorhal van de poort waren twee tafels aan de ene kant en twee tafels aan de andere kant, om het brandoffer, het zondoffer en het schuldoffer daarop te slachten.

⁴⁰ Er waren twee tafels vanbuiten aan de zijkant voor wie omhoogging naar de ingang van de noorderpoort. Aan de andere zijde die bij de voorhal van de poort hoorde, waren ook twee tafels.

⁴¹ Zo waren er vier tafels aan de ene kant en vier tafels aan de andere kant aan de zijde van de poort: acht tafels waarop men zou slachten.

⁴² Er waren vier tafels voor het brandoffer, van gehouwen stenen, anderhalve el lang, anderhalve el breed en één el hoog. Daarop zou men dan het gerei leggen waarmee men het brandoffer en het slachtoffer slachten zou.

⁴³ Geheel rondom in het huis waren haken van één handbreedte bevestigd, en op de tafels zou het vlees van de offergave *komen*.

⁴⁴ Aan de buitenzijde van de binnenpoort waren de kamers van de zangers, in de binnenste voorhof, dat aan de kant van de noorderpoort was. De voorkant ervan was in de richting van het zuiden. Eén was er aan de kant van de oostpoort, die naar het noorden gericht was.

⁴⁵ Hij sprak tot mij: Deze kamer, waarvan de voorkant op het zuiden uitzielt, is bestemd voor de priesters die *hun* taak ten behoeve van het huis vervullen.

⁴⁶ De kamer waarvan de voorkant op het noorden uitzielt, is voor de priesters bestemd die *hun* taak ten behoeve van het altaar vervullen. Dat zijn de zonen van Zadok, die uit de Levieten tot de HEERE mogen naderen om Hem te dienen.

⁴⁷ Toen mat Hij de voorhof: honderd el lang en honderd el breed, een vierkant. Het altaar was vóór het huis.

⁴⁸ Vervolgens bracht Hij mij naar de voorhal van het huis en Hij mat een muurpost van de voorhal: vijf el aan de ene kant en vijf el aan de andere kant, en de breedte van de poort was drie el aan de ene kant en drie el aan de andere kant.

⁴⁹ De voorhal was twintig el lang en elf el breed, met de treden waarover men omhoogging. Er waren pilaren bij de muurposten, één aan de ene kant en één aan de andere kant.

DE TEMPEL VANBINNEN

41 Hij bracht mij naar de tempel en mat de muurposten: zes el breed aan de ene kant en zes el breed aan de andere kant, de breedte van de tent.

² De breedte van de ingang was tien el. En de zijkanten van de ingang: vijf el aan de ene kant en vijf el aan de andere kant.

Daarop mat Hij de lengte ervan: veertig el, en de breedte: twintig el.

³ Toen ging Hij naar binnen en mat de muurpost van de ingang: twee el. De ingang was zes el en de breedte van de ingang zeven el.

⁴ Verder mat Hij de lengte ervan: twintig el, en de breedte: twintig el vóór de tempel. Toen zei Hij tegen mij: Dit is het heilige der heiligen.

⁵ Vervolgens mat Hij de muur van het huis: zes el, en de breedte van een zijvertrek: vier el rond het huis, helemaal rondom.

⁶ En de zijvertrekken lagen zijvertrek boven zijvertrek, drie hoog, dertig keer. Er waren helemaal rondom nissen in de muur die bij het huis hoorde, bedoeld als draagvlakken, omdat er geen draagvlakken mogen zijn in de muur van het huis.

⁷ Het huis werd naar boven steeds breder en wendte zich omhoog naar de zijvertrekken. Ja, er lag een omgang boven in de tempel, helemaal rondom de tempel. Daardoor werd het huis naar boven toe breder, en zo ging men naar boven van de onderste naar de bovenste *verdieping* via de middelste.

⁸ Ik zag helemaal rondom aan het huis een verhoging, de fundamenten van de zijvertrekken: een volle lat, een verbinding van zes el.

⁹ De breedte van de muur die bij de zijvertrekken naar buiten toe hoorde, was vijf el, en er was een open ruimte tussen de zijvertrekken die bij het huis hoorden.

¹⁰ Tussen de kamers was rond het huis, helemaal rondom, een breedte van twintig el.

¹¹ De ingangen van de zijvertrekken *kamen uit* op de open ruimte: één ingang in de richting van het noorden en één ingang naar het zuiden. De breedte van het gebied van de open ruimte was helemaal rondom vijf el.

¹² Wat het bouwwerk betreft dat lag vóór het afgezette gedeelte, de zijde in de richting van het westen, *daarvan* was de breedte zeventig el. En wat de muur van het bouwwerk betreft: de breedte hele-

maal rondom was vijf el en de lengte ervan negentig el.

¹³ Hij mat het huis: de lengte was honderd el. Het afgezette gedeelte, het bouwwerk en de muren ervan: de lengte was honderd el,

¹⁴ de breedte van de voorkant van het huis en van het afgezette gedeelte naar het oosten toe: honderd el.

¹⁵ Ook mat Hij de lengte van het bouwwerk vóór het afgezette gedeelte dat erachter lag, met de galerijen aan de ene kant en aan de andere kant: honderd el. Het binnenste van de tempel, de voorhallen van de voorhof,

¹⁶ de drempels, de vensters met traliewerk en de galerijen rondom die drie tegenover de drempel, *hadden* helemaal rondom een houten beschot. Van de grond tot aan de vensters – en de vensters waren bedekt – ¹⁷ tot boven de ingang en tot het binnenste en buitenste huis toe, en helemaal rondom tegen heel de muur bevonden zich panelen, vanbinnen en vanbuiten.

¹⁸ Er waren cherubs en dadelpalmen gemaakt, één dadelpalm tussen twee cherubs. ¹⁹ Een cherub had twee gezichten, namelijk een mensengezicht naar de dadelpalm aan de ene kant en de kop van een jonge leeuw naar de dadelpalm aan de andere kant, helemaal rondom in heel het huis gemaakt.

²⁰ De cherubs en de dadelpalmen waren vanaf de grond tot boven de ingang gemaakt, en *op* de muur van de tempel.

²¹ De tempel had deurposten in het vierkant. Wat de voorkant van het heiligdom betreft, het uiterlijk *ervan* was zoals het *andere* eruitzag.

²² De hoogte van het houten altaar was drie el en de lengte ervan twee el. En de hoeken eraan, de lengte ervan en de zijwanden ervan, waren van hout. Toen sprak Hij tot mij: Dit is de tafel die voor het aangezicht van de HEERE zal zijn.

²³ De tempel *zelf* en het heilige hadden twee deuren.

²⁴ Verder hadden de deuren twee deurvleugels, twee draaiende deurvleugels,

41:18 één dadelpalm ... cherubs - Letterlijk: een dadelpalm tussen een cherub voor een cherub.

twee aan de ene deur en twee deurvleugels aan de andere.

²⁵ En daaraan, aan de tempeldeuren, waren cherubs en dadelpalmen gemaakt, zoals er op de muren gemaakt waren. Er was een houten afdak buiten aan de voorkant van de voorhal.

²⁶ Er waren vensters met traliewerk en dadelpalmen aan de ene kant en aan de andere kant, aan de wanden van de voorhal, de zijvertrekken van het huis en de afdaken.

DE PRIESTERVERTREKKEN VAN DE TEMPEL

42 Hij bracht mij naar buiten, naar de buitenste voorhof, de weg in de richting van het noorden. Hij bracht mij naar de kamers die tegenover het afgezette gedeelte en die tegenover het bouwwerk naar het noorden lagen,

² naar voren toe een lengte van honderd el, de ingang naar het noorden; en de breedte was vijftig el.

³ Tegenover de twintig el die de binnenste voorhof had, en tegenover het plaveisel dat de buitenste voorhof had, lag in drie verdiepingen galerij op galerij.

⁴ Vóór de kamers was een gang van tien el breed. Naar binnen toe was er een weg van een el breed, en de ingangen ervan lagen naar het noorden.

⁵ De bovenste kamers waren korter, want de galerijen namen er meer ruimte in, dan die van het onderste en van het middelste van het bouwwerk.

⁶ Ze waren namelijk wel in drieën gelaagd, maar ze hadden geen pilaren zoals de pilaren van de voorhoven. Daarom waren ze vanaf de grond korter dan de onderste en dan de middelste.

⁷ Ook was er een muur die naar buiten toe dicht langs de kamers in de richting van de buitenste voorhof liep, langs de voorkant van de kamers. De lengte ervan was vijftig el.

⁸ De lengte van de kamers die bij de buitenste voorhof hoorden, was namelijk

vijftig el, maar zie, van die tegenover de tempel was die honderd el.

⁹ Beneden deze kamers was de ingang vanuit het oosten, wanneer men daardoor vanuit de buitenste voorhof binnenkwam.

¹⁰ Over de breedte van de muur van de voorhof in de richting van het oosten, vóór het afgezette gedeelte en vóór het bouwwerk, bevonden zich ook kamers, met een weg daarvoorlangs. Die zagen eruit als de kamers die in de richting van het noorden lagen. Even groot als de lengte ervan was ook de breedte ervan. En alle uitgangen ervan, de inrichting ervan en de ingangen ervan waren *net eerder als die van de noordelijke kamers*.

¹² Net als de ingangen van de kamers die in de richting van het zuiden lagen, was er een ingang aan het begin van een weg, *namelijk van de weg langs de beschermmuur*, in de richting van het oosten, als men binnenkomt.

¹³ Toen zei Hij tegen mij: De kamers van het noorden en de kamers van het zuiden, die vóór het afgezette gedeelte liggen, dat zijn heilige kamers, waar de priesters die tot de HEERE naderen, de allerheiligste *offer-gaven* zullen eten. Daar moeten zij de allerheiligste *offergaven* neerleggen, het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer, want die plaats is heilig.

¹⁴ Als de priesters binnengekomen zijn, mogen zij niet *meer* vanuit het heiligdom naar de buitenste voorhof gaan, maar zij moeten daar hun kleding, waarin zij dienst hebben gedaan, neerleggen, want die is heilig. Dan moeten zij andere kleding aantrekken en mogen zij in de nabijheid komen van de plaats die voor het volk is.

¹⁵ Toen Hij het opmeten van het binnenste van het huis voltooid had, bracht Hij mij naar buiten via de poort die op het oosten uitzag, en mat het op, helemaal rondom.

¹⁶ Hij mat de oostzijde met de meetlat: vijfhonderd latten, rondom *gemeten* met de meetlat.

42:11 Die zagen eruit als - Letterlijk: Als het uiterlijk van. **42:15** die ... uitzag - Letterlijk: waarvan zijn gezicht in de richting van het oosten was.

¹⁷ Hij mat de noordzijde: vijfhonderd latten, rondom *gemeten* met de meetlat.

¹⁸ Hij mat de zuidzijde: vijfhonderd latten, *gemeten* met de meetlat.

¹⁹ Hij draaide zich om naar de westzijde en mat die op: vijfhonderd latten, *gemeten* met de meetlat.

²⁰ Aan de vier zijden mat Hij het *tempelrein*. Er liep een muur, helemaal rondom, met een lengte van vijfhonderd *el* en een breedte van vijfhonderd *el*, om onderscheid te maken tussen het heilige en het onheilige.

DE HEERLIJKHEID VAN GOD KEERT TERUG IN DE NIEUWE TEMPEL

43 Daarop leidde Hij mij naar de poort, de poort die naar het oosten gekeerd was.

² En zie, de heerlijkheid van de God van Israël kwam uit de richting van het oosten, en Zijn geluid was als het ^abruisen van machtige wateren, en de aarde werd verlicht vanwege Zijn heerlijkheid.

³ En de aanblik van het visioen dat ik zag, was als het ^bvisioen dat ik gezien had, toen ik kwam om de stad te gronde te richten. Het waren visioenen als het visioen dat ik aan de rivier de Kebar gezien had. Toen wierp ik mij met het gezicht *ter aarde*.

⁴ En de heerlijkheid van de HEERE kwam het huis binnen via de poort die op het oosten uitzag.*

⁵ Toen hief de Geest mij op en bracht mij in de binnenste voorhof. En zie, de heerlijkheid van de HEERE had het huis vervuld.

⁶ Daarop hoorde ik iemand uit het huis met mij spreken, terwijl de Man naast mij bleef staan,

⁷ en Hij zei tegen mij: Mensenkind, *dit* is de plaats van Mijn troon en de plaats van Mijn voetzolen, waar Ik voor eeuwig wonen zal onder de Israëlieten. Zij die van het huis van Israël zijn, zullen Mijn heilige Naam niet meer verontreinigen, zij en hun koningen, met hun hoererij en met de ^cdode lichamen van hun koningen *op* hun offerhoogten.

⁸ Terwijl zij hun drempel bij Mijn drempel

plaatsten en hun deurpost naast Mijn deurpost, zodat er *alleen* een muur tussen Mij en hen was, verontreinigden zij Mijn heilige Naam met hun gruweldaden, die zij deden, zodat Ik hen ombracht in Mijn toorn.

⁹ Nu zullen zij hun hoererij en de dode lichamen van hun koningen ver van Mij houden, zodat Ik voor eeuwig onder hen wonen zal.

¹⁰ U, mensenkind, breng het huis van Israël de boodschap van dit huis, zodat zij zich schamen vanwege hun ongerechtigheden, en laten zij het ontwerp meten.

¹¹ Als zij zich dan schamen vanwege alles wat zij gedaan hebben, maak hun *dan* bekend de vorm van het huis, de inrichting ervan, de uitgangen ervan en de ingangen ervan, ja, alle vormen ervan, met alle bijbehorende verordeningen, alle bijbehorende vormen en alle bijbehorende wetten, en schrijf *dat* voor hun ogen op, zodat zij heel de vorm ervan met alle bijbehorende verordeningen in acht nemen en die houden.

¹² Dit is de wet voor het huis; op de top van de berg is heel het gebied ervan helemaal rondom allerheiligst. Zie, dit is de wet voor het huis.

HET ALTAAR EN DE INWIJDING ERVAN

¹³ Dit zijn de afmetingen van het altaar in ellen, *te weten* een el en een el en een handbreedte: de geul *eromheen* is een el *diepen* een el breed, en de opstaande rand ervan, ^ddie *eromheen loopt*, is één span *hoog*. Dit is de verhoging van het altaar:

¹⁴ van de geul *in* de grond tot de onderste omgang twee el en één el breed, en van de kleine omgang tot de grote omgang vier el en één el breed.

¹⁵ Dan de vuurhaard van vier el; en uit de vuurhaard staken de vier hoorns naar boven.

¹⁶ De vuurhaard is twaalf *el* lang en twaalf *el* breed, vierkant naar de vier zijden ervan.

¹⁷ En de *grote* omgang is veertien *el* lang en

^a Ezech. 1:24 ^b Ezech. 1:4; 8:4 ^c Jer. 16:18

43:4 *die ... uitzag* - Letterlijk: waarvan zijn gezicht in de richting van het oosten was.

43:13 *de opstaande rand ervan* - Letterlijk: zijn gebied naar zijn rand.

veertien el/breed, aan de vier zijden ervan, met de *opstaande* rand eromheen van een halve el *hoog*, met een geul ervan van een el rondom. En de trappen ervan zijn gericht naar het oosten.

¹⁸ Toen zei Hij tegen mij: Mensenkind, zo zegt de Heere HEERE: Dit zijn de verordeningen voor het altaar. Op de dag dat het vervaardigd is om er brandoffers op te brengen en om er bloed op te sprenkelen, ¹⁹ moet u de Levitische priesters die van het nageslacht van Zadok zijn en die tot Mij naderen – spreekt de Heere HEERE – om Mij te dienen, een jonge stier – het jong van een rund – als zondoffer geven.

²⁰ U moet dan een *deel* van het bloed ervan nemen en *dat* op de vier hoorns ervan strijken, op de vier hoeken van de omgang en op de *opstaande* rand eromheen. Zo moet u het ontzondigen en er verzoening voor doen.

²¹ Vervolgens moet u de jonge stier, het zondoffer, nemen. Dan moet men hem verbranden op de daartoe bestemde plaats van het huis, buiten het heiligdom.

²² Op de tweede dag moet u een geitenbok zonder enig gebrek als zondoffer brengen. Zo moet men het altaar ontzondigen, zoals zij *het* ontzondigd hebben met de jonge stier.

²³ Wanneer u het ontzondigen voltooid hebt, moet u een jonge stier – het jong van een rund – zonder enig gebrek, en een ram uit het kleinvee zonder enig gebrek aanbieden.

²⁴ U moet ze voor het aangezicht van de HEERE aanbieden. De priesters moeten er zout op strooien en ze offeren als brandoffer voor de HEERE.

²⁵ Zeven dagen *lang* moet u elke dag een bok als zondoffer bereiden. Verder moet men een jonge stier – het jong van een rund – en een ram uit het kleinvee bereiden, zonder enig gebrek.

²⁶ Zeven dagen moet men voor het altaar verzoening doen, het reinigen en inwijden.

²⁷ Wanneer zij dan deze dagen voltooid

hebben, zal het op de achtste dag en daarna gebeuren, dat de priesters op het altaar uw brandoffers en uw dankoffers zullen bereiden. Dan zal Ik een welgevallen aan u hebben, spreekt de Heere HEERE.

DE ZONEN VAN ZADOK ALS DIENAREN VAN DE NIEUWE TEMPEL

44 Toen bracht Hij mij terug via de poort van het buitenste heiligdom die naar het oosten gekeerd was, maar die was gesloten.

² En de HEERE zei tegen mij: Deze poort moet gesloten blijven. Hij mag niet geopend worden en niemand mag erdoor binnenkomen, want de HEERE, de God van Israël, is erdoor binnengekomen. Daarom moet hij gesloten blijven.

³ Wat de vorst betreft, de vorst, *alleen* hij mag erin zitten om brood te eten voor het aangezicht van de HEERE. Via de voorhal van de poort mag hij binnenkomen en via dezelfde weg naar buiten gaan.

⁴ Vervolgens bracht Hij mij via de noorderpoort tot vóór het huis. Ik zag, en zie, de heerlijkheid van de HEERE had het huis van de HEERE vervuld. Toen wierp ik mij met het gezicht *ter aarde*.

⁵ De HEERE zei tegen mij: Mensenkind, sla er acht op,* zie met uw ogen en hoor met uw oren alles wat Ik met u spreken zal aangaande alle verordeningen van het huis van de HEERE en aangaande alle wetten ervan. Sla acht op hen die het huis binnengaan, en op al wie van het heiligdom uitgesloten wordt.*

⁶ en zeg tegen die opstandigen, tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Het is voor u lang genoeg geweest met al uw gruweldaden, huis van Israël,

⁷ want u hebt vreemdelingen binnengebracht, onbesnedenen van hart en onbesnedenen van vlees, om in Mijn heiligdom te *laten* zijn, zodat zij Mijn huis ontheiligen; want u bood Mijn brood – het vet en het bloed – aan, en zij verbraken Mijn verbond door al uw gruweldaden.

⁸ Verder hebt u uw taak ten behoeve van

43:26 *inwijden* - Letterlijk: zijn handen vullen. 44:5 *sla er acht op* - Letterlijk: zet er uw hart op. 44:5 *hen die ... wordt* - Letterlijk: op de ingang met alle uitgangen van het heiligdom.

Mijn geheiligde dingen niet vervuld. U stelde voor uzelf *mensen* aan om uw taak ten behoeve van Mij in Mijn heiligdom te vervullen.

⁹ Zo zegt de Heere HEERE: Geen enkele vreemdeling, onbesneden van hart en onbesneden van lichaam, mag in Mijn heiligdom binnenkomen. *Dit geldt voor elke vreemdeling die te midden van de Israëlieten is.*

¹⁰ Voorzeker, de Levieten die zich ver van Mij hebben gehouden toen Israël afdwaalde – die van achter Mij afgedwaald zijn, hun stinkgoden achterna – moeten wel hun ongerechtigheid dragen;

¹¹ toch moeten zij in Mijn heiligdom dienstdoen *en de ambten bij de poorten van het huis vervullen, en ook dienstdoen in het huis.* Zij moeten zelf het brandoffer en het slachtoffer voor het volk slachten en zij moeten zelf voor hen *ter beschikking* staan om hen te dienen.

¹² Omdat zij *de Israëlieten* gediend hebben voor de ogen van hun stinkgoden en voor het huis van Israël een struikelblok van ongerechtigheid zijn geworden, daarom heb Ik Mijn hand tegen hen opgeheven, spreekt de Heere HEERE, en moeten zij hun ongerechtigheid dragen.

¹³ En zij mogen niet tot Mij naderen om Mij als priester te dienen, en dicht bij al Mijn geheiligde dingen komen, bij de allerheiligste dingen. Zij moeten hun smaad dragen en hun gruweldaden, die zij gedaan hebben.

¹⁴ Ik zal hen aanstellen *tot mannen die hun taak ten behoeve van het huis vervullen, voor heel de dienst ervan en voor alles wat er gedaan wordt.*

¹⁵ Maar de Levitische priesters, de zonen van Zadok, die *hun taak ten behoeve van Mijn heiligdom vervuld hebben* toen de Israëlieten van Mij afdwaalden, die mogen in Mijn nabijheid komen om Mij te dienen. Zij mogen voor Mijn aangezicht staan om aan Mij vet en bloed aan te bieden, spreekt de Heere HEERE.

¹⁶ Zij mogen Mijn heiligdom binnenkomen en zij mogen in de nabijheid van Mijn tafel

komen om Mij te dienen en zij zullen *hun taak ten behoeve van Mij vervullen.*

¹⁷ En het zal gebeuren, wanneer zij de poorten van de binnenste voorhof binnenkomen, dat zij linnen kleding moeten aantrekken. Zij mogen echter geen wol dragen wanneer zij in de poorten van de binnenste voorhof dienstdoen, en in het huis zelf.

¹⁸ Linnen tulbanden moeten op hun hoofd zijn en linnen broeken om hun middel. Zij mogen zich niet zo omgorden dat zij gaan zweten.*

¹⁹ Wanneer zij dan naar buiten gaan, naar de buitenste voorhof – naar de buitenste voorhof, naar het volk – moeten zij hun kleding, waarin zij gediend hebben, uittrekken en die neerleggen in de heilige kamers. Vervolgens moeten zij andere kleren aantrekken, zodat zij het volk niet met hun kleding heiligen.

²⁰ Zij mogen hun hoofd niet scheren, maar zij mogen *ook de haarlokken* niet vrij laten groeien. Zij moeten hun hoofdhaar goed kort knippen.

²¹ Geen enkele priester mag wijn drinken wanneer hij de binnenste voorhof binnenkomt.

²² Zij mogen zich geen ^aweduwe of een verstoten vrouw tot vrouw nemen. Zij mogen *alleen* jonge vrouwen uit het nageslacht van het huis van Israël *tot vrouw* nemen, of een weduwe die weduwe van een priester is geworden.

²³ Zij moeten Mijn volk *het onderscheid* leren tussen heilig en onheilig, en hun *het onderscheid* laten weten tussen onrein en rein.

²⁴ Bij een rechtszaak moeten zij optreden om recht te doen. Overeenkomstig Mijn bepalingen moeten zij die voeren. Op al Mijn feestdagen moeten zij Mijn wetten en Mijn verordeningen in acht nemen en Mijn sabbatten heiligen.

²⁵ Geen van hen mag bij een dood mens komen, waardoor hij onrein zou worden. Maar *alleen* in geval van een vader, in geval van een moeder, in geval van een zoon, in geval van een dochter, in geval van een broer of in geval van een zuster die niet

^a Lev. 21:13,14

44:18 dat zij gaan zweten - Letterlijk: in het zweet.

aan een man heeft toebehoord, mogen zij zich verontreinigen.

²⁶ Na zijn reiniging moeten zij voor hem zeven dagen aftellen,

²⁷ en op de dag dat hij het heilige binnengaat in de binnenste voorhof om in het heilige te dienen, moet hij zijn zondoffer aanbieden, spreekt de Heere HEERE.

²⁸ Dit zal voor hen tot erfelijk bezit zijn: ²⁹ Ik ben hun erfelijk bezit. *Daarom* mag u hun in Israël geen bezit geven: Ik ben hun erfelijk bezit.

²⁹ Het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer, dat mogen zij eten. Alles waarop de ban rust in Israël, is voor hen bestemd.

³⁰ Ook ³¹ het beste van alle eerstelingen van alles, en elk heffer van alles, van al uw heffers, zullen voor de priesters bestemd zijn. Ook het beste van uw deeg moet u aan de priester geven om een zegen op uw huis te doen rusten.

³¹ 'Geen enkel kadaver of wat verscheurd is van de vogels en van het vee, mogen de priesters eten.

VERDELING VAN HET LAND

45 Wanneer u het land als erfelijk bezit toewijst, ¹ moet u de HEERE een heilig *deel* van het land *als* heffer brengen: de lengte moet vijftiengtienduizend *el* zijn en de breedte tienduizend. Dat zal, heel het gebied rond, heilig zijn.

² Hiervan zal voor het heiligdom vijfhonderd bij vijfhonderd *el* bestemd zijn, rondom vierkant, en vijftig *el* weidegrond eromheen.

³ En met deze maat moet u een lengte van vijftiengtienduizend *el* en een breedte van tienduizend *el* afmeten. Daarin moet dan het heiligdom, het heilige der heiligen, zich bevinden.

⁴ Dat zal een heilig *deel* van het land zijn. Het zal bestemd zijn voor de priesters, die

in het heiligdom dienstdoen, die naderen om de HEERE te dienen. Het zal voor hen dan een plaats zijn voor woonhuizen en een heilige plaats voor het heiligdom.

⁵ En *een deel* van vijftiengtienduizend lang en tienduizend breed zal bestemd zijn voor de Levieten, die dienstdoen in het huis. Het zal voor hen als bezit zijn, *bestemd* voor twintig kamers.

⁶ U moet *als* bezit van de stad een *deel* van vijftiengtienduizend breed en van vijftiengtiengtienduizend lang geven, dicht bij het heilige heffer. Het zal bestemd zijn voor heel het huis van Israël.

⁷ En voor de vorst zal *het gebied bestemd* zijn aan de ene kant en aan de andere kant van het heilige heffer en van het bezit van de stad, vóór aan het heilige heffer en vóór aan het bezit van de stad, aan de westzijde naar het westen, en aan de oostzijde naar het oosten. De lengte komt overeen met een van de delen, van de westgrens tot de oostgrens.

⁸ *Dat deel* van het land zal voor hem bestemd zijn als *grondbezit* in Israël. Dan zullen Mijn vorsten Mijn volk niet meer uitbuiten, maar zij zullen het land aan het huis van Israël geven, aan hun stammen.

VERORDENINGEN VOOR OFFERS

⁹ Zo zegt de Heere HEERE: Laat het u genoeg zijn, vorsten van Israël! Doe geweld en verwoesting weg en doe recht en gerechtigheid. Heff uw afpersingen van Mijn volk op, spreekt de Heere HEERE.

¹⁰ U moet een zuivere ¹¹ "weegschaal, een zuivere efa" en een zuivere bath" hebben.

¹² De efa en de bath moeten een vaste *inhoudsmaat* hebben, zodat een bath een tiende van een homer" bevat, en ook een efa een tiende deel van een homer. De maat ervan moet volgens de homer zijn.

¹³ De "sikkel" zal twintig gera *waard* zijn. De pond zal voor u twintig sikkel plus

¹ Num. 18:20; Deut. 18:1 ² Ex. 13:2; 22:29,30; Num. 18:11 ³ Lev. 22:8 ⁴ Lev. 19:35,36 ⁵ Ex. 30:13; Lev. 27:25; Num. 3:47

45:1 *toewijst* - Letterlijk: doet vallen. **45:10** Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter; zie ook het vervolg. **45:10** Een *bath* is vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter en wordt gebruikt voor vloeistoffen; zie ook het vervolg. **45:11** *waste* - Letterlijk: één. **45:11** Een *homer* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter; zie ook het vervolg. **45:12** Een *sikkel* is 10 tot 13 gram.

vijfentwintig sikkil plus vijftien sikkil *waard* zijn.

¹³ Dit is het hefoffer dat u *de vorst* moet brengen: een zesde van een efa van een homer tarwe, en u moet een zesde van een efa van een homer gerst geven.

¹⁴ Wat de verordening van de olie betreft, *per* bath olie: een tiende van een bath uit een kor² – *dat* is een homer van tien bath, want tien bath is een homer.

¹⁵ Verder één lam van *elke* tweehonderd uit het kleinvee, uit het waterrijke land van Israël, als graanoffer, als brandoffer, en als dankoffers, om verzoening voor hen te doen, spreekt de Heere HEERE.

¹⁶ Dit hefoffer voor de vorst in Israël zal gelden voor heel de bevolking van het land.

¹⁷ Op de vorst rust *de taak te zorgen* voor de brandoffers, het graanoffer en het plengoffer op de feesten, op nieuwemaansdagen en op de sabbatten: op alle feestdagen van het huis van Israël. Hij moet zorgen voor het zondoffer, het graanoffer, het brandoffer en de dankoffers om verzoening te doen voor het huis van Israël.

¹⁸ Zo zegt de Heere HEERE: In de eerste maand, op de eerste van de maand, moet u een jonge stier zonder enig gebrek – het jong van een rund – nemen. Zo moet u het heiligdom van zonde reinigen.

¹⁹ Dan moet de priester *een deel* van het bloed van het zondoffer nemen en het op de deurposten van het huis strijken, op de vier hoeken van de omgang van het altaar en op de deurposten van de poorten van de binnenste voorhof.

²⁰ Hetzelfde moet u doen op de zevende van de maand vanwege iemand die zonder opzet zondigt of vanwege iemand die onwetend zondigt. Zo moet u verzoening doen voor het huis.

²¹ ^aIn de eerste maand, op de veertiende dag van de maand, zal voor u het Pascha

zijn, een feest van zeven dagen: men moet *dan* ongezuurde broden eten.

²² Dan moet de vorst op die dag voor zichzelf en voor de hele bevolking van het land voor een jonge stier als zondoffer zorgen.

²³ En op de zeven dagen van het feest moet hij elke dag *gedurende* de zeven dagen voor een brandoffer voor de HEERE zorgen, van zeven jonge stieren en zeven rammen, zonder enig gebrek, en elke dag een zondoffer van een geitenbok.

²⁴ Verder moet hij voor een graanoffer zorgen, een efa per jonge stier, een efa per ram en een hin³ olie per efa.

²⁵ ^bIn de zevende maand, op de vijftiende dag van de maand, moet hij op het feest *gedurende* zeven dagen hetzelfde doen, zoals het zondoffer, zoals het brandoffer, zoals het graanoffer en zoals de olie.

HET OFFER VAN DE VORST

46 Zo zegt de Heere HEERE: De poort van de binnenste voorhof die naar het oosten gekeerd is, moet op de zes werkdagen gesloten blijven, maar op de sabbatdag geopend worden. Ook op nieuwemaansdag moet hij geopend worden.

² Dan zal de vorst van buiten binnenkomen via de voorhal van de poort, en bij de deurpost van de poort blijven staan. De priesters moeten zijn brandoffers en zijn dankoffers bereiden en hij zal zich neerbuigen op de drempel van de poort en *dan* naar buiten gaan. Maar de poort mag tot de avond niet gesloten worden.

³ De bevolking van het land moet zich op de sabbatten en op de nieuwemaansdagen neerbuigen voor het aangezicht van de HEERE *aan* de ingang van die poort.

⁴ Het brandoffer dat de vorst de HEERE aanbiedt, zal op de sabbatdag bestaan uit zes lammeren zonder enig gebrek en een ram zonder enig gebrek,

⁵ en het graanoffer, een efa⁴ per ram – maar bij de lammeren zal *als* graanoffer een gawe naar zijn vermogen *dienen* – en *als* olie een hin per efa.

⁶ Op nieuwemaansdag moet *als* offer een

^a Ex. 12:3; 23:15; Lev. 23:5; Num. 9:3; 28:16,17; Deut. 16:1 ^b Lev. 23:33; Num. 29:12; Deut. 16:13

45:14 Een *kor* is vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter. 45:24 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter. 46:5 Een *efa* is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter; zie ook vers 7, 11 en 14.

jonge stier – het jong van een rund – zonder enig gebrek *dienen*, en zes lammeren en een ram; *alle* moeten zonder enig gebrek zijn.

⁷ *Als* graanoffer moet hij voor een efa per jonge stier en een efa per ram zorgen – maar bij de lammeren, al naargelang zijn vermogen reikt – en *als* olie een hin⁴ per efa.

⁸ En wanneer de vorst binnenkomt, moet hij via de voorhal van de poort binnenkomen en langs dezelfde weg naar buiten gaan.

⁹ Maar wanneer de bevolking van het land voor het aangezicht van de HEERE komt op de feestdagen, moet degene die door de noorderpoort binnenkomt om zich neer te buigen, via de zuiderpoort naar buiten gaan. En degene die via de zuiderpoort binnenkomt, moet via de noorderpoort naar buiten gaan. Hij mag niet teruggaan via de poort waardoor hij binnengekomen is, maar moet naar buiten gaan *door de poort* daartegenover.

¹⁰ Wanneer zij binnenkomen, moet de vorst in hun midden binnenkomen, en wanneer zij naar buiten gaan, moeten zij *tegelijk* naar buiten gaan.

¹¹ Op de feesten en op de feestdagen moet het graanoffer bestaan *uit* een efa per jonge stier en een efa per ram – maar bij de lammeren, een gave al naargelang zijn vermogen *reikt* – en *als* olie een hin per efa.

¹² En wanneer dan de vorst een vrijwillige gave doet, een brandoffer of dankoffers *als* vrijwillige gave voor de HEERE, moet men voor hem de poort openen die naar het oosten gekeerd is, en mag hij voor zijn brandoffer en zijn dankoffers zorgen, zoals hij op de sabbatdag pleegt te doen. En wanneer hij naar buiten gaat, moet men de poort sluiten nadat hij naar buiten is gegaan.

¹³ Verder moet u elke dag een lam van een jaar oud zonder enig gebrek *als* brandoffer bereiden voor de HEERE. Elke morgen moet u dat bereiden.

¹⁴ Dan moet u daarop een graanoffer doen, elke morgen een zesde efa en een derde hin olie om de meelbloem vochtig te maken. Het is een graanoffer voor de HEERE, *het zijn* eeuwige verordeningen, voortdurend.

¹⁵ Zij moeten het lam, het graanoffer en de olie elke morgen *als* voortdurend brandoffer bereiden.

¹⁶ Zo zegt de Heere HEERE: Wanneer de vorst een van zijn zonen een geschenk geeft, is het diens erfelijk bezit. Dat zal zijn zonen toebehoren, dat zal hun bezit in erfelijk bezit zijn.

¹⁷ Maar wanneer hij een geschenk uit zijn erfelijk bezit aan een van zijn dienaren geeft, zal dat van hem zijn tot het jaar van *zijn* vrijlating. Dan zal het naar de vorst teruggaan. Voorwaar, het is zijn erfelijk bezit, het zal zijn zonen toebehoren.

¹⁸ De vorst mag niets nemen van het erfelijk bezit van het volk door hen uit hun bezit te verdringen. Hij mag zijn zonen *alleen* van zijn *eigen* bezit in erfelijk bezit geven, zodat Mijn volk niet verspreid wordt, ieder *verdrongen* uit zijn *eigen* bezit.

DE KEUKENS VAN DE TEMPEL

¹⁹ Toen bracht Hij mij door de ingang die terzijde van de poort was, naar de heilige kamers die de priesters *toe behoorden*, die naar het noorden gekeerd waren. En zie, daar was een ruimte aan beide zijden, aan de westzijde.

²⁰ Hij zei tegen mij: Dit is de plaats waar de priesters het schuldoffer en het zondoffer moeten koken, waar zij het graanoffer moeten bakken, zodat zij het niet naar buiten hoeven te brengen naar de buitenste voorhof, waardoor zij het volk zouden heiligen.

²¹ Toen bracht Hij mij naar de buitenste voorhof en leidde mij langs de vier hoeken van de voorhof. En zie, in elke hoek van de voorhof was een ander voorhofje.*

²² In de vier hoeken van de voorhof waren voorhofjes met rookkanalen, veertig el

46:7 Een *hin* is vermoedelijk ongeveer 6 liter; zie ook het vervolg. 46:21 in elke... voorhofje - Letterlijk: een voorhof in de hoek van de voorhof, een voorhof in de hoek van de voorhof.

lang en dertig *el* breed. De vier hoekvoorhoven hadden eenzelfde maat.

²³ Daaromheen lag een ringmuurtje, rond deze vier, en er waren kookgelegenheden gemaakt, rondom onder aan de ringmuurtjes.

²⁴ Hij zei tegen mij: Dit zijn de kookgelegenheden waar de dienaren van het huis het slachtoffer van het volk moeten koken.

HET HEILIGE WATER UIT DE NIEUWE TEMPEL

47 Daarna bracht Hij mij terug naar de ingang van het huis. En zie, er stroomde water uit, van onder de drempel van het huis naar het oosten, want de voorkant van het huis lag naar het oosten. Het water stroomde naar beneden van onder de rechterzijde van het huis, ten zuiden van het altaar.

² Vervolgens bracht Hij mij naar buiten via de noorderpoort en leidde mij buitenom rond naar de buitenpoort, in de richting die naar het oosten gekeerd is. En zie, uit de rechterzijde borrelde de water.

³ Toen de Man *naar* het oosten naar buiten ging, was er een meetlint in Zijn hand. Hij mat duizend *el* en liet mij door het water gaan: het water kwam tot de enkels.

⁴ Hij mat *weer* duizend *el* en liet mij door het water gaan: het water kwam tot de knieën. Toen mat Hij *er weer* duizend en liet mij erdoor gaan: het water kwam tot de heupen.

⁵ *Nog eens* mat Hij duizend *el*: het was een beek waar ik niet door kon gaan, want het water was *heel* hoog – water waar men *alleen* zwemmend *door kon*, een beek waar men *anders* niet door kon gaan.

⁶ Hij zei tegen mij: Heb t u het gezien, mensenkind? Toen leidde Hij mij en bracht mij terug naar de oever van de beek.

⁷ Toen ik teruggekeerd was, zie, bij de oever van de beek stonden zeer veel ^abomen, aan deze kant en aan de andere kant.

⁸ Hij zei tegen mij: Dit water stroomt weg naar het oostelijke gebied en stroomt in de Vlake naar beneden en komt in de zee. In de zee uitgestort, wordt het water gezond.

⁹ Het zal gebeuren *dat* alle levende wezens die er wemelen, overal waar een van beide beken naartoe komt, zullen leven. Daar zal zeer veel vis zijn, omdat dit water daarheen komt, en alles waarheen deze beek komt, zal gezond worden en leven.

¹⁰ Verder zal het gebeuren dat er vissers langs zullen staan vanaf Engedi tot En-Eglaïm. Er zullen droogplaatsen voor sleepnetten zijn. Hun vis zal van elke soort zijn, zeer talrijk, zoals de vis in de Grote Zee.

¹¹ Maar de moerassen ervan en de poelen ervan zullen niet gezond worden: ze zijn aan het zout prijsgegeven.

¹² En langs de beek, langs de oever ervan, zullen aan deze kant en aan de andere kant allerlei vruchtbomen opkomen, waarvan het blad niet zal verwelken en waarvan de vrucht niet zal opraken. Elke maand zullen ze nieuwe vruchten voortbrengen, want het water ervoor stroomt uit het heiligdom. De vrucht ervan zal tot voedsel dienen en het blad ervan tot ^bgenezing.

DE GRENZEN VAN HET LAND

¹³ Zo zegt de Heere HEERE: Dit is de grens waarbinnen u het land onder de twaalf stammen van Israël in erfelijk bezit zult nemen, *met voor Jozef twee* gebieden.

¹⁴ U zult die in erfelijk bezit krijgen, zowel het ene als het andere ^cwaarover Ik Mijn hand opgeheven heb *en gezwoeren* dat Ik het aan uw vaders zou geven. Dit land zal u als erfelijk bezit toevallen.

¹⁵ En dit is de grens van het land: aan de noordzijde: van de Grote Zee, in de richting van Hethlon *tot* waar men in Zedad komt:

¹⁶ Hamath, Berotha, Sibraïm, dat tussen de grens van Damascus en de grens van Hamath ligt; Hazar-Hattichon, dat bij de grens van Havran ligt.

¹⁷ De grens loopt dus van de zee *tot* Hazar-Enon, *aan* de grens van Damascus en noordelijk, naar het noorden en de grens van Hamath. *Dat* is dan de noordzijde.

¹⁸ En de oostzijde moet u afmeten van tussen Havran en Damascus en van tussen Gilead en het land Israël langs de Jordaan, vanaf de grens naar de Oostelijke Zee. *Dat* is dan de oostzijde.

^a Openb. 22:2 ^b Openb. 22:2 ^c Gen. 12:7; 17:8; 26:3; 28:13

¹⁹ En de zuidzijde naar het zuiden: vanaf Tamar tot het water van Meribath-Kades, *langs* het beekdal naar de Grote Zee. *Datis* dan de zuidzijde naar het zuiden.

²⁰ En de westzijde: de Grote Zee van de grens tot recht tegenover Lebo-Hamath. Dat is de westzijde.

²¹ Dit land nu moet u voor uzelf verdelen over de stammen van Israël.

²² En het zal gebeuren dat u het *als* erfelijk bezit zult doen toevallen aan u en aan de vreemdelingen die in uw midden verblijven, die in uw midden kinderen verwekt hebben. Zij zullen voor u zijn als een ingezetene onder de Israëlieten. Hun zal het met u in erfelijk bezit toevallen, te midden van de stammen van Israël.

²³ Het zal gebeuren *dat* in de stam waarbij de vreemdeling verblijft, u daar zijn erfelijk bezit moet geven, spreekt de Heere HEERE.

NIUWE VERDELING VAN HET LAND

48 Dit zijn de namen van de stammen: Van het uiterste noorden, *langs** de weg van Hethlon, Lebo-Hamath en Hazar-Enon, de grens van Damascus, naar het noorden langs Hamath, dat zal *Dan* van de oostzijde tot de westzijde toebehooren: Dan één *gebied*.

² En *grenzend* aan het gebied van Dan, van de oostzijde tot de westzijde: Aser één *gebied*.

³ En *grenzend* aan het gebied van Aser, van de oostzijde tot de westzijde: Naftali één *gebied*.

⁴ En *grenzend* aan het gebied van Naftali, van de oostzijde tot de westzijde: Manasse één *gebied*.

⁵ En *grenzend* aan het gebied van Manasse, van de oostzijde tot de westzijde: Efraïm één *gebied*.

⁶ En *grenzend* aan het gebied van Efraïm, van de oostzijde tot de westzijde: Ruben één *gebied*.

⁷ En *grenzend* aan het gebied van Ruben, van de oostzijde tot de westzijde: Juda één *gebied*.

⁸ En *grenzend* aan het gebied van Juda, van

de oostzijde tot de westzijde, moet het heffer liggen dat u moet brengen: vijftienduizend *el* breed en even lang als een van de *andere* delen, van de oostzijde tot de westzijde. Het heiligdom moet in het midden ervan liggen.

⁹ Het heffer dat u de HEERE moet brengen, moet vijftienduizend *el* lang en tienduizend breed zijn.

¹⁰ Voor de volgende *personen* is het heilige heffer bestemd: Voor de priesters: naar het noorden *een lengte* van vijftienduizend *el*, naar het westen een breedte van tienduizend *el*, naar het oosten een breedte van tienduizend *el* en naar het zuiden een lengte van vijftienduizend *el*. En het heiligdom van de HEERE moet in het midden ervan liggen.

¹¹ Het zal bestemd zijn voor de priesters die geheiligd zijn uit de zonen van Zadok, die *hun* taak ten behoeve van Mij vervuld hebben, die niet afgedwaald zijn toen de Israëlieten afdwaalden, zoals de *andere* Levieten afgedwaald zijn.

¹² De heffing van het heffer van het land zal voor hen allerheiligst zijn, tegen het gebied van de Levieten aan.

¹³ De Levieten zullen, evenwijdig aan het gebied van de priesters, een lengte van vijftienduizend *el* en een breedte van tienduizend *el* krijgen. De totale lengte zal vijftienduizend *el* zijn en de breedte tienduizend *el*.

¹⁴ Zij mogen er niets van verkopen, niets omruilen en het beste deel van het land mogen zij niet *aan anderen* overdragen, want het is heilig voor de HEERE.

¹⁵ Maar de vijfduizend *el* die in de breedte overblijft tegenover de vijftienduizend, dat zal niet-heilig *gebied* zijn, bestemd voor de stad, om erin te wonen en als weidegrond. En de stad moet in het midden ervan liggen.

¹⁶ Dit zijn de afmetingen ervan: aan de noordzijde vijfenveertighonderd *el*, aan de zuidzijde vijfenveertighonderd, aan de oostzijde vijfenveertighonderd en aan de westzijde vijfenveertighonderd.

¹⁷ En de stad zal weidegrond hebben van

48:1 *langs* - Letterlijk: naar de hand.

tweehonderdvijftig *el* naar het noorden, van tweehonderdvijftig naar het zuiden, van tweehonderdvijftig naar het oosten en van tweehonderdvijftig naar het westen.

¹⁸ Wat overblijft in de lengte, evenwijdig aan het heilige hefoffer, zal tienduizend *el* naar het oosten en tienduizend naar het westen zijn. Het zal evenwijdig aan het heilige hefoffer zijn. De opbrengst ervan zal bestemd zijn als voedsel voor hen die de stad dienen.

¹⁹ Wat hen betreft die de stad dienen: zij mogen die uit alle stammen van Israël dienen.

²⁰ Heel het hefoffer zal vijftiengtienduizend bij vijftiengtienduizend *el* zijn, een vierkant. U moet het heilige hefoffer brengen met inbegrip van het bezit van de stad.

²¹ Wat dan overblijft, zal voor de vorst zijn: *het gebied* aan deze kant en aan de andere kant van het heilige hefoffer en van het bezit van de stad, langs de vijftiengtienduizend *el* van het hefoffer tot de oostgrens, en naar het westen langs de vijftiengtienduizend naar de westgrens, evenwijdig aan de *andere* delen, zal voor de vorst zijn. Het heilig hefoffer en het tempelheiligdom zullen in het midden ervan zijn.

²² Afgezien van het bezit van de Levieten en het bezit van de stad, dat ligt te midden van dat wat van de vorst is, zal *het gebied* tussen de grens van Juda en de grens van Benjamin voor de vorst zijn.

²³ Vervolgens de overige stammen, van de oostzijde tot de westzijde: Benjamin één *gebied*.

²⁴ En *grenzend* aan het gebied van Benjamin, van de oostzijde tot de westzijde: Simeon één *gebied*.

²⁵ En *grenzend* aan het gebied van Simeon,

van de oostzijde tot de westzijde: Issaschar één *gebied*.

²⁶ En *grenzend* aan het gebied van Issaschar, van de oostzijde tot de westzijde: Zebulon één *gebied*.

²⁷ En *grenzend* aan het gebied van Zebulon, van de oostzijde tot de westzijde: Gad één *gebied*.

²⁸ En *grenzend* aan het gebied van Gad, aan de zuidzijde naar het zuiden, ligt dan het gebied van Tamar, *naar* het water van Meribath-Kades, *langs* het beekdal tot aan de Grote Zee.

²⁹ Dit is het land dat u de stammen van Israël als erfelijk bezit moet doen toevallen, en dit zal het land zijn dat hun toebedeeld is, spreekt de Heere HEERE.

DE POORTEN EN DE NAAM VAN DE STAD

³⁰ Dit zijn de uitgangen van de stad: aan de noordzijde is de maat vijfenveertighonderd *el*.

³¹ De poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen zijn van de stammen van Israël: drie poorten naar het noorden: één de Rubenpoort, één de Judapoort en één de Levipoort.

³² En aan de oostzijde is *de maat* vijfenveertighonderd *el*, met drie poorten: namelijk één de Jozefpoort, één de Benjaminpoort en één de Danpoort.

³³ De zuidzijde: de maat is vijfenveertighonderd *el*, met drie poorten: één de Simeonpoort, één de Issascharpoort en één de Zebulonpoort.

³⁴ De westzijde: vijfenveertighonderd *el*, met drie bijbehorende poorten: één de Gadpoort, één de Aserpoort en één de Naphtalipoort.

³⁵ Achttienduizend *el* rondom. En de naam van de stad zal vanaf *die* dag zijn: DE HEERE IS DAAR.

48:21 *het tempelheiligdom* - Letterlijk: het heiligdom van het huis.

HET BOEK VAN DE PROFEET DANIËL

DANIËL AAN HET HOF VAN BABEL

1 In het derde jaar van de regering van Jojakim, de koning van Juda, ^akwam Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem en belegerde het.

² En de Heere gaf Jojakim, de koning van Juda, in zijn hand, en een deel van de voorwerpen van het huis van God. Hij bracht die naar het land Sinear, *naar* het huis van zijn god. Hij bracht de voorwerpen naar de schatkamer van zijn god.

³ Toen beval de koning aan Aspenaz, het hoofd van zijn hovelingen, dat hij *enigen* van de Israëlieten moest laten komen, namelijk uit het koninklijk geslacht en uit de edelen,

⁴ jongemannen zonder enig gebrek, knap van uiterlijk, bedreven in alle wijsheid, ervaren in wetenschap, helder van verstand, ^een die in staat waren dienst te doen in het paleis van de koning, en dat men hen moest onderwijzen in de geschriften en de taal van de Chaldeeën.

⁵ De koning nu stelde een dagelijkse hoeveelheid ^fvan de gerechten van de koning voor hen vast, en van de wijn die hij dronk, om hen in drie jaar *zo* op te voeden dat zij aan het einde daarvan in dienst konden treden van ^gde koning.

⁶ Onder hen waren uit de Judeeërs: Daniël, Hananja, Misaël en Azarja.

⁷ Het hoofd van de hovelingen gaf hun *andere* namen. Daniël noemde hij Beltsazar, Hananja Sadrach, Misaël Mesach en Azarja Abed-Nego.

⁸ Daniël nu nam zich in zijn hart voor zich

niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn die hij dronk. Daarom verzocht hij het hoofd van de hovelingen of hij zich niet zou hoeven te verontreinigen.

⁹ God gaf Daniël genade en barmhartigheid bij het hoofd van de hovelingen.

¹⁰ Want het hoofd van de hovelingen zei tegen Daniël: Ik ben bevreesd voor mijn heer de koning, die uw eten en uw drinken heeft vastgesteld. Want waarom zou hij zien dat uw gezichten er slechter uitzien dan die van de *andere* jongemannen van uw groep? U zou bij de koning mijn hoofd met schuld beladen.

¹¹ Toen zei Daniël tegen de kamerheer ^hdie het hoofd van de hovelingen had aangesteld over Daniël, Hananja, Misaël en Azarja:

¹² Stel uw dienaren toch tien dagen op de proef, en laat men ons plantaardig *voedsel* geven, zodat wij *dat* eten, en water, zodat we *dat* drinken.

¹³ En laat *dan* in uw tegenwoordigheid ons uiterlijk en het uiterlijk van de *andere* jongemannen, die de gerechten van de koning eten, bezien worden, en doe *dan* met uw dienaren naar wat u ziet.

¹⁴ Hij luisterde naar hen in deze zaak. Tien dagen stelde hij hen op de proef.

¹⁵ Aan het einde van *die* tien dagen zag men dat hun uiterlijk knapper was, en *zagen* zij er gezonder ⁱuit dan al de jongemannen die van de gerechten van de koning aten.

¹⁶ Toen gebeurde het dat de kamerheer

^a 2 Kon. 24:2,3; 2 Kron. 36:6

^{1:4} *helder van verstand* - Letterlijk: begrippers van kennis. ^{1:5} *een dagelijkse hoeveelheid* - Letterlijk: een zaak van een dag op zijn dag. ^{1:5} *in dienst ... van* - Letterlijk: voor het aangezicht stonden van. ^{1:11} *de kamerheer* - De sv leest het als een eigenaam: Melzar; zie ook vers 16. ^{1:15} *gezonder* - Letterlijk: vetter van vlees.

hun gerechten, en de wijn die zij moesten drinken, wegnam en dat hij hun plantaardig voedsel gaf.

¹⁷ Aan deze vier jongemannen nu gaf God kennis en verstand van allerlei geschriften, en wijsheid, en Daniël gaf Hij inzicht in allerlei visioenen en dromen.

¹⁸ Aan het einde van de dagen waarvan de koning had gezegd dat men hen moest laten komen, liet het hoofd van de hovelingen hen bij koning Nebukadnezar komen.

¹⁹ De koning sprak met hen. Maar onder hen allen werd niemand gevonden als Daniël, Hananja, Misaël en Azarja. Zij traden in dienst van de koning.

²⁰ In alle zaken waar het aankomt op een wijs inzicht, waarover de koning hen ondervroeg, vond hij hen tienmaal beter dan alle magiërs en bezweerders die er in heel zijn koninkrijk waren.

²¹ En Daniël bleef tot het eerste jaar van koning Kores.

DE EERSTE DROOM VAN NEBUKADNEZAR

2 In het tweede regeringsjaar van Nebukadnezar had Nebukadnezar dromen. Daardoor werd zijn geest verontrust en was het met zijn slaap gedaan.

² Toen zei de koning dat men de magiërs, de bezweerders, de tovenaars en de Chaldeeën moest roepen om de koning zijn dromen bekend te maken. Zij nu kwamen en gingen vóór de koning staan.

³ De koning zei tegen hen: Ik heb een droom gehad, en mijn geest is zo verontrust dat ik die droom wil weten.

⁴ Toen spraken de Chaldeeën tot de koning, in het Aramees: O koning, leef in eeuwigheid! Vertel uw dienaren de droom, dan zullen wij de uitleg ervan te kennen geven.

⁵ De koning antwoordde en zei tegen de Chaldeeën: De zaak staat wat mij betreft vast. Als u mij de droom en de uitleg ervan niet laat weten, ^azult u in stukken worden gehouwen, en zullen uw huizen tot een mesthoop worden gemaakt.

⁶ Maar als u de droom en de uitleg ervan wel te kennen geeft, zult u geschenken, een beloning en bijzondere eer van mij ontvangen. Daarom, geef mij de droom en de uitleg ervan te kennen.

⁷ Zij antwoordden voor de tweede keer en zeiden: Laat de koning aan zijn dienaren de droom vertellen, dan geven wij de uitleg ervan te kennen.

⁸ De koning antwoordde en zei: Ik weet zeker dat u tijd probeert te winnen, omdat u ziet dat de zaak wat mij betreft vaststaat.

⁹ Als u mij de droom niet laat weten, dan is er voor u maar één vonnis! U hebt met elkaar afgesproken om een leugenachtig en bedrieglijk woord tegen mij te zeggen, totdat de tijd zou veranderen. Daarom, vertel mij de droom, dan weet ik dat u mij ook de uitleg ervan te kennen kunt geven.

¹⁰ De Chaldeeën antwoordden in de tegenwoordigheid van de koning en zeiden: Er is geen mens op de aardbodem die de zaak van de koning te kennen zou kunnen geven. Daarom is er ook geen koning, hoe groot of machtig ook, die een zaak als deze gevraagd heeft van welke magiër, bezweerder of Chaldeeër dan ook.

¹¹ Want de zaak waar de koning om vraagt, is te moeilijk. Er is niemand anders die het in de tegenwoordigheid van de koning te kennen kan geven dan de goden, die hun verblijf niet bij de schepselen hebben.

¹² Hierdoor werd de koning woedend en zeer verbolgen, en hij beval dat men al de wijzen in Babel om moest brengen.

¹³ De wet ging dan uit dat de wijzen ter dood gebracht moesten worden. En men zocht ook Daniël en zijn vrienden om ter dood gebracht te worden.

¹⁴ Toen wendde Daniël zich met raad en verstandige woorden tot Arioch, het hoofd van de lijfwacht van de koning, die was uitgetrokken om de wijzen van Babel ter dood te brengen.

¹⁵ Hij nam het woord en zei tegen Arioch, de bevelhebber van de koning: Waarom is dit bevel van de koning zo overhaast uitgegaan? Toen liet Arioch Daniël de zaak weten.

^a Dan. 3:29

1:20 een wijs inzicht - Letterlijk: wijsheid van inzicht. 2:11 de schepselen - Letterlijk: het vlees.

¹⁶ Toen trad Daniël binnen en verzocht de koning of hij hem een *bepaalde* tijd wilde gunnen om aan de koning de uitleg te kennen te geven.

¹⁷ Daarop vertrok Daniël naar zijn huis en liet hij de zaak aan zijn vrienden Hananja, Misaël en Azarja weten,

¹⁸ opdat zij het aangezicht van de God van de hemel zouden zoeken om barmhartigheid *te verkrijgen* met betrekking tot deze verborgenheid, zodat men Daniël en zijn vrienden niet met de rest van de wijzen van Babel zou doen omkomen.

¹⁹ Toen werd aan Daniël in een nachtvisioen de verborgenheid geopenbaard. Daarop loofde Daniël de God van de hemel.

²⁰ Daniël nam het woord en zei:

De Naam van God zij geloofd van eeuwigheid tot in eeuwigheid, want van Hem is de wijsheid en de kracht.

²¹ Hij verandert de tijden en tijdstippen, Hij zet koningen af en stelt koningen aan, Hij geeft de wijsheid aan wijzen, de kennis aan wie verstand hebben.

²² Hij ^aopenbaart diepe en verborgen dingen,

Hij weet wat in het duister is, want het licht woont bij Hem.

²³ U, God van mijn vaders, dank en prijs ik,

omdat U mij wijsheid en kracht hebt gegeven,

en mij nu hebt laten weten wat wij van U hebben verzocht,

want U hebt ons de zaak van de koning laten weten.

DANIËL VERKLAART DE DROOM

²⁴ Daarom trad Daniël binnen bij Arioch, die de koning had aangesteld om de wijzen van Babel om te brengen. Hij ging naar hem toe en zei het volgende tegen hem: Breng de wijzen van Babel niet om. Breng mij bij de koning, zodat ik de koning de uitleg te kennen kan geven.

²⁵ Toen bracht Arioch Daniël met spoed bij de koning en zei het volgende tegen hem:

Ik heb onder de ballingen* uit Juda een man gevonden die de koning de uitleg zal laten weten.

²⁶ De koning antwoordde en zei tegen Daniël – zijn naam was Beltsazar –: Bent u in staat mij de droom te laten weten die ik gezien heb, en de uitleg ervan?

²⁷ Daniël antwoordde in de tegenwoordigheid van de koning en zei: De verborgenheid die de koning vraagt, kunnen wijzen, bezweerders, magiërs en toekomstvoorspellers de koning niet te kennen geven.

²⁸ Maar er is een God in de hemel Die verborgenheden openbaart. Hij heeft koning Nebukadnezar laten weten wat er in later tijd gebeuren zal. Uw droom en de visioenen die u voor ogen kwamen* op uw bed, zijn deze:

²⁹ *Terwijl* u, o koning, op uw bed *lag*, kwamen er gedachten *in* u op over wat hierna gebeuren zal. En Hij Die de verborgenheden openbaart, heeft u laten weten wat er gebeuren zal.

³⁰ Mij nu, aan mij is deze verborgenheid geopenbaard, niet door een wijsheid die in mij is boven alle levenden, maar daarom dat men de koning de uitleg *ervan* zou laten weten en dat u de gedachten van uw hart zou weten.

³¹ U, o koning, keek toe, en zie: een groot beeld. Dit beeld was hoog, de glans ervan uitzonderlijk. Het stond voor u. De aanblik ervan was schrikwekkend.

³² Het hoofd van dit beeld was van goed goud, zijn borst en zijn armen waren van zilver, zijn buik en zijn dijen van brons,

³³ zijn benen van ijzer, zijn voeten gedeeltelijk van ijzer, gedeeltelijk van leem.

³⁴ *Hier* keek u naar, totdat er, niet door mensenhanden, een steen werd afgehouden. Die trof dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en verbrijzelde die.

³⁵ Toen werden het ijzer, het leem, het brons, het zilver en het goud tegelijk verbrijzeld. Ze werden als kaf op een zomerdorsvloer. De wind voerde ze weg, zodat er geen spoor van *teruggevonden* werd. Maar de steen die het beeld getroffen had,

* Job 32:8

2:25 onder de ballingen - Letterlijk: uit de zonen van de ballingen. 2:28 de visioenen die u voor ogen kwamen - Letterlijk: de visioenen van uw hoofd.

werd tot een grote berg en vulde de hele aarde.

³⁶ Dit is de droom. Nu zullen wij de uitleg ervan in de tegenwoordigheid van de koning vertellen:

³⁷ U, o koning, bent een koning der koningen, want de God van de hemel heeft u het koningschap, macht, sterkte en eer gegeven.

³⁸ Overal waar de mensenkinderen wonen, heeft Hij de dieren van het veld en de vogels in de lucht in uw hand gegeven. Hij heeft u aangesteld tot heerser over dit alles. U bent dat gouden hoofd.

³⁹ Na u zal een ander koninkrijk opkomen, lager in waarde dan het uwe. Daarna nog een ander, het derde koninkrijk, van brons, dat heersen zal over de hele aarde.

⁴⁰ En het vierde koninkrijk zal sterk zijn als ijzer, want het ijzer verbrijzelt en vergruist alles. Juist zoals het ijzer alles verplettert, zo verbrijzelt en verplettert dit koninkrijk alles.

⁴¹ Dat u verder de voeten en de tenen, gedeeltelijk van leem van een pottenbakker en gedeeltelijk van ijzer, gezien hebt – dat zal een verdeeld koninkrijk zijn. Het zal iets hebben van de hardheid van ijzer – juist daarom zag u ijzer vermengd met modderig leem.

⁴² En de tenen van de voeten, gedeeltelijk van ijzer en gedeeltelijk van leem – dat koninkrijk zal gedeeltelijk sterk zijn en gedeeltelijk broos.

⁴³ Dat u gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem – ze zullen zich doorsamenlijk zaad vermengen, maar ze zullen zich niet aan elkaar hechten, zoals ijzer zich niet vermengt met leem.

⁴⁴ In de dagen van die koningen zal de God van de hemel echter een Koninkrijk doen opkomen⁴⁵ dat voor eeuwig niet te gronde zal gaan en waarvan de heerschappij niet op een ander volk zal overgaan. Het zal al die andere koninkrijken verbrijzelen en tenietdoen, maar zelf zal het voor eeuwig standhouden.

⁴⁵ Daarom hebt u gezien dat, niet door mensenhanden, uit de berg een steen werd

afgehouden, die het ijzer, brons, leem, zilver en goud verbrijzelde. De grote God heeft de koning laten weten wat er hierna geschieden zal. De droom is waar en de uitleg ervan betrouwbaar.

⁴⁶ Toen wierp koning Nebukadnezar zich met het gezicht *ter aarde* en hij aanbad Daniël. En hij beval dat men hem een offergave en aangenaam *reukwerk* zou brengen.

⁴⁷ De koning antwoordde Daniël en zei: Waarlijk, uw God is de God der goden en de Heere der koningen. Hij openbaart verborgenheden, zodat u deze verborgenheid kon openbaren.

⁴⁸ Toen bevorderde⁴⁹ de koning Daniël. Hij gaf hem vele grote geschenken en stelde hem aan als heerser over heel het gewest Babel en als hoofd van alle machthebbers over alle wijzen van Babel.

⁴⁹ Omdat Daniël de koning *daarom* verzocht, stelde hij Sadrach, Mesach en Abed-Nego aan over het bestuur van het gewest Babel. Daniël bleef echter in de poort van de koning.

HET BEELD VAN NEBUKADNEZAR EN DE BRANDENDE VUUROVEN

3 Koning Nebukadnezar maakte een gouden beeld, waarvan de hoogte zestig el was, en zijn breedte zes el. Hij richtte het op in het dal Dura, in het gewest Babel. ² En koning Nebukadnezar stuurde *een boodschap* om de stadhouders, de machthebbers, de landvoogden, de raadsheren, de schatbewaarders, de rechters, de magistraten en al de autoriteiten van de gewesten te verzamelen, om naar de inwijding van het beeld te komen dat koning Nebukadnezar had opgericht.

³ Toen kwamen de stadhouders, de machthebbers, de landvoogden, de raadsheren, de schatbewaarders, de rechters, de magistraten en al de autoriteiten van de gewesten bijeen voor de inwijding van het beeld dat koning Nebukadnezar had laten oprichten. En zij stonden voor het beeld dat Nebukadnezar had opgericht.

⁴ En een heraut riep met kracht: Men zeg t u aan, volken, natiën en talen:

⁴ Dan. 4:3,34; 6:27; 7:14,27; Micha 4:7; Luk. 1:33
2:48 *bevorderde* - Letterlijk: maakte groot.

⁵ Op het moment dat u het geluid hoort van de hoorn, fluit, citer, luit, lier, panfluit,* en allerlei muziekinstrumenten, moet u neervallen en het gouden beeld aanbidden dat koning Nebukadnezar heeft opgericht.

⁶ Wie niet neervalt en aanbidt, zal op hetzelfde ogenblik midden in de brandende vuuroven worden geworpen.

⁷ Daarom, zodra al de volken het geluid hoorden van de hoorn, fluit, citer, luit, lier, en allerlei muziekinstrumenten, vielen op datzelfde tijdstip alle volken, naties en talen neer, en aanbaden het gouden beeld dat koning Nebukadnezar had opgericht.

⁸ Daarom kwamen op datzelfde tijdstip Chaldeeuwse mannen naar voren, die de Joden openlijk beschuldigden.*

⁹ Zij namen het woord en zeiden tegen koning Nebukadnezar: O koning, leef in eeuwigheid!

¹⁰ U, o koning, hebt zelf bevel gegeven dat iedereen die het geluid zou horen van de hoorn, fluit, citer, luit, lier, panfluit, en allerlei muziekinstrumenten, moest neervallen en het gouden beeld aanbidden,

¹¹ en dat wie niet zou neervallen en aanbidden, midden in de brandende vuuroven zou worden geworpen.

¹² Nu zijn er Joodse mannen die u over het bestuur van het gewest Babel hebt aangesteld, *namelijk* Sadrach, Mesach en Abed-Nego. Deze mannen hebben op uw bevel, o koning, geen acht geslagen. Uw goden vereren zij niet, en het gouden beeld dat u hebt opgericht, aanbidden zij niet.

¹³ Toen beval Nebukadnezar in woede en grimmigheid dat men Sadrach, Mesach en Abed-Nego moest halen. Vervolgens werden deze mannen bij de koning gebracht.

¹⁴ Nebukadnezar antwoordde en zei tegen hen: Is het waar, Sadrach, Mesach en Abed-Nego, dat u mijn goden niet vereert en het gouden beeld dat ik heb opgericht, niet aanbidt?

¹⁵ Nu dan, als u bereid bent op het moment dat u het geluid van de hoorn, fluit, citer, luit, lier, panfluit, en allerlei muziekinstrumenten hoort, neer te vallen en het beeld te aanbidden dat ik gemaakt heb, *dan is het goed*, maar als u het niet aanbidt, dan zult u op hetzelfde ogenblik midden in de brandende vuuroven worden geworpen. En wie is *dan* de god die u uit mijn handen kan verlossen?

¹⁶ Sadrach, Mesach en Abed-Nego antwoordden en zeiden tegen koning Nebukadnezar: Wij hoeven u hierop geen antwoord te geven.

¹⁷ Als het moet, kan onze God, Die wij vereren, ons verlossen uit de brandende vuuroven, en Hij zal ons, o koning, uit uw hand verlossen.

¹⁸ En zo niet, het zij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen vereren en het gouden beeld dat u hebt opgericht, niet zullen aanbidden.

¹⁹ Toen werd Nebukadnezar met grimmigheid vervuld, en zijn gelaatsuitdrukking* tegenover Sadrach, Mesach en Abed-Nego veranderde. Hij nam het woord en zei dat men de oven zevenmaal heter moest stoken dan men gewoon was hem te stoken.

²⁰ *Enkele* mannen, de sterkste mannen uit zijn leger, beval hij dat zij Sadrach, Mesach en Abed-Nego moesten binden om hen in de brandende vuuroven te werpen.

²¹ Toen werden deze mannen gebonden in hun mantels, hun broeken, hun mutsen en hun *andere* kleren, en zij wierpen hen midden in de brandende vuuroven.

²² Omdat het woord van de koning zo dwingend was en de oven uitzonderlijk heet *gestookt* was, hebben de vlammen van het vuur deze mannen die Sadrach, Mesach en Abed-Nego naar boven brachten, gedood.

²³ Maar *toen* deze drie mannen – Sadrach, Mesach en Abed-Nego – gebonden midden in de brandende vuuroven gevallen waren,

²⁴ sloeg koning Nebukadnezar de schrik om het hart. Haastig stond hij op, nam het woord en zei tegen zijn raadslieden: Hebben wij niet drie mannen gebonden midden in het vuur geworpen? Zij

3:5 *panfluit* - Het gaat hier om een onbekend muziekinstrument; zie ook vers 10 en 15.

3:8 *de Joden openlijk beschuldigden* - Letterlijk: hun stukken, die van de Joden, aten.

3:19 *gelaatsuitdrukking* - Letterlijk: het beeld van zijn gezicht.

antwoordden en zeiden tegen de koning: Jazeker, o koning!

²⁵ Hij antwoordde en zei: Zie, ik zie vier mannen midden in het vuur vrij rondlopen! Zij hebben geen letsel en de aanblik van de vierde lijkt op *die van* een zoon van de goden.

²⁶ Toen kwam Nebukadnezar in de nabijheid van de deur van de brandende vuuroven. Hij nam het woord en zei: Sadrach, Mesach en Abed-Nego, dienaren van de allerhoogste God, ga naar buiten en kom *hier!* Daarop gingen Sadrach, Mesach en Abed-Nego uit het midden van het vuur.

²⁷ Toen kwamen de stadhouders, de machthebbers, de landvoogden en de raadslieden van de koning bijeen. Zij zagen aan deze mannen dat het vuur geen vat had gekregen op hun lichaam: het haar van hun hoofd was niet geschroeid, en hun mantels waren niet verteerd,^a ja, er hing *zelfs* geen brandlucht aan hen.

²⁸ Nebukadnezar nam het woord en zei: Gelooft zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-Nego, Die Zijn engel heeft gezonden en Zijn dienaren heeft verlost, die op Hem hebben vertrouwd, het bevel van de koning hebben weerstaan en hun lichaam hebben overgegeven, omdat zij geen enkele god wilden vereren of aanbidden dan *hún* God.

²⁹ Daarom wordt door mij een bevel uitgevaardigd dat elk volk, *elke* natie of taal die lasterlijke dingen zegt over de God van Sadrach, Mesach en Abed-Nego, ^a in stukken zal worden gehouwen en dat zijn huis tot een mesthoop zal worden gemaakt, want er is geen andere god die zo redden kan.

³⁰ Toen maakte de koning Sadrach, Mesach en Abed-Nego voorspoedig in het gewest Babel.

DE TWEEDE DROOM VAN NEBUKADNEZAR

4 Koning Nebukadnezar aan alle volken, natiën en talen die op de hele aarde wonen: Moge uw vrede toenemen.

^a Het behaagt mij de tekenen en wonderen

die de allerhoogste God aan mij gedaan heeft, te kennen te geven.

^a Hoe groot zijn Zijn tekenen

en hoe machtig Zijn wonderen!

^b Zijn Koninkrijk is een eeuwig Koninkrijk en Zijn heerschappij is van generatie op generatie.

⁴ Ik, Nebukadnezar, leefde zorgeloos in mijn huis en in welstand in mijn paleis.

⁵ Ik zag *echter* een droom die mij bevreesd maakte, en de gedachten die ik op mijn bed kreeg en de visioenen die mij voor ogen kwamen,^c verschraken mij.

⁶ Daarom werd door mij bevel gegeven al de wijzen van Babel bij mij te brengen, opdat zij mij de uitleg van de droom zouden laten weten.

⁷ Toen traden de magiërs, de bezweerders, de Chaldeeën en de toekomstvoorspellers binnen, en ik vertelde de droom in hun tegenwoordigheid, maar zij konden mij de uitleg ervan niet laten weten.

⁸ Totdat ten slotte Daniël – zijn naam is Beltsazar, naar de naam van mijn god – bij mij binnentrad, in wie ook de geest van de heilige goden is. Ik vertelde in tegenwoordigheid van hem de droom:

⁹ Beltsazar, hoofd van de magiërs, aangezien ik weet dat de geest van de heilige goden in u is en dat geen enkele verborgenheid voor u te moeilijk is, vertel mij de visioenen van mijn droom, die ik gezien heb, te weten de uitleg ervan.

¹⁰ De visioenen nu die mij op mijn bed voor ogen kwamen, waren *deze*:

Ik keek toe,

en zie, een boom,

midden op de aarde,

groot was zijn hoogte.

^a De boom werd groot en sterk,

zijn hoogte reikte tot de hemel

en hij was te zien tot aan het einde van heel de aarde.

^b Zijn loof was prachtig en zijn vruchten

waren talrijk,

er zat voedsel aan voor allen.

Onder hem vonden de dieren van het veld schaduw

^a Dan. 2:5 ^b Ps. 93:1,2; Dan. 6:27

3:27 *verteerd* - Letterlijk: veranderd. 4:5 *de visioenen die mij voor ogen kwamen* - Letterlijk: de visioenen van mijn hoofd; zie ook vers 10 en 13.

en de vogels in de lucht verbleven in zijn takken.
Alle vlees werd door hem gevoed.

¹³ In de visioenen die mij op mijn bed voor ogen kwamen, keek ik toe, en zie, een wachter, namelijk een heilige, daalde neer uit de hemel.

¹⁴ Hij riep met kracht en zei het volgende: Houw die boom om, kap zijn takken, stroop zijn loof af, verstrooi zijn vruchten, zodat de dieren er vanonder wegvlugten en de vogels van zijn takken.

¹⁵ Maar laat de stam met zijn wortels in de aarde, en *wel* in een ijzeren en bronzen band, in het jonge gras van het veld. Laat hem bevochtigd worden door de dauw van de hemel en laat zijn deel, samen met de dieren, in het gras van de aarde zijn.

¹⁶ Laat zijn hart worden veranderd, zodat het niet meer dat van een mens is, laat hem het hart van een dier worden gegeven.

Laten er zeven tijden over hem voorbijgaan.

¹⁷ Dit bevel berust op het besluit van de wachters en dit verzoek op het woord van de heiligen,

opdat de levenden erkennen dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van mensen, en dat geeft aan wie Hij wil, en daarover zelfs de laagste onder de mensen aanstelt.

¹⁸ Deze droom heb ik, koning Nebukadnezar, gezien. En u, Beltsazar, vertel de uitleg ervan, omdat geen van al de wijzen van mijn koninkrijk mij de uitleg ervan heeft kunnen laten weten. U bent er *wel* toe in staat, want de geest van de heilige goden is in u.

¹⁹ Toen stond Daniël – zijn naam is Beltsazar – een ogenblik verbijsterd. Zijn gedachten verschrikten hem. De koning antwoordde en zei: Beltsazar, laten de droom en de uitleg ervan u niet verschrikken. Beltsazar antwoordde en zei: Mijn

heer, moge de droom *overkomen* wie u haten en de uitleg ervan uw tegenstanders.

²⁰ De boom die u gezien hebt – hij was groot en sterk geworden, zijn hoogte reikte tot aan de hemel en hij was te zien over heel de aarde,

²¹ zijn loof was prachtig en zijn vruchten talrijk, er zat voedsel aan voor allen, de dieren van het veld verbleven eronder en de vogels in de lucht nestelden in zijn takken –

²² dat bent u, o koning, u die groot en sterk bent geworden. Want uw grootheid is zo toegenomen dat zij reikt tot de hemel, en uw heerschappij *reikt* tot het einde van de aarde.

²³ Dat nu de koning een wachter, namelijk een heilige, heeft zien neerdalen uit de hemel, die zei: Houw deze boom om, vernietig hem, maar laat de stam met zijn wortels in de aarde, en *wel* in een ijzeren en bronzen band, in het jonge gras van het veld; laat hem bevochtigd worden door de dauw van de hemel en laat zijn deel met de dieren van het veld zijn, totdat er zeven tijden over hem voorbij zijn gegaan –

²⁴ dit is de uitleg *ervan*, o koning, en het is een besluit van de Allerhoogste dat mijn heer de koning overkomt:

²⁵ Men zal u namelijk uit de mensen *wereld* verstoppen, en u zult uw verblijf hebben bij de dieren van het veld. Men zal u gras te eten geven, zoals *aan* runderen, en u zult bevochtigd worden door de dauw van de hemel. Zeven tijden zullen over u voorbijgaan, totdat u erkent dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van de mensen en dat geeft aan wie Hij wil.

²⁶ Dat er ook gezegd is dat men de stam met de wortels van de boom moest laten *staan* – uw koningschap zal bestendig zijn nadat u erkend zult hebben dat de *God* van de hemel de Heerser is.

²⁷ Daarom, o koning, laat mijn raad u welgevallig zijn: breek met uw zonden door gerechtigheid *te betrachten* en met uw ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen. Misschien zal er *dan* verlenging van uw voorspoed zijn.

^a Dan. 5:20 enz.

²⁸ Dit alles overkwam koning Nebukadnezar.

²⁹ Na verloop van twaalf maanden was hij aan het wandelen op *het dak* van het koninklijk paleis van Babel.

³⁰ De koning nam het woord en zei: Is dit niet het grote Babel, dat ik als een huis voor het koninkrijk gebouwd heb, door mijn sterke macht en ter ere van mijn majesteit?

³¹ Dit woord was nog in de mond van de koning of er klonk* een stem vanuit de hemel: U, koning Nebukadnezar, wordt aangezegd: Het koningschap is van u weggegaan!

³² Men zal u uit de mensenwereld verstoten en u zult uw verblijf hebben bij de dieren van het veld. Men zal u gras te eten geven zoals aan de runderen, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat u erkent dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van de mensen en dat geeft aan wie Hij wil.

³³ Op hetzelfde ogenblik werd dat woord over Nebukadnezar voltrokken. Hij werd uit de mensenwereld verstoten, hij at gras zoals runderen, en zijn lichaam werd bevochtigd door de dauw van de hemel, totdat zijn haar zo lang werd als *de veren* van arenden en zijn nagels als *die* van vogels.

³⁴ Na verloop van die dagen sloeg ik, Nebukadnezar, mijn ogen op naar de hemel, want mijn verstand kwam in mij terug, en ik loofde de Allerhoogste en prees en verheerlijkte *Hem* Die eeuwig leeft.

Zijn heerschappij is immers een eeuwig heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van generatie op generatie.

³⁵ Al de bewoners van de aarde worden als niets geacht.

Hij doet naar Zijn wil met de *legermacht* in de hemel

en de bewoners van de aarde.

Er is niemand die Zijn hand kan wegslaan

of tegen Hem kan zeggen: Wat doet U?

³⁶ Op datzelfde tijdstip kwam mijn verstand weer in mij terug. Ook kwamen, tot eer van mijn koninkrijk, mijn majesteit en mijn waardigheid weer op mij terug. Mijn raadsliden en machthebbers maakten hun opwachting bij mij. Ik ben in mijn koningschap hersteld. Mij werd *zelfs* uitzonderlijke grootheid verleend.*

³⁷ Ik, Nebukadnezar, prijs, roem en verheerlijk nu de Hemelkoning, omdat al Zijn daden waarheid zijn en Zijn paden gerechtigheid: Hij is in staat te vernederen wie in hoogmoed *hun weg* gaan.

GODS OORDEEL OVER BELSAZAR

5 Koning Belsazar richtte een groot feestmaal aan voor zijn duizend machthebbers, en in tegenwoordigheid van die duizend dronk hij wijn.

² Onder invloed van de wijn beval Belsazar dat men de gouden en zilveren voorwerpen moest halen die zijn vader Nebukadnezar had weggehaald uit de tempel in Jeruzalem, opdat de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen eruit zouden drinken.

³ Toen haalde men de gouden voorwerpen die men uit de tempel, het huis van God, in Jeruzalem had weggehaald, en de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen dronken eruit.

⁴ Zij dronken wijn en prezen *hun* goden van goud, zilver, koper, ijzer, hout en steen.

⁵ Op hetzelfde ogenblik kwamen er vingers van een mensenhand tevoorschijn, die op het pleisterwerk van de wand van het koninklijk paleis schreven, tegenover de kandelaar, en de koning zag het gedeelte van de hand die schreef.

⁶ Toen veranderde de gelaatskleur van de koning, zijn gedachten verschraken hem, zijn heupgewrichten verslaptten en zijn knieën knikten.*

⁷ En de koning riep met kracht dat men de bezweerders, de Chaldeeën en de toekomstvoorspellers moest laten binnentrekken. De koning nam het woord en zei tegen de wijzen van Babel: Iedereen die dit schrift kan lezen en mij de uitleg ervan te

4:31 *klonk* - Letterlijk: viel. 4:36 *verleend* - Letterlijk: toegevoegd. 5:6 *knikten* - Letterlijk: sloegen tegen elkaar.

kennen kan geven, zal gekleed worden in purper, met een gouden keten om zijn hals, en hij zal als derde in het koninkrijk heersen.

⁸ Toen traden al de wijzen van de koning binnen, maar zij waren niet in staat het schrift te lezen of de uitleg ervan aan de koning te laten weten.

⁹ Toen werd koning Belsazar zeer verschrikt, en zijn gelaatskleur veranderde. Ook zijn machthebbers raakten in verwarring.

¹⁰ Naar aanleiding van de woorden van de koning en zijn machthebbers trad de koningin het huis binnen *waar* de maaltijd plaatsvond. De koningin antwoordde en zei: O koning, leef in eeuwigheid. Laten uw gedachten u niet verschrikken en laat uw gelaatskleur niet veranderen.

¹¹ Er is een man in uw koninkrijk in wie de geest van de heilige goden is, want ^ain de dagen van uw vader is bij hem licht, verstand en wijsheid gevonden, zoals de wijsheid van goden. Daarom stelde koning Nebukadnezar, uw vader, hem aan als hoofd van de magiërs, de bezweerders, de Chaldeeën en de toekomstvoorspellers – uw *eigen* vader, o koning!

¹² Want er werden een uitzonderlijke geest, kennis en verstand om dromen uit te leggen, onthulling van raadsels en ontwarring van knopen in hem gevonden, *namelijk* in Daniël, die de koning de naam Beltsazar had gegeven. Laat nu Daniël groepen worden, zodat hij de uitleg *ervan* te kennen zal geven.

¹³ Toen werd Daniël bij de koning gebracht. De koning nam het woord en zei tegen Daniël: Bent u die Daniël, een van de ballingen^a uit Juda, die de koning, mijn vader, uit Juda *hierheen* heeft gebracht?

¹⁴ Ik heb namelijk over u gehoord dat de geest van goden in u is, en dat in u licht, verstand en uitzonderlijke wijsheid gevonden worden.

¹⁵ Welnu, de wijzen *en* de bezweerders zijn bij mij gebracht om dit schrift te lezen en mij de uitleg ervan te laten weten, maar zij

zijn niet in staat de uitleg van deze woorden te kennen te geven.

¹⁶ Ik echter heb over u gehoord dat u uitleggingen kunt geven en knopen kunt ontwarren. Nu, als u het schrift kunt lezen en mij de uitleg ervan laat weten, zult u gekleed worden in purper, een gouden keten om uw hals *krijgen*, en zult u als derde heersen in het koninkrijk.

¹⁷ Toen antwoordde Daniël en zei in de tegenwoordigheid van de koning: Houd uw geschenken voor uzelf, en geef uw beloningen aan een ander. Toch zal ik *nu* het schrift voor de koning lezen en de uitleg *ervan* zal ik hem laten weten.

¹⁸ Wat u, o koning, betreft, de allerhoogste God heeft uw vader Nebukadnezar het koningschap, grootheid, eer en majesteit gegeven.

¹⁹ Vanwege de grootheid die Hij hem had gegeven, beëfden en sidderden alle volken, naties en talen voor hem. Hij doodde wie hij wilde en hij liet in leven wie hij wilde. Hij verhoogde wie hij wilde en hij vernederde wie hij wilde.

²⁰ Maar toen zijn hart zich verhef en zijn geest zich verhardde in hoogmoed, werd hij van zijn koninklijke troon gestoten en heeft men hem *zijn* eer ontnomen.

²¹ ^bHij werd uit de mensenwereld^b versto- ten, zijn hart werd gelijk aan dat van de dieren, zijn verblijf was bij de wilde ezels, men gaf hem gras te eten, zoals *aan* runderen, zijn lichaam werd bevochtigd door de dauw van de hemel, totdat hij erkende dat God, de Allerhoogste, Heerser is over het koningschap van de mensen en daar- over aanstelt wie Hij wil.

²² Wat u, Belsazar, zijn zoon, betreft, u hebt uw hart niet vernederd, hoewel u dit alles wist.

²³ U hebt zich verheven tegen de Heere van de hemel, want de voorwerpen van Zijn huis heeft men bij u gebracht. En u, uw machthebbers, uw vrouwen en bijvrouwen hebben wijn eruit gedronken, en u hebt uw goden van zilver en goud, koper, ijzer, hout en steen geprezen, die niet kun- nen zien en niet kunnen horen en geen

^aDan. 2:47,48 ^bDan. 4:25

5:13 *een van de ballingen* - Letterlijk: uit de zonen van de ballingen. 5:21 *mensenwereld* - Letterlijk: mensenkinderen.

kennis hebben. U hebt echter de God in Wiens hand uw adem is en aan Wie al uw paden toebehoren, niet verheerlijkt.

²⁴ Daarom is door Hem het gedeelte van de hand gezonden en dit schrift geschreven.

²⁵ Dit is het schrift dat werd geschreven: MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN.

²⁶ Dit is de uitleg van deze woorden. MENE: God heeft *de dagen* van uw koningschap geteld en Hij heeft er een einde aan gemaakt.

²⁷ TEKEL: u bent gewogen in de weegschaal en u bent te licht bevonden.

²⁸ PERES: uw koninkrijk is verdeeld en het is aan de Meden en de Perzen gegeven.

²⁹ Toen beval Belsazar dat zij Daniël in purper moesten kleden, met een gouden keten om zijn hals, en dat zij van hem moesten uitroepen dat hij als derde in het koninkrijk zou heersen.

³⁰ In diezelfde nacht werd Belsazar, de koning van de Chaldeeën, gedood.

DANIËL IN DE LEEUWENKUIL

6 Darius, de Meder, ontving het koningschap toen hij ongeveer tweeënzestig jaar oud^a was.

² Het behaagde Darius over het koninkrijk honderdtwintig stadhouders aan te stellen, die over heel het koninkrijk *verdeeld* zouden zijn,

³ en over hen drie rijksbestuurders, van wie Daniël er een was. Aan hen moesten die stadhouders verantwoording afleggen, opdat de koning niet benadeeld werd.

⁴ Toen overtrof deze Daniël de rijksbestuurders en de stadhouders, omdat er een uitzonderlijke geest in hem was. De koning overwoog hem over heel het koninkrijk aan te stellen.

⁵ Daarop gingen de rijksbestuurders en de stadhouders zoeken naar een grond voor een aanklacht tegen Daniël inzake het koninkrijk, maar zij konden geen enkele grond voor een aanklacht, of iets verkeerd vinden, omdat hij betrouwbaar was en er geen nalatigheid of iets verkeerd bij hem te vinden was.

⁶ Toen zeiden deze mannen: Wij zullen tegen deze Daniël geen enkele grond voor

een aanklacht vinden, tenzij wij *iets* tegen hem vinden in de wet van zijn God.

⁷ Zo kwamen deze rijksbestuurders en stadhouders eensgezind bij de koning en zeiden het volgende tegen hem: Koning Darius, leef in eeuwigheid!

⁸ Al de rijksbestuurders van het koninkrijk, de machthebbers, de stadhouders, de raadsliden en de landvoogden, zijn na onderling beraad van mening dat er een koninklijk besluit moet worden opgesteld en een verbod moet worden bekrachtigd, dat al wie binnen dertig dagen een verzoek zal richten aan welke god of mens ook, behalve aan u, o koning, in de leeuwenkuil zal worden geworpen.

⁹ Nu *dan*, koning, stel het verbod op en onderteken het bevelschrift, dat niet veranderd mag worden, ¹⁰ volgens de wet van Meden en Perzen, die niet mag worden herroepen.

¹¹ Daarop ondertekende koning Darius het bevelschrift en verbod.

¹² Toen Daniël te weten kwam dat dit bevelschrift ondertekend was, ging hij zijn huis binnen. Nu had hij in zijn bovenvertek open vensters ¹³ in de richting van Jeruzalem. *Op* ¹⁴ drie tijdstippen per dag ging hij op zijn knieën, bad hij en dankte hij voor het aangezicht van zijn God, precies zoals hij voordien had gedaan.

¹⁵ Toen kwamen deze mannen eensgezind *bij zijn huis* en troffen Daniël aan, terwijl hij bad en smeekte om genade voor het aangezicht van zijn God.

¹⁶ Meteen kwamen zij naar voren en zeiden in de tegenwoordigheid van de koning over het verbod van de koning: Hebt u niet een verbod ondertekend dat iedereen die binnen dertig dagen een verzoek zou richten aan welke god of mens ook, behalve aan u, o koning, in de leeuwenkuil zou worden geworpen? De koning antwoordde en zei: Dat woord staat vast volgens de wet van Meden en Perzen, die niet mag worden herroepen.

¹⁷ Toen antwoordden en zeiden zij in de tegenwoordigheid van de koning: Daniël,

^a Esth. 1:19; 8:8 ¹ 1 Kon. 8:44 ^c Ps. 55:18

6:1 *ongeveer tweeënzestig jaar oud* - Letterlijk: een zoon van ongeveer tweeënzestig jaar.

een van de ballingen* uit Juda, heeft op u, o koning, en op het verbod dat u ondertekend hebt, geen acht geslagen, maar op drie tijdstippen per dag doet hij zijn gebed.¹⁵ Toen de koning dit woord hoorde, nam hij het zichzelf zeer kwalijk en hij zette *zijn* hart erop om Daniël te verlossen. Tot zons-
 ondergang spande hij zich in om hem te redden.

¹⁶ Toen kwamen deze mannen *weer* eensgezind bij de koning en zeiden tegen de koning: Weet, o koning, dat het een wet van Meden en Perzen is dat geen enkel verbod of besluit dat de koning heeft opgesteld, veranderd mag worden.

¹⁷ Toen gaf de koning bevel en men haalde Daniël en wierp *hem* in de leeuwenkuil. De koning nam het woord en zei tegen Daniël: Uw God, Die u voortdurend vereert – Hij zal u verlossen.

¹⁸ Er werd een steen gebracht en op de opening van de kuil gelegd. De koning verzegelde die met zijn ring en de ring van zijn machthebbers, zodat de maatregel met betrekking tot Daniël niet veranderd kon worden.

¹⁹ Toen vertrok de koning naar zijn paleis. De nacht bracht hij vastend door. Geen *enkele vorm* van vermaak liet hij bij zich brengen. Zijn slaap was ver van hem geweken.

²⁰ Vroeg in de morgen, toen het licht werd, stond de koning op. Haastig vertrok hij naar de leeuwenkuil.

²¹ Toen hij in de nabijheid van de kuil gekomen was, riep hij naar Daniël, met droevige stem. De koning nam het woord en zei tegen Daniël: Daniël, dienaar van de levende God, heeft uw God, Die u voortdurend vereert, u van de leeuwen kunnen verlossen?

²² Toen sprak Daniël tot de koning: O koning, leef in eeuwigheid!

²³ Mijn God heeft Zijn engel gezonden en Hij heeft de muil van de leeuwen toegesloten. Ze hebben mij geen letsel toegebracht, omdat ik voor Hem onschuldig ben bevonden.

Ook tegen u, o koning, heb ik geen misdaad begaan.

²⁴ Toen werd de koning zeer verheugd daarover, en hij beval Daniël uit de kuil te trekken. Toen Daniël uit de kuil was getrokken, werd er geen enkel letsel bij hem aangetroffen, omdat hij op zijn God had vertrouwd.

²⁵ Vervolgens beval de koning en men haalde die mannen die Daniël openlijk hadden beschuldigd,* en men wierp hen, hun kinderen en hun vrouwen, in de leeuwenkuil. Zij hadden de bodem van de kuil *nog* niet bereikt, of de leeuwen maakten zich van hen meester en verbrijzelden al hun beenderen.

²⁶ Toen schreef koning Darius aan alle volken, naties en talen die op heel de aarde woonden: Moge uw vrede toenemen!

²⁷ Er wordt door mij bevel gegeven dat men in heel het machtsgebied van mijn koninkrijk zal beven en sidderen voor het aangezicht van de God van Daniël, want Hij is de levende God, en houdt voor eeuwig stand.

²⁸ Zijn Koninkrijk gaat niet te gronde, en Zijn heerschappij duurt tot het einde.

²⁹ Hij verlost en redt, Hij doet tekenen en wonderen in de hemel en op de aarde, Hij, Die Daniël heeft verlost uit de klauwen van de leeuwen.

³⁰ En het ging deze Daniël voorspoedig onder het koningschap van Darius en onder het koningschap van Kores, de Pers.

DE VIER DIEREN

7 In het eerste jaar van Belsazar, de koning van Babel, had Daniël op zijn bed een droom en kreeg hij visioenen voor ogen.* Toen schreef hij de droom op. De kern van de zaken omschreef* hij *als volgt*:

² Daniël nam het woord en zei: 's Nachts in mijn visioen keek ik toe, en zie, de vier winden van de hemel zweepten de grote zee op,

* Dan. 2:44; 4:3; 7:14,27; Luk. 1:33

6:14 *een van de ballingen* - Letterlijk: uit de zonen van de ballingen. 6:25 *Daniël openlijk hadden beschuldigd* - gegeten hadden zijn stukken, die van Daniël. 7:1 *visioenen voor ogen* - Letterlijk: visioenen van zijn hoofd. 7:1 *omschreef* - Letterlijk: zei.

³ en vier grote dieren stegen op uit de zee, die van elkaar verschilden.

⁴ Het eerste was als een leeuw, met vleugels van een arend. Ik keek toe totdat zijn vleugels uitgerukt werden. Het werd van de aarde opgeheven, het werd als een mens op *zijn* voeten gezet en het werd een mensenhart gegeven.

⁵ En zie, een ander dier, het tweede, leek op een beer. Het richtte zich op naar één kant. Het had drie ribben in zijn muil, tussen zijn tanden. Men zei het volgende tegen het dier: Sta op, eet veel vlees.

⁶ Daarna keek ik, en zie, er was *nog* een ander dier, als een luipaard. Het had vier vogelvleugels op zijn rug en het dier had vier koppen. En het werd heerschappij gegeven.

⁷ Daarna keek ik toe in de nachtvisioenen, en zie, het vierde dier was schrikwekkend, gruwelijk, en uitzonderlijk sterk. Het had grote ijzeren tanden. Het at en verbrijzelde, en de rest vertrapte het met zijn poten. Het verschilde van al de dieren die ervoor geweest waren. En het had tien hoorns.

⁸ Terwijl ik op de hoorns bleef letten, zie, een andere, kleine, hoorn rees daartussen op. Drie van de eerdere hoorns werden voor hem uitgerukt. En zie, in die hoorn waren ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak.

⁹ Ik keek toe totdat er tronen werden geplaatst, en de Oude van dagen Zich neerzette. Zijn gewaad was wit als de sneeuw en het haar van Zijn hoofd als zuivere wol.

Zijn troon bestond uit vuurvlammen en de wielen ervan waren laaiend vuur.

¹⁰ Een rivier van vuur stroomde en ging voor Zijn aangezicht uit.

¹¹ Duizendmaal duizenden dienden Hem en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Zijn aangezicht.

Het gerechtshof hield zitting en de ¹²boeken werden geopend.

¹¹ Toen keek ik, vanwege het geluid van de grote woorden die de hoorn sprak. Ik keek toe totdat het dier gedood werd en zijn lichaam vernietigd werd, en aan het laaiend vuur werd prijsgegeven.

¹² Ook de rest van de dieren ontnam men hun heerschappij, want verlenging van het leven was hun gegeven tot een *bepaald* tijdstip en een *bepaalde* tijd.

¹³ Ik keek toe in de nachtvisioenen, en zie, er kwam met de wolken van de hemel iemand als een Mensenzoon. Hij kwam tot de Oude van dagen en men deed Hem voor Zijn aangezicht naderbij komen.

¹⁴ Hem werd gegeven heerschappij, eer en koningschap, en alle volken, natieën en talen moesten Hem vereren.

¹⁵ Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die Hem niet ontnomen zal worden, en Zijn koningschap zal niet te gronde gaan.

¹⁶ Ik, Daniël, was tot in het diepst van mijn geest geraakt, en de visioenen die mij voor ogen kwamen, verschraken mij.

¹⁷ Ik kwam in de nabijheid van een van hen die daar stonden, en vroeg hem naar de juiste betekenis van dit alles. Hij vertelde *die* mij en liet mij de uitleg van deze zaken weten:

¹⁸ Die grote dieren, die vier *in getal* zijn, zijn vier koningen, *die* uit de aarde zullen opstaan.

¹⁹ De heiligen van de Allerhoogste zullen echter het koningschap ontvangen. Zij zullen het koningschap in bezit nemen tot in eeuwigheid, ja, tot in der eeuwen eeuwigheid.

²⁰ Toen wilde ik de ware betekenis weten van het vierde dier, dat verschilde van al de andere – uitzonderlijk schrikwekkend, zijn tanden waren van ijzer, zijn klauwen

^a Openb. 5:11 ^b Openb. 20:12 ^c Dan. 2:44; Luk. 1:33

7:15 *Ik ... geraakt* - Letterlijk: Wat mij, Daniël, betreft, was mijn geest in het midden van het lichaam geraakt. 7:15 *de visioenen die mij voor ogen kwamen* - Letterlijk: visioenen van mijn hoofd.

van brons, het at, verbrijzelde en de rest vertrapt het met zijn poten –

²⁰ en van de tien hoorns die op zijn kop zaten en van die andere, die oprees en waarvoor er drie afgevallen waren, namelijk die hoorn die ogen had en een mond vol grootspraak en waarvan de verschijning groter was dan *die van zijn metgezellen*.

²¹ Ik had *namelijk* toegekeken en gezien dat die hoorn oorlog voerde tegen de heiligen en dat hij hen overwon,

²² totdat de Oude van dagen kwam, de heiligen van de Allerhoogste recht verschaft werd en het tijdstip was bereikt dat de heiligen het koningschap in bezit namen.

²³ Hij zei het volgende:

Het vierde dier zal het vierde koninkrijk op aarde zijn, dat verschillen zal van al de *andere* koninkrijken.

Het zal heel de aarde verslinden, het zal haar vertrapen en haar verbrijzelen.

²⁴ En de tien hoorns *duiden aan dat* uit dat koninkrijk tien koningen zullen opstaan,

en na hen zal een ander opstaan.

Die zal verschillen van die er eerder

geweest waren.

Drie koningen zal hij vernederen.

²⁵ Woorden tegen de Allerhoogste zal ^a hij spreken, de heiligen van de Allerhoogste zal hij te gronde richten.

Hij zal erop uit zijn

bepaalde tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in zijn hand worden overgegeven

voor een tijd, tijden en een halve tijd.

²⁶ Daarna zal het gerechtshof zitting houden: men zal hem zijn heerschappij ontnemen, hem verdelen en volledig^a vernietigen.

²⁷ Maar het koningschap en de

heerschappij

en de grootheid van de koninkrijken onder heel de hemel

zullen gegeven worden aan het volk van de heiligen van de Allerhoogste.

Zijn koninkrijk zal een eeuwig koninkrijk zijn,

en alles wat heerschappij heeft, zal Hem eren en gehoorzamen.

²⁸ Hier is het einde van *deze* woorden. Wat mij, Daniël, betreft – mijn gedachten verschrompelden mij zeer, en mijn gelaatskleur veranderde. *Deze* woorden bewaarde ik echter in mijn hart.

DE RAM EN DE GEITENBOK

8 In het derde jaar van de regering van koning Belsazar verscheen mij een visioen, *te weten* aan mij, Daniël, en het visioen dat mij eerst verschenen was.

² Ik zag in dat visioen – het gebeurde namelijk toen ik *het* zag, dat ik in de burcht Susan was, die *zich* in het gewest Elam bevindt – ik zag nu in dat visioen dat ik bij het Ulaikanaal was.

³ Ik sloeg mijn ogen op, en ik zag, en zie, er stond een ram voor het kanaal. Hij had twee hoorns. Die twee hoorns waren hoog, maar de ene was hoger dan de andere, en de hoogste kwam het laatst tevoorschijn.

⁴ Ik zag dat de ram *met de hoorns* naar het westen stootte, naar het noorden en naar het zuiden. Geen enkel dier kon tegen hem standhouden, en er was niemand die uit zijn macht kon redden. Hij deed naar eigen goeddunken en maakte zich groot.

⁵ Ik bleef opletten – en zie, er kwam een geitenbok aan, vanuit het westen, over heel het aardoppervlak, zonder de aarde aan te raken. De bok had tussen zijn ogen een opvallende hoorn.

⁶ Hij kwam tot bij de ram met de twee hoorns,^a die ik had zien staan voor het kanaal, en schoot met zijn grimmige kracht op hem af.

⁷ Ik zag hoe hij, vlak bij de ram gekomen, zich tegen hem verbitterde, de ram een stoot gaf en zijn beide hoorns brak. In de ram was geen kracht om tegen hem stand te houden. *De bok* wierp hem tegen de

^a Dan. 11:36

7:26 *volledig* - Letterlijk: tot het einde. 8:6 *met de twee hoorns* - Letterlijk: de bezitter van twee hoorns; zie ook vers 20.

grond en vertrapte hem, en er was niemand die de ram uit zijn macht kon redden.

⁸ De geitenbok maakte zich uitermate groot. Maar toen hij machtig geworden was, brak de grote hoorn af en in plaats daarvan kwamen er vier opvallende op, overeenkomstig de vier windstreken van de hemel.

⁹ Uit één ervan kwam een kleine hoorn tevoorschijn, die uitzonderlijk groot werd, naar het zuiden toe, naar het oosten toe en naar het Sieraadland toe.

¹⁰ Hij werd groot, tot aan het leger van de hemel. Van dat leger, namelijk van de sterren, liet hij er *sommige* ter aarde vallen en vertrapte ze.

¹¹ Hij maakte zich groot tot aan de Vorst van dat leger. Het steeds *terugkerende offer* werd aan Deze ontnomen en Zijn heilige woning neergeworpen.

¹² En het leger werd overgegeven vanwege de afvalligheid tegen het steeds *terugkerende offer*, en hij wierp de waarheid ter aarde. Hij deed *het* en het gelukte.

¹³ Toen hoorde ik een heilige spreken, en een heilige zei tegen de Ongenoemde Die sprak: Hoelang zal het visioen van het steeds *terugkerende offer* en de verwoestende afvalligheid *gelden*, en *hoelang* zal zowel het heiligdom als het leger overgegeven worden *om* vertrap te worden?

¹⁴ Hij zei tegen mij: Tot tweeduizend driehonderd avonden en morgens. Dan zal het heiligdom in rechten *hersteld* worden.

¹⁵ Het gebeurde, toen ik het visioen zag – ik, Daniël – dat ik *het* probeerde te begrijpen. En zie, er stond *iemand* voor mij met het uiterlijk als van een man.

¹⁶ En ik hoorde een stem van een Mens tussen de *oevers* van de Ulai. Hij riep en zei: ¹⁷ Gabriël, laat hem daar het visioen begrijpen!

¹⁷ Hij kwam naast *de plaats staan* waar ik stond. Toen hij kwam, werd ik door angst overvallen, en ik wierp me met het gezicht *ter aarde*. Toen zei hij tegen mij: Begrijp, mensenkind, dat het visioen betrekking heeft op de tijd van het einde.

¹⁸ Terwijl hij met mij sprak, viel ik in een diepe slaap, met mijn gezicht op de grond. Toen raakte hij mij aan en liet mij opstaan op de plaats waar ik gestaan had.

¹⁹ En hij zei: Zie, ik laat u weten wat er zal gebeuren aan het einde van *deze periode van gramschap*, want op de vastgestelde tijd zal het einde er zijn.

²⁰ De ram met de twee hoorns die u gezien hebt, *dat* zijn de koningen van Medië en Perzië.

²¹ En de harige geitenbok is de koning van Griekenland, en de grote hoorn die tussen zijn ogen zat, dat is de eerste koning.

²² En dat die afbrak en er vier voor in de plaats kwamen: vier koninkrijken zullen uit *dat* volk ontstaan, maar zonder de kracht ervan.

²³ Aan het einde van hun koningschap, wanneer de afvalligen *de maat* hebben volgemaakt,

zal er een meedogenloze koning^a opstaan, bedreven in slinkse streken.

²⁴ Zijn kracht zal groot worden, maar niet door eigen kracht.

Op wonderlijke wijze zal hij verderf aanrichten,

het zal *hem* gelukken, hij zal *het* doen.

Machtigen zal hij te gronde richten, ook het heilige volk.

²⁵ Door zijn sluwheid zal hij het bedrog onder zijn hand doen slagen.

Hij zal zich in zijn hart verheffen.

In *hun* zorgeloze rust zal hij velen te gronde richten.

Ja, tegen de Vorst der vorsten zal hij opstaan, maar zonder *mensenhand* zal hij gebroken worden.

²⁶ Wat betreft het visioen van de avond en de morgen,

wat gezegd is, dat is de waarheid.

En u, houd het visioen geheim, want er komen *nog* vele dagen *vóór het gebeuren zal*.

²⁷ Ik, Daniël, kon niet meer en was *enige*

^a Dan. 9:21; Luk. 1:26

8:23 een meedogenloze koning - Letterlijk: een koning, sterk van gezicht.

dagen ziek. Daarna stond ik op en deed ik *weer mijn werk* voor de koning. Ik was verbijsterd over het visioen, maar niemand merkte het.

DE SMEEKBEDE VAN DANIËL

9 In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros, uit het geslacht van de Meden, die koning gemaakt was over het koninkrijk van de Chaldeeën,

² in het eerste jaar van zijn regering, merkte ik, Daniël, in de boeken het aantal jaren op waarover het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia gekomen was: zeventig jaar zouden na de verwoesting van Jeruzalem voorbij moeten gaan.

³ Ik richtte mijn gezicht tot de Heere God, *om Hem* te zoeken in gebed en *met smeebeden*, met vasten, en *in* zak en as.

⁴ Ik bad tot de HEERE, mijn God, en deed belijdenis en zei: Och Heere, grote en ontzagwekkende God, ⁵ Die Zich houdt aan het verbond en de goedertierenheid ten aanzien van hen die Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen,

⁶ wij hebben gezondigd, wij hebben onrecht gedaan, wij hebben goddeloos gehandeld, wij zijn in opstand gekomen door af te wijken van Uw geboden en bepalingen.

⁷ Wij hebben niet geluisterd naar Uw dienaren, de profeten, die in Uw Naam spraken tot onze koningen, onze vorsten en onze vaders, en tot heel de bevolking van het land.

⁸ Bij U, Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de schaamte op het gezicht – zo is het heden ten dage bij de mannen van Juda, bij de inwoners van Jeruzalem en bij heel Israël, *bij hen* die dichtbij zijn en die ver weg zijn, in alle landen waarheen U hen verdreven hebt om hun trouwbreuk, die zij tegenover U gepleegd hebben.

⁹ Heere, bij ons *staat* de schaamte op het gezicht, bij onze koningen, bij onze vorsten, bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben.

¹⁰ De Heere, onze God, is vol barmhartig-

heid en menigvuldige vergeving, ¹¹ hoewel wij tegen Hem in opstand zijn gekomen.

¹² Wij hebben niet geluisterd naar de stem van de HEERE, onze God, om volgens Zijn wetten te wandelen, die Hij ons gegeven heeft door de hand van Zijn dienaren, de profeten.

¹³ Maar heel Israël heeft Uw wet overtreden en is afgeweken door niet te luisteren naar Uw stem. Daarom is over ons de ¹⁴ vervloeking en de eed uitgesproken die beschreven is in de wet van Mozes, de dienaar van God, want wij hebben tegen Hem gezondigd.

¹⁵ Hij heeft Zijn woorden gestand gedaan die Hij gesproken heeft tegen ons en tegen onze richters die ons leiding gaven, door over ons een groot onheil te brengen, dat zich onder heel de hemel nergens heeft voorgedaan zoals zich dat in Jeruzalem voorgedaan heeft.

¹⁶ Zoals het beschreven is in de wet van Mozes, is al dat onheil over ons gekomen. Wij hebben het aangezicht van de HEERE, onze God, niet getracht gunstig te stemmen door ons af te keren van onze ongerechtigheden en verstandig met Uw waarheid om te gaan.

¹⁷ Daarom heeft de HEERE over het onheil gewaakt en heeft Hij het over ons gebracht. Want de HEERE, onze God, is rechtvaardig in al Zijn werken die Hij gedaan heeft, aangezien wij naar Zijn stem niet geluisterd hebben.

¹⁸ Nu dan, Heere, onze God, U, ¹⁹ Die Uw volk met sterke hand uit het land Egypte geleid hebt en U een Naam gemaakt hebt zoals hij heden ten dage is – wij hebben gezondigd, wij hebben goddeloos gehandeld.

²⁰ Heere, laten toch Uw toorn en Uw grimmigheid zich afwenden van Uw stad Jeruzalem, Uw heilige berg, op grond van al Uw gerechtigheden, want om onze zonden en om de ongerechtigheden van onze vaders zijn Jeruzalem en Uw volk tot smaad geworden voor allen die ons omringen.

²¹ Nu dan, onze God, luister naar het gebed van Uw dienaar en naar zijn smeebeden.

¹ Deut. 7:9 ² Ps. 106:6; Jes. 64:5,6,7 ³ Ps. 130:3,7; Klaagl. 3:22 ⁴ Lev. 26:14 enz.; Deut. 27:15 enz.; 28:15 enz.; 29:20; 30:17 enz.; 31:17 enz.; 32:19 enz.; Klaagl. 2:17 ⁵ Ps. 105:7; 106:47 ⁶ Ex. 32:11

9-9 De Heere ... vergeving - Letterlijk: Bij de Heere, onze God, zijn de barmhartigheden en de vergevingen.

Doe, omwille van de Heere, Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom, dat verwoest is.

¹⁸ Neig Uw oor, mijn God, en hoor! Open Uw ogen om onze verwoestingen en de stad te zien waarover Uw Naam is uitgeroepen, want wij werpen onze smeekbeden niet voor U neer op grond van onze gerechtigheden, maar op grond van Uw grote barmhartigheid.

¹⁹ Heere, luister. Heere, vergeef. Heere, sla er acht op en doe *het*, wacht niet langer – omwille van Uzelf, mijn God. Over Uw stad en over Uw volk is immers Uw Naam uitgeroepen.

DE ZEVENTIG WEKEN

²⁰ Terwijl ik nog sprak en bad, en belijdenis deed van mijn zonde en van de zonde van mijn volk Israël, en mijn smeekbede uitstortte voor het aangezicht van de HEERE, mijn God, omwille van de heilige berg van mijn God –

²¹ terwijl ik *mijn* gebed nog uitsprak, kwam de man Gabriël, die ik in het begin in het visioen gezien had, snel aangevlogen en raakte mij aan, omstreeks de tijd van het avondoffer.

²² Hij begon mij te onderwijzen en sprak met mij. Hij zei: Daniël, nu ben ik eropuit gegaan om u de betekenis te doen begrijpen.

²³ Bij het begin van uw smeekbeden is er een woord uitgegaan en *nu* ben ik zelf gekomen om *u dat* te vertellen, want u bent zeer gewenst. Begrijp dan dit woord en krijg inzicht in het visioen.

²⁴ Zeventig weken zijn er bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te beëindigen, de zonden te verzegelen, de ongerechtigheid te verzoenen, om een eeuwige gerechtigheid* *tot stand* te brengen, om visioen en profeet te verzegelen, en om de Heiligheid van heiligheden te zalven.

²⁵ U moet weten en begrijpen: vanaf *de tijd dat* het woord uitgaat

om te laten terugkeren en om Jeruzalem te herbouwen

tot op Messias, de Vorst, *verstrijken* er zeven weken en tweeënzestig weken. Plein en gracht zullen opnieuw gebouwd worden,

maar *wel* in benauwde tijden.

²⁶ Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroemd worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn.

Een volk van een vorst, *een volk dat* komen zal,

zal de stad en het heiligdom te gronde richten.

Het einde ervan zal zijn in de *overstromende* vloed

en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen *waartoe* vast besloten is.

²⁷ Hij zal voor velen het verbond versterken,

één week lang.

Halverwege de week

zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden.

²⁸ Over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn, zelfs tot aan de voleinding, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.

PROFETIE OVER HET VOLK VAN DANIËL EN DE ANDERE VOLKEN

10 In het derde jaar van Kores, koning van Perzië, werd er een woord gegeven aan Daniël, aan wie de naam Beltsazar gegeven is. Dit woord was waarheid en *ging over* grote strijd. Hij begreep het woord en hij kreeg inzicht in het visioen.

² In die dagen was ik, Daniël, drie volle weken aan het rouwen.

³ Smakelijk voedsel at ik niet, vlees of wijn kwam niet in mijn mond, en mijzelf zalven deed ik helemaal niet, totdat *die* drie volle weken voorbij waren.

⁴ Op de vierentwintigste dag van de eerste maand bevond ik mij aan de oever van de grote rivier, dat is de ⁵ Tigris.

* Matt. 24:15; Mark. 13:14; Luk. 21:20 ⁵ Gen. 2:14

9:24 eeuwige gerechtigheid - Letterlijk: gerechtigheid van eeuwigheden.

⁵ Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie, er was een Man, gekleed in linnen, Zijn heupen ^aomgord met het fijne goud uit Ufaz.

⁶ Zijn lichaam was als turkoois, Zijn gezicht als het uiterlijk van de bliksem, Zijn ogen als vuurfakkels, Zijn armen en Zijn voeten als de glans van gepolijst koper en het geluid van Zijn woorden als het geluid van een menigte.

⁷ Ik, Daniël, ik alleen zag dat visioen, maar de mannen die bij mij waren, zagen dat visioen niet. Er viel echter een grote verschrikking op hen en zij sloegen op de vlucht om zich te verbergen.

⁸ Ik echter, ik bleef alleen achter. Toen ik dat grote visioen zag, bleef er in mij geen kracht over. ^aMijn gezonde uitstraling werd aan mij veranderd in verval en ik had geen kracht meer over.

⁹ Toen hoorde ik het geluid van Zijn woorden. En toen ik het geluid van Zijn woorden hoorde, viel ik in een diepe slaap op mijn gezicht, en met mijn gezicht op de grond.

¹⁰ En zie, een hand raakte mij aan en maakte dat ik bevend op mijn handen en knieën steunde.

¹¹ Hij zei tegen mij: Daniël, zeer gewenste man, let op de woorden die ik tot u spreken zal en ga staan waar u stond, want nú ben ik tot u gezonden. Toen hij dat woord tot mij sprak, ging ik bevend staan.

¹² Toen zei hij tegen mij: Wees niet bevreesd, Daniël, want vanaf de eerste dag dat u zich er met *heel* uw hart op toelegde om inzicht te krijgen en om u te verootmoedigen voor het aangezicht van uw God, zijn uw woorden gehoord, en omwille van uw woorden ben ik gekomen.

¹³ De vorst van het koninkrijk Perzië stond eenentwintig dagen tegenover mij, maar zie, Michaël, een van de voornaamste vorsten, kwam om mij te helpen toen ik daar achterbleef bij de koningen van Perzië.

¹⁴ Ik ben gekomen om u inzicht te laten krijgen in wat uw volk in later tijd^a zal overkomen, want er is nog een visioen voor die dagen.

¹⁵ Toen hij in deze bewoordingen met mij sprak, hield ik mijn gezicht naar de aarde gericht en verstomde.

¹⁶ Maar zie, *Iemand*,^a Die leek op de mensenkinderen, raakte mijn lippen aan. Toen opende ik mijn mond en ging spreken. Ik zei tegen Hem Die tegenover mij stond: Mijn Heere, vanwege het visioen hebben mij weëën overvallen, zodat ik geen kracht meer overheb.

¹⁷ Hoe kan de dienaar van deze mijn Heere dan spreken met U, mijn Heere? Want wat mij betreft, van nu af aan is er geen kracht meer in mij aanwezig en is er geen adem in mij overgebleven.

¹⁸ Toen raakte Hij Die het uiterlijk had als van een mens, mij opnieuw aan en Hij versterkte mij.

¹⁹ Hij zei: Wees niet bevreesd, zeer gewenste man! Vrede zij u. Wees sterk, ja, wees sterk. Terwijl Hij met mij sprak, werd ik versterkt en ik zei: Laat mijn Heere spreken, want U hebt mij versterkt.

DE TOEKOMST VOOR DANIËL ONTSLATEN

²⁰ Toen zei hij: Weet u waarom ik naar u toe ben gekomen? Nu zal ik terugkeren om tegen de vorst van Perzië te strijden. En zodra ik vertrokken ben, zie, dan zal de vorst van Griekenland komen.

²¹ Ik zal u echter vertellen wat is opgetekend in het boek van de waarheid – al maakt niet één zich met mij sterk tegen hen, behalve uw vorst Michaël.

11 En ik, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Mediër, hem *terzijde* als steun en toeverlaat.

² Nu zal ik u dan de waarheid bekendmaken.

Zie, er zullen nog drie koningen in Perzië aan de macht komen, en de vierde zal grotere rijkdom verwerven dan alle anderen. Als hij sterk geworden is door zijn rijkdom, zal hij allen opzetten tegen het koninkrijk Griekenland.

³ Daarna zal er een machtige koning aan de macht komen,^a die met grote

^a Openb. 1:13,14,15 ^b Dan. 7:28

10:5 *een Man* - Anderen denken aan een gewone engel: geen hoofdletters. 10:14 *in later tijd* - Letterlijk: aan het einde van de dagen. 10:16 *Iemand* - Zie de noot bij Dan. 10:5.

11:3 *aan de macht komen* - Letterlijk: gaan staan; zie ook vers 4, 7.

heerschappij zal heersen en zal handelen naar eigen goeddunken.

⁴ Zodra hij echter aan de macht komt, zal zijn koninkrijk verbroken worden en opgedeeld worden naar de vier windstreken van de hemel, maar niet voor zijn nakomelingen en niet overeenkomstig de heerschappij waarmee hij had geheerst, want zijn koninkrijk zal uiteengerukt worden en zal zijn voor anderen dan voor hen.

HET ZUIDEN TEGEN HET NOORDEN

⁵ Dan zal de koning van het zuiden sterk worden, maar een van zijn vorsten zal sterker worden dan hij en heersen. Zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn.

⁶ Na verloop van jaren zullen zij een verbintenis met elkaar aangaan. De dochter van de koning van het zuiden zal naar de koning van het noorden komen om een billijke *overeenkomst* aan te gaan. Zij zal echter geen kracht in haar arm meer overhebben, en ook hij zal niet standhouden, evenmin zijn arm. Zij zal overgeleverd worden, evenals zij die haar gebracht hebben, hij die haar verwekt heeft en hij die haar in die tijden versterkt heeft.

⁷ Maar uit de loot van haar wortels zal er iemand in zijn plaats aan de macht komen. Hij zal met het leger komen en de vesting van de koning van het noorden binnentrekken, tegen hen optreden en hen onderwerpen.

⁸ Ook zal hij hun goden met hun godenbeelden en met hun kostbare voorwerpen van zilver en goud als buit naar Egypte brengen, en zelf zal hij *enige* jaren standhouden tegen de koning van het noorden.

⁹ Zo zal de koning van het zuiden in het koninkrijk komen en hij zal *weer* naar zijn eigen land terugkeren.

HET NOORDEN TEGEN HET ZUIDEN

¹⁰ Dan zullen zijn zonen zich in de strijd mengen en een menigte grote legers verzamelen. Een van hen zal snel komen, het land overspoelen, doorkruisen en terugkomen, zich in de strijd mengen en tot zijn vesting *doordringen*.

¹¹ De koning van het zuiden zal verbitterd worden. Hij zal uittrekken en tegen hem, de koning van het noorden, oorlog voeren. Ook die zal een grote menigte op de been brengen, maar die menigte zal in zijn hand worden gegeven.

¹² Wanneer die menigte zal zijn weggevaagd, zal zijn hart zich verheffen. Tien-duizenden zal hij neervellen, maar *toch* zal hij zich niet kunnen versterken,

¹³ want de koning van het noorden zal terugkomen; hij zal een menigte op de been brengen, groter dan de eerste, en na verloop van tijd, *na enkele* jaren, zal hij snel met een groot leger en met een grote uitrusting komen.

¹⁴ Ook zullen in die tijden velen opstaan tegen de koning van het zuiden. En de gewelddadigen uit uw volk zullen verheven worden om het visioen te bevestigen, maar zij zullen struikelen.

¹⁵ Dan zal de koning van het noorden komen en hij zal een belegeringsdam opwerpen en versterkte steden innemen. De *krachtige* armen van het zuiden zullen geen stand houden, ook zijn keurtroepen niet. Ja, er zal geen kracht zijn om stand te houden.

¹⁶ Hij die tegen hem optrekt, zal handelen naar eigen goeddunken. Niemand zal tegen hem standhouden. Hij zal ook standhouden in het Sieraadland en er zal vernietiging in zijn hand zijn.

¹⁷ Hij zal zijn zinnen* erop zetten om met de kracht van heel zijn koninkrijk te komen, en billijke *voorwaarden* met zich meebrengen en die ten uitvoer brengen. Hij zal hem een dochter uit de vrouwen geven om het koninkrijk te gronde te richten, maar zij zal niet standhouden, en zij zal voor hem niet zijn.

¹⁸ Dan zal hij zijn zinnen zetten op de kustlanden en hij zal er vele veroveren. Een leider zal echter een einde maken aan zijn smaad tegen hem, zonder dat hij zijn smaad aan hem kan vergelden.

¹⁹ Ten slotte zal hij zijn blik slaan op de vestingen van zijn eigen land, maar hij zal

struikelen en ten val komen, en niet *meer* gevonden worden.

²⁰ In zijn plaats zal er *iemand* opstaan die een belastinginner *het land* laat doorkruisen, in koninklijke heerlijkheid. Na enige dagen echter zal hij gebroken worden, maar niet door toorn en niet door oorlog.

EEERSTE AANVAL VAN DE VERACHTELIJKE KONING

²¹ In zijn plaats zal er een verachtelijk *man* opstaan. Men zal hem de koninklijke waardigheid niet geven. Maar hij zal komen in zorgeloze rust en het koningschap zal hij grijpen door vleierijen.

²² De *krachtige* armen van de overstroming zullen vóór hem weggespoeld worden en ze zullen gebroken worden, ook de vorst van het verbond.

²³ Want zodra men een verbintenis met hem is aangegaan, zal hij bedrog plegen. Hij zal oprukken en met weinig volk machtig worden.

²⁴ In zorgeloze rust zal hij ook in de vruchtbare *strecken* van het gewest komen en hij zal doen wat zijn vaders of voorvaders niet hebben gedaan: roof, buit en bezittingen zal hij onder hen uitstrooien. En tegen vestingen zal hij zijn plannen beraamen – maar *slechts* voor een tijd.

²⁵ Ook zal hij zijn kracht en zijn hart opwekken tegen de koning van het zuiden, met een groot leger. De koning van het zuiden zal zich dan in de strijd mengen met een uitermate groot en machtig leger. Hij zal echter geen stand kunnen houden, want men zal plannen tegen hem beraamen.

²⁶ Zij die van zijn gerechten eten, zullen hem breken. Zijn leger zal wegspoelen en er zullen er velen dodelijk gewond vallen.

²⁷ Het hart van deze twee koningen zal *erop gericht zijn* om kwaad te doen, en aan één tafel zullen zij leugens spreken. Maar het zal niet gelukken, want het einde *wacht* nog tot de vastgestelde tijd.

²⁸ En *de koning van het noorden* zal terugkeren naar zijn land, met grote bezittingen, en zijn hart zal tegen het heilige ver-

bond zijn. Hij zal *zijn wil* ten uitvoer brengen en terugkeren naar zijn land.

TWEDE AANVAL VAN DE VERACHTELIJKE KONING

²⁹ Op de vastgestelde tijd zal hij terugkeren en tegen het zuiden oprukken, maar het zal niet zijn zoals de eerste of zoals de laatste keer.

³⁰ Er zullen schepen van de Kittiers tegen hem komen en hij zal terugschrikken. Hij zal terugkeren en toornen tegen het heilige verbond en hij zal *zijn eigen wil* ten uitvoer brengen. Hij zal, terwijl hij terugkeert, op hen letten die het heilige verbond verlaten.

³¹ Dan zullen er uit hem *krachtige* armen voortkomen. Die zullen het heiligdom en de vesting ontheiligen en het steeds *terugkerende offer* wegnemen en de verwoestende gruwel opstellen.

³² En hen die goddeloos handelen tegen het verbond, zal hij doen huichelen door vleierijen. Het volk echter, zij die hun God kennen, zullen zij grijpen, en zij zullen *hun wil* ten uitvoer brengen.

³³ De verstandigen onder het volk zullen velen onderwijzen. Zij zullen struikelen door zwaard en vlam, door gevangenschap en beroving – *dagenlang*.

³⁴ Wanneer zij struikelen, zullen zij met weinig hulp geholpen worden. Velen zullen zich echter met vleierijen bij hen voegen.

³⁵ Van de verstandigen zullen er struikelen, om hen te louteren, te reinigen en *zuiver* wit te maken, tot de tijd van het einde, want het *wacht* nog tot de vastgestelde tijd.

HET EINDE VAN DE VERACHTELIJKE KONING

³⁶ Die koning zal handelen naar eigen goeddunken. Hij zal zich verheffen en zich groot maken boven elke god. Hij zal tegen de God der goden *“wonderlijke dingen spreken*. Hij zal voorspoedig zijn tot de gramschap voltrokken is. Want wat vast besloten is, zal gebeuren.

³⁷ En hij zal niet letten op de goden van zijn vaders, en ook niet op het verlangen van

^a Dan. 7:25

de vrouwen. Hij zal op geen enkele god letten, maar zichzelf boven alles groot maken.

³⁸ En hij zal de god van de vestingen in zijn standplaats eren. Hij zal namelijk de god die zijn vaderen niet gekend hebben, eren met goud, met zilver, met edelgesteente en met kostbaarheden.

³⁹ Hij zal versterkte vestingen maken *samen* met die vreemde god. Voor hen die hij zal kennen, zal hij de eer laten toenemen en hen laten heersen over velen en hij zal het land uitdelen als beloning.

⁴⁰ Dan zal in de tijd van het einde de koning van het zuiden hem *met de hoorns* stoten. En de koning van het noorden zal op hem aanstormen met wagens en met ruiters en met vele schepen. Hij zal de landen binnentrekken, ze overspoelen en erdoorheen trekken.

⁴¹ Hij zal het Sieraadland binnentrekken, en vele *landen* zullen struikelen. Maar *deze zijn het die* aan zijn hand zullen ontkomen: Edom, Moab en de voornaamsten van de zonen van Ammon.

⁴² Hij zal zijn hand tegen de landen uitstrekken. Ook voor het land Egypte is er geen ontkomen aan.

⁴³ Hij zal heersen over de verborgen schatten van goud en zilver en al de kostbaarheden van Egypte. De Libiërs en de Cusjieten zullen in zijn voetstappen *treden*.

⁴⁴ Maar de geruchten uit het oosten en uit het noorden zullen hem schrik aanjagen. Daarom zal hij in grote grimmigheid uittrekken om velen weg te vagen en met de ban te slaan.

⁴⁵ En hij zal de tenten van zijn paleis tussen de zeën opzetten, bij de berg van het heilig Sieraad. Dan zal hij tot zijn einde komen, en geen helper hebben.

12 In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw volksgenoten bijstaat. Het zal een benauwde tijd zijn, zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd zal uw volk ontkomen:

ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek.

² En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, ³ sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen.

³ De verstandigen zullen ⁴ blinken als de glans van het *hemelgewelf*, en zij die er velen rechtvaardigen, als de sterren, voor eeuwig en altijd.

⁴ Maar u, Daniël, houd deze woorden geheim en verzegel dit boek tot de tijd van het einde. Velen zullen het onderzoeken en de kennis zal toenemen.

HET EINDE VAN DE DINGEN

⁵ En ik, Daniël, zag, en zie, er stonden twee anderen, de één hier op de oever van de rivier, en de ander aan de overkant op de oever van de rivier.

⁶ De één zei tegen de Man ⁷ 'gekleed in linnen, Die Zich boven het water van de rivier bevond: Hoelang duurt het *nog* voordat er een einde *komt aan* deze wonderlijke dingen?

⁷ Toen hoorde ⁸ 'ik de Man gekleed in linnen, Die Zich boven het water van de rivier bevond, en Hij hief Zijn rechter- en Zijn linkerhand op naar de hemel en zwoer bij Hem Die eeuwig leeft: Na een vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft, wanneer Hij er een einde aan gemaakt zal hebben om de macht ⁹ van het heilige volk stuk te slaan, zal er aan al deze *dingen* een einde komen.

⁸ Ik echter, ik hoorde *het wel*, maar ik begreep het niet. En ik zei: Mijn Heere, wat zal het einde hiervan zijn?

⁹ Toen zei Hij: Ga heen, Daniël, want deze woorden blijven geheim en verzegeld tot de tijd van het einde.

¹⁰ Velen zullen gereinigd, *zuiver* wit gemaakt en gelouterd worden. De goddelozen echter zullen goddeloos handelen en geen enkele van de goddelozen zal het begrijpen, maar de verstandigen zullen het begrijpen.

² Matt. 25:46; Joh. 5:29 ³ Matt. 13:43 ⁴ Dan. 10:5 ⁵ Openb. 10:5, 6
12:6 *de Man* - Zie de noot bij Dan. 10:5. 12:7 *macht* - Letterlijk: hand.

¹¹ Van de tijd af dat het steeds *terugkerende offer* weggenomen zal worden en de verwoestende gruwel opgesteld zal zijn, zijn het duizend tweehonderdnegentig dagen.

¹² Welzalig is hij die blijft verwachten en

duizend driehonderdvijfendertig dagen bereikt.

¹³ Maar u, ga heen tot het einde, want u zult rusten, en u zult opstaan in uw bestemming, aan het einde van de dagen.

HET BOEK VAN DE PROFEET HOSEA

OPSCHRIFT

1 Het woord van de HEERE dat gekomen is tot Hosea, de zoon van Beëri, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkia, de koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas, de koning van Israël.

ISRAËLS AFGODERIJ WORDT AFGEHEELD

² Het begin van het spreken van de HEERE door Hosea.
De HEERE zei tegen Hosea:

Ga! Neem voor u een vrouw van de hoerijen en kinderen van de hoerijen, want het land wendt zich in schandelijke hoerij van de HEERE af.

³ Hij ging en nam Gomer, een dochter van Diblaïm; zij werd zwanger en baarde hem een zoon.

⁴ Toen zei de HEERE tegen hem: Geef hem de naam Jizreël, want nog even en Ik zal de bloedschulden van Jizreël vergelden aan het huis van Jehu, en Ik zal het koningschap van het huis van Israël wegdoen.

⁵ Op die dag zal het gebeuren dat Ik de boog van Israël zal breken in het dal van Jizreël.

⁶ Zij werd opnieuw zwanger, en zij baarde een dochter. Daarop zei Hij tegen hem: Geef haar de naam Lo-Ruchama, want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis van Israël, want Ik zal hen zeker wegvoeren.

⁷ Maar over het huis van Juda zal Ik Mij

ontfermen, en Ik zal hen verlossen door de HEERE, hun God. Ik zal hen echter niet verlossen door boog, door zwaard, door strijd, door paarden of door ruiters.

⁸ Toen zij Lo-Ruchama niet meer de borst gaf, werd zij weer zwanger, en zij baarde een zoon.

⁹ En Hij zei:

Geef hem de naam Lo-Ammi, want u bent niet Mijn volk en Ik zal er voor u niet zijn.

¹⁰ Toch zal het aantal Israëlieten zijn als het ^azand van de zee, dat niet gemeten en niet geteld kan worden. ^bEn het zal gebeuren dat in de plaats waar tegen hen gezegd is: U bent niet Mijn volk, tegen hen gezegd zal worden: Kinderen van de levende God. ¹¹ Dan zullen de Judeeërs 'bijeengebracht worden samen met de Israëlieten. Zij zullen voor zich één Hoofd aanstellen en uit het land oprukken; want groot zal de dag van Jizreël zijn.

¹² Zeg tegen uw broeders: Ammi, en tegen uw zusters: Ruchama.

HET VERBOND VAN GOD MET ISRAËL VERBROKEN EN HERNIEUWD

2 Klaag uw moeder aan, klaag *haaraan*, want zij is Mijn vrouw niet en Ik ben haar Man niet. Laat zij haar hoerij van haar gezicht wegdoen, en haar overspel van tussen haar borsten.

² Anders zal Ik haar naakt uitkleden, haar neerzetten als op haar geboortedag,

^a Gen. 32:12 ^b Rom. 9:25,26 ^c Jes. 11:13; Jer. 3:18; Ezech. 37:16,22; Efez. 2:14,15,16
1:6 *Lo-Ruchama* betekent: niet ontfermen. 1:9 *Lo-Ammi* betekent: niet Mijn volk.

haar maken als de woestijn,
haar doen worden als een dor land
en haar doen sterven van de dorst.

³ Ook over haar kinderen zal Ik Mij niet
ontfermen,
omdat zij kinderen van de hoererijen
zijn.

⁴ Want hun moeder heeft hoererij
bedreven;
zij die van hen zwanger is geweest, heeft
zich schandelijk gedragen.

Zij zegt immers:
Ik ga achter mijn minnaars aan;
die geven mij mijn brood en mijn water,
mijn wol en mijn vlas,
mijn olie en mijn drank.

⁵ Daarom, zie, Ik ga uw weg met dorens
omheinen,
Ik zal haar met een muur omgeven,
zodat zij haar paden niet zal kunnen
vinden.

⁶ Zij zal haar minnaars najagen, maar hen
niet inhalen;
hen zoeken, maar hen niet vinden.
Dan zal zij zeggen:
Ik ga, ik keer terug naar mijn vorige Man,
want toen had ik het beter dan nu.

⁷ Zij erkent echter niet
dat Ik het hen Die haar gegeven heeft
het koren, de nieuwe wijn en de olie,
dat Ik het zilver en het goud voor haar
vermeerderd heb,
dat zij voor de Baäl gebruikt hebben.

⁸ Daarom keer Ik terug
en neem Ik Mijn koren weg op zijn tijd,
en Mijn nieuwe wijn op de daarvoor
vastgestelde tijd.

Ik ruk Mijn wol en Mijn vlas weg,
waarmee zij haar naaktheid moet
bedekken.

⁹ Nu dan, Ik zal haar schaamte ontbloten
voor de ogen van haar minnaars,
en niemand ^a zal haar uit Mijn hand
redden.

¹⁰ Ik zal al haar vreugde doen ophouden,
haar feesten, haar nieuwemaansdagen
en haar sabbatten,
ja, al haar feestdagen.

¹¹ Ik zal haar wijnstok en haar vijgen-
boom verwoesten,
waarvan zij zegt: Die vormen voor mij het
hoerenloon

dat mijn minnaars mij gegeven hebben.
Maar Ik zal er een ^b woud van maken
en de dieren van het veld zullen ervan
vreten.

¹² Ik zal haar de dagen van de Baäls
vergeelden,
waarop zij reukoffers aan hen bracht.
Zij tooide zich met haar ring en haar
halssieraad
en ging achter haar minnaars aan,
maar Mij vergeet zij, spreekt de HEERE.

¹³ Daarom, zie, Ikzelf ga haar lokken,
haar de woestijn in leiden,
en naar haar hart spreken.

¹⁴ Ik zal haar daarvandaan haar
wijnngaarden geven,
en het Dal van Achor tot een deur van
hoop.

Daar zal zij zingen als in de dagen van
haar jeugd,
als op de dag dat zij wegtrok uit het land
Egypte.

¹⁵ Op die dag zal het gebeuren, spreekt de
HEERE,

dat u *Mij* zult noemen: mijn Man,
en Mij niet meer zult noemen: mijn Baäl!

¹⁶ Dan zal Ik de namen van de Baäls uit
haar mond wegdoen
en aan hun namen zal niet meer gedacht
worden.

¹⁷ Ik zal voor hen een verbond sluiten op
die dag
met de ^c dieren van het veld, met de
vogels in de lucht

en Ik zal hen onbezorgd doen neerliggen.
En boog, zwaard en strijd zal Ik van de
aarde doen verdwijnen,^a

en Ik zal hen onbezorgd doen neerliggen.
¹⁸ Ik zal u voor eeuwig tot Mijn bruid
nemen:

ja, Ik zal u tot Mijn bruid nemen in
gerechtigheid en in recht,
in goedertierenheid en in
barmhartigheid.

^a Hos. 5:14 ^b Ps. 80:13; Jes. 5:5 ^c Job 5:23; Jes. 11:6; Ezech. 14:21; 34:25
2:17 *doen verdwijnen* - Letterlijk: verbreken.

¹⁹ In trouw zal Ik u voor Mij als bruid nemen;

^a en u zult de HEERE kennen.

²⁰ Op die dag zal het geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik zal verhoren. Ik zal de hemel verhoren en die zal de aarde verhoren.

²¹ Dan zal de aarde het koren, de nieuwe wijn en de olie verhoren, en die zullen Jizreël verhoren.

²² En Ik zal haar voor Mij in de aarde zaaien en Mij ontfermen over Lo-Ruchama. Ik ^b zal zeggen tegen Lo-Ammi: U bent Mijn volk, en hij zal zeggen: Mijn God!

BEELD VAN GODS GEDULD

3 De HEERE zei tegen mij: Ga opnieuw, bemin een vrouw die bemind wordt door haar levensgezel, maar overspel pleegt, zoals de HEERE de Israëlieten beminde, hoewel zij zich wendde tot andere goden en hielden van rozijnenkoeken.

^a Voor vijftien zilverstukken en anderhalve homer^c gerst kocht ik haar toen voor mij.

^b En ik zei tegen haar: U moet veel dagen bij mij ^b blijven, u mag geen hoererij bedrijven; u mag geen andere man toebehoren, en ook ik zal niet bij u komen.

^c Want de Israëlieten moeten veel dagen "zonder koning en zonder vorst blijven, zonder offer en zonder gewijde steen, zonder efod en afgodsbeelden.

^d Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HEERE, hun God, zoeken en "David, hun koning. Zij zullen zich in diep ontzag tot de HEERE en Zijn goedheid wenden, 'in later tijd."

DE HEERE KLAAGT DE PRIESTERS EN HET VOLK AAN

4 Hoor het woord van de HEERE, Israëlieten, want de HEERE heeft een ^e rechtszaak

met de inwoners van dit land, omdat er geen trouw, geen goedertierenheid

en geen kennis van God in het land is.

² Vloeken, liegen, moorden, stelen en overspel plegen zijn wijdverbreid; bloedbad volgt op bloedbad.

³ Daarom treurt het land, en ieder die erin woont, verkommert, met de dieren van het veld en de vogels in de lucht.

Zelfs de vissen in de zee worden weggenomen.

⁴ Maar laat niemand een rechtszaak voeren,

laat niemand een ander ter verantwoording roepen, want uw volk is als zij die een priester aanklagen.

⁵ Daarom zult u overdag struikelen.

Zelfs de profeet zal 's nachts met u struikelen,

en Ik zal uw moeder uitroeien.

⁶ Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is.

Omdat u de kennis verworpen hebt, heb Ik u verworpen om als priester voor Mij te dienen.

Omdat u de wet van uw God hebt vergeten,

zal Ik ook uw kinderen vergeten.

⁷ Hoe talrijker zij werden, hoe meer zij tegen Mij zondigden.

Ik zal hun eer inruilen voor schande.

⁸ Zij eten de zonde van Mijn volk, en zij verlangen naar hun ongerechtigheid.

⁹ En het zal zijn: "zoals het volk is, zo is de priester.

Ik zal hem zijn wegen vergelden

en hem voor zijn daden doen boeten.

¹⁰ Zij zullen eten, maar niet verzadigd worden,

hoererij bedrijven, maar zich niet uitbreiden,

^a Jer. 31:33, 34 ^b Hos. 1:10; Rom. 9:26; 1 Petr. 2:10 ^c Deut. 21:11 ^d Hos. 10:3 ^e Jer. 30:9; Ezech. 34:23; 37:22 ^f Jes. 2:2; Micha 4:1 ^g Micha 6:2 ^h Jes. 24:2 ⁱ Micha 6:14

^{3:2} Een homer is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 200 en 450 liter. ^{3:5} in later tijd - Letterlijk: aan het einde van de dagen. ^{4:8} zij verlangen - Letterlijk: zij heffen hun ziel op.

want zij hebben nagelaten de HEERE te vereren.

¹¹ Hoerij, wijn en nieuwe wijn nemen het hart in beslag.

¹² Mijn volk raadpleegt zijn hout, en zijn stok moet het hem bekendmaken.

Want ^a de geest van de hoerijen heeft hen misleid,

zodat zij in hoerij hun God verlaten.

¹³ Op de toppen van de ^bbergen offeren zij,

op de ^cheuvels brengen zij reukoffers,

onder eik, populier ^d en terebint,

omdat hun schaduw goed is.

Daarom bedrijven uw dochters hoerij

en plegen uw schoondochters overspel.

¹⁴ Ik zal niet meer omzien naar uw dochters

omdat zij hoerij bedrijven,

en naar uw schoondochters,

omdat zij overspel plegen,

want zij zonderen zichzelf af met de hoeren,

zij offeren met de tempelhoeren.

Zo zal het volk *dat* geen inzicht heeft, ten val komen.

¹⁵ Als u, Israël, hoerij wilt bedrijven, laat Juda toch niet medeschuldig worden!

Kom toch niet naar Gilgal,

ga niet naar Beth-Aven,

en zweer niet: *Zo waar de HEERE leeft!*

¹⁶ Want Israël is opstandig

als een onhandelbare koe.

Nu zal de HEERE hen weiden

als een lam in het ruime veld.

¹⁷ Efraïm is verknocht aan de afgoden;

laat hem met rust!

¹⁸ Is hun drinkgelag voorbij,

dan geven zij zich over aan hoerij.

Hun vorsten – een schande – houden van *het woord*: Geef.

¹⁹ Wind heeft hen op zijn vleugels

gebonden:

zij zullen zich schamen vanwege hun offers.

DE VORSTEN EN DE PRIESTERS VAN JUDA BESTRAFT EN TOT BEKERING GEROEPEN

5 Hoor dit, priesters! Sla *er* acht op, huis van Israël!

Neem ter ore, huis van de koning!

Want het gericht gaat u aan,

omdat u een strik geworden bent voor

Mizpa,

een uitgespannen net op de Tabor.

² De afvalligen zijn afgedaald om te

slachten,

maar Ik zal een vermaning voor hen allen

zijn.

³ Ikzelf ken Efraïm

en Israël is voor Mij niet verborgen.

Werkelijk, nu bedrijft Efraïm hoerij,

Israël verontreinigt zich.

⁴ Hun daden zijn er niet op gericht

zich tot hun God te bekeren,

want ^e de geest van hoerij is in hun midden,

en de HEERE kennen zij niet.

⁵ De trots van Israël getuigt openlijk tegen hem.

En Israël en Efraïm zullen struikelen om

hun ongerechtigheid,

en met hen zal ook Juda struikelen.

⁶ Met hun schapen en hun runderen

zullen zij de HEERE gaan zoeken,

maar zij zullen *Hem* niet vinden:

Hij heeft Zich aan hen onttrokken.

⁷ Zij hebben trouweloos gehandeld tegen

de HEERE,

want zij hebben bastaardkinderen

verwekt.

Nu zal de nieuwwemaan hen met hun stuk

land verteren!

^a Blaas de bazuin in Gibeā,

de trompet in Rama,

sla alarm in Beth-Aven:

Achter u, Benjamin!

⁹ Efraïm zal tot een woestij worden

op de dag van de bestraffing.

Onder de stammen van Israël

maak Ik bekend wat zeker is.

¹⁰ De vorsten van Juda zijn

als verleggers van grenzen.

^a Hos. 5:4 ^b Jes. 57:7 ^c Ezech. 20:28 ^d Jes. 1:29 ^e Hos. 4:12 ^f Hos. 7:10
4:18 Hun vorsten - Letterlijk: hun schilden.

Over hen zal Ik Mijn verbolgenheid
uitstorten als water.

¹¹ Efraïm is onderdrukt,
zijn recht verbroken,
want hij heeft het zo gewild:
hij heeft gewandeld overeenkomstig het
gebod.

¹² Daarom ben Ik voor Efraïm als een mot,
en voor het huis van Juda als een
verrotting.

¹³ Toen Efraïm zijn ziekte zag
en Juda zijn gezwel,
ging Efraïm naar Assyrië
en stuurde hij *boden* naar koning Jareb.
Maar die zal u niet kunnen genezen,
en van u het gezwel niet wegnemen.

¹⁴ Want Ik zal voor Efraïm zijn als een
felle leeuw,
voor het huis van Juda als een jonge
leeuw.

Ik, Ik verscheur en ga;
Ik sleep weg en ^aer zal geen redder zijn.

¹⁵ Ik ga en keer terug naar Mijn
woonplaats,
totdat zij zich schuldig weten en Mijn
aangezicht zoeken.

In hun benauwdheid zullen zij Mij ernstig
zoeken.

ISRAËLS BOETE

6 Kom, laten wij terugkeren naar de
HEERE,
want Hij heeft verscheurd, maar Hij zal
ons genezen;

Hij heeft geslagen, maar Hij zal ons
verbinden.

² Na twee dagen zal Hij ons levend
maken,
op de derde dag zal Hij ons doen opstaan
en zullen wij voor Zijn aangezicht leven.

³ Dan zullen wij kennen,
wij zullen ernaar jagen de HEERE te
kennen!

Zijn verschijning staat vast als de
dageraad.

Ja, Hij komt naar ons toe als de regen,
als late regen, die het land natmaakt.

⁴ Wat zal Ik u doen, Efraïm?
Wat zal Ik u doen, Juda?

Uw goedertierenheid is als een
morgenwolk,

als dauw die vroeg optrekt en weggaat.
⁵ Daarom heb Ik op *hen* ingehakt door de
profeten,

Ik heb hen gedood met de woorden van
Mijn mond;
en de oordelen over u zullen voor de dag
komen *als* het licht.

⁶ Want ^bIk vind vreugde in goedertieren-
heid en niet in offer,
in kennis van God meer dan in
brandoffers!

⁷ Zij ^chebben echter als Adam het verbond
overtreden.

Daar hebben zij trouweloois gehandeld
tegenover Mij.

⁸ Gilead is een oord van bedrivers van
onrecht,
het is vol bloedsporen.

⁹ Zoals *rovers* benden op iemand wachten,
zo is het gezelschap van priesters.

Zij moorden op de weg naar Sichem.
Werkelijk, zij gedragen zich schandelijk.

¹⁰ In het huis van Israël
zie Ik afschuwelijke dingen:
daar is de hoererij van Efraïm,
Israël heeft zich verontreinigd.

¹¹ Ook voor u, Juda, is een oogst
weggelegd,
wanneer Ik een omkeer breng in de
gevangenschap van Mijn volk.

GODS ANTWOORD OP ISRAËLS BOETEDOENING

7 Zodra Ik Israël genees,
worden de ongerechtigheid van
Efraïm

en de slechte daden van Samaria
openbaar,

want zij plegen bedrog.

Een dief breekt in,
een *rovers* bende plundert op de straat.

² Maar zij zeggen niet in hun hart
dat Ik al hun kwaad in gedachten houd.

Nu dan, hun daden omringen hen,
ze zijn voor Mijn aangezicht *bedreven*.

³ Met hun slechte daden verblijden zij de
koning,
met hun leugens de vorsten.

^a Hos. 2:9 ^b Matt. 9:13; 12:7 ^c Hos. 8:1

⁴ Allen plegen zij overspel,
zij zijn als een oven,
opgestookt door een bakker,
die pas ophoudt met stoken
als het deeg dat hij gekneet heeft,
gezuurd is.

⁵ Op de dag van onze koning
maken de vorsten *hem* ziek met de gloed
van wijn.

Hij reikt spotters de hand.

⁶ Als zij naderbijkomen, is hun hart in
hun arglist als een oven;
heel de nacht sluimert hun woede,
's morgens ontbrandt die als een laaiend
vuur.

⁷ Zij zijn allen heet als een oven,
zodat zij hun rechters verteren;
al hun koningen komen ten val.
Niemand van hen roept tot Mij.

⁸ Efraïm, met de volken ^avermengt het
zich.

Efraïm is een koek die niet omgekeerd is.

⁹ Vreemden verteren zijn kracht,
maar zelf merkt hij dat niet.

Ook heeft hij grijze haren gekregen,^{*}
maar ook dat merkt hij niet.

¹⁰ ^bHoewel de trots van Israël tegen hem
getuigde,
hebben zij zich niet bekeerd tot de HEERE,
hun God.

In dit alles zochten zij Hem niet.

¹¹ Efraïm is als een duif, onnozel, zonder
verstand;^{*}

Egypte roepen zij te hulp, naar Assyrië
gaan zij!

¹² Maar als zij gaan, spreid Ik Mijn net
over hen uit.

Als vogels in de lucht haal Ik hen neer.
Ik straf hen zodra er een zwerm van
wordt gehoord.

¹³ Wee over hen, want zij zijn van Mij
weggevlucht.

Verwoesting over hen, want zij zijn tegen
Mij in opstand gekomen.

Ik zou hen wel willen verlossen,
maar zij spreken leugens tegen Mij.

¹⁴ Zij roepen ook niet tot Mij met hun
hart,

wanneer zij weeklagen op hun
slaapplaats.

Om koren en nieuwe wijn verzamelen zij
zich,

maar tegen Mij zijn zij weerspanning.

¹⁵ Ik echter heb *hen* geoeffend,
hun armen sterk gemaakt,
maar zij blijven kwaad tegen Mij
bedenken.

¹⁶ Zij keren niet terug naar de
Allerhoogste,

zij zijn 'als een bedrieglijke boog.
Hun vorsten vallen door het zwaard
vanwege de gramschap van hun tong.
Dit is *tot* hun spot in het land Egypte.

AANKONDIGING VAN DE INVAL VAN DE VIJAND

8 De bazuin aan uw mond!
De vijand zweeft als een ^aarend

boven het huis van de HEERE,
omdat zij Mijn ^averbond hebben
overtreden

en tegen Mijn wet in opstand zijn
gekomen.

² Zij roepen tot Mij:

Mijn God! Wij, Israël, kennen U!

³ Israël heeft het goede verstoten,
de vijand zal hem achtervolgen.

⁴ Zij hebben koningen aangesteld, maar
buiten Mij om;

zij hebben vorsten aangesteld, maar
zonder Mij erin te kennen.

Van hun zilver en hun goud hebben zij
voor zichzelf afgodsbeelden gemaakt,
zodat zij uitgeroeid zullen worden.

⁵ Uw kalf, Samaria, heeft *u* verstoten!
Mijn toorn is tegen hen ontbrand:
Hoelang *nog*? Zijn zij *dan* niet tot
zuiverheid in staat?

⁶ Want dat *kalf* komt uit Israël,
een vakman heeft het gemaakt,
een god is het niet.

Ja, het zal *tot* splinters worden,
dat kalf van Samaria!

⁷ Want wind zaaien zij,
maar een wervelwind zullen zij oogsten.

^aPs. 106:35 ^bHos. 5:5 ^cPs. 78:57 ^dDeut. 28:49 ^eHos. 6:7

7:9 Ook ... *gekregen* - Letterlijk: Ook is grijsheid op hem gesprenkeld. 7:11 *verstand* - Letterlijk: hart.

Staand koren zonder aren geeft geen meel.

Wanneer ze al *aren* geven, zullen vreemden die verslinden.

⁸ Verslonden is Israël!

Zij zijn nu onder de heidenvolken als een pot waaraan niemand waarde hecht,

⁹ want zij gingen naar Assyrië: een wilde ezel houdt zich afgezonderd, maar Efraïm zoekt hulp bij minnaars.

¹⁰ Ook al zoeken zij hulp bij heidenvolken, *toch* zal Ik hen nu bijeenbrengen.

Zij kunnen weinig beginnen vanwege de last van de koning van de vorsten.

¹¹ Ja, Efraïm heeft de altaren talrijk gemaakt om te zondigen, het heeft *die* altaren om te zondigen!

¹² Al schrijf Ik voor hen Mijn wet in tienduizendvoud, *toch* beschouwt men die als iets vreemds.

¹³ Zij brengen Mijn offergaven en zij eten *zelf* van het vlees. De HEERE schept er geen behagen in. Nu zal Hij aan hun ongerechtigheid denken,

en hun zonden *aan hen* vergelden: zij zullen terugkeren naar Egypte.

¹⁴ Israël vergat zijn Maker, en bouwde paleizen,

Juda heeft de versterkte steden talrijk gemaakt.

Daarom zal Ik vuur werpen in zijn steden;

dat zal zijn paleizen verteren.

GEVOLGEN VAN ISRAËLS ZONDE

9 Wees niet blij, Israël, tot jubelens toe, zoals de volken, want u hebt in hoerij uw God verlaten. U hebt hoerenloon lief op alle dorsvloeren voor koren.

² Dorsvloer en perskuip zullen hen niet voeden,

de nieuwe wijn zal hun tegenvallen.

³ Zij zullen niet blijven in het land van de HEERE:

Efraïm keert terug naar Egypte, in Assyrië zullen zij eten wat onrein is.

⁴ Zij zullen voor de HEERE geen wijn plengen en hun offers zullen Hem niet aange-naam zijn.

Zie zijn voor hen als brood voor rouwenden:

ieder die dat eet, wordt onrein. Want hun brood dient voor henzelf, het mag niet in het huis van de HEERE komen.

⁵ Wat zult u *dan* doen op een hoogtijdag en op een feestdag voor de HEERE?

⁶ Want zie, vanwege de verwoesting gaan zij op weg;

Egypte zal hen bijeenbrengen, Memphis zal hen begraven.

Begeerte zal er zijn naar hun geld, netels zullen hen in erfbezit nemen en distels zullen in hun tenten zijn.

⁷ De dagen van de vergelding zijn gekomen.

De dagen van de afrekening zijn gekomen.

Israël zal het weten.

De profeet is dwaas, de man met de geest is krankzinnig.

Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid

is ook de vijandschap groot.

⁸ De wachter van Efraïm is met mijn God, een profeet *vindt* de strik van de

vogelvanger op al zijn wegen, vijandschap *zelfs* in het huis van zijn God.

⁹ Zij hebben zich zeer diep verdorven, als in de dagen van Gibeä.

Hij zal aan hun ongerechtigheid denken, Hij zal hun zonden *aan hen* vergelden.

¹⁰ Ik vond Israël als druiven in de woestijn;

als vroege vijgen aan de vijgenboom, zijn eerste opbrengst,

zag Ik uw vaderen.

Zij gingen *echter*¹¹ naar Baäl-Peor,

wijdden zich aan die schande.

Zij werden even weerzinwekkend als hun minnaars.

¹¹ Wat Efraïm betreft, als een vogel zal zijn luister wegvliegen,

¹¹ Num. 25:3; Ps. 106:28

van de geboorte, van de *moederschoot* en van de bevruchting af."

¹² Ook al brengen zij hun kinderen groot, Ik zal hen van kinderen beroven, geen mens zal er *meer* zijn!

Ja ook, wee hun, wanneer Ik van hen wijk!

¹³ Efraïm, zoals Ik het gezien had, was als Tyrus, geplant in een lieflijke woonplaats, maar Efraïm zal zijn kinderen moeten uitleveren aan de moordenaar.

¹⁴ Geef hun, HEERE, *ja*, wat moet U *hun* geven?

Geef hun een "baarmoeder die zonder vrucht blijft en borsten die verdrogen.

¹⁵ Al hun kwaad bleek in ^b Gilgal, ja, daar heb Ik hen gehaat. Vanwege hun slechte daden zal Ik hen uit Mijn huis verdrijven. Ik zal hen voortaan niet meer liefhebben: al hun "vorsten zijn opstandig.

¹⁶ Efraïm is getroffen: hun wortel is verdord, vrucht zullen zij niet voortbrengen. Zelfs als zij nog *nieuw* leven verwekten, zou Ik de liëvelingen van hun *moederschoot* doden.

¹⁷ Mijn God zal hen verwerpen, omdat zij naar Hem niet luisteren. Zij zullen zwervers onder de volken zijn.

HERNIEUWDE AANKONDIGING VAN STRAFFEN

10 Israël is een weelderige wijnstok, hij brengt zijn vrucht voort.

Hoe groter zijn vrucht is, hoe meer er voor de "altaren is.

Hoe beter zijn land, hoe mooier de gewijde stenen.

² Verdeeld is hun hart, nu staan zij schuldig.

God Zelf zal hun altaren afbreken, hun gewijde stenen verwoesten.

³ Voorzeker, dan zullen zij zeggen:

Wij hebben "geen koning, want wij hebben de HEERE niet gevreesd. Een koning, wat zou die dan voor ons kunnen doen?

⁴ Zij spreken *loze* woorden, zweren valse eden, sluiten *maar* verbonden.

Het recht loopt uit als een gifplant in de voren van het veld.

⁵ Voor de kalveren van Beth-Aven zijn de inwoners van Samaria bevreesd.

Ja, zijn volk zal erover treuren en zijn afgodspriesters

– *die* zich erover verheugden – vanwege zijn luister,

want die is van hem weggevoerd.

⁶ Ja, dat *kalf* zal naar Assyrië gevoerd worden,

een geschenk voor koning Jareb.

Zo zal Efraïm schande op zich laden en Israël zal beschaamd worden vanwege zijn voornemen.

⁷ Samaria is afgehouwen; zijn koning *drijft* als een tak op het water.

⁸ Weggevaagd zullen worden de *offerhoogen* van Aven,

de zonde van Israël; dorens en distels zullen opschieten tot boven hun altaren.

Dan zullen 'zij tegen de bergen zeggen: Bedek ons!

en tegen de heuvels: Val op ons!

⁹ Sinds de dagen van "Gibea hebt u gezondigd, Israël!

Daar zijn zij blijven staan.

De strijd in Gibea zal hen niet treffen, *de strijd* tegen onrechtvaardige mannen.

¹⁰ Het is Mijn verlangen hen te bestraffen: volken worden tegen hen

samengetrokken, verstrikt *als zij zijn* in beide ongerechtigheden.

¹¹ Omdat Efraïm een getemde jonge koe is, gewillig om te dorsen,

^a Luk. 23:29 ^b Hos. 4:15; 12:12 ^c Jes. 1:23 ^d Hos. 8:11 ^e Hos. 3:4 ^f Jes. 2:19; Luk. 23:30; Openb. 6:16; 9:6 ^g Hos. 9:9

9:11 *van de geboorte ... af* - Of: zonder geboorte, zonder zwangerschap en zonder bevruchting.

ben Ik voorbijgegaan
aan de schoonheid van haar hals:
Ik zal Efraïm inspannen,
Juda zal ploegen,
Jakob zal voor zichzelf eggen.

¹² Zaai voor uzelf in gerechtigheid!
Oogst in goedertierenheid!

¹³ Ploeg voor uzelf ongeploegd land om!
Het is tijd om de HEERE te zoeken,
totdat Hij komt en gerechtigheid over u
laat regenen.

¹⁴ U hebt goddeloosheid geploegd,
onrechtvaardigheid geoogst,
leugenvrucht gegeten;
want u hebt vertrouwd op uw weg,
op uw grote aantal helden.

¹⁵ Daarom zal er oorlogsgedruis
tegen uw volk ontstaan,
en al uw vestingen zullen verwoest
worden,

zoals Salman verwoesting aanrichtte bij
Beth-Arbel

op de dag van strijd:
moeders werden met de zonen
verpletterd.

¹⁶ Dat heeft Bethel u dus aangedaan
vanwege uw mateloze slechtheid.
In de dageraad is de koning van Israël
voorgoed omgebracht.

GODS ONTFERMING OVER ISRAËL

11 Toen Israël een kind was, had Ik hem
lief,

en uit Egypte heb ^bIk Mijn zoon geroepen.
² Maar hoe meer zij hen riepen,
hoe meer zij van onder hun ogen
wegliepen.

Aan de Baäls offerden zij
en voor de afgodsbeelden brachten zij
reukoffers –

³ Ik echter leerde Efraïm lopen.

Hij nam hen op Zijn armen,
maar zij erkenden niet dat Ik hen genas.

⁴ Ik trok hen met menselijke touwen,
met koorden van liefde.

Ik was voor hen als zij die het juk
van op hun kaken omhoogtillen,
en Ik reikte hem voer toe.

⁵ Hij zal niet terugkeren naar het land
Egypte,

maar Assyrië, dat zal zijn koning zijn,
want zij weigeren zich te bekeren.

⁶ Het zwaard zal in zijn steden rondgaan,
het zal zijn grendels vernietigen en
verslinden

vanwege hun opvattingen.

⁷ Mijn volk volhardt in* afkeer van Mij.
Zij roepen wel tot de Allerhoogste,
maar gezamenlijk roemt men Hem niet.

⁸ Hoe zou Ik u prijsgeven, Efraïm,
u uitleveren, Israël?

Hoe zou Ik u prijsgeven als ^cAdama,
met u doen als met Zeboïm?

Mijn hart keert zich in Mij om,
al Mijn medelijden is opgewekt.

⁹ Ik zal Mijn brandende toorn niet ten
uitvoer brengen,

Ik zal niet terugkeren om Efraïm te
gronde te richten.

Want Ik ben God, en geen mens,
de Heilige in uw midden,
en in de stad zal Ik niet komen.

¹⁰ Zij zullen achter de HEERE aan gaan,
Hij zal brullen als een leeuw.

Ja, Hij zal brullen,
en de kinderen zullen bevende komen
van de kant van de zee.

¹¹ Zij zullen bevende komen als een vogel
uit Egypte,

als een duif uit het land Assyrië.
Dan doe Ik hen wonen in hun huizen,
spreekt de HEERE.

JAKOB ALS EEN VOORBEELD VOOR ZIJN VOLK

12 Met leugen omringt Efraïm Mij,
en het huis van Israël doet dat met
bedrog.

Juda echter trekt nog op met God
en blijft met de heiligen trouw.

² Efraïm is een herder van wind
en jaagt heel de dag de oostenwind na,
leugen en verwoesting vermeerderd hij.
Met Assyrië sluiten zij een verbond,
olie wordt naar Egypte gebracht.

^a Jer. 4:3 ^b Matt. 2:15 ^c Gen. 19:24
11:7 volhardt in - Letterlijk: hangt aan.

³ De HEERE heeft een rechtszaak met Juda.
Hij zal Jakob vergelden naar zijn wegen,
Hij zal zijn daden op hem doen
terugkeren.

⁴ In de *moederschoot* ^apakte hij zijn broer
bij de hiel; en
in zijn kracht streed hij ^bmet God.

⁵ Hij streed met de Engel en overwon;
wenend vroeg hij Hem om genade.

In 'Bethel vond Hij hem,
en daar sprak Hij met ons,
⁶ namelijk de HEERE, de God van de
legermachten,
HEERE is Zijn gedenknaam.

⁷ En u, bekeer u tot uw God,
houd u aan goedertierenheid en recht,
zie voortdurend uit naar uw God.

⁸ Kanaän heeft een bedrieglijke
weegschaal in zijn hand,
hij houdt ervan af te persen.

⁹ Nog zegt Efraïm:
Al ben ik rijk geworden,
al heb ik voor mijzelf vermogen
verworven,
in al mijn inspanningen
vinden zij bij mij geen ongerechtigheid,
die zonde is.

¹⁰ Maar Ik ben de HEERE, uw God,
^asinds het land Egypte.
Ik zal u weer in tenten doen wonen
zoals in de dagen van de samenkomst.

¹¹ En Ik zal tot de profeten spreken,
en Ik zal de visioenen talrijk maken,
en Ik zal door de dienst van de profeten
in gelijkenissen spreken.

¹² Was ^cGilead al ongerechtigheid, nu zijn
zij helemaal nutteloos geworden.
In 'Gilgal hebben zij stieren geofferd.
Ook hun altaren zijn als *steen*hopen
in de voren van de velden.

¹³ Jakob vluchtte naar het gebied van
Syrië,
Israël diende om een ^bvrouw
en om een vrouw hoedde hij *vee*.

¹⁴ Door een profeet heeft de HEERE Israël
echter uit Egypte geleid
en door een profeet werd het gehoord.

¹⁵ Efraïm *echter* heeft *Hem* tot zeer bittere
toorn verwekt.
Daarom zal Hij zijn *vergoten* bloed op
hem laten neerkomen,
zijn Heere zal hem zijn smaad vergelden.

ISRAËLS ZONDE EN STRAF

13 Telkens wanneer Efraïm sprak, was
er schrik,
hij verhief zich in Israël;
hij maakte zich echter schuldig aan de
Baäl,
en hij stierf.

² En nu zijn zij doorgestaan met zondigen:
zij hebben zich een gegoten beeld
gemaakt
van hun zilver; en afgodsbeelden naar
hun inzicht,
allemaal ^awerk van vaklieden.

Zij zeggen van hen:
Mensen die offeren,
kussen kalveren.

³ Daarom zullen zij worden als een
morgenwolk,
ja, als een vroeg opkomende dauw die
verdwijnt,
als kaf dat van een dorsvloer wegstuift,
en als rook uit een venster.

⁴ Maar Ik ben de HEERE, uw God, ^asinds
het land Egypte.

Een God ^bbehalve Mij mag u daarom niet
erkennen,
en buiten Mij is er geen Heiland.

⁵ Ik heb u gekend in de woestijn,
in een land van droogte.

⁶ Net als hun weiden ^araakten zij
verzadigd.

Toen zij verzadigd waren, verhief hun
hart zich.

Daarom hebben zij Mij ^avergeten.

⁷ Daarom werd Ik voor hen als een felle
leeuw,

als een luipaard loerde Ik op de weg.

⁸ Ik trof hen aan als een berin die van
jongen beroofd is,
scheurde hun borstkas open,

^a Gen. 25:26 ^b Gen. 35:9,10 ^c Gen. 28:12,19; 35:7,14,15 ^d Jes. 43:11 ^e Hos. 6:8 ^f Hos. 4:15; 9:15

^g Gen. 28:5 enz. ^h Gen. 29:20,28 ⁱ Hos. 8:6 ^j Jes. 43:11; Hos. 12:10 ^k 2 Sam. 22:32; Ps. 18:32 ^l Deut. 32:15 ^m Hos. 8:14

verslond hen daar als een leeuw.
De dieren van het veld zullen hen
verscheuren.

⁹ Het is uw verderf, Israël,
dat u zich keert tegen Mij, tegen uw hulp!
¹⁰ Waar blijft uw koning nu?

Hij zou u toch verlossen in al uw steden?
En uw richters, tegen wie u gezegd had:
Geef mij een koning en vorsten?

¹¹ In Mijn toorn gaf Ik u een ¹⁰koning,
Ik nam *hem* weg in Mijn verbolgenheid.

¹² De ongerechtigheid van Efraïm is
gebundeld,
zijn zonde is opgeborgen.

¹³ Barensweeën zullen hem overkomen;
hij is een kind zonder verstand:
als het *zijn* tijd is, vertoont hij zich niet,
wanneer *de schoot* zich voor kinderen
ontsluit.

¹⁴ Ik zal hen verlossen uit de macht van
het graf.

Ik zal hen vrijkopen uit de dood.

¹⁵ Dood, waar zijn uw pestziekten?

Graf, waar is uw verderf?

Berouw verbergt zich voor Mijn ogen!

¹⁶ Ook al draagt hijzelf tussen broeders
vrucht,

de oostenwind zal komen,

de adem van de HEERE,

die opsteekt uit de woestijn.

Zijn bron zal uitdrogen

en zijn wel droogvallen.

Die zal de schat plunderen

van al zijn kostbare voorwerpen.

BEKERING VAN ISRAËL EN TOEKOMSTIGE ZEGENINGEN

14 Samaria zal schuldig staan,
omdat het ongehoorzaam
geweest is aan zijn God.
Door het zwaard zullen zij vallen,
hun kleine kinderen zullen ^cverpletterd
worden
en hun zwangere vrouwen opengereten.

² Bekeer u, Israël,
tot de HEERE, uw God,

want u bent gestruikeld door uw
ongerechtigheid.

³ Neem *deze* woorden met u mee,
bekeer u tot de HEERE.

Zeg tegen Hem:

Neem alle ongerechtigheid weg, neem
het goede aan.

Dan zullen wij de offers ^avan onze ^alippen
nakomen.

⁴ Assyrië zal ons niet verlossen,
op paarden zullen wij niet rijden.

Wij zullen nooit meer zeggen: U bent onze
god

tegen het werk van onze handen.

Bij U immers vindt een wees ontferming.

⁵ Ik zal hun afkerigheid genezen,
Ik zal hen vrijwillig liefhebben,
want Mijn toorn heeft zich van hem
afgewend.

⁶ Ik zal voor Israël zijn als de dauw.

Hij zal in bloei staan als de lelie,

wortel schieten als de Libanon.

⁷ Zijn jonge loten zullen uitlopen,
zodat zijn pracht zal zijn als *die van de*
olijfboom,

en hij zal een geur hebben als de Libanon.

⁸ Zij zullen opnieuw in zijn schaduw
zitten,

koren verbouwen ^aen in bloei staan als de
wijnstok;

zijn gedachtenis zal zijn als de wijn van
Libanon.

⁹ Efraïm, wat heb Ik nog met de afgoden
te maken?

Ik heb *hem* verhoord en zal naar hem
omzien.

Ik zal zijn als een altijd groene cipres.

Door Mij is bij u vrucht te vinden.

¹⁰ Wie is zo wijs, dat hij deze dingen
begrijpt,

en zo verstandig dat hij ze kent?

De wegen van de HEERE zijn immers
recht.

De rechtvaardigen zullen daarop
wandelen,

maar de overtreders zullen erop
struikelen.

^a 1 Sam. 8:5; 15:23; 16:1 ^a Jes. 25:8; 1 Kor. 15:55 ^a Hos. 10:14 ^a Hos. 12:7 ^a Hebr. 13:15
14:3 *de offers* - Letterlijk: de jonge stieren. 14:8 *verbouwen* - Letterlijk: doen leven.

HET BOEK VAN DE PROFEET JOËL

OPSCHRIFT

1 Het woord van de HEERE dat gekomen is tot Joël, de zoon van Pethuel.

DE SPRINKHANENPLAAG EN DE DROEGTE

² Hoor dit, oudsten,
neem *dit* ter ore, alle inwoners van het land!

Is dit gebeurd in uw dagen
of in de dagen van uw vaders?

³ Vertel erover aan uw kinderen
en *laten* uw kinderen *erover* aan hun
kinderen *vertellen*

en hun kinderen *weer* aan de volgende
generatie.

⁴ Wat de jonge sprinkhaan overliet, at de
veldsprinkhaan op;
wat de veldsprinkhaan overliet, at de
treksprinkhaan op;
en wat de treksprinkhaan overliet, at de
zwermsprinkhaan op.

⁵ Ontwaak, dronkaards, en ween.
Weeklaag, alle wijn drinkers,
over de jonge wijn, want die is van uw
mond weggenomen.

⁶ Want een volk is tegen Mijn land
opgetrokken,
machtig en niet te tellen;
zijn tanden zijn leeuwtanden,
het heeft de hoektanden van een
leeuwin.

⁷ Het heeft van Mijn wijnstok een
woestienij gemaakt
en Mijn vijgenboom tot een kale tak.
Het heeft hem volledig afgeschild en
weggeworpen,
zijn ranken zijn wit geworden.

⁸ Weeklaag als een jonge vrouw, omgord
met een rouwgewaad,
die klaagt om de man van haar jeugd.

⁹ Graanoffer en plengoffer zijn
weggenomen
van het huis van de HEERE.

De priesters treuren,
de dienaren van de HEERE.

¹⁰ Het veld is verwoest,
de grond treurt,
want het koren is verwoest,
de nieuwe wijn opgedroogd,
de olie verkommerd.

¹¹ Akkerbouwers staan beschaamd,
wijnbouwers weeklagen
over de tarwe en over de gerst,
want de oogst op het veld is verloren.

¹² De wijnstok is verdord
en de vijgenboom is verwelkt,
de granaatappelboom, ook de palmboom
en de appelboom,
alle bomen van het veld zijn verdord.
Ja, de vreugde is verdord,
geweken van de mensenkinderen.

¹³ Omgord u en bedrijf rouw, priesters,
weeklaag, dienaren van het altaar.
Kom, overnacht in rouwgewaden,
dienaren van mijn God,
want graanoffer en plengoffer
zijn aan het huis van uw God onthouden.

¹⁴ **Kondig een vastentijd af,**
roep een bijzondere samenkomst bijeen,
verzamel de oudsten
en alle inwoners van het land
in het huis van de HEERE, uw God,
en roep tot de HEERE.

⁸ Joël 2:15

1:14 *Kondig een vastentijd af* - Letterlijk: Heilig een vasten; zie ook Joël 2:15.

¹⁵ Ach, die dag!
Ja, ^ade dag van de HEERE is nabij,
en hij zal komen als een verwoesting van
de Almachtige.

¹⁶ Is niet voor onze ogen
het voedsel weggenomen,
uit het huis van onze God
blijdschap en vreugde?

¹⁷ De zaadkorrels zijn verschrompeld
onder hun aardkluiten,
de voorraadschuren verwoest,
de graanschuren afgebroken,
want het koren is verdord.

¹⁸ Hoe kreunt het vee!
De kudde rundvee zijn in verwarring,
want ze hebben geen weide.
Zelfs kudde kleinvee moeten boeten.

¹⁹ Tot U, HEERE, roep ik,
want een vuur heeft de weiden van de
woestijn verteerd,
en een vlam heeft alle bomen van het
veld verzengd.

²⁰ Zelfs de dieren van het veld
schreeuwen naar U,
want de waterstromen
zijn uitgedroogd.
Een vuur heeft
de weiden van de woestijn verteerd.

DE DAG VAN DE HEERE IS NABIJ

2 Blaas de bazuin in Sion,
sla alarm op Mijn heilige berg,
laat alle inwoners van het land sidderen,
want ^ade dag van de HEERE komt, ja, is
nabij!

² *Het is een dag van duisternis en
donkerheid,
een dag van wolken en donkerheid.
Zoals de dageraad zich over de bergen
verspreidt,
verspreidt zich een groot en machtig volk,
zoals er niet geweest is
van oude tijden af,
en er hierna niet meer zal zijn,
jarenlang, van generatie op generatie.**

³ *Ervóór verteert een vuur,
en erachter verzengt een vlam;*

ervóór is het land als de hof van Eden,
en erachter is het een woeste wildernis.
Ook is er geen ontkomen aan.

⁴ Als het uiterlijk van paarden is zijn
uiterlijk,
en als renpaarden, zo rennen zij voort.

⁵ Als het geluid van wagens
springen zij over de toppen van de bergen,
als het geluid van een vuurvlam
die stoppels verteert,
als een machtig volk
opgesteld voor de strijd.

⁶ Bij die aanblik krimpen de volken ineen,
alle gezichten verschieten van kleur.

⁷ Als helden rennen zij,
als strijdbare mannen
klommen zij tegen de muren op;
ieder gaat op zijn eigen weg
en zij wijken niet van hun paden af.

⁸ Zij verdringen elkaar niet,
ieder gaat zijn *eigen* weg.
Al stuiten zij op weerstand,
zij zijn niet tegen te houden.

⁹ Zij stormen op de stad af,
zij rennen op de muren,
zij klimmen tegen de huizen op.
Als een dief komen zij
door de vensters binnen.

¹⁰ Bij die aanblik siddert ^cde aarde,
beeft de hemel.
Zon en maan worden in het zwart gehuld
en de sterren trekken hun licht in.
¹¹ En de HEERE laat Zijn stem klinken
voor Zijn leger uit,
want Zijn leger is zeer groot,
ja, machtig is Hij, Die Zijn woord ten
uitvoer brengt.

Groot is immers ^dde dag van de HEERE
en zeer ontzagwekkend. Wie zal hem
kunnen verdragen?

¹² Ook nu echter, spreekt de HEERE,
^ebekeer u tot Mij met heel uw hart,
namelijk met vasten, met geweene en met
rouwklacht.

¹³ En scheur uw hart
en niet uw kleren.
Bekeer u tot de HEERE, uw God,
want Hij is 'genadig en barmhartig,

^a Jes. 13:6 ^b Joël 1:15; Zef. 1:14,15 ^c Jes. 13:10; Ezech. 32:7 ^d Jer. 30:7; Amos 5:18; Zef. 1:15 ^e Jer. 4:1
^f Ex. 34:6; Ps. 86:15; Jona 4:2

2:2 *jarenlang, van generatie op generatie* - Letterlijk: tot jaren van generatie en generatie.

geduldig en rijk aan goedertierenheid,
en Hij heeft berouw over het kwaad.

¹⁴ "Wie weet zal Hij Zich omkeren en
berouw hebben,
zodat Hij een zegen achter Zich overlaat:
een graanoffer en een plengoffer
voor de HEERE, uw God.

¹⁵ Blaas de bazuin in Sion,
^b kondig een vastentijd af,"
roep een bijzondere samenkomst bijeen.

¹⁶ Verzamel het volk,
heilig de gemeente,
breng de oudsten bijeen,
verzamel de kleine kinderen
en de zuigelingen.*

Laat de bruidegom uit zijn binnenkamer
gaan,
de bruid uit haar slaapkamer.

¹⁷ Laten de priesters, de dienaren van de
HEERE, wenen

tussen de voorhal en het altaar,
en laten zij zeggen:

Ontzie Uw volk, HEERE,
geef Uw erfelijk bezit niet over aan
smaad,
zodat de heidenvolken over hen zouden
heersen.

Waarom zouden ze onder de volken
zeggen:

ⁱ "Waar is hun God?"

¹⁸ Toen nam de HEERE het op voor Zijn
land,
en Hij spaarde Zijn volk.

¹⁹ De HEERE antwoordde en zei tegen Zijn
volk:

Zie, Ik zend u het koren, de nieuwe wijn
en de olie,

zodat u ermee verzadigd wordt.
Ik zal u niet meer overgeven
als voorwerp van smaad onder de
heidenvolken.

²⁰ Ik zal die uit het noorden
ver van u wegdoen.
Ik verdrijf hem naar
een dor en woest land,
zijn voorhoede naar de zee in het oosten,

zijn achterhoede naar de zee in het
westen.*

Zijn stank stijgt op,
zijn walm stijgt op,
want hij heeft grote dingen gedaan.

²¹ Wees niet bevreesd, land,
verheug u en wees blij,
want de HEERE heeft grote dingen
gedaan.

²² Wees niet bevreesd, dieren van het
veld,
want de weiden van de woestijn worden
groen,
de bomen dragen hun vrucht,
de wijnstok en de vijgenboom geven hun
opbrengst.

²³ En u, kinderen van Sion,
verheug u en wees blij
in de HEERE, uw God,
want Hij zal u geven
de Leraar tot gerechtigheid.
Die zal regen op u doen neerdalen,
vroegere regen en late regen in de eerste
maand.

²⁴ De dorsvloeren zullen vol koren zijn,
de perskuipen stromen over van nieuwe
wijn en olie.

²⁵ Ik zal u de jaren vergoeden
die de "veldsprinkhaan, de jonge
sprinkhaan, de zwerm sprinkhaan en
de treksprinkhaan hebben opgegeten,
Mijn grote leger,
dat Ik op u had afgestuurd.

²⁶ Dan zult u overvloedig en tot
verzadiging eten,
en de Naam van de HEERE, uw God,
prijzen,
Die wonderlijk met u heeft gehandeld.
Mijn volk zal voor eeuwig niet
beschaamd worden.

²⁷ Dan zult u weten dat Ik te midden van
Israël ben,
dat Ik, de HEERE, uw God ben, en niemand
anders:
Mijn volk zal voor eeuwig niet
beschaamd worden!

* Jona 3:9 ^b Joël 1:14 ^c Ps. 42:11; 79:10; 115:2 ^d Joël 1:4

2:15 kondig een vastentijd af - Letterlijk: heilig een vasten; zie ook Joël 1:14. 2:16 de zuigelin-
gen - Letterlijk: zuigers van borsten. 2:20 de zee in het westen - Letterlijk: de achterste zee.

BELOFTE VAN DE GEEST

²⁸ Daarna zal het geschieden dat Ik Mijn ^aGeest zal uitstorten op alle vlees:
uw zonen en uw dochters zullen profeteren,
uw ouderen zullen dromen dromen,
uw jongemannen zullen visioenen zien.
²⁹ Ja, zelfs op de dienaren en op de denaressen
zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten.
³⁰ Ik zal wondertekenen geven aan de hemel en op de aarde:
bloed en vuur en rookzuilen.
³¹ De zon zal veranderd worden in duisternis
en de maan in bloed,
voor die dag van de HEERE komt,
die grote en ontzagwekkende.
³² Het zal geschieden dat ieder 'die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden.
Want op de 'berg Sion en in Jeruzalem zal ontkoming zijn,
zoals de HEERE gezegd heeft,
namelijk bij hen die ontkomen zijn,
die de HEERE roepen zal.

PROFETIE VAN GODS OORDEEL OVER DE VIJANDEN

3 Want zie, in die dagen en in die tijd, als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem,
² zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen en hen doen afdalen naar het dal van Josafat.
Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren,
vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël,
dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben.
Mijn land hebben zij verdeeld.
³ Zij hebben het lot geworpen over Mijn volk.
Zij gaven een jongen voor een hoer;
zij verkochten een meisje voor wijn,
zodat zij konden drinken.

⁴ En ook,

wat wilt u van Mij, Tyrus en Sidon,
en alle gebieden van Filistea?
Wilt u Mij *Mijn* handelwijze vergelden?
Als u Mij dat wilt aandoen,
zal Ik snel en onmiddellijk
uw vergelding op uw hoofd doen terugkeren,
⁵ omdat u Mijn zilver en Mijn goud hebt weggenomen,
het beste van Mijn kostbaarheden naar uw tempels hebt gebracht.
⁶ U hebt de Judeeërs en de inwoners van Jeruzalem
aan de Grieken verkocht,
om hen ver weg te voeren
uit hun *eigen* gebied.
⁷ Zie, Ik wek hen op uit de plaats waarheen u hen verkocht hebt.
Ik zal uw vergelding op uw hoofd doen terugkeren.
⁸ Ik zal uw zonen en uw dochters verkopen
in de hand van de Judeeërs.
Zij zullen hen aan de inwoners van Sjeba verkopen,
aan een volk ver weg,
want de HEERE heeft *het* gesproken.

⁹ Roep dit uit onder de heidenvolken:
Verklaar de oorlog!"
Wek de helden op!
Laten zij aantreden en oprukken,
alle strijdbare mannen!
¹⁰ Smeed uw ploegscharen tot zwaarden
en uw snoeimessen tot speren.
Laat de zwakke zeggen:
Ik ben een held.
¹¹ Snel te hulp en kom,
alle heidenvolken van rondom,
verzamel u!
HEERE, laat Uw helden daarheen afdalen!

¹² Laten de heidenvolken opgewekt worden en oprukken
naar het dal van Josafat,
want daar zal Ik zitten om te berechten
alle heidenvolken van rondom!

^a Jes. 44:3; Ezech. 39:29; Hand. 2:17 ³ Joël 3:15 ⁴ Rom. 10:13 ⁵ Obadja vs. 17

3:2 *het dal van Josafat* betekent: het dal 'de HEERE oordeelt'; zie ook vers 12. 3:9 *Verklaar de oorlog* - Letterlijk: heilig de oorlog.

¹³ ^aSla de sikkel erin,
want de oogst is rijp.

Kom en daal af,
want de wijnpers is vol.
De perskuipen stromen over,
want hun kwaad is groot.

¹⁴ Menigten, menigten
in het dal van de dorsslede,
want de dag van de HEERE is nabij
in het dal van de dorsslede.

¹⁵ ^bZon en maan worden in het zwart
gehuld
en de sterren hebben hun schijnsel
ingetrokken.

¹⁶ De HEERE zal vanaf Sion brullen *als een
leeuw*,
vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten
klinken,
zodat hemel en aarde zullen beven.
Maar de HEERE is een toevlucht voor Zijn
volk
en een vesting voor de Israëlieten.

¹⁷ Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw
God ben,
Die op Sion, Mijn heilige berg, woont.

Jeruzalem zal een heiligdom zijn
^cen vreemden zullen er niet meer
doorheen trekken.

¹⁸ Op die dag zal het gebeuren
dat de bergen van ^djonge wijn zullen
druipen,
de heuvels van melk zullen stromen,
en alle *water*stromen van Juda
zullen overlopen van water.
Een bron zal uit het huis van de HEERE
ontspringen,
die het dal van Sittim* zal bevochtigen.
¹⁹ Egypte zal worden tot een woestenij,
Edom zal worden tot een woeste
wildernis
vanwege het geweld tegen de Judeeërs:
in hun land hebben zij onschuldig bloed
vergoten.

²⁰ Maar Juda zal voor eeuwig blijven,
Jeruzalem van generatie op generatie.

²¹ Ik zal hun bloed voor onschuldig
houden,
dat Ik niet voor onschuldig gehouden
had.
En de HEERE zal wonen in Sion.

^a Openb. 14:15 ^b Joël 2:10,31 ^c Openb. 21:27 ^d Amos 9:13
3:18 *het dal van Sittim* - Of: het Acaciadal.

HET BOEK VAN DE PROFEET AMOS

OPSCHRIFT

1 De woorden van Amos, die behoorde tot de veehouders uit Tekoa, die hij gezien heeft over Israël in de dagen van Uzzia, de koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas, de koning van Israël, twee jaar ^avoor de aardbeving.

PROFETIE OVER SYRIË, FILISTEA, FENICIË, EDMOM EN AMMON

^a Hij zei:

De HEERE zal vanaf Sion ^bbrullen *als een leeuw*, vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken zodat de weiden van de herders treuren, en de top van de Karmel verdort.

^a Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Damascus, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen,

omdat zij met ijzeren dorssleden Gilead gedorst hebben.

^a Daarom zal Ik vuur werpen in het huis van Hazaël; dat zal de paleizen van Benhadad verteren.

^b Ik zal de grendel van Damascus ^cin stukken breken,

Ik zal de inwoner uitroeien uit Bikeat-Aven, en de scepterdrager uit Beth-Eden, en het volk van Syrië zal in ballingschap gaan naar ^dKir,

zegt de HEERE.

^a Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van ^eGaza, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen,

omdat zij *Mijn volk* volkomen in ballingschap gevoerd hebben om hen uit te leveren aan Edom.

^f Daarom zal Ik vuur werpen binnen de muren van Gaza; dat zal zijn paleizen verteren.

^g Ik zal de inwoner uitroeien uit Asdod, en de scepterdrager uit Askelon.

Ik zal Mij ^htegen Ekron keren, zodat de rest van de Filistijnen zal omkomen, zegt de Heere HEERE.

ⁱ Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Tyrus, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen,

omdat zij *Mijn volk* volledig als ballingen hebben uitgeleverd aan Edom, en zij niet aan het verbond met *hun* broeders gedacht hebben.

^j Daarom zal ik vuur werpen binnen de muren van Tyrus; dat zal zijn paleizen verteren.

^k Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Edom, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen,

^a Zach. 14:5 ^b Jer. 25:30; Joël 3:16 ^c Jes. 17:1 enz.; Jer. 49:23 enz. ^d 2 Kon. 16:9 ^e 2 Kron. 21:16,17; 28:18

1:8 *Mij* - Letterlijk: Mijn hand.

omdat hij zijn broeder met het zwaard achtervolgd heeft
en zijn barmhartigheid tenietgedaan,
omdat zijn toorn altijd weer verscheurde
en hij zijn verbolgenheid voor altijd
koesterde.

¹² Daarom zal Ik vuur werpen in Teman;
dat zal de paleizen van Bozra verteren.

¹³ Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van de
Ammonieten,

ja, vanwege vier, zal Ik er niet op
terugkomen,
omdat zij de zwangere vrouwen van
Gilead opengereten hebben
om zo hun gebied te verruimen.

¹⁴ Daarom zal Ik een vuur aansteken
binnen de muren van Rabba;
dat zal zijn paleizen verteren,
met gejuich op de dag van de strijd,
met storm op de dag van de wervelwind.

¹⁵ Hun koning zal in ballingschap gaan,
hij en zijn vorsten tezamen,
zegt de HEERE.

PROFETIE OVER MOAB, JUDA EN ISRAËL

2 Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Moab,
ja, vanwege vier, zal Ik er niet op
terugkomen,
omdat hij de beenderen van de koning
van Edom
tot kalk verbrand heeft.

² Daarom zal Ik vuur werpen in Moab;
dat zal de paleizen van Kerioth verteren.
Moab zal sterven onder oorlogsgedruis,
krijgsgeschreeuw en bazuingeschal.

³ Ik zal de rechter uit zijn midden
uitroeien,
en Ik zal al zijn vorsten met hem doden,
zegt de HEERE.

⁴ Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Juda,
ja, vanwege vier, zal Ik er niet op
terugkomen,

omdat zij de wet van de HEERE verworpen
hebben,

Zijn verordeningen niet in acht genomen
hebben,

en hun leugengoden hen hebben misleid,
de goden die hun vaderen naliepen.

⁵ Daarom zal Ik vuur werpen in Juda;
dat zal de paleizen van Jeruzalem
verteren.

⁶ Zo zegt de HEERE:

Vanwege drie overtredingen van Israël,
ja, vanwege vier, zal Ik er niet op
terugkomen,

omdat zij de rechtvaardige voor ^ageld
verkoopen
en de arme voor een paar schoenen.

⁷ Zij snakken ernaar dat het stof van de
aarde op het hoofd van de geringen is,
zij duwen de zachtmoedigen van de weg.
Een man en zijn vader gaan naar

hetzelfde meisje
om Mijn heilige Naam te ontheiligen.

⁸ Zij strekken zich uit op kleren die zij in
onderpand hebben,
naast elk altaar.

Zij drinken wijn die als boete was
opgelegd,
in het huis van hun goden.

⁹ Maar Ik heb de ^b Amorieten voor hun
ogen weggevaagd,
die hoog waren als ceders
en sterk waren als eiken.
Ik heb zijn vrucht vanboven weggevaagd
en zijn wortels vanonder.

¹⁰ Maar Ik heb u uit het land ^c Egypte
geleid,
en liet u veertig jaar door de woestijn
gaan,
om het land van de Amorieten in bezit te
nemen.

¹¹ Uit uw zonen deed Ik profeten opstaan,
uit uw jongemannen nazireeërs.
Is dit niet zo, Israëlieten?
spreekt de HEERE.

¹² Maar u laat de nazireeërs wijn drinken,
en u hebt de profeten ^dgeboden: Profeteer
niet!

¹³ Zie, Ik ga het onder u laten kraken,

^a Amos 8:6 ^b Num. 21:24; Deut. 2:31; Joz. 24:8 ^c Ex. 12:51 ^d Amos 7:12,13

zoals een wagen kraakt,
vol graanschoven.

¹⁴ Dan gaat voor de snelle *de kans* op
ontvluchten verloren,
de sterke zal zijn kracht niet inzetten,
geen held zijn leven redden.

¹⁵ Niemand die de boog hanteert, zal
staande blijven,
geen hardloper* zich redden,
geen ruiter te paard zijn leven redden.

¹⁶ Zelfs de moedigste* onder de helden
zal op die dag naakt wegvluchten,
spreekt de HEERE.

AANKONDIGING VAN DE STRAF OVER ISRAËL EN JUDA

3 Luister naar dit woord dat de HEERE tot
u spreekt, Israëlieten, tot het hele ge-
slacht dat Ik uit het land Egypte heb geleid:

² Alleen u heb Ik gekend
uit alle geslachten op de aarde.
Daarom zal Ik u vergelden
al uw ongerechtigheden.

³ Gaan er twee samen
zonder elkaar ontmoet te hebben?

⁴ Brult een leeuw in het woud
als hij geen prooi heeft?
Laat een jonge leeuw vanuit zijn hol zijn
stem klinken

zonder dat hij *iets* gevangen heeft?

⁵ Duikt een vogel in een strik op de aarde
als er geen val voor hem is?
Springt de strik van de grond op
als er niets gevangen is?

⁶ Of wordt in een stad de bazuin geblazen
zonder dat het volk beeft?
Of komt er *kwaad in de stad voor
zonder dat de HEERE dat doet?

⁷ Voorzeker, de Heere HEERE doet niets
tenzij Hij Zijn geheimenis heeft
geopenbaard aan Zijn dienaren, de
profeten.

⁸ De leeuw heeft gebruld.
Wie zou niet bevreesd zijn?

De Heere HEERE heeft gesproken.
Wie zou niet profeteren?

⁹ Laat het horen in de paleizen in Asdod
en in de paleizen in het land Egypte, en
zeg:

Verzamel u op de bergen van Samaria,
en zie de grote verwarring in het midden
daarvan
en alle verdrukking daarbinnen.

¹⁰ Want zij weten niet te doen wat recht is,
spreekt de HEERE,
zij die geweld en verwoesting in hun
paleizen opslaan.

¹¹ Daarom, zo zegt de Heere HEERE:
De tegenstander, ja, aan alle kanten van
het land!

Hij zal uw vesting van u neerhalen,
uw paleizen zullen leeggeplunderd
worden.

¹² Zo zegt de HEERE:

Zoals een herder uit de muil van de leeuw
twee pootjes redt
of een stukje van het oor,
zo zullen de Israëlieten gered worden:
Zij die in Samaria zitten
op de hoek van een bed
en op het kussen van een rustbank.

¹³ Luister en waarschuw het huis van
Jakob,
spreekt de Heere HEERE, de God van de
legermachten.

¹⁴ Voorzeker, op de dag dat Ik
Israël zijn overtredingen zal vergelden,
zal Ik ook de altaren van Bethel
vergelten.

Dan zullen de hoorns van het altaar
afgehakt worden
en op de aarde vallen.

¹⁵ Ik zal het winterverblijf treffen
samen met het zomerverblijf,
zodat de ivoren huizen verloren gaan
en vele huizen weggevaagd worden,
spreekt de HEERE.

* Jes. 45:7; Klaagl. 3:37,38

2:15 *hardloper* - Letterlijk: licht op zijn voeten. 2:16 *de moedigste* - Letterlijk: sterk van zijn hart.

BEDREIGING TEGEN DE VROUWEN VAN SAMARIA

4 Luister naar dit woord, koeien van Basan die op de berg van Samaria zijn, u, die de geringen onderdrukt, die de armen mishandelt, die tegen hun heren zeggen:

Breng *ons iets*, zodat wij kunnen drinken.
² De Heere HEERE heeft gezworen bij Zijn heiligheid

dat er, zie, dagen voor u komen dat men u zal optrekken met haken en wie na u *overlijft*, met vishaken.

³ Door bressen zult u naar buiten gaan, de ene vrouw na de andere, en weggeworpen worden naar Harmon, spreekt de HEERE.

⁴ Kom naar Bethel en zondig, naar ^aGilgal om veel te zondigen. Breng 's morgens uw offers, op *elke* derde dag uw tienden.

⁵ Laat van het gezuurde brood een lofoffer ^bin rook opgaan, kondig luid vrijwillige gaven aan, laat het horen, want zo wilt u het *toch* graag, Israëlieten, spreekt de Heere HEERE.

⁶ Daarom heb ik u ook schone tanden gegeven in al uw steden, gebrek aan brood in al uw woonplaatsen. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

⁷ En ik heb zelfs de regen u onthouden, nog wel drie maanden voor de oogsttijd. Ik heb het laten regenen op de ene stad, maar op de andere stad liet ik het niet regenen.

Het ene stuk *land* werd beregend, maar het stuk waarop geen regen viel, verdoorde.

⁸ Twee, drie steden wankelden naar een andere stad om water te drinken, maar zij werden niet verzadigd. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd,

spreekt de HEERE.

⁹ Ik heb u geslagen met ^ckorenbrand en met meeldauw. De ^dsprinkhanen vreten uw talrijke tuinen, wijngaarden, vijgenbomen en olijfbomen op. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

¹⁰ Ik heb de pest naar u toegestuurd, zoals ik eens bij Egypte deed.^e

Ik heb uw jongemannen met het zwaard gedood, terwijl uw paarden werden buitgemaakt.

Ik heb de stank van uw legerkampen in uw neus doen opstijgen. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

¹¹ Ik heb u ondersteboven gekeerd, zoals God ^fSodom en Gomorra ondersteboven keerde; u werd als een stuk brandhout dat aan de vlammen ontruikt is, maar u hebt zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

¹² Daarom zal ik zo met u handelen, Israël, dat ik u dit zal aandoen. Maak u gereed om uw God te ontmoeten, Israël!

¹³ Want, zie, Hij Die de bergen vormt, Die de 'wind schept en Die aan de mens bekendmaakt wat zijn gedachten zijn, Die de dageraad tot duisternis maakt, en Die op de hoogten van de aarde treedt; HEERE, God van de legermachten, is Zijn Naam.

ISRAËLS VAL VOORZEGD. VERMANING TOT BOETE

5 Luister naar dit woord dat ik aanhef over u, een klaaglied, huis van Israël.

² Zij is gevallen, zij zal niet meer opstaan, de maagd Israël. Zij ligt verlaten op haar land, er is niemand die haar opricht.

^a Hos. 12:12 ^b Lev. 2:1,15; 7:13 ^c Deut. 28:22 ^d Joël 1:4; 2:25 ^e Gen. 19:24 ^f Nahum 1:3
 4:10 zoals ik eens bij Egypte deed - Letterlijk: in de weg van Egypte.

³ Want zo zegt de Heere HEERE:

De stad die optrekt *met* duizend,
zal er honderd overhouden,
en die optrekt *met* honderd,
zal er tien overhouden
voor het huis van Israël.

⁴ Want zo zegt de HEERE tegen het huis
van Israël:

Zoek Mij en leef!

⁵ Maar zoek niet *in* ^aBethel,
in Gilgal moet u niet komen
en u moet niet naar Berseba trekken,
want Gilgal zal zeker in ballingschap
gaan

en Bethel zal tot niets worden.

⁶ Zoek de HEERE en leef!

Anders zal Hij het huis van Jozef als een
vuur binnendringen,
het verteren, en zal er voor Bethel
niemand zijn om te blussen.

⁷ *Wee hun* die recht in alsem veranderen,
die gerechtigheid ter aarde doen liggen.

⁸ *Hij* Die het ^bZevengesternte en de Orion
gemaakt heeft,

Die de schaduw van de dood verandert in
morgenlicht,

Die de dag duister maakt als de nacht,

Die het ^cwater van de zee roept
en over het aardoppervlak uitgiert:

HEERE is Zijn Naam!

⁹ Die Zich verkwikt *door* de verwoesting
over de sterken,
ja, verwoesting komt over de vesting.

¹⁰ Zij haten wie in de poort opkomt voor
het recht,

zij hebben een afschuw van wie de
waarheid spreekt.

¹¹ Omdat u de arme vertrap
en van hem een heffing op koren neemt,
daarom hebt u huizen van ^dgehouden
steen kunnen bouwen,
maar u zult er niet in wonen;
begerenswaardige wijngaarden hebt u
kunnen planten,
maar u zult de wijn ervan niet drinken.

¹² Want Ik weet dat uw overtredingen veel
zijn,

en uw zonden talrijk:

u drijft de rechtvaardige in het nauw, u
neemt zwijggeld aan,

u duwt armen in de poort opzij.

¹³ Daarom zwijgt de verstandige in die
tijd,
want het is een kwade tijd.

¹⁴ Zoek het goede en niet het kwade,
opdat u leef!

Dan zal de HEERE, de God van de
legermachten, met u zijn,
zoals u *altijd* zegt.

¹⁵ ^eHaat het kwade en heb het goede lief,
handhaaf het recht in de poort.

Misschien zal de HEERE, de God van de
legermachten, genadig zijn
voor het overblijfsel van Jozef.

¹⁶ Daarom, zo zegt de HEERE,
de God van de legermachten, de Heere:
Op alle pleinen zal er rouwklacht zijn,
op alle straten zullen ze zeggen: Ach! Ach!
Akkerbouwers roept men op tot
rouwbetoon,
en de klaagzangers tot rouwklacht.
¹⁷ En in alle wijngaarden zal er
rouwklacht zijn,
want Ik zal door uw midden trekken, zegt
de HEERE.

¹⁸ ^fWee hun die verlangend uitzien

naar de dag van de HEERE!

Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn?

^gDuisternis zal hij zijn en geen licht!

¹⁹ *Het is* zoals iemand die vlucht

voor een leeuw,

en een beer tegenkomt,

of die, *als hij* thuiskomt

en met zijn hand tegen de muur leunt,

door een slang wordt gebeten.

²⁰ Zal de dag van de HEERE niet duisternis
zijn,

en geen licht;

donkerte – zonder lichtglans erover?

²¹ Ik haat, Ik versmaad uw feesten.

^hUw bijzondere samenkomsten kan Ik
niet luchten,

^a Amos 4:4 ^b Job 9:9; 38:31 ^c Amos 9:6 ^d Zef. 1:13 ^e Ps. 34:15; 97:10; Rom. 12:9 ^f Jes. 5:19 ^g Jer. 30:7; Joël 2:2; Zef. 1:15 ^h Jes. 1:11; Jer. 6:20

²² want al brengt u Mij brandoffers, en uw graanoffers,
Ik schep er geen behagen in.

En het dankoffer van uw gemest vee:
Ik wil het niet aanzien.

²³ Doe het lawaai van uw liederen van Mij weg,
en het getokkel van uw luiten kan Ik niet aanhoren!

²⁴ Laat het recht stromen als water,
de gerechtigheid als een altijd stromende beek.

²⁵ Hebt u Mij slachtoffers en graanoffers gebracht
in de woestijn, veertig jaar lang, huis van Israël?

²⁶ U hebt Sikkut, uw koning,
rondgedragen,
en Kewan, uw beelden,
de sterren, uw goden, die u voor uzelf
hebt gemaakt!

²⁷ Daarom zal Ik u in ballingschap voeren,
verder dan Damascus, zegt de HEERE;
God van de legermachten is Zijn Naam.

STRAFPREDIKING TEGEN DE ZORGELOZE HOOGMOED VAN ISRAËL

6 Wee de zorgelozen in Sion,
en de onbezorgden op de berg van Samaria,
de beroemdsten van de ^avoornaamste
van de volken,
en tot wie het huis van Israël komt.

² Trek naar Kalne en kijk *er rond*;
ga vandaar naar het grote Hamath,
en daal af naar Gath van de Filistijnen.
Zijn ze beter dan deze koninkrijken?
Is hun gebied groter dan uw gebied?

³ U, die de ^conheilsdag ^aver van u afhoudt,
maar de zetel van het geweld naderbij
brengt;

⁴ u, die op bedden van ivoor ligt,
die op uw rustbanken hangt,
die lammeren uit het kleinvee eet,
kalveren uit het midden van de stal;

⁵ u, die vrolijk zingt onder het geklank
van de ^fluit

– zoals David hebben zij voor zichzelf
muziekinstrumenten uitgedacht –

⁶ u, die wijn uit sprengbekkens ^drinkt
en u zalf met de beste olie,
maar om de ondergang ^evan Jozef
^bbekommert u zich niet.

⁷ Daarom zullen zij nu als eersten in
^bballingschap gaan;
dan is het feest voorbij voor hen die maar
wat rondhangen.

⁸ De Heere HEERE zweert bij Zichzelf
– spreekt de HEERE, de God van de
legermachten:

Ik verafschuw de glorie van Jakob,
zijn paleizen haat Ik.
Ik zal de stad uitleveren met al wat zij
bevat.

⁹ En mocht het gebeuren dat er tien man-
nen in één huis overgebleven zijn, dan
zullen die sterven.

¹⁰ Als een familielid, of iemand die hem
gaat verbranden, *iemands lichaam* op-
neemt om de beenderen het huis uit te
dragen, zal hij tegen hem die nog binnen
in huis is, zeggen: Is er nog *iemand* bij u?
En die zal zeggen: Niemand. Daarop zal de
eerste zeggen: Stil, want *dit* is niet *iets* om
er de Naam van de HEERE bij te noemen!

¹¹ Want, zie, de HEERE gebiedt,
en het grote huis treft Hij met scheuren
en het kleine huis met spleten.

¹² Rennen paarden op een rots?
Ploegt men er met runderen?
Ja, u hebt recht in gal veranderd,
en de vrucht van de gerechtigheid in
^falsem.

¹³ U, die blij bent met Lodebar,^g
u, die zegt: Hebben wij niet door onze
kracht
Karnaïm^h voor ons ingenomen?
¹⁴ Want, zie, Ik doe een volk tegen u
opstaan,
huis van Israël!

^a Hand. 7:42 ^b Ex. 19:5; Jer. 2:3 ^c Amos 5:18 ^d Ezech. 12:27 ^e Jes. 5:12 ^f Jes. 5:11 ^g Jes. 5:12 ^h Jes. 5:13 ⁱ Amos 5:7

6:6 ondergang - Letterlijk: breuk. **6:13 Lodebar** - De naam van de plaats (2 Sam. 9:4 e.a.)
betekent: een ding van niets. **6:13 Karnaïm** - De naam van de plaats betekent: hoorns.

spreekt de HEERE, de God van de legermachten.
Dat zal u onderdrukken
van Lebo-Hamath
tot het beekdal van de Vlakte.

HET VISIOEN VAN DE SPRINKHANEN

7 Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie, Hij formeerde sprinkhanen toen het nagras begon op te komen; let wel, nagras, nadat er voor de koning gemaaid is.

² En het gebeurde, toen ze het opvreten van het gewas van het land voltooid hadden, dat ik zei: Heere HEERE, vergeef toch! Hoe zou Jakob staande kunnen blijven? Hij is immers klein!

³ Toen kreeg de HEERE hier berouw over. Het zal niet gebeuren, zei de HEERE.

HET VISIOEN VAN HET ALLESVERTERENDE VUUR

⁴ Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie, de Heere HEERE riep uit dat Hij een rechtszaak wilde voeren door middel van vuur. Het verslond de grote watervloed. Ook verslond het een stuk land.

⁵ Toen zei ik: Heere HEERE, houd toch op! Hoe zou Jakob staande kunnen blijven? Hij is immers klein!

⁶ Toen kreeg de HEERE hier berouw over. Ook dit zal niet gebeuren, zei de Heere HEERE.

HET VISIOEN VAN HET PASLOOD

⁷ Dit heeft Hij mij laten zien, en zie, de Heere stond op een loodrechte muur^a met een paslood^a in Zijn hand.

⁸ Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een paslood. Daarop zei de Heere: Zie, Ik ga een paslood plaatsen in het midden van Mijn volk Israël. Ik zal het niet langer voorbijgaan.

⁹ Verwoest zullen worden de offerhoogten van Izak, de heiligdommen van Israël zullen worden verwoest,

en tegen het huis van Jerobeam zal Ik opstaan met het zwaard.

AMOS EN DE PRIESTER AMAZIA

¹⁰ Toen stuurde Amazia, de priester van Bethel, een bode naar Jerobeam, de koning van Israël, om te zeggen: Amos heeft een samenzwering tegen u gesmeed in het midden van het huis van Israël. Het land zal aan al zijn woorden geen weerstand kunnen bieden.

¹¹ Want dit heeft Amos gezegd: Jerobeam zal sterven door het zwaard, Israël zal zeker in ballingschap worden gevoerd, weg uit zijn land.

¹² Daarop zei Amazia tegen Amos: Zien, ga heen, vlucht naar het land van Juda! Eet daar uw brood en ga daar profeteren.

¹³ In Bethel mag u niet langer profeteren, want dat is het heiligdom van de koning, dat is het huis van het koninkrijk.

¹⁴ Toen antwoordde Amos en zei tegen Amazia: Ik ben geen profeet en ik ben geen profetenzoon, maar ik ben veehouder en moerbeikweker.

¹⁵ De HEERE haalde mij echter achter de kudde vandaan en de HEERE zei tegen mij: Ga heen, profeteer tegen Mijn volk Israël!

¹⁶ Nu dan, hoor het woord van de HEERE. U zegt: U mag niet profeteren tegen Israël, en: U mag uw woorden niet laten^a stromen tegen het huis van Izak!

¹⁷ Daarom, zo zegt de HEERE:

Uw vrouw zal in de stad hoerij bedrijven,
uw zonen en uw dochters zullen door het zwaard vallen,
en uw land zal met een meetsnoer verdeeld worden;
en u zult sterven op onreine bodem,
en Israël zal zeker in ballingschap worden gevoerd,
weg uit zijn land.

^a Ezech. 21:2

7:7 loodrechte muur - Hebreeuws onzeker; anders: tinnen muur. 7:7 een paslood - Hebreeuws onzeker; anders: tin. Ook in vers 8.

HET VISIOEN VAN DE KORF RIJPE VRUCHTEN

8 Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie: een korf met zomer- vruchten.

² Toen zei Hij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een korf met zomervruchten. Daarop zei de HEERE tegen mij:

Het einde* is gekomen voor Mijn volk Israël:

Ik zal het niet langer voorbijgaan.

³ De tempelliederen zullen klagend klinken

op die dag, spreekt de Heere HEERE.

Talrijk zullen de dode lichamen zijn.

Op elke plaats

werpt men ze zwijgend weg.

BEDREIGINGEN TEGEN ISRAËL

⁴ Hoor dit, u, die de armen vertrapt,* en *erop uit bent* om de zachtmoedigen van het land weg te doen,

⁵ door te zeggen: Wanneer is de nieuwemaansdag voorbij, zodat wij graan kunnen verkopen? En de sabbat, zodat wij de korenschuren kunnen openen? U maakt de efa* kleiner, de sikkel* groter, en u bedriegt *met valse weegschalen.

⁶ U koopt de geringen voor ^bgeld, en de armen voor een paar schoenen. En u zegt: Wij verkopen het kaf van het koren.

⁷ De HEERE heeft gezworen bij de glorie van Jakob: Nooit zal Ik al hun daden vergeten!

⁸ Zou hierom het land niet sidderen, zodat elke inwoner rouw bedrijft, omdat het in zijn geheel stijgt als de Nijl, stijgt en wegzinkt als de rivier van Egypte?

⁹ Op die dag zal het gebeuren, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon midden op de dag zal laten ondergaan;

op klaarluchte dag zal Ik het land duister maken.

¹⁰ Ik zal uw feesten in rouw veranderen,

al uw liederen in klaagzangen; om alle heupen zal Ik een rouwgewaad aanbrengen, elk hoofd zal kaal zijn, omdat Ik het land in rouw dompel als over een enig kind, en wat ervan overblijft zal zijn als een bittere dag.

¹¹ Zie, er komen dagen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik honger in het land zal zenden; geen honger naar brood, geen dorst naar water, maar om de woorden van de HEERE te horen.

¹² Dan dolen zij van zee tot zee, van noord tot oost trekken zij rond, om het woord van de HEERE te zoeken, maar zij zullen het niet vinden.

¹³ Op die dag zullen zij van dorst versmachten,

de mooie meisjes en de jonge mannen, ¹⁴ zij die zweren bij de schuld van Samaria,

en zeggen: Zo waar uw god van Dan leeft, en de pelgrimstocht naar 'Berseba leeft! Zij zullen vallen en niet meer opstaan.

VISIOEN VAN DE VERWOESTING VAN ISRAËL

9 Ik zag de Heere staan bij het altaar, en Hij zei:

Sla tegen het kapiteel, zodat de drempels beven, en breek ze stuk op het hoofd van hen allen.

En wie van hen overblijft, dood Ik met het zwaard.

Niemand van hen die vluchten, zal ontvluchten,

en niemand van hen die ontkomen, zal gered worden.

² Al drongen zij door tot in de hel, Mijn hand zou hen vandaar weghalen; en al stegen zij naar de hemel op, Ik zou hen vandaar doen neerdalen.

* Hos. 12:8 ^b Amos 2:6 ^c Amos 5:5 ^d Ps. 139:8 enz.

8:2 einde - Het Hebreeuwse woord voor 'einde' klinkt als het woord voor 'zomervruchten'. **8:4 vertrapt** - Letterlijk: opslokt. **8:5 Een efa** is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter. **8:5 Een sikkel** is 10 tot 13 gram.

³ Al verscholen zij zich op de top van de Karmel,
Ik zou hen opsporen om hen daar weg te halen;
en al verborgen zij zich van voor Mijn ogen op de zeebodem,
daar zou Ik een slang opdracht geven hen te bijten.

⁴ Al gingen zij voor hun vijanden uit in gevangenschap,
daar zou Ik het zwaard opdracht geven hen te doden.
Ik zal Mijn ogen op hen ^arichten ten kwade en niet ten goede.

⁵ De Heere, de HEERE van de legermachten,
Die het land aanraakt, zodat het wegs melt
en al zijn inwoners rouw bedrijven,
omdat het in zijn geheel stijgen zal als de Nijl,
en wegzinken als de rivier van Egypte;
⁶ Hij, Die Zijn ^bopperzalen in de hemel bouwde
en Zijn gewelf op de aarde grondvestte,
Hij, Die het ^cwater van de zee riep en uitgoot over het aardoppervlak:
HEERE is Zijn Naam.

⁷ Bent U niet als de Cusjieten voor Mij, Israëlieten?
spreekt de HEERE.
Heb Ik Israël niet weggeleid uit het land Egypte,
de Filistijnen uit Kaftor
en de Syriërs uit Kir?

⁸ Zie, de ogen van de Heere HEERE zijn *gericht* op dit zondige koninkrijk.
Ik zal het wegvagen van de aardbodem.
Evenwel zal Ik het huis van Jakob niet geheel wegvagen,
spreekt de HEERE.

⁹ Want, zie, Ik geef opdracht,
en Ik zal het huis van Israël onder alle volken schudden,
zoals met een zeef geschud wordt;
geen steentje zal op de grond vallen.

¹⁰ Door het zwaard zullen sterven alle zondaars van Mijn volk,
die zeggen: Het kwaad zal niet naderen en ons niet tegemoet treden.

BELOFTE VAN HERSTEL

¹¹ ^dOp die dag zal Ik oprichten de vervallen hut van David.
Zijn scheuren zal Ik dichtmaken,
en wat aan hem is afgebroken, zal Ik oprichten,
Ik zal hem opbouwen als *in* de dagen van oude tijden af;

¹² zodat zij de rest van Edom in bezit zullen nemen, en alle heidenvolken waarover Mijn Naam is uitgeroepen, spreekt de HEERE, Die dit doet.

¹³ Zie, er komen dagen,
spreekt de HEERE,
dat de ploeger de maaier zal ontmoeten en de druiventreder de zaaier,
en dat de bergen zullen druipen van ^ejonge wijn
en al de heuvels doordrenkt zullen worden.

¹⁴ Ik zal een omkeer brengen in de gevangenschap van Mijn volk Israël.
Zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen,
zij zullen wijngaarden planten en de wijn ervan drinken,
zij zullen tuinen aanleggen en de vrucht ervan eten.

¹⁵ Ik zal hen ^fin hun land planten, en zij zullen nooit meer weggerukt worden uit hun land,
dat Ik aan hen gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

^a Jer. 44:11 ^b Ps. 104:3,13 ^c Amos 5:8 ^d Hand. 15:16 ^e Joël 3:18 ^f Jer. 32:41

HET BOEK VAN DE PROFEET OBADJA

PROFETIE VAN HET OORDEEL OVER EDOM EN DE VERLOSSING VAN ISRAËL

Het visioen van Obadja.

Zo zegt de Heere HEERE over Edom:

Een bericht hebben ^awij gehoord van de
HEERE,
en een gezant is uitgezonden onder de
heidenvolken:
Sta op! Laten wij tegen *Edom* opstaan ten
strijde!

² Zie, Ik heb u klein gemaakt onder de
heidenvolken;
diep veracht wordt u.

³ De overmoed van uw hart heeft u
bedrogen,
hij die woont in de rotskloven, *in* zijn
hoge verblijfplaats,
hij die zegt in zijn hart:

Wie zal mij neerhalen naar de aarde?

⁴ Al verhief u zich als een arend,
en al bouwde u uw nest tussen de
sterren,
ook vandaar zou Ik u neerhalen, spreekt
de HEERE.

⁵ Als er dieven bij u komen,
of nachtelijke verwoesters
– hoe zult u uitgeroeid worden! –
stelen zij niet tot zij genoeg hebben?
Als er druivenplukkers bij u komen,
zullen zij niet een nalezing overlaten?

⁶ Hoe is Ezau doorzocht,
wat hij verborgen heeft, opgespoord!

⁷ Tot aan de grens hebben zij u gestuurd,
al uw bondgenoten.

Zij met wie u *in* vrede leefde,

hebben u bedrogen, u overwonnen.

*Zij die uw brood eten,
leggen een valstrik voor u.*
Er is geen inzicht in hem.

⁸ "Zal het niet op die dag zijn, spreekt de
HEERE,
dat Ik zal ombrengen de wijzen uit Edom
en het inzicht uit het bergland van Ezau?
⁹ Uw ^ahelden, Teman, zullen ontsteld zijn,
zodat ieder uit het bergland van Ezau
wordt uitgeroeid door een slachting.

¹⁰ Vanwege het 'geweld tegen uw broeder
Jakob

zal schaamte u bedekken
en zult u voor eeuwig uitgeroeid worden.

¹¹ Op de dag dat u aan de kant stond,
op de dag dat vreemden zijn leger als
gevangenen wegvoerden,
buitenlanders zijn poorten
binnentrokken

en over Jeruzalem het lot wierpen,
was ook u ^aals een van hen!

¹² U had niet mogen toekijken op de dag
van uw broeder,
op de dag dat hij een vreemde *voor u* was.
U had niet blij mogen zijn vanwege de
Judeeërs

op de dag van hun ondergang.
U had geen grote mond mogen opzetten
tegen hen

op de dag van *hun* benauwdheid.

¹³ U had de poort van Mijn volk niet
binnen mogen trekken
op de dag van hun ondergang.

U, juist u, had niet mogen toekijken bij
het kwaad dat hem trof

^a Jer. 49:14 ^b Jer. 49:16 ^c Jer. 49:9 ^d Jes. 29:14; Jer. 49:7 ^e Amos 2:14,16 ^f Gen. 27:41; Ezech. 35:5;
Amos 1:11 ^g Ps. 137:7

1:7 een valstrik voor u - Letterlijk: een gezwel onder u.

op de dag van zijn ondergang.

U had *uw handen* niet mogen uitstrekken
naar zijn leger

op de dag van zijn ondergang.

¹⁴ U had niet op het kruispunt mogen
staan

om degenen van hen die ontkomen
waren, uit te roeien.

U had degenen van hen die ontvlucht
waren niet mogen overleveren
op de dag van *hun* benauwdheid.

¹⁵ Want de dag van de HEERE is nabij over
alle heidenvolken;

^a zoals u gedaan hebt, zal u gedaan
worden;

wat u verdient, zal op uw *eigen* hoofd
terugkeren!

¹⁶ Want zoals u op Mijn heilige berg
gedronken hebt,
zullen alle heidenvolken voortdurend
drinken;

zij zullen drinken en slurpen;
zij zullen worden alsof zij er niet geweest
waren!

¹⁷ Maar op de berg Sion zal ontkoming
zijn:
die zal een heilige plaats zijn;
zij die van het huis van Jakob zijn,

zullen hun bezittingen *weer* in bezit
nemen.

¹⁸ Dan zal het huis van Jakob een vuur
zijn,

het huis van Jozef een vlam,
en het huis van Ezau zal tot stoppels
worden;

zij zullen tegen hen ontbranden en hen
verslinden,
zodat er geen ontkomene zal zijn voor het
huis van Ezau,
want de HEERE heeft gesproken!

¹⁹ Het Zuiderland zal het gebergte van Ezau
in bezit nemen, en het Laagland *het gebied*
van de Filistijnen; ja, zij zullen het gebied
van Efraïm en het gebied van Samaria in
bezit nemen; en Benjamin *dat van* Gilead.

²⁰ En de ballingen van dit leger van de Is-
raëlieten *zullen* dat wat van de Kanaänie-
ten was, tot aan Zarfath *in bezit nemen*; de
ballingen van Jeruzalem die in Sefarad
zijn, zullen de steden van het Zuiderland
in bezit nemen.

²¹ Verlossers zullen de berg Sion opgaan
om het bergland van Ezau te oordelen,
en het koningschap zal van de HEERE zijn.

^a Ezech. 35:15

HET BOEK VAN DE PROFEET JONA

JONA'S ROEPING EN VLUCHT

1 Het woord van de HEERE kwam tot Jona, de zoon van Amithai:

² Sta op, ga naar de ^a grote stad Ninevé en predik tegen haar, want hun kwaad is opgestegen voor Mijn aangezicht.

³ Maar Jona stond op om naar Tarsis te vluchten, weg van het aangezicht van de HEERE. Hij daalde af naar Jafo en vond een schip dat naar Tarsis ging. Hij betaalde de prijs voor de overtocht en daalde af in het schip om met hen mee te gaan naar Tarsis, weg van het aangezicht van de HEERE.

⁴ Maar de HEERE wierp een hevige wind op de zee; er ontstond een zware storm op de zee, zodat het schip dreigde te breken.

⁵ Toen werden de zeelieden bevreesd en zij riepen, ieder tot zijn god. Zij wierpen de lading die in het schip was, in de zee om het daardoor lichter te maken. Maar Jona was afgedaald in het ruim van het schip, was gaan liggen en was in een diepe slaap gevallen.

⁶ De kapitein kwam bij hem en zei tegen hem: Hoe kunt u zo diep in slaap zijn! Sta op, roep uw God aan! Misschien zal die God aan ons denken, zodat wij niet vergaan!

⁷ Daarop zeiden de mannen tegen elkaar: Kom, laten wij het lot werpen, zodat wij weten door wie dit onheil ons overkomt. Zij wierpen het lot, en het lot viel op Jona.

⁸ Toen zeiden zij tegen hem: Vertel ons toch door wie dit onheil ons overkomt. Wat is uw werk en waar komt u vandaan? Wat is uw land en van welk volk bent u?

⁹ Hij zei tegen hen: Ik ben een Hebreër en ik vrees de HEERE, de God van de hemel, Die de zee en het droge gemaakt heeft.

¹⁰ Toen werden de mannen zeer bevreesd,^a en ze zeiden tegen hem: Hoe hebt u dit kunnen doen? De mannen wisten namelijk dat hij op de vlucht was, weg van het aangezicht van de HEERE, want hij had het hun verteld.

¹¹ Zij zeiden dan tegen hem: Wat moeten wij met u doen, zodat de zee ons met rust laat? Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger.

¹² Daarop zei hij tegen hen: Pak mij op en werp mij in de zee; dan zal de zee u met rust laten, want ik weet dat deze zware storm u omwille van mij overkomt.

¹³ De mannen roeiden echter om het schip terug te brengen naar het droge. Maar zij konden het niet, want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.

¹⁴ Toen riepen zij de HEERE aan en zeiden: Och HEERE, laat ons toch niet vergaan om het leven van deze man! Leg geen onschuldige bloed op ons! Want U, HEERE, doet zoals het U behaagd heeft.

¹⁵ Daarop pakten zij Jona op en wierpen hem in de zee. En de woedende zee kwam tot bedaren.

¹⁶ Toen werden de mannen zeer bevreesd voor de HEERE; zij brachten de HEERE een slachtoffer en legden geloften af.

¹⁷ En de HEERE beschikte een grote vis om Jona op te slokken. Jona was ^b drie dagen en drie nachten in het binnenste van de vis.

^a Gen. 10:11,12; Jona 3:3 ^b Matt. 12:40; 16:4; Luk. 11:30

1:10 werden ... zeer bevreesd - Letterlijk: waren bevreesd met grote vrees. 1:11 ons met rust laat - Letterlijk: stil wordt van voor ons; zie ook vers 12.

JONA'S GEBED

2 Toen bad Jona tot de HEERE, zijn God, vanuit het binnenste van de vis.

² Hij zei:

³ Ik riep uit mijn benauwdheid tot de HEERE

en Hij antwoordde mij.

Uit de schoot van het graf riep ik om hulp,

U hoorde mijn stem.

⁴ Want U wierp mij de diepte in, in het hart van de zeeën,

een watervloed omringde mij;

al Uw ⁵baren en Uw golven sloegen over mij heen.

⁶ En ik zei:

Verstoten ben ik van voor Uw ogen; toch zal ik opnieuw aanschouwen Uw heilige tempel.

⁷ Water omving mij, bedreigde mijn leven,*

de watervloed omving mij.

Zeewier was om mijn hoofd gebonden.

⁸ Naar de diepste gronden van de bergen daalde ik af *in de aarde*;

haar grendels *sloten zich* voor eeuwig achter mij.

Maar uit het verderf trok U mijn leven omhoog,

HEERE, mijn God!

⁹ Toen mijn ziel in mij bezweek,

dacht ik aan de HEERE;

mijn gebed kwam tot U,

in Uw heilige tempel.

¹⁰ Wie nietige afgoden vereren, verlaten *Hem Die hun goedertieren is*.*

¹¹ Maar ik, met 'dankzegging zal ik U offers brengen;

wat ik beloofd heb, zal ik nakomen.

"Het heil is van de HEERE!

¹² Toen sprak de HEERE tot de vis, en hij spuwde Jona uit op het droge.

JONA TE NINEVÉ

3 Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Jona:

² Sta op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar de prediking die Ik tot u spreek.

³ Toen stond Jona op en ging naar Ninevé, overeenkomstig het woord van de HEERE. Ninevé was een geweldig grote stad, van drie dagreizen *doorsnee*.

⁴ En Jona begon de stad in te gaan, één dagreis. Hij predikte en zei: Nog veertig dagen en Ninevé wordt ondersteboven gekeerd!

⁵ De 'mensen van Ninevé geloofden in God. Zij riepen een vasten uit en trokken rouwgewaden aan, van de grootste tot de kleinste onder hen.

⁶ Toen dat woord de koning van Ninevé bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn staatsiegewaad af, hulde zich in een rouwgewaad en ging in het stof zitten.

⁷ En in Ninevé werd op bevel van de koning en zijn *rijks*groten omgeroepen: Mens en dier, runderen en schapen, mogen niets eten, niet grazen en geen water drinken.

⁸ Mens en dier moeten in rouwgewaden gehuld zijn en met kracht tot God roepen. Zij moeten zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en van het geweld dat aan zijn handen kleeft.

⁹ 'Wie weet zal God Zich omkeren, berouw hebben en Zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet omkomen!

¹⁰ Toen zag God wat zij deden, dat zij zich bekeerden van hun slechte weg. En God kreeg berouw over het kwade dat Hij gezegd had hun te zullen aandoen, en Hij deed het niet.

JONA'S BEKLAGE EN BESTRAFFING

4 Dit was volstrekt kwalijk in *de ogen van Jona** en hij ontstak *in woede*.

² Hij bad tot de HEERE en zei: Och HEERE, waren dit mijn woorden niet toen ik nog in mijn *eigen* land was? Daarom ben ik het voor geweest door naar Tarsis te vluchten! Want ik wist dat U een ³genadig en barm-

* Ps. 120:1 ² Ps. 42:8 ³ Ps. 50:14,23; 116:17; Hos. 14:3; Hebr. 13:15 ⁴ Ps. 3:9 ⁵ Matt. 12:41; Luk. 11:32
⁶ Joël 2:14 ⁷ Ex. 34:6; Ps. 86:5; Joël 2:13

2:5 *bedreigde mijn leven* - Letterlijk: tot de ziel toe. 2:8 *Hem ... is* - Letterlijk: hun goedertierenheid. 4:1 *Dit ... Jona* - Letterlijk: het dacht Jona kwaad, een groot kwaad.

hartig God bent, geduldig en rijk aan goedertierenheid, Die berouw heeft over het kwaad.

³ Nu dan, HEERE, neem toch mijn leven van mij weg; het is immers voor mij beter te sterven dan te leven.

⁴ Maar de HEERE zei: Bent u terecht *in woede* ontstoken?

⁵ Toen verliet Jona de stad en ging *ergens* ten oosten van de stad zitten. Hij maakte daar voor zichzelf een afdak en ging daaronder in de schaduw zitten, tot hij zou zien wat er met de stad gebeurde.

⁶ En de HEERE God beschikte een wonderboom en liet hem boven Jona opschieten, zodat er schaduw zou zijn boven zijn hoofd, om hem te bevrijden van zijn kwelling. Jona was erg blij* met de wonderboom.

⁷ De volgende dag beschikte God bij het

aanbreken van de dageraad een worm, die de wonderboom stak, zodat hij verdorde.

⁸ En het gebeurde, toen de zon opging, dat God een verzengende oostenwind beschikte. En de zon stak op het hoofd van Jona, zodat hij geheel uitgeput raakte. Hij verlangde ernaar te sterven* en zei toen: Het is voor mij beter te sterven dan te leven.

⁹ Maar God zei tegen Jona: Bent u terecht *in woede* ontstoken over die wonderboom? Hij zei: Terecht ben ik *in woede* ontstoken, tot de dood toe.

¹⁰ Daarop zei de HEERE: Ú ontziet die wonderboom, waarvoor u niet gezwoegd hebt en die u niet hebt laten groeien, die in één nacht ontstond en in één nacht verging.

¹¹ Zou Ik dan die grote stad Ninevé niet ontzien, waarin meer dan honderdtwintigduizend mensen zijn die het verschil tussen hun rechter- en hun linkerhand niet weten, en *daarbij* veel vee?

4:6 was erg blij - Letterlijk: verblijdde zich met grote blijdschap. **4:8** Hij verlangde ernaar te sterven - Letterlijk: Hij verlangde zijn ziel te sterven.

HET BOEK VAN DE PROFEET MICHA

OPSCHRIFT

1 Het woord van de HEERE dat kwam tot Micha uit Moreset, in de dagen van Jotham, Achaz en Jehizkia, de koningen van Juda, en dat hij gezien heeft over Samaria en Jeruzalem.

HET OORDEEL OVER SAMARIA EN JERUZALEM

² Luister, ^avolken, allemaal!

Sla *er* acht op, aarde, met al wat u bevat!
En laat de Heere HEERE Getuige tegen u zijn,

de Heere, uit Zijn heilige tempel.

³ Want zie, ^bde HEERE komt uit Zijn woonplaats,

Hij daalt af en treedt op de ^choogten van de aarde.

⁴ De bergen smelten ^eonder Hem weg, de dalen spijten

als was voor het vuur,

als water dat langs een helling vloeit.

⁵ Dit alles is om de overtreding van Jakob en om de zonden van het huis van Israëel. Wie is de overtreding van Jakob?

Is het niet Samaria?

En wie zijn de *offer*hoogten van Juda?

Is het niet Jeruzalem?

⁶ Daarom maak Ik van Samaria een puinhoop in het veld,

een plek voor het planten van een wijngaard.

Ik stort haar stenen in het dal, en haar fundamenten leg Ik bloot.

⁷ En al haar beelden worden verbrijzeld,

en al haar *hoeren*loos wordt met vuur verbrand, van al haar afgoden maak Ik een woestenij, want met hoerenloos heeft zij ze bijeengebracht en tot hoerenloos keren ze terug.

KLAAGLIED OVER HET OORDEEL OVER JERUZALEM

⁸ Hierover zal ik rouw bedrijven en weklagen,

zal ik berooid en naakt *mijn weg* gaan,

zal ik huilen als de 'jakhalzen, en klaaglijk roepen als de struisvogels.

⁹ Want zijn wond is ongeneeslijk,

want zij reikt tot aan Juda, zij raakt tot aan de poort van mijn volk, tot aan Jeruzalem!

¹⁰ ^aMaak *het* niet bekend in Gath, ween niet zo jammerlijk,

^bwentel u in het stof

in Beth-le-Afra.*

¹¹ Trek voorbij, bewoonster van Safir,*

in 'schandelijke naaktheid.

De bewoonster van Zaānan gaat niet naar buiten,*

rouw is in Beth-Haēzel;

Hij neemt Zijn steun van u weg.

¹² Ja, de bewoonster van Maroth*

is ziek vanwege het goede, want 'kwaad is afgedaald van de HEERE tot aan de poort van Jeruzalem.

¹³ Span de snelle paarden voor de wagen,* bewoonster van Lachis.

Die is het begin van de zonde

^aDeut. 32:1; Jes. 1:2 ^bJes. 26:21 ^cPs. 115:3 ^dDeut. 32:13; 33:29 ^ePs. 97:5; Amos 9:5 ^fJob 30:29

²Sam. 1:20 ³Jer. 6:26 ⁴Jes. 47:3 ⁵Amos 3:6

1:10 Beth-le-Afra betekent: huis van het stof. **1:11 Safir** betekent: schoonheid. **1:11 gaat ... naar buiten** - Het Hebreeuwse woord voor *naar buiten gaan* klinkt als Zaānan. **1:12 Maroth** betekent: bitterheden. **1:13 Span ... wagen** - Letterlijk: Bind de wagen aan de trekpaarden.

voor de dochter van Sion,
want in u zijn de overtredingen
van Israël gevonden.

¹⁴ Geef daarom afscheidsgeschenken
aan Moreset-Gath.

De huizen van Achzib blijken
onbetrouwbaar^a

voor de koningen van Israël.

¹⁵ Opnieuw breng Ik een bezetter^a over u,
bewoonster van Maresa.

Hij zal komen tot aan Adullam,
de luister van Israël.

¹⁶ Scheer uw haar af, ja, scheer u kaal
vanwege uw kinderen, die u lief zijn;
maak u zo kaal als een gier,^b
want zij zijn bij u weggegaan in
ballingschap.

2 Wee hun die onrecht uitdenken,
kwaad uitwerken op hun
slaapplaats,
en het bij het licht van de morgenstond
uitvoeren,

omdat zij *daartoe* bij machte zijn.^c

² Zij ^bbegeren akkers en roven die,
en huizen, en nemen die af.

Zo onderdrukken zij de man en zijn huis,
de mens en zijn erfelijk bezit.

³ Daarom, zo zegt de HEERE,
zie, Ik bedenk kwaad over dit geslacht
waar u uw nekken niet uit weg kunt
nemen

en *waardoor* u niet rechttop *verder* kunt
gaan,

want het zal een ^bkwade tijd zijn.

⁴ Op die dag zal men een spreuk over u
aanheffen, klagelijk klagend met een
rouwklacht, *en* zeggen:

Wij zijn geheel verwoest,
Hij doet het deel van mijn volk van
eigenaar veranderen.

Hoe neemt Hij het van mij weg,
Hij deelt onze akkers uit aan afvalligen!

⁵ Daarom zult u niemand hebben

die volgens het lot het meetsnoer
^auitwerpt
in de gemeente van de HEERE.

OORDEEL OVER DE VALSE PROFETEN

^a Ze profeteren: "Profeteer niet!

Ze moeten er niet over profeteren!

Er komt geen einde aan al die smaad."

⁷ U die huis van Jakob genoemd wordt,
komt de Geest van de HEERE *soms* tekort?
Zijn dat Zijn daden?

Doen Mijn woorden geen goed
bij hem die oprecht wandelt?

^a Maar onlangs stelde Mijn volk
zich *nog* op als een vijand
tegenover een kledingstuk.

U rukt de mantel af
van nietsvermoedende voorbijgangers
die terugkeren van de strijd.^c

^a De vrouwen van Mijn volk verdrijft u,
elk uit het huis dat haar lief is,
haar kleine kinderen ontleent u
voor eeuwig Mijn sieraad.

¹⁰ Sta op en ga weg,
want dit is niet het *land* van de rust.
Omdat het verontreinigd is, brengt het de
ondergang,

ja, een verschrikkelijke ondergang.

¹¹ Als er iemand is die wind naloopt,
en bedrieglijk liegt *en* zegt:

Ik profeteer voor u
voor wijn en sterkedrank,
dan is hij voor dit volk de profeet!

AANKONDIGING VAN HEIL

¹² Ik zal u, Jakob, zeker verzamelen, geheel
en al.

Ik zal het overblijfsel van Israël zeker
bijeengbrengen.

Ik zal het samenbrengen als schapen van
Bozra,

als een kudde midden in zijn weide.
Het zal er gonzen van de mensen.

¹³ De Doorbreker trekt vóór hen op.
Zij zullen doorbreken, door de poort
trekken

^a Jes. 5:8 ^b Amos 5:13 ^c Deut. 32:8,9 ^d Jes. 30:10; Amos 7:16

1:14 *onbetrouwbaar* - Het Hebreeuwse woord voor *onbetrouwbaar* klinkt als Achzib.

1:15 *bezetter* - Het Hebreeuwse woord voor *bezetter* klinkt als Maresa. 1:16 *maak u zo kaal als een gier* - Letterlijk: verbruik uw kaalheid als de gier. 2:1 *omdat ... zijn* - Letterlijk: omdat het in de macht van hun hand is. 2:6 *Er komt ... smaad* - Letterlijk: Men keert zich niet af van smadingen. 2:8 *die terugkeren van de strijd* - Of: die afkerig zijn van strijd.

en daardoor naar buiten gaan.
Hun Koning gaat vóór hen uit,
de HEERE gaat aan de spits.

TEGEN DE VORSTEN EN LEUGENPROFETEN

3 Toen zei ik:

Luister toch, hoofden van Jakob
en leiders van het huis van Israël,
behoort u niet

het recht te kennen?

² Zij haten het goede

en hebben het kwade lief,
zij stropen hun huid van hen af
en hun vlees van hun beenderen.

³ Ja, zij zijn het

die het vlees van Mijn volk eten,
hun huid van hen afstropen,
hun beenderen breken,
ze uitleenleggen als in een pot,
als vlees midden in een ketel.

⁴ Dan zullen zij tot de HEERE roepen,
maar Hij zal hun niet antwoorden.
In die tijd zal Hij Zijn aangezicht voor hen
verbergen,
omdat zij kwaad gedaan hebben.*

⁵ Zo zegt de HEERE

tegen de profeten die Mijn volk
misleiden,

die, *als* zij met hun tanden *kunnen*
bitten,

vrede verkondigen.

Wie hun echter niets in hun mond geeft,
aan hem verklaren zij de oorlog.*

⁶ Daarom zal het nacht voor u worden,
zonder visioen,

het zal duister worden voor u, zonder
waarzeggerij.

De ⁷zon zal over deze profeten ondergaan
en de dag zal ⁸donker over hen worden.

⁹ De zieners zullen beschaamd worden
en de waarzeggers rood van schaamte,

zij zullen allen hun baard en snor
bedekken,

want er komt geen antwoord van God.

¹⁰ Ik daarentegen ben vol

van de kracht van de Geest van de HEERE,
van recht en heldenmoed,
om Jakob zijn overtreding te
verkondigen
en Israël zijn zonde.

⁹ Hoor nu dit, hoofden van het huis van
Jakob

en leiders van het huis van Israël,
die een afschuw hebben van recht
en al wat recht is, ¹⁰verdraaien,

¹¹ die Sion bouwen met ¹²bloed
en Jeruzalem met onrecht.

¹³ Hun hoofden spreken er recht voor
geschenken,
hun priesters onderwijzen voor loon,
hun profeten plegen waarzeggerij voor
geld.

En nog steunen zij op de HEERE en zeggen:
Is de HEERE niet in ons midden?

Ons zal geen kwaad overkomen.

¹⁴ Daarom zal omwille van u

Sion *als* een akker omgeploegd worden,
Jeruzalem een puinhoop worden
en de berg van dit huis tot hoogten *in* het
woud.

TOEKOMSTIGE HEERLIJKHEID VAN JERUZALEM

4 Het zal echter ¹in het laatste der da-
gen geschieden

dat de berg van het huis van de HEERE
vast zal staan als de hoogste van de
bergen,*

en dat hij verheven zal worden boven de
heuvels,

en dat de volken ernaartoe zullen
stromen.

² Vele heidenvolken zullen op weg gaan
en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de
berg van de HEERE,

naar het huis van de God van Jakob;

dan zal Hij ons onderwijzen aangaande
Zijn wegen,

en zullen wij Zijn paden bewandelen.

Want uit Sion zal de wet uitgaan

en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

³ Hij zal oordelen tussen vele volken

¹ Micha 2:11 ² Jer. 15:9; Amos 8:9 ³ Joël 2:10 ⁴ Amos 5:7; 6:12 ⁵ Ezech. 22:27; Zef. 3:3 ⁶ Jes. 2:2 enz.
3:4 *kwaad gedaan hebben* - Letterlijk: hun daden slecht gemaakt hebben. ⁷ 3:5 *verklaren zij
de oorlog* - Letterlijk: heiligen zij de oorlog. ⁸ 4:1 *als de hoogste van de bergen* - Letterlijk: in
het hoofd van de bergen.

en machtige heidenvolken vonnissen, tot ver weg.

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen

en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal tegen een *ander* volk het zwaard opheffen.

Oorlog voeren zullen zij niet meer leren.

⁴ Maar zij zullen zitten, ieder onder zijn ^a wijnstok en onder zijn vijgenboom,

niemand zal ze schrik aanjagen, want de mond van de HEERE van de legermachten heeft *het* gesproken.

⁵ Want alle volken gaan *op weg*, elk in de naam van zijn god, maar wij zullen *op weg* gaan in de Naam van de HEERE, onze God, voor eeuwig en altijd.

⁶ Op die dag, spreekt de HEERE, zal Ik ^b verzamelen wie mank gaat, bijeenbrengen wie verdreven is en wie Ik kwaad aangedaan heb.

⁷ Ik zal 'wie mank gaat, stellen tot een overblijfsel

en wie verdreven was tot een machtig volk,

en de HEERE zal over hen ^c Koning zijn op de berg Sion,

van nu aan tot in eeuwigheid.

⁸ En u, Schaapstoren, Ofel van de dochter van Sion, naar u zal gaan, ja, *naar u* zal komen de heerschappij van vroeger, het koningschap van de dochter van Jeruzalem.

⁹ Nu, waarom slaat u zo'n luid alarm?

Is er geen ^c Koning onder u?

Is uw Raadsman omgekomen, dat smart u aangegrepen heeft als van een barende vrouw?

¹⁰ Krimp ineen en schreeuw het uit, dochter van Sion, als een barende vrouw, want nu moet u de stad uit en in het *open* veld wonen. U zult tot in Babel komen.

Daar zult u gered worden, daar zal de HEERE u verlossen uit de hand van uw vijanden.

¹¹ Nu verzamelen zich tegen u vele heidenvolken.

Zij zeggen: Laat haar ontheilgd worden, en laten onze ogen Sion aanschouwen.

¹² Zij echter kennen de gedachten van de HEERE niet.

Zij begrijpen Zijn raadsbesluit niet:

dat Hij hen bijeengebracht heeft als graanschoven op de 'dorsvloer.

¹³ Sta op en dors, dochter van Sion, want Ik zal uw hoorn van ijzer maken en Ik zal uw hoeven van brons maken, en u zult vele volken verpletteren en Ik zal hun winstbejag met de ban slaan: *het is* voor de HEERE, hun vermogen is voor de ^e Heere van heel de aarde.

¹⁴ Nu, groepeer u, dochter van de strijdende!

Zij gaan een belegering tegen ons opzetten.

Zij zullen met een stok de rechter van Israël op de kaak slaan.

DE GEBORTE VAN DE MESSIAS EN ZIJN KONINKRIJK

5 En u, ^a Bethlehem-Efratha, al bent u klein om te zijn onder de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen Die een Heerser zal zijn in Israël. Zijn oorsprongen zijn van oudsher, van eeuwige dagen af.

² Daarom zal Hij hen overgeven tot de tijd dat zij die baren zal, gebaard heeft.

Dan zal de rest van Zijn broeders zich bekeren, met de Israëlieten.

³ Hij zal staan en *hen* weiden in de kracht van de HEERE, in de majesteit van de Naam van de HEERE, Zijn God.

Zij zullen *veilig* wonen, want nu zal Hij groot zijn

^a 1 Kon. 4:25 ^b Deut. 30:3,4,5 ^c Zef. 3:19 ^d Dan. 7:14; Luk. 1:33 ^e Jer. 8:19 ^f Jer. 51:33 ^g Zach. 4:14; 6:5 ^h Matt. 2:6; Joh. 7:42

tot aan de einden van de aarde.

⁴ Hij zal Vrede zijn.

Wanneer Assur in ons land zal komen
en wanneer hij onze paleizen zal
betreden,
zullen wij tegen hem zeven herders doen
opstaan
en acht vorsten uit de mensen.
⁵ Zij zullen het land van Assur weiden met
het zwaard,
het land van Nimrod met getrokken
zwaarden.

Zo zal Hij ons redden van Assur,
wanneer die in ons land zal komen
en wanneer die ons gebied zal betreden.

⁶ Het overblijfsel van Jakob zal zijn
te midden van vele volken
als dauw van de HEERE,
als regendruppels op het gewas,
dat niet uitziet naar iemand
en niet hoopt op mensenkinderen.

⁷ Ja, het overblijfsel van Jakob zal onder
de heidenvolken zijn,
te midden van veel volken,
als een leeuw onder de dieren van het
woud,
als een jonge leeuw onder de
schaapskudden,
die, wanneer hij erdoorheen trekt,
vertrapt en verscheurt,
en er is niemand die redt.

⁸ Uw hand zal verhoogd zijn boven uw
tegenstanders
en al uw vijanden zullen uitgeroeid
worden.

⁹ Op die dag zal het gebeuren, spreekt de
HEERE,
dat Ik uw ³paarden uit uw midden zal
uitroeien

en dat Ik uw wagens zal doen vergaan.

¹⁰ Ik zal de steden van uw land uitroeien
en Ik zal al uw vestingen afbreken.

¹¹ Ik zal de toverijen uit uw hand uitroeien
en u zult geen wolkenduiders *meer*
hebben.

¹² Ik zal uw *afgods*beelden en uw gewijde
stenen uit uw midden uitroeien,

zodat u zich niet meer zult neerbuigen
voor het werk van uw handen.

¹³ Ik zal uw gewijde palen uit uw midden
wegrukken
en uw steden wegvagen.

¹⁴ Ik zal in toorn en in grimmigheid
wraak doen
aan de heidenvolken die niet willen
luisteren.

DE RECHTSSAAK VAN GOD TEGEN ZIJN VOLK

6 Luister toch naar wat de HEERE zegt:
Sta op, roep de bergen ter
verantwoording,
laat de heuvels uw stem horen.

² Luister, bergen, naar de rechtszaak van
de HEERE,
ook u, vaste fundamenten van de aarde.
De ³HEERE heeft immers een rechtszaak
met Zijn volk,
Hij voert een rechtszaak tegen Israël.

³ Mijn volk, wat heb Ik u aangedaan?
Waarmee heb Ik u vermoeid?
Getuig tegen Mij!

⁴ Ik heb u immers uit het land 'Egypte
geleid,
u verlost uit het slavenhuis.
Ik heb Mozes, Aäron en Mirjam
vóór u uit gezonden.

⁵ Mijn volk, denk toch aan wat ⁶Balak, de
koning van Moab, beraamde,
en wat Bileam, de zoon van Beor, hem
antwoordde,
aan wat er gebeurd is van ⁷Sittim tot
'Gilgal,
opdat u de gerechtigheid van de HEERE
kent.

⁶ Waarmee zal ik de HEERE tegemoet gaan
en mij buigen voor de hoge God?

Zal ik Hem tegemoet gaan met
brandoffers,
met eenjarige kalveren?

⁷ Zou de HEERE behagen scheppen in
duizenden rammen,
in tienduizenden oliebeken?

Zal ik mijn eerstgeborene geven voor
mijn overtreding,

⁴ Hos. 14:4 ⁵ Hos. 4:1 ⁶ Ex. 12:51; 14:30 ⁷ Num. 22:5; 23:7 ⁸ Num. 25 ⁹ Joz. 5

de vrucht van mijn *moederschoot* voor de zonde van mijn ziel?

* Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is.

En wat ^avraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.

DE ZONDE VAN JERUZALEM EN HET OORDEEL VAN GOD

⁹ De stem van de HEERE roept tot de stad:
– Uw Naam ziet uit *naar* wat wezenlijk is ^a

–
Hoor de roede en Wie hem *voor u* bestemd heeft.

¹⁰ Zijn er *in* het huis van de goddeloze nog schatten *door* goddeloosheid *verkregen*

en een krappe efa, ^a wat te verfoeien is?

¹¹ Zou Ik rein zijn met een goddeloze

^b weegschaal
en met een zak valse *weegstenen*?

¹² Omdat haar rijken er vol geweld zijn, haar inwoners er leugens spreken, hun tong ^bbedrieglijk is in hun mond,

¹³ zal Ik u ook ziek maken, door u te treffen

en te verwoesten vanwege uw zonden.

¹⁴ Zelf zult u ^aeten, maar niet verzadigd worden,

uw *gevoel* van leegte zal in uw binnenste blijven.

U zult *iets* wegleggen, maar *het* niet in veiligheid brengen,

en wat u in veiligheid zult brengen, zal Ik overgeven aan het zwaard.

¹⁵ Zelf zult u ^azaaien, maar niet maaien, zelf zult u olijen treden, maar u niet met olie zalven,

en nieuwe wijn *oogsten*, maar geen wijn drinken.

¹⁶ Want men houdt zich aan de verordeningen van 'Omri

en aan alles wat het huis van ^aAchab gedaan heeft.

U gaat voort in hun opvattingen,

zodat Ik u overgeef aan de verwoesting, en haar inwoners *maak* tot een aanfluiting.

Zo zult u de smaad van Mijn volk dragen.

WEINIG VROMEN

7 Wee mij,
want het is mij vergaan als *na* de inzameling van de zomervruchten, als *na* de nalezing van de wijnoogst: er is geen tros om te eten.

Mijn ziel verlangt *naar* vroege vijgen.

² Een ^bgoedertieren mens is verdwenen uit het land

en een oprechte onder de mensen is er niet.

Zij loeren allen op bloed,

zij jagen op elkaar *met* een net.

³ Om kwaad te doen staan *hun* handen goed:

de vorst eist,
de rechter *doet uitspraak* tegen betaling, wie groot is, ^bbeslist naar eigen begeerte en zo verdraaien zij de zaak.

⁴ De beste van hen is als een doornstruik, de oprechtste *erger* dan een doornhaag. De dag van uw wachters is gekomen, *de dag* van uw vergelding.

Nu zal er bij hen ontreddering zijn.

⁵ Geloof een vriend niet, vertrouw niet op een huisvriend, bewaak de deuren van uw mond voor haar die in uw schoot ligt.

⁶ Want de ^bzoon maakt de vader te schande,

de dochter staat op tegen haar moeder, de schoondochter tegen haar

schoonmoeder:

iemands vijanden zijn zijn *eigen*

huisgenoten.

⁷ Zelf zal ik echter uitzien naar de HEERE, ik zal wachten op de God van mijn heil.

Mijn God zal mij horen.

DE VERLOSSING VAN SION

^a Verblijd u niet over mij, mijn vijandin,

^a Deut. 10:12 ^b Hos. 12:8 ^c Jer. 9:8 ^d Hos. 4:10 ^e Deut. 28:38; Haggaï 1:6 ^f 1 Kon. 16:25,26 ^g 1 Kon. 16:30 enz. ^h Ps. 12:2; Hos. 4:1 ⁱ Micha 3:11 ^j Micha 2:1 ^k Ezech. 22:7; Matt. 10:21,35,36; Luk. 12:53 **6:9** Uw Naam ... is - Of: Wijsheid ziet Uw Naam. **6:10** Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter.

want *als* ik gevallen ben, zal ik *weer* opstaan,

als ik in duisternis zit,
is de HEERE mij een licht.

⁹ Ik zal de toorn van de HEERE dragen
– want ik heb tegen Hem gezondigd –
totdat Hij mijn rechtszaak ^avoert en mij
recht verschaft.

Hij zal mij uitleiden naar het licht,
ik zal Zijn gerechtigheid zien.

¹⁰ Mijn vijandin zal *dat* zien. Schaamte zal
haar bedekken
die tegen mij ^bzei:

Waar is de HEERE, uw God?

Mijn ogen zullen op haar neerzien.

Nu zal zij worden vertrappt als slijk op
straat.

¹¹ Op de dag waarop *Hij* uw muren zal
herbouwen,
op die dag zal het besluit zich ver
verspreiden.

¹² Het is een dag waarop men naar u toe
komt

vanaf Assyrië *tot aan* de steden van
Egypte,

en vanaf Egypte tot aan de rivier,
van zee tot zee, *van* berg tot berg.

¹³ Maar de aarde^c zal worden tot een
woestenij, om zijn bewoners,
vanwege de ^dvrucht van hun daden.

GEBED, VERHORING EN LOFPRIJZING

¹⁴ ^eWeid Uw volk met Uw staf,
de kudde van Uw eigendom,
die alleen *in* een woud woont,

te midden van een vruchtbaar land.
Laat hen weiden *in* Basan en Gilead,
als in de dagen van oude tijden af.

¹⁵ Als in de dagen toen u uit het land
Egypte trok,
zal ik het ^fwonderen doen zien.

¹⁶ De heidenvolken zullen het zien en
beschaamd worden,
ondanks al hun macht.

Zij zullen de hand op de mond leggen,
hun oren zullen doof worden.

¹⁷ Zij zullen ^gstof likken als de slang;
als kruipende *dieren* van de aarde
zullen zij sidderend uit hun burchten
komen,

naar de HEERE, onze God, zullen zij in
angst *komen*,

en zij zullen voor U bevreesd zijn.

¹⁸ Wie is een God als U,
Die de ongerechtigheid ^hvergeeft,
Die voorbijgaat aan de overtreding
van het overblijfsel van Zijn eigendom?
Hij zal niet voor eeuwig vasthouden aan

Zijn toorn,
want Hij vindt vreugde in
goedertierenheid.

¹⁹ Hij zal Zich weer over ons ontfermen,
Hij zal onze ongerechtigheden
vertrappen,
ja, U zult al hun zonden werpen in de
diepten van de zee.

²⁰ U zult Jakob de trouw bewijzen
en Abraham de goedertierenheid,
die U aan onze vaderen gezworen hebt
vanaf de dagen van weleer.

^a Jer. 50:34 ^b Ps. 79:10; 115:2; Joël 2:17 ^c Amos 9:11 enz. ^d Jer. 21:14 ^e Micha 5:3 ^f Joël 2:26,30

^g Ps. 72:9; Jes. 49:23 ^h Ex. 34:6,7
7:13 *de aarde* - Of: het land.

HET BOEK VAN DE PROFEET NAHUM

OPSCHRIFT

1 De last* van Ninevé. Het boek van het visioen van Nahum uit Elkos.

LOFLIED OP DE HEERE

² Een ^ana-ijverig God en een Wreker is de HEERE, *aleph*
een Wreker is de HEERE, en zeer grimmig.*
Een Wreker is de HEERE voor Zijn tegenstanders,
en Hij handhaaft *Zijn toorn* jegens Zijn vijanden.

³ De HEERE is geduldig, maar groot van kracht
en Hij houdt de *schuldige* zeker niet voor onschuldig.

De weg van de HEERE is in wervelwind en in storm, *beth*
wolken zijn het stof van Zijn voeten.

⁴ Hij bestraft de zee en maakt die droog, *gimel*
al de rivieren laat Hij verdrogen.

Basan en Karmel zijn verwelkt, *daleth*
de bloesem van Libanon is verwelkt.

⁵ De bergen beven voor Hem, *he*
de heuvels smelten weg,
de aarde rijst op voor Zijn aangezicht, *waw*

de wereld met al zijn bewoners.

⁶ Wie kan standhouden voor Zijn gramschap? *zain*

Wie kan te midden van Zijn brandende toorn opstaan?

Zijn grimmigheid is uitgegoten als vuur, *cheth*

de rotsen worden door Hem stukgebroken.

⁷ De HEERE is goed, *teth*

⁸ Hij is tot een vesting op de dag van de benauwdheid.

Hij kent hen die tot Hem hun toevlucht nemen. *jod*

⁹ En door een overstromende vloed zal Hij een *vernietigend* einde maken aan zijn plaats *kaph*
en duisternis achtervolgt Zijn vijanden.

PROFETIE OVER JUDA EN NINEVÉ

⁹ Wat u *ook* bedenkt tegen de HEERE,
Hij Zelf maakt er een *vernietigend* einde aan.

Geen tweede keer zal de benauwdheid opkomen.

¹⁰ Omdat zij vervlochten zijn als dorens, en dronken als dronkaards, zullen zij volledig verteerd worden, als dorre stoppels.

¹¹ Uit u is iemand voortgekomen die kwaad bedenkt tegen de HEERE, een verderfelijke raadsman.

¹² Zo zegt de HEERE:

Al gaat het hun goed en al zijn zij talrijk, toch zullen zij worden weggeschoren: hij zal voorbijgaan!

Ik heb u wel vernederd, *maar* Ik zal u niet meer vernederen.

¹³ Nu dan, Ik zal zijn juk van u stukbreken en uw banden verscheuren.

¹⁴ Maar wat u betreft heeft de HEERE geboden:

Uw naam zal zich niet meer voortplanten.*
Uit het huis van uw god zal Ik

* Ex. 20:5 ^a Ex. 19:18; Ps. 18:8; 29:5,6; 68:8; 97:4,5; 114:4 ^c Joël 3:16

1:1 *De last* - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

1:2 *zeer grimmig* - Letterlijk: een Bezitter van grimmigheid. 1:14 *Uw naam ... voortplanten*

- Letterlijk: Van uw naam zal niet meer gezaaid worden.

de gesneden en gegoten beelden
uitroeien.
Ik zal uw graf voorbereiden, want u bent
verachtelijk.

¹⁵ "Zie op de bergen
de voeten van hem die het goede
boodschap,
die vrede laat horen!
Vier uw feestdagen, Juda,
kom uw geloften na,
want de verderfelijke *man* zal voortaan
niet meer
door u heen trekken,
hij is helemaal uitgeroeid.

PROFETIE OVER DE ONDERGANG VAN NINEVÉ

2 De verstrooier trekt tegen u op!
Bewaak de vesting,
houd de weg in het oog,
sterk de lendenen,
zet al uw kracht in!"

² Voorzeker, de HEERE zal
de glorie van Jakob herstellen,
zoals de glorie van Israël;
want ⁶plunderaars hebben hen
geplunderd
en hun wijnranken te gronde gericht.

³ Het schild van zijn helden is rood
geverfd,
de dappere mannen zijn in karmozijn-
rood gekleed.
De strijdswagens *schitteren als in het vuur*
van fakkels

op de dag dat hij zich gereedmaakt,
en de lansen worden geschud.

⁴ De strijdswagens razen door de straten,
ze jagen over de pleinen.
Hun uiterlijk is als fakkels,
als bliksemflitsen schieten ze heen en
weer.

⁵ Hij denkt aan zijn machtigen
– struikelen zullen zij op hun wegen –
zij haasten zich naar haar muur
en het stormdak wordt gereedgemaakt.

⁶ De poorten van de rivieren worden
opengedaan;
het paleis smelt weg.

⁷ Dit staat vast: zij wordt ontbloot, zij
wordt opgebracht,
terwijl haar slavinnen klagen zoals het
koeren van duiven,
terwijl zij zich op de borst slaan.*

⁸ Ninevé is als een watervijver,
vanaf de dagen *dat* het *bestaat*,
maar *nu* slaan zij op de vlucht!
Blijf staan, blijf staan!
Maar niemand keert zich om!

⁹ Roof zilver, roof goud!
Er *komt* geen einde aan de voorraad:
de rijkdom aan allerlei
kostbare voorwerpen!

¹⁰ Leeg, leeggeplunderd, verwoest,
het hart smelt weg en de knieën
knikken,
en pijscheuten zijn "in al de lendenen
en de gezichten van hen allen verschie-
ten van kleur.

¹¹ Waar is *nu* de verblijfplaats van de
leeuwen,
de open plaats voor de jonge leeuwen,
waar de leeuw heen ging,
de leeuw was daar, het leeuwenvelp
en niemand schrikte ze op?

¹² De leeuw verscheurde genoeg voor zijn
welpen
en wurgde voor zijn leeuwen,
en hij vulde zijn holen met prooi,
zijn verblijfplaatsen met het verscheurde.

¹³ Zie, Ik zál u,
spreek de HEERE van de legermachten:
Ik zal haar strijdswagens in rook doen
opgaan en verbranden,
en het zwaard zal uw jonge leeuwen
verteren.
Ik zal uw prooi uitroeien van de aarde,
en de stem van uw gezanten zal niet meer
gehoord worden.

⁶ Jes. 52:7; Rom. 10:15 ⁸ Ps. 80:13; Jes. 10:12 ⁹ Deut. 1:28; 20:8; Joz. 2:11; 5:7; 5:13; Jes. 13:7; Ezech. 21:7
¹⁰ Jes. 13:8; 21:3

2:1 *zet al uw kracht in* - Letterlijk: versterk zeer de kracht. 2:7 *terwijl ... slaan* - Letterlijk:
terwijl zij op hun harten trommelen.

DE ONDERGANG VAN NINEVÉ

3 Wee de bloedstad,
een en al leugen,
vol buit!
Het roven houdt niet op.
² Zwepgeknal,
het geluid van ratelende wielen,
galopperende paarden,
hotsende wagens,
³ steigerende ruiters,
vlammende zwaarden
en bliksemende speren,
een menigte gesneuvelden
en een massa dode lichamen.
Ja, aan lichamen *komt* geen einde,
men zal struikelen over hun lichamen!

⁴ Vanwege de vele hoerereien van de hoer,
die verleidelijke schoonheid,^{*} meesters
in toverijen,
die volken verkocht heeft met haar
hoerereien,
en geslachten met haar toverijen.

⁵ Zie, Ik zal u, spreekt de HEERE van de
legersmachten:
Ik zal de zomen van uw *kleding* optillen
boven uw gezicht;
Ik zal de heidenvolken uw naaktheid
laten zien,
de koninkrijken uw schande.

⁶ Ik zal weerszinwekkende dingen op u
werpen,
u te schande maken
en u te kijk zetten.

⁷ Dan zal het gebeuren dat allen die u zien,
bij u vandaan zullen vluchten
en zeggen: Ninevé is verwoest!
Wie zal haar zijn medeleven betuigen?
Waar zal ik troosters voor u zoeken?

^{*} Bent u beter dan No-Amon,
dat aan de rivieren ligt,
met water eromheen,
met de zee als vestingwal,
haar muur *bestaat* uit zee?

⁹ Cusj en Egypte waren haar kracht
en er *kwam* geen einde aan.
Put en Libië
waren er tot uw hulp.

¹⁰ Ook zij ging in ballingschap,
in gevangenschap.
Zelfs haar kleine kinderen werden
verpletterd
op de hoeken van alle straten.
Over haar aanzienlijken
wierpen zij het lot
en al haar groten
werden in boeien geslagen.
¹¹ Ook u zult dronken worden,
zich verbergen;
ook u zult een vesting zoeken vanwege de
vijand.
¹² Al uw vestingen
zijn vijgenbomen met vroegrijpe
vruchten:
als zij geschud worden,
vallen ze de eter in de mond.
¹³ Zie, uw volk: vrouwen zijn *het*,
te midden van u.
De poorten van uw land
zullen voor uw vijanden wijd geopend
worden.

Vuur zal uw grendels verteren.
¹⁴ Put voor uzelf water voor de belegering,
versterk uw vestingen.
Stap in de klei en treed het leem,
grijp de steenvorm.

¹⁵ Vuur zal u daar verteren,
het zwaard u uitroeien,
het zal u verteren als de
treksprinkhanen.
Vermeerder u als de treksprinkhanen,
vermeerder u als de veldsprinkhanen.

¹⁶ U hebt uw handelaars talrijker
gemaakt
dan de sterren aan de hemel.
De treksprinkhaan zal vervellen en
wegvliegen.

¹⁷ Uw hovelingen zijn als de
veldsprinkhanen,
uw ambtenaren als een
sprinkhanenzwerm
die zich op de omheiningen legt op
koude dagen.

Gaat de zon op, dan vliegen zij weg,
zonder dat hun *verblijfplaats* bekend
wordt.

Waar zijn zij *gebleven*?

3:1 *vol buit* - Letterlijk: vol verscheuren. 3:4 *die verleidelijke schoonheid* - Letterlijk: goed van gunst.

¹⁸ Uw herders sluimeren, koning van
Assyrië,
uw machtigen liggen terneer.

Uw volk is verstrooid over de bergen
en niemand zal het bijeenbrengen.

¹⁹ Er is geen heling voor uw breuk,

uw wond is pijnlijk.

Allen die het gerucht over u horen,
klappen om u in de handen,
want over wie is uw kwaad niet
voortdurend heen gekomen?

HET BOEK VAN DE PROFEET HABAKUK

OPSCHRIFT

1 De last* die de profeet Habakuk gezien heeft.

STRAFERICHT DOOR DE CHALDEEËN OVER JUDA

² HEERE, hoelang roep ik om hulp en
luistert U niet,
roep ik tot U: Geweld! en verlost U niet?

³ Waarom doet U mij onrecht zien en
aanschouwt U de moeite?

Ja, verwoesting en geweld zijn tegenover
mij,
er ontstaat onenigheid, ruzie verheft
zich.

⁴ Daarom verliest de wet *zijn* kracht
en komt het recht nooit meer
tevoorschijn;
want de goddeloze omsingelt de
rechtvaardige,
daarom komt het recht verdraaid
tevoorschijn.

⁵ Zie *rond* onder de heidenvolken en
aanschouw,
verbijster *u*, sta verbijsterd,
want "Ik breng in uw dagen een werk tot
stand
dat u niet zult geloven wanneer het
verteld wordt.

⁶ Want zie, Ik doe de Chaldeeën opstaan,
dat grimmige* en onstuimige volk,
dat de breedten van de aarde doorkruist
om woningen in bezit te nemen die niet
van hem zijn.

⁷ Schrikwekkend en ontzagwekkend is
het.

Zijn recht en zijn hoogheid gaan van hem
uit.

⁸ Zijn paarden zijn sneller dan
luipaarden,
feller dan avondwolven.

Zijn ruiters komen eraan in galop,
zijn ruiters komen van ver aangevlogen
als een arend die toeschiet om te
verslinden.

⁹ Ieder van hen komt om geweld te
bedrijven,

hun gezichten oostwaarts gericht,
en men verzamelt gevangenen als zand.

¹⁰ Ja, zelf drijft hij de spot met de
koningen,

vorsten zijn hem een bespotting.

Zelf lacht hij om elke vesting,
hij hoopt er aarde tegen op en neemt
hem in.

¹¹ Dan zal hij *als* de wind veranderen en
verdertrekken.

Zo maakt hij zich schuldig die van zijn
kracht zijn god *maakt*.

GEBED EN KLACHT VAN DE PROFEET

¹² Bent U niet van oudsher
de HEERE, mijn God, mijn Heilige?
Wij zullen niet sterven.
HEERE, U hebt hem gesteld tot een
oordeel.

Rots, U hebt hem gegrondvest om te
straffen.

¹³ U bent te rein van ogen om het kwade
aan te zien,
moeite kunt U niet aanschouwen.
Waarom aanschouwt U wie trouweloos
handelen,

* Hand. 13:41

1:1 De last - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

1:6 grimmige - Letterlijk: bittere.

zwijgt U, wanneer een goddeloze *hem* verslindt die rechtvaardiger is dan hijzelf?

¹⁴ U maakt de mensen als vissen in de zee, als kruipende dieren, die geen heerser hebben.

¹⁵ Hij haalt ze alle met een vishaak op, brengt ze bijeen met zijn sleepnet, en verzamelt ze met zijn werpnet. Daarom verblijdt en verheugt hij zich.

¹⁶ Daarom offert hij aan zijn sleepnet, brengt hij een reukoffer aan zijn werpnet, want daardoor is zijn vangst groot* en zijn voedsel overvloedig.

¹⁷ Mag hij daarom zijn sleepnet *blijven* leegmaken, volken zonder medelijden blijven doden?

HET ANTWOORD VAN GOD AAN HABAKUK

2 Ik ^aging op mijn wachtpost staan, nam mijn plaats in op de vestingwal, en keek uit om te zien wat Hij in mij spreken zou en wat ik antwoorden zou op mijn aanklacht.

² Toen antwoordde de HEERE mij en zei:

^b Schrijf het visioen op, grif het duidelijk in tafelen, zodat het in het snel voorbijlopen te lezen is.

³ Voorzeker, het visioen wacht nog op de vastgestelde tijd, aan het einde zal Hij het werkelijkheid maken.* Hij liegt niet. Als Hij uitblijft, verwacht Hem, want Hij komt zeker, Hij zal niet wegblijven.*

⁴ Zie, zijn ziel is hoogmoedig, niet oprecht in hem, maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

⁵ En ook omdat hij trouweloos handelt *bij* de wijn,

en een trots man is, maar hij zal niet slagen; *hij* die zijn keel wijd openspert als het graf, en net als de dood is, die niet verzadigd wordt, *hij* die alle heidenvolken bij zich verzameld heeft, en alle volken bij zich bijeengebracht heeft. ⁶ Zullen *dan* die allen niet een spreuk en een spotlied, *vol* raadsels, over hem aanheffen?

Men zal zeggen:

Wee hem die vermeedert wat niet van hem is – hoelang *nog?* – die gepand goed op zich laadt!

⁷ Zullen niet, opeens, zij die u bijten, opstaan,

ontwaken wie u doen beven, zodat u hun tot buit wordt?

⁸ Omdat u vele heidenvolken beroofd hebt, zullen alle overgebleven volken u beroven, vanwege het *vergotten* bloed van de mensen en het geweld tegen het land, de stad en al zijn inwoners.

⁹ Wee hem die op winstbejag uit is voor zijn huis, om zijn nest in de hoogte te bouwen, om zich te redden uit de greep van het kwaad!

¹⁰ U hebt schande voor uw huis beraamd. Door vele volken uit te roeien, hebt u tegen uw leven gezondigd,

¹¹ want de steen schreeuwt vanuit de muur, en de balk antwoordt erop vanuit het houtwerk.

¹² Wee hem die een stad met *vergotten* bloed bouwt,

^a Jes. 21:8 ^b Jes. 30:8

1:16 *zijn vangst groot* - Letterlijk: zijn deel vet. 2:3 *werkelijkheid maken* - Letterlijk: wegblazen. 2:3 *Als... wegblijven* - Of: Als het uitblijft, verwacht het, want het komt zeker, het zal niet uitblijven.

die een stad op onrecht grondvest!

¹³ Zie, is het niet

van de HEERE van de legermachten

dat volken zich inspannen voor het vuur
en natiën zich voor niets afmatten?

¹⁴ Want de aarde zal vol worden

met de kennis van de heerlijkheid van de
HEERE,

zoals het water *de bodem* van de zee
bedekt.

¹⁵ Wee hem die zijn naaste te drinken
geeft,

u die uw vergif daaraan toevoegt, en hem
ook dronken maakt
om hun naaktheid te aanschouwen.

¹⁶ U bent eerder met schande verzadigd
dan met eer.

Drink ook zelf en laat uw voorhuid zien.

De beker in de rechterhand van de HEERE
zal op u overgaan:

schandelijk braaksel over uw eer.

¹⁷ Want het geweld tegen *de Libanon* zal u
bedekken

en de verwoesting onder de dieren zal
ontsteltenis tweeebrengen,
vanwege het *vergaten* bloed van de
mensen, en het geweld aan het land,
de stad en al zijn inwoners.

¹⁸ Wat is het nut van een gesneden beeld,
wanneer zijn maker het gesneden
heeft,

of van een gegoten beeld dat leugens
onderwijst,

wanneer de maker op zijn maaksel
vertrouwt

terwijl het stomme afgoden zijn die hij
maakt?

¹⁹ Wee hem die tegen het stuk hout zegt:
Word wakker!

en: Ontwaak! tegen een zwijgende steen.
Zouden zij *iemand* kunnen onderwijzen?
Zie, het is met goud en zilver overtrokken,
maar er zit volstrekt geen *levensgeest* in
hem.

²⁰ Maar de HEERE is in Zijn heilige tempel.
Wees stil voor Zijn aangezicht, heel de
aarde!

GEBED VAN HABAKUK

3 Een gebed van Habakuk, de profeet.
Op Sijjonot.

² HEERE, *toen* ik Uw tijding hoorde,
heb ik gevreesd.

HEERE, Uw werk, behoud het in het leven
in het midden van de jaren,
maak *het* bekend in het midden van de
jaren.

Denk in *Uw* toorn aan ontferming!

³ God kwam van Teman,
de Heilige van het gebergte Paran. *Sela*
Zijn majesteit bedekte de hemel,
de aarde was vol van Zijn lof.

⁴ Er was een glans als van het zonlicht;
lichtstralen kwamen uit Zijn hand,
daarin ging Zijn macht schuil.

⁵ Voor Hem uit ging de pest,
de gloed *ervan* volgde Hem op de voet.

⁶ Hij stond en deed de aarde schudden,
Hij keek en liet heidenvolken opspringen.
De aloude bergen werden verpletterd,
de eeuwige heuvels hebben zich
neergebogen.

De eeuwige wegen zijn van Hem.

⁷ Ik zag de tenten van Kusjan *gebogen*
onder het onrecht,
de tentkleden van het land Midian
sidderden.

⁸ Was de HEERE tegen de rivieren
ontbrand?

Woedde Uw toorn tegen de rivieren,
of was Uw verbolgenheid tegen de zee,
dat U op Uw paarden reed?

Uw wagens *brachten* heil.

⁹ U haalde Uw boog tevoorschijn
om de eden, aan de stammen gedaan
door het woord. *Sela*

Met rivieren spleet U de aarde.

¹⁰ De bergen zagen U, zij beefden van
angst.

Een vloed van water stroomde voorbij,
de watervloed liet zijn stem klinken,
hoog hief hij zijn handen op.

¹¹ Zon en maan stonden stil in *hun*
woning;

3:9 U haalde Uw boog tevoorschijn - Letterlijk: U ontblootte Uw boog naakt.

met het licht bewogen Uw pijlen zich voort,
met de gloed Uw glinsterende speer.

¹² In gramschap schreed U voort *over* de aarde,

in toorn vertrapte U de heidenvolken.

¹³ U bent uitgetrokken tot heil van Uw volk,

tot heil van Uw Gezalfde.

U hebt het dak van het huis van de goddeloze verbrijzeld,

U legt het fundament bloot tot de hals toe. *Sela*

¹⁴ U doorboorde met zijn *eigen* pijlen het hoofd van zijn strijders.

Zij stormden aan om mij te verspreiden, zij die zich verheugden

alsof zij de ellendige in een verborgen plaats wilden verslinden.

¹⁵ U betrad met Uw paarden de zee, de schuimkoppen van grote wateren.

¹⁶ Ik hoorde het en mijn buik sidderde. Bij het geluid trilden mijn lippen.

Verrotting tastte mijn beenderen aan. Ik sidderde op de plaats waar ik stond.

Zeker, ik zal rustig wachten op de dag van de benauwdheid,
als die aanbreekt voor het volk dat ons zal aanvallen.

¹⁷ Al zal de vijgenboom niet in bloei staan en er geen vrucht aan de wijnstok zijn,
al zal de opbrengst van de olijfboom tegenvallen

en zullen de velden geen voedsel voortbrengen,

al zal het kleinvee uit de kooi verdwenen zijn

en er geen rund in de stallen over zijn –

¹⁸ ik zal dan toch in de HEERE van vreugde opspringen,

mij verheugen in de God van mijn heil.

¹⁹ De HEERE Heere is mijn kracht,

Hij maakt mijn voeten als die van de hinden,

en Hij doet mij treden op mijn hoogten.

Voor de koorleider, bij mijn snarenspeel.

HET BOEK VAN DE PROFEET ZEFANJA

OPSCHRIFT

1 Het woord van de HEERE dat gekomen is tot Zefanja, de zoon van Cusji, de zoon van Gedalia, de zoon van Amarja, de zoon van Hizkia, in de dagen van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda.

BEDREIGINGEN TEGEN JERUZALEM EN JUDA

² Ik zal alles volkomen wegvagen van de aardbodem, spreekt de HEERE.

³ Ik zal mens en dier wegvagen, ik zal de vogels in de lucht en de vissen in de zee wegvagen

en de struikelblokken, *samen* met de goddelozen;

ja, ik zal de mensen uitroeien van de aardbodem, spreekt de HEERE.

⁴ Ik zal Mijn hand uitstrekken tegen Juda en tegen alle inwoners van Jeruzalem.

Ik zal van deze plaats uitroeien het overblijfsel van de Baäl, de naam van de afgodspriesters, met de priesters,

⁵ en hen die zich neerbuigen op de daken voor het leger aan de hemel, en hen die zich neerbuigen en zweren bij de HEERE

én zweren bij *Malcam*,^{*}

⁶ en ^a die zich van de HEERE afkeren, bij *Hem* vandaan, en die de HEERE niet hebben gezocht en niet naar Hem hebben gevraagd.

⁷ Wees stil voor het aangezicht van de Heere HEERE.

Want nabij is de dag van de HEERE, ja, de HEERE heeft een offer bereid, Zijn genodigden geheiligd.

⁸ Het zal gebeuren op de dag van het offer van de HEERE dat Ik de vorsten zal straffen, en de koningskinderen, en allen die gekleed gaan in uitheemse kleding.

⁹ Ook zal Ik op die dag straffen allen die over de drempel springen, die het huis van hun heren vullen met geweld en bedrog.

¹⁰ En op die dag, spreekt de HEERE, zal er hulpgeroep *klinken* vanuit de Vispoort, gejammer vanuit het nieuwe gedeelte *van de stad*,

en groot *noodgeschrei* vanuit de heuvels.

¹¹ Weeklaag, inwoners van de Vijzelwijk, want heel het volk van kooplieden is omgebracht, allen die geld afwegen zijn uitgeroeid.

¹² En in die tijd zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem met lampen zal doorzoeken.

Ik zal de mannen straffen die dik worden op hun droesem, die in hun hart zeggen: De HEERE doet geen goed en Hij doet geen kwaad.

¹³ Daarom zal hun vermogen tot buit worden, hun huizen tot een woestenij. Zij zullen huizen bouwen, maar die niet bewonen; zij zullen wijngaarden planten, maar daarvan de wijn niet drinken.

DE DAG VAN DE HEERE

¹⁴ De grote dag van de HEERE is nabij;

^{*} Jes. 1:4; 59:13; Jer. 15:6
1:5 *Malcam* - Of: hun koning.

hij is nabij en nadert zeer snel.

Hoor, de dag van de HEERE!

De held zal daar bitter schreeuwen!

¹⁵ Een dag van vervolgenheid is die dag,
een dag van benauwdheid en angst,
een dag van verwoesting en vernietiging.

¹⁶ een dag van wolken en donkerheid,
een dag van donkere wolken,

¹⁷ een dag van bazuïngeschal en
krijgsgescreeuw

tegen de versterkte steden
en tegen de hoge hoektorens.

¹⁸ Ik zal de mensen benauwen,
zodat zij zullen gaan als de blinden,
want zij hebben tegen de HEERE
gezondigd.

Hun bloed zal uitgetogen worden als stof
en hun lichaam als uitwerpselen.

¹⁹ Ook ²⁰ hun silver, ook hun goud zal hen
niet kunnen redden

²¹ op de dag van de vervolgenheid van de
HEERE.

Door het vuur van Zijn na-ijver zal heel
dit land verteerd worden,
want Hij zal zeker en spoedig een
vernietigend einde maken aan alle
inwoners van het land.

BEDREIGINGEN TEGEN VERSCHILLENDE VOLKEN

2 Onderzoek uzelf nauwkeurig, ja on-
derzoek uzelf,
volk zonder verlangen,

² voordat het besluit het licht ziet
– een dag gaat als kaf voorbij –
voordat over u komt
de brandende toorn van de HEERE,
voordat over u komt
de dag van de toorn van de HEERE.

³ Zoek de HEERE, alle zachtmoedigen van
het land,
die Zijn recht uitvoeren.
Zoek gerechtigheid, zoek
zachtmoedigheid,
misschien ⁴ zult u dan verborgen worden
op de dag van de toorn van de HEERE.

⁵ Want Gaza zal verlaten worden
en Askelon tot woestenij zijn;

Asdod, midden op de dag zal men het
verdrijven,
en Ekron zal ontworteld worden.

⁶ Wee u, bewoners van het gebied aan de
zee,
volk van Kretenzers!
Het woord van de HEERE is tegen u,
Kanaän, land van de Filistijnen!
Ik zal u verdelen, zodat er geen inwoner
meer is.

⁷ Het gebied aan de zee zal worden
tot weiden met putten voor herders
en kooien voor kleinvee.

⁸ En het gebied zal zijn
voor het overblijfsel van het huis van
Juda,

zodat zij daarin zullen weiden.

⁹ 's Avonds zullen zij in de huizen van
Askelon neerliggen,

want de HEERE, hun God, zal naar hen
omzien

en een omkeer in hun gevangenschap
brengen.

¹⁰ Ik heb de smadelijke woorden van Moab
gehoord

en de beschimping door de Ammonieten,
waarmee zij Mijn volk gesmaad hebben,
zich verheven hebben tegen hun gebied.

¹¹ Daarom, zo waar Ik leef, spreekt de
HEERE van de legermachten,
de God van Israël:

Voorzeker, Moab zal als Sodom worden
en de Ammonieten als Gomorra:

een distelveld, een zoutgroeve
en een woestenij tot in eeuwigheid!
De rest van Mijn volk zal hen plunderen,
het overblijfsel van Mijn volk zal hen in
erfelijk bezit nemen.

¹² Dit overkomt hun vanwege hun trots,
omdat zij zich al honend verheven
hebben
tegen het volk van de HEERE van de
legermachten.

¹³ Ontzagwekkend zal de HEERE voor hen
zijn,
want Hij zal alle goden van de aarde doen
verschrompelen.
Alle kustlanden van de heidenvolken
zullen zich voor Hem neerbuigen,

¹ Joël 2:1,2 ² Spr. 11:4; Ezech. 7:19 ³ Vers 14,15,16 ⁴ Ps. 27:5; 32:6,7

ieder vanuit zijn *eigen woonplaats*.

¹² Ook u, Cusjieten!

Gevalen door Mijn zwaard zijn zij!

¹³ Hij zal ook Zijn hand uitstrekken tegen het noorden

en Assyrië doen ondergaan.

Hij zal Ninevé tot een woestijn maken, dor als een woestijn.

¹⁴ In het midden ervan zullen kudden neerliggen,

allerlei in groepen *levende* dieren.

Zowel kauw als nachtuil

zal op zijn kapitelen overnachten.

Een stem zal door het venster zingen,

puin zal op de drempel liggen,

want het cederwerk is blootgelegd.

¹⁵ Dit is de uitgelaten stad, die zo

onbezorgd woonde,

die in haar hart zei:

Ik en verder niemand.

Hoe is zij tot een woestijn geworden,

een rustplaats voor de wilde dieren!

Ieder die erdoorheen trekt,

sist *van afschuw* en gebaart met zijn hand.

HET OORDEEL OVER JERUZALEM

3 Wee de rebelse, de besmette, de stad die onderdrukt!

² Zij luistert niet naar de *roepstem*, geen vermaning aanvaardt zij.

Op de HEERE vertrouwt zij niet, tot haar God nadert zij niet.

³ Haar vorsten zijn in haar midden brullende leeuwen.

Haar rechters zijn avondwolven, die tegen de morgen niets *meer* te knagen hebben.

⁴ Haar profeten zijn lichtzinnig, mannen *vol* trouweloosheid.

Haar priesters ontheiligen het heilige, zij doen de wet geweld aan.

⁵ De rechtvaardige HEERE is in haar midden,

Hij doet geen onrecht.

Elke morgen brengt Hij Zijn recht aan het licht,

er ontbreekt niets aan.

Maar wie onrecht doet, kent geen schaamte.

⁶ Ik heb heidenvolken uitgeroeid, hun hoektorens zijn verwoest.

Ik heb hun straten leeggemaakt,

niemand trekt er *nog* doorheen.

Hun steden liggen in puin;

er is niemand *meer*,

geen *enkele* inwoner.

⁷ Ik zei: Nu zult u Mij zeker vrezen,

u zult de vermaning aanvaarden,

opdat haar woning niet uitgeroeid zou worden,

hoe Ik haar ook gestraft zou hebben.

Toch waren zij er vroeg bij,

zij hebben totaal verderfelijk gehandeld.*

⁸ Daarom, verwacht Mij, spreekt de HEERE,

op de dag dat Ik opsta om buit *te halen*, want Mijn oordeel is de heidenvolken te

verzamelen,

de koninkrijken bijeen te brengen,

om over hen Mijn gramschap uit te storten,

heel Mijn brandende toorn.

Want door het vuur van Mijn na-ijver zal heel dit land verteerd worden.

HEIL NA HET OORDEEL

⁹ Voorzeker, dan zal Ik bij de volken *de lippen* veranderen in reine lippen,

zodat zij allen de Naam van de HEERE zullen aanroepen,

om Hem schouder aan schouder* te dienen.

¹⁰ Van over de rivieren van Cusj zullen zij die vurig tot Mij bidden, het volk, overal door Mij verspreid,* Mijn offer brengen.

¹¹ Op die dag zult u niet beschaamd zijn over al uw daden

waarmee u tegen Mij in opstand kwam, want dan zal Ik hen uit uw midden

wegdoen

die uitgelaten zijn over uw hoogmoed.

Voortaan zult u zich niet meer verheffen

* Spr. 28:15; Ezech. 22:27 ⁹ Jer. 23:11,32; Hos. 9:7 ¹⁰ Deut. 32:4

^{3:7} zij ... *gehandeld* - Letterlijk: zij hebben al hun daden verdorven. ^{3:9} *schouder aan schouder* - Letterlijk: met een eenparige schouder. ^{3:10} *het volk ... verspreid* - Letterlijk: de dochter van Mijn verspreiden.

omwille van Mijn heilige berg.
¹² Maar Ik zal in uw midden doen
overblijven
een ellendig en arm volk.
Zij zullen op de Naam van de HEERE
vertrouwen.
¹³ Het overblijfsel van Israël zal geen
onrecht doen
en geen leugen spreken,
en in hun mond zal niet gevonden
worden
een tong die bedriegt.
Ja, zij zullen weiden en neerliggen,
en niemand zal *hun* schrik aanjagen.

¹⁴ Zing vrolijk, ^a dochter van Sion!
Juich, Israël!
Wees blij en spring op van vreugde met
heel uw hart,
^b dochter van Jeruzalem!
¹⁵ De HEERE heeft uw oordelen
weggenomen,
Hij heeft uw vijand weggevaagd.
De Koning van Israël, de HEERE, is in uw
midden:
u zult geen kwaad meer zien.

¹⁶ Op die dag zal tegen Jeruzalem gezegd
worden:

Wees niet bevreesd;
Sion, verlies de moed niet!
¹⁷ De HEERE, uw God, is in uw midden,
een Held, *Die* verlossen zal.
Hij zal Zich over u verheugen met
blijdschap.
Hij zal zwijgen in Zijn liefde.
Hij zal Zich over u verblijden met gejuich.
¹⁸ Wie bedroefd zijn vanwege de
samenkomst
zal Ik verzamelen, zij zijn uit u;
de smaad *drukt als* een last op hen.
¹⁹ Zie, in die tijd ga Ik optreden
tegen al uw verdrukkers.
Ik zal verlossen wie mank gaat,
bijeengbrengen wie verdreven is.
Ik zal hen maken tot lof en tot een naam
in heel het land waar zij beschaamd
waren.
²⁰ In die tijd zal Ik u *hierheen* brengen,
namelijk in de tijd dat Ik u zal
bijeengbrengen.
Voorzeker, Ik zal u maken tot een naam
en tot lof
onder alle volken van de aarde,
wanneer Ik voor uw ogen een omkeer in
uw gevangenschap breng,
zegt de HEERE.

^a Zach. 9:9 ^b Zach. 9:9

3:16 *verlies de moed niet* - Letterlijk: laat uw handen niet slap worden.

HET BOEK VAN DE PROFEET HAGGAÏ

AANSPORING TOT HERBOUW VAN DE TEMPEL

1 In het tweede jaar van koning Darius, in de zesde maand, op de eerste dag van de maand, kwam het woord van de HEERE, door de dienst van de profeet Haggaï, tot Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en tot Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester:

² Zo spreekt de HEERE van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is *nog* niet gekomen, de tijd om het huis van de HEERE te herbouwen.

³ Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï:

⁴ Is het voor u wel de tijd om in uw *fraai* overdekte huizen te wonen,

terwijl dit huis verwoest ligt?

⁵ Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten:

Let aandachtig op* uw wegen.

⁶ U zaait veel maar brengt weinig binnen.

U eet maar niet tot verzadiging.

U drinkt maar wordt niet dronken.

U kleedt u, maar wordt niet warm.

De dagloner ontvangt zijn loon in een doorboorde buidel.

⁷ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Let aandachtig op uw wegen.

⁸ Ga het gebergte in, haal hout, en herbouw dit huis.

Dan zal Ik er behagen in scheppen, en verheerlijkt worden,

zegt de HEERE.

⁹ U rekent op veel, maar zie, het wordt weinig.

Wat u in huis bracht, daar blies Ik in.

Waarom? spreekt de HEERE van de legermachten.

Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt, terwijl u zich uitslooft,* ieder voor zijn *eigen* huis.

¹⁰ Daarom⁹ onthoudt de hemel u dauw, en het land onthoudt u zijn opbrengst,

¹¹ want Ik riep droogte uit over het land en over de bergen

en over het koren, over de nieuwe wijn en over de olie,

en over wat het land oplevert,

over de mensen en over de dieren

en over al de inspanning van uw handen.

¹² Toen luisterde Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, met Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en heel het overblijfsel van het volk, naar de stem van de HEERE, hun God, en naar de woorden van de profeet Haggaï, die de HEERE, hun God, gezonden had; en het volk was bevreesd voor het aangezicht van de HEERE.

¹³ Daarop sprak Haggaï, de bode van de HEERE, krachtens de boodschap van de HEERE tot het volk: Ik ben met u, spreekt de HEERE.

¹⁴ En de HEERE wekte de geest op van Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en de geest van Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en de geest van heel het overblijfsel van het volk. Toen kwamen zij en begonnen het

⁹ Deut. 28:38; Micha 6:14,15 ¹⁰ Deut. 28:23

1:5 *Let aandachtig op* - Letterlijk: Stel uw hart op; zie ook vers 7. 1:9 *zich uitslooft* - Letterlijk: rent.

werk aan het huis van de HEERE van de legermachten, hun God, te doen,
2 op de vierentwintigste dag van de zesde maand, in het tweede jaar van koning Darius.

DE LUISTER VAN DE HERBOUWDE TEMPEL

² In de zevende *maand*, op de eenentwintigste van de maand, kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï:

³ Zeg toch tegen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël en landvoogd van Juda, en tegen Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en tegen de rest van het volk:

⁴ Wie is er onder u overgebleven die dit huis gezien heeft in zijn eerste heerlijkheid? En hoe ziet u het nu? Is het niet als niets in uw ogen?

⁵ Nu dan, wees sterk, Zerubbabel, spreekt de HEERE, wees sterk, Jozua, zoon van Jozadak, hogepriester, en wees sterk, heel de bevolking van het land, spreekt de HEERE.

Werk door, want Ik ben met u, spreekt de HEERE van de legermachten.

⁶ Volgens het woord van *het verbond* dat Ik met u sloot, toen u uit Egypte vertrok, en Mijn Geest, Die in uw midden stond: Wees niet bevreesd!

⁷ Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Nog één *ogenblik*, en dat is een korte tijd, dan zal Ik de hemel en de aarde, de zee en het droge doen beven.

⁸ Ik zal alle heidenvolken doen beven. Zij zullen komen *naar* het verlangen van alle heidenvolken en Ik zal dit huis vullen met heerlijkheid, zegt de HEERE van de legermachten.

⁹ Van Mij is het zilver en van Mij is het goud, spreekt de HEERE van de legermachten.

¹⁰ De heerlijkheid van dit toekomstige huis zal groter zijn dan die van het eerste, zegt de HEERE van de legermachten. In deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE van de legermachten.

BEDREIGING EN BELOFTE

¹¹ Op de vierentwintigste *dag* van de negende *maand*, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Haggaï:

¹² Zo zegt de HEERE van de legermachten: Vraag toch de priesters *onderwijs* in de wet.

¹³ Zie, iemand draagt geheiligd vlees in de punt van zijn kleding en raakt met de punt ervan brood, gekookt voedsel, wijn, olie, of welk voedsel dan ook, aan; wordt het *dan* heilig? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Nee.

¹⁴ Daarop zei Haggaï: Als iemand die onrein geworden is door een dood lichaam, iets van al die dingen aanraakt, wordt het *dan* onrein? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Het wordt onrein.

¹⁵ Toen antwoordde Haggaï en zei:

Zo is dit volk, zo is deze natie voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en zo is al het werk van hun handen; ja, wat zij daar aanbieden, onrein is het!

¹⁶ Nu dan, let toch aandachtig op,* vanaf deze dag en daarna, voordat steen op steen gelegd werd aan de tempel van de HEERE.

¹⁷ Kwam voordien *iemand* bij een korenhoop van twintig *maten*, dan waren er *maar* tien, kwam hij bij de perskuip om vijftig *maten* uit de *wijnpers* te scheppen, dan waren er *maar* twintig.

¹⁸ Ik sloeg u met korenbrand en met meeldauw en met hagel,

¹⁹ al het werk van uw handen, maar u *keerde* u niet naar Mij, spreekt de HEERE.

²⁰ Let toch aandachtig op, vanaf deze dag en daarna,

* Haggaï 1:11

2:16 *let toch ... aandachtig op* - Letterlijk: stel toch uw hart op; zie ook vers 19.

vanaf de vierentwintigste dag van de negende *maand*,
vanaf de dag dat de tempel van de HEERE
gegrondvest is;

let aandachtig op.

²⁰ Ligt er nog zaad in de schuur?

Zelfs tot de wijnstok, de vijgenboom, de
granaatappelboom toe,

en de olijfboom, *die* geen vrucht
gedragen heeft,

die zal Ik vanaf deze dag zegenen.

DE MESSIAANSE KONING

²¹ Het woord van de HEERE kwam voor de
tweede keer tot Haggai, op de vierentwin-
tigste van de maand:

²² Zeg tegen Zerubbabel, de landvoogd van
Juda:

Ik zal doen beven
de hemel en de aarde.

²³ Ik zal de troon van de koninkrijken
omverwerpen
en de kracht van de koninkrijken van de
heidenvolken wegvagen.

Ik zal de wagen met zijn berijder
omverwerpen;

de paarden en hun ruiters zullen
neerstorten,

ieder door het zwaard van zijn broeder.

²⁴ Op die dag, spreekt de HEERE van de
legermachten,

zal Ik u, Zerubbabel, zoon van Sealthiël,
Mijn dienaar, nemen,

spreekt de HEERE.

Ik zal u maken tot een zegelring,
want u heb Ik verkozen,

spreekt de HEERE van de legermachten.

HET BOEK VAN DE PROFEET ZACHARIA

OPROEP TOT BEKERING

1 In de achtste maand, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot Zacharia, de zoon van Berechja, de zoon van Iddo, de profeet:

² De HEERE is zeer toornig geweest op uw vaderen.

³ Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Keer terug naar Mij, spreekt de HEERE van de legermachten, dan zal Ik naar u terugkeren, zegt de HEERE van de legermachten.

⁴ Wees niet als uw vaderen, tot wie ^a de vroegere profeten gepredikt hebben: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Bekeer u toch van uw slechte wegen en van uw slechte daden. Maar zij luisterden niet en sloegen geen acht op Mij, spreekt de HEERE.

⁵ Uw vaderen, waar zijn zij?

⁶ En de profeten, leven zij voor eeuwig?

⁷ Maar Mijn woorden en Mijn verordeningen, die Ik Mijn dienaren, de profeten, geboden had, hebben die uw vaderen niet getroffen, zodat zij zich bekeerden?

Zij zeiden: ^b Zoals de HEERE van de legermachten Zich voorgenomen had met ons te doen, overeenkomstig onze wegen en onze daden, zo heeft Hij met ons gedaan.

HET EERSTE VISIOEN: DE MAN OP HET RODE PAARD

⁷ Op de vierentwintigste dag van de elfde maand – dat is de maand Sibat – in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot Zacharia, de zoon van Berechja, de zoon van Iddo, de profeet:

⁸ Ik zag 's nachts, en zie, een Man Die op een rood paard reed en Hij stond tussen de mirten die zich in de diepte bevonden, en achter Hem waren er rode, bruine en witte paarden.

⁹ Ik zei: Mijn Heere, wat betekenen deze dingen? Toen zei de Engel Die met mij sprak tegen mij: Ik zal u laten zien wat deze dingen betekenen.

¹⁰ Toen antwoordde de Man Die tussen de mirten stond: Dit zijn degenen die de HEERE uitgezonden heeft om het land^c door te gaan.

¹¹ En zij antwoordden de Engel van de HEERE, Die tussen de mirten stond, en zeiden: Wij zijn het land doorgegaan, en zie, heel het land zit neer en is stil.

¹² Toen antwoordde de Engel van de HEERE en zei: HEERE van de legermachten, hoe lang is het nog dat U Zich niet ontfermt over Jeruzalem en over de steden van Juda, waarop U deze zeventig jaar toornig bent geweest?

¹³ De HEERE antwoordde de Engel Die met mij sprak met goede woorden, troostrijke woorden.

¹⁴ De Engel Die met mij sprak, zei tegen mij: Predik:

Zo zegt de HEERE van de legermachten: Met grote na-ijver zet Ik Mij in voor Jeruzalem en voor Sion.

^a Jes. 31:6; Jer. 3:12; 18:11; Ezech. 18:30; Hos. 14:2 ^b Klaagli. 1:18
^{1:10} het land - Of: de aarde; zie ook vers 11.

¹⁵ Maar Ik ben zeer toornig* op die zorgeloze heidenvolken. Ik was een weinig toornig, maar zij hebben geholpen het erger te maken.*

¹⁶ Daarom, zo zegt de HEERE:

Ik ben naar Jeruzalem teruggekeerd met barmhartigheid;

Mijn huis zal erin herbouwd worden, spreekt de HEERE van de legermachten, en het meetlint zal over Jeruzalem uitgespannen worden.

¹⁷ Predik verder:

Zo zegt de HEERE van de legermachten: Mijn steden zullen nog uitbreiden vanwege het goede, de HEERE zal Sion nog troosten en Jeruzalem nog verkiezen.

HET TWEEDE VISIOEN: DE HOORNS EN DE SMEDEN

¹⁸ Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie: vier hoorns.

¹⁹ En ik zei tegen de Engel Die met mij sprak: Wat betekenen deze hoorns? En Hij zei tegen mij: Dat zijn de hoorns die Juda, Israël en Jeruzalem verstrooid hebben.

²⁰ Vervolgens liet de HEERE mij vier smeden zien.

²¹ Toen zei ik: Wat komen die doen? Hij zei: Dat waren de hoorns die Juda verstrooid hebben, zozeer dat niemand zijn hoofd kon opheffen. Maar dezen zijn gekomen om hun schrik aan te jagen en om de hoorns van de heidenvolken neer te werpen, die de hoorn opgeheven hebben tegen het land Juda om het te verstrooien.

HET DERDE VISIOEN: DE MAN MET HET MEETSNOER

2 Opnieuw sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, er was een Man met een meet-snoer in Zijn hand.

² Toen zei ik: Waar gaat U heen? Hij zei tegen mij: Ik ga Jeruzalem opmeten om te zien hoe groot zijn breedte en hoe groot zijn lengte zal zijn.

³ En zie, de Engel Die met mij sprak, trad naar voren en een andere engel trad Hem tegemoet.

⁴ En Hij zei tegen hem: Loop snel, spreek tot die jongeman en zeg:

Jeruzalem zal niet ommuurd blijven, vanwege de veelheid aan mensen en dieren in haar midden.

⁵ En Ik zal voor haar zijn, spreekt de HEERE, een muur van vuur rondom, en Ik zal in haar midden tot heerlijkheid zijn.

⁶ O, vlucht dan uit het land van het noorden! spreekt de HEERE, want Ik heb u verspreid over de vier windstreken van de hemel, spreekt de HEERE.

⁷ O, Sion! Zie te ontkomen, u die woont bij de dochter van Babel!

⁸ Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Nadat Hij heerlijkheid heeft beloofd, heeft Hij Mij gezonden tot die heidenvolken die u beroven, want wie u aanraakt, raakt Zijn oogappel aan.

⁹ Want, zie, Ik beweeg Mijn hand over hen en zij zullen hun dienaren tot buit worden.

Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij gezonden heeft.

¹⁰ Juich en verblijd u, dochter van Sion, want, zie, Ik kom, en zal in uw midden wonen, spreekt de HEERE.

¹¹ Veel heidenvolken zullen op die dag bij de HEERE gevoegd worden en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal in uw midden wonen. Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij tot u gezonden heeft.

* Lev. 26:12; Ezech. 37:27; 2 Kor. 6:16

1:15 *zeer toornig* - Letterlijk: toornig met grote verbolgenheid. 1:15 *het erger te maken* - Letterlijk: ten kwade.

¹² De HEERE zal Juda in eigendom nemen *als* Zijn deel in het heilige land. Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.

¹³ Wees stil voor het aangezicht van de HEERE, alle vlees, want Hij is ontwaakt uit Zijn heilige woning.

HET VIERDE VISIOEN: DE HOGEPRIESTER JOZUA. PROFETIE OVER GODS KNECHT, DE SPRUIT

3 Daarna liet Hij mij de hogepriester Jozua zien, die voor het aangezicht van de Engel van de HEERE stond, terwijl de satan aan zijn rechterhand stond om hem aan te klagen.

² De HEERE zei echter tegen de satan: ^aDe HEERE zal u bestraffen, satan! De HEERE, Die Jeruzalem verkiest, zal u bestraffen. Is deze Jozua niet een stuk brandhout *dat* aan het vuur ontruikt is?

³ Nu was Jozua in vuile kleren gekleed, terwijl hij voor het aangezicht van de Engel stond.

⁴ Toen nam Hij het woord en zei tegen hen die voor Zijn aangezicht stonden: Trek hem de vuile kleren uit! Daarop zei Hij tegen hem: ^bZie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en zal u feestkleren aantrekken.

⁵ Vervolgens zei Ik: Laat hen een reine tulband op zijn hoofd zetten. Daarop zetten zij de reine tulband op zijn hoofd en trokken hem feestkleren aan, terwijl de Engel van de HEERE *erbij* stond.

⁶ Toen verzekerde de Engel van de HEERE Jozua:

⁷ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Als u in Mijn wegen gaat en als u uw taak ten behoeve van Mij vervult,

dan zult u ook Mijn huis besturen, en ook Mijn voorhoven bewaken, en zal Ik u omgang geven met hen die *hier* staan.

⁸ Luister toch, hogepriester Jozua, u en uw vrienden die vóór u zitten – zij zijn immers een wonderteken –

want zie, Ik ga Mijn Knecht, de ‘SPRUIT, doen komen.

⁹ Want zie, wat betreft de steen die Ik voor Jozua neergelegd heb, op die ene steen zullen zeven ogen zijn. Zie, Ik zal *er* Zijn graving in aanbrengen, spreekt de HEERE van de legermachten. Ik zal de ongerechtigheid van dit land op één dag wegnemen.

¹⁰ Op die dag, spreekt de HEERE van de legermachten, zal ieder zijn naaste uitnodigen onder de wijnstok en onder de vijgenboom.

HET VIJFDE VISIOEN: DE GOUDEN KANDELAAR EN DE TWEE OLIJFBOMEN

4 De Engel Die met mij sprak, kwam terug en wekte mij, zoals iemand die uit zijn slaap gewekt wordt.

² Hij zei tegen mij: Wat ziet u? Daarop zei ik: Ik zie, en zie, een kandelaar, geheel van goud, met een olievaatje aan de bovenkant ervan en daarbovenop zeven bijbehorende lampen met telkens zeven^a toevoerbuissjes aan de lampen, die daarboven zitten,

³ met twee olijfbomen ernaast, een aan de rechterkant van het olievaatje en een aan de linkerkant ervan.

⁴ Ik antwoordde en zei tegen de Engel Die met mij sprak: Mijn Heere, wat betekenen deze dingen?

⁵ Toen antwoordde de Engel Die met mij sprak, en zei tegen mij: Weet u niet wat deze dingen betekenen? Ik zei: Nee, mijn Heere.

⁶ Daarop antwoordde Hij en zei tegen mij: Dit is het woord van de HEERE tot Zerubbabel:

Niet door kracht en niet door geweld, maar door Mijn Geest, zegt de HEERE van de legermachten.

⁷ Wie bent u, grote berg?

Voor *de ogen* van Zerubbabel zult u een vlakte worden.

Hij zal de sluitsteen aandragen

^a Judas vs. 9 ^b Micha 7:18 ^c Jes. 4:2; 11:1; Jer. 23:5; 33:15; Zach. 6:12
4:2 *telkens zeven* - Letterlijk: zeven en zeven.

onder luid geroep: Genade, genade zij hem!

⁸ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

⁹ De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voltooiën. Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij tot u gezonden heeft.

¹⁰ Want wie veracht de dag van de kleine dingen,

terwijl die zeven blij zijn als zij het tinnen gewicht zien in de hand van Zerubbabel?

Die zeven zijn de ogen van de HEERE, die over heel de aarde trekken.

¹¹ Daarna antwoordde ik en zei tegen Hem: Wat betekenen die twee olijfbomen aan de rechterkant van de kandelaar en aan de linkerkant ervan?

¹² En voor de tweede keer antwoordde ik en zei tegen Hem: Wat betekenen die twee olijfstakken die door twee gouden buisjes gouden olie uit zich weg laten lopen?

¹³ Toen sprak Hij tot mij: Weet u niet wat deze dingen betekenen? Ik zei: Nee, mijn Heere.

¹⁴ Daarop zei Hij: Dat zijn de twee gezalfden,* die bij de Heere van heel de aarde staan.

HET ZESDE VISIOEN: DE VLIEGENDE BOEKROL

5 Opnieuw sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, een vliegende boekrol.

² Hij zei tegen mij: Wat ziet u? En ik zei: Ik zie een vliegende boekrol. Zijn lengte is twintig el en zijn breedte tien el.

³ Toen zei Hij tegen mij: Dit is de vloek die zal uitgaan over heel het land. Volgens deze vloek zal namelijk ieder die steelt, vanhier weggevaagd worden, en volgens deze vloek zal ieder die een valse eed aflegt, vanhier weggevaagd worden.

⁴ Ik heb deze vloek doen uitgaan,

spreekt de HEERE van de legermachten. Hij zal naar het huis van de dief gaan, en naar het huis van hem die in Mijn

Naam een valse eed aflegt.

Hij zal midden in zijn huis overnachten en het vernietigen, met zijn hout en zijn stenen.

HET ZEVENDE VISIOEN: DE VROUW IN DE EFA

⁵ En de Engel Die met mij sprak, trad naar voren en zei tegen mij: Sla toch uw ogen op en zie wat daar tevoorschijn komt.

⁶ Ik zei: Wat is dat? Hij zei: Dat is een efa* die tevoorschijn komt. Hij zei: Dat is het oog dat over hen waakt* in heel het land.

⁷ En zie, een loden deksel werd opgelicht, en er was een vrouw, die midden in de efa zat.

⁸ En Hij zei: Dit is *vrouwe* Goddeloosheid. Hij wierp haar terug midden in de efa en Hij wierp het loden gewicht op de opening ervan.

⁹ Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie, twee vrouwen kwamen tevoorschijn met de wind onder hun vleugels. Zij hadden vleugels als de vleugels van een ooievaar en zij tilden de efa op tussen de aarde en de hemel.

¹⁰ Toen zei ik tegen de Engel Die met mij sprak: Waar brengen zij deze efa heen?

¹¹ Hij zei tegen mij: Naar het land Sinear om voor haar een huis te bouwen. Is het gereed, dan wordt zij daar op haar voetstuk geplaatst.

HET ACHTSTE VISIOEN: DE VIER WAGENS

6 Opnieuw sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, vier wagens kwamen tevoorschijn tussen twee bergen, en die bergen waren bergen van koper.

² De eerste wagen had rode paarden, de tweede wagen zwarte paarden,

³ de derde wagen witte paarden en de vierde wagen sterke, gevlekte paarden.

⁴ Ik nam het woord en zei tegen de Engel

4:14 gezalfden - Letterlijk: zonen van de olie. 5:6 Een efa is een korenmaat van vermoedelijk tussen de 20 en 45 liter; zie ook het vervolg. 5:6 het oog dat over hen waakt - Letterlijk: hun oog; of: hun ongerechtigheid.

Die met mij sprak: Wat betekenen deze *wagens*, mijn Heere?

⁵ Daarop antwoordde de Engel en zei tegen mij: Dat zijn de vier winden van de hemel, die eropuit trekken van *de plaats* waar zij voor de Heere van heel de aarde hebben gestaan.

⁶ Die de zwarte paarden hebben, trekken uit naar het land van het noorden; de witte *paarden* trekken uit, hen achterna, en de gevlekte trekken uit naar het land van het zuiden.

⁷ En de sterke *paarden* trokken uit en wilden het land doorgaan, want Hij had gezegd: Ga, ga het land door. Toen gingen zij het land door.

⁸ Vervolgens riep Hij mij en sprak tot mij: Zie, zij die zijn uitgetrokken naar het land van het noorden, hebben Mijn geest doen rusten in het land van het noorden.

DE KROON VOOR JOZUA. DE BELOFTE VAN DE SPRUIT

⁹ Het woord van de HEERE kwam tot mij:

¹⁰ Neem van de ballingen, van Cheldai, Tobia en Jedaja, *gaven* in ontvangst. En u moet op die dag zelf komen en het huis van Josia, de zoon van Zefanja, binnengaan, waar *die mannen* uit Babel naartoe gekomen zijn.

¹¹ Neem zilver en goud en maak kronen, en zet *die* op het hoofd van de hogepriester Jozua, de zoon van Jozadak,

¹² en zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Zie, een Man – Zijn Naam is *SPRUIT* – zal uit Zijn plaats opkomen, en Hij zal de tempel van de HEERE bouwen.

¹³ Ja, Hij zal de tempel van de HEERE bouwen, Hij zal met majesteit bekleed zijn, Hij zal zitten en heersen op Zijn troon. Hij zal Priester zijn op Zijn troon; tussen die Beiden zal vredesberaad plaatsvinden.

¹⁴ En de kronen zullen voor Chelem, Tobia, Jedaja en Chen, de zoon van Zefanja, tot een gedachtenis in de tempel van de HEERE zijn.

¹⁵ Men zal van verre komen en bouwen aan de tempel van de HEERE. Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten mij tot u gezonden heeft. Dit zal gebeuren als u aandachtig zult luisteren naar de stem van de HEERE, uw God.

GEHOORZAMEN IS MEER DAN VASTEN

7 Het gebeurde in het vierde jaar van koning Darius, op de vierde van de negende maand, in *de maand* Chisleu, dat het woord van de HEERE tot Zacharia kwam.

² Toen men Sarezzer en Regem-Melech met zijn mannen naar het huis van God had gestuurd om te trachten het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen,

³ zeiden zij tegen de priesters die in het huis van de HEERE van de legermachten waren, en tegen de profeten: Moet ik in de vijfde maand blijven treuren en *mij blijven* afzonderen, zoals ik dit nu *al* zoveel jaren gedaan heb?

⁴ Toen kwam het woord van de HEERE van de legermachten tot mij:

⁵ Zeg tegen de hele bevolking van het land en tegen de priesters:

Wanneer u deze zeventig jaar gevestigd en rouw bedreven hebt in de vijfde en in de zevende *maand*, hebt u *dan* werkelijk voor Mij gevestigd?

⁶ Of als u at en als u dronk, was u het niet die at en was u het niet die dronk?

⁷ Zijn dit niet de woorden die de HEERE liet prediken door de dienst van de vroegere profeten, toen Jeruzalem met zijn omliggende steden bewoond en gerust was, en het Zuiderland en het Laagland bewoond waren?

⁸ Verder kwam het woord van de HEERE tot Zacharia:

⁹ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Vel een betrouwbaar oordeel, bewijs goedertierenheid en barmhartigheid, eenieder aan zijn naaste.

¹⁰ Onderdruk ^aweduwe noch wees, vreemdeling noch arme. Bedenk in uw hart geen kwaad tegen elkaar.

¹¹ Maar zij weigerden *er* acht op te slaan, zij zetten *hun* schouder *er* dwars *tegenin* en stopten hun oren toe^a om niet te hoeven luisteren.

¹² Zij maakten hun hart *als* diamant, om *maar* niet te *hoeven* luisteren naar de wet en de woorden die de HEERE van de legermachten door Zijn Geest gezonden had, door de dienst van de vroegere profeten. Daardoor is grote verbolgenheid bij de HEERE van de legermachten ontstaan.

¹³ Daarom is het gebeurd zoals Hij geroepen had maar *waarnaar* zij niet geluisterd hadden. ^bevenzo riepen zij maar luisterde Ik niet, zegt de HEERE van de legermachten.

¹⁴ Ik heb hen echter met een storm weggeblazen naar alle heidenvolken, die zij niet kenden. Het land werd achter hen verwoest, zodat niemand erdoorheen kon trekken of *ernaar* terugkeren. Zo maakten zij van het begerenswaardige land een woestenij.

BELOOFDE ZEGENINGEN VOOR ISRAËL

8 Het woord van de HEERE van de legermachten kwam *tot mij*:

² Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Ik heb Mij met grote na-ijver voor Sion ingezet, ja, met grote grimmigheid ^cheb Ik Mij voor haar ingezet.

³ Zo zegt de HEERE:

Ik ben naar Sion teruggekeerd en Ik zal midden in Jeruzalem wonen. Jeruzalem zal 'stad van de waarheid' genoemd worden, de berg van de HEERE van de legermachten 'de heilige berg'.

⁴ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Er zullen weer oude mannen en oude vrouwen zitten op de pleinen van Jeruzalem, ieder met zijn stok in zijn hand vanwege de hoge leeftijd.^a

⁵ De pleinen van de stad zullen vol worden met jongens en meisjes die spelen op haar pleinen.

⁶ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Al zou het in die dagen wonderlijk zijn in de ogen van het overblijfsel van dit volk, zou het ook in Mijn ogen wonderlijk zijn? spreekt de HEERE van de legermachten.

⁷ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Zie, Ik ga Mijn volk verlossen uit het land waar *de zon* opkomt en uit het land waar de zon ondergaat. ^aIk zal hen *hierheen* brengen, zij zullen midden in Jeruzalem wonen. Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn, in waarheid en in gerechtigheid.

⁹ Zo zegt de HEERE van de legermachten: Grijp moed,^a u die in deze dagen deze woorden gehoord hebt uit de mond van de profeten die er waren op de dag waarop het huis van de HEERE van de legermachten gegrondest werd om de tempel te herbouwen.

¹⁰ Vóór die dagen was er immers geen loon voor de mensen, en was er geen loon voor het vee. Voor wie uittrok en wie binnenkwam, was er geen vrede, vanwege de tegenstander, want Ik zette alle mensen tegen elkaar op.

¹¹ Maar nu zal Ik voor het overblijfsel van dit volk

^aEx. 22:22 ^bSpr. 1:28; Jer. 1:15; Jer. 11:11; 14:12 ^cZach. 1:14

7:11 *stopten hun oren toe* - Letterlijk: maakten hun oren zwaar. 8:4 *de hoge leeftijd* - Letterlijk: de veelheid van dagen. 8:9 *Grijp moed* - Letterlijk: Laat uw handen sterk zijn; zie ook vers 13.

niet meer zijn zoals in de vorige dagen, spreekt de HEERE van de legermachten.

¹² Want het zaad zal voorspoedig zijn,* de wijnstok zal zijn vrucht geven, het land zal zijn opbrengst geven, de hemel zal zijn dauw geven. Ik zal het overblijfsel van dit volk dit alles in erfelijk bezit doen nemen.

¹³ Het zal gebeuren, zoals u, huis van Juda en huis van Israël, een vloek onder de heidenvolken geweest bent, zo zal Ik u verlossen en zult u een zegen worden. Wees niet bevreesd, grijp moed.

¹⁴ Want zo zegt de HEERE van de legermachten:

Zoals Ik Mij had voorgenomen u kwaad te doen, toen uw vaderen Mij zeer toornig maakten, zegt de HEERE van de legermachten, en Ik er geen berouw over gekregen heb,

¹⁵ zo heb Ik Mij in deze dagen opnieuw voorgenomen goed te doen aan Jeruzalem en aan het huis van Juda. Wees niet bevreesd!

¹⁶ Dit zijn de dingen die u doen moet: ^aspreek de waarheid tegen elkaar, oordeel naar waarheid in uw poorten met een oordeel dat de vrede dient,*

¹⁷ ^bbedenk in uw hart geen kwaad tegen elkaar ^cen hebben valse eed niet lief, want dit alles is iets wat Ik haat, spreekt de HEERE.

¹⁸ Het woord van de HEERE van de legermachten kwam tot mij:

¹⁹ Zo zegt de HEERE van de legermachten: Het vasten in de vierde, het vasten in de vijfde, het vasten in de zevende en het vasten in de tiende maand, zal voor het huis van Juda worden tot vreugde, tot blijdschap en tot vreugdevolle feestdagen. Heb dan de waarheid en de vrede lief!

²⁰ Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Er zullen weer volken komen en inwoners van veel steden.

²¹ De inwoners van de ene stad zullen gaan naar die van de andere en zeggen: Laten we meteen gaan om het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, om de HEERE van de legermachten te zoeken; ik zal ook gaan.

²² Dan zullen veel volken komen en machtige heidenvolken, om de HEERE van de legermachten in Jeruzalem te zoeken en om het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen.

²³ Zo zegt de HEERE van de legermachten: In die dagen zal het gebeuren dat tien mannen uit alle talen van de heidenvolken, vastgrijpen, ja, de punt van de mantel van een Joodse man zullen zij vastgrijpen, en zeggen: Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord dat God met u is.

BESTRAFFING VOOR DE OMRINGENDE VOLKEN

9 Een last,* het woord van de HEERE in het land Chadrach.

Damascus zal zijn rustplaats zijn, want de HEERE heeft oog voor mensen, net als voor al de stammen van Israël, ² en ook voor Hamath, dat eraan grenst, en voor Tyrus en Sidon, al zijn zij nog zo wijs.

³ Tyrus heeft voor zichzelf een vestingwal gebouwd,

zilver opgehoopt als stof, en bewerkt goud als slijk op straat.

⁴ Zie, de Heere zal het in bezit nemen, Hij zal zijn vesting in de zee verslaan, zelf zal het door vuur verteerd worden.

⁵ Askelon zal het zien en bevreesd zijn, evenals Gaza, en het zal hevig beven, ook Ekron, omdat zijn verwachting wordt beschaamd.

De koning zal uit Gaza verdwijnen en Askelon zal onbewoond zijn.

⁶ De bastaard zal in Asdod wonen; Ik zal de trots van de Filistijnen uitroeien.

⁷ Ik zal zijn bloed uit zijn mond verwijderen,

* Efez. 4:25 ^b Zach. 7:10 ^c Zach. 5:3,4

8:12 het zaad zal voorspoedig zijn - Letterlijk: zaad van de vrede. 8:16 een oordeel dat de vrede dient - Of: een vreedzaam oordeel. 8:19 vreugdevolle - Letterlijk: goede. 9:1 Een last - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

zijn afschuwelijke dingen van tussen zijn tanden.

Ook hij zal overblijven voor onze God.

Hij zal zijn als een leider in Juda, en Ekron als een Jebusiet.

⁸ Ik zal Mij als een wacht rond Mijn huis legeren, vanwege *het leger* dat heen en weer trekt, zodat geen onderdrukker meer tegen hen optrekt.

Nu heb Ik *het* immers met eigen ogen gezien!

DE KONING VAN SION KOMT

⁹ Verheug u zeer, dochter van Sion!

Juich, dochter van Jeruzalem!

Zie, uw Koning zal tot u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland, arm, en rijdend op een ezel, op een ezelzeuven, het jong van een ezelin.

¹⁰ Ik zal de strijdswagens uit Efraïm wegnemen, en de paarden uit Jeruzalem.

De strijdboog zal weggenomen worden. Hij zal vrede verkondigen aan de heidenvolken.

Zijn heerschappij zal zijn van zee tot zee, van de rivier *de Eufrat* tot aan de einden der aarde.

¹¹ Wat u aangaat, vanwege ⁹ het bloed van uw verbond heb Ik uw gevangenen vrijgelaten uit de put waar geen water in is.

¹² Keer terug naar de burcht, u, gevangenen die hoop hebt! Ook heden verkondig Ik: Ik zal u dubbel vergoeden,

¹³ als Ik Mij Juda zal hebben gespannen, en Ik Efraïm op de boog zal hebben gelegd,*

en Ik uw zonen, Sion, zal hebben opgezet tegen uw zonen, Griekenland, en Ik u gemaakt zal hebben als het zwaard van een held.

¹⁴ De HEERE zal boven hen verschijnen:

⁵ als een bliksem zal Zijn pijl uitschieten. De Heere HEERE zal op de bazuin blazen, en Hij zal optrekken in zuiderstormen.

¹⁵ De HEERE van de legermachten zal hen beschermen; zij zullen eten en de slingerstenen vertrappen,

zij zullen drinken en feestgedruis maken als van wijn,

zij zullen vol worden als het sprengbekken,

als de hoeken van het altaar.

¹⁶ Op die dag zal de HEERE, hun God, hen

verlossen,

als de kudde van Zijn volk,

want *als edelstenen* in een diadeem zullen zij schitteren in Zijn land,*

¹⁷ want hoe *groot* is Zijn geluk,

en hoe *groot* Zijn schoonheid!

Het koren zal *de mond* van de

jongemannen,

en de nieuwe wijn *die* van de meisjes

doen overlopen.

GOD ZAL ISRAËL VERLOSSEN

10 Vraag de HEERE om regen ten tijde van de late regen.

De HEERE maakt de onweerswolken, en Hij zal hun regen geven

voor ieder gewas op het veld,

² want de afgodsbeelden spreken bedrog,

en de waarzeggers schouwen leugen;

ook spreken zij van 'valse dromen,

zij troosten *met vluchtige woorden*.

Daarom zijn zij weggetrokken als

schapen;

zij worden verdrukt, want er is geen

herder.

³ Tegen de herders is Mijn toorn

ontbrand,

en de bokken straf Ik.

Ja, de HEERE van de legermachten zal

omzien naar Zijn kudde,

het huis van Juda.

Hij zal hen maken

als Zijn prachtige paard in de strijd.

* Matt. 26:28; Luk. 22:20; Rom. 9:3,4; 11:25,26,27; 1 Kor. 11:25; Hebr. 9:19,20,21 ⁹ Nahum 2:4 ¹⁶ Pred. 5:6

9:13 *gelegd* - Letterlijk: gevuld. 9:16 *schitteren in Zijn land* - Letterlijk: wapperen (als een banier) over Zijn land.

⁴ Daaruit zal de hoeksteen, daaruit zal de tentpin, daaruit zal de strijdboom, daaruit zullen alle onderdrukkers tezamen voortkomen.

⁵ Zij zullen als helden zijn die in de strijd *de vijanden* in het slijk van de straat vertrapten.

Ja, zij zullen strijden, want de HEERE zal met hen zijn.

Zij zullen de ruiters beschaamd maken.

⁶ Ik zal het huis van Juda versterken, en het huis van Jozef zal Ik verlossen.

Ik zal hen terugbrengen, want Ik heb Mij over hen ontfermd.

Zij zullen zijn alsof Ik hen niet verstiten had.

Ik ben immers de HEERE, hun God:

Ik zal hen verhoren!

⁷ Zij zullen zijn als een held van Efraïm, hun hart zal zich verblijden als *door* de wijn;

en hun kinderen zullen het zien en zich verblijden,

hun hart zal zich verheugen in de HEERE.

⁸ Ik zal hen naar Mij toe fluiten en hen bijeenbrengen, omdat Ik hen verlost heb, zodat zij talrijk worden, zo talrijk als zij waren.

⁹ Ik zal hen onder de volken uitzaaien en zij zullen in verre streken aan Mij denken, zij zullen leven met hun kinderen, en terugkeren.

¹⁰ Ik zal hen terugbrengen uit het land Egypte, en Ik zal hen uit Assyrië bijeenbrengen. Ik zal hen in het land van Gilead en van de Libanon brengen, maar dat zal voor hen niet toereikend zijn.*

¹¹ Hij zal door de zee van benauwdheid gaan, en Hij zal de golven van de zee slaan, alle diepten van de Nijl zullen opdrogen. Dan zal de trots van Assyrië neergehaald worden, en de scepter van Egypte zal weggaan.

¹² Ik zal hen versterken in de HEERE, en in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de HEERE.

DE TWEE STOKKEN

11 Open uw deuren, Libanon, opdat vuur uw ceders verteert.

² Weeklaag, cipressen, omdat de ceders gevallen zijn, omdat die machtige *bomen* verwoest zijn. Weeklaag, eiken van Basan, omdat het ondoordringbare woud is neergevallen.

³ Hoor het gejammer van de herders, omdat hun pracht verwoest is. Hoor het gebrul van de jonge leeuwen, omdat de glorie van de Jordaan verwoest is.

⁴ Zo zegt de HEERE, mijn God: Weid die slachtschappen.

⁵ Hun kopers doden hen maar voelen zich niet schuldig; hun verkopers zeggen: Geleefd zij de HEERE, dat ik rijk geworden ben; en hun herders sparen hen niet.

⁶ Voorzeker, Ik zal de bewoners van het land niet meer sparen, spreekt de HEERE. Zie, Ik lever de mensen over, ieder in de hand van zijn naaste en in de hand van zijn koning. Zij zullen dit land te gronde richten en Ik zal hen uit hun hand niet redden.

⁷ Daarom weidde Ik de slachtschappen, omdat zij ellendige schapen zijn. Ik nam voor Mijzelf twee stokken – de ene noemde Ik LIEFLIJKHEID, de andere SAMENBINDING – en Ik weidde die schapen.

⁸ Ik roeide binnen één maand drie herders uit, omdat Mijn ziel hen niet langer kon verdragen, en ook had hun ziel een afkeer van Mij.

⁹ Toen zei Ik: Ik zal u niet meer weiden. Laat sterven wat sterft, laat uitgeroeid worden wat dreigt uitgeroeid te worden en laten zij die overblijven elkaars vlees verslinden.

¹⁰ Daarop nam Ik Mijn stok LIEFLIJKHEID en brak hem stuk, om zo Mijn verbond te verbreken dat Ik met al die volken gesloten had.

¹¹ Op die dag werd het verbroken en zo hebben de ellendigen onder de schapen,

10:10 zal ... toereikend zijn - Letterlijk: zal voor hen niet gevonden worden.

die Mij verwachtten, erkend dat het een woord van de HEERE was.

¹² Want Ik had tegen hen gezegd: Als het goed is in uw ogen, geef *Mij* Mijn loon; zo niet, laat het na. Toen hebben ¹³ zij Mijn loon afgewogen: dertig zilverstukken.

¹³ Maar de HEERE zei tegen Mij: Werp dat de pottenbakker toe – een mooie prijs waarop Ik door hen geschat ben! Daarop nam Ik de dertig zilverstukken en wierp ze in het huis van de HEERE de pottenbakker toe.

¹⁴ Toen brak Ik Mijn tweede stok, SAMENBINDING, stuk, om zo de broederschap te verbreken tussen Juda en Israël.

¹⁵ De HEERE zei tegen mij: Neem u nogmaals de uitrusting van een dwaze herder.

¹⁶ Want zie, Ik zal een herder in het land doen opstaan: naar wat *dreigt* uitgeroeit te worden, zal hij niet omzien, de jonge *dieren* zal hij niet gaan zoeken, wat gebroken is, zal hij niet genezen, wat *nog* overleefd staat, zal hij niet verzorgen, maar hij zal het vlees van de vette *dieren* eten en hun hoeven zal hij afrukken.

¹⁷ ¹⁸ Wee de herder van niets, die de kudde in de steek laat! Het zwaard zal zijn arm *treffen* en zijn rechteroog. Zijn arm zal helemaal verstijven, zijn rechteroog zal helemaal dof worden.

Jeruzalems redding

12 De last, ¹⁹ het woord van de HEERE over Israël. De HEERE spreekt, Die de hemel uitspan, de aarde grondvest en de geest van de mens in zijn binnenste vormt.

² Zie, Ik ga Jeruzalem maken *tot* een bedwelmende beker voor alle volken rondom, ja, ook tegen Juda zal het gaan bij de belegering van Jeruzalem.

³ Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf zeker diepe sne-

den toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen.

⁴ Op die dag, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schichtigheid slaan en hun ruiters met krankzinnigheid. Maar over het huis van Juda zal Ik Mijn ogen openhouden en alle paarden van de volken zal Ik met blindheid slaan.

⁵ Dan zullen de leiders van Juda in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem zullen voor mij een *bron* van kracht zijn door de HEERE van de legermachten, hun God.

⁶ Op die dag zal Ik de leiders van Juda maken als een vuurbekken in een *stapel* hout en als een brandende fakkel in een graanschoof. Rechts en links zullen zij al de volken rondom verteren en Jeruzalem zal nog op zijn plaats blijven, in Jeruzalem.

⁷ En de HEERE zal de tenten van Juda het eerst verlossen, opdat de luister van het huis van David en de luister van de inwoners van Jeruzalem niet groter zijn dan *die van Juda*.

⁸ Op die dag zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschermen. Wie onder hen wankelt, zal op die dag als David zijn, en het huis van David zal zijn als goden, ⁹ als de Engel van de HEERE voor hun *ogen*.

BELOFTE VAN DE GEEST VAN DE GENADE

⁹ Op die dag zal het gebeuren dat Ik alle heidenvolken die tegen Jeruzalem oprukken, zal willen wegvagen.

¹⁰ Maar over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik de Geest van de genade en van de gebeden ¹¹ uitstorten. Zij zullen Mij ¹² 'aanschouwen, Die zij doorstoken hebben. Zij zullen over Hem rouw bedrijven, als *met* de rouwklacht over een enig *kind*; en zij zullen over Hem bitter klagen, zoals men bitter klaagt over een eerstgeborene.

¹³ Op die dag zal in Jeruzalem de rouwklacht groot zijn, zoals de rouwklacht van Hadad-Rimmon in het dal van ¹⁴ Megiddo.

¹⁵ Het land zal rouw bedrijven, elk geslacht

¹ Matt. 26:15; 27:9; ² Jer. 23:1; Ezech. 34:2; Joh. 10:12 ³ Ezech. 39:29; Joël 2:28 ⁴ Joh. 19:37; Openb. 1:7

⁵ 2 Kon. 23:29; 2 Kron. 35:22,24

12:1 De last - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.

12:8 goden - of: God.

afzonderlijk: het geslacht van het huis van David afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van het huis van Nathan afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk,

¹³ het geslacht van het huis van Levi afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van Simeï afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk,

¹⁴ al de overige geslachten: elk geslacht afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk.

13 Op die dag zal er een bron geopend worden voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en tegen de onreinheid.

HET UITROEIEN VAN DE AFGODENDIENST

² Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE van de legermachten, dat Ik uit het land de namen van de afgoden zal uitroeien, zodat aan hen niet meer gedacht zal worden. Ja, ook de profeten en de onreine geest zal Ik uit het land wegdoen.

³ En het zal gebeuren, wanneer iemand *toch* nog profeteert, dat zijn vader en moeder, die hem voortgebracht hebben, tegen hem zullen zeggen: Jij mag niet blijven leven, want je hebt leugens gesproken in de Naam van de HEERE. Zijn vader en moeder, die hem voortgebracht hebben, zullen hem doorsteken wanneer hij profeteert.

⁴ Op die dag zal het gebeuren dat die profeten beschaamd zullen worden, ieder vanwege zijn visioen, wanneer hij profeteert. Zij zullen geen haren mantel aantrekken om te liegen.

⁵ Maar hij zal zeggen: Ik ben geen profeet. Ik ben een man die het land bewerkt, omdat iemand mij *daarvoor* heeft gewonnen vanaf mijn jeugd.

⁶ Als men tegen hem zegt: Wat betekenen deze wonden aan uw handen? Dan zal hij zeggen: Dat ik geslagen ben *in* het huis van hen die mij liefhebben.

DE HERDER EN DE BEPROEFDE REST

⁷ Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man Die Mijn Metgezel is,

spreekt de HEERE van de legermachten.

⁸ Sla die Herder en de schapen zullen overal verspreid worden.

Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

⁹ Het zal gebeuren, spreekt de HEERE, dat in heel het land

twee *derde* ervan uitgeroeid zal worden en de geest zal geven,

en een derde ervan zal overblijven.

¹⁰ Ik zal dat derde *deel* in het vuur brengen en het louteren, zoals men zilver loutert.

Ik zal het beproeven, ¹¹ zoals men goud beproeft.

¹² Het zal Mijn Naam aanroepen en Ik zal het verhoren.

Ik zal zeggen: ¹³ Dit is Mijn volk;

en zij zullen zeggen: De HEERE is mijn God.

TOEKOMST VOOR JERUZALEM

14 Zie, er komt een dag voor de HEERE waarop de buit, *op u behaald*, in uw midden zal worden verdeeld.

² Dan zal Ik alle heidenvolken verzamelen voor de strijd tegen Jeruzalem. De stad zal ingenomen worden, ³ de huizen zullen geplunderd, en de vrouwen zullen verkracht worden. De helft van de stad zal in ballingschap wegtrekken, maar het overige van het volk zal niet uitgeroeid worden uit de stad.

⁴ Dan zal de HEERE uittrekken en tegen die heidenvolken strijden, zoals de dag dat Hij streed, op de dag van de strijd.

⁵ Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als de ene helft van de berg naar het noorden zal wijken en de andere helft ervan naar het zuiden.

⁶ Dan zult u vluchten *door* het dal van Mijn bergen, want het dal tussen de bergen zal reiken tot Azal. Ja, u zult vluchten, zoals u gevlucht bent ⁷ voor de aardbeving in de dagen van Uzzia, de koning van Juda. Dan

² Matt. 26:31; Mark. 14:27 ³ 1 Petr. 1:6,7 ⁴ Ps. 50:15; 91:15 ⁵ Ps. 144:15; Joh. 20:28 ⁶ Jes. 13:16 ⁷ Jes. 42:13 ⁸ Amos 1:1

zal de HEERE, mijn God, komen: al de heiligen met U!

⁶ Op die dag zal het geschieden dat het kostbare licht er niet zal zijn, *evenmin* de dikke duisternis.

⁷ Maar ^ber zal één dag zijn, die de HEERE bekend zal zijn, geen dag en geen nacht. Het zal geschieden ten tijde van de avond dat het licht blijft.

⁸ Op die dag zal het geschieden dat ^cer levend water vanuit Jeruzalem zal stromen, *de ene* helft ervan naar de zee in het oosten en *de andere* helft ervan naar de zee in het westen:^a

's zomers en 's winters zal het plaatsvinden. ⁹ De HEERE zal Koning worden over heel de aarde.

Op die dag zal de HEERE de Enige zijn en Zijn Naam de enige.

¹⁰ Heel het land zal als de Vlake worden, van Geba tot Rimmon, ten zuiden van Jeruzalem. Maar *Jeruzalem* zal verheven worden en op zijn plaats bewoond blijven, van de poort van Benjamin af tot de plaats van de vroegere poort toe, tot aan de Hoekpoort, en van de Hananeeltoren af tot aan de perskuipen van de koning.

¹¹ Zij zullen erin wonen, een banvloek zal er niet meer zijn: Jeruzalem zal onbezorgd wonen.

¹² En dit zal de plaag zijn waarmee de HEERE al de volken zal treffen die tegen Jeruzalem hebben gestreden: Hij zal ieders vlees, terwijl hij *nog* op zijn voeten staat, doen wegter; en ogen van allen zullen wegteren in hun kassen en de tong van allen zal wegteren in hun mond.

¹³ Op die dag zal het geschieden dat er een grote, door de HEERE *bewerkte*, verwarring onder hen zal ontstaan, zodat zij elkaars hand zullen vastgrijpen en tegen elkaar de hand zullen opheffen.

¹⁴ Ook zal Juda in Jeruzalem strijden,

zodat het vermogen van alle heidenvolken rondom verzameld wordt: goud, zilver en kleding in zeer grote hoeveelheden.

¹⁵ En zo zal de plaag die de paarden, de muil-dieren, de kamelen, de ezels en al de dieren die zich in die legerkampen bevinden, *zal treffen*, dezelfde zijn als die plaag.

¹⁶ Het zal geschieden dat al de overgeblevenen van alle heidenvolken die tegen Jeruzalem zijn opgerukt, van jaar tot jaar zullen opgaan ^com zich neer te buigen voor de Koning, de HEERE van de legermachten, en om het Loofhuttenfeest te vieren.

¹⁷ Het zal geschieden dat er geen regen zal vallen op hem die uit de geslachten van de aarde niet zal opgaan naar Jeruzalem om zich voor de Koning, de HEERE van de legermachten, neer te buigen.

¹⁸ Als het geslacht van de Egyptenaren, waarop geen *regen* is *gevallen*, niet zal opgaan en komen, dan zal de plaag komen waarmee de HEERE de heidenvolken zal treffen die niet zullen optrekken om het Loofhuttenfeest te vieren.

¹⁹ Dit zal de straf zijn voor de zonde van Egypte en de straf voor de zonde van alle heidenvolken die niet zullen opgaan om het Loofhuttenfeest te vieren.

²⁰ Op die dag zal op de bellen van de paarden staan: HEILIG VOOR DE HEERE. En de potten in het huis van de HEERE zullen zijn als de sprengbekkens voor het altaar.

²¹ Ja, al de potten in Jeruzalem en in Juda zullen voor de HEERE van de legermachten heilig zijn, zodat allen die willen offeren, zullen komen en ervan nemen om erin te koken. Op die dag zal er ^cgeen Kanaäniet meer zijn in het huis van de HEERE van de legermachten.

^a Openb. 21:25 ^b Ezech. 47:1 enz.; Joël 3:18; Openb. 22:1 ^c Jes. 66:23 ^d Jes. 35:8; Joël 3:17; Openb. 21:27; 22:15

14:8 *de zee in het westen* - Letterlijk: de achterste zee.

HET BOEK VAN DE PROFEET MALEACHI

OPSCHRIFT

1 Een last,* het woord van de HEERE tot Israëel, door de dienst van Maleachi.

ISRAËLS ONDANKBAARHEID

² Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE, maar u zegt: Waarin hebt U ons liefgehad?

Was Ezau niet de broer van Jakob? spreekt de HEERE.

³ Toch heb Ik Jakob liefgehad,

⁴ en Ezau heb Ik gehaat.

Ik heb zijn bergen gemaakt tot een woestenij,

en zijn erfelijk bezit *prijgegeven* aan de jakhalzen van de woestijn.

⁴ Hoewel Edom zegt: Als wij verwoest worden,

bouwen wij de puinhopen weer op, zegt de HEERE van de legermachten dit: Zullen zij bouwen, dan zal Ik afbreken, en men zal hen noemen: Goddeloos gebied,

en: Het volk waarop de HEERE tot in eeuwigheid toornig is.

⁵ Uw *eigen* ogen zullen het zien, en u zult zelf zeggen: Groot is de HEERE, tot over de grenzen van Israëel!

BESTRAFFING VANWEGE ONHEILIGE OFFERS

⁶ Een zoon eert zijn vader en een slaaf zijn heer. Als Ik dan een Vader ben, waar is de eerbied voor Mij? En als Ik een Heer ben, waar is de vrees voor Mij? zegt de HEERE van de legermachten tegen u, priesters die Mijn Naam verachten. Maar u zegt: Waarvoor verachten wij Uw Naam?

⁷ Doordat u onrein brood op Mijn altaar brengt. En u zegt: Waardoor maken wij U onrein? Doordat u zegt: De tafel van de HEERE, die is verachtelijk.

⁸ En als u een blind *dier* ten offer brengt: Dat is niet erg! En als u een kreupel of ziek *dier* ten offer brengt: Dat is niet erg! Bied het maar eens aan uw landvoogd aan. Zou hij u goedgezind zijn of u ter wille zijn? *Dit* zegt de HEERE van de legermachten.

⁹ Nu dan, tracht toch het aangezicht van God gunstig te stemmen, dat Hij ons genadig zal zijn. Dit gebeurt door uw hand: zou Hij u ter wille zijn? zegt de HEERE van de legermachten.

¹⁰ Was er ook maar *iemand* onder u die de deuren zou sluiten, dan zou u niet zonder reden Mijn altaar aansteken. Ik heb geen welgevallen in u, zegt de HEERE van de legermachten, ¹¹ en een graanoffer uit uw hand aanvaard Ik niet.

¹¹ Want vanwaar de zon opkomt tot waar hij ondergaat, zal Mijn Naam groot zijn onder de heidenvolken; in elke plaats zal aan Mijn Naam een reukoffer gebracht worden, en een rein graanoffer. Voorzeker, Mijn Naam zal groot zijn onder de heidenvolken, zegt de HEERE van de legermachten.

¹² Maar u ontheiligt hem, wanneer u zegt: De tafel van de Heere, die is onrein, en wat zij oplevert, haar voedsel, is verachtelijk.

¹³ Verder zegt u: Zie, wat een vermoedenis! Maar u zou het kunnen wegblazen, zegt de HEERE van de legermachten. U brengt wat geroofd, kreupel en ziek is. Als u dat

⁴ Rom. 9:13 ⁵ Jes. 1:11; Jer. 6:20; Amos 5:21,22

1:1 *Een last* - Dat wil zeggen: een woord van God dat de profeet als een last is opgelegd.
1:8 *u ter wille zijn* - Letterlijk: uw gezicht verheffen; zie ook vers 9.

graanoffer brengt, zou Ik dat uit uw hand aanvaarden? zegt de HEERE.

¹⁴ Ja, vervloekt is de bedrieger die een mannetjesdier in zijn kudde heeft, en een gelofte doet, maar aan de Heere offert wat geschonden is! Voorzeker, Ik ben een groot Koning, zegt de HEERE van de legermachten, en Mijn Naam is ontzagwekkend onder de volken.

STRAFPREDIKING TEGEN DE PRIESTERS

2 Nu dan, tot u *komt* dit gebod, priesters!

² Als u niet luistert en als u *het* niet ter harte neemt om Mijn Naam eer te geven, zegt de HEERE van de legermachten, zal Ik de ³vloek onder u zenden en uw zegeningen vervloeken. Ja, Ik heb ze *al* vervloekt, want u neemt *het* niet ter harte.

³ Zie, Ik ga uw nageslacht bestraffen: Ik zal mest op uw gezicht strooien, de mest van uw feesten, en daarmee zal men u wegdragen.

⁴ Dan zult u weten dat Ik dit gebod tot u gezonden heb, opdat Mijn verbond met Levi blijven zou, zegt de HEERE van de legermachten.

⁵ Mijn verbond met hem was: het leven en de vrede.

Die gaf Ik hem, *tot vrees voor Mij*, en hij vreesde Mij en in de tegenwoordigheid van Mijn Naam

was hij verschrikt.

⁶ Betrouwbaar *onderwijs* in de wet was in zijn mond, geen ongerechtigheid werd op zijn lippen gevonden.

In vrede en oprechtheid wandelde hij met Mij en velen bekeerde hij van ongerechtigheid.

⁷ Voorzeker, de lippen van een priester moeten kennis bewaren, uit zijn mond moet men *onderwijs* in de wet zoeken,

want hij is een gezant van de HEERE van de legermachten.

⁸ U echter, u bent afgeweken van de weg: velen hebt u door uw *onderwijs* in de wet doen struikelen.

U hebt het verbond met Levi tenietgedaan, zegt de HEERE van de legermachten.

⁹ Daarom heb Ik ook u verachtelijk gemaakt en onbeduidend voor heel het volk, want u neemt Mijn wegen niet in acht en ziet bij uw *onderwijs* in de wet de persoon aan.*

VOLKSZONDEN

¹⁰ Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen? Waarom handelen wij *dan* trouweloos, eenieder tegen zijn broeder, door het verbond met onze vaders te ontheiligen?

¹¹ Juda handelt trouweloos en er wordt een gruweldaad begaan in Israël en in Jeruzalem. Want Juda ontheiligt het heilige van de HEERE, dat Hij liefheeft: hij is met de dochter van een vreemde god getrouwd.

¹² Moge de HEERE eenieder die dat doet, uitroeien uit de tenten van Jakob, wie waakt en wie antwoordt, *zelfs* wie een graanoffer brengt aan de HEERE van de legermachten.

¹³ In de tweede plaats doet u dit:

het altaar van de HEERE bedekken met tranen, met geweën en gekerm, omdat Hij Zich niet langer tot het graanoffer wendt en *dat* in welgevallen uit uw hand aanneemt.

¹⁴ Dan zegt u: Waarom? Omdat de HEERE Getuige is tussen u en de vrouw van uw jeugd, tegen wie u trouweloos handelt, terwijl zij toch uw metgezellin en de vrouw van uw verbond is.

¹⁵ Heeft Hij *er* niet maar één gemaakt, hoewel Hij *nog* geest overhad? En waarom die ene?

* Lev. 26:14; Deut. 28:15

2:9 *ziet de persoon aan* - Letterlijk: u heft aangezichten op.

Hij zocht een goddelijk nageslacht.
Daarom, wees op uw hoede met uw geest,

en handel niet trouweloos tegen de vrouw van uw jeugd.

¹⁶ Want de HEERE, de God van Israëel, zegt dat Hij het wegsturen *van de eigen vrouw* haat,

hoewel men het geweld bedekt met zijn gewaad,

zegt de HEERE van de legermachten.
Wees dus op uw hoede met uw geest en handel niet trouweloos.

¹⁷ U vermoeit de HEERE met uw woorden, toch zegt u: Waarmee vermoeien wij Hem?

Doordat u zegt: Iedereen die kwaad doet, is in de ogen van de HEERE goed, Hij is hun genegen.

Of: Waar is de God van het oordeel?

PROFETIE OVER DE ZENDING VAN JOHANNES DE DOPER EN DE KOMST VAN CHRISTUS

3 Zie, ^aIk zend Mijn engel, die voor Mij de weg bereiden zal. Plotseling zal naar Zijn tempel komen die Heere Die u aan het zoeken bent, de Engel van het verbond, in Wie u uw vreugde vindt.

Zie, Hij komt, zegt de HEERE van de legermachten.

² Maar wie zal de dag van Zijn komst verdragen?

Wie zal bij Zijn verschijning standhouden?

Want Hij is als vuur van een edelsmid, en als zeep van de blekers.

³ Hij zal zitten *als iemand* die zilver smelt en reinigt:

Hij zal de Levieten reinigen en hen zuiveren als goud en zilver.

Dan zullen zij de HEERE een graanoffer brengen in gerechtigheid.

⁴ Dan zal het graanoffer van Juda en Jeruzalem

voor de HEERE aangenaam zijn, zoals *in* de dagen van oude tijden af, zoals in vroegere jaren.

⁵ Ik zal naar u toe komen voor het oordeel.

Ik zal een snelle Getuige zijn tegen de tovenaars, tegen de overspelers, tegen hen ^bdie valse eden afleggen en tegen hen die het loon van een dagloner met geweld inhouden, ^cdie *het recht van weduwe*, wees en vreemdeling ombuigen, en Mij niet vrezen, zegt de HEERE van de legermachten.

ZEGEN NA BEKERING TOT DE HEERE

⁶ Want Ik, de HEERE, ^aben niet veranderd, ú, kinderen van Jakob, bent daarom niet omgekomen.

⁷ Sinds de dagen van uw vaderen bent u afgeweken van Mijn verordeningen, en hebt u ze niet in acht genomen.

⁸ Keer terug naar Mij, en Ik zal naar u terugkeren, zegt de HEERE van de legermachten. Maar u zegt: In welk opzicht moeten wij terugkeren?

⁹ Zou een mens God beroven?

Werkelijk, u berooft Mij! En dan zegt u: Waarvan beroven wij U? Van de tienden en het hefoffer!

¹⁰ U bent door de vloek getroffen, omdat u Mij berooft, *als volk* in zijn geheel.

¹¹ Breng al de tienden naar het voorraadhuis, zodat er voedsel in Mijn huis is. Beproof Mij toch hierin, zegt de HEERE van de legermachten, of Ik niet de vensters van de hemel voor u zal openen,

en zegen over u zal uitgieten, zodat er geen *schuren* genoeg zullen zijn.

¹² Ik zal ter wille van u de kaalvreter bestraffen, zodat hij de vrucht van de aardbodem bij u niet te gronde richt, en de wijnstok op het veld bij u niet zonder vrucht zal blijven, zegt de HEERE van de legermachten.

¹³ Alle heidenvolken zullen u gelukkig prijzen, want u zult een aangenaam land zijn,

^a Matt. 11:10; Mark. 1:2; Luk. 1:76; 7:27 ^b Ex. 20:7 ^c Ex. 22:22; Deut. 24:17; Amos 2:7 ^d Ps. 33:11; Spr. 19:21; Jes. 14:26, 27; 25:1; 46:10 ^e Zach. 1:3

zegt de HEERE van de legermachten.

TROOST IN AANVECHTING

¹³ ^aUw woorden tegen Mij waren te hard, zegt de HEERE.

Maar u zegt: Wat hebben wij onder elkaar tegen U gesproken?

¹⁴ U zegt: God dienen is nutteloos!

Wat voor nut heeft het dat wij *onze* taak ten behoeve van Hem vervullen en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht van de HEERE van de legermachten?

¹⁵ Welnu, wij prijzen de hoogmoedigen gelukkig;

niet alleen worden zij die goddeloosheid doen, opgebouwd, zelfs als zij God beproeven, ontkomen zij.

¹⁶ Dan spreken zij die de HEERE vrezen, ieder tot zijn naaste:

De HEERE slaat er acht op en luistert.

Er is een gedenkteken geschreven voor

Zijn aangezicht, voor wie de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten.

¹⁷ En zij zullen voor Mij, zegt de HEERE van de legermachten,

op de dag die Ik maken zal, een persoonlijk eigendom zijn.

Ik zal hen sparen, zoals een man zijn zoon spaart die hem dient.

¹⁸ Dan zult u opnieuw *het onderscheid* zien

tussen een rechtvaardige en een

goddeloze, tussen wie God dient en wie Hem niet dient.

VERSCIJNING VAN DE ZON DER GERECHTIGHEID

4 Want zie, die dag komt, brandend als een oven. Dan zullen alle hoogmoedigen en allen die goddeloosheid doen, ^bstoppels worden.

En de dag die komt, zal ze in vlam zetten, zegt de HEERE van de legermachten, Die van hen wortel noch tak zal overlaten.

² Maar voor u die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan en onder Zijn vleugels zal genezing zijn; en u zult naar buiten gaan en dartelen als kalveren uit de stal.

³ U zult de goddelozen vertrappen.

Voorzeker, stof zullen zij worden onder uw voetzolen op die dag die Ik bereiden zal, zegt de HEERE van de legermachten.

⁴ ^cDenk aan de wet van Mozes, Mijn dienaar, die Ik hem geboden heb op Horeb voor heel Israël, aan de verordeningen en de bepalingen.

⁵ Zie, Ik zend tot u de profeet ^dElia, voordat de dag van de HEERE komt, die grote en ontzagwekkende dag.

⁶ Hij zal het hart van de vaders tot de kinderen terugbrengen, en het hart van de kinderen tot hun vaders, opdat Ik niet zal komen en de aarde met de ban zal slaan.

^a Job 21:14,15 ^b Obadja vs. 18 ^c Deut. 6:3 ^d Matt. 11:14; 17:11,12,13; Mark. 9:11,12,13; Luk. 1:17

HET NIEUWE TESTAMENT

HET HEILIG EVANGELIE NAAR DE BESCHRIJVING VAN MATTHEÛS

HET GESLACHTSREGISTER VAN JEZUS CHRISTUS

1 Het geslachtsregister van Jezus Christus, de Zoon van ^aDavid, de Zoon van Abraham.

^{2b} Abraham verwekte Izak, ^cIzak verwekte Jakob, ^dJakob verwekte Juda en zijn broers;

^{3e} Juda verwekte Perez en Zerah bij Tamar; ^fPerez verwekte Hezron, ^gHezron verwekte Aram;

⁴ Aram verwekte Aminadab, Aminadab verwekte Nahesson, Nahesson verwekte Salmon;

⁵ Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isai;

⁶ Isai verwekte David, de koning; David, de koning, verwekte Salomo bij haar die de vrouw van Uria was;

⁷ Salomo verwekte Rehabeam, Rehabeam verwekte Abia, Abia verwekte Asa;

⁸ Asa verwekte Josafat, Josafat verwekte Joram, Joram verwekte Uzzi;

⁹ Uzzi verwekte Jotham, Jotham verwekte Achaz, Achaz verwekte Hizkia;

¹⁰ Hizkia verwekte Manasse, Manasse verwekte Amon, Amon verwekte Josia;

¹¹ Josia verwekte Jechonia en zijn broers, ten tijde van de Babylonische ballingschap.

¹² Na de Babylonische ballingschap verwekte ^hJechonia Sealthiël, ⁱSealthiël verwekte Zerubbabel;

¹³ Zerubbabel verwekte Abihud, Abihud verwekte Eljakim, Eljakim verwekte Azor;

¹⁴ Azor verwekte Zadok, Zadok verwekte Achim, Achim verwekte Eliud;

¹⁵ Eliud verwekte Eleazar, Eleazar verwekte Matthan, Matthan verwekte Jakob;

¹⁶ Jakob verwekte Jozef, de man van Maria, uit wie geboren is Jezus, Die Christus genoemd wordt.

¹⁷ Al de geslachten dus, van Abraham tot David, zijn veertien geslachten; en van David tot de Babylonische ballingschap zijn veertien geslachten; en van de Babylonische ballingschap tot Christus zijn veertien geslachten.

DE GEBORTE VAN CHRISTUS

¹⁸ De geboorte van Jezus Christus was nu als volgt. ^mTerwijl Maria, Zijn moeder, met Jozef in ondertrouw was, bleek zij, nog voordat zij samengekomen waren, zwanger te zijn uit de Heilige Geest.

¹⁹ Jozef, haar man, wilde haar onopgemerkt verlaten, omdat hij rechtvaardig was en haar niet in het openbaar te schande wilde maken.

²⁰ Terwijl hij deze dingen overwoog, zie, een engel van de Heere verscheen hem in een droom en zei: Jozef, zoon van David, wees niet bevreesd Maria, uw vrouw, bij u te nemen, want wat in haar ontvangen* is, is uit de Heilige Geest;

²¹ en zij zal een Zoon baren, en ⁿu zult Hem de naam Jezus geven, want ^oHij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.

^a Luk. 1:31,32 ^b Gen. 21:2 ^c Gen. 25:26 ^d Gen. 29:35 ^e Gen. 38:27,29 ^f Ruth 4:18; 1 Kron. 2:5

^g Ruth 4:19; 1 Kron. 2:9 ^h Ruth 4:22; 1 Sam. 16:1; 17:12; 1 Kron. 2:15; 12:18 ⁱ 1 Kon. 11:43; 1 Kron. 3:10

^j 1 Kron. 3:16 ^k 1 Kron. 3:17 ^l Ezra 3:2 ^m Luk. 1:27,34 ⁿ Luk. 1:31 ^o Hand. 4:12

1:20 ontvangen - Letterlijk: verwekt.

²² Dit alles is geschied opdat vervuld werd wat door de Heere gesproken is door de profeet, toen hij zei:

²³ 'Zie, de maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en u zult Hem de Naam Immanuel geven; vertaald betekent dat: God met ons.

²⁴ Toen Jozef uit de slaap ontwaakt was, deed hij zoals de engel van de Heere hem bevolen had, en hij nam zijn vrouw bij zich;

²⁵ en hij had geen gemeenschap met haar^a totdat zij haar eerstgeboren Zoon geboord had;^b en hij gaf Hem de Naam Jezus.

DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

2 Toen nu Jezus^c geboren was in Bethlehem, in Judea, in de dagen van koning Herodes, zie, wijzen uit het oosten kwamen in Jeruzalem aan,

² en zeiden: Waar is de Koning van de Joden *die geboren is?* Want wij hebben Zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem te aanbidden.

³ Toen koning Herodes dit hoorde, raakte hij in verwarring en heel Jeruzalem met hem.

⁴ En nadat hij alle overpriesters en schriftgeleerden van het volk bijeen had laten komen, wilde hij van hen weten waar de Christus geboren zou worden.

⁵ Zij zeiden tegen hem: In Bethlehem, in Judea, want zo staat het geschreven door de profeet:

⁶ 'En u, Bethlehem, land van Juda, bent beslist niet de minste onder de vorsten van Juda, want uit u zal de Leidsman voortkomen Die Mijn volk Israël weiden zal.

⁷ Toen riep Herodes de wijzen onopgemerkt bij zich en vroeg hun nauwkeurig naar de tijd dat de ster verschenen was;

⁸ en hij stuurde hen naar Bethlehem en zei: Ga erheen en doe nauwkeurig onderzoek naar dat Kind, en als u Het gevonden hebt, bericht het mij, zodat ook ik kom om Het te aanbidden.

⁹ En nadat zij de koning aangehoord hadden, gingen zij op weg. En zie, de ster die

zij in het oosten gezien hadden, ging hun voor, totdat hij boven *de plaats* kwam te staan waar het Kind was.

¹⁰ Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde.

¹¹ En toen zij in het huis kwamen, vonden^d zij het Kind met Maria, Zijn moeder, en zij vielen neer en aanbaden Het. Zij openden hun schatkisten en brachten Hem geschenken: goud en wierook en mirre.

¹² En nadat zij door een aanwijzing van God in een droom gewaarschuwd waren om niet terug te keren naar Herodes, keerden zij langs een andere weg terug naar hun land.

NAAR EGYPT

¹³ Nadat zij vertrokken waren, zie, een engel van de Heere verschijnt Jozef in een droom en zegt: Sta op, en neem het Kind en Zijn moeder met u mee, en vlucht naar Egypte, en blijf daar totdat ik het u zal zeggen, want Herodes zal het Kind zoeken om Het om te brengen.

¹⁴ Hij stond dan op, nam het Kind en Zijn moeder in de nacht met zich mee en vertrok naar Egypte.

¹⁵ En hij bleef daar tot de dood van Herodes, opdat vervuld werd wat door de Heere gesproken is door de^e profeet: Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen.

DE KINDERMOORD IN BETHLEHEM

¹⁶ Toen werd Herodes, die zag dat hij door de wijzen bedrogen was, verschrikkelijk kwaad. Hij stuurde er *soldaten* op uit en bracht al de kinderen om die er binnen Bethlehem en in heel dat gebied *waren*, van twee jaar *oud* en daaronder, in overeenstemming met de tijd die hij bij de wijzen nauwkeurig nagevraagd had.

¹⁷ Toen is vervuld wat gesproken is door de profeet Jeremia:

¹⁸ 'Een stem is in Rama gehoord, geklaag, gejammer en veel gekerm; Rachel huilde over haar kinderen, en wilde niet vertroost worden, omdat zij er niet *meer* zijn.

^a Jes. 7:14 ^b Luk. 2:21 ^c Luk. 2:4 ^d Micha 5:1; Joh. 7:42 ^e Hos. 11:1 ^f Jer. 31:15

1:25 *had geen gemeenschap met haar* - Letterlijk: kende haar niet. 2:11 *vonden* - Letterlijk: zagen.

NAAR NAZARETH

¹⁹ Toen Herodes gestorven was, zie, een engel van de Heere verschijnt Jozef in een droom, in Egypte,

²⁰ en zegt: Sta op, neem het Kind en Zijn moeder met u mee, en ga naar het land Israël, want zij die het Kind naar het leven stonden,* zijn gestorven.

²¹ Hij stond dan op, nam het Kind en Zijn moeder met zich mee, en kwam in het land Israël.

²² Toen hij echter hoorde dat Archelaüs in Judea koning was in de plaats van zijn vader Herodes, was hij bevreesd daarheen te gaan. Maar nadat hij door een aanwijzing van God in een droom gewaarschuwd was, vertrok hij naar het gebied van Galilea.

²³ En toen hij *daar* gekomen was, ging hij wonen in een stad die Nazareth heette, opdat vervuld werd wat door de "profeten gezegd is: dat Hij Nazarener genoemd zal worden.

JOHANNES DE DOPER

3 In die dagen ^atrad Johannes de Doper op en hij predikte in de woestijn van Judea,

² en zei: Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

³ Want deze is het over wie gesproken werd door de profeet Jesaja toen hij zei: "De stem van iemand die roept in de woestijn: Maak de weg van de Heere gereed, maak Zijn paden recht.

⁴ Deze Johannes had kleding ^avan kameelhaar en een leren gordel om zijn middel; zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honing.

⁵ Toen liep Jeruzalem, heel Judea en heel het land rondom de Jordaan naar hem uit, ⁶ en zij werden door hem gedoopt in de Jordaan, terwijl zij hun zonden beleden.

⁷ Toen hij ^avelen van de Farizeeën en Sadduceeën op zijn doop zag afkomen, zei hij tegen hen: ^aAdderengebroed! Wie heeft u

laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?

⁸ "Brenge dan vruchten voort in overeenstemming met de bekering,

⁹ en denk niet dat u bij uzelf kunt zeggen: "Wij hebben Abraham als vader; want ik zeg u dat God zelfs uit deze stenen voor Abraham kinderen kan verwekken.

¹⁰ De bijl ligt zelfs al aan de wortel van de bomen; elke boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.

¹¹ Ik doop u wel met water tot bekering, ^amaar Hij Die na mij komt, is sterker dan ik; ik ben het niet waard *Hem* Zijn sandalen *na* te dragen. Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur.

¹² Zijn wan is in Zijn hand en Hij zal Zijn dorsvloer grondig reinigen en Zijn tarwe in de schuur verzamelen en Hij zal het kaf met onuitlusbaar vuur verbranden.

JOHANNES DOOPT JEZUS

¹ Toen kwam Jezus van Galilea naar de Jordaan, naar Johannes, om door hem gedoopt te worden.

² Maar Johannes wilde Hem hiervan weerhouden en zei: Ik heb het nodig door U gedoopt te worden, en komt U naar mij?

³ Maar Jezus antwoordde hem en zei: Laat het nu gebeuren, want op deze wijze past het ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij het Hem toe.

⁴ En nadat Jezus gedoopt was, kwam Hij meteen op uit het water; en zie, de hemelen werden voor Hem geopend, en Hij zag ^ade Geest van God als een duif neerdalen en op Zich komen.

⁵ En zie, een stem uit de hemelen zei: "Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

DE VERZOEKING IN DE WOESTIJN

4 Toen ^awerd Jezus door de Geest weggeleid naar de woestijn om verzocht te worden door de duivel.

² En nadat Hij veertig dagen en veertig

^a Jes. 11:1; 60:21; Zach. 6:12 ^b Mark. 1:4; Luk. 3:3 ^c Jes. 40:3; Mark. 1:3; Luk. 3:4; Joh. 1:23 ^d Mark. 1:6

^e Mark. 1:5 ^f Luk. 3:7 ^g Matt. 12:34; 23:33 ^h Luk. 3:8 ⁱ Joh. 8:39 ^j Matt. 7:19; Joh. 15:6 ^k Mark. 1:7; Luk. 3:16; Joh. 1:15,26; Hand. 1:5; 11:16; 19:4 ^l Mark. 1:9; Luk. 3:21 ^m Jes. 11:2; 42:1; Joh. 1:32 ⁿ Jes. 42:1; Matt. 12:18; 17:5; Luk. 9:35; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17 ^o Mark. 1:12; Luk. 4:1

2:20 *die het Kind naar het leven stonden* - Letterlijk: die de ziel van het Kind zochten.

nachten had gevestigd, kreeg Hij ten slotte honger.

³ En de verzoeker kwam bij Hem en zei: Als U Gods Zoon bent, zeg *dan* dat deze stenen broden worden.

⁴ Maar Hij antwoordde en zei: Er staat geschreven: ^aDe mens zal niet van brood alleen leven, maar van elk woord dat uit de mond van God komt.

⁵ Toen nam de duivel Hem mee naar de heilige stad en zette Hem op het hoogste gedeelte van de tempel,

⁶ en hij zei tegen Hem: Als U de Zoon van God bent,werp Uzelf *dan* naar beneden, want er staat geschreven ^b dat Hij Zijn engelen voor U bevel zal geven, en *dat* zij U op de handen zullen dragen, opdat U Uw voet niet misschen aan een steen stoot.

⁷ Jezus zei tegen hem: Er staat eveneens geschreven: ^c U zult de Heere, uw God, niet verzoeken.

⁸ Opnieuw nam de duivel Hem mee, *nu* naar een zeer hoge berg, en hij liet Hem al de koninkrijken van de wereld zien, met hun heerlijkheid,

⁹ en zei tegen Hem: Dit alles zal ik U geven, als U knielt en mij aanbidt.

¹⁰ Toen zei Jezus tegen hem: Ga weg, satan, want er staat geschreven: ^d De Heere, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen.

¹¹ Toen liet de duivel Hem gaan; en zie, engelen kwamen en dienden Hem.

HET BEGIN VAN JEZUS' PREDIKING

¹² Toen Jezus gehoord had dat ^e Johannes overgeleverd was, keerde Hij terug ^f naar Galilea.

¹³ Hij verliet Nazareth en ging wonen in Kapernaüm, dat aan de zee lag, in het gebied van Zebulon en Naftali,

¹⁴ opdat vervuld zou worden wat door de profeet Jesaja gesproken werd toen hij zei:

¹⁵ ^g Land Zebulon en land Naftali, gebied aan *de* weg naar de zee en over de Jordaan, Galilea van de volken,

¹⁶ het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en voor hen die zaten in

het land en de schaduw van de dood, is een licht opgegaan.

¹⁷ Van toen af begon Jezus te prediken en te zeggen: ^h Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

DE EERSTE DISCIPELN

¹⁸ ⁱ En Jezus liep langs de zee van Galilea en zag twee broers, *namelijk* Simon, die Petrus genoemd wordt, en zijn broer Andreas, het net in de zee werpen, want zij waren vissers.

¹⁹ En Hij zei tegen hen: Kom achter Mij aan, en Ik zal u vissers van mensen maken.

²⁰ Zij lieten meteen de netten achter en volgden Hem.

²¹ Hij ging vandaar verder en zag twee andere broers, *namelijk* Jakobus, de *zoon* van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, in het schip met hun vader Zebedeüs, terwijl zij hun netten aan het herstellen waren, en Hij riep hen.

²² Zij lieten meteen het schip en hun vader achter en volgden Hem.

DE TOELOOP VAN DE MENIGTE

²³ En Jezus trok rond in heel Galilea, gaf onderwijs in hun synagogen en predikte het Evangelie van het Koninkrijk, en Hij genas elke ziekte en elke kwaal onder het volk.

²⁴ En het gerucht over Hem verspreidde zich ^j over heel Syrië; en zij brachten bij Hem allen die er slecht aan toe waren en door allerlei ziekten en pijnen bevangen waren, en die door demonen bezeten waren, en maanziekten en verlamden; en Hij genas hen.

²⁵ En grote menigten volgden Hem, uit Galilea en Dekapolis, uit Jeruzalem en Judea, en van over de Jordaan.

DE ZALIGSPREKINGEN

5 Toen Jezus de menigte zag, ging Hij de berg op, en nadat Hij was gaan zitten, kwamen Zijn discipelen bij Hem.

² En Hij opende Zijn mond en onderwees hen. Hij zei:

^a Deut. 8:3 ^b Ps. 91:11,12 ^c Deut. 6:16 ^d Deut. 6:13; 10:20 ^e Mark. 1:14; Luk. 4:14 ^f Luk. 4:16,31; Joh. 4:43 ^g Jes. 8:23; 9:1 ^h Mark. 1:15 ⁱ Mark. 1:16 4:24 *verspreidde zich* - Letterlijk: ging uit.

³ *Zalig zijn* de armen van geest, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.

⁴ *Zalig zijn* zij die treuren, want zij zullen vertroost worden.

⁵ *Zalig zijn* de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.

⁶ *Zalig zijn* zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.

⁷ *Zalig zijn* de barmhartigen, want aan hen zal barmhartigheid bewezen worden.

⁸ *Zalig zijn* de reinen van hart, want zij zullen God zien.

⁹ *Zalig zijn* de vredstichters, want zij zullen Gods kinderen genoemd worden.

¹⁰ *Zalig zijn* zij die vervolgd worden om de gerechtigheid, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.

¹¹ Zalig bent u als men u smaadt en vervolgt, en door te liegen allerlei kwaad tegen u spreekt, ¹² omwille van Mij.

¹² Verlijdt en verheug u, want uw loon is groot in de hemelen, want zo hebben ze de profeten vervolgd die er vóór u geweest zijn.

HET ZOUT VAN DE AARDE EN HET LICHT OP DE KANDELAAR

¹³ U bent het zout van de aarde; maar als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrappt te worden.

¹⁴ U bent het licht van de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen zijn.

¹⁵ En ook steekt men geen lamp aan en zet die onder de korenmaat, maar op de standaard, en hij schijnt voor allen die in het huis zijn.

¹⁶ Laat uw licht zo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

JEZUS EN DE WET

¹⁷ Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet

of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen.

¹⁸ Want, voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles geschied is.

¹⁹ Wie dan een van deze geringste geboden afschaft en de mensen zo onderwijst, zal de geringste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar wie ze doet en onderwijst, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.

²⁰ Want Ik zeg u: Als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan.

JEZUS EN DE TRADITIE

²¹ U hebt gehoord dat tegen het voorgeslacht^a gezegd is: "U zult niet doden; en: Wie doodt, zal door de rechtbank schuldig bevonden worden.

²² Maar Ik zeg u: Al wie ten onrechte boos is op zijn broeder, zal schuldig bevonden worden door de rechtbank. En al wie tegen zijn broeder zegt: Raka! zal schuldig bevonden worden door de Raad; maar al wie zegt: Dwaas! die zal schuldig bevonden worden tot het helse vuur."

²³ Als u dan uw gave op het altaar offert en u zich daar herinnert dat uw broeder iets tegen u heeft,

²⁴ laat uw gave daar bij het altaar achter en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder en kom dan terug en offer uw gave.

²⁵ Stel u zo snel mogelijk welwillend op tegenover uw tegenpartij, terwijl u nog met hem onderweg bent; opdat de tegenpartij u niet misschien aan de rechter overlevert en de rechter u aan de gerechtsdienaar overlevert en u in de gevangenis geworpen wordt.

²⁶ Voorwaar, Ik zeg u: U zult daar beslist niet uitkomen, voordat u de laatste quadrans^b betaald hebt.

^a Luk. 6:20 ^b Luk. 6:21 ^c Ps. 37:11 ^d Jes. 55:1 ^e Ps. 15:2; 24:4; Hebr. 12:14 ^f 2 Kor. 4:10; 2 Tim. 2:12; 1 Petr. 3:14 ^g 1 Petr. 4:14 ^h Luk. 6:23 ⁱ Mark. 9:50; Luk. 14:34 ^j Mark. 4:21; Luk. 8:16; 11:33 ^k 1 Petr. 2:12 ^l Luk. 16:17 ^m Jak. 2:10 ⁿ Ex. 20:13; Deut. 5:17 ^o Luk. 12:58; Efez. 4:26

^{5:21} *het voorgeslacht* - Letterlijk: de ouden; zie ook de verzen 27 en 33. ^{5:22} *het helse vuur* - Letterlijk: de hel van het vuur. ^{5:26} *De quadrans* was in die tijd de kleinste munteenheid van het Romeinse Rijk.

²⁷ U hebt gehoord dat tegen het voorgeslacht gezegd is: "U zult geen overspel plegen.

²⁸ Maar Ik zeg u dat al wie naar een vrouw ²⁹ kijkt om haar te begeren, in zijn hart al overspel met haar gepleegd heeft.

²⁹ "Als dan uw rechteroog u doet struikelen, ruk het uit enwerp het van u weg, want het is beter voor u dat een van uw lichaamsdelen te gronde gaat en niet heel uw lichaam in de hel geworpen wordt.

³⁰ En als uw rechterhand u doet struikelen, hak hem af enwerp hem van u weg, want het is beter voor u dat een van uw lichaamsdelen te gronde gaat en niet heel uw lichaam in de hel geworpen wordt.

³¹ Er is ook gezegd: "Wie zijn vrouw verstoet, moet haar een echtscheidingsbrief geven.

³² "Maar Ik zeg u dat wie zijn vrouw verstoet om een andere reden dan hoerij, maakt dat zij overspel pleegt; en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

³³ Verder hebt u gehoord dat tegen het voorgeslacht gezegd is: "U zult de eed niet breken, maar u zult voor de Heere uw eden houden.

³⁴ Maar Ik zeg u: "Zweer in het geheel niet, niet bij de hemel, want dat is de troon van God;

³⁵ niet bij de aarde, "want dat is de voetbank van Zijn voeten; en ook niet bij Jeruzalem, "want dat is de stad van de grote Koning.

³⁶ Ook bij uw hoofd mag u niet zweren, want u kunt niet één haar wit of zwart maken;

³⁷ maar laat uw woord ja ja zijn en uw nee nee; wat hierboven uitgaat, is uit de boze.

³⁸ U "hebt gehoord dat er gezegd is: Oog voor oog en tand voor tand.

³⁹ Ik zeg u echter "dat u geen weerstand moet bieden aan de boze; maar wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe;

⁴⁰ en als iemand u voor het gerecht wil

dagen en uw onderkleding nemen, geef hem dan ook het bovenkleed;

⁴¹ en wie u zal dwingen één mijl te gaan, ga er twee met hem.

⁴² "Geef aan hem die iets van u vraagt, en keer u niet af van hem die van u lenen wil.

⁴³ U hebt gehoord dat er gezegd is: "U moet uw naaste liefhebben en uw vijand moet u haten.

⁴⁴ Maar Ik zeg u: "Heb uw vijanden lief; zegen hen die u vervloeken; doe goed aan hen die u haten; en "bid voor hen die u beliden en u vervolgen;

⁴⁵ zodat u kinderen zult zijn van uw Vader, Die in de hemelen is, want Hij laat Zijn zoon opgaan over slechte en goede mensen, en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

⁴⁶ "Want als u hen liefhebt die u liefhebben, wat voor loon hebt u dan? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?

⁴⁷ En als u alleen uw broeders groet, wat doet u meer dan anderen? Doen ook de tollenaars niet zo?

⁴⁸ Weest u dan volmaakt, zoals uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is.

HET GEVEN VAN LIEFDEGAVEN

6 Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is.

² "Wanneer u dan een liefdegave geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars in de synagogen en op de straten doen, opdat zij door de mensen geëerd zouden worden. Voorwaar, Ik zeg u: Zij hebben hun loon al.

³ Maar als u een liefdegave geeft, laat dan uw linkerhand niet weten wat uw rechterhand doet,

⁴ zodat uw liefdegave in het verborgene zal zijn; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het "openbaar vergelden.

²⁷ Ex. 20:14; Deut. 5:18 ²⁸ Job 31:1; Ps. 119:37 ²⁹ Matt. 18:8; Mark. 9:43 ³⁰ Deut. 24:1 ³¹ Matt. 19:7; Mark. 10:4,11; Luk. 16:18; 1 Kor. 7:10 ³² Ex. 20:7; Lev. 19:12; Deut. 5:11 ³³ Jak. 5:12 ³⁴ Jes. 66:1 ³⁵ Ps. 48:3 ³⁶ Ex. 21:24; Lev. 24:20; Deut. 19:21 ³⁷ Spr. 24:29; Luk. 6:29; Rom. 12:17; 1 Kor. 6:7; 1 Thess. 5:15; 1 Petr. 3:9 ³⁸ Deut. 15:8; Luk. 6:35 ³⁹ Lev. 19:18 ⁴⁰ Luk. 6:27; Rom. 12:20 ⁴¹ Luk. 23:34; Hand. 7:60; 1 Kor. 4:13; 1 Petr. 2:23 ⁴² Luk. 6:32 ⁴³ Rom. 12:8 ⁴⁴ Luk. 14:14

HET BIDDEN

⁵ En wanneer u bidt, zult u niet zijn als de huichelaars; want die zijn er zeer op gesteld om in de synagogen en op de hoeken van de straten te staan bidden om door de mensen gezien te worden. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben.

⁶ Maar u, wanneer u bidt, ^aga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

⁷ Als u bidt, ^bgebruik *dan* geen omhaal van woorden zoals de heidenen, want zij denken dat zij door de veelheid van hun woorden verhoord zullen worden.

⁸ Word dan aan hen niet gelijk, want uw Vader weet wat u nodig hebt, voordat u tot Hem bidt.

HET GEBED DES HEEREN

⁹ Bidt u dan zo: 'Onze Vader, Die in de hemelen *zijt*. Uw Naam worde geheiligd.

¹⁰ Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

¹¹ Geef ons heden ons dagelijks brood.

¹² En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven.

¹³ En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de "boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

¹⁴ ^aWant als u de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader u ook vergeven.

¹⁵ ^bMaar als u de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal uw Vader uw overtredingen ook niet vergeven.

HET VASTEN

¹⁶ ^cEn wanneer u vast, toon dan geen droevig gezicht, zoals de huichelaars. Zij vervormen namelijk hun gezicht, zodat zij door de mensen gezien worden als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben.

¹⁷ Maar u, als u vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht,

¹⁸ zodat het door de mensen niet gezien wordt als u vast, maar door uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

BEZORGDEHEID

¹⁹ Verzamel ^bgeen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen;

²⁰ maar ^cverzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft, en waar dieven niet inbreken of stelen;

²¹ want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

²² De lamp van het lichaam is ^dhet oog; als dan uw oog oprecht is, zal heel uw lichaam verlicht zijn;

²³ maar als uw oog kwaadaardig is, zal heel uw lichaam duister zijn. Als het licht dat in u is, duisternis is, hoe groot is dan de duisternis *zelf*!

²⁴ ^eNiemand kan twee heren dienen, want of hij zal de één haten en de ander liefhebben, of hij zal zich aan de één hechten en de ander minachten. U kunt niet God dienen en de mammon.

²⁵ Daarom zeg Ik u: Wees niet bezorgd over uw leven, *over* wat u eten en wat u drinken zult; ook niet over uw lichaam, *namelijk* waarmee u zich kleden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam *meer* dan de kleding?

²⁶ ^fKijk naar de vogels in de lucht: zij zaaien niet en maaien niet, en verzamelen niet in schuren; uw hemelse Vader voedt ze *evenwel*; gaat u ze niet ver te boven?

²⁷ Wie toch van u kan met bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?

²⁸ En wat bent u bezorgd over de kleding? Kijk naar de lilies in het veld, hoe ze groeien; ze werken niet en spinnen niet;

²⁹ en Ik zeg u dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet gekleed ging als één van deze.

³⁰ Als God nu het gras op het veld, dat er vandaag is en morgen in de oven geworpen

^a 2 Kon. 4:33; Hand. 10:4 ^b 1 Kon. 18:28; Jes. 1:15 ^c Luk. 11:2 ^d Matt. 13:19 ^e Mark. 11:25; Kol. 3:13 ^f Matt. 18:35; Jak. 2:13 ^g Jes. 58:3; Matt. 9:14; Mark. 2:18; Luk. 5:33 ^h Spr. 23:4; Hebr. 13:5; Jak. 5:1 ⁱ Luk. 12:33; 1 Tim. 6:19 ^j Luk. 11:34 ^k Luk. 16:13 ^l Ps. 37:5; 55:23; Luk. 12:22; Filipp. 4:6; 1 Tim. 6:8; 1 Petr. 5:7 ^m Job 39:3; Ps. 147:9

wordt, zo bekleedt, zal Hij u niet veel meer *kleden*, kleingelovigen?

³¹ Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: Wat zullen wij eten? of: Wat zullen wij drinken? of: Waarmee zullen wij ons kleden?

³² Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt.

³³ Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.

³⁴ Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

DE SPLINTER EN DE BALK

7 Oordeel ^aniet, opdat u niet geoordeeld wordt;

² want met het oordeel waarmee u oordeelt, zult u *zelf* geoordeeld worden; en met welke maat u meet, zal er bij u ook gemeten worden.

³ Waaronder ziet u *wel* de splinter in het oog van uw broeder, maar merkt u de balk in uw *eigen* oog niet op?

⁴ Of, hoe zult u tegen uw broeder zeggen: Laat toe dat ik de splinter uit uw oog haal; en zie, er is een balk in uw *eigen* oog?

⁵ Huichelaar, haal eerst de balk uit uw oog en dan zult u goed *kunnen* zien om de splinter uit het oog van uw broeder te halen.

⁶ Geef het heilige niet aan de honden, en werp uw parels niet voor de zwijnen, opdat die ze niet op enig moment met hun poten vertrappen, *zich* omkeren en u verscheuren.

GEBEDSVERHORING

⁷ Bid, ^aen u zal gegeven worden; zoek, en u zult vinden; klop, en er zal voor u opengedaan worden.

⁸ Want ieder die bidt, die ontvangt; wie zoekt, die vindt; en voor wie klopt zal opengedaan worden.

⁹ Of is er iemand onder u die zijn zoon een steen zal geven, als hij om brood vraagt?

¹⁰ Of als hij hem om een vis vraagt, zal hij hem een slang geven?

¹¹ Als u, 'die slecht bent, uw kinderen dan goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal uw Vader, Die in de hemelen is, goede gaven geven aan hen die tot Hem bidden.

¹² Alles dan wat u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo, want dat is de Wet en de Profeten.

DE NAUWE POORT

¹³ Ga binnen door de nauwe poort, want wijd is de poort en breed is de weg die naar het verderf leidt, en velen zijn er die daardoor naar binnen gaan;

¹⁴ maar de poort is nauw en de weg is smal die naar het leven leidt, en weinigen zijn er die hem vinden.

DE BOOM EN ZIJN VRUCHTEN

¹⁵ Maar wees op uw hoede voor de valse profeten, die in schapenvacht naar u toe komen maar van binnen roofzuchtige wolven zijn.

¹⁶ Aan hun vruchten zult u hen herkennen. Men plukt toch geen druif van doornstruiken of vijgen van distels?

¹⁷ Zo brengt iedere goede boom goede vruchten voort en een slechte boom brengt slechte vruchten voort.

¹⁸ Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen en een slechte boom kan geen goede vruchten voortbrengen.

¹⁹ Iedere boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.

²⁰ Zo zult u hen dus aan hun vruchten herkennen.

²¹ Niet ieder die tegen Mij zegt: Heere, Heere, zal binnengaan in het Koninkrijk der hemelen, maar wie de wil doet van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

^a 1 Kon. 3:13; Ps. 37:25; 55:23 ^b Luk. 6:37; Rom. 2:1; 1 Kor. 4:3,5 ^c Mark. 4:24; Luk. 6:38 ^d Luk. 6:41,42 ^e Spr. 18:7 ^f Spr. 9:8; 23:9 ^g Matt. 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 16:24; Jak. 1:5,6; 1 Joh. 3:22; 5:14 ^h Spr. 8:17; Jer. 29:12 ⁱ Gen. 6:5; 8:21 ^j Luk. 6:31 ^k Luk. 13:24 ^l Hand. 14:22 ^m Deut. 13:3; Jer. 23:16; Matt. 24:4; Rom. 16:17; Efez. 5:6; Kol. 2:8; 1 Joh. 4:1 ⁿ Matt. 3:10; 12:33; Mark. 11:13; Luk. 8:8 ^o Matt. 25:11; Luk. 6:46; 13:25; Hand. 19:13; Rom. 2:13; Jak. 1:22

²² "Velen zullen op die dag tegen Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam demonen uitgedreven, en in Uw Naam veel krachten gedaan?"

²³ "Dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; 'ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!"

DE WIJZE EN DE DWAZE BOUWER

²⁴ "Daarom, ieder die deze woorden van Mij hoort en ze doet, die zal Ik vergelijken met een verstandig man, die zijn huis op de rots gebouwd heeft;

²⁵ en de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en stortten zich op dat huis, maar het stortte niet in, want het was op de rots gefundeerd.

²⁶ "En ieder die deze woorden van Mij hoort en ze niet doet, zal met een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op zand gebouwd heeft;

²⁷ en de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en sloegen tegen dat huis, en het stortte in en zijn val was groot.

²⁸ Toen Jezus deze woorden had geëindigd, gebeurde het dat de menigte versteld stond van Zijn onderricht,

²⁹ "want Hij onderwees hen als gezaghebbende en niet zoals de schriftgeleerden.

DE REINIGING VAN EEN MELAATSE

8 Toen Hij van de berg afgedaald was, volgde een grote menigte Hem.

² "En zie, er kwam een melaatse. Die knielde voor Hem neer en zei: Heere, als U wilt, kunt U mij reinigen.

³ En Jezus stak Zijn hand uit, raakte hem aan en zei: Ik wil *het*, word gereinigd. En meteen werd hij gereinigd van zijn melaatsheid.

⁴ Jezus zei tegen hem: Denk erom dat u dit tegen niemand zegt; maar "ga heen, laat uzelf aan de priester zien, en offer de gave

die 'Mozes voorgeschreven heeft, tot een getuigenis voor hen.

DE HOOFDMAN IN KAPERNAÛM

⁵ Toen Jezus Kapernaüm binnengegaan was, kwam er een hoofdman over honderd naar Hem toe, die Hem smeekte:

⁶ "Heere, mijn knecht ligt verlamd thuis en lijdt hevige pijn.

⁷ En Jezus zei tegen hem: Ik zal komen en hem genezen.

⁸ De hoofdman antwoordde en zei: Heere, ik ben het niet waard dat U onder mijn dak komt; maar "spreek slechts een woord, en mijn knecht zal genezen zijn.

⁹ Want ook ik ben een mens onder het gezag van anderen en heb zelf soldaten onder mij; ik zeg tegen de één: Ga! en hij gaat; en tegen de ander: Kom! en hij komt; en tegen mijn dienaar: Doe dat! en hij doet het.

¹⁰ Toen Jezus dit hoorde, verwonderde Hij Zich, en zei tegen hen die Hem volgden: Voorwaar, Ik zeg u: Ik heb zelfs in Israël zo'n groot geloof niet gevonden.

¹¹ Maar Ik zeg u dat er velen zullen komen van oost en west en zij zullen aan tafel gaan met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk der hemelen,

¹² "en de kinderen van het Koninkrijk zullen buitengeworpen worden in de buitenste duisternis;" daar zal gejammert zijn en tandengeknars.

¹³ En Jezus zei tegen de hoofdman: Ga heen, en het zal u gaan zoals u geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden op datzelfde moment.

DE SCHOONMOEDER VAN PETRUS

¹⁴ "En Jezus kwam in het huis van Petrus en zag zijn schoonmoeder met koorts op bed liggen.

¹⁵ En Hij raakte haar hand aan en de koorts verliet haar; en zij stond op en diende hen.

¹⁶ Toen het nu avond geworden was, brachten ze velen die door demonen bezeten waren, bij Hem, en Hij dreef de boze

¹ Jer. 14:14; 27:15; Luk. 13:26 ² Ps. 6:9; Matt. 25:12; Luk. 13:25,27 ³ Matt. 25:41; Luk. 13:25,27 ⁴ Jer. 17:8; Luk. 6:47; Rom. 2:13; Jak. 1:25 ⁵ Ezech. 13:11; Rom. 2:13; Jak. 1:23 ⁶ Mark. 1:22; 6:2; Luk. 4:32 ⁷ Mark. 1:40; Luk. 5:12 ⁸ Luk. 5:14 ⁹ Lev. 13:2; 14:2 ¹⁰ Luk. 7:1 ¹¹ Ps. 107:20 ¹² Luk. 13:29 ¹³ Matt. 21:43 ¹⁴ Matt. 13:42; 22:13; 24:51; Luk. 13:28 ¹⁵ Mark. 1:29; Luk. 4:38

geesten uit met een *enkel* woord, en Hij genas allen die er slecht aan toe waren, ¹⁷ opdat vervuld werd wat gesproken was door de profeet Jesaja toen hij zei: ^aHij heeft onze zwakheden *op Zich* genomen, en onze ziekten gedragen.

HET VOLGEN VAN JEZUS

¹⁸ Toen Jezus een grote menigte om Zich heen zag, gaf Hij bevel naar de overkant te varen.^{*}

¹⁹ ^b En er kwam een schriftgeleerde naar Hem toe en zei tegen Hem: Meester, ik zal U volgen, waar U ook heen gaat.

²⁰ En Jezus zei tegen hem: De vossen hebben holen, en de vogels in de lucht nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waarop Hij het hoofd kan neerleggen.

²¹ Een ander uit Zijn discipelen zei tegen Hem: Heere, sta mij toe dat ik eerst wegga en mijn vader begraaf.

²² Maar Jezus zei tegen hem: Volg Mij, en ^claat de doden hun doden begraven.

DE STORM GESTILD

²³ ^d En toen Hij aan boord van het schip gegaan was, volgden Zijn discipelen Hem.

²⁴ En zie, er ontstond een grote onstuimigheid in de zee, zodat het schip door de golven bedekt werd; maar Hij sliep.

²⁵ En Zijn discipelen kwamen bij Hem, wekten Hem en zeiden: Heere, red ons, wij vergaan!

²⁶ En Hij zei tegen hen: Waarom bent u angstig, kleingelovigen? ^eToen stond Hij op en bestrafte de winden en de zee, en er kwam een grote stilte.

²⁷ De mensen verwonderden zich en zeiden: Wat voor iemand is Dit, dat zelfs de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn?

DE GENEZING VAN BEZETENEN

²⁸ ^f En toen Hij aan de overkant was gekomen, in het land van de Gergesenen, kwamen twee *mensen* die door demonen bezeten waren, Hem tegemoet; zij kwamen uit de grafspelonken en waren zeer gevaarlijk, zodat niemand langs die weg voorbij kon gaan.

²⁹ En zie, zij riepen: Jezus, Zoon van God, wat hebben wij met U *te maken*? Bent U hier gekomen om ons te pijnigen vóór de tijd?

³⁰ En ver bij hen vandaan was een grote kudde varkens aan het weiden.

³¹ De demonen smeekten Hem: Als U ons uitdrijft, sta ons *dan* toe dat wij in die kudde varkens gaan.

³² En Hij zei tegen hen: Ga. En zij gingen uit *hen weg* en trokken in de kudde varkens; en zie, de hele kudde varkens stortte van de steile af de zee in, en zij stierven in het water.

³³ En zij die ze weidden, vluchtten; en toen zij in de stad gekomen waren, berichtten zij al deze dingen én wat er met de bezeten *gebeurd was*.

³⁴ En zie, heel de stad liep uit, Jezus tegemoet; en toen ze Hem zagen, ^gsmeekten ze Hem of Hij uit hun gebied wilde vertrekken.

DE GENEZING VAN EEN VERLAMDE

9 En nadat Hij in het schip gegaan was, voer Hij over en kwam in Zijn stad.

¹ En zie, men bracht een verlamde bij Hem, die op een bed lag.

² En Jezus, Die hun geloof zag, zei tegen de verlamde: Zoon, heb goede moed, uw zonden zijn u vergeven.

³ En zie, sommigen van de schriftgeleerden zeiden bij zichzelf: *'Deze lastert God.'*

⁴ En Jezus, Die hun gedachten zag, zei: Waarom overweegt u verkeerde dingen in uw hart?

⁵ Want wat is gemakkelijker, te zeggen: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en ga lopen?

⁶ Maar opdat u zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde zonden te vergeven (toen zei Hij tegen de verlamde): Sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis.

⁷ En hij stond op en ging naar zijn huis.

⁸ Toen de menigten *ditzagen*, verwonderden ze zich en verheerlijkten God, Die zo'n macht aan de mensen gegeven had.

^a Jes. 53:4; 1 Petr. 2:24 ^b Luk. 9:57 ^c 1 Tim. 5:6 ^d Mark. 4:35; Luk. 8:22 ^e Job 26:12; Ps. 107:29; Jes. 51:10 ^f Mark. 5:1; Luk. 8:26 ^g Hand. 16:39 ^h Mark. 2:3; Luk. 5:18; Hand. 9:33 ⁱ Ps. 32:5; Jes. 43:25 8:18 *te varen* - Letterlijk: te gaan.

DE ROEPING VAN MATTHEÛS

⁹ En Jezus ging vandaar verder en zag iemand in het tolhuis zitten, die Mattheüs heette; en Hij zei tegen hem: Volg Mij! En hij stond op en volgde Hem.

¹⁰ En het gebeurde, toen Hij in het huis van Mattheüs aanlag, zie, veel tollenaars en zondaars kwamen en lagen met Jezus en Zijn discipelen aan.

¹¹ En toen de Farizeeën dat zagen, zeiden zij tegen Zijn discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaars?

¹² Maar Jezus, Die dat hoorde, zei tegen hen: Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn.

¹³ Maar ga heen en leer wat het betekent: ^aIk wil barmhartigheid en geen offer; ^bwant Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen tot bekering te roepen, maar zondaars.

HET VASTEN

¹⁴ ^dToen kwamen de discipelen van Johannes bij Hem en zeiden: Waarom vasten wij en de Farizeeën veel en vasten Uw discipelen niet?

¹⁵ Jezus zei tegen hen: ^eDe bruiloftsgasten kunnen toch niet treuren zolang de Bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen dat de Bruidegom van hen weggenomen zal zijn, en dan zullen zij vasten.

¹⁶ Ook zet niemand een lap niet-gekrompen stof op een oud bovenkleed, want de daarop genaaide lap scheurt van het bovenkleed af, en er ontstaat een ergere scheur.

¹⁷ ^fOok doet men geen nieuwe wijn in oude leren zakken; anders barsten de zakken, en de wijn stroomt eruit, en de zakken gaan verloren; maar men doet nieuwe wijn in nieuwe zakken, en beide blijven behouden.

HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS EN DE BLOEDVLOEIENDE VROUW

¹⁸ Toen Hij deze dingen tot hen sprak, ^gzie, er kwam een leidinggevende, die Hem aanbad en zei: Mijn dochter is juist ge-

storven, maar kom, leg Uw hand op haar en zij zal leven.

¹⁹ En Jezus stond op en volgde hem met Zijn discipelen.

²⁰ ^hEn zie, een vrouw die al twaalf jaar bloedvloeingen had, kwam van achteren naar Hem toe en raakte de zoom van Zijn bovenkleed aan;

²¹ want zij zei bij zichzelf: Als ik alleen maar Zijn bovenkleed aanraak, zal ik gezond worden.

²² Jezus keerde Zich om, zag haar en zei: ⁱHeb goede moed, dochter, uw geloof heeft u behouden. En de vrouw was vanaf dat moment gezond.

²³ ^jToen Jezus in het huis van de leidinggevende kwam, en de fluitspelers en de misbaar makende menigte zag,

²⁴ zei Hij tegen hen: Vertrek, want het meisje is niet gestorven, maar het ^kslaapt. En zij lachten Hem uit.

²⁵ Toen de menigte weggestuurd was, ging Hij naar binnen en greep haar hand; en het meisje stond op.

²⁶ En het gerucht hierover verspreidde zich door heel dat gebied.

DE TWEE BLINDEN

²⁷ En toen Jezus vandaar verderging, volgden Hem twee blinden, die riepen: Zoon van David, ontferm U over ons!

²⁸ Toen Hij in huis gekomen was, kwamen de blinden naar Hem toe. En Jezus zei tegen hen: Geloofd u dat Ik dat kan doen? Zij zeiden tegen Hem: Ja, Heere.

²⁹ Toen raakte Hij hun ogen aan en zei: Het zal u gaan naar uw geloof.

³⁰ En hun ogen werden geopend. ^lEn Jezus vermaande hen streng en zei: Kijk uit, niemand mag het te weten komen!

³¹ ^mMaar zij gingen weg en maakten Hem bekend in heel dat gebied.

DE BEZETENE DIE NIET KON SPREKEN

³² ⁿToen dezen weggingen, zie, men bracht iemand bij Hem die niet kon spreken en door een demon bezeten was.

³³ En toen de demon uitgedreven was,

^a Mark. 2:14; Luk. 5:27 ^b Hos. 6:6; Micha 6:8; Matt. 12:7 ^c Mark. 2:17; Luk. 5:32; 19:10; 1 Tim. 1:15

^d Mark. 2:18; Luk. 5:33 ^e 2 Kor. 11:2 ^f Mark. 2:22 ^g Mark. 5:22; Luk. 8:41 ^h Lev. 15:25; Mark. 5:25; Luk. 8:43 ⁱ Mark. 5:34; Luk. 8:48 ^j Mark. 5:38; Luk. 8:51 ^k Joh. 11:11 ^l Matt. 12:16; Luk. 5:14

^m Mark. 7:36 ⁿ Matt. 12:22; Luk. 11:14

sprak hij die niet had kunnen spreken. En de menigte verwonderde zich en zei: Er is nog nooit zoiets in Israël gezien!

³⁴ Maar de Farizeeën zeiden: ^aHij drijft de demonen uit door de aanvoerder van de demonen.

DE OOGST IS GROOT

³⁵ ^bEn Jezus trok rond in al de steden en dorpen en gaf onderwijs in hun synagogen, en Hij predikte het Evangelie van het Koninkrijk en genas iedere ziekte en elke kwaal onder het volk.

³⁶ ^cToen Hij de menigte zag, was Hij innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, ^dzoals schapen die geen herder hebben.

³⁷ Toen zei Hij tegen Zijn discipelen: ^eDe oogst is wel groot, maar er zijn weinig arbeiders.

³⁸ ^fBid daarom tot de Heere van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitzendt.

DE UITZENDING VAN DE TWAALF DISCIPELEN

10 En Hij riep ^gZijn twaalf discipelen bij Zich en gaf hun macht over de onreine geesten om die uit te drijven, en om iedere ziekte en elke kwaal te genezen.

² De namen nu van de twaalf apostelen zijn deze: de eerste, Simon die Petrus genoemd werd, en Andreas, zijn broer; Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer;

³ Filippus en Bartholomeüs; Thomas en Mattheüs, de tollenaar; Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Lebbeüs, die ook Thaddeüs genoemd werd;

⁴ Simon Kananites en Judas Iskariot, die Hem ook verraden heeft.

⁵ Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebod hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen enkele stad van de Samaritanen binnengaan,

⁶ ^hmaar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël.

⁷ En als u op weg gaat, ⁱpredik dan: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

⁸ ^jGenees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, drijf demonen uit. ^kU hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets.

⁹ ^lVoorzie u niet van goud of zilver of kopergeld in uw gordels,

¹⁰ of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleden of sandalen of een staf. ^mWant de arbeider is zijn voedsel waard.

¹¹ ⁿWelke stad of welk dorp u ook zult binnenkomen, onderzoek wie het daarin waard is; en blijf daar, totdat u weer vertrekt.

¹² En als u een huis binnengaat, begroet het dan.

¹³ En als dat huis het waard is, laat dan uw vrede erover komen, maar als het dat niet waard is, laat dan uw vrede tot u terugkeren.

¹⁴ ^oEn als iemand u niet ontvangt en niet naar uw woorden luistert, vertrek dan uit dat huis of die stad en ^pschud het stof van uw voeten.

¹⁵ ^qVoorwaar, Ik zeg u: Het zal voor het land van Sodom en Gomorra verdraaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor die stad.

NIET VREZEN

¹⁶ ^rZie, Ik zend u als schapen te midden van de wolven; wees dus bedachtzaam als de slangen en oprecht als de duiven.

¹⁷ Maar wees op uw hoede voor de mensen, ^swant zij zullen u overleveren aan raadsvergaderingen, en in hun synagogen zullen zij u geselen.

¹⁸ ^tEn u zult ook voor stadhouders en koningen geleid worden omwille van Mij, tot een getuigenis voor hen en de heidenen.

¹⁹ ^uMaar wanneer zij u overleveren, moet u niet bezorgd zijn hoe of wat u spreken moet, want het zal u op dat moment gegeven worden wat u spreken moet.

^a Matt. 12:24; Mark. 3:22; Luk. 11:15 ^b Mark. 6:6; Luk. 13:22 ^c Mark. 6:34 ^d Jer. 23:1; Ezech. 34:2

^e Luk. 10:2; Joh. 4:35 ^f 2 Thess. 3:1 ^g Mark. 3:13; Luk. 6:13; 9:1 ^h Hand. 3:26; 13:26, 46 ⁱ Luk. 9:2

^j Luk. 10:9 ^k Hand. 8:18, 20 ^l Mark. 6:8; Luk. 9:3; 22:35 ^m Lev. 19:13; Deut. 24:14; 25:4; Luk. 10:7;

1 Kor. 9:4, 14; 1 Tim. 5:18 ⁿ Mark. 6:10; Luk. 9:4; 10:8 ^o Mark. 6:11; Luk. 9:5 ^p Hand. 13:51; 18:6

^q Mark. 6:11; Luk. 10:12 ^r Luk. 10:3 ^s Matt. 24:9; Luk. 21:12; Joh. 15:20; 16:2; Openb. 2:10 ^t Hand.

24:1; 25:4 ^u Mark. 13:11; Luk. 12:11; 21:14

²⁰ Want u bent het niet die spreekt, maar de Geest van uw Vader, Die in u spreekt.

²¹ ^aDe ene broer zal de andere broer overleveren om gedood te worden, en de vader het kind, en de kinderen zullen tegen de ouders opstaan en hen doden.

²² En u zult door allen gehaat worden omwille van Mijn Naam; ^bmaar wie volhard zal tot het einde, die zal zalig worden.

²³ ^cWanneer ze u in de ene stad vervolgen, vlucht dan naar de andere, want voorwaar, Ik zeg u: U zult uw *rondgang door de steden van Israël* niet geëindigd hebben, voordat de Zoon des mensen gekomen is.

²⁴ ^dDe discipel staat niet boven de meester en de dienaar niet boven zijn heer.

²⁵ Het moet genoeg zijn voor de discipel dat hij wordt zoals zijn meester, en dat de dienaar wordt zoals zijn heer. ^eAls ze de Heere van het huis Beëlzebul genoemd hebben, hoeveel te meer Zijn huisgenoten!

²⁶ ^fWees dus niet bevreesd voor hen, ^gwant er is niets bedekt wat niet geopenbaard zal worden, en ^her is niets verborgen wat niet bekend zal worden.

²⁷ Wat Ik u zeg in het duister, zeg het in het licht; en wat u hoort in het oor, predik dat op de daken.

²⁸ ⁱEn wees niet bevreesd voor hen die het lichaam doden en de ziel niet kunnen doden, maar wees veeleer bevreesd voor Hem Die zowel ziel als lichaam te gronde kan richten in de hel.

²⁹ Worden niet twee musjes voor een penningje verkocht? En niet een van die zal op de aarde vallen buiten uw Vader om.

³⁰ ^jEen ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld.

³¹ Wees dus niet bevreesd, u gaat veel musjes te boven.

³² ^kIeder dan die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.

³³ Maar wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.

JEZUS BRENGT VERDEELDHEID

³⁴ ^lDenk niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

³⁵ ^mWant Ik ben gekomen om tweedracht te brengen tussen een man en zijn vader, en tussen een dochter en haar moeder, en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder;

³⁶ ⁿen iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn.

³⁷ ^oWie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waard.

³⁸ ^pEn wie zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, is Mij niet waard.

³⁹ ^qWie zijn leven vindt, zal het verliezen; en wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het vinden.

⁴⁰ ^rWie u ontvangt, ontvangt Mij; en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft.

⁴¹ ^sWie een profeet ontvangt omdat hij een profeet is, ^tzal het loon van een profeet ontvangen; en wie een rechtvaardige ontvangt omdat hij een rechtvaardige is, ^uzal het loon van een rechtvaardige ontvangen.

⁴² ^vEn wie een van deze kleinen slechts een beker koud water te drinken geeft omdat hij een discipel is, ^wvoorwaar, Ik zeg u: hij zal zijn loon beslist niet verliezen.

DE VRAAG VAN JOHANNES DE DOPER

11 En het gebeurde, toen Jezus geëindigd had Zijn twaalf discipelen opdrachten te geven, dat Hij vandaar vertrok

^a Micha 7:2,5; Luk. 21:16 ^b Matt. 24:13; Mark. 13:13; Luk. 21:19; Openb. 2:10; 3:10 ^c Matt. 2:13; 4:12; 12:15; Hand. 8:1; 9:25; 14:6 ^d Luk. 6:40; Joh. 13:16; 15:20 ^e Matt. 9:34; 12:24; Mark. 3:22; Luk. 11:15; Joh. 8:48 ^f Jes. 8:12; Jer. 1:8 ^g Job 12:22; Mark. 4:22; Luk. 8:17; 12:2 ^h Jer. 1:8; Luk. 12:4 ⁱ 1 Sam. 14:45 ^j Mark. 8:38; Luk. 9:26; 12:8; 2 Tim. 2:12 ^k Luk. 12:51 ^l Micha 7:6 ^m Ps. 41:10; 55:13; Joh. 13:18 ⁿ Luk. 14:26 ^o Matt. 16:24; Mark. 8:34; Luk. 9:23; 14:27 ^p Matt. 16:25; Mark. 8:35; Luk. 9:24; 17:33; Joh. 12:25 ^q Luk. 10:16; Joh. 13:20 ^r 1 Kon. 17:10; 18:4; 2 Kon. 4:8 ^s Matt. 25:40; Mark. 9:41; Hebr. 6:10

10:41 omdat hij een profeet is - Letterlijk: in de naam van een profeet. **10:41** omdat hij een rechtvaardige is - Letterlijk: in de naam van een rechtvaardige. **10:42** omdat hij een discipel is - Letterlijk: in de naam van een discipel.

om onderwijs te geven en te prediken in hun steden.

^{2a} Toen Johannes in de gevangenis over de werken van Christus gehoord had, stuurde hij twee van zijn discipelen,

³ en zei tegen Hem: Bent U het Die komen zou, of verwachten wij een ander?

⁴ En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u hoort en ziet:

^{5b} blinden worden ziende en kreupelen kunnen lopen; melaatsen worden gereinigd en doven kunnen horen; doden worden opgewekt en aan armen wordt het Evangelie verkondigd;

⁶ en zalig is hij die aan Mij geen aanstoot neemt.

JEZUS' GETUIGENIS OVER JOHANNES

^{7c} Toen dezen weggingen, begon Jezus tegen de menigte te zeggen over Johannes: Waar bent u in de woestijn naar gaan kijken? Naar een riet dat door de wind heen en weer bewogen wordt?

⁸ Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar iemand in kostbare kleding gekleed? Zie, zij die kostbare kleding dragen, zijn in de huizen van de koningen.

⁹ Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar een profeet? Ja, Ik zeg u, zelfs naar veel meer dan een profeet.

¹⁰ Want hij is het over wie geschreven staat: "Zie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die voor U uit Uw weg gereed zal maken.

¹¹ Voorwaar, Ik zeg u: Onder hen die uit vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan die groter is dan Johannes de Doper; maar wie de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is groter dan hij.

^{12c} En van de dagen van Johannes de Doper af tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en geweldenaars grijpen het.

¹³ Want al de profeten en de Wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

^{14f} En als u het wilt aannemen: hij is Elia, die komen zou.

¹⁵ Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

¹⁶ Maar waarmee zal Ik dit geslacht vergelijken? ⁹ Het is zoals de kinderen die op de markt zitten en hun vriendjes toeroepen:

¹⁷ Wij hebben voor jullie op de fluit gespeeld, maar jullie hebben niet gedanst; wij hebben klaagliederen voor jullie gezongen, maar jullie hebben geen rouw bedreven.

^{18b} Want Johannes is gekomen, hij at niet en hij dronk niet, en ze zeggen: Hij heeft een demon.

¹⁹ De Zoon des mensen is gekomen, Die wel at en dronk, en ze zeggen: Ziedaar, een vraatzuchtig mens en een drinker, een vriend van tollenaars en zondaars. Maar de Wijsheid is gerechtvaardigd door Haar kinderen.

DE DRIE ONBOETVAARDIGE STEDEN

²⁰ Toen begon Hij de steden waarin de meeste krachten door Hem verricht waren, te verwijten dat zij zich niet bekeerd hadden:

²¹ Wee u, Chorazin, wee u, Bethsaïda! Want als in Tyrus en Sidon de krachten gebeurd waren die in u plaatsgevonden hebben, dan zouden zij zich allang in 'zak en as bekeerd hebben.

^{22b} Maar Ik zeg u: Het zal voor Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor u.

²³ En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden. Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u hebben plaatsgevonden, dan zou het tot op de huidige dag gebleven zijn.

²⁴ Maar Ik zeg u 'dat het voor het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor u.

HET WELBEHAGEN VAN DE VADER

^{25m} In die tijd antwoordde Jezus en zei: Ik dank U, Vader, Heere van de hemel en van de aarde, ⁹ dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en ze aan jonge kinderen hebt geopenbaard.

^a Luk. 7:18 ^b Jes. 29:18; 35:5; 61:1; Luk. 4:18 ^c Luk. 7:24 ^d Mal. 3:1; Mark. 1:2; Luk. 7:27 ^e Luk. 16:16

^f Mal. 4:5; Luk. 1:17 ^g Luk. 7:31 ^h Matt. 3:4; Mark. 1:6 ⁱ Luk. 10:13 ^j 2 Sam. 13:19; 2 Kon. 6:30; 19:1

^k Matt. 10:15 ^l Matt. 10:15 ^m Luk. 10:21 ⁿ Job 5:12; Jes. 29:14; Luk. 10:21; 1 Kor. 1:19; 2:7,8

²⁶ Ja, Vader, want zo was *het* Uw welbehagen.

²⁷ ^aAlle dingen zijn Mij overgegeven door Mijn Vader; en ^bniemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon, en hij aan wie de Zoon *het* wil openbaren.

²⁸ Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven.

²⁹ Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik 'zachtmoedig ben en nederig van hart; ^cen u zult rust vinden voor uw ziel;

³⁰ ^awant Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.

AREN PLUKKEN OP DE SABBAT

12 In 'die tijd ging Jezus op een sabbat door de korenvelden, en Zijn discipelen hadden honger en begonnen aren te plukken en te eten.

² Toen de Farizeeën dat zagen, zeiden zij tegen Hem: Zie, Uw discipelen doen iets ^awat niet geoorloofd is te doen op de sabbat.

³ Maar Hij zei tegen hen: Hebt u niet gelezen wat David deed toen hij honger had, en zij die bij hem *waren*?

⁴ Hoe hij het huis van God binnengegaan is en de 'toonbroden gegeten heeft, die hij niet mocht eten, evenmin als zij die bij hem *waren*, 'maar alleen de priesters?

⁵ Of hebt u niet gelezen in de Wet dat de priesters op de sabbatdagen de sabbat ontheiligen in de tempel, en *toch* onschuldig zijn?

⁶ Ik zeg u echter dat hier 'Iemand is Die meer is dan de tempel.

⁷ Maar als u geweten had wat het betekent: 'Ik wil barmhartigheid en geen offer, dan zou u de onschuldigen niet veroordeeld hebben.

⁸ ^aWant de Zoon des mensen is Heere, óók van de sabbat.

DE MAN MET DE VERSCHROMPELDE HAND

⁹ En Hij vertrok vandaar en kwam in hun synagoge.

¹⁰ En zie, er was iemand die een verschrompelde hand had. En ze vroegen Hem: ^aIs het ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen? *Dit* om Hem te kunnen beschuldigen.

¹¹ Hij zei tegen hen: Welk mens onder u die één schaap heeft, zal het niet, als het op een sabbat ^ain een kuil valt, grijpen en eruit tillen?

¹² ^aHoeveel gaat niet een mens een schaap te boven! Daarom is het geoorloofd op de sabbatdagen goed te doen.

¹³ Toen zei Hij tegen die man: Steek uw hand uit. En hij stak hem uit, en hij werd hersteld, gezond als de andere.

¹⁴ De Farizeeën gingen weg en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem om zouden kunnen brengen.

DE KNECHT DES HEEREN

¹⁵ Maar Jezus wist dat en ^avertrok vandaar, en veel menigten volgden Hem en Hij genas hen allen.

¹⁶ En Hij gebod hun streng dat zij niet bekend zouden maken *Wie Hij was*,

¹⁷ opdat vervuld zou worden wat gesproken is door de profeet Jesaja toen hij zei:

¹⁸ ^aZie, Mijn Knecht, Die Ik uitverkoren heb, Mijn Geliefde, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik zal Mijn Geest op Hem leggen en Hij zal aan de heidenen het oordeel verkondigen.

¹⁹ Hij zal niet twisten en niet roepen, en ook zal niemand Zijn stem op de straten horen.

²⁰ Het geknakte riet zal Hij niet breken en de walmende vlaspiet zal Hij niet doven, totdat Hij het oordeel uitvoert tot overwinning.

²¹ En op Zijn Naam zullen de heidenen hopen.

^a Matt. 28:18; Luk. 10:22; Joh. 3:35 ^b Joh. 1:18; 6:46 ^c Ps. 45:5 ^d Jer. 6:16 ^e 1 Joh. 5:3 ^f Deut. 23:25; Mark. 2:23; Luk. 6:1 ^g Ex. 20:10 ^h 1 Sam. 21:6 ⁱ Ex. 29:33; Lev. 24:9 ^j Num. 28:9 ^k 2 Kron. 6:18 ^l Hos. 6:6; Mich. 6:8; Matt. 9:13; 23:23 ^m Mark. 2:28; Luk. 6:5 ⁿ Mark. 3:1; Luk. 6:6 ^o Luk. 14:3 ^p Ex. 23:4; Deut. 22:4 ^q Gen. 1:27 ^r Mark. 3:6; Joh. 5:18; 10:39; 11:53 ^s Matt. 10:23 ^t Matt. 9:30; Luk. 5:14 ^u Jes. 42:1; Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17

JEZUS EN BEËLZEBUL

²² "Toen werd er iemand bij Hem gebracht die door een demon bezeten was en die blind was en niet kon spreken; en Hij geneas hem, zodat hij die blind was en niet had kunnen spreken zowel kon spreken als zien.

²³ En heel de menigte was buiten zichzelf en zei: ^bIs dit niet de Zoon van David?

²⁴ Maar de Farizeeën hoorden dit en zeiden: ^cDeze drijft de demonen alleen maar uit door Beëlzebul, de aanvoerder van de demonen.

²⁵ Jezus echter kende hun gedachten en zei tegen hen: Ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en geen enkele stad of geen enkel huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal standhouden.

²⁶ En als de satan de satan uitdrijft, dan is hij tegen zichzelf verdeeld; hoe kan zijn rijk dan standhouden?

²⁷ En als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen ze dan uit? Daarom zullen die uw rechters zijn.

²⁸ Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

²⁹ Of hoe kan iemand het huis van de sterke binnengaan en zijn huusraad roven, als hij niet eerst de sterke gebonden heeft? En dan zal hij zijn huis leegroven.

³⁰ Wie niet met Mij is, die is tegen Mij; en wie niet met Mij bijeenbrengt, die drijft uiteen.

³¹ ^dDaarom zeg Ik u: Alle zonde en lastering zal de mensen vergeven worden, maar de lastering tegen de Geest zal de mensen niet vergeven worden.

³² ^eEn wie een woord spreekt tegen de Zoon des mensen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen de Heilige Geest spreekt, het zal hem niet vergeven worden, niet in deze eeuw, en ook niet in de komende.

DE GOEDE EN DE SLECHTE MENS

³³ ^fStel dat de boom goed is, dan is ook zijn vrucht goed; of dat de boom slecht is, dan

is ook zijn vrucht slecht. Want aan de vrucht wordt de boom gekend.

³⁴ ^gAdderengebroad! Hoe kunt u goede dingen spreken, terwijl u slecht bent? ^hWant uit de overvloed van het hart spreekt de mond.

³⁵ De goede mens brengt goede dingen voort uit de goede schat van het hart, en de slechte mens brengt slechte dingen voort uit de slechte schat.

³⁶ Maar Ik zeg u ⁱdat de mensen van elk nutteloos woord dat zij zullen spreken, rekenschap moeten geven ^jop de dag van het oordeel.

³⁷ ^kWant op grond van uw woorden zult u rechtvaardig verklaard worden, en op grond van uw woorden zult u veroordeeld worden.

HET TEKEN VAN JONA

³⁸ ^mToen antwoordden sommigen van de schriftgeleerden en Farizeeën: Meester, wij zouden van U een teken willen zien.

³⁹ Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: Een verdorven en overspelig geslacht verlangt een teken, maar het zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, de profeet.

⁴⁰ ⁿWant zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de grote vis was, zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn.

⁴¹ ^oDe mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel samen met dit geslacht en zullen het veroordelen, want zij hebben zich bekeerd ^pop de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier!

⁴² ^qDe koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel samen met dit geslacht en het veroordelen, want zij is gekomen van de eindten van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier!

TERUGKEER VAN DE ONREINE GEEST

⁴³ ^rWanneer nu de onreine geest uit de mens weggegaan is, gaat hij door dorre

^a Matt. 9:32; Luk. 11:14 ^b Joh. 4:29 ^c Matt. 9:34; Mark. 3:22; Luk. 11:15 ^d Mark. 3:28; Luk. 12:10; 1 Joh. 5:16 ^e 1 Sam. 2:25 ^f Num. 15:30; 1 Joh. 5:16 ^g Matt. 7:18 ^h Matt. 3:7 ⁱ Ps. 40:11; Luk. 6:45 ^j Efez. 5:4 ^k Pred. 12:14 ^l 2 Sam. 1:16; Luk. 19:22 ^m Matt. 16:1; Mark. 8:11; Luk. 11:29; 1 Kor. 1:22 ⁿ Jona 1:17; 2:10 ^o Luk. 11:32 ^p Jona 3:5 ^q 1 Kon. 10:1; 2 Kron. 9:1; Luk. 11:31 ^r Luk. 11:24

plaatsen om rust te zoeken, maar hij vindt die niet.

⁴⁴ Dan zegt hij: Ik zal teruggaan naar mijn huis, waar ik uit weggegaan ben; en wanneer hij komt, vindt hij het leeg, geveegd en opgeruimd.

⁴⁵ Dan gaat hij weg en neemt zeven andere geesten met zich mee, die meer verdorven zijn dan hijzelf, ^a en wanneer zij naar binnen gegaan zijn, gaan zij daar wonen; en het einde van die mens wordt erger dan het begin. Zo zal het ook met dit verdorven geslacht zijn.

JEZUS' ECHTE FAMILIE

⁴⁶ En terwijl Hij nog tot de menigte sprak, zie, Zijn moeder en broers stonden buiten en zochten Hem om met Hem te spreken.

⁴⁷ Iemand zei tegen Hem: Zie, Uw moeder en Uw broers staan buiten en zoeken U om met U te spreken.

⁴⁸ Maar Hij antwoordde en zei tegen hem die dat tegen Hem zei: Wie is Mijn moeder en wie zijn Mijn broers?

⁴⁹ En Hij strekte Zijn hand uit over Zijn discipelen en zei: Zie, Mijn moeder en Mijn broeders.

⁵⁰ 'Want wie de wil van Mijn Vader doet, Die in de hemelen is, die is Mijn broeder en zuster en moeder.

DE ZAAIER

13 ^aOp die dag verliet Jezus het huis en ging bij de zee zitten.

² En veel menigten verzamelden zich om Hem heen, zodat Hij ^ain een schip ging zitten; en heel de menigte stond op de oever.

³ En Hij sprak tot hen veel dingen door gelijkenissen. Hij zei: Zie, een zaaier ging eropuit om te zaaien.

⁴ En toen hij zaaide, viel een deel van het zaad langs de weg; en de vogels kwamen en aten dat op.

⁵ Een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het kwam meteen op, doordat het geen diepte van aarde had.

⁶ En toen de zon opgegaan was, ver-

schroeide het; en doordat het geen wortel had, verdorde het.

⁷ Een ander deel viel tussen de dorren; en de dorren kwamen op en verstikten het.

⁸ En weer een ander deel viel in de goede aarde en gaf vrucht, het ene honderd-, het andere zestig-, en een ander dertigvoudig.

⁹ Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

WAAROM JEZUS DOOR GELIJKENISSEN SPRAK

¹⁰ 'En de discipelen kwamen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Waarom spreekt U tot hen door gelijkenissen?

¹¹ Hij antwoordde en zei tegen hen: 'Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen, maar ^aaan hen is het niet gegeven.

¹² 'Want wie heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, van hem zal afgenomen worden zelfs wat hij heeft.

¹³ Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij niet zien, ook al zien zij, en niet horen, ook al horen zij, en ook niet begrijpen.

¹⁴ En in hen wordt de profetie van Jesaja vervuld die zegt: 'Met het gehoor zult u horen, maar beslist niet begrijpen; en ziende zult u zien, maar beslist niet opmerken.

¹⁵ Want het hart van dit volk is vet geworden, en zij hebben met de oren slecht gehoord, en hun ogen hebben zij dichtgedaan, opdat zij niet op enig moment met de ogen zouden zien en met de oren horen en met het hart begrijpen, en zij zich zouden bekeren en Ik hen zou genezen.

¹⁶ Maar uw ogen zijn zalig omdat zij zien, en uw oren omdat zij horen.

¹⁷ Want voorwaar, Ik zeg u 'dat veel profeten en rechtvaardigen verlangd hebben te zien wat u ziet, en zij hebben het niet gezien; en te horen wat u hoort, en zij hebben het niet gehoord.

^a Hebr. 6:4,5; 10:26; 2 Petr. 2:20 ^b Mark. 3:31; Luk. 8:20 ^c Joh. 15:14; 2 Kor. 5:16; Gal. 5:6; 6:15; Kol. 3:11 ^d Mark. 4:1; Luk. 8:4,5 ^e Luk. 5:3 ^f Mark. 4:10; Luk. 8:9 ^g 2 Kor. 3:14 ^h Matt. 11:25 ⁱ Matt. 25:29; Mark. 4:24,25; Luk. 8:18; 19:26 ^j Jes. 6:9; Mark. 4:12; Luk. 8:10; Joh. 12:40; Hand. 28:26; Rom. 11:8 ^k Luk. 10:23; Joh. 20:29; 1 Petr. 1:8 ^l 1 Petr. 1:10

UITLEG VAN DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER

¹⁸ "Luistert u dan naar de gelijkenis van de zaaier.

¹⁹ Als iemand het Woord van het "Koninkrijk hoort en het niet begrijpt, dan komt de boze en ruikt weg wat in zijn hart gezaaid was; dat is hij bij wie langs de weg gezaaid is.

²⁰ Maar bij wie op de steenachtige *grond* gezaaid is, dat is hij die het Woord hoort en dat meteen met vreugde ontvangt.

²¹ Hij heeft echter geen wortel in zichzelf, maar hij is *iemand* van het ogenblik; en als er verdrukking of vervolging komt omwille van het Woord, struikelt hij meteen.

²² "En bij wie in de dorens gezaaid is, dat is hij die het Woord hoort; maar de zorgen van deze wereld en de verleiding van de rijkdom verstikken het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

²³ Bij wie in de goede aarde gezaaid is, dat is hij die het Woord hoort en begrijpt, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de één honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoudig.

HET ONKRUID TUSSEN DE TARWE

²⁴ Een andere gelijkenis hield Hij hun voor. Hij zei: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan iemand die goed zaad zaaide in zijn akker.

²⁵ Maar toen de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid tussen de tarwe, en ging weg.

²⁶ Toen het gewas opkwam en vrucht voortbracht, kwam ook het onkruid tevoorschijn.

²⁷ De dienaren van de heer des huizes gingen naar hem toe en zeiden: Heer, hebt u niet goed zaad in uw akker gezaaid? Waar komt dan dit onkruid vandaan?

²⁸ Hij zei tegen hen: Een vijandig mens heeft dat gedaan. De dienaren zeiden tegen hem: Wilt u dan dat wij erheen gaan en het verzamelen?

²⁹ Maar hij zei: Nee, opdat u bij het verzamelen van het onkruid niet misschien tegelijk ook de tarwe *zelf* uittrekt.

³⁰ Laat ze allebei samen tot de oogst op-

groeien, en in de oogsttijd zal ik tegen de maaiers zeggen: Verzamel eerst het onkruid en bind het in bossen om het te verbranden, "maar breng de tarwe bijeen in mijn schuur.

HET MOSTERDZAAD EN HET ZUURDEEG

³¹ Een andere gelijkenis hield Hij hun voor. Hij zei: "Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mosterdzaad, dat iemand nam en in zijn akker zaaide.

³² Dat is wel het kleinste van al de zaden, maar als het opgegroeid is, is het het grootste van de tuingewassen en het wordt een boom, zodat de vogels in de lucht een nest komen maken in zijn takken.

³³ Een andere gelijkenis sprak Hij tot hen: "Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en in drie maten veel verborg, totdat het helemaal doorzuurd was.

³⁴ "Al deze dingen sprak Jezus tot de menigte door gelijkenissen, en zonder gelijkenis sprak Hij tot hen niet,

³⁵ opdat vervuld zou worden wat gesproken is door de profeet, toen hij zei: "Ik zal Mijn mond opendoen met gelijkenissen; Ik zal over dingen spreken die verborgen waren vanaf de grondlegging van de wereld.

UITLEG VAN DE GELIJKENIS VAN HET ONKRUID

³⁶ Toen Jezus de menigte had laten weggaan, ging Hij naar huis. En Zijn discipelen kwamen bij Hem en zeiden: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid op de akker.

³⁷ Hij antwoordde en zei tegen hen: Hij die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen.

³⁸ De akker is de wereld, het goede zaad zijn de kinderen van het Koninkrijk en het onkruid zijn de kinderen van de boze.

³⁹ De vijand die het gezaaid heeft, is de duivel; 'de oogst is de voleinding van de wereld en de maaiers zijn engelen.

⁴⁰ Zoals dan het onkruid verzameld en met

¹⁸ Mark. 4:13; Luk. 8:11 ¹⁹ Matt. 4:23 ²⁰ Matt. 19:23; Mark. 10:23; Luk. 18:24; 1 Tim. 6:9 ²¹ Matt. 3:12

²² Mark. 4:30; Luk. 13:18 ²³ Luk. 13:20,21 ²⁴ Mark. 4:33 ²⁵ Ps. 78:2 ²⁶ Joël 3:13; Openb. 14:15

vuur verbrand wordt, zo zal het ook zijn bij de voleinding van deze wereld:

⁴¹ de Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk verzamelen alle struikelblokken, en hen die de wetteloosheid doen,

⁴² en zij zullen hen in de vurige oven werpen; ⁴³ daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

⁴³ Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon, in het Koninkrijk van hun Vader. Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

DE SCHAT IN DE AKKER EN DE PAREL VAN GROTE WAARDE

⁴⁴ Het Koninkrijk der hemelen is ook gelijk aan een schat, in de akker verborgen, die iemand vond en verborg; en van blijdschap daarover gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt die akker.

⁴⁵ Ook is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een koopman die mooie parels zoekt.

⁴⁶ Toen hij één parel van grote waarde gevonden had, ging hij heen en verkocht alles wat hij had, en hij kocht hem.

HET VISNET

⁴⁷ Het Koninkrijk der hemelen is ook gelijk aan een net, uitgeworpen in de zee, dat allerlei soorten vissen bijeenbrengt.

⁴⁸ Als het vol geworden is, trekken de vissers het op de oever. Ze gaan zitten en verzamelen de goede vissen in vaten, maar de slechte gooien zij weg.

⁴⁹ Zo zal het bij de voleinding van de wereld zijn: de engelen zullen uitgaan en de slechten uit het midden van de rechtvaardigen afzonderen,

⁵⁰ en zij zullen hen in de vurige oven werpen; ⁵¹ daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

⁵¹ Jezus zei tegen hen: Hebt u dit alles begrepen? Zij zeiden tegen Hem: Ja, Heere.

⁵² Hij zei tegen hen: Daarom, iedere schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.

JEZUS IN NAZARETH VERWORPEN

⁵³ En toen Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, gebeurde het dat Hij vandaar vertrok.

⁵⁴ En Hij kwam in Zijn vaderstad en onderwees hen in hun synagoge, zodat zij versteld stonden en zeiden: 'Waar heeft Deze die wijsheid en krachten vandaan?

⁵⁵ Is Dit niet de Zoon van de timmerman? En heet Zijn moeder niet Maria, en Zijn broers Jakobus en Joses, en Simon en Judas?

⁵⁶ En Zijn zusters, zijn zij niet allen onder ons? Waar heeft Deze dan dit alles vandaan?

⁵⁷ En zij namen aanstoot aan Hem. Maar Jezus zei tegen hen: 'Een profeet is niet ongeëerd, behalve in zijn vaderstad en in zijn huis.

⁵⁸ En Hij deed daar niet veel krachten vanwege hun ongelof.

DE DOOD VAN JOHANNES DE DOPER

14 In 'die tijd hoorde Herodes, de vier-vorst, het gerucht over Jezus,

² en hij zei tegen zijn knechten: Dat is Johannes de Doper; hij is opgewekt uit de doden, en daarom zijn die krachten werkzaam in hem.

³ Herodes had Johannes immers gevangengenomen, hem geboeid en in de gevangenis gezet, vanwege Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus,

⁴ want Johannes had tegen hem gezegd: 'Het is u niet geoorloofd haar te hebben.

⁵ En hij wilde hem doden, maar hij was bevreesd voor de menigte, omdat zij hem voor een profeet hielden.

⁶ Maar toen ⁷ de verjaardag van Herodes gevierd werd, danste de dochter van Herodias in hun midden, en zij behaagde Herodes.

⁸ Daarom beloofde hij haar met een eed dat hij haar zou geven wat zij ook maar vragen zou.

⁹ En daartoe opgestoot door haar moeder, zei ze: Geef mij hier op een schotel het hoofd van Johannes de Doper.

¹⁰ En de koning werd bedroefd, maar

^a Matt. 8:12; 22:13; 24:51; 25:30; Luk. 13:28 ^b Dan. 12:3; 1 Kor. 15:42 ^c Filipp. 3:7 ^d Vers 42 ^e Mark.

6:1; Luk. 4:16 ^f Mark. 6:2 ^g Joh. 6:42 ^h Mark. 6:4; Luk. 4:24; Joh. 4:44 ⁱ Mark. 6:14; Luk. 9:7

^j Mark. 6:17; Luk. 3:19 ^k Lev. 18:16 ^l Matt. 21:26 ^m Gen. 40:20; Mark. 6:21 ⁿ Richt. 11:30

omwille van de eden en om hen die met hem aanlagen, gaf hij bevel dat het *haar* gegeven zou worden;

¹⁰ en hij stuurde *iemand* en liet Johannes in de gevangenis onthoofden.

¹¹ En zijn hoofd werd op een schotel gebracht en aan het meisje gegeven, en zij bracht het bij haar moeder.

¹² En zijn discipelen kwamen, namen het lichaam weg en begroeven het; zij gingen heen en berichtten het Jezus.

DE EERSTE WONDERBARE SPIJZIGING

¹³ ^aEn toen Jezus dit hoorde, vertrok Hij vandaar met een schip naar een eenzame plaats, alleen; en de menigte, die dat hoorde, volgde Hem te voet vanuit de steden.

¹⁴ ^aEn toen Jezus uit *het schip* ging, zag Hij een grote menigte, en Hij ^cwas innerlijk met ontferming bewogen over hen en genas hun zieken.

¹⁵ ^cToen het avond werd, kwamen Zijn discipelen naar Hem toe en zeiden: Deze plaats is eenzaam en de tijd is nu verstrekken; stuur de menigte weg, zodat zij naar de dorpen kunnen gaan om voor zichzelf voedsel te kopen.

¹⁶ Jezus zei echter tegen hen: Het is niet nodig dat zij weggaan, geeft u hun te eten.

¹⁷ Maar zij zeiden tegen Hem: Wij hebben hier niets dan vijf broden en twee vissen.

¹⁸ Hij zei: Breng ze hier bij Mij.

¹⁹ En Hij gaf de menigte opdracht op het gras te gaan zitten; en Hij nam de vijf broden en de twee vissen, en terwijl Hij opkeek naar de hemel, ^ezegende Hij ze. En toen Hij ze gebroken had, gaf Hij de broden aan de discipelen, en de discipelen gaven ze aan de menigte.

²⁰ En zij aten allen en werden verzadigd, en ze raapten het overschot van de stukken *brood* op, twaalf manden vol.

²¹ Zij die gegeten hadden, waren ongeveer vijfduizend mannen, de vrouwen en de kinderen niet meegemeld.

JEZUS WANDELT OP DE ZEE

²² ^eEn meteen dwong Jezus Zijn discipelen in het schip te gaan en voor Hem uit te

varen naar de overkant, terwijl Hij de menigte weg zou sturen.

²³ ^eEn toen Hij de menigte weggestuurd had, klom Hij de berg op om er in afzondering te bidden. Toen het avond was geworden, was Hij daar alleen.

²⁴ Het schip was al midden op de zee en verkeerde in nood door de golven, want ze hadden de wind tegen.

²⁵ Maar in de vierde nachtwake kwam Jezus naar hen toe, lopend over de zee.

²⁶ En toen de discipelen Hem over de zee zagen lopen, raakten zij in verwarring en zeiden: Het is een spook! En zij schreeuwden van angst.

²⁷ Maar meteen sprak Jezus hen aan en zei: Heb goede moed, Ik ben het; wees niet bevreesd.

²⁸ Petrus antwoordde Hem en zei: Heere, als U het bent, geef mij dan bevel over het water naar U toe te komen.

²⁹ Hij zei: Kom! En Petrus klom uit het schip en liep op het water om bij Jezus te komen.

³⁰ Maar toen hij op de sterke wind lette, werd hij bevreesd, en toen hij begon te zinken, riep hij: Heere, red mij!

³¹ Jezus stak meteen Zijn hand uit, greep hem vast en zei tegen hem: Kleingelovige, waarom hebt u getwijfeld?

³² En toen zij in het schip geklommen waren, ging de wind liggen.

³³ Zij die in het schip *waren*, kwamen Hem aanbidden en zeiden: Werkelijk, U bent de Zoon van God!

³⁴ En ^etoen zij overgevaaren waren, kwamen zij in het land Gennesaret.

³⁵ En toen de mannen van die plaats Hem herkenden, stuurden ze bericht rond in heel die streek en brachten allen bij Hem die er slecht aan toe waren;

³⁶ en zij smeekten Hem alleen maar de zoom van Zijn bovenkleed te mogen aanraken. En allen die *Hem* aanraakten, werden gezond.

DE WARE REINHEID

15 ^eToen ^ekwamen *enige* schriftgeleerden en Farizeeën uit Jeruzalem bij Jezus en zeiden:

² Waarom overtreden Uw discipelen de

^a Matt. 12:15; Mark. 6:31; Luk. 9:10 ^b Joh. 6:5 ^c Matt. 9:36 ^d Mark. 6:35; Luk. 9:12 ^e 1 Sam. 9:13

^f Mark. 6:45; Joh. 6:17 ^g Mark. 6:46; Joh. 6:15 ^h Mark. 6:53 ⁱ Mark. 7:1

overlevering van de ouden? Want zij was-
sen hun handen niet als zij brood gaan
eten.

³ Maar Hij antwoordde en zei tegen hen:
Waarom overtreedt ook u het gebod van
God door uw overlevering?

⁴ God heeft immers geboden: Eer uw va-
der en moeder, en: ⁵ Wie vader of moeder
vervloekt, moet zeker sterven.

⁶ Maar u zegt: Wie maar tegen vader of
moeder zegt: *Het is bestemd als offergave*,
wat u van mij had kunnen krijgen, en zijn
vader en moeder niet zal eren, *met hem is
het in orde*.

⁶ En zo hebt u door uw overlevering het
gebod van God krachteloos gemaakt.

⁷ Huichelaars! Terecht heeft Jesaja over u
geprofeteerd, toen hij zei:

⁸ Dit volk nadert tot Mij met hun mond en
eert Mij met de lippen, maar hun hart
houdt zich ver bij Mij vandaan;

⁹ maar tevergeefs eren zij Mij, omdat zij
leringen onderwijzen die ¹⁰ geboden van
mensen zijn.

¹⁰ En toen Hij de menigte bij Zich geroe-
pen had, zei Hij tegen hen: Luister en be-
grijp het goed:

¹¹ Wat de mond ingaat, verontreinigt de
mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat
verontreinigt de mens.

¹² Toen kwamen Zijn discipelen naar Hem
toe en zeiden tegen Hem: Weet U wel dat
toen de Farizeeën dit woord hoorden, zij
er aanstoot aan namen?

¹³ Maar Hij antwoordde en zei: ¹⁴ Elke plant
die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft,
zal uitgetrokken worden.

¹⁴ Laat hen gaan; het zijn blinde geleiders
van blinden. Als nu een blinde een blinde
geleidt, zullen zij beiden in een kuil vallen.

¹⁵ Petrus antwoordde en zei tegen Hem:
Verklaar ons deze gelijkenis.

¹⁶ Maar Jezus zei: Bent ook u nog altijd on-
wetend?

¹⁷ Ziet u niet in dat alles wat de mond in-
gaat, in de buik komt en in de afzondering
weer uitgescheiden wordt?

¹⁸ Maar de dingen die uit de mond komen,

komen voort uit het hart, en die verontrei-
nigen de mens.

¹⁹ Want uit het hart komen voort kwaad-
aardige overwegingen, alle moord, over-
spel, ontucht, diefstal, valse getuigenis-
sen, lasteringen.

²⁰ Deze dingen zijn het die de mens veront-
reinigen; maar het eten met ongewassen
handen verontreinigt de mens niet.

DE KANANESE VROUW

²¹ En Jezus ging vandaar weg en vertrok
naar het gebied van Tyrus en Sidon.

²² En zie, een Kananeze vrouw, die uit dat
gebied kwam, riep naar Hem: Heere, Zoon
van David, ontferm U over mij! Mijn doch-
ter is ernstig door een demon bezeten.

²³ Maar Hij antwoordde haar met geen
woord. En Zijn discipelen kwamen naar
Hem toe en vroegen Hem: Stuur haar weg,
want zij roept ons na.

²⁴ Hij antwoordde en zei: ²⁵ Ik ben alleen
maar gezonden naar de verloren schapen
van het huis van Israël.

²⁶ Maar zij kwam dichterbij, knielde voor
Hem neer en zei: Heere, help mij!

²⁷ Hij antwoordde echter en zei: Het is niet
behoorlijk het brood van de kinderen te
nemen en naar de hondjes te werpen.

²⁸ Zij zei: Ja, Heere, maar de hondjes eten
ook van de kruimels die er vallen van de
tafel van hun bezitter.

²⁹ Toen antwoordde Jezus en zei tegen
haar: O vrouw, groot is uw geloof; het zal
gebeuren zoals u wilt. En haar dochter was
vanaf dat moment gezond.

GENEZING BIJ DE ZEE VAN GALILEA

²⁹ En Jezus vertrok vandaar en kwam bij
de zee van Galilea; en Hij klom de berg op
en ging daar zitten.

³⁰ En er kwam een grote menigte naar
Hem toe en zij hadden kreupelen, blinden,
mensen die niet konden spreken en ver-
lamden bij zich, en vele anderen. En zij
legden ze voor de voeten van Jezus en Hij
genas hen,

³¹ zodat de menigte zich verwonderde,

¹ Ex. 20:12; Deut. 5:16; Efez. 6:2 ² Ex. 21:17; Lev. 20:9; Spr. 20:20 ³ Mark. 7:13; 1 Tim. 4:3; 2 Tim. 3:2

⁴ Jes. 29:13; Ezech. 33:31; Mark. 7:6 ⁵ Mark. 7:6,7; Kol. 2:18,20,22 ⁶ Mark. 7:14 ⁷ Hand. 10:15; Rom.

14:17,20; Tit. 1:15 ⁸ Joh. 15:2 ⁹ Jes. 42:19; Luk. 6:39 ¹⁰ Mark. 7:17 ¹¹ Gen. 6:5; 8:21; Spr. 6:14; Jer. 17:9

¹² Mark. 7:24 ¹³ Matt. 10:6; Hand. 13:46 ¹⁴ Mark. 7:31 ¹⁵ Jes. 29:18; 35:5; Matt. 11:5; Luk. 7:22

toen zij zagen dat zij die niet hadden kunnen spreken, konden spreken, de verlamden gezond waren, de kreupelen konden lopen en de blinden konden zien; en zij verheerlijkten de God van Israël.

DE TWEEDE WONDERBARE SPIJZIGING

³² En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, omdat zij al drie dagen bij Mij gebleven zijn, en zij hebben niets wat zij kunnen eten; Ik wil hen niet nuchter wegsturen, opdat zij onderweg niet bezwijken.

³³ En Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Waar *halen* wij in een afgelegen plaats zoveel broden vandaan dat wij zo'n grote menigte kunnen verzadigen?

³⁴ En Jezus zei tegen hen: Hoeveel broden hebt u? Zij zeiden: Zeven, en enkele visjes.

³⁵ En Hij gaf de menigte opdracht op de grond te gaan zitten.

³⁶ En Hij nam de zeven broden en de visen, en nadat Hij ³⁷gedankt had, brak Hij ze en gaf ze aan Zijn discipelen; en de discipelen *gaven* ze aan de menigte.

³⁷ En zij aten allen en werden verzadigd. En zij raapten het overschot van de stukken *brood* op, zeven manden vol.

³⁸ Zij die daar gegeten hadden, waren vierduizend mannen, de vrouwen en kinderen niet meegeteld.

³⁹ En nadat Hij de menigte had weggestuurd, ging Hij in het schip en kwam in het gebied van Magdala.

EEN WONDERTEKEN GEWEIGERD

16 En de Farizeeën en de Sadduceeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken, en zij vroegen Hem of Hij hun een teken uit de hemel wilde laten zien.

² Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: ³Als het avond geworden is, zegt u: Mooi weer, want de hemel is rood;

³ en 's morgens: Vandaag storm, want de hemel is somber rood. Huichelaars! De aanblik van de lucht weet u wel te onderscheiden, en kunt u de tekenen van de tijden niet *onderscheiden*?

⁴ *Het* verdorven en overspelig geslacht verlangt een teken; maar hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van 'Jona, de profeet. En Hij verliet hen en ging weg.

⁵ En toen Zijn discipelen aan de overkant gekomen waren, *bleek* dat zij vergeten hadden broden *mee* te nemen.

⁶ Jezus zei tegen hen: Kijk uit, en wees op uw hoede voor het zuurdeeg van de Farizeeën en de Sadduceeën.

⁷ Zij spraken erover met elkaar en zeiden: *Dit zegt Hij*, omdat wij geen broden meegenomen hebben.

⁸ En Jezus, Die dat wist, zei tegen hen: Waarom spreekt u er met elkaar over, kleingelovigen, dat u geen broden meegenomen hebt?

⁹ Ziet u het nog niet in? En herinnert u zich niet de vijf broden voor de vijfduizend, en hoeveel korven u opgehaald hebt?

¹⁰ En ook niet de zeven broden voor de vierduizend, en hoeveel manden u opgehaald hebt?

¹¹ Waarom ziet u dan niet in dat Ik tot u niet over brood gesproken heb, *toen Ik* zei dat u op uw hoede moest zijn voor het zuurdeeg van de Farizeeën en de Sadduceeën?

¹² Toen begrepen zij dat Hij niet gezegd had dat zij op hun hoede moesten zijn voor het zuurdeeg van het brood, maar voor het onderricht van de Farizeeën en de Sadduceeën.

DE BELIJDENIS VAN PETRUS

¹³ Toen Jezus gekomen was in het gebied van Caesarea Filippi, vroeg Hij aan Zijn discipelen: Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen, ben?

¹⁴ Zij zeiden: 'Sommigen: Johannes de Doper, en anderen: Elia, en *weer* anderen: Jeremia of een van de profeten.

¹⁵ Hij zei tegen hen: Maar u, wie zegt u dat Ik ben?

¹⁶ Simon Petrus antwoordde en zei: U bent de Christus, de Zoon van de levende God.

¹⁷ En Jezus antwoordde en zei tegen hem: Zalig bent u, Simon Barjona, want vlees en

¹ Mark. 8:1 ² 1 Sam. 9:13 ³ Matt. 12:38; Mark. 8:11; Luk. 11:29; 12:54; Joh. 6:30 ⁴ Luk. 12:54 ⁵ Matt. 12:39; Luk. 11:29 ⁶ Jona 1:17 ⁷ Mark. 8:15; Luk. 12:1 ⁸ Matt. 14:17; Mark. 6:38; Luk. 9:13; Joh. 6:9 ⁹ Matt. 15:34 ¹⁰ Mark. 8:27; Luk. 9:18 ¹¹ Matt. 14:2 ¹² Joh. 6:69

bloed hebben u *dat* niet geopenbaard, ^amaar Mijn Vader, Die in de hemelen is.

¹⁸ ^bEn Ik zeg u ook dat u Petrus bent, en op ^cdeze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de ^dpoorten van de hel zullen haar niet overweldigen.

¹⁹ ^eEn Ik zal u de sleutels van het Koninkrijk der hemelen geven; en wat u bindt op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en wat u ontbindt op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

²⁰ Toen verbood Hij Zijn discipelen dat zij tegen iemand zouden zeggen dat Hij, Jezus, de Christus, was.

EERSTE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

²¹ ^fVan toen aan begon Jezus Zijn discipelen te laten zien dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel zou moeten lijden van de kant van de oudsten en de overpriesters en de schriftgeleerden, en dat Hij gedood zou worden en op de derde dag zou worden opgewekt.

²² En Petrus nam Hem apart en begon Hem te bestraffen; hij zei: *God zij U genadig, Heere, dit zal beslist niet met U gebeuren!*

²³ Maar Hij keerde Zich om en zei tegen Petrus: Ga weg achter Mij, satan! ^gU bent een struikelblok voor Mij, want u bedenkt niet de dingen van God, maar die van de mensen.

AANSPOURING TOT ZELFVERLOOCHENING

²⁴ Toen zei Jezus tegen Zijn discipelen: ^hAls iemand achter Mij aan wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen.

²⁵ ⁱWant wie zijn leven ^jzal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen om Mij, die zal het vinden.

²⁶ ^kWant wat baat het een mens, als hij heel de wereld wint en aan zijn ziel schade

lijdt? Of ^lwat zal een mens geven als losprijs voor zijn ziel?

²⁷ ^mWant de Zoon des mensen zal komen in de ⁿheerlijkheid van Zijn Vader, met Zijn engelen, ^oen dan zal Hij ieder vergelden naar zijn daden.

²⁸ ^pVoorwaar, Ik zeg u: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk.

DE VERHEERLIJING OP DE BERG

17 ^qEn na zes dagen nam Jezus Petrus en Jakobus en Johannes, zijn broer, met Zich mee en bracht hen op een hoge berg, alleen *hen*.

² En Hij werd voor hun ogen van gedaante veranderd; Zijn gezicht straalde als de zon en Zijn kleren werden wit als het licht.

³ En zie, aan hen verschenen Mozes en Elia, die met Hem spraken.

⁴ Petrus antwoordde en zei tegen Jezus: Heere, het is goed dat wij hier zijn; laten wij, als U wilt, hier drie tenten maken, voor U een, voor Mozes een, en een voor Elia.

⁵ Terwijl hij nog sprak, zie, een lichtende wolk overschaduwde hen; en zie, een stem uit de wolk zei: ^r‘Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb;’ ^sluister naar Hem!

⁶ En toen de discipelen dit hoorden, wierpen zij zich met het gezicht *ter aarde* en werden zeer bevreesd.

⁷ En Jezus kwam bij hen, raakte hen aan en zei: Sta op en wees niet bevreesd.

⁸ Toen zij hun ogen opsloegen, zagen zij niemand dan Jezus alleen.

⁹ ^tEn toen zij van de berg afdaalden, gebod Jezus hun: Vertel niemand van wat u gezien hebt, totdat de Zoon des mensen opgestaan is uit de doden.

¹⁰ ^uEn Zijn discipelen vroegen Hem:

^a Matt. 11:25 ^b Ps. 118:22; Joh. 1:43 ^c Jes. 28:16; 1 Kor. 3:11 ^d Jes. 33:20 ^e Matt. 18:18; Joh. 20:23 ^f Matt. 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31; 24:7 ^g 2 Sam. 19:22 ^h Matt. 10:38; Mark. 8:34; Luk. 9:23; 14:27 ⁱ Matt. 10:39; Mark. 8:35; Luk. 9:24; 17:33; Joh. 12:25 ^j Luk. 9:25 ^k Ps. 49:9; Mark. 8:37 ^l Matt. 24:30; 25:31; 26:64 ^m Matt. 25:31 ⁿ Job 34:11; Ps. 62:13; Rom. 2:6 ^o Mark. 9:1; Luk. 9:27 ^p Mark. 9:2; Luk. 9:28; 2 Petr. 1:17 ^q Jes. 42:1; Matt. 3:17; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17 ^r Deut. 18:19; Hand. 3:22 ^s Mark. 9:9; Luk. 9:36 ^t Mark. 9:11 ^u 16:25 *leven* - Letterlijk: ziel.

Waarom zeggen de schriftgeleerden dan dat ^aElia eerst moet komen?

¹¹ Jezus antwoordde en zei tegen hen: Elia zal wel eerst komen en alles herstellen.

¹² Ik zeg u echter dat Elia al gekomen is, en ze hebben hem niet erkend, maar ze hebben met hem gedaan alles wat ze wilden; zo zal ook de Zoon des mensen door hen lijden.

¹³ Toen begrepen de discipelen dat Hij tot hen over Johannes de Doper gesproken had.

DE MAANZIEKE JONGEN

¹⁴ ^bEn toen zij bij de menigte gekomen waren, kwam er iemand bij Hem, die voor Hem op de knieën viel en zei:

¹⁵ Heere, ontferm U over mijn zoon, want hij is maanziek en heeft veel te lijden, want dikwijls valt hij in het vuur en dikwijls in het water.

¹⁶ En ik heb hem bij Uw discipelen gebracht, maar zij konden hem niet genezen.

¹⁷ Jezus antwoordde en zei: O ongelovig en ontaard geslacht, hoelang zal ik nog bij u zijn, hoelang zal ik u nog verdragen? Breng hem hier bij Mij.

¹⁸ En Jezus bestrafte hem, en de demon ging van hem uit; en het kind was vanaf dat moment genezen.

¹⁹ ^cToen kwamen de discipelen bij Jezus en zeiden, *toen zij alleen waren*: Waarom konden wij hem niet ujdrijven?

²⁰ Jezus zei tegen hen: Vanwege uw ongelof, ^dwant voorwaar, Ik zeg u: Als u een geloof had als een mosterdaad, u zou tegen deze berg zeggen: Verplaats u van hier naar daar! En hij zou gaan, en niets zou voor u onmogelijk zijn.

²¹ Maar dit soort gaat niet uit dan door bidden en vasten.

TWEDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

²² ^eToen zij in Galilea verbleven, zei Jezus tegen hen: De Zoon des mensen zal over-

geleverd worden in de handen van mensen.

²⁴ En zij zullen Hem doden, maar op de derde dag zal Hij opgewekt worden. En zij werden erg bedroefd.

DE TEMPELBELASTING

²⁴ Toen zij Kapernaüm binnengekomen waren, gingen zij die de twee drachmen inden, naar Petrus toe en zeiden: Betaalt uw Meester de twee drachmen niet?

²⁵ Hij zei: 'Jawel. En toen hij in huis gekomen was, was Jezus hem voor en zei: Wat denkt u, Simon? De koningen van de aarde, van wie ontvangen zij tol of belasting, van hun zonen of van vreemden?

²⁶ Petrus zei tegen Hem: Van vreemden. Jezus zei tegen hem: Dan zijn de zonen dus vrijgesteld.

²⁷ Maar om hun geen aanstoot te geven: ga naar de zee, werp een vishaak uit, en pak de eerste vis die bovenkomt. Doe zijn bek open en u zult een stater^f vinden. Neem die en geef hem aan hen voor Mij en voor u.

WAARSCHUWING TEGEN EERZUCHT

18 Op ^gdat moment kwamen de discipelen bij Jezus en zeiden: Wie is toch de belangrijkste in het Koninkrijk der hemelen?

² En Jezus riep een kind bij Zich en zette dat in hun midden.

³ En Hij zei: Voorwaar, Ik zeg u: ^hAls u zich niet verandert en wordt als de kinderen, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan.

⁴ Wie zich dan zal vernederen als dit kind, die is de belangrijkste in het Koninkrijk der hemelen.

⁵ ⁱEn wie zo'n kind ontvangt in Mijn Naam, die ontvangt Mij.

WAARSCHUWING TEGEN STRUIKELBLOKKEN

⁶ ^jMaar wie een van deze kleinen, die in Mij geloven, doet struikelen, het zou beter

^a Mal. 4:5; Matt. 11:14; Mark. 9:11 ^b Mark. 9:16; Luk. 9:37 ^c Mark. 9:28 ^d Matt. 21:21; Luk. 17:6

^e Matt. 16:21; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 9:22, 44; 18:31 ^f Matt. 22:21; Rom. 13:7 ^g Mark.

9:34; Luk. 9:46; 22:24 ^h Matt. 19:14; 1 Kor. 14:20; 1 Petr. 2:2 ⁱ 1 Petr. 5:6 ^j Mark. 9:37; Luk. 9:48; Joh.

13:20 ^k Mark. 9:42; Luk. 17:2

17:27 Een *stater* is vier drachmen.

voor hem geweest zijn dat een molensteen aan zijn hals gehangen was en hij in de diepte van de zee gezonken was.

⁷ Wee de wereld vanwege *al haar* struikelblokken, ⁸ want het is noodzakelijk dat *er* struikelblokken komen; ⁹ maar wee die mens door wie *zo'n* struikelblok er komt!

¹⁰ ¹¹ Als dan uw hand of uw voet u doet struikelen, hak hem af en werp hem van u. Het is beter voor u kreupel of verminkt tot het leven in te gaan, dan met twee handen of twee voeten in het eeuwige vuur geworpen te worden.

¹² Als uw oog u doet struikelen, ruk het uit en werp het van u. Het is beter voor u met één oog tot het leven in te gaan, dan met twee ogen in het helse vuur* geworpen te worden.

HET VERLOREN SCHAAP

¹³ Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht. Want Ik zeg u ¹⁴ dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

¹⁵ Want de Zoon des mensen is gekomen om zalig te maken wat verloren is.

¹⁶ Wat denkt u: als iemand honderd schapen heeft, en een daarvan afgedwaald is, zal hij niet de negenennegentig *andere* achterlaten en in de bergen het afgedwaalde gaan zoeken?

¹⁷ En als het gebeurt dat hij het vindt, voorwaar, Ik zeg u dat hij zich daarover meer verblijdt dan over de negenennegentig die niet afgedwaald waren.

¹⁸ Zo is het ook niet de wil van uw Vader, Die in de hemelen is, dat een van deze kleinen verloren gaat.

DE KERKELIJKE TUCHT

¹⁹ Maar als uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga naar *hem* toe en wijs hem terecht tussen u en hem alleen; ²⁰ als hij naar u luistert, hebt u uw broeder gewonnen.

²¹ Maar als hij niet naar u luistert, neem er dan nog een of twee met u mee, ²² opdat in

de mond van twee of drie getuigen elk woord vaststaat.

²³ Als hij niet naar hen luistert, zeg het dan tegen de gemeente. En als hij ook niet naar de gemeente luistert, ²⁴ laat hij dan voor u als de heiden en de tollenaar zijn.

²⁵ Voorwaar, Ik zeg u: Alles wat u op de aarde bindt, zal in de hemel gebonden zijn; en alles wat u op de aarde ontbindt, zal in de hemel ontbonden zijn.

²⁶ Verder zeg Ik u dat, als twee van u op de aarde iets, wat dan ook, eenstemmig verlangen, het hun ten deel zal vallen van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

²⁷ Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden.

DE ONBARMHARTIGE KNECHT

²⁸ Toen kwam Petrus naar Hem toe en zei: Heere, hoeveel keer zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? ²⁹ Tot zevenmaal toe?

³⁰ Jezus zei tegen hem: Ik zeg u: niet tot zevenmaal, maar ³¹ tot zeventig maal zevenmaal.

³² Daarom kan het Koninkrijk der hemelen vergeleken worden met een zeker koning die afrekening wilde houden met zijn dienaars.

³³ Toen hij begon af te rekenen, werd er iemand bij hem gebracht die hem tienduizend talenten schuldig was.

³⁴ En toen hij niet kon betalen, gaf zijn heer opdracht dat men hem zou verkopen, én zijn vrouw en kinderen en alles wat hij had, en dat *de schuld* betaald moest worden.

³⁵ De dienaar dan knielde voor hem neer en zei: Heer, heb geduld met mij en ik zal u alles betalen.

³⁶ En de heer van deze dienaar was innerlijk met ontferming bewogen, liet hem gaan en schold hem de schuld kwijt.

³⁷ Maar deze dienaar ging naar buiten en trof een van zijn mededienaren aan, die hem honderd penningen* schuldig was.

* 1 Kor. 11:19 ° Matt. 26:24; Hand. 2:23; 4:27,28 ° Deut. 13:6; Matt. 5:29,30; Mark. 9:43 ° Ps. 34:8

° Luk. 19:10 ° Luk. 15:3 ° Lev. 19:17; Spr. 17:10; Luk. 17:3; Jak. 5:19 ° Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15;

Joh. 8:17; 2 Kor. 13:1; Hebr. 10:28 ° 2 Thess. 3:14 ° 1 Kor. 5:9; 2 Thess. 3:14 ° Matt. 16:19; Joh. 20:23

° Luk. 24:15,36 ° Luk. 17:4 ° Matt. 6:14; Mark. 11:25; Kol. 3:13 ° Matt. 5:25

18:9 *het helse vuur* - Letterlijk: de hel van het vuur. 18:28 *penningen* - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

Hij pakte hem beet, greep *hem* bij de keel en zei: Betaal mij wat u schuldig bent.

²⁹ Zijn mededienaar dan liet zich voor hem neervallen en smeekte hem: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen.

³⁰ Hij wilde echter niet, maar ging heen en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld betaald zou hebben.

³¹ Toen zijn mededienaren zagen wat er gebeurd was, werden zij erg bedroefd; zij gingen naar hun heer en vertelden hem alles wat er gebeurd was.

³² Toen riep zijn heer hem bij zich en zei tegen hem: Slechte dienaar, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, omdat u mij dat smeekte.

³³ Had ook u geen medelijden moeten hebben met uw mededienaar, zoals ik ook medelijden met u had?

³⁴ En zijn heer, boos als hij was, gaf hem aan de pijnigers over, totdat hij alles wat hij hem schuldig was, betaald zou hebben.

³⁵ Zo zal ook Mijn hemelse Vader met u doen, als niet ieder van u van harte de misdaden van zijn broeder vergeeft.

DE HEILIGHEID VAN HET HUWELIJK

19 En ¹het gebeurde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok en over de Jordaen naar het gebied van Judea ging.

² En een grote menigte volgde Hem, en Hij genas hen daar.

³ En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten?

⁴ En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die *de mens* gemaakt heeft, hen ⁵van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft,

⁶ en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en ⁷die twee zullen tot één vlees zijn,

⁸ zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, ⁹wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

⁷ Zij zeiden tegen Hem: ⁸Waarom heeft Mozes dan geboden een echtscheidingsbrief te geven en haar te verstoten?

⁹ Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegestaan uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest.

¹⁰ Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoort anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

¹¹ Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Als de zaak van de man met de vrouw er zo voor staat, is het beter niet te trouwen.

¹² Maar Hij zei tegen hen: Niet allen vatten dit woord, maar *alleen* zij aan wie het gegeven is.

¹³ Want er zijn ontmanden die uit de moederschoot zo geboren zijn; en er zijn ontmanden die door de mensen ontmand zijn; en er zijn ontmanden die zichzelf ontmand hebben om het Koninkrijk der hemelen. Wie dit vatten kan, laat die het vatten.

JEZUS ZEGT DE KINDEREN

¹⁴ Toen werden kinderen bij Hem gebracht, opdat Hij de handen op hen zou leggen en zou bidden; maar de discipelen bestraften hen.

¹⁵ Maar Jezus zei: Laat de kinderen begaan en verhinder hen niet bij Mij te komen, want voor zodanigen is het Koninkrijk der hemelen.

¹⁶ En nadat Hij de handen op hen gelegd had, vertrok Hij vandaar.

DE RIJKE JONGEMAN

¹⁷ En zie, er kwam iemand naar Hem toe en *die* zei tegen Hem: Goede Meester, wat voor goeds moet ik doen om het eeuwige leven te hebben?

¹⁸ Hij zei tegen hem: Waarom noemt u Mij goed? Niemand is goed behalve *Eén*, *namelijk* God. Maar wilt u tot het leven ingaan, neem *dan* de geboden in acht.

¹⁹ Hij zei tegen Hem: Welke? Jezus zei: U zult niet doden; u zult geen overspel ple-

¹ Matt. 6:14; Mark. 11:26; Jak. 2:13 ² Mark. 10:1 ³ Mark. 10:2 ⁴ Gen. 1:27 ⁵ Gen. 2:24; Efez. 5:31

⁶ 1 Kor. 6:16 ⁷ 1 Kor. 7:10 ⁸ Deut. 24:1; Jer. 3:1 ⁹ Matt. 5:32; Mark. 10:11; Luk. 16:18; 1 Kor. 7:10 ¹⁰ 1 Kor. 7:17 ¹¹ Mark. 10:13; Luk. 18:15 ¹² Matt. 18:3; 1 Kor. 14:20; 1 Petr. 2:2 ¹³ Mark. 10:17; Luk. 18:18 ¹⁴ Ex. 20:12; Deut. 5:17; Rom. 13:9

gen; u zult niet stelen; u zult geen vals getuigenis afleggen;

¹⁹ eer uw vader en moeder; en: ^a u zult uw naaste liefhebben als uzelf.

²⁰ De jongeman zei tegen Hem: Al deze dingen heb ik in acht genomen van mijn jeugd af; wat ontbreekt mij nog?

²¹ Jezus zei tegen hem: Als u volmaakt wilt zijn, ^b ga dan heen, verkoop wat u hebt, ^c en geef het aan de armen, en u zult een schat hebben in de hemel; en kom dan en volg Mij.

²² Toen de jongeman dit woord gehoord had, ging hij bedroefd weg, want hij had veel bezittingen.

²³ Jezus zei tegen Zijn discipelen: Voorwaar, Ik zeg u ^d dat een rijke moeilijk het Koninkrijk der hemelen kan binnengaan.

²⁴ Nogmaals zeg Ik u: Het is gemakkelijker dat een kameel door het oog van een naald gaat, dan dat een rijke het Koninkrijk van God binnengaat.

²⁵ Toen Zijn discipelen dit hoorden, stonden zij versteld en zeiden: Wie kan dan zalig worden?

²⁶ Maar Jezus keek hen aan en zei tegen hen: Bij de mensen is dat onmogelijk, ^e maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

²⁷ Toen antwoordde Petrus en zei tegen Hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd; wat zal dan ons deel zijn?

²⁸ En Jezus zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, als de Zoon des mensen zal zitten op de troon van Zijn heerlijkheid, ^f ook zult zitten op twaalf tronen en de twaalf stammen van Israël zult oordelen.

²⁹ ^g En al wie huizen of broers of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers zal verlaten hebben omwille van Mijn Naam, ^h die zal honderdvoudig ontvangen en het eeuwige leven beërven.

³⁰ ⁱ Maar veel eersten zullen de laatsten zijn, en veel laatsten de eersten.

DE ARBEIDERS IN DE WIJNGAARD

20 Want het Koninkrijk der hemelen is als een heer des huizes, die 's morgens vroeg eropuit ging om arbeiders voor zijn wijngaard in te huren.

² Nadat hij het met de arbeiders eens geworden was voor een penning* per dag, stuurde hij hen zijn wijngaard in.

³ En toen hij omstreeks het derde uur eropuit ging, zag hij anderen werkloos op de markt staan.

⁴ Ook tegen hen zei hij: Gaat u ook naar de wijngaard, en ik zal u geven wat rechtvaardig is. En zij gingen.

⁵ Toen hij nogmaals eropuit gegaan was, omstreeks het zesde en het negende uur, deed hij hetzelfde.

⁶ En toen hij omstreeks het elfde uur eropuit ging, vond hij weer anderen werkloos staan en hij zei tegen hen: Waarom staat u hier heel de dag werkloos?

⁷ Zij zeiden tegen hem: Omdat niemand ons ingehuurd heeft. Hij zei tegen hen: Gaat u ook naar de wijngaard en u zult ontvangen wat rechtvaardig is.

⁸ Toen het avond geworden was, zei de heer van de wijngaard tegen zijn rentmeester: Roep de arbeiders en geef hun het loon, te beginnen bij de laatsten, tot de eersten.

⁹ En toen zij kwamen die omstreeks het elfde uur *ingehuurd waren*, ontvingen zij ieder een penning.

¹⁰ En toen de eersten kwamen, dachten zij dat zij meer ontvangen zouden; maar ook zij ontvingen ieder een penning.

¹¹ Toen zij die ontvangen hadden, morden zij tegen de heer des huizes

¹² en zeiden: Deze laatsten hebben maar één uur gewerkt, en u hebt ze gelijkgesteld met ons, die de last van de dag en de hitte verdragen hebben.

¹³ Maar hij antwoordde en zei tegen een van hen: Vriend, ik doe u geen onrecht; bent u het niet met mij eens geworden over een penning?

¹⁴ Neem wat van u is, en vertrek. Ik wil aan

^a Lev. 19:17; Matt. 22:39; Mark. 12:31; Gal. 5:14; Jak. 2:8 ^b Luk. 12:33; 16:9 ^c Matt. 6:19; 1 Tim. 6:19

^d Spr. 11:28; Mark. 10:23; Luk. 18:24 ^e Job 42:2; Jer. 32:17; Zach. 8:6; Luk. 1:37; 18:27 ^f Matt. 4:20;

Mark. 10:28; Luk. 5:11; 18:28 ^g Luk. 22:30 ^h Deut. 33:9 ⁱ Job 42:12 ^j Mark. 10:31; Luk. 13:30

^{20:2 penning} - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider; zie ook de verzen 9, 10, en 13.

hem die het laatst *kwam*, hetzelfde geven als aan u.

¹⁵ ^aOf is het mij niet geoorloofd met het mijne te doen wat ik wil? Of bent u afgunstig omdat ik goed ben?

¹⁶ ^bZo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

DERDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

¹⁷ ^aEn toen Jezus naar Jeruzalem ging, nam Hij de twaalf discipelen onderweg apart bij Zich en zei tegen hen:

¹⁸ Zie, wij gaan naar Jeruzalem en de Zoon des mensen zal aan de overpriesters en schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen; ¹⁹ ^cen zij zullen Hem aan de heidenen overleveren om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen; maar op de derde dag zal Hij opgewekt worden.

DE ZONEN VAN ZEBEDEÛS

²⁰ ^aToen kwam de moeder van de zonen van ZebedeÛs met haar zonen naar Hem toe. Zij knielden voor Hem neer om Hem iets te vragen.

²¹ Hij zei tegen haar: Wat wilt u? Zij zei tegen Hem: Zeg dat deze twee zonen van mij mogen zitten, de één aan Uw rechter- en de ander aan Uw linkerhand in Uw Koninkrijk.

²² Maar Jezus antwoordde en zei: ^aU weet niet wat u vraagt; kunt u de drinkbeker drinken die Ik drinken zal, en met de doop gedoopt worden ^bwaarmee Ik gedoopt word? Zij zeiden tegen Hem: Dat kunnen wij.

²³ En Hij zei tegen hen: Mijn drinkbeker zult u wel drinken, en met de doop waarmee Ik gedoopt word, zult u gedoopt worden; maar het zitten aan Mijn rechter- en aan Mijn linkerhand is niet aan Mij om te geven, maar *het zal gegeven worden* aan hen voor wie het bestemd is door Mijn Vader.

²⁴ En toen de *andere* tien dit hoorden, namen zij het de twee broers zeer kwalijk.

²⁵ En toen Jezus hen bij Zich geroepen had, zei Hij: ^aU weet dat de leiders van de volken heerschappij over hen voeren, en de groten macht over hen uitoefenen.

²⁶ ^bMaar zo zal het onder u niet zijn; maar wie onder u groot wil worden, die moet uw dienaar zijn;

²⁷ ^cen wie onder u de eerste wil zijn, die moet uw dienaar zijn,

²⁸ ^dzoals ook de Zoon des mensen niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen, en ^eZijn ziel te geven tot een losprijs voor velen.

DE BLINDEN VAN JERICHO

²⁹ ^aEn toen zij Jericho uit gingen, volgde een grote menigte Hem.

³⁰ En zie, twee blinden, die aan de weg zaten, riepen, toen zij hoorden dat Jezus voorbijging: Heere, Zoon van David, ontferm U over ons!

³¹ De menigte bestrafte hen, opdat zij zouden zwijgen; maar zij riepen des te meer: Ontferm U over ons, Heere, Zoon van David!

³² En Jezus stond stil, riep hen en zei: Wat wilt u dat Ik voor u doen zal?

³³ Zij zeiden tegen Hem: Heere, dat onze ogen geopend worden.

³⁴ En Jezus, Die innerlijk met ontferming bewogen was, raakte hun ogen aan; en meteen werden hun ogen ziende, en zij volgden Hem.

DE INTOCHT IN JERUZALEM

21 ^aEn toen zij Jeruzalem naderden en in Bethfag bij de Olijfberg gekomen waren, zond Jezus twee discipelen uit en zei tegen hen:

² Ga het dorp in dat voor u ligt, en u zult meteen een ezelin vinden die vastgebonden is, en een veulen bij haar; maak ze los en breng ze bij Mij.

³ En als iemand iets tegen u zegt, moet u

^a Rom. 9:21 ^b Matt. 19:30; Mark. 10:31; Luk. 13:30 ^c Matt. 22:14 ^d Mark. 10:32; Luk. 18:31; 24:7

^e Matt. 27:2; Luk. 23:1; Joh. 18:28,31; Hand. 3:23 ^f Mark. 10:35 ^g Rom. 8:26 ^h Luk. 12:50 ⁱ Matt.

25:34 ^j Mark. 10:42; Luk. 22:25 ^k 1 Petr. 5:3 ^l Matt. 23:11; Mark. 9:35; 10:43 ^m Luk. 22:27; Joh.

13:14; Filipp. 2:7 ⁿ Efez. 1:7; 1 Tim. 2:6; 1 Petr. 1:19 ^o Mark. 10:46; Luk. 18:35 ^p Mark. 11:1; Luk. 19:29

20:15 *bent u afgunstig* - Letterlijk: is uw oog boos.

zeggen dat de Heere ze nodig heeft, en hij zal ze meteen sturen.

⁴ Dit alles is gebeurd opdat vervuld zou worden wat gesproken is door de profeet, toen hij zei:

⁵ "Zeg tegen de dochter van Sion: Zie, uw Koning komt *tot u*, zachtmoedig en gezeten op een ezelin en een veulen dat een jong van een jukdragende *ezelin* is.

⁶ En de discipelen gingen heen en deden zoals Jezus hun bevolen had;

⁷ zij brachten de ezelin en het veulen, ⁸ en zij legden hun kleren erop en ⁹ zetten *Hem* daarop.

¹⁰ En het grootste deel van de menigte spreidde hun kleren uit op de weg en anderen hakten takken van de bomen en spreidden ze uit op de weg.

¹¹ De menigte die vooropliep en die volgde, riep: Hosanna, de Zoon van David! ¹² "Gezegend Hij Die komt in de Naam van de Heere! Hosanna, in de hoogste *hemelen*!

¹³ Toen Hij Jeruzalem binnenkwam, raakte heel de stad in opschudding en men zei: Wie is Dat?

¹⁴ De menigte zei: Dat is Jezus, de Profeet uit Nazareth in Galilea.

DE TEMPELREINIGING

¹⁵ En Jezus ging de tempel van God binnen en dreef allen die in de tempel verkochten en kochten naar buiten, en keerde de tafels van de wisselaars om en de stoelen van hen die de duiven verkochten.

¹⁶ En Hij zei tegen hen: Er is geschreven: ¹⁷ "Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden; maar u hebt er een rovershol van gemaakt.

¹⁸ En er kwamen blinden en kreupelen bij Hem in de tempel en Hij genas hen.

¹⁹ Toen de overpriesters en schriftgeleerden de wonderen zagen die Hij deed, en de kinderen die in de tempel riepen: Hosanna, de Zoon van David! namen zij *Hem* dat zeer kwalijk,

²⁰ en zeiden tegen Hem: Hoort U *wel* wat deze *kinderen* zeggen? Jezus zei tegen hen: Ja. Hebt u nooit gelezen: ²¹ "Uit de mond van

jonge kinderen en van zuigelingen hebt U voor Uzelf lof tot stand gebracht?

²² En Hij verliet hen en ging vandaar de stad uit naar Bethanië en overnachtte daar.

DE VERDORDE VIJGENBOOM

²³ 's Morgens vroeg, toen Hij terugkeerde naar de stad, kreeg Hij honger.

²⁴ En toen Hij een vijgenboom langs de weg zag, ging Hij ernaartoe en vond er niets aan dan alleen bladeren. Hij zei tegen hem: Laat er aan u geen vrucht meer groeien in eeuwigheid! En de vijgenboom verdorde onmiddellijk.

²⁵ Toen de discipelen dat zagen, verwonderden zij zich en zeiden: Hoe is de vijgenboom zo ineens verdord?

²⁶ Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u: Als u geloof had en niet twijfelde, zou u niet alleen doen wat er met de vijgenboom *is gedaan*, maar zelfs als u tegen deze berg zou zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen, dan zou het gebeuren.

²⁷ En alles wat u in het gebed vraagt, in geloof, zult u ontvangen.

DE VRAAG NAAR JEZUS' BEVOEGDHEID

²⁸ En toen Hij in de tempel gekomen was, kwamen de overpriesters en de oudsten van het volk naar Hem toe, terwijl Hij onderwijst gaf, en zeiden: "Met welke bevoegdheid doet U deze dingen? En wie heeft U deze bevoegdheid gegeven?

²⁹ Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ik zal u ook één ding vragen; als u Mij dat zegt, zal Ik u ook zeggen met welke bevoegdheid Ik deze dingen doe.

³⁰ De doop van Johannes, vanwaar was die, uit de hemel of uit de mensen? En zij overlegden met elkaar, en zeiden: Als wij zeggen: Uit de hemel, dan zal Hij tegen ons zeggen: Waarom hebt u hem dan niet geloofd?

³¹ Maar als wij zeggen: Uit de mensen, dan zijn wij bevreesd voor de menigte, "want

¹ Jes. 62:11; Zach. 9:9; Joh. 12:15 ² 2 Kon. 9:13 ³ Joh. 12:14 ⁴ Ps. 118:25,26 ⁵ Deut. 14:26; Mark. 11:15; Luk. 19:45; Joh. 2:14 ⁶ 1 Kon. 8:29; Jes. 56:7; Jer. 7:11; Luk. 19:46 ⁷ Mark. 11:27 ⁸ Ps. 8:3 ⁹ Mark. 11:12,20 ¹⁰ Matt. 17:20; Luk. 17:6 ¹¹ Matt. 7:7; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 16:24; Jak. 1:5; 1 Joh. 3:22 ¹² Mark. 11:27; Luk. 20:1 ¹³ Ex. 2:14; Hand. 4:7; 7:27 ¹⁴ Matt. 14:5; Mark. 6:20

zij houden allen Johannes voor een profeet.

²⁷ En zij antwoordden Jezus en zeiden: Wij weten het niet. Hij zei tegen hen: Dan zeg Ik u ook niet met wat voor bevoegdheid Ik dit doe.

DE TWEE ZONEN

²⁸ Maar wat denkt u? Iemand had twee zonen, en hij ging naar de eerste en zei: Zoon, ga vandaag in mijn wijngaard werken.

²⁹ Maar hij antwoordde en zei: Ik wil niet. Later kreeg hij berouw en ging erheen.

³⁰ En hij ging naar de tweede en zei hetzelfde, en deze antwoordde en zei: 'Ik ga, heer! Maar hij ging niet.

³¹ Wie van deze twee heeft de wil van de vader gedaan? Zij zeiden tegen Hem: De eerste. Jezus zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk van God.

³² Want Johannes is bij u gekomen in de weg van de gerechtigheid, en u hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en de hoeren hebben hem geloofd; en hoewel u dat zag, hebt u later geen berouw gehad zodat ook u hem geloofde.

DE SLECHTE LANDBOUWERS

³³ Luister naar een andere gelijkenis. 'Er was iemand, een heer des huizes, die een wijngaard plantte. Hij zette er een omheining omheen, groef er een wijnpersbak in uit en bouwde een toren. En hij verhuurde hem aan landbouwers en ging naar het buitenland.

³⁴ Toen de tijd van de vruchten naderde, stuurde hij zijn dienaren naar de landbouwers om zijn vruchten te ontvangen.

³⁵ En de landbouwers namen zijn dienaren, sloegen de één, doodden een ander, en stenigden een derde.

³⁶ Nogmaals stuurde hij andere dienaren, meer in aantal dan de eerste, en zij deden met hen hetzelfde.

³⁷ Ten slotte stuurde hij zijn zoon naar hen

toe en zei: Voor mijn zoon zullen zij ontzag hebben.

³⁸ Maar toen de landbouwers de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: 'Dit is de erfgenaam.' Kom, laten we hem doden en zijn erfenis voor onszelf houden.

³⁹ Toen ze hem gegrepen hadden, wierpen zij hem buiten de wijngaard en doodden hem.

⁴⁰ Wanneer dan de heer van de wijngaard komen zal, wat zal hij met die landbouwers doen?

⁴¹ Zij zeiden tegen Hem: Hij zal die kwaaddoeners een kwade dood doen sterven en zal de wijngaard aan andere landbouwers verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen geven.

⁴² Jezus zei tegen hen: Hebt u nooit gelezen in de Schriften: 'De steen die de bouwers verworpen hadden, die is tot een hoeksteen geworden; dit is door de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen?'

⁴³ Daarom zeg Ik u 'dat het Koninkrijk van God van u weggenomen zal worden en 'aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt.

⁴⁴ 'En wie op deze steen valt, zal verpletterd worden; en 'op wie hij valt, die zal hij vermorzelen.

⁴⁵ 'En toen de overpriesters en Farizeeën deze gelijkenissen van Hem hoorden, begrepen zij dat Hij over hen sprak.

⁴⁶ En zij probeerden Hem te grijpen, maar zij waren bevreesd voor de menigten, omdat die Hem voor een profeet hielden.

DE KONINKLIJKE BRUILOFT

22 En Jezus antwoordde en sprak op nieuw tot hen door gelijkenissen, en zei:

² 'Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zeker koning die voor zijn zoon een bruiloft bereid had,

³ en hij stuurde zijn dienaren eropuit om de genodigden voor de bruiloft te roepen. Maar zij wilden niet komen.

⁴ Opnieuw stuurde hij dienaren eropuit, andere, en hij zei: Zeg tegen de genodig-

¹ Ezech. 33:31 ² Matt. 3:1 ³ Ps. 80:9; Jes. 5:1; Jer. 2:21; 12:10; Mark. 12:1; Luk. 20:9 ⁴ 2 Kron. 24:21

⁵ Ps. 2:8; Hebr. 1:2 ⁶ Gen. 37:18; Ps. 2:1; Matt. 26:3; 27:1; Joh. 11:53 ⁷ Ps. 118:22; Jes. 8:14; 28:16; Mark. 12:10; Luk. 20:17; Hand. 4:11; Rom. 9:33; 1 Petr. 2:6 ⁸ Ex. 32:10; Matt. 8:12 ⁹ Jes. 55:5 ¹⁰ Jes. 8:15; Zach. 12:3; Luk. 20:18 ¹¹ Dan. 2:34 ¹² Luk. 20:19 ¹³ Luk. 7:16; Joh. 7:40 ¹⁴ Luk. 14:16; Openb. 19:7

den: Zie, ik heb mijn middagmaal gereed-gemaakt; mijn ossen en de gemeste *dieren* zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed. Kom naar de bruiloft.

⁵ Maar zij sloegen *er* geen acht op en gingen weg, de één naar zijn akker, de ander naar zijn zaken.

⁶ En de anderen grepen zijn dienaren, behandelden hen smadelijk en doodden hen. ⁷ Toen de koning dat hoorde, werd hij boos. En hij stuurde zijn legers, bracht die moordenaars om en stak hun stad in brand.

⁸ Toen zei hij tegen zijn dienaren: De bruiloft is wel bereid, maar de genodigden waren het niet waard.

⁹ Ga daarom naar de kruispunten van de landwegen en nodig er voor de bruiloft zovelen uit als u *er maar* zult vinden.

¹⁰ En die dienaren gingen naar de wegen, verzamelden allen die zij vonden, zowel slechte als goede *mensen*; en de bruilofts-zaal werd gevuld met gasten.*

¹¹ Toen de koning naar binnen was gegaan om de gasten te overzien, zag hij daar iemand die niet gekleed was in bruiloftskleding.

¹² En hij zei tegen hem: Vriend, hoe bent u hier binnengekomen terwijl u geen bruiloftskleding aan hebt? En hij zweeg.

¹³ Toen zei de koning tegen de dienaars: Bind hem aan handen en voeten, neem hem mee en werp hem uit in de buitenste duisternis; ¹⁴ daar zal gejammer zijn en tandisegeknars.

¹⁴ Want ¹⁵ velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

DE BELASTING AAN DE KEIZER

¹⁵ Toen gingen de Farizeeën weg en be-raadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen.

¹⁶ En zij stuurden hun discipelen naar Hem toe, met de Herodianen, en zeiden: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan.

¹⁷ Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

¹⁸ Maar Jezus, die hun boosaardigheid kende, zei:

¹⁹ Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning.

²⁰ En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift?

²¹ Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: ²² Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is.

²² En toen zij dit hoorden, verwonderden zij zich; en zij verlieten Hem en gingen weg.

DE SADDUCEËN EN DE OPSTANDING

²³ ²⁴ Op die dag kwamen er Sadduceeën naar Hem toe, die zeggen dat er geen opstanding is, en zij vroegen Hem:

²⁵ Meester, Mozes heeft ²⁶ gezegd: Als er iemand sterft die geen kinderen heeft, dan moet zijn broer diens vrouw trouwen en voor zijn broer nageslacht verwekken.

²⁷ Nu waren er bij ons zeven broers; en de eerste trouwde en stierf; en omdat hij geen nageslacht had, liet hij zijn vrouw na aan zijn broer.

²⁸ Zo ook de tweede en de derde, tot de zevende toe.

²⁹ Ten slotte stierf na allen ook de vrouw.

³⁰ In de opstanding dan, van wie van die zeven zal zij de vrouw zijn? Want zij hebben haar allen *als vrouw* gehad.

³¹ Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: U dwaalt, omdat u de Schriften niet kent en ook niet de kracht van God.

³² Want in de opstanding nemen ze niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, ³³ maar ze zijn als engelen van God in de hemel.

³⁴ En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei:

³⁵ Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden.

³⁶ En toen de menigte dit hoorde, ³⁷ stonden ze versteld van Zijn onderricht.

* Matt. 8:12; 13:42; 24:51; 25:30; Luk. 13:28 ⁵ Matt. 20:16 ⁶ Mark. 12:13; Luk. 20:20 ⁷ Matt. 17:25; Rom. 13:7 ⁸ Mark. 12:18; Luk. 20:27; Hand. 23:8 ⁹ Deut. 25:5 ¹⁰ 1 Joh. 3:2 ¹¹ Ex. 3:6 ¹² Matt. 7:28 22:10 *gasten* - Letterlijk: aanliggenden; zie ook vers 11.

HET GROTE GEBOD

³⁴ "Toen de Farizeeën gehoord hadden dat Hij de Sadduceeën de mond gesnoerd had, kwamen zij bijeen.

³⁵ "En een van hen, een wetgeleerde, vroeg om Hem te verzoeken:

³⁶ Meester, wat is het grote gebod in de wet?

³⁷ Jezus zei tegen hem: "U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand.

³⁸ Dit is het eerste en het grote gebod.

³⁹ En het tweede, hieraan gelijk, is: "U zult uw naaste liefhebben als uzelf.

⁴⁰ Aan deze twee geboden hangt heel de Wet, en de Profeten.

CHRISTUS DAVIDS ZON EN HEERE

⁴¹ "Toen de Farizeeën bijeenwaren, vroeg Jezus hun:

⁴² Wat denkt u over de Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tegen Hem: Davids Zoon.

⁴³ Hij zei tegen hen: Hoe kan David Hem dan, in de Geest, *zijn* Heere noemen, als hij zegt:

⁴⁴ "De Heere heeft gezegd tegen Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten?

⁴⁵ Als David Hem dan *zijn* Heere noemt, hoe kan Hij dan zijn Zoon zijn?

⁴⁶ En niemand kon Hem een woord antwoorden, en ook durfde niemand Hem vanaf die dag meer iets te vragen.

HET WEE OVER DE FARIZEEËN

23 Toen sprak Jezus tot de menigte en tot Zijn discipelen:

² "De schriftgeleerden en de Farizeeën zijn gaan zitten op de stoel van Mozes;

³ "daarom, al wat zij u zeggen dat u in acht moet nemen, neem *dat* in acht en doe *het*; maar doe niet overeenkomstig hun werken, 'want zij zeggen het, maar doen het *zelf* niet.

⁴ "Want zij binden lasten samen die zwaar zijn en moeilijk om te dragen, en zij leggen ze op de schouders van de mensen; maar zij willen die zelf met geen vinger verroeren.

⁵ Al hun werken doen zij ^{*}om door de mensen gezien te worden, want zij maken 'hun gebedsriemen breed en de kwastjes aan hun kleren groot.

⁶ "Zij zijn zeer gesteld op de ereplaatsen tijdens de maaltijden en op de voorste plaatsen in de synagogen;

⁷ zij *zijn ook belust* op de begroetingen op de markten, en om door de mensen "rabbi, rabbi" genoemd te worden.

⁸ Maar u mag zich geen rabbi laten noemen, want Eén is uw Meester, *namelijk* Christus; en u bent allen broeders.

⁹ En u mag niemand op de aarde uw vader noemen, ^{*}want Eén is uw Vader, *namelijk* Hij Die in de hemelen is.

¹⁰ En u mag niet meesters genoemd worden, want Eén is uw Meester, *namelijk* Christus.

¹¹ "Maar de belangrijkste van u zal uw dienaar zijn.

¹² "En wie zichzelf zal verhogen, zal vernederd worden; en wie zichzelf zal vernederen, zal verhoogd worden.

¹³ "Maar wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u sluit het Koninkrijk der hemelen voor de mensen; u gaat er immers *zelf* niet binnen, en hen die er binnen willen gaan, laat u er niet binnengaan.

¹⁴ "Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u eet de huizen van de weduwen op, en voor de schijn bidt u lang; daarom zult u een des te zwaarder oordeel ontvangen.

¹⁵ Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u reist zee en land af om één proseliet te maken, en als hij het geworden is, maakt u hem een kind van de hel, dubbel zo erg als u.

¹⁶ Wee u, blinde leiders, die zegt: Heeft ie-

^a Mark. 12:28 ^b Luk. 10:25 ^c Deut. 6:5; 10:12; 30:6; Luk. 10:27 ^d Lev. 19:18; Mark. 12:31; Rom. 13:9; Gal. 5:14; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9; Jak. 2:8 ^e Mark. 12:35; Luk. 20:41 ^f Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Hebr. 1:13; 10:13 ^g Neh. 8:5 ^h Deut. 17:19; Mai. 2:6 ⁱ Rom. 2:19 ^j Jes. 10:1; Luk. 11:46; Hand. 15:10 ^k Matt. 6:5 ^l Deut. 6:8; 22:12 ^m Mark. 12:38,39; Luk. 11:43; 20:46 ⁿ Jak. 3:1 ^o Mai. 1:6 ^p Matt. 20:26 ^q Job 22:29; Spr. 29:23; Luk. 14:11; 18:14; Jak. 4:6,10; 1 Petr. 5:5 ^r Luk. 11:52 ^s Mark. 12:40; Luk. 20:47; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11

mand gezworen bij de tempel, dan betekent dat niets; maar heeft iemand gezworen bij het goud van de tempel, dan is hij aan *die eed* gebonden.

¹⁷ Dwazen en blinden! Want wat is meer, het goud of de tempel, die het goud heiligt?

¹⁸ En: heeft iemand gezworen bij het altaar, dan betekent dat niets; maar heeft iemand gezworen bij de gave die daarop ligt, dan is hij aan *die eed* gebonden.

¹⁹ Dwazen en blinden! Want wat is meer, de gave of het ^aaltaar, dat de gave heiligt?

²⁰ Wie daarom zweert bij het altaar, die zweert daarbij en bij alles wat daarop ligt;

²¹ en wie zweert bij de tempel, die zweert daarbij en bij Hem Die daarin woont;

²² en wie zweert bij de hemel, die zweert bij de troon van God en bij Hem Die daarop zit.

²³ Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u geeft tienden van de munt, de dille en de komijn, ^e en u laat het belangrijkste van de Wet na: het recht, en de barmhartigheid en het geloof. 'Deze dingen zou men moeten doen en die *andere* dingen niet nalaten.

²⁴ Blinde leiders, die de mug uitzift maar de kameel doorslikt.

²⁵ Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u reinigt de buitenkant van de drinkbeker en van de schotel, maar vanbinnen zijn ze vol van roofzucht en onmatigheid.

²⁶ Blinde Farizeeën, reinig eerst ^b de binnenkant van de drinkbeker en de schotel, zodat ook de buitenkant daarvan rein wordt.

²⁷ Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent als 'de witgepleisterde graven, die vanbuiten wel mooi lijken, maar vanbinnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid.

²⁸ Zo lijkt u ook wel vanbuiten rechtvaardig voor de mensen, maar vanbinnen bent u vol huichelarij en wetteloosheid.

²⁹ Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën,

huichelaars, want u bouwt de graven voor de profeten en versiert de grafmonumenten van de rechtvaardigen,

³⁰ en u zegt: Als wij in de tijd van onze vaders hadden geleefd, hadden wij niet met hen meegewerkt om het bloed van de profeten *te vergieten*.

³¹ Aldus getuigt u *tegen* uzelf, ^c dat u kinderen bent van hen die de profeten gedood hebben.

³² Maakt ook u dan de maat van uw vadersen vol!

³³ Slangen, adderengebroed, hoe zou u aan de veroordeling tot de hel ontkomen?

³⁴ "Daarom zie, ^d Ik zend profeten, wijzen en schriftgeleerden naar u toe, en *sommigen* van hen zult u doden en kruisigen, en *sommigen* van hen zult ^e u geselen in uw synagogen, en u zult hen vervolgen van stad tot stad,

³⁵ opdat over u al het rechtvaardige bloed zal komen dat vergoten is op de aarde, ^f vanaf het bloed van de rechtvaardige Abel tot 'het bloed van Zacharia, de zoon van Berechja, die u gedood hebt tussen de tempel en het altaar.

³⁶ Voorwaar, Ik zeg u: Al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

HET OORDEEL OVER JERUZALEM

³⁷ Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en ^g stenigt wie naar u toe gezonden zijn! 'Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild!

³⁸ 'Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten.

³⁹ Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: 'Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere!

DE TEKENEN VAN HET EINDE VAN DE WERELD

24 En ^h Jezus ging weg en vertrok uit de tempel; en Zijn discipelen

^a Ex. 29:37 ^b 1 Kon. 8:13; 2 Kron. 6:1,2 ^c 2 Kron. 6:33; Jes. 66:1; Matt. 5:34; Hand. 7:49 ^d Luk. 11:42 ^e 1 Sam. 15:22; Hos. 6:6; Micha 6:8 ^f Matt. 9:13; 12:7 ^g Luk. 11:39 ^h Tit. 1:15 ⁱ Hand. 23:3 ^j Luk. 11:47 ^k Hand. 7:51; 1 Thess. 2:15 ^l Matt. 3:7 ^m Luk. 11:49 ⁿ Matt. 10:16; Luk. 10:3; Joh. 16:2; Hand. 7:52 ^o Matt. 10:17; Hand. 5:40 ^p Gen. 4:8; Hebr. 11:4 ^q 2 Kron. 24:21 ^r Luk. 13:34 ^s Matt. 21:35,36 ^t Ps. 17:8; 91:4 ^u Ps. 69:26; Jes. 1:7; Jer. 7:34; Micha 3:12; Hand. 1:20 ^v Ps. 118:26 ^w Mark. 13:1; Luk. 21:5

kwamen naar Hem toe om Hem op de gebouwen van de tempel te wijzen.

² Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ziet u dit alles? Voorwaar, ^aIk zeg u: hier zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.

³ Toen Hij op de Olijfberg zat, gingen de discipelen naar Hem toe toen zij alleen waren, en zeiden: 'Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken van Uw komst en van de voleinding van de wereld?'

⁴ En Jezus antwoordde en zei tegen hen:

^a 'Pas op dat niemand u misleidt.

⁵ 'Want velen zullen komen onder Mijn Naam en zeggen: Ik ben de Christus; en zij zullen velen misleiden.

⁶ 'U zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen; pas op, word niet verschrikt, want al die dingen moeten gebeuren, maar het is nog niet het einde.

⁷ 'Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen hongersnoden zijn en besmettelijke ziekten en aardbevingen in verscheidene plaatsen.

⁸ Maar al die dingen zijn *nog maar* een begin van de weeën.

⁹ 'Dan zullen zij u overleveren aan verdrukking en u doden, en u zult door alle volken gehaat worden omwille van Mijn Naam.

¹⁰ En dan zullen er velen struikelen en zij zullen elkaar overleveren en elkaar haten.

¹¹ 'En er zullen veel valse profeten opstaan en die zullen er velen misleiden.

¹² 'En 'doordat de wetteloosheid zal toeneemen, zal de liefde van velen verkillen.

¹³ 'Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

¹⁴ En dit Evangelie van het Koninkrijk zal in heel de wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken; en dan zal het einde komen.

DE GROTE VERDRUKKING

¹⁵ 'Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door 'de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten! –

¹⁶ laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

¹⁷ Wie op het dak is, moet niet naar beneden gaan om iets uit zijn huis te halen,

¹⁸ en wie op de akker is, moet niet terugkeren naar wat hij achterliet om zijn kleren te halen.

¹⁹ Maar wee de zwangeren en de zogenden in die dagen!

²⁰ En bid dat uw vlucht niet zal plaatsvinden in de winter en ook niet 'op een sabbat.

²¹ 'Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

²² En als die dagen niet ingekort werden, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen ingekort worden.

DE WEDERKOMST VAN CHRISTUS

²³ Als iemand dan tegen u zegt: Zie, 'hier is de Christus of daar, geloof het niet;

²⁴ 'want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen doen, zó dat zij – als het mogelijk zou zijn – ook de uitverkorenen zouden misleiden.

²⁵ Zie, Ik heb het u van tevoren gezegd!

²⁶ 'Als men dan tegen u zal zeggen: Zie, Hij is in de woestijn; ga er niet opuit; zie, Hij is in de binnenkamers, geloof het niet,

²⁷ want zoals de bliksem vanuit het oosten komt en zichtbaar is tot in het westen, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.

²⁸ 'Want waar het dode lichaam is, daar zullen de gieren zich verzamelen.

²⁹ En 'meteen na de verdrukking van die

^a 1 Kon. 9:7,8; Micha 3:12; Luk. 19:44 ^b Mark. 13:1,3; Luk. 21:7 ^c Hand. 1:6 ^d Jer. 29:8; Efez. 5:6; Kol. 2:18; 2 Thess. 2:3; 1 Joh. 4:1 ^e Jer. 14:14; 23:25; Joh. 5:43 ^f Jes. 19:2 ^g Matt. 10:17; Luk. 21:11,12; Joh. 15:20; 16:2; Openb. 2:10 ^h 2 Petr. 2:1 ⁱ 2 Tim. 3:1 enz. ^j Matt. 10:22; Mark. 13:13; Luk. 21:19; Openb. 2:7,10; 3:10 ^k Mark. 13:14; Luk. 21:20 ^l Dan. 9:27 ^m Hand. 1:12 ⁿ Dan. 12:1 ^o Mark. 13:21; Luk. 21:8 ^p Deut. 13:1; 2 Thess. 2:11 ^q Luk. 17:23 ^r Job 39:33; Luk. 17:37 ^s Jes. 13:10; Ezech. 32:7; Joël 2:31; 3:15; Mark. 13:24; Luk. 21:25

dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen heftig bewegen worden.

³⁰ En dan zal aan de hemel het teken van de Zoon des mensen verschijnen; en dan zullen al de stammen van de aarde ^arouw bedrijven en zij zullen de Zoon des mensen zien, als Hij op de wolken van de hemel komt met grote kracht en heerlijkheid.

³¹ En Hij zal Zijn engelen uitzenden onder ^cluid bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere uiterste ervan.

DE UITSPRUITENDE VIJGENBOOM

³² Leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is.

³³ Zo ook u, wanneer u al deze dingen zult zien, weet dan dat het nabij is, voor de deur.

³⁴ Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal zeker niet voorbijgaan, totdat al deze dingen gebeurd zijn.

³⁵ De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen zeker niet voorbijgaan.

AANSPORING TOT WAAKZAAMHEID

³⁶ Maar die dag en dat uur is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, maar alleen aan Mijn Vader.

³⁷ Zoals de dagen van Noach waren, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.

³⁸ Want zoals ze bezig waren in de dagen voor de zondvloed met eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven, tot op de dag waarop Noach de ark binnenging,

³⁹ en het niet merkten, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.

⁴⁰ Dan zullen er twee op de akker zijn; de één zal aangenomen en de ander zal achtergelaten worden.

⁴¹ Er zullen twee vrouwen malen met de molen; de één zal aangenomen en de ander zal achtergelaten worden.

⁴² Wees dan waakzaam, want u weet niet op welk moment uw Heere komen zal.

⁴³ Maar weet dit, dat als de heer des huizes geweten had in welke nachtwake de dief komen zou, hij waakzaam geweest zou zijn, en niet in zijn huis zou hebben laten inbreken.

⁴⁴ Weest ook u daarom bereid, want op een uur waarop u het niet zou denken, zal de Zoon des mensen komen.

⁴⁵ Wie is dan de trouwe en verstandige dienaar, die zijn heer over zijn personeel aangesteld heeft om hun het voedsel op de juiste tijd te geven?

⁴⁶ Zalig die dienaar die door zijn heer bij zijn komst zo handelend aangetroffen zal worden.

⁴⁷ Voorwaar, Ik zeg u dat hij hem over al zijn bezittingen zal aanstellen.

⁴⁸ Maar als die slechte dienaar in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft nog lang weg,

⁴⁹ en zou beginnen zijn mededienaren te slaan en te eten en te drinken met de dronkaards,

⁵⁰ dan zal de heer van deze dienaar komen op een dag waarop hij hem niet verwacht en op een uur dat hij niet weet;

⁵¹ en hij zal hem in stukken houwen en hem doen delen in het lot van de huichelars; ^a daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

DE WIJZE EN DE DWAZE MEISJES

25 Dan zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn aan tien meisjes, die hun lampen namen en op weg gingen, de bruidegom tegemoet.

² Vijf van hen waren wijs en vijf waren dwaas.

^a Dan. 7:10; Matt. 16:27; 25:31; 26:64; Mark. 13:26; 14:62; Luk. 21:27; Hand. 1:11; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7

^b Openb. 1:7 ^c 1 Kor. 15:52; 1 Thess. 4:16 ^d Mark. 13:28; Luk. 21:29 ^e Ps. 102:27; Jes. 51:6; Mark. 13:31; Hebr. 1:11 ^f Mark. 13:32; Hand. 1:7 ^g Gen. 6:2; Luk. 17:26; 1 Petr. 3:20; 2 Petr. 2:5 ^h Gen. 7:7

ⁱ Luk. 17:34; 1 Thess. 4:17 ^j Matt. 25:13; Mark. 13:33; Luk. 12:40; 21:36 ^k Luk. 12:39; 1 Thess. 5:2;

^l 2 Petr. 3:10; Openb. 3:3; 16:15 ^m Matt. 25:21; Luk. 12:42 ⁿ Matt. 8:12; 13:42; 22:13; 25:30; Luk. 13:28

24:51 en hem doen delen in het lot van ... - Letterlijk: en zijn deel zetten met ...

³ Zij die dwaas *waren*, namen *wel* hun lampen *maar* geen olie met zich mee.

⁴ De wijzen namen met hun lampen *ook* olie mee in hun kruikjes.

⁵ Toen de bruidegom uitbleef, werden zij allen slaperig en vielen in slaap.

⁶ En te middernacht klonk er een geroep: Zie, de bruidegom komt, ga naar buiten, hem tegemoet!

⁷ Toen stonden al die meisjes op en maakten hun lampen in orde.

⁸ De dwazen zeiden tegen de wijzen: Geef ons van uw olie, want onze lampen gaan uit.

⁹ Maar de wijzen antwoordden: *In geen geval*, anders is er misschien niet genoeg voor ons en u. Ga liever naar de verkopers en koop *olie* voor uzelf.

¹⁰ Toen zij weggingen om *olie* te kopen, kwam de bruidegom; en zij die gereed *waren*, gingen met hem naar binnen naar de bruiloft, en de deur werd gesloten.

¹¹ Later kwamen ook de andere meisjes, die zeiden: Heer, heer, doe ons open!

¹² Hij antwoordde en zei: Voorwaar, ik zeg u: ik ³ken u niet.

¹³ ⁵Wees dan waakzaam, want u weet de dag en ook het uur niet waarop de Zoon des mensen komen zal.

DE TALENTEN

¹⁴ ⁴Want *het* is als iemand die naar het buitenland ging, zijn eigen dienaren bij zich riep en hun zijn bezittingen toevertrouwde.

¹⁵ En aan de één gaf hij vijf talenten, aan de ander twee en aan de derde één, ieder naar zijn bekwaamheid, en hij reisde met een weg.

¹⁶ Hij die de vijf talenten ontvangen had, ging weg en handelde daarmee en hij verdiende vijf andere talenten erbij.

¹⁷ Evenzo verdiende degene die de twee talenten ontvangen had, er nog twee bij.

¹⁸ Maar hij die het ene ontvangen had, ging weg en groef *een gat* in de grond en verborg het geld van zijn heer.

¹⁹ Na lange tijd kwam de heer van die dienaren terug en hield afrekening met hen.

²⁰ En degene die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bracht nog vijf talenten bij hem, en hij zei: Heer, vijf talenten heb ik u mij gegeven; zie, nog vijf talenten heb ik aan winst gemaakt.

²¹ Zijn heer zei tegen hem: Goed gedaan, goede en trouwe dienaar, ⁴over weinig bent u trouw geweest, over veel zal ik u aanstellen; ga in, in de vreugde van uw heer.

²² En degene die de twee talenten ontvangen had, kwam ook naar hem toe en zei: Heer, twee talenten heb ik u mij gegeven, zie, twee andere talenten heb ik aan winst gemaakt.

²³ Zijn heer zei tegen hem: Goed gedaan, goede en trouwe dienaar, over weinig bent u trouw geweest, over veel zal ik u aanstellen; ga in, in de vreugde van uw heer.

²⁴ Maar hij die het ene talent ontvangen had, kwam ook en zei: Heer, ik wist dat u een streng man bent, omdat u maait waar u niet gezaaid hebt, en inzamel van *de plaats* waar u niet gestrooid hebt.

²⁵ En ik ben bevreesd weggegaan en heb uw talent verborgen in de grond; zie, hier hebt u het uwe.

²⁶ Maar zijn heer antwoordde en zei tegen hem: Slechte en luie dienaar, u wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb en van *de plaats* inzamel waar ik niet gestrooid heb.

²⁷ Dan had u mijn geld aan de bankiers moeten geven, en ik zou bij mijn komst het mijne met rente teruggekregen hebben.

²⁸ Neem daarom het talent van hem af en geef het aan hem die de tien talenten heeft.

²⁹ ⁶Want ieder die heeft, *aan hem* zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van hem die niet heeft, van hem zal afgenomen worden ook wat hij heeft.

³⁰ En werp de onnutte dienaar uit in de buitenste duisternis; ⁴daar zal gemammer zijn en tandengeknars.

HET LAATSTE OORDEEL

³¹ ⁹Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige en

³ Matt. 7:23; Luk. 13:25 ⁴ Matt. 24:42; Mark. 13:33,35 ⁵ Luk. 19:12 ⁶ Matt. 24:45; Luk. 12:42 ⁷ Matt. 13:12; Mark. 4:25; Luk. 8:18; 19:26 ⁸ Matt. 8:12; 13:42; 22:13; 24:51; Luk. 13:28 ⁹ Matt. 16:27; 26:64; Mark. 14:62; Luk. 21:27; Hand. 1:11; 1 Thess. 4:16; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7

gelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid.

³² En vóór Hem zullen al de volken bijeengebracht worden, ^b en Hij zal ze van elkaar scheiden zoals de herder de schapen van de bokken scheidt.

³³ En Hij zal de schapen aan Zijn rechterhand zetten, maar de bokken aan Zijn linkerhand.

³⁴ Dan zal de Koning zeggen tegen hen die aan Zijn rechterhand zijn: Kom, gezegenden van Mijn Vader, beërf het Koninkrijk dat voor u bestemd is vanaf de grondlegging van de wereld.

³⁵ ^a Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; ^c Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald.

³⁶ Ik was naakt en u hebt Mij gekleed; Ik ben ziek geweest en u hebt Mij bezocht; Ik was ^d in de gevangenis en u bent bij Mij gekomen.

³⁷ Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en te eten gegeven? Of dorstig en te drinken gegeven?

³⁸ Wanneer hebben wij U als een vreemdeling gezien en gastvrij onthaald, of naakt en hebben U gekleed?

³⁹ Wanneer hebben wij U ziek gezien of in de gevangenis en zijn bij U gekomen?

⁴⁰ En de Koning zal hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: ^e voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan.

⁴¹ Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die aan de linkerhand zijn: Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is.

⁴² Want Ik ben hongerig geweest en u hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en u hebt Mij niet te drinken gegeven;

⁴³ Ik was een vreemdeling en u hebt Mij niet gastvrij onthaald; naakt, en u hebt Mij niet gekleed; ziek en in de gevangenis, en u hebt Mij niet bezocht.

⁴⁴ Dan zullen ook die Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of als een vreemdeling of naakt of ziek of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?

⁴⁵ Dan zal Hij hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: ^f voor zover u dit voor een van deze geringsten niet gedaan hebt, hebt u het ook niet voor Mij gedaan.

⁴⁶ En dezen zullen gaan in de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

VIERDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

26 En toen Jezus al deze woorden geëindigd had, gebeurde het dat Hij tegen Zijn discipelen zei:

² U weet dat over twee dagen het Pascha is, en dan zal de Zoon des mensen overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

HET BESLUIT OM JEZUS TE DODEN

³ Toen kwamen de overpriesters en de schriftgeleerden en de oudsten van het volk bijeen in het paleis van de hogepriester, die Kajafas heette;

⁴ en zij overlegden met elkaar om Jezus met list te grijpen en te doden.

⁵ Zij zeiden echter: Niet tijdens het feest, opdat er geen opschudding onder het volk komt.

DE ZALVING IN BETHANIË

⁶ Toen Jezus in Bethanië was, in het huis van Simon de melaatse,

⁷ kwam er een vrouw naar Hem toe die een albasten fles met zeer kostbare zalf had; en zij goot die uit op Zijn hoofd terwijl Hij aanlag.

⁸ Toen Zijn discipelen dat zagen, waren zij verontwaardigd en zeiden: Waartoe deze verkwisting?

⁹ Deze zalf had immers duur verkocht kunnen worden en *de opbrengst* aan de armen gegeven.

¹⁰ Maar Jezus, Die dit merkte, zei tegen hen:

^a Matt. 19:28 ^b Ezech. 34:17,20; Matt. 13:49 ^c Matt. 20:23; Mark. 10:40 ^d Jes. 58:7; Ezech. 18:7
^e Hebr. 13:2 ^f Jes. 58:7; Jak. 2:15,16 ^g 2 Tim. 1:16 ^h Spr. 19:17; Matt. 10:42; Mark. 9:41; Joh. 13:20;
 2 Kor. 9:6 ⁱ Ps. 6:9; Matt. 7:23; Luk. 13:25,27 ^j Jes. 30:33; Openb. 19:20 ^k Spr. 14:31; 17:5; Zach. 2:8
^l Dan. 12:2; Joh. 5:29 ^m Mark. 14:1; Luk. 22:1; Joh. 13:1 ⁿ Ps. 2:2; Joh. 11:47; Hand. 4:27 ^o Mark. 14:3;
 Luk. 7:37; Joh. 11:2; 12:3

Waarom valt u deze vrouw lastig? Want zij heeft een goed werk aan Mij verricht.

¹¹ "De armen hebt u immers altijd bij u, maar Mij hebt u niet altijd.

¹² Want toen zij deze zalf op Mijn lichaam goot, deed zij dat als *voorbereiding op* Mijn begrafenis.

¹³ Voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit Evangelie gepredikt zal worden in heel de wereld, zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden over wat zij gedaan heeft.

HET VERRAAD VAN JUDAS

¹⁴ Toen ging een van de twaalf, die Judas Iskariot heette, naar de overpriesters

¹⁵ en zei: Wat wilt u mij geven, als ik Hem aan u overlever? En zij kenden hem 'dertig zilverstukken toe.

¹⁶ En van toen af zocht hij een geschikte gelegenheid om Hem over te leveren.

DE PAASMAALTIJD

¹⁷ "Op de eerste dag ^e van de ongezuurde *broden* kwamen de discipelen naar Jezus toe en zeiden tegen Hem: Waar wilt U dat wij voorbereidingen voor U treffen om het Pascha te eten?

¹⁸ Hij zei: Ga de stad in naar een zeker persoon en zeg tegen hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij; Ik zal bij u het Pascha houden met Mijn discipelen.

¹⁹ En de discipelen deden zoals Jezus hun opgedragen had, en maakten het Pascha gereed.

²⁰ Toen het avond geworden was, lag Hij aan met de twaalf.

²¹ En toen zij aten, zei Hij: Voorwaar, Ik zeg u dat ^e een van u mij zal verraden.

²² En zij werden zeer bedroefd en ieder van hen begon tegen Hem te zeggen: Ik ben het toch niet, Heere?

²³ Hij antwoordde en zei: "Wie de hand met Mij in de schotel indoopt, die zal Mij verraden.

²⁴ De Zoon des mensen gaat wel heen zoals over Hem geschreven is, maar wee die mens door wie de Zoon des mensen verra-

den wordt! Het zou goed voor die mens zijn als hij niet geboren was.

²⁵ Judas, die Hem verraadde, antwoordde en zei: Ik ben het toch niet, Rabbi? Hij zei tegen hem: U hebt het gezegd.

²⁶ 'En terwijl zij aten, nam Jezus het brood en toen Hij *het* gezegend had, brak Hij het en gaf het aan de discipelen en Hij zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam.

²⁷ Hij nam ook de drinkbeker en nadat Hij gedankt had, gaf Hij hun die, en zei: Drink allen daaruit,

²⁸ want dit is Mijn bloed, 'het *bloed* van het nieuwe verbond,' dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden.

²⁹ Ik zeg u dat Ik van nu aan van de vrucht van de wijnstok niet zal drinken tot op de dag wanneer Ik die met u nieuw zal drinken in het Koninkrijk van Mijn Vader.

³⁰ 'En toen zij de lofzang gezongen hadden, vertrokken zij naar de Olijfberg.

DE VERLOOCHENING VAN PETRUS VOORZEGD

³¹ Toen zei Jezus tegen hen: U zult in deze nacht allen aanstoot aan Mij nemen, want er is geschreven: 'Ik zal de Herder slaan en de schapen van de kudde zullen uiteenge-dreven worden.

³² "Maar nadat Ik opgewekt zal zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea.

³³ Maar Petrus antwoordde Hem en zei: "Al zouden zij ook allen aanstoot aan U nemen, ik zal nooit aanstoot *aan U* nemen.

³⁴ Jezus zei tegen hem: "Voorwaar, Ik zeg u dat u in deze nacht, voordat de haan gekraaid zal hebben, Mij driemaal zult verloochenen.

³⁵ Petrus zei tegen Hem: Al moest ik ook met U sterven, ik zal U beslist niet verloochenen! Hetzelfde zeiden ook al de discipelen.

GETHSÉMANÉ

³⁶ "Toen ging Jezus met hen naar een plaats die Gethsémané heette, en zei tegen de

^a Deut. 15:11; Mark. 14:7; Joh. 12:8 ^b Mark. 14:10; Luk. 22:4 ^c Zach. 11:12 ^d Mark. 14:12; Luk. 22:7

^e Ex. 12:17 ^f Mark. 14:17; Luk. 22:14; Joh. 13:21 ^g Hand. 1:17 ^h Ps. 41:10; Luk. 22:21; Joh. 13:18

ⁱ Mark. 14:22; Luk. 22:19; 1 Kor. 11:23 ^j Ex. 24:8 ^k Mark. 14:26; Luk. 22:39; Joh. 18:1 ^l Zach. 13:7; Joh.

16:32 ^m Mark. 14:28; 16:7 ⁿ Luk. 22:33 ^o Joh. 13:38 ^p Mark. 14:32; Luk. 22:39; Joh. 18:1

26:28 *verbond* - Het Griekse woord betekent zowel testament als verbond.

discipelen: Ga hier zitten, terwijl Ik daar ga bidden.

³⁷ En Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeus met Zich mee en begon bedroefd en zeer angstig te worden.

³⁸ Toen zei Hij tegen hen: Mijn ziel is zeer bedroefd, tot de dood toe; blijf hier en waak met Mij.

³⁹ En nadat Hij iets verder gegaan was, wierp Hij Zich met het gezicht *ter aarde* en bad: ⁴⁰ 'Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze 'drinkbeker aan Mij voorbijgaan. 'Maar niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt.

⁴¹ En Hij kwam bij de discipelen en trof hen slapend aan en Hij zei tegen Petrus: Kon u *dan* niet één uur met Mij waken?

⁴² Waak en bid, opdat u niet in verzoeking komt; ⁴³ 'de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.

⁴⁴ Opnieuw, voor de tweede keer, ging Hij heen en bad: Mijn Vader, als deze drinkbeker aan Mij niet voorbij kan gaan zonder dat Ik hem drink, laat Uw wil *dan* geschieden.

⁴⁵ En toen Hij *bij hen* kwam, trof Hij hen opnieuw slapend aan, want hun ogen waren zwaar geworden.

⁴⁶ En Hij liet hen achter, ging nogmaals heen en bad voor de derde keer met dezelfde woorden.

⁴⁷ Toen kwam Hij bij Zijn discipelen en zei tegen hen: Slaap *nu maar* verder en rust; zie, het uur is nabijgekomen dat de Zoon des mensen overgeleverd wordt in de handen van zondaars.

⁴⁸ Sta op, laten wij gaan; zie, hij die Mij verdraagt, is dichtbij.

JEZUS GEEFT ZICH GEVANGEN

⁴⁹ 'En terwijl Hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalf, kwam er aan en met hem een grote menigte, met zwaarden en stokken, *gestuurd* door de overpriesters en oudsten van het volk.

⁵⁰ Hij die Hem verradaadde, had met hen een teken afgesproken ⁵¹ 'en gezegd: Degene Die ik kussen zal, Die is het; grijp Hem.

⁵² En hij ging meteen naar Jezus toe en zei: Gegroet, Rabbi! En hij ⁵³ kuste Hem.

⁵⁴ Maar Jezus zei tegen hem: Vriend, waarvoor bent u hier? Toen kwamen zij dichterbij, sloegen de handen aan Jezus en grepen Hem.

⁵⁵ En zie, een van hen die bij Jezus waren, stak zijn hand uit, trok zijn zwaard, trof de dienaar van de hogepriester en sloeg hem het oor af.

⁵⁶ Toen zei Jezus tegen hem: Doe uw zwaard terug op zijn plaats, ⁵⁷ 'want allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen.

⁵⁸ Of denkt u dat Ik Mijn Vader nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking stellen?

⁵⁹ Hoe zouden anders de 'Schriften vervuld worden, *die zeggen* dat het zo geschieden moet?

⁶⁰ Op dat moment sprak Jezus tot de menigte: Bent u er met zwaarden en stokken opuit gegaan als tegen een misdadiger om Mij te vangen? Dagelijks zat Ik bij u in de tempel om onderwijs te geven en u hebt Mij niet gegrepen,

⁶¹ maar dit alles is geschied, opdat de 'Schriften van de profeten vervuld zouden worden. 'Toen verlieten al de discipelen Hem en vluchtten.

VOOR HET SANHEDRIN

⁶² 'Zij die Jezus gegrepen hadden, leidden Hem weg naar Kajafas, de hogepriester, waar de schriftgeleerden en oudsten bijeengekomen waren.

⁶³ Petrus volgde Hem op een afstand, tot aan het paleis van de hogepriester, en toen hij naar binnen gegaan was, zat hij bij de dienaars om het einde te zien.

⁶⁴ 'De overpriesters en de oudsten en heel de Raad zochten een valse getuigenverklaring tegen Jezus, zodat zij Hem zouden kunnen doden, maar zij vonden niets.

⁶⁵ En hoewel er veel valse getuigen gekomen waren, vonden zij niets.

⁶⁶ Maar ten slotte kwamen er twee valse getuigen, die zeiden: Deze heeft gezegd:

¹ Joh. 12:27 ² Luk. 22:41 ³ Matt. 20:22,23 ⁴ Joh. 6:38 ⁵ Gal. 5:17 ⁶ Mark. 14:43; Luk. 22:47; Joh. 18:3 ⁷ 2 Sam. 20:9 ⁸ Gen. 9:6; Openb. 13:10 ⁹ Ps. 22:7; 69:2,10; Luk. 24:25 ¹⁰ Job 19:13; Ps. 88:9 ¹¹ Mark. 14:53; Luk. 22:54; Joh. 18:12 ¹² Mark. 14:55; Hand. 6:13
 26:48 had ... *afgesproken* - Letterlijk: had hun een teken gegeven.

⁸¹Ik kan de tempel van God afbreken en hem in drie dagen opbouwen.

⁸²En de hogepriester stond op en zei tegen Hem: Antwoordt U niets? Wat getuigen dezen tegen U?

⁸³Maar Jezus zweeg. En de hogepriester antwoordde Hem: Ik bezweer U bij de levende God, dat U ons zegt of U de Christus bent, de Zoon van God.

⁸⁴Jezus zei tegen hem: U hebt het gezegd.

⁸⁵Maar Ik zeg u: Van nu aan zult u de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God en zien komen op de wolken van de hemel.

⁸⁶Toen scheurde de hogepriester zijn kleren en zei: Hij heeft God gelasterd. Waarom hebben wij nog getuigen nodig? Zie, nu hebt u Zijn godslastering gehoord.

⁸⁷Wat denkt u? En zij antwoordden en zeiden: ⁸⁸Hij is schuldig en verdient de dood.

⁸⁹Toen spuwden zij in Zijn gezicht en sloegen Hem met vuisten.

⁹⁰En anderen sloegen Hem in het gezicht en zeiden: ⁹¹Profeteer ons, Christus: wie is het die U geslagen heeft?

JEZUS DOOR PETRUS VERLOOCHEND

⁹²Petrus zat buiten op de binnenplaats; een dienstmeisje kwam naar hem toe en zei: Ook u was bij Jezus, de Galileëer.

⁹³Maar hij ontkende het in het bijzijn van allen en zei: Ik weet niet wat u zegt.

⁹⁴Toen hij naar buiten ging, naar de poort, zag een ander dienstmeisje hem, en die zei tegen hen die daar waren: Hij was ook bij Jezus de Nazarener.

⁹⁵En hij ontkende het opnieuw, met een eed, en zei: Ik ken de Mens niet.

⁹⁶Kort daarna zeiden zij die daar stonden en dichterbij kwamen, tegen Petrus: Werkelijk, u bent een van hen, want uw spraak verraadt u.

⁹⁷Toen begon hij zich te vervloeken en te zweren: Ik ken de Mens niet.

⁹⁸En meteen kraaide de haan; en Petrus herinnerde zich het woord van Jezus, Die tegen hem gezegd had: ⁹⁹Voordat de haan

gekraaid zal hebben, zult u mij driemaal verloochenen. Toen ging hij naar buiten en hilde bitter.

HET EINDE VAN JUDAS

27 Toen ¹het ochtend geworden was, kwamen al de overpriesters en de oudsten van het volk met betrekking tot Jezus gezamenlijk tot het besluit Hem te doden.

²En zij boeiden Hem, leidden Hem weg en leverden Hem over aan Pontius Pilatus, de stadhouder.

³Toen Judas, die Hem verraden had, zag dat Hij veroordeeld was, kreeg hij berouw en hij bracht de dertig zilverstukken bij de overpriesters en de oudsten terug

⁴en zei: Ik heb gezondigd, want ik heb onschuldig bloed verraden! Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? U moet maar zien.

⁵En nadat hij de zilverstukken de tempel in gegooid had, vertrok hij. ⁶Hij ging heen en hing zich op.

⁷De overpriesters paktten de zilverstukken en zeiden: Het is niet geoorloofd die in de offerkist te leggen, omdat het bloedgeld is.

⁸En nadat zij beraadslaagd hadden, kochten zij daarvan de ⁹akker van de pottenbakker als begraafplaats voor de vreemdelingen.

¹⁰Daarom wordt die akker tot op de dag van vandaag bloedakker genoemd.

¹¹Toen is vervuld wat gesproken is ¹²door de profeet Jeremia: En zij hebben de dertig zilverstukken genomen, de waarde van de Geschatte, Die zij geschat hadden uit de Israëlieten,

¹³en zij hebben die gegeven voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heere mij bevolen heeft.

VOOR PILATUS

¹⁴Jezus stond voor de stadhouder en de stadhouder vroeg Hem: U bent de Koning van de Joden? Jezus zei tegen hem: U zegt het.

¹⁵En toen Hij door de overpriesters en de

^a Joh. 2:19 ^b Mark. 14:60 ^c Jes. 53:7; Matt. 27:12,14 ^d Ps. 110:1; Dan. 7:13; Matt. 16:27; 24:30; Mark. 14:62; Luk. 22:69; Hand. 1:11; Rom. 14:10; 1 Thess. 4:16; Openb. 1:7 ^e Lev. 24:16 ^f Jes. 50:6 ^g Job 16:10; Joh. 19:3 ^h Luk. 22:64 ⁱ Mark. 14:66; Luk. 22:55; Joh. 18:16,25 ^j Vers 34; Mark. 14:30; Luk. 22:61; Joh. 13:38 ^k Ps. 2; Mark. 15:1; Luk. 22:66; 23:2; Joh. 18:28 ^l Hand. 3:13 ^m 2 Sam. 17:23; Hand. 1:18 ⁿ Hand. 1:19 ^o Zach. 11:12 ^p Mark. 15:2; Luk. 23:3; Joh. 18:33

oudsten beschuldigd werd, antwoordde Hij niets.

¹³ Toen zei Pilatus tegen Hem: Hoort U niet hoeveel zij tegen U getuigen?

¹⁴ Maar Hij antwoordde hem op geen enkel woord, zodat de stadhouder zich zeer verwonderde.

¹⁵ Nu had de stadhouder de gewoonte, op het feest voor de menigte een gevangene los te laten, wie zij ook maar wilden.

¹⁶ Ze hadden toen een beruchte gevangene, die Barabbas heette.

¹⁷ Toen zij dan bijeenwaren, zei Pilatus tegen hen: Wie wilt u dat ik voor u zal loslaten, Barabbas of Jezus, Die Christus genoemd wordt?

¹⁸ Want hij wist dat zij Hem uit afgunst overgeleverd hadden.

¹⁹ Toen hij op de rechterstoel zat, stuurde zijn vrouw hem een boodschap: Laat je toch niet in met deze Rechtvaardige, want ik heb vandaag in een droom veel om Hem geleden.

²⁰ Maar de overpriesters en de oudsten haalden de menigte over dat zij om Barabbas zouden vragen en Jezus zouden ombrengen.

²¹ De stadhouder antwoordde hun en zei: Wie van deze twee wilt u dat ik voor u zal loslaten? Zij zeiden: Barabbas.

²² Pilatus zei tegen hen: Wat zal ik dan doen met Jezus, Die Christus genoemd wordt? Zij zeiden allen tegen hem: Laat Hem gekruisigd worden!

²³ Maar de stadhouder zei: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan? Maar zij riepen des te meer: Laat Hem gekruisigd worden!

²⁴ Toen Pilatus zag dat hij niets bereikte, maar dat er veeleer opschudding ontstond, nam hij water, waste zijn handen voor de ogen van de menigte en zei: Ik ben onschuldig aan het bloed van deze Rechtvaardige. U moet maar zien.

²⁵ En heel het volk antwoordde en zei: 'Laat Zijn bloed maar komen over ons en over onze kinderen!'

²⁶ Toen liet hij Barabbas voor hen los, maar

nadat hij Jezus gegeseld had, gaf hij Hem over om gekruisigd te worden.

JEZUS BESPOT EN WEGGELEID

²⁷ Toen namen de soldaten van de stadhouder Jezus met zich mee in het gerechtsgebouw en verzamelden heel de legerafdeling om Hem heen.

²⁸ En toen zij Hem ontkleed hadden, deden zij Hem een scharlakenrode mantel om, vlochten een kroon van dorens, zetten die op Zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in Zijn rechterhand. Zij vielen op hun knieën voor Hem neer en bespotten Hem met de woorden: Gegroet, Koning van de Joden!

²⁹ Ook bespuwden zij Hem, paktten de rietstok en sloegen Hem op Zijn hoofd.

³⁰ En toen zij Hem bespot hadden, trokken zij Hem de mantel uit, trokken Hem Zijn kleren aan en leidden Hem weg om Hem te kruisigen.

³¹ Toen zij op weg gingen, troffen zij een man uit Cyrene aan, van wie de naam Simon was; die dwongen zij om Zijn kruis te dragen.

GOLGOTHA

³² En gekomen bij de plaats die Golgotha genoemd wordt, wat Schedelplaats betekent,

³³ gaven zij Hem wijn vermengd met gal te drinken; maar toen Hij die geproefd had, wilde Hij niet drinken.

³⁴ Nadat zij Hem gekruisigd hadden, verdeelden zij Zijn kleren door het lot te werpen, opdat vervuld zou worden wat gezegd is door de profeet: 'Ze hebben Mijn kleren onder elkaar verdeeld en om Mijn kleding hebben ze het lot geworpen.'

³⁵ En zij gingen zitten om Hem daar te bewaken.

³⁶ En zij brachten boven Zijn hoofd een opschrift aan met de beschuldiging tegen Hem: DIT IS JEZUS, DE KONING VAN DE JODEN.

³⁷ Toen werden met Hem twee misdadigers gekruisigd, een aan Zijn rechter-, en een aan Zijn linkerzijde.

^a Matt. 26:62 ^b Jes. 53:7; Hand. 8:32 ^c Mark. 15:6; Luk. 23:17; Joh. 18:39 ^d Mark. 15:7; Luk. 23:19; Joh. 18:40 ^e Mark. 15:11; Luk. 23:18; Joh. 18:40; Hand. 3:14 ^f Hand. 5:28 ^g Mark. 15:16; Joh. 19:2 ^h Mark. 15:21; Luk. 23:26 ⁱ Ps. 69:22; Mark. 15:22; Luk. 23:33; Joh. 19:17 ^j Mark. 15:24; Joh. 19:23 ^k Ps. 22:19 ^l Mark. 15:26; Luk. 23:38; Joh. 19:19 ^m Jes. 53:12

³⁹ ^aEn de voorbijgangers lasterden Hem, schudden hun hoofd,

⁴⁰ en zeiden: "U Die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf. Als U de Zoon van God bent, kom dan van het kruis af!"

⁴¹ En evenzo spotten ook de overpriesters, samen met de schriftgeleerden en de oudsten en de Farizeeën, en zij zeiden:

⁴² Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Als Hij de Koning van Israël is, laat Hij nu van het kruis afkomen en wij zullen Hem geloven.

⁴³ Hij heeft op God vertrouwd; laat Die Hem nu verlossen als Hij Hem welgezind is," want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon.

⁴⁴ Hetzelfde verweten Hem ook de misdadigers die met Hem gekruisigd waren.

⁴⁵ ^eEn vanaf het zesde uur kwam er duisternis over heel de aarde, tot het negende uur toe.

⁴⁶ Ongeveer op het negende uur ^eriep Jezus met een luide stem: Eli, Eli, lama sabach-tani? Dat betekent: Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?

⁴⁷ Sommigen van hen die daar stonden, zeiden, toen zij *dit* hoorden: Hij roept Elia.

⁴⁸ ^eEn meteen snelde een van hen toe, nam een spons, doordrenkte *die* met zure wijn, stak hem op een rietstok en gaf Hem te drinken.

⁴⁹ Maar de anderen zeiden: Houd op, laten wij zien of Elia komt om Hem te verlossen.

⁵⁰ ^eJezus riep nogmaals met luide stem en gaf de geest.

⁵¹ ^eEn zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden; de aarde beefde en de rotsen scheurden;

⁵² ook werden de graven geopend en veel lichamen van heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt;

⁵³ en na Zijn opwekking gingen zij uit de graven, kwamen in de heilige stad en zijn aan velen verschenen.

⁵⁴ ⁱEn toen de hoofdman over honderd en zij die met hem Jezus bewaakten, de aardbeving zagen en de dingen die gebeurden, werden zij erg bevreesd en zeiden: Werkelijk, Dit was Gods Zoon!

⁵⁵ ⁱEn er waren daar veel vrouwen, die ^euit de verte toekeken; zij waren Jezus gevolgd van Galilea om Hem ⁱte dienen.

⁵⁶ Onder hen waren Maria Magdalena en Maria, de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeüs.

DE BEGRAFENIS

⁵⁷ ^mToen het avond geworden was, kwam er een rijke man van Arimathea, van wie de naam Jozef was en die ook zelf een discipel van Jezus was.

⁵⁸ Die ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus. Toen gaf Pilatus bevel dat het lichaam *aan hem* gegeven zou worden.

⁵⁹ En Jozef nam het lichaam in ontvangst, wikkelde het in zuiver fijn linnen,

⁶⁰ ^een legde het in zijn nieuwe graf, dat hij in de rots uitgehakt had; en nadat hij een grote steen voor de ingang van het graf gewenteld had, ging hij weg.

⁶¹ En daar waren Maria Magdalena en de andere Maria, die tegenover het graf zaten.

DE WACHT BIJ HET GRAF

⁶² De volgende dag, dat is *de dag* na de voorbereiding, kwamen de overpriesters en de Farizeeën bij Pilatus bijeen,

⁶³ en zeiden: Heer, wij herinneren ons dat deze verleider gezegd heeft toen Hij nog leefde: ^eNa drie dagen zal Ik opgewekt worden.

⁶⁴ Geef dan bevel dat het graf tot de derde dag toe beveiligd wordt, opdat Zijn discipelen Hem ^ss nachts misschien niet komen stelen en tegen het volk zeggen: Hij is opgewekt uit de doden. En dan zal de laatste dwaling erger zijn dan de eerste.

⁶⁵ Pilatus zei tegen hen: *Hier* hebt u een

^a Ps. 22:8; 69:21; Mark. 15:29; Luk. 23:35 ^b Matt. 26:61; Joh. 2:19 ^c Ps. 22:9 ^d Mark. 15:33; Luk. 23:44 ^e Ps. 22:2; Hebr. 5:7 ^f Ps. 69:22; Joh. 19:29 ^g Luk. 23:46 ^h 2 Kron. 3:14; Mark. 15:38; Luk. 23:45

ⁱ Mark. 15:39; Luk. 23:47 ^j Mark. 15:40; Luk. 23:49 ^k Ps. 38:12 ^l Luk. 8:2 ^m Mark. 15:42; Luk. 23:50; Joh. 19:38 ⁿ Mark. 15:46; Luk. 23:53 ^o Matt. 16:21; 17:23; 20:19; Mark. 8:31; 10:34; Luk. 9:22; 18:33; 24:6

27:43 als Hij Hem welgezind is - Letterlijk: als Hij Hem wil.

wacht; ga heen, beveilig het naar uw beste weten.

⁶⁶ Zij gingen erheen en beveiligden het graf met de wacht, nadat zij de steen verzegeld hadden.

DE OPSTANDING

28 ^aLaat na de sabbat, toen het licht begon te worden op de eerste dag van de week, kwamen Maria Magdalena en de andere Maria om naar het graf te kijken.

² En zie, er vond een grote aardbeving plaats, want een engel van de Heere, die uit de hemel neerdaalde, ging erheen, rolde de steen van de opening weg en ging erop zitten.

³ Zijn gedaante was als een bliksem en zijn kleding wit als sneeuw.

⁴ De bewakers beefden van angst voor hem en werden als doden.

⁵ Maar de engel antwoordde en zei tegen de vrouwen: U hoeft niet bevreesd te zijn, want ik weet dat u Jezus zoekt, Die gekruisigd was.

⁶ Hij is hier niet, want Hij is opgewekt, zoals Hij ^agezegd heeft. Kom, zie de plaats waar de Heere gelegen heeft.

⁷ En ga haastig heen en zeg tegen Zijn discipelen dat Hij opgewekt is uit de doden; en zie, Hij gaat u voor naar Galilea; ^adaar zult u Hem zien. Zie, ik heb het u gezegd.

⁸ En zij gingen haastig van het graf weg, met vrees en grote blijdschap, en zij snelde weg om het Zijn discipelen te berichten.

⁹ Toen zij weggingen om het aan Zijn discipelen bekend te maken, zie, ^jJezus kwam hun tegemoet en zei: Wees gegroet! Zij gingen naar Hem toe, grepen Zijn voeten en aanbaden Hem.

¹⁰ Toen zei Jezus tegen hen: Wees niet bevreesd; ga heen, bericht Mijn broeders dat zij naar Galilea moeten gaan, en ^bdaar zullen zij Mij zien.

DE LEUGEN VAN HET SANHEDRIN

¹¹ Terwijl zij onderweg waren, zie, enigen van de wacht kwamen in de stad en berichtten de overpriesters alles wat er gebeurd was.

¹² En zij kwamen bijeen met de oudsten, en zij kwamen gezamenlijk tot het besluit om de soldaten veel geld te geven,

¹³ en zij zeiden: Zeg: Zijn discipelen zijn 's nachts gekomen en hebben Hem gestolen, terwijl wij sliepen.

¹⁴ En als de stadhouder hiervan hoort, zullen wij hem overtuigen en maken dat u zonder zorgen bent.

¹⁵ Toen zij het geld in ontvangst genomen hadden, deden zij zoals hun was voorgehouden. En dit woord is verbreid onder de Joden tot op de huidige dag.

DE OPDRACHT AAN DE DISCIPELEN

¹⁶ En de elf discipelen zijn naar Galilea gegaan, naar de berg ^awaar Jezus hen ontboden had.

¹⁷ En toen zij Hem zagen, aanbaden zij Hem, maar sommigen twijfelden.

¹⁸ En Jezus kwam naar hen toe, sprak met hen en zei: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

¹⁹ ^aGa dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen.

²⁰ En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen.

^a Mark. 16:1; Luk. 24:1; Joh. 20:1 ^b Dan. 7:9; Hand. 1:10 ^c Mark. 16:6; Luk. 24:4 ^d Matt. 16:21; 17:23; 20:19; Mark. 8:31; 9:31; 10:34; Luk. 9:22; 18:33; 24:6 ^e Matt. 26:32; Mark. 16:7 ^f Mark. 16:8; Joh. 20:18 ^g Mark. 16:9; Joh. 20:14 ^h Hand. 1:3; 13:31; 1 Kor. 15:5 ⁱ Matt. 26:32; Mark. 14:28 ^j Ps. 8:7; Matt. 11:27; Luk. 10:22; Joh. 3:35; 17:2; 1 Kor. 15:27; Efez. 1:22; Hebr. 2:8 ^k Mark. 16:15; Joh. 15:16 ^l Joh. 14:18

28:15 zoals hun was voorgehouden - Letterlijk: zoals hun geleerd was.

HET HEILIG EVANGELIE NAAR DE BESCHRIJVING VAN MARKUS

JOHANNES DE DOPER

1 Het begin van het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God.

² Het is zoals er geschreven staat in de profeten: "Zie, Ik zend Mijn engel" voor Uw aangezicht, die voor U uit Uw weg gereed zal maken,

³ en: "De stem van iemand die roept in de woestijn: Maak de weg van de Heere gereed, maak Zijn paden recht.

⁴ "Johannes kwam in de woestijn en doopte en predikte een doop van bekering tot vergeving van zonden.

⁵ En heel het Judeese land en de inwoners van Jeruzalem liepen naar hem uit; en zij werden allen door hem gedoopt in de rivier de Jordaän, terwijl zij hun zonden beleden.

⁶ En Johannes was gekleed in kameelhaar en had een leren gordel om zijn middel, en hij at 'sprinkhanen en wilde honing.

⁷ En hij predikte en zei: Na mij komt Hij Die sterker is dan ik, bij Wie ik het niet waard ben neer te bukken en de riem van Zijn sandalen los te maken.

⁸ "Ik heb u wel gedoopt met water, maar Hij zal u dopen 'met de Heilige Geest.

DOOP EN VERZOEKING VAN JEZUS

⁹ En het gebeurde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth, in Galilea, en door Johannes werd gedoopt in de Jordaän.

¹⁰ En meteen toen Hij uit het water opkwam, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich neerdalen.

¹¹ En er kwam een stem uit de hemelen: "U bent Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

¹² En meteen dreef de Geest Hem uit, de woestijn in.

¹³ En Hij was daar in de woestijn veertig dagen en werd verzocht door de satan; en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem.

DE ROEPING VAN DE EERSTE DISCIPELEN

¹⁴ En nadat Johannes overgeleverd was, ging Jezus naar Galilea en predikte het Evangelie van het Koninkrijk van God,

¹⁵ en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; "bekeer u en geloof het Evangelie.

¹⁶ En toen Hij bij de zee van Galilea wandelde, zag Hij Simon en Andreas, zijn broer, het net in de zee werpen, want zij waren vissers.

¹⁷ En Jezus zei tegen hen: Kom achter Mij aan, en Ik zal maken dat u vissers 'van mensen wordt.

¹⁸ En zij lieten meteen hun netten achter en volgden Hem.

¹⁹ En toen Hij vandaar wat verdergegaan was, zag Hij Jakobus, de zoon van Zebede-

¹ Mal. 3:1; Matt. 11:10; Luk. 7:27 ² Jes. 40:3; Matt. 3:3; Luk. 3:4; Joh. 1:23 ³ Matt. 3:1; Luk. 3:3; Joh. 3:23 ⁴ Matt. 3:5; Luk. 3:7 ⁵ 2 Kon. 1:8; Matt. 3:4 ⁶ Lev. 11:22 ⁷ Matt. 3:11; Luk. 3:16; Joh. 1:27

⁸ Matt. 3:11; Hand. 1:5; 11:16; 19:4 ⁹ Jes. 44:3; Joël 2:28; Hand. 2:4; 11:15 ¹⁰ Matt. 3:16; Luk. 3:21; Joh. 1:32

¹¹ Ps. 2:7; Jes. 42:1; Matt. 3:17; 17:5; Mark. 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17 ¹² Matt. 4:1; Luk. 4:1 ¹³ Matt. 4:12; Luk. 4:14; Joh. 4:43 ¹⁴ Jes. 56:1 ¹⁵ Matt. 4:18 ¹⁶ Jer. 16:16; Ezech. 47:10 ¹⁷ Matt. 19:27; Mark. 10:28; Luk. 5:11; 18:28 ¹⁸ Matt. 4:21

1:2 engel - Of: bode.

us, en Johannes, zijn broer, die in het schip de netten aan het herstellen waren.

²⁰ En meteen riep Hij hen, en zij lieten hun vader Zebedeüs in het schip achter met de loonarbeiders en gingen weg, Hem achterna.

DE GENEZING VAN EEN BEZETENE

²¹ ^aEn zij kwamen in Kapernaüm; en op de sabbat ging Hij meteen naar de synagoge en gaf Hij onderwijs.

²² ^bEn ze stonden versteld van Zijn onder-richt, want Hij onderwees hen als gezag-hebbende en niet zoals de schriftgeleerden.

²³ 'Nu was er in hun synagoge een man met een onreine geest, en die schreeuwde:

²⁴ Ga weg! Wat hebben wij met U te maken, Jezus de Nazarener? Bent U gekomen om ons te gronde te richten? Ik weet Wie U bent, namelijk de Heilige van God.

²⁵ En Jezus bestrafte hem en zei: Zwijg! Ga uit hem weg!

²⁶ En de onreine geest deed hem stuip- trekken en ging, roepend met luide stem, uit hem weg.

²⁷ En zij waren allen verbaasd, zodat zij elkaar vroegen: Wat is dit? Wat voor een nieuwe leer is dit, dat Hij ook de onreine geesten met gezag bevel geeft en zij Hem gehoorzaam zijn?

²⁸ En het gerucht over Hem verspreidde zich meteen in heel de omgeving van Galilea.

IN HET HUIS VAN PETRUS

²⁹ ^dEn toen zij uit de synagoge gegaan waren, gingen zij meteen naar het huis van Simon en Andreas, met Jakobus en Johannes.

³⁰ En de schoonmoeder van Simon lag met koorts op bed, en zij spraken meteen met Hem over haar.

³¹ En Hij ging naar haar toe, pakte haar hand en richtte haar op, en meteen verliet de koorts haar; en zij diende hen.

³² Toen het nu avond geworden was en de zon onderging, brachten ze bij Hem allen

die er slecht aan toe waren, en hen die door demonen bezeten waren.

³³ En heel de stad had zich verzameld bij de deur.

³⁴ En Hij genas er velen, die er door allerlei ziekten slecht aan toe waren, en dreef veel demonen uit, en Hij liet de demonen niet toe te spreken, omdat zij Hem kenden.

³⁵ 'En 's morgens vroeg, nog diep in de nacht, stond Hij op, ging naar buiten en begaf Zich naar een eenzame plaats, ^een bad daar.

³⁶ En Simon en die bij hem waren, gingen Hem achterna,

³⁷ en toen zij Hem gevonden hadden, zeiden zij tegen Hem: Iedereen zoekt U!

³⁸ En Hij zei tegen hen: ^fLaten wij naar de naburige plaatsen gaan, opdat Ik ook daar predik, ^gwant daarvoor ben Ik uitgegaan.

³⁹ En Hij predikte in hun synagogen door heel Galilea en dreef de demonen uit.

EEN MELAATSE GENEZEN

⁴⁰ ^hEn er kwam een melaatse naar Hem toe, die Hem smeekte en voor Hem op de knieën viel en tegen Hem zei: Als U wilt, kunt U mij reinigen.

⁴¹ En Jezus, innerlijk met ontferming bewogen, stak Zijn hand uit, raakte hem aan en zei tegen hem: Ik wil *het*, word gereinigd!

⁴² En toen Hij *dit* gezegd had, week de melaatsheid meteen van hem, en hij werd gereinigd.

⁴³ En nadat Hij hem streng vermaand had, stuurde Hij hem meteen weg,

⁴⁴ en zei tegen hem: Denk erom dat u tegen niemand iets zegt, maar ga heen, laat uzelf aan de priester zien, en breng als offer voor uw reiniging wat ⁱMozes voorgescreven heeft, tot een getuigenis voor hen.

⁴⁵ Maar nadat hij weggegaan was, begon hij veel dingen te verkondigen en de zaak overall bekend te maken, zodat Hij niet meer openlijk in de stad kon komen; maar Hij was buiten in de eenzame plaatsen en ze kwamen van alle kanten naar Hem toe.

^a Matt. 4:13; Luk. 4:31 ^b Matt. 7:28; Luk. 4:32 ^c Luk. 4:33 ^d Matt. 8:14; Luk. 4:38 ^e Matt. 8:16; Luk. 4:40 ^f Luk. 4:42 ^g Matt. 14:23 ^h Luk. 4:43 ⁱ Jes. 61:1; Luk. 4:18 ^j Matt. 8:2; Luk. 5:12 ^k Lev. 13:2; 14:1

JEZUS GENEEST EEN VERLAMDE

2 En ^a na enkele dagen kwam Hij opnieuw in Kapernaüm; en men hoorde dat Hij thuis was.

² En meteen verzamelden zich *daar* velen, zodat zelfs de *ruimte* bij de deur *hen* niet meer kon bevatten; en Hij sprak het Woord tot hen.

³ Er kwamen ook *enigen* naar Hem toe die een verlamde brachten, door vier *mannen* gedragen.

⁴ En omdat zij niet bij Hem konden komen vanwege de menigte, verwijderden zij de dakbedekking *boven de plaats* waar Hij was; en nadat zij *het dak* opengebrosen hadden, lieten zij de ligmat waarop de verlamde lag, neer.

⁵ En toen Jezus hun geloof zag, zei Hij tegen de verlamde: Zoon, uw zonden zijn u vergeven.

⁶ En er zaten daar *enigen* van de schriftgeleerden, en *die* overlegden in hun hart:

⁷ Waarom spreekt Deze op die manier *gods* lasteringen? ^c Wie kan zonden vergeven dan God alleen?

⁸ En Jezus, Die meteen in Zijn geest onderkende dat zij zo bij zichzelf overlegden, zei tegen hen: Waarom overlegt u deze dingen in uw hart?

⁹ Wat is gemakkelijker, tegen de verlamde te zeggen: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op, neem uw ligmat op en ga lopen?

¹⁰ Maar opdat u zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde zonden te vergeven (zei Hij tegen de verlamde):

¹¹ Ik zeg u: Sta op, neem uw ligmat op en ga naar uw huis.

¹² En hij stond meteen op, en nadat hij de ligmat opgenomen had, ging hij voor het oog van allen naar buiten, zodat zij allen buiten zichzelf waren en God verheerlijkten en zeiden: Wij hebben *nog* nooit zoiets gezien!

¹³ En Hij vertrok weer naar de zee; en heel de menigte kwam naar Hem toe, en Hij onderwees hen.

DE ROEPING VAN LEVI

¹⁴ En Hij ging verder en zag Levi, *de zoon* van Alfeüs, in het tolhuis zitten en zei tegen hem: Volg Mij! En hij stond op en volgde Hem.

¹⁵ En het gebeurde, toen Hij in diens huis aanlag, dat ook veel tollenaars en zondaars met Jezus en Zijn discipelen aanlagen; want zij waren met velen en waren Hem gevolgd.

¹⁶ En toen de schriftgeleerden en de Farizeeën Hem zagen eten met de tollenaars en zondaars, zeiden zij tegen Zijn discipelen: Waarom eet en drinkt Hij met de tollenaars en zondaars?

¹⁷ En toen Jezus *dat* hoorde, zei Hij tegen hen: Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn. ^c Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen tot bekering te roepen, maar zondaars.

HET VASTEN

¹⁸ En de discipelen van Johannes en van de Farizeeën vasten; en zij kwamen en zeiden tegen Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en van de Farizeeën *wel* en *waarom* vasten Uw discipelen niet?

¹⁹ En Jezus zei tegen hen: ^d De bruiloftsgasten kunnen toch niet vasten terwijl de Bruidegom bij hen is? Zolang zij de Bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten,

²⁰ maar de dagen zullen komen dat de Bruidegom van hen weggenomen zal zijn, en dan, in die dagen, zullen zij vasten.

²¹ En niemand naait een lap niet-gekrompen stof op een oud bovenkleed; anders scheurt de nieuwe aangenaaid lap *iets* af van het oude *bovenkleed* en ontstaat er een ergere scheur.

²² Ook doet niemand nieuwe wijn in oude *leren* zakken; anders doet de nieuwe wijn de zakken barsten en stroomt de wijn eruit en gaan de zakken verloren; maar nieuwe wijn moet men in nieuwe zakken doen.

JEZUS EN DE SABBAT

²³ En het gebeurde dat Hij op een sabbat

^a Matt. 9:1; Luk. 5:17 ^b Matt. 9:1; Luk. 5:18 ^c Ps. 32:5; 51:3; Jes. 43:25 ^d Matt. 9:9; Luk. 5:27 ^e Matt. 9:13; 21:31; Luk. 5:32; 19:10; 1 Tim. 1:15 ^f Matt. 9:14; Luk. 5:33 ^g Jes. 62:5; 2 Kor. 11:2 ^h Matt. 9:17

ⁱ Deut. 23:25; Matt. 12:1; Luk. 6:1

door de korenvelden ging; en Zijn discipelen begonnen onder het lopen aren te plukken.

²⁴ En de Farizeeën zeiden tegen Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat *iets* ^a wat niet geoorloofd is?

²⁵ En Hij zei tegen hen: Hebt u nooit gelezen wat ^b David deed toen hij in nood verkeerde, en hij honger had, en zij die bij hem waren?

²⁶ Hoe hij het huis van God binnengegaan is ten tijde van Abjathar, de hogepriester, en de toonbroden gegeten heeft, die niemand mag eten ^c behalve de priesters, en ze ook gegeven heeft aan hen die bij hem waren?

²⁷ En Hij zei tegen hen: De sabbat is gemaakt ter wille van de mens, niet de mens ter wille van de sabbat.

²⁸ ^d Daarom, de Zoon des mensen is Heere, óók van de sabbat.

JEZUS GENEEST EEN VERSCHROMPELDE HAND

3 En ^e Hij kwam opnieuw in de synagoge; en er was daar iemand die een verschrompelde hand had.

² En ze lieten scherp op Hem *om te zien of* Hij hem op de sabbat genezen zou, opdat zij Hem zouden kunnen beschuldigen.

³ En Hij zei tegen de man die de verschrompelde hand had: Sta op *en ga* in het midden *staan*.

⁴ En Hij zei tegen hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen of kwaad te doen, een mens ^f te behouden of te doden? En zij zwegen.

⁵ En nadat Hij hen rondom toornig aangekeken had, tegelijk bedroefd over de verharding van hun hart, zei Hij tegen de man: Steek uw hand uit. En hij stak hem uit, ^g en zijn hand werd hersteld, gezond als de andere.

⁶ En toen de Farizeeën weggegaan waren, beraadslaagden zij meteen met de Herodianen tegen Hem hoe zij Hem om zouden kunnen brengen.

TWAALF APOSTELN UITGEKOZEN

⁷ En Jezus vertrok met Zijn discipelen naar de zee; ^h en Hem volgde een grote menigte uit Galilea en uit Judea,

⁸ en uit Jeruzalem en uit Idumea en van over de Jordaan; ook een grote menigte uit de omgeving van Tyrus en Sidon, die gehoord had wat voor grote dingen Hij deed, kwam naar Hem toe.

⁹ En Hij zei tegen Zijn discipelen dat er steeds een scheepje bij Hem moest blijven vanwege de menigte, opdat ze Hem niet verdringen zouden.

¹⁰ Want Hij had er velen genezen, zodat allen die aandoeningen hadden, op Hem aandrongen om Hem te kunnen aanraken.

¹¹ En telkens wanneer de onreine geesten Hem zagen, vielen zij voor Hem neer en riepen: U bent de Zoon van God!

¹² En Hij gebod hun streng en met klem dat zij niet bekend zouden maken *wie* Hij was.

¹³ En Hij klom de berg op en riep bij Zich wie Hij wilde; en zij kwamen naar Hem toe.

¹⁴ En Hij stelde er twaalf aan om bij Hem te zijn, en om hen uit te zenden om te prediken,

¹⁵ en macht te hebben om de ziekten te genezen en de demonen uit te drijven.

¹⁶ En Simon gaf Hij de naam Petrus, ¹⁷ en verder Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes, de broer van Jakobus – aan hen gaf Hij de naam Boanerges, wat 'zonen van de donder' betekent –

¹⁸ en Andreas en Filippus en Bartholomeüs en Mattheüs en Thomas en Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Thaddeüs en Simon Kananites,

¹⁹ en Judas Iskariot, die Hem ook verraden heeft.

DE GODSLASTERING VAN DE SCHRIFTGELEERDEN

²⁰ En zij kwamen thuis; en er kwam opnieuw een menigte bijeen, zodat zij zelfs ⁱ geen brood konden eten.

²¹ En toen Zijn verwanten *dat* hoorden,

^a Ex. 20:10 ^b 1 Sam. 21:6 ^c Lev. 24:9 ^d Matt. 12:8; Luk. 6:5 ^e Matt. 12:9; Luk. 6:6 ^f 1 Kon. 13:6 ^g Matt. 12:14; Joh. 10:39; 11:53 ^h Matt. 4:25; Luk. 6:17 ⁱ Matt. 10:1; Mark. 6:7; Luk. 6:13; 9:1 ^j Mark. 6:31

3:4 mens - Letterlijk: ziel.

gingen zij eropuit om Hem tegen te houden, want zij zeiden: Hij is buiten Zichzelf.

²² En de schriftgeleerden die uit Jeruzalem gekomen waren, zeiden: ^aHij heeft Beëlzebul, en: Door de aanvoerder van de demonen drijft Hij de demonen uit.

²³ En Hij riep hen bij Zich ^ben zei tegen hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan de satan uitdrijven?

²⁴ En als een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld is, kan dat koninkrijk niet standhouden.

²⁵ En als een huis tegen zichzelf verdeeld is, kan dat huis niet standhouden.

²⁶ En als de satan tegen zichzelf opstaat en verdeeld is, kan hij niet standhouden, maar is dat zijn einde.^c

²⁷ ^dNiemand kan het huis van een sterke binnengaan en zijn huisraad roven, ^eals hij niet eerst de sterke bindt; en dan kan hij zijn huis leegroven.

²⁸ Voorwaar, Ik zeg u ^fdat alle zonden de mensenkinderen vergeven zullen worden, en de lasteringen die zij ook maar uitgesproken zullen hebben;

²⁹ ^gmaar wie gelasterd zal hebben tegen de Heilige Geest, die heeft geen vergeving in eeuwigheid, maar is schuldig en verdient het eeuwige oordeel.

³⁰ Want zij zeiden: Hij heeft een onreine geest.

³¹ ^hNu kwamen dan Zijn broers en Zijn moeder; en terwijl zij buiten stonden, stuurden zij *iemand* naar Hem toe om Hem te roepen.

³² En de menigte zat om Hem heen; en ze zeiden tegen Hem: Zie, Uw moeder en Uw broers daarbuiten zoeken U.

³³ En Hij antwoordde hun en zei: Wie is Mijn moeder, of wie zijn Mijn broers?

³⁴ En terwijl Hij rondom Zich keek naar hen die om Hem heen zaten, zei Hij: Zie, Mijn moeder en Mijn broeders;

³⁵ ⁱwant wie de wil van God doet, die is Mijn broeder en Mijn zuster en *Mijn* moeder.

DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER

4 En 'Hij begon weer onderwijs te geven bij de zee; en er verzamelde zich een grote menigte bij Hem, zodat Hij in een schip ging zitten, op zee; en heel de menigte was op het land aan de zee.

² En Hij onderwees hun veel dingen door gelijkenissen en zei in Zijn onderricht tegen hen:

³ Luister! Zie, een zaaier ging eropuit om te zaaien.

⁴ En het gebeurde bij het zaaien dat het ene *deel van het zaad* langs de weg viel; en de vogels in de lucht kwamen en aten het op.

⁵ En een ander *deel* viel op steenachtige grond, waar het niet veel aarde had, en het kwam meteen op, doordat het geen diepte van aarde had.

⁶ Maar toen de zon opgegaan was, verschoorde het, en doordat *het* geen wortel had, verdorde het.

⁷ En een ander *deel* viel in de dorens, en de dorens kwamen op en verstikten het, en het gaf geen vrucht.

⁸ En *nog* een ander *deel* viel in de goede aarde en gaf vrucht; het kwam op en groeide, en het ene droeg dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdvoudig.

⁹ En Hij zei tegen hen: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

¹⁰ En toen Hij alleen was, vroegen zij die om Hem heen *waren*, met de twaalf, Hem naar de gelijkenis.

¹¹ En Hij zei tegen hen: ^jHet is u gegeven het geheimenis van het Koninkrijk van God te kennen; ^kmaar tot degenen die buiten zijn, komt alles door gelijkenissen,

¹² ^lopdat zij ziende zien en niet doorzien, en horende horen en niet begrijpen; opdat zij zich niet op enig moment bekeren en de zonden hun vergeven worden.

¹³ En Hij zei tegen hen: Begrijpt u deze gelijkenis niet? En hoe zult u dan alle gelijkenissen verstaan?

¹⁴ ^mDe zaaier is hij die het Woord zaait.

¹⁵ En dit zijn zij bij wie langs de weg ge-

^a Matt. 9:34; 12:24; Luk. 11:15; Joh. 8:48 ^b Matt. 12:25 ^c Matt. 12:29 ^d Kol. 2:15 ^e 1 Sam. 2:25; Matt. 12:31; Luk. 12:10; 1 Joh. 5:16 ^f 1 Joh. 5:16 ^g Matt. 12:46; Luk. 8:19 ^h Joh. 15:14; 2 Kor. 5:16,17 ⁱ Matt. 13:1; Luk. 8:4 ^j Matt. 13:10; Luk. 8:9 ^k Matt. 11:25; 1 Kor. 2:14 ^l 1 Kor. 3:14 ^m Jes. 6:9; Matt. 13:14; Luk. 8:10; Joh. 12:40; Hand. 28:26; Rom. 11:8 ⁿ Matt. 13:19; Luk. 8:11
3:26 is dat zijn einde - Letterlijk: heeft hij een einde.

zaaid is: in wie het Woord gezaaid wordt, en als zij het gehoord hebben, komt de satan meteen en neemt het Woord weg dat in hun hart gezaaid was.

¹⁶ En evenzo zijn dit degenen in wie op de steenachtige grond gezaaid wordt: die, als zij het Woord gehoord hebben, het meteen met vreugde ontvangen,

¹⁷ en geen wortel in zichzelf hebben, maar zij zijn mensen van het ogenblik; als er later verdrukking of vervolging komt omwille van het Woord, struikelen zij meteen.

¹⁸ En dit zijn zij bij wie in de dorens gezaaid wordt: zij horen het Woord,

¹⁹ ^a maar de zorgen van deze wereld en de verleiding van de rijkdom en de begeerten naar al het andere komen erbij en verstikken het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

²⁰ En dit zijn zij bij wie in de goede aarde gezaaid wordt: zij horen het Woord en nemen het aan en dragen vrucht, de één dertig-, en de ander zestig-, en de ander honderdvoudig.

DE GELIJKENIS VAN DE LAMP

²¹ ^b Hij zei ook tegen hen: De lamp wordt toch niet binnengebracht om onder de korenmaat of onder het bed gezet te worden? *Is het niet om op de standaard gezet te worden?*

²² ^c Want er is niets verborgen wat niet geopenbaard zal worden; en er is niets gebeurd om verborgen te blijven, maar opdat het in het openbaar zou komen.

²³ Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen.

²⁴ En Hij zei tegen hen: Let op wat u hoort.

^d Met de maat waarmee u meet, zal er bij u gemeten worden, en aan u die hoort, zal er meer bij gegeven worden.

²⁵ ^e Want wie heeft, aan hem zal gegeven worden; en wie niet heeft, van hem zal afgenomen worden zelfs wat hij heeft.

DE GELIJKENIS VAN HET ZAAD

²⁶ Ook zei Hij: Zo is het Koninkrijk van God: als wanneer iemand het zaad in de aarde werpt

²⁷ en slaapt en opstaat, nacht en dag; en het zaad ontkiemt en komt op, zonder dat hij zelf weet hoe.

²⁸ Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort: eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

²⁹ En als de vrucht het toelaat, zendt hij meteen de sikkel erin, omdat de oogsttijd aangebroken is.

DE GELIJKENIS VAN HET MOSTERDZAAD

³⁰ ^f En Hij zei: Waarmee zullen wij het Koninkrijk van God vergelijken, of door welke gelijkenis zullen wij het voorstellen?

³¹ Door een mosterdzaad dat, als het in de aarde gezaaid wordt, het kleinste is van alle zaden die er op de aarde zijn.

³² En wanneer het gezaaid is, komt het op en wordt het grootste van alle tuingewassen, en maakt grote takken, zodat de vogels in de lucht een nest kunnen maken in zijn schaduw.

³³ ^g En door veel van zulke gelijkenissen sprak Hij het Woord tot hen, voor zover zij het horen konden,

³⁴ en zonder gelijkenis sprak Hij tot hen niet, maar Hij verklaarde alles aan Zijn discipelen als zij alleen waren.

JEZUS STILT DE STORM

³⁵ ^h En op die dag, toen het avond geworden was, zei Hij tegen hen: Laten wij overvaren naar de overkant.

³⁶ En zij lieten de menigte achter en namen Hem, Die al in het schip was, mee; en er waren nog andere scheepjes bij Hem.

³⁷ En er stak een harde stormwind op en de golven sloegen over in het schip, zodat het al volliep.

³⁸ En Hij lag in het achterschip te slapen op een hoofdkussen; en zij wekten Hem en zeiden tegen Hem: Meester, bekommer U Zich er niet om dat wij vergaan?

³⁹ En Hij, wakker geworden, ⁱ bestrafte de wind en zei tegen de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en er kwam een grote stilte.

^a Matt. 19:23; Mark. 10:23; Luk. 18:24; 1 Tim. 6:9 ^b Matt. 5:15; Luk. 8:16; 11:33 ^c Job 12:22; Matt. 10:26; Luk. 8:17; 12:2 ^d Matt. 7:2; Luk. 6:38 ^e Matt. 13:12; 25:29; Luk. 8:18; 19:26 ^f Matt. 13:31; Luk. 13:18 ^g Matt. 13:34 ^h Matt. 8:23; Luk. 8:22 ⁱ Job 26:12; Ps. 107:29; Jes. 51:10

⁴⁰ En Hij zei tegen hen: Waarom bent u zo angstig? Hebt u dan geen geloof?

⁴¹ En zij vreesden met grote vrees en zeiden tegen elkaar: Wie is Deze toch, dat zelfs de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?

DE GENEZING VAN DE BEZETENE VAN GADARA

5 En zij kwamen aan de overkant van de zee, in het land van de Gadarenen.

² En toen Hij uit het schip gegaan was, kwam Hem meteen uit de grafspelonken iemand met een onreine geest tegemoet.

³ Hij hield in de grafspelonken verblijf, en niemand kon hem binden, zelfs niet met ketenen.

⁴ Hij was namelijk dikwijls met boeien en ketenen gebonden geweest, maar de ketenen waren door hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was in staat hem in bedwang te houden.

⁵ En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de grafspelonken en hij schreeuwde en sloeg zichzelf met stenen.

⁶ Toen hij nu Jezus uit de verte zag, snelde hij naar Hem toe en aanbad Hem,

⁷ en met luide stem schreeuwde hij: Wat heb ik met U te maken, Jezus, Zoon van God de Allerhoogste? Ik bezweer U bij God dat U mij niet pijnigt!

⁸ (Want Hij had tegen hem gezegd: Onreine geest, ga uit van deze man!)

⁹ En Hij vroeg hem: Wat is uw naam? En hij antwoordde: Mijn naam is Legio, want wij zijn met velen.

¹⁰ En hij smeekte Hem dringend dat Hij hen niet het land uit zou sturen.

¹¹ Nu was daar bij de bergen een grote kudde varkens aan het grazen.

¹² En alle demonen smekten Hem: Stuur ons naar die varkens, opdat wij daarin mogen gaan.

¹³ En Jezus stond het hun meteen toe. En toen de onreine geesten uit de man weggegaan waren, gingen zij in de varkens; en de kudde stortte van de steile af de zee in (het waren er ongeveer tweeduizend), en ze verdronken in de zee.

¹⁴ En zij die de varkens weidden, vluchtten

en berichtten *het gebeurde* in de stad en op het land; en ze liepen uit om te zien wat er gebeurd was.

¹⁵ En zij kwamen bij Jezus en zagen de bezetene zitten, gekleed en goed bij zijn verstand, *namelijk* hem die het legioen gehad had, en zij werden bevreesd.

¹⁶ En zij die het gezien hadden, vertelden hun wat er met de bezetene gebeurd was, en ook over de varkens.

¹⁷ En zij begonnen Hem te smeken uit hun gebied weg te gaan.

¹⁸ En toen Hij in het schip ging, smeekte de gene die bezeten was geweest Hem of hij bij Hem mocht blijven.

¹⁹ Jezus stond hem *dat* echter niet toe, maar zei tegen hem: Ga naar uw huis, naar de uwen, en bericht hun alles wat de Heere voor u gedaan heeft, en *hoe* Hij Zich over u ontfermd heeft.

²⁰ Toen ging hij weg en begon in het *gebied* van Dekapolis alles te verkondigen wat Jezus voor hem gedaan had, en ze verwonderden zich allen.

HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS OPGEWEKT; EEN ZIEKE VROUW GENEZEN

²¹ En toen Jezus opnieuw in het schip naar de overkant gevaren was, verzamelde zich een grote menigte bij Hem; en Hij was bij de zee.

²² En zie, er kwam een van de hoofden van de synagoge, wiens naam Jaïrus was; en toen hij Hem zag, wierp hij zich neer aan Zijn voeten

²³ en smeekte Hem dringend: Mijn dochtertje ligt op sterven; *ik smeek U* dat U komt en de handen op haar legt, zodat zij behouden wordt en zal leven.

²⁴ En Hij ging met hem mee; en een grote menigte volgde Hem en zij drongen tegen Hem aan.

²⁵ En een zekere vrouw, die al twaalf jaar bloedvloeingen had,

²⁶ en veel geleden had door toedoen van veel dokters, en alles wat zij *bezat*, *daaraan* uitgegeven had en geen baat gevonden had, maar met wie het veel erger geworden was,

^a Matt. 8:28; Luk. 8:26 ^b Hand. 16:39 ^c Luk. 8:38 ^d Luk. 8:40 ^e Matt. 9:18; Luk. 8:41 ^f Lev. 15:25; Matt. 9:20; Luk. 8:43

²⁷ *deze* had van Jezus gehoord en kwam van achteren de menigte in en raakte Zijn bovenkleed aan,

²⁸ want zij zei: Als ik maar Zijn kleren kan aanraken, zal ik gezond worden.

²⁹ En meteen droogde de bron van haar bloed op, en merkte zij aan haar lichaam dat zij van die aandoening ³⁰ genezen was.

³⁰ En meteen toen Jezus bij Zichzelf merkte dat er ³¹kracht van Hem uitgegaan was, keerde Hij Zich om in de menigte en zei: Wie heeft Mijn kleren aangeraakt?

³¹ En Zijn discipelen zeiden tegen Hem: U ziet dat de menigte tegen U opdringt, en zegt U *dan*: Wie heeft Mij aangeraakt?

³² Maar Hij keek om Zich heen om haar te zien die dat gedaan had.

³³ En de vrouw, die bevreesd was en beefde, omdat zij wist wat er met haar gebeurd was, kwam en wierp zich voor Hem neer en vertelde Hem de volle waarheid.

³⁴ Toen zei Hij tegen haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede en wees genezen van uw aandoening.

³⁵ Terwijl Hij nog sprak, kwamen er *enigen* van *het huis* van het hoofd van de synagoge, die zeiden: Uw dochter is gestorven; waarom valt u de Meester nog lastig?

³⁶ En zodra Jezus het woord gehoord had dat er gesproken werd, zei Hij tegen het hoofd van de synagoge: Wees niet bevreesd, geloof alleen.

³⁷ En Hij liet niemand toe Hem te volgen dan Petrus, Jakobus en Johannes, de broer van Jakobus.

³⁸ En Hij kwam bij het huis van het hoofd van de synagoge en zag de opschudding *en hen* die luid huilden en jammerden.

³⁹ En toen Hij naar binnen gegaan was, zei Hij tegen hen: Waarom maakt u misbaar en huilt u? ⁴⁰ Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

⁴⁰ Zij lachten Hem echter uit, maar Hij stuurde hen allen weg, nam de vader en de moeder van het kind en hen die bij Hem waren, mee en ging *het vertrek* binnen waar het kind lag.

⁴¹ En Hij pakte de hand van het kind en zei tegen haar: Talitha, koemi! Dat is vertaald: Meisje (Ik zeg je), sta op.

⁴² En meteen stond het meisje op en het liep, want het was twaalf jaar; en zij waren geheel buiten zichzelf.

⁴³ En Hij gebod hun met klem dat niemand dit te weten zou komen; en Hij zei dat men haar te eten moest geven.

JEZUS IN NAZARETH VERACHT

6 En ¹Hij ging vandaar weg en kwam in Zijn vaderstad en Zijn discipelen volgden Hem.

² En toen het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te onderwijzen; en velen die luisterden, stonden *er* versteld *van* en zeiden: Waar heeft Deze die dingen vandaan en wat is dit voor wijsheid die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen gebeuren?

³ Is Dit niet de timmerman, de Zoon van Maria en de Broer van Jakobus en Joses en van Judas en Simon? En zijn Zijn zusters niet hier bij ons? En zij namen aanstoot aan Hem.

⁴ En Jezus zei tegen hen: ⁵Een profeet is niet ongeëerd, behalve in zijn vaderstad en bij *zijn* familie en in zijn huis.

⁵ En Hij kon daar geen kracht doen, maar Hij legde slechts enkele zieken de handen op en genas hen.

⁶ En Hij verwonderde Zich over hun ongehoorzaamheid. En Hij ⁷trok de dorpen in de omgeving rond en gaf *er* onderwijs.

DE UITZENDING VAN DE TWAALF

⁷ En Hij riep de twaalf bij Zich en begon hen twee aan twee uit te zenden en gaf hun macht over de onreine geesten.

⁸ En Hij gebod hun dat zij niets mee zouden nemen voor onderweg dan alleen een staf: geen reiszak, geen brood, geen geld in de gordel;

⁹ maar dat zij *wel* sandalen zouden aandoen en niet met twee *stel* onderkleden gekleed zouden zijn.

^a Luk. 6:19 ^b Matt. 9:22; Mark. 10:52 ^c Luk. 8:49 ^d Joh. 11:11 ^e Matt. 13:53; Luk. 4:16 ^f Joh. 6:42

^g Matt. 13:57; Luk. 4:24; Joh. 4:44 ^h Matt. 13:58 ⁱ Matt. 9:35; Luk. 13:22 ^j Matt. 10:1; Luk. 6:13; 9:1

^k Hand. 12:8

5:29 aandoening - Letterlijk: gesel. **5:42 en zij waren geheel buiten zichzelf** - Letterlijk: zij ontstelden met grote ontsteltenis.

¹⁰ En Hij zei tegen hen: Waar u een huis zult binnengaan, blijf daar totdat u uit die plaats vertrekt.

¹¹ En als er zullen zijn die u niet ontvangen en niet naar u luisteren, ¹² schud dan, als u vandaar weggaat, het stof af dat onder uw voeten zit, tot een getuigenis tegen hen. ¹³ Voorwaar zeg Ik u: Het zal voor Sodom of Gomorra verdraaglijker zijn in de dag van het oordeel dan voor die stad.

¹² En toen zij weggegaan waren, predikten zij dat men zich moest bekeren.

¹³ En zij dreven veel demonen uit ¹⁴ en zalfden veel zieken met olie en maakten hen gezond.

DE DOOD VAN JOHANNES DE DOPER

¹⁴ En koning Herodes hoorde het (want Zijn Naam was bekend geworden) en zei: Johannes die doopte, is uit de doden opgewekt en daarom zijn die krachten werkzaam in Hem.

¹⁵ Anderen zeiden: Hij is Elia; en *weer* anderen zeiden: Hij is een profeet, of Hij is als een van de profeten.

¹⁶ Maar toen Herodes het hoorde, zei hij: Dit is Johannes die ik onthoofd heb; die is uit de doden opgewekt.

¹⁷ Want Herodes had zelf *enigen* eropuit gestuurd en Johannes gevangengenomen en hem geboeid in de gevangenis gezet, vanwege Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus, omdat hij haar getrouwd had;

¹⁸ want Johannes had tegen Herodes gezegd: ¹⁹ Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben.

¹⁹ En Herodias had het op hem gemunt en wilde hem doden, maar zij kon *dat* niet,

²⁰ want Herodes was bevreesd voor Johannes, omdat hij wist dat deze een ²¹ rechtvaardig en heilig man was, en hij beschermde hem; en als hij hem aangehoord had, ondernam hij vele dingen, en hij luisterde graag naar hem.

²¹ En toen er een geschikte dag aangebroken was en Herodes ²² op zijn verjaardag een maaltijd had aangericht voor zijn

*rijks*groten en de oversten over duizend en de voornaamsten van Galilea,

²² kwam de dochter van deze Herodias binnen en danste. En zij behaagde Herodes en degenen die mee aanlagen. Toen zei de koning tegen het meisje: Vraag van mij wat je maar wilt, en ik zal het je geven.

²³ En hij zwoer haar: Wat je van mij ook maar vraagt, ik zal het je geven, tot *zelfs* de helft van mijn koninkrijk.

²⁴ En zij ging weg en zei tegen haar moeder: Wat zal ik vragen? En die zei: Het hoofd van Johannes de Doper.

²⁵ En zij ging meteen naar binnen, liep haastig naar de koning toe en vroeg: Ik wil dat u mij ogenblikkelijk op een schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft.

²⁶ En de koning werd zeer bedroefd, maar wilde haar omwille van de eden en omwille van hen die mee aanlagen, niet afwijzen.

²⁷ En de koning stuurde meteen een scherprechter en beval zijn hoofd te brengen. Deze nu ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis,

²⁸ en hij bracht zijn hoofd op een schotel en gaf het aan het meisje, en het meisje gaf het aan haar moeder.

²⁹ En toen zijn discipelen *dit* hoorden, kwamen zij en namen zijn dode lichaam weg en legden het in een graf.

DE WONDERBARE SPIJZIGING

³⁰ En de apostelen kwamen *weer* samen bij Jezus en berichtten Hem alles wat zij gedaan en wat zij onderwezen hadden.

³¹ En Hij zei tegen hen: Komt u *zelf* mee naar een eenzame plaats, alleen, en rust wat uit; want er waren er velen die kwamen en die gingen, ³² en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten.

³² En zij vertrokken in een schip naar een eenzame plaats, alleen.

³³ En de menigten zagen hen weggaan, en velen herkenden Hem en gingen uit alle steden gezamenlijk te voet daarnaartoe; en zij kwamen er vóór hen aan en gingen samen naar Hem toe.

³⁴ En toen Jezus uit *het schip* ging, ³⁵ zag Hij een grote menigte en was innerlijk met

¹⁴ Matt. 10:14; Luk. 9:5 ¹⁵ Hand. 13:51; 18:6 ¹⁶ Matt. 10:15; Luk. 10:12 ¹⁷ Jak. 5:14 ¹⁸ Matt. 14:1; Luk. 9:7 ¹⁹ Matt. 14:3; Luk. 3:19; 9:9 ²⁰ Lev. 18:16; 20:21 ²¹ Matt. 14:5; 21:26 ²² Gen. 40:20 ²³ Matt. 14:6 ²⁴ Richt. 11:30 ²⁵ Matt. 14:10 ²⁶ Luk. 9:10 ²⁷ Mark. 3:20 ²⁸ Matt. 14:13; Luk. 9:10; Joh. 6:1 ²⁹ Matt. 9:36; 14:14

ontferming bewogen over hen, ^awant zij waren als schapen die geen herder hebben; ^ben Hij begon hun veel dingen te onderwijzen.

³⁵ 'En toen het al laat geworden was, ^ckwamen Zijn discipelen naar Hem toe en zeiden: Deze plaats is eenzaam en het is al laat;

³⁶ stuur hen weg, opdat zij naar de omliggende gehuchten en dorpen kunnen gaan en broden voor zichzelf kopen, want zij hebben niets te eten.

³⁷ Maar Hij antwoordde hun en zei: Geef u hun te eten. En zij zeiden tegen Hem: Moeten wij voor tweehonderd penningen ^dbrood gaan kopen en hun te eten geven?

³⁸ En Hij zei tegen hen: Hoeveel broden hebt u? Ga eens kijken. ^eEn toen zij het te weten gekomen waren, zeiden zij: Vijf, en twee vissen.

³⁹ En Hij droeg hun op om allen in groepen te laten gaan zitten in het groene gras.

⁴⁰ En zij gingen zitten in groepen van honderd en van vijftig.

⁴¹ En toen Hij de vijf broden en de twee vissen genomen had, ^fkeek Hij op naar de hemel, ^gzegende en brak de broden en gaf ze aan Zijn discipelen, opdat zij die aan hen zouden voorzetten, en de twee vissen verdeelde Hij onder allen.

⁴² En zij aten allen en werden verzadigd.

⁴³ En zij raapten twaalf manden vol met stukken *brood* op, en *wat over was* van de vissen.

⁴⁴ En die de broden gegeten hadden, waren ongeveer vijfduizend mannen.

JEZUS LOOPT OP DE ZEE

⁴⁵ ^hEn meteen dwong Hij Zijn discipelen in het schip te gaan en vooruit te varen naar de overkant, naar Bethsaïda, terwijl Hijzelf de menigte weg zou sturen.

⁴⁶ ⁱEn toen Hij afscheid van hen genomen had, ging Hij naar de berg om te bidden.

⁴⁷ 'En toen het avond was geworden, was

het schip midden op de zee en Hijzelf was alleen op het land.

⁴⁸ En Hij zag dat zij veel moeite moesten doen om *het schip* vooruit te krijgen, want zij hadden de wind tegen; en omstreeks de vierde nachtwake kwam Hij, lopend op de zee, naar hen toe en wilde hun voorbijgaan.

⁴⁹ En toen zij Hem zagen lopen op de zee, dachten zij dat het een spook was en schreeuwden luid,

⁵⁰ want allen zagen Hem en raakten in verwarring; en meteen sprak Hij met hen en zei tegen hen: Heb goede moed, Ik ben het; wees niet bevreesd.

⁵¹ En Hij klom bij hen in het schip en de wind ging liggen; en zij waren innerlijk volkomen buiten zichzelf en zij verwonderden zich,

⁵² want zij hadden bij *het wonder* van de broden niets begrepen, omdat hun hart verhard was.

⁵³ 'En toen zij overgevaaren waren, kwamen zij in het land Gennesaret en legden daar aan.

⁵⁴ En toen zij uit het schip gegaan waren, herkende men Hem meteen.

⁵⁵ *En* men liep heel die streek door en begon op ligmaten hen die er slecht aan toe waren met zich mee te dragen naar de plaats waarvan ze hoorden dat Hij daar was.

⁵⁶ En waar Hij ook kwam, in dorpen of steden of in gehuchten, daar legden ze de zieken op de markten en smeekten Hem of zij al was het maar de zoom van Zijn bovenkleed mochten aanraken; en allen die Hem aanraakten, werden gezond.

DE FARIZEEËN EN DE OVERLEVERING

7 En ^jbij Hem verzamelden zich de Farizeeën en sommigen van de schriftgeleerden, die uit Jeruzalem gekomen waren.

² En toen zij zagen dat sommigen van Zijn discipelen met onreine, dat is met

^a Jer. 23:1; Ezech. 34:2 ^b Luk. 9:11 ^c Matt. 14:15; Luk. 9:12; Joh. 6:5 ^d Matt. 14:17; Luk. 9:13; Joh. 6:9

^e Joh. 17:1 ^f 1 Sam. 9:13 ^g Matt. 14:22; Joh. 6:17 ^h Matt. 14:23; Luk. 6:12 ⁱ Matt. 14:23; Joh. 6:16

^j Matt. 14:34 ^k Matt. 15:1

6:35 *het...* was - Letterlijk: het uur veel geworden was. 6:37 *penningen* - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

ongewassen handen brood aten, berispen zij *hen*.

³ Want de Farizeeën en alle Joden eten niet, als zij niet *eerst* grondig de handen gewassen hebben, omdat zij zich houden aan de overlevering van de ouden.

⁴ En als zij van de markt *komen*, eten zij niet, als zij zich niet *eerst* gewassen hebben. En vele andere dingen zijn er die zij aangenomen hebben om *zich eraan* te houden, *zoals* het wassen van de drinkbekers en kannen en het koperen vaatwerk en bedden.

⁵ Daarna vroegen de Farizeeën en de schriftgeleerden Hem: Waarom wandelen Uw discipelen niet volgens de overlevering van de ouden, maar eten zij het brood met ongewassen handen?

⁶ Maar Hij antwoordde hun: Terecht heeft Jesaja over u, huichelaars, geprofeteerd zoals er geschreven staat: "Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver bij Mij vandaan.

⁷ Maar tevergeefs eren zij Mij door leringen te onderwijzen *die* geboden van mensen zijn.

⁸ Want terwijl u het gebod van God nalaat, houdt u zich aan de overlevering van de mensen, *zoals* het wassen van kannen en bekens; en veel andere dergelijke dingen doet u.

⁹ En Hij zei tegen hen: U stelt Gods gebod op een mooie manier terzijde om u aan uw overlevering te houden!

¹⁰ Want Mozes heeft gezegd: "Eer uw vader en uw moeder; en: "Wie vader of moeder vervloekt, die moet zeker sterven;

¹¹ maar u zegt: Als iemand tegen zijn vader of zijn moeder zegt: *Het is korban* (dat wil zeggen: een gave) wat u van mij had kunnen krijgen, *is het met hem in orde*.

¹² En u laat hem niet meer toe iets voor zijn vader of zijn moeder te doen,

¹³ en zo maakt u Gods Woord krachteloos door uw overlevering die u overgeleverd hebt; en veel van dergelijke dingen doet u.

¹⁴ "En toen Hij heel de menigte bij Zich ge-

roepen had, zei Hij tegen hen: Luister allen naar Mij en begrijp *het goed*:

¹⁵ "Eris niets dat van buitenaf de mens binnengaat, dat hem kan verontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het die de mens verontreinigen.

¹⁶ Als iemand oren heeft om te horen, laat hij dan horen.

¹⁷ "En toen Hij bij de menigte vandaan thuisgekomen was, vroegen Zijn discipelen Hem naar de gelijkenis.

¹⁸ En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen?

¹⁹ Want het komt niet in zijn hart maar in *zijn* buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.

²⁰ En Hij zei: Wat uit de mens naar buiten komt, dat verontreinigt de mens.

²¹ "Want van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen voort kwade overwegingen, alle overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst,* lastering, hoogmoed, dwaasheid;

²² al deze slechte dingen komen van binnenuit en verontreinigen de mens.

DE SYRO-FENICISCHE VROUW

²⁴ "En Hij stond op en vertrok vandaar naar het gebied van Tyrus en Sidon; en toen Hij een huis binnengegaan was, wilde Hij niet dat iemand het wist, maar Hij kon niet verborgen blijven.

²⁵ Want een vrouw van wie het dochttertje een onreine geest had, hoorde van Hem, kwam en viel neer aan Zijn voeten.

²⁶ Deze vrouw nu was een Griekse, afkomstig uit Syro-Fenicië; en zij vroeg Hem de demon uit haar dochter uit te drijven.

²⁷ Maar Jezus zei tegen haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet behoorlijk het brood van de kinderen te nemen en naar de hondjes te werpen.

²⁸ Maar zij antwoordde en zei tegen Hem: Ja, Heere, maar de hondjes eten *toch* ook

* Jes. 29:13; Ezech. 33:31 ³ Matt. 15:9; Kol. 2:18,20; Tit. 1:14 ⁴ Ex. 20:12; Deut. 5:16; Efez. 6:2 ⁵ Ex. 21:17; Lev. 20:9; Deut. 27:16; Spr. 20:20 ⁶ Matt. 15:6; 1 Tim. 4:3; 2 Tim. 3:2 ⁷ Matt. 15:10 ⁸ Hand. 10:15; Rom. 14:17,20; Tit. 1:15 ⁹ Gen. 6:5; 8:21; Spr. 6:14; Jer. 17:9 ¹⁰ Matt. 15:21
7:22 *afgunst* - Letterlijk: een boos oog.

onder de tafel van de kruimels van de kinderen.

²⁹ En Hij zei tegen haar: Omwille van dit woord ga heen, de demon is uit uw dochter uitgegaan.

³⁰ En toen zij in haar huis kwam, merkte zij dat de demon uitgegaan was en dat haar dochter op bed lag.

DE GENEZING VAN EEN DOVE

³¹ En toen Hij weer weggegaan was uit het gebied van Tyrus en Sidon, kwam Hij bij de zee van Galilea, midden door het gebied van Dekapolis.

³² En ze brachten een dove bij Hem, die moeilijk sprak, en smeekten Hem dat Hij de hand op hem legde.

³³ En na hem uit de menigte apart genomen te hebben, stak Hij Zijn vingers in zijn oren, en na gespuwd te hebben, raakte Hij zijn tong aan.

³⁴ En terwijl Hij opkeek naar de hemel, zuchtte Hij en zei Hij tegen hem: Effatha! dat is: Word geopend!

³⁵ En meteen werden zijn oren geopend en de band van zijn tong werd los, en hij sprak goed.

³⁶ En Hij gebod hun dat zij het tegen niemand zouden zeggen; maar wat Hij hun ook gebod, zij verkondigden het des te meer.

³⁷ En zij stonden bovenmate versteld en zeiden: 'Hij heeft alles goedgeemaakt; ook de doven doet Hij horen en *Hij maakt dat* zij die niet kunnen spreken, kunnen spreken.

DE TWEEDE WONDERBARE SPIJZIGING

8 In ⁴die dagen, toen er een heel grote menigte *bijeen* was en zij niets te eten hadden, riep Jezus Zijn discipelen bij Zich en zei tegen hen:

² Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, want zij blijven al drie dagen bij Mij en hebben niets wat zij kunnen eten.

³ En als Ik hen nuchter naar hun huis stuur, zullen zij onderweg bezwijken, want sommigen van hen komen van ver.

⁴ En Zijn discipelen antwoordden Hem:

Waar haalt iemand hier in *deze* afgelegen plaats zoveel broden vandaan, dat hij *deze mensen* kan verzadigen?

⁵ En Hij vroeg hun: Hoeveel broden hebt u? En zij zeiden: Zeven.

⁶ En Hij gebod de menigte op de grond te gaan zitten. En Hij nam de zeven broden en nadat Hij gedankt had, brak Hij ze en gaf ze aan Zijn discipelen om ze *hun* voor te zetten; en zij zetten ze de menigte voor.

⁷ En zij hadden enkele visjes; en toen Hij ze gezegend had, zei Hij dat zij ook die moesten voorzetten.

⁸ En zij aten en werden verzadigd. En zij raapten het overschot van de stukken *brood* op, zeven manden.

⁹ Het waren er ongeveer vierduizend, die gegeten hadden; en Hij stuurde hen weg.

WAARSCHUWING TEGEN HET ZUURDEEG VAN DE FARIZEEËN EN VAN HERODES

¹⁰ En toen Hij meteen in het schip gegaan was met Zijn discipelen, kwam Hij in de streken van Dalmanutha.

¹¹ En de Farizeeën liepen uit en begonnen met Hem te redetwisten 'en verlangden van Hem een teken uit de hemel om Hem te verzoeken.

¹² En Hij zuchtte diep in Zijn geest en zei: Waarom verlangt dit geslacht een teken?

¹³ Voorwaar, Ik zeg u: Eer aan dit geslacht een teken gegeven zal worden!

¹⁴ En Hij verliet hen en nadat Hij opnieuw in het schip gegaan was, voer Hij weg naar de overkant.

¹⁵ En Zijn discipelen hadden vergeten broden mee te nemen en zij hadden niet meer dan één brood bij zich in het schip.

¹⁶ En Hij gebod hun en zei: 'Kijk uit, pas op voor het zuurdeeg van de Farizeeën en voor het zuurdeeg van Herodes.

¹⁷ En zij spraken er met elkaar over en zeiden: *Dit zegt Hij*, omdat wij geen broden hebben.

¹⁸ En Jezus, Die dat wist, zei tegen hen: Waarom spreekt u *erover* met elkaar dat u geen broden hebt? Ziet u *het* nog niet in en begrijpt u *het* niet? Hebt u nog uw verharde hart?

^a Matt. 15:29 ^b Matt. 9:32; Luk. 11:14 ^c Gen. 1:31 ^d Matt. 15:32 ^e Matt. 15:39 ^f Matt. 12:38; 16:1; Luk. 11:29; Joh. 6:30 ^g Matt. 16:4 ^h Matt. 16:6; Luk. 12:1 ⁱ Mark. 6:52

¹⁸ U hebt ogen, en u ziet niet? En u hebt oren, en u hoort niet?

¹⁹ En herinnert u zich niet, ^atoen Ik de vijf broden brak voor de vijfduizend *mannen*, hoeveel volle manden met stukken *brood* u opdraapte? Zij zeiden tegen Hem: Twaalf.

²⁰ En ^btoen Ik de zeven *brak* voor de vierduizend *mannen*, hoeveel volle manden met stukken *brood* u opdraapte? En zij zeiden: Zeven.

²¹ En Hij zei tegen hen: Waarom begrijpt u *het dan* niet?

EEN BLINDE GENEZEN IN BETHSAÏDA

²² En Hij kwam in Bethsaïda; en ze brachten een blinde bij Hem en smeekten Hem dat Hij hem aanraakte.

²³ En toen Hij de hand van de blinde genomen had, leidde Hij hem het dorp uit; en nadat Hij ^cin zijn ogen gespuwd en ^dde handen op hem gelegd had, vroeg Hij hem of hij iets zag.

²⁴ En hij keek op en zei: Ik zie de mensen, want ik zie hen, als bomen, rondlopen.

²⁵ Daarna legde Hij de handen opnieuw op zijn ogen en liet hem weer kijken. En hij was hersteld en zag allen heel duidelijk.

²⁶ En Hij stuurde hem naar zijn huis en zei: Ga niet het dorp in en zeg het tegen niemand in het dorp.

DE BELIJDENIS VAN PETRUS

²⁷ ^eEn Jezus vertrok met Zijn discipelen naar de dorpen van Caesarea Filippi. En onderweg stelde Hij Zijn discipelen een vraag: Hij zei tegen hen: Wie zeggen de mensen dat Ik ben?

²⁸ En zij antwoordden: 'Johannes de Doper; en anderen: Elia; en *weer* anderen: Een van de profeten.

²⁹ En Hij zei tegen hen: Maar u, wie zegt u dat Ik ben? En Petrus antwoordde en zei tegen Hem: ^fU bent de Christus.

³⁰ En Hij gebood hun streng dat zij met niemand over Hem zouden spreken.

DE EERSTE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

³¹ En Hij begon hun te onderwijzen dat de Zoon des mensen veel moest lijden en verworpen worden door de oudsten en overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden en na drie dagen opstaan.

³² En dit woord sprak Hij vrijuit. En Petrus nam Hem apart en begon Hem te bestraffen,

³³ maar Hij keerde Zich om en terwijl Hij Zijn discipelen aankeek, bestrafte Hij Petrus en zei: 'Ga weg achter Mij, satan, want u bedenkt niet de dingen van God, maar die van de mensen.

³⁴ En toen Hij de menigte met Zijn discipelen bij Zich geroepen had, zei Hij tegen hen: 'Laat wie achter Mij aan wil komen zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen.

³⁵ ^gWant wie zijn leven ^hzal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen omwille van Mij en *om* het Evangelie, die zal het behouden.

³⁶ Want wat zal het een mens baten als hij heel de wereld wint en aan zijn ziel schade lijdt?

³⁷ Of wat zal een mens geven ⁱals loosprijs voor zijn ziel?

³⁸ ^mWant wie zich voor Mij en Mijn woorden geschaamd zal hebben in dit overspelig en zondig geslacht, voor hem zal de Zoon des mensen Zich ook schamen wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, met de heilige engelen.

9 En ⁿHij zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat er sommigen zijn van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij gezien zullen hebben dat het Koninkrijk van God met kracht gekomen is.

DE VERHEERLIJING

² En na zes dagen nam Jezus Petrus en Jakobus en Johannes met Zich mee en bracht hen apart op een hoge berg, alleen

^a Matt. 14:17,20; Mark. 6:38; Luk. 9:13; Joh. 6:9 ^b Matt. 15:36,37 ^c Mark. 7:33 ^d Mark. 7:32 ^e Matt. 16:13; Luk. 9:18 ^f Matt. 14:2 ^g Matt. 16:16; Joh. 6:69 ^h Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 9:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31; 24:7 ⁱ 2 Sam. 19:22 ^j Matt. 10:38; 16:24; Luk. 9:23; 14:27 ^k Matt. 10:39; 16:25; Luk. 9:24; 17:33; Joh. 12:25 ^l Ps. 49:9 ^m Matt. 10:32; Luk. 9:26; 12:8; 2 Tim. 2:12; 1 Joh. 2:23 ⁿ Matt. 16:28; Luk. 9:27 ^o Matt. 17:1; Luk. 9:28
8.35 *leven* - Letterlijk: ziel.

hen; en Hij werd voor hun ogen van gedaante veranderd.

³ En Zijn kleren werden blinkend, zeer wit, als sneeuw, zo wit als geen wolbewerker op aarde ze kan maken.

⁴ En aan hen verscheen Elia met Mozes en zij spraken met Jezus.

⁵ En Petrus antwoordde en zei tegen Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; en laten wij drie tenten maken, voor U één en voor Mozes één en voor Elia één.

⁶ Hij wist namelijk niet wat hij zei, want zij waren zeer bevreesd.

⁷ En er kwam een wolk, die hen overschaduwde, en uit de wolk kwam een stem, die zei: "Dit is Mijn geliefde Zoon," luister naar Hem!

⁸ En plotseling, terwijl zij om zich heen keken, zagen zij niemand meer bij zich dan Jezus alleen.

⁹ En toen zij van de berg afdaalden, gebod Hij hun dat zij niemand vertellen zouden wat zij gezien hadden, voordat de Zoon des mensen uit de doden zou zijn opgestaan.

¹⁰ En zij hielden dit woord vast en stelden onder elkaar de vraag wat dat was, uit de doden opstaan.

¹¹ En zij vroegen Hem: Waarom zeggen de schriftgeleerden dat Elia eerst moet komen?

¹² En Hij antwoordde hun: Elia zal wel eerst komen en alles herstellen; en het *zal geschieden*^a zoals geschreven is over de Zoon des mensen, dat Hij veel lijden zal en veracht worden.

¹³ Maar Ik zeg u dat Elia ook gekomen is en ze hebben met hem gedaan alles wat ze wilden, ^bzoals over hem geschreven staat.

DE MAANZIEKE JONGEN

¹⁴ En toen Hij bij de discipelen gekomen was, zag Hij een grote menigte om hen heen en enige schriftgeleerden, die met hen aan het redetwisten waren.

¹⁵ En meteen toen heel de menigte Hem zag, waren zij ontdaan, en zij snelden naar Hem toe en begroetten Hem.

¹⁶ En Hij vroeg aan de schriftgeleerden: Waarom redetwist u met hen?

¹⁷ En iemand uit de menigte antwoordde: Meester, ik heb mijn zoon bij U gebracht, die een geest heeft *die maakt* dat hij niet kan spreken.

¹⁸ En waar hij hem ook aangrijpt, werpt hij hem tegen de grond, en het schuim staat hem op de mond en hij knarst met zijn tanden en verstijft; en ik heb tegen Uw discipelen gezegd dat zij hem moesten uitdrijven, maar zij konden het niet.

¹⁹ En Hij antwoordde hem en zei: O ongelovig geslacht, hoelang zal Ik nog bij u zijn? Hoelang zal Ik u nog verdragen? Breng hem bij Mij.

²⁰ En zij brachten hem bij Hem; ^ben toen hij Hem zag, deed de geest hem meteen stuip-trekken; en hij viel op de grond en wentelde zich met schuim op de mond.

²¹ En Hij vroeg aan zijn vader: Hoelang is het *al* dat dit hem overkomt? En hij zei: Van jongs af aan.

²² En vaak heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen om hem om te brengen; maar als U iets kunt, wees dan met innerlijke ontferming bewogen over ons en help ons.

²³ En Jezus zei tegen hem: Als u kunt geloven, ^calle dingen zijn mogelijk voor wie gelooft.

²⁴ En meteen riep de vader van het kind onder tranen: Ik geloof, Heere! Kom mijn ongeloof te hulp.

²⁵ En toen Jezus zag dat de menigte samenstroomde, bestrafte Hij de onreine geest en zei tegen hem: Geest *die maakt dat men niet kan spreken* en die doof *maakt*, Ik beveel u: ga uit hem weg en kom niet meer in hem *terug*!

²⁶ En onder geschreeuw en hevige stuip-trekken ging hij uit hem weg; en *de jongen* werd als een dode, zodat velen zeiden dat hij gestorven was.

²⁷ En Jezus pakte hem bij de hand en richtte hem op; en hij stond op.

²⁸ En toen Hij in huis gegaan was, *en zij alleen waren*, vroegen Zijn discipelen

^a Jes. 42:1; Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; Luk. 3:22; 9:35; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17 ^b Deut. 18:19 ^c Matt. 17:9; Luk. 9:36 ^d Mal. 4:5; Matt. 11:14; Luk. 1:17 ^e Ps. 22:7; Jes. 53:4; Dan. 9:26 ^f Mal. 4:5,6 ^g Matt. 17:14; Luk. 9:37,38 ^h Mark. 1:26 ⁱ Luk. 17:6 ^j Matt. 17:19

Hem: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitdrijven?

²⁹ En Hij zei tegen hen: Dit soort kan nergens *anders* door uitgaan dan door bidden en vasten.

DE TWEEDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

³⁰ ^aEn zij vertrokken vandaar en reisden door Galilea; en Hij wilde niet dat iemand het zou weten.

³¹ Want Hij gaf onderwijs aan Zijn discipelen en zei tegen hen: De Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen van mensen en zij zullen Hem doden, en nadat Hij gedood is, zal Hij op de derde dag opstaan.

³² Maar zij begrepen dat woord niet en zij waren bevreesd Hem *ernaar* te vragen.

³³ ^bEn Hij kwam in Kapernaüm en toen Hij thuisgekomen was, vroeg Hij hun: Waarover had u het met elkaar onderweg?

³⁴ Maar zij zwegen, want zij hadden onderweg een woordenwisseling met elkaar gehad over wie de belangrijkste was.

³⁵ En Hij ging zitten, riep de twaalf en zei tegen hen: 'Als iemand de eerste wil zijn, moet hij de laatste van allen zijn en een dienaar van allen.

³⁶ En Hij nam een kind, zette dat in hun midden en ^comarmde het, en Hij zei tegen hen:

³⁷ ^eWie een van zulke kinderen ontvangt in Mijn Naam, die ontvangt Mij; en wie Mij ontvangt, die ontvangt niet Mij, maar Hem Die Mij gezonden heeft.

WAARSCHUWING TEGEN STRUKELBLOKKEN

³⁸ ^fEn Johannes antwoordde Hem: Meester, wij hebben iemand gezien die demonen uitdreef in Uw Naam, *iemand* die ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

³⁹ ^gMaar Jezus zei: Verbied *het* hem niet, want er is niemand die een kracht doen zal

in Mijn Naam en kort daarna kwaad van Mij zal kunnen spreken.

⁴⁰ Want wie niet tegen ons is, die is voor ons.

⁴¹ Want ^hwie u een beker water te drinken zal geven in Mijn Naam omdat u *discipelen* van Christus bent, voorwaar, Ik zeg u: hij zal zijn loon beslist niet verliezen.

⁴² ⁱEn wie een van deze kleinen, die in Mij geloven, doet struikelen, het zou beter voor hem zijn dat er een molensteen om zijn hals werd gedaan en hij in de zee geworpen werd.

⁴³ ^jEn als uw hand u doet struikelen, hak hem *dan* af; het is beter voor u verminkt het leven in te gaan dan met twee handen heen te gaan in de hel, in het onuitblusbare vuur,

⁴⁴ ^kwaar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

⁴⁵ En als uw voet u doet struikelen, hak hem *dan* af; het is beter voor u kreupel het leven in te gaan dan met twee voeten geworpen te worden in de hel, in het onuitblusbare vuur,

⁴⁶ ^lwaar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

⁴⁷ En als uw oog u doet struikelen, werp het *dan* uit; het is beter voor u met één oog het Koninkrijk van God in te gaan dan met twee ogen in het helse vuur^o geworpen te worden,

⁴⁸ ^mwaar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

⁴⁹ Want iedereen zal met vuur gezouten wordenⁿ en ieder offer zal met zout gezouten worden.

⁵⁰ ⁿHet zout is goed, maar als het zout zoutloos wordt, waarmee zult u het smakelijk maken? ^oHeb zout in uzelf en leef met elkaar in vrede.

OVER DE ECHTSCHEIDING

10 ^pEn ^qtoen Hij opgestaan was, ging Hij vandaar naar het gebied van Judea, door het Overjordanse; en de menigten kwamen opnieuw bij Hem samen,

^a Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31; 24:7 ^b Matt. 18:1; Luk. 9:46; 22:24

^c Matt. 20:27; Mark. 10:43 ^d Mark. 10:16 ^e Matt. 18:5; Luk. 9:48; Joh. 13:20 ^f Luk. 9:49 ^g 1 Kor. 12:13

^h Matt. 10:42 ⁱ Matt. 18:6; Luk. 17:2 ^j Deut. 13:6; Matt. 5:30; 18:8 ^k Jes. 66:24 ^l Lev. 2:13 ^m Matt.

5:13; Luk. 14:34 ⁿ Rom. 12:18; Hebr. 12:14 ^o Matt. 19:1

9:47 *het helse vuur* - Letterlijk: de hel van het vuur.

en zoals Hij gewoon was, onderwees Hij hun opnieuw.

² En de Farizeeën kwamen naar Hem toe en vroegen Hem, om Hem te verzoeken, of het een man geoorloofd is *zijn* vrouw te verstoten.

³ Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: Wat heeft Mozes u geboden?

⁴ En zij zeiden: ^a Mozes heeft toegestaan een echtscheidingsbrief te schrijven en *haar* te verstoten.

⁵ En Jezus antwoordde hun: Vanwege de hardheid van uw hart heeft hij dat gebod voor u geschreven.

⁶ Maar vanaf het begin van de schepping heeft God hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt.

⁷ Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten;

⁸ en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees.

⁹ Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens *dat* niet scheiden.

¹⁰ En thuis stelden Zijn discipelen Hem hierover opnieuw vragen.

¹¹ En Hij zei tegen hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een andere trouwt, pleegt overspel tegen haar.

¹² En als een vrouw haar man verstoot en met een andere trouwt, pleegt zij *ook* overspel.

JEZUS ZEGENT DE KINDEREN

¹³ En ze brachten kinderen bij Hem, opdat Hij hen zou aanraken, maar de discipelen bestraften degenen die hen bij Hem brachten.

¹⁴ Maar toen Jezus *dat* zag, nam Hij het *hun* zeer kwalijk en zei tegen hen: Laat de kinderen bij Mij komen en verhinder hen niet, ^a want voor zodanigen is het Koninkrijk van God.

¹⁵ Voorwaar, Ik zeg u: wie het Koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal het beslist niet binnengaan.

¹⁶ En Hij omarmde hen, legde de handen op hen en zegende hen.

DE RIJKE JONGEMAN

¹⁷ En toen Hij naar buiten ging om op weg te gaan, snelde er iemand naar Hem toe, viel voor Hem op de knieën en vroeg Hem: Goede Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?

¹⁸ En Jezus zei tegen hem: Waarom noemt u Mij goed? Niemand is goed behalve Eén, *namelijk* God.

¹⁹ U kent de geboden: ¹ U zult geen overspel plegen; u zult niet doden; u zult niet stelen; u zult geen vals getuigenis afleggen; u zult niemand benadelen; eer uw vader en uw moeder.

²⁰ Maar hij antwoordde Hem: Meester, al deze dingen heb ik in acht genomen van mijn jeugd af.

²¹ En Jezus keek hem aan en had hem lief, en Hij zei tegen hem: ^a Eén ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat u hebt en geef het aan de armen en u zult een schat hebben in de hemel; en kom *dan*, neem het kruis op en volg Mij.

²² Maar hij werd treurig over dat woord en ging bedroefd weg, want hij had veel bezittingen.

²³ En terwijl Hij rondkeek, zei Jezus tegen Zijn discipelen: Hoe moeilijk kunnen zij die rijkdommen bezitten, het Koninkrijk van God binnengaan!

²⁴ En de discipelen verbaasden zich over Zijn woorden. Maar Jezus antwoordde opnieuw en zei tegen hen: Kinderen, hoe moeilijk is het dat zij die op rijkdommen vertrouwen, het Koninkrijk van God binnengaan!

²⁵ Het is gemakkelijker dat een kameel door het oog van een naald gaat, dan dat een rijke het Koninkrijk van God binnengaat.

²⁶ En zij stonden nog meer versteld en zeiden tegen elkaar: Wie kan dan zalig worden?

^a Deut. 24:1; Jer. 3:1; Matt. 5:31 ^b Gen. 1:27; Matt. 19:4 ^c Gen. 2:24; 1 Kor. 6:16; Efez. 5:31 ^d 1 Kor. 7:10 ^e Matt. 5:32; 19:9; Luk. 16:18; 1 Kor. 7:10 ^f Matt. 19:13; Luk. 18:15 ^g Matt. 18:3; 19:14; 1 Kor. 14:20; 1 Petr. 2:2 ^h Matt. 19:15; Mark. 9:36 ⁱ Matt. 19:16; Luk. 18:18 ^j Ex. 20:13; 21:12; Deut. 5:17; Rom. 13:9 ^k Matt. 6:19; Luk. 12:33; 1 Tim. 6:17 ^l Spr. 11:28; Matt. 19:23; Luk. 18:24

²⁷ Maar Jezus keek hen aan en zei: Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God, ^awant bij God zijn alle dingen mogelijk.

²⁸ En Petrus begon tegen Hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd.

²⁹ En Jezus antwoordde: Voorwaar, Ik zeg u: er is niemand die huis of broers of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers verlaten heeft omwille van Mij en om het Evangelie,

³⁰ of hij ontvangt honderdvoudig, nu in deze tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met vervolgingen, en in de wereld die komt, het eeuwige leven.

³¹ Maar veel eersten zullen de laatsten zijn, en veel laatsten de eersten.

DE DERDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

³² En zij waren onderweg en gingen naar Jeruzalem en Jezus ging hen voor; en zij waren verbaasd en terwijl zij Hem volgden, waren zij bevreesd. En toen Hij de twaalf opnieuw bij Zich genomen had, begon Hij tegen hen te zeggen wat Hem overkomen zou:

³³ Zie, wij gaan op naar Jeruzalem en de Zoon des mensen zal aan de overpriesters en de schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem aan de heidenen overleveren.

³⁴ En zij zullen Hem bespotten en Hem geselen en Hem bespuwen en Hem doden; en op de derde dag zal Hij weer opstaan.

DE ZONEN VAN ZEBEDEÛS

³⁵ En Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, kwamen naar Hem toe en zeiden: Meester, wij zouden willen dat U voor ons doet wat wij ook maar vragen.

³⁶ En Hij zei tegen hen: Wat wilt u dat Ik voor u doe?

³⁷ En zij zeiden tegen Hem: Geef ons dat wij mogen zitten, de één aan Uw rechter- en

de ander aan Uw linkerhand, in Uw heerlijkheid.

³⁸ Maar Jezus zei tegen hen: U weet niet wat u vraagt. Kunt u de drinkbeker drinken die Ik drink, en met de doop gedoopt worden ^awaarmee Ik gedoopt word?

³⁹ En zij zeiden tegen Hem: Dat kunnen wij. Maar Jezus zei tegen hen: De drinkbeker die Ik drink, zult u wel drinken, en met de doop waarmee Ik gedoopt word, zult u gedoopt worden,

⁴⁰ maar het zitten aan Mijn rechter- en aan Mijn linkerhand is niet aan Mij om te geven; maar *het zal gegeven worden* ^aaan hen voor wie het bestemd is.

⁴¹ En toen de tien anderen dit hoorden, begonnen zij het Jakobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.

⁴² Maar Jezus riep hen bij Zich en zei tegen hen: U weet ^adat zij die geacht worden leiders te zijn van de volken, heerschappij over hen voeren, en dat hun groten macht over hen uitoefenen.

⁴³ Maar zo zal het onder u niet zijn; maar wie onder u belangrijk wil worden, die moet uw dienaar zijn.

⁴⁴ En wie van u de eerste zal willen worden, die moet dienaar van allen zijn.

⁴⁵ Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen ^aom gediend te worden, maar om te dienen, en ^aZijn ziel te geven als losprijs voor velen.

DE BLINDE IN JERICHO

⁴⁶ En zij kwamen in Jericho. En toen Hij en Zijn discipelen en een grote menigte Jericho uitgingen, zat de zoon van Timeüs, Bartimeüs, de blinde, aan de weg te bedelen.

⁴⁷ En toen hij hoorde dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, Zoon van David, ontferm U over mij!

⁴⁸ En velen bestrafden hem opdat hij zwijgen zou; maar hij riep des te meer: Zoon van David, ontferm U over mij!

⁴⁹ En Jezus stond stil en zei dat men hem roepen moest. Toen riepen ze de blinde en

^a Job 42:2; Jer. 32:17; Zach. 8:6; Luk. 1:37 ^b Matt. 4:20; 19:27; Luk. 5:11; 18:28 ^c Matt. 19:30; 20:16; Luk. 13:30 ^d Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; Luk. 9:22; 18:31; 24:7 ^e Matt. 20:20 ^f Matt. 20:22; Luk. 12:50 ^g Matt. 25:34 ^h Matt. 20:24 ⁱ Matt. 20:25; Luk. 22:25 ^j 1 Petr. 5:3 ^k Joh. 13:14; Filipp. 2:7 ^l Efez. 1:7; Kol. 1:14; 1 Tim. 2:6; Tit. 2:14 ^m Matt. 20:29; Luk. 18:35

zeiden tegen hem: Heb goede moed, sta op, Hij roept u.

⁵⁰ En hij wierp zijn bovenkleed af, stond op en kwam bij Jezus.

⁵¹ En Jezus antwoordde hem en zei: Wat wilt u dat Ik voor u doen zal? En de blinde zei tegen Hem: Rabboni, dat ik ziende mag worden.

⁵² En Jezus zei tegen hem: Ga heen, ^auw geloof heeft u behouden. En meteen werd hij ziende en volgde Jezus op de weg.

DE INTOCHT IN JERUZALEM

11 En ^atoen zij Jeruzalem naderden, bij Bethfagé en Bethanië, dicht bij de Olijfberg, zond Hij twee van Zijn discipelen uit,

² en zei tegen hen: Ga naar het dorp dat voor u ligt, en zodra u er binnenkomt, zult u een veulen vinden *dat* vastgebonden is, waarop geen mens gezeten heeft; maak het los en breng het hier.

³ En als iemand tegen u zegt: Waarom doet u dat? zeg dan: De Heere heeft het nodig; en hij zal het meteen hierheen sturen.

⁴ En zij vertrokken en vonden het veulen vastgebonden bij de deur, buiten aan de straat, en zij maakten het los.

⁵ En sommigen van hen die daar stonden, zeiden tegen hen: Wat doet u, dat u het veulen losmaakt?

⁶ Maar zij spraken tot hen zoals Jezus bevolen had; en men liet hen gaan.

⁷ En zij brachten ^ahet veulen bij Jezus en wierpen ^ahun kleren erop; en Hij ging erop zitten.

⁸ Ook spreidden velen hun kleren op de weg uit en anderen hakten twijgen van de bomen en spreidden ze op de weg uit.

⁹ En zij die vooropliepen en zij die volgden, riepen: Hosanna! ^aGezegend Hij Die komt in de Naam van de Heere!

¹⁰ Gezegd het Koninkrijk van onze vader David, dat komt in de Naam van de Heere! Hosanna in de hoogste *hemelen*!

¹¹ ^aEn Jezus kwam Jeruzalem binnen en *ging* de tempel in; en nadat Hij alles rondom bekeken had en toen het al avond ^awas,

ging Hij met de twaalf *de stad* uit naar Bethanië.

DE VIJGENBOOM VERDORD EN DE TEMPEL GEREINIGD

¹² ^aEn de volgende dag, toen zij uit Bethanië gingen, kreeg Hij honger.

¹³ En toen Hij in de verte een vijgenboom zag die bladeren had, ging Hij erheen *om te zien* of Hij er ook iets aan zou vinden; en erbij gekomen, vond Hij niets dan bladeren, want het was niet de tijd voor vijgen.

¹⁴ En Jezus antwoordde en zei tegen hem: Laat niemand meer vrucht van u eten in eeuwigheid! En Zijn discipelen hoorden het.

¹⁵ En zij kwamen in Jeruzalem; ^aen toen Jezus de tempel binnengegaan was, begon Hij hen die in de tempel verkochten en kochten, naar buiten te drijven; en de tafels van de wisselaars en de stoelen van hen die de duiven verkochten, keerde Hij om,

¹⁶ en Hij liet niet toe dat iemand enig voorwerp door de tempel droeg.

¹⁷ En Hij gaf onderwijs en zei tegen hen: Staat er niet geschreven: ^aMijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken? ^aMaar u hebt er een rovershol van gemaakt.

¹⁸ En de schriftgeleerden en de overpriesters hoorden *het* en ^azochten naar een manier om Hem om te brengen, want zij waren bevreesd voor Hem, omdat heel de menigte versteld stond over Zijn ondericht.

¹⁹ En toen het laat geworden was, ging Hij naar buiten, de stad uit.

²⁰ En toen zij *er's* morgens vroeg voorbijgingen, zagen zij dat de vijgenboom verdord was, van de wortels af.

²¹ En Petrus, die het zich herinnerde, zei tegen Hem: Rabbi, kijk, de vijgenboom die U vervloekt hebt, is verdord.

²² En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Heb geloof in God.

²³ ^aWant, voorwaar, Ik zeg u: wie tegen deze berg zal zeggen: Word opgeheven en

^a Matt. 9:22; Mark. 5:34 ^b Matt. 21:1; Luk. 19:29 ^c Joh. 12:14 ^d 2 Kon. 9:13 ^e Ps. 118:26 ^f Matt. 21:12,14; Luk. 19:45; Joh. 2:14 ^g Matt. 21:18 ^h Matt. 21:12; Luk. 19:45; Joh. 2:14 ⁱ Matt. 21:13; Luk. 19:46 ^j 1 Kon. 8:29; Jes. 56:7 ^k Jer. 7:11 ^l Joh. 7:19 ^m Matt. 17:20; 21:21; Luk. 17:6
11:11 *avond* - Letterlijk: avondtijd.

in de zee geworpen, en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal geloven dat wat hij zegt, gebeuren zal, het zal hem gebeuren wat hij zegt.

²⁴ Daarom zeg Ik u: ^aalles wat u biddend begeert, geloof dat u het ontvangen zult, en het zal u ten deel vallen.

²⁵ En wanneer u staat te bidden, ^bvergeef als u tegen iemand iets hebt, opdat ook uw Vader, Die in de hemelen is, u uw overtredingen vergeeft.

²⁶ 'Maar als u niet vergeeft, zal uw Vader, Die in de hemelen is, ook uw misdaden niet vergeven.

OVER DE DOOP VAN JOHANNES

²⁷ 'En zij kwamen weer in Jeruzalem. En toen Hij in de tempel rondliep, kwamen de overpriesters en de schriftgeleerden en de oudsten naar Hem toe

²⁸ en zeiden tegen Hem: ^c'Met welke bevoegdheid doet U deze dingen? En wie heeft U deze bevoegdheid gegeven om deze dingen te doen?

²⁹ Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ik zal u ook één vraag stellen; antwoord Mij ook, en dan zal Ik u zeggen met welke bevoegdheid Ik deze dingen doe:

³⁰ De doop van Johannes, was die uit de hemel of uit de mensen? Antwoord Mij.

³¹ En zij overlegden met elkaar en zeiden: Als wij zeggen: Uit de hemel, dan zal Hij zeggen: Waarom hebt u hem dan niet geloofd?

³² Maar als wij zeggen: Uit de mensen, dan hebben wij bevreesd te zijn voor het volk; ^d'want allen hielden het ervoor dat Johannes werkelijk een profeet was.

³³ En zij antwoordden en zeiden tegen Jezus: Wij weten het niet. En Jezus antwoordde hun: Dan zeg Ik u ook niet met welke bevoegdheid Ik deze dingen doe.

DE GELIJKENIS VAN DE SLECHTE LANDBOUWERS

12 En ^eHij begon tot hen te spreken in gelijkenissen: Iemand ^fplantte een

wijngaard, zette er een omheining omheen, groef een wijnpersbak en bouwde een toren, en hij verhuurde hem aan landbouwers en ging naar het buitenland.

² En toen het de tijd was, stuurde hij een dienaar naar de landbouwers om van de landbouwers *zijn deel* van de opbrengst van de wijngaard te ontvangen.

³ Maar zij grepen en sloegen hem, en stuurden *hem* met lege handen weg.

⁴ En hij stuurde weer een andere dienaar naar hen toe, en die stenigden zij en zij verwondden hem aan het hoofd en stuurden hem weg, nadat hij schandelijk behandeld was.

⁵ En weer stuurde hij een andere en die doodden zij; en vele anderen, *van wie* zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

⁶ Toen hij dan nog één zoon had, die hem lief was, heeft hij ook die, als laatste, naar hen toe gestuurd en hij zei: Voor mijn zoon zullen zij ontzag hebben.

⁷ Maar die landbouwers zeiden tegen elkaar: 'Dit is de erfgenaam. 'Kom, laten wij hem doden en de erfenis zal van ons zijn.

⁸ En zij grepen en doodden hem, en wierpen *hem* weg, buiten de wijngaard.

⁹ Wat zal dan de heer van de wijngaard doen? Hij zal *zelf* komen, de landbouwers ombrengen en de wijngaard aan anderen geven.

¹⁰ Hebt u ook dit Schriftwoord niet gelezen: De ^gsteen die de bouwers verworpen hadden, die is tot een hoeksteen geworden.

¹¹ Dit is door de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen?

¹² En zij probeerden Hem te grijpen, maar zij waren bevreesd voor de menigte; want zij begrepen dat Hij die gelijkenis met het oog op hen gesproken had, en zij verlieten Hem en gingen weg.

HET BETALEN VAN BELASTING

¹³ 'En zij stuurden enigen van de Farizeëën en van de Herodianen naar Hem toe om Hem op een woord te vangen.

^a Jer. 29:12; Matt. 7:7; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 15:7; 16:24; Jak. 1:5,6; 1 Joh. 3:22; 5:14 ^b Matt. 6:14; Kol. 3:13 ^c Matt. 18:35 ^d Matt. 21:23; Luk. 20:1 ^e Ex. 2:14; Hand. 4:7; 7:27 ^f Matt. 14:5; Mark. 6:20

^g Matt. 21:33; Luk. 20:9 ^h Ps. 80:9; Jes. 5:1; Jer. 2:21; 12:10 ⁱ Ps. 2:8 ^j Gen. 37:18; Matt. 26:3; Joh.

11:53 ^k Ps. 118:22; Jes. 28:16; Matt. 21:42; Luk. 20:17; Hand. 4:11; Rom. 9:33; 1 Petr. 2:6 ^l Matt. 22:15; Luk. 20:20

¹⁴ Dezen nu kwamen en zeiden tegen Hem: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en Zich door niemand laat beïnvloeden; want U ziet de persoon van de mensen niet aan, maar U onderwijst de weg van God in waarheid. Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Moeten wij betalen of niet betalen?

¹⁵ Daar Hij echter hun huichelarij kende, zei Hij tegen hen: Waarom verzoekt u Mij? Breng Mij een penning,^a opdat Ik hem bekijk.

¹⁶ En zij brachten er een. En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? En zij zeiden tegen Hem: Van de keizer.

¹⁷ Toen antwoordde Jezus hun: ^aGeef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. En zij verwonderden zich over Hem.

DE SADDUCEEËN EN DE OPSTANDING

¹⁸ ^bEr kwamen ook Sadduceeën naar Hem toe, die zeggen dat er geen opstanding is, en zij vroegen Hem:

¹⁹ ^cMeester, Mozes heeft ons voorgeschreven: Als iemands broer sterft en een vrouw achterlaat en geen kinderen nalaat, dat dan zijn broer diens vrouw tot vrouw moet nemen en voor zijn broer nageslacht verwekken.

²⁰ Nu waren er zeven broers; en de eerste nam een vrouw en liet bij zijn sterven geen nageslacht na.

²¹ Ook de tweede nam haar tot vrouw en stierf, en ook deze liet geen nageslacht na; en de derde evenzo.

²² En alle zeven namen haar tot vrouw en lieten geen nageslacht na; als laatste van allen stierf ook de vrouw.

²³ In de opstanding, wanneer zij opgestaan zullen zijn, van wie van hen zal zij dan de vrouw zijn? Want alle zeven hebben haar als vrouw gehad.

²⁴ En Jezus antwoordde hun: Dwaalt u niet daardoor, dat u de Schriften niet kent en ook niet de kracht van God?

²⁵ Want wanneer ze uit de doden opgestaan zullen zijn, trouwen ze niet en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar zijn ze ^aals engelen in de hemelen.

²⁶ En wat betreft de doden, dat zij opgewekt zullen worden: hebt u niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in de doornstruik tot hem sprak: ^aIk ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob?

²⁷ Hij is niet een God van doden, maar een God van levenden. U dwaalt dus erg.

HET GROOTSTE GEBOD

²⁸ ^aEn een van de schriftgeleerden, die hen hoorde redetwisten en wist dat Hij hun goed geantwoord had, kwam naar Hem toe en vroeg Hem: Wat is het eerste van alle geboden?

²⁹ En Jezus antwoordde hem: Het eerste van alle geboden is: ^aLuister, Israël! De Heere, onze God, de Heere is één.

³⁰ En u zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod.

³¹ En het tweede, *hieraan gelijk*, is dit: ^bU zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze.

³² En de schriftgeleerde zei tegen Hem: Juist, Meester, U hebt naar waarheid gezegd dat God één is, en er is geen ander dan Hij.

³³ En Hem lief te hebben met heel het hart en met heel het verstand en met heel de ziel en met heel de kracht, en de naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan alle brandoffers en slachtoffers.

³⁴ En toen Jezus zag dat hij verstandig geantwoord had, zei Hij tegen hem: U bent niet ver van het Koninkrijk van God. En niemand durfde Hem meer iets te vragen.

CHRISTUS, ZON VAN DAVID

³⁵ ^aEn Jezus antwoordde en zei, terwijl Hij onderwijs gaf in de tempel: Hoe kunnen de

^a Matt. 17:25; 22:21; Rom. 13:7 ^b Matt. 22:23; Luk. 20:27; Hand. 23:8 ^c Deut. 25:5,6 ^d Matt. 22:30; 1 Joh. 3:2 ^e Ex. 3:6; Matt. 22:31,32; Hand. 7:32; Hebr. 11:16 ^f Matt. 22:34; Luk. 10:25 ^g Deut. 6:4; 10:12; Luk. 10:27 ^h Lev. 19:18; Matt. 22:39; Rom. 13:9; Gal. 5:14; Jak. 2:8 ⁱ Matt. 22:41; Luk. 20:41 ^j 12:15 penning - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

schriftgeleerden zeggen dat de Christus een Zoon van David is?

³⁶ Want 'David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tegen mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, tot dat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten.

³⁷ David noemt Hem dus zelf *zijn* Heere en hoe *kan* Hij dan zijn Zoon zijn? En de grote menigte hoorde Hem graag.

WAARSCHUWING TEGEN DE SCHRIFTGELEERDEN

³⁸ 'En Hij zei tegen hen in Zijn onderricht: Pas op voor de schriftgeleerden, die gesteld zijn op het rondlopen in lange gewaden, op begroetingen op de markten,

³⁹ op de voorste plaatsen in de synagogen en op de ereplaatsen tijdens de maaltijden.

⁴⁰ 'Zij verslinden de huizen van de weduwen en voor de schijn bidden zij lang. Den zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

DE GIFT VAN DE WEDUWE

⁴¹ 'En toen Jezus was gaan zitten tegenover ^e de schatkist, zag Hij hoe de menigte geld in de schatkist wierp; en veel rijken wierpen *er* veel *in*.

⁴² En er kwam één arme weduwe, die er twee kleine munten in wierp, dat is een quadrans.*

⁴³ En toen Hij Zijn discipelen bij Zich geroepen had, zei Hij tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat ^e deze arme weduwe er meer ingeworpen heeft dan allen die *iets* in de schatkist geworpen hebben.

⁴⁴ Want zij allen hebben van hun overvloed *erin* geworpen; maar deze heeft van haar armoede alles wat zij had, *erin* geworpen, heel haar levensonderhoud.

DE VERWOESTING VAN JERUZALEM VOORZEGD

13 En toen Hij ⁹ uit de tempel ging, zei een van Zijn discipelen tegen Hem: Meester, kijk, wat een stenen en wat een gebouwen!

² En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen? ³ Er zal niet één steen op de *andere* steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.

³ 'En toen Hij op de Olijfberg zat, tegenover de tempel, vroegen Petrus, Jakobus, Johannes en Andreas Hem toen zij alleen waren:

⁴ 'Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken wanneer al deze dingen in vervulling zullen gaan?

⁵ En Jezus antwoordde hun en begon te zeggen: 'Pas op dat niemand u misleidt.

⁶ Want velen zullen komen 'onder Mijn Naam en zeggen: Ik ben *de Christus*; en zij zullen velen misleiden.

⁷ En wanneer u hoort van oorlogen en geruchten van oorlogen, word *dan* niet verschrikt, want *dit* moet gebeuren, maar het is nog niet het einde.

⁸ 'Want het *ene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan en het *ene* koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen en er zullen hongersnoden zijn en onlusten. Deze dingen zijn het begin van de weeën.

⁹ 'Past u op uzelf; want ze zullen u overleveren aan raadsvergaderingen, en in de synagogen zult u geslagen worden; en u zult voor stadhouders en koningen geplaatst worden omwille van Mij, tot een getuigenis voor hen.

¹⁰ En het Evangelie moet eerst gepredikt worden aan alle volken.

¹¹ 'En wanneer ze u zullen weg leiden om u over te leveren, wees *dan* van tevoren niet bezorgd wat u spreken moet, en bedenkt het niet; maar wat u op dat moment gegeven zal worden, spreek dat, want u bent het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

* Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Hebr. 1:13; 10:13 ⁹ Matt. 23:5,6; Luk. 11:43; 20:46 ² Matt. 23:14; Luk. 20:47; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11 ³ Luk. 21:1 ⁴ 2 Kon. 12:9 ⁵ 2 Kor. 8:12 ⁶ Matt. 24:1; Luk. 21:5 ⁷ 1 Kon. 9:7,8; Micha 3:12; Luk. 19:44 ⁸ Matt. 24:3; Luk. 21:7 ⁹ Hand. 1:6 ¹⁰ Jer. 29:8; Efez. 5:6; 2 Thess. 2:2,3; 1 Joh. 4:1 ¹¹ Jer. 14:14; 23:21 ¹² Jes. 19:2 ¹³ Matt. 10:17; 24:9; Luk. 21:12; Joh. 15:19; 16:2; Openb. 2:10 ¹⁴ Matt. 10:19; Luk. 12:11; 21:14

12:42 De *quadrans* was in die tijd de kleinste munteenheid van het Romeinse Rijk.

¹² En de ene broer zal de andere overleven tot de dood en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden.

¹³ En u zult door allen gehaat worden omwille van Mijn Naam, ^amaar wie volhardend zal tot het einde, die zal zalig worden.

OVER DE GROTE VERDRUKKING

¹⁴ Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover door de profeet ^cDaniel gesproken is, zult zien staan waar het niet behoort – ^elaat hij die het leest, daarop letten! – laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

¹⁵ En wie op het dak is, moet niet naar beneden gaan in het huis om iets uit zijn huis te halen,

¹⁶ en wie op de akker is, moet niet terugkeren naar wat hij achterliet, om zijn bovenkleed te halen.

¹⁷ Maar wee de zwangere en de zogende vrouwen in die dagen!

¹⁸ En bid dat uw vlucht niet zal plaatsvinden in de winter.

¹⁹ Want die dagen zullen *dagen* van zo'n verdrukking zijn als er niet geweest is vanaf het begin van de schepping, die God geschapen heeft, tot nu toe, en er ook nooit meer zijn zal.

²⁰ En als de Heere die dagen niet ingekort had, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen, die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij die dagen ingekort.

²¹ En als dan iemand tegen u zal zeggen: Zie, hier is de Christus; of zie, Hij is daar; geloof het niet.

²² Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen tekenen en wonderen doen om – als het mogelijk zou zijn – ook de uitverkorenen te misleiden.

²³ Maar past u op; zie, Ik heb u alles van tevoren gezegd!

OVER DE WEDERKOMST

²⁴ Maar in die dagen, na die verdrukking,

zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven.

²⁵ En de sterren van de hemel zullen daaruit vallen en de krachten in de hemelen zullen heftig bewogen worden.

²⁶ En dan zullen ze de Zoon des mensen zien komen in de wolken, met grote kracht en heerlijkheid.

²⁷ En dan zal Hij Zijn engelen uitzenden en Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het uiterste van de aarde tot het uiterste van de hemel.

²⁸ En leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is.

²⁹ Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat *het* nabij is, voor de deur.

³⁰ Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn.

³¹ De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen zeker niet voorbijgaan.

³² Maar die dag en dat moment is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, ook aan de Zoon niet, maar alleen aan de Vader.

AANSPORING TOT WAAKZAAMHEID

³³ Let op: waak en bid, want u weet niet wanneer *het* de tijd is.

³⁴ *Het zal zijn* als *bij* iemand die naar het buitenland ging: hij verliet zijn huis, gaf zijn dienaren volmacht, en gaf aan ieder zijn werk, en gebod de deurwachter waakzaam te zijn.

³⁵ Wees dus waakzaam! Want u weet niet wanneer de heer des huizes komt, 's avonds laat of te middernacht of met het hanengekraai of 's morgens vroeg,

³⁶ opdat hij u niet, als hij plotseling komt, slapend aantreft.

³⁷ En wat Ik tegen u zeg, zeg Ik tegen allen: Wees waakzaam!

^a Ezech. 38:21; Micha 7:6 ^b Matt. 10:22; 24:13; Luk. 21:19; Openb. 2:7,10 ^c Matt. 24:15; Luk. 21:20

^d Dan. 9:27 ^e Luk. 21:21 ^f Matt. 24:23; Luk. 21:8 ^g Deut. 13:1; 2 Thess. 2:11 ^h Jes. 13:10; Ezech. 32:7;

Joël 2:31; 3:15; Matt. 24:29; Luk. 21:25; Openb. 6:12 ⁱ Dan. 7:10; Matt. 16:27; 24:30; Mark. 14:62; Luk.

21:27; Hand. 1:11; 1 Thess. 4:16; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^j Matt. 24:32; Luk. 21:29 ^k Ps. 102:27; Jes.

40:8; 51:6; Hebr. 1:11 ^l Matt. 24:36; Hand. 1:7 ^m Matt. 24:42; 25:13; Luk. 12:40; 21:36; 1 Thess. 5:6

DE ZALVING IN BETHANIË

14 En na twee dagen was ^ahet Pascha en het *Feest* van de ongezuurde broden. En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten naar een manier om Hem door een list te grijpen en te doden.

² Maar zij zeiden: Niet tijdens het feest, opdat er niet misschien opschudding onder het volk ontstaat.

³ En toen Hij in Bethanië was, in het huis van Simon de melaatse, kwam er, toen Hij aanlag, een vrouw met een albasten fles met zuivere, kostbare narduszalf en nadat zij de albasten fles gebroken had, goot zij hem uit op Zijn hoofd.

⁴ En er waren er sommigen die verontwaardigd waren bij zichzelf en zeiden: Waartoe diende deze verkwisting van de zalf?

⁵ Want die had voor meer dan driehonderd penningen^{*} verkocht en aan de armen gegeven kunnen worden; en zij vielen scherp tegen haar uit.

⁶ Maar Jezus zei: Laat haar met rust. Waarom valt u haar lastig? Zij heeft een goed werk aan Mij verricht.

⁷ ^cWant de armen hebt u altijd bij u en wanneer u wilt, kunt u hun weldoen, maar Mij hebt u niet altijd.

⁸ Zij heeft gedaan wat zij kon; zij heeft van tevoren Mijn lichaam gezalfd voor de begrafenis.

⁹ Voorwaar, Ik zeg u: Overal waar dit Evangelie gepredikt zal worden in heel de wereld, zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden over wat zij gedaan heeft.

¹⁰ ^dEn Judas Iskariot, een van de twaalf, ging weg naar de overpriesters om Hem aan hen over te leveren.

¹¹ En toen zij dat hoorden, verblijdden zij zich en beloofden zij hem geld te geven. En hij zocht naar een geschikte manier om Hem over te leveren.

DE PAASTIJD

¹² ^eEn op de eerste dag van ^fde ongezuurde broden, wanneer ze het Pascha slachtten, zeiden Zijn discipelen tegen Hem: Waar

wilt U dat wij heengaan en voorbereidingen treffen, zodat U het Pascha kunt eten?

¹³ En Hij stuurde twee van Zijn discipelen eropuit en zei tegen hen: Ga de stad in en iemand zal u tegemoetkomen die een kruik water draagt; volg hem,

¹⁴ en waar hij ook naar binnen gaat, zeg *daar* tegen de heer des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal waar Ik het Pascha met Mijn discipelen eten zal?

¹⁵ En hij zal u een grote bovenzaal wijzen, volledig ingericht en klaar; maak het daar voor ons gereed.

¹⁶ En Zijn discipelen vertrokken en kwamen in de stad en zij vonden het zoals Hij hun gezegd had, en zij maakten het Pascha gereed.

DE ONTMASKERING VAN JUDAS

¹⁷ ^gEn toen het avond geworden was, kwam Hij met de twaalf.

¹⁸ En toen zij aanlagen en aten, zei Jezus: Voorwaar, Ik zeg u ^hdat een van u, die met Mij eet, Mij verraden zal.

¹⁹ En zij begonnen bedroefd te worden en de een na de ander tegen Hem te zeggen: Ik ben het toch niet? En *weer* een ander: Ik ben het toch niet?

²⁰ Maar Hij antwoordde hun: *Het is* een van de twaalf, die met Mij in de schotel indoopt.

²¹ De Zoon des mensen gaat wel heen, zoals over Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Zoon des mensen verraden wordt! Het zou goed voor die mens zijn, als hij niet geboren was.

DE INSTELLING VAN HET HEILIG AVONDMAAL

²² En terwijl zij aten, nam Jezus brood en toen Hij *het* gezegend had, brak Hij het en gaf het hun en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam.

²³ En Hij nam de drinkbeker en nadat Hij gedankt had, gaf Hij hun *die* en zij dronken er allen uit.

²⁴ En Hij zei tegen hen: Dit is Mijn bloed,

^a Matt. 26:2; Luk. 22:1; Joh. 11:55; 13:1 ^b Matt. 26:6; Luk. 7:37; Joh. 11:2; 12:3 ^c Deut. 15:11 ^d Matt. 26:14; Luk. 22:4 ^e Matt. 26:17; Luk. 22:7 ^f Ex. 12:17 ^g Matt. 26:20; Luk. 22:14 ^h Ps. 41:10; Hand. 1:17 ⁱ Matt. 26:26; Luk. 22:19; 1 Kor. 11:23

14:5 *penningen* - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

het *bloed* van het nieuwe testament,* dat voor velen vergoten wordt.

²⁵ Voorwaar, Ik zeg u dat Ik niet meer zal drinken van de vrucht van de wijnstok tot op de dag wanneer Ik die nieuw zal drinken in het Koninkrijk van God.

²⁶ En toen zij de lofzang gezongen hadden, vertrokken zij naar de Olijfberg.

PETRUS GEWAARSCHUWD

²⁷ ^aEn Jezus zei tegen hen: U zult in deze nacht allen aanstoot aan Mij nemen, want er is geschreven: ^bIk zal de Herder slaan en de schapen zullen uiteengedreven worden.

²⁸ ^cMaar nadat Ik opgewekt zal zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea.

²⁹ En Petrus zei tegen Hem: Ook al zullen allen aanstoot aan U nemen, ik echter niet.

³⁰ ^dEn Jezus zei tegen hem: Voorwaar, Ik zeg u dat u vandaag, in deze nacht, voordat de haan twee keer gekraaid zal hebben, Mij driemaal zult verloochenen.

³¹ ^eMaar hij zei nog krachtiger: Al moest ik met U sterven, ik zal U beslist niet verloochenen! En evenzo spraken zij ook allen.

GETSÉMANÉ

³² ^fEn zij kwamen op een plaats waarvan de naam Getsémané was, en Hij zei tegen Zijn discipelen: Ga hier zitten totdat Ik gebeden zal hebben.

³³ En Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met Zich mee en begon ontdaan en zeer angstig te worden;

³⁴ en Hij zei tegen hen: ^gMijn ziel is zeer bedroefd, tot de dood toe; blijf hier en waak.

³⁵ ^hEn toen Hij iets verder gegaan was, wierp Hij Zich ter aarde en bad dat, als het mogelijk was, dat uur aan Hem voorbij zou gaan.

³⁶ En Hij zei: Abba, Vader, alle dingen zijn mogelijk voor U; neem deze drinkbeker van Mij weg, 'maar niet wat Ik wil, maar wat U wilt.

³⁷ ⁱEn Hij kwam en trof hen slapend aan en Hij zei tegen Petrus: Simon, slaapt u? Was u niet in staat één uur te waken?

³⁸ Waak *allen* en bid, opdat u niet in verzoeking komt; ^jde geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.

³⁹ En toen Hij weer weggegaan was, bad Hij en sprak dezelfde woorden.

⁴⁰ En toen Hij terugkwam, trof Hij hen opnieuw slapend aan, want hun ogen waren zwaar geworden; en zij wisten niet wat zij Hem moesten antwoorden.

⁴¹ En Hij kwam voor de derde keer en zei tegen hen: Slaap *nu* maar verder en rust; het is genoeg, het uur is gekomen; zie, de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen van de zondaars.

⁴² Sta op, laten wij gaan; zie, hij die Mij verdraagt, is dichtbij.

DE GEVANGENENEMING VAN JEZUS

⁴³ ^kEn meteen, terwijl Hij nog sprak, kwam Judas eraan, die een van de twaalf was, en met hem een grote menigte met zwaarden en stokken, *gestuurd* door de overpriesters, de schriftgeleerden en de oudsten.

⁴⁴ En hij die Hem verraadde, had met hem een teken afgesproken en gezegd: Die ik kussen zal, Die is het; grijp Hem, en leid Hem zorgvuldig *bewaakt* weg.

⁴⁵ En toen hij daar gekomen was, ging hij meteen naar Hem toe en zei: Rabbi, Rabbi, en ^lhij kuste Hem.

⁴⁶ En zij sloegen de handen aan Hem en grepen Hem.

⁴⁷ Maar een van degenen die daarbij stonden, trok het zwaard, en hij trof de dienaar van de hogepriester en sloeg hem het oor af.

⁴⁸ En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Bent u er met zwaarden en stokken opuit gegaan, als tegen een misdadiger, om Mij gevangen te nemen?

⁴⁹ Dagelijks was Ik bij u in de tempel onderwijst aan het geven en u hebt Mij niet gegrepen, maar *dit gebeurt* ^mopdat de Schriften vervuld worden.

⁵⁰ ⁿEn *Zijn discipelen* verlieten Hem en vluchtten allen.

^a Matt. 26:31; Joh. 16:32 ^b Zach. 13:7 ^c Matt. 26:32; 28:10; Mark. 16:7 ^d Matt. 26:34; Luk. 22:34; Joh. 13:38 ^e Joh. 13:37 ^f Matt. 26:36; Luk. 22:39; Joh. 18:1 ^g Joh. 12:27 ^h Luk. 22:41 ⁱ Joh. 6:38 ^j Matt. 26:40; Luk. 22:45 ^k Gal. 5:17 ^l Matt. 26:47; Luk. 22:47; Joh. 18:3 ^m 2 Sam. 20:9 ⁿ Ps. 22:7; 69:10; Luk. 24:25 ^o Joh. 19:13; Ps. 88:9

14:24 *testament* - Het Griekse woord betekent hier zowel testament als verbond.

⁵¹ En een zekere jongeman, die een linnen kleed om het naakte lichaam geslagen had, volgde Hem, en de jongemannen grepen hem,
⁵² maar hij liet het linnen kleed achter en vluchtte naakt van hen weg.

JEZUS VOOR HET SANHEDRIN

⁵³ ^a En ze leidden Jezus weg naar de hogepriester; en bij hem kwamen al de overpriesters, de oudsten en de schriftgeleerden bijeen.

⁵⁴ En Petrus volgde Hem op een afstand, tot binnen het paleis van de hogepriester, en hij zat er samen met de dienaars en warmde zich bij het vuur.

⁵⁵ ^b En de overpriesters en heel de Raad zochten een getuigenverklaring tegen Jezus om Hem te *kunnen* doden, maar vonden *die* niet.

⁵⁶ Want velen legden een vals getuigenis tegen Hem af, maar de getuigenissen waren niet eensluidend.

⁵⁷ Toen stonden er enigen op en legden een vals getuigenis tegen Hem af en zeiden:

⁵⁸ Wij hebben Hem horen zeggen: 'Ik zal deze tempel, die met handen gemaakt is, afbreken en in drie dagen een andere, niet met handen gemaakt, bouwen.

⁵⁹ En ook zo was hun getuigenis niet eensluidend.

⁶⁰ ^c En de hogepriester, die in het midden opstond, vroeg Jezus: Antwoordt U niets? Wat getuigen deze *mensen* tegen U?

⁶¹ ^d Maar Hij zweeg en antwoordde niets. Opnieuw stelde de hogepriester Hem een vraag, en zei tegen Hem: Bent U de Christus, de Zoon van de Gezegende?

⁶² En Jezus zei: Ik ben het. ^e En u zult de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God en zien komen met de wolken van de hemel.

⁶³ Toen scheurde de hogepriester zijn kleren en zei: Waar hebben wij nog getuigen voor nodig?

⁶⁴ U hebt de godslastering gehoord. Wat is uw mening? En zij allen oordeelden over

Hem dat Hij schuldig was en de dood *verdiende*.

⁶⁵ Toen begonnen sommigen Hem te bespuwen en Zijn gezicht te bedekken en ^f Hem met vuisten te slaan en tegen Hem te zeggen: Profeteer! En de dienaars gaven Hem slagen in het gezicht.

DE VERLOOCHENING VAN PETRUS

⁶⁶ ^g En toen Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester;

⁶⁷ en toen zij Petrus zich zag warmen, keek zij hem aan en zei: Ook u was bij Jezus de Nazarener.

⁶⁸ Maar hij ontkende het en zei: Ik ken *Hem* niet, en ik weet niet wat u zegt. En hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en de haan kraaide.

⁶⁹ ^h En toen het dienstmeisje hem opnieuw zag, begon zij te zeggen tegen hen die daarbij stonden: Hij is een van hen.

⁷⁰ Maar hij ontkende het opnieuw. En kort daarna zeiden zij die daarbij stonden, opnieuw tegen Petrus: Werkelijk, u bent een van hen, want u bent ook een Galileeër en uw spraak vertoont overeenkomst.

⁷¹ En hij begon *zichzelf* te vervloeken en te zweren: Ik ken deze Mens niet over Wie u spreekt.

⁷² En de haan kraaide voor de tweede keer; en Petrus herinnerde zich het woord dat Jezus tegen hem gezegd had: 'Voordat de haan twee keer gekraaid zal hebben, zult u Mij driemaal verloochenen. En toen *dat* tot hem doordrong, begon hij te huilen.

JEZUS VOOR PILATUS

15 ⁱ En ^k meteen, 's morgens vroeg, beradslaagden de overpriesters met de oudsten en schriftgeleerden en heel de Raad, en nadat zij Jezus gebonden hadden, brachten zij *Hem* weg en leverden zij *Hem* over aan Pilatus.

² ^m En Pilatus vroeg Hem: U bent de Koning van de Joden? En Hij antwoordde hem en zei: U zegt het.

^a Matt. 26:57; Luk. 22:54; Joh. 18:13,24 ^b Matt. 26:59; Hand. 6:13 ^c Mark. 15:29; Joh. 2:19 ^d Matt. 26:62 ^e Jes. 53:7; Hand. 8:32 ^f Dan. 7:13; Matt. 16:27; 24:30; 25:31; Luk. 21:27; Hand. 1:11; 1 Thess. 4:16; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^g Job 16:10; Jes. 50:6; Joh. 19:3 ^h Matt. 26:58,69; Luk. 22:55; Joh. 18:16,17 ⁱ Matt. 26:71; Luk. 22:58; Joh. 18:25; ^j Matt. 26:34,75; Luk. 22:61; Joh. 13:38; 18:27 ^k Ps. 2:2; Matt. 27:1; Luk. 22:66; 23:1; Joh. 18:28 ^l Hand. 3:13 ^m Matt. 27:11; Luk. 23:3; Joh. 18:33

³ En de overpriesters beschuldigden Hem van veel *dingen*, maar Hij antwoordde niets.

⁴ ^a En Pilatus stelde Hem opnieuw een vraag en zei: Antwoordt U niet? Zie, hoeveel zij tegen U getuigen!

⁵ Maar Jezus antwoordde helemaal niets meer, zodat Pilatus zich verwonderde.

⁶ Nu liet hij op een feest één gevangene voor hen los, wie zij maar wensten.

⁷ En er was er een, die Barabbas heette, die gevangenzat met medeoproermakers die in het oproer een moord begaan hadden.

⁸ En de menigte schreeuwde en begon te eisen *dat hij zou doen* zoals hij altijd voor hen gedaan had.

⁹ En Pilatus antwoordde hun: Wilt u dat ik de Koning van de Joden voor u loslaat?

¹⁰ Want hij wist dat de overpriesters Hem uit afgunst overgeleverd hadden.

¹¹ Maar de overpriesters hitsten de menigte op, dat hij liever Barabbas voor hen zou loslaten.

¹² En Pilatus antwoordde opnieuw en zei tegen hen: Wat wilt u dan dat ik *met Hem* doen zal? Die u de Koning van de Joden noemt?

¹³ En zij riepen opnieuw: Kruisig Hem!

¹⁴ Maar Pilatus zei tegen hen: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan? En zij riepen nog harder: Kruisig Hem!

¹⁵ Pilatus nu wilde de menigte tevredenstellen en liet Barabbas voor hen los; en hij leverde Jezus, nadat hij *Hem* geselsd had, over om gekruisigd te worden.

JEZUS WEGGELEID

¹⁶ En de soldaten leidden Hem het paleis binnen, dat is het gerechtsgebouw, en riepen heel de legerafdeling bijeen.

¹⁷ En zij deden Hem een purperen mantel om, en nadat zij een doornenkroon gevlochten hadden, zetten zij Hem *die* op

¹⁸ en begonnen Hem te begroeten: Gegroet, Koning van de Joden!

¹⁹ En zij sloegen op Zijn hoofd met een riet-

stok en bespuwden Hem en zij vielen op de knieën en aanbadden Hem.

²⁰ En toen zij Hem bespot hadden, trokken zij Hem de purperen mantel uit en trokken Hem Zijn eigen kleren aan en leidden Hem naar buiten om Hem te kruisigen.

DE KRUISIGING

²¹ En zij dwongen een voorbijganger, Simon van Cyrene, die van de akker kwam, de vader van Alexander en Rufus, dat hij Zijn kruis droeg.

²² En zij brachten Hem naar de plaats Golgotha, dat is vertaald: Schedelplaats.

²³ En zij gaven Hem met mirre gemengde wijn te drinken, maar Hij nam *die* niet.

²⁴ En toen zij Hem gekruisigd hadden, verdeelden zij Zijn kleren: door het lot te werpen *bepaalden zij* wat ieder *ervan* nemen zou.

²⁵ En het was het derde uur en zij kruisigden Hem.

²⁶ En het opschrift met Zijn beschuldiging was boven Hem geschreven: DE KONING VAN DE JODEN.

²⁷ En zij kruisigden met Hem twee misdadigers, een aan *Zijn* rechter- en een aan *Zijn* linkerzijde.

²⁸ En het Schriftwoord is in vervulling gegaan dat zegt: En Hij is onder de misdadigers gerekend.

²⁹ En de voorbijgangers lasterden Hem en schudden hun hoofd en zeiden: Ha! ^a U Die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt,

³⁰ verlos Uzelf en kom van het kruis af!

³¹ En evenzo spotten ook de overpriesters, samen met de schriftgeleerden, onder elkaar en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen.

³² Laat de Christus, de Koning van Israël, nu van het kruis afkomen, opdat wij het zien en gaan geloven. Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.

³³ En toen het zesde uur gekomen was, kwam er duisternis over heel de aarde, tot het negende uur toe.

^a Matt. 27:13; Joh. 19:10 ^b Matt. 27:15; Luk. 23:17; Joh. 18:39 ^c Matt. 27:16; Luk. 23:19; Joh. 18:40

^d Matt. 27:20; Luk. 23:18; Joh. 18:40; Hand. 3:14 ^e Matt. 27:26; Joh. 19:1 ^f Matt. 27:27; Joh. 19:2

^g Matt. 27:32; Luk. 23:26 ^h Matt. 27:33; Luk. 23:33; Joh. 19:17 ⁱ Matt. 27:35; Luk. 23:34; Joh. 19:23

^j Ps. 22:19 ^k Matt. 27:37; Luk. 23:38; Joh. 19:19 ^l Jes. 53:12; Luk. 22:37 ^m Ps. 22:8; 69:21; 109:25;

Matt. 27:39; Luk. 23:35 ⁿ Joh. 2:19 ^o Matt. 27:45; Luk. 23:44

³⁴ En op het negende uur riep Jezus met luide stem: ^aELOI, ELOI, LAMA SABACHTANI, dat is vertaald: Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?

³⁵ En sommigen van hen die daarbij stonden en *dit* hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia.

³⁶ ^bEn er snelde iemand toe, vulde een spons met zure wijn, stak die op een rietstok en gaf Hem te drinken, en hij zei: Houd op, laten wij zien of Elia komt om Hem er af te nemen.

³⁷ En roepend met luide stem gaf Jezus de geest.

³⁸ ^cEn het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

³⁹ ^dEn de hoofdman over honderd die daarbij stond, tegenover Hem, en zag dat Hij zo roepend de geest gegeven had, zei: Werkelijk, deze Mens was Gods Zoon!

⁴⁰ ^eEn er waren *daar* ook vrouwen, die ^fuit de verte toekeken; onder hen waren ook Maria Magdalena, en Maria, de moeder van Jakobus de kleine en van Joses, en Salome,

⁴¹ die, ook toen Hij in Galilea was, Hem gevolgd waren en ^ggediend hadden, en veel andere *vrouwen* die met Hem naar Jeruzalem opgegaan waren.

DE BEGRAFENIS

⁴² ^hEn toen het al avond geworden was, en omdat het de voorbereiding *op het Pascha* was, dat is de voorsabbat,

⁴³ kwam Jozef van Arimathea, een aanzienlijk raadsheer, die zelf ook het Koninkrijk van God verwachtte, en waagde het om bij Pilatus naar binnen te gaan en om het lichaam van Jezus te vragen.

⁴⁴ En Pilatus verwonderde zich erover dat Hij al gestorven was; en nadat hij de hoofdman over honderd bij zich geroepen had, vroeg hij hem of Hij allang gestorven was.

⁴⁵ En toen hij het van de hoofdman over

honderd vernomen had, schonk hij Jozef het lichaam.

⁴⁶ En deze kocht fijn linnen en nadat hij Hem *van het kruis* afgenomen had, wikkelde hij *Hem* in dat fijne linnen ⁱen legde Hem in een graf dat in een rots uitgehakt was; en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf.

⁴⁷ En Maria Magdalena en Maria, *de moeder* van Joses, zagen waar Hij gelegd werd.

DE OPSTANDING

16 ^jEn ^ktoen de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalena, Maria, *de moeder* van Jakobus, en Salome specerijen gekocht om Hem te gaan zalven.

² En heel vroeg op de eerste *dag* van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging.

³ En zij zeiden tegen elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf weggrollen?

⁴ En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen weggerold was, want hij was heel groot.

⁵ ^lEn toen zij het graf ingegaan waren, zagen zij aan de rechterzijde een jongeman zitten, gekleed in een wit, lang gewaad, en zij waren ontdaan.

⁶ Maar hij zei tegen hen: ^mWees niet ont-daan. U zoekt Jezus de Nazarener, de Gekruisigde. Hij is opgewekt! Hij is hier niet; zie de plaats waar ze Hem gelegd hadden. ⁿMaar ga heen, zeg tegen Zijn discipelen, en Petrus, dat Hij u ^ovoorgaat naar Galilea; daar zult u Hem zien, ^pzoals Hij u gezegd heeft.

⁸ ^qEn zij gingen haastig naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want bevenging en ontsteltenis had hen aangegrepen; en zij zeiden tegen niemand iets, want zij waren bevreesd.

DRIE VERSCHIJNINGEN

⁹ En toen *Jezus* opgestaan was, ^r's morgens vroeg op de eerste *dag* van de week, verscheen Hij ^seerst aan Maria Magdalena,

^aPs. 22:2; Matt. 27:46 ^bPs. 69:22; Joh. 19:29 ^c2 Kron. 3:14; Matt. 27:51; Luk. 23:45 ^dMatt. 27:54; Luk. 23:47 ^eMatt. 27:55; Luk. 23:49 ^fPs. 38:12 ^gLuk. 8:2,3 ^hMatt. 27:57; Luk. 23:50; Joh. 19:38 ⁱMatt. 12:40; 26:12; 27:60; Luk. 23:53 ^jMatt. 28:1; Luk. 24:1; Joh. 20:1 ^kMatt. 28:2; Joh. 20:12 ^lMatt. 28:5; Luk. 24:5 ^mHand. 1:3; 13:31; 1 Kor. 15:5 ⁿMatt. 26:32; 28:10; Mark. 14:28 ^oMatt. 28:8; Luk. 24:9; Joh. 20:18 ^pJoh. 20:14,16

⁹uit wie Hij zeven demonen uitgedreven had.

¹⁰Die ging heen en berichtte het aan hen die bij Hem geweest waren, die treurden en huilden.

¹¹En toen die hoorden dat Hij leefde en door haar gezien was, geloofden zij het niet.

¹²^bEn daarna is Hij in een andere gedaante geopenbaard aan twee van hen, terwijl zij wandelden en naar het veld gingen.

¹³Ook zij gingen het aan de anderen berichten; maar zij geloofden ook hen niet.

¹⁴^cLater is Hij geopenbaard aan de elf, terwijl zij aanlagen, en Hij verweet *hun* hun ongelooft en hardheid van hart, omdat zij hen niet geloofd hadden die Hem gezien hadden nadat Hij opgewekt was.

¹⁵En Hij zei tegen hen: ^dGa heen in heel de wereld, predik het Evangelie aan alle schepselen.

¹⁶Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, ^emaar wie niet geloofd zal hebben, zal veroemd worden.

¹⁷En hen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen: ^fin Mijn Naam zullen zij demonen uitdrijven; ^gin vreemde talen zullen zij spreken;

¹⁸^hslangen zullen zij oppakken; en als zij iets dodelijks zullen drinken, zal het hen beslist niet schaden; ⁱop zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen gezond worden.

¹⁹De Heere dan is, nadat Hij tot hen gesproken had, ^jopgenomen in de hemel en heeft Zich gezet aan de rechterhand van God,

²⁰maar zij ^kgingen overal heen om te prediken, en ^lde Heere werkte mee en bevestigde het Woord door de tekenen die erop volgden. Amen.

^a Luk. 8:2 ^b Luk. 24:13 ^c Luk. 24:36; Joh. 20:19; 1 Kor. 15:5 ^d Matt. 28:19; Joh. 15:16 ^e Joh. 3:18; 12:48

^f Luk. 10:17; Hand. 5:16; 8:7; 16:18; 19:12 ^g Hand. 2:4; 10:46; 19:6 ^h Luk. 10:19; Hand. 28:5 ⁱ Hand.

28:8 ^j Luk. 24:50,51; Hand. 1:9 ^k Hand. 1:2; 1 Tim. 3:16 ^l Hand. 14:3; Hebr. 2:4

HET HEILIG EVANGELIE NAAR DE BESCHRIJVING VAN LUKAS

INLEIDING

1 Aangezien velen ter hand genomen hebben een verslag op te stellen van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben,

² zoals zij die van het begin af ooggetuigen en dienaren van het Woord zijn geweest, aan ons overgeleverd hebben,

³ heeft het ook mij goedgedacht, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, *het* geordend voor u te beschrijven, hooggeachte Theofilus,

⁴ opdat u de zekerheid kent van de dingen waarin u onderwezen bent.

AANKONDIGING VAN DE GEBORTE VAN JOHANNES DE DOPER

⁵ In de dagen van Herodes, de koning van Judea, was er een priester ^avan de afdeling van Abia, van wie de naam Zacharias was. En zijn vrouw behoorde tot de dochters van Aäron en haar naam was Elizabet.

⁶ Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere.

⁷ En zij hadden geen kind, omdat Elizabet onvruchtbaar was en zij beiden op leeftijd ^dgekomen waren.

⁸ Terwijl hij het priesterambt bediende voor God, toen het de beurt van zijn afdeling was, gebeurde het

⁹ dat hij, volgens de gewoonte van de priesterdienst, door loting werd aangewezen ^bom de tempel van de Heere binnen te gaan en ^chet reukoffer te brengen.

¹⁰ En heel de menigte van het volk was

buiten aan het bidden op het uur van het reukoffer.

¹¹ En er verscheen aan hem een engel van de Heere, die aan de rechterzijde van het reukofferaltaar stond.

¹² En toen Zacharias *hem* zag, raakte hij in verwarring en vrees overviel hem.

¹³ Maar de engel zei tegen hem: Wees niet bevreesd, Zacharias, want uw gebed is verhoord en uw vrouw Elizabet zal u een zoon baren en ^eu zult hem de naam Johannes geven.

¹⁴ En er zal blijdschap en vreugde voor u zijn en velen ^fzullen zich over zijn geboorte verblijden,

¹⁵ want hij zal groot zijn voor de Heere.

¹⁶ Geen wijn en geen sterkedrank zal hij drinken en hij zal al van de moederschoot af met de Heilige Geest vervuld worden,

¹⁷ en ^ghij zal velen van de Israëlieten bekeren tot de Heere, hun God.

¹⁸ En hij ^hzal voor Hem uit gaan in de geest en de kracht van Elia, ⁱom het hart van de vaderen te bekeren tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de bedachtzaamheid van de rechtvaardigen, om voor de Heere een toegerust volk gereed te maken.

¹⁹ En Zacharias zei tegen de engel: Hoe zal ik dat weten? ^jWant ik ben oud en mijn vrouw is op leeftijd gekomen.

²⁰ En de engel antwoordde en zei tegen hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ik ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen.

²¹ En zie, u zult zwijgen en niet kunnen spreken tot op de dag dat deze dingen ge-

^a 1Kron. 24:10 ^b Hebr. 9:6 ^c Ex. 30:7; Lev. 16:17 ^d Vers 60 ^e Vers 58 ^f Richt. 13:4 ^g Mal. 4:6; Matt. 11:14 ^h Matt. 3:2; Mark. 9:12 ⁱ Mal. 4:6 ^j Gen. 17:17

1:7 op leeftijd - Letterlijk: ver op hun dagen; zie ook vers 18.

beurd zijn, omdat u mijn woorden niet geloofd hebt, die vervuld zullen worden op hun tijd.

²¹ En het volk stond te wachten op Zacharias; en ze waren verwonderd dat hij zo lang in de tempel bleef.

²² Toen hij naar buiten kwam, kon hij niet tot hen spreken. Zij begrepen dat hij een verschijning in de tempel gezien had. Hij wenkte hun toe en bleef stom.

²³ En het gebeurde, toen de dagen van zijn dienstwerk voorbij waren, dat hij naar zijn huis ging;

²⁴ en na die dagen werd zijn vrouw Elizabeth zwanger. En zij verborg zich vijf maanden en zei:

²⁵ Zo heeft de Heere voor mij gedaan in de dagen waarin Hij acht op *mij* geslagen heeft om 'mijn smaad onder de mensen weg te nemen.

AANKONDIGING VAN DE GEBORTE VAN JEZUS

²⁶ In de zesde maand werd de engel Gabriel door God gezonden naar een stad in Galilea, waarvan de naam Nazareth was, ²⁷ 'naar een maagd die ondertrouwd was met een man, van wie de naam Jozef was, uit het huis van David; en de naam van de maagd was Maria.

²⁸ En toen de engel bij haar binnengekomen was, zei hij: Wees gegroet, begenadigde. De Heere *is* met u. U bent gezegend onder de vrouwen.

²⁹ Toen zij *hem* zag, raakte zij in verwarring door zijn woorden, en zij vroeg zich af wat de betekenis van deze groet kon zijn.

³⁰ En de engel zei tegen haar: Wees niet bevreesd, Maria, want u hebt genade gevonden bij God.

³¹ En 'zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de 'Naam Jezus geven.

³² 'Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en 'God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven,

³³ 'en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen.

³⁴ Maria zei tegen de engel: Hoe zal dat *mogelijk* zijn, aangezien ik geen gemeenschap heb met een man?"

³⁵ En de engel antwoordde en zei tegen haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal het Heilige Dat uit u geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden.

³⁶ En zie, uw nicht Elizabet is eveneens zwanger van een zoon, in haar ouderdom. Dit is de zesde maand voor haar, die onvruchtbaar genoemd werd.

³⁷ 'Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

³⁸ Maria zei: Zie, de dienaar van de Heere, laat met mij geschieden overeenkomstig uw woord. En de engel ging van haar weg.

MARIA BIJ ELIZABET

³⁹ In die dagen stond Maria op en reisde haastig naar het bergland, naar een stad van Juda,

⁴⁰ en zij kwam in het huis van Zacharias en groette Elizabet.

⁴¹ En toen Elizabet de groet van Maria hoorde, gebeurde het dat het kindje opsprong in haar buik; en Elizabet werd vervuld met de Heilige Geest,

⁴² en zij riep met luide stem en zei: Gezegend ben je onder de vrouwen en gezegend *is* de vrucht van je buik.

⁴³ En waaraan *heb* ik dit te *danken* dat de moeder van mijn Heere naar mij toe komt?

⁴⁴ Want zie, toen het geluid van je groet in mijn oren klonk, sprong het kindje van vreugde op in mijn buik.

⁴⁵ 'En zalig is zij die geloofd heeft, want wat haar van de kant van de Heere gezegd is, zal volbracht worden.

DE LOFZANG VAN MARIA

⁴⁶ En Maria zei: Mijn ziel maakt de Heere groot,

^a Gen. 30:23; Jes. 4:1 ^b Matt. 1:18 ^c Jes. 7:14 ^d Matt. 1:21 ^e Jes. 54:5 ^f 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Jes. 9:6 ^g 1 Kron. 22:10; Ps. 45:7; 89:37; Jer. 23:5; Dan. 7:14,27; Micha 4:7; Hebr. 1:8 ^h Job 42:2; Jer. 32:17; Zach. 8:6; Matt. 19:26; Luk. 18:27 ⁱ Luk. 11:28
1:34 *gemeenschap heb met een man* - Letterlijk: een man ken.

⁴⁷ en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker,

⁴⁸ omdat Hij heeft omgezien naar de nederige staat van Zijn dienaar. Want zie, van nu aan zullen alle geslachten mij zalig spreken,

⁴⁹ want Hij Die machtig is, heeft grote dingen aan mij gedaan en heilig is Zijn Naam.

⁵⁰ ^aEn Zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over hen die Hem vrezen.

⁵¹ ^bHij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm. ^cHij heeft hen die hoogmoedig zijn in de gedachten van hun hart, uiteengedreven.

⁵² Hij heeft machtigen van de troon gestoten en ^dnederigen heeft Hij verhoogd.

⁵³ ^eHongerigen heeft Hij met goede *gaven* verzadigd en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden.

⁵⁴ ^fHij heeft het opgenomen voor Israël, Zijn knecht, door aan *Zijn* barmhartigheid te denken,

⁵⁵ zoals Hij gesproken heeft ^g tot onze vaders, tot Abraham en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid.

⁵⁶ En Maria bleef ongeveer drie maanden bij haar en keerde terug naar haar huis.

DE GEBORTE VAN JOHANNES DE DOPER

⁵⁷ De tijd van Elizabet werd vervuld dat zij baren zou, en zij baarde een zoon.

⁵⁸ En haar buren en familieleden hoorden dat de Heere haar grote barmhartigheid bewezen had, en ^hverheugden zich met haar.

⁵⁹ En het gebeurde op de ⁱachtste dag dat zij kwamen om het kind te besnijden en ze noemden het Zacharias, naar de naam van zijn vader,

⁶⁰ maar zijn moeder antwoordde en zei: Nee, maar ^jhij zal Johannes heten!

⁶¹ En ze zeiden tegen haar: Er is niemand in uw familie die die naam draagt,

⁶² en zij gebaarden naar zijn vader hoe hij wilde dat het genoemd zou worden.

⁶³ En nadat hij om een schrijftafeltje gevraagd had, schreef hij de woorden: Jo-

hannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.

⁶⁴ En onmiddellijk werd zijn mond geopend en zijn tong *losgemaakt*; en hij sprak en loofde God.

⁶⁵ En er kwam vrees over allen die rondom hen woonden, en in heel het bergland van Judea werd veel over al deze dingen gesproken.

⁶⁶ En allen die het hoorden, namen het ter harte en zeiden: Wat zal er toch van dit kind worden? En de hand van de Heere was met hem.

DE LOFZANG VAN ZACHARIAS

⁶⁷ En Zacharias, zijn vader, werd vervuld met de Heilige Geest en profeteerde:

⁶⁸ Geprezen zij de Heere, de God van Israël, want Hij heeft naar Zijn volk omgezien en er verlossing voor tot stand gebracht.

⁶⁹ ^kEn Hij heeft een hoorn van zaligheid voor ons opgericht in het huis van David, Zijn knecht,

⁷⁰ zoals Hij gesproken had bij monde van Zijn heilige profeten, die er door de eeuwen heen *geweest zijn*,

⁷¹ *namelijk* verlossing van onze vijanden en *bevrijding* uit de hand van allen die ons haten,

⁷² om barmhartigheid te bewijzen aan onze vaders en te denken aan Zijn heilig verbond,

⁷³ ^mde eed die Hij aan Abraham, onze vader, gezworen heeft om ons te geven,

⁷⁴ ⁿdat wij, verlost uit de hand van onze vijanden, Hem zouden dienen zonder vrees,

⁷⁵ ^oin heiligheid en gerechtigheid voor Hem alle dagen van ons leven.

⁷⁶ ^pEn jij, kind, zult een profeet van de Allerhoogste genoemd worden, want je zult voor het aangezicht van de Heere uit gaan om Zijn wegen gereed te maken,

⁷⁷ ^qen om Zijn volk kennis van de zaligheid te geven in de vergeving van hun zonden,

⁷⁸ door de innige gevoelens van barmhartigheid van onze God, waarmee de 'Op-

^a Ex. 20:6 ^b Jes. 51:9; 52:10 ^c Ps. 33:10; 1 Petr. 5:5 ^d 1 Sam. 2:8; Ps. 113:6 ^e Ps. 34:11 ^f Jes. 30:18; 41:9; 54:5; Jer. 31:2, 20 ^g Gen. 17:19; 22:18; Ps. 132:11 ^h Vers 14 ⁱ Gen. 17:12; Lev. 12:3 ^j Vers 13 ^k Ps. 132:17 ^l Ps. 72:12; Jes. 40:10; Jer. 23:6; 30:10; Dan. 9:27 ^m Gen. 22:16; Ps. 105:9; Jer. 31:33; Hebr. 6:13, 17 ⁿ Hebr. 9:14 ^o 1 Petr. 1:15 ^p Vers 17; Mal. 4:5 ^q Luk. 3:3 ^r Mal. 4:2

gang uit de hoogte naar ons omgezien heeft,

⁷⁹ om te verschijnen aan hen die gezeten zijn in duisternis en schaduw van de dood, en om onze voeten te richten op de weg van de vrede.

⁸⁰ Het kind groeide op en werd gesterkt in de geest, en het verbleef in de woestijnen tot de dag van zijn verschijning aan Israël.

DE GEBORTE VAN JEZUS

2 En het geschiedde in die dagen dat er een gebod uitging van keizer Augustus dat heel de wereld ingeschreven moest worden.

² Deze eerste inschrijving vond plaats toen Cyrenius over Syrië stadhouder was.

³ En ze gingen allen op weg om ingeschreven te worden, ieder naar zijn eigen stad.

⁴ Ook Jozef ging op weg, van Galilea uit de stad Nazareth naar Judea, naar de stad van David, die Bethlethem heet, omdat hij uit het huis en het geslacht van David was,

⁵ om ingeschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, die zwanger was.

⁶ En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden dat zij baren zou,

⁷ en zij baarde haar eerstgeboren Zoon, wikkeld Hem in doeken en legde Hem in de kribbe, omdat er voor hen geen plaats was in de herberg.

DE HERDERS EN DE ENGELN

⁸ En er waren herders in diezelfde streek, die zich ophielden in het open veld en 's nachts de wacht hielden over hun kudde.

⁹ En zie, een engel van de Heere stond bij hen en de heerlijkheid van de Heere omscheen hen en zij werden zeer bevreesd.

¹⁰ En de engel zei tegen hen: Wees niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die voor heel het volk wezen zal,

¹¹ namelijk dat heden voor u geboren is de Zaligmaker, in de stad van David; Hij is Christus, de Heere.

¹² En dit zal voor u het teken zijn: u zult het Kindje vinden in doeken gewikkeld en liggend in de kribbe.

¹³ En plotseling was er bij de engel een menigte van de hemelse legermacht, die God loofde en zei:

¹⁴ Eer zij aan God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in mensen een welbehagen.

¹⁵ En het geschiedde, toen de engelen van hen weggegaan waren naar de hemel, dat de herders tegen elkaar zeiden: Laten wij dan naar Bethlethem gaan en dat woord zien dat er geschied is, dat de Heere ons bekendgemaakt heeft.

¹⁶ En zij gingen met haast en vonden Maria en Jozef, en het Kindje liggend in de kribbe.

¹⁷ Toen zij Het gezien hadden, maakten zij overal het woord bekend dat hun over dit Kind verteld was.

¹⁸ En allen die het hoorden, verwonderden zich over wat door de herders tegen hen gezegd werd.

¹⁹ Maar Maria bewaarde al deze woorden en overlegde die in haar hart.

²⁰ En de herders keerden terug en zij verheerlijkten en loofden God om alles wat zij gehoord en gezien hadden, zoals tot hen gesproken was.

²¹ En toen acht dagen vervuld waren, en men het Kind besnijden moest, werd Hem de naam Jezus gegeven, die genoemd was door de engel voordat Hij in de moederschoot ontvangen was.

SIMEON EN ANNA

²² En toen de dagen van haar reiniging volgens de wet van Mozes vervuld waren, brachten zij Hem naar Jeruzalem om Hem de Heere voor te stellen

²³ – zoals geschreven staat 'in de wet van de Heere: al wat mannelijk is dat de moederschoot opent, zal heilig voor de Heere genoemd worden –

²⁴ en om een offer te brengen volgens wat

¹ Jes. 9:1; 42:7; 43:8; 49:9; 60:1 ² Luk. 2:40 ³ Micha 5:1; Joh. 7:42 ⁴ 1 Sam. 16:4 enz. ⁵ Matt. 1:1

⁶ Matt. 1:25 ⁷ Dan. 7:10; Openb. 5:11 ⁸ Jes. 57:19; Erez. 2:17 ⁹ Gen. 17:12; Lev. 12:3; Joh. 7:22 ¹⁰ Matt. 1:21; Luk. 1:31 ¹¹ Lev. 12:6 ¹² Ex. 13:2; Num. 3:13; 8:16,17

2:9 zij ... bevreesd - Letterlijk: zij vreesden met grote vrees.

gezegd is in de wet van de Heere, ^aeen paar tortelduiven of twee jonge duiven.

²⁵ En zie, er was een man in Jeruzalem, van wie de naam Simeon was, en die man was rechtvaardig en godvrezend. Hij verwachtte de vertroosting van Israël en de Heilige Geest was op hem.

²⁶ En hem was een Goddelijke openbaring gegeven door de Heilige Geest dat hij de dood niet zien zou voordat hij de Gezalfde van de Heere zou zien.

²⁷ En hij kwam door de Geest in de tempel. En toen de ouders het Kind Jezus binnenbrachten om met Hem te doen volgens de gewoonte van de wet,

²⁸ nam hij Het in zijn armen, loofde God en zei:

²⁹ Nu ^blaat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, volgens Uw woord,

³⁰ want mijn ogen hebben Uw ^czaligheid gezien,

³¹ ^ddie U bereid hebt voor de ogen van alle volken,

³² ^eeen licht om de heidenen te verlichten en om Uw volk Israël te verheerlijken.

³³ En Jozef en Zijn moeder verwonderden zich over wat er over Hem gezegd werd.

³⁴ En Simeon zeggende hen en zei tegen Maria, Zijn moeder: Zie, ^ddit Kind is bestemd tot val en opstanding van velen in Israël en tot een teken ^ddat tegengesproken zal worden

³⁵ – ook door uw eigen ziel zal een zwaard gaan – opdat de overwegingen uit veel harten openbaar worden.

³⁶ Ook Anna was er, een profetes, een dochter van Fanuel, uit de stam van Aser. Zij was op hoge leeftijd ^dgekomen en had na haar meisjesjaren zeven jaar met haar man geleefd.

³⁷ En zij was een weduwe van ongeveer vierentachtig jaar, die de tempel niet verliet en met vasten en bidden ^dGod ⁿnacht en dag diende.

³⁸ En zij kwam er op dat moment bij staan en beleed eveneens de Heere, en zij sprak

over Hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

³⁹ En toen zij alles volbracht hadden wat er volgens de wet van de Heere *gedaan moest worden*, keerden zij terug naar Galilea, naar hun stad Nazareth.

⁴⁰ En het Kind ^lgroeide op en Het werd gesterkt in de geest en vervuld met wijsheid, en de genade van God was op Hem.

DE TWAALFJARIGE JEZUS IN DE TEMPEL

⁴¹ En Zijn ouders reisden elk jaar voor ^lhet feest van het Pascha naar Jeruzalem.

⁴² En toen Hij twaalf jaar was en zij naar de gewoonte van het feest naar Jeruzalem gegaan waren,

⁴³ en *die* dagen tot het einde doorgebracht hadden, bleef het Kind Jezus, terwijl zij terugkeerden, in Jeruzalem achter zonder dat Jozef en Zijn moeder het wisten.

⁴⁴ Maar omdat zij dachten dat Hij bij het reisgezelschap was, gingen zij een dagreis *ver*, en *daarna* zochten zij Hem onder de familieleden en onder de bekenden.

⁴⁵ En toen zij Hem niet vonden, keerden zij terug naar Jeruzalem en zochten Hem *daar*.

⁴⁶ En het gebeurde dat zij Hem na drie dagen in de tempel vonden, terwijl Hij te midden van de leraars zat, naar hen luisterde en vragen aan hen stelde.

⁴⁷ ^kAllen die Hem hoorden, stonden versteld van Zijn verstand en antwoorden.

⁴⁸ En toen zij Hem zagen, stonden zij versteld, en Zijn moeder zei tegen Hem: Kind, waarom hebt U ons dit aangedaan? Zie, Uw vader en ik hebben U met angst gezocht.

⁴⁹ En Hij zei tegen hen: Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?

⁵⁰ ^lEn zij begrepen het woord niet dat Hij tot hen sprak.

⁵¹ En Hij ging met hen mee en kwam in Nazareth en was hun onderdanig. En Zijn

^a Lev. 12:8 ^b Gen. 46:30 ^c Ps. 98:2; Jes. 52:10 ^d Hand. 28:28 ^e Jes. 42:6; 49:6; Hand. 13:47 ^f Jes. 8:14; Rom. 9:32; 1 Petr. 2:8 ^g Hand. 28:22 ^h 1 Sam. 1:22 ⁱ Luk. 1:80 ^j Ex. 23:15,17; Lev. 23:5; Deut. 16:1 ^k Matt. 7:28; Mark. 1:22; Luk. 4:22,32; Joh. 7:15 ^l Luk. 9:45; 18:34

2:32 *een licht ... verheerlijken* - Letterlijk: een licht tot openbaring van de heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël. 2:36 *op hoge leeftijd* - Letterlijk: ver op haar dagen.

moeder bewaarde al deze dingen in haar hart.

⁵² En Jezus ^anam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.

JOHANNES DE DOPER

3 In het vijftiende jaar van de regering van keizer Tiberius, toen Pontius Pilatus stadhouder was over Judea, Herodes viervorst over Galilea, zijn broer Filippus viervorst over Iturea en over het land Trachonitis, en Lysanias viervorst over Abilene,

² onder de ^bhogepriesters Annas en Kajafas, geschiedde het woord van God tot Johannes, de zoon van Zacharias, in de woestijn.

³ En hij kwam in heel de omgeving van de Jordaan en predikte een doop van bekeering tot vergeving van zonden,

⁴ zoals geschreven staat in het boek van de woorden van de profeet ^cJesaja: De stem van iemand die roept in de woestijn: Maak de weg van de Heere gereed, maak Zijn paden recht.

⁵ Elk dal zal gevuld worden en elke berg en heuvel zal geslecht worden; de kromme wegen zullen recht worden en de oneffen tot effen wegen;

⁶ en alle vlees zal de zaligheid zien *die* van God *komt*.

⁷ Hij zei tegen de menigte die uitliep om door hem gedoopt te worden: 'Adderen-gebroed, wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?

⁸ Breng dan vruchten voort in overeenstemming met de bekering, en begin niet bij uzelf te zeggen: ⁹Wij hebben Abraham als vader; want ik zeg u dat God *zelfs* uit deze stenen voor Abraham kinderen kan verwekken.

⁹ De bijl ligt zelfs al aan de wortel van de bomen; elke boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.

¹⁰ En de menigte ¹⁰vraag hem: Wat moeten wij dan doen?

¹¹ Hij antwoordde en zei tegen hen: 'Wie twee *stel* onderkleden heeft, moet delen met hem die er geen heeft, en wie voedsel heeft, moet ook zo doen.

¹² Er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden en zij zeiden tegen hem: Meester, wat moeten wij doen?

¹³ Hij zei tegen hen: Eis niet meer dan wat u voorgeschreven is.

¹⁴ Ook de soldaten vroegen aan hem: En wij, wat moeten wij doen? Hij zei tegen hen: Val niemand lastig, pers niemand af en wees tevreden met uw soldij.

¹⁵ En toen het volk in afwachting was en allen in hun hart zich ten aanzien van Johannes afvroegen of hij misschien niet de Christus was,

¹⁶ antwoordde Johannes allen: ¹⁷Ik doop u wel met water, maar Hij komt Die sterker is dan ik, bij Wie ik niet waard ben de riem van Zijn sandalen los te maken. ¹⁸Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur.

¹⁹ Zijn wan is in Zijn hand en Hij zal Zijn dorsvloer grondig reinigen en de tarwe in Zijn schuur verzamelen, maar het kaf zal Hij met onuitblusbaar vuur verbranden. ²⁰Hij gaf ook nog veel andere aansporingen en verkondigde het volk het Evangelie.

²¹ Maar toen Herodes, de viervorst, door hem terechtgewezen werd omwille van Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus, en om alle slechte *dingen* die Herodes deed,

²² heeft hij ook dit nog bij dat alles gevoegd dat hij Johannes in de gevangenis opslot.

JOHANNES DOOPT JEZUS

²³ En het geschiedde, toen al het volk gedoopt was, en Jezus *ook* gedoopt was en aan het bidden was, dat de hemel geopend werd,

²⁴ en dat de Heilige Geest op Hem needaalde in lichamelijke gedaante als een duif. En er kwam een stem uit de hemel die zei: ²⁵U bent Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen!

¹ 1 Sam. 2:26; Luk. 1:80 ² Hand. 4:6 ³ Matt. 3:1; Mark. 1:4 ⁴ Jes. 40:3; Matt. 3:3; Mark. 1:3; Joh. 1:23 ⁵ Ps. 98:2; Jes. 52:10 ⁶ Matt. 3:7; 23:33 ⁷ Matt. 3:9; Joh. 8:39; Hand. 13:26 ⁸ Matt. 3:10; 7:19 ⁹ Hand. 2:37 ¹⁰ Jak. 2:13,15; 1 Joh. 3:17 ¹¹ Matt. 3:11; Mark. 1:8; Joh. 1:26; Hand. 1:5; 11:16; 19:4 ¹² Jes. 44:3; Joël 2:28; Hand. 2:4; 11:15 ¹³ Matt. 3:12 ¹⁴ Matt. 14:3; Mark. 6:18 ¹⁵ Matt. 3:13; Mark. 1:9; Joh. 1:32 ¹⁶ Jes. 42:1; Matt. 17:5; Mark. 9:7; Luk. 9:35; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17

JEZUS' GESLACHTSREGISTER

²³ En Hij, Jezus, was ongeveer dertig jaar toen Hij *Zijn dienstwerk* begon. Hij was, naar men dacht, ^ade Zoon van Jozef, de zoon van Heli,

²⁴ de zoon van Matthat, de zoon van Levi, de zoon van Melchi, de zoon van Janna, de zoon van Jozef,

²⁵ de zoon van Mattathias, de zoon van Amos, de zoon van Naüm, de zoon van Esli, de zoon van Naggai,

²⁶ de zoon van Maäth, de zoon van Mattathias, de zoon van Semëi, de zoon van Jozef, de zoon van Juda,

²⁷ de zoon van Joannas, de zoon van Rhessa, de zoon van Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, de zoon van Neri,

²⁸ de zoon van Melchi, de zoon van Addi, de zoon van Kosam, de zoon van Elmodam, de zoon van Er,

²⁹ de zoon van Joses, de zoon van Eliëzer, de zoon van Jorim, de zoon van Matthat, de zoon van Levi,

³⁰ de zoon van Simeon, de zoon van Juda, de zoon van Jozef, de zoon van Jonan, de zoon van Eljakim,

³¹ de zoon van Meleas, de zoon van Manan, de zoon van Mattatha, de zoon van Nathan, de zoon van David,

³² de zoon van Isai, de zoon van Obed, de zoon van Boaz, de zoon van Salmon, de zoon van Nahesson,

³³ de zoon van Aminadab, de zoon van Aram, de zoon van Esrom, de zoon van Perez, de zoon van Juda,

³⁴ de zoon van Jakob, de zoon van Izak, de zoon van Abraham, de zoon van ^bTera, de zoon van Nahor,

³⁵ de zoon van Serug, de zoon van Rehu, de zoon van Peleg, de zoon van Heber, de zoon van Selah,

³⁶ de zoon van Kenan, de zoon van Arfachsad, de zoon van Sem, de zoon van Noach, de zoon van Lamech,

³⁷ de zoon van Methusalach, de zoon van Henoch, de zoon van Jered, de zoon van Mahalalel, de zoon van Kenan,

³⁸ de zoon van Enos, de zoon van Seth, de zoon van ^cAdam, de zoon van God.

DE VERZOEKING IN DE WOESTIJN

4 ^aJezus, vol van de Heilige Geest, keerde terug van de Jordaan en werd door de Geest naar de woestijn geleid,

² waar Hij veertig dagen verzocht werd door de duivel. ^eEn Hij at niets in die dagen en ten slotte, toen die voorbij waren, kreeg Hij honger.

³ En de duivel zei tegen Hem: Als U Gods Zoon bent, zeg *dan* tegen deze steen dat hij brood wordt.

⁴ Maar Jezus antwoordde hem: 'Er staat geschreven dat de mens van brood alleen niet zal leven, maar van elk woord van God.

⁵ En daarna bracht de duivel Hem op een hoge berg en liet Hem in een ogenblik tijd al de koninkrijken van de wereld zien.

⁶ En de duivel zei tegen Hem: Ik zal U al deze macht en de heerlijkheid van deze *koninkrijken* geven, want die is aan mij overgegeven en ik geef die aan wie ik maar wil;

⁷ dus, als U mij zult aanbidden, zal het allemaal van U zijn.

⁸ Maar Jezus antwoordde en zei tegen hem: Ga weg van Mij, satan, want er staat geschreven: ⁹U zult de Heere, uw God, aanbidden en Hem alleen dienen.

⁹ En hij bracht Hem naar Jeruzalem en zette Hem op het hoogste gedeelte van de tempel, en hij zei tegen Hem: Als U de Zoon van God bent, werpt U Zich *dan* van hier naar beneden,

¹⁰ want er staat geschreven ^bdat Hij Zijn engelen voor U bevel zal geven om U te bewaren,

¹¹ en dat zij U op de handen dragen zullen, opdat U Uw voet niet misschien aan een steen stoot.

¹² Maar Jezus antwoordde en zei tegen hem: Er is gezegd: ^c'U zult de Heere, uw God, niet verzoeken.

¹³ En toen de duivel alle verzoeking beëindigd had, verliet hij Hem tot een bepaalde tijd.

^a Matt. 13:55; Joh. 6:42 ^b Gen. 11:10 enz. ^c Gen. 5:3 ^d Matt. 4:1; Mark. 1:12 ^e Ex. 34:28; 1 Kon. 19:8
^f Deut. 8:3; Matt. 4:4 ^g Deut. 6:13; 10:20; 1 Sam. 7:3 ^h Ps. 91:11 ⁱ Deut. 6:16

HET BEGIN VAN JEZUS' PREDIKING

¹⁴ ^aEn Jezus keerde door de kracht van de Geest terug naar Galilea, en het gerucht over Hem verspreidde zich door heel de omgeving.

¹⁵ En Hij gaf onderwijs in hun synagogen en werd door allen geprezen.

JEZUS IN NAZARETH VERWORPEN

¹⁶ ^bEn Hij kwam in Nazareth, waar Hij opgevoed was, en ging naar Zijn gewoonte op de dag van de sabbat naar de synagoge, ^cen Hij stond op om te lezen.

¹⁷ En aan Hem werd het boek van de profeet Jesaja gegeven, en toen Hij het boek opengedaan had, vond Hij de plaats waar geschreven stond:

¹⁸ ^dDe Geest van de Heere is op Mij, omdat Hij Mij gezalfd heeft; Hij heeft Mij gezonden ^eom aan armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen wie gebroken van hart zijn,

¹⁹ ^fom aan gevangenen vrijlating te prediken en aan blinden het gezichtsvermogen, om verslagenen weg te zenden in vrijheid, om het jaar van het welbehagen van de Heere te prediken.

²⁰ En toen Hij het boek dichtgedaan en aan de dienaar teruggegeven had, ging Hij zitten, en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gevestigd.

²¹ Hij begon tegen hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uw oren in vervulling gegaan.

²² En zij betuigden Hem allen hun instemming en ^gverwonderden zich over de woorden van genade die uit Zijn mond kwamen, en zij zeiden: ^hIs Hij niet de Zoon van Jozef?

²³ Maar Hij zei tegen hen: U zult Mij ongetwijfeld dit spreekwoord voorhouden: Dokter, genees uzelf; alles waarvan wij gehoord hebben ⁱdat het in Kapernaüm gebeurd is, doe ^jdat ook hier in Uw vaderstad.

²⁴ Hij zei: Voorwaar, Ik zeg u ^kdat geen profeet welgevallig is in zijn vaderstad.

²⁵ Maar Ik zeg u naar waarheid: Er waren ^lveel weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaar en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood kwam over heel het land,

²⁶ en naar geen van hen werd Elia gezonden, maar wel naar Zarfath bij Sidon, naar een vrouw, een weduwe.

²⁷ Ook waren er ^mveel melaatsen in Israël in de tijd van de profeet Elisa, en geen van hen werd gereinigd, maar wel Naäman, de Syriër.

²⁸ En allen in de synagoge werden met woede vervuld toen zij dit hoorden,

²⁹ en zij stonden op, dreven Hem de stad uit en brachten Hem op de top van de berg waarop hun stad gebouwd was, om Hem van de steile af te werpen.

³⁰ Maar Hij liep midden tussen hen door en ging weg.

DE EERSTE GENEZING OP DE SABBAT

³¹ ⁿEn Hij daalde af naar Kapernaüm, een stad in Galilea, en onderwees hen op de sabbatdagen.

³² En zij stonden versteld van Zijn onderricht, want Zijn woord was met gezag.

³³ ^oEn in de synagoge was een man die een geest van een onreine demon had, en die riep met luide stem:

³⁴ Ga weg! Wat hebben wij met U ^pte maken, Jezus de Nazarener? Bent U gekomen om ons te gronde te richten? Ik weet Wie U bent, ^qnamelijk de Heilige van God.

³⁵ Maar Jezus bestrafte hem en zei: Zwijg! Ga uit hem weg! En de demon ging uit hem weg, nadat hij hem in het midden geworpen had, zonder hem in enig opzicht letsel te bezorgen.

³⁶ En zij werden allen erg verbaasd. ^rZij spraken met elkaar en zeiden: Wat is dit voor woord, dat Hij met gezag en kracht de onreine geesten bevel geeft en zij weggaan?

³⁷ En de roep over Hem verspreidde zich naar elke plaats in de omgeving.

^a Matt. 4:12; Mark. 1:14; Joh. 4:43; Hand. 10:37 ^b Matt. 13:54; Mark. 6:1; Joh. 4:43 ^c Neh. 8:5,6 ^d Jes. 61:1 ^e Matt. 11:5 ^f Jes. 42:7; 61:1,2 ^g Jes. 50:4; Matt. 13:54; Mark. 6:2; Luk. 2:47 ^h Joh. 6:42 ⁱ Matt. 4:13 ^j Matt. 13:57; Mark. 6:4; Joh. 4:44 ^k 1 Kon. 17:7; Jak. 5:17 ^l 2 Kon. 5:14 ^m Matt. 4:13; Mark. 1:21 ⁿ Matt. 7:29; Mark. 1:22 ^o Mark. 1:23

4:36 werden ... *verbaasd* - Letterlijk: er kwam verbazing over ...

DE SCHOONMOEDER VAN PETRUS

³⁸ Nadat Jezus opgestaan en uit de synagoge *vertrokken* was, ging Hij naar het huis van Simon. De schoonmoeder van Simon had hoge koorts en ze vroegen Hem om *hulp* voor haar.

³⁹ En Hij boog Zich over haar heen en bestrafte de koorts en *die* verliet haar. Zij stond onmiddellijk op en diende hen.

⁴⁰ Toen de zon onderging, brachten allen die zieken hadden, door allerlei kwalen *gekweld*, deze *zieken* bij Hem; 'en Hij legde ieder van hen de handen op en genas hen.

⁴¹ Ook gingen er van velen demonen uit, die schreeuwden en zeiden: U bent de Christus, de Zoon van God! Maar Hij bestrafte hen en liet hun niet toe te spreken, omdat zij wisten dat Hij de Christus was.

PREDIKING IN HEEL GALILEA

⁴² Toen het dag geworden was, ging Hij naar buiten en begaf Zich naar een eenzame plaats. De menigten zochten Hem en kwamen bij Hem en probeerden Hem tegen te houden, opdat Hij niet van hen weg zou gaan.

⁴³ Maar Hij zei tegen hen: Ik moet ook andere steden het Evangelie van het Koninkrijk van God verkondigen, want daarvoor ben Ik uitgezonden.

⁴⁴ En Hij predikte in de synagogen van Galilea.

DE WONDERBARE VISVANGST

5 En 'het gebeurde, toen de menigte op Hem aandrong om het Woord van God te horen, dat Hij bij het meer Genesaret stond.

² En Hij zag twee schepen aan *de oever* van het meer liggen; de vissers waren eruit gegaan en spoelden de netten.

³ Hij ging aan boord van een van die schepen, dat van Simon was, en vroeg hem een eindje van het land af te varen, en Hij ging zitten en onderwees de menigte vanuit het schip.

⁴ Toen Hij ophield met spreken, zei Hij tegen Simon: ⁵Vaar naar het diepe *gedeelte* en werp uw netten uit om te vangen.

⁵ Maar Simon antwoordde en zei tegen Hem: Meester, wij hebben heel de nacht gewerkt en niets gevangen, maar op Uw woord zal ik het net uitwerpen.

⁶ En nadat zij dat gedaan hadden, vingen zij een grote hoeveelheid vissen en hun net begon te scheuren.

⁷ En zij wenkten hun metgezellen, die in het andere schip waren, dat zij hen moesten komen helpen. Die kwamen en zij vulden beide schepen, zodat zij bijna zonken.

⁸ Toen Simon Petrus *dat* zag, viel hij neer voor de knieën van Jezus en zei: Heere, ga weg van mij, want ik ben een zondig mens.

⁹ Want grote verbazing had hem en allen die met hem waren, bevangen, over de vangst van de vissen die zij gedaan hadden;

¹⁰ en evenzo ook Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, die metgezellen van Simon waren. En Jezus zei tegen Simon: Wees niet bevreesd, ¹¹van nu aan zult u mensen vangen.

¹² En nadat zij de schepen aan land gebracht hadden, ¹³lieten zij alles achter en volgden Hem.

DE REINIGING VAN EEN MELAATSE

¹² En toen Hij in een van die steden was, gebeurde het, zie, dat er een man vol melaatsheid was. En toen hij Jezus zag, wierp hij zich met het gezicht *ter aarde* en bad Hem: Heere, als U wilt, kunt U mij reinigen.

¹³ En Hij stak Zijn hand uit, raakte hem aan en zei: Ik wil *het*, word gereinigd. En meteen verliet de melaatsheid hem.

¹⁴ En Hij beval hem dat hij het aan niemand zou vertellen. Maar ga heen, *zei Hij*, laat uzelf aan de priester zien, en breng een offer voor uw reiniging, ¹⁵zoals Mozes bevolen heeft, tot een getuigenis voor hen.

¹⁶ Het gerucht over Hem verspreidde zich echter des te meer en een grote menigte kwam bijeen om *Hem* te horen en door Hem genezen te worden van hun ziekten.

¹⁷ Maar Hij vertrok naar de woestijnen en bad *daar*.

³⁸ Matt. 8:14; Mark. 1:29 ³⁹ Matt. 8:16; Mark. 1:32 ⁴⁰ Mark. 7:32; 8:23,25 ⁴¹ Mark. 1:34; 3:11 ⁴² Mark. 1:35 ⁴³ Matt. 13:2; Mark. 4:1 ⁴⁴ Joh. 21:6 ⁴⁵ Jer. 16:16; Ezech. 47:9; Matt. 4:19; Mark. 1:17 ⁴⁶ Matt. 4:20; 19:27; Mark. 10:28; Luk. 18:28 ⁴⁷ Matt. 8:2; Mark. 1:40 ⁴⁸ Lev. 13:2; 14:2; Matt. 8:4

DE GENEZING VAN EEN VERLAMDE

¹⁷ En het gebeurde op een van die dagen dat Hij onderwijs gaf en dat er Farizeeën en leraars van de wet zaten, die van alle dorpen van Galilea en Judea en uit Jeruzalem gekomen waren. En er was kracht van de Heere om hen te genezen.

¹⁸ En zie, enkele mannen brachten op een bed een man die verlamd was, en zij probeerden hem binnen te brengen en voor Hem neer te leggen;

¹⁹ maar toen zij vanwege de menigte geen mogelijkheid vonden om hem naar binnen te brengen, klommen zij het dak op en lieten hem, tussen de daktegels door, met het bed neer in het midden, vóór Jezus.

²⁰ En toen Hij hun geloof zag, zei Hij tegen hem: Man, uw zonden zijn u vergeven.

²¹ En de schriftgeleerden en de Farizeeën begonnen te overleggen: Wie is deze Man Die godslastering spreekt? ²² Wie kan zonden vergeven dan God alleen?

²³ Maar Jezus, Die hun overwegingen kende, antwoordde en zei tegen hen: Wat overlegt u in uw hart?

²⁴ Wat is gemakkelijker, te zeggen: Uw zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en ga lopen?

²⁵ Maar opdat u zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde om zonden te vergeven (zei Hij tegen de verlamde): Ik zeg u, sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis.

²⁶ En hij stond onmiddellijk voor hun ogen op, en nadat hij datgene opgenomen had waarop hij gelegen had, ging hij naar zijn huis, terwijl hij God verheerlijkte.

²⁷ En ontsteltenis greep hen allen aan en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vrees en zeiden: Wij hebben vandaag ongelofelijke dingen gezien.

DE ROEPING VAN LEVI

²⁸ En hierna ging Hij weg, en Hij zag een tollenaar, van wie de naam Levi was, in het tolhuis zitten en Hij zei tegen hem: Volg Mij! En hij stond op, liet alles achter en volgde Hem.

²⁹ En Levi bereidde voor Hem een grote maaltijd in zijn huis ³⁰ en er was een grote menigte van tollenaars en van anderen die met hen aanlagen.

³¹ En hun schriftgeleerden en de Farizeeën morden tegen Zijn discipelen en zeiden: Waarom eet en drinkt u met tollenaars en zondaars?

³² Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn.

³³ Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen tot bekering te roepen, maar zondaars.

HET VASTEN

³⁴ En zij zeiden tegen Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikwijls en doen zij gebeden, en evenzo ook de discipelen van de Farizeeën, maar die van U eten en drinken?

³⁵ Maar Hij zei tegen hen: ³⁶ Kunt u de bruiloftsgasten laten vasten, terwijl de Bruidgom bij hen is?

³⁷ De dagen zullen echter komen, wanneer de Bruidgom van hen weggenomen zal zijn; dan, in die dagen, zullen zij vasten.

³⁸ Hij sprak ook tot hen een gelijkenis: Niemand zet een lap van een nieuw bovenkleed op een oud bovenkleed; anders zal de nieuwe lap het oude bovenkleed doen scheuren, en de lap van het nieuwe past niet bij het oude.

³⁹ En niemand doet ⁴⁰ nieuwe wijn in oude leren zakken; anders zal de nieuwe wijn de zakken doen barsten en de wijn zelf zal eruit stromen en de zakken zullen verloren gaan.

⁴¹ Maar nieuwe wijn moet men in nieuwe zakken doen en beide blijven ze behouden.

⁴² En niemand die oude wijn drinkt, wil meteen nieuwe, want hij zegt: De oude is beter.

AREN PLUKKEN OP DE SABBAT

6 En 'het gebeurde op de tweede sabbat na het Paasfeest' dat Hij door de korenvelden ging; en Zijn discipelen plukten

¹⁷ Matt. 9:1; Mark. 2:3; Hand. 9:33 ¹⁸ Ps. 32:5; Jes. 43:25 ¹⁹ Matt. 9:9; Mark. 2:14,15 ²⁰ Matt. 9:10; Mark. 2:15; Luk. 15:1 ²¹ Matt. 9:13; Luk. 19:10; 1 Tim. 1:15 ²² Matt. 9:14 ²³ Jes. 62:5; 2 Kor. 11:2 ²⁴ Matt. 9:17; Mark. 2:22 ²⁵ Deut. 23:25; Matt. 12:1; Mark. 2:23
6:1 de tweede sabbat na het Paasfeest - Letterlijk: de tweede-eerste sabbat.

aren, wreven die met de handen stuk en aten ze op.

² Sommigen van de Farizeeën zeiden tegen hen: Waarom doet u ³ wat niet geoorloofd is te doen op de sabbat?

³ Jezus antwoordde en zei tegen hen: Hebt u ook dat niet gelezen wat ⁴ David deed toen hij honger had, en zij die bij hem waren?

⁴ Hoe hij het huis van God binnengegaan is en de toonbroden genomen en gegeten heeft en ook gegeven heeft aan hen die bij hem waren, *broden* die niemand mag eten ⁵ dan alleen de priesters?

⁵ En Hij zei tegen hen: "De Zoon des mensen is Heere, óók van de sabbat.

DE TWEEDE GENEZING OP DE SABBAT

⁶ Het gebeurde ook op een andere sabbat dat Hij in de synagoge kwam en onderwijs gaf. En er was daar iemand van wie de rechterhand verschrompeld was.

⁷ De schriftgeleerden en de Farizeeën lieten scherp op Hem of Hij op de sabbat genezen zou, om iets te kunnen vinden om Hem te beschuldigen.

⁸ Maar Hij kende hun overwegingen en zei tegen de man met de verschrompelde hand: Sta op en ga in het midden staan; en hij stond op en ging *daar* staan.

⁹ Jezus nu zei tegen hen: Ik vraag u: wat is geoorloofd op de sabbat: goed te doen of kwaad te doen, een mens' te behouden of om te laten komen?

¹⁰ En nadat Hij hen allen rondom aangekeken had, zei Hij tegen de man: Steek uw hand uit. Hij deed dat ¹¹ en zijn hand werd hersteld, gezond als de andere.

¹¹ Zij waren vol woede en spraken er met elkaar over wat zij met Jezus zouden doen.

DE ROEPING VAN DE TWAALF DISCIPELN

¹² Het gebeurde in die dagen dat Hij naar buiten ging, naar de berg, om te bidden; en Hij bleef heel de nacht in gebed tot God.

¹³ En toen het dag was geworden, riep Hij Zijn discipelen bij Zich en koos er twaalf van hen uit, die Hij ook apostelen noemde:

Simon, die Hij ook Petrus noemde, en zijn broer Andreas, Jakobus en Johannes, Filippus en Bartholomeüs;

¹⁴ Mattheüs en Thomas, Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Simon die Zelotes genoemd werd,

¹⁵ Judas, de *broer* van Jakobus, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

DE TOELOOP VAN DE MENIGTE

¹⁶ En toen Hij met hen afgedaald was, bleef Hij staan op een vlakke plaats en *met Hem* een menigte van Zijn discipelen en een grote menigte van het volk uit heel Judea en Jeruzalem en van de zee kant van Tyrus en Sidon,

¹⁷ die gekomen waren om Hem te horen en om van hun ziekten genezen te worden, ook zij die gekweld werden door onreine geesten; en zij werden genezen.

¹⁸ En heel de menigte probeerde Hem aan te raken, ¹⁹ want er ging kracht van Hem uit, en Hij genas ze allen.

DE ZALIGSPREKINGEN

²⁰ En toen Hij Zijn ogen opgeslagen had naar Zijn discipelen, zei Hij: Zalig bent u, armen, want van u is het Koninkrijk van God.

²¹ Zalig bent u die nu honger hebt, want u zult verzadigd worden. ²² Zalig bent u die nu huilt, want u zult lachen.

²³ Zalig bent u, wanneer de mensen u haten, en wanneer zij u uitstoten en u smaden en uw naam als slecht verwerpen omwille van de Zoon des mensen.

²⁴ Verblijd u op die dag en spring op *van vreugde*, want zie, uw loon is groot in de hemel. ²⁵ Hun vaders deden immers evenzo met de profeten.

²⁶ Maar wees u, rijken, want u hebt uw troost al.

¹ Ex. 20:10 ² 1 Sam. 21:6 ³ Lev. 24:9 ⁴ Matt. 12:8; Mark. 2:28 ⁵ Matt. 12:9; Mark. 3:1 ⁶ 1 Kon. 13:6

⁷ Matt. 14:23 ⁸ Matt. 10:1; Mark. 3:13; 6:7; Luk. 9:1 ⁹ Matt. 4:25; Mark. 3:7 ¹⁰ Mark. 5:30 ¹¹ Matt. 5:2

¹² Jes. 65:13 ¹³ Jes. 61:3; 66:10 ¹⁴ Matt. 5:11; 1 Petr. 2:19; 3:14; 4:14 ¹⁵ Hand. 5:41 ¹⁶ Hand. 7:51 ¹⁷ Amos 6:1,8

6:9 mens - Letterlijk: ziel.

²⁵ 'Wee u, die verzadigd bent, want u zult hongerlijden. Wee u die nu lacht, ²⁶ want u zult treuren en huilen.

²⁶ Wee u, wanneer alle mensen goed van u spreken, want hun vaderen deden evenzo met de valse profeten.

HEB UW VIJANDEN LIEF

²⁷ Maar Ik zeg tegen u die *dit* hoort: 'Heb uw vijanden lief; doe goed aan hen die u haten.

²⁸ Zegen hen die u vervloeken, en ²⁹ bid voor hen die u belasteren.

²⁹ 'Bied hem die u op de *ene* wang slaat, ook de andere. Verhinder hem die het bovenkleed van u afpakt, niet ook uw onderkleed *te nemen*.

³⁰ 'Maar geef aan ieder die *iets* van u vraagt, en eis niet terug van hem die neemt wat van u is.

³¹ 'En zoals u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo.

³² 'En als u hen liefhebt die u liefhebben, wat voor dank komt u daarvoor toe? Immers, ook de zondaars hebben degenen lief die hen liefhebben.

³³ En als u goeddoet aan hen die u goeddoen, wat voor dank komt u daarvoor toe? Immers, ook de zondaars doen hetzelfde.

³⁴ 'En als u leent aan hen van wie u hoopt terug te ontvangen, wat voor dank komt u daarvoor toe? Immers, ook de zondaars lenen aan zondaars, om hetzelfde terug te ontvangen.

³⁵ Maar heb uw vijanden lief en doe goed, en leen zonder te hopen iets terug *te krijgen*. Dan zal uw loon groot zijn en zult u 'kinderen van de Allerhoogste zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en slechten.

³⁶ Wees dan barmhartig, zoals ook uw Vader barmhartig is.

DE SPLINTER EN DE BALK

³⁷ 'Oordeel niet en u zult niet geoordeeld worden; veroordeel niet en u zult niet ver-

oordeeld worden; laat los en u zult losgelaten worden.

³⁸ 'Geef en aan u zal gegeven worden: een goede, vastgedrukte, geschudde, overlopende maat zal men u in de schoot geven, ³⁹ want met dezelfde maat waarmee u meet, zal er bij u ook gemeten worden.

³⁹ Hij sprak tot hen een gelijkenis: 'Een blinde kan toch niet een blinde op de weg geleiden? Zullen zij niet beiden in een kuil vallen?

⁴⁰ 'Een discipel staat niet boven zijn meester, maar iedere volmaakte *discipel* zal net als zijn meester zijn.

⁴¹ 'Waarom ziet u wel de splinter in het oog van uw broeder, maar merkt u de balk in uw eigen oog niet op?

⁴² Of hoe kunt u tegen uw broeder zeggen: Broeder, laat toe dat ik de splinter, die in uw oog is, eruit haal, terwijl u zelf de balk in uw oog niet ziet? Huichelaar, 'haal eerst de balk uit uw oog en dan zult u goed kunnen zien om de splinter, die in het oog van uw broeder is, eruit te halen.

DE BOOM EN ZIJN VRUCHTEN

⁴³ 'Want er is geen goede boom die slechte vrucht voortbrengt, en geen slechte boom die goede vrucht voortbrengt.

⁴⁴ Want iedere boom wordt aan zijn eigen vrucht gekend. 'Men plukt immers geen vijgen van dorens en men oogst geen druif van doornstruiken.

⁴⁵ 'De goede mens brengt het goede voort uit de goede schat van zijn hart, en de slechte mens brengt het slechte voort uit de slechte schat van zijn hart, 'want uit de overvloed van het hart spreekt zijn mond.

DE WIJZE EN DE DWAZE BOUWER

⁴⁶ 'Waarom noemt u Mij: Heere, Heere, en doet niet wat Ik zeg?

⁴⁷ 'Ieder die naar Mij toe komt en Mijn woorden hoort en ze doet, Ik zal u laten zien aan wie hij gelijk is.

⁴⁸ Hij is gelijk aan een man die een huis

^a Jes. 65:13 ^b Jak. 4:9; 5:1 ^c Ex. 23:4; Spr. 25:21; Matt. 5:44; Rom. 12:20; 1 Kor. 4:12 ^d Luk. 23:34; Hand. 7:60 ^e 1 Kor. 6:7 ^f Deut. 15:7; Matt. 5:42 ^g Matt. 7:12 ^h Matt. 5:46 ⁱ Deut. 15:8; Matt. 5:42 ^j Matt. 5:45 ^k Matt. 7:1; Rom. 2:1; 1 Kor. 4:5 ^l Spr. 10:22; 19:17 ^m Matt. 7:2; Mark. 4:24 ⁿ Jes. 42:19; Matt. 15:14 ^o Matt. 10:24; Joh. 13:16; 15:20 ^p Matt. 7:3 ^q Spr. 18:17 ^r Matt. 7:17; 12:33 ^s Matt. 7:16 ^t Matt. 12:35 ^u Matt. 12:34 ^v Mal. 1:6; Matt. 7:21; 25:11; Luk. 13:25; Rom. 2:13; Jak. 1:22 ^w Matt. 7:24

bouwde: hij groef en diepte uit en legde *het* fundament op de rots. Toen de hoge vloed kwam, sloeg de waterstroom tegen dat huis aan en kon het niet doen wankelen, want het was op de rots gefundeerd.⁴⁹ Maar wie ze gehoord en niet gedaan zal hebben, is gelijk aan een man die een huis bouwde op de aarde zonder fundament. Toen de waterstroom ertegenaan sloeg, stortte het meteen in, en de val van dat huis was groot.

DE HOOFDMAN IN KAPERNAÛM

7 Nadat Hij al Zijn woorden beëindigd had ten aanhoren van het volk,^a ging Hij Kapernaüm binnen.

² Een dienaar van een zekere hoofdman over honderd, die hij zeer waardeerde, was ziek en lag op sterven.

³ Toen hij over Jezus gehoord had, stuurde hij de oudsten van de Joden naar Hem toe en dezen vroegen Hem te komen en zijn dienaar gezond te maken.

⁴ Toen die bij Jezus gekomen waren, smeekten zij Hem indringend en zeiden: Hij is het waard dat U dat voor hem doet, ⁵ want hij heeft ons volk lief en heeft zelf de synagoge voor ons gebouwd.

⁶ En Jezus ging met hen mee, maar toen Hij niet ver meer van het huis was, stuurde de hoofdman *enkele* vrienden naar Hem toe om tegen Hem te zeggen: Heere, doe geen moeite, want ik ben het niet waard dat U onder mijn dak komt.

⁷ Daarom heb ik ook mijzelf niet waard geacht naar U toe te komen, maar spreek een woord en mijn knecht zal genezen zijn.

⁸ Want ik ben ook iemand die onder gezag van *anderen* gesteld is, en heb zelf soldaten onder mij; ik zeg tegen de een: Ga! en hij gaat; en tegen de ander: Kom! en hij komt; en tegen mijn dienaar: Doe dat! en hij doet *het*.

⁹ Toen Jezus dit hoorde, verwonderde Hij Zich over hem, en Hij keerde Zich om en zei tegen de menigte die Hem volgde: Ik zeg u: Ik heb zelfs in Israël zo'n groot geloof niet gevonden.

¹⁰ En toen zij die gestuurd waren, in het

huis teruggekeerd waren, vonden zij de zieke dienaar gezond.

DE JONGEMAN IN NAÏN

¹¹ En het gebeurde op de volgende *dag* dat Hij naar een stad ging die Naïn heette, en veel van Zijn discipelen en een grote menigte gingen met Hem mee.

¹² Toen Hij nu de poort van de stad naderde, ziedaar, er werd een dode uitgedragen. *Hij was de enige zoon van zijn moeder, en zij was weduwe, en een grote menigte uit de stad was bij haar.*

¹³ En toen de Heere haar zag, was Hij innerlijk met ontferming bewogen over haar, en zei Hij tegen haar: Huil niet.

¹⁴ En Hij ging naar de baar toe en raakte die aan (de dragers nu stonden stil) en Hij zei: Jongeman, Ik zeg u, ¹⁵ sta op!

¹⁶ En de dode ging overeind zitten en begon te spreken. En Hij gaf hem aan zijn moeder.

¹⁷ En vrees greep hen allen aan en zij verheerlijkten God en zeiden: 'Een groot Profeet is onder ons opgestaan; en: ¹⁸ God heeft naar Zijn volk omgezien.

¹⁹ En het gerucht over Hem ging rond in heel Judea en in heel de omgeving.

DE VRAAG VAN JOHANNES DE DOPER

¹⁸ En de discipelen van Johannes berichtten hem over al die dingen.

¹⁹ En nadat Johannes twee van zijn discipelen bij zich geroepen had, stuurde hij hen naar Jezus met de vraag: Bent U het Die komen zou, of verwachten wij een ander?

²⁰ Toen de mannen bij Hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Doper heeft ons naar U toe gestuurd met de vraag: Bent U Degene Die komen zou, of verwachten wij een ander?

²¹ Op dat moment genas Hij velen van ziekten en aandoeningen en boze geesten; en aan veel blinden schonk Hij het gezichtsvermogen.

²² En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u gezien en gehoord hebt, *namelijk* 'dat blinden ziende worden, kreupelen kunnen lopen,

^a Matt. 8:5 ^b Hand. 9:40 ^c Luk. 24:19; Joh. 4:19; 6:14; 9:17 ^d Luk. 1:68 ^e Matt. 11:2 ^f Jes. 29:18; 35:5; 61:1

melaatsen gereinigd worden, doven kunnen horen, doden opgewekt worden en aan armen het Evangelie verkondigd wordt.

²³ En zalig is hij die aan Mij geen aanstoot neemt.

JEZUS' GETUIGENIS OVER JOHANNES

²⁴ ^aToen de boden van Johannes weggegaan waren, begon Hij tegen de menigte over Johannes te zeggen: Waar bent u in de woestijn naar gaan kijken? Naar een riet dat door de wind heen en weer bewogen wordt?

²⁵ Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar iemand in kostbare kleren gekleed? Zie, zij die prachtige kleding dragen en in weelde leven, zijn in de paleizen.

²⁶ Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar een profeet? Ja, Ik zeg u, zelfs naar veel meer dan een profeet.

²⁷ Deze is het over wie geschreven staat: ^bZie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die voor U uit Uw weg gereed zal maken.

²⁸ Want Ik zeg u: Onder hen die uit vrouwen geboren zijn, is niemand een groter profeet dan Johannes de Doper, maar de minste in het Koninkrijk van God is groter dan hij.

²⁹ En heel het volk dat naar *Hem* luisterde, en de tollenaars die met de doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigden God,

³⁰ maar de Farizeeën en de wetgeleerden verwierpen het raadsbesluit van God met betrekking tot zichzelf, omdat ze niet door hem gedoopt *wilden* worden.

³¹ ^cEn de Heere zei: Met wie zal Ik dan de mensen van dit geslacht vergelijken en aan wie zijn zij gelijk?

³² Zij zijn gelijk aan kinderen die op de markt zitten, en elkaar toeroepen en zeggen: Wij hebben voor jullie op de fluit gespeeld, maar jullie hebben niet gedanst; wij hebben klaagliederen voor jullie gezongen, maar jullie hebben niet gehuild.

³³ ^dWant Johannes de Doper is gekomen,

hij at geen brood en hij dronk geen wijn, en u zegt: Hij heeft een demon.

³⁴ De Zoon des mensen is gekomen, Die wel at en dronk, en u zegt: Ziedaar, een vraatzuchtig mens en drinker, een vriend van tollenaars en zondaars.

³⁵ Maar de Wijsheid is gerechtvaardigd door al Haar kinderen.

DE ZALVING BIJ SIMON DE FARIZEEËR

³⁶ ^eEn een van de Farizeeën vroeg of Hij bij hem *kwam* eten; en toen Hij het huis van de Farizeeër binnengegaan was, lag Hij aan.

³⁷ En zie, een vrouw in de stad die een zondares was, kwam te weten dat Hij in het huis van de Farizeeër aanlag, en zij bracht een albasten fles met zalf mee.

³⁸ En staande achter Zijn voeten, begon zij huilend Zijn voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en zij kuste Zijn voeten en zalfde ze met de zalf.

³⁹ Toen de Farizeeër die Hem uitgenodigd had, *dat* zag, zei hij bij zichzelf: ^fDeze *Man* zou, als Hij een profeet was, wel weten wie en wat voor vrouw het is die Hem aanraakt, want zij is een zondares.

⁴⁰ Maar Jezus antwoordde en zei tegen hem: Simon, Ik heb u iets te zeggen. Hij zei: Meester, zeg het.

⁴¹ *Jezus* zei: Een zekere schuldeiser had twee schuldenaars; de één was vijfhonderd penningen^g schuldig en de ander vijftig.

⁴² Toen zij niets hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan: Wie van hen zal hem meer liefhebben?

⁴³ Simon antwoordde en zei: Ik denk dat hij het is aan wie hij het meeste kwijtscholden heeft. Hij zei tegen hem: U hebt juist geoordeeld.

⁴⁴ En Hij keerde Zich om naar de vrouw en zei tegen Simon: Ziet u deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen: water voor Mijn voeten hebt u niet gegeven, maar zij heeft Mijn voeten met tranen natgemaakt en met het haar van haar hoofd afgedroogd;

⁴⁵ u hebt Mij geen kus gegeven, maar

^a Matt. 11:7 ^b Mal. 3:1; Mark. 1:2 ^c Matt. 11:16 ^d Matt. 3:4; Mark. 1:6 ^e Matt. 26:6; Mark. 14:3; Joh. 11:2; 12:3 ^f Luk. 15:2

^g 41 penningen - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

vanaf het moment dat zij binnengekomen is, heeft zij niet opgehouden Mijn voeten te kussen;

⁴⁶ met olie hebt u Mijn hoofd niet gezalfd, maar zij heeft Mijn voeten met zalf gezalfd.

⁴⁷ Daarom zeg Ik u: Haar zonden, die veel waren, zijn haar vergeven, want zij heeft veel liefgehad; maar aan wie weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

⁴⁸ En Hij zei tegen haar: ^aUw zonden zijn u vergeven.

⁴⁹ En zij die mee aanlagen, begonnen bij zichzelf te zeggen: ^bWie is Deze Die ook zonden vergeeft?

⁵⁰ Maar Hij zei tegen de vrouw: Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede!

DE DIENENDE VROUWEN

8 En het gebeurde daarna dat Hij van stad tot stad en van dorp tot dorp trok en er predikte en het Evangelie van het Koninkrijk van God verkondigde. En de twaalf waren bij Hem,

² en sommige vrouwen die van boze geesten en ziekten genezen waren, namelijk Maria, die Magdalena genoemd werd, ^cvan wie zeven demonen uitgegaan waren,

³ en Johanna, de vrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes, en Susanna en vele anderen, die Hem dienden met hun eigen bezittingen.

DE ZAAIER

⁴ Toen nu een grote menigte bijeenkwam en ze van alle steden naar Hem toe kwamen, zei Hij met een gelijkenis:

⁵ Een zaaier ging eropuit om zijn zaad te zaaien. En toen hij zaaide, viel het ene deel langs de weg, en het werd vertrappt en de vogels in de lucht aten het op.

⁶ En een ander deel viel op de rots, en toen het opgegroeid was, verdorde het door gebrek aan vocht.

⁷ En een ander deel viel te midden van de

dorens, en de dorens, die mee opgroeiden, verstikten het.

⁸ En een ander deel viel in de goede aarde en toen het opgegroeid was, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Toen Hij dit gezegd had, riep Hij: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

⁹ En Zijn discipelen vroegen Hem: Wat betekent deze gelijkenis?

¹⁰ Hij zei: Aan u is het ^agegeven de geheimenissen van het Koninkrijk van God te kennen, ^bmaar tot de anderen spreek Ik in gelijkenissen, ^copdat zij niet zien, ook al zien zij, en niet begrijpen, ook al horen zij. ¹¹ Dit is de gelijkenis: Het zaad is het Woord van God.

¹² Zij bij wie langs de weg gezaaid wordt, zijn zij die het horen; maar daarna komt de duivel en neemt het Woord uit hun hart weg, opdat zij niet geloven en zalig worden.

¹³ Zij bij wie op de rots gezaaid wordt, zijn zij die het Woord met vreugde ontvangen, wanneer zij het gehoord hebben. Maar dezen, die maar voor een bepaalde tijd geloven, hebben geen wortel, en in een tijd van verzoeking worden zij afvallig.

¹⁴ En bij wie het zaad in de dorens valt, dat zijn zij die het hebben gehoord, maar die gaandeweg door de zorgen en rijkdom en genietingen van het leven verstikt worden en geen vrucht dragen.

¹⁵ En waar het zaad in de goede aarde valt, dat zijn zij die het Woord horen, het in een oprecht en goed hart vasthouden, en in volharding vruchten voortbrengen.

HET LICHT OP DE KANDELAAR

¹⁶ En niemand die een lamp aansteekt, plaatst er een vat overheen of zet hem onder een bed, maar hij zet hem op een standaard, opdat zij die binnenkomen, het licht kunnen zien.

¹⁷ Want er is niets verborgen wat niet openbaar zal worden; en er is niets geheim wat niet bekend zal worden en in de openbaarheid komen.

^a Matt. 9:2 ^b Matt. 9:3 ^c Matt. 27:55,56 ^d Mark. 16:9 ^e Matt. 13:3; Mark. 4:2 ^f Matt. 13:10; Mark. 4:10 ^g 2 Kor. 3:5 ^h Matt. 11:25; 2 Kor. 3:14 ⁱ Jes. 6:9; Ezech. 12:2; Matt. 13:14; Mark. 4:12; Joh. 12:40; Hand. 28:26; Rom. 11:8 ^j Matt. 13:18; Mark. 4:13 ^k Matt. 13:20; Mark. 4:16 ^l Matt. 19:23; Mark. 10:23; Luk. 18:24; 1 Tim. 6:9 ^m Matt. 5:15; Mark. 4:21; Luk. 11:33 ⁿ Job 12:22; Matt. 10:26; Mark. 4:22; Luk. 12:2

¹⁸ Let er dan op hoe u luistert, ^awant wie heeft, aan hem zal gegeven worden; en wie niet heeft, ook wat hij denkt te hebben, zal van hem afgenomen worden.

DE ECHTE FAMILIE VAN JEZUS

¹⁹ ^bZijn moeder en Zijn broers kwamen naar Hem toe, maar zij konden niet bij Hem komen vanwege de menigte.

²⁰ En sommigen berichtten Hem: Uw moeder en Uw broers staan buiten en willen U zien.

²¹ Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: 'Mijn moeder en Mijn broeders zijn dezen, die het Woord van God horen en dat doen.'

DE STORM GESTILD

²² ^cHet gebeurde op een van die dagen dat Hij met Zijn discipelen aan boord van een schip ging. En Hij zei tegen hen: Laten wij overvaren naar de overkant van het meer. En zij voeren weg.

²³ Toen zij voeren, viel Hij in slaap. En er viel een stormwind neer op het meer, en hun *schip* liep vol *water*^d en zij waren in nood.

²⁴ Zij gingen naar Hem toe, wekten Hem en zeiden: Meester, Meester, wij vergaan! Toen stond Hij op en bestrafte de wind en de golven. En ze gingen liggen en er kwam stilte.

²⁵ Hij zei tegen hen: Waar is uw geloof? Maar zij waren bevreesd en verwonderden zich, en zij zeiden tegen elkaar: 'Wie is Deze toch, dat Hij ook de winden en het water bevel geeft en ze Hem gehoorzaam zijn?'

DE GADAREENSE BEZETENE

²⁶ 'En zij voeren verder naar het land van de Gadarenen, dat tegenover Galilea ligt.

²⁷ Toen Hij aan land gegaan was, kwam een man uit de stad Hem tegemoet, die al lange tijd door demonen bezeten was. Hij had geen kleren aan en verbleef niet in een huis, maar in de grafspelonken.

²⁸ Toen hij Jezus zag, viel hij schreeuwend voor Hem neer en zei met luide stem: Wat

heb ik met U *te maken*, Jezus, Zoon van God, de Allerhoogste? Ik bid U dat U mij niet pijnigt.

²⁹ Want Hij had de onreine geest bevolen van de man uit te gaan. Die had hem namelijk vele malen aangegrepen, en *men* had hem met ketenen en met boeien gebonden om hem in bewaring te houden, maar hij verbrak de boeien en werd door de demon naar de woeste plaatsen gedreven.

³⁰ Jezus vroeg hem: Wat is uw naam? Hij zei: Legio; want er waren veel demonen in hem gegaan.

³¹ En zij smeekten Hem dat Hij hun niet zou bevelen in de afgrond te gaan.

³² En er was daar een grote kudde varkens aan het weiden op de berg. Zij smeekten Hem dat Hij hun zou toestaan daarin te gaan. En Hij stond het hun toe.

³³ En de demonen gingen uit de man weg en gingen in de varkens; en de kudde stortte van de steile af het meer in, en verdrinkte.

³⁴ Toen zij die hen weidden, zagen wat er gebeurd was, vluchtten zij en berichtten het in de stad en op het land.

³⁵ Ze gingen op weg om te zien wat er gebeurd was, en ze kwamen bij Jezus en vonden de man van wie de demonen uitgegaan waren, zittend aan de voeten van Jezus, gekleed en goed bij zijn verstand; en ze werden bevreesd.

³⁶ En ook zij die het gezien hadden, vertelden hun hoe de bezetene verlost was.

³⁷ En heel de menigte uit de omgeving van het land van de Gadarenen vroeg Hem ^evan hen weg te gaan, want zij waren met grote vrees bevangen. Hij ging in het schip en keerde terug.

³⁸ ^fDe man van wie de demonen uitgegaan waren, bad Hem of hij bij Hem mocht blijven, maar Jezus stuurde hem weg en zei:

³⁹ Keer terug naar uw huis en vertel wat voor grote dingen God aan u gedaan heeft. En hij ging heel de stad door en verkondigde wat voor grote dingen Jezus aan hem gedaan had.

^a Matt. 13:12; 25:29; Mark. 4:25; Luk. 19:26 ^b Matt. 12:46; 13:55; Mark. 3:31 ^c Joh. 15:14; 2 Kor. 5:16 ^d Matt. 8:23; Mark. 4:35; 36 ^e Job 26:12; Ps. 107:25 ^f Matt. 8:28; Mark. 5:1 ^g Hand. 16:39 ^h Mark. 5:18

8:23 en hun *schip* liep vol *water* - Letterlijk: en zij liepen vol.

HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS EN DE BLOEDVLOEIENDE VROUW

⁴⁰ Het gebeurde, toen Jezus terugkeerde, dat de menigte Hem ontving, want ze waren allen op Hem blijven wachten.

⁴¹ En zie, er kwam een man, van wie de naam Jairus was. Hij was een leidinggevende in de synagoge. Hij viel aan de voeten van Jezus en smeekte Hem naar zijn huis te komen.

⁴² Hij had namelijk één kind, een dochter van ongeveer twaalf jaar, en die lag op sterven. Toen Hij erheen ging, drong de menigte zich om Hem heen.

⁴³ En een vrouw die al twaalf jaar bloedvloeïngen had en die al haar bezit aan dokters uitgegeven had, maar door niemand genezen had kunnen worden,

⁴⁴ kwam van achteren naar Hem toe en raakte de zoom van Zijn bovenkleed aan; en onmiddellijk hield het vloeien van haar bloed op.

⁴⁵ En Jezus zei: Wie is het die Mij heeft aangeraakt? Toen zij het allen ontkenden, zeiden Petrus en die bij hem waren: Meester, de menigte duwt tegen U aan en verdringt U, en U zegt: Wie is het die Mij aangeraakt heeft?

⁴⁶ Jezus zei: Iemand heeft Mij aangeraakt, want Ik heb gemerkt dat er kracht van Mij uitgegaan is.

⁴⁷ Toen de vrouw zag dat zij niet onopgemerkt was, kwam zij bevend naar Hem toe, en nadat zij voor Hem neergevallen was, vertelde zij voor heel het volk om welke reden zij Hem aangeraakt had en dat zij onmiddellijk genezen was.

⁴⁸ Hij zei tegen haar: Heb goede moed, dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede!

⁴⁹ Terwijl Hij nog sprak, kwam er iemand van *het huis* van het hoofd van de synagoge en zei tegen hem: Uw dochter is gestorven; val de Meester niet lastig.

⁵⁰ Maar toen Jezus *dat* hoorde, antwoordde Hij hem: Wees niet bevreesd, geloof alleen, en zij zal behouden worden.

⁵¹ Toen Hij in het huis gekomen was, liet Hij niemand binnenkomen dan Petrus, Jako-

bus, Johannes, en de vader en de moeder van het kind.

⁵² Allen huilden luid en bedreven rouw over haar. Hij zei: Huil niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

⁵³ En zij lachten Hem uit, omdat zij wisten dat zij gestorven was.

⁵⁴ Maar toen Hij hen allen naar buiten gestuurd had, pakte Hij haar hand en riep: Kind, sta op!

⁵⁵ En haar geest keerde terug en zij stond onmiddellijk op; en Hij gaf opdracht dat men haar te eten zou geven.

⁵⁶ En haar ouders waren buiten zichzelf, en Hij beval hun dat zij niemand zouden zeggen wat er gebeurd was.

DE UITZENDING VAN DE TWAALF

9 Hij riep 'Zijn twaalf discipelen bijeen en gaf aan hen kracht en macht over alle demonen, en om ziekten te genezen, en Hij zond hen op weg om het Koninkrijk van God te prediken en de zieken te genezen.

³ En Hij zei tegen hen: "Neem niets mee voor onderweg: geen staf, geen reiszak, geen brood, geen geld. Ook mag niemand van u twee *stel* onderkleren *bij zich* hebben.

⁴ En welk huis u ook zult binnengaan, blijf daar en vertrek van daaruit.

⁵ En als ze u niet zullen ontvangen, vertrek *dan* uit die stad en schud ook het stof af van uw voeten, tot een getuigenis tegen hen.

⁶ Zij vertrokken en reisden door alle dorpen, en zij verkondigden het Evangelie en genazen overal *de zieken*.

HERODES WIL JEZUS ZIEN

⁷ Herodes, de viervorst, hoorde al de dingen die door Hem gebeurden. En hij verkeerde in onzekerheid, omdat door sommigen gezegd werd dat Johannes uit de doden was opgewekt,

⁸ en door anderen dat Elia verschenen was, en door *weer* anderen dat een van de oude profeten opgestaan was.

⁹ En Herodes zei: Johannes heb ik ont-

^a Matt. 9:18; Mark. 5:22 ^b Matt. 9:20; Mark. 5:25 ^c Lev. 15:25 ^d Mark. 5:35 ^e Joh. 11:11 ^f Matt. 10:1; Mark. 3:13; 6:7; Luk. 6:13 ^g Matt. 10:7 ^h Matt. 10:9; Mark. 6:8; Luk. 22:35 ⁱ Matt. 10:14; Mark. 6:11; Luk. 10:11; Hand. 13:51; 18:6 ^j Matt. 14:1; Mark. 6:14

hoofd. Wie is Deze dan over Wie ik zulke dingen hoor? En hij probeerde Hem te zien *te krijgen*.

DE EERSTE WONDERBARE SPIJZIGING

¹⁰ En toen de apostelen teruggekeerd waren, vertelden zij Hem alles wat zij gedaan hadden. ¹¹ Hij nam hen mee en vertrok, alleen *met hen*, naar een eenzame plaats bij een stad die Bethsaïda heette.

¹² Toen de menigte *dat* merkte, volgden zij Hem. Hij ontving hen en sprak tot hen over het Koninkrijk van God; en hen die genezing nodig hadden, maakte Hij gezond.

¹³ De dag begon te dalen. De twaalf kwamen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Stuur de menigte weg, opdat zij naar de omliggende dorpen en gehuchten gaan om onderdak en voedsel te vinden, want wij zijn hier op een eenzame plaats.

¹⁴ Maar Hij zei tegen hen: Geef u hun te eten. Zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf broden en twee vissen, of wij zouden voor al dit volk voedsel moeten gaan kopen.

¹⁵ Er waren namelijk ongeveer vijfduizend mannen. Maar Hij zei tegen Zijn discipelen: Laat hen gaan zitten in groepen, elk van vijftig.

¹⁶ En zij deden dat en lieten allen plaatsnemen.

¹⁷ En nadat Hij de vijf broden en de twee vissen genomen had, keek Hij op naar de hemel, ¹⁸ en Hij zegende ze, brak ze en gaf ze aan de discipelen om aan de menigte voor te zetten.

¹⁹ En zij aten en werden allen verzadigd. Wat zij overhadden van de stukken *brood*, werd opgeraapt: twaalf manden.

DE BELIJDENIS VAN PETRUS

¹ En het gebeurde, toen Hij in persoonlijk gebed was, dat de discipelen in Zijn nabijheid waren. En Hij vroeg hun: Wie zeggen de menigten dat Ik ben?

² Zij antwoordden en zeiden: ³ Johannes de

Doper, en anderen: Elia, en *weer* anderen dat een van de oude profeten opgestaan is.

⁴ Hij zei tegen hen: Maar u, wie zegt u dat Ik ben? Petrus antwoordde en zei: ⁵ De Christus van God.

EERSTE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

⁶ En Hij sprak hen streng toe en beval dat zij dit tegen niemand zeggen zouden.

⁷ Hij zei: De Zoon des mensen moet veel lijden en verworpen worden door de oudsten, overpriesters en schriftgeleerden, en Hij moet gedood en op de derde dag opgewekt worden.

AANSPORING TOT ZELFVERLOOCHENING

⁸ Hij zei tegen allen: ⁹ Als iemand achter Mij wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis dagelijks opnemen en Mij volgen.

¹⁰ Want wie zijn leven wil behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven verliezen zal omwille van Mij, die zal het behouden.

¹¹ Want wat baat het een mens heel de wereld te winnen en zichzelf te verliezen of *zelschade* te lijden?

¹² Want wie zich voor Mij en Mijn woorden geschaamd zal hebben, voor hem zal de Zoon des mensen Zich schamen, wanneer Hij zal komen in Zijn heerlijkheid en in die van de Vader en in die van de heilige engelen.

¹³ En Ik zeg u in waarheid: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven, voordat zij het Koninkrijk van God gezien hebben.

DE VERHEERLIJING OP DE BERG

¹ Het gebeurde ongeveer acht dagen na deze woorden dat Hij Petrus en Johannes en Jakobus meenam en de berg opklom om te bidden.

² En het gebeurde terwijl Hij bad, dat de

^a Mark. 6:30 ^b Matt. 14:13; Mark. 6:31,32 ^c Matt. 14:15; Mark. 6:35; Joh. 6:5 ^d Matt. 14:16; Mark. 6:37; Joh. 6:9 ^e 1 Sam. 9:13 ^f Matt. 16:13; Mark. 8:27 ^g Matt. 14:2 ^h Joh. 6:69 ⁱ Matt. 16:21; 17:22;

Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 18:31; 24:7 ^j Matt. 10:38; 16:24; Mark. 8:34; Luk. 14:27 ^k Matt. 10:39; 16:25; Mark. 8:35; Luk. 17:33; Joh. 12:25 ^l Matt. 10:33; Mark. 8:38; Luk. 12:9; 2 Tim. 2:12; 1 Joh. 2:23

^m Matt. 16:28; Mark. 9:1 ⁿ Matt. 17:1; Mark. 9:2

aanblik van Zijn gezicht veranderd werd* en Zijn kleding blinkend wit werd.

³⁰ En zie, twee mannen spraken met Hem; het waren Mozes en Elia.

³¹ Zij verschenen in heerlijkheid en spraken over Zijn heengaan, dat Hij zou volbrengen in Jeruzalem.

³² Petrus en zij die bij hem waren, waren bevangen door slaap. Toen ze wakker geworden waren, zagen zij Zijn heerlijkheid en de twee mannen die bij Hem stonden.

³³ En het gebeurde, toen zij bij Hem vandaan zouden gaan, dat Petrus tegen Jezus zei: Meester, het is goed dat wij hier zijn. Laten wij drie tenten maken, voor U een, voor Mozes een en voor Elia een; hij wist echter niet wat hij zei.

³⁴ Terwijl hij dit zei, kwam er een wolk, en die overschaduwde hen. Zij werden bevreemd toen zij de wolk ingingen.

³⁵ "En er kwam een stem uit de wolk, die zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, ³⁶ luister naar Hem!

³⁶ En toen de stem geklonken had, bevond Jezus Zich daar alleen. En zij zwegen en vertelden in die dagen niemand iets van wat zij gezien hadden.

DE MAANZIEKE JONGEN

³⁷ Het gebeurde de volgende dag, toen zij van de berg afdaalden, dat een grote menigte Hem tegemoet kwam.

³⁸ En zie, een man uit de menigte riep: Meester, ik bid U, kijk toch naar mijn zoon, want hij is mijn enig kind.

³⁹ En zie, een geest grijpt hem en meteen schreeuwt hij; en hij doet hem zo stuip-trekken dat hij schuim op zijn mond krijgt; hij gaat nauwelijks bij hem vandaan en mishandelt hem.

⁴⁰ En ik heb Uw discipelen gevraagd hem uit te drijven, maar zij konden het niet.

⁴¹ Jezus antwoordde en zei: O ongelovig en ontaard geslacht, hoelang zal Ik nog bij u zijn en u verdragen? Breng uw zoon hier.

⁴² Terwijl hij naar Hem toe ging, wierp de

demon hem tegen de grond en deed hem stuip-trekken. Maar Jezus bestrafte de on-reine geest, genas het kind en gaf het aan zijn vader terug.

TWEEDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

⁴³ Zij allen stonden versteld van de grootheid van God. Toen zij zich allen verwonderden over alle dingen die Hij deed, zei Jezus tegen Zijn discipelen:

⁴⁴ Laat deze woorden tot uw oren doordringen,* want "de Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen van mensen.

⁴⁵ "Maar zij begrepen dat woord niet en het bleef voor hen verborgen, zodat het niet tot hen doordrong. En zij vreesden Hem een vraag te stellen over dat woord.

WAARSCHUWING TEGEN EERZUCHT

⁴⁶ Er ontstond een meningsverschil onder hen over de vraag wie van hen de belangrijkste was.

⁴⁷ Maar toen Jezus de overweging van hun hart zag, nam Hij een kind en zette dat bij Zich.

⁴⁸ "En Hij zei tegen hen: Wie dit kind ontvangt in Mijn Naam, die ontvangt Mij,* en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft. 'Want wie de minste onder u allen is, die zal belangrijk zijn.

⁴⁹ Johannes antwoordde en zei: Meester, wij hebben iemand gezien die in Uw Naam demonen uitdreef, en wij hebben het hem verboden, omdat hij U niet samen met ons volgt.

⁵⁰ En Jezus zei tegen hem: Verbied het niet, want "wie niet tegen ons is, die is voor ons.

JEZUS DOOR SAMARITANEN VERWORPEN

⁵¹ Het geschiedde, toen de dagen van Zijn 'opneming vervuld werden, dat Hij Zijn aangezicht naar Jeruzalem keerde om daarheen te reizen.

* Jes. 42:1; Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; Kol. 1:13; 2 Petr. 1:17 ^b Deut. 18:19; Hand. 3:22
^c Matt. 17:14; Mark. 9:17 ^d Matt. 17:22; Mark. 9:31 ^e Luk. 2:50; 18:34 ^f Matt. 18:1; Mark. 9:33; Luk. 22:24 ^g Matt. 18:5; Mark. 9:37; Joh. 13:20 ^h Luk. 10:16; Joh. 13:20 ⁱ Matt. 23:11; Luk. 14:11; 18:14
^j Mark. 9:38 ^k Matt. 12:30; Luk. 11:23 ^l Mark. 16:19; Hand. 1:2; 1 Tim. 3:16

^{9:29} veranderd werd - Letterlijk: een andere werd. ^{9:44} Laat ... doordringen - Letterlijk: Legt u deze woorden in uw oren.

⁵² En Hij stuurde boden voor Zijn aangezicht uit. Op hun reis kwamen zij in een dorp van de Samaritanen om voor Hem voorbereidingen te treffen.

⁵³ Maar zij ontvingen Hem niet, ^aomdat Hij op reis was naar Jeruzalem, *waarheen* Zijn aangezicht *gericht* was.

⁵⁴ Toen de discipelen Jakobus en Johannes dat zagen, zeiden zij: Heere, wilt U dat wij zeggen dat er vuur van de hemel moet neerdalen en hen verteren, zoals ook ^bElia gedaan heeft?

⁵⁵ Maar Hij keerde Zich om, bestrafte hen en zei: U beseft niet wat voor Geest u hebt,

⁵⁶ 'want de Zoon des mensen is niet gekomen om zielen van mensen te gronde te richten, maar om ze te behouden. En zij gingen naar een ander dorp.

HET VOLGEN VAN JEZUS

⁵⁷ ^aHet gebeurde, toen zij onderweg waren, dat iemand tegen Hem zei: Heere, ik zal U volgen waar U ook heen gaat.

⁵⁸ Maar Jezus zei tegen hem: De vossen hebben holen, en de vogels in de lucht nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waarop Hij het hoofd kan neerleggen.

⁵⁹ ^eTegen een ander zei Hij: Volg Mij. Maar die zei: Heere, sta mij toe dat ik wegga om eerst mijn vader te begraven.

⁶⁰ ^fMaar Jezus zei tegen hem: Laat de doden hun doden begraven, maar u, ga heen en verkondig het Koninkrijk van God.

⁶¹ Weer een ander zei: Heere, ik zal U volgen, maar ^gsta mij eerst toe dat ik afscheid neem van hen die in mijn huis zijn.

⁶² Jezus zei tegen hem: ^hNiemand die zijn hand aan de ploeg slaat en kijkt naar wat achter *hem* ligt, is geschikt voor het Koninkrijk van God.

DE UITZENDING VAN DE ZEVENTIG

10 Hierna wees de Heere nog zeventig anderen aan en zond hen twee aan twee voor Zijn aangezicht uit naar iedere stad en plaats waar Hij komen zou.

² Hij zei dan tegen hen: ¹De oogst is wel

groot, maar er zijn weinig arbeiders. Bid daarom tot de Heere van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitzendt.

³ ¹Ga heen, zie, Ik zend u als lammeren te midden van de wolven.

⁴ ^kNeem geen beurs, geen reiszak *en* geen sandalen mee, ^len groet niemand onderweg.

⁵ ^mEn welk huis u ook maar binnengaat, zeg eerst: *Vrede zij dit huis!*

⁶ En als daar een zoon van vrede is, zal uw vrede op hem rusten. Zo niet, dan zal *uw vrede* tot u terugkeren.

⁷ ⁿBlijf in dat huis en eet en drink *wat u door hen voorgezet wordt*, ^owant de arbeider is zijn loon waard. Ga niet van *het ene* huis naar *het andere* huis.

⁸ En welke stad u ook maar binnengaat en men ontvangt u, eet wat u voorgezet wordt,

⁹ genees de zieken die daar zijn, en zeg tegen hen: Het Koninkrijk van God is dicht bij u gekomen.

¹⁰ ^pMaar welke stad u ook maar binnengaat en men ontvangt u niet, ga naar buiten, de straat op, en zeg:

¹¹ ^qZelfs het stof uit uw stad dat aan ons kleeft, schudden wij tegen u af. Maar weet dit, dat het Koninkrijk van God dicht bij u is gekomen.

¹² Ik zeg u dat het voor Sodom verdraaglijker zal zijn op die dag dan voor die stad.

¹³ Wee u, Chorazin, wee u, Bethsaida! Want als in Tyrus en Sidon de krachten gebeurd waren die in u plaatsgevonden hebben, dan zouden zij zich allang, in zak en as gezeten, bekeerd hebben.

¹⁴ Maar het zal voor Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in het oordeel dan voor u.

¹⁵ En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden.

¹⁶ ^rWie naar u luistert, die luistert naar Mij; wie u verwerpt, die verwerpt Mij; ^sen wie Mij verwerpt, die verwerpt Hem Die Mij gezonden heeft.

¹⁷ De zeventig zijn teruggekeerd met

^a Joh. 4:9 ^b 2 Kon. 1:10,12 ^c Joh. 3:17; 12:47 ^d Matt. 8:19 ^e Matt. 8:21 ^f Matt. 8:22 ^g 1 Kon. 19:20

^h Spr. 26:11; Filipp. 3:14; Hebr. 6:5; 2 Petr. 2:20 ⁱ Matt. 9:37; Joh. 4:35; 2 Thess. 3:1 ^j Matt. 10:16

^k Matt. 10:9; Mark. 6:8; Luk. 9:3; 22:35 ^l 2 Kon. 4:29 ^m Matt. 10:12; Mark. 6:10 ⁿ 1 Kor. 10:27 ^o Lev.

19:13; Deut. 24:14; 25:4; Matt. 10:10; 1 Kor. 9:4,14; 1 Tim. 5:18 ^p Matt. 10:14; Mark. 6:11; Luk. 9:5

^q Hand. 13:51; 18:6 ^r Matt. 10:40; Mark. 9:37; Joh. 13:20 ^s 1 Thess. 4:8

blijdschap en zeiden: Heere, zelfs de demonen zijn in Uw Naam aan ons onderworpen.

¹⁸ Hij zei tegen hen: ^aIk zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen.

¹⁹ ^bZie, Ik geef u de macht om op slangen en scorpioenen te trappen en *de macht* over alle kracht van de vijand; en niets zal u schade toebrengen.

²⁰ Verblijd u echter niet daarover dat de geesten aan u onderworpen zijn, maar verblijd u erover ^cdat uw namen opgeschreven zijn in de hemel.

HET WELBEHAGEN VAN DE VADER

²¹ ^dOp dat moment verheugde Jezus Zich in de geest en zei: Ik dank U, Vader, Heere van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen ^evoor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en ze aan jonge kinderen hebt geopenbaard. Ja, Vader, want zo was *het* Uw welbehagen.

²² ^fAlle dingen zijn Mij overgegeven door Mijn Vader; en niemand weet Wie de Zoon is dan de Vader, en Wie de Vader is dan de Zoon, en ^ghij aan wie de Zoon *het* wil openbaren.

²³ En Hij keerde Zich naar de discipelen en zei *tegen hen* alleen: ^hZalig zijn de ogen die zien wat u ziet.

²⁴ ⁱWant Ik zeg u dat veel profeten en koningen *de dingen* hebben willen zien die u ziet, en zij hebben ze niet gezien; en te horen de dingen die u hoort, en zij hebben ze niet gehoord.

DE BARMHARTIGE SAMARITAAN

²⁵ En zie, een wetgeleerde stond op om Hem te zoeken, en zei: Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te erven?

²⁶ En Hij zei tegen hem: Wat staat er in de Wet geschreven? Wat leest u *daar*?

²⁷ Hij antwoordde en zei: ^jU zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, ^ken uw naaste als uzelf.

²⁸ Hij zei tegen hem: U hebt juist geantwoord. Doe dat en u zult leven.

²⁹ Maar hij wilde zichzelf rechtvaardigen en zei tegen Jezus: Wie is mijn naaste?

³⁰ Jezus antwoordde en zei: Een man ging van Jeruzalem naar Jericho en viel in *de handen* van rovers, die hem de kleren uitrokken, hem daarbij slagen toedienden en hem bij hun vertrek halfdood lieten liggen.

³¹ Toevallig kwam er een priester langs diezelfde weg, en toen hij hem zag, ging hij aan de overkant voorbij.

³² Evenzo ging ook een Leviet, toen hij op die plek kwam en *hem* zag, aan de overkant voorbij.

³³ Maar een Samaritaan die op reis was, kwam in zijn buurt, en toen hij hem zag, was hij met innerlijke ontferming bewogen.

³⁴ En hij ging naar hem toe, verbond zijn wonden en goot er olie en wijn op. Hij tilde hem op zijn eigen rijdier, bracht hem naar een herberg en verzorgde hem.

³⁵ En toen hij de volgende dag wegging, haalde hij twee penningen ^ltevoorschijn, en hij gaf ze aan de waard en zei tegen hem: Zorg voor hem, en wat u verder aan kosten maakt, zal ik u geven als ik terugkom.

³⁶ Wie van deze drie denkt u dat de naaste geweest is van hem die in *handen* van de rovers gevallen was?

³⁷ En hij zei: Degene die hem barmhartigheid bewezen heeft. Jezus zei tegen hem: Ga heen en doet u evenzo.

MARIA EN MARTHA

³⁸ Het gebeurde, toen zij onderweg waren, dat Hij in een dorp kwam. En een vrouw van wie de naam Martha was, ontving Hem in haar huis.

³⁹ En zij had een zuster die Maria heette, die ^mook aan de voeten van Jezus zat en naar Zijn woord luisterde.

⁴⁰ Maar Martha was druk bezig met bedieningen. Nadat zij erbij was komen staan, zei

^a Openb. 12:8, ^b Mark. 16:18; Hand. 28:5 ^c Ex. 32:32; Jes. 4:3; Dan. 12:1; Filipp. 4:3 ^d Matt. 11:25

^e Job 5:12; Jes. 29:14; 1 Kor. 1:19; 2:7,8; 2 Kor. 3:14 ^f Ps. 8:7; Joh. 3:35; 17:2; 1 Kor. 15:27; Filipp. 2:10; Hebr. 2:8 ^g Joh. 1:18; 6:44,46 ^h Matt. 13:16 ⁱ Petr. 1:10 ^j Deut. 6:5; 10:12; 30:6 ^k Lev. 19:18; Rom. 13:9; Gal. 5:14; Jak. 2:8 ^l Hand. 22:3

^{10:35 penningen} - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

zij: Heere, trekt U het Zich niet aan dat mijn zuster mij alleen laat bedienen? Zeg toch tegen haar dat zij mij helpt.

⁴¹ Jezus antwoordde en zei tegen haar: Martha, Martha, u bent bezorgd en maakt u druk over veel dingen.

⁴² Slechts één ding is nodig. Maria heeft het goede deel uitgekozen, dat niet van haar zal worden afgenomen.

HET GEBED DES HEEREN

11 En het gebeurde, toen Hij ergens aan het bidden was, dat een van Zijn discipelen tegen Hem zei, toen Hij ophield: Heere, leer ons bidden, zoals ook Johannes zijn discipelen geleerd heeft.

² Hij zei tegen hen: ^aWanneer u bidt, zeg dan: Onze Vader, Die in de hemelen *zijt*. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde.

³ Geef ons elke dag ons dagelijks brood.

⁴ En vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan iedereen die ons *iets* schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

GEBEDSVERHORING

⁵ En Hij zei tegen hen: *Stel dat* iemand van u een vriend heeft en midden in de nacht naar hem toe gaat en tegen hem zegt: Vriend, leen mij drie broden,

⁶ want mijn vriend is van een reis bij mij gekomen en ik heb niets om hem voor te zetten,

⁷ en dat die *vriend* van binnen uit *het huis dan* zou antwoorden en zeggen: Val mij niet lastig. De deur is al gesloten en mijn kinderen zijn bij mij in de slaapkamer; ik kan niet opstaan om ze u te geven.

⁸ Ik zeg u: Al zou hij niet opstaan en ze hem geven, omdat hij zijn vriend is, dan zou hij toch om zijn onbeschaamdheid opstaan en hem er zoveel geven als hij nodig heeft.

⁹ En Ik zeg u: ^aBid, en u zal gegeven worden; zoek, en u zult vinden; klop, en er zal voor u opengedaan worden.

¹⁰ Want ieder die bidt, die ontvangt; wie

zoekt, die vindt; en wie klopt, voor hem zal er opengedaan worden.

¹¹ ^aWelke vader onder u zal aan zijn zoon, als hij hem om brood vraagt, een steen geven, of ook *als hij* om een vis *vraagt*, hem in plaats van een vis een slang geven, ¹² of ook als hij om een ei vraagt, hem een scorpion geven?

¹³ Als u die slecht bent, uw kinderen dus goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven aan hen die tot Hem bidden?

JEZUS EN BEËLZEBUL

¹⁴ ^aEn Hij dreef een demon uit *bij iemand*, en deze kon niet spreken. En het gebeurde dat hij die niet kon spreken, toen de demon uitgevaren was, sprak. En de menigte verwonderde zich.

¹⁵ Maar sommigen van hen zeiden: 'Hij drijft de demonen uit door Beëlzebul, de aanvoerder van de demonen.'

¹⁶ Anderen ^averlangden van Hem, om *Hem* te verzoeken, een teken uit de hemel.

¹⁷ Maar Hij kende hun gedachten en zei tegen hen: ^bIeder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis dat tegen zichzelf *verdeeld is*, valt.

¹⁸ Als nu ook de satan tegen zichzelf verdeeld is, hoe kan zijn rijk *dan* standhouden? Want u zegt dat Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf.

¹⁹ Als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen *hen dan* uit? Daarom zullen zij uw rechters zijn.

²⁰ Maar als Ik door de vinger van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

²¹ Wanneer een sterke gewapende *man* zijn woning bewaakt, is *alles* wat hij heeft veilig.

²² Maar als *iemand* die sterker is dan hij, op *hem* afkomt en hem overwint, neemt hij *hem* zijn hele wapenrusting, waarop hij vertrouwde, af en verdeelt zijn buit.

²³ Wie met Mij niet is, die is tegen Mij; wie met Mij niet verzamelt, die drijft uiteen.

^a Ps. 27:4 ^b Matt. 6:9 ^c Matt. 7:7; 21:22; Mark. 11:24; Joh. 14:13; 15:7; 16:24; Jak. 1:5,6; 1 Joh. 3:22; 5:14
^d Matt. 7:9 ^e Matt. 9:32; 12:22 ^f Matt. 9:34; 12:24; Mark. 3:22 ^g Matt. 16:1 ^h Matt. 12:25; Mark. 3:24 ⁱ Kol. 2:15 ^j Matt. 12:30

TERUGKEER VAN DE ONREINE GEEST

²⁴ "Wanneer de onreine geest van de mens uitgegaan is, gaat hij door dorre plaatsen om rust te zoeken. Maar wanneer hij die niet vindt, zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis, waar ik uit weggegaan ben.

²⁵ En wanneer hij aankomt, vindt hij het geveegd en opgeruimd.

²⁶ Dan gaat hij weg en neemt zeven andere geesten mee, die meer verdorven zijn dan hijzelf, en wanneer zij naar binnen gegaan zijn, gaan zij daar wonen; ²⁷ en het einde van die mens wordt erger dan het begin.

DE WARE ZALIGHEID

²⁷ Het gebeurde, toen Hij deze dingen sprak, dat een vrouw uit de menigte haar stem verhoef en tegen Hem zei: Zalig is de buik die U gedragen heeft, en zijn de borsten waaraan U gezogen hebt!

²⁸ Maar Hij zei: "Veeleer zijn zij zalig die het Woord van God horen en het bewaren.

HET TEKEN VAN JONA

²⁹ Toen de menigte te hoop liep, begon Hij te zeggen: Dit geslacht is een verdorven geslacht; het verlangt een teken, maar het zal geen teken gegeven worden dan ³⁰ het teken van de profeet Jona.

³⁰ Want zoals Jona voor de inwoners van Ninevé een teken geweest is, zo zal ook de Zoon des mensen *het* zijn voor dit geslacht.

³¹ De koningin van het Zuiden zal in het oordeel samen met de mannen van dit geslacht opstaan en hen veroordelen, "want zij is gekomen van de einden van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen en zie, meer dan Salomo is hier!

³² De mannen van Ninevé zullen in het oordeel samen met dit geslacht opstaan en het veroordelen, "want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona, en zie, meer dan Jona is hier!

DE LAMP VAN HET LICHAAM

³³ "Niemand die een lamp aansteekt, zet *die* in het verborgene, en ook niet onder

de korenmaat, maar op de standaard, opdat zij die binnenkomen, het licht kunnen zien.

³⁴ "De lamp van het lichaam is het oog. Wanneer dan uw oog oprecht is, is ook heel uw lichaam verlicht; maar als het kwaadaardig is, is ook *heel* uw lichaam duister.

³⁵ Zie er dus op toe, dat het licht dat in u is, geen duisternis is.

³⁶ Als dus uw lichaam helemaal licht is, en geen enkel deel ervan duister is, zal het net zo geheel licht zijn als wanneer de lamp het met zijn schijnsel verlicht.

HET WEE OVER DE FARIZEEËN

³⁷ Toen Hij *dit* zei, vroeg een Farizeeër aan Hem of Hij bij hem de maaltijd wilde gebruiken. Hij ging naar binnen en ging aanliggen.

³⁸ Toen de Farizeeër *dat* zag, verwonderde hij zich erover 'dat Hij Zich niet eerst gewassen had voor het middagmaal.

³⁹ Maar de Heere zei tegen hem: 'Welnu, Farizeeën, u reinigt de buitenkant van de drinkbeker en van de schotel, 'maar uw binnenste is vol roofzucht en boosaardigheid.

⁴⁰ Onverstandigen! Heeft Hij Die het buitenste maakte, ook niet het binnenste gemaakt?

⁴¹ Geef echter de inhoud ervan als liefdegave en zie, alles is voor u rein.

⁴² "Maar wee u, Farizeeën, want u geeft tienden van de munt en de wijnruit en van alle kruiden, "maar u gaat voorbij aan het recht en aan de liefde van God. Deze dingen zou men moeten doen en die *andere* dingen niet nalaten.

⁴³ "Wee u, Farizeeën, want u hebt de voorste plaatsen in de synagogen en de begroetingen op de markten lief.

⁴⁴ "Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent net als de graven die niet zichtbaar zijn: de mensen die erover lopen, weten het niet.

⁴⁵ Een van de wetgeleerden antwoordde

^a Matt. 12:43 enz. ^b Joh. 5:14; Hebr. 6:4,5; 10:26; 2 Petr. 2:20 ^c Matt. 7:21; Joh. 6:29; Rom. 2:13

^d Jona 1:17; 2:10 ^e 1 Kon. 10:1; 2 Kron. 9:1; Matt. 12:42 ^f Jona 3:5 ^g Matt. 5:15; Mark. 4:21; Luk. 8:16

^h Matt. 6:22 ⁱ Mark. 7:3 ^j Matt. 23:25 ^k Tit. 1:15

^l 1 Sam. 15:22; Hos. 6:6; Micha 6:8; Matt. 9:13; 12:7

^m Matt. 23:6; Mark. 12:38; Luk. 20:46 ⁿ Matt.

23:27

en zei tegen Hem: Meester, wanneer u deze dingen zegt, behandelt U ons ook smadelijk.

⁴⁶ Maar Hij zei: Wee ook u, wetgeleerden, want u legt de mensen lasten op die moeilijk zijn om te dragen, en zelf raakt u die lasten niet met één van uw vingers aan.

⁴⁷ Wee u, want u bouwt de grafmonumenten voor de profeten, maar uw vaderen hebben hen gedood.

⁴⁸ U getuigt dus dat u van harte instemt met de daden van uw vaderen, want zij hebben hen gedood en u bouwt hun grafmonumenten.

⁴⁹ Daarom heeft de wijsheid van God gezegd: 'Ik zal profeten en apostelen naar hen toe zenden, en van hen zullen zij sommigen doden en anderen vervolgen,

⁵⁰ opdat van dit geslacht afgeëist wordt het bloed van alle profeten dat van de grondlegging van de wereld af vergoten is,

⁵¹ van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die omgebracht is tussen het altaar en het huis van God. Ja, Ik zeg u, het zal afgeëist worden van dit geslacht.

⁵² Wee u, wetgeleerden, want u hebt de sleutel van de kennis weggenomen. Zelf bent u niet binnengegaan en u hebt hen die binnengingen, tegengehouden.

⁵³ Toen Hij deze dingen tegen hen zei, begonnen de schriftgeleerden en Farizeeën hevig tegen Hem tekeer te gaan en dwongen zij Hem Zich over veel dingen uit te spreken:

⁵⁴ zij spanden strikken voor Hem om iets uit Zijn mond op te vangen, opdat zij Hem zouden kunnen beschuldigen.

WAARSCHUWING TEGEN HUICHELARIJ EN MENSENVREES

12 Intussen, toen er een menigte van ⁹tienduizenden mensen bijeengekomen was, zodat zij elkaar bijna onder de voet liepen, begon Hij te spreken, allereerst tot Zijn discipelen: Wees op uw hoede voor het zuurdeeg van de Farizeeën, dat is de huichelarij.

² Want er is niets bedekt wat niet geopenbaard zal worden, en *er is niets* verborgen wat niet bekend zal worden.

³ Daarom, al wat u in het duister gezegd hebt, zal in het licht gehoord worden en wat u in de binnenkamers in *iemand's* oor gesproken hebt, zal op de daken gepredikt worden.

⁴ En Ik zeg u, Mijn vrienden: 'Wees niet bevreesd voor hen die het lichaam doden en daarna niets meer kunnen doen.

⁵ Maar Ik zal u laten zien voor Wie u bevreesd moet zijn: Wees bevreesd voor Hem Die, nadat Hij gedood heeft, ook macht heeft in de hel te werpen. Ja, Ik zeg u, wees bevreesd voor Hem!

⁶ Worden niet vijf musjes voor twee penningjes verkocht? En niet een van die is bij God vergeten.

⁷ Ja, ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld. Wees dan niet bevreesd: u gaat veel musjes te boven.

⁸ En Ik zeg u: Ieder die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen van God.

⁹ Maar wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen van God.

¹⁰ En ieder die *enig* woord spreken zal tegen de Zoon des mensen, het zal hem vergeven worden, maar wie tegen de Heilige Geest gelasterd zal hebben, het zal hem niet vergeven worden.

¹¹ Wanneer zij u dan zullen brengen naar de synagogen en voor de overheden en de machthebbers, wees dan niet bezorgd hoe of wat u ter verdediging moet zeggen of wat u moet spreken.

¹² Want de Heilige Geest zal u in dat uur leren wat u moet zeggen.

DE RIJKE DWAAS

¹³ En iemand uit de menigte zei tegen Hem: Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de erfenis met mij moet delen.

¹⁴ Maar Hij zei tegen hem: Mens, wie heeft

³ Jes. 10:1; Matt. 23:4; Hand. 15:10 ⁴ Matt. 23:29 ⁵ Matt. 10:16; Luk. 10:3; Joh. 16:2; Hand. 7:51; Hebr. 11:35 ⁶ Gen. 4:8; Hebr. 11:4 ⁷ 2 Kron. 24:21 ⁸ Matt. 23:13 ⁹ Matt. 16:6; Mark. 8:15 ¹⁰ Job 12:22; Matt. 10:26; Mark. 4:22; Luk. 8:17 ¹¹ Jes. 51:7; Jer. 1:8; Matt. 10:28 ¹² Matt. 10:29 ¹³ 1 Sam. 14:45; 2 Sam. 14:11; 1 Kon. 1:52; Luk. 21:18 ¹⁴ Matt. 10:32 ¹⁵ Matt. 10:33; Mark. 8:38; Luk. 9:26; 2 Tim. 2:12; 1 Joh. 2:23 ¹⁶ 1 Joh. 5:16 ¹⁷ Matt. 10:19; Mark. 13:11; Luk. 21:14

Mij tot rechter of verdeler van een erfenis over u aangesteld?

¹⁵ En Hij zei tegen hen: Kijk uit en wees op uw hoede ^avoor de hebzucht. Immers, al heeft iemand overvloed, zijn leven behoort niet tot zijn bezit.

¹⁶ En Hij zei tot hen een gelijkenis en sprak: Het land van een rijke man had veel opgebracht.

¹⁷ En hij overlegde bij zichzelf en zei: Wat zal ik doen? Want ik heb geen ruimte om mijn vruchten op te slaan.

¹⁸ En hij zei: Dit zal ik doen: ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen en ik zal daarin al mijn koren en al mijn goederen opslaan.

¹⁹ En ik zal tegen mijn ziel zeggen: "Ziel, u hebt veel goederen liggen voor veel jaren. Neem rust, eet, drink en wees vrolijk.

²⁰ Maar God zei tegen hem: "Dwaas! In deze nacht zal men uw ziel van u opeisen; en wat u gereedgemaakt hebt, ^cvoor wie zal het zijn?

²¹ Zo is het met hem die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God.

OPROEP OM NIET BEZORGD TE ZIJN

²² En Hij zei tegen Zijn discipelen: "Daarom zeg Ik u: Wees niet bezorgd over uw leven: over wat u eten zult, of over uw lichaam: waarmee u zich kleden zult.

²³ Het leven is meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding.

²⁴ 'Let op de raven: zij zaaien niet en maaien niet, zij hebben geen voorraadkamer en geen schuur, en God voedt hen. Hoever gaat u de vogels te boven?

²⁵ 'Wie toch van u kan met bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?

²⁶ Als u dan ook het minste niet kunt, waarom bent u over de andere dingen bezorgd?

²⁷ Let op de lelies, hoe zij groeien. Ze werken niet en spinnen niet, en Ik zeg u dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet gekleed ging als één van deze.

²⁸ Als God nu het gras op het veld, dat er

vandaag is en morgen in de oven geworpen wordt, zo bekleedt, hoeveel te meer u, kleingelovigen!

²⁹ En u, vraag niet wat u eten of wat u drinken zult, en wees niet verontrust.

³⁰ Want naar al deze dingen zoeken de volken van de wereld. Uw Vader echter weet dat u deze dingen nodig hebt.

³¹ ^bMaar zoek het Koninkrijk van God en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.

³² Wees niet bevreesd, kleine kudde, want het heeft uw Vader behaagd u het Koninkrijk te geven.

³³ 'Verkoop uw bezittingen en geef de opbrengst weg als liefdegave. 'Maak voor uzelf beurzen die niet verslijten, een schat die niet opraakt, in de hemelen, waar de dief niet bij komt en die door de mot niet aangetast wordt.

³⁴ Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

WEES WAAKZAAM

³⁵ ^kLaten uw lendenen omgord zijn en de lampen brandend.

³⁶ En u, wees gelijk aan mensen die op hun heer wachten, wanneer hij terugkomt van de bruiloft, om hem, als hij komt en klopt, meteen open te doen.

³⁷ Zalig zijn die slaven die de heer bij zijn komst wakend zal vinden. Voorwaar, Ik zeg u, dat hij zich zal omgorden en hen aan tafel zal nodigen en bij hen zal komen om hen te dienen.

³⁸ 'En als hij komt in de tweede nachtwake of als hij komt in de derde nachtwake en hen zo aantreft, zalig zijn die slaven.

³⁹ ^mMaar weet dit, dat als de heer des huizes geweten had op welk moment de dief komen zou, hij gewaakt zou hebben, en niet in zijn huis zou hebben laten inbreken.

⁴⁰ ⁿU dan, wees ook bereid, want op een uur waarop u het niet zou denken, zal de Zoon des mensen komen.

^a 1 Tim. 6:7 ^b Pred. 11:9; 1 Kor. 15:32; Jak. 5:5 ^c Ps. 52:7; Jer. 17:11 ^d Ps. 39:7 ^e Ps. 55:23; Matt. 6:25; Filipp. 4:6; 1 Tim. 6:8; 1 Petr. 5:7 ^f Job 39:3; Ps. 147:9 ^g Matt. 6:27 ^h 1 Kon. 3:13; Ps. 37:25 ⁱ Matt. 19:21; Luk. 16:9 ^j Matt. 6:20; 19:21; Luk. 16:9; 1 Tim. 6:19 ^k Efez. 6:14; 1 Petr. 1:13 ^l Matt. 24:42 ^m Matt. 24:43; 1 Thess. 5:2; 2 Petr. 3:10; Openb. 3:3; 16:15 ⁿ Matt. 24:44; 25:13; Mark. 13:33; Luk. 21:34; 1 Thess. 5:6

DE TROUWE EN DE ONTROUWE RENTMEESTER

⁴¹ En Petrus zei tegen Hem: Heere, spreekt U deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

⁴² En de Heere zei: ^aWie is dan de trouwe en verstandige rentmeester, die de heer over zijn huisbedienden zal aanstellen om *aan hen* op de juiste tijd het voedsel te geven dat hun toekomt?

⁴³ Zalig de slaaf die door zijn heer bij zijn komst zo handelend aangetroffen zal worden.

⁴⁴ Werkelijk, Ik zeg u dat hij hem over al zijn bezittingen zal aanstellen.

⁴⁵ Als die slaaf echter in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft nog lang weg, en zou beginnen de knechten en de dienstmeisjes te slaan, te eten en te drinken en dronken te worden,

⁴⁶ dan zal de heer van deze slaaf komen op een dag waarop hij *hem* niet verwacht, en op een uur dat hij niet weet; en hij zal hem in stukken houw en hem in het lot doen delen van hen die ontrouw zijn.*

⁴⁷ ^bEn die slaaf die de wil van zijn heer gekend heeft en geen voorbereidingen getroffen heeft en ook niet naar zijn wil gehandeld heeft, zal met veel *slagen* geslagen worden.

⁴⁸ Wie echter *zijn wil* niet gekend heeft en *dingen* gedaan heeft die slagen verdienen, zal met weinig *slagen* geslagen worden. En van ieder aan wie veel gegeven is, zal veel *teruggevraagd* worden en van hem aan wie men veel toevertrouwd heeft, zal men des te meer eisen.

JEZUS BRENGT VERDEELDHEID

⁴⁹ Ik ben gekomen om vuur te werpen op de aarde en wat wil Ik *nog meer*, nu het al ontstoken is!

⁵⁰ ^cMaar Ik moet met een doop gedoopt worden, en hoe beklemt het Mij, totdat het volbracht is.

⁵¹ ^dDenkt u dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde? Nee, zeg Ik u, ^emaar eerder verdeeldheid.

⁵² Want van nu aan zullen er vijf in één huis

verdeeld zijn, drie tegen twee en twee tegen drie.

⁵³ Zij zullen *tegen elkaar* verdeeld zijn: vader tegen zoon, en zoon tegen vader, moeder tegen dochter, en dochter tegen moeder, schoonmoeder tegen haar schoondochter, en schoondochter tegen haar schoonmoeder.

TEKENEN VAN DE EINDTIJD

⁵⁴ En Hij zei ook tegen de menigte: 'Wanneer u een wolk ziet opkomen vanuit het westen, zegt u meteen: Er komt regen. En zo gebeurt het.

⁵⁵ En als er een zuidenwind waait, zegt u: Er komt hitte. En het gebeurt.

⁵⁶ Huichelaars, de aanblik van de aarde en van de hemel weet u te duiden. Hoe *kan het dan* dat u deze tijd niet weet te duiden?

⁵⁷ En waarom oordeelt u ook zelf niet wat rechtvaardig is?

⁵⁸ ^fWant als u met uw tegenpartij naar de overheid gaat, doe dan onderweg moeite om van hem verlost te worden, opdat hij u misschien niet voor de rechter sleept en de rechter u aan de gerechtsdienaar overlevert en de gerechtsdienaar u in de gevangenis werpt.

⁵⁹ Ik zeg u: U zult daar beslist niet uitkomen, voordat u ook het laatste penninkje hebt betaald.

SCHULD EN LIJDEN

13 Er waren juist op dat tijdstip enigen bij Hem, die Hem berichtten over de Galileeërs van wie Pilatus het bloed met hun offers vermengd had.

² En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Denkt u dat deze Galileeërs grotere zondaars zijn geweest dan alle *andere* Galileeërs, omdat zij zulke dingen geleden hebben?

³ Ik zeg u: Nee, maar als u zich niet bekeert, zult u allen evenzo omkomen.

⁴ Of die achttien, op wie de toren in Siloam viel en die daardoor gedood werden, denkt u dat zij meer schuld hebben gehad dan alle *andere* mensen die in Jeruzalem wonen?

^a Matt. 24:45; 25:21; 1 Kor. 4:2 ^b Jak. 4:17 ^c Matt. 20:22; Mark. 10:38 ^d Matt. 10:34 ^e Micha 7:6

^f Matt. 16:2 ^g Spr. 25:8; Matt. 5:25

12:46 en hem in het lot doen delen van ... - Letterlijk: en zijn deel zetten met ...

⁵ Ik zeg u: Nee, maar als u zich niet bekeert, zult u allen evenzo omkomen.

DE ONVRUCHTBARE VIJGENBOOM

⁶ En Hij sprak deze gelijkenis: Iemand had een vijgenboom, die in zijn wijngaard geplant was. En hij kwam om daaraan vrucht te zoeken, maar vond *die* niet.

⁷ Toen zei hij tegen de wijngaardenier: Zie, ik kom nu *al* drie jaar vrucht zoeken aan deze vijgenboom en vind *die* niet. Hak hem om. Waarom beslaat hij de aarde nutteloos?

⁸ En hij antwoordde en zei tegen hem: Heer, laat hem ook *nog* dit jaar staan, totdat ik om hem heen gegraven en hem bemest heb.

⁹ Wellicht dat hij dan vrucht draagt. Maar zo niet, dan moet u hem alsnog omhakken.

GENEZING VAN DE KROMGEBOGEN VROUW

¹⁰ En Hij gaf onderwijs op de sabbat in één van de synagogen.

¹¹ En zie, er was een vrouw die achttien jaar lang een geest had die haar ziek maakte en zij was kromgebogen en kon zich in het geheel niet oprichten.

¹² En toen Jezus haar zag, riep Hij haar bij Zich en zei tegen haar: Vrouw, u bent verlost van uw ziekte.

¹³ En Hij legde de handen op haar en zij werd onmiddellijk weer opgericht en verheerlijkte God.

¹⁴ En het hoofd van de synagoge, die verontwaardigd was dat Jezus op de sabbat genas, antwoordde en zei tegen de menigte: ^aEr zijn zes dagen waarop men moet werken. Kom dan *daarop* en laat u genezen, maar niet op de dag van de sabbat.

¹⁵ De Heere dan antwoordde hem en zei: Huichelaar, ^bmaakt niet ieder van u op de sabbat zijn os of ezel van de voederbak los en leidt *hem* weg om hem te laten drinken?

¹⁶ En moest dan deze *vrouw*, die een dochter van Abraham is en die de satan, zie, nu achttien jaar gebonden had, niet losgemaakt worden van deze band op de dag van de sabbat?

¹⁷ En toen Hij dit zei, stonden al Zijn tegenstanders beschaamd en de hele menigte was blij om alle heerlijke dingen die door Hem gebeurden.

HET MOSTERDZAADJE EN HET ZUURDEEG

¹⁸ En Hij zei: Waaraan is het Koninkrijk van God gelijk en waarmee zal Ik het vergelijken?

¹⁹ Het is gelijk aan een mosterdzaad, dat iemand nam en in zijn tuin zaaide. En het groeide op en werd tot een grote boom en de vogels in de lucht maakten een nest in zijn takken.

²⁰ En Hij zei opnieuw: ^cWaarmee zal Ik het Koninkrijk van God vergelijken?

²¹ Het is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en in drie maten meel deed, totdat het helemaal doorzuurd was.

DE NAUWE POORT

²² En Hij trok door steden en dorpen heen, terwijl Hij onderwijs gaf en op weg was naar Jeruzalem.

²³ En iemand zei tegen Hem: Heere, zijn het weinigen, die zalig worden? En Hij zei tegen hen:

²⁴ 'Strijd om binnen te gaan door de nauwe poort, want velen, zeg Ik u, zullen proberen binnen te gaan en het niet kunnen,

²⁵ *namelijk* vanaf *het ogenblik* dat de Heere des huizes is opgestaan ^een de deur heeft gesloten. Dan zult u beginnen buiten te staan en op de deur te kloppen en te zeggen: Heere, Heere, doe ons open. En Hij zal antwoorden en tegen u zeggen: Ik weet niet ^fwaar u vandaan komt.

²⁶ Dan zult u beginnen te zeggen: Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken en U hebt in onze straten onderwijs gegeven.

²⁷ En Hij zal zeggen: Ik zeg u, Ik weet niet waar u vandaan komt. ^gGa weg van Mij, allen *die* ongerechtigheid bedrijven.

²⁸ ^hDaar zal gejammer zijn en tandengeknars, ⁱwanneer u Abraham, Izaak en Jakob en alle profeten in het Koninkrijk van God zult zien, maar u buitengeworpen.

^a Ex. 20:9; Deut. 5:13; Ezech. 20:12 ^b Ex. 23:5; Deut. 22:4; Luk. 14:5 ^c Matt. 13:31; Mark. 4:30 ^d Matt. 13:33 ^e Matt. 9:35; Mark. 6:6 ^f Matt. 7:13 ^g Matt. 25:11; Luk. 6:46 ^h Matt. 25:12 ⁱ Matt. 7:23 ^j Ps. 6:9; Matt. 25:12,41 ^k Matt. 8:12; 13:42; 24:51 ^l Matt. 8:11

²⁹ ^aEn daar zullen er komen van oost en west, van noord en zuid, en zij zullen aan tafel gaan in het Koninkrijk van God.

³⁰ ^bEn zie, er zijn laatsten die de eersten zullen zijn en er zijn eersten die de laatsten zullen zijn.

JEZUS GAAT NAAR JERUZALEM OM TE LIJDEN

³¹ Op diezelfde dag kwamen er enige Farizeeën en zeiden tegen Hem: Ga weg en vertrek van hier, want Herodes wil U doden.

³² En Hij zei tegen hen: Ga heen en zeg die vos: Zie, Ik drijf demonen uit en verricht genezingen, vandaag en morgen, en op de derde dag word Ik voleindigd.

³³ Intussen moet Ik heden en morgen en de dag daarna reizen. Het gaat immers niet aan dat een profeet omkomt buiten Jeruzalem.

³⁴ 'Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt die naar u toe gezonden zijn, 'hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels, maar u hebt niet gewild!

³⁵ 'Zie, uw huis wordt als een woestenijs voor u achtergelaten. Voorwaar, Ik zeg u dat u Mij niet zult zien, totdat de tijd zal gekomen zijn dat u zult zeggen: 'Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere.

GENEZING OP DE SABBAT

14 En het gebeurde, toen Hij in het huis van een van de leiders van de Farizeeën gekomen was op een sabbat om brood te eten, dat zij scherp op Hem letten.

² En zie, voor Hem stond iemand die leed aan waterzucht.

³ En Jezus antwoordde en zei tegen de wetgeleerden en Farizeeën: Is het geoorloofd op de sabbat gezond te maken?

⁴ Maar zij zwegen. En Hij greep hem vast, genas hem en liet hem gaan.

⁵ En Hij zei, terwijl Hij Zich tot hen richtte:

⁶ 'Wie van u zal, wanneer zijn ezel of os in

een put valt, deze er niet meteen uittrekken op de dag van de sabbat?

⁷ En zij konden Hem daarop geen antwoord geven.

OPROEP TOT NEDERIGHEID

⁷ En Hij sprak een gelijkenis tot de genodigden, toen Hij merkte hoe zij de ereplaatsen voor zichzelf uitkozen. Hij zei tegen hen:

⁸ Wanneer u door iemand op een bruiloft uitgenodigd bent, ga dan niet aanliggen op de ereplaats, opdat niet misschien iemand die voornamer is dan u, door hem uitgenodigd is,

⁹ en hij die u en hem uitgenodigd heeft, tegen u zal komen zeggen: Geef hem die plaats. U zou dan tot uw schande de laatste plaats beginnen in te nemen.

¹⁰ Maar wanneer u uitgenodigd bent, ga er heen en ga op de laatste plaats aanliggen, opdat, als hij komt die u uitgenodigd heeft, hij tegen u zal zeggen: Vriend, kom hoger op. Dan zal dat u tot eer zijn in de ogen van allen die met u aanliggen.

¹¹ 'Want ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

DE ONBAATZUCHTIGE GASTHEER

¹² En Hij zei ook tegen hem die Hem uitgenodigd had: 'Wanneer u een middag- of avondmaaltijd houdt, roep dan niet uw vrienden, ook niet uw broers, en niet uw familieleden of rijke burens, opdat ook zij u niet op hun beurt terugvragen en het u vergolden wordt.

¹³ Wanneer u echter een feestmaaltijd gereedmaakt, nodig dan armen, verminkten, kreupelen en blinden.

¹⁴ En u zult zalig zijn, omdat zij niets hebben om u te vergelden. Want het zal u vergolden worden in de opstanding van de rechtvaardigen.

DE GROTE MAALTIJD

¹⁵ Toen een van hen die mee aanlagen, deze dingen hoorde, zei hij tegen Hem: Zalig is

^a Jes. 2:2; Mal. 1:11; Matt. 8:11 ^b Matt. 19:30; 20:16; Mark. 10:31 ^c Matt. 23:37 ^d Ps. 17:8; 91:4 ^e Ps. 69:26; Jer. 1:7; Jer. 7:34; Micha 3:12; Matt. 23:38; Hand. 1:20 ^f Ps. 118:26 ^g Ex. 23:5; Deut. 22:4; Luk. 13:15 ^h Spr. 25:6,7 ⁱ Job 22:29; Spr. 29:23; Matt. 23:12; Luk. 1:51; 18:14; Jak. 4:6,10; 1 Petr. 5:5 ^j Neh. 8:11; Spr. 3:28

hij die brood zal eten in het Koninkrijk van God.

¹⁶ Maar Hij zei tegen hem: "Een zekere man bereidde een grote maaltijd en nodigde er velen.

¹⁷ En hij stuurde zijn dienaar eropuit tegen de tijd van de maaltijd om de genodigden te zeggen: Kom, want alle dingen zijn nu gereed.

¹⁸ En zij begonnen zich allen eensgezind te verontschuldigen. De eerste zei tegen hem: Ik heb een akker gekocht en ik moet er nodig op uit om die te bekijken. Ik vraag u: Houd mij voor verontschuldigd.

¹⁹ En een ander zei: Ik heb vijf span ossen gekocht en ik ga erheen om ze te keuren. Ik vraag u: Houd mij voor verontschuldigd.

²⁰ En weereen ander zei: Ik heb een vrouw getrouwd en daarom kan ik niet komen.

²¹ En die dienaar kwam terug en berichtte deze dingen aan zijn heer. Toen werd de heer des huizes boos en zei tegen zijn dienaar: Ga er snel op uit naar de straten en stegen van de stad en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier binnen.

²² En de dienaar zei: Heer, het is gebeurd, zoals u bevolen hebt en nog is er plaats.

²³ En de heer zei tegen de dienaar: Ga eropuit naar de landwegen en heggen en dwing hen binnen te komen, opdat mijn huis vol wordt.

²⁴ Want ik zeg u dat niemand van die mannen die genodigd waren, mijn maaltijd proeven zal.

ALLES VERLATEN OM JEZUS' WIL

²⁵ En vele menigten trokken met Hem mee, en terwijl Hij Zich omkeerde, zei Hij tegen hen:

²⁶ "Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn eigen vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, *die* kan Mijn discipel niet zijn.

²⁷ "En wie zijn kruis niet draagt en achter Mij aan komt, kan geen discipel van Mij zijn.

²⁸ Want wie van u die een toren wil bouwen, gaat niet eerst zitten om de kosten te berekenen, of hij *de middelen wel* heeft om *het werk* te voltooien?

²⁹ Opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft en niet in staat is *het* te voltooien, allen die het zien, hem beginnen te bespotten,

³⁰ en zeggen: Deze man begon te bouwen, maar heeft *het werk* niet kunnen voltooien.

³¹ Of welke koning die een oorlog in gaat om te strijden met een andere koning, gaat niet eerst zitten om te beraadslagen of hij bij machte is met tienduizend *man* tegemoet te gaan die met twintigduizend *man* tegen hem optrekt?

³² En zo niet, dan stuurt hij, als de ander nog ver weg is, een gezantschap om te vragen wat de vredesvoorwaarden zijn.

³³ Zo kan dan ieder van u die niet alles wat hij heeft, achterlaat, geen discipel van Mij zijn.

³⁴ "Het zout is goed, maar als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het smakelijk gemaakt worden?

³⁵ Het is niet geschikt voor het land en ook niet voor de mesthoop: men gooit het weg. Wie oren heeft om te horen, laat die horen.

HET VERLOREN SCHAAP

15 Al^a de tollenaars en de zondaars nu kwamen bij Hem om Hem te horen.

² En de Farizeeën en de schriftgeleerden morden onder elkaar en zeiden: Deze *Man* ontvangt zondaars en eet met hen.

³ En Hij sprak deze gelijkenis tot hen en zei:

⁴ "Welk mens onder u die honderd schapen heeft en er één van verliest, verlaat niet de negennegentig in de woestijn en gaat achter het verlorene aan, totdat hij het vindt?

⁵ En als hij het gevonden heeft, legt hij het vol blijdschap op zijn schouders.

⁶ En als hij thuiskomt, roept hij zijn vrienden en buren bijeen en zegt tegen hen: Wees blij met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, ⁷ dat verloren was.

⁷ Ik zeg u dat er evenzo blijdschap zal zijn

^a Jes. 25:6; Matt. 22:2; Openb. 19:7-9 ^b Deut. 13:6; 33:9; Matt. 10:37 ^c Matt. 10:38; 16:24; Mark. 8:34; Luk. 9:23 ^d Matt. 5:13; Mark. 9:50 ^e Matt. 9:10; Mark. 2:15; Luk. 5:29 ^f Matt. 18:12 ^g 1 Petr. 2:10

in de hemel over één zondaar die zich bekeert, *meer* dan over ¹⁰negenennegentig rechtvaardigen, die de bekering niet nodig hebben.

DE VERLOREN PENNING

⁸ Of welke vrouw, die tien penningen^a heeft en één penning verliest, steekt niet een lamp aan en veegt het huis en zoekt zorgvuldig, totdat zij *die* vindt?

⁹ En als zij *hem* gevonden heeft, roept zij *haar* vriendinnen en buurvrouwen bijeen en zegt: Wees blij met mij, want ik heb de penning gevonden die ik verloren had.

¹⁰ Zo zeg ik u, is er blijdschap vóór de engelen van God over één zondaar die zich bekeert.

DE VERLOREN ZOON

¹¹ En Hij zei: Een zeker mens had twee zonen.

¹² En de jongste van hen zei tegen zijn vader: Vader, geef mij het deel van de goederen dat *mij* toekomt. En hij verdeelde zijn vermogen onder hen.

¹³ En niet veel dagen daarna maakte de jongste zoon alles te gelde en reisde weg naar een ver land en verkwaam daar zijn vermogen in een losbandig leven.

¹⁴ En toen hij *er* alles doorgebracht had, kwam er een zware hongersnood in dat land en begon hij gebrek te lijden.

¹⁵ En hij ging heen en voegde zich bij één van de burgers van dat land, en die stuurde hem naar zijn akkers om de varkens te weiden.

¹⁶ En hij verlangde ernaar zijn buik te vullen met de schillen, die de varkens aten, maar niemand gaf hem die.

¹⁷ En nadat hij tot zichzelf gekomen was, zei hij: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben brood in overvloed en ik kom om van honger.

¹⁸ Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tegen hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u.

¹⁹ En ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden. Maak mij als één van uw dagloners.

²⁰ En hij stond op en ging naar zijn vader.

En ²⁰toen hij nog ver van *hem* verwijderd was, zag zijn vader hem en deze was met innerlijke ontferming bewogen en hij snelde *hem tegemoet*, viel hem om de hals en kustte hem.

²¹ En de zoon zei tegen hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u. Ik ben niet meer waard uw zoon genoemd te worden.

²² Maar de vader zei tegen zijn dienaren: Haal het beste gewaad tevoorschijn en trek het hem aan en geef hem een ring aan zijn hand en sandalen aan zijn voeten.

²³ En breng het gemeste kalf en slacht het, en laten we eten en vrolijk zijn.

²⁴ Want deze, mijn zoon, was dood en is weer levend geworden. En hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen vrolijk te zijn.

²⁵ Zijn oudste zoon nu was op de akker. En toen hij dichter bij huis kwam, hoorde hij muziek en reidans.

²⁶ En nadat hij één van de knechten bij zich geroepen had, vroeg hij wat er aan de hand was.

²⁷ Deze nu zei tegen hem: Uw broer is gekomen en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht, omdat hij hem weer gezond teruggekregen heeft.

²⁸ Maar hij werd boos en wilde niet naar binnen gaan. Toen ging zijn vader naar buiten en spoorde hem aan.

²⁹ Maar hij antwoordde en zei tegen zijn vader: Zie, ik dien u *al* zoveel jaren en heb nooit uw gebod overtreden en u hebt mij nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn.

³⁰ Maar nu deze zoon van u gekomen is, die uw bezit met hoeren opgemaakt heeft, hebt u voor hem het gemeste kalf geslacht.

³¹ En hij zei tegen hem: Kind, jij bent altijd bij mij en al het mijne is van jou.

³² Wij zouden dan vrolijk en blij moeten zijn, want deze broer van jou was dood en is weer levend geworden. En hij was verloren en is gevonden.

DE ONRECHTVAARDIGE RENTMEESTER

16 En Hij zei ook tegen Zijn discipelen: Er was een zeker rijk mens, die een

^a Luk. 5:32 ^b Hand. 2:39; Efez. 2:12,17

15:8 penningen - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider; zie ook vers 9.

rentmeester had, en deze werd bij hem aangeklaagd dat hij zijn goederen verkwistte.

² En hij riep hem en zei tegen hem: Wat is dit wat ik over u hoor? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want u kunt niet langer rentmeester zijn.

³ En de rentmeester zei bij zichzelf: Wat moet ik doen, omdat mijn heer dit rentmeesterschap van mij afneemt? Spitten kan ik niet en voor bedelen schaam ik mij.

⁴ Ik weet wat ik doen zal, opdat ze mij, wanneer ik afgezet ben als rentmeester, in hun huizen ontvangen.

⁵ En hij riep de schuldenaars van zijn heer één voor één bij zich en zei tegen de eerste: Hoeveel bent u mijn heer schuldig?

⁶ En hij zei: Honderd vaten olie. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis, ga zitten en schrijf snel vijftig.

⁷ Daarna zei hij tegen een ander: En u, hoeveel bent u schuldig? En hij zei: Honderd zakken tarwe. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis en schrijf tachtig.

⁸ En de heer prees de onrechtvaardige rentmeester, omdat hij verstandig gehandeld had. Want de kinderen van deze wereld zijn onder elkaar* verstandiger dan ⁹ de kinderen van het licht.

⁹ En Ik zeg u: ¹⁰ Maak uzelf vrienden met behulp van de onrechtvaardige mammon, opdat zij u, als u gebrek lijdt, zullen ontvangen in de eeuwige tenten.

¹⁰ Wie trouw is in het minste, is ook in het grote trouw. En wie onrechtvaardig is in het minste, is ook in het grote onrechtvaardig.

¹¹ Als u dan wat betreft de onrechtvaardige mammon niet trouw bent geweest, wie zal u het ware toevertrouwen?

¹² En als u wat betreft het *goed* van een ander niet trouw bent geweest, wie zal u het uwe geven?

¹³ ¹⁴ Geen huisslaaf kan twee heren dienen, want hij zal of de ene haten en de ander liefhebben, of hij zal zich aan de ene hechten en de ander minachten. U kunt niet God dienen en de mammon.

HET BLIJVEND GEZAG VAN DE WET

¹⁴ En al deze dingen hoorden ook de Fari-
zeëën, ¹⁵ die geldzuchtig waren, en zij be-
schimpten Hem.

¹⁶ En Hij zei tegen hen: U bent *het* die uzelf rechtvaardigt voor de mensen, maar ¹⁷ God kent uw hart. ¹⁸ Want wat hoog is onder *de* mensen, is een gruwel voor God.

¹⁹ ²⁰ De Wet en de Profeten *zijn* ertot Johan-
nes. Vanaf die tijd wordt het Koninkrijk
van God verkondigd, en ieder doet het
geweld aan.

²¹ En het is gemakkelijker dat de hemel en
de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel
van de wet wegvalt.

²² Ieder die zijn vrouw verstoot en met een
andere trouwt, pleegt overspel en ieder
die met een *vrouw* trouwt die door haar
man verstoten is, pleegt *ook* overspel.

DE RIJKE MAN EN DE BEDELAAR LAZARUS

¹⁹ Nu was er een zeker rijk mens, die ge-
kleed ging in purper en zeer fijn linnen en
die elke dag vrolijk en overdadig leefde.

²⁰ En er was een zekere bedelaar, van wie
de naam Lazarus was, die voor zijn poort
neergelegd was, en die onder de zweren
zat.

²¹ En hij verlangde ernaar verzadigd te
worden met de kruimeltjes die van de tafel
van de rijke man vielen; maar ook de hon-
den kwamen en likten zijn zweren.

²² Het gebeurde nu dat de bedelaar stierf
en door de engelen in de schoot van Abra-
ham gedragen werd.

²³ En ook de rijke *man* stierf en werd be-
graven. En toen hij in de hel zijn ogen op-
sloeg, waar hij in pijn verkeerde, zag hij
Abraham van ver en Lazarus in zijn
schoot.

²⁴ En hij riep en zei: Vader Abraham, ont-
ferm u over mij en stuur Lazarus naar mij
toe en laat hem de top van zijn vinger in
het water dopen en mijn tong verkoelen,
²⁵ want ik lijd vreselijk pijn in deze vlam.

²⁶ Abraham echter zei: ²⁷ Kind, herinner u
dat u het goede *deel* ontvangen hebt in uw

⁴ Efez. 5:8; 1 Thess. 5:5 ⁵ Matt. 6:19; 19:21; 1 Tim. 6:19 ⁶ Matt. 6:24 ⁷ Matt. 23:14 ⁸ Ps. 7:10 ⁹ 1 Sam. 16:7 ¹⁰ Matt. 11:12,13 ¹¹ Ps. 102:27; Jes. 40:8; 51:6; Matt. 5:18 ¹² Matt. 5:32; 19:9; Mark. 10:11; 1 Kor. 7:10 ¹³ Jes. 66:24; Mark. 9:44 ¹⁴ Job 21:13

16:8 *onder elkaar* - Letterlijk: in hun eigen geslacht.

leven en Lazarus evenzo het kwade. En nu wordt hij vertroost en u lijdt pijn.

²⁶ En bovendien is er tussen ons en u een grote kloof aangebracht, zodat zij die van hier naar u zouden willen gaan, *dat* niet kunnen en ook zij niet die vandaar naar ons zouden *willen* gaan.

²⁷ En hij zei: Ik vraag u dan, vader, dat u hem naar het huis van mijn vader stuurt, ²⁸ want ik heb vijf broers. Laat hij dan tegenover hen getuigenis afleggen, opdat ook zij niet komen in deze plaats van pijniging.

²⁹ Abraham zei tegen hem: 'Zij hebben Mozes en de profeten. Laten zij naar hen luisteren.

³⁰ Hij echter zei: Nee, vader Abraham, maar als iemand van de doden naar hen toe zou gaan, zouden zij zich bekeren.

³¹ Maar *Abraham* zei tegen hem: Als zij niet naar Mozes en de profeten luisteren, zullen zij zich ook niet laten overtuigen, als iemand uit de doden zou opstaan.

STRIJKELBLOKKEN

17 En ¹ Hij zei tegen de discipelen: Het is onmogelijk dat er geen strijkkelblokken komen, maar wee *hem* door wie deze komen.

² Het zou voor hem nuttiger zijn als hem een molensteen om zijn hals was gedaan en hij in de zee was geworpen dan dat hij één van deze kleinen zou doen strijkelen.

VERGEVENSGEZINDHEID

³ Wees op uw hoede. ⁴ Als nu uw broeder tegen u zondigt, bestraf hem. En als hij tot inkeer komt, vergeef hem.

⁴ En als hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal per dag naar u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, dan zult u hem vergeven.

GELOOF ALS EEN MOSTERDZAAD

⁵ En de apostelen zeiden tegen de Heere: Vermeerder ons het geloof.

⁶ En de Heere zei: ⁷ Als u een geloof had als een mosterdzaadje, zou u tegen deze moerbeiboom zeggen: Word onworteld

en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzamen.

HEER EN KNECHT

⁷ En wie van u die een dienaar heeft die ploegt of *de kudde* weidt, zal meteen, als hij van de akker komt, tegen hem zeggen: Kom maar en ga aanliggen?

⁸ Zal hij echter niet tegen hem zeggen: tref voorbereidingen, zodat ik vanavond de maaltijd kan gebruiken, omgord u en bedien mij, totdat ik gegeten en gedronken heb, en eet en drinkt u daarna?

⁹ Hij bedankt die dienaar toch zeker niet, omdat hij gedaan heeft wat hem opgedragen was? Ik meen van niet.

¹⁰ Zo moet ook u, wanneer u gedaan hebt al wat u opgedragen is, zeggen: Wij zijn onnutte dienaren, want wij hebben *slechts* gedaan wat wij moesten doen.

DE TIEN MELAATSEN

¹¹ En het gebeurde, toen Hij naar Jeruzalem reisde, dat Hij dwars door Samaria en Galilea heen trok.

¹² En toen Hij een zeker dorp *wilde* binnengaan, kwamen tien melaatse mannen naar Hem toe, die op een afstand bleven staan.

¹³ En zij verhieven *hun* stem en zeiden: Jezus, Meester, ontferm U over ons.

¹⁴ En toen Hij hen zag, zei Hij tegen hen: Ga heen en toon uzelf aan de priesters. En het gebeurde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden.

¹⁵ En toen één van hen zag dat hij genezen was, keerde hij terug, terwijl hij met luide stem God verheerlijkte.

¹⁶ En hij wierp zich met het gezicht *ter aarde* voor Zijn voeten en dankte Hem. En dit was een Samaritaan.

¹⁷ Toen antwoordde Jezus en zei: Zijn niet de tien gereinigd? Waar zijn dan de negen anderen?

¹⁸ Zijn er *dan* geen anderen gevonden die terugkeren om God de eer te geven dan deze vreemdeling?

¹⁹ En Hij zei tegen hem: Sta op en ga heen. Uw geloof heeft u behouden.

^a Jes. 8:20; 34:16; Joh. 5:39; Hand. 17:11 ^b Matt. 18:7; Mark. 9:42 ^c Lev. 19:17; Spr. 17:10; Matt. 18:15; Jak. 5:19 ^d Matt. 18:21 ^e Matt. 17:20; 21:21; Mark. 11:23 ^f Lev. 13:2; 14:2; Matt. 8:4; Luk. 5:14

DE KOMST VAN HET KONINKRIJK VAN GOD

²⁰ En toen Hem door de Farizeeën gevraagd werd, wanneer het Koninkrijk van God zou komen, antwoordde Hij hun en zei: Het Koninkrijk van God komt niet op waarneembare wijze.

²¹ En men zal niet zeggen: "Zie hier of zie daar, want, zie, het Koninkrijk van God is binnen in u."

²² En Hij zei tegen de discipelen: Er zullen dagen komen dat u ernaar verlangen zult één van de dagen van de Zoon des mensen te zien, en u zult *die* niet zien.

²³ "En zij zullen tegen u zeggen: Ziehier of ziedaar *is* Hij. Ga er niet heen en ga er niet achteraan.

²⁴ Want zoals de bliksem flitst van de ene plaats onder de hemel en naar de andere plaats onder de hemel licht, zo zal ook de Zoon des mensen zijn op Zijn dag.

²⁵ "Eerst moet Hij echter veel lijden en verworpen worden door dit mensengeslacht.

²⁶ "En zoals het gebeurde in de dagen van Noach, zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen.

²⁷ Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk en zij werden ten huwelijk gegeven tot op de dag waarop Noach de ark binnenging en de zondvloed kwam en hen allen om deed komen.

²⁸ Op dezelfde manier ook, zoals het gebeurde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden.

²⁹ "Op de dag echter waarop Lot uit Sodom wegging, regende het vuur en zwavel uit de hemel en bracht hen allen om.

³⁰ Evenzo zal het zijn op de dag waarop de Zoon des mensen geopenbaard zal worden.

³¹ Wie op die dag op het dak zal zijn, met zijn huisraad in huis, moet niet naar beneden gaan om het mee te nemen. En wie op de akker *is*, moet evenmin terugkeren naar wat hij achterliet.

³² "Denk aan de vrouw van Lot.

³³ "Wie zijn leven zal proberen te behouden, zal het verliezen. En wie het zal verliezen, zal het behouden.

³⁴ "Ik zeg u: In die nacht zullen er twee op één bed zijn. De één zal aangenomen en de ander zal achtergelaten worden.

³⁵ Twee vrouwen zullen samen malen. De één zal aangenomen en de ander zal achtergelaten worden.

³⁶ Twee zullen er op de akker zijn. De één zal aangenomen en de ander zal achtergelaten worden.

³⁷ En zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Waar, Heere? En Hij zei tegen hen: Waar het lichaam is, daar zullen de gieren zich verzamelen.

DE ONRECHTVAARDIGE RECHTER

18 En Hij sprak ook een gelijkenis tot hen met het oog daarop "dat men altijd moet bidden en niet de moed verliezen.

² Hij zei: Er was in een zekere stad een rechter die God niet vreesde en geen mens ontzag.

³ En er was een weduwe in dezelfde stad en zij kwam voortdurend naar hem toe en zei: Doe mij recht tegenover mijn tegenpartij.

⁴ En hij wilde een tijd lang niet. Daarna echter zei hij bij zichzelf: Hoewel ik God niet vrees en geen mens ontzie,

⁵ toch zal ik, omdat deze weduwe mij lastigvalt, haar recht doen, opdat zij uiteindelijk niet komt en mij in het gezicht slaat.

⁶ En de Heere zei: Hoor, wat de onrechtvaardige rechter zegt.

⁷ "Zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, ook wanneer Hij lang wacht om hen *te hulp te komen*?

⁸ Ik zeg u dat Hij hun met spoed recht zal doen. Maar zal de Zoon des mensen, als Hij komt, wel het geloof op de aarde vinden?

^a Matt. 24:23; Mark. 13:21; Luk. 21:7,8 ^b Matt. 24:23; Mark. 13:21 ^c Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31; 24:6,7 ^d Gen. 6:2; 7:7; Matt. 24:37,38; 1 Petr. 3:20 ^e Gen. 19:24; Deut. 29:23; Jes. 13:19; Jer. 50:40; Hos. 11:8; Amos 4:11; Judas vs. 7 ^f Gen. 19:26 ^g Matt. 10:39; 16:25; Mark. 8:35; Luk. 9:24; Joh. 12:25 ^h Matt. 24:40,41; 1 Thess. 4:17 ⁱ Job 39:33; Matt. 24:28 ^j Rom. 12:12; Efez. 6:18; Kol. 4:2; 1 Thess. 5:17 ^k Openb. 6:10

17:21 *binnen in u* - Of: in het midden van u 17:33 *leven* - Letterlijk: ziel.

DE FARIZEEËR EN DE TOLLENAAR

⁹ En Hij sprak ook met het oog op sommigen die van zichzelf overtuigd waren dat zij rechtvaardig waren en *alle* anderen minachtten, deze gelijkenis:

¹⁰ Twee mensen gingen naar de tempel om te bidden. De één was een Farizeeër en de ander een tollenaar.

¹¹ De Farizeeër stond *daar* en bad dit bij zichzelf: ¹² O God, ik dank U dat ik niet ben zoals de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers of ook als deze tollenaar.

¹³ Ik vast tweemaal per week. Ik geef tien-den van alles wat ik bezit.

¹⁴ En de tollenaar bleef op een afstand staan en wilde ook zelfs zijn ogen niet naar de hemel opheffen, maar sloeg op zijn borst en zei: O God, wees mij, de zondaar, genadig.

¹⁵ Ik zeg u: Deze *man* ging gerechtvaardigd terug naar zijn huis, in tegenstelling tot die andere. ¹⁶ Want ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

JESUS ZEGT DE KINDEREN

¹⁷ En zij brachten ook de jonge kinderen bij Hem, opdat Hij die zou aanraken. En toen de discipelen dat zagen, bestraften ze hen.

¹⁸ Jezus echter riep die *kinderen* tot Zich en zei: Laat de kinderen tot Mij komen en verhinder hen niet, ¹⁹ want voor zodanigen is het Koninkrijk van God.

²⁰ Voorwaar zeg Ik u: Wie het Koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal daarin beslist niet binnengaan.

DE RIJKE JONGEMAN

²¹ En een leidinggevende vroeg Hem en zei: Goede Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?

²² En Jezus zei tegen hem: Waarom noemt u mij goed? Niemand is goed behalve Eén, *namelijk* God.

²³ U kent de geboden: ²⁴ U zult geen overspel plegen, u zult niet doden, u zult niet stelen, u zult geen vals getuigenis afleggen, ²⁵ eer uw vader en uw moeder.

²⁶ En hij zei: Al deze dingen heb ik in acht genomen vanaf mijn jeugd.

²⁷ Maar toen Jezus dit hoorde, zei Hij tegen hem: Nog één ding ontbreekt u: ²⁸ Verkoop al wat u hebt en deel het uit onder de armen en u zult een schat hebben in de hemel. En kom *dan* en volg Mij.

²⁹ Maar toen hij dit hoorde, werd hij diep bedroefd, want hij was erg rijk.

³⁰ Toen nu Jezus zag dat hij diep bedroefd was geworden, zei Hij: Hoe moeilijk kunnen zij die rijkdommen hebben, het Koninkrijk van God binnengaan.

³¹ Want het is gemakkelijker dat een kameel gaat door het oog van een naald, dan dat een rijke het Koninkrijk van God binnengaat.

³² En zij die *dit* hoorden, zeiden: Wie kan dan zalig worden?

³³ Hij echter zei: De dingen die onmogelijk zijn bij de mensen, zijn mogelijk bij God.

³⁴ En Petrus zei: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd.

³⁵ Hij nu zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u 'dat er niemand is die huis of ouders of broers of vrouw of kinderen verlaten heeft om het Koninkrijk van God,

³⁶ die niet het veelvoudige zal terugontvangen in deze tijd, en in de wereld die komt, het eeuwige leven.

DE DERDE AANKONDIGING VAN HET LIJDEN

³⁷ En Hij nam de twaalf bij Zich en zei tegen hen: Zie, wij gaan naar Jeruzalem en alles ³⁸ wat geschreven is door de profeten zal aan de Zoon des mensen volbracht worden.

³⁹ Want Hij zal aan de heidenen worden overgeleverd en bespot worden en smadelijk behandeld en bespuwd worden.

⁴⁰ En zij zullen Hem doden, nadat zij Hem

⁹ Jes. 1:15; 58:2; Openb. 3:17,18 ¹⁰ Job 22:29; Spr. 29:23; Matt. 23:12; Luk. 14:11; Jak. 4:6,10; 1 Petr. 5:5
¹¹ Matt. 19:13; Mark. 10:13 ¹² Matt. 18:3; 19:14; 1 Kor. 14:20; 1 Petr. 2:2 ¹³ Matt. 19:16; Mark. 10:17 ¹⁴ Ex.
 20:13; Deut. 5:17; Rom. 13:9 ¹⁵ Efez. 6:2; Kol. 3:20 ¹⁶ Matt. 6:19; 19:21; 1 Tim. 6:19 ¹⁷ Spr. 11:28; Matt.
 19:23; Mark. 10:23 ¹⁸ Job 42:2; Jer. 32:17; Zach. 8:6; Luk. 1:37 ¹⁹ Matt. 4:20; 19:27; Mark. 10:28; Luk.
 5:11 ²⁰ Deut. 33:9 ²¹ Job 42:12 ²² Matt. 16:21; 17:22; 20:17; Mark. 8:31; 9:31; 10:32; Luk. 9:22; 24:7
²³ Ps. 22:7; Jes. 53:7 ²⁴ Matt. 27:2; Luk. 23:1; Joh. 18:28; Hand. 3:13

gegeseld hebben en op de derde dag zal Hij weer opstaan.

³⁴ Zij begrepen echter niets van deze dingen en dit woord was voor hen verborgen en zij begrepen niet wat er gezegd werd.

DE BLINDE IN JERICHO

³⁵ "Het gebeurde nu toen Hij dicht bij Jericho kwam, dat een zekere blinde aan de weg zat te bedelen.

³⁶ En toen hij de menigte voorbij hoorde gaan, vroeg hij wat er *aan de hand* was.

³⁷ En zij vertelden hem dat Jezus de Nazarener voorbijging.

³⁸ En hij riep en zei: Jezus, Zoon van David, ontferm U over mij!

³⁹ En zij die vooraan liepen, bestraften hem, opdat hij zou zwijgen. Hij echter riep des te meer: Zoon van David, ontferm U over mij!

⁴⁰ Jezus nu bleef staan en beval dat men hem naar Hem toe zou brengen en toen hij dichtbij gekomen was, vroeg Hij hem:

⁴¹ Wat wilt u dat Ik voor u doen zal? En hij zei: Heere, dat ik ziende mag worden.

⁴² En Jezus zei tegen hem: Word ziende. Uw geloof heeft u behouden.

⁴³ En onmiddellijk werd hij ziende, en hij volgde Hem, terwijl hij God verheerlijkte. En al het volk gaf God de eer, toen het dat zag.

ZACHEÛS

19 En Jezus kwam Jericho binnen en ging erdoorheen.

² En zie, er was een man van wie de naam Zacheüs was,^a en hij was oppertollenaar en hij was rijk.

³ En hij probeerde te zien wie Jezus was, maar het lukte hem niet vanwege de menigte, omdat hij klein van persoon was.

⁴ En na vooruitgelopen te zijn, klom hij in een wilde vijgenboom om Hem te zien, want Hij zou daar voorbijkomen.

⁵ En toen Jezus bij die plaats kwam, keek Hij op, zag hem en zei tegen hem: Zacheüs, haast u en kom naar beneden, want heden moet Ik in uw huis verblijven.

⁶ En hij haastte zich en kwam naar beneden en ontving Hem met blijdschap.

⁷ En allen die het zagen, morden onder elkaar en zeiden: Hij is bij een zondige man binnengegaan om daar Zijn intrek te nemen.

⁸ Zacheüs nu ging staan en zei tegen de Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik aan de armen, en als ik van iemand iets heb afgeperst, geef ik dat vierdubbel terug.

⁹ Toen zei Jezus tegen hem: Heden is dit huis zaligheid ten deel gevallen, omdat ook^b deze een zoon van Abraham is.

¹⁰ "Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verlorren is.

TIEN SLAVEN EN TIEN PONDEN

¹¹ Terwijl zij nu dit alles hoorden, sprak Hij een gelijkenis uit, die Hij eraan toevoegde omdat Hij dicht bij Jeruzalem was en zij dachten dat het Koninkrijk van God onmiddellijk zou aanbreken.

¹² "Hij zei dan: Een zeker mens van hoge geboorte reisde naar een ver land om voor zich een koninkrijk in ontvangst te nemen en *daarna* terug te keren.

¹³ En hij riep zijn tien dienaren, gaf hun tien ponden en zei tegen hen: Doe *daarmee* zaken totdat ik terugkom.

¹⁴ En zijn burgers haatten hem en stuurden hem een gezantschap na om te zeggen: Wij willen niet dat deze *man* koning over ons zal zijn.

¹⁵ En het gebeurde, toen hij teruggekomen was, nadat hij het koninkrijk in ontvangst had genomen, dat hij zei dat men die dienaren aan wie hij het geld gegeven had, bij hem zou roepen om te weten wat ieder met het zakendoen aan winst had gemaakt.

¹⁶ Toen verscheen de eerste en zei: Heer, uw pond heeft tien ponden winst opgeleverd.

¹⁷ En hij zei tegen hem: Goed gedaan, goede dienaar! Wees, omdat u in het minste trouw bent geweest, machthebber over tien steden.

^a Matt. 20:29; Mark. 10:46 ^b Luk. 13:16 ^c Matt. 10:6; 15:24; 18:11; Hand. 13:46 ^d Matt. 25:14; Mark. 13:34

19:2 van wie de naam ... was - Letterlijk: die bij de naam ... genoemd werd.

¹⁸ Toen kwam de tweede en zei: Heer, uw pond heeft vijf ponden opgeleverd.

¹⁹ En hij zei ook tegen hem: En u, wees *machthebber* over vijf steden.

²⁰ En een ander kwam en zei: Heer, zie uw pond, dat ik had weggelegd in een zweetdoek.

²¹ Want ik was bevreesd voor u, omdat u een streng mens bent. U neemt wat u niet uitgezet hebt en u maait wat u niet gezaaid hebt.

²² Maar hij zei tegen hem: ^aUit uw *eigen* mond zal ik u oordelen, slechte dienaar. U wist dat ik een streng mens ben en dat ik neem wat ik niet uitgezet heb, en maai wat ik niet gezaaid heb.

²³ Waarom hebt u mijn geld dan niet bij de bank in *bewaring* gegeven? Dan zou ik het ook bij mijn komst met rente hebben kunnen opeisen.

²⁴ En hij zei tegen hen die bij hem stonden: Neem dat pond van hem af en geef het aan hem die de tien ponden heeft.

²⁵ Zij zeiden dan tegen hem: Heer, hij heeft *al* tien ponden.

²⁶ ^bWant ik zeg u dat aan eenieder die heeft, gegeven zal worden. Maar van hem die niet heeft, zal ook afgenomen worden wat hij heeft.

²⁷ Maar deze vijanden van mij, die niet wilden dat ik koning over hen zou zijn, breng ze hier en sla ze *hier* voor mijn ogen dood.

INTOCHT IN JERUZALEM

²⁸ Nadat Jezus dit gezegd had, reisde Hij voor hen uit en ging naar Jeruzalem.

²⁹ ^cEn het gebeurde, toen Hij dicht bij Bethfagé en Bethanië gekomen was, bij de berg die de Olijfberg heette, dat Hij twee van Zijn discipelen uitzond.

³⁰ Hij zei: Ga het dorp in dat voor u ligt, en als u daar binnenkomt, zult u een veulen vinden dat vastgebonden is, waarop geen mens ooit heeft gezeten. Maak het los en breng het *hier*.

³¹ En als iemand u vraagt: Waarom maakt u *dat* los, dan zult u zo tot hem spreken: Omdat de Heere het nodig heeft.

³² En zij die uitgezonden waren, gingen

erheen en vonden het zoals Hij hun gezegd had.

³³ En toen zij het veulen losmaakten, zeiden de eigenaars ervan tegen hen: Waarom maakt u het veulen los?

³⁴ Zij nu zeiden: De Heere heeft het nodig.

³⁵ ^dZij brachten het vervolgens naar Jezus.

³⁶ En nadat zij hun kleren op het veulen geworpen hadden, zetten zij Jezus daarop.

³⁷ Toen Hij nu *verderging*, spreidden zij hun kleren onder *Hem* uit op de weg.

³⁸ Toen Hij reeds dicht bij de helling van de Olijfberg was gekomen, begon de hele menigte van de discipelen zich te verblijden en God met luide stem te loven om alle machtige daden die zij gezien hadden.

³⁹ En zij zeiden: ^eGezegend is de Koning, Die daar komt in de Naam van de Heere. ^fVrede in de hemel en heerlijkheid in de hoogste hemelen.

⁴⁰ En sommigen van de Farizeeën uit de menigte zeiden tegen Hem: Meester, bestraf Uw discipelen.

⁴¹ En Hij antwoordde hun en zei: Ik zeg u ^gdat de stenen zouden roepen, als dezen zouden zwijgen.

⁴² En toen Hij dichtbij kwam en de stad zag, weende Hij over haar.

⁴³ Hij zei: Och, dat u ook nog op deze uw dag zou onderkennen wat tot uw vrede *dient*! Nu echter is het verborgen voor uw ogen.

⁴⁴ Want er zullen dagen over u komen dat uw vijanden een wal rondom u zullen opwerpen, u zullen omsingelen en u van alle kanten in het nauw zullen brengen.

⁴⁵ ^hEn zij zullen u met de grond gelijkmaken en uw kinderen in u *verpletteren*. Ook zullen zij in u geen steen op de *andere* steen laten, omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.

DE TEMPELREINIGING

⁴⁶ En toen Hij de tempel was binnengegaan, begon Hij hen die daarin verkochten en kochten, eruit te drijven.

⁴⁷ Hij zei tegen hen: ⁱEr staat geschreven:

^a 2 Sam. 1:16; Matt. 12:37 ^b Matt. 13:12; 25:29; Mark. 4:25; Luk. 8:18 ^c Matt. 21:1; Mark. 11:1 ^d Joh. 12:14 ^e 2 Kon. 9:13 ^f Ps. 118:26 ^g Luk. 2:14; Efez. 2:14 ^h Hab. 2:11 ⁱ 1 Kon. 9:7,8; Micha 3:12; Matt. 24:1,2; Mark. 13:2; Luk. 21:6 ^j 1 Kon. 8:29; Jes. 56:7; Jer. 7:11; Matt. 21:13; Mark. 11:17

Mijn huis zal een huis van gebed zijn, maar u hebt er een rovershol van gemaakt.

⁴⁷ En Hij gaf dagelijks onderwijs in de tempel, ⁴⁸ en de overpriesters en de schriftgeleerden en ook de leiders van het volk probeerden Hem om te brengen.

⁴⁹ En zij vonden niets wat zij zouden kunnen doen, want heel het volk hing Hem aan terwijl *het naar Hem* luisterde.

DE VRAAG NAAR DE BEVOEGDHEID VAN JEZUS

20 ¹ Het gebeurde op een van die dagen, toen Hij in de tempel het volk onderwees en het Evangelie verkondigde, dat de overpriesters en de schriftgeleerden met de oudsten daarbij kwamen staan.

² En zij zeiden tegen Hem: Zeg ons met welke bevoegdheid U deze dingen doet, of wie het is die U deze bevoegdheid heeft gegeven.

³ En Hij antwoordde en zei tegen hen: Ik zal u ook één vraag stellen. Zeg Mij eens:

⁴ De doop van Johannes, was die uit de hemel of uit de mensen?

⁵ Zij nu overlegden onder elkaar en zeiden: Als wij zeggen: Uit de hemel, dan zal Hij zeggen: Waarom hebt u hem dan niet geloofd?

⁶ Maar als wij zeggen: Uit de mensen, dan zal heel het volk ons stenigen, want het is ervan overtuigd dat Johannes een profeet was.

⁷ En zij antwoordden dat zij niet wisten vanwaar *hij* was.

⁸ Daarop zei Jezus tegen hen: Dan zeg Ik u ook niet met welke bevoegdheid Ik deze dingen doe.

DE SLECHTE LANDBOUWERS

⁹ En Hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen: Iemand plantte een wijngaard en verhuurde die aan landbouwers en ging een tijd lang naar het buitenland.

¹⁰ En toen het de tijd was, stuurde hij een dienaar naar de landbouwers, opdat zij hem *een deel* van de opbrengst van de

wijngaard zouden geven. De landbouwers echter sloegen hem en stuurden *hem* met lege *handen* weg.

¹¹ En hij stuurde nog een andere dienaar, maar zij sloegen ook hem, behandelden hem schandelijk en stuurden hem met lege *handen* weg.

¹² Daarna stuurde hij nog een derde, maar zij verwondden ook deze en wierpen *hem* eruit.

¹³ En de heer van de wijngaard zei: Wat zal ik doen? Ik zal mijn geliefde zoon sturen. Als zij deze zien, zullen zij mogelijk ontzag voor *hem* hebben.

¹⁴ Maar toen de landbouwers hem zagen, overlegden zij onder elkaar en zeiden: "Dit is de erfgenaam." Kom, laten we hem doden, opdat de erfenis van ons zal worden.

¹⁵ En toen zij hem buiten de wijngaard geworpen hadden, doodden zij *hem*. Wat zal dan de heer van de wijngaard met hen doen?

¹⁶ Hij zal komen en die landbouwers ombrengen en zal de wijngaard aan anderen geven. En toen zij *dit* hoorden, zeiden zij: Dat nooit.

¹⁷ Maar Hij keek hen aan en zei: Wat betekent dan dit wat 'geschreven staat: De steen die de bouwers verworpen hebben, is tot een hoeksteen geworden?

¹⁸ Ieder die op die steen valt, zal verpletterd worden ¹⁹ en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen.

²⁰ En de overpriesters en schriftgeleerden probeerden op datzelfde moment de hand aan Hem te slaan. Zij waren echter bevreesd voor het volk, want zij begrepen dat Hij deze gelijkenis met het oog op hen gesproken had.

HET BETALEN VAN BELASTING

²⁰ En zij hielden *Hem* nauwlettend in het oog en stuurden spionnen die zich voordeden alsof zij rechtvaardig waren, met de bedoeling Hem op een woord te vangen en Hem dan over te leveren aan de overheid en aan de macht van de stadhouder.

¹ Mark. 11:18; Joh. 7:19; 8:37 ² Matt. 21:23; Mark. 11:27; Hand. 4:7; 7:27 ³ Ps. 80:9; Jes. 5:1; Jer. 2:21; 12:10; Matt. 21:33; Mark. 12:1 ⁴ Ps. 2:8; Hebr. 1:2 ⁵ Gen. 37:18; Ps. 2:1; Matt. 26:3; 27:1; Joh. 11:53 ⁶ Ps. 118:22; Jes. 8:14; 28:16; Matt. 21:42; Mark. 12:10; Hand. 4:11; Rom. 9:33; 1 Petr. 2:4,7 ⁷ Jes. 8:15; Zach. 12:3 ⁸ Dan. 2:34 ⁹ Matt. 22:16; Mark. 12:13

²¹ En zij stelden Hem een vraag en zeiden: Meester, wij weten dat U juist spreekt en onderwijs geeft en niemand naar de ogen ziet, maar de weg van God naar waarheid onderwijst.

²² Is het ons geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

²³ En Hij merkte hun sluwheid en zei tegen hen: Waarom verzoekt u Mij?

²⁴ Laat Mij een penning^a zien. Van wie is het beeld en opschrift? Zij antwoordden en zeiden: Van de keizer.

²⁵ En Hij zei tegen hen: ^aGeef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is.

²⁶ Zij nu konden Hem tegenover het volk op Zijn woord niet vangen en zij verwonderden zich over Zijn antwoord en zwen.

DE SADDUCEEËN EN DE OPSTANDING

²⁷ En sommigen van de Sadduceeën, die ontkennen dat er een opstanding is, kwamen naar Hem toe, en vroegen Hem

²⁸ en zeiden: Meester, ^cMozes heeft ons geschreven: Als iemands broer die een vrouw heeft, sterft en deze sterft kinderloos, laat *dan* zijn broer de vrouw nemen en nageslacht voor zijn broer verwekken.

²⁹ Er waren nu zeven broers. En de eerste nam een vrouw en stierf kinderloos.

³⁰ Toen nam de tweede de vrouw en ook hij stierf kinderloos.

³¹ Ook de derde nam haar en evenzo *alle* zeven. Zij lieten geen van *allen* kinderen na en zijn gestorven.

³² En ten slotte stierf na allen ook de vrouw.

³³ In de opstanding nu, van wie van hen zal zij dan de vrouw zijn? Want die zeven hebben haar tot vrouw gehad.

³⁴ En Jezus antwoordde en zei tegen hen: De kinderen van deze wereld trouwen en worden ten huwelijk gegeven,

³⁵ maar zij die het waard geacht zijn die toekomstige wereld te verkrijgen, en de opstanding uit de doden, zullen niet trou-

wen en ook niet ten huwelijk gegeven worden.

³⁶ Want zij kunnen niet meer sterven, omdat zij ^agelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.

³⁷ En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes duidelijk te kennen gegeven bij de doornstruik, toen hij ^ede Heere de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob noemde.

³⁸ God nu is niet een God van de doden, maar van de levenden, want voor Hem leven zij allen.

³⁹ En sommigen van de schriftgeleerden antwoordden en zeiden: Meester, dat hebt U goed gezegd.

⁴⁰ En zij durfden Hem verder niets meer te vragen.

DE ZOON EN DE HEERE VAN DAVID

⁴¹ En Hij zei tegen hen: Hoe kan men zeggen dat de Christus een Zoon van David is?

⁴² David zelf zegt namelijk in het boek van de psalmen: ^bDe Heere heeft gezegd tegen mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand,

⁴³ totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten.

⁴⁴ David dan noemt Hem *zijn* Heere en hoe kan Hij dan zijn Zoon zijn?

WAARSCHUWING TEGEN DE SCHRIFTGELEERDEN

⁴⁵ En ten aanhoren van al het volk zei Hij tegen Zijn discipelen:

⁴⁶ Wees op uw hoede voor de schriftgeleerden, die in lange gewaden rond willen lopen en zeer gesteld zijn op begroetingen op de markten, de voorste plaatsen in de synagogen en de ereplaatsen tijdens de maaltijden,

⁴⁷ die de huizen van de weduwen verslinden en voor de schijn lange gebeden doen. Zij zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

^a Matt. 17:25; 22:21; Rom. 13:7 ^b Matt. 22:23; Mark. 12:18; Hand. 23:8 ^c Deut. 25:5 ^d 1 Joh. 3:2 ^e Ex. 3:6; Hand. 7:32; Hebr. 11:16 ^f Matt. 22:42; Mark. 12:35 ^g Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Hebr. 1:13; 10:13 ^h Matt. 23:5,6; Mark. 12:38,39; Luk. 11:43 ⁱ Matt. 23:14; Mark. 12:40; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11 20:24 penning - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

DE KLEINE MUNTEN VAN DE WEDUWE

21 En ^atoen Hij opkeek, zag Hij de rij-
ken hun gaven in de schatkist wer-
pen,

² en Hij zag ook een zekere arme weduwe
twee kleine *munt*en daarin werpen.

³ En Hij zei: Werkelijk, Ik zeg u dat deze
^barme weduwe *er* meer dan allen in ge-
worpen heeft.

⁴ Want die allen hebben van hun overvloed
daarin geworpen als offergave aan God,
maar zij heeft van haar armoede alles wat
ze voor haar levensonderhoud had, *daar-*
in geworpen.

DE VERWOESTING VAN JERUZALEM
VOORZEGD

⁵ En toen sommigen over de tempel zei-
den dat hij met prachtige stenen en aan
God gewijde geschenken versierd was, zei
Hij:

⁶ *Wat betreft* deze dingen waarnaar u kijkt:
^aEr zullen dagen komen waarin niet *één*
steen op *de andere* steen gelaten zal wor-
den die niet afgebroken zal worden.

⁷ En zij vroegen Hem: Meester, wanneer zal
dat dan zijn en wat is het teken dat deze
dingen zullen gebeuren?

⁸ En Hij zei: Pas op dat u niet misleid
wordt, ^awant velen zullen komen onder
Mijn Naam en zeggen: Ik ben *de Christus*,
en: De tijd is nabijgekomen. Ga hen dan
niet achterna.

⁹ En wanneer u zult horen van oorlogen en
allerlei oproer, wees dan niet verschrikt.
Want *deze* dingen moeten eerst geschie-
den, maar *dat betekent* niet meteen het
einde.

¹⁰ Toen zei Hij tegen hen: ^aHet *ene* volk zal
tegen het *andere* volk opstaan en het *ene*
koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk;

¹¹ en er zullen grote aardbevingen zijn in
verschillende plaatsen, hongersnoden en
besmettelijke ziekten. Er zullen ook ver-

schrikkelijke dingen en grote tekenen
vanuit de hemel plaatsvinden.

¹² ^bMaar *vóór* dit alles zullen ze de handen
aan u slaan en u vervolgen, door u over te
leveren in de synagogen en ^cgevangenis-
sen, en u zult voor ^d'koningen en stadhou-
ders geleid worden omwille van Mijn
Naam.

¹³ En *dít* zal u overkomen, opdat u zult ge-
tuigen.

¹⁴ ^eNeem u dan in uw hart voor niet van
tevorens te bedenken *hoe* u zich moet ver-
dedigen.

¹⁵ ^fWant Ik zal u mond en wijsheid geven
die al uw tegenstanders niet zullen kun-
nen weerspreken of weerstaan.

¹⁶ ^gEn u zult ook door ouders, broers, fami-
lieleden en vrienden overgeleverd wor-
den, en zij zullen *sommigen* van u ^hdoden.

¹⁷ ⁱEn u zult omwille van Mijn Naam door
allen gehaat worden.

¹⁸ ^jMaar er zal beslist geen haar van uw
hoofd verloren gaan.

¹⁹ Door uw volharding zult u uw leven ^kver-
krijgen.

DE GROTE VERDRUKKING

²⁰ ^aWanneer u zult zien dat Jeruzalem door
legers omringd wordt, weet dan dat zijn
verwoesting nabij is.

²¹ Laten dan wie in Judea zijn, vluchten
naar de bergen en wie in het midden van
Jeruzalem zijn, daaruit wegtrekken en wie
op de velden zijn, er niet in gaan.

²² Want dit zijn dagen van wraak, ^bopdat al
wat geschreven staat, vervuld wordt.

²³ Maar wee de zwangeren en de zogenden
in die dagen, want er zal grote nood zijn in
het land en toorn over dit volk.

²⁴ En zij zullen vallen door de scherpste van
het zwaard en in gevangenschap wegge-
voerd worden onder alle heidenen. En
Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt
worden, ^ctotdat de tijden van de heidenen
vervuld zullen zijn.

^a 2 Kon. 12:9; Mark. 12:41 ^b 2 Kor. 8:12 ^c Matt. 24:1; Mark. 13:1 ^d 1 Kon. 9:7; Micha 3:12; Luk. 19:44

^e Jer. 29:8; Matt. 24:4; Efez. 5:6; Kol. 2:18; 2 Thess. 2:2; 1 Joh. 4:1 ^f Jer. 14:14; 23:21 ^g Jes. 19:2

^h Matt. 10:17; 24:9; Mark. 13:9; Joh. 16:2; Openb. 2:10 ⁱ Hand. 4:3; 5:18; 12:4; 16:24 ^j Hand. 25:23

^k Matt. 10:19; Mark. 13:11 ^l Ex. 4:12; Jes. 54:17; Matt. 10:19; Hand. 6:10 ^m Micha 7:6 ⁿ Hand. 7:59;

12:2 ^o Matt. 10:22; Mark. 13:13 ^p 1 Sam. 14:45; 2 Sam. 14:11; 1 Kon. 1:52; Matt. 10:30 ^q Dan. 9:27;

Matt. 24:15; Mark. 13:14 ^r Dan. 9:26, 27; Matt. 24:15; Mark. 13:14 ^s Rom. 11:25

21:19 *uw leven* - Letterlijk: uw zielen.

DE WEDERKOMST

²⁵ ^aEn er zullen tekenen zijn in zon, maan en sterren, en op de aarde benauwdheid onder de volken, in radeloosheid vanwege het bulderen van zee en golven.

²⁶ En het hart van de mensen zal bezwijken van vrees en verwachting van de dingen die de wereld zullen overkomen, want de krachten van de hemelen zullen heftig bewogen worden.

²⁷ ^bEn dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in een wolk, met grote kracht en heerlijkheid.

²⁸ Wanneer nu deze dingen beginnen te geschieden, kijk dan omhoog en hef uw hoofd op, omdat uw verlossing nabij is.

²⁹ ^cEn Hij sprak tot hen een gelijkenis: Kijk naar de vijgenboom en naar alle bomen.

³⁰ Zodra ze uitlopen en u dat ziet, weet u uit uzelf dat de zomer al nabij is.

³¹ Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien geschieden, weet dan dat het Koninkrijk van God nabij is.

³² Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan, totdat alles geschied is.

³³ ^dDe hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen beslist niet voorbijgaan.

WAAKZAAMHEID

³⁴ ^eWees op uw hoede dat uw hart niet op enig moment bezwaard wordt door roes en dronkenschap en door zorgen over de alledaagse dingen, en dat die dag u niet onverwachts overkomt.

³⁵ ^fWant als een strik zal hij komen over allen die op het hele aardoppervlak wonen.

³⁶ ^gWak dan te allen tijde en bid dat u waardig geacht zult worden om al die dingen die gebeuren zullen, te ontvluchten, en om te kunnen bestaan voor de Zoon des mensen.

JEZUS' LAATSTE DAGEN IN JERUZALEM

³⁷ ^hOverdag nu gaf Hij onderwijs in de tempel, maar 's nachts ging Hij *de stad* uit en overnachtte op de berg die de Olijfberg heet.

³⁸ En al het volk kwam 's morgens vroeg naar Hem toe in de tempel om Hem te horen.

TOT JEZUS' DOOD BESLOTEN

22 ⁱHet 'Feest nu van de ongezuurde *broden*, dat Pascha heet, was nabij.

²⁴ En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten naar een manier om Hem om te brengen, want zij waren bevreesd voor het volk.

HET VERRAAD VAN JUDAS

³¹ Toen voer de satan in Judas, die de bijnaam Iskariot had, die bij het getal van de twaalf behoorde.

⁴ En hij ging weg en sprak met de overpriesters en bevelhebbers *van de tempel* wacht hoe hij Hem aan hen zou overleveren.

⁵ En zij verblijdden zich en kwamen overeen hem geld te geven.

⁶ En hij stemde erin toe en zocht een geschikte gelegenheid om Hem, buiten de menigte om, aan hen over te leveren.

HET LAATSTE PAASFEEST

⁷ ^mDe dag van de ongezuurde *broden* brak aan, waarop men het Pascha moest slachten.

⁸ En Hij stuurde Petrus en Johannes erop uit en zei: Ga heen, maak voor ons het Pascha gereed, zodat wij het kunnen eten.

⁹ Zij zeiden dan tegen Hem: Waar wilt U dat wij het gereedmaken?

¹⁰ En Hij zei tegen hen: Zie, als u de stad binnengaat, zal iemand u tegemoetkomen die een kruik water draagt. Volg hem naar het huis waar hij binnengaat.

¹¹ En u zult tegen de heer des huizes zeggen: De Meester zegt u: Waar is de eetzaal

^a Jes. 13:10; Ezech. 32:7; Joël 2:31; 3:15; Matt. 24:29; Mark. 13:24; Openb. 6:12 ^b Dan. 7:10; Matt.

16:27; 24:30; 25:31; 26:64; Mark. 13:26; 14:62; Hand. 1:11; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^c Rom. 8:23

^d Matt. 24:32; Mark. 13:28 ^e Ps. 102:27; Jes. 51:6; Matt. 24:35; Hebr. 1:11 ^f Rom. 13:13; 1 Thess. 5:6;

1 Petr. 4:7 ^g 1 Thess. 5:2; 2 Petr. 3:10; Openb. 3:3; 16:15 ^h Matt. 24:42; 25:13; Mark. 13:33; Luk. 12:40;

1 Thess. 5:6 ⁱ Joh. 8:2 ^j Ex. 12:15; Matt. 26:2; Mark. 14:1 ^k Ps. 2:2; Joh. 11:47; Hand. 4:27 ^l Matt.

26:14; Mark. 14:10; Joh. 13:27 ^m Matt. 26:17; Mark. 14:12,13

waar Ik het Pascha met Mijn discipelen eten zal?

¹² En hij zal u een grote bovenzaal wijzen, die volledig is ingericht. Maak het daar gereed.

¹³ Zij nu gingen weg en vonden het zoals Hij hun gezegd had; en ze maakten het Pascha gereed.

HET HEILIG AVONDMAAL

¹⁴ En toen het uur gekomen was, ging Hij aan tafel aanliggen, en de twaalf apostelen met Hem.

¹⁵ En Hij zei tegen hen: Ik heb er vurig naar verlangd dit Pascha met u te eten, voordat Ik ga lijden.

¹⁶ Want Ik zeg u dat Ik daar zeker niet meer van zal eten, totdat het vervuld is in het Koninkrijk van God.

¹⁷ En nadat Hij een drinkbeker genomen had en gedankt had, zei Hij: Neem deze en deel *hem* onder elkaar.

¹⁸ Want Ik zeg u dat Ik niet drinken zal van de vrucht van de wijnstok, totdat het Koninkrijk van God gekomen is.

¹⁹ En Hij nam brood en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en gaf het aan hen met de woorden: Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis.

²⁰ Evenzo *nam Hij* ook de drinkbeker na het gebruiken van de maaltijd en zei: Deze drinkbeker *is* het nieuwe testament¹ in Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.

²¹ Maar zie, de hand van wie Mij verraadt, is met Mij aan de tafel.

²² En de Zoon des mensen gaat wel heen² zoals bepaald is, maar wee die mens door wie Hij verraden wordt.

²³ En zij begonnen zich onder elkaar af te vragen wie van hen het toch zou zijn die dat zou doen.

DE WARE EER

²⁴ Er ontstond ook onenigheid onder hen

over wie van hen geacht werd de belangrijkste te zijn.

²⁵ En Hij zei tegen hen: De koningen van de volken heersen over hen, en wie macht over hen hebben, worden weldoeners genoemd.

²⁶ ¹ *Bij u echter moet dat zo niet zijn, maar de belangrijkste onder u moet als de jongste worden en wie leiding geeft als iemand die dient.*

²⁷ Want wie is belangrijker: hij die aanligt of hij die bedient? Is het niet hij die aanligt? ² Ik echter ben in uw midden als Iemand Die dient.

²⁸ En u bent het die steeds bij Mij gebleven bent in Mijn verzoeken.

²⁹ En Ik beschik u het Koninkrijk, zoals Mijn Vader *dat* aan Mij beschikt heeft,

³⁰ opdat u eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk en 'op tronen zit en de twaalf stammen van Israël oordeelt.

PETRUS GEWAARSCHUWD

³¹ En de Heere zei: Simon, Simon, zie, ³ de satan heeft u *allen* opgeëist om te ziften als de tarwe.

³² Maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoudt. En u, als u eens tot inkeer gekomen bent, versterk *dan* uw broeders.

³³ En hij zei tegen Hem: Heere, met U ben ik bereid om zelfs de gevangenis en de dood in te gaan.

³⁴ Maar Hij zei: Ik zeg u, Petrus, de haan zal vandaag beslist niet kraaien, voordat u driemaal geloochend zult hebben dat u Mij kent.

DE TWEE ZWAARDEN

³⁵ En Hij zei tegen hen: ⁴ Heeft het u aan iets ontbroken, toen Ik u uitzond zonder beurs, reiszak en sandalen? Zij zeiden: Aan niets.

³⁶ Hij zei dan tegen hen: Maar nu, laat wie een beurs heeft, hem meenemen, evenzo ook een reiszak. En wie geen zwaard heeft,

¹ Matt. 26:20; Mark. 14:17 ² Matt. 26:26; Mark. 14:22; 1 Kor. 11:23,24 ³ Matt. 26:23; Mark. 14:18; Joh. 13:21 ⁴ Ps. 41:10; Joh. 13:18; Hand. 1:6 ⁵ Matt. 20:25; Mark. 10:42 ⁶ 1 Petr. 5:3 ⁷ Luk. 9:48 ⁸ Matt. 20:28; Joh. 13:14; Filipp. 2:7 ⁹ Luk. 12:32 ¹⁰ Matt. 19:28; Openb. 3:21 ¹¹ 1 Petr. 5:8 ¹² Matt. 26:34; Mark. 14:30; Joh. 13:38 ¹³ Matt. 10:9; Mark. 6:8; Luk. 9:3

^{22:15} *vurig* - Letterlijk: met begeerte. ^{22:20} *testament* - Het Griekse woord betekent hier zowel testament als verbond.

laat die zijn bovenkleed verkopen en er een kopen.

³⁷ Want Ik zeg u dat dit wat geschreven staat, nog in Mij volbracht moet worden, *namelijk*: 'En Hij is tot de misdadigers gerekend. Ook wat er over Mij *geschreven is*, heeft immers een einddoel.

³⁸ Zij zeiden: Heere, zie hier *zijn* twee zwaarden. En Hij zei tegen hen: Het is genoeg.

JEZUS IN GETHSÉMANÉ

³⁹ 'En Hij ging *de stad* uit en vertrok, zoals Hij gewoon was, naar de Olijfberg; en ook Zijn discipelen volgden Hem.

⁴⁰ Toen Hij op die plaats gekomen was, zei Hij tegen hen: Bid dat u niet in verzoeking komt.

⁴¹ 'En Hij verwijderde Zich van hen ongeveer een steenworp *afstand*, knielde neer en bad:

⁴² Vader, als U wilt, neem deze drinkbeker van Mij weg; maar laat niet Mijn wil, 'maar de Uwe geschieden.

⁴³ En aan Hem verscheen een engel uit de hemel, die Hem versterkte.

⁴⁴ 'En Hij kwam in zware zielenstrijd en bad des te vuriger. En Zijn zweet werd als grote druppels bloed, die op de aarde neervielen.

⁴⁵ En toen Hij van het gebed opgestaan was, kwam Hij bij Zijn discipelen en vond hen slapend van droefheid.

⁴⁶ En Hij zei tegen hen: Hoe *kunt* u slapen! Sta op, en bid dat u niet in verzoeking komt.

GEVANGENNEMING VAN JEZUS

⁴⁷ 'En terwijl Hij nog sprak, zie, een menigte; en een van de twaalf, die Judas heette, liep voor hen uit en kwam bij Jezus om Hem te kussen.

⁴⁸ En Jezus zei tegen hem: Judas, verraadt u de Zoon des mensen met een kus?

⁴⁹ En toen zij die bij Hem waren, zagen wat er ging gebeuren, zeiden ze tegen Hem: Heere, zullen wij *er* met het zwaard *op* in slaan?

⁵⁰ 'En een van hen trof de dienaar van de hogepriester en sloeg *hem* zijn rechteroor af.

⁵¹ Maar Jezus antwoordde en zei: Laat *hen* tot hiertoe begaan. En Hij raakte zijn oor aan en genas hem.

⁵² 'En Jezus zei tegen de overpriesters, de bevelhebbers van de tempelwacht en de oudsten die op Hem afgekomen waren: Bent u eropuit gegaan met zwaarden en stokken als tegen een misdadiger?

⁵³ Toen Ik dagelijks bij u was in de tempel, hebt u de handen niet naar Mij uitgestoken. Maar dit is uw uur en de macht van de duisternis.

VERLOOCHENING VAN PETRUS

⁵⁴ 'En zij namen Hem gevangen en voerden *Hem weg* en brachten Hem in het huis van de hogepriester. En Petrus volgde op een afstand.

⁵⁵ 'En toen zij een vuur aangestoken hadden midden op de binnenplaats, en zij samen *daaromheen* waren gaan zitten, ging Petrus in hun midden zitten.

⁵⁶ En een zeker dienstmeisje zag hem bij het vuur zitten en zei, met haar ogen op hem gericht: Ook hij was bij Hem.

⁵⁷ Maar hij verloochende Hem en zei: Vrouw, ik ken Hem niet.

⁵⁸ En kort daarna zag een ander hem en zei: Ook u bent *een* van hen. Maar Petrus zei: Mens, *dat* ben ik niet.

⁵⁹ En ongeveer een uur later bevestigde een ander met stelligheid: Het is werkelijk waar, ook hij was bij Hem, want hij is ook een Galileeër.

⁶⁰ Maar Petrus zei: Mens, ik weet niet wat u zegt. En onmiddellijk, terwijl hij nog sprak, kraaide de haan.

⁶¹ En de Heere keerde Zich om en keek Petrus aan. En Petrus herinnerde zich het woord van de Heere, hoe Hij tegen hem gezegd had: 'Voordat de haan gekraaid zal hebben, zult u Mij driemaal verloochend hebben.

⁶² En Petrus ging naar buiten en huilde bitter.

^a Jes. 53:12; Mark. 15:28 ^b Matt. 26:36; Mark. 14:32; Joh. 8:1; 18:1 ^c Matt. 26:39; Mark. 14:35 ^d Joh. 6:38 ^e Joh. 12:27; Hebr. 5:7 ^f Matt. 26:47; Mark. 14:43; Joh. 18:3 ^g Matt. 26:51; Mark. 14:47 ^h Matt. 26:55; Mark. 14:48 ⁱ Matt. 26:57; Mark. 14:53; Joh. 18:12,24 ^j Matt. 26:69; Mark. 14:54,66; Joh. 18:16,25 ^k Matt. 26:34,75; Mark. 14:72; Joh. 13:38; 18:27

JEZUS VOOR HET SANHEDRIN

⁶³ ^aEn de mannen die Jezus vasthielden, bespotten Hem ^ben sloegen Hem.

⁶⁴ ^cEn nadat ze Zijn *gezicht* bedekt hadden, sloegen zij Hem in het gezicht en vroegen Hem: Profeteer, wie is het die U geslagen heeft?

⁶⁵ En vele andere lasterlijke dingen zeiden zij tegen Hem.

⁶⁶ ^dEn toen het dag geworden was, kwam de Raad van oudsten van het volk bijeen – overpriesters en schriftgeleerden – en leidden Hem in hun raadsvergadering.

⁶⁷ En zij zeiden: Bent U de Christus? Zeg het ons. En Hij zei tegen hen: Als Ik het u zeg, zult u het zeker niet geloven.

⁶⁸ En als Ik een vraag zal stellen, zult u Mij zeker niet antwoorden, of *Mij* loslaten.

⁶⁹ ^eVan nu aan zal de Zoon des mensen gezeten zijn aan de rechterhand van de kracht van God.

⁷⁰ En zij zeiden allen: Bent U dan de Zoon van God? En Hij zei tegen hen: U zegt dat Ik het ben.

⁷¹ En zij zeiden: Welk getuigenis hebben wij nog nodig? Want wij hebben het zelf uit Zijn mond gehoord.

JEZUS VOOR PILATUS

23 ^fEn ^gde hele menigte van hen stond op en leidde Hem naar Pilatus.

² En zij begonnen Hem te beschuldigen en zeiden: Wij hebben ontdekt dat Deze het volk afvallig maakt, en ^hdat Hij verbiedt belasting te betalen aan de keizer en dat Hij van Zichzelf ⁱzegt dat Hij Christus, de Koning, is.

³ ^jToen vroeg Pilatus Hem: U bent de Koning van de Joden? Hij nu antwoordde hem en zei: U zegt het.

⁴ Pilatus zei tegen de overpriesters en de menigten: Ik vind geen schuld in deze Mens.

⁵ Maar zij drongen des te sterker aan en zeiden: Hij hitst het volk op door in heel Judea onderwijs te geven, van toen Hij begon in Galilea tot hertoe.

⁶ Toen Pilatus nu van Galilea hoorde, vroeg hij of die Mens een Galileeër was.

⁷ En toen hij te weten kwam dat Hij uit het machtsgebied van Herodes afkomstig was, stuurde hij Hem naar Herodes toe, die zelf ook in die dagen in Jeruzalem was.

JEZUS VOOR HERODES

⁸ ^kEn toen Herodes Jezus zag, werd hij erg blij, want hij had al lange tijd gewenst Hem te zien, omdat hij veel over Hem gehoord had; en hij hoopte een of ander teken te zien dat door Hem gedaan zou worden.

⁹ En hij ondervroeg Hem met veel woorden, maar Hij antwoordde hem niets.

¹⁰ En de overpriesters en de schriftgeleerden stonden Hem heftig te beschuldigen.

¹¹ En toen Herodes, *samen* met zijn soldaten, Hem gehoord en bespot had, deed hij Hem een sierlijk gewaad om en stuurde Hem terug naar Pilatus.

¹² ^lEn op diezelfde dag werden Pilatus en Herodes vrienden van elkaar; voor die tijd leefden zij namelijk in vijandschap met elkaar.

BARABBAS LOSGELATEN

¹³ ^mNadat Pilatus de overpriesters en de leiders en het volk bijeengeroepen had, zei hij tegen hen:

¹⁴ U hebt deze Mens naar mij toe gebracht als iemand Die het volk afvallig maakt. En zie, ik heb Hem in uw aanwezigheid ondervraagd, maar ik heb in deze Mens niets gevonden dat Hem schuldig *maakt* aan die dingen waarvan u Hem beschuldigt.

¹⁵ Ja, ook Herodes niet, want ik heb u naar hem toe gestuurd en zie, er is door Hem niets gedaan wat de dood verdient.

¹⁶ Ik zal Hem dan straffen en loslaten.

¹⁷ ⁿHij was immers verplicht op het feest voor hen iemand los te laten.

¹⁸ Maar de hele menigte schreeuwde als één man: ^oWeg met Deze, en laat voor ons Barabbas los.

¹⁹ Dat was iemand die om een of ander opvoerder dat in de stad plaatsgevonden had, en

^a Matt. 26:67; Mark. 14:65 ^b Job 16:10; Jes. 50:6; Joh. 19:3 ^c Ps. 2:2; Matt. 27:1; Mark. 15:1; Joh. 18:28

^d Dan. 7:9; Matt. 16:27; 24:30; 25:31; 26:64; Mark. 14:62; Hand. 1:11; 1 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^e Matt. 27:2; Mark. 15:1; Joh. 18:28 ^f Matt. 17:25; 22:21; Mark. 12:17; Luk. 20:25; Rom. 13:7 ^g Hand. 17:7

^h Matt. 27:11; Mark. 15:2; Joh. 18:33 ⁱ Luk. 3:1 ^j Luk. 9:7 ^k Hand. 4:27 ^l Matt. 27:23; Mark. 15:14;

Joh. 18:38; 19:4 ^m Matt. 27:15; Mark. 15:6; Joh. 18:39 ⁿ Hand. 3:14

om een moord in de gevangenis geworpen was.

²⁰ Pilatus dan sprak hen opnieuw toe, omdat hij Jezus wilde loslaten.

²¹ Maar zij riepen terug: Kruisig Hem, kruisig Hem.

²² Hij zei echter voor de derde keer tegen hen: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan? Ik heb niets in Hem gevonden wat de dood verdient. Ik zal Hem dan straffen en loslaten.

²³ Maar zij drongen met luid geroep aan en eisten dat Hij gekruisigd zou worden. En hun geroep en dat van de overpriesters kreeg de overhand.

²⁴ En Pilatus besliste dat hun eis zou worden ingewilligd.

²⁵ En hij liet hun *de man* los die om oproer en moord in de gevangenis geworpen was, om wie zij gevraagd hadden. Maar Jezus leverde hij over aan hun wil.

JEZUS OP WEG NAAR GOLGOTHA

²⁶ En toen zij Hem wegleidden, grepen zij een zekere Simon van Cyrene, die van de akker kwam, en legden hem het kruis op om het achter Jezus aan te dragen.

²⁷ En een grote menigte van volk volgde Hem; ook een *menigte* van vrouwen, die zich op de borst sloegen en Hem beklagden.

²⁸ En Jezus keerde Zich naar hen om en zei: Dochters van Jeruzalem, huil niet over Mij, maar huil over uzelf en over uw kinderen, ²⁹ want zie, er komen dagen waarin men zal zeggen: Zalig zijn de onvruchtbaren en de buiken die niet gebaard hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

³⁰ Dan zullen zij beginnen te zeggen tegen de bergen: Val op ons, en tegen de heuvels: Bedek ons.

³¹ Want als zij dit doen met het groene hout, wat zal er dan met het dorre gebeuren?

³² En er werden ook twee anderen weggeleid, misdadigers, om met Hem ter dood gebracht te worden.

DE KRUISIGING

³³ Toen zij op de plaats kwamen die Schedel genoemd werd, kruisigden ze Hem daar; met de misdadigers, de één aan de rechter- en de ander aan de linkerzijde.

³⁴ En Jezus zei: Vader, vergeef *het* hun, want zij weten niet wat zij doen. ³⁵ En ze verdeelden Zijn kleren en wierpen het lot.

³⁶ En het volk stond toe te kijken. En met hen beschimpten ook *'hun* leiders Hem. Zij zeiden: Anderen heeft Hij verlost, laat Hij nu Zichzelf verlossen als Hij de Christus is, de Uitverkorene van God.

³⁷ En ook de soldaten kwamen Hem bespotten en brachten Hem zure wijn.

³⁸ En zij zeiden: Als U de Koning van de Joden bent, verlos *dan* Uzelf.

³⁹ En er was ook een opschrift boven Hem geschreven in Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters: DIT IS DE KONING VAN DE JODEN.

⁴⁰ En een van de misdadigers die daar hingen, lasterde Hem en zei: Als U de Christus bent, verlos *dan* Uzelf en ons.

⁴¹ Maar de andere antwoordde en bestrafte hem: Vreest zelfs u God niet, nu u hetzelfde vonnis ondergaat?

⁴² En wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen *straf* overeenkomstig wat wij gedaan hebben, maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.

⁴³ En hij zei tegen Jezus: Heere, denk aan mij, als U in Uw Koninkrijk gekomen bent.

⁴⁴ En Jezus zei tegen hem: Voorwaar, zeg Ik u, heden zult u met Mij in het paradijs zijn.

JEZUS' DOOD

⁴⁵ En het was ongeveer het zesde uur en er kwam duisternis over heel de aarde tot het negende uur toe.

⁴⁶ En de zon werd verduisterd en het voorhangsel van de tempel scheurde midden-door.

⁴⁷ En Jezus riep met luide stem en zei: Vader, in Uw handen bevel Ik Mijn geest.

En toen Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest.

^a Matt. 27:26; Mark. 15:15; Joh. 19:16 ^b Matt. 27:32; Mark. 15:21 ^c Jes. 2:19; Hos. 10:8; Openb. 6:16; 9:6 ^d Jer. 25:29; 1 Petr. 4:17 ^e Joh. 19:18 ^f Matt. 27:33,38; Mark. 15:22; Joh. 19:18 ^g Hand. 7:60; 1 Kor. 4:12 ^h Ps. 22:19; Matt. 27:35; Mark. 15:24; Joh. 19:23 ⁱ Matt. 27:39; Mark. 15:29 ^j Matt. 27:37; Mark. 15:26; Joh. 19:19 ^k Matt. 27:45; Mark. 15:33 ^l Matt. 27:51; Mark. 15:38 ^m Ps. 31:6; Matt. 27:50; Mark. 15:37; Joh. 19:30; Hand. 7:59

⁴⁷ ^aToen de hoofdman over honderd zag wat er gebeurd was, verheerlijkte hij God en zei: Werkelijk, deze Mens was rechtvaardig.

⁴⁸ En al de menigten die samengekomen waren om dit te zien, zagen wat er gebeurd was en keerden terug, terwijl ze zich op de borst sloegen.

DE BEGRAFENIS

⁴⁹ En al Zijn bekenden stonden op een afstand, ook de vrouwen die Hem samen gevolgd waren van Galilea, en zagen dit aan.

⁵⁰ ^bEn zie, *daar was* een man van wie de naam Jozef was, een raadsheer, een goed en rechtvaardig man.

⁵¹ Deze had niet ingestemd met hun voorname en handelwijze. Hij kwam uit Arimathea, een stad van de Joden, en verwachtte ook zelf het Koninkrijk van God.

⁵² Deze ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus.

⁵³ En toen hij het *van het kruis* afgenomen had, wikkelde hij het in fijn linnen ^cen legde het in een graf dat in een rots uitgehouwen was, waarin nog nooit iemand gelegd was.

⁵⁴ En het was de dag van de voorbereiding en de sabbat brak aan.

⁵⁵ En ook de vrouwen ^ddie met Hem uit Galilea gekomen waren, volgden en zagen het graf en hoe Zijn lichaam *erin* gelegd werd.

⁵⁶ En toen zij teruggekeerd waren, maakten zij specerijen en mirre gereed. En op de sabbat rustten ze overeenkomstig het gebod.

DE OPSTANDING

24 ^eEn ^eop de eerste *dag* van de week gingen zij, heel vroeg in de morgen, naar het graf en brachten de specerijen mee die zij gereedgemaakt hadden, en sommigen *gingen* met hen mee.

² Zij nu vonden de steen afgewenteld van het graf.

³ En toen ze naar binnen gegaan waren, vonden zij het lichaam van de Heere Jezus niet.

⁴ En het gebeurde toen ze daarover in twijfel waren, zie, twee mannen stonden bij hen in blinkende gewaden.

⁵ En toen zij zeer bevreesd werden en het gezicht naar de grond bogen, zeiden *die* tegen hen: Waarom zoekt u de Levende bij de doden?

⁶ Hij is hier niet, maar Hij is opgewekt. ^fHerinner u hoe Hij tot u gesproken heeft, toen Hij nog in Galilea was:

⁷ De Zoon des mensen moet overgeleverd worden in handen van zondige mensen en gekruisigd worden en op de derde dag opstaan.

⁸ En zij ^gherinnerden zich Zijn woorden.

⁹ ^hEn toen zij teruggekeerd waren van het graf, berichtten ze dit alles aan de elf *discipelen* en aan alle anderen.

¹⁰ En het waren Maria Magdalena, Johanna en Maria, *de moeder* van Jakobus, en de anderen die bij hen waren, die dit tegen de apostelen zeiden.

¹¹ En hun woorden leken hun kletspraat en zij geloofden hen niet.

¹² ⁱMaar Petrus stond op en snelde naar het graf en toen hij zich vooroverboog, zag hij alleen de linnen doeken liggen. En hij ging weg en verwonderde zich over wat er gebeurd was.

DE EMMAÛSGANGERS

¹³ ^jEn zie, twee van hen gingen op diezelfde dag naar een dorp dat zestig stadiën ^kvan Jeruzalem verwijderd was en waarvan de naam Emmaüs was.

¹⁴ En zij spraken met elkaar over al deze dingen die gebeurd waren.

¹⁵ En het gebeurde, terwijl zij met elkaar spraken en van gedachten wisselden, ^ldat Jezus Zelf bij *hen* kwam en met hen meeliep.

^a Matt. 27:54; Mark. 15:39 ^b Matt. 27:57; Mark. 15:43; Joh. 19:38 ^c Matt. 12:40; 26:12; 27:59; Mark. 15:46 ^d Luk. 8:2 ^e Matt. 28:1; Mark. 16:1; Joh. 20:1 ^f Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31 ^g Joh. 2:22 ^h Matt. 28:8; Mark. 16:10 ⁱ Joh. 20:3,6 ^j Mark. 16:12 ^k Vers 36; Matt. 18:20

24:13 *stadiën* - Een stadie bedraagt ongeveer 185 meter.

¹⁶ Maar hun ogen werden *gesloten* gehouden, zodat zij Hem niet herkenden.

¹⁷ En Hij zei tegen hen: Wat zijn dit voor gesprekken die u al lopend met elkaar voert en *waarom* ziet u er zo bedroefd uit?

¹⁸ En de één, van wie de naam Kleopas was, antwoordde en zei tegen Hem: Bent U als enige een vreemdeling in Jeruzalem dat U niet weet welke dingen daar in deze dagen gebeurd zijn?

¹⁹ En Hij zei tegen hen: Welke *dan*? En zij zeiden tegen Hem: De dingen met betrekking tot Jezus de Nazarener, ^aDie een Profeet was, machtig in werken en woorden voor God en heel het volk;

²⁰ en hoe onze overpriesters en leiders Hem overgeleverd hebben om Hem ter dood te veroordelen, en Hem gekruisigd hebben.

²¹ En wij hoopten dat Hij het was ^bDie Israel zou verlossen. Maar al met al is het vandaag de derde dag sinds deze dingen gebeurd zijn.

²² ^cMaar ook hebben sommige vrouwen uit ons midden, die vroeg in de morgen bij het graf geweest zijn, ons verstoeld doen staan.

²³ En toen zij Zijn lichaam niet vonden, kwamen ze zeggen dat ze zelfs een verschijning van engelen gezien hadden, die zeiden dat Hij leeft.

²⁴ En sommigen van hen die bij ons waren, gingen naar het graf en troffen het ook zo aan als de vrouwen gezegd hadden, maar Hem zagen zij niet.

²⁵ En Hij zei tegen hen: O onverstandigen en tragen van hart! Dat u niet gelooft al wat de profeten gesproken hebben!

²⁶ ^dMoest de Christus dit niet lijden en zo in Zijn heerlijkheid ingaan?

²⁷ ^eEn Hij begon bij Mozes en 'al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften over Hem *geschreven* was.

²⁸ En zij kwamen dicht bij het dorp waar ze naartoe gingen en Hij deed alsof Hij verder zou gaan.

²⁹ ^fEn zij drongen er bij Hem op aan en

zeiden: ^hBlijf bij ons, want het is tegen de avond en de dag is gedaald. En Hij ging naar binnen om bij hen te blijven.

³⁰ En het gebeurde, toen Hij met hen *aan tafel* aanlag, dat Hij het brood nam en het zegende. En toen Hij het gebroken had, gaf Hij het aan hen.

³¹ En hun ogen werden geopend, en zij herkenden Hem, maar Hij verdween uit hun gezicht.

³² En zij zeiden tegen elkaar: Was ons hart niet brandend in ons, toen Hij onderweg tot ons sprak en voor ons de Schriften opende?

³³ En op datzelfde moment stonden zij op en keerden terug naar Jeruzalem, en vonden de elf *discipelen* en hen die bij hen waren, bijeen.

³⁴ Die zeiden: De Heere is werkelijk opgewekt 'en is aan Simon verschenen.

³⁵ En zij vertelden wat er onderweg *gebeurd* was, en hoe Hij door hen herkend was bij het breken van het brood.

VERSCHEIJNING AAN DE ELF APOSTELEN

³⁶ En toen zij over deze dingen spraken, stond Jezus Zelf in hun midden en zei tegen hen: Vrede zij u.

³⁷ En zij werden angstig en zeer bevreesd en dachten dat ze een geest zagen.

³⁸ En Hij zei tegen hen: Waarom bent u in verwarring en waarom komen *zulke* overwegingen op in uw hart?

³⁹ Zie Mijn handen en Mijn voeten, want Ik ben het Zelf. Raak Mij aan en zie, want een geest heeft geen vlees en beenderen, zoals u ziet dat Ik heb.

⁴⁰ En terwijl Hij dit zei, liet Hij hun de handen en de voeten zien.

⁴¹ En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zei Hij tegen hen: ⁱHebt u hier iets te eten?

⁴² En zij gaven Hem een stuk van een gebakken vis en van een honingraat.

⁴³ En Hij nam het aan en at het voor hun ogen op.

^a Luk. 7:16; Joh. 4:19; 6:14 ^b Hand. 1:6 ^c Matt. 28:8; Mark. 16:10; Joh. 20:18 ^d Jes. 50:6; 53:5; Filipp. 2:7; Hebr. 12:2; 1 Petr. 1:11 ^e Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15 ^f Ps. 132:11; Jes. 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; 37:25; Dan. 9:24; Micha 7:20 ^g Gen. 19:3 ^h Hand. 16:15; Hebr. 13:2 ⁱ 1 Kor. 15:5 ^j Mark. 16:14; Joh. 20:19; 1 Kor. 15:5 ^k Joh. 21:10

⁴⁴ En Hij zei tegen hen: ^aDit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen.

⁴⁵ Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen.

⁴⁶ En Hij zei tegen hen: ^bZo staat er geschreven en zo moest de Christus lijden en uit de doden opstaan op de derde dag.

⁴⁷ En in Zijn Naam *moet* onder alle volken bekering en 'vergeving van zonden gepredikt worden, ^cte beginnen bij Jeruzalem.

⁴⁸ En u bent van deze dingen getuigen.

⁴⁹ ^eEn zie, Ik zend de belofte van Mijn Va-

der op u; ^fmaar blijft u in de stad Jeruzalem, totdat u met kracht uit de hoogte bekleed zult worden.

DE HEMELVAART

⁵⁰ ^gHij leidde hen naar buiten tot bij Bethanïë. En Hij hief Zijn handen op en zegende hen.

⁵¹ ^hEn het geschiedde, terwijl Hij hen zegende, dat Hij Zich van hen verwijderde. En Hij werd opgenomen in de hemel.

⁵² En zij aanbaden Hem en keerden terug naar Jeruzalem met grote blijdschap.

⁵³ En zij waren voortdurend in de tempel, terwijl ze God loofden en dankten. Amen.

^a Vers 6; Matt. 16:21; 17:22; 20:18; Mark. 8:31; 9:31; 10:33; Luk. 9:22; 18:31 ^b Ps. 22:7; Hand. 17:3

^c Hand. 13:38; 1 Joh. 2:12 ^d Hand. 2:4 ^e Joh. 14:26; 15:26; 16:7; Hand. 1:4 ^f Hand. 1:4 ^g Hand. 1:12

^h Mark. 16:19 Hand. 1:9

HET HEILIG EVANGELIE NAAR DE BESCHRIJVING VAN JOHANNES

HET VLEESGEWORDEN WOORD

1 In ^ahet begin was het Woord en het Woord was ^bbij God en het Woord was God.

² Dit was in het begin bij God.

³ Alle dingen zijn door het *Woord* gemaakt, en zonder dit *Woord* is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

⁴ In *het Woord* was het leven en 'het leven was het licht van de mensen.

⁵ En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.*

⁶ Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes.

⁷ Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.

⁸ Hij was het licht niet, maar *was gezonden* om van het licht te getuigen.

⁹ Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

¹⁰ Hij was in de wereld ¹en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend.

¹¹ Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

¹² Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, *namelijk* die in Zijn Naam geloven;

¹³ die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees

en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.

¹⁴ En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond^m (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), ⁿvol van genade en waarheid.

¹⁵ Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Hij was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was *ereerder* dan ik.

¹⁶ En ^ouit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en *wel* genade op genade.

¹⁷ Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.

¹⁸ Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, ^sDie in de schoot van de Vader is, Die heeft *Hem* ons verklaard.

JOHANNES DE DOPER

¹⁹ En dit is ^thet getuigenis van Johannes, toen de Joden priesters en Levieten uit Jeruzalem stuurden om hem te vragen: Wie bent u?

²⁰ En ^uhij beleeed en ontkende het niet, maar hij beleeed: Ik ben de Christus niet.

²¹ En zij vroegen hem: Wat dan? Bent u Elia? En hij zei: Ik ben *het* niet. Bent ^vu de Profeet? En hij antwoordde: Nee.

²² Zij zeiden dan tegen hem: Wie bent u, opdat wij antwoord kunnen geven aan

^a Spr. 8:22; 1 Joh. 1:1 ¹ Joh. 1:2 ² Joh. 17:5 ³ Gen. 1:3; Ps. 33:6; Efez. 3:9; Kol. 1:16; Hebr. 1:2 ⁴ Joh. 5:26; 1 Joh. 5:11 ⁵ Joh. 8:12; 9:5; 12:46 ⁶ Joh. 3:19 ⁷ Vers 33; Mal. 3:1; Matt. 3:1; Mark. 1:2,4; Luk. 3:3; 7:27 ⁸ Joh. 8:12; 9:5; 12:46 ⁹ Hebr. 1:2; 11:3 ¹⁰ Jes. 56:5; Rom. 8:15; Gal. 3:26; 2 Petr. 1:4; 1 Joh. 3:1 ¹¹ Jes. 7:14; Matt. 1:16; Luk. 1:31; 2:7 ¹² Matt. 17:2; 2 Petr. 1:17 ¹³ Kol. 1:19; 2:9 ¹⁴ Vers 26,30; Matt. 3:11; Mark. 1:7; Luk. 3:16 ¹⁵ Kol. 2:10 ¹⁶ Ex. 20:1 enz ¹⁷ Ex. 33:20; Deut. 4:12; Joh. 6:46; 1 Tim. 6:16; 1 Joh. 4:12 ¹⁸ Matt. 11:27 ¹⁹ Joh. 5:33 ²⁰ Joh. 3:28; Hand. 13:25 ²¹ Deut. 18:18 ²² 1:5 begrepen - Of: gegrepen.

hen die ons gestuurd hebben; wat zegt u van uzelf?

²³ Hij zei: 'Ik ben de stem van iemand die roept in de woestijn: Maak de weg van de Heere recht, zoals Jesaja, de profeet, gesproken heeft.

²⁴ En zij die gestuurd waren, behoorden tot de Farizeeën,

²⁵ en zij vroegen hem: Waarom doopt u dan, als u de Christus niet bent, en Elia niet, en evenmin ^b de Profeet?

²⁶ Johannes antwoordde hun: Ik 'doop met water, maar midden onder u staat Hij Die u niet kent.

²⁷ Hij is het Die na mij komt, Die vóór mij geworden is, bij Wie ik het niet waard ben de riem van Zijn sandalen los te maken.

²⁸ Dit gebeurde in Bethabara, aan de overkant van de Jordaan, waar Johannes doopte.

²⁹ De volgende dag zag Johannes Jezus naar zich toe komen en hij zei: 'Zie het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!

³⁰ Hij is het van Wie ik gezegd heb: Na mij komt een Man Die voor mij geworden is, want Hij was *er* eerder dan ik.

³¹ En ik kende Hem niet, maar opdat Hij aan Israël geopenbaard zou worden, daarom ben ik gekomen om te dopen met het water.

³² 'En Johannes getuigde: Ik heb de Geest zien neerdalen uit de hemel als een duif, en Hij bleef op Hem.

³³ En ik kende Hem niet, maar Hij Die mij gezonden heeft om te dopen met water, Die had tegen mij gezegd: Op Wie u de Geest zult zien neerdalen en op Hem blijven, 'Die is het Die met de Heilige Geest doopt.

³⁴ En ik heb gezien en getuigd dat Hij de Zoon van God is.

DE EERSTE DISCIPELEN

³⁵ De volgende dag stond Johannes *daar* weer met twee van zijn discipelen.

³⁶ En toen hij Jezus zag lopen, zei hij: 'Zie, het Lam van God!

³⁷ En de twee discipelen hoorden hem *dat* zeggen en zij volgden Jezus.

³⁸ En toen Jezus Zich omkeerde en zag dat zij volgden, zei Hij tegen hen:

³⁹ Wat zoekt u? En zij zeiden tegen Hem: Rabbi (wat vertaald wil zeggen: Meester), waar woont U?

⁴⁰ Hij zei tegen hen: Kom en zie! Zij kwamen en zagen waar Hij woonde en bleven die dag bij Hem. En het was ongeveer het tiende uur.

⁴¹ Andreas, de broer van Simon Petrus, was een van de twee die het van Johannes gehoord hadden en Hem gevolgd waren.

⁴² Deze vond als eerste zijn eigen broer Simon en zei tegen hem: Wij hebben de Messias gevonden, wat vertaald wordt als de Christus.

⁴³ En hij leidde hem tot Jezus. Jezus keek hem aan en zei: U bent Simon, de zoon van Jona; u zult Kefas ^b genoemd worden, wat vertaald wordt *met* Petrus.

FILIPPUS EN NATHANAËL

⁴⁴ De volgende dag wilde Jezus weggaan naar Galilea en Hij vond Filippus en zei tegen hem: Volg Mij.

⁴⁵ 'Filippus nu kwam uit Bethsaïda, uit de stad van Andreas en Petrus.

⁴⁶ Filippus vond 'Nathanaël en zei tegen hem: Wij hebben *Hem* gevonden ^c over Wie Mozes in de wet geschreven heeft, en *ook* de profeten, *namelijk* Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazareth.

⁴⁷ En Nathanaël zei tegen hem: Kan uit Nazareth iets goeds komen? Filippus zei tegen hem: Kom en zie.

⁴⁸ Jezus zag Nathanaël naar Zich toe komen en zei over hem: Zie, werkelijk een Israëliet in wie geen bedrog is.

⁴⁹ Nathanaël zei tegen Hem: Vanwaar kent U mij? Jezus antwoordde en zei tegen hem: Voordat Filippus u riep, toen u onder de vijgenboom was, zag ik u.

⁵⁰ Nathanaël antwoordde en zei tegen Hem: Rabbi, U bent de Zoon van God, U bent de Koning van Israël.

^a Jes. 40:3; Matt. 3:3; Mark. 1:3; Luk. 3:4 ^b Deut. 18:18 ^c Matt. 3:11; Mark. 1:7; Luk. 3:16; Hand. 1:5; 11:16; 19:4 ^d Vers 36; Jes. 53:5,7 ^e Matt. 3:16; Mark. 1:10; Luk. 3:22 ^f Matt. 3:11 ^g Vers 29; Ex. 12:3; Jes. 53:7; Hand. 8:32 ^h Matt. 16:18 ⁱ Joh. 12:21 ^j Joh. 21:2 ^k Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:18; 2 Sam. 7:12; Jer. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10,11; 53:1 enz.; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; Dan. 9:24; Zach. 6:12; 9:9

⁵¹ Jezus antwoordde en zei tegen hem: Omdat Ik tegen u gezegd heb: Ik zag u onder de vijgenboom, gelooft u. U zult grotere dingen zien dan deze.

⁵² En Hij zei tegen hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u *allen*: ^aVan nu af zult u de hemel geopend zien en de engelen van God opklimmen en neerdalen op de Zoon des mensen.

DE BRUILOFT IN KANA

2 En op de derde dag was er een bruiloft te Kana in Galilea; en de moeder van Jezus was daar.

² En Jezus was ook voor de bruiloft uitgenodigd, en Zijn discipelen.

³ En toen er een tekort aan wijn ontstond, zei de moeder van Jezus tegen Hem: Zij hebben geen wijn *meer*.

⁴ Jezus zei tegen haar: Vrouw, wat heb Ik met u *te doen*? Mijn uur is nog niet gekomen.

⁵ Zijn moeder zei tegen de dienaars: Wat Hij ook tegen u zal zeggen, doe *het*.

⁶ En daar waren zes stenen watervaten neergezet, ^bvolgens het reinigingsgebruik van de Joden, elk met een inhoud van twee of drie metreten.*

⁷ Jezus zei tegen hen: Vul de watervaten met water. En zij vulden ze tot aan de rand.

⁸ En Hij zei tegen hen: Schep *er nu iets uit* en breng het naar de ceremoniemeester; en zij brachten het.

⁹ Toen nu de ceremoniemeester het water geproefd had, dat wijn geworden was – hij wist niet waar *de wijn* vandaan kwam, maar de dienaars die het water geschept hadden, wisten het – riep de ceremoniemeester de bruidegom.

¹⁰ En hij zei tegen hem: Iedereen zet eerst de goede wijn voor, en wanneer men er goet van gedronken heeft, daarna de mindere; u hebt de goede wijn tot nu bewaard. ¹¹ Dit heeft Jezus gedaan als begin van de tekenen, te Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

¹² Daarna ging Hij naar Kapernaüm, Hij,

Zijn moeder, Zijn broers en Zijn discipelen; en zij bleven daar niet veel dagen.

DE TEMPELREINIGING

¹³ En het Pascha van de Joden was nabij en Jezus ging naar Jeruzalem.

¹⁴ En Hij trof in de tempel *mensen* aan die runderen, schapen en duiven verkochten, en de geldwisselaars die daar zaten.

¹⁵ En nadat Hij een gesel van touwen gemaakt had, dreef Hij ze allen de tempel uit, ook de schapen en de runderen. En het geld van de wisselaars wierp Hij *op de grond* en de tafels keerde Hij om.

¹⁶ En Hij zei tegen hen die de duiven verkochten: Neem deze dingen van hier weg, maak niet het huis van Mijn Vader tot een huis van koophandel.

¹⁷ En Zijn discipelen herinnerden zich dat er geschreven is: ^aDe ijver voor Uw huis heeft mij verslonden.

¹⁸ Toen antwoordden de Joden en zeiden tegen Hem: ^bWelk teken laat U ons zien dat U *het recht hebt* deze dingen te doen?

¹⁹ Jezus antwoordde en zei tegen hen: ^cBreek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen.

²⁰ De Joden zeiden dan: Zesenvertig jaar is *aan* deze tempel gebouwd, en U zult hem in drie dagen laten herrijzen?

²¹ Maar Hij sprak over de tempel van Zijn lichaam.

²² Toen Hij dan uit de doden was opgewekt, ^dherinnerden Zijn discipelen zich dat Hij dit tegen hen gezegd had en geloofden zij de Schrift en het woord dat Jezus gesproken had.

²³ En toen Hij in Jeruzalem was op het Pascha, tijdens het feest, geloofden velen in Zijn Naam, toen zij Zijn tekenen zagen die Hij deed.

²⁴ Maar Jezus Zelf vertrouwde Zichzelf aan hen niet toe, omdat Hij hen allen kende,

²⁵ en omdat Hij *het* niet nodig had dat iemand van de mens getuigde, ^ewant Hij wist Zelf wat in de mens was.

* Gen. 28:12 ^a Mark. 7:3 ^b Matt. 21:12; Mark. 11:15; Luk. 19:45 ^c Ps. 69:10 ^d Matt. 12:38; 16:1; Mark. 8:11; Luk. 11:29; Joh. 6:30 ^e Matt. 26:61; 27:40; Mark. 14:58; 15:29 ^f Luk. 24:8 ^g 1 Sam. 16:7; 1 Kron. 28:9; Ps. 7:10; 103:14; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Joh. 6:64

2:6 *metreten* - Een metreet komt overeen met ruim 39 liter.

HET GESPREK MET NICODEMUS

3 En er was een mens uit de Farizeeën; zijn naam was ^aNicodemus, een leider van de Joden.

^{2b} Deze kwam 's nachts naar Jezus en zei tegen Hem: Rabbi, wij weten dat U van God gekomen bent als leraar, want ^cniemand kan deze tekenen doen die U doet, ^dals God niet met hem is.

³ Jezus antwoordde en zei tegen hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Als iemand niet opnieuw geboren wordt, kan hij het Koninkrijk van God niet zien.

⁴ Nicodemus zei tegen Hem: Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Hij kan toch niet voor de tweede keer in de buik van zijn moeder ingaan en geboren worden?

⁵ Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^eAls iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk van God niet binnengaan.

⁶ 'Wat uit het vlees geboren is, is vlees; en wat uit de Geest geboren is, is geest.

⁷ Verwonder u niet dat Ik tegen u gezegd heb: U moet opnieuw geboren worden.

⁸ De wind waait waarheen hij wil en u hoort zijn geluid, maar u weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat; zo is *het* met iedereen die uit de Geest geboren is.

⁹ Nicodemus antwoordde en zei tegen Hem: ^fHoe kunnen deze dingen gebeuren?

¹⁰ Jezus antwoordde en zei tegen hem: Bent u de leraar van Israël en weet u deze dingen niet?

^{11b} Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wij spreken over wat Wij weten en getuigen van wat Wij gezien hebben, en toch neemt u ^gOns getuigenis niet aan.

¹² Als Ik aardse dingen tegen u zei en u niet gelooft, hoe zult u geloven als Ik hemelse dingen tegen u zeg?

¹³ En ^hniemand is opgevaren naar de hemel dan Hij Die uit de hemel neergedaald is,

namelijk de Zoon des mensen, Die in de hemel is.

¹⁴ ⁱEn zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, ^jzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden,

¹⁵ opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, ^kmaar eeuwig leven heeft.

¹⁶ ^lWant zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, ^mopdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

¹⁷ ⁿWant God heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden opdat Hij de wereld zou veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden.

¹⁸ ^oWie in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld, omdat hij niet geloofd heeft in de Naam van de eniggeboren Zoon van God. ^pEn ^q'dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liefgehad, meer dan het licht, want hun werken waren slecht.

²⁰ Want ieder die kwaad doet, haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet ontkend worden.

²¹ ^rMaar wie de waarheid doet, komt tot het licht, opdat ^svan zijn werken openbaar wordt dat ze in God gedaan zijn.

DE BRUIDEGOM EN ZIJN VRIEND

²² Daarna ging Jezus met Zijn discipelen naar het Juidese land en verbleef daar met hen ^ten doopte.

²³ ^uMaar ook Johannes doopte in Enon bij Salim, omdat daar veel water was; en *de mensen* kwamen daar en werden gedoopt, ^vwant Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

²⁵ Er ontstond dan een woordenstrijd van uit de discipelen van Johannes met *de Joden* over *de reiniging*.

²⁶ ^wEn zij gingen naar Johannes en zeiden tegen hem: Rabbi, Hij Die bij u was aan de overkant van de Jordaen, van Wie u getui-

^a Joh. 19:39 ^b Joh. 7:50; 19:39 ^c Joh. 9:16,33 ^d Hand. 10:38 ^e Tit. 3:5 ^f Rom. 8:5 ^g Joh. 6:52 ^h Joh. 7:16; 8:28; 12:49; 14:24 ⁱ Vers 32 ^j Joh. 6:62; Efez. 4:9 ^k Num. 21:9; 2 Kon. 18:4 ^l Joh. 8:28; 12:32 ^m Vers 36 ⁿ Rom. 5:8; 8:31; 1 Joh. 4:9 ^o Vers 36; Luk. 19:10; 1 Joh. 5:10 ^p Luk. 9:56; Joh. 9:39; 12:47; 1 Joh. 4:14 ^q Joh. 5:24; 6:40,47; 20:31 ^r Joh. 1:5 ^s Efez. 5:8,13 ^t Joh. 4:1 ^u Matt. 3:6; Mark. 1:5; Luk. 3:7 ^v Matt. 14:3 ^w Matt. 3:11; Mark. 1:7; Luk. 3:16; Joh. 1:15,26,34

genis gaf, zie, Hij doopt en allen komen bij Hem.

²⁷ Johannes antwoordde en zei: Een mens kan niets aannemen, als het hem niet uit de hemel gegeven is.

²⁸ U bent zelf mijn getuigen dat ik gezegd heb: 'Ik ben de Christus niet, ^bmaar ik ben voor Hem heen uitgezonden.

²⁹ Wie de bruid heeft, is de Bruidegom, maar de vriend van de Bruidegom, die *erbij* staat en hem hoort, verblijdt zich zeer over de stem van de Bruidegom. Deze blijdschap van mij nu is volkomen geworden.

³⁰ Hij moet meer worden, maar ik minder.

³¹ 'Wie van boven komt, is boven allen; wie uit de aarde is, is uit de aarde en spreekt uit de aarde. Wie uit de hemel komt, is boven allen.

³² 'En wat Hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt Hij, en Zijn getuigenis neemt niemand aan.

³³ Wie Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft *daarmee* bezegeld 'dat God waarachtig is.

³⁴ Want Hij Die God gezonden heeft, spreekt de woorden van God, want God geeft *Hem* de Geest 'zonder maat.

³⁵ De Vader heeft de Zoon lief 'en heeft alle dingen in Zijn hand gegeven.

³⁶ 'Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven, maar wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem.

DE SAMARITAANSE VROUW

4 Toen nu de Heere merkte dat de Fari-
zeëën gehoord hadden dat Jezus
'meer discipelen maakte en doopte dan
Johannes

² – hoewel Jezus Zelf niet doopte, maar
Zijn discipelen –

³ verliet Hij Judea en vertrok Hij weer naar
Galilea.

⁴ En Hij moest door Samaria gaan.

⁵ Hij kwam dan bij een stad in Samaria,
Sichar genoemd, dicht bij 'het stuk grond
dat Jakob zijn zoon Jozef gegeven had.

⁶ En daar was de bron van Jakob. Jezus nu
ging, vermoeid van de reis, bij de bron zit-
ten. Het was ongeveer het zesde uur.

⁷ Er kwam een vrouw uit Samaria om wa-
ter te putten. Jezus zei tegen haar: Geef Mij
te drinken.

⁸ Want Zijn discipelen waren weggegaan
naar de stad om voedsel te kopen.

⁹ De Samaritaanse vrouw dan zei tegen
Hem: Hoe vraagt U, Die een Jood bent, van
mij te drinken, die een Samaritaanse
vrouw bent? 'Want Joden hebben geen om-
gang met Samaritanen.

¹⁰ Jezus antwoordde en zei tegen haar: Als
u de gave van God kende, en *wist* Wie Hij
is Die tegen u zegt: Geef Mij te drinken, u
zou *het* Hem hebben gevraagd en Hij zou
u levend water gegeven hebben.

¹¹ De vrouw zei tegen Hem: Heere, U hebt
geen emmer en de put is diep; waar hebt U
dan 'het levende water vandaan?

¹² Bent U soms meer dan onze vader Jakob,
die ons de put gegeven heeft en zelf daar-
uit gedronken heeft, evenals zijn kinderen
en zijn kudden?

¹³ Jezus antwoordde en zei tegen haar: 'Ie-
der die van dit water drinkt, zal weer dorst
krijgen,

¹⁴ 'maar wie drinkt van het water dat Ik
hem zal geven, zal in eeuwigheid geen
dorst meer krijgen. 'Maar het water dat Ik
hem zal geven, zal in hem een bron wor-
den van water dat opwelt tot in het eeuwi-
ge leven.

¹⁵ De vrouw zei tegen Hem: Heere, geef mij
dat water, opdat ik geen dorst *meer* zal
hebben en niet hier *hoef te* komen om te
putten.

¹⁶ Jezus zei tegen haar: Ga heen, roep uw
man en kom hier.

¹⁷ De vrouw antwoordde en zei tegen Hem:
Ik heb geen man. Jezus zei tegen haar: U
hebt terecht gezegd: Ik heb geen man,

¹⁸ want vijf mannen hebt u gehad en die u
nu hebt, is uw man niet; dat hebt u naar
waarheid gezegd.

¹⁹ De vrouw zei tegen Hem: Heere, 'ik zie
dat U een profeet bent.

¹ Joh. 1:20 ² Mal. 3:1; Matt. 11:10; Mark. 1:2; Luk. 1:17; 7:27; Joh. 1:21,23 ³ Joh. 8:23 ⁴ Joh. 5:30; 8:26;
12:49; 14:10; 1 Joh. 5:10 ⁵ Rom. 3:4 ⁶ Efez. 4:7 ⁷ Matt. 11:27; 28:18; Luk. 10:22; Joh. 5:22; 17:2; Hebr.
2:8 ⁸ Vers 16; Joh. 6:47; 1 Joh. 5:10 ⁹ Joh. 3:26 ¹⁰ Gen. 33:19; 48:22; Joz. 24:32 ¹¹ Luk. 9:52,53; Joh.
8:48 ¹² Jer. 2:13 ¹³ Joh. 6:58 ¹⁴ Joh. 3:16; 6:27,35,54 ¹⁵ Joh. 7:38 ¹⁶ Luk. 7:16; 24:19; Joh. 6:14

²⁰ Onze vaderen hebben op deze berg aanbeden, en *bij* u zegt *men* dat ^ain Jeruzalem de plaats is waar men moet aanbidden.

²¹ Jezus zei tegen haar: Vrouw, geloof Mij, de tijd komt dat u niet op deze berg, en ook niet in Jeruzalem de Vader zult aanbidden.

²² ^bU aanbidt wat u niet weet; wij aanbidden wat wij weten, ^cwant de zaligheid is uit de Joden.

²³ Maar de tijd komt en is er nu, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid, want de Vader zoekt wie Hem zo aanbidden.

²⁴ ^dGod is Geest en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.

²⁵ De vrouw zei tegen Hem: Ik weet dat de Messias komt (Die Christus genoemd wordt); wanneer Die gekomen zal zijn, zal Hij ons alles verkondigen.

²⁶ Jezus zei tegen haar: ^eIk ben het, Die met u spreek.

²⁷ En op dat *moment* kwamen Zijn discipelen en zij verwonderden zich dat Hij met een vrouw sprak. Toch zei niemand: Wat zoekt U? of: Wat spreekt U met haar?

²⁸ De vrouw nu liet haar waterkruik staan en ging weg naar de stad en zei tegen de mensen:

²⁹ Kom, zie Iemand Die mij alles gezegd heeft wat ik gedaan heb; zou Hij niet de Christus zijn?

³⁰ Zij dan gingen de stad uit en kwamen naar Hem toe.

DE OOGST EN DE ARBEIDERS

³¹ En intussen vroegen de discipelen Hem: Rabbi, eet *toch iets*.

³² Maar Hij zei tegen hen: Ik heb voedsel te eten waarvan u geen weet hebt.

³³ De discipelen dan zeiden tegen elkaar: Iemand heeft Hem toch niet te eten gebracht?

³⁴ Jezus zei tegen hen: Mijn voedsel is dat Ik de wil doe van Hem Die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbreng.

³⁵ Zegt u niet: Nog vier maanden, en dan komt de oogst? Zie, Ik zeg u: Sla uw ogen

op en kijk naar de velden, ^fwant zij zijn al wit om te oogsten.

³⁶ En wie oogst, ontvangt loon en verzamelt vrucht voor het eeuwige leven, opdat zich samen verblijden zowel wie zaait als wie oogst.

³⁷ Want hierin is de spreuk waar: De één zaait, de ander oogst.

³⁸ Ik heb u uitgezonden om te oogsten waarvoor u zich niet hebt ingespannen; anderen hebben zich ingespannen en u hebt *de vrucht* van hun inspanning binnengehaald.

HET GELOOF VAN DE SAMARITANEN

³⁹ En velen van de Samaritanen uit die stad geloofden in Hem om het woord van de vrouw, die getuigde: Hij heeft alles tegen mij gezegd wat ik gedaan heb.

⁴⁰ Toen dan de Samaritanen bij Hem gekomen waren, vroegen zij Hem bij hen te blijven, en Hij bleef daar twee dagen.

⁴¹ En er kwamen er nog veel meer tot geloof, vanwege Zijn woord,

⁴² en zij zeiden tegen de vrouw: Wij geloven niet meer om wat u zegt, ^gwant wijzelf hebben Hem gehoord en weten dat Hij werkelijk de Zaligmaker van de wereld is, de Christus.

DE ZOON VAN DE HOVELING

⁴³ En na die twee dagen vertrok Hij vandaar en ging naar Galilea,

⁴⁴ want Jezus heeft Zelf getuigd ^hdat een profeet in zijn eigen vaderstad geen eer ontvangt.

⁴⁵ Toen Hij dan in Galilea kwam, ontvingen de Galileeërs Hem, omdat zij alles gezien hadden wat Hij in Jeruzalem gedaan had op het feest; want ook zichzelf waren naar het feest gegaan.

⁴⁶ Jezus dan kwam opnieuw ⁱte Kana in Galilea, waar Hij van water wijn gemaakt had. En er was een zekere koninklijke *hovel*, wiens zoon ziek lag in Kapernaüm.

⁴⁷ Toen deze hoorde dat Jezus uit Judea in Galilea was gekomen, ging hij naar Hem toe en vroeg Hem te komen en zijn zoon gezond te maken, want hij lag op sterven.

^a Deut. 12:5,11; 1 Kon. 9:3; 2 Kron. 7:12 ^b 2 Kon. 17:29 ^c Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; Hebr. 7:14

^d 2 Kor. 3:17 ^e Joh. 9:37 ^f Matt. 9:37; Luk. 10:2 ^g Joh. 17:8 ^h Matt. 13:57; Mark. 6:4; Luk. 4:24 ⁱ Joh. 2:1,11

⁴⁸ Jezus dan zei tegen hem: ^a Als u geen tekenen en wonderen ziet, zult u beslist niet geloven.

⁴⁹ De koninklijke *hoveling* zei tegen Hem: Heere, kom voordat mijn kind sterft.

⁵⁰ Jezus zei tegen hem: Ga heen, uw zoon leeft. En de man geloofde het woord dat Jezus tegen hem zei, en ging heen.

⁵¹ En reeds terwijl hij afdaalde, kwamen zijn dienaren hem tegemoet en berichtten hem: Uw kind leeft!

⁵² Hij informeerde dan bij hen naar het uur waarop de beterschap was ingetreden. En zij zeiden tegen hem: Gisteren op het zevende uur is de koorts van hem geweken.

⁵³ De vader dan zag in dat het op dat uur was waarop Jezus tegen hem gezegd had: Uw zoon leeft. En hij geloofde, hijzelf en zijn hele huis.

⁵⁴ Dit deed Jezus als nieuw teken, het tweede, toen Hij uit Judea in Galilea gekomen was.

DE VERLAMDE IN BETHESDA

5 Hierna was er een ^b feest van de Joden en Jezus ging naar Jeruzalem.

² En er is in Jeruzalem bij de Schaapspoort een badwater, dat in het Hebreeuws Bethesda wordt genoemd, met vijf zuilengangen.

³ Daarin lag een grote menigte van zieken, blinden, kreupelen en verlamden, die wachtten op de beroering van het water.

⁴ Want een engel daalde van tijd tot tijd neer in het badwater en bracht het water in beweging; wie dan het eerst daarin kwam, na de beweging van het water, werd gezond, aan welke ziekte hij ook leed.

⁵ En daar was een man die *al* achtendertig jaar ziek was.

⁶ Jezus zag hem liggen en omdat Hij wist dat hij al lange tijd *ziek* was, zei Hij tegen hem: Wilt u gezond worden?

⁷ De zieke antwoordde Hem: Heere, ik heb geen mens om mij in het badwater te wippen wanneer het water in beroering gebracht wordt; en terwijl ik kom, daalt een ander vóór mij af.

^a Jezus zei tegen hem: ^c Sta op, neem uw ligmat op en ga lopen.

⁹ En meteen werd de man gezond, nam zijn ligmat op en ging lopen. ^e En het was sabbat op die dag.

¹⁰ De Joden dan zeiden tegen hem die genezen was: ^e Het is sabbat, het is u niet geoorloofd de ligmat te dragen.

¹¹ Hij antwoordde hun: Hij Die mij gezond gemaakt heeft, Die heeft tegen mij gezegd: Neem uw ligmat op en ga lopen.

¹² Zij vroegen hem dan: Wie is de Mens Die u gezegd heeft: Neem uw ligmat op en ga lopen?

¹³ En hij die genezen was, wist niet Wie het was, want Jezus had Zich ongemerkt verwijderd omdat er een menigte was op die plaats.

¹⁴ Daarna vond Jezus hem in de tempel en zei tegen hem: Zie, u bent gezond geworden, ^f zondig niet meer opdat u niet iets ergers overkomt.

¹⁵ De man ging weg en berichtte de Joden dat het Jezus was Die hem gezond gemaakt had.

¹⁶ En daarom vervolgden de Joden Jezus en probeerden zij Hem te doden, omdat Hij deze dingen op de sabbat deed.

¹⁷ Maar Jezus antwoordde hun: ^g Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook.

¹⁸ Daarom dan probeerden de Joden des te meer Hem te doden, omdat Hij niet alleen *het gebod van de sabbat* brak, maar ook zei dat God Zijn eigen Vader was, en daarmee Zichzelf aan God gelijkmaakte.

DE ZOON EN DE VADER

¹⁹ Jezus dan antwoordde en zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^h De Zoon kan niets van Zichzelf doen, als Hij dat niet de Vader ziet doen, ⁱ want al wat Deze doet, dat doet ook de Zoon op dezelfde wijze.

²⁰ Want de Vader heeft de Zoon lief en ^j laat Hem alles zien wat Hij doet, en Hij zal Hem grotere werken laten zien dan deze, opdat u zich verwondert.

²¹ Want zoals de Vader de doden opwekt en levend maakt, zo maakt ook de Zoon levend wie Hij wil.

^a 1 Kor. 1:22 ^b Lev. 23:2; Deut. 16:1 ^c Matt. 9:6; Mark. 2:11; Luk. 5:24 ^d Joh. 9:14 ^e Ex. 20:10; Deut.

5:13; Jer. 17:21; Matt. 12:2; Mark. 2:24; Luk. 6:2 ^f Matt. 12:45; Joh. 8:11 ^g Joh. 14:10 ^h Joh. 7:19

ⁱ Vers 30; Joh. 8:38; 9:4 ^j Jes. 54:5; Joh. 10:30; 14:9; 17:5 ^k Joh. 1:2; 3:35; 7:16; 8:28; 14:24

²² Want ook de Vader oordeelt niemand, ²³ maar heeft heel het oordeel aan de Zoon gegeven,

²³ opdat allen de Zoon eren zoals zij de Vader eren. ²⁴ Wie de Zoon niet eert, eert de Vader niet, Die Hem gezonden heeft.

²⁴ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie Mijn woord hoort en Hem gelooft Die Mij gezonden heeft, die heeft eeuwig leven en ²⁵ komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.

²⁵ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: De tijd komt en is nu ²⁶ dat de doden de stem van de Zoon van God zullen horen, en *dat* wie hem horen, zullen leven.

²⁶ Want zoals de Vader het leven heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf;

²⁷ en Hij heeft Hem ook macht gegeven om oordeel te vellen, omdat Hij de Zoon des mensen is.

²⁸ Verwonder u daar niet over, want de tijd komt 'waarin allen die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen,

²⁹ en zij zullen eruitgaan: zij die het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, maar zij die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding ter verdoemenis.

³⁰ Ik kan van Mijzelf niets doen. Zoals Ik hoor, oordeel Ik en Mijn oordeel is rechtvaardig, ³¹ want Ik zoek niet Mijn wil, maar de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft.

³¹ Als Ik van Mijzelf getuig, is Mijn getuigenis niet waar.

³² Er is een Ander Die van Mij getuigt, en Ik weet dat het getuigenis dat Hij van Mij getuigt waar is.

³³ U hebt *mensen* naar Johannes gestuurd, en hij heeft van de waarheid getuigd.

³⁴ Ik grijp echter niet naar het getuigenis van een mens, maar dit zeg Ik opdat u behouden wordt.

³⁵ Hij was de brandende en lichtgevende lamp, en u hebt u voor een korte tijd in zijn licht willen verheugen.

³⁶ Maar Ik heb een getuigenis *dat* groter is

dan *dat* van Johannes, ³⁷ want de werken die de Vader Mij gegeven heeft om die te volbrengen, juist die werken die Ik doe, getuigen van Mij dat de Vader Mij gezonden heeft.

³⁷ En de Vader, Die Mij gezonden heeft, Die heeft Zelf van Mij getuigd. U hebt Zijn stem nooit gehoord, ³⁸ en ook Zijn gedaante niet gezien.

³⁸ En Zijn woord hebt u niet blijvend in u, omdat u Hem niet gelooft Die Hij gezonden heeft.

³⁹ U onderzoekt de Schriften, want u denkt daardoor eeuwig leven te hebben, en ⁴⁰ die zijn het die van Mij getuigen.

⁴⁰ En *toch* wilt u niet tot Mij komen opdat u leven hebt.

⁴¹ Eer van mensen neem Ik niet aan,

⁴² maar Ik ken u: u bezit zelf de liefde van God niet.

⁴³ Ik ben gekomen in de Naam van Mijn Vader, maar u neemt Mij niet aan. Als een ander komt, in zijn eigen naam, die zult u aannemen.

⁴⁴ Hoe kunt u geloven, u die eer van elkaar aanneemt en de eer van de enige God niet zoekt?

⁴⁵ Denk niet dat Ik u zal aanklagen bij de Vader; die u aanklaagt, is Mozes, op wie u uw hoop gevestigd hebt.

⁴⁶ Want als u Mozes geloofde, zou u Mij geloven; ⁴⁷ want hij heeft over Mij geschreven.

⁴⁸ Maar als u zijn Schriften niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven?

DE EERSTE WONDERLIJKE SPIJZIGING

6 Hierna vertrok Jezus naar de overkant van de zee van Galilea, *ofwel* van Tiberias.

² En een grote menigte volgde Hem, omdat zij Zijn tekenen zagen, die Hij deed aan de zieken.

³ En Jezus ging de berg op en ging daar zitten met Zijn discipelen.

⁴ En het Pascha, 'het feest van de Joden, was nabij.

²² Matt. 11:27; Joh. 3:35 ²³ 1 Joh. 2:23 ²⁴ Joh. 3:18; 6:40,47; 8:51 ²⁵ Luk. 23:43 ²⁶ Efez. 2:1,5; 1 Tim. 5:6 ²⁷ 1 Thess. 4:16 ²⁸ Dan. 12:2; Matt. 25:34,46 ²⁹ Joh. 6:38 ³⁰ Joh. 8:14 ³¹ Jes. 42:1; Matt. 3:17; 17:5 ³² Joh. 1:15,19,27 ³³ 1 Joh. 5:9 ³⁴ Joh. 10:25 ³⁵ Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Joh. 1:33; 6:27; 8:18; 2 Petr. 1:17 ³⁶ Ex. 33:20; Deut. 4:12; 1 Tim. 6:16; 1 Joh. 4:12 ³⁷ Jes. 34:16; Luk. 16:29; Hand. 17:11 ³⁸ Deut. 18:18; Luk. 24:27; Joh. 1:46 ³⁹ Joh. 12:43 ⁴⁰ Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 28:14; Deut. 18:18 ⁴¹ Ex. 12:18; Lev. 23:5,7; Num. 28:16; Deut. 16:1

⁵ Toen Jezus dan de ogen opsloeg en zag dat een grote menigte naar Hem toe kwam, zei Hij tegen Filippus: Waar zullen wij broden kopen, opdat deze mensen kunnen eten?

⁶ Maar dit zei Hij om hem op de proef te stellen, want Hij wist Zelf wat Hij zou gaan doen.

⁷ Filippus antwoordde Hem: Voor tweehonderd penningen brood is voor hen niet genoeg, zodat ieder van hen een beetje zou kunnen krijgen.

⁸ Een van Zijn discipelen, Andreas, de broer van Simon Petrus, zei tegen Hem:

⁹ Hier is een jongetje dat vijf gerstebroden en twee visjes heeft, maar ^a wat betekenen die voor zovelen?

¹⁰ En Jezus zei: Laat de mensen gaan zitten. En er was veel gras op die plaats. Dus gingen de mannen zitten, ongeveer vijfduizend in getal.

¹¹ En Jezus nam de broden, en nadat Hij gedankt had, deelde Hij ze uit aan de discipelen, en de discipelen aan hen die daar zaten; op dezelfde manier werden ook de visjes uitgedeeld, zoveel zij wilden.

¹² En toen zij verzadigd waren, zei Hij tegen Zijn discipelen: Verzamel de overgebleven stukken, zodat er niets verloren gaat.

¹³ Zij verzamelden ze nu en vulden twaalf manden met stukken van de vijf gerstebroden die overgebleven waren bij hen die gegeten hadden.

¹⁴ Toen de mensen dan het teken dat Jezus gedaan had, gezien hadden, zeiden zij: Hij is werkelijk de Profeet, Die in de wereld komen zou.

¹⁵ Omdat Jezus nu wist dat zij zouden komen en Hem met geweld mee zouden nemen om Hem koning te maken, trok Hij Zich opnieuw terug op de berg, Hij Zelf alleen.

JEZUS WANDELT OP DE ZEE

¹⁶ En toen het avond werd, daalden Zijn discipelen af naar de zee.

¹⁷ En toen zij in het schip gegaan waren, staken zij de zee over naar Kapernaüm. En het was al donker geworden en Jezus was nog niet naar hen toe gekomen.

¹⁸ En de zee werd onstuimig, want er waaide een harde wind.

¹⁹ En toen zij ongeveer vijftientig of dertig stadiën geroeid hadden, zagen zij Jezus op de zee lopen en dicht bij het schip komen, en zij werden bevreesd.

²⁰ Maar Hij zei tegen hen: Ik ben het, wees niet bevreesd.

²¹ Zij wilden Hem dan in het schip nemen, en meteen bereikte het schip het land waar zij naartoe voeren.

HET BROOD DES LEVENS

²² De volgende dag zag de menigte, die aan de overkant van de zee stond, dat daar geen ander scheepje was dan dat ene waar Zijn discipelen in gegaan waren, en dat Jezus met Zijn discipelen niet in het scheepje gegaan was, maar dat Zijn discipelen alleen weggevoerd waren.

²³ Maar er kwamen andere scheepjes van Tiberias, dicht bij de plaats waar zij het brood gegeten hadden nadat de Heere gedankt had.

²⁴ Toen de menigte nu zag dat Jezus daar niet was, en ook Zijn discipelen niet, gingen zij zelf ook in de schepen en kwamen in Kapernaüm om Jezus te zoeken.

²⁵ En toen zij Hem gevonden hadden aan de overkant van de zee, zeiden zij tegen Hem: Rabbi, wanneer bent U hier gekomen?

²⁶ Jezus antwoordde hun en zei: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: U zoekt Mij, niet omdat u tekenen gezien hebt, maar omdat u van de broden gegeten hebt en verzadigd bent.

²⁷ Werk niet om het voedsel dat vergaet, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des mensen u geven zal; want Hem heeft God de Vader verzegeld.

²⁸ Zij zeiden dan tegen Hem: Wat moeten

^a Matt. 14:14; Mark. 6:34; Luk. 9:13 ^b 2 Kon. 4:43 ^c 1 Sam. 9:13 ^d Luk. 7:16; 24:19; Joh. 4:19 ^e Matt. 14:23; Mark. 6:47 ^f Vers 40,54; Joh. 3:16; 4:14 ^g Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Joh. 1:33; 5:37; 8:18; 2 Petr. 1:17

^{6:7 penningen} - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider. ^{6:19 stadiën} - Eén stadie bedraagt ongeveer 185 meter.

wij doen, opdat wij de werken van God mogen verrichten?

²⁹ Jezus antwoordde en zei tegen hen: "Dit is het werk van God: dat u gelooft in Hem Die Hij gezonden heeft.

³⁰ Zij zeiden dan tegen Hem: Welk ^ateken doet U dan, opdat wij *het* zien en U geloven? Wat voor werk verricht U?

³¹ "Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, zoals geschreven is: ^b"Hij gaf hun het brood uit de hemel te eten.

³² Jezus dan zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar Mijn Vader geeft u het ware brood uit de hemel.

³³ Want het brood van God is Hij Die uit de hemel neerdaalt en aan de wereld het leven geeft.

³⁴ Zij zeiden dan tegen Hem: Heere, geef ons altijd dat brood.

³⁵ En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; ^c"wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.

³⁶ Maar Ik heb u gezegd dat u Mij wel gezien hebt, en *toch* gelooft u niet.

³⁷ Alles wat de Vader Mij geeft, zal tot Mij komen; en wie tot Mij komt, zal Ik beslist niet uitwerpen.

³⁸ Want Ik ben uit de hemel neergedaald, ^d"niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil van Hem Die Mij gezonden heeft.

³⁹ En dit is de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft, ^e"dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft, niets verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag.

⁴⁰ En dit is de wil van Hem Die Mij gezonden heeft, ^f"dat ieder die de Zoon ziet en in Hem gelooft, eeuwig leven heeft, en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

⁴¹ De Joden dan morden over Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het brood dat uit de hemel neergedaald is.

⁴² En zij zeiden: 'Is Hij niet Jezus, de zoon

van Jozef, van wie wij de vader en moeder kennen? Hoe kan Hij dan zeggen: Ik ben uit de hemel neergedaald?

⁴³ Jezus antwoordde dan en zei tegen hen: Mor niet onder elkaar.

⁴⁴ ^gNiemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekt; en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

⁴⁵ Er is geschreven in de profeten: ^h"En zij zullen allen door God onderwezen zijn. Ieder dan die *het* van de Vader gehoord en geleerd heeft, komt tot Mij.

⁴⁶ ⁱNiet dat iemand de Vader gezien heeft, behalve Hij Die van God is; Hij heeft de Vader gezien.

⁴⁷ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^j"Wie in Mij gelooft, heeft eeuwig leven.

⁴⁸ Ik ben het Brood des levens.

⁴⁹ ^k"Uw vaders hebben het manna gegeten in de woestijn en zij zijn gestorven.

⁵⁰ Dit is het brood dat uit de hemel neerdaalt, opdat de mens daarvan eet en niet sterft.

⁵¹ Ik ben het levende brood, dat uit de hemel neergedaald is; ^l"als iemand van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid. ^m"En het brood dat Ik geven zal, is Mijn vlees, dat Ik geven zal voor het leven van de wereld.

⁵² De Joden dan redetwistten met elkaar en zeiden: ⁿ"Hoe kan Hij ons Zijn vlees te eten geven?

⁵³ Jezus dan zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Als u het vlees van de Zoon des mensen niet eet en Zijn bloed *niet* drinkt, hebt u geen leven in uzelf.

⁵⁴ ^o"Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

⁵⁵ Want Mijn vlees is het ware voedsel en Mijn bloed is de ware drank.

⁵⁶ Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem.

⁵⁷ Zoals de levende Vader Mij gezonden heeft, en Ik leef door de Vader, zo zal ook wie Mij eet, leven door Mij.

^a 1 Joh. 3:22 ^b Matt. 12:38; 16:1; Mark. 8:11; Luk. 11:29; 1 Kor. 1:22 ^c Ex. 16:4,14; Num. 11:7 ^d Ps.

78:24; 1 Kor. 10:3 ^e Jes. 55:1; Joh. 4:14; 7:37 ^f Matt. 26:39; Mark. 14:36; Luk. 22:42; Joh. 5:30 ^g Joh.

10:28; 17:12; 18:9 ^h Vers 27,54; Joh. 3:16; 4:14 ⁱ Matt. 13:55; Mark. 6:3 ^j Vers 65; Hoogl. 1:4 ^k Jes.

54:13; Jer. 31:33; Hebr. 8:10; 10:16 ^l Matt. 11:27; Luk. 10:22; Joh. 1:18; 7:29; 8:19 ^m Joh. 3:16,36 ⁿ Ex.

16:4; Num. 11:7; Ps. 78:24 ^o Joh. 11:26 ^p Hebr. 10:5,10 ^q Joh. 3:9 ^r Vers 27,40; Joh. 3:16; 4:14

⁵⁸ Dit is het ^abrood dat uit de hemel neergedaald is; niet zoals uw vaderen het manna gegeten hebben en gestorven zijn. Wie dit brood eet, zal in eeuwigheid leven.
⁵⁹ Deze dingen zei Hij, terwijl Hij onderwijs gaf in de synagoge in Kapernaüm.

VEEL DISCIPELEN VERLATEN JEZUS

⁶⁰ Velen dan van Zijn discipelen die *dit* hoorden, zeiden: Dit woord is hard; wie kan het aanhoren?
⁶¹ Maar omdat Jezus bij Zichzelf wist dat Zijn discipelen daarover morden, zei Hij tegen hen: Neemt u hier aanstoot aan?
⁶² En ^bals u de Zoon des mensen nu eens zou zien opvaren naar de plaats waar Hij eerder was?
⁶³ ^cDe Geest is het Die levend maakt, het vlees heeft geen enkel nut. De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.
⁶⁴ Maar er zijn sommigen onder u die niet geloven. ^dWant Jezus wist van het begin af wie het waren die niet geloofden, ^een wie het was die Hem zou verraden.
⁶⁵ En Hij zei: ^fDaarom heb Ik u gezegd dat niemand tot Mij komen kan, tenzij het hem door Mijn Vader gegeven is.
⁶⁶ Van toen af trokken velen van Zijn discipelen zich terug en gingen niet meer met Hem mee.

DE BELIJDENIS VAN PETRUS

⁶⁷ Jezus dan zei tegen de twaalf: Wilt u ook niet weggaan?
⁶⁸ Simon Petrus dan antwoordde Hem: Heere, naar wie zullen wij heen gaan? U hebt woorden van eeuwig ^gleven.
⁶⁹ En wij hebben geloofd en erkend ^hdat U de Christus bent, de Zoon van de levende God.
⁷⁰ Jezus antwoordde hun: ⁱHeb Ik u, de twaalf, niet uitgekozen? En een van u is een duivel.
⁷¹ En Hij doelde op Judas Iskariot, *de zoon van Simon*, want die zou Hem verraden, een van de twaalf.

HET ONGELOOF VAN JEZUS' BROERS

7 En hierna trok Jezus rond in Galilea, want Hij wilde niet in Judea rondtrekken, omdat de Joden Hem probeerden te doden.
² En het feest van de Joden, het ¹Loofhuttenfeest, was aanstaande.
³ Zijn broers dan zeiden tegen Hem: Vertrek van hier en ga weg naar Judea, zodat ook Uw discipelen de werken die U doet *kunnen* zien.
⁴ Want niemand doet iets in het verborgene, en streeft *er tegelijk* zelf naar dat men openlijk over hem spreekt. Als U deze dingen doet, maak Uzelf *dan* openbaar aan de wereld.
⁵ Want ook Zijn ^kbroers geloofden niet in Hem.
⁶ Jezus dan zei tegen hen: Mijn tijd is nog niet aangebroken, maar uw tijd is er altijd.
⁷ De wereld kan u niet haten, maar Mij haat zij, omdat Ik van haar getuig dat haar werken ^lslecht zijn.
⁸ Gaat u naar dit feest; Ik ga nog niet naar dit feest, ^mwant Mijn tijd is nog niet vervuld.
⁹ En nadat Hij dit tegen hen gezegd had, bleef Hij in Galilea.

DE PREDIKING VAN JEZUS OP HET LOOFHUTTENFEEST

¹⁰ Maar toen Zijn broers *naar het feest* gingen waren, toen ging Hij ook Zelf naar het feest, niet openlijk, maar als in het verborgen.
¹¹ De Joden dan zochten Hem op het feest en zeiden: ⁿWaar is Hij?
¹² En er was veel gemompel over Hem onder de menigten. Sommigen zeiden: ^oHij is goed; en anderen zeiden: Nee, maar Hij misleidt de menigte.
¹³ Toch sprak niemand openlijk over Hem, ^puit vrees voor de Joden.
¹⁴ Maar toen het feest al half voorbij was, ging Jezus naar de tempel en gaf onderwijs.

^a Joh. 3:13 ^b Mark. 16:19; Luk. 24:50; Joh. 3:13; Hand. 1:9; Efez. 4:8 ^c 2 Kor. 3:6 ^d Joh. 2:25 ^e Joh. 13:11 ^f Vers 44 ^g Hand. 5:20 ^h Matt. 16:16; Mark. 8:29; Luk. 9:20; Joh. 11:27 ⁱ Luk. 6:13 ^j Lev. 23:34 ^k Mark. 3:21 ^l Joh. 14:17; 15:18 ^m Joh. 3:19 ⁿ Joh. 8:20 ^o Joh. 11:56 ^p Joh. 9:16; 10:19 ^q Vers 40; Matt. 21:46; Luk. 7:16; Joh. 6:14 ^r Joh. 9:22; 12:42; 19:38
 7:6 *maar uw tijd is er altijd* - Letterlijk: maar uw tijd is altijd bereid.

¹⁵ En de Joden verwonderden zich en zeiden: Hoe kent Hij de Schriften zonder *daarin* onderwezen te zijn?

¹⁶ Jezus antwoordde hun en zei: ^aMijn onderricht is niet van Mij, maar van Hem Die Mij gezonden heeft.

¹⁷ Als iemand de wil heeft om Zijn wil te doen, zal hij van dit onderricht weten of het uit God is, of dat Ik vanuit Mijzelf spreek.

¹⁸ Wie vanuit zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen eer, maar Wie de eer zoekt van Hem Die Hem gezonden heeft, Die is waarachtig en geen ongerechtigheid is in Hem.

¹⁹ ^bHeeft Mozes u niet de wet gegeven? En niemand van u doet de wet. ^cWaarom probeert u Mij te doden?

²⁰ De menigte antwoordde en zei: ^dU bent door een demon bezeten; wie probeert U te doden?

²¹ Jezus antwoordde en zei tegen hen: Eén werk heb Ik gedaan en u verwondert u allen.

²² Welnu, Mozes heeft u ^ede besnijdenis gegeven – niet dat zij van Mozes komt, maar ^fvan de vaderen – en u besnijdt iemand op de sabbat.

²³ Als een mens de besnijdenis ontvangt op de sabbat, ^gjuist om de wet van Mozes niet te breken, bent u *dan* verbitterd tegen Mij, omdat Ik een heel mens gezond gemaakt heb op de sabbat?

²⁴ ^hOordeel niet naar wat voor ogen is, maar vel een rechtvaardig oordeel.

MENINGSVERSCHILLEN MET BETREKKING TOT JEZUS

²⁵ Sommigen dan van de inwoners van Jeruzalem zeiden: Is Hij het niet Die zij proberen te doden?

²⁶ En zie, Hij spreekt vrijuit en zij zeggen niets tegen Hem. Zouden *onze* leiders soms werkelijk tot de erkenning zijn gekomen dat Hij werkelijk de Christus is?

²⁷ ⁱMaar van Hem weten wij waar Hij vandaan komt; wanneer echter de Christus

komt, weet niemand waar Hij vandaan komt.

²⁸ Jezus dan riep in de tempel, terwijl Hij onderwijs gaf en zei: U kent Mij niet alleen, maar u weet ook waar Ik vandaan kom; en Ik ben niet ^juit Mijzelf gekomen, ^kmaar Hij Die Mij gezonden heeft, is waarachtig, en Hem kent u niet.

²⁹ Maar ^lIk ken Hem, want Ik ben van Hem *afkomstig*, en Hij heeft Mij gezonden.

³⁰ ^mZij probeerden Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijn ⁿuur was nog niet gekomen.

³¹ ^oEn velen uit de menigte kwamen tot geloof in Hem en zeiden: Wanneer de Christus komt, zal Hij toch niet meer tekennen doen dan Hij gedaan heeft?

³² De Farizeeën hoorden dat de menigte dit over Hem mompelde, en de Farizeeën en de overpriesters stuurden dienaars om Hem te grijpen.

³³ Jezus dan zei tegen hen: ^pNog een korte tijd ben Ik bij u en *dan* ga Ik heen naar Hem Die Mij gezonden heeft.

³⁴ ^qU zult Mij zoeken maar niet vinden, en waar Ik ben, kunt u niet komen.

³⁵ De Joden dan zeiden tegen elkaar: Waar zal Hij naartoe gaan, dat wij Hem niet zullen vinden? Hij zal toch niet naar de Grieken in de verstrooiing gaan en de Grieken onderwijzen?

³⁶ Wat is dit voor een woord dat Hij gezegd heeft: U zult Mij zoeken maar niet vinden; en waar Ik ben, kunt u niet komen?

³⁷ En op de ^rlaatste, de grote dag van het feest, stond Jezus *daar* en riep: ^sAls iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken.

³⁸ Wie in Mij gelooft, zoals ^tde Schrift zegt: Stroom van levend water zullen uit zijn binnenste ^uvloeien.

³⁹ En dit zei Hij ^vover de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.

⁴⁰ Velen dan uit de menigte die dit woord

^a Joh. 3:11; 8:28; 12:49; 14:10,24 ^b Ex. 20:1; 24:3; Hand. 7:53 ^c Matt. 12:14; Mark. 3:6; Joh. 5:18; 10:39; 11:53 ^d Joh. 8:48,52; 10:20 ^e Lev. 12:3 ^f Gen. 17:10 ^g Deut. 1:16,17; Spr. 24:23; Jak. 2:1 ^h Matt. 13:55; Mark. 6:3; Luk. 4:22 ⁱ Joh. 5:43; 8:42 ^j Joh. 8:26; Rom. 3:4 ^k Joh. 10:15 ^l Mark. 11:18; Luk. 19:47; 20:19; Joh. 7:19; 8:37 ^m Joh. 8:20 ⁿ Joh. 8:30 ^o Joh. 16:16 ^p Joh. 8:21; 13:33 ^q Lev. 23:36 ^r Jes. 55:1; Joh. 6:35; Openb. 22:17 ^s Jes. 12:3 ^t Jes. 44:3; Joël 2:28; Hand. 2:17 ^u 7:38 *binnenste* - Letterlijk: buik.

hoorden, zeiden: ^aHij is werkelijk de Profeet.

⁴¹ Anderen zeiden: ^bHij is de Christus. En weer anderen zeiden: ^cDe Christus komt toch niet uit Galilea?

⁴² Zegt de Schrift niet dat de Christus komt ^duit het geslacht van David en uit het dorp ^eBethlehem, waar David was?

⁴³ Er ontstond dan verdeeldheid onder de menigte vanwege Hem.

⁴⁴ En sommigen van hen wilden Hem grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem.

⁴⁵ De dienaars dan kwamen tot de overpriesters en Farizeeën, en die zeiden tegen hen: Waarom hebt u Hem niet meegebracht?

⁴⁶ De dienaars antwoordden: Nooit heeft een mens zo gesproken als deze Mens.

⁴⁷ De Farizeeën dan antwoordden hun: Bent u soms ook misleid?

⁴⁸ 'Heeft iemand van de leiders soms in Hem geloofd, of van de Farizeeën?

⁴⁹ Maar deze menigte, die de wet niet kent, is vervloekt.

⁵⁰ Nicodemus, die 's nachts bij Hem gekomen was, die één van hen was, zei tegen hen:

⁵¹ 'Veroordeelt soms onze wet de mens, als zij hem niet eerst hoort en kennis genomen heeft van wat hij doet?

⁵² Zij antwoordden en zeiden tegen hem: Bent u soms ook uit Galilea? Onderzoek en zie dat in Galilea geen profeet is opgestaan.

⁵³ En ieder ging naar zijn huis.

DE OVERSEPELIGE VROUW

8 Jezus echter ging naar de Oliifberg. ² En 's morgens vroeg kwam Hij opnieuw in de tempel en al het volk kwam naar Hem toe; en Hij ging zitten en onderwijs hen.

³ En de schriftgeleerden en de Farizeeën brachten een vrouw bij Hem die op overspel betrapt was.

⁴ En toen ze haar in het midden hadden doen staan, zeiden zij tegen Hem: Meester,

deze vrouw is op heterdaad betrapt bij het plegen van overspel.

⁵ 'In de wet nu heeft Mozes ons geboden zulke vrouwen te stenigen; U dan, wat zegt U?

⁶ En dit zeiden zij om Hem te verzoeken, opdat zij *iets* hadden om Hem aan te klagen. Maar Jezus bukte en schreef met de vinger in de aarde.

⁷ En toen zij Hem *dit* bleven vragen, richtte Hij Zich op en zei tegen hen: 'Wie van u zonder zonde is, laat die als eerste de steen op haar werpen.

⁸ En opnieuw bukte Hij en schreef in de aarde.

⁹ Maar toen zij *dit* hoorden en in *hun* geweten overtuigd waren, gingen zij weg, de één na de ander, te beginnen bij de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen achtergelaten, en de vrouw die in het midden stond.

¹⁰ Jezus nu richtte Zich op en toen Hij niemand zag dan de vrouw, zei Hij tegen haar: Vrouw, waar zijn die aanklagers van u? Heeft niemand u veroordeeld?

¹¹ En zij zei: Niemand, Heere. En Jezus zei tegen haar: Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en ¹²zondig niet meer.

JEZUS ALS HET LICHT DER WERELD

¹³ Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: 'Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.

¹⁴ De Farizeeën dan zeiden tegen Hem: U getuigt van Uzelf, Uw getuigenis is niet waar.

¹⁵ Jezus antwoordde en zei tegen hen: ¹⁶'Hoewel Ik van Mijzelf getuig, is Mijn getuigenis waar; want Ik weet waar Ik vandaan gekomen ben en waar Ik heen ga, maar u weet niet waar Ik vandaan kom en waar Ik heen ga.

¹⁷ U oordeelt naar het vlees, Ik oordeel niemand.

¹⁸ En als Ik al oordeel, Mijn oordeel is waar; want Ik ben niet alleen, maar Ik en de Vader, Die Mij gezonden heeft.

^a Matt. 21:46; Luk. 7:16; Joh. 6:14 ^b Joh. 4:42 ^c Joh. 1:47 ^d Ps. 132:11 ^e Micha 5:1; Matt. 2:6 ^f Jes. 33:18; Joh. 12:42; 1 Kor. 1:20; 2:8 ^g Joh. 3:2; 19:39 ^h Ex. 23:1; Lev. 19:15; Deut. 1:17; 17:8; 19:15 ⁱ Lev. 20:10; Deut. 22:22 ^j Deut. 17:7 ^k Joh. 5:14 ^l Jes. 42:16; Joh. 1:9; 9:5; 12:35,36 ^m Joh. 5:31

¹⁷ En er staat ook in uw wet geschreven dat het getuigenis van twee mensen waar is.

¹⁸ Ik ben het Die van Mijzelf getuig, en ^bde Vader, Die Mij gezonden heeft, getuigt van Mij.

¹⁹ Zij dan zeiden tegen Hem: Waar is Uw Vader? Jezus antwoordde: ^cU kent Mij niet en evenmin Mijn Vader; ^dals u Mij kende, zou u ook Mijn Vader kennen.

²⁰ Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist, terwijl Hij onderwijs gaf in de tempel, ^een niemand greep Hem, omdat Zijn uur nog niet gekomen was.

TWISTGESPREKKEN MET DE FARIZEEËN

²¹ Jezus dan zei opnieuw tegen hen: ^fIk ga heen en u zult Mij zoeken, en in uw zonde zult u sterven; waar Ik heen ga, kunt u niet komen.

²² De Joden nu zeiden: Hij zal toch Zichzelf niet doden, omdat Hij zegt: Waar Ik heen ga, kunt u niet komen?

²³ En Hij zei tegen hen: ^gU bent van beneden, Ik ben van boven; u bent van deze wereld, Ik ben niet van deze wereld.

²⁴ Ik heb u dan gezegd ^hdat u in uw zonden zult sterven, want als u niet gelooft dat Ik *het* ben, zult u in uw zonden sterven.

²⁵ Zij zeiden dan tegen Hem: Wie bent U? En Jezus zei tegen hen: Wat Ik u vanaf het begin al zeg.

²⁶ Ik heb veel over u te zeggen en te oordelen, maar Hij Die Mij gezonden heeft, ⁱis waarachtig, ^jen wat Ik van Hem gehoord heb, spreek Ik tot de wereld.

²⁷ Zij begrepen niet dat Hij tegen hen over de Vader sprak.

²⁸ Jezus dan zei tegen hen: ^kWanneer u de Zoon des mensen verhoogd zult hebben, zult u inzien dat Ik *het* ben, en *dat* Ik vanuit Mijzelf niets doe, ^lmaar *dat* Ik die dingen spreek zoals Mijn Vader Mij heeft onderwezen.

²⁹ En Hij Die Mij gezonden heeft, is met

Mij. De Vader heeft Mij niet alleen gelaten, omdat Ik altijd doe wat Hem welgevallig is.

DE KINDEREN VAN ABRAHAM

³⁰ Toen Hij deze dingen sprak, ^mgeloofden velen in Hem.

³¹ Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen,

³² en u zult de waarheid kennen, ⁿen de waarheid zal u vrijmaken.

³³ Zij antwoordden Hem: ^oWij zijn Abrahams nageslacht en zijn nooit slaaf van iemand geweest; hoe *kunt* U *dan* zeggen: U zult vrij worden?

³⁴ Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ieder die de zonde doet, ^pis een slaaf van de zonde.

³⁵ En de slaaf blijft niet eeuwig in het huis; de zoon blijft er eeuwig.

³⁶ Als dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn.

³⁷ Ik weet dat u Abrahams nageslacht bent, maar u probeert Mij te doden, omdat Mijn woord in u geen plaats krijgt.

³⁸ Ik spreek over wat Ik bij Mijn Vader gezien heb; u doet dus ook wat u bij uw vader gezien hebt.

³⁹ Zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tegen hen: ^qAls u Abrahams kinderen was, zou u de werken van Abraham doen.

⁴⁰ Maar nu probeert u Mij te doden, een Mens ^rDie de waarheid tot u gesproken heeft, die Ik van God gehoord heb. Dat deed Abraham niet.

⁴¹ U doet de werken van uw vader. Zij zeiden dan tegen Hem: Wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben één Vader, *namelijk* God.

⁴² Jezus dan zei tegen hen: Als God uw Vader was, zou u Mij liefhebben; want Ik ben van God uitgegaan en gekomen. ^sWant Ik ben ook niet uit Mijzelf gekomen, maar Hij heeft Mij gezonden.

^a Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15; Matt. 18:16; 2 Kor. 13:1; Hebr. 10:28 ^b Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Joh. 1:33; 5:37; 6:27 ^c Joh. 16:3 ^d Joh. 14:9 ^e Joh. 7:30 ^f Joh. 7:34; 13:33 ^g Joh. 3:31 ^h Vers 21 ⁱ Joh. 7:28; Rom. 3:4 ^j Joh. 15:15 ^k Num. 21:9; 2 Kon. 18:4; Joh. 3:14; 12:32 ^l Joh. 3:11; 7:16; 12:49; 14:10, 24 ^m Joh. 14:10; 16:32 ⁿ Joh. 7:31 ^o Rom. 6:18; Gal. 5:1; 1 Petr. 2:16 ^p Matt. 3:9 ^q Rom. 6:20; 2 Petr. 2:19 ^r Rom. 8:2 ^s Joh. 3:11; 7:16; 12:49; 14:10, 24 ^t Rom. 2:28; 9:7 ^u Joh. 17:17 ^v Joh. 5:43; 7:29

⁴³ Waarom begrijpt u niet wat Ik zeg? " Omdat u Mijn woord niet kunt horen.

⁴⁴ "U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; ^b die was een mensensmoordenaar van het begin af, en ^c staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, want hij is een leugenaar en de vader van *de leugen*.

⁴⁵ Maar Mij, omdat Ik de waarheid spreek, Mij gelooft u niet.

⁴⁶ Wie van u overtuigt Mij van zonde? En als Ik de waarheid spreek, waarom gelooft u Mij niet?

⁴⁷ "Wie uit God is, hoort de woorden van God; daarom hoort u niet, omdat u niet uit God bent.

⁴⁸ De Joden dan antwoordden en zeiden tegen Hem: Zeggen wij niet terecht dat U een Samaritaan bent ^e en door een demon bezeten bent?

⁴⁹ Jezus antwoordde: Ik ben niet door een demon bezeten, ^f maar Ik eer Mijn Vader, en u onteert Mij.

⁵⁰ Maar Ik zoek Mijn eer niet; Eén is er Die *haar zoekt en Die oordeelt*.

⁵¹ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^g Als iemand Mijn woord in acht genomen heeft, zal hij beslist de dood niet zien tot in eeuwigheid.

⁵² De Joden dan zeiden tegen Hem: Nu weten wij zeker dat U door een demon bezeten bent. Abraham is gestorven en de profeten, en zegt U: Als iemand Mijn woord in acht genomen heeft, zal hij beslist de dood niet proeven tot in eeuwigheid?

⁵³ U bent toch niet meer dan onze vader Abraham, ^h die ook gestorven is? Ook de profeten zijn gestorven. Voor wie geeft U Zichzelf uit?

⁵⁴ Jezus antwoordde: Als Ik Mijzelf eer, betekent Mijn eer niets; Mijn Vader is het Die Mij eert, van Wie u zegt dat Hij uw God is.

⁵⁵ En u kent Hem niet, maar Ik ken Hem; en als Ik zeg dat Ik Hem niet ken, ben Ik, net

als u, een leugenaar. Maar Ik ken Hem en neem Zijn woord in acht.

⁵⁶ Abraham, uw vader, verheugde zich er sterk 'op dat hij Mijn dag zou zien, en hij heeft *die* gezien en heeft zich verblijd.

⁵⁷ De Joden dan zeiden tegen Hem: U bent nog geen vijftig jaar en hebt U Abraham gezien?

⁵⁸ Jezus zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Voor Abraham geboren was, ben Ik.

⁵⁹ 'Zij namen dan stenen op om ze op Hem te werpen. Maar Jezus verborg Zich en ging de tempel uit; Hij ging midden tussen hen door en zo ging Hij weg.

DE GENEZING VAN DE BLINDGEBORENE

9 En in het voorbijgaan zag Hij iemand *die blind was* van de geboorte af.

² En Zijn discipelen vroegen Hem: Rabbi, wie heeft er gezondigd, hij of zijn ouders, dat hij blind geboren zou worden?

³ Jezus antwoordde: Hij heeft niet gezondigd en zijn ouders ook niet, ^f maar *dit is gebeurd*, opdat de werken van God in hem geopenbaard zouden worden.

⁴ 'Ik moet de werken doen van Hem Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; er komt een nacht waarin niemand kan werken. ⁵ Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik ^h het Licht der wereld.

⁶ Nadat Hij dit gezegd had, ⁱ spuwde Hij op de grond, maakte slijk met het speeksel en streek het slijk op de ogen van de blinde, ⁷ en Hij zei tegen hem: Ga heen, was u in het badwater Siloam (wat vertaald wordt *met*: Uitgezonden). Hij dan ging weg en waste zich en kwam ziende *terug*.

⁸ De burenen dan en zij die eerder gezien hadden dat hij blind was, zeiden: Is deze het niet die zat ^o te bedelen?

⁹ Anderen zeiden: Hij is het; en *weer* anderen: Hij lijkt op hem. Hij zei: Ik ben het.

¹⁰ Zij dan zeiden tegen hem: Hoe zijn uw ogen geopend?

¹¹ Hij antwoordde en zei: Een Mens,

^a 1 Joh. 3:8 ^b Gen. 3:1; 2 Kor. 11:3; 1 Joh. 3:8 ^c Judas vs. 6 ^d Joh. 6:37; 10:26, 27; 1 Joh. 4:6 ^e Joh. 7:20; 10:20 ^f Joh. 7:18 ^g Joh. 5:24; 11:25 ^h Hebr. 11:13 ⁱ Gen. 17:17; Luk. 10:24; Hebr. 11:13 ^j Luk. 4:29; Joh. 10:31, 39; 11:8 ^k Joh. 11:4 ^l Joh. 5:19 ^m Jes. 42:6; Luk. 2:32; Joh. 1:9; 8:12; 12:35, 46; Hand. 13:47 ⁿ Mark. 8:23 ^o Hand. 3:2

8:43 begrijpt u niet wat Ik zeg? - Letterlijk: kent u Mijn spreken niet?

genaamd Jezus, maakte slijk, bestreek mijn ogen en zei tegen mij: Ga heen naar het badwater Siloam en was u. En ik ging weg, waste mij en werd ziende.

¹² Zij dan zeiden tegen hem: Waar is Hij? Hij zei: Ik weet het niet.

¹³ Zij brachten hem die eerder blind was, naar de Farizeeën.

¹⁴ En het was sabbat toen Jezus het slijk maakte en zijn ogen opende.

MISKENNING DOOR DE JOODSE LEIDERS

¹⁵ Opnieuw vroegen nu ook de Farizeeën hem hoe hij ziende geworden was. En hij zei tegen hen: Hij legde slijk op mijn ogen, ik waste mij, en ik zie.

¹⁶ Sommigen dan van de Farizeeën zeiden: Deze Mens is niet van God, want Hij neemt de sabbat niet in acht. Anderen zeiden:

¹⁷ Hoe kan een zondig mens zulke tekenen doen? En er was verdeeldheid onder hen.

¹⁸ Zij zeiden opnieuw tegen de blinde: U dan, wat zegt u van Hem, omdat Hij uw ogen geopend heeft? En hij zei: Hij is een Profeet.

¹⁹ De Joden dan geloofden niet van hem dat hij blind geweest was en ziende was geworden, totdat zij de ouders geroepen hadden van hem die ziende geworden was.

²⁰ En zij vroegen hun: Is dit uw zoon, van wie u zegt dat hij blindgeboren is? Hoe kan hij dan nu zien?

²¹ Zijn ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten dat dit onze zoon is en dat hij blindgeboren is,

²² maar hoe hij nu ziet, weten wij niet, of wie zijn ogen geopend heeft, weten wij niet. Hij is volwassen, vraag *het* hemzelf, hij zal voor zichzelf spreken.

²³ Dit zeiden zijn ouders: omdat zij bevreesd waren voor de Joden; want de Joden waren al overeengekomen dat, als iemand zou belijden dat Hij de Christus was, hij uit de synagoge geworpen zou worden.

²⁴ Daarom zeiden zijn ouders: Hij is volwassen, vraag *het* hemzelf.

²⁵ Zij dan riepen voor de tweede keer de man die blind geweest was, en zeiden tegen hem: Geef God de eer, wij weten dat deze Mens een zondaar is.

²⁶ Hij dan antwoordde en zei: Of Hij een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie.

²⁷ En zij zeiden opnieuw tegen hem: Wat heeft Hij met u gedaan? Hoe heeft Hij uw ogen geopend?

²⁸ Hij antwoordde hun: Ik heb het u al gezegd, maar u hebt niet geluisterd; waarom wilt u het nog eens horen? Wilt u soms ook Zijn discipelen worden?

²⁹ Zij dan scholden hem uit en zeiden: U bent een discipel van Hem, maar wij zijn discipelen van Mozes.

³⁰ Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft, maar van Deze weten wij niet waar Hij vandaan komt.

³¹ De man antwoordde en zei tegen hen: Er is toch iets wonderlijks in dat u niet weet waar Hij vandaan komt en dat Hij *wel* mijn ogen geopend heeft.

³² En wij weten dat God niet naar zondaars luistert, maar als iemand godvrezend is en Zijn wil doet, naar hem hoort Hij.

³³ Door de eeuwen heen is het niet gehoord dat iemand de ogen van een blindgeborene geopend heeft.

³⁴ Als Deze niet van God was, zou Hij niets kunnen doen.

³⁵ Zij antwoordden en zeiden tegen hem: U bent geheel in zonden geboren, en onderwijst u ons? En zij wierpen hem *de synagoge* uit.

³⁶ Jezus hoorde dat zij hem uit *de synagoge* geworpen hadden, en toen Hij hem gevonden had, zei Hij tegen hem: Gelooft u in de Zoon van God?

³⁷ Hij antwoordde en zei: Wie is Hij, Heere, zodat ik in Hem kan geloven?

³⁸ En Jezus zei tegen hem: Die u gezien hebt en Die met u spreekt, Die is het.

³⁹ En hij zei: Ik geloof, Heere! En hij aanbad Hem.

⁴⁰ En Jezus zei: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat zij die niet

^a Matt. 12:1; Mark. 2:23; Luk. 6:1; Joh. 5:9 ^b Vers 33; Joh. 3:2 ^c Joh. 7:12; 10:19 ^d Luk. 7:16; 24:19; Joh. 4:19; 6:14 ^e Joh. 7:13; 12:42 ^f Joh. 12:42 ^g Joz. 7:19 ^h Spr. 15:29; 28:9; Jes. 1:15; Micha 3:4 ⁱ Joh. 4:26 ^j Joh. 3:17; 12:47 ^k Matt. 13:13

zien, zien zouden, en die zien, blind zouden worden.

⁴⁰ En sommigen van de Farizeeën die bij Hem waren, hoorden dit en zeiden tegen Hem: Zijn wij *dan* soms ook blind?

⁴¹ Jezus zei tegen hen: Als u blind was, zou u geen zonde hebben, maar nu u zegt: Wij zien, zo blijft dan uw zonde.

DE GOEDE HERDER

10 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie de schaapskooi niet door de deur binnengaat, maar van elders naar binnen klimt, die is een dief en een rover.

² Maar wie door de deur naar binnen gaat, die is herder van de schapen.

³ Voor hem doet de deurwachter open en de schapen horen zijn stem, en hij roept zijn eigen schapen bij *hun* naam en leidt ze naar buiten.

⁴ En wanneer hij zijn eigen schapen naar buiten gedreven heeft, gaat hij voor hen uit, en de schapen volgen hem, omdat zij zijn stem kennen.

⁵ Maar een vreemde zullen zij beslist niet volgen, maar zij zullen van hem wegvluichten, omdat zij de stem van vreemden niet kennen.

⁶ Deze gelijkenis sprak Jezus tot hen, maar zij begrepen niet wat datgene wat Hij tot hen sprak, betekende.

⁷ Jezus dan zei opnieuw tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ik ben de Deur voor de schapen.

⁸ Allen die vóór Mij gekomen zijn, zijn dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd.

⁹ Ik ben de Deur; als iemand door Mij naar binnen gaat, zal hij behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.

¹⁰ De dief komt alleen maar om te stelen, te slachten en verloren te laten gaan; Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed hebben.

¹¹ Ik ben de goede Herder; de goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

¹² Maar de huurling en wie geen herder is, die de schapen niet tot eigendom heeft,

ziet de wolf komen en laat de schapen in de steek en vlucht; en de wolf grijpt ze en drijft de schapen uiteen.

¹³ En de huurling vlucht, omdat hij een huurling is en zich niet om de schapen bekommert.

¹⁴ Ik ben de goede Herder en Ik ken de Mijnen en word door de Mijnen gekend, ¹⁵ zoals de Vader Mij kent en Ik de Vader ken; en Ik geef Mijn leven voor de schapen.

¹⁶ Ik heb nog andere schapen, die niet van deze schaapskooi zijn; ook die moet Ik binnenbrengen, en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één Herder.

¹⁷ Daarom heeft de Vader Mij lief, omdat Ik ¹⁸ Mijn leven geef om het opnieuw te nemen.

¹⁹ Niemand neemt het Mij af, maar Ik geef het uit Mijzelf; Ik heb macht het te geven, en heb macht het opnieuw te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen.

²⁰ Er ontstond dan opnieuw verdeeldheid onder de Joden vanwege deze woorden.

²¹ En velen van hen zeiden: 'Hij is door een demon bezeten en is buiten zinnen, daarom luistert u naar Hem?'

²² Anderen zeiden: Dit zijn geen woorden van een bezetene; kan een demon soms ogen van blinden openen?

JEZUS OP HET FEEST VAN DE TEMPELWIJDING

²³ En het was het feest van de inwijding van de tempel in Jeruzalem, en het was winter.

²⁴ En Jezus liep rond in de tempel, in de zuilengang van Salomo.

²⁵ De Joden dan omringden Hem en zeiden tegen Hem: Hoelang houdt U ons in het onzekere? Als U de Christus bent, zeg het ons vrijuit.

²⁶ Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd en u gelooft het niet. De werken die Ik doe in de Naam van Mijn Vader, die getuigen van Mij.

²⁷ Maar u gelooft niet, want u bent niet van Mijn schapen, zoals Ik u gezegd heb.

¹ Joh. 14:6 ² Jes. 40:11; Ezech. 34:23; Hebr. 13:20; 1 Petr. 5:4 ³ Zach. 11:16 ⁴ 2 Tim. 2:19 ⁵ Matt. 11:27; Luk. 10:22; Joh. 6:46; 7:29 ⁶ Ezech. 37:22 ⁷ Jes. 53:12 ⁸ Joh. 2:19 ⁹ Joh. 7:12; 9:16 ¹⁰ Joh. 7:20; 8:48, 52 ¹¹ Ex. 4:11; Ps. 94:9; 146:8 ¹² 1 Kon. 6:3; Hand. 3:11; 5:12 ¹³ Joh. 5:36
10:24 houdt U ons in het onzekere? - Letterlijk: neemt U onze ziel weg?

²⁷ 'Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij.

²⁸ En Ik geef hun eeuwig leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken.

²⁹ Mijn Vader, Die hen aan Mij gegeven heeft, is meer dan allen, en niemand kan hen uit de hand van Mijn Vader rukken.

³⁰ 'Ik en de Vader zijn één.

³¹ 'De Joden dan paktten opnieuw stenen op om Hem te stenigen.

³² Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele goede werken van Mijn Vader laten zien. Vanwege welk van die werken stenigt u Mij?

³³ De Joden antwoordden Hem: Wij stenigen U niet vanwege een goed werk, 'maar vanwege godslastering, namelijk omdat U, Die een Mens bent, Uzelf God maakt.

³⁴ Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uw wet: 'Ik heb gezegd: U bent goden?

³⁵ Als de wethén goden noemde tot wie het woord van God kwam, en de Schrift niet van kracht beroofd kan worden,

³⁶ zegt u dan tegen Mij, 'Die de Vader geheiligt en in de wereld gezonden heeft: U lastert God, omdat Ik 'gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?

³⁷ 'Als Ik niet de werken van Mijn Vader doe, geloof Mij dan niet,

³⁸ maar als Ik ze doe en u Mij niet gelooft, geloof dan de werken, opdat u erkent en gelooft dat 'de Vader in Mij is en Ik in Hem.

³⁹ 'Zij probeerden dan opnieuw Hem te grijpen, maar Hij ontkwam aan hun handen.

⁴⁰ En Hij ging opnieuw naar de overkant van de Jordaan, naar de plaats 'waar Johannes eerst doopte, en Hij bleef daar.

⁴¹ En velen kwamen naar Hem toe en zeiden: Johannes deed wel geen teken, maar alles wat Johannes over Deze Man zei, was waar.

⁴² En velen geloofden daar in Hem.

DE OPWEKKING VAN LAZARUS

11 En er was iemand ziek, Lazarus van Bethanië, uit het dorp van Maria en haar zuster Martha.

² 'Maria nu was het die de Heere gezalfd heeft met mirre en Zijn voeten afgedroogd heeft met haar haren; haar broer Lazarus was ziek.

³ Zijn zusters dan stuurden Hem de boodschap: Heere, zie, hij die U liefhebt, is ziek.

⁴ En toen Jezus dat hoorde, zei Hij: Deze ziekte is niet tot de dood, 'maar is er met het oog op de heerlijkheid van God, opdat de Zoon van God erdoor verheerlijkt wordt.

⁵ Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief.

⁶ Toen Hij dan gehoord had dat hij ziek was, bleef Hij nog twee dagen in de plaats waar Hij was.

⁷ Daarna zei Hij tegen de discipelen: Laten wij weer naar Judea gaan.

⁸ De discipelen zeiden tegen Hem: Rabbi, 'de Joden hebben U onlangs nog geprobeerd te stenigen, en gaat U daar weer heen?

⁹ Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Als iemand overdag loopt, stoot hij zich niet, omdat hij het licht van deze wereld ziet,

¹⁰ maar als iemand 's nachts loopt, stoot hij zich, omdat het licht niet bij hem is.

¹¹ Dit sprak Hij, en daarna zei Hij tegen hen: Lazarus, onze vriend, 'slaapt, maar Ik ga naar hem toe om hem uit de slaap op te wekken.

¹² Zijn discipelen dan zeiden: Heere, als hij slaapt, zal hij gezond worden.

¹³ Maar Jezus had over zijn dood gesproken, terwijl zij dachten dat Hij over de natuurlijke slaap sprak.

¹⁴ Toen zei Jezus dan openlijk tegen hen: Lazarus is gestorven.

¹⁵ En Ik ben blij voor u dat Ik daar niet was, opdat u gelooft; maar laten wij naar hem toe gaan.

¹⁶ Thomas dan, die Didymus genoemd

^a Joh. 8:47 ^b Joh. 6:39; 17:12; 18:9 ^c Jes. 54:5; Joh. 5:19; 14:9; 17:5 ^d Joh. 8:59; 11:8 ^e Joh. 5:18 ^f Ps.

82:6 ^g Joh. 6:27 ^h Joh. 5:17 ⁱ Joh. 15:24 ^j Joh. 14:11; 17:21 ^k Luk. 4:29; Joh. 8:59 ^l Joh. 1:28; 3:23

^m Matt. 26:6; Mark. 14:3; Luk. 7:37; Joh. 12:3 ⁿ Vers 40; Joh. 9:3 ^o Joh. 8:59; 10:31 ^p Matt. 9:24;

Mark. 5:39; Luk. 8:52

10:35 van kracht beroofd - Letterlijk: losgemaakt.

werd, zei tegen *zijn* medediscipelen: Laten ook wij gaan om met Hem te sterven.

¹⁷ Toen Jezus dan gekomen was, bleek dat hij al vier dagen in het graf lag.

¹⁸ Bethanië nu lag dicht bij Jeruzalem, ongeveer vijftien stadiën^a daarvandaan.

¹⁹ En velen van de Joden waren naar Martha en Maria gekomen om hen te troosten over hun broer.

²⁰ Zodra Martha dan hoorde dat Jezus kwam, ging zij Hem tegemoet, maar Maria bleef in huis zitten.

²¹ Martha nu zei tegen Jezus: Heere, als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn,

²² maar ook nu weet ik dat God U alles wat U van God vraagt, geven zal.

²³ Jezus zei tegen haar: Uw broer zal *weer* opstaan.

²⁴ Martha zei tegen Hem: Ik weet dat hij zal opstaan bij de ^aopstanding op de laatste dag.

²⁵ Jezus zei tegen haar: ^bIk ben de Opstanding en het Leven: 'wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven,

²⁶ ^cen ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Gelooft u dat?

²⁷ Zij zei tegen Hem: Ja, Heere, ^eik geloof dat U de Christus bent, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou.

²⁸ En na dit gezegd te hebben ging zij weg en riep Maria, haar zuster, onopgemerkt en zei: De Meester is er en Hij roept u.

²⁹ Zodra die *dat* hoorde, stond zij snel op en ging naar Hem toe.

³⁰ Jezus nu was nog niet in het dorp gekomen, maar was op de plaats waar Martha Hem tegemoetgekomen was.

³¹ Toen dan de Joden, die met haar in het huis waren en haar troostten, zagen dat Maria snel opstond en naar buiten ging, volgden zij haar en zeiden: Zij gaat naar het graf om daar te huilen.

³² Zodra dan Maria kwam waar Jezus was, en Hem zag, viel zij aan Zijn voeten en zei tegen Hem: Heere, als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn.

³³ Toen Jezus haar dan zag huilen, en ook de Joden die met haar meekwamen, zag huilen, werd Hij heftig in de geest bewogen en raakte innerlijk in beroering.^f

³⁴ En Hij zei: Waar hebt u hem gelegd? Zij zeiden tegen Hem: Heere, kom het zien.

³⁵ ^gJezus weende.

³⁶ De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief Hij hem had!

³⁷ En sommigen van hen zeiden: Kon Hij ^hDie de ogen van de blinde geopend heeft, ook niet maken dat deze niet gestorven was?

³⁸ Jezus dan, opnieuw heftig bewogen in Zichzelf, kwam bij het graf. Het was een grot, en er was een steen op gelegd.

³⁹ Jezus zei: Neem de steen weg. Martha, de zuster van de gestorvene, zei tegen Hem: Heere, hij ruikt al, want hij ligt hier *al* voor de vierde dag.

⁴⁰ Jezus zei tegen haar: Heb Ik u niet gezegd dat u, als u gelooft, de heerlijkheid van God zult zien?

⁴¹ Zij namen dan de steen weg waar de gestorvene lag. En Jezus hief de ogen omhoog en zei: Vader, Ik dank U dat U Mij verhoord hebt.

⁴² En Ik wist dat U Mij altijd verhoort, ⁱmaar ter wille van de menigte die om Mij heen staat, heb Ik *dit* gezegd, opdat zij geloven dat U Mij gezonden hebt.

⁴³ En toen Hij dit gezegd had, riep Hij met een luide stem: Lazarus, kom naar buiten!

⁴⁴ En de gestorvene kwam naar buiten, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn gezicht was omwonden ^jmet een zweetdoek. Jezus zei tegen hen: Maak hem los en laat hem weggan.

⁴⁵ Velen dan van de Joden die naar Maria toe gekomen waren en gezien hadden wat Jezus gedaan had, geloofden in Hem.

⁴⁶ Maar sommigen van hen gingen naar de Farizeeën en zeiden tegen hen wat Jezus gedaan had.

DE RAAD BESLUIT OM JEZUS TE DODEN

⁴⁷ De overpriesters dan en de Farizeeën

^a Dan. 12:2; Luk. 14:14; Joh. 5:29 ^b Joh. 1:4; 5:24; 14:6 ^c Joh. 3:16,36; 6:47; 1 Joh. 5:10 ^d Joh. 6:51

^e Matt. 16:16; Mark. 8:29; Luk. 9:20; Joh. 6:69 ^f Luk. 19:41 ^g Joh. 9:6 ^h Joh. 12:30 ⁱ Joh. 20:7 ^j Ps. 2:2; Matt. 26:3; Mark. 14:1; Luk. 22:2; Hand. 4:27

11:18 stadiën - Eén stadie bedraagt ongeveer 185 meter. 11:33 raakte innerlijk in beroering - Letterlijk: bracht Zichzelf in beroering.

riepen de Raad bijeen en zeiden: ^aWat doen we? Want deze Mens doet vele tekenen.

⁴⁸ Als wij Hem zo laten *begaan*, zullen allen in Hem geloven, en de Romeinen zullen komen en onze plaats en onze natie van ons wegnemen.

⁴⁹ Maar een van hen, Kajafas, die de hogepriester van dat jaar was, zei tegen hen: U weet niets,

⁵⁰ en u overweegt niet ^b dat het nuttig voor ons is dat één Mens sterft voor het volk, en niet heel het volk verloren gaat.

⁵¹ Dit zei hij echter niet uit zichzelf, maar als hogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterven zou voor het volk,

⁵² en niet alleen voor het volk, maar ook om de kinderen van God, overal verspreid, ^cbijeen te brengen.

⁵³ Vanaf die dag dan waren zij vastbesloten om Hem te doden.

⁵⁴ Jezus dan verkeerde niet meer openlijk onder de Joden, maar Hij ging vandaar naar het land bij de woestijn, naar een stad die Efraïm heette, en verbleef daar met Zijn discipelen.

⁵⁵ En het Pascha van de Joden was nabij en velen uit dat land gingen naar Jeruzalem, vóór het Pascha, om zich te reinigen.

⁵⁶ 'Zij dan zochten Jezus en zeiden onder elkaar, terwijl zij in de tempel stonden: Wat denkt u? Dat Hij niet op het feest komt?

⁵⁷ De overpriesters nu en de Farizeeën hadden de opdracht gegeven dat, als iemand wist waar Hij was, hij het *hun* te kennen zou geven, zodat zij Hem konden grijpen.

DE ZALVING VAN JEZUS IN BETHANIË

12 Jezus ^d dan kwam zes dagen voor het Pascha in Bethanië, waar Lazarus was, die gestorven was *maar* die Hij uit de doden opgewekt had.

² Zij nu bereidden daar een maaltijd voor Hem, en Martha bediende; en Lazarus was een van hen die met Hem aanlagen.

³ Maria dan nam een pond zuivere narduszalf van zeer grote waarde, zalfde de voeten van Jezus en droogde Zijn voeten met

haar haren af; en het huis werd vervuld met de geur van de zalf.

⁴ Toen zei een van Zijn discipelen, Judas Iskariot, *de zoon* van Simon, die Hem verraden zou:

⁵ 'Waarom is deze zalf niet voor driehonderd penningen ^e verkocht en aan de armen gegeven?

⁶ En dit zei hij niet omdat hij zich bekommerde om de armen, maar omdat hij een dief was, ^f en de beurs beheerde en droeg wat gegeven werd.

⁷ Jezus dan zei: Laat haar *begaan*; zij heeft dit bewaard met het oog op ^g de dag van Mijn begrafenis.

⁸ Want de 'armen hebt u altijd bij u, maar Mij hebt u niet altijd.

⁹ Een grote menigte dan van de Joden kwam te weten dat Hij daar was; en zij kwamen niet alleen vanwege Jezus, maar ook om Lazarus te zien, ^h die Hij uit de doden opgewekt had.

¹⁰ En de overpriesters beraadslaagden om ook Lazarus te doden,

¹¹ omdat omwille van hem velen van de Joden weggingen en in Jezus geloofden.

DE INTOCHT IN JERUZALEM

¹² ^k Toen de volgende dag een grote menigte die naar het feest gekomen was, hoorde dat Jezus naar Jeruzalem kwam,

¹³ namen zij de takken van palmbomen en gingen *de stad* uit Hem tegemoet en riepen: Hosanna! ^l Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere, de Koning van Israël!

¹⁴ En toen Jezus een jonge ezel gevonden had, ging Hij daarop zitten, zoals geschreven is:

¹⁵ ^m Wees niet bevreesd, dochter van Sion, zie, uw Koning komt, zittend op het veulen van een ezelin.

¹⁶ Dit nu begrepen Zijn discipelen eerst niet, maar toen Jezus verheerlijkt was, herinnerden zij zich dat dit over Hem geschreven was en dat zij dit met Hem gedaan hadden.

¹⁷ De menigte dan die bij Hem geweest was

^a Joh. 12:19 ^b Joh. 18:14 ^c Efez. 2:14,15,16 ^d Joh. 7:11 ^e Matt. 26:6; Mark. 14:3; Luk. 7:37; Joh. 11:2

^f Mark. 14:5 ^g Joh. 13:29 ^h Mark. 14:8 ⁱ Deut. 15:11; Matt. 26:11; Mark. 14:7 ^j Joh. 11:44 ^k Matt.

21:8; Mark. 11:8; Luk. 19:36 ^l Ps. 118:26 ^m Jes. 62:11; Zach. 9:9; Matt. 21:5

12:5 *penningen* - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

toen Hij Lazarus uit het graf geroepen en hem uit de doden opgewekt had, getuigde *daarvan*.

¹⁸ Daarom ging de menigte Hem ook tegemoet, omdat zij gehoord had dat Hij dat teken gedaan had.

¹⁹ De Farizeeën dan zeiden tegen elkaar: ^aU ziet dat u totaal niets bereikt! Zie, de *hele* wereld loopt achter Hem aan.

HET STERVEND TARWEGRAAN

²⁰ Nu waren er enkele Grieken onder hen ^bdie gekomen waren om op het feest te aanbidden.

²¹ Die dan gingen naar Filippus, ^cdie van Bethsaida in Galilea afkomstig was, en vroegen hem: Heer, wij willen Jezus *graag* zien.

²² Filippus kwam en zei het tegen Andreas, en Andreas en Filippus zeiden het op hun beurt tegen Jezus.

²³ Maar Jezus antwoordde hun: Het uur is gekomen ^ddat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden.

²⁴ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^eAls de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen, maar als hij sterft, draagt hij veel vrucht.

²⁵ Wie zijn leven liefheeft, zal het verliezen, en wie zijn leven haat in deze wereld, zal het behouden tot het eeuwige leven.

²⁶ Als iemand Mij dient, laat hij Mij volgen, en ^fwaar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. En als iemand Mij dient, zal de Vader hem eren.

²⁷ Nu ^gis Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen.

²⁸ Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb *hem* verheerlijkt en Ik zal *hem* opnieuw verheerlijken.

²⁹ De menigte dan die daar stond en *dit* hoorde, zei dat er een donderslag geweest

was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.

³⁰ Jezus antwoordde en zei: ^hNiet voor Mij is deze stem er geweest, maar voor u.

³¹ Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, ⁱnu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden.

³² En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

³³ En dit zei Hij om aan te duiden welke dood Hij zou sterven.

³⁴ De menigte antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet gehoord ^jdat de Christus tot in eeuwigheid blijft. En hoe kunt U dan zeggen dat de Zoon des mensen verhoogd moet worden? Wie is die Zoon des mensen?

³⁵ Jezus dan zei tegen hen: Nog een korte tijd ^kis het licht bij u; ^lwandel zolang u het licht hebt, opdat de duisternis u niet overvalt. En wie in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heen gaat.

³⁶ Zolang u het licht hebt, geloof in het licht, opdat u kinderen van het licht mag zijt. Deze dingen sprak Jezus. En Hij ging weg en verborg Zich voor hen.

BLIJVEND ONGELOOF VAN DE JODEN

³⁷ Maar hoewel Hij zoveel tekenen in hun bijzijn gedaan had, geloofden zij niet in Hem;

³⁸ opdat het woord van de profeet Jesaja vervuld werd dat hij gesproken heeft: ^mHeere, wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm van de Heere geopenbaard?

³⁹ Daarom konden zij niet geloven, omdat Jesaja verder gezegd heeft:

⁴⁰ ⁿHij heeft hun ogen verblind en hun hart verhard, opdat zij niet met de ogen zouden zien en met het hart inzien en zich bekeren en Ik hen zou genezen.

⁴¹ Dit zei Jesaja toen hij Zijn heerlijkheid zag en over Hem sprak.

⁴² En toch geloofden ook velen van de leiders in Hem, maar vanwege de Farizeeën

^a Joh. 11:47 ^b Hand. 8:27 ^c Joh. 1:45 ^d Joh. 13:32; 17:1 ^e 1 Kor. 15:36 ^f Matt. 10:39; 16:25; Mark. 8:35; Luk. 9:24; 17:33 ^g Joh. 14:3; 17:24 ^h Matt. 26:37,38,39; Mark. 14:34; Luk. 22:44 ⁱ Joh. 11:42 ^j Joh. 16:11; Efez. 2:2 ^k Joh. 14:30; Kol. 2:15 ^l Num. 21:9; 2 Kon. 18:4; Joh. 3:14; 8:28 ^m 2 Sam. 7:16; 1 Kron. 22:10; Ps. 45:7; 89:37; 110:4; Jes. 9:5; Jer. 23:6; Ezech. 37:26; Dan. 2:44; 7:14,27; Micha 4:7; Hebr. 1:8 ⁿ Vers 46; Joh. 1:9; 8:12; 9:5 ^o Jer. 13:16; Efez. 5:8; 1 Thess. 5:4 ^p Jes. 53:1; Rom. 10:16 ^q Jes. 6:9; Ezech. 12:2; Matt. 13:14; Mark. 4:12; Luk. 8:10; Hand. 28:26; Rom. 11:8 ^r Jes. 6:1 ^s Joh. 7:13,48

beleden zij het niet, ^aopdat zij niet uit de synagoge geworpen zouden worden.

⁴³ ^bWant zij hadden de eer van de mensen meer lief dan de eer van God.

⁴⁴ Jezus nu riep en zei: Wie in Mij gelooft, gelooft niet in Mij maar in Hem Die Mij gezonden heeft.

⁴⁵ ^cEn wie Mij ziet, ziet Hem Die Mij gezonden heeft.

⁴⁶ ^dIk ben een licht, in de wereld gekomen opdat ieder die in Mij gelooft, niet in de duisternis blijft.

⁴⁷ En als iemand Mijn woorden hoort en niet gelooft, veroordeel Ik hem niet, ^ewant Ik ben niet gekomen om de wereld te veroordelen, maar om de wereld zalig te maken.

⁴⁸ ^fWie Mij verworpt en Mijn woorden niet aanneemt, heeft iets wat hem veroordeelt, *namelijk* ^ghet woord dat Ik gesproken heb; dat zal hem veroordelen op de laatste dag.

⁴⁹ ^hWant Ik heb niet uit Mijzelf gesproken, maar de Vader, Die Mij gezonden heeft, Hijzelf heeft Mij een gebod gegeven wat Ik zeggen en wat Ik spreken moet.

⁵⁰ En Ik weet dat Zijn gebod eeuwig leven is. Wat Ik dan spreek, spreek Ik zoals de Vader Mij gezegd heeft.

DE PAASMAALTIJD EN DE VOETWASSING

13 En vóór ⁱhet feest van het Pascha, toen Jezus wist dat Zijn uur gekomen was dat Hij uit deze wereld zou overgaan naar de Vader, heeft Hij de Zijnen, die in de wereld waren en die Hij liefgehad had, liefgehad tot het einde.

^j Toen dan de maaltijd plaatsvond ^ken de duivel Judas Iskariot, *de zoon* van Simon, al in het hart gegeven had Hem te verraden, ^lstond Jezus, Die wist ^mdat de Vader Hem alle dingen in handen gegeven had ⁿen dat Hij van God uitgegaan was en tot God heen ging,

^oop van de maaltijd, legde *Zijn* kleren af, nam een linnen doek en deed die om Zijn middel.

^p Daarna goot Hij water in de waskom en begon de voeten van de discipelen te wassen en af te drogen met de linnen doek die Hij om Zijn middel had.

^q Zo kwam Hij bij Simon Petrus en die zei tegen Hem: Heere, ^rwilt U mij de voeten wassen?

^s Jezus antwoordde en zei tegen hem: Wat Ik doe, weet u nu niet, maar u zult het later inzien.

^t Petrus zei tegen Hem: U zult mijn voeten in der eeuwigheid niet wassen! Jezus antwoordde hem: Als Ik u niet was, hebt u geen deel met Mij.

^u Simon Petrus zei tegen Hem: Heere, niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd.

^v Jezus zei tegen hem: Wie gebaad heeft, heeft slechts nodig dat zijn voeten worden gewassen, want hij is *al* geheel rein. ^wEn u bent rein, maar niet allen.

^x ^yWant Hij wist wie Hem verraden zou; daarom zei Hij: U bent niet allen rein.

^z Toen Hij dan hun voeten gewassen had en Zijn kleren *weer* had aangedaan, ging Hij weer aanliggen en zei tegen hen: Ziet u in wat Ik aan u gedaan heb?

^{aa} ^{ab}U noemt Mij Meester en Heere, en u zegt het terecht, want Ik ben het.

^{ac} Als Ik dan, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, ^{ad}moet ook u elkaars voeten wassen.

^{ae} ^{af}Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook u zult doen zoals Ik voor u heb gedaan.

^{ag} Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^{ah}Een dieenaar is niet meer dan zijn heer, en een gezant niet meer dan hij die hem gezonden heeft.

^{ai} Als u deze dingen weet, zalig bent u als u ze doet.

^{aj} Ik zeg *dit* niet van u allen; Ik weet wie Ik uitverkoren heb. Maar de Schrift moet vervuld worden: ^{ak}Wie Mijn brood eet, heeft zich tegen Mij gekeerd.^{al}

^a Joh. 9:22 ^b Joh. 5:44 ^c Joh. 10:30; 14:9 ^d Vers 35; Jes. 42:6; 49:6; Joh. 1:9; 8:12; 9:5; Hand. 13:47

^e Joh. 3:17; 9:39 ^f Joh. 3:18; 8:24 ^g Mark. 16:16 ^h Deut. 18:18; Joh. 3:11; 5:20; 7:16; 8:28; 14:10,24;

16:13 ⁱ Matt. 26:2; Mark. 14:1; Luk. 22:1 ^j Vers 27; Luk. 22:3 ^k Matt. 11:27; Joh. 3:35 ^l Joh. 16:28

^m Matt. 3:14 ⁿ Joh. 15:3 ^o Joh. 6:64 ^p Matt. 23:8,10; 1 Kor. 8:6; 12:3; Filipp. 2:11 ^q Gal. 6:1,2 ^r 1 Petr.

2:21; 1 Joh. 2:6 ^s Matt. 10:24; Luk. 6:40; Joh. 15:20 ^t Ps. 41:10; Matt. 26:23; 1 Joh. 2:19

13:18 heeft zich tegen Mij gekeerd heeft de hiel tegen Mij opgeheven.

¹⁹ ^a Nu al zeg Ik het u voordat het gebeurt, opdat wanneer het gebeurt, u zult geloven dat Ik het ben.

²⁰ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: ^b als iemand hem ontvangt die Ik zal zenden, ontvang hij Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft.

DE ONTMASKERING VAN JUDAS

²¹ ^c Toen Jezus deze dingen gezegd had, raakte *Zijn* geest in beroering, ^e en Hij getuigde en zei: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u dat een van u Mij zal verraden.

²² De discipelen dan keken elkaar aan, in twijfel over wie Hij dat zei.

²³ ^f En een van Zijn discipelen, die Jezus liefhad, ^g lag aan in de schoot van Jezus.

²⁴ Simon Petrus dan wenkte deze, dat hij vragen zou wie het toch zou kunnen zijn, over wie Hij sprak.

²⁵ En deze ging tegen Jezus' borst liggen en zei tegen Hem: Heere, wie is het?

²⁶ Jezus antwoordde: Die is het aan wie Ik het stuk brood zal geven, nadat Ik het ingedoopt heb. En toen Hij het stuk brood ingedoopt had, gaf Hij het aan Judas Iskariot, de zoon van Simon.

²⁷ En met *het nemen* van het stuk brood voor de satan in hem. Jezus dan zei tegen hem: Wat u *wilt* doen, doe het snel.

²⁸ En niemand van hen die aanlagen, begreep met welke bedoeling Hij *dat* tegen hem zei.

²⁹ Want sommigen dachten, ^h omdat Judas de beurs beheerde, dat Jezus tegen hem zei: Koop wat wij nodig hebben voor het feest, of dat hij iets aan de armen moest geven.

³⁰ Toen hij dan het stuk brood genomen had, ging hij meteen naar buiten. En het was nacht.

HET NIEUWE GEBOD VAN DE LIEFDE

³¹ Toen hij dan naar buiten gegaan was, zei Jezus: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt, en God is in Hem verheerlijkt.

³² Als God in Hem verheerlijkt is, zal God Hem ook in Zichzelf verheerlijken, ⁱ en Hij zal Hem meteen verheerlijken.

³³ Lieve kinderen, nog een korte *tijd* ben Ik bij u. ^j U zult Mij zoeken, en zoals Ik gezegd heb tegen de Joden, zo zeg Ik het nu ook tegen u: Waar Ik heen ga, kunt u niet komen.

³⁴ ^k Een nieuw gebod geef Ik u, *namelijk* dat u elkaar liefhebt; zoals Ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben.

³⁵ Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

VOORSPELLING VAN DE VERLOOCHENING DOOR PETRUS

³⁶ Simon Petrus zei tegen Hem: Heere, waar gaat U heen? Jezus antwoordde hem: Waar Ik heen ga, kunt u Mij nu niet volgen, maar u zult Mij later volgen.

³⁷ Petrus zei tegen Hem: Heere, waarom kan ik U nu niet volgen? ^l Mijn leven zal ik voor U geven.

³⁸ Jezus antwoordde hem: Zult u uw leven voor Mij geven? ^m Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: De haan zal niet kraaien, voordat u Mij driemaal verloochend zult hebben.

HET HUIS VAN DE HEMELSE VADER

14 Laat uw hart niet in beroering raken; u gelooft in God, geloof ook in Mij.

² In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken.

³ En als Ik heengegaan ben en plaats voor u gereedgemaakt heb, kom Ik terug en zal u tot Mij nemen, ⁿ opdat ook u zult zijn waar Ik ben.

⁴ En waar Ik heen ga, weet u, en de weg weet u.

⁵ Thomas zei tegen Hem: Heere, wij weten niet waar U heen gaat, en hoe kunnen wij de weg weten?

^a Joh. 14:29; 16:4 ^b Matt. 10:40; Luk. 10:16 ^c Matt. 26:21; Mark. 14:18; Luk. 22:21; Hand. 1:17; 1 Joh. 2:19 ^d Joh. 20:2; 21:7,20 ^e Joh. 12:6 ^f Joh. 12:23; 17:1 ^g Joh. 7:34; 8:21 ^h Lev. 19:18; Matt. 22:39; Joh. 15:12; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 3:23; 4:21 ⁱ 1 Joh. 2:5; 4:20 ^j Joh. 21:18; 2 Petr. 1:14 ^k Matt. 26:33; Mark. 14:29; Luk. 22:33 ^l Matt. 26:34; Mark. 14:30; Luk. 22:34 ^m Joh. 12:26; 17:24 ⁿ 13:21 raakte ... *beroering* - Letterlijk: raakte Hij in beroering in de geest. 13:23 *die Jezus liefhad* - Hier is de liefde van Jezus tot Johannes bedoeld.

⁶ Jezus zei tegen hem: ^aIk ben de Weg, ^bde Waarheid ^cen het Leven. ^dNiemand komt tot de Vader dan door Mij.

⁷ Als u Mij gekend had, zou u ook Mijn Vader gekend hebben; en van nu af kent u Hem en hebt u Hem gezien.

⁸ Filippus zei tegen Hem: Heere, laat ons de Vader zien en het is ons genoeg.

⁹ Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? ^eWie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u *dan* zeggen: Laat ons de Vader zien?

¹⁰ Gelooft u niet ^fdat Ik in de Vader *ben* en de Vader in Mij is? ^gDe woorden die Ik tot u spreek, spreek Ik niet uit Mijzelf, ^hmaar de Vader, Die in Mij blijft, Die doet de werken.

¹¹ Geloof Mij, dat Ik in de Vader *ben* en de Vader in Mij is, en zo niet, geloof Mij *dan* om de werken zelf.

¹² Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie in Mij gelooft, zal de werken die Ik doe, ook doen, en hij zal grotere doen dan deze, want Ik ga heen naar Mijn Vader.

¹³ En wat u ook zult vragen in Mijn Naam, dat zal Ik doen, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt zal worden.

¹⁴ Als u iets vragen zult in Mijn Naam, Ik zal het doen.

DE BELOFTE VAN DE ANDERE TROOSTER

¹⁵ Als u Mij liefhebt, neem *dan* Mijn geboden in acht.

¹⁶ En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijft tot in eeuwigheid,

¹⁷ *namelijk* de Geest van de waarheid, Die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet, maar u kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn.

¹⁸ Ik zal u niet als wezen achterlaten; Ik kom *weer* naar u toe.

¹⁹ Nog een korte *tijd* en de wereld zal Mij niet meer zien, maar u zult Mij zien, want Ik leef en u zult leven.

²⁰ Op die dag zult u inzien dat Ik in Mijn Vader *ben*, en u in Mij, en Ik in u.

²¹ Wie Mijn geboden heeft en die in acht neemt, die is het die Mij liefheeft, en wie Mij liefheeft, hem zal Mijn Vader liefhebben; en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren.

²² Judas, niet de Iskariot, zei tegen Hem: Heere, hoe komt het dat U Zichzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?

²³ Jezus antwoordde en zei tegen hem: Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord in acht nemen; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen naar hem toe komen en bij hem intrek nemen.

²⁴ Wie Mij niet liefheeft, neemt Mijn woorden niet in acht; ⁱen het woord dat u hoort, is niet van Mij, maar van de Vader, Die Mij gezonden heeft.

²⁵ Deze dingen heb Ik tot u gesproken, terwijl Ik bij u verblijf.

²⁶ Maar de Trooster, de Heilige Geest, Die de Vader zenden zal in Mijn Naam, ^jDie zal u in alles onderwijzen en u in herinnering brengen alles wat Ik u gezegd heb.

²⁷ Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u; niet zoals de wereld *die* geeft, geef Ik *die* u. Laat uw hart niet in beroering raken en niet bevreesd worden.

²⁸ U hebt gehoord dat Ik tegen u gezegd heb: Ik ga heen maar kom *weer* naar u toe. Als u Mij liefhad, zou u zich verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen naar de Vader; want Mijn Vader is meer dan Ik.

²⁹ En nu heb Ik het u gezegd voordat het zal gebeuren, opdat, wanneer het gebeurt, u zult geloven.

³⁰ Ik zal niet veel meer met u spreken, ^kwant de vorst van deze wereld komt en heeft geen *macht* over Mij.

³¹ Maar de wereld moet weten dat Ik de Vader liefheb, en doe zoals de Vader Mij ^lgeboden heeft.

Sta op, laten wij hier vandaan gaan.

^a Hebr. 9:8 ^b Joh. 1:17 ^c Joh. 1:4; 11:25 ^d Joh. 10:9 ^e Joh. 10:30 ^f Joh. 10:38 ^g Vers 24; Joh. 7:16; 8:28; 10:38; 12:49; 16:13; 17:21 ^h Joh. 5:17 ⁱ Matt. 21:21; Luk. 17:6; Hand. 5:12; 19:11 ^j Jer. 29:12; Matt. 7:7; 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 15:7; 16:24; Jak. 1:5; 1 Joh. 3:22 ^k Vers 21,23; Joh. 15:10; 1 Joh. 5:3 ^l Matt. 28:20 ^m Vers 10; Joh. 7:16; 8:28; 12:49; 16:13 ⁿ Luk. 24:49; Joh. 15:26; 16:7; Hand. 2:4 ^o Joh. 16:13 ^p Filipp. 4:7 ^q Vers 3 ^r Joh. 13:19; 16:4 ^s Joh. 12:31; 16:11; Efez. 2:2 ^t Joh. 10:18; Hebr. 10:5

DE WARE WIJNSTOK EN DE RANKEN

15 Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

²Elke rank die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke rank die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt.

³U bent al rein vanwege het woord dat Ik tot u gesproken heb.

⁴Blijf in Mij, en Ik in u. Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft.

⁵Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.

⁶Als iemand niet in Mij blijft, ^awordt hij buitengeworpen zoals de rank, en verdort, en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.

⁷Als u in Mij blijft en Mijn woorden in u blijven, ^bvraag wat u maar wilt en het zal u ten deel vallen.

⁸Hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt en Mijn discipelen bent.

HET GEBOD VAN DE LIEFDE

⁹Zoals de Vader Mij liefgehad heeft, heb ook Ik u liefgehad; blijf in Mijn liefde.

¹⁰Als u Mijn geboden in acht neemt, zult u in Mijn liefde blijven, zoals Ik de geboden van Mijn Vader in acht genomen heb en in Zijn liefde blijf.

¹¹Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u zal blijven en uw blijdschap volkomen zal worden.

¹²Dit is Mijn gebod: dat u elkaar liefhebt, zoals Ik u liefgehad heb.

¹³Niemand heeft een grotere liefde dan deze, *namelijk* dat iemand zijn leven geeft voor zijn vrienden.

¹⁴U bent Mijn vrienden, als u doet wat Ik u gebied.

¹⁵Ik noem u niet meer dienaren, want een

dienaar weet niet wat zijn heer doet, maar Ik heb u vrienden genoemd, omdat Ik u alles wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, bekendgemaakt heb.

¹⁶Niet u hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u ertoe bestemd dat u zou heengaan en vrucht dragen, en dat uw vrucht zou blijven, opdat wat u ook maar van de Vader vraagt in Mijn Naam, Hij u dat geeft.

¹⁷Dit gebied Ik u: dat u elkaar liefhebt.

DE HAAT VAN DE WERELD

¹⁸Als de wereld u haat, weet dat zij Mij eerder dan u gehaat heeft.

¹⁹Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

²⁰Herinner u het woord dat Ik u gezegd heb: ^aEen dienaar is niet meer dan zijn heer. ^bAls zij Mij vervolgd hebben, zullen zij ook u vervolgen; als zij Mijn woord in acht genomen hebben, zullen zij ook het uwe in acht nemen.

²¹Maar al deze dingen zullen zij u aandoen omwille van Mijn Naam, omdat zij Hem niet kennen Die Mij gezondend heeft.

²²Als Ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, hadden zij geen zonde, maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde.

²³Wie Mij haat, haat ook Mijn Vader.

²⁴Als Ik onder hen niet de werken gedaan had die niemand anders gedaan heeft, hadden zij geen zonde, maar nu hebben zij ze gezien en Mij en Mijn Vader gehaat.

²⁵Maar het woord moet vervuld worden dat in hun wet geschreven is: 'Zij hebben mij zonder reden gehaat.'

²⁶Maar wanneer de Trooster is gekomen, 'Die Ik u zenden zal van de Vader, de Geest van de waarheid, Die van de Vader uitgaat, zal Die over Mij getuigen.'

^a Matt. 15:13 ^b Joh. 13:10 ^c Ezech. 15:2 enz. ^d Matt. 3:10; 7:19; Kol. 1:23 ^e Jer. 29:12; Matt. 7:7; 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 16:24; Jak. 1:5; 1 Joh. 3:22; 5:14 ^f Joh. 14:15, 21, 23; 1 Joh. 5:3 ^g Lev. 19:18; Matt. 22:39; Joh. 13:34; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 3:23; 4:21 ^h Rom. 5:7; Efez. 5:2; 1 Joh. 3:16 ⁱ Matt. 12:50; 2 Kor. 5:16; Gal. 5:6; 6:15; Kol. 3:11 ^j Joh. 8:26 ^k Joh. 13:18; Efez. 1:4 ^l Matt. 28:19; Mark. 16:15; Kol. 1:6 ^m 1 Joh. 3:13 ⁿ Joh. 17:14; Gal. 1:10 ^o Matt. 10:24; Luk. 6:40; Joh. 13:16 ^p Matt. 24:9; Joh. 16:2 ^q Matt. 10:22; Joh. 16:3 ^r Rom. 4:15; 5:20 ^s Joh. 10:37 ^t Ps. 35:19; 69:5 ^u Joh. 14:26; 16:7; Hand. 5:32 ^v Luk. 24:49

²⁷ En u zult ook getuigen, want u bent van het begin af bij Mij.

16 Dit heb Ik tot u gesproken, opdat u niet struikelt.

²⁸ Ze zullen u uit de synagoge werpen; ja, de tijd komt dat ieder die u doot, denkt God een dienst te bewijzen.

²⁹ En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij de Vader niet gekend hebben en Mij ook niet.

³⁰ Maar deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat, wanneer de tijd komt, u zich herinnert dat Ik ze u gezegd heb; maar deze dingen heb Ik u van het begin af niet gezegd, omdat Ik bij u was.

DE HEILIGE GEEST EN ZIJN WERK

³¹ En nu ga Ik heen naar Hem Die Mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt Mij: Waar gaat U heen?

³² Maar omdat Ik deze dingen tot u gesproken heb, heeft de droefheid uw hart vervuld.

³³ Maar Ik zeg u de waarheid: Het is nuttig voor u dat Ik wegga, want als Ik niet wegga, zal de Trooster niet naar u toe komen; maar als Ik heenga, zal Ik Hem naar u toe zenden.

³⁴ En als Die gekomen is, zal Hij de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel:

³⁵ van zonde, omdat zij niet in Mij geloven; ³⁶ van gerechtigheid, omdat Ik heenga naar Mijn Vader en u Mij niet meer zult zien;

³⁷ en van oordeel, omdat de vorst van deze wereld veroordeeld is.

³⁸ Nog veel heb Ik tegen u te zeggen, maar u kunt het nu niet dragen.

³⁹ Maar wanneer Die komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen in heel de waarheid, want Hij zal niet vanuit Zichzelf spreken, maar wat Hij gehoord zal hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.

⁴⁰ Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen en het u verkondigen.

⁴¹ Alles wat de Vader heeft, is het Mijne; daarom heb Ik gezegd dat Hij het uit het Mijne zal nemen en het u zal verkondigen.

BLIJDSCHAP NA DROEFHEID

⁴² Een korte tijd en u ziet Mij niet, en weer een korte tijd en u zult Mij zien, want Ik ga heen naar de Vader.

⁴³ Sommigen dan van Zijn discipelen zeiden tegen elkaar: Wat betekent dit dat Hij tegen ons zegt: Een korte tijd en u ziet Mij niet, en weer een korte tijd en u zult Mij zien; en: Want Ik ga heen naar de Vader?

⁴⁴ Zij zeiden dan: Wat bedoelt Hij met een korte tijd? Wij weten niet waarover Hij het heeft.

⁴⁵ Jezus dan wist dat zij Hem dit wilden vragen en zei tegen hen: Vraagt u zich onder elkaar af wat het betekent dat Ik gezegd heb: Een korte tijd en u ziet Mij niet, en weer een korte tijd en u zult Mij zien?

⁴⁶ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u dat u zult huilen en weklagen, maar de wereld zal zich verblijden; en u zult bedroefd zijn, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden.

⁴⁷ Wanneer een vrouw baart, heeft zij droefheid, omdat haar tijd gekomen is, maar wanneer zij het kind gebaard heeft, denkt zij niet meer aan de benauwdheid, vanwege de blijdschap dat een mens ter wereld gekomen is.

⁴⁸ Ook u hebt dan nu wel droefheid, maar Ik zal u weerzien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen.

⁴⁹ En op die dag zult u Mij niets vragen.

⁵⁰ Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Alles wat u de Vader zult bidden in Mijn Naam, zal Hij u geven.

⁵¹ Tot nu toe hebt u niets gebeden in Mijn Naam; bid, en u zult ontvangen, opdat uw blijdschap volkomen zal worden.

⁵² Deze dingen heb Ik in beeldspraak tot u gesproken, maar de tijd komt dat Ik niet meer in beeldspraak tot u spreken zal, maar u openlijk de dingen over de Vader zal verkondigen.

^a Hand. 1:8, 21; 5:32 ^b Joh. 9:22, 34; 12:42 ^c Joh. 15:21; 1 Kor. 2:8 ^d Joh. 13:19; 14:29 ^e Luk. 24:49; Joh. 14:26; 15:26 ^f Joh. 12:31; 14:30; Efez. 2:2; Kol. 2:15 ^g Joh. 14:26 ^h Joh. 12:49 ⁱ Joh. 17:10 ^j Joh. 7:33 ^k Jes. 26:17 ^l Joh. 20:20 ^m Jer. 29:12; Matt. 7:7; 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 15:7; Jak. 1:5; 1 Joh. 3:22; 5:14

²⁶ Op die dag zult u in Mijn Naam bidden, en Ik zeg u niet dat Ik de Vader voor u vragen zal,

²⁷ want de Vader Zelf heeft u lief, omdat u Mij hebt liefgehad ^a en hebt gelooft dat Ik van God ben uitgegaan.

²⁸ ^b Ik ben van de Vader uitgegaan en ben in de wereld gekomen; Ik verlaat de wereld weer en ga heen naar de Vader.

JEZUS ALS OVERWINNAAR VAN DE WERELD

²⁹ Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Zie, nu spreekt U openlijk en gebruikt U geen beeldspraak.

³⁰ Nu weten wij ^c dat U alles weet en dat het voor U niet nodig is dat iemand U vragen stelt. Hierom geloven wij dat U van God uitgegaan bent.

³¹ Jezus antwoordde hun: Geloof u nu?

³² ^d Zie, de tijd komt en is nu gekomen, dat u uiteengedreven zult worden, ieder naar het zijne, en u Mij alleen zult laten; ^e en *toch* ben Ik niet alleen, omdat de Vader bij Mij is.

³³ Deze dingen heb Ik tot u gesproken, ^f opdat u in Mij vrede zult hebben. In de wereld zult u verdrukking hebben, maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.

HET HOGEPRIESTERLIJK GEBED

17 Dit sprak Jezus, en Hij sloeg Zijn ogen op naar de hemel en zei: Vader, ^g het uur is gekomen, verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijkt, ^h zoals U Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat Hij eeuwig leven geeft aan allen die U Hem gegeven hebt.

³ En ⁱ dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die U gezonden hebt.

⁴ Ik heb U verheerlijkt op de aarde. ^k Ik heb het werk volbracht dat U Mij gegeven hebt om te doen.

⁵ En nu verheerlijk Mij, U Vader, bij Uzelf, met de heerlijkheid ^l die Ik bij U bezat voordat de wereld er was.

^a Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen die U Mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren van U en U hebt hen Mij gegeven, en zij hebben Uw woord in acht genomen.

⁷ Nu hebben zij erkend dat alles wat U Mij gegeven hebt, bij U vandaan komt.

⁸ Want de woorden die U Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze aangenomen, ^m en zij hebben daadwerkelijk erkend dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben gelooft dat U Mij gezonden hebt.

⁹ Ik bid voor hen. Ik bid niet voor de wereld, maar voor hen die U Mij gegeven hebt, want zij zijn van U.

¹⁰ En ⁿ al wat van Mij is, is van U, en wat van U is, is van Mij; en Ik ben in hen verheerlijkt.

¹¹ En Ik ben niet meer in de wereld, maar dezen zijn in de wereld, en Ik kom naar U toe. Heilige Vader, bewaar hen die U Mij gegeven hebt in Uw Naam, opdat zij één zullen zijn zoals Wij.

¹² Toen Ik met hen in de wereld was, bewaarde Ik hen in Uw Naam. ^o Hen die U Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard en niemand uit hen is verloren gegaan dan de zoon van het verderf, opdat ^p de Schrift vervuld wordt.

¹³ Maar nu kom Ik naar U toe en spreek dit in de wereld, opdat zij ten volle Mijn blijdschap in zichzelf hebben.

¹⁴ Ik heb hun Uw woord gegeven, ^q en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij niet van de wereld zijn, zoals Ik niet van de wereld ben.

¹⁵ Ik bid niet dat U hen uit de wereld wegneemt, maar dat U hen bewaart voor de boze.

¹⁶ Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik niet van de wereld ben.

¹⁷ Heilig hen door Uw waarheid; ^r Uw woord is de waarheid.

¹⁸ Zoals U Mij in de wereld gezonden hebt, heb ook Ik hen in de wereld gezonden.

¹⁹ En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd zijn in de waarheid.

^a Joh. 17:8 ^b Joh. 13:3 ^c Joh. 21:17 ^d Zach. 13:7; Matt. 26:31; Mark. 14:27 ^e Joh. 8:29; 14:10 ^f Jes.

9:5; Joh. 14:27; Rom. 5:1; Efez. 2:13; Kol. 1:20 ^g Joh. 12:23; 13:32 ^h Ps. 8:7; Matt. 11:27; 28:18; Luk.

10:22; Joh. 3:35; 5:27; 1 Kor. 15:25; Filipp. 2:10; Hebr. 2:8 ⁱ Jes. 53:11; Jer. 9:23 ^j Joh. 13:32; 14:13

^k Joh. 4:34; 19:30 ^l Joh. 1:1,2; 10:30; 14:9 ^m Joh. 16:27 ⁿ Joh. 16:15 ^o Joh. 6:39; 10:28; 18:9 ^p Jes.

8:18; Hebr. 2:13 ^q Ps. 109:8 ^r Joh. 15:19 ^s Joh. 8:40 ^t Joh. 20:21 ^u 1 Kor. 1:2,30; 1 Thess. 4:7

²⁰ En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen die door hun woord in Mij zullen geloven,

²¹ opdat zij allen ^aéén zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn, opdat de wereld zal geloven dat U Mij gezonden hebt.

²² En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die U Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, zoals Wij Eén zijn;

²³ Ik in hen, en U in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en opdat de wereld erkent dat U Mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, zoals U Mij hebt liefgehad.

²⁴ ^bVader, Ik wil dat waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn die U Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid zien, die U Mij gegeven hebt, omdat U Mij hebt liefgehad vóór de grondlegging van de wereld.

²⁵ Rechtvaardige Vader, ^cde wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend, ^een dezen hebben erkend dat U Mij gezonden hebt.

²⁶ En Ik heb hun Uw Naam bekendgemaakt, en zal ^ddie bekendmaken, opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is, en Ik in hen.

DE GEVANGENENEMING VAN JEZUS

18 Nadat Hij ^edit gezegd had, vertrok Jezus met Zijn discipelen naar de overkant van de beek Kedron, waar een hof was, die Hij met Zijn discipelen inging. ² En Judas, die Hem verraadde, kende die plaats ook, omdat Jezus daar vaak met Zijn discipelen samengekomen was.

³ ^fJudas dan, die de afdeling *soldaten* en *enkele* dienaars van de overpriesters en Farizeeën meegenomen had, kwam daar met lantaarns, fakkels en wapens.

⁴ Jezus dan, Die alles wist wat er over Hem komen zou, trad naar voren en zei tegen hen: Wie zoekt u?

⁵ Zij antwoordden Hem: Jezus de Nazarener. Jezus zei tegen hen: Ik ben het. En Judas, die Hem verraadde, stond ook bij hen.

⁶ Toen Hij dan tegen hen zei: Ik ben het, deinsden zij terug en vielen op de grond.

⁷ Hij vroeg hun dan opnieuw: Wie zoekt u? En zij zeiden: Jezus de Nazarener.

⁸ Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd dat Ik het ben. Als u dan Mij zoekt, laat dezen wegggaan.

⁹ *Dit zei Hij* opdat het woord vervuld zou worden dat Hij gesproken had: ⁹Uit hen die U Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren laten gaan.

¹⁰ ^hSimon Petrus dan, die een zwaard had, trok dat, trof de dienaar van de hogepriester en sloeg zijn rechteroor af. En de naam van de dienaar was Malchus.

¹¹ Jezus dan zei tegen Petrus: Steek uw zwaard in de schede. De ⁱdrinkbeker die de Vader Mij gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?

JEZUS VOOR HET SANHEDRIN

¹² De afdeling *soldaten* dan en de overste over duizend en de dienaars van de Joden namen Jezus gevangen en boeiden Hem.

¹³ ^jEn zij leidden Hem weg, eerst naar ^kAnnas, want hij was de schoonvader van Kajafas, die de hogepriester van dat jaar was.

¹⁴ ^kKajafas nu was het die de Joden de raad gegeven had dat het nuttig zou zijn dat één Mens voor het volk zou sterven.

DE VERLOOCHENING DOOR PETRUS

¹⁵ ^mEn Simon Petrus volgde Jezus, evenals een andere discipel. Die discipel nu was een bekende van de hogepriester, en hij ging met Jezus het paleis van de hogepriester binnen.

¹⁶ Petrus echter stond buiten bij de deur. De andere discipel dan, die een bekende van de hogepriester was, ging naar buiten, sprak met de portierster en bracht Petrus binnen.

¹⁷ Het dienstmeisje dan, de portierster, zei tegen Petrus: Bent ook u niet *een* van de discipelen van deze Mens? Hij zei: Dat ben ik niet.

¹⁸ En de slaven en de dienaars hadden een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was,

^a Joh. 10:38; 14:11; Gal. 3:28 ^b Joh. 12:26; 14:3 ^c Joh. 15:21; 16:3 ^d Vers 8; Joh. 16:27 ^e 2 Sam. 15:23;

Matt. 26:36; Mark. 14:32; Luk. 22:39 ^f Matt. 26:47; Mark. 14:43; Luk. 22:47 ^g Joh. 6:39; 10:28; 17:12

^h Matt. 26:51; Mark. 14:47; Luk. 22:50 ⁱ Matt. 20:22; 26:39 ^j Matt. 26:57; Mark. 14:53; Luk. 22:54

^k Luk. 3:2 ^l Joh. 11:50 ^m Matt. 26:58; Mark. 14:54; Luk. 22:54

en stonden zich te warmen. ^aPetrus stond zich bij hen te warmen.

¹⁹ De hogepriester dan ondervroeg Jezus over Zijn discipelen en over Zijn onderrecht.

²⁰ Jezus antwoordde hem: ^b'Ik heb openlijk gesproken tot de wereld; Ik heb altijd onderwezen in de synagoge en in de tempel, waar de Joden altijd samenkomen, en Ik heb niets in het verborgen gesproken.

²¹ Waarom ondervraagt u Mij? Ondervraag hen die gehoord hebben wat Ik tot hen gesproken heb; zie, dezen weten wat Ik gezegd heb.

²² En toen Hij dit zei, ^c'gaf een van de dienaars die daarbij stond, Jezus een slag in het gezicht en zei: Antwoordt U zo de hogepriester?

²³ Jezus antwoordde hem: Als Ik verkeerd gesproken heb, bewijs dan wat er verkeerd is; maar als *het terecht was*, waarom slaat u Mij dan?

²⁴ ^dAnnas nu had Hem gebonden naar Kajafas, de hogepriester, gezonden.

²⁵ ^eEn Simon Petrus stond zich te warmen. Zij zeiden dan tegen hem: Bent ook u niet een van Zijn discipelen? Hij ontkende het en zei: Dat ben ik niet.

²⁶ Een van de dienaren van de hogepriester, die familie was van hem bij wie Petrus het oor afgeslagen had, zei: Heb ik u niet met Hem in de hof gezien?

²⁷ Petrus dan ontkende het opnieuw. ^fEn meteen kraaide de haan.

DE VEROORDELING DOOR PILATUS

²⁸ ^gZe brachten dan Jezus van Kajafas naar het gerechtsgebouw, en het was 's morgens vroeg. En zij gingen het gerechtsgebouw niet in, ^hopdat zij niet bezoedeld zouden worden, maar het Pascha konden eten.

²⁹ Pilatus dan ging naar buiten, naar hen toe en zei: Welke aanklacht brengt u tegen deze Mens in?

³⁰ Zij antwoordden en zeiden tegen hem:

Als Deze geen misdadiger was, zouden wij Hem niet aan u overgeleverd hebben.

³¹ Pilatus dan zei tegen hen: Neemt u Hem en oordeel Hem volgens uw wet. De Joden dan zeiden tegen hem: Het is ons niet geoorloofd iemand te doden.

³² ⁱDat gebeurde ^jopdat het woord vervuld zou worden dat Jezus gesproken had, toen Hij aanduidde wat voor dood Hij zou sterven.

³³ ^kPilatus dan ging het gerechtsgebouw weer in, riep Jezus en zei tegen Hem: Bent U de Koning van de Joden?

³⁴ Jezus antwoordde hem: Zegt u dit uit uzelf of hebben anderen het u over Mij gezegd?

³⁵ Pilatus antwoordde: Ben ik *soms* een Jood? Uw *eigen* volk en de overpriesters hebben U aan mij overgeleverd; wat hebt U gedaan?

³⁶ Jezus antwoordde: ^lMijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Als Mijn Koninkrijk van deze wereld was, zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik niet aan de Joden overgeleverd zou worden, maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier.

³⁷ Pilatus dan zei tegen Hem: U bent dus toch een koning? Jezus antwoordde: U zegt dat Ik een Koning ben. Hiervoor ben Ik geboren en hiervoor ben Ik in de wereld gekomen: om voor de waarheid te getuigen. Iedereen die uit de waarheid is, geeft aan Mijn stem gehoor.

³⁸ Pilatus zei tegen Hem: Wat is waarheid? En nadat hij dat gezegd had, ging hij opnieuw naar buiten naar de Joden, en zei tegen hen: ^m'Ik vind geen schuld in Hem.

³⁹ Maar u hebt ⁿde gewoonte dat ik op het Pascha iemand voor u loslaat. Wilt u dan dat ik de Koning van de Joden voor u loslaat?

⁴⁰ Zij dan schreeuwden allemaal opnieuw: ^o'Niet Deze, maar Barabbas! ^pEn Barabbas was een misdadiger.

^a Matt. 26:69; Mark. 14:67; Luk. 22:55 ^b Joh. 7:26 ^c Jer. 20:2; Hand. 23:2 ^d Matt. 26:57; Mark. 14:53; Luk. 22:54 ^e Matt. 26:71; Mark. 14:69; Luk. 22:58 ^f Joh. 13:38 ^g Matt. 27:1; Mark. 15:1; Luk. 22:66; 23:1 ^h Hand. 10:28; 11:3 ⁱ Matt. 20:19; Joh. 12:32 ^j Matt. 27:11; Mark. 15:2; Luk. 23:3 ^k Joh. 6:15; 1 Tim. 6:13 ^l Matt. 27:24; Luk. 23:4 ^m Matt. 27:15; Mark. 15:6; Luk. 23:17 ⁿ Hand. 3:14 ^o Matt. 27:16; Mark. 15:7; Luk. 23:19

ZIE DE MENS, ZIE, UW KONING

19 Toen ^anam Pilatus dan Jezus en geselde Hem.

² En de soldaten vlochten een kroon van dorens en zetten die op Zijn hoofd, en zij deden Hem een purperen bovenkleed om,

³ en zeiden: Gegroet, Koning van de Joden! En zij gaven Hem slagen in het gezicht.

⁴ Pilatus dan kwam weer naar buiten en zei tegen hen: Zie, ik breng Hem tot u naar buiten, opdat u weet dat ik geen schuld in Hem vind.

⁵ Jezus dan kwam naar buiten met de doornenkroon op en het purperen bovenkleed aan. En Pilatus zei tegen hen: Zie, de Mens!

⁶ Toen dan de overpriesters en de dienaars Hem zagen, schreeuwden zij: Kruisig Hem, Kruisig Hem! Pilatus zei tegen hen: Neemt u Hem en kruisig Hem, want ik vind in Hem geen schuld.

⁷ De Joden antwoordden hem: ^bWij hebben een wet en volgens onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt.

⁸ Toen Pilatus dan deze woorden hoorde, werd hij nog meer bevreemd,

⁹ en hij ging opnieuw het gerechtsgebouw in en zei tegen Jezus: Waar komt U vandaan? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

¹⁰ Pilatus dan zei tegen Hem: Spreek U niet tot mij? Weet U niet dat ik macht heb U te kruisigen, en macht heb U los te laten?

¹¹ Jezus antwoordde: U zou geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven gegeven was; daarom heeft hij die Mij aan u overgeleverd heeft, een grotere zonde dan u.

¹² Van toen af probeerde Pilatus Hem los te laten, maar de Joden schreeuwden: Als u Deze loslaat, bent u niet de vriend van de keizer; ^ciedereen die zichzelf koning maakt, verzet zich tegen de keizer.

¹³ Toen Pilatus dan deze woorden gehoord had, bracht hij Jezus naar buiten en ging op de rechterstoel zitten, op de plaats die Lithostrotos genoemd wordt, en in het Hebreeuws Gabbatha.

¹⁴ En het was de voorbereiding van het

Pascha, ongeveer het zesde uur; en hij zei tegen de Joden: Zie, uw Koning!

¹⁵ Maar zij schreeuwden: Weg met Hem, weg met Hem, kruisig Hem! Pilatus zei tegen hen: Moet ik uw Koning kruisigen? De overpriesters antwoordden: ^dWij hebben geen koning dan de keizer. ^e¹⁶ Toen leverde hij Hem dan aan hen over om gekruisigd te worden. En zij namen Jezus mee en leidden Hem weg.

DE KRUISIGING

¹⁷ En terwijl Hij Zijn kruis droeg, ging Hij *de stad* uit naar de *plaats* die Schedelplaats genoemd wordt *en* in het Hebreeuws Golgotha.

¹⁸ Daar kruisigden zij Hem en met Hem twee anderen, aan elke kant één, en Jezus in het midden.

¹⁹ En Pilatus schreef ook een opschrift en zette *dat* op het kruis; en er was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING VAN DE JODEN.

²⁰ Dit opschrift dan lazen velen van de Joden, want de plaats waar Jezus gekruisigd werd, was dicht bij de stad; en het was geschreven in het Hebreeuws, in het Grieks *en* in het Latijn.

²¹ De overpriesters van de Joden dan zeiden tegen Pilatus: Schrijf niet: De Koning van de Joden, maar dat Hij gezegd heeft: Ik ben de Koning van de Joden.

²² Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven.

²³ Nadat de soldaten dan Jezus gekruisigd hadden, namen zij Zijn kleren en maakten vier delen, voor elke soldaat een deel, en *zij namen ook* het onderkleed. Het onderkleed nu was zonder naad, van bovenaf als één geheel geweest.

²⁴ Zij dan zeiden tegen elkaar: Laten wij dat niet scheuren, maar laten wij erom loten voor wie het zal zijn. Opdat het Schriftwoord vervuld zou worden dat zegt: 'Zij hebben Mijn kleren onder elkaar verdeeld en over Mijn kleed hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de soldaten gedaan.

²⁵ En bij het kruis van Jezus stonden Zijn

^a Matt. 27:26; Mark. 15:15 ^b Lev. 24:16 ^c Joh. 5:18; 10:33 ^d Hand. 17:7 ^e Gen. 49:10 ^f Matt. 27:26; Mark. 15:22; Luk. 23:24,25 ^g Matt. 27:31,33; Mark. 15:22; Luk. 23:26,33 ^h Matt. 27:37; Mark. 15:26; Luk. 23:38 ⁱ Matt. 27:35; Mark. 15:24; Luk. 23:34 ^j Ps. 22:19 ^k Matt. 27:55; Mark. 15:40; Luk. 23:49

moeder, de zuster van Zijn moeder, en Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena.

²⁶ Toen nu Jezus *Zijn* moeder zag en de discipel die Hij liefhad, bij haar *zag* staan, zei Hij tegen Zijn moeder: Vrouw, zie, uw zoon.

²⁷ Daarna zei Hij tegen de discipel: Zie, uw moeder. En vanaf dat moment nam de discipel haar in zijn *huis*.

²⁸ Hierna zei Jezus, omdat Hij wist dat nu alles volbracht was, ²⁹ opdat het Schriftwoord vervuld zou worden: Ik heb dorst! ³⁰ Er stond dan een kruik vol zure wijn en ze vulden een spons met zure wijn, omwikkelden *die* met hysop en brachten die aan Zijn mond.

³⁰ Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zei Hij: 'Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.

GEEN BEEN GEBROKEN

³¹ Opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de sabbat, omdat het de voorbereiding was (want de dag van die sabbat was een grote *dag*), vroegen de Joden dan aan Pilatus of hun benen gebroken en zij weggenomen mochten worden.

³² De soldaten dan kwamen en braken wel de benen van de eerste en van de ander die met Hem gekruisigd was,

³³ maar toen zij bij Jezus kwamen en zagen dat Hij al gestorven was, braken zij Zijn benen niet.

³⁴ Maar een van de soldaten stak met een speer in Zijn zij en meteen kwam er bloed en water uit.

³⁵ En die het gezien heeft, die getuigt ervan, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid spreekt, opdat ook u gelooft.

³⁶ Want deze dingen zijn geschied, ³⁷ opdat het Schriftwoord vervuld wordt: Geen been van Hem zal gebroken worden.

³⁷ En verder zegt een ander Schriftwoord: 'Zij zullen zien op Hem Die zij doorstoken hebben.

DE BEGRAFENIS VAN JEZUS

³⁸ En daarna vroeg Jozef van Arimathea, die een discipel van Jezus was (maar in het geheim, ³⁹ uit vrees voor de Joden) aan Pilatus het lichaam van Jezus te mogen wegnemen; en Pilatus stond het toe. Hij dan ging en nam het lichaam van Jezus weg.

³⁹ En 'Nicodemus (die eerst 's nachts naar Jezus toe gekomen was) kwam ook en bracht een mengsel van mirre en aloë mee, ongeveer honderd pond.

⁴⁰ Zij namen dan het lichaam van Jezus en wikkelden het in linnen doeken, met de specerijen, zoals het de gewoonte van de Joden is bij het begraven.

⁴¹ En er was bij de plaats waar Hij gekruisigd was, een hof en in de hof een nieuw graf, waarin nog nooit iemand gelegd was.

⁴² Daar nu legden zij Jezus vanwege de voorbereiding van de Joden, omdat het graf dichtbij was.

DE OPSTANDING

20 En 'op de eerste *dag* van de week ging Maria Magdalena vroeg, toen het nog donker was, naar het graf, en zij zag dat de steen van het graf weggenomen was.

² Daarom snelde zij *terug* en ging naar Simon Petrus en naar de andere discipel, 'die Jezus liefhad,' en zei tegen hen: Ze hebben de Heere uit het graf weggenomen, en wij weten niet waar zij Hem neergelegd hebben.

³ Petrus dan ging naar buiten, en de andere discipel, en zij kwamen bij het graf.

⁴ En die twee liepen samen, maar de andere discipel snelde vooruit, sneller dan Petrus, en kwam als eerste bij het graf.

⁵ En toen hij vooroverboog, zag hij ⁶ de doeken liggen, maar toch ging hij er niet in.

⁶ Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging het graf *wel* binnen en zag de doeken liggen.

⁷ En 'de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, *zag hij* niet bij de doeken liggen

¹ Ps. 69:22 ² Matt. 27:48 ³ Joh. 17:4 ⁴ 1 Joh. 5:6 ⁵ Ex. 12:46; Num. 9:12; Ps. 34:21 ⁶ Zach. 12:10

⁷ Matt. 27:57; Mark. 15:42; Luk. 23:50 ⁸ Joh. 12:42 ⁹ Joh. 3:1; 7:50 ¹⁰ Matt. 28:1; Mark. 16:1; Luk. 24:1

¹¹ Joh. 13:23; 21:7,20 ¹² Luk. 24:12 ¹³ Joh. 19:40 ¹⁴ Joh. 11:44

20:2 *die Jezus liefhad* - Hier is de liefde van Jezus tot Johannes bedoeld.

maar afzonderlijk, opgerold, op een *andere* plaats.

^a Toen ging ook de andere discipel, die het eerst bij het graf gekomen was, naar binnen, en hij zag het en geloofde.

^b Want zij kenden de ^a Schrift nog niet dat Hij uit de doden moest opstaan.

¹⁰ De discipelen dan gingen weer naar huis.

DE VERSCHIJNING AAN MARIA MAGDALENA

¹¹ Maar Maria stond huilend buiten bij het graf en terwijl zij hilde, boog zij voorover in het graf,

¹² en zij zag twee engelen in witte *kleding* zitten, een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde *van de plaats* waar het lichaam van Jezus gelegen had;

¹³ en die zeiden tegen haar: Vrouw, waarom huult u? Zij zei tegen hen: Omdat ze mijn Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar ze Hem neergelegd hebben.

¹⁴ En toen zij dit gezegd had, keerde zij zich naar achteren en zag Jezus staan, maar zij wist niet dat het Jezus was.

¹⁵ Jezus zei tegen haar: Vrouw, waarom huult u? Wie zoekt u? Zij dacht dat het de tuinman was, en zei tegen Hem: Mijnheer, als u Hem weggedragen hebt, zeg mij dan waar u Hem neergelegd hebt en ik zal Hem weghalen.

¹⁶ Jezus zei tegen haar: Maria! Zij keerde zich om en zei tegen Hem: Rabboeni; dat betekent: Meester.

¹⁷ Jezus zei tegen haar: Houd Mij niet vast, want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader, maar ga ^a naar Mijn broeders en zeg tegen hen: ^a Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader, en *naar* Mijn God en uw God.

¹⁸ Maria Magdalena ging en berichtte de discipelen dat zij de Heere gezien had en dat Hij dit tegen haar gezegd had.

DE VERSCHIJNING AAN DE TIEN DISCIPELEN

¹⁹ Toen het nu avond was op die eerste dag van de week en de deuren van de *plaats* waar de discipelen bijeenwaren, uit vrees voor de Joden gesloten waren, kwam Jezus en Hij stond in *hun* midden en zei tegen hen: Vrede zij u!

²⁰ En nadat Hij dit gezegd had, liet Hij hun Zijn handen en Zijn zij zien. ^a De discipelen dan verblijdden zich toen zij de Heere zagen.

²¹ Jezus dan zei opnieuw tegen hen: Vrede zij u! ^a Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook u.

²² En nadat Hij dit gezegd had, blies Hij *op hen* en zei tegen hen: Ontvang de Heilige Geest.

²³ Als u iemands zonden vergeeft, worden ze hem vergeven; als u ze hem toerekent, blijven ze hem toegerekend.^a

JEZUS EN THOMAS

²⁴ En Thomas, een van de twaalf, Didymus genoemd, was niet bij hen toen Jezus *daar* kwam.

²⁵ De andere discipelen dan zeiden tegen hem: Wij hebben de Heere gezien. Maar hij zei tegen hen: Als ik in Zijn handen niet het litteken van de spijkers zie, en mijn vinger niet steek in het litteken van de spijkers, en mijn hand niet steek in Zijn zij, zal ik beslist niet geloven.

²⁶ En na acht dagen waren Zijn discipelen weer binnen en Thomas was bij hen. Jezus kwam terwijl de deuren gesloten waren, en Hij stond in hun midden en zei: Vrede zij u.

²⁷ Daarna zei Hij tegen Thomas: Kom hier met uw vinger en bekijk Mijn handen, ^a en kom hier met uw hand en steek die in Mijn zij; en wees niet ongelovig, maar gelovig.

²⁸ En Thomas antwoordde en zei tegen Hem: Mijn Heere en mijn God!

²⁹ Jezus zei tegen hem: Omdat u Mij gezien hebt, Thomas, hebt u geloofd; ^a zalig zijn zij

^a Ps. 16:10; Hand. 2:25, 31; 13:35 ^b Matt. 28:1; Mark. 16:5; Luk. 24:4 ^c Matt. 28:9; Mark. 16:9 ^d Ps.

22:23; Matt. 28:10; Hebr. 2:11 ^e Joh. 16:28 ^f Matt. 28:8; Mark. 16:10; Luk. 24:9 ^g Mark. 16:14; Luk.

24:36; 1 Kor. 15:5 ^h Joh. 16:22 ⁱ Jes. 61:1; Matt. 28:19; Mark. 16:15; Luk. 4:18; Joh. 17:18 ^j Matt. 16:19;

18:18 ^k 1 Joh. 1:1 ^l 1 Petr. 1:8

20:23 *als u ze hem toerekent, blijven ze hem toegerekend* - Letterlijk: als u iemands (zonden) houdt, (die) zijn (ze) houden.

die niet gezien zullen hebben en *toch* zullen geloven.

³⁰ Jezus nu heeft in aanwezigheid van Zijn discipelen nog wel ^aveel andere tekenen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek,

³¹ maar deze zijn beschreven, opdat u geloofd dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.

DE VERSCHIJNING AAN DE ZEE VAN TIBERIAS

21 Hierna openbaarde Jezus Zich opnieuw aan de discipelen, aan de zee van Tiberias. En Hij openbaarde Zich als volgt:

² Er waren bijeen Simon Petrus en Thomas, ook Didymus genoemd, ^ben Nathanaël, die uit Kana in Galilea afkomstig was, ^cen de zonen van Zebedeus, en twee anderen van Zijn discipelen.

³ Simon Petrus zei tegen hen: Ik ga vissen. Zij zeiden tegen hem: Wij gaan met u mee. Zij gingen naar buiten, en gingen meteen aan boord van het schip; en in die nacht vingen zij niets.

⁴ En toen het al ochtend geworden was, stond Jezus aan de oever, maar de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

⁵ Jezus dan zei tegen hen: Kinderen, hebt u niet iets voor bij het eten? Zij antwoordden Hem: Nee.

⁶ En Hij zei tegen hen: ^dWerp het net uit aan de rechterkant van het schip en u zult vinden. Dus wierpen zij het uit en zij konden het niet meer trekken vanwege de grote hoeveelheid vissen.

⁷ De discipel dan ^edie Jezus liefhad, ^fzei tegen Petrus: Het is de Heere! Toen Simon Petrus dan hoorde dat het de Heere was, sloeg hij het bovenkleed om, want hij was ongekleeft, en wierp zich in de zee.

⁸ En de andere discipelen kwamen met het scheepje, want zij waren niet ver, slechts ongeveer tweehonderd el, van het land *verwijderd*, en sleepten het net met de vissen.

⁹ Toen zij nu aan land gegaan waren, zagen

zij een kolenvuur met vis daarop liggen, en brood.

¹⁰ Jezus zei tegen hen: Breng wat van de vissen die u nu gevangen hebt.

¹¹ Simon Petrus ging ernaartoe en trok het net op het land, vol grote vissen, honderd-drieënvijftig, en hoewel het er zoveel waren, scheurde het net niet.

¹² Jezus zei tegen hen: Kom, gebruik de maaltijd. En niemand van de discipelen durfde Hem te vragen: Wie bent U? want zij wisten dat het de Heere was.

¹³ Jezus dan kwam en nam het brood en gaf het hun, en de vis eveneens.

¹⁴ Dit nu was de derde keer dat Jezus Zich aan Zijn discipelen openbaarde, nadat Hij uit de doden opgewekt was.

JEZUS EN PETRUS

¹⁵ Toen zij dan de maaltijd gebruikt hadden, zei Jezus tegen Simon Petrus: Simon, *zoon* van Jona, hebt u Mij meer lief dan dezen? Hij zei tegen Hem: Ja, Heere, U weet dat ik van U houd. Hij zei tegen hem: Weid Mijn lammeren.

¹⁶ Hij zei opnieuw tegen hem, voor de tweede keer: Simon, *zoon* van Jona, hebt u Mij lief? Hij zei tegen Hem: Ja, Heere, U weet dat ik van U houd. Hij zei tegen hem: Hoed Mijn schapen.

¹⁷ Hij zei voor de derde keer tegen hem: Simon, *zoon* van Jona, houdt u van Mij? Petrus werd bedroefd, omdat Hij voor de derde keer tegen hem zei: Houdt u van Mij? En hij zei tegen Hem: ^gHeere, U weet alle dingen, U weet dat ik van U houd. Jezus zei tegen hem: Weid Mijn schapen.

¹⁸ ^hVoorwaar, voorwaar, zeg Ik u: Toen u jonger was, omgordde u uzelf en liep u waar u wilde; maar als u oud geworden bent, zult u uw handen uitstrekken, en een ander zal u omgorden en u brengen waar u niet heen wilt.

¹⁹ En dit zei Hij om aan te duiden met wat voor dood hij God verheerlijken zou. En nadat Hij dit gezegd had, zei Hij tegen hem: Volg Mij!

^a Joh. 21:25 ^b Joh. 1:46 ^c Matt. 4:21; Mark. 1:19 ^d Luk. 5:4,6,7 ^e Joh. 13:23; 20:2 ^f Luk. 24:41 ^g Joh. 16:30 ^h Joh. 13:36; Hand. 12:3; 2 Petr. 1:14 ⁱ 2 Petr. 1:14

21:7 *die Jezus liefhad* - Hier is de liefde van Jezus tot Johannes bedoeld; zie ook vers 20.

**DE DISCIPEL DIE VAN DEZE DINGEN
GETUIGT**

²⁰ En Petrus zag, toen hij zich omkeerde, ^ade discipel volgen die Jezus liefhad, die ook tijdens het avondmaal tegen Zijn borst was gaan liggen en gezegd had: Heere, wie is het die U verraden zal?

²¹ Toen Petrus deze zag, zei hij tegen Jezus: Heere, maar wat *zal* er met hem *gebeuren*?

²² Jezus zei tegen hem: Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het u aan? Volgt u Mij!

²³ Dit gerucht nu, dat deze discipel niet zou

sterven, verspreidde zich onder de broeders. Maar Jezus had niet tegen hem gezegd dat hij niet zou sterven, maar: Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het u aan?

²⁴ Dit is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen beschreven heeft; en wij weten dat zijn getuigenis ^bwaar is.

²⁵ ^cEn er zijn nog veel andere dingen die Jezus gedaan heeft. Als die ieder afzonderlijk beschreven zouden worden, dan zou, denk ik, de wereld zelf de geschreven boeken niet kunnen bevatten. Amen.

^a Vers 7; Joh. 13:23; 20:2 ^b Joh. 19:35 ^c Joh. 20:30

DE HANDELINGEN VAN DE HEILIGE APOSTELEN

BESCHREVEN DOOR LUKAS

INLEIDING

1 Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, over alles wat Jezus begonnen is te doen én te onderwijzen, ² tot op de dag waarop Hij opgenomen is, nadat Hij door de Heilige Geest aan de apostelen, die Hij uitgekozen had, ³ opdrachten had gegeven. ⁴ Hij heeft Zichzelf, nadat Hij geleden had, ook levend aan hen vertoond, met veel onmiskenbare bewijzen, veertig dagen lang, waarbij Hij door hen gezien werd en over de dingen sprak die het Koninkrijk van God betreffen.

DE HEMELVAART

⁴ En toen Hij met hen samen was, beval Hij hun dat zij niet uit Jeruzalem weg zouden gaan, maar de belofte van de Vader zouden verwachten, ⁵ die u, zei Hij, van Mij gehoord hebt; ⁶ want Johannes doopte wel met water, ⁷ maar u zult met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen. ⁸ Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: ⁹ Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen? ¹⁰ En Hij zei tegen hen: ¹¹ Het komt u niet toe de tijden of gelegenheden te weten die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, ¹² maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; ¹³ en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Je-

ruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.

¹⁴ En nadat Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen¹⁵ terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen.

¹⁶ En toen zij, terwijl Hij van hen wegging, hun ogen naar de hemel gericht hielden, zie, twee mannen stonden bij hen in ¹⁷ witte kleding,

¹⁸ die ook zeiden: Galilese mannen, waarom staat u omhoog te kijken naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is naar de hemel, ¹⁹ zal op dezelfde wijze terugkomen als u Hem naar de hemel hebt zien gaan.

²⁰ Toen keerden zij terug naar Jeruzalem, van de berg die de Olijfberg genoemd wordt, die vlak bij Jeruzalem is en daar een sabbatsreis vandaan ligt.

²¹ En toen zij in Jeruzalem gekomen waren, gingen zij naar de bovenzaal en bleven daar, ²² namelijk Petrus en Jakobus en Johannes en Andreas, Filippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Simon Zelotes, en Judas, de broer van Jakobus.

²³ Dezen bleven allen eensgezind volharden in het bidden en smeken, met de vrouwen en Maria, de moeder van Jezus, en met ²⁴ Zijn broers.

MATTHIAS TOT APOSTEL GEKOZEN IN DE PLAATS VAN JUDAS

²⁵ En in die dagen stond Petrus op te midden

^a Mark. 16:19; Luk. 9:51; 1 Tim. 3:16 ^b Joh. 20:21 ^c Mark. 16:14; Joh. 20:19; 21:1; 1 Kor. 15:5 ^d Luk. 24:48, 49 ^e Joh. 14:26; 15:26; 16:7 ^f Matt. 3:11; Mark. 1:8; Luk. 3:16; Joh. 1:26; Hand. 11:16; 19:4 ^g Jes. 44:3; Joël 2:28; Hand. 2:4; 11:15 ^h Matt. 24:3 ⁱ Matt. 24:36 ^j Hand. 2:4 ^k Jes. 2:3; Luk. 24:48; Joh. 15:27; Hand. 2:32 ^l Mark. 16:19; Luk. 24:51 ^m Matt. 28:3 ⁿ Dan. 7:13; Matt. 24:30; Mark. 13:26; Luk. 21:27; 1 Thess. 1:10; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^o Matt. 13:55
1:9 opgenomen - Letterlijk: opgeheven.

van de discipelen – er was namelijk een menigte bijeen van ongeveer honderd-twintig personen – en sprak:

¹⁶ Mannenbroeders, dit Schriftwoord moest vervuld worden ^adat de Heilige Geest bij monde van David van tevoren gesproken heeft over Judas, ^bdie gids geweest is voor hen die Jezus gevangennamen;

¹⁷ ‘want hij werd bij ons gerekend en had aan deze bediening deel’ gekregen.

¹⁸ Deze nu heeft met het loon van de ongerechtigheid een stuk grond verkregen, ^cen nadat hij voorovergevallen was, barstte hij in het midden open en kwamen al zijn ingewanden naar buiten.

¹⁹ En het is bekend geworden bij allen die in Jeruzalem wonen, zodat dat stuk grond in hun eigen taal ^eAkeldama genoemd wordt, dat wil zeggen: bloedakker.

²⁰ Want er staat geschreven in het boek van de Psalmen: ‘Laat zijn woonplaats woest worden en laat er niemand zijn die daarin woont.’ ^gEn: Laat een ander zijn ambt als opziener nemen.

²¹ ‘Het is dus nodig dat een van de mannen die met ons omgegaan zijn gedurende heel de tijd dat de Heere Jezus onder ons in- en uitging,

²² te beginnen met de doop van Johannes tot op de dag waarop Hij van ons opgenomen werd, met ons getuige wordt van Zijn opstanding.

²³ ‘En zij stelden er twee voor: Jozef, die Barsabas heette, die ook Justus genoemd werd, en Matthias.

²⁴ En zij baden en zeiden: U Heere, ^kKenner van het hart van allen, wijs van deze twee er een aan, die U uitgekozen hebt

²⁵ om deel te krijgen aan deze bediening, namelijk aan het apostelschap, waarvan Judas afgeweken is om naar zijn eigen plaats te gaan.

²⁶ En zij wierpen hun loten en het lot viel op Matthias; en hij werd met instemming van allen aan de elf apostelen toegevoegd.

DE UITSTORTING VAN DE HEILIGE GEEST

2 En toen de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen ^meengezind bijeen.

² En plotseling kwam er uit de hemel een geluid als van een geweldige windvlaag en dat vervulde heel het huis waar zij zaten.

³ En aan hen werden tongen als van vuur gezien, die zich verdeelden, en het zat op ieder van hen.

⁴ ‘En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en begonnen te spreken’ ⁿin andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken.

⁵ Nu woonden er Joden in Jeruzalem, godvrezende mannen uit alle volken die er onder de hemel zijn.

⁶ Toen dan dit geluid klonk, kwam de menigte samen en raakte in verwarring, want ieder hoorde hen in zijn eigen taal spreken.

⁷ En zij waren allen buiten zichzelf en verwonderden zich, en zij zeiden tegen elkaar: Zie, zijn het niet allen Galileeërs die daar spreken?

⁸ En hoe kunnen wij hen dan horen, eenieder in onze eigen taal, waarin wij geboren zijn?

⁹ Parthen, Meden en Elamieten en zij die inwoners zijn van Mesopotamië, Judea, Kappadocië, Pontus en Asia,

¹⁰ Frygië, Pamfylië, Egypte, en de streken van Libië, dat bij Cyrene ligt, alsook de nu hier verblijvende Romeinen, zowel Joden als proselieten,

¹¹ Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze taal over de grote werken van God spreken.

¹² En zij waren allen buiten zichzelf en raakten in onzekerheid, en de één zei tegen de ander: Wat wil dit *toch* zeggen?

¹³ Anderen zeiden spottend: Zij zijn vol zoete wijn.

^a Ps. 41:10; Matt. 26:23; Joh. 13:18 ^b Matt. 26:47; Mark. 14:43; Joh. 18:3 ^c Matt. 10:4; Mark. 3:19; Luk. 6:16 ^d 2 Sam. 17:23; Matt. 27:5 ^e Matt. 27:8 ^f Ps. 69:26 ^g Ps. 109:8 ^h Hand. 6:3 ⁱ Vers 9 ^j Hand. 6:6 ^k 1 Sam. 16:7; 1 Kron. 28:9; 29:17; Ps. 7:10; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Hand. 15:8; Openb. 2:23 ^l Lev. 23:15; Deut. 16:9 ^m Hand. 1:14 ⁿ Matt. 3:11; Mark. 1:8; Luk. 3:16; Joh. 14:26; 15:26; 16:13; Hand. 11:15; 19:6 ^o Mark. 16:17; Hand. 10:46
1:17 deel - Letterlijk: lot; zie ook vers 25.

DE TOESPRAAK VAN PETRUS OP DE PINKSTERDAG

¹⁴ Maar Petrus, die daar met de elf *andere apostelen* stond, verhief zijn stem en sprak tot hen: Joodse mannen en u allen die in Jeruzalem woont, dit moet u bekend zijn en laat mijn woorden tot uw oren doordringen:

¹⁵ *deze mensen* zijn namelijk niet dronken, zoals u vermoedt, want het is *pas* het derde uur van de dag.

¹⁶ Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël:

¹⁷ "En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal ^auitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw jongemannen zullen visioenen zien en uw ouderen zullen dromen dromen.

¹⁸ En ook op Mijn dienaren en op Mijn dienaressen zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren.

¹⁹ En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed, vuur en rookwalm.

²⁰ De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voordat de grote en ontzagwekkende dag van de Heere komt.

²¹ "En het zal zo zijn dat ieder die de Naam van de Heere zal aanroepen, zalig zal worden.

²² Israëlitische mannen, luister naar deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man Die u van Godswege aangewezen is door krachten, wonderen en tekenen, die God in uw midden door Hem gedaan heeft, zoals u ook zelf weet,

²³ deze Jezus, ^eDie overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkeuren van God overgegeven is, ^fhebt u *gevangengenomen* en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood.

²⁴ ^gGod heeft Hem *echter* doen opstaan door de weëfen van de dood te ontbinden,

omdat het niet mogelijk was dat Hij daarvoor vastgehouden zou worden.

²⁵ Want David zegt over Hem: "Ik zag de Heere altijd voor mij, want Hij is aan mijn rechterhand, opdat ik niet zou wankelen.

²⁶ Daarom is mijn hart verblijd en mijn tong verheugt zich; ja, ook zal mijn vlees rusten in hoop,

²⁷ want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten en Uw Heilige niet *overgeven* om ontbinding te zien.

²⁸ U hebt mij de wegen ten leven bekend-gemaakt. U zult mij vervullen met vreugde door Uw aangezicht.

²⁹ Mannenbroeders, het is *mij* toegestaan over de aartsvader David vrijuit tegen u te zeggen dat 'hij ^hen gestorven ⁱen begraven is, en dat zijn graf tot op deze dag bij ons is.

³⁰ Aangezien hij een profeet was en wist ^jdat God hem met een eed gezworen had dat Hij uit de vrucht van zijn lichaam, ^kvoor zover het *zijn* vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om *Hem* op zijn troon te zetten,

³¹ *daarom* voorzag hij *dien* en zei hij over de opstanding van Christus ^ddat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien.

³² Deze Jezus heeft God doen opstaan, ^lwaarvan wij allen getuigen zijn.

³³ Hij dan, Die ^mdoor de rechterhand van God verhoogd is en ⁿde belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit ^ouitgestort wat u nu ziet en hoort.

³⁴ David is immers niet opgevaren naar de hemelen, maar hij zegt: ^pDe Heere heeft gesproken tot Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand,

³⁵ totdat Ik Uw vijanden neergelegd zal hebben als een voetbank voor Uw voeten.

³⁶ Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, *namelijk* deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.

^a Jes. 44:3; Ezech. 11:19; 36:27; Joël 2:28; Zach. 12:10; Joh. 7:38 ^b Hand. 10:45 ^c Luk. 2:36; Hand. 21:9

^d Joël 2:32; Rom. 10:13 ^e Hand. 4:28 ^f Hand. 5:30 ^g Hand. 10:40 ^h Ps. 16:8 ⁱ 1 Kon. 2:10; Hand.

13:36 ^j 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Luk. 1:32; Hand. 13:23; Rom. 1:3; 2 Tim. 2:8 ^k Ps. 16:10; Hand. 13:35

^l Joh. 15:27; Hand. 1:8 ^m Hand. 5:31; Filipp. 2:9 ⁿ Hand. 1:4 ^o Hand. 10:45 ^p Ps. 110:1; 1 Kor. 15:25;

Efez. 1:20; Hebr. 1:13

2:30 *lichaam* - Letterlijk: lendenen.

DE EERSTE BEKEERDEN

³⁷ "En toen zij *dit* hoorden, werden zij diep in het hart geraakt en zeiden tegen Petrus en de andere apostelen: ³⁸ Wat moeten wij doen, mannenbroeders?

³⁸ En Petrus zei tegen hen: Bekeer u en laat ieder van u gedoopt worden in de Naam van Jezus Christus, tot vergeving van de zonden; en u zult de gave van de Heilige Geest ontvangen.

³⁹ Want voor u is de belofte en voor uw 'kinderen en voor allen ⁴⁰ die veraf zijn, zovelen als de Heere, onze God, ertoe roepen zal.

⁴⁰ En met veel meer andere woorden legde hij getuigenis af en spoorde hij *hen* aan met de woorden: Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht!

⁴¹ Zij nu die zijn woord met vreugde aannamen, werden gedoopt; en ongeveer drieduizend zielen werden er op die dag *aan hen* toegevoegd.

⁴² En zij volhardden in de leer van de apostelen en in de gemeenschap, in het breken van het brood en in de gebeden.

⁴³ En er kwam vrees over iedereen; ⁴⁴ en er werden ⁴⁵ veel wonderen en tekenen door de apostelen gedaan.

⁴⁴ 'En allen die geloofden, waren bijeen en hadden alle dingen gemeenschappelijk;

⁴⁵ en zij verkochten *hun* bezittingen en eigendommen ⁴⁶ en verdeelden die onder allen, naar dat ieder nodig had.

⁴⁶ En zij bleven dagelijks ⁴⁷ eensgezind in de tempel bijeenkomen, en terwijl zij van huis tot huis brood braken, namen zij gezamenlijk voedsel *tot zich*, met vreugde en in eenvoud van hart;

⁴⁷ en zij loofden God en vonden genade bij heel het volk. 'En de Heere voegde dagelijks *mensen* die zalig werden, aan de gemeente toe.

DE KREUPELE GEENEZEN

3 Petrus nu en Johannes gingen samen naar de tempel tijdens het uur van het gebed, het negende *uur*.

² En een man die vanaf de moederschoot

kreupel was, werd *daarheen* gedragen. Men zette hem dagelijks bij de tempelpoort die de Schone genoemd wordt, ³ om een liefdegave te vragen aan hen die de tempel binnengingen.

³ Toen hij Petrus en Johannes zag op het moment dat zij de tempel zouden binnengaan, vroeg hij of hij een liefdegave mocht ontvangen.

⁴ En Petrus keek hem met Johannes doordringend aan en zei: Kijk ons aan!

⁵ En hij hield *de ogen* op hen gericht, omdat hij verwachtte iets van hen te ontvangen.

⁶ Petrus zei echter: Zilver en goud heb ik niet, maar wat ik heb, dat geef ik u: 'in de Naam van Jezus Christus de Nazarener, sta op en ga lopen!

⁷ En hij greep hem bij de rechterhand en richtte *hem* op, en onmiddellijk werden zijn voeten en enkels vast.

⁸ En met een sprong stond hij *overeind* en liep rond, en hij ging met hen de tempel in, lopend en springend en God lovend.

⁹ En al het volk zag hem lopen en God loven.

¹⁰ En zij wisten dat hij degene was die voor een liefdegave bij de Schone Poort van de tempel gezeten had; en zij werden vervuld met verbazing en ontstelden over wat er met hem gebeurd was.

¹¹ En terwijl de kreupelen, die genezen was, Petrus en Johannes vasthield, stroomde al het volk bij hen samen in de zuilengang die *de zuilengang* van Salomo genoemd wordt, en verbaasde zich.

¹² Toen Petrus *dat* zag, antwoordde hij het volk: Israëlitische mannen, waarom verwondert u zich hierover, of waarom kijkt u ons zo doordringend aan, alsof wij door onze eigen kracht of godsvrucht hebben bewerkstelligd dat deze *man* nu loopt?

¹³ De God van Abraham, Izaak en Jakob, de God van onze vaders, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, Die u hebt overgeleverd. U hebt Hem verloochend ¹⁴ vóór Pilatus, toen die oordeelde dat men *Hem* zou loslaten.

³⁷ Zach. 12:10; Luk. 3:10; Hand. 9:6 ³⁸ Hand. 16:30 ³⁹ Joël 2:28 ⁴⁰ Efez. 2:13 ⁴¹ Mark. 16:17; Hand. 5:12

⁴² Deut. 15:4; Hand. 4:32 ⁴³ Jes. 58:7; Hand. 4:35 ⁴⁴ Hand. 1:14; 20:7 ⁴⁵ Hand. 5:14; 11:21 ⁴⁶ Hand. 14:8

⁴⁷ Joh. 9:8 ¹ Hand. 4:10 ² Matt. 27:20; Mark. 15:11; Luk. 23:18; Joh. 18:40

2:43 *iedereen* - Letterlijk: elke ziel.

¹⁴ U echter hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend en gevraagd dat u een moordenaar geschonken zou worden,

¹⁵ ^a maar de Vorst van het leven hebt u gedood, Die God uit de doden opgewekt heeft, waarvan wij getuigen zijn.

¹⁶ En Zijn Naam heeft deze *man*, die u ziet en kent, sterk gemaakt door het geloof in Zijn Naam. En het geloof dat *er is* door Hem, heeft hem in aanwezigheid van u allen deze volkomen gezondheid gegeven.

¹⁷ En nu weet ik, broeders, dat u *het* uit onwetendheid gedaan hebt, evenals uw leiders,

¹⁸ maar God heeft op die manier vervuld wat Hij ^b bij monde van al Zijn profeten aangekondigd had, *namelijk* dat de Christus lijden zou.

¹⁹ 'Kom dus tot inkeer en bekeer u, opdat uw zonden uitgewist worden en er tijden van verkwikking zullen komen van het aangezicht van de Heere,

²⁰ en Hij Jezus Christus zal zenden, Die tevoren aan u verkondigd is.

²¹ Hem moet de hemel ontvangen tot de tijden waarin alle dingen worden hersteld, waarover God gesproken heeft bij monde van al Zijn heilige profeten door de eeuwen heen.

²² Want Mozes heeft tegen de vaders gezegd: 'De Heere, uw God, zal voor u een Profeet laten opstaan uit uw broeders, zoals ik; naar Hem moet u luisteren in alles wat Hij tot u zal spreken.

²³ En het zal zo zijn dat al^c wie niet geluisterd zal hebben naar deze Profeet, uit het volk uitgeroeid zal worden.

²⁴ En ook al de profeten vanaf Samuel en zovelen als er daarna gesproken hebben, hebben deze dagen aangekondigd.

²⁵ U bent kinderen van de profeten en van het verbond dat God met onze vaders sloot, toen Hij tegen Abraham zei: 'En in uw Nageslacht zullen alle geslachten van de aarde gezegend worden.

²⁶ God, Die Zijn Kind Jezus heeft doen opstaan, heeft Hem eerst naar u gezonden

om u hierin te zegenen dat Hij ieder van u zou afbrengen van zijn slechte daden.

PETRUS EN JOHANNES VOOR HET SANHEDRIN

4 En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen de priesters, de bevelhebber van de tempelwachten en de Sadduceeën op hen af,

² geërgerd, omdat zij het volk onderwezen en in Jezus de opstanding uit de doden verkondigden.

³ En zij sloegen de handen aan hen en zetten hen gevangen tot de volgende dag, want het was al avond.

⁴ En velen van hen die het Woord gehoord hadden, geloofden, en het aantal mannen werd ongeveer vijfduizend.

⁵ En het gebeurde de volgende dag dat hun leiders en oudsten en schriftgeleerden in Jeruzalem bijeenkwamen,

⁶ ook Annas, de hogepriester, en Kajafas, Johannes, Alexander en allen die tot het hogepriesterlijk geslacht behoorden.

⁷ En toen zij hen in het midden hadden doen staan, vroegen zij: 'Door welke kracht of door welke naam hebt u dit gedaan?

⁸ Toen zei Petrus, vervuld met de Heilige Geest, tegen hen: 'Leiders van het volk en oudsten van Israël!

⁹ Wanneer wij vandaag ondervraagd worden over de weldaad aan een zieke man *bewezen*, waardoor hij gezond geworden is,

¹⁰ laat het dan bij u allen en bij heel het volk Israël bekend zijn dat door de Naam van Jezus Christus, de Nazarener, Die u gekruisigd hebt *maar* Die God uit de doden opgewekt heeft, dat door Hem deze *man* hier gezond voor u staat.

¹¹ Deze *Jezus* is de steen die door u, ^b de bouwers, veracht werd, maar Die *de* hoeksteen geworden is.

¹² En de zaligheid is in geen ander, want er is onder de heil geen andere *naam* onder de mensen gegeven waardoor wij zalig moeten worden.

^a Hand. 1:8; 2:32 ^b Jes. 50:6; 53:5; Luk. 24:27 ^c Hand. 2:38 ^d Deut. 18:15,18,19; Joh. 1:46; Hand. 7:37 ^e Gen. 22:18; Gal. 3:8 ^f Ex. 2:14; Matt. 21:23; Hand. 7:27 ^g Ps. 118:22; Jes. 28:16; Matt. 21:42; Mark. 12:10; Luk. 20:17; Rom. 9:33; 1 Petr. 2:7 ^h Matt. 1:21; Hand. 10:43; 1 Tim. 2:5
3:23 *al* - Letterlijk: elke ziel.

¹³ Toen zij nu de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes zagen en merkten dat zij ongeleerde en eenvoudige mensen waren, verwonderden zij zich en herkenden zij hen als *mensen* die met Jezus *samen* geweest waren.

¹⁴ En omdat zij de man die genezen was, bij hen zagen staan, konden zij er niets tegen inbrengen.

¹⁵ En nadat zij hun bevelen hadden de Raad te verlaten, overlegden zij met elkaar,

¹⁶ en zeiden: "Wat zullen wij met deze mensen doen? Want dat er een *alom* bekend teken door hen is verricht, is duidelijk voor allen die in Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet ontkennen.

¹⁷ Maar laten wij, opdat het niet nog verder onder het volk bekend raakt, hun met de grootste dreiging *gebieden* dat zij tot geen enkel mens meer in die Naam mogen spreken.

¹⁸ En na hen geroepen te hebben, gaven zij hun het bevel helemaal niet meer te spreken of te onderwijzen in de Naam van Jezus.

¹⁹ Maar Petrus en Johannes antwoordden en zeiden tegen hen: "Oordeel zelf of het juist is in Gods ogen, meer naar u te luisteren dan naar God.

²⁰ Want wij kunnen niet nalaten te spreken over wat wij gezien en gehoord hebben.

²¹ Maar zij dreigden hen nog meer en omdat zij niets konden vinden om hen te straffen, lieten zij hen gaan 'ter wille van het volk; want ze verheerlijkten allen God over 'wat er gebeurd was.

²² Want de man aan wie dit teken van genezing verricht was, was ouder dan veertig jaar.

PETRUS EN JOHANNES LOSGELATEN

²³ En nadat zij losgelaten waren, 'gingen zij naar hun eigen *mensen* en berichtten alles wat de overpriesters en de oudsten tegen hen gezegd hadden.

²⁴ En toen zij *dat* gehoord hadden, verhieven zij eensgezind *hun* stem tot God en zeiden: Heere! U bent de God Die de hemel

en de aarde en de zee gemaakt hebt, en alle dingen die erin zijn,

²⁵ en Die bij monde van David, Uw knecht, gezegd hebt: 'Waarom woeden de heiden-volken en bedenken de volken wat inhoudsloos is?

²⁶ De koningen van de aarde stellen zich op en de vorsten spannen samen tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde.

²⁷ 'Want, in waarheid, tegen Uw heilig Kind Jezus, Die U gezalfd hebt, zijn Herodes en Pontius Pilatus samen met de heidenen en de volken van Israël bijeengekomen,

²⁸ om alles te doen wat Uw hand en Uw raadsbesluit van tevoren bepaald had dat er gebeuren zou.

²⁹ Nu *dan*, Heere, sla acht op hun bedreigingen en geef Uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid Uw Woord te spreken,

³⁰ 'doordat U Uw hand uitstrekt tot genezing en er tekenen en wonderen gebeuren door de Naam van Uw heilig Kind Jezus. En toen zij gebeden hadden, werd de plaats waar zij bijeenwaren, 'bewogen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en spraken het Woord van God met vrijmoedigheid.

VRIJWILLIGE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN BIJ DE EERSTE CHRISTENEN

³¹ En de menigte van hen die geloofden, was 'een van hart en *een* van ziel;' en niemand zei dat iets van wat hij bezat, van hemzelf was, maar alles hadden zij gemeenschappelijk.

³² En de apostelen legden met grote kracht getuigenis af van de opstanding van de Heere Jezus; en er was grote genade over hen allen.

³³ Want er was ook niemand onder hen die gebrek leed; want allen die landerijen of huizen bezaten, verkochten die en brachten de opbrengst van het verkochte en legden die aan de voeten van de apostelen.

³⁴ En aan ieder werd uitgedeeld naar dat men nodig had.

^a Joh. 11:47 ^b Hand. 5:29 ^c Hand. 5:26 ^d Hand. 3:7,8 ^e Hand. 12:12 ^f Ps. 2:1 ^g Matt. 26:3; Mark. 14:1; Luk. 22:2; Joh. 11:47 ^h Mark. 16:17 ⁱ Hand. 16:26 ^j Hand. 2:44; 1 Petr. 3:8 ^k Jes. 58:7

4:32 *En de menigte ... van ziel* - Letterlijk: En van de menigte van hen die geloofden was één hart en één ziel.

³⁶ En Josés, die door de apostelen ook Barnabas genoemd werd (wat vertaald betekent: een zoon van vertroosting), een Leviet, afkomstig uit Cyprus,
³⁷ had een akker, verkocht *die* en bracht het geld en legde het aan de voeten van de apostelen.

ANANIAS EN SAFFIRA

5 En een zekere man, van wie de naam Ananias was, verkocht samen met zijn vrouw Saffira een eigendom,
² en hield *een deel* van de opbrengst achter, ook met mededeweten van zijn vrouw, en hij bracht een bepaald gedeelte en legde *dat* aan de voeten van de apostelen.

³ En Petrus zei: Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, zodat u gelogen hebt tegen de Heilige Geest en *een deel* achtergehouden hebt van de opbrengst van het stuk grond?

⁴ Als het *onverkocht* gebleven was, bleef het dan niet van u, en toen het verkocht was, bleef *de opbrengst* dan niet tot uw beschikking? Waarom toch hebt u deze daad in uw hart voorgenomen? U hebt niet tegen mensen gelogen, maar tegen God.

⁵ Toen Ananias deze woorden hoorde, viel hij neer en gaf de geest. En er ontstond grote vrees bij allen die dit hoorden.

⁶ En de jonge mannen stonden op, legden hem af, droegen *hem* naar buiten en begroeven *hem*.

⁷ En het gebeurde na verloop van ongeveer drie uur dat ook zijn vrouw daar binnenkwam, zonder te weten wat er gebeurd was.

⁸ En Petrus antwoordde haar: Zeg mij, hebt u beiden het land voor zoveel verkocht? En zij zei: Ja, voor zoveel.

⁹ Petrus zei tegen haar: Waarom toch hebt u met elkaar afgesproken de Geest van de Heere te verzoeken? Zie, de voeten van hen die uw man begraven hebben, zijn voor de deur en zullen u *ook* uitdragen.

¹⁰ En zij viel onmiddellijk voor zijn voeten neer en gaf de geest. En toen de jongemannen binnengekomen waren, troffen zij haar dood aan, en zij droegen *haar* naar buiten en begroeven *haar* bij haar man.

¹¹ En er kwam grote vrees over heel de gemeente en over allen die dit hoorden.

WONDEREN DOOR DE APOSTELN

¹² En er gebeurden door de handen van de apostelen veel tekenen en wonderen onder het volk; en zij waren allen eensgezind *bijeen* in de zuilengang van Salomo.

¹³ En van de anderen durfde niemand zich *daar* bij hen aan te sluiten, maar het volk had grote achting voor hen.

¹⁴ En er werden er steeds meer toegevoegd die in de Heere geloofden, menigten van zowel mannen als vrouwen,

¹⁵ zodat zij de zieken naar buiten droegen op de straten en *hen* op bedden en ligmaten legden, opdat, wanneer Petrus *voorbij* kwam, ook maar *zijn* schaduw op iemand van hen zou kunnen vallen.

¹⁶ En ook de menigte uit de steden in de omgeving kwam gezamenlijk naar Jeruzalem. Men bracht zieken ¹⁷ en hen die door onreine geesten gekweld werden, en zij werden allen genezen.

DE APOSTELN UIT DE GEVANGENIS VERLOST

¹⁷ Maar de hogepriester stond op, en allen die bij hem waren (dit was de sekte van de Sadduceeën) en zij werden vervuld met afgunst.

¹⁸ En zij sloegen hun handen aan de apostelen en zetten hen *vast* in de openbare gevangenis.

¹⁹ Maar een engel van de Heere opende 's nachts de deuren van de gevangenis, bracht hen naar buiten en zei:

²⁰ Ga in de tempel staan en spreek tot het volk al de woorden van dit leven.

²¹ Toen zij *dit* gehoord hadden, gingen zij tegen de ochtend de tempel in en gaven onderwijs. En de hogepriester en zij die bij hem waren, kwamen *samen*, riepen de Raad en al de oudsten van de Israëlieten *bijeen* en stuurden *dienaars* naar de gevangenis om hen te halen.

²² Maar toen de dienaars daar kwamen, vonden zij hen niet in de gevangenis, dus keerden zij terug en berichtten:

²³ Wij stelden wel vast dat de gevangenis met alle zorgvuldigheid afgesloten was en

^a Mark. 16:17; Hand. 2:43 ^b Mark. 16:17; Hand. 8:7; 16:18; 19:12 ^c Hand. 12:7; 16:26

dat de bewakers buiten voor de deuren stonden, maar toen wij *die* geopend hadden, troffen wij binnen niemand aan.

GAMALIËLS RAAD

²⁴ Toen de *hogepriester*, de bevelhebber van de tempelwacht en de overpriesters deze woorden hoorden, vroegen zij zich met betrekking tot hen vol onzekerheid af wat dit moest worden.

²⁵ En er kwam iemand die hun berichtte: Zie, de mannen die u in de gevangenis gezet hebt, staan in de tempel en onderwijzen het volk.

²⁶ Toen ging de bevelhebber *er* met de dienaars heen en bracht hen zonder geweld mee, ^awant zij waren bevreesd voor het volk dat ze anders gestenigd zouden worden.

²⁷ En toen zij hen *er* gebracht hadden, leidden zij hen voor de Raad. En de hogepriester vroeg hun:

²⁸ ^bHebben wij u niet ten strengste bevolen ^cdat u in deze Naam niet zou onderwijzen? En zie, u hebt met deze leer van u Jeruzalem vervuld en u wilt het bloed van deze Mens over ons brengen.

²⁹ Maar Petrus en de apostelen antwoordden en zeiden: 'Men moet aan God meer gehoorzaam zijn dan aan mensen.

³⁰ 'De God van onze vaders heeft Jezus opgewekt, Die u omgebracht hebt ^ddoor Hem aan een kruishout te hangen.

³¹ Deze Jezus heeft God door Zijn rechterhand ^everhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël bekering te geven en vergeving van zonden.

³² En wij zijn ^fZijn getuigen van deze dingen, en ook de Heilige Geest, Die God ^ggegeven heeft aan hen die Hem gehoorzaam zijn.

³³ Toen zij *dit* hoorden, barstten zij *van woede* en maakten zij plannen om hen te doden.

³⁴ Maar er stond iemand op in de Raad, een Farizeeër van wie de naam Gamaliël was, een leraar van de wet, die in hoge achting stond bij heel het volk. Hij gaf opdracht

dat men de apostelen even buiten zou doen *staan*.

³⁵ En hij zei tegen hen: Israëlitische mannen, wees op uw hoede *en bedenk* wat u met deze mensen wilt gaan doen.

³⁶ 'Want *vóór* deze dagen stond Theudas op, die zei dat hij wat was, en hij had een aanhang van ongeveer vierhonderd man; maar hij is omgebracht en allen die naar hem luisterden, zijn verstrooid en tot niets geworden.

³⁷ Na hem stond Judas de Galileeër op, in de dagen van de inschrijving, en hij maakte veel volk afvallig, dat hem volgde; en deze is ook omgekomen, en allen die naar hem luisterden, zijn uiteengedreven.

³⁸ En nu zeg ik u: Houd u ver van deze mensen en laat hen *gaan*, ^hwant als dit voornemen of dit werk van mensen afkomstig is, dan zal het afgebroken worden,

³⁹ maar als het van God afkomstig is, kunt u dat niet afbreken, opdat u niet misschien ook ⁱtegen God blijkt te strijden.

⁴⁰ En zij lieten zich door hem overtuigen; en toen zij de apostelen bij zich geroepen hadden, geselden zij hen en geboden *hun* dat zij niet zouden spreken in de Naam van Jezus, en zij lieten *hen* gaan.

⁴¹ Zij dan gingen weg uit de tegenwoordigheid van de Raad ^jen waren verblijd dat zij waardig geacht waren, omwille van Zijn Naam schandelijk behandeld te worden.

⁴² En zij hielden niet op iedere dag in de tempel en bij de huizen onderwijs te geven en Jezus Christus te verkondigen.

DE VERKIEZING VAN ZEVEN DIAKENEN

6 In die dagen, toen *het aantal* discipelen steeds toenam, ontstond er gemor van de Griekssprekenden tegen de Hebreëen, omdat hun weduwen bij het dagelijkse dienstbetoon over het hoofd gezien werden.

² En de twaalf riepen de menigte van de discipelen bij zich en zeiden: 'Het is niet behoorlijk dat wij nalaten het Woord van God *te verkondigen* om de tafels te dienen.

³ 'Zie daarom uit, broeders, naar zeven

^a Matt. 21:26; Hand. 4:21 ^b Hand. 4:18 ^c Hand. 4:19 ^d Hand. 3:15 ^e Deut. 21:23; Hand. 10:39; 13:29; 1 Petr. 2:24 ^f Hand. 2:33; 3:15; Filipp. 2:9 ^g Joh. 15:27 ^h Hand. 2:4 ⁱ Hand. 21:38 ^j Spr. 21:30; Jes. 8:10; Matt. 15:13 ^k Hand. 9:5; 23:9 ^l Matt. 5:12 ^m Ex. 18:17 ⁿ Deut. 1:13; Hand. 1:21; 16:2; 1 Tim. 3:7 5:28 *ten strengste bevolen* - Letterlijk: met bevel bevolen.

mannen uit uw midden, van wie *men* een *goed* getuigenis *geeft*, vol van de Heilige Geest en van wijsheid, die wij voor deze noodzakelijke taak zullen aanstellen.

⁴Wij echter zullen volharden in het gebed en in de bediening van het Woord.

⁵En dit woord behaagde heel de menigte; en zij kozen Stefanus, een man ^avol van geloof en van de Heilige Geest, ^bFilippus, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas en Nicolaüs, een proseliet uit Antiochië.

⁶Zij leidden hen 'vóór de apostelen, en die 'legden hun, nadat zij gebeden hadden, de handen op.

⁷En het Woord van God verbreedde zich en het aantal discipelen in Jeruzalem nam sterk toe; en een grote menigte priesters werd aan het geloof gehoorzaam.

STEFANUS GEVANGENGENOMEN

⁸En Stefanus, vol geloof en kracht, deed wonderen en grote tekenen onder het volk.

⁹En enigen van hen die behoorden tot de zogenoemde synagoge van de Libertijnen, van de Cyreneërs, en van de Alexandrijnen en van hen die uit Cilicië en Asia afkomstig waren, stonden op en redetwisten met Stefanus.

¹⁰'Zij waren echter niet in staat de wijsheid en de Geest, door Wie hij sprak, te weerstaan.

¹¹'Toen zetten zij mannen aan om te zeggen: Wij hebben hem lasterlijke woorden tegen Mozes en God horen spreken.

¹²En zij brachten het volk, de oudsten en de schriftgeleerden in opschudding; en zij kwamen op hem af, grepen hem en brachten hem voor de Raad.

¹³En zij lieten valse getuigen optreden, die zeiden: Deze man houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de wet,

¹⁴want wij hebben hem horen zeggen dat die Jezus de Nazarener deze plaats zal afbreken en de gebruiken zal veranderen die Mozes ons overgeleverd heeft.

¹⁵En allen die in de Raad zaten, hielden

hun ogen op hem gericht en zagen zijn gezicht als het gezicht van een engel.

DE REDE VAN STEFANUS

7 En de hogepriester zei: Zijn deze dingen zo?

²En hij zei: Mannenbroeders en vaders, luister! De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij *nog* in Mesopotamië was, voordat hij in Haran woonde,

³en Hij zei tegen hem: 'Ga uit uw land en uit uw familie en kom naar een land dat Ik u wijzen zal.

⁴Toen ging hij uit het land van de Chaldeen en ging in Haran wonen. En daarvandaan bracht Hij, nadat zijn vader gestorven was, hem over naar dit land, waar u nu in woont.

⁵Maar Hij gaf hem daarin geen erfdeel, zelfs geen voetstap; 'en Hij beloofde hem, toen hij *nog* geen kind had, dat Hij dat *land* aan hem en na hem aan zijn nageslacht in bezit geven zou.

⁶En zo sprak God *uit* 'dat zijn nageslacht bijwoner zou zijn in een vreemd land en *dat* ze hen tot slaven zouden maken en slecht zouden behandelen, 'vierhonderd jaar *lang*.

⁷En het volk dat zij zullen dienen, zal Ik oordelen, sprak God; en 'daarna zullen zij uittrekken 'en Mij dienen op deze plaats.

⁸En Hij gaf hem het verbond 'van de besnijdenis; en zo 'verwekte hij Izak en besneed hem op de achtste dag, en Izak *verwekte en besneed* 'Jakob, en Jakob 'de twaalf aartsvaders.

⁹En de aartsvaders, 'die jaloers waren, 'verkochten Jozef *zodat hij* naar Egypte *gebracht werd*. Maar God was met hem

¹⁰en verlost hem uit al zijn verdrukkingen, en Hij gaf hem genade en wijsheid tegenover de farao, de koning van Egypte; en die 'stelde hem aan als bestuurder over Egypte en over heel zijn huis.

¹¹'Er kwam echter een hongersnood over heel het land Egypte en Kanaän en grote

^aHand. 11:24 ^bHand. 21:8 ^cHand. 1:23 ^dHand. 8:17; 13:3; 1 Tim. 4:14; 5:22; 2 Tim. 1:6 ^eHand. 19:20
^fEx. 4:12; Jes. 54:17; Luk. 21:15 ^gMatt. 26:59 ^hGen. 12:1 ⁱGen. 12:7; 13:15 ^jGen. 15:13 ^kGen.
 15:16; Ex. 12:40; Gal. 3:17 ^lGen. 15:16 ^mEx. 3:12 ⁿGen. 17:10 ^oGen. 21:2 ^pGen. 25:24 ^qGen.
 29:32; 30:5; 35:23 ^rGen. 37:4 ^sGen. 37:28; Ps. 105:17 ^tGen. 41:40 ^uGen. 41:54; Ps. 105:16

benauwdheid; en onze vaderen vonden geen voedsel.

¹² "Maar toen Jakob hoorde dat er in Egypte koren was, stuurde hij onze vaderen er de eerste keer opuit.

¹³ "En bij de tweede keer werd Jozef door zijn broers herkend; en de afkomst van Jozef werd bij de farao bekend.

¹⁴ "En Jozef stuurde hen terug en liet zijn vader Jakob halen en heel zijn familie, die uit vijftienzeventig zielen bestond.

¹⁵ "En Jakob kwam in Egypte en hij ^astierf, hijzelf en onze vaderen,

¹⁶ "en zij werden overgebracht naar Sichem en in het graf gelegd ^ddat Abraham voor een geldbedrag van de zonen van Hemor, de vader van Sichem, gekocht had.

¹⁷ Naarmate echter de tijd van de belofte die God aan Abraham gezworen had, naderbij kwam, ^ggroeide het volk en nam in aantal toe in Egypte,

¹⁸ totdat er een andere koning opstond, die Jozef niet gekend had.

¹⁹ Die ging listig met ons geslacht om en behandelde onze vaderen slecht door hen hun jonge kinderen te vondeling te laten leggen, opdat zij zich niet zouden voortplanten.

²⁰ "In die tijd werd Mozes geboren. Hij was bijzonder mooi." Hij werd drie maanden opgevoed in het huis van zijn vader.

²¹ En toen hij te vondeling gelegd was, nam de dochter van de farao hem op in haar huis en voedde hem voor zichzelf op als een zoon.

²² En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren en was machtig in woorden en in daden.

²³ "Toen hij nu de leeftijd van veertig jaar bereikt had, kwam het in zijn hart op zijn broeders, de Israëlieten, te bezoeken.

²⁴ "En toen hij iemand zag die onrecht leed, nam hij hem in bescherming en wreekte degene die mishandeld werd: hij sloeg de Egyptenaar dood.

²⁵ En hij dacht dat zijn broeders begripen

zouden dat God hun door zijn hand verlossing zou geven, maar zij begrepen het niet.

²⁶ "En de volgende dag zagen zij hem," terwijl zij aan het vechten waren; en hij spoorde hen aan tot vrede door te zeggen: Mannen, u bent broeders; waarom doet u elkaar onrecht?

²⁷ Degene die zijn naaste onrecht deed, stootte hem echter van zich af en zei: "Wie heeft u tot een leider en rechter over ons aangesteld?

²⁸ Wilt u mij ook om het leven brengen, op de wijze waarop u gisteren die Egyptenaar om het leven gebracht hebt?

²⁹ En Mozes vluchtte op dat woord en werd een vreemdeling in het land Midian, waar hij twee zonen verwekte.

³⁰ "En toen er veertig jaar verstreken was, verscheen de Engel van de Heere aan hem in de woestijn van de berg Sinaï, in de vlam van een brandende doornstruik.

³¹ Toen Mozes dat zag, verwonderde hij zich over wat hij zag; en toen hij ernaartoe ging om het te bekijken, kwam er een stem van de Heere tot hem:

³² "Ik ben de God van uw vaderen, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob. En Mozes begon erg te beven en durfde het niet te bekijken.

³³ En de Heere zei tegen hem: "Maak de sandalen aan uw voeten los, want de plaats waarop u staat, is heilige grond.

³⁴ Ik heb de mishandeling van Mijn volk, dat in Egypte is, heel goed gezien, en Ik heb hun zuchten gehoord en ben neergedaald om hen daaruit te verlossen; en nu, kom, Ik zal u naar Egypte zenden.

³⁵ Die Mozes, die zij afgewezen hadden toen zij zeiden: Wie heeft u tot een leider en rechter aangesteld? hem heeft God als leider en verlosser gezonden door de hand van de Engel Die aan hem verschenen was in de doornstruik.

³⁶ "Deze heeft hen uitgeleid, terwijl hij wonderen en tekenen deed in het land

^a Gen. 42:1 ^b Gen. 45:4 ^c Gen. 46:5 ^d Gen. 49:33 ^e Gen. 50:13; Ex. 13:19; Joz. 24:32 ^f Gen. 23:16

^g Ex. 1:7; Ps. 105:24 ^h Ex. 2:2; 6:19; Num. 26:59; 1 Kron. 23:13; Hebr. 11:23 ⁱ Ex. 2:11 ^j Ex. 2:11 ^k Ex.

2:13 ^l Vers 35; Ex. 2:14; Matt. 21:23; Hand. 4:7 ^m Ex. 3:2 ⁿ Ex. 3:6; Matt. 22:32; Hebr. 11:16 ^o Joz.

5:15 ^p Ex. 7; 8; 9; 10; 11; 13; 14

7:20 bijzonder mooi - Letterlijk: mooi voor God. 7:26 zagen zij hem - Letterlijk: werd hij door hen gezien.

Egypte, in de Rode Zee ^a en in de woestijn, veertig jaar.

³⁷ Dit is de Mozes die tegen de Israëlieten gezegd heeft: "De Heere, uw God, zal voor u een Profeet laten opstaan uit uw broeders, zoals ik; "naar Hem moet u luisteren.

³⁸ "Hij is het die in de woestijn tijdens de samenkomst van het volk ^b bij de Engel was Die tot hem sprak op de berg Sinaï, en bij onze vaders, en *Hij was het* die de levende woorden ontving om die aan ons *doorte* geven.

³⁹ Onze vaders wilden hem niet gehoorzamen, maar verwierpen hem en keerden in hun hart terug naar Egypte;

⁴⁰ en zij zeiden tegen Aäron: "Maak voor ons goden die vóór ons uit zullen gaan, want wat die Mozes *betreft*, die ons uit het land Egypte geleid heeft, wij weten niet wat er met hem gebeurd is.

⁴¹ En zij maakten in die dagen een kalf en brachten een offer aan die afgod, en zij waren verblijd over de werken van hun handen.

⁴² En God keerde *Zich af* en gaf hen over om het hemellegger te dienen, zoals er geschreven is in het boek van de Profeten:

⁴³ "Hebt u *de* veertig jaar in de woestijn ook slachtoffers en offers aan Mij gebracht, huis van Israël?

⁴⁴ "Ja, u hebt de tent van Moloch meege dragen en de ster van uw god Remfan, de afbeeldingen die u gemaakt hebt om ze te aanbidden. Ik zal u daarom wegvoeren, verder dan Babylon.

⁴⁵ Bij onze vaders in de woestijn was de tent van de getuigenis, zoals Hij Die tot Mozes sprak, *hem* had opgedragen deze te maken 'overeenkomstig de afbeelding die hij gezien had.

⁴⁶ "Ook brachten onze vaders die, nadat zij hem ontvangen hadden, met Jozua in het land dat de heidenen bezaten die God voor onze vaders uit verdreven heeft. Zo bleef *het* tot de dagen van David toe,

⁴⁷ die genade vond in de ogen van God 'en

verlangde een woonplaats te vinden voor de God van Jakob.

⁴⁸ "Maar Salomo bouwde voor Hem een huis.

⁴⁹ "De Allerhoogste woont echter niet in tempels die met handen gemaakt zijn, zoals de profeet zegt:

⁵⁰ "De hemel is voor Mij een troon en de aarde een voetbank voor Mijn voeten. Wat voor huis zult u *dan* voor Mij bouwen, zegt de Heere, of wat is de plaats van Mijn rust?

⁵¹ "Heeft Mijn hand niet al deze dingen gemaakt?

⁵² "Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, u verzet u altijd tegen de Heilige Geest; zoals uw vaders *deden*, zo doet u ook.

⁵³ Wie van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? Zelfs hebben zij hen gedood die de komst van de Rechtvaardige aankondigden, van Wie u nu verraders en moordenaars geworden bent.

⁵⁴ "U, die de wet ontvangen hebt door de dienst van engelen, hebt *die* niet in acht genomen!

DE DOOD VAN STEFANUS

⁵⁵ Toen zij dit hoorden, barstten hun harten van *woede* en knarsten zij *hun* tanden tegen hem.

⁵⁶ Maar hij, vol van de Heilige Geest, hield zijn ogen naar de hemel gericht en zag de heerlijkheid van God, en Jezus, staande aan de rechterhand van God.

⁵⁷ En hij zei: Zie, ik zie de hemelen geopend en de Zoon des mensen, staande aan de rechterhand van God.

⁵⁸ Maar zij riepen met luide stem, stopten hun oren dicht en stormden eensgezind op hem af.

⁵⁹ "En zij wierpen hem de stad uit en stenigden *hem*, 'en de getuigen legden hun kleren af aan de voeten van een jongeman, die Saulus heette.

⁶⁰ En zij stenigden Stefanus, terwijl deze Jezus aanriep en zei: "Heere Jezus, ontvang mijn geest.

^a Ex. 16:1; Deut. 1:3 ^b Deut. 18:15,18; Joh. 1:46; Hand. 3:22 ^c Matt. 17:5 ^d Ex. 19:3 ^e Gal. 3:19 ^f Ex. 32:1 ^g Amos 5:25 ^h Amos 5:26,27 ⁱ Ex. 25:40; Hebr. 8:5 ^j Joz. 3:14 ^k 1 Sam. 16:1; Ps. 89:21; Hand. 13:22 ^l 2 Sam. 7:2; 1 Kron. 17:1; Ps. 132:5 ^m 1 Kon. 6:1; 1 Kron. 17:12 ⁿ 1 Kon. 8:27; Hand. 17:24 ^o 2 Kron. 6:33; Jes. 66:1; Matt. 5:34; 23:22 ^p Gen. 1:4 ^q Neh. 9:16,17; Jer. 6:10 ^r Ex. 19:23; 24:3; Joh. 7:19; Gal. 3:19; Hebr. 2:2 ^s 1 Kon. 21:13; Luk. 4:29 ^t Hand. 22:20 ^u Ps. 31:6; Luk. 23:46

⁶⁰ En terwijl hij op de knieën viel, riep hij met luide stem: ^aHeere, reken hun deze zonde niet toe! En toen hij dat gezegd had, ontsliep hij.

HET EVANGELIE IN SAMARIA

8 En ^aSaulus stemde van harte in met zijn dood. En er ontstond op die dag een grote vervolging tegen de gemeente die in Jeruzalem was; ^cen zij werden allen verspreid over de landstreken van Judea en Samaria, behalve de apostelen.

² En godvrezende mannen droegen Stefanus samen *naar het graf* ^den bedreven grote rouw over hem.

³ En ^aSaulus begon de gemeente te verwoesten: hij ging de huizen binnen, sleepte mannen en vrouwen mee en leverde hen over in de gevangenis.

⁴ Zij dan die overal verspreid waren, ^etrokken *het land* door en verkondigden het Woord.

⁵ En Filippus daalde af naar *de stad* van Samaria en predikte hun Christus.

⁶ En de menigten hielden zich eensgezind aan wat door Filippus gezegd werd, omdat zij luisterden en de tekenen zagen die hij deed.

⁷ ^aWant bij velen die onreine geesten hadden, gingen *die* eronder luid schreeuwen uit; en veel verlamden en kreupelen werden genezen.

⁸ En er ontstond grote blijdschap in die stad.

SIMON DE TOVENAAR

⁹ En een zeker man, van wie de naam Simon was, bedreef *reeds hiervoor* in de stad ^btoverij en deed het volk van Samaria versted staan, terwijl hij van zichzelf zei dat hij een groot *man* was.

¹⁰ Allen, van klein tot groot, hingen hem aan en zeiden: Deze *man* is de grote kracht van God.

¹¹ En zij hingen hem aan, omdat hij hen lange tijd met toverijen versted had doen staan.

¹² Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk van God en van de Naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, zowel mannen als vrouwen.

¹³ En Simon geloofde zelf ook en nadat hij gedoopt was, bleef hij voortdurend bij Filippus; en toen hij de tekenen en grote krachten zag die er gebeurden, stond hij versteld.

¹⁴ Toen de apostelen die in Jeruzalem waren, hoorden dat Samaria het Woord van God aangenomen had, stuurden zij Petrus en Johannes naar hen toe,

¹⁵ en toen die aangekomen waren, baden zij voor hen dat zij *de Heilige Geest* mochten ontvangen.

¹⁶ (Want Hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleen gedoopt in de Naam van de Heere Jezus.)

¹⁷ Toen legden zij hun de handen op en zij ontvingen *de Heilige Geest*.

¹⁸ En toen Simon zag dat de Heilige Geest gegeven werd door middel van de handoplegging van de apostelen, bood hij hun geld aan,

¹⁹ en zei: Geef ook mij deze macht, opdat eenieder wie ik de handen opleg, de Heilige Geest ontvang.

²⁰ Maar Petrus zei tegen hem: Laat uw geld met u naar het verderf gaan, ^comdat u dacht dat Gods gave door geld verkregen wordt!

²¹ U hebt part noch deel aan deze zaak, want uw hart is niet oprecht voor God.

²² Bekeer u dan van deze slechtheid van u en bid God of deze gedachte van uw hart u misschien vergeven wordt.

²³ Want ik zie dat u zo bitter als gal bent ^den een kluwen ongerechtigheid.

²⁴ Maar Simon antwoordde en zei *tegen hen*: ^eBid u voor mij tot de Heere, opdat mij niets overkomt van wat u gezegd hebt.

²⁵ Toen zij dan getuigd hadden van het Woord van de Heere en het gesproken hadden, keerden zij terug naar Jeruzalem

^a Matt. 5:44; Luk. 23:34; 1 Kor. 4:12 ^b Hand. 22:20 ^c Hand. 11:19 ^d Gen. 23:2; 50:10; 2 Sam. 3:31

^e Hand. 9:1; 22:4; 26:9; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ^f Matt. 10:23; Hand. 11:19 ^g Mark. 16:17; Hand. 5:16; 16:18; 19:11 ^h Hand. 13:6 ⁱ Hand. 6:6; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 5:22; 2 Tim. 1:6 ^j Matt. 10:8

^k Num. 21:7

8:23 *dat u zo bitter als gal bent* - Letterlijk: dat u in een bittere gal bent.

en verkondigden het Evangelie *in* veel dorpen van de Samaritanen.

FILIPPUS EN DE KAMERHEER

²⁶ En een engel van de Heere sprak tot Filippus en zei: Sta op en ga naar het zuiden, de weg op die van Jeruzalem afdalt naar Gaza, die eenzaam is.

²⁷ En hij stond op en ging *op weg*; en zie, een Ethiopiër, een kamerheer *en* een machtig heer van de kandakè, de koningin van de Ethiopiërs, die heel haar schat *kist* beheerde ^a en gekomen was om in Jeruzalem te aanbidden,

²⁸ keerde terug, en hij zat op zijn wagen en las de profeet Jesaja.

²⁹ En de Geest zei tegen Filippus: Ga *ernaartoe* en voeg u bij deze wagen.

³⁰ En Filippus snelde *ernaartoe*, hoorde hem de profeet Jesaja lezen en zei: Begrijpt u ook wat u leest?

³¹ Maar hij zei: Hoe zou ik *dat* kunnen, als niemand mij de weg wijst? En hij verzocht Filippus *op de wagen* te klimmen en bij hem te komen zitten.

³² ^b En het schriftgedeelte dat hij las, was dit: Hij is als een schaap naar de slachting geleid en zoals een lam stemmeloos is bij de scheerder, zo doet Hij Zijn mond niet open.

³³ In Zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen en wie zal over Zijn geslacht vertellen? Want Zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

³⁴ En de kamerheer antwoordde Filippus en zei: Ik vraag u, over wie zegt de profeet dit? Over zichzelf of over iemand anders?

³⁵ En Filippus deed zijn mond open en, uitgaande van dat Schriftwoord, *verkondigde* hij hem Jezus.

³⁶ En terwijl zij onderweg waren, kwamen zij bij een water. En de kamerheer zei: Kijk, daar is water; ^c wat verhindert mij gedoopt te worden?

³⁷ En Filippus zei: Als u met heel uw hart gelooft, is het geoorloofd. En hij antwoordde en zei: Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon van God is.

³⁸ En hij liet de wagen stilhouden, en zij

daalden beiden af in het water, zowel Filippus als de kamerheer, en hij doopte hem.

³⁹ En toen zij uit het water opgekomen waren, nam de Geest van de Heere Filippus weg; en de kamerheer zag hem niet meer, want hij vervolgde zijn weg met blijdschap.

⁴⁰ Maar Filippus werd aangetroffen in Asdod; en terwijl hij *het land* doorging, verkondigde hij het Evangelie *in* alle steden, totdat hij in Caesarea kwam.

DE BEKERING VAN SAULUS

9 ^a Saulus nu, die tegen de discipelen van de Heere nog *steeds* brieft van dreiging en moord, ging naar de hogepriester toe

² en vroeg van hem brieven voor Damascus, *gericht* aan de synagogen, opdat, als hij er enigen zou vinden die van die Weg waren, zowel mannen als vrouwen, hij *die* geboeid naar Jeruzalem zou brengen.

³ En terwijl hij onderweg was, gebeurde het dat hij dicht bij Damascus kwam. ^b En plotseling ^c omscheen hem een licht vanuit de hemel,

⁴ en toen hij op de grond gevallen was, hoorde hij een stem die tegen hem zei: Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij?

⁵ En hij zei: Wie bent U, Heere? En de Heere zei: Ik ben Jezus, Die u vervolgt. ^d Het is hard voor u, met de helen tegen de prikkels te slaan.

⁶ En hij zei, bevend en verbaasd: Heere, ^e wat wilt U dat ik doen zal? En de Heere zei tegen hem: Sta op en ga de stad in *en daar* zal u gezegd worden wat u moet doen.

⁷ En de mannen die met hem meereiden, stonden sprakeloos, want zij hoorden wel de stem, maar zagen niemand.

⁸ En Saulus stond op van de grond; en toen hij zijn ogen opendeed, zag hij niemand. En zij leidden hem bij de hand en brachten hem naar Damascus.

⁹ En gedurende drie dagen kon hij niet zien, en at en dronk hij niet.

^a Joh. 12:20 ^b Jes. 53:7 ^c Luk. 24:45 ^d Hand. 10:47 ^e Hand. 8:3; 22:4; 26:9; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ^f Hand. 22:6 ^g 1 Kor. 15:8; 2 Kor. 12:2 ^h Hand. 26:13 ⁱ Hand. 5:39 ^j Luk. 3:10; Hand. 2:37; 16:30 ^k Dan. 10:7

PAULUS EN ANANIAS IN DAMASCUS

¹⁰ En er was een zekere discipel in Damascus van wie de naam Ananias was; en de Heere zei tegen hem in een visioen: Ananias! En hij zei: Zie, *hier ben ik*, Heere.

¹¹ En de Heere zei tegen hem: Sta op en ga naar de straat die de Rechte genoemd wordt, en vraag in het huis van Judas naar iemand van wie de naam Saulus is, ^auit Tarsus, want zie, hij bidt,

¹² en hij heeft in een visioen gezien dat een man van wie de naam Ananias was, binnenging en hem de hand oplegde, opdat hij weer ziende zou worden.

¹³ Ananias antwoordde echter: Heere, ik heb van velen over deze man gehoord ^bhoeveel kwaad hij Uw heiligen in Jeruzalem gedaan heeft;

¹⁴ en hij heeft hier volmacht van de overpriesters om allen gevangen te nemen die Uw Naam aanroepen.

¹⁵ Maar de Heere zei tegen hem: Ga, ^cwant deze is voor Mij een uitverkoren instrument om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen en de Israëlieten.

¹⁶ ^cWant Ik zal hem laten zien hoeveel hij moet lijden voor Mijn Naam.

¹⁷ ^cEn Ananias ging heen en ging het huis binnen; en na hem de handen opgelegd te hebben, zei hij: Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, *namelijk* Jezus, Die u verschenen is op de weg waarlangs u gekomen bent, opdat u weer ziende zou worden en met de Heilige Geest vervuld zou worden.

¹⁸ En meteen vielen hem als het ware schellen van de ogen, en onmiddellijk werd hij weer ziende, en hij stond op en werd gedoopt.

¹⁹ En toen hij voedsel genomen had, sterkte hij aan. En Saulus verbleef enige dagen bij de discipelen in Damascus.

PAULUS IN DAMASCUS

²⁰ En meteen predikte hij Christus in de synagogen, dat Hij de Zoon van God is.

²¹ En allen die het hoorden, waren buiten zichzelf en zeiden: Is dit niet degene die in

Jeruzalem hen die deze Naam aanriepen, uitroede, en die daarom hier gekomen is om hen geboeid naar de overpriesters te brengen?

²² Maar Saulus werd meer en meer gestrekt en hij bracht de Joden die in Damascus woonden, in verwarring door aan te tonen dat Jezus de Christus is.

PAULUS' VLUCHT UIT DAMASCUS

²³ En toen er veel dagen verlopen waren, beraadslaagden de Joden om hem te doden,

²⁴ maar hun samenzwering werd aan Saulus bekend. ^dEn zij bewaakten de poorten, zowel overdag als 's nachts, om hem te kunnen doden.

²⁵ Maar de discipelen namen hem 's nachts mee ^een lieten hem door een opening in de muur neer, door hem in een mand te laten zakken.

²⁶ ^fToen Saulus nu in Jeruzalem gekomen was, probeerde hij zich bij de discipelen aan te sluiten, maar zij waren allen bevreesd voor hem, want zij geloofden niet dat hij een discipel was.

²⁷ Maar Barnabas nam hem onder zijn hoede, bracht hem naar de apostelen en vertelde hun hoe hij onderweg de Heere gezien had, dat Hij tot hem gesproken had en hoe hij in Damascus vrijmoedig gesproken had in de Naam van Jezus.

²⁸ En hij ging in Jeruzalem met hen in en uit.

²⁹ En hij sprak vrijmoedig in de Naam van de Heere Jezus; ook sprak en redetwistte hij met de Griekssprekenden, maar die probeerden hem te doden.

³⁰ Maar toen de broeders dit te weten kwamen, brachten zij hem naar Caesarea en stuurden hem vandaar weg naar Tarsus.

³¹ De gemeenten dan in heel Judea, Galilea en Samaria hadden vrede en werden opgebouwd; en zij wandelden in de vrede des Heeren en de vertroosting door de Heilige Geest en namen in aantal toe.

PETRUS EN ENEAS

³² En het gebeurde dat Petrus, toen hij

^a Hand. 21:39; 22:3 ^b Vers 1; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ^c Hand. 13:2; 22:21; Rom. 1:1; Gal. 1:15; 2:8; Efez. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11 ^d Hand. 21:11; 2 Kor. 11:23 ^e Hand. 22:12 ^f 2 Kor. 11:32 ^g Joz. 2:15; 1 Sam. 19:12 ^h Hand. 22:17 ⁱ Hand. 11:25

overal rondreisde, ook bij de heiligen kwam die in Lydda woonden.

³³ En daar vond hij een man van wie de naam Eneas was, die al acht jaar op bed lag en verlamd was.

³⁴ En Petrus zei tegen hem: Eneas, Jezus Christus maakt u gezond; sta op en maak voor uzelf uw bed op! En hij stond meteen op.

³⁵ En allen die in Lydda en Sarona woonden, zagen hem en bekeerden zich tot de Heere.

PETRUS EN DORKAS

³⁶ En er was in Joppe een zekere discipelin van wie de naam Tabitha was, wat vertaald Dorkas betekent. Deze was overvloedig in goede werken, en in liefdegaven die zij schonk.

³⁷ En het gebeurde in die dagen dat zij ziek werd en stierf; en toen men haar gewassen had, legde men haar in de bovenzaal.

³⁸ En omdat Lydda vlak bij Joppe lag, stuurden de discipelen, toen zij hoorden dat Petrus daar was, twee mannen naar hem toe, die smeekten dat hij zonder uitstel naar hen toe zou komen.

³⁹ En Petrus stond op en ging met hen mee; en toen hij daar gekomen was, brachten zij hem in de bovenzaal. En alle weduwen stonden bij hem, terwijl zij huilden en de onder- en bovenkleding toonden die Dorkas gemaakt had toen zij *nog* bij hen was.

⁴⁰ Maar nadat Petrus allen naar buiten had gestuurd, knielde hij neer en bad; en hij keerde zich naar het lichaam en zei: Tabitha, sta op! En zij deed haar ogen open en zodra zij Petrus zag, ging zij overeind zitten.

⁴¹ En hij gaf haar de hand en hielp haar opstaan. Hij riep de heiligen en de weduwen en plaatste haar levend voor hen.

⁴² En dit werd bekend in heel Joppe, en velen geloofden in de Heere.

⁴³ En het gebeurde dat hij veel dagen in Joppe bleef, bij een zekere Simon, een leerlooier.

DE HOOFDMAN CORNELIUS

10 En er was een man in Caesarea, van wie de naam Cornelius was,

een hoofdman over honderd van de afdeling die de Italiaanse genoemd werd,

² een vroom *man*, die met heel zijn huis God vreesde, veel liefdegaven aan het volk gaf en voortdurend tot God bad.

³ Hij zag in een visioen duidelijk, ongeveer op het negende uur van de dag, dat er een engel van God bij hem binnenkwam, die tegen hem zei: Cornelius!

⁴ En hij hield de ogen op hem gericht en werd zeer bevreesd, en hij zei: Wat is er, heer? En de engel zei tegen hem: Uw gebeden en uw liefdegaven zijn als gedachtenis opgestegen naar God.

⁵ Stuur nu mannen naar Joppe en ontbied Simon, die ook Petrus genoemd wordt.

⁶ Deze is te gast bij een zekere Simon, een leerlooier, die *zijn* huis bij de zee heeft. Hij zal u zeggen wat u moet doen.

⁷ En toen de engel die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijn huisslaven, en een vrome soldaat uit hen die steeds bij hem waren;

⁸ en toen hij hun alles verteld had, stuurde hij hen naar Joppe.

⁹ En de volgende dag, terwijl zij op reis waren en de stad naderden, ¹⁰ klom Petrus op het dak om te bidden, ongeveer op het zesde uur,

¹¹ en hij kreeg honger en wilde *iets* nuttigen. En terwijl zij het *eten* bereidden, raakte hij in geestvervoering.

¹² En hij zag de hemel geopend en een voorwerp naar zich toe komen, dat leek op een groot linnen laken, dat aan de vier hoeken vastgebonden was en neergelaten werd op de aarde,

¹³ waarin zich al de viervoetige *dieren* van de aarde bevonden, de wilde en de kruipende *dieren* en de vogels in de lucht.

¹⁴ En er kwam een stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet!

¹⁵ Maar Petrus zei: Beslist niet, Heere, want ik heb nooit iets gegeten wat onheilig of onrein is.

¹⁶ En er kwam opnieuw, voor de tweede keer, een stem tot hem: Wat God gereinigt heeft, mag u niet voor onheilig houden!

¹⁷ En dit gebeurde tot driemaal toe; en het voorwerp werd weer opgenomen in de hemel.

² 2 Kon. 4:33; Matt. 6:6 ³ Lev. 11:4; Deut. 14:7 ⁴ Matt. 15:11; Rom. 14:17,20; 1 Tim. 4:4; Tit. 1:15

¹⁷ Toen Petrus bij zichzelf twijfelde wat het visioen dat hij gezien had, kon betekenen, zie, *daar* stonden de mannen die door Cornelius gestuurd waren, bij de poort, nadat zij naar het huis van Simon gevraagd hadden.

¹⁸ En zij riepen *iemand* en vroegen of Simon, die ook Petrus genoemd wordt, daar te gast was.

¹⁹ Terwijl Petrus *nog* over dat visioen nadacht, zei de Geest tegen hem: Zie, drie mannen zoeken u;

²⁰ ^asta daarom op, ga naar beneden en reis met hen *mee*. Twijfel niet, want Ik heb hen gestuurd.

²¹ En Petrus ging naar beneden, naar de mannen die door Cornelius naar hem toe gestuurd waren, en zei: Zie, ik ben het die u zoekt. Wat is de reden waarom u hier bent?

²² En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, die God vreest en van wie heel het volk van de Joden een *goed* getuigenis geeft, is door een aanwijzing van God aangespoord door een heilige engel om u naar zijn huis te ontbieden om van u woorden van *zaligheid* te horen.

²³ Toen riep hij hen naar binnen en ontving hen als gast. En de volgende dag vertrok Petrus met hen, en enigen van de broeders uit Joppe gingen met hem mee.

²⁴ En de volgende dag kwamen zij in Caesarea aan. En Cornelius verwachtte hen en had zijn familieleden en beste vrienden bijeengeroepen.

²⁵ En het gebeurde, toen Petrus naar binnen ging, dat Cornelius hem tegemoet kwam, aan *zijn* voeten viel en *hem* aanbad.

²⁶ Maar Petrus richtte hem op en zei: ^bSta op, ik ben zelf ook *maar* een mens.

²⁷ En terwijl hij met hem sprak, ging hij naar binnen en trof er velen aan die samengekomen waren.

²⁸ En hij zei tegen hen: ^cU weet dat het een Joodse man niet toegestaan is om met iemand van een ander volk om te gaan of bij

hem binnen te gaan; ^dmaar God heeft mij laten zien dat ik geen mens onheilig of onrein mag noemen.

²⁹ Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, toen ik ontboden werd. Dus vraag ik om welke reden u mij hebt ontboden.

³⁰ En Cornelius zei: Vier dagen geleden had ik tot dit uur toe gevestigd, en op het negende uur bad ik in mijn huis.

³¹ En zie, er stond een man in ^eblinkende kleding voor mij en die zei: Cornelius, uw gebed is verhoord en uw liefdegaven zijn bij God in gedachtenis gekomen.

³² Stuur dan *mensen* naar Joppe en laat Simon halen, die ook Petrus genoemd wordt; deze is te gast in het huis van Simon, de leerlooier, bij de zee. Als hij hier gekomen is, zal hij tot u spreken.

³³ Dus heb ik ogenblikkelijk *mensen* naar u toe gestuurd, en u hebt *er* goed *aan* gedaan dat u hier gekomen bent. Wij zijn dan nu allen *hier* aanwezig, in de tegenwoordigheid van God, om alles te horen wat u door God bevolen is.

³⁴ En Petrus opende zijn mond en zei: Ik zie nu in waarheid in ^fdat God niet iemand om de persoon aanneemt;

³⁵ ^gmaar in ieder volk is degene die Hem vreest en gerechtigheid doet, Hem welgevallig.

³⁶ *Dit* is het woord dat Hij gezonden heeft tot de Israëlieten, ^hwaardoor Hij vrede verkondigt door Jezus Christus; Deze is de Heere van allen.

³⁷ U weet wat er gebeurd is in heel Judea, ⁱwat begon in Galilea na de doop die Johannes gepredikt heeft:

³⁸ ^jhoe God Jezus van Nazareth gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht en *hoe* Hij *het land* doorgaan is, terwijl Hij goeddeed en allen die door de duivel overweldigd waren, genas, want God was met Hem.

³⁹ En wij zijn getuigen van alles wat Hij gedaan heeft, zowel in het Joodse land als

^a Hand. 15:7 ^b Hand. 14:14; Openb. 19:10; 22:9 ^c Ex. 23:32; 34:15; Deut. 7:2; Joh. 4:9; 18:28; Hand. 11:3

^d Hand. 15:8; Efez. 3:6 ^e Matt. 28:3; Mark. 16:5; Luk. 24:4 ^f Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 34:19; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17 ^g Jes. 56:6 ^h Jes. 9:5; 52:7; Joh. 16:33; Rom. 5:1; Kol. 1:20 ⁱ Jes. 8:23; 9:1; Matt. 4:12; Mark. 1:14, 38, 39; Luk. 4:14 ^j Ps. 45:8; Jes. 61:1; Luk. 4:18

in Jeruzalem. Ze hebben Hem gedood door Hem aan een hout te hangen.

⁴⁰ "Deze heeft God opgewekt op de derde dag en Hij heeft gegeven dat Hij zou verschijnen,

⁴¹ niet aan heel het volk, maar aan de getuigen die door God tevoren verkozen waren, aan ons *namelijk*, die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de doden opgestaan was.

⁴² "En Hij heeft ons bevolen tot het volk te prediken en te getuigen dat Hij Degene is Die 'door God aangesteld is tot een Rechter over levenden en doden.

⁴³ "Van Hem getuigen al de profeten " dat ieder die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal door Zijn Naam.

⁴⁴ "Terwijl Petrus deze woorden nog sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden.

⁴⁵ En de gelovigen die van de besnijdenis waren, zovelen als er met Petrus waren meegekomen, waren buiten zichzelf dat de gave van de Heilige Geest ook op de heidenen uitgestort werd,

⁴⁶ "want zij hoorden hen spreken in *vreemde* talen en God grootmaken. Toen antwoordde Petrus:

⁴⁷ "Kan iemand soms het water weren, zodat deze *mensen*, die evenals wij de Heilige Geest ontvangen hebben, niet gedoopt zouden worden?

⁴⁸ En hij beval dat zij gedoopt zouden worden in de Naam van de Heere. Toen vroegen zij hem enkele dagen bij *hen* te blijven.

PETRUS RECHTVAARDIGT ZIJN OMGANG MET HEIDENEN

11 De apostelen en de broeders die in Judea waren, hoorden dat ook de heidenen het Woord van God aangenomen hadden.

² En toen Petrus naar Jeruzalem gegaan was, bestreden zij die van de besnijdenis waren, hem

³ en zeiden: "U bent binnengegaan bij man-

nen die onbesneden zijn,* en u hebt met hen gegeten.

⁴ Maar Petrus begon het hun in goede orde uiteen te zetten en zei:

⁵ "Ik was in de stad Joppe aan het bidden en zag in geestvervoering een visioen: een bepaald voorwerp daalde neer, dat leek op een groot linnen laken, dat aan de vier hoeken neergelaten werd uit de hemel, en het kwam tot dicht bij mij.

⁶ En toen ik hierop mijn ogen gericht hield en het aandachtig bekeek, zag ik de viervoetige *dieren* van de aarde, en de wilde en de kruipende *dieren*, en de vogels in de lucht.

⁷ En ik hoorde een stem, die tegen mij zei: Sta op, Petrus, slacht en eet.

⁸ Maar ik zei: Beslist niet, Heere, want nooit is er 'iets wat onheilig of onrein is, mijn mond binnengegaan.

⁹ Maar de stem antwoordde mij voor de tweede keer uit de hemel: Wat God gereinigd heeft, mag u niet voor onheilig houden.

¹⁰ Dit gebeurde tot driemaal toe; en alles werd weer opgetrokken in de hemel.

¹¹ En zie, ogenblikkelijk *daarna* stonden er drie mannen, die vanuit Caesarea naar mij toe gestuurd waren, voor het huis waarin ik was.

¹² En de Geest zei tegen mij dat ik met hen mee moest gaan en niet *moest* twijfelen. En met mij gingen ook deze zes broeders mee en wij zijn het huis van de man binnengegaan.

¹³ En hij berichtte ons hoe hij een engel gezien had, die in zijn huis stond en tegen hem zei: Stuur mannen naar Joppe en ontbied Simon die ook Petrus genoemd wordt.

¹⁴ Die zal woorden tot u spreken waardoor u zalig zult worden en heel uw huis.

¹⁵ En toen ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, evenals op ons in het begin.

¹⁶ En ik herinnerde mij het woord van de Heere, hoe Hij zei: "Johannes doopte wel

* Mark. 16:14; Luk. 24:34; Joh. 20:19; Hand. 2:24; 1 Kor. 15:15 ⁵ Matt. 28:19; Mark. 16:15; Joh. 15:16

¹ Hand. 17:31 ² Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15; Ps. 132:11; Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5;

33:14; Ezech. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Micha 7:18-20 ⁴ Hand. 15:9 ⁵ Hand. 8:17 ⁶ Mark. 16:17; Hand.

2:4 ⁷ Hand. 8:36; 11:17 ⁸ Ex. 23:32; 34:15; Deut. 7:2; Joh. 18:28 ⁹ Hand. 10:9 ¹⁰ Lev. 11:4; Deut. 14:7

¹¹ Hand. 10:19; 15:7 ¹² Matt. 3:11; Mark. 1:8; Luk. 3:16; Joh. 1:26; Hand. 1:5; 2:4; 19:4

11:3 *die onbesneden zijn* - Letterlijk: die de voorhuid hebben.

met water, ^amaar u zult met de Heilige Geest gedoopt worden.

¹⁷ ^bAls God dan aan hen dezelfde gave gegeven heeft als aan ons die in de Heere Jezus Christus geloven, wie was ik dan dat ik bij machte zou zijn God tegen te houden?

¹⁸ En toen zij dit hoorden, waren zij gerustgesteld, en zij verheerlijkten God en zeiden: Zo heeft God dus ook aan de heidenen de bekering gegeven *die tot het leven leidt*.

DE UITBREIDING VAN HET EVANGELIE NAAR ANTIOCHIË

¹⁹ 'Zij nu die, door de verdrukking die in verband met Stefanus plaatsgevonden had, overal verspreid waren, gingen *het land* door tot Fenicië, Cyprus en Antiochië toe, terwijl zij tot niemand het Woord spraken dan alleen tot de Joden.

²⁰ Er waren onder hen echter enkele mannen van Cyprus en uit Cyrene die, toen ze in Antiochië gekomen waren, het woord richtten tot de Griekssprekenden en de Heere Jezus verkondigden.

²¹ ^cEn de hand van de Heere was met hen en een groot aantal geloofde en bekeerde zich tot de Heere.

²² En het gerucht over hen kwam de gemeente die in Jeruzalem was, ter ore; ^den zij zonden Barnabas uit om *het land* door te gaan tot Antiochië toe.

²³ En toen hij daar gekomen was en de genade van God zag, werd hij verblijd ^e en spoorde hij hen allen aan om met een hartelijk voornemen bij de Heere te blijven.

²⁴ Want hij was een goed man en ^fvol van de Heilige Geest en van geloof; en er werd een grote menigte aan de Heere toegevoegd.

²⁵ ^gEn Barnabas vertrok naar Tarsus om Saulus te zoeken; en toen hij hem gevonden had, bracht hij hem naar Antiochië.

²⁶ En het gebeurde dat zij een heel jaar met de gemeente samenkwamen en een grote menigte onderwezen en dat de discipelen voor het eerst in Antiochië christenen genoemd werden.

AGABUS VOORSPELT EEN GROTE HONGERSNOOD

²⁷ En in die dagen kwamen *enkele* profeten vanuit Jeruzalem naar Antiochië.

²⁸ En een van hen, van wie de naam ^hAgabus was, stond op en gaf door de Geest te kennen dat er een grote hongersnood zou zijn over heel de wereld, die ook gekomen is onder keizer Claudius.

²⁹ En de discipelen besloten, ieder naar vermogen, *iets* te sturen ten dienste van de broeders die in Judea woonden,

³⁰ en dat deden zij ook. ⁱEn zij stuurden het naar de ouderlingen door de hand van Barnabas en Saulus.

HERODES LAAT JAKOBUS ONTHOOFDEN

12 Omstreeks die tijd sloeg koning Herodes de hand aan sommigen van de gemeente om hen kwaad te doen.

² En hij doodde Jakobus, ^jde broer van Johannes, met het zwaard.

PETRUS GEVANGEN EN VERLOST

³ En toen hij zag dat het de Joden welgevalig was, ging hij verder door ook Petrus te grijpen (het waren de dagen van de ongezuurde *broden*);

⁴ ^ken toen hij ook die gegrepen had, zette hij hem in de gevangenis en gaf *hem* over aan vier *wachten*, *elk* bestaande uit vier soldaten, om hem te bewaken, omdat hij hem na het Pascha wilde voorleiden aan het volk.

⁵ Petrus werd dus in de gevangenis bewaakt; maar door de gemeente werd voortdurend voor hem tot God gebeden.

⁶ Toen Herodes hem zou voorleiden, sliep Petrus die nacht tussen twee soldaten, geboeid met twee ketenen; en de bewakers voor de deur bewaakten de gevangenis.

⁷ ^lEn zie, er stond een engel van de Heere en er scheen een licht in het vertrek, en door Petrus in de zij te porren, wakte hij hem en zei: Sta snel op. En zijn ketenen vielen van zijn handen af.

⁸ En de engel zei tegen hem: Doe uw gordel

^a Jes. 44:3; Joël 2:28 ^b Hand. 15:9 ^c Hand. 8:1,4 ^d Hand. 2:47; 5:14 ^e Hand. 13:43; 14:22 ^f Hand. 4:36; 6:5 ^g Hand. 9:27 ^h Hand. 21:10 ⁱ Hand. 12:25 ^j Matt. 4:21 ^k Joh. 21:18 ^l Hand. 5:19; 16:26 11:22 kwam ... *ter ore* - Letterlijk: werd in de oren ... gehoord.

om en bind uw sandalen aan. En hij deed dat. En hij zei tegen hem: Sla uw bovenkleed om en volg mij.

⁹ En hij ging naar buiten en volgde hem, en hij wist niet dat het werkelijkheid was wat er door de engel plaatsvond, maar hij dacht dat hij een visioen zag.

¹⁰ En toen zij langs de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij bij de ijzeren poort die naar de stad leidt; die ging 'vanzelf voor hen open. En toen zij naar buiten gegaan waren, liepen zij één straat verder, en meteen ging de engel van hem weg.

¹¹ En toen Petrus tot zichzelf gekomen was, zei hij: Nu weet ik werkelijk 'dat de Heere Zijn engel uitgezonden heeft en mij verlost heeft uit de hand van Herodes en uit alles wat het Joodse volk verwachtte.

¹² En toen dit tot hem doorgedrongen was, 'ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die ook Markus genoemd werd, waar velen bijeenwaren en baden.

¹³ Toen Petrus aan de deur van de poort klopte, ging er een dienstmeisje naartoe om te luisteren, van wie de naam Rhodé was.

¹⁴ En toen zij de stem van Petrus herkende, deed zij van blijdschap de poort niet open, maar rende naar binnen en berichtte dat Petrus voor de poort stond.

¹⁵ En zij zeiden tegen haar: U bent buiten zinnen! Maar zij hield vol dat het zo was. En zij zeiden: Het is zijn engel.

¹⁶ Maar Petrus bleef kloppen; en toen zij opengedaan hadden, zagen zij hem en waren buiten zichzelf.

¹⁷ En hij gebaarde hun 'met de hand dat zij zwijgen moesten, en hij vertelde hun hoe de Heere hem uit de gevangenis geleid had en zei: Vertel dit aan Jakobus en de broeders. En hij ging naar buiten en reisde naar een andere plaats.

¹⁸ Toen het dag was geworden, was er geen geringe opschudding onder de soldaten over wat er met Petrus gebeurd kon zijn.

¹⁹ En nadat Herodes hem gezocht maar niet gevonden had, ondervroeg hij de be-

wakers en gaf bevel hen weg te leiden. En hij vertrok van Judea naar Caesarea en bleef daar.

DE DOOD VAN HERODES

²⁰ En Herodes koesterde bittere vijandschap tegen de Tyriërs en Sidoniërs; maar zij kwamen eensgezind naar hem toe, en na Blastus, de kamerheer van de koning, overtuigd te hebben, vroegen zij om vrede, omdat hun land gevoed werd door dat van de koning.

²¹ En op een vastgestelde dag trok Herodes een koninklijk kleed aan en hield, op de rechterstoel gezeten, een toespraak tot hen.

²² En het volk riep uit: Een stem van God en niet van een mens!

²³ En onmiddellijk sloeg een engel van de Heere hem, omdat hij God de eer niet gaf; en hij werd door de wormen gegeten en gaf de geest.

²⁴ 'En het Woord van God verbreidde zich en nam toe.

²⁵ Barnabas nu en Saulus keerden terug uit Jeruzalem na *daar* hun dienstwerk vervuld te hebben, en zij namen ook Johannes mee, die ook Markus genoemd werd.

BARNABAS EN PAULUS NAAR DE HEIDENEN GEZONDEN

13 En er waren 'in Antiochië, in de gemeente aldaar, enkele profeten en leraars, namelijk Barnabas, Simeon, die Niger genoemd werd, Lucius van Cyrene, Manahan, die met Herodes, de diervorst, opgegroeid was, en Saulus.

² En terwijl zij de Heere dienden en vastten, zei de Heilige Geest: 'Zonder voor Mij zowel Barnabas als Saulus af voor het werk waartoe Ik hen 'geroepen heb.

³ 'Toen vastten en baden zij, en nadat zij hun 'de handen opgelegd hadden, lieten zij hen gaan.

BARNABAS EN PAULUS OP CYPRUS

⁴ Zij dan, uitgezonden door de Heilige Geest, vertrokken naar Seleucië en voeren vandaar naar Cyprus.

^a Hand. 16:26 ^b Dan. 6:23 ^c Hand. 4:23 ^d Hand. 13:16; 19:33; 21:40 ^e Jes. 55:11; Hand. 6:7 ^f Hand. 14:26 ^g Hand. 9:15; 22:21; Rom. 1:1; Gal. 1:15; 2:8; Efez. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11 ^h Matt. 9:38; Rom. 10:15; Hebr. 5:4 ⁱ Hand. 6:6; 8:15; 19:6 ^j Hand. 14:26

⁵ En toen zij in Salamis gekomen waren, verkondigden zij het Woord van God in de synagogen van de Joden; en zij hadden bovendien ^a Johannes als dienaar.

⁶ En toen zij het eiland doorgegaan waren tot Pafos toe, troffen zij ^b een zekere tovenaars aan, een valse profeet, een Jood van wie de naam Barjesus was.

⁷ Hij hoorde bij de stadhouder Sergius Paulus, een verstandig man. Die riep Barnabas en Saulus bij zich en verlangde ernaar het Woord van God te horen.

⁸ ^c Maar Elymas, de tovenaars (want zo wordt zijn naam vertaald), ging tegen hen in en probeerde de stadhouder van het geloof af te houden.

⁹ Maar Saulus (die ook Paulus *genoemd wordt*), vervuld met de Heilige Geest, keek hem doordringend aan, en zei:

¹⁰ O duivelskind, vol van alle bedrog en van alle sluwheid, vijand van alle gerechtigheid, zult u er niet mee ophouden de rechte wegen van de Heere te verdraaien?

¹¹ En nu, zie, de hand van de Heere is tegen u en u zult blind zijn en de zon voor een tijd niet zien. En onmiddellijk viel er donkerheid en duisternis op hem, en rondlopend zocht hij naar mensen om hem bij de hand te leiden.

¹² Toen de stadhouder zag wat er gebeurd was, geloofde hij, versteld over de leer van de Heere.

PAULUS IN ANTIOCHIË

¹³ En Paulus en zij die bij hem waren, voeren van Pafos weg en kwamen in Perge aan, *een stad in Pamfylië*. ^d Maar Johannes verliet hen en keerde terug naar Jeruzalem.

¹⁴ En zij gingen vanuit Perge *het land* door en kwamen in Antiochië in Pisië; en zij gingen op de dag van de sabbat de synagoge binnen en gingen *daar* zitten.

¹⁵ En na het voorlezen van de Wet en van de Profeten lieten de hoofden van de synagoge tegen hen zeggen: Mannenbroe-

ders, als er bij u een woord van bemoediging voor het volk is, spreek dan.

¹⁶ Toen stond Paulus op, ^e wenkte met de hand en zei: Israëlitische mannen en u die God vreest, luister:

¹⁷ De God van dit volk Israël heeft onze vaders ^f uitverkoren en het volk verhoogd toen zij vreemdelingen waren in het land Egypte, en Hij heeft hen met een machtige arm daaruit geleid.

¹⁸ ^g En Hij heeft gedurende de tijd van ongeveer veertig jaar hun doen en laten verdragen in de woestijn.

¹⁹ En nadat Hij in het land Kanaän zeven volken uitgeroeid had, ^h verdeelde Hij hun land onder hen door het lot.

²⁰ En daarna gaf Hij hun ongeveer vierhonderdvijftig jaar ⁱ richters, tot aan de profeet Samuel.

²¹ En van toen af vroegen zij om een koning, en God gaf hun ^j Saul, de zoon van Kis, een man uit de stam van Benjamin, gedurende veertig jaar.

²² En nadat Hij hem had afgezet, verwekte Hij ^k David voor hen tot koning; Hij gaf ook getuigenis van hem met de woorden: ^l Ik heb David, de zoon van Isai, gevonden, een man naar Mijn hart, die alles zal doen wat Ik wil.

²³ Uit zijn nageslacht heeft God voor Israël, volgens de belofte, de Zaligmaker Jezus doen voortkomen,

²⁴ ^m nadat Johannes, voorafgaand aan Zijn komst, eerst aan heel het volk Israël de doop van bekering gepredikt had.

²⁵ Maar toen Johannes zijn loop aan het volbrengen was, zei hij: Wie denkt u dat ik ben? ⁿ Ik ben *de Christus* niet; maar zie, Hij komt na mij, ^o bij Wie ik het niet waard ben de sandalen *aan Zijn* voeten los te maken.

²⁶ Mannenbroeders, kinderen van het geslacht van Abraham, en wie onder u God vrezen, ^p tot u is het woord van deze zaligheid gezonden.

²⁷ Want de inwoners van Jeruzalem en hun leiders, ^q die Hem niet kenden, hebben door *Hem* te veroordelen de uitspraken

^a Hand. 12:25 ^b Hand. 8:9; 19:13 ^c Ex. 7:11; 2 Tim. 3:8 ^d Hand. 15:38 ^e Hand. 12:17; 19:33; 21:40 ^f Ex. 1:1 ^g Ex. 16:35; Num. 14:34; Ps. 95:10 ^h Joz. 14:2 ⁱ Richt. 2:16; 3:9 ^j 1 Sam. 8:5; Hos. 13:11 ^k 1 Sam. 9:15; 10:1 ^l 1 Sam. 16:12 ^m 1 Sam. 13:14; Ps. 89:21; Hand. 7:45 ⁿ Matt. 3:1; Mark. 1:2; Luk. 3:2; Joh. 3:23 ^o Joh. 1:20 ^p Matt. 3:11 ^q Vers 46; Matt. 10:6; Hand. 3:26 ^r Joh. 16:3; Hand. 3:17; 1 Kor. 2:8; 1 Tim. 1:13

van de profeten vervuld, die iedere sabbat voorgelezen worden.

²⁸ ^aEn hoewel zij geen reden voor Zijn dood vonden, vroegen zij Pilatus Hem te laten doden.

²⁹ En toen zij alles volbracht hadden wat er over Hem geschreven was, namen zij Hem van het hout af en legden Hem in het graf.

³⁰ ^bMaar God heeft Hem uit de doden opgewekt;

³¹ ^cEn Hij is gedurende vele dagen verschenen aan hen die met Hem opgegaan waren van Galilea naar Jeruzalem en die nu Zijn getuigen zijn bij het volk.

³² En wij verkondigen u ^dde belofte die aan de vaders gedaan is, *namelijk* dat God die vervuld heeft aan ons, hun kinderen, door Jezus te verwekken,

³³ zoals ook in de tweede psalm geschreven staat: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt.

³⁴ En dat Hij Hem uit de doden heeft doen opstaan om niet meer tot ontbinding terug te keren, heeft Hij zo gezegd: ^eIk zal u de weldaden van David geven, die betrouwbaar zijn;

³⁵ daarom zegt hij ook in een andere psalm: ^fU zult Uw Heilige niet overgeven om ontbinding te zien.

³⁶ ^gImmers, David is ontslapen nadat hij in zijn tijd het raadsbesluit van God uitgediend had, en hij is bij zijn vadersen gelegd en heeft wel ontbinding gezien;

³⁷ maar Hij Die God opgewekt heeft, heeft geen ontbinding gezien.

³⁸ Laat het u dan bekend zijn, mannenbroeders, ^hdat door Hem aan u vergeving van de zonden verkondigd wordt

³⁹ ⁱen dat ieder die gelooft, door Hem gerechtvaardigd wordt van alles waarvan u door de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden.

⁴⁰ Pas dan op dat u niet overkomt wat er gezegd is in de profeten:

⁴¹ ^jZie, verachters, verwonder u en verdwijn, want Ik verricht een werk in uw

dagen, een werk dat u niet zult geloven als iemand het u vertelt.

⁴² En toen de Joden weggegaan waren uit de synagoge, drongen de heidenen erop aan dat op de volgende sabbat dezelfde woorden tot hen gesproken zouden worden.

⁴³ En toen de synagoge uitgegaan was, volgden velen van de Joden en van de godvrezende proselieten Paulus en Barnabas. Die spraken tot hen 'en spoorden hen aan om bij de genade van God te blijven.

⁴⁴ En op de volgende sabbat kwam bijna heel de stad samen om het Woord van God te horen.

⁴⁵ Maar toen de Joden de menigten zagen, werden zij met afgunst vervuld en spraken tegen wat er door Paulus gezegd werd; zij spraken *niet alleen* tegen, *maar* lasterden ook.

⁴⁶ Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: ^kHet was nodig dat het Woord van God eerst tot u gesproken zou worden, ^lmaar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen.

⁴⁷ Zo immers heeft de Heere ons geboden: ^mIk heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, opdat u tot zaligheid zou zijn tot aan het uiterste van de aarde.

PAULUS EN BARNABAS NAAR IKONIUM

⁴⁸ Toen nu de heidenen *dit* hoorden, verblijdden zij zich en prezen het Woord van de Heere, en er geloofden er zovelen als er bestemd waren voor het eeuwige leven.

⁴⁹ En het Woord van de Heere verbreidde zich door heel het land.

⁵⁰ Maar de Joden stookten de godvrezende en aanzienlijke vrouwen en de voornaamsten van de stad op ⁿen ontketenden een vervolging tegen Paulus en Barnabas, en zij verdreven hen uit hun gebied.

⁵¹ Maar zij schudden tegen hen het stof van hun voeten af en gingen naar Ikonium.

^a Matt. 27:20; Mark. 15:11; Luk. 23:18; Joh. 19:6 ^b Matt. 28:6; Mark. 16:6; Luk. 24:6 ^c Mark. 16:14; Joh. 20:19; 21:1; Hand. 1:3; 1 Kor. 15:5 ^d Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15; 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; 37:24; Dan. 9:24,25 ^e Jes. 55:3 ^f Ps. 16:10; Hand. 2:27 ^g 1 Kon. 2:10; Hand. 2:29 ^h Luk. 24:47; 1 Joh. 2:12 ⁱ Rom. 3:28; 8:3; Gal. 2:16; Hebr. 7:19 ^j Rom. 10:4 ^k Jes. 28:14; Hab. 1:5 ^l Hand. 11:23; 14:22 ^m Vers 26; Matt. 10:6; Hand. 3:26 ⁿ Ex. 32:10; Jes. 55:5; Matt. 8:12; 21:43; Rom. 10:19 ^o Jes. 42:6; 49:6; Luk. 2:32 ^p 2 Tim. 3:11

⁵² En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met de Heilige Geest.

14 En het gebeurde in Ikonium dat zij samen de synagoge van de Joden binnengingen en zo spraken dat een grote menigte, zowel van Joden als van Grieken, geloofde.

² Maar de Joden die ongehoorzaam waren, wekten in de zielen van de heidenen onrust en verbittering tegen de broeders.

³ Zij verbleven *daar* dan lange tijd en spraken vrijmoedig, in *vertrouwen* op de Heere, ⁴ Die getuigenis gaf aan het Woord van Zijn genade en tekenen en wonderen door hun hand liet gebeuren.

⁴ En de bevolking van de stad raakte verdeeld. Sommigen waren voor de Joden, anderen voor de apostelen.

PAULUS EN BARNABAS NAAR LYSTRE EN DERBE

⁵ En toen er een oploop ontstond, zowel van heidenen als van Joden, met hun leiders, om hen smadelijk te behandelen en te stenigen,

⁶ vluchtten zij, toen dit tot hen doorgedrongen was, naar de steden van Lycaonië, *namelijk* Lystre en Derbe, en de omgeving *ervan*.

⁷ En zij verkondigden daar het Evangelie.

⁸ En er zat in Lystre een man 'die geen macht had over zijn voeten: hij was kreupel van de moederschoot af en had nooit kunnen lopen.

⁹ Deze hoorde Paulus spreken. Die keek hem doordringend aan en toen hij zag dat hij geloof had om gezond te worden,

¹⁰ zei hij met luide stem: Sta recht op uw voeten! 'En hij sprong op en liep rond.

¹¹ En de menigten, die zagen wat Paulus gedaan had, verhieven hun stem en zeiden in het Lycaonisch: 'De goden zijn aan mensen gelijk geworden en naar ons afgedaald.

¹² En zij noemden Barnabas Zeus en Paulus Hermes, omdat hij het woord voerde.

¹³ En de priester van Zeus, *wiens tempel* vóór hun stad lag, bracht ossen en kransen

bij de poorten en wilde samen met de menigten offeren.

¹⁴ Maar toen de apostelen Barnabas en Paulus *dat* hoorden, scheurden zij hun kleren, stortten zich in de menigte en riepen:

¹⁵ 'Mannen, 'waarom doet u dit? Ook wij zijn mensen net zoals u, en wij verkondigen u *juist* dat u zich van deze zinloze *din-gen* moet bekeren tot de levende God, ¹⁶ Die de hemel, de aarde, de zee en alles wat erin is, gemaakt heeft.

¹⁶ Hij heeft in de tijden die achter *ons* liggen al de heidenen hun *eigen* wegen laten gaan,

¹⁷ 'hoewel Hij Zichzelf toch niet onbetuigd liet door goed te doen: Hij gaf ons vanuit de hemel regen en vruchtbare tijden en verzadigde ons hart met voedsel en vreugde.

¹⁸ En door dit te zeggen, konden zij de menigten er *maar* nauwelijks van weerhouden, aan hen te offeren.

DE TERUGKEER NAAR ANTIOCHIË

¹⁹ Maar er kwamen Joden uit Antiochië en Ikonium, die de menigten overtuigden; en zij 'stenigden Paulus en sleepten *hem* de stad uit, omdat zij dachten dat hij dood was.

²⁰ Maar toen de discipelen hem omringd hadden, stond hij op en ging de stad in, en de volgende dag vertrok hij met Barnabas naar Derbe.

²¹ En nadat zij aan die stad het Evangelie verkondigd hadden en veel discipelen gemaakt hadden, keerden zij terug naar Lystre, Ikonium en Antiochië,

²² en zij versterkten de zielen van de discipelen, 'spoorden hen aan in het geloof te blijven en *zeiden* 'dat wij door veel verdrukkingen in het Koninkrijk van God moeten ingaan.

²³ En toen zij in elke gemeente door het opsteken van de handen voor hen ouderlingen gekozen hadden en onder vasten gebeden hadden, droegen zij hen op aan de Heere, in Wie zij *nu* geloofden.

¹ Mark. 16:20; Hand. 19:11; Hebr. 2:4 ² Matt. 10:23; Hand. 8:1 ³ Hand. 3:2 ⁴ Jes. 35:6 ⁵ Hand. 28:6 ⁶ Hand. 10:26; Openb. 19:10; 22:9 ⁷ Gen. 1:1; Ps. 33:6; 124:8; 146:6; Openb. 14:7 ⁸ Ps. 81:13 ⁹ Rom. 1:19 ¹⁰ 2 Kor. 11:25 ¹¹ Hand. 11:23; 13:43 ¹² Matt. 10:38; 16:24; Luk. 24:26; 2 Tim. 3:12

²⁴ En na Pisidië doorgereisd te hebben, kwamen zij in Pamfylië.

²⁵ En toen zij in Perge het Woord gesproken hadden, kwamen zij naar Attalia.

²⁶ En daarvandaan voeren zij ^anaar Antiochië, waar zij aan de genade van God opgedragen waren voor het werk dat zij volbracht hadden.

²⁷ Toen zij daar aangekomen waren, riepen zij de gemeente bijeen en deden er verslag van wat voor grote dingen God met hen gedaan had, en dat Hij voor de heidenen de deur van het geloof geopend had.

²⁸ En zij verbleven daar geen korte tijd met de discipelen.

DE VERGADERING IN JERUZALEM

15 En enigen die uit Judea gekomen waren, leerden de broeders: ^bAls u niet besneden wordt ^cvolgens het gebruik van Mozes, kunt u niet zalig worden.

² Toen er dan van de kant van Paulus en Barnabas een niet geringe tegenstand en woordenstrijd tegen hen ontstond, bepaalden zij ^ddat Paulus en Barnabas en enkele anderen uit hen in verband met dit geschilpunt naar de apostelen en ouderlingen in Jeruzalem zouden gaan.

³ Nadat zij dan door de gemeente uitgeleide gedaan waren, reisden zij door Fenicië en Samaria en vertelden over de bekering van de heidenen, en zij bezorgden al de broeders grote blijdschap.

⁴ Toen zij in Jeruzalem gekomen waren, werden zij ontvangen door de gemeente en de apostelen en de ouderlingen; en zij deden verslag van alles wat God door hen gedaan had.

⁵ Maar, *zeiden zij*, er zijn er enigen opgestaan onder de *aanhangers* van de sekte van de Farizeëen die gelovig zijn geworden, die zeggen dat men hen moet besnijden en moet gebieden de wet van Mozes in acht te nemen.

⁶ En de apostelen en de ouderlingen kwamen bijeen om deze zaak te bezien.

⁷ En toen *daarover* een heftige woordenstrijd ontstond, stond Petrus op en zei te-

gen hen: ^eMannenbroeders, u weet dat God lang geleden ^fonder ons *mij* uitgekozen heeft, zodat de heidenen uit mijn mond het woord van het Evangelie zouden horen, en zouden geloven.

⁸ En God, ^gde Kenner van de harten, heeft getuigenis aan hen gegeven door hun de Heilige Geest te geven, evenals aan ons;

⁹ en Hij heeft geen onderscheid gemaakt tussen ons en hen, en heeft hun hart door het geloof gereinigd.

¹⁰ Welnu dan, waarom verzoekt u God ^hdoor een juk op de hals van de discipelen te leggen dat onze vaders en ook wij niet hebben kunnen dragen?

¹¹ Maar wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus op dezelfde wijze zalig te worden als ook zij.

¹² En heel de menigte zweeg, en zij hoorden Barnabas en Paulus vertellen wat voor grote tekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

¹³ En toen zij zwegen, antwoordde Jakobus: Mannenbroeders, luister naar mij.

¹⁴ Simeon heeft verteld hoe God voorheen naar de heidenen omgezien heeft om voor Zijn Naam uit *hen* een volk aan te nemen.

¹⁵ En hiermee stemmen de woorden van de profeten overeen, zoals geschreven staat:

¹⁶ ⁱHierna zal Ik terugkeren en de vervallen hut van David weer opbouwen, en wat daarvan is afgebroken, weer opbouwen en Ik zal hem weer oprichten,

¹⁷ opdat de mensen die overgebleven zijn, de Heere zouden zoeken, en alle heidenen over wie Mijn Naam uitgeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet.

¹⁸ Aan God zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend.

¹⁹ Daarom ben ik van oordeel dat men het hun die zich uit de heidenen tot God bekeeren, niet lastig moet maken,

²⁰ maar aan hen moet schrijven dat zij zich dienen te onthouden ^kvan de dingen die door de afgoden besmet zijn, ^lvan ontucht, van het verstikte en ^mvan bloed.

²¹ Want Mozes heeft van oude tijden af in elke stad *mensen* die hem prediken, want

^a Hand. 13:1 ^b Gal. 5:2 ^c Gen. 17:10; Lev. 12:3 ^d Gal. 2:1 ^e Hand. 10:20; 11:12 ^f 1 Kron. 28:9; 29:17; Ps. 7:10; Jer. 11:20; 17:10; 20:12 ^g Hand. 10:43, 44 enz. ^h Matt. 23:4 ⁱ Efez. 2:8; Tit. 3:4 ^j Amos 9:11, 12 ^k Ex. 20:3; 1 Kor. 8:1; 10:20 ^l 1 Thess. 4:3 ^m Gen. 9:4
15:7 lang geleden - Letterlijk: van oude dagen.

hij wordt elke sabbat in de synagogen voorgelezen.

²² Toen dacht het de apostelen en de ouderlingen met heel de gemeente goed, *enige* mannen uit hun midden te kiezen en met Paulus en Barnabas mee te sturen naar Antiochië: Judas, ook Barsabas geheten, en Silas, leidinggevende mannen onder de broeders.

²³ En zij schreven door hun dienst* het volgende: De apostelen, de ouderlingen en de broeders groeten de broeders uit de heidenen die in Antiochië, Syrië en Cilicië zijn.

²⁴ Wij hebben gehoord^a dat sommigen die bij ons vandaan zijn gekomen, u met woorden in verraring hebben gebracht en uw zielen hebben verontrust door te zeggen dat u besneden moet worden en de wet moet onderhouden. Wij hadden hun *daar* geen opdracht toe gegeven.

²⁵ Daarom heeft het ons, nadat wij het eens geworden waren, goedgedacht *enige* mannen te kiezen en naar u toe te sturen met onze geliefden, Barnabas en Paulus,

²⁶ mensen^b die hun leven overhebben voor de Naam van onze Heere Jezus Christus.

²⁷ Daarom hebben wij Judas en Silas gestuurd, die hetzelfde ook mondeling^c zullen meedelen.

²⁸ Want het heeft de Heilige Geest en ons goedgedacht u verder geen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

²⁹ ^e dat u zich onthoudt van afgodenoffers, ^f van bloed, van het verstikte en van ^g hoererij. Als u zich ver van deze dingen houdt, zult u juist handelen. Vaarwel.

³⁰ Toen men afscheid van hen genomen had, gingen zij naar Antiochië; en na de menigte bijeengeroepen te hebben, overhandigden zij de brief.

³¹ En toen ze die gelezen hadden, verblijdden zij zich over de bemoediging.

³² Judas nu en Silas, die ook zelf profeten waren, bemoedigden de broeders met veel woorden en sterkten hen.

³³ En nadat zij *daar* een tijd gebleven wa-

ren, lieten de broeders hen met vrede teruggaan naar de apostelen.

³⁴ Maar het dacht Silas goed daar te blijven.

PAULUS EN BARNABAS SCHEIDEN

³⁵ En Paulus en Barnabas verbleven in Antiochië en zij onderwezen en verkondigden, met nog veel anderen, het Woord van de Heere.

³⁶ En na enkele dagen zei Paulus tegen Barnabas: Laten wij nu terugkeren en onze broeders bezoeken in elke stad waar wij het Woord van de Heere verkondigd hebben, *en zien* hoe het met hen gaat.

³⁷ Nu wilde Barnabas Johannes, die ook 'Markus heet, meenemen.

³⁸ Paulus achtte het echter juist om hem, die hen van Pamfylie af verlaten had en niet met hen meegegaan was naar het werk, niet mee te nemen.

³⁹ Er ontstond daarom verbittering, zodat zij uit elkaar gingen en Barnabas Markus meenam en per schip naar Cyprus vertrok;

⁴⁰ maar Paulus koos Silas en vertrok, nadat hij door de broeders aan de genade van God opgedragen was.

⁴¹ En hij reisde door Syrië en Cilicië en sterkte de gemeenten.

PAULUS EN TIMOTHEÛS

16 En hij kwam in Derbe en in Lystre aan. En zie, er was daar een zekere discipel van wie de naam Timotheüs was, de zoon van een gelovige Joodse vrouw, maar van een Griekse vader;

² van wie een *goed* getuigenis gegeven werd door de broeders in Lystre en Ikonium.

³ Paulus wilde dat die met hem mee zou gaan; en hij nam *hem bij zich* en besneed hem^h omwille van de Joden die in die plaatsen woonden, want zij wisten allen dat zijn vader een Griek was.

⁴ En toen zij de steden langs reisden, brachten zij hun de bepalingen overⁱ waarvan de apostelen en de ouderlingen

^a Gal. 2:4 ^b Hand. 13:50; 14:19 ^c Ex. 20:3; 1 Kor. 8:1 ^d Gen. 9:4; Lev. 17:14 ^e 1 Thess. 4:3 ^f Hand. 12:12, 25; Kol. 4:10; 2 Tim. 4:11; Filem. vs. 24 ^g Hand. 6:3 ^h 1 Kor. 9:20; Gal. 2:3 ⁱ Hand. 15:20

15:23 *door hun dienst* - Letterlijk: door hun handen. 15:27 *mondeling* - Letterlijk: met het woord.

in Jeruzalem besloten hadden dat men *die* in acht moest nemen.

⁵ De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof en namen dagelijks in aantal toe.

⁶ En nadat zij door Frygië en het land van Galatië gereisd waren, werden zij door de Heilige Geest verhinderd het Woord in Asia te spreken.

⁷ En bij Mysië gekomen, probeerden zij naar Bithynië te reizen, maar de Geest liet het hun niet toe.

⁸ En nadat zij Mysië voorbijgereisd waren, ^akwamen zij in Troas.

HET VISIOEN IN TROAS

⁹ En Paulus kreeg 's nachts een visioen te zien: er stond een Macedonische man, die hem dringend vroeg: Kom over naar Macedonië en help ons!

¹⁰ Toen hij nu dit visioen gezien had, probeerden wij meteen naar Macedonië te reizen, omdat wij *eruit* opmaakten dat de Heere ons geroepen had aan hen het Evangelie te verkondigen.

AULUS IN FILIPPI

¹¹ Wij voeren dan van Troas weg en koersten recht op Samothrake aan en de volgende *dag* op Neapolis.

¹² En vandaar *gingen wij* naar Filippi, de eerste stad van dit deel van Macedonië, een kolonie. En wij verbleven een aantal dagen in die stad.

¹³ En op de dag van de sabbat gingen wij de stad uit, de rivier langs, waar het gebed gewoonlijk plaatsvond; en nadat wij *daar* waren gaan zitten, spraken wij tot de vrouwen die er samengekomen waren.

LYDIA EN DE CIPIER BEKEERD

¹⁴ En een zekere vrouw, van wie de naam Lydia was, een purperverkoopster uit de stad Thyatira, die God diende, luisterde naar *ons*. En de Heere opende haar hart, zodat zij acht gaf op wat door Paulus gesproken werd.

¹⁵ En toen zij gedoopt was, en haar huisge-
noten, drong zij er bij *ons* op aan: Als u van

oordeel bent dat ik trouw ben aan de Heere, kom *dan* in mijn huis en blijf er. ^bEn zij drong *er* sterk bij ons op aan.

¹⁶ En het gebeurde toen wij naar de plaats van het gebed gingen, dat een zekere sla-
vin ^cdie een waarzeggende geest had, ons tegemoetkwam. Zij verschaftte haar meesters ^dveel inkomsten met waarzeggen.

¹⁷ Zij liep achter Paulus en ons aan en riep voortdurend: Deze mensen zijn dienst-
knechten van God, de Allerhoogste, die ons een weg naar de zaligheid verkondi-
gen.

¹⁸ En dat deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, die zich *daaraan* ergerde, keerde zich om en zei tegen de geest: Ik gebied u in de Naam van Jezus Christus uit haar weg te gaan! ^eEn hij ging op hetzelfde mo-
ment uit *haar* weg.

¹⁹ Toen haar meesters zagen dat hun hoop op inkomsten verdwenen was, ^fgrepen zij Paulus en Silas en sleurden hen mee naar de markt, voor de *stadsbestuurders*.

²⁰ En nadat zij hen naar de magistraten gebracht hadden, zeiden zij: ^gDeze mensen verstoren de orde in onze stad. Het zijn namelijk Joden,

²¹ en zij verkondigen gewoonten die wij niet mogen aannemen en ook niet mogen naleven, omdat wij Romeinen zijn.

²² En de menigte kwam als één man tegen hen in verzet. En de magistraten rukten hun de kleren af ^hen ⁱgaven bevel hen met stokken te slaan.

²³ En nadat zij hun veel slagen toegediend hadden, wierpen zij hen in de gevangenis en geboden de cipier hen zorgvuldig te bewaken.

²⁴ En toen hij dat bevel gekregen had, wierp hij hen in de binnenste kerker en zette hij hun voeten vast in het blok.

²⁵ En omstreeks middernacht ^jbaden Paulus en Silas en zongen lofzangen voor God. En de gevangenen luisterden naar hen.

²⁶ En er vond plotseling een grote aardbe-
ving plaats, zodat de fundamenten van de gevangenis bewogen werden; ^ken onmid-
dellijk gingen alle deuren open en raakten de boeien van allen los.

^a 2 Kor. 2:12 ^b Gen. 19:3; 33:11; Richt. 19:21; Luk. 24:29; Hebr. 13:2 ^c 1 Sam. 28:7 ^d Hand. 19:24
^e Mark. 16:17 ^f 2 Kor. 6:5 ^g 1 Kon. 18:17; Hand. 17:6 ^h 2 Kor. 11:25; 1 Thess. 2:2 ⁱ Hand. 4:31 ^j Hand.
5:19; 12:7

²⁷ En de cipier, die wakker geworden was en zag dat de deuren van de gevangenis open waren, trok een zwaard en zou zichzelf gedood hebben, omdat hij dacht dat de gevangenen ontsnapt waren.

²⁸ Paulus riep echter met luide stem: Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allemaal hier.

²⁹ En toen hij om licht gevraagd had, sprong hij naar binnen en begon erg te beven, en hij viel voor Paulus en Silas neer;

³⁰ en hij bracht hen naar buiten en zei: ^aHerren, wat moet ik doen om zalig te worden?

³¹ En zij zeiden: ^bGeloof in de Heere Jezus Christus en u zult zalig worden, u en uw huisgenoten.

³² En zij spraken het Woord van de Heere tot hem en tot allen die in zijn huis waren.

³³ En hij nam hen in dat nachtelijke uur met zich mee en waste hun striemen, en hij werd onmiddellijk gedoopt, en al de zijnen.

³⁴ En hij bracht hen in zijn huis ^cen richtte voor hen de tafel aan. En hij verheugde zich dat hij met al zijn huisgenoten tot geloof in God gekomen was.

³⁵ En toen het dag geworden was, stuurden de magistraten de gerechtsdienaars en zeiden: Laat die mensen los.

³⁶ En de cipier nu berichtte deze woorden aan Paulus: De magistraten hebben *het bericht* gestuurd dat u losgelaten moet worden; vertrek dan nu en reis in vrede.

³⁷ Maar Paulus zei tegen hen: Zij hebben ons, die Romeinen zijn, onvooroordeeld in het openbaar gegeseld en in de gevangenis geworpen en werpen zij ons daar nu onopgemerkt uit? Zo gaat dat niet! Laten zij zelf komen en ons uitgeleide doen.

³⁸ En de gerechtsdienaars nu berichtten deze woorden aan de magistraten; en die werden bevreesd toen zij hoorden dat zij Romeinen waren.

³⁹ En zij kwamen smekend naar hen toe; en toen zij hen uitgeleide gedaan hadden, ^dvroegen zij hun de stad te verlaten.

⁴⁰ En nadat zij de gevangenis uitgegaan waren, gingen zij naar Lydia; en toen zij de broeders gezien hadden, bemoedigden zij hen en gingen *de stad* uit.

PAULUS IN THESSALONICA

17 En zij namen de weg door Amfipolis en Apollonia en kwamen in Thessalonica, waar een synagoge van de Joden was.

² En Paulus ging naar zijn gewoonte bij hen naar binnen en drie sabbatten lang ging hij met hen in gesprek vanuit de Schriften.

³ Hij opende die en zette voor hen uiteen ^edat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden, en dat deze Jezus de Christus is, Die ik – *zo zei hij* – u verkondig.

⁴ En sommigen van hen raakten overtuigd en sloten zich bij Paulus en Silas aan, en van de godvrezende Grieken een grote menigte, en van de vooraanstaande vrouwen niet weinigen.

⁵ Maar de Joden die ongehoorzaam waren, werden jaloers en namen enkele slechte mannen uit het marktvolk apart, veroorzaakten een oploop en verstoorde de orde in de stad; en zij kwamen op het huis van Jason af en probeerden hen voor het volk te brengen.

⁶ Maar toen zij hen niet vonden, sleepten zij Jason en enkele broeders voor de bestuurders van de stad en riepen luid: ^f*Deze mensen*, die de wereld in rep en roer gebracht hebben, zijn ook hier gekomen, ^gen Jason heeft hen in *huis* genomen; en deze *mensen* handelen allen tegen de geboden van de keizer, want zij ^hzeggen dat er een andere koning is, *namelijk* ene Jezus.

⁸ En zij brachten de menigte en de bestuurders van de stad, die dit hoorden, in verwarring.

⁹ Maar toen zij van Jason en de anderen een borgsom ontvangen hadden, lieten zij hen gaan.

PAULUS IN BEEA

¹⁰ En meteen stuurden de broeders Paulus en Silas ⁱ's nachts weg naar Breea. Die gingen, toen zij daar gekomen waren, naar de synagoge van de Joden.

¹¹ En dezen waren edeler van gezindheid dan die in Thessalonica, want zij ontvingen het Woord met grote bereidwilligheid

^a Luk. 3:10; Hand. 2:37; 9:6 ^b Joh. 3:16,36; 6:47; 1 Joh. 5:10 ^c Luk. 5:29; 19:6 ^d Matt. 8:34 ^e Ps. 22:7; Matt. 16:21; Luk. 24:46 ^f Hand. 28:24 ^g Hand. 16:20 ^h Luk. 23:2; Joh. 19:12 ⁱ Hand. 9:25

^a en onderzochten dagelijks de Schriften om te zien of die dingen zo waren.

¹² Velen dan van hen geloofden, en van de aanzienlijke Griekse vrouwen en mannen niet weinigen.

¹³ Maar toen de Joden van Thessalonica te weten gekomen waren dat het Woord van God door Paulus ook in Berea verkondigd werd, kwamen zij ook daar ^bde menigten in verwarring brengen.

¹⁴ Maar de broeders stuurden Paulus toen meteen weg, in de richting van de zee; maar Silas en Timotheüs bleven daar achter.

PAULUS IN ATHENE OP DE AREOPAGUS

¹⁵ En zij die Paulus begeleidde, brachten hem tot aan Athene. 'En nadat zij opdracht gekregen hadden om Silas en Timotheüs te zeggen dat zij zo spoedig mogelijk naar hem toe moesten komen, vertrokken zij.

¹⁶ En terwijl Paulus in Athene op hen wachtte, raakte zijn geest in hem geprikkeld, want hij zag dat de stad vol afgodsbeelden stond.

¹⁷ Hij ging dan in de synagoge in gesprek met de Joden en met hen die godvreemd waren, en iedere dag op de markt met hen die hij er tegenkwam.

¹⁸ En enige epicurische en stoïsche wijsgeeren raakten met hem in een twistgesprek. En sommigen zeiden: Wat zou deze praatjesmaker toch willen zeggen? Maar anderen zeiden: Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden; want hij verkondigde hun Jezus en de opstanding.

¹⁹ En zij namen hem mee en brachten hem op de Areopagus, en zij zeiden: Mogen wij weten wat die nieuwe leer inhoudt waar u over spreekt?

²⁰ Want u laat ons enkele vreemde dingen horen; wij willen daarom weten wat die betekenen hebben.

²¹ (Alle inwoners nu van Athene en de vreemdelingen die daar verbleven, besteedde hun tijd aan niets anders dan om wat nieuws te zeggen en te horen.)

²² En Paulus, die midden op de Areopagus

stond, zei: Mannen van Athene! Ik merk dat u in alle opzichten zeer godsdienstig bent.

²³ Want toen ik *de stad* doorging en uw heiligdommen bekeek, trof ik ook een altaar aan waarop het opschrift stond: AAN EEN ONBEKENDE GOD. Deze dan, Die u dient zonder dat u Hem kent, verkondig ik u.

²⁴ 'De God Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde is, woont niet in tempels die met handen gemaakt zijn.

²⁵ Hij wordt ook door mensenhanden niet gediend alsof Hij iets nodig heeft, 'omdat Hij Zelf aan allen het leven, de adem en alle dingen geeft.

²⁶ En Hij maakte uit één bloed heel het menselijke geslacht' om op heel de aardbodem te wonen; 'en Hij heeft de hun van tevoren toegemeten tijden bepaald, en de grenzen van hun woongebied,

²⁷ opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem misschien al tastend zouden mogen vinden, hoewel Hij niet ver is van ieder van ons.

²⁸ Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en bestaan wij; zoals ook enkelen van uw dichters gezegd hebben: Want wij zijn ook van Zijn geslacht.

²⁹ 'Wij nu, die van Gods geslacht zijn, moeten niet denken dat de Godheid gelijk is aan goud, zilver of steen, een product van de kunstzinnigheid en gedachten van een mens.

³⁰ God dan 'verkondigt, met voorbijzien van de tijden van de onwetendheid, nu overal aan alle mensen dat zij zich moeten bekeren,

³¹ en wel omdat Hij een dag vastgesteld heeft, waarop Hij de wereld rechtvaardig zal oordelen door een Man 'Die Hij *daartoe* aangesteld heeft. Daarvan heeft Hij aan allen het bewijs geleverd door Hem uit de doden te doen opstaan.

³² Toen zij nu over de opstanding van de doden hoorden, spotten sommigen *daarmee*. En anderen zeiden: Wij zullen u hierover nog wel eens horen.

^a Jes. 34:16; Luk. 16:29; Joh. 5:39 ^b 1 Thess. 2:14 ^c Hand. 18:5 ^d Gen. 1:1; 2 Kron. 6:30; Ps. 33:6; 124:8; 146:6; Jes. 66:1; Hand. 14:15; Openb. 14:7 ^e Hand. 7:48 ^f Gen. 2:7 ^g Deut. 32:8 ^h Jes. 40:18 ⁱ Luk. 24:47 ^j Hand. 10:42

17:26 *geslacht* - Letterlijk: volk.

³³ En zo is Paulus uit hun midden weggegaan.

³⁴ Maar sommige mannen sloten zich bij hem aan en geloofden. Onder hen waren ook Dionysius de Areopagiet, en een vrouw van wie de naam Damaris was, en anderen met hen.

PAULUS IN KORINTHE

18 En hierna ging Paulus uit Athene weg en kwam in Korinthe.

² En hij trof er een Jood aan van wie de naam ^aAquila was, afkomstig uit Pontus, die onlangs uit Italië gekomen was, en Priscilla, zijn vrouw (omdat Claudius bevolen had dat al de Joden uit Rome weg moesten gaan) en hij ging naar hen toe.

³ En omdat hij hetzelfde beroep uitoefende, bleef hij bij hen en ^bwerkte er; want zij waren tentenmakers van beroep.

⁴ En hij sprak iedere sabbat in de synagoge en *probeerde* Joden en Grieken te overtuigen.

⁵ En nadat Silas en Timotheüs ^cuit Macedonië gekomen waren, werd Paulus er door de Geest toe aangezet tegenover de Joden te getuigen dat Jezus de Christus is.

⁶ Maar toen zij zich verzetten en lasterden, schudde hij *het stof van zijn* ^dkleren en zei tegen hen: Uw bloed zij op uw hoofd, ik ben rein; vanaf nu zal ik naar de heidenen gaan.

⁷ En hij vertrok vandaar en kwam in het huis van iemand met de naam Justus, die God diende en van wie het huis aan de synagoge grensde.

⁸ En Crispus, het hoofd van de synagoge, geloofde met heel zijn huis in de Heere; en velen van de Korinthiërs die Paulus hoorden, geloofden en werden gedoopt.

⁹ En de Heere zei 's nachts door een visioen tegen Paulus: Wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet,

¹⁰ want Ik ben met u en niemand zal *de hand* aan u slaan om u kwaad te doen, want Ik heb veel volk in deze stad.

¹¹ En hij verbleef *daar* een jaar en zes maanden en gaf in hun midden onderwijs in het Woord van God.

¹² Maar toen Gallio stadhouder van Achaë was, stonden de Joden eensgezind tegen Paulus op en brachten hem voor de rechterstoel.

¹³ Zij zeiden: Deze *man* haalt de mensen over om God te dienen in strijd met de wet.

¹⁴ Maar toen Paulus *zijn* mond wilde openen, zei Gallio tegen de Joden: ^eAls er een of ander onrecht of een misdrijf *begaan* was, o Joden, dan zou ik u met reden verdragen;

¹⁵ maar als er een geschilpunt is over een woord, over namen en *over* de wet die onder u geldt, dan moet u *het zelf* maar zien; want ik wil over deze dingen geen rechter zijn.

¹⁶ En hij joeg hen van de rechterstoel weg.

¹⁷ Toen grepen alle Grieken Sosthenes, het hoofd van de synagoge, en sloegen *hem* vóór de rechterstoel. Gallio trok zich echter niets van deze dingen aan.

PAULUS' TERUGKEER OVER EFEZE NAAR JERUZALEM

¹⁸ En toen Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broeders en vertrok vandaar per schip, in gezelschap van Priscilla en Aquila, naar Syrië, nadat hij *zijn* hoofd in Kenchreeën ^f*kaa*lgeschoren had. Hij had namelijk een gelofte *gedaan*.

¹⁹ En hij kwam in Efeze aan en liet hen daar *achter*, maar *zelf* ging hij de synagoge binnen en ging in gesprek met de Joden.

²⁰ En toen zij hem vroegen langere tijd bij hen te blijven, stemde hij daar niet in toe.

²¹ Maar hij nam afscheid van hen en zei: Ik moet beslist het komende feest in Jeruzalem vieren, maar ik zal bij u terugkeren, 'als God het wil. En hij voer weg uit Efeze.

²² En toen hij in Caesarea aangekomen was, ging hij *naar Jeruzalem*, en na de gemeente gegroet te hebben, ging hij naar Antiochië.

²³ En nadat hij *daar* enige tijd geweest was, vertrok hij en reisde vervolgens door het land van Galatië en Frygië en hij versterkte alle discipelen.

^a Rom. 16:3; 1 Kor. 16:19; 2 Tim. 4:19 ^b Hand. 20:34; 1 Kor. 4:12; 2 Kor. 11:9; 12:13; 1 Thess. 2:9; 2 Thess. 3:8 ^c Hand. 17:15 ^d Matt. 10:14; Hand. 13:51 ^e 1 Kor. 1:14 ^f Hand. 23:11 ^g Hand. 25:11 ^h Num. 6:18; Hand. 21:23 ⁱ 1 Kor. 4:19; Hebr. 6:3; Jak. 4:15

APOLLOS IN EFEZE EN IN KORINTHE

²⁴ En een zekere Jood, van wie de naam

^a Apollos was, een Alexandriër van afkomst, een welsprekend man, die kundig was op het gebied van de Schriften, kwam in Efeze aan.

²⁵ Deze was in de weg van de Heere onderwezen en, omdat hij vurig van geest was, sprak en onderwees hij nauwkeurig de zaken van de Heere, maar hij wist alleen van de doop van Johannes.

²⁶ En hij begon vrijmoedig te spreken in de synagoge. En toen Aquila en Priscilla hem gehoord hadden, namen zij hem apart en legden hem de weg van God nauwkeuriger uit.

²⁷ En toen hij naar Achaje wilde reizen, bemoedigden de broeders *hem* en schreven aan de discipelen dat zij hem moesten ontvangen. En toen hij daar gekomen was, ^bbood hij veel hulp aan hen die door de genade geloofden;

²⁸ want hij bestreed de Joden krachtig in het openbaar door uit de Schriften te bewijzen dat Jezus de Christus is.

PAULUS IN EFEZE

19 En het gebeurde terwijl ^c Apollos in Korinthe was, dat Paulus, die de hogeregelegen delen van het land doorgetrokken was, in Efeze kwam. Hij trof *daar* enige discipelen aan

² en zei tegen hen: Hebt u *de* Heilige Geest ontvangen toen u tot geloof kwam? En zij zeiden tegen hem: Wij hebben niet eens gehoord dat er een Heilige Geest is.

³ En hij zei tegen hen: Waarmee bent u dan gedoopt? En zij zeiden: Met de doop van Johannes.

⁴ Maar Paulus zei: Johannes doopte wel ^e een doop van bekering, *maar* hij zei ook tegen het volk dat zij moesten geloven in Hem Die na hem kwam, dat is in Christus Jezus,

⁵ en nadat zij *dat* gehoord hadden, werden zij gedoopt in de Naam van de Heere Jezus.

⁶ En nadat Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken in *vreemde* talen en profeteerden.

⁷ En het waren bij elkaar ongeveer twaalf mannen.

⁸ En hij ging de synagoge binnen en sprak *er* vrijmoedig; drie maanden lang sprak hij met hen en *probeerde hen* te overtuigen van de zaken van het Koninkrijk van God.

⁹ Maar toen sommigen verhard werden en ongehoorzaam bleven, en tegenover de menigte kwaadspraken van de weg *van de Heere*, ging hij bij hen weg, en hij zonderde de discipelen af en sprak dagelijks in de school van een zekere Tyrannus.

¹⁰ En dit gebeurde twee jaar lang, zodat allen die in Asia woonden, het Woord van de Heere Jezus hoorden, zowel Joden als Grieken.

¹¹ En God deed buitengewone krachten door de handen van Paulus,

¹² zo zelfs dat, als de zweetdoeken of de doeken die hij om zijn middel droeg, van zijn lichaam op de zieken gelegd werden, de ziekten van hen weken en de boze geesten uit hen weggingen.

DE ZONEN VAN SCEVA

¹³ En enkelen van de rondtrekkende Joodse duivelbezweerders waagden het de Naam van de Heere Jezus uit te spreken over hen die boze geesten hadden. Zij zeiden: Wij bezweren u bij Jezus, Die door Paulus gepredikt wordt.

¹⁴ Het waren zeven zonen van Sceva, een Joodse overpriester, die dit deden.

¹⁵ Maar de boze geest antwoordde en zei: Jezus ken ik en van Paulus weet ik af, maar u, wie bent u?

¹⁶ En de man in wie de boze geest zich bevond, sprong op hen af en toen hij hen overmeesterd had, bleek hij sterker dan zij, zodat zij naakt en gewond uit dat huis vluchtten.

¹⁷ En dit werd bij allen bekend, zowel bij de Joden als bij de Grieken die in Efeze woonden. En vrees overviel hen allen, en de Naam van de Heere Jezus werd groot gemaakt.

¹⁸ En velen van hen die geloofden, kwamen hun *zondige* daden belijden en bekennen.

¹⁹ Velen ook van hen die toverkunsten

^a 1 Kor. 1:12 ^b 1 Kor. 3:6 ^c 1 Kor. 1:12 ^d Matt. 3:11; Mark. 1:4; Luk. 3:16; Joh. 1:26; Hand. 1:5; 11:16

^e Hand. 8:17; 11:15 ^f 2 Tim. 1:15 ^g Mark. 16:20; Hand. 14:3 ^h Matt. 3:6

uitgeoefend hadden, brachten hun boeken bijeen en verbrandden die in tegenwoordigheid van allen. En men berekende de waarde ervan en kwam uit op vijftigduizend zilverstukken.

²⁰ Zo nam het Woord van de Heere met kracht toe en werd steeds sterker.

²¹ En toen dit alles voorbij was, nam Paulus zich in de geest voor door Macedonië en Achaje te gaan om naar Jeruzalem te reizen. Hij zei: Wanneer ik daar geweest ben, moet ik ook Rome zien.

²² En nadat hij twee van hen die hem dienden, naar Macedonië had gestuurd, namelijk Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf een tijd lang in Asia.

²³ Maar in die tijd ontstond er een niet geringe opschudding over de weg van de Heere.

DEMETRIUS

²⁴ Want iemand van wie de naam Demetrius was, een zilversmid, die zilveren tempeltjes van Artemis maakte, ^averschafte aan zijn vakgenoten een niet gering inkomen.

²⁵ Hij riep hen bijeen met de arbeiders die zulke dingen maakten, en zei: Mannen, u weet dat wij aan deze bezigheid onze welvaart ontleen.

²⁶ En u ziet en hoort dat deze Paulus een grote menigte niet alleen in Efeze, maar in bijna heel Asia overtuigd en afkerig gemaakt heeft van de goden, door te zeggen dat goden die ^bmet handen gemaakt worden geen goden zijn.

²⁷ En wij lopen niet alleen het gevaar dat ons beroep een slechte naam krijgt, maar ook dat de tempel van de grote godin Artemis als niets beschouwd zal worden, en dat ook de grootheid dreigt te verdwijnen van haar aan wie heel Asia en de wereld eer bewijst.

²⁸ Toen zij dan dit hoorden, werden zij vervuld van woede en schreeuwden: Groot is de Artemis van de Efeziërs!

²⁹ En heel de stad raakte in opschudding; ze stormden eensgezind naar het theater, waarbij ze ^cGajus en Aristarchus mee-

sleurden, Macedoniërs, reisgenoten van Paulus.

³⁰ En toen Paulus zich onder het volk wilde begeven, lieten de discipelen het hem niet toe.

³¹ En ook sommigen van de oversten van Asia, die met hem bevriend waren, stuurden iemand naar hem toe en riepen hem ertoe op zich niet naar het theater te begeven.

³² De één nu riep dit en de ander wat anders, want de vergadering was verward en de meesten wisten niet waarom zij bijeengekomen waren.

³³ En men liet Alexander uit de menigte naar voren komen, omdat de Joden hem naar voren dwuden. En nadat Alexander met zijn hand gewenkt had, wilde hij zich tegenover het volk verdedigen.

³⁴ Maar toen zij begrepen dat hij een Jood was, riepen zij allen als met één stem, ongeveer twee uur lang: Groot is de Artemis van de Efeziërs!

³⁵ En de stadssecretaris zei, nadat hij de menigte gekalmeerd had: Mannen van Efeze! Welk mens is er die niet weet dat de stad van de Efeziërs de tempelbewaarster is van de grote godin Artemis en van het beeld dat uit de hemel gevallen is?

³⁶ Omdat dit alles niet tegen te spreken valt, is het noodzakelijk dat u kalm blijft en niets ondoordachts doet.

³⁷ Want u hebt deze mannen hiergebracht, die geen tempelrovers zijn en uw godin niet gelasterd hebben.

³⁸ Als dus Demetrius en zijn vakgenoten tegen iemand iets hebben: er worden rechtszittingen gehouden, en er zijn stadhouders. Laten zij dan een aanklacht tegen elkaar indienen.

³⁹ Maar als u over andere zaken iets verlangt, zal daar in een wettige vergadering over beslist worden.

⁴⁰ Want wij lopen gevaar van oproer beschuldigd te worden om wat er vandaag gebeurd is, omdat er geen enkele reden is aan te voeren waarmee wij rekenschap kunnen afleggen van deze oploep. En nadat hij dit gezegd had, liet hij de vergadering uiteengaan.

^a Jes. 55:11 ^b Rom. 15:25; Gal. 2:1 ^c 2 Kor. 1:8 ^d Hand. 16:16 ^e Ps. 115:4; Jer. 10:3 ^f Hand. 20:4; 27:2; Kol. 4:10

PAULUS BEZOEKT OPNIEUW MACEDONIË EN GRIEKENLAND

20 Nadat de opschudding bedaard was, ontbood Paulus de discipelen en, na hen gegroet te hebben, ^avertrok hij om naar Macedonië te reizen.

² En toen hij die delen van *het land* doorgetrokken was en hen met veel woorden bemoedigd had, kwam hij in Griekenland.

³ En toen hij *daar* drie maanden doorgebracht had, en de Joden een aanslag op hem wilden plegen toen hij op het punt stond naar Syrië te varen, vatte hij het plan op terug te keren door Macedonië.

⁴ En tot in Asia vergezelden hem Sopater uit Berea, en van de Thessalonicenzen ^bAristarchus en Secundus, en ^cGajus uit Derbe, en ^dTimotheüs, en ^eTychikus en ^fTrofimius uit Asia.

⁵ Dezen waren vooruitgereisd en wachtten ons op in Troas.

⁶ Wij echter vertrokken na de dagen van de ongezuurde *broden* per schip van Filippi en kwamen binnen vijf dagen bij hen in Troas aan, waar wij zeven dagen verbleven.

PAULUS OPNIEUW IN TROAS

⁷ En op de eerste *dag* van de week, toen de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, sprak Paulus hen toe, omdat hij de volgende dag wilde vertrekken; en hij liet *zijn* toespraak voortduren tot middernacht.

⁸ En er waren veel lampen in de bovenzaal waar zij bijeenwaren.

⁹ En een zekere jongeman, van wie de naam Eutychus was, zat in het venster en werd door een diepe slaap overmand, doordat Paulus zo lang sprak. Hij viel, door de slaap overmand, van de derde verdieping naar beneden en werd dood opgetild.

¹⁰ Maar Paulus ging naar beneden, ^gwierp zich op hem, sloeg zijn armen om hem heen en zei: Maak geen misbaar, want zijn ziel is in hem.

¹¹ En nadat hij *weer* naar boven gegaan was, brood gebroken en *iets* genuttigd had, en hij lang, tot het aanbreken van de

dag toe, met hen gesproken had, vertrok hij zo.

¹² En zij brachten de jongen levend mee en werden bovenmate vertroost.

¹³ Wij nu waren vooruitgegaan naar het schip en voeren weg naar Assus, waar wij Paulus aan boord zouden nemen, want zo had hij het *ons* opgedragen, omdat hijzelf te voet zou gaan.

¹⁴ En toen hij zich in Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem aan boord en gingen naar Mitylene.

¹⁵ En daarvandaan voeren wij verder en kwamen de volgende *dag* ter hoogte van Chios, en de *dag* daarna legden wij aan in Samos en bleven in Trogyllion, en de daaropvolgende *dag* kwamen wij in Milete aan.

¹⁶ Want Paulus had zich voorgenomen Efeze voorbij te varen om geen tijd in Asia te hoeven doorbrengen, ^hwant hij haastte zich om, als het mogelijk voor hem was, op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn.

AFSCHIED VAN DE OUDERLINGEN IN EFEZE

¹⁷ Maar hij stuurde *iemand* uit Milete naar Efeze en liet de ouderlingen van de gemeente halen.

¹⁸ En toen zij bij hem gekomen waren, zei hij tegen hen: U weet hoe ik, ⁱvan de eerste dag af dat ik in Asia aankwam, heel de tijd in uw midden geweest ben

¹⁹ en de Heere gediend heb met alle nederigheid en veel tranen, en onder verzoeken die mij overkomen zijn door de aanslagen van de Joden;

²⁰ hoe ik niets van wat nuttig was, nagelaten heb u te verkondigen en te onderwijzen, in het openbaar en in de huizen,

²¹ en ik heb zowel tegenover Joden als Grieken getuigd ^jvan de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus.

²² En nu, zie, ik reis, gebonden door de Geest, naar Jeruzalem, en ik weet niet wat ik daar zal tegenkomen,

²³ behalve *dan* dat de Heilige Geest van stad tot stad getuigt dat mij boeien en verdrukkingen te wachten staan.

^a 1 Tim. 1:3 ^b Hand. 19:29; 27:2; Kol. 4:10 ^c Hand. 19:29; 1 Kor. 1:14 ^d Hand. 16:1 ^e Efez. 6:21; Kol. 4:7; 2 Tim. 4:12; Tit. 3:12 ^f Hand. 21:29; 2 Tim. 4:20 ^g 1 Kon. 17:21; 2 Kon. 4:34 ^h Hand. 21:4,12 ⁱ Hand. 19:10 ^j Matt. 3:2; Mark. 1:15; Luk. 24:47

²⁴ "Maar ik maak mij nergens zorgen over, en ook acht ik mijn leven niet kostbaar voor mijzelf, opdat ik mijn loop met blijdschap mag volbrengen, evenals de bediening die ik ^a van de Heere Jezus ontvangen heb om te getuigen van het Evangelie van Gods genade.

²⁵ En nu, zie, ik weet dat u allen, bij wie ik rondgegaan ben en het Koninkrijk van God gepredikt heb, mijn gezicht niet meer zult zien.

²⁶ Daarom betuig ik u op de huidige dag dat ik rein ben van het bloed van u allen,

²⁷ want ik heb niet nagelaten u heel het raadsbesluit van God te verkondigen.

²⁸ "Zie dan toe op uzelf en op heel de kudde, te midden waarvan de Heilige Geest u tot opziens aangesteld heeft om de gemeente van God te weiden, die Hij ^a verkregen heeft door Zijn eigen bloed.

²⁹ Want dit weet ik: dat na mijn vertrek ^a wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen;

³⁰ "en dat uit uw eigen midden mannen zullen opstaan die de waarheid verdraaien ^a om de discipelen weg te trekken achter zich aan.

³¹ Daarom: wees waakzaam, en bedenk dat ik drie jaar lang, nacht en dag, niet heb opgehouden iedereen onder tranen terecht te wijzen.

³² En nu, broeders, ik draag u op aan God en aan het woord van Zijn genade, *aan Hem* Die bij machte is om u op te bouwen en u een eendracht te geven onder al de heiligen.

³³ "Ik heb niemands zilver of goud of kleding verlangd.

³⁴ En u weet zelf dat ^a deze handen dienst hebben gedaan om te voorzien in mijn behoeften, en voor hen die bij mij waren.

³⁵ Ik heb u in alles laten zien dat men, door zo te arbeiden, het moet opnemen voor de zwakken en de woorden van de Heere Jezus in herinnering moet houden, *namelijk* dat Hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven dan te ontvangen.

³⁶ En toen hij dit gezegd had, ^a knielde hij neer en bad met hen allen.

³⁷ En allen begonnen luid te huilen, vielen Paulus om de hals en kusten hem, ³⁸ zeer bedroefd, vooral om het woord dat hij gesproken had, *namelijk* dat zij zijn gezicht niet meer zouden zien. En zij deden hem uitgeleide naar het schip.

PAULUS OP WEG NAAR JERUZALEM

21 En het gebeurde, nadat wij ons van hen losgemaakt hadden en weggevoerd waren, dat wij rechtstreeks koers zetten naar Kos, de volgende dag naar Rhodos en vandaar naar Patara.

² En toen wij een schip gevonden hadden dat naar Fenicië zou oversteken, gingen wij aan boord en voeren weg.

³ En nadat wij Cyprus in zicht gekregen hadden en dat links hadden laten liggen, voeren wij naar Syrië en kwamen aan in Tyrus, want daar moest het schip zijn landing lossen.

⁴ En nadat wij er discipelen gevonden hadden, bleven wij daar zeven dagen. Zij zeiden tegen Paulus, door de Geest, ^a dat hij niet naar Jeruzalem moest gaan.

⁵ Het gebeurde nu, toen wij *deze* dagen *daar* doorgebracht hadden, dat wij vertrokken en verder reisden. En zij begeleidten ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad. En wij knielden neer op het strand en baden.

⁶ En toen wij elkaar gegroet hadden, gingen wij aan boord van het schip, maar zij keerden terug, *ieder naar zijn huis*.

⁷ Nadat wij de reis per schip vanaf Tyrus volbracht hadden, kwamen wij aan in Ptolemaïs, begroetten de broeders en bleven één dag bij hen.

⁸ En de volgende dag gingen Paulus en wij die bij hem waren, daarvandaan en kwamen in Caesarea. Wij gingen naar het huis van ^a Filippus, de evangelist, die *een* van de zeven *diakenen* was, en bleven bij hem.

⁹ Deze had vier dochters, *nog* maagden, die ^a profeteerden.

^a Hand. 21:13 ^a Gal. 1:1; Tit. 1:3 ^a 1 Petr. 5:2 ^a Efez. 1:7; Kol. 1:14; 1 Petr. 1:19; Openb. 5:9 ^a 2 Petr. 2:1 ^a Ps. 41:10; Matt. 26:21; Hand. 1:17; 1 Joh. 2:19 ^a 1 Kor. 9:12; 2 Kor. 11:9; 12:13 ^a Hand. 18:3; 1 Kor. 4:12; 1 Thess. 2:9; 2 Thess. 3:8 ^a Hand. 21:5 ^a Vers 12; Hand. 20:23 ^a Hand. 6:5; 8:29 ^a Joël 2:28; Hand. 2:17

20:30 de waarheid verdraaien - Letterlijk: verdraaide (dingen) spreken.

¹⁰ En toen wij daar vele dagen bleven, kwam er een zekere profeet uit Judea, van wie de naam ^aAgabus was.

¹¹ En hij kwam naar ons toe, pakte de gordel van Paulus, en nadat hij zijn eigen handen en voeten daarmee gebonden had, zei hij: Dit zegt de Heilige Geest: ^bDe man van wie deze gordel is, zullen de Joden op deze manier in Jeruzalem binden en in de handen van de heidenen overleveren.

¹² Toen wij dit hoorden, smeekten zowel wij als de *mensen* van die plaats dat hij niet naar Jeruzalem zou gaan.

¹³ Maar Paulus antwoordde: 'Wat doet u nu dat u huilt en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid, niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven in Jeruzalem voor de Naam van de Heere Jezus.

¹⁴ En toen hij zich niet liet overtuigen, deden wij er het zwijgen toe, en zeiden: ^cLaat de wil van de Heere geschieden.

PULUS IN JERUZALEM

¹⁵ En na die dagen maakten wij ons gereed en gingen naar Jeruzalem.

¹⁶ En met ons gingen ook *enigen* van de discipelen van Caesarea mee; die brachten een zekere Mnason van Cyprus mee, een oude discipel, bij wie wij te gast zouden zijn.

¹⁷ En toen wij in Jeruzalem aankwamen, ontvingen de broeders ons met blijdschap.

¹⁸ De volgende dag ging Paulus met ons naar Jakobus. En al de ouderlingen waren daar gekomen.

¹⁹ En nadat hij hen gegroet had, verhaalde hij tot in bijzonderheden wat God door zijn bediening onder de heidenen gedaan had.

²⁰ En toen zij *dat* gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijverars voor de wet.

²¹ Men heeft hun over u verteld dat u alle Joden die onder de heidenen *wonen*, leert afvallig te worden van Mozes, doordat u zegt dat zij de kinderen niet moeten besnijden en ook niet moeten wandelen overeenkomstig de gebruiken *van de wet*.

²² Wat staat *ons* nu te *doen*? Het is beslist noodzakelijk dat heel de menigte samenkomt, want zij zullen horen dat u gekomen bent.

²³ Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben.

²⁴ Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten *van de offers*, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets *waar* is van wat hun over u verteld is, maar *dat* u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt.

²⁵ Maar wat de heidenen betreft die geloven, ^dhebben wij geschreven en goedgevonden dat zij niets dergelijks in acht hoeven te nemen, ^ebehalve dat zij zich moeten wachten voor afgodenoffers, voor ^fbloed, voor het verstikte en voor ontucht.

PULUS GEVANGENENOMEN

²⁶ ^gToen nam Paulus de mannen mee en de dag daarna reinigde hij zich samen met hen, ging de tempel binnen en maakte bekend wanneer de dagen van de reiniging vervuld zouden zijn, *namelijk* wanneer voor ieder van hen het offer zou worden gebracht.

²⁷ Toen de zeven dagen ten einde liepen, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel en brachten heel de menigte in verwarring. Zij sloegen de handen aan hem.

²⁸ En schreeuwden: Mannen van Israël, kom helpen! Dit is de man die overal iedereen onderwijs geeft *dat indruist* tegen het volk, tegen de wet en tegen deze plaats. Bovendien heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontheiligd.

²⁹ Want zij hadden eerder al de Efeziër ^hTrofimus met hem in de stad gezien, van wie zij dachten dat Paulus hem de tempel binnengebracht had.

³⁰ En heel de stad raakte in rep en roer en het volk liep te hoop. En ze grepen Paulus en sleurden hem de tempel uit, en de deuren werden meteen gesloten.

³¹ En terwijl zij hem probeerden te doden, kreeg de overste van de legerafdeling het

^a Hand. 11:28 ^b Vers 33; Hand. 20:23 ^c Hand. 20:24 ^d Matt. 6:10; Luk. 11:2; 22:42 ^e Hand. 15:23

^f Ex. 20:3; 1 Kor. 8:1 ^g Gen. 9:4 ^h Hand. 24:6 ⁱ Hand. 20:4; 2 Tim. 4:20

bericht dat heel Jeruzalem in verwarring was.

³² Die nam ogenblikkelijk soldaten en hoofdmannen over honderd mee en liep snel naar beneden naar hen toe. Toen zij nu de overste en de soldaten zagen, hielden zij op Paulus te slaan.

³³ "Toen kwam de overste dichterbij, greep hem en gaf bevel hem met twee ketenen te boeien, en hij vroeg wie hij was en wat hij gedaan had.

³⁴ En in de menigte riep *de één dit* en de ander weer wat anders. Maar toen hij door de opschudding niets met zekerheid te weten kon komen, gaf hij bevel hem naar de kazerne te brengen.

³⁵ En toen hij bij de trappen gekomen was, gebeurde het dat hij door de soldaten gedragen moest worden vanwege het geweld van de menigte,

³⁶ want de volksmenigte volgde, al schreeuwend: "Weg met hem!"

³⁷ Toen Paulus de kazerne binnengebracht zou worden, zei hij tegen de overste: Is het mij geoorloofd iets tegen u te zeggen? En hij zei: Kent u Grieks?

³⁸ Bent u dan niet de Egyptenaar die enige tijd geleden oproer ontketende en die vierduizend gewapende opstandelingen naar de woestijn leidde?

³⁹ Maar Paulus zei: Ik ben een Joodse man uit Tarsus, een burger van een niet onbekende stad in Cilicië. Ik vraag u: Sta mij toe het volk toe te spreken.

⁴⁰ En toen hij het toegestaan had, gaf Paulus, staande op de trappen, het volk een wenk met de hand. En toen er een grote stilte gevallen was, sprak hij hen toe in de Hebreeuwse taal en zei:

PAULUS' VERDEDIGING

22 Mannenbroeders en vaders, luister naar mijn verdediging, die ik nu voor u *zal uitspreken*.

² Toen zij hoorden dat hij hen in de Hebreeuwse taal toesprak, hielden zij zich nog stiller. En hij zei:

³ "Ik ben een Joodse man, geboren te Tarsus in Cilicië, maar opgevoed in deze stad

en aan de voeten van ⁴Gamaliël op de meest nauwgezette wijze onderwezen in de wet van de vaderen, een ijveraar voor God zoals u heden allemaal bent.

⁴ "Ik heb deze Weg tot de dood toe vervolgd: ik heb zowel mannen als vrouwen gebonden en overgeleverd in de gevangnissen,

⁵ zoals ook de hogepriester van mij kan getuigen, en heel de Raad van oudsten. Ik kreeg van hen zelfs brieven voor de broeders mee en ben *daarmee* naar Damascus gereisd om ook hen die daar waren, geboeid naar Jeruzalem te brengen, opdat ze gestraft zouden worden.

⁶ "Maar het overkwam mij, toen ik onderweg was en omstreeks de middag Damascus naderde, dat plotseling vanuit de hemel een fel licht mij omstraalde.

⁷ En ik viel op de grond en hoorde een stem tegen mij zeggen: Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij?

⁸ En ik antwoordde: Wie bent U, Heere? En Hij zei tegen mij: Ik ben Jezus de Nazarener. Die u vervolgt.

⁹ En zij die bij mij waren, zagen wel het licht 'en werden zeer bevreesd, maar de stem van Hem Die tot mij sprak, hoorden zij niet.

¹⁰ En ik zei: Heere, wat moet ik doen? En de Heere zei tegen mij: Sta op en ga naar Damascus, en daar zal met u gesproken worden over alles wat voor u vastgesteld is om te doen.

¹¹ En omdat ik door de glans van dat licht niets meer kon zien, werd ik bij de hand geleid door hen die bij mij waren, en zo kwam ik in Damascus.

¹² "En een zekere Ananias, een godvrezend man, *die leefde* volgens de wet en met een goed getuigenis van alle Joden die daar woonden,

¹³ kwam naar mij toe, ging bij mij staan en zei tegen mij: Saul, broeder, word weer ziende! En op hetzelfde moment werd ik ziende, *en zag* hem.

¹⁴ En hij zei: De God van onze vaderen heeft u voorbestemd om Zijn wil te kennen en

⁴ Vers 11 ⁵ Luk. 23:18; Joh. 19:15; Hand. 22:22 ⁶ Hand. 9:11,30 ⁷ Hand. 9:11; 21:39; 2 Kor. 11:22 ⁸ Hand. 5:34 ⁹ Hand. 8:3; 9:1; 26:9; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ¹⁰ Hand. 9:3 ¹¹ 1 Kor. 15:8; 2 Kor. 12:2 ¹² Dan. 10:7 ¹³ Hand. 9:17

de Rechtvaardige te zien en de stem uit Zijn mond te horen,

¹⁵ want u moet voor Hem bij alle mensen getuige zijn van wat u hebt gezien en gehoord.

¹⁶ En nu, waarom aarzelt u? Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen onder aanroeping van de Naam van de Heere.

¹⁷ ^aEn het overkwam mij, toen ik in Jeruzalem teruggekeerd was en in de tempel bad, dat ik in geestvervoering raakte,

¹⁸ en dat ik Hem zag en Hij tegen mij zei: ^bHaast u en ga met spoed uit Jeruzalem weg, want ze zullen uw getuigenis over Mij niet aannemen.

¹⁹ En ik zei: Heere, ze weten dat ik hen die in U geloofden, in de gevangenis wierp en in de synagogen liet geselen;

²⁰ ^cen toen het bloed van Stefanus, Uw getuige, vergoten werd, stond ik daar ook bij en stemde van harte in met zijn dood, en paste op de kleren van hen die hem doodden.

²¹ En Hij zei tegen mij: Ga, ^dwant Ik zal u ver weg zenden, naar de heidenen.

PULUS' BURGERRECHT

²² Zij hoorden hem nu aan tot dit woord toe, maar *daarna* verhieven zij hun stem en zeiden: ^eWeg van de aarde met zo iemand, want hij behoort niet te blijven leven.

²³ En toen zij schreeuwden en de kleren van zich afsmeten en stof in de lucht gooiden,

²⁴ beval de overste hem in de kazerne te brengen, en hij zei dat men hem onder geseling moest verhoren, om aan de weet te komen waarom zij zo tegen hem tekeer gingen.

²⁵ En terwijl zij hem met de riemen in gestrekte houding vastbonden, zei Paulus tegen de hoofdman over honderd die *erbij* stond: Is het u geoorloofd een Romein te geselen, en *dat nog wel* onveroordeeld?

²⁶ Toen de hoofdman over honderd *dat* gehoord had, ging hij naar de overste en berichtte het hem; hij zei: Pas op wat u gaat doen, want deze man is een Romein.

²⁷ En de overste ging naar *hem* toe en zei tegen hem: Zeg mij, bent u een Romein? En hij zei: Ja.

²⁸ En de overste antwoordde: Ik heb dit burgerrecht voor een groot bedrag verkregen. En Paulus zei: Maar ik ben zelfs zo geboren.

²⁹ Meteen lieten zij die hem zouden verhoren hem verder ongemoeid. En ook de overste werd bevreesd, toen hij merkte dat hij een Romein was en dat hij hem had vastgebonden.

PULUS VOOR DE RAAD

³⁰ En omdat hij met zekerheid wilde weten waarvan hij door de Joden beschuldigd werd, maakte hij de volgende dag zijn boeien los en gaf hij bevel dat de overpriesters en heel hun Raad bijeen zouden komen; en hij bracht Paulus naar beneden en leidde *hem* voor hen.

23 En Paulus zei, terwijl hij de ogen op de Raad gevestigd hield: Mannenbroeders, ^gik heb voor God met een volkomen zuiver geweten gewandeld tot op deze dag.

² ^hMaar de hogepriester Ananias beval hen die bij hem stonden hem op de mond te slaan.

³ Toen zei Paulus tegen hem: God zal ú slaan, witgepleisterde wand! Zit u hier om een oordeel over mij uit te spreken overeenkomstig de wet, en geeft u bevel, tegen de wet in, mij te slaan?

⁴ En zij die daarbij stonden, zeiden: Scheldt u de hogepriester van God uit?

⁵ Toen zei Paulus: Ik wist niet, broeders, dat hij hogepriester is; want er staat geschreven: ⁱU mag geen kwaad spreken van de leider van uw volk.

⁶ En Paulus, die wist dat het ene deel bestond uit Sadduceeën en het andere uit Farizeeën, riep in de Raad: Mannenbroeders, ^jik ben een Farizeeër en zoon van een Farizeeër. Ik word geoordeeld over de hoop en de opstanding van de doden.

⁷ En toen hij dat gezegd had, ontstond er onenigheid tussen de Farizeeën en de Sadduceeën, en de menigte raakte verdeeld.

^a Hand. 9:28 ^b Matt. 10:14 ^c Vers 4 ^d Hand. 7:58; 8:1 ^e Hand. 9:15; 13:2; Gal. 1:15; 2:8; Efez. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11 ^f Hand. 21:36 ^g Hand. 24:16 ^h 1 Kon. 22:24; Jer. 20:2; Joh. 18:22 ⁱ Deut. 17:9 ^j Ex. 22:28 ^k Hand. 24:21; 26:6; Filippi. 3:5

^{8 a} De Sadduceeën zeggen namelijk dat er geen opstanding is en geen engel of geest, maar de Farizeeën belijden het beide.

⁹ En er ontstond luid geschreeuw en de schriftgeleerden van de partij van de Farizeeën stonden op en betoogden fel: ^bWij vinden geen kwaad in deze man. En als er een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laten wij *dan* niet tegen God strijden.

¹⁰ En toen er grote onenigheid ontstond, gaf de overste, die bevreesd was dat Paulus door hen verscheurd zou worden, bevel dat *zijn* soldaten naar beneden moesten gaan om Paulus uit hun midden weg te rukken en naar de kazerne te brengen.

¹¹ 'En de volgende nacht stond de Heere bij hem en zei: Heb goede moed, Paulus, want zoals u in Jeruzalem van Mijn *zaak* getuigd hebt, zo moet u ook in Rome getuigen.

DE SAMENZWERING VAN DE JODEN TEGEN PAULUS

¹² 'En toen het dag geworden was, smeedden enkele Joden een complot: zij vervloekten zichzelf en zeiden dat zij niet zouden eten en drinken voordat zij Paulus gedood zouden hebben.

¹³ Het waren er meer dan veertig die deze samenzwering beraamden.

¹⁴ Zij gingen naar de overpriesters en de oudsten en zeiden: Wij hebben onszelf vervloekt met een vervloeking dat wij niets zullen nuttigen voordat wij Paulus gedood hebben.

¹⁵ U dan nu, laat de overste evenals de Raad weten dat hij hem morgen naar u toe moet brengen, onder het voorwendsel dat u zijn zaak nauwkeuriger wilt onderzoeken; wij staan klaar om hem te doden *nog* voor hij bij u komt.

¹⁶ Maar toen de zoon van Paulus' zuster van deze hinderlaag hoorde, ging hij naar de kazerne toe; hij ging naar binnen en berichtte het aan Paulus.

¹⁷ En Paulus riep een van de hoofdmannen over honderd bij zich en zei: Leid deze jongeman naar de overste, want hij heeft hem iets te berichten.

¹⁸ Die nam hem dus mee, bracht *hem* bij de overste en zei: De gevangene Paulus heeft mij bij zich geroepen en *mij* gevraagd deze jongeman bij u te brengen. Hij heeft u iets te vertellen.

¹⁹ De overste nu nam hem bij de hand en nadat hij hem apart genomen had, vroeg hij: Wat is het dat je mij te berichten hebt?

²⁰ En hij zei: De Joden hebben ^aafgesproken om u te vragen of u Paulus morgen naar de Raad wilt brengen, onder het voorwendsel dat zij iets met betrekking tot hem nauwkeuriger zouden willen onderzoeken.

²¹ Maar laat u niet door hen overtuigen, want meer dan veertig mannen uit hun midden leggen een hinderlaag voor hem. Zij hebben zich met een vervloeking verplicht niet te eten of te drinken voordat zij hem gedood zullen hebben. Zij staan nu klaar en wachten op uw toezegging.

²² Toen liet de overste de jongeman gaan en gebod *hem*: Zeg verder tegen niemand dat je mij dit hebt laten weten.

PAULUS NAAR CAESAREA OVERGEBRACHT

²³ En toen hij twee van de hoofdmannen over honderd bij zich geroepen had, zei hij: Maak tweehonderd soldaten gereed om vanaf het derde uur van de nacht naar Caesarea te gaan, met zeventig ruiters en tweehonderd boogschutters.

²⁴ En laten zij ook voor rijdieren zorgen om Paulus daarop te zetten en behouden naar Felix, de stadhouder, te brengen.

²⁵ En hij schreef een brief met deze inhoud:

²⁶ Claudius Lysias aan de zeer machtige stadhouder Felix: Gegroet!

²⁷ 'Toen deze man door de Joden gegrepen was en door hen omgebracht zou worden, ben ik er met *mijn* soldaten op afgegaan en heb hem ontzet, omdat ik vernomen had dat hij een Romein was.

²⁸ En omdat ik de reden wilde weten waarom zij hem beschuldigden, bracht ik hem naar hun Raad.

²⁹ Het bleek mij dat hij beschuldigd werd in verband met geschilpunten inzake hun wet, maar dat er geen beschuldiging tegen

^a Matt. 22:23; Mark. 12:18; Luk. 20:27 ^b Hand. 25:25; 26:31 ^c Hand. 18:9 ^d Vers 21,29,30 ^e Vers 12
^f Hand. 21:33

hem was die de dood of gevangenschap verdiende.

³⁰ En toen mij te kennen gegeven was, dat er door de Joden een hinderlaag voor deze man *gelegd* zou worden, heb ik hem ogenblikkelijk naar u toe gestuurd en ook de aanklagers geboden in uw tegenwoordigheid te vertellen wat zij tegen hem hadden. Vaarwel.

³¹ Dus namen de soldaten Paulus mee en brachten hem 's nachts naar Antipatris, zoals hun bevolen was.

³² En de volgende dag lieten zij de ruiters met hem verdergaan en keerden *zelf* naar de kazerne terug.

³³ Deze overhandigden, toen zij in Caesarea gekomen waren, de brief aan de stadhouder en droegen Paulus aan hem over.

³⁴ En de stadhouder vroeg, nadat hij *de brief* gelezen had, uit welke provincie hij kwam; en toen hij vernomen had dat hij uit Ciliçië kwam,

³⁵ zei hij: Ik zal u verhoren als ook uw aanklagers hier gekomen zijn. En hij gaf bevel hem in het gerechtsgebouw van Herodes in bewaring te stellen.

AANKLAGINGEN TEGEN PAULUS VOOR FELIX

24 En vijf dagen daarna kwam ^ade hogepriester Ananias *daar* met de oudsten en een zekere advocaat, Tertullus. Die verschenen voor de stadhouder *met een aanklacht* tegen Paulus.

^b En toen deze geroepen was, begon Tertullus hem als volgt te beschuldigen:

^c Dat wij door uw toedoen grote vrede gekregen hebben en dat er *veel* prijzenswaardige diensten aan dit volk bewezen worden door uw wijs beleid, zeer machtige Felix, erkennen wij ten volle en overal met alle dankbaarheid.

^d Maar, om u niet lang op te houden, verzoek ik u dat u ons, met de welwillendheid die u eigen is, een ogenblik aanhoort.

^e Ons is namelijk gebleken dat deze man een pest is en iemand die oproer verwekt onder al de Joden in *heel* de wereld, en een vooraanstaand persoon die binnen de sekte van de Nazarenen.

^f Hij heeft ook geprobeerd de tempel te ontheiligen. Wij hebben hem dan ook gevangengenomen om naar onze wet een oordeel *over hem* te vellen,

^g maar Lysias, de overste, kwam daarop af, *trok hem* met veel geweld uit onze handen en *voerde hem* weg

^h en gaf zijn aanklagers bevel naar u toe te gaan. Als u hem ondervraagt, zult u zelf van hem alles kunnen te weten komen waarvan wij hem beschuldigen.

ⁱ En ook de Joden bevestigden het en beweerden dat het zo was.

^j Maar Paulus antwoordde, nadat de stadhouder hem een wenk had gegeven dat hij kon spreken: Omdat ik weet dat u al vele jaren rechter over dit volk bent, verdedig ik mijn *zaak* met des te meer vertrouwen.

^k U kunt immers weten dat het niet meer dan twaalf dagen geleden is sinds ik naar Jeruzalem ging om te aanbidden.

^l En zij hebben mij niet aangetroffen in de tempel, in gesprek met iemand of bezig met het veroorzaken van een samenschooling, niet in de synagogen en ook niet in de stad,

^m en zij kunnen ook niets bewijzen van *datgene* waarvan zij mij nu beschuldigen.

ⁿ Maar dit erken ik voor u: dat ik volgens die Weg die zij sekte noemen, op die manier de God van de vaderen dien, en dat ik alles geloof wat er in de Wet en in de Profeten geschreven staat.

^o Ik heb hoop op God – zij zelf verwachten het ook – dat er een opstanding van de doden zal zijn van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen.

^p En daarom oefen ik mijzelf om altijd een zuiver geweten te hebben voor God en de mensen.

^q En na verscheidene jaren kwam ik ^rom liefdegaven aan mijn volk te brengen en om te offeren.

^s Terwijl ik dat deed, troffen enige Joden uit Asia mij, nadat ik gereinigd was, in de tempel aan, niet met een menigte en ook niet met opschudding.

^t Die hadden *hier* voor u moeten verschijnen en *mij* moeten beschuldigen als zij iets tegen mij zouden hebben.

^a Hand. 23:2 ^b Hand. 21:28 ^c Hand. 25:8; 28:17 ^d Hand. 23:1 ^e Hand. 11:29; Rom. 15:25 ^f Hand. 21:27

²⁰ Of laten deze *mannen hier zelf* zeggen of zij enige ongerechtigheid in mij vonden, toen ik voor de Raad stond,

²¹ of *het moest zijn* met betrekking tot dit ene woord dat ik uitriep toen ik in hun midden stond: ²⁰ Over de opstanding van de doden word ik heden door u geoordeeld!

²² Toen Felix, die vrij nauwkeurig op de hoogte was van de Weg, dit gehoord had, verdaagde hij hun zaak, en zei: Als Lysias, de overste, gekomen is, zal ik een onderzoek instellen naar uw zaak.

²³ En hij gaf de hoofdman over honderd opdracht Paulus in hechtenis te houden, maar onder betere omstandigheden, ²⁴ en niemand van de zijnen te verhinderen hem van dienst te zijn of naar hem toe te komen.

²⁴ En na enige dagen kwam Felix daar met zijn vrouw Drusilla, die een Jodin was. En hij ontbood Paulus en hoorde hem over het geloof in Christus.

²⁵ En toen hij sprak over rechtvaardigheid, zelfbeheersing en over het toekomstige oordeel, werd Felix zeer bevreesd en antwoordde: Nu kunt u gaan; wanneer ik gelegenheid heb, zal ik u *weer* laten halen.

²⁶ En tegelijkertijd hoopte hij ook dat Paulus hem geld zou geven om losgelaten te worden. Daarom ontbood hij hem ook dikwijls en sprak hij met hem.

²⁷ Maar toen er twee jaar verstreken was, kreeg Felix Porcius Festus als opvolger; en Felix, ²⁸ die de Joden een gunst wilde bewijzen, liet Paulus gevangen achter.

PAULUS VOOR FESTUS

25 Festus dan ging, drie dagen nadat hij in de provincie gekomen was, vanuit Caesarea naar Jeruzalem.

² En de hogepriester en de voornaamsten van de Joden verschenen voor hem *met een aanklacht* tegen Paulus en deden hem een verzoek:

³ Zij vroegen om een gunst ten nadele van Paulus, *namelijk* of hij hem naar Jeruzalem wilde ontbieden. Zij waren van plan een hinderlaag te leggen om hem onderweg te doden.

⁴ Maar Festus antwoordde dat Paulus in Caesarea in hechtenis werd gehouden en dat hij *daar* zelf met spoed naartoe zou reizen.

⁵ Hij zei: Laten zij onder u die *daartoe* in staat zijn, dan meereizen; en als er iets onbehoorlijks in deze man is, laten zij hem beschuldigen.

⁶ En nadat hij niet meer dan tien dagen bij hen doorgebracht had, ging hij naar Caesarea; en de volgende dag, toen hij op de rechterstoel zat, gaf hij bevel Paulus voor te leiden.

⁷ En toen hij daar gekomen was, gingen de Joden die uit Jeruzalem gekomen waren, om *hem* heen staan en brachten vele en zware beschuldigingen tegen Paulus in, die zij niet konden bewijzen.

⁸ Hij verdedigde zich *en zei*: ⁹ Ik heb niet tegen de wet van de Joden, niet tegen de tempel, en ook niet tegen de keizer enige zonde bedreven.

¹⁰ Maar Festus, die de Joden een gunst wilde bewijzen, antwoordde Paulus en zei: Wilt u naar Jeruzalem gaan en daar in mijn tegenwoordigheid over deze zaken geoordeeld worden?

¹¹ Maar Paulus zei: Ik sta voor de rechterstoel van de keizer en daar behoort ik geoordeeld te worden. Ik heb de Joden geen onrecht gedaan, zoals ook u heel goed weet.

¹² Want als ik onrecht doe en iets gedaan heb wat de dood verdient, weiger ik niet te sterven; maar als er niets *waar* is van dat waarvan zij mij beschuldigen, kan niemand mij bij wijze van gunst aan hen uitleveren. Ik beroep mij op de keizer!

¹³ Toen antwoordde Festus, nadat hij met de raad gesproken had: U hebt u op de keizer beroepen? U zult naar de keizer gaan.

FESTUS EN AGRIPPA

¹ En toen er enkele dagen voorbijgegaan waren, kwamen koning Agrippa en Bernice in Caesarea aan om Festus te begroeten.

² En toen zij daar verscheidene dagen doorbrachten, vertelde Festus de koning de zaken met betrekking tot Paulus en zei: 'Er

⁴ Hand. 23:6; 28:20 ⁵ Hand. 27:3; 28:16 ⁶ Hand. 25:14 ⁷ Hand. 24:12; 28:17 ⁸ Hand. 18:14 ⁹ Hand. 24:27

24:23 *onder betere omstandigheden* - Letterlijk: verlichting hebben.

is *hier* een man die door Felix als gevangene is achtergelaten,

¹⁵ om wie, toen ik in Jeruzalem was, de overpriesters en de oudsten van de Joden *voor mij* verschenen om zijn veroordeling te vragen.

¹⁶ Ik antwoordde hun dat de Romeinen niet de gewoonte hebben, bij wijze van gunst ^aeen mens tot de dood over te leveren, voordat de beschuldigde tegenover de beschuldigers heeft gestaan en gelegenheid gekregen heeft om zich te verdedigen tegen de beschuldiging.

¹⁷ Toen zij dan gezamenlijk hier gekomen waren, gunde ik mijzelf geen uitstel, maar ik ging de *dag* daarna op de rechterstoel zitten en gaf bevel de man voor te leiden.

¹⁸ De beschuldigers brachten echter, toen zij *hier* stonden, tegen hem geen beschuldiging naar voren over *de dingen* die ik vermoedde;

¹⁹ maar zij hadden met hem enkele geschilpunten over hun eigen godsdienst en over een zekere Jezus, die gestorven was, maar van wie Paulus beweerde dat Hij leeft.

²⁰ En omdat ik in twijfel was over *wat* ik met het onderzoek van deze zaak *aan moest*, vroeg ik of hij naar Jeruzalem wilde gaan om daar over die dingen geoordeeld te worden.

²¹ En nadat Paulus zich beroepen had *op zijn recht* om in hechtenis te blijven totdat de verheven *keizer* van zijn zaak kennis zou kunnen nemen, gaf ik opdracht hem in hechtenis te houden totdat ik hem naar de keizer zou sturen.

²² En Agrippa zei tegen Festus: Ik zou die man ook zelf *wel* willen horen. En hij zei: Morgen zult u hem horen.

PULVUS VOOR AGRIPPA

²³ De volgende dag dan, toen Agrippa en Bernice met veel vertoon gekomen en het rechthuis binnengegaan waren, samen met de oversten en de mannen die de voornaamsten van de stad waren, werd Paulus op bevel van Festus voorgeleid.

²⁴ En Festus zei: Koning Agrippa en alle mannen die met ons aanwezig zijn, hier

ziet u hem om wie heel de Joodse menigte mij heeft aangesproken, zowel in Jeruzalem als hier, roepend dat hij niet langer behoort te leven.

²⁵ Ik heb echter begrepen ^bdat hij niets heeft gedaan wat de dood verdient, maar omdat hij zichzelf ook op de verheven *keizer* beroepen heeft, heb ik besloten hem te sturen.

²⁶ Ik kan mijn heer niets met zekerheid over hem schrijven; daarom heb ik hem aan u *allen* voorgeleid en vooral aan u, koning Agrippa, opdat ik na gedaan onderzoek iets te schrijven heb.

²⁷ Want het lijkt mij ongerijmd een gevangene te sturen zonder de beschuldigingen tegen hem te kennen te geven.

26 En Agrippa zei tegen Paulus: Het is u toegestaan voor uzelf te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit en verdedigde zich *als volgt*:

² Ik acht mijzelf gelukkig, koning Agrippa, dat ik mij heden tegenover u mag verdedigen tegen alles waarvan ik door de Joden beschuldigd word,

³ vooral omdat ik weet dat u kennis hebt van alle gewoonten en geschilpunten die er onder de Joden zijn. Daarom vraag ik u geduldig naar mij te luisteren.

⁴ Welnu, mijn leven van *mijn* jeugd af aan, zoals dat van het begin af aan onder mijn volk in Jeruzalem geweest is, is bij al de Joden bekend.

⁵ Zij weten van mij vanuit het verleden – als zij het maar wilden getuigen! – dat ik geleefd heb volgens de meest nauwgezet- te richting binnen onze godsdienst, *namelijk* als Farizeër.

⁶ En nu sta ik *hier* en word geoordeeld over ^cde hoop op de belofte die door God aan de vaders gedaan is,

⁷ die onze twaalf stammen hopen te bereiken door voortdurend, nacht en dag, God te dienen. Om deze hoop, koning Agrippa, word ik door de Joden beschuldigd.

⁸ Waarom wordt het bij u *allen* ongelooftwaardig geacht dat God de doden opwekt?

⁹ Ik dacht echt bij mijzelf dat ik tegen de

^a Deut. 17:4 ^b Hand. 23:9; 26:31 ^c Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15; 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Micha 7:20 ^d Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13

Naam van Jezus van Nazareth veel vijandige dingen moest doen,

¹⁰ wat ik ook in Jeruzalem gedaan heb. Ik heb velen van de heiligen in de gevangenis opgesloten, nadat ik daartoe volmacht van de overpriesters gekregen had; en als zij gedood werden, stemde ik daarmee in. ¹¹ En in alle synagogen heb ik hen dikwijls gestraft en gedwongen te lasteren; en ik trad in razende woede tegen hen op en vervolgde hen zelfs tot in de buitenlandse steden.

¹² Toen ik daarvoor ook naar Damascus reisde, met volmacht en in opdracht van de overpriesters,

¹³ zag ik, koning, midden op de dag, op de weg ^a een licht, sterker dan de glans van de zon, dat mij en hen die met mij meereiden, vanuit de hemel omscheen.

¹⁴ En nadat wij allen op de grond gevallen waren, hoorde ik een stem tot mij spreken en in de Hebreeuwse taal zeggen: Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij? Het is hard voor u de hielen tegen de prikkels te slaan. ¹⁵ En ik zei: Wie bent u, Heere? En Hij zei: Ik ben Jezus, Die u vervolgt.

¹⁶ Maar richt u op en sta op uw voeten, want hiertoe ben Ik aan u verschenen: om u aan te stellen als dienaar en getuige zowel van de dingen die u gezien hebt als van die waarin Ik *nog* aan u verschijnen zal; ¹⁷ en Ik zal u verlossen van *dit* volk en van de heidenen, naar wie Ik u nu zend,

¹⁸ ^b om hun ogen te openen en hen te bekeren van de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van de zonden ontvangen en een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in Mij.

¹⁹ Daarom, koning Agrippa, ben ik die hemelse verschijning niet ongehoorzaam geweest,

²⁰ ^c maar heb ik eerst aan hen die in Damascus en in Jeruzalem en in heel het land van Judea woonden, en *later* aan de heidenen verkondigd dat zij tot inkeer moesten komen, zich tot God bekeren en werken doen die in overeenstemming zijn met de bekeering.

²¹ Hierom hebben de Joden mij ^d in de tempel gegrepen en geprobeerd *mij* om te brengen,

²² maar door de hulp die ik van God gekregen heb, sta ik tot op deze dag als een getuige tegenover klein en groot, en zeg ik niets anders dan wat de Profeten en Mozes gezegd hebben dat er gebeuren zou,

²³ *namelijk* dat de Christus moest lijden en dat Hij, als Eerste uit de opstanding van de doden, een licht zou aankondigen aan *dit* volk en de heidenen.

²⁴ En toen hij deze dingen ter verdediging sprak, zei Festus met luide stem: U bent buiten zinnen, Paulus! Uw grote geleerdheid brengt u buiten zinnen!

²⁵ Maar hij zei: Ik ben niet buiten zinnen, zeer machtige Festus, maar ik spreek woorden van waarheid en van gezond verstand.

²⁶ Want de koning heeft weet van deze dingen. Ik spreek *daarom* ook vrijmoedig tot hem, want ik ben ervan overtuigd dat niets van deze dingen hem ontgaan is; ^e het is immers niet in een uithoek gebeurd.

²⁷ Gelooft u, koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat u *ze* gelooft.

²⁸ En Agrippa zei tegen Paulus: U overtuigt mij bijna om christen te worden!

²⁹ En Paulus zei: 'Ik zou van God wel wensen dat, én bijna én geheel, niet alleen u maar ook allen die vandaag naar mij luisteren, zouden worden zoals ik ben, uitgezonderd deze boeien.

³⁰ En nadat hij dit gezegd had, stond de koning op en de stadhouder, Bernice en zij die bij hen zaten,

³¹ en zij gingen terzijde, spraken met elkaar en zeiden: ^f Deze man doet niets wat dood of boeien verdient.

³² En Agrippa zei tegen Festus: Deze man had losgelaten kunnen worden, als hij zich niet op de keizer had beroepen.

PAULUS ALS GEVANGENE NAAR ROME

27 En toen besloten was dat wij naar Italië zouden varen, gaven zij Paulus en enkele andere gevangenen over aan een hoofdman over honderd, van wie de

^a Hand. 9:3 ^b Jes. 60:1 ^c Hand. 9:19,28; 22:17,21 ^d Hand. 21:30 ^e Joh. 18:20 ^f 1 Kor. 7:7 ^g Hand. 23:9; 25:25

26:28 *U overtuigt ... te worden* - Of: U wilt mij in korte tijd overtuigen een christen te worden.

naam Julius was, van de keizerlijke afdeling.

² En omdat wij langs de *kust* plaatsen van Asia wilden varen, ³ gingen wij aan boord van een Adramytteens schip en voeren weg. Aristarchus, een Macedoniër uit Thessalonica, was bij ons.

³ En de volgende *dag* kwamen wij aan in Sidon. En Julius, ⁴ die Paulus vriendelijk behandelde, stond *hem* toe naar de vrienden te gaan om *door hen* verzorgd te worden.

⁴ En nadat wij daarvandaan weggevoeren waren, voeren wij onder Cyprus langs, omdat de wind tegen was.

⁵ En toen wij de zee waarlangs Cilicië en Pamfilië liggen, overgevoeren waren, kwamen wij aan in Myra in Lycië.

⁶ En de hoofdmans, die daar een schip gevonden had uit Alexandrië dat naar Italië voer, liet ons daarin overstappen.

⁷ En omdat wij vele dagen *maar* langzaam vooruitkwamen en wij nauwelijks ter hoogte van Knidus gekomen waren, doordat de wind het ons niet toeliet, voeren wij onder Kreta langs, ter hoogte van Salomone.

⁸ En nadat wij daar nauwelijks voorbijgezeild waren, kwamen wij in een plaats die Schone Havens genoemd wordt, waar de stad Lasea dicht bij lag.

⁹ En, omdat er veel tijd verlopen was en het varen nu gevaarlijk werd, omdat de vastentijd ook al voorbij was, waarschuwde Paulus hen

¹⁰ en zei tegen hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal plaatsvinden met hinder en grote schade, niet alleen voor de lading en het schip, maar ook voor ons leven.

¹¹ Maar de hoofdmans vertrouwde de stuurman en de kapitein meer dan wat door Paulus gezegd werd.

¹² En omdat de haven ongeschikt was om te overwinteren, vonden de meesten het raadzaam ook vandaar weg te varen: misschien konden zij in Fenix komen om te overwinteren, een haven op Kreta, die zowel op het zuidwesten als op het noordwesten uitziet.

¹³ En omdat de zuidenwind zacht waaide,

dachten zij in hun voornemen geslaagd te zijn; en nadat zij *het anker* gelicht hadden, zeilden zij dicht langs Kreta.

DE STORMWIND

¹⁴ Maar niet lang daarna werd *Kreta* getroffen door een stormwind, die Euroklydon genoemd wordt.

¹⁵ En omdat het schip daardoor meegeleurd werd en de kop niet in de wind kon houden, gaven wij het op en dreven weg.

¹⁶ En toen wij onder een eilandje doorvoeren dat Klauda heette, konden wij nauwelijks de sloep meester worden.

¹⁷ Nadat ze die *aan boord* gehaald hadden, maakten ze gebruik van *allerlei* hulpmiddelen en haalden kabels onder het schip door; en omdat ze bevreesd waren dat ze op de *droogte* Syrtis terecht zouden komen, streken ze het zeil en lieten zich zo meedrijven.

¹⁸ En omdat wij door de storm hevig heen en weer geslingerd werden, wierpen ze de volgende *dag lading* overboord.

¹⁹ En op de derde *dag* wierpen wij met onze eigen handen het scheepstuig overboord.

²⁰ En doordat er gedurende vele dagen geen zon en geen sterren verschenen, en geen kleine storm *ons* teisterde, werd ons verder alle hoop op redding ontnomen.

²¹ En toen men lange tijd zonder eten geweest was, ging Paulus in hun midden staan en zei: O mannen, u had naar mij moeten luisteren en niet van Kreta weg moeten varen en zo deze hinder en schade moeten voorkomen.

²² Maar nu roep ik u ertoe op goede moed te hebben, want er zal geen verlies van *iemand's* leven onder u zijn, maar alleen van het schip.

²³ Want deze nacht stond er bij mij een engel van God, van Wie ik ben en Die ik ook dien;

²⁴ die zei: Wees niet bevreesd, Paulus, u moet voor de keizer *terecht* staan; en zie, God heeft u allen die met u varen, geschonken.

²⁵ Heb daarom goede moed, mannen, want

² 2 Kor. 11:25 ³ Hand. 24:23; 28:16

27:18 *wierpen ze ... lading overboord* - Letterlijk: deden zij een uitworp.

ik geloof God, dat het zo zal zijn als het mij gezegd is.

²⁶ Wij moeten echter op een of ander ^aeiland terecht komen.

²⁷ Toen nu de veertiende nacht aangebroken was, terwijl wij in de Adriatische Zee heen en weer gedreven werden, vermoedden de zeelieden midden in de nacht dat er land dichtbij hen kwam.

²⁸ En zij wierpen het dieplood uit en peilden twintig vadem, en na iets verder gevaren te zijn, wierpen zij weer het dieplood uit en peilden vijftien vadem.

²⁹ En omdat zij vreesden dat zij ergens op rotsachtige plaatsen terecht zouden komen, wierpen zij vanaf het achterschip vier ankers uit, en wensten dat het dag werd.

³⁰ Maar toen de zeelieden probeerden van het schip te vluchten en de sloep in zee neerlieten, met als voorwendsel dat zij de ankers uit het voorschip zouden uitwerpen,

³¹ zei Paulus tegen de hoofdmans en de soldaten: Als zij niet in het schip blijven, kunt u niet gered worden.

³² Toen kapten de soldaten de touwen van de sloep en lieten hem *in zee* vallen.

DE SCHIPBREUK EN DE REDDING

³³ En toen het dag begon te worden, spoorde Paulus hen allen aan om voedsel *tot zich* te nemen en hij zei: Het is vandaag de veertiende dag dat u blijft afwachten zonder te eten en zonder iets tot u te nemen.

³⁴ Daarom spoor ik u aan voedsel *tot u* te nemen, want dat dient tot uw redding; want bij niemand van u ^bzal een haar van het hoofd vallen.

³⁵ En toen hij dit gezegd had en brood genomen had, ^cdankte hij God in aanwezigheid van allen, en na *het* gebroken te hebben begon hij te eten.

³⁶ En zij vatten allen moed en namen ook zelf voedsel tot zich.

³⁷ Wij waren nu in het schip met in totaal tweehonderdzesenzeventig zielen.

³⁸ En toen zij allen met voedsel verzadigd waren, maakten zij het schip lichter door het koren in zee te werpen.

³⁹ En toen het dag werd, herkenden zij het land niet, maar zij merkten dat er een inham was met een strand. Het leek hun raadzaam het schip, als zij konden, daarop te laten lopen.

⁴⁰ En nadat zij de ankers losgemaakt hadden, gaven zij die prijs aan de zee, terwijl zij meteen de touwen van de roeren losmaakten; en na het razel gehesen te hebben, hielden zij vóór de wind op het strand aan.

⁴¹ Maar zij kwamen terecht op een plaats waar aan weerskanten zee was, en lieten het schip daarop lopen; het voorschip bleef onbeweeglijk vastzitten, maar het achterschip brak door het geweld van de golven.

⁴² Het voornemen van de soldaten was de gevangenen te doden, opdat niemand door weg te zwemmen zou ontsnappen.

⁴³ Maar de hoofdmans, die Paulus wilde behouden, belette hun dat voornemen en gaf bevel dat zij die konden zwemmen, eerst van boord moesten springen en aan land moesten gaan;

⁴⁴ en *daarna* de anderen, of op planken, of op enkele *stukken* van het schip. En zo gebeurde het dat zij allen behouden aan land kwamen.

PAULUS OP MALTA

28 Toen zij ontkomen waren, kwamen zij te weten dat ^ehet eiland Malta heette.

² En de inlandse bevolking bewees ons buitengewone menslievendheid, want zij staken een vuur aan en haalden ons er allen bij, vanwege de regen die was gaan vallen, en vanwege de koude.

³ En toen Paulus een bos takken bijeengeraapt en op het vuur gelegd had, kwam er door de hitte een adder uit en die beet zich vast in zijn hand.

⁴ En toen de inlandse bevolking het dier aan zijn hand zag hangen, zeiden zij tegen elkaar: Deze man is vast en zeker een moordenaar, die de wraak *godin* niet wilde laten leven nadat hij uit de zee ontkomen was.

⁵ Hij schudde het dier echter af in het vuur ^fen leed geen enkel kwaad.

^a Hand. 28:1 ^b Matt. 10:30 ^c 1 Sam. 9:13; Joh. 6:11; 1 Tim. 4:3 ^d 2 Kor. 11:25 ^e Hand. 27:26 ^f Mark. 16:18; Luk. 10:19

⁶ En zij verwachtten dat hij zou opzwellen of plotseling dood neervallen. Maar toen zij, na lang gewacht te hebben, zagen dat er niets ongewoons met hem gebeurde, veranderden zij *van gedachten* en ⁷zeiden dat hij een god was.

⁷ En hier, op ongeveer dezelfde plaats, had de voornaamste van het eiland, van wie de naam Publius was, een landgoed. Hij ontving ons en bood ons vriendelijk drie dagen onderdak.

⁸ En het gebeurde dat de vader van Publius, door ⁹koorts en buikloop bevangen, op bed lag. Paulus ging naar hem toe, en nadat hij gebeden had, legde hij hem de handen op en maakte hem gezond.

⁹ Toen dit nu gebeurd was, kwamen ook de anderen op het eiland die ziekten hadden, naar hem toe en zij werden genezen.

¹⁰ Ook vereerden zij ons met veel eerbewijzen, en toen wij weg zouden varen, verschaften zij ons wat nodig was.

PULUS KOMT IN ROME

¹¹ En na drie maanden voeren wij weg in een schip uit Alexandrië, dat op het eiland overwinterd had en als teken Castor en Pollux had.

¹² En toen wij in Syracuse aangekomen waren, bleven wij *er* drie dagen.

¹³ Daarvandaan voeren wij eromheen en kwamen in Regium aan, en doordat er na één dag een zuidenwind opstak, kwamen wij de tweede dag in Puteoli,

¹⁴ waar wij broeders aantreffen en ons verzocht werd zeven dagen bij hen te blijven. En zo gingen wij naar Rome.

¹⁵ En daarvandaan kwamen de broeders, die van onze zaken gehoord hadden, ons tegemoet, tot Appiusmarkt en de Drie Tabernen. Toen Paulus hen zag, dankte hij God en vatte hij moed.

¹⁶ En toen wij in Rome aangekomen waren, droeg de hoofdman de gevangenen over aan de overste van het leger, ¹⁷maar aan Paulus werd toegestaan op zichzelf te wonen met de soldaat die hem bewaakte.

¹⁷ En het gebeurde na drie dagen, dat Paulus hen die de voornaamsten van de Joden waren, bijeenriep. En toen zij bijeengekomen waren, zei hij tegen hen: Mannenbroeders, ¹⁸ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de gewoonten van de vaders, ik ben uit Jeruzalem *als gevangene* overgeleverd in de handen van de Romeinen.

¹⁸ Die wilden *mij*, nadat zij mij ondervraagd hadden, loslaten, omdat er in mij geen reden *te vinden* was voor de doodstraf.

¹⁹ Toen echter de Joden *dat* tegenspraken, was ik gedwongen mij op de keizer te beroepen, *maar* niet omdat ik iets zou hebben om mijn volk te beschuldigen.

²⁰ Om deze reden dan heb ik u bij mij geroepen: om u te zien en *met u* te spreken, ²¹want om de hoop van Israël heb ik deze boeien om.

²² Maar zij zeiden tegen hem: Wij hebben geen brieven met betrekking tot u uit Judea ontvangen en ook heeft niemand van de broeders die hier gekomen zijn, iets verkeerd over u gemeld of van u gezegd.

²³ Maar wij willen wel graag van u horen wat u denkt, want wat deze sekte betreft, is het ons bekend dat ze overal tegengesproken wordt.

²⁴ En nadat zij voor hem een dag vastgesteld hadden, kwamen er velen naar de plaats waar *hij* verbleef. Hij legde het Koninkrijk van God aan hen uit en getuigde *ervan*, en hij probeerde hen, van 's morgens vroeg tot de avond toe, ²⁵zowel uit de Wet van Mozes als uit de Profeten, te bewegen tot het geloof in Jezus.

²⁶ En sommigen lieten zich wel overtuigen door wat er gezegd werd, maar anderen geloofden niet.

²⁷ En zij waren het niet met elkaar eens en zij gingen uiteen nadat Paulus *dit* ene woord gezegd had: Terecht heeft de Heilige Geest door Jesaja, de profeet, tegen onze vaders gezegd:

²⁸ ^aGa naar dit volk toe en zeg: Met het gehoor zult u horen, maar beslist niet begrijpen, en ziende zult u zien, maar beslist niet opmerken,

^a Hand. 14:11 ^b Matt. 8:14 ^c Hand. 24:23; 27:3 ^d Hand. 24:12; 25:8 ^e Hand. 23:6; 24:21 ^f Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15; 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Mich. 7:20 ^g Hand. 17:4 ^h Jes. 6:9; Ezech. 12:2; Matt. 13:14; Mark. 4:12; Luk. 8:10; Joh. 12:40; Rom. 11:8

²⁷ want het hart van dit volk is vet geworden en zij hebben met de oren slecht gehoord, en hun ogen hebben zij dichtgedaan, opdat zij niet op enig moment met de ogen zouden zien en met de oren horen en met het hart begrijpen, en zij zich zouden bekeren en Ik hen zou genezen.

²⁸ Laat het u dan bekend zijn dat de zaligheid van God aan de heidenen gezonden is, en die zullen luisteren.

²⁹ En nadat hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, heftig onder elkaar redetwistend.

³⁰ En Paulus bleef twee volle jaren in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen die naar hem toe kwamen.

³¹ Hij predikte het Koninkrijk van God en gaf onderwijs over de Heere Jezus Christus, met alle vrijmoedigheid, ongehinderd.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE ROMEINEN

AZFENDER, GROET EN GEADRESSEERDEN

1 Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, ^aafgezonderd tot het Evangelie van God, ^bdat Hij tevoren beloofd ^chad door Zijn profeten, in de heilige Schriften, ^dten aanzien van Zijn Zoon, Die wat het vlees betreft geboren is ^euit het geslacht van David.

^fWat de Geest van heiliging betreft, is met kracht bewezen dat Hij ^gde Zoon van God is, door *Zijn* opstanding uit de doden, *namelijk* Jezus Christus, onze Heere.

^hDoor Hem hebben wij genade en het apostelschap ontvangen tot geloofsgehoorzaamheid onder alle heidenen, ter wille van Zijn Naam,

ⁱwaartoe ook u behoort, geroepenen van Jezus Christus.

^jAan allen die in Rome zijn, geliefden van God *en* ^kgeroepen heiligen: genade *zij* u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

HET VERLANGEN VAN PAULUS NAAR ROME

^lAllereerst nu dank ik mijn God door Jezus Christus voor u allen, omdat uw geloof in de hele wereld wordt verkondigd.

^mWant ⁿ'God, ^oDie ik in mijn geest dien in het Evangelie van Zijn Zoon, is mijn Getuige, hoe ik zonder ophouden aan u denk.

^pSteeds weer vraag ik in mijn gebeden of mij, zo mogelijk, door de wil van God eens

een goede gelegenheid geboden zal worden om naar u toe te komen.

^q'Want ik verlang er vurig naar u te zien, ^rom u in enige geestelijke genadegave te laten delen, waardoor u versterkt zou worden,

^sdat is te zeggen, om in uw midden samen bemoedigd te worden door het onderlinge geloof, zowel dat van u als dat van mij.

^tMaar ik wil niet dat u er geen weet van hebt, broeders, ^udat ik dikwijls het voornemen had naar u toe te komen om ook onder u enige vrucht te hebben, zoals ook onder de andere heidenen. Tot nu toe was ik echter verhinderd.

^v'Ik sta in de schuld bij Grieken en niet-Grieken, bij wijzen en onverstandigen.

^wZo is wat in mij is, gewillig om ook u die in Rome bent, het Evangelie te verkondigen.

DE KERN VAN DE BRIEF

^x'Want ik schaam mij niet voor het Evangelie van Christus, ^ywant het is een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en *ook* voor de Griek.

^z'Want de gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven is: ^{aa}'Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

DE TOORN VAN GOD OVER DE HEIDENEN

^{ab}'Want de toorn van God wordt geopenbaard vanuit de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de

^a Hand. 9:15; 13:2; Gal. 1:15 ^b Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Deut. 18:15; 2 Sam. 7:12; Ps. 132:11; Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Jer. 23:5; 33:14; Ezech. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Micha 7:20 ^c Matt. 1:1; Luk. 1:32; Hand. 2:30; 13:23; 2 Tim. 2:8 ^d Jes. 9:5; 44:6; 54:5; Joh. 2:19; Rom. 9:5; 1 Joh. 5:20 ^e 1 Kor. 1:2; Efez. 1:1 ^f Rom. 9:1; 2 Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5 ^g 2 Tim. 1:3 ^h Rom. 15:23, 32 ⁱ 1 Thess. 3:10 ^j Rom. 15:29 ^k 1 Thess. 2:18 ^l 1 Kor. 9:16 ^m Ps. 40:10; 2 Tim. 1:8 ⁿ 1 Kor. 1:18; 15:2 ^o Rom. 3:21; Filipp. 3:9 ^p Hab. 2:4; Joh. 3:36; Gal. 3:11; Hebr. 10:38

mensen, die de waarheid in ongerechtigheid onderdrukken,

¹⁹ "omdat wat van God gekend kan worden, hun bekend is. God Zelf heeft het hun immers geopenbaard.

²⁰ "Want de dingen van Hem die onzichtbaar zijn, worden sinds de schepping van de wereld uit Zijn werken gekend en doorzien, *namelijk* én Zijn eeuwige kracht én Zijn Goddelijkheid, zodat zij niet te verontschuldigen zijn.

²¹ Want zij hebben, hoewel zij God kennen, Hem niet als God verheerlijkt of gedankt, 'maar zij zijn verduist in hun overwegingen en hun onverstandig hart is verduist.

²² Terwijl zij zich uitgaven voor wijzen, zijn zij dwaas geworden,

²³ "en hebben zij de heerlijkheid van de onvergankelijke God vervangen door een beeld dat lijkt op een vergankelijk mens," op vogels en op viervoetige en kruipende dieren.

²⁴ Daarom ook heeft God hen in de begeerten van hun hart overgegeven aan de onreinheid om hun lichamen onder elkaar te onteren.

²⁵ Zij hebben de waarheid van God vervangen door de leugen, en het scheepsel veerd en gediend boven de Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen.

²⁶ Daarom heeft God hen overgegeven 'aan schandelijke hartstochten,' want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegennatuurlijke.

²⁷ En evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven, en zijn in wellust voor elkaar ontbrand: mannen doen schandelijke dingen met mannen en ontvangen het gepaste loon voor hun dwaling in zichzelf.

²⁸ En omdat het hun niet goeddacht God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan verwerpelijik denken, om dingen te doen die niet passen.

²⁹ Ze zijn vervuld van allerlei ongerechtig-

heid, hoererij, boosaardigheid, hebzucht, slechtheid. Ze zijn vol afgunst, moord, ruzie, bedrog, kwaadaardigheid.

³⁰ Kwaadsprekers zijn het, lasteraars, haters van God, smaders, hoogmoedigen, grootsprekers, bedenkers van slechte dingen, ongehoorzaam aan hun ouders,

³¹ onverstandigen, trouwelozen, *mensen* zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, onbarmhartig.

³² Zij kennen het recht van God, *namelijk* dat zij die zulke dingen doen de dood verdienen, en *toch* doen zij niet alleen zelf deze dingen, 'maar stemmen ook van harte in met hen die ze doen.

NIEMAND TE VERONTSCULDIGEN

2 Daarom bent u niet te verontschuldigen, o mens, wie u ook bent die *anderen* oordeelt, 'want waarin u de ander oordeelt, veroordeelt u uzelf. U immers die *anderen* oordeelt, doet dezelfde dingen.

² En wij weten dat het oordeel van God in overeenstemming met de waarheid is over hen die zulke dingen doen.

³ En u, o mens, die hen oordeelt die zulke dingen doen, en ze *zelf* ook doet, denkt u dat u aan het oordeel van God zult ontkomen?

⁴ Of veracht u de rijkdom van Zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en 'geduld, 'zonder te weten dat de goedertierenheid van God u tot bekering leidt?

⁵ Maar in overeenstemming met uw hardheid en uw onbekeerlijke hart 'hoopt u voor uzelf toorn op tegen de dag van de toorn en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God,

⁶ 'Die ieder vergelden zal naar zijn werken,

⁷ *namelijk* hun die met volharding het goede doen en heerlijkheid, eer en onvergankelijkheid zoeken: het eeuwige leven.

⁸ 'Hun echter die twistziek zijn en ongehoorzaam aan de waarheid, maar gehoor-

¹⁹ Hand. 14:17 ²⁰ Ps. 19:2 ²¹ Deut. 28:28 ²² 2 Kon. 17:29 ²³ Lev. 18:22,23 ²⁴ Hos. 7:3 ²⁵ 2 Sam. 12:5; Matt. 7:1; 1 Kor. 4:5 ²⁶ 2 Petr. 3:15 ²⁷ Jes. 30:18 ²⁸ Rom. 9:22 ²⁹ Ps. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 14:12; 1 Kor. 3:8; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 2:23; 22:12 ³⁰ 2 Thess. 1:8

1:23 een beeld dat lijkt op een vergankelijk mens - Letterlijk: de gelijkenis van een beeld van een vergankelijk mens. 1:26 schandelijke hartstochten - Letterlijk: gevoelens van oneer.

zaam aan de ongerechtigheid, *zal* gram-schap en toorn *vergolden* worden.

⁹ Verdrinking en benauwdheid *zullen komen* over de ziel van ieder mens die het kwade teweegbrengt, eerst over de Jood, en *ook* over de Griek,

¹⁰ maar heerlijkheid en eer en vrede over ieder die het goede werkt, eerst over de Jood, en *ook* over de Griek.

¹¹ Want er is geen aanzien des persoons bij God.

DE JODEN EN DE WET

¹² Want zij die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan, en zij die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.

¹³ Niet de hoorders van de wet zijn immers rechtvaardig voor God, maar de daders van de wet zullen gerechtvaardigd worden.

¹⁴ Want wanneer heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet *zegt*, zijn zij, hoewel zij de wet niet hebben, zichzelf tot wet.

¹⁵ Zij tonen dat het werk van de wet geschreven is in hun hart. Daar getuigt ook hun geweten van, en hun gedachten onderling beschuldigen of ook verontschuldigen elkaar.

¹⁶ *‘Zo zal het gaan* op de dag wanneer God de verborgen dingen van de mensen zal oordelen door Jezus Christus, overeenkomstig mijn Evangelie.

¹⁷ Zie, u wordt Jood genoemd. ¹⁸ U steunt op de wet en roemt in God,

¹⁹ en kent *Zijn* wil en onderscheidt wat wezenlijk is, omdat u uit de wet bent onderwezen.

²⁰ En u bent van uzelf overtuigd dat u een gids voor de blinden bent, een licht voor hen die in duisternis zijn,

²¹ een opvoeder van onverstandigen, een leermeester van jonge kinderen, omdat u in de wet de belichaming van de kennis en van de waarheid hebt.

²² U dan die een ander onderwijst, onder-

wijst u uzelf niet? U die predikt dat men niet stelen mag, steelt u *zelf*?

²³ U die zegt dat men geen overspel mag plegen, pleegt u *zelf* overspel? U die de afgoden verfoeit, pleegt u *zelf* tempelroof?

²⁴ U die in de wet roemt, onteert u God door de overtreding van de wet?

²⁵ Want de Naam van God wordt, ²⁶ zoals geschreven is, door uw toedoen gelasterd onder de heidenen.

DE JODEN EN DE BESNIJDENIS

²⁷ Want de besnijdenis heeft wel nut als u de wet houdt, maar als u een overtreder van de wet bent, is uw besneden zijn tot onbesneden zijn ²⁸ geworden.

²⁹ Als dan een onbesneden de verordeningen van de wet in acht neemt, zal zijn onbesneden zijn *dan* niet tot besnijdenis gerekend worden?

³⁰ En zal hij die overeenkomstig de natuur onbesneden is, *maar* die de wet volbrengt, u *dan* niet oordelen, die mét de letter van de wet en de besnijdenis een overtreder van de wet bent?

³¹ Want niet hij is Jood die het in het openbaar is, en niet dát is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt,

³² maar hij is Jood die het in het verborgene is, ³³ en dát is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter. Zijn lof is niet uit mensen maar uit God.

HET VOORRECHT VAN DE JODEN

3 Wat heeft de Jood dan voor *op anderen*? Of wat is het voordeel van het besneden zijn?

⁴ Veel, in alle opzichten. ⁵ Want in de eerste plaats zijn hun de woorden van God toevertrouwd.

⁶ Want wat *is het geval*? Als sommigen ontrouw zijn geweest, zal ⁷ hun ontrouw de trouw van God toch niet tenietdoen?

⁸ Volstrekt niet! Zo echter moet het zijn:

⁹ God is waarachtig ¹⁰ maar ieder mens een leugenaar, zoals geschreven staat: ¹¹ ‘Opdat U gerechtvaardigd wordt wanneer U

⁹ Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 34:19; Hand. 10:34; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17 ¹⁰ Matt.

7:21; Jak. 1:22; 1 Joh. 3:7 ¹¹ Matt. 25:31 ¹² Rom. 9:4 ¹³ Jes. 52:5; Ezech. 36:23 ¹⁴ Joh. 8:39; Rom. 9:7

¹⁵ Deut. 10:16; Jer. 4:4; Filipp. 3:2,3; Kol. 2:11 ¹⁶ Ps. 147:19; Rom. 9:4 ¹⁷ Num. 23:19; Rom. 9:6; 2 Tim. 2:13

¹⁸ Joh. 3:33 ¹⁹ Ps. 116:11 ²⁰ Ps. 51:6

2:25 *onbesneden zijn* - Letterlijk: voorhuid; zie ook volgende verzen.

rechtspreekt,* en overwint wanneer U oordeelt.

⁵ Als nu onze ongerechtigheid de gerechtigheid van God bevestigt, wat zullen wij dan zeggen? Is God onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Ik spreek op menselijke wijze.

⁶ Volstrekt niet! Hoe zal God anders de wereld oordelen?

⁷ Want als de waarheid van God door mijn leugen overvloediger is geworden tot Zijn heerlijkheid, waarom word ik dan toch nog als zondaar geoordeeld?

⁸ En *het* is toch niet, zoals wij belasterd worden en zoals sommigen zeggen dat wij zeggen: Laten wij het kwade doen, opdat het goede *daaruit* voortkomt? De verdoe-men is van hen is rechtvaardig.

ALLE MENSEN ZIJN ZONDAARS

⁹ Wat dan *wel*? Zijn wij voortreffelijker? Beslist niet! Wij hebben immers zojuist én Joden én Grieken beschuldigd ^a dat zij allen onder de zonde zijn,

¹⁰ zoals geschreven staat: ^b Er is niemand rechtvaardig, ook niet één,

¹¹ er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt.

¹² Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één.

¹³ Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, ^c addergif is onder hun lippen.

¹⁴ Hun mond is vol vervloeking en bitterheid,

¹⁵ hun voeten zijn snel om bloed te vergieten.

¹⁶ Vernieling en ellende is op hun wegen, ^d en de weg van de vrede hebben zij niet gekend.

¹⁷ De vreze Gods staat hun niet voor ogen.

¹⁸ Wij weten nu dat alles wat de wet zegt, zij dat spreekt tot hen die onder de wet zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God.

²⁰ ^h Daarom zal uit werken van de wet geen vlees* voor Hem gerechtvaardigd worden.

ⁱ Door de wet is immers kennis van zonde.

RECHTVAARDIGING DOOR HET GELOOF

²¹ Maar nu is zonder de wet ^j gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd:

²² *namelijk* gerechtigheid van God door *het* geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid.

²³ Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God,

²⁴ ^k en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.

²⁵ ^l Hem heeft God openlijk aangewezen ^m als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. *Dit* was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God.

²⁶ *Hij deed dit* om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.

²⁷ Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Van de werken? Nee, maar door de wet van het geloof.

²⁸ ⁿ Wij komen dus tot de slotsom dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken van de wet.

²⁹ *Of is God* alleen de God van Joden? En niet ook van heidenen? Ja, ook van heidenen.

³⁰ Het is toch immers één *en dezelfde* God, Die besnedenen rechtvaardigen zal uit het geloof en onbesnedenen* door het geloof.

³¹ Doen wij dan door het geloof de wet teniet? Volstrekt niet, maar wij bevestigen de wet.

^a Gal. 3:22 ^b Ps. 14:3; 53:4 ^c Ps. 5:10 ^d Ps. 140:4 ^e Ps. 10:7 ^f Spr. 1:16; Jes. 59:7 ^g Ps. 36:2 ^h Gal. 2:16 ⁱ Rom. 7:7; Hebr. 7:18 ^j Rom. 1:17; Filipp. 3:9 ^k Jes. 53:5 ^l 2 Kor. 5:19; Kol. 1:20; Hebr. 4:16; 1 Joh. 4:10 ^m Ex. 25:17 ⁿ Hand. 13:38; Rom. 8:3; Gal. 2:16; Hebr. 7:25
3:4 *wanneer U rechtspreekt* - Letterlijk: in Uw woorden. 3:20 *vlees* - d.i. een zondig mens.
3:30 *onbesnedenen* - Letterlijk: voorhuid.

ABRAHAM DOOR HET GELOOF GERECHTVAARDIGD

4 Wat zullen wij dan zeggen ^adat Abraham, onze vader, wat het vlees betreft verkregen heeft?

² Immers, als Abraham uit werken gerechtvaardigd is, heeft hij iets om zich op te beroemen, maar niet bij God.

³ Want wat zegt de Schrift? ^bEn Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend.

⁴ Aan hem nu die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar wat men *hem* verschuldigd is.

⁵ Bij hem echter die niet werkt, maar gelooft in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid.

⁶ Zoals ook David de mens zalig spreekt aan wie God gerechtigheid toerekent, zonder werken:

⁷ *Welzalig zijn zij van wie de ongerechtigheden vergeven, en van wie de zonden bedekt zijn,*

⁸ *welzalig is de man aan wie de Heere de zonde niet toerekent.*

⁹ *Geldt deze zaligspreekning nu alleen voor besneden mensen of ook voor onbesneden mensen?* Wij zeggen immers dat aan Abraham het geloof gerekend is tot gerechtigheid.

¹⁰ Hoe is het *hem* dan toegerekend? Toen hij besneden was of als een onbesneden? Niet als besneden, maar als onbesneden!

¹¹ ^cEn hij heeft het teken van de besnijdenis ontvangen *als een zegel van de gerechtigheid van het geloof dat hij had* toen hij *nog* onbesneden was, opdat hij een vader zou zijn van allen die geloven, *hoewel zij onbesneden zijn*, opdat ook hun de gerechtigheid toegerekend zou worden;

¹² en om een vader te zijn van *hen die besneden zijn*, voor hen *namelijk* die niet alleen besneden zijn, maar die ook wandelen in de voetsporen van het geloof van

onze vader Abraham *dat hij had* toen hij *nog* onbesneden was.

¹³ Want niet door de wet is de belofte aan Abraham of zijn nageslacht *gedaan* dat hij een erfgenaam van de wereld zou zijn, maar door de gerechtigheid van het geloof.

¹⁴ Immers, als zij die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, is het geloof zonder inhoud geworden en is de belofte tenietgedaan.

¹⁵ De wet brengt immers toorn teweeg, ^dwant waar geen wet is, is ook geen overtreding.

¹⁶ Daarom is het uit *het* geloof, opdat het *zou zijn* naar genade, met als doel dat de belofte zeker zou zijn voor het hele nageslacht, niet voor dat wat uit de wet alleen is, maar ook voor dat wat uit *het* geloof van Abraham is, ^edie een vader is van ons allen,

¹⁷ zoals geschreven staat: ^f*Ik heb u tot een vader van vele volken gemaakt. Dit was hij tegenover Hem in Wie hij geloofd heeft, namelijk God, Die de doden levend maakt, en de dingen die niet zijn, roept alsof zij er waren.*

¹⁸ En hij heeft tegen alles in gehoopt ^gen geloofd dat hij een vader van vele volken zou worden, overeenkomstig wat gezegd was: ^h*Zo zal uw nageslacht zijn.*

¹⁹ En niet verzwakt in het geloof, heeft hij er niet op gelet dat zijn eigen lichaam reeds verstorven was – hij was ongeveer honderd jaar oud – en dat ook de moederschoot van Sara verstorven was.

²⁰ En hij heeft aan de belofte van God niet getwijfeld door ongeloof, maar werd gestrekt in het geloof, terwijl hij God de eer gaf.

²¹ ⁱHij was er ten volle van overtuigd dat *God* ook machtig was te doen wat beloofd was.

²² Daarom ook is het hem tot gerechtigheid gerekend.

²³ Nu is het niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem toegerekend is,

²⁴ maar ook ter wille van ons, aan wie het

^a Jes. 51:2 ^b Gen. 15:6; Gal. 3:6; Jak. 2:23 ^c Ps. 32:1 ^d Gen. 17:11 ^e Gal. 3:18 ^f Joh. 15:22; Rom. 5:20; 7:8; Gal. 3:19 ^g Jes. 51:2 ^h Gen. 17:4 ⁱ Gen. 15:5; Hebr. 11:12 ^j Joh. 8:56; Hebr. 11:11,18 ^k Ps. 115:3 ^l Rom. 15:4

4:9-12 *onbesneden* - Letterlijk: de voorhuid. 4:18 *tegen alles in gehoopt* - Letterlijk: op hoop tegen hoop.

zal worden toegerekend, aan *ons namelijk* die geloven in Hem Die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft,

²⁵ Die om onze overtredingen is overgeleverd, en opgewekt om onze rechtvaardiging.

DE VRUCHT VAN DE RECHTVAARDIGING

5 Wij ³ dan, gerechtvaardigd uit *het* geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus.

² Door Hem hebben wij ook de toegang verkregen door het geloof tot deze genade waarin wij ⁴ staan, en wij ⁵ roemen in de hoop op de heerlijkheid van God.

³ En *dít* niet alleen, ⁶ maar wij roemen ook in de verdrukkingen, omdat wij weten dat de verdrukking volharding teweegbrengt, ⁴ en de volharding ondervinding en de ondervinding hoop.

⁵ En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde van God in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons gegeven is.

⁶ Want toen wij nog krachteloos waren, is Christus op de bestemde tijd voor goddelozen gestorven.

⁷ Want bij hoge uitzondering zal iemand voor een rechtvaardige sterven; hoogstens immers heeft iemand de moed om voor de goede mens te sterven.

⁸ God echter bevestigt Zijn liefde voor ons *daarin* dat Christus ⁹ voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.

⁹ Veel meer dan zullen wij, nu wij gerechtvaardigd zijn door Zijn bloed, door Hem behouden worden van de toorn.

¹⁰ Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij, nu wij verzoend zijn, behouden worden door Zijn leven.

¹¹ En *dít* niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening ontvangen hebben.

ADAM EN CHRISTUS

¹² Daarom, zoals ¹³ door één mens de zonde in de wereld is gekomen, en door de zonde de dood, en zo de dood over alle mensen is gekomen, in wie allen gezondigd hebben.

¹³ Want totdat de wet *er kwam*, was er *wel* zonde in de wereld. Zonde wordt echter niet toegerekend als er geen wet is.

¹⁴ Toch heeft de dood geregeerd van Adam tot Mozes toe, ook over hen die niet gezondigd hadden met eenzelfde overtreding als Adam, ¹⁵ die een voorbeeld is van Hem Die komen zou.

¹⁶ Maar *het* is met de genadegave niet zoals met de overtreding. Want als door de overtreding van de ene velen gestorven zijn, veel meer is de genade van God en de gave door *de* genade die er is door de ene mens Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

¹⁷ En *het* is met de gave niet zoals *het* was door de ene die zondigde. Want de veroordeling *leidde* ten gevolge van één *overtreding* wel tot verdoemenis, maar de genadegave bij vele overtredingen tot rechtvaardiging.

¹⁸ Want als door de overtreding van de ene de dood geregeerd heeft door de ene, veel meer zullen zij die de overvloed van de genade en van de gave van de gerechtigheid ontvangen, in het leven regeren door de Ene, *namelijk* Jezus Christus.

¹⁹ Zoals dus door één overtreding *de veroordeling gekomen* is over alle mensen tot verdoemenis, *zo komt* ook door één rechtvaardigheid *de genade* over alle mensen tot rechtvaardiging van *het* leven.

²⁰ Want zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens velen als zondaars aangemerkt worden, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van de Ene velen als rechtvaardigen aangemerkt worden.

²¹ De wet echter kwam er nog bij opdat de overtreding zou toenemen, ²² maar waar de zonde is toegenomen, *daar* is de genade meer dan overvloedig geweest,

³ Jes. 32:17; Joh. 16:33; Efez. 2:13 ⁴ Joh. 10:9; 14:6; Efez. 2:18; 3:12; Hebr. 10:19 ⁵ 1 Kor. 15:1 ⁶ Hebr. 3:6 ⁷ Jak. 1:3 ⁸ Efez. 2:1; Kol. 2:13; Hebr. 9:15; 1 Petr. 3:18 ⁹ Hebr. 9:15; 1 Petr. 3:18 ¹⁰ Gen. 3:6; 1 Kor. 15:21 ¹¹ Gen. 2:17; Rom. 6:23 ¹² Joh. 15:22; Rom. 4:15; 7:8; Gal. 3:19 ¹³ Luk. 7:47

5:14 met eenzelfde overtreding als Adam - Letterlijk: in de gelijkheid van de overtreding van Adam.

²¹ opdat, evenals de zonde geregeerd heeft tot de dood, zo ook de genade zou regeren door gerechtigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere.

GESTORVEN AAN DE ZONDE

6 Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?

² Volstrekt niet! Hoe zullen wij, die met betrekking tot de zonde gestorven zijn, nog daarin leven?

³ Of weet u niet ^a dat wij allen die in Christus Jezus gedoopt zijn, in Zijn dood gedoopt zijn?

⁴ Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat evenals Christus uit de doden is 'opgewekt tot' de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij 'in een nieuw leven zouden wandelen.

⁵ 'Want als wij met Hem één plant zijn geworden, gelijk gemaakt aan Hem in Zijn dood,' dan zullen wij ook aan Hem gelijk zijn in Zijn opstanding.

⁶ Dit weten wij *toch*, dat onze oude mens 'met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaaf de zonde zouden dienen.

⁷ 'Want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.

⁸ 'Als wij nu met Christus gestorven zijn, geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven.

⁹ 'Wij weten toch dat Christus, nu Hij is opgewekt uit de doden, niet meer sterft. De dood heerst niet meer over Hem.

¹⁰ 'Want wat Zijn sterven betreft, is Hij eens en voor altijd voor de zonde gestorven, en wat Zijn leven betreft, leeft Hij voor God.

¹¹ Zo dient ook u uzelf te rekenen als dood voor de zonde, maar levend voor God in Christus Jezus, onze Heere.

¹² Laat de zonde dan niet in uw sterfelijk lichaam regeren om aan de begeerten daarvan te gehoorzamen.

¹³ En stel uw leden niet ter beschikking aan de zonde als wapens van ongerechtigheid, ^a maar stel uzelf ter beschikking aan God, als *mensen* die uit de doden levend *geworden zijn*. En *laat* uw leden wapens van gerechtigheid *zijn* voor God.

¹⁴ 'Want de zonde zal over u niet heersen. U bent namelijk niet onder de wet, maar onder de genade.

DIENSTBAAR AAN DE GERECHTIGHEID

¹⁵ 'Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!

¹⁶ 'Weet u niet ¹ dat aan wie u uzelf als slaaf ter beschikking stelt tot gehoorzaamheid, u slaaf bent van wie u gehoorzaamt: of van de zonde, tot de dood, of van de gehoorzaamheid, tot gerechtigheid?

¹⁷ Maar God zij dank: u was *wel* slaaf van de zonde, maar *nu* bent u van harte gehoorzaam geworden aan het voorbeeld van de leer waaraan u overgegeven bent.

¹⁸ 'En, vrijgemaakt van de zonde, bent u dienstbaar gemaakt aan de gerechtigheid.

¹⁹ Ik spreek op menselijke wijze vanwege de zwakheid van uw vlees. Want zoals u uw leden beschikbaar gesteld hebt ten dienste van de onreinheid en van de *ene* wetteloosheid tot de *andere* wetteloosheid, stel zo nu uw leden beschikbaar ten dienste van de gerechtigheid, tot heiliging.

²⁰ 'Want toen u slaaf van de zonde was, was u vrij ten aanzien van de gerechtigheid.

²¹ 'Wat voor vrucht dan had u toen van de dingen waarover u zich nu schaamt? Immers, het einde daarvan is de dood.

²² Maar nu, van de zonde vrijgemaakt en aan God dienstbaar gemaakt, hebt u uw vrucht, *die* tot heiliging *leidt*, met als einde eeuwig leven.

²³ 'Want het loon van de zonde is *de* dood, ^a maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.

^a Gal. 3:27 ^b Kol. 2:12 ^c Rom. 8:11; Filipp. 3:10,11 ^d Efez. 4:23; Kol. 3:10; Hebr. 12:1; 1 Petr. 2:2 ^e Rom. 8:11; Kol. 3:1 ^f Gal. 2:20; 5:24; Filipp. 3:10; 1 Petr. 4:1,2 ^g 1 Petr. 4:1 ^h 2 Tim. 2:11 ⁱ Openb. 1:18

¹ 1 Petr. 2:24 ² Luk. 1:74; Rom. 12:1; Gal. 2:20; Hebr. 9:14; 1 Petr. 4:2 ³ Joh. 8:34; 2 Petr. 2:19 ⁴ Joh.

8:32; Gal. 5:1; 1 Petr. 2:16 ⁵ Joh. 8:34 ⁶ Gen. 2:17; Rom. 5:12; 1 Kor. 15:21; Jak. 1:15 ⁷ 1 Petr. 1:3

6:4 *tot* - Aldus sv; of: door. 6:5 *gelijk gemaakt... in Zijn dood* - Letterlijk: in de gelijkmaking van Zijn dood.

VRIJ VAN DE WET

7 Of, broeders, weet u niet – ik spreek immers tot mensen die de wet kennen – dat de wet over de mens heerst zolang hij leeft?

^{2a} Want de gehuwde vrouw is door de wet gebonden aan de man zolang hij leeft. Als de man echter gestorven is, is zij ontslagen van de wet *die haar aan de man bond*.

³ Daarom dan, als zij *de vrouw* van een andere man wordt terwijl haar man leeft, zal zij een overspelige genoemd worden. Als haar man echter gestorven is, is zij vrij van de wet, zodat zij geen overspelige is als zij *de vrouw* van een andere man wordt.

⁴ Zo, mijn broeders, ^b bent u ook door het lichaam van Christus gedood met betrekking tot de wet, opdat u aan een Ander zou toebehoren, *namelijk* aan Hem Die uit de doden opgewekt is, opdat wij vrucht zouden dragen voor God.

⁵ Want toen wij in het vlees waren, waren de hartstochten van de zonden, die *geprikeld* worden door de wet, in onze leden werkzaam om vrucht te dragen voor de dood.

⁶ Maar nu zijn wij ontslagen van de wet, gestorven aan dat waaraan wij vastgebonden zaten, zodat wij ^c in nieuwheid van Geest dienen, en niet in oudheid van letter.

DE WET LEERT DE ZONDE KENNEN

⁷ Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ^d ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte *zonde was*, als de wet niet zei: ^e U zult niet begeren.

^{8a} Maar de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en in mij allerlei begeerte teweeggebracht, want zonder de wet is de zonde dood.

⁹ Ik nu leefde voorheen zonder wet, maar toen het gebod kwam, is de zonde weer levend geworden. Ik echter ben gestorven.

¹⁰ En het gebod, dat tot leven *had moeten leiden*, bleek *voor mij* de dood *te betekenen*.

¹¹ Want de zonde heeft door het gebod een

aanleiding gevonden en mij misleid en daardoor gedood.

¹² Zo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

¹³ Is dan het goede *de oorzaak* van mijn dood geworden? Volstrekt niet! Maar de zonde heeft – opdat zij als zonde zichtbaar zou worden – door het goede voor mij de dood teweeggebracht, opdat door het gebod de zonde uitermate zondig zou *blijken* te zijn.

INWENDIGE STRIJD

¹⁴ Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk, ^f verkocht onder de zonde.

¹⁵ Wat ik namelijk teweegbreng, doorzie ik niet, ^g want niet wat ik wil, dat doe ik, maar wat ik haat, dat doe ik.

¹⁶ En als ik dat doe wat ik niet wil, val ik de wet bij dat zij goed is.

¹⁷ Nu ben ik het echter niet meer die dit teweegbrengt, maar de zonde die in mij woont.

¹⁸ Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, niets goeds woont. Immers, het willen is *er* bij mij *wel*, maar het goede teweegbrengen, dat vind ik niet.

¹⁹ Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.

²⁰ Als ik nu dat doe wat ik niet wil, breng ik dat niet meer teweeg, maar de zonde die in mij woont.

²¹ Ik ontdek dus deze wet *in mij*: dat, als ik het goede wil doen, het kwade dicht bij mij ligt.

²² Want naar de innerlijke mens verheug ik mij in de wet van God.

²³ Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die tegen de wet van mijn verstand strijd voert en mij tot gevangene maakt van de wet van de zonde, die in mijn leden is.

²⁴ Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam van deze dood?

²⁵ Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere.

²⁶ Zo dien ik dan zelf wel met het verstand

^a 1 Kor. 7:39 ^b 1 Kor. 7:2,10 ^c Matt. 5:32 ^d Gal. 2:19; 1 Petr. 4:1 ^e Rom. 2:29; 2 Kor. 3:6 ^f Rom. 3:20;

Hebr. 7:18 ^g Ex. 20:17; Deut. 5:21 ^h Joh. 15:22; Rom. 4:15; 5:20; Gal. 3:19 ⁱ 1 Tim. 1:8 ^j Jes. 52:3

^k Gal. 5:17 ^l Gen. 6:5; 8:21 ^m Efez. 3:16 ⁿ Gal. 5:17

de wet van God, maar met het vlees de wet van de zonde.

HET LEVEN DOOR DE GEEST

8 Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

^{2a} Want de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en van de dood.

^{3a} Want wat voor de wet onmogelijk was, krachteloos als zij was door het vlees, *dat* heeft God *gedaan*: Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees¹ en *dat* omwille van de zonde, en 'de zonde veroordeeld in het vlees,

⁴ opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

⁵ Immers, zij die naar het vlees zijn, bedenken de dingen van het vlees, maar zij die naar de Geest zijn, de dingen van de Geest.

⁶ Want het denken van het vlees is de dood, maar het denken van de Geest is leven en vrede.

⁷ Immers, het denken van het vlees is vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich namelijk niet aan de wet van God, want het kan *dat* ook niet.

⁸ En zij die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen.

⁹ Maar u bent niet in het vlees, maar in de Geest, wanneer althans² de Geest van God³ in u woont. Maar als iemand de Geest van Christus niet heeft, die is niet van Hem.

¹⁰ Als Christus echter in u is, dan is het lichaam wel dood vanwege *de* zonde, maar de geest is leven vanwege *de* gerechtigheid.

¹¹ En als de Geest van Hem Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zal Hij Die Christus uit de doden opgewekt heeft,

ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont.

¹² Welnu, broeders, wij zijn aan het vlees niet verplicht om naar het vlees te leven.

¹³ Want als u naar het vlees leeft, zult u sterven. Als u echter door de Geest de daden van het lichaam doodt, zult u leven.

¹⁴ Immers, zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen van God.

¹⁵ Want u hebt niet *de* Geest van slavernij ontvangen, *die* opnieuw tot angst leidt, maar u hebt de Geest van aanneming tot kinderen ontvangen, door Wie wij roepen: Abba, Vader!

¹⁶ De Geest Zelf getuigt met onze geest⁴ dat wij kinderen van God zijn.

¹⁷ En als wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus;⁵ wanneer wij althans met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.

DE EERSTELINGEN VAN DE GEEST

¹⁸ Want ik ben ervan overtuigd dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden.

¹⁹ Met reikhalzend verlangen immers verwacht de schepping het openbaar worden van de kinderen van God.

²⁰ Want de schepping is aan de zinloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar door hem die *haar daaraan* onderworpen heeft,

²¹ in de hoop dat ook de schepping zelf zal bevrijd worden van de slavernij van het verderf *om te komen* tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God.

²² Want wij weten dat heel de schepping gezamenlijk zucht en gezamenlijk in barsnood verkeert tot nu toe.

²³ En dat niet alleen, maar ook wijzelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten in onszelf, in

^a Joh. 8:36; Rom. 6:18,22; Gal. 5:1 ^b Hand. 13:39; Rom. 3:28; Gal. 2:16; Hebr. 7:18 ^c 2 Kor. 5:21; Gal. 3:13 ^d 1 Kor. 2:14 ^e 1 Kor. 3:16 ^f Rom. 6:4,5; 1 Kor. 6:14; 2 Kor. 4:14; Efez. 2:5; Kol. 2:13 ^g Gal. 5:18 ^h 1 Kor. 2:12; 2 Tim. 1:7 ⁱ Jes. 56:5; Gal. 3:26; 4:5,6 ^j 2 Kor. 1:22; 5:5; Efez. 1:13; 4:30 ^k 2 Tim. 2:11,12 ^l Matt. 5:12; 2 Kor. 4:10,17; Filipp. 3:20; 1 Petr. 4:13; 1 Joh. 3:1,2

8:3 in een gedaante gelijk aan het zondige vlees - Letterlijk: in gelijkheid van het vlees van zonde. **8:9** wanneer althans - Of: omdat. **8:16** getuigt met onze geest - Of: getuigt mede aan onze geest.

de verwachting van *de* aanneming tot kinderen, *namelijk* ^ade verlossing van ons lichaam.

²⁴ Want in de hoop zijn wij zalig geworden. Hoop nu die gezien wordt, is geen hoop. Immers, wat iemand ziet, waarom zou hij dat nog hopen?

²⁵ Maar als wij hopen wat wij niet zien, dan verwachten wij het met volharding.

²⁶ En evenzo komt ook de Geest onze zwakheden te hulp, ^bwant wij weten niet wat wij bidden zullen zoals het behoort. De Geest Zelf echter pleit voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen.

²⁷ En Hij Die de harten doorzoekt, weet wat het denken van de Geest is, omdat Hij naar *de wil* van God voor de heiligen pleit.

²⁸ En hij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen *namelijk* die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn.

²⁹ Want hen die Hij van tevoren gekend heeft, heeft Hij er ook van tevoren toe bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij ^cde Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders.

³⁰ En hen die Hij ervan tevoren toe bestemd heeft, die heeft Hij ook geroepen, en hen die Hij geroepen heeft, die heeft Hij ook gerechtvaardigd, en hen die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt.

MEER DAN OVERWINNAARS

³¹ Wat zullen wij dan over deze dingen zeggen? ^dAls God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

³² Hoe zal Hij, Die zelfs ^eZijn eigen Zoon niet gespaard maar voor ons allen overgegeven heeft, ons ook met Hem niet alle dingen schenken?

³³ Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen van God? ^fGod is *het* Die rechtvaardigt.

³⁴ *Wie is het* die veroemt? Christus is *het* Die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechterhand van God is, ^gDie ook voor ons pleit.

³⁵ Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

³⁶ Zoals geschreven staat: ^hWant omwille van U worden wij de hele dag gedood, wij worden beschouwd als slachtschapen.

³⁷ Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem Die ons heeft liefgehad.

³⁸ Want ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen,

³⁹ noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde van God in Christus Jezus, onze Heere.

DROEFHEID OVER HET ONGELOOF VAN ISRAËL

9 Ik ⁱspreek de waarheid in Christus, ik lieg niet *en mijn* geweten getuigt mee door de Heilige Geest,

² dat het een grote *bron* van droefheid voor mij is, en een voortdurende smart voor mijn hart.

³ Want ik zou zelf *wel* wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft.

⁴ ^jZij zijn *immers* Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid ^ken de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften.

⁵ Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus *voortgekomen*. ^lDie God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!

DE VRIJMACHT VAN DE VERKIEZING

⁶ Ik *zeg dit niet* ^malsof het Woord van God vervallen is, ⁿwant niet allen die uit Israël *voortgekomen* zijn, zijn Israël.

⁷ ^oOok niet omdat zij Abrahams nageslacht zijn, zijn zij allen kinderen. ^pMaar: *Alleen*

^a Luk. 21:28 ^b Matt. 20:22; Jak. 4:3 ^c Kol. 1:18 ^d Num. 14:8 ^e Gen. 22:12; Jes. 53:5; Joh. 3:16 ^f Jes. 50:8 ^g Hebr. 7:25 ^h Ps. 44:23; 1 Kor. 4:9; 2 Kor. 4:11 ⁱ Rom. 1:9; 2 Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5; 2:27 ^j Ex. 32:32; Rom. 10:1 ^k Deut. 7:6; Rom. 2:17; 3:2 ^l Efez. 2:12 ^m Jer. 23:6; Joh. 1:1; Hand. 20:28; Rom. 1:4; Hebr. 1:8,9,10 ⁿ Num. 23:19; Rom. 3:3; 2 Tim. 2:13 ^o Joh. 8:39; Rom. 2:28 ^p Gal. 4:23 ^q Gen. 21:12; Gal. 3:29; Hebr. 11:18

dat van Izak zal uw nageslacht genoemd worden.

⁸ Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, ⁹ maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend.

⁹ Want dit is het woord van de belofte: ¹⁰ Rond deze tijd zal Ik komen, en dan zal Sara een zoon hebben.

¹⁰ En dit niet alleen, 'maar zo was het ook met Rebekka, die zwanger was van één man, namelijk Izak, onze vader.

¹¹ Want toen de kinderen nog niet geboren waren, en niets goeds of kwaads gedaan hadden – opdat het voornemen van God, dat overeenkomstig de verkiezing is, stand zou houden, niet uit de werken, maar uit Hem Die roept –

¹² werd tot haar gezegd: 'De meerdere zal de mindere dienen.

¹³ Zoals geschreven staat: 'Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat.

¹⁴ Wat zullen wij dan zeggen? 'Is er onrechtvaardigheid bij God? Volstrekt niet!

¹⁵ Want Hij zegt tegen Mozes: 'Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontferm en zal barmhartig zijn voor wie Ik barmhartig ben.

¹⁶ Zo hangt het dan niet af van hem die wil, ook niet van hem die hardloopt, maar van God Die Zich ontfermt.

¹⁷ Want de Schrift zegt tegen de farao: 'Juist hiertoe heb Ik u verwekt: dat Ik in u Mijn kracht bewijzen zou, en dat Mijn Naam verkondigd zou worden op de hele aarde.

¹⁸ Dus Hij ontfermt Zich over wie Hij wil, en Hij verhardt wie Hij wil.

¹⁹ U zult dan tegen mij zeggen: Wat heeft Hij dan nog aan te merken? Want wie heeft Zijn wil weerstaan?

²⁰ Maar, o mens, wie bent u toch dat u God tegenspreekt? 'Zal ook het maaksel tegen hem die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt u mij zo gemaakt?

²¹ Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp *klei*

'het ene voorwerp tot een eervol, het andere tot een oneervol voorwerp te maken?

²² En is het niet zo dat God, omdat Hij Zijn toorn wilde bewijzen en Zijn macht bekendmaken, met veel geduld de voorwerpen van Zijn toorn, voor het verderf gereedgemaakt, verdragen heeft?

²³ En dat met het doel om de rijkdom van Zijn heerlijkheid bekend te maken over de voorwerpen van Zijn ontferming, die Hij van tevoren bereid heeft tot heerlijkheid?

²⁴ Hen heeft Hij ook geroepen, *namelijk* ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen.

²⁵ Zoals Hij ook in Hosea zegt: 'Ik zal Niet-Mijn-volk noemen: Mijn volk, en de Niet-geliefde: Geliefde.

²⁶ En het zal zijn dat op de plaats waar tegen hen gezegd was: 'U bent Niet-Mijn-volk, daar zullen zij kinderen van de leven-de God genoemd worden.

²⁷ En Jesaja roept over Israël uit: 'Al zou het getal van de Israëlieten zijn als het zand van de zee, slechts het overblijfsel zal behouden worden.

²⁸ Want Hij voltooit een zaak en handelt die af in gerechtigheid. De Heere immers zal metterdaad Zijn zaak snel afhandelen' op de aarde.

²⁹ En zoals Jesaja van tevoren gezegd heeft: 'Als de Heere van de legermachten' ons geen nageslacht had overgelaten, zouden wij 'als Sodom zijn geworden en aan Gomorra gelijkgemaakt zijn geweest.

HET BEHOUD VAN DE HEIDEN EN DE DWALING VAN ISRAËL

³⁰ Wat zullen wij dan zeggen? Dit: dat de heidenen, die geen gerechtigheid hebben nagejaagd, gerechtigheid verkregen hebben, gerechtigheid echter die uit het geloof is.

³¹ Maar Israël, 'dat de wet van de gerechtigheid najaagde, is aan de wet van de gerechtigheid niet toegekomen.

³² Waarom niet? Omdat zij die niet uit geloof zochten, maar als uit werken van de

⁸ Gal. 4:28 ⁹ Gen. 18:10 ¹⁰ Gen. 25:21 ¹¹ Gen. 25:23 ¹² Mal. 1:2 ¹³ Deut. 32:4; 2 Kron. 19:7; Job 34:10 ¹⁴ Ex. 33:19 ¹⁵ Ex. 9:16 ¹⁶ Jes. 45:9; Jer. 18:6 ¹⁷ 2 Tim. 2:20 ¹⁸ Hos. 2:22 ¹⁹ Hos. 1:10; 1 Petr. 2:10 ²⁰ Jes. 10:22 ²¹ Jes. 1:9 ²² Gen. 19:24; Jes. 13:19; Jer. 50:40; Ezech. 16:46 ²³ Rom. 10:2; 11:7

9:28 zal... snel afhandelen - Letterlijk: zal een afgesneden zaak doen. 9:29 de Heere van de legermachten - Letterlijk: de Heere Zebaoth.

wet. Want zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots,

³³ zoals geschreven staat: 'Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoots en een struikelblok. ³⁴ En: Ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

10 Broeders, de oprechte wens van mijn hart en *mijn* gebed tot God voor Israël is gericht op *hun* zaligheid.

² Want ik getuig van hen dat 'zij ijver voor God hebben, maar niet met *het juiste* inzicht.

³ Omdat zij immers de gerechtigheid van God niet kennen en een eigen gerechtigheid tot stand proberen te brengen, hebben zij zich niet aan de gerechtigheid van God onderworpen.

DE GERECHTIGHEID UIT HET GELOOF

⁴ 'Want het einddoel van de wet is Christus, tot gerechtigheid voor ieder die gelooft.

⁵ Want Mozes schrijft over de gerechtigheid die uit de wet is: 'De mens die deze dingen gedaan heeft, zal daardoor leven.

⁶ De gerechtigheid echter die uit het geloof is, spreekt aldus: 'Zeg niet in uw hart: Wie zal naar de hemel opklimmen? Dat is Christus naar beneden brengen.

⁷ Of: Wie zal in de afgrond neerdalen? Dat is Christus uit de doden naar boven brengen.

⁸ Maar wat zegt zij? Dicht bij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord van het geloof, dat wij prediken:

⁹ Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden.

¹⁰ Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot zaligheid.

¹¹ Want de Schrift zegt: Ieder die ¹² in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

¹² 'Er is immers geen enkel onderscheid tussen Jood en Griek. Want Een en dezelfde is Heere van allen en Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen.

¹³ 'Want ieder die de Naam van de Heere zal aanroepen, zal zalig worden.

¹⁴ Hoe zullen zij dan *Hem* aanroepen in Wie zij niet geloven? En hoe zullen zij *in Hem* geloven van Wie zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen zonder iemand die predikt?

¹⁵ En hoe zullen zij prediken, als zij niet gezonden worden? Zoals geschreven staat: 'Hoe lieflijk zijn de voeten van hen die vrede verkondigen, van hen die het goede verkondigen!

¹⁶ Maar zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest. Jesaja zegt namelijk: 'Heere, wie heeft onze prediking' geloofd?

¹⁷ Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God.

¹⁸ Maar ik zeg: Hebben zij het *dan* echt niet gehoord? Zeker wel: 'Hun geluid is over heel de aarde uitgegaan, en hun woorden tot de einden van de wereld.

¹⁹ Maar ik zeg: Heeft Israël het *dan* niet begrepen? Ten eerste is het Mozes die zegt: ²⁰ 'Ik zal u jaloers maken door wat geen volk is; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken.

²¹ En Jesaja durft het aan te zeggen: 'Ik ben gevonden door hen die Mij niet zochten, Ik heb Mij geopenbaard aan hen die naar Mij niet vroegen.

²² Met het oog op Israël zegt Hij echter: ²³ 'Heel de dag heb Ik Mijn handen uitgebreid naar een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

BELOFTEN VOOR ISRAËL

11 Ik zeg dan: 'Heeft God Zijn volk verstiten? Volstrekt niet! ² 'Ik ben immers ook een Israëliet, uit het nageslacht van Abraham, van de stam Benjamin.

³ God heeft Zijn volk, dat Hij van tevoren kende, niet verstiten. Of weet u niet wat de Schrift zegt in *de geschiedenis van Elia*, hoe hij God aanspreekt over Israël en zegt:

^a Ps. 118:22; Jes. 8:14; 28:16; Matt. 21:42; 1 Petr. 2:6 ^b Ps. 2:12; Spr. 16:20; Jes. 28:16; Jer. 17:7 ^c Hand. 22:3; Rom. 9:31; Gal. 4:17 ^d Matt. 5:17; Hand. 13:38; 2 Kor. 3:13; Gal. 3:24 ^e Lev. 18:5; Ezech. 20:11; Gal. 3:12 ^f Deut. 30:12 ^g Jes. 28:16; Rom. 9:33 ^h Hand. 15:9; Rom. 3:22 ⁱ Joël 2:32; Hand. 2:21 ^j Jes. 52:7; Nahum 1:15 ^k Jes. 53:1; Joh. 12:38 ^l Ps. 19:5 ^m Deut. 32:21 ⁿ Jes. 65:1 ^o Jes. 65:2 ^p Jer. 31:37 ^q 2 Kor. 11:22; Filipp. 3:5

10:16 prediking - Letterlijk: gehoor; zie ook vers 17.

³ Heere, Uw profeten hebben zij gedood en Uw altaren afgebroken, en ik ben alleen overgebleven. Ook staan zij mij naar het leven.*

⁴ Maar wat zegt het Goddelijk antwoord tegen hem? ^bIk heb voor Mijzelf *nog* zeventuizend mannen overgelaten, die de knie voor het beeld van Baäl niet gebogen hebben.

⁵ Zo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel ontstaan, overeenkomstig de verkiezing van de genade.

⁶ Maar als het door genade is, is het niet meer uit de werken, anders is genade geen genade meer. En als het uit de werken is, is het geen genade meer, anders is het werk geen werk meer.

⁷ Wat dan? ^cWat Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen, maar het uitverkoren deel heeft het verkregen en de anderen zijn verhard,

⁸ zoals geschreven staat: 'God heeft hun een geest van diepe slaap gegeven, ^dogen om niet te zien en oren om niet te horen, tot op de dag van heden.

⁹ En David zegt: ^eLaat hun tafel voor hen worden tot een strik, tot een valkuil, tot een struikelblok en tot vergelding.

¹⁰ Laat hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien en maak hun rug voor altijd krom.

¹¹ Ik zeg dan: Zijn zij soms gestruikeld met de bedoeling dat zij vallen zouden? Volstrekt niet! Door hun val echter is de zaligheid tot de heidenen gekomen om hen tot jaloersheid te verwekken.

¹² Als dan hun val voor de wereld rijkdom betekent en hun verlies rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid!

WORTEL EN TAKKEN

¹³ Want tegen u, de heidenen, zeg ik: 'Voor zover ik de apostel van de heidenen ben, maak ik mijn bediening heerlijk,

¹⁴ om daardoor zo mogelijk mijn *verwan-*

ten wat betreft het vlees tot jaloersheid te verwekken en enigen uit hen te behouden.

¹⁵ Want als hun verwerping verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?

¹⁶ En als de eerstelingen heilig zijn, dan het deeg ook, en als de wortel heilig is, dan de takken ook.

¹⁷ Als nu enige van die takken afgerukt zijn, en u, die een wilde olijfboom bent, in hun plaats bent geënt en mede deel hebt gekregen aan de wortel en de vetigheid van de olijfboom,

¹⁸ beroem u dan niet tegenover de takken. En als u zich beroemt: U draagt de wortel niet, maar de wortel u.

¹⁹ U zult dan zeggen: De takken zijn afgerukt, opdat ik zou worden geënt.

²⁰ Dat is waar. Door ongeloof zijn zij afgerukt en u staat door het geloof. Heb geen hoge dunk van uzelf, maar vrees.

²¹ Want als God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, dan is het ook mogelijk dat Hij u niet spaart.

²² Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: strengheid over hen die gevallen zijn, over u echter goedertierenheid, als u in de goedertierenheid blijft. Anders zult ook u afgehouden worden.

²³ En ook zij zullen, als zij niet in het ongeloof blijven, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten.

²⁴ Want als u afgehouden bent uit de olijfboom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfboom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfboom.

²⁵ Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, tot dat de volheid van de heidenen is binnengegaan.

²⁶ En zo zal heel Israël zalig worden, ^fzoals

^a 1 Kon. 19:10 ^b 1 Kon. 19:18 ^c Rom. 9:27 ^d Deut. 9:4 ^e Rom. 9:31 ^f Jes. 29:10 ^g Jes. 6:9; Ezech. 12:2; Matt. 13:14; Mark. 4:12; Luk. 8:10; Joh. 12:40; Hand. 28:26 ^h Ps. 69:23 ⁱ Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; 2:8; Efez. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11 ^j Jer. 11:16 ^k 2 Kor. 3:16 ^l Luk. 21:24 ^m Ps. 14:7; Jes. 27:9; 59:20; Jer. 31:31, 32, 33, 34; 2 Kor. 3:16; Hebr. 8:8; 10:16

11:3 staan zij mij naar het leven - Letterlijk: zoeken zij mijn ziel. 11:17 in hun plaats - Letterlijk: in hen; of: tussen hen.

geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

²⁷ En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen.

²⁸ Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege de vaderen.

²⁹ Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.

³⁰ Zoals ook u immers voorheen God ongehoorzaam was, maar nu ontferming verkregen hebt door hun ongehoorzaamheid,

³¹ zo zijn ook zij nu ongehoorzaam geworden, opdat ook zij door de ontferming *die u bewezen is*, ontferming zouden verkrijgen.

³² Want God heeft hen allen in *hun* ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen.

AANBIDDING

³³ O, diepte van rijkdom, zowel van wijsheid als van kennis van God, hoe ondoordringelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen!

³⁴ Want wie heeft de gedachten van de Heere gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?

³⁵ Of wie heeft Hem eerst iets gegeven en het zal hem vergolden worden?

³⁶ Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

LEVEN VOOR GOD

12 Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen *aan God* te wijden ^aals een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: *dat is* uw redelijke godsdienst.

² En word niet aan deze wereld gelijk-

vormig, maar word veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te *kunnen* onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.

³ Want door de genade ^ddie mij gegeven is, zeg ik ieder onder u ^eniet hoger te denken dan hij moet denken, maar laat hij denken in bescheidenheid, naar de mate van geloof ^fzoals God die aan ieder heeft toebedeeld.

⁴ Want ^gzoals wij in één lichaam vele leden hebben en de leden niet alle dezelfde functie hebben,

⁵ zo zijn wij, *hoewel* velen, één lichaam in Christus, maar ieder afzonderlijk leden van elkaar.

⁶ En nu hebben wij ^ggenadegaven, onderscheiden naar de genade die ons is gegeven:

⁷ hetzij ^hprofetie, naar de mate van het geloof; hetzij ⁱdienstbetoon, in het dienen; hetzij wie onderwijst, in het onderwijzen;

⁸ hetzij wie bemoedigt, in het bemoedigen; wie uitdeelt, in oprechtheid; wie leiding geeft, met inzet; wie zich over anderen ontfermt, met blijmoedigheid.

ONDERLINGE LIEFDE

⁹ Laat de liefde ongeveinsd zijn. ¹Heb een afkeer van het kwade en houd vast aan het goede.

¹⁰ Heb elkaar hartelijk lief met broederlijke liefde. ²Ga elkaar voor in eerbetoen.

¹¹ Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van geest. Dien de Heere.

¹² Verblijd u in de hoop. ³Wees geduldig in de verdrukking. ⁴Volhard in het gebed.

¹³ Wees deelgenoot in de noden van de heiligen. ⁵Leg u toe op de gastvrijheid.

¹⁴ Zegen wie u vervolgen. Zegen *hen* en vervloek *hen* niet.

¹⁵ Verblijd u met hen die blij zijn, en huil met hen die huilen.

^a Gal. 3:22 ^b Ps. 36:7 ^c Jes. 40:13; 1 Kor. 2:16 ^d Job 41:2 ^e Spr. 16:4; 1 Kor. 8:6 ^f 1 Petr. 2:5 ^g Rom. 6:13,16 ^h 1 Joh. 2:15 ⁱ Efez. 5:17; 1 Thess. 4:3 ^j Rom. 1:5 ^k Efez. 4:7 ^l 1 Kor. 12:11; Efez. 4:7 ^m 1 Kor. 12:27; Efez. 1:23; 4:16; 5:23; Kol. 1:24 ⁿ 1 Kor. 12:4; 2 Kor. 10:13; 1 Petr. 4:10 ^o 1 Kor. 12:4 ^p 1 Kor. 12:10 ^q 1 Petr. 4:10,11 ^r Matt. 6:1,2,3 ^s Deut. 15:7; 2 Kor. 9:7 ^t Ps. 97:10; Amos 5:15 ^u Efez. 4:2; Hebr. 13:1; 1 Petr. 1:22; 2:17 ^v Filipp. 2:3; 1 Petr. 5:5 ^w Rom. 15:13; 1 Thess. 5:16 ^x Hebr. 10:36; 12:1; Jak. 5:7 ^y Luk. 18:1; Efez. 6:18; Kol. 4:2; 1 Thess. 5:17 ^z 1 Kor. 16:1 ^{aa} Hebr. 13:2; 1 Petr. 4:9 ^{ab} Matt. 5:44; 1 Kor. 4:12

¹⁶ "Wees eensgezind onder elkaar. ^bStreef niet naar de hoge dingen, maar houd u bij de nederige. Wees niet wijs in eigen oog.

¹⁷ "Vergeld niemand kwaad met kwaad.

^aMij komt op wat goed is voor alle mensen.

¹⁸ "Leef, zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, in vrede met alle mensen.

¹⁹ "Wreek uzelf niet, geliefden, maar laat ruimte voor de toorn, want er staat geschreven: ^aMij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere.

²⁰ "Als dan uw vijand honger heeft, geef hem te eten, als hij dorst heeft, geef hem te drinken, want door dat te doen, zult u vurige kolen op zijn hoofd hopen.

²¹ Word niet overwonnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.

DE OVERHEID ALS DIENARES VAN GOD

13 Ieder ¹mens² moet zich onderwerpen aan de gezagsdragers die over hem gesteld zijn, ¹want er is geen gezag dan van God, en de gezagsdragers die er zijn, zijn door God ingesteld,

² zodat hij die zich verzet tegen het gezag, tegen de instelling van God ingaat, en wie daartegen ingaan, zullen over zichzelf een oordeel halen.

³ Want voor de overheid hoeft men niet te vrezen, wanneer men goede werken doet, maar wel als men kwade werken doet. Wilt u nu van het gezag niets te vrezen hebben, doe het goede en u zult er lof van ontvangen.

⁴ Zij is immers Gods dienaar, u ten goede. Als u echter kwaad doet, vreest dan, want zij draagt het zwaard niet zonder reden. Zij is namelijk Gods dienaar, een wreekster tot straf voor hem die het kwade doet.

⁵ Daarom is het nodig onderworpen te zijn, niet alleen omwille van de straf, maar ook omwille van het geweten.

⁶ Om die reden immers betaalt u ook belastingen. Het zijn namelijk dienaars van

God, die juist daarmee voortdurend bezig zijn.

⁷ Geef dus aan allen wat u verschuldigd bent: belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eer aan wie eer toekomt.

LIEFDE TOT DE NAASTE

^a Wees niemand iets schuldig dan elkaar lief te hebben; ¹want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld.

^a Want dit: ¹U zult geen overspel plegen, u zult niet doden, u zult niet stelen, u zult geen vals getuigenis geven, u zult niet begeren, en welk ander gebod er ook is, wordt in dit woord samengevat, *namelijk* hierin: ¹U zult uw naaste liefhebben als uzelf.

¹⁰ De liefde doet de naaste geen kwaad. Daarom is de liefde de vervulling van de wet.

¹¹ En dit te meer, ^aomdat wij het beslissende tijdstip kennen, *namelijk* dat de tijd reeds is *aangebroken* dat wij uit de slaap ontwaken. Want nu is de zaligheid dichterbij ons dan toen wij tot geloof kwamen.

¹² De nacht is ver gevorderd en de dag is nabijgekomen. ^aLaten wij dus de werken van de duisternis afleggen en de wapens van het licht aandoen.

¹³ Laten wij, als op *klaarlichte* dag, ^aop een gepaste wijze wandelen, ^aniet in zwelgpacten en dronkenschappen, ^aniet in slaapkamers en losbandigheden, ^aniet in ruzie en afgunst.

¹⁴ Maar bekleed u met de Heere Jezus Christus, ^aen verzorg het vlees niet om begeerten op te wekken.

VERDRAAGZAAMHEID

14 Aanvaard dan wie zwak is in het geloof, *maar* niet om over meningsverschillen te strijden.

² De een gelooft wel dat hij alles eten mag, maar wie zwak is, eet plantaardig voedsel.

^a Rom. 15:5; 1 Kor. 1:10; Filipp. 2:2; 3:16; 1 Petr. 3:8 ^b Spr. 3:7; Jes. 5:21 ^c Spr. 20:22; Matt. 5:39; 1 Kor. 6:7; 1 Thess. 5:15 ^d 2 Kor. 8:21; 1 Petr. 2:12 ^e Mark. 9:50; Hebr. 12:14 ^f Matt. 5:39; Luk. 6:29 ^g Deut. 32:35; Hebr. 10:30 ^h Spr. 25:21; Matt. 5:44 ⁱ Tit. 3:1; 1 Petr. 2:13 ^j Spr. 8:15; Dan. 4:32 ^k Matt. 22:21 ^l Gal. 5:14; 1 Tim. 1:5 ^m Ex. 20:13; Deut. 5:17; Matt. 19:18 ⁿ Lev. 19:18; Matt. 22:39; Mark. 12:31; Gal. 5:14; Jak. 2:8 ^o Efez. 5:14; 1 Thess. 5:6 ^p 1 Thess. 5:5 ^q Kol. 3:8 ^r Filipp. 4:8; 1 Thess. 4:12 ^s Luk. 21:34; 1 Thess. 5:6 ^t 1 Kor. 6:10; Efez. 5:5 ^u Jak. 3:14 ^v Gal. 3:27 ^w 1 Petr. 2:11
13:1 *ieder mens* - Letterlijk: elke ziel.

^{3a} Wie *wel alles* eet, moet hem niet minachten die niet *alles* eet. En wie niet *alles* eet, moet hem niet veroordelen die *alles* eet. God immers heeft hem aanvaard.

^{4b} Wie bent u, dat u de huisslaaf van een ander oordeelt? Of hij staat of valt, *gaat alleen* zijn eigen heer *aan*. Hij zal echter staande gehouden worden, want God is bij machte hem staande te houden.

⁵ De een acht de *ene* dag boven de *andere* dag, maar de ander acht al de dagen *gelijk*. Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn.

⁶ Wie de dag in ere houdt, houdt *hem* in ere voor de Heere, en wie de dag niet in ere houdt, houdt *hem* niet in ere voor de Heere. Wie eet, eet voor de Heere, ⁷ want hij dankt God. En wie niet eet, eet niet voor de Heere, en *ook* hij dankt God.

⁷ Niemand van ons leeft immers voor zichzelf, en niemand sterft voor zichzelf.

⁸ Want als wij leven, leven wij voor de Heere en als wij sterven, sterven wij voor de Heere. Of wij dan leven of sterven, wij zijn van de Heere.

⁹ Want met dit doel is Christus ook gestorven en opgestaan en weer levend geworden, dat Hij zowel over doden als levenden zou heersen.

¹⁰ U echter, wat oordeelt u uw broeder? Of ook u, wat minacht u uw broeder? ¹¹ Wij zullen immers allen voor de rechterstoel van Christus gesteld worden.

¹¹ Want er staat geschreven: ¹² Zo *waar als* Ik leef, zegt de Heere: Voor Mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God belijden.

¹² Zo zal dan nu ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven aan God.

¹³ Laten wij dan niet langer elkaar oordelen, maar oordeel liever dit: 'de broeder geen aanstoot of oorzaak tot struikelen te geven.

¹⁴ Ik weet en ben ervan overtuigd in de Heere Jezus dat niets in zichzelf onrein is. Alleen voor hem die van mening is dat iets onrein is, voor die is het onrein.

¹⁵ Maar als uw broeder om wat u eet be-

droefd wordt, dan wandelt u niet meer naar de liefde. ¹⁶ Richt door uw eten niet hem te gronde voor wie Christus gestorven is.

¹⁶ Laat dan het goede dat u bezit niet gelasterd worden.

¹⁷ Want het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest.

¹⁸ Want wie Christus in deze dingen dient, is welbehaaglijk voor God en in achting bij de mensen.

¹⁹ Laten wij dus najagen wat de vrede en de onderlinge opbouw *bevordert*.

²⁰ Breek niet om wat u eet het werk van God af. ²¹ Alle dingen zijn wel rein, maar *het* is zondig voor hem die door wat hij eet aanstoot geeft.

²¹ Het is goed geen vlees te eten, geen wijn te drinken en niets *te doen* waaraan uw broeder aanstoot neemt, waarover hij struikelt of *waarin* hij zwak is.

²² Hebt u geloof? Heb *dat* bij uzelf voor God. Zalig die zichzelf niet oordeelt in wat hem goeddunkt.

²³ Wie echter twijfelt als hij eet, is veroordeeld, omdat hij *het* niet uit geloof *doet*.

²⁴ En alles wat niet uit geloof *is*, is zonde.

ZWAKKEN EN STERKEN

15 Maar ¹ wij die sterk zijn, zijn verplicht de zwakheden van hen die niet sterk zijn te dragen, en niet onszelf te behagen.

² Laat daarom ieder van ons *zijn* naaste behagen ten goede, tot opbouw.

³ Want ook Christus heeft niet Zichzelf behaagd, maar zoals geschreven staat: ⁴ Al de smaad van hen die U smaden, is op Mij gevallen.

⁴ Want alles wat eertijds geschreven is, is tot onze onderwijzing eerder geschreven, opdat wij in de *weg van volharding* en vertroosting door de Schriften de hoop zouden behouden.

⁵ En de God van de volharding en van de

^a Kol. 2:16 ^b Jak. 4:12 ^c Gal. 4:10; Kol. 2:16 ^d 1 Kor. 10:31; 1 Tim. 4:3 ^e 2 Kor. 5:15; Gal. 2:20; 1 Thess. 5:10; 1 Petr. 4:2 ^f Matt. 25:31; 2 Kor. 5:10 ^g Jes. 45:23; Filipp. 2:10 ^h Ps. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 1 Kor. 3:8; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 2:23; 22:12 ⁱ 1 Kor. 10:32; 2 Kor. 6:3 ^j Matt. 15:11; Hand. 10:15; 1 Kor. 8:4; 1 Tim. 4:4 ^k 1 Kor. 8:11 ^l 1 Kor. 8:8 ^m Tit. 1:15 ⁿ 1 Kor. 8:13 ^o Tit. 1:15 ^p 1 Kor. 9:22; Gal. 6:1 ^q Ps. 69:10; Jes. 53:4,5 ^r Rom. 4:23,24

vertroosting moge u geven ^aonderling eensgezind te zijn in overeenstemming met Christus Jezus,

⁶ opdat u eensgezind, met één mond, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus verheerlijkt.

⁷ Daarom, aanvaard elkaar zoals ook Christus ons aanvaard heeft, tot heerlijkheid van God.

⁸ En ik zeg dat Jezus Christus een Dienaar van de besnijdenis is geworden ter wille van de waarheid van God om de beloften aan de vaders te bevestigen,

⁹ en opdat de heidenen God zouden verheerlijken vanwege de barmhartigheid, zoals geschreven staat: 'Daarom zal ik U belijden onder de heidenen, en Uw Naam lofzingen.

¹⁰ En verder zegt Hij: 'Wees vrolijk, heidenen, met Zijn volk!

¹¹ En verder: 'Loof de Heere, alle heidenen, en prijs Hem, alle volken!

¹² En verder zegt Jesaja: 'De wortel van Isaï zal er zijn en Hij Die opstaat om heerschappij te voeren over de heidenen, op Hem zullen de heidenen hopen.

¹³ De God nu van de hoop moge u vervullen met alle blijdschap en vrede in het geloof, opdat u overvloedig bent in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest.

DE PLANNEN VAN PAULUS

¹⁴ Nu ben ik ervan overtuigd, mijn broeders – ook ikzelf met het oog op u – dat u zelf ook vol bent van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat ook elkaar terecht te wijzen.

¹⁵ Maar ik heb u ten dele op nogal gedurfde toon geschreven, broeders, als om u *hieraan* te herinneren, vanwege de genade die mij door God gegeven is,

¹⁶ om een dienaar van Jezus Christus te zijn voor de heidenen, door het Evangelie van God als een priester te dienen, opdat het offer van de heidenen welgevallig zou zijn *aan God*, geheiligd door de Heilige Geest.

¹⁷ Zo heb ik dan roem in Christus Jezus in de dingen die God aangaan.

¹⁸ Want ik durf het niet aan iets te zeggen wat Christus niet door mij teweeggebracht heeft, om de heidenen tot gehoorzaamheid *te brengen*, in woord en daad,

¹⁹ door *de* kracht van tekenen en wonderen *en* door de kracht van de Geest van God. Zo heb ik dan van Jeruzalem af en rondom, tot Illyricum toe, het Evangelie van Christus vervuld.

²⁰ En evenzo stelde ik er een eer in om het Evangelie *daar* te verkondigen waar Christus *nog* niet genoemd was, om niet op het fundament van een ander te bouwen.

²¹ Maar zoals geschreven staat: 'Zij aan wie niets over Hem verkondigd was, zullen *het* zien, en zij die *het* niet gehoord hebben, zullen *het* begrijpen.

²² Daarom was ik ook vaak ^bverhindert om naar u toe te komen.

²³ Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb, en ik sinds vele jaren een ^cgroot verlangen heb naar u toe te komen,

²⁴ zal ik, wanneer ik naar Spanje reis, naar u toe komen. Ik hoop u namelijk op doorreis te zien en door u op weg daarheen verder geholpen te worden, als ik eerst wat van *de ontmoeting met u* genoten zal hebben.

²⁵ Maar nu reis ik naar Jeruzalem om de heiligen te dienen,

²⁶ want *de gemeenten van Macedonië* en Achaje hebben het goedgevonden enige handreiking te doen aan de armen onder de heiligen in Jeruzalem.

²⁷ Zij hebben het namelijk goedgevonden, en zij zijn het ook aan hen verplicht. Immers, als de heidenen aan hun geestelijke *weldaden* deel gekregen hebben, zijn zij ook verplicht hen met stoffelijke te dienen.

²⁸ Als ik deze zaak dan volbracht zal hebben en hun deze vrucht officieel afgedragen zal hebben, zal ik via u naar Spanje reizen.

²⁹ En ik weet dat ik, als ik naar u toe kom, met *de* volle zegen van het Evangelie van Christus zal komen.

^a Rom. 12:16; 1 Kor. 1:10; Filipp. 2:2; 3:16; 1 Petr. 3:8 ^b 2 Sam. 22:50; Ps. 18:50 ^c Deut. 32:43 ^d Ps. 117:1
^e Jes. 11:10; Openb. 5:5; 22:16 ^f Jes. 52:15 ^g Rom. 1:13; 1 Thess. 2:18 ^h Vers 32; Rom. 1:10; 1 Thess. 3:10; 2 Tim. 1:4 ⁱ Hand. 19:21; 24:17 ^j 1 Kor. 9:11; Gal. 6:6 ^k Rom. 1:11

MEDE STRIJDEN IN HET GELOOF

³⁰ En ik roep u ertoe op, broeders, door onze Heere Jezus Christus en door de liefde van de Geest, ³¹ om samen met mij te strijden in de gebeden tot God voor mij,

³² dat ik verlost mag worden van de ongehoorzamen in Judea en dat mijn dienstbetoon, *namelijk* dat aan Jeruzalem, de heiligen welgevallig is,

³³ zodat ik met blijdschap naar u toe kom door de wil van God en bij u tot rust zal mogen komen.

³⁴ En de God van de vrede zij met u allen. Amen.

GROETEN, WENSEN EN LOFPRIJZING

16 En ik beveel u Febe, onze zuster, aan, die een dienaar is van de gemeente die in Kenchreeën is,

² opdat u haar ontvangt in de Heere op een wijze die de heiligen waardig is, en haar bijstaat in elke zaak waarin zij u nodig heeft, want ook zij heeft zelf bijstand verleend aan velen, ook aan mijzelf.

GROETEN, WENSEN EN LOFPRIJZING

³ Groet Priscilla en Aquila, mijn medearbeiders in Christus Jezus.

⁴ Zij hebben voor mijn leven hun hals gewaagd. Niet alleen ik ben hun dankbaar, maar ook alle gemeenten van de heidenen.

⁵ Groet ook de gemeente bij hen aan huis. Groet mijn geliefde Epenetus, die de eersteling is voor Christus van Achaje.

⁶ Groet Maria, die zich veel moeite voor ons heeft getroost.

⁷ Groet Andronicus en Junias, mijn familieleden en mijn medegevangenen, die in aanzien zijn bij de apostelen, die al eerder dan ik in Christus waren.

⁸ Groet Amplias, mijn geliefde broeder in de Heere.

⁹ Groet Urbanus, onze medearbeider in Christus, en mijn geliefde Stachys.

¹⁰ Groet Apelles, de beproefde dienaar in Christus. Groet hen die tot *het huis* van Aristobulus behoren.

¹¹ Groet Herodion, die aan mij verwant is. Groet hen die tot *het huis* van Narcissus behoren, die in de Heere zijn.

¹² Groet Tryfena en Tryfosa, vrouwen die zich veel moeite getroost hebben in de Heere. Groet Persis, de geliefde zuster, die zich veel moeite getroost heeft in de Heere.

¹³ Groet Rufus, de uitverkorene in de Heere, en zijn moeder en de mijne.

¹⁴ Groet Asyncritus, Flegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders die bij hen zijn.

¹⁵ Groet Filologus en Julia, Nereus en zijn zuster, en Olympas, en alle heiligen die bij hen zijn.

¹⁶ Groet elkaar met een heilige kus. De gemeenten van Christus groeten u.

¹⁷ En ik roep u ertoe op, broeders, hen in het oog te houden die onenigheden teweegbrengen en struikelblokken opwerpen tegen het onderricht dat u hebt ontvangen, ¹⁸ en keer u van hen af.

¹⁹ Want zulke mensen dienen niet onze Heere Jezus Christus, ²⁰ maar hun eigen buik, en door fraaie woorden en mooie praat bedriegen zij ²¹ de harten van de arge-loze mensen.

²² Want uw gehoorzaamheid is tot allen doorgedrongen. Ik verblijd mij dan ook over u ²³ en ik wil dat u wijs bent wat het goede betreft, maar ook oprecht wat het kwade betreft.

²⁴ En de God van de vrede zal de satan spoedig onder uw voeten verpletteren. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u. Amen.

²⁵ U groeten ²⁶ Timotheüs, mijn medearbeider, en ²⁷ Lucius en ²⁸ Jason en ²⁹ Socipater, mijn familieleden.

³⁰ Ik, Tertius, die de brief geschreven heb, groet u in de Heere.

³¹ Gajus, de gastheer van mij en van de hele gemeente, groet u. ³² Erastus, de rentmeester van de stad, en de broeder Quartus groeten u.

³³ De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

² 2 Kor. 1:11 ³ 2 Thess. 3:2 ⁴ Vers 23; Rom. 1:10 ⁵ Hand. 18:2,26 ⁶ 1 Kor. 16:20; 2 Kor. 13:12; 1 Thess.

5:26; 1 Petr. 5:14 ⁷ Kol. 2:8; Tit. 3:10; 2 Joh. vs. 10 ⁸ Matt. 18:17; 2 Thess. 3:6; 2 Tim. 3:5 ⁹ Filipp. 3:19

¹⁰ Ezech. 13:18 ¹¹ Matt. 10:16; 1 Kor. 14:20 ¹² Hand. 16:1; Filipp. 2:19; Kol. 1:1; 1 Thess. 3:2; 1 Tim. 1:2

¹³ Hand. 13:1 ¹⁴ Hand. 17:5 ¹⁵ Hand. 20:4 ¹⁶ Hand. 19:22; 2 Tim. 4:20

²⁵ ^aHem nu Die in staat is u vast te doen staan, overeenkomstig mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, ^bovereenkomstig de openbaring van het geheimenis dat *door* de tijden der eeuwen *heen* verzwezen was,

²⁶ maar dat nu geopenbaard is en door de

profetische Schriften onder alle heidenen bekendgemaakt is, overeenkomstig het bevel van de eeuwige God, *om hen* tot geloofsgehoorzaamheid *te brengen*,

²⁷ *aan Hem*, de alleen wijze God, *zij* door Jezus Christus de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen.

^a Efez. 3:20 ^b Efez. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:2; 1 Petr. 1:20

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE GEMEENTE VAN KORINTHE

AFZENDER, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, een geroepen apostel van Jezus Christus door de wil van God, en Sosthenes, de broeder,

² aan de gemeente van God die in Korinthe is, ³aan de geheiligden in Christus Jezus, ⁴geroepen heiligen, ⁵met allen die de Naam van onze Heere Jezus Christus aanroepen, in elke plaats, zowel hun als onze Heere:

⁶genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

DANKZEGGING VOOR DE GENADE VAN GOD

⁴Ik dank mijn God altijd voor u, vanwege de genade van God die u gegeven is in Christus Jezus.

⁵U bent *namelijk* in alles rijk geworden in Hem, in alle spreken en alle kennis,

⁶naarmate het getuigenis van Christus bevestigd is onder u,

⁷zodat het u aan geen genadegave ontbreekt, ⁸terwijl u de openbaring van onze Heere Jezus Christus verwacht.

⁹God zal u ook bevestigen tot het einde toe, zodat u onberispelijk zult zijn op de dag van onze Heere Jezus Christus.

¹⁰God is getrouwd, door Wie u geroepen bent tot 'de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere.

VERDEELDHEID IN DE GEMEENTE

¹⁰Maar ik roep u ertoe op, broeders, door de Naam van onze Heere Jezus Christus,

¹¹dat u allen eensgezind bent in uw spreken, ¹²en dat er onder u geen scheuringen zijn, maar dat u hecht aaneengesmeed bent, één van denken en één van gevoelen.

¹³Want mij is over u bekendgemaakt, mijn broeders, door de *huisgenoten* van Chloë, dat er ruzies onder u zijn.

¹⁴Ik bedoel dit, dat ieder van u zegt: ¹⁵'Ik ben van Paulus, ik van 'Apollon, ik van Kefas, en ik van Christus.

¹⁶Is Christus verdeeld? Is Paulus *soms* voor u gekruisigd? Of bent u in de naam van Paulus gedoopt?

¹⁷Ik dank God dat ik niemand van u gedoopt heb dan ¹⁸'Crispus en ¹⁹'Gajus,

²⁰zodat niemand kan zeggen dat ik in mijn naam gedoopt heb.

²¹Ik heb echter ook *nog* het *huisgezin* van ²²'Stefanas gedoopt. Verder weet ik niet of ik *nog* iemand anders gedoopt heb.

²³Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het Evangelie te verkondigen, ²⁴niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus zijn inhoud niet verliest.

DE WIJSHEID VAN DE WERELD EN VAN GOD

²⁵Want het woord van het kruis is voor hen die verloren gaan wel dwaasheid, ²⁶maar voor ons die behouden worden, is het een kracht van God.

²⁷Want er staat geschreven: ²⁸'Ik zal de wijsheid van de wijzen verloren doen gaan en

¹ Joh. 17:19; Hand. 15:9; 1 Thess. 4:7 ² Rom. 1:7; Efez. 1:1 ³ 2 Tim. 2:22 ⁴ Rom. 1:7; 2 Kor. 1:2; Efez. 1:2; 1 Petr. 1:2 ⁵ Kol. 1:9 ⁶ Filipp. 3:20; Tit. 2:13 ⁷ 1 Thess. 3:13; 5:23 ⁸ 1 Kor. 10:13; 1 Thess. 5:24 ⁹ Jer. 32:40 enz.; Joh. 15:5; Gal. 2:20; 1 Joh. 1:3 ¹⁰ Rom. 12:16; 15:5; Filipp. 2:2; 3:16; 1 Petr. 3:8 ¹¹ 1 Kor. 3:4 ¹² Hand. 18:24; 1 Kor. 16:12 ¹³ Hand. 18:8 ¹⁴ Rom. 16:23 ¹⁵ 1 Kor. 16:15; 17 ¹⁶ 1 Kor. 2:1,4; 2 Petr. 1:16 ¹⁷ Rom. 1:16 ¹⁸ Job 5:12; Jes. 29:14

1:10 *eensgezind bent in uw spreken* - Letterlijk: hetzelfde spreekt.

het verstand van de verstandigen zal Ik tenietdoen.

²⁰ "Waar is de wijze? Waar de schriftgeleerde? Waar de redetwister van deze wereld? Heeft God niet de wijsheid van deze wereld dwaas gemaakt?

²¹ "Want omdat, in de wijsheid van God, de wereld door *haar* wijsheid God niet heeft leren kennen, heeft het God behaagd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken hen die geloven.

²² Immers, 'de Joden vragen om een teken en de Grieken zoeken wijsheid;

²³ wij echter prediken Christus, de Gekruisigde, 'voor de Joden een struikelblok en voor de Grieken een dwaasheid.

²⁴ Maar voor hen die roepen zijn, zowel Joden als Grieken, *prediken wij* Christus, de kracht van God en 'de wijsheid van God.

²⁵ Want het dwaze van God is wijzer dan de mensen en het zwakke van God is sterker dan de mensen.

²⁶ Let namelijk op uw roeping, broeders: 'er zijn *onder u* niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken.

²⁷ Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen.

²⁸ En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen,

²⁹ opdat geen vlees voor Hem zou roemen.

³⁰ Maar uit Hem bent u in Christus Jezus,

³¹ Die voor ons is geworden wijsheid van God en gerechtigheid, heiliging en verlossing.

³² opdat *het zal zijn* zoals geschreven staat:

³³ Wie roemt, laat hij roemen in de Heere.

KARAKTER EN DOEL VAN DE PREDIKING

2 En ik, broeders, toen ik bij u kwam, 'ben niet gekomen om u met voortref-

felijkheid van woorden of van wijsheid het getuigenis van God te verkondigen, ² want ik had mij voorgenomen niets *anders* onder u te weten dan Jezus Christus, en Die gekruisigd.

³ En ik was bij u in 'zwakheid, met vrees en veel beven.

⁴ En mijn spreken en mijn prediking 'bestonden niet in overtuigende woorden van menselijke wijsheid, maar in het betonen van geest en kracht,

⁵ opdat uw geloof niet zou bestaan in wijsheid van mensen, 'maar in kracht van God.

⁶ En wij spreken wijsheid onder de *geestelijk* volwassenen, 'maar een wijsheid 'niet van deze wereld, en ook niet van de leiders van deze wereld, 'die tenietgedaan worden.

⁷ Wij spreken echter 'de wijsheid van God, als een geheimenis; *een wijsheid* 'die verborgen was *en* die God *vóór alle* eeuwen voorbestemd heeft tot onze heerlijkheid; ⁸ 'een wijsheid die niemand van de leiders van deze wereld gekend heeft. 'Immers, als zij die gekend hadden, zouden zij de Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben.

⁹ Maar *het is* zoals geschreven staat: "Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, *dat is* wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben.

¹⁰ 'Aan ons echter heeft God *het* geopenbaard door Zijn Geest. De Geest immers onderzoekt alle dingen, zelfs de diepten van God.

¹¹ "Want wie van de mensen kent de dingen van de mens dan de geest van de mens, die in hem is? Zo kent ook niemand de dingen van God dan de Geest van God.

¹² En wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld, 'maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons door God genadig geschonken zijn.

¹ Jes. 33:18 ² Matt. 11:25; Luk. 10:21 ³ Matt. 12:38; 16:1; Joh. 4:48 ⁴ Matt. 11:6. Joh. 6:60, 66 ⁵ Kol. 2:3 ⁶ Joh. 7:48; Jak. 2:5 ⁷ Jer. 23:5; Joh. 17:19 ⁸ Jes. 65:16; Jer. 9:23, 24; 2 Kor. 10:17 ⁹ Vers 4; 1 Kor. 1:17 ¹⁰ Hand. 18:1 ¹¹ Hand. 18:3; 2 Kor. 10:10 ¹² Vers 1; 1 Kor. 1:17; 2 Petr. 1:16 ¹³ 2 Kor. 4:7 ¹⁴ Job 28:21 ¹⁵ Jak. 3:15 ¹⁶ 1 Kor. 15:24 ¹⁷ Rom. 16:25 ¹⁸ 1 Kor. 4:1 ¹⁹ Matt. 11:25; Joh. 7:48; Hand. 13:27; 2 Kor. 3:14 ²⁰ Joh. 16:3; Hand. 3:17; 13:27; 1 Tim. 1:13 ²¹ Jes. 64:4 ²² Matt. 13:11; 2 Kor. 3:18 ²³ Spr. 27:19; Jer. 17:9 ²⁴ Rom. 8:15

2:6 *volwassenen* - Letterlijk: volmaakten.

¹³ Van die dingen spreken wij ook, ^a niet met woorden die de menselijke wijsheid *ons* leert, maar met *woorden* die de Heilige Geest *ons* leert, om geestelijke dingen met geestelijke dingen te vergelijken.

¹⁴ Maar de natuurlijke mens neemt de dingen van de Geest van God niet aan, want ze zijn dwaasheid voor hem. Hij kan ze ook niet leren kennen, omdat ze geestelijk beoordeeld worden.

¹⁵ ^bDe geestelijke mens beoordeelt wel alle dingen, zelf echter wordt hij door niemand beoordeeld.

¹⁶ ^cWant wie heeft de gedachten van de Heere gekend, *dat* hij Hem zal onderrichten? Maar wij hebben de gedachten van Christus.

WAARSCHUWING TEGEN VERDEELDHEID

3 En ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot mensen die geestelijk zijn, maar als tot mensen die *nog* vleselijk zijn, als tot jonge kinderen in Christus.

² ^dIk heb u met melk gevoed en niet met *vast* voedsel, want u kon *dat* nog niet *verdragen*; ja, u kunt dat ook nu nog niet,

³ want u bent nog vleselijk. ^eAls er immers onder u afgunst is en ruzie en tweedracht, bent u dan niet vleselijk en wandelt u *dan niet* naar de mens?

⁴ Want als iemand zegt: 'Ik ben van Paulus, en een ander: Ik van Apollos, bent u dan niet vleselijk?

⁵ Wie is Paulus dan, en wie is ^fApollos, anders dan dienaren, door wie u tot geloof gekomen bent, en dat zoals de Heere aan ieder *van hen* gegeven heeft?

⁶ Ik heb geplant, ^gApollos heeft begoten, maar God heeft laten groeien.

⁷ Dus is dan noch hij die plant iets, noch hij die begiet, maar God, Die laat groeien.

⁸ En hij die plant en hij die begiet, zijn één, ^hmaar ieder zal zijn eigen loon ontvangen overeenkomstig zijn eigen inspanning.

⁹ Want Gods ⁱmedearbeiders zijn wij. Gods akker en Gods ^jbouwwerk bent ú.

CHRISTUS HET ENIGE FUNDAMENT

¹⁰ Overeenkomstig de genade van God die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd en een ander bouwt daarop. Ieder dient er echter op toe te zien hoe hij daarop bouwt.

¹¹ Want niemand kan een ander fundament leggen dan 'wat gelegd is, dat is Jezus Christus.

¹² Of nu iemand op dit fundament bouwt met goud, zilver, edelstenen, hout, hooi of stro,

¹³ ieders werk zal openbaar worden. ^kDe dag zal het namelijk duidelijk maken, omdat die in vuur verschijnt. En hoe ieders werk is, zal het vuur beproeven.

¹⁴ Als iemands werk dat hij *op het fundament* gebouwd heeft, standhoudt, zal hij loon ontvangen.

¹⁵ Als iemands werk verbrandt, zal hij schade lijden. Hijzelf echter zal behouden worden, maar wel zo: als door vuur heen.

¹⁶ ^lWeet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?

¹⁷ Als iemand de tempel van God te gronde richt, zal God hem te gronde richten, want de tempel van God is heilig, en *deze tempel* bent u.

¹⁸ ^mLaat niemand zichzelf bedriegen. Als iemand onder u denkt dat hij wijs is in deze wereld, laat hij dwaas worden, opdat hij wijs zal worden.

¹⁹ Want de wijsheid van deze wereld is dwaasheid bij God, want er staat geschreven: ⁿHij vangt de wijzen in hun sluwheid.

²⁰ En opnieuw: ^oDe Heere kent de overwegingen van de wijzen, dat zij zinloos zijn.

²¹ Laat daarom niemand roemen in mensen, want alles is van u:

²² hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Kefas, hetzij de wereld, hetzij het leven, hetzij de dood, hetzij tegenwoordige dingen, hetzij toekomstige dingen, alles is van u.

²³ U echter bent van Christus en Christus is van God.

^aVers 4; 1 Kor. 1:17; 2 Petr. 1:16 ^bSpr. 28:5 ^cJes. 40:13; Rom. 11:34 ^dHebr. 5:12; 1 Petr. 2:2 ^e1 Kor. 1:11; Gal. 5:19; Jak. 3:16 ^f1 Kor. 1:12 ^gHand. 18:24; 1 Kor. 1:12; 16:12 ^hHand. 18:26; 19:1 ⁱPs. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 2:23; 22:12 ^j2 Kor. 6:1 ^kEfez. 2:20; Kol. 2:7; 1 Petr. 2:5 ^lJes. 28:16; Matt. 16:18 ^mJes. 8:20; 48:10; Jer. 23:29; 1 Petr. 1:7; 4:12 ⁿ1 Kor. 6:19; 2 Kor. 6:16; Hebr. 3:6; 1 Petr. 2:5 ^oSpr. 3:7; Jes. 5:21 ^pJob 5:13 ^qPs. 94:11

DIENAREN VAN CHRISTUS

4 Laat ieder mens ons zó beschouwen, *namelijk*^a als dienaren van Christus en beheerders van de geheimenissen van God.

² En verder wordt van de beheerders verlangd^b dat zij betrouwbaar blijken te zijn.

³ Maar het betekent zeer weinig voor mij dat ik door u beoordeeld word of door *enig* menselijk oordeel.^c Ja, ik beoordeel ook mijzelf niet.

⁴ Want ik ben mij van niets bewust, ^cmaar daardoor ben ik *nog* niet gerechtvaardigd. Wie mij echter beoordeelt, is de Heere.

⁵ ^cOordeel daarom niets vóór de tijd, tot dat de Heere komt. ^cHij zal ook wat in de duisternis verborgen is aan het licht brengen, en de voornemens van het hart openbaar maken. En dan zal ieder van God lof ontvangen.

⁶ Deze dingen nu, broeders, heb ik ter wille van u op mijzelf en Apollos toegepast, met de bedoeling dat u van ons leert ^cniets te bedenken boven wat er geschreven staat, opdat niemand zich ten gunste van de een boven de ander verheft.

⁷ Want wie maakt onderscheid tussen u? ^cEn wat hebt u dat u niet hebt ontvangen?

En als u het ook ontvangen hebt, waarom roemt u alsof u het niet ontvangen had?

⁸ U bent al verzadigd, u bent al rijk geworden, u bent al gaan regeren zonder ons. Regeerde u ook maar, opdat ook wij met u zouden mogen regeren!

⁹ Want ik denk dat God ons, de laatste apostelen, heeft tentoongesteld ^cals *mens* die ter dood veroordeeld zijn. Wij zijn immers ^ceen schouwspel geworden voor de wereld en voor engelen en voor mensen.

¹⁰ ^cWij zijn dwaas om Christus' wil, maar u bent wijs in Christus, wij zwak, maar u sterk, u geëerd, maar wij veracht.

¹¹ Tot op dit moment lijden wij én honger

én dorst, én zijn wij naakt, én worden wij met vuisten ^cgeslagen, én hebben wij geen vaste woonplaats,

¹² én spannen wij ons in door met onze eigen handen te werken. Worden wij uitgescholden, ^cdan zegenen wij. Worden wij vervolgd, ^cdan verdragen wij.

¹³ Worden wij belasterd, ^cdan bidden wij. Wij zijn geworden als het uitvaagsel van de wereld en het afschraapsel van allen tot nu toe.

¹⁴ Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen, maar ^cals mijn geliefde kinderen wijs ik u terecht.

¹⁵ Want al had u tienduizend leermeesters in Christus, daarmee *hebt u nog* niet vele vaders: ^cin Christus Jezus heb ik u immers door het Evangelie verwekt.

¹⁶ Ik roep u er dus toe op: ^cword mijn navolgers.

¹⁷ Daarom heb ik Timotheüs naar u toe gestuurd, die mijn geliefde en trouwe zoon is in de Heere. Hij zal u in herinnering brengen mijn wegen, die in Christus zijn, zoals ik overal in elke gemeente onderwijs.

¹⁸ Maar sommigen hebben zich heel gewichtig voorgedaan, alsof ik niet naar u toe zou komen.

¹⁹ Maar ik zal spoedig naar u toe komen, ^czo de Heere wil. En ik zal *dan* van hen die zich zo gewichtig hebben voorgedaan, niet de woorden leren kennen, maar de kracht.

²⁰ ^cWant het Koninkrijk van God bestaat niet in woorden, maar in kracht.

²¹ Wat wilt u? Moet ik met de roede naar u toe komen, of in liefde en in een geest van zachtmoedigheid?

ZEDELOOSHEID IN DE GEMEENTE

5 Men hoort algemeen dat er hoererij onder u *voorkomt*, en wel zo'n *vorm* van hoererij waarvan zelfs onder de

^a Matt. 24:45; 2 Kor. 6:4; Kol. 1:25; Tit. 1:7 ^b Luk. 12:42 ^c Ex. 34:7; Job 9:2; Ps. 143:2 ^d Matt. 7:1; Rom. 2:1 ^e Dan. 7:10; Openb. 20:12 ^f Spr. 3:7; Rom. 12:3 ^g Joh. 3:27; Jak. 1:17 ^h Ps. 44:23; Rom. 8:36; 2 Kor. 4:11 ⁱ Hebr. 10:33 ^j 1 Kor. 2:3 ^k Hand. 23:2 ^l Hand. 18:3; 20:34; 1 Thess. 2:9; 2 Thess. 3:8 ^m Matt. 5:44; Luk. 6:28; 23:34; Hand. 7:60; Rom. 12:14 ⁿ 1 Thess. 2:11 ^o Hand. 18:11; Gal. 4:19; Filem. vs. 10; Jak. 1:18 ^p 1 Kor. 11:1; Filipp. 3:17; 1 Thess. 1:6; 2 Thess. 3:9 ^q Hand. 18:21; Hebr. 6:3; Jak. 4:15 ^r 1 Kor. 2:4; 1 Thess. 1:5; 2 Petr. 1:16

4:3 *menselijk oordeel* - Letterlijk: menselijke dag.

heidenen geen sprake is, namelijk dat iemand ²de vrouw van zijn vader heeft.

² En u doet zich zo gewichtig voor. Kunt u niet beter treuren, om dan hem die deze daad begaan heeft, uit uw midden weg te doen?

³ Ik heb, hoewel afwezig met het lichaam, maar aanwezig met de geest, namelijk reeds besloten – alsof ik aanwezig was – om hem die dat zo gedaan heeft,

⁴ in de Naam van onze Heere Jezus Christus, als u en mijn geest bijeengekomen zijn, in de kracht van onze Heere Jezus Christus,

⁵ over te geven aan de satan, tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden zal worden op de dag van de Heere Jezus.

⁶ Uw roem is niet goed. ⁷ Weet u niet dat een klein beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt?

⁷ Verwijder dan het oude zuurdeeg, opdat u een nieuw deeg zult zijn. U bent immers ongezuurd, want ook ons ⁸‘Paaslam’ is voor ons geslacht: Christus.

⁸ Laten wij dus ⁹feestvieren, niet met ¹⁰oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosaardigheid, maar met ongezuurde *broden* van oprechtheid en waarheid.

⁹ Ik heb u geschreven in de brief ¹¹dat u zich niet moet inlaten met ontuchtplegers.

¹⁰ Echter, niet in het algemeen met de ontuchtplegers van deze wereld, of met de hebzuchtigen, of rovers, of afgodendienaars, want dan zou u uit de wereld moeten gaan.

¹¹ Maar nu heb ik u geschreven dat u zich niet moet inlaten met iemand die, terwijl hij een broeder wordt genoemd, een ontuchtpleger is, of een hebzuchtige, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover. ¹² Met zo iemand moet u zelfs niet eten.

¹² Het is toch niet aan mij om hen die bui-

ten zijn te oordelen? Oordeelt u *immers* niet *alleen* hen die binnen zijn?

¹ Maar hen die buiten zijn, oordeelt God. ¹ En doe de kwaaddoener uit uw midden weg.

RECHTSZAKEN TUSSEN BROEDERS

6 Durft iemand van u, die een geschil heeft met een ander, *zijn* recht te zoeken bij de onrechtvaardigen en niet bij de heiligen?

² Weet u niet dat de heiligen de wereld zullen oordelen? En als door u de wereld geoordeeld wordt, zou u *dan* ongeschikt zijn voor de meest onbeduidende rechtszaken?

³ Weet u niet dat wij engelen zullen oordelen? Hoeveel te meer *dan* alledaagse dingen?

⁴ Als u dus rechtszaken hebt over alledaagse dingen, stel dan hen aan die in de gemeente niet in aanzien zijn.

⁵ Tot beschaming zeg ik u *dit*. Is er dan onder u niemand die wijs is, zelfs niet één, die in staat zou zijn een oordeel te vellen *in een geschil* tussen zijn broeders?

⁶ Uiteindelijk, de ene broeder spant tegen de andere broeder een rechtszaak aan, en dat voor ongelovigen.

⁷ Dan is er al volledig *sprake* van verlies onder u, dat u onder elkaar rechtszaken hebt. ⁸ Waarom lijdt u niet liever onrecht? Waarom laat u zich niet liever benadelen?

⁹ U echter doet onrecht en benadeelt, en dat *nog wel* aan broeders!

¹⁰ Of weet u niet dat onrechtvaardigen het Koninkrijk van God niet zullen beërven?

¹¹ Dwaal niet! ¹² Ontuchtplegers, afgodendienaars, overspelers, schandknappen, mannen die met mannen slapen, dieven, hebzuchtigen, dronkaards, lasteraars en rovers zullen het Koninkrijk van God niet beërven.

¹³ Sommigen van u zijn dat wel geweest, maar u bent ¹⁴ schoongewassen, maar u bent geheiligd, maar u bent gerechtaar-

¹ Lev. 18:8; Deut. 27:20 ² Kol. 2:5 ³ 1 Tim. 1:20 ⁴ Gal. 5:9 ⁵ Jes. 53:7; Joh. 1:29; 1 Kor. 15:3 ⁶ Ex. 12:3,15 ⁷ Deut. 16:3 ⁸ Deut. 7:2; Matt. 18:17; 2 Kor. 6:14; Efez. 5:11; 2 Thess. 3:14 ⁹ Num. 12:14; Matt. 18:17; 2 Thess. 3:14; 2 Joh. vs. 10 ¹⁰ Deut. 13:5 ¹¹ Matt. 19:28; Luk. 22:30 ¹² Spr. 20:22; Matt. 5:39; Rom. 12:17; 1 Thess. 5:15; 1 Petr. 3:9 ¹³ Gal. 5:19; Efez. 5:5; Openb. 22:15 ¹⁴ Efez. 2:2; Kol. 3:7; Tit. 3:3

¹⁵ Hebr. 10:22

5:7 *Paaslam* - Letterlijk: Pascha.

digd, in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God.

HET LICHAAM EEN TEMPEL

¹² Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de macht van *ook* maariets laten brengen.

¹³ Het voedsel is voor de buik en de buik voor het voedsel, maar God zal zowel het één als het ander nietdoen. Het lichaam is echter niet voor de hoererij, maar voor de Heere en de Heere voor het lichaam.

¹⁴ En God heeft niet alleen de Heere opgewekt, maar zal ook ons opwekken door Zijn kracht.

¹⁵ Weet u niet dat uw lichamen leden zijn van Christus? Zal ik dan de leden van Christus nemen en die maken tot leden van een hoer? Volstrekt niet!

¹⁶ Of weet u niet dat wie zich met een hoer verenigt, één lichaam *met haar* is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vlees zijn.

¹⁷ Wie zich echter met de Heere verenigt, is één geest *met Hem*.

¹⁸ Vlucht weg van de hoererij. Elke zonde die een mens doet, is buiten het lichaam, maar wie hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.

¹⁹ Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt *ontvangen*, en dat u niet van uzelf bent?

²⁰ U bent immers duur gekocht. Verheerlijkt daarom God in uw lichaam en in uw geest, die van God zijn.

HET HUWELIJSLEVEN

7 Wat nu de dingen betreft waarover u mij geschreven hebt: het is goed voor een mens om geen vrouw aan te raken.

² Maar laat vanwege *allerlei* vormen van hoererij iedere *man* zijn eigen vrouw hebben en iedere *vrouw* haar eigen man.

³ Laat de man aan *zijn* vrouw de verschuldigde bereidwilligheid betonen en evenzo ook de vrouw aan *haar* man.

⁴ De vrouw heeft niet de beschikking over

haar eigen lichaam, maar de man. En evenzo heeft ook de man niet de beschikking over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.

⁵ Onttrek u niet aan elkaar, behalve dan met *onderling* goedvinden voor een *bepaalde* tijd, om u te wijden aan vasten en bidden. Kom daarna weer bij elkaar, omdat de satan u niet zal verzoeken omdat u zich niet kunt onthouden.

⁶ Dit zeg ik echter als tegemoetkoming, niet als bevel.

⁷ Want ik zou wel willen dat alle mensen waren zoals ikzelf, maar ieder heeft zijn eigen genadegave van God, de één op deze wijze, de ander op die wijze.

⁸ Maar ik zeg tegen de ongetrouwen en de weduwen: Het is goed voor hen, als zij blijven zoals ik.

⁹ Maar als zij zich niet kunnen beheersen, laten zij dan trouwen, want het is beter te trouwen dan *van begeerte* te branden.

OVER ECHTSCHIEDING

¹⁰ Maar de gehuwden beveel ik – niet ik, maar de Heere – dat een vrouw niet zal scheiden van *haar* man

¹¹ – en als zij toch gaat scheiden, moet zij ongehuwd blijven of zich met *haar* man verzoenen – en dat een man zijn vrouw niet zal verlaten.

¹² Maar tegen de anderen zeg ik, niet de Heere: Als een broeder een ongelovige vrouw heeft en zij er van harte mee instemt bij hem te wonen, moet hij haar niet verlaten.

¹³ En als een vrouw een ongelovige man heeft en deze stemt er van harte mee in bij haar te wonen, moet zij hem niet verlaten.

¹⁴ Want de ongelovige man is geheiligd door *zijn* vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd door *haar* man. Anders waren immers uw kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

¹⁵ Maar als de ongelovige scheiden wil, laat hij scheiden. De broeder of de zuster

¹ 1 Kor. 10:23 ² Rom. 8:11; 2 Kor. 4:14 ³ Gen. 2:24; Matt. 19:5; Mark. 10:8; Efez. 5:31 ⁴ 1 Kor. 3:16; 2 Kor. 6:16; Efez. 2:21; Hebr. 3:6; 1 Petr. 2:5 ⁵ 1 Kor. 7:23; Gal. 3:13; Hebr. 9:12; 1 Petr. 1:18 ⁶ 1 Petr. 3:7 ⁷ Joël 2:16 ⁸ Hand. 26:29 ⁹ Matt. 19:12; 1 Kor. 12:11 ¹⁰ 1 Tim. 5:14 ¹¹ Mal. 2:14; Matt. 5:32; 19:9; Mark. 10:11; Luk. 16:18

is in zulke gevallen niet gebonden. God heeft ons echter tot vrede geroepen.

¹⁶ "Want hoe weet u, vrouw, of u uw man zult behouden? Of hoe weet u, man, of u uw vrouw zult behouden?"

VERSCHILLENDE ROEPING

¹⁷ Maar zoals God aan ieder heeft toebedeeld, zoals de Heere ieder geroepen heeft, zo moet hij wandelen. En zo schrijf ik *het* in alle gemeenten voor.

¹⁸ Is iemand als besneden geroepen, dan moet hij *die besnijdenis* niet ongedaan laten maken. Is iemand geroepen die onbesneden is, dan moet hij zich niet laten besnijden.

¹⁹ Besneden zijn is niets en onbesneden zijn is niets, maar het in acht nemen van de geboden van God.

²⁰ "Laat ieder blijven in de roeping waarin hij geroepen is.

²¹ Bent u als slaaf geroepen, dan moet u zich *daarover* niet bekommeren. Kunt u echter ook vrij worden, maak dan liever van *die gelegenheid* gebruik.

²² Wie namelijk als slaaf geroepen is in de Heere, is een vrijgelatene van de Heere. Evenzo is hij die als vrije geroepen is, een slaaf van Christus.

²³ "U bent duur gekocht; word *dus* geen slaven van mensen.

²⁴ Laat ieder voor *het aangezicht* van God blijven, broeders, in de *staat* waarin hij geroepen is.

ONGEHUWD ZIJN

²⁵ Wat betreft hen die *nog* maagd zijn, heb ik geen bevel van de Heere. Ik geef echter mijn mening als iemand die barmhartigheid van de Heere heeft gekregen om trouw te zijn.

²⁶ Ik denk dat dit goed is met het oog op de aanstaande nood, namelijk dat het voor een mens goed is om zo te zijn.

²⁷ Bent u aan een vrouw verbonden, zoek geen losmaking. Bent u vrij van een vrouw, zoek *dan* geen vrouw.

²⁸ Maar ook als u trouwt, zondigt u niet. Ook als een meisje dat nog maagd is, trouwt, zondigt zij niet. Zulke mensen echter zullen wel verdrukking hebben in het vlees en dat *wil* ik u besparen.

²⁹ Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd beperkt is. Laten zij die vrouwen hebben, voortaan zijn alsof ze die niet hebben,

³⁰ en zij die huilen, alsof zij niet huilen, en zij die blij zijn, alsof zij niet blij zijn, en zij die kopen, alsof zij niet bezitten,

³¹ en zij die van deze wereld gebruikmaken, alsof zij die niet gebruiken. "Immers, de gedaante van deze wereld gaat voorbij.

³² En ik wil dat u zonder zorgen bent. "De ongehuwde draagt zorg voor de dingen van de Heere, hoe hij de Heere zal behagen.

³³ Wie echter gehuwd is, draagt zorg voor de dingen van de wereld, hoe hij *zijn* vrouw zal behagen.

³⁴ Er is onderscheid tussen de *gehuwde* vrouw en het meisje dat nog maagd is. De ongehuwde draagt zorg voor de dingen van de Heere om zowel naar lichaam als naar geest heilig te zijn. Zij echter die gehuwd is, draagt zorg voor de dingen van de wereld, hoe zij *haar* man zal behagen.

³⁵ En dit zeg ik tot uw eigen voordeel, niet om een strik over u heen te werpen, maar om u te *leiden* tot eerbaar *gedrag* en blijvende toewijding aan de Heere, zonder afgeleid te worden.

³⁶ Maar als iemand denkt dat hij ongepast handelt ten opzichte van zijn *aanstaande vrouw* die nog maagd is, als de jaren van haar jeugd voorbij zijn en het op deze wijze behoort te gebeuren, laat hij doen wat hij wil, hij zondigt niet: laten zij trouwen.

³⁷ Maar wie in zijn hart vastbesloten is en er niet *toe* genoodzaakt wordt, maar macht heeft over zijn eigen wil en in zijn hart besloten heeft dat hij zijn eigen *aanstaande vrouw* die nog maagd is, zo zal houden, die handelt *ook* goed.

¹⁶ 1 Petr. 3:1 ¹⁷ Efez. 4:1; Filipp. 1:27; Kol. 1:10; 1 Thess. 2:12 ¹⁸ 1 Kor. 6:20; Hebr. 9:12; 1 Petr. 1:18 ¹⁹ Jes. 40:6; Jak. 1:10; 4:14; 1 Petr. 1:24; 1 Joh. 2:17 ²⁰ 1 Tim. 5:5

7:18 *die onbesneden is* - Letterlijk: die de voorhuid heeft; zie ook vers 19. 7:26 *de aanstaande nood* - Of: de tegenwoordige nood. 7:36 Een andere keuze van vertalen is dat het hier gaat om een vader met het oog op het uithuwelijken van zijn dochter; zie ook vers 37.

³⁸ Dus: ook wie ten huwelijk geeft, handelt goed, maar wie niet ten huwelijk geeft, handelt beter.

³⁹ Een vrouw is door de wet gebonden, zolang haar man leeft. Als haar man echter ontslagen is, is zij vrij om te trouwen met wie zij wil, *maar* alleen in de Heere.

⁴⁰ Maar zij is gelukkiger, als zij zo blijft, naar mijn mening. En ik denk ook dat ik ^bde Geest van God heb.

HET ETEN VAN OFFERVLEES

8 En wat de afgodenoffers betreft: wij weten dat wij allen kennis bezitten. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde bouwt op.

² En als iemand denkt iets te weten, dan heeft hij nog niets leren kennen zoals men behoort te kennen.

³ Maar als iemand God liefheeft, is hij door Hem gekend.

⁴ Wat dus het eten van afgodenoffers betreft: wij weten ^adat een afgod niets is in de wereld ^een dat er geen andere God is dan Eén.

⁵ Want al zijn er ook die goden genoemd worden, hetzij in de hemel, hetzij op de aarde (zoals er vele goden en vele heren zijn),

⁶ ^ftoch is er voor ons *maar één* God: de Vader, ^guit Wie alle dingen zijn, en wij voor Hem, en ^héén Heere: Jezus Christus, door Wie alle dingen zijn en wij door Hem.

⁷ Maar niet in allen is *deze* kennis, want ⁱsommigen, die in hun geweten tot nu toe *niet los zijn* van de afgod, eten *het vlees* als afgodenoffer, en hun geweten, dat zwak is, wordt bevelikt.

⁸ Voedsel nu brengt ons niet dichter bij God, want hetzij dat wij eten, wij zijn er *bij God* niet meer om; en hetzij dat wij niet eten, wij zijn er *bij God* niet minder om.

⁹ Maar let erop dat deze vrijheid ^jvan u niet op een of andere manier een aanstoot wordt voor hen die zwak zijn.

¹⁰ Want als iemand u, die *deze* kennis bezit, in een afgodstempel aan tafel ziet aanliggen, zal dan zijn geweten, omdat het zwak is, er niet toe aangezet worden ^kom afgodenoffers te eten?

¹¹ En zal *zo* de broeder die zwak is door uw kennis verloren gaan, *een broeder* voor wie Christus gestorven is?

¹² Door *zó* te zondigen tegen de broeders en *hen* in hun geweten, dat zwak is, te treffen, zondigt u tegen Christus.

¹³ Daarom, als het voedsel mijn broeder doet struikelen, dan zal ik in eeuwigheid geen vlees *meer* eten, opdat ik mijn broeder geen oorzaak geef tot struikelen.

VRIJHEID EN RECHTEN VAN PAULUS

9 Ben ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? ¹Heb ik niet Jezus Christus, onze Heere, gezien? ²Bent u niet mijn werk in de Heere?

² Als ik voor anderen geen apostel ben, dan ben ik het toch wel voor u, want u bent het zegel van mijn apostelschap in de Heere.

³ Dit is mijn verdediging tegenover hen die mij beoordelen.

⁴ Hebben wij niet het recht om te eten en te drinken?

⁵ Hebben wij niet het recht om een zuster als vrouw mee te nemen, zoals ook de andere apostelen, en de broers van de Heere, en ⁶Kefas?

⁶ Of hebben alleen ik en Barnabas geen recht om niet te werken?

⁷ Wie ⁷dient ooit in het leger en *betaalt* zijn eigen soldij? Wie ⁸plant een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? Of wie ⁹weidt een kudde en voedt zich niet met de melk van de kudde?

⁸ Spreek ik dit naar de mens? Of zegt ook de wet niet hetzelfde?

⁹ Want in de wet van Mozes staat geschreven: ¹⁰U mag een dorsende os niet

^aRom. 7:2 ^b1Thess. 4:8 ^cRom. 14:14 ^d1Kor. 10:19 ^eDeut. 4:39; Efez. 4:6 ^fMal. 2:10; Efez. 4:6

^gRom. 11:36 ^hJoh. 13:13; 1Kor. 12:3; Filipp. 2:11 ⁱ1Kor. 10:28 ^jRom. 14:17 ^kGal. 5:13 ^lRom. 14:15

^mRom. 14:21; 2Kor. 11:29 ⁿHand. 9:3,17; 22:14,18; 23:11; 1Kor. 15:8; 2Kor. 12:2 ^o1Kor. 4:15 ^pVers

14; 1Thess. 2:6; 2Thess. 3:9 ^qMatt. 8:14 ^r2Kor. 10:4 ^s1Kor. 3:6,7,8 ^tJoh. 21:15; 1Petr. 5:2

^uDeut. 25:4; 1Tim. 5:18

8:9 vrijheid - Letterlijk: (vol)macht. **8:10 er... toe aangezet worden** - Letterlijk: gebouwd worden.

muilbanden. Bekommert God Zich alleen maar om de ossen?

¹⁰ Of zegt Hij *dit* vooral om ons? Jawel, om ons is geschreven dat wie ploegt, in hoop hoort te ploegen, en *dat* wie in hoop dorst, het deel waarop hij hoopt, *hoort te krijgen*.

¹¹ Als wij bij u het geestelijke gezaaid hebben, is het *dan te* veel als wij van u het stoffelijke oogsten?

¹² Als anderen aan dit recht over u deel hebben, *waarom* wij niet des te meer? ¹³ Wij hebben echter van dit recht geen gebruik gemaakt, maar wij verdragen alles, opdat wij geen enkele hindernis opwerpen voor het Evangelie van Christus.

¹⁴ Weet u niet dat zij die de tempeldienst verrichten, van het heilige eten? En dat zij die steeds bij het altaar verkeren, *hun* deel ontvangen van de *offers* van het altaar?

¹⁵ Zo heeft de Heere ook met het oog op hen die het Evangelie verkondigen, opgedragen dat zij van het Evangelie leven.

¹⁶ Ik heb hiervan echter geen gebruik gemaakt. En ik schrijf dit niet opdat dit mij *alsnog* ten deel zal vallen, want ik zou liever sterven dan dat iemand mijn roem van zijn inhoud zou ontdoen.

¹⁷ Als ik het Evangelie verkondig, is er voor mij *namelijk* geen *reden tot* roem. ¹⁸ De noodzaak *daarvan* is mij immers opgelegd. En wee mij, als ik het Evangelie niet verkondig!

¹⁹ Want als ik dat vrijwillig doe, heb ik *recht* op loon, maar als ik het onwillig doe, is het beheer van het Evangelie mij *toch* toevertrouwd.

²⁰ Wat voor loon heb ik dan? Dat ik, bij de evangelieverkondiging, het Evangelie van Christus kosteloos maak, om geen gebruik te maken van mijn recht *als verkondiger* van het Evangelie.

²¹ Want terwijl ik vrij ben van allen, heb ik mijzelf *toch* voor allen tot slaaf gemaakt om meer *mensen* te winnen.

²² En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen

die onder de wet zijn, *ben ik geworden* als onder de wet, om hen die onder de wet zijn te winnen.

²³ Voor hen die zonder de wet zijn, *ben ik geworden* als zonder de wet – *hoewel* niet zonder de wet van God, want *ik sta* onder de wet van Christus – om hen te winnen die zonder de wet zijn.

²⁴ Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden.

²⁵ En dit doe ik ter wille van het Evangelie, opdat ik daarvan *ook zelf* deelgenoot zou worden.

²⁶ Weet u niet dat zij die in 'de renbaan lopen, allen wel lopen, maar *dat slechts één* de prijs ontvangt? Loop dan zo dat u *die* verkrijgt.

²⁷ En iedereen die aan een wedstrijd deelneemt, beheerst zich in alles. Zij nu *doen dat* om een vergankelijke krans te ontvangen, maar wij om 'een onvergankelijke *te* ontvangen.

²⁸ Ik loop daarom niet zonder duidelijk doel en ik vecht zó met de vuist dat ik niet *maar wat in de* lucht sla.

²⁹ Maar ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar, opdat ik niet misschien, na anderen gepredikt te hebben, zelf verwerpelijk word.

ISRAËL EEN WAARSCHUWEND VOORBEELD

10 En ik wil niet, broeders, dat u er geen weet van hebt dat onze vaders allen onder de wolken waren en ¹ allen door de zee zijn gegaan,

² en dat allen in Mozes gedoopt zijn in de wolken en in de zee,

³ en allen hetzelfde geestelijke voedsel gegeten hebben,

⁴ en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, *die hen* volgde; en die rots was Christus.

^a Rom. 15:27; Gal. 6:6 ^b Hand. 20:33; 2 Kor. 11:9; 12:13 ^c Deut. 18:1 ^d Lev. 19:13; Deut. 24:14; 25:4; Matt. 10:10; Luk. 10:7; 1 Tim. 5:18 ^e Rom. 1:14 ^f Hand. 16:3; 18:18; 21:23 ^g Gal. 2:3 ^h Rom. 15:1; 1 Kor. 10:33; Gal. 6:1 ⁱ Gal. 2:2; 5:7; Filipp. 2:16; 2 Tim. 4:7; Hebr. 6:18 ^j 2 Tim. 2:4 ^k 2 Tim. 4:8; 1 Petr. 1:4; 5:4 ^l Ex. 13:21; Num. 9:18; Deut. 1:33; Neh. 9:12,19; Ps. 78:14; 105:39 ^m Ex. 14:22; Joz. 4:23; Ps. 78:13 ⁿ Ex. 16:15 ^o Ex. 17:6; Num. 20:11; Ps. 78:15
 9:13 *tempeldienst* - Letterlijk: de heilige dingen.

⁵Maar in de meesten van hen heeft God geen welgevallen gehad, ^awant zij zijn neergeveld in de woestijn.

⁶En deze dingen zijn gebeurd als voorbeelden voor ons, opdat wij niet zouden verlangen naar kwade dingen, ^bzoals ook zij verlangd hebben.

⁷En word geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, zoals geschreven staat: 'Het volk ging zitten om te eten en te drinken en zij stonden op om te feesten.'

⁸En laten wij geen hoererij bedrijven, ^czoals sommigen van hen hoererij bedreven hebben, en op één dag vielen er drieëntwintigduizend.

⁹En laten wij Christus niet verzoeken, ^ezoals ook sommigen van hen *Hem* verzocht hebben en door de slangen omgekomen zijn.

¹⁰En mor niet, ^fzoals ook sommigen van hen gemord hebben en omgekomen zijn door de verderever.

¹¹Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden *voor ons*, ^gen ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, ^hover wie het einde van de eeuwen gekomen is.

¹²Daarom, wie denkt te staan, laat hij oppassen dat hij niet valt.

¹³Meer dan een menselijke verzoeking is u niet overkomen. ⁱEn God is getrouw: Hij zal niet toelaten dat u verzocht wordt boven wat u aankunt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven om *die* te kunnen doorstaan.

AVONDMAAL EN AFGODERIJ

¹⁴Daarom, mijn geliefden, vlucht weg van de afgodendienst.

¹⁵Ik spreek *toch tot u* als tot verstandige mensen, beoordeelt u *dan* zelf wat ik zeg.

¹⁶De drinkbeker der dankzegging, die wij *met dankzegging* zegenen, is die niet *de* gemeenschap met het bloed van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet *de* gemeenschap met het lichaam van Christus?

¹⁷Omdat het brood één is, zijn wij, die velen zijn, ^jéén lichaam, want wij allen hebben deel aan het ene brood.

¹⁸Let op het Israël naar het vlees: hebben niet zij die de offers eten, gemeenschap met het altaar?

¹⁹Wat zeg ik *hiermee* dan? ^kDat een afgod iets is, of dat een afgodenoffer iets is?

²⁰Nee, *ik zeg dit* omdat wat de heidenen offeren, ^lzij *dat* aan demonen offeren en niet aan God, en ik wil niet dat u met de demonen gemeenschap hebt.

²¹U kunt niet de drinkbeker van de Heere drinken én de drinkbeker van de demonen. U kunt niet deelhebben aan de tafel van de Heere én aan de tafel van de demonen.

²²Of willen wij de Heere tot jaloersheid verwekken? Wij zijn toch niet sterker dan Hij?

DE CHRISTELIJKE VRIJHEID

²³^mAlle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen bouwen op.

²⁴ⁿLaat niemand zijn eigen *voordeel* zoeken, maar ieder dat van de ander.

²⁵Eet alles wat in de vleeshal verkocht wordt, zonder naar iets navraag te doen omwille van het geweten.

²⁶^oVan de Heere immers is de aarde en haar volheid.

²⁷En als iemand van de ongelovigen u uitnodigt, en u wilt *naar hem* toe gaan, ^peet *dan* alles wat u wordt voorgezet, zonder naar iets navraag te doen ^qomwille van het geweten.

²⁸Indien echter iemand tegen u zegt: Dat is een afgodenoffer, eet *het dan* niet, omwille van hem die u dat te kennen gaf en *omwille van* het geweten. Van de Heere immers is de aarde en haar volheid.

²⁹Ik heb het echter niet over uw eigen geweten, maar *over* dat van de ander. Immers, waarom zou mijn vrijheid onder het

^aNum. 26:65 ^bNum. 11:4,33; Ps. 106:14 ^cEx. 32:6 ^dNum. 25:1,9; Ps. 106:29 ^eNum. 21:5; Ps. 106:14

^fEx. 16:2; 17:2; Num. 14:36; Ps. 106:25 ^gRom. 15:4; 1 Kor. 9:10 ^hFilipp. 4:5; Hebr. 10:25 ⁱ1 Kor. 1:8;

1 Thess. 5:24; 2 Petr. 2:9 ^jRom. 12:5; 1 Kor. 12:27 ^k1 Kor. 8:4 ^lLev. 17:7; Deut. 32:17 ^m1 Kor. 6:12

ⁿ1 Kor. 13:5; Filipp. 2:4 ^oEx. 19:5; Ps. 24:1; 50:12 ^pLuk. 10:7 ^q1 Kor. 8:7

10:7 *feesten* - Letterlijk: spelen.

oordeel vallen van het geweten van een ander?

³⁰ En als ik door genade aan de maaltijd deelneem, waarom word ik dan gelasterd om iets ³¹ waarvoor ik dank?

³¹ Of u dus eet of drinkt of iets anders doet, doe alles tot eer van God.

³² Geef geen aanstoot, niet aan de Joden en de Grieken, en ook niet aan de gemeente van God,

³³ zoals ik ook in alles allen behaag, door niet mijn eigen voordeel te zoeken, maar dat van velen, opdat zij ³⁴ behouden worden.

11 Wees ¹ navolgers van mij, zoals ik *navolger* van Christus ben.

PLAATS VAN DE VROUW IN DE GEMEENTE

² En ik prijs u, broeders, omdat u in alles aan mij denkt en aan de overleveringen vasthoudt, zoals ik *die* aan u heb overgeleverd.

³ Maar ik wil dat u weet ⁴ dat Christus het Hoofd is van iedere man en de man het hoofd van de vrouw ⁵ en God het Hoofd van Christus.

⁶ Iedere man die bidt of profeteert en *iets* op zijn hoofd heeft, onteert zijn hoofd.

⁷ Iedere vrouw echter die bidt of profeteert met onbedekt hoofd, onteert haar eigen hoofd, want het is precies hetzelfde alsof zij kaalgeschoren is.

⁸ Want als een vrouw het *hoofd* niet bedekt heeft, laat zij zich dan ook *maar* kaalknippen. ⁹ Als het echter voor een vrouw schandelijk is kaalgeknip of kaalgeschoren te zijn, laat zij *dan* het *hoofd* bedekken.

¹⁰ Een man moet het hoofd namelijk niet bedekken, ¹¹ omdat hij het beeld en de heerlijkheid van God is. De vrouw is echter de heerlijkheid van de man.

¹² De man immers is niet uit de vrouw, maar de vrouw uit de man.

¹³ Want ook is een man niet geschapen omwille van de vrouw, maar een vrouw omwille van de man.

¹⁴ Daarom moet de vrouw een *teken* van gezag op het hoofd hebben, omwille van de engelen.

¹⁵ Evenwel *is* de man niet zonder de vrouw, en de vrouw niet zonder de man, in de Heere.

¹⁶ Want zoals de vrouw uit de man voortkomt, zo is ook de man er door de vrouw, maar alle dingen *zijn* uit God.

¹⁷ Oordeel bij uzelf: is het gepast dat een vrouw *met* onbedekt *hoofd* tot God bidt?

¹⁸ Of leert ook de natuur zelf u niet dat als een man lang haar draagt, het een oneer voor hem is?

¹⁹ Maar als een vrouw lang haar draagt, is het voor haar een eer, omdat het lange haar als een bedekking aan haar gegeven is.

²⁰ Maar als iemand op twist uit lijkt te zijn, wij hebben een dergelijke gewoonte niet, en de gemeenten van God evenmin.

MISSTANDEN BIJ HET AVONDMAAL

²¹ Maar in wat ik nu beveel, prijs ik u niet, omdat u, wanneer u samenkomt, er niet beter, maar slechter van wordt.

²² Want ten eerste hoor ik dat er als u samenkomt in de gemeente verdeeldheid onder u is, en ten dele geloof ik dat.

²³ Want er moeten ook afwijkingen in de leer ²⁴ onder u zijn, opdat wie beproefd blijven te zijn, in uw midden openbaar komen.

²⁵ Zoals u nu bij elkaar samenkomt, *is dat* niet het eten van het Avondmaal van de Heere.

²⁶ Want bij het eten gebruikt iedereen van tevoren *al* zijn eigen avondmaal en *dan* heeft de één honger, terwijl de ander dronken is.

²⁷ Hebt u dan geen huizen om er te eten en te drinken? Of minacht u de gemeente van God en beschaamt u hen die niets hebben? Wat moet ik *nu* tegen u zeggen? Zal ik u hierin prijzen? Ik prijs u niet.

²⁸ Want ik heb van de Heere ontvangen, wat ik u ook heb overgeleverd, ²⁹ dat de

¹ Rom. 14:6; 1 Tim. 4:3 ² Kol. 3:17 ³ Rom. 14:13 ⁴ 1 Kor. 9:22 ⁵ 1 Kor. 4:16; Filipp. 3:17; 1 Thess. 1:6; 2 Thess. 3:9 ⁶ Efez. 5:23 ⁷ Joh. 14:28; 1 Kor. 3:23; 15:27 ⁸ Num. 5:18; Deut. 22:5 ⁹ Gen. 1:26,27; 5:1; 9:6; Kol. 3:10 ¹⁰ Gen. 2:18,21 ¹¹ 1 Tim. 6:4 ¹² Matt. 18:7; Luk. 17:1 ¹³ Hand. 20:30; 1 Joh. 2:19 ¹⁴ Matt. 26:26; Mark. 14:22; Luk. 22:19

11:17 omdat... *wordt* - Letterlijk: omdat u niet tot beter maar tot slechter samenkomt.

Heere Jezus in de nacht waarin Hij werd verraden,^a brood nam,

²⁴ en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis.

²⁵ Evenzo *nam Hij* ook de drinkbeker, na het gebruiken van de maaltijd, en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe testament^a in Mijn bloed. Doe dat, zo dikwijls als u *die* drinkt, tot Mijn gedachtenis.

²⁶ Want zo dikwijls als u dit brood eet en deze drinkbeker drinkt, verkondig de dood van de Heere,^a totdat Hij komt.

²⁷ ^bDaarom, wie op onwaardige wijze dit brood eet of de drinkbeker van de Heere drinkt, is schuldig aan het lichaam en bloed van de Heere.

²⁸ ^cMaar laat *ieder* mens zichzelf beproeven en laat hij *zō* eten van het brood en drinken uit de drinkbeker.

²⁹ Want wie op onwaardige wijze eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, omdat hij het lichaam van de Heere niet onderscheidt.

³⁰ Daarom zijn er onder u veel zwakken en zieken, en velen zijn ontslapen.

³¹ ^dWant als wij onszelf zouden beoordelen, zouden wij niet geoordeeld worden.

³² Maar als wij geoordeeld worden, worden wij door de Heere bestraft, opdat wij niet met de wereld veroordeeld zouden worden.

³³ Daarom, mijn broeders, als u samenkomt om te eten, wacht op elkaar.

³⁴ Maar als iemand honger heeft, laat hij thuis eten, opdat u niet tot een oordeel samenkomt. Wat betreft de overige zaken zal ik opdracht geven wanneer ik kom.

VELE GAVEN, ÉÉN GEEST

12 Wat nu de geestelijke *gaven* betreft, broeders, wil ik niet dat u onwetend bent.

² U weet dat u heidenen was, weggetrok-

ken naar de stomme afgoden. Zo liet u zich meevoeren.

³ Daarom maak ik u bekend^e dat niemand die door de Geest van God spreekt, zegt: Jezus is een vervloekte. Ook kan niemand zeggen: Jezus is ^fHeere, dan door de Heilige Geest.

⁴ ^gEr is verscheidenheid van genadegaven, maar het is dezelfde Geest.

⁵ Er is verscheidenheid van bedieningen, en het is dezelfde Heere.

⁶ Er is verscheidenheid van werkingen, maar het is dezelfde God, Die alles in allen werkt.

⁷ Aan ieder echter wordt de openbaring van de Geest gegeven tot wat nuttig is *voor de ander*.

⁸ Want aan de één wordt door de Geest een woord van wijsheid gegeven en aan de ander een woord van kennis, door dezelfde Geest;

⁹ en aan een ander geloof, door dezelfde Geest, en aan een ander genadegaven van genezingen, door dezelfde Geest;

¹⁰ en aan een ander werkingen van krachten, en aan een ander profetie, en aan een ander het onderscheiden van geesten, en aan een ander allerlei talen,^a en aan een ander uitleg van talen.

¹¹ Al deze dingen echter^b werkt één en dezelfde Geest, ^cDie aan ieder afzonderlijk uitdeelt zoals Hij wil.

VELE LEDEN, ÉÉN LICHAAM

¹² ^dWant zoals het lichaam één is en veel leden heeft, en al de leden van dit ene lichaam, hoewel het *er* veel zijn, één lichaam zijn, zo *is het* ook *met* Christus.

¹³ Ook wij allen immers zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt, ^ehetzij *dat* wij Joden zijn, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen; en wij allen zijn van één Geest doordrenkt.

¹⁴ Want ook het lichaam bestaat niet uit één lid, maar uit vele.

¹⁵ Als de voet zou zeggen: Omdat ik geen

^a Joh. 14:3; Hand. 1:11 ^b Num. 9:10,13; Joh. 6:51,63,64; 13:27; 1 Kor. 10:21 ^c 2 Kor. 13:5 ^d Ps. 32:5; Spr. 18:17 ^e Mark. 9:39 ^f Joh. 13:13; 1 Kor. 8:6 ^g Rom. 12:6; 1 Petr. 4:10 ^h Rom. 12:3,6; Efez. 4:7 ⁱ 1 Kor. 7:7; 2 Kor. 10:13 ^j Rom. 12:4,5; Efez. 4:16 ^k Gal. 3:28

11:23 *verraden* - Of: overgeleverd. 11:25 *testament* - Het Griekse woord betekent hier zowel testament als verbond. 12:10 *allerlei talen* - Letterlijk: soorten van talen; zie ook de verzen 28 en 30.

hand ben, ben ik niet van het lichaam, is hij daarom *dan* niet van het lichaam?

¹⁶ En als het oor zou zeggen: Omdat ik geen oog ben, ben ik niet van het lichaam, is het daarom *dan* niet van het lichaam?

¹⁷ Als het hele lichaam oog *was*, waar zou het gehoor *zijn*? Als het hele *lichaam* gehoor *was*, waar zou de reuk *zijn*?

¹⁸ Maar nu heeft God de leden, elk van hen afzonderlijk, in het lichaam een plaats gegeven zoals Hij gewild heeft.

¹⁹ Als zij alle één lid waren, waar zou het lichaam *zijn*?

²⁰ Nu echter zijn er wel veel leden, maar is er *slechts* één lichaam.

²¹ En het oog kan niet zeggen tegen de hand: Ik heb je niet nodig, of vervolgens het hoofd tegen de voeten: Ik heb jullie niet nodig.

²² Ja, meer nog, de leden van het lichaam die de zwakste schijnen te zijn, zijn echter juist noodzakelijk.

²³ En aan *de leden* van het lichaam die wij als minder eervol beschouwen, verlenen wij groter eer en onze oneerbare leden krijgen een grotere eer.

²⁴ Onze eerbare leden echter hebben dat niet nodig. Maar God heeft het lichaam zo samengesteld, dat Hij aan het *lid* dat tekortkomt, groter eer gaf,

²⁵ opdat er geen verdeeldheid in het lichaam zou zijn, maar de leden voor elkaar gelijke zorg zouden dragen.

²⁶ En als één lid lijdt, lijden alle leden mee. Als één lid eer ontvangt, verblijden alle leden zich mee.

²⁷ *Samen* bent u namelijk *het* lichaam van Christus, en ieder afzonderlijk *Zijn* leden.

²⁸ God nu heeft sommigen in de gemeente een plaats gegeven: ¹ten eerste apostelen, ²ten tweede profeten, ten derde leraars, vervolgens krachten, daarna genadegaven van genezingen, vormen van hulpverlening, bestuurlijke *gaven*, allerlei talen.

²⁹ Zijn zij soms allen apostelen? Zijn zij soms allen profeten? Zijn zij soms allen leraars? Zijn zij soms allen krachten?

³⁰ Hebben zij soms allen genadegaven van genezingen? Spreken zij soms allen in talen? Zijn zij soms allen uitleggers?

³¹ Streef dus naar de beste genadegaven. En ik wijs u een weg die dit alles nog overtreft.

DE UITNEMENDHEID VAN DE LIEFDE

13 Al zou ik de talen van de mensen en van de engelen spreken, maar ik had de liefde niet, dan zou ik klinkend koper of een schallende cimbaal zijn geworden.

² En al zou ik *de gave* van de profetie hebben en alle geheimenissen weten en alle kennis *bezitten*, en al zou ik al het geloof hebben zodat ik ³bergen zou verzetten, maar ik had de liefde niet, dan was ik niets.

⁴ En al zou ik al mijn bezittingen uitdelen tot levensonderhoud *van de armen*, en al zou ik mijn lichaam overgeven om verbrand te worden, maar ik had de liefde niet, het baatte mij niets.

⁵ De liefde is geduldig, zij is vriendelijk,

de liefde is niet jaloers, de liefde pronkt niet,

zij doet niet gewichtig, ⁶zij handelt niet ongepast,

zij ⁷zoekt niet haar eigen belang, zij wordt niet verbitterd,

zij denkt geen kwaad, ⁸zij verblijdt zich niet over de ongerechtigheid,

maar ⁹verheugt zich over de waarheid, ¹⁰zij bedekt alle dingen,

zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen,

zij verdraagt alle dingen. ¹¹De liefde vergaat nooit.

Wat dan profetieën betreft, zij zullen tenietgedaan worden, wat talen betreft, zij zullen ophouden, wat kennis betreft, zij zal tenietgedaan worden.

¹² Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele,

¹³ maar wanneer het volmaakte zal gekomen zijn,

zal wat ten dele is, tenietgedaan worden. ¹⁴Toen ik een kind was,

sprak ik als een kind, dacht ik als een kind,

¹ Rom. 12:5; Efez. 1:23; 4:12; 5:23; Kol. 1:24 ² Efez. 4:11 ³ Efez. 2:20 ⁴ Matt. 7:22; Rom. 12:7 ⁵ Matt. 17:20; 21:21; Mark. 11:23; Luk. 17:6 ⁶ Spr. 10:12; 1 Petr. 4:8 ⁷ 1 Kor. 10:24; Filipp. 2:4 ⁸ 2 Joh. vs. 4

overlegde ik als een kind,
maar nu ik een man geworden ben,
heb ik het kinderlijke tenietgedaan.

¹² Nu immers kijken wij door middel van
een spiegel in een raadsel,
maar dan *zullen wij zien* van aangezicht
tot aangezicht.

Nu ken ik ten dele,
maar dan zal ik kennen,
zoals ik zelf gekend ben.

¹³ En nu blijven geloof, hoop en liefde,
deze drie,
maar de meeste van deze is de liefde.

PROFETIE EN TALEN

14 Jaag de liefde na en streef naar de
geestelijke gaven, en vooral *daar-
naar* dat u mag profeteren.

² Wie namelijk in een *andere* taal spreekt,
spreekt niet tot mensen, maar tot God,
want niemand begrijpt *het*, maar in *zijn*
geest spreekt hij geheimenissen.

³ Wie echter profeteert, spreekt tot men-
sen *woorden* van opbouw en vermaning
en troost.

⁴ Wie in een *andere* taal spreekt, bouwt
zichzelf op, maar wie profeteert, bouwt de
gemeente op.

⁵ En ik zou *wel* willen dat u allen in *andere*
talen spreekt, maar vooral dat u profe-
teert. Immers, wie profeteert, is meer dan
wie in *andere* talen spreekt, tenzij hij het
uitlegt, opdat de gemeente *erdoor* opge-
bouwd wordt.

⁶ En nu, broeders, als ik naar u toe zou kom-
men en in *andere* talen zou spreken, wat
voor voordeel zou ik u brengen, als ik *ook*
niet tot u zou spreken óf door openbaring,
óf door kennis, óf door profetie, óf door
onderricht?

⁷ Dat geldt ook de levenloze dingen die ge-
luid geven, of het *nu* een fluit is of een citer,
als zij zich niet onderscheiden in *hun* klan-
ken, hoe zal men weten wat op de fluit of
op de citer gespeeld wordt?

⁸ Want ook als de bazuin een onherken-
baar geluid geeft, wie zal zich gereedma-
ken voor de strijd?

⁹ Zo is het ook als u door de taal geen goed

verstaanbaar woord voortbrengt. Hoe zal
dan begrepen worden wat er gezegd
wordt? U bent dan namelijk *als* iemand
die *maar* wat in de lucht spreekt.

¹⁰ Er zijn, al naar het voorvalt, zoveel soor-
ten geluiden in de wereld, en niet één
daarvan is zonder *eigen* klank.

¹¹ Als ik dan de betekenis* van het geluid
niet ken, zal ik voor hem die spreekt een
buitenlander zijn en zal hij die spreekt
voor mij een buitenlander zijn.

¹² Zo ook u, als u naar geestelijke gaven
streeft, zoek er dan naar om overvloedig
te zijn in *gaven* tot opbouw van de ge-
meente.

¹³ Daarom, laat hij die in een *andere* taal
spreekt, bidden dat hij het mag uitleggen.

¹⁴ Want als ik in een *andere* taal bid, bidt
mijn geest, maar mijn verstand blijft zon-
der vrucht.

¹⁵ Hoe is het dan? Ik zal met *mijn* geest bid-
den, maar ik zal ook met *mijn* verstand
bidden. Ik zal met *mijn* geest lofzingen,
maar ik zal ook met *mijn* verstand lofzin-
gen.

¹⁶ Want anders, als u dankzegt met *uw*
geest, hoe zal hij die de plaats inneemt van
de niet-ingewijde, amen zeggen op uw
dankzegging, wanneer hij niet weet wat u
zegt?

¹⁷ Immers, u dankt wel op een mooie ma-
nier, maar de ander wordt niet opge-
bouwd.

¹⁸ Ik dank mijn God dat ik in meer *andere*
talen spreek dan u allen.

¹⁹ In de gemeente echter wil ik *liever* vijf
woorden spreken met mijn verstand, om
ook anderen te onderwijzen, dan tienduizend
woorden in een *andere* taal.

²⁰ Broeders, word geen kinderen in *uw*
denken, maar wees kinderlijk in de slecht-
heid, en word in *uw* denken volwassen.*

²¹ In de wet staat geschreven: Door men-
sen die een andere taal spreken, en door
andere lippen zal Ik spreken tot dit volk,
en ook dan zullen zij niet naar Mij luiste-
ren, zegt de Heere.

²² Zo zijn de *andere* talen dus tot een teken,
niet voor hen die geloven, maar voor de

* 2 Kor. 3:18 °Efez. 5:19; Kol. 3:16 °Matt. 18:3; 19:14; Efez. 4:14; 1 Petr. 2:1,2 °Deut. 28:49; Jes. 28:11
14:11 betekenis - Letterlijk: kracht. 14:12 naar geestelijke gaven streeft - Letterlijk: ijverend
bent naar geestelijke gaven. 14:20 volwassen - Letterlijk: volmaakt.

ongelovigen, en zo is de profetie niet voor de ongelovigen, maar voor hen die geloven.

²³ Als nu de hele gemeente samen zou komen, en allen spraken in *andere* talen, en er kwamen niet-ingewijden of ongelovigen binnen, zouden zij *dan* niet zeggen dat u buiten zinnen bent?

²⁴ Maar als allen zouden profeteren, en er kwam een ongelovige of niet-ingewijde binnen, dan zou die door allen overtuigd en door allen beoordeeld worden.

²⁵ En zo worden de verborgen dingen van zijn hart openbaar, en zo zal hij zich met het gezicht *ter aarde* werpen en God aanbidden, en verkondigen dat God werkelijk in uw midden is.

ORDE IN GEMEENTE EN EREDIENST

²⁶ Hoe is het dan, broeders? Telkens wanneer u samenkomt, heeft iedereen een psalm, of hij heeft een onderwijzing, of hij heeft een *andere* taal, of hij heeft een openbaring, of hij heeft een uitleg. Laat alles gebeuren tot opbouw.

²⁷ En als iemand in een *andere* taal spreekt, laat *het dan* door twee of hoogstens drie mensen gedaan worden, ieder op zijn beurt, en laat één het uitleggen.

²⁸ Maar als er geen uitlegger is, laat hij *dan* in de gemeente zwijgen, maar laat hij tot zichzelf spreken en tot God.

²⁹ En laten twee of drie profeten spreken, en laten de anderen *het* beoordelen.

³⁰ En als aan een ander die daar zit, *iets* geopenbaard wordt, laat *dan* de eerste zwijgen.

³¹ Want u kunt allen, de één na de ander, profeteren, opdat allen leren en allen bemoedigd worden.

³² En de geesten van de profeten zijn aan de profeten zelfonderworpen.

³³ Want God is geen *God* van wanorde, maar van vrede, zoals in alle gemeenten van de heiligen.

³⁴ Laten uw vrouwen in de gemeenten zwijgen. Het is hun immers niet toege-

staan te spreken, maar *bevolen* onderdanig te zijn, zoals ook ^b de wet zegt.

³⁵ En als zij iets willen leren, laten zij *dat dan* thuis aan hun eigen man vragen. Het is immers schandelijk voor vrouwen om in de gemeente te spreken.

³⁶ Of is het Woord van God van u uitgegaan? Of heeft het alleen u bereikt?

³⁷ Als iemand denkt dat hij een profeet is of een geestelijk mens, laat hij *dan* erkennen dat wat ik u schrijf geboden van de Heere zijn.

³⁸ Maar als iemand onwetend wil zijn, laat hij onwetend zijn.

³⁹ Daarom, broeders, streef ernaar om te profeteren, en verhinder het spreken in *andere* talen niet.

⁴⁰ Laat alle dingen op een gepaste wijze en in *goede* orde gebeuren.

DE OPSTANDING VAN CHRISTUS

15 Verder maak ik u bekend, broeders, het Evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat u ook aangenomen hebt, waarin u ook staat,

² waardoor u ook zalig wordt, als u eraan vasthoudt zoals ik het u verkondigd heb, tenzij dat u tevergeefs geloofd hebt.

³ Want ik heb u ten eerste overgeleverd wat ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, overeenkomstig de Schriften,

⁴ en dat Hij ^b begraven is, en dat Hij ^c opgewekt is op de derde dag, overeenkomstig de Schriften,

⁵ en dat Hij ^d verschenen is aan Kefas, daarna aan de twaalf.

⁶ Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk, van wie de meesten nu nog in leven zijn, maar sommigen ook zijn ontslapen.

⁷ Daarna is Hij verschenen aan Jakobus, daarna aan alle apostelen.

⁸ En als laatste van allen is Hij ook aan mij verschenen, als aan de ontijdig geborene.

⁹ Ik immers ben de ^e minste van de apostelen – ik die het niet waard ben een apostel

^a 1 Tim. 2:12 ^b Gen. 3:16; Efez. 5:22; Kol. 3:18; Tit. 2:5; 1 Petr. 3:1 ^c Gal. 1:11 ^d Rom. 1:16; 1 Kor. 1:21 ^e Jes. 53:7; Dan. 9:24,26; 1 Kor. 5:7; 1 Petr. 2:24 ^f Ps. 16:10; Jes. 53:9; Jona 1:17; Matt. 12:40 ^g Ps. 16:10; Jes. 53:8; Matt. 12:40 ^h Luk. 24:34; Hand. 10:41 ⁱ Joh. 20:19 enz. ^j Hand. 9:3,17; 23:11; 1 Kor. 9:1; 2 Kor. 12:2 ^k Efez. 3:8
14:31 bemoedigd - Of: vermaand.

genoemd te worden, ^a omdat ik de gemeente van God vervolgd heb.

¹⁰ Maar door de genade van God ben ik wat ik ben, en Zijn genade voor mij is niet te vergeefs geweest. ^b Integendeel, ik heb mij meer ingespannen dan zij allen; niet ik echter, maar de genade van God, die met mij is.

¹¹ Of ik het dan *ben* of zij, zó prediken wij en zó hebt u geloofd.

DE OPSTANDING VAN DE DODEN

¹² Als nu van Christus gepredikt wordt dat Hij uit de doden is opgewekt, hoe *kunnen* sommigen onder u *dan* zeggen dat er geen opstanding van de doden is?

¹³ En als er geen opstanding van de doden is, dan is Christus ook niet opgewekt.

¹⁴ En als Christus niet is opgewekt, dan is onze prediking zonder inhoud, en zonder inhoud is ook uw geloof.

¹⁵ En *dan* blijken wij ook valse getuigen van God te zijn. Wij hebben namelijk van God getuigd dat Hij Christus heeft opgewekt, terwijl Hij Die niet heeft opgewekt als inderdaad de doden niet opgewekt worden.

¹⁶ Immers, als de doden niet opgewekt worden, is ook Christus niet opgewekt.

¹⁷ En als Christus niet is opgewekt, is uw geloof zinloos; u bent *dan* nog in uw zonden.

¹⁸ Dan zijn ook zij die in Christus ontslapen zijn, verloren.

¹⁹ Als wij alleen voor dit leven op Christus onze hoop gevestigd hebben, zijn wij de meest beklagenswaardige van alle mensen.

²⁰ Maar nu, ^c Christus is opgewekt uit de doden en is ^d de Eersteling geworden van hen die ontslapen zijn.

²¹ Want omdat ^e de dood er is door een mens, is ook de opstanding van de doden er door een Mens.

²² Want zoals allen in Adam sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden.

²³ Ieder echter in zijn eigen orde: Christus

als Eersteling, daarna wie van Christus zijn, bij Zijn komst.

²⁴ Daarna *komt* het einde, wanneer Hij het koningschap aan God en de Vader heeft overgegeven, ^f wanneer Hij alle heerschappij en alle macht en kracht heeft tenietgedaan.

²⁵ ^g Want Hij moet Koning zijn, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd.

²⁶ De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood.

²⁷ ^h Immers, alle dingen heeft Hij aan Zijn voeten onderworpen. Wanneer Hij echter zegt dat *aan Hem* alle dingen onderworpen zijn, is het duidelijk dat Hij Die *Zelf* alles aan Hem onderworpen heeft, hiervan is uitgezonderd.

²⁸ En wanneer alle dingen aan Hem onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf Zich onderwerpen aan Hem Die alle dingen aan Hem onderworpen heeft, opdat God alles in allen zal zijn.

²⁹ Wat zullen anders zij doen die voor de doden gedoopt worden, als de doden helemaal niet opgewekt worden? Waarom worden zij dan nog voor de doden gedoopt?

³⁰ En waarom lopen wij *dan* elk uur gevaar?

³¹ Ik sterf elke dag, en *betuig dit* bij de roem die ik over u heb in Christus Jezus, onze Heere.

³² Als ik, naar de mens *gesproken*, tegen wilde dieren heb gevochten in Efeze, wat voor nut heeft dat *dan* voor mij, als de doden niet opgewekt worden? ⁱ Laten wij *dan* *maar* eten en drinken, want morgen sterven wij.

³³ Dwaal niet: slecht gezelschap bederft goede zeden.

³⁴ Word op de juiste manier nuchter en zondig niet, want sommigen hebben geen kennis van God. Tot beschaming zeg ik u *dit*.

HET NIEUWE LICHAAM

³⁵ Maar, zal iemand zeggen, ^j hoe worden

^a Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ^b 2 Kor. 11:23; 12:11 ^c 1 Petr. 1:3 ^d Kol. 1:18; Openb. 1:5 ^e Gen. 2:17; 3:6; Rom. 5:12,18; 6:23 ^f 1 Kor. 2:6 ^g Ps. 110:1; Hand. 2:34; Efez. 1:20; Kol. 3:1; Hebr. 1:13; 10:12 ^h Ps. 8:7; Matt. 11:27; 28:18; Efez. 1:22; Hebr. 2:8 ⁱ Jes. 22:13; 56:12 ^j Ezech. 37:3

de doden opgewekt en met wat voor lichaam komen zij *terug*?

³⁶ Dwaas, 'wat u zaait, wordt niet levend, als het niet gestorven is.

³⁷ En wat u zaait, *daarvan* zaait u niet het lichaam dat worden zal, maar een kale graankorrel, al naar het voorvalt, van tarwe of van een van de andere *graansoorten*.

³⁸ God echter geeft daaraan een lichaam zoals Hij heeft gewild, en aan elk van de zaden zijn eigen lichaam.

³⁹ Alle vlees is niet hetzelfde vlees, want het vlees van mensen is verschillend, en het vlees van dieren is verschillend, en *dat* van vissen is verschillend, en *dat* van vogels is verschillend.

⁴⁰ En er zijn hemelse lichamen en er zijn aardse lichamen, maar de heerlijkheid van de hemelse is verschillend, en die van de aardse is verschillend.

⁴¹ De glans van de zon is verschillend, en de glans van de maan is verschillend, en de glans van de sterren is verschillend, want de *ene* ster verschilt in glans van de *andere* ster.

⁴² Zo zal ook de opstanding van de doden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in vergankelijkheid, het wordt opgewekt in onvergankelijkheid.

⁴³ Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

⁴⁴ Een natuurlijk lichaam wordt gezaaid, een geestelijk lichaam wordt opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam en er is een geestelijk lichaam.

⁴⁵ Zo staat er ook geschreven: 'De eerste mens Adam is geworden tot een levend wezen, de laatste Adam tot een levendmakende Geest.

⁴⁶ Het geestelijke is echter niet eerst, maar het natuurlijke *en daarna komt* het geestelijke.

⁴⁷ De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel.

⁴⁸ Zoals de stoffelijke *is*, zo zijn ook de stof-

felijke *mensen*, en zoals de Hemelse *is*, zo zijn ook de hemelse *mensen*.

⁴⁹ En 'zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.

UITZICHT OP DE OVERWINNING

⁵⁰ Maar dit zeg ik, broeders, 'dat vlees en bloed het Koninkrijk van God niet kunnen beërven, en de vergankelijkheid beërft de onvergankelijkheid niet.

⁵¹ Zie, ik vertel u een geheimenis: 'Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,

⁵² in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij 'de laatste bazuin. Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen *als* onvergankelijke *mensen* opgewekt worden, *en* ook wij zullen veranderd worden.

⁵³ Want dit vergankelijke moet zich met onvergankelijkheid bekleden en dit sterfelijke *moet* 'zich met onsterfelijke bekleden.

⁵⁴ En wanneer dit vergankelijke zich met onvergankelijkheid bekleed zal hebben, en dit sterfelijke zich met onsterfelijke bekleed zal hebben, dan zal het woord geschieden dat geschreven staat: 'De dood is verslonden tot overwinning.

⁵⁵ Dood, waar is uw prikkel? Graf, waar is uw overwinning?

⁵⁶ De prikkel nu van de dood is de zonde, en de kracht van de zonde is de wet.

⁵⁷ 'Maar God zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus.

⁵⁸ Daarom, mijn geliefde broeders, wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Heere, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Heere.

INZAMELING VOOR MEDECHRISTENEN

16 Wat nu de inzameling voor de heiligen betreft, moet u *het* net zo doen als ik het aan de gemeenten in Galatië opgedragen heb:

² 'Op elke eerste *dag* van de week moet ieder van u bij zichzelf *iets* opzijleggen om op te sparen wat in zijn vermogen is, opdat

^a Joh. 12:24 ^b Dan. 12:3; Matt. 13:43 ^c Gen. 2:7 ^d 2 Kor. 4:11 ^e Joh. 1:13 ^f 1 Thess. 4:16 ^g Matt. 24:31; 1 Thess. 4:16 ^h 2 Kor. 5:4 ⁱ Jes. 25:8; Hos. 13:14; Hebr. 2:14 ^j 1 Joh. 5:5 ^k Hand. 11:29; 2 Kor. 8:4; 9:1

de inzamelingen niet *pas* dan gehouden worden, wanneer ik gekomen ben.

³ En wanneer ik *bij u* gekomen ben, zal ik hen die u daarvoor geschikt acht, met brieven sturen om uw gave naar Jeruzalem over te brengen.

REISPLAN

⁴ En als het *de moeite* waard mocht zijn dat ik de reis *zelf* ook maak, zullen zij met mij *meereizen*.

⁵ Maar ^aik zal naar u toe komen, wanneer ik Macedonië doorgereisd ben, want ik ga door Macedonië,

⁶ en zo mogelijk zal ik bij u blijven, of ook de winter doorbrengen, om mij door u op weg te laten helpen, waar ik *ook maar* naartoe reis.

⁷ Want ik wil u nu niet *slechts* op doorreis zien, maar hoop enige tijd bij u te blijven, als de Heere het toestaat.

⁸ Ik zal echter tot Pinksteren in Efeze blijven,

⁹ want *daar* is voor mij een grote en krachtige deur geopend, en er zijn veel tegenstanders.

¹⁰ Als Timotheüs komt, let er dan op dat hij zonder vrees bij u kan zijn, want hij doet het werk van de Heere, zoals ook ik.

¹¹ Laat dus niemand hem gering achten, maar help hem op weg in vrede, zodat hij naar mij toe *kan* komen, want ik en de broeders wachten op hem.

¹² En wat Apollos, de broeder, betreft, ik heb hem er vele malen toe opgeroepen dat

hij met de broeders naar u toe zou komen, maar hij wilde nu beslist niet komen. Hij zal echter komen, wanneer het hem gelegen komt.

APPEL EN GROETEN

¹³ Wees waakzaam, sta vast in het geloof, wees manmoedig, wees sterk.

¹⁴ Laat alles bij u in liefde gebeuren.

¹⁵ En ik roep u ertoe op, broeders – u weet dat het huis van Stefanus de eersteling van Achaje is en dat zij zichzelf ten dienste van de heiligen beschikbaar hebben gesteld – ¹⁶ dat u zich ook aan zulke *mensen* onderwerpt, en aan ieder die meewerkt en zich inspannt.

¹⁷ En ik verblijd mij over de komst van Stefanus en Fortunatus en Achaïcus, want zij hebben aangevuld wat *mij* van uw *kant* nog ontbrak,

¹⁸ want zij hebben mijn geest verkwikt en die van u. Erken zulke *mensen* dan.

¹⁹ U groeten de gemeenten van Asia. In de Heere groeten u hartelijk Aquila en Priscilla met de gemeente in hun huis.

²⁰ U groeten alle broeders. ^bGroet elkaar met een heilige kus.

²¹ Een eigenhandige groet van mij, Paulus.

²² Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn. Maranatha!

²³ De genade van de Heere Jezus Christus *zij* met u.

²⁴ Mijn liefde *zij* met u allen in Christus Jezus. Amen.

^a 2 Kor. 1:15 ^b Rom. 16:16; 2 Kor. 13:12; 1 Thess. 5:26; 1 Petr. 5:14

DE TWEEDE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE GEMEENTE VAN KORINTHE

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, apostel van Jezus Christus door de wil van God, en ^aTimotheüs, de broeder, aan de gemeente van God die in Korinthe is, met al de heiligen die in heel Achaje zijn:

^{2b} genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

DANKZEGGING VOOR TROOST EN VERLOSSING

^{3c} Geprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de barmhartigheden en de God van alle vertroosting,

^{4d} Die ons troost in al onze verdrukking, zodat wij hen kunnen troosten die in allerlei verdrukking zijn, met de vertroosting waarmee wij zelf door God getroost worden.

^{5e} Want zoals het lijden van Christus overvloedig over ons komt, zo is door Christus ook onze vertroosting overvloedig.

^{6f} Of wij nu verdrukt worden, *het is* tot uw vertroosting en zaligheid, ⁷ die tot stand gebracht wordt in de volharding in hetzelfde lijden dat ook wij lijden; of dat wij getroost worden, *het is eveneens* tot uw vertroosting en zaligheid.

⁷ En onze hoop voor u is vast, in de wetenschap dat u, zoals u deelhebt aan het lijden, zo ook *deelhebt* aan de vertroosting.

⁸ Want wij willen niet, broeders, dat u geen weet hebt van onze verdrukking, ⁹ die ons in Asia overkomen is: dat wij het uitermate zwaar te verduren hebben gekregen,

boven ons vermogen, zodat wij zelfs aan ons leven wanhoopten.

⁹ Ja, wij hadden voor ons eigen *beseft* het doodvonnis zelf *al* ontvangen, ¹⁰ opdat wij niet op onszelf zouden vertrouwen, maar op God, Die de doden opwekt.

¹⁰ Hij heeft ons uit zo'n groot doodsgevaar verlost, en Hij verlost *ons nog*. Op Hem hebben wij de hoop gevestigd dat Hij ons ook verder verlossen zal,

¹¹ terwijl u ons ook mede te hulp komt door het gebed, ¹² opdat door velen dankzegging voor ons gedaan wordt voor de genadegave die door velen tot ons is gekomen.

PAULUS' JA IS JA

¹² Want dit is onze roem: het getuigenis van ons geweten dat wij ons in eenvoud en oprechtheid voor God, niet in vleselijke wijsheid, maar in genade van God gedragen hebben in de wereld, en in het bijzonder ten opzichte van u.

¹³ Wij schrijven u immers niets anders dan wat u leest of ook begrijpt. En ik hoop dat u het ook tot het einde toe zult begrijpen,

¹⁴ zoals u ook van ons ten dele begrepen hebt, dat wij uw roem zijn, ¹⁵ zoals ook u onze *roem* bent op de dag van de Heere Jezus.

¹⁶ En in dit vertrouwen had ik mij eerder voorgenomen naar u toe te komen, opdat u een tweede genade zou hebben.

¹⁷ Ik wilde namelijk door uw *stad* naar Macedonië doorreizen, en weer van Macedonië naar u toe komen, om door u op weg geholpen te worden naar Judea.

¹⁸ Ik heb toch niet lichtvaardig gehandeld

^a Filipp. 1:1 ^b Rom. 1:7; 1 Kor. 1:3; Efez. 1:2; 1 Petr. 1:2 ^c Efez. 1:3; 1 Petr. 1:3 ^d 2 Kor. 7:6 ^e Ps. 34:20; 94:19 ^f 2 Kor. 4:17 ^g Hand. 19:23 enz. ^h Jer. 17:5,7 ⁱ 1 Kor. 15:31 ^j Rom. 15:30; Filipp. 1:19 ^k 2 Kor. 4:15 ^l Filipp. 2:16; 1 Thess. 2:19 ^m 1 Kor. 16:5

door mij dit voor te nemen? Of zijn de dingen die ik me voorneem, voornemens naar het vlees, zodat het bij mij zou zijn: ja, ja en *tegelijk* nee, nee?

¹⁸ Maar God is getrouw: ons woord tot u ¹⁹ is niet ja en nee geweest.

¹⁹ Want de Zoon van God, Jezus Christus, Die onder u gepredikt is door ons, *namelijk* door mij, Silvanus en Timotheüs, was niet ja en nee, maar is in Hem ja geweest.

²⁰ Immers, zovele beloften van God als er zijn, die zijn in Hem ja en in Hem amen, tot verheerlijking van God door ons.

²¹ En Hij Die ons met u bevestigt in Christus en ons gezalfd heeft, is God,

²² ²³ Die ons ook verzegeld heeft en het onderpand van de Geest in onze harten gegeven heeft.

GEWIJZIGDE REISPLANNEN

²³ ²⁴ En ik roep God aan tot Getuige over mijn ziel, dat ik om u te sparen niet weer naar Korinthe ben gekomen.

²⁴ Niet dat wij heersen over uw geloof, maar wij zijn medearbeiders aan uw blijdschap, want u staat vast door het geloof.

2 Dus dit heb ik mij voorgenomen: dat ik niet opnieuw in droefheid naar u toe zou komen.

² Want als ik u bedroefd maak, wie is het dan die mij verblijden zal, behalve hij die door mij bedroefd is gemaakt?

³ En dit heb ik u juist geschreven, opdat ik bij mijn komst geen droefheid zou onder vinden van hen over wie ik mij moest verblijden; ⁴ en ik vertrouwde van u allen dat mijn blijdschap *die* van u allen is.

⁴ Want in veel verdrukking en benauwdheid van hart heb ik u geschreven, onder veel tranen, niet opdat u bedroefd zou worden, maar opdat u de liefde zou leren kennen die ik overvloedig voor u heb.

VERGEVING VOOR DE BOETVAARDIGE

⁵ Maar als iemand droefheid veroorzaakt heeft, *dan* heeft hij niet mij bedroefd, maar in zekere zin – opdat ik het *hem* niet te zwaar maak – u allen.

⁶ ⁷ Voor zo iemand is die straf, die door velen is *opgelegd*, genoeg geweest.

⁷ Zodat u *hem* daarentegen liever *moet* vergeven en bemoedigen, opdat zo iemand niet misschien door al te grote droefheid wordt verteerd.

⁸ Daarom verzoek ik u dat u uw liefde voor hem *weer* bevestigt.

⁹ Want met dit doel heb ik ook geschreven: dat ik uw beproefdheid te weten zou komen, of u in alles gehoorzaam bent.

¹⁰ Degene wie u nu iets vergeeft, *die* *vergeef* ik ook; want ook ik heb, als ik *al* iets te vergeven heb, het hem vergeven omwille van u, voor het aangezicht van Christus, opdat de satan op ons geen voordeel zou behalen.

¹¹ Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend.

AARD VAN PAULUS' PREDIKING

¹² ¹³ Toen ik nu in Troas kwam om het Evangelie van Christus *te prediken*, en *daar* een deur voor mij geopend was in de Heere, had ik geen rust voor mijn geest, omdat ik Titus, mijn broeder, niet vond,

¹⁴ maar ik nam afscheid van hen en vertrok naar Macedonië.

¹⁵ En God zij dank, Die ons in Christus altijd doet triomferen ¹⁶ en door ons de geur van Zijn kennis op iedere plaats openbaar maakt.

¹⁷ Want wij zijn voor God een aangename geur van Christus, onder hen die zalig worden en onder hen die verloren gaan;

¹⁸ ¹⁹ voor de laatsten een doodsgreur, *die leidt* tot de dood, maar voor de eersten een levensgeur, *die leidt* tot het leven. Maar wie is tot deze dingen bekwaam?

²⁰ Want wij zijn niet als zovelen, die handeldrijven met het Woord van God, maar als in oprechtheid, maar als vanuit God, voor Gods aangezicht, spreken wij *het* in Christus.

HET OUDE EN NIEUWE VERBOND

3 ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

^a Matt. 5:37; Jak. 5:12 ^b Rom. 8:16; 2 Kor. 5:5; Efez. 1:13; 4:30 ^c Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 11:31; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1 ^d 1 Petr. 5:3 ^e 2 Kor. 8:22; Gal. 5:10 ^f 1 Kor. 5:3 ^g Hand. 16:8 ^h Kol. 1:27 ⁱ Luk. 2:34 ^j 2 Kor. 5:12; 10:8

aanbevelingsbrieven voor u nodig, of aanbevelingsbrieven van u?

² U bent onze brief, geschreven in onze harten, gekend en gelezen door alle mensen.

³ Het is immers openbaar geworden dat u een brief van Christus bent, door onze bediening opgesteld, geschreven niet met inkt, maar door de Geest van de levende God, niet ^a op stenen tafelen, ^b maar op tafelen van vlees, van de harten.

⁴ Zo'n vertrouwen nu hebben wij door Christus op God.

⁵ Niet omdat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken, als *was het* uit onszelf, maar ^c onze bekwaamheid is uit God.

⁶ Hij heeft ons namelijk bekwaam gemaakt om ^d dienaars van 'het nieuwe verbond te zijn, niet van de letter, maar van de Geest; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

⁷ Als nu de bediening van de dood, met letters 'in stenen gegrift, in heerlijkheid was, ^e zodat de Israëlieten *hun* ogen niet op het gezicht van Mozes gericht konden houden vanwege de heerlijkheid van zijn gezicht, *hoewel* die tenietgedaan zou worden,

⁸ hoeveel te meer zal dan de bediening van de Geest in heerlijkheid zijn?

⁹ Want als de bediening van de verdoemenis al heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening van de gerechtigheid overvloedig in heerlijkheid.

¹⁰ Immers, zelfs dat wat verheerlijkt was, is in dit opzicht niet heerlijk geweest, vergeleken met de allesovertreffende heerlijkheid.

¹¹ Want als wat tenietgedaan wordt in heerlijkheid was, veel meer is wat blijft in heerlijkheid.

¹² Omdat wij dan een dergelijke hoop bezitten, gaan wij met veel vrijmoedigheid te werk,

¹³ en *doen wij* niet zoals ^f Mozes, die een bedekking op zijn gezicht legde, opdat de Israëlieten *hun* ogen niet gericht zouden

houden 'op het einddoel van wat tenietgedaan wordt.

¹⁴ Maar hun gedachten werden verhard, want tot op heden blijft diezelfde bedekking bij het lezen van het Oude Testament, zonder te worden weggenomen. Die *bedekking* wordt tenietgedaan in Christus.

¹⁵ Ja, tot op heden ligt er, wanneer Mozes gelezen wordt, een bedekking op hun hart.

¹⁶ Maar wanneer het zich tot de Heere bekeert, wordt de bedekking weggenomen.

¹⁷ De Heere nu is de Geest; en waar de Geest van de Heere is, daar is vrijheid.

¹⁸ Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd *naar* hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals *dit* door de Geest van de Heere *bewerkt wordt*.

DE APOSTOLISCHE BEDIENING

4 Daarom, aangezien wij deze bediening hebben naar de barmhartigheid die ons bewezen is, verliezen wij de moed niet.

² Integendeel, wij hebben de schandelijke, verborgen praktijken verworpen; ^a wij wandelen niet in bedrog en vervalsen ook niet het Woord van God, maar door het openbaar maken van de waarheid ^b bevelen wij onszelf aan bij elk menselijk geweten, in de tegenwoordigheid van God.

³ Maar in het geval dat ons Evangelie nog bedekt is, dan is het bedekt in hen ^c die verloren gaan.

⁴ Van hen, de ongelovigen, *geldt* dat de god van deze eeuw ^d hun gedachten heeft verblind, opdat de verlichting met het Evangelie van de heerlijkheid van Christus, 'Die *het* beeld van God is, hen niet zou bestralen.

⁵ Want wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus als Heere, en onszelf als uw dienstknechten om Jezus' wil.

⁶ Want God, 'Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is ook De-

^a Ex. 24:12; 34:1 ^b Jer. 31:33; Ezech. 11:19; 36:26; Hebr. 8:10 ^c Filipp. 2:13 ^d 2 Kor. 5:18 ^e Hebr. 8:6, 8

^f Ex. 24:12; 34:1; Deut. 10:1 ^g Ex. 34:30 ^h Ex. 34:35 ⁱ Rom. 10:4 ^j Jes. 6:10; Ezech. 12:2; Matt. 13:11;

Hand. 28:26; Rom. 11:8 ^k Matt. 13:11; Rom. 11:23; 1 Kor. 2:10 ^l Joh. 4:24 ^m 1 Kor. 13:12; 2 Kor. 5:7

ⁿ 2 Kor. 2:17 ^o 2 Kor. 6:4 ^p 2 Kor. 2:15; 2 Thess. 2:10 ^q Jes. 6:10; Joh. 12:40 ^r Joh. 14:9; Filipp. 2:6; Kol.

1:15; Hebr. 1:3 ^s Gen. 1:3

gene^a Die in onze harten geschenken heeft tot verlichting met de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus.

DE SCHAT IN AARDEN KRIJGEN

⁷ Maar wij hebben deze schat ^bin aarden kruiken, opdat de allesovertreffende kracht van ^cGod zou zijn en niet uit ons.

⁸ Wij worden in alles verdrukt, maar niet in het nauw gebracht; *wij zijn* in twijfel, maar niet vertwijfeld;

⁹ *wij worden* vervolgd, maar niet verlaten; neergeworpen, maar niet te gronde gericht.

¹⁰ ^dWij dragen altijd het sterven van de Heere Jezus in het lichaam mee, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam openbaar wordt.

¹¹ ^eWant wij die leven, worden voortdurend aan de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus openbaar wordt in ons sterfelijk vlees.

¹² Zo is dan de dood werkzaam in ons, maar het leven in u.

¹³ Maar omdat wij dezelfde Geest van het geloof hebben, overeenkomstig wat geschreven staat: ^f'Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, geloven ook wij, en daarom spreken wij ook.

¹⁴ ^gWij weten immers dat Hij Die de Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken en samen met u *voor Zich* zal stellen.

¹⁵ Want dit alles gebeurt ter wille van u, opdat de genade, die meer en meer is toegelaten, door de dankzegging van velen overvloedig wordt tot verheerlijking van God.

EEN AARDSE TENT EN EEN HUIS IN DE HEMEL

¹⁶ Daarom verliezen wij de moed niet; integendeel, ook al vergaat onze uiterlijke mens, toch wordt de innerlijke mens van dag tot dag vernieuwd.

¹⁷ Want onze lichte verdrukking, die van korte duur is, brengt in ons een allesovertreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid teweege.

¹⁸ Wij houden onze ogen immers niet gericht op de dingen die men ziet, maar op de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig.

5 Wij weten immers dat, wanneer ons ^aaardse huis, *deze* tent, afgebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, *maar* eeuwig in de hemelen.

² Want in *deze* tent zuchten wij ook, en verlangen wij er vurig naar met onze woning die uit de hemel is, overkleed te worden,

³ ^bals wij maar bekleed *en* niet naakt zullen bevonden worden.

⁴ Want ook wij, die in *deze* tent zijn, zuchten terwijl we het zwaar te verduren hebben; wij willen immers niet ontkleed, maar overkleed worden, "zodat het sterfelijke door het leven wordt verslonden.

⁵ Hij nu Die ons hiervoor heeft gereedgemaakt, is God, ^cDie ons ook het onderpand van de Geest gegeven heeft.

⁶ Wij hebben dus altijd goede moed en weten dat wij, zolang wij in het lichaam inwonen, uitwonend zijn van de Heere,

⁷ ^dwant wij wandelen door geloof, niet door aanschouwen.

⁸ Maar wij hebben goede moed en wij hebben er meer behagen in om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen.

⁹ Daarom stellen wij er ook een eer in, hetzij inwonend, hetzij uitwonend, om Hem welbehaaglijk te zijn.

¹⁰ ^eWant wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat ieder *vergelding* ontvangt voor wat hij door middel van *zijn* lichaam gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

^a 2 Petr. 1:19 ^b 2 Kor. 5:1 ^c 1 Kor. 2:5 ^d Rom. 8:17; Gal. 6:17; Filipp. 3:10; 2 Tim. 2:11,12; 1 Petr. 4:13 ^e Ps. 44:23; Matt. 5:11; Rom. 8:36; 1 Kor. 4:9 ^f 1 Kor. 15:49; Kol. 3:4 ^g Ps. 116:10 ^h Rom. 8:11; 1 Kor. 6:14 ⁱ 2 Kor. 1:11 ^j Ps. 30:6; Matt. 5:12; Rom. 8:18; 1 Joh. 3:2 ^k 2 Kor. 4:7 ^l Rom. 8:23 ^m Openb. 3:18; 16:15 ⁿ Rom. 8:11; 1 Kor. 15:53 ^o Rom. 8:16; 2 Kor. 1:22; Efez. 1:13; 4:30 ^p 1 Kor. 13:12; 2 Kor. 3:18 ^q Matt. 25:32; Rom. 14:10 ^r Ps. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 1 Kor. 3:8; Gal. 6:5; Openb. 2:23; 22:12

DE BEDIENTING VAN DE VERZOENING

¹¹ Nu wij dus *deze* vrees voor de Heere kennen, bewegen wij *de* mensen tot *het geloof*, en voor God zijn wij openbaar geworden, maar ik hoop ook voor uw gewetens openbaar te zijn.

¹² ^a Want wij bevelen onszelf niet opnieuw bij u aan, maar wij geven u een aanleiding tot roem over ons, opdat u *iets te zeggen* zou hebben tegen hen die in het uiterlijke roemen en niet *in wat er in het hart leeft*.

¹³ Want wanneer wij buiten onszelf zijn, *dan is dat* voor God; en wanneer wij bij ons verstand zijn, *dan is dat* voor u.

¹⁴ Want de liefde van Christus dringt ons, die tot dit oordeel gekomen zijn: als Eén voor allen gestorven is, dan zijn zij allen gestorven.

¹⁵ En Hij is voor allen gestorven, ^b opdat zij die leven, niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem Die voor hen gestorven en opgewekt is.

¹⁶ ^c Zo kennen wij vanaf nu niemand naar het vlees; en al hebben wij Christus naar het vlees gekend, dan kennen wij *Hem* nu zo niet meer.

¹⁷ Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping: ^d het oude is voorbijgegaan, zie, alles is nieuw geworden.

¹⁸ En dit alles is uit God, ^e Die ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening van de verzoening gegeven heeft.

¹⁹ ^f God was het namelijk Die in Christus de wereld met Zichzelf verzoende, en aan hen hun overtredingen niet toerekende; en Hij heeft het woord van de verzoening in ons gelegd.

²⁰ Wij zijn dan ^g gezanten namens Christus, alsof God *Zelf* door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God verzoenen.

²¹ ^h Want Hem Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons *tot zonde* gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem.

PAULUS' VERDRUKKINGEN

⁶ En als ⁱ medearbeiders van God roepen wij u er ook toe op ^j de genade van God niet tevergeefs ontvangen te hebben.

² Want Hij zegt: In de tijd van het welbehagen heb Ik U verhoord, en op de dag van het heil heb Ik U geholpen. Zie, nu is het de tijd van het welbehagen, zie, nu is het de dag van het heil!

³ ^k Wij geven in geen enkel opzicht enige aanstoot, opdat de bediening niet gelasterd wordt.

⁴ Maar in alles bewijzen wij onszelf ^l als dienaars van God, ^m in veel volharding: in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden,

ⁿ in slagen, in gevangenschappen, in oproer, in ingespannen arbeid, in nachten zonder slaap, in vasten,

^o in reinheid, in kennis, in geduld, in vriendelijkheid, in de Heilige Geest, in ongeveinsde liefde,

^p in het woord van de waarheid, in de kracht van God, door de wapens van de gerechtigheid aan de rechter- en aan de linkerzijde;

^q door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als misleiders en *toch* waarachtigen;

^r als onbekenden en *toch* bekenden; ^s als stervenden, en zie, wij leven; als bestraft en *toch* niet gedood;

^t als bedroefden, maar *toch* steeds blij; als armen, maar die *toch* velen rijk maken; als mensen die niets hebben en *toch* alles bezitten.

^u Onze mond heeft zich *vrijmoedig* voor u geopend, Korinthiërs, ons hart staat wijd open.

^v U neemt geen kleine plaats in ons *hart* in, maar *zelf* bent u enghartig.^{*}

^w Zet dan ook van uw kant – ik spreek ^x als tot *mijn* kinderen – uw *hart* wijd open.

^a 2 Kor. 3:1; 10:8 ^b Rom. 14:7; Gal. 2:20; 1 Thess. 5:10; 1 Petr. 4:2 ^c Matt. 12:50; Joh. 15:14; Gal. 5:6; 6:15; Kol. 3:11 ^d Jes. 43:18; Openb. 21:5 ^e Kol. 1:20; 1 Joh. 2:2; 4:10 ^f Rom. 3:24,25; Kol. 1:20 ^g 2 Kor. 3:6 ^h Jes. 53:9; 1 Petr. 2:22; 1 Joh. 3:5 ⁱ Jes. 53:12; Rom. 8:3; Gal. 3:13 ^j 1 Kor. 3:9 ^k Hebr. 12:15 ^l Jes. 49:8 ^m Rom. 14:13; 1 Kor. 10:32 ⁿ 1 Kor. 4:1 ^o 2 Kor. 11:23 ^p Ps. 118:18; Jes. 26:19 ^q 1 Kor. 4:14 ^r 6:12 *enghartig* - Letterlijk: nauw in uw ingewanden.

GEEN ONGELIJK SPAN MET ONGELOVIGEN

¹⁴ "Vorm geen ongelijk span met ongelovigen, ^bwant wat heeft gerechtigheid gemeenschappelijk met wetteloosheid, en welke gemeenschap is er tussen licht en duisternis?

¹⁵ En welke overeenstemming is er tussen Christus en Belial? Of wat deelt een gelovige met een ongelovige?

¹⁶ Of welk verband is er tussen de tempel van God 'en de afgoden? "Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: "Ik zal in hun *midden* wonen en onder *hen* wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn.

¹⁷ "Ga daarom uit hun midden weg en zonder u af, zegt de Heere, en raak het onreine niet aan, en Ik zal u aannemen,

¹⁸ "en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heere, de Almachtige.

7 Omdat wij dan deze beloften hebben, geliefden, laten wij onszelf reinigen van alle bezoedeling van vlees en geest, en de heiliging volbrengen in het vreezen van God.

DE TROOSTRIJKE KOMST VAN TITUS

² Geef ons plaats in uw hart. Wij hebben niemand onrecht aangedaan, wij hebben niemand te gronde gericht, wij hebben niemand uitgebuit.

³ Ik zeg *dit* niet om u te veroordelen, want ik heb ^aal eerder gezegd dat wij zo hartelijk met u *verbonden* zijn, ^cdat wij samen met u zouden willen sterven en leven.

⁴ Ik heb veel vrijmoedigheid tegenover u, ik heb veel te roemen over u. Ik ben vol van vertroosting en 'word overstelpt met blijdschap in al onze verdrukking.

⁵ Want ook toen wij in Macedonië gekomen waren, heeft ons vlees geen rust gehad, ^dmaar waren wij in alles verdrukt: vanbuiten waren er conflicten, vanbinnen vrees.

⁶ "Maar God, Die de nederigen troost, heeft ons getroost door de komst van Titus.

⁷ En niet alleen door zijn komst, maar ook door de troost waarmee hij bij u getroost werd. Hij deed ons *namelijk* verslag van uw vurig verlangen, uw treuren en uw ijver voor mij, *en* zo werd ik des te meer verblijd.

DROEFHEID OVEREENKOMSTIG DE WIL VAN GOD EN DROEFHEID VAN DE WERELD

⁸ Want al heb ik u in de brief bedroefd, ik heb er geen berouw van. Hoewel ik er wel berouw van gehad heb, want ik zie dat die brief, ook al is het voor een korte tijd, u bedroefd heeft.

⁹ Nu verblijd ik mij, niet omdat u bedroefd bent geweest, maar omdat u bedroefd bent geweest tot bekering. Want u bent bedroefd geweest overeenkomstig *de wil* van God, zodat u in geen enkel opzicht door ons schade hebt geleden.

¹⁰ "Want de droefheid die overeenkomstig *de wil* van God is, brengt een onberouwelijke bekering tot zaligheid teweeg, maar de droefheid van de wereld brengt de dood teweeg.

¹¹ Want zie, juist dit, dat u overeenkomstig *de wil* van God bedroefd bent geworden, wat een grote inzet heeft dat in u teweeggebracht! Ja, *wat een* verdediging, ja, *wat een* verontwaardiging, ja, *wat een* vrees, ja, *wat een* vurig verlangen, ja, *wat een* ijver, ja, *wat een* bestraffing! In alles hebt u bewezen zelf rein te zijn in deze zaak.

¹² Hoewel ik u dus geschreven heb, was *dat* niet om hem die onrecht had gedaan, en ook niet om hem die onrecht was aangedaan, maar opdat onze inzet voor u openbaar zou worden bij u, in de tegenwoordigheid van God.

¹³ Daarom zijn wij getroost door uw vertroosting; en wij zijn des te meer verblijd over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest door u allen is verkwikt.

¹⁴ "Want als ik in enig opzicht bij hem over

^a Deut. 7:2; 1 Kor. 5:9 ^b 1 Sam. 5:1,2; 1 Kon. 8:21; 1 Kor. 10:21; Efez. 5:11 ^c 1 Kor. 10:7,14 ^d 1 Kor. 3:16; 6:19; Efez. 2:21; Hebr. 3:6; 1 Petr. 2:5 ^e Ex. 29:45; Lev. 26:11; Ezech. 37:26 ^f Jes. 52:11; Openb. 18:4 ^g Jer. 31:1 ^h 2 Kor. 6:11,12,13 ⁱ Matt. 5:12; Hand. 5:41; Filipp. 2:17; Kol. 1:24 ^j Hand. 16:19,23 ^k 2 Kor. 1:4 ^l 2 Sam. 12:13; Matt. 26:75; Luk. 18:13

7:3 dat wij ... *verbonden zijn* - Letterlijk: dat u in onze harten bent.

u geroemd heb, dan ben ik niet beschaamd geworden. Integendeel, zoals wij alles in waarheid tot u gesproken hebben, zo is ook ons roemen tegenover Titus waarheid gebleken.

¹⁵ En zijn innige gevoelens voor u zijn des te overvloediger, als hij zich de gehoorzaamheid van u allen herinnert, hoe u hem met vrees en beven hebt ontvangen.

¹⁶ Ik verblijd mij dus, omdat ik in alles op u kan vertrouwen.

OPROEP TOT VRIJGEVIGHEID

8 Verder maken wij u bekend, broeders, de genade van God die in de gemeenten van Macedonië gegeven is,

² *namelijk* dat, te midden van veel beproeving door verdrukking, de overvloed van hun blijdschap en hun buitengewoon diepe armoede in overvloedige mate geleid hebben tot de rijkdom van hun vrijgevigheid.

³ Want, zo getuig ik, zij *gaven* naar vermogen, ja, boven vermogen, en uit eigen beweging;

⁴ en zij smeekten ons met veel aandrang dat wij *hun* genadegave en aandeel in het dienstbetoon aan de heiligen zouden aanemen.

⁵ En zij *deden* niet *alleen* zoals wij gehoopt hadden, maar zij gaven zich eerst aan de Heere en *daarna* aan ons, door de wil van God.

⁶ Zo hebben wij dan Titus aangespoord dat hij, zoals hij eerder begonnen was, nu ook *de inzameling* van deze genadegave bij u zou voltooiën.

⁷ Zo dan, zoals u in alles overvloedig bent, in geloof, en in woord, en in kennis, en met alle inzet, en in uw liefde tot ons, wees zo ook in deze genadegave overvloedig.

⁸ Ik zeg dit niet als bevel, maar om door de inzet van anderen ook de oprechtheid van uw liefde te beproeven.

⁹ Want u kent de genade van onze Heere Jezus Christus, ⁹ dat Hij omwille van u arm is geworden, terwijl Hij rijk was, opdat u door Zijn armoede rijk zou worden.

¹⁰ Ik geef hierin *dan* ook *slechts mijn* mening, want dat is nuttig voor u, die niet

alleen met het doen, maar ook met het willen reeds een jaar geleden begonnen bent.

¹¹ Voltooi echter nu ook het doen, opdat, zoals de bereidwilligheid er was, zo ook de voltooiing er zal zijn, overeenkomstig wat u hebt.

¹² Want als de bereidwilligheid aanwezig is, ¹² dan is iemand welgevallig overeenkomstig wat hij heeft, niet overeenkomstig wat hij niet heeft.

¹³ Het is namelijk niet *de bedoeling* dat anderen verlichting hebben, en u verdrukking;

¹⁴ maar uit het oogpunt van gelijkheid is er op dit moment uw overvloed om wat hun ontbreekt *aan te vullen*, opdat ook hun overvloed er is om wat u ontbreekt *aan te vullen*, opdat er gelijkheid zal zijn,

¹⁵ zoals geschreven staat: "Wie veel had verzameld, had niet over; en wie weinig had verzameld, had niet te weinig.

ZENDING VAN TITUS

¹⁶ Maar God zij dank, Die dezelfde inzet voor u in het hart van Titus gegeven heeft.

¹⁷ Hij heeft immers *mijn* aansporing ontvangen, maar is ook uit eigen beweging vol ijver naar u toe gereisd.

¹⁸ En wij hebben ook de broeder met hem meegezonden die in alle gemeenten lof ontvangt *om zijn dienst* in het Evangelie; ¹⁹ en dat niet alleen, maar hij is ook door de gemeenten gekozen als onze reisgenoot met deze genadegave, waar wij de zorg voor dragen tot heerlijkerheid van de Heere Zelf, en om uw bereidwilligheid *te laten zien*.

²⁰ Wij proberen het *immers* te vermijden dat iemand ons verdacht zou maken vanwege dit grote bedrag waar wij zorg voor dragen,

²¹ ²¹ *wij*, die bedacht zijn op wat goed is, niet alleen voor de Heere, maar ook voor de mensen.

²² Ook hebben wij onze broeder met hen meegestuurd, van wie wij in veel opzichten vaak onderkend hebben dat hij ijverig is, en nu *is hij* nog veel ijveriger door het grote vertrouwen dat *hij* in u heeft.

¹ Hand. 11:29; Rom. 15:26; 1 Kor. 16:2; 2 Kor. 9:1 ² Luk. 9:58 ³ Matt. 12:43; Luk. 21:3 ⁴ Spr. 3:28; 1 Petr. 4:10 ⁵ Ex. 16:18 ⁶ Rom. 12:17

²³ Wat Titus betreft: hij is mijn metgezel en medearbeider bij u; wat onze broeders betreft: zij zijn gezanten van de gemeenten, tot eer van Christus.*

²⁴ Toon hun dan het bewijs van uw liefde en van onze roem over u, ook ten overstaan van de gemeenten.

COLLECTE VOOR JERUZALEM

9 Want het is voor mij niet nodig u te schrijven over^a het dienstbetoon aan de heiligen.

² Want ik weet van uw bereidwilligheid, waarover ik u roem bij de Macedoniërs, *namelijk* dat Achaje al sinds een jaar gereed is. En uw ijver heeft velen aangestoken.

³ Ik heb de broeders gestuurd, opdat onze roem over u in dit opzicht niet zonder inhoud zou blijken, opdat u – zoals ik zei – gereed bent;

⁴ opdat niet misschien, als er Macedoniërs met mij meekomen en zij u niet gereed vinden, wij – om niet te zeggen: u – beschaamd worden in dit vertrouwen op onze roem over u.*

⁵ Ik achtte het dus nodig de broeders aan te sporen eerst naar u toe te gaan en de eerder door u beloofde zegen vóór af in gereedheid te brengen, zodat deze gereed ligt als een zegen en niet als een *gift* in gierigheid *gegeven*.

GODS ONUITSPREKELIJKE GAVE

⁶ En dit *zeg ik*: ^bWie karig zaait, zal ook karig oogsten; en wie *zegenrijk*^c zaait, zal ook *zegenrijk* oogsten.

⁷ Laat ieder *doen* zoals hij in *zijn* hart voorgenomen heeft, 'niet met tegenzin of uit dwang, 'want God heeft een blijmoedige gever lief.

⁸ En God is bij machte elke *vorm* van genade overvloedig te maken in u, zodat u, wanneer u in alles altijd al het nodige bezit, overvloedig kunt zijn in elk goed werk.

⁹ Zoals geschreven staat: ^dHij heeft uitgestrooid, hij heeft aan de armen gegeven;

zijn gerechtigheid blijft tot in eeuwigheid.

¹⁰ Hij nu Die de zaaier zaad verschaft, moge ook brood tot voedsel schenken en uw zaaigoed doen toenemen en de vruchten van uw gerechtigheid vermeerderen.

¹¹ Zo zult u in alles rijk worden, *in staat* tot alle vrijgevigheid, die door middel van ons dankzegging aan God teweegbrengt.

¹² Want het betonen van deze dienst vult niet alleen de tekorten van de heiligen aan, maar is ook een overvloedige *bron* van vele dankzeggingen aan God,

¹³ want door dit bewijs van dienstbetoon verheerlijken zij God vanwege de onderdanigheid aan het Evangelie van Christus, overeenkomstig uw belijdenis, en *vanwege* de gulle handreiking aan hen en aan allen.

¹⁴ En in hun gebed voor u verlangen zij vurig naar u vanwege de allesovertreffende genade van God over u.

¹⁵ Ja, God zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave!

PAULUS' APOSTOLISCH GEZAG

10 Ik nu, Paulus zelf, roep u op door de zachtmoedigheid en welwillendheid van Christus – ik, die *volgens sommigen* in uw tegenwoordigheid wel schuchter ben, maar in *mijn* afwezigheid flink tegen u doe –

² ja, ik smeed u dat ik, wanneer ik aanwezig ben, niet flink hoeft te doen met de vrijmoedigheid waarmee ik meen het te moeten opnemen tegen sommigen die van mening zijn dat wij naar het vlees wandelen.

³ Want al wandelen wij in het vlees, wij voeren geen strijd naar het vlees.

⁴ 'De wapens van onze strijd zijn immers niet vleselijk, maar krachtig door God, 'tot afbraak van bolwerken.

⁵ Want wij breken *valse* redeneringen af en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en wij nemen elke gedachte gevangen om *die te brengen* tot de gehoorzaamheid aan Christus,

* Hand. 11:29; Rom. 15:26; 1 Kor. 16:2; 2 Kor. 8:4 ^b Spr. 11:24; Gal. 6:7 ^c Deut. 15:7; Rom. 12:8 ^d Ex. 25:2; 35:5 ^e Ps. 112:9 ^f Efez. 6:13 enz. ^g Jer. 1:10

8:23 tot eer van Christus - Letterlijk: een eer van Christus. 9:4 in dit ... over u - Letterlijk: in deze vaste grond van roem. 9:6 zegenrijk - Letterlijk: in zegeningen.

⁶ en wij staan gereed om elke ongehoorzaamheid te bestraffen, zodra uw gehoorzaamheid volkomen zal zijn.

⁷ Kijkt u *alleen* naar het uiterlijk? Als iemand er voor zichzelf van overtuigd is dat hij van Christus is, laat hij dan ook dit bij zichzelf bedenken: dat zoals hij zelf van Christus is, zo ook wij van Christus zijn.

⁸ Want ook als ik mij nog meer zou beroemen op onze volmacht, die de Heere ons gegeven heeft ⁹ tot opbouw en niet tot uw afbraak, dan zou ik *nog* niet beschaamd worden.

⁹ *Dit zeg ik* om niet de schijn te wekken dat ik u door de brieven schrik wil aanjagen.

¹⁰ Want *zijn* brieven – zegt men – zijn wel gewichtig en krachtig, maar *zijn* lichamelijke aanwezigheid is zwak en *zijn* spreken is verachtelijk.

¹¹ Laat zo iemand dit bedenken: zoals wij zijn in het spreken door brieven wanneer wij afwezig zijn, zo zijn wij ook in het doen wanneer wij aanwezig zijn.

PAULUS' WERKTERREIN

¹² Want wij durven ons niet te rekenen onder, of te vergelijken met sommigen die zichzelf aanbevelen; maar door zichzelf af te meten aan zichzelf, en zichzelf te vergelijken met zichzelf, zijn zij *bepaald* niet verstandig.

¹³ Wij echter zullen niet onbegrensd roemen, 'maar overeenkomstig de grens van wat God ons toebedeeld heeft,' om ook u te bereiken.

¹⁴ Want wij overschrijden onze grenzen niet, alsof wij u niet *hadden mogen* bereiken; wij zijn immers bij u gekomen met het Evangelie van Christus.

¹⁵ En wij beroemen ons niet onbegrensd op de inspanningen van anderen, maar wij hebben hoop dat, wanneer uw geloof gegroeid zal zijn, ons *werkkerrein* onder u overvloedig uitgebreid zal worden, overeenkomstig wat God ons toegewezen heeft, ¹⁶ om het Evangelie te verkondigen in *streken* die nog verder weg zijn dan de uwe;

zonder te roemen over wat *reeds* tot stand is gebracht in het toegewezen *gebied* van een ander.

¹⁷ Maar wie roemt, laat hij roemen in de Heere.

¹⁸ Want niet wie zichzelf aanbeveelt, die is welbeproefd, maar wie door de Heere wordt aanbevolen.

GEEN ANDER EVANGELIE

11 Verdroeg u mij maar enigszins in *mijn* dwaasheid; ja, verdraag mij toch!

² Want ik bejver mij voor u met een ijver van God. Ik heb u immers ten huwelijk gegeven aan één Man 'om u *als* een reine maagd aan Christus voor te stellen.

³ Maar ik vrees dat, ⁴ zoals de slang met zijn sluwheid Eva verleid heeft, zo misschien ook uw gedachten bedorven worden, weg van de eenvoud die in Christus is.

⁴ Want als er iemand komt die een andere Jezus predikt, die wij niet gepredikt hebben, of als u een andere geest ontvangt dan die u ontvangen hebt, of een ander evangelie, dat u niet aangenomen hebt, dan verdraagt u *dat* best.

⁵ Want ik ben van mening dat ik in niets minder ben geweest dan de apostelen bij uitstek.

⁶ En al ben ik onbedreven in het spreken, ik ben dat niet in kennis. Integendeel, wij zijn in elk opzicht in alles onder u bekend geworden.

PAULUS' BELANGELOOSHEID

⁷ Of heb ik zonde gedaan toen ik mijzelf vernederde, opdat u verhoogd zou worden? Ik heb u immers het Evangelie van God 'om niet verkondigd.

⁸ Andere gemeenten heb ik beroofd door een vergoeding aan te nemen ten dienste van u; en toen ik bij u was en gebrek leed, 'ben ik niemand tot last geweest.

⁹ Want wat mij ontbrak, hebben de broeders die van Macedonië kwamen, aangevuld; en in alles ben ik ervoor op mijn

² 2 Kor. 13:10 ³ 2 Kor. 3:1; 5:12 ⁴ Efez. 4:7 ⁵ Jes. 65:16; Jer. 9:23; 1 Kor. 1:31 ⁶ Spr. 27:2 ⁷ Lev. 21:13

⁸ Gen. 3:4; Joh. 8:44 ⁹ Gal. 1:8 ¹⁰ 1 Kor. 9:12 ¹¹ Hand. 20:33; 2 Kor. 12:13; 1 Thess. 2:9; 2 Thess. 3:8

¹² Filipp. 4:15

10:13 de grens ... toebedeeld heeft - Letterlijk: de grens van de regel die God ons als grens toebedeeld heeft.

hoe de geweest u niet tot last te zijn, en ik zal er ook voor op mijn hoede blijven.

¹⁰ Zo zeker als de waarheid van Christus in mij is, zal deze roem over mij in de streken van Achaje niet tot zwijgen worden gebracht.

¹¹ Waarom? Omdat ik u niet liefheb? God weet dat ik u liefheb!

¹² Maar wat ik doe, zal ik ook *blijven* doen, opdat ik *elke* aanleiding wegneem van hen die een aanleiding zoeken om in datgene waarin zij roemen, aan ons gelijk bevonden te worden.

¹³ Want zulke lieden zijn valse apostelen, bedrieglijke arbeiders, die zich voordoen als apostelen van Christus.

¹⁴ En geen wonder, want de satan zelf doet zich voor als een engel van het licht.

¹⁵ Het is dus niets bijzonders als ook zijn dienaars zich voordoen als dienaars van gerechtigheid. Hun einde zal zijn overeenkomstig hun werken.

ROEMEN IN VEEL LIJDEN

¹⁶ Nogmaals zeg ik: laat niemand denken dat ik dwaas ben. En als u dat toch *doet*, ontvang mij *dan* ook maar als een dwaas, zodat ook ik een beetje zou mogen roemen.

¹⁷ Wat ik *nuzeg*, zeg ik niet overeenkomstig *de wil* van de Heere, maar als in dwaasheid, wanneer het gaat om dit punt van roem.*

¹⁸ ^a Omdat velen roemen naar het vlees, zal ik ook *eens* roemen.

¹⁹ Want u verdraagt met genoeg de dwazen; u bent immers zo wijs?

²⁰ Want u verdraagt het, als iemand u tot slaven maakt, als iemand u verslindt, als iemand *het uwe* afneemt, als iemand zich *boven u* verheft, als iemand u in het gezicht slaat.

²¹ Tot *eigen* oneer zeg ik: wij zijn zwak geweest. ^b Maar waarin iemand ook durf toont – ik spreek in dwaasheid – *daarin* toon ook ik durf.

²² Zijn zij Hebreeën? ^c Ik ook. Zijn zij Israë-

lieten? Ik ook. Zijn zij nageslacht van Abraham? Ik ook.

²³ Zijn zij dienaars van Christus? – ik spreek als een waanzinnige – ^d ik *sta* boven *hen*; ^e in ingespannen arbeid veel vaker, in slagen bovenmate, in gevangenis veel vaker, dikwijls in doodsgevaar.

²⁴ Van de Joden heb ik vijfmaal de ^fveertig min één *zweepslagen* ontvangen.

²⁵ ^g Driemaal ben ik met de roede geseld, ^h eenmaal ben ik gestenigd, ⁱ driemaal heb ik schipbreuk geleden, een *heel* etmaal heb ik in volle zee doorgebracht.

²⁶ Op reis was ik vaak in gevaar door rivieren, in gevaar door rovers, in gevaar van de kant van volksgenoten, in gevaar van de kant van heidenen, in gevaar in de stad, in gevaar in de woestijn, in gevaar op zee, in gevaar onder valse broeders, ^j in inspanning en moeite, vaak in nachten zonder slaap, in honger en dorst, vaak in vasten, in koude en naaktheid.

²⁸ Afgezien van wat van buitenaf komt, overvalt mij dagelijks ^k de zorg voor alle gemeenten.

²⁹ ^l Als iemand zwak is, zou ik dan *omwille van hem* niet zwak zijn? Struikelt iemand, zou ik *dan* niet branden van *verontwaardiging*?

³⁰ Als er geroemd moet worden, dan zal ik roemen in mijn zwakheid.*

³¹ De God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die te prijzen is tot in eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.

³² In Damascus liet de stadhouder ^m van koning Aretas de stad van de Damascenen bewaken, omdat hij mij gevangen wilde nemen;

³³ en door een venster werd ik in een mand door de muur neergelaten en ontvluchtte zo zijn handen.

OPGENOMEN IN HET PARADIJS

12 Te roemen is werkelijk niet gepast voor mij, want ik zal komen op verschijningen en openbaringen van de Heere.

^a 2 Kor. 10:13; 12:5,6 ^b Filipp. 3:4 ^c Hand. 22:3 ^d 1 Kor. 15:10 ^e Hand. 9:16; 21:11; 2 Kor. 6:4 ^f Deut. 25:3 ^g Hand. 16:22 ^h Hand. 14:19 ⁱ Hand. 27:9,41 ^j Hand. 20:18 ^k 1 Kor. 8:13 ^l Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5 ^m Hand. 9:24

11:17 dit punt van roem - Letterlijk: deze vaste grond van roem. **11:30 mijn zwakheid** - Letterlijk: de dingen van mijn zwakheid.

^{2a} Ik ken een mens in Christus, veertien jaar is het geleden – of het in het lichaam *gebeurde*, weet ik niet; of buiten het lichaam, weet ik niet; God weet het – dat zo iemand tot in de derde hemel werd opgenomen.

³ En ik weet van deze mens – of het in het lichaam of buiten het lichaam *gebeurde*, weet ik niet; God weet het –

⁴ dat hij werd opgenomen in het paradijs en onuitsprekelijke woorden heeft gehoord, die het een mens niet is geoorloofd uit te spreken.

⁵ Over zo iemand zal ik roemen, maar over mijzelf zal ik niet *anders* roemen dan in mijn zwakheden.

⁶ Want gesteld dat ik zou willen roemen, ik zal niet dwaas zijn; ik zal immers de waarheid spreken. Ik onthoud mij *daar* echter van, opdat niemand méér van mij denkt dan wat hij aan mij ziet of van mij hoort.

EEN DOORN IN HET VLEES

⁷ En opdat ik mij door het allesovertreffen *de karakter* van de openbaringen niet zou verheffen, is mij een doorn in het vlees gegeven, een engel van de satan, ⁸ om mij met vuisten te slaan, opdat ik mij niet zou verheffen.

⁹ Hierover heb ik de Heere driemaal gesmeekt dat hij van mij weg zou gaan.

¹⁰ Maar Hij heeft tegen mij gezegd: Mijn genade is voor u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Daarom zal ik veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij komt wonen.

¹¹ Daarom heb ik een behagen in zwakheden: in smadelijke behandelingen, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus' wil. Want wanneer ik zwak ben, dan ben ik machtig.

BEZORGDEHEID OVER DE GEMEENTE

¹² Ik ben door te roemen dwaas geworden! U hebt mij *daartoe* gedwongen, want ik zou door u aanbevolen moeten worden. Ik ben immers in niets minder geweest dan de apostelen bij uitstek, hoewel ik niets ben.

¹³ De tekenen van een apostel zijn onder u verricht, in al *mijn* volharding, in tekenen, wonderen en krachten.

¹⁴ Want wat is er waarin u achtergesteld bent bij de overige gemeenten, ¹⁵ dan alleen hierin dat ikzelf u niet tot last geweest ben? Vergeef mij dit onrecht.

¹⁶ Zie, voor de derde keer sta ik gereed om naar u toe te komen, en ik zal u niet tot last zijn. Ik zoek namelijk niet het uwe, maar *uzelf*. De kinderen moeten immers geen schatten verzamelen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

¹⁷ Ik zal dan ook heel graag zelf de kosten dragen, ja, mij geheel ten koste geven voor uw zielen, ook al word ik, ¹⁸ terwijl ik u meer liefheb, minder geliefd.

¹⁹ Maar het zij zo. Ik heb u in *ieder geval* niet belast. Maar, listig als ik ben, heb ik u met bedrog gevangen.

²⁰ Heb ik u soms uitgebuit door iemand van hen die ik naar u toe gestuurd heb?

²¹ Ik heb Titus aangespoord en de broeder meegezonden. Heeft Titus u soms uitgebuit? Hebben wij niet in dezelfde Geest gewandeld, in dezelfde voetsporen?

²² Denkt u nu weer dat wij ons tegenover u verdedigen? Wij spreken voor het aangezicht van God in Christus; en dit alles, geliefden, tot uw opbouw.

²³ Want ik vrees dat ik, bij mijn komst, u misschien niet zal aantreffen zoals ik wil, en *dat* ik door u gevonden zal worden zoals u niet wilt, *en* dat er misschien ruzies, afgunst, woede-uitbarstingen, egoïsme, kwaadsprekerij, laster, verwaandheid en wanorde *zullen zijn*,

²⁴ *en* dat, als ik kom, mijn God mij opnieuw bij u zal vernederen en dat ik treuren moet over velen die vroeger gezondigd hebben en zich niet bekeerd hebben van de onreinheid, hoerij en losbandigheid die zij bedreven hebben.

LAATSTE VERMANINGEN

13 Dit is de derde keer *dat* ik naar u toe kom. ² In de mond van twee of drie getuigen zal elke zaak vaststaan.

³ Ik heb het *al* eerder gezegd, en ik zeg het *nu* vooraf, net als toen ik voor de tweede

^a Hand. 9:3; 22:17; 1 Kor. 15:8 ^b Job 2:6 ^c 1 Kor. 15:10 ^d 1 Kor. 9:2 ^e 1 Kor. 9:12; 2 Kor. 11:9 ^f Hand. 20:33 ^g 2 Kor. 6:12 ^h Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15; Matt. 18:16; Joh. 8:17; Hebr. 10:28

keer bij u was, en ik schrijf het nu, terwijl ik afwezig ben, aan hen die vroeger gezondigd hebben, en aan al de anderen: ik zal *hen*, als ik opnieuw kom, niet sparen.

³ U zoekt immers een bewijs dat Christus in mij spreekt. Die ten opzichte van u niet zwak is, maar *Die* krachtig is onder u.

⁴ Want hoewel Hij gekruisigd is door zwakheid, leeft Hij toch door de kracht van God. Ook wij zijn immers zwak in Hem, maar zullen ten opzichte van u leven met Hem, door de kracht van God.

⁵ Onderzoek uzelf of u in het geloof bent, beproef uzelf. Of weet u niet van uzelf dat Jezus Christus in u is? *Of het moet zijn* dat u op enigerlei wijze verwerpelijk bent.

⁶ Ik hoop echter dat u zult inzien dat wij niet verwerpelijk zijn.

⁷ En ik bid tot God dat u geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd blijken te zijn, maar opdat u het goede doet, ook al lijken wij dan verwerpelijk.

⁸ Want wij kunnen niets doen tegen de waarheid, maar *wel* voor de waarheid.

⁹ Want wij verblijden ons wanneer wij zwak zijn en u sterk bent. En wij bidden ook hierom, *namelijk* om uw volledig herstel.

¹⁰ Daarom schrijf ik u dit terwijl ik afwezig ben, opdat ik, wanneer ik aanwezig ben, niet streng hoef op te treden, overeenkomstig de volmacht ¹¹ die de Heere mij gegeven heeft tot opbouw en niet tot afbraak.

GROET EN ZEGENBEDE

¹¹ Ten slotte, broeders, verblijd u, laat u terechtbrengen, laat u aansporen, ¹² wees eensgezind, ¹³ leef in vrede. En de God van de liefde en de vrede zal met u zijn.

¹² Groet elkaar met een heilige kus. Al de heiligen groeten u.

¹³ De genade van de Heere Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest *zij* met u allen. Amen.

¹ 1 Kor. 11:28 ² 2 Kor. 10:8 ³ Rom. 12:16; 15:5; 1 Kor. 1:10; Filipp. 2:2; 1 Petr. 3:8 ⁴ Rom. 12:18; Hebr. 12:14 ⁵ Rom. 16:16; 1 Kor. 16:20; 1 Thess. 5:26; 1 Petr. 5:14

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE

GALATEN

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, een apostel – *geroepen*, niet vanwege mensen, ook niet door een mens, maar ^adoor Jezus Christus en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft –

² en al de broeders die bij mij zijn, aan de gemeenten van Galatië:

^{3b} genade zij u en vrede van God de Vader en van onze Heere Jezus Christus,

^{4c} Die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons zou ontrukken aan de tegenwoordige slechte wereld, overeenkomstig de wil van onze God en Vader.

⁵ Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

GEEN ANDER EVANGELIE

⁶ Ik verwonder mij erover dat u zich zo snel afwendt van Hem Die u in de genade van Christus geroepen heeft, naar een ander evangelie,

⁷ terwijl er geen ander is; al zijn er ook sommigen ^ddie u in verwarring brengen en het Evangelie van Christus willen verdraaien.

^{8e} Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.

⁹ Zoals wij al eerder gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer: Als iemand u een evangelie verkondigt anders dan wat u ontvangen hebt, die zij vervloekt.

DE ROEPING VAN PAULUS TOT APOSTEL

¹⁰ Want ben ik nu bezig mensen te ^fovertuigen, of God? ⁹ Of probeer ik mensen te behagen? Als ik immers nog mensen behaagde, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.

^{11b} Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie dat door mij verkondigd is, niet naar de mens is.

¹² Want ik heb dat ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus.

¹³ⁱ U hebt immers gehoord van mijn levenswandel, voorheen in het Jodendom, dat ik de gemeente van God uitermate *fel* vervolgde en die verwoestte;

¹⁴ en dat ik in het Jodendom meer vorderingen maakte dan veel leeftijdgenoten onder mijn volk, omdat ik een nog groter ijveraar was voor de overleveringen van mijn vaderen.

^{15k} Maar toen het God, Die mij vanaf de buik van mijn moeder heeft afgezonderd en geroepen door Zijn genade, behaagde

¹⁶ Zijn Zoon in mij te openbaren, ^lopdat ik Hem door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen, ging ik meteen niet te rade ^mbij vlees en bloed,

¹⁷ en ging ik ook niet naar Jeruzalem, naar hen die *al vóór* mij apostel waren; maar ik vertrok naar Arabië en keerde weer terug naar Damascus.

¹⁸ Daarna, drie jaar later, ging ik naar Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef vijftien dagen bij hem.

¹⁹ En ik heb niemand anders van de apos-

^a Tit. 1:3 ^b Rom. 1:7; 1 Kor. 1:3; Efez. 1:2; 1 Petr. 1:2 ^c Matt. 20:28; Gal. 2:20; Efez. 5:2; Tit. 2:14; Hebr. 9:14 ^d Hand. 15:1 ^e 2 Kor. 11:4 ^f 1 Thess. 2:4 ^g Jak. 4:4 ^h 1 Kor. 15:1 ⁱ Efez. 3:3 ^j Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Filipp. 3:6; 1 Tim. 1:13 ^k Hand. 9:15; 13:2 ^l Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Efez. 3:8 ^m Matt. 16:17

telen gezien; alleen Jakobus, de broer van de Heere.

²⁰ Wat ik u schrijf, zie, *ik getuig* ^avoor God dat ik niet lieg.

²¹ Daarna kwam ik in de streken van Syrië en Cilicië.

²² En ik was van gezicht onbekend aan de gemeenten van Judea die in Christus zijn.

²³ Maar zij hadden alleen horen zeggen: Hij die ons voorheen vervolgde, verkondigt nu het geloof dat hij voorheen verwoestte.

²⁴ En zij verheerlijkten God in mij.

PAULUS' AMBT ERKEND IN JERUZALEM

2 Daarna ging ik, na verloop van veertien jaar, weer ^bnaar Jeruzalem, samen met Barnabas, en ik nam ook Titus mee.

² En ik ging ^cop grond van een openbaring, en ik legde hun het Evangelie voor dat ik verkondig onder de heidenen; en afzonderlijk aan hen die in aanzien waren, opdat ik niet misschien tevergeefs zou lopen of gelopen hebben.

³ ^dMaar zelfs Titus, die bij mij was, werd niet gedwongen zich te laten besnijden, hoewel hij een Griek was.

⁴ ^eEn dat ter wille van de binnengedrongen valse broeders, die waren binnengeslopen om onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, te bespioneren, om ons tot slaven te maken.

⁵ Voor hen zijn wij ook geen moment in onderdanigheid opzijgegaan, opdat de waarheid van het Evangelie bij u zou blijven.

⁶ Maar wat betreft hen die geacht werden iets te zijn – wat zij voorheen waren, maakt voor mij geen verschil; ^fGod ziet de persoon van de mens niet aan – zij dus die in aanzien waren, hebben mij verder niets opgelegd.

⁷ Maar intengendeel, zij zagen dat aan mij het Evangelie onder de onbesnedenen ^gtoevertrouwd was, zoals aan Petrus dat onder de besnedenen.

^a (Want Hij Die door Petrus werkte met het oog op het apostelschap onder de besnedenen, ^hwerkte ook door mij met het oog op de heidenen.)

⁹ En toen Jakobus, Kefas en Johannes, die geacht werden steunpilaren te zijn, de mij gegeven genade erkenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand van gemeenschap, opdat wij naar de heidenen en zij naar de besnedenen *zouden gaan*.

¹⁰ Alleen moesten wij wel aan de armen denken; ⁱen ik heb mij ook beijverd juist dit te doen.

ONENIGHEID MET PETRUS IN ANTIOCHIË

¹¹ Maar toen Petrus naar Antiochië gekomen was, ging ik openlijk tegen hem in, omdat hij te veroordelen was.

¹² Want voordat er enkelen *uit de kring* van Jakobus gekomen waren, at hij samen met de heidenen; maar toen zij kwamen, trok hij zich terug en zonderde zich af uit vrees voor hen die van de besnijdenis waren.

¹³ En ook de andere Joden huichelden met hem mee, zodat zelfs Barnabas zich door hun huichelarij liet meeslepen.

¹⁴ Maar toen ik zag dat zij niet juist wandelden, overeenkomstig de waarheid van het Evangelie, zei ik tegen Petrus in het bijzijn van allen: ^jAls u die een Jood bent, naar heidens gebruik leeft en niet naar Joods gebruik, waarom dwingt u dan de heidenen op *de Joodse manier te leven*?

VOOR DE WET GESTORVEN

¹⁵ Wij, *die van nature Joden zijn*, en geen zondaars uit *de heidenen*,

¹⁶ weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. ^kImmers, uit werken

^a Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23; 11:31; 1 Thess. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1 ^b Hand. 15:2 ^c Hand. 19:21

^d Hand. 16:3; 1 Kor. 9:21 ^e Hand. 15:24 ^f Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 34:19; Hand. 10:34; Rom. 2:11;

Efez. 6:9; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17 ^g Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Efez. 3:8 ^h Hand. 11:30; 24:17;

Rom. 15:25; 1 Kor. 16:1; 2 Kor. 8:1; 9:1 ⁱ Hand. 10:28 ^j Hand. 13:38; Rom. 3:28; 8:3; Hebr. 7:18 ^k Rom.

3:20; Gal. 3:11

2:7 *onbesnedenen* - Letterlijk: voorhuid.

van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.

¹⁷ Maar als wij, die in Christus verlangen gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondars blijken te zijn, is Christus dan een dienaar van de zonde? Volstrekt niet!

¹⁸ Want als ik dat wat ik afgebroken heb, weer opbouw, dan bewijs ik daarmee dat ik zelf een overtreder ben.

¹⁹ Want ik ben door de wet voor de wet gestorven, ²⁰ opdat ik voor God zou leven.

²⁰ Ik ben met Christus gekruisigd; en niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij; en voor zover ik nu in het vlees leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, ²¹ Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven.

²¹ Ik doe de genade van God niet teniet; want ²² als er gerechtigheid door de wet zou zijn, dan was Christus tevergeefs gestorven.

NIEMAND GERECHTVAARDIGD DOOR DE WET

3 O dwaze Galaten, ¹ wie heeft u betoerd om de waarheid niet te gehoorzamen; ² u voor wie Jezus Christus eerder voor ogen is geschilderd *alsof Hij* onder u gekruisigd was?

² Dit alleen wil ik van u vernemen: Hebt u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

³ Bent u zo dwaas? U die met de Geest begonnen bent, gaat u nu eindigen met het vlees?

⁴ Hebt u tevergeefs zoveel geleden? Als het toch eens tevergeefs was!

⁵ Hij dan Die u de Geest verleent en krachten onder u werkt, *doet Hij dat* uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

⁶ Zoals Abraham God geloofde en het hem tot gerechtigheid werd gerekend.

⁷ Begrijp dan toch dat zij die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

⁸ En de Schrift, die voorzag dat God uit het geloof de heidenen zou rechtvaardigen,

verkondigde eertijds aan Abraham het Evangelie: ⁹ In u zullen al de volken gezegend worden.

⁹ Daarom worden zij die uit het geloof zijn, gezegend samen met de gelovige Abraham.

¹⁰ Want allen die uit de werken van de wet zijn, zijn onder de vloek. Er staat immers geschreven: ¹¹ Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles wat geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen.

¹¹ En dat door de wet niemand gerechtvaardigd wordt voor God, is duidelijk, ¹² want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

¹³ Maar *voor* de wet is *het* niet: uit geloof, maar: ¹⁴ De mens die deze dingen doet, zal daardoor leven.

DE ZEGEN VAN ABRAHAM DOOR HET GELOOF IN CHRISTUS

¹⁵ Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: ¹⁶ Vervloekt is ieder die aan een hout hangt,

¹⁷ opdat de zegen van Abraham in Christus Jezus tot de heidenen zou komen, ¹⁸ en opdat wij de belofte van de Geest zouden ontvangen door het geloof.

¹⁹ Broeders, ik spreek op menselijke wijze: ²⁰ Zelfs een verbond van mensen dat rechtsgeldig is geworden, stelt niemand terzijde of voegt daar *iets* aan toe.

²¹ Welnu, zo zijn de beloften aan Abraham en aan zijn nageslacht gedaan. Hij zegt niet: En aan de nageslachten, *alsof er sprake zou zijn van velen*; maar van één: En aan uw Nageslacht; dat is Christus.

²² Dit nu zeg ik: Het verbond, dat eertijds door God rechtsgeldig was gemaakt met het oog op Christus, wordt door de wet, die

²³ na vierhonderddertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt om de belofte teniet te doen.

²⁴ Want als de erfenis uit de wet is, is zij niet meer uit de belofte; maar aan Abra-

¹ Rom. 7:4 ² Rom. 14:7; 2 Kor. 5:15; 1 Thess. 5:10; Hebr. 9:14; 1 Petr. 4:2 ³ Gal. 1:4; Efez. 5:2; Tit. 2:14

⁴ Hebr. 7:11 ⁵ Gal. 5:7 ⁶ Gen. 15:6; Rom. 4:3; Jak. 2:23 ⁷ Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Hand.

3:25 ⁸ Deut. 27:26 ⁹ Rom. 3:20; Gal. 2:16 ¹⁰ Hab. 2:4; Rom. 1:17; Hebr. 10:38 ¹¹ Lev. 18:5; Ezech. 20:11;

Rom. 10:5 ¹² Rom. 8:3; 2 Kor. 5:21 ¹³ Deut. 21:23 ¹⁴ Hebr. 9:17 ¹⁵ Vers 8 ¹⁶ Gen. 15:13; Ex. 12:40; Hand.

7:6 ¹⁷ Rom. 4:14

ham heeft God *die* door de belofte genadig geschonken.

DE WET ONZE LEERMEESTER TOT CHRISTUS

¹⁹ Waartoe dient dan de wet? ^aZij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is ^bdoor engelen in de hand van 'de middelaar beschikt.

²⁰ En de middelaar is niet *middelaar* van één partij, maar God is één.

²¹ Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn.

²² Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door *het* geloof in Jezus Christus.

²³ Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopend zou worden.

²⁴ Zo is dan de wet onze leermeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.

²⁵ Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een leermeester.

²⁶ Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus.

²⁷ Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed.

²⁸ Daarbij is het niet van *belang* dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van *belang* dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van *belang* dat men man is of vrouw; ^bwant allen bent u één in Christus Jezus.

²⁹ En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

NIET LANGER SLAAF, MAAR KIND

4 Ik zeg echter: Zolang de erfgenaam een onmondig kind is, verschilt hij in

niets van een slaaf, hoewel hij heer is van alles;

² maar hij staat onder voogden en beheerders, tot het tijdstip dat de vader van tevoren heeft bepaald.

³ Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld.

⁴ Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, ^egeboren onder de wet, ^fom hen die onder de wet waren, vrij te kopen, ^gopdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.

⁶ Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!

⁷ Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

IN DE BAN VAN DWAALLERAARS

^a Maar destijds, toen u God niet kende, diende u hen ^bdie van nature geen goden zijn;

⁹ en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, ^choe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen?

¹⁰ U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren.

¹¹ Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.

¹² Wees zoals ik, want ook ik ben zoals u, broeders; ik smeek het u! U hebt mij in geen enkel opzicht onrecht aangedaan.

¹³ U weet toch dat ik u de eerste keer het Evangelie heb verkondigd in lichamelijke zwakheid.

¹⁴ En *toch* hebt u mijn beproeving, die in mijn lichaam plaatsvond, niet veracht of verafschuw, maar ontving u mij ^aals een engel van God, ja, 'als Christus Jezus.

¹⁵ Waarin prees u zich dan gelukkig? Want ik *kan* van u getuigen dat u, zo mogelijk,

^a Joh. 15:22; Rom. 4:15; 5:20; 7:8 ^b Hand. 7:38, 53 ^c Deut. 5:5; Joh. 1:17; Hand. 7:38 ^d Rom. 3:9; 11:32 ^e Matt. 5:17; Hand. 13:38; Rom. 10:4 ^f Jes. 56:5; Joh. 1:12; Rom. 8:15; Gal. 4:5 ^g Rom. 6:3 ^h Joh. 17:21 ⁱ Gen. 21:12; Rom. 9:7; Hebr. 11:18 ^j Gen. 49:10; Dan. 9:24 ^k Matt. 5:17 ^l Joh. 1:12; Gal. 3:26 ^m Rom. 8:15 ⁿ 1 Kor. 8:4 ^o Kol. 2:20 ^p Rom. 14:5; Kol. 2:16 ^q Mal. 2:7 ^r Matt. 10:40; Joh. 13:20

uw ogen zou hebben uitgerukt en aan mij gegeven zou hebben.

¹⁶ Ben ik dan uw vijand geworden door u de waarheid te zeggen?

¹⁷ ^a Zij bejeveren zich niet met goede *bedoe-lingen* voor u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat u zich voor hen zou bejeveren.

¹⁸ Nu is zich te bejeveren voor het goede altijd goed, en niet alleen als ik bij u ben,

¹⁹ ^b mijn lieve kinderen, van wie ik opnieuw in barensood ben totdat Christus gestalte in u krijgt.

²⁰ Ik wilde echter *wel* dat ik nu bij u was en op een andere toon kon spreken, ^c want ik ben in twijfel over u.

HAGAR EN SARA - TWEE VERBONDEN

²¹ Zeg mij, u die onder de wet wilt zijn, luis-tert u niet naar de wet?

²² Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, ^d een van de slavin, ^e en een van de vrije.

²³ ^f Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren, hij echter die van de vrije was, door de belofte.

²⁴ Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis; want deze *vrouwen* zijn de twee verbonden: het ene, *dat* van de berg Sinaï, dat *kinderen* voortbrengt voor de slaver-nij, dat is Hagar.

²⁵ Want deze Hagar is de berg Sinaï in Ara-bië, en komt overeen met het huidige Je-ruzalem, *dat* met haar kinderen in slaver-nij is.

²⁶ ^g Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen.

²⁷ Want er staat geschreven: ^h Wees vrolijk, onvruchtbare, die niet baart, breek uit *in gejuich* en roep, u die geen barensood kent, want de kinderen van de eenzame zijn veel talrijker dan *die* van haar die de man heeft.

²⁸ ⁱ Wij nu, broeders, zijn kinderen van de belofte, net zoals Izak.

²⁹ Maar zoals destijds hij die naar het vlees

geboren was, hem ^j vervolgde die naar de Geest *geboren was*, zo is het ook nu.

³⁰ Wat zegt de Schrift echter? ^k Jaag de sla-vin en haar zoon weg, want de zoon van de slavin zal beslist niet erven met de zoon van de vrije.

³¹ Daarom, broeders, wij zijn geen kinde-ren van de slavin, maar van de vrije.

HET GELOOF DOOR DE LIEFDE WERKZAAM

5 Sta ^l dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer ^m met een juk van slavernij belasten.

² Zie, ik, Paulus, zeg u dat, ⁿ als u zich laat besnijden, Christus u van geen nut zal zijn.

³ En nogmaals betuig ik aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet te onderhouden.

⁴ U bent van Christus losgeraakt, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; *en daarmee* bent u uit de genade gevallen.

⁵ Want wij verwachten door de Geest, uit het geloof, de hoop van de gerechtigheid.

⁶ ^o In Christus Jezus heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, ^p maar het geloof, dat door de liefde ^q werkzaam is.

⁷ U liep zo goed; ^r wie heeft u verhindert de waarheid te *blijven* gehoorzamen?

⁸ Deze overreding is niet afkomstig van Hem Die u roept.

⁹ ^s Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg.

¹⁰ ^t Ik vertrouw van u in de Heere dat u niet anders gezind zult zijn; maar hij die u in verwarring brengt, zal het oordeel dragen, wie hij ook is.

¹¹ Maar ik, broeders, als ik nog de besnijdenis verkondig, waarom word ik dan nog vervolgd? Dan is immers ^u het struikelblok van het kruis tenietgedaan.

¹² ^v Lieten zij die u opruien, zich maar af-snijden!

^a Rom. 10:2; 2 Kor. 11:12 ^b 1 Kor. 4:15; Filem. vs. 10; Jak. 1:18 ^c Gen. 16:2,15 ^d Gen. 21:2; Hand. 7:8; Hebr. 11:11 ^e Joh. 8:39; Rom. 9:7 ^f Openb. 21:2 ^g Jes. 54:1 ^h Rom. 9:7,8 ⁱ Gen. 21:9 ^j Gen. 21:10 ^k Joh. 8:32; Rom. 6:18; 1 Petr. 2:16 ^l Jes. 9:3 ^m Hand. 15:1 ⁿ Matt. 12:50; Joh. 15:14; 1 Kor. 7:19; 2 Kor. 5:17; Gal. 6:15; Kol. 3:11 ^o 1 Thess. 1:3 ^p Gal. 3:1 ^q 1 Kor. 5:6 ^r 2 Kor. 2:3; 8:22 ^s 1 Kor. 1:23 ^t Joz. 7:25

4:20 en op een andere toon ... spreken - Letterlijk: mijn stem veranderen. 5:6 het onbesneden zijn - Letterlijk: de voorhuid.

GEEN MISBRUIK VAN DE VRIJHEID

¹³ Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, ^aalleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde.

¹⁴ ^bWant de hele wet wordt in één woord vervuld, *namelijk* hierin: ^cU zult uw naasteliefhebben als uzelf.

¹⁵ Maar ^dals u elkaar bijt en verslindt, pas dan op dat u niet door elkaar verteerd wordt.

¹⁶ Maar ik zeg: ^eWandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.

¹⁷ ^fWant het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in; en die staan tegenover elkaar, zodat u niet doet wat u zou willen.

¹⁸ Als u echter door de Geest geleid wordt, bent u niet onder de wet.

¹⁹ ^gHet is bekend wat de werken van het vlees zijn, namelijk overspel, hoererij, onreinheid, losbandigheid,

²⁰ afgoderij, toverij, vijandschappen, ruzie, afgunst, woede-uitbarstingen, egoïsme, onenigheid, afwijkingen in de leer,

²¹ jaloezie, moord, dronkenschap, zwelgpacten, en dergelijke; ^hwaarvan ik u voorzeg, zoals ik ook al eerder gezegd heb, dat wie zulke dingen doet, het Koninkrijk van God niet zullen beërven.

DE VRUCHT VAN DE GEEST

²² ⁱDe vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.

²³ ^jDaartegen richt de wet zich niet.

²⁴ ^kMaar wie van Christus zijn, hebben het vlees met zijn hartstochten en begeerten gekruisigd.

²⁵ Als wij door de Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen.

²⁶ Laten wij geen mensen met eigendunk worden, elkaar *niet* uitdagen en benijden.

DRAAG ELKAARS LASTEN

6 Broeders, ^look als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand *weer* terechtbrengen, in een geest van zachtmoedigheid. Houd intussen uzelf in het oog, opdat ook u niet in verzoeking komt. ^mDraag elkaars lasten, en vervul zo de wet van Christus.

ⁿWant als iemand denkt iets te zijn, terwijl hij niets is, bedriegt hij zichzelf.

^oMaar laat ieder zijn eigen werk beproeven; dan zal hij alleen voor zichzelf stof tot roemen hebben, en niet voor de ander.

^pWant ieder zal zijn eigen pak dragen.

^qEn laat hij die onderwezen wordt in het Woord in alle goede dingen delen met hem die onderwijs geeft.

^rDwaal niet: God laat niet met Zich spotten, ^swant wat de mens zaait, zal hij ook oogsten.

^tWant wie in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven oogsten.

^uEn laten wij niet moe worden goed te doen, want te zijner tijd zullen wij oogsten, als wij *het* niet opgeven.

^vLaten wij dus, terwijl wij gelegenheid hebben, goeddoen aan allen, maar ^wvooral aan de huisgenoten van het geloof.

ROEM IN CHRISTUS ALLEEN.

ZEGENBEDE

^xZie met wat een grote letters ik u met mijn *eigen* hand schrijf:

^yAllen die zich mooi willen voordoen naar het vlees, dwingen u zich te laten besnijden, alleen om niet vanwege het kruis van Christus vervolgd te worden.

^zWant ook zij die besneden worden, nemen zelf de wet niet in acht, maar zij willen dat u besneden wordt om zich te kunnen beroemen op uw vlees.

^{aa}Maar ik zal mij volstrekt niet beroemen op iets anders dan op het kruis van onze

^a 1 Kor. 8:9; 1 Petr. 2:16; Judas vs. 4 ^b Rom. 13:8 ^c Lev. 19:18; Matt. 22:39; Mark. 12:31; Jak. 2:8

^d 2 Kor. 12:20 ^e Rom. 13:14; 1 Petr. 2:11 ^f Rom. 7:15 enz. ^g 1 Kor. 3:3; Jak. 3:14 ^h 1 Kor. 6:10; Efez. 5:5; Kol. 3:6; Openb. 22:15 ⁱ Efez. 5:9 ^j 1 Tim. 1:9 ^k Rom. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1 Petr. 2:11 ^l Rom. 14:1; 15:1; 1 Kor. 9:22 ^m Matt. 11:29; Joh. 13:14; Rom. 15:1; 1 Thess. 5:14 ⁿ Ps. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 1 Kor. 3:8; 2 Kor. 5:10; Openb. 2:23; 22:12 ^o Rom. 15:27; 1 Kor. 9:11 ^p 1 Kor. 6:10

^q Luk. 16:25 ^r 2 Thess. 3:13 ^s 1 Tim. 5:8

Heere Jezus Christus, door Wie de wereld voor mij gekruisigd is, en ik voor de wereld.

¹⁵ ^a Want in Christus Jezus heeft niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn,^c maar *wel dat we een nieuwe schepping zijn*.

¹⁶ ^b En allen die overeenkomstig deze regel

wandelen: vrede en barmhartigheid *zij* over hen en over het Israël van God.

¹⁷ Verder, laat niemand mij lastigvallen, ^c want ik draag de littekens van de Heere Jezus in mijn lichaam.

¹⁸ De genade van onze Heere Jezus Christus *zij* met uw geest, broeders! Amen.

^a Matt. 12:50; Joh. 15:14; 2 Kor. 5:16; Gal. 5:6; Kol. 3:11 ^b Ps. 125:5 ^c 2 Kor. 4:10
6:15 *het onbesneden zijn* - Letterlijk: de voorhuid.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE GEMEENTE VAN EFEZE

AFZENDER, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, een apostel van Jezus Christus door de wil van God, ^aaan de heiligen en gelovigen in Christus Jezus die in Efeze zijn:

^{2b} genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

LOFZANG OP GODS WELBEHAGEN IN CHRISTUS

³ Gezegend zij ^cde God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegen in de hemelse gewesten in Christus,

⁴ omdat Hij ons vóór de grondlegging van de wereld in Hem uitverkoren heeft, ^eopdat wij heilig en smetteloos voor Hem zouden zijn in de liefde.

⁵ Hij heeft ons voorbestemd om als Zijn kinderen aangenomen te worden, door Jezus Christus, in Zichzelf, overeenkomstig het welbehagen van Zijn wil,

⁶ tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft ^fin de Geliefde.

⁷ In Hem hebben wij de verlossing, door Zijn bloed, *namelijk* de vergeving van de overtredingen, overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade,

⁸ die Hij ons overvloedig geschonken heeft, in alle wijsheid en bedachtzaamheid,

⁹ toen Hij ons, overeenkomstig Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf voorgenomen

had, ^hhet geheimenis van Zijn wil bekendmaakte,

¹⁰ om in de bedeling van ⁱde volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.

¹¹ In Hem zijn wij ook ^jeen erfdeel geworden, *wij*, die *daartoe* voorbestemd waren, naar het voornemen van Hem Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil,

¹² opdat wij tot lof van Zijn heerlijkheid zouden zijn, *wij*, die al eerder onze hoop op Christus gevestigd hadden.

¹³ In Hem *bent* ook u, nadat u het Woord van de waarheid, *namelijk* het Evangelie van uw zaligheid, gehoord hebt; in Hem bent u ook, toen u tot geloof kwam, ^kverzegeld met de Heilige Geest van de belofte,

¹⁴ Die het onderpand is van onze erfenis, tot ^lde verlossing *die* ons ten deel viel, ^mtot lof van Zijn heerlijkheid.

CHRISTUS HET HOOFD VAN DE GEMEENTE

¹⁵ ⁿDaarom, omdat ook ik gehoord heb van het geloof in de Heere Jezus onder u, en van de liefde voor alle heiligen,

¹⁶ houd ik niet op voor u te danken, als ik in mijn gebeden aan u denk,

¹⁷ opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de heerlijkheid, u de Geest van wijsheid en van openbaring geeft in het kennen van Hem,

¹⁸ *namelijk* verlichte ogen van uw verstand,

^a Rom. 1:7; 1 Kor. 1:2; 2 Kor. 1:1 ^b Gal. 1:3; 1 Petr. 1:2 ^c 2 Kor. 1:3; 1 Petr. 1:3 ^d Joh. 15:16; 2 Tim. 1:9
^e Luk. 1:75; Efez. 5:27; Kol. 1:22; 2 Tim. 1:9; Tit. 2:12 ^f Matt. 3:17 ^g Hand. 20:28; Kol. 1:14; Hebr. 9:12;
1 Petr. 1:18 ^h Rom. 16:25; Efez. 3:9; Kol. 1:26; 2 Tim. 1:9; Tit. 1:2; 1 Petr. 1:20 ⁱ Gen. 49:10; Dan. 9:24;
Gal. 4:4 ^j Rom. 8:17 ^k Rom. 8:15; 2 Kor. 1:22; 5:5; Efez. 4:30 ^l Ex. 19:5; Deut. 7:6; 14:2; 26:18; Rom.
8:23; 1 Petr. 2:9 ^m Filipp. 1:3; Kol. 1:3; 1 Thess. 1:2; 2 Thess. 1:3
1:14 *de verlossing ... ten deel viel* - Letterlijk: de verlossing van de verkrijging.

om te weten wat de hoop van Zijn roeping is, en wat de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen,

¹⁹ en wat de allesovertreffende grootheid van Zijn kracht is aan ons die geloven, ²⁰ overeenkomstig de werking van de sterkte van Zijn macht,

²⁰ die Hij gewerkt heeft in Christus, toen Hij Hem uit de doden opwekte ^b en aan Zijn rechterhand zette in de hemelse gewesten, ²¹ ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de komende.

²² ^cEn Hij heeft alle dingen aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem als hoofd over alle dingen gegeven aan de gemeente,

²³ ^ddie Zijn lichaam is en de vervulling van Hem Die alles in allen vervult.

UIT GENADE ZALIG

2 Ook ^eu heeft Hij met Hem levend gemaakt, u die dood was door de overtredingen en de zonden,

² ^fwaarin u voorheen gewandeld hebt, overeenkomstig de leefwijze ^gvan deze wereld, overeenkomstig ^hde wil van de ⁱaanvoerder van de macht in de lucht, van de geest die nu werkzaam is in de kinderen van de ongehoorzaamheid,

³ onder wie ook wij allen voorheen verkeerden, in de begeerten van ons vlees, door de wil van het vlees en de gedachten te doen; en wij waren van nature kinderen des toorns, evenals de anderen.

⁴ Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, heeft ons door Zijn grote liefde, waarmee Hij ons liefgehad heeft,

⁵ ook toen wij dood waren door de overtredingen, ^jmet Christus levend gemaakt – ^kuit genade bent u zalig geworden –

⁶ en heeft ons met Hem opgewekt en met Hem in de hemelse gewesten gezet in Christus Jezus,

⁷ opdat Hij in de komende eeuwen de alles-

overtreffende rijkdom van Zijn genade zou bewijzen, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

⁸ Want uit genade bent u zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, ^lhet is de gave van God;

⁹ niet uit werken, ^mopdat niemand zou roemen.

¹⁰ Want wij zijn Zijn maaksel, ⁿgeschapen in Christus Jezus om goede werken te doen, die God van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.

JOOD EN HEIDEN ÉÉN IN CHRISTUS

¹¹ Bedenk daarom dat u die voorheen heidenen was in het vlees en die onbesnedenen ^ogenoemd werd door hen die genoemd worden besnijdenis in het vlees, die met de hand gebeurt,

¹² dat u in die tijd zonder Christus was, vreemd van het burgerschap van Israël en vreemdelingen ^pwat betreft de verbonden van de belofte. U had geen hoop en was zonder God in de wereld.

¹³ Maar nu, in Christus Jezus, bent u, die voorheen veraf was, door het bloed van Christus dichtbij gekomen.

¹⁴ ^qWant Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken,

¹⁵ heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, ^rnamelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken,

¹⁶ en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou verzoenen door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft.

¹⁷ ^sEn bij Zijn komst heeft Hij door het Evangelie vrede verkondigd aan u die veraf was, en aan hen die dichtbij waren.

¹⁸ ^tWant door Hem hebben wij beiden door één Geest de toegang tot de Vader.

^a Kol. 2:12 ^b Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Kol. 3:1; Hebr. 1:3; 10:12; 1 Petr. 3:22 ^c Ps. 8:7; Matt. 28:18; 1 Kor. 15:27; Hebr. 2:8 ^d Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27; Efez. 4:16; 5:23 ^e Rom. 5:6; Kol. 2:13 ^f 1 Kor. 6:11; Kol. 3:7; Tit. 3:3 ^g Joh. 12:31; 14:30; 16:11; Efez. 6:12 ^h Rom. 6:8; 8:11; Kol. 3:1,3 ⁱ Hand. 15:11; Tit. 3:5 ^j Matt. 16:17; Efez. 1:19 ^k Rom. 3:27; 1 Kor. 1:29 ^l 2 Kor. 5:17; Efez. 1:4; 4:24; Tit. 2:14 ^m Rom. 9:4 ⁿ Jes. 9:5; Micha 5:4; Joh. 16:33; Hand. 10:36; Rom. 5:1; Kol. 1:20 ^o Jes. 57:19; Efez. 3:12 ^p Joh. 10:9; 14:6; Rom. 5:2; Efez. 3:12; Hebr. 10:19 ^q 2:2 leefwijze - Letterlijk: eeuw. 2:11 onbesnedenen - Letterlijk: voorhuid.

¹⁹ Zo bent u dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers van de heiligen en ²⁰ huisgenoten van God,

²⁰ 'gebouwd' op het fundament van de apostelen en profeten, ²¹ waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is,

²¹ ²² en op Wie het hele gebouw, goed samen-gevoegd, verrijst 'tot een heilige tempel in de Heere;

²² op Wie ook u mede gebouwd wordt tot een woning van God, in de Geest.

HET GEHEIMENIS VAN DE ROEPING VAN DE HEIDENEN

3 Om deze reden *ben* ik, Paulus, ² de ge-vangene van Christus Jezus, voor u, die heidenen bent,

² als u tenminste gehoord hebt van de uit-delung ³ van de genade van God' die aan mij gegeven is ten behoeve van u,

³ dat Hij mij 'door openbaring ⁴ dit gehei-men is bekendgemaakt heeft (zoals ik eer-der in het kort geschreven heb;

⁴ waaraan u, als u *dit* leest, mijn inzicht kunt bemerken in het geheimenis van Christus),

⁵ dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, 'zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest,

⁶ *namelijk* dat de heidenen mede-erfgena-men zijn en tot hetzelfde lichaam behoren en mededeelgenoten zijn van Zijn belofte in Christus, door het Evangelie,

⁷ waarvan ik een dienaar geworden ben, krachten de gave van de genade van God, die mij gegeven is, ⁸ overeenkomstig de werking van Zijn kracht.

⁸ Mij, ⁹ de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven, om ¹⁰ onder de heide-nen door het Evangelie de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen,

⁹ en allen te verlichten, *opdat zij mogen begripen* wat de gemeenschap ¹¹ aan het geheimenis inhoudt, dat door de eeuwen

heen verborgen is geweest in God, Die alle dingen ¹² 'geschapen heeft door Jezus Christus,

¹⁰ 'opdat nu door de gemeente aan de over-heden en de machten in de hemelse ge-westen de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden,

¹¹ volgens het eeuwige voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere.

¹² ¹³ In Hem hebben wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen, door het geloof in Hem.

¹³ 'Daarom vraag ik u dat u de moed niet verliest vanwege mijn verdrukkingen ¹⁴ 'omwille van u, want dat is uw heerlijkheid.

PAULUS' VOORBEDE OM VERDIEPING IN HET GELOOF

¹⁴ Om deze reden buig ik mijn knieën voor de Vader van onze Heere Jezus Christus,

¹⁵ naar Wie elk geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

¹⁶ opdat Hij u geeft, naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid, met kracht ¹⁷ 'gesterkt te worden door Zijn Geest in de innerlijke mens,

¹⁸ opdat Christus door het geloof in uw harten woont en u in de liefde ¹⁹ 'geworteld en gefundeerd bent,

²⁰ opdat u ten volle zou kunnen begrijpen, met alle heiligen, wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is,

²¹ en u de liefde van Christus zou kennen, die de kennis te boven gaat, opdat u vervuld zou worden tot heel de volheid van God.

²² 'Hem nu Die bij machte is te doen ver-boven alles wat wij bidden of denken, overeenkomstig de kracht die in ons werkzaam is,

²³ Hem zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid. Amen.

¹ Gal. 6:10 ² 1 Kor. 3:9,10 ³ Jes. 28:16; Matt. 16:18; 1 Kor. 3:10; Openb. 21:14 ⁴ 1 Petr. 2:4 ⁵ Efez. 4:16

⁶ 1 Kor. 6:19; 2 Kor. 6:16 ⁷ Hand. 21:33; Efez. 4:1; Filipp. 1:7,13,14,16; Kol. 4:3; 2 Tim. 1:8; Filem. vs. 1

⁸ Rom. 1:5 ⁹ Vers 8; Hand. 13:2 ¹⁰ Hand. 22:17,21; 26:16,17; Gal. 1:11,12 ¹¹ Rom. 16:25 ¹² Hand. 10:28

¹³ Efez. 1:19; Kol. 2:12 ¹⁴ 1 Kor. 15:9; 1 Tim. 1:15 ¹⁵ Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; 2:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11

¹⁶ Rom. 16:25; Efez. 1:9; Kol. 1:26; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:2; 1 Petr. 1:20 ¹⁷ Gen. 1:3; Ps. 33:6; Joh. 1:3; Kol. 1:16; Hebr. 1:2 ¹⁸ 1 Petr. 1:12 ¹⁹ Joh. 10:9; 14:6; Rom. 5:2; Efez. 2:18; Hebr. 10:19 ²⁰ Filipp. 1:14; 1 Thess.

3:3 ²¹ Kol. 1:24 ²² Efez. 6:10 ²³ Kol. 2:7 ²⁴ Rom. 16:25

ÉÉN LICHAAM EN ÉÉN GEEST

4 Zo roep ik, de gevangene in de Heere, u op ^a tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is,

^{2b} in alle nederigheid en zachtmoedigheid, met geduld, door elkaar in liefde te verdragen,

³ en u te beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede:

⁴ één lichaam en één Geest, zoals u ook geroepen bent tot één hoop van uw roeping,

⁵ één Heere, één geloof, één doop,

⁶ één God en Vader van allen, Die boven allen en door allen en in u allen is.

⁷ ^a Maar aan ieder van ons is de genade gegeven naar de maat van de gave van Christus.

⁸ Daarom zegt Hij: ^a Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.

⁹ ^a Wat betekent dit 'toen Hij opvoer' anders dan dat Hij ook eerst neergedaald is in de diepten, namelijk de aarde?

¹⁰ Degene Die neergedaald is, is ook Degene Die opgevaren is ver boven alle hemelen om alle dingen te vervullen.

¹¹ ^a En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, *weer* anderen als evangelisten en *nog weer* anderen als herders en leraars,

¹² om de heiligen toe te rusten, tot het werk van dienstbetoen, tot opbouw ^a van het lichaam van Christus,

¹³ totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen ^a man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus,

¹⁴ ^a opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, ^a heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen

om op listige wijze tot dwaling te verleiden,

^a maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die ^a het Hoofd is, *namelijk* Christus.

¹⁶ ^a Van Hem uit wordt het hele lichaam samengevoegd en bijgehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde.

DE OUDE EN DE NIEUWE MENS

¹⁷ Dit zeg ik dan ^a en getuig *ervan* in de Heere, ^a dat u niet meer wandelt zoals de andere heidenen wandelen, in de zinloosheid van hun denken,

¹⁸ verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven dat uit God is, ^a door de onwetendheid die in hen is, door de verharding van hun hart.

¹⁹ Zij hebben zich, ongevoelig als ze zijn geworden, overgegeven aan losbandigheid, om alle onreinheid begerig te bedrijven.

²⁰ Maar u hebt Christus zo niet leren kennen,

^a als u Hem tenminste gehoord hebt en door Hem bent onderwezen, zoals de waarheid in Jezus is,

²² *namelijk* dat u, wat betreft de vroegere levenswandel, de oude mens ^a aflegt, die te gronde gaat door de misleidende begeerten,

²³ en dat u vernieuwd wordt in de geest van uw denken,

²⁴ ^a en u bekleedt met de nieuwe mens, die overeenkomstig *het beeld* van God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid.

²⁵ Leg daarom de leugen af ^a en spreek de waarheid, ieder tegen zijn naaste; wij zijn immers leden van elkaar.

^a Gen. 17:1; 1 Kor. 7:20; Filippi. 1:27; Kol. 1:10; 1 Thess. 2:12 ^b Kol. 1:11; 3:12; 1 Thess. 5:14 ^c Deut. 4:39; Mal. 2:10; 1 Kor. 8:4, 6 ^d Rom. 12:6; 1 Kor. 12:11; 2 Kor. 10:13; 1 Petr. 4:10 ^e Ps. 68:19 ^f Joh. 3:13; 6:62 ^g 1 Kor. 12:28 ^h Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27; Efez. 1:23; 5:23; Kol. 1:24 ⁱ 1 Kor. 14:20 ^j Matt. 11:7 ^k Efez. 5:23; Kol. 1:18 ^l Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27; Efez. 2:21 ^m Rom. 1:9 ⁿ Rom. 1:18; 1 Petr. 4:3 ^o 1 Thess. 4:5 ^p Kol. 3:9; Hebr. 12:1; 1 Petr. 2:1 ^q Rom. 6:4; Kol. 3:10; 1 Petr. 4:2 ^r Zach. 8:16

4:9 *de diepten, namelijk de aarde* - Letterlijk: de lagere delen van de aarde. 4:13 *volwassen* - Letterlijk: volmaakte 4:14 *om... te verleiden* - Letterlijk: tot de listige verleiding van de dwaling.

²⁶ ^aWord boos, maar zondig niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid,

²⁷ ^ben geef de duivel geen plaats.

²⁸ Wie gestolen heeft, moet niet meer stelen, 'maar zich liever inspannen om met de handen goed werk te doen, om iets te kunnen delen met wie gebrek heeft.

²⁹ ^cLaat er geen vuile taal uit uw mond komen, maar wel iets goeds, wat nuttig is tot opbouw, opdat het genade geeft aan hen die het horen.

³⁰ En bedroef de Heilige Geest van God niet, ^ddoor Wie u verzegeld bent tot de dag van de verlossing.

³¹ ^eLaat alle bitterheid, woede, toorn, geschreeuw en laster van u weggenomen worden, met alle slechtheid,

³² ^fmaar wees ten opzichte van elkaar vriendelijk en barmhartig, en vergeef elkaar; zoals ook God in Christus u vergeven heeft.

WANDELEN ALS KINDEREN VAN HET LICHT

5 Wees dan navolgers van God, als ge-liefde kinderen,

² en wandel in de liefde, ^azoals ook Christus ons liefgehad heeft 'en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offer-gave en slachtoffer, tot een aangename geur voor God.

³ ^bMaar ontucht en alle onreinheid of heb-zucht, laten die onder u beslist niet ge-noemd worden, zoals het heiligen past,

⁴ en evenmin oneerbaarheid, dwaze praat en lichtzinnige taal, die onbehoorlijk zijn; maar veelmeer *past* dankzegging.

⁵ ^cWant dit weet u, dat geen enkele ontuchtpleger, onreine of hebzuchtige, die een afgodendienaar is, een erfdeel heeft in het Koninkrijk van Christus en van God.

⁶ ^dLaat niemand u misleiden met inhouds-

loze woorden, want om deze dingen komt de toorn van God over de kinderen van de ongehoorzaamheid.

⁷ Wees dan hun metgezellen niet.

⁸ ^eWant u was voorheen duisternis, maar nu bent u licht in de Heere; wandel als kin-deren van het licht

⁹ – ^fwant de vrucht van de Geest bestaat in alle goedheid en rechtvaardigheid en waarheid –

¹⁰ en beproef wat de Heere welbehaaglijk is.

¹¹ ^gEn neem niet deel aan de onvruchtbare werken van de duisternis, maar ontmas-ker ze veeleer.

¹² Want wat heimelijk door hen gedaan wordt, is te schandelijk om zelfs *maar* te vertellen.

¹³ ^hMaar al deze dingen komen openbaar als ze door het licht ontmaskerd worden; want al wat openbaar maakt, is licht.

¹⁴ Daarom zegt Hij: 'Ontwaak, u die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.

¹⁵ ⁱLet er dan op dat u nauwgezet wandelt, niet als dwazen, maar als wijzen,

¹⁶ ^jen buit de geschikte tijd uit, omdat de dagen volkwaad zijn.

¹⁷ Wees daarom niet onverstandig, ^kmaar begrijp wat de wil van de Heere is.

¹⁸ ^lEn word niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar word vervuld met de Geest,

¹⁹ ^men spreek onder elkaar met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zing voor de Heere en loof *Hem* in uw hart, ⁿ

²⁰ ^oen dank altijd voor alle dingen God en de Vader in de Naam van onze Heere Jezus Christus.

²¹ Wees elkaar onderdanig in de vreze Gods.

^aPs. 4:5 ^bJak. 4:7; 1 Petr. 5:9 ^cHand. 20:35; 1 Thess. 4:11; 2 Thess. 3:8,12 ^dMatt. 12:36; Efez. 5:3,4 ^eRom. 8:16; 2 Kor. 1:22; 5:5; Efez. 1:13 ^fLuk. 21:28; Rom. 8:23; Efez. 1:14 ^gKol. 3:19 ^hFilipp. 2:1; Kol. 3:12 ⁱMatt. 6:14; Mark. 11:25; Kol. 3:13 ^jJoh. 13:34; 15:12; 1 Thess. 4:9; 1 Joh. 3:23; 4:21 ^kGal. 2:20; Tit. 2:14; 1 Petr. 3:18 ^lHebr. 8:3; 9:14 ^mMark. 7:21; Efez. 4:29; Kol. 3:5 ⁿ1 Kor. 6:10; Gal. 5:19; Kol. 3:5; Openb. 22:15 ^oJer. 29:8; Matt. 24:4; Mark. 13:5; Luk. 21:8; Kol. 2:4,18; 2 Thess. 2:3; 1 Joh. 4:1 ^p1 Thess. 5:4 ^qGal. 5:22 ^rMatt. 18:17; 1 Kor. 5:8; 10:20; 2 Kor. 6:14; 2 Thess. 3:14 ^sJoh. 3:20,21 ^tRom. 13:11; 1 Thess. 5:6 ^uKol. 4:5 ^vRom. 13:11 ^wRom. 12:2; 1 Thess. 4:3 ^xSpr. 23:29; Jes. 5:11,22; Luk. 21:34 ^yKol. 3:16 ^zKol. 3:17; 1 Thess. 5:18

4:29 *maar wel iets goeds, dat nuttig is tot opbouw* - Letterlijk: maar als er iets goeds is tot opbouw van wat nodig is. 5:19 *zing ... in uw hart* - Letterlijk: zingend en lofzingend in uw hart voor de Heere.

VROUW EN MAN IN HET HUWELIJK

²² ^a Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere,

²³ ^b want de man is hoofd van de vrouw, 'zoals ook Christus Hoofd van de gemeente is; en Hij is de Behouder 'van het lichaam.

²⁴ Daarom, zoals de gemeente aan Christus onderdanig is, zo *behoren* ook de vrouwen in alles hun eigen mannen *onderdanig te zijn*.

²⁵ ^c Mannen, heb uw eigen vrouw lief, zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft

¹ en Zich voor haar heeft overgegeven, ²⁶ opdat Hij haar zou heiligen, door *haarte* ² reinigen met het waterbad door het Woord,

²⁷ opdat Hij haar in heerlijkheid voor Zich zou plaatsen, een gemeente zonder smet of rimpel of iets dergelijks, "maar dat zij heilig en smetteloos zou zijn.

²⁸ Zo moeten de mannen hun eigen vrouwen liefhebben als hun eigen lichamen. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief.

²⁹ Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het, zoals ook de Heere de gemeente.

³⁰ 'Want wij zijn leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn gebeente.

³¹ 'Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen ⁴ tot één vlees zijn.

³² Dit geheimenis is groot; maar ik spreek met het oog op Christus en de gemeente.

³³ Kortom, ook u moet, ieder in het bijzonder, uw eigen vrouw net zo liefhebben als uzelf; en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.

KINDEREN EN OUDERS

6 ¹ Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in de Heere, want dat is juist.

² ^m Eer je vader en moeder (dat is het eerste gebod met een belofte),

³ opdat het je goed gaat en je lang leeft op de aarde.

⁴ En vaders, wek geen toorn bij uw kinderen op, 'maar voed hen op in de onderwijzing en de terechthouding van de Heere.

SLAVEN EN HEREN

⁵ ^o Slaven, wees, evenals aan Christus, gehoorzaam aan uw heer naar het vlees, met vrees en beven, oprecht van hart, *

⁶ niet met ogendienst, als mensenbehaggers, maar als slaven van Christus; doe zo van harte de wil van God,

⁷ en dien met bereidwilligheid de Heere en niet de mensen.

⁸ U weet immers dat wat ieder aan goeds gedaan heeft, hij dat van de Heere *terug* zal krijgen, hetzij slaaf, hetzij vrije.

⁹ En heren, doe hetzelfde bij hen; laat het dreigen achterwege. U weet toch dat ook uw Heere in de hemelen is ^o en dat er bij Hem geen aanzien des persoons is.

DE GEESTELIJKE WAPENRUSTING

¹⁰ Verder, mijn broeders, word gesterkt in de Heere en in de sterkte van Zijn macht.

¹¹ 'Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel.

¹² Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, 'tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke *machten* van het kwaad in de hemelse gewesten.

¹³ Neem daarom de 'hele wapenrusting van God aan, opdat u weerstand kunt bieden op de dag van het kwaad, 'en na alles gedaan te hebben, stand kunt houden.

¹⁴ 'Houd dan stand, uw middel omgord met de waarheid, 'en bekleed met het borstharnas van de gerechtigheid,

^a Gen. 3:16; 1 Kor. 14:34; Kol. 3:18; Tit. 2:5; 1 Petr. 3:1 ^b 1 Kor. 11:3 ^c Efez. 1:22; 4:15; Kol. 1:18 ^d Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27; Efez. 1:23; 4:12; Kol. 1:24 ^e Kol. 3:19 ^f Vers 2; Gal. 1:4 ^g Tit. 3:5; 1 Petr. 3:21 ^h Kol. 1:22 ⁱ Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27 ^j Gen. 2:24; Matt. 19:5; Mark. 10:7 ^k 1 Kor. 6:16 ^l Kol. 3:20 ^m Ex. 20:12; Deut. 5:16; 27:16; Matt. 15:4; Mark. 7:10 ⁿ Deut. 6:7,20; Ps. 78:4; Spr. 19:8; 29:17 ^o Kol. 3:22; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9; 1 Petr. 2:18 ^p Kol. 4:1 ^q Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 34:19; Hand. 10:34; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Kol. 3:25; 1 Petr. 1:17 ^r Kol. 3:12; 1 Thess. 5:8 ^s Efez. 2:2 ^t 2 Kor. 10:4 ^u Luk. 12:35; 1 Petr. 1:13 ^v Jes. 59:17; 2 Kor. 6:7

6:5 *oprecht van hart* - Letterlijk: in eenvoud van het hart. 6:13 *dag van het kwaad*

- Letterlijk: de kwade dag.

¹⁵ en de voeten geschoeid met bereidheid van het Evangelie van de vrede.

¹⁶ Neem bovenal het schild van het geloof op, waarmee u alle vurige pijlen van de boze zult kunnen uitblussen.

¹⁷ ^aEn neem de helm van de zaligheid ^ben het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord,

¹⁸ terwijl u 'bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

¹⁹ Bid ook ^cvoor mij, opdat mij het woord gegeven wordt bij het openen van mijn mond, om met vrijmoedigheid het geheimenis van het Evangelie bekend te maken,

²⁰ ^ewaarvan ik een gezant ben 'in ketenen,

opdat ik daarin vrijmoedig mag spreken, zoals ik moet spreken.

MEDEDELING EN ZEGENBEDE

²¹ ^gEn opdat ook u weet hoe het met mij gaat *en* wat ik doe, zal ^hTychikus, de geliefde broeder en trouwe dienaar in de Heere, u dat allemaal bekendmaken.

²² Met dat doel heb ik hem 'naar u toe gestuurd, opdat u onze omstandigheden zou kennen en hij uw hart zou vertroosten.

²³ Vrede *zij* de broeders, en liefde met geloof, van God de Vader en van de Heere Jezus Christus.

²⁴ De genade *zij* met allen die onze Heere Jezus Christus in onvergankelijkheid liefhebben. Amen.

^a Jes. 59:17; 1 Thess. 5:8 ^b Hebr. 4:12; Openb. 2:16 ^c Luk. 18:1; Rom. 12:12; Kol. 4:2; 1 Thess. 5:17

^d Hand. 4:29; 2 Thess. 3:1 ^e 2 Kor. 5:20 ^f Hand. 28:20 ^g Kol. 4:7 ^h Hand. 20:4; Kol. 4:7; Tit. 3:12

ⁱ 2 Tim. 4:12

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE FILIPPENZEN

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, aan al de heiligen in Christus Jezus die in Filippi zijn, met de opzieners en diakenen:
² *genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.*

DANKZEGGING EN VOORBEDE

³ *Ik dank mijn God, telkens wanneer ik aan u denk*

⁴ – in elk gebed van mij voor u allen bid ik altijd met blijdschap –

⁵ vanwege uw gemeenschap aan het Evangelie, van de eerste dag af tot nu toe.

⁶ Ik vertrouw erop dat Hij Die in u ‘een goed werk begonnen is, *dat* voltooiën zal tot op de dag van Jezus Christus.

⁷ Het is immers voor mij terecht dat ik dit van u allen denk, omdat ik u allen in *mijn* hart heb als deelgenoten van mijn genade, zowel ⁸ in mijn gevangenschap als in de verdediging en bevestiging van het Evangelie.

⁹ Want God is mijn Getuige hoe vurig ik naar u allen verlang, met *de* innige gevoelens van Jezus Christus.

¹⁰ En dit bid ik dat uw liefde nog steeds overvloediger wordt in kennis en alle fijngevoeligheid,

¹¹ opdat u kunt onderscheiden wat wezenlijk is, opdat u oprecht bent en zonder aanstoot te geven tot de dag van Christus,

¹² vervuld met vruchten van gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en lof van God.

DE VRUCHT VAN PAULUS' GEVANGENSCHAP

¹³ En ik wil dat u weet, broeders, dat wat er met mij *is gebeurd*, veeleer tot bevordering van het Evangelie heeft gediend,

¹⁴ zodat in het hele gerechtsgebouw en aan alle overigen bekend is geworden dat ik een gevangene ben om Christus' wil,¹⁵

¹⁶ en dat het merendeel van de broeders in de Heere door mijn gevangenschap vertrouwen heeft gekregen om het Woord *nog* overvloediger onbevreesd te durven spreken.

¹⁷ Sommigen prediken weliswaar Christus uit afgunst en twistzucht, maar anderen ook uit welwillendheid.

¹⁸ De eersten verkondigen Christus wel uit eigenbelang, niet zuiver, met de bedoeling aan mijn gevangenschap verdrukking toe te voegen,

¹⁹ maar de *laatst*en uit liefde, omdat zij weten dat ik tot verdediging van het Evangelie aangesteld ben.

²⁰ Maar wat dan *nog*? Toch wordt Christus op allerlei wijze verkondigd, of het nu onder een voorwendsel is of in waarheid; en daarover verblijd ik mij, ja, zal ik mij ook verblijden.

HEENGAAN OF BLIJVEN

²¹ Want ik weet dat dit mij tot zaligheid strekken zal, door uw gebed en de ondersteuning van de Geest van Jezus Christus,

²² overeenkomstig mijn reikhalzend verlangen en hoop ²³ dat ik in geen enkel opzicht beschaamd zal worden, maar *dat* in alle vrijmoedigheid, zoals altijd, Christus ook nu grootgemaakt zal worden in mijn

¹ Rom. 1:7; 1 Petr. 1:2 ² Efez. 1:15; Kol. 1:3; 1 Thess. 1:2; 2 Thess. 1:3 ³ Joh. 6:29; 1 Thess. 1:3 ⁴ Efez. 3:1; 4:1; Kol. 4:3,18; 2 Tim. 1:8 ⁵ Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; 1 Thess. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1 ⁶ Efez. 3:13; 1 Thess. 3:3 ⁷ 2 Kor. 1:11 ⁸ Rom. 5:5 ⁹ 1:13 *dat ik ... wil* - Letterlijk: mijn banden in Christus.

lichaam, of het nu door het leven is of door de dood.

²¹ Want het leven is voor mij Christus en het sterven is *voor mij* winst.

²² Maar *blijf* ik leven in het vlees, *dan betekent* dit voor mij vruchtbaar werk; en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.

²³ Want ik word door deze twee gedrongen: ik heb de begeerte om heen te gaan^a en bij Christus te zijn, want *dat* is verreweg het beste,

²⁴ maar in het vlees te blijven is noodzakelijker voor u.

²⁵ En dit vertrouw en weet ik dat ik zal blijven *leven* en bij u allen zal blijven tot uw vordering en blijdschap van het geloof,

²⁶ opdat uw roemen in Christus Jezus overvloedig is door mij, door mijn hernieuwde aanwezigheid bij u.

OPWEKKING TOT STANDVASTIGHEID

²⁷ ^a Alleen, wandel het Evangelie van Christus waardig, opdat ik, of ik nu kom en u zie of dat ik afwezig ben, van uw zaken mag horen dat u vaststaat in één geest, en dat u samen eensgezind strijdt door het geloof in het Evangelie,

²⁸ en dat u zich in geen enkel opzicht schrik laat aanjagen door de tegenstanders. Voor hen is dit een duidelijk teken van verderf, maar voor u van zaligheid, en dat van God uit.

²⁹ Want aan u is het uit genade gegeven in de zaak van Christus niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden,

³⁰ omdat u dezelfde strijd hebt als *die* u bij mij gezien hebt en nu van mij hoort.

OPROEP TOT EENSGEZINDHEID EN OOTMOED

2 Als er dan enige bemoediging is in Christus, als er enige troost is van de liefde, als er enige gemeenschap is van de Geest, als er enige innige gevoelens en ontfermingen zijn,

² maak *dan* mijn blijdschap volkomen, doordat u ^b eensgezind bent, dezelfde liefde hebt, één van ziel bent en één van gevoelens.

³ *Doe* niets uit eigenbelang of eigendunk, maar laat in nederigheid de een de ander voortreffelijker achten dan zichzelf.

⁴ ^c Laat eenieder niet *alleen* oog hebben voor wat van hemzelf is, maar *laat* eenieder ook *oog hebben* voor wat van anderen is.

LOFZANG OP CHRISTUS

⁵ ^d Laat daarom die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was,

⁶ ^e Die, terwijl Hij in de gestalte van God was, het niet als roof beschouwd heeft aan God gelijk te zijn,

⁷ ^f maar Zichzelf ontledigd heeft ^g door de gestalte van een slaaf aan te nemen en aan de mensen gelijk te worden.

⁸ ^h En in gedaante als een mens bevonden, heeft Hij Zichzelf ⁱ vernederd en is gehoorzaam geworden, tot de dood, ja, tot de kruisdood.

⁹ ^j Daarom heeft God Hem ook bovenmate verhoogd en heeft Hem 'een Naam geschonken boven alle naam,

¹⁰ ^k opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

¹¹ ^l en elke tong zou belijden dat Jezus Christus *de* Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader.

AANSPOURING TOT HEILIG LEVEN

¹² Daarom, mijn geliefden, zoals u altijd gehoorzaam geweest bent, niet alleen zoals in mijn aanwezigheid, maar nu veelmeer in mijn afwezigheid, werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven,

¹³ ^m want het is God, Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar *Zijn* welbehagen.

^a Gen. 17:1; 1 Kor. 7:20; Efez. 4:1; Kol. 1:10; 1 Thess. 2:12; 4:1 ^b Rom. 12:16; 15:5; 1 Kor. 1:10; Filipp. 3:16; 1 Petr. 3:8 ^c Rom. 12:10; 1 Petr. 5:5 ^d 1 Kor. 10:24; 13:5 ^e Matt. 11:29; Joh. 13:15; 1 Petr. 2:21; 1 Joh. 2:6 ^f 2 Kor. 4:4; Kol. 1:15; Hebr. 1:3 ^g Ps. 8:6 ^h Matt. 20:28; Joh. 13:14 ⁱ Hebr. 2:14,17; 4:15 ^j Hebr. 2:9; 12:2 ^k Hand. 2:33 ^l Hebr. 1:4 ^m Jes. 45:23; Rom. 14:11 ⁿ Joh. 13:13; 1 Kor. 8:6; 12:3 ^o 2 Kor. 3:5 1:22 *vruchtbaar werk* - Letterlijk: vrucht van werk. 1:23 *heen te gaan* - Letterlijk: losgemaakt te worden.

¹⁴ "Doe alle dingen" zonder morren en meningsverschillen,

¹⁵ opdat u onberispelijk en oprecht zult zijn, kinderen van God, smetteloos te midden van een verkeerd en ontaard geslacht, "waaronder u schijnt als lichten in de wereld,

¹⁶ door vast te houden aan het Woord van het leven, "mij tot roem met het oog op de dag van Christus, dat ik niet tevergeefs heb hardgelopen en mij ook niet tevergeefs heb ingespannen.

¹⁷ Maar al word ik ook als een plengoffer uitgegoten over het offer en de bediening van uw geloof, "ik verblijd mij en ik verblijd mij met u allen.

¹⁸ En u verblijdt zich ook daarover; verblijd u dan met mij.

DE ZENDING VAN TIMOTHEÛS EN HET BEZOEK VAN EPAFRODITUS

¹⁹ "En ik hoop in de Heere Jezus Timotheüs spoedig naar u toe te sturen, opdat ook ik goedsmoeds mag zijn als ik van uw zaken weet.

²⁰ Want ik heb niemand van gelijke gezindheid, die oprecht voor uw zaken zorg zal dragen.

²¹ "Want zij zoeken allen hun eigen belangen, niet die van Christus Jezus.

²² En u kent zijn beproefdheid, dat hij met mij gediend heeft in het Evangelie, zoals een kind met zijn vader.

²³ Hem hoop ik dus ogenblikkelijk te sturen, zodra ik mijn zaken kan overzien.

²⁴ Maar ik vertrouw in de Heere dat ik ook zelf spoedig zal komen.

²⁵ Ik heb *het* echter nodig geacht Epafroditus naar u toe te sturen, mijn broeder, medearbeider en medestrijder, en uw gezant en dienaar in wat ik nodig had,

²⁶ omdat hij vurig naar u allen verlangde en in grote angst verkeerde, omdat u gehoord had dat hij ziek was.

²⁷ Hij is inderdaad ook ziek geweest, tot dicht bij de dood, maar God heeft Zich over hem ontfermd, en niet alleen over

hem, maar ook over mij, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben.

²⁸ Daarom heb ik hem des te sneller gestuurd, opdat u zich weer kunt verblijden als u hem ziet, en ik minder droevig ben.

²⁹ Ontvang hem dan in de Heere, met alle blijdschap, "en houd zulke *mensen* in ere.

³⁰ Want om het werk van Christus was hij tot dicht bij de dood gekomen, doordat hij zijn leven had gewaagd om aan te vullen wat aan uw dienstbetoon jegens mij *nog* ontbrak.

DE UITNEMENDHEID VAN DE KENNIS VAN CHRISTUS

3 Verder, mijn broeders, "verblijd u in de Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet onaangenaam en het geeft u zekerheid.

²¹ Let op de honden, let op de slechte arbeiders, let op de versnijdenis.

³¹ "Want wij zijn de besnijdenis, *wij* die! God in de Geest dienen en in Christus Jezus roemen en niet op het vlees vertrouwen.

⁴ Hoewel ik *reden* heb om ook op het vlees te vertrouwen; als iemand anders denkt te *kunnen* vertrouwen op het vlees, "ik nog meer:

⁵ besneden op de achtste dag, uit het geslacht van "Israël, van de stam "Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen, wat de wet betreft "een Farizeër,

⁶ wat ijver betreft "een vervolger van de gemeente, wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet is, onberispelijk.

⁷ "Maar wat voor mij winst was, dat heb ik om Christus' wil als schade beschouwd.

⁸ Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade "vanwege de voortreffelijkheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere, om Wie ik dat alles als schade ervaar heb. En ik beschouw het als vuiligheid, opdat ik Christus mag winnen,

⁹ en in Hem gevonden word, niet met mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, *namelijk*

¹ Rom. 12:17; 1 Petr. 2:12 ² 1 Petr. 4:9 ³ Spr. 4:18; Matt. 5:14 ⁴ 2 Kor. 1:14; 1 Thess. 2:19 ⁵ 2 Kor. 7:4 ⁶ Hand. 16:1; Rom. 16:21; 1 Thess. 3:2 ⁷ 1 Kor. 10:24; 13:5 ⁸ 1 Kor. 9:14; Gal. 6:6; 1 Thess. 5:12; 1 Tim. 5:17; Hebr. 13:17 ⁹ Filipp. 4:4; Jak. 1:2; 1 Petr. 4:13 ¹⁰ Jes. 56:10 ¹¹ Deut. 10:16; 30:6; Jer. 4:4; Rom. 2:29; Kol. 2:11 ¹² Joh. 4:24 ¹³ 2 Kor. 11:21 ¹⁴ 2 Kor. 11:22 ¹⁵ Gen. 49:27 ¹⁶ Hand. 23:6 ¹⁷ Hand. 8:3; 9:1; 22:3,4; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13 ¹⁸ Matt. 13:44 ¹⁹ Jes. 53:11; Jer. 9:23; Joh. 17:3; Kol. 2:2

de rechtvaardigheid ^a uit God door middel van het geloof;

¹⁰ opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding ^b en de gemeenschap met Zijn lijden, doordat ik aan Zijn dood gelijkvormig word,

¹¹ om hoe dan ook te komen tot de opstanding van de doden.

¹² Niet dat ik het al verkregen heb of al volmaakt ben, maar ik jaag ernaar om het ook te grijpen. Daartoe ben ik ook door Christus Jezus gegrepen.

¹³ Broeders, ikzelf denk niet dat ik het gegrepen heb,

¹⁴ maar één ding *doe ik*: vergetend wat achter is, mij uitstrekkend naar wat voor is, 'jaag ik naar het doel: de prijs van de roeping van God, die van boven is, in Christus Jezus.

¹⁵ Laten wij dan, voor zover wij *geestelijk* volwassen ^c zijn, deze gezindheid hebben; en als u iets anders gezind bent, ook dat zal God u openbaren.

¹⁶ Maar tot zover wij gekomen zijn, laten wij ^d 'naar dezelfde regel wandelen, ^e laten wij eensgezind zijn.

LEVEN ALS BURGERS VAN DE HEMEL

¹⁷ Wees met elkaar 'mijn navolgers, broeders, en houd het oog gericht op hen die zó wandelen, zoals u ons ^f tot een voorbeeld hebt.

¹⁸ 'Want velen – ik heb dikwijls met u over hen gesproken en zeg het nu ook onder tranen^g – wandelen als vijanden van het kruis van Christus.

¹⁹ Hun einde is het verderf, hun god is de buik en *hun* eer is in hun schande; zij bedenken aardse dingen.

²⁰ 'Ons burgerschap is echter in de hemelen, 'waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, *namelijk* de Heere Jezus Christus,

²¹ 'Die ons vernederd lichaam veranderen zal, zodat het gelijkvormig wordt aan Zijn

verheerlijkt lichaam, overeenkomstig de werking waardoor Hij ook alle dingen aan Zichzelf kan onderwerpen.

OPWEKKINGEN

4 Daarom, mijn geliefde broeders, naar wie ik zeer verlang, mijn blijdschap 'en kroon, blijf zo staande in de Heere, geliefden!

² Ik roep Euodia en ik roep Syntyche ertoe op eensgezind te zijn in de Heere.

³ Ja, ik vraag ook u, *mijn* oprechte metgezel: Help deze vrouwen, die samen met mij gestreden hebben in het Evangelie, ook met Clemens en mijn andere medearbeiders, van wie de namen "in het boek des levens staan.

⁴ 'Verblijd u altijd in de Heere; ik zeg het opnieuw: Verblijd u.

⁵ Uw welwillendheid zij alle mensen bekend. 'De Heere is nabij.

⁶ 'Wees in geen ding bezorgd, maar laat uw verlangens in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God;

⁷ 'en de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten bewaken in Christus Jezus.

⁸ Verder, broeders, al wat waar is, 'al wat eerbaar is, al wat rechtvaardig is, al 'wat rein is, al wat lieflijk is, al wat welluidend is, als er enige deugd is en als er iets prijszenswaardigs is, bedenk dat.

⁹ Wat u ook geleerd en ontvangen en gehoord en in mij gezien hebt, doe dat; en de God van de vrede zal met u zijn.

DANK VOOR DE ONTVANGEN GAVEN

¹⁰ En ik ben zeer verblijd geweest in de Heere dat uw denken aan mij eindelijk weer opgebloeid is; u hebt ook wel *steeds* 'aan mij gedacht, maar u hebt de gelegenheid niet gehad om *het te tonen*.

¹¹ Niet dat ik *dit* zeg vanwege gebrek, want

^a Rom. 1:17; 3:21 ^b Rom. 8:17; 2 Kor. 4:10; 2 Tim. 2:11,12; 1 Petr. 4:13 ^c 1 Kor. 9:24; 2 Tim. 4:7 ^d Gal. 6:16 ^e Rom. 12:16; 15:5; 1 Kor. 1:10; Filipp. 2:2; 1 Petr. 3:8 ^f 1 Kor. 4:16; 11:1; 1 Thess. 1:6 ^g 2 Thess. 3:9; 1 Petr. 5:3 ^h Rom. 16:17 ⁱ Hebr. 13:14 ^j 1 Kor. 1:7; 1 Thess. 1:10; Tit. 2:13 ^k 1 Kor. 15:51; Kol. 3:4; 1 Joh. 3:2 ^l 1 Thess. 2:19 ^m Ex. 32:32; Ps. 69:29; Openb. 3:5; 20:12; 21:27 ⁿ 1 Thess. 5:16 ^o 1 Kor. 10:11; Hebr. 10:25 ^p Ps. 55:23; Matt. 6:25; 1 Tim. 6:8,17; 1 Petr. 5:7 ^q Joh. 14:27; Rom. 5:1; Efez. 2:14 ^r Rom. 13:13 ^s 1 Thess. 4:3,4,5 ^t 2 Kor. 11:9

3:15 *volwassen* - Letterlijk: volmaakt. 3:18 *onder tranen* - Letterlijk: huilend.

ik ^aheb geleerd tevreden te zijn in de *omstandigheden* waarin ik verkeer.

¹² En ik weet *wat het is* ^bvernederd te worden, ik weet ook *wat het is* overvloed te hebben; in elk opzicht en in alles ben ik ingewijd, zowel in verzadigd te zijn als in honger te lijden, zowel in overvloed te hebben als in gebrek te lijden.

¹³ Alle dingen kan ik aan door Christus, Die mij kracht geeft.

¹⁴ Toch hebt u er goed aan gedaan dat u gedeeld hebt in mijn verdrukking.

¹⁵ 'En ook u, Filippenzen, weet dat in het begin van het Evangelie, toen ik uit Macedonië vertrok, geen enkele gemeente mijn deelgenoot werd in de rekening van uitgave en ontvangst, dan u alleen.

¹⁶ Want ook in Thessalonica hebt u mij een- en andermaal *iets* gestuurd voor wat ik nodig had.

¹⁷ Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht die op uw rekening toeneemt.

¹⁸ Maar ik heb alles ontvangen en ik heb overvloed; ik ben geheel voorzien, nu ik door middel van Epafroditus ontvangen heb wat door u *gezonden was*, ^cals een aangename geur, een welgevallig offer, welbehaaglijk voor God.

¹⁹ Maar mijn God zal u, overeenkomstig Zijn rijkdom, voorzien van alles wat u nodig hebt, in heerlijkheid, door Christus Jezus.

²⁰ Onze God en Vader nu *zij* de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

GROETEN EN ZEGENBEDE

²¹ Groet elke heilige in Christus Jezus. U groeten de broeders die bij mij zijn.

²² Al de heiligen groeten u en vooral die van het huis van de keizer zijn.

²³ De genade van onze Heere Jezus Christus *zij* met u allen. Amen.

^a 1 Tim. 6:6 ^b 1 Kor. 4:11; 2 Kor. 11:27 ^c 2 Kor. 11:9 ^d Hebr. 13:16

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE

KOLOSSENZEN

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, door de wil van God een apostel van Jezus Christus, en Timotheüs, de broeder,

² aan de heilige en gelovige broeders in Christus die in Kolosse zijn: *genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.*

DANKZEGGING VOOR GELOOF, LIEFDE EN HOOP IN DE GEMEENTE

³ Wij danken de God en Vader van onze Heere Jezus Christus altijd wanneer wij voor u bidden,

⁴ omdat wij gehoord hebben van uw geloof in Christus Jezus en van de liefde die u hebt voor alle heiligen,

⁵ vanwege de hoop ⁶die voor u is weggelegd in de hemelen. Hiervan hebt u eerder gehoord door het Woord van de waarheid, *namelijk* van het Evangelie.

EVANGELIEVERKONDIGING DOOR EPAFRAS

⁶ Dit is naar u toe gekomen zoals ook in de hele wereld, ⁷en het draagt vrucht zoals ook onder u, vanaf de dag dat u *het* gehoord hebt en de genade van God in waarheid hebt leren kennen.

⁸ Zo hebt u het ook geleerd van ⁹Epafras, onze geliefde mededienstknecht, die voor u een trouwe dienaar van Christus is.

¹⁰ Hij heeft ons ook uw liefde in de Geest bekendgemaakt.

VOORBEDE OM BEVESTIGING IN HET GELOOF

⁹ Daarom houden ook wij niet op, vanaf de dag dat wij het gehoord hebben, voor u te bidden en te smeken ¹⁰dat u vervuld mag worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk inzicht,

¹¹ zodat u wandelt op een wijze de Heere waardig, *Hem* in alles behaagt, in elk goed werk ¹²vrucht draagt en groeit in de kennis van God,

¹³ terwijl u met alle kracht bekrachtigd wordt, overeenkomstig de sterkte van Zijn heerlijkheid, om met blijdschap in alles te volharden en geduld te oefenen.

¹⁴ Daarbij danken wij de Vader, Die ons bekwaam heeft gemaakt om deel te hebben aan de erfenis van de heiligen in het licht.

¹⁵ Hij heeft ons getrokken uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk ¹⁶van de Zoon van Zijn liefde.

¹⁷ In Hem hebben wij de verlossing, ¹⁸door Zijn bloed, *namelijk* de vergeving van de zonden.

CHRISTUS, EERSTGEBORENE VAN DE SCHEPPING EN HOOFD VAN ZIJN GEMEENTE

¹⁹ Hij is het Beeld van de onzichtbare God,

²⁰ de Eerstgeborene van heel de schepping.

²¹ Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.

^a Rom. 1:7; Gal. 1:3; Efez. 1:2; 1 Petr. 1:2 ^b Efez. 1:15; Filipp. 1:3; 1 Thess. 1:2; 2 Thess. 1:3 ^c 1 Petr. 1:4

^d Mark. 4:8; Joh. 15:16 ^e Kol. 4:12; Filem. vs. 23 ^f Efez. 1:15 ^g 1 Kor. 1:5 ^h Gen. 17:1; 1 Kor. 7:20; Efez.

4:1; Filipp. 1:27; 1 Thess. 2:12 ⁱ Joh. 15:16 ^j Efez. 2:4; 1 Thess. 2:12 ^k Matt. 3:17; 17:5; 2 Petr. 1:17

^l Hand. 20:28; Efez. 1:7; Hebr. 9:14; 1 Petr. 1:19 ^m 2 Kor. 4:4; Filipp. 2:6; Hebr. 1:3 ⁿ Openb. 3:14 ^o Gen. 1:3; Ps. 33:6; Joh. 1:3; Efez. 3:9; Hebr. 1:2

¹⁷ En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem.

¹⁸ "En Hij is het hoofd van het lichaam, *namelijk* van de gemeente, Hij, Die het begin is, ^o de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn.

¹⁹ Want het heeft *de Vader* behaagd dat 'in Hem heel de volheid wonen zou,

²⁰ "en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door ^o vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, *ja* door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.

²¹ En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals *bleek uit uw* slechte daden, nu ook verzoend,

²² in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, 'om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen,

²³ "als u tenminste in het geloof blijft, gefundeerd en vast, en u niet laat afbrengen van de hoop van het Evangelie, dat u gehoord hebt, dat gepredikt is in de hele schepping die onder de hemel is, waarvan ik, Paulus, een dienaar geworden ben.

LIJDEN EN TAAK VAN PAULUS

²⁴ "Nu verblijd ik mij in mijn lijden 'voor u en vervul in mijn vlees wat overblijft van de verdrukkingen van Christus, 'ten behoeve van Zijn lichaam, dat is de gemeente.

²⁵ Daarvan ben ik een dienaar geworden, overeenkomstig 'de taak in de dienst van God, die mij met het oog op u gegeven is om het Woord van Ood te vervullen,

²⁶ *namelijk* het geheimenis, dat eeuwen en geslachten lang verborgen is geweest, 'maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen.

²⁷ "Aan hen heeft God willen bekendmaken wat de rijkdom is van de heerlijkheid van dit geheimenis onder de heidenen: Christus onder u, "de hoop op de heerlijkheid.

²⁸ Hem verkondigen wij, terwijl we ieder mens terechtwijzen, en ieder mens onderwijzen in alle wijsheid, opdat wij ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus Jezus.

²⁹ Daarvoor span ik me ook in en strijd ik, overeenkomstig Zijn werking, die met kracht in mij werkzaam is.

2 Want ik wil dat u weet hoe groot de strijd is die ik voer voor u en voor hen die in Laodicea zijn, alsook voor zovelen die mij nooit in levenden lijve^o hebben gezien,

² opdat hun harten bemoedigd mogen worden, samengevoegd in de liefde, en *zij* tot heel de rijkdom van de volle zekerheid van het inzicht *mogen komen*, 'om het geheimenis te leren kennen van God, en van de Vader en van Christus,

³ "in Wie al de schatten van de wijsheid en van de kennis verborgen zijn.

MET CHRISTUS GESTORVEN EN OPGEWEKT

⁴ En dit zeg ik, ^o opdat niemand u misleidt met mooiklinkende redeneringen.

⁵ Want 'al ben ik lichamenlijk^o afwezig, toch ben ik in de geest bij u. Ik zie met blijdschap de 'goede orde onder u en de vastheid van uw geloof in Christus.

⁶ Zoals u dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandel in Hem,

⁷ 'geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, zoals u onderwezen bent; 'wees daarin overvloedig, met dankzegging.

⁸ "Pas op dat niemand u als buit meesleept door de filosofie en inhoudsloze verleiding, volgens de overlevering van de mensen, volgens de grondbeginselen van de wereld, maar niet volgens Christus.

⁹ "Want in Hem woont heel de volheid van de Godheid lichamenlijk.

¹⁰ "En u bent volmaakt geworden in Hem,

¹ Efez. 1:22; 4:15; 5:23 ² 1 Kor. 15:20; Openb. 1:5 ³ Joh. 1:14,16; Kol. 2:9 ⁴ 2 Kor. 5:18; 1 Joh. 4:10

⁵ Jes. 9:6; Joh. 16:33; Hand. 10:36; Rom. 5:1; Efez. 2:14 ⁶ Luk. 1:75; Efez. 1:4; 5:27; 2 Tim. 1:9; Tit. 2:12

⁷ Joh. 15:6 ⁸ 2 Kor. 7:4 ⁹ Efez. 3:13; Filipp. 2:17; 2 Tim. 2:10 ¹⁰ Rom. 12:5; 1 Kor. 12:27; Efez. 4:12; 5:23

¹¹ Rom. 16:25; Efez. 1:9; 3:9; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:3; 1 Petr. 1:20 ¹² Matt. 13:11 ¹³ 2 Kor. 2:14 ¹⁴ 1 Tim. 1:1

¹⁵ Jes. 53:11; Jer. 9:23; Joh. 17:3; Filipp. 3:8 ¹⁶ 1 Kor. 1:24 ¹⁷ Vers 18; Efez. 5:6 ¹⁸ 1 Kor. 5:3 ¹⁹ 1 Kor. 14:40

²⁰ Efez. 3:17 ²¹ 1 Kor. 1:5 ²² Rom. 16:17; Hebr. 13:9 ²³ Joh. 1:14; Kol. 1:19 ²⁴ Joh. 1:16

²⁵ *1:27 onder u - Of: in u. 2:1 in levenden lijve* - Letterlijk: mijn aangezicht in het vlees.

²⁶ *2:5 lichamenlijk* - Letterlijk: wat het vlees betreft.

Die het Hoofd is van iedere overheid en macht.

¹¹ 'In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt, door het uittrekken van het lichaam van de zonden van het vlees, door de besnijdenis van Christus.

¹² 'U bent immers met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt, 'door het geloof van de werking van God, Die Hem uit de doden heeft opgewekt.

¹³ 'En Hij heeft u, toen u dood was in de overtredingen en het onbesneden zijn' van uw vlees, samen met Hem levend gemaakt door u al uw overtredingen te vergeven,

¹⁴ en het handschrift dat tegen ons getuigde, uit te wissen. Dit *handschrift* was met *zijn* bepalingen tegen ons gericht, en Hij heeft dat uit het midden weggenomen door het aan het kruis te nagelen.

¹⁵ 'Hij heeft de overheden en de machten ontwapend, die openlijk te schande gemaakt en daardoor over hen getriomfeerd.

DE DWAASHEID VAN MENSELIJKE BEPALINGEN

¹⁶ 'Laat dus niemand u veroordelen inzake eten of drinken, of op het punt van 'een feestdag, een nieuwe maan of de sabbaten.

¹⁷ Deze zaken zijn 'een schaduw van de toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus.

¹⁸ 'Laat u niet de prijs ontzeggen door iemand die behagen schept in nederigheid en engelenverering, intreedt in wat hij niet gezien heeft, zonder reden gewichtig doet door zijn vleeselijke denken,

¹⁹ en zich niet houdt aan het hoofd, waaruit het hele lichaam, dat van banden en pezen voorzien is en *daardoor* samenge-

voegd, opgroeit door de groei die van God komt.

²⁰ Als u dan met Christus 'de grondbeginselen van de wereld bent afgestorven, waarom laat u zich dan, alsof u nog in de wereld leeft, bepalingen opleggen

²¹ *als*: Pak niet, proef niet en raak niet aan?

²² Dit zijn allemaal dingen die door het gebruik vergaan; 'ze zijn *ingevoerd* volgens de geboden en leringen van de mensen.

²³ 'Deze dingen hebben wel een *schijn*reden van wijsheid, door eigenwillige godsdienst en nederigheid, en verachting van het lichaam, maar ze zijn zonder enige waarde en dienen' tot verzadiging van het vlees.

ZOEKEN WAT BOVEN IS

3 Als u nu met Christus opgewekt bent, zoek *dan* de dingen die boven zijn, 'waar Christus is, Die aan de rechterhand van God zit.

² Bedenk de dingen die boven zijn *en* niet die op de aarde zijn,

³ 'want u bent gestorven en uw leven is met Christus 'verborgen in God.

⁴ 'Wanneer Christus geopenbaard zal worden, Die ons leven is, dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

DE OUDE EN DE NIEUWE MENS

⁵ 'Dood dan 'uw leden die op de aarde zijn: ontucht, onreinheid, 'hartstocht, kwade begeerte, en de hebzucht, 'die afgoderij is.

⁶ 'Door deze dingen komt de toorn van God over de ongehoorzamen.'

⁷ 'In deze dingen hebt ook u voorheen gewandeld, toen u in die dingen leefde.

⁸ 'Maar nu, legt ook u dit alles af, *namelijk* toorn, woede, slechtheid, laster, en schandelijke taal uit uw mond.

⁹ 'Lieg niet tegen elkaar, aangezien u de

¹ Deut. 10:16; Jer. 4:4; Rom. 2:29; Filipp. 3:3 ² Rom. 6:4; Gal. 3:27 ³ Efez. 1:19; 3:7 ⁴ Efez. 2:1 ⁵ Gen. 3:15; Matt. 12:29; Luk. 11:22; Joh. 12:31; 16:11 ⁶ Lev. 11:2; Rom. 14:2; Gal. 4:10 ⁷ Lev. 23:2 enz. ⁸ Hebr. 8:5; 10:1 ⁹ Jer. 29:8; Matt. 24:4; Efez. 5:6; 2 Thess. 2:3; 1 Joh. 4:1 ¹⁰ Gal. 4:9 ¹¹ Jes. 29:13; Matt. 15:9; Tit. 1:14 ¹² 1 Tim. 4:8 ¹³ 1 Tim. 5:23 ¹⁴ Efez. 1:20 ¹⁵ Rom. 6:2 ¹⁶ Rom. 8:24; 2 Kor. 5:7 ¹⁷ Filipp. 3:21; 1 Joh. 3:2 ¹⁸ Efez. 4:22; 5:3 ¹⁹ Rom. 7:5,23 ²⁰ 1 Thess. 4:5 ²¹ Efez. 5:5 ²² 1 Kor. 6:10; Gal. 5:19; Efez. 5:5; Openb. 22:15 ²³ 1 Kor. 6:11; Efez. 2:1; Tit. 3:3 ²⁴ Efez. 4:22; Hebr. 12:1; Jak. 1:21; 1 Petr. 2:1 ²⁵ Efez. 4:25 2:13 *het onbesneden zijn* - Letterlijk: de voorhuid. 3:6 *ongehoorzamen* - Letterlijk: kinderen van de ongehoorzaamheid.

oude mens met zijn daden uitgetrokken hebt,

¹⁰ en de nieuwe mens aangetrokken hebt, die vernieuwd wordt tot kennis, ¹¹ overeenkomstig het beeld van Hem Die hem geschapen heeft.

¹² Daarbij 'is niet Griek en Jood van belang, besnedene en onbesnedene,' barbaar en Scyth, ¹³ slaaf en vrije, maar Christus is alles en in allen.

¹⁴ Kleedt u zich dan, 'als uitverkorenen van God, heiligen en geliefden, met innige gevoelens van ontferming, vriendelijkheid, nederigheid, zachtmoedigheid, geduld.

¹⁵ Verdraag elkaar ¹⁶ en vergeef de een de ander, als iemand tegen iemand anders een klacht heeft; zoals ook Christus u vergeven heeft, zo moet ook u doen.

¹⁷ En kleedt u zich boven alles met de liefde, die 'de band van de volmaaktheid is.

¹⁸ En laat de vrede van God heersen in uw harten, waartoe u ook in één lichaam groepen bent; en wees dankbaar.

¹⁹ Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; 'onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart.

²⁰ En alles wat u doet met woorden of met daden, doe dat alles in de Naam van de Heere Jezus, 'terwijl u God de Vader dankt door Hem.

VERHOUDINGEN IN HET GEZIN

¹ Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere.

² Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar.

³ Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere.

⁴ Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

⁵ Slaven, wees in alles uw aardse heren' gehoorzaam, niet met ogendienst als om mensen te behagen, maar oprecht van hart, 'in het vrezen van God.

⁶ En alles wat u doet, doe dat van harte, als voor de Heere en niet voor mensen,

⁷ in de wetenschap dat u van de Heere als vergelding de erfenis zult ontvangen, want u dient de Heere Christus.

⁸ Maar wie onrecht doet, zal het onrecht dat hij gedaan heeft, terugkrijgen; en er is geen aanzien des persoons.

4 ¹ Heren, behandel uw slaven rechtvaardig en op gelijke wijze. U weet immers dat ook u een Heere hebt in de hemelen.

VOLHARDING IN HET GEBED;

GETUIGENIS NAAR BUITEN

¹ Houd sterk aan in het gebed, en wees daarin waakzaam met dankzegging.

² Bid meteen ook voor ons dat God voor ons de deur van het Woord opent, 'om van het geheimenis van Christus te spreken, om welke oorzaak ik ook gebonden ben,

³ opdat ik dit geheimenis mag openbaren zoals ik erover moet spreken.

⁴ Wandel met wijsheid bij hen die buiten zijn, 'en buit de geschikte tijd uit.

⁵ Laat uw woord altijd aangenaam zijn, met zout smakelijk gemaakt, opdat u weet hoe u iedereen moet antwoorden.

ZENDING VAN TYCHIKUS EN

ONESIMUS

¹ Al mijn omstandigheden zal 'Tychikus, de geliefde broeder, trouwe dienaar en mededienstknecht in de Heere, u bekendmaken.

² Hem heb ik met dit doel naar u toe gestuurd, opdat hij uw omstandigheden zou kennen en uw hart zou bemoedigen,

^a Rom. 6:4 ^b Gen. 1:26; 5:1; 9:6; 1 Kor. 11:7 ^c Gal. 3:28; 5:6; 6:15 ^d 1 Kor. 7:21,22; 12:13 ^e Efez. 4:32;

6:11 ^f 1 Thess. 1:4 ^g Matt. 6:14; Mark. 11:25; Efez. 4:32 ^h Joh. 13:34; 15:12; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9;

1 Joh. 3:23; 4:21 ⁱ Efez. 4:3; Kol. 2:2 ^j Efez. 5:19 ^k Efez. 5:20; 1 Thess. 5:18 ^l Gen. 3:16; 1 Kor. 14:34;

Efez. 5:22; Tit. 2:5; 1 Petr. 3:1 ^m Efez. 5:25 ⁿ Efez. 6:1 ^o Efez. 6:5; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9; 1 Petr. 2:18

^p Efez. 6:9 ^q Luk. 18:1; Rom. 12:12; Efez. 6:18; 1 Thess. 5:17 ^r Efez. 6:19; 2 Thess. 3:1 ^s Efez. 5:15

^t Efez. 5:16 ^u Mark. 9:50 ^v Hand. 20:4; Efez. 6:21; 2 Tim. 4:12

3:11 onbesnedene - Letterlijk: voorhuid. 3:22 aardse heren - Letterlijk: heren naar het vlees.

3:22 oprecht van hart - Letterlijk: in eenvoud van het hart, d.i. niet dubbelhartig.

⁹ met ^a Onesimus, de trouwe en geliefde broeder, die er een van u is; zij zullen u alles bekendmaken wat hier gebeurt.

GROETEN VAN EN AAN MEDEWERKERS; ZEGEN

¹⁰ ^b Aristarchus, mijn medegevangene, groet u, en ^c Markus, de neef van Barnabas, over wie u opdrachten ontvangen hebt – als hij bij u komt, ontvang hem *dan* –

¹¹ en Jezus, die Justus genoemd wordt. Zij zijn de enigen van de besnijdenis die *mijn* medearbeiders zijn in het Koninkrijk van God; zij zijn mij ook een vertroosting geweest.

¹² ^d Epafraas groet u, die er een van u is, een dienstknecht van Christus, die altijd voor u strijdt in de gebeden, opdat u, volmaakt en volkomen, vaststaat in heel de wil van God.

¹³ Want ik getuig van hem dat hij een grote ijver heeft voor u en voor hen die in Laodicea zijn, alsook voor hen die in Hiërapolis zijn.

¹⁴ ^e Lukas, de arts, de geliefde, groet u, en ^f Demas.

¹⁵ Groet de broeders die in Laodicea zijn, en Nymfas en de gemeente in zijn huis.

¹⁶ En wanneer deze brief door u gelezen zal zijn, zorg er dan voor dat hij ook in de gemeente van de Laodicezen gelezen wordt, en dat ook u die uit Laodicea leest.

¹⁷ En zeg tegen Archippus: Let op de bediening die u aangenomen hebt in de Heere, dat u die vervult.

¹⁸ ^g Een eigenhandige groet van mij, Paulus.

^h Denk aan mijn gevangenschap. ⁱ De genade zij met u. Amen.

^a Filem. vs. 10 ^b Hand. 27:2 ^c Hand. 15:37; 2 Tim. 4:11 ^d Kol. 1:7; Filem. vs. 23 ^e 2 Tim. 4:11 ^f 2 Tim. 4:10 ^g 2 Thess. 3:17 ^h Hebr. 13:3
4:18 *gevangenschap* - Letterlijk: boeien.

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE

THESSALONICENZEN

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, Silvanus en Timotheüs aan de gemeente van de Thessalonicenzen, die in God de Vader en de Heere Jezus Christus is: ^agenade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

^{2b} Wij danken God altijd voor u allen, wanneer wij aan u denken in onze gebeden,

³ en zonder ophouden denken aan 'het werk van uw geloof, de inspanning van uw liefde en de volharding van uw hoop op onze Heere Jezus Christus, voor *het aanzicht* van onze God en Vader.

⁴ Wij weten immers, geliefde broeders, van uw verkiezing door God.

^{5a} Want ons Evangelie is niet alleen met woorden tot u gekomen, maar ook met kracht en met de Heilige Geest en met volle zekerheid. ^U weet immers hoe wij in uw midden geweest zijn ter wille van u.

⁶ Ook bent u navolgers geworden van ons en van de Heere, toen u het Woord aannam te midden van veel verdrukking, met blijdschap van de Heilige Geest,

⁷ zodat u voorbeelden geworden bent voor alle gelovigen in Macedonië en in Achaje.

⁸ Want van u uit heeft het Woord van de Heere luid geklonken; niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen heeft uw geloof in God zich verspreid, zodat het niet nodig is dat wij iets *daarvan* zeggen.

⁹ Want zij vermelden zelf over ons hoezeer wij ingang bij u gekregen hebben en hoe u zich van de afgoden tot God bekeerd

hebt om de levende en waarachtige God te dienen,

¹⁰ en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, Die Hij uit de doden heeft opgewekt, *namelijk* Jezus, Die ons verlost van de komende toorn.

PAULUS' OMGANG MET DE GEMEENTE

2 Want ^b u weet zelf, broeders, van onze komst bij u dat die niet tevergeefs is geweest.

² Maar, hoewel wij tevoren geleden hadden en 'in Filippi smadelijk behandeld waren, zoals u weet, hebben wij *toch* in onze God vrijmoedigheid gekregen om het Evangelie van God ¹ tot u te spreken, te midden van veel strijd.

² Want onze vermaning kwam niet voort uit dwaling, of uit onzuivere *motieven*, en *ging* ook niet met bedrog *gepaard*,

⁴ maar, zoals wij door God beproefd zijn om ons het Evangelie toe te vertrouwen, zo spreken wij, ⁵ niet om mensen te behagen, maar God, Die onze harten beproeft.

⁵ Want wij hebben nooit vleiende woorden gebruikt, zoals u weet, en ook geen voorwendsel voor hebzucht. ¹ God is getuige!

⁶ Wij zochten ook geen eer van mensen, niet van u, ook niet van anderen, ⁷ hoewel wij, als apostelen van Christus, u tot last hadden kunnen zijn,

⁷ maar wij zijn in uw midden vriendelijk geweest, zoals een voedster haar kinderen koestert.

⁸ Wij waren zo vol verlangen naar u dat wij graag ⁹ met u niet alleen het Evangelie van God wilden delen, maar ook onszelf, ¹⁰ omdat u ons lief geworden was.

^a Rom. 1:7; Efez. 1:2; 1 Petr. 1:2 ^b Efez. 1:16; Filipp. 1:3; Kol. 1:3; 2 Thess. 1:3 ^c Joh. 6:29 ^d 1 Kor. 2:4; 4:20 ^e 1 Thess. 2:1 ^f 1 Kor. 4:16; 11:1; Filipp. 3:17; 2 Thess. 3:9 ^g Hand. 1:11; Filipp. 3:20; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^h 1 Thess. 1:5,9 ⁱ Hand. 16:22 ^j Hand. 17:2 ^k Gal. 1:10 ^l Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1 ^m 1 Kor. 9:3; 2 Thess. 3:9
2:8 *graag* - Letterlijk: het heeft ons behaagd. 2:8 *onszelf* - Letterlijk: onze eigen zielen.

⁹ U herinnert zich immers onze inspanning en moeite, broeders. Want terwijl wij nacht en dag werkten om niemand van u tot last te zijn, hebben wij u het Evangelie van God gepredikt.

¹⁰ U bent getuige, en God, hoe heilig en rechtvaardig en onberispelijk wij geweest zijn bij u die gelooft.

¹¹ Zo weet u hoe wij elk van u afzonderlijk opwekten en aanmoedigden, net als een vader zijn kinderen.

¹² Wij riepen u ertoe op ^awaardig te wandelen voor God, Die u roept tot Zijn Koninkrijk en heerlijkheid.

¹³ Daarom danken ook wij God zonder ophouden dat u, toen u van ons het gepredikte Woord van God hebt ontvangen, het ook aangenomen hebt, niet *als* een mensenvoed, maar (zoals het werkelijk is) *als* Gods Woord, dat ook werkzaam is in u die gelooft.

¹⁴ Want u, broeders, bent navolgers geworden van de gemeenten van God die in Judea zijn, in Christus Jezus, omdat ook u hetzelfde geleden hebt van uw ^ceigen medeburgers als zij van de Joden,

¹⁵ ^ddie zowel de Heere Jezus als ^ehun eigen profeten hebben gedood en ons hebben vervolgd. Zij behagen God niet en zijn alle mensen vijandig *geind*.

¹⁶ Zij verhinderen ons tot de heidenen te spreken opdat die zalig zouden worden. Zo maken zij voor altijd *de maat* van hun zonden vol. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

PAULUS' VERLANGEN NAAR DE GEMEENTE

¹⁷ Maar nu wij, broeders, voor een korte tijd van u gescheiden waren – wat betreft het gezicht, niet wat betreft het hart – hebben wij ons des te meer beijverd om uw gezicht te zien, met grote begeerte.

¹⁸ ^gDaarom hebben wij naar u toe willen komen (althans ik, Paulus), een- en andermaal, maar de satan heeft *het* ons verhinderd.

¹⁹ ^hWant wat is onze hoop of blijdschap of

erekroon? Bent ook u dat niet voor *het aangezicht* van onze Heere Jezus Christus bij Zijn komst?

²⁰ U bent immers onze heerlijkheid en blijdschap.

GOEDE BERICHTEN DOOR TIMOTHEÛS

3 Daarom, toen wij *dit verlangen* niet langer konden verdragen, leek het ons beter om alleen in Athene achtergelaten te worden,

² en hebben we ⁱTimotheüs gestuurd, onze broeder en Gods dienaar en onze medearbeider in het Evangelie van Christus, om u in uw geloof te versterken en te bemoeiden,

³ opdat niemand in verwarring gebracht zou worden in deze verdrukkingen. Want u weet zelf ^jdat wij hiertoe bestemd zijn.

⁴ Toen wij bij u waren, zeiden wij u immers van tevoren dat wij verdrukt zouden worden, zoals ook gebeurd is – en u weet het.

⁵ Daarom heb ik, *omdat* ook ik *dit verlangen* niet langer kon verdragen, *hem* gestuurd om ten aanzien van uw geloof te weten te komen of de verzoeker u misschien niet verzocht had en onze inspanning te vergeefs zou zijn geweest.

⁶ Maar nu is *zojuist* Timotheüs bij u vandaan bij ons teruggekomen en heeft ons de goede boodschap gebracht van uw geloof en liefde, en dat u altijd een goede herinnering aan ons hebt en vurig verlangt om ons te zien, zoals wij ook u.

⁷ Daardoor zijn wij over u bemoedigd, broeders, bij al onze verdrukking en nood, vanwege uw geloof.

⁸ Want nu leven wij, indien u staande blijft in de Heere.

⁹ Want welke dank kunnen wij God voor u teruggeven, vanwege al de blijdschap waarmee wij ons over u verblijden voor *het aangezicht* van onze God?

¹⁰ Wij bidden nacht en dag meer dan overvloedig om uw gezicht te mogen zien en om te volmaken wat aan uw geloof ontbreekt.

^a Hand. 18:3; 20:34; 1 Kor. 4:12; 2 Kor. 11:9; 12:13; 2 Thess. 3:8 ^b Gen. 17:1; 1 Kor. 7:20; Efez. 4:1; Filipp. 1:27; Kol. 1:10 ^c Hand. 17:5,13 ^d Hand. 7:52 ^e Matt. 23:37; Luk. 13:34 ^f Hand. 17:13 ^g Rom. 1:13; 15:22 ^h 2 Kor. 1:14; Filipp. 2:16; 4:1 ⁱ Hand. 16:1; Rom. 16:21; Filipp. 2:19 ^j Efez. 3:13; Filipp. 1:14 ^k Hand. 14:22; 2 Tim. 3:12 ^l Rom. 1:10,11; 15:23; 2 Tim. 1:4

PAULUS' GEBED VOOR DE GEMEENTE

¹¹ Maar onze God en Vader Zelf, en onze Heere Jezus Christus, moge onze weg naar u toe leiden.

¹² En ú moge de Heere doen toenemen en overvloedig maken in de liefde tot elkaar en tot allen, zoals ook wij *dat zijn* tot u,

¹³ ^a opdat Hij uw harten zou versterken om onberispelijk te zijn in heiliging voor *het aangezicht* van onze God en Vader, bij de komst van onze Heere Jezus Christus met al Zijn heiligen.

OPWEKKING TOT HEILIG LEVEN

4 Verder, broeders, vragen wij u en roepen wij u er in de Heere Jezus toe op, dat u, zoals u van ons ontvangen hebt ^b hoe u moet wandelen en God behagen, *daarin* nog meer overvloedig wordt.

² Want u weet welke bevelen wij u gegeven hebben op gezag van de Heere Jezus.

³ ^c Want dit is de wil van God: uw heiliging, dat u uzelf onthoudt van de ontucht,

⁴ ^e en dat ieder van u zijn lichaam ^d weet te bezitten in heiliging en eerbaarheid,

⁵ ^e en niet in hartstochtelijke begeerte, zoals de heidenen, ^d die God niet kennen.

⁶ Laat niemand over zijn broeder heen lopen en *hem* bedriegen door *zijn* handelwijze, want de Heere is een Wreker van dit alles, zoals wij u ook van tevoren gezegd en bezworen hebben.

⁷ Want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, ^e maar *tot leven* in heiliging.

⁸ ^d Daarom, wie *dit* verwerpt, verwerpt niet een mens, maar God, ^d Die ook Zijn Heilige Geest in ons heeft gegeven.

OPWEKKING TOT ONDERLINGE LIEFDE

⁹ ^a Wat nu de broederliefde betreft, hebt u het niet nodig dat ik u schrijf, want u bent zelf door God onderwezen om elkaar lief te hebben.

¹⁰ Want u doet dat ook ten opzichte van alle broeders die in heel Macedonië zijn. Wij

roepen u er echter toe op, broeders, *dat* nog veel meer te doen,

¹¹ ^e en er een eer in te stellen rustig te zijn en uw eigen zaken te behartigen ^e en te werken met uw eigen handen, zoals wij u bevelen hebben,

¹² opdat u op een gepaste wijze wandelt ten opzichte van hen die buitenstaan, en niets ^e nodig hebt.

DE OPSTANDING BIJ CHRISTUS' WEDERKOMST

¹³ Maar ik wil niet, broeders, dat u onwetend bent ten aanzien van hen die ontslapen zijn, ^a opdat u niet bedroefd bent zoals ook de anderen, die geen hoop hebben.

¹⁴ Want als wij geloven dat Jezus gestorven en opgestaan is, zal ook God op dezelfde wijze hen die in Jezus ontslapen zijn, *terugbrengen* met Hem.

¹⁵ Want dit zeggen wij u met een woord van de Heere, ^d dat wij die levend zullen overblijven tot de komst van de Heere, die ontslapenen beslist niet zullen voorgaan.

¹⁶ ^m Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden *die* in Christus *zijn*, zullen eerst opstaan.

¹⁷ Daarna zullen wij, de levenden die overgebleven zijn, samen met hen opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.

¹⁸ Zo dan, troost elkaar met deze woorden.

OPROEP TOT WAAKZAAMHEID

5 Maar wat de tijden en de gelegenheden betreft, broeders, is het voor u niet nodig dat men u schrijft.

² Want u weet zelf heel goed ^a dat de dag van de Heere komt als een dief in de nacht.

³ Want wanneer zij zullen zeggen: Er is vrede en veiligheid, dan zal ^e een onverwacht verderf hun overkomen, zoals de barens-

^a 1 Kor. 1:8; 1 Thess. 5:23; 2 Thess. 2:17 ^b Filipp. 1:27; 1 Thess. 2:12 ^c Rom. 12:2; Efez. 5:27; Filipp. 4:8

^d 1 Kor. 15:34; Efez. 4:18 ^e Joh. 17:19; 1 Kor. 1:2 ^f Luk. 10:16 ^g 1 Kor. 7:40 ^h Lev. 19:18; Matt. 22:39;

Joh. 13:34; 15:12; Efez. 5:2; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 3:23; 4:21 ⁱ 2 Thess. 3:7,12 ^j Hand. 20:34; Efez. 4:28

^k Lev. 19:28; Deut. 14:1; 2 Sam. 12:20 ^l 1 Kor. 15:22,51 ^m Matt. 24:31; 1 Kor. 15:52; 2 Thess. 1:7 ⁿ Matt.

24:43; 2 Petr. 3:10; Openb. 3:3; 16:15 ^o 2 Thess. 1:9

4:4 *zijn lichaam* - Letterlijk: zijn voorwerp. 4:12 *niets* - Of: niemand.

weeen een zwangere vrouw, en zij zullen *het* beslist niet ontvluchten.

⁴⁴Maar u, broeders, bent niet in duisternis, zodat die dag u als een dief zou overvallen.

⁵U bent allen ⁶kinderen van het licht en kinderen van de dag. Wij zijn niet van de nacht en ook niet van de duisternis.

⁶Laten wij dan niet, evenals de anderen, slapen, maar ⁷laten wij waakzaam en nuchter zijn.

⁷Want zij die slapen, slapen 's nachts en zij die dronken zijn, zijn 's nachts dronken.

⁸Maar laten wij, die van de dag zijn, nuchter zijn, ⁹bekleed met het borstharnas van geloof en liefde, en met de hoop op de zaligheid *als* helm.

⁹Want God heeft ons niet bestemd tot toorn, maar tot het verkrijgen van de zaligheid, door onze Heere Jezus Christus, ¹⁰Die voor ons gestorven is, ¹¹opdat wij, hetzij wij waken, hetzij wij slapen, samen met Hem zouden leven.

¹¹Bemoedig elkaar daarom, en bouw de één de ander op, zoals u trouwens al doet.

OPWEKKINGEN TOT GEESTELIJK LEVEN

¹²En wij vragen u, broeders, hen te erkennen die onder u arbeiden, u leiding geven in de Heere en u terechtwijzen,

¹³en hen uitermate hoog te achten in liefde, om hun werk. Leef in vrede met elkaar.

¹⁴En wij roepen u ertoe op, broeders, hen

die ordeloos leven terecht te wijzen, de moedelozen te bemoedigen, de zwakken te ondersteunen, en met allen geduld te hebben.

¹⁵Pas op dat niemand een ander kwaad met kwaad vergeldt, maar jaag altijd het goede na, en voor elkaar en voor allen.

¹⁶Verblijd u altijd.

¹⁷Bid zonder ophouden.

¹⁸Dank God in alles. Want dit is de wil van God in Christus Jezus voor u.

¹⁹Blus de Geest niet uit.

²⁰Veracht de profetieën niet.

²¹Beproof alle dingen, behoud het goede.

²²Onthoud u van elke vorm van kwaad.

GROET EN ZEGENBEDE

²³En moge de God van de vrede Zelf u geheel en al heiligen, en mogen uw geheel oprechte geest, de ziel en het lichaam onberispelijk bewaard worden bij de komst van onze Heere Jezus Christus.

²⁴Hij Die u roept, is getrouw: Hij zal het ook doen.

²⁵Broeders, bid voor ons.

²⁶Groet alle broeders met een heilige kus.

²⁷Ik bezweer u bij de Heere dat deze brief aan alle heilige broeders voorgelezen wordt.

²⁸De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u. Amen.

^aEfez. 5:8 ^bLuk. 16:8; Efez. 5:8 ^cRom. 13:12 ^dRom. 13:11,13; Efez. 5:14 ^eLuk. 21:36 ^f1 Kor. 15:34

^gJes. 5:17; Efez. 6:14 enz. ^hRom. 14:7; 2 Kor. 5:15; Gal. 2:20; 1 Petr. 4:2 ⁱRom. 15:27; 1 Kor. 9:11;

16:18; Gal. 6:6; Filipp. 2:29; 1 Tim. 5:17; Hebr. 13:7,17 ^jLev. 19:18; Spr. 20:22; 24:29; Matt. 5:39; Rom.

12:17; 1 Kor. 6:7; 1 Petr. 3:9 ^kMatt. 5:12; Luk. 10:20; Rom. 12:12; Filipp. 4:4 ^lLuk. 18:1; Rom. 12:12; Kol.

4:2 ^mEfez. 5:20 ⁿ1 Kor. 14:30 ^o1 Joh. 4:1 ^pFilipp. 4:8 ^q1 Kor. 1:8; Filipp. 4:9; 1 Thess. 3:13 ^r1 Kor.

1:9; 10:13; 2 Kor. 1:18; 2 Thess. 3:3 ^sRom. 16:16; 1 Kor. 16:20; 2 Kor. 13:12; 1 Petr. 5:14

DE TWEDE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE THESSALONICENZEN

AFZENDERS, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Paulus, Silvanus en Timotheüs aan de gemeente van de Thessalonicenzen, die in God, onze Vader, en de Heere Jezus Christus is:

² "genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

PAULUS' DANKGEBED EN VOORBEDE VOOR DE GEMEENTE

³ "Wij moeten God altijd voor u danken, broeders, zoals het behoort, omdat uw geloof buitengewoon sterk groeit en de liefde van ieder van u allen tot elkaar steeds toeneemt,

⁴ zodat wij zelf 'over u roemen in de gemeenten van God vanwege uw volharding en geloof in al uw vervolgingen en in de verdrukkingen die u verdraagt:

⁵ "een teken van Gods rechtvaardig oordeel dat u het Koninkrijk van God waardig geacht wordt, 'waarvoor u ook lijdt.

⁶ 'Het is immers rechtvaardig van God verdrukking te vergelden aan hen die u verdrukken,

⁷ en aan u die verdrukt wordt, samen met ons verlichting te geven 'bij de openbaring van de Heere Jezus vanuit de hemel met de engelen van Zijn kracht,

⁸ "wanneer Hij met vlammend vuur wraak oefent 'over hen die God niet kennen, en over hen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn.

⁹ 'Zij zullen als straf *het* eeuwig verderf ondergaan, weg van het aangezicht van de Heere en van de heerlijkheid van Zijn macht,

¹⁰ "wanneer Hij zal gekomen zijn om op die

dag verheerlijkt te worden in Zijn heiligen en bewonderd te worden in allen die geloven (want bij u vond ons getuigenis geloof).

¹¹ Daarom bidden wij ook altijd voor u dat onze God u de roeping waard acht en Hij al het welbehagen van Zijn goedheid en het werk van het geloof met kracht volbrengt,

¹² opdat de Naam van onze Heere Jezus Christus in u verheerlijkt wordt, en u in Hem, overeenkomstig de genade van onze God en van de Heere Jezus Christus.

DE OPENBARING VAN DE MENS DER WETTELOOSHEID

2 En wij vragen u dringend, broeders, met betrekking tot de komst van onze Heere Jezus Christus en onze vereniging met Hem,

² dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt, niet door een *uiting* van de geest, niet door een woord, en ook niet door een brief die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van Christus al aangebroken zou zijn.

³ Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. Want *die dag komt niet*, "tenzij eerst de afval gekomen is en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf, geopenbaard is,

⁴ de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God gaat zitten "en zichzelf als God voordoet.

⁵ Herinnert u zich niet dat ik u deze dingen zei, toen ik nog bij u was?

¹ 1 Kor. 1:3; 1 Thess. 1:1; 1 Petr. 1:2 ² Efez. 1:15; Filipp. 1:3; Kol. 1:3; 1 Thess. 1:2 ³ 1 Thess. 2:19 ⁴ Judas vs. 6 ⁵ 1 Thess. 2:14 ⁶ Zach. 2:8 ⁷ 1 Thess. 4:16 ⁸ 2 Petr. 3:7 ⁹ Rom. 2:8 ¹⁰ Jes. 2:19 ¹¹ Hand. 1:11; 1 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ¹² Jer. 29:8; Matt. 24:4; Efez. 5:6; Kol. 2:18; 1 Joh. 4:1 ¹³ Matt. 24:23; 1 Tim. 4:1; 1 Joh. 2:18 ¹⁴ Dan. 11:36

⁶ En u weet wat hem nu weerhoudt, opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt.
⁷ Want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is.

⁸ En dan zal de wetteloze geopenbaard worden. ⁹ De Heere zal hem verteren door de Geest van Zijn mond en hem tenietdoen door de verschijning bij Zijn komst;

⁹ hem, wiens komst ¹⁰ overeenkomstig de werking van de satan is, 'met allerlei kracht, tekenen en wonderen van de leugen,

¹⁰ en met allerlei misleiding van de ongerechtigheid ¹¹ in hen die verloren gaan, omdat zij de liefde voor de waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden.

¹¹ En daarom zal God hun een krachtige dwaling¹² zenden, 'zodat zij de leugen geloven,

¹² opdat zij allen veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een behagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

OPWEKKING TOT STANDVASTIGHEID

¹³ Maar wij moeten God altijd voor u danken, broeders, die geliefd bent door de Heere, dat God u van het begin verkoren heeft tot zaligheid, in heiliging door de Geest en geloof in de waarheid.

¹⁴ Daartoe heeft Hij u geroepen door ons Evangelie om de heerlijkheid van onze Heere Jezus Christus te verkrijgen.

¹⁵ Sta dan vast, broeders, ¹⁶ en houd u aan de overleveringen waarin u onderwezen bent door ons woord of door onze brief.

¹⁶ En onze Heere Jezus Christus Zelf en onze God en Vader, Die ons heeft liefgehad en ons een eeuwige troost en goede hoop gegeven heeft uit genade,

¹⁷ moge uw harten vertroosten ¹⁸ en u in elk goed woord en werk versterken.

VERZOEK OM VOORBEDE

3 Verder, broeders, ¹ bid voor ons dat het Woord van de Heere *zijn* loop mag hebben en verheerlijkt mag worden, zoals ook bij u,

² en dat wij verlost mogen worden van de slechte en boosaardige mensen. ³ Want niet allen hebben het geloof.

WAARSCHUWING TEGEN EEN ONGEREGELD LEVEN

¹ Maar de Heere is getrouw, Die u zal versterken ² en bewaren voor de boze.

⁴ En wij vertrouwen van u in de Heere, dat u doet en ook doen zult wat wij u bevelen.

⁵ En de Heere moge uw harten richten op de liefde van God en op de volharding van Christus.

⁶ En wij bevelen u, broeders, in de Naam van onze Heere Jezus Christus, dat u afstand neemt van iedere broeder die ongeregeld wandelt en niet naar ⁷ de overlevering die hij van ons ontvangen heeft.

⁷ Want u weet zelf ⁸ hoe men ons behoort na te volgen. ⁹ Wij hebben ons immers niet ongeregeld gedragen in uw midden

¹⁰ en wij hebben bij niemand broed gegeven voor niets, maar met inspanning en moeite werkten wij nacht en dag om niemand van u tot last te zijn.

¹¹ Niet dat wij de bevoegdheid niet hebben, maar *wij handelden* zo opdat wij onszelf voor u tot 'een voorbeeld zouden stellen om ons na te volgen.

¹² Want ook toen wij bij u waren, bevalen wij u dit: als iemand niet wil werken, zal hij ook niet eten.

¹³ Want wij horen dat sommigen onder u ongeregeld wandelen; zij werken niet, maar zijn bezig met nutteloze dingen.

¹⁴ Zulke mensen bevelen wij en sporen wij namens onze Heere Jezus Christus aan dat zij in alle rust ¹⁵ aan het werk gaan en hun eigen brood eten.

¹⁶ En u, broeders, ¹⁷ word niet moe goed te doen.

¹ Job 4:9; Jes. 11:4 ² Joh. 8:41; 2 Kor. 4:4; Efez. 2:2 ³ Deut. 13:1; Openb. 13:13 ⁴ 2 Kor. 2:15; 4:3 ⁵ Rom. 1:24 ⁶ 1 Tim. 4:1 ⁷ 2 Thess. 3:6 ⁸ 1 Thess. 3:13 ⁹ Matt. 9:38; Efez. 6:19; Kol. 4:3 ¹⁰ Rom. 15:31 ¹¹ Joh. 6:44 ¹² 1 Thess. 5:24 ¹³ Joh. 17:15 ¹⁴ Vers 14; 1 Kor. 5:11; Tit. 3:10 ¹⁵ 2 Thess. 2:15 ¹⁶ 1 Kor. 11:1; 1 Thess. 1:6,7 ¹⁷ 1 Thess. 2:10 ¹⁸ Hand. 18:3; 20:34; 1 Kor. 4:12; 2 Kor. 11:9; 12:13; 1 Thess. 2:9 ¹⁹ 1 Kor. 9:3,6; 1 Thess. 2:9 ²⁰ 1 Kor. 4:16; 11:1; Filipp. 3:17; 1 Thess. 1:6 ²¹ 1 Thess. 4:11 ²² Efez. 4:28 ²³ Gal. 6:9 ²⁴ 2:11 *krachtige dwaling* - Letterlijk: werking van dwaling.

¹⁴ Als iemand niet gehoorzaam is aan ons woord door middel van deze brief, maak hem *als zodanig* bekend ^a en laat u niet met hem in, opdat hij tot inkeer komt.

¹⁵ En beschouw hem niet als een vijand, maar wijs hem terecht als een broeder.

voortdurend vrede geven op allerlei wijze. De Heere *zij* met u allen.

¹⁷ ^c Een eigenhandige groet van mij, Paulus. Dit is een teken in iedere brief. Zo schrijf ik.

¹⁸ De genade van onze Heere Jezus Christus *zij* met u allen. Amen.

GROET EN ZEGENBEDE

¹⁶ ^b Moge de Heere van de vrede Zelf u

^a Vers 6; Matt. 18:17; 1 Kor. 5:9 ^b Rom. 15:33; 16:20; 1 Kor. 14:33; 2 Kor. 13:11; Filipp. 4:9; 1 Thess. 5:23

^c 1 Kor. 16:21; Kol. 4:18

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN

TIMOTHEÛS

AFZENDER, GEDRESSEERDE, GROET

1 Paulus, een apostel van Jezus Christus, ^aovereenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker, en van de Heere Jezus Christus, ^bonze hoop,

²aan Timotheüs, *mijn* oprechte ^czoon in het geloof: ^dgenade, barmhartigheid en vrede zij u van God, onze Vader, en van Christus Jezus, onze Heere.

DE BETEKENIS VAN DE WET

³*Ik herinner u eraan* hoe ik u, toen ik ^enaar Macedonië reisde, ertoe opgeroepen heb in Efeze te blijven om sommigen te bevelen geen andere leer te onderwijzen,

⁴“zich ook niet bezig te houden met verzinsels en eindeloze geslachtsregisters, die meer ^ftwistgesprekken opleveren dan door God *gewerkte* opbouw in het geloof.

⁵Het einddoel nu van het gebod is liefde *die voortkomt* uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

⁶Sommigen zijn daarvan afgeweken en hebben zich gewend tot zinloos gepraat.

⁷Zij willen leraars van de wet zijn en hebben geen inzicht in wat zij zeggen en evenmin in wat zij zo sterk benadrukken.

⁸Maar wij weten ^gdat de wet goed is, als men die wettig gebruikt,

⁹en als men dit weet: dat de wet niet bestemd is ^hvoor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en voor opstandigen, goddelozen en zondaars, onheiligen en onreinen, voor hen die vader of moeder vermoorden, voor doodslagers,

¹⁰voor ontuchtplegers, voor *mannen* die met mannen slapen, voor mensenhande-

laars, leugenaars, meinedigen en als er iets anders tegen de gezonde leer is,

ⁱ“overeenkomstig het Evangelie van de heerlijkheid van ^jde zalige God, ^kdat mij toevertrouwd is.

GODS GENADE, AAN PAULUS BEWEZEN

¹²En ik dank Hem Die mij kracht gegeven heeft, *namelijk* Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij trouw geacht heeft, toen Hij *mij* een plaats gaf in de bediening,

¹³“mij, die vroeger een *godslasteraar* was, een vervolger en een verdrukker. Maar mij is barmhartigheid bewezen, ^lomdat ik het in onwetendheid gedaan heb, in ongelooft.

¹⁴De genade van onze Heere is echter zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus.

¹⁵Dit is een betrouwbaar woord en alle aanneming waard ^mdat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaars zalig te maken, van wie ik de voornaamste ben.

¹⁶Maar daarom is mij barmhartigheid bewezen, opdat Jezus Christus in mij, de voornaamste *van de zondaars*, al *Zijn* geduld zou tonen, tot een voorbeeld voor hen die later in Hem zouden geloven tot het eeuwige leven.

¹⁷De Koning nu der eeuwen, de onvergankelijke, de onzichtbare, de alleen wijze God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

OPWEKKING TOT DE GOEDE STRIJD

¹⁸Dit gebod leg ik u op, *mijn* zoon Timotheüs, in overeenstemming met de profetieën die voorheen over u uitgesproken zijn,

^aHand. 9:15 ^bKol. 1:27 ^cHand. 16:1; 1Thess. 3:2 ^d1 Kor. 4:17 ^eGal. 1:3; 1Petr. 1:2 ^fHand. 20:1

^g1 Tim. 4:7; 6:20; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9 ^h1 Tim. 6:4 ⁱRom. 13:8; Gal. 5:14 ^jRom. 7:12 ^kGal. 5:23

^l1 Tim. 6:15 ^m1Thess. 2:4 ⁿHand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1 Kor. 15:9; Gal. 1:13 ^oJoh. 9:39,41; Hand. 3:17

^pMatt. 9:13; Mark. 2:17; Luk. 5:32; 19:10; 1Joh. 3:5

1:18 *die voorheen over u uitgesproken zijn* - Letterlijk: die u voorgegaan zijn.

opdat u ^ain deze dingen de goede strijd strijdt.

¹⁹ En behoud het geloof en een goed geweten. Sommigen hebben dit verworpen en hebben in het geloof schipbreuk geleden.

²⁰ Tot hen behoren 'Hymeneüs en 'Alexander, 'die ik aan de satan overgegeven heb, opdat zij zouden leren niet *meer* te lasteren.

DE VOORBEDE

2 Ik roep er dan vóór alles toe op dat smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen,

² 'voor koningen en allen die hooggeplaatst zijn, opdat wij een rustig en stil leven zullen leiden, in alle godsvrucht en waardigheid.

³ Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze Zaligmaker,

⁴ 'Die wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen.

⁵ Want er is één God. Er is ook 'één Middeelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus.

⁶ Hij heeft Zich gegeven *als* een losprijs voor allen. Dit is het getuigenis op de *door* God bestemde tijd.

⁷ Daartoe ben ik 'aangesteld als prediker en apostel ('ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet), als een leraar van de heidenen in geloof en waarheid.

⁸ Ik wil dan dat de mannen op alle plaatsen ^mbidden 'met opheffing van heilige handen, zonder toorn en meningsverschil.

DE VROUW IN DE GEMEENTE

⁹ 'Evenzo wil ik dat de vrouwen zich tooien met eerbare kleding, ingetogen en bezonnen, niet met het vlechten van het haar of met goud of parels of kostbare kleren,

¹⁰ maar met goede werken, wat bij vrouwen past die belijden godvrezend te zijn.

¹¹ Een vrouw moet zich laten onderwijzen in stilheid, in alle onderdanigheid.

¹² Want ik sta niet toe dat een vrouw onderwijst, 'en ook niet dat zij de man overheerst, maar *ik wil* dat zij zich stil houdt.

¹³ Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

¹⁴ En niet Adam is misleid, maar de vrouw is, toen zij misleid werd, tot overtreding gekomen.

¹⁵ Maar zij zal in *de weg* van het baren van kinderen zalig worden, als zij blijft in geloof, liefde en heiliging, *gepaard* met bezonnenheid.

VEREISTEN VOOR DE OPZIEËRS EN VOOR DE DIAKENEN

3 Dit is een betrouwbaar woord: als iemand verlangen heeft naar het ambt van opziener, begeert hij een voortreffelijk werk.

² Een opziener nu moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, beheerst, bezonnen, eerbaar, gastvrij, 'bekwaam om te onderwijzen,

³ niet verslaafd aan wijn, niet vechtlustig, niet uit op schandelijke winst, maar welwillend, niet strijdlustig en zonder geldzucht.

⁴ Hij moet goed leiding geven aan zijn eigen huis, *zijn* kinderen onderdanig houden, in alle waardigheid.

⁵ Want als iemand niet weet hoe hij leiding moet geven aan zijn eigen huis, hoe zal hij voor de gemeente van God zorg dragen?

⁶ Hij mag geen pasbekeerde zijn, opdat hij niet verwaand wordt en *daardoor* onder het oordeel van de duivel valt.

⁷ Hij moet ook een goed getuigenis hebben van buitenstaanders, opdat hij niet in opspraak komt en *in* een strik van de duivel terechtkomt.

⁸ De diakenen *moeten* evenzo eerbaar zijn, niet met twee monden spreken, niet verzoet zijn op veel wijn, niet uit zijn op oneerlijke winst,

⁹ en het geheimenis van het geloof vasthouden in een zuiver geweten.

^a 1 Tim. 6:12 ^b 1 Tim. 3:9 ^c 2 Tim. 2:17 ^d 2 Tim. 4:14 ^e 1 Kor. 5:5 ^f Jer. 29:7 ^g Ezech. 18:23; 2 Petr. 3:9 ^h Joh. 17:3; Rom. 3:30 ⁱ Gal. 3:19; Hebr. 9:15 ^j Matt. 20:28; Efez. 1:7; Kol. 1:14 ^k Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; 2:8; Efez. 3:8; 2 Tim. 1:11 ^l Rom. 1:9; 9:1 ^m Joh. 4:21 ⁿ Ps. 134:2 ^o Tit. 2:3; 1 Petr. 3:3 ^p 1 Kor. 14:34 ^q Gen. 3:16; Efez. 5:24 ^r Gen. 1:27; 2:22 ^s Gen. 3:6 ^t Tit. 1:6 ^u 2 Tim. 2:24 ^v Hand. 6:3 ^w 1 Tim. 1:19

¹⁰ Ook zij moeten eerst beproefd worden; daarna mogen zij dienen, als zij onberispelijk zijn.

¹¹ De vrouwen *moeten* evenzo eerbaar *zijn*, geen kwaadspreeksters, beheerst, trouw in alles.

¹² De diakenen moeten mannen van één vrouw zijn, die goed leiding geven aan hun kinderen en aan hun eigen huis.

¹³ ^aWant zij die hun dienst goed verricht hebben, maken dat zij hoog staan aangeschreven^a en veel vrijmoedigheid verkrijgen in het geloof in Christus Jezus.

¹⁴ Deze dingen schrijf ik u, in de hoop spoedig naar u toe te komen.

¹⁵ Maar voor het geval dat ik langer wegblijf, weet u nu hoe men zich moet gedragen ^bin het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, zuil en fundament van de waarheid.

¹⁶ En buiten alle twijfel, groot is het geheimenis van de godsvrucht: ^cGod is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is verschenen aan de engelen, ^dis gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, ^eis opgenomen in heerlijkheid.

DE AFVAL IN DE LAATSTE TIJDEN

4 Maar ^fde Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen ^gafvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen,

² door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten *als* met een brandijzer hebben toegeschroefd.

³ Zij verbieden te trouwen en *gebieden* zich te onthouden van voedsel, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om ^honder dankzegging *aanvaard* te worden.

⁴ ⁱWant alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt.

⁵ Want het wordt geheiligd door het Woord van God en *door* het gebed.

DE TAAK VAN TIMOTHEÛS

⁶ Als u de broeders deze dingen voorhoudt, zult u een goed dienaar van Jezus Christus zijn, ^jgevoed door de woorden van het geloof en door de goede leer, die u nagevolgd hebt.

⁷ Maar verwerp de onheilige en onzinnige verzinsels en oefen uzelf in de godsvrucht.

⁸ ^kWant de oefening van het lichaam is van weinig nut, maar de godsvrucht is nuttig voor alle dingen, omdat zij de belofte van het tegenwoordige en van het toekomstige leven heeft.

⁹ Dit is een betrouwbaar woord en alle aanneming waard.

¹⁰ Want daarvoor spannen wij ons ook in en worden wij gesmaad, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Behouder is van alle mensen, in het bijzonder van de gelovigen.

¹¹ Beveel deze dingen en onderwijzen ze.

¹² ^lLaat niemand u minachten vanwege uw jeugdige leeftijd, ^mmaar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geest, in geloof *en* in reinheid.

¹³ Blijf bezig met het voorlezen, met het vermanen, met het onderwijzen, totdat ik kom.

¹⁴ Veronachtzaam de genadegave niet die in u is *en* die u gegeven is door profetie, ⁿmet handoplegging door de raad van ouderlingen.

¹⁵ Overdenk deze dingen, leef erin, opdat uw vorderingen op elk *gebied* openbaar worden.

¹⁶ Geef acht op uzelf en op de leer. Volhard daarin. Want wanneer u dat doet, zult u zowel uzelf behouden als hen die u horen.

^a Matt. 25:21 ^b 2 Tim. 2:20 ^c Joh. 1:14 ^d Efez. 3:5,6 ^e Mark. 16:19; Luk. 9:51; Hand. 1:2 ^f 2 Tim. 3:1; 2 Petr. 3:3; Judas vs. 18 ^g Matt. 24:23; 2 Thess. 2:3 ^h Rom. 14:6; 1 Kor. 10:30 ⁱ Gen. 1:29; 9:3 ^j Gen. 1:31; Hand. 10:15; Rom. 14:14 ^k 2 Tim. 1:5; 3:14,15 ^l 1 Tim. 1:4; 6:20; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9 ^m Kol. 2:23 ⁿ Tit. 2:15 ^o Tit. 2:7; 1 Petr. 5:3 ^p Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 5:22; 2 Tim. 1:6

3:13 *maken dat zij hoog staan aangeschreven* - Letterlijk: verkrijgen voor zichzelf een goede opgang.

DE WEDUWEN

5 Vaar niet uit tegen ^aeen oude man, maar spoor *hem* aan als een vader, jonge mannen als broers,

²oude vrouwen als moeders, jonge vrouwen als zusters, in alle reinheid.

³Houd weduwen die werkelijk weduwen zijn, in ere.

⁴Maar indien een weduwe kinderen of kleinkinderen heeft, laten dezen leren vóór alles thuis godsvrucht te beoefenen ^b en aan hun voorgelacht te vergelden *wat ze aan hen te danken hebben*. Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God.

⁵‘Zij nu die werkelijk weduwe is, en alleen is overgebleven, ^choopt op God, en volhardt in smekingen en gebeden, nacht en dag.

⁶Maar zij die haar lusten volgt, is levend dood.

⁷Beveel ook dit, opdat zij onberispelijk zijn.

⁸Maar als iemand de zijnen en vooral *zijn* huisgenoten niet verzorgt, heeft hij het geloof verloochend en is hij erger dan een ongelovige.

⁹Een weduwe mag gekozen worden *als zij* niet jonger is dan zestig jaar en *de* vrouw van één man is geweest,

¹⁰een goed getuigenis heeft wat betreft goede werken: of zij kinderen heeft opgevoed, ^dof zij *vreemdelingen* heeft gehebergd, ^eof zij de voeten van heiligen heeft gewassen, of zij verdrukten heeft bijgestaan, of zij zich toegelegd heeft op elk goed werk.

¹¹Maar neem jonge weduwen niet aan. Want als zij door het volgen van hun lusten zich afkeren van *de dienst* van Christus, willen zij trouwen,

¹²en ontvangen zij het oordeel omdat zij *hun* eerste trouw tenietgedaan hebben.

¹³En zo leren zij meteen ook om doelloos overal langs de huizen te gaan. En zij zijn niet alleen doelloos bezig, maar zij zijn ook ^fpraatziek, en zij bemoeien zich met zaken die hun niet aangaan, en praten over dingen die onbehoorlijk zijn.

¹⁴Ik wil dan dat jonge *weduwen* ^gtrouwen, kinderen krijgen, *hun* huis besturen en aan de tegenpartij geen aanleiding tot laster geven.

¹⁵Want sommigen hebben zich al afgewend, de satan achterna.

¹⁶Als een gelovige *man* of gelovige *vrouw* weduwen *in de familie* heeft, laten zij die bijstaan en laat de gemeente *daarmee* niet belast worden, opdat die hulp kan geven aan hen die werkelijk weduwen zijn.

DE TUCHT OVER OUDERLINGEN

¹⁷Laat ouderlingen die goed leiding geven, dubbele eer waard geacht worden, vooral diegenen die arbeiden in het Woord en in de leer.

¹⁸Want de Schrift zegt: ^hEen dorsende os mag u niet muilkorven, en: ⁱDe arbeider is zijn loon waard.

¹⁹Neem tegen een ouderling geen beschuldiging aan, ^jtenzij er twee of drie getuigen zijn.

²⁰Wijs hen die zondigen, in tegenwoordigheid van allen terecht, opdat ook de anderen vrees zullen hebben.

²¹Ik bezweer u, ten overstaan van God en de Heere Jezus Christus en de uitverkoren engelen, dat u deze dingen in acht neemt ^kzonder vooroordeel en zonder iets uit partijdigheid te doen.

²²Leg niemand haastig de handen op en heb geen deel aan zonden van anderen. Bewaar uzelf rein.

²³Drink niet langer *alleen* water, maar gebruik een kleine *hoeveelheid* wijn, ^lvoor uw maag en uw veelvuldige kwalen.

²⁴Van sommige mensen zijn de zonden ^moverduidelijk en gaan die aan *hun* veroordeling vooraf. Bij anderen komen zij achteraf openbaar.

²⁵Evenzo zijn ook de goede werken overduidelijk en die waarmee het anders gesteld is, kunnen niet verborgen blijven.

^a Lev. 19:32 ^b Gen. 45:10,11; Matt. 15:4; Mark. 7:10; Efez. 6:1,2 ^c 1 Kor. 7:32 ^d Luk. 2:36 ^e Gal. 6:10 ^f 1 Petr. 4:9 ^g Gen. 18:4; 19:2; Luk. 7:38,44 ^h Tit. 2:3 ⁱ 1 Kor. 7:9 ^j Rom. 15:27; 1 Kor. 9:11; Gal. 6:6; Filipp. 2:29; 1 Thess. 5:12; Hebr. 13:17 ^k Deut. 25:4; 1 Kor. 9:9 ^l Lev. 19:13; Deut. 24:14; Matt. 10:10; Luk. 10:7 ^m Deut. 19:15 ⁿ Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5; 5:27; 1 Tim. 6:13 ^o Deut. 17:4; 19:18 ^p Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 2 Tim. 1:6 ^q Ps. 104:15 ^r Gal. 5:19

DE PLICHTEN VAN DIENSTKNECHTEN

6 ^aDienstknechten die het slavenjuk dragen, moeten hun eigen meester alle eer waard achten, opdat de Naam van God en de leer niet gelasterd worden.

²En zij die gelovige meesters hebben, mogen hen niet minachten, omdat zij broeders zijn. Zij moeten hen juist des te meer dienen, omdat zij gelovig en geliefd zijn, en mede deelhebben aan deze weldaad. Onderwijs deze dingen en spoor ertoe aan.

DE DWAALLERAARS EN DE HEBZUCHT

³Als iemand een andere leer brengt en zich niet houdt aan de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en aan de leer die in overeenstemming is met de godsvrucht, ⁴dan is hij verwaand, weet niets, maar heeft een ziekelijke neiging tot twistvragen en woordenstrijd. ⁵Daaruit komen voort: afgunst, ruzie, lasteringen en kwaadaardige verdachtmakingen,

⁶voortdurend geruzie van mensen die een verdorven gezindheid hebben en beroofd zijn van de waarheid, omdat zij denken dat de godsvrucht een bron van winst is. Wend u af van dit soort mensen.

⁷Maar de godsvrucht is *inderdaad* een bron van grote winst, *vergezeld* van tevredenheid.

⁸Want wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen.

⁹Als wij echter voedsel en kleding hebben, ¹⁰zullen wij daarmee tevreden zijn.

¹¹Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in veel dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang.

¹²Want geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te verlangen, zijn sommigen afgedwaald van het geloof, en hebben zich met vele smarten verdorven.

DE STRIJD VAN HET GELOOF

¹³U echter, o mens die God toebehoort, ¹⁴

ontvlucht deze dingen. Jaag *daarentegen* gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volharding en zachtmoedigheid na.

¹⁵Strijd de goede strijd van het geloof. Grijp naar het eeuwige leven, waartoe u ook geroepen bent en de goede belijdenis afgelegd hebt voor vele getuigen.

¹⁶Ik beveel u voor God, ¹⁷Die alle dingen levend maakt, en voor Christus Jezus, ¹⁸Die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis afgelegd heeft,

¹⁹dit gebod onbevlekt en onberispelijk in acht te nemen, tot de verschijning van onze Heere Jezus Christus.

²⁰De zalige en alleen machtige Heere, ²¹de Koning der koningen en Heere der heren, zal die op Zijn tijd laten zien,

²²Hij Die als enige onsterfelijkheid bezit en een ontoegankelijk licht bewoont; ²³Hem heeft geen mens gezien en niemand kan Hem ook zien. Hem zij eer en eeuwige kracht. Amen.

DE PLICHTEN VAN DE RIJKEN

¹Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld dat zij niet hoogmoedig zijn, en hun hoop niet gevestigd houden op de onzekerheid van de rijkdom, maar op de levende God, Die ons alle dingen in rijke mate verschaft om *ervan* te genieten;

²ook om goed te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig te zijn en bereid om samen te delen.

³Zo verzamelen zij voor zichzelf een schat: een goed fundament voor de toekomst, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen.

BEWAAR HET PAND. ZEGENBEDE

¹O Timotheüs, bewaar het u toevertrouwde pand, ²wend u af van onheilige, inhoudsloze praat en tegenstellingen van de ten onrechte zo genoemde kennis.

³Sommigen, die *deze kennis* verkondigden, zijn van het geloof afgeweken. De genade *zij* met u. Amen.

^aEfez. 6:5; Kol. 3:22; Tit. 2:9; 1 Petr. 2:18 ^b1 Tim. 1:4; 2 Tim. 2:23; Tit. 3:9 ^c1 Kor. 11:16 ^dSpr. 15:16; Hebr. 13:5 ^eJob 1:21; 27:19; Ps. 49:18 ^fSpr. 27:26 ^gPs. 55:23; Matt. 6:25; 1 Petr. 5:7 ^hSpr. 11:28; Matt. 13:42; Jak. 5:1 ⁱEx. 23:8; Deut. 16:19; Spr. 15:16 ^j2 Tim. 2:22 ^k1 Tim. 1:18 ^l1 Tim. 5:21 ^mDeut. 32:39; 1 Sam. 2:6 ⁿMatt. 27:11; Joh. 18:37 ^o1 Tim. 1:17 ^pOpenb. 17:14; 19:16 ^qEx. 33:20; Deut. 4:12; 1 Joh. 4:12 ^rMark. 4:18; Luk. 8:14 ^sMatt. 6:20; Luk. 12:33; 16:9 ^t1 Tim. 1:4; 4:7; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9 ^u6:11 *mens die God toebehoort* - Letterlijk: mens van God.

DE TWEEDE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN

TIMOTHEÛS

AFZENDER, GROET EN GEADRESSEERDE

1 Paulus, door de wil van God een apostel van Jezus Christus met het oog op de belofte van het leven dat in Christus Jezus is,

² aan Timotheüs, *mijn* geliefde zoon: ³ genade, barmhartigheid *en* vrede *zij u* van God de Vader en van Christus Jezus, onze Heere.

OPWEKKING TOT STANDVASTIGHEID

⁴ Ik dank God, ⁵ Die ik van *mijn* voorouders aan dien met een rein geweten, ⁶ terwijl ik zonder ophouden aan u denk in mijn gebeden, nacht en dag.

⁷ Wanneer ik aan uw tranen denk, verlang ik er vurig naar u te zien, om met blijdschap vervuld te worden.

⁸ Daarbij herinner ik mij het ongeveinsde geloof dat in u is *en* dat eerst gewoonde heeft in uw grootmoeder Loïs en in uw moeder Eunike. En ik ben *ervan* overtuigd dat het ook in u *woont*.

⁹ Daarom herinner ik u *eraan* de genade-gave van God ¹⁰ die in u is door de oplegging van mijn handen, aan te wakkeren.

¹¹ Want God heeft ons niet gegeven een geest van vreesachtigheid, maar van kracht en liefde en bezonnenheid.

¹² Schaam u dan niet voor het getuigenis van onze Heere, en ook niet voor mij, ¹³ Zijn gevangene, maar lijd *met mij* verdrukking om het Evangelie, overeenkomstig de kracht van God.

¹⁴ Hij heeft ons zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet overeenkomstig onze werken, maar overeenkomstig Zijn eigen voornemen en genade, die ons

gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen,

¹⁵ maar nu is geopenbaard door de verschijning van onze Zaligmaker, Jezus Christus, ¹⁶ Die de dood tenietgedaan heeft, en het leven en de onvergankelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie, ¹⁷ waarvoor ik aangesteld ben als prediker, apostel en leraar van de heidenen.

¹⁸ Daarom onderga ik ook deze dingen. Maar ik schaam mij niet, want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben *ervan* overtuigd dat Hij bij machte is mijn pand, *bij Hem* weggelegd, te bewaren tot die dag.

¹⁹ Houd u *aan* het voorbeeld van de gezonde woorden, die u van mij gehoord hebt, in geloof en liefde, die in Christus Jezus *zijn*.

²⁰ Bewaar door de Heilige Geest, Die in ons woont, het goede pand, dat u toevertrouwd is.

DE TROUW VAN ONESIFORUS

²¹ Dit weet u ²² dat allen die in Asia *zijn*, zich van mij afgekeerd hebben. Tot hen behoren Fygelus en Hermogenes.

²³ Moge de Heere aan het huis van Onesiforus barmhartigheid bewijzen, want hij heeft mij vaak bemoeidigd en heeft zich voor mijn boeien niet geschaamd.

²⁴ Integendeel, toen hij in Rome aangekomen was, heeft hij mij ijverig gezocht, en hij heeft *mij* gevonden.

²⁵ Moge de Heere hem geven dat hij barmhartigheid vindt bij de Heere op die dag. En hoezeer hij in Efeze gediend heeft, weet u zelf het beste.

¹ Gal. 1:3; 1 Tim. 1:2; 1 Petr. 1:2 ² Hand. 22:3; Rom. 1:9 ³ 1 Thess. 1:2; 3:10 ⁴ Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 5:22 ⁵ Rom. 8:15 ⁶ Rom. 1:16 ⁷ Hand. 21:33; Efez. 3:1; 4:1; Kol. 4:18; Filem. vs. 1,9,13

⁸ Efez. 1:3; Tit. 3:4,5,6 ⁹ Rom. 16:25; Efez. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; Tit. 1:2; 1 Petr. 1:20 ¹⁰ Jes. 25:8; Hebr. 2:14 ¹¹ Hand. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:15; 2:8; Efez. 3:8; 1 Tim. 2:7 ¹² 2 Tim. 3:14 ¹³ Hand. 19:10 ¹⁴ 2 Tim. 4:19

STRIJD EN LIJDEN

2 U dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is.

² En wat u van mij gehoord hebt onder vele getuigen, ³ vertrouw dat toe aan trouwe mensen die bekwaam zijn om ook anderen te onderwijzen.

³ Lijd verdrukkingen als een goed soldaat van Jezus Christus.

⁴ Niemand die in het leger dient, wordt verwikkeld in de zaken van het levensonderhoud, opdat hij hem kan behagen die hem voor de krijgsmacht aangenomen heeft.

⁵ En ook als iemand aan een wedstrijd deelneemt, krijgt hij geen krans als hij de spelregels niet in acht heeft genomen.*

⁶ De landbouwer die zware arbeid verricht, moet als eerste in de vruchten delen.

⁷ Denk na over wat ik zeg, maar laat de Heere u inzicht geven in alle dingen.

⁸ Houd in gedachten dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, uit het nageslacht van David, overeenkomstig mijn Evangelie.

⁹ Daarvoor lijd ik verdrukkingen ^{en} draag zelfs boeien als een misdadiger. Maar het Woord van God is niet gebonden.

¹⁰ Daarom verdraag ik alles ter wille van de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid in Christus Jezus zouden verkrijgen, met eeuwige heerlijkheid.

¹¹ Dit is een betrouwbaar woord. 'Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven.

¹² Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. ¹³ Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen.

¹³ Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

DE HOUDING JEGENS DE DWAALLERAARS

¹⁴ Breng deze dingen in herinnering *en* bezweer *hun*, ten overstaan van de Heere, dat zij geen woordenstrijd voeren, *die* ner-

gens toe dient *dan* tot de ondergang van de hoorders.

¹⁵ Beijver u om uzelf welbeproefd voor God te stellen, als een arbeider die zich niet hoeft te schamen *en* die het Woord van de waarheid recht snijdt.

¹⁶ Maar ontwijk onheilige, inhoudsloze praat. Want zij *die dat doen*, zullen steeds meer in goddeloosheid toenemen.

¹⁷ En hun woord zal zich uitzaaien als kan-ker; onder hen bevinden zich Hymeneüs en Filetus.

¹⁸ Zij zijn van de waarheid afgeweken door te beweren dat de opstanding reeds heeft plaatsgevonden, en breken het geloof van sommigen af.

¹⁹ Toch blijft het vaste fundament van God staan, met dit zegel: ¹⁴ De Heere kent wie van Hem zijn, *en*: Ieder die de Naam van Christus noemt, moet zich verhouden van de ongerechtigheid.

²⁰ Maar in een groot huis zijn niet alleen voorwerpen van goud en van zilver, maar ook van hout en aardewerk. Sommige zijn voor eervol, maar andere voor oneervol *gebruik*.

²¹ Als iemand zich dan hiervan reinigt, zal hij een voorwerp zijn voor eervol *gebruik*, geheiligd en van veel nut voor de Heere, voor elk goed werk gereedgemaakt.

²² Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd. Jaag rechtvaardigheid, geloof, liefde *en* vrede na, samen met hen die de Heere aanroepen uit een rein hart.

²³ En verwerp de dwaze en onverstandige strijdvrage, in het besef dat zij conflicten voortbrengen.

²⁴ Een dienstknecht van de Heere moet geen ruzie maken, maar vriendelijk zijn voor allen, ²⁵ bekwaam om te onderwijzen, *en* iemand die de kwaden kan verdragen.

²⁵ *Hij moet* met zachtaardigheid hen onderwijzen die zich verzetten. Misschien geeft God hun eens bekering, *zodat zij* tot erkenning van de waarheid *komen*

²⁶ *en* zij weer mogen ontwaken uit de strik

² Tit. 1:5 ³ 1 Kor. 9:25 ⁴ 1 Kor. 9:10 ⁵ Efez. 3:13; Kol. 1:24 ⁶ Efez. 3:1; 4:1; Filipp. 1:7; Kol. 4:3,18; 2 Tim. 1:8 ⁷ Rom. 6:8 ⁸ Rom. 8:17; 2 Kor. 4:10; Filipp. 3:10; 1 Petr. 4:13 ⁹ Matt. 10:33; Mark. 8:38; Luk. 9:26; 12:9 ¹⁰ Num. 23:19; Rom. 3:3; 9:6 ¹¹ 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14; 3:9 ¹² Joh. 10:14 ¹³ Rom. 9:21 ¹⁴ 1 Tim. 6:11 ¹⁵ 1 Tim. 1:4; 6:4; Tit. 3:9 ¹⁶ 1 Tim. 3:2 ¹⁷ Gal. 6:1

2:5 *de spelregels niet in acht heeft genomen* - Letterlijk: niet wettig gestreden heeft.

van de duivel, door wie zij levend gevangen waren om zijn wil *te doen*.

DE ONTAARDING IN DE LAATSTE DAGEN

3 En ^aweet dit dat in de laatste dagen zware tijden zullen aanbreken.

^b Want de mensen zullen liefhebbers zijn van zichzelf, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedig, lasteraars, hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

^c zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, kwaadsprekers, onmatig, wreed, zonder liefde voor het goede,

^d verraders, roekeloos, verwaand, meer liefhebbers van zingenot dan liefhebbers van God.

^e Zij hebben een schijn van godsvrucht, maar hebben de kracht ervan verloochend. ^f Keer u ook van hen af.

^g Want tot hen behoren zij die de huizen binnensluipen en vrouwtjes in hun macht krijgen die met zonden beladen zijn en door allerlei begeerten gedreven worden, ^h die altijd leren en nooit tot kennis van de waarheid kunnen komen.

ⁱ Op de wijze waarop Jannes en Jambres tegen Mozes in gingen, zo gaan ook zij tegen de waarheid in. Het zijn mensen met een verdorven gezindheid en, wat het geloof betreft, verwerpelijk.

^j Maar zij zullen het niet veel verder brengen, want hun dwaasheid zal voor ieder volstrekt duidelijk worden, zoals *dat* ook bij die *twee* het geval was.

VASTHOUDEN AAN DE SCHRIFTEN EN AAN DE GEZONDE LEER

¹⁰ Maar ú hebt *mij* nagevolgd *in* mijn onderwijs, levenswandel, levensopvatting, geloof, geduld, liefde, volharding,

¹¹ *in mijn* vervolgingen en lijden zoals *die* mij overkomen zijn in Antiochië, in Ikonium en ¹²in Lystre. Wat heb ik al niet aan vervolgingen doorstaan, ¹³en uit die alle heeft de Heere mij verlost.

¹⁴ En ook allen die godvruchtig willen le-

ven in Christus Jezus, zullen vervolgd worden.

¹⁵ Maar slechte mensen en bedriegers zullen *van kwaad* tot erger gaan: zij misleiden en worden misleid.

¹⁶ Blijft u echter bij wat u geleerd hebt en *waarvan* u verzekerd bent, omdat u weet van wie u het geleerd hebt,

¹⁷ en u van jongs af de heilige Schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof dat in Christus Jezus is.

¹⁸ Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om *daarmee* te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren *en* op te voeden in de rechtvaardigheid,

¹⁹ opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust.

4 Ik ^abezweer u, ten overstaan van God en de Heere Jezus Christus, Die levenden en doden zal oordelen bij Zijn verschijning en *in Zijn Koninkrijk*:

^b predik het Woord. Volhard daarin, gelegen *of* ongelegen. Weerleg, bestraf, vermaan, *en dat* met alle geduld en onder-richt.

^c Want er zal een tijd komen dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar dat zij *zullen zoeken* wat het gehoor streelt, en voor zichzelf leraars zullen verzamelen overeenkomstig hun eigen begeerten.

^d Ze zullen *hun* gehoor van de waarheid afkeren en zich keren tot verzinsels.

^e Maar u, wees nuchter in alles. Lijf verdrukkingen. Doe het werk van een evangelist. Vervul uw dienstwerk ten volle.

PAULUS VOORZIET ZIJN HEENGAAN

¹ Ik word immers reeds als een plengoffer uitgetogen en het tijdstip van mijn heengaan ²is aanstaande.

³ Ik heb de goede strijd gestreden. Ik heb de loop tot een einde gebracht. Ik heb het geloof behouden.

⁴ Verder is voor mij weggelegd de krans van de rechtvaardigheid die de Heere, de

^a 1 Tim. 4:1; 2 Petr. 2:3; Judas vs. 18 ^b Matt. 18:17; Rom. 16:17; 2 Thess. 3:6; Tit. 3:10; 2 Joh. vs. 10

^c Matt. 23:14; Tit. 1:11 ^d Ex. 7:11 ^e Hand. 13:50 ^f Hand. 14:2 ^g Hand. 14:19 ^h Ps. 34:20; 2 Kor. 1:10

ⁱ Matt. 16:24; Luk. 24:26; Joh. 17:14; Hand. 14:22; 1 Thess. 3:3 ^j 2 Petr. 1:21 ^k Rom. 1:9; 9:1; 2 Kor. 1:23;

¹ 3:1; Gal. 1:20; Filipp. 1:8; 1 Thess. 2:5; 1 Tim. 5:21; 6:13 ² 2 Petr. 1:14 ³ 1 Kor. 9:25; 1 Petr. 5:4

4:6 *mijn heengaan* - Letterlijk: mijn losgemaakt worden.

rechtvaardige Rechter, mij op die dag geven zal. En niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning hebben liefgehad.

MEDEDELINGEN EN OPDRACHTEN

⁹ Beijver u om spoedig naar mij toe te komen,

¹⁰ want ^aDemas heeft mij verlaten, omdat hij de tegenwoordige wereld heeft liefgekegen. Hij is naar Thessalonica vertrokken, Krescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

¹¹ ^bAlleen Lukas is bij mij. Haal ^cMarkus op en breng *hem* met u mee, want hij is voor mij van veel nut voor de *ambtelijke* bediening.

¹² ^dMaar Tychikus heb ik naar Efeze gestuurd.

¹³ Breng, wanneer u komt, de reismantel mee die ik in Troas bij Karpus achtergelaten heb, en de boeken, vooral de perkamenten.

¹⁴ ^eAlexander, de kopersmid, heeft mij veel kwaad aangedaan. Moge de Heere hem vergelden naar zijn werken.

¹⁵ Wees ook zelf voor hem op uw hoede,

want hij is krachtig tegen onze woorden ingegaan.

¹⁶ Bij mijn eerste verdediging was er niemand die mij bijstond, maar zij hebben mij allen verlaten. Moge het hun niet toegerekend worden.

¹⁷ Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij kracht gegeven, opdat door mij de prediking volbracht zou worden en alle heidenen *die* zouden horen. En ik ben uit de muil van de leeuw verlost.

¹⁸ En de Heere zal mij bevrijden van alle boze opzet en *mij* verlossen tot *de komst* van Zijn hemels Koninkrijk. Hem *zij* de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen.

GROETEN EN ZEGENBEDE

¹⁹ Groet ^fPrisca en Aquila, en het huis van Onesiforus.

²⁰ Erastus is in Korinthe gebleven en Trofimius heb ik in Milete ziek achtergelaten.

²¹ Beijver u om voor de winter te komen. U groeten Eubulus, Pudens, Linus, Claudia en alle broeders.

²² De Heere Jezus Christus *zij* met uw geest. De genade *zij* met u *allen*. Amen.

^a Kol. 4:14; Filem. vs. 24 ^b Kol. 4:14 ^c Hand. 15:37; Kol. 4:10; Filem. vs. 24 ^d Hand. 20:4; Kol. 4:7

^e 1 Tim. 1:20 ^f Hand. 18:2; Rom. 16:3

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN

TITUS

AFZENDER, GEADRESSEERDE, GROET

1 Paulus, een dienstknecht van God en een apostel van Jezus Christus, overeenkomstig het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid, die in overeenstemming met de godsvrucht is,

² in de hoop op het eeuwige leven, dat God, ³Die niet liegen kan, ⁴vóór de tijden der eeuwen beloofd heeft. En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard,

⁵ door de prediking, ⁶die aan mij toevertrouwd is overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker. Aan ⁷Titus, mijn oprechte zoon overeenkomstig het gemeenschappelijk geloof:

⁸ genade, barmhartigheid en vrede *zij u* van God de Vader en van de Heere Jezus Christus, onze Zaligmaker.

⁹ Om die reden heb ik u op Kreta achtergelaten, opdat u verder in orde zou brengen wat *nog* ontbrak, ¹⁰en van stad tot stad ouderlingen zou aanstellen, zoals ik u opgedragen heb.

¹¹ Zo iemand moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, gelovige kinderen hebben, die niet te beschuldigen zijn van losbandigheid of opstandigheid.

¹² Want een opziener moet onberispelijk zijn, ¹³als een beheerder van het huis van God, niet eigenzinnig, niet opvliegend, ¹⁴niet verslaafd aan wijn, niet vechtlustig, ¹⁵niet uit op oneerlijke winst,

¹⁶ maar ¹⁷gastvrij, goedwillend, bezonnen, rechtvaardig, heilig, beheerst,

¹⁸ iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat overeenkomstig de leer is,

zodat hij bij machte is *anderen* te bemoeiden door het gezonde onderwijs en ook de tegensprekers te weerleggen.

DE DWAALLERAARS OP KRETA

¹⁹ Want er zijn ook veel opstandigen, mensen die zinloos praten en misleiders, vooral die van de besnijdenis zijn.

²⁰ Men moet hun de mond snoeren. Zij brengen ²¹hele huisgezinnen in verwar- ring, door te leren wat onbehoorlijk is, om schandelijke winst.

²² Een van hen, hun eigen profeet, heeft gezegd: Kretenzen zijn altijd leugenaars, kwade beesten, luie buiken.

²³ Dit getuigenis is waar. Wijs hen daarom streng terecht, opdat zij gezond zullen zijn in het geloof,

²⁴ en zich niet zullen bezighouden met Joodse verzin- sels en geboden van mensen die zich van de waarheid afkeren.

²⁵ Alle dingen zijn wel rein voor hen die rein zijn, ²⁶maar voor *hen* die bezoedeld en ongelovig *zijn*, is niets rein, maar hun verstand en ook hun geweten zijn bezoedeld.

²⁷ Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen *Hem* met *hun* werken, aan- gezien zij verfoeilijk zijn en ongehoorzaam en tot elk goed werk ongeschikt.

CHRISTELIJKE LEVENSWANDEL

2 Maar u, spreek wat bij de gezonde leer past.

³ De oudere mannen *moeten* beheerst zijn, eerbaar, bezonnen, gezond in het geloof, in de liefde, in de volharding.

⁴ Evenzo *moeten* de oudere vrouwen ⁵in hun gedrag *zijn* zoals het heiligen past:

¹ Num. 23:19; 2 Tim. 2:13 ² Rom. 16:25; Efez. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 1 Petr. 1:20 ³ Hand. 20:24; Gal. 1:1

⁴ 2 Kor. 2:12; 7:14; 8:6,16; Gal. 2:3 ⁵ Efez. 1:2; Kol. 1:2; 2 Tim. 1:2; 1 Petr. 1:2 ⁶ 2 Tim. 2:2 ⁷ 1 Tim. 3:2

⁸ Matt. 24:45; 1 Kor. 4:1; 1 Tim. 3:15 ⁹ Lev. 10:9; Efez. 5:18 ¹⁰ 1 Tim. 3:3; 1 Petr. 5:2 ¹¹ 1 Tim. 3:2 ¹² Hand.

15:1 ¹³ Matt. 23:14; 2 Tim. 3:6 ¹⁴ Jes. 29:13; Matt. 15:9; Kol. 2:22; 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20 ¹⁵ Matt. 15:11;

Hand. 10:15; Rom. 14:20 ¹⁶ Matt. 23:25; Rom. 14:23 ¹⁷ 1 Tim. 2:9; 1 Petr. 3:3

^a geen kwaadspreeksters, niet verslaafd aan veel wijn, *maar* leraressen van het goede,

^a opdat zij de jongere vrouwen leren verstandig te zijn, hun man lief te hebben, hun kinderen lief te hebben,

^b bezonnen te zijn en kuis, te zorgen voor hun huishouden, goed te zijn, ^c hun eigen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord van God niet gelasterd wordt.

^d Spoor evenzo de jongere mannen aan bezonnen te zijn.

^e Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken. *Betoon* in het onderwijs zuiverheid, waardigheid, oprechtheid,

^f en spreek een gezond woord, boven alle kritiek verheven, ^g zodat de tegenstander beschaamd zal staan en niets kwaads van u te zeggen heeft.

^h Vermaan de slaven dat zij hun eigen meester onderdanig zijn en dat zij hun in alles welbehaaglijk zijn, zonder tegen te spreken,

ⁱ dat ze niets ontvreemden, maar *hun* alle goede trouw bewijzen, opdat zij het onderwijs van God, onze Zaligmaker, in alles tot sieraad mogen strekken.

DE ZALIGMAKENDE GENADE VAN GOD

¹¹ Want de zaligmakende genade van God is verschenen aan alle mensen,

¹² en leert ons 'de goddeloosheid en 'de wereldse begeerten te verloochenen en in deze tegenwoordige wereld bezonnen, rechtvaardig en godvruchtig te leven,

¹³ ^h terwijl wij verwachten de zalige hoop en verschijning van de heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker, Jezus Christus.

¹⁴ Hij heeft Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zou vrijkopen van alle wetteloosheid en voor Zichzelf een eigen volk zou reinigen, 'ijverig in goede werken.

¹⁵ Spreek over deze dingen, bemoedig en

wijs met alle gezag terecht. ^a Laat niemand u verachten.

PLICHTEN JEGENS OVERHEID EN NAASTEN

3 Herinner 'hen eraan dat zij de overheden en machten onderdanig *behoren* te zijn, dat zij *hun* gehoorzaam zijn en dat zij tot elk goed werk bereid zijn,

² dat zij niemand belasteren, niet strijdslustig zijn *maar* ^m welwillend, en ⁿ alle zachtmoedigheid bewijzen aan alle mensen.

³ ^o Want ook wij waren voorheen onverstandig, ongehoorzaam, dwalend, verslaafd aan allerlei begeerten en hartstochten, levend in slechtheid en afgunst, hatelijk en elkaar hatend.

⁴ Maar toen de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is,

⁵ ^p maakte Hij ons zalig, ^q niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, 'maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest.

⁶ ^r Die heeft Hij in rijke mate over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker,

⁷ opdat wij, gerechtvaardigd door Zijn genade, erfgenamen zouden worden, overeenkomstig de hoop van het eeuwige leven.

⁸ Dit is een betrouwbaar woord en ik wil dat u deze dingen sterk benadrukt, opdat zij die in God geloven, ervoor zorgen dat zij *anderen* voorgaan in *het doen* van goede werken. Deze dingen zijn goed en nuttig voor de mensen.

⁹ ^s Maar ontwijk dwaze vragen, geslachtsregisters en ruzies en strijdfragen over de wet, want die zijn nutteloos en zinloos.

¹⁰ ^t Verwerp een ketter mens na een eerste en tweede terechtwijzing.

¹¹ Weet dat zo iemand het spoor bijster is

^a 1 Tim. 5:13 ^b Gen. 3:16; 1 Kor. 14:34; Efez. 5:22; Kol. 3:18; 1 Petr. 3:1 ^c 1 Tim. 4:12; 1 Petr. 5:3 ^d 1 Petr. 2:12,15; 3:16 ^e Efez. 6:5; Kol. 3:22; 1 Tim. 6:1,2; 1 Petr. 2:18 ^f Efez. 1:4. Kol. 1:22. 2 Tim. 1:9 ^g 1 Joh. 2:16 ^h 1 Kor. 1:7; Filipp. 3:20 ⁱ Gal. 1:4; 2:20; Efez. 5:2; Hebr. 9:14 ^j Efez. 2:10 ^k 1 Tim. 4:12 ^l Rom. 13:1,3 enz.; 1 Petr. 2:13 ^m Filipp. 4:5 ⁿ 2 Tim. 2:24,25 ^o 1 Kor. 6:11; Efez. 2:1; Kol. 3:7; 1 Petr. 4:3 ^p Efez. 1:4; 2 Tim. 1:9 ^q Rom. 3:20,28; 4:2,6; 9:11; 11:6; Gal. 2:16; Efez. 2:9 ^r Hand. 15:11; Efez. 2:4 ^s Ezech. 36:25 ^t 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14 ^u Matt. 18:17; Rom. 16:17; 2 Thess. 3:6; 2 Tim. 3:5; 2 Joh. vs. 10

en dat hij zondigt en het oordeel *al* in zich draagt.

OPDRACHTEN, GROET EN ZEGENBEDE

¹² Wanneer ik Artemas naar u toe zal sturen of ^aTychikus, beijver u *dan* naar mij toe te komen in Nikopolis, want ik heb besloten daar de winter door te brengen.

¹³ Doe de wetgeleerde Zenas, en ^bApollos,

zorgvuldig uitgeleide, zodat het hun aan niets ontbreekt.

¹⁴ En ook de onzen moeten leren *anderen* voor te gaan *in het doen* van goede werken, om in de noodzakelijke *levensbehoeften te voorzien*, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

¹⁵ Allen die bij mij zijn, groeten u. Groeten die ons liefhebben in het geloof. De genade *zij* met u allen. Amen.

^a Hand. 20:4; Efez. 6:21; 2 Tim. 4:12 ^b Hand. 18:24; 1 Kor. 1:12

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN FILEMON

Afzender, Geadresseerde, Groet

Paulus, ^aeen gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs, de broeder, aan Filemon, de geliefde en onze medearbeider, ²en aan Appia, de geliefde, en aan ^bArchippus, onze medestrijder, en aan de gemeente, ^cdie bij u thuis *samenkomt*: ³genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

Dank aan God

⁴Ik dank mijn God, terwijl ik steeds in mijn gebeden aan u denk.

⁵Ik hoor namelijk over uw liefde, en geloof dat u in de Heere Jezus hebt, en over uw liefde voor alle heiligen.

⁶Moge uw gemeenschap in het geloof^a zich krachtig openbaren in de kennis van al het goede dat in u is met betrekking tot Christus Jezus,

⁷want wij beleven veel vreugde en troost aan uw liefde, omdat de heiligen innerlijk door u verkwikt zijn,^b broeder!

Pleidooi voor Onesimus

⁸Daarom, hoewel ik in Christus grote vrijmoedigheid heb om u te bevelen wat u behoort te doen,

⁹spoor ik u *veel* liever aan door de liefde, omdat ik, Paulus, een oud man ben en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

¹⁰Ik doe een beroep op u ten behoeve van mijn zoon,^c die ik heb voortgebracht toen ik in boeien geslagen was, namelijk Onesimus.

¹¹Hij was voorheen voor u van geen nut,

maar nu is hij voor u en voor mij van veel nut. Ik heb hem teruggestuurd.

¹²Neem *dan* hem, met wie ik innig verbonden ben,^d weer aan.

¹³Ik had hem wel bij mij willen houden, opdat hij mij, die in de boeien zit ter wille van het Evangelie, namens u zou dienen.

¹⁴Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uw weldaad niet gedwongen maar vrijwillig *bewezen* zou worden.

¹⁵Want hij is wellicht daarom enige tijd van u gescheiden geweest, opdat u hem voor eeuwig zou terughebben,

¹⁶niet meer als een slaaf, maar *als* meer dan een slaaf, *namelijk* een geliefde broeder. *Was hij dat* in het bijzonder voor mij, hoeveel te meer *zal hij het* voor u zijn, zowel in het vlees als in de Heere.

¹⁷Als u mij dus houdt voor een medegelvige, aanvaard hem *dan* zoals u *het* mij zou doen.

¹⁸En als hij u in iets onrecht aangedaan heeft of u iets schuldig is, breng dat mij in rekening.

¹⁹Ik, Paulus, heb het eigenhandig geschreven. Ik zal betalen, om niet te zeggen dat u ook uzelf aan mij schuldig bent.

²⁰Ja, broeder, laat mij *dit* voordeel van u hebben in de Heere. Verkwik mij innerlijk in de Heere.

Groeten en Zegenbede

²¹Ik heb aan u geschreven, omdat ik vertrouw op uw gehoorzaamheid. En ik weet dat u nog meer zult doen dan wat ik zeg.

²²En maak tevens voor mij ^eeen plaats

^aEfez. 3:1; 4:1 ^bKol. 4:17 ^cRom. 16:5; 1 Kor. 16:19; Kol. 4:15 ^d1 Thess. 1:2; 2 Thess. 1:3. ^eKol. 4:9 ^f1 Kor. 4:15. Gal. 4:19 ^gHebr. 13:2

^{1:6} uw gemeenschap in het geloof - Letterlijk: de gemeenschap van uw geloof. ^{1:7} omdat ... verkwikt zijn - Letterlijk: omdat de ingewanden van de heiligen door u verkwikt zijn; voor een soortgelijke uitdrukking, zie vers 20. ^{1:12} met wie ik innig verbonden ben - Letterlijk: mijn ingewanden.

gereed waar ik kan verblijven, ^awant ik hoop door uw gebeden aan u geschonken te worden.

²³ U groeten ^bEpafras, mijn medegevangene in Christus Jezus,

²⁴ ^cMarkus, ^dAristarchus, ^eDemas en ^fLukas, mijn medearbeiders.

²⁵ De genade van onze Heere Jezus Christus zij met uw geest. Amen.

^a Filipp. 1:25 ^b Kol. 1:7; 4:12 ^c Hand. 12:12,25; 15:37; Kol. 4:10; 2 Tim. 4:11; 1 Petr. 5:13 ^d Hand. 19:29; 20:4; 27:2; Kol. 4:10 ^e Kol. 4:14; 2 Tim. 4:10 ^f Kol. 4:14; 2 Tim. 4:11

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE HEBREEËN

CHRISTUS DE ZOON VAN GOD

1 Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, ² Die Hij ³Erfgenaam gemaakt heeft van alles, ⁴door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft.

⁵*Hij*, Die de afstraling van *Gods* heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, *Die* alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

⁶*Hij* is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, ⁷voortreffelijker is dan *die van hen*.

⁸Want tegen wie van de engelen heeft *God* ooit gezegd: ⁹'U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt? En verder: ¹⁰'Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn?

¹¹En wanneer Hij vervolgens de Eerstgeborene in de wereld brengt, zegt Hij: ¹²'En laten alle engelen van God Hem aanbidden.

¹³En van de engelen zegt Hij weliswaar: ¹⁴'Die Zijn engelen maakt tot geesten en Zijn dienaren tot een vuurvlam,

¹⁵maar tegen de Zoon zegt Hij: ¹⁶'Uw troon, o God, bestaat in alle eeuwigheid. De scepter van Uw koninkrijk is een scepter van het recht.

¹⁷U hebt gerechtigheid lief en haat ongerechtigheid. Daarom heeft Uw God U ge-

zalfd, o God, met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

¹⁸En: ¹⁹'In het begin hebt U, Heere, de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken van Uw handen.

²⁰'Die zullen vergaan, maar U blijft altijd. En ze zullen alle verslijten als een gewaad, ²¹en als een mantel zult U ze oprollen en ze zullen verwisseld worden; maar U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden.

²²En tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: ²³'Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten?

²⁴Zijn zij niet allen dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen die de zaligheid zullen beërven?

ACHT SLAAN OP DE GROTE ZALIGHEID

2 Daarom moeten wij ons te meer houden aan wat *door ons* gehoord is, opdat wij niet op enig moment afdrijven.

²Want als ³'het woord dat door engelen gesproken werd, ⁴al bindend was en ⁵'elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontving,

⁶hoe zullen wij *dan* ontvluchten, als wij zo'n grote zaligheid veronachtzamen, ⁷die in het begin door de Heere is verkondigd, en *die* aan ons is bevestigd door hen die *Hem* gehoord hebben.

⁸'God heeft *er* bovendien mede getuigenis aan gegeven door tekenen, wonderen en allerlei krachten, en gaven⁹ van de Heilige Geest, overeenkomstig Zijn wil.

¹ Matt. 21:38 ² Gen. 1:3; Ps. 33:6; Joh. 1:3; Efez. 3:9; Kol. 1:16 ³ 2 Kor. 4:4; Filipp. 2:6; Kol. 1:15
⁴ Filipp. 2:9 ⁵ Ps. 2:7; Hand. 13:33; Hebr. 5:5 ⁶ 2 Sam. 7:14; 1 Kron. 22:10 ⁷ Ps. 97:7 ⁸ Ps. 104:4 ⁹ Ps. 45:7
¹⁰ Ps. 102:26 ¹¹ Jes. 51:6; 2 Petr. 3:7,10 ¹² Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Efez. 1:20; Hebr. 10:12
¹³ Hand. 7:53; Gal. 3:19 ¹⁴ Gen. 19:17,26; Deut. 27:26 ¹⁵ Hebr. 12:25 ¹⁶ Matt. 4:17; Mark. 1:14 ¹⁷ Mark. 16:20; Hand. 14:3; 19:11
 2:4 gaven - Letterlijk: uitdelingen.

WIJ ZIEN JEZUS

³ Want Hij heeft de komende wereld, waarover wij spreken, niet onderworpen aan de engelen,

⁶ maar iemand heeft ergens getuigd: "Wat is de mens, dat U aan hem denkt, of de mensenzoon, dat U naar hem omziet?"

⁷ U hebt hem voor korte tijd minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt U hem gekroond. U hebt hem gesteld over de werken van Uw handen;

^{8a} alle dingen hebt U onder zijn voeten onderworpen. Want bij het onderwerpen van alle dingen aan Hem heeft Hij niets uitgezonderd wat Hem niet onderworpen is. Nu zien wij echter nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn,

⁹ maar wij zien Jezus "met heerlijkheid en eer gekroond," die voor korte tijd minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood zou proeven.

¹⁰ Want het paste Hem, om Wie alle dingen zijn en door Wie alle dingen zijn, dat Hij, om veel kinderen tot heerlijkheid te brengen, de Leidsman van hun zaligheid door lijden zou heiligen.

¹¹ Immers, zowel Hij Die heiligd als zij die geheiligd worden, "zijn allen uit één. Daarom schaamt Hij Zich er niet voor hen broeders te noemen,

¹² want Hij zegt: "Ik zal Uw Naam aan Mijn broeders verkondigen; te midden van de gemeente zal Ik U lofzingen.

¹³ En verder: "Ik zal Mijn vertrouwen op Hem stellen. En vervolgens: "Zie, Ik en de kinderen die God Mij gegeven heeft.

¹⁴ Omdat nu die kinderen van vlees en bloed zijn, heeft Hij eveneens daaraan deel gehad "om door de dood hem die de macht over de dood had – dat is de duivel – teniet te doen,

¹⁵ en allen te verlossen die door angst voor de dood gedurende heel hun leven "aan slavernij onderworpen waren.

¹⁶ Want werkelijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het nageslacht van Abraham aan.

¹⁷ Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die God *betreffen*, om de zonden van het volk te verzoenen.

¹⁸ Want waarin Hij Zelf geleden heeft, toen Hij verzocht werd, kan Hij hen die verzocht worden, te hulp komen.

CHRISTUS HOGER DAN MOZES

3 Daarom, heilige broeders, deelgenoten aan de hemelse roeping, let op de Apostel en "Hogepriester van onze belijdenis: Christus Jezus.

² Hij is getrouwd aan *God*, Die Hem aangesteld heeft, "zoals ook Mozes *trouw* was in heel Zijn huis.

³ Want *Christus* is zoveel meer heerlijkheid waard geacht dan Mozes, evenals hij die het huis gebouwd heeft, meer eer ontvangt dan het huis *zelf*.

⁴ Immers, elk huis wordt door iemand gebouwd, "maar Hij Die dit alles gebouwd heeft, is God.

⁵ En Mozes is wel *trouw* geweest in heel Zijn huis, *maar* als dienaar, "om te getuigen van wat *later* gesproken zou worden;

⁶ Christus echter *is getrouwd* over Zijn huis als Zoon. "Zijn huis zijn wij, "als wij tenminste de vrijmoedigheid en de roem van de hoop tot het einde toe onwrikbaar vasthouden.

WAARSCHUWINGEN

⁷ Daarom, zoals de Heilige Geest zegt: "Heden, indien u Zijn stem hoort,

⁸ verhard *dan* uw hart niet, "zoals bij de verbittering, op de dag van de verzoeking in de woestijn.

⁹ Daar hebben uw vaders Mij verzocht; zij hebben Mij op de proef gesteld en Mijn werken gezien, veertig jaar lang.

¹⁰ Daarom ben Ik toernig geworden op dat

¹Ps. 8:5 ²Ps. 8:7; Matt. 28:18; 1 Kor. 15:27; Efz. 1:22 ³Hand. 2:33 ⁴Filipp. 2:7,8 ⁵Hand. 17:26 ⁶Ps. 22:23 ⁷Jes. 8:17 ⁸Jes. 8:18 ⁹Joh. 1:14; Filipp. 2:7 ¹⁰Jes. 25:8; Hos. 13:14; 1 Kor. 15:54; 2 Tim. 1:10 ¹¹Rom. 8:15 ¹²Filipp. 2:7; Hebr. 4:15 ¹³Hebr. 4:15,16 ¹⁴Hebr. 4:14; 6:20; 8:1; 9:11 ¹⁵Num. 12:7 ¹⁶2 Kor. 5:17,18; Efz. 2:10 ¹⁷Deut. 18:15,18 ¹⁸1 Kor. 3:16; 6:19; 2 Kor. 6:16; 1 Petr. 2:5 ¹⁹Rom. 5:2 ²⁰Ps. 95:7; Hebr. 4:7 ²¹Ex. 17:2

geslacht en heb gesproken: Altijd dwalen zij met *hun* hart, en zij hebben Mijn wegen niet gekend.

¹¹ ^aDaarom heb Ik in Mijn toorn gezworen: Mijn rust zullen zij niet binnengaan!

¹² Zie *erop* toe, broeders, dat er nooit in iemand van u een verdorven hart zal zijn, *vol* ongelooft, om *daar* door afvallig te worden van de levende God;

¹³ maar vermaan elkaar elke dag, zolang men van een heden kan spreken,^b opdat niemand van u verhard zal worden door de verleiding van de zonde.

¹⁴ Want wij hebben deel aan Christus gekregen, als wij tenminste het beginsel van de vaste grond van *het geloof* tot het einde toe onwrikbaar vasthouden,

¹⁵ terwijl er wordt gezegd: ^c“Heden, als u Zijn stem hoort, verhard *dan* uw hart niet, zoals in de verbittering.

¹⁶ Want hoewel sommigen *die stem* gehoord hadden, hebben zij *Hem* verbitterd, maar niet allen die onder leiding van Mozes uit Egypte waren getrokken.

¹⁷ Op wie is Hij dan veertig jaar lang veroordeeld geweest? Was het niet op hen die gezondigd hadden, ^dvan wie de lichamen zijn gevallen in de woestijn?

¹⁸ ^e“En aan wie heeft Hij gezworen dat zij Zijn rust niet zouden binnengaan, dan aan hen die ongehoorzaam geweest waren?

¹⁹ Zo zien wij dat zij niet konden ingaan vanwege *hun* ongelooft.

DE RUST DIE GOD GEEFT

4 Laten wij er dan beducht voor zijn dat iemand van u ooit schijnt achter te blijven, terwijl de belofte om in Zijn rust binnen te gaan *nog* van kracht is.^f

² Want ook aan ons is het Evangelie verkondigd, evenals aan hen. Maar het gepredikte woord bracht hun geen voordeel, omdat het niet met geloof gepaard ging bij hen die het hoorden.

³ Wij die tot geloof gekomen zijn, gaan immers de rust binnen, zoals Hij gezegd

heeft: ^g“Daarom heb Ik in Mijn toorn gezworen: Mijn rust zullen zij niet binnengaan! En dat terwijl *Zijn* werken *al* sinds de grondlegging van de wereld voltooid zijn.

⁴ Want Hij heeft ergens over de zevende dag als volgt gesproken: ^h“En God heeft op de zevende dag van al Zijn werken gerust.

⁵ En op deze *plaats* opnieuw: Zij zullen Mijn rust niet binnengaan!

⁶ Omdat dus *het feit* blijft dat sommigen deze *rust* binnengaan, en dat zij aan wie het Evangelie eerst verkondigd was, niet binnengegaan zijn vanwege *hun* ongehoorzaamheid,

⁷ bepaalt Hij opnieuw een zekere dag, *namelijk* heden, wanneer Hij zo lange tijd daarna door David zegt (zoals al eerder gezegd is): ⁱ“Heden, als u Zijn stem hoort, verhard *dan* uw hart niet.

⁸ Want als Jozua hen *al* in de rust gebracht had, zou *God* daarna niet gesproken hebben over een andere dag.

⁹ Er blijft dus *nog* een sabbatsrust over voor het volk van God,

¹⁰ want wie Zijn rust binnengegaan is, die heeft zelf ook van zijn werken gerust, zoals God van de Zijne.

¹¹ Laten wij ons dan beijveren om die rust binnen te gaan, opdat niemand door *het volgen* van dit voorbeeld van ongehoorzaamheid ten val zal komen.

¹² Want het Woord van God is levend en krachtig en scherper ^jdan enig tweesnijdend zwaard, en het dringt door tot op de scheiding van ziel en geest, van gewrichen en merg, en het oordeelt de overleggingen en gedachten van het hart.

¹³ En er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem, maar alles ligt naakt en ontbloot voor de ogen van Hem aan Wie wij reukenschap hebben af te leggen.

VRIJMOEDIG NADEREN

¹⁴ Nu wij dan een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgegaan,

^a Num. 14:21; Deut. 1:34 ^b Vers 7 ^c Num. 14:36; Ps. 106:26; 1 Kor. 10:10; Judas vs. 5 ^d Deut. 1:34

^e Ps. 95:11 ^f Gen. 2:2; Ex. 20:11; 31:17 ^g Ps. 95:7; Hebr. 3:7 ^h Pred. 12:11; Jes. 49:2; Efez. 6:17 ⁱ Ps. 33:13 ^j Hebr. 3:1; 6:20; 8:1; 9:11

^{4:3} *zolang men van een heden kan spreken* - Letterlijk: zolang het heden genoemd wordt.
^{4:1} *van kracht is* - Letterlijk: overgelaten is.

namelijk Jezus, de Zoon van God, laten wij aan deze belijdenis vasthouden.

¹⁵ "Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden," maar *Een* Die in alles op dezelfde wijze *als wij* is verzocht, maar *zonder* zonde.

¹⁶ Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen "tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip.

CHRISTUS HOGER DAN AÄRON

5 Want elke hogepriester die uit de mensen wordt genomen, is ten dienste van mensen aangesteld met het oog op de dingen die bij God *te doen zijn*, om gaven en offers te brengen vanwege de zonden.

² Hij kan voluit medelijden hebben met de onwetenden en dwalenden, omdat hij ook zelf met zwakheid omvangen is.

³ En daarom moet hij, ⁴ evenals voor het volk, ook voor zichzelf offeren vanwege de zonden.

⁴ "En niemand neemt die eer voor zichzelf, maar men wordt *er* door God *toe* geroepen, ⁵ zoals Aäron.

⁵ Zo heeft ook Christus Zichzelf niet de eer gegeven om Hogepriester te worden, maar Hij Die tot Hem heeft gesproken: "U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt.

⁶ Zoals Hij ook op een andere *plaats* zegt: "U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

⁷ "In de dagen dat Hij *op aarde* was," heeft Hij met luid geroep en onder tranen gebeden en smeekbeden geofferd aan Hem Die Hem uit de dood kon verlossen. En Hij is uit de angst verhoord.

⁸ "Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij *toch* gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij heeft geleden.

⁹ En toen Hij volmaakt was geworden, is

Hij voor allen die Hem gehoorzamen, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden.

¹⁰ Door God is Hij Hogepriester genoemd naar de ordening van Melchizedek.

GEESTELIJKE ONVOLWASSENHEID

¹¹ Over hem hebben wij veel dingen te zeggen, die moeilijk zijn om uit te leggen, omdat u traag geworden bent in het horen.

¹² "Want hoewel u, gelet op de tijd, leraars zou moeten zijn, hebt u weer *iemand* nodig *die* u onderwijst in de grondbeginselen van de woorden van God. U bent geworden *als mensen* die melk nodig hebben en niet vast voedsel.

¹³ Ieder immers die van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid, want hij is een kind.

¹⁴ Maar voor de volwassenen ¹⁵ is *er* het vaste voedsel, voor hen die hun zintuigen door het gebruik *ervan* geoefend hebben om te *kunnen* onderscheiden tussen goed en kwaad.

6 Laten wij daarom het eerste onderwijs met betrekking tot Christus laten rusten, en doorgaan tot de volmaaktheid, zonder opnieuw het fundament te leggen van bekering van dode werken en van geloof in God,

² van de leer van de dopen, van de handoplegging, van de opstanding van de doden en van het eeuwige oordeel.

³ En dat zullen wij *ook* doen, ⁴ als God het toestaat.

WAARSCHUWING TEGEN AFVALLIGHEID

⁴ "Want het is onmogelijk om hen die eens verlicht zijn geweest, die de hemelse gave geproefd hebben en deelgenoot zijn geworden van de Heilige Geest,

⁵ en die het goede Woord van God geproefd hebben en de krachten van de komende wereld,

⁶ en *die daarna* afvallig worden, weer op-

¹ Hebr. 2:18 ² Filipp. 2:7 ³ Jes. 53:9; 2 Kor. 5:21; 1 Petr. 2:22; 1 Joh. 3:5 ⁴ Rom. 3:25 ⁵ Lev. 9:7; 16:6; Hebr. 7:26 ⁶ 2 Kron. 26:16 ⁷ Ex. 28:1; 1 Kron. 23:13 ⁸ Ps. 2:7; Hand. 13:33; Hebr. 1:5 ⁹ Ps. 110:4; Hebr. 7:17 ¹⁰ Matt. 26:39; 27:46,50; Joh. 17:1 ¹¹ Filipp. 2:6 ¹² 1 Kor. 3:1,2,3 ¹³ Hand. 18:21; 1 Kor. 4:19; Jak. 4:15 ¹⁴ Matt. 12:31; Hebr. 10:26; 1 Joh. 5:16

^{5:7} dat Hij op aarde was - Letterlijk: in de dagen van Zijn vlees. ^{5:14} volwassenen - Letterlijk: volmaakten.

nieuw tot bekering te brengen, omdat zij voor zichzelf de Zoon van God opnieuw kruisigen en openlijk te schande maken.

⁷ Want de aarde die de regen indrinkt, die er dikwijls op valt, en die nuttig gewas voortbrengt voor hen door wie hij ook bewerkt wordt, ontvangt zegen van God.

⁸ Maar *de aarde* die dorens en distels voortbrengt, is verwerpelijc en de vervloeking nabij, waarvan het einde tot verbranding leidt.

HOOP DIE OPBLOEIT

⁹ Ook al spreken wij zo, geliefden, wat u betreft zijn wij echter overtuigd van betere dingen, die met de zaligheid samenhangen.

¹⁰ ^a Want God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk zou vergeten en de liefdevolle inspanning die u Zijn Naam bewezen hebt, doordat u de heiligen gediend hebt en *nog* dient.

¹¹ Maar wij verlangen ernaar dat ieder van u dezelfde inzet toont, tot volle zekerheid van de hoop, tot het einde toe,

¹² opdat u niet traag wordt, maar navolgers bent van hen die door geloof en geduld de beloften beërven.

DE BELOFTE VAN GOD AAN ABRAHAM

¹³ Want toen God Abraham de belofte deed, zwoer Hij bij Zichzelf, omdat Hij bij niemand die hoger was, kon zweren.

¹⁴ Hij zei: ^b Voorzeker, rijk zal Ik u zegenen ^{*} en overvloedig zal Ik u *in aantal* doen toenemen. ^{*}

¹⁵ En zo heeft hij de belofte verkregen na *daar* geduldig op gewacht te hebben.

¹⁶ Mensen zweren immers bij Iemand die hoger is *dan zichzelf*, en ^c de eed, die *hun* tot bevestiging dient, is het eind van alle tegespraak.

¹⁷ Omdat Hij aan de erfgenamen van de belofte overvloediger de onveranderlijkheid van Zijn raadsbesluit wilde bewijzen, heeft God die bekrachtigd met een eed,

¹⁸ opdat wij door twee onveranderlijke dingen, waarin het onmogelijk is dat God zou liegen, een sterke troost zouden ontvangen, *wij die bij Hem* de toevlucht genomen hebben om de hoop die voor *ons* ligt, vast te houden.

¹⁹ Deze hoop hebben wij als een anker voor de ziel, dat vast en onwrikbaar is en reikt tot in het binnenste *heiligdom*, achter het voorhangsel.

²⁰ Daar is de Voorloper voor ons binnengegaan, *namelijk* Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek ^d Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid.

CHRISTUS EN MELCHIZEDEK

7 ^e Deze Melchizedek was namelijk koning van Salem, een priester van de allerhoogste God. Hij ging Abraham tegemoet, toen die terugkeerde na het verslaan van de koningen, en zegende hem.

² Aan hem gaf Abraham ook van alles het tiende *deel*. In de eerste plaats was hij – aldus de vertaling *van zijn naam* – koning van de gerechtigheid en verder was *hij* ook koning van Salem, dat is koning van de vrede.

³ Zonder vader, zonder moeder, zonder stamboom kent hij geen begin van dagen en ook geen levenseinde, maar aan de Zoon van God gelijkgemaakt, blijft hij in eeuwigheid priester.

⁴ Merk nu op hoe groot hij geweest is, *ie-mand* aan wie de aartsvader Abraham zelfs een tiende *deel* van de buit gegeven heeft.

⁵ Diegenen uit de zonen van Levi die het priesterschap ontvangen, hebben wel volgens de wet de opdracht om tienden te nemen van het volk, dat is van hun broeders, hoewel die *ook* uit het lichaam ^f van Abraham voortgekomen zijn.

⁶ Hij echter, die niet van hen afstamt, heeft ^g van Abraham tienden genomen, en hij heeft hem gezegend die de beloften *gekre-gen* had.

^a Spr. 14:31; Matt. 10:42; 25:40; Mark. 9:41; Joh. 13:20 ^b Gen. 12:3; 17:4; 22:16; Ps. 105:9; Luk. 1:73

^c Ex. 22:11 ^d Hebr. 3:1; 4:14; 8:1; 9:11 ^e Gen. 14:18 ^f Num. 18:21; Deut. 18:1; Joz. 14:4; 2 Kron. 31:5

^g Gen. 14:20

6:14 rijk zal Ik u zegenen - Letterlijk: zegenende zal Ik u zegenen. **6:14 overvloedig zal Ik ... doen toenemen** - Letterlijk: vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen. **7:5 lichaam** - Letterlijk: lendenen; zie ook vers 10.

⁷ Nu is het ontegenzegglijk zo dat wat minder is, gezegd wordt door wat meer is.

⁸ En hier nemen sterfelijke mensen tienden, maar daar *nam iemand ze* van wie getuigd wordt dat hij leeft.

⁹ En – om zo te zeggen – ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven.

¹⁰ Want hij was nog in het lichaam van zijn vader, toen Melchizedek hem tegemoet ging.

CHRISTUS PRIESTER TOT IN EEUWIGHEID

¹¹ ^a Als dan door het Levitische priesterschap de volmaaktheid *bereikt had kunnen worden* – want onder dit *priesterschap* had het volk de wet ontvangen – waarom was het *dan* nog nodig dat er een andere Priester naar de ordening van Melchizedek zou opstaan, Eén van Wie niet gezegd kan worden dat Hij naar de ordening van Aäron was?

¹² Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats.

¹³ Want Hij van Wie deze dingen gezegd worden, behoort tot een andere stam, waarvan niemand zich ooit tot de altaardienst begeven heeft.

¹⁴ Het is immers overduidelijk ^b dat onze Heere van Juda afstamt, over welke stam Mozes niets gezegd heeft in verband met het priesterschap.

¹⁵ En *dit* wordt nog veel duidelijker, als er naar het evenbeeld van Melchizedek een andere Priester opstaat,

¹⁶ Die *dat* niet geworden is op grond van een wettelijk voorgeschreven afstamming, ^c maar uit kracht van onvergankelijk leven.

¹⁷ Hij getuigt immers: 'U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

¹⁸ Want de terzijdestelling van het voorgaande gebod vindt plaats vanwege zijn zwakheid en nutteloosheid.

¹⁹ ^d De wet heeft namelijk niets tot vol-

maaktheid gebracht, ^e maar de totstandbrenging van een betere hoop, waardoor wij tot God naderen, *doet dat wel*.

²⁰ En in zoverre *Hij geen Priester is geworden* zonder het zweren van een eed – want zij zijn wel zonder het zweren van een eed priester geworden,

²¹ maar Hij is het geworden met het zweren van een eed door *God*, Die tegen Hem gezegd heeft: 'De Heere heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek –

²² in zoverre is Jezus Borg geworden van een zoveel beter verbond.

²³ En zij zijn wel in groten getale priester geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven,

²⁴ maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een Priesterschap dat niet op anderen overgaat.

²⁵ Daarom kan Hij ook volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan, omdat Hij altijd leeft ^f om voor hen te pleiten.

²⁶ Want zo'n Hogepriester hadden wij nodig: heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars en boven de hemelen *verheven*.

²⁷ Hij heeft het niet nodig, zoals de hogepriesters, elke dag ^g eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers te brengen *en* pas daarna *voor die* van het volk. Want dat heeft Hij eens en voor altijd gedaan, toen Hij Zichzelf offerde.

²⁸ Want de wet stelt mensen, die met zwakheid behept zijn, aan als hogepriester. Maar het woord van de eed die na de wet *gezworen is*, *stelt de Zoon aan*, Die tot in eeuwigheid volmaakt is.

CHRISTUS HOGEPRIESTER VAN EEN BETER VERBOND

8 De hoofdzak nu van de dingen waarover wij spreken, is *dit*: 'Zo'n Hogepriester hebben wij, ¹ *Eén* Die Zich heeft gezet aan de rechterhand van de troon van de Majesteit in de hemelen.

² *Hij* is een Dienaar in het heiligdom en in

^a Gal. 2:21 ^b Jes. 11:1; Matt. 1:3 ^c Ps. 110:4; Hebr. 5:6 ^d Hand. 13:39; Rom. 3:28; 8:3; Gal. 2:16 ^e Joh. 1:17; Rom. 3:21 ^f Ps. 110:4 ^g 1 Tim. 2:5; 1 Joh. 2:1 ^h Lev. 9:7; 16:6; Hebr. 5:3 ⁱ Hebr. 3:1; 4:14; 6:20; 9:11 ^j Efez. 1:20; Kol. 3:1; Hebr. 12:2

7:16 *wettelijk voorgeschreven afstamming* - Letterlijk: wet van het vleeselijk gebod.

de ware tabernakel, die de Heere heeft opgericht en niet een mens.

³ Want elke hogepriester wordt aangesteld om gaven en slachtoffers te offeren. ⁴ Daarom was het noodzakelijk dat ook Deze iets had om te offeren.

⁴ Want als Hij op aarde zou zijn, zou Hij niet eens priester zijn, omdat er *hier* priesters zijn, die volgens de wet gaven offeren.

⁵ Deze *priesters* doen dienst in een afbeelding en schaduw van de hemelse *dingen*, overeenkomstig een aanwijzing van God die Mozes ontving 'bij het voltooiën van de tabernakel. Want zie erop toe, zegt Hij, dat u alles maakt overeenkomstig het voorbeeld dat u op de berg getoond is.

⁶ Nu heeft Hij echter een zoveel voortreffelijker bediening ontvangen, zoals Hij ook van een beter verbond Middelbaar is: een *verbond* dat in betere beloften is vastgelegd.

⁷ Immers, als dat eerste *verbond* onberispelijk geweest was, zou er voor een tweede geen plaats zijn gezocht.

⁸ Want *hen* berispend zegt Hij tegen hen: 'Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten,

⁹ niet overeenkomstig het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb, op de dag toen Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte uit te leiden. Want zij bleven niet in Mijn verbond en Ik heb geen acht meer op hen geslagen, zegt de Heere.

¹⁰ Want dit is het verbond dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na die dagen, zegt de Heere: 'Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en Ik zal die in hun hart schrijven. 'Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

¹¹ En zij zullen beslist niet ieder zijn naast en ieder zijn broeder onderwijzen en zeggen: Ken de Heere. Want zij allen zullen Mij kennen, van klein tot groot onder hen.

¹² Want Ik zal wat hun ongerechtigheden

betreft genadig zijn en aan hun zonden en hun wetteloos gedrag beslist niet meer denken.

¹³ Als Hij spreekt van een nieuw *verbond*, heeft Hij *daarmee* het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat verouderd, staat op het punt te verdwijnen.

DE ONVOLMAAKTHEID VAN OFFERS ONDER HET OUDE TESTAMENT

9 Nu had ook het eerste *verbond* verordeningen voor de *eredienst* en het aardse heiligdom.

¹ Er was immers een tabernakel ingericht en in het eerste *gedeelte* daarvan was de kandelaar en de tafel met ² de toonbroden. Dat werd het heilige genoemd.

³ Maar achter het tweede voorhangsel was *het gedeelte* van de tabernakel dat het heilige der heiligen werd genoemd,

⁴ met een gouden wierookvat en ⁵ de ark van het verbond, die geheel met goud overtrokken was. In deze *ark* lagen ⁶ de gouden kruik met het manna en ⁷ de staf van Aäron, die gebloeid had, en ⁸ de *stenen* tafelen van het verbond.

⁹ En boven op deze *ark* waren de cherubs van *Gods* heerlijkheid, die het verzoendeksel overschaduwden. Over deze dingen zullen wij nu niet stuk voor stuk spreken. ¹⁰ Dit alles was dus zo ingericht. ¹¹ In het eerste *deel* van de tabernakel gingen de priesters voortdurend binnen om de diensten te volbrengen.

¹² In het tweede *deel* echter *ging* alleen de hogepriester eenmaal per jaar binnen, niet zonder bloed, dat hij voor zichzelf offerde en voor de afdwalingen van het volk.

¹³ *Daarmee* maakte de Heilige Geest dit duidelijk 'dat de weg naar het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was.

¹⁴ Deze was een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd. In overeenstemming daarmee werden er gaven en slachtoffers

^a Efez. 5:2 ^b Kol. 2:17; Hebr. 10:1 ^c Ex. 25:40; Hand. 7:44 ^d 2 Kor. 3:6 ^e Jer. 31:31,32,33,34 ^f Jer.

31:33 ^g Zach. 8:8 ^h Joh. 6:45,65; 1 Joh. 2:27 ⁱ Ex. 26:1; 36:1 ^j Lev. 24:5 ^k Ex. 25:10 ^l Ex. 16:33

^m Num. 17:10 ⁿ Ex. 34:29; 1 Kon. 8:9; 2 Kron. 5:10 ^o Ex. 25:22 ^p Num. 28:3 ^q Vers 25; Ex. 30:10; Lev.

16:2,34 ^r Joh. 14:6

9:1 De woorden 'testament' en 'verbond' in dit hoofdstuk zijn vertalingen van een en hetzelfde grondwoord.

geofferd die niet in staat waren om hem die de dienst verrichtte, wat zijn geweten betreft tot volmaaktheid te brengen.

¹⁰ *Het betrof hier* alleen ^avoedsel en dranken en ^bverscheidene wassingen, vleselijke verordeningen, die opgelegd waren tot op de tijd van *de* betere orde.

DE VOLMAAKTHEID VAN HET OFFER VAN CHRISTUS

¹¹ Maar toen is Christus verschenen, ^cde Hogepriester van de toekomstige *heils*-goederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel *gegaan*, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is.

¹² Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, ^dmaar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft *daardoor* een eeuwige verlossing teweeggebracht.

¹³ ^eWant als het bloed van stieren en bokken en de as van de jonge koe, op de verontreinigden gesprengd, *hen* heiligt tot reinheid van het vlees,

¹⁴ hoeveel te meer zal ^fhet bloed van Christus, ^gDie door de eeuwige Geest Zichzelf smetteloos aan God geofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken ^hom de levende God te dienen!

¹⁵ En daarom is Hij de Middelaar van het nieuwe testament, ⁱ'opdat, nu de dood heeft plaatsgevonden tot verzoening van de overtredingen die *er* onder het eerste verbond waren, de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis ontvangen.

¹⁶ Immers, waar een testament is, daar is het noodzakelijk dat de dood van de maker van het testament vastgesteld wordt.

¹⁷ ^jWant een testament is bindend na *iemand's* dood. Het wordt immers nooit van kracht zolang de maker van het testament *nog* leeft.

¹⁸ Daarom is ook het eerste niet zonder bloed ingewijd.

¹⁹ Want nadat elk gebod overeenkomstig

de wet aan heel het volk door Mozes meegedeeld was, nam hij het bloed van de kalveren en van de bokken met water en scharlakenrode wol en hysop, en besprenkelde het boek zelf en heel het volk,

²⁰ terwijl hij zei: ^k'Dit is het bloed van het verbond dat God u bevolen heeft *te houden*.

²¹ Ook de tabernakel en ook al de voorwerpen voor de *eredienst* besprenkelde hij op dezelfde manier met het bloed.

²² En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats.

²³ Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze.

²⁴ Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons, ²⁵ en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, ²⁶ zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is.

²⁷ Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf.

²⁸ En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal *moeten* sterven en *dat* daarna het oordeel volgt,

²⁹ ^mzo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.

10 ⁿWant ^ode wet, die *slechts* een schaduw heeft van de toekomstige *heils*goederen en niet het wezen van de dingen zelf, kan nooit met dezelfde offers,

^a Lev. 11:2 ^b Num. 19:7 enz. ^c Hebr. 3:1; 4:14; 6:20; 8:1 ^d Hand. 20:28; Efez. 1:7; Kol. 1:14; Hebr. 10:10; 1 Petr. 1:19; Openb. 1:5; 5:9 ^e Lev. 16:14; Num. 19:4; Hebr. 10:4 ^f 1 Joh. 1:7; Openb. 1:5 ^g Gal. 1:4; Efez. 5:2; Tit. 2:14 ^h Luk. 1:74; Rom. 6:13; Gal. 2:20; 1 Petr. 4:2 ⁱ Rom. 5:6; 1 Petr. 3:18 ^j Gal. 3:15 ^k Ex. 24:8; Matt. 26:28 ^l Vers 7; Ex. 30:10; Lev. 16:2, 34 ^m Rom. 5:6, 8; 1 Petr. 3:18 ⁿ Kol. 2:17; Hebr. 8:5 ^o 9:15 *testament* - Het Griekse woord betekent zowel testament als verbond. **9:25** *bloed dat niet van hemzelf is* - Letterlijk: vreemd bloed.

die zij jaar in jaar uit ononderbroken brengen, hen die naderen tot volmaakt-heden brengen.

² Zou er anders niet een einde gekomen zijn aan het offeren? Want zij die de dienst verrichtten, zouden zich *dan* in geen enkel opzicht meer bewust zijn van zonden, wanneer zij eens *en voor altijd* gereinigd waren.

³ Maar *nu* wordt men door deze *offers* elk jaar opnieuw aan de zonden herinnerd.

⁴ Want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt.

⁵ Daarom zegt Hij bij Zijn komst in de wereld: 'Slachtoffer en graanoffer hebt U niet gewild, maar U hebt voor Mij een lichaam gereedgemaakt.

⁶ Brandoffers en *offers* voor de zonde hebben U niet behaagd.

⁷ Toen zei Ik: Zie, Ik kom – in de boekrol is over Mij geschreven – om Uw wil te doen, o God.

⁸ Daarvoor had Hij gezegd: Slachtoffer en graanoffer en brandoffers en *offers* voor de zonde hebt U niet gewild en zij hebben U niet behaagd, hoewel zij overeenkomstig de wet worden gebracht.

⁹ Daarna sprak Hij: Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God. Hij neemt het eerste weg om het tweede *daarvoor in de plaats* te zetten.

¹⁰ Op grond van die wil zijn wij geheiligd 'door het offer van het lichaam van Jezus Christus, eens en voor altijd *gebracht*.

¹¹ En iedere priester stond wel dagelijks te dienen en bracht vaak dezelfde slachtoffers, die de zonden *toch* nooit zouden kunnen wegnemen,

¹² maar deze *Priester* is, nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd had, 'tot in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand van God.

¹³ Verder wacht Hij op *het tijdstip* dat Zijn vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten gemaakt worden.

¹⁴ Want met één offer heeft Hij hen die geheiligd worden, tot in eeuwigheid volmaakt.

¹⁵ En de Heilige Geest getuigt het ons ook.

¹⁶ Want na eerst gezegd te hebben: 'Dit is het verbond, dat Ik met hen na die dagen zal sluiten, zegt de Heere: Ik zal Mijn weten in hun hart geven en Ik zal die in hun verstand schrijven,

¹⁷ en aan hun zonden en hun wetteloze daden zal Ik beslist niet meer denken.

¹⁸ Waar er nu vergeving voor is, is er geen offer voor de zonde meer *nodig*.

DE BELIJDENIS VASTHOUDEN

¹⁹ Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben 'om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

²⁰ langs een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is *door Zijn vlees*,

²¹ en *omdat wij een grote Priester hebben* over het huis van God,

²² laten wij tot *Hem* naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, nu ons hart gereinigd is van een slecht geweten en ons lichaam gewassen is 'met rein water.

²³ Laten wij de belijdenis van de hoop onwrikbaar vasthouden, want Hij die het beloofd heeft, is getrouw.

²⁴ En laten wij op elkaar letten door *elkaar* aan te vuren tot liefde en goede werken.

²⁵ Laten wij de onderlinge bijeenkomst niet nalaten, zoals het bij sommigen de gewoonte is, maar *elkaar* aansporen, en *dat* zoveel te meer als u de *grote* dag ziet naderen.

²⁶ Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over,

²⁷ maar *slechts* een verschrikkelijke verwachting van oordeel en verzengend vuur, dat de tegenstanders zal verslinden.

²⁸ Als iemand de wet van Mozes tenietge-daan heeft, moet hij sterven zonder barmhartigheid, 'op *het woord* van twee of drie getuigen.

²⁹ Hoeveel te zwaarder straf, denkt u, zal hij waard geacht worden die de Zoon van

^a Lev. 16:14; Num. 19:4; Hebr. 9:13 ^b Ps. 40:7; Jes. 1:11; Jer. 6:20; Amos 5:21 ^c Hebr. 9:12 ^d Ps. 110:1; Hand. 2:34; 1 Kor. 15:25; Efez. 1:20; Kol. 3:1; Hebr. 1:13 ^e Jer. 31:31,32,33,34; Rom. 11:27; Hebr. 8:8 ^f Joh. 10:9; 14:6; Rom. 5:2; Efez. 2:13; 3:12 ^g Ezech. 36:25 ^h Num. 15:30; Matt. 12:31; Hebr. 6:4; 2 Petr. 2:20; 1 Joh. 5:16 ⁱ Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15; Matt. 18:16; Joh. 8:17; 2 Kor. 13:1

God vertrappt heeft en het bloed van het verbond, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht heeft en de Geest van de genade gesmaad heeft?

³⁰ Wij kennen immers Hem Die gezegd heeft: "Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En verder: "De Heere zal Zijn volk oordelen.

³¹ Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God.

³² Maar herinner u de dagen van weleer, waarin u, nadat u verlicht was, veel strijd in het lijden hebt verdragen.

³³ Nu eens werd u *zelf* door smaad en verdrukkingen tot een schouwspel gemaakt, dan weer deelde u het lot van hen die zo behandeld werden.

³⁴ Want u hebt ook medelijden gehad met *mij*, in 'mijn boeien, en de beroving van uw eigendommen met blijdschap aanvaard, in de wetenschap dat u voor uzelf ³⁵ een beter en blijvend bezit in de hemelen hebt.

³⁶ Werp dan uw vrijmoedigheid niet weg, die een grote beloning met zich meebrengt.

³⁷ "Want u hebt volharding nodig, opdat u, na het volbrengen van de wil van God, de *vervulling* van de belofte zult verkrijgen.

³⁸ "Want: Nog een heel korte *tijd* en Hij Die komt, zal komen en niet uitblijven.

³⁹ "Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven, en als *iemand* zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen.

⁴⁰ Wij zijn echter geen *mensen* die zich onttrekken en *daardoor* naar het verderf gaan, maar *mensen* die geloven, tot behoud van *hun* ziel.

GELOOFSGETUIGEN

11 Het geloof nu is een vaste grond van de dingen die men hoopt, en een bewijs van de zaken die men niet ziet. ² Hierdoor immers hebben de ouden een *goed* getuigenis gekregen.

³ Door het geloof zien wij in ⁴ dat de wereld tot stand gebracht is door het Woord

van God, ⁵ en *wel* zo dat de dingen die men ziet, niet ontstaan zijn uit wat zichtbaar is.

⁶ Door het geloof ⁷ heeft Abel God een beter offer gebracht dan Kaïn. Daardoor ⁸ kreeg hij getuigenis dat hij rechtvaardig was; dit heeft God met het oog op zijn gaven getuigd. En door dit *geloof* spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

⁹ Door het geloof werd ¹⁰ Henoch weggenomen, opdat hij de dood niet zou zien. En hij werd niet gevonden, omdat God hem weggenomen had. ¹¹ Vóór zijn wegneming kreeg hij namelijk het getuigenis dat hij God behaagde.

¹² Zonder geloof is het echter onmogelijk *God* te behagen. Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is, en dat Hij belooft wie Hem zoeken.

¹³ Door het geloof heeft ¹⁴ Noach, toen hij een aanwijzing van God ontvangen had van de dingen die nog niet te zien waren, uit ontzag *voor God* de ark gebouwd, tot redding van zijn gezin. Daardoor heeft hij de wereld veroordeeld en is hij een erfgenaam geworden van de rechtvaardigheid die overeenkomstig het geloof is.

¹⁵ Door het geloof is ¹⁶ Abraham, toen hij geroepen werd, gehoorzaam geweest om weg te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zou. En hij is weggegaan zonder te weten waar hij komen zou.

¹⁷ Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land van de belofte als in een vreemd *land* en heeft hij in tenten gewoond, met Izaak en Jakob, die mede-erfgenamen waren van dezelfde belofte.

¹⁸ Want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft, waarvan God de Bouwer en Ontwerper is.

¹⁹ Door het geloof heeft ook ²⁰ Sara zelf kracht ontvangen om zwanger te worden ²¹ en een kind te baren, ²² ondanks haar hoge ouderdom, omdat zij Hem getrouw heeft geacht Die het beloofd had.

²³ Daarom zijn er zelfs uit één *man* en dat uit iemand wiens *kracht* al gestorven was, ²⁴ zovelen geboren ²⁵ als de sterren van

¹ Deut. 32:35; Rom. 12:19 ² Deut. 32:36 ³ Hand. 21:33 ⁴ Matt. 5:12 ⁵ Luk. 21:19 ⁶ Hab. 2:3; Haggaï

2:7; 1 Petr. 1:6; 5:10 ⁷ Hab. 2:4; Rom. 1:17; Gal. 3:11 ⁸ Gen. 1:1; Ps. 33:6; Joh. 1:10; Efez. 3:9; Kol. 1:16

⁹ Rom. 4:17; Kol. 1:16 ¹⁰ Gen. 4: ¹¹ Matt. 23:35 ¹² Gen. 5:24 ¹³ Gen. 6:13 ¹⁴ Gen. 12:4 ¹⁵ Gen. 17:19;

¹⁶ 2:12 ¹⁷ Luk. 1:36 ¹⁸ Gen. 15:5; 22:17; Rom. 4:18

¹⁹ 11:1 om *zwanger* te worden - Letterlijk: tot grondlegging van zaad.

de hemel in menigte en als het zand op het strand van de zee, dat niet te tellen is.

¹³ "Deze allen zijn in het geloof gestorven.

Zij hebben *de vervulling van de beloften* niet verkregen, maar hebben die vanuit de verte gezien en geloofd en begroet, en zij hebben beleden ¹⁴ dat zij vreemdelingen en bijwoners op de aarde waren.

¹⁴ Want wie zulke dingen zeggen, laten duidelijk blijken dat zij een vaderland zoeken.

¹⁵ En als zij aan het *vaderland* gedacht hadden vanwaaruit zij weggegaan waren, zouden zij gelegenheid gehad hebben om terug te keren.

¹⁶ Maar nu verlangen zij naar een beter, dat is naar een hemels *vaderland*. Daarom schaamt God Zich niet voor hen 'om hun God genoemd te worden. Want Hij had voor hen een stad gereedgemaakt.

¹⁷ "Door het geloof heeft Abraham, toen hij *door God* op de proef gesteld werd, Izak geofferd. En hij, die de beloften ontvingen had, heeft *zijn* eniggeborene geofferd.

¹⁸ Tegen hem was gezegd: "Dat van Izak" zal uw nageslacht genoemd worden. Hij overlegde bij zichzelf dat God bij machte was *hem* zelfs uit de doden op te wekken.

¹⁹ En hij kreeg hem als het ware daaruit ook terug.

²⁰ "Door het geloof heeft Izak *zijn zonen* Jakob en Ezau gezegend, met betrekking tot toekomstige dingen.

²¹ "Door het geloof heeft Jakob bij zijn sterven ieder van de zonen van Jozef gezegend ²² en hij boog zich in aanbidding neer, *terwijl hij leunde* op het uiteinde van zijn staf.

²³ "Door het geloof heeft Jozef bij zijn sterven melding gemaakt van de uittocht van de Israëlieten en heeft hij een opdracht gegeven in verband met zijn gebeente.

²⁴ "Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang door zijn ouders verborgen, omdat zij zagen

dat het een heel bijzonder kind was. En zij waren niet bevreesd voor het bevel van de koning.

²⁵ Door het geloof heeft Mozes, toen hij groot geworden was, geweigerd een zoon van de dochter van de farao genoemd te worden.

²⁶ Hij koos ervoor liever met het volk van God slecht behandeld te worden dan voor een ogenblik het genot van de zonde te hebben.

²⁷ Hij beschouwde de smaad van Christus als grotere rijkdom dan de schatten in Egypte, want hij had het loon voor ogen.

²⁸ Door het geloof heeft hij Egypte verlaten zonder bevreesd te zijn voor de toorn van de koning. Want hij bleef standvastig, als zag hij de Onzichtbare.

²⁹ Door het geloof heeft hij het Pascha ingesteld en het besprenkelen met het bloed, opdat de verdere van de eerstgeborenen hen niet zou treffen.

³⁰ Door het geloof zijn zij door de Rode Zee gegaan als over het droge. Toen de Egyptenaren dat ook probeerden te doen, zijn ze verdrinken.

³¹ Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, nadat ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

³² Door het geloof is Rachab, de hoer, niet omgekomen met de ongehoorzamen, ³³ omdat zij de verkenners met vrede had ontvangen.

³⁴ En wat zal ik nog *meer* zeggen? Want de tijd ontbreekt mij om te vertellen over "Gideon, 'Barak, 'Simson, 'Jefta, "David en 'Samuel en de profeten.

³⁵ Zij hebben door het geloof koninkrijken overwonnen, gerechtigheid in praktijk gebracht, beloften verkregen, ³⁶ muilen van leeuwen gesloten.

³⁷ Zij hebben de kracht van het vuur geblust, zij zijn aan 'de scherpte van het zwaard ontkomen, ³⁸ zij hebben in zwakte kracht ontvangen, zij zijn machtig

^a Joh. 8:53 ^b Gen. 23:4; 47:9 ^c Ex. 3:6; Matt. 22:32; Hand. 7:32 ^d Gen. 22:10 ^e Gen. 21:12; Rom. 9:7; Gal. 3:29 ^f Gen. 27:28,39 ^g Gen. 48:15 ^h Gen. 47:31 ⁱ Gen. 50:24 ^j Ex. 2:2; Hand. 7:20 ^k Ps. 84:11 ^l Ex. 12:21 ^m Ex. 14:22 ⁿ Joz. 6:20 ^o Joz. 6:23; Jak. 2:25 ^p Joz. 2:1 ^q Richt. 6:11 ^r Richt. 4:6 ^s Richt. 13:24 ^t Richt. 11:1; 12:7 ^u 1 Sam. 17:45 ^v 1 Sam. 12:20 ^w Richt. 14:6; 1 Sam. 17:34; Dan. 6:23 ^x Dan. 3:25 ^y 1 Sam. 20:1; 1 Kon. 19:3; 2 Kon. 6:16 ^z Job 42:10; Ps. 6:9; Jes. 38:21
11:18 *Dat van Izak* - Letterlijk: In Izak.

geworden in de oorlog, legers van vreemden hebben zij op de vlucht gejaagd.

³⁵ "Vrouwen hebben hun doden teruggekregen door opstanding uit de dood." Maar anderen zijn gefolterd en namen de aangeboden verlossing niet aan, opdat zij een betere opstanding verkrijgen zouden.

³⁶ En weer anderen hebben spot en geselslagen verdragen, ja zelfs 'boeien en gevangenis.

³⁷ "Zij zijn gestenigd, in stukken gezaagd, in verzoeking gebracht, met het zwaard ter dood gebracht. Zij hebben rondgelopen 'in schapenvachten en geitenvellen. Zij leden gebrek, werden verdrukt en mishandeld.

³⁸ De wereld was hen niet waard. Zij dwaalden rond in afgelegen plaatsen en verbleven op bergen, in grotten en in holen in de aarde.

³⁹ En deze allen hebben, hoewel zij door het geloof een goed getuigenis van God gekregen hebben, de vervulling van de belofte niet verkregen,

⁴⁰ daar God met het oog op ons iets beters voorzien had, opdat zij zonder ons niet tot de volmaaktheid zouden komen.

MET VOLHARDING LOPEN

12 Welnu dan, laten ook wij, nu wij door zo'n menigte van getuigen omringd worden, 'afleggen alle last en de zonde, die ons zo gemakkelijk verstrikt. En laten wij 'met volharding' de wedloop lopen die voor ons ligt,

² terwijl wij het oog gericht houden op Jezus, de Leidsman en Voleinder van het geloof. Hij heeft om de vreugde die Hem in het vooruitzicht was gesteld, het kruis verdragen en de schande veracht en zit nu aan de rechterhand van de troon van God.

³ Want let toch scherp op Hem Die zo'n tegenspraak van de zondaars tegen Zich heeft verdragen, opdat u niet verzwakt en bezwijkt in uw zielen.

⁴ U hebt nog niet tot bloedens toe weerstand geboden in uw strijd tegen de zonde.

⁵ En u bent de vermaning vergeten waarmee u als kinderen wordt aangesproken: 'Mijn zoon, acht de bestraffing van de Heere niet gering en bezwijk niet, als u door Hem terechtgewezen wordt.

⁶ Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt.

⁷ Als u bestraffing verdraagt, behandelt God u als kinderen. Want welk kind is er dat niet door zijn vader bestraft wordt?

⁸ Maar als u zonder bestraffing bent, waar allen deel aan hebben gekregen, bent u bastaarden en geen kinderen.

⁹ En verder hadden wij onze aardse vaders' als opvoeders, en wij hadden ontzag voor hen. Zullen wij ons dan niet veel meer onderwerpen aan de Vader van de geesten, en leven?

¹⁰ Want zij hebben ons wel voor een korte tijd naar het hun goeddacht bestraft, maar Hij doet dat tot ons nut, opdat wij deel krijgen aan Zijn heiligheid.

¹¹ En elke bestraffing schijnt op het moment zelf wel geen reden tot blijdschap te zijn, maar tot droefheid. Maar later geeft zij hun die erdoor geoefend zijn een vreedzame vrucht van gerechtigheid.

¹² "Hef daarom de slappe handen op en strek de knikkende knieën,

¹³ en maak rechte sporen voor uw voeten, opdat wat kreupel is, niet wordt ontwricht, maar veeleer genezen wordt.

¹⁴ "Jaag de vrede na met allen, en 'de heiliging, zonder welke niemand de Heere zal zien.

¹⁵ "Zie erop toe dat niemand achteropraakt in de genade van God, en dat er 'geen enkele wortel van bitterheid opschiet' en onrust veroorzaakt zodat daardoor velen bezield worden.

¹⁶ "Laat niemand een ontuchtpleger zijn of een onheilige, zoals Ezau, die voor één enkele maaltijd zijn eerstgeboorterecht verkocht.

¹⁷ "Want u weet dat hij ook daarna, toen hij de zegen wilde erven, verworpen werd,

¹ 1 Kon. 17:23; 2 Kon. 4:36 ² Hand. 22:25 ³ Jer. 20:2 ⁴ 1 Kon. 21:13 ⁵ 2 Kon. 1:8; Matt. 3:4 ⁶ Rom. 6:4; Efez. 4:22; Kol. 3:8; 1 Petr. 2:1,2 ⁷ Rom. 12:12; Hebr. 10:36 ⁸ 1 Kor. 9:24 ⁹ Luk. 24:26; Filipp. 2:8,9 enz.; 1 Petr. 1:11 ¹⁰ Hebr. 1:3; 8:1 ¹¹ 1 Kor. 10:13 ¹² Job 5:17; Spr. 3:11; Openb. 3:19 ¹³ Jes. 35:3 ¹⁴ Rom. 12:18; 2 Tim. 2:22 ¹⁵ Matt. 5:8 ¹⁶ 2 Kor. 6:1 ¹⁷ Deut. 29:18 ¹⁸ Hand. 17:13; Gal. 5:12 ¹⁹ Efez. 5:3; Kol. 3:5; 1 Thess. 4:3 ²⁰ Gen. 25:33 ²¹ Gen. 27:38

12:1 *menigte* - Letterlijk: wolk. 12:9 *aardse vaders* - Letterlijk: vaders van ons vlees.

want hij vond geen plaats van berouw, hoewel hij *de zegen* vurig en met tranen zocht.

ONZE GOD IS EEN VERTEREND VUUR

¹⁸ Want u bent niet ^a tot een tastbare berg genaderd, ^b en tot een brandend vuur, tot donkerheid, duisternis en stormwind, ¹⁹ tot bazuïngeschal en het geluid van woorden. Zij die dat hoorden, ^c smeekten dat het woord niet meer tot hen gericht zou worden,

²⁰ want zij konden wat *hun* bevolen werd niet verdragen: ^d zelfs als een dier de berg aanraakt, zal het gestenigd of met een pijl doorschoten worden.

²¹ En wat zij zagen was zo verschrikkelijk, dat Mozes zei: Ik ben zeer bevreesd en sta te beven.

²² Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot ^e het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen,

²³ tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die ^f in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten van de rechtvaardigen, die tot volmaaktheid zijn gekomen,

²⁴ en tot de Middelaar van het nieuwe verbond, Jezus, en tot het bloed ^g van de besprenkeling, dat van betere dingen spreekt dan *dat van* ^h Abel.

²⁵ 'Let er dan op dat u Hem Die spreekt, niet verwerpt. Want als zij niet zijn ontkomen die hem verwierpen die op aarde aanwijzingen van God deed horen, veel meer *zullen* wij *niet ontkomen*, als wij ons afkeren van Hem Die vanuit de hemelen spreekt.

²⁶ Zijn stem bracht indertijd de aarde aan het wankelen. Nu echter heeft Hij openlijk verkondigd: ⁱ 'Nog eenmaal zal Ik niet alleen de aarde, maar ook de hemel doen beven.

²⁷ Dit 'nog eenmaal' duidt op de verandering van de dingen die kunnen wankelen

als van dingen die gemaakt zijn, opdat de dingen die onwankelbaar zijn, zouden blijven.

²⁸ Laten wij daarom, omdat wij een onwankelbaar Koninkrijk ontvangen, aan de genade vasthouden en ^k daardoor God dienen op een Hem welgevallige wijze, met ontzag en eerbied.

²⁹ 'Want onze God is een verterend vuur.

ENIGE AANSPORINGEN

13 Laat ^m de broederliefde blijven. ² ⁿ Vergeet de gastvrijheid niet, ^o want hierdoor hebben sommigen zonder het te weten engelen onderdak geboden.

³ Denk aan de gevangenen alsof u zelf ook gevangen bent, *en denk* aan hen die slecht behandeld worden, alsof u ook zelf lichamelijk *slecht behandeld* wordt.

⁴ Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het *huwelijks*bed onbevlekt, want onuchtplegers en overspelers zal God oordelen.

⁵ 'Laat *uw* handelwijze zonder geldzucht zijn. 'Wees tevreden met wat u hebt, want Hij heeft Zelf gezegd: 'Ik zal u beslist niet loslaten en Ik zal u beslist niet verlaten.

⁶ Daarom zeggen wij met goede moed: 'De Heere is voor mij een Helper en ik zal niet vrezen. Wat zal een mens mij doen?

⁷ Denk aan ^p uw voorgangers, die het Woord van God tot u gesproken hebben. Let op de uitkomst van *hun* levenswandel, *en volg* hun geloof na.

⁸ Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid.

⁹ 'Laat u niet meeslepen door veelsoortige en vreemde leringen, want het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade, ^q niet door voedsel; zij die het daarin zochten, hebben daar geen baat bij gevonden.

¹⁰ Wij hebben een Altaar waarvan zij die *in* de tabernakel dienen, niet bevoegd zijn te eten.

^a Ex. 19:10 enz.; 20:21 ^b Ex. 19:16; Deut. 5:22 ^c Ex. 20:19; Deut. 5:25; 18:16 ^d Ex. 19:13 ^e Gal. 4:26; Openb. 3:12; 21:10 enz. ^f Luk. 10:20 ^g Hebr. 10:22; 1 Petr. 1:2 ^h Gen. 4:10; Hebr. 11:4 ⁱ Hebr. 2:3 ^j Haggai 2:7 ^k 1 Petr. 2:5 ^l Deut. 4:24 ^m Rom. 12:10; Efez. 4:3; 1 Petr. 1:22; 2:17; 4:8 ⁿ Rom. 12:13; 1 Petr. 4:9 ^o Gen. 18:1; 19:1 ^p Matt. 25:36 ^q Ex. 23:8; Deut. 16:19; Spr. 15:16 ^r Filipp. 4:11; 1 Tim. 6:6,8 ^s Deut. 31:6,8; Joz. 1:5; 1 Kron. 28:20 ^t Ps. 56:5; 118:6 ^u Vers 17 ^v Jer. 29:8; Matt. 24:4; Rom. 16:17; Efez. 4:14; 5:6; Kol. 2:16; 2 Thess. 2:2; 2 Tim. 4:3; 1 Joh. 4:1 ^w Joh. 6:27; Rom. 14:17

¹¹ Want van de dieren waarvan het bloed als verzoening voor de zonde door de hogepriester het heiligdom werd binnengedragen, werden de lichamen buiten de legerplaats verbrand.

¹² Daarom heeft ook Jezus, om door Zijn eigen bloed het volk te heiligen, ^bbuiten de poort geleden.

¹³ Laten wij dan naar Hem uitgaan buiten de legerplaats en Zijn smaad dragen.

¹⁴ Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

¹⁵ Laten wij dan altijd door Hem een lofoffer brengen aan God, namelijk ^cde vrucht van lippen die Zijn Naam belijden.

¹⁶ En vergeet het weldoen en het onderlinge hulpbetoon niet, ^ewant aan zulke offers heeft God een welgevallen.

¹⁷ Gehoorzaam uw voorgangers en wees hun onderdanig, want zij waken over uw zielen ^oomdat zij rekenschap moeten afleggen, opdat zij dat mogen doen met vreugde en niet al zuchtend. Dat heeft immers voor u geen nut.

GROETEN EN ZEGENBEDE

¹⁸ Bid voor ons, want wij zijn ervan over-

tugd dat wij een goed geweten hebben, omdat wij in alle dingen goed willen wandelen.

¹⁹ En ik roep u er te meer toe op dit te doen, opdat ik des te eerder aan u zal worden teruggegeven.

²⁰ De God nu van de vrede, Die ⁿde grote Herder van de schapen, onze Heere Jezus Christus, uit de doden heeft teruggebracht, op grond van het bloed van het eeuwige verbond,

²¹ moge u toerusten tot elk goed werk om Zijn wil te doen, en in u werken wat in Zijn ogen welbehaaglijk is, door Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

²² Overigens roep ik u ertoe op, broeders, deze woorden van vermaning te verdragen, ook al heb ik u slechts in het kort geschreven.

²³ U moet weten dat broeder Timotheüs losgelaten is. Samen met hem zal ik u zien, zodra hij komt.

²⁴ Groet al uw voorgangers en al de heiligen. De broeders uit Italië groeten u.

²⁵ De genade zij met u allen. Amen.

^a Ex. 29:14; Lev. 4:21; 6:30; 16:27; Num. 19:3 ^b Joh. 19:17,18 ^c Filipp. 3:20 ^d Hos. 14:3 ^e Filipp. 4:18

^f Filipp. 2:29; 1 Thess. 5:12; 1 Tim. 5:17 ^g Ezech. 3:18; 33:8 ^h Jes. 40:11; Ezech. 34:23; Joh. 10:11; 1 Petr.

5:4 ⁱ 2 Kor. 3:5; Filipp. 2:13

DE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JAKOBUS

AFZENDER, GEDRESSEERDEN, GROET

1 Jakobus, een dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus, aan de twaalf stammen ^adie in de verstrooiing zijn: wees verheugd!

DE ZEGEN VAN DE GELOOFSBEPROEVING

² ^bAcht het enkel vreugde, mijn broeders, wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt,

³ ^cwant u weet dat de beproeving van uw geloof volharding teweegbrengt.

⁴ Maar laat die volharding ook volledig *mogen* doorwerken, opdat u volmaakt bent en geheel oprecht, en in niets tekortschiet.

⁵ ^dEn als iemand van u in wijsheid tekortschiet, laat hij *die dan* vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt, en ^eze zal hem gegeven worden.

⁶ Maar laat hij er in geloof om vragen en daarbij niet twifelen. Immers, wie twijfelt, lijkt op een golf van de zee, die door de wind voortgestuwd en op- en neergeworpen wordt.

⁷ Want zo iemand moet niet denken dat hij iets ontvangen zal van de Heere.

⁸ *Hij* is een dubbelhartig man, onstandvastig in al zijn wegen.

⁹ Maar laat de broeder die nederig is, zich beroemen op zijn hoge staat,

¹⁰ en de rijke in zijn nederige staat, want hij zal als een bloem in het gras voorbijgaan.

¹¹ Want de zon is opgegaan met *haar* hitte en heeft het gras doen verdorren, ook is

zijn bloem afgefallen en is de schoonheid van zijn uiterlijk verloren gegaan. Zo zal ook de rijke in zijn wegen verwelken.

¹² ^fZalig is de man die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd gebleken is, zal hij ^gde kroon van het leven ontvangen, die de Heere ^hbeloofd heeft aan hen die Hem liefhebben.

¹³ Laat niemand zeggen, als hij verzocht wordt: Ik word door God verzocht. God immers kan niet verzocht worden met het kwade en Hijzelf verzoekt niemand.

¹⁴ Maar ieder *mens* wordt verzocht, als hij door zijn eigen begeerte wordt meegeleid en verlost.

¹⁵ Daarna, wanneer de begeerte bevrucht is, baart ze zonde, en wanneer de zonde volgroeid is, baart ze de dood.

¹⁶ Dwaal niet, mijn geliefde broeders!

¹⁷ ⁱElke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, ^jbij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer.

¹⁸ ^kOvereenkomstig Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord van de waarheid, opdat wij in zeker opzicht eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn.

HOREN EN DOEN

¹⁹ Zo dan, mijn geliefde broeders, ^lieder mens moet haastig zijn om te horen, *maar* traag om te spreken en traag tot toorn.

²⁰ De toorn van een man brengt immers geen gerechtigheid voor God teweeg.

²¹ ^mLeg daarom af alle vuilheid en elke uitwas van slechtheid en ontvang met zachtaardigheid het in *u* geplante Woord, dat uw zielen zalig kan maken.

^a Hand. 8:1; 1 Petr. 1:1 ^b Matt. 5:11; Rom. 5:3; 1 Petr. 1:6 ^c Rom. 5:3; 1 Petr. 1:7 ^d Spr. 2:3 ^e Jer. 29:12; Matt. 7:7; 21:22; Mark. 11:24; Joh. 16:24; 1 Joh. 3:22; 5:14 ^f Jes. 40:6; 1 Kor. 7:31; Jak. 4:14; 1 Petr. 1:24; 1 Joh. 2:17 ^g Job 5:17 ^h 2 Tim. 4:8; 1 Petr. 5:4; Openb. 2:10 ⁱ Matt. 10:22; 19:28, 29 ^j Spr. 2:6; 1 Kor. 4:7 ^k Jes. 14:27; 46:10; Mal. 3:6; Rom. 11:29 ^l 1 Kor. 4:15; Gal. 4:19; 1 Petr. 1:23 ^m Spr. 17:27; Pred. 5:1 ⁿ Rom. 13:12; Kol. 3:8

²² 'En wees daders van het Woord en niet alleen hoorders. Anders bedriegt u uzelf.

²³ 'Als iemand immers een hoorder van het Woord is en geen dader, lijkt hij op een man die het gezicht waarmee hij geboren is,' in een spiegel bekijkt,

²⁴ want hij heeft zichzelf bekeken, is weggegaan en is meteen vergeten hoe hij eruitzag.

²⁵ 'Hij echter die zich in de volmaakte wet verdiept, die van de vrijheid, en daarbij blijft, die zal, omdat hij niet een vergeetachtige hoorder geworden is, maar een dader van het werk, zalig zijn in wat hij doet.

²⁶ 'Als iemand onder u denkt dat hij godsdienstig is, en hij zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart misleidt, *dan* is zijn godsdienst zinloos.

²⁷ De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en de Vader is dit: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld.

GEEN AANZIEN DES PERSOONS

2 Mijn broeders, heb het geloof in onze Heere Jezus Christus, *de Heere* der heerlijkheid, "zonder aanzien des persoons.

² Want als in uw samenkomst een man zou binnenkomen met een gouden ring aan zijn vinger, in sierlijke kleding, en er kwam ook een arme man in haveloze kleding,

³ en u zou hoog opzien tegen hem die de sierlijke kleding draagt, en tegen hem zeggen: Gaat u hier zitten op een mooie plaats, en u zou tegen de arme zeggen: Gaat u daar *maars* staan, of: Ga hier zitten bij mijn voetbank,

⁴ hebt u dan niet onder elkaar een onderscheid gemaakt en bent u *zo* geen rechters geworden met verkeerde overwegingen?

⁵ 'Luister, mijn geliefde broeders, heeft God de armen van deze wereld niet uitverkoren om rijk *te zijn* in het geloof, en erf-

genamen *te zijn* van het Koninkrijk, dat Hij ⁶beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben?

⁷ U hebt daarentegen de arme schandelijk behandeld. Zijn het niet de rijken die u overweldigden en slepen *juist* zij u niet naar de rechtbank?

⁸ Lasteren zij niet de goede Naam, Die over u is aangeroepen?

⁹ Als u echter de koninklijke wet volbrengt, volgens de Schrift: ¹⁰'U zult uw naasten liefhebben als uzelf, dan handelt u goed.

¹¹ Maar als u met aanzien des persoons handelt, begaat u een zonde en wordt u door de wet onmaskerd als overtreder.

¹² 'Want wie de hele wet in acht neemt, maar op één *punt* struikelt, die is schuldig geworden aan alle *geboden*.

¹³ Immers, Hij Die gezegd heeft: 'U zult geen overspel plegen, heeft ook gezegd: U zult niet doodslaan. Als u dan geen overspel bedrijft, maar wel doodslaat, bent u *toch* een wetsovertreder geworden.

¹⁴ Spreek *zó* en handel *zó* als *mensen* die geoordeeld zullen worden door de wet van de vrijheid.

¹⁵ 'Want onbarmhartig zal het oordeel *zijn* over hem die geen barmhartigheid heeft bewezen. En *de* barmhartigheid triomfeert over *het* oordeel.

DOOD GELOOF

¹⁶ 'Wat voor nut heeft het, mijn broeders, als iemand zegt dat hij geloof heeft, en hij heeft geen werken? Kan dat geloof hem zalig maken?

¹⁷ 'Als er nu een broeder of zuster zonder kleding zou zijn en gebrek zou hebben aan dagelijks voedsel,

¹⁸ en iemand van u zou tegen hen zeggen: Ga heen in vrede, word warm en word verzadigd, en u zou hun niet geven wat het lichaam nodig heeft, wat voor nut heeft dat *dan*?

¹⁹ Zo is ook het geloof als het geen werken heeft, in zichzelf dood.

² Matt. 7:21; Luk. 11:28; Rom. 2:13; 1 Joh. 3:7 ³ Luk. 6:47 ⁴ Matt. 5:19 ⁵ Ps. 34:14; Jak. 3:6; 1 Petr. 3:10 ⁶ Lev. 19:15; Deut. 16:19; Spr. 24:23; Matt. 22:16 ⁷ Joh. 7:48; 1 Kor. 1:26 enz. ⁸ Ex. 20:6; 1 Sam. 2:30; Spr. 8:17; Matt. 5:3 ⁹ Lev. 19:18; Matt. 22:39; Mark. 12:31; Rom. 13:9; Gal. 5:14; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9 ¹⁰ Deut. 27:26; Matt. 5:19; Gal. 3:10 ¹¹ Ex. 20:14; Matt. 5:27 ¹² Matt. 6:15; 18:35; Mark. 11:25; Luk. 16:25 ¹³ Matt. 7:26; Jak. 1:23 ¹⁴ Luk. 3:11; 1 Joh. 3:17

1:23 *het gezicht ... geboren is* - Letterlijk: het gezicht van zijn geboorte.

¹⁸ Maar nu zal iemand zeggen: U hebt geloof en ik heb werken. Laat mij *dan* uw geloof zien uit uw werken en ik zal u uit mijn werken mijn geloof laten zien.

¹⁹ U gelooft dat God één is; *daar* doet u goed aan. Maar ook ^ade demonen geloven dit, en zij sidderen.

²⁰ Maar wilt u weten, o dwaze^b mens, dat het geloof zonder de werken dood is?

²¹ Is Abraham, onze vader, niet uit de werken gerechtvaardigd, ^btoen hij Izaak, zijn zoon, op het altaar offerde?

²² Ziet u wel dat het geloof samenwerkte met zijn werken en dat door de werken het geloof volmaakt is geworden?

²³ En de Schrift is vervuld die zegt: 'En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd.

²⁴ U ziet dus nu dat een mens uit werken gerechtvaardigd wordt en niet alleen uit geloof.

²⁵ En is 'Rachab, de hoer, niet op dezelfde manier uit werken gerechtvaardigd, toen zij de boden heeft ontvangen en langs een andere weg heeft laten weggaan?

²⁶ Want zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder de werken dood.

DE ZONDEN VAN DE TONG

3 U moet ^cniet allemaal leermeesters willen zijn, mijn broeders. U weet immers ^ddat wij *dan* een strengere oordeel zullen ontvangen.

² Want wij struikelen allen in veel opzichten. ^eAls iemand in woorden niet struikelt, is hij een volmaakt man, die bij machte is om ook het hele lichaam in toom te houden.

³ Zie, wij leggen de paarden een bit in de mond, opdat ze ons zouden gehoorzamen, en wij sturen *daarmee* heel hun lichaam.

⁴ Zie, ook de schepen, al zijn ze nog zo groot en worden ze door harde winden voortgedreven, ze worden gestuurd door een zeer

klein roer, waarheen de stuurman ook maar kiest en wil.^f

⁵ ^gZo is ook de tong een klein lichaamsdeel, en roemt *toch* van grote dingen. Zie eens hoe een klein vuur een grote hoop hout aansteekt.

⁶ Ook de tong is een vuur, een wereld van ongerechtigheid. Zo staat het met de tong onder onze lichaamsdelen. Ze besmet het hele lichaam, en zet *onze* levensloop^h vanaf het begin in vlam, en ze wordt zelf door de hel in vlam gezet.

⁷ Want elke natuur, zowel van wilde dieren en vogels als van kruipende dieren en zeedieren, wordt getemd en is getemd door de menselijke natuur.

⁸ Maar de tong kan geen mens temmen. Ze is een niet te bedwingen kwaad, vol dodelijk vergif.

⁹ Door haar loven wij God en de Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, ⁱdie naar de gelijkenis van God gemaakt zijn.

¹⁰ Uit dezelfde mond komen zegen en vervloeking voort. Dit behoort niet zo te zijn, mijn broeders.

¹¹ Laat soms een bron uit dezelfde ader zoet en bitter *water* opwellen?

¹² Kan ook, mijn broeders, een vijgenboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Evenmin *kan* een bron zout én zoet water voortbrengen.

DE WIJSHEID VAN BOVEN

¹³ Wie is wijs en verstandig onder u? ^jLaat hij uit *zijn* goede levenswandel zijn werken laten zien, in zachtmoedige wijsheid.

¹⁴ ^kWanneer u echter bittere afgunst en eigenbelang in uw hart hebt, beroem u dan niet en lieg niet tegen de waarheid.

¹⁵ Dat is niet de wijsheid die van boven komt, maar ze is aards, natuurlijk, diavels.

¹⁶ ^lWant waar afgunst en eigenbelang is, daar *heersen* wanorde en allerlei kwade praktijken.

¹⁷ Maar de wijsheid die van boven is, is ten eerste rein, vervolgens vreedzaam, welwillend, voor rede vatbaar, vol

^a Mark. 1:24 ^b Gen. 22:10 ^c Gen. 15:6; Rom. 4:3; Gal. 3:6 ^d Joz. 2:1; 6:23; Hebr. 11:31 ^e Matt. 23:8

^f Matt. 7:1; Luk. 6:37 ^g Ps. 34:14; Jak. 1:26 ^h Spr. 12:18; 15:2 ⁱ Gen. 1:27 ^j Efez. 5:8 ^k Rom. 13:13

^l 1 Kor. 2:6,7 ^m 1 Kor. 3:3; Gal. 5:20

2:20 *dwaze* - Letterlijk: lege. 3:4 *waarheen ... kiest en wil* - Letterlijk: waar de keuze van de stuurman heen wil. 3:6 *onze levensloop* - Letterlijk: het rad van de geboorte.

barmhartigheid en goede vruchten, onpartijdig en ongeveinsd.

¹⁸ En de vrucht van de gerechtigheid wordt in vrede gezaaid voor hen die vrede stichten.

WERELDSGEZINDHEID

4 Vanwaar al die strijd en al die conflicten in uw midden? *Vloeien ze hier niet uit voort: uit uw hartstochten, die in alle delen van uw lichaam strijd voeren?*

² U verlangt naar iets en krijgt het niet. U benijdt anderen en beijvert u om dingen te bemachtigen en kunt ze niet krijgen. U maakt ruzie en voert strijd, maar u krijgt niet, omdat u niet bidt.

³ U bidt wel, maar u ontvangt niet, omdat u verkeerd bidt, met het doel het in uw hartstochten door te brengen.

⁴ Overspelige mannen en vrouwen, weet u dan niet dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is? Wie dan nu een vriend van de wereld wil zijn, wordt als vijand van God aangemerkt.

⁵ Of denkt u dat de Schrift tevergeefs zegt: "De Geest, Die in ons woont, verlangt Die vurig naar afgunst?"

⁶ Hij echter geeft des te meer genade. Daarom zegt de Schrift: "God keert Zich tegen de hoogmoedigen, maar aan de nederigen geeft Hij genade."

⁷ Onderwerp u dan aan God. "Bied weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvluchten."

⁸ Nader tot God, en Hij zal tot u naderen. "Reinig de handen, zondaars, en zuiver de harten, dubbelhartigen!"

⁹ "Besef uw ellendige staat en treur en huil. Laat uw lachen veranderd worden in treuren en uw blijdschap in droefheid."

¹⁰ "Verneder u voor de Heere, en Hij zal u verhogen."

¹¹ Broeders, spreek geen kwaad van elkaar. Wie van zijn broeder kwaadspreekt en over zijn broeder oordeelt, spreekt kwaad over de wet en oordeelt over de wet. Als u

over de wet oordeelt, bent u geen dader van de wet, maar een rechter.

¹² Er is één Wetgever, namelijk Hij Die kan zalig maken én te gronde richten. 'Maar wie bent u, die over de ander oordeelt?'

DE ONZEKERHEID VAN HET LEVEN

¹³ En nu dan u die zegt: "Wij zullen vandaag of morgen naar die en die stad reizen, en daar een jaar doorbrengen en handeldrijven en winst maken,"

¹⁴ u, die niet weet wat er morgen gebeurt zal, 'want hoe is uw leven? Het is immers een damp, die voor een korte tijd verschijnt en daarna verdwijnt.'

¹⁵ In plaats daarvan zou u moeten zeggen:

¹⁶ Als de Heere wil en wij leven, dan zullen wij dit of dat doen.

¹⁷ Maar nu roemt u in uw hoogmoed. Al zulk soort roem is slecht.

¹⁸ Wie dan weet goed te doen, en het niet doet, voor hem is het zonde.

WEE OVER DE ONBARMHARTIGE RIJKE

5 Nu dan, rijken, huil en jammer over al de ellende die u overkomt.

² Uw rijkdom is vergaan en uw kleren zijn door de motten aangevreten.

³ Uw goud en zilver is verroest en hun roest zal een getuigenis tegen u zijn en uw vlees als een vuur verteren. "U hebt schatten verzameld in de laatste dagen."

⁴ Zie, het loon van de arbeiders die uw velden gemaaid hebben, dat door u achtergehouden is, schreeuw tot God, en de jammerklachten van hen die geogst hebben, zijn doorgedrongen tot de oren van de Heere van de hemelse legermachten. "

⁵ "U bent u aan weelde te buiten gegaan op de aarde en hebt uw eigen lusten gevolgd. U hebt uw hart gevoerd als op de dag van de slacht."

⁶ U hebt de rechtvaardige veroordeeld en gedood en hij verzet zich niet tegen u.

¹ Rom. 7:23; 1 Petr. 2:11 ² Matt. 20:22; Rom. 8:26 ³ Joh. 15:9; Gal. 1:10; 1 Joh. 2:15 ⁴ Num. 11:29 ⁵ Spr. 3:34; 1 Petr. 5:5 ⁶ Efez. 4:27; 1 Petr. 5:9 ⁷ Jes. 1:15 ⁸ Matt. 5:4 ⁹ Job 22:29; Spr. 29:23; Matt. 23:12; Luk. 14:11; 18:14; 1 Petr. 5:6 ¹⁰ Rom. 14:4 ¹¹ Luk. 12:18 ¹² Jes. 40:6; 1 Kor. 7:31; Jak. 1:10; 1 Petr. 1:24; 1 Joh. 2:17 ¹³ Hand. 18:21; 1 Kor. 4:19; Hebr. 6:3 ¹⁴ Luk. 12:47 ¹⁵ Spr. 11:28; Amos 6:1; Luk. 6:24; 1 Tim. 6:9 ¹⁶ Matt. 6:19; Rom. 2:5 ¹⁷ Lev. 19:13; Deut. 24:14 ¹⁸ Job 21:13; Luk. 16:19,25
5:4 de Heere van de hemelse legermachten - Letterlijk: de Heere Zebaoth.

OPWEKKING TOT GEDULD

⁷ Wees daarom geduldig, broeders, tot de komst van de Heere. Zie, de landbouwer verwacht de kostbare vrucht van het land, en heeft daarbij geduld, totdat het de vroege en late regen zal hebben ontvangen.

⁸ U moet ook geduldig zijn en uw hart versterken, want de komst van de Heere is nabij.

⁹ Zucht niet tegen elkaar, broeders, opdat u niet veroordeeld wordt. Zie, de Rechter staat voor de deur.

¹⁰ Mijn broeders, neem tot een voorbeeld van het lijden en van het geduld de profeten, die in de Naam van de Heere gesproken hebben.

¹¹ Zie, ^awij prijzen hen gelukzalig die volharden. U hebt gehoord van ^bde volharding van Job, en u hebt de uitkomst van de Heere gezien, ^cdat de Heere vol ontferming is en barmhartig.

¹² Maar voor alle dingen, mijn broeders, ^dzweer niet: niet bij de hemel, ook niet bij de aarde, en ^ezweer ook geen enkele andere eed, maar laat uw ja ja zijn en uw nee nee, opdat u niet onder enig oordeel valt.

DE KRACHT VAN HET GEBED

¹³ Is iemand onder u in lijden? Laat hij bid-

den. Heeft iemand goede moed? ^fLaat hij lofzingen.

¹⁴ Is iemand onder u ziek? Laat hij dan de ouderlingen van de gemeente bij zich roepen en laten die voor hem bidden ^gen hem met olie zalven in de Naam van de Heere.

¹⁵ En het gelovige gebed ^hzal de zieke behouden en de Heere zal hem ⁱweer oprichten. En als hij zonden gedaan heeft, zal hem dat vergeven worden.

¹⁶ Belijd elkaar de overtredingen en bid voor elkaar, opdat u gezond wordt. Een krachtig gebed van een rechtvaardige brengt veel tot stand.

¹⁷ ^jElia was een mens net zoals wij en hij deed een vurig gebed ^kdat het niet zou regenen, en het regende niet op de aarde, drie jaar en zes maanden.

¹⁸ ^lEn hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort.

¹⁹ Broeders, ^mals iemand onder u van de waarheid is afgedwaald en een ander doet hem terugkeren,

²⁰ weet dan dat hij die een zondaar van zijn dwaalweg doet terugkeren, een ziel zal redden van de dood ⁿen een menigte van zonden zal bedekken.

^a Matt. 5:11 ^b Job 1:21,22 ^c Num. 14:18; Ps. 103:8 ^d Matt. 5:34; 2 Kor. 1:17,18 ^e Efez. 5:19; Kol. 3:16

^f Mark. 6:13 ^g 1 Kon. 17:1; Luk. 4:25 ^h 1 Kon. 18:45 ⁱ Matt. 18:15 ^j Spr. 10:12; 1 Petr. 4:8

^k 5:15 *het gelovige gebed* - Letterlijk: het gebed van het geloof. 5:17 *hij deed een vurig gebed* - Letterlijk: Hij bad een gebed.

DE EERSTE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL

PETRUS

AFZENDER, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Petrus, een apostel van Jezus Christus, aan de vreemdelingen ^ain de verstrooiing in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia en Bithynië,

² uitverkoren overeenkomstig de voorkennis van God de Vader, door de heiliging van de Geest, tot gehoorzaamheid en ^bbeprenkeling met het bloed van Jezus Christus: 'moge genade en vrede voor u ^cvermeerderd worden.

DE HOOP OP DE ZALIGHEID

³ ^eGeprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, 'Die ons, overeenkomstig Zijn grote barmhartigheid, opnieuw geboren deed worden tot een levende hoop, ^ddoor de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

⁴ tot een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkbare erfenis, ^edie in de hemelen bewaard wordt voor u.

⁵ U wordt *immers* door de kracht van God bewaakt door het geloof tot de zaligheid, die gereedligt om geopenbaard te worden in de laatste tijd.

⁶ Daarin verheugt u zich, ^fook al wordt u nu voor een korte *tijd* – als het nodig is – bedroefd door allerlei verzoeken,

⁷ ^gopdat de beproeving van uw geloof – die van groter waarde is dan die van goud, dat vergaat en door het vuur beproefd wordt – mag blijken te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, bij de openbaring van Jezus Christus.

⁸ Hoewel u Hem niet gezien hebt, hebt u Hem *toch* lief. Hoewel u Hem nu niet ziet,

maar gelooft, verheugt u zich met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,

⁹ en verkrijgt u het einddoel van uw geloof, *namelijk* de zaligheid van uw zielen.

¹⁰ Naar deze zaligheid hebben ^hde profeten, die geprofeteerd hebben over de genade die aan u *bewezen* is, gezocht en gespeurd.

¹¹ "Zij onderzochten op welke en wat voor tijd de Geest van Christus, Die in hen was, doelde, toen Hij tevoren getuigde van ⁱhet lijden *dat* op Christus *komen zou*, en ook van de heerlijkheid daarna.

¹² Aan hen werd geopenbaard dat zij niet zichzelf, maar ons dienden in de dingen die u nu verkondigd zijn door hen die u het Evangelie verkondigd hebben ^jdoor de Heilige Geest, Die vanuit *de* hemel gezonden is; ^kdingen, waarin de engelen begerig zijn zich te verdiepen.

HEILIGHEID EN BROEDERLIEFDE

¹³ 'Om gord daarom de lendenen van uw verstand, wees nuchter en hoop volkomen op de genade die u gebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.

¹⁴ Word als gehoorzame kinderen niet gelijkvormig aan de begeerten die er vroeger in *de tijd* van uw onwetendheid waren.

¹⁵ Maar zoals Hij Die u geroepen heeft, heilig is, ^lword zo ook zelf heilig in heel uw levenswandel,

¹⁶ want er staat geschreven: 'Wees heilig, want Ik ben heilig.

¹⁷ En als u Hem als Vader aanroept ^mDie zonder aanzien des persoons naar ieders werk oordeelt, wandel dan in de vreze des

^a Jak. 1:1 ^b Hebr. 12:24 ^c Rom. 1:7; 1 Kor. 1:3; Gal. 1:3; Efez. 1:2 ^d 2 Petr. 1:2; Judas vs. 2 ^e 2 Kor. 1:3; Efez. 1:3 ^f Rom. 6:23; Jak. 1:18 ^g 1 Kor. 15:20 ^h Kol. 1:5; 2 Tim. 1:12 ⁱ Rom. 5:3; Jak. 1:2 ^j Hebr. 10:37; 1 Petr. 5:10 ^k Jes. 48:10; 1 Kor. 3:13; Jak. 1:3; 1 Petr. 4:12 ^l Joh. 20:29 ^m Gen. 49:10; Dan. 2:44; Haggai 2:8; Zach. 6:12 ⁿ Dan. 9:24 ^o Ps. 22:7; Jes. 53:3 ^p Hand. 2:4 ^q Efez. 3:10 ^r Luk. 12:35; Efez. 6:14 ^s Luk. 1:75 ^t Lev. 11:44,45; 19:2; 20:7 ^u Deut. 10:17; 2 Kron. 19:7; Job 34:19; Hand. 10:34; Rom. 2:11; Gal. 2:6; Efez. 6:9; Kol. 3:25

Heeren, gedurende de tijd van uw vreemdelingschap,

¹⁸ in de wetenschap dat u niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, vrijgekocht bent van uw zinloze levenswandel, die u door de vaders overgeleverd is,

¹⁹ maar ^bmet het kostbaar bloed van Christus, als van een smetteloos en onbevlekt Lam.

²⁰ Hij is wel ^cvan tevoren gekend, vóór de grondlegging van de wereld, maar in de laatste tijden geopenbaard omwille van u.

²¹ Door Hem gelooft u in God, Die Hem opgewekt heeft uit de doden ^een Hem heerlijkheid gegeven heeft, zodat uw geloof en hoop op God gericht zijn.

²² Nu u dan uw zielen gereinigt hebt in de gehoorzaamheid aan de waarheid, door de Geest, ^ftot ongeveinsde broederliefde, heb elkaar vurig lief uit een rein hart,

²³ u, die ^gopnieuw geboren bent, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk ^gzaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God.

²⁴ Want alle vlees is als gras en al de heerlijkheid van de mens is als een bloem in het gras. Het gras is verdord en zijn bloem is afgefallen.

²⁵ Maar het Woord van de Heere blijft tot in eeuwigheid. En dit is het Woord dat onder u verkondigd is.

vende steen, die wel door de mensen verworpen is, maar bij God uitverkoren en kostbaar,

^a dan wordt u ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterschap, om geestelijke offers te brengen, die God welgevallig zijn door Jezus Christus.

^e Daarom staat er in de Schrift: ^gZie, Ik leg in Sion een hoeksteen die uitverkoren en kostbaar is; en: Wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

^f Voor u dan, die gelooft, is Hij kostbaar; maar voor de ongehoorzamen geldt: ^gDe steen die de bouwers verworpen hebben, die is de hoeksteen geworden, en ^geen steen des aanstoots en een struikelblok;

^g voor hen namelijk die zich aan het Woord stoten, door ongehoorzaam te zijn, waartoe zij ook bestemd zijn.

^h Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; ⁱopdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht,

^j u, die voorheen geen volk was, maar nu Gods volk bent; u, die zonder ontferming was, maar nu in ontferming aangenomen bent.

DE LEVENDE STEEN EN HET HEILIGE VOLK

2 Leg dan af alle slechtheid, alle bedrog, huichelarij, afgunst en alle kwaadsprekerij.

² En verlang vurig, als pasgeboren kinderen, naar de zuivere melk van het Woord, ^aopdat u daardoor mag opgroeien,

³ indien u tenminste ^bgeproefd hebt dat de Heere goedertieren is,

⁴ en kom naar Hem toe als naar een le-

EEN VOORBEELD VOOR DE HEIDENEN

¹¹ Geliefden, ik roep u op als bijwoners en vreemdelingen ^ate onthouden van de vleselijke begeerten, die strijd voeren tegen de ziel.

¹² Houd uw levenswandel onder de heidenen goed; ^bopdat zij die nu van u kwaadspreken als van kwaaddoeners, ^cdoor de goede werken die zij in u waarnemen, God verheerlijken mogen ^dop de dag dat er naar hen omgezien wordt.^e

^a 1 Kor. 6:20; 7:23 ^b Hand. 20:28; Hebr. 9:12; Openb. 1:5 ^c Rom. 16:25; Efez. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 2 Tim. 1:9; Tit. 1:2 ^d Hand. 2:33; Filipp. 2:9 ^e Rom. 12:10; Efez. 4:3; Hebr. 13:1; 1 Petr. 2:17 ^f Jak. 1:18 ^g 1 Joh. 3:9 ^h Jes. 40:6; 1 Kor. 7:31; Jak. 1:10; 4:14; 1 Joh. 2:17 ⁱ Matt. 18:3; Rom. 6:4; 1 Kor. 14:20; Efez. 4:23; Kol. 3:8; Hebr. 12:1 ^j Ps. 34:9 ^k Efez. 2:20 ^l Hebr. 3:6 ^m Openb. 1:6; 5:10 ⁿ Rom. 12:1; Hebr. 12:28 ^o Jes. 28:16 ^p Ps. 118:22; Matt. 21:42; Hand. 4:11 ^q Jes. 8:14; Rom. 9:33 ^r Ex. 19:6; Deut. 7:6; 14:2; 26:18; Efez. 1:14 ^s Openb. 1:6; 5:10 ^t Hos. 1:10; 2:22; Rom. 9:26 ^u Rom. 13:14; Gal. 5:16 ^v Rom. 12:17; 2 Kor. 8:21; Filipp. 2:15 ^w Tit. 2:8; 1 Petr. 3:16 ^x Matt. 5:16 ^y Luk. 1:68; 19:44

2:2 de zuivere melk van het Woord - Of: de redelijke, zuivere melk. 2:9 een volk ... eigendom maakte - Letterlijk: een volk tot verkrijging. 2:12 op de dag ... wordt - Of: op de dag van de vergelding.

AAN ALLE GEZAG ONDERDANIG

¹³ "Onderwerp u dan omwille van de Heere aan alle menselijke orde, hetzij aan de koning, als hoogste machthebber,
¹⁴ hetzij aan de stadhouders, als *mensen* die door hem gezond worden tot straf van de kwaaddoeners, maar tot lof van hen die goeddoen.

¹⁵ Want zo is het de wil van God, ^odat u door goed te doen het onverstand van de dwaze mensen de mond snoert;

¹⁶ 'als vrije mensen, maar niet alsof u de vrijheid hebt als een dekmantel voor slechtheid, maar als dienstknechten van God.

¹⁷ "Houd iedereen in ere; ^oheb al uw broeders¹ lief; vrees God; ^oeer de koning.

¹⁸ "Huisslaven, wees uw meesters met alle ontzag onderdanig, niet alleen hun die goed en welwillend zijn, maar ook die verkeerd handelen.

LIJDEN OMWILLE VAN HET GOEDE

¹⁹ "Want dat is genade, als iemand om het geweten voor God dingen verdraagt die hem pijn doen, en *daarbij* ten onrechte lijdt.

²⁰ Want wat voor roem is er als u *het* geduldig verdraagt wanneer u zondigt en *daarvoor* slagen ontvangt? 'Maar als u *het* geduldig verdraagt wanneer u goeddoet en *daarvoor* lijdt, is dat genade bij God.

²¹ Want hiertoe bent u geroepen, omdat ook Christus voor ons geleden heeft; Hij laat ^oons zo een voorbeeld na, opdat u Zijn voetsporen zou navolgen;

²² ^oHij, Die geen zonde gedaan heeft en in Wiens mond geen bedrog gevonden is;

²³ ^oDie, toen Hij uitgescholden werd, niet terugschold, en toen Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem Die rechtvaardig oordeelt;

²⁴ "Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, ^oopdat wij,

voor de zonden dood, voor de gerechtigheid zouden leven. Door Zijn striemen bent u genezen.

²⁵ Want u was ^oals dwalende schapen; maar u bent nu bekeerd tot de Herder en Opziener van uw zielen.

HET CHRISTELIJKE HUWELIJK

3 Evenzo, ^ovrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig; opdat ook, als sommigen aan het Woord ongehoorzaam zijn, zij door de levenswandel van de vrouwen zonder woorden gewonnen mogen worden,

² doordat zij uw reine levenswandel in de vreze des Heeren waarnemen.

³ "Uw sieraad moet niet bestaan in iets uiterlijks: het vlechten van het haar, het dragen van gouden *sieraden* of het aantrekken van *mooie* kleren;

⁴ maar uw *sieraad moet zijn* de verborgen mens van het hart, met het onvergankelijke *sieraad* van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is voor God.

⁵ Want zo tooiden zich voorheen ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en hun eigen mannen onderdanig waren;

⁶ 'zoals Sara Abraham gehoorzaamde en hem heer noemde. U bent kinderen van haar geworden, als u goeddoet en niet bevreesd bent voor enig ding dat u angst zou kunnen aanjagen.

⁷ Evenzo, mannen, ^owoon met begrip met *haar* samen; geef de vrouw, ^oals de zwakere, *haar* eer; u bent immers ook mede-erfgenamen *met haar* van de genade van het leven; opdat uw gebeden niet verhinderd worden.

OPWEKKING TOT VERDRAAGZAAMHEID

⁸ Ten slotte, ^owees allen eensgezind, vol medeleven, heb de broeders lief, wees barmhartig en vriendelijk.

¹ Rom. 13:1; Tit. 3:1 ^o Tit. 2:8 ^c Joh. 8:32; Rom. 6:18; Gal. 5:1 ^o Rom. 12:10; 1 Petr. 5:5 ^o Rom. 12:10; Efez. 4:3; Hebr. 13:1; 1 Petr. 1:22 ¹ Matt. 22:21 ^o Efez. 6:5; Kol. 3:22; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9 ^o Matt. 5:10 ¹ Petr. 3:14; 4:14 ¹ Joh. 13:15; Filipp. 2:5; 1 Joh. 2:6 ^o Jes. 53:9; 2 Kor. 5:21; 1 Joh. 3:5 ^o Matt. 27:39; Joh. 8:48, 49 ^o Jes. 53:4; Matt. 8:17 ^o Rom. 6:11 ^o Jes. 53:6; Ezech. 34:6; Luk. 15:4 ^o Gen. 3:16; 1 Kor. 14:34; Efez. 5:22; Kol. 3:18; Tit. 2:5 ¹ 1 Tim. 2:9; Tit. 2:3 ¹ Gen. 18:12 ¹ Efez. 5:25 enz.; Kol. 3:19 ¹ Rom. 12:16; 15:5; 1 Kor. 1:10; Filipp. 2:2; 3:16

2:17 *al uw broeders* - Letterlijk: de broederschap. 3:7 *de vrouw* - Letterlijk: het vrouwelijke voorwerp; sv: het vrouwelijke vat.

⁹ Vergeld geen kwaad met kwaad of laster met laster, maar zegen daarentegen, omdat u weet dat u daartoe geroepen bent, ¹⁰ opdat u zegen zult beërven.

¹⁰ Want wie het leven wil liefhebben en goede dagen zien, die moet zijn tong weerhouden van het kwaad, en zijn lippen van het spreken van bedrog;

¹¹ die moet zich afkeren van het kwaad en het goede doen; die moet vrede zoeken en die najagen.

¹² Want de ogen van de Heere rusten op de rechtvaardigen, en Zijn oren zijn gericht op hun gebed; maar het aangezicht van de Heere is tegen hen die kwaad doen.

REKENSCHAP GEVEN VAN DE HOOP

¹³ En wie is het die u kwaad zal doen, als u navolgers bent van het goede?

¹⁴ Maar als u ook zou moeten lijden vanwege de gerechtigheid, dan bent u zalig. ¹⁵ En wees niet bevreesd zoals zij bevreesd zijn, laat u niet in verwarring brengen,

¹⁶ maar heilig God, de Heere, in uw hart; ¹⁷ en wees altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en ontzag.

¹⁸ En heb een goed geweten, ¹⁹ opdat in datgene waarin zij kwaad van u spreken als van kwaaddoeners, zij beschaamd gemaakt worden die uw goede levenswandel in Christus belasteren.

²⁰ Want het is beter te lijden – als God dat wil – terwijl u goedge doet dan terwijl u kwaad doet.

²¹ Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, Hij, Die rechtvaardig was, voor onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. Hij is wel ter dood gebracht in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest,

²² door Wie Hij ook, toen Hij heenging, aan de geesten ²³ in de gevangenis gepredikt heeft,

²⁴ namelijk aan hen die voorheen ongehoorzaam waren, ²⁵ toen God in Zijn geduld nog eenmaal wachtte in de dagen van Noach, terwijl de ark gebouwd werd, waarin weinige – dat is acht – mensen behouden werden door het water heen.

²⁶ Het tegenbeeld daarvan, de doop, behoudt nu ook ons. Maar niet als een verwijdering van het vuil van het lichaam, maar als vraag aan God van een goed geweten, door de opstanding van Jezus Christus,

²⁷ Die aan de rechterhand van God is, opgevoerd naar de hemel, terwijl de engelen, machten en krachten Hem onderworpen zijn.

LEVEN NAAR DE WIL VAN GOD

4 Welnu, omdat Christus voor ons in het vlees geleden heeft, moet ook u "zich wapenen met dezelfde gedachte: wie in het vlees geleden heeft, is opgehouden met het dienen van de zonde,

² om nu, in de tijd die ons nog overblijft in het vlees, niet meer naar de begeerten van mensen, maar naar de wil van God te leven.

³ Want wij hebben de voorgaande tijd van ons leven lang genoeg de wil van de heidenen gedaan en gewandeld in uitingen van losbandigheid, begeerten, dronkenschap, zwelgpacten, drinkgelagen en allerlei walgelijke afgoderij.

⁴ Daarbij bevreemdt het hun dat u niet meeloopt in dezelfde uitbarsting van losbandigheid, en zij belasteren u.

⁵ Maar zij zullen rekenschap moeten afleggen aan Hem Die gereedstaat om de levenden en de doden te oordelen.

⁶ Want daartoe is aan de doden het Evangelie verkondigd, opdat zij wel geoordeeld werden naar de mens in het vlees, maar ook zouden leven naar God in de geest.

⁷ En het einde van alle dingen is nabij; ⁸ wees daarom bezonnen en nuchter in de gebeden.

⁹ Lev. 19:18; Spr. 20:22; 24:29; Matt. 5:39; Rom. 12:17; 1 Kor. 6:7; 1 Thess. 5:15 ¹⁰ Matt. 25:34; 1 Tim. 4:8

¹¹ Ps. 34:13 enz.; Jak. 1:26 ¹² Ps. 37:27; Jes. 1:16; 3 Joh. vs. 11 ¹³ Matt. 5:10; 1 Petr. 2:20; 4:14 ¹⁴ Jes. 8:12;

Jer. 1:8 ¹⁵ Job 1:21 ¹⁶ Ps. 119:46; Hand. 4:8 ¹⁷ Tit. 2:8; 1 Petr. 2:12,15 ¹⁸ Rom. 5:6; Hebr. 9:15,28 ¹⁹ 1 Petr.

4:6 ²⁰ Gen. 6:5 ²¹ Gen. 6:3,14; Matt. 24:37; Luk. 17:26; Rom. 2:4 ²² Gen. 8:18; 2 Petr. 2:5 ²³ Efez. 5:26

²⁴ Efez. 1:20 ²⁵ Hebr. 12:1 ²⁶ Rom. 6:7 ²⁷ Rom. 14:7; 2 Kor. 5:15; Gal. 2:20; Efez. 4:24; 1 Thess. 5:10; Hebr.

9:14 ²⁸ Efez. 4:17 ²⁹ Joh. 5:25; 1 Petr. 3:19 ³⁰ 1 Joh. 2:18 ³¹ Luk. 21:34

3:20 mensen - Letterlijk: zielen. 3:21 lichaam - Letterlijk: vlees.

⁸ Maar heb voor alles vurige liefde voor elkaar; ⁹ want de liefde zal een menigte van zonden bedekken.

⁹ Wees gastvrij voor elkaar, 'zonder morren.

¹⁰ ¹ Laat ieder de anderen dienen met de genadegave zoals hij die ontvangen heeft, als goede beheerders van de veelsoortige genade van God.

¹¹ ² Als iemand spreekt, *dan als iemand die de woorden van God spreekt*; als iemand dient, *dan als iemand die dient* uit kracht die God schenkt; zodat God in alles verheerlijkt wordt door Jezus Christus. Hem komt de heerlijkheid en de kracht toe, tot in alle eeuwigheid. Amen.

LIJDEN ALS EEN CHRISTEN

¹² Geliefden, 'laat de hitte van de verdrukking onder u, die tot uw beproeving dient, u niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwam.

¹³ Maar verblijd u naar de mate waarin u gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, opdat u zich ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid mag verblijden en verheugen.

¹⁴ ³ Als u smaad wordt aangedaan om de Naam van Christus, dan bent u zalig, want de Geest van de heerlijkheid en van God rust op u. Wat hen betreft wordt Hij wel gelasterd, maar wat u betreft wordt Hij verheerlijkt.

¹⁵ Maar laat niemand van u lijden als een moordenaar of dief, of kwaaddoener, of als iemand die zich met de zaken van iemand anders bemoeit.

¹⁶ Als iemand echter als christen lijdt, laat hij zich daarvoor niet schamen, maar God in dit opzicht verheerlijken.

¹⁷ ⁴ Want nu is het de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God; en als het eerst bij ons begint, 'wat zal het einde zijn van hen die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn?

¹⁸ ¹ En als de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en de zondaar verschijnen?

¹⁹ Daarom, laten ook zij die lijden naar de wil van God, hun zielen aan Hem, als de getrouwe Schepper, toevertrouwen in het doen van het goede.

DE ROEPING VAN DE OUDERLINGEN

5 De ouderlingen onder u roep ik ertoe op, als medeouderling en getuige van het lijden van Christus en deelgenoot van de heerlijkheid die geopenbaard zal worden:

² ² Hoed de kudde van God die bij u is en houd daar toezicht op, niet gedwongen, maar vrijwillig; 'niet uit winstbejag, maar bereidwillig;

³ ³ ook niet als mensen die heerschappij voeren over het erfdeel van de Heere, 'maar als mensen die voorbeelden voor de kudde geworden zijn.

⁴ En als ⁴ de Opperherder verschijnt, ⁵ zult u de onverwelkbare krans van de heerlijkheid verkrijgen.

IN GODS HOEDE EN WAAKZAAM TEGEN DE DUIVEL

⁵ Evenzo, jongeren, wees aan de ouderen onderdanig; 'en wees allen elkaar onderdanig. Wees met nederigheid bekleed, 'want God keert Zich tegen de hoogmoedigen, maar de nederigen geeft Hij genade.

⁶ ⁶ Verneder u dan onder de krachtige hand van God, opdat Hij u op Zijn tijd verhoogt.

⁷ ⁷ Werp al uw zorgen op Hem, 'want Hij zorgt voor u.

⁸ ⁸ Wees nuchter en waakzaam; 'want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden.

⁹ ⁹ Bied weerstand aan hem, vast in het geloof, in de wetenschap dat hetzelfde

¹ Spr. 10:12 ² Rom. 12:13; Hebr. 13:2 ³ Filipp. 2:14 ⁴ Spr. 3:28; Rom. 12:6; 2 Kor. 8:11 ⁵ Jer. 23:22

⁶ Jes. 48:10; 1 Kor. 3:13; 1 Petr. 1:7 ⁷ Matt. 5:10; 1 Petr. 2:20; 3:14 ⁸ Jer. 25:29; Luk. 23:31 ⁹ Luk. 10:12

¹⁰ Spr. 11:31 ¹¹ Hand. 20:28 ¹² 1 Tim. 3:3; Tit. 1:7 ¹³ 2 Kor. 1:24 ¹⁴ Filipp. 3:17; 1 Tim. 4:12; Tit. 2:7 ¹⁵ Jes.

40:11; Ezech. 34:23; Joh. 10:11; Hebr. 13:20; 1 Petr. 2:25 ¹⁶ 1 Kor. 9:25; 2 Tim. 4:8; Jak. 1:12; 1 Petr. 1:4

¹⁷ Rom. 12:10; Filipp. 2:3 ¹⁸ Spr. 3:34; Jak. 4:6 ¹⁹ Job 22:29; Spr. 29:23; Matt. 23:12; Luk. 14:11; Jak. 4:10

²⁰ Ps. 55:23; Matt. 6:25; Luk. 12:22; Filipp. 4:6; 1 Tim. 6:8 ²¹ 1 Kor. 9:9; Hebr. 13:5 ²² 1 Thess. 5:6; 1 Petr.

1:13; 4:7 ²³ Job 1:7; Luk. 22:31 ²⁴ Efez. 4:27; Jak. 4:7

lijden ook aan al uw broeders* in de wereld opgelegd wordt.

ZEGEN, AFZENDER, GROETEN

¹⁰ De God nu van alle genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, Hij Zelf moge u – ^ana een korte *tijd* van lijden – toerusten, bevestigen, versterken *en* funderen.

¹¹ Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

¹² Met de hulp van Silvanus, die voor u, naar ik meen, een trouwe broeder is, heb ik met weinig *woorden* geschreven, *u* aangespoord en betuigd dat dit de ware genade van God is, waarin u staat.

¹³ U groet de mede-uitverkoren gemeente die in Babylon is, en Markus, mijn zoon.

¹⁴ Groet elkaar ^bmet een kus van de liefde. Vrede *zij* u allen, die in Christus Jezus bent. Amen.

^a Hebr. 10:37; 1 Petr. 1:6 ^b Rom. 16:16; 1 Kor. 16:20; 2 Kor. 13:12; 1 Thess. 5:26

5:9 *uw broeders* - Letterlijk: uw broederschap.

DE TWEEDE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL

PETRUS

AFZENDER, GEADRESSEERDEN, GROET

1 Simeon Petrus, een dienstknecht en apostel van Jezus Christus, aan hen die een even kostbaar geloof ontvangen hebben als wij, door de gerechtigheid van onze God en Zaligmaker, Jezus Christus: ² "moge genade en vrede voor u" vermeerderd worden "door de kennis van God en van Jezus, onze Heere.

DE CHRISTELIJKE ROEPING EN VERKIEZING

³ Immers, Zijn Goddelijke kracht heeft ons alles geschonken wat tot het leven en de godsvrucht behoort, door de kennis van Hem Die ons geroepen heeft door Zijn heerlijkheid en Zijn deugd.

⁴ Daardoor heeft Hij ons de grootste en kostbare beloften geschonken, "opdat u daardoor deel zou krijgen aan de Goddelijke natuur, nadat u het verderf, dat er door de begeerte in de wereld is, ontvlucht bent.

⁵ En daarom moet u zich er met alle inzet op toeleggen om aan uw geloof deugd toe te voegen, aan de deugd kennis,

⁶ aan de kennis zelfbeheersing, aan de zelfbeheersing volharding, aan de volharding godsvrucht,

⁷ aan de godsvrucht broederliefde en aan de broederliefde liefde voor iedereen.

⁸ Want als deze dingen bij u aanwezig zijn en toenemen, zullen ze u niet doelloos en "onvruchtbaar laten wat de kennis van onze Heere Jezus Christus betreft.

⁹ Immers, bij wie deze dingen niet aanwezig zijn, "die is blind en kortzichtig, omdat hij de reiniging van zijn vroegere zonden vergeten is.

¹⁰ Daarom, broeders, bejiver u des te meer

om uw roeping en verkiezing vast te maken; want als u dat doet, zult u nooit struikelen.

¹¹ Want zo zal u in rijke mate de toegang worden verleend tot het eeuwig Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.

¹² Daarom zal ik niet nalaten u altijd aan deze dingen te herinneren, hoewel u ze weet en in de waarheid, die bij u is, versterkt bent.

¹³ En ik acht het juist, zolang ik in deze tent ben, u "op te wekken door de herinnering hieraan,

¹⁴ "omdat ik weet dat het afbreken van mijn tent nu snel zal plaatsvinden, "zoals onze Heere Jezus Christus mij ook duidelijk heeft gemaakt.

¹⁵ Maar ik zal mij ook voortdurend bejiveren dat u na mijn heengaan deze dingen in gedachten blijft houden.

HET PROFETISCHE WOORD, DAT VAST EN ZEKER IS

¹⁶ "Want wij zijn geen kunstig bedachte verzinself gevolgd, toen wij u de kracht en de komst van onze Heere Jezus Christus bekendmaakten, "maar wij zijn ooggetuigen geweest van Zijn majesteit.

¹⁷ Want Hij heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen, toen een stem als deze van de verheven heerlijkheid tot Hem kwam: "Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb.

¹⁸ En deze stem hebben wij gehoord, toen deze vanuit de hemel kwam, terwijl wij met Hem op de heilige berg waren.

¹⁹ En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan "als op een lamp die

¹ Rom. 1:7; 1 Petr. 1:2 ² 1 Petr. 1:2; Judas vs. 2 ³ Joh. 17:3 ⁴ Jes. 56:5; Joh. 1:12; Rom. 8:15; Gal. 3:26

⁵ Tit. 3:14 ⁶ Jes. 59:10; Zef. 1:17 ⁷ 2 Petr. 3:1 ⁸ 2 Tim. 4:6 ⁹ Joh. 21:18,19 ¹⁰ 1 Kor. 1:17; 2:1,4; 4:20

¹¹ Matt. 17:1; Joh. 1:14; 1 Joh. 1:1 ¹² Matt. 3:17; 17:5; Mark. 1:11; 9:7; Luk. 3:22; 9:35; Kol. 1:13 ¹³ 2 Kor. 4:6

schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en ^ade morgenster opgaat in uw hart.

²⁰ Dit moet u allereerst weten, dat geen enkele profetie van de Schrift een eigenmachtige uitleg toelaat;

²¹ want de profetie is destijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar heilige mensen van God, ^b door de Heilige Geest gedreven, hebben gesproken.

WAARSCHUWING TEGEN DE DWAALLERAARS

2 Maar er zijn ook ^cvalse profeten onder het volk geweest, ^dzoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee verloochenen zij zelfs de Heere, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf.

² En velen zullen hen, door wie de weg van de waarheid gelasterd zal worden, op hun verderfelijke *wegen* navolgen.

³ En zij zullen u door hebzucht met verzonden woorden uitbuiten. ^eHet vonnis over hen is reeds lang in werking en hun verderf sluimert niet.

⁴ Want als God ^fde engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar hen in de hel geworpen en overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden;

⁵ en *als God* de oude wereld niet gespaard heeft, maar het achttal van ^gNoach, de prediker van de gerechtigheid, bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld van de goddelozen bracht;

⁶ en *als God* de steden ^hSodom en Gomorra tot as verbrand en tot de vernietiging veroordeeld heeft en tot een voorbeeld gesteld heeft voor hen die goddeloos zouden leven;

⁷ en *als God* de rechtvaardige Lot, ⁱdie leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft

⁸ – want deze rechtvaardige, die in hun

midden woonde, heeft dag in dag uit *zijn* rechtvaardige ziel ^jgekeweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden –

⁹ ^kdan weet de Heere *ook nu* de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden.

¹⁰ In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschriken om al wat eer toekomt, te lasteren,

¹¹ terwijl de engelen, die in sterkte en kracht hun meerdere zijn, geen aanklacht wegens lasterlijk oordeel tegen hen indienen bij de Heere.

¹² *Maar deze mensen* ^llasteren wat zij niet kennen, als redeloze dieren, geboren met een natuur om gevangen te worden en te gronde te gaan. Zij zullen in hun verdorvenheid ten verdere gaan,

¹³ en zij die een zwelgp partij overdag als een genot beschouwen, zullen het loon van de ongerechtigheid ontvangen; schandvlekken en smetten zijn het, die zwelgen in hun bedriegerijen, als zij met u de maaltijd gebruiken.

¹⁴ Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen ^men hebben hun hart geoeffend in hebzucht; kinderen van de vervloeking *zijn het*.

¹⁵ Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en ⁿvolgen de weg van Bileam, de *zoon* van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad.

¹⁶ Maar hij heeft de bestraffing voor zijn overtreding gekregen, *want* ^ohet stomme lastdier, dat met een mensenstem sprak, heeft de dwaasheid van de profeet verinderd.

¹⁷ *Deze mensen* zijn bronnen zonder water, wolken die door een wervelwind voortgedreven worden, voor wie de diepste duisternis ^ptot in eeuwigheid bewaard wordt.

^a Openb. 22:16 ^b 2 Tim. 3:16 ^c Deut. 13:1 ^d Matt. 24:11; Hand. 20:29; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1 ^e Judas vs. 4

^f Judas vs. 6; Openb. 20:3 ^g Gen. 7:23; 1 Petr. 3:19 ^h Gen. 19:24; Deut. 29:23; Jes. 13:19; Jer. 50:40;

Ezech. 16:49; Hos. 11:8; Amos 4:11; Judas vs. 7 ⁱ Gen. 19:7,8 ^j Ps. 119:158 ^k 1 Kor. 10:13 ^l Jer. 12:3

^m Judas vs. 10 ⁿ Num. 22:7,21; Judas vs. 11 ^o Num. 22:21 ^p Judas vs. 12

2:14 *mensen* - Letterlijk: zielen. 2:17 *de diepste duisternis* - Letterlijk: de donkerheid van de duisternis.

¹⁸ Want door zeer hoogdravende woorden vol onzin te spreken, verlokken zij met de begeerten van het vlees en met losbandigheden *mensen* die daadwerkelijk ontvlucht waren aan hen die in dwaling verkeren.

¹⁹ Zij beloven aan hen vrijheid, terwijl zij zelf slaven van de verdorvenheid zijn;

^a want door wie iemand overwonnen is, van hem is hij ook een slaaf geworden.

²⁰ ^b Want als zij de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, maar daarin opnieuw verwikkeld raken en *daardoor* overwonnen worden, ^c dan is voor hen het laatste erger geworden dan het eerste.

²¹ Het zou immers beter voor hen geweest zijn dat zij de weg van de gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, nadat zij *die* hebben leren kennen, zich *weer* afkeren van het heilige gebod dat hun overgeleverd was.

²² Maar hun is overkomen wat een waar spreekwoord *zegt*: ^d "De hond is teruggekeerd naar zijn eigen uitbraaksel en de gewassen zeug naar het rondwentelen in de modder.

SPOTTERS MET DE WEDERKOMST

3 Deze tweede brief, geliefden, schrijf ik u nu. In beide wék ik ^e door herinnering uw zuivere gezindheid op,

^f opdat u zich de woorden herinnert die door de heilige profeten voorheen gesproken zijn, en het gebod van de Heere en Zaligmaker, *dat* door middel van ons, apostelen, *verkondigd is*.

^g Dit moet u allereerst weten, dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerten zullen wandelen

^h en zeggen: ⁱ "Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf *de dag* dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.

^j Want willens en wetens is het hun onbekend dat door het Woord van God de hemelen er reeds lang geweest zijn, evenals ^k de aarde, die uit water *oprijst* en in water vaststaat.

^l Daardoor is de wereld die er toen was, vergaan, overspoeld door het water.

^m Maar de hemelen die er nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd ⁿ en worden voor het vuur bewaard tot de dag van het oordeel en van het verderf van de goddeloze mensen.

ALS EEN DIEF IN DE NACHT

^o Maar laat vooral dit u niet ontgaan, geliefden, ^p dat één dag bij de Heere is als duizend jaar en duizend jaar als één dag.

^q De Heere vertraagt de belofte niet ^r (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), ^s maar Hij heeft geduld met ons ^t en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

^u Maar de dag van de Heere zal komen ^v als een dief in de nacht. Dan zullen de hemelen met gedruis voorbijgaan en de elementen brandend vergaan, en de aarde en de werken daarop zullen verbranden.

NIEUWE HEMELN EN EEN NIEUWE AARDE

^w Als deze dingen dus allemaal vergaan, hoedanig behoort u dan te zijn in heilige levenswandel en in godsvrucht;

^x u, die de komst van de dag van God verwacht en *daarnaar* verlangt, ^y *de dag* waarop de hemelen, door vuur aangestoken, zullen vergaan en de elementen brandend zullen wegsmelten.

^z Maar wij verwachten, ^{aa} overeenkomstig Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont.

^{ab} Daarom, geliefden, terwijl u deze dingen verwacht, beijver u om onbevlekt en smetteloos door Hem bevonden te worden in vrede

^a Joh. 8:34; Rom. 6:16 ^b Hebr. 6:4; 10:26 ^c Matt. 12:45 ^d Spr. 26:11 ^e 2 Petr. 1:13 ^f 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1; Judas vs. 18 ^g Ezech. 12:22 ^h Gen. 1:9; Ps. 24:2 ⁱ Gen. 7:10,21 ^j Vers 10; Ps. 102:27; Jes. 51:6; Hebr. 1:11 ^k 2 Thess. 1:8 ^l Ps. 90:4 ^m Hab. 2:3 ⁿ Vers 15; 1 Petr. 3:20 ^o Jes. 30:18; Rom. 2:4 ^p Ezech. 18:32; 33:11; 1 Tim. 2:4 ^q Matt. 24:43,44; 1 Thess. 5:2; Openb. 3:3; 16:15 ^r Ps. 50:3; 2 Thess. 1:8 ^s Jes. 65:17; 66:22; Openb. 21:1 ^t 3:12 en ... *verlangt* - Letterlijk: zich haast.

¹⁵ ^a en beschouw het geduld van onze Heere als zaligheid; zoals ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, u geschreven heeft,

¹⁶ zoals ook ^b in alle brieven, wanneer hij deze dingen ter sprake brengt. Daaronder zijn sommige zaken die moeilijk te begrijpen zijn, die de onkundige en onstandvastige mensen verdraaien, tot hun eigen verderf, net als de andere Schriften.

OPWEKKING EN LOFPRIJZING

¹⁷ U dan, geliefden, omdat u dit van tevoren weet, wees op uw hoede, zodat u niet door de dwaling van normloze *mensen* wordt meegesleept en afvalt van uw eigen vastheid.

¹⁸ Maar groei in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, zowel nu als in de dag van de eeuwigheid. Amen.

^a Rom. 2:4 ^b Rom. 8:19; 1 Kor. 15:24; 1 Thess. 4:15

DE EERSTE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL

JOHANNES

HET APOSTOLISCH GETUIGENIS

1 Wat er was ^avanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, ^bwat wij aanschouwd hebben ^cen onze handen getast hebben van het Woord des levens

² – want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard –

³ wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook u gemeenschap met ons hebt; en deze gemeenschap van ons is er ook met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.

⁴ En deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap volkomen wordt.

IN HET LICHT WANDELEN

⁵ En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen, ⁶dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is.

⁷ Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij *toch* in de duisternis wandelen, liegen wij en doen de waarheid niet.

⁸ Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar, ⁹en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.

¹⁰ Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.

¹¹ Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden

te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.

¹² Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot leugenaar en is Zijn woord niet in ons.

2 Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt. En als iemand gezondigd heeft: wij hebben ^aeen Voorspraak^b bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.

³ En Hij is ^ceen verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de zonden*^d van de hele wereld.

CHRISTUS' GEBODEN IN ACHT NEMEN

¹ En hierdoor weten wij dat wij Hem kennen, namelijk als wij Zijn geboden in acht nemen.

² Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet.

³ Maar ieder die Zijn woord in acht neemt, in hem is werkelijk de liefde van God volmaakt geworden. ⁴Hierdoor weten wij dat wij in Hem zijn.

⁵ Wie zegt in Hem te blijven, ⁶moet ook zelf zo wandelen als Hij gewandeld heeft.

DE BROEDERS LIEFHEBBEN

¹ Broeders, ik schrijf u ^ageen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat u vanaf het begin hebt gehad; dit oude gebod is het woord dat u vanaf het begin hebt gehoord.

² Toch schrijf ik u ^been nieuw gebod, dat waar is in Hem en in u, want de duisternis gaat voorbij en het ware licht schijnt reeds.

^a Joh. 1:1 ^b Joh. 1:14; 2 Petr. 1:16 ^c Luk. 24:39; Joh. 20:27 ^d Joh. 1:9; 8:12; 9:5; 12:35,36 ^e Hebr. 9:14; 1 Petr. 1:19; Openb. 1:5 ^f 1 Kon. 8:46; 2 Kron. 6:36; Job 9:2; Ps. 143:2; Spr. 20:9; Pred. 7:20 ^g Ps. 32:5; Spr. 28:13 ^h 1 Tim. 2:5; Hebr. 7:25 ⁱ Rom. 3:25; 2 Kor. 5:18; Kol. 1:20; 1 Joh. 4:10 ^j Joh. 4:42; 1 Joh. 4:14 ^k 1 Joh. 4:20 ^l Joh. 13:35 ^m Joh. 13:15; 1 Petr. 2:21 ⁿ 2 Joh. vs. 5 ^o Joh. 13:34; 15:12 ^p 2:1 *Voorspraak* - Ook te vertalen als advocaat, pleitbezorger, verdediger; zie ook Joh. 14:16.

⁹ Wie zegt dat hij in het licht is en zijn broeder haat, die is tot nog toe in de duisternis.

¹⁰ ^aWie zijn broeder liefheeft, ^bblijft in het licht, en er is in hem niets dat anderen doet struikelen.

¹¹ Maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis, en weet niet waar hij heen gaat, omdat de duisternis zijn ogen verblind heeft.

DE WERELD NIET LIEFHEBBEN

¹² ^aIk schrijf u, lieve kinderen, want de zonden zijn u vergeven omwille van Zijn Naam.

¹³ Ik schrijf u, vaders, omdat u Hem kent Die er vanaf het begin is. Ik schrijf u, jonge mannen, omdat u de boze hebt overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, omdat u de Vader kent.

¹⁴ Ik heb u geschreven, vaders, omdat u Hem kent Die er vanaf het begin is. Ik heb u geschreven, jonge mannen, omdat u sterk bent en het Woord van God in u blijft en u de boze hebt overwonnen.

¹⁵ ^aHeb de wereld niet lief en ook niet wat in de wereld is. ^bAls iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem.

¹⁶ Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld.

¹⁷ ^aEn de wereld gaat voorbij met haar begeerte; maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.

DE ANTICHRIST

¹⁸ Kinderen, het is het laatste uur; ^aen zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.

¹⁹ ^aZij zijn uit ons midden weggegaan, maar zij waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij bij ons gebleven zijn. ^bMaar het moest openbaar worden dat zij niet allen uit ons zijn.

²⁰ ^aMaar u hebt de zalving van de Heilige en u weet alles.

²¹ Ik heb u niet geschreven omdat u de waarheid niet kent, maar omdat u die kent, en omdat er geen leugen uit de waarheid is.

²² Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is? Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.

²³ ^aIeder die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet.

IN CHRISTUS BLIJVEN

²⁴ Laat wat u vanaf het begin gehoord hebt, in u blijven. Als in u blijft wat u vanaf het begin gehoord hebt, dan zult ook u in de Zoon en in de Vader blijven.

²⁵ En dit is de belofte die Hij ons heeft beloofd: het eeuwige leven.

²⁶ Deze dingen heb ik u geschreven met betrekking tot hen die u misleiden.

²⁷ ^aEn wat u betreft, de zalving die u van Hem hebt ontvangen, blijft in u, en u hebt het niet nodig dat iemand u onderwijst; maar zoals deze zalving u onderwijst met betrekking tot alle dingen – en die *zalving* is waar en is geen leugen – en zoals ze u heeft onderwezen, zo moet u in Hem blijven.

²⁸ En nu, lieve kinderen, blijf in Hem, ^aopdat wij vrijmoedigheid hebben, wanneer Hij geopenbaard zal worden, en niet door Hem beschaamd gemaakt worden bij Zijn komst.

²⁹ Als u weet dat Hij rechtvaardig is, dan weet u dat ieder die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

GERECHTIGHEID EN BROEDERLIEFDE ALS KENMERKEN VAN HET KIND VAN GOD

3 ^aZie, ^bhoe groot is de liefde die de Vader ons gegeven heeft: dat wij kinderen van God worden genoemd. Daarom kent de wereld ons niet, omdat zij Hem niet kent.

^a Geliefden, ^bnu zijn wij kinderen van God, ^cen het is nog niet geopenbaard wat wij

^a 1 Joh. 3:14 ^b Joh. 12:35 ^c Luk. 24:47; Hand. 4:12; 13:38 ^d Rom. 12:2 ^e Gal. 1:10; Jak. 4:4 ^f Ps. 90:10; Jes. 40:6; 1 Kor. 7:31; Jak. 1:10; 4:14; 1 Petr. 1:24 ^g Matt. 24:5; 2 Thess. 2:3 ^h Ps. 41:10; Hand. 20:30 ⁱ 1 Kor. 11:19 ^j Ps. 45:8; 133:2; 2 Kor. 1:21; Hebr. 1:9 ^k Luk. 12:9; 2 Tim. 2:12 ^l Jer. 31:34; Hebr. 8:11 ^m Mark. 8:38; 1 Joh. 3:2 ⁿ Joh. 1:12 ^o Jes. 56:5; Joh. 1:12; Rom. 8:15; Gal. 3:26; 4:6 ^p Matt. 5:12; Rom. 8:18; 2 Kor. 4:17

zullen zijn. ^aMaar wij weten dat, als Hij geopenbaard zal worden, wij Hem gelijk zullen zijn; want wij zullen Hem zien zoals Hij is.

^bEn ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich, zoals Hij rein is.

^cIeder die de zonde doet, doet ook de weteloosheid; ^dwant de zonde is de weteloosheid.

^eEn u weet dat Hij geopenbaard is om onze zonden weg te nemen; ^fen zonde is er in Hem niet.

^gIeder die in Hem blijft, zondigt niet; ieder die zondigt, heeft Hem niet gezien en heeft Hem niet gekend.

^hLieve kinderen, laat niemand u misleiden.

ⁱWie de rechtvaardigheid doet, is rechtvaardig, zoals Hij rechtvaardig is.

^jWie de zonde doet, is uit de duivel; want de duivel zondigt vanaf het begin. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, dat Hij de werken van de duivel verbreken zou.

^kIeder die uit God geboren is, doet de zonde niet; ^lwant Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, omdat hij uit God geboren is.

^mHieraan zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel te herkennen. Ieder die de rechtvaardigheid niet doet, is niet uit God, evenmin als hij die zijn broeder niet liefheeft.

ⁿWant dit is de boodschap die u vanaf het begin gehoord hebt, ^odat wij elkaar moeten liefhebben;

^pniet zoals ^qKaïn: hij was uit de boze en sloeg zijn broer dood. En waarom sloeg hij hem dood? ^rOmdat zijn werken slecht waren en die van zijn broer rechtvaardig.

^s^tVerwonder u niet, mijn broeders, als de wereld u haat.

^uWij weten dat wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben; wie zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.

^vIeder die zijn broeder haat, is een moordenaar; ^wen u weet dat geen moordenaar het eeuwige leven blijvend in zich heeft.

^xHieraan leerden wij de liefde kennen, dat Hij voor ons Zijn leven heeft gegeven. Ook wij moeten voor de broeders het leven geven.

^yWie dan de goederen van de wereld heeft, en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn hart voor hem toesluit, hoe kan de liefde van God in hem blijven?

VRIJMOEDIGHEID TOT GOD

¹Mijn lieve kinderen, laten wij niet liefhebben met het woord of met de tong, maar met de daad en in waarheid.

²En hieraan weten wij dat wij uit de waarheid zijn, en zo zullen wij ons hart voor Hem geruststellen.

³Want als ons hart ons veroordeelt, God is meer dan ons hart, en Hij weet alle dingen.

⁴Geliefden! Als ons hart ons niet veroordeelt, hebben wij vrijmoedigheid om tot God te gaan;

⁵en wat wij ook maar bidden, ontvangen wij van Hem, omdat wij Zijn geboden in acht nemen en doen wat Hem welgevallig is.

⁶En dit is Zijn gebod: dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon, Jezus Christus, en dat wij elkaar liefhebben, zoals Hij ons een gebod gegeven heeft.

⁷En wie Zijn geboden in acht neemt, blijft in Hem en Hij in hem. En hieraan weten wij dat Hij in ons blijft, namelijk aan de Geest, Die Hij ons gegeven heeft.

DE GEESTEN BEPROEVEN

4 Geliefden, ¹geloof niet elke geest, ²maar beproef de geesten of zij uit God zijn; ³want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.

⁴Hieraan leert u de Geest van God kennen:

^aFilipp. 3:21; Kol. 3:4 ^b1 Joh. 5:17 ^cJes. 53:12; 1 Tim. 1:15 ^dJes. 53:9; 2 Kor. 5:21; 1 Petr. 2:22 ^e1 Joh. 2:29 ^f1 Joh. 5:18 ^g1 Petr. 1:23 ^hVers 23; Joh. 13:34; 15:12 ⁱGen. 4:8 ^jHebr. 11:4 ^kJoh. 15:18 ^l1 Joh. 2:10 ^mMatt. 5:21; Gal. 5:21 ⁿJoh. 15:13; Efez. 5:2 ^oDeut. 15:7; Luk. 3:11; Jak. 2:15 ^pJer. 29:12; Matt. 7:8; 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 16:24; Jak. 1:5; 1 Joh. 5:14 ^qJoh. 6:29; 17:3 ^rLev. 19:18; Matt. 22:39; Joh. 13:34; 15:12; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 4:21 ^sJoh. 14:23; 15:10; 1 Joh. 4:12 ^tJer. 29:8; Matt. 24:4; Efez. 5:6; Kol. 2:18 ^uMatt. 7:15,16; 1 Kor. 14:29; 1 Thess. 5:21 ^vMatt. 24:5,24; 2 Petr. 2:1; 2 Joh. vs. 7 ^w3:17 hart - Letterlijk: ingewanden.

elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God;

³ en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet uit God; ⁴ maar dat is de geest van de anti-christ, ⁵ waarvan u gehoord hebt dat hij komt, ⁶ en die nu al in de wereld is.

⁴ Lieve kinderen, u bent uit God en u hebt hen overwonnen, want Hij Die in u is, is groter dan hij die in de wereld is.

⁵ Zij zijn uit de wereld; daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld luistert naar hen.

⁶ ⁷ Wij zijn uit God. Wie God kent, luistert naar ons; wie niet uit God is, luistert niet naar ons. Hieraan herkennen wij de geest van de waarheid en de geest van de dwaling.

GODS LIEFDE DRIJFT TOT WEDERLIEFDE

⁷ Geliefden, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde is uit God; en ieder die liefheeft, is uit God geboren en kent God.

⁸ Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde.

⁹ Hierin is de liefde van God aan ons openbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat wij zouden leven door Hem.

¹⁰ Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, ¹¹ maar dat Hij ons heeft liefgehad en Zijn Zoon zond ¹² als verzoening voor onze zonden.

¹¹ Geliefden, als God ons zo liefhad, moeten ook wij elkaar liefhebben.

¹² Niemand heeft ooit God gezien. ¹³ Als wij elkaar liefhebben, blijft God in ons en is Zijn liefde in ons volmaakt geworden.

¹³ Hieraan weten wij dat wij in Hem blijven en Hij in ons, doordat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft.

¹⁴ En wij hebben gezien en getuigen dat de Vader de Zoon gezonden heeft als Zaligmaker van de wereld.

¹⁵ Al wie belijdt dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God.

¹⁶ En wij hebben de liefde die God tot ons

heeft, gekend en geloofd. God is liefde en wie in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem.

¹⁷ Hierin is de liefde bij ons volmaakt geworden, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben op de dag van het oordeel. Want zoals Hij is, zijn ook wij in deze wereld.

¹⁸ Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit. De vrees houdt immers straf in, en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde.

¹⁹ Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

²⁰ ²¹ Als iemand zou zeggen: Ik heb God lief, en hij zou zijn broeder haten, dan is hij een leugenaar. Want wie zijn broeder, die hij ziet, niet liefheeft, hoe kan hij God liefhebben, Die hij niet gezien heeft?

²¹ En dit gebod hebben wij van Hem, dat wie God liefheeft, ook zijn broeder moet liefhebben.

HET GELOOF EN ZIJN VRUCHTEN

5 ¹ Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren; en ieder die Hem liefheeft Die geboren deed worden, heeft ook lief wie uit Hem geboren is.

² Hieraan weten wij dat wij de kinderen van God liefhebben, wanneer wij God liefhebben en Zijn geboden bewaren.

³ Want dit is de liefde tot God, dat wij Zijn geboden in acht nemen; ⁴ en Zijn geboden zijn geen zware last.

⁴ Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; ⁵ en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof.

⁶ Wie anders is het die de wereld overwint ⁷ dan hij die gelooft dat Jezus de Zoon van God is?

⁸ Hij is het Die kwam door water en bloed: Jezus, de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het Die getuigt, omdat de Geest de waarheid is.

⁹ Want drie zijn er die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

¹⁰ En drie zijn er die getuigen op de aarde:

¹ 1 Joh. 2:22 ² 1 Joh. 2:18 ³ 2 Thess. 2:7 ⁴ Joh. 8:47; 10:27 ⁵ Joh. 3:16; Rom. 5:8 ⁶ Rom. 3:24; 2 Kor. 5:19; Kol. 1:19 ⁷ Rom. 3:25; 1 Joh. 2:2 ⁸ Ex. 33:20; Deut. 4:12; Joh. 1:18; 1 Tim. 1:17; 6:16 ⁹ 1 Joh. 3:24 ¹⁰ 1 Joh. 2:4 ¹¹ Lev. 19:18; Matt. 22:39; Joh. 13:34; 15:12; Efez. 5:2; 1 Thess. 4:9; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 3:23 ¹² Joh. 1:12 ¹³ Joh. 14:15; 15:10 ¹⁴ Matt. 11:29,30 ¹⁵ Joh. 16:33 ¹⁶ 1 Kor. 15:57 ¹⁷ 1 Joh. 4:15

de Geest, het water en het bloed; en deze drie zijn tot één.

^{9 a} Als wij het getuigenis van de mensen aannemen, het getuigenis van God is groter; want dit is het getuigenis van God dat Hij van Zijn Zoon getuigd heeft.

^{10 b} Wie gelooft in de Zoon van God, heeft het getuigenis in zichzelf; wie God niet gelooft, heeft Hem tot leugenaar gemaakt, omdat hij niet geloofd heeft het getuigenis dat God van Zijn Zoon getuigd heeft.

¹¹ En dit is het getuigenis, namelijk dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; ^c en dit leven is in Zijn Zoon.

¹² Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van God niet heeft, heeft het leven niet.

^{13 d} Deze dingen heb ik geschreven aan u die gelooft in de Naam van de Zoon van God, opdat u weet dat u het eeuwige leven hebt en opdat u gelooft in de Naam van de Zoon van God.

DE KRACHT VAN HET GEBED

¹⁴ En dit is de vrijmoedigheid die wij hebben *in het toegaan* tot God, ^e dat Hij ons verhoort, telkens als wij iets bidden naar Zijn wil.

¹⁵ En als wij weten dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, dan weten wij dat wij het gevraagde, dat wij van Hem hebben gebeden, ontvangen.

¹⁶ Als iemand zijn broeder ziet zondigen, een zonde niet tot de dood, dan moet hij tot God bidden, en Hij zal hem het leven geven, namelijk aan hen die niet zondigen tot de dood. ^f Er is een zonde tot de dood; daarvoor zeg ik niet dat hij moet bidden.

^{17 g} Elke ongerechtigheid is zonde; en er is zonde die niet tot de dood leidt.

^{18 h} Wij weten dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt; maar wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem.

¹⁹ Wij weten dat wij uit God zijn en dat de hele wereld in het boze ligt.

²⁰ Maar wij weten dat de Zoon van God gekomen is ⁱ en ons het verstand heeft gegeven om de Waarachtige te mogen kennen; en wij zijn in de Waarachtige, namelijk in Zijn Zoon, Jezus Christus. ^j Die is de waarachtige God en het eeuwige leven.

²¹ Lieve kinderen, wees op uw hoede voor de afgoden. Amen.

^a Joh. 5:37 ^b Joh. 3:36; Rom. 8:16; Gal. 4:6 ^c Joh. 1:4 ^d Joh. 20:31 ^e Jer. 29:12; Matt. 7:8; 21:22; Mark. 11:24; Luk. 11:9; Joh. 14:13; 15:7; 16:24; Jak. 1:5; 1 Joh. 3:22 ^f Num. 15:30; 1 Sam. 2:25; Matt. 12:31; Mark. 3:29; Luk. 12:10; Hebr. 6:4; 10:26; 2 Petr. 2:20 ^g 1 Joh. 3:4 ^h 1 Joh. 3:9 ⁱ Luk. 24:45 ^j Jes. 9:5; 44:6; 54:5; Joh. 20:28; Rom. 9:5; 1 Tim. 3:16

DE TWEEDE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JOHANNES

AFZENDER, GEADRESSEERDE, GROET

De ouderling aan de uitverkoren vrouw en aan haar kinderen, die ik in waarheid liefheb – en niet alleen ik, maar ook allen die de waarheid hebben leren kennen –

² omwille van de waarheid, die in ons blijft en met ons zal zijn tot in eeuwigheid:

³ genade, barmhartigheid, vrede zal met u zijn, van God de Vader en van de Heere Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde.

WANDELIN IN DE WAARHEID EN DE LIEFDE

⁴ Ik heb mij zeer verblijd dat ik er onder uw kinderen gevonden heb die in de waarheid wandelen, in overeenstemming met het gebod dat wij van de Vader ontvangen hebben.

⁵ En nu vraag ik u, vrouwe, ^aniet alsof ik u een nieuw gebod schrijf, maar dat wat wij vanaf het begin gehad hebben: ^blaten wij elkaar liefhebben.

⁶ ^cEn dit is de liefde, dat wij wandelen naar Zijn geboden. Dit is het gebod zoals u vanaf het begin gehoord hebt dat u daarin moet wandelen.

STANDVASTIG TEGENOVER DWAALLERAARS

^{7a} Want er zijn veel misleiders in de wereld gekomen, die niet belijden dat Jezus Christus in het vlees gekomen is. Dat is de misleider en de antichrist.

⁸ Let op uzelf, opdat wij niet verliezen waarvoor wij gewerkt hebben, maar een vol loon mogen ontvangen.

⁹ Ieder die overtreedt en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; wie in de leer van Christus blijft, die heeft zowel de Vader als de Zoon.

¹⁰ ^eAls iemand bij u komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en begroet hem niet.

¹¹ Want wie hem begroet, die heeft deel aan zijn slechte werken.

BESLUIT

¹² Hoewel ik veel aan u te schrijven heb, wilde ik dat niet doen met papier en inkt; maar ik hoop naar u toe te komen en van mond tot mond met u te spreken, opdat onze blijdschap volkomen zal zijn.

¹³ U groeten de kinderen van uw zuster, de uitverkorene. Amen.

^a 1 Joh. 2:7 ^b Joh. 13:34; 15:12; Efesz. 5:2; 1 Thess. 4:9; 1 Petr. 4:8; 1 Joh. 3:23; 4:21 ^c Joh. 15:10 ^e Matt. 24:5, 24; 2 Petr. 2:1; 1 Joh. 4:1 ^f Rom. 16:17; 2 Tim. 3:5; Tit. 3:10

DE DERDE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL

JOHANNES

AFZENDER, GEADRESSEERDE

De ouderling aan de geliefde Gajus, die ik in waarheid liefheb.

LOF OVER GAJUS

² Geliefde, ik wens dat het u in alles goed gaat en dat u gezond bent, zoals het uw ziel goed gaat.

³ Want ik was zeer verblijd, toen er broeders kwamen die van uw waarheid getuigden, hoe u in de waarheid wandelt.

⁴ Ik heb geen grotere blijdschap dan hierover dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen.

⁵ Geliefde, u handelt trouw in alles wat u doet voor de broeders en voor de vreemdelingen,

⁶ die getuigd hebben van uw liefde, in aanwezigheid van de gemeente. U zult er goed aan doen wanneer u hen verder op weg helpt op een voor God waardige manier.

⁷ Want zij zijn voor Zijn Naam uit gegaan, zonder iets aan te nemen van de heidenen.

⁸ Wij moeten dan zulke *mensen* ontvangen, opdat wij medearbeiders van de waarheid mogen worden.

KLACHT OVER DIOTREFES

⁹ Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diotrefes, die steeds onder hen de eerste wil zijn, erkent ons niet.

¹⁰ Daarom zal ik, als ik kom, de werken die hij doet, in herinnering brengen. Hij belastert ons met kwaadaardige praatjes; en hiermee nog niet tevreden, erkent hijzelf de broeders niet en verhindert *het* hun die het *wel* willen *doen* en stoot hen uit de gemeente.

¹¹ Geliefde, ^a volg niet het kwade na maar het goede. Wie goeddoet, is uit God; maar wie kwaad doet, ^b heeft God niet gezien.

MEDEDELINGEN EN GROETEN

¹² Van Demetrius is een *goed* getuigenis gegeven door allen en door de waarheid zelf; en ook wij geven een *goed* getuigenis *van hem*, en u weet dat ons getuigenis waar is.

¹³ Veel had ik te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen.

¹⁴ Ik hoop u namelijk spoedig te zien, en dan zullen wij van mond tot mond spreken.

¹⁵ Vrede zij u. De vrienden groeten u. Groet de vrienden *ieder* bij naam.

^a Ps. 37:27; Jes. 1:16; 1 Petr. 3:11 ^b 1 Joh. 3:6 ^c 2 Joh. vs. 12

DE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JUDAS

OPSCHRIFT, GEADRESSEERDE, GROET

Judas, een dienstknecht van Jezus Christus en broer van Jakobus, aan de groepen, die door God de Vader zijn geheiligd en die door Jezus Christus worden bewaard:

² mogen barmhartigheid en vrede en liefde voor u vermeerderd worden.

STRIJDEN VOOR HET GELOOF

³ Geliefden, toen ik mij er met alle inzet toe zette u te schrijven over de gemeenschappelijke zaligheid, werd ik genoodzaakt u te schrijven met de aansporing om te strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen overgeleverd is.

⁴ Want er zijn sommige mensen binnengeslopen, die tot dit oordeel al lang tevoren opgeschreven zijn, goddelozen, die de genade van onze God veranderen in losbandigheid, en die de enige Heerser, God en onze Heere Jezus Christus, verloochen.

⁵ Maar ik wil u eraan herinneren – u weet dit eens en voorgoed – dat de Heere, nadat Hij het volk uit het land Egypte verlost had, vervolgens hen die niet geloofden, te gronde heeft gericht.

⁶ En de engelen die hun oorspronkelijke staat niet hebben bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten hebben, heeft Hij voor het oordeel van de grote dag met eeuwige boeien in de duisternis in verzekerde bewaring gesteld.

⁷ Evenzo is het met Sodom en Gomorra, en de steden eromheen, die op dezelfde wijze als zij hoerrij bedreven hebben en ander

vlees achterna zijn gegaan. Zij liggen daar als een waarschuwend voorbeeld, doordat zij de straf van het eeuwige vuur ondergaan.

DWAALLERAARS

⁸ Niettemin bezoedelen deze dromers ook nu op dezelfde wijze hun lichaam en zij verwerpen het gezag en lasteren al wat eer toekomt.

⁹ Michaël, de aartsengel, echter durfde, toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen lasterlijk oordeel tegen hem uit te brengen, maar zei: 'Moge de Heere u bestraffen!'

¹⁰ Maar deze mensen lasteren alles waarvan zij geen kennis hebben, en met de dingen die zij, net als de redeloze dieren, van nature wel begrijpen, richten zij zichzelf te gronde.

¹¹ Wee hun, want zij zijn de weg van 'Kaïn ingeslagen en hebben zich 'om loon in de dwaling van Bileam gestort' en zijn door het tegenspreken als van Korach omgekomen.

¹² Deze mensen zijn schandvlekken bij uw liefdemaahtijden. Als zij met u de maaltijd gebruiken, doen zij zichzelf onbeschroomd te goed. Zij zijn wolken zonder water, die door de winden heen en weer gedreven worden. Zij zijn als bomen in de late herfst, zonder vrucht, tweemaal gestorven en onworteld.

¹³ Zij zijn wilde golven van de zee, die hun eigen schanddaden opschuimen,

² 2 Petr. 2:1 ³ 1 Petr. 2:8; 2 Petr. 2:3 ⁴ Num. 14:29; 26:64,65; Ps. 106:26; 1 Kor. 10:5; Hebr. 3:17

⁵ 2 Petr. 2:4 ⁶ 2 Petr. 2:4 ⁷ Gen. 19:24; Deut. 29:23; Jes. 13:19; Jer. 50:40; Ezech. 16:49; Hos. 11:8;

Amos 4:11; Luk. 17:29; 2 Petr. 2:6 ⁸ Dan. 10:13; 12:1; Openb. 12:7 ⁹ 2 Petr. 2:11 ¹⁰ Zach. 3:2 ¹¹ 2 Petr.

2:12 ¹² Gen. 4:8; 1 Joh. 3:12 ¹³ Num. 22:7,21; 2 Petr. 2:15 ¹⁴ Num. 16:1 ¹⁵ 2 Petr. 2:13 ¹⁶ 2 Petr. 2:17

¹⁷ Jes. 57:20

1:8 hun lichaam - Letterlijk: het vlees.

dwaalsterren, voor wie de diepste duisternis* tot in eeuwigheid bewaard wordt.

¹⁴ Ook over hen heeft ^aHenoch, de zevende vanaf Adam, geprofeteerd, toen hij zei:

^bZie, de Heere is gekomen met Zijn tienduizenden heiligen,

¹⁵ om over allen het oordeel te vellen en alle goddelozen onder hen terecht te wijzen voor al hun goddeloze daden, die zij op goddeloze wijze bedreven hebben, en ^cvoor al de harde woorden die zij, goddeloze zondaars, tegen Hem gesproken hebben.

¹⁶ Zij zijn het die morren, die klagen over hun lot, die naar hun *eigen* begeerten wandelen. ^dHun mond spreekt hoogdravende woorden, terwijl zij mensen naar de ogen zien* ter wille van voordeel.

ROEPING VAN DE GELOVIGEN

¹⁷ Maar u, geliefden, herinnert u zich de woorden die voorgezegd zijn door de apostelen van onze Heere Jezus Christus,

¹⁸ dat zij u gezegd hebben ^edat er in de laatste

tijd spotters zullen zijn, die naar hun eigen goddeloze begeerten wandelen.

¹⁹ Zij zijn het die scheuringen veroorzaken, natuurlijke *mensen*, die de Geest niet hebben.

²⁰ Maar u, geliefden, bouw uzelf op in uw allerheiligst geloof en bid in de Heilige Geest,

²¹ bewaar uzelf in de liefde van God en verwacht de barmhartigheid van onze Heere Jezus Christus, tot het eeuwige leven.

²² En ontferm u over sommigen, en ga *daarbij* met onderscheid te werk.

²³ Red anderen echter met vrees, en ruk hen uit het vuur. U moet ook het *onder*kleed haten dat door het vlees bevekt is.

LOFPRIJZING

²⁴ Aan Hem nu Die bij machte is u voor struikelen te bewaren, en u smetteloos te stellen voor Zijn heerlijkheid, in grote vreugde,

²⁵ ^fde alleenwijze God, onze Zaligmaker, *zij* heerlijkheid en majesteit, kracht en macht, nu en in alle eeuwigheid. Amen.

^a Gen. 5:18 ^b Dan. 7:10; Hand. 1:11; 1 Thess. 1:10; 2 Thess. 1:10; Openb. 1:7 ^c Matt. 12:36 ^d 2 Petr. 2:18 ^e Hand. 20:29; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1; 4:3; 2 Petr. 2:1; 3:3 ^f Rom. 16:27; 1 Tim. 1:17

1:13 de diepste duisternis - Letterlijk: de donkerheid van de duisternis. **1:16 mensen naar de ogen zien** - Letterlijk: gezichten bewonderen.

DE OPENBARING VAN JOHANNES

GEADRESSEERDEN, GROET

1 Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten te laten zien wat spoedig moet geschieden, en Hij heeft die door Zijn engel gezonden en aan Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven.

² Deze heeft van het Woord van God getuigd en van het getuigenis van Jezus Christus, alles wat hij gezien heeft.

³ Zalig is hij die leest en zijn zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, ⁴ want de tijd is nabij.

⁵ Johannes aan de zeven gemeenten die in Asia zijn: genade zij u en vrede, van Hem 'Die is en Die was en Die komt, en van de zeven Geesten, Die voor Zijn troon zijn,

⁶ en van Jezus Christus, 'Die de getrouwe Getuige is, 'de Eerstgeborene uit de doden en de Vorst van de koningen der aarde. Hem Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft 'in Zijn bloed, ⁷ en Die ons gemaakt heeft 'tot koningen ⁸ en priesters voor God en Zijn Vader, Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

⁹ Zie, 'Hij komt met de wolken, en elk oog zal Hem zien, ook zij 'die Hem doorstoken hebben. En alle stammen van de aarde zullen rouw over Hem bedrijven. Ja, amen.

¹⁰ 'Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is en Die was en Die komt, de Almachtige.

JEZUS VERSCHIJNT AAN JOHANNES OP PATMOS

¹ Ik, Johannes, die ook uw broeder ben en deelgenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en in de volharding van Jezus Christus, was op het eiland genaamd Patmos, omwille van het Woord van God en het getuigenis van Jezus Christus.

² Ik was 'in de geest op de dag des Heeren en ik hoorde achter mij een luide stem, als van een bazuin,

³ die zei: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, en: Wat u ziet, schrijf dat op een boekrol en stuur het aan de zeven gemeenten die in Asia zijn: naar Efeze, naar Smyrna, naar Pergamus, naar Thyatira, naar Sardis, naar Filadelfia en naar Laodicea.

⁴ En ik keerde mij om, om de stem te zien die met mij had gesproken. En toen ik mij had omgekeerd, zag ik zeven gouden kandelaren.

⁵ En te midden van de zeven kandelaren zag ik iemand Die op 'de Zoon des mensen leek, gekleed in een gewaad tot op de voeten, en 'op de borst omgord met een gouden gordel;

⁶ en Zijn hoofd en haar waren wit, als 'witte wol, als sneeuw, ⁷ en Zijn ogen waren als een vuurvlam,

⁸ en Zijn voeten waren als blinkend koper, gloeiend gemaakt in een oven, en Zijn stem klonk 'als het geluid van vele wateren.

⁹ En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand en uit Zijn mond kwam 'een

¹ Openb. 22:7 ² Openb. 22:10 ³ Vers 8; Ex. 3:14; Openb. 4:8; 11:17; 16:5 ⁴ Jes. 55:4; Openb. 3:14

⁵ 1 Kor. 15:20; Kol. 1:18 ⁶ Hand. 20:28; Hebr. 9:12,14; 1 Petr. 1:19; 1 Joh. 1:7; Openb. 5:9 ⁷ 1 Petr. 2:9;

Openb. 5:10 ⁸ Rom. 12:1; 1 Petr. 2:5 ⁹ Dan. 7:13; Matt. 24:30; 25:31; Hand. 1:11; 1 Thess. 1:10; 2 Thess.

1:10; Judas vs. 14 ¹⁰ Zach. 12:10; Joh. 19:37 ¹¹ Jes. 41:4; 44:6; Openb. 21:6; 22:13 ¹² Openb. 4:2

¹³ Ezech. 1:26; Dan. 7:13; Openb. 14:14 ¹⁴ Openb. 15:6 ¹⁵ Dan. 7:9 ¹⁶ Openb. 19:12 ¹⁷ Openb. 14:2 ¹⁸ Jes.

49:2; Efez. 6:17; Hebr. 4:12; Openb. 2:16; 19:15

tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn gezicht was zoals de zon schijnt in haar kracht.

¹⁷ En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten, en Hij legde Zijn rechterhand op mij en zei tegen mij: Wees niet bevreesd, 'Ik ben de Eerste en de Laatste, ¹⁸ en de Levende, en Ik ben dood geweest en zie, Ik ben levend tot in alle eeuwigheid. Amen. 'En Ik heb de sleutels van het rijk van de dood en van de dood *zelf*.

OPDRACHT OM TE SCHRIJVEN AAN DE ZEVEN GEMEENTEN

¹⁹ Schrijf nu op wat u hebt gezien, en wat is, en wat hierna zal geschieden.

²⁰ Het geheimenis van de zeven sterren die u in Mijn rechterhand hebt gezien, en van de zeven gouden kandelaren is: de zeven sterren zijn *de* engelen van de zeven gemeenten, en de zeven kandelaren die u hebt gezien, zijn *de* zeven gemeenten.

EERSTE BRIEF: AAN EFEZE

2 Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, Die te midden van de zeven gouden kandelaren wandelt:

² Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en *weet* dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en *dat* u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en *dat* u hebt ontdekt *dat* zij leugenaars zijn.

³ En u hebt *moelijkheden* verdragen, en volharding getoond. Om Mijn Naam hebt u zich ingespannen en u bent niet moe geworden.

⁴ Maar Ik heb tegen u dat u uw eerste liefde hebt verlaten.

⁵ Bedenk dan van welke *hoogte* u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert.

⁶ Maar dit hebt u *vóór*, dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die ook Ik haat.

⁷ Wie oren heeft, laat hij horen wat de

Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik te eten geven van 'de Boom des levens, die midden in het paradijs van God staat.

TWEDE BRIEF: AAN SMYRNA

⁸ En schrijf aan de engel van de gemeente in Smyrna: Dit zegt de 'Eerste en de Laatste, Die dood is geweest en *weer* levend is geworden:

⁹ Ik ken uw werken, verdrukking en armoede – u bent echter rijk – en *Ik ken* de lastering van hen die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn; zij zijn namelijk een synagoge van de satan.

¹⁰ Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal *sommigen* van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees trouw tot *in* de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven.

¹¹ Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, zal zeker geen schade toegebracht worden door de tweede dood.

DERDE BRIEF: AAN PERGAMUS

¹² En schrijf aan de engel van de gemeente in Pergamus: Dit zegt Hij Die het 'tweesnijdende, scherpe zwaard heeft:

¹³ Ik ken uw werken en *weet* waar u woont, *namelijk* waar de troon van de satan is. U houdt vast aan Mijn Naam, en u hebt het geloof in Mij niet verloochend, zelfs *niet* in de dagen van Antipas, Mijn trouwe getuige, die gedood werd bij u, waar de satan woont.

¹⁴ Maar Ik heb enkele dingen tegen u, *namelijk* dat u daar *mensen* hebt die zich houden aan de leer van 'Bileam, die Balak leerde voor de Israëlieten een struikelblok neer te leggen, opdat zij afgodenoffers zouden eten en hoererij bedrijven.

¹⁵ Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat Ik.

¹⁶ Bekeer u. En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond.

¹⁷ Wie oren heeft, laat hij horen wat de

¹ Jes. 41:4; 44:6; 48:12 ² Rom. 6:9 ³ Job 12:14; Jes. 22:22; Openb. 3:7; 20:1 ⁴ Mal. 2:7 ⁵ Vers 15 ⁶ Gen. 2:9; Openb. 22:2 ⁷ Jes. 41:4; 44:6; Openb. 1:17 ⁸ Matt. 13:9 ⁹ Vers 16; Openb. 1:16 ¹⁰ Num. 22:23; 24:14; 25:1; 31:16 ¹¹ Jes. 49:2; Efez. 6:17; Hebr. 4:12; Openb. 1:16

Geest tegen de gemeenten zegt. Aan wie overwint, zal Ik van het verborgen manna te eten geven, en Ik zal hem een witte steen geven met op *die* steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan wie hem ontvangt.

VIJFDE BRIEF: AAN THYATIRA

¹⁸ En schrijf aan de engel van de gemeente in Thyatira: Dit zegt de Zoon van God, ¹⁹ Die ogen heeft als een vuurvlam en voeten als blinkend koper:

¹⁹ Ik ken uw werken, de liefde, het dienstbetoon, het geloof, uw volharding en uw werken, en *ook* dat de laatste meer *zijn* dan de eerste.

²⁰ Maar Ik heb enkele dingen tegen u: dat u de vrouw ²¹ Izebel, die van zichzelf zegt dat zij een profetes is, ongemoed haar gang laat gaan om te onderwijzen en Mijn dienstknechten te misleiden, zodat zij hoererij bedrijven en afgodenoffers eten.

²¹ En Ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich van haar hoererij zou bekeren, maar zij heeft zich niet bekeerd.

²² Zie, Ik werp haar te bed, en *bren*g hen die overspel met haar plegen, in grote verdrukking, als zij zich niet bekeren van hun werken.

²³ En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen, en alle gemeenten zullen weten ²⁴ dat Ik het ben Die nieren en harten doorzoekt, ²⁵ en Ik zal u geven eenieder naar uw werken.

²⁴ Maar Ik zeg tegen u, en tegen de overigen in Thyatira, voor zover zij deze leer niet hebben *en* zij, zoals zij dat noemen, de diepten van de satan niet hebben leren kennen: Ik zal u geen andere last opleggen

²⁵ dan *deze*: ²⁶ "Houd vast aan wat u hebt tot dat Ik kom.

²⁶ En wie overwint en wie Mijn werken tot het einde toe in acht neemt, hem zal ²⁷ Ik macht geven over de heidenvolken.

²⁷ En hij zal hen hoeden met een ijzeren staf – zij zullen als kruiken van een pot-

tenbakker verbrijzeld worden – zoals ook Ik *die* macht van Mijn Vader heb ontvangen.

²⁸ En Ik zal hem de morgenster geven.

²⁹ Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

VIJFDE BRIEF: AAN SARDIS

3 En schrijf aan de engel van de gemeente in Sardis: Dit zegt Hij Die ⁴ de zeven Geesten van God heeft en ⁵ de zeven sterren: Ik ken uw werken, *en weet* dat u de naam hebt dat u leeft, maar u bent dood.

² Wees waakzaam en versterk het overige dat dreigt te sterven, want Ik heb uw werken niet vol bevonden voor God.

³ Bedenk dan hoe u het hebt ontvangen en gehoord, en houd het vast en ⁴ bekeer u. Als u dan niet waakzaam bent, zal Ik bij u komen ⁵ als een dief en u zult beslist niet weten op welk uur Ik bij u zal komen.

⁴ Maar u hebt ook in Sardis enkele personen ⁵ die hun kleren niet bekleed hebben, en zij zullen met Mij wandelen in witte kleren, omdat zij het waard zijn.

⁶ Wie overwint, zal bekleed worden met witte kleren en Ik zal zijn naam beslist niet uitwissen ⁷ uit het boek des levens, maar ⁸ Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen.

⁹ Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

ZESDE BRIEF: AAN FILADELFIA

¹ En schrijf aan de engel van de gemeente in Filadelfia: Dit zegt de Heilige, ² de Waarachtige, ³ Die de sleutel van David heeft, Die opent en niemand sluit, en Hij sluit en niemand opent:

⁴ Ik ken uw werken. Zie, Ik heb voor uw *ogen* een geopende deur gegeven en niemand kan die sluiten, want u hebt weinig kracht en *toch* hebt u Mijn Woord in acht genomen en Mijn Naam niet verloochend.

⁵ Zie, Ik geef u *enigen* ⁶ uit de synagoge van

^a Openb. 1:14,15 ^b 1 Kon. 16:31; 2 Kon. 9:7 ^c 1 Sam. 16:7; 1 Kron. 28:9; 29:17; Ps. 7:10; Jer. 11:20; Hand. 1:24 ^d Ps. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 20:12

^e Openb. 3:11 ^f Ps. 2:8 ^g Openb. 1:4 ^h Openb. 1:16 ⁱ Vers 19 ^j Matt. 24:43; 1 Thess. 5:2; 2 Petr. 3:10; Openb. 16:15 ^k Ex. 32:32; Ps. 69:29; Filipp. 4:3; Openb. 20:12; 21:27 ^l Matt. 10:32; Luk. 12:8 ^m Vers 14 ⁿ Job 12:14; Jes. 22:22; Openb. 1:18 ^o Openb. 2:9

3:4 *personen* - Letterlijk: namen.

de satan, van hen die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen. Zie, Ik zal maken dat zij komen en aan uw voeten aanbidden en erkennen dat Ik u liefheb.

¹⁰ Omdat u het woord van Mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, die over heel de wereld komen zal, om hen die op de aarde wonen te verzoeken.

¹¹ Zie, Ik kom spoedig. ¹² Houd vast wat u hebt, opdat niemand uw kroon zal wegemen.

¹² Wie overwint, hem zal Ik ¹³ tot een zuil in de tempel van Mijn God maken, en hij zal daaruit niet meer weggaan. En Ik zal 'de Naam van Mijn God op hem schrijven en de naam van de stad van Mijn God, ¹⁴ het nieuwe Jeruzalem, dat neerdaalt uit de hemel, bij Mijn God vandaan, en Mijn nieuwe Naam.

¹⁵ Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

ZEVENDE BRIEF: AAN LAODICEA

¹⁴ En schrijf aan de engel van de gemeente in Laodicea: Dit zegt 'de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige, 'het begin van Gods schepping:

¹⁵ Ik ken uw werken, *en weet* dat u niet koud en niet heet bent. Was u maar koud of heet!

¹⁶ Maar omdat u lauwwarm bent en niet koud en ook niet heet, zal Ik u uit Mijn mond spuwen.

¹⁷ Want u zegt: Ik ben rijk en steeds rijker geworden en heb aan niets gebrek, maar u weet niet dat *juist* u ellendig, beklagenswaardig, arm, blind en naakt bent.

¹⁸ Ik raad u aan dat u van Mij goud koopt, gelouterd door het vuur, opdat u rijk wordt, en ¹⁹ witte kleren, opdat u bekleed bent en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt. En zalf uw ogen met ogenzalf, opdat u zult kunnen zien.

²⁰ Ieder die Ik liefheb, wijs Ik terecht en bestraf Ik. Wees dan ijverig en bekeer u.

²¹ Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent,

zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij.

²² Wie overwint, 'zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik overwonnen heb, en Mij met Mijn Vader op Zijn troon gezet heb.

²³ Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

LOF VAN DE VIERENTWINTIG OUDERLINGEN EN DE VIER DIEREN

4 Hierna zag ik, en zie, *er was* een deur geopend in de hemel. En de eerste stem die ik als van een bazuin met mij had horen spreken, zei: Kom hier, omhoog, en Ik zal u laten zien wat hierna moet geschieden.

² En meteen raakte ik in *geestvervoering*. En zie, er stond een troon in de hemel, en op de troon zat iemand.

³ En Hij Die daar zat, zag eruit als* de sten-jaspis en sardius. En er was een regenboog rondom de troon, die eruitzag als een smaragd.

⁴ En rondom de troon *stonden* vierentwintig tronen. En op de tronen zag ik de vierentwintig ouderlingen zitten, bekleed met witte kleren, en met gouden kronen op hun hoofd.

⁵ En uit de troon kwamen bliksemstralen, donderslagen en stemmen. En er stonden zeven vurige fakkels te branden vóór de troon. Dit zijn de zeven Geesten van God.

⁶ En vóór de troon *was* een glazen zee, als kristal. En in het midden van de troon en om de troon heen *waren* vier dieren, vol ogen van voren en van achteren.

⁷ En het eerste dier leek op een leeuw, het tweede dier leek op een kalf, het derde dier had het gezicht als *van* een mens, en het vierde dier leek op een vliegende arend.

⁸ En de vier dieren hadden elk voor zich zes vleugels rondom, en vanbinnen waren die vol ogen. Ze hadden geen rust en zeiden dag en nacht: 'Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, 'Die was, Die is, en Die komt!

¹⁴ Openb. 2:25 ¹⁵ 1 Kon. 7:21 ¹⁶ Openb. 22:4 ¹⁷ Openb. 21:2,10 ¹⁸ Openb. 1:5,6 ¹⁹ Kol. 1:15 ²⁰ 2 Kor. 5:3; Openb. 7:13; 16:15; 19:8 ²¹ Job 5:17; Spr. 3:12; Hebr. 12:5 ²² Matt. 19:28; 1 Kor. 6:2 ²³ Openb. 15:2 ²⁴ Jes. 6:3 ²⁵ Openb. 1:4,8; 11:17; 16:5

4.3 *zag eruit als* - Letterlijk: was in uiterlijk gelijk aan; zie ook het tweede deel van dit vers.

⁹ En telkens wanneer de dieren heerlijkheid, eer en dank brachten aan Hem Die op de troon zat en Die leeft in alle eeuwigheid,

¹⁰ wierpen de vierentwintig ouderlingen zich neer voor Hem Die op de troon zat, aanbaden Hem Die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hun kronen neer vóór de troon en zeiden:

¹¹ "U bent het waard, Heere, te ontvangen de heerlijkheid, de eer en de kracht, want U hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen.

DE BOEKROL MET DE ZEVEN ZEGELS

5 En ik zag in de rechterhand van Hem Die op de troon zat, ¹ een boekrol, van binnen en van buiten beschreven, verzegeld met zeven zegels.

² En ik zag een sterke engel, die met luide stem uitriep: Wie is het waard de boekrol te openen en zijn zegels te verbreken?

³ Maar er was niemand ⁴ in de hemel en ook niet op de aarde of onder de aarde die de boekrol kon openen of hem inzien.

⁴ En ik huilde erg, omdat *er* niemand werd gevonden die het waard was die boekrol te openen, te lezen of in te zien.

⁵ En een van de ouderlingen zei tegen mij: Huil niet. Zie, ⁶ de Leeuw Die uit de stam van Juda is, ⁷ de Wortel van David, heeft overwonnen om de boekrol te openen en zijn zeven zegels te verbreken.

HET LAM OPENT DE BOEKROL

⁶ En ik zag, en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven hoorns en ⁷ zeven ogen. Dat zijn de ⁸ zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn over heel de aarde.

⁷ En Het kwam, en heeft de boekrol genomen uit de rechterhand van Hem Die op de troon zat.

⁸ En toen Het de boekrol genomen had, wierpen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen zich vóór het Lam neer. Zij hadden elk een ⁹ citer en gouden schalen

vol reukwerk. Dit zijn ¹ de gebeden van de heiligen.

⁹ En zij zongen ¹ een nieuw lied en zeiden:

¹ U bent het waard om de boekrol te nemen en zijn zegels te openen, want U bent geslacht en hebt ons voor God ¹ gekocht met Uw bloed, uit elke stam, taal, volk en natie.

¹⁰ "En U hebt ons voor onze God gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen regeren over de aarde.

¹¹ En ik zag, en hoorde een geluid van vele engelen rondom de troon, van de dieren en van de ouderlingen. En ¹² hun aantal bedroeg tienduizenden tienduizendtallen en duizenden duizendtallen.

¹² En zij zeiden met luide stem: "Het Lam Dat geslacht is, is het waard om de kracht te ontvangen, en rijkdom, wijsheid, sterkte, eer, heerlijkheid en dankzegging.

¹³ En elk schepsel dat in de hemel, op de aarde, onder de aarde en op de zee is, en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Aan Hem Die op de troon zit, en aan het Lam *zij* de dankzegging, de eer, de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.

¹⁴ En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen wierpen zich neer en aanbaden Hem Die leeft in alle eeuwigheid.

OPENING VAN DE EERSTE ZES ZEGELS

6 En ik zag hoe het Lam het eerste van de zegels opende en ik hoorde een van de vier dieren met een stem *als* van een donderslag zeggen: Kom en zie!

² En ik zag en zie, ³ een wit paard, en Hij Die erop zat, had een boog. En Hem was een kroon gegeven en Hij trok uit, overwinvend en om te overwinnen.

⁴ En toen het Lam het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie!

⁵ En een ander paard, dat rood was, trok uit, en aan hem die erop zat, werd *macht* gegeven de vrede van de aarde weg te nemen, en *te maken* dat men elkaar zou afslachten. En hem werd een groot zwaard gegeven.

⁹ Openb. 5:12 ¹⁰ Ezech. 2:10 ¹¹ Vers 13; Filipp. 2:10 ¹² Gen. 49:9,10 ¹³ Jes. 11:10; Rom. 15:12; Openb. 22:16 ¹⁴ Zach. 3:9; 4:10 ¹⁵ Openb. 4:5 ¹⁶ Openb. 14:2 ¹⁷ Ps. 141:2 ¹⁸ Openb. 14:3 ¹⁹ Openb. 4:11 ²⁰ Hand. 20:28; Efez. 1:7; Kol. 1:14; Hebr. 9:12; 10:10; 1 Petr. 1:19; 1 Joh. 1:7 ²¹ Ex. 19:6; 1 Petr. 2:5,9; Openb. 1:6 ²² Dan. 7:10; Hebr. 12:22 ²³ Openb. 4:11 ²⁴ Openb. 19:11

⁵ En toen het *Lam* het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie, een zwart paard, en hij die erop zat, had een weegschaal in zijn hand.

⁶ En ik hoorde te midden van de vier dieren een stem zeggen: Een maat tarwe voor een penning^a en drie maten gerst voor een penning. ⁷ En breng de olie en de wijn geen schade toe.

⁷ En toen het *Lam* het vierde zegel geopend had, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom en zie!

⁸ En ik zag, en zie: een grauw paard en die erop zat, zijn naam was de dood, en het rijk van de dood volgde hem. En hun werd macht gegeven over het vierde *deel* van de aarde om te doden met het zwaard, met honger, met de dood en door de wilde dieren van de aarde.

⁹ En toen het *Lam* het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar^b de zielen van hen die geslacht waren omwille van het Woord van God, en ¹⁰ omwille van het getuigenis dat zij hadden.

¹⁰ En zij riepen met luide stem: Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, ontleent U ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen?

¹¹ En aan ieder van hen werd een lang wit gewaad gegeven. En tegen hen werd gezegd dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook *het aantal* van hun mededienstknechten en hun broeders, die evenals zij gedood zouden worden, volledig zou zijn geworden.

¹² En ik zag toen het *Lam* het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, ¹³ en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed,

¹⁴ en de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een harde wind wordt geschud.

¹⁵ En de hemel week terug als een boekrol die wordt opgerold. En alle bergen en alle eilanden werden van hun plaats gerukt.

¹⁶ En de koningen van de aarde, de groten, de rijken, de oversten over duizend, de

machtigen en alle slaven en vrije *mensen* verborgen zich in de grotten en tussen de rotsen in de bergen.

¹⁷ En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: ¹⁸ Val op ons en verberg ons voor het aangezicht van Hem Die op de troon zit, en voor de toorn van het *Lam*.

¹⁹ Want de grote dag van Zijn toorn is aangebroken en wie kan *dan* staande blijven?

DE VERZEGELDEN UIT DE TWAALF STAMMEN

7 Hierna zag ik vier engelen staan op de vier hoeken van de aarde. Zij hielden de vier winden van de aarde tegen, opdat er geen wind zou waaien op de aarde, of op de zee of tegen enige boom.

² En ik zag een andere engel opkomen van waar de zon opgaat, met het zegel van de levende God. En hij riep met luide stem tegen de vier engelen aan wie het gegeven was de aarde en de zee schade toe te brengen,

³ en zei: ⁴ Breng geen schade toe aan de aarde, en ook niet aan de zee en de bomen, totdat wij de dienaren van onze God ⁵ aan hun voorhoofd verzegeld hebben.

⁶ En ik hoorde het aantal van hen die verzegeld waren: ⁷ honderdvierenveertigduizend waren er verzegeld uit alle stammen van de Israëlieten.

⁸ Uit de stam Juda waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Ruben waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Gad waren er twaalfduizend verzegeld,

⁹ uit de stam Aser waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Naftali waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Manasse waren er twaalfduizend verzegeld,

¹⁰ uit de stam Simeon waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Levi waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Issaschar waren er twaalfduizend verzegeld,

¹¹ uit de stam Zebulon waren er twaalfduizend verzegeld, uit de stam Jozef waren er twaalfduizend verzegeld, en uit de stam Benjamin waren er twaalfduizend verzegeld.

^a Openb. 9:4 ^b Openb. 20:4 ^c Openb. 19:10 ^d Hand. 2:20 ^e Jes. 2:19; Hos. 10:8; Luk. 23:30; Openb.

9:6 ^f Openb. 9:4 ^g Ezech. 9:4 ^h Openb. 14:1

6:6 *penning* - Letterlijk: denarie, dat is het dagloon van een arbeider.

DE HEERLIJKHEID VAN HEN DIE VERDRUKT WERDEN

⁹ Hierna zag ik en zie, een grote menigte, die niemand tellen kon, uit alle naties, stammen, volken en talen, stond vóór de troon en vóór het Lam, bekleed met witte gewaden en palmtakken in hun hand.

¹⁰ En zij riepen met een luide stem: De zaligheid is van onze God, Die op de troon zit, en van het Lam!

¹¹ En alle engelen stonden rondom de troon, de ouderlingen en de vier dieren. Zij wierpen zich vóór de troon neer met hun gezicht *ter aarde* en aanbaden God,

¹² en zeiden: Amen. De lofprijzing, de heerlijkheid, de wijsheid, de dankzegging, de eer, de kracht en de sterkte is aan onze God tot in alle eeuwen. Amen.

¹³ En een van de ouderlingen antwoordde en zei tegen mij: Dezen, die bekleed zijn met witte gewaden, wie zijn zij en waar zijn zij vandaan gekomen?

¹⁴ En ik zei tegen hem: U weet het, mijn heer. En hij zei tegen mij: Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun gewaden gewassen en ze hebben hun gewaden wit gemaakt in het bloed van het Lam.

¹⁵ Daarom zijn zij vóór de troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel. En Hij Die op de troon zit, zal Zijn tent over hen uitspreiden.

¹⁶ Zij zullen geen ^ahonger of dorst meer hebben, en ^bgeen zonnesteek of enige hitte zal hen treffen.

¹⁷ Want het Lam, Dat in het midden van de troon is, zal hen ^cweiden en zal hen geleiden naar *de* levende waterbronnen. En God zal alle tranen van hun ogen ^dafwissen.

OPENING VAN HET ZEVENDE ZEGEL

8 En toen het *Lam* het zevende zegel geopend had, kwam er een stilte in de hemel van ongeveer een halfuur.

² En ik zag de zeven engelen die vóór God stonden en aan hen werden zeven bazuinen gegeven.

³ En er kwam een andere engel, die met een gouden wierookvat bij het altaar ging

staan. Aan hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij dat *samen met* ^ede gebeden van alle heiligen op het gouden altaar vóór de troon zou leggen.

⁴ En de rook van het reukwerk steeg, *met* de gebeden van de heiligen, uit de hand van de engel op *tot vóór* God.

⁵ En de engel nam het wierookvat en vulde dat met het vuur van het altaar en wierp het op de aarde, en er kwamen stemmen, donderslagen, bliksemstralen en een aardbeving.

ZEVEN ENGELN MET ZEVEN BAZUINEN

⁶ En de zeven engelen die de zeven bazuinen hadden, gingen zich gereedmaken om op de bazuin te blazen.

⁷ En de eerste engel blies op de bazuin, en er kwam hagel en vuur, vermengd met bloed, en dat werd op de aarde geworpen. En het derde *deel* van de bomen verbrandde, en al het groene gras verbrandde.

⁸ En de tweede engel blies op de bazuin, en er werd *iets* als een grote berg, die van vuur brandde, in de zee geworpen. En het derde *deel* van de zee werd bloed.

⁹ En het derde *deel* van de schepselen in de zee, die leven hadden, stierf. En het derde *deel* van de schepen verging.

¹⁰ En *toen* de derde engel op de bazuin blies, viel er een grote ster uit de hemel, die brandde als een fakkel. Hij viel op het derde *deel* van de rivieren en op de waterbronnen.

¹¹ En de naam van de ster was ^fAlsem. En het derde *deel* van de wateren veranderde in alsem. En veel mensen stierven van dat water, omdat het bitter was geworden.

¹² De vierde engel blies op de bazuin, en het derde *deel* van de zon werd getroffen, en het derde *deel* van de maan en het derde *deel* van de sterren, zodat het derde *deel* daarvan verduisterd werd, en zodat de dag voor een derde *deel* niet licht werd, en de nacht evenmin.

¹³ En ik zag en hoorde één engel, die hoog aan de hemel vloog en met een luide stem riep: Wee, wee, wee hun die op de aarde wonen, vanwege de overige bazuinstoten

^a Jes. 49:10 ^b Ps. 121:6 ^c Ps. 23:1 ^d Jes. 25:8; Openb. 21:4 ^e Openb. 5:8 ^f Ps. 141:2
8:11 was - Letterlijk: werd genoemd.

van de drie engelen die *nog* op de bazuin zullen blazen.

DE VIJFDE ENGEL

9 En de vijfde engel blies op de bazuin, en ik zag een ster, uit de hemel op de aarde gevallen. En hem werd de sleutel van ^ade put van de afgrond gegeven.

² En hij opende de put van de afgrond, en er steeg rook op uit de put als rook van een grote oven. En de zon en de lucht werden verduisterd door de rook van de put.

³ En uit de rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd macht gegeven, zoals de schorpioenen van de aarde macht hebben.

⁴ En tegen hen werd gezegd dat ze geen ^bschade mochten toebrengen aan het gras van de aarde, of welke groene *plant* of welke boom dan ook, maar alleen aan de mensen die ^chet zegel van God niet op hun voorhoofd hadden.

⁵ En hun werd *macht* gegeven, niet om hen te doden, maar om hen te pijnigen, ^dvijf maanden *lang*. Hun pijniging was als de pijniging door een schorpioen, wanneer hij een mens steekt.

⁶ En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken maar die niet vinden. En zij zullen ernaar verlangen te sterven, maar de dood zal van hen wegvlugten.

⁷ En de sprinkhanen zagen eruit ^eals paarden die voor de oorlog gereedgemaakt zijn. En op hun koppen *droegen zij* kranen als van goud, en hun gezichten *leken op* gezichten van mensen.

⁸ En zij hadden haar als haar van vrouwen, en hun tanden waren als tanden van leeuwen.

⁹ En zij hadden borstharnassen van ijzer, en het geluid van hun vleugels was als het geluid van wagens met veel paarden die ten strijde snellen.

¹⁰ En zij hadden staarten die leken op schorpioenen, en er zaten engels aan hun staarten. En zij hadden de macht om de

mensen schade toe te brengen, vijf maanden *lang*.

¹¹ En zij hadden een koning over zich, ^fde engel van de afgrond. Zijn naam is in het Hebreeuws Abaddon, en in het Grieks heeft hij de naam Apollyon.

¹² Het ene wee is voorbijgegaan. Zie, nog twee weeën komen hierna.

DE ZESDE ENGEL

¹³ En de zesde engel blies op de bazuin, en ik hoorde uit de vier hoorns van het gouden altaar dat vóór God stond, één stem *komen*.

¹⁴ Die zei tegen de zesde engel die de bazuin had: ^gMaak de vier engelen los die gebonden zijn bij de grote rivier, de Eufraat.

¹⁵ En de vier engelen werden losgemaakt. Zij waren in gereedheid gehouden tegen het uur en de dag en de maand en het jaar dat zij het derde *deel* van de mensen zouden doden.

¹⁶ En het aantal bereden troepen bedroeg tweemaal tienduizend maal tienduizend, en ik hoorde hun aantal.

¹⁷ En in dit visioen zag ik de paarden en hen die erop zaten aldus: ze hadden vuurrode en blauwe en zwavelkleurige borstharnassen. En de hoofden van de paarden waren als leeuwenkoppen, en uit hun mond kwam vuur, rook en zwavel.

¹⁸ Door deze drie werd het derde *deel* van de mensen gedood: door het vuur, de rook en de zwavel die uit hun mond kwam.

¹⁹ Want hun macht ligt in hun mond en in hun staart, want hun staarten zijn als slangen, met koppen eraan, en daarmee brengen zij schade toe.

²⁰ En de overige mensen, die niet door deze plagen werden gedood, bekeerden zich niet van de werken van hun handen; zij bleven de demonen aanbidden ^hen de gouden, zilveren, koperen, stenen en houten afgoden, die niet kunnen zien, horen of lopen.

²¹ Ook bekeerden zij zich niet van hun

^a Luk. 8:31; Openb. 17:8 ^b Openb. 6:6 ^c Ezech. 9:4; Openb. 7:3 ^d Jes. 2:19; Jer. 8:3; Hos. 10:8; Luk.

23:30; Openb. 6:16 ^e Ex. 10:4 ^f Vers 1 ^g Openb. 8:13 ^h Openb. 7:1 ⁱ Ps. 115:4,5,6,7; 135:15

9:5 om ... te pijnigen - Letterlijk: om ... gepijnigd te worden. 9:7 de sprinkhanen zagen eruit

- Letterlijk: de gedaanten van de sprinkhanen waren. 9:20 zij bleven ... aanbidden

- Letterlijk: opdat zij niet ... zouden aanbidden.

moorden, hun tovenarij, hun ontucht en het plegen van diefstal.

HET BOEKJE WORDT DOOR JOHANNES OPGEGETEN

10 En ik zag een andere sterke Engel uit de hemel afdalen. Hij was bekleed met een wolk en boven *Zijn* hoofd was een regenboog. Zijn gezicht was als ^ade zon, en Zijn voeten waren als ^bzuilen van vuur.

² En Hij had in Zijn hand een boekje, dat geopend was. En Hij zette *Zijn* rechtersvoet op de zee en *Zijn* linker op de aarde.

³ En Hij riep met een luide stem, zoals een leeuw brult. En toen Hij geroepen had, lieten de zeven donderslagen hun stemmen horen.

⁴ En toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden laten horen, stond ik op het punt ze op te schrijven. Maar ik hoorde een stem uit de hemel tegen mij zeggen: ^cVerzegel wat de zeven donderslagen gesproken hebben en schrijf dat niet op.

⁵ ^dEn de Engel Die ik op de zee en op de aarde zag staan, hief Zijn hand op naar de hemel,

⁶ en Hij zwoer bij Hem Die leeft in alle eeuwigheid, Die de hemel heeft geschapen met wat daarin is, de aarde met wat daarop is en de zee met wat daarin is, ^edat er geen tijd meer zou zijn.

⁷ Maar in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer die op de bazuin zal blazen, zal ook het geheimenis van God volbracht worden, zoals Hij aan Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft.

⁸ En de stem die ik uit de hemel gehoord had, sprak opnieuw met mij en zei: Ga, neem het boekje dat geopend ligt in de hand van de Engel Die op de zee en op de aarde staat.

⁹ En ik ging naar de Engel toe en zei tegen Hem: Geef mij dat boekje. En Hij zei tegen mij: ^fNeem het en eet het op, en het zal uw buik bitter maken, maar in uw mond zal het zoet zijn als honing.

¹⁰ En ik nam het boekje uit de hand van de

Engel en at het op, en het was in mijn mond zoet als honing, maar toen ik het opgegeten had, werd mijn buik bitter.

¹¹ En Hij zei tegen mij: U moet opnieuw profeteren over vele volken, naties, talen en koningen.

DE TWEE GETUIGEN

11 En ^gmij werd een meetlat gegeven, die op een staf leek. En de engel was *erbij* komen staan en zei: Sta op en meet de tempel van God, het altaar en hen die daarin aanbidden.

Maar laat de buitenste voorhof van de tempel erbuiten en meet die niet, want die is aan de heidenen gegeven. En zij zullen de heilige stad vertrapten, ^htweeënveertig maanden *lang*.

³ En Ik zal Mijn twee getuigen *macht* geven, en zij zullen, in rouwkleding gekleed, twaalfhonderdzestig dagen *lang* profeteren.

⁴ Zij zijn de twee olijfbomen en de twee kandelaars, die voor de God van de aarde staan.

⁵ En als iemand hun schade wil toebrengen, komt er vuur uit hun mond en *dat* verslindt hun vijanden. En als iemand hun schade wil toebrengen, moet hij op dezelfde manier gedood worden.

⁶ Zij hebben macht de hemel te sluiten, zodat er geen regen zal vallen in de dagen dat zij profeteren. En zij hebben macht over de wateren ⁱom die in bloed te veranderen, en de aarde te treffen met allerlei plagen, zo vaak zij dat willen.

⁷ En wanneer zij hun getuigenis volbracht hebben, zal het beest dat ^juit de afgrond opkomt, oorlog met hen voeren en het zal hen overwinnen en hen doden.

⁸ En hun dode lichamen *zullen liggen* op de straat ^kvan de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.

⁹ En *de mensen* uit de volken, stammen, talen en naties zullen hun dode lichamen drieënhalve dag zien, en zullen niet toelaten dat hun dode lichamen in het graf gelegd worden.

^a Matt. 17:2 ^b Openb. 1:15 ^c Dan. 8:26; 12:4 ^d Dan. 12:7 ^e Openb. 11:15 ^f Ezech. 3:1 ^g Ezech. 40:3 enz.; 41; 42; 43 ^h Openb. 13:5 ⁱ Zach. 4:3,14 ^j 1 Kon. 17:1 ^k Ex. 7; 8; 9; 10; 12 ^l Dan. 7:21; Openb. 13:7 ^m Openb. 13:11 ⁿ Openb. 17:2,5; 18:10

¹⁰ En zij die op de aarde wonen, zullen zich over hen verblijden, en zullen feest gaan vieren en elkaar geschenken sturen, omdat deze twee profeten hen die op de aarde wonen, zo gekweld hadden.

¹¹ En na die drieënhalve dag kwam er een levensgeest uit God in hen en zij gingen op hun voeten staan. En grote vrees overviel hen die hen zagen.

¹² En zij hoorden een luide stem uit de hemel tegen hen zeggen: Kom hier omhoog. En zij gingen omhoog naar de hemel, in de wolk, en hun vijanden keken hen na.

¹³ En op datzelfde uur vond er een grote aardbeving plaats, en het tiende *deel* van de stad stortte in. En bij die aardbeving werden zevenduizend met name bekende personen^a gedood. En de overigen werden zeer bevreesd, en gaven eer aan de God van de hemel.

¹⁴ Het tweede wee is voorbijgegaan. Zie, ^ahet derde wee komt spoedig.

DE ZEVENDE ENGEL

¹⁵ En de zevende engel blies op de bazuin, en er klonken luide stemmen in de hemel, die zeiden: De koninkrijken van de wereld zijn van onze Heere en van Zijn Christus geworden, en Hij zal Koning zijn in alle eeuwigheid.

¹⁶ En de vierentwintig ouderlingen, die voor God op hun troon zitten, wierpen zich met hun gezicht *ter aarde* en aanbaden God,

¹⁷ en zeiden: Wij danken U, Heere, God de Almachtige, ^aDie is en Die was en Die komt, omdat U Uw grote kracht ter hand hebt genomen en Koning geworden bent.

¹⁸ En de volken zijn toornig geworden, en Uw toorn is gekomen en *daarmee* ook het tijdstip voor de doden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven aan Uw dienstknechten, de profeten, en aan de heiligen en aan hen die Uw naam vrezen, de kleinen en de groten, en om hen te vernietigen die de aarde vernietigden.

¹⁹ En de tempel van God in de hemel werd ^cgeopend en de ark van Zijn verbond werd zichtbaar in Zijn tempel. En er kwamen

bliksemstralen, stemmen, donderslagen, een aardbeving en grote hagel.

DE VROUW, HET KIND EN DE DRAAK

12 En er verscheen een groot teken in de hemel: een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren.

² En zij was zwanger en schreeuwde het uit in barensnood en in haar pijn om te baren.

³ En er verscheen een ander teken in de hemel. En zie: een grote vuurrode draak met zeven koppen en tien hoorns. En op zijn koppen zeven diademen.

⁴ En zijn staart veegde het derde *deel* van de sterren van de hemel en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die op het punt stond te baren, om haar Kind te verslinden, zodra zij Het geboort zou hebben.

⁵ En zij baarde een Zoon, een mannelijk Kind, ^ddat alle heidenvolken zal hoeden met een ijzeren staf. En haar Kind werd weggerukt naar God en naar Zijn troon.

⁶ En de vrouw vluchtte naar de woestijn, waar zij een plaats had, die door God *voor haargereed* gemaakt was, opdat men haar daar zou voeden ^etwaalfhonderd zestig dagen.

DE STRIJD VAN MICHAËL MET DE DRAAK

⁷ Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog.

⁸ Maar zij waren niet sterk genoeg, ^een hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden.

⁹ En ^gde grote draak werd neergeworpen, *namelijk* de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen.

¹⁰ En ik hoorde een luide stem in de hemel zeggen: Nu is gekomen de zaligheid, de kracht en het koninkrijk van onze God en

^aOpenb. 8:13; 9:12; 15:1 ^bOpenb. 1:4,8; 4:8; 16:5 ^cOpenb. 15:5 ^dPs. 2:9; Openb. 2:27 ^eOpenb. 11:3

^fDan. 2:35 ^gLuk. 10:18; Openb. 20:2

^h11:13 *zevenduizend ... personen* - Letterlijk: zevenduizend namen van mensen.

de macht van Zijn Christus, want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is neergeworpen.

¹¹ En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot in de dood.

¹² ^aDaarom, verblijd u, hemelen, en u die daarin woont! ^bWee hun die de aarde en de zee bewonen, want de duivel is naar beneden gekomen, naar u toe, in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft.

DE DRAAK VERVOLGT DE VROUW

¹³ En zodra de draak zag dat hij op de aarde was neergeworpen, ging hij de vrouw vervolgen die het mannelijke *Kind* gebaard had.

¹⁴ En aan de vrouw werden twee vleugels van een grote arend gegeven, opdat zij naar de woestijn zou vliegen, naar haar plaats, waar zij gevoed wordt, ^ceen tijd en tijden en een halve tijd, buiten het gezicht van de slang.

¹⁵ En de slang spuwde uit zijn bek water als een rivier, de vrouw achterna, om haar door de rivier te laten meesleuren.

¹⁶ Maar de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond en verzwoeg de rivier die de draak uit zijn bek had gespuwd.

¹⁷ En de draak werd boos op de vrouw, en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, die de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben.

¹⁸ En ik stond op het zand bij de zee.

HET BEEST DAT UIT DE ZEE OPKOMT

13 En ik zag uit de zee ^eeen beest opkomen, dat zeven koppen en tien hoorns had, en op zijn hoorns waren tien diademen, en op zijn koppen een *godslasterlijke* naam.

² En het beest dat ik zag, leek op een panter,

en zijn poten waren als *die* van een beer, en zijn muil was als de muil van een leeuw. En de draak gaf hem zijn kracht, zijn troon en grote macht.

³ En ik zag een van zijn koppen als dodelijk gewond, ^fmaar zijn dodelijke wond werd genezen. En de hele aarde ging het beest met verwondering achterna.

⁴ En zij aanbaden de draak, omdat hij aan het beest macht gegeven had. En zij aanbaden het beest en zeiden: Wie is aan dit beest ^ggelijk? En wie kan er oorlog tegen voeren?

⁵ En het werd een mond gegeven om grote woorden en *godslasteringen* te spreken, en het werd macht gegeven om *dit* ^htweeënveertig maanden *lang* te doen.

⁶ En het opende zijn mond om God te lasteren, om Zijn Naam te lasteren en Zijn tent en hen die in de hemel wonen.

⁷ En ⁱhet beest werd *macht* gegeven om oorlog te voeren tegen de heiligen en om hen te overwinnen, en hem werd macht gegeven over elke stam, taal en volk.

⁸ En allen die op de aarde wonen, zullen het aanbidden, *althans* ^jvan wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens van het Lam Dat geslacht is, ^kvan de grondlegging van de wereld af.

⁹ Indien iemand oren heeft, laat hij horen.

¹⁰ Als iemand in gevangenschap voert, die gaat *zelf* in gevangenschap. ^lAls iemand met het zwaard doodt, die moet zelf met het zwaard gedood worden. ^mHier is de volharding en het geloof van de heiligen.

HET BEEST DAT UIT DE AARDE OPKOMT

¹¹ En ik zag een ander beest opkomen, ⁿuit de aarde, en het had twee hoorns, als *die* van het Lam, maar het sprak als de draak.

¹² En het oefent al de macht van het eerste beest ^ovoor zijn ogen uit, en het maakt dat de aarde en zij die er wonen het eerste beest aanbidden, waarvan de ^pdodelijke wond genezen was.

¹³ En het doet ^qgrote tekenen, zodat het

^aPs. 96:11; Jes. 49:13 ^bOpenb. 8:13 ^cVers 6 ^dVers 6 ^eDan. 7:20; Openb. 17:3 ^fOpenb. 18:18

^gOpenb. 11:2 ^hDan. 7:21; Openb. 11:7 ⁱEx. 32:33; Filipp. 4:3; Openb. 3:5; 20:12; 21:27 ^jOpenb. 17:8

^kGen. 9:6; Matt. 26:52 ^lOpenb. 14:12 ^mOpenb. 11:7 ⁿOpenb. 19:20 ^oVers 3 ^p2 Thess. 2:9;

Openb. 16:14

13:3 *dodelijk gewond* - Letterlijk: geslacht.

zelfs vuur uit de hemel laat neerkomen op de aarde, voor de ogen van de mensen.

¹⁴ En ^ahet misleidt hen die op de aarde wonen door middel van de tekenen die het gegeven zijn te doen voor de ogen van het beest. En het zegt tegen hen die op de aarde wonen, dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat de wond van het zwaard had en *weer* levend werd.

¹⁵ En hem werd *macht* gegeven om een geest te geven aan het beeld van het beest, opdat het beeld van het beest zelfs zou spreken, en zou maken dat allen die ^bhet beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

¹⁶ En het maakt dat men aan allen, kleinen en groten, rijken en armen, vrijen en slaven ^ceen merkteken geeft op hun rechterhand of op hun voorhoofd,

¹⁷ en *het maakt* dat niemand kan kopen of verkopen, behalve hij die dat merkteken heeft, of ^dde naam van het beest of het getal van zijn naam.

¹⁸ Hier is ^ede wijsheid: wie verstand heeft, laat hij het getal van het beest berekenen, want het is een getal van een mens, en zijn getal is zeshonderdzesenzestig.

HET LAM OP DE BERG SION MET DE HONDERDVIERENVEERTIGDUIZEND

14 En ik zag, en zie, het Lam stond op de berg Sion, en bij Hem ^fhonderdvierenveertigduizend *mensen* met op hun voorhoofd de Naam van Zijn Vader geschreven.

² En ik hoorde een geluid uit de hemel, als ^geen geluid van vele wateren en als het geluid van een zware donderslag. En ik hoorde het geluid ^hvan citerspelers die op hun citers spelen.

³ En zij zongen als ⁱeen nieuw lied vóór de troon, vóór de vier dieren en de ouderlingen. En niemand kon dat lied leren behalve de honderdvierenveertigduizend, die van de aarde gekocht waren.

⁴ Zij zijn het die niet met vrouwen bevekt zijn, ^jwant zij zijn maagden. Dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook naartoe

gaat. Dezen zijn gekocht uit de mensen, *als* eerstelingen voor God en het Lam.

⁵ En in hun mond is geen leugen gevonden, want zij zijn ^ksmetteloos voor de troon van God.

DRIE ENGELN KONDIGEN HET OORDEEL AAN

⁶ En ik zag een andere engel, die hoog aan de hemel vloog. En hij had het eeuwige Evangelie, om *datte* verkondigen aan hen die op de aarde wonen, en aan elke natie, stam, taal en volk.

⁷ En hij zei met een luide stem: Vrees God en geef Hem eer, want het uur van Zijn oordeel is gekomen. En aanbid Hem ^l"Die de hemel, de aarde, de zee en de waterbronnen gemaakt heeft.

⁸ En een andere engel volgde, die zei: ^m"Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, ⁿde grote stad, omdat zij alle volken van de wijn van de toorn van haar hoererij heeft laten drinken.

⁹ En een derde engel volgde hen, die met een luide stem zei: Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt, en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt,

¹⁰ *dan* zal hij ook drinken van de wijn van de toorn van God, die onvermengd is ^o"ingeschonken ^p"in de drinkbeker van Zijn toorn, en ^qgepijnd worden ^r"in vuur en zwavel voor het oog van de heilige engelen en van het Lam.

¹¹ En de rook van hun pijniging stijgt op tot in alle eeuwigheid, en zij die het beest en zijn beeld aanbidden, hebben dag en nacht geen rust, *evenmin* als iemand die het merkteken van zijn naam ontvangt.

¹² Hier *zien we* de volharding van de heiligen. Hier *komen openbaar* die de geboden van God en het geloof in Jezus in acht nemen.

¹³ En ik hoorde een stem uit de hemel tegen mij zeggen: Schrijf: Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten van hun inspanningen, en hun werken volgen met hen.

^aDeut. 13:1; Matt. 24:24; Openb. 16:14; 19:20 ^bOpenb. 19:20 ^cOpenb. 19:20 ^dOpenb. 14:11

^eOpenb. 17:9 ^fOpenb. 7:4 ^gOpenb. 1:15 ^hOpenb. 5:8 ⁱOpenb. 5:9 ^j2 Kor. 11:2 ^kZef. 3:13 ^lEfez. 5:27 ^mGen. 1:1; Ps. 33:6; 124:8; 146:6; Hand. 14:15; 17:24 ⁿJes. 21:9; Jer. 51:8; Openb. 18:2 ^oOpenb. 16:17; 17:5; 18:10, 21 ^pOpenb. 18:6 ^qOpenb. 16:19 ^rOpenb. 20:10 ^sOpenb. 19:20 ^tOpenb. 19:3

^uOpenb. 13:10

DE GRAANOOGST EN DE WIJNOOGST

¹⁴ En ik zag, en zie, een witte wolk, en op de wolk zat iemand ^aals een Mensenzoon, met op Zijn hoofd een gouden kroon en in Zijn hand een scherpe sikkel.

¹⁵ En een andere engel kwam uit de tempel en riep met luide stem tegen Hem Die op de wolk zat: ^bZend Uw sikkel en maai, want het uur om te maaien is voor U gekomen, omdat de oogst van de aarde geheel rijp is geworden.

¹⁶ En Hij Die op de wolk zat, zond Zijn sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.

¹⁷ En een andere engel kwam uit de tempel, die in de hemel is, en ook hij had een scherpe sikkel.

¹⁸ En *weer* een andere engel kwam bij het altaar vandaan, en die had macht over het vuur. En hij riep met luide stem tegen hem die de scherpe sikkel had, en zei: Zend uw scherpe sikkel en oogst de trossen van de wijnstok van de aarde, want de druiven ervan zijn rijp.

¹⁹ En de engel zond zijn sikkel op de aarde en oogstte *de druiven* van de wijnstok van de aarde, en wierp die in de grote wijnpersbak van ^cde toorn van God.

²⁰ En ^dde wijnpersbak werd getreden buiten de stad, en er kwam bloed uit de wijnpersbak, tot aan de tomen van de paarden, zestienhonderd stadiën ^ever.

ZEVEN ENGELEN MET DE ZEVEN LAATSTE PLAGEN

15 En ik zag een ander teken in de hemel, groot en wonderbaarlijk: zeven engelen met ^fde zeven laatste plagen. Want daarmee zal de toorn van God tot een einde gekomen zijn.

² En ik zag *iets* ^gals een glazen zee, met vuur gemengd. En de overwinnaars van het beest, van zijn beeld, van zijn merkteken en van het getal van zijn naam stonden bij de glazen zee, met de citers van God.

³ En zij zongen het lied van Mozes, de dienstknecht van God, en het lied van het

Lam, met de woorden: ^hGroot en wonderbaarlijk zijn Uw werken, Heere, almachtige God; ⁱrechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Koning van de heiligen!

⁴ Wie zou U niet vrezen, Heere, en Uw Naam *niet* verheerlijken? Immers, *U* alleen *bent* heilig. Want alle volken zullen komen en U aanbidden, want Uw oordelen zijn openbaar geworden.

⁵ En daarna zag ik, en zie, ^jde tempel van de tent van de getuigenis in de hemel werd geopend.

⁶ En de zeven engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit de tempel, gekleed in smetteloos en blinkend linnen, en ^komgord om de borst met gouden gordels.

⁷ En een van de vier dieren gaf de zeven engelen zeven gouden schalen, gevuld met de toorn van God, Die leeft tot in alle eeuwigheid.

⁸ En de tempel werd ^lvervuld met rook vanwege de heerlijkheid van God, en vanwege Zijn kracht. En niemand kon de tempel binnengaan, voordat de zeven plagen van de zeven engelen tot een einde gekomen waren.

DE ZEVEN ENGELEN GIETEN HUN SCHALEN UIT

16 En ik hoorde een luide stem uit de tempel zeggen tegen de zeven engelen: Ga en giet de schalen van de toorn van God uit over de aarde.

² En de eerste ging en goot zijn schaal uit over de aarde, en er kwam een kwaadaardige en schadelijke ^mzweer bij de mensen die ⁿhet merkteken van het beest hadden en ^odie zijn beeld aanbaden.

³ En de tweede engel goot zijn schaal uit in de zee, en die werd ^pbloed, als van een dode. En elk levend wezen in de zee stierf.

⁴ En de derde engel goot zijn schaal uit in de rivieren en de waterbronnen, en het *water* werd bloed.

⁵ En ik hoorde de engel van de wateren zeggen: U bent rechtvaardig, Heere, ^qDie is

^aEzech. 1:26; Dan. 7:13; Openb. 1:13 ^bJoël 3:13; Matt. 13:39 ^cOpenb. 19:15 ^dJes. 63:3 ^eOpenb. 11:14 ^fOpenb. 4:6 ^gPs. 111:2; 139:14 ^hPs. 145:17 ⁱJer. 10:7 ^jOpenb. 11:19 ^kOpenb. 1:13 ^lEx. 40:34; 1 Kon. 8:10; Jes. 6:4 ^mEx. 9:9,10,11 ⁿOpenb. 13:16,17 ^oOpenb. 13:14 ^pEx. 7:20 ^qOpenb. 1:4,8; 4:8; 11:17

14:20 stadiën - Eén stadie bedraagt ongeveer 185 meter.

en Die was en Die zal zijn, dat U dit oordeel geveld hebt.

^a Aangezien zij ^b het bloed van de heiligen en van de profeten vergoten hebben, hebt U hun ook bloed te drinken gegeven, want zij verdienen het.

^c En ik hoorde een ander ^d bij het altaar vandaan zeggen: Ja Heere, almachtige God! Uw oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig.

^e En de vierde engel goot zijn schaal uit over de zon, en haar werd *macht* gegeven de mensen te verzengen met vuur.

^f En de mensen werden verzengd door grote hitte. Maar zij ^g lasterden de Naam van God, Die macht heeft over deze plagen, en zij bekeerden zich niet om Hem eer te geven.

^h En de vijfde engel goot zijn schaal uit over de troon van het beest, en zijn koninkrijk werd verduisterd. En zij beten op hun tong van pijn.

ⁱ En zij lasterden de God van de hemel vanwege hun pijn en vanwege hun zweren, maar zij bekeerden zich niet van hun werken.

^j En de zesde engel goot zijn schaal uit over de grote rivier, de Eufraat. En haar water droogde op, zodat de weg gereedgemaakt werd voor de koningen uit *de richting* waar de zon opgaat.

^k En ik zag uit de bek van de draak, uit de bek van het beest en uit de mond van de valse profeet drie onreine geesten *komen*, als kikvorsen.

^l Dit zijn namelijk de geesten van de demonen, die ^m tekenen doen *en* die uitgaan naar de koningen van de aarde en van de hele wereld, om hen te verzamelen ⁿ voor de oorlog van de grote dag van de almachtige God.

^o Zie, Ik kom ^p als een dief. Zalig hij die waakzaam is en op zijn kleren acht geeft, zodat hij niet ^q naakt zal rondlopen en men zijn schaamte *niet* zal zien.

^r En hij verzamelde hen op de plaats die

in het Hebreeuws Armageddon wordt genoemd.

^s En de zevende engel goot zijn schaal uit over de lucht. En er klonk een luide stem uit de tempel in de hemel, vanaf de troon, die zei: ^t Het is geschied.

^u En er kwamen ^v stemmen, donderslagen en bliksemstralen. En er kwam een grote aardbeving, zo een als er niet is geweest sinds er mensen op de aarde geweest zijn: zo'n aardbeving, zo groot!

^w En ^x de grote stad viel in drie stukken uiteen en de steden van de heidenvolken stortten in. En het grote Babylon kwam bij God in ^y gedachtenis, en Hij gaf haar ^z de drinkbeker met de wijn van Zijn grimmige toorn.^a

^b En alle eilanden zijn op de vlucht geslagen, en bergen waren er niet *meer* te vinden.

^c En grote ^d hagelstenen, *elk* ongeveer een talentpond zwaar, vielen uit de hemel op de mensen neer. Maar de mensen ^e lasterden God vanwege de plaag van de hagel, want de plaag van de *hagel* was zeer groot.

DE VROUW OP HET BEEST

17 En een van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, kwam en sprak met mij en zei tegen mij: Kom, ik zal u het oordeel over de grote hoer laten zien, die aan vele wateren zit.

^a Met haar hebben de koningen van de aarde hoererij bedreven, en de bewoners van de aarde zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererij.

^b En in *de* geest bracht hij mij weg naar een woestijn. En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood ^c beest, dat vol van godslasterlijke namen was, met zeven koppen en tien hoorns.

^d En de vrouw was ^e bekleed met purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels, en zij had een gouden drinkbeker in haar hand, vol van gruwelen en van onreinheid van haar hoererij.

^f En op haar voorhoofd stond een naam

^a Matt. 23:34 ^b Openb. 15:3 ^c Vers 11,21 ^d 2 Thess. 2:9; Openb. 13:13; 19:20 ^e Openb. 17:14; 19:19;

20:8 ^f Matt. 24:43; Luk. 12:39; 1 Thess. 5:2; 2 Petr. 3:10; Openb. 3:3 ^g Openb. 3:18 ^h Openb. 21:6

ⁱ Openb. 4:5; 8:5 ^j Openb. 14:8 ^k Openb. 18:5 ^l Jer. 25:15; Openb. 14:10 ^m Openb. 11:19 ⁿ Vers 9,11

^o Openb. 18:3 ^p Vers 8; Openb. 13:1 ^q Openb. 18:16

16:19 van Zijn grimmige toorn - Letterlijk: van de toorn van zijn grimmigheid.

geschreven: ^aGeheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde.

^bEn ik zag dat de vrouw dronken was van ^bhet bloed van de heiligen, en van het bloed van de getuigen van Jezus. En ik was bovenmate verwonderd^c toen ik haar zag.

^dEn de engel zei tegen mij: Waarom verwondert u zich? Ik zal u het geheimenis vertellen van de vrouw en van het beest dat haar draagt, dat de zeven koppen heeft en de tien hoorns.

^eHet beest dat u gezien hebt, was en is niet, en het zal opkomen uit de afgrond en naar het verderf gaan. En zij die op de aarde wonen, ^fvan wie niet vanaf de grondlegging van de wereld de naam geschreven staat in het boek des levens, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, dat was en niet is, hoewel het *er toch* is.

^gHier is het verstand ^hdat wijsheid heeft: ⁱde zeven koppen zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit.

^jOok zijn het zeven koningen: vijf zijn er gevallen, een is er, de andere is nog niet gekomen, en wanneer hij komt, moet hij een korte *tijd* blijven.

^kEn het beest dat was en niet is, is ook zelf *de* achtste. En hij is uit de zeven, en gaat naar het verderf.

^lEn de tien hoorns die u gezien hebt, zijn tien koningen, die het koningschap nog niet hebben ontvangen, maar die *samen* met het beest één uur koninklijke macht zullen ontvangen.

^mDezen zijn eensgezindⁿ en zij zullen hun kracht en macht aan het beest overdragen.

^oZij ^pzullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam – ^qwant Heere der heren is Hij en Koning der koningen – zal hen overwinnen, en zij die samen met Hem zijn, geroepen, uitverkoren en gelovigen.

^rEn hij zei tegen mij: ^sDe wateren die u

gezien hebt, waaraan de hoer zit, zijn volken, menigten, naties en talen.

^tEn de tien hoorns die u op het beest zag, die zullen de hoer haten, en haar berooid en naakt maken, en zij zullen haar vlees eten, en haar ^umet vuur verbranden.

^vWant God heeft *het* in hun hart gegeven om Zijn plan uit te voeren en *dit* eensgezind te doen en hun koningschap aan het beest te geven, totdat de woorden van God volbracht zijn.

^wEn de vrouw die u gezien hebt, is ^xde grote stad, die koninklijke heerschappij voert over de koningen van de aarde.

VAL VAN BABYLON

18 Hierna zag ik een andere engel neerdalen uit de hemel. Hij had grote macht, en de aarde werd verlicht door zijn heerlijkheid.

^yEn hij riep uit met krachtige stem: ^zZij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babylon, en een woonplaats van demonen geworden, ^{aa}een schuilplaats voor allerlei onreine geesten en een schuilplaats voor allerlei onreine en weerzinwekkende ^{ab}vogels.

^{ac}Want van ^{ad}de wijn van de toorn van haar hoererij hebben alle volken gedronken, ^{ae}en de koningen van de aarde hebben hoererij met haar bedreven, en de koopeinden van de aarde zijn rijk geworden door de kracht van haar losbandig leven.

^{af}En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: ^{ag}Ga uit haar weg, Mijn volk, opdat u geen deelhebt aan haar zonden, en opdat u niet van haar plagen zult ontvangen.

^{ah}Want haar zonden hebben ^{ai}zich opgestapeld tot aan de hemel, en God herinnerde Zich haar ongerechtigheden.

^{aj}Vergeld haar zoals zij ook u vergolden heeft, en vergeld haar dubbel^{ak} naar haar werken. Schenk in de drinkbeker ^{al}waarin

^a2 Thess. 2:7 ^bOpenb. 18:24 ^cEx. 32:32; Filipp. 4:3; Openb. 13:8 ^dOpenb. 13:18 ^eOpenb. 13:1

^fDan. 7:20; Openb. 13:1 ^gOpenb. 16:14 ^h1 Tim. 6:15; Openb. 19:16 ⁱJes. 8:7 ^jOpenb. 18:8

^kOpenb. 16:19 ^lJes. 21:9; Jer. 51:8; Openb. 14:8 ^mJes. 13:21; 34:14; Jer. 50:39 ⁿJes. 34:11 ^oOpenb.

14:8 ^pOpenb. 17:2 ^qGen. 19:12; Jes. 48:20; 52:11; Jer. 51:6, 45; 2 Kor. 6:17 ^rOpenb. 16:19 ^sOpenb.

14:10

17:6 *ik was bovenmate verwonderd* - Letterlijk: ik verwonderde mij met grote verwondering. 17:13 *zijn eensgezind* - Letterlijk: hebben één mening; zie ook vers 17. 18:6 *vergeld haar dubbel* - Letterlijk: verdubbel haar dubbel.

zij voor anderen ingeschonken heeft, voor haar het dubbele in.

⁷ Overeenkomstig de maat waarin zij zichzelf heeft verheerlijkt en losbandig heeft geleefd, geef haar naar die maat pijniging en rouw. Want in haar hart zegt zij: ^aIk zit als een koningin en ben geen weduwe en ik zal zeker geen rouw zien.

^{8b} Daarom zullen op één dag haar plagen komen: dood, rouw en honger, en 'met vuur zal zij verbrand worden, want sterk is de Heere God, Die haar oordeelt.

⁹ En de koningen van de aarde die hoerij met haar bedreven hebben en losbandig geleefd hebben, zullen huilen en rouw over haar bedrijven, wanneer zij 'de rook van haar verbranding zullen zien.

¹⁰ Zij blijven van verre staan uit vrees voor haar pijniging en zeggen: 'Wee, wee de grote stad Babylon, de sterke stad, want in één uur is uw oordeel gekomen.

¹¹ En de kooplieden van de aarde zullen over haar huilen en treuren, omdat niemand hun waren meer koopt:

¹² koopwaar van goud, zilver, edelgesteente, parels, fijn linnen, purper, zijde en scharlaken, allerlei geurig hout, allerlei ivooren voorwerpen en allerlei voorwerpen van zeer kostbaar hout, koper, ijzer en marmer;

¹³ en kaneel, reukwerk, mirre, wierook, wijn, olie, meelbloem en tarwe, lastdieren en schapen, paarden en wagens, en lichamen ^o en zielen van mensen.

¹⁴ En de rijpe vrucht waarnaar uw ziel verlangde, ^a is van u geweken. Al wat glansrijk en sierlijk was, is van u weggegaan en u zult dat beslist niet meer terugvinden.

¹⁵ De kooplieden van deze waren, die door haar rijk zijn geworden, zullen huilend en treurend op grote afstand blijven staan uit vrees voor haar pijniging,

¹⁶ en zeggen: Wee, wee de grote stad, die ^b bekleed was met fijn linnen, purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels. Want in één uur is die grote rijkdom verwoest.

¹⁷ En elke stuurman, al het volk op de schepen, zeelieden en allen die op zee hun werk doen, bleven van verre staan,

¹⁸ en zij riepen toen zij 'de rook van haar verbranding zagen: 'Welke stad was aan deze grote stad gelijk?

¹⁹ En zij wierpen stof op hun hoofd en riepen huilend en treurend: Wee, wee de grote stad, waarin allen die schepen op zee hadden, rijk zijn geworden door haar weelde. Want in één uur is zij verwoest.

²⁰ Verblijd u over haar, hemel, heilige apostelen en profeten, want God heeft uw vonnis ^a aan haar voltrokken.

²¹ En een sterke engel hief een steen op als een grote molensteen, en wierp ^{die} in de zee, en zei: 'Zó zal Babylon, de grote stad, met geweld neergeworpen worden, en het zal nooit meer gevonden worden.

²² En het geluid van citerspelers, zangers, fluitspelers en bazuinblazers zal beslist niet meer in u gehoord worden. En er zal geen enkele beoefenaar van welke kunst dan ook meer in u gevonden worden, en ^o het geluid van de molen zal zeker niet meer in u gehoord worden.

²³ En het lamplicht zal nooit meer in u schijnen ^o en de stem van een bruidegom of van een bruid zal nooit meer in u gehoord worden. Want uw kooplieden waren de groten van de aarde. Door uw tovenarij immers werden alle naties misleid.

²⁴ En ^b het bloed van profeten en heiligen en van allen die geslacht zijn op de aarde, is in deze stad gevonden.

LIED VAN OVERWINNING

19 En hierna hoorde ik een luide stem van een grote menigte in de hemel zeggen: Halleluja, de zaligheid, de heerlijkheid, de eer en de kracht zij aan de Heere, onze God.

² Want 'Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig, omdat Hij de grote hoer geoordeeld heeft, die de aarde te gronde gericht heeft met haar hoerij, en omdat

^a Jes. 47:8 ^b 2 Thess. 2:8 ^c Openb. 17:16 ^d Vers 3; Openb. 17:2 ^e Vers 18 ^f Jes. 21:9; Jer. 51:1; Openb. 14:8 ^g Ezech. 27:13 ^h Openb. 17:4 ⁱ Vers 9; Jes. 34:10 ^j Openb. 13:4 ^k Openb. 19:2 ^l Jer. 51:64 ^m Jer. 25:10; Ezech. 26:13 ⁿ Jer. 25:10 ^o Jer. 7:34; 16:9; 25:10 ^p Openb. 17:6 ^q Openb. 15:3; 16:7

18:14 En de rijpe vrucht ... verlangde - Letterlijk: En de rijpe vrucht van de begeerte van uw ziel.

Hij "het bloed van Zijn dienstknechten aan haar" gewroken heeft.

³ En zij zeiden voor de tweede keer: Halleluja! ¹ En haar rook stijgt op in alle eeuwigheid.

⁴ En de vierentwintig ouderlingen en de vier dieren wierpen zich neer, aanbaden God, Die op de troon zit, en zeiden: Amen, Halleluja!

⁵ En er kwam een stem uit de troon, die zei: Loof onze God, al Zijn dienstknechten, en die Hem vrezen, kleinen en groten!

DE BRUILOFT VAN HET LAM

⁶ En ik hoorde *zo iets* als een geluid van een grote menigte en als een gedruis van vele wateren en een geluid als van zware donderslagen: Halleluja, want de Heere, de almachtige God, 'is Koning geworden.

⁷ Laten wij blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven, "want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt.

⁸ En het is haar gegeven zich met smetteloos en blinkend fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de gerechtigheden van de heiligen.

⁹ En hij zei tegen mij: Schrijf: Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam. En hij zei tegen mij: "Dit zijn de waarachtige woorden van God.

¹⁰ "En ik viel voor zijn voeten *neer* om hem te aanbidden, maar hij zei tegen mij: "Pas op dat u dat niet *doet*! Ik ben een mededienstknecht van u en van uw broeders, die het getuigenis van Jezus hebben. Aanbid God. Het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie.

OVERWINNING VAN CHRISTUS OP DE VALSE PROFEET

¹¹ En ik zag de hemel geopend, en zie, "een wit paard, en Hij Die daarop zat, werd ge-

trouw en waarachtig genoemd. En Hij oordeelt en voert oorlog in gerechtigheid.

¹² En Zijn ogen *waren* 'als een vuurvlam en op Zijn hoofd *waren* vele diademen. Hij had een Naam, die opgeschreven was, *en* die niemand kent dan Hijzelf.

¹³ En Hij was bekleed met een 'in bloed gedoopt bovenkleed, en Zijn Naam luidt: "Het Woord van God.

¹⁴ En de legers in de hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed in 'fijn linnen, wit en smetteloos.

¹⁵ "En uit Zijn mond kwam een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenvolken zou slaan. En Hij zal hen hoeden "met een ijzeren staf. "En Hij treedt de wijnpersbak van de wijn van de grimmige toorn" van de almachtige God.

¹⁶ Er stond op *Zijn* bovenkleed en op *Zijn* dij deze Naam geschreven: "Koning der koningen en Heere der heren.

¹⁷ En ik zag *één* engel dicht bij de zon staan, en hij riep met luide stem naar alle vogels die hoog aan de hemel vlogen: "Kom en verzamel u voor het avondmaal van de grote God,

¹⁸ om te eten vlees van koningen, en vlees van oversten over duizend, en vlees van machtigen, en vlees van paarden en van hen die daarop zitten, en vlees van alle vrijen en van slaven, kleinen en groten.

¹⁹ En ik zag het beest en de koningen van de aarde en hun legers bijeenverzameld om oorlog te voeren tegen Hem Die op het paard zat, en tegen Zijn leger.

²⁰ En het beest werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid 'de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken van het beest 'ontvangen hadden en die 'zijn beeld aanbeden hadden. Deze twee werden "levend geworpen in de poel van vuur, die 'van zwavel brandt.

²¹ En de overigen werden gedood met het

¹ Deut. 32:43; Openb. 18:20 ² Jes. 34:10; Openb. 14:11; 18:18 ³ Openb. 11:17 ⁴ Matt. 22:2; Luk. 14:16

⁵ Openb. 21:5 ⁶ Openb. 22:8 ⁷ Hand. 10:26; 14:14; Openb. 22:9 ⁸ Openb. 6:2 ⁹ Openb. 1:14 ¹⁰ Jes.

63:1 ¹¹ Joh. 1:1; 1 Joh. 1:1 ¹² Matt. 28:3; Openb. 4:4; 7:9 ¹³ Vers 21; Openb. 2:16 ¹⁴ Ps. 2:9; Openb. 2:27

¹⁵ Jes. 63:3; Openb. 14:19, 20 ¹⁶ 1 Tim. 6:15; Openb. 17:14 ¹⁷ Jer. 12:9; Ezech. 39:17 ¹⁸ Deut. 13:1; Matt.

24:24; Openb. 13:12, 13; 16:14 ¹⁹ Openb. 13:16 ²⁰ Openb. 13:15 ²¹ Dan. 7:11; Openb. 20:10 ²² Openb.

14:10

19:2 *aan haar* - Letterlijk: uit haar hand. 19:15 *van de grimmige toorn* - Letterlijk: van de toorn en van de gramschap.

zwaard van Hem Die op het paard zat, *namelijk het zwaard* dat uit Zijn mond kwam. En alle vogels werden verzadigd met hun vlees.

DE SATAN GEBONDEN

20 En ik zag een engel neerdalen uit de hemel ^amet de sleutel van de afgrond en een grote ketting in zijn hand. ^bEn hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en bond hem voor duizend jaar, ^cen wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin op en verzegelde *die* boven hem, ^dopdat hij de volken niet meer zou misleiden, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen zouden zijn. En daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten.

DE EERSTE OPSTANDING

^aEn ik zag tronen, en zij gingen daarop zitten, ^ben het oordeel werd hun gegeven. En *ik zag* ^cde zielen van hen die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het Woord van God, en die ^d'het beest en ^e'zijn beeld niet hadden aanbeden, en die ^f'het merkteken niet ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand. ^gEn zij leefden en gingen als koningen regeren met Christus, duizend jaar *lang*. ^hMaar de overigen van de doden werden niet weer levend, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen waren. Dit is de eerste opstanding. ⁱZalig en heilig is hij die deelheeft aan de eerste opstanding. Over hen heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen ^j'priesters van God en van Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen regeren, duizend jaar *lang*.

DE SATAN GEHEEL OVERWONNEN

^aEn wanneer die duizend jaar tot een einde gekomen zijn, zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. ^bEn hij zal uitgaan om de volken te misleiden die zich in de vier hoeken van de aarde

bevinden, ^cGog en Magog, om hen ^d'te verzamelen voor de oorlog. En hun aantal is als het zand van de zee.

^eEn zij kwamen op over de breedte van de aarde, en omsingelden de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad. Maar er daalde vuur van God neer uit de hemel en *dat* verslond hen.

^aEn de duivel, die hen misleidde, ^bwerd in de poel van vuur en zwavel geworpen, waar ook ^c'het beest en de valse profeet *reeds* zijn. En zij zullen dag en nacht ^d'gepijngd worden in alle eeuwigheid.

HET LAATSTE OORDEEL

^aEn ik zag een grote witte troon, en Hem Die daarop zat. Voor Zijn aangezicht vluchtten de aarde en de hemel weg, zodat er geen plaats *meer* voor hen te vinden was.

^bEn ik zag de doden, klein en groot, voor God staan. En de boeken werden geopend en *nog* een ander boek werd geopend, *namelijk het boek* ^c'des levens. En de doden werden geoordeeld overeenkomstig wat in de boeken geschreven stond, ^d'overeenkomstig hun werken.

^aEn de zee gaf de doden die in haar waren. *Ook* de dood en het rijk van de dood gaven de doden die in hen waren, en zij werden geoordeeld, ieder overeenkomstig zijn werken.

^bEn de dood en het rijk van de dood werden in de poel van vuur geworpen. Dit is de tweede dood.

^cEn als iemand niet bleek ingeschreven te zijn in het boek des levens, werd hij in de poel van vuur geworpen.

DE NIEUWE HEMEL EN DE NIEUWE AARDE

21 En ^a'ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan. En de zee was er niet meer.

En ik, Johannes, zag ^b'de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalen van God uit

^aOpenb. 1:18 ^b2 Petr. 2:4; Openb. 12:9 ^cVers 8; Openb. 16:14,16 ^dOpenb. 6:10 ^eOpenb. 6:9
^fOpenb. 13:12 ^gOpenb. 13:15 ^hOpenb. 13:16 ⁱOpenb. 6:11 ^jJes. 61:6; 1 Petr. 2:9; Openb. 1:6; 5:10
^kEzech. 38:2; 39:1 ^lOpenb. 16:14 ^mDan. 7:11; Openb. 19:20 ⁿOpenb. 19:20 ^oOpenb. 14:10 ^pEx. 32:32; Ps. 69:29; Filipp. 4:3; Openb. 3:5; 21:27 ^qPs. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 2:23 ^rJes. 65:17; 66:22; 2 Petr. 3:13 ^sVers 10; Openb. 3:12

de hemel, gereedgemaakt als een bruid die voor haar man sierlijk gemaakt is.

³ En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: "Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn."

⁴ "En God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal er niet meer zijn; ook geen rouw, jammerklacht of moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn voorbijgegaan."

⁵ "En Hij Die op de troon zit, zei: Zie, "Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zei tegen mij: Schrijf, want deze woorden "zijn waarachtig en betrouwbaar."

⁶ En Hij zei tegen mij: "Het is geschied. "Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. "Wie dorst heeft, zal Ik voor niets *te drinken* geven uit de bron van het water des levens."

⁷ Wie overwint, zal alles beërven, "en Ik zal voor hem een God zijn en hij zal voor Mij een zoon zijn."

⁸ Maar *wat betreft* de lafhartigen, ongeloovigen, verfoeilijken, moordenaars, onrechtplegers, tovenaars, afgodendienaars en alle leugenaars: hun deel is in de poel "die van vuur en zwavel brandt. Dit is de tweede dood."

HET NIEUWE JERUZALEM

⁹ En een van de zeven engelen "die de zeven schalen hadden, vol van de zeven laatste plagen, kwam naar mij toe en hij sprak met mij en zei: Kom, ik zal u de bruid, de vrouw van het Lam, laten zien."

¹⁰ En hij voerde mij weg "in de geest op een grote en hoge berg en liet mij de "grote stad zien, het heilige Jeruzalem, dat neerdaalde uit de hemel, bij God vandaan."

¹¹ Zij had de heerlijkheid van God, en haar uitstraling was als een zeer kostbare edelsteen, als een kristalheldere steen jaspis."

¹² Zij had een grote en hoge muur met twaalf poorten, en bij die poorten twaalf engelen. Ook waren er namen op geschre-

ven, namelijk van de twaalf stammen van de Israëlieten."

¹³ Drie poorten op het oosten, drie poorten op het noorden, drie poorten op het zuiden, en drie poorten op het westen."

¹⁴ "En de muur van de stad had twaalf fundamenten met daarop de twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam."

¹⁵ En hij die met mij sprak, "had een gouden meetlat om de stad op te meten, en haar poorten, en haar muur."

¹⁶ En de stad lag *daar als een vierkant*, haar lengte was even groot als haar breedte. En hij mat de stad met de meetlat op: twaalfduizend stadiën. Haar lengte, breedte en hoogte waren gelijk."

¹⁷ En hij mat haar muur op: honderdvierenvierertig el, een mensenmaat, die ook de maat van een engel is."

¹⁸ En het bouw materiaal van de muur was jaspis en de stad was zuiver goud, gelijk aan zuiver glas."

¹⁹ En de fundamenten van de muur van de stad waren met allerlei edelgesteente versierd. Het eerste fundament was jaspis, het tweede saffier, het derde chalcodon, het vierde smaragd,

²⁰ het vijfde onyx, het zesde sardius, het zevende chrysoliet, het achtste beril, het negende topaas, het tiende chrysopraas, het elfde hyacin, het twaalfde amethyst."

²¹ En de twaalf poorten waren twaalf parels. Elke poort apart bestond uit één parel, en de straat van de stad was zuiver goud, als doorzichtig glas."

²² Ik zag geen tempel in haar, want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam."

²³ "En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, "en het Lam is haar lamp."

²⁴ "En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin."

²⁵ "En haar poorten zullen overdag nooit

⁹ Ezech. 43:7 ¹⁰ Jes. 25:8; Openb. 7:17 ¹¹ Openb. 4:2; 20:11 ¹² Jes. 43:19; 2 Kor. 5:17 ¹³ Openb. 19:9

¹⁴ Openb. 16:17 ¹⁵ Jes. 41:4; 44:6; Openb. 1:8; 22:13 ¹⁶ Jes. 55:1 ¹⁷ Zach. 8:8; Hebr. 8:10 ¹⁸ Openb. 22:15

¹⁹ Openb. 20:14,15 ²⁰ Openb. 15:6,7 ²¹ Openb. 1:10 ²² Vers 2; Hebr. 12:22 ²³ Efez. 2:20 ²⁴ Ezech. 40:3;

Zach. 2:1 ²⁵ Jes. 60:19; Zach. 14:7 ²⁶ Openb. 22:5 ²⁷ Jes. 60:3 ²⁸ Jes. 60:11

21:16 stadiën - Eén stadie bedraagt ongeveer 185 meter.

gesloten worden, ^awant daar zal geen nacht zijn.

²⁶ En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen.

²⁷ Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn ^bin het boek des levens van het Lam.

DE RIVIER VAN LEVEND WATER

22 En hij liet 'mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam.

² In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich ^cde Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.

³ En geen enkele vervloeking zal er meer zijn. En de troon van God en van het Lam zal daar zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen,

⁴ en zullen Zijn aangezicht zien, en 'Zijn Naam zal op hun voorhoofd zijn.

⁵ En daar zal geen nacht zijn, en zij hebben geen lamp en ook geen zonlicht nodig, want de Heere God verlicht hen. En zij zullen als koningen regeren in alle eeuwigheid.

WAARSCHUWINGEN EN BELOFTEN

⁶ En hij zei tegen mij: ^dDeze woorden zijn betrouwbaar en waarachtig. En de Heere, de God van de heilige profeten, heeft Zijn engel gezonden ^eom Zijn dienstknechten te laten zien wat met spoed moet gebeuren.

⁷ En zie, Ik kom spoedig. ^fZalig is hij die de woorden van de profetie van dit boek in acht neemt.

⁸ En ik, Johannes, ben *het* die deze dingen

gezien en gehoord heeft. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik *neer* om te aanbidden voor de voeten van de engel die mij deze dingen liet zien.

⁹ En hij zei tegen mij: 'Pas op dat u dat niet doet! Want ik ben een mededienstknecht van u en van uw broeders, de profeten, en van hen die de woorden van dit boek in acht nemen. Aanbid God.

¹⁰ En hij zei tegen mij: ^gVerzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want ^hde tijd is nabij.

¹¹ Wie onrecht doet, laat hij nog *meer* onrecht doen. En wie vuil is, laat hij nog vuiler worden. En wie rechtvaardig is, laat hij nog *meer* gerechtvaardigd worden. En wie heilig is, laat hij nog *meer* geheiligd worden.

CHRISTUS BEVESTIGT ZIJN WOORD

¹² En zie, Ik kom spoedig en Mijn loon is bij Mij ⁱom aan ieder te vergelden zoals zijn werk zal zijn.

¹³ ^jIk ben de Alfa, en de Omega, het Begin en het Einde, ^kde Eerste en de Laatste.

¹⁴ Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, zodat zij recht mogen hebben op ^lde Boom des levens, en *opdat* zij door de poorten de stad mogen binnengaan.

¹⁵ ^mMaar buiten bevinden zich de honden, de tovenaars, de ontuchtplegers, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder die de leugen liefheeft en doet.

¹⁶ ⁿIk, Jezus, heb Mijn engel gezonden om bij u in de gemeenten van deze dingen te getuigen. ^oIk ben de Wortel en het Nageslacht van David, ^pde blinkende Morgenster.

¹⁷ En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En laat hij die het hoort, zeggen: Kom! ^qEn laat hij die dorst heeft, komen; en laat hij die wil, het water des levens nemen, voor niets.

¹⁸ Want ik getuig aan ieder die de woorden van de profetie van dit boek hoort: Als ie-

^aOpenb. 22:5 ^bEx. 32:32; Ps. 69:29; Filipp. 4:3; Openb. 3:5; 20:12 ^cEzech. 47:1; Zach. 14:8 ^dOpenb. 2:7 ^eOpenb. 3:12 ^fJes. 60:19; Zach. 14:7; Openb. 21:23 ^gOpenb. 19:9; 21:5 ^hOpenb. 1:1 ⁱOpenb. 1:3 ^jHand. 10:26; 14:14; Openb. 19:10 ^kDan. 8:26; 12:4 ^lOpenb. 1:3 ^mPs. 62:13; Jer. 17:10; 32:19; Matt. 16:27; Rom. 2:6; 14:12; 1 Kor. 3:8; 2 Kor. 5:10; Gal. 6:5; Openb. 2:23 ⁿOpenb. 1:8; 21:6 ^oJes. 41:4; 44:6; 48:12; Openb. 1:8; 21:6 ^p1 Kor. 6:10; Efez. 5:5; Kol. 3:5,6 ^qOpenb. 1:1 ^rJes. 11:10; Rom. 15:12; Openb. 5:5 ^s2 Petr. 1:19 ^tJes. 55:1; Joh. 7:37
22:14 *zij recht mogen hebben op* - Letterlijk: hun macht zal zijn aan.

mand *iets* aan deze dingen toevoegt, zal God hem de plagen toevoegen die in dit boek geschreven zijn.

¹⁹ ^aEn als iemand afdoet van de woorden van het boek van deze profetie, zal God zijn deel afdoen van ^bhet boek des levens,

en van de heilige stad, *van* de dingen die in dit boek geschreven zijn.

²⁰ Hij Die van deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom spoedig. Amen. Ja, kom, Heere Jezus!

²¹ De genade van onze Heere Jezus Christus *zij* met u allen. Amen.

^a Deut. 4:2; 12:32; Spr. 30:6 ^b Openb. 13:8; 17:8

